D 646 X MG 8

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

economie națională — *O corelație a eficienței:* fonduri fixe — productivitate

conducere - organizare — *Participarea oamenilor muncii la conducere*

teorii - idei — *Conștiință, angajare, responsabilitate* — caracteristici ale profilului clasei noastre muncitoare

economie mondială — *Dimensiunea economică a securității și cooperării europene*

0
100
100
100
100
ritmicitatea planului

Numărul 26 ● Vineri 1 iulie 1977

COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII DEMOGRAFICE A ROMÂNIEI

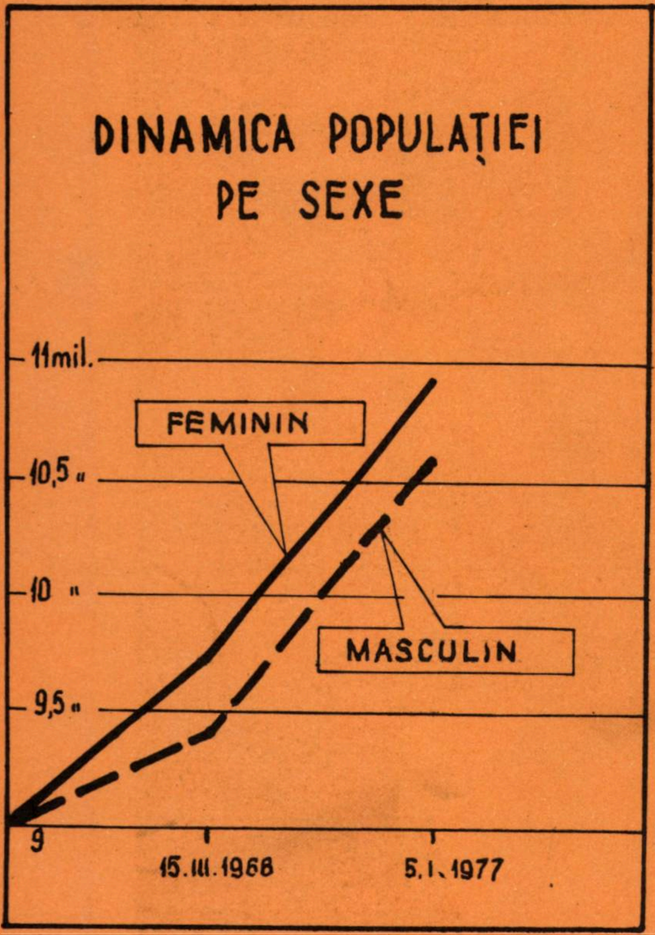

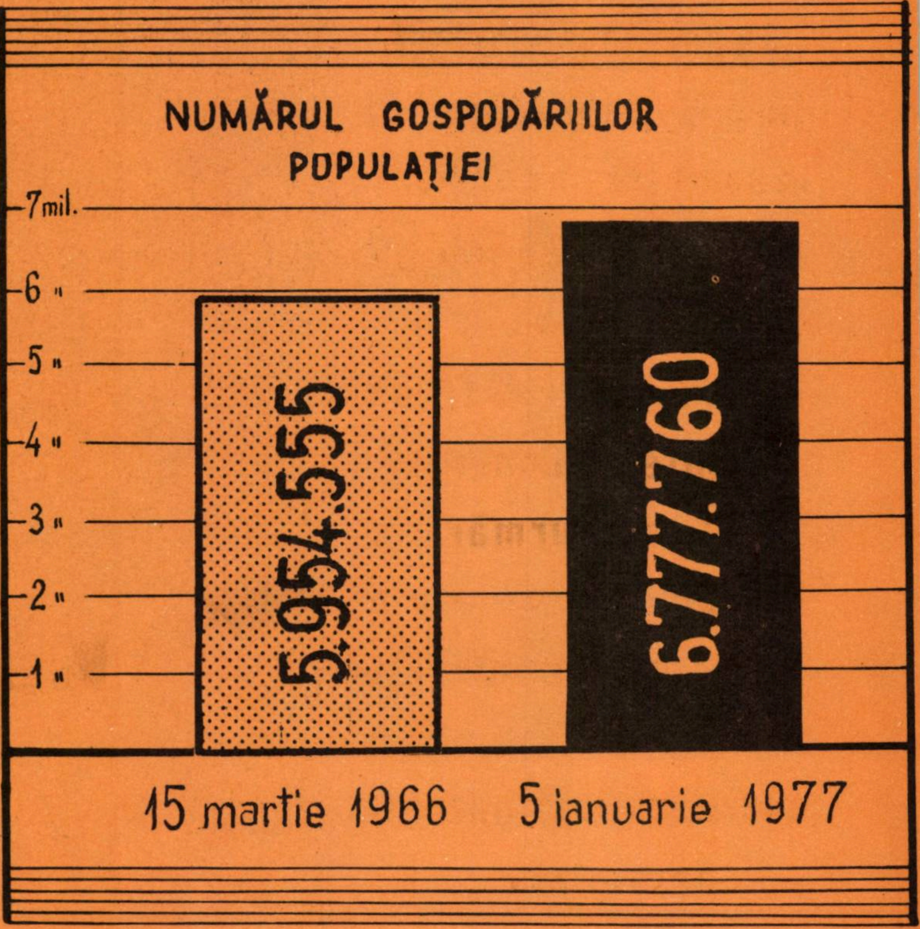

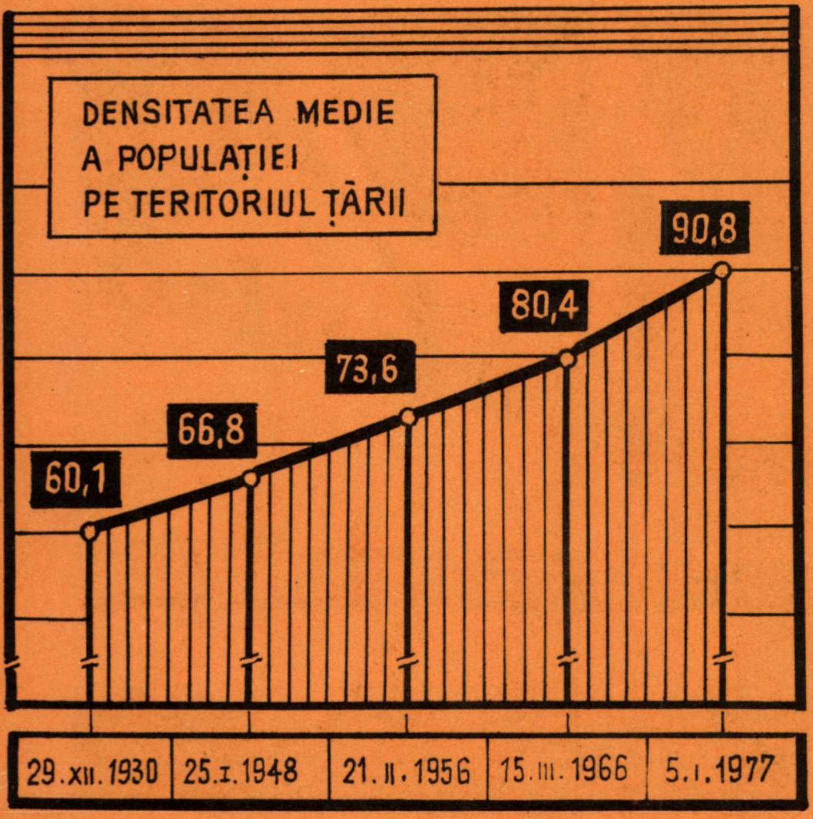

STRUCTURA JUDEȚELOR DUPĂ NUMĂRUL DE LOCUITORI

Data / Nr. populației	15 MARTIE 1966	5 IANUARIE 1977
PÎNĂ LA-300 mii locuitori	6	4
300-500 mii locuitori	21	15
500-700 mii locuitori	10	15
PESTE 700 mii locuitori	3	6

ORSZÁGOS SZAKKÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

„Aș dori să menționez, încă o dată, că toate măsurile adoptate astăzi, inclusiv cele de ordin economic, se înscriu în orientările stabilite de Congresul al XI-lea, urmăresc înfăptuirea în viață a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate."

NICOLAE CEAUȘESCU

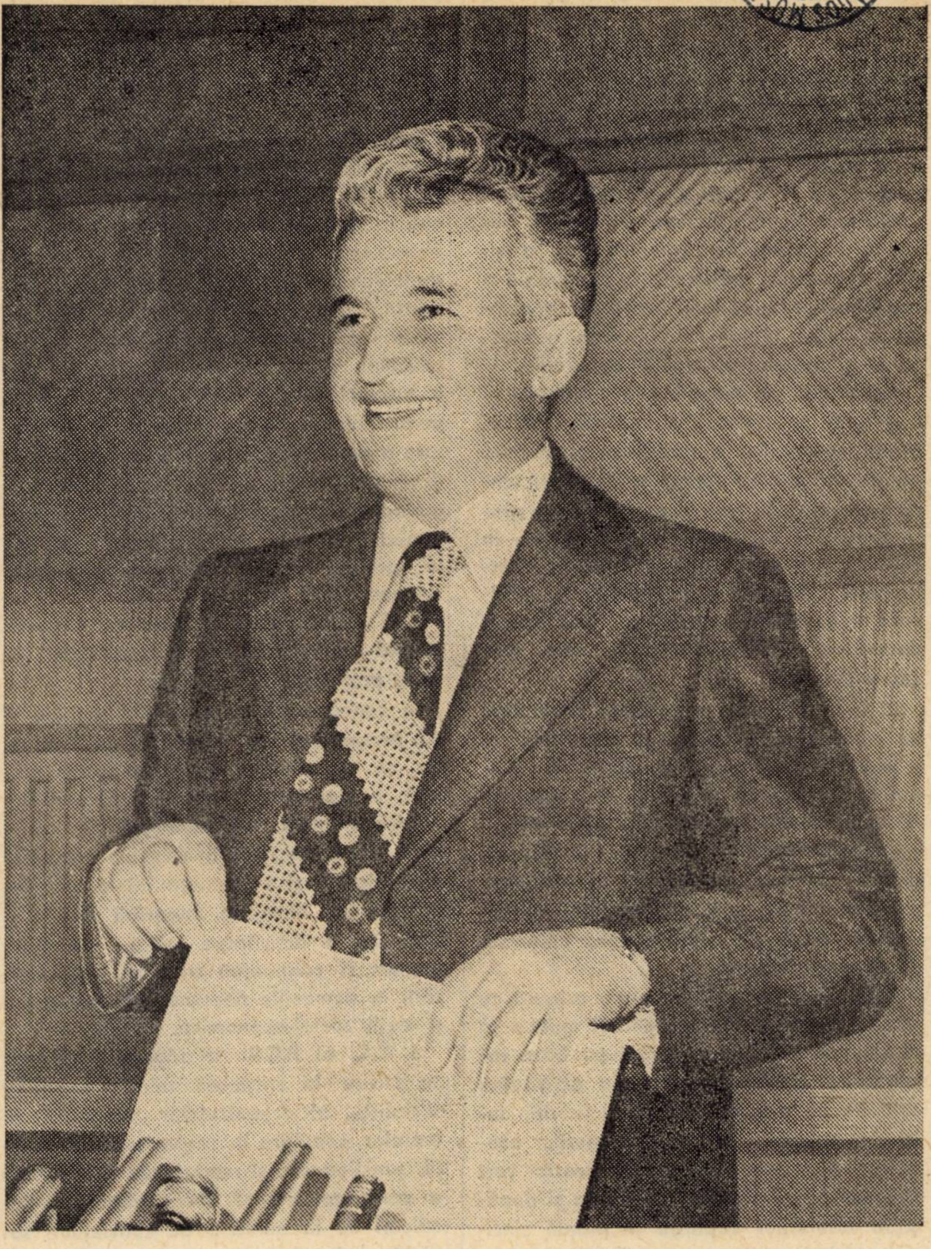

ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR PLENAREI COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Miercuri, 29 iunie 1977, au luat sfîrșit lucrările plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, desfășurate sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, secretar general al Partidului Comunist Român.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și-au însușit în întregime aprecierile, orientările și sarcinile formulate de secretarul general al partidului.

Dezbătînd și aprobînd documentele supuse plenarei, Comitetul Central al Partidului Comunist Român a adoptat hotărîri corespunzătoare.

Plenara C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a relevat rolul de prim ordin al secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în inițierea și elaborarea acestui complex de măsuri care îmbrățișează principalele domenii ale vieții noastre economice, sociale și politice, ca de altfel în întreaga activitate de perfecționare continuă a organizării și conducerii societății noastre în actuala etapă a edificării socialismului, contribuția sa esențială la transpunerea concretă în viață a Programului partidului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea.

1. C.C. al P.C.R. a aprobat proiectele Planului național unic de dezvoltare economică și socială și Bugetului de stat pe anul 1978.

Apreciind că orientările fundamentale ale planului și bugetului pe 1978 se înscriu pe linia Directivelor și obiectivelor hotărîte de Congresul al XI-lea, plenara subliniază că prevederile pentru anul viitor asigură condiții pentru realizarea ritmurilor și proporțiilor stabilite pentru perioada 1976–1980, îmbunătățirea amplasării teritoriale a forțelor de producție și, pe această bază, progresul tuturor județelor țării, precum și accentuarea laturilor calitative ale întregii activități economice. Elaborarea proiectului de plan s-a desfășurat sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului, care a orientat eforturile spre găsirea de soluții menite să ducă la punerea în valoare, la un nivel superior, a potențialului economiei noastre, folosirea intensivă a capacităților de producție și sporirea productivității muncii, valorificarea rațională a bazei de materii prime și energetice, a tuturor resurselor, reducerea în continuare a consumurilor materiale, creșterea eficienței în toate ramurile, ridicarea neintreruptă a nivelului de trai al populației.

Ansamblul de prevederi ale planului și bugetului pe anul viitor reflectă preocuparea constantă a partidului și statului pentru înfăptuirea fermă a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, pentru sporirea avuției socialiste și dezvoltarea în continuare a bazei materiale necesare înfăptuirii Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

2. C.C. al P.C.R. a aprobat Programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976–1980, inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresie pregnantă a grijii permanente a partidului pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, a gradului său de civilizație, pildă vie a profundului umanism al societății noastre.

Măsurile înscrise în program asigură ca toate categoriile de oameni ai muncii să obțină venituri tot mai mari pe baza rezultatelor lor în producție, în activitatea socială, pe măsura dezvoltării în ritm intens a industriei, a tuturor ramurilor economiei naționale. Înfăptuirea acestui vast program, care prevede realizarea și depășirea nivelurilor cuprinse în planul cincinal privind ridicarea veniturilor populației, impune intensificarea eforturilor pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a sarcinilor cincinalului, dezvoltarea susținută a forțelor de producție și creșterea suplimentară a productivității muncii — calea principală de sporire a avuției noastre naționale. Organele și organizațiile de partid, comuniștii, toți oamenii muncii sînt chemați să facă totul pentru obținerea unor rezultate tot mai bune în producție, asigurînd astfel resursele necesare înfăptuirii integrale a programului de creștere a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

C.C. al P.C.R. a hotărît ca programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976-1980 să fie prezentat Conferinței Naționale a P.C.R., urmînd ca, începînd de la 1 iulie a.c., să fie aplicat treptat, în etape.

3. C.C. al P.C.R. a aprobat, de asemenea, programul de creștere a veniturilor lucrătorilor din agricultura de stat, ale țărănimii cooperatiste și ale țăranilor din zona necooperativizată.

Prevederile programului evidențiază grija partidului pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii de la sate, pentru crearea condițiilor în vederea accelerării procesului de apropiere treptată a condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe.

Înfăptuirea măsurilor stabilite este strîns legată de rezultatele obținute în creșterea producției agricole, vegetale și animale, în obținerea unor recolte tot mai mari, în dezvoltarea și modernizarea continuă a agriculturii. Organele și organizațiile de partid, organele agricole trebuie să ia toate măsurile pentru mobilizarea întregii țărănimi, a specialiștilor din agricultură, a tuturor oamenilor muncii de la sate pentru realizarea programelor de dezvoltare a producției, consolidarea economico-financiară a tuturor unităților agricole, asigurînd astfel creșterea aportului acestei ramuri importante a economiei noastre la sporirea avuției naționale, la progresul general al societății.

4. C.C. al P.C.R. a aprobat măsurile privind perfecționarea învățămîntului liceal, profesional și superior.

În concordanță cu cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării țării noastre, se va realiza, într-o concepție unitară, o mai bună organizare și profilare a învățămîntului de toate gradele, astfel încît să se asigure tinerilor o pregătire multilaterală și calificarea într-o meserie, cunoștințele necesare integrării rapide și eficiente în activitatea utilă societății, precum și continuării studiilor, specializării în domeniile necesare ale producției și vieții social-economice.

5. C.C. al P.C.R. a adoptat Hotărîrea cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării.

Măsurile stabilite reprezintă o înaltă expresie a forței și umanismului societății noastre, a grijii partidului pentru om, a dezvoltării și adîncirii democrației noastre socialiste, a procesului de perfecționare a normelor juridice și principiilor de drept, a legislației noastre, în concordanță deplină cu realitățile și idealurile orînduirii socialiste. Măsurile adoptate asigură creșterea rolului opiniei publice în combaterea încălcărilor și abaterilor de la regulile de conduită socială, conferă o funcție tot mai importantă colectivității în respectarea și întărirea legalității socialiste, în nobila activitate de formare a omului nou, cu o conștiință înaintată, în educarea cetățenilor, în special a tineretului, în spiritul eticii și echității socialiste, în afirmarea multilaterală a personalității umane.

6. C.C. al P.C.R. a adoptat Hotărîrea cu privire la creșterea rolului și răspunderii organizațiilor de partid și de stat, de masă și obștești, a uniunilor de creație, a conducerilor colective ale redacțiilor, radioteleviziunii, editurilor, caselor de filme, instituțiilor de spectacole în activitatea de informare și educare a oamenilor muncii.

Corespunzător hotărîrii adoptate, în spiritul dezvoltării și perfecționării continue a democrației noastre, sporește atît rolul mijloacelor de informare și educare, cît și răspunderea organismelor lor colective în orientarea justă a activității lor în formarea omului nou, în dezvoltarea conștiinței socialiste, în întreaga activitate ideologică, politică și cultural-educativă. Organizațiilor de partid, comuniștilor, tuturor celor care își desfășoară activitatea pe frontul creației literar-artistice, în domeniul culturii, în presă le revine îndatorirea de a asigura, în spiritul politicii partidului nostru, al hotărîrilor Congresului al XI-lea, o înaltă ținută și un conținut tot mai bogat muncii politico-ideologice și cultural-educative, ridicarea continuă și îmbogățirea vieții spirituale din patria noastră.

7. Plenara a adoptat hotărîrea de a se convoca, în prima jumătate a lunii decembrie, Conferința Națională a Partidului Comunist Român. Ordinea de zi a Conferinței Naționale a P.C.R. se va stabili la următoarea plenară a C.C. al P.C.R.

Plenara a hotărît ca norma de reprezentare la conferință să fie un delegat la 1 250 membri de partid, la efectivul partidului existent la 1 septembrie 1977. Membrii C.C. al P.C.R. și ai Comisiei Centrale de Revizie vor participa de drept la conferință, avînd statut de delegați.

Plenara C.C. al P.C.R. a stabilit ca conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid și a municipiului București să aibă loc în luna noiembrie 1977, cu următoarea ordine de zi : a) darea de seamă asupra activității comitetului județean de partid în perioada de la ultima conferință județeană și măsurile ce se impun pentru asigurarea înfăptuirii sarcinilor ce revin județului din Planul unic de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1976–1980 și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă ; b) alegerea delegaților la Conferința Națională a P.C.R.

★

Comitetul Central al Partidului Comunist Român își exprimă convingerea că documentele adoptate de plenară vor fi primite cu profundă satisfacție și vor mobiliza energiile creatoare ale întregului nostru popor, că toți oamenii muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, sub conducerea organizațiilor de partid, vor acționa cu fermitate și consecvență pentru transpunerea în viață a hotărîrilor stabilite, ce corespund pe deplin intereselor societății noastre și asigură înaintarea ei neabătută pe calea progresului și civilizației socialiste.

Comitetul Central adresează clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, întregului nostru popor chemarea de a întîmpina Conferința Națională a Partidului Comunist Român cu noi și tot mai mari succese în dezvoltarea economică și socială a patriei, în înfăptuirea Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Majorarea retribuţiei personalului muncitor

MATERIALIZARE A POLITICII PARTIDULUI DE CREŞTERE A BUNĂSTĂRII ÎNTREGULUI POPOR

A FOST DAT PUBLICITĂŢII Decretul Consiliului de Stat pentru aplicarea majorării retribuţiei personalului muncitor, prin care, practic, prind viaţă prevederile celui de al XI-lea Congres al partidului, programele adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., pentru creşterea mai accelerată a nivelului de trai al populaţiei în actualul cincinal. După cum se prevede în Decret, primit cu o vie satisfacţie de toţi cetăţenii patriei noastre, majorarea generală a retribuţiei personalului muncitor se realizează în două etape, etapa întîia în 1977–1978 şi cea de-a doua în 1979–1980, în mod eşalonat pe ramuri şi activităţi, primele 5 ramuri – construcţii-montaj, agricultură, industria textilă, industria confecţiilor, industria alimentară – beneficiind de majorare chiar începînd de la 1 iulie 1977.

Această materializare a politicii profund umaniste a partidului nostru, a programelor de creştere mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, elaborate din iniţiativa şi sub conducerea directă a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, sînt o nouă şi elocventă expresie a faptului că tot ceea ce noi ne propunem devine, prin propria noastră muncă, realitate, că scopul fundamental al societăţii socialiste pe care o edificăm în patria noastră îl constituie bunăstarea materială şi spirituală a omului.

Pentru că măsurile de creştere a nivelului de trai al poporului nostru stabilite de partid în lumina obiectivelor celui de al XI-lea Congres, ale Programului partidului, şi a căror înfăptuire începe practic odată cu aplicarea prevederilor recentului Decret al Consiliului de Stat, sînt de o amploare fără precedent atît ca nivel, cît şi ca sferă de cuprindere. Reamintim cîteva date semnificative din acest punct de vedere : retribuţia tarifară va spori în medie cu 30%, faţă de 18–22% cît fusese prevăzut în plan pentru întregul cincinal ; veniturile reale ale ţărănimii vor creşte de asemenea cu circa 30% ; pensiile de asigurări sociale vor spori cu 23,2%, alocaţia de stat pentru copii cu 30%, iar pensiile cooperatorilor agricoli cu 20%. Totodată, volumul construcţiilor de locuinţe a fost suplimentat cu 190 000 de locuinţe, atingînd deci cifra de 1 milion. Corespunzător creşterii puterii de cumpărare a populaţiei, creşterea volumului bunurilor de consum ce îi vor fi puse la dispoziţie a fost suplimentată de la 47,5% la 52,1%, iar a volumului prestărilor de servicii de la 68,6% la 75,3%.

Se poate spune deci că de măsurile adoptate de partid cu privire la creşterea mai accentuată a veniturilor beneficiază toate categoriile populaţiei ţării : personalul retribuit de toate felurile, ţăranii cooperatori şi ţăranii din zonele necooperativizate, familiile cu mulţi copii. Iar pentru a avea imaginea dimensiunilor absolute ale creşterii veniturilor în cursul acestui cincinal, o comparaţie cu cele realizate în cincinalele precedente este relevantă : în cincinalul 1961–1965 retribuţia medie netă pe economie a crescut cu 226 lei, în cincinalul 1966–1970 cu 261 lei, în cincinalul 1971–1975 cu 304 lei, iar în acest cincinal vom înregistra o creştere de 606 lei, retribuţia medie ajungînd la 2201 lei în anul 1980, iar retribuţia minimă netă pe economie crescînd de la 1114 lei la 1425 lei. Nu trebuie de asemenea uitat că la nivelul fiecărei familii creşterea veniturilor se realizează pe mai multe căi – retribuţie, pensii, alocaţii pentru copii – care se însumează, ceea ce face ca în marea majoritate a cazurilor veniturile totale ale familiilor să înregistreze creşteri considerabil mai mari.

Faptul că ne putem propune în prezent asemenea creşteri ale veniturilor oamenilor muncii este o dovadă concretă a vitalităţii şi a dinamismului economiei noastre socialiste, a potenţialului său sporit, rod al politicii ştiinţifice a partidului şi în primul rînd al înfăptuirii consecvente a industrializării ţării, al fermităţii cu care poporul nostru transpune în viaţă hotărîrile Congresului al XI-lea. Dar, evident, această creştere mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, care la nivelul cincinalului determină suplimentarea fondului de retribuire cu circa 35 miliarde lei, presupune şi resurse suplimentare şi deci o dezvoltare mai accelerată a economiei naţionale, o creştere mai înaltă a venitului naţional. Experienţa întregii noastre dezvoltări demonstrează că singura sursă pentru creşterea veniturilor oamenilor muncii, pentru a pume la dispoziţia populaţiei cantităţi din ce în ce mai mari de bunuri de consum o constituie sporirea producţiei şi a eficienţei ei, creşterea puternică a avuţiei naţionale şi a venitului naţional.

Necesitate deplin înţeleasă de clasa noastră muncitoare, de ţărănime, de intelectualitate, de către toţi oamenii muncii, care s-au convins pe deplin de faptul că tot ceea ce întreprindem, tot ceea ce înfăptuim este în propriul nostru beneficiu, că partidul nostru pune pe primul plan al politicii sale, al întregii opere de construcţie socialistă şi comunistă omul, bunăstarea şi fericirea sa, făurirea unei vieţi tot mai îmbelşugate şi mai prospere pentru întregul popor. Numeroasele judeţe ale ţării care au anunţat îndeplinirea planului semestrial înainte de termen sînt un răspuns concret la convingerea pe care secretarul general al partidului o exprima în expunerea sa consacrată centenarului independenţei de stat a României atunci cînd, referindu-se la măsurile suplimentare de creştere a nivelului de trai al oamenilor muncii adoptate în cursul acestui an de partid, spunea că ele **„vor da un nou şi puternic imbold activităţii creatoare a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naţionalitate, întregului nostru popor, vor determina intensificarea eforturilor pentru înfăptuirea planului pe 1977 şi a planului cincinal, în vederea sporirii necontenite a producţiei industriale şi agricole, valorificării superioare a resurselor materiale şi umane ale societăţii, creşterii productivităţii muncii şi, pe această bază, creşterii bogăţiei naţionale, a venitului naţional, asigurării ridicării patriei noastre pe noi culmi de progres şi civilizaţie, ridicării gradului de civilizaţie a întregului nostru popor".**

Exigenţele cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice, în care ne aflăm, etapă hotărîtoare în procesul dezvoltării noastre multilaterale, îndeplinirea obiectivelor progresului economico-social şi ale creşterii bunăstării întregii noastre naţiuni, impun, mai mult ca oricînd, ca în fiecare întreprindere să se acţioneze cu fermitate, cu toată hotărîrea pentru îndeplinirea exemplară a planului, pentru creşterea suplimentară a producţiei şi a productivităţii muncii, reducerea peste plan a cheltuielilor de producţie şi de circulaţie, extinderea acordului global, sporirea eficienţei întregii activităţi economice. În acest sens trebuie întocmite programe concrete de măsuri care să mobilizeze colectivele unităţilor economice la realizarea corelată a tuturor acestor obiective, la punerea în valoare a rezervelor existente.

Reamintim, pentru a evidenţia importanţa economică a acestor sarcini cîteva calcule : reducerea cu un procent a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, la nivelul anului 1980, echivalează cu un plus de venit naţional de circa 13–14 miliarde lei ; în acest an creşterea suplimentară a productivităţii muncii cu 2–3 procente înseamnă un spor de producţie industrială de circa 12 miliarde lei ; prin utilizarea suprafeţelor de producţie insuficient folosite în prezent şi prin creşterea indicilor de utilizare a capacităţilor existente se apreciază că pe întregul cincinal se poate realiza o producţie industrială suplimentară în valoare de 20 miliarde lei.

Iată de ce măsurile adoptate de partid privind creşterea mai amplă a veniturilor oamenilor muncii trebuie să constituie pentru toate cadrele din economie, din ministere, centrale şi întreprinderi, pentru conducerile colective ale acestora, pentru milioane de oameni ai muncii, un îndemn pentru o analiză riguroasă a posibilităţilor existente în fiecare unitate economică, fiecare loc de muncă, de îmbunătăţire a activităţii, de creştere suplimentară a producţiei şi a eficienţei economice. Este o îndatorire a fiecăruia să acţioneze cu toată hotărîrea în vederea respectării riguroase a ordinii şi disciplinei de producţie, îmbunătăţirii organizării producţiei şi a muncii, afirmării largi a iniţiativei muncitoreşti creatoare pentru valorificarea resurselor interne ale producţiei. Interesele generale ale societăţii, ca şi ale fiecăruia dintre noi, ne cer să ne concentrăm eforturile pentru a obţine rezultate superioare în muncă, răspunzînd pe această cale grijii consecvente pe care partidul o manifestă pentru creşterea necontenită a bunăstării naţiunii noastre.

Nicoară IONESCU

ÎN PREGĂTIREA CONGRESULUI CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

> **„Noi concepem clasa muncitoare nu ca o masă chemată numai să realizeze hotărîrile, ci ca o clasă conducătoare, ca o clasă conștientă de rolul său istoric".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

CONȘTIINȚĂ, ANGAJARE, RESPONSABILITATE – CARACTERISTICI ALE PROFILULUI CLASEI NOASTRE MUNCITOARE

PROCES COMPLEX și fără precedent în istoria omenirii, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate angajează însemnate prefaceri de ordin calitativ ale tuturor elementelor orînduirii noastre. Ceea ce ni se pare însă definitoriu pentru actuala etapă pe care o parcurgem este corelația dialectică, cu multiple valențe creatoare, dintre succesele obținute pe plan social-economic și metamorfoza pe care o cunoaște, cu fiecare pas al acestui proces, însuși subiectul făuritor de istorie, poporul, al cărui nucleu este, cum bine se știe, clasa muncitoare. Într-adevăr este astăzi un fapt de domeniul evidenței saltul pe care l-a înregistrat în ultimele decenii clasa noastră muncitoare în ceea ce privește profilul său de ansamblu.

Misiunea istorică de clasă conducătoare

ÎNAINTE de a ne opri mai pe larg asupra elementelor de detaliu ale acestui nou profil, se cuvine să remarcăm că explicația unor asemenea transformări profunde rezidă mai întîi în însuși faptul că această clasă s-a aflat întotdeauna în linia întîia a **marilor bătălii sociale**, așa cum sublinia secretarul general al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** cu prilejul sărbătoririi semicentenarului glorios al partidului nostru: **„în marea bătălie pentru cucerirea puterii, pentru înfăptuirea revoluției socialiste și edificarea noii orînduiri, rolul principal l-a avut eroica noastră clasă muncitoare care și-a dovedit pe deplin capacitatea revoluționară, spiritul combativ, dîrzenia și hărnicia, îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică de clasă conducătoare a societății"** [1]).

În al doilea rînd, este de amintit, în această ordine de idei, faptul că societatea socialistă creează practic o nouă poziție, un nou statut și un nou rol al oamenilor muncii în sistemul producției și, în general, în ansamblul activității economico-sociale. Avînd ca fundament obiectiv noul tip de proprietate, proprietatea socialistă, noua poziție conferă deplină egalitate tuturor membrilor societății față de mijloacele de producție, față de proprietate în general. Din această poziție egală față de tipul de proprietate decurge noul statut al oamenilor muncii, concretizat în drepturi și îndatoriri egale în dinamica noilor raporturi sociale și interumane ce se stabilesc. În sfîrșit, tot pe această bază se structurează și noul rol al celor ce muncesc, în sensul că fiecare membru al societății este, în același timp, factor al producției și factor de decizie socială, participînd în consecință la realizarea întregului proces de producție, la ansamblul înfăptuirilor din nou societate.

Întemeiată pe noul tip de proprietate, dubla calitate a oamenilor muncii, de producători și proprietari ai mijloacelor de producție, este un element fundamental care acționează ca factor dinamizator al multiplelor prefaceri produse în profilul clasei muncitoare, clasă conducătoare în stat. Astfel, calitatea de proprietar colectiv al mijloacelor de producție determină o serie întreagă de modificări atît în sfera procesului nemijlocit de producție, cît și în ansamblul activității de organizare, concepție și conducere, activitate în care omul muncii, producător, este implicat ca factor activ. Instituționalizarea consiliilor oamenilor muncii, a adunărilor generale, precum și măsurile luate în direcția creșterii rolului organizațiilor de masă și obștești, al opiniei publice și al controlului muncitoresc sînt tot atîtea expresii relevante ale dublei calități a oamenilor muncii și mai ales ale afirmării lor ca factor de decizie socială. Este, acesta, un fapt de importanță remarcabilă, căci el generează o nouă situație socială și individuală a calității de producător: factor de decizie socială, omul muncii, în măsura în care produce pentru societate și deci participă, efectiv la realizarea progresului istoric, produce totodată și pentru sine, pentru afirmarea deplină a propriilor țeluri, ca expresie a necesității și intereselor sale personale. Firește, toate aceste aspecte privesc pe toți membrii societății noastre, dar cu deosebire clasa muncitoare: **„rolul esențial al muncitorimii în societatea noastră — se arată în Programul partidului — este determinat și de faptul că ea este legată de mijloacele de producție cele mai avansate, de tehnica modernă, de activitatea de aplicare în viață a cuceririlor revoluției științifice. Ca rezultat al dezvoltării accelerate a industriei, clasa muncitoare aduce contribuția hotărîtoare la formarea venitului național, iar rîndurile ei vor crește în ritm rapid, devenind și numericește principala clasă a societății noastre"** [2]).

Îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică de clasă conducătoare în ampla operă de făurire a noii orînduiri socialiste pe pămîntul românesc, muncitorimea a înregistrat un salt uriaș sub raportul profilului său spiritual, al nivelului de conștiință în primul rînd. Au acționat, în acest sens, mai întîi, factori de ordin obiectiv. Este suficient să amintim aici că, în condițiile noilor relații de producție și ale noilor raporturi sociale, munca devine criteriul determinant al poziției omului în societate, dobîndind astfel o deosebită semnificație socială și instituindu-se ca o veritabilă premisă, de ordinul esenței, a înfăptuirii echității sociale, a unei noi morale, a unei morale centrate pe un înalt simțămînt al datoriei și un statornic spirit de responsabilitate. Eliberată de exploatare, de împrejurările sociale în care ajunsese un mijloc de alienare a omului, munca devine în socialism o activitate creatoare, o formă a colaborării generale între toți oamenii muncii, un proces istoric de dezvoltare economico-socială dar și un proces de perfecționare a omului, de împlinire a personalității umane la scara întregii societăți. Într-adevăr, munca apare acum ca principalul mijloc prin care omul se poate realiza ca personalitate deoarece, așa cum încă Lenin subliniase, **„pentru prima oară după veacuri de muncă pentru alții, de muncă silnică în folosul exploatatorilor, se naște posibilitatea ca omul să muncească pentru el însuși** [3]).

Puternica înrîurire a conștiinței maselor

NOILE RELAȚII de producție, climatul de întrajutorare și colaborare tovărășească în care muncește zi de zi fiecare membru al societății noastre și în primul rînd muncitorul, constituie atmosfera favorabilă cristalizării **profilului de comunist al omului nou,** caracterizat înainte de toate prin conștiinciozitate în îndeplinirea sarcinilor profesionale. Îndrăgind și respectînd munca pe care o desfășoară și pe care o privește ca pe însăși calea împlinirii și afirmării sale, omului nou îi devin tot mai străine manifestările de indisciplină sau de superficialitate în activitatea sa, el face totul pentru a gospodări rațional bunurile care-i sînt încredințate și pentru a utiliza la maxima lor capacitate mașinile și utilajele, pentru a folosi în mod eficient materiile prime și a reduce pe toate căile cheltuielile materiale.

Cu alte cuvinte, prefacerile de ordin calitativ care au avut loc în orizontul conștiinței clasei muncitoare trebuie privite, într-o primă instanță, ca efect legic al profundelor schimbări care

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** Semicentenarul glorios al P.C.R., Expunere la adunarea solemnă din Capitală, 7 mai 1971, Ed. politică, 1971, p. 20.

[2]) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, 1975, p. 102—103.

[3]) **V. I. Lenin,** Opere complete, vol. 35, Ed. politică, 1965, p. 206.

Siderurgistul · *Foto : C. HACA*

au revoluționat din temelii existența socială odată cu înfăptuirea revoluției socialiste și pe măsura edificării noii orînduiri.

În același timp însă, aceste mutații fără precedent s-au produs și ca rezultat al susținutei activități ideologice, politico-educative desfășurată de conducerea partidului nostru și îndreptată în mod expres în acest sens. Este un merit fundamental al conducerii partidului nostru faptul de a fi înțeles în toată complexitatea sa procesul de formare și evoluție a conștiinței maselor și, mai ales, de a fi avut în vedere, sub aspectul multiplelor sale implicații, realitatea că transformările revoluționare care se produc în existența socială, obiectivă, nu se reflectă în mod automat și integral în conștiința oamenilor, aceasta păstrînd încă unele elemente care reflectă caracteristici și mentalități ale vechii existențe sociale, ale vechii orînduiri. Sesizînd însemnatele repercusiuni negative pe care le poate avea asupra dezvoltării întregii societăți atitudinea derivată din ideea greșit înțeleasă privitoare la rămînerea în urmă a conștiinței față de evoluția condițiilor vieții economice, partidul nostru a inițiat începînd mai cu seamă din anul 1971, o vastă activitate politico-educativă de dezvoltare a conștiinței membrilor societății noastre. **„Fără a nega cituși de puțin rolul esențial al forțelor de producție în dezvoltarea societății** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea la Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971 — **noi pornim de la teza, de asemenea marxistă, că la rîndul ei conștiința poate exercita o puternică înrîurire asupra mersului înainte al societății, că ideile înaintate, cucerind masele, devin o uriașă forță materială a progresului“** 4). Prin urmare, problema formării unei clase muncitoare cu o înaltă conștiință socialistă s-a impus ca o dublă necesitate : de a pune de acord nivelul conștiinței maselor cu stadiul atins în dezvoltarea bazei tehnice și economice, dar, mai mult decît atît, pentru a transforma conștiința socialistă într-un însemnat factor dinamizator al însăși existenței sociale. Mobilizînd în această direcție cele mai diverse resorturi, valorificînd din plin disponibilitățile formative ale colectivelor de muncă și ale școlii, ale organizațiilor politice și de masă, partidul a desfășurat și îndrumat o intensă activitate educativă, de transpunere în viață a unor înalte principii de muncă și viață, principiile eticii și echității socialiste.

Firește, nu sîntem încă în situația de a putea spune că trăsăturile moral-politice caracteristice acelui profil uman pe care îl conturează documentele partidului nostru sînt întru totul realizate în proporție de masă. Sîntem pe deplin conștienți că ne aflăm în fața unui proces complex și de durată. Totodată însă, este incontestabil faptul că s-au făcut deja, în această direcție, pași de o deosebită însemnătate. Referindu-ne în special la clasa noastră muncitoare, se poate lesne constata astăzi, în preajma Congresului consiliilor oamenilor muncii, că sporesc tot mai mult rîndurile oamenilor muncii care și-au format statornice **convingeri și deprinderi de a trăi și munci în chip comunist**, în spiritul înaltelor principii și norme ale eticii și echității socialiste. Confruntînd aceste principii și norme cu faptele și atitudinile cotidiene ale muncitorilor noștri din oricare colț al țării, putem afirma cu toată fermitatea că spiritul muncitoresc, cu toate valențele sale, a devenit de pe acum o caracteristică a întregii activități desfășurate de oamenii muncii din uzinele și fabricile noastre.

Însemnînd înainte de toate înaltă conștiinciozitate și seriozitate în îndeplinirea obligațiilor profesionale, conștiința socialistă proprie clasei noastre muncitoare se manifestă plenar în angajarea totală și responsabilă în ampla operă revoluționară de traducere în viață a mărețelor obiective cuprinse în Programul partidului cu privire la edificarea socialismului multilateral dezvoltat în România. Succesele obținute în producție, modul exemplar în care sînt îndeplinite și depășite sarcinile de plan și angajamentele luate, sînt tot atîtea expresii grăitoare ale înaltului nivel de conștiință atins astăzi de muncitorii noștri. Cu deosebire se cuvine a fi subliniat, în acest context, spiritul de inițiativă al oamenilor muncii, promptitudinea cu care aceștia dezvăluie, ori de cîte ori este posibil, noi resurse și mijloace necesare pentru valorificarea deplină a potențialului tehnic și uman din fiecare unitate economică, de la fiecare loc de muncă.

Este tot mai frecvent și ca atare reprezentativ, tipul de muncitor statornic frămîntat de gîndul găsirii unor noi soluții care să aducă o îmbunătățire în desfășurarea activității de la propriul loc de muncă și să sporească în acest fel, eficiența propriei munci sau a colectivului din care face parte. Acest element se află, de altfel, în strînsă legătură cu preocuparea pentru perfecționarea continuă a pregătirii profesionale, pentru informarea temeinică în privința celor mai noi descoperiri din domeniul respectiv. Se poate spune, prin urmare, că muncitorul zilelor noastre și-a depășit demult condiția de simplu executant al unor operațiuni bine precizate în cadrul procesului de producție, devenind tot mai mult un purtător al noului, desfășurînd deci o activitate creatoare, cu **o pondere tot mai mare în contextul gîndirii și creativității tehnice românești.**

O elocventă expresie a înaltului nivel de conștiință al clasei noastre muncitoare și mai cu seamă a saltului calitativ fără precedent înregistrat de conștiința sa politică, este, fără îndoială interesul deosebit cu care oamenii muncii din fabrici și uzine, dar în aceeași măsură și cei de pe fiecare șantier de construcții, oricît de îndepărtat, urmăresc și participă la întreaga activitate politică desfășurată de partidul nostru, precum și întreaga problematică privitoare la evoluția de ansamblu a vieții internaționale. Atașamentul total la politica internă și externă a conducerii partidului nostru dovedește, o dată în plus, cunoașterea temeinică de către toți oamenii muncii a principalelor probleme social-economice cu care ne confruntăm astăzi pe plan intern și extern, precum și înțelegerea adecvată a rațiunilor profunde, științific fundamentate, care prezidează la elaborarea diverselor măsuri și hotărîri luate de partid. Este acesta, un semn al apropierii tot mai accentuate a conștiinței de sine individuale de nivelul conștiinței sociale, un semn care anunță momentul nu prea îndepărtat, pentru întreaga clasă muncitoare, al identificării lor.

CORELAT cu acest aspect este spiritul combativ, revoluționar, devenit astăzi definitoriu pentru clasa noastră muncitoare. Manifestîndu-se ca o veritabilă armă de luptă împotriva vechiului, spiritul revoluționar al muncitorilor noștri se îndreaptă cu hotărîre și promptitudine împotriva oricăror mentalități perimate care își mai fac simțită prezența, precum și împotriva oricăror influențe ale ideologiei burgheze contemporane care încearcă noi forme spre a da expresie aceluiași conținut retrograd de idei. Remarcabil ni se pare, în această ordine de gînduri, faptul că astăzi fiecărui colectiv de muncă îi este proprie o ambianță de exigență revoluționară, de înaltă conduită civică și moral-politică, fapt care a constituit, de altfel, rațiunea bine justificată a măsurii luate recent de conducerea partidului cu privire la recuperarea pentru societate de către colectivele de muncă a unor elemente care pînă nu demult erau deferite justiției. Se conturează așadar, tot mai vădit, momentul fuziunii dintre conștiința juridică și cea moral-politică, momentul în care conștiința morală, strîns împletită cu cea politică, va deveni temeiul motivațional al întregului comportament social al oamenilor.

Toate aceste elemente ale conduitei civice proprii societății comuniste către care tindem și care își fac simțită prezența de pe acum, le datorăm, neîndoielnic, clasei noastre muncitoare, clasă cu cea mai înaintată conștiință care, tocmai din acest motiv, va constitui nucleul pe care se va cristaliza, într-un viitor nu prea îndepărtat, poporul muncitor unic.

dr. Niculae NICULESCU
Dumitru N. ZAHARIA
Iași

---

4) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Vol. 6, Ed. politică, 1972, p. 664.

În lumina hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R.

REALIZAREA RITMICĂ A PLANULUI FIZIC

● Ce se ascunde în spatele realizărilor global-valorice ? ● Penalizările – de la sume simbol la recuperarea daunelor produse beneficiarilor ● Semnificații ale corelării planului fizic cu cerințele beneficiarilor

Nici un răspuns edificator la întrebarea „cum producem ?“ nu poate fi fundamentat — în exclusivitate sau în primul rînd — pe realizări global-valorice lipsite de corespondentul lor fizic și primordial necesar. Pentru că nimeni nu poate consuma ca atare și nu este dispus să achiziționeze cifrele globale de pe hîrtie, realizarea integrală a planului fizic a devenit în fiecare întreprindere un imperativ al eficienței individuale și sociale.

Desigur, simpla existență materială a produselor nu oferă ea singură certitudinea că necesitățile beneficiarilor vor fi pe deplin satisfăcute. Deosebit de important este ca cerințele să fie îndeplinite, la timp, ritmic, cu un efort economic bine dozat. O asemenea strategie are efecte economice favorabile multiple nu numai la beneficiar, ci și la întreprinderile producătoare.

În acest număr ne propunem să întreprindem o analiză privind cerințele și implicațiile realizării ritmice a planului fizic la Combinatul de prelucrare a lemnului de pe platforma Pipera-București.

Decalaje între ritmurile realizărilor pe decade

DEPĂȘIND sfera de interese a producătorilor și a consumatorilor industriali, producția de mobilier din lemn, de plăci din așchii de lemn, de plăci înnobilate, de uși celulare și panouri pentru construcții reprezintă o importanță nemijlocită pentru întreaga populație nu numai în calitate de beneficiar direct al acestor bunuri de consum necesare satisfacerii utilităților curente și asigurării confortului modern, ci și indirect prin intermediul noilor construcții de locuințe care încorporează numeroase elemente și detalii constructive din lemn. În acest context, aspectele menționate ilustrează, evident, că realizările Combinatului de prelucrarea lemnului de pe platforma Pipera vor putea fi apreciate — dincolo de orice îndepliniri sau depășiri global — valorice ale indicatorilor de plan — numai în măsura în care ele se se vor regăsi în produsele fizice solicitate de masa mare a beneficiarilor. Iată deci o exigență în plus care presupune nu numai realizarea integrală a sarcinilor din planul fizic, ci și o identitate corespunzătoare a prevederilor acestuia cu cerințele reale ale consumatorilor.

Așa cum rezultă din tabelul nr. 1 **pe primele cinci luni din 1977 sarcinile de plan la producția globală, producția marfă și productivitatea muncii au fost îndeplinite și cu puțin depășite.** Mai mult decît atît. **Consumurile și cheltuielile materiale și cele la 1 000 lei producție marfă s-au încadrat în prevederi.** Desigur, în cadrul acestor rezultate globale, realizările obținute în fiecare lună au fost inegale. Procentele prezentate ilustrează totuși un efort susținut pentru o realizare ritmică a sarcinilor de plan.

Analiza îndeplinirii planului fizic lunar confirmă afirmațiile anterioare (tabelul nr. 2). Chiar dacă au existat unele nerealizări, apare evidentă preocuparea permanentă existentă în cadrul combinatului pentru atingerea, lună de lună, a prevederilor de plan. Din păcate, în luna iunie, acest tablou general a cunoscut unele modificări. După aprecierile specialiștilor din centrală (efectuate la data de 24 iunie 1977) **planul fizic avea create condiții de a fi realizat pe luna trecută doar în proporție de 77,9% la mobilier, de 54,2% la plăci înnobilate și de 75,5% la uși celulare.**

Tabelul nr. 1

Realizarea unor indicatori de plan pe primele cinci luni din 1977
(%)

Indicatori	Lunile					
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	Cumulat
Producția globală	100,2	95,5	104,2	100,5	100,0	100,2
Producția marfă	100,2	96,6	103,2	101,0	99,4	100,1
Productivitatea muncii	100,6	96,5	105,9	100,9	100,2	100,9

Tabelul nr. 2

Îndeplinirea planului fizic pe principalele grupe de sortimente (ianuarie-mai)
(%)

Grupe de sortimente	Lunile					
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	Cumulat
Mobilier din lemn	100,1	91,8	114,5	101,2	95,5	100,3
Plăci din așchii de lemn	101,1	100,5	107,6	102,9	100,0	102,4
Plăci înnobilate	98,8	96,1	145,0	135,0	99,2	111,3
Uși celulare	100,3	97,8	101,8	100,0	104,3	100,9
Panouri pentru construcții	169,7	97,6	70,0	125,8	145,5	110,5

Cauzele neîndeplinirilor s-au conturat încă din lunile anterioare, iar efectele lor au generat simultan neritmicități în realizarea producției pe luni și pe decade. Astfel, din datele preliminate rezultă că la realizarea planului pe trimestrul II a.c. luna iunie a adus o contribuție cu circa 5 procente mai mică față de aprilie, la plăci înnobilate cu 4 procente, iar la uși celulare cu circa 3 procente mai scăzută.

Investigarea rezultatelor pe decade (tabelul 3) evidențiază de asemenea unele „salturi“ în producție. La mobilier, de pildă, în luna mai, în decada a III-a s-au înregistrat doar 20,4% din totalul realizărilor față de 41,8% în decada a II-a, iar în luna iunie 25,3% în decada I-a față de 41,8% în decada

Tabelul nr. 3

Ritmicitatea realizărilor pe decade în lunile mai și iunie 1977
— la principalele grupe de sortimente —
(realizări pe decadă față de total realizări pe lună — %)

Grupe de sortimente	Luna mai			Luna iunie		
	Decada	Decada	Decada	Decada	Decada	Decada
	I	II	III	I	II	III
Mobilier din lemn	20,4	41,8	37,8	25,3	33,6	41,1
Plăci din așchii de lemn	22,6	34,3	43,1	33,0	33,4	33,6
Uși celulare	26,5	29,2	44,3	30,9	29,7	39.4

a III-a. Decalaje însemnate între decada a I-a și a III-a s-au înregistrat și în producția de binale (18% în luna mai și 9% în iunie) și în cea de plăci așchii lemnoase (în special în luna mai).

Factori de influență a ritmicității

CA ȘI ÎN ORICE activitate industrială problemele producției sînt complexe, generate de o multitudine de cauze. Ne vom opri în cele ce urmează la cîteva care se conturează ca fiind mai importante.

Analiza disponibilităților și a eficienței, înainte de contractare !

Desfășurarea necorespunzătoare a aprovizionării tehnico-materiale a creat și creează în continuare serioase dificultăți în producție, muncă în asalt de sfîrșit de perioadă. Neritmicitatea în livrare a furnizorilor de materii prime și materiale a generat în lanț neritmicitate la beneficiar. Astfel, deși contractele cu furnizorul saltelelor pentru garniturile „Regence“ prevedeau în luna mai o livrare eșalonată pe decade (100 bucăți în decada a I-a, 250 în decada a II-a, 190 în decada a III-a), totuși **Intreprinderea de mobilă tapițată și produse de tapițerie din Mizil, adoptînd o optică originală privind ritmicitatea onorării contractelor, nu a trimis combinatului nici un produs în prima decadă, abia 46 în decada a II-a și doar 240 în decada a III-a** O asemenea „colaborare“ apare cu atît mai greu de înțeles cu cît furnizorul respectiv face parte din aceeași centrală industrială. În lumina exemplului amintit, centrala trebuia să acționeze energic nu numai în sprijinirea unităților din subordine în faza de contractare, ci și în asigurarea efectivă a bazei materiale a planului, să urmărească mai atent și să impulsioneze derularea aprovizionării conform prevederilor din contracte.

Și în luna iunie au existat **furnizori în restanță. Intreprinderea de geamuri din Buzău** nu a livrat ritmic garniturile de oglinzi contractate. Deși combinatul din Pipera aștepta (conform contractului) 300 de garnituri în decada a I-a necesare la mobila „Drobeta“, nu a primit nimic în această perioadă, iar în decada a II-a din 625 de bucăți a primit doar 516. Este probabil ca realizarea garniturilor respective de oglinzi să necesite mai multă manoperă și să aducă o productivitate scăzută la producător ; totuși furnizorul respectiv trebuia să-și facă toate calculele de eficiență și să-și aprecieze mai bine disponibilitățile înainte de semnarea contractului, deoarece această fază odată depășită, realizarea integrală a producției stipulate cu beneficiarul se transformă într-o obligație. Pot exista desigur și cazuri fortuite, în care furnizorul să nu-și poată achita la vreme obligațiile. Frecvența însă destul de ridicată a nerespectării obligațiilor contractuale aduce din nou în discuție **problema penalizărilor-simbol. Sistemul lor de acțiune ar putea fi, poate, mult mai convingător dacă ar include plata integrală de către furnizor a tuturor pagubelor pricinuite la beneficiar de munca în asalt sau de nerealizarea producției la termenele prevăzute.**

Recrutarea de noi cadre : dar rezervele interne ?

Neasigurarea din vreme a forței de muncă necesare pe meseriile deficitare a reprezentat un puternic generator de neajunsuri. La nivelul întregului combinat, specialiștii afirmă că există în prezent neasigurat un număr de lucrători echivalenți cu circa 7% din personalul existent. Deficitul se regăsește cu prioritate în producția de mobilă la linia automată de mobilă din panouri, la fabrica de mobilă de bucătărie etc. Dificultățile au fost accentuate îndeosebi în luna iunie, prin terminarea cursurilor de școlarizare efectuate în cadrul combinatului și repartizarea noilor cadre la alte combinate din țară. În ritmul alert de dezvoltare al întregii noastre industrii, dificultățile în asigurarea forței de muncă necesare unor întreprinderi pot îmbrăca anumite aspecte obiective, mai ales într-o unitate situată în platforma Pipera, unde densitatea întreprinderilor este ridicată, iar tentațiile unei munci „mai curate“ considerabile. Totodată, însă, se poate afirma cu certitudine că o resemnare a unor întreprinderi în fața existenței unor astfel de probleme nu conduce la nici un rezultat. Se pare că în acest sens și la Combinatul de prelucrare a lemnului mai sînt multe de făcut. Poate că **popularizarea mai activă și eficientă în centrele de unde poate fi recrutată forța de muncă a meseriilor de care este nevoie, a satisfacțiilor și împlinirilor pe care acestea le oferă, o mai atentă îndrumare a tinerelor cadre încă de pe băncile școlilor profesionale, mai buna informare despre realizările însemnate obținute în industria lemnului, despre gradul de dotare și înzestrare tehnică a muncii ar reprezenta direcții utile ale unor acțiuni viitoare.**

Și încă un aspect. Pînă la angajarea tuturor cadrelor noi pe care le socotesc necesare, **colectivul combinatului nu trebuie să uite că dispune, încă de unele rezerve** care, eficient valorificate ar putea suplini o parte din necesitățile actuale. Este vorba de volumul de om-ore nelucrate datorită învoirilor și absențelor nemotivate, care în trimestrul I cumulează 27 765 ore, iar în lunile aprilie și mai 9 322 și respectiv 9 336 ore. Întărirea disciplinei în muncă, folosirea într-un grad mai înalt a timpului de lucru reprezintă o sursă care nu trebuie neglijată.

Beneficiarul — între ritmicitatea la furnizor și cea în aprovizionare

Fără îndoială, pentru beneficiar este în primul rînd interesantă ritmicitatea cu care este aprovizionat cu produsele care îi sînt cu adevărat necesare. **Ritmicitatea de care are nevoie economia modernă presupune un plus corespunzător, bine echilibrat pe luni și decade al realizărilor la producător, dar nu numai atît.**

În primul rînd, **este necesar ca produsele fabricate ritmic de producător să fie dirijate cu aceeași ritmicitate la beneficiar.** Altfel efortul e zadarnic. Ce au avut de cîștigat, de pildă, beneficiarii din faptul că C.I.L. Pipera a realizat ritmic un anumit sortiment de uși, dacă produsele au zăcut multă vreme neridicate la termene de principalul beneficiar, Baza de aprovizionare pentru construcții din București ? Cert este că au avut de pierdut producătorii care și-au blocat unele spații de producție în decada 1—10 iunie pentru depozitarea acestor uși.

Dificultăți a creat și **lipsa vagoanelor C.F.R. necesare pentru transportul produselor.** Planul de asigurare cu vagoane pe luna iunie nu a fost respectat cu 53 de bucăți, iar la cele care au sosit s-a constatat, uneori, o mare neritmicitate față de prevederile zilnice de primire a vagoanelor goale. Cei care au contribuit la o asemenea situație nu sînt desigur numai organele căii ferate. Față de luna octombrie a anului 1976, cînd a fost contractat planul anual de transport, combinatul a efectuat unele modificări ale producției și destinației unor produse care au făcut necesare adoptarea unor noi rute, a unui număr diferit de vagoane etc. Dat fiind că astfel de schimbări sînt cerute de noile necesități care apar în economie devine necesară o mai fructuoasă colaborare, între beneficiari și organele C.F.R. pentru efectuarea cît mai rapidă a corectărilor necesare la prevederile inițiale, în folosul ambilor parteneri și al consumatorilor.

În al doilea rînd, trebuie menționat că sosirea — chiar și ritmică — în magazine a unor mărfuri care nu corespund cerințelor beneficiarilor este un lucru inutil pentru aceștia și cu grave consecințe economice la producător. Dacă pînă acum preferințele beneficiarilor erau cunoscute la combinatul din Pipera prin reprezentanții comerțului — care uneori se erijau fără temei în reprezentanți absoluți ai gusturilor consumatorilor — în prezent producătorul singur testează și se confruntă direct — la pavilionul „H“ din parcul Herăstrău de pildă — cu cerințele celor care-i utilizează produsele. Dat fiind și rolul formativ al unor astfel de expoziții cu vînzare, al testărilor și confruntărilor de opinii efectuate cu acest prilej, se poate aprecia că asemenea practică se cere extinsă, iar experiența lărgită de către combinatele de prelucrare a lemnului din fiecare județ.

Bogdan PĂDURE

DEZBATERE „R.E."

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

CERINȚE ALE GOSPODĂRIRII ȘI VALORIFICĂRII EFICIENTE A METALULUI (II)

CONTINUĂM să publicăm în numărul de față alte intervenții din cadrul dezbaterii organizate de „Revista economică" cu cadre de specialiști de la întreprinderea „Aversa"-București pe tema : „Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului".

Tehnologiile de fabricație în pas cu progresele tehnico-științifice

Const. DUMITRESCU, șeful atelierului de prelucrări la rece -

— Normele de consum, în pas cu gradul de dotare tehnică și calificare a cadrelor —

PENTRU A „LIMITA" consumul exagerat de metal, întreprinderile au nenumărate posibilități și pîrghii de acționare. Una din acestea este și **normarea tehnico-științifică.** Normele de consum trebuie să fie mobile, să fie adaptate continuu la progresele tehnico-științifice. În ce privește unitatea noastră, trebuie să spunem că s-au făcut reale progrese în această direcție. Dacă în urmă cu cîțiva ani se creau decalaje între prevederi și realizări iar normele aveau un caracter mai puțin tehnico-științific, în prezent **practicăm în cea mai mare măsură norme republicane, față de care avem realizări evidente.** La toate cele șase categorii de electropompe ce le realizăm, normele de consum se află sub prevederi, la unele chiar cu cantități apreciabile. Firește, referindu-ne la reperele care intră în componența lor, la unele din acestea consumurile sînt încă susceptibile de reduceri substanțiale, ca urmare a însușirii de noi tehnologii sau dotărilor tehnice.

Dacă, în mare, situația se prezintă bine din punctul de vedere al consumului de metal urmărit prin norme republicane, **nu la fel stau lucrurile în cazul cînd unitatea noastră confecționează, de pildă, arcuri, elemente de cauciuc, sau cînd anumite repere turnate sau forjate sînt primite prin cooperare**. Deoarece, din motive mai mult sau mai puțin obiective, Întreprinderea de piese auto din Sibiu, care este specializată în producția de arcuri, nu și-a onorat obligațiile de a ne livra anumite tipuri, datorită întîrzierii în asimilarea lor (arcuri din sîrmă de Ø 6 și 9), sîntem nevoiți să le executăm prin forțe proprii, dar, firește cu consumuri mai ridicate de metal. De asemenea, pregătim matrițe pentru confecționarea unor elemente de cauciuc, (simeringuri, manșete de etanșare, inele etc.) care, la rîndul lor, consumă metal. Toate aceste probleme ar trebui să fie rezolvate de unitățile specializate, creîndu-ne condiții ca eforturile noastre să fie concentrate pe principalul obiect al producției — electropompele.

O mențiune specială aș dori să fac în legătură cu **utilizarea maselor plastice ca înlocuitoare ale metalului**. La ora actuală, considerăm că nu avem suficiente mase plastice corespunzătoare pentru utilizări industriale. Poate **dacă Ministerul Industriei Chimice, unitățile sale specializate ar face mai multă propagandă** (prin editarea de cataloage) **asupra maselor plastice utilizabile în industrie pe care le realizează, dacă ar colabora mai strîns cu unitățile constructoare de mașini și din alte ramuri, dacă costurile acestora ar fi mai reduse în comparație cu metalul, s-ar reuși să se înregistreze progrese mai rapide și astfel să obținem, prin înlocuitori, economii mari de metal.** Apreciem că avem posibilități de înlocuire a unor repere și piese din metal cu mase plastice și, în această direcție, ar trebui mobilizate eforturile noastre și ale chimiștilor.

Apoi, **considerăm necesar ca și unitatea noastră** să găsească posibilitatea de a-și mări capacitatea de turnare de precizie a pieselor, mai ales la cele care intră în componența agregatului hidraulic. Faptul că o parte importantă din piesele respective se toarnă clasic și nu în modele de ceară (turnare de precizie), determină adaosuri mari de prelucrare, risipă de metal și prelucrări mecanice suplimentare. De asemenea, **se impune și din partea proiectantului nostru** (Centrul de cercetări și proiectări pompe) **să adîncească și mai mult tipizarea familiilor de pompe în variante constructiv-tehnologice îmbunătățite.** Proiectantul, deși se află pe platforma noastră, întîrzie, mereu, zic eu nejustificat, în a interveni și pune de acord considerentele tehnico-economice cu documentațiile necesare.

Cooperarea și aprovizionarea tehnico-materială

Dumitru PETRESCU, șeful serviciului de aprovizionare

— Dacă aprovizionarea tehnico-materială este ritmică, corespunzătoare cantitativ și calitativ solicitărilor producției, pierderile materiale vor fi minime, influențînd sensibil reducerea costului pe unitatea de produs realizat —

BUNA DESFĂȘURARE a producției, gospodărirea și valorificarea superioară a metalului, depind, desigur, în primul rînd, de eforturile pe care le depune în acest sens colectivul nostru. Dar atingerea acestor obiective majore este nemijlocit legată și de modul în care furnizorii — atît cei cu care cooperăm în producție, cît și întreprinderile siderurgice — înțeleg să respecte obligațiile asumate prin contractele economice încheiate. În acest an, valoarea cooperărilor cu alte întreprinderi reprezintă circa 60% din costul produselor noastre. Primim de la cele 18 în-

Dezbatere consemnată de

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 11)

ECONOMIE NATIONALA

Acţiuni ferme pentru înfăptuirea programelor suplimentare

CUM POT FI DIMINUATE PIERDERILE DE ENERGIE ELECTRICĂ PE LINIILE DE TRANSPORT

ÎN URMĂ CU NUMAI DOUĂ DECENII „foamea“ de energie a omenirii era considerată ca o metaforă îndrăzneaţă chiar de către mulţi energeticieni. Între timp însă, figura de stil s-a dovedit a fi o tot mai evidentă realitate. Şi odată cu aceasta, folosirea cît mai judicioasă a energiei a devenit un imperativ pentru toţi tehnicienii şi economiştii din lumea zilelor noastre.

În cadrul acestei problematici, o pondere importantă o are şi **reducerea consumurilor proprii tehnologice ale transportului energiei pe liniile electrice.** În ţara noastră, acestei laturi i se acordă o binemeritată atenţie, în ultimii ani reuşindu-se să se obţină o reducere a pierderilor de energie pe liniile electrice de peste 30%.

Costul pierderilor de energie pe liniile electrice

În aprecierea acestui cost pornim de la ipoteza că energia electrică pierdută în reţelele de transport ar fi produsă pe baza combustibilului marginal — de închidere a balanţei energetice — respectiv cu păcură la preţul pieţei mondiale. În aceste condiţii — considerînd că preţul specific al pierderilor reprezintă aproximativ 0,5 lei/kWh, iar procentul de pierderi pe linii din energia anuală produsă de circa 5% — în etapa actuală costul anual al energiei pierdute pe liniile noastre electrice se ridică la aproape un miliard şi jumătate de lei. În ipoteza creşterii consumurilor într-un ritm anual de 8% şi al menţinerii constante a costului specific şi al proporţiei pierderilor, în următorii circa 10 ani costul anual al pierderilor pe linii ar urma să se dubleze, ajungînd la o valoare anuală de circa 3 miliarde lei.

Avînd în vedere aceste valori estimative şi, totodată, probabilitatea unor noi creşteri ale preţului combustibilului marginal, rezultă că şi în continuare se impun căutări — atît în exploatare cît şi în cercetare — pentru stabilirea unor soluţii eficiente de reducere a procentului şi costului anual al pierderilor.

Eficienţa actualelor dimensiuni ale liniilor de transport

Desigur, nu se poate pune problema reducerii totale a pierderilor de energie pe linii, care reprezintă consumuri tehnologice proprii, inerente funcţionării oricărei instalaţii tehnice. O reducere a lor însă poate şi trebuie realizată. În acest scop, încă **în etapa de concepţie a oricărei linii electrice se impune găsirea unui optim între efortul iniţial de investiţii şi, respectiv, efortul total actualizat pe care îl implică pentru societatea noastră pierderile de energie estimate pe întreaga durată de exploatare a liniei.** Folosind în acest scop criteriul minimului cheltuielilor totale, actualizate cu o rată anuală de 8%, rezultă că, în prezent, pentru o dimensionare economică optimă a liniilor cu conductoare de aluminiu trebuie luate în considerare densităţi economice de curent avînd valori de ordinul 0,4—0,9 A/mm^2. Aceste valori, corespunzătoare actualului nivel de preţuri, sînt de circa 2,5 ori mai mici decît cele folosite la noi în ţară acum două decenii şi vor conduce la un consum de aluminiu de tot atîtea ori mai mare.

Cu toate că o bună parte din procentul de pierderi revine liniilor de joasă şi medie tensiune, totuşi, pînă la sfîrşitul anului 1975, aceste linii erau dimensionate, în special, pe bază de criterii tehnice (cădere de tensiune sau încălzire admisibilă). Pentru unele estimări cu privire la eficienţa actuală a metodei de dimensionare economică optimă am efectuat calcule în ipoteze medii pentru reţelele de 0,4—6—10 kV în cabluri de aluminiu, corespunzător variantelor combustibili marginali, păcură şi,

Indici privind dimensionarea economică a liniilor electrice în cîteva ipoteze de creştere ale preţului energiei

Ipoteze de creştere a preţului energiei			$C_p = C_{ic} + C_w$ lei act./kW	Raportul de reducere al densităţilor economice de curent pentru consumatori		Reducerea suplimentară probabilă a pierderilor de energie %
Rata anuală r %	Numărul aprox. de ani al dublării	Numărul aprox. de ani al triplării		casnici cu T=1000 ore/an	industriali cu T=2900 ore/an	
0	-	-	4250+ 5,30T	1,000	1,000	-
2	35	55	4250+ 6,35T	0,950	0,930	6,5
3	25	35	4250+ 7,05T	0,920	0,890	10,0
4	20	30	4250+ 7,80T	0,890	0,850	13,5
5	15	23	4250+ 3,70T	0,855	0,810	17,0
8	10	15	4250+12,50T	0,755	0,695	28,5

respectiv, lignit. Au fost luate în considerare atît consumuri casnice cu 2000 ore de utilizare, cît şi consumuri industriale cu 4 500 ore de utilizare anuală a puterii maxime.

Rezultatele obţinute arată că, faţă de criteriile tehnice de dimensionare, criteriul minimului cheltuielilor totale actualizate conduce, de la caz la caz, la secţiuni conductoare mai mari de circa 2— 3 ori pentru consumuri casnice şi de circa 2,5—4 ori pentru consumuri industriale. Ca urmare, pierderile de energie electrică s-ar reduce de acelaşi număr de ori. Totodată, în cazul de faţă nu numai că nu se pune problema unui efort suplimentar de investiţii, dar şi la acest capitol pot fi obţinute unele economii importante. Şi aceasta pentru că se evită investiţiile necesare pentru instalarea în centralele electrice a unei capacităţi de producţie corespunzătoare economiei realizate prin eliminarea pierderilor pe reţea. Astfel, economia care se obţine odată cu mărirea secţiunii de aluminiu şi reducerea pierderilor de putere pe linii cu 1 kW se poate ridica la valori de ordinul cîtorva mii lei.

Pornind de la această observaţie, calculele ne-au arătat că **prin generalizarea metodei de dimensionare economică optimă a liniilor se asigură nu numai autofinanţarea unor importante investiţii suplimentare dar, în plus, se mai poate obţine şi un disponibil de fonduri pentru alte investiţii.** Excepţiile reprezintă cazuri singulare, care obişnuit se caracterizează prin durate de recuperare mai mici decît un an. Luînd în considerare o distribuţie echiprobabilă a lungimilor de trasee, rezultă că, în medie, două treimi din costul unui kW instalat într-o centrală de mare putere funcţionînd cu păcură sînt suficiente pentru autofinanţarea metodei de dimensionare economică optimă amintite, iar restul de o treime devine disponibil. În ipoteza combustibilului marginal lignit, valoarea disponibilului se ridică pînă la circa 50% din costul unui kW instalat. Reamintim că, în plus, se mai poate obţine o reducere de 2—3 ori a cheltuielilor datorate pierderilor de energie. Totodată considerăm util de subliniat faptul că pentru producerea unui kilogram de aluminiu, consumul actual de energie electrică reprezintă doar cîteva procente din reducerea pierderilor de energie pe care acest kilogram ar putea s-o înlesnească în primul an de exploatare al unei linii electrice dimensionate economic optim.

O evaluare a eficienţei globale la care poate conduce generalizarea metodei de dimensionare economică optimă a liniilor electrice poate presupune numeroase riscuri. De aceea, în cele ce urmează se va prezenta doar o simplă ipoteză de calcul. Să presupunem că dintre cele circa 7% pierderi anuale de energie din Sistemul nostru electroenergetic, aproximativ jumătate au loc în reţelele de 0,4—20 kV, iar din acestea o treime în staţiile de transformare şi restul pe linii. În ipoteza unei creşteri minime a secţiunilor conductoare, de numai două ori, s-ar obţine o reducere a pierderilor cu 1,2%.

Considerînd că metoda se aplică numai la instalaţiile nou construite şi că ritmul actual de creştere al producţiei anuale de energie electrică este de ordinul a 5 miliarde kWh, în primul an de după generalizarea metodei s-ar obţine o reducere a pierderilor de minimum 60 milioane kWh. În ipoteza combustibilului marginal păcură, aceasta ar reprezenta o economie anuală de peste 25 milioane lei sau posibilitatea de a exporta 13500 tone păcură. În plus, s-ar putea evita instalarea în centralele electrice a unor capacităţi de producţie în valoare de 127,5 milioane lei. Conform proporţiilor amintite mai înainte, 85 de milioane ar fi necesare pentru autofinanţarea metodei de dimensionare economică optimă, iar restul de 42,5 milioane lei ar deveni disponibile. Eficienţa totală în primul an s-ar ridica la 70 milioane. Reamintind incertitudinile cu privire la premisele estimărilor, trebuie totuşi arătat că oricare ar fi valoarea beneficiilor din primul an, în următorii însă ele ar creşte în progresie aritmetică (în ipoteza că sporul anual al producţiei s-ar menţine la 5 miliarde kWh). Tot ca o simplă ilustrare, în cazul exemplului dat mai înainte, la capătul unui interval de 7 ani s-ar ajunge la un beneficiu total de ordinul unui miliard de lei, din care peste două treimi în valută.

În lumina avantajelor economiei prezentate se poate aprecia că normativele privind determinarea secţiunii economice a conductoarelor pentru instalaţiile electrice de distribuţie la tensiunile de 1—110 kV (PE 135/75) constituie o contribuţie meritorie la sporirea eficienţei Sistemului nostru electroenergetic. Faţă de normativul de acum două decenii, cînd se foloseau secţiuni de aluminiu de 2—3 mai mici, prin aplicarea actualului normativ, pierderile de energie se reduc de tot atîtea ori fără cheltuieli de investiţii suplimentare. **Considerăm că fiind neindicată prevederea din actualul normativ prin care se exceptează de la dimensionarea economică unii consumatori industriali sau casnici, caracterizaţi prin durate de utilizare anuală a sarcinii maxime pînă la 3 000 ore/an.** Calculele estimative pe care le-am efectuat pentru condiţii medii şi o durată mai redusă, de numai 2 000 ore/an, arată că în cazul cablurilor cu conductoare de aluminiu, pe lîngă autofinanţarea investiţiei specifice de 500 lei/km x mm^2 pentru creşterile optime de secţiune, se mai poate obţine un disponibil iniţial de ordinul a 200 lei/ km x mm^2, iar prin reducerea pierderilor pe durata de exploatare cîte 60 lei/an/kmxmm^2. În cele ce urmează ne vom opri însă asupra uneia dintre principalele premise ale metodei de **dimensionare economică a liniilor electrice,** la a cărei eventuală reconsiderare rolul hotărîtor ar reveni specialiştilor din domeniul economiei.

Dimensionarea economică optimă în perspectiva creşterii costului energiei

Densităţile economice de curent reprezintă mărimi cu ajutorul cărora — după o prealabilă estimare a curentului maxim şi a numărului anual de ore de utilizare a sarcinii maxime — proiectantul poate stabili printr-o simplă împărţire secţiunea economică optimă a liniilor. Valorile densităţilor de curent variază odată cu o serie de cheltuieli specifice*). Termenul C_w reprezintă valoarea actualizată (la momentul iniţial) a costului pierderilor de energie corespunzătoare consumului propriu la 1 kW pe întreaga durată de exploatare a liniei. Rezultă, deci, că termenul Cp exprimă întreaga cheltuială specifică suportată de economia naţională în cazul acceptării pe liniile electrice a unei pierderi de putere egale cu 1 kW.

Revenind la densităţile economice de curent, vom preciza că acestea sînt funcţii de $Cp^{-1/2}$ şi, deci, conform relaţiei prezentate mai înainte, de valoarea p. a costului energiei. Prin urmare, o linie care a fost dimensionată optim din punct de vedere economic pe baza unui anumit preţ iniţial al energiei, datorită unor modificări mai importante ale acestuia de-a lungul celor 20-30 de ani de exploatare, s-ar putea dovedi, în ansamblu, mult mai puţin economică decît s-a scontat iniţial.

În această privinţă ultimii ani au arătat că pe piaţa mondială preţul energiei este în creştere treptată. Totodată, se pare că actuala tendinţă se va extrapola pe o lungă perioadă, în această privinţă existînd diferenţe de păreri doar în legătură cu ritmurile probabile de creştere ale preţurilor. În scopul de a reduce abaterile faţă de optim ale economicităţii liniilor electrice, **considerăm că devine indicat ca la normarea densităţilor economice de curnet să fie luat în considerare un sistem de preţuri dinamic.** Acesta ar putea fi caracterizat prin doi parametri : o valoare de referinţă p_0, precum şi o rată anuală de creştere r. În acest caz expresia costului specific actualizat al pierderilor de energie pe o durată de exploatare de N ani devine :

$$C_w = p_0\tau \sum_{j=1}^{N} \left(\frac{1+r}{1+a} \right)^j$$

Luarea în considerare a unei dinamici de perspectivă pentru preţul energiei pierdute ar conduce la micşorarea densităţilor economice de curent. Totodată, ar urma să se reducă şi pierderile de

---

*) $C_p = C_{ic} + C_w = C_{ic} + p \infty A$ (1) în care Cic reprezintă costul investiţiei specifice în centrale, în ipoteza combustibilului marginal păcură ; p — preţul specific al energiei pierdute, care în aceeaşi ipoteză îl vom considera, cu oarecare aproximaţie, 0,5 lei/kWh ; e — timpul de calcul al pierderilor ;

$$\Lambda = \sum_{j=1}^{N} (1+a)^{-j}: \quad (2)$$

A — factorul de actualizare a cheltuielilor la anul punerii în funcţiune pentru calculul căruia, în cazul instalaţiilor energetice din ţară şi din străinătate, obişnuit se ia în considerare o rată anuală a=8%.

energie care, în medie, pot fi considerate că variază direct proporțional cu densitățile economice de curent. Indicii corespunzători cîtorva valori ale ratei anuale r de creștere a prețului energiei sînt sintetizați în tabelul prezentat. Ca valoare maximă a fost luată în considerare rata anuală r=8%, pe considerentul că în literatura din unele țări, se estimează frecvent o triplare a prețului energiei pînă în jurul anului 1990.

Pentru a putea face unele comparații, vom reveni la exemplul prezentat anterior cu privire la evaluarea eficienței globale a dimensionărilor economice optime pe bază de prețuri fixe în cazul noilor noastre linii de 0,4—20 kV puse în funcțiune în timpul unui singur an. În ipoteza unei rate anuale de creștere a prețului energiei de 8%, în medie ar rezulta o reducere a vîrfului de pierderi cu 0,285×30=8,5 MW la un preț specific Cw=12,5×2000=25.000 lei/kW. Ca urmare, prin reducerea suplimentară a pierderilor în raport cu actualul mod de dimensionare bazat pe prețuri fixe, s-ar putea obține de-a lungul a 25 de ani de exploatare a liniilor de 0,4—20 kV puse în funcțiune într-un singur an o economie totală actualizată la momentul inițial de ordinul a 210 milioane lei.

În valori neactualizate totalul s-ar ridica la 500 milioane lei, iar media corespunzătoare fiecăruia din cei 25 ani de exploatare la 20 milioane lei. În ipoteza mult mai favorabilă a unei rate de 3% — care ar corespunde unei dublări relative a costului energiei abia după anul 2000 — dimensionarea conform actualelor normative ar fi totuși echivalentă cu renunțarea la un beneficiu suplimentar de ordinul a 42,5 milioane lei actualizați sau, respectiv, 100 milioane lei neactualizați. În acest caz, media corespunzătoare unui singur an de exploatare a liniilor puse în funcțiune, de exemplu, în timpul actualului an ar coborî la circa 4 milioane lei.

Avînd în vedere cele prezentate, considerăm util de reamintit că în zona „compromisului economic optim“, sporul de investiții pentru mărirea secțiunii conductoarelor de aluminiu rezultă, în medie, mai mic decît economia corespunzătoare de investiții din centralele electrice. În plus, prin reducerea capacităților necesare pentru producerea pierderilor din rețea, pe lîngă autofinanțarea sporului de investiții în linii, obișnuit, devine posibilă și obținerea unui disponibil suplimentar. Ca urmare, și în cazul celor două exemple date valorile actualizate ale avantajelor economice ar fi de așteptat să rezulte mai ridicate.

Problema cea mai dificilă o constituie însă prognoza pe o perspectivă îndelungată cu privire la creșterea relativă a prețului energiei, în primul rînd față de costul aluminiului. Avînd în vedere numeroasele condiții de incertitudine în care ar trebui făcute estimările periodice ale ratelor r, în principal atenția ar putea fi concentrată asupra unor perspective mai scurte de ordinul a 7-10 ani. În acest fel, s-ar avea în vedere faptul că la calculul actualizat al costului pierderilor de-a lungul a 25 ani de exploatare, duratelor amintite le corespund ponderi de 50% și, respectiv, 62,5%. În principal, însă, considerăm că prin aproximații succesive și reactualizări periodice poate și trebuie să fie urmărit un rezultat global mai apropiat de optimul economic decît cel care se obține în ipoteza opțiunii actuale pentru o rată nulă de creștere a prețului energiei.

conf. dr. ing. Pavel BUHUȘ

Gospodărirea și valorificarea eficientă a metalului

(Urmare din pag. 8)

treprinderi cu care colaborăm, motoare electrice, piese turnate și forjate, precum și piese prelucrate. În general, se poate aprecia că marea majoritate a unităților cu care cooperăm își onorează obligațiile asumate. Dar sînt și cazuri cînd unele din acestea fac excepție de la regulă. Potrivit unei analize, în primul semestru al anului contractele economice au fost realizate în proporție de 90%. În perioada respectivă Întreprinderea „Electromotor“-Timișoara și Baza județeană de aprovizionare Argeș nu ne-au livrat la termen unele motoare. Conform reglementărilor în vigoare, acestea au fost penalizate. Sumele primite nu au acoperit însă nici pe departe pagubele ce au fost provocate întreprinderii noastre. Se impun, bineînțeles, măsuri și un sprijin mai activ din partea centralei noastre, astfel încît toate unitățile cu care cooperăm să privească cu răspundere sporită respectarea obligațiilor ce le revin.

Vorbind de valorificarea superioară a metalului, vreau să arăt că o bună parte din deșeuri le utilizăm chiar în cadrul întreprinderii. În ce privește cantitățile pe care sîntem obligați să le predăm Întreprinderii de colectare și prelucrare a metalelor **întîmpinăm uneori mari greutăți datorită, în special, lipsei de vagoane.** Acest lucru se cere reglementat de către întreprinderea colectoare, întrucît în prezent avem în incinta întreprinderii depozitate un volum de deșeuri de circa 10 vagoane.

Atît în domeniul cooperării, cît și în cel al predării deșeurilor și, în general, al depozitării materiilor prime și a materialelor pentru buna lor conservare și gospodărire, se ridică cîteva probleme care ar trebui să stea atît în atenția centralei noastre, cît și a organelor de sinteză pentru a le găsi o justă și operativă rezolvare. Astfel, **pentru ca mecanismul cooperării să funcționeze normal, ar fi indicat să se aplice sistemul de balanță și fișe de cooperare cu repartizarea de cote anuale, mai ales în domeniul prelucrării pieselor și a construcțiilor sudate** (tehnologie la rece) **la strungurile mari pe care se prelucrează arbori de 8—10 m, piese de Ø 5 000 mm etc.**

Pentru a evita în viitor neajunsurile în ce privește predarea fierului vechi, **ar fi util să se introducă un grafic lunar de livrări între întreprinderile furnizoare, C.F.R. și Întreprinderea de colectare și prelucrare a metalului, cu obligativitatea respectării decadale a introducerii de vagoane și încărcării acestora de către întreprinderea furnizoare.** În același timp, **ar fi oportun să se recalculeze trimestrial planul de predare a deșeurilor metalice, în funcție de consumul efectiv de metal pe această perioadă.** Tot pentru valorificarea superioară a metalului, găsesc că întreprinderile care au turnătorii ar trebui să fie obligate să utilizeze șpanul voluminos din fier vechi și șpanul de fontă în procesul tehnologic, stabilindu-se sarcina de a crea în sectorul cald mijloace de balotare, sfărîmare, curățire, ardere și transportare a deșeurilor metalice.

ÎN CADRUL DEZBATERII au mai luat cuvîntul și alți participanți (**Constantin Rotaru**, de la centrul de calcul al întreprinderii, **Teodor Ciudoiescu**, șeful serviciului plan), care s-au referit la preocupările colectivului pentru valorificarea în viitor a unor noi resurse de economisire a metalului.

Referindu-ne concret la ansamblul problemelor cuprinse în dezbatere, trebuie spus că ele au reliefat pregnant, cu valoare de experiență, preocupările colectivului de la întreprinderea „Aversa“, acțiunile organizate pentru depistarea și valorificarea tuturor resurselor materiale disponibile și, îndeosebi, a metalului. Rezultatele obținute, mai ales prin asimilarea, modernizarea și tipizarea produselor, constituie o bază importantă pentru continuarea și amplificarea eforturilor în scopul valorificării superioare a metalului.

Pentru viitor se impune **necesitatea intensificării perfecționării activității mai ales în sectoarele primare,** unde — așa cum au subliniat mai mulți participanți — sînt încă rezerve importante de ridicare a nivelului calitativ al pieselor turnate și forjate (reducerea rebuturilor și declasatelor, micșorarea adaosurilor de prelucrare). De asemenea, socotim că propunerile făcute în cadrul dezbaterii ca Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini să analizeze cerința creării unei întreprinderi specializate de materiale auxiliare pentru sectoarele primare, ca și de lărgire a actualelor capacități de producere a organelor de asamblare necesare montajului sînt justificate și ele merită studiate cu toată atenția.

Un alt aspect, nu mai puțin important, este și acela al **stimulării concrete a realizării de economii** la fiecare loc de muncă, de către fiecare lucrător. Deși sînt reglementate prin lege condițiile de stimulare, prevederile nu se aplică. Întreprinderea folosește pentru premieri doar fondul de 1% stabilit pentru îndeplinirea planului, neutilizînd deloc fondurile speciale prevăzute pentru economisirea metalului, combustibilului, energiei electrice sau a altor materiale. Cauza ? Prevederea ca economia rezultată să se regăsească la sfîrșitul unui an de plan, cînd ea se obține de fapt într-o lună, într-un trimestru la o formație de lucru, atelier sau secție — rămîne, practic, neaplicabilă, pe motivul că nu se poate ține o asemenea evidență în toate compartimentele, la toate formațiile de lucru. Considerăm că ministerul de resort ar trebui să studieze această problemă, în așa fel încît să se creeze cadrul necesar de aplicare.

În fine, socotim că **este necesar să se acorde mai multă atenție realizării mai operative a propunerilor de invenții și inovații. A rezultat din dezbateri — lucru valabil pentru numeroase întreprinderi — că ele durează mult pînă ce sînt acceptate, finalizate și aplicate în producție,** datorită neavizării în termene scurte fie la centralele industriale, institutele de cercetări și proiectări de specialitate, la ministere, fie la Oficiul pentru standarde și invenții sau la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. Or, interesele întreprinderii, ale economiei naționale cer soluționarea și valorificarea cît mai operativă și mai deplină a propunerilor de invenții și inovații, stimularea pe toate căile a gîndirii creatoare, astfel încît să se asigure un progres continuu în tehnică, tehnologie, în gospodărirea eficientă a întregii avuții a țării.

O corelație a eficienței:

FOLOSIREA RAȚIONALĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE – SPORIREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII [II]

● Producții suplimentare de sute de milioane lei prin utilizarea mai bună a suprafețelor de producție ● Rolul proiectării în asigurarea folosirii superioare a fondurilor fixe ● Valențele de eficiență ale ritmicității producției ● Asistență tehnică de calitate în toate cele trei schimburi ● Întreținerea și repararea corespunzătoare a utilajelor – factor de depășire a sarcinilor de plan

ÎN SCOPUL formulării unor măsuri cît mai riguroase în vederea utilizării superioare a fondurilor fixe, o mare importanță o are determinarea influenței modului de folosire a fondurilor fixe în creșterea produsului global și a produsului net.

O succintă analiză a cifrelor demonstrează că, în perioada 1950—1980 creșterea produsului global și a produsului net în industrie este determinată de acțiunea factorilor extensivi (concretizată în creșterea fondurilor fixe productive), precum și de cea a factorilor intensivi (concretizată în sporirea eficienței globale, a eficienței nete a fondurilor fixe productive). Iar o analiză a intensității acțiunii fiecărui factor relevă că influența factorilor extensivi are încă un caracter pronunțat. Faptele confirmă, așadar, că puternicul potențial tehnic productiv creat în ramurile economiei naționale, și amplificat cu deosebire după 1965, nu este încă utilizat pe deplin, cu maximă eficiență, existînd rezerve încă nevalorificate. Tocmai ținînd seama de această situație, de cerințele creșterii eficienței întregii activități, conducerea partidului a subliniat necesitatea ca toate unitățile să acorde o importanță deosebită utilizării integrale și cu înalt randament a suprafețelor construite, a mașinilor, agregatelor și instalațiilor existente, aceasta constituind un imperativ de cea mai mare însemnătate al actualului plan cincinal. În acest sens, la plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie 1975, secretarul general al partidului sublinia că : **„O problemă hotărîtoare pentru înfăptuirea cu succes a prevederilor noului cincinal este utilizarea intensivă a capacităților de producție“.** Care sînt deci căile de folosire superioară a acestor capacități, ce acțiuni trebuie întreprinse pentru aceasta ?

Exigență sporită în folosirea suprafețelor de producție

DUPĂ CUM S-A SUBLINIAT în numeroase documente de partid, una din marile rezerve de creștere a eficienței fondurilor fixe o constituie **utilizarea mai bună a suprafețelor de producție,** acțiune ce permite obținerea unui volum maxim de producție pe unitatea de suprafață. Analizele efectuate în această privință au scos în evidență că la un număr însemnat de întreprinderi există suprafețe construite și nefolosite, sau folosite în alte scopuri decît cele pentru care au fost construite. Cauzele acestei situații sînt multiple. Între acestea cu o pondere importantă se înscrie prevederea în proiect și în planul de investiții a unui decalaj prea mare de timp între construcția unor hale și planificarea achiziționării utilajelor, precum și întîrzierea procurării utilajelor față de termenele prevăzute. De asemenea, o parte însemnată din totalul suprafețelor identificate ca nefolosite se află în această stare ca urmare a depășirii unor termene de punere în funcțiune a obiectivelor de investiții datorită întîrzierii de către beneficiarii de investiții a realizării în timp, a documentațiilor de proiectare și a comandării la vreme a utilajelor, datorită întîrzierii în livrarea utilajelor de către furnizori etc. În sfîrșit, unele suprafețe identificate ca neutilizate sînt construite excedentar sau constituie suprafețe eliberate ca urmare a reorganizării de fluxuri tehnologice, unor dezafectări sau schimbări de profil de producție.

Se poate spune astfel că, practic, în **fiecare întreprindere există rezerve de utilizare superioară a suprafețelor de producție, că în funcție de natura acestor rezerve sînt numeroase soluțiile tehnice, tehnologice și organizatorice ce pot fi adoptate pentru punerea lor în valoare.**

În acest cadru considerăm că înainte de toate este necesar ca problemele privind folosirea eficientă a suprafețelor construite să fie studiate și aprofundate încă din **faza de proiectare a întreprinderii respective.** Aceasta presupune din partea proiectanților, a tuturor factorilor care concură la realizarea noilor unități industriale să elaboreze cît mai judicios temele de proiectare prin care se stabilește profilul și capacitatea întreprinderii, evitînd supradimensionările și exagerările ; presupune, totodată, stabilirea, încă din această fază, a întregului proces tehnologic, în toată complexitatea sa, pentru a se găsi formula optimă de nominalizare a utilajelor, de organizare și dimensionare perfectă a fiecărei secții sau loc de muncă în parte, de amplasare a utilajelor într-un mod cît mai judicios, de mișcare și manipulare economică a materiilor prime, produselor.

De mare importanță în vederea obținerii unui volum sporit de producție pe unitate de suprafață este **mărirea ponderii suprafețelor productive în cadrul suprafețelor construite și îmbunătățirea utilizării acestora.** Practica dovedește că însemnate suprafețe de producție pot deveni disponibile prin **reorganizarea fluxurilor tehnologice și îndesirea mașinilor și utilajelor.** În întreprinderile din județul Arad, de pildă, acțiunile întreprinse în direcția organizării mai bune a fluxurilor de producție, extinderii tehnologiei de grup etc. au permis eliberarea unei suprafețe de aproape 235 mii mp, măsurile luate de ocupare tehnică a acestor spații — prin autodotare și procurarea prin fonduri minime de investiții a unor mașini și utilaje — permițînd obținerea, începînd din anul 1977, a unui volum de producție suplimentară de cîteva sute de milioane lei.

O însemnată rezervă de îmbunătățire a folosirii suprafețelor de producție și de obținere astfel a unei însemnate creșteri de productivitate o reprezintă **diminuarea ponderii suprafețelor ocupate de secțiile și serviciile auxiliare.** Realitatea arată că o serie de spații industriale la unități constructoare de mașini, ale industriei ușoare, de prelucrare a lemnului pot fi eliberate prin mutarea unor depozite din hale sau din alte spații construite — cărora li se poate da destinație productivă — în magazii amplasate în exterior sau prin extinderea depozitării pe verticală. De asemenea, în cadrul halelor cu înălțimi mari pot fi create suprafețe productive suplimentare prin realizarea de planșee intermediare care să permită instalarea de mașini ușoare, organizarea unor spații de montaj, precum și desfășurarea altor activități de producție.

O cale importantă de folosire eficientă a suprafețelor construite o constituie **raționalizarea transportului intern în sensul scurtării drumului pe care materiile prime, semifabricatele și produsele finite îl parcurg între secțiile de producție și în ca-**

lrul lor. Aceasta permite micșorarea duratei ciclului de producție, ceea ce echivalează cu posibilitatea ca pe aceeași suprafață construită și cu aceleași mijloace de muncă să se obțină o creștere a productivității muncii. La întreprinderile de tractoare și de autocamioane din Brașov, de exemplu, prin instalarea la diferite mașini-unelte a cîte unui conteiner pentru așezarea pieselor executate, pe lîngă faptul că s-au putut elibera o serie de macarale portale s-au creat și condiții mai bune de circulație între mașini și între secții. S-a realizat o mai bună folosire a spațiului productiv și prin stivuirea diferitelor materiale și subansamble pe verticală. Ca urmare a aplicării acestor măsuri se scontează realizarea, anual, de către întreprinderile respective, a unei economii de fonduri de 4—5 milioane lei.

Pledează convingător pentru utilizarea superioară a suprafețelor de producție și în favoarea renunțării astfel la construirea unor suprafețe noi sau la dezvoltarea celor existente o serie de **calcule și raționamente economice.** Ca un termen de referință se poate arăta că **prin folosirea productivă a unui metru pătrat de spațiu disponibil se pot economisi în medie cheltuieli de construcții-montaj de circa 3 000 lei sau se poate realiza suplimentar, o producție anuală de aproape 17 000 lei.** La toate acestea mai trebuie adăugat faptul că, reducîndu-se cheltuielile de construcții-montaj prin renunțarea la unele obiective de investiții, se economisesc atît terenuri de construcție, dar mai ales resurse materiale (ciment, fier-beton, cherestea etc.) și financiare, care pot fi utilizate la realizarea superioară a zeci de mii de apartamente, a noi construcții social-culturale. De asemenea, prin sporirea producției în același spații construite se creează premise pentru creșterea suplimentară a venitului național. Dintr-un calcul estimativ efectuat la scara întregii economii rezultă că prin înzestrarea tehnică a suprafețelor depistate ca nefolosite rațional, prin îndesirea mașinilor și instalațiilor pe spațiile existente, prin supraetajarea și depozitarea pe verticală etc., se poate obține, în fiecare an din acest cincinal, o producție suplimentară de mai multe miliarde de lei.

Sînt posibilități pentru îmbunătățirea calitativă și cantitativă a producției la îndemîna fiecărei unități. Esențial este ca, **în fiecare întreprindere, odată întocmite programele concrete care să asigure corelarea acțiunilor de reorganizare a fabricației și depozitării, acoperirea spațiilor disponibile cu mașini și utilaje, îndeosebi prin autoutilare, să se acționeze operativ pentru transpunerea lor în viață.**

Maximum de randament de la instalațiile existente

ÎNSEMNATE REZERVE de obținere a unor producții suplimentare pot fi mobilizate, în mai mare măsură, printr-o mai bună utilizare extensivă a fondurilor fixe existente. Aceasta presupune, în primul rînd ca planificarea investițiilor industriale să pornească de la **folosirea riguroasă, intensivă a capacităților de producție existente,** prin încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor, creșterea continuă a indicilor de utilizare a acestora, sporirea coeficientului de schimburi, folosirea cît mai judicioasă a suprafețelor construite. Este necesar ca factorii de resort **să admită crearea de noi capacități numai după ce se asigură încărcarea corespunzătoare a spațiilor de producție existente și utilizarea integrală a mașinilor și utilajelor aflate în dotarea unităților.** Pe de altă parte, se impune asigurarea unei stricte corelări a termenelor de sosire a utilajelor cu termenele prevăzute pentru montarea și darea lor în funcțiune. Orice întîrziere în livrarea unui utilaj produce stagnări în desfășurarea normală a lucrărilor, determină rămîneri în urmă în punerea în funcțiune a altor utilaje, mărește perioada de imobilizare a fondurilor bănești și lipsește întreprinderea beneficiară — și economia națională ca atare — de un important volum de produse și acumulări bănești planificate.

Foarte importantă pentru buna funcționare a noilor capacități este **efectuarea cu rigurozitate a probelor tehnologice și a recepției mașinilor și instalațiilor.** Nu puține sînt cazurile cînd unii beneficiari — în dorința de a recupera întîrzierile provocate de furnizorii instalațiilor, de constructori și montori — admit recepția unor instalații incomplete și scurtarea timpului necesar probelor mecanice și tehnologice, făcîndu-și astfel un mare deserviciu. Aceasta întrucît timpul „cîștigat“ pe o asemenea cale este de cele mai multe ori „plătit“ prin pierderi de producție provocate de funcționarea defectuoasă a utilajelor.

Una din premisele esențiale ale ridicării indicilor de utilizare extensivă a mașinilor și utilajelor o constituie **reflectarea prin plan a încărcării integrale a tuturor acestor mijloace de muncă,** corelarea judicioasă a sarcinilor de producție cu capacitățile de producție din diferite secții, ateliere și linii tehnologice ale întreprinderii respective.

Îmbunătățirea indicilor de utilizare extensivă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor nu este posibilă fără **asigurarea ritmicității procesului de producție.** Printre măsurile cele mai eficiente menite să înlăture neritmicitatea producției o mare importanță o are pregătirea temeinică, din toate punctele de vedere, a procesului de producție și a locurilor de muncă. În acest cadru sînt de mare eficacitate măsurile privind pregătirea tehnică și tehnologică a fabricației, defalcarea rațională și comunicarea din vreme a sarcinilor de plan pe secții și pe fiecare lor de muncă ; asigurarea unor decalaje optime între activitatea secțiilor de producție, ținîndu-se seama de durata ciclului de fabricație a fiecărui produs ; asigurarea ritmică a tuturor locurilor de muncă cu materii prime, materiale, piese de schimb etc.

În scopul ridicării gradului de utilizare intensivă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, al realizării ritmice a producției acționează cu importante efecte și micșorarea numărului și a duratei opririlor utilajelor aflate în funcțiune. În acest cadru de cea mai mare importanță **este întreținerea și repararea lor corespunzătoare.** Din păcate, în dorința de a obține cu orice preț producții suplimentare conducerile unor întreprinderi recurg la amînarea sau chiar eliminarea efectuării unor reparații prevăzute în normative. În toate aceste situații ceea ce se cîștigă pentru moment, ca volum de producție, se pierde înzecit mai tîrziu, nu numai cantitativ, dar și în ce privește calitatea produselor fabricate.

Uneori calitatea unor reparații este slabă, se folosesc încă metode învechite, iar utilizarea sistemelor de reparații rapide se face pe scară redusă, ceea ce afectează de asemenea producția. Cele arătate evidențiază **necesitatea organizării mai bune a activității de reparații, cît și a aplicării metodelor înaintate de întreținere și reparare a utilajelor pe scară mai largă.** Experiența unor importante întreprinderi industriale — „23 August“ din Capitală, Întreprinderea constructoare de mașini din Reșița, Șantierul naval de la Galați — evidențiază din plin roadele materializate în producții de zeci și sute de milioane lei ale traducerii în viață a acestor preocupări.

Raționalizarea strictă a consumului de muncă

O IMPORTANTĂ REZERVĂ de îmbunătățire a indicilor de utilizare extensivă a mașinilor și utilajelor o constituie **creșterea coeficientului de schimburi,** prin generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III. În acest scop este necesar ca în fiecare unitate economică să se valorifice orice rezervă internă capabilă să asigure o mai bună utilizare a forței de muncă existente. Ca o primă cerință în această direcție se înscrie planificarea judicioasă a necesarului de forță de muncă, redistribuirea personalului existent pe baza unei raționalizări stricte a consumului de muncă, printr-o organizare rațională a procesului de muncă și fundamentarea tehnico-economică a normelor de consum. Este necesar, totodată, să se depună eforturi în continuare pentru extinderea mecanizării și automatizării diferitelor lucrări, în vederea obținerii unui maxim de randament în toate cele trei schimburi concomitent cu ușurarea muncii omului. Însușirea mai multor meserii — **policalificarea —** contribuie și ea la formarea de muncitori capabili să răspundă mobilității proceselor de producție.

Fără îndoială, există și alte căi ce asigură utilizarea superioară a capacităților existente. Între ele se relevă **ridicarea nivelului productivității muncii și a randamentului mașinilor din schimburile II și III la nivelul schimbului I.** Pentru aceasta, concomitent cu creșterea coeficientului de schimburi și cu asigurarea tuturor schimburilor cu numărul necesar de muncitori, pe meserii și nivele de calificare, de o mare eficacitate se relevă **repartizarea rațională a personalului tehnico-ingineresc de supraveghere și îndrumare în fiecare schimb.** Desigur că un asemenea proces impune reducerea numărului de ingineri ocupați cu problemele administrative și redistribuirea tuturor forțelor inginerești și tehnice pe parcursul celor trei schimburi.

SOCIETĂȚII NOASTRE, în ansamblu, și fiecărui om al muncii în parte nu le poate fi indiferent cum este folosit potențialul tehnic existent, cît se produce și cu ce cheltuieli de muncă și materiale. Pe un plan strict economic importanța utilizării superioare a capacităților de producție este semnificativ relevată de faptul că pe seama capacităților existente la finele anului 1975 urmează să se realizeze aproape 70% din întreaga producție industrială a anului 1980. Cu cît posibilitățile în acest sens vor fi operativ depistate și materializate, cu atît mai repede va crește productivitatea muncii, factor esențial al dezvoltării rapide a economiei naționale și al ridicării, pe această bază, a nivelului de trai al oamenilor muncii.

dr. Vasile M. POPESCU
Comitetul de Stat al Planificării

Experiențe în actualitate

METODE ȘI POSIBILITĂȚI DE CONSOLIDARE ECONOMICĂ RAPIDĂ A COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE

CONGRESUL CONSILIILOR DE CONDUCERE din unitățile agricole a stabilit, ca una din sarcinile actuale de bază, dezvoltarea averii obștești a fiecărei cooperative, consolidarea economico-organizatorică a întregului sector cooperatist. Experiența celor mai multe unități demonstrează posibilitatea înfăptuirii rapide a acestei hotărîri, atunci cînd consiliile de conducere, specialiștii manifestă preocupare și competență, însoțite bineînțeles de eforturile solicitate de o asemenea acțiune. Pentru exemplificare, prezentăm rezultatele obținute în două cooperative agricole în urma „descoperirii" unei metode eficiente de sporire a veniturilor : **producerea de semințe**. Prin gradul de calificare al forței de muncă și tehnologiile solicitate, metoda are o arie de aplicabilitate suficient de largă pentru a asigura consolidarea unui număr mare de cooperative agricole, cererea față de semințe cu valoare biologică ridicată înregistrînd cu fiecare an o creștere accelerată.

C.A.P. „30 Decembrie" Olcea Călacea, județul Bihor

Înființată în urmă cu mai bine de 15 ani, cooperativa a căutat un timp destul de îndelungat acea activitate agricolă care să-i asigure o dezvoltare rapidă. Situată într-o zonă de podzol, încadrată în zona a VI-a de fertilitate, cooperativa dispune de aproape 2 000 ha teren arabil, din care numai 10 ha sînt terenuri bune, aluvionare, favorabile culturii legumelor. Și tocmai pe această suprafață restrînsă s-a reușit să se obțină în 1976 aproape 40% din întreaga producție globală a cooperativei.

Totul a început în 1970, cînd pe cele 10 ha s-au adiministrat cîte 80—100 t gunoi de grajd și 3—5 tone de amendamente calcaroase la hectar ; după 5 ani, acțiunea a fost repetată pentru a corecta definitiv aciditatea solului. În plus, cu forțe proprii s-a amenajat un lac de acumulare. Pe această suprafață s-au cultivat tomate hibride pentru sămînță, una din cele mai intensive activități din toate ramurile agriculturii, comparabilă doar cu cultura legumelor în seră sau cu floricultura. Hibridarea genitorilor se realizează printr-un ansamblu de operații de înaltă calificare : hibridarea se efectuează în cîmp deschis, pe cale artificială, lucrările de castrare și polenizare propriu-zise făcîndu-se cu pipeta, floare cu floare. Aceste operații se efectuează de către 210 cooperatoare.

Eficiența acestei culturi pentru cooperativă rezultă din tabelul alăturat. Pe lîngă echilibrarea balanței financiare a cooperativei, cultura tomatelor pentru sămînță a asigurat un grad mai înalt de ocupare a forței de muncă (lucrările efectuîndu-se în perioada februarie-octombrie), a creat posibilități de sporire a retribuirii muncii, o normă convențională ajungînd la 38 de lei.

Pe lîngă producția principală — de semințe hibride de legume — în cooperativă s-a organizat și un sector de producere a sucului de roșii (produs secundar, care rezultă în procesul de extragere a semințelor), care se valorifică prin fabrica de conserve. Din tomatele cultivate de pe un hectar rezultă 15 mii de litri de suc, ceea ce aduce venituri suplimentare cooperativei de circa 13 mii de lei la hectar.

Planul de producție pe acest an asigură o corelație mai bună între venituri și cheltuieli, luîndu-se în considerare și alte posibilități de creștere a eficienței producției agricole, îndeosebi prin echilibrarea balanței de venituri și cheltuieli pe fiecare sector și cultură. Sarcina trasată, privind consolidarea în cel mai scurt timp a tuturor cooperativelor agricole, a fost înțeleasă la C.A.P. „30 Decembrie" Olcea-Călacea ca o necesitate economică de cea mai mare importanță.

Eficiența culturii tomatelor pentru sămînță la C.A.P. Olcea-Călacea

Indicatori	U/M	Valoarea indicatorului
Suprafața *	ha	1
Producția medie de sămînță	kg/ha	107
Prețul mediu de realizare	lei/kg	2750
Producția marfă	kg/ha	107
Valoarea producției totale	lei/ha	294250
Zile-om consumate	z.o./ha	3400
Cheltuieli directe	lei/ha	158400
din care : — cheltuieli cu forța de muncă	"	136100
— cheltuieli materiale	"	22300
Cheltuieli indirecte	"	2000
Venitul net (diferența între valoarea producției și cheltuielile de producție)	"	133850
Productivitatea muncii pe un cooperator	lei	8040
Venitul net pe cooperator	lei	3820

*) Pentru evidențierea mai clară a eficienței acestei culturi datele s-au calculat pe un hectar.

C.A.P. Ruginoasa, județul Iași

Dezvoltarea averii obștești a cooperativei agricole din Ruginoasa s-a realizat continuu : în fiecare an procesul de producție s-a reluat cu disponibilități financiare mari, s-a investit pentru consolidarea economico-organizatorică a unității fonduri proprii mai mari și importante credite. În 1976, producția globală a fost de peste 21 (mil. lei, din care : 16 mil· lei din producția vegetală, 3 mil. lei din zootehnie și circa 2,5 mil. lei din extinderea activităților neagricole.

Cea mai importantă sursă de venituri pentru cooperativă s-a dovedit a fi producerea de semințe. Fiind o activitate economică dintre cele mai utile pentru progresul întregii agriculturi, producerea de semințe impune aplicarea unor tehnologii deosebite, dintre cele mai avansate, contribuind astfel la ridicarea calificării coperatorilor, la creșterea exigenței specialiștilor. Creșterea necesarului de semințe cu potențial biologic ridicat la toate culturile și în toate județele face ca extinderea acestei activități să fie din ce în ce mai solicitată, cu condiția respectării procesului tehnologic și a încadrării în parametrii standard de calitate.

Astăzi, producerea de semințe este mai extinsă în unitățile agricole de stat — întreprinderi agricole și stațiuni de cercetare — și mai puțin dezvoltată în cooperativele agricole. Totuși, un număr crescînd de cooperative își asumă răspunderi tehnice mai mari, solicitînd producerea de semințe pentru culturi specifice zonei lor de activitate și obținînd pe această cale venituri cu mult superioare celor realizate în cazul livrării producției în condiții obișnuite (ca producție pentru consum individual).

În 1976, cooperativa din Ruginoasa a organizat loturi speciale pentru producerea de sămînță la 9 culturi : grîu, orz, cartofi, cînepă, mazăre, fasole, mac, lucernă și sparcetă ; din 3 100 ha de teren arabil, cît are cooperativa, cca. 1 500 sînt cultivate pentru producerea de sămînță, cu care asigură o bună parte din necesarul unităților agricole din județul Iași. Din cele 9 culturi, producerea cartofilor pentru sămînță prezintă cea mai mare importanță economică : prin valorificarea seminței produse de pe cele 250 hectare cultivate cu cartofi, s-au realizat venituri de circa 6,5 milioane de lei, ceea ce reprezintă în medie un venit de circa 26 mii lei pe hectar.

În acest cincinal, producția agricolă a cooperativei se axează pe culturile vegetale și în special pe producerea de sămînță. Consolidarea structurii producției agricole în cooperativă se va realiza și prin dezvoltarea sectorului zootehnic (înlocuirea raselor cu potențial scăzut cu altele din rase cu calități superioare, construirea unui complex de vaci pentru lapte etc.). Pe lîngă dezvoltarea producției agricole și în sprijinul realizării acestui obiectiv, se dezvoltă mai mult activitățile neagricole. De pe acum, tot ce se construiește în comună se realizează cu materiale (îndeosebi cărămidă), produse în cooperativă ; cooperatorii prestează deja diferite servicii în beneficiul populației și unităților agricole de stat și cooperatiste, prin brutăria cooperativei se asigură întregul necesar de pîine al locuitorilor comunei. În activitățile neagricole lucrează permanent 60 de cooperatori.

Din realizările și proiectele prezentate rezultă posibilități variate de dezvoltare a averii obștești, fiecare cooperativă fiind în măsură să adopte acele căi care îi corespund în cel mai înalt grad intereselor sale economice și ale economiei naționale. Există totuși cîteva elemente, numitori comuni : calitatea cadrelor și a deciziilor, a organizării producției și a muncii, creșterea rolului agriculturii intensive, de mare randament.

Ion MANEA

OPINIILE *consumatorului*

OPERATIVITATE • DIVERSITATE • CALITATE — EXIGENȚE FAȚĂ DE PRESTĂRILE DE SERVICII

— Concluzii pe marginea unor sondaje de opinie în rîndurile populației Capitalei, privind întreținerea și repararea bunurilor de folosință îndelungată —

ÎN CADRUL PREOCUPĂRILOR constante ale partidului pentru continua îmbunătățire a nivelului de trai al întregului popor, Programul de dezvoltare a prestărilor de servicii pentru populație în perioada 1976—1980 a stabilit sarcini de mare responsabilitate în fața organizațiilor de resort. Importanța îndeplinirii acestor sarcini se amplifică în contextul rolului deosebit atribuit acestui sector prin programele de creștere a nivelului de trai al populației, aprobate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — programe care stabilesc ca volumul prestărilor să sporească, în comparație cu anul 1975, cu 73,5% (față de 68,6%, cît indică planul cincinal și de 65—68%, cît fusese prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea).

În municipiul București, ca de fapt în întreaga țară, s-au făcut eforturi considerabile, în cele mai multe cazuri încununate de succes, pentru diversificarea serviciilor, îmbunătățirea calității lor și apropierea acestora de beneficiarul final — populația, transformînd activitatea desfășurată într-un veritabil factor de influență a calității vieții.

În cadrul unor cercetări recente, avînd drept scop realizarea de analize, diagnoze și, pe această bază, identificarea căilor de perfecționare a acestei activități, au fost efectuate sondaje în diverse zone ale orașului — centrale, semicentrale și periferice, precum și în marile ansambluri urbanistice din noile cartiere ale Capitalei, urmărindu-se să se determine — în legătură cu serviciile oferite de unitățile de întreținere și reparare a bunurilor de folosință îndelungată — structura populației beneficiare, frecvența cererii, structura solicitărilor și motivația lor, gradul de satisfacere a acestora, aprecierile și sugestiile populației cu privire la direcțiile în care trebuie să se acționeze pentru diversificarea și îmbunătățirea prestațiilor.

O componentă a nivelului de trai : calitatea serviciilor

SPORIREA CONTINUĂ a puterii de cumpărare a oamenilor muncii a făcut să crească an de an gradul de dotare a populației cu bunuri de folosință îndelungată — fenomen al cărui evoluție și-a pus amprenta și pe activitatea unităților de întreținere și reparații a acestor bunuri.

În spiritul prevederilor Programului privind dezvoltarea prestărilor de servicii către populație, cooperația meșteșugărească a luat măsuri pentru crearea de noi unități și secții de întreținere și reparații, amplasate în primul rînd în zonele lipsite de asemenea servicii sau unde centrele existente nu reușeau să facă față solicitărilor. Concomitent s-a acționat pentru îmbunătățirea gradului de utilare, pentru asigurarea personalului calificat necesar.

Toate aceste măsuri au fost resimțite din plin de către populație ; după cum a rezultat din chestionarea făcută cu prilejul investigației, aprecierile asupra calității serviciilor — ca structură, diversificare, promptitudine, fiabilitate — corelate cu vechimea aparatelor prezentate pentru efectuarea de reparații sînt, în general, favorabile (graficul nr. 1). Faptul că la aparatele relativ noi, cu o vechime de pînă la 5 ani, ponderea aprecierilor negative este comparativ mai ridicată reflectă existența, la unitățile prestatoare, atît a unei dificultăți obiective — insuficienta acoperire de către industrie a necesarului de piese de schimb în perioada de garanție și post-garanție, cît și a unor deficiențe proprii pe linia organizării activității și a educării lucrătorilor, dintre care unii manifestă lipsă de interes pentru prestarea de servicii în perioada de garanție.

Tabelul nr. 2

Căile folosițe de populație pentru întreținerea și repararea bunurilor electrotehnice

Cartierul de reședință Modul de reparare	Total	prin forțe proprii	prin intermediul unor persoane particulare	prin intermediul unității de întreținere și reparații
— Zona centrală	100,0	7,02	31,58	61,40
— Zona semicentrală	100,0	7,50	17,50	75,0
— Zona periferică	100,0	5,09	16,95	77,96
— Cartierul Drumul Taberei	100,0	13,56	20,34	66,10
— Cartierul Berceni	100,0	—	29,18	70,82
— Cartierul Titan	100,0	20,75	15,09	64,16
— Cartierul Colentina	100,0	—	18,75	81,25
— Cartierul Pantelimon	100,0	—	—	100,0
— Cartierul Pajura	100,0	16,66	16,66	66,68
— Cartierul Militari	100,0	—	11,12	88,88

Date interesante oferă studierea distribuției aprecierilor asupra calității serviciilor, în funcție de structura socio-profesională a populației deservite (tabelul nr. 1).

Segmentele de consumatori din rîndul muncitorilor și al personalului de specialitate — reprezentînd circa jumătate din eșantion — însumează cele mai multe caracterizări din grupele „foarte bună“ și „bună“. În același timp, mai mult de jumătate din totalul celor ce s-au declarat nemulțumiți sînt muncitori. Ținînd seama că această categorie

Tabelul nr. 1

Distribuția aprecierilor în funcție de structura socio-profesională a populației deservite (%)

%

Aprecieri asupra calității serviciilor Categoria socio-profesională	Muncitori	Tehnicieni, funcționari	Ingineri, economiști și alt personal de specialitate	Alte categorii	Total
— foarte bună	32	27	30	11	100
— bună	33	30	18	19	100
— corespunzătoare	42	23	25	10	100
— necorespunzătoare	56	16	8	20	100

de populaţie este preponderentă în municipiul Bucureşti, iar aprecierile sale se bazează pe o bună cunoaştere a aparatelor, a modului de funcţionare a acestora şi a calităţii intervenţiilor, credem că unităţile prestatoare trebuie să se apropie mai mult de specificul solicitărilor consumatorilor respectivi.

Cum îşi asigură populaţia serviciile necesare ?

UN ALT OBIECTIV pe care şi l-a propus cercetarea a fost determinarea gradului de acoperire în profil teritorial a nevoilor populaţiei cu astfel de servicii. În acest scop, au fost organizate sondaje în cîteva zone din Capitală, asupra căilor prin care populaţia îşi rezolvă problemele legate de întreţinerea sau repararea bunurilor electrotehnice aflate în dotare (tabelul nr. 2). Datele arată că serviciile necesare întreţinerii şi reparării aparatelor electrotehnice din dotarea populaţiei sînt asigurate prin intermediul unităţilor specializate existente, în ponderi cuprinse între 61,4% şi 100%. Se remarcă îndeosebi noile cartiere Colentina, Militari şi Pantelimon, unde unităţile specializate au reuşit să acopere 81%, 88% şi, respectiv, 100% din nevoia populaţiei pentru asemenea servicii. Sînt însă zone cum ar fi cea centrală, sau cartierele Berceni şi Drumul Taberei, unde reţeaua este nesatisfăcătoare atît ca număr de unităţi, cît şi sub aspectul structurii serviciilor oferite, ceea ce face ca în proporţie destul de ridicată populaţia să fie nevoită să apeleze, pentru întreţinerea sau repararea aparatelor, la persoane particulare — nu pentru că le-ar prefera, ci datorită defecţiunilor organizatorice şi insuficienţei diversificării a gamei de servicii oferită de unităţile cooperaţiei meşteşugăreşti.

Cercetîndu-se evoluţia acestui fenomen pe categorii socio-profesionale, a reieşit că atunci cînd nu au posibilitatea să-şi satisfacă necesităţile de astfel de servicii prin intermediul unităţilor specializate, segmentele de consumatori formate îndeosebi din muncitori şi tehnicieni 42% din numărul celor intervievaţi) preferă să şi le rezolve prin forţe proprii, în timp ce consumatorii din rîndul personalului de specialitate şi altor categorii de populaţie, cunoscînd mai puţin construcţia tehnică a acestor produse, sînt nevoiţi să apeleze într-o proporţie foarte ridicată la persoane particulare.

Tabelul nr. 3

Propuneri ale consumatorilor privind îmbunătăţirea calităţii serviciilor, rezultate din sondaje în unităţi ale cooperaţiei meşteşugăreşti din Capitală

Categoria socio-profesională (%) / Propuneri	Muncitori	Tehnicieni	Personal de specialitate şi administrativ (%)	Alte categorii	Ierarhizarea propunerilor
I. Organizarea activităţii în cadrul unităţilor					
– Asigurarea aprovizionării cu piese de schimb	14,83	1o,34	25,oo	17,21	III
– Afişarea tarifelor în toate unităţile	1,o3	3,44	6,81	3,86	V
– Organizarea de ateliere teritoriale	–	3,44	–	7,68	VI
– Aprovizionarea cu piese de schimb pentru tipurile vechi de televizoare	–	3,44	–	–	XI
– Închirierea de televizoare pe perioada de reparare	1,o3	–	–	–	X
II. Diversificarea gamei de servicii					
– Trimiterea de tehnicieni pentru constatarea defecţiunilor la domiciliu	29,26	15,51	22,77	17,21	II
– Transportul de la şi la domiciliu	1o,41	1o,34	9,69	7,68	IV
– Respectarea obligaţiei privind probarea aparatelor la restituire	1,o3	5,16	2,27	1,92	VI
– Repararea la domiciliu în perioada de garanţie	5,28	1,61	–	3,86	V
– Efectuarea de verificări generale	2,o8	1,61	2,27	3,86	VI
– Stabilirea devizului la preluarea aparatelor de unitatea prestatoare	3,o9	2,27	–	1,92	VII
– Urmărirea funcţionării în perioada de garanţie de un acelaşi specialist	1,o3	–	–	1,92	X
– Efectuarea reparaţiilor la domiciliu	1,o3	1,61	2,27	1,92	VIII
III. Îmbunătăţirea calităţii serviciului					
– Operativitate în execuţie	25,oo	22,39	2o,4o	25,oo	I
– Respectarea termenelor date	2,o8	1,61	4,45	1,92	VI
– Amabilitate	1,o3	–	–	1,92	IX

Graficul nr. 1

Distribuţia aprecierilor privind calitatea serviciilor de reparare-întreţinere după vechimea aparatelor

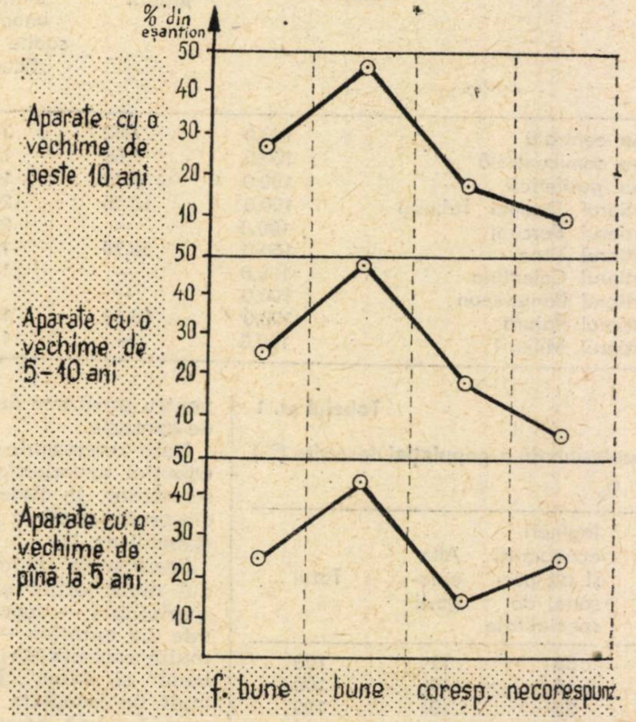

O diversitate de solicitări

ÎNTRUCÎT DEZVOLTAREA puternică, în perspectivă, a acestor activităţi implică o bună cunoaştere a realităţilor din fiecare zonă deservită, cercetările au fost axate pe identificarea cauzelor ce au generat aprecieri negative la adresa calităţii serviciilor (chiar dacă aceste aprecieri au o pondere restrînsă — 12%), sau recurgerea la serviciile unor persoane particulare ; în acest scop au fost inventariate şi analizate separat propunerile populaţiei din diferitele cartiere ale Capitalei.

În cartierele din zona centrală şi semicentrală, principalele inconveniente subliniate de populaţie, cu privire la prestaţiile de întreţinere şi reparaţie a bunurilor de folosinţă îndelungată, se referă la :

- ▣ gradul neuniform de acoperire a teritoriului cu astfel de secţii, ceea ce îngreuiază efectuarea intervenţiilor solicitate ;
- ▣ neasigurarea transportului produselor respective la secţiile de reparaţii şi înapoi la domiciliu ;
- ▣ capacitatea redusă — în unele cazuri inexistentă — de a asigura reparaţiile la domiciliul consumatorilor ;
- ▣ aprovizionarea necorespunză-

conf. dr. Dumitru PATRICHE
asist. univ. Gabriela STĂNCIULESCU

(Continuare în pag. 18)

CONDUCERE·ORGANIZARE

În activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor metalice

O STRUCTURĂ ORGANIZATORICĂ ADECVATĂ SARCINILOR ACTUALE

DUPĂ CUM este cunoscut, ținînd seama de sarcinile trasate de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la Plenara C.C. al P.C.R. din 2—3 noiembrie 1976, au fost suplimentate prevederile anuale de colectare a tuturor categoriilor de deșeuri, de achiziție a obiectelor uzate, urmînd a fi puse la punct tehnologiile corespunzătoare pentru valorificarea lor. În acest sens, în ședința din 24 mai a.c., Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a aprobat Programul de măsuri pentru îmbunătățirea activității în domeniul strîngerii și reintroducerii deșeurilor în circuitul economic, pentru rezolvarea sarcinilor suplimentare de colectare și valorificare a acestora, prevăzute pentru anul în curs.

Îndatoriri de mare răspundere revin, în cadrul acestei ample acțiuni de deosebită importanță pentru economia națională, Centralei de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice și refractare (C.P.C.D.M.R.). Îndeplinirea lor este strîns legată și de modul în care organizarea centralei îi asigură o funcționare eficientă din punctul de vedere al capacității de decizie, al operativității și al economicității în întreaga activitate.

Verigi intermediare care nu-și justifică existența

ANALIZA critică a situației existente scoate la iveală deficiențe care-și au geneza în faptul că s-a scăpat din vedere tocmai domeniul definitoriu al unei structuri, care comportă în mod esențial o analiză funcțională a definiției autorității și una a legăturilor care creează, în final, obiectivul general al unei structuri organizatorice — utilizarea optimă a oamenilor.

Dacă într-o formă organizatorică anterioară, între centrală și unitatea de bază (depozitul de colectare) exista o singură verigă intermediară (secțiile teritoriale de prelucrare și colectare), în prezent — prin structura introdusă la începutul anului 1974 — sînt trei : depozite de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice, birouri de programare, pregătire și urmărirea producției, gestiuni.

Fostele secții își desfășurau activitatea ca unitate economică fără personalitate juridică, acordîndu-li-se independență operativă, pe bază de delegație ; astăzi, atît veriga intermediară nou creată — depozitul, cît și fostele secții județene — actualmente birouri, sînt unități fără personalitate juridică, însă ambele își desfășoară activitatea tot pe bază de delegație. Or, patrimoniul de zeci de milioane, natura raporturilor de muncă, autonomia în gospodărirea fondurilor, relațiile economice directe cu alte unități, cointeresarea și răspunderea materială pentru activitatea depusă și alte elemente pledează ca unitățile C.P.C.D.M.R. să-și exercite activitatea ca persoană juridică.

Crearea între centrală și unitatea economică de bază a unei verigi intermediare a asigurat acesteia din urmă personal peste necesități, în detrimentul unității de bază, al cărei personal este suprasolicitat, cu pericolul diminuării randamentului și al tratării superficiale a problemelor.

Aspectul dinamic al acțiunii de transmitere a ordinelor și informațiilor, fără deformare sau întîrziere, pînă și de la nivelul de execuție a avut și el de suferit. Astfel, trecînd prin verigi intermediare deciziile ajung cu mare întîrziere, în multe cazuri devin inoperante și deformate, ocazionează cheltuieli ridicate.

Funcțiile sînt individualizate la centrală, dar se exercită la unitățile de bază

CREDEM CĂ, în forma actuală, nu s-a accentuat suficient asupra stabilirii pe baze științifice a unei structuri organizatorice raționale, prin respectarea unor principii de bază esențiale pentru calitatea și eficiența acesteia și anume: **determinarea distinctă a funcțiilor unității și individualizarea lor ; economia de legături ierarhice și funcționale și apropierea conducerii de producție,** prin reducerea numărului de nivele ierarhice și scurtarea circuitelor informaționale ; **economia de personal,** prin asigurarea unui grad rațional de ocupare a tuturor lucrătorilor.

Stabilirea distinctă a funcțiilor și individualizarea lor se regăsesc la nivelul centralei, însă nu și la nivelele ierarhice inferioare, cu toate că, în fapt, ele se exercită tocmai aici.

Astfel, **funcția de producție** se exercită la nivelul unităților de bază (puncte de colectare, gestiuni, birouri, depozite), rolul centralei rezumîndu-se la o activitate de sinteză și „dispecerat". Această funcție a fost asimilată cu activitatea de prelucrare, care se rezumă în fapt la transformarea deșeurilor metalice dintr-o stare fizică în alta, prin sortare manuală, tăiere cu flacără oxiacetilenică, presare manuală și mecanică, mărunțire, brichetare etc., așa cum o solicită tehnologia producției din industria siderurgică. Mai precis spus, această activitate de prelucrare reprezintă consecința firească a activității de colectare — și nu invers.

Mult mai potrivit ar fi fost ca **acestei funcții să i se fi atribuit în exclusivitate sarcini de prelucrare a deșeurilor metalice,** accentuîndu-i preocuparea pentru găsirea unor noi tehnologii de prelucrare mai selectivă și valorificare maximă a acestora.

Dacă această funcție ar fi depășit stadiul sintezei și dispeceratului, nu s-ar fi ajuns la executarea unor lucrări de investiții fără perspectivă și fără eficiență economică.

Nici în ce privește **funcția comercială,** în cadrul centralei și unităților subordonate nu sînt respectate **criteriile de importanță, competență și al frecvenței de legături.** Acțiunea de contractare cu furnizorii de deșeuri metalice se realizează, prin delegație, de către birourile teritoriale (circa 300 de contracte încheie anual numai Biroul Timișoara), iar cu beneficiarii (circa 20) — de către serviciul specializat din centrală. Dacă în ce privește contractarea cu furnizorii, răspunderea cade în seama unităților de bază, în ce privește livrarea ele sînt lipsite de orice drept de inițiativă — ba, mai mult, sînt puse în situația de a executa decizii necorelate cu condițiile reale ale activității. Considerăm că este momentul ca funcției comerciale să i se asigure locul cuvenit la toate nivelele ierarhice ale centralei, ținînd seama că **în viitor această funcție își va spori și mai mult rolul în depistarea și reintroducerea în circuitul economic a deșeurilor metalice.**

Funcția financiar-contabilă a avut și ea de suferit. Dacă în forma inițială de organizare unitățile de bază efectuau culegerea și prelucrarea datelor pînă la nivelul balanței de verificare, care se centraliza în cadrul C.P.C.D.M.R., în forma actuală această centralizare se face și la veriga intermediară, după care este înaintată centralei. Deci, se efectuează **două centralizări, în loc de una.** Tot astfel, mijloacele fixe și bănești, care erau evidențiate la nivelul unităților de bază și al centralei (sintetic), astăzi sînt evidențiate **la trei nivele.** Unitățile de bază, care mînuiesc și gestionează sute de milioane de lei, nu sînt în posesia unui plan financiar, a unor indicatori calitativi cum sînt costul de producție, cheltuielile de circulație, beneficiile, care să orienteze și evalueze preocupările pentru creșterea eficienței economice.

Funcția de personal este și ea prezentă la toate nivelele ierarhice, însă competența asupra angajărilor, selecționării și promovării cadrelor, sancțiunilor etc. revine numai persoanei juridice, care este centrala — sau, prin delegație, primei verigi intermediare (fără personalitate juridică). În această situație, orice angajare, promovare, sancționare se efectuează prin veriga intermediară. Un om al muncii care dorește să se angajeze la biroul teritorial din Pitești, ori Sibiu, Alba Iulia, Arad trebuie să depună formele de angajare la depozitul din Simeria ; iar cel ce solicită angajarea la biroul teritorial Craiova sau Timişoara trebuie să se prezinte la depozitul Caransebeş. Ținînd seama că fiecare birou teritorial are un personal a cărui medie depășește cifra de 250 de lucrători, ne putem ușor imagina cu ce dificultăți se rezolvă astfel de probleme.

Mari cheltuieli suplimentare datorită amplasării defectuoase a unităților de prelucrare

RAȚIONAMENTUL economic pledează ca **unitățile de prelucrare să fie amplasate în centrul de greutate al zonei de influență din punctul de vedere al colectării** și să se asigure o asemenea repartizare geografică, încît să ofere o gamă largă de posibilități în ceea ce privește repartizarea producției lor spre consumatori, ținînd seama și de **încadrarea în limitele normale de eficiență economică a transporturilor, manipulărilor și depozitării.**

Or, unele unități de prelucrare sînt amplasate în cu totul alte zone decît întreprinderile constructoare de mașini, care sînt și mari furnizoare de deșeuri metalice.

Astfel, întrucît unitățile constructoare de mașini de la Reșița și Bocșa își valorifică pe plan local deșeurile metalice, unitatea de prelucrare de la Caransebeș își procură deșeurile prin transporturi de la mari distanțe (Slatina, Brăila, Galați, Craiova, Drobeta-Turnu Severin, Tg. Jiu, Timișoara, Roman ș.a.), ceea ce duce la imobilizarea pe o lungă durată de timp a unui număr important de vagoane, la cheltuieli pentru încărcarea în camioane, transportul la stația de cale ferată, încărcarea în vagoane, descărcarea la unitatea de prelucrare, depozitare, reîncărcare și expediere. În aceeași situație se află și unitățile de prelucrare de la Simeria și Titu. Distanțele mari amplifică utilizarea nerațională a mijloacelor de transport auto și c.f., întrucît încărcătura maximă cu deșeuri de tablă a unui autocamion cu capacitatea de 5 tone este de 2 tone, iar a unui vagon cu capacitatea de 60 tone — de 8—10 tone.

Se poate lesne intui **ce sume enorme se cheltuiesc ca urmare a neglijării unor asemenea factori economici,** știind că numai unitatea de colectare din Timișoara expediază anual circa 30 000 tone de deșeuri de tablă la unitățile de prelucrare din Caransebeș și Simeria.

O **reconsiderare a amplasării unităților de prelucrare** ar putea înlătura astfel de situații.

Flux informațional greoi, operativitate scăzută

SISTEMUL de legături ierarhice care determină rețeaua canalelor de transmitere pe verticală a informațiilor și a deciziilor, de jos în sus și respectiv de sus în jos, trebuie să fie cît mai fluid și operativ. Or, în actuala situație organizatorică a C.P.C.D.M.R., treapta ierarhică nou creată încetinește și chiar stopează temporar transmiterea informației între unitățile extreme, iar dacă adăugăm și durata intervenției efectuate pe fiecare treaptă ierarhică, vom constata că în nenumărate cazuri este necesară intervenția de corecție a centralei.

Îndepărtarea conducerii de execuție, prin crearea acestor depozite, a îngreuiat controlul și fluxul informațional, ducînd uneori la lansarea unor decizii eronate, la neconformare cu realitatea. De exemplu : biroul teritorial Craiova primește deciziile și transmite informațiile prin depozitul Caransebeș ; birourile Pitești, Sibiu, Alba Iulia — prin depozitul Simeria. Or, la biroul teritorial — unitate tehnico-operativă și economico-administrativă care dispune de un ansamblu de mijloace de producție și de oameni — se produce culegerea de informații, care trebuie prelucrate și transmise în vederea unei decizii ; ceea ce înseamnă că **autoritatea și responsabilitatea funcției au aici o valoare sporită,** față de cea de centralizare și transmitere a unor date deja prelucrate.

Structura adoptată este deficitară și în ce privește **asigurarea unei largi participări a oamenilor muncii la conducere.** Unitățile teritoriale nu sînt reprezentate prin membri aleși în consiliul de conducere al centralei.

În sfîrșit, se impun unele considerații referitoare la termenii folosiți pentru denumirea unităților exterioare ale centralei. Considerăm inadecvat ca o unitate economică, cu gestiune proprie, care se caracterizează aproape în exclusivitate prin activitatea de prelucrare, să se intituleze „depozit". La fel, apare eronată denumirea de „birou" (de programare, pregătire și urmărire a producției), dată unei unități economice cu activități care nu se deosebesc de cele ale unei întreprinderi. Cît privește „punctul de colectare", acesta, în realitate, desfășoară o activitate de depozit.

STRUCTURA **organizatorică a unei centrale sau întreprinderi poate fi, desigur, stabilită în funcție de condițiile specifice, însă trebuie să se încadreze în normele de structură prevăzute de lege.** De aceea, credem că este momentul să se ia măsurile necesare pentru ca și Centrala de prelucrare și colectare a deșeurilor metalice, cu unitățile componente, să se înscrie corect în structurile prevăzute în Decretul nr. 162/1973 și Legea nr. 11/1971. În acest sens, sugestii utile ar putea oferi analizarea structurii organizatorice a Centralei de preindustrializări și achiziții, din cadrul Ministerului Industriei Ușoare — cu o activitate asemănătoare, dar care, respectînd spiritul în care este concepută structura unităților din economia noastră națională, și-a creat condiții pentru o rezolvare eficientă a sarcinilor ce-i revin în asigurarea bazei de materii prime.

I. NEDELCU
Timișoara

Opiniile consumatorului

(Urmare din pag. 16)

toare cu piese de schimb ; în unele situații, operativitate slabă în intervenții.

Cetățenii din **ansamblul Drumul Taberei** au solicitat în primul rînd sporirea operativității, reducerea timpului de așteptare a aparatelor în secțiile de reparații, asigurarea posibilității de a închiria de la reparator aparate similare pe perioada efectuării reparațiilor, executarea unor verificări periodice în perioada de garanție.

În zonele **Berceni, Colentina, Militari, Pajura, Pantelimon și Titan,** cerințele exprimate s-au referit mai ales la :

- înființarea de noi unități ;
- aplicarea unor tarife de transport diferențiate după distanță, pentru a stimula satisfacerea solicitărilor din partea populației ce locuiește la o distanță mai mare de unitatea de reparații ;
- executarea la domiciliu a reparațiilor în perioada de garanție ;
- urmărirea pe parcurs, de către specialiștii unităților, a modului cum funcționează aparatele reparate.

Ca o observație cu caracter mai general s-a semnalat necesitatea ca personalul din secțiile de reparații să dea dovadă de mai multă amabilitate și solicitudine.

Ce așteaptă consumatorii de la prestatorii de servicii ?

ÎN ACEST SENS, cercetarea aduce informații deosebit de utile prin sugestiile culese de la diferitele segmente de consumatori (tabelul nr. 3).

Propunerile făcute evidențiază faptul că populația este dispusă să aloce un timp tot mai limitat rezolvării reparațiilor la bunurile de folosință îndelungată, conturîndu-se o altă structură de utilizare a bugetului de timp. În același timp cresc exigențele față de rețeaua deservirii sub aspectul operativității, calității, caracterului complet al serviciului.

ȚINÎND SEAMA de frecvența unor semnalări critice și propuneri, considerăm necesar ca Uniunea cooperativelor meșteșugărești metal-chimie-lemn-construcții din București să analizeze cu toată atenția concluziile sondajelor efectuate și să acționeze pentru înlăturarea defecțiunilor. După cum s-a putut constata, nu e vorba atît de probleme de dotare, care să necesite investiții, cît de chestiuni de organizare a rețelei, de structurare a gamei serviciilor, de educație și control în rîndul lucrătorilor, care trebuie rezolvate în spiritul maximei răspunderi față de cerințele oamenilor muncii — cerințe a căror satisfacere constituie însăși rațiunea existenței unităților prestatoare de servicii pentru populație.

TEORII·IDEI

OM — TEHNICĂ — MEDIU

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ ÎN PROFIL TERITORIAL (I)

— *Un studiu complex asupra perspectivelor zonei Balş* —

FOLOSIREA RAŢIONALĂ a potenţialului uman din toate zonele ţării reprezintă unul din obiectivele importante ale dezvoltării economico-sociale a ţării noastre în spiritul Programului Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism. Pe această bază va trebui să se asigure condiţii echitabile de muncă şi viaţă pentru toţi cetăţenii patriei, precum şi, **„accelerarea ridicării economice şi sociale a judeţelor rămase în urmă, înflorirea a numeroase localităţi ce fuseseră mult timp neglijate“[1]).**

Situat pe latura de nord a triunghiului industrial Craiova—Slatina—Caracal, oraşul Balş în devenirea sa industrială, se dezvoltă în strînsă legătură cu dezvoltarea acestora, aducîndu-şi din plin contribuţia la importantele mutaţii economice şi sociale care au loc în acest colţ de ţară. În contextul acestei dezvoltări, ţinînd seama şi de existenţa în apropiere a puternicului nod feroviar Piatra Olt — centru muncitoresc cu tradiţie — asigurarea cu forţa de muncă a importantului obiectiv industrial al oraşului — Întreprinderea de osii şi boghiuri — se face în condiţiile unei adevărate competiţii economice şi sociale.

Constituirea în Balş a Întreprinderii de osii şi boghiuri — expresie a politicii juste de repartizare teritorială raţională a forţelor de producţie şi de dezvoltare multilaterală a tuturor judeţelor şi localităţilor ţării promovată cu consecvenţă de Partidul Comunist Român — a creat o nouă perspectivă pentru acest oraş care în ultimii 10 ani s-a înscris cu hotărîre pe coordonatele industrializării socialiste şi a modernizării urbane. Caracterizată ca un puternic nucleu al industriei constructoare de maşini din ţară, dotată cu utilaje şi instalaţii de înaltă tehnicitate, I.O.B. a însemnat pentru oraşul Balş crearea unui număr de circa 7 000 noi locuri de muncă într-o ramură de vîrf a industriei şi urmează să se dezvolte considerabil pînă în anul 1980. Acest fapt a atras după sine însemnate modificări în ruta geografică precum şi în ruta profesională a unei însemnate părţi din forţa de muncă.

Odată cu construirea I.O.B. o parte din forţa de muncă a oraşului Balş care lucra în alte localităţi din ţară a revenit acasă lîngă familie. În acelaşi timp, întreprinderea a facilitat stabilirea în oraş a unui număr însemnat din personalul său care, aducîndu-şi şi familiile, a contribuit la creşterea însemnată a populaţiei oraşului [2]).

Mutaţii deosebite au avut loc şi în rîndul populaţiei rurale din zona de influenţă a oraşului Balş, deoarece peste 63% din lucrătorii întreprinderii locuiesc în comunele situate la distanţe de pînă la 30 km. Folosind sistemul de navetă pendulatorie, cea mai mare parte a acestor lucrători au un dublu statut socio-profesional (muncitori industriali în devenire, care păstrează încă legături puternice cu ocupaţia de ţăran cooperator) situaţie specifică perioadei de tranziţie de la ocupaţiile agricole la ocupaţiile neagricole ale forţei de muncă. În asemenea condiţii reţinem totuşi faptul că în actuala etapă întreprinderea întîmpină încă serioase dificultăţi generate de nivelul de calificare cît şi de sistemul de navetă practicat de cca. 2/3 din muncitori.

Deoarece o mare parte a muncitorilor au primit o calificare după o perioadă scurtă de şcolarizare sau chiar numai prin practică în producţie, nivelul mediu de calificare este relativ scăzut, în comparaţie cu gradul înalt de tehnicitate a producţiei. Integrarea în munca industrială a lucrătorilor cu dublă ocupaţie se realizează în condiţii dificile, în rîndul lor înregistrîndu-se fluctuaţii mari.

Nu numai redistribuirea muncii, ci şi schimbarea caracterului ei

POTRIVIT DATELOR CULESE cu ocazia cercetării noastre, populaţia activă din zonă reprezintă doar 49,3 la sută din totalul populaţiei, cu un uşor avantaj de partea populaţiei active masculine (53,3 la sută) în comparaţie cu persoanele de sex feminin, care sînt active numai în proporţie de 45,2 la sută.

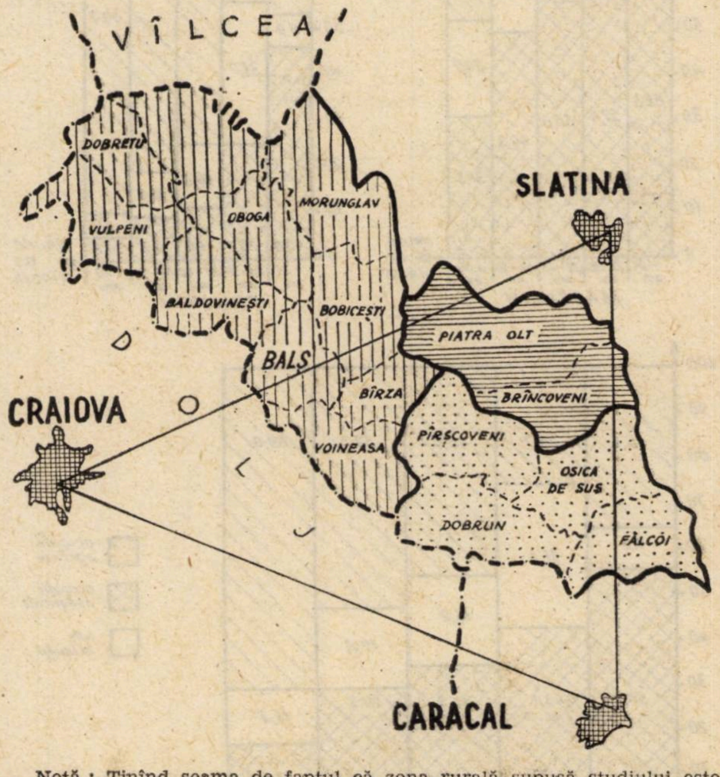

Notă : Ţinînd seama de faptul că zona rurală supusă studiului este străbătută sau înconjurată de mai multe localităţi urbane, în studiul nostru am desprins trei grupe de localităţi.

▥	Grupa I — localităţi care prin poziţia geografică cît şi prin natura legăturilor economice gravitează numai în jurul oraşului Balş.
▤	Grupa a II-a — localităţi care se găsesc sub o dublă influenţă şi converg către Balş şi Slatina.
░	Grupa a III-a — localităţi care se găsesc sub influenţa triplă a oraşelor Balş, Slatina şi Caracal.

În repartizarea populaţiei active pe ocupaţii, persoanele de sex masculin deţin o pondere mai mare decît femeile, în rîndul celor care lucrează ca muncitori în ramuri neagricole (de 4 ori), ca personal TESA (de 2 ori) cît și în rîndul celor care au alte ocupații (de peste 2 ori). Femeile dețin o pondere mai mare decît bărbații de cca. 2,4 ori în rîndul celor ce lucrează în agricultură și de aproape 2 ori în rîndul celor ce lucrează în învățămînt, cultură și sănătate.

---

[1]) **Nicolae Ceauşescu,** Expunere la Congresul consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale din 4 februarie 1976, Ed. politică, Bucureşti, 1976, p. 38.

[2]) În comparaţie cu anul 1966 populaţia oraşului Balş a crescut cu 19% în 1973 şi cu 41,4% în 1975.

Sub influența orașelor care înconjoară la mică distanță zona cercetată, populația ocupată în agricultură reprezintă cca. 46 la sută din populația activă, fenomen pozitiv care marchează în general orientarea populației rurale către ocupații neagricole. Adîncind analiza structurii populației active pe ocupații, pe grupe de vîrstă și pe sexe se desprind o serie de concluzii :

- Populația activă de pînă la 21 de ani este ocupată în proporție de 56,2 la sută în ramuri neagricole ; în rîndul acesteia o pondere însemnată o dețin bărbații. Populația acestei grupe de vîrstă care lucrează în agricultură deține 35.5 la sută din populația activă, cu deosebire însă că aici ponderea hotărîtoare o dețin femeile.
- Pe măsura înaintării în vîrstă, ponderea populației active care lucrează în ramurile neagricole scade în mod treptat. ajungînd ca numai 17,8 la sută din populația în vîrstă de peste 50 de ani să lucreze în aceaste ramuri. În același timp, populația activă din agricultură, după ce la grupa de vîrstă de 21—30 ani scade ca pondere, crește în mod constant către populațiile mai în vîrstă ajungînd ca persoanele de peste 50 de ani să lucreze în agricultură în proporție de 69 la sută.

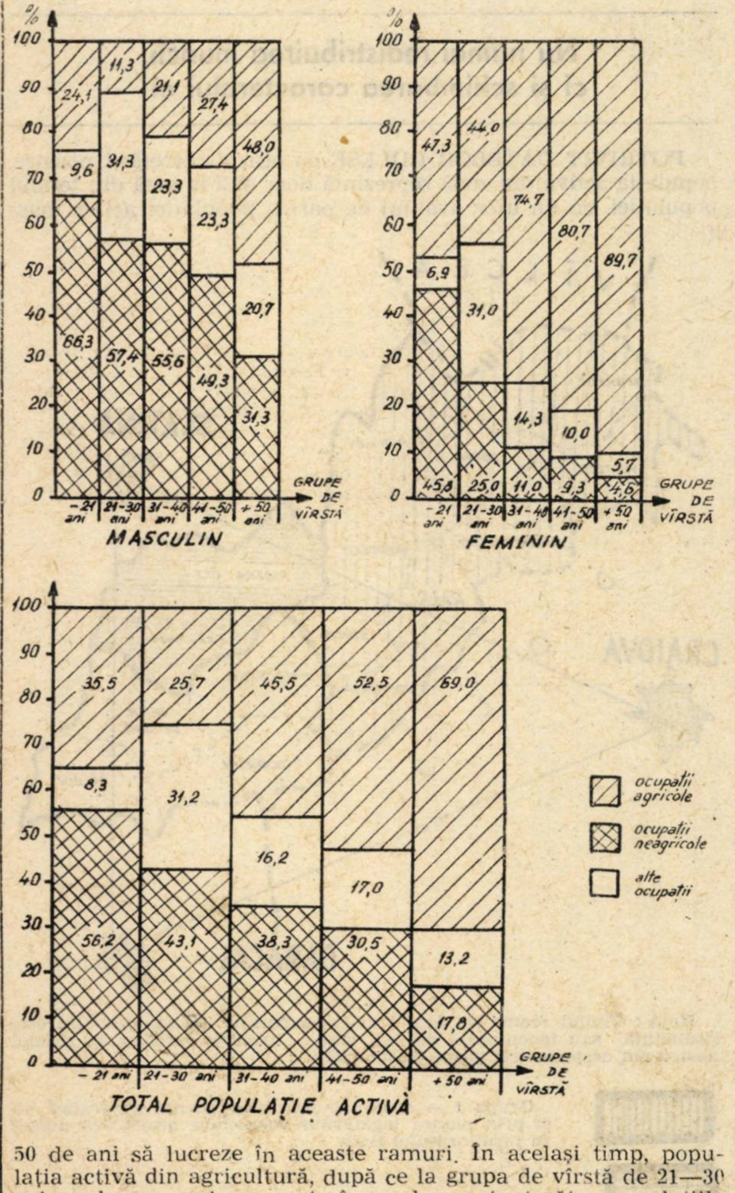
STRUCTURA
POPULAȚIEI ACTIVE PE OCUPAȚII ȘI GRUPE DE VÎRSTĂ
la 1 octombrie 1975

Așa după cum rezultă mai sugestiv din graficele prezentate în fig. 2, structura celor două sexe pe ocupații și pe grupe de vrîstă are aceeași tendință : persoanele mai în vîrstă lucrează într-o proporție mai mare în agricultură. Singura deosebire constă în faptul că fenomenul este mult mai accentuat la forța de muncă feminină unde — păstrîndu-se tendința generală, totuși ponderea cea mai mare — mai ales pe măsura înaintării în vîrstă — este deținută de persoanele care lucrează în agricultură.

Această structură a populației pe ocupații principale și pe grupe de vîrstă reflectă de fapt specificul zonelor în curs de industrializare în care, populația mai în vîrstă este legată de ocupații tradiționale, iar populația mai tînără, încadrîndu-se în efervescența industrială a țării este orientată în mod ferm spre ocupații preponderent neagricole.

- În structura pe genuri de ocupații, ponderea vîrstelor și a sexelor suferă modificări esențiale. Astfel, peste 2/5 din muncitorii care lucrează în ramurile neagricole, dar în special în industrie, construcții și transporturi, sînt tineri în vîrstă de pînă la 30 de ani. Pozitiv este faptul că în rîndul acestora fetele dețin peste 3/5, ceea ce reflectă fenomenul de atragere a femeilor într-o proporție mai mare în ramuri neagricole.

Cît privește structura pe grupe de vîrstă și sexe a muncitorilor din agricultură și a țăranilor cooperatori, se desprinde o tendință continuă de îmbătrînire și feminizare.

Gravitația forței de muncă — funcție a dezvoltării

PE MĂSURA dezvoltării economice și sociale a orașelor ce înconjoară ca o salbă zona cercetată și strîns legată de această dezvoltare, un număr din ce în ce mai mare din populația activă a acestor localități migrează zilnic către locurile de muncă din industrie, construcții etc., din Balș, Slatina, Craiova și alte centre industriale.

Din datele culese cu ocazia cercetării *) s-a desprins faptul că aproape jumătate din populația activă a zonei lucrează în afara localității de domiciliu. Acest fenomen al migrației pendulatorii este mult mai accentuat la bărbații care lucrează în altă localitate, în proporție de 2/3 față de numai 30 la sută la femei.

Direcțiile spre care migrează această populație activă sînt multiple. Pe primul loc se situează orașul Balș care primește zilnic din zona cercetată peste 4 700 de persoane, urmează apoi Craiova spre care migrează zilnic circa 1 400 persoane, Slatina cu circa 1 300, Caracal cu peste 900 de persoane, Piatra Olt cu circa 900 persoane, alte localități din județul Olt aproape 800 și în afara județului Olt peste 1 100 persoane.

Orașul Balș absoarbe cea mai mare parte a forței de muncă migratoare din localitățile studiate. Actuala dezvoltare economică și socială a orașului asigură de lucru cu predilecție forței de muncă masculine care deține 71,4 la sută din totalul celor ce lucrează în oraș.

Dacă analizăm forța de muncă ce lucrează în oraș după domiciliul acesteia, rezultă că numai 55 la sută locuiește în oraș iar restul de 45 la sută provine din alte localități.

După opinia noastră, direcțiile de acțiune în viitor ar fi două și anume :

— menținerea în principiu a navetei pînă la limita a cca. 15 km distanță față de întreprindere, în paralel cu luarea unor măsuri energice de îmbunătățire a transportului de călători.

În acest sens, cosiderăm necesar ca localitățile aflate la o distanță de sub 10 km să fie legate de orașul Balș prin sistemul de transport urban, astfel încît legăturile să fie rapide, trainice și continui.

— reducerea treptată a proporției navetismului pentru distanțe ce depășesc 15 km, în paralel cu luarea unor măsuri de stabilire a domiciliului în orașul Balș, pentru un număr cît mai mare din acești lucrători. Totodată, trebuie să fie luate măsuri de îmbunătățire a transportului auto în regim de navetă cum ar fi ; stabilirea mai multor stații în cadrul localităților, creșterea numărului de autovehicule pentru a evita aglomerația, îmbunătățirea stării tehnice a acestora, respectarea strictă a orarului de circulație, construirea de pasaje de trecere la barierele de cale ferată.

Acționînd în cele două direcții principale, considerăm că se va putea menține un echilibru, cît de cît, stabil între lucrătorii localnici și cei nelocalnici, echilibru absolut necesar pentru rezolvarea cu succes a sarcinilor economice de o deosebită răspundere ce stau în fața întreprinderii în acest cincinal și în viitor.

prof. dr. T. NICOLA
conf. dr. N. NOVAC
conf. dr. C. BĂRBĂCIORU
conf. dr. C. ROȘCA
Universitatea din Craiova

---

*) Un colectiv de cadre didactice și studenți de la Universitatea din Craiova, împreună cu alți specialiști de la I.O.B. Balș au întreprins un studiu pe tema: „Recrutarea, integrarea și utilizarea forțe de muncă la I.O.B. Balș" care a constituit obiectul unui contract și a necesitat o investigație pentru culegerea de date, pe baza cărora a fost alcătuit și prezentul articol.

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

Jerzy KOSTROWICKI

membru corespondent al Academiei poloneze de științe, vicepreședinte al Uniunii Geografice Internaționale

O ABORDARE MULTIDISCIPLINARĂ A PROBLEMELOR AGRICULTURII MONDIALE

● Sinteți actualmente președintele Comisiei pentru productivitatea agricolă și producția mondială de alimente din cadrul Uniunii Geografice Internaționale (U.G.I.) Cum vedeți dv. mult discutata problemă, fără îndoială multidisciplinară, a capacității planetei noastre de a asigura hrană tuturor locuitorilor săi ?

— Interesul geografilor pentru problema alimentară mondială este tradițional : să ne reamintim numele brazilianului Josué de Castro (autorul celebrei cărți „Geografia foamei“), al francezului Max Sorre, al englezului Lawrence Dudley Stamp etc. Totuși pentru un număr de ani acest interes a scăzut. Apoi, ca rezultat al cooperării între U.G.I. și Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), au fost inițiate noi studii : în acest scop în 1976 au fost create două noi comisii în cadrul U.G.I., una pentru problema alimentară mondială, cealaltă pentru dezvoltarea rurală.

Obstacolele în calea soluționării problemei alimentare mondiale sînt sociale, naturale, tehnologice, culturale. În funcție de țară, prevalează unele sau altele. Ceea ce noi dorim să facem este ca, bazîndu-ne pe experiența precedentă, să vedem care sînt sistemele de agricultură din lume, care este productivitatea agricolă a acestor sisteme și care sînt obstacolele din calea creșterii productivității și producției agricole în diferite sisteme.

Geografii de obicei sînt interesați în studii comparative ale situațiilor pe suprafețe mai mari. În acest caz, cred că un număr de studii comparative privind sistemele agricole și productivitatea lor, privind obstacolele în calea ridicării productivității agricole, de orice natură — socială, naturală, tehnologică, culturală etc. combinate complex — ar putea aduce o contribuție la soluționarea problemei.

Desigur, există multe puncte de vedere pesimiste și multe puncte de vedere optimiste în ce privește posibilitățile de sporire a producției de alimente. Una din cele mai echilibrate opinii mi se pare cea a economistului agrar francez Joseph Klatzmann, în lucrarea sa „Nourrir 10 milliards d'hommes“. Sînt de acord cu modul în care el abordează problema și cu părerea lui că există încă mari rezerve, a căror mobilizare este însă dificilă din cauza obstacolelor menționate.

● În ce constă mai exact activitatea desfășurată pe această linie în cadrul U.G.I. ?

— Am fost președintele Comisiei de tipologie agricolă timp de 12 ani. Această comisie a stabilit metode și criterii pentru un fel de clasificare a agriculturii mondiale. Asemenea clasificări ale regiunilor agricole erau numeroase, dar niciuna nu stabilea criterii care să ofere posibilitatea unui studiu comparativ în altă țară sau în altă perioadă de timp. De aceea, problema era întîi de toate de a stabili criterii comune și un anumit număr de indicatori măsurabili prin care să se poată compara între ele diferitele agriculturi, atît în spațiu cît și în timp. În acest mod, am ajuns la un sistem de tipuri de agricultură la scară mondială. O asemenea clasificare, tipologie cum o numim noi, ar putea fi utilizată în problema productivității agricole — care este una din cele mai importante probleme ale agriculturii mondiale — dar cu accent asupra criteriilor producției (randamentul terenului, productivitatea muncii, specializarea agriculturii, desfacerea produselor agricole etc.). Aceste criterii sau aspecte ale agriculturii ar putea fi studiate de asemenea într-un mod comparativ, în relație cu condițiile externe care fie favorizează fie defavorizează dezvoltarea agriculturii. Este tocmai una din preocupările noii comisii.

Alături de F.A.O., o altă instituție internațională cu care U.G.I. ar putea colabora fructuos atît în problema foametei cît și în altele (dezvoltarea regională economică și socială, problema resurselor naturale) ce prezintă foarte mare interes și pentru geografi, este Universitatea Națiunilor Unite.

Comisia de tipologie agricolă a fost în fapt o comisie interdisciplinară, mulți din membrii ei erau economiști agrari, specialiști în antropologie socială, planificatori etc. Cooperarea lor a fost foarte bună, fiecare din aceste discipline contribuind substanțial la rezultatul final. Dorim să continuăm în noua comisie această abordare multidisciplinară, desigur interesul nostru îndreptîndu-se firesc către problemele din teritoriu mai curînd decît către cele generale sau de ordin istoric.

● Geografia capătă așadar, o utilitate practică directă...

— Da, timpul cînd geografii se limitau numai la a preda la școală este depășit. În unele țări mai devreme, în altele mai tîrziu, geografii au început să contribuie la dezvoltarea economică și socială a țărilor lor, între altele, prin studiile lor asupra diferențierilor teritoriale, structurilor teritoriale și în final asupra a ceea ce numim organizarea spațială a economiei sau a ramurilor ei. Acest lucru se reflectă și în organizarea U.G.I., ale cărei comisii se ocupă din ce în ce mai mult de probleme practice. Avem o comisie foarte activă privind omul și mediul, studiind calamitățile naturale, poluarea aerului și a apei la scară mondială ; o comisie se ocupă de problemele apei, care devin tot mai acute în multe țări ; există o comisie privind sistemele urbane, care studiază problemele și consecințele urbanizării ; o comisie privind sistemele industriale. Aș menționa de asemenea noua comisie privind dezvoltarea rurală, ținînd seama de exemplu că, în țările dezvoltate, „rural“ nu mai înseamnă neapărat „agricol“. În zonele rurale avem de a face cu funcții numeroase și variate cu caracter rural sau exogen (industrială, de recreere etc.). Principala problemă practică aici este coordonarea în spațiu a tuturor acestor funcții, pentru că în foarte multe țări dezvoltate există o mare dezordine în mediul rural în această privință, unele funcții stînjenind dezvoltarea celorlalte. Activitatea acestei noi comisii reprezintă un alt teren de cooperare activă cu F.A.O.

Acum încercăm să transferăm această experiență în Polonia, pentru că în trecut în Polonia numai arhitecții se ocupau de planificarea rurală și aceasta însemna numai proiectarea așezărilor, a satelor. Considerăm că acest lucru nu este suficient, din cauza caracterului în schimbare al zonelor rurale și a necesității coordonării în spațiu a dezvoltării diferitelor funcții. De aceea, recent am constituit la Institutul nostru de geografie și organizare teritorială un grup de specialiști care se ocupă de problemele mediului rural conceput ca un spațiu polifuncțional, care nu mai este identic cu cel agricol, așa cum este încă în multe țări în curs de dezvoltare. Institutul dispune și de o zonă, în nord-vestul țării, în care putem face cercetări detaliate (rurale, agricole, de mediu). Autoritățile locale ale noului voievodat Suwalki ne-au cerut să lucrăm la dezvoltarea acestuia în profil teritorial. Am acceptat, utilizînd în același timp acest prilej pentru a testa pe teren, în mod amănunțit, metodele noastre.

● Cum ați caracteriza relațiile dv. cu oamenii de știință români, cu știința românească în general ?

— Relațiile noastre cu oamenii de știință români sînt foarte prietenești. În ce privește relațiile dintre geografia poloneză și cea românească, ele sînt vechi. După al doilea război mondial am reînnoit această cooperare și există o bază bună pentru ca ea să se dezvolte și în viitor. Între domeniile de colaborare convenite aș aminti cercetările pentru necesitățile planificării privind structura teritorială a economiei, industrializarea, urbanizarea, problemele rurale. Am discutat și despre posibilitatea organizării unor colocvii bilaterale, consacrate discutării unor probleme de interes reciproc, ceea ce ar reprezenta fără îndoială un pas înainte în cooperarea noastră.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

TEORIA COSTURILOR AFERENTE LA MIHAIL EMINESCU — DIMENSIUNE UNIVERSALĂ A GÎNDIRII ECONOMICE ROMÂNEŞTI

DIN TOTDEAUNA cultura economică românească s-a aflat în comunicarea directă cu gîndirea şi fapta altor popoare, cu teoria şi practica economică mondială, contribuind la îmbogăţirea culturii economice universale. Inspirîndu-se din realităţile ţării, din nevoile şi aspiraţiile neamului nostru, gîndirea economiştilor români a oferit deseori străinătăţii informaţii şi idei, teorii şi modele de acţiune practică, anticipării creatoare de rezonanţă universală, mult apreciate pretutindeni. Bălcescu de pildă — a cărui originalitate în gîndire a fost nu de mult relevată într-un interesant studiu în Revista Economică precum şi în alte articole 1) — în afara faptului că a furnizat cercetării marxiste şi nemarxiste europene numeroase date şi informaţii ştiinţifice cu privire la situaţia social-economică a muncitorilor plugari din Principatele Române, în afara faptului că a explicat, cum n-o mai făcuse nimeni pînă la el, procesul istoric al apariţiei şi dezvoltării marii proprietăţi feudale, a descifrat, cît se poate de convingător, mecanismul producerii şi însuşirii supramuncii, mecanismul exploatării capitalist-feudale, a analizat într-o viziune ştiinţifică, de ansamblu, pentru întîia oară, problematica modului feudal de producţie.

Exemple de cărturari români care au contribuit efectiv la propăşirea gîndirii economice universale sînt numeroase. Bunăoară Cantemir în secolul al XVIII-lea, ca şi Xenopol în ultima treime a secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, dau noi străluciri, noi dimensiuni de vocaţie universală culturii economice româneşti. O asemenea dimensiune valoroasă a culturii noastre economice se evidenţiază şi din **teoria „costurilor aferente" a lui Mihail Eminescu, 2)** marele poet al neamului nostru ce a strălucit şi prin valenţele sale de economist.

După cum se ştie în funcţie de interesele naţionale şi de clasă, clasicii economiei politice burgheze dau

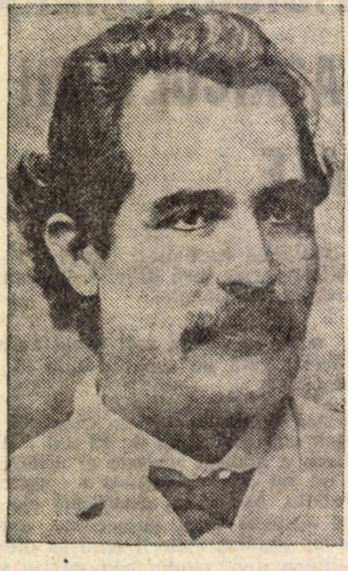

conceptului general de „costuri" forma particulară de „costuri absolute" şi „costuri comparative", desemnînd prin acestea cuantumul cantitativ şi îndeosebi calitativ de muncă naţională înmagazinat într-o marfă sau în mai multe mărfuri. În gîndirea economică universală au existat — şi există încă din păcate — teorii după care producţia naţională a unor sau altor mărfuri trebuie apreciată ca oportună pornind tocmai de la rezultatele comparaţiilor între ţări a acestor cuantumuri. Cu alte cuvinte specializare naţională în producţie ar trebui realizată în funcţie de superioritatea sau inferioritatea absolută sau comparativă respectivă faţă de străinătate.

Mihail Eminescu a opus acestei teorii gîndirea privind costurile aferente ale mărfurilor, judecînd necesitatea producerii acestora pe baza mediei productivităţii muncii naţionale. În elaborarea acestei teorii Mihail Eminescu — precum şi alţi gînditori români ce s-au ocupat de această problemă — a pornit de la realităţile şi aspiraţiile româneşti, de la caracterul predominant agrar-ţărănesc al economiei naţionale, de la marile discrepanţe existente între productivitatea muncii agricole şi industriale, între productivitatea muncii naţionale şi mondiale, de la decalajele apreciabile dintre costurile de producţie ale mărfurilor româneşti şi străine, în sfîrşit de la necesitatea imperioasă a schimbării acestei stări de lucruri ce perpetua menţinerea României ca remorcă a ţărilor industriale.

Cu siguranţa unui analist profund şi stăruitor, pe baza unor elemente ştinţifice ale teoriei valorii, Mihail Eminescu arăta fără echivoc : „calitatea muncii industriale e alta" 3). Munca simplă a tăietorului de lemne şi munca complexă a meşteşugarului nu suferă, după convingerea sa, nici o comparaţie. Cîtă „deosebire, exclama el, între muncă şi muncă. Unul munceşte uşor şi cu plăcere sufletească şi cîştigă mult, celălalt munceşte din greu şi cîştigă puţin" 4). Cu naţiile, continua Eminescu, se întîmplă la fel : „o naţie care produce grîu, poate trăi foarte bine, nu zicem ba, dar niciodată nu va putea să-şi îngăduie

FIŞE

M. Tiron
Prelucrarea statistică şi informaţională a datelor de măsurare

• *Prefaţată de academicianul Onicescu, lucrarea dr. ing. M. Tiron* Prelucrarea statistică şi informaţională a datelor de măsurare *(Editura tehnică, 512 pag). constituie o valoroasă apariţie editorială. Sensul informaţional al procesului de măsurare — spune autorul — reprezintă recepţionarea şi transformarea necesară a informaţiei despre o anume mărime fizică în scopul comparării ei cu scara convenţională sau unitatea de măsură şi folosirea rezultatului obţinut în alte activităţi productive. Criteriile clasificării generale a măsurătorilor ar fi : modul de obţinere a rezultatului şi aspectul ecuaţiilor de măsurare (măsurări directe, indirecte, combinate) ; corespondenţa dintre numărul ecuaţiilor şi cel al necunoscutelor (măsurări necesare şi suplimentare) ; gradul de încredere acordat rezultatelor (măsurări de înaltă precizie, de control, tehnice, de egală pondere, ponderate) ; modul de execuţie, natura şi raportul dintre diferitele mărimi măsurate (condiţionate, necondiţionate, statistice, dinamice). Erorile posibile sînt : personale, instrumentale, metodice, exterioare, ale obiectului de măsurat. Eliminarea rebuturilor de măsurare formează obiectul unei cercetări amănunţite, în care, pe lîngă utilizarea metodelor cunoscute, autorul aduce şi o contribuţie personală.*

Cercetarea fenomenului crizei la ordinea zilei

• *L. Grigoriev recenzează în revista MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOŞENIIA, cartea lui Philip A. Klein* Business Cycles in the Postwar World. Some Reflections on Recent Research *(Ciclurile economice în lumea postbelică. Reflecţii pe baza unor cercetări recente), Washington, 1976. Cartea cuprinde următoarele grupe de probleme : proporţiile crizei economice din anii 1974–1975 ; modificarea dinamicii ciclurilor; caracterul sincronic al ciclului şi transmiterea instabilităţii economice de la o ţară la alta. Însăşi apariţia cărţii, spune L.G., este un semn al modificării opiniilor economiştilor occidentali cu privire la însemnătatea proceselor ciclice. După Klein, probabilitatea crizelor este proporţională cu cota parte a întreprinderilor private în produsul social finit. Referindu-se la „ciclurile creşterii", denumire cu care economiştii burghezi botezaseră ciclurile clasice în anii postbelici, F. Klein se întreabă „vin nou sau sticle noi" ?. Deşi recesiunea începută în 1973 i se pare un episod prea izolat pentru a se putea respinge teoria ciclurilor „creşterii", Klein emite ipoteza unor legităţi comune — deci a unui aceluiaşi substrat atît al ciclurilor clasice, cît şi al ciclurilor „creşterii".*

luxul națiilor industriale înaintate" [5]. Pusă în asemenea termeni, relația cauzală între calitatea și rodnicia muncii, pe de o parte, și concluzia industrialistă, pe de altă parte, devine cît se poate de limpede.

Dacă însă Eminescu ar fi văzut numai legătura între nivelul coborît al calității şi eficienței muncii individuale și naționale şi rămînerea noastră în urmă în ce privește dezvoltarea economică și socială — și aceasta desigur, de mare însemnătate — nu ar fi cîştigat pe deplin dreptul de a fi considerat inițiator al teoriei costurilor aferente. Meritul său esențial, se relevă semnificativ atunci cînd arată că „franțuzul ia o bucată de metal în preț de 50 de parale și-ți face din ea un ceasornic pe care ți-l vinde cu doi napolitani ; d-ta îi vinzi ocaua de lînă cu un franc și el ți-o trimite înapoi sub formă de postav și-ți ia pe aceeași oca 20 de franci... Cu ce'mplinești cusurul de la unul pînă la două zeci, de unde mai iei încă nouăsprezece ? Neapărat, că din alte produse și nu din lînă, deci din grîu. Dar grîul se produce cu osteneală multă și spor puțin. Spre a produce un fir de grîu îți trebuie o vară întreagă și atunci încă atîrnă de la ploaie și de la vînt, de se va face sau nu, pe cînd meșterul străin a lucrat ocaua de lînă și i-a dat o valoare înzecită în cîteva ceasuri. De acolo vine că țăranul trebuie să muncească o vară pentru a plăti un obiect de lux, comandat în străinătate [6]).

In aceste cîteva fraze, de o densitate cu adevărat eminesciană, sînt cuprinse sintetic toate marile idei constitutive ale teoriei costurilor aferente și anume : ideea diferenței considerabile dintre productivitatea muncii agricole și industriale, respectiv a superiorității intrinseci a industriei față de agricultură ; ideea schimbului de neechivalente între țările industriale şi agrare, ilustrată de raportul vînzare-cumpărare — total nefavorabil — ce se stabilește pe piața internațională între munca unui lucrător industrial și munca țăranilor ; ideea capacității limitate de plată a țărilor agricole și a degradării ei continue datorită inferiorității productivității lor naționale şi îndeosebi a imposibilității avansării de către ele, în circuitul economic mondial, a unor mărfuri care să se situeze din ce în ce mai sus și nu mai jos pe scara eficacității muncii naționale etc.

Deosebirile principale, de **conţinut** şi **funcţie socială,** între teoria costurilor absolute şi comparative pe de o parte, și teoria costurilor aferente, promovată de M. Eminescu, pe de altă parte, sînt numeroase. Prima teoria operează mai mult cu aspectul calitativ individual, pe cînd cealaltă cu aspectul calitativ național, cuantificabil prin productivitatea muncii naționale. Cea dintîi consideră importantă superioritatea sau inferioritatea absolută ori comparativă față de străinătate, în timp ce cea de-a două găsește determinantă superioritatea sau inferioritatea internă față de media productivității muncii naționale, față de nivelul absolut al cheltuielilor ocazionale de producerea mărfii tradiționale ce urmează a fi dată în schimbul celei importate. Prima teorie sugerează concentrarea eforturilor naționale în acele activități unde există o superioritate absolută şi comparativă față de străinătate şi renunţarea la producția, în țară, a acelor produse care reclamă, absolut sau comparativ, un volum mai mare de muncă decît în alte țări, iar cealaltă, dimpotrivă, îndeamnă cu insistență la încurajarea acelor domenii care prezintă productivități mai mari. Teoria costurilor absolute și comparative propagă liber-schimbismul, pe care-l consideră la fel de avantajos pentru țările agricole ca și pentru cele industriale, pe cînd teoria costurilor aferente îl neagă, fundamentînd promovarea cadrului necesar asigurării demarajului industrial pentru țările mai puțin dezvoltate.

După cum se vede, într-un caz avem de-a face cu justificarea monopolului industrial al occidentului, cu argumentarea împărțirii lumii în țări industriale și țări agricole și cu escamotarea exploatării, pe calea schimbului internațional neechivalent, a celor din urmă țări de către cele dintîi. Iar în celălalt caz cu **motivarea amplă şi convingătoare, teoretică și istorică, a necesității, posibilității și modalității industrializării tuturor țărilor.**

Cumulate și încadrate în ansamblul gîndirii economice a celui mai mare poet român, meditațiile profunde, valoroase asupra unor importante aspecte ale relațiilor economice internaționale sînt suficiente, credem noi, pentru a dovedi că Mihail Eminescu a fost, realmente, unul dintre cei mai originali gînditori economiști români din veacul trecut. Inspirîndu-se din tezele eminesciene Mihail Manoilescu avea să finalizeze, o jumătate de secol mai tîrziu, o teorie a schimburilor internaționale, bogat cunoscută și recunoscută pe planul internațional al vremii. Fundamentate, dezvoltate și detaliate corespunzător, ideile de acest fel sînt astăzi tot mai mult receptate și promovate de popoarele lumii, dornice să stabilească în relațiile dintre state o nouă ordine economică și politică internațională, bazată pe echitate și dreptate, condiție vitală a progresului pe mai departe al umanității.

conf. dr. Vasile C. NICHITA
Iași

---

[1] Vezi : V. Ioța, Nicolae Bălcescu, gînditor social de talie europeană, Revista Economică nr. 49, 50, 51, 1976 ; vezi de asemenea Stefan Lemmny și Vasile Nichita, Nicolae Bălcescu, precursor al istoriografiei modului de producție „asiatic", în „Opinia" an II, nr. 4 (10) 1975, etc.

[2] În lucrări ca Influența austriacă asupra românilor din Principate în Convorbiri literare, 1 aug. 1876 ; Paralele economice, in Timpul, 11 dec. 1877 ; Din abecedarul economic, în Timpul, 21 dec. 1877, etc.

[3] M. Eminescu, Opera politică, vol. II, Ed. I. Crețu, Cugetarea București p. 376.

[4] Ibidem

[5] Ibidem

[6] Ibidem, p. 131—132

FIȘE

Perspectivele sînt luminoase, dar nu și realitățile actuale din lumea a treia

● *Christian Stoffaes publică în* LE FIGARO *din 12 iunie 1977 articolul* Stratégies pour la troisième révolution industrielle *(Strategii pentru a treia revoluție industrială), în care consideră că „trecerea de la economia mondială a erei industriale, esențialmente consumatoare de bunuri materiale, la era postindustrială va face să dispară incompatibilitatea între caracterul finit al resurselor agricole, energetice, minerale, spațiale și creșterea economico-demografică". Autorul are în vedere în special o dezvoltare extrem de puternică a activității de cercetare științifică și tehnologică. Aceasta ar extinde în mod nemăsurat „limitele" resurselor menționate. După viitorologul american Herman Kahn, spune C.S., durata trecerii ar fi de 2 secole pentru „postindustrializarea" unei economii ce va cuprinde 15 miliarde oameni. Chiar potrivit opiniei economistului Milton Friedman, tehnic ar fi posibil ca numai 10% din populația activă să se ocupe de producerea bunurilor materiale. Deocamdată însă, observă autorul, deși participarea lumii a treia la comerțul internațional a crescut de la 7% în 1971 la 10% în 1976, ceea ce indică o tendință, realizările sînt departe de a fi satisfăcătoare. Deficiențele actuale sînt mai evidente și mai sumbre decît perspectivele îndepărtate. Strategiile trecerii spre ceea ce C.S. numește „a treia revoluție industrială" implică evident schimbări structurale, o nouă ordine economică și politică internațională.*

Ministerul Comerțului Interior
Institutul de Economia Comerțului Interior și a Turismului
OFICIUL DE INFORMARE DOCUMENTARĂ PENTRU COMERȚ INTERIOR

prof. dr. Alexandru Sobaru
Academia ȘTEFAN GHEORGHIU

CONDUCEREA PLANIFICATĂ ÎN CONTEXTUL CONDUCERII GENERALE A DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE ÎN R.S.ROMÂNIA

● *Cu cartea prof. dr. Alexandru Sobaru* Conducerea planificată în contextul conducerii generale a dezvoltării economico-sociale în R.S. România *(Oficiul de informare documentară pentru comerț interior, București, 1977, 75 p.) se inaugurează o serie de lucrări al căror cadru îl va constitui sistemul unitar al conducerii activității de comerț interior. Abordarea comerțului interior ca un sistem unitar cu interdependențele aferente între elementele sistemului și cu cele externe, cu alte sisteme, este — spune A.S. — de natură să înlesnească aprofundarea aspectelor complexe ale conducerii comerțului interior, ca parte a conducerii generale a dezvoltării economico-sociale. Axîndu-se pe documentele Partidului Comunist Român, autorul sugerează — utilizînd, printre altele, și numeroase grafice — cîteva direcții de abordare ale conducerii generale a dezvoltării economico-sociale a țării noastre : conducerea ca necesitate obiectivă a dezvoltării economico-sociale ; conducerea sub aspectul conținutului, atributele conducerii ; conducerea ca unitate a fazelor unui ciclu a procesului decizional ; conducerea în concept cibernetic.*

DIMENSIUNEA ECONOMICĂ A PROCESULUI DE EDIFICARE A SECURITĂŢII ŞI COOPERĂRII ÎN EUROPA

INTERDEPENDENŢA ORGANICĂ dintre conceptele de securitate şi cooperare a devenit unul dintre adevărurile axiomatice ale raporturilor interstatale, cu aplicabilitate atît la Europa, cît şi la ansamblul vieţii internaţionale. Într-o lume a interdependenţelor, consolidate şi amplificate în special de revoluţia tehnico-ştiinţifică la care sîntem martori, teza „securitate prin cooperare“ — care desemnează colaborarea dintre state în planurile economic, tehnico-ştiinţific şi în alte domenii, ca o componentă esenţială a securităţii — este susţinută de exemple şi date incontestabile, de întreaga experienţă postbelică. Acestea atestă că, avînd o natură obiectivă, relaţiile economice, schimbul de valori materiale şi-au croit drum chiar în perioada dificilă a „războiului rece“, s-au extins şi diversificat apoi continuu, reprezentînd o armătură materială trainică, care a susţinut, concretizat şi consolidat în permanenţă procesele de destindere politică şi militară, normalizarea raporturilor Est-Vest, eforturile pentru edificarea păcii şi securităţii.

O relaţie organică : securitate-cooperare

ÎN ACEASTĂ OPTICĂ, apare neîndoielnic faptul că însăşi semnarea la Helsinki, la 1 august 1975, a Actului final al Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa de către reprezentanţii cei mai autorizaţi ai celor 35 de state participante are, între altele, semnificaţia majoră a recunoaşterii adevărului că instaurarea unor relaţii de tip nou pe continentul nostru, bazate pe deplina egalitate, pe respectarea mutuală a atributelor fundamentale ale statelor, făurirea unei Europe a înţelegerii, păcii şi securităţii sînt obiective ce nu pot fi atinse prin forţă, imixtiuni, bariere artificiale, ori prin înfruntare sterilă, ci doar printr-un proces amplu şi profund de conlucrare şi cooperare fertilă în cele mai diferite domenii.

Pe de altă parte, apare simptomatic faptul că, recunoscînd această relaţie organică dintre securitate şi cooperare, Actul final — ale cărui principii, scopuri şi obiective concrete se constituie ca un tot unitar, cerîndu-se, toate, transpuse în viaţă integral, într-o concepţie de ansamblu — reliefează, ca o idee centrală, teza înaintării graduale spre obiectivul păcii şi securităţii pe calea extinderii colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice, factor al dezvoltării fiecărei ţări în parte şi al progresului tuturor statelor participante. Desigur, înfăptuirea obiectivului strategic al construirii unei Europe a păcii şi securităţii presupune şi realizarea altor măsuri — respectarea principiilor noi ale relaţiilor dintre state, măsuri practice de dezangajare militară şi dezarmare pe continent etc. Dar se cuvine relevat, concomitent, că atît în perioada de negociere a documentelor de la Helsinki, cît şi în cei aproape doi ani care au trecut de la semnarea lor, foarte puţini au fost aceia care au contestat funcţia de primă însemnătate a cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice în ansamblul procesului inaugurat de Conferinţa general-europeană.

Prin Actul final de la Helsinki, statele semnatare formulează expressis verbis postulatul potrivit căruia „eforturile lor pentru a dezvolta cooperarea în domeniile comerţului, industriei, ştiinţei şi tehnicii, mediului înconjurător şi în alte sectoare ale activităţii economice contribuie la întărirea păcii şi a securităţii în Europa şi în lumea întreagă“. Ele îşi asumă totodată angajamentul solemn de a conlucra în aceste domenii, pentru stimularea progresului lor economic şi social şi îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale popoarelor respective. Sînt enumerate — desigur cu titlu orientativ, şi nu limitativ — domenii numeroase ale colaborării cum sînt: schimburile comerciale, facilităţile şi contactele de afaceri, cooperarea în sfera informaţiei economice şi comerciale, marketingul, industria, proiectele de interes comun (în domenii ca energia electrică şi punerea la punct a unor noi surse de energie, reţelele rutiere şi de navigaţie), agricultura, noile tehnologii vizînd folosirea raţională a resurselor, tehnologia transporturilor, fizica şi chimia, meteorologia şi hidrologia, oceanografia, cercetarea seismologică, tehnologii ale calculatoarelor electronice, telecomunicaţiilor şi informaţiei, cercetarea spaţială, medicina şi sănătatea publică, protecţia mediului înconjurător, îmbunătăţirea condiţiilor de mediu în aşezările umane, promovarea turismului, formarea de cadre etc.

Impulsuri pozitive...

SE CUVINE MENŢIONAT faptul că, în conformitate cu angajamentele din Actul final — această adevărată cartă a cooperării economice europene — schimburile economice dintre statele participante au cunoscut în cei aproape doi ani care au trecut de la intrarea în vigoare a documentelor de la Helsinki, o dinamică ascendentă, confirmînd atît caracterul obiectiv, legic, al cooperării economice intraeuropene şi mondiale, cît şi impulsul pozitiv pe care l-a dat Conferinţa general-europeană acestui proces. Raporturile în acest domeniu au dobîndit o bază mai trainică şi mai stabilă, prin încheierea unui mare număr de acorduri bi- şi multilaterale, de o importanţă deosebită fiind cele pe termen lung ; s-a extins cooperarea economică în producţie, cea ştiinţifică şi tehnică — formă modernă şi superioară de organizare a relaţiilor economice interstatale în epoca contemporană ; s-a înregistrat, totodată, o diversificare a formelor de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică, pe asemenea căi cum sînt : coproducţia, însoţită, adesea, de programe de cercetări şi studii în comun, livrarea de echipamente rambursabile în produse (metodă promovată larg şi de România, care a prezentat numeroase propuneri cu această finalitate, aprobate de O.N.U., U.N.C.T.A.D., C.E.E./O.N.U. şi alte foruri internaţionale), crearea de societăţi mixte de producţie şi comercializare, cooperarea pe terţe pieţe şi altele.

Că intensificarea cooperării în aceste domenii contribuie la rezolvarea mai eficace a unor probleme de interes comun, în avantajul tuturor părţilor participante, că nici un domeniu de conlucrare nu trebuie eludat, ci toate trebuie valorificate prin includerea lor în sfera colaborării intraeuropene — o atestă cu prisosinţă experienţa practică a relaţiilor dintre ţările participante. De exemplu, în Actul final de la Helsinki sînt preconizate „studii şi prevederi ale cutremurelor şi ale modificărilor geologice care sînt legate de acestea; punerea la punct şi realizarea de cercetări privind tehnici de construcţii rezistente la cutremure“. Importanţa cooperării în acest domeniu a fost reliefată cu pregnanţă de fenomenul seismic de la 4 martie a.c. — cel mai puternic cutremur care a lovit Europa în ultimul secol — şi care a afectat România şi alte zone ale continentului. Conlucrarea rodnică dintre specialiştii români şi oamenii de ştiinţă şi experţii în seismologie şi inginerie seismică din alte ţări ale lumii, între care un mare numar din statele semnatare ale Actului final de la Helsinki, a condus la o serie întreagă de rezultate practice, pozitive, care prezintă interes atît pentru România, cît şi pentru celelalte state.

În perioada de după semnarea Actului final s-a constatat, alături de lărgirea şi diversificarea sensibilă a relaţiilor bilaterale, şi un interes sporit pentru dezvoltarea cooperării pe plan regional, idee care, după cum se ştie, a fost adusă de România în atenţia O.N.U. şi a altor organisme internaţionale încă din 1960 şi care s-a materializat într-o serie de hotărîri ce îşi menţin pe deplin actualitatea. În context se cuvine menţionată, pe linia transpunerii în viaţă a prevederilor Actului final şi a propunerilor cunoscute ale României referitoare la zona Balcanilor, reuniunea de la Atena (ianuarie-februarie 1976) a reprezentanţilor ţărilor balcanice pentru examinarea posibilităţilor de colaborare economică multilaterală între statele situate în această parte a lumii. Reuniunea a permis evidenţierea interesului statelor participante pentru soluţionarea, prin eforturi unite, a unor probleme de interes comun, cum sînt : transporturile rutiere, feroviare, maritime şi fluviale, energia electrică, telecomunicațiile, agricultura, cercetarea științifică, ocrotirea mediului înconjurător, turismul și altele.

...și necesitatea unor noi eforturi concertate

AȘA CUM A RELEVAT tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — și acest punct de vedere este larg împărtășit de numeroase alte state europene —, cu toate rezultatele pozitive ce au fost înregistrate, stadiul actual al cooperării economice și tehnico-științifice între statele participante la conferință, care dețin, la un loc, aproape 60% din comerțul internațional și peste 70% din produsul mondial, este încă departe de a corespunde necesităților și posibilităților pe care le oferă potențialul economic și tehnico-științific și nevoile de progres și bunăstare ale acestor țări, cît și stipulațiilor exprese în materie ale Actului final.

Comerțul intraeuropean este încă perturbat și limitat de o serie întreagă de restricții, bariere artificiale, măsuri discriminatorii sau protecționiste, inclusiv prin grupările economice închise (de exemplu, măsurile recente ale C.E.E. privind pescuitul internațional) ; clauza națiunii celei mai favorizate nu este încă general aplicată ; cooperarea în producție, în cercetarea științifică și tehnică sînt încă limitate, atît ca domenii, cît și în ceea ce privește formele utilizate ; persistă o serie de dificultăți și limite în accesul tuturor statelor la cuceririle cele mai noi ale științei și tehnologiei moderne și se fac de exemplu încercări de a se condiționa sau îngusta accesul nestingherit al tuturor statelor la binefacerile utilizării în scopuri pașnice a energiei nucleare, încercări ce contravin atît drepturilor suverane inalienabile ale statelor, cît și prevederilor exprese ale Tratatului de neproliferare ; întîrzie încă adoptarea unor măsuri specifice în favoarea țărilor în curs de dezvoltare din Europa, deși Actul final conține stipulații precise cu o atare finalitate ; conlucrarea pentru protecția mediului înconjurător nu s-a materializat încă în proiecte de interes general etc.

Iată de ce România consideră, în contextul lucrărilor pregătitoare pentru reuniunea de la Belgrad, care au început la 15 iunie a.c., că în toate aceste domenii se cer întreprinse, cu energie sporită și într-un spirit de conlucrare constructivă, eforturi concertate ale tuturor statelor pentru concretizarea obiectivelor economice și tehnico-științifice ale Conferinței general-europene, pentru dezvoltarea relațiilor intraeuropene pe multiple planuri, pentru eliminarea barierelor și restricțiilor de orice fel în calea unei largi conlucrări între state pe plan economic și tehnico-științific.

În ceea ce o privește, România țară socialistă europeană în curs de dezvoltare, și-a adus și își aduce o contribuție constructivă la materializarea obiectivelor economice și tehnico-științifice convenite de șefii de stat și de guvern la Helsinki, convinsă că aceasta servește intereselor naționale ale poporului român, angajat plenar în opera de făurire a noii societăți, cît și intereselor edificării unei Europe a păcii, securității și colaborării rodnice între națiuni. De exemplu, în primul an și jumătate după semnarea Actului final de la Helsinki, România a încheiat 27 de noi acorduri de colaborare și cooperare economică, cu 12 țări participante la Conferința general-europeană. În ansamblu, în perioada de după semnarea Actului final de la Helsinki, țara noastră a încheiat circa 160 de documente bilaterale de colaborare — declarații și comunicate comune, acorduri, protocoale, alte înțelegeri și instrumente, cu un număr de 25 de state reprezentate la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

Contribuția constructivă a României

PARALEL cu extinderea relațiilor pe plan bilateral cu celelalte state participante la Conferința general-europeană, cu toate țările lumii, România acționează permanent pentru extinderea și diversificarea cooperării multilaterale și realizarea prin eforturi comune a unor ample proiecte economice de interes larg european. În concepția țării noastre, paralel cu trecerea în revistă a realizărilor obținute în cooperarea dintre statele participante după semnarea Actului final de la Helsinki, precum și a factorilor ce frînează acest proces, reuniunea de la Belgrad are misiunea de a dezbate, identifica și adopta noi măsuri menite să deschidă cîmp larg colaborării economice și tehnico-științifice. În vederea realizării acestor obiective de interes general, România consideră că ar fi potrivit — așa cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — organizarea unor consfătuiri, cu participarea tuturor statelor europene, consacrate cooperării economice, schimbului de tehnologie, informații reciproce asupra rezultatelor cercetărilor științifice și tehnice, precum și altor domenii. Concomitent, România s-a pronunțat și se pronunță pentru adoptarea unei poziții comune a statelor participante la Conferința general-europeană, în consonanță cu prevederile Actului final, în vederea creșterii contribuției lor la lichidarea fenomenului subdezvoltării în lume, la instaurarea unei noi ordini economice mondiale. O mare importanță ar avea-o, în context, examinarea acestei probleme la reuniunea de la Belgrad, într-o viziune concretă, de lucru, care să permită elaborarea și transpunerea în viață a unor soluții constructive, închegarea unui program de acțiune al tuturor țărilor europene în acest domeniu de însemnătate primordială atît pentru colaborarea internațională și progresul general, cît și pentru pacea și securitatea mondială.

În viziunea României, un loc important în procesul de aplicare a prevederilor Actului final revine Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa — organism paneuropean care a împlinit de curînd 30 de ani de la crearea sa — precum și altor organizații din sistemul O.N.U. care au în preocupările lor, exclusiv sau parțial, problemele cooperării economice și tehnico-științifice dintre statele europene.

După cum se știe, rolul însemnat al C.E.E./O.N.U. în procesul de promovare a cooperării europene a fost subliniat în mod deosebit în Actul final de la Helsinki. România, care și-a adus de-a lungul anilor o contribuție de seamă la activitățile C.E.E./O.N.U., a inițiat la sesiunea din acest an a Comisiei o serie de rezoluții și hotărîri, adoptate de statele membre, vizînd impulsionarea cooperării industriale, științifice, tehnice și în alte domenii, atît între țările europene, cît și între acestea și statele de pe alte continente ale globului.

Ținînd seama de existența unor factori de îngustare sau frînare a relațiilor economice și tehnico-științifice între statele participante la Conferința general-europeană, România apreciază că la reuniunea de la Belgrad trebuie să se acționeze cu fermitate pentru diminuarea și, în final, eliminarea tuturor piedicilor și barierelor artificiale care afectează colaborarea intraeuropeană, pentru așezarea raporturilor economice — și în toate celelalte domenii — pe baze noi, democratice, în conformitate cu spiritul și litera Actului final de la Helsinki.

Sînt, toate acestea, alături de numeroase altele, probleme și domenii care se cer încorporate, prin însemnătatea lor, în sfera de preocupări a reuniunii de la Belgrad, chemată să dea un impuls viguros transpunerii în viață a prevederilor cu caracter economic și tehnico-științific ale Actului final de la Helsinki — alături, desigur, de obiectivele din celelalte domenii ale acestui document. Dezvoltarea largă, pe plan bilateral și multilateral, a relațiilor economice, pe baze echitabile, fără îngrădiri și obstacole, apare, în prezent, ca o exigență decurgînd atît din mutațiile politice și economice survenite pe continentul nostru și în lume, cît și din interesele de progres și bunăstare ale tuturor țărilor participante la Conferința general-europeană, ale edificării unui climat de înțelegere, pace și securitate în întreaga lume.

Într-o asemenea perspectivă, România, atribuind importanța cuvenită reuniunii de la Belgrad care este chemată să asigure continuitatea și amplificarea procesului de edificare a cooperării și securității în Europa, consideră că această nouă întîlnire a participanților la Conferința general-europeană, prin **măsurile concrete** pe care le va adopta, trebuie să marcheze un nou și important moment pe calea dezvoltării colaborării europene pe multiple planuri. Hotărîtă să acționeze consecvent pentru succesul reuniunii de la Belgrad pe toate planurile, pentru aplicarea integrală a prevederilor Actului final, țara noastră va dezvolta, în continuare, relațiile sale de colaborare economică, tehnico-științifică și în alte domenii cu statele participante la conferință, ca, de altfel, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, convinsă că aceasta servește intereselor poporului român, țelului nobil al construirii unei Europe a cooperării, păcii și securității, obiectivului instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale .

Nicolae CHILIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Balanțe de plăți 1977

CONFORM ultimelor previziuni, se așteaptă ca țările membre ale OCDE să înregistreze un deficit al balanțelor de plăți curente de circa 25 miliarde dolari în acest an, cu 5 miliarde dolari peste previziunea anterioară și cu 2,5 miliarde dolari mai mult decît în anul 1976. Noua estimare se bazează pe posibilitatea ca deficitul balanței de plăți curente a S.U.A. să se ridice, în 1977, la 10—12 miliarde dolari, față de 3 miliarde dolari cît se estimase inițial.

Pe de altă parte, potrivit unor surse bancare occidentale, excedentul balanței de plăți a țărilor membre ale OPEC, care în 1976 a fost de 36 miliarde dolari, ar urma să scadă la 32 miliarde dolari în 1977 și la numai 8 miliarde în 1980.

Producția de aur a lumii capitaliste

PRODUCȚIA DE AUR în țările capitaliste a înregistrat o ușoară creștere în 1976, după cinci ani de reduceri consecutive, crescînd de la 940 la 945 tone. Africa de Sud a rămas cel mai mare producător, cu 709 tone. Piața a fost, de asemenea, alimentată cu aurul vîndut în cadrul licitațiilor publice organizate de F.M.I.

Oferta totală de metal galben în 1976, apreciază Banca Reglementelor Internaționale, s-a ridicat la 1 400 tone, cu 25% mai mult decît în 1975. În pofida acestei oferte bogate, prețul aurului a înregistrat, anul trecut, o tendință de creștere, printre altele datorită temerilor privind reagravarea tensiunilor inflaționiste.

Recolta mondială de cafea din nou în creștere

POTRIVIT unei prognoze a Departamentului Agriculturii al S.U.A., producția mondială de cafea pe 1977/78 se așteaptă să fie de 70,4 milioane saci, cu 14% mai mult față de cei 61,5 milioane saci din 1976/77. Chiar și în aceste condiții, însă, recolta va fi sub nivelul producției de 81,1 milioane saci din 1974/75 și de 73,6 milioane saci din 1975/76. Creșterea anunțată a producției în 1977/78 se datorește în mare măsură redresării parțiale a recoltei braziliene, estimată la 17 milioane saci, cu aproape 80% peste producția din 1976/77, însă sub nivelul celei dinainte de 1975 care era de circa 25 milioane saci pe an.

Dezvoltarea comerțului sovieto-englez

VOLUMUL comerțului sovieto-englez s-a cifrat în 1976 la 1,2 miliarde ruble, înregistrînd o creștere de 1,4 ori față de 1974. Potrivit declarației lui Vladimir Kirillin, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., „o mare însemnătate pentru creșterea volumului acestui comerț a avut-o acordul cu privire la acordarea de către Marea Britanie a unui credit de 950 milioane lire sterline Uniunii Sovietice, sporind astfel plasarea de comenzi sovietice de mașini și utilaje în Marea Britanie“. Între tranzacțiile importante încheiate în 1976—1977 se numără contractele pentru livrarea în Uniunea Sovietică a două uzine de fabricare a metanolului, a unor agregate de transvazare a gazelor, precum și tranzacții pe bază de compensație.

Orientări în dezvoltarea economică

STIMULAREA CONSTRUCȚIILOR NAVALE

CONJUNCTURA nefavorabilă din transporturile maritime internaționale s-a reflectat anul trecut în reducerea sensibilă a portofoliului de comenzi și uneori chiar a tonajului navelor lansate în diferite țări capitaliste, însoțită de concedierea a mii de lucrători de pe șantierele navale.

Ținînd seama de faptul că această ramură are o pondere importantă în economia țărilor scandinave (în Norvegia, de pildă, îi revine o zecime din personalul ocupat în industria prelucrătoare) și pentru a preveni o extindere a șomajului prin închiderea unor șantiere sau reducerea în continuare a activității lor, guvernele în cauză au adoptat deja sau studiază măsuri de sprijinire financiară. În Suedia, cel mai important constructor de nave din zona menționată, se preconizează ca statul să acorde șantierelor navale, pînă la finele anului 1979, garanții pentru credite și subsidii în sumă totală de 8,3 miliarde coroane. Există, de asemenea, proiectul creării unei companii de stat, pe baza a trei firme particulare de construcții navale.

Guvernul norvegian intenționează să furnizeze 1,25 miliarde coroane în următorii ani sub formă de garanții la încheierea contractelor cu armatori locali, de credite pentru stimularea diversificării activității șantierelor navale sau de subsidii la exportul de nave.

Tabelul înfățișează, după **Lloyd's Register of Shipping**, o situație recentă a portofoliului de comenzi al șantierelor de construcții navale în țările capitaliste dezvoltate, din care rezultă și scăderea simțitoare a portofoliului în țările nordice

Portofoliul comenzilor de nave, în mii t.r.b.

	1975		1976	
	la 1.I.	la 1 X.	la 1.I.	la 1. X
Total	117 100	89 500	79 532	60 606
din care :				
Japonia	52 519	37 711	31 359	20 344
S.U.A.	5 455	5 176	4 972	4 624
Suedia	9 789	6 670	6 522	4 618
Anglia	6 133	5 305	4 930	4 230
Spania	6 082	4 998	4 262	4 129
Franța	6 554	4 890	4 860	3 699
R.F.G.	7 680	5 063	4 202	2 827
Italia	3 210	2 753	2 295	1 831
Danemarca	3 234	2 182	2 002	1 391
Norvegia	3 270	1 186	1 481	1 026

EVOLUȚII MONETARE

REDUCEREA temporară a volumului de tranzacții specifică sezonului estival pare a fi imprimat o atmosferă de calm relativ pe piețele valutare. În cursul săptămînii 20—24 iunie **dolarul** a avut astfel o evoluție constantă, pe fondul publicării unor date referitoare la economia S.U.A. dintre care se detașează creșterea cu 7,2% (în termeni anuali) a indicelui prețurilor bunurilor de consum în luna mai, față de nivelul de 9,6% înregistrat anterior.

Francul elvețian a înregistrat în acest interval un recul mai marcat, atingînd un minim de circa 2,5010 franci pentru un dolar (respectiv o depreciere de circa 0,5% față de închiderea din săptămîna precedentă). Observatorii consideră că tendința de fond, descendentă, a francului elvețian a fost accentuată în acest interval și de intervențiile Băncii Naționale a Elveției.

Marca vest-germană care, după un ușor recul la începutul intervalului, a terminat la 2,3545 mărci pentru un dolar, pare a „acumula energie“ pentru o nouă mișcare „à la hausse“ pe care tot mai mulți operatori de devize o anticipează pentru următoarele cîteva luni. În acest context este de menționat că partenerii mărcii vest-germane din „șarpele monetar“ vest-european și, în special grupul coroanelor (daneză, suedeză și norvegiană) continuă să fie supuși unor presiuni speculative pe o tendință de fond descendentă în raport cu restul valutelor.

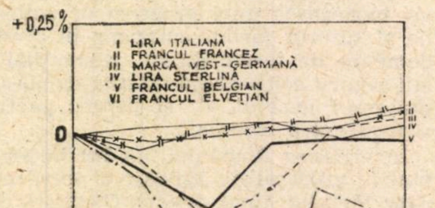

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 20—24.VI.1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 17.VI.1977

Și în acest interval, **lira sterlină** a avut o ținută fermă, atingînd un maximum de circa 1,7198 dolari pentru o liră. **Francul francez** și **lira italiană** au avut o evoluție relativ constantă în jurul nivelului de 4,94 franci și respectiv 884,90 lire pentru un dolar S.U.A. **Yenul japonez** a continuat să manifeste o tendință fermă — pe care autoritățile monetare ale țării s-au străduit să o tempereze —, cotînd la circa 271,80 yeni pentru un dolar.

Nivelul dobînzilor pentru **eurodepozitele** la 6 luni în dolari S.U.A. au înregistrat un ușor recul situîndu-se la circa 6,25%, o mișcare asemănătoare înregistrînd atît cele în franci elvețieni, negociate la circa 4,25%, cît și cele în euromărci vest-germane, care s-au situat în jurul a 4,125%.

Prețul **aurului** la Londra a oscilat între 139 și 141,30 dolari S.U.A. per uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

După Conferința pentru cooperare economică internațională

EPISODUL PARIS

II. Principalele dosare

ÎN ARTICOLELE 6 și 7, Comunicatul final al Conferinței de la Paris enumeră în termeni eliptici, adeseori criptici, 20 de „puncte de acord“ plus 21 „puncte de dezacord“.

Un minuțios dozaj aritmetic — care a implicat, fără îndoială, un serios efort de imaginație — spre a face cît mai puțin perceptibile și ceea ce un ziar occidental numea „extraordinara confuzie“ în care s-a încheiat Conferința și disproporția de fond dintre punctele de acord și cele de dezacord.

Dosarul energiei este cel mai semnificativ în acest sens : 5 „puncte de acord“ și 5 „puncte de dezacord“.

Acord asupra căror probleme ? O viziune relativ pesimistă privind perspectivele energetice mondiale și resursele limitate de țiței și gaze ; necesitatea de a se dezvolta toate formele de energie și de a se promova surse permanente și reînnoibile ; imperativul conservării și unei sporite eficacități în utilizarea energiei ; conjugarea eforturilor naționale cu cooperarea internațională în acest domeniu.

În schimb, dezacorduri concrete în legătură cu : prețul energiei și puterea de cumpărare a veniturilor provenind din exportul de energie ; veniturile acumulate provenind din exporturile de petrol ; asistența financiară care să permită rezolvarea problemelor plăților externe ale țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței ; recomandările asupra resurselor în cadrul conferinței privind dreptul mării ; continuarea consultărilor asupra energiei.

Să încercăm să descifrăm cîteva din aceste dezacorduri. Nu înainte de a reaminti, însă, că pentru țările capitaliste industrializate „dosarul energiei“ reprezenta nu numai principalul dosar, dar chiar rațiunea episodului Paris. Cyrus Vance nu lăsa să planeze vreun echivoc în această privință cînd sublinia că „prosperitatea economică mondială depinde de stabilitatea prețurilor și de regularitatea aprovizionărilor“ în domeniul energiei, constituind „un element indispensabil al echității sistemului mondial“.

În numele acestei „stabilități a prețurilor“, țările capitaliste dezvoltate au respins revendicarea țărilor O.P.E.C. privind indexarea prețului țițeiului în raport cu indicele inflației mondiale.

Această revendicare a țărilor O.P.E.C. trebuie privită în contextul cererii generale a țărilor în curs de dezvoltare producătoare de materii prime care arată că inflația din țările capitaliste industrializate, din care se aprovizionează în principal, duce la deteriorarea sistematică a puterii de cumpărare a veniturilor pe care le obțin din exportul de materii prime. Or, țările capitaliste resping ideea indexării prețului nu numai în cazul specific al țițeiului, ci pe ansamblul materiilor prime, considerînd-o deopotrivă „nerealizabilă“ și „de nedorit“.

Acest dezacord de bază, într-o problemă fundamentală, în speță cu țările membre ale O.P.E.C., dar — prin implicațiile sale de principiu — și cu ansamblul țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de materii prime, s-a conjugat cu nerezolvarea revendicărilor specifice ale țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței. În principal, prin intermediul reprezentanților Braziliei, Camerunului, Indiei, Jamaicei și Zairului, acestea au cerut, în esență, lărgirea facilităților Fondului Monetar Internațional pentru finanțarea importurilor lor de resurse energetice, investiții ale țărilor industrializate pentru lucrări de prospectare menite să lărgească baza națională de resurse energetice a țărilor în curs de dezvoltare importatoare de țiței și amplificarea creditelor acordate de Banca Mondială pentru finanțarea unor mari proiecte industriale energetice din aceste țări.

Nici cu privire la modalități, nici cu privire la cuantumul acestei asistențe financiare suplimentare, Conferința de la Paris nu a reușit să dea un răspuns satisfăcător.

La rîndul lor, țările în curs de dezvoltare au respins cererea țărilor capitaliste industrializate privind instituționalizarea unei forme de consultare permanentă între O.P.E.C. și marii importatori occidentali în legătură cu prețul țițeiului și continuitatea aprovizionării (ceea ce implică și determinarea nivelului producției țărilor O.P.E.C.).

Comentînd acest moment crucial al negocierilor de la Paris, același ziar occidental citat mai sus relata din sala Conferinței : „Cerîndu-li-se din partea celor opt (țările industrializate — n. n.) să renunțe parțial la singura armă de care dispun, cea a petrolului, cei 19 au apreciat că dialogul Nord-Sud devine o înșelătorie. În consecință, cele mai moderate dintre ele, inclusiv Arabia Saudită, deși foarte preocupate să evite orice izbucnire, nu au fost în măsură să se opună refuzului violent al altor țări în curs de dezvoltare de a continua acest dialog și de a-l prezenta drept un succes“.

După încheierea Conferinței, reprezentantul uneia dintre țările membre ale O.P.E.C. sublinia că țările în curs de dezvoltare își mențin „instrumentul petrolului“ în viitoarele negocieri cu privire la edificarea noii ordini economice internaționale, asigurînd totodată că acest instrument „va fi folosit însă în mod rezonabil“.

Evoluțiile viitoare sînt greu previzibile.

Cert este numai faptul că marile țări capitaliste vor continua eforturile îndreptate spre reducerea dependenței lor față de importurile de țiței, ceea ce le-ar lărgi marja de manevră în negocierile viitoare cu privire la noua ordine internațională. Programul energetic al administrației Carter exprimă clar această tendință.

ECONOMIE MONDIALA

Se va merge, totuși, mai departe ? Unele telegrame au anunțat, în ultima vreme, despre intențiile existente în S.U.A. de a se înființa o agenție guvernamentală cu funcție de unic cumpărător de țiței din țările O.P.E.C. la condițiile cele mai avantajoase, ca și despre un proiect prin care s-ar da Agenției internaționale pentru energie a țărilor O.C.D.E. și funcția de firmă importatoare de țiței. Secretarul general al O.P.E.C. a și anunțat refuzul de a trata cu asemenea organizații care urmăresc evident să folosească deosebirile de păreri existente în cadrul O.P.E.C., deosebiri ieșite la lumina zilei mai ales cu prilejul sesiunii de la Doha (decembrie 1976) care a dus la dualitatea actuală a prețului mondial al țițeiului.

În fața acestor evoluții, este de așteptat ca țările O.P.E.C. să găsească o formulă de compromis care să ducă, încă în cursul acestui an, la reunificarea prețului țițeiului și implicit la reconsolidarea unității lor de acțiune.

Cu alte cuvinte, dosarul energiei rămîne deschis la pagina la care se afla și înaintea Conferinței de la Paris.

Dosarul materiilor prime a marcat o anumită evoluție prin acceptarea de către Statele Unite și principalii săi secundanți de a participa efectiv la negocierea fondului comun prevăzut în „programul integrat“ propus la U.N.C.T.A.D. IV de către „Grupul celor 77“. În presa occidentală s-a comentat amplu acest pas considerat drept deschiderea cea mai semnificativă efectuată de țările industrializate spre țările în curs de dezvoltare. Cineva mergea chiar pînă la a afirma că fără episodul Paris n-ar fi existat fondul comun. Să fim realiști. Fondul comun nu există încă ; există numai un consens spre a-l negocia. Poziția administrației Carter a fost fără îndoială mai constructivă decît cea adoptată în această problemă de H. Kissinger la Nairobi în 1976. Cred, totuși, că manifestările de satisfacție ar fi cel puțin premature, dacă nu riscante. Acceptarea ideii de a se negocia un fond comun nu înseamnă încă și acceptarea concepției generale a țărilor în curs de dezvoltare referitoare la programul integrat al materiilor prime și la funcția unificatoare a fondului comun în cadrul acestui program. De la acceptarea ideii unui fond comun de către toate țările capitaliste dezvoltate pînă la realizarea unui acord asupra programului integrat cu funcțiile, scopurile, obiectivele și celelalte elemente constitutive definite de „Grupul celor 77“ la Manila drumul este încă extrem de lung. Numai negocierile ulterioare vor putea să arate în ce măsură este vorba de o deschidere reală, de dorința de a veni efectiv în întîmpinarea propunerilor țărilor în curs de dezvoltare, sau de o simplă schimbare de tactică, menită pînă la urmă să disloce unitatea elementelor componente ale programului integrat și să mențină problema materiilor prime sub dominația absolută a legilor economiei de piață.

Dosarul sprijinului financiar pentru dezvoltare. După cum se știe, obiectivele actualului Deceniu al dezvoltării includ și transferuri de capital din țările industrializate spre țările în curs de dezvoltare echivalente cu 1 la sută din produsul național brut al celor dintîi, din care 0,7 la sută sub forma ajutorului public. Obiectivul este departe de a fi atins, în special în ceea ce privește ajutorul public pentru dezvoltare. Cu excepția Canadei și Suediei, celelalte țări industrializate nu acordă drept ajutor public pentru dezvoltare decît procente infime : 0,23 la sută S.U.A., 0,40 la sută Franța și R. F. Germania etc.

Conferința de la Paris s-a soldat cu promisiuni de efort. Cyrus Vance a anunțat că „Președintele Carter va solicita Congresului o creștere substanțială a volumului programelor noastre de ajutor bilateral și multilateral pentru următorii cinci ani“.

Acest angajament este însoțit însă de trei restricții : aprobarea Congresului (care a introdus, recent, clauze discriminatorii pentru unele țări în curs de dezvoltare, chiar cînd este vorba de sprijinul financiar al unor organizații internaționale) ; cererea ca „acest ajutor să fie mai eficace conceput, canalizat și administrat“, ceea ce poate introduce elemente de subiectivism în realizarea practică a angajamentului ; mărirea similară a contribuției țărilor socialiste industrializate, care, după cum se știe, nu s-au socotit, pînă în prezent, legate de acest obiectiv.

În aceste împrejurări, singurul element concret apărut la Paris privește fondul de un miliard de dolari pus de țările capitaliste avansate la dispoziția țărilor celor mai puțin dezvoltate. Acest fond — sub formă de contribuții la A.I.D. (Asociația Internațională de Dezvoltare), ajutor bilateral sau anulări de rate ale datoriilor externe — va fi constituit prin contribuțiile următoare : Piața Comună 385 milioane dolari ; S.U.A. 375 milioane ; Japonia 114 milioane ; Canada 51 milioane ; Suedia 29 de milioane ; Elveția 26 de milioane ; Australia 18 milioane și Spania 2 milioane.

Ar fi incorect să subapreciem gestul la care s-au angajat țările care au subscris la acest fond, cu atît mai mult cu cît unele dintre ele străbat perioada unor deficite serioase în balanțele comerciale și chiar în balanțele de plăți curente.

În același timp, ar fi însă greșit să considerăm că acest „ajutor“ rezolvă măcar și parțial problemele grave cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare.

Consider că aprecierea făcută de ministrul de externe al Republicii Peru caracterizează situația în termenii ei reali : „Dacă problema ar fi de ordin financiar, pentru imediat, pe termen scurt, un sprijin de un miliard de dolari, însoțit de diverse ajutoare, ar fi interesant. Dar noi sîntem convinși că, în realitate, este vorba de o problemă de structură. Scopul nostru este de a produce, de a industrializa, de a comercializa. Deci, dacă piața internațională rămîne ceea ce este astăzi, ceea ce ni se oferă nu servește cu nimic propunerile noastre. Toate relele de care suferim în 1977, le vom regăsi în cinci ani ; numai că, între timp, noi vom fi sărăcit“.

Dosarul datoriei externe. Sub povara serviciului datoriei externe, căruia nu mai pot să-i facă față, țările în curs de dezvoltare, în primul rînd cele mai puțin dezvoltate, au cerut un moratoriu și o conferință globală pentru rezolvarea problemei. Nu este vorba, deci, despre un moratoriu proclamat unilateral, ci de o propunere de negociere, pe care țările capitaliste avansate au respins-o, însă, la Paris, așa cum au făcut și la Nairobi.

Desigur, ca și în problema „fondului comun“, unde la U.N.C.T.A.D. IV au existat țări avansate (Suedia, Norvegia, Olanda etc.) care s-au alăturat revendicărilor vitale ale țărilor în curs de dezvoltare, și în problema datoriei externe au apărut la Paris unele inițiative care nu pot fi ignorate. Canada, Elveția, Suedia au utilizat ideea fondului de ajutorare de un miliard de dolari spre a transforma unele credite publice acordate țărilor celor mai puțin dezvoltate în donații.

Dar, așa cum trei ghiocei nu echivalează cu venirea primăverii, trei gesturi simbolice nu echivalează cu rezolvarea problemei pusă pe ordinea de zi de țările în curs de dezvoltare.

Ca și în problema „programului integrat“, ca și în problema transferului de tehnologie sau a companiilor transnaționale, în problema datoriei externe se manifestă aceeași perseverență a țărilor capitaliste industrializate de a respinge orice propunere care ar limita libertatea de acțiune a marelui capital monopolist pe piețele internaționale.

Din cauza aceasta, nu intenționez să lungesc examinarea dosarelor care s-au aflat pe masa negocierilor de la Paris.

La începutul acestor negocieri, unul din principalii reprezentanți ai Pieței Comune, Claude Cheysson, declara : „Oricît ar putea să pară de surprinzător pentru profani, prosperitatea noastră depinde mai mult de progresul părții celei mai puțin avansate a lumii decît al țărilor celor mai strălucitoare“.

Dacă lucrurile stau așa, la sfîrșitul negocierilor de la Paris ar trebui să conchidem că comportamentul multor țări capitaliste avansate este determinat încă, în principal, nu de interesele prosperității lor generale și pe termen lung, ci de interesele companiilor transnaționale și ale profiturilor imediate perpetuate de practicile neocolonialiste.

În ultimă instanță de aici decurge impasul în care se află în momentul de față negocierile referitoare la instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Costin MURGESCU

Raportul Leontief

MOBILIZAREA ÎNTREGULUI POTENȚIAL NAȚIONAL – CALEA ELIMINĂRII SUBDEZVOLTĂRII ÎN FIECARE ȚARĂ (II)

O EVOLUȚIE ca cea prezentată în prima parte a acestui articol (vezi Revista economică nr. 24/1977) ar atrage, între 1970 și sfîrșitul secolului, după stagnarea relativă din ultimele decenii, o creștere a ponderii țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare de la 6 la 17,5% în totalul producției industriale mondiale și de la 3 la 13% în totalul producției mondiale de mașini și utilaje. Se subliniază totodată **„vastele orizonturi de cooperare"** pe care dezvoltarea prioritară a industriei grele le deschide între țările în curs de dezvoltare.

O premisă esențială : restructurarea cadrului internațional

AUTORII nu subestimează riscul ca dezvoltarea industrială accelerată să atragă un mare deficit al balanțelor comerciale și de plăți ale multor țări în curs de dezvoltare. Ei au în vedere acoperirea dezechilibrului potențial a balanței de plăți prin **„schimbări în relațiile economice dintre țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, așa cum cere Declarația asupra instaurării unei noi ordini economice internaționale"**. Este vorba de exercitarea suveranității asupra resurselor naturale și a celorlalte resurse economice, creșterea mai rapidă a prețurilor produselor de bază în raport cu prețurile produselor industriale și stabilizarea piețelor produselor de bază, stimularea exporturilor de produse industriale din țările în curs de dezvoltare, transferuri financiare sporite, un transfer substanțial de tehnologie, reglementarea națională și internațională a activității corporațiilor transnaționale și alte măsuri care să înlăture pericolele care pîndesc accelerarea dezvoltării economice.

Relevînd că **„restructurarea cadrului internațional"** reprezintă o premisă esențială pentru lichidarea subdezvoltării, autorii scriu în concluzie : **„Pentru a asigura o dezvoltare accelerată sînt necesare două condiții generale : prima, schimbări interne profunde cu caracter social, politic și instituțional în țările în curs de dezvoltare, și a doua, schimbări semnificative în ordinea economică mondială. Dezvoltarea accelerată, conducînd la o reducere substanțială a decalajului de venit dintre țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, poate fi realizată numai prin combinarea acestor două condiții. Este clar că fiecare dintre ele luată separat este insuficientă, dar înfăptuite împreună ele vor fi în măsură să producă efectul dorit"** (pag. 11).

Valorificarea resurselor naționale – prioritate de vîrf a dezvoltării

ANALIZÎND posibilitățile materiale de înfăptuire a creșterii economice accelerate pe baza industrializării, autorii studiului ajung la concluzia că **„principalele limite pentru o creștere economică susținută și o dezvoltare economică accelerată au un caracter mai curînd politic, social și instituțional decît fizic. În secolul XX nu există bariere fizice insurmontabile în calea dezvoltării accelerate a regiunilor în curs de dezvoltare"** (pag. 10—11).

În sprijinul acestei teze autorii studiului aduc numeroase argumente. **„Creșterea populației nu este un proces exponențial sau o explozie exponențială,** în care se menține un ritm constant de creștere", astfel încît este de așteptat în perspectivă o stabilizare a numărului populației globului „nu prin foamete în proporție de masă, ci datorită **schimbărilor demografice care survin la niveluri relativ ridicate de dezvoltare economică"** (pag. 4). În condițiile actualului ritm de creștere a populației, numai pentru a menține neschimbat nivelul foarte scăzut de azi al consumului alimentar pe locuitor, producția agricolă a țărilor în curs de dezvoltare ar trebui să sporească cu 2,5% pe an (corespunzînd unei creșteri totale de 2,1 ori pînă la sfîrșitul secolului). În fapt, continuă ei, rezervele de terenuri arabile a căror mobilizare este **fizic posibilă** sînt însemnate (circa 229 milioane hectare pînă în anul 2000, corespunzînd unui spor de 30% față de 1970), după cum și o dublare sau chiar o triplare a randamentului terenurilor cultivate — necesară pentru rezolvarea problemei alimentare — este o **„posibilitate realistă din punct de vedere tehnic și organizatoric"**. Ea pune însă condiția unor investiții substanțiale (de asemenea presupunînd dezvoltarea industriei, în primul rînd a celei constructoare de mașini și chimice), a reformei agrare și a altor schimbări sociale și instituționale, „necesare pentru **depășirea unor bariere netehnologice aflate în calea utilizării terenului și a creșterii randamentelor"** (pag. 5). Răspunsul autorului la mult discutata problemă a unei eventuale epuizări a unor resurse naturale ca o posibilă limită în calea dezvoltării industriale preconizate este că **„resursele mondiale cunoscute de minereuri metalice și de combustibili fosili sînt în general suficiente pentru a acoperi cererea mondială în ultimele decenii ale secolului nostru și probabil și în prima parte a secolului viitor. Totuși, dotarea satisfăcătoare cu resurse a lumii nu asigură în mod necesar împotriva unor insuficiențe regionale sau a unor prețuri mai ridicate și nici nu garantează o tranziție economică lină către bizuirea pe petrolul din șisturi, pe cărbunele gazeficat sau pe alte surse «noi» de energie"** (pag. 6). De asemenea, date fiind și dificultățile legate de necesitatea asigurării echilibrului balanței de plăți, numeroase regiuni ale lumii, nu numai în curs de dezvoltare, „vor trebui să considere **explorarea resurselor minerale ca una din prioritățile de vîrf ale creșterii lor economice"**. În sfîrșit, cu o pondere estimată realist la numai 2—4% din totalul investițiilor în cazul țărilor în curs de dezvoltare, **prevenirea și combaterea poluării** care însoțește în orice scenariu dezvoltarea industriei și transporturilor, urbanizarea și chiar progresul tehnic din agricultură, **„nu reprezintă o barieră insurmontabilă în calea dezvoltării accelerate** pe direcțiile avute în vedere în acest studiu" (pag. 7).

Justețea politicii de utilizare a unei rate înalte a acumulării pentru înlăturarea rămînerii în urmă moștenite este ilustrată convingător prin rezultatele obținute în dezvoltarea ei economică și socială, cu deosebire în ultimul deceniu, de România socialistă, ea însăși țară în curs de dezvoltare.

Fundamentînd necesitatea unei rate înalte a acumulării în actuala etapă de dezvoltare a țării noastre, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Orice reducere a acumulărilor, orice slăbire a ritmului de dezvoltare în condițiile actualei revoluții tehnico-științifice, nu pot decît să condamne națiunea la înapoiere pentru o lungă perioadă de timp, să pună în pericol atît prezentul cît și viitorul poporului (...) De aceea, el înfăptuiește cu deplină convingere politica partidului de dezvoltare în ritm înalt a economiei, de consacrare a unui procent însemnat din venitul național acumulării, reproducției lărgite, creșterii și modernizării forțelor de producție ale țării, fiind conștient că aceasta asigură bunăstarea și fericirea întregii noastre națiuni, un viitor tot mai luminos întregului popor"**.

Alocarea în ultimii 10 ani a unei cote medii de 31,8% din venitul național pentru fondul de dezvoltare, adică cu 9,4 puncte procentuale mai mult decît în perioada 1956—1965, paralel cu grija deosebită pentru asigurarea unei înalte eficiențe în utilizarea resurselor alocate reproducției lărgite, au constituit factorul hotărîtor al sporirii posibilităților de consum și de acumulare ale societății noastre. Consecvent acestei opțiuni, actualul plan cincinal alocă pentru fondul de dezvoltare 33—34% din venitul național, ponderea principală fiind deținută de acumularea productivă. În același timp, potrivit directivelor celui de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, fondul de consum — destinat satisfacerii nemijlocite a nevoilor materiale și spirituale ale populației — va crește în actualul cincinal cu 47%, adică într-un ritm mediu anual de 8%, cel mai înalt ritm realizat pînă în prezent.

Dinu DRAGOMIRESCU

MONDORAMA

Piața comună: șomaj ridicat, ritmuri insuficiente

POTRIVIT DATELOR publicate de Comisia C.E.E. la 18 iunie a.c., rata șomajului în țările membre ale Pieței comune vest-europene este actualmente de 5% și nu se întrevede o îmbunătățire a situației. Ritmul de creștere al produsului național brut pe ansamblul C.E.E. de circa 3%, se situează sub nivelul prevăzut. Dacă în Anglia, Franța, Irlanda și Luxemburg producția industrială înregistrează o anumită înviorare, în Belgia, Danemarca și Italia ea nu vădește nici un progres, iar în R.F.G. și Olanda s-a semnalat chiar un regres. După opinia Comisiei, această evoluție este rezultatul influenței conjugate a trei factori : încetinirea ritmului de creștere a exporturilor, slăbiciunea consumului intern și creșterea stocurilor. Reducerea importurilor a atras la rîndul ei o redresare a balanței de plăți a majorității țărilor membre.

Agricultura bulgară în cincinalul 1976-1980

ÎN CURSUL CINCINALULUI 1976—1980, în Bulgaria se prevede creșterea recoltei medii de grîu și orz la 4 000—4 200 kg la hectar, iar a celei de porumb la 5 000—5 500 kg la ha, astfel ca producția de cereale pe locuitor să ajungă în medie la 1 000—1 050 kg anual. Specialiștii bulgari apreciază că principala rezervă de creștere a randamentului la grîu pînă la sfîrșitul actualului plan cincinal o constituie folosirea rațională a capacităților genetice potențiale ale soiurilor existente. În același timp, pe loturile institutelor de cercetări se experimentează soiuri noi, mai productive și de calitate superioară, între care se menționează soiul de grîu „Trikale“, caracterizat printr-un înalt conținut de proteină, rezistență la boli și ger și care pe loturile experimentale a dat o producție de peste 11 000 kg la hectar.

În sectorul zootehnic, în Bulgaria, producția medie anuală de lapte a ajuns în ultimii ani la 2 200 litri de la o vacă, în sectorul de stat producția respectivă ajungînd în medie la 2 700—2 800 litri. În prezent, este în curs o acțiune de întinerire a șeptelului de vaci, care se va termina în decurs de patru-cinci ani.

Concurență... energetică

ÎN CURSUL anului trecut, exportul de utilaj energetic — pentru termocentrale și hidrocentrale — al țărilor capitaliste dezvoltate s-a încetinit considerabil în expresie valorică față de 1975, iar ca volum fizic a stagnat. Această tendință s-a profilat pe un fond de intensificare generală a luptei de concurență pe piețele internaționale, dată fiind slăbiciunea pieței interne a țărilor capitaliste. Cum se poate vedea din graficul pe care îl reproducem din BIKI (Suplimentul 2/1977), exportatorii vest-germani și americani de utilaj energetic au depășit creșterea medie a exportului pe ansamblul țărilor OCDE — de aproape patru ori —, în vreme ce firmele engleze, dar și cele japoneze au rămas în urmă față de medie.

Exportul de utilaj energetic din țările OCDE

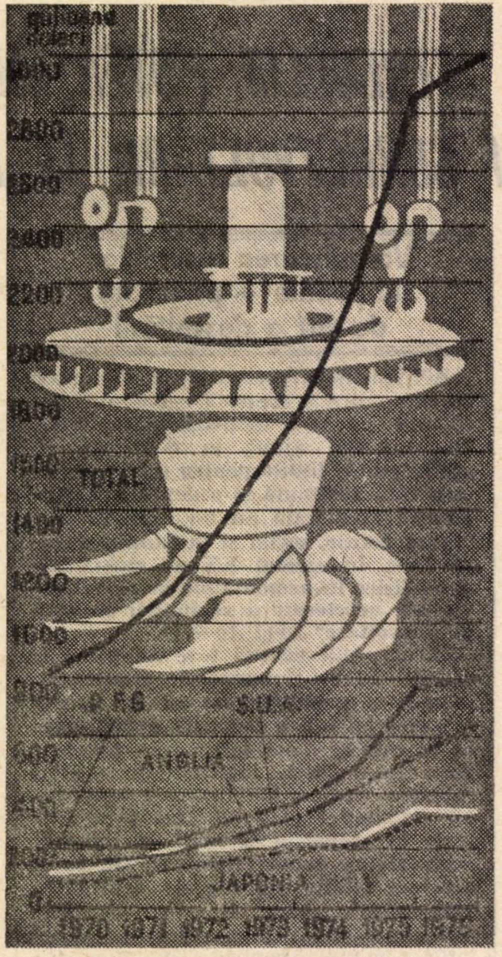

Știți să negociați?

ÎN INTENȚIA de a-i ajuta pe conducătorii de întreprindere să-și evalueze aptitudinile lor în domeniul negocierilor revista **L,Expansion** reproduce sub titlul de mai sus din cartea **L'entreprise negociatrice** (Întreprinderea negociatoare) de Dominique Chalvin, în curs de apariție la Editura Dunod, un test cuprinzînd 30 de întrebări. Reproducem cîteva dintre acestea : sînteți în stare să vă imaginați cu destulă precizie, ceea ce veți face în următoarele șase luni ? vă plîngeți deseori că nu vi se dau niciodată mijloacele (timp, material, efective) necesare pentru a vă realiza obiectivele ? vă pregătiți cu minuțiozitate dosarul cînd aveți de negociat un proiect delicat ? cînd discutați cu un coleg despre vreun proiect tehnic, nu aveți cumva tendința să-i terminați frazele, sugerînd astfel că ați devansat ideile lui ? cînd un coleg vă contrazice în cadrul unei reuniuni, considerați că este bine să nu răspundeți punct cu punct la argumentele lui ? sînteți sigur că puteți găsi argumente care să vă permită să convingeți ușor pe ceilalți că aveți dreptate ? ați constatat din proprie experiență că „Nu există dezacorduri care să nu poată fi depășite, dacă știi să negociezi“ ? sînteți puțin surprins sau stînjenit de atitudinea și de reacțiile oamenilor pe care îi vedeți pentru prima oară ? cînd participați la o comisie de lucru, aveți o tactică proprie de a interveni la momentul potrivit sau de a face să fie admisă ideea dv. ? cînd negociați, știți, din momentul în care ați cîștigat puțin, să exploatați din plin succesul dv., pentru a birui definitiv ?

Ierarhii și profituri

PENTRU AL TREILEA AN consecutiv, compania petrolieră „Exxon“, s-a plasat pe primul loc, cu 48,6 miliarde dolari, în clasamentul pe 1976 al celor mai mari societăți industriale americane, întocmit de revista new-yorkeză **Fortune** după criteriul cifrei de afaceri. Pe locurile imediat următoare se situează „General Motors“ (cu 47 miliarde) și „Ford“ (cu 28,8 miliarde dolari) ambele din industria automobilului. Ca urmare a creșterii prețului petrolului, societățile petroliere ocupă zece din primele 20 locuri ale clasamentului menționat.

Din punct de vedere al profiturilor obținute, cele mai mari au fost anunțate de „General Motors“ (2,9 miliarde dolari), față de 2,6 miliarde „Exxon“ și 2,4 miliarde „I.B.M.“ (care cu o cifră de afaceri de 16,3 miliarde dolari ocupă însă locul 8) în ierarhia firmelor. Vînzările cumulate ale celor mai mari 500 de societăți industriale au sporit anul trecut cu 12,2% (la 971,1 miliarde dolari), în vreme ce profiturile lor au sporit cu 30,4%, adică de 2,5 ori mai rapid (la 49,4 miliarde dolari).

Interes pentru cauciucul natural

UN ARBUST de 60 cm înălțime, care crește acum sălbatic în zonele aride din sud-vestul S.U.A. și din nordul Mexicului, pe nume **Parthenium argentatum** (guayule), ar putea pune capăt în 10—15 ani actualei dependențe a acestor țări de cauciucul natural importat, afirmă un grup de membri ai Academiei Naționale de Științe a S.U.A. Motivul: tulpina acestei plante conține cauciuc. Ideea recurgerii la guayule nu este nouă. Prin 1910 acest arbust sălbatic acoperea jumătate din consumul de cauciuc natural al S.U.A. ; în timpul celui de-al doilea război, cultivarea arbustului a fost reluată, dar din nou abandonată în 1946 datorită disponibilităților mari de cauciuc natural din Asia de Sud-Est și creșterii rapide a producției de cauciuc sintetic. Acum lipsa tot mai mare de cauciuc natural care se conturează în perspectivă (numai cererea S.U.A. ar putea să depășească peste 20 de ani întreaga producție din străinătate), imposibilitatea de a acoperi toată această lipsă cu ajutorul cauciucului sintetic (din cauza caracteristicilor cerute pentru anumite destinații), la care se adaugă costul în creștere al petrolului folosit ca materie primă, determină noul interes pentru guayule. În plus, terenurile prevăzute a se cultiva cu acest arbust erau pînă acum necultivate, valorificarea lor putînd contribui la ridicarea nivelului de trai acum scăzut al populației acestor zone defavorizate ale S.U.A.

GLOSAR

Bonuri de tezaur

MANEVRAREA operațiunilor cu bonuri de tezaur și, în consecință, modificarea cantității de bonuri de tezaur care se află la dispoziția diferiților posesori, constituie o pîrghie importantă de politică economică prin care statul capitalist reglementează piața creditului, influențează nivelul dobînzilor interne, își asigură o parte din veniturile bugetare și, coroborat cu celelalte mecanisme ale politicii monetare și fiscale, influențează creșterea economică, inflația, șomajul, cursul de schimb al valutei naționale etc.

Bonurile de tezaur sînt titluri de credit (mai precis bilete la ordin) negociabile prin care guvernele occidentale se împrumută pe termen scurt de pe piața internă a capitalurilor. Denumirea de bon de tezaur (treasury bill) provine de la faptul că, de regulă, cel care se împrumută în numele guvernului este ministerul de finanțe ale țării respective, acesta fiind administratorul bugetului de stat, sau, în denumire mai veche, al tezaurului, vistieriei statului. Deoarece ministerul de finanțe emite titluri de credit pe care le garantează cu veniturile din bugetul statului, biletele la ordin (promissory notes) ale ministerului de finanțe au fost numite bilete sau bonuri de tezaur.

Mecanismul de emitere și funcționare a bonurilor de tezaur este, în esență, același în toate țările capitaliste dezvoltate. În Anglia, de pildă, bonurile de tezaur, datind din 1877, constituie principalul titlu negociabil de credit pe termen scurt. Fiecare bon este emis de către ministerul de finanțe și are o valoare nominală de 5 000 lire sterline; ministerul de finanțe se obligă să plătească purtătorului, la 91 zile de la data emisiunii, valoarea nominală a bonului, plus o dobîndă care variază în funcție de condițiile pieței. Emisiunile au loc săptămînal, cu care ocazie se stabilește și rata dobînzii.

Prin intermediul emisiunilor de bonuri de tezaur, guvernele capitaliste pot obține rapid sumele de bani necesare finanțării diferitelor operațiuni guvernamentale. De obicei, emisiunile de bonuri de tezaur sînt folosite pentru finanțarea pe termen scurt a deficitelor înregistrate de bugetele țărilor capitaliste. În același timp, instituțiile financiare sau corporațiile occidentale țin în portofoliul lor bonuri de tezaur ca titluri de credit pe termen scurt pe care le pot negocia și transforma rapid în bani, dar care, în același timp, reprezintă un plasament avantajos (aduc dobîndă). Rata dobînzii la bonurile de tezaur indică, orientativ, nivelul dobînzii pe piața monetară respectivă.

Mugur ISĂRESCU

Colonii

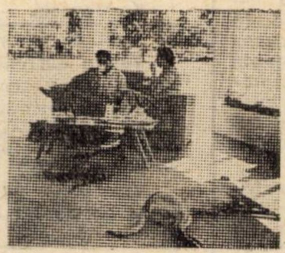

Köcher Arpad, Covasna — Declarația pentru acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale a fost adoptată de Adunarea generală a O.N.U. la 14 decembrie 1960. După aproape 17 ani de la adoptarea acestei Declarații, colonialismul nu a fost pe deplin lichidat. Cel mai întins dintre teritoriile care luptă în prezent pentru cucerirea independenței și la care se aplică încă prevederile acestei Declarații este Namibia (824 292 km², cu o populație estimată la circa 852 000 locuitori). Mandatul Republicii Africa de Sud asupra acestui teritoriu bogat în resurse minerale a expirat la 27 octombrie 1966, cînd Namibia a fost plasată sub directa responsabilitate a O.N.U. Guvernul rasist de la Pretoria refuză însă să aplice hotărîrile Adunării Generale a O.N.U. în ce privește Namibia. Din punct de vedere al numărului populației, cel mai mare teritoriu colonial este Rhodesia de Sud (Zimbabwe), cu 6,4 milioane locuitori (și 350 980 km²). Teritoriul neautonom cu cea mai redusă suprafață și populație este, potrivit datelor O.N.U., grupul insulelor Pitcairn, din sudul Oceanului Pacific (5 km², 92 locuitori). Adunarea Generală a O.N.U. și-a exprimat convingerea că dimensiunea teritorială redusă, izolarea geografică sau volumul limitat al resurselor nu trebuie să constituie în nici un fel un obstacol în calea aplicării Declarației privind decolonizarea.

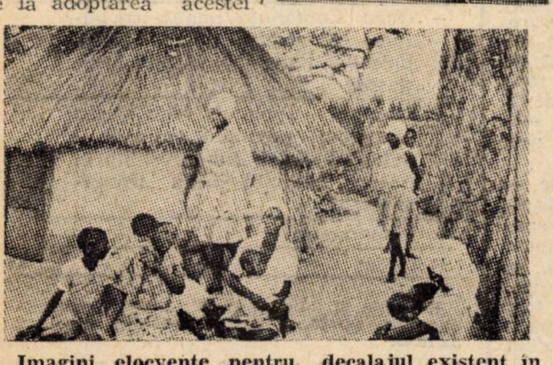

Imagini elocvente pentru decalajul existent în Rhodesia între nivelul de trai al minorității albe și cel al populației de culoare, majoritare

(Foto : Națiunile Unite)

Commonwealth

Rodica Răduț, Iași — Commonwealthul este format în prezent din 36 state (21 republici și 15 monarhii), din care 34 au fost reprezentate la recenta conferință de la Londra a șefilor de stat și de guvern ai țărilor membre. Aceste țări însumează în prezent 1 miliard de oameni, un sfert din populația globului. Cu un sfert de secol în urmă, Commonwealthul avea opt membri : Anglia, Australia, Canada, Noua Zeelandă, Africa de Sud, India, Pakistan și Sri Lanka. Dintre aceștia, Pakistanul și Africa de Sud s-au retras, în vreme ce o serie de foste colonii britanice din Africa, zona Caraibilor și Pacificului au devenit membre (vezi harta).

Dezbaterile recentei conferințe au prilejuit, între altele, analizarea rezultatelor „dialogului Nord-Sud" de la Paris în lumina necesității instaurării unei noi ordini economice internaționale, dialog la care au participat mai multe dintre țările membre ale Commonwealthului, atît dezvoltate cît și în curs de dezvoltare.

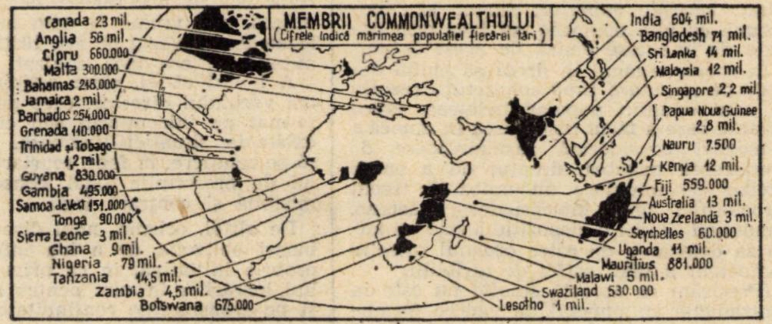

Asociația internațională a bauxitei

Acordul reprezentînd actul de naștere al Asociației internaționale a bauxitei (A.I.B.) a fost semnat la 7 martie 1974 la Conakry, capitala Guineii, de Australia, Guineea, Guyana, Jamaica, Sierra Leone, Surinam și Iugoslavia, care au constatat „comunitatea intereselor lor și necesitatea absolută de a coopera în vederea salvgardării intereselor lor în punerea în valoare și exploatarea resurselor lor de bauxită", în interesul dezvoltării lor economice și sociale. Ulterior au mai devenit membre ale A.I.B. Ghana, Haiti și Republica Dominicană, iar India a fost admisă ca observator.

Țările membre s-au angajat să schimbe informații privind exploatarea, prelucrarea, comercializarea bauxitei, a aluminei calcinate și a aluminiului, pentru a obține venituri satisfăcătoare de pe urma acestora și a aproviziona în bune condițiuni pe consumatori. Ele și-au exprimat hotărîrea de a face totul pentru a-și asigura proprietatea națională și controlul efectiv asupra exploatărilor de bauxită din țările lor. Cooperarea dintre țările membre urmărește de asemenea să împiedice societățile multinaționale de a utiliza industria bauxitei dintr-o țară membră pentru a aduce prejudicii altor țări membre. Deciziile politice cele mai importante se adoptă ocazia reuniunilor, de obicei anuale, ale miniștrilor reprezentînd fiecare țară membră. Secretariatul A.I.B. își are sediul la Kingston, Jamaica.

Ion MĂNESCU

Comerț

Virgil Tătaru, Blaj — 1) Ungaria urmează să exporte în acest an 1,8 milioane hectolitri de vin (din care aproape 1,5 milioane hl în țări socialiste), cu perspectiva de a ajunge la 2 milioane hl în 1980. Ponderea vinului îmbuteliat este de peste jumătate în cazul exportului spre țările socialiste și de numai 12% spre țările capitaliste, datorită taxelor vamale mai ridicate pentru vinul îmbuteliat decît pentru cel în butoaie.

2) Importul de petrol al S.U.A. a crescut anul trecut cu 20%, astfel că ponderea lui în consumul de petrol al țării a crescut de la 39% în 1975 la 44% în 1976. Principalul furnizor de petrol al S.U.A. este în prezent Arabia Saudită, cu o cincime din totalul importului.

3) Nu dispunem pentru moment de datele solicitate.

Sistemul metric

Ilie Floruță, Băilești — În Anglia se are în vedere terminarea trecerii la utilizarea sistemului metric pînă în 1982. Singura unitate de măsură tradițională care ar urma să fie păstrată după această dată — datorită opunerii consumatorilor — va rămîne pintul, o măsură de capacitate pentru băuturi (bere și lapte) egală cu 568,3 mililitri.

În S.U.A. se pregătește în prezent trecerea la sistemul metric a tuturor indicatoarelor rutiere, operație care trebuie terminată pînă în 1982. Costul ei se va ridica la circa 100. milioane dolari. Primele vor fi înlocuite indicatoarele referitoare la regimul de viteză ; viteza maximă pe autostrăzi va fi transformată prin rotunjire din 55 mile/oră în 90 km/oră. Legea privind trecerea la sistemul metric a fost adoptată în S.U.A. în 1975.

Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar (I)

TAXE DE TIMBRU ACHITATE PENTRU O ACȚIUNE ARBITRALĂ RESPINSĂ CA TARDIV INTRODUSĂ. PAGUBA. RĂSPUNDERE MATERIALĂ

Contravaloarea taxelor de timbru achitate de unitate pentru o acțiune arbitrală respinsă deoarece fusese introdusă după expirarea termenului legal de prescripție constituie o pagubă și, ca atare, este imputabilă.

Răspunderea materială revine persoanelor care au introdus, sau din inițiativa cărora s-a introdus (tardiv) acțiunea, iar nu acelora din vina cărora s-a pierdut termenul. Neexercitarea, în termen, a dreptului, poate antrena însă o răspundere materială cu privire la prejudiciul născut în aceste condiții, în sarcina celor vinovați de inactivitatea — culpabilă — manifestată.

DECIZIE DE IMPUTARE. ORGANUL EMITENT COMPETENT. PAGUBA PRODUSĂ DE O PERSOANĂ ÎNCADRATĂ ÎN MUNCĂ DE CĂTRE COMITETUL EXECUTIV AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN

În conformitate cu dispozițiile art. 107 (1) din Codul muncii, obligarea la plata despăgubirilor pentru pagubele produse unității de către conducătorul acesteia sau de alte persoane încadrate în muncă de organul ierarhic superior, singur sau împreună cu alte persoane, se face prin decizie de imputare emisă de acest organ.

În speță, organul în drept să emită decizia de imputare fiind comitetul executiv al unui consiliu popular județean, adică organul care a făcut încadrarea în muncă a persoanei considerată răspunzătoare de producerea pagubei, dreptul de a emite decizia de imputare nu putea fi trecut directorului unei întreprinderi județene, cunoscînd că nici o dispoziție legală nu autoriză delegarea de către organul colectiv competent a unei astfel de atribuții.

(Precizăm că această soluție nu este în contradicție cu punctul de vedere formulat în Decizia de îndrumare nr. 1/1976 a Plenului Tribunalului Suprem, în cuprinsul căreia, definindu-se noțiunea juridică de „conducătorul unității“, s-a avut în vedere — astfel cum rezultă din motivarea adusă — ipoteza conducerii unipersonale, iar nu a unui organ colectiv).

TERMEN DE PRESCRIPȚIE — art. 108 (2) din Codul muncii. FUNCȚIA DE CONDUCĂTOR AL UNITĂȚII, ÎN DREPT SĂ IA MĂSURA RECUPERĂRII ESTE DEȚINUTĂ ÎN MOMENTUL ÎMPLINIRII TERMENULUI DE O ALTĂ PERSOANĂ DECÎT CEA ÎN FUNCȚIE LA DATA LA CARE TERMENUL A ÎNCEPUT SĂ CURGĂ

În conformitate cu dispozițiile art. 108(2) din Codul muncii, termenul de emitere a deciziei de imputare este de cel mult 60 zile de la data cînd cel în drept să emită decizia a luat cunoștință de producerea pagubei.

Împrejurarea că organul competent să ia măsura recuperării — în speță, directorul unei baze de aprovizionare — aflat în funcție la data cînd s-a înregistrat actul de constatare a pagubei nu ar fi adus la cunoștința persoanei care i-a succedat în funcție situația semnalată, pentru a se finaliza lucrările necesare determinării exacte a prejudiciului și stabilirii persoanelor vinovate de producerea lui, nu este de natură să-i atragă răspunderea materială pentru neemiterea deciziei de imputare, cîtă vreme la data înlocuirii sale termenul prevăzut de art. 108(2) din Codul muncii nu era încă epuizat.

A hotărî altfel, chiar reținînd pasivitatea vechiului director, care nu l-ar fi informat pe înlocuitorul său cu privire la existența situației litigioase, ar însemna să se consacre, în fapt, scurtarea termenului de prescripție legal, consecință inadmisibilă și contrară legii.

De altfel, oricum, noul director avea el însuși obligația de a lua informații, din proprie inițiativă, în ce privește portofoliul lucrărilor în curs pentru a se asigura și pe această cale continuitatea activității specifice de conducere.

Material întocmit de un colectiv de judecători și procurori financiari

---

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

VIRGIL IANOS, Buzău — Condițiile cerute pentru ocuparea funcțiilor de revizor gestiuni și revizor principal gestiuni sînt aceleași cu cele prevăzute pentru ocuparea celorlalte funcții economice medii (contabili, planificatori, statisticieni, merceologi). Aceste condiții sînt prevăzute în anexa a II-a la Legea nr. 12/1971 (pozițiile 68—69).

GHEORGHE POPESCU, Rm. Vîlcea — Productivitatea muncii este un indicator calitativ care reflectă o latură deosebit de importantă în activitatea întreprinderilor. La stabilirea condițiilor de restituire a sumelor reprezentînd diminuări pentru nerealizarea indicatorilor de plan, prin H.C.M. nr. 69/1975 s-a restrîns sfera indicatorilor la care restituirea se poate face integral numai pentru cheltuielile la 1 000 lei producție marfă și beneficiu.

VIOREL FLOREI, Bocșa II — Absolventul învățămîntului mediu de cultură generală, care a absolvit și cursul de operatori, poate fi încadrat în funcția de operator la mașini de perforat și verificat cartele. Retribuția corespunzătoare funcției este aceea prevăzută pentru absolvenții învățămîntului mediu în anul întîi de activitate, întrucît absolventul a fost încadrat în muncă la 1 noiembrie 1976.

GYÖNGI SZATMARY, Toplița — Perioada lucrată ca muncitoare, după absolvirea școlii tehnice postliceale, se ia în considerare pentru primul an de activitate. Cu începere de la 1 octombrie 1976, puteați fi retribuită cu retribuția prevăzută, la nivelul de bază, pentru funcția de tehnician, pe care o ocupați la acea dată.

VERONICA POPESCU, Timișoara — Ținînd seama că trebuia să fiți încadrată la o retribuție cît mai apropiată de aceea avută, încadrarea corectă era la treapta a II-a și nu a treia. La încadrarea ca funcționar principal, trebuia să vi se asigure o retribuție superioară cu o clasă de retribuire celei avute ca muncitor distribuitor.

VASILE COSTACHE, Buzău — Reglementările în vigoare nu prevăd posibilitatea plății responsabilului cursurilor de calificare, în afara retribuției ce i se cuvine conform deciziei sale de încadrare. Singura soluție ce se poate adopta în cazul dv. este aceea de a vi se stabili un program de muncă divizat, fără ca programul de lucru zilnic sau săptămînal să depășească 8 ore, respectiv 48 de ore. Stabilirea programului sus-menționat este de competența conducerii unității.

GHEORGHE STOICA, Tîrgoviște — Perioada cît ați lucrat înainte de absolvirea învățămîntului superior, în altă specialitate decît aceea a funcției ocupate după absolvire, se consideră vechime în muncă, dar nu poate fi considerată vechime în specialitate. Faptul că ați fost retribuit cu retribuția corespunzătoare anului II de activitate nu poate determina luarea în considerare — ca vechime în specialitate — a perioadei lucrate anterior.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 26 din 1 iulie 1977

— Încheierea lucrărilor Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român 1
— Materializare a politicii partidului de creștere a bunăstării întregului popor **(Nicoară Ionescu)** 3
— În pregătirea Congresului consiliilor oamenilor muncii Conștiință, angajare, responsabilitate **(dr. Niculae Niculescu, (Dumitru N. Zaharia)** 4

ECONOMIE NAȚIONALĂ
— Realizarea ritmică a planului fizic **(Bogdan Pădure)** 6
— Dezbatere „R.E.“. Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului (II) 8
— Cum pot fi diminuate pierderile de energie electrică ? **(conf. dr. ing. Pavel Buhuș)** 9
— O corelație a eficienței : folosirea rațională a capacităților de producție — sporirea productivității muncii (II) **(dr. Vasile M. Popescu)** 12
— Experiențe în actualitate. Metode și posibilități de consolidare economică rapidă a cooperativelor agricole de producție **(Ion Manea)** 14
— Opiniile consumatorului. Exigențe față de prestările de servicii **(conf. dr. Dumitru Patriche, asist. univ. Gabriela Stănciulescu)** 15

CONDUCERE • ORGANIZARE
— În activitatea de colectare și prelucrare a deșeurilor metalice : o structură organizatorică adecvată sarcinilor actuale **(I. Nedelcu)** 17

TEORII • IDEI
— Om-tehnică-mediu. Dezvoltarea economico-socială în profil teritorial (I) **(prof. dr. T. Nicola, conf. dr. N. Novac, conf. dr. C. Bărbăcioru, conf. dr. C. Roșca)** 19
— Convorbiri economice cu **Jerzy Kostrowicki** 21
— Școli • curente • economiști. Teoria costurilor aferente la Mihail Eminescu **(conf. dr. Vasile C. Nichita)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ
— Dimensiunea economică a procesului de edificare a securității și cooperării în Europa **(Nicolae Chilie)** 24
— După Conferința pentru cooperare economică internațională. Episodul Paris (II) **(Costin Murgescu)** 27
— Raportul Leontief. Mobilizarea întregului potențial național — calea eliminării subdezvoltării în fiecare țară (II) **(Dinu Dragomirescu)** 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAŢĂ ŞI VARIANTELE ACESTEIA

Printre numeroasele forme de asigurări faculta-
e puse la dispoziţia cetăţenilor este şi „asigura-
a mixtă de viaţă".

Această asigurare constituie un sprijin bănesc
entru cel care o contractează, în cazul pierderii
u reducerii capacităţii sale de muncă în urma
ui accident, sau pentru familia sa, în cazul dece-
lui asiguratului din orice cauză. Totodată, o ast-
l de asigurare dă posibilitatea asiguratului să
conomisească în mod planificat o anumită sumă
e bani pe care o va primi la expirarea duratei
sigurării.

În scopul de a răspunde unor cerinţe ale popu-
ţiei, asigurarea mixtă de viaţă se practică şi în
lte trei variante, realizate prin extinderea protec-
ei asupra unui număr mai mare de persoane, prin
ajorarea cuantumului sumei asigurate în cazul
urvenirii unor anumite categorii de evenimente asi-
urate, ori prin prelungirea în timp a prestaţiilor
DAS.

● Asigurarea familială mixtă de viaţă dă posi-
ilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membri-
r de familie în vîrstă de la 5 la 60 de ani, ori-
are din aceştia putînd încasa suma asigurată în
uncţie de evenimentul asigurat întîmplat.

● Asigurarea mixtă de viaţă şi suplimentară de
ccidente dă posibilitatea asiguratului să încaseze
le la ADAS, în funcţie de urmările accidentelor
ntîmplate, de 6 ori suma înscrisă în poliţă.

● Asigurarea mixtă de viaţă cu pensie pentru
rmaşi dă posibilitatea asiguratului să garanteze
rmaşilor înscrişi în poliţă primirea eşalonată a
nor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS
lăteşte : jumătate din suma prevăzută în poliţă, la
ecesul asiguratului ; o pensie anuală de 10% din
uma asigurată, pînă la expirarea asigurării ; a
doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de
xpirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viaţă şi variantele acesteia
rezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă
de la 16 pînă la 60 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de
ani.

● Primele de asigurare se stabilesc diferenţiat,
în funcţie de vîrsta persoanei ce se asigură, de du-
rata poliţei de asigurare şi de suma asigurată. La
solicitarea asiguratului acestea pot fi achitate şi în
rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, ADAS plătește majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare şi speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinaţie de litere ieşită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primeşte de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliţă, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parţială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliţă şi pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plăţile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliţei, beneficiind însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliţă referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării şi a plăţii primelor, precum şi de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării şi a duratei plăţii primelor, în situaţia în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

● În situaţia în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viaţă, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plăţii primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimţămînt scris", prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plăţile de retribuţii de a achita Administraţiei Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît şi pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.

Pentru informaţii suplimentare şi pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

O FIRMĂ PENTRU AGENDA DUMNEAVOASTRĂ

1977 JUL 14

Incontestabilelor realizări obținute în ultimii ani de industria românească de sticlărie li se adaugă și cele ale unei întreprinderi relativ noi, dar care, încă din start, și-a conturat maturitatea — ÎNTREPRINDEREA DE CORPURI DE ILUMINAT — Dorohoi.

Realizatoare a unei bogate și diversificate game de articole din sticlă : cca. 50 de modele de pahare, în dimensiuni și seturi variate — pentru apă, vin, lichioruri, coniac, șampanie și alte băuturi — gravate și pictate, în sortimente adecvate genului de băutură respectiv ; cca. 30 de servicii pentru apă, vin, lichior etc., printre ele figurind serviciile tip „Moldova", „Emilia", „Agapia", „Ioana", „Sanda", „Stela", „Violeta", „Mona", realizate din sticlă incoloră sau colorată, gravate sau sculptate ; peste 100 de modele de corpuri de iluminat (fiecare din acestea prezentate în circa 8—10 variante, în funcție de dimensiune, culoare și model), precum și alte sortimente : vaze, scrumiere, căni pentru apă etc., întreprinderea din Dorohoi se inscrie în rîndul celorlalte întreprinderi de acest profil, care și-au familiarizat cumpărătorii din țară și străinătate, cu produsele sale.

O remarcă care se cere menționată — pentru justificarea acestor sumare aprecieri — o constituie faptul că, doar la foarte puțin timp după prima șarjă, o parte din produse luau deja drumul altor meridiane, marca „Fabricat la ÎNTREPRINDEREA DE CORPURI DE ILUMINAT — Dorohoi — România" descoperind-o astăzi în R.F.G., S.U.A., U.R.S.S., Iran, Franța, Sudan, Olanda, Japonia, Ungaria, Canada etc. Peste 60% din modelele acestor produse sint rezultatul creatorilor fabricii.

Lei 5

D 046

Revista ECONOMICA

R MG 87

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

in actualitate măsuri ferme pentru traducerea în viață a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R.

creșterea eficienței activității economice

exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

pregătirea temeinică a planului pe 1978

congresul consiliilor oamenilor muncii

Numărul 27 ● Vineri 8 iulie 1977

MUTAŢII ÎN DIMENSIUNILE ŞI STRUCTURA CLASEI MUNCITOARE

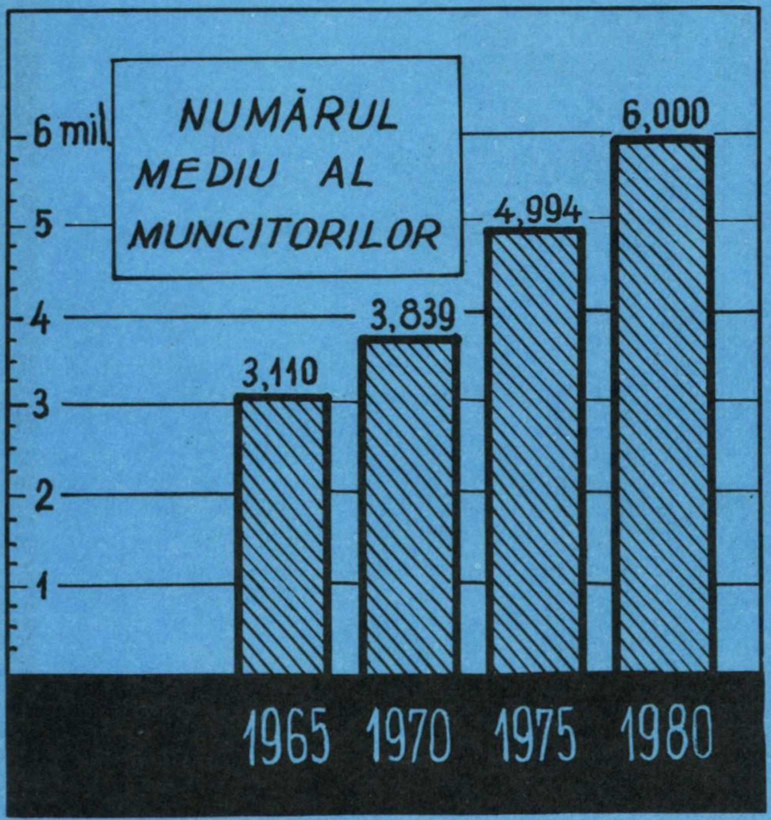

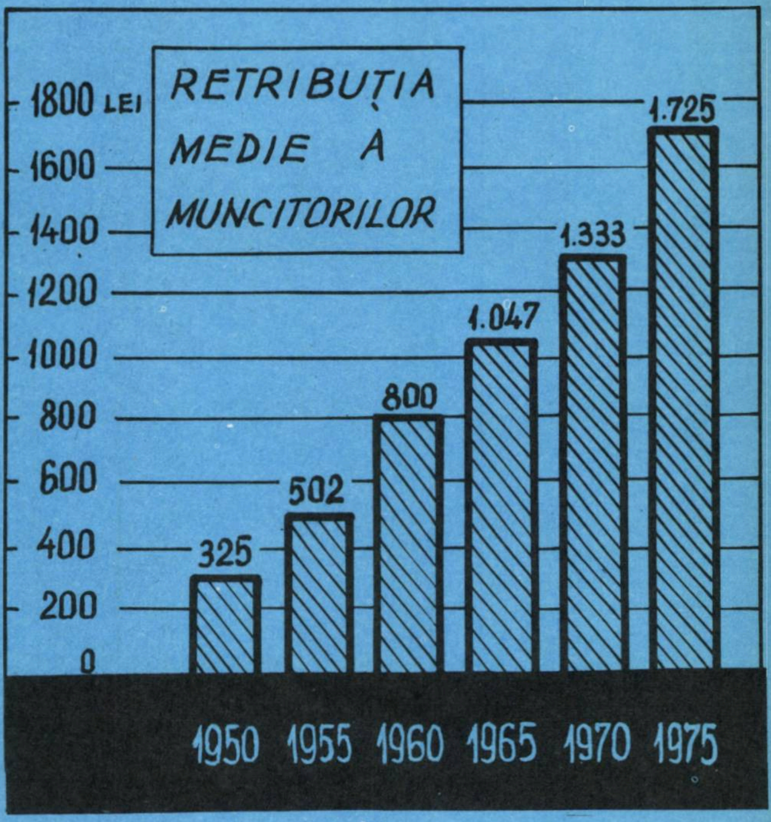

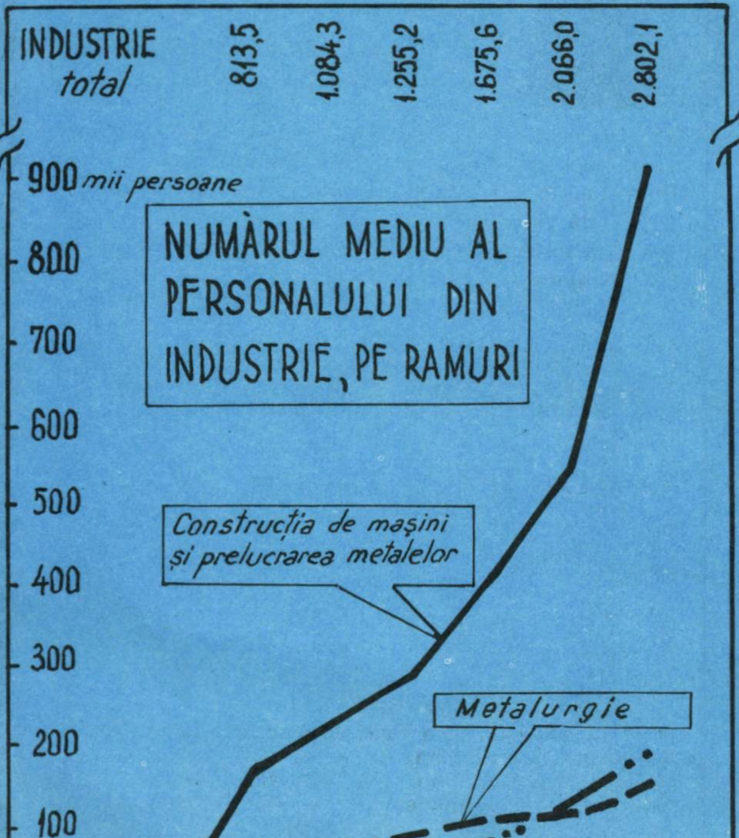

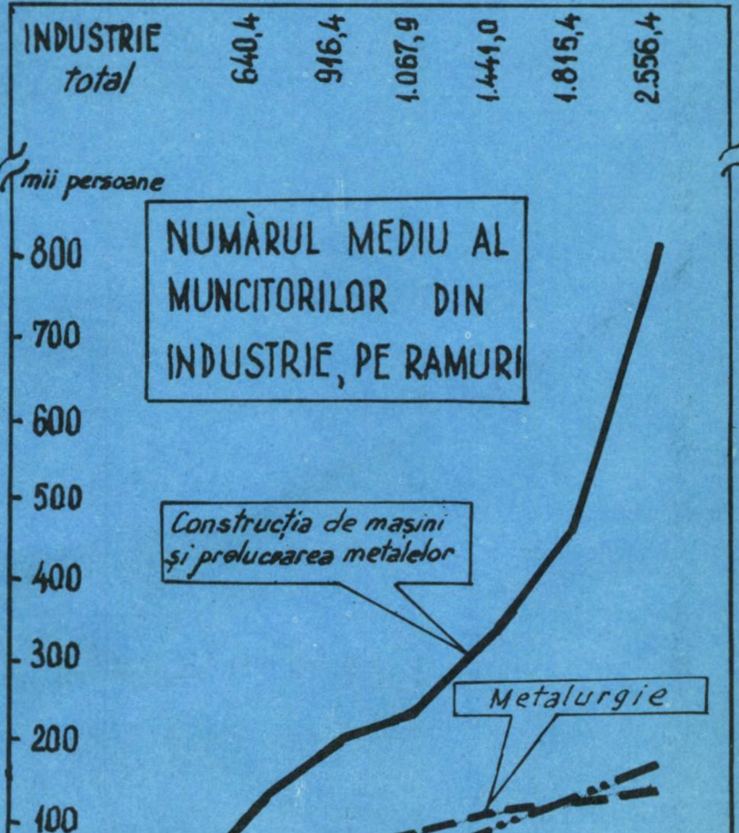

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

DIN PARTEA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, A CONSILIULUI DE STAT, A CONSILIULUI DE MINIȘTRI

Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri ale Republicii Socialiste România anunță cu profundă durere încetarea din viață, în seara zilei de 4 iulie, după o lungă și grea suferință, a tovarășei Alexandra Ceaușescu, mama secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Tovarășa Alexandra Ceaușescu s-a născut în comuna Scornicești, județul Olt, în septembrie 1889, într-o familie de țărani săraci. Cunoscînd lipsuri și suferințe, Alexandra Ceaușescu înfruntă cu dîrzenie și demnitate, în anii regimului burghezo-moșieresc, încercările vieții, muncind din greu, alături de soțul său, Andruța Ceaușescu, pentru existența familiei, a celor zece copii, pe care îi crește și îi educă cu dragoste și dăruire.

Alexandra Ceaușescu înfruntă cu curaj și neînfricare presiunile aparatului represiv al regimului burghezo-moșieresc pentru activitatea revoluționară a fiului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nutrind încrederea în cauza dreaptă a celor mulți și obidiți. A fost un exemplu de mamă care și-a închinat întreaga energie formării copiilor săi în cultul cinstei și adevărului, al omeniei și dragostei fierbinți față de muncă, față de țara și poporul in mijlocul căruia s-au născut. Națiunea noastră îi datorează Alexandrei Ceaușescu recunoștință pentru marele bărbat de stat căruia i-a dat viață și care conduce astăzi cu înaltă competență, devotament și abnegație destinele poporului.

În anii de după 23 August 1944, Alexandra Ceaușescu a luat parte activă la acțiunea de înfăptuire a reformei agrare, inițiată și condusă de partid, la activitatea de unire a țăranilor muncitori din comună în cooperativa agricolă, în cadrul căreia a muncit cu hărnicie, alături de consătenii săi, atît timp cît puterile și vîrsta i-au permis. Totodată, a activat cu pasiune in rîndul organizației de femei, pe care le-a mobilizat, prin exemplul faptei și vieții, al cuvîntului ei cald, la numeroase acțiuni sociale și de gospodărire a comunei.

Întreaga sa muncă și viață s-a bucurat de stima și prețuirea consătenilor, a reprezentat o pildă vie de înaltă etică și înțelepciune populară. A fost distinsă cu titlul de „Mamă Eroină“.

Încetarea din viață a tovarășei Alexandra Ceaușescu este o grea pierdere pentru familie și prieteni, pentru toti cei care au cunoscut-o.

Telegrama Comitetului Politic Executiv al C. C. al P. C. R. adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu

DRAGĂ TOVARĂȘE CEAUȘESCU

Aflînd cu profundă durere, vestea încetării din viață a mamei dumneavoastră, Alexandra Ceaușescu, care a fost, de-a lungul întregii sale existențe, un exemplu de munca plină de dăruire și demnitate, de totală consacrare familiei sale și obștii în mijlocul căreia a trăit, vă exprimăm, scumpe tovarășe Nicolae Ceaușescu, cele mai sincere și adînci sentimente de compasiune.

În aceste momente de grea încercare, sîntem cu tot sufletul alături de dumneavoastră, de întreaga familie îndoliată.

**COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN**

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

FORUM DEMOCRATIC DE PARTICIPARE EFECTIVĂ A CLASEI MUNCITOARE LA CONDUCEREA SOCIETĂȚII

ÎNTREAGA ȚARĂ va trăi în aceste zile evenimentul plin de profunde semnificații politice, economice și sociale al Congresului consiliilor oamenilor muncii. Nouă și elocventă dovadă a dimensiunilor fără precedent ale legăturilor multiple și complexe dintre partid și întregul popor român, a deplinei încrederi în forța maselor, acest forum democratic este chemat să amplifice într-o concepție superioară, participarea nemijlocită, largă, intensă, efectivă, a clasei muncitoare, a oamenilor muncii din întreprinderi și alte unități din economie la adoptarea unor hotărîri, a unor importante căi de urmat pentru asigurarea, pe mai departe, a progresului multilateral al economiei, a înfloririi tot mai puternice a patriei noastre socialiste

Desfășurarea acestui marcant eveniment îndeamnă la reflecții, la considerații menite să evidențieze locul și rolul său important în evantaiul atît de bogat al vieții economico-sociale a României de astăzi, al multiplelor forme care dau expresie politicii originale și creative a partidului nostru de perfecționare continuă a relațiilor sociale, de adîncire permanentă a democrației socialiste.

Purtătoare a progresului economico-social

CONGRESUL consiliilor oamenilor muncii este practic Congresul clasei noastre muncitoare, chemată să-și spună cuvîntul asupra unor decizii importante pentru înseși destinele patriei. Este o distanță imensă între această însemnată latură calitativă a complexului statut de astăzi al muncitorimii, clasă conducătoare în stat, și statutul ei din orînduirea burghezo-moșierească.

Exploatare și oprimare, șomaj, mizerie și vlăguire, accesul limitat la cuceririle spiritului – iată ce rezerva vechiul regim al țării clasei muncitoare. **Detașament înaintat al poporului, producătoare de bunuri materiale de bază, legată de industrie, ramura economiei naționale cea mai înaintată, cu interese ce coincid pe deplin cu progresul economico-social al țării, clasa muncitoare din țara noastră a năzuit mereu spre mai bine, a luptat din toate puterile sale pentru progresul țării, pentru dreptate și echitate.** Ea este direct și intim legată de evoluția României pe calea înfăptuirii năzuințelor celor mai fierbinți ale patrioților români, ale minților celor mai înaintate ale neamului și umanității.

Ideile luminoase ale socialismului au început să pătrundă în România numai odată cu apariția pe scena istoriei a proletariatului român, pe măsura intensificării organizării lui de clasă. Pe umerii proletariatului s-a sprijinit, încă de la primele începuturi, dezvoltarea industriei naționale, axă a progresului forțelor de producție. Alături de țărănime, de întregul popor, și-a dat jertfa de sînge la cucerirea independenței de stat a țării, măreață aspirație de veacuri a poporului român, a susținut cu putere realizarea statului național unitar, și-a dat jertfa de sînge pentru realizarea acestei legitime năzuințe a românilor. Odată cu împlinirea ei, cu intrarea României într-o nouă etapă a dezvoltării sale economice, sociale și politice, proletariatul român în frunte cu partidul său comunist își asumă răspunderea istorică de a conduce masele largi de oameni ai muncii la lupta împotriva exploatării, pentru drepturi și libertăți democratice, pentru o viață mai bună și înfăptuirea aspirațiilor fundamentale ale țării. Cucerind puterea politică, sub conducerea partidului comunist, în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale progresiste, clasa noastră muncitoare, călită tot mai mult în revoluția și construcția socialistă, își aduce un **aport hotărîtor** la făurirea societății noi, socialiste, eliberată de exploatare și asuprire, la făurirea industrializării țării, a unei reale democrații, la dezvoltarea suverană și independentă a patriei, la lichidarea definitivă a oricărei dependențe față de străinătate.

Destinul însuși al clasei muncitoare, al întregului popor român se interferează amplu cu înfăptuirea acestor mărețe idealuri. În anii socialismului, ai politicii partidului de industrializare socialistă, în anii orientărilor novatoare manifestate în dezvoltarea economico-socială a țării îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, în anii edificării socialismului multilateral dezvoltat **clasa noastră muncitoare a crescut continuu.** Numărînd circa 1,22 milioane persoane în 1950, ea a ajuns la peste 4,9 milioane persoane în 1975, urmînd să atingă aproape 6 milioane în 1980. Dezvoltarea muncitorimii țării s-a realizat totodată într-un **larg registru calitativ.** Efect al progreselor înregistrate în structurarea modernă a economiei și industriei, al dezvoltării armonioase a țării, muncitorul de astăzi, de pe întreg cuprinsul patriei, este tot mai mult un cadru cu un nivel de pregătire generală ridicat, care posedă de multe ori studii liceale, are o pregătire de specialitate tot mai bine conturată, deplasată spre ocupații și sectoare moderne de înaltă tehnicitate, cu o conștiință politică avansată, adînc implicată în viața și destinul colectivității, al națiunii socialiste, cu năzuințe și împliniri înalte, cu o condiție umană superioară.

Muncitorul României socialiste constituie **etalonul prosperității materiale și spirituale a întregului popor, el este element dinamizator al progresului economico-social al patriei.** Pe fondul industrializării, al dezvoltării economico-sociale a țării, a creșterii cantitative și calitative a clasei muncitoare, întreaga noastră națiune se află într-un profund proces de emulație socială și spirituală, de dispariție treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre sat și oraș, dintre clasele și categoriile sociale, într-un proces continuu de **apropiere și omogenizare.**

Sînt evoluții ce potențează amplu progresul neîntrerupt al României. În această lumină, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu „Aplicînd politica partidului clasa muncitoare și-a demonstrat cu strălucire capacitatea de a construi o industrie modernă, în pas cu cele mai noi cerințe ale tehnicii, capacitatea de a conduce țara mai bine decît clasele exploatatoare și de a realiza cea mai dreaptă orînduire pe care a cunoscut-o vreodată omenirea, asigurînd totodată punerea în valoare a bogățiilor naționale, ridicarea nivelului de trai al poporului, consolidînd independența și suveranitatea patriei".** Iar faptul că o asemenea clasă este chemată de partid cu un nou și însemnat prilej să hotărască asupra unor probleme de bază ale mersului înainte, spre mai bine al țării, constituie o **importantă chezășie** a succeselor ce vor fi dobîndite pe mai departe de țara noastră.

Spirit novator, originalitate, profund umanism în conducerea și organizarea vieții sociale

ELIBERAREA clasei muncitoare, a întregului popor de exploatare, de opresiunea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție, a conferit o nouă, o **amplă și deosebit de însemnată dimensiune condiției umane a celor ce muncesc.** Și anume aceea de **conducători ai propriei activități, de participanți direcți, efectivi la însăși procesul de adoptare a deciziilor economice, la conducerea societății.** În aceasta se oglindesc nobilele caracteristici ale societății socialiste românești, înaltul ei umanism și profundul democratism. Ele decurg din înseși legitățile acestei societăți, în primul rînd din dubla calitate a oamenilor muncii de stăpîni ai mijloacelor de producție și producători ai bunurilor materiale. Poziția egală față de mijloacele de producție face ca oamenii muncii să se afle între ei în reale raporturi de egalitate, avînd drepturi și îndatoriri egale fiecare la locul său de muncă, față de societate, față de conducerea și evoluția acesteia.

Dinamismul societății noastre îndeosebi din ultimul deceniu izvorăște în bună măsură tocmai din **asigurarea celor mai bune condiții pentru exercitarea cît mai deplină a rolului și dreptului oamenilor muncii de conducători ai societății.** Este limpede că pe măsura antrenării tot mai directe și active a întregului popor la definirea obiectivelor dezvoltării noastre, fiecare membru al societății, avînd sentimentul înfăptuirii propriilor hotărîri, a propriei voințe, se simte mai angajat față de realizarea exemplară a acestor obiective. Este un proces exprimat elocvent de secretarul general al partidului care arată că în întreaga activitate partidul pornește „de la principiul că fără asigurarea participării poporului la conducerea întregii vieți sociale nu poate fi concepută victoria societății socialiste multilateral dezvoltate în România", este un proces care pune pe deplin în valoare activitatea dinamică și originală a conducerii partidului, eforturile sale pentru adîncirea continuă a democratismului societății noastre, pentru găsirea unor forme superioare de manifestare plenară, constructivă a oamenilor muncii în evoluția societății.

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

Ca o expresie a materializării acestor căutări novatoare, originale și deplin corespunzătoare condițiilor concrete ale societății noastre se înscrie instituționalizarea în țara noastră, în ultimii ani, din inițiativa secretarului general al partidului, a ținerii unor **congrese naționale în cele mai importante sectoare ale activității economice și sociale.** Congresul consiliilor populare și Congresul educației politice și al culturii socialiste, desfășurate în anul trecut, Congresul țărănimii, desfășurat nu cu mult timp în urmă constituie forumuri în cadrul cărora zeci de mii de oameni ocupați direct în domenii de primă importanță ale vieții noastre economice și sociale au conceput și adoptat hotărîri majore pentru progresul material și spiritual al patriei.

Congresul consiliilor oamenilor muncii este chemat să stabilească perspectivele și mijloacele perfecționării, în continuare, a conducerii colective din întreprinderi și unități economice, ale întăririi democrației muncitorești, este chemat să se pronunțe asupra căilor de înfăptuire pe mai departe a politicii partidului de industrializare socialistă a țării și, ca atare, de înflorire a economiei naționale, a vieții întregului nostru popor.

Prin asemenea obiective majore propuse se poate spune că **acest Congres constituie un remarcabil moment de sinteză a experienței dobîndite în procesul de perfecționare a formelor și metodelor de atragere a maselor la conducerea întreprinderilor și a unităților din economie, la conducerea societății.** Că el constituie un însemnat prilej de bilanț al rezultatelor obținute și de deschidere, pe această bază, spre realizarea unor **noi forme de atragere și amplificare a participării oamenilor muncii la conducere.**

Beneficiarul cel mai însemnat al acestui Congres precum și ale celorlalte congrese naționale desfășurate, este însuși **poporul român.** Pe de o parte, pe planul colectivității în ansamblu, întrucît evoluția pe mai departe a țării beneficiază, într-o măsură sporită, de experiența, creativitatea și înțelepciunea colectivă o oamenilor muncii, cîștigînd în realism. Iar pe de altă parte, pe planul fiecărui membru al colectivității noastre, întrucît, în condițiile responsabilității crescute a oamenilor muncii față de înfăptuirea sarcinilor realiste propuse, realizarea exemplară a țelurilor de dezvoltare economico-socială a țării asigură condiții pentru satisfacerea la un nivel tot mai ridicat a cerințelor materiale și spirituale ale fiecăruia dintre noi. Vasta activitate de pregătire și desfășurare a congreselor constituie totodată un puternic factor de efervescență politică a oamenilor muncii, de ridicare a gîndirii și responsabilităților lor politice pe trepte superioare.

Pe fundalul procesului amplu de aprofundare a democrației în societatea românească, în sensul perfecționării continue a relațiilor socialiste, a conducerii și organizării societății, corespunzător progreselor economice și sociale înregistrate și relevînd umanismul tot mai înalt al societății românești, se înscriu cu majuscule și **hotărîrile și măsurile adoptate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R.** În spiritul științific, novator al politicii sale partidul nostru concepe dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție în condițiile trecerii la adoptarea unor soluții importante și judicioase de perfecționare a relațiilor de producție. Este vorba de măsurile privind creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor ce comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării precum și de cele privind — fapt unic în practica societății contemporane — renunțarea la cenzură, la măsurile administrative de control asupra mijloacelor de informare și educare în masă și înlocuirea acestora printr-o răspundere sporită față de partid și popor a lucrătorilor din presă și cultură.

Hotărîrile și măsurile adoptate exprimă **încrederea partidului în capacitatea colectivelor de oameni ai muncii, a cadrelor sale, a întregii societăți, în capacitatea comuniștilor, nuclee de dinamizare politică a colectivelor — de a prelua, într-o concepție și menire superioară, funcții ale statului.** Măsurile și hotărîrile amintite evidențiază totodată **responsabilitatea sporită conferită oamenilor muncii de partidul și statul nostru, și totodată necesitatea afirmării, în și mai mare măsură, a misiunii lor de conducători.**

În același spirit, de ridicare a condiției materiale și spirituale a omului la parametri din ce în ce mai înalți se relevă măsurile dezbătute și aprobate de plenară privind **organizarea învățămîntului de toate gradele,** ce încheie de fapt activitatea de reorganizare și așezare pe o bază nouă a învățămîntului nostru. Acesta este astăzi conceput, organizat și profilat în vederea asigurării unei pregătiri temeinice și multilaterale a tineretului, a creării de posibilități tînărului atît pentru integrarea în timp mai scurt în producție — răspunzînd astfel misiunii și avînd satisfacția de a fi util societății — cît și pentru continuarea studiilor și a specializării. Pe această cale învățămîntul românesc răspunde necesității de formare a unei personalități umane complexe, la nivelul exigențelor ridicate de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Partidul concepe dezvoltarea accelerată a producției materiale pentru a asigura, în tot mai mare măsură, **înfăptuirea țelului suprem al politicii sale, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, a gradului său de civilizație.** În condițiile progreselor prezente și de perspectivă realizate și concepute în dezvoltarea forțelor de producție ale țării, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în ultima perioadă au fost elaborate importante programe de măsuri privind sporirea veniturilor oamenilor muncii și a volumului de bunuri și servicii puse la dispoziția acestora. În acest cadru plenara a aprobat un cuprinzător Program de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980. Prevederile sale, cu însemnate creșteri suplimentare față de nivelele inițiale, concepute în spiritul eticii și echității socialiste, sînt menite să ofere noi și însemnate împliniri și satisfacții omului, constituie o pildă grăitoare a profundului umanism al societății noastre. Grija manifestată de partid pentru pensionari, acordarea de pensii țăranilor cooperatori și particulari relevă faptul că toți oamenii muncii beneficiază din plin de roadele dezvoltării socialiste a țării, relevă atenția acordată de partid pentru apropierea în tot mai mare măsură a condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe, pentru omogenizarea la nivele din ce în ce mai înalte a societății noastre. Toate acestea garantează de fapt, realmente, drepturile și libertățile oamenilor muncii în patria noastră.

Democrația socialistă — o democrație reală, eficientă, superioară

FUNCȚIONALITATEA societății noastre socialiste, sprijinită în primul rînd pe această dublă calitate a tuturor oamenilor muncii de proprietari ai mijloacelor de producție și producători ai bunurilor materiale, și astfel pe o egalitate economică intrinsecă, organică a cetățenilor țării, indiferent de naționalitate, pe o egalitate socială a acestora, pe armonia reciprocă de interese dintre individ și colectivitate, pe un larg democratism și înalt umanism, evidențiază pregnant superioritatea societății și a democrației noastre muncitorești, socialiste față de societatea și democrația burgheză. Sistemul instituțional burghez, oricît de democratic ar încerca să funcționeze, prin faptul că se bazează pe proprietatea privat capitalistă asupra mijloacelor de producție, generatoare de fond a exploatării, a inegalității economice, nu poate, prin esența și structura sa, să constituie un sistem realmente democratic, care să garanteze drepturi și libertăți egale pentru toți cetățenii. Chiar dacă aceștia sînt declarați egali prin lege, chiar dacă societatea proclamă drepturi egale, acestea reprezintă, de cele mai multe ori, doar o egalitate formală, drepturi fictive pentru cei mai mulți, atîta timp cît unii posedă și alții — cei mai mulți — nu posedă mijloace de producție cît persistă contradicțiile ireconciliabile generate astfel.

Cîteva considerații sînt necesare. Unele din mult trîmbițatele „libertăți totale" ale orînduirii burgheze își au oare geneza în virtuțile democratice ale sistemului relațional și de organizare al acestei societăți ? Nu sînt determinate ele oare de un nivel mai ridicat de dezvoltare economică a țărilor occidentale — rod și al unor cunoscute conjuncturi istorice, al spolierii, de-a lungul a cîteva sute de ani, a bogățiilor naționale și a potențialului uman al altor popoare, rod care, fără să se repartizeze omogen pe fiecare individ al societății, creează totuși unele condiții de emancipare materială a omului pe o scară mai largă ? Faptele pledează convingător pentru cea de-a doua alternativă expusă. Să judecăm aceasta.

Bunăoară, democrația noastră este uneori criticată că nu permite, pe scară largă, turismul cetățenilor în afara granițelor. Dar era oare cu ani în urmă turismul peste graniță un fenomen de masă în țările occidentale astăzi dezvoltate, atunci cînd aceste țări își edificau și consolidau — și nu numai prin propriul efort — structurile de bază ale economiilor lor sau era doar un privilegiu al celor foarte bogați, pentru care banii nu constituiau vreo problemă ? Astăzi, turismul nu constituie un efect ce decurge, într-un fel sau altul, din însăși puterea economică ridicată a acestor țări ? În favoarea acestei ipoteze pledează faptul că potrivit statisticilor, turismul din statele capitaliste mai puțin dezvoltate cunoaște o amploare infinit mai redusă, în raport cu cel din țările industrializate. Revenind la țara noastră se poate arăta că în timpul regimului burghez, și chiar cu circa 30 de ani în urmă, țăranii și muncitorii — ce constituiau partea covîrșitoare a populației țării — abia aveau, mijloacele necesare pentru a-și asigura un trai cît de cît omenesc. Țara poseda pe atunci peste 4 milioane de analfabeți. Și cîți oameni își puteau permite atunci voiaje de agrement sau măcar de serviciu în străinătate ? Cu excepția vreunei rare împrejurări fericite, considerată „pronie cerească", nici unul. Iar astăzi ? Pe măsură ce ne-am dezvoltat economia, statul face eforturi pentru ca paralel cu creșterea impetuoasă economico-socială să creeze și condiții pentru a asigura posibilități echitabile de realizare rațională a turismului peste graniță.

Să ne referim însă, în același cadru, și la alte aspecte ale siste-

Dan POPESCU

(*Continuare în pag. 31*)

CLASA MUNCITOARE – AZI ȘI ÎN PERSPECTIVĂ

ÎN ISTORIA NAȚIONALĂ ultimul deceniu se înscrie drept cea mai rodnică și prosperă perioadă a țării noastre — expresie a politicii juste promovate de partidul nostru, a hotărîrii cu care clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, acționează pentru progresul multilateral al României socialiste. După cum rezultă și din datele preliminare ale recensămîntului efectuat anul acesta, mutațiile petrecute în această perioadă sînt multiple și demonstrează dinamismul societății noastre, conturează o însuflețitoare imagine a României anului 1977.

Transformîndu-se pe sine, transformă întreaga societate

DEZVOLTAREA IMPETUOASĂ a economiei are loc în condițiile în care se manifestă și o puternică sporire a populației țării. Creșterea cu aproape 2,5 milioane locuitori față de 1966 s-a înregistrat în condițiile unui dinamism accelerat al clasei noastre muncitoare. (tabelul nr. 1). Procesul creșterii clasei muncitoare este parte integantă a mutațiilor intervenite în structura populației ocupate, proces complex și diferențiat, în care categoriile de muncitori se schimbă atît ca număr cît și ca greutate specifică în cadrul tuturor ramurilor.

Acest proces se realizează atît pe seama sporului de populație ajunsă în vîrstă activă cît și prin schimbările intervenite în diviziunea muncii sociale sub imperiul, în primul rînd, al industrializării țării, al modernizării structurilor, sub impulsul întregii dezvoltări economico-sociale a țării. Evident că evoluția clasei muncitoare este însoțită și de creșterea ei calitativă sub aspectul nivelului profesional, al tehnicității, de orientarea spre profesii moderne, cu un conținut din ce în ce mai riguros științific. În acest fel clasa muncitoare a devenit predominantă în structura socială a populației, întărindu-se rolul său conducător în societate și, totodată, sporindu-și aportul său la creșterea avuției naționale, a venitului național, iar pe plan social, la transformarea întregii societăți.

Tabelul nr. 1

Creșterea clasei muncitoare (mii)

	1960	1965	1975
Populație totală	18 403,4 1)	19 027,3 2)	21 245,105 3)
Populație ocupată	9 537,7	9 684,0	10 150,80
Muncitori	2 284,1	3 109,9	4 993,80

1) iulie 1960
2) recensămînt 15. III 1966 — 19 103,163
3) recensămînt 5. I. 1967 — 21 559,416
Datele din Anuarul statistic R.S.R., 1976, p. 69

Noua diviziune a muncii pe plan național a creat condiții de optimizare a raportului dintre populația activă din agricultură, prin scăderea ponderii acesteia și creșterea numărului populației active din industrie. Dacă în 1950 populația activă din agricultură și silvicultură reprezenta 74,3%, în 1970 a scăzut la 49,3%, an din care începe preponderența populației ocupate în ramurile neagricole față de cele agricole și silvice. În această perioadă (1950—1970) populația ocupată în ramurile neagricole a sporit de 2,5 ori, într-un ritm mediu anual de 4,7%, proces care a continuat pînă în prezent la dimensiunile conferite de ritmul dezvoltării industriale, al mecanizării lucrărilor, irigațiilor și fertilizării pămîntului în agricultură, al calificării mereu mai ridicate a muncitorilor și țăranilor cooperatori, al introducerii din ce în ce mai largi a progresului tehnic în întreaga economie.

Trecerea unei părți din populație, atît de substanțială, din agricultură spre alte ramuri, în special în industrie și construcții a dus și duce la transformarea ei în ceea ce privește statutul social cît și a felului de a munci și de a trăi, în mod superior. Așa cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea consacrată Centenarului independenței de stat a României, în anii socialismului s-au produs profunde schimbări în structura socială a țării : **„temelia de granit a orînduirii noastre o constituie alianța indestructibilă a clasei muncitoare — clasa conducătoare în stat — cu țărănimea, cu intelectualitatea și celelalte categorii sociale, unitatea tuturor oamenilor muncii în jurul partidului, forța politică conducătoare a națiunii noastre“.** Pe această bază întregul popor, liber și stăpîn pe destinele țării, gospodărește avuția națională, conduce conștient destinele țării spre viitorul ei comunist.

Tehnică nouă, creativitate, calitate

NOUA ORÎNDUIRE și-a creat o bază tehnică-materială puternică, datorită căreia s-a putut asigura, în cadrul noilor relații de producție, un nou fel de a munci, de afirmare a spiritului organizatoric gospodăresc și tehnico-științific al maselor largi muncitoare. S-a creat modul de a munci în chip socialist, într-o relație nouă, în care muncitorul are un nou statut în raportul față de mijloacele de producție și de rezultatele muncii sale. Pornind de la această nouă bază tehnico-materială și, desigur de la relațiile de producție socialiste — generalizate la nivelul întregii economii naționale — se pot desprinde o serie de concluzii asupra creșterii numerice și calitative a clasei noastre muncitoare și mai ales a muncitorilor industriali din ramurile economiei și industriei, purtătoare ale progresului tehnic, economic și social general (tabelul nr. 2).

● Dacă privim industria în ansamblul ei (tabelul nr. 2) constatăm că din 1960 pînă în 1975, față de o creștere a numărului mediu al personalului, cu peste 1,4 milioane numărul muncitorilor a crescut în aceeași perioadă cu aproape 1,4 milioane, ceea ce înseamnă o mai bună repartiție a forței de muncă în cadrul întreprinderilor, o capacitate sporită de organizare a muncii și conducere a producției de către clasa muncitoare, o forță sporită a categoriilor de oameni ai muncii direct productivi ; foarte semnificativ este faptul că sporirea numărului de muncitori a avut loc în primul rînd în ramurile chcie ale progresului tehnic, promotoare ale dezvoltării economico-sociale.

● Dar creșterea producției și respectiv a productivității muncii nu are loc în țara noastră pe seama efortului fizic ci tocmai printr-o bună organizare la nivelul întreprinderii și a locurilor de muncă, prin introducerea de utilaje noi, perfecționate etc. ceea ce se exprimă și prin creșterea puterii instalate, prin realizarea condițiilor ergonomice și de mediu în toate întreprinderile și secțiile lor. Evident toate acestea duc, implicit, la creșterea producției și productivității muncii, dar și a rolului conducător al muncitorilor în producție, inclusiv în fenomenul general de creștere a ponderii muncii intelectuale față de cea fizică în sfera muncii direct productive.

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

Tabelul nr. 2

Creşterea numărului muncitorilor industriali

	Anii	Numărul întreprinderilor la sfîrşitul anului	Numărul mediu al personalului	Numărul mediu al muncitorilor	Puterea instalată care deserveşte producţia MW[1]	Puterea instalată la 100 muncitori[1] kW	Consumul de energie electrică pe muncitori[2] kWh
						La sfîrşitul anului	
A	B	1	2	3	4	5	6
Industrie — total	1960	1 658	1 241 025	1 057 799	3 263	308	4 788
	1965	1 572	1 648 401	1 417 803	6 087	429	7 999
	1970	1 731	1 996 803	1 758 136	10 762	612	12 716
	1975	1 731	2 690 614	2 454 770	18 086	737	14 779
Construcţii de maşini şi prelucrarea metalelor	1960	199	241 097	193 851	611	315	3 319
	1965	190	351 563	287 373	1 059	368	4 283
	1970	214	460 520	386 470	1 888	489	5935
	1975	267	774 521	689 729	3 617	524	6 467

Datele din anuarul statistic R.S.R. 1976, pag. 81.

[1] Cuprinde puterea instalată a motoarelor primare care actionează direct utilajul de producţie (necuplate cu generatoarele electrice) şi puterea instalată totală a receptoarelor electrice

[2] Calculat inclusiv consumul propriu tehnologic al centralelor electrice

Dezvoltarea în profil teritorial

Tabelul nr. 3

	Anii	Numărul întreprinderilor la sfîrşitul anului	Numărul mediu al personalului	Numărul mediu al muncitorilor	Puterea instalată care deserveşte producţia MW[1]	Puterea instalată la 100 muncitori[1] kW	Consumul de energie electrică pe muncitori[2] kWh
						la sfîrşitul anului	
A	B	1	2	3	4	5	6
A. Municipiul Bucureşti	1965	223	296 780	251 567	623	248	3 730
	1970	228	350 555	302 546	1 076	356	6 222
	1975	209	436 224	390 186	1 613	413	6 525
Braşov	1965	70	101 652	85 513	421	492	9 519
	1970	69	119 269	103 196	698	676	12 054
	1975	66	153 620	138 518	1 097	792	12 592
Cluj	1965	75	70 407	60 712	230	379	7 564
	1970	78	87 378	77 447	403	520	9 575
	1975	79	109 798	100 788	606	601	10 969
B. Sălaj	1965	7	3 687	3 358	5	139	928
	1970	15	7 805	7 185	16	224	2 146
	1975	16	15 544	14 334	58	405	5 841
Teleorman	1965	20	5 939	4 913	19	377	5 236
	1970	24	13 049	11 311	151	1 334	35 012
	1975	27	30 807	27 974	302	1 081	31 143
Bistriţa Năsăud	1965	11	8 341	7 509	12	163	1 826
	1970	12	8 334	7 546	17	230	2 052
	1975	17	15 198	13 930	57	409	4 758
Botoşani	1965	15	8 070	7 190	20	285	4 015
	1970	19	10 507	9 541	27	287	7 735
	1975	21	18 785	17 355	53	307	4 954

Datele din Anuarul statistic R.S.R. 1976, pag. 83 ; 84 ; 85.

[1] Cuprinde puterea instalată a motoarelor primare care acţionează direct utilajul de producţie (necuplate cu generatoarele electrice) şi puterea instalată totală a receptoarelor electrice

[2] Calculat inclusiv consumul propriu al centralelor electrice

• Creşterea rolului clasei muncitoare în ultimul deceniu reiese şi din sporirea numărului întreprinderilor — al căror factor în producţie şi conducere îl constituie. În 1975, clasa muncitoare avea de gestionat 1 731 de întreprinderi faţă de 1 572, în 1965.

Trebuie relevat că dimensionarea întreprinderilor după numărul muncitorilor şi mărimea fondurilor fixe este efectul planificat al politicii de optimizare a utilizării forţei de muncă, de creare de capacităţi de producţie care să pună în valoare atît resursele umane cît şi cele materiale, concomitent cu repartizarea raţională, echitabilă a forţelor de producţie pe teritoriul ţării.

Astfel din 1 731 întreprinderi, 54,6% au pînă la 1 000 muncitori, 24,5% între 1 000 şi 2 000 muncitori iar restul de 20,9% au între 2 001—5 000 muncitori şi peste.

Coroborat cu producţia globală, conform anuarului D.C.S., 1976, constatăm că primei categorii îi revine 18,1% din producţia globală, celei de-a doua categorii 20,0% iar celei de-a treia categorii 61,9%. Acestea toate demonstrează că marea producţie industrială care dispune şi de o mai puternică bază materială, are toate atributele pe care i le conferă ştiinţa şi tehnica înaintată, dar şi că întreprinderile mijlocii şi mici îşi aduc aportul lor substanţial, corespunzător necesităţilor sociale pentru care au fost create şi care nu întotdeauna necesită producţii care să pretindă dimensiuni mai mari şi de complexitate mult sporite. Mai mult, anuarul statistic menţionează existenţa a 5 întreprinderi de pînă la 200 muncitori care au fonduri fixe între 80,001—100,00 milioane lei şi una cu 300,001—500,00 milioane lei, ceea ce înseamnă că au fost de la început bazate pe tehnica cea mai înaltă, pe automatizare, sortimente adecvate tehnicii şi calificării oamenilor, fonduri fixe echivalente cu ale unor întreprinderi cu de la 2 000—5 000 muncitori şi peste.

• Evident că gestionarea cu competenţă şi răspundere a unor fonduri atît de importante, de către oamenii muncii din întreprinderile respective, la care se vor adăuga cele circa 1 000 miliarde investiţii în acest cincinal, este o expresie a conştiinţei dublei calităţi de producători şi proprietari, conştiinţă care se manifestă tot mai pregnant pe măsură ce ea cuprinde în întregime detaşamentul „muncitorului colectiv“, pe măsura creşterii responsabilităţii individuale şi sociale faţă de fonduri şi avuţia naţională, faţă de societate şi viitorul ei. În acest ansamblu al dezvoltării economice şi spiritual-culturale, un loc de mare importanţă, ca proces şi determinări, îl ocupă repartiţia teritorială a investiţiilor, în primul rînd a celor industriale, datorită efectului lor de antrenare în utilizarea resurselor locale — naturale şi umane — şi de integrare a lor în complexul economic şi social naţional.

Există astfel o interdependenţă sistemică între dezvoltarea echilibrată în profil teritorial şi cea de ordin naţional, atît ca implicaţii economice cît şi, mai ales, umane : satisfacerea cerinţelor materiale şi spirituale, a necesităţii de creştere a nivelului de trai, a calităţii vieţii tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naţionalitate, ceea ce se realizează prin faptul că ritmul dezvoltării teritoriale este cu atît mai rapid cu cît rămînerea în urmă din trecut a fost pronunţată (tabelul nr. 3).

O comparaţie edificatoare se poate face prin datele din tabelul nr. 3 în care indicatorul cel mai expresiv îl reprezintă evoluţia numărului mediu al muncitorilor industriali din prima

prof. dr. Constantin IONESCU

(Continuare în pag. 31)

AMPLIFICAREA CONTINUĂ A PARTICIPĂRII MASELOR LA CONDUCEREA COLECTIVĂ

DEZVOLTÎND ȘI PERFECȚIONÎND continuu cadrul juridic și organizatoric al participării nemijlocite a oamenilor muncii la elaborarea și înfăptuirea planurilor, la definirea și realizarea programelor de activitate din fiecare unitate — formă superioară de manifestare a democrației muncitorești, partidul are în vedere nu numai asigurarea concordanței dintre relațiile de producție și forțele de producție în rapidă dezvoltare, ci și necesitatea concretă de valorificare cît mai deplină a uriașului potențial de experiență, energie și inițiativă creatoare pe care-l reprezintă înțelepciunea colectivelor de muncă. Antrenarea tot mai largă a oamenilor muncii la conducerea și organizarea activității în centrale și întreprinderi industriale, unități agricole, în instituții, în toate unitățile economico-sociale, definită în Programul P.C.R. ca o caracteristică fundamentală a societății noastre în perioada următoare, oferă cel mai vast cîmp de manifestare puternicei motivații izvorîte din conștiința asupra dublei lor calități, de producători ai tuturor bunurilor materiale și spirituale, și de proprietari ai mijloacelor de producție.

În acest context, instituția reprezentanților aleși ai oamenilor muncii în organele de conducere colectivă ale unităților conferă un caracter de permanență și accentuează autoritatea exercitării dreptului maselor de a-și exprima opinia și de a lua parte la actul de decizie, în conformitate cu interesele și aspirațiile lor, ale întregii societăți — drept a cărui modalitate superioară de expresie o constituie adunarea generală a oamenilor muncii.

Un rol important în cunoașterea și analiza fenomenelor, în adoptarea și aplicarea deciziilor

O INVESTIGAȚIE în unități economice din Capitală a relevat că, în climatul responsabilității colectivelor de muncă pentru gospodărirea patrimoniului încredințat și pentru rezultatele activității desfășurate, **marea majoritate a reprezentanților oamenilor muncii în organele de conducere dau dovadă de conștiință revoluționară și perseverență în îndeplinirea atribuțiilor și mandatului lor.** În contactul permanent și nemijlocit cu muncitorii, maiștrii, personalul de specialitate și administrativ din rîndul cărora sînt aleși, ei sesizează la „sursă" problemele, le aduc în fața consiliilor oamenilor muncii, avînd posibilitatea să contribuie efectiv și eficient. în cunoștință de cauză, la dezbateri, la **adoptarea unor decizii realiste, capabile să mobilizeze întregul potențial tehnico-material și uman la rezolvarea obiectivelor economico-sociale ale unităților respective.** În cadrul C.O.M., aportul lor, ca și al conducătorilor organizațiilor politice, alături de ceilalți membri de drept și de cei numiți, este de natură să elimine pericolul unei interpretări înguste, unilaterale, tehniciste a fenomenelor, să accentueze **corespondența politicii întreprinderii cu interesele economiei naționale.**

Deosebit de important este rolul reprezentanților oamenilor muncii și în **înfăptuirea hotărîrilor conducerii colective**, atît pe baza sarcinilor ce le sînt repartizate individual de către C.O.M., cît și prin activitatea pe care sînt chemați să o desfășoare în vederea informării maselor asupra acestor hotărîri și prin contribuția personală la antrenarea colectivului secției, atelierului, compartimentului etc. pentru realizarea lor. Departe, deci, de a se rezuma la simpla culegere și transmitere în dublu sens a informațiilor — respectiv a propunerilor și a deciziilor — între colectivul de muncă și organul său de conducere, ei intervin, cu autoritatea pe care le-o conferă calitatea de membri ai C.O.M., pentru deplina punere în valoare a acestora.

O serie de acțiuni desfășurate în ultima vreme în industria municipiului București, importante prin țelul vizat, prin rezonanța în sînul tuturor categoriilor de lucrători și prin efectele obținute, s-au bucurat de participarea efectivă a reprezentanților oamenilor muncii, a președinților comitetelor sindicatelor — întemeiată pe cunoașterea realității, a rezervelor, a posibilităților și nevoilor de la locurile de muncă — la fundamentarea, adoptarea și implementarea programelor de măsuri în ce privește reducerea consumurilor de materiale, creșterea suplimentară a productivității, utilizarea mai bună a suprafețelor de producție etc.

La întreprinderea „Vulcan", de pildă, pe baza unor astfel de propuneri, C.O.M. și comitetul sindicatului au alcătuit colective pentru efectuarea unor studii privind croirea rațională a tablelor și profilelor metalice, pentru urmărirea consumului de electrozi, a respectării tehnologiilor de fabricație. Acțiunea de masă declanșată la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" în vederea reducerii deșeurilor și eliminării rebuturilor în procesul de tipărire a permis economisirea, în anul trecut, a 200 tone de hîrtie. Identificarea unor deficiențe în organizarea și aprovizionarea locurilor de muncă a determinat, la Întreprinderea de reparații auto, intervenții în urma cărora indicele de utilizare a fondului de timp a crescut, de la 93.8% în anul 1975, la 95,2% în 1976, cu efecte pozitive în ce privește productia, productivitatea și cîștigul muncitorilor. Reprezentanții oamenilor muncii în organul de conducere colectivă de la Întreprinderea textilă „Dacia" au participat la consultarea individuală a maiștrilor, ajutorilor de maiștri și șefilor de echipă asupra căilor de îmbunătățire a calității în sectoarele de filatură, țesătorie și finisaj, rezultînd un bogat program de măsuri care, analizat în C.O.M., aprobat și aplicat, a dus la înlăturarea unor cauze tehnologice, organizatorice și disciplinare ale defecțiunilor. O propunere provenită din rîndul lucrătorilor de la „Arta grafică" — testarea profesională a tinerilor muncitori la un an de la încadrare și trecerea de la operații simple la operații complexe a celor ce demonstrează un nivel mai ridicat de însușire a meseriei — a eliminat unele locuri înguste în procesul de producție al întreprinderii. La „Grivița roșie" au fost reașezate normele de muncă în unele secții, corespunzător dotării tehnice îmbunătățite.

Paleta largă a preocupărilor, pe care o sugerează aceste exemple, arată că oamenii muncii sînt profund interesați în randamentul social al activității lor, în gospodărirea superioară a resurselor, văzînd în aceasta garanția dezvoltării economice, a înfăptuirii programelor stabilite de partid privind creșterea retribuției, a nivelului lor de trai. Rezultă, de asemenea, în mod evident că principalele probleme economice, tehnice, de conducere și organizare au, în sînul colectivelor de muncă din întreprinderi, o tot mai amplă audiență, mărturie a deschiderii orizontului politic, profesional și de cultură generală.

Climatul adecvat unei antrenări responsabile, unei prezențe tot mai active

ÎN MOD FIRESC, **contribuția exponenților opiniei colectivelor de muncă este cu atît mai activă și mai valoroasă, cu cît ședințele consiliilor oamenilor muncii sînt mai bine pregătite și organizate.** Aceasta se referă la o gamă largă de aspecte : de la stabilirea unei tematici axate pe problemele majore, actuale și de perspectivă, ale unității pînă la gradul de aprofundare al analizelor supuse discuției, la capacitatea lor de a sugera concluzii și de a fundamenta decizii care realmente să aducă îmbunătățiri ; de la difuzarea din timp a materialelor pînă la arta de a conduce dezbaterile ; de la crearea unei atmosfere de lucru pînă la sensibilizarea şi antrenarea responsabilă a tuturor membrilor C.O.M.

Persistenţa, în practica unor organe de conducere colectivă, a felurite abateri de la logica unor asemenea condiţii cuprinde în germene pericolul formalismului şi poate determina reacţii de inhibare a exprimării opiniei.

Complexitatea problemelor — rezultate din atribuţiile legale şi din viaţa de zi cu zi a fiecărei unităţi — pe care le are de rezolvat consiliul oamenilor muncii, în condiţiile unei delimitări uneori mult prea elastice între competenţele acestuia şi cele ale colectivului de conducere operativă, nu justifică tendinţa ce mai apare uneori, de a da activităţii C.O.M. caracterul unei „sesiuni permanente“. Anul trecut, organul de conducere colectivă de la Întreprinderea de stofe de mobilă a ţinut 30 de şedinţe, cel de la Direcţia de poştă a municipiului Bucureşti — 28, cel de la Întreprinderea de distribuire a energiei electrice — 21. O asemenea frecvenţă fără temei obiectiv, un număr prea mare al problemelor înscrise pe ordinea de zi (6—7 la întreprinderea textilă „Dacia“), cu consecinţa firească — prelungirea duratei şedinţelor, nu fac decît să disperseze atenţia şi să estompeze caracterul prioritar al chestiunilor majore, să restrîngă posibilitatea unei examinări aprofundate şi unei rezolvări efective a acestora, să disloce din activitatea curentă cadrele care pregătesc materialele şi care participă la şedinţe. La I.C.L. „Alimentara“ din sectorul 5, dezbaterile în C.O.M. revin la perioade scurte asupra aceleiaşi teme, ceea ce sugerează lipsa de profunzime a analizei şi ineficienţa soluţiilor adoptate, blocînd interesul participanţilor — cu atît mai mult cu cît şedinţele sînt, de regulă, dominate de intervenţiile directorului. La polul opus, cazul Grupului întreprinderilor de industrie locală Ilfov — unde C.O.M. nu a avut, în tot cursul anului 1976, plan de muncă şi s-a întrunit cu totul sporadic — demonstrează superficialitate în considerarea rolului conducerii colective, neînţelegerea spiritului şi nerespectarea literei prevederilor din Legea nr. 11/1971.

Încă sînt situaţii cînd şedinţele fiind anunţate intempestiv, fără a ţine seama de datele programate, iar materialele fiind difuzate doar cu cîteva ceasuri înainte sau chiar în timpul întrunirii C.O.M., reprezentanţii oamenilor muncii nu au timp să se consulte cu cei alături de care lucrează, să întreprindă investigaţii cît de sumare, la locul de muncă, asupra unor elemente legate de temele supuse dezbaterii.

În astfel de împrejurări este explicabil de ce mai întîlnim reprezentanţi ai oamenilor muncii care nu au o prezenţă activă în dezbaterea problemelor şi preconizarea soluţiilor în cadrul acestor şedinţe ale organelor de conducere. La „Vulcan“, „Electroaparataj“, Întreprinderea de stofe de mobilă, Întreprinderea de mecanică fină, Filatura românească de bumbac sînt astfel de reprezentanţi care în tot cursul anului 1976 n-au luat niciodată cuvîntul în şedinţele C.O.M. Fără îndoială că nu numărul, ci calitatea intervenţiilor, a propunerilor şi soluţiilor preconizate reprezintă criteriul de apreciere a aportului individual, dar absenţa totală din discuţii constituie un punct foarte negativ, cu atît mai mult cu cît tocmai din partea împuterniciţilor maselor se aşteaptă în mod deosebit o poziţie activă, competentă, care să exprime opinia oamenilor muncii, o poziţie fermă, intransigentă faţă de neajunsuri şi plină de substanţă concretă atunci cînd se caută soluţii. Mandatul încredinţat de oamenii muncii implică răspundere, atitudine dinamică, principială, competenţă în susţinerea şi rezolvarea problemelor. Neîndeplinindu-şi aceste îndatoriri, patru reprezentanţi în C.O.M. de la Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie“ au fost revocaţi de către adunarea generală a oamenilor muncii, la începutul acestui an, în locul lor fiind aleşi muncitori şi alte cadre care, prin comportarea în producţie şi în activităţile obşteşti, oferă garanţia unei activităţi mai dinamice.

Exponenţi ai conştiinţei muncitoreşti

AŞA CUM PRECIZEAZĂ Programul P.C.R., **promovarea consecventă a principiului conducerii şi muncii colective care asigură îmbinarea armonioasă a răspunderii comune cu răspunderea personală a fiecăruia în elaborarea, adoptarea şi înfăptuirea hotărîrilor, „va contribui la valorificarea tot mai largă a gîndirii şi experienţei oamenilor muncii, a celor mai bune cadre economice, tehnice, ştiinţifice, la ridicarea pe un plan superior a întregii activităţi de organizare şi conducere a producţiei, a vieţii sociale“.**

Diferiţii membri ai consiliului oamenilor muncii pot adopta poziţii diferite în abordarea unei probleme, dar ele nu rezultă din concepţii şi interese principial contradictorii, ci din unghiuri de vedere a căror deschidere mai mare sau mai mică este determinată de sfera preocupărilor, de răspunderile curente şi de alţi factori de influenţă individuală. În cadrul conducerii colective asemenea disparităţi se atenuează reciproc, media ponderată a atitudinilor individuale stînd la baza consensului (legea prevede, de altfel, şi modalitatea de rezolvare a divergenţelor care împiedică adoptarea unei hotărîri).

Însă în timp ce, de pildă, şeful unui compartiment de muncă, membru al C.O.M., aduce cu sine în acest organ deliberativ opinia unui grup restrîns, de cele mai multe ori în chestiuni strict specializate, reprezentanţii oamenilor muncii sînt prin definiţie, ca să spunem aşa, **„specialişti în problemele colectivului“**, îndrituiţi şi obligaţi să sesizeze, să interpreteze, să expună şi să susţină aceste probleme. În această idee, Legea nr. 11/1971, dînd ca limite componenţei consiliului oamenilor muncii al întreprinderii 9 pînă la 25 de membri, stabileşte totodată că numărul reprezentanţilor oamenilor muncii va fi de 3 pînă la 11. Adăugînd acestor cifre pe secretarul organizaţiei de partid, preşedintele comitetului sindicatului şi secretarul organizaţiei de tineret, membri de drept, ajungem la un total ce depăşeşte jumătate din consiliu. Această corelaţie este interpretată uneori divers : la „Electroaparataj“ sînt 9 reprezentanţi ai oamenilor muncii în consiliul ce reuneşte 23 de membri, la Întreprinderea de mecanică fină — 8 din 21. Mărirea acestei ponderi, compensată prin reducerea numărului mebrilor numiţi (ce pot fi oricînd solicitaţi să participe la şedinţe în care se analizează probleme din domeniul lor de resort), ar asigura **reprezentarea mai multor sau chiar a totalităţii secţiilor şi sectoarelor de bază**, ceea ce n-ar fi decît în beneficiul exercitării unei largi conduceri colective.

Alegerea, de către adunarea generală a oamenilor muncii, a reprezentanţilor în organul de conducere este un moment de mare importanţă ; cei ce vor exercita mandatul timp de doi ani trebuie să fie într-adevăr — prin pregătirea politică şi profesională, prin calităţile moral-psihice, prin aria de contacte umane pe care le-o oferă locul de muncă — **capabili de misiunea de purtători ai cuvîntului maselor.** La Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“, toţi cei 7 reprezentanţi fac parte din personalul direct productiv ; la „Arta grafică“ — întreprindere cu profil similar — proporţia este de 2 din 6; la I.C.R.T.I., din 5 reprezentanţi aleşi, 4 sînt cadre TESA. Dacă opţiunile respective sînt sau nu bune, aceasta o spune, probabil, eficienţa activităţii acestor membri şi a respectivelor consilii.

Indiferent însă de specificul muncii lor, **reprezentanţii colectivului vor fi cu atît mai bine înzestraţi pentru o intervenţie eficace, cu cît îşi vor fi însuşit minimul necesar de cunoştinţe în domeniul conducerii şi organizării, al legislaţiei economice, al dreptului muncii** etc. Aceasta îi va ajuta să aprofundeze sensul hotărîrilor conducerii de partid şi de stat, să înţeleagă sarcinile ce revin pentru unitatea respectivă, să descifreze implicaţiile măsurilor propuse de specialişti, să abordeze ei înşişi probleme de esenţă. Se cer multiplicate şi încadrate într-un sistem unitar, organizat, preocupările — pînă acum timide — ale organelor teritoriale ale sindicatelor, ale unor centre departamentale de perfecţionare profesională, privind **instruirea membrilor aleşi ai consiliilor oamenilor muncii** ; proliferarea celor cîteva exemple de pregătire chiar în întreprindere, metodă introdusă de Academia „Ştefan Gheorghiu“ în colaborare cu şcoli interjudeţene de partid, nu poate da decît rezultate din cele mai bune. Investiţia de efort pentru o astfel de înarmare cu noţiuni de bază în ştiinţa conducerii se va dovedi utilă chiar după expirarea mandatului reprezentanţilor oamenilor muncii, căci **o cît mai largă difuzare în masă a acestor cunoştinţe va ridica pe noi trepte nivelul participării colectivelor de muncă la luarea deciziilor şi la înfăptuirea lor.**

APROPIATUL Congres al consiliilor oamenilor muncii, jalonînd direcţiile perfecţionării în continuare a conducerii colective, va oferi reprezentanţilor oamenilor muncii în aceste organe un preţios ghid în activitate. Profilul complex, dinamic al omului muncii proprietar, producător, **participant** — cum preciza tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** — **„la conducerea treburilor economice şi sociale, la însăşi guvernarea ţării“** este definitoriu pentru profundul democratism al orînduirii noastre, pentru dezvoltarea ţării spre culmile progresului şi civilizaţiei socialiste şi comuniste.

Dan CONDREA

Conducerea colectivă în acțiune

Observații pe marginea unei radiografii pe filiera:

CONSULTARE — ANALIZĂ — DECIZIE

Preocupări, inițiative, rezultate

„Dintr-o fabrică veche, cu metode de rutină, întreprinderea de stofe «Proletarul»-Bacău s-a transformat în scurt timp într-o fabrică modernă, a cărei producție este competitivă și pe piața externă“

Caracterizarea aparține Comitetului județean Bacău al P.C.R. Ce o justifică ?

● În primul rînd, **succesele obținute de colectivul întreprinderii.** Îndeplinirii cincinalului 1971—1975 în numai 4 ani și 15 zile i se adaugă rezultatele obținute de la începutul actualului cincinal în realizarea sarcinilor de plan (în %) :

	1976	Sem. I 1977
Producția globală	108,4	105,5
Producția marfă	102,9	103,6
Producția fizică :		
— țesături tip lînă	100,0	102,5
— fire cardate	101,4	104,8
Productivitatea muncii	101,2	102,8
Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă	99,96	99,95*)

*) 5 luni

● În al doilea rînd, **evoluțiile pe care se bazează aceste realizări :** dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție, îmbunătățirea tehnologiilor, ridicarea nivelului profesional al cadrelor — iar ca un corolar, creșterea calitativă a participării de masă a oamenilor muncii, în frunte cu comuniștii, la rezolvarea problemelor fabricii.

Crearea acestor premise, valorificarea lor eficientă includ **o contribuție hotărîtoare a organului de conducere colectivă al întreprinderii.** Folosind un sistem informațional (tablou de bord) sensibil și precis, care asigură urmărirea operativă a principalilor indicatori de plan în unități fizice, consiliul oamenilor muncii, biroul acestuia pot sesiza la timp dereglările ce apar și acționa pentru înlăturarea lor. Dintre deciziile C.O.M., aplicate cu efecte deosebit de rodnice, cităm pentru ilustrarea ariei largi a preocupărilor :

● introducerea la fiecare utilaj tehnologic a unui caiet de evidență a întreruperilor accidentale (cauze, durată) și a reparațiilor efectuate (felul lor, durata) ;
● înființarea de microateliere pentru reparații operative la filatură, țesătorie și finisaj (pe baza unor propuneri din adunarea generală a oamenilor muncii) ;
● lărgirea gamei pieselor de schimb ce se execută în atelierul mecanic propriu, reducînd importul ; ● aplicarea metodei analizei valorii la conceperea produselor noi, a metodei drumului critic în filatura cardată, a altor metode moderne de conducere și organizare (de pildă pentru reamplasarea utilajelor și reorganizarea fluxurilor tehnologice) ; ● includerea calității firelor realizate, între condițiile pentru acordarea integrală a retribuției filatorilor ; ● organizarea unei comisii tehnice cu sarcina de a stabili soluții pentru lichidarea stocurilor de bucăți cu ciclul de fabricație depășit în sectorul de finisaj ș.a.

Trebuie remarcate **spiritul responsabil și consecvența cu care C.O.M. fructifică propunerile lucrătorilor, urmărește realizarea lor și a propriilor sale hotărîri :**

	Total	Realizate în termen
Hotărîri ale C.O.M.		
— anul 1976	97	97
— trim. I 1976	16	16
Propuneri în adunarea generală		
— sem. II 1976	24	24
— trim. I 1977	55	53

Un element de bază al eficienței conducerii colective : stilul și metodele de muncă

CINE DECIDE?

Nenumărate alte exemple arată cu aceeași forță de convingere **cît de important este rolul atribuit conducerii colective a unităților economice, cît de cuprinzătoare este problematica de resortul acesteia.**

În exercitarea rolului ce-i revine, **conducerea colectivă își integrează tot mai mult metodele și tehnicile moderne de conducere,** care-i oferă **instrumente științifice de analiză și decizie.** (La Întreprinderea de șuruburi din Tîrgu Secuiesc, de pildă, comitetul oamenilor muncii folosește larg elemente din metodele de conducere prin obiective, prin bugete, prin sisteme, prin excepție, pe baza cărora și-a elaborat un model strategic adaptat condiției de unitate nouă, cu perspective de intensă dezvoltare.) Independent însă de existența unui asemenea suport, capacitatea de eficiență a consiliilor oamenilor muncii depinde în mod decisiv de **stilul și metodele lor de muncă sub raport relațional,** de nivelul la care activitatea lor reflectă concepția fundamentală a conducerii colective — aceea de **a sintetiza opinia masei, pentru a acționa în numele acesteia și cu ajutorul ei în vederea respectării comenzii sociale exprimate în indicatorii planului.**

În stabilirea principalelor probleme pe care le include în planurile sale de muncă trimestriale, C.O.M. de la Întreprinderea de porțelan de menaj Alba Iulia pornește de la propunerile făcute de lucrători în adunările generale, în grupele sindicale, de la sugestiile consiliului de control muncitoresc și ale consiliilor pe domenii, de la cerintele exprimate de propriii săi membri. S-a dovedit utilă și metoda practicată de C.O.M. de la întreprinderea „Unirea“ din Cluj-Napoca — de a solicita lucrătorilor, prin anchete, părerea despre problemele presante din activitatea unității și a sectoarelor, care să fie luate în discuție.

Un moment deosebit de important în pregătirea analizelor, deci și în fundamentarea deciziilor, îl constituie **informarea membrilor consiliului oamenilor muncii asupra stadiului de rezolvare a sarcinilor economice și sociale ale unității.** Metodele utilizate diferă. La Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Zlatna, la jumătatea primei decade a fiecărei luni C.O.M. se întrunește într-o ședință operativă de informare asupra rezultatelor din luna precedentă, ceea ce ajută la formarea unei optici obiective în abordarea problemelor supuse dezbaterii în ședința ordinară. Un sistem mai elaborat funcționează la Întreprinderea de construcții siderurgice Hunedoara, unde se folosește, la pregătirea și urmărirea producției, cercetarea operațională ; pe baza unui formular prelucrat pe calculator se asigură cunoașterea la toate nivelele ierarhice — de la șeful formației de lucru pînă la director — a sarcinilor și realizărilor zilnice, a depășirilor și cauzelor rămînerilor în urmă, astfel încît măsurile de remediere pot fi lesne deduse.

Practica a confirmat utilitatea organizării dezbaterilor în consiliul oamenilor muncii pornind de la studii și analize prezentate în **mai multe variante de soluționare,** relevîndu-se pentru fiecare din ele eficiența sub raportul mai multor parametri cu influență reciprocă. La Întreprinderea de porțelan Alba Iulia, deja menționată, se recurge în acest scop la metode specifice — analize de corelație, metode operaționale, studii ale procesului muncii. Materialele supuse discuției sînt însoțite, la Combinatul metalurgic Reșița, de prezentarea unor grafice, diagrame, diapozitive, care înlesnesc o apreciere de ansamblu. În schimb la Trustul de construcții industriale Craiova, unde doar puține materiale de analiză dau variante de soluții, multe decizii sînt adoptate fără aprofundarea necesară, nu întîmplător 64% din hotărîrile adoptate de C.O.M. conțin generalități sau se referă la obligații legale de serviciu și nu precizează termene de aducere la îndeplinire.

Specifică unităților cu sectoare dispersate teritorial, forma de contact cu masele, practicată de C.O.M. de la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Nehoiu (Buzău) — de a ține ședința, cel puțin o dată pe trimestru, la unul din sectoarele de exploatare sau industrializare — oferă conducerii colective o cunoaștere apropiată a realităților. Merită a fi relevată, de asemenea, experimentarea la G.I.I.L. Timișoara a unei modalități de organizare a participării la conducere la nivele inferioare : instituirea unor colective de conducere la nivelul atelierului (șeful de atelier, 2—3 muncitori fruntași, secretarul de partid, secretarul U.T.C., organizatorul grupei sindicale), cu atribuții precis delimitate de cele ale conducătorului subunității.

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

O oglindă a muncii C.O.M. : problematica analizelor

CE SE DECIDE?

În 15 ședințe curente și 5 extraordinare, ținute în anul 1976 și trimestrul I 1977, consiliul oamenilor muncii de la „Electroputere"-Craiova a adoptat 325 de hotărîri și decizii, dintre care 77% cu termene concrete de realizare, iar restul cu caracter permanent. Structura lor este redată în grafic :

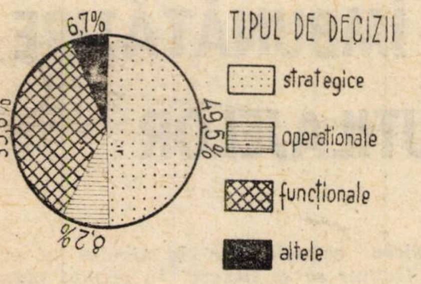

După cum se constată, deciziile de ordin strategic ocupă un loc corespunzător, justificat de perspectiva dezvoltării unității. Cele cu caracter funcțional demonstrează, la rîndul lor, preocuparea pentru o fundamentare mai precisă a acțiunilor subordonate îndeplinirii sarcinilor de plan, utilizării mai bune a capacităților de producție și asimilării de noi produse, ele fiind elaborate pe baza unor studii la efectuarea cărora au fost atrași mulți specialiști din unitate. Dar repetarea unor analize pe aceeași temă poate sugera insuficienta lor aprofundare.

Bineînțeles, frecvența revenirii asupra aceluiași capitol de probleme depinde de mulți parametri, printre care situația concretă a unității, calitatea intervenției C.O.M., responsabilitatea factorilor de execuție etc. tabelul nr. 1 redă această frecvență, pe domenii tematice, la 3 întreprinderi industriale din județul Vrancea ; variațiile de la o unitate la alta se înscriu, după cum se observă, într-un ecart minim — de unde rezultă că, **indiferent de profilul producției, focalizarea atenției este similară.**

Reflectarea obiectivelor strategice ale întreprinderii în planul de muncă și în structura hotărîrilor consiliului oamenilor muncii impune însă o desfășurare neliniară a ponderii diferitelor probleme ; de la o perioadă la alta apar pe rol, cu o greutate specifică decisivă, alte arii de preocupări. Planul pe 1977 pune în fața colectivului întreprinderii „1 Mai" Ploiești două sarcini de prim ordin : creșterea exportului, reducerea cheltuielilor materiale și de muncă. În mod corespunzător, din cele 628 de măsuri pe care le cuprind hotărîrile adoptate de consiliul oamenilor muncii în trimestrul I, se referă la :

— creșterea productivității muncii — 18,9%,
— reducerea cheltuielilor de producție — 29,3%,
— îmbunătățirea parametrilor calitativi ai producției — 11,9%,
— reducerea consumului de metal — 12,7%,
— autoutilare — 8,8%.

Tabelul nr. 1

Gruparea pe teme a problemelor discutate în ședințele C.O.M. de la 3 întreprinderi din județul Vrancea (1976 + trim. I 1977)

Domenii tematice	I.D.S.M.S.A. Focșani[x)]	Intr. confecții Focșani	Intr. materiale constr. Odobești
producție	7	5	9
investiții - dezvoltare	1	2	4
red. consumuri specifice	3	2	5
calitatea produselor	2	3	3
introd. progres. tehnic	1	1	1
real. param. proiectați, folos. capacit. producție	2	1	2
protecția muncii	1	2	3
disciplina în producție	1	2	2
analiza unor compartim. funcționale	3	3	4
îndeplinirea hotărîrilor stabilite anterior	2	2	3

[x)] Intreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare

CUM SE DECIDE?

Anul trecut, C.O.M. de la Întreprinderea de piese auto Iași a ținut 29 de ședințe, din care 17 în afara planului de muncă. Deși necesitățile urgente, legate de dezvoltarea întreprinderii și de schimbarea profilului său (cu implicații în ce privește pregătirea fabricației, asimilarea de produse noi, modificări tehnologice) pot explica această situație, întrunirea organului de conducere colectivă la intervale medii de 12—15 zile, pare, totuși, prea frecventă.

Pentru asigurarea eficienței conducerii colective, în speță a C.O.M., este extrem de importantă departajarea judicioasă a sarcinilor între acest organ, biroul său și responsabilitățile cadrelor de conducere. De exemplu, consiliul oamenilor muncii de la Combinatul de celuloză, hîrtie și fibre artificiale Brăila a stabilit — în conformitate cu Legea nr. 11/1974, Legea nr. 9/1974 și H.C.M. nr. 1 885/1970 — nomenclatoare detaliate de probleme în competența de analiză și aprobare a C.O.M., respectiv a colectivului de conducere operativă. Datorită acestei delimitări, consiliul s-a putut concentra asupra problemelor majore, adoptînd în decurs de un an doar 18 hotărîri (17 realizate în termen), din care unele sub forma unor cuprinzătoare programe de măsuri — de pildă cele privind îmbunătățirea calității celulozei și celofibrei, pregătirea și perfecționarea cadrelor etc., evitînd o dispersare dăunătoare pe probleme minore sau de rutină.

Sînt încă numeroase cazurile cînd ordinea de zi a ședințelor C.O.M. este supraîncărcată, datorită fie unei selecții nejudicioase, fie tolerării tendinței unor șefi de compartimente de a transfera responsabilitatea, supunînd conducerii colective probleme ale activității curente care constituie propria lor sarcină de serviciu, fie practicii unor cadre de conducere din ministere și a unor organe specializate de control, de a cere discutarea în C.O.M. a unor chestiuni de competența biroului acestuia, a conducătorului unității sau chiar a compartimentelor funcționale.

Este concludentă în acest sens analiza caracterului celor 72 de măsuri adoptate în trimestrul I a.c. de către consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina. Dintre ele au reprezentat :

— 4,2% intervenții la organele ierarhice superioare și în exterior ;
— 2,8% stabilirea de termene pentru întocmirea unor planuri de măsuri ;
— 22,2% sarcini curente ale diferitelor compartimente ;
— 59,8% aprobări și delegări date C.O.M. (93% dintre ele privind contestații la sancțiuni și aprobarea de credite pentru locuințe) ;
— 8,2% măsuri de competența directă a C.O.M. ;
— 2,8% altele.

Întrucît actualele prevederi normative pot da naștere la interpretări variate privind competențele acordate consiliului oamenilor muncii, biroului acestuia și directorului, apare necesară o mai bună clarificare a lor, cu o eventuală reașezare a unor atribuții, în scopul de a armoniza sistemul de funcționare a conducerii colective cu nevoile soluționării operative a unor chestiuni curente.

Activitate perseverentă pentru înfăptuirea hotărîrilor

Analiza problemelor, adoptarea deciziilor reprezintă, în activitatea consiliilor oamenilor muncii, numai partea — să zicem de „programare-lansare". **Hotărîtoare este activitatea susținută a conducerii colective pentru înfăptuirea acestor hotărîri, pentru obținerea rezultatelor scontate.**

Cu titlu exemplificativ, în tabelul nr. 2 se arată ce s-a întîmplat cu hotă-

Tabelul nr. 2

Situația realizării hotărîrilor adoptate de consiliile oamenilor muncii de la 10 întreprinderi industriale

	Nr. hotărîri adoptate	Realizate		Nerealizate
		La termen	Termen depășit	
- Combinatul chimic Tîrnăveni	361	353	5	3
- Intr. construcții de mașini Reșița	169	134	17	18
- "Electrocontact" Botoșani	80	46	18	16
- Combin. prelucr. lemnului Arad	228	198	30	-
- Intr. autoturisme Pitești	131	91	28	12
- Comb. lianți și azbociment Fieni	97	91	5	1
- "Textila" Galați	98	76	22	-
- Intr. minieră Motru	67	38	22	7
- Intr. fier Vlăhița	100	66	8	26
- Intr. electrocentrale "Porțile de Fier" Drobeta- T.-Severin	89	77	12	-

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 19)

În lumina hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R.

VALORIFICAREA REZERVELOR DE ÎMBUNĂTĂŢIRE A FOLOSIRII MAŞINILOR ŞI UTILAJELOR

Cît timp sînt folosite utilajele, cît stau fără să producă în cele 24 de ore ale zilei, ce producție suplimentară se obține prin utilizarea lor peste prevederi, sau, dimpotrivă, ce se pierde prin exploatarea lor nerațională, reprezintă probleme deosebit de actuale pentru fiecare întreprindere în cadrul preocupărilor permanente de îndeplinire a sarcinilor de plan, de sporire a productivității muncii.

Desigur, fiecare întreprindere are profilul ei de producție, în care acționează factori specifici de stimulare sau frînare a utilizării într-un grad înalt a mașinilor și instalațiilor, a timpului de lucru. În toate unitățile economice, însă, preocupările pentru folosirea capacităților la nivelul și peste prevederile de plan, trebuie să se situeze în primul plan al atenției. Menirea analizei economice este în acest context ca, plecînd de la realitățile concrete ale unui anumit proces de fabricație, să identifice căi de acțiune, să ofere sugestii pentru măsuri cu valabilitate și aplicabilitate largă, care să conducă și în alte întreprinderi la o exploatare rațională a utilajelor. În acest număr, prezentăm o investigație efectuată la Întreprinderea mecanică navală din Constanța.

În analiză, corelația sarcini de plan – capacități disponibile

ANALIZA nivelului activității desfășurate în această întreprindere în prima parte a anului evidențiază o preocupare constantă, soldată cu rezultate bune în îndeplinirea sarcinilor de plan. **Pe primele 5 luni din 1977 planul producției-marfă a fost realizat în proporție de 100,6%, iar numărul mediu scriptic de lucrători înregistrat s-a situat cu 2,3% sub nivelul prevederilor.** În aceste condiții, îndeplinirea sarcinilor de plan a fost realizată, în principal, prin îmbunătățirea substanțială a indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor din dotare. **Față de 1976, în acest an gradul de folosire a zestrei tehnice din dotare este mai mare cu circa 30%.**

Această creștere a fost obținută prin intensificarea acțiunii de recrutare și calificare prioritară a forței de muncă în acele meserii care să permită o folosire intensivă a utilajelor de bază, prin introducerea lucrului în trei schimburi la atelierele de prelucrări mecanice și confecții S.D.V., întărirea asistenței tehnice în schimbul III, prin folosirea „productivă“ a ucenicilor din anul II și III la lucrul direct pe mașini sub supravegherea unor muncitori calificați, cu multă experiență ș.a. Măsurile menționate, precum și altele, au permis ca, în luna mai, sarcina generală de a se atinge un indice minim de utilizare de 85% să fie realizată și chiar depășită. Cu toate acestea, situația existentă în celelalte luni a făcut ca, pe total întreprindere, **în perioada 1 ianuarie—31 mai 1977, indicele realizat de folosire a utilajelor de bază să se situeze sub prevederile de plan cu 2,2 procente.**

Așa cum rezultă din tabel, la realizările globale, privind gradul de utilizare a zestrei tehnice din dotare, diferitele grupe de utilaje nu au adus o contribuție uniformă. Apare evident că, în timp ce la mașinile de alezat și frezat, la mașinile de frezat universale, la cele de prelucrat roți etc., prevederile au fost depășite, se constată — în perioada analizată — **o nerealizare a indicilor planificați la mașinile de rectificat, la strungurile paralele** etc. Dacă în aceste cazuri neîndeplinirile se situează doar cu cîteva procente sub prevederi, trebuie arătat că la mașina de frezat portal nivelul de utilizare atins este cu foarte mult mai mic decît nivelul planificat. Cum este posibil să stea, practic, nefolosit un asemenea utilaj nou, unicat, care a însemnat, desigur, o cheltuială mare pentru întreprindere ? De ce nu sînt folosite la întreaga capacitate toate mașinile și utilajele ?

Dacă ținem seama de faptul că planul producției-marfă a fost realizat și depășit, în timp ce indicii de exploatare ai unor categorii de mașini și utilaje și cei pe total întreprindere se situează sub prevederi — și uneori cu multe procente — se poate pune problema **modului în care au fost corelați de la bun început diverși indicatori din planul întreprinderii.** Dacă cu o astfel de utilizare a capacităților întreprinderea și-a realizat și depășit sarcinile de producție, este firesc să ne întrebăm : **cît s-ar fi putut obține în plus dacă mașinile și utilajele ar fi fost folosite la nivelul prevederilor ?** În explicarea unei astfel de situații prea multe alternative nu există : ori sarcinile au fost fundamentate cu mai puțină atenție în ce privește corelarea lor cu disponibilitățile reale de producție, ori indicatorii global valorici ai producției ascund — și în acest caz — alte influențe (neprecizînd exact efortul propriu al întreprinderii), ori producția valorică obținută la unele utilaje a „compensat“ nerealizările obținute la alte categorii de mașini. Probabil că fiecare variantă a avut o contribuție deloc neglijabilă.

Dat fiind însă că beneficiarii au nevoie de produsele fizice a căror realizare efectivă apare imposibilă fără aportul stabilit prin plan al fiecărui utilaj, **apare necesară o sporire a preocupărilor existente în această întreprindere pentru o riguroasă fundamentare a indicilor de utilizare a capacităților de producție care, odată stabiliți, să fie cu strictețe respectați la fiecare categorie de mașini.**

Influențe obiective și subiective în asigurarea forței de muncă

SIGUR, la prima vedere, neutilizarea cu un procent a mașinilor sau existența unui singur utilaj care nu lucrează într-o întreprindere, pot să nu releve adevărata însemnătate a utilizării integrale a timpului de lucru, a folosirii tuturor utilajelor cel puțin la nivelul sarcinilor de plan. Pentru a nu face simple aprecieri generale, trebuie arătat că, pe zi, timpul care se irosește cu nefuncționarea tuturor utilajelor la nivelul prevederilor nu înseamnă numai realizări fizice de multe mii de lei, ci și pagube serioase în buna desfășurare a activității beneficiarilor. În aceste condiții, analiza cauzelor care conduc la nerealizarea indicelui planificat de utilizare a capacităților de producție prezintă o importanță deosebită :

1 **Neasigurarea corespunzătoare cu forță de muncă calificată** reprezintă principalul obstacol în folosirea în grad înalt a capacităților de producție. Dezvoltarea continuă, în ritm accelerat a dotării Întreprinderii mecanice navale din Constanța cu noi mașini și utilaje nu și-a găsit, din păcate, o reflectare corespunzătoare în operativitatea cu care ar fi trebuit asigurate cadrele calificate necesare. Situația prezentată se datorește preocupărilor uneori prea puțin insistente de a atrage din vreme numărul de lucrători necesar, dar și faptului că, pînă în acest an, întreprinderea nu a dispus de un centru propriu de școlarizare a cadrelor pe meserii specifice. Calificarea a peste 80% din muncitori prin cursuri de scurtă durată la locul de muncă, coroborată cu unele întîrzieri în construirea unui nou cămin pentru nefamiliști au condus și ele la încetinirea ritmului asigurării cadrelor.

O altă rezervă ce poate fi folosită este sugerată de **analiza utilizării timpului de muncă disponibil.** Deși pe primele 5 luni a.c. indicele de utilizare planificat a fost depășit, atingînd un nivel de 97,2%, nu trebuie neglijată rezerva pe care o oferă fondul de timp nefolosit, în care învoirile și absențele nemotivate se înscriu ca o participare de circa 5 000 om-ore.

2 **Calitatea și operativitatea în executarea reparațiilor reprezintă o altă problemă.** Datorită calificării mai scăzute a anumitor categorii de muncitori se ajunge la multe defecțiuni accidentale și, deci, la stagnări ale utilajelor de producție care nu pot fi remediate operativ din lipsa unor piese de schimb necesare. Desigur, limitarea la a constata aceste neajunsuri nu oferă nici o soluție de îmbunătățire a situației.

Pentru aceasta, în întreprindere se cere intensificată acțiunea de ridicare pe multiple planuri a cunoștințelor profesionale ale tinerilor muncitori, de asimilare masivă și operativă a pieselor de schimb necesare efectuării în cel mai scurt timp a unor reparații de înaltă calitate. Fără îndoială că, în direcția menționată, alături de efortul propriu se impune **amplificarea ajutorului pe care centrala industrială trebuie să-l acorde pentru ca furnizorii de piese de schimb să-și achite ritmic obligațiile de livrare față de Întreprinderea mecanică navală din Constanța** conform prevederilor din contractele economice.

În prezent, **ponderea personalului indirect productiv și de deservire reprezintă circa 14% din totalul muncitorilor.** Specialiștii întreprinderii apreciază că la această cifră s-a ajuns ca urmare a preocupărilor existente în această unitate economică pe linia întăririi activității de reparație și întreținere a utilajelor. Desigur, este o necesitate firească să se ia toate măsurile pentru creșterea perioadei de bună funcționare a mașinilor și utilajelor, în cadrul căreia întărirea activității de întreținere și reparare a mijloacelor fixe productive joacă un rol deosebit de important.

Problema poate fi și trebuie pusă însă și invers. Oare strategia de a ridica gradul de utilizare al capacităților prin sporirea personalului indirect productiv și de deservire destinat reparațiilor nu contribuie de fapt la crearea unor rezerve de cadre care rămîn nefolosite productiv ? Remediul cel mai eficace în ridicarea gradului de folosire a mașinilor și utilajelor nu trebuie să-l constituie, ca obiectiv prioritar, întărirea activității de reparații atunci cînd este vorba de defecțiuni accidentale numeroase ; trebuie acționat cu toată energia în primul rînd asupra cauzei acestor defecțiuni, și anume gradul mai scăzut de calificare al unor muncitori, prin sprijinirea îmbogățirii continue și operative a cunoștințelor profesionale, prin întărirea răspunderii personale față de munca prestată. Tactica acțiunilor postoperative se cere înlocuită cu măsuri preventive care să ridice gradul de utilizare a capacităților prin folosirea rațională și menținerea lor pe termen cît mai lung în stare de funcționare prin evitarea la maximum posibil a defecțiunilor accidentale, a căror reparație imobilizează în prezent numeroși muncitori auxiliari și de deservire. Atragerea acestora în circuitul producției, diminuarea „căderilor" în exploatare a utilajelor printr-o acțiune mult mai energică de ridicare a nivelului cunoștințelor profesionale al celor ce folosesc mașinile ar putea aduce, evident, o creștere cu mult mai substanțială a gradului de utilizare a zestrei tehnice din dotare decît prin sporirea personalului auxiliar și de deservire destinat remedierii reparațiilor accidentale.

3 În fine, **asigurarea asistenței tehnice este o altă problemă nerezolvată în prezent,** care afectează eficiența cu care sînt folosite capacitățile productive în schimburile II și III. După părerea specialiștilor întreprinderii, în această direcție lipsa de maiștri generează numeroase neajunsuri. Dacă asigurarea cu muncitori calificați, dacă utilizarea integrală a timpului de lucru se lovea uneori de acțiunea nefavorabilă a unor cauze obiective, în ce privește asigurarea maiștrilor necesari — mai ales în lumina noii legi — întreaga răspundere o poartă întreprinderea. Stă în puterea ei și trebuie să acționeze din vreme, mai energic, pe baza unor programe judicios întocmite, care să includă și necesitățile perspectivei pentru asigurarea cu maiștri a schimburilor II și III la nivelul necesităților, pentru pregătirea corespunzătoare a acestor organizatori și conducători nemijlociți ai formațiilor de lucru.

Gradul de utilizare a mașinilor

%

Categoria de mașini	Realizat față de plan în luna mai a.c.	Realizat față de plan în primele 5 luni a.c.
Mașini de alezat și frezat	114,9	114,9
Mașini de frezat universale	122,1	111,1
Mașini de frezat verticale	87,7	107,8
Strunguri paralele	102,6	98,1
Strunguri carusel	97,2	100,4
Mașini de prelucrat roți	107,0	112,2
Mașini de danturat conic	104,6	105,7
Mașini de rectificat	97,0	97,2

Semnificațiile unei dinamici

EVIDENT, problematica utilizării la un nivel mai înalt a capacităților de producție este cu mult mai vastă. Fără a avea pretenția unei enumerări exhaustive, trebuie arătat că se cere acționat cu mai multă energie pentru asigurarea tuturor condițiilor de extindere și generalizare a schimburilor II și III, folosirea integrală a timpului de lucru, ridicarea calificării și policalificării cadrelor, amplificarea realizării prin autodotare a unor dispozitive care să conducă la creșterea randamentului utilajelor, efectuarea la timp și de calitate a reparațiilor planificate, organizarea superioară a producției și a muncii, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă etc. În acest fel, prin folosirea eficientă, intensivă și extensivă a utilajelor, se asigură premise însemnate de realizare ritmică și integrală a planului de producție, de sporire într-un grad mai înalt a productivității muncii.

Bogdan PĂDURE

Investiții

INDUSTRIALIZAREA LUCRĂRILOR LA BAZA ACCELERĂRII RITMULUI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

Realizarea în ritm accelerat a importantului volum de locuințe necesare pentru satisfacerea cerințelor populației presupune mobilizarea largă a tuturor factorilor ce pot contribui la aceasta. Așa cum este și firesc, la darea în folosință la vreme a celor circa 40 000 de noi apartamente prevăzute în planul pe acest an în municipiul București, un aport substanțial urmează să-l aducă introducerea largă a progresului tehnic în toate fazele de realizare a obiectivelor, de la concepție-proiectare și pînă la finisarea lucrărilor.

În cincinalul revoluției științifice și tehnice, creșterea cea mai substanțială a productivității muncii se va realiza în primul rînd prin industrializarea construcțiilor, prin transformarea în tot mai mare măsură a muncii de pe șantier într-o variantă a muncii industriale. Desigur, industrializarea construcțiilor presupune un proces complex, cu etape succesive sau simultane, o bună coordonare a eforturilor pentru modernizarea concepției și a proiectării, creșterea gradului de tipizare, prefabricarea integrală și a unor detalii și elemente ale construcției, introducerea tehnologiilor moderne de execuție și a materialelor ușoare, eficiente, dezvoltarea mecanizării complexe și a automatizării producției de construcții etc.

Evoluții în procesul industrializării construcțiilor

DATĂ FIIND contribuția esențială la eliminarea în mare măsură a caracterului sezonier al muncii, la permanentizarea muncitorilor și ușurarea muncii acestora, la scurtarea termenelor de punere în funcțiune și creșterea productivității muncii, la lucrările de investiții industriale — și cu aceeași acuitate la cele de locuințe — se pune problema accelerării procesului de industrializare a construcțiilor. Pentru atingerea acestui obiectiv este neapărat necesar ca preocupările pentru industrializare să înceapă încă din faza de concepție și proiectare a noilor ansambluri de locuințe.

În țara noastră cercetările efectuate în domeniul construcțiilor au urmărit și au reușit să asigure în proiecte soluții de creștere a gradului de industrializare, diminuînd ponderea lucrărilor de construcții-montaj în totalul investițiilor, prin promovarea utilizării panourilor mari de beton în construcția de locuințe, prin dezvoltarea tipizării și diversificării elementelor de construcție, prin crearea de noi materiale de construcții etc. Cu toate succesele înregistrate, trebuie arătat că **în acest domeniu mai sînt încă multe rezerve nevalorificate.** Anumite soluții oferite de cercetare și unele institute de proiectare au avut și au un grad redus de industrializare, dezvoltarea capacităților de prefabricare nu a fost întotdeauna corelată cu sarcinile de creștere în ritm rapid a productivității muncii.

În municipiul București de pildă, gradul de industrializare a secțiunilor clădirilor de locuințe a scăzut de la 94,0% în 1973 la 86,3% în 1976, ajungînd abia în 1977 la 74,6%. Analiza efectuată a relevat că, în ultimii ani, au fost elaborate și adoptate uneori soluții constructive cu un consum mare de manoperă. Coroborînd aceste cifre cu consumul de manoperă din devize se pot desprinde cîteva concluzii :

- **Au fost proiectate uneori secțiuni cu un consum mare de manoperă.** În 1976, de pildă, au fost realizate circa 35% din totalul apartamentelor cu un consum mediu de peste 30 ore pe un metru pătrat arie desfășurată.
- **Consumul mediu efectiv de ore/mp arie desfășurată a crescut continuu, de la 25,84 în 1975 la 26,5 în 1976 și la 27,10 în 1977.** Influența negativă a acestei creșteri s-a exercitat și pe planul măririi necesarului de forță de muncă la unele meserii deficitare (dublarea numărului zidarilor, al dulgherilor etc.).

Cauzele acestei stări de lucruri rezidă **în gradul scăzut de industrializare a betonului (pondere redusă a apartamentelor integral prefabricate), în gradul mic de finisaj al elementelor prefabricate ce sosesc pe șantiere, în volumul foarte mare al lucrărilor de zidărie ce se execută la locuințe.** În această ordine de idei se cere arătat faptul că, dacă la construcțiile de locuințe în general, ponderea apartamentelor integral prefabricate la nivelul ramurii de construcții a crescut de la 5% în 1960 la peste 21% în 1977, iar în anumite județe (Timiș, Cluj), la peste 40%, la unitățile Centralei de construcții montaj din București ponderea apartamentelor integral prefabricate a scăzut substanțial față de 1971.

Ponderea apartamentelor integral prefabricate în București

Anii	Număr de apartamente integral prefabricate	Ponderea apartamentelor integral prefabricate față de total apartamente
1971	7.500	43,5
1972	7.328	41,0
1973	8.752	37,5
1974	6.620	25,6
1975	6.582	19,5
1976	4.610	15,5
1977	6.000	17.5

- Din analiza secțiunilor de construcții folosite în perioada 1971—1977 a rezultat că **cele mai reduse consumuri de manoperă se înregistrează la sistemul constructiv în panouri mari și la sistemul mixt** (pereți de beton armat turnat în cofraje metalice plane, cu planșee și fațade prefabricate, fațade și pereți despărțitori din elemente ușoare, finisate în fabrică), iar cele mai ridicate consumuri apar la sistemele în cadre unicate, glisante și zidărie portantă. La aceste sisteme, consumul de manoperă pe mp arie desfășurată este aproape dublu față de soluțiile prefabricate. Iată, deci, o direcție de acțiune în care cercetarea, proiectarea, industria materialelor de construcții trebuie să depună un efort sporit pentru amplificarea acțiunii de realizare a locuințelor din panouri mari prefabricate și cu alte soluții îmbunătățite, cu un consum redus de manoperă — condiție fundamentală a realizării programului de creștere în ritm rapid a productivității muncii în actualul cincinal și în perspectivă.
- A existat uneori o **necorelare parțială între prevederile din proiecte,** pe de o parte, **și dezvoltarea producției de prefabricate, găsirea și utilizarea unor noi materiale eficiente,** pe de altă parte. Pentru introducerea rapidă în proiectare a materialelor noi, **se cer reactualizate anual cataloagele de materiale de construcții privind sortimentul și volumul producției acestora.** La fel de adevărat este însă și faptul că o serie de produse noi, cunoscute, nu au fost introduse în proiectare, deși ar fi condus la economii substanțiale de manoperă. Cercetarea, la rîndul ei, trebuie să aducă o contribuție mai mare în ceea ce privește găsirea unor soluții noi la nivelul cerințelor. Introducerea unor pereți despărțitori mai eficienți, de pildă, se desfășoară încă în ritmuri prea lente, deoarece în afară de fișiile de beton celular autoclavizat (BCA) paleta soluțiilor introduse în execuție a rămas la acest capitol nesatisfăcătoare.

Din situația prezentată rezultă că o preocupare centrală a tuturor factorilor implicați trebuie să o constituie **creșterea ponderii manoperei executate în fabrici și poligoane.**

De aceea, apare necesar ca **la panourile exterioare finisajele să fie executate în fabrică** (beton decorativ, betoane aparente cu modele din material plastic) **și să fie livrate cu tîmplărie montată și vopsită. Realizarea panourilor pentru pereți interiori și exteriori cu un grad înalt de finisare industrială ar conduce la creșterea productivității muncii cu 15%.**

O soluție eficientă — construcțiile din elemente spațiale complet finisate

MULTĂ VREME se credea că limita superioară a industrializării o constituie clădirile executate din panouri mari. Faptul că montajul panourilor necesită însă îmbinări delicate (care se efectuează îndeosebi de către alte întreprinderi decît producătorul), iar lucrări de finisare și instalații se execută pe șantiere, deci în multe puncte de lucru, cu mijloace mai puțin avansate, face ca și acest sistem de construcții să nu folosească în măsură suficientă multe din avantajele pe care le oferă industrializarea.

Un remediu adecvat al neajunsurilor semnalate îl constituie **sistemul de construcții din elemente spațiale de dimensiuni mari sau mijlocii, complet sau parțial finisate, cu instalații montate** și care doar se asamblează pe șantiere cu un utilaj corespunzător, fapt ce prezintă mai multe avantaje : comportare superioară la sarcini seismice, îmbinări și etanșeizări mai sigure și mai simple decît la panourile mari, trecerea a peste 90% din operațiunile de pe șantiere în fabrică, cu ritm de producție industrializată, cu toate avantajele care decurg din aceasta. Folosirea elementelor spațiale în construcția de locuințe permite, în funcție de variantele de montaj folosite, să se obțină forme de clădiri cu plastică foarte variată.

Construirea în 1976 a mai multor sute de apartamente în municipiul Craiova a evidențiat avantajele deosebite ale acestui sistem. Montajul unui bloc de locuințe cu P+4 etaje se realizează în circa 3 săptămîni de la începerea montajului primului element. Consumul total de manoperă la șantiere s-a evaluat la 5,3 ore/mp arie desfășurată, din care 3,3 ore/mp arie desfășurată pentru infrastructură (soluție monolit) și 2 ore mp/arie desfășurată pentru suprastructură (montajul elementelor prefabricate, îmbinarea lor și racordarea instalațiilor între elemente).

Calculele economice de eficiență asupra procedeului de construcție a locuințelor cu elemente spațiale comparativ cu sistemul actual de execuție cu panouri mari, a pus în evidență **avantajele noului sistem :**

— consumul total de manoperă în fabrică și pe șantiere se reduce cu circa 20—25% ;

— durata de execuție pe șantiere a construcțiilor cu 4 nivele se diminuează cu circa 70% ;

— costul apartamentelor în ambele procedee este același, iar calitatea execuției este superioară în procedeul cu elemente spațiale, deoarece 80% din volumul total al lucrării se execută la fabrică, unde sînt condiții mai bune de lucru și se poate exercita o supraveghere mai atentă.

Datorită avantajelor deosebite, **procedeul de construcții din elemente spațiale se cere a fi extins în țara noastră.** Pentru a se obține rezultate favorabile, este necesar să se inițieze un program complex de asimilări de tehnologii și utilaje, precum și materiale și subansambluri eficiente. În acest scop, ar putea fi luată în discuție oportunitatea următoarelor măsuri :

— stabilirea unui program de perspectivă privind realizarea unor fabrici moderne (în principalele zone ale țării) cu capacități de producție de 600—1 000 apartamente pe an;

— continuarea lucrărilor de cercetări pentru extinderea elementelor spațiale la clădiri cu mai multe nivele, ca și la construcții în mediul rural ; realizarea de locuințe cu confort sporit și partiuri flexibile, introducerea unor finisaje superioare, perfecționarea procedeelor de fabricație pentru reducerea, în continuare, a consumului de manoperă, asimilarea unor noi mijloace de transport și montaj cu capacități sporite, care să conducă la reducerea costurilor clădirilor.

O altă problemă care trebuie supusă dezbaterii specialiștilor o constituie **posibilitatea realizării în perspectivă de către producătorul de prefabricate și a montajului panourilor mari,** iar constructorul să realizeze numai infrastructura și finisajul — după modelul Întreprinderii de construcții din prefabricate de beton a C.C.M.B. O asemenea soluție are multiple avantaje : contribuie la transferarea în fabrică a manoperei ce se execută în șantiere pentru finisaje, conduce la dublarea productivității muncii la aceste structuri, la înlăturarea depozitelor intermediare din șantier (montajul panourilor se face direct din mijlocul de transport), se îmbunătățește calitatea execuției, pot fi reduse considerabil termenele de punere în funcțiune ș.a. Această formă de organizare se practică în toate țările cu o industrie de prefabricate dezvoltată

Mecanizarea complexă a lucrărilor de săpare — dar la finisaj ?

CA URMARE a gradului ridicat de dotare a organizațiilor de construcții cu mașini și utilaje, au crescut volumul lucrărilor executate mecanizat și gradul de mecanizare a acestora. Analizînd evoluția gradului de mecanizare în construcția de locuințe din municipiul București, se constată că, față de 1970, **s-au înregistrat creșteri importante, mai ales la lucrările grele.** Mecanizarea complexă a lucrărilor de săpare a pămîntului s-a extins de la 79,5% în 1971 la 89,0% în 1977 și de la 87,2% la 100% la lucrările de preparare a betoanelor. Mecanizarea simplă s-a extins de la 85,0% la 98,2% la încărcarea și descărcarea agregatelor, de la 95,0% la 100% la transportul pămîntului etc. Deși în creștere față de anul 1971, superioară realizărilor pe ramură, **mecanizarea lucrărilor de finisaj se menține în 1977 la un nivel scăzut :** 29,7% la vopsitorii (față de 7% în 1971), la lucrările de zugrăveli 55% (față de 34,0% în 1971) ; la aplicarea grundului la tencuieli mecanizarea a crescut de la 7,3% în 1971 la 30,0% în 1977. Serioase rămîneri în urmă se înregistrează pe șantiere și la turnarea betoanelor cu pompe de beton, în realizarea mecanizată a vopsitului etc.

O însemnată rezervă de creștere a productivității muncii o constituie livrarea tîmplăriei pe șantier gata vopsită, cu geamul montat încă din fabrică.

Sculele și dispozitivele de lucru **nu satisfac întotdeauna în suficientă măsură specificul lucrărilor în domeniul construcțiilor de locuințe și social-culturale.** Deși problemele micii mecanizări, dotarea cu scule și dispozitive au mai fost analizate, această problemă nu a fost peste tot operativ rezolvată. Merită să i se acorde mai multă atenție, mai ales dacă avem în vedere că prin dotarea cu scule și dispozitive perfecționate productivitatea muncii poate crește cu 15—20% la această categorie de lucrări. De aceea, considerăm necesar ca problemele dotării cu scule și dispozitive a șantierelor de locuințe să facă obiectul unor analize temeinice atît la nivelul unităților de construcții, cît mai ales în unitățile producătoare din industria constructoare de mașini, pe baza cărora să se stabilească programe care să asigure mai rapid rezolvarea.

O altă problemă nerezolvată încă o constituie **montajul prefabricatelor direct din mijlocul de transport.** În prezent panourile sînt aduse într-un depozit intermediar și numai în cazuri mai rare se practică montajul direct din mijlocul de transport. În alte țări, cu o industrie de prefabricate dezvoltată, montajul se face direct din mijlocul de transport, crescînd productivitatea cu 20% la acest gen de lucrări.

Din analizele efectuate pe unele șantiere, rezultă că circa 10—20% din timpul muncitorilor constructori este ocupat cu manipularea materialelor în șantiere. În stadiul actual de mecanizare, manopera consumată pe categorii de materiale de construcții se repartizează astfel: produse vrac — 34%, produse cu greutate mică și volum mic — 62%, produse cu greutate mare — 4%. Consumul ridicat de manoperă pentru manipularea produselor în vrac justifică necesitatea extinderii containerizării și paletizării, transportului și manipulării acestor materiale.

Desigur, la fel de important ca realizarea integrală a prevederilor din programele de mecanizare complexă și de automatizare a lucrărilor de construcții cu manoperă multă este obligația ca, pe fiecare șantier, utilajele din dotare să fie folosite într-un grad cît mai înalt, iar timpul de lucru să fie integral utilizat. Despre aceste aspecte însă, într-unul din numerele viitoare ale revistei.

Gheorghe GHIȚULICĂ

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

ÎNNOIREA, DIVERSIFICAREA ȘI RIDICAREA NIVELULUI CALITATIV AL PRODUCȚIEI

— Din experiența Centralei industriale de tractoare și mașini agricole —

DESFĂȘURAREA pe un plan superior a amplului proces de industrializare socialistă înscrie printre alte obiective de primă importanță și dezvoltarea necontenită a bazei tehnico-materiale a agriculturii, *modernizarea și înnoirea permanentă a acesteia. Se poate afirma cu certitudine că industria noastră constructoare de mașini, traducînd în viață hotărîrile și indicațiile conducerii superioare de partid și de stat, dispune în prezent de un sector specializat în producția de tractoare și mașini agricole, cu un cadru organizatoric adecvat, capabil să asigure baza materială necesară înfăptuirii programelor de mecanizare a lucrărilor agricole stabilite prin planul unic de dezvoltare economică și socială a țării.*

Creștere și diversificare

ÎN PROGRAMUL lor de activitate, unitățile componente ale Centralei industriale de tractoare și mașini agricole au stabilite o serie de obiective prioritare legate de asimilarea într-o concepție unitară a tractoarelor și mașinilor agricole, în corelare atît cu cerințele agriculturii noastre socialiste, cît și ale beneficiarilor externi, precum și de profilare și de adîncire a specializării lor în fabricația mașinilor agricole. În acest scop au fost profilate și specializate 4 întreprinderi pentru producția de tractoare, o întreprindere pentru echipament de injecție și mecanică fină, și 7 întreprinderi pentru producția de mașini agricole.

Paralel cu acțiunea de profilare și specializare a producției, centrala industrială a elaborat programe corespunzătoare pentru asigurarea bazei materiale a producției, modernizarea proceselor tehnologice, organizarea științifică a producției și a muncii. Materializarea, de-a lungul anilor, a unor astfel de măsuri a permis realizarea prevederilor cincinalului 1971—1975, iar rezultatele obținute anul trecut, precum și pe primele 6 luni din 1977 constituie o garanție a îndeplinirii și depășirii prevederilor de plan ale actualului cincinal și a angajamentelor asumate. Concludent în această privință este faptul că **de la începutul acestui cincinal s-au livrat agriculturii aproape 20 000 de tractoare în 12 tipuri de fabricație, peste 21 000 pluguri, 7 000 combine pentru recoltat cereale, 4 000 echipamente pentru porumb știuleți și altele.**

În expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi s-a subliniat cu tărie necesitatea dotării agriculturii cu utilaje capabile să asigure mecanizarea tuturor lucrărilor la cultura porumbului, a sfeclei de zahăr, cartofilor și furajelor, precum și a principalelor lucrări din zootehnie, legumicultură, pomicultură și viticultură. De asemenea, s-a cerut intensificarea preocupărilor pentru fabricația tractoarelor și combinelor pentru lucrările agricole pe terenuri în pante. Ținînd seama de aceste cerințe, prin măsurile adoptate de Consiliul oamenilor muncii de la centrală, **agricultura va primi pînă în 1980 încă 70 000 noi tractoare și zeci de mii de alte mașini agricole de mare randament.**

Funcționalitate multiplă

ÎN CONTEXTUL efortului general pentru realizarea și depășirea sarcinilor actualului cincinal, specialiștii centralei și cei din Institutul de cercetări și proiectări au întocmit un program complex de asimilare și diversificare a tractoarelor cu destinație agricolă, menit să asigure înzestrarea agriculturii socialiste cu o gamă largă de utilaje universale și specializate, parte din ele de acum asimilate, altele urmînd a intra încă în acest an în producția de serie.

În principal, eforturile au fost orientate spre **proiectarea și execuția unor tractoare agricole de mare putere** prin folosirea unor elemente existente în producția de serie din alte familii de produse. În paralel cu aceasta, centrala s-a ocupat și se ocupă de acoperirea necesarului de **tractoare mici și foarte mici** destinate culturilor speciale. În scopul utilizării raționale a volumului de investiții alocat, proiectanții s-au orientat în direcția **unificării unui număr considerabil de repere și subansamble ale tractoarelor** de 25—35 CP, cu elemente ale unui produs de asemenea nou, destinat culturii fînului pe pante. Clasa de 45—55 CP este completată în prezent cu tractoare U—445 și 550, cu variante absolut competitive la ora actuală și cerute pe piața externă.

În scopul dezvoltării lucrărilor de îmbunătățiri funciare — în primul rînd a amenajărilor pentru irigații —, extinderii și modernizării plantațiilor de vii și pomi, construcției de sere și solarii, modernizării construcțiilor zootehnice și realizării de noi capacități productive, dezvoltării spațiilor de depozitare etc. sînt necesare, pe lîngă alte mașini și utilaje, tractoare industriale de diferite puteri și concepții constructive. În vederea asigurării necesarului de astfel de tractoare, atît centrala cît și Institutul de cercetare și proiectare pentru autovehicule și tractoare au desfășurat și desfășoară o **largă activitate de modernizare a tractoarelor industriale existente și de asimilare de noi tipuri.** În perioada 1975—1976 s-au asimilat și introdus în fabricația de serie la Întreprinderea „Tractorul“ — Brașov un număr mare de tractoare din familia de 180 CP pe șenile (S—1800 LS — tractor cu lamă buldozer și scarificator și S—1800 IF — tractor cu încărcător frontal), tractoarele de 360 CP pe roți, cele articulate A—3600 IF — tractoare cu încărcător frontal și A—3600 L — tractor cu lamă buldozer. Pentru completarea, modernizarea și diversificarea gamei de tractoare industriale, în planul de asimilare sînt prevăzute și alte tipuri de tractoare de mare putere, echipate cu dispozitive corespunzătoare unei game largi de lucrări.

Reducerea ciclului cercetare — proiectare — execuție

CONCEPȚIA de realizare a tractoarelor asimilate sau în curs de asimilare constă în **asigurarea unui înalt grad de unificare-tipizare, atît între produsele din aceeași familie, cît și între produsele din familii diferite** și obținerea unor utilaje la nivelul performanțelor celor similare de pe plan mondial. Astfel, tractorul IF—650 E este derivat din tractorul original de 65 CP, iar tractoarele de 80 CP pe șenile S—800 sînt derivate din tractoarele industriale de 65 CP pe șenile.

Tractoarele industriale pe roți de 80, 180, 360 CP se realizează toate în aceeași manieră constructivă și anume cu șasiu articulat, soluție larg utilizată pe plan internațional. Noile produse și îmbunătățirea calitativă a celor existente în fabricație s-au realizat în condițiile unei colaborări fructuoase, atît în faza de cercetare-proiectare, cît și în cea de încercare-asimilare, cu institutele de cercetări și proiectări de specialitate, fapt care a creat premisele obținerii unor produse de calitate, la nivelul tehnicii mondiale. Toate tractoarele industriale de aceste puteri, atît cele pe roți cît și cele pe șenile, se echipează cu transmisii hidromecanice complexe, formate din convertizor de cuplu și cutie de viteze cu cuplare sub sarcină, transmisii moderne, care asigură obținerea unor randamente ridicate și a unei deserviri ușoare. Acest tip de transmisii se utilizează la majoritatea tractoarelor industriale produse de prestigiu din străinătate.

Tractoarele pe care le realizează industria românească au parametrii tehnico-funcționali la nivelul produselor similare de pe piața mondială, și în unele cazuri le depășesc pe acestea. **Tractorul agricol A-180-A,** de pildă, produs nou de serie, prezintă performanțe similare cu tractoarele de aceeași putere realizate de firmele Massey-Fergusson și Steigher. În plus, gradul de fiabilitate în exploatare la tractorul românesc este mai ridicat, trecînd de 95%. De asemenea, **tractoarele agricole de 30, 45 și 55 CP** sînt realizate la parametri ce le fac comparabile cu cele produse la firmele Fiat și Someca. În fine, **tractoarele industriale, atît cel cu lamă buldozer, cît și cel cu încărcător frontal,** au majoritatea caracteristicilor tehnico-funcționale la nivelul celor realizate la firmele Michigan, Cartepillar, Case etc. În ce privește greutatea gabaritică pe unitatea de forță, tractoarele industriale românești se situează pe o poziție fruntașă, indicatorul respectiv fiind de 85-90 kg/CP, față de 95-100 kg/CP cît au cele produse de firmele străine.

La proiectarea tractoarelor industriale s-a urmărit realizarea unui grad înalt de tipizare-unificare și la nivelul ansamblurilor, a subansamblurilor și a pieselor simple, pentru obținerea unor produse ieftine și de calitate superioară. Astfel, punțile motoare cu care se echipează tractoarele pe roți fac parte din gama tipizată de punți care se asimilează la I. T. Brașov, toate elementele instalațiilor hidraulice cu care sînt echipate tractoarele respective (pompele, distribuitoarele, cilindrii hidraulici, supapele, furtunurile de înaltă presiune etc.) fiind din game tipizate de elemente hidraulice.

O preocupare permanentă a centralei și institutului de profil o constituie **îmbunătățirea continuă a performanțelor tehnico-funcționale ale produselor asimilate sau în curs de însușire,** ridicarea fiabilității și ergonomicității acestora, pentru satisfacerea cît mai deplină a exigențelor beneficiarilor interni și menținerea competitivității pe plan internațional.

Sisteme de mașini agricole corespunzătoare cerințelor

ÎN CE PRIVEȘTE lărgirea gamei de mașini agricole, s-a trecut la studierea și elaborarea unei concepții noi și a unor mașini complexe de mare randament, cu dispozitive care să ofere posibilitatea efectuării unei game largi de lucrări cu mai multe mașini concomitent, sau cu aceeași mașină. În paralel cu diversificarea producției de mașini agricole, se va trece la tipizarea acestora, la realizarea de mașini noi de înaltă eficiență și capacitate de lucru și se va acționa, în același timp, în direcția îmbunătățirii caracteristicilor tehnico-funcționale.

Obiectivele principale ale programului de asimilare în fabricație a noilor mașini agricole pentru perioada 1976—1980 au fost stabilite pe baza programului dezvoltării agriculturii românești, cu consultarea specialiștilor din producție și din institutele de specialitate ale M.I.C.M. și M.A.I.A. Acest program cuprinde, pentru centrală, un număr de 72 de poziții, din care majoritatea au termene de finalizare în perioada 1976—1978. Completate cu o serie de alte sarcini privind modernizarea produselor din fabricația de serie și reducerea consumului de metal, aceste obiective se nominalizează în planul tehnic și de cercetare anual, pe faze de realizare, aflat în sarcina Institutului de cercetări și proiectări mașini agricole și a întreprinderilor producătoare de mașini agricole din cadrul centralei.

În primele șase luni au fost îndeplinite integral toate sarcinile cu termene scadente, atît din planul de asimilări, cît și din planul de cercetări. Au fost realizate și pregătite pentru producția de serie o arie de produse complexe pentru utilizări variate — mijloace mecanizate de recoltare a furajelor, mașini de adunat și căpițat, agregate de semănat prășitoare pentru tractorul de 180 CP etc. În semestrul al doilea urmează să fie asimilate un număr important de alte mașini agricole pentru care sînt create toate condițiile necesare.

Pentru satisfacerea cerințelor crescînde ale agriculturii, Institutul de cercetări și proiectări mașini agricole, în colaborare cu alte institute de profil agricol, a început reanalizarea sistemelor de mașini pentru agricultură și totodată elaborează propuneri și tematici noi de completare a programelor de asimilare și de cercetare.

Odată încheiată această acțiune, se va ajunge la realizarea de noi sisteme de mașini care să satisfacă la un grad mai ridicat exigențele beneficiarilor.

Performanțe ridicate, consumuri materiale reduse

UNA DIN PROBLEMELE ce preocupă în mod intens și continuu întreprinderile producătoare de tractoare și mașini agricole pe linia creșterii eficienței fabricației și exploatării produselor este reducerea costurilor și economisirea materialelor deficitare. În acest cadru se cuvine menționată preocuparea Institutului de cercetări și proiectări mașini agricole pentru extinderea folosirii materialelor plastice în locul metalului la construcția de mașini agricole, preocupare care s-a materializat în cincinalul trecut prin economisirea a peste 400 tone de metal, iar în cincinalul actual va conduce la economisirea a peste 650 tone de metal. La aceasta se vor adăuga economiile ce vor rezulta din planul special de măsuri privind extinderea utilizării maselor plastice și a metalurgiei pulberilor sinterizate.

Prin introducerea pe scară largă în concepția mașinilor agricole a acționărilor hidrostatice, a elementelor de automatizare a controlului și conducerii mașinilor, prin realizarea unor agregate complexe, de mare capacitate, multifuncționale, dotarea agriculturii noastre se va ridica la nivelul de tehnicitate necesar transformării muncii agricole într-o variantă a muncii industriale. Pentru aceasta este necesară, în primul rînd, ridicarea la nivelul impus de tehnica mondială a activității de cercetare și proiectare și asigurarea rezolvării cu maximă operativitate a tuturor problemelor pe care le ridică programul de asimilări.

În al doilea rînd, este necesară ridicarea continuă a nivelului de pregătire a mecanizatorilor din agricultură și a condițiilor tehnico-organizatorice pentru exploatarea și întreținerea noului parc de mașini, cu tehnicitate din ce în ce mai ridicată, pentru a asigura în acest fel valorificarea deplină a acestui potențial tehnic în permanentă creștere cantitativă, calitativă și valorică.

De asemenea, se impune continuarea ridicării nivelului dotării tehnologice, în special a întreprinderilor constructoare de mașini agricole rămase în urmă din acest punct de vedere, precum și perfecționarea metodelor și procedeelor tehnologice în întreprinderi, pentru asigurarea unui nivel ridicat al calității și fiabilității produselor, pentru reducerea cheltuielilor de producție, pentru economisirea materialelor deficitare și a energiei.

Prin continua perfecționare a metodelor și stilului său de muncă în toate compartimentele, prin asigurarea condițiilor materiale și organizatorice la nivelul optim necesar, Centrala industrială de tractoare și mașini agricole se va strădui să satisfacă din ce în ce mai bine sarcinile cantitative și calitative ce-i revin, aducînd în acest fel o contribuție importantă la modernizarea continuă a agriculturii noastre socialiste.

Vasile SECHEL
director general al Centralei
industriale de tractoare
și mașini agricole Brașov

DEZBATERE „R. E.“

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE (I)

AVÎND CA TRĂSĂTURĂ DISTINCTĂ realizarea unui ritm ridicat de creștere a producției, cincinalul revoluției tehnico-științifice accentuează totodată orientarea fermă a activității din industrie spre sporirea continuă a eficienței economice. *În acest context, pentru fiecare ramură a industriei sînt prevăzute sarcini concrete de reducere a cheltuielilor și cu precădere a celor materiale la 1 000 lei producție marfă. Îndeplinirea de către fiecare întreprindere a acestei sarcini este de natură să determine creșterea volumului de acumulări, constituind, în același timp, o bază sigură pentru diminuarea costurilor. Cu alte cuvinte, a obține cu minimum de mijloace, judicios dimensionate, maximum de rezultate constituie în prezent un imperativ major, a cărui transpunere în viață presupune mobilizarea eforturilor tuturor colectivelor de muncă din întreprinderi, centrale industriale și ministere economice.*

Pornind de la acest imperativ economic, se pune întrebarea: spre ce direcții sînt orientate eforturile colectivelor de muncă pentru realizarea producției cu costuri cît mai mici? În ce constau rezervele în domeniul reducerii cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă și care sînt soluțiile utilizate pentru ca ele să fie cît mai repede și eficient valorificate ? *În legătură cu aceste probleme,* „Revista economică“ *a organizat recent, cu sprijinul* Comitetului județean Dolj al P.C.R., *o dezbatere cu participarea unor cadre de specialiști din întreprinderi ale județului, pe tema :* „Acțiuni eficiente pentru reducerea cheltuielilor materiale“.

Din aria problemelor dezbătute, ne-am oprit asupra cîtorva pe care încercăm să le prezentăm sub o formă cît mai sintetică.

Nivelul normelor și consumul de materii prime

REPREZENTÎND cantitatea limită dintr-un material, admisă a fi consumată pentru executarea unui anumit produs, norma de consum, în afara acțiunii mobilizatoare în economisirea materiilor prime, are un rol deosebit de însemnat în organizarea producției, fiind în același timp un instrument de planificare.

Normele de consum au un rol deosebit în mobilizarea resurselor de îmbunătățire a organizării producției, ceea ce atrage după sine cerința reanalizării periodice a proceselor de fabricație în vederea stabilirii măsurilor tehnice și economice ce trebuie luate pentru limitarea sau eliminarea unor pierderi care au loc în desfășurarea proceselor de execuție. Ca element de planificare. normele de consum constituie indicatorul principal, care stă la baza calculului necesarului de materiale și deci a planurilor de aprovizionare tehnico-materială.

Experiența arată ca acțiunea de economisire a resurselor materiale are un caracter **general și permanent,** fiind concretizată prin planurile de normare a consumului — la nivelul economiei, al departamentelor sau al unităților producătoare. Urmărind modul de transpunere în viață a sarcinilor prevăzute la nivelul acestui an privitoare la reducerea costurilor la 1 000 lei producție marfă și în mod deosebit la economisirea resurselor materiale, sarcini cu mult majorate față de 1976, trebuie subliniat faptul că din totalul unităților doljene 20 au reușit să-și fundamenteze prin programe de măsuri realizarea și chiar depășirea sarcinilor ce le-au revenit, în timp ce altele, între care „Electroputere“, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova, Întreprinderea de industrializare a cărnii Dolj etc., nu au ajuns nici măcar la încheierea primului semestru din 1977 să-și concretizeze în totalitate măsurile la nivelul prevederilor de plan.

Firește, prin înfăptuirea programelor de reducere a costurilor de producție unitățile respective au obținut unele rezultate importante. Bunăoară, din cuvîntul participanților de la **Întreprinderea mecanică de material rulant a rezultat că în primele 5 luni din acest an au fost economisiți peste 3,5 milioane lei, din care 500 000 lei la capitolul cheltuieli materiale.** Colectivul respectiv a reușit nu numai să se încadreze în sarcina de reducere a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, ci chiar să obțină o reducere suplimentară de 30 lei. Asemănător stau lucrurile și la Întreprinderea de confecții și Întreprinderea de bere, unde s-au obținut în același interval de timp reduceri suplimentare la capitolul cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă de 22,2 lei și, respectiv, 1,6 lei.

La dezbatere au participat :
Sergiu STAMATE, director și **Ion DIACONESCU,** secretar al comitetului de partid — Întreprinderea „Electroputere“ ; **Virginia GEMESCU,** director economic la Centrala industrială de mașini și aparataje electrotehnice ; **Ilie PAHONIE,** contabil șef și **Aurel IONAȘCU,** șef birou costuri — Combinatul chimic Ișalnița ; **Dumitru COJOCARU,** inginer șef, **Ion MIHAI,** economist principal, **Gheorghe DUMITRU,** contabil șef, **Ion IORDACHE,** tehnician principal — Întreprinderea de tractoare și mașini agricole ; **Titel BERCEA,** șef serviciu contabilitate la Întreprinderea de confecții ; **Alexandru DOMBI,** director, **Viorel COTELICI,** contabil șef — Întreprinderea mecanică de material rulant ; **Constantin DOBRIN,** șef birou finanțe-prețuri și **Constantin CĂLIN,** economist preț cost — Întreprinderea de reparații auto ; **Simion ARJOCU,** șef birou financiar-prețuri la Întreprinderea de bere ; **Nicolae CIOMU,** șef serviciu credite la sucursala Dolj a B.N.R.S.R. ; **Romulus DUMITRIU,** inspector șef la Inspectoratul județean pentru controlul calității produselor ; **Florea IANCU,** inspector șef la Inspectoratul de stat pentru controlul prețurilor : **Robert GRELLMANN,** șef serviciu la Direcția județeană de statistică. Din partea Comitetului județean Dolj al P.C.R. au luat parte : **Vasile TOADER,** vicepreședinte al Consiliului județean de control muncitoresc și **Ion VOICULESCU,** secretar cu probleme economice la Comitetul municipal de partid Craiova.

Referindu-ne în general la toate întreprinderile care au reușit să-și fundamenteze măsurile de reducere a costurilor și să realizeze o bună parte din ele, trebuie spus că pînă la sfîrșitul anului ele vor economisi în plus față de prevederi materiale, combustibil și energie în valoare de zeci de milioane lei. În comparație cu realizările din anul trecut, la nivelul județului aproape fiecare unitate se înscrie cu rezultate mult îmbunătățite. Pe ce căi s-a acționat pentru a se ajunge la realizările amintite ?

Aportul proiectării și reproiectării produselor

Acțiunea de raționalizare a consumurilor de materiale are loc în cele mai multe cazuri chiar din faza de proiectare sau reproiectare a produselor. Așa cum a rezultat din dezbatere, **aproape la toate produsele nou asimilate sau modernizate s-a avut în vedere, alături de îmbunătățirea caracteristicilor tehnico-funcționale, și reducerea consumurilor materiale.** Aceasta, firește, nu în dauna calității, ci, dimpotrivă, cu influențe pozitive asupra ei. La Întreprinderea „Electroputere“, de pildă, prin reproiectarea unor repere de la locomotivele electrice s-au economisit în 5 luni din acest an peste 600 tone metal. Din păcate, această importantă economie **a fost anihilată prin depășirea consumului la alte produse,** respectiv la aparatajul electric, astfel că, în loc de economii pe total întreprindere, s-a ajuns la un consum suplimentar de 23,5 tone. Numai din economiile obținute prin reducerea consumului specific la locomotivele electrice s-ar fi putut produce în plus 150 motoare asincrone.

Însemnate reduceri ale consumurilor materiale au fost înregistrate la noile produse asimilate, ca și la cele modernizate la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole. Astfel, la un număr de 13 produse s-a estimat — prin calcule de fundamentare concretă a unor măsuri de proiectare sau de reproiectare a unor repere și ansamble — obținerea în acest an a unei economii de peste 2 150 tone metal. Din această cantitate s-a realizat în primul semestru al anului mai mult de jumătate. Nivelul acestor realizări ar fi fost și aici mai mare dacă nu s-ar fi consumat peste prevederi mai mult metal la executarea altor produse.

Dincolo însă de consemnarea acestor rezultate, se remarcă faptul că în cele mai multe întreprinderi industriale — așa cum a rezultat din cuvîntul participanților la dezbatere — grija pentru reducerea greutății unor produse, prin reproiectarea unor repere componente, ca și pentru realizarea prevederilor din planurile tehnice la capitolul asimilări de produse noi constituie o preocupare constantă, ceea ce a făcut posibilă înfăptuirea aproape integrală a tuturor prevederilor de plan. Dealtfel, chiar prin plan se prevede ca înnoirea produselor, modernizarea celor în fabricație să determine obținerea de economii de resurse materiale și energie electrică ; planul își exercită în acest fel rolul său mobilizator, stimulîndu-i pe cercetători și proiectanți, ca și pe celelalte cadre de concepție în găsirea de soluții cît mai eficiente. **Practic, pe viitor** — au apreciat toți cei care au luat cuvîntul — **trebuie să se ajungă la scurtarea mai accentuată a termenelor de transpunere în viață a proiectelor, de reanalizare a tuturor produselor aflate în fabricație de serie din punctul de vedere al consumurilor materiale, astfel încît această mare rezervă potențială creativă să aducă un aport și mai consistent la reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs.**

Metode moderne în procesele de execuție

Introducerea în procesele de fabricație a unor tehnologii la nivelul ultimelor cuceriri ale științei și tehnicii, pe lîngă avantajul asigurării unei productivități ridicate a muncii, determină în majoritatea cazurilor și economii însemnate de materiale, conducînd în ultimă instanță la reducerea costurilor produselor. Dezbaterea a reliefat cu pregnanță acest lucru. A fost subliniat, de pildă, în cuvîntul participanților de la „Electroputere“ efectul deosebit al perfecționării tehnologiilor în turnătorii asupra reducerii adaosurilor de prelucrare și a rebuturilor. Prin schimbarea tehnologiei de turnare clasică cu turnarea în cochile a tuturor reperelor cu pondere mare în fabricație s-a ajuns ca rebuturile și adaosurile de prelucrare, care în 1976 se ridicau, datorită procedeului învechit folosit, la 4 milioane lei, să reprezinte în acest an sume foarte reduse (circa 200 000 lei). Noul procedeu permite să se economisească concomitent și însemnate cheltuieli pentru manoperă. De asemenea, prin turnarea unor repere mai mici în rășini (procedeu modern), s-a ajuns să se reducă mult pierderile de metal datorate adaosurilor de prelucrare.

PRIN REDUCEREA
CU NUMAI 1%
A CONSUMURILOR MATERIALE PE 1977 SE POT OBȚINE ÎN PLUS LA :

Întreprinderea „Electroputere“

● 17 CUTII L.D.E. PENTRU LOCOMOTIVELE DE 2 100 CP,

sau

● 120 MOTOARE ASINCRONE PÎNĂ LA 200 KW

Întreprinderea de tractoare și mașini agricole

● 277 PLUGURI PP_4 — 30×3 TRUPIȚE,

sau

● 200 PLUGURI PP_4 — 30×4 TRUPIȚE,

sau

● 363 PLUGURI PP_3 — 30,

sau

● 9 TRACTOARE TIH — 445

Întreprinderea de confecții

● 107 000 m^2 ECONOMII DE ȚESĂTURI, CARE ECHIVALEAZĂ CU
- **— 5 000 costume bărbătești**
- **— 10 000 rochii fete**
- **— 7 000 bucăți diferite confecții din poliester.**

Nu mai puțin importante sînt eforturile depuse pentru promovarea unor noi tehnologii care să permită înlocuirea metalului cu diferiți poliesteri, a cuprului cu aluminiu etc. La „Electroputere“ au fost înlocuite în acest mod pînă în prezent o serie de piese care se confecționau din laminate sau se turnau. Dar cea mai spectaculoasă realizare, care se soldează cu economii de milioane de lei, o constituie înlocuirea cuprului la bobinajele transformatorilor pînă la 63 MVA cu aluminiu fără a dăuna cu nimic calităților funcționale ale acestora.

Așa cum a rezultat din dezbatere, există încă serioase rezerve în acest sens în fiecare unitate. Se impune o mai mare **receptivitate** în privința promovării tehnologiilor înaintate care se aplică fie în țară, fie în străinătate, întrucît menținerea unor procedee învechite, cu „justificarea“ că cei ce le practică le cunosc bine, atrage după sine nu numai o productivitate scăzută, ci și consumuri materiale ridicate. Ne referim la situația existentă la turnătoria Întreprinderii de tractoare și mașini agricole, unde tehnologiile învechite folosite conduc la menținerea unui procent ridicat de rebuturi (3,1 lei la 1 000 lei producție marfă în semestrul I 1977), la întreprinderile electrotehnice din Filiași și Băilești, unde din același motiv cheltuielile materiale se mențin ridicate peste nivelul prevăzut. O mai profundă analiză în acest domeniu ar fi de natură să creeze condiții propice promovării tehnologiilor moderne, capabile să asigure — pe lîngă performanțe mai ridicate — și economii consistente pe unitatea de produs.

Aprovizionarea : cerințe cantitative și calitative

O deosebită importanță în acțiunea de economisire a resurselor materiale o are **calcularea justă a normelor de consum de aprovizionare** (care cuprind și toate pierderile inerente procesului de fabricație — rebuturi, deșeuri, pierderi prin debitare, manipulare etc.). De modul cum este stabilită norma de consum de aprovizionare (adică de modul în care au fost stabilite formele, dimensiunile și greutățile materialelor) depinde procentul de deșeuri ce rezultă prin prelucrare. Referindu-se la aceasta, mai mulți participanți la dezbatere au reliefat **marile rezerve ce există în fiecare unitate de a se reduce consumurile specifice dacă primesc întocmai materialele solicitate de la furnizori, dacă la lansare s-ar cunoaște concret sarcinile nominalizate de plan, cerințele stricte ale tehnologiilor practicate în realizarea fiecărui produs.**

La obținerea a circa 12 milioane lei economii în primele 5 luni din acest an la „Electroputere“, și-a adus contribuția înfăptuirea unui număr de 82 măsuri ; o parte din aceste măsuri, s-a subliniat în dezbatere, au vizat **mai buna aprovizionare**, întărirea relațiilor cu furnizorii pentru a livra metalul la lungimile și greutățile solicitate. De asemenea, realizarea în țară a unor noi tipuri de oțeluri, mase plastice, diferite materiale electrotehnice etc. a contribuit la reducerea importurilor și, prin aceasta, firește, s-a ajuns la reducerea unui volum important de cheltuieli suplimentare.

În alte unități, respectiv la Întreprinderea mecanică de material rulant, prin intensificarea preocupărilor de **recondiționare a unor piese și ansamble** ce intră în componența locomotivelor electrice, s-a ajuns la reducerea nivelului aprovizionării cu laminate sau repere și ansamble turnate sau forjate, obținîndu-se astfel economii însemnate la cele mai multe produse reparate. Față de numai 2—3 ani în urmă, aprovizionarea cu diferite materiale, datorită recondiționărilor, a scăzut cu circa 14%.

Un aport important în folosirea rațională a materiilor prime, în reducerea volumului de aprovizionare — s-a reliefat în dezbatere — îl aduce și **intensificarea preocupărilor pentru valorificarea resurselor secundare.** La Combinatul chimic Ișalnița, de pildă, prin valorificarea unor resurse secundare provenite din prelucrarea unor materii prime pentru îngrășăminte s-a ajuns la economii de milioane de lei anual, concomitent cu realizarea unor noi produse.

Paleta preocupărilor din acest domeniu, desigur, este mult mai largă. Merită reținut faptul că există încă o serie de neajunsuri, cum ar fi neaprovizionarea la timp a unor întreprinderi cu produsele sau materialele necesare, ceea ce determină consumarea din stoc a altor materiale mai scumpe, a căror aducere la cotele sau calitatea corespunzătoare diferitelor nevoi necesită prelucrări suplimentare sau alte intervenții. Spre înlăturarea unor astfel de situații trebuie concentrată atenția specialiștilor din întreprinderi, întrucît în acest domeniu există mari rezerve.

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
I. SOARE

PREGĂTIREA TEMEINICĂ A PRODUCȚIEI ANULUI VIITOR — CONDIȚIE A ÎNDEPLINIRII EXEMPLARE A PREVEDERILOR DE PLAN

● Exigențe sporite în producția noului an ● Cunoașterea din timp a obiectivelor ● O necesitate imperioasă : desfășurarea sarcinilor de plan pînă la fiecare loc de muncă ● Atenție prioritară aprovizionării și creșterii eficienței ● Realizarea prevederilor pe anul în curs, bază a demarajului optim în anul următor

ESTE CUNOSCUT că eforturile de accelerare și echilibrare a dezvoltării noastre pentru anul viitor au fost îndreptate — sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — în direcția găsirii de soluții menite să pună în valoare, la un nivel superior, potențialul existent al economiei naționale, să asigure valorificarea rațională a bazei de materii prime și energetice, a tuturor resurselor, să permită reducerea în continuare a consumurilor materiale, sporirea eficienței în toate ramurile și sectoarele economiei. Strîns legat de înfăptuirea acestor imperative, întregul ansamblu de prevederi pe care le cuprinde planul asigură dezvoltarea în continuare, în ritm înalt, a tuturor sectoarelor de activitate, în condițiile promovării consecvente a progresului tehnico-științific, ale mobilizării maxime a rezervelor de care dispun unitățile, asigură constituirea bazei materiale necesare dezvoltării și creșterii noastre economice și, prin toate acestea, creșterea accentuată a forțelor de producție, a venitului național și a avuției naționale. În anul viitor se conturează astfel **noi și promițătoare perspective pentru înaintarea țării pe drumul progresului și al bunăstării, dar și exigențe deosebite în activitatea economică.**

CUNOAȘTEREA, AȘA CUM PREVEDE LEGEA, cu 6 luni în avans, de către toți titularii de plan, de toate unitățile economice și social-culturale și cele administrativ-teritoriale a obiectivelor și sarcinilor cu privire la dezvoltarea economico-socială a țării pentru viitorul an de plan, constituie un avantaj deosebit pentru fiecare unitate din economie. Acestea au astfel la dispoziție o perioadă suficientă de timp pentru pregătirea în cele mai bune condițiuni a producției viitoare, pentru inițierea și aplicarea celor mai eficiente măsuri în această direcție, astfel încît încă din prima zi a anului 1978 să-și desfășoare activitatea la cei mai înalți parametri cantitativi și calitativi. Cu toate că — așa cum reiese din experiența unor ani anteriori — un asemenea avantaj a fost folosit cu eficiență sporită, atît la nivelul întreprinderilor, centralelor, cît și al ministerelor și al unor organe de sinteză, se poate afirma că el **nu este fructificat în suficientă măsură. Și aceasta nu în puține unități ale economiei.** Este un fapt care a creat și poate crea deseori neajunsuri în procesul de îndeplinire a planului, care poate genera dereglări, a căror înlăturare pretinde în timp importante eforturi suplimentare.

Iată dar de ce este necesar ca imperativul perioadei care începe să-l constituie dedicarea unei părți importante din activitatea unităților economice, a organelor lor coordonatoare, precum și a organelor centrale de sinteză pentru pregătirea din vreme a producției anului viitor. Desigur, aceasta implică trecerea neîntîrziată la o serie de acțiuni complexe, importante, la care vom încerca să ne referim în continuare.

IN ACEST CADRU se înscrie ca o obligație de cea mai mare însemnătate a organelor de resort finalizarea acțiunii de desfășurare și precizare a sarcinilor ce decurg din planul național unic pe unitățile în subordine și de defalcare a lor neîntîrziată pe secții, ateliere, laboratoare, șantiere, formații de lucru sau locuri de muncă. Reținem apoi ca deosebit de importante intensificarea preocupărilor și conjugarea eforturilor pentru **pregătirea întregii producții prevăzute a fi realizate în cursul anului viitor, în toate sectoarele de activitate din întreprinderi.** Este necesar ca acestea să conlucreze mai strîns, atît între ele cît și cu cele din întreprinderile furnizoare și consumatoare. O asemenea conlucrare trebuie să se desfășoare pe un evantai larg de probleme, începînd de la elementele atît de complexe ale procesului de aprovizionare și terminînd cu acoperirea și desfășurarea optimă a fluxului de producție. În acest cadru considerăm că relațiile existente între diferite întreprinderi din economie, adîncite și consolidate de-a lungul anilor, pot constitui un element esențial de sprijinire reciprocă în activitate, în procesul de îndeplinire integrală și ritmică a sarcinilor de plan, prin **adîncirea cooperării în producție și definitivarea operativă a programelor în această direcție** în condițiile în care produsele ce se realizează în întreprindere implică un grad crescînd de cooperare.

Faptul că în prezent producția este practic nominalizată integral prin plan favorizează considerabil **activitatea de încheiere a contractelor economice între întreprinderi,** instrumente de bază ale desfacerii produselor fabricate și aprovizionării tehnico-materiale. Cu cît se va acționa mai repede, mai concret în aceste direcții se va putea detalia producția pe sorto-tipo-dimensiuni, se vor putea clarifica din timp și eficient problemele de aprovizionare tehnico-materială independent de faptul că este vorba de materii prime și materiale din țară sau din import. O atenție deosebită se impune acordată, desigur, **acțiunii de contractare cu întreprinderile de comerț exterior a produselor prevăzute în plan la export,** în virtutea grijii deosebite ce trebuie acordată exportului, cît și ca urmare a faptului că această acțiune se impune precedată de prospectări ale pieții externe. Mai departe, pentru a se crea condiții cît mai bune desfășurării, realizării planului de export este necesară lansarea din timp în fabricație a mărfurilor contractate în acest scop, prin manifestarea unei exigențe sporite în organizarea producției și a cooperărilor între întreprinderi, pentru realizarea în termen a contractelor încheiate etc.

O problemă deosebit de importantă a anului viitor o constituie **ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției**, element esențial al creșterii și dezvoltării industriei și economiei noastre. Crearea condițiilor în acest sens impune luarea, încă din acest an, a unor măsuri hotărîte, care să conducă la eliminarea rămînerilor în urmă în însușirea unor mașini și utilaje, în asimilarea tehnologiilor noi. În această direcție ridicarea calității produselor și îmbunătățirea controlului de calitate în toate fazele procesului de producție, accelerarea dotării cu standuri de probă și platforme de montare, precum și asigurarea pregătirii fabricației produselor noi cu respectarea condițiilor tehnice de calitate fac necesare acțiuni convergente atît din partea întreprinderilor centralelor industriale, cît și a organelor tutelare.

Îndeplinirea ritmică și integrală a planului de producție pretinde elaborarea de către întreprinderi a unor programe de măsuri detaliate pentru asigurarea **folosirii depline a capacităților de producție și utilizării complete a spațiilor construite,** pentru încărcarea corespunzătoare a liniilor și utilajelor tehnologice, a mașinilor-unelte, a instalațiilor și agregatelor, precum și atingerea în termene cît mai scurte a parametrilor tehnico-economici stabiliți în proiect. Este deosebit de semnificativă astfel sublinierea făcută de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la recenta plenară, unde arăta că, **„pentru a realiza cu succes planul pe anul viitor și, desigur, și pentru anul acesta, sînt necesare măsuri hotărîte pentru ca toate capacitățile de producție să lucreze la parametrii proiectați, pentru creșterea indicelui de folosire a mașinilor, ținînd seama că acesta se găsește încă sub prevederile planului cincinal“.**

Tot în acest context se înscrie problema mai bunei organizări a lucrărilor prevăzute în programele de reparații ale utilajelor și instalațiilor în funcțiune, care să asigure ridicarea calității lucrărilor, creșterea siguranței în funcționare și reducerea duratei de imobilizare a mașinilor și instalațiilor și obținerea, astfel, a unor importante volume de producție cu potențialul existent.

ÎN CONTEXTUL sarcinilor majore ridicate de partid în fața economiei noastre, o deosebită atenție se impune acordată **creării condițiilor pentru creșterea eficienței economice.** Este un proces complex, care reclamă în primul rînd o fundamentare de amănunt la nivelul fiecărei întreprinderi, reducerea în continuare a normelor și normativelor de consum de materii prime și materiale, pe căile cunoscute ale reproiectării mașinilor și utilajelor cu gabarite mari, adoptării și extinderii tehnologiilor cu consumuri materiale scăzute etc. Este bine de amintit că necesarul de materii prime pentru anul următor este echilibrat în balanțe cu resursele în condițiile acțiunii de reducere a consumurilor materiale. Cum economia nu are — ori nu poate să risipească — resurse suplimentare, eliminarea neajunsurilor ce decurg în unități dintr-o eventuală depășire a consumurilor specifice se va realiza cu dificultăți deosebite, atît pentru unitățile în cauză, cît și pentru economie. Legat de aceasta se impune subliniată necesitatea unei preocupări particulare pentru utilizarea rațională a resurselor energetice, în care scop se impun conceperea și aplicarea cît mai grabnică a unor măsuri concrete pentru reducerea substanțială a consumurilor — încă considerabil ridicate — de combustibili și energie.

O problemă „cheie“ a anului viitor, ca și a întregului cincinal o constituie **creșterea productivității muncii.** Cu sprijinul organelor coordonatoare și al celor de sinteză, întreprinderile și unitățile din economie trebuie să inițieze măsuri și estimări concrete în acest sens, desfășurate pe secții, ateliere, șantiere, formații de lucru și pe fiecare loc de muncă, să creeze toate condițiile pentru aplicarea lor rapidă în producție. Rezervele depistate în acest an pentru sporirea productivității, faptul că nivelul productivității din economie este la noi de cîteva ori mai mic decît cel înregistrat în țările dezvoltate, eforturile permanente pe care partidul și statul nostru le inițiază și le fac pentru creșterea în tot mai mare măsură a dotării tehnice a economiei, a calificării personalului evidențiază cu certitudine pentru anul viitor noi și însemnate posibilități de creștere a productivității.

COMPLEXUL DE ACȚIUNI necesar de întreprins, în etapa care urmează, cu privire la pregătirea producției pentru anul viitor, va contribui la clarificarea și soluționarea din timp a principalelor probleme care decurg din sarcinile ce revin întreprinderilor din planul național unic pe 1978. Fără îndoială că trebuie ținut seama și de faptul că obiectivele superioare ale indicatorilor pe anul viitor se întemeiază, în primul rînd, pe **înfăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor pe acest an, domeniu în care, ca urmare, trebuie îndreptate cele mai intense eforturi.**

Toma MELINTE
Comitetul de Stat al Planificării

CONSULTARE, ANALIZĂ, DECIZIE

(Urmare din pag. 9)

rîrile adoptate anul trecut de C.O.M. de la 10 întreprinderi din diferite ramuri industriale.

Rubricile din tabel „realizate la termen depășit“ și „nerealizate“ sînt alimentate deopotrivă de o neprecisă evaluare a posibilităților (inclusiv de angajarea în necunoștință de cauză a unor factori exteriori, care nu totdeauna pot răspunde prompt solicitărilor) și de lipsa consecvenței în urmărirea sarcinilor stabilite. (Deși nu e de neglijat în principiu, mai puțin contează sub acest aspect numărul mare sau mic al hotărîrilor ; la unitatea din Tîrnăveni s-au realizat la termen 98% din hotărîrile C.O.M., iar la cea de la Motru, cu un număr de decizii de aproape 6 ori mai mic — doar 57%.) Aceste elemente pot constitui și una din laturile de apreciere a eficienței conducerii colective.

CINE RĂSPUNDE ?

Investigațiile făcute la un larg eșantion de întreprinderi demonstrează că sorții de reușită cei mai mari îi oferă **cuantificarea sarcinilor, stabilirea de termene și responsabilități precise, antrenarea răspunderii individuale a membrilor consiliului oamenilor muncii la urmărirea respectării lor.** La întreprinderea textilă „Oltul“, din Sf. Gheorghe, aceste sarcini sînt înscrise în decizii pe persoane responsabile, secretarul C.O.M. păstrează evidența lor, biroul urmărește sarcinile scadente și informează lunar consiliul despre îndeplinire. Membrilor C.O.M. ale unor întreprinderi din Bistrița li se repartizează în fiecare an o sferă de probleme sau un sector (secție), de producție, inclusiv pentru a urmări la fața locului aplicarea deciziilor. În același scop, membrii biroului C.O.M. de la Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău sînt repartizați, prin rotație, pe schimburi. În majoritatea întreprinderilor se practică prezentarea de dări de seamă de către membrii C.O.M. și diferite alte cadre de bază, în fața conducerii colective, asupra activității lor și a modului cum au fost rezolvate problemele de care răspundeau.

★

EXIGENȚELE dezvoltării economico-sociale accelerate a țării, ale perfecționării democratismului socialist impun **continua îmbunătățire a conducerii colective, a eficienței în toate componentele sale,** a participării active și componente la conducere, a conținutului și calității deciziilor, a modului de luare și realizare a hotărîrilor ; creșterea responsabilității, a stilului și metodelor de muncă. Acest proces dinamic este menit să dea noi valențe cadrului organizatoric creat, să permanentizeze și adîncească legătura organică dintre mase și conducere, să dezvolte multilateral personalitatea oamenilor muncii, să contribuie la mobilizarea întregii societăți, la unitatea dintre procesele de proiecție și construcție socială, dintre decizie și acțiune — componente de bază ale opțiunii noastre pentru făurirea unei societăți radical noi, socialiste.

CORELAȚII STIMULATIVE ȘI ECHITABILE ÎNTRE VENITURILE OAMENILOR MUNCII

OGLINDIND trăsăturile și esența economiei socialiste, politica partidului a avut și are ca țel unic și suprem OMUL, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a tuturor celor ce muncesc, afirmarea plenară a personalității umane, creșterea gradului de civilizație pentru întregul nostru popor. Concretizînd programul general stabilit de Congresul al XI-lea pentru ridicarea nivelului de trai al societății noastre, Programele privind creșterea mai accentuată a nivelului de trai al oamenilor muncii în acest cincinal, ca și legile privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale membrilor C.A.P. și ale țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate cuprind măsuri de o deosebită importanță pentru ridicarea bunăstării întregului nostru popor.

Recent Plenara C.C. al P.C.R. a dezbătut programul de creștere a retribuției și altor venituri, a nivelului de trai al poporului, în legătură cu care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat : **„El a fost publicat, unele din măsurile prevăzute vor începe să fie aplicate chiar peste cîteva zile. Prevederile asigură înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a obiectivelor Programului ; mai mult chiar, în ce privește retribuția directă se realizează o creștere cu 10 la sută mai mare decît a prevăzut Congresul al XI-lea. Această posibilitate a apărut ca urmare a rezultatelor bune obținute în dezvoltarea economică, a reducerii cheltuielilor în domeniul investițiilor și în alte sectoare de activitate.** [1])

Măsurile complexe cuprinse în aceste programe evidențiază cu deosebită forță legătura indisolubilă dintre dezvoltarea în ritm rapid a economiei socialiste și ridicarea bunăstării oamenilor muncii din societatea noastră, care se caracterizează prin satisfacerea într-o măsură tot mai mare și într-o gamă diversificată a unor nevoi materiale și spirituale, în continuă creștere, avînd ca sferă de cuprindere pe toți membrii societății, fapt care imprimă politicii partidului nostru de ridicare a nivelului de trai un caracter general și profund umanist.

Creșterea generală, mai accelerată a nivelului de trai pentru toate categoriile populației

DIN ANALIZA indicatorilor cuprinși în programele, măsurile și legile privind ridicarea nivelului de trai rezultă, în afara caracterului lor complex și general, și faptul că indicatorii propuși depășesc cu mult nivelurile stabilite inițial prin Directivele Congresului al XI-lea și prin planul cincinal 1976—1980. Astfel fondul de majorare a retribuțiilor personalului prevăzut în planul cincinal a fost suplimentat cu 35 miliarde lei, asigurîndu-se prin aceasta sporirea retribuției medii reale cu 30,2%, față de 18—22% cît se stabilise în planul cincinal. Față de o creștere de 20—29% cît fusese stabilită în planul cincinal, veniturile reale pe o persoană activă ale țărănimii vor crește cu circa 30%, iar în cadrul acestora veniturile cooperatorilor vor crește cu 33,4%. Creșteri importante sînt prevăzute la pensiile de asigurări sociale, care vor spori cu 23,2%, la alocația de stat pentru copii, care va spori cu 30%, la pensiile cooperatorilor pentru limită de vîrstă, invaliditate și pentru copiii orfani, care vor spori cu 20%, ca și la fondurile suplimentare pentru plata pensiilor țăranilor din zonele necooperativizate. Comparativ cu prevederile cincinalului, a fost suplimentată creșterea volumului desfacerilor de mărfuri la bunurile de consum de la 47,5% la 52,1%, al prestărilor de servicii de la 68,6% la 75,3%, iar al construcției de locuințe cu 190 000 apartamente fizice și în mediul rural cu 250 000 — 300 000 locuințe din fondurile proprii ale populației. Faptul că de măsurile complexe ale programelor respective beneficiază categorii și grupuri sociale largi și diverse (muncitori, personal TESA, cadre din ministere și organe centrale de stat, cadre militare și din sectoare social-culturale, țărani cooperatori și țărani din zonele necooperativizate, pensionari de toate categoriile, familii cu mulți copii etc.) evidențiază și interesul general al întregului nostru popor pentru înfăptuirea obiectivelor înscrise în aceste programe, și sarcina generală a tuturor oamenilor muncii de a-și aduce o contribuție sporită la intensificarea acțiunii factorilor care influențează asupra dezvoltării și perfecționării întregii activități economico-sociale din țara noastră.

Corelații mai stimulative între veniturile directe din retribuția pentru muncă și veniturile din fondurile sociale de consum

PE FONDUL sporirii generale mai accelerate a veniturilor pentru toate categoriile de populație, are loc și o îmbunătățire a structurii și corelațiilor dintre diferite categorii de venituri, dintre care o primă corelație este cea dintre veniturile directe și veniturile

Tabelul nr. 1

Dinamica corelației dintre ritmul de creștere a veniturilor directe din retribuțiile pentru muncă ale lucrătorilor și creșterea cheltuielilor social-culturale de la bugetul de stat *).

Indicatori	Realizat 1975	1980 Plan cincinal	1980 Prevederi actuale	Creșteri absolute și procentuale în 1980 față de 1975: Plan cincinal lei	Plan cincinal %	Prevederi actuale lei	Prevederi actuale %
Retribuția medie netă a personalului, lei	1 595	2 065	2 201	470	29,5	606	38,0
Venitul mediu net al cooperatorilor din munca prestată în C.A.P. și din gospodăria personală pe o persoană activă, lei	974	1 278	1 370	304	33,3	396	40,7
Cheltuielile social-culturale de la bugetul de stat (în cincinalele respective).							
– total mii lei	219 726	329 589	313 649	109 863	50,0	93 923	42,7
– pe locuitor lei	10 540	15 125	14 375	4 585	43,5	3 835	36,4

*) Întocmit și calculat pe baza datelor din Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., Edit. politică. 1974, p. 75 ; Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, „Scînteia" nr. 10 797 din 7.V.1977; Anuarul statistic al R.S.R. 1976, p. 20 și 405.

provenite din fondurile sociale de consum.

Ținînd seama de importanța fondurilor sociale de consum pentru ridicarea nivelului de trai al întregului popor și de nivelul scăzut al acestora, partidul nostru a acționat în direcția creșterii mai rapide a cheltuielilor social-culturale față de veniturile directe ale populației. În perioada 1950—1975, cheltuielile social-culturale pe locuitor au sporit de 11 ori (în 1975, au fost de 2 397 lei), iar retribuția medie netă a sporit de peste 4,7 ori, ajungînd în 1975 la 1 595 lei.[2]) Deoarece în etapa actuală nivelul fondurilor sociale de consum a atins în general și în mod deosebit pentru personalul din unitățile de stat o mărime optimă, echitabilă și stimulatorie, corespunzătoare etapei actuale, proporția dintre veniturile directe și veniturile din fondurile sociale de consum a fost îmbunătățită cu ocazia elaborării programului general de folosire complexă a posibilităților pe care le are economia noastră de a spori în actualul cincinal în ritm mai susținut nivelul de trai al întregului popor. În legătură cu aceasta, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„în perioada următoare vom pune un accent mai mare pe creșterea retribuției și veniturilor directe ale oamenilor muncii.... Trebuie să-i lăsăm pe oameni înșiși să se gospodărească ; să nu credem că, cheltuind diferite sume, cîteodată fără socoteală, le gospodărim noi mai bine.“** [3])

Îmbunătățirea corelațiilor dintre creșterea veniturilor directe ale lucrătorilor și sporirea cheltuielilor social-culturale de la bugetul de stat este reflectată în datele tabelului nr. 1.

Din datele tabelului rezultă o creștere mult mai accentuată a retribuției medii nete a personalului, cu 38%, față de 29,5% cît s-a prevăzut în planul cincinal, și a venitului mediu net al cooperatorilor cu 40,7%, față de creșterea prevăzută de 38,3%. Cheltuielile social-culturale înregistrează pe baza prevederilor actuale ritmuri de creștere destul de ridicate cu 42,7% la cheltuielile social-culturale totale și cu 36,4% la cheltuielile social-culturale pe locuitor, însă aceste ritmuri sînt puțin mai lente față de cele prevăzute în planul cincinal, de 50% și respectiv 43,5%. Trebuie menționat că odată cu îmbunătățirea acestor corelații prin creșterea cu prioritate a veniturilor directe din retribuții oamenii muncii vor avea posibilitatea în mai mare măsură să beneficieze de rezultatele eforturilor lor în producție, asigurîndu-se aplicarea mai consecventă în viață a cerințelor stimulative și echitabile ale repartiției socialiste de a corela veniturile cu eforturile proprii și contribuția fiecăruia la dezvoltarea economiei și a întregii vieți sociale. În același timp, se realizează și o gospodărire mai judicioasă a fondurilor sociale de consum, prin majorarea alocației de stat pentru copii, a ajutoarelor ce se acordă mamelor cu mai mulți copii și a altor ajutoare care se ridică la circa 3 miliarde lei anual, prin creșterea cu 23,2% a pensiilor nominale de asigurări sociale și prin sporirea substanțială a pensiilor și a altor drepturi de asigurări sociale pentru țăranii cooperatori și cei cu gospodării individuale din zonele necooperativizate, la plata cărora contribuie și statul cu importante fonduri.

Realizarea, în continuare, a unui raport echitabil între veniturile mari și veniturile mici

CONCOMITENT cu accentuarea funcțiilor stimulative, prin îmbunătățirea corelațiilor dintre veniturile directe și cele din fondurile sociale ale diferitelor categorii de populație se vor urmări realizarea în continuare a unei repartiții echitabile a fondurilor de consum individual și social între membrii societății noastre și menținerea unui raport echitabil între veniturile mari și cele mici.

Subliniind această sarcină, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat că **„în cadrul acțiunii de majorare a retribuțiilor — care va începe încă din acest an — partidul va urmări în continuare realizarea unui raport echitabil între retribuția maximă și cea minimă, în concordanță cu hotărîrile Congresului al XI-lea** [4]).

Din datele tabelului rezultă reducerea substanțială a decalajului relativ dintre retribuția netă maximă și cea minimă de la 22,81 ori în 1950 la 9,67 ori în 1965 și 5,53 ori în 1975, raport care se menține și în perioada actualului cincinal. În perioada 1965—1975, a fost corectată corelația dintre veniturile nete mari și cele mici (decalaj 9,67 ori în 1965) folosindu-se creșterea mai accentuată a retribuțiilor nominale mici odată cu accentuarea caracterului progresiv al impozitului pe retribuții, care și-a intensificat acțiunea începînd din mai 1970 și care a avut un mare rol în stabilirea unor raporturi echitabile între retribuțiile nete mici și cele mari. Aceste raporturi echitabile între retribuții continuă să se mențină și în condițiile trecerii la noua formă de impozitare pe fondul total de retribuire al unităților socialiste, care se aplică începînd de la 1 iulie 1977. Prin plata contribuției persoanelor fără copii, prin acordarea diferențiată a alocațiilor de stat pentru copii și pe calea altor forme de sprijinire a familiilor cu mulți copii și cu venituri mici și medii sînt menținute în continuare raporturile echitabile între veniturile nete ale familiilor care participă cu eforturi materiale și spirituale la formarea și pregătirea tinerei generații și persoanele fără copii, care plătesc tot în acest scop o contribuție diferențiată după mărimea retribuției, între 20—550 lei lunar. Tot din datele tabelului rezultă o creștere a decalajului relativ dintre retribuția medie netă și retribuția minimă netă în actualul cincinal, de la 1,43 ori la 1,54 ori, care, în condițiile reducerii decalajului dintre retribuția maximă netă și retribuția medie netă de la 3,86 ori la 2,92 ori constituie o tendință pozitivă ce reflectă creșterea mai susținută a retribuțiilor din grupele imediat superioare retribuției medii nete. Aceste retribuții fac parte din zona mijlocie a veniturilor nete, zonă în care intră într-o proporție tot mai mare și muncitorii specialiști, cei cu categorii și trepte mari de calificare, tehnicienii, maiș-

Tabelul nr. 2

Dinamica și raporturile dintre retribuțiile nete minimă, medie și maximă ale personalului din R.S.R. în perioada 1950–1980 *)

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980 plan
Retribuția minimă netă %	100	149,1	279,5	380,8	496,9	691,9	885,1
Retribuția medie netă %	100	148,1	237,9	305,0	382,5	473,3	653,1
Retribuția maximă netă %	100	119,7	142,4	161,3	149,6	167,8	175,1
Decalaj relativ dintre retribuția netă maximă și cea minimă (retribuția minimă netă = 1)	22,81 ori	18,31 ori	11,62 ori	9,67 ori	6,87 ori	5,53 ori	5,53 ori
Decalajul relativ dintre retribuția medie netă și retribuția minimă netă (retribuția minimă netă = 1)	2,09 ori	2,08 ori	1,78 ori	1,68 ori	1,60 ori	1,43 ori	1,54 ori
Decalajul relativ dintre retribuția maximă netă și retribuția medie netă (retribuția medie netă = 1)	10,89 ori	8,81 ori	6,52 ori	5,76 ori	4,26 ori	3,86 ori	2,92 ori

*) Calculat pe baza datelor din Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, „Scînteia“ nr. 10 797 din 7.V.1977.

Așezarea pe baze stimulative și echitabile a retribuirii muncii, care s-a accentuat în mod deosebit în ultimele două cincinale, perioadă în care a fost îmbunătățit substanțial sistemul retribuirii muncii în țara noastră, ca și menținerea în continuare a unui raport echitabil și stimulativ între mărimea retribuțiilor nete sînt reflectate în datele tabelului nr. 2.

Mircea BOȚA
Institutul Agronomic Iași

(Continuare în pag. 32)

---

[1]) „Scînteia“ nr. 10 843 din 30 iunie 1977.

[2]) Anuarul statistic al R.S.R. 1976, p. 76 și 405.

[3]) **Nicolae Ceaușescu:** Expunere prezentată la ședința comună a C.C. al P.C.R., M.A.N., C.S.D.E.S. și activului central de partid și de stat, 28.III.1977, Ed. politică 1977, p. 32—33.

[4]) **Nicolae Ceaușescu,** Op., cit., p. 33.

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (I)

MUTAȚIILE REVOLUȚIONARE care au avut loc în lume în deceniile de la mijlocul secolului al XX-lea au impus economiștilor burghezi contemporani numeroase schimbări de poziție, atît în ce privește mecanismul de funcționare a capitalismului la diferite nivele, cît și în ce privește poziția lor față de teoria economică și critica marxist-leninistă.

Abandonarea dogmei funcționării automate a capitalismului la nivel macroeconomic de către economiștii burghezi a fost consacrată de publicarea lucrării lui J. M. Keynes în 1936 sub titlul „Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii și a banilor"[1]). El a recunoscut unele aspecte negative ale economiei capitaliste, mai ales „incapacitatea ei de a asigura folosirea deplină a mîinii de lucru și repartizarea arbitrară și inechitabilă a avuției și veniturilor" (p. 375), cît și faptul că „gîndirea economică ortodoxă (burgheză tradițională, de natură liberală – n. ns.) este în impas" (p. 35), dar limitele sale l-au împiedicat să se refere la cauzele obiective ale acestora și la consecințele lor pe termen lung. Cu acest prilej, J. M. Keynes a făcut însă și unele observații critice la adresa economiei mondiale capitaliste și a teoriei și politicii burgheze privind relațiile internaționale, îndoindu-se de viabilitatea lor. Astfel, J. M. Keynes susținea că „școala clasică" (de fapt economiștii burghezi din secolul XIX – n.ns.) „a exagerat mult" avantajele reale ale diviziunii internaționale a muncii (p. 342), recunoștea că avantajul pe care îl obținea Marea Britanie de pe urma unei balanțe (comerciale și de plăți) favorabile aducea „un dezavantaj corespunzător unei alte țări" și conchidea că critica lui „este îndreptată înainte de toate împotriva inconsistenței bazelor teoretice ale doctrinei **laissez-faire...** împotriva ideii că rata dobînzii și volumul investițiilor se stabilesc de la sine la nivelul optim". În treacăt, J. M. Keynes recunoștea legătura dintre dificultățile interne ale economiei capitaliste din perioada interbelică (mai ales dimensiunea îngrijorătoare a șomajului) și lupta acerbă de concurență dintre marile puteri imperialiste pe piața mondială. În această ordine de idei, el considera comerțul internațional capitalist drept „un mijloc disperat de a menține ocuparea mîinii de lucru în propria țară prin forțarea vînzărilor pe piețele externe și restrîngerea cumpărăturilor, ceea ce, dacă are succes, nu va face decît să deplaseze problema șomajului spre vecinul care a fost înfrînt în luptă" (p. 384).

Abandonarea dogmei funcționării automate și armonioase a capitalismului **la nivel mondial** a început mult mai tîrziu și s-a conturat mult mai greu, abia în ultimul deceniu al perioadei postbelice, în condițiile actualei etape a crizei generale a capitalismului, în procesul confruntărilor ideologice actuale, care au impus, într-o măsură mai mare sau mai mică, gînditorilor burghezi realiști **recunoașterea** crizei vechii ordini internaționale generate de capitalism și imperialism.

Unul dintre cele mai semnificative momente ale acestei recunoașteri a constituit-o publicarea în 1976 a Raportului Tinbergen către „Clubul de la Roma", sub titlul „Restructurarea ordinii internaționale". Cele patru decenii care s-au scurs de la publicarea lucrării lui J. M. Keynes (1936) au constituit cadrul unei evoluții contradictorii a teoriei economice burgheze despre relațiile internaționale, care a parcurs o traiectorie descendentă ; punctul ei de plecare l-a constituit recunoașterea nepotrivirii flagrante dintre teoria burgheză tradițională („ortodoxă") și realitatea economiei capitaliste mondiale (străbătută de antagonisme și lupte de concurență între parteneri inegali, ducînd, în cele din urmă, la criza vechii ordini internaționale) ; punctul ei final l-a constituit recunoașterea crizei – atît din domeniul relațiilor internaționale, cît și din domeniul teoriei economice despre acestea.

Fără să fie unanim acceptată de economiștii burghezi (manualele universitare tradiționale din universitățile burgheze dominate de conservatorism continuă și în zilele noastre să prezinte variante neoliberale ale vechii dogme a funcționării automate a economiei capitaliste mondiale), criza vechii ordini internaționale și a teoriei burgheze sînt din ce în ce mai vizibil prezente în studiile interdisciplinare ale unor echipe de autori burghezi realiști sau autori individuali, atît din țările nesocialiste în curs de dezvoltare, cît și din țările capitaliste dezvoltate.

În opoziție cu imaginea idealizată a economiei mondiale capitaliste, bazată pe aserțiunea că aceasta ar favoriza în mod spontan relații internaționale armonioase, reciproc avantajoase, deci echitabile pentru toți partenerii, purtătorii de cuvînt ai burgheziei naționale din țările în curs de dezvoltare au dezvăluit multiple aspecte ale rolului de frînă pe care-l îndeplinea și continuă să-l îndeplinească vechiul cadru internațional burghez în raport

FIȘE

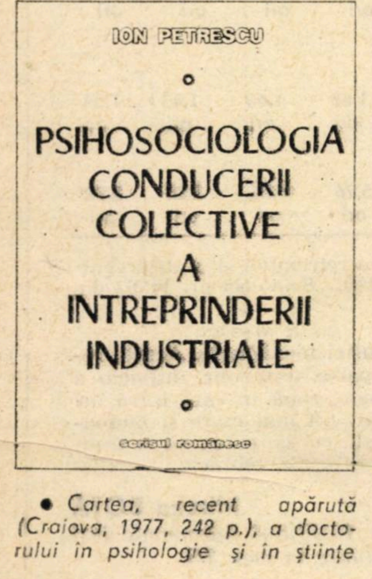
ION PETRESCU

PSIHOSOCIOLOGIA
CONDUCERII
COLECTIVE
A
INTREPRINDERII
INDUSTRIALE

scrisul românesc

• Cartea, recent apărută (Craiova, 1977, 242 p.), a doctorului în psihologie și în științe economice Ion Petrescu se încadrează în preocupările primului Congres al consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi și centrale industriale, care va avea loc în curînd. În aplicarea principiului muncii și conducerii colective autorul evidențiază apariția unor trăsături psihice noi ale participanților la conducerea colectivă : interesul față de rezultatele economice ale întreprinderii, răspunderea față de comenzile sociale, dezvoltarea personalității individuale și a celei colective, îmbinarea consecințelor favorabile pe plan material cu cele de ordin moral. Prin investigațiile sale științifice în 12 întreprinderi din județul Brașov autorul încearcă să depășească opinia întîlnită în literatură că semnificația conducerii colective uzinale se reduce la actul deciziei, la elaborarea în comun a hotărîrilor. Abordînd problema conducerii colective ca un raport complex de natură politică, economică, socială și psihologică, în lucrare se evidențiază specificul comportamentului membrilor consiliului oamenilor muncii și formele comportamentului colectiv, mijloacele de optimizare a activității de conducere colectivă uzinală. Experiența unităților studiate de autor arată că „instituționalizarea organelor colective de conducere însumează calitățile conducătorului eficient și multidimensional".

Cercetarea ocupării forței de muncă în comerț și în alimentația publică

• Ivan Selecky, împreună cu un colectiv, pornesc în studiul Vyskum faktorov zamestnanosti v obchode a verejnom stravovani *(Cercetarea factorilor ocupării în comerț și alimentația publică), publicat de revista ECONOMICKY ČASOPIS, Bratislava, nr. 4/1977, de la constatarea că necesitatea obiectivă a utilizării eficiente a forței de muncă devine tot mai imperioasă. Sporește nevoia de lucrători în activitățile hotărîtoare pentru dezvoltarea economică și creșterea nivelului de trai. Printre acestea se cuprind și sectoarele neproductive. Întrucît comerțul și alimentația publică s-au dovedit cele mai mari consumatoare de forță de muncă, autorii le-au ales ca obiect al analizei lor. Dezvoltarea anterioară a ocupării în aceste ramuri a fost analizată pe bază de metode de cercetare precise luate în consecvență logică, astfel încît au prilejuit utilizarea metodei mai complexe a analizei factoriale. S-au relevat următorii factori ai creșterii ocupării forței de muncă : creșterea capacităților și îmbunătățirea calității serviciilor ; productivitatea muncii ; creșterea cererii fac-*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

cu eforturile de dezvoltare ale țărilor de la „periferia" lui.

La prima sesiune UNCTAD (Geneva, 1964), R. Prebisch[2] s-a referit la gîtuirile dezvoltării majorității țărilor lumii datorită mecanismelor generatoare de decalaje (politica vamală discriminatorie a marilor puteri industrializate, deteriorarea raportului de schimb pentru țările în curs de dezvoltare datorită mecanismului de fixare a prețurilor internaționale și a instabilității monetare, tariful excesiv al serviciilor etc., precum și defectelor existente în mecanismul instituțional al comerțului mondial (îndeosebi modul de funcționare al G.A.T.T.). La ultima sesiune UNCTAD (Nairobi, 1976), G. Corea[3] arăta că vechea ordine internațională n-a răspuns nevoilor de creștere ale țărilor în curs de dezvoltare nici chiar atunci cînd ea a funcționat relativ bine, întrucît mecanismele ei „au încetinit, mai bine zis, au împiedicat creșterea și dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare", „au agravat, în loc să atenueze, inegalitatea la scară mondială", astfel încît, în momentul de față, țările capitaliste industrializate, în care trăiește aproximativ o cincime din populația globului, dispun de două treimi din venitul mondial, în timp ce țările nesocialiste în curs de dezvoltare, în care trăiește aproape jumătate din populația globului, nu dispun decît de o optime din venitul mondial. Acest fapt dovedește, după aprecierea citată, „existența unor slăbiciuni fundamentale în mecanismele de legătură dintre economia celor două grupuri de țări", care se manifestă în toate domeniile relațiilor internaționale, printre care : comerțul cu produse primare și articole manufacturate, transferul de tehnologie și de resurse financiare prin canalul sistemului monetar și financiar internațional.

Dezvăluind viciile de structură ale vechii ordini internaționale generate de capitalism și imperialism, precum și inegalitățile care rezultă din acestea, economiștii burgheziei naționale din țările în curs de dezvoltare au criticat liberalismul burghez și iluziile întreținute în mod interesat pe baza lui, înclinînd spre forme de organizare a economiei naționale superioare individualismului burghez. În acest sens, economistul mexican V. L. Urquidi arăta, încă în deceniul trecut[4], că „jocul liber al forțelor economice și sociale — care nici nu există în forma lui pură — nu ar face decît să agraveze inegalitățile structurale, să întîrzie adaptarea economiei latino-americane la tendințele economice mondiale, transformînd-o într-o anexă subordonată a acesteia și dezvăluind tendințe sociale care nu s-ar putea rezolva prin mijloace pașnice".

În opoziție cu teoriile apologetice referitoare la o pretinsă tendință de egalizare a prețurilor factorilor de producție și a veniturilor, ca urmare a comerțului internațional tradițional, desfășurat în cadrul vechii ordini internaționale, economistul brazilian C. Furtado a atras atenția recent[5] asupra agravării unor tendințe seculare inerente acestei vechi ordini internaționale, printre care concentrarea venitului în folosul „Centrului" (țările capitaliste dezvoltate — n. ns.) şi agravarea inegalităților sociale la „periferie" (țările în curs de dezvoltare nesocialiste — n. ns.).

Asimetriile care caracterizează relațiile Centru-Periferie s-au accentuat foarte mult în ultimul timp, după părerea lui Furtado, datorită activității întreprinderilor transnaționale, care a sporit mult mai rapid decît relațiile economice internaționale de tip tradițional, devenind „un focar incontestabil de instabilitate" care „traumatizează centrele naționale coordonatoare ale activității economice (statele naționale n. ns.)". Pornind de la aceste constatări, Furtado apreciază că specificul actualei crize din economia mondială capitalistă decurge din contradicția existentă între **statele naționale,** care adoptă măsuri în direcția dezvoltării lor independente (inclusiv măsuri de corectare a asimetriilor din relațiile internaționale tradiționale), și *întreprinderile transnaționale,* „ale căror planuri de raționalitate nu coincid în mod necesar cu cele ale țărilor în care ele acționează, luate separat".

Întrucît șocurile provocate de valurile intermitente care caracterizează actuala ordine internațională ar putea pune în pericol însăși existența capitalismului, Furtado consideră că și țările capitaliste dezvoltate trebuie să fie interesate într-o nouă ordine internațională, că ele sînt obligate să caute „noi mecanisme de coordonare şi control inter şi transnațional".

La critica adusă de economiștii burgheziei naționale din țările în curs de dezvoltare vechii ordini internaționale se adaugă contribuții valoroase din partea unor economiști burghezi mai lucizi din țările capitaliste dezvoltate la care ne vom referi în partea a doua a prezentării acestor evoluții și puncte de vedere.

Sultana SUTĂ-SELEJAN

---

[1] J. M. Keynes : Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii și a banilor, Ed. științifică, 1970 (paginile din care se citează se indică în text).

[2] Towards a new trade policy for development. United Nations. New-York, 1964, p. 99, 107—112.

[3] Orientations nouvelles et structures pour le commerce et le développement, Nairobi, 1976, p. 8, 10, 14.

[4] Cf. J. L. Sampedro : Les forces décisives dans l'économie mondiale, Paris, 1967, p. 228.

[5] C. Furtado : Le nouvel ordre économique mondial. Un point de vue du Tiers Monde, in „Tiers Monde", tome XVII, Nr. 67, iulie-sept. 1976, p. 571—573.

FIŞE

torului uman ; coeficientul schimburilor. În studiu se cuantifică influența fiecăruia în creșterea ocupării forței de muncă.

„Energia și miturile economice"

● *Cartea* Energy and Economic Myths *(Energia și miturile economice), Pergamon Press Inc., 380 p., a prof. N. Georgescu-Roegen este o culegere sistematizată pe patru grupe de probleme — resursele naturale și economia producției ; economie politică instituțională ; epistemologie și metodologie ; teorie pură — a unor studii apărute anterior în diferite publicații. Titlul cărții este împrumutat de la studiul care deschide cartea (1974), ale cărui concluzii încercăm să le rezumăm.*

Ar fi o nebunie — spune N.G.-R. — să propunem o renunțare completă la confortul industrial. Omenirea nu se va întoarce la peșteră. Dar cîteva puncte ar trebui incluse într-un program bioeconomic minimal : producția tuturor mijloacelor de război, nu numai a războiului ca atare, *să fie interzisă ; prin utilizarea forțelor de producție eliberate, ca și printr-o serie de măsuri bine planificate, țările subdezvoltate să fie ajutate să ajungă, pe cît de repede posibil, la condiții bune (nu luxuriante) de viață ; pînă cînd utilizarea directă a energiei solare va deveni de uz comun, sau va fi realizată fuziunea controlată, orice risipă de energie trebuie evitată și, dacă este necesar, strict reglementată ; să „ne" vindecăm de pornirea morbidă pentru obiecte extravagante, ca automobile supradimensionate ș.a. ; să „ne" eliberăm de „maladia banilor" : este o „maladie mintală" să arunci o haină, o mobilă care mai poate fi utilizată ; este o „crimă bioeconomică" ca an de an să cumperi o mașină „nouă" sau să-ți renovezi casa ; consumatorii trebuie reeducați în a ignora moda ; fabricile se vor orienta în acest caz asupra durabilității ; bunurile „durabile" trebuie să fie reparabile ; să „ne" vindecăm de ceea ce N.G.-R. a numit „circumdromul aparatului de ras", care constă în a te bărbieri mai repede pentru a avea timp să lucrezi la un aparat care rade și mai repede și așa „ad infinitum".*

World Armaments and Disarmament

● *Anuarul de față, aflat la a opta ediție, întocmită de Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI), 422 p., își propune să descrie, pe cît posibil pe bază de date, modificările majore, cantitative și calitative, produse în arsenalul mondial pînă la începutul anului 1977. După cum se autorecomandă, anuarul este utilizat în mod curent la Națiunile Unite, la tratativele de dezarmare de la Geneva și în alte foruri. Din păcate, cheltuielile militare s-au ridicat în anul 1976 la suma de 334 miliarde dolari (în prețuri constante, de 30 de ori mai mult decît în anul 1900). Din această sumă 70 la sută revine Pactului Atlanticului de Nord și Tratatului de la Varșovia, iar 15 la sută (față de 3,2 la sută în 1955) revine lumii a treia. 52 la sută din cheltuielile de înarmare ale lumii a treia revin țărilor din Orientul Mijlociu.*

PROSPECTIVA SOCIALĂ ȘI GÎNDIREA ROMÂNEASCĂ

VOLUMUL publicat de profesorul Sergiu Tămaș sub titlul angajant de „Cercetarea viitorului"*) este în mod cert o reușită. Autorul desfășoară, în puține pagini, un panoramic informat al cercetărilor moderne asupra viitorului, grupate în jurul unor concepte și imagini polarizatoare; iar subtila analiză marxistă a diferitelor orientări și curente din prospectiva socială contemporană, incluzînd puncte de vedere teoretice și explicitate de experiența românească, ni s-a părut a rămîne partea cea mai interesantă și originală a acestei atît de meritorii lucrări.

S-a spus de multe ori că orice autor ce se apleacă asupra unor teme interdisciplinare își transferă automat formația sa unidisciplinară, cel puțin ca punct de plecare al cercetării. Profesorul S. Tămaș este filosof și specialist în știința conducerii. Este deci normal ca, în cercetarea multidisciplinară a viitorului, acele concepte unificatoare și polarizatoare în jurul cărora își organizează discursul să fie în special alese din arsenalul filozofiei prospective și politologiei previzionale. De altfel, preocuparea de a analiza în special problemele prospectivei și planificării **sociale** — într-o oarecare măsură chiar neglijînd prospectiva tehnologică și economică — rămîne evidentă : acesta este motivul pentru care, după părerea mea, un titlu ca „Prospectiva socială" ar fi exprimat mai exact conținutul lucrării decît cel de maximă cuprindere ales de autor.

Partea I — intitulată, în spiritul lui Gaston Berger, **Timp deschis,** și sugerind, într-o abordare de sistem a problematicii viitorului, un demers explorativ — dezvoltă teza centrală a cărții: viitorul este, în primul rînd, un domeniu al inițiativei politice. „Factorii subiectivi ai istoriei depun eforturi pentru a transforma posibilitățile ce le stau la indemînă într-o nouă realitate istorică formulînd obiective și programe de clasă. Viitorul se determină astfel ca **timp deschis inițiativelor sociale",** scrie S. Tămaș (p. 19), subliniind că „Timpul social, departe de a fi constant, invariabil, este pluralist și variabil pentru diferite societăți și grupuri sociale. **Timpul social este astfel deschis diversității căilor de formare a viitorului concret al diferitelor comunități umane"** (p. 29). Iată și o formulare clară a atitudinii de esență normativă a autorului. „Alegerea țelului social constituie problema centrală în activitatea de explorare a viitorului. În această alegere rolul primordial revine politicului, formă concentrată de exprimare a atitudinii intereselor și idealurilor forțelor sociale angajate în realizarea progresului social" (p. 30). Și cu totul demnă de reținut mi se pare a fi prezentarea „cheii" acestei atitudini, inspirată de analiza științifică a realității și a experienței românești în viziunea marxismului prospectiv: „În țara noastră, inițiativa politică aparține clasei muncitoare, care prin partidul ei de avangardă a unit și conduce întregul popor pe calea făuririi unei noi societăți. Întreaga „tehnologie" a cercetării viitorului este subordonată Programului adoptat de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., care dă expresie larg populară strategiei trecerii societății românești de la starea de țară în curs de dezvoltare la starea de stat socialist cu un înalt grad de maturizare a forțelor de producție, care la rîndul său va produce un nivel superior de civilizație" (p. 32). Cititorului i se dezvăluie astfel legăturile dintre abstracțiile teoretice și practica socială nemijlocită: dintr-o speculație de termen lung, viitorul devine astfel o prezență concretă, un suport intuitiv al următoarelor evoluții. De pe pozițiile teoretice cîștigate, sugerate atît de convingător cititorului, S. Tămaș analizează critic punctele de vedere nemarxiste și nesocialiste asupra evoluției sociale, sub titlul „Confruntări alternative în cercetarea viitorului" (p. 35 și urm.). Scris cu rigoare și probitate, capitolul reușește să evite atît descriptivismul obiectivist cît și criticismul negativist și steril: futurologia tendențială (numită de alți autori instituțională), futurologia pe care S. Tămaș o numește „a creșterii" și futurologia critică sînt prezentate astfel publicului nostru prin imagini relevante. Personal, am regretat că „școlii normative" din gîndirea prospectivă occidentală (ilustrată de nume ca H. Ozbekhan, E. Jantsch, E. Laszlo ori de „prescriptivismul" lui J. Galtung) nu i s-a acordat o pondere mai mare: mai ales că între „planificarea creativă" a lui Ozbekhan, ori „proiectarea participativă pentru evoluție" a lui Jantsch, pe de o parte, și evoluționismul marxist, pe de altă parte, se conturează astăzi domenii ale unor interesante dispute teoretice. În sfîrșit, sub titlul „Conducere prospectivă", S. Tămaș analizează unele trăsături ale raporturilor dintre cercetarea viitorului și știința conducerii, sub forma lor operațională: conducerea prin stăpînirea accelerației dezvoltării, conducerea în perspectiva termenului lung, conducerea prin promovarea creativității sociale și conducerea cu finalitate umană.

Partea a II-a — intitulată **Timp dominat —** sugerează o abordare de sistem a problematicii viitorului, dar cu accent pe elementele normative. „Trecerea din sfera explorării în sfera normării acțiunii este obligatorie pentru orice activitate previzională destinată conducerii, **preocuparea pentru formarea viitorului constituind finalitatea eforturilor factorilor de decizie",** scrie S. Tămaș, adăugind : ...„tendința care își croiește drum în cercetarea viitorului constă în relevarea corelației dintre investigația științifică, valorile social-politice și acțiunea planificată" (p. 69). Conversiunea prognozelor în programe de acțiune și planuri de dezvoltare economică și socială este prezentată sub numele de „formarea viitorului", capitol pe care autorul îl întemeiază pe analiza experienței românești. Două capitole sînt apoi consacrate unor probleme teoretice ale cercetării viitorului: particularitățile cunoașterii previzionale și studiul raporturilor dintre certitudine și risc.

Partea a III-a grupează sub titlul de **Deschidere în timp** o serie de aspecte-cheie ale cercetării viitorului în perspectivă operațională. După o prezentare generală a „instrumentelor pentru abordarea complexității" societății umane — în fond, a unor tipologii și principii metodologice de orientare în spațiul uneltelor de lucru ale prospectivei moderne — autorul se oprește asupra unor probleme centrale pentru modelarea dinamicii sociale: identificarea și explorarea nevoilor și aspirațiilor umane, și știința și viitorul tehnologiilor. Iar paginile consacrate „orizontului 1976 + 40 = 2 016" încheie cu imagini prospective tonice o provocatoare „pătrundere în timp". În sfîrșit, un mic dar extrem de util dicționar de termeni utilizați și o bibliografie cuprinzînd numeroase contribuții românești completează această valoroasă introducere în studiul viitorului.

Publicînd în excelente condiții această lucrare — după „Cronica anului 2 000" de M. Malița și „Calitatea vieții și explorarea viitorului" de P. Apostol —, Editura Politică se arată a fi aceeași statornică propagatoare a gîndirii prospective în țara noastră.

Mihai C. BOTEZ

---

*) S. Tămaș, Cercetarea viitorului, Ed. politică, 1976.

SIMPOZIOANE

„Economia de energie în industria construcțiilor de mașini"

SIMPOZIONUL *sus-menționat a fost organizat din inițiativa Asociației Române de Marketing, în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Institutul de Economia Industrială, Academia de Studii Economice și Institutul de Economie Mondială. La baza simpozionului stă imperativul actual al economisirii de energie și al utilizării ei raționale. Ideile principale s-au axat, pe necesitatea de a exprima rentabilitatea exportului produselor — mașini, instalații și utilaje — prin intermediul unui nou criteriu, respectiv al consumului energetic minim (din etapa de fabricație și de exploatare), direcțiile principale ale diminuării acestor consumuri, restricțiile existente în calea realizării acestei cerințe, problema consumului energetic cumulat etc.*

S-a subliniat necesitatea : intensificării activității de cercetare științifică, cu o cît mai largă considerare a aspectelor economice ; organizării în cadrul Asociației Române de Marketing a unei Secții de energie și materii prime, sediul și organismul științific al acestei secții urmînd a fi Laboratorul de economia energiei și a materiilor prime din cadrul Academiei de Studii Economice ; introducerii în planurile de învățămînt ale Academiei de Studii Economice a unor cursuri de economia energiei, precum și a organizării pe lîngă multiplele specialități de doctorat existente la această Academie, a unui doctorat în domeniul economiei energiei.

„Industrializare și urbanizare"

BUCUREȘTIUL *a găzduit, în perioada 29 iunie — 2 iulie a.c., lucrările Conferinței internaționale cu tema* Industrializare și urbanizare, *organizată de către Centrul de studii urbane al Universității „Johns Hopkins" din Baltimore (S.U.A.), în cooperare cu Institutul de Construcții — București. Problematica lucrărilor Conferinței a fost axată pe subiecte privind : relația dintre industrializare, urbanizare și protecția mediului natural ; sistematizarea teritoriului și a localităților urbane și rurale ; impactul industrializării asupra rețelei generale de localități.*

Au fost puse în evidență unele aspecte specifice ale experienței românești privind dezvoltarea integrată social-economică. În analiza procesului de luare a deciziei în domeniul sistematizării teritoriale, o trăsătură esențială o constituie participarea populației la discutarea și aprobarea documentațiilor de sistematizare, în toate fazele de elaborare.

Studierea procesului de urbanizare în condițiile concrete ale României a fost făcută în funcție de elementele oferite de dezvoltarea bazei tehnico-materiale a societății, ritmul transformărilor economice și sociale și stabilirea pe criterii științifice a direcțiilor de dezvoltare economică și socială a țării noastre. În cadrul discuțiilor au fost analizate principalele zone spațial-funcționale cu profile social-economice diferențiate și cu grade de complexitate diferite, în cadrul cărora au fost puse în evidență zonele de industrializare și urbanizare prioritară în perspectivă.

Un accent deosebit a fost pus pe rezultatele obținute de către oamenii de știință români în sistematizarea teritorială, urbană și rurală. Enumerăm succint cîteva dintre aspectele discutate : optimizarea amplasării forțelor de producție ; utilizarea rațională a terenului ; mobilitatea și migrația populației ; elemente componente ale calității vieții ; costuri economice și costuri energetice ; renovarea urbană.

Participarea activă la discuții, precum și înalta lor ținută științifică au demonstrat din nou interesul marcat al oamenilor de știință pentru experiența României în dezvoltarea economică și socială.

Țări socialiste din Europa

OPȚIUNI ÎN PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNICO-ȘTIINȚIFIC ȘI DINAMICA ÎNZESTRĂRII TEHNICE A MUNCII

UNUL DIN MARILE PROCESE care se desfășoară în lumea contemporană, cu largi implicații asupra producției sociale, asupra întregii societăți, îl reprezintă revoluția tehnico-științifică, care, așa cum se apreciază în Programul Partidului Comunist Român, **„creează condiții optime pentru dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, pentru creșterea producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii, pe această bază, a necesităților de viață ale tuturor popoarelor“**[1]).

Influența progresului tehnico-științific asupra producției sociale devine tot mai amplă, mai cuprinzătoare în lumea contemporană, iar contribuția lui la creșterea potențialului economic al țărilor este tot mai mare. La rîndul său, potențialul atins creează condiții favorabile pentru accelerarea dezvoltării științei și tehnicii, pentru extinderea ariei de aplicare și influență a rezultatelor creației tehnico-științifice.

Pentru țările care edifică noua orînduire socială aplicarea largă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane în economie reprezintă o preocupare de primă importanță, decurgînd din esența și amploarea sarcinilor construcției socialiste în fiecare țară, din cerințele creșterii susținute a producției de bunuri materiale și ale sporirii neîntrerupte a eficienței activității economice, în vederea ridicării nivelului de trai al poporului din fiecare țară. Pe de o parte, promovarea consecventă a progresului tehnic este factorul principal de creștere a productivității muncii și de perfecționare a structurii producției sociale — în primul rînd a celei industriale —, iar pe de altă parte, pe această cale se realizează ridicarea gradului de valorificare a resurselor materiale și îmbunătățirea calității produselor, reducerea cheltuielilor materiale, precum și creșterea gradului de utilizare eficientă a resurselor umane. Prin toate acestea, progresul tehnico-științific se afirmă ca factor de bază al creșterii producției de bunuri materiale și servicii, al dezvoltării economico-sociale. Drept urmare, promovarea progresului tehnico-științific este concepută ca un proces cuprinzător, care urmează să asigure realizarea sarcinilor strategice pe care și le propune partidul comunist din fiecare țară atît în domeniul economic, cît și în cel social.

Ținînd seama de toate acestea, dezvoltarea cercetărilor științifice și aplicarea largă a cuceririlor științei și tehnicii contemporane constituie o preocupare constantă a țărilor socialiste, ale cărei amploare și obiective concrete, cuprinse în planurile naționale de dezvoltare economico-socială ale fiecărei țări, au crescut de la o etapă la alta a construcției socialiste. Ca urmare, în perioada 1971—1975 mijloacele financiare alocate pentru dezvoltarea științei în țările socialiste membre ale C.A.E.R au crescut, față de perioada cincinală precedentă, în proporții ce variază de la o țară la alta între 60% și 80%, ajungînd să reprezinte în ultimii ani 4% și mai mult din venitul național în R.D.G., R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S. și între 1,5%—3% în celelalte țări. Pornind de la influența puternică pe care progresul tehnico-științific o exercită asupra creșterii productivității muncii, unii economiști din țările socialiste au încercat să determine contribuția lui la creșterea venitului național, apreciind că ea ar fi de circa 40%.

Tabelul 1

Dinamica înzestrării tehnice a muncii

(fonduri fixe productive pe o persoană ocupată în sfera producției materiale ; 1950=100)

	România	Bulgaria	Cehoslovacia	R.D.G.	Polonia	Ungaria	U.R.S.S.
1960	152	193,3 *)	152	129	120	135	225
1970	368	522 *)	214	221	169	167	476
1975	644	774 *)	262	294	225	304	582**)

*) 1952 = 100.
**) 1973.

Tabelul 2

Ponderea investițiilor pentru mașini, utilaje și instrumente în totalul investițiilor

Țara	1950	1960	1970	1975
Bulgaria	25,1	26,0	34,1	42,7
Cehoslovacia	31,4	28,8	34,7	35,3
R.D.G.	37,4	48,5	53,2	51,5
Polonia	32,7	30,3	37,0	45,3
România	32,3	32,1	38,3	45,8
Ungaria	24,0	40,6	31,9	34,0
U.R.S.S.	29,0	25,0	31,0	33,0

În anii actualului cincinal în toate țările socialiste vor crește rolul progresului tehnico-științific și cheltuielile alocate în acest scop. În țara noastră, planul național unic prevede o creștere de peste două ori a cheltuielilor de cercetare față de perioada anterioară.

PROGRESUL TEHNICO-ȘTIINȚIFIC nu se mai limitează astăzi la aspectul său clasic, de îmbunătățire a mijloacelor de muncă și în primul rînd a uneltelor. El este conceput astfel încît să aducă modificări radicale atît în obiectele muncii și în sursele de energie utilizate, cît și în tehnologia și organizarea producției, cuprinde perfecționarea tuturor formelor și metodelor de utilizare a mijloacelor de muncă, precum și procesele care duc la înlocuirea muncii manuale cu cea mecanizată. Progresul tehnico-științific duce la îmbunătățirea calității materiilor prime, a diferitelor materiale auxiliare și a produselor fabricate, precum și a metodelor de organizare a producției.

Cu toate acestea, veriga hotărîtoare în dezvoltarea și perfecționarea producției, în ridicarea productivității muncii sociale rămîn desigur mijloacele de muncă și perfecționarea proceselor tehnologice.

Mai mult decît atît, intensificarea procesului de atragere în circuitul economic și de valorificare superioară a resurselor naturale, economisirea resurselor materiale și energetice și însăși creșterea rolului factorilor organizatorici în ridicarea productivității muncii, se află într-o strînsă legătură cu gradul de

---

[1]) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, 1975, p. 21.

Tabelul 3

Dinamica fondurilor fixe productive și a consumului de energie electrică în sfera producției materiale *)

1960=100

Țara	Fonduri fixe productive			Energie electrică		
	1965	1970	1975	1965	1970	1975
Bulgaria	162	270	414	226	430	584
Cehoslovacia	133	167	245	145	196	242
R.D.G.	134	169	225	130	163	204
Polonia	126	167	245	154	228	332
România	148	244	427	219	419	714
Ungaria	132	167	235	158	210	274
U.R.S.S.	159	238	362	172	244	338

*) industrie + agric., silvic. + constr. + transp., telecomunicații

dezvoltare și perfecționare a mijloacelor de muncă și nivelul înzestrării tehnice a muncii.

În actuala etapă de dezvoltare social-economică a țărilor socialiste europene, creșterea înzestrării tehnice a muncii capătă valențe deosebite datorită amplificării proceselor de mecanizare, automatizare și cibernetizare a producției, contribuției hotărîtoare care este prevăzut să o aducă aceste procese la creșterea productivității muncii ; în unele țări socialiste pe seama acestui factor urmează să se rezolve și unele dificultăți ce se manifestă în domeniul forței de muncă, dificultăți determinate de creșterea mai lentă a acestor resurse.

Pentru caracterizarea evoluției nivelului tehnic al producției în țările socialiste se utilizează un sistem de indicatori. Printre aceștia cel mai frecvent utilizat în statistica și literatura economică este indicatorul „înzestrarea muncii cu fonduri fixe productive", exprimate valoric în prețuri constante (vezi tabelul nr. 1).

Cum reiese din tabel, dinamica cea mai rapidă a fondurilor fixe productive pe o persoană ocupată în sfera producției materiale are loc în Bulgaria, România și U.R.S.S. Pentru a completa această imagine, trebuie să analizăm, însă, și dinamica populației ocupate în sfera producției materiale. Astfel, în U.R.S.S. populația ocupată în sfera producției materiale a crescut în perioada 1950—1973 cu 34%, în România în perioada 1950—1975 cu aproape 15%, iar în Bulgaria a scăzut cu 7%.

Ritmurile mai rapide de creștere a fondurilor fixe productive pe o persoană ocupată în producția materială în țările socialiste mai puțin dezvoltate au determinat apropierea relativă a gradului lor de înzestrare tehnică a muncii față de cel al țărilor socialiste dezvoltate. Cu toate acestea, între țările socialiste există încă deosebiri însemnate în acest domeniu, care reflectă, în general, diferențele dintre nivelurile de dezvoltare economică a acestor țări.

Pentru lichidarea decalajelor absolute este prevăzut în țările mai puțin dezvoltate să fie menținute ritmuri înalte de creștere a fondurilor fixe, ceea ce implică creșterea susținută, în continuare, a fondurilor de investiții destinate atît construirii de noi obiective economice, cît și modernizării celor existente. La țara noastră, în cincinalul trecut s-au investit peste 544 miliarde lei, iar în cincinalul 1976—1980 se vor investi în economia națională 1 000 miliarde lei, eforturile principale fiind orientate spre dezvoltarea ramurilor producției materiale. Edificator pentru proporțiile procesului de modernizare a aparatului de producție este faptul că din cele circa 1 200 miliarde lei fonduri fixe existente în economia noastră la sfîrșitul anului 1975, 805 miliarde au fost puse în funcțiune în ultimii 10 ani, iar 440 miliarde — în cursul cincinalului 1971—1975, iar în anii actualului cincinal vor fi puse în funcțiune fonduri fixe noi în valoare de circa 700 miliarde lei.

RAPORTUL dintre fondurile fixe și numărul forței de muncă nu arată, de fapt, înzestrarea tehnică a muncii, ci reprezintă valoarea fondurilor fixe pe o unitate de muncă. Odată cu mărirea coeficientului de schimburi înzestrarea tehnică a muncii, astfel exprimată, scade. În mod direct, înzestrarea tehnică a muncii nu este dată însă de totalitatea fondurilor fixe puse în funcțiune, deoarece o parte a acestora, cum sînt construcțiile etc. creează doar condițiile generale pentru desfășurarea normală a procesului de producție, fără a influența nemijlocit forța productivă a muncii. De aceea, în politica de investiții și modernizare a aparatului de producție, în țările socialiste se urmăresc o utilizare judicioasă a investițiilor, îmbunătățirea structurii acestora prin creșterea părții lor active.

Prin „parte activă", se înțelege totalitatea mașinilor de forță, a mecanismelor și a utilajelor. Asupra modificării ponderii părții active a fondurilor fixe în perspectivă influențează structura investițiilor în fonduri fixe, mai precis acea parte a acestora care reprezintă investiții pentru mașini, utilaje și instrumente. În această privință în toate țările socialiste se remarcă creșterea acestei părți în cadrul investițiilor (vezi tabelul nr. 2).

Dinamica productivității muncii este strîns legată de evoluția în primul rînd a acestui indicator (calculat pe un lucrător sau pe om/oră).

Progresul tehnico-științific acționează asupra gradului de înzestrare tehnică a muncii sub două aspecte : cantitativ și calitativ. Aceasta înseamnă că odată cu sporirea volumului de fonduri fixe ce revin pe un lucrător, se îmbunătățește substanțial compoziția calitativă a acestora, crește ponderea mijloacelor de muncă noi, perfecționate. O parte crescîndă din investițiile pentru fonduri fixe se îndreaptă spre înlocuirea și înnoirea lor și o parte mai redusă este folosită pentru lărgirea volumului acestora. Această tendință își găsește exprimarea în evoluția consumului de energie electrică comparativ cu dinamica fondurilor fixe productive (vezi tabelul nr. 3).

Ca reflectare a politicii de industrializare, a ridicării rolului conducător al industriei, dinamica fondurilor fixe productive în țările socialiste este, în general, mai rapidă în industrie decît în agricultură. Însă contrar acestui fapt înzestrarea muncii cu fonduri fixe crește mai repede în agricultură decît în industrie. Această situație aparent contradictorie se explică prin faptul că în timp ce în industrie numărul celor ocupați crește rapid, în agricultură numărul acestora scade în mod sensibil, așa cum demonstrează și datele referitoare la țara noastră (vezi tabelul nr. 4).

Cu toate ritmurile crescînde ale înzestrării muncii cu fonduri în agricultura țărilor socialiste, nivelul acesteia rămîne încă în urmă față de industrie, spre deosebire de situația din unele țări dezvoltate din punct de vedere industrial unde nivelul înzestrării tehnice a muncii în agricultură depășește în prezent pe cel al industriei. Pe de altă parte, și în cadrul industriei creșterea înzestrării tehnice a muncii nu este uniformă, ea diferă de la o ramură la alta, fiind mai rapidă în ramurile de vîrf, în special în industria chimică și petrochimică, electroenergetică și altele, în care gradul de automatizare a producției este foarte ridicat.

Depășirea decalajelor dintre ramurile industriale, ca și ridicarea nivelului de înzestrare tehnică a muncii pe economia națională în ansamblu, va constitui un factor al creșterii productivității muncii sociale și a venitului național, al accelerării ritmurilor de dezvoltare economică în fiecare țară socialistă. Egalizarea nivelului de înzestrare tehnică a muncii în țările socialiste va contribui, în ultimă instanță, la ridicarea nivelului de dezvoltare economică al fiecărei țări, la accelerarea apropierii față de țările dezvoltate ale lumii.

Tabelul 4

Dinamica fondurilor fixe și a populației ocupate în industria și agricultura R. S. România

1950 = 100

		1955	1960	1965	1970	1975
Industrie	1. Populație ocupată	122	144	186	228	311
	2. Fonduri fixe	153	225	357	664	1 200
	3. Înzestrarea muncii cu fonduri fixe (2:1)	125	156	192	291	386
Agricultură	1. Populație ocupată	105	100	88	78	62
	2. Fonduri fixe	110	127	159	213	334
	3. Înzestrarea muncii cu fonduri fixe (2:1)	105	127	181	273	538

R. CREȚOIU

Institutul de economie socialistă

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Siderurgie stagnantă în țările C. E. E.

PRODUCȚIA SIDERURGICĂ a celor nouă țări membre ale C.E.E. (Piața comună vest-europeană) nu va atinge nici anul acesta nivelul său din 1972, sub care s-a situat și în 1976 cînd părea totuși să fi depășit recesiunea recentă. Așa cum se poate vedea din graficul reprodus după săptămînalul francez l'Usine Nouvelle, *tendința actuală a producției de oțel brut a țărilor respective echivalează cu o stagnare la nivelul anului trecut, de circa 134 mil. tone, cu peste 20 mil. tone sub cota maximă atinsă acum trei ani. Această „conjunctură adversă" se anunță a fi dealtfel de durată, cum constată numeroși observatori occidentali și responsabili ai ramurii afectate. „O folosire deplină a capacităților de producție la finele anului 1977, a declarat recent un membru al conducerii firmei vest-germane Thyssen, iată un vis în a cărui realizare nimeni din R.F.G. și nici din Europa (C.E.E. — n.n.) nu îndrăznește să spere".*

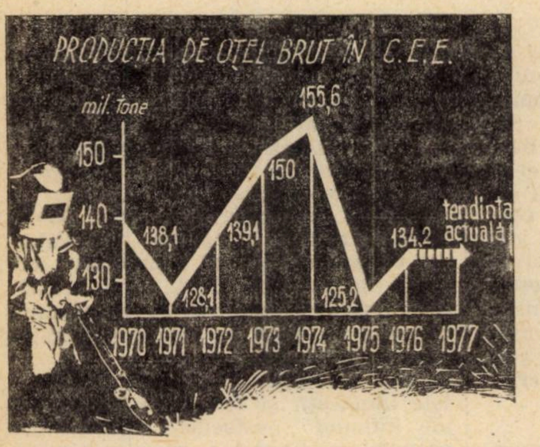

Țările nordice: „perspective modeste"

PERSPECTIVELE creșterii economice în țările nordice pe anii 1977 și 1978 sînt foarte modeste, cu excepția Norvegiei unde se contează pe ritmuri anuale situate între 5 și 9 la sută ca urmare a expansiunii extracției de țiței în zona Mării Nordului. În celelalte țări din regiune, ritmurile medii așteptate în perioada amintită sînt de 2—4 la sută. Aceste precizări se fac în publicația Nordic Economic Outlook, *cuprinzînd o analiză semianuală a experților federațiilor de industriași din țările respective. Subutilizarea capacităților este larg răspîndită, tendințele inflaționiste afectează negativ balanțele externe, iar rata șomajului, relativ mai scăzută în Suedia și Norvegia, atinge 4—6 la sută în Danemarca și Finlanda. Experții conchid că, în timp ce exportul promite să rămînă un factor de susținere a conjuncturii din țările nordice, cererea internă în schimb va continua să stagneze.*

Schimburi polono-iugoslave

DUPĂ CUM S-A SUBLINIAT la cea de-a XVI-a sesiune a Comitetului polono-iugoslav de cooperare economică, schimburile comerciale dintre cele două țări se dezvoltă rapid ; după ce nivelul prevăzut pentru anii 1971—1975 a fost depășit cu 20 la sută, pentru actualul cincinal se prevede majorarea volumului schimburilor reciproce la 3,3 miliarde dolari, respectiv de circa două ori și jumătate față de nivelul perioadei precedente. Un rol esențial în realizarea acestei creșteri îl vor avea mașinile, utilajele și instalațiile, a căror pondere în ansamblul schimburilor va fi de circa 46 la sută. Urmează să sporească de asemenea ponderea livrărilor realizate în cadrul cooperării și specializării, respectiv la 24 la sută. Printre principalele produse livrate de Polonia Iugoslaviei figurează cărbunele, cocsul, produsele siderurgice și chimice, iar printre livrările iugoslave — alumina, plumbul, aluminiul și produsele din aluminiu, aliajele feroase și produsele chimice.

Orientări în dezvoltarea economică

Expansiunea transporturilor aeriene, 1977 – 1986

DUPĂ INFORMAȚII furnizate de I.A.T.A., volumul transporturilor aeriene de pasageri pe liniile regulate a crescut în 1976 cu 11% și va putea spori anul acesta și în 1978 cu cîte 8—9%. În legătură cu aceste evoluții sînt semnificative și estimații recent publicate de firma „Frost and Sullivan" cu privire la perspectivele cererii de avioane în țările capitaliste în perioada 1977—1986. Un raport publicat de firma engleză apreciază că, dată fiind creșterea cererii de servicii de transport aerian, societățile vest-europene, specializate vor achiziționa în intervalul amintit circa 750 de avioane noi în valoare de aproximativ 7 miliarde l. st. (la prețurile de la începutul anului 1976). Cea mai mare parte a acestor achiziții — echivalentul a 5 mlrd. l.st. — se va efectua după 1980, întrucît deocamdată capacitatea de transport aerian a societăților depășește necesarul, iar situația financiară a multora dintre ele este pentru moment insuficient de solidă.

În privința structurii achizițiilor, raportul apreciază că 286 de avioane costînd circa 4,1 mlrd. l. st. vor fi destinate zborurilor pe distanțe mari, urmînd să fie comandate cu precădere unor furnizori din S.U.A. Pentru zboruri pe distanțe mijlocii și scurte ar urma să fie achiziționate 446 de avioane costînd 2,8 mlrd. l. st. În ansamblu, 95% din noile avioane vor fi destinate liniilor regulate. Potrivit raportului, în intervalul decenal la care se referă datele 20% din achizițiile de avioane vor fi efectuate de societăți din Anglia, 17,5% de societăți franceze, 15,5% de societăți vest-germane.

Autorii raportului afirmă că în intervalul decenal nu vor fi elaborate noi tipuri de avioane civile supersonice. Ei opinează că în prezent viteza își pierde însemnătatea ca factor în alegerea modelelor de către cumpărători, cu excepția avioanelor pentru curse pe distanțe lungi. Societățile de transport aerian acordă preferință avioanelor cu gradul cel mai înalt de siguranță în zbor, celor care garantează o rentabilitate ridicată, precum și celor ușor de deservit și de întreținut, avînd garantată o perioadă îndelungată de serviciu.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 27 VI — 1 VII 1977 s-a caracterizat printr-o depreciere de ansamblu a **dolarului S.U.A.** față de restul valutelor occidentale, în contextul publicării datelor privind deficitul balanței de plăți curente pe primul trimestru a.c., care cu 4,317 miliarde dolari depășește de circa 4 ori pe cel al ultimului trimestru al anului 1976, precum și al publicării indicelui global al activității economice pe luna mai, în scădere cu 0,2%.

Yenul japonez a cunoscut cea mai accentuată repreciere față de dolar (+2%), cotînd la sfîrșitul intervalului 267 yeni pentru 1 dolar, față de 272,10 yeni cu o săptămînă în urmă. Piețele valutare au reacționat astfel la recomandarea făcută de O.C.D.E. Japoniei, al cărei sold excedentar din 1976 al balanței comerciale, de 9,9 miliarde dolari, reprezintă dublul celui din 1975, să ia măsuri corespunzătoare, printre care și lăsarea cursului yenului să fluctueze fără nici o intervenție a Băncii Japoniei. Se crede că raportul dolar/yen ar putea atinge în curînd 260 yeni pentru 1 dolar.

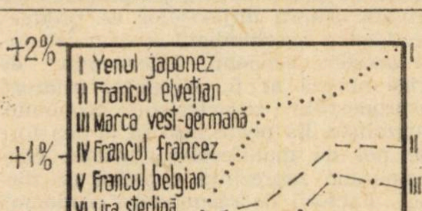

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 27 VI — 1 VII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 24 VI 1977.

Francul elvețian s-a repreciat în acest interval cu circa 1,3%, terminînd la 2,4625 franci pentru 1 dolar.

Creșterea excedentului balanței comerciale vest-germane pe luna mai a.c. (la 3,618 miliarde mărci, față de 2,9 miliarde mărci cu o lună în urmă) a influențat favorabil cursul **mărcii vest-germane**, care cota la sfîrșitul intervalului 2,3385 mărci pentru 1 dolar, comparativ cu 2,3545 mărci cu o săptămînă în urmă.

Francul francez, francul belgian și lira sterlină au oscilat ușor în jurul nivelurilor de 4,93 franci francezi și 36,04 franci belgieni pentru 1 dolar, respectiv 1,72 dolari pentru 1 liră sterlină.

Creșterea ușoară a **prețului aurului** a continuat și în această perioadă, primul fixing de pe data de 1 VI 1977 fiind de 143,05 dolari/uncie, față de 141,60 dolari/uncie la 27 VI 1977.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI CONTRADICȚIILE CAPITALISMULUI CONTEMPORAN (II)

CREAREA artificială de cerere, amintită în prima parte a acestui articol (vezi „Revista economică“ nr. 23 din 10 iunie a.c.) în legătură cu sursele fenomenului inflaționist contemporan, nu se rezumă numai la acțiunea asupra agenților economici „clasici“ — consumatorul și întreprinzătorul. Este folosit din plin în acest scop statul, prin promovarea într-o formă sau alta, de către toate țările capitaliste dezvoltate, a politicii keynesiene. Instrumentul principal de creare a consumului de stat este, după cum se știe, bugetul, iar printre cheltuielile respective pe primul plan se situează cele destinate înarmării. Ponderea fondurilor alocate cursei înarmărilor depășește cu mult sumele destinate învățămîntului, sănătății, asigurărilor sociale, protejării mediului ambiant. Este încă o formă prin care monopolurile, statul capitalist acționează în detrimentul intereselor omului.

La izvoarele stagflației

ANALIZA inflației în lumina problematicii echilibrului economic scoate în evidență faptul că ea a devenit o caracteristică a procesului reproducției capitalului social, mai ales prin împletirea ei cu șomajul și cu criza economică.

Corelația dintre inflație și șomaj stabilită de A. Phillips în 1958 se baza pe observarea proceselor economice din lumea capitalistă a primei jumătăți a secolului XX, cînd creșterea șomajului atrăgea după sine reducerea prețurilor. De aici ideea reversului — folosirea creșterii prețurilor pentru reducerea sau înlăturarea șomajului. Pe baza acestei supoziții s-a încetățenit acceptarea și practicarea unui ritm inflaționist de la care se așteaptă să antreneze procesul economic, să resoarbă șomajul, să evite sau să facă mai puțin aspre perioadele de criză. Așa cum se poate constata după aproximativ un deceniu și jumătate de la lansarea tezei lui A. Phillips, viața economică din țările capitaliste dezvoltate a început să infirme direct așteptările respective. După 1965 apare din ce în ce mai clar că cele două curbe, pe de o parte cea a șomajului, iar pe de altă parte cea a inflației, nu mai sînt divergente, ci simultan ascendente. În jurul anului 1970 presa economică și economiști binecunoscuți ca J. Tinbergen, P. Samuelson ș.a. își puneau întrebarea dacă lumea capitalistă va retrăi marea criză din 1929. Se punea problema dacă știința economică și mecanismul economic occidental contemporan vor găsi soluții pentru a evita o astfel de criză, deoarece economia capitalistă cunoștea o situație nouă caracterizată prin inflație **și** stagnare economică (stagflație). Nu mult după aceea, așa cum se știe, se produce cea mai puternică criză economică din perioada postbelică.

Năruirea speranțelor keynesiste

ÎNȚELEGEREA fenomenelor noi pe care le prezintă lumea capitalistă contemporană în acest domeniu necesită unele precizări.

Inflația postbelică sau „noua inflație“ este o formă de manifestare a contradicțiilor actuale ale reproducției capitaliste. Acestea, după cum se știe, au la bază contradicția dintre muncă și capital, contradicția fundamentală a capitalismului. Intervențiile în economie, ale monopolurilor sau ale statului monopolist, se fac pe fondul unei economii de piață, bazată pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Lăsînd neschimbată esența structurii acestei economii, intervenția, de orice natură ar fi, nu poate înlătura disproporțiile caracteristice economiei capitaliste. Ea poate însă să le dea forme noi de manifestare. Inflația contemporană reprezintă o astfel de formă. Factorii de răspundere economici și politici din țările capitaliste dezvoltate acceptă aceste forme noi deoarece le consideră mai puțin periculoase din punct de vedere social.

Inflația contemporană reprezintă concomitent o formă de manifestare a crizei capitalismului monopolist de stat (pe plan economic și politic) și a keynesismului (pe plan teoretic). Analizînd dereglările economiei capitaliste din ultimul deceniu, numeroși economiști occidentali au scos în evidență într-un fel sau altul faptul că ele reprezintă neputința capitalismului monopolist de stat de a „vindeca“ modul de producție capitalist de contradicțiile sale interne. Referindu-se la inflație, marxistul francez Philippe Herzog o caracterizează ca o manifestare a crizei întregului mecanism al capitalismului monopolist de stat. Chiar și sociologul nemarxist american Daniel Bell, în recenta sa lucrare „The cultural contradictions of capitalism“ (ed. Basic Books, New York, 1976), consideră inflația ca o formă de manifestare a luptei de clasă în condițiile capitalismului contemporan.

Dacă se iau în considerare principalele implicații și fenomene însoțitoare ale inflației postbelice : dezechilibru economic și financiar, criză economică, șomaj, ascuțirea luptei de clasă, se poate lesne observa că speranțele teoreticienilor și politicienilor occidentali legate de teoria și politica keynesiană, s-au năruit. În acest fel se explică și criticile, cîteodată foarte violente, ale unor economiști, politologi sau sociologi nemarxiști referitoare la keynesism și politicile care s-au bazat pe această teorie. J. K. Galbraith, nemulțumit de rezultatele practice ale keynesismului, cere o intervenție mai hotărîtă din partea statului în special în domeniul prețurilor. Pe de altă parte sînt cei care neagă eficiența oricărei intervenții și susțin reîntoarcerea la vechile „reguli de joc“ ale economiei de piață. A. Sauvy, de pildă, în lucrarea sa „L'économie du diable“ (ed. Calmann—Lévy, Paris, 1976), propune revenirea la bazele teoriei economice clasice, pe care le apreciază a fi simple și precise, dar pe care economiștii contemporani — cum spune autorul — le ignorează și odată cu ei și factorii de decizie. Între aceste două atitudini se deschide un evantai de poziții bogat în nuanțe, dar foarte ferm în ceea ce privește condamnarea teoriei și politicii keynesiene ca „generatoare“ ale tendințelor inflaționiste contemporane.

O politică antiinflaționistă „pe muchie de cuțit“

REPREZENTÎND o formă de manifestare a contradicțiilor reproducției capitaliste în condițiile capitalismului monopolist de stat, procesul inflaționist caracterizează un nou „model" de creștere economică. Este vorba de „creșterea inflaționistă" caracterizată prin „stop and go". Mecanismul ei, așa cum îl concep atît practicieni cît și teoreticieni ai economiei capitaliste contemporane, poate fi lesne dedus din cele prezentate anterior. Activitatea economică este stimulată prin creșterea prețurilor, prin inflație, iar cînd aceasta capătă proporții care riscă să deregleze ansamblul economiei se iau măsuri antiinflaționiste, care însă frînează creșterea economică. Cînd se ajunge la un echilibru „acceptabil" între șomaj, inflație și creștere, are loc relansarea economiei care însă nu poate fi durabilă deoarece intensificarea inflației impune din nou măsuri antiinflaționiste care încetinesc sau opresc creșterea economică. Acesta ar fi mecanismul „stop and go".

Fiind conștienți de rolul pe care îl joacă inflația în creșterea economică capitalistă contemporană, mulți economiști occidentali o consideră inevitabilă. G. L. Bach, de exemplu, scrie: „Deși unii economiști apreciază că inflația în sine este un rău, ea trebuie acceptată ca un preț convenabil pe care politica guvernamentală fiscală și monetară trebuie să-l plătească în vederea asigurării locurilor de muncă pentru șomeri". Ceea ce o astfel de afirmație ignorează în mod evident este actuala concomitență a inflației și a șomajului, fenomen căruia nu i se acordă în prezent șanse de dispariție.

Cum trebuie interpretate în acest context politicile antiinflaționiste despre care se vorbește atît de mult în ultimii ani? O trăsătură comună care poate fi observată în țările capitaliste dezvoltate constă în aceea că măsurile antiinflaționiste sînt primite fără entuziasm. Nu este vorba numai de reprezentanții clasei muncitoare, pentru care aceste măsuri înseamnă în practică reducerea puterii de cumpărare, ci și de factori care participă la exercitarea puterii economice și politice. Atunci cînd lupta împotriva inflației devine prioritară printre obiectivele politicii economice a statelor, aceasta înseamnă că măsurile luate nu mai stimulează în mod activ mecanismul economic capitalist contemporan. Or, stimularea acestui mecanism nu poate fi abandonată, ea fiind în mod obiectiv determinată de scopul producției capitaliste: profitul. Măsurile antiinflaționiste sînt acceptate de aceea în anumite limite, determinate pe de o parte de pericolul dezechilibrului economic, iar pe de altă parte de urmărirea relansării cît mai puternice a economiei. Această situație „pe muchie de cuțit" explică prudența cu care se adoptă și se traduc în viață măsurile de relansare a activității economice (experiența anilor 1975 și 1976 este edificatoare în acest sens) și totodată lipsa de entuziasm pentru combaterea inflației.

Scepticism justificat la adresa „creșterii neinflaționiste"

ÎN ACESTE ÎMPREJURĂRI sînt de înțeles căutările în direcția găsirii de noi soluții pentru o creștere economică „regulată", „neinflaționistă", pentru asigurarea unei „noi creșteri economice". În Franța, de exemplu, aceste preocupări s-au concretizat în elaborarea unui „scenariu" testat pe ordinator al creșterii economice pe perioada 1976—1990, care proclamă intenția de a realiza între altele o activitate economică „decrispată", reducerea inegalităților, resorbirea șomajului și a inflației, evitarea crizelor economice. În termenii unei analize apărute în revista franceză „Le Nouvel économiste", „noua creștere economică" astfel definită este „o viziune seducătoare, dar vagă". Iar încercările de a concretiza schemele de acest gen scot la iveală obstacolele persistente, tot mai des cumulate, pe care le ridică în calea realizării lor manifestările contradicțiilor reproducției capitaliste contemporane.

Preconizînd strategii ce urmăresc obținerea unei creșteri „neinflaționiste", factorii de răspundere din țările occidentale nu se grăbesc în practică să realizeze o redresare economică ce ar risca să-și piardă repede suflul. În locul unei astfel de perspective se preferă măsuri cu eficacitate vădit foarte limitată în domeniul ocupării forței de muncă a căror aplicare durează un număr mai mare de ani, deci care împovărează suplimentar clasa muncitoare. Această situație scoate în evidență pe de altă parte, odată în plus, felul cum inflația și șomajul în condițiile actuale se intercondiționează și se amplifică reciproc, agravînd situațiile de criză economică și îngreunînd ieșirea din criză.

Nu poate trece neobservat faptul că asemenea perspective sînt întrevăzute în țările occidentale nu numai pentru anii imediat următori, ci și dincolo de 1980, pînă la mijlocul deceniului viitor. Temeiul principal al unor astfel de prognoze rezidă în faptul că rata inflației va rămîne încă mult timp prea ridicată pentru a putea permite luarea de măsuri în vederea stimulării durabile a activității economice. Observatorii realiști din lumea capitalistă contemporană sînt, în general, sceptici atunci cînd este vorba de a ajunge la o creștere „echilibrată". Scepticismul lor este justificat, deoarece este evident că ajungerea la o astfel de creștere, păstrîndu-se structurile fundamentale ale economiei capitaliste, nu are sorți de succes.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Țările în curs de dezvoltare: ritmuri 1971 — 1975

UN RAPORT elaborat recent de ECOSOC asupra progreselor realizate în aplicarea Strategiei internaționale pentru cel de-al doilea Deceniu O.N.U. al dezvoltării și a Programului de acțiune referitor la instaurarea unei noi ordini economice internaționale face, între altele, bilanțul creșterii economice din țările în curs de dezvoltare în prima jumătate a deceniului actual.

Din datele prezentate în acest raport, privitoare la 105 țări nesocialiste în curs de dezvoltare (pentru care există cifre comparabile), rezultă că pentru 32 dintre acestea ritmul de creștere a fost negativ, respectiv produsul intern brut — raportat pe locuitor — a fost în 1975 inferior nivelului din 1970. Ritmuri de creștere moderate (de 0—2,99% pe an) au înregistrat 45 de țări, care însumează însă 64,6% din populația totală a celor 105 țări.

În comparație cu deceniul precedent, în 17 țări ritmul de creștere economică a scăzut cu 0,6—1,9 puncte, iar în cazul a 32 de țări s-a încetinit cu peste 2 puncte procentuale, fiind în majoritatea cazurilor negativ.

Întrucît aceste două grupe includ țări cu o populație numeroasă (India, Pakistan, Mexic, Birmania, Egipt), se poate afirma că pentru majoritatea populației țărilor în curs de dezvoltare, prima jumătate a deceniului actual nu numai că nu a determinat o îmbunătățire a situației lor materiale, dar a condus la adîncirea decalajului față de țările capitaliste industrializate. Reiese de aici încă o dată caracterul imperios și stringent al eforturilor pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, al așezării relațiilor dintre state pe baze echitabile, apte să contribuie la accelerarea ritmurilor de creștere economică din țările în curs de dezvoltare.

Rata medie anuală de creștere a P.I.B. pe locuitor în anii 1971-1975^{x} (în %)	Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare		Din care					
			America Latină și Insulele Antile		Africa		Asia	
	numărul țărilor	ponderea în populația totală (%)	numărul țărilor	ponderea în populația totală (%)	numărul țărilor	ponderea în populația totală (%)	numărul țărilor	ponderea în populația totală (%)
Negativă	32	6,8	7	1,o	19	5,o	6	o,8
o-o,99	8	42,2	-	-	2	1,5	6	4o,5
1-1,99	16	1o,6	2	o,3	12	6,3	2	3,9
2-2,99	21	11,8	1o	7,1	7	1,5	4	3,4
3-3,99	9	15,5	3	1,4	4	4,6	2	9,4
4-4,99	5	1,o	-	-	2	o,2	3	o,8
5-5,99	2	o,6	1	o,4	1	o,3	-	-
6-6,99	5	6,8	2	5,9	2	o,4	1	o,6
7 și peste	7	4,6	-	-	2	o,1	5	4,6
Total	1o5	1oo,o	25	16,1	51	19,9	29	64,o

x Evaluat în prețurile anului 197o

Sursa: Nations Unies - Conseil Economique et Social, Doc.E/C.9/L.13; E/AC.54/L.93, pag.82

N. POPOV

„Tinerii șomeri — echivalentul unei națiuni“

OCCUPAZIONE
CASE
ECONOMICHE
SERVIZI SOCIALI

„CIRCA 7 MILIOANE de tineri, „virtualmente o națiune“, după expresia unui studiu al Organizației Internaționale a Muncii, nu găsesc de lucru în țările capitaliste dezvoltate. În cifre absolute acest număr este mai mare decît oricînd în trecut. În țările membre ale O.C.D.E., tinerii reprezintă 40% din totalul șomerilor, deși contează cu numai 22 % în totalul forței de muncă, iar în țările Pieței comune, anul trecut, mai mult de o treime din șomeri aveau sub 25 de ani. În Anglia, la jumătatea lunii iunie a.c. ponderea de 6,2% a șomerilor în totalul forței de muncă era apropiată de cel mai ridicat nivel al ei din perioada postbelică. Imensa majoritate a celor 108 000 de persoane care au ridicat la 1 450 000 numărul șomerilor în această țară în ultima lună erau proaspeți absolvenți de școală, care nu și-au putut găsi un loc de muncă. Ținînd seama și de absolvenții care urmează să intre pe piața muncii în luna următoare, se așteaptă ca șomerii să atingă în iulie efectivul record de 1,5 milioane oameni. În Italia, șomajul tinerilor licențiați universitari a fost unul din factorii determinanți ai numeroaselor demonstrații din ultimele luni (vezi fotografia), iar un studiu constată că din cei 132 000 absolvenți pe care universitățile îi vor produce anul viitor, numai ceva mai mult de jumătate vor putea găsi un serviciu corespunzător. În Franța 49% din cei 1,1 milioane șomeri au sub 25 ani, această proporție ridicată fiind privită cu îngrijorare de guvern în perspectiva alegerilor generale din martie 1978. O îngrijorare specială în legătură cu șomajul în rîndurile tineretului a fost consemnată în comunicatul reuniunii la nivel înalt de la Londra a principalelor state occidentale, din luna mai a.c. Eficiența măsurilor adoptate se lasă însă așteptată, problema șomajului tineretului depășind cu mult conjuncturalul și ținînd, după opinia chiar a unor experți occidentali, de o „maladie structurală“ a societății din țările respective.

R. P. D. Coreeană: automatizare în industrie

REALIZAREA înainte de termen a prevederilor planului șesenal în industria constructoare de mașini din R.P.D. Coreeană a permis sporirea producției sale globale de 2,4 ori ; în acest cadru producția de mașini agricole a crescut cu 260%, cea de mașini-unelte — cu 160%, iar de mașini grele — cu 120%.

Un accent deosebit s-a pus, încă din primii ani ai șesenalului, pe modernizarea industriei de mașini unelte și diversificarea producției sale, întrucît pe această bază se asigură introducerea accelerată a progresului tehnic în celelalte ramuri ale industriei, în agricultură, transporturi etc. Au fost puse în funcțiune peste 70 de unități producătoare de elemente electronice, ceea ce a permis ca — în cadrul reconstrucției și extinderii unor mari intreprinderi — să fie introdusă pe larg automatizarea proceselor de producție, să se perfecționeze echipamentul tehnic pentru toate domeniile economiei naționale.

Asistența financiară în scădere

APORTUL REAL de resurse al țărilor OCDE la asistența financiară pentru țările în curs de dezvoltare a scăzut în 1976 cu 1—3% față de anul precedent. Această constatare, referitoare la ajutorul public, reprezintă concluzia principală care se degajă din ultimul raport anual al C.A.D. (Comitetul de ajutor pentru dezvoltare, din care fac parte 17 țări membre ale O.C.D.E.). Evoluția semnalată în raport se grefează pe cunoscuta și îndelungata rămînere în urmă a ajutorului public occidental pentru dezvoltare față de obiectivul de 0,70% din P.N.B.-ul anual al țărilor respective. Anul trecut media asistenței financiare publice acordate de țările C.A.D., așa cum se poate vedea și din grafic, a reprezentat 0,33% din P.N.B., mai scăzută chiar decît în 1975 cînd fusese de 0,36%. La mijlocul deceniului trecut această pondere era de peste 0,40%. iar la începutul anilor '60 de peste 0,50%.

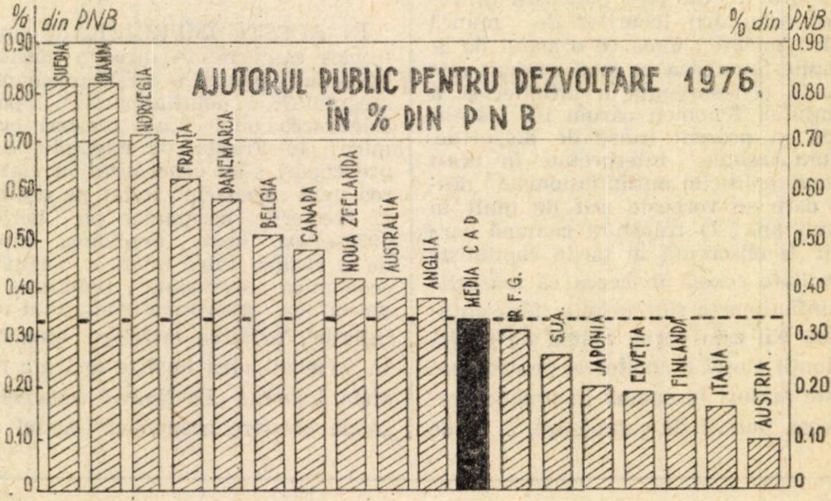

Șah și economie

ÎMPREJURAREA că alegerea variantelor optime ale comportamentului economic implică utilizarea unor categorii că resursele, spațiul și timpul, punerea față în față a cheltuielilor și a rezultatelor și luarea deciziei, de regulă, în condiții de nedeterminare, oferă un temei — citim în revista **EKO** din Novosibirsk — pentru a extinde, prin analogie, unele norme ale jocului de șah la studiile, dezbaterile și polemicile cu caracter economic. Iată cîteva din acestea : pentru a elimina orice alt mijloc de demonstrație decît prin argumente și contraargumente să se stipuleze foarte precis, încă de la începutul unei dezbateri, obiectivele urmărite și sensul noțiunilor utilizate ; întrucît scopul unei dezbateri este depistarea colectivă a adevărului, să se evite în replici alegerea — cum se întîmplă uneori — a argumentelor slabe sau nesemnificative ale oponenților, trecînd cu vederea tezele serioase și corecte („este inadmisibilă lupta cu alte concepții prin ignorarea lor“) ; cu atît mai puțin se pot atribui oponentului cuvinte și idei pe care nu le-a exprimat, pentru a le putea combate apoi în mod elocvent ; este util ca cei care iau hotărîri să fie puși în condiții în care rezultatele propriilor hotărîri să se repercuteze asupra lor ; se recomandă ca oponenții să arate de la început cu ce sînt de acord, ce își propun să combată și pe baza căror premise acceptate de comun acord („nu pot exista divergențe acolo unde nu există o unitate de vederi măcar asupra unui singur punct“) ; să se discute doar ce este discutabil ; fiecare are dreptul să pună oratorului întrebări cu exigența unui răspuns univoc (da, nu, nu știu) ; se poate respinge o întrebare doar pe motivul că ea nu este bine pusă, că nu admite un răspuns univoc ; să se combată informația suplimentară, redundantă („adevărurile triviale“) ; să nu se admită mutarea centrului de greutate al discuției de la idei la autorul lor.

Clasa muncitoare — azi și în perspectivă

(Urmare din pag. 5)

grupă, a județelor dezvoltate industrial, comparativ cu grupa a doua a județelor, care cu toată creșterea accentuată în ultimul deceniu, sînt încă rămase în urmă, dar merg consecvent spre atingerea stadiului în care producția industrială din fiecare județ al țării va fi de minimum 10 miliarde lei, stadiu în care nu se va mai putea vorbi de județe nearmonios dezvoltate. Se realizează treptat, dar sigur, fenomenul de covîrșitoare importanță arătat în Programul partidului și în legătură cu care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta cu claritate că : **„În procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate se accentuează apropierea acestor clase, a tuturor categoriilor sociale, conlucrarea lor armonioasă, se realizează ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre munca agricolă și cea industrială, apropierea continuă a condițiilor de muncă și viață ale oamenilor muncii de la sate de cele de la orașe, omogenizarea tot mai pronunțată a nivelului general de civilizație al societății noastre socialiste“.**

Omogenizarea socială, spre crearea poporului muncitor unic

CONGRESUL consiliilor oamenilor muncii își va deschide lucrările sub semnul transformărilor înfăptuite pînă în prezent în toate domeniile vieții economice, sociale și politice a poporului nostru — al creșterii continue a bunăstării sale materiale și spirituale, al dezvoltării conștiinței sale socialiste. Va fi un forum al democrației muncitorești, al afirmării dublei calități de producători și proprietari a oamenilor muncii, al afirmării personalității umane — a cărei expresie nouă, în socialism, este și necesitatea interioară de participare la conducerea societății. Se poate afirma că, păstrînd proporțiile, acest congres demonstrează stadiul atins în opera de promovare a omului nou și prefigurează acel stadiu spre care înaintează clasa muncitoare în condițiile în care societatea socialistă multilateral dezvoltată va fi un fapt împlinit.

Se cunosc previziunile din Programul partidului privind creșterea populației României la sfîrșitul deceniului viitor, cînd se va ajunge la 24—25 milioane locuitori. Recensămîntul de anul acesta a confirmat prevederile privind sporul de populație pînă în prezent și dă o imagine a vitalității poporului nostru și în viitor.

Noi argumente din recentul recensămînt vin și în sprijinul previziunii după care ponderea populației ocupate în industrie și construcții, în totalul populației ocupate, va ajunge în 1990 la circa 50%, în timp ce ponderea populației ocupate în agricultură — se va reduce pînă la 10—15%. În cadrul industriei va crește numărul muncitorilor în special în ramurile care joacă rolul hotărîtor în promovarea progresului tehnic, putînd anticipa că, în ansamblu, resursele de muncă vor cunoaște în continuare schimbări importante în ceea ce privește structura și utilizarea lor. Toate aceste transformări sînt un corolar al dinamismului ritmurilor de creștere economică, al modernizării structurilor economice la nivelul național și teritorial, transpuse într-o creștere permanentă a nivelului de trai, a calității vieții în toate domeniile și a tuturor oamenilor muncii, în condițiile eticii și echității în raporturile sociale și de producție, mereu mai perfecționate. În acest cadru larg se conturează noii „parametri“ ai procesului de omogenizare socială, de apropiere dintre munca fizică și cea intelectuală, de lichidare treptată a deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre munca agricolă și cea industrială.

Clasa muncitoare va impulsiona procesul de omogenizare socială, în această clasă integrîndu-se treptat celelalte structuri ale populației — prin ridicarea societății la un nivel superior în ansamblul ei. Astfel se va ajunge la poporul muncitor unic preconizat în documentele partidului, direcție spre care se merge pe baza materială-tehnică-modernă, a educației și culturii socialiste, a producției, repartiției și consumului bunurilor necesare societății — științific stabilite.

Fără îndoială că toate acestea se vor transpune în viață prin acțiunea conștientă a oamenilor muncii sub conducerea partidului, Congresul muncitorilor ce se întrunește zilele acestea fiind o expresie a înaintării pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării spre comunism.

Forum democratic

(Urmare din pag. 3)

mului relațional și de organizare al societății, aspecte în mult mai mare măsură pendinte de natura democratică a acestuia decît de nivelul dezvoltării economice a diferitelor țări. Ele pun cu și mai multă putere în lumină virtualitățile intrinseci, de profund democratism, ale sistemului nostru socialist.

În societatea noastră socialistă sînt asigurate condițiile vitale de muncă și viață ale omului și se urmărește pe multiple planuri, prin numeroase mijloace, antrenarea efectivă a oamenilor muncii la procesul decizional, la conducerea societății — și aceasta ca o activitate superioară menită să asigure atît sporirea bunăstării materiale a oamenilor muncii cît și dezvoltarea complexă a personalității lor. În orînduirea burgheză oamenii muncii sînt puși adeseori în imposibilitatea de a găsi un loc de muncă, condiție esențială a existenței, dreptul uman cel mai elementar. Ei sînt exploatați, înstrăinați, iar aparatul social, subordonat intereselor capitalului, se identifică în tot mai mare măsură cu acela de oprimator al lor, al aspirațiilor lor de a-și exercita prerogativele de cetățeni activi și demni. Iată cum zgomotoasa „libertate“ a individului de a face tot ce dorește se transformă în capitalism în nonlibertatea acestuia de a face ceea ce îi este esențialmente util lui, semenilor săi și societății.

Să mergem însă mai departe. O dovadă grăitoare a superiorității noastre socialiste o constituie și faptul că în țara noastră, în condițiile în care poporul concepe nemijlocit și își făurește propriul său destin fericit, **nimeni dinăuntru sau din afară nu are dreptul să se interpună acestei voințe.** În sensul armoniei reciproce a intereselor membrilor societății și ca o necesitate liber înțeleasă fiecare este dator să facă ceea ce este util țării și mersului ei spre mai bine și ca atare ceea ce este util fiecărui cetățean al patriei. Dimpotrivă, în orînduirea burgheză sistemul „libertăților totale“ subinscrie și „libertățile“ fără nici o utilitate socială și care în schimb aduc daune atît omului cît și societății. Exprimă oare fenomenul hipy, pornografia, exhibiționismul sau alte fenomene de „formație“ similară libertatea individului de a face ce dorește sau mai degrabă dezinteresul acut al unei societăți față de membrii săi ? Și dacă, printr-o fericită coincidență, democrația înseamnă atît etimologic cît și în sensul ei cel mai nobil puterea poporului, este oare credibil ca poporul, oamenii care muncesc, să admită existența unor racile și practici care poluează societatea, cinstea, frumusețea spiritului și demnitatea umană ? Evident că nu !

Numai socialismul, orînduirea dreptății și a echității poate asigura înflorirea, pe toate planurile, a personalității umane. Egalitatea reală, democrația reală pentru cei ce muncesc, demnitatea omului muncii izvorîtă din rolul său efectiv de „vioara întîia“, atît în procesul de conducere socială, cît și în cel de desfășurare a activităților, nu se poate asigura – așa cum sublinia secretarul general al partidului — **„fără lichidarea deplină a asupririi omului de către om, fără înlăturarea claselor exploatatoare, fără desființarea tuturor inegalităților sociale și naționale“.**

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII se înscrie în sensul tuturor celor arătate pînă acum ca **un prilej de ridicare continuă a participării efective, conștiente a personalului muncitor la procesul de mobilizare superioară a resurselor din unitățile din economie, pentru înfăptuirea în cele mai bune condițiuni a sarcinilor sporite ale dezvoltării.** Realizarea planului pe acest an ca și a planului pe anul următor, ale cărui coordonate majore au fost aprobate de recenta plenară a Comitetului Central al partidului, asigură dezvoltarea în ritm înalt a tuturor sectoarelor din economie, în condițiile accentuării pe mai departe a laturilor calitative ale acestei dezvoltări. Or, îndeplinirea acestor importante și complexe sarcini, pe deplin fundamentate de dotările tehnice materiale și umane din economie, impune, ca imperativ de prim ordin, luarea unor măsuri energice pentru utilizarea superioară a capacităților existente, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții, luarea de măsuri hotărîte, pentru creșterea eficienței activității economice, și în acest cadru pentru reducerea substanțială a consumului de materii prime și energie, pentru creșterea mai rapidă a productivității muncii. O deosebită atenție trebuie acordată, totodată, creării tuturor condițiilor pentru îndeplinirea exemplară a planului de investiții, a planului de export, activități ce susțin, în ponderi importante, sarcinile de dezvoltare și creștere a economiei noastre.

Iată dar domenii largi în care creativitatea personalului muncitor, a consiliilor oamenilor muncii, însușirea largă a experienței înaintate, spiritul puternic emulativ al întrecerii socialiste, trebuie să se manifeste cît mai activ, evidențiind, o dată mai mult, creșterea responsabilității oamenilor muncii pentru sporirea avuției naționale, a propriei bunăstări materiale și spirituale a cetățenilor țării, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism.

CORELAȚII STIMULATIVE ȘI ECHITABILE

(Urmare din pag. 21)

trii și unii specialiști cu pregătire superioară. La această tendință vor contribui majorarea mai accentuată față de media pe economie a retribuțiilor tarifare ale muncitorilor îndeosebi în minerit, construcții-montaj, siderurgie, construcții de mașini, chimie, textile, pielărie, trecerea unor ramuri și meserii la rețele tarifare superioare (fabricile de ciment, de zahăr, de ulei, activitatea de montaj și de conducere a utilajelor din construcții), creșterea retribuției maiștrilor, care vor constitui o nouă categorie de personal tehnic productiv și vor primi, la ultima gradație, o retribuție cu cca 20%mai mare față de retribuția muncitorilor din categoria cea mai mare de calificare.

Aceste creșteri ale retribuțiilor nete în zona mijlocie a veniturilor se reflectă și prin îmbunătățirea coeficienților de ierarhizare ai diferitelor ramuri ale economiei naționale, și lărgirea diapazonului pentru muncitorii calificați categoria I bază de la 1,277 la 1,300, iar pentru muncitorii calificați categoria maximă bază, de la 1,783 la 1,810.

Prin aceasta se extinde evantaiul diferențierii echitabile a retribuțiilor nete. Corelații stimulative și echitabile se realizează și prin diferențierea ponderii de majorare a retribuțiilor nete pe ramuri între 27,8% pentru silvicultură și 33% pentru industria metalurgiei feroase, cocsochimice ori neferoase, industria produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit, ca și prin datele majorării în cele două etape ale retribuțiilor, care oglindesc și de această dată, în general, ordinea importanței sociale a ramurilor.

Tot pe linia menținerii și accentuării unor tendințe echitabile și stimulative se înscrie creșterea mai accentuată a retribuțiilor nete ale muncitorilor față de personalul TESA, pentru care retribuția tarifară netă sporește cu 27,8% față de retribuția netă nominală pe economia națională, care sporește cu 38%. Această corelație se realizează și în agricultura de stat, unde retribuția medie netă a întregului personal sporește cu 35%, iar retribuția medie netă a muncitorilor sporește cu 36%.

O tendință deosebit de importantă prin care se reflectă menținerea și îmbunătățirea corelațiilor echitabile și stimulative (îndeosebi pentru stabilitatea forței de muncă tinere și a bărbaților în agricultura cooperatistă, este accentuarea mărimii veniturilor reale ale țărănimii pe o persoană activă. Pentru perioada 1976—1980 se constată și tendința pozitivă a depășirii creșterii retribuției reale a personalului (de 130,2%) de către veniturile reale ale cooperatorilor, care cresc cu 133,4%. Pe de altă parte tot ca o tendință pozitivă se constată devansarea ca ritm și ca mărime absolută a veniturilor reale ale țărănimii din zonele necooperativizate de către veniturile reale ale membrilor cooperatori. La realizarea acestor corelații mai echitabile și stimulative contribuie și venitul net garantat care se majorează de la 887 lei la 1 100 pentru cooperatorii ce prestează 25 zile efectiv lucrate lunar în sectorul vegetal, de la 1 055 lei la 1 350 lei pentru cooperatorii din sectorul legume, vii și pomi și de la 1 307 lei la 1 650 pentru cooperatorii din zootehnie, echipele de udători electricieni, mecanizatori etc., în condițiile prestării lunare a aceluiași număr de zile efectiv lucrate.

Veniturile reale totale ale întregii țărănimi sporesc și ca urmare a participării ei într-o măsură mai mare la repartizarea fondurilor sociale de consum destinate fondului de pensii, alocațiilor pentru copii, ocrotirii sănătății, învățămîntului, culturii și altor ajutoare sociale așa cum s-a arătat înainte.

Pentru a realiza efectiv programul grandios de ridicare a nivelului de trai, sînt necesare în continuare mobilizarea și unirea eforturilor întregului popor pentru analizarea, descoperirea și folosirea tuturor posibilităților și rezervelor în vederea creșterii producției și a productivității muncii, care trebuie să sporească în toate sectoarele de activitate (în industrie cu 55,1%, față de 50,7% cît a fost prevăzut), creșterea indicilor de utilizare a capacităților de producție, reducerea consumurilor de materii prime și materiale, îmbunătățirea calității produselor, reducerea cheltuielilor de producție și circulație, creșterea rentabilității producției și a beneficiilor suplimentare, promovarea largă a progresului tehnico-științific și realizarea la termen a programului de investiții, sporirea eficienței activității economico-sociale în toate sectoarele, pentru a se putea obține sporuri de venit net și venit național care asigură dezvoltarea pe o bază sigură a economiei noastre naționale și ridicarea bunăstării întregului nostru popor.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

AUGUSTIN C. PLAIAN, Cluj-Napoca — Față de prevederile exprese ale art. 74 din Legea nr. 57/1974, aveți dreptul la retribuția prevăzută pentru funcția de șef contabil, dacă puteți dovedi că în perioada cît a lipsit contabilul șef ați îndeplinit efectiv această funcție, avînd întreaga răspundere ce îi revine.

NICOLIȚA COADĂ, Băilești — Întrucît chiar din scrisoarea dv. rezultă că ați ocupat prin delegație, deci pe o perioadă determinată, funcția de epizootolog șef, este evident că această delegare nu poate fi echivalată cu încadrarea definitivă. În aceste condiții, revenirea dv. la funcția ocupată anterior determină și încadrarea corespunzătoare funcției de medic veterinar, retribuția avută temporar neputînd fi luată în considerare la stabilirea noilor drepturi de retribuție.

RADU M. TUCĂ, Slatina — Dacă la 1 noiembrie 1976 ați îndeplinit doi ani de activitate în funcția de economist, repartizat ca atare după absolvirea învățămîntului superior, aveți dreptul ca de la această dată să fiți încadrat la nivelul de bază al retribuției prevăzute pentru funcția ocupată. Faptul că ați fost retribuit, pînă la 18 septembrie 1976, cu retribuția prevăzută pentru anul I de activitate, nu poate determina amînarea datei de la care, potrivit Legii nr. 57/1974, trebuie să fiți încadrat cu retribuția prevăzută după absolvirea a doi ani de activitate.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 27 din 8 iulie 1977

— **Din partea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat, a Consiliului de Miniștri** 1

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

— Forum democratic de participare efectivă a clasei muncitoare la conducerea societății **(Dan Popescu)** 2

— Clasa muncitoare — azi și în perspectivă **(prof. dr. Constantin Ionescu)** 4

— Amplificarea continuă a participării maselor la conducerea colectivă **(Dan Condrea)** 6

— Conducerea colectivă în acțiune. Observații pe marginea unei radiografii pe filiera : consultare, analiză, decizie **(Dorin Constantinescu)** 8

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Valorificarea rezervelor de îmbunătățire a folosirii mașinilor și utilajelor **(Bogdan Pădure)** 10

— Industrializarea lucrărilor la baza accelerării ritmului construcțiilor de locuințe **(Gheorghe Ghițulică)** 12

— Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Înnoirea, diversificarea și ridicarea nivelului calitativ al producției **(Vasile Sechel)** 14

— Dezbatere „R.E." Reducerea cheltuielilor materiale (I) 16

— Pregătirea temeinică a producției anului viitor — condiție a îndeplinirii exemplare a prevederilor de plan **(Toma Melinte)** 18

TEORII • IDEI

— Corelații stimulative și echitabile între veniturile oamenilor muncii **(Mircea Boța)** **20**

— Școli • curente • economiști. Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (I) **(dr. Sultana Sută-Selejan)** 22

— Prospectiva socială și gîndirea românească **(Mihai C. Botez)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Țări socialiste din Europa. Opțiuni în promovarea progresului tehnico-științific și dinamica înzestrării tehnice a muncii **(R. Crețoiu)** 25

— Fenomenul inflaționist și contradicțiile capitalismului contemporan (II) **(prof. dr. Eugen Prahoveanu)** 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

În luna iulie, lună de vîrf în turism

Întreprinderea de turism, hoteluri şi restaurante Bucureşti vă oferă:

- **10 programe de excursii cu autocarul în toate zonele turistice ale ţării;**
- **drumeţii montane în masivele Ceahlău, Făgăraş, Retezat;**
- **cinci zile de recreere în Delta Dunării;**

şi

ODIHNĂ,
SATISFACŢII,
CONFORT

în staţiunile Litoralului românesc al Mării Negre.

Filialele I.T.H.R funcţionează după următorul program:

– zilnic de la 8,00 la 20,00

– duminica de la 8,00 la 13,00

nou!

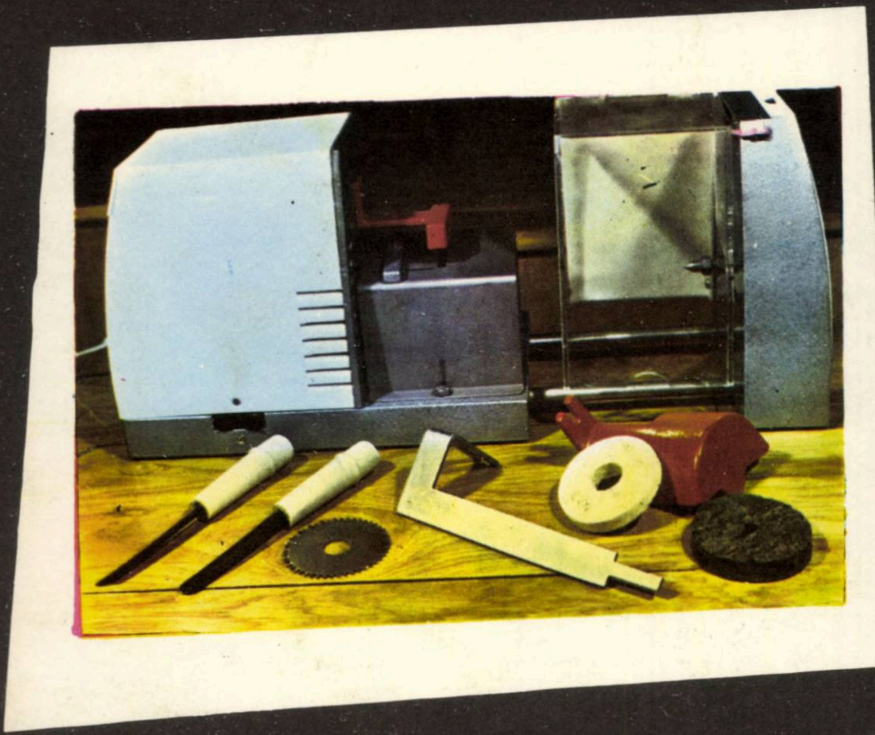

Trusa electrică „Miini indeminatice"

Cu ajutorul acestui aparat se pot efectua următoarele operaţiuni :

— tăierea in fişii, la dimensiunile dorite a materialului izolant, laminatelor textolit, a sticlei organice, a furnirului etc. ;

— ascuţirea burghiurilor, şurubelniţelor, daltelor de timplar, cuţitelor etc. ;

— lustruirea de inele, linguri, momeli pentru peşti ;

— strunjirea preselor rotunde din lemn, figurilor de şah, minerelor pentru instrumente etc.

Trusa electrică „Miini indemînatice" este acţionată de un motor electric cu o putere de 250 W şi se livrează cu un disc de şlefuit, fierăstrău circular, carcasă de protecţie, daltă de timplar, pastă specială, şaibe, piulite diferite etc.

Preţul de desfacere este de 485 lei/bucata.

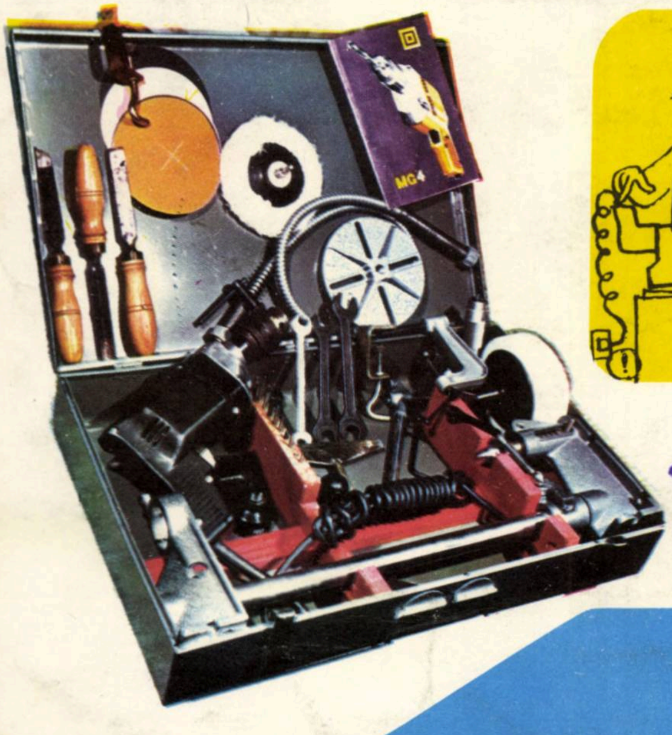

Trusa Faur

1977 JUL 2 1

Utilizată pentru uzul gospodăresc, trusa „FAUR" se compune din maşina de găurit MG4 şi următoarele accesorii :

— dispozitiv păpuşă fixă, mobilă şi manşon ;
— dispozitiv piesă de mişcare ;
— dispozitiv şaibă de spălare;
— dispozitiv cap de lustruit ;
— suport pentru găurit ;
— set de burghie;
— discuri abrazive ;
— set de dălţi pentru lemne ;
— subansamble mandrină

Cu aceste accesorii se poate executa o gamă largă de lucrări în gospodărie : lustruirea mobilei, a autoturismului, curăţirea de rugină a suprafeţelor metalice, strunjirea în lemn, găurirea în metal şi lemn, şlefuire etc.

Preţul de desfacere a unei truse:2 346 lei.

De vinzare în toate raioanele şi magazinele de specialitate ale comerţului de stat.

nou!

Lei 5

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

66

factori de accelerare a dinamicii productivității muncii

extinderea cooperării României cu țările în curs de dezvoltare

dezarmarea și securitatea europeană

marele forum al clasei muncitoare

CONDUCERE ȘI DEMOCRAȚIE

Numărul 28 ● Vineri 15 iulie 1977

„Primul Congres al consiliilor oamenilor muncii reprezintă un eveniment de importanță istorică în viața social-politică a patriei, în ampla activitate desfășurată de întregul popor, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.“

NICOLAE CEAUȘESCU

ORSZÁGOS MÜSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, cei peste 10 000 de participanți, exprimînd mandatul încredințat de milioanele de oameni ai muncii pe care-i reprezintă, au ales în unanimitate, cu profundă satisfacție, ca președinte al Consiliului național al oamenilor muncii, pe tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

ÎNALTA RĂSPUNDERE A CLASEI MUNCITOARE PENTRU ACCELERAREA PROGRESULUI ECONOMICO-SOCIAL AL PATRIEI

CONGRESUL consiliilor oamenilor muncii, ale cărui lucrări s-au desfășurat în această săptămînă, a reprezentat un eveniment de însemnătate majoră în viața economică și social-politică a țării noastre. Prin caracterul său larg reprezentativ, prin conținutul lucrărilor, congresul a constituit o amplă și puternică manifestare a profundului democratism al orînduirii noastre, o formă superioară de participare activă, nemijlocită a clasei muncitoare — în dubla sa calitate de proprietară a mijloacelor de producție și de producătoare a bunurilor materiale — la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, la conducerea întregii societăți.

Marele forum al clasei muncitoare, care s-a înscris în practica fertilă a conducerii de partid și de stat de a se consulta cu poporul, cu cei ce făuresc bunurile materiale și spirituale ale societății, în conceperea și adoptarea direcțiilor fundamentale ale perfecționării diferitelor laturi ale procesului construcției socialiste, a prilejuit, totodată, o nouă expresie a unității de nezdruncinat dintre partid și popor, o viguroasă reafirmare a dragostei și înaltei prețuiri a tuturor oamenilor muncii față de partid și secretarul său general, a hotărîrii nezdruncinate a maselor muncitoare de a-și mobiliza toate forțele și inițiativa creatoare pentru accelerarea procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Dezbaterile, ca și hotărîrile de mare însemnătate pentru perfecționarea activității consiliilor oamenilor muncii, a sistemului democrației noastre socialiste în general, pentru continuarea pe o treaptă superioară a procesului de industrializare socialistă a țării, accelerarea dezvoltării noastre economico-sociale, ridicarea economiei naționale la nivelul cerințelor și al posibilităților create de revoluția tehnico-științifică, creșterea bunăstării poporului au evidențiat în mod concret și cu o deosebită forță spiritul revoluționar și profund creator al politicii partidului, receptivitatea și capacitatea de inițiativă, preocuparea constantă pentru adaptarea structurilor, formelor și metodelor la noile condiții. Partidul și-a demonstrat astfel încă o dată capacitatea de a pătrunde în intimitatea fenomenelor și de a le dezvălui esența, de a descifra problemele majore ale fiecărei etape, de a le supune unei analize multilaterale și aprofundate, de a găsi, pe această bază, soluții eficiente, izvorîte din practică și care să servească practicii, să contribuie la valorificarea pe un plan superior a potențialului material și uman, la stimularea mersului înainte al patriei pe traiectoria progresului și civilizației.

Analiza amplă, exigentă, profund științifică cuprinsă în expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, aprecierea realistă a realizărilor obținute, a lipsurilor și a rezervelor existente, precizările de ordin teoretic și orientările și indicațiile de valoare programatică privind prioritățile și modalitățile de acțiune în domeniul economiei, al relațiilor sociale, al formării conștiinței socialiste și creșterii responsabilității se constituie într-un adevărat document de lucru, într-un amplu program de acțiune și de angajare plenară a poporului în făurirea noii sale istorii.

ECONOMIA NOASTRĂ străbate o etapă caracterizată printr-un puternic proces de dezvoltare dinamică și intensivă, de modernizare și diversificare a producției, de amplificare a creației tehnice de masă, de asimilare pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale științei. Prevederile cincinalului actual, care deschid perspectiva unui avînt deosebit al forțelor de producție și a unor noi și importante modificări în structura socială a țării, sînt transpuse în viață cu succes, ceea ce demonstrează realismul deciziilor Congresului al XI-lea, hotărîrea oamenilor muncii de a ridica economia românească pe o treaptă mai înaltă.

Dintre ramurile economiei naționale, un ritm înalt de creștere înregistrează industria, ceea ce o situează, din acest punct de vedere, printre cele mai dinamice din lume ; subliniind această trăsătură fundamentală, nu putem să nu remarcăm și faptul că industria și-a amplificat considerabil potențialul calitativ, în structura ei internă petrecîndu-se în același timp modificări profunde. Toate acestea au determinat consolidarea rolului conducător al acestei ramuri în economia națională. Tocmai nivelul cantitativ și calitativ ridicat la care a ajuns permite industriei noastre să abordeze acum o serie de noi domenii, calitativ superioare. Definind în mod concret sarcinile care revin fiecărei ramuri industriale pe linia valorificării rezervelor existente pentru sporirea mai rapidă a producției și structurarea mai eficientă a acesteia, în funcție de cerințele economiei naționale, secretarul general al partidului a insistat, în expunerea la congres, asupra **necesității** și **posibilității** ca industria noastră să atace cu curaj astfel de domenii ale tehnicii de vîrf, cum sînt aeronavele turboreactoare și motoarele de aviație, calculatoarele electronice de mare capacitate, componentele electronice de performanță, aparatura modernă de radiocomunicații, navele maritime și utilajele de transport de mare capacitate, instalațiile de foraj marin etc.

În concepția partidului nostru, industrializarea, ca proces de dezvoltare multilaterală, presupune, în mod necesar, paralel cu creșterile cantitative și modificările structurale, cerințe sporite față de eficiența cu care se desfășoară activitatea economică. Creșterea continuă a rodniciei muncii, obținerea unor rezultate maxime cu eforturi cît mai mici sînt exigențe primordiale ale producției moderne. Așa se face că, pe măsura accentuării laturilor intensive ale dezvoltării, problemele eficienței economice se află tot mai mult în centrul preocupărilor.

Acțiunile complexe inițiate de conducerea partidului încă în cursul anului trecut pentru valorificarea cît mai rațională a resurselor materiale și folosirea mai bună a bazei tehnice au demonstrat marile posibilități pe care le are economia noastră de a înregistra o creștere mai accelerată a indicatorilor cantitativi și calitativi, superioară prevederilor cincinalului. Ca urmare a acestor acțiuni s-a creat posibilitatea realizării obiectivelor cincinalului cu un volum de cheltuieli mai redus cu 110 miliarde lei și a unui plus de producție industrială de 90–110 miliarde lei în anii cincinalului. Este de menționat că, în urma discuțiilor și a unor angajamente asumate în Congres, apare posibilitatea ca, pînă în 1980, să se realizeze suplimentar o producție de 120–130 miliarde lei, deci mai mult cu 20–30 miliarde lei decît s-a propus în planul prezentat congresului.

Evident, așa cum s-a subliniat la recentul congres, resursele de creștere în continuare a eficienței economice sînt departe de a fi epuizate. Pentru mobilizarea lor consiliile oamenilor muncii trebuie să pună pe prim-planul activității lor, rezolvarea problemelor care condiționează creșterea indicatorilor de folosire a capacităților de producție, ridicarea nivelului tehnic al producției și pe această bază îmbunătățirea parametrilor calitativi ai produselor, grăbirea ritmului de dare în funcțiune a investițiilor și micșorarea costului acestora, sporirea productivității muncii și reducerea consumurilor de materiale, combustibili și energie, elemente definitorii pentru valorificarea optimă a potențialului material și uman. Aceasta este calea prin care se asigură dezvoltarea eficientă a economiei naționale, mijloacele necesare pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale celor ce muncesc. Aprobarea Programului de măsuri cu privire la creșterea nivelului de trai al populației în anii 1977–1980 demonstrează legătura indisolubilă dintre dezvoltarea economică și creșterea bunăstării maselor, faptul că scopul suprem al politicii partidului este satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale celor ce muncesc, afirmarea plenară a personalității umane.

PORNIND de la adevărul bine cunoscut că socialismul și comunismul se construiesc cu poporul și pentru popor, că în edificarea noii orînduiri rolul hotărîtor îl au masele de oameni ai muncii, partidul și-a fundamentat întreaga politică pe aportul direct al acestora, considerînd această participare ca o condiție obligatorie a înfăptuirii aspirațiilor și idealurilor societății noastre, ca o cerință obiectivă a înaintării pe calea socialismului și comunismului, ca un factor determinant al întăririi orînduirii noastre.

În acest proces se afirmă cu deosebită pregnanță rolul clasei muncitoare de forță conducătoare a societății. Acest statut politic și social îi este conferit de faptul că clasa muncitoare, condusă de partidul comuniștilor, s-a aflat în fruntea luptei pentru cucerirea puterii de către cei ce muncesc, pentru înlăturarea exploatatorilor și lichidarea inegalităților economice și sociale, pentru instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, creînd în acest fel și condițiile ca oamenii muncii să beneficieze cu adevărat de roadele muncii lor și, totodată, să se manifeste liber în sfera vieții sociale, să-și valorifice energia și forța creatoare în interesul lor și al societății, să se bucure de libertăți și drepturi garantate material. Implicată intim, în cel mai înalt grad în edificarea noii orînduiri, clasa muncitoare a dat viață politicii de industrializare a țării, de creștere și modernizare a producției, a întregii economii naționale, de repartizare rațională, armonioasă pe teritoriu a forțelor de producție. **„Clasa muncitoare,** spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu, și-a demonstrat cu strălucire spiritul revoluționar, forța organizatorică, capacitatea creatoare, devotamentul nestrămutat față de cauza socialismului, înalta răspundere față de interesele supreme ale întregii națiuni. Sub conducerea partidului comunist, clasa muncitoare, în alianță cu țărănimea, în unire cu toți oamenii, fără deosebire de naționalitate, a asigurat înflorirea continuă a proprietății socialiste și, pe această bază, progresul susținut al economiei, științei și culturii, ridicarea nivelului de trai al întregului popor".**

Îndeplinindu-și în mod conștient misiunea istorică de clasă conducătoare a societății, clasa muncitoare, a cărei fizionomie spirituală a cunoscut modificări de substanță, a militat cu consecvență pentru democratizarea vieții economice și sociale. Acest proces a căpătat valențe noi după Congresul al IX-lea, cînd partidul a acționat cu consecvență pentru constituirea cadrului organizatoric și funcțional cel mai potrivit, ca și pentru legiferarea formelor concrete de lărgire a democrației socialiste, pentru crearea climatului social-politic adecvat exercitării reale de către popor a dreptului de a participa la conducerea societății.

Astăzi dispunem de un sistem instituționalizat, bine articulat, original și stimulator, de forme și modalități care asigură participarea **efectivă** și **activă** a poporului la adoptarea deciziilor și la înfăptuirea lor, punerea largă în valoare a experienței și înțelepciunii colective a maselor, afirmarea personalității umane, a capacităților creatoare ale tuturor cetățenilor țării. Să amintim aici, fie și numai cu titlu ilustrativ, adunările generale ale oamenilor muncii, forul suprem de conducere în unitățile economice ; consiliile oamenilor muncii, organe colective de conducere cu caracter deliberativ, care au importante atribuții în toate problemele esențiale ale activității economice ; congresele pe diferite domenii de activitate, care prilejuiesc ample și cuprinzătoare analize și, totodată, adoptarea unor hotărîri menite să dinamizeze evoluția unor procese economice și sociale. O expresie a adîncirii continue a democrației noastre socialiste o constituie și practica, devenită curentă, de a supune discuției, înaintea legiferării lor de către parlamentul țării, proiectele de legi care vizează diferite laturi ale activității politico-economice sau social-culturale.

Iar dacă viața a confirmat valoarea principială și practică a noilor organisme, viabilitatea lor, punînd în evidență implicațiile lor pozitive asupra desfășurării actului de conducere, aceasta se explică și prin faptul că partidul a pornit de la considerentul că instituirea cadrului organizatoric este doar o condiție pentru participarea largă, nemijlocită a poporului la conducerea societății. Pentru ca democrația să acționeze efectiv este necesar însă ca toți cei investiți cu dreptul de a contribui la adoptarea deciziilor să aibă și capacitatea de a înțelege sensurile și implicațiile deciziilor respective ; de altfel, partidul concepe clasa muncitoare nu ca o masă chemată numai să realizeze hotărîrile, ci ca o clasă conștientă de rolul său istoric, chemată să-și îndeplinească efectiv rolul conducător și să participe la guvernarea societății.

Așadar, pentru a se materializa, pentru a fi efectivă, democrația socialistă presupune, în afara dreptului la decizie și asumarea răspunderii deciziei, manifestarea deplină a spiritului de inițiativă, pentru că, așa cum se arată în Programul partidului, dezvoltarea largă a drepturilor și libertăților cetățenești în cadrul orînduirii noastre, adîncirea și perfecționarea democrației nu pot fi concepute în afara răspunderii sociale a fiecărui individ față de interesele generale ale societății, în afara conștiinței datoriei fiecăruia de a face totul pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru cauza socialismului și comunismului. Este și motivul pentru care partidul acționează cu perseverență pentru instaurarea unui climat moral-politic stimulator, desfășoară o intensă activitate educativă, de făurire a omului nou, de pregătire a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, de înarmare a constructorilor socialismului cu cele mai avansate cuceriri ale geniului uman, de formare în rîndurile acestora a unei conștiințe socialiste, a unei gîndiri moderne, creatoare, absolut necesară înțelegerii fenomenelor economice, participării competente la rezolvarea problemelor pe care le ridică viața.

LUCRĂRILE marelui forum al clasei muncitoare au o puternică rezonanță, un profund ecou în rîndurile opiniei publice din țara noastră, înfățișîndu-se ca o amplă manifestare politică a tuturor oamenilor muncii, o expresie a voinței de a înfăptui cu fermitate politica partidului, de a da viață istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea, Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare a României pe noi culmi de progres și bunăstare. Instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii ca for suprem de conducere a activității din sfera industriei, construcțiilor și transporturilor, ca și constituirea Consiliului național al oamenilor muncii din ramurile respective reprezintă un nou pas în dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste, în participarea tot mai activă a clasei muncitoare la conducerea țării. Vibrantei Chemări adresate de congres, întregul popor muncitor, conștient de marile răspunderi față de interesele națiunii, îi răspunde printr-o muncă intensă, singura în măsură să asigure progresul societății noastre, propulsarea României în rîndul țărilor avansate ale lumii.

Stere GIOGA

DEMOCRAȚIA SOCIALISTĂ ÎN ACȚIUNE

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII care s-a întrunit zilele acestea a confirmat, o dată în plus, faptul că odată cu dezvoltarea susținută a bazei tehnico-materiale a orînduirii noastre noi — așa cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în magistrala sa expunere — **„Esențial este ca activitatea organismelor de conducere colectivă să capete un conținut tot mai profund, să devină tot mai eficientă, asigurind exercitarea plenară a dreptului oamenilor muncii de a participa la conducerea producției, la luarea hotărîrilor în toate sectoarele vieții economice și sociale“.**

Se afirmă astfel una din formele democrației noastre socialiste, care își demonstrează din nou marea ei superioritate, capacitatea de a asigura exercitarea reală și plenară a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, puterea poporului de a-și făuri conștient propriul lui viitor.

Masele își realizează aspirațiile

ÎN ACEST FEL, transformările profunde care au avut loc în economia și structura socială a țării în anii făuririi societății socialiste, au determinat un proces continuu de sporire a rolului clasei muncitoare de forță politică conducătoare, ca urmare a intăririi poziției sale în cadrul societății, în domeniile de activitate economică și socială cu semnificație vitală pentru progresul istoric. Desfășurarea în ritm susținut a industrializării socialiste a țării a condus la crearea unei puternice industrii moderne, ramură conducătoare în ansamblul economiei naționale. Industria românească parcurge astăzi, în ritm susținut, un amplu proces de diversificare, în cadrul căruia se dezvoltă cu precădere subramurile „de vîrf“, purtătoare de progres tehnic. În ultima perioadă, cu deosebire odată cu trecerea la edificarea socialismului multilateral dezvoltat, s-a pus și se pune un accent deosebit pe laturile calitative ale industrializării, vizînd scopul asigurării unei înalte eficiențe a procesului. Repartizarea judicioasă a industriei în profil teritorial, cuprinzînd toate zonele țării a avut ca rezultat o dezvoltare echilibrată, armonioasă a acesteia. S-a realizat astfel o dezvoltare industrială care a angajat toate centrele urbane, ridicîndu-le pe noi trepte de progres, încît ele au devenit focare capabile să polarizeze ridicarea întregii rețele de localități rurale din jurul lor și creșterea continuă a calității vieții populației.

Rezultate remarcabile s-au obținut, totodată, și în celelalte domenii și sectoare de activitate.

Sînt, toate acestea, transformări cu implicații directe privind realizarea progresivă a omogenizării sociale, prin dispariția deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre munca fizică și cea intelectuală. A avut loc, de asemenea, un proces dinamic de înfăptuire a integrării învățămîntului, cercetării și producției, care a determinat o strînsă apropiere a învățămîntului de cerințele industriei, ale dezvoltării economice și sociale în general. În acest context, dezvoltarea industriei, integrată organic dezvoltării economico-sociale de ansamblu, a impus cu necesitate cerința introducerii largi a cuceririlor revoluției științifice și tehnice. Acest proces a căpătat un caracter generalizator la nivelul întregii economii naționale, încît cincinalul 1976—1980 a devenit „cincinalul revoluției științifice-tehnice“, caracterizînd un proces istoric care conferă noi dimensiuni și noi semnificații dezvoltării economico-sociale a țării.

Democrație în spirit revoluționar

CA URMARE unei asemenea dezvoltări susținute, multilaterale, în țara noastră au avut loc mutații semnificative privind perfecționarea activității economico-sociale, organizarea și dirijarea acesteia, cu implicații nemijlocite pe linia întăririi și amplificării democrației economice, în cadrul general al perfecționării democrației socialiste. Preocupîndu-se în mod consecvent de raționalizarea și eficientizarea în toate domeniile vieții sociale, partidul nostru a întreprins, mai ales în ultimii ani, o serie de măsuri concrete în acest sens, menite să ducă la participarea mai vie și mai dinamică a oamenilor muncii la conducerea vieții economice.

În mod deosebit, este de subliniat caracterul profund autentic al democrației economice care caracterizează societatea noastră, faptul că principiile democrației economice, normele ei fundamentale, formele și metodele concrete prin care ea se manifestă sînt consfințite prin lege. Legea privind organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, proclamă principiul conducerii colective și instituirea organelor de conducere adecvate, creînd condiții pentru creșterea rolului maselor de oameni ai muncii în viața economică. Democrația economică dispune, în temeiul legilor care o fundamentează, de un cadru instituțional creat în acest sens — adunările generale ale oamenilor muncii și consiliile oamenilor muncii — avînd astfel un caracter practic, de manifestare în acțiune, încît se prezintă, în mod efectiv, ca democrație participativă a maselor largi. Această trăsătură definitorie a democrației economice este asigurată în mod nemijlocit de faptul că organele colective de conducere au un caracter deliberativ, de lucru, luînd hotărîri cu valabilitate deplină.

„Consiliile oamenilor muncii — a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu — organe deliberative de conducere — au un rol de cea mai mare însemnătate în sistemul democrației noastre socialiste, ele fiind chemate să asigure participarea efectivă, nemijlocită a clasei muncitoare — în dubla sa calitate de proprietară a mijloacelor de producție și producătoare a bunurilor materiale — la conducerea activității economico-sociale, la buna gospodărire a întreprinderilor, a unităților economice, la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului de industrializare, de înflorire economico-socială a țării“.**

Totodată, partidul nostru s-a preocupat și se preocupă continuu de perfecționarea tuturor formelor și metodelor prin care oamenii muncii, dispunînd de cadrul instituțional al exercitării democrației economice, să participe în tot mai mare măsură la conducerea economiei, a vieții sociale în general. Se impun evidențiate în acest sens măsurile care s-au concretizat în sporirea autonomiei unităților economice, extinderea formelor colective de conducere, întărirea controlului muncitoresc, asigurarea unui cîmp larg de manifestare a inițiativei oamenilor muncii. De o deosebită importanță în viața economică s-a dovedit, între altele, participarea la organizarea și conducerea producției prin adunările generale și consiliile oamenilor muncii, care s-au dovedit forme superioare ale democrației economice, instrumente prin care se realizează o participare activă atît la elaborarea deciziilor cît și la exercitarea unui control riguros și operativ în îndeplinirea obiectivelor asumate. Concomitent cu dialogul general cu masele în activitatea de conducere economică, realizat în formele colective de conducere, s-a impus în mod deosebit, prin operativitatea și eficiența sa, dialogul direct la fața locului cu oamenii muncii din întreprinderi, la nivelul secțiilor, brigăzilor, echipelor etc., pentru găsirea unor soluții optime în rezolvarea problemelor curente, pe care le ridică procesul de producție, buna desfășurare a întregii activități economice.

Acest dialog direct la fața locului s-a dovedit în numeroase ocazii, de o mare forță de mobilizare colectivă, capabil să determine un puternic spirit revoluționar al inițiativei la nivelul masei. Un rol important, în contextul de ansamblu al exercitării democrației economice, îl are, totodată, aplicarea în practică a propunerilor oamenilor muncii, făcute în cadrul adunărilor generale, care privesc perfecționarea proceselor economice și a stilului muncii de conducere la toate nivelele. De asemenea, o eficiență deosebită au dovedit, în acțiunea lor practică de zi cu zi, organismele de lucru ale consiliilor oamenilor muncii, precum și consiliile de control muncitoresc și consiliile pe domenii de activitate, manifestîndu-se în participarea nemijlocită a oamenilor muncii la activitatea de gestiune și control, urmărindu-se astfel modul în care este gospodărită avuția obștească, felul în care sînt aplicate legile, actele normative, hotărîrile de partid și de stat. Experiența a arătat că toate aceste organisme de conducere colectivă, sînt instrumente de exercitare efectivă a democrației economice și că ele își dovedesc adevărata lor putere de influențare și măsura capacității de acțiune atunci cînd dispun de o îndrumare fermă și permanentă din partea organizațiilor de partid din unitățile economice.

Perspectiva umană — istoric determinată

PARTICIPAREA tot mai activă și competentă, în cunoștință de cauză, a oamenilor muncii la conducerea vieții economice, ca dealtfel a vieții sociale în general, presupune un continuu și susținut proces de ridicare a conștiinței sociale, de formare a personalității omului nou, constructor al socialismului și comunismului. În lumina politicii științifice a partidului nostru, programul de dezvoltare economico-socială și programul ideologic care vizează ridicarea pe o treaptă nouă, calitativ superioară, a unității dintre revoluționarea vieții materiale și revoluționarea conștiinței socialiste, marcînd depășirea situației de rămînere în urmă a conștiinței sociale față de existența socială, reprezintă nu direcții complementare, ci constituie determinări istorice organic interconexate, laturile fundamentale ale procesului revoluționar unic de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Mai mult se impune subliniat faptul că programul ideologic vizează, însuși progresul dezvoltării economico-sociale, față de care se relevă ca factor dinamizator, definindu-se ca motor al devenirii sociale în ansamblu, urmărind dezvoltarea și perfecționarea noii noastre societăți în totalitatea laturilor și componentelor sale, spre creșterea continuă a nivelului de trai al maselor. Din această perspectivă, activitatea de formare a omului nou, are în vedere exigențele pe care le ridică noile transformări ce caracterizează viața economică și socială, locul și rolul omului în cadrul concret al vieții economico-sociale.

Pornind de la faptul că, în virtutea noilor condiții economice și sociale — în fiecare etapă istorică a dezvoltării — pe care le oferă socialismul, oamenii muncii dobîndesc o nouă calitate de ordin social, cu dublă semnificație : de producători și proprietari ai mijloacelor de producție și că, pe temeiul acestei realități, fiecare om al muncii a devenit, deopotrivă, factor al producției și factor de decizie socială, se ridică cerința de a se crea un ansamblu specific de structuri, forme și modalități care să aibă în vedere realizarea unei pregătiri speciale a omului noii societăți în raport cu calitatea sa de factor de decizie socială. Scoțînd în evidență pregnant formarea omului nou ca măreț țel umanist revoluționar al societății noastre, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat că **în conducerea operei de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, partidul nostru pune un accent deosebit pe educarea socialistă a maselor, pe însușirea concepției revoluționare despre lume și viață și lărgirea orizontului de cunoaștere și cultură a întregului popor, pe formarea atitudinii înaintate față de muncă și societate.**

Factor de decizie socială

SOCIALISMUL creează practic, prin esența sa, o nouă poziție, un nou statut și un nou rol al oamenilor în sistemul producției sociale ; o nouă poziție în sensul egalității tuturor membrilor societății față de tipul de proprietate, care este socialist în întreaga economie ; un nou statut, în sensul că prin poziția pe care o au în societate, producătorii au drepturi și îndatoriri egale în dinamica noilor raporturi sociale și interumane ce se stabilesc ; un nou rol, în sensul că fiecare om al muncii este deopotrivă, factor al producție, dar și factor de decizie socială, participînd în mod nemijlocit la realizarea întregului proces de producție în noua societate.

Calitatea de proprietar colectiv al mijloacelor de producție stă la baza modificărilor care au loc nu numai în procesul nemijlocit al muncii, ci în întreaga activitate de organizare, concepție, conducere, proces în care producătorul este implicat ca factor activ. **„Noi concepem clasa muncitoare** — arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu — nu ca o masă chemată numai să realizeze hotărîrile, ci ca o clasă conducătoare, ca o clasă conștientă de rolul său istoric“1).** Din această perspectivă,, instituționalizarea comitetelor oamenilor muncii și a Congresului consiliilor oamenilor muncii, instituționalizarea adunărilor generale și măsurile în direcția creșterii rolului organizațiilor de masă și obștești, al opiniei publice și al controlului obștesc — expresii relevante ale dublei calități a oamenilor muncii — creează cadrul obiectiv al afirmării omului nu doar ca factor al producției, ci și ca factor de decizie socială. Acest fapt de importanță fundamentală, a generat o nouă situație socială și implicit, individuală a însăși calității de producător, întrucît omul, fiind factor de decizie socială, în măsura în care produce pentru societate, participînd la edificarea progresului istoric, el produce și pentru afirmarea deplină a propriilor țeluri, ca expresie a necesității și intereselor sale personale. Pornind de la necesitatea perfecționării în continuare a democrației muncitorești, a creșterii rolului clasei muncitoare, al oamenilor muncii în conducerea nemijlocită a economiei, conducerea partidului, a hotărît, cu ocazia recentului congres al consiliilor oamenilor muncii, **instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii** ca for suprem de conducere a activității în sfera industriei, construcțiilor și transporturilor, el urmînd să se întrunească periodic, o dată la cinci ani. De asemenea, conducerea partidului a considerat necesară constituirea unui organism permanent de conducere, îndrumare și control al consiliilor oamenilor muncii — **Consiliul național al oamenilor muncii din industrie, transporturi și construcții**, toate acestea însemnînd o întărire a democrației muncitorești în țara noastră.

Noul tip de proprietate — în ambele sale forme — lichidează opoziția dintre producător și proprietar, schimbînd însăși natura activității de producție și funcționalitatea forței de muncă, iar în virtutea acestor esențiale determinări obiective — fundamentînd noi relații de producție și noi raporturi sociale — oferă condițiile realizării unei unități profunde între interesele generale ale societății și cele personale ale oamenilor muncii, depășind actul simplei conjugări între ele, și ridicîndu-se la posibilitatea armonizării acestora. Munca devenind criteriul determinant al poziției omului în societate dobîndește o autentică semnificație socială și o adevărată valoare pentru însuși posesorul forței de muncă, în virtutea poziției egale pentru toți membrii societății, dreptul producătorilor devine proporțional cu munca efectuată de ei, ceea ce reprezintă însăși premisa fundamentală a înfăptuirii echității sociale.

Odată cu transformarea revoluționară a societății, are loc și transformarea revoluționară a omului însuși. Orînduirea socialistă transformă deci munca într-o activitate creatoare, a colaborării generale între toți membrii societății, ca proces istoric de dezvoltare economico-socială și ca operă de perfecționare a omului. Prin dezvoltarea și perfecționarea continuă a acestei noi baze sociale de producție, fundament al înfăptuirii socialismului, deopotrivă, ca nouă structură economico-socială și ca nouă civilizație materială și spirituală, societatea socialistă se definește ca proces istoric revoluționar al edificării multilaterale atît în direcția perfecționării sale ca sistem social, precum și ca mod de civilizație deschis realizării factorului uman, autoafirmării de sine a omului. **„Perfecționarea, în continuare, a activității consiliilor oamenilor muncii și adunărilor generale** — așa cum a arătat cu claritate tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **se înscrie în preocuparea generală, permanentă, a partidului nostru de dezvoltare a democrației socialiste, de lărgire a cadrului de participare a întregului popor la făurirea conștientă a propriului destin, la conducerea societății“.**

Congresul consiliilor oamenilor muncii a adăugat în acest context, o verigă a democrației în acțiune, și va constitui un pas înainte în afirmarea dinamismului dezvoltării continue a patriei noastre — rezultat tocmai al descătușării energiilor creatoare ale poporului, al chibzuinței cu care își hotărăște în comun și în libertate destinul său comunist.

dr. Niculae NICULESCU

---

1) **Nicolae Ceaușescu.** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, Vol. 6, Ed. politică, p. 216.

> **„Trebuie să facem totul ca întreaga noastră clasă muncitoare, tehnicienii, inginerii, toţi oamenii muncii, să-şi ridice continuu nivelul pregătirii profesionale şi politice, nivelul conştiinţei revoluţionare, pentru a-şi îndeplini cu cinste, în cele mai bune condiţii, îndatoririle ce le revin în toate sectoarele de activitate !".**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**
>
> *(Din Expunerea prezentată la 11 iulie a.c., la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii şi transporturi)*

- *În anul 1945, fabrica din Mîrşa (înfiinţată în 1939), a fost integrată ca unitate cu activitate economică, cu profil de construcţii de maşini.*
- *În prezent, Întreprinderea mecanică Mîrşa-Avrig — întreprindere de gradul I — face parte din Centrala industrială de autocamioane şi turisme Braşov.*
- *Profilul său de fabricaţie este axat pe producerea în serie mare a unor mijloace de transport rutier — remorci basculante, autobasculante, semiremorci şi autotrenuri.*
- *La nivelul anului 1976, I. M. Mîrşa i-au revenit, în cadrul economiei judeţului Sibiu, circa 20% din volumul producţiei industriale şi circa 25% din volumul producţiei industriale destinate exportului.*
- *Pentru creşterea capacităţilor de producţie, diversificarea sortimentală şi structurală a fabricaţiei, cu începere din anul 1968 se realizează în întreprindere un important program de investiţii, al cărui volum va fi, în actualul cincinal, de 8—10 ori mai mare decît cel din perioada 1971—1975.*

OAMENII MUNCII LA CONDUCERE

— O exigenţă a participării active: buna pregătire politică şi profesională —

RECENTUL Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii şi transporturi a evidenţiat necesitatea creşterii mai puternice a rolului şi răspunderii acestor organisme în conducerea fiecărei întreprinderi şi instituţii. Aşa cum a subliniat în Expunerea la Congres secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, „membrii acestor organisme trebuie să fie la curent cu problemele de bază ale muncii din întreprindere, să cunoască bine conţinutul hotărîrilor de partid şi de stat, al legilor care privesc domeniul de activitate respectiv, pentru a se putea pronunţa în cunoştinţă de cauză şi a participa efectiv la adoptarea deciziilor"**.

Rezultă de aici necesitatea instruirii multilaterale, a continuei perfecţionări a pregătirii profesionale şi politice a membrilor consiliilor oamenilor muncii, ca şi a tuturor cadrelor de bază din întreprinderi, ca o condiţie pentru exercitarea plenară a dreptului oamenilor muncii de a participa la conducerea producţiei. În mod corespunzător creşte răspunderea instituţiilor însărcinate să asigure această pregătire.

POTRIVIT Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din luna martie 1976 cu privire la organizarea activităţii de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere la Academia „Ştefan Gheorghiu" în perioada 1976—1980, printre elementele de definire şi direcţiile de principiu ale acestui proces se înscriu următoarele trăsături :

- **asigurarea unei strînse legături a procesului de perfecţionare cu cerinţele îmbunătăţirii continue a muncii de conducere desfăşurate de participanţi şi finalizarea cu eficienţă sporită a ansamblului de cunoştinţe şi capacităţi dobîndite în cadrul programelor la nivelul unităţilor economice ;**
- **deplasarea treptată la organul teritorial, la marea unitate, a unor activităţi de perfecţionare în comun a cadrelor ce formează echipa de conducere a unităţii economice ;**
- **utilizarea unor noi modalităţi de realizare a procesului de perfecţionare a pregătirii cadrelor de conducere ;**
- **dezvoltarea unor activităţi de asistenţă şi îndrumare metodologică în domeniul perfecţionării cadrelor.**

În acest cadru definitoriu se înscrie **programul experimental de perfecţionare a pregătirii echipei de conducere de la Întreprinderea mecanică Mîrşa-Avrig** (judeţul Sibiu).

ACEST PROGRAM — ce se desfăşoară în întreprindere de către Academia „Ştefan Gheorghiu". Şcoala interjudeţeană de partid Braşov şi Centrul de perfecţionare a lucrătorilor din industria constructoare de maşini, cu sprijinul Comitetului judeţean Sibiu al P.C.R. — are un caracter complex, cuprinzînd toate cadrele ce formează echipa de conducere în sensul cel mai larg, la toate nivelurile ierarhice, de la conducerea operativă politică şi economică a întreprinderii pînă la conducerea directă a proceselor de producţie (şefi de echipe şi de formaţii de lucru). El este structurat astfel :

— nivelul I — cadrele de conducere ale întreprinderii, comitetul de partid, consiliul oamenilor muncii, şefii secţiilor de producţie şi ai serviciilor funcţionale, şefii atelierelor de proiectare şi de producţie (60 de participanţi) ;

— nivelul II — cadrele de conducere directă a producţiei : maiştri (60 de participanţi) ;

— nivelul III — şefi de echipe şi de formaţii de lucru (150 de participanţi).

În cadrul fiecărui nivel a fost inclusă şi rezerva de cadre, în conformitate cu politica de perspectivă a întreprinderii.

Pe baza concluziilor unei analize-diagnostic efectuată de cadrele didactice şi participanţi (autodiagnostic) pentru determinarea necesităţilor concrete de perfecţionare a echipei de conducere, a fost proiectat şi definitivat conţinutului programului, care cuprinde pregătirea cadrelor în calitate de conducători, pregătirea profesională şi cea politico-ideologică. Circa 30% din durata programului (10—12 luni pentru cadrele de conducere de nivelul I, 5—7 luni pentru maiştri, 3—5 luni pentru şefii de echipe) este rezervată temelor de pregătire politico-ideologică şi de educaţie comunistă.

DATORITĂ DESFĂŞURĂRII lui la sediul unităţii beneficiare, se asigură programului un pronunţat caracter practic prin particularizarea temelor la specificul activităţii şi sarcinilor întreprinderii, prin interpretarea principiilor, metodelor şi tehnicilor aplicative conţinute în fiecare temă în mod adecvat specificului I.M.-Mîrşa, posibilităţilor şi necesităţilor de aplicare a lor la condiţiile concrete date, în vederea creşterii responsabilităţii individuale şi colective, a angajării cadrelor de conducere faţă de sarcinile întreprinderii şi pentru îmbunătăţirea modului de realizare a diferitelor activităţi. În acest sens, fiecare cadru didactic a realizat o diagnosticare asupra modului de realizare operațională a activităților specifice temei prevăzute în program, definitivîndu-se apoi în cadrul cursului, cu participanții, atît concluziile preliminare, cît și diferitele variante de soluții și măsuri de îmbunătățire.

Elaborarea de către participanții la program— concomitent cu desfășurarea cursului și sub îndrumarea cadrelor didactice de instruire — a unor lucrări (proiecte de absolvire) prin care să se rezolve o problemă practică, concretă, prioritară a întreprinderii, contribuie la depistarea rezervelor interne ale întreprinderii și antrenarea lor la realizarea de produse și beneficii suplimentare, la creșterea productivității muncii, la reducerea consumurilor de metal, energie, combustibili etc.

Ansamblul acestor lucrări a fost conceput și realizat în concordanță cu cerințele unei abordări sistemice, ca un tot unitar, ca un proiect complex de ansamblu, vizînd perfecționarea organizării și conducerii la nivelul întregii întreprinderi, al tuturor sectoarelor de activitate.

IN PERIOADA aprilie 1976 — mai 1977 s-au desfășurat totalitatea etapelor programului de perfecționare pentru nivelul I (inclusiv sesiunea de comunicări și de prezentare a lucrărilor de absolvire) și, parțial, programul pentru nivelul II.

Perfecționarea pregătirii echipei de conducere de la nivelul I nu s-a redus la organizarea unui ciclu de expuneri și dezbateri la locul de muncă, ci a cuprins o serie de etape interdependente, care au permis o bună integrare a învățămîntului (procesului de perfecționare) în activitatea productivă, cum au fost :

- **Etapa de analiză-diagnostic** a urmărit cunoașterea realităților întreprinderii și a problemelor specifice acesteia, a aspectelor pozitive în desfășurarea activității și, mai ales, a dificultăților și deficiențelor întîmpinate. Ea s-a realizat cu ajutorul unui colectiv larg din întreprindere, selecționat dintre viitorii participanți.
- **Etapa de proiectare a programului** s-a concentrat asupra selectării și adaptării acelor aspecte, din ansamblul problemelor evidențiate în analiza-diagnostic, asupra cărora se putea acționa prin perfecționarea pregătirii cadrelor de conducere. Cerințele specifice astfel determinate, completate cu problemele pe care trebuie să le rezolve întreprinderea în etapa actuală și în perspectivă și cu cerințele generale ale perfecționării pregătirii cadrelor de conducere, au constituit baza proiectării, atît a cursului propriu-zis, cît și a listei de teme pentru lucrările de absolvire ale participanților. Pe parcursul desfășurării cursului, la cererea participanților s-au adus completări programului inițial, au fost reluate și adîncite unele teme.
- **Etapa desfășurării programului** a realizat adaptarea metodelor și tehnicilor teoretizate și generalizate și integrarea lor la specificul, realitățile și necesitățile întreprinderii și participanților, asigurînd astfel un transfer eficient de cunoștințe preluate direct de către participanți și utilizate la perfecționarea activității compartimentului respectiv, la descoperirea de rezerve interne. Metodele de instruire folosite au pus accentul pe antrenarea participanților la dezbateri, pe rezolvări de cazuri din întreprindere și pe aplicații practice.
- **Etapa de elaborare a proiectelor de absolvire** s-a întrepătruns cu etapa anterioară, între temele de proiecte abordate individual sau de către colective de participanți (la care au fost antrenate și alte cadre de specialitate din întreprindere) și temele prezentate la curs fiind o strînsă dependență reciprocă. Conducerea întreprinderii a urmărit în permanență, împreună cu îndrumătorii proiectelor, stadiul realizării și aplicării acestora.
- **Etapa de prezentare și susținere** de către participanți a proiectelor de absolvire s-a desfășurat sub forma unei sesiuni de referate, cu dezbateri asupra calității, oportunității și eficienței soluțiilor propuse, a rezultatelor și efectelor aplicării lor. Pe baza concluziilor desprinse urmează a fi întocmit un program de acțiune pentru introducerea măsurilor de îmbunătățire a organiză-

---

OPINII

Aspecte ale activității de conducere exercitate de consiliul oamenilor muncii

ÎN ETAPA ACTUALĂ conducerea colectivă capătă valențe noi, creșterea permanentă a eficienței sale situîndu-se în mod necesar în ansamblul măsurilor ce dirijează procesul de dezvoltare a economiei noastre. Eficiența depinde în mare măsură de calitatea conducerii, determinată în principal de proprietățile psihosociale ale organismului respectiv, de gradul de participare, ca activare a resurselor psihosociale.

O coordonată specifică eficienței conducerii colective a întreprinderii industriale constă în **consensul care se stabilește între consiliul oamenilor muncii și personalul unității**, în virtutea căruia acesta din urmă trebuie să atingă anumite obiective, într-un anumit interval de timp, cu mijloacele tehnice, fizice și bănești cele mai restrînse.

În legătură cu aceasta, alături de fundamentarea tehnico-economică a sarcinilor din planul de stat, consiliul oamenilor muncii trebuie să accentueze în egală măsură și pe **fundamentarea psihosociologică a măsurilor de luat**, pe dezbaterile pentru formularea obiectivelor, a modalităților în care aceste obiective pot fi distribuite și îndeplinite de personalul întreprinderii.

Eficacitatea activității consiliului oamenilor muncii pune cîteva probleme cu implicații psihosociale, dintre care mai importante ne apar : a) existența unei eterogenități pe mai multe planuri (profesie, vîrstă, caracter, sex etc.) ; b) cuprinderea în consiliul oamenilor muncii a unor persoane situate pe diferite niveluri ierahice ; **c)** existența unor condiții psihosociale și materiale diferite — insușirile psihologice, disponibilitate de timp, conformism etc. Această diverstiate, care constituie o condiție pentru caracterul reprezentativ al C.O.M., pentru capacitatea sa de analiză și decizie în probleme complexe, implică însă și un efort continuu de omogenizare a concepției, pentru a preveni apariția unor elemente de blocaj în acțiunile unor membri ai organului de conducere colectivă pentru a determina o participare maximă la obținerea eficienței conducerii.

Consiliul oamenilor muncii nu se poate lipsi de perspectiva umanizatoare care afirmă ca valoare centrală și scop suprem omul. Psihosociologia economică ajută la adecvarea și implementarea în sfera practicii de conducere colectivă, prin care se și realizează, a conceptului de finalitate umanistă. Asimilarea principiilor psihosociale ale conducerii colective ajută membrii consiliului oamenilor muncii să dobîndească un sens mai acut al responsabilității morale față de personalul întreprinderii și să aprecieze toate problemele conducerii colective nu ca pe niște chestiuni pur tehnice, ci în ultimă analiză ca probleme umane.

Dacă eficiența activității consiliului oamenilor muncii depinde de totalitatea însușirilor personale manifestate de membrii organului respectiv în exercitarea funcțiilor de conducere colectivă, de adeziunea față de obiectivele urmărite și de preocupările intense pentru interesele generale, credem că nu greșim atunci cînd afirmăm că, alături de profilurile psihologice și de cunoștințele lor, eficacitatea organului respectiv este și o problemă de experiență, mai precis un ansamblu de practici în conducerea colectivă uzinală, care pot fi învățate și aplicate ca atare. Dintre acestea, esențiale ne apar : **a)** adoptarea de decizii colective eficiente : **b)** organizarea rațională a utilizării timpului ; **c)** axarea eforturilor consiliului oamenilor muncii și ale întregului colectiv uzinal în domeniile de importanță majoră ; **d)** concentrarea preocupărilor asupra rezultatelor ; **e)** descoperirea și activizarea energiei umane, inclusiv la nivelul colectivului de lucru în ansamblu.

În legătură cu aceste modalități de amplificare a eficienței consiliului oamenilor muncii, sînt necesare cîteva precizări :

- deciziile colective adoptate nu trebuie să fie prea numeroase, ci esențiale, luate pe baza unor opinii, eventual divergente și a studierii aprofundate a diferitelor posibilități ;
- trebuie reținut că interrelația dintre organizarea rațională a utilizării timpului și procesul de amplificare a eficienței consiliului oamenilor muncii și sprijină pe faptul că organizarea muncii membrilor organului respectiv îmbracă nu numai un aspect individual, ci și unul colectiv. Aceasta înseamnă că la nivelul organului de conducere colectivă industrială avem de-a face nu numai cu raționalizarea activității fiecărui membru al consiliului oamenilor muncii, în condițiile unor repartizări eficace a efortului, ci și cu conlucrarea dintre aceștia.

dr. Ioan PETRESCU
Făgăraș

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

rii și conducerii, pentru valorificarea și generalizarea cunoștințelor dobîndite și a experienței acumulate.

PE PARCURSUL desfășurării programului și al elaborării lucrărilor de absolvire au fost organizate etape de testare și de evaluare și dezbateri cu participanții, care au evidențiat **sporirea competenței profesionale și politice, a combativității colective, a sprijinului reciproc în rezolvarea unor sarcini, însușirea și aplicarea unor noi cunoștințe teoretice și practice, a unor tehnici și metode noi de organizare și conducere, adoptarea în general a unor atitudini favorabile și a unui climat nou față de problemele de organizare și conducere ale întreprinderii. la toate nivelurile ierarhice.**

Totodată, găsirea unui **limbaj comun** de tratare a diferitelor probleme, **apropierea preocupărilor** membrilor echipei de conducere, orientarea spre găsirea **celor mai bune soluții** de rezolvare a unor sarcini, **abordarea multilaterală** a acestora, depistarea unor **importante rezerve umane și materiale** existente în întreprindere, antrenarea lor la mărirea performanțelor colectivului semnifică desigur, în condițiile integrării efective a cercetării cu învățămîntul și cu producția, un rezultat deosebit de valoros — și anume, **permanentizarea unui climat favorabil autoperfecționării.**

UNA DIN CERINȚELE procesului de perfecționare fiind educația permanentă, **continuitatea** sa, pentru validarea și valorificarea pe un plan superior a rezultatelor obținute în cadrul programului experimental de la I.M. Mîrșa considerăm necesare următoarele acțiuni :

- **analizarea periodică, de către consiliul oamenilor muncii, a stadiului aplicării soluțiilor avizate și a rezultatelor obținute ;**
- organizarea în cadrul întreprinderii, în prima parte a anului viitor, a unei **sesiuni de comunicări privind rezultatele obținute și efectele economice la nivelul anului 1977** ca urmare a aplicării proiectelor de organizare și conducere elaborate în cadrul cursului, pe care bază să fie analizate și stabilite **continuarea valorificării unor soluții și îmbunătățirea acestora în anul 1978 ;**
- continuarea și extinderea perfecționării cadrelor din principalele activități ale întreprinderii, prin : **aplicarea analizei-diagnostic la nivelul secțiilor și serviciilor,** ca principală metodă de descoperire a rezervelor interne, de sesizare a modificărilor produse sau necesare, de definire a cerințelor perfecționării ;
- constituirea unui corp de lectori format din ingineri și economiști care să asigure **permanentizarea procesului de pregătire a cadrelor, inclusiv a șefilor de echipe și formații de lucru, în conformitate cu concluziile analizei-diagnostic ;** aplicarea pe scară largă în întreprindere a metodelor și tehnicilor de organizare și conducere care și-au dovedit utilitatea și continua lor adaptare la noile condiții create ;
- **extinderea valorificării** unor soluții din lucrări **și la alte întreprinderi din cadrul centralei și ministerului ;**
- acordarea în continuare, de către Academia „Ștefan Gheorghiu“, Școala interjudețeană de partid Brașov și Centrul de perfecționare al M.I.C.M., a **asistenței tehnice de specialitate,** atît prin participarea la diverse acțiuni și analize, cît și prin realizarea unor **cursuri intensive de scurtă durată pe domenii specifice** (analiza valorii, creativitate, stil și metode de muncă, prelucrarea automată a datelor etc.).

Pe plan mai general, se evidențiază necesitatea proliferării unor astfel de programe de perfecționare realizate în unități economice, multiplicării și diversificării formelor și modalităților de realizare, în avantajul atît al întreprinderii beneficiare, cît și al instituției de învățămînt.

Constantin SAMOILĂ
Academia „Ștefan Gheorghiu“
Mircea CALOTĂ
Școala interjudețeană de partid Brașov
Viorel PESCAR
secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea mecanică Mîrșa

Eficiență : 26 milioane de lei

Cele 28 de lucrări elaborate de către participanți, în colective sau individual, se grupează pe funcțiile principale ale întreprinderii astfel :

— conducere generală	*4 teme*
— cercetare-dezvoltare	*6 teme*
— producție	*10 teme*
— comercial	*2 teme*
— contabil-financiar	*3 teme*
— personal	*3 teme*

Lucrările, pornind de la analize critice ale situației existente, propun variante de îmbunătățire și evidențiază varianta optimă, efectele calitative și cantitative preconizate a se obține prin aplicare.

O pondere importantă au propunerile privind îmbunătățirea metodelor și tehnicilor de conducere și organizare la nivelul întreprinderii și al secțiilor de producție. Se remarcă, de asemenea, propunerile care vizează introducerea unor procese tehnologice noi și modernizarea unor tehnologii de fabricație, cu efecte directe asupra punerii în valoare a unor rezerve interne, asupra creșterii productivității muncii și a economisirii forței de muncă.

Sintetic, eficiența economică scontată prin aplicarea proiectelor se exprimă astfel (în mii lei/an) :

Domeniul abordat în lucrări	**Beneficii suplimentare**	**Economii de materiale și manoperă**	**Cheltuieli necesare pentru aplicarea soluțiilor**	**Efecte economice nete** (1 + 2 — 3)
0	1	2	3	4
Conducerea și organizarea întreprinderii	—	11 255	250	**11 005**
Utilizarea forței de muncă	2 500	—	—	**2 500**
Organizarea producției și a muncii	134	6 632	1 265	**5 501**
Organizarea activității de aprovizionare, desfacere, transport și depozitare	3 000	1 656	118	**4 538**
Utilizarea eficientă a energiei și combustibilului	—	709	—	**709**
Organizarea activității de investiții și punere în funcțiune.	—	2 200	70	**2 130**
TOTAL	5 634	22 452	1 703	**26 383**

O importanță aparte prezintă posibilitatea ce rezultă din studii— și confirmată prin rezultatele aplicării parțiale, începînd din ultimul trimestru al anului trecut — de a se economisi anual :

- **5 000 tone de metal,**
- **411 mii kWh energie electrică,**
- **109 tone combustibil convențional la centrala termică.**

În contextul preocupărilor pentru perfecționarea întregii activități a întreprinderii și al efortului colectiv, Întreprinderea mecanică Mîrșa a raportat în anul 1976 și pe primul semestru din 1977 importante depășiri la principalii indicatori ai planului de stat, în special la producția marfă, producția globală și beneficii.

O exigență a eficienței economice

SPORIREA CONTINUĂ A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

UNA DIN SARCINILE economice principale trasate de partid în etapa actuală, subliniată cu deosebită pregnanță în cuvîntările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al partidului și la Congresul consiliilor oamenilor muncii, o constituie descoperirea și valorificarea cît mai deplină a rezervelor de sporire a productivității muncii în întreprinderi. Creșterea productivității muncii reprezintă cea mai eficientă sursă de sporire a producției industriale, determină mărirea venitului național, micșorarea sistematică a cheltuielilor de muncă vie și trecută pe unitatea de produs, constituie baza sigură a ridicării necontenite a nivelului de trai a celor ce muncesc.

Ce relevă o analiză factorială

ACTIVITATEA întreprinderii „Timpuri noi“ din București se desfășoară într-un sector de o deosebită importanță pentru economia națională : realizarea de motoare cu ardere internă, compresoare cu aer cu piston etc. În această lumină, creșterea productivității muncii reprezintă un obiectiv de o deosebită importanță nu numai pentru colectivul acestei unități, ci și pentru beneficiarii produselor, întrucît ele condiționează creșterea largă a producției în industrii de interes vital pentru economia modernă.

Ca urmare a eforturilor depuse, **întreaga depășire a planului de producție pe primul semestru al anului 1977 a fost realizată pe seama creșterii productivității muncii.** Rezultatele obținute la acest indicator au fost substanțial superioare anului 1976 (cu circa 10%) — situîndu-se chiar peste sarcinile planificate pentru acest an —, cu implicații favorabile directe asupra realizării principalilor indicatori de plan în primul semestru al anului (tabelul nr. 1).

Tabelul nr.1

Realizarea principalilor indicatori de plan în primul semestru 1977

Valoarea producției globale	100,8
Prducția marfă	102,0
Producția marfă vîndută și incasată	106,2
Productivitatea muncii	100,6
Producția de export	120,6

La baza unei asemenea creșteri a producției, în primul rînd pe seama factorilor intensivi, a stat pregătirea și elaborarea, încă din anul trecut, a unui **program complex de sporire a productivității muncii.** Desigur, creșterea „randamentului“ muncii vii a fost rodul preocupărilor de perfecționare a activității productive pe planuri multiple. În principal, însă, acțiunile respective au fost grupate în trei direcții prioritare, reprezentînd tot atîția factori de bază în creșterea productivității muncii (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Factori de creștere

Capitolele din planul de măsuri	Număr total de măsuri	Număr de măsuri scadente la 1 VII 1977	Număr de măsuri realizate	Număr de măsuri realizate parțial	Număr de măsuri nerealizate
I. Progres tehnic	27	27	25	2	—
II. Perfecționarea organizării producției și a muncii	12	11	8	2	1
III. Calificarea, perfecționarea și creșterea îndemînării executantului	2	2	2	—	—
Total	41	40	35	4	1

1 **Introducerea accelerată a progresului tehnic.** Nu intenționăm să ne oprim asupra tuturor implicațiilor acestui proces. Vom menționa faptul că, în realizarea acestui deziderat, s-a mers, de pildă, pe linia ridicării gradului de automatizare la prelucrări prin așchiere prin extinderea prelucrării pe strunguri cu comandă program și numerică la un număr de 7 repere. În acest mod, s-a realizat în primele 6 luni ale anului o productivitate sporită cu 0,15% la aceste repere, în comparație cu sistemul vechi, cînd prelucrările se făceau pe strunguri normale. În turnătorie, miezurile pentru piesele chiuloaselor necesare motoarelor D 12 și D 30 se executau manual. Pentru sporirea productivității muncii la această operație, s-a trecut, în primul semestru, la execuția acestor miezuri în cutii calde, fapt ce a adus un spor de productivitate de 0,18%. În sfîrșit, prin extinderea găuririi multiax la repere cu dimensiuni mici (capace, carcase, chiuloase, cilindri etc.), s-a realizat o productivitate mai mare cu 0,45% față de găurirea ce se executa pe mașinile radiale. În ansamblu, **prin aplicarea celor 27 de măsuri care vizau perfecționarea tehnicii, s-a obținut, în primul semestru al anului, o creștere a productivității muncii cu 1,35%.**

2 **Perfecționarea organizării producției.** În acest domeniu acțiunile întreprinse au cuprins un larg evantai de probleme. Au fost înfăptuite măsuri de reorganizare a liniilor tehnologice de la secția de prelucrări mecanice în funcție de structura și volumul producției (au fost reorganizate liniile tehnologice mai importante, încît piesele ce se prelucrează să aibă de parcurs un drum cît mai scurt și cu cît mai puține încrucișări și întoarceri, față de situația din trecut). Pe această bază s-au obținut o creștere a productivității muncii cu 0,11%. Înainte, operațiile de găurire, polizare și trasare la bielele mari se executau în secția de prelucrări mecanice. Pentru a se elibera capacitățile existente în vederea efectuării altor lucrări, aceste operații se efectuează direct în atelierul de debitare, obținîndu-se un spor de productivitate de 0,08%. În general, materializarea celor 11 măsuri, prevăzute în program, privind perfecționarea organizării producției și a muncii s-a soldat, în primele 6 luni ale anului, cu o creștere a productivității muncii de 6,8%.

3 **Calificarea, perfecționarea și creșterea îndemînării muncitorilor.** La acest capitol s-a pus un accent deosebit pe calificarea și ridicarea calificării unor muncitori necalificați. Numai prin calificarea a 26 de muncitori auxiliari, care au trecut la deservirea unor mașini și utilaje, s-au obținut o creștere a productivității muncii cu 1%. Dar acțiunile de îmbogățire a cunoștințelor profesionale au cuprins majoritatea angajaților. Prin cursuri de scurtă sau lungă durată, au fost explicate și însușite tehnologii moderne de lucru, strîns legate de dotările noi ce au avut loc în întreprindere.

Rezervele interne : între posibilități și valorificare

INDICAȚIA secretarului general al partidului la recenta plenară a C.C. al P.C.R. potrivit căreia **chiar dacă o unitate reușește să depășească productivitatea muncii în raport cu planul, ea nu trebuie să se mulțumească cu aceasta, ci să acționeze pentru a obține o creștere și mai mare,** pune pe primul plan al atenției, în fiecare întreprindere, problema depistării și, mai ales, a valorificării însemnatelor rezerve care mai există în activitatea productivă. La „Timpuri noi“, principalele potențe încă nevalorificate se află nu numai în ce privește ritmicitatea cu care se desfășoară fabricația și valorificarea integrală a timpului de lucru, ci și în modul în care sînt îndeplinite normele de muncă. În fiecare din aceste domenii, analiza întreprinsă — pornind de la identificarea cauzelor — a urmărit să sugereze și unele măsuri pentru atragerea cît mai operativă în circuitul producției a potențialului încă nevalorificat.

Potențialul disponibil și ritmicitatea producției

Experiența multor întreprinderi a confirmat nu odată faptul că o condiție de bază pentru folosirea din plin a zestrei tehnice din dotare și a timpului productiv de lucru al muncitorilor o constituie **programarea judicioasă a realizării planului de producție lunar și înfăptuirea acestuia în mod ritmic, zi de zi, decadă cu decadă.** Investigația noastră a reliefat însă faptul că în întreprinderea „Timpurį noi“ planul pe primele 6 luni ale anului a fost departe de a fi realizat ritmic.

— în % —

Decada I	Decada II	Decada III
20	31	49

Sînt multe cauze care determină neritmicitatea producției. O parte din ele se referă la faptul că, în turnătorie, nu la toate piesele se respectă prescripțiile tehnologice (îndeosebi la cilindri de motoare), fapt ce determină ca acestea să nu corespundă calitativ și astfel să nu poată intra operativ pe fluxul producției, necesitînd fie remanieri, fie executarea lor din nou. În același timp, nici secția de prelucrare nu execută în ordinea cerințelor producției unele repere, din care cauză nici la montaj nu se poate lucra ritmic. În ambele situații se impun măsuri, în sensul ridicării răspunderii executanților de diferite repere sau ansamble și o urmărire mai atentă în secțiile de prelucrare a modului în care se execută comenzile, respectîndu-se ordinea lor la montaj.

La neajunsurile interne se adaugă și **greutățile pe care le provoacă diferiți furnizori și colaboratori :** Întreprinderea de mașini electrice București, de pildă, deși și-a onorat contractele în primul semestru al anului privind livrarea unor motoare electrice, le-a trimis, de regulă, în decada a III-a a lunilor de plan. La rîndul ei, Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rîmnicu-Vîlcea nu a livrat ritmic arborii cotiți matrițați pentru unele compresoare. Neajunsuri de aceeași natură au adus și întreprinderea „Tractorul“ din Brașov, Întreprinderea mecanică Codlea și altele.

Aceste impedimente împietează direct desfășurarea ritmică a producției, împiedică folosirea integrală a potențialului disponibil. Ar fi indicat ca Centrala industrială de utilaj tehnologic și material rulant să ajute mai mult întreprinderea, în sensul de a interveni la celelalte centrale industriale de care aparțin unitățile ce nu-și onorează integral și la termen prevederile contractelor economice pentru a le determina să livreze ritmic toate subansamblele și piesele.

Semnificația timpului nefolosit

Dacă ne referim la utilizarea mașinilor, în trimestrul II indicele planificat a fost integral realizat. Dar pentru faptul că în primul trimestru el s-a situat cu 6 procente sub prevederi, cumulat pe întregul semestru prevederile nu au fost îndeplinite. Ce cauze deosebite au determinat această situație ?

În primul rînd, s-au înregistrat **numeroase stagnări în funcționarea utilajelor,** datorită schimburilor neprogramate, defecțiunilor mecanice și electrice și altor cauze. **Timpul pierdut a însumat, în primul semestru, nu mai puțin de 200 000 ore.** Un calcul făcut cu specialiștii întreprinderii arată că, **dacă s-ar fi evitat aceste pierderi de timp, s-ar fi putut realiza în plus o producție echivalentă cu 100 bucăți motoare**

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 32)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Un imperativ al accelerării lucrărilor pe șantiere :

CREȘTEREA COEFICIENTULUI DE SCHIMB AL UTILAJELOR

ÎNFĂPTUIREA operativă a măsurilor stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în ședința din 8 iulie a.c., privind înlăturarea rămînerilor în urmă în realizarea programului de investiții, mobilizarea mai intensă a forțelor pentru realizarea tuturor obiectivelor stabilite în planul de stat impune și acțiuni ferme pentru **creșterea gradului de folosire a utilajelor de construcții.** Pe această cale, dată fiind ponderea importantă a proceselor mecanizate, se pot obține atît **creșterea rapidă a volumului producției** de construcții-montaj, cît și **înlocuirea în bună parte a forței de muncă necesare suplimentar.**

Pe șantierele Ministerului Construcțiilor Industriale, dacă în primul pătrar al anului coeficientul de schimb, producția medie pe unitatea de capacitate, volumele de lucrări la principalele grupe de utilaje s-au menținut sub nivelul programelor stabilite, în ultima vreme situația marchează o îmbunătățire. Măsurile întreprinse pentru lichidarea vechilor carențe — cum ar fi insuficiența mecanicilor și a șoferilor, lipsa de programe complexe pentru mecanizarea unor operații — au început să dea roade.

De pildă, numai în cadrul unităților aparținînd Departamentului de Construcții pentru Industria Chimică și Rafinării, în trimestrul II au fost calificați peste 200 de șoferi și mecanici de utilaje, urmînd ca alți 400 să absolve cursurile în acest trimestru. Pe marile platforme industriale au fost întocmite programe complexe de lucru pentru executarea mecanizată a terasamentelor, a compactărilor, a plantării piloților ș.a. În vederea cointeresării mecanizatorilor în sporirea productivității utilajelor de construcții, cca. 80 la sută din aceste operații (de pildă, pe platformele industriei chimice de la Năvodari, Tîrgu-Mureș, Tîrnăveni ș.a.) se realizează în acord global, pe unități fizice.

În pofida progreselor înregistrate, pe ansamblul ministerului indicii de folosire a utilajelor de construcții nu se situează încă la nivelele planificate. Edificatoare în această privință sînt raportările operative de la sfîrșitul lunii iunie. După cum rezultă din grafic, proporția folosirii în două schimburi a principalelor grupe de utilaje de construcții, față de parcul de inventar, este încă prea mică. O asemenea situație trădează, la majoritatea trusturilor, o preocupare insuficientă pentru organizarea lucrărilor, pentru exploatarea rațională a mijloacelor aflate în dotare. Chiar unități ca trusturile de construcții, față de parcul inventar, Craiova, unde situația e comparativ mai bună, sînt departe de a fi epuizat posibilitățile.

Ca efect a acțiunilor energice întreprinse de conducerea de partid și de stat, prin mai buna folosire a capacităților în proiectare și în industria constructoare de mașini, în prezent șantierele dispun de un volum sporit de documentații, de utilaje tehnologice aflate în stoc în așteptarea montajului; raționalizarea muncilor auxiliare în industrie, utilizarea mai judicioasă a forței de muncă în agricultură eliberează pentru construcții importante contingente de muncitori necalificați. Există, deci, condiții pentru rapida generalizare a exploatării în două schimburi prelungite a mașinilor de construcții, prin: mărirea gradului de activizare a parcului inventar, reducerea duratei și îmbunătățirea calității reparațiilor; deschiderea unor largi fronturi de lucru; asigurarea formațiilor de muncitori și a asistenței tehnice necesare operațiilor ce se execută cu ajutorul utilajelor în schimbul de noapte; aplicarea de tehnologii și măsuri organizatorice care să ducă la folosirea maximă a capacității mijloacelor mecanizate. Faptul că la unele trusturi, productivitatea fizică a unor grupe de utilaje a depășit cu 30-40 la sută nivelul planificat, în condițiile unui coeficient de schimb scăzut, demonstrează evident ce salt al producției se va putea obține dacă lucrul în două schimburi va fi organizat la toate șantierele, la întregul parc mecanic.

O. CÎMPEANU

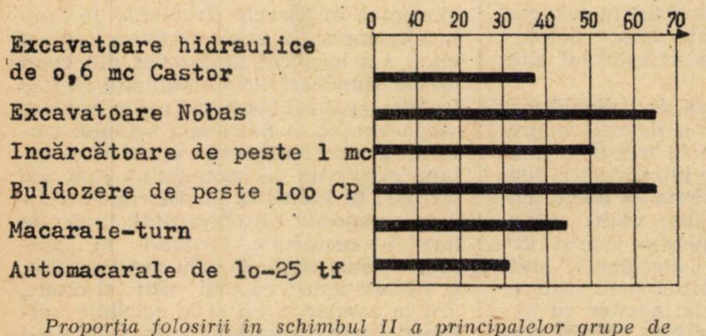

Proporția folosirii în schimbul II a principalelor grupe de utilaje, în % din parcul inventar — situația la 30 VI a.c.

DEZBATERE „R. E.“

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE (II)

ÎN DEZBATEREA desfășurată cu reprezentanții principalelor unități industriale din județul Dolj pe tema : „Acțiuni eficiente pentru reducerea cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă“, a fost abordată o paletă largă de probleme, din care continuăm să prezentăm în sinteză alte aspecte semnificative.

Cadru adecvat identificării și valorificării rezervelor

FIREȘTE, experiența acumulată, acțiunile eficiente de pînă acum, sau cele aflate în desfășurare, vor înlesni colectivelor de muncă din întreprinderi obținerea unor rezultate superioare pe linia economisirii și valorificării superioare a materiilor și a combustibililor, reducerii cheltuielilor materiale la 1000 lei producție marfă. Dar, așa cum a rezultat din unele intervenții, neajunsurile care se mai mențin conduc la diminuarea unor realizări, la îngustarea posibilităților de valorificare maximă a unor rezerve. Despre ce este vorba ?

Respectarea structurii producției marfă planificate

SE CUNOAȘTE faptul că nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă se stabilește în faza de plan, în funcție de o anumită structură sortimentală. Evident, pentru ca în practică să fie îndeplinite prevederile la acest indicator, cantitățile fabricate din fiecare sortiment trebuie să corespundă celor planificate. Subliniem această cerință, deoarece experiența arată că, în mod obișnuit, **modificările ce survin în cursul unui an de plan în structura producției față de prevederile inițiale, influențează negativ nivelul cheltuielilor la 1000 lei producție marfă.** Dar, de ce modificări ? Așa cum a reieșit din cuvîntul unor participanți, pe de o parte, fenomenul apare datorită greutăților existente în aprovizionarea cu unele materii prime din import, iar de pe altă parte, schimbărilor survenite față de cererea inițială de produse din partea unor beneficiari.

Să privim mai îndeaproape acest din urmă aspect. În cazul modificării cererilor beneficiarilor — care determină modificări și în structura producției, adesea cu influențe negative asupra realizării producției marfă și a sarcinii de reducere a cheltuielilor materiale la 1000 lei — se impune, pe de o parte, concentrarea eforturilor pentru a obține depășiri de plan și economii mai mari la alte sortimente, iar, pe de altă parte, este necesară punerea de acord a indicatorilor de plan financiar cu situația nou creată, prin intervenția centralei industriale sau a ministerului de resort. Lăsarea mult timp în „suspensie“ a acestei probleme, uneori chiar pînă la încheierea unui an de plan, nu este de natură să stimuleze colectivele de muncă, întrucît eforturile lor, oricît de substanțiale, nu se oglindesc integral în rezultatele economice obținute. Așa este cazul cu situația existentă la cîteva întreprinderi doljene. În acest an, spuneau în intervențiile lor specialiștii de la „Electroputere“, prin faptul că față de 1976 a crescut ponderea în totalul producției a fabricației de locomotive electrice, structura producției influențează nefavorabil cu cîteva sute de milioane lei costurile de producție. Aceasta întrucît o locomotivă are o cheltuială la 1000 lei producție marfă cu 169 lei mai mare ca media costurilor celorlalte produse pe care le realizează întreprinderea. Și cu toate că respectivul colectiv a obținut, ca urmare a efortului propriu 23 milioane lei economii în primele 5 luni din 1977, acestea sînt insuficiente pentru realizarea indicatorului planificat de cheltuieli materiale. Deși această situație este cunoscută de centrală și chiar de minister, care au analizat lucrurile la fața locului, totuși nu s-a intervenit pentru punerea de acord a sarcinii de reducere a costurilor cu modificările survenite în structura producției.

O situație similară apare și la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole, unde se asimilează un mare număr de produse noi. Întrucît fenomenul nu este singular — aspecte asemănătoare ne-au fost semnalate și din alte unități din țară — **ar fi util ca organele competente — ministerul de resort, C.S.P., Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Comitetul de Prețuri, să trimită reprezentanți la fața locului care să analizeze, împreună cu cadrele de specialitatea din întreprinderi și centrale, situația respectivă și să ia măsurile care se impun.**

De ce stocuri de materii prime peste necesități?

MARE ÎNSEMNĂTATE prezintă pentru raționalizarea continuă a consumului de materiale, **asigurarea unor stocuri de materii prime, materiale, combustibil etc. — atît la întreprinderile consumatoare, cît și la cele producătoare, în cantitățile și sortimentele corespunzătoare necesităților reale ale procesului de producție.** Orice tendință de stocare peste normativele admise însă atrage după sine perturbări în procesul de aprovizionare, plata unor dobînzi, greutăți în acoperirea necesarului altor solicitatori etc.

Cu toate că acțiunea de raționalizare a stocurilor normate a devenit o preocupare mai mare ca în trecut, se manifestă totuși la unele întreprinderi tendința de a se **aproviziona cu unele materiale peste necesitățile reale,** majorînd în acest fel normele de stoc și normativele mijloacelor circulante, peste limita normală stabilită prin instrucțiuni. Pe de altă parte, acestea se formează (mai ales în ultima vreme) și ca urmare a schimbărilor ce survin în structura producției în cursul unui an de plan, cei vizați neacționînd din vreme la furnizori pentru sistarea unor comenzi materiale, sau datorită primirii nefavorabile a intervenției făcute. Pentru preîntîmpinarea creării unor astfel de stocuri materiale, pentru care se plătesc la ora actuală milioane de lei dobînzi, în cadrul dezbaterii **s-a propus să se găsească o soluție mai elastică, în sensul ca legislația în vigoare să permită, în cazuri bine justificate, renunțarea la unele contracte de aprovizionare în termene mai mici ca pînă acum.**

- În cadrul acțiunilor de reducere a cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă, la **Combinatul de îngrășăminte chimice Ișalnița,** prin folosirea unei cantități de 10 000 tone ipsos ca pudrant în locul diatomitei pentru unele sortimente de îngrășăminte, s-au economisit 2 mil. lei. De asemenea, în urma unei analize critice a costurilor de proiect la îngrășămintele complexe, s-a renunțat la consumul de antispumant și aminol – care nu s-au mai contractat – economia obținută însumînd 96,6 mil. lei.
- În primele 5 luni din acest an **colectivul Întreprinderii de confecții Craiova** a economisit, prin utilizarea de noi tipare și mecanizarea unor operațiuni, țesături care echivalează cu o producție suplimentară de 2 400 costume bărbați, 2 000 paltoane copii, 6 000 rochii fete.
- **La Întreprinderea de reparații auto,** ca urmare a recondiționării unui important număr de piese, utilizării raționale a laminatelor, s-au economisit în perioada ce a trecut din acest an circa 50 tone metal.
- Datorită unor acțiuni complexe inițiate – modernizarea procesului de formare a pieselor turnate din fontă, a tehnologiei de tratament termic la piesele forjate, revizuirea și îmbunătățirea normelor de consum de materiale lemnoase etc., **Grupul întreprinderilor de industrie locală Dolj,** a economisit în 5 luni din acest an, 347 tone metal, 243 m.c. material lemnos, 152 tone combustibil convențional etc., reducînd cheltuielile la 1 000 lei producție marfă cu 63,5 lei.

Apar însă stocuri supranormative care blochează mijloacele circulante pe timp îndelungat și la unele produse cărora nu li s-a asigurat desfacerea din timp optim. Bunăoară, la Combinatul chimic Ișalnița, valorificîndu-se unele resurse secundare de la fabricația acidului izonicotinic, se realizează anual o cantitate însemnată de azatrifolină care are utilizări în industria farmaceutică. Produsul respectiv este depozitat, lună de lună, în recipiente, formînd în prezent stocuri mari. Pentru acest produs, și trebuie spus că mai sînt și altele, atît la combinat, cît și la celelalte unități doljene, deocamdată nu s-au găsit beneficiari ; pînă se vor găsi va mai trece, probabil, un timp, creîndu-se probleme dificile pentru unitățile în cauză (depozite blocate, credite restante pentru care plătesc dobînzi, penalizări etc). Este necesar ca, **ori de cîte ori se trece la realizarea unui produs nou, mai ales în cazul valorificării resurselor secundare, să se facă calcule economice asupra rentabilității, să se încheie contracte ferme pentru desfacerea lui.** Numai așa realizarea produsului este justificată.

Eficiența programelor speciale de măsuri

NU MAI PUȚIN IMPORTANTĂ în activitatea unei întreprinderi pentru a obține rezultate favorabile în realizarea indicatorilor de eficiență, este **înfăptuirea la timp a prevederilor înscrise în programele speciale de reducere a costurilor de producție.** Trebuie spus, că prin grija organelor locale de partid, în toate unitățile au fost întocmite programe de reducere a costurilor de producție, cu măsuri bine fundamentate, termene și responsabilități strict precizate. Dacă în general se acordă o atenție corespunzătoare măsurilor cuprinse în programe, se face însă puțin, chiar prea puțin, pentru completarea sau modificarea acestora pe parcursul activității, astfel încît ele să prezinte o oglindă fidelă a resurselor posibile a fi fructificate.

În legătură cu aceasta se pune proplema ca **normele de consum să fie revăzute în lumina perfecționărilor ce au loc în procesele de fabricație, să aibă în permanență un rol mobilizator.** Totodată, se impune urmărirea atentă a modului în care ele sînt realizate. Este important ca această acțiune să aibă un caracter operativ, așa încît eventualele depășiri să fie puse în evidență pe parcursul realizării planului, creîndu-se astfel posibilitatea luării la timp a măsurilor necesare pentru limitarea sau chiar eliminarea pierderilor. Or, la „Electroputere“, la Combinatul chimic Ișalnița, la Întreprinderea de reparații auto etc. sînt încă importante rezerve de îmbunătățire a normelor de consum practicate, cu atît mai mult cu cît a crescut gradul de dotare tehnică, s-au perfecționat tehnologiile, se folosesc materiale noi. Unele concluzii interesante ar putea rezulta și din compararea consumurilor specifice pe unitatea de produs realizate la aceste unități față de cele din alte țări cu o industrie similară.

O cauză foarte frecventă a depășirii consumurilor specifice o constituie **utilizarea de materiale la dimensiuni și calități necorespunzătoare față de cele prevăzute de procesul tehnologic.** În timpul dezbaterii s-a subliniat faptul că atît unii furnizori, cît și colaboratori, judecînd lucrurile doar prin prisma unui interes propriu îngust, și mai puțin a celui general, al întregii economii naționale, livrează materii prime și materiale supradimensionate, repere și subproduse mai grele decît cele prevăzute (este cazul Combinatului siderurgic Galați care livrează Întreprinderii de tractoare și mașini agricole, tablă la dimensiuni, formate și lungimi diferite decît cele solicitate), determinînd prin aceasta consumuri ridicate la beneficiari, încărcarea artificială a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs sau la 1000 lei producție marfă. Același lucru se întîmplă și la Combinatul chimic Ișalnița, care primește unele materii prime cu conținut mai scăzut în substanță utilă, dar la costuri asemănătoare materiilor prime cu concentrație mai mare. Pe lîngă faptul că se consumă mai multă energie electrică și timp de lucru pentru a realiza produsul la parametrii de calitate stabiliți, costurile apar „umflate“ datorită mai ales prețurilor de achiziție a materiilor prime. Cu toate acestea, atît întreprinderile în cauză, cît și centralele industriale în componența cărora intră, nu intervin hotărît la furnizori, pentru evitarea unor asemenea aprovizionări.

Folosirea rațională a materiilor prime impune, de asemenea, luarea în considerare a unor factori de ordin economic în **alegerea materialelor pentru anumite utilizări.** Au fost semnalate cazuri cînd s-a trecut la înlocuirea metalului cu masele plastice, fapt care a determinat scăderea greutății produsului (de circa 3 ori), dar în schimb costurile de producție s-au mărit de 10 ori. Cum întreprinderile au sarcini precise în direcția reducerii costurilor, în cazul respectiv s-a cîștigat într-o parte și s-a pierdut infinit mai mult în altă parte. Iată de ce opțiunile economice trebuie făcute cu mult discernămînt. Fără îndoială, rămîne valabilă propunerea făcută în dezbatere ca **Ministerul Industriei Chimice să reanalizeze nivelul prețurilor la unele sortimente de mase plastice cu utilizări industriale, în așa fel încît înlocuirea metalului cu mase plastice la diferite produse să fie eficientă.**

Sînt și alte rezerve în întreprinderile doljene care, folosite, pot contribui la scăderea costurilor de producție dar care, din păcate, nu sînt încă valorificate. Din analiza **utilizării mijloacelor fixe** efectuată în primul pătrar din acest an, s-a stabilit că în întreprinderile doljene se află circa 350 mașini-unelte nefolosite pentru care se plătesc imimportante sume drept amortismente. Redistribuirea lor de către organele în drept întîrzie, astfel că unitățile unde acestea se află își încarcă, lună de lună, costurile cu plata amortismentului și în plus, nefolosirea acestora contribuie la obținerea de indici scăzuți în utilizarea capacităților de producție.

Apoi, acum, la încheierea unui semestru de plan, se cer analizate stadiile de înfăptuire a tuturor măsurilor din programele speciale de reducere a costurilor de producție, completarea acestora cu măsuri noi, astfel încît să existe un cadru mobilizator de depistare și valorificare a noi și însemnate rezerve interne.

PARTIDUL ȘI STATUL NOSTRU acordă o deosebită importanță luptei pentru descoperirea și folosirea maximă a rezervelor materiale — resurse importante pentru îndeplinirea sarcinilor privind creșterea producției, scăderea costurilor de fabricație și ridicarea nivelului de viață al celor ce muncesc. Iată de ce se impune ca peste tot, în fiecare întreprindere și centrală, să se depună toate eforturile pentru a se depista cît mai mult și cît mai operativ asemenea rezerve, să se creeze condiții optime de valorificare a lor. Creșterea gradului de gospodărire și valorificare a resurselor materiale se va reflecta astfel tot mai consistent în sporirea rentabilității și beneficiilor în fiecare întreprindere.

Dezbatere consemnată de

V. BOESCU
I. SOARE

ADUNAREA GENERALĂ A CAMEREI DE COMERȚ

RECENT s-au desfășurat în Capitală lucrările Adunării generale a Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România, organizație obștească avînd ca principal obiectiv intensificarea relatiilor comerciale si de cooperare economică si tehnico-științifică cu alte țări si sprijinirea membrilor săi în vederea promovării relatiilor cu străinătatea. În conditiile cresterii rolului centralelor industriale si întreprinderilor productive în activitatea de comert exterior, numărul membrilor Camerei s-a mărit, în prezent cuprinzînd — așa cum arată și actuala sa denumire — toate întreprinderile si organizatiile economice care desfășoară activitate de comert exterior.

În indeplinirea atributiilor sale cu privire la stabilirea de contacte cu camere de comert, organizatii economice si asociatii similare din străinătate, Camera de Comert si Industrie a României întreține relatii cu 211 organisme din 94 de țări de pe toate continentele :

— 94 organisme din 27 de țări europene,
— 25 organisme din 2 țări nord-americane,
— 22 organisme din 17 țări sud-americane,
— 28 organisme din 24 de țări africane,
— 38 organisme din 24 de țări asiatice,
— 4 organisme din Australia și Noua Zeelandă.

Pentru asigurarea unui contact permanent, sistematic cu aceste organisme au fost organizate, în cadrul Camerei de Comert si Industrie, 27 de sectii pe țări, care au corespondent în cadrul organismelor străine, activînd pe bază de planuri de lucru comune, convenite anual.

Au fost create, de asemenea, o secție a conducătorilor organizatiilor economice din România, afiliată la Organizatia Internatională a Muncii, care să contribuie la promovarea schimbului de experiență si de legislatie privind raporturile de muncă, si o sectie pentru țările arabe, ce-și propune intensificarea relatiilor economice cu aceste țări.

Pe linia activității de informare a membrilor, se editează un buletin săptămînal si un supliment lunar conținind reglementări vamale, legislatie comercială, internatională, conditii de livrare etc.

Inportante sarcini revin si sectoarelor de publicitate, controlul calitătii produselor tirguri si expozitii. Ținînd seama de necesitătile crescînde în acest domeniu, se depun eforturi pentru diversificarea formelor si metodelor de publicitate, lărgirea capacitătii de elaborare a tipăriturilor publicitare — prospecte, cataloage etc., îmbunătățirea continutului si formei publicitătii comerciale, cresterea eficientei ei.

În ceea ce priveste activitatea expozitională, s-au obtinut progrese prin amplificarea ei, utilizarea mai bună a bazei existente în tară si modernizarea participărilor în străinătate (extinderea tipizării elementelor de amenajare, folosirea de materiale usoare, utilizarea de metode de prezentare audio-vizuale în pavilioane etc.) ; atentia se îndreaptă acum spre o mai bună orientare a participărilor, pornind de la studii de marketing.

Adunarea generală a făcut bilanțul activitătii organizatiei pe ultimii trei ani, remarcîndu-se — ca un rezultat sintetic al cresterii eficientei activității — acoperirea în ultimii doi ani a cheltuielilor din veniturile proprii, fără a se mai apela la bugetul statului.

S-a relevat, de asemenea, în cadrul discutiilor necesitatea perfectionării formelor de legătură, permanentizarea contactului între Cameră si membrii săi, antrenarea mai largă a acestora în activitatea sectiilor, astfel ca ele să devină instrumente vii de perfectare a unor actiuni de comert exterior și cooperare economică.

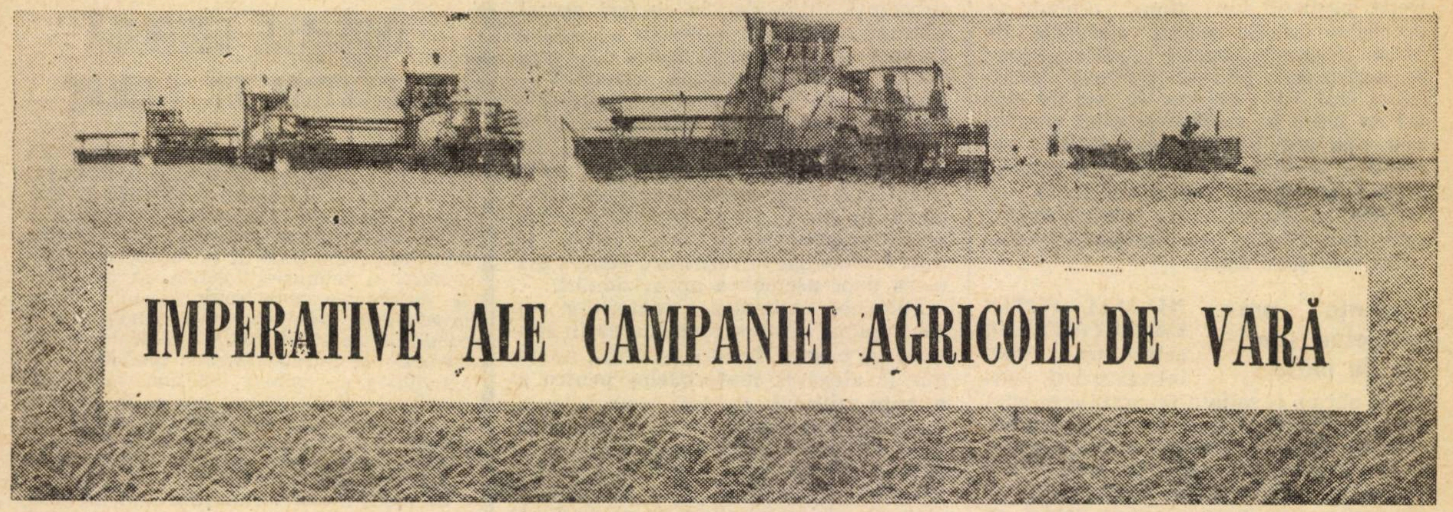

IMPERATIVE ALE CAMPANIEI AGRICOLE DE VARĂ

ÎN ACESTE ZILE toţi lucrătorii ogoarelor, sub semnul unei înalte răspunderi pentru pîinea ţării, îşi intensifică activitatea pentru încheierea recoltării la timp şi fără pierderi a cerealelor păioase şi executarea celorlalte lucrări din campania agricolă de vară.

Atenţia deosebită cu care conducerea partidului şi statului urmăreşte, sprijină şi îndrumă complexa activitate ce se desfăşoară acum în agricultură este subliniată şi de faptul că problema executării lucrărilor din campania agricolă de vară a fost analizată în recenta şedinţă a Comitetului Politic Executiv. La Plenara C.C. al P.C.R. din 28—29 iunie tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta că : **„Acum la ordinea zilei este strînsul recoltei. Se pare că recolta de grîu şi orz va fi mai bună decît acum un an. De altfel, chiar planul prevede o recoltă superioară. Eu doresc să atrag atenţia asupra necesităţii de a se acţiona cu toată hotărîrea pentru strîngerea la timp a recoltei de vară, a orzului şi grîului, a legumelor şi fructelor şi pentru îngrijirea corespunzătoare a recoltelor. Trebuie acţionat, de asemenea, pentru realizarea însămînţărilor prevăzute în plan şi chiar depăşirea lor, ţinînd seama de faptul că umiditatea asigură obţinerea unor culturi duble bune.“**

Desfăşurarea de pînă acum a campaniei a marcat, în marea majoritate a unităţilor agricole, realizarea şi chiar depăşirea programelor zilnice de lucru, atît la recoltatul şi transportul cerealelor, cît şi la executarea ogoarelor şi însămînţarea culturilor duble.

În acest an, în unităţile agricole socialiste trebuie să fie recoltate peste 2 300 000 hectare cultivate cu grîu şi secară, 440 000 hectare cu orz de toamnă, să se însămînţeze cu culturi duble o suprafaţă de 1 490 000 hectare, din care 260 000 hectare cu porumb pentru boabe, precum şi să se execute alte lucrări agricole de sezon — cum sînt întreţinerea culturilor, irigarea lor, recoltarea furajelor, lucrări în legumicultură, viticultură şi pomicultură.

ÎNFĂPTUIREA acestui program impune o largă mobilizare a forţelor şi mijloacelor de lucru, o cît mai temeinică organizare a muncii. Conducerile unităţilor agricole, specialiştii şi mecanizatorii dau acum un serios examen al capacităţiii lor organizatorice şi al priceperii profesionale.

Cu actuala dotare mecanică, există toate condiţiile ca întreaga suprafaţă de cereale păioase să se recolteze la timp şi fără pierderi în toate judeţele. Astfel, orzul poate fi recoltat în fiecare unitate în 3—4 zile, iar la grîu în 8—10 zile de lucru.

Au fost luate măsuri ca utilajele de recoltare, combinele să fie pregătite din timp, recepţionate, pentru a putea funcţiona în cele mai bune condiţii.

Ţinînd seama de faptul că în urma perioadei de ploi abundente, pe unele suprafeţe păioasele sînt căzute, au fost date indicaţii şi s-au luat măsuri ca toate combinele să fie dotate cu ridicătoare de plante, pentru a evita pierderile.

În acest an s-a acordat o mai mare importanţă **pregătirii mecanizatorilor şi a personalului de servire a utilajelor** folosite în campania de recoltare. S-a insistat în mod deosebit asupra folosirii cu maximum de randament a combinelor şi obţinerii unei recolte de bună calitate. În funcţie de starea vremii, combinele sînt reglate de cel puţin 2—3 ori pe zi, pentru a se evita spargerea boabelor sau rămînerea lor în paie.

În vederea folosirii depline a combinelor, a preselor şi celorlalte utilaje, **lucrul a fost organizat pe formaţii care execută lucrările în aceeaşi tarla,** pentru a se putea asigura mai uşor supravegherea şi sprijinul în repararea defecţiunilor, controlul permanent al calităţii lucrărilor.

O ALTĂ MĂSURĂ de ordin organizatoric, care va contribui la scurtarea perioadei de recoltare este acţiunea de **cooperare între judeţele din sudul şi nordul ţării în folosirea combinelor, preselor de balotat, a efectivelor de mecanizatori.** Într-o primă etapă circa 1 000 de combine şi 1 000 de prese din perioada optimă.
judeţele din nordul ţării, unde vegetaţia grîului este mai întîrziată, au fost deplasate pe o perioadă de 10 zile în judeţele din sudul ţării, astfel ca recoltarea grîului să se termine aici într-un termen cît mai scurt, urmînd ca după încheierea acestei perioade, peste 2 500 de combine şi 900 de prese să fie trimise, din judeţele sudice, pentru a sprijini această activitate în judeţele din nordul ţării. În acest mod, întreaga recoltă a ţării va putea fi strînsă în cadrul perioadei optime.

În cadrul aceleiaşi acţiuni de cooperare, în prima etapă, judeţele din nord au trimis peste 3 000 de mecanizatori în judeţele din sudul ţării, unde s-au putut lua astfel măsuri de organizare a activităţii în schimburi prelungite şi schimburi de noapte cu toate tractoarele din dotare. Pentru a se obţine rezultate cît mai bune, este necesar să se asigure mecanizatorilor condiţii de lucru şi de cazare cît mai bune.

ÎN ACEST AN se prevede ca, pe baza nivelului agrotehnic sperior, la cultura grîului să se obţină o recoltă care să o depăşească pe cea obţinută în anul trecut. Recoltarea acestei producţii în condiţiile cele mai bune, depozitarea ei fără pierderi şi la parametri calitativi superiori depind în cea mai mare măsură de capacitatea organizatorică de care dau dovadă conducerile unităţilor, specialiştii. De aceea, este necesar ca în fiecare unitate, conducerile să fie repartizate pe principalele locuri de muncă — recoltare, transport, livrare, aprovizionare — şi să urmărească realizarea acestor acţiuni, astfel încît întregul proces al recoltării păioaselor să se poată desfășura conform prevederilor inițiale.

Pentru transportul rapid al producției de pe cîmp, în vederea preîntîmpinării pierderilor, este necesar să fie folosite la întreaga capacitate mijloacele proprii de transport ale unităților, precum și cele ale stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii. De asemenea, unitățile agricole au fost sprijinite cu un însemnat număr de autocamioane din parcul unităților Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, care de asemenea, trebuie utilizate la maximum, respectîndu-se întocmai planurile întocmite. **Fiecare formație de combine să fie servită de un număr corespunzător de mijloace de transport,** care să asigure descărcarea din mers a combinelor „Gloria", mărind randamentul de lucru al acestora. Trebuie realizată și verificată continuu etanșeitatea perfectă a tuturor mijloacelor de transport, pentru a evita total pierderile de recoltă.

De asemenea, pentru folosirea eficientă a mijloacelor de transport, conducerilor bazelor de recepție și silozurilor le revine obligația de a organiza în așa fel activitatea de preluare a produselor, încît să nu se creeze aglomerări și strangulări în circulația acestor mijloace.

O problemă importantă, de care trebuie să se țină seama în această perioadă, este **livrarea** — respectiv **preluarea griului la fondul de stat.** Unitățile de preluare ale Centralei pentru valorificarea cerealelor și producerea nutrețurilor combinate au luat din timp măsuri pentru ca spațiile de depozitare să fie mai bine asigurate și pregătite, activitatea de preluare să fie mai bine organizată. Este necesar însă ca programele de primire la bazele de recepție și silozuri să fie respectate, utilajele de descărcare și preluare să funcționeze fără întreruperi. Trebuie ca activitatea de preluare a produselor să se desfășoare în program prelungit (de la ora 5 la 22), pentru a nu se crea aglomerări de mijloace de transport ; să fie folosite cu eficiență maximă echipele organizate pentru descărcare, atît ziua, cît și noaptea.

Unitățile de preluare ale întreprinderilor de valorificare a cerealelor au sarcina de a asigura spațiile compartimentate necesare produselor destinate a constitui fondul de sămînță.

Balotarea paielor concomitent cu recoltatul constituie o altă preocupare majoră în această perioadă, deoarece **de eliberarea terenului depinde însămînțarea la timp a culturilor duble.** În această privință, încă de la întocmirea programelor de lucru s-au stabilit măsurile necesare. Fiecare grup de combine trebui să fie servit de un număr corespunzător de prese de balotat (dotate obligatoriu cu sănii sau tîrîșuri), astfel încît **în aceeași zi, sau cel mai tîrziu a doua zi după recoltare, paiele să fie balotate și stivuite la capătul tarlalelor,** conducerile unităților asigurînd oamenii necesari stivuirii baloților.

Eliberarea rapidă a terenului de baloții de paie este cu atît mai necesară, cu cît condițiile climatice favorabile oferă posibilitatea însămînțării unei suprafețe mari de culturi duble. În sudul țării este vorba, în primul rînd, de obținerea culturii a doua de porumb pentru boabe, pe terenurile eliberate de orz sau grîu. În acest an, datorită avansului în vegetație al cerealelor păioase, pînă la data de 8 iulie au fost semănate cu porumb pentru boabe peste 240 000 de hectare și există perspectiva ca de pe aceste suprafețe să se realizeze o producție bună. Sînt create, de asemenea, toate condițiile ca să se poată îndeplini cu succes prevederile la culturile duble de legume și cartofi. Avem sarcina de a realiza în cultură dublă și importante suprafețe de culturi pentru furaj (siloz sau masă verde).

IN ÎNTREAGĂ această acțiune, important este ca recoltarea, balotatul, eliberarea terenului, pregătirea acestuia și semănatul să se execute **în flux,** astfel încît **de la intrarea combinei în lan pînă la semănatul culturilor duble să nu treacă mai mult de 48 de ore.** Avînd în vedere că în majoritatea zonelor au căzut precipitații suficiente, iar solul se lucrează bine, pregătirea terenului în vederea semănatului culturilor duble trebuie să se facă — pe cît posibil — numai prin discuire, renunțîndu-se la arătură ; în acest fel se cîștigă timp și se realizează economii bănești.

Ținînd seama de stadiul actual al lucrărilor, însămînțarea culturilor duble urmează să se încheie astăzi sau mîine în zona I și pînă la 25 iulie în zona a II-a.

Concomitent cu executarea acestor lucrări, pe măsură ce se eliberează tractoarele trebuie să se treacă la executarea ogoarelor de vară, destinate atît pentru semănatul culturilor de toamnă, cît și al celor de primăvară. S-a indicat ca în mod obligatoriu, arăturile să fie executate cu plugul în agregat cu grapa ; să fie mai adînci, profitînd de condițiile bune de umiditate din acest an ; arăturile destinate a fi însămînțate în toamnă să fie pregătite în mod corespunzător încă de la început, urmînd ca pînă la semănat să fie întreținute curate de buruieni.

Programele întocmite în toate unitățile au în vedere ca odată cu executarea ogoarelor de vară, să se realizeze **fertilizarea cu îngrășăminte cu fosfor** — atît pentru însămînțările de toamnă, cît și pe suprafețele destinate culturii de sfeclă de zahăr.

Calitatea acestei lucrări are o mare importanță ; de aceea, pentru a se asigura o încorporare și repartizare uniformă a îngrășămintelor chimice, se vor folosi numai mașinile MA-3,5.

De fapt, lucrările din campania recoltărilor de vară se împletesc cu cele care pregătesc recolta anului viitor. Acum se asigură și semințele de grîu și orz ce urmează a fi semănate în toamnă, fiind deci necesar să li se acorde toată atenția la recoltare, condiționare și depozitarea lor pînă la semănat.

Pentru ca acest volum mare de lucrări să poată fi executat în perioadele optime și în condițiile cele mai bune, se cere pus un accent major pe **o cît mai bună organizare a muncii.** Colectivele de conducere ale unităților, comandamentele comunale și județene au obligația să asigure buna funcționare a agregatelor, condițiile unei munci cu înalt randament a formațiilor de lucru. La nivelul fiecărei secții de mecanizare, al fiecărui consiliu intercooperatist să se analizeze în fiecare seară, în mod operativ, modul cum se realizează ritmurile zilnice stabilite și să se ia măsuri pentru buna desfășurare a activității în ziua următoare.

Direcțiile agricole județene, trusturile I.A.S. și S.M.A., sub conducerea organelor județene de partid și de stat, au datoria să asigure desfășurarea normală a lucrului în toate unitățile, să le sprijine în aprovizionarea cu piese, materiale, carburanți etc.

Pînă la 8 iulie, grîul a fost recoltat de pe mai bine de 660 000 de hectare, reprezentînd 30% din suprafața în cultură ; în unele județe această lucrare este destul de avansată, apropiindu-se de încheiere. În prezent, cea mai mare parte a forțelor mecanice se concentrează în județele din nordul țării ; există create toate condițiile ca, în următoarele 10 zile, întreaga suprafață de grîu să fie recoltată.

DESFĂȘURAREA cu succes a campaniei agricole de vară va trebui să constituie o nouă și grăitoare demonstrație a ceea ce secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** caracteriza drept **„superioritatea agriculturii noastre cooperatiste și de stat, a agriculturii socialiste, care creează condițiile cele mai bune pentru a folosi cu rezultate bune mijloacele de mecanizare, chimice, semințele și știința agricolă, pentru a obține o creștere rapidă a producției agricole".**

Constantin GLĂVAN
adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

OPTIMIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERĂRII INTERUZINALE

ABORDAREA specializării și cooperării de către cercetători, cu metodele și mijloacele moderne actuale, se impune cu necesitate în condițiile cincinalului revoluției tehnico-științifice. Analizarea la suprafață, în multe cazuri, a unor factori de convergență în domeniul specializării și cooperării interuzinale se datorează, după părerea noastră, inexistenței unor criterii bine stabilite, pe baza cărora să se acționeze și să se dimensioneze acest proces atît la nivelul întreprinderilor, cît și la cel al centralelor industriale. Investigarea separată a laturilor procesului specializare-cooperare este simplistă și conduce, de regulă, la concluzii eronate ; de aceea, calea de obținere a soluției optime este abordarea globală a fenomenului prin : analiza și interpretarea tuturor aspectelor specializării producției, aprecierea realistă a interdependenței factorilor implicați și găsirea instrumentului prin care este posibilă măsurarea nivelului specializării.

Fig. nr. 1

SISTEMUL AGREGAT DE MODELE PENTRU OPTIMIZAREA SPECIALIZĂRII ȘI COOPERARII ÎN PRODUCȚIA TURNĂTORIILOR

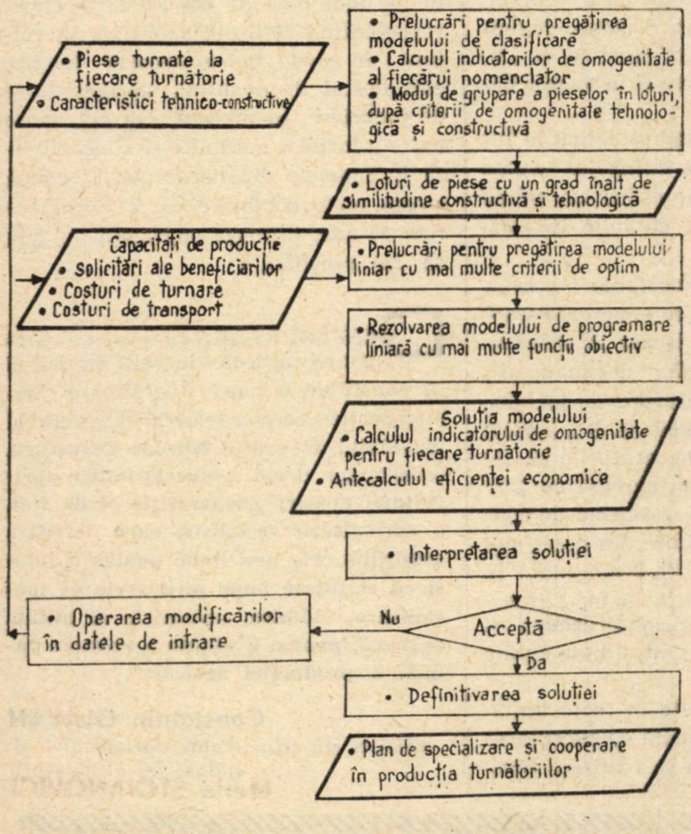
• Piese turnate la fiecare turnătorie
• Caracteristici tehnico-constructive
• Prelucrări pentru pregătirea modelului de clasificare
• Calculul indicatorilor de omogenitate al fiecărui nomenclator
• Modul de grupare a pieselor în loturi, după criterii de omogenitate tehnologică și constructivă
• Loturi de piese cu un grad înalt de similitudine constructivă și tehnologică
Capacitați de producție
• Solicitări ale beneficiarilor
• Costuri de turnare
• Costuri de transport
• Prelucrări pentru pregătirea modelului liniar cu mai multe criterii de optim
• Rezolvarea modelului de programare liniară cu mai multe funcții obiectiv
Soluția modelului
• Calculul indicatorului de omogenitate pentru fiecare turnătorie
• Antecalculul eficienței economice
• Interpretarea soluției
Acceptă
Nu
Da
• Operarea modificărilor în datele de intrare
• Definitivarea soluției
• Plan de specializare și cooperare în producția turnătoriilor

Metodele matematice – o soluție eficientă

MĂSURAREA specializării prin „gradul de omogenitate a producției" constituie, după părerea noastră, pîrghia principală a înfăptuirii specializării și cooperării. Punctul de plecare în optimizarea specializării și cooperării îl reprezintă caracterizarea fenomenului, prin alegerea unei liste de însușiri ale producției, care să-i confere sine qua non atributul cerut.

În acest context, considerațiile noastre asupra problemei se bazează pe necesitatea măsurării omogenității producției, plecînd de la faptul că produsele din nomenclatorul unei întreprinderi, în cazul nostru turnătoria de semifabricate din neferoase, sînt analizate prin prisma unor caracteristici specifice, ordonate într-un sistem care dă posibilitatea cuantificării similitudinii lor constructive, tehnologice și funcționale. **Omogenitatea producției este caracterizată, deci, de proprietatea produselor executate într-o întreprindere de a avea o serie de însușiri constructive, tehnologice și funcționale specifice nomenclatorului general de produse ale acesteia.**

Analiza specializării și cooperării se face la nivelul unui grup de unități de producție care cooperează, prin studiul de ansamblu al producției, urmat de tratarea în profunzime a întregului nomenclator de produse din cadrul grupului și a fiecărei unități în parte. **Sistemul de caracteristici** exprimă relațiile dintre produse și conține mulțimea factorilor cu pondere însemnată, factori determinați prin acordarea unor ponderi de importanță în cadrul unei matrice de ierarhizare a acestora. Sistemul de caracteristici conține astfel un număr de m factori și se notează cu pj ponderea fiecărui factor j, ponderile respective trebuind să verifice relația :

$$(1)\quad p_1 + p_2 + ... + p_j + ... + p_m = 1,$$

pj reprezentînd un număr real, pozitiv și subunitar.

Notînd cu (Cj) pentru j = 1,2... m caracteristicile stabilite în sistem și cu (Pi) pentru i = 1,2...n produsele din nomenclator, matricea A = (aij) pentru i = 1,2... n și j = 1,2,... m va avea următoarea formă :

$$\begin{array}{llllllll}
P_i & C_j & C_1 & C_2 & ..... & C_j & .... & C_m \\
\hline
P_1 & & a_{11} & a_{12} & .... & a_{1j} & ...... & a_{1m} \\
P_2 & & a_{21} & a_{22} & .... & a_{2j} & ...... & a_{2m} \\
\vdots & & \vdots & \vdots & & \vdots & & \vdots \\
P_i & & a_{i1} & a_{i2} & .... & a_{ij} & ...... & a_{im} \\
\vdots & & \vdots & \vdots & & \vdots & & \vdots \\
P_n & & a_{n1} & a_{n2} & .... & a_{nj} & ...... & a_{nm}
\end{array}$$

Elementul aij din matricea A are ca valoare un număr ce arată situația în care se încadrează produsul i din situațiile posibile pentru caracteristica j. Se calculează valorile Sik pentru fiecare pereche de produse, după formula :

$$Sik = \sum_{j=1}^{m} V_j \cdot P_j,$$

unde Vj semnifică gradul de concordanță a produselor i și k față de caracteristica j, în baza valorilor completate în matricea A. În baza sistemului de caracteristici, se obține indicatorul de omogenitate a producției întreprinderii sau unității luate în analiză, după formula :

$$I = \frac{2}{(n-1)} \cdot \sum_{i=1}^{n-1} \sum_{k=i+1}^{n} Sik,$$

unde Sik măsoară similitudinea dintre produsele i și k.

Valorile indicatorului astfel stabilit sînt situate între o și 1 și reflectă sintetic starea de agregare a nomenclatorului produselor dintr-o unitate. **Indicatorul de omogenitate este, deci, expresia numerică a gradului de asemănare a însușirilor constructive, tehnologice și funcționale a produselor din nomenclatorul unității sau a grupului de unități supuse analizei.**

Înfăptuirea specializării și profilării se propune a se realiza prin concentrarea producției omogene din punct de vedere constructiv și tehnologic. Indicatorul de omogenitate este astfel instrumentul care scoate în evidenţă, într-o anumită etapă, stadiul sau nivelul de specializare a producţiei din unităţile supuse analizei. În ipoteza de lucru reţinută, s-a plecat de la stadiul „iniţial“ al specializării şi prin acţiunea de regrupare a fabricaţiei în baza analogiei constructive şi tehnologice a reperelor din fiecare întreprindere s-a ajuns la situaţia în care în nomenclatorul fiecăreia, acestea să prezinte un grad ridicat de asemănare între ele. Acţiunea de grupare a reperelor sau pieselor în baza acestui sistem unitar de caracteristici, este un proces complex de clasificare politetică.

Pe baza rezultatelor obţinute, analiza a continuat prin compararea valorii indicatorului de omogenitate şi costurile (lei/tonă produs) din situaţia iniţială şi situaţia îmbunătăţită, constatîndu-se că există o corelaţie inversă între costul şi valoarea indicatorului de omogenitate.

În urma analizei unui grup de turnătorii, a rezultat necesitatea abordării problemei specializării şi cooperării în vederea determinării unei soluţii optime. S-a rezolvat această situaţie prin regruparea fabricaţiei din turnătorii, avîndu-se în vedere criteriul omogenităţii constructiv-tehnologice a nomenclatorului de semifabricate din fiecare turnătorie, minimizîndu-se, la nivelul grupului de turnătorii al unei centrale constructoare de maşini, costul de turnare şi costul de transport al pieselor de la turnătorie la locul de prelucrare ulterioară.

Tabelul nr. 1

Lotul x de piese cu un înalt grad de similitudine constructivă şi tehnologică

Codul piesei	Denumirea piesei	Simbolul	Codul turnătoriei	Mărimea seriei
9 (6)	x (25)	x (15)	9 (4)	9 (6)

Total bucăţi pe lot :x x x x x x x x

Tabelul nr. 2

Programul optim de specializare a producţiei din turnătorii

Identificarea reperului	Locul vechi de execuţie (turnătoria)	Locul nou de execuţie turnătoria	Cantitatea		Transfer de SDV şi utilaje (DA
			Bucăţi	Kilograme	
x (30)	9 (4)	9 (4)	9 (6)	9 (3)	xx

Calea urmată a fost trecerea la o modelare matematică globală a problemelor de specializare şi cooperare, formularea unui sistem de modele a cărui soluţie să satisfacă imperativele de optimizare. Soluţia obţinută constituie un punct de plecare în vederea elaborării planului de specializare şi cooperare la nivelul grupului de turnătorii din centrală. Modelarea matematică a sistemului de decizii s-a făcut printr-un model de clasificare şi unul de programare liniară cu mai multe funcţii-criteriu, agregate într-un sistem de modele prezentat în fig. 1.

Prin modelul de clasificare elaborat s-a reuşit soluţionarea aspectelor legate de alcătuirea unor grupe de piese cu un grad înalt de asemănare constructivă, tehnologică şi funcţională. Algoritmul de rezolvare a modelului de clasificare grupează piesele de la toate turnătoriile în grupe cu un nivel ridicat de omogenitate.

Optimizarea gradului de încărcare a maşinilor şi instalaţiilor

PRIN ABORDAREA problemelor de optimizare a gradului de încărcare a turnătoriilor, de ridicare a gradului de omogenitate a fiecărui nomenclator în parte, de minimizare a costurilor de turnare pe total producţie, de reducere a cheltuielilor de transport, avînd rezultatele modelului de clasificare, s-a ajuns la construirea unui model de programare matematică cu mai multe criterii de optimizare sub forma standard a problemelor de acest tip. Problema ridicată a fost aceea a găsirii unei soluţii, care să satisfacă simultan toate criteriile enunţate. În rezolvare s-au folosit principiile metodei utilităţii globale, stabilindu-se funcţii de utilitate de tipul von Neuman Morgenstern.

Prin algoritmul de clasificare care „prelucrează“ piesele descrise în raport cu sistemul de caracteristici stabilite în vederea specializării, se obţin grupări de piese cu proprietatea că piesele din aceeaşi grupare au o „aderenţă“ mai bună decît cele din grupări diferite. Rezultatul modelului de clasificare, informaţiile cu privire la capacităţile turnătoriilor, necesarul de piese turnate al beneficiarilor, posibilităţile de execuţie a turnării pieselor în ansamblul de turnătorii, expresiile funcţiilor cost de producţie şi tarifele de transport stau la baza sistemului de restricţii liniare şi a expresiilor funcţiilor-criteriu din modelul de programare liniară cu mai multe criterii de optim.

Tabelul nr. 3

Programul optim de cooperare pentru piesele turnate

Identificarea reperului z	Beneficiar	Cantitate cerută (bucăţi)	Furnizor	Cantitate de executat (bucăţi)
x (30)	9 (4)	9 (6)	9 (4)	9 (6)

Odată cu determinarea soluţiei de regrupare dată de modelul de programare liniară se trece la calcularea indicatorului de omogenitate pentru nomenclatorul rezultat la fiecare turnătorie, în vederea comparării valorilor obţinute cu cele din situaţia iniţială. Trebuie reţinut că procesul de grupare a pieselor după considerente de natură constructivă şi tehnologică, neţinînd cont de apartenenţa lor la unul sau la altul din nomenclatoarele turnătoriilor în faza iniţială, este premergătoare procesului global de regrupare a întregii fabricaţii, la nivelul grupului de turnătorii.

Rezultatele prelucrării pe calculator se prezintă sub forma unor liste care utilizează factorii decizionali în adoptarea variantelor optime de specializare şi cooperare în producţia turnătoriilor luate în studiu. Lista „Lotul x de piese cu un înalt grad de similitudine constructivă şi tehnologică“ (LISTGRUP) cuprinde informaţii descriptive despre fiecare piesă, cu precizarea turnătoriei unde se află, în execuţie şi mărimea seriei anuale de fabricaţie (tabelul nr. 1). Lista „Programul optim de specializare a producţiei din turnătorii“ cuprinde încărcarea fiecărei turnătorii cu piese omogene (tabelul nr. 2). „Programul optim de cooperare pentru piese turnate“ conţine informaţii asupra programului de cooperare, pe lîngă informaţiile de identificare a pieselor care fac obiectul cooperării, dîndu-se şi informaţii asupra beneficiarului, cantitatea solicitată, turnătoria care trebuie să execute (tabelul nr. 3).

Valoarea indicatorului de omogenitate pentru fiecare turnătorie, calculată în situaţia iniţială, a scos în evidenţă un grad ridicat de eterogenitate constructivă şi tehnologică, cu influenţă negativă asupra costului de producţie. Gradul de eterogenitate al fiecărui nomenclator măsurat prin calculul formulei indicatorului de omogenitate definit, vine să explice realist costurile de producţie foarte ridicate în general şi foarte diferite de la o unitate la alta.

În programul de specializare şi cooperare care se obţine, fiecare turnătorie este încărcată cu piese cu un pronunţat caracter de asemănare între ele. **Posibilităţile de creştere a eficienţei economice sînt rodul interpretării într-o lumină nouă a intereselor economice ale unităţilor beneficiare şi furnizoare de piese turnate, prin abordarea globală a realizării unui optim la nivelul centralei industriale.** Această metodă elaborată s-a experimentat pentru un grup de turnătorii din neferoase, dar ea poate fi aplicată şi în turnătorii de fonte şi oţeluri, forje etc.

Calea obţinerii unei soluţii optime în această problemă, prin aplicarea de modele ale cercetării operaţionale rezolvate pe calculatorul electronic, s-a dovedit eficientă şi operaţională, răspunzînd bine cerinţei luării de decizii fundamentate ştiinţific, care să permită surprinderea interacţiunii dintre concentrare, specializare şi cooperare, avînd ca obiectiv reducerea costurilor de producţie. Construirea unui sistem de modele matematice ale cercetării operaţionale, pentru optimizarea specializării şi cooperării, s-a desfăşurat permanent în ideea soluţionării practice, găsirii unor soluţii viabile, simple şi aplicabile direct în producţie

Marin STOIANOVICI

ROMÂNIA — FACTOR ACTIV DE PROMOVARE A COLABORĂRII ŞI SOLIDARITĂŢII CU ŢĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

FIDELĂ CREZULUI SĂU DE PACE ȘI COLABORARE și profund convinsă de necesitatea conlucrării pașnice între națiuni, România extinde continuu relațiile de cooperare cu celelalte țări ale lumii, fără deosebire de nivelul dezvoltării, mărimea potențialului economiei, situația geografică sau orînduirea lor socială, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc. În prezent, România întreține relații diplomatice și consulare cu 129 de state, iar relații comerciale și de cooperare economică cu peste 140 de țări.

Poziția sa de țară socialistă și, în același timp, de țară în curs de dezvoltare, exprimînd realitățile social-economice existente, face ca România să aibă preocupării și interese similare atît cu celelalte țări socialiste, cît și cu țările în curs de dezvoltare.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, România este legată de țările în curs de dezvoltare **„prin aspirațiile comune spre progres și dezvoltare, prin hotărîrea de a acționa pentru abolirea vechii politici imperialiste de inechitate, pentru relații noi de adevărată egalitate și colaborare reciproc avantajoasă între națiuni".**

Evoluții deosebit de dinamice

PORNIND DE LA ACESTE CONSIDERENTE, România acționează pentru întărirea solidarității și intensificarea relațiilor de colaborare și cooperare cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele care au pășit pe calea progresului economico-social, afirmîndu-și independența politică și economică.

Eforturile pentru dezvoltarea cooperării României cu celelalte țări în curs de dezvoltare se integrează în mod firesc în politica sa generală, de întărire a solidarității și conlucrării cu toate forțele progresiste, de promovare concretă a principiilor coexistenței pașnice și de lărgire a colaborării cu toate statele, în vederea depășirii politicii de blocuri, realizării destinderii și securității în lume, instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale, edificării unei lumi mai bune și mai drepte.

EXTINDEREA pe multiple planuri a colaborării dintre România și celelalte țări în curs de dezvoltare își găsește un fundament concret, viabil și trainic în dezvoltarea și diversificarea relațiilor comerciale și de cooperare economică și tehnico-științifică cu aceste țări (vezi graficul). **Ponderea schimburilor comerciale cu aceste state în comerțul extern al României marchează o tendință mereu ascendentă și deosebit de dinamică** — de la numai 4% în 1960 la 18,5% în 1975 și 21,3% în 1976, urmînd ca pînă în 1980 să crească la circa 25%

Această creștere urmează să se obțină **în principal pe calea intensificării cooperării în producție,** inclusiv crearea de societăți mixte, prin mobilizarea deplină a tuturor factorilor de care depinde punerea în funcțiune la termenele prevăzute a obiectivelor în curs de realizare, prin finalizarea într-un timp cît mai scurt a acțiunilor de cooperare aflate în diferite faze de negociere și identificarea de noi posibilități de cooperare în domenii prioritare pentru dezvoltarea industrială și valorificarea superioară a resurselor materiale și umane din aceste țări.

Printre cele peste 140 de țări cu care România are relații de schimburi comerciale și cooperare economică, peste 100 sînt țări în curs de dezvoltare. Dintre acestea, unele — cum sînt : Angola, Burundi, Curaçao, Guineea-Bissau, Mozambic, Sao Tomé și Principe — au apărut ca parteneri economici pentru prima dată în 1976.

Acordurile — factor de impulsionare a relațiilor economice internaționale

O REMARCABILĂ CONTRIBUȚIE la dezvoltarea și amplificarea relațiilor dintre România și țările în curs de dezvoltare au adus-o convorbirile la cel mai înalt nivel realizate cu prilejul vizitelor președintelui **Nicolae Ceaușescu** într-o serie de state din Africa, Asia și America Latină și al vizitelor în țara noastră ale conducătorilor unora dintre țările de pe aceste continente. Contactele directe, întîlnirile și convorbirile la nivelul șefilor de state și guverne, tratatele de prietenie, declarațiile solemne comune, precum și alte documente semnate cu aceste ocazii au constituit momente de importanță istorică în cronica relațiilor dintre România și țările respective, punînd bazele unei conlucrări trainice pe multiple planuri.

În prezent, **România are încheiate acorduri de schimburi comerciale și cooperare economică și tehnico-științifică la nivel guvernamental cu peste 100 de țări în curs de dezvoltare.** Tabelul de mai jos prezintă amploarea dezvoltării cadrului de colaborare economică cu aceste state în ultimii 30 de ani, pe zone. Potrivit prevederilor majorității acestor acorduri, au fost constituite comisii mixte interguvernamentale, care contribuie în mod direct la identificarea principalelor domenii și acțiuni de interes reciproc, stabilesc obiectivele de realizat prin cooperare, corespunzător intereselor comune, contribuie la crearea condițiilor necesare pentru executarea obiectivelor respective și urmăresc modul de punere în aplicare și realizare a acestora.

Acorduri de schimburi comerciale și cooperare economică și tehnico-științifică

Zona	1947	1976
Țări din Africa	1	45
Țări din Asia și Oceania	1	32
Țări din America Latină	2	18
Total	**4**	**95**

Desigur că acest cadru politic și organizatoric permite o intensificare a contactelor, o mai bună cunoaștere a partenerilor și, pe această bază, sporirea încrederii reciproce, intensificarea și diversificarea schimburilor economice bilaterale.

O amplă dezvoltare a formelor moderne de cooperare

Paralel cu formele clasice de comerț exterior, cunosc o amplă și intensă dezvoltare **formele moderne, înaintate de cooperare economică, industrială și tehnico-științifică, cărora le revine o pondere de peste 50% în ansamblul relațiilor economice ale României cu aceste țări.**

ECONOMIE NATIONALA

Cooperarea dintre România și țările în curs de dezvoltare cuprinde domenii în care cunoștințele tehnologice și experiența organizatorică acumulată de țara noastră pot servi intereselor de dezvoltare economică a acestor țări, modalitățile și formele concrete de realizare fiind convenite de la caz la caz. Dintre acestea, unele se remarcă prin frecvența lor și ponderea tot mai importantă :

- **Construirea în țara parteneră a unor importante obiective economice, pe baza livrărilor românești sau cu participare românească,** în domeniile industriei constructoare de mașini, minier, petrolier, al transporturilor, industriei lemnului, industriei textile, agriculturii și zootehniei, al construcțiilor etc., adică tocmai în acele domenii menite să asigure o valorificare superioară a resurselor țărilor respective, să impulsioneze dezvoltarea lor multilaterală. Cu titlu de exemplu, vom menționa că au fost construite sau sînt în faza de realizare a investițiilor : fabrici de tractoare în Egipt și Iran ; complexe de extracție și prelucrare a fosfaților în Egipt, Siria și Tunisia ; rafinării în India, Iordania, Pakistan și Siria ; combinate de produse sodice în Egipt și Peru; porturi și aeroporturi în Maroc, Iran, Senegal ; complexe de industrializarea lemnului în R.P. Congo, Iran și Sri Lanka ; fabrici de ciment în Irak, Liban, Maroc și Siria ; filaturi, țesătorii și fabrici de confecții în R. P. Congo, Sudan și Tanzania ; lucrări de hidroameliorații în Libia și Siria ; lucrări hidroenergetice în Algeria și Iran ; lucrări de construcții publice și civile în Libia, Irak, și Sudan. În prezent sînt în curs de realizare circa 100 de obiective importante în domeniile industriei, agriculturii, transporturilor etc.

- **Executarea de lucrări de prospecțiuni, geologice, geofizice și explorări,** în vederea precizării potențialului unor zăcăminte de hidrocarburi, minereuri (de fier, cupru, zinc, plumb), fosfați, cărbune etc. deja cunoscute, dar insuficient cercetate, precum și pentru descoperirea de noi zăcăminte de substanțe minerale utile. Asemenea lucrări au fost executate sau sînt în curs de realizare în țări ca Algeria, Siria, Irak, Iran, Zambia, Maroc, Kenya, R.P. Congo, Columbia, Ecuador, Turcia, Gabon, Libia, Yemen, Madagascar, Coasta de Fildeș, Nigeria ș.a.

- Înființarea, împreună cu parteneri locali, de **societăți mixte cu caracter productiv** în domeniul minier, al industriei materialelor de construcții, forestier, al agriculturii, zootehniei și în alte sectoare, în vederea punerii în valoare a unor resurse naturale. Aceste societăți mixte sînt persoane juridice care se conduc potrivit legislației țărilor respective. Constituirea unor astfel de societăți reprezintă o formă uzuală de participare la realizarea unor obiective economice, prin aport de capital și eventual cu credite în instalații, utilaje, echipamente etc. Pînă în prezent au fost constituite în țările în curs de dezvoltare aproape 30 de societăți mixte de producție cu participare românească, de pildă în Libia, R.P. Congo, Maroc, Kenya, Tanzania, Zambia, Imperiul Centrafrican, Zair, Nigeria, Liberia, Liban, India, Iran, Chile și Peru. De asemenea, în aceste țări au fost constituite unele societăți mixte cu caracter comercial, pentru vînzarea de tractoare, produse agroalimentare, produse chimice și alte mărfuri.

- **Acordarea de asistență tehnică prin specialiști români** pentru expertizarea documentațiilor geologice și geofizice privind unele zone și zăcăminte de substanțe minerale utile, în vederea stabilirii programelor viitoare de cercetare și valorificare — în Algeria, Maroc, Egipt, Irak, Filipine, Guineea, Turcia, Libia, Mozambic, Ecuador și Venezuela. Această activitate de asistență tehnică se realizează, de asemenea, și în multe alte domenii de interes pentru țările în curs de dezvoltare, precum : industria construcțiilor de mașini, energetică, construcții, transporturi, chimie, agricultură, învățămînt, sănătate etc. În prezent își desfășoară activitatea în aceste țări peste 16.000 de specialiști români, dintre care 40% cu pregătire superioară și o bogată experiență practică.

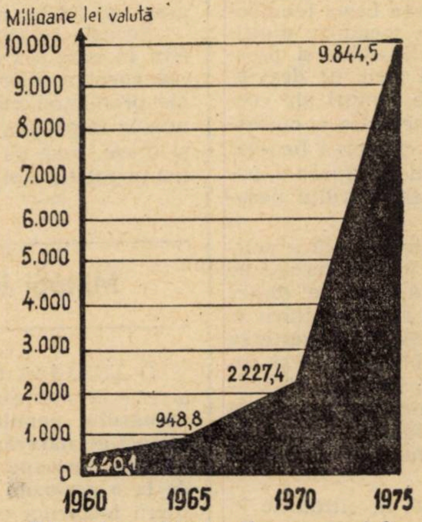

Dinamica schimburilor comerciale (export + import) ale României cu țările în curs de dezvoltare

- **Formarea și specializarea în România a unor cadre naționale** necesare construcției economice și sociale. Pînă în prezent au fost pregătiți, numai în învățămîntul superior românesc, peste 1 500 de tineri provenind din țările în curs de dezvoltare, ca bursieri ai statului român sau ai țării trimițătoare. De asemenea, un număr important de cadre din aceste țări au efectuat în România stagii de specializare, teze de doctorat, cursuri postuniversitare organizate de UNESCO în domeniul geologic, minier și petrolier, precum și alte forme de specializare în diferite domenii. În prezent, peste 10 000 de tineri din țările în curs de dezvoltare studiază sau efectuează diferite stagii de specializare în România.

România — sprijinitoare activă a progresului țărilor în curs de dezvoltare

RELAȚIILE comerciale și de cooperare economică și tehnico-științifică promovate cu țările în curs de dezvoltare reflectă participarea României la efortul de progres al acestor țări și se bazează pe principiile avantajului reciproc și al deplinei egalități în drepturi, afirmîndu-se tot mai mult în lume ca exemplu de relații de tip nou între state suverane și independente.

V. BUCIU

(Continuare în pag. 19)

Rezoluții adoptate în Organizația Națiunilor Unite, inițiate de țara noastră sau promovate în comun de România cu alte țări în curs de dezvoltare

- **În cadrul Adunării Generale a O.N.U.**

— „Posibilitățile cooperării internaționale în domeniul dezvoltării industriei petroliere în țările slab dezvoltate"
— Planificarea în vederea dezvoltării economice"
— „Punerea în valoare și utilizarea resurselor umane"
— „Știința și tehnologia"
— „Cooperarea internațională în domeniul utilizării calculatoarelor electronice și tehnicilor de calcul pentru dezvoltare"
— „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea întăririi cooperării economice și tehnico-științifice între state"
— „Aplicarea tehnicilor informaticii la dezvoltare"
„Rezoluția privind convocarea Conferinței Națiunilor Unite asupra cooperării economice internaționale"
„Situația socială din lume și necesitatea instaurării noii ordini economice internaționale".
„Rezoluția privind convocarea Conferinței Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării"
— „Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor".
— „Declarația și Programul de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale".
— „Dezvoltarea și cooperarea economică internațională".

- **În cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare**

— „Rambursarea în mărfuri a creditelor însoțind furnizarea de bunuri de echipament" (cunoscută și ca „formula românească de cooperare").
— „Formarea de personal tehnic și specializat în domeniul promovării exporturilor — tehnici de desfacere, modalități de finanțare, publicitate — și al tranzacțiilor invizibile, inclusiv transporturile maritime, asigurările și turismul".
— „Măsuri pentru informarea opiniei publice mondiale, asupra lucrărilor UNCTAD și a problemelor dezvoltării"
— „Crearea fondului comun în cadrul Programului integrat privind produsele de bază" (care să asigure îmbunătățirea situației veniturilor țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de astfel de produse).

- **În cadrul altor organisme O.N.U.**

— „Formarea de personal național pentru dezvoltarea industrială" (ONUDI)
— „Utilizarea ordinatoarelor și a tehnicilor de calcul la dezvoltarea industrială" (ONUDI).
— „Comerțul internațional și utilizarea forței de muncă" (O.I.M.)
— „Punerea în valoare a resurselor umane" (O.I.M.)
— „Formarea și utilizarea resurselor umane" (UNESCO)
— „Valorificarea resurselor umane" (UNESCO)

Semnificaţii ale rezultatelor preliminare ale recensămîntului populaţiei şi locuinţelor

EVOLUŢIA PROCESULUI DE URBANIZARE (I)

PERIOADA 1966—1976, deşi extrem de scurtă în îndelungata istorie a poporului român, va rămîne în memoria generaţiilor ca **cea mai bogată de pînă acum în realizări şi semnificaţii**, îndeplinind un rol hotărîtor în consolidarea bazei tehnico-materiale a socialismului şi făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Edificarea unei economii dinamice şi prospere — bazată pe industrializarea socialistă a ţării, pe dezvoltarea şi modernizarea agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei naţionale, în condiţiile promovării accelerate a cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice, a condus la creşterea forţelor productive ale societăţii, la sporirea capacităţii creatoare a poporului român şi, prin toate acestea, la crearea cadrului necesar afirmării plenare a personalităţii umane.

Înfăptuirea politicii demografice, ca parte integrantă a politicii economico-sociale a partidului şi statului nostru, bazată pe concepţia materialist-dialectică potrivit căreia relaţiile dintre procesele demografice şi variabilele economice ale dezvoltării se intercondiţionează complex şi reciproc, a asigurat **creşterea populaţiei în ritmurile necesare dinamismului economic şi social.** Populaţia României socialiste a ajuns la 5 ianuarie 1977 — potrivit rezultatelor preliminare ale recensămîntului populaţiei şi al locuinţelor — la 21 559 416 locuitori, evoluînd în perioada de la ultimul recensămînt într-un ritm mediu anual de creştere de 1,1%.

Devansarea ritmului de creştere a populaţiei de ritmurile în care au evoluat variabilele economice — venitul naţional, producţia industrială, producţia agricolă, producţia de construcţii-montaj etc., reflectă **opţiunea de asigurare a unui raport just între evoluţia proceselor demografice şi dezvoltarea de ansamblu a economiei,** materializată în sporirea continuă a bunăstării materiale şi spirituale a întregului nostru popor, obiectiv fundamental căruia îi este subordonată întreaga activitate economico-socială.

O trăsătură obiectivă a creşterii economice

PROCESUL rapid de **urbanizare**, de transformare a caracteristicilor localităţilor rurale pentru a le apropia în tot mai mare măsură de cele ale oraşelor, este semnificativ pentru prefacerile care au avut loc în structura societăţii noastre — ca urmare a industrializării, a dezvoltării rapide a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării, în scopul valorificării superioare a resurselor naturale şi umane şi ca o expresie a caracterului profund umanist a politicii partidului.

Proces economic şi social de lungă durată, desfăşurat în ţările dezvoltate în intervale de zeci şi sute de ani, urbanizarea se înfăptuieşte în strînsă legătură cu dezvoltarea economico-socială de ansamblu a unei ţări, purtînd amprenta nivelului de dezvoltare a forţelor de producţie, a relaţiilor de producţie şi a relaţiilor sociale. Iată de ce considerăm că pentru a aprecia la reala valoare evoluţia rapidă, din ultimii ani, a procesului de urbanizare în ţara noastră, nu trebuie să uităm că pînă la eliberare România a fost o ţară înapoiată din punct de vedere economic şi social, în care se practica preponderent o agricultură extensivă, parcelată, cu mijloace tehnice destul de rudimentare, o ţară prezentînd importante contraste şi discrepanţe atît în ce priveşte nivelul de dezvoltare a localităţilor şi unităţilor administrativ-teritoriale, cît şi în ce priveşte nivelul de viaţă a diferitelor categorii de populaţie.

O scurtă incursiune istorică, arată că populaţia urbană a României a prezentat o evoluţie **continuu ascendentă** (tabelul nr. 1). Aşa cum reiese din tabelul nr. 1, astăzi beneficiază de avantajele serviciilor şi confortul pe care le oferă viaţa urbană 10 236 846 cetăţeni, aproape jumătate din populaţia ţării (47,5%). Faţă de anul 1930 populaţia urbană a crescut aproape de 3,4 ori, dar cel mai important spor de populaţie urbană s-a înregistrat în perioada postbelică, în anii construcţiei socialiste, şi cu deosebire în anii de după Congresul al IX-lea al partidului.

Aceasta se explică prin ritmul accelerat şi condiţiile calitative în care s-a desfăşurat industrializarea socialistă, dezvoltarea construcţiilor, transporturilor şi a altor ramuri neagricole ale producţiei materiale, prin crearea, astfel, an de an, a unui număr important de locuri de muncă cu deosebire în municipii şi oraşe, care au constituit importante centre de atragere pentru populaţia din zonele rurale ale ţării.

Mutaţii în structura pe medii a populaţiei

O ANALIZĂ mai detaliată a procesului de urbanizare relevă o serie de interesante şi importante consideraţii. Astfel, **sporirea numărului populaţiei urbane se datoreşte unei multitudini de factori de natură economică, politică şi demografică care au influenţat aproape constant, dar în sensuri şi proporţii diferite, de la o perioadă la alta, procesul de urbanizare.** Pe fondul acţiunii factorilor economici şi alături de factorii demografici, de creştere a populaţiei urbane, schimbările intervenite în împărţirea administrativ-teritorială, modificările de ordin legislativ, referitoare la cuprinderea unor localităţi în mediul urban, sînt şi ele reflectate semnificativ în evoluţia populaţiei urbane.

Dar iată şi cîteva cifre în acest sens. La recensămîntul din anul 1930, populaţia urbană era alcătuită în proporţie de 93,9% din populaţia municipiilor şi oraşelor. Populaţia comunelor suburbane inclusă în urban număra 186 226 locuitori, reprezentînd 6,1% din totalul populaţiei urbane. După mai bine de 17 ani, proporţia se păstrează, deşi în ansamblu populaţia urbană a sporit cu 21,7%. Ţinînd seama de acestea se poate aprecia că creşterea populaţiei urbane în perioada 1930—1948 s-a realizat în cea mai mare parte pe seama sporului migratoriu, care, după unele calcule, a fost de 14,5‰. Ca urmare a dezvoltării economice în perioada antebelică oraşele mari şi mijlocii au început să atragă populaţia nu numai din zonele rurale din imediata vecinătate, ci din întreaga ţară. În susţinerea acestei afirmaţii trebuie precizat, desigur, că sporul natural din zona urbană a fost destul de scăzut, prezentînd variaţii între + 5,6‰(în anul 1930) şi —8,0‰ (în anul 1947).

În anii ce au urmat imediat după cel de-al doilea război

Tabelul nr. 1

Populaţia din mediul urban şi rural la recensămîntul din anii 1930, 1948, 1956, 1966 şi 1977

Data recensămîntului	Populaţia totală	Mediul urban		Mediul rural	
		Numărul populaţiei	În procente faţă de total	Numărul populaţiei	În procente faţă de total
29.XII.1930	14 280 729	3 051 253	21,4	11 229 476	78,6
25.I.1948	15 872 624	3 713 139	23,4	12 154 485	76,6
21.II.1956	17 489 450	5 474 264	31,3	12 015 186	68,7
15.III.1966	19 103 163	7 305 714	38,2	11 797 449	61,8
5.I.1977	21 559 416	10 236 846	47,5	11 322 570	52,5

mondial, în condițiile stagnării activităților economice și în special ale reducerii în proporții însemnate a producției industriale — ca urmare a consecințelor războiului — orașele țării, cu deosebire orașele mari, nu și-au păstrat forța de atracție pentru populația rurală din perioada antebelică. Populația urbană, deci, apare în scădere în toate provinciile României, cu excepția Olteniei, municipiului București și a unor orașe din vestul Munteniei (Pitești, Cîmpulung, Alexandria, Curtea de Argeș și Roșiorii de Vede), excepție datorată în principal migrației populației din nord-estul țării. Dacă în perioada 1930—1940 populația urbană a crescut într-un ritm mediu anual de aproximativ 1,6%, în perioada imediat postbelică (1946—1947) acest ritm a scăzut la 0,3%.

Transformările social-economice care au avut loc după actul naționalizării principalelor mijloace de producție din industrie, construcții, transporturi etc., din iunie 1948, **trecerea la industrializarea socialistă a țării,** au trezit la viață unele centre urbane mai puțin dezvoltate, au impulsionat dezvoltarea unor localități limitrofe orașelor, legate organic de acestea din punct de vedere economic și social-cultural, ducînd la încorporarea acestor localități în limitele teritoriale ale orașelor respective ; s-au creat astfel condiții pentru apariția unor orașe noi și transformarea unor localități în importante centre muncitorești. În această perioadă scurtă populația urbană a țării a crescut de la 3 713 mii locuitori (în anul 1948) la 5 474 mii (în anul 1956), adică cu 1 761 mii locuitori (47,4%), procesul de urbanizare evoluînd într-un ritm mediu anual de 4,3%. Concret, la sporul populației urbane din perioada 1948—1956 au contribuit creșterea populației orașelor existente și extinderea teritorială a acestora (cu 27,8%), apariția unor noi orașe și dezvoltarea procesului de urbanizare într-un număr de 183 localități, a căror populație — ce însuma 727 592 locuitori (13,3% din populația urbană) — a fost inclusă în populația urbană. Dintre factorii demografici și social-economici care au contribuit la creșterea populației urbane în această perioadă remarcăm, pe de altă parte, evoluția pozitivă a proceselor demografice, care au asigurat un spor natural al populației urbane destul de ridicat comparativ cu perioadele precedente (în medie anual de 8,6‰), ș.a.

Ca urmare a îndeplinirii cincinalului 1951—1955 volumul producției industriale a fost în anul 1955 de 3,4 ori mai mare față de cel din 1948. Creșterea în aceeași perioadă a investițiilor, concentrate în proporție de 2/3 în ramurile de bază ale industriei, a asigurat sporirea fondurilor fixe productive cu 61% față de anul 1950, crearea a peste 825 mii locuri de muncă noi, în cele peste 100 fabrici, uzine și întreprinderi noi, precum și în alte 200 întreprinderi dezvoltate. Creșterea forțelor productive pe teritoriul țării, avîntul economic și cultural au contribuit la dezvoltarea orașelor și apariția a noi orașe, care au constituit importante centre de atracție, dinamizînd fluxurile migratorii de la sat la oraș. Sporul migratoriu pozitiv al populației urbane a depășit în această perioadă 20‰.

Populația urbană a evoluat apoi pe fundalul continuării procesului de industrializare socialistă și al dezvoltării economice, sociale și culturale a țării. Ca urmare a încheierii procesului de cooperativizare a agriculturii, în această perioadă au fost generalizate relațiile socialiste în întreaga economie și a fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om ; s-au produs importante mutații în structura pe ramuri a economiei, cu deosebire între industrie și agricultură. Ponderea industriei în produsul social a crescut de la 44,9% în anul 1955 la 57,3% în anul 1965, în timp ce ponderea agriculturii și silviculturii a scăzut în aceeași perioadă de la 30,5% la 21,7%.

Realizarea în această perioadă a amplului program de investiții în ramurile producției materiale a contribuit la sporirea capacităților de producție, la crearea a 1 356,9 mii noi locuri de muncă. Prin amplasarea noilor obiective, potrivit cerințelor unei dezvoltări mai raționale a forțelor de producție pe teritoriul țării, s-au dezvoltat orașele existente, au apărut noi orașe, iar un număr tot mai mare de centre muncitorești și stațiuni balneo-climaterice și-au schimbat înfățișarea, dobîndind caracteristici economice, sociale și culturale apropiate de cele ale orașelor.

În aceste condiții populația urbană a ajuns în anul 1966 la 7 305 714 locuitori, fiind cu 1 831,4 mii locuitori mai mare (33,5%) față de recensămîntul din anul 1956. Din acest spor, o creștere de 1 473,4 mii locuitori are la bază sporul natural și migratoriu, încorporarea în orașe a unor localități limitrofe și apariția a 12 orașe noi. Concret, în acești ani industrializarea, dezvoltarea celorlalte activități economice și social-culturale, amplificarea activității turistice și a bazei tehnico-materiale a unităților balneare, de tratament și odihnă au schimbat treptat profilul economic și aspectul edilitar al unui număr ridicat de localități (238), a căror populație — însumînd 1 085 625 locuitori — a fost inclusă în mediul urban. De asemenea un aport important la creșterea populației urbane l-au avut factorii economici, care au generat o puternică mobilitate a populației în sensul dinspre sat spre oraș. Desigur, trebuie ținut seama că sporul natural al populației urbane a fost în scădere, de la 8,4‰ în medie pentru perioada 1948—1955, la 6,9‰ în perioada 1956—1966.

dr. Ion MARINESCU
director la Direcția Centrală de Statistică

Colaborarea cu țările în curs de dezvoltare

(Urmare din pag. 17)

Între România și țările în curs de dezvoltare s-a stabilit o strînsă și fructuoasă **colaborare și pe plan internațional,** marcată în mod deosebit și de sprijinul pe care aceste țări l-au acordat intrării oficiale a României în „Grupul celor 77“ cu ocazia reuniunii ministeriale de la Manila, din februarie 1976 și participării, în același an, ca invitată la cea de a V-a Conferință a șefilor de stat sau de guvern ai țărilor nealiniate, de la Colombo.

În cadrul organizațiilor și reuniunilor internaționale, România a sprijinit și sprijină în mod hotărît lupta popoarelor din Africa, Asia și America Latină pentru lichidarea vestigiilor colonialismului, împotriva politicii de apartheid, promovînd inițiativele și rezoluțiile propuse de statele în curs de dezvoltare, devenind în multe cazuri co-autoare la acestea.

Sînt numeroase cazurile în care la inițiativa României s-au alăturat alte țări în curs de dezvoltare, sau România a devenit coautoare la documentele prezentate de aceste țări. Din aria largă a domeniilor în care țara noastră conlucrează activ cu aceste țări în cadrul organizațiilor internaționale amintim :

- **manifestarea independenței și suveranității naționale și condamnarea oricăror încercări de amestec în treburile interne ale statelor, a exercitării de presiuni de orice fel ;**
- **așezarea relațiilor dintre state pe temelia principiilor și normelor dreptului internațional ;**
- **instaurarea și respectarea suveranității depline a statelor asupra resurselor lor naturale ;**
- **eliminarea restricțiilor și altor bariere din calea conlucrării pașnice, fructuoase dintre națiuni ;**
- **adîncirea colaborării dintre state, ca mijloc de accelerare a dezvoltării lor economice și sociale ;**
- **accesul liber, nestingherit al tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnicii contemporane și facilitarea transferului de tehnologie spre țările în curs de dezvoltare ;**
- **extinderea preocupărilor organizațiilor internaționale în folosul dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare ;**
- **sporirea asistenței financiare acordate acestor țări de către țările dezvoltate etc.**

Ca exemple concrete de conlucrare putem aminti că România a prezentat la 15 octombrie 1957, în cadrul Adunării Generale a O.N.U., un proiect de rezoluție privind elaborarea unei declarații care să cuprindă principiile fundamentale ale relațiilor economice dintre toate statele membre, mari și mici, bogate și sărace, fiind în final coautoare la rezoluția Adunării Generale a O.N.U. intitulată „Bazele cooperării economice internaționale“. Dintre rezoluțiile Adunării Generale a O.N.U. privind dezvoltarea cooperării internaționale, adoptate la inițiativa României, mai pot fi date numeroase exemple (vezi caseta din pag. 17).

România acționează constant pentru intensificarea permanentă a legăturilor sale cu toate țările în curs de dezvoltare, văzînd în aceasta o modalitate activă de potențare și dinamizare a eforturilor reciproce pe drumul realizării obiectivelor de progres pe care le împărtășesc, un mijloc concret prin care poate conlucra cu aceste țări în interesul și beneficiul mutual, contribuind totodată la instaurarea unor noi relații în lume, la afirmarea unei noi ordini, economice și politice internaționale.

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ ÎN PROFIL TERITORIAL (II)

— Un studiu complex asupra perspectivelor zonei Balș —

DACĂ DEZVOLTAREA de pînă acum a orașului Balș cît și a celorlalte orașe apropiate (Craiova, Slatina, Caracal) a dat naștere la importante transformări cu tendințe spre urbanizare, viitorul va aduce accentuarea acestui proces ce se desfășoară în sensul creșterii calității vieții. De remarcat faptul că aceasta se va realiza în primul rînd în favoarea Balșului care va cunoaște o puternică dezvoltare demografică. În același timp se vor crea germeni de urbanizare în actualele comune Osica de Sus și Iancu Jianu spre care se vor dirija unele activități industriale ale I.O.B. cu toate avantajele economice și sociale ce decurg de aici.

Perspectiva economică și mutațiile sociale

CA URMARE se va adînci procesul de modificare structurală a ocupațiilor populației din zonă prin scăderea ponderii populației ocupate în agricultură în favoarea ocupațiilor industriale și a celor din sfera serviciilor. În paralel, structura de clasă a populației va cunoaște importante schimbări calitative prin creșterea ponderii clasei muncitoare și scăderea corespunzătoare a ponderii țărănimii.

Pornind de la aceste condiții reale, nu putem face abstracție de faptul că în acest interval de timp vor continua să treacă foarte mulți angajați prin întreprindere, fără a rămîne însă pentru mult timp. De aceea întreprinderea va fi nevoită să recruteze lucrători care să poată acoperi nu numai necesarul suplimentar potrivit sarcinilor de plan și a schimbărilor normale (pensionări, trimiteri la școli, decese, etc.), dar și a pierderilor foarte mari prin fluctuație, care determină și va determina în continuare o pronunțată instabilitate mai ales la meseriile care sînt solicitate fie pe plan local, în construcții și în alte întreprinderi industriale, fie în orașele apropiate, a căror dezvoltare permanentă va continua să exercite o puternică atracție. În rîndul acestora se înscriu meseriile: sculeri matrițeri, macaragii, strungari, electroniști, sudori, electricieni, lăcătuși, precum și inginerii de toate profilele, care, deocamdată, ezită să-și stabilească domiciliul în orașul Balș. Desigur că gradul de stabilitate a forței de muncă în general și a principalelor meserii și profesii în special poate fi simțitor ameliorat prin măsuri corespunzătoare care pot și trebuie să fie luate de factorii responsabili.

Judecînd evoluția forței de muncă și a surselor de recrutare după domiciliul lucrătorilor, în perspectiva imediată a anului 1980, se prevăd schimbări esențiale în ceea ce privește participarea diferitelor localități la acoperirea necesarului întreprinderii. Pe măsura înaintării în timp și a dezvoltării întreprinderii, orașul Balș va contribui cu o pondere din ce în ce mai mică. Astfel, dacă în anul 1976 orașul Balș dădea o treime din lucrătorii întreprinderii, în condițiile creșterii impetuoase a numărului de angajați, în anul 1980 va mai putea asigura sub un sfert din necesarul acesteia, deși numărul lucrătorilor din Balș va fi mai mare cu cca. 500 de persoane.

De asemenea, se estimează că ponderea lucrătorilor recrutați din localitățile situate în sfera zonei studiate se va reduce în mod treptat de la 10,8% în anul 1976 la 5% în anul 1980. Dat fiind faptul că în prezent mai mult de 1/3 din aceștia provin din Craiova, se prevede că în perspectivă o bună parte a acestora se vor retrage către casă astfel încît în anul 1980 numărul lucrătorilor I.O.B. care vor avea domiciliul în afara zonei studiate va fi mai mic cu cca. 150 de persoane.

Într-un asemenea context, sursa principală de asigurare cu forță de muncă a necesarului în continuă creștere rămîne atragerea populației din zona studiată, care va da I.O.B.-ului peste 70% din necesarul anului 1980 față de numai 56% cît asigura în anul 1976. Ca urmare, în viitor vor exista zilnic numai pentru I.O.B. peste 7 000 de navetiști.

Aceste schimbări structurale sînt redate mai sugestiv în reprezentarea grafică din fig. nr. 3.

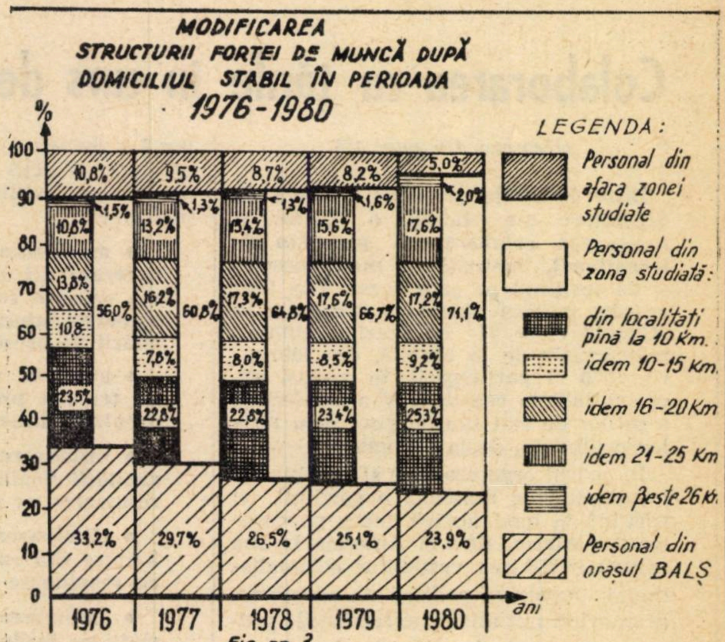

Fig. nr. 3

• Rezerva de forță de muncă din zonă va crește în viitor în special pe seama **creșterii populației active într-o proporție mai mare decît va crește populația în vîrstă aptă de muncă.** După calculele noastre, această creștere va avea loc pe seama atragerii într-o muncă utilă societății a tuturor persoanelor în vîrstă aptă de muncă dar fără ocupaţie, pe seama trecerii în rîndul populaţiei active a unui număr mai mare de tineri între 16—25 ani, în special prin lărgirea învăţămîntului seral şi fără frecvenţă, cît şi pe seama atragerii în producţie a unei părţi din populaţia casnică.

Din analiza fenomenului pe grupe de localităţi după distanţa faţă de întreprindere, se desprinde faptul că în viitor se pot recruta lucrători din ce în ce mai numeroşi din toate grupele de localităţi, însă principalele surse de recrutare se conturează a fi localităţile situate la o distanţă de pînă la 10 km (25,1%), precum şi o parte din localităţile situate între 16—20 km (17,2%) şi cele situate între 21—25 km (17,6%).

În perspectiva următorilor 4—10 ani se conturează cîteva tendinţe cu efecte directe asupra asigurării cu forţă de muncă a principalelor obiective industriale din Balş, Craiova, Slatina, Caracal, asupra dezvoltării urbane a zonei, cît şi asupra structurii pe ocupaţii a locuitorilor săi. Astfel, comunele situate în imediata apropiere a oraşului Balş — sub 10 km — vor asigura pentru I.O.B. un număr din ce în ce mai mare de lucrători, ceea ce va face să crească în mod corespunzător şi ponderea lor în totalul personalului întreprinderii. Caracteristica esenţială a acestor lucrători o va constitui faptul că, fiind aproape de întreprindere, ei vor continua să-şi menţină gospodăriile personale în mediul rural, deplasîndu-se zilnic la fabrică.

În perspectivă, aceste localităţi vor dobîndi caracteristici de comune suburbane a căror viaţă economică şi socială va gravita tot mai pregnant spre Balş. Ponderea ocupaţiilor agricole va fi tot mai redusă, iar structura populaţiei agricole va înregistra o serioasă deplasare spre legumicultură şi zootehnie.

● Distanţa mică faţă de Balş, existenţa unor strînse legături economice din ambele sensuri vor exercita influenţă directă şi imediată asupra mijloacelor de transport care trebuie să asigure legături rapide, stabile şi sigure cu oraşul în plină dezvoltare. Soluţia cea mai raţională şi mai economică va fi **extinderea traseelor urbane de transport în comun** pînă la aceste localităţi.

Datorită condiţiilor favorabile create prin distanţa convenabilă, forţa de muncă recrutată din această zonă va fi cea mai stabilă şi de aceea va fi necesar ca întreprinderea să-şi concentreze atenţia spre recrutarea surplusului de forţă de muncă în primul rînd din aceste localităţi. Aşa după cum se conturează de pe acum, în funcţie de caracterul legăturilor dintre localităţile studiate şi oraşul Balş — comunele care în viitor vor constitui rezerva de forţă de muncă a I.O.B. sînt : Baldovineşti, Oboga, Bobiceşti, Bîrza, Pîrşcoveni, Morunglav, Voineasa, Osica de Sus, Dobreţu, Iancu Jianu, Vulpeni şi Dobrun.

Concordanţa ritmurilor dezvoltării economice cu cerinţele crescînde ale calităţii vieţii

● ÎNLĂTURAREA în viitor a neajunsurilor existente ce se manifestă în indicatorii calitativi ai activităţii întreprinderii cît şi asigurarea unei desfăşurări normale a activităţii pe măsura punerii în funcţiune a noilor capacităţi, impune asigurarea unui număr sporit de locuinţe în oraşul Balş pînă în anul 1980. În felul acesta, atragerea masivă de lucrători către I.O.B. va crea noi perspective pentru dezvoltarea oraşului Balş, dezvoltare care reprezintă în acelaşi timp o condiţie pentru aducerea forţei de muncă lîngă întreprindere.

Ţinînd seama de structura familială a celor ce ar trebui să-şi stabilească domiciliul în oraş cît şi de creşterea naturală a populaţiei în această perioadă (7‰ pe an), rezultă că va trebui să se asigure condiţii de viaţă urbană pentru un număr sporit de locuitori.

● Dezvoltarea oraşului Balş este iminentă şi de aceea considerăm necesar ca **organele de specialitate să-şi îmbogăţească concepţia de proiectare şi sistematizare în lumina noilor ritmuri şi proporţii de dezvoltare economică şi socială** a acestuia.

● Întrucît dezvoltarea în continuare a I.O.B. se bazează, în cea mai mare parte, pe folosirea forţei de muncă masculină, cu toate măsurile ce vor fi luate pentru atragerea femeilor într-o serie de meserii din întreprindere, în perspectiva următorilor 5—10 ani **problema cheie cu care se va confrunta oraşul va fi aceea a posibilităţilor de folosire a forţei de muncă feminine.**

În condiţiile actuale, cînd cca 3/5 din lucrătorii întreprinderii — în marea lor majoritate bărbaţi — provin din mediul rural, soţiile acestora lucrează în agricultură sau sînt casnice. Stabilirea domiciliului în Balş pentru o parte din actualii navetişti va atrage după sine — odată cu mutarea întregii familii — necesitatea asigurării de lucru atît pentru actualele femei casnice şi pentru o parte din cele ocupate în prezent în agricultură, cît şi pentru femeile tinere care nu au nici o ocupaţie.

Potrivit calculelor noastre, în condiţiile în care oraşul se va dezvolta cel puţin la nivelul previziunilor, populaţia activă feminină din Balş credem că va evolua şi în viitor.

În următorii patru ani, deşi populaţia feminină în vîrstă aptă de muncă va creşte cu numai 75,2%, populaţia activă de sex feminin va fi mai mult decît dublă, înregistrînd un spor de circa 2 500 persoane. Această tendinţă de creştere mai rapidă a populaţiei active faţă de creşterea populaţiei în vîrstă aptă de muncă devine tot mai accentuată, aşa cum rezultă şi din indicii de devansare, ceea ce creează oraşului Balş o perspectivă de dezvoltare economică şi socială fără precedent. Este adevărat că o parte din această importantă rezervă de forţă de muncă îşi va găsi în continuare ocuparea în agricultură, învăţămînt, sănătate, cultură şi artă, comerţ, gospodărie comunală — ramuri care sub incidenţa dezvoltării oraşului vor cunoaşte o dinamică mereu ascendentă —, însă pentru a asigura ocuparea într-o proporţie cît mai mare a populaţiei feminine în vîrstă aptă de muncă, credem că va fi necesar să se creeze noi locuri de muncă în industrie pentru circa 1 300 persoane în anul 1980, circa 3 200 persoane în anul 1985 şi pentru circa 5 000 în anul 1990.

Într-o asemenea perspectivă, oraşul Balş are condiţii pentru dezvoltarea **industriei care să absoarbă cu predilecţie forţa de muncă feminină.** Considerăm că s-ar putea crea întreprinderi ale industriei alimentare pentru care există bază de materii prime în zonă, întreprinderi ale industriei textile, ale industriei de confecţii, de parfumerie şi produse cosmetice etc. Deoarece asigurarea locurilor de muncă pentru femei în oraşul Balş condiţionează în mod direct şi stabilizarea forţei de muncă masculine la I.O.B., considerăm că dezvoltarea ulterioară, socială şi economică a oraşului, trebuie să constituie o preocupare permanentă nu numai pentru consiliul popular, dar şi pentru conducerea Întreprinderii de osii şi boghiuri, principalul beneficiar al acestor măsuri.

Protecţia naturii şi a omului

ÎNTREPRINDEREA de osii şi boghiuri din Balş, prin profilul său de fabricaţie face parte din ramura industriei constructoare de maşini, avînd un grad ridicat de integrare care cuprinde o suită de procese tehnologice pornind de la elaborarea materiei prime pînă la obţinerea produselor finite, aşa cum rezultă din schema de mai jos :

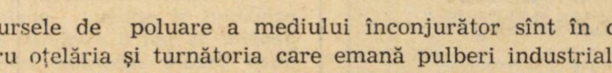

Sursele de poluare a mediului înconjurător sînt în cazul nostru oţelăria şi turnătoria care emană pulberi industriale cu conţinut de silicaţi (în special bioxidul de siliciu) şi cu conţinut de oxid de carbon. Cum aceste pulberi sînt în general dăunătoare oamenilor, încă din faza de construcţie a întreprinderii, au fost luate măsuri pentru a asigura protejarea localităţilor din jur cît şi a lucrătorilor din celelalte fabrici ale întreprinderii,

prof. dr. T. NICOLA
conf. dr. C. BĂRBĂCIORU
conf. dr. N. NOVAC
conf. dr. C. ROŞCA
Universitatea Craiova

(Continuare în pag. 24)

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Criza vechii ordini internaţionale în viziunea unor economişti contemporani (II)

EXAMINÎND mutaţiile revoluţionare postbelice din punctul de vedere al ţărilor în curs de dezvoltare care s-au eliberat în această perioadă de sub jugul colonialismului şi care luptă în continuare pentru a se elibera de neocolonialism, economiştii burgheziei naţionale din aceste ţări au insistat mai ales asupra urmărilor negative ale vechii ordini internaţionale (decalaje, subdezvoltare, relaţii inechitabile în domeniul comercial, financiar, valutar, al serviciilor etc.).

Abordînd aceste probleme din perspectiva ţărilor capitaliste dezvoltate, o serie de economişti burghezi realişti din aceste ţări au contribuit în multe privinţe la analiza mecanismului de funcţionare a capitalismului şi a vechii ordini internaţionale generată de acesta, recunoscînd anacronismul lor şi necesitatea căutării unor noi orizonturi pentru dezvoltarea viitoare a omenirii.

În opoziţie cu dogma liberalismului burghez tradiţional despre pretinsa permanenţă şi armonie a capitalismului, în opoziţie cu pretenţiile neoliberale actuale despre presupusa superioritate a „economiei libere de piaţă", J. L. Sampedro afirma în 1967 fără echivoc ideea că, în perspectiva istoriei mondiale, capitalismul în general, liberalismul în special, reprezintă „o simplă etapă", „şi chiar o etapă mai scurtă decît multe altele... fără a putea aspira să fie ordinea definitivă a umanităţii"[1]).

Preocuparea gîndirii burgheze oficiale din ţările imperialiste de a impune în continuare ideea că liberalismul burghez ar constitui cadrul optim de desfăşurare a relaţiilor internaţionale în zilele noastre a constituit obiectul unor aprinse dispute la cel de-al III-lea Congres al Asociaţiei Internaţionale de Ştiinţe Economice (Montréal, 1968). Încercării lui H. G. Johnson de a moderniza modelul Heckscher-Ohlin-Samuelson al comerţului internaţional, în vederea legitimării diviziunii internaţionale tradiţionale (capitaliste) a muncii (înfrumuseţînd activitatea monopolurilor internaţionale), ca şi încercării lui H. Myint de a reabilita teoria costurilor comparative de producţie (reducînd problematica deosebit de complexă a relaţiilor economice internaţionale contemporane la o simplă dispută între liberschimbişti şi protecţionişti), li s-au adus justificate critici, atît din partea economiştilor din ţările în curs de dezvoltare, cît şi din partea unor economişti realişti din ţările capitaliste dezvoltate. H.M.A. Onitiri (Nigeria) remarcă, pe bună dreptate, că „nu există aproape nici o ţară în care preţurile interne ale produselor schimbate (în comerţul internaţional — n.ns.) să reflecte cu fidelitate costurile lor comparative reale"[2]). V. L. Urquidi (Mexic) solicită, în locul compromisurilor menite să salveze teoria burgheză conservatoare despre relaţiile internaţionale, aflată în slujba vechii ordini internaţionale, „o teorie a dezvoltării internaţionale care să ţină seama, o dată pentru totdeauna, de lumea reală în care se încheie tranzacţiile economice, lume în care fiecare ţară se străduieşte să crească şi să se dezvolte. Trebuie admisă — conchide economistul mexican citat — existenţa în lumea modernă a naţiunilor independente care au cel puţin dreptul egal să aprobe sau să practice anumite politici economice"[3]). Contrastînd cu optimismul fără acoperire al lui R. E. Caves (S.U.A.) privind posibilităţile de „reîntinerire" a teoriei burgheze tradiţionale despre comerţul internaţional (modelul H-O-S), J. Wemelsfelder (Olanda) este pesimist atît în ce priveşte continuarea relaţiilor economice internaţionale în cadrul vechilor structuri, cît şi în ce priveşte rolul real al teoriei economice burgheze în dezvoltarea relaţiilor economice internaţionale. În legătură cu prima îndoială, autorul menţionat scrie „Există atîtea condiţii de îndeplinit pentru a ajunge la egalizarea preţurilor factorilor (de producţie — n.ns.), încît pare puţin probabil ca în practică să fie îndeplinite toate aceste condiţii. Ele sînt atît de numeroase şi de riguroase încît există temeiuri serioase ca să respingem pe plan ştiinţific ideea potrivit căreia comerţul ar putea să se substituie în mod avantajos ajutorului (acordat ţărilor subdezvoltate şi în curs de dezvoltare — n.ns.), cum se susţine adeseori în lumea oamenilor de afaceri şi în cercurile politice"[4]). În legătură cu cea de-a doua îndoială, Wemelsfelder scrie : „eu sînt mai degrabă pesimist în ce priveşte importanţa rolului pe care îl poate juca teoria economică (burgheză — n.ns.) atunci cînd este vorba să explice şi să prevadă viitorul relaţiilor economice internaţionale"[5]).

În ampla monografie „Drama Asiei" (1968) şi, în continuarea ei, în cartea „Sărăcia mondială — o sfidare. Schiţă a unui program mondial îndreptat împotriva sărăciei" (1970), cunoscutul economist suedez Gunnar Myrdal, laureat al Premiului Nobel, se ocupă pe larg de responsabilitatea ţărilor dezvoltate pentru subdezvoltarea şi sărăcia existentă în lume, făcînd o serie de constatări realiste referitoare la structura inechitabilă a vechii

FIŞE

I.Mărculescu · N.Nichita

SERVICIILE ŞI MODERNIZAREA ECONOMIEI ROMÂNEŞTI

Editura ştiinţifică şi enciclopedică

• *În lucrarea lor, recent apărută (Bucureşti, 1977, 240 p.), autorii îşi propun să sintetizeze evoluţia serviciilor în ţara noastră, să evidenţieze amplificarea rolului şi funcţiilor acestora în perioada revoluţiei ştiinţifice şi tehnice şi să reliefeze, pe baza documentelor P.C.R., tendinţele şi perspectivele serviciilor în perioada următoare. Din Cuprins : I. Serviciile şi locul lor în sistemul producţiei sociale ; II. Serviciile şi munca productivă ; III. Amplificarea, diversificarea şi modernizarea serviciilor – cerinţe ale făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate ; IV. Piaţa serviciilor pentru populaţie.*

I. Mărculescu şi N. Nichita pornesc de la premisele că ponderea tot mai însemnată a sferei serviciilor în volumul total al investiţiilor reclamă găsirea căilor care să ducă la creşterea eficienţei acestor cheltuieli şi că echilibrul şi optimul economic general nu pot fi asigurate decît dacă fiecare subsistem al economiei naţionale participă la crearea şi alocarea resurselor proporţional cu rolul pe care îl are în economia naţională.

Economia transportului aerian

• *Din revista* L'EXPANSION, *nr. 108 din iunie 1977, aflăm că în Franţa a apărut o carte referitoare la economia transportului aerian :* L'Économie du transport aérien *de Jean Belotti (850 p.). Este lucrarea de doctorat în ştiinţe economice a unui fost pilot. Conform notelor de lectură din revistă, în lucrare se găsesc decorticate : studiul principalilor componenţi ai acestui sector (construcţii, aeroporturi, transporturi) ; analiza pieţelor ; expunerea soluţiilor la problemele puse de bilanţul actual şi de cel previzional al transportului aerian. În această carte ar fi expus „totul, de la impactul economic al pirateriei aeriene pînă la productivitatea comparată a personalului". În prezentare ar fi bine îmbinate metodele universitare cu cunoaşterea „din interior" a unui practician.*

Avîntul economic nu va resorbi şomajul şi inflaţia

• O discuţie cu privire la situaţia şi perspectivele pe termen scurt ale economiei capitaliste a avut loc în cadrul Consiliului ştiinţific al Institutului de economie mondială şi relaţii internaţionale de pe lîngă Academia de Ştiinţe a U.R.S.S. Luările de cuvînt sînt publicate pe larg în nr. 5 şi 6/1977 ale revistei *MIROVAIA EKONOMIKA I MEJDUNARODNIE OTNOŞENIA.*

În concluziile sale, V.A. Martînov, directorul adjunct al Institutului, a arătat, printre altele, că, cu excepţia Angliei, principalele ţări capitaliste au atins de pe acum nivelul producţiei industriale anterioare crizei şi au intrat astfel în faza următoare a ciclului – avîntul. Acest avînt va fi însă, după toate probabilităţile, instabil, datorită : inflaţiei prelungite ; tendinţei de scădere a ratei profitului ; creşterii deficitelor bugetare şi dobînzilor externe ; slăbiciunii procesului investiţional (îndeosebi productiv) ş.a. Înrăutăţirea condiţiilor de acumulare a capitalului determină scăderea gradului de influenţare a progresului tehnic asupra creşterii. Ar fi totuşi greşit să se creadă –

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

ordini internaționale, care s-a format în perioada colonialismului. În opoziție cu ceea ce susține teoria burgheză oficială despre relațiile internaționale (în toate variantele ei, de la D. Ricardo pînă la P. A. Samuelson), G. Myrdal constată că, în realitate, „Comerțul internațional — și fluxurile de capital — vor tinde, în general, să dea naștere la inegalități și vor avea aceste urmări cu atît mai mult cu cît mai profund s-au statornicit anumite inegalități. Forțele necontrolate ale pieței nu acționează în direcția înfăptuirii vreunui echilibru care să implice o tendință spre egalizarea veniturilor. Pe baza cauzalității circulare cu efecte cumulative, o țară care deține superioritatea în productivitate și venituri va tinde să devină mai dezvoltată, în timp ce o țară cu nivel inferior va tinde să fie menținută la acest nivel scăzut sau chiar să i se înrăutățească situația"6).

Ideea nu este desigur nouă în gîndirea economică. Ea a fost formulată cu mai bine de un secol în urmă de către K. Marx, cu prilejul evidențierii dezvoltării inegale a capitalismului, datorită proprietății private capitaliste asupra mijloacelor de producție și a contradicțiilor pe care ea le generează, precum și cu prilejul explicării mecanismului de desfășurare a schimbului neechivalent dintre țări cu un nivel diferit al productivității muncii pe piața mondială, respectiv a exploatării țărilor agrare de către burghezia țărilor industriale din sistemul mondial al capitalismului.

Sub presiunea tensiunilor crescînde dintre diferite eșaloane ale burgheziei în perioada interbelică, elemente importante ale teoriei marxiste despre relațiile internaționale au fost preluate și folosite de unii purtători de cuvînt ai burgheziei naționale din țări subdezvoltate pentru a demonstra caracterul inechitabil al relațiilor internaționale capitaliste și inconsistența teoriei costurilor comparative de producție. În acest context poate fi menționată poziția economistului burghez român de orientare neoliberală Mihail Manoilescu exprimată în lucrarea „Teoria protecționismului și a schimbului internațional" (1929) care se explică într-o măsură însemnată prin receptivitatea lui față de instrumentarul analitic marxist (teoria valorii bazată pe muncă) folosit în analiza relațiilor internaționale capitaliste din perioada interbelică.

Pasul înainte al lui Myrdal, în comparație cu eforturile anterioare ale unor economiști burghezi realiști de a surprinde și explica carențele vechii ordini internaționale, constă în faptul că, semnalînd modificările de formă în relațiile internaționale dintre țările sistemului mondial capitalist (colonialism, neocolonialism), atrage totodată atenția asupra **menținerii structurilor dezechilibrante** ale acesteia, precum și asupra **agravării** lor datorită activității monopolurilor și intervenției statului burghez în favoarea exponenților colonialismului și ai neocolonialismului. „Principalul efect al comerțului internațional asupra țărilor subdezvoltate în perioada colonială a constat — precizează Myrdal — în a încuraja producția lor de produse primare pentru export, folosind muncă necalificată. Tocmai aceasta a determinat în mare măsură structura economiilor lor. Șaptezeci sau optzeci la sută și uneori mai mult din exportul lor actual se compune din produse primare... Forțele pieței nu acționează, cum susține teoria economică abstractă, în condiții de liberă concurență. Au existat numeroase elemente de monopol care au acționat aproape întotdeauna în favoarea oamenilor de afaceri din metropole, și de obicei, într-o anumită măsură, tolerate sau chiar stimulate de guvernele coloniale... Acest proces acționează în continuare. Prin ea însăși decolonizarea nu a schimbat prea mult situația"7).

Insistențele lui G. Myrdal cu privire la continuitatea și în perioada postbelică, perioada lichidării colonialismului, a structurilor economice inerente vechii ordini internaționale sînt pe deplin justificate.

Este semnificativ numărul tot mai mare de lucrări burgheze realiste care în ultimii ani adoptă o poziție critică față de vechea ordine internațională, semnalînd starea ei de criză și căutînd soluții care, cel puțin în cazul unor gînditori mai radicali, își îndreaptă atenția și în direcția socialismului, cu unele inconsecvențe inerente.

Lichidarea decalajelor, a împărțirii lumii în țări sărace și țări bogate este un obiectiv pentru a cărui înfăptuire România, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, militează cu clarviziunea și dinamismul ce-i caracterizează întreaga activitate. Analizele și opiniile prezentate subliniază încă o dată nu numai valoarea conceptului unei noi ordini economice și politice internaționale, dar și necesitatea urgentării demersurilor practice în acest sens, pentru care țara noastră acționează cu energie și consecvență.

Sultana SUTĂ-SELEJAN

---

1) J. L. Sampedro : Les forces décisives dans l'économie mondiale, Hachette, Paris, 1967, p. 132

2) L'Avenir des relations économiques internationales, présenté par Paul A. Samuelson. Edition préparé et préfacée par Robert Mossé, Ed. Calmann-Lévy, Paris, 1971, p. 55

3) Idem, p. 61

4) Idem, p. 105

5) Idem, p. 104-107

6) G. Myrdal : The Challenge of World Poverty. A World Anti-Poverty Program in Outline, Vintage Books, New York 1970, p. 279

7) Idem, p. 282-284

FIȘE

a spus V.A.M. – că această scădere ar fi devenit un factor *permanent*. Dimpotrivă, datele existente ar permite să se presupună că în țările capitaliste dezvoltate este posibilă în perspectivă o puternică restructurare a aparatului productiv, o creștere substanțială a eficienței producției. Avîntul economiei capitaliste va fi totuși „fără suflu", cu ritmuri de creștere relativ slabe, cu menținerea unui nivel ridicat al șomajului și inflației.

Eficiența investițiilor în capitalul uman

● *Revista KYKLOS (vol. 30 1977, fasc. 1) publică studiul lui Vladimir Stoikov* On some models of the educational decision *(Despre unele modele ale deciziei privind educația).*

Modelul cel mai cunoscut al investițiilor în „capitalul uman", elaborat de Becker și Mincer, presupune că stimulentul individului de a investi bani în sine însuși este maximizarea valorii actuale a veniturilor sale nete. Vladimir Stoikov își propune să îmbunătățească modelul Becker-Mincer. „Capitalul uman", susține autorul, îndeplinește două funcții în același timp: de producător și de consumator. În aceste condiții, funcția de optimizare nu poate fi limitată numai la maximizarea producției de bunuri și servicii, ci trebuie să introducă în ecuație și indicatori sociali, îndeosebi privind calitatea vieții. Vl. Stoikov introduce în model relația că efortul (fizic) depus într-o zi normală de lucru este o funcție descrescîndă de lungimea perioadei de școlarizare. Această idee este confirmată de practica țărilor occidentale de a importa cantități mari de forță de muncă necalificată pentru a efectua munca brută, monotonă și mecanică. Totodată, „timpul liber" este o funcție crescîndă în raport cu durata școlarizării. Testarea statistică a modelului lui Vladimir Stoikov ar evidenția valoarea sa practică pentru optimizarea investițiilor în „capitalul uman".

Energia solară favorizează diversificarea peisajului arhitectonic

● *A construi o locuință solară – s-a conchis la o reuniune internațională a specialiștilor în construcție, arhitectură și energetică, care a avut loc, după cum relatează Jean Contrucci în LE MONDE din 15 VI, în zilele de 9–10 iunie a.c. la Marsilia – nu înseamnă numai să „plachezi" peste o arhitectură clasică o baterie cu captatori de estetică discutabilă. Dimpotrivă, înseamnă să dai un răspuns global cerinței de confort termic și avantaje economice, să faci din toată casa un captator de energie, limitîndu-i pierderile, protejînd-o împotriva vîntului, favorizînd toate aporturile gratuite de energie solară prin geamuri, prin orientarea zidurilor etc., în fine, înseamnă să adaptezi habitatul la factorii climatici locali. Ceea ce implică, pentru arhitect, nu numai o colaborare strînsă cu energeticianul, ci și revenirea la concepții estetice care țin de tradiție – ea însăși bazată pe experiență. Studiile trebuie să fie diferențiate, nuanțate, ținîndu-se seama de meteorologia și de radiația solară locală, de vînturile dominante. Dacă locuințele tradiționale din diferite regiuni nu pot fi confundate, lucrurile – se spune în relatare – se explică prin faptul că ele au fost fasonate de secole de constrîngeri sau de particularități climatice.*

Rațiuni și exigențe ale economisirii muncii sociale

NU DE MULT **Editura Academiei** ne-a oferit prilejul să luăm contact cu o nouă lucrare a dr. **Gh. Șică.** Este vorba de volumul **„Procese ale economisirii muncii sociale“*).**

Autorul reușeste să prezinte în cele patru capitole ale cărții — I. Reducerea costurilor de producție, factor esențial al economisirii muncii sociale; II. Rolul cercetării științifice și al progresului tehnic în economisirea muncii sociale ; III. Prețurile și stimularea economisirii muncii sociale ; IV. Planul național unic și unele probleme ale economisirii muncii sociale — pe lîngă un bogat material cercetat și o serie de interpretări personale, bine argumentate, propuneri pertinente, de certă utilitate pentru activitatea practică.

În cadrul fiecărui capitol se abordează probleme . cheie, interdependente, ce trebuie să preocupe permanent pe specialiștii care își desșoară activitatea în diverse domenii cu caracter tehnic sau economic. Este vorba astfel de aportul pe care cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică are obligația să-l aducă la soluționarea unor probleme majore privind dezvoltarea în ritm intens și modernizarea forțelor de producție ale țării, creșterea eficienței generale a economiei și sporirea venitului național, îndeosebi prin descoperirea și valorificarea unor noi surse de energie, utilizarea rațională a resurselor naturale, obținerea de noi materii prime și înlocuitori sintetici, valorificarea deșeurilor industriale, elaborarea de noi tehnologii pentru producerea — cu consumuri reduse de energie, de cocs, metal, lemn și alte materiale — a unor produse importante pentru consumul industrial sau al populației ș.a.

În acest ultim cadru în volum sînt relevate pe larg unele probleme particulare care se ridică în legătură cu economisirea resurselor energetice. Ne referim bunăoară la evidențierea și analiza unor propuneri concrete pentru restructurarea resurselor pe purtători de energie (cărbune, gaze naturale, păcură, energie hidro, alte resurse) folosiți la producerea energiei electrice, la evidențierea și analizarea propunerilor privind reorientarea producției din unele ramuri și întreprinderi către produse cu aceeași valoare de întrebuințare dar cu un consum energetic mai redus, cuplate cu soluții pentru substituirea utilajelor mari consumatoare de energie ș.a.

Avînd în vedere că procesul de edificare a unei economii moderne și, în cadrul acesteia, a dezvoltării unei industrii puternice și competitive, presupune o amplificare a bazei de materii prime, în lucrare se accentuează și necesitatea intensificării utilizării resurselor secundare, a deșeurilor provenite din întreprinderi, cît și de la populație.

Dr. Șică abordează pe larg și o altă problemă de „greutate“ în procesul atît de complex de economisire a muncii sociale : utilizarea rațională a ambalajelor. Se consideră că diversificarea și recircularea multiplă a ambalajelor trebuie să constituie puncte de reper importante în procesul de perfecționare și modernizare a ambalajelor care, în funcție de natura și de destinația produselor, este necesar să fie fabricate din materiale diverse, urmărind în special înlocuirea materialelor clasice costisitoare cu altele noi. Desprindem părerea autorului după care ideea care circulă astăzi că „produsul bine ambalat este pe jumătate vîndut“ trebuie folosită în limite raționale, deoarece ea poate genera risipă de materiale.

Ancorată în realitatea noastră economică, în lucrare se subliniază necesitatea cunoașterii aprofundate a relațiilor de interdependență ce există și se amplifică în procesul de economisire a muncii sociale, a factorilor respectivi, ilustrîndu-se cu exemple concrete, de natură tehnică și economică, atît o serie de rezultate pozitive obținute în anii anteriori la nivelul economiei și al unităților noastre economice, cît și unele măsuri prevăzute în planul cincinal 1976-1980 sau preconizate în perspectivă. Referirile frecvente întîlnite în volum la practica și preocupările pe plan mondial în ce privește diferitele aspecte ce se ridică în legătură cu economisirea muncii sociale, nu numai că dau cititorului un plus de informații, dar demonstrează convingător importanța ce se acordă astăzi, în multe țări ale lumii, acestor probleme.

Faptul că în lumea contemporană se intensifică preocupările pentru utilizarea rațională a resurselor minerale și energetice de toate categoriile, pentru valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, pentru gospodărirea eficientă a fondurilor de producție și promovarea largă a conceptului de economisire în toate sectoarele de activitate evidențiază, odată în plus, avantajele pe care le conferă dezvoltarea economico-socială planificată a țării noastre, care permite să se acționeze în aceste direcții pe căi convergente, multiple și variate.

Modul de acționare prin plan — detaliat în volum în mai multe din multiplele sale ipostaze, odată cu aprecierea și relevarea unor indicatori cît mai oportuni astfel — asigură o mobilizare complexă a tuturor rezervelor de care dispune economia noastră, printr-o coordonare a energiilor creatoare, o conjugare a eforturilor tuturor oamenilor muncii, o îmbinare armonioasă a muncii de concepție cu cea de execuție, pentru atingerea obiectivelor dezvoltării în condiții de eficiență maximă. Este evident că fructificarea conceptului de economisire a muncii sociale în toate ramurile, în toate activitățile se poate realiza însă în cea mai mare măsură prin conlucrarea strînsă dintre cercetarea științifică, proiectare și producție. Acest imperativ este susținut în volum în mod concret, prin considerații și propuneri.

Fără îndoială că ținînd seama de complexitatea subiectului pe care autorul îl abordează, o tratare exhaustivă a problematicii economisirii muncii sociale este dificil de realizat. Cu toate acestea apreciem că s-ar fi impus tratarea și a altor aspecte, cum ar fi economisirea muncii sociale prin deciziile de amplasare a obiectivelor economice sau prin analiza relației producție obținută la un leu avansat, fapt care ar fi constituit un plus important, mai ales dacă se are în vedere că este vorba de probleme mai sensibile și mai puțin investigate, sub acest aspect, în procesul dezvoltării economico-sociale.

Sîntem convinși că acest volum cu o temă actuală va găsi o largă audiență în rîndul specialiștilor din economie, al cadrelor didactice și studenților.

Toma MELINTE

---

*) *dr. Gh. Șică, Procese ale economisirii muncii sociale, Ed. Academiei R.S.R., Buc., 1977, 246 pag.*

DEZVOLTAREA ÎN PROFIL TERITORIAL

(Urmare din pag. 21)

prin amplasarea judicioasă a uzinei în general și a secțiilor generatoare de factori poluanți în special.

În acest sens, amplasarea întreprinderii în partea de S-E a orașului Balș la o distanță de circa 1,5 km — în condițiile în care curenții de aer din zonă sînt orientați preponderent de la E la V — permite evacuarea fumului și prafului industrial în afara localității în partea de sud a acesteia. Mai mult, la circa 3 km pe direcția de degajare, se întîlnește o zonă de vegetație abundentă în lunca Oltețului, care permite naturii să absoarbă oxidul de carbon poluant pentru oameni, oferind în schimb oxigenul purificator. Ținînd seama de nevoia de protejare imediată a oamenilor care lucrează în celelalte fabrici din întreprindere, oțelăria și turnătoria sînt amplasate în extremitatea sudică a perimetrului uzinei astfel încît este evitată poluarea din aceste surse.

Amplasarea judicioasă ca măsură organizatorică este de natură să prevină poluarea localității sau a celorlalte secții ale întreprinderii în cazurile în care secțiile poluante degajă în atmosferă factorii nocivi. Important de reținut, însă, este faptul că întreprinderea, fiind dotată cu tehnică modernă, evită poluarea prin reținerea în bună măsură la sursă a nocivităților respective.

Din cercetările întreprinse rezultă că pentru mediul de muncă din întreprindere poluarea este dată de pulberi industriale la oțelărie și turnătorie ; gaze nocive la oțelărie, turnătorie și forjă (oxid de carbon), vopsitorie (vapori de plumb), laboratorul chimic (oxid de azot și acid sulfuric) ; zgomot la majoritatea locurilor de muncă ; temperatură, la oțelărie, turnătorie și forjă.

Reținînd faptul că întreprinderea, prin factorii săi responsabili, la toate nivelele, manifestă o **preocupare susținută pentru îmbunătățirea permanentă a condițiilor de muncă în care se lucrează,** totuși, reținem din concluziile cercetărilor, faptul că în unele ateliere de la oțelărie, turnătorie și montaj boghiuri, sistemele de ventilație sînt insuficiente.

Întreprinderea — pe măsura intrării în producție a tuturor secțiilor sale — este tot mai mult preocupată să creeze pentru toți angajații săi condiții de lucru cît mai favorabile. În orice caz, în concluzie, putem afirma că industrializarea în zona Balș se face în strînsă concordanță cu cerințele de protejare a mediului înconjurător, încadrîndu-se armonios în sistemul general al dezvoltării în profil teritorial din țara noastră.

DEZANGAJAREA MILITARĂ ŞI DEZARMAREA – COMPONENTE DE BAZĂ ALE EDIFICĂRII COOPERĂRII ŞI SECURITĂŢII ÎN EUROPA

> **„Ţinînd seama de uriașa concentrare de trupe și armamente existentă pe continentul nostru, apreciem că trebuie să se treacă la măsuri ferme de dezangajare militară în Europa — fără de care nu se poate vorbi de asigurarea unei securități și colaborări reale și trainice“.**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

RELAŢIA dezarmare-securitate este, în zilele noastre, puternic acreditată și susținută de argumente de netăgăduit, iar conceptul „securitate prin dezarmare“, promovat activ de majoritatea covîrșitoare a statelor lumii, de forțele înaintate ale contemporaneității, a prevalat în conștiința popoarelor asupra tezelor anacronice ale securității întemeiate pe „echilibrul terorii“, pe „capacitatea de supraucidere“ și pe alte doctrine din arsenalul politicii bazate pe forță, pe acumularea de armamente pînă la limitele absurdului. Un mare număr de guverne, în primul rînd ale țărilor mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniate și nenucleare militează activ pentru înfăptuirea unor măsuri practice de dezangajare militară și dezarmare — în primul rînd în domeniul nuclear, temelia trainică, de neînlocuit, a unei securități efective și reale pentru toți — iar personalități de renume ale vieții politice și științifice au pledat și pledează convingător pentru o atare abordare.

„Lumea nu poate trăi în securitate așezată pe muchia de cuțit a echilibrului terorii nucleare, spunea reputatul expert în problemele dezarmării William Epstein, fost director al Diviziei de dezarmare a O.N.U. Acest echilibru precar («echilibru instabil al unor interese competitive») poate fi spulberat în orice moment de o răsturnare politică neașteptată sau de o descoperire tehnologică. El se poate prăbuși, de asemenea, dacă cineva aprinde o rachetă nucleară în mod accidental, dintr-o eroare de calcul sau cu intenție criminală. Dacă este vorba de garantarea supraviețuirii omenirii, ea trebuie fondată pe ceva mai rațional și mai permanent decît așa-numita stabilitate a descurajării“.

Arsenalele europene — un grav pericol pentru viața popoarelor

LEGĂTURA ORGANICĂ, indisolubilă, de interdependență dintre dezarmare și securitate își găsește, indiscutabil, o acută aplicabilitate în Europa, continent care, pe lîngă că a fost locul unde s-au declanșat și au cunoscut cea mai mare intensitate cele două războaie mondiale, a ajuns din nou zona de pe planeta noastră cu cea mai mare concentrare de trupe, armamente și tehnică de luptă, inclusiv arme nucleare, din întreaga istorie a umanității. Date recent apărute în presa internațională, care nu sînt contestate oficial de nimeni, arată că, în prezent, arsenalele militare masate în Europa au aproximativ următorii parametri : 11,6 milioane militari ; 72 286 tancuri grele și mijlocii ; 23 289 avioane de luptă ; 4 504 nave de război ; peste 14 000 piese de artilerie de mare calibru. Armatele celor 35 de state participante la Conferința general-europeană posedă circa 90% din stocurile globale de armament racheto-nuclear, din care cea mai mare parte se află chiar pe teritoriul european : peste 10 000 de încărcături nucleare tactice și mijloacele lor purtătoare ; 3 442 vectori intercontinentali (cu rază lungă și medie) pentru transportul la țintă a 12 500 de încărcături nucleare strategice. Magnitudinea arsenalului nuclear și convențional din Europa este de 3 milioane de ori mai mare decît forța de distrugere a bombei de la Hiroșima ; dacă la fiecare locuitor al Terrei revin, din arsenalele nucleare existente, o cantitate de 15 tone de trinitrotoluen (în echivalent convențional), pentru țările celor două blocuri militare din Europa acest indice este de 60 tone TNT.

Exprimînd îngrijorarea profundă și justificată a opiniei publice, a popoarelor europene față de proporțiile atinse de cursa înarmărilor pe continent și față de gravele pericole ce decurg din aceasta pentru pacea, securitatea și cooperarea europeană, Actul final de la Helsinki — semnat de reprezentanții cei mai autorizați ai celor 35 de state participante — care constituie, după cum se știe, un tot unitar, evidențiază cu putere valoarea și însemnătatea de prim ordin a măsurilor de dezangajare militară și dezarmare, fără de care nu sînt de conceput cooperarea nestingherită și securitatea autentică în Europa. „Statele participante — statuează Actul final — recunosc interesul lor, al tuturor, în eforturile îndreptate spre reducerea confruntării militare și promovarea dezarmării, care sînt menite să completeze destinderea politică în Europa și să întărească securitatea lor. Ele sînt convinse de necesitatea luării unor măsuri efective în aceste domenii, care, prin scopul și natura lor să constituie pași către realizarea, în final, a dezarmării generale și totale, sub un control internațional strict și efectiv, și care să aibă ca rezultat întărirea păcii și securității în întreaga lume“.

Partidul și statul nostru, personal tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, au acordat și acordă o importanță deosebită problemelor dezangajării militare și dezarmării în Europa, care dețin un loc însemnat în programul concret de dezarmare prezentat de România la Națiunile Unite și în Comitetul de dezarmare de la Geneva. În magistrala cuvîntare rostită la Helsinki, șeful statului român a subliniat cu o deosebită limpezime natura complementară a aspectelor politice și militare ale securității europene. **„Trebuie să privim în față realitatea** — spunea președintele **Nicolae Ceaușescu — și să spunem deschis popoarelor că în Europa se află concentrate cele mai puternice forțe militare și armamente din cîte a cunoscut istoria, inclusiv armament nuclear, ceea ce reprezintă un grav pericol pentru viața popoarelor europene și pentru întreaga lume. De aceea, consolidarea destinderii, realizarea unei reale securități și păci pe continentul european nu pot fi concepute fără adoptarea unor măsuri hotărîte de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară“.**

Înarmările cresc — tratativele stagnează

EVOLUŢIA „stării Europei“ în cei aproape doi ani care au trecut de la semnarea Actului final a confirmat pe deplin justețea și temeinicia acestor puncte de vedere. Astfel, în timp ce în alte sectoare ale vieții europene — în sfera politică, economică, culturală etc. — după adoptarea Actului final de la Helsinki au fost înregistrate unele dezvoltări pozitive, în planul dezangajării militare și dezarmării, care reprezintă o problemă-cheie, o componentă esențială a edificării securității europene, a asigurării unei largi cooperări pașnice între statele europene, nu numai că nu s-au întreprins nici un fel de măsuri, dar, mai mult, s-a constatat o amplificare a cursei înarmărilor — nucleare și convenționale. Sînt numeroase exemplele concrete care susțin această constatare, una din principalele dovezi constituind-o sporirea bugetelor militare, în special ale țărilor mari, puternic înarmate, în perioada 1975—1977. Astfel, cu toate că dispun de arsenale nucleare și convenționale imense, și cu toate că au cheltuit din 1949 pînă în prezent circa două trilioane de dolari pentru înarmări (dintre care 149 miliarde în 1975 și peste 155 miliarde în 1976), membrii N.A.T.O., în dezacord profund cu exigențele procesului de destindere în Europa, cu spiritul și litera angajamentelor de la Helsinki, au hotărît, la ultima sesiune a acestui bloc militar (Londra, 10 și 11 mai 1977) să sporească din nou bugetele militare, producția de armament și potențialul ofensiv al Pactului nord-atlantic. În acest scop, ei au hotărît, după cum se precizează în Comunicatul final, „să inițieze și să pună în aplicare un program pe termen lung de înarmări pentru a face față nevoilor de apărare ale anilor ’80“ — ceea ce, în fapt, echivalează cu noi programe militare periculoase și costisitoare, cu o adevărată planificare a cursei înarmărilor pe ani de zile.

Realitățile actuale din Europa relevă o gravă discordanță: proporțiile înarmărilor, în special ale celor nucleare, sînt în creștere în timp ce tratativele și discuțiile pe tema unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare pe continent se caracterizează prin imobilism. Astfel, este știut că aceste probleme continuă să fie aproape complet eludate în dezbaterile asupra dezarmării de la O.N.U. și din Comitetul de dezarmare de la Geneva, iar negocierile de la palatul Hofburg, din Viena, asupra reducerii forțelor armate și armamentelor și asupra măsurilor adiacente în Europa centrală, deși își propun obiective limitate, bat de mai mulți ani pasul pe loc, întîrzie să producă rezultate palpabile.

Popoarele europene, opinia publică de pe continentul nostru consideră că a sosit de mult timpul ca în problemele dezangajării militare și dezarmării în Europa să se treacă de la vorbe la fapte. A venit timpul ca statele participante la Conferința general-europeană, abordînd și aplicînd integral, ca un tot unitar, stipulațiile Actului final, să asigure transpunerea în viață neîntîrziată și riguroasă a hotărîrilor din acest document referitoare la aspectele militare ale securității europene: negocierea și adoptarea unor măsuri practice, a unor acorduri de dezarmare efectivă — cu prioritate în domeniul nuclear —, elaborarea și aplicarea unui program cuprinzător al măsurilor de dezangajare militară și dezarmare, atît la scara întregului continent, cît și în diferite zone ale acestuia. Iată de ce reuniunea de la Belgrad a statelor participante la Conferința general-europeană, avînd ca misiune esențială adoptarea unor măsuri concrete pentru stimularea aplicării tuturor prevederilor Actului final, trebuie să contribuie, ca un obiectiv central, și la realizarea unor înțelegeri substanțiale în direcția dezangajării militare și a dezarmării pe continent.

Propuneri concrete, originale ale României pentru realizarea dezarmării

ÎN CONCEPȚIA țării noastre, expusă în repetate rînduri de reprezentantul ei cel mai de seamă, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** consolidarea procesului de destindere — deocamdată la începutul său, și încă fragil —, instaurarea unei securități și păci reale pe continentul european nu pot fi promovate și asigurate decît dacă statele participante la Conferința general-europeană vor proceda în perioada următoare, într-un spirit de urgență și cu voința politică necesară, la adoptarea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, în primul rînd în domeniul nuclear, la stăvilirea cursei înarmărilor.

Înțelegînd să-și aducă contribuția proprie la eforturile în această direcție, țara noastră a prezentat o serie de propuneri concrete, originale, vizînd adoptarea graduală a unor măsuri de dezarmare în Europa, precum și în legătură cu modalitățile de realizare a acestor obiective majore. În expunerea de o deosebită valoare principială și practică de la 28 martie a.c., președintele **Nicolae Ceaușescu** a sintetizat astfel concepția românească în aceste probleme: **„Se discută mult despre faptul că securitatea depinde de echilibrul nivelului de înarmare al diferitelor țări. Desigur, pe plan militar trebuie să se asigure un echilibru care să împiedice obținerea, de către vreun stat sau de vreo grupare de state, de avantaje unilaterale. Este firesc să se urmărească asigurarea unei securități reale și egale pentru toți, care să excludă orice atac prin surprindere, permițîndu-se, totodată, desfășurarea corespunzătoare a controlului armamentelor. Ceea ce este însă greu de înțeles este posibilitatea realizării unui asemenea echilibru militar pe calea accelerării continue a cursei înarmărilor. Un asemenea echilibru obținut prin intensificarea înarmărilor duce inevitabil la agravarea pericolului izbucnirii unor noi conflicte, al declanșării unui nou război mondial nimicitor. Cursa înarmărilor poartă în sine germenul ruperii echilibrului militar și ascuțirii încordării internaționale. De aceea, apare mult mai logic și mai firesc să se acționeze pentru realizarea unui echilibru militar nu prin sporirea înarmărilor, ci prin reducerea acestora, prin trecerea fermă la acțiuni concrete de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară, la eliberarea popoarelor de această grea povară și de acest spectru amenințător“.**

După cum se știe, ansamblul măsurilor și propunerilor prezentate de-a lungul anilor de România în diferite foruri internaționale se constituie ca un program concret de acțiune pentru realizarea dezangajării militare și dezarmării în Europa, program care, prin importanța și caracterul lui constructiv, se plasează în stringentă actualitate, inclusiv în contextul reuniunii de la Belgrad.

Țara noastră consideră că, asigurîndu-se în cadrul tratativelor prioritatea absolută a dezarmării nucleare, o însemnătate deosebită o au asemenea măsuri cum sînt: asumarea, de către toate statele posesoare de arme nucleare, a angajamentului solemn de a nu folosi aceste arme; interzicerea amplasării de noi arme nucleare și retragerea armamentului atomic de pe teritoriul altor state; încetarea experimentării, producerii și perfecționării armelor nucleare și a mijloacelor de transportare a acestora la țintă; reducerea și oprirea manevrelor militare, a oricăror demonstrații de forță la granițele altor țări; lichidarea bazelor militare de pe teritoriile altor state; desființarea blocurilor militare; retragerea în interiorul frontierelor naționale a tuturor trupelor străine și a armamentului acestora; reducerea treptată a armamentelor naționale, crearea de zone de pace și colaborare, lipsite de arme nucleare (după cum se știe, România a propus crearea în Balcani a unei zone de pace și colaborare, în care să nu existe nici un fel de armament nuclear, iar bazele militare străine să fie desființate); interzicerea propagandei de război.

Pentru întărirea destinderii și promovarea securității în Europa, țara noastră a avansat propunerea de a se încheia un pact general-european, cu participarea tuturor țărilor semnatare ale Actului final de la Helsinki, care să conțină angajamentul de renunțare la folosirea forței, precum și angajamentul statelor posesoare de arme nucleare de a nu folosi aceste arme sub nici o formă împotriva altor state sau grupări de state.

Pornind atît de la periculozitatea cursei înarmărilor de pe continentul european, cît și de la consecințele economice și sociale deosebit de nocive ale acesteia, țara noastră apreciază ca necesară adoptarea unor măsuri de reducere, pentru început cu 5—10%, a bugetelor și efectivelor militare ale tuturor statelor participante la Conferința general-europeană. Adoptarea unor asemenea măsuri, pe lîngă efectele economico-sociale pozitive, ar dovedi că țările participante sînt hotărîte să acționeze pentru transpunerea în viață a angajamentelor din Actul final, pentru crearea unui climat în care nici o țară, nici un popor să nu mai poată fi victima unei agresiuni sau imixtiuni din afară. În condițiile în care cheltuielile militare globale în acest an vor fi, potrivit estimărilor, de circa 400 miliarde dolari, din care celor 35 de state semnatare ale Actului final de la Helsinki le revin 80%, se poate ușor calcula suma considerabilă ce ar fi economisită prin reducerea cu numai 10% a bugetelor pentru înarmări, așa cum propune țara noastră. În cazul în care circa jumătate din această sumă ar fi pusă la dispoziția unui fond special al O.N.U. pentru asistență către țările în curs de dezvoltare, ar putea fi realizate progrese substanțiale în direcția atenuării decalajelor economice și a lichidării stării de subdezvoltare.

Consecventă poziției sale principiale, România este hotărîtă să acționeze cu hotărîre pentru atingerea obiectivelor dezangajării militare și dezarmării în Europa, atît la reuniunea de la Belgrad cît și la viitoarea sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, în celelalte foruri internaționale care se ocupă de problematica dezarmării, nutrind convingerea fermă că stă în puterea popoarelor de a obține oprirea cursei înarmărilor, impunerea dezarmării și garantarea unui viitor pașnic și prosper al continentului nostru.

Nicolae CHILIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Capacități OPEC în creștere

DUPĂ INFORMAȚII recent reproduse de „Oil and Gas Journal", capacitățile de extracție a țițeiului în țările OPEC au perspectiva de a evolua în anii '80 așa cum rezultă din tabel (în milioane tone capacitate anuală).

Cererea de țiței în țările capitaliste dezvoltate și în țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol va crește pînă în 1985, după estimații din aceeași publicație, la 3,4—3,6 miliarde tone anual.

	1977	1980	1985
Total	1840—1890	2170—2225	2205—2440
din care :			
Arabia Saudită	500—550	800	900
Iran	335	325	275—325
Irak	150	225	250—300
Emiratele Arabe Unite	120	125—160	150—175
Nigeria	115	115	100—150
Kuweit	175	150	150
Venezuela	130	110—120	110
Libia	125	125	100—125
Indonezia	85	95—105	80—105
Algeria	50	50	45—55
Qatar	35	30	25
Gabon	10	10	10
Ecuador	10	10	10

Prognoză în domeniul îngrășămintelor chimice

ÎNTR-O PROGNOZĂ recent elaborată de experți ai Pieței comune în domeniul îngrășămintelor chimice se apreciază că pe piața internațională a acestor produse va continua să existe o supraofertă pînă în anul 1980, dar că pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, producția va continua să fie deficitară, deși se va manifesta o tendință de creștere a capacităților de producție.

Referitor la Piața comună, se apreciază că în următorii ani cererea de îngrășăminte chimice va spori lent, în condițiile în care consumul la hectar în țările membre se situează la un nivel ridicat.

În viitorii ani, țările membre ale Pieței comune vor importa cantități masive de fosfați, acid fosforic și amoniac. Se estimează de asemenea că aceste țări vor importa însemnate cantități de îngrășăminte azotoase din țările socialiste.

Dezvoltarea schimburilor bulgaro-vietnameze

COMISIA bulgaro-vietnameză de colaborare economică și tehnico-științifică a hotărît la recenta sa sesiune de la Sofia adîncirea colaborării dintre cele două țări în domeniile industrial și agricol și al schimburilor de mărfuri. Pînă la sfîrșitul anului vor fi construite în comun 11 obiective. În Vietnam se construiesc cu asistență bulgară noi capacități pentru extracția de minereu de cupru și producerea de concentrate de cupru, două hidrocentrale electrice, se reconstruiește o uzină de refrigeratoare. Au fost prevăzute măsuri concrete pentru extinderea colaborării în agricultură și silvicultură. Bulgaria va acorda asistență Vietnamului pentru construirea unor întreprinderi de industrializare a lemnului.

Schimburile de mărfuri între cele două țări au crescut cu 50% în 1976 față de 1975. Pentru perioada 1976—1980 se prevede o creștere a schimburilor de mărfuri între cele două țări de patru ori față de cincinalul precedent.

Orientări în dezvoltarea economică

Brazilia: preocupări de canalizare a capitalului străin

ÎN ULTIMII CINCI ANI, investițiile de capital străin au sporit în Brazilia într-un ritm de 25 la sută pe an. În ciuda unei încetiniri a ritmului de creștere, anul acesta se așteaptă un volum al investițiilor străine de 1,2 miliarde dolari. Statisticile evidențiază că din 49 întreprinderi cu o cifră de afaceri de peste 500 milioane cruzeiros, 20 sînt controlate de capitalul străin. Cele mai importante poziții sînt deținute de acesta în industria automobilelor, în industria farmaceutică, în electrotehnică și electronică, în construcția de mașini și utilaje industriale etc. Guvernul brazilian se străduiește în prezent să canalizeze acest capital spre sectoarele cheie ale industriei extractive și prelucrătoare pe care dorește să le dezvolte. Una din formulele preconizate este asocierea tripartită : o treime capital public brazilian, o treime capital particular brazilian, iar o treime capital străin.

Investiții pentru industria minieră

NIVELUL cheltuielilor pentru exploatări miniere cunoaște un declin pe plan mondial în prețuri constante, iar persistența acestei tendințe timp mai îndelungat poate să dea naștere unor dificultăți de aprovizionare în perspectivă. Aceasta este una din concluziile principale care se desprind dintr-un studiu pregătit în cadrul Secretariatului O.N.U. și dezbătut la recenta sesiune a Comitetului Națiunilor Unite pentru resursele naturale.

Studiul examinează tendințele actuale în ceea ce privește sporirea capacităților de producție, explorările, finanțarea investițiilor, inovațiile tehnologice, caracteristicile contractelor pentru exploatări miniere, eforturile pentru valorificarea bogățiilor minerale ale oceanelor. Se relevă faptul că în anii recenți, o serie de probleme ca nivelul scăzut al unor prețuri, stocurile mari la anumite materii prime, costul crescînd al investițiilor și dificultățile de finanțare au dus la amînarea extinderii unor capacități și a punerii în funcțiune a unor exploatări noi. În legătură cu costul investițiilor, de exemplu, în studiu se arată că el s-a dublat față de 1970 în unele cazuri și se citează exemple de proiecte al căror cost ajunge la 3 miliarde de dolari. După estimațiile citate de autori, necesarul de investiții al industriei miniere din lumea nesocialistă se ridică în perioada 1976—1985 la peste 175 miliarde de dolari.

EVOLUȚII MONETARE

POLITICA de încurajare a scăderii cursului monedei și a reducerii dobînzilor dusă de autoritățile monetare din S.U.A., precum și perspectivele nefavorabile ale comerțului exterior al țării (deficit anual preliminat pentru 1977 de circa 20 miliarde dolari) au contribuit la menținerea tendinței slabe a **dolarului** față de restul valutelor occidentale în intervalul 4—8 iulie 1977. Această tendință a fost ușor atenuată în final de efectul știrii referitoare la reducerea cu 0,6% a indicelui prețurilor cu amănuntul pe luna iunie în S.U.A.

Francul elvețian a manifestat o puternică tendință ascendentă, atingînd, în pofida intervențiilor Băncii Naționale a Elveției, un nivel maxim de circa 2,43 franci pentru un dolar, ceea ce reprezintă o repreciere de aproape 1,4% față de cursul de 2,4625 franci pentru un dolar consemnat la închiderea precedentă. **Marca vest-germană** a avut o evoluție asemănătoare, cursul înregistrat la 8 iulie — de circa 2,3080 mărci pentru un dolar — reprezentînd un nivel maxim pentru ultimele 24 de luni. **Francul francez** a înregistrat în acest interval o repreciere de peste 1%, atingînd un nivel maxim de circa 4,8935 franci pentru un dolar S.U.A. **Lira sterlină**, deși influențată nefavorabil de tendința de depreciere a dolarului S.U.A., a beneficiat de puternica creștere a rezervelor valutare ale Marii Britanii în luna iunie (11,6 miliarde dolari), continuînd să se mențină în jurul plafonului de 1,72 dolari pentru o liră. **Lira italiană** a realizat o ușoară repreciere în raport cu dolarul S.U.A., cotînd la închidere 883,50 lire pentru un dolar, față de 884,80 lire pentru un dolar la închiderea din săptămîna precedentă. **Yenul japonez** a continuat să manifeste o tendință fermă, atingînd, în ciuda intervențiilor repetate ale Băncii Naționale a Japoniei, un nivel maxim de circa 264,75 yeni pentru un dolar.

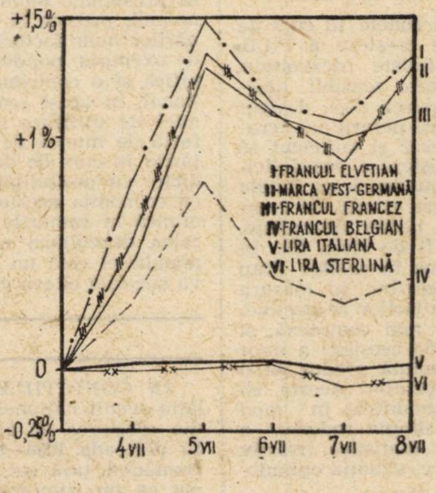

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 4—8 VII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 1 VII 1977

După adjudecarea la 140,26 dolari/uncie a cotei de **aur** vîndute la licitația din 6 iulie organizată de FMI, prețul metalului galben a crescut, atingînd la 8 iulie (primul fixing la Londra) 142,20 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

ECONOMIE MONDIALA

Cerinţe ale noii ordini economice internaţionale

Optimizarea raportului populaţie — venit naţional

— Puncte de vedere şi ipoteze de calcul —

ÎN UNELE ABORDĂRI ale tematicii referitoare la relaţiile dintre evoluţia populaţiei, pe de o parte, şi cea a resurselor de materii prime, alimentare, a suprafeţelor agricole, pe de altă parte, populaţia este privită în mod eronat unilateral, fiind considerată mai mult calitatea sa de consumatoare, în care ar exercita o presiune permanentă şi tot mai accentuată asupra acestor resurse. Desigur, evoluţia populaţiei nu poate fi considerată independent de resurse, ci trebuie examinată în cadrul şi în limita acestora, după cum nici aspectele de structură şi de intercondiţionare a acestor variabile nu pot fi neglijate. Dar condiţiile social-economice concrete în care evoluează aceste variabile şi care pot avea o influenţă esenţială asupra sensului şi ritmului dinamicii lor au o importanţă deosebită pentru caracterizarea parametrilor complecşi ai acestor corelaţii şi intercondiţionări. În cele ce urmează ne oprim la unul din aspectele majore ale evoluţiei variabilelor respective şi anume la raportul populaţie-venit naţional.

Între realism şi supraestimare

ABORDÎND problema corelaţiei dintre numărul şi structura populaţiei, pe de o parte, şi volumul venitului naţional, pe de altă parte, în contextul realităţilor lumii contemporane, constatăm înainte de toate un fapt pozitiv : pe ansamblu produsul intern brut (P.I.B.) creşte mai rapid decît populaţia. Datele statistice din sursă O.N.U., referitoare la acest aspect, sînt concludente (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Ritmul mediu anual de creştere a populaţiei şi a P.I.B. în lumea nesocialistă în intervalul 1960—1970

(în %)

	Numărul populaţiei	Volumul total al P.I.B.	P.I.B. pe un locuitor
1. Ţări dezvoltate	1,1	4,8	3,7
— America de Nord	1,4	4,1	2,7
— Europa	0,7	4,8	4,0
2. Ţări în curs de dezvoltare	2,5	5,1	2,6
— Africa	2,5	4,5	2,0
— America Latină	2,8	5,4	2,6
— Orientul Mijlociu	2,8	6,7	4,0
— Asia de Est şi Sud-Est	2,5	4,6	2,1

Sursa : L'évolution démographique et le développement économique et social. O.N.U., Rapport du Secrétaire Général, E/CONF. 60/4, 1974.

Cifrele din tabel scot în evidenţă faptul că în zonele în curs de dezvoltare din lumea nesocialistă, deşi ritmul de creştere a P.I.B. este deseori mai mare decît în ţările capitaliste dezvoltate, ritmul de creştere a P.I.B. pe un locuitor este sensibil afectat de creşterea mai rapidă a populaţiei. S-ar părea deci, desigur dacă se abordează lucrurile într-un mod simplist, că pentru accelerarea ritmului de creştere pe un locuitor ar fi necesar şi suficient să se acţioneze în direcţia încetinirii ritmului de creştere a populaţiei. După o astfel de logică, dacă, operîndu-se bunăoară cu datele prezentate mai sus, în ţările în curs de dezvoltare ritmul de creştere a populaţiei ar fi de numai 1,1% ca în cazul ţărilor dezvoltate, atunci ritmul creşterii P.I.B. pe un locuitor ar fi de circa 4%, în loc de 2,6%. În realitate, însă, aceasta nu ar duce în acelaşi timp şi la soluţionarea fondului problemei, nu ar contribui în măsura necesară şi la accelerarea dezvoltării economice a ţărilor respective. Din acest punct de vedere problema este mult mai complexă, şi gravitatea ei constă nu în ritmurile diferenţiate de creştere a unor variabile, ci în cuantumul P.I.B. în expresie absolută produs de o ţară şi, corespunzător, în volumul P.I.B. pe un locuitor. Acesta, ca parametru de bază al dezvoltării, nu poate fi modificat în mod esenţial şi pentru o perioadă îndelungată prin simpla reducere a ritmului de creştere a populaţiei. Unele date statistice, relativ recente, scot în evidenţă, din acest punct de vedere, situaţia oglindită în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Gruparea ţărilor nesocialiste după venitul mediu pe locuitor

Categoria de venit (dol./loc.)	Numărul ţărilor	Populaţia (milioane)	Volumul PI.B. (mlrd. dolari)	P.I.B./ locuitor (dolari)
Sub 200	43	1 151	136	120
200—499	52	1 184	332	280
500—1 999	53	531	530	1 000
2 000—4 999	28	654	1 871	2 860
5 000 şi peste	12	316	1 886	5 970

Sursa : World Bank Atlas, 1975.

În condiţiile pe care le reflectă datele tabelului, este uşor de observat că situaţia celor peste 90 de ţări cu o populaţie de circa 2,5 miliarde locuitori şi cu un venit pe locuitor de sub 500 de dolari nu s-ar modifica în mod semnificativ nici chiar în cazul în care ritmul creşterii populaţiei lor s-ar reduce la zero. Situaţia nu s-ar modifica în mod sensibil nici în cazul — ipotetic — că numărul absolut al populaţiei acestor ţări s-ar reduce la jumătate, decît cu condiţia unei dezvoltări accentuate a economiei într-o perioadă mai lungă de timp. Dar o reducere a creşterii populaţiei, ipotetică desigur, ar veni ulterior în contradicţie cu cerinţele propriei dezvoltări în sensul că s-ar produce o diminuare numerică tocmai a celor care creează venit naţional. Rezultă deci că exagerarea sau absolutizarea rolului reducerii ritmului de creştere a populaţiei ca metodă de accelerare a dezvoltării nu poate fi acceptată ca atare. Desigur, populaţia nu este o variabilă a cărei evoluţie să nu poată fi şi să nu trebuiască să fie influenţată, pusă de acord cu sensul şi cerinţele dezvoltării, în special în ceea ce priveşte structura sa. Din acest punct de vedere este concludentă ponderea copiilor în vîrstă de sub 15 ani în populaţia diferitelor ţări, categorie aproape în exclusivitate „consumatoare“ de venit naţional în prezent şi potenţială forţă de muncă în viitor. Exemplificăm :

Ponderea copiilor în vîrstă de sub 15 ani în populaţia unor ţări (în %) :

Mexic	48	S.U.A.	27
Thailanda	46	Franţa	25
Bangladesh	45	Japonia	24
Indonezia	45	Anglia	24
India	42	R.F.G.	23

Sursa : Lester R. Brown, in the Human Interest. New York, 1974, p. 101.

Optimizarea structurii populaţiei este în mod vădit o necesitate obiectivă dar, aşa cum am arătat mai sus, importanţa acestei căi pentru rezolvarea problemei subdezvoltării nu trebuie supraevaluată şi în nici un caz abordată unilateral sau global.

Raportul populaţie — venit naţional nu are un caracter abstract. El presupune anumite structuri, atît ale populaţiei, cît şi ale economiei, precum şi luarea în considerare a influenţelor şi condiţionărilor unor factori de ordin economico-social. Nu în orice condiţii, de exemplu, ponderea mare a persoanelor în vîrstă de muncă semnifică şi o contribuţie în măsura cuvenită la crearea venitului naţional, în acest scop fiind necesare anumite posibilităţi ale economiei de utilizare raţională a forţei de muncă. Volumul mare de forţă de muncă de care dispun — şi vor dispune în continuare — ţările în curs de dezvoltare se află încă în mare măsură în contradicţie cu posibilităţile de folosire, în special ca urmare a faptului că economia acestor ţări nu oferă deocamdată suficiente locuri de muncă în ramurile neagricole. Rezolvarea acestei probleme **atît** pe calea dezvoltării economice **cît şi** pe cea a optimizării structurii populaţiei este un proces care, în condiţiile unei evoluţii normale, va necesita cîteva decenii.

Ipoteze şi prospectivă

ÎN CONDIŢIILE economiei socialiste evoluţia raportului populaţie—venit naţional are un caracter deosebit de dinamic, decurgînd din creşterea cu mult mai rapidă a economiei decît a populaţiei. În perioada 1950—1975, de exemplu, referindu-ne la experienţa României, ţară socialistă în curs de dezvoltare, populaţia sa a crescut cu un ritm mediu anual de 1,1%, volumul total al venitului naţional cu 9,7% şi, corespunzător, venitul naţional pe un locuitor cu 8,5%. Pornind de la aceste realităţi precum şi de la prevederile înscrise în Programul partidului cu privire la evoluţia în perspectivă a economiei României, vom încerca în cele ce urmează o apreciere prospectivă cu caracter orientativ bazată pe calcule ipotetice asupra raportului populație-venit național care urmărește să pună în lumină importanța raportului populație-economie. Calculele noastre, care constituie doar o ipoteză de lucru și prezintă în primul rînd o importanță de principiu, ne-ar conduce la schițarea următorului tablou la nivelul anului 1990 :

— volumul prezumtiv al venitului național ... 1 500 miliarde lei
— numărul ipotetic al celor ocupați în sfera producției materiale ...9 750 mii persoane
— venitul național produs în medie anual de o persoană ocupată

în sfera producției materiale în condițiile avute în vedere $= \frac{1\,500 \text{ miliarde lei}}{9\,750 \text{ mii persoane}} = 154$ mii lei

— durata medie, efectivă, a perioadei active... 42 ani
— volumul venitului național creat de o persoană în cursul vieții sale active corespunzător ipotezei noastre de lucru =
154 mii lei ×42 ani=circa 6,5 mil. lei.

Desigur că gradul de participare la crearea venitului național, precum și productivitatea muncii diferă de la o grupă de vîrstă la alta.

Ținînd seama de aceste elemente, am utilizat în calculele ipotetice pe care le-am efectuat, o „scară“ orientativă de participare a populației la crearea venitului național elaborată cu luarea în considerare a aportului acesteia în funcție de grupa de vîrstă („scara Urlanis“)*) și anume :

Grupa de vîrstă	Coeficientul
0—15 ani	0,00
16—19 „	0,68
20—29 „	1,12
30—39 „	1,34
40—49 „	1,02
50—59 „	0,68
60 + „	0,55

Astfel, corespunzător acestei „scări“, dacă volumul venitului național produs în medie de o persoană în cursul unui an (indiferent de vîrstă) este de 154 mii lei, o persoană din grupa de vîrstă 30—39 ani va produce 154 mii lei X 1,34 = 172 mii lei, iar celelalte grupe de vîrstă vor produce fiecare o valoare corespunzătoare coeficientului respectiv.

Dacă, după cum este și normal, la producerea venitului național participă numai o parte a populației, la consumarea lui participă întreaga populație a țării. Dar, ca și în cazul producerii, participarea la consum este de asemenea diferențiată în funcție de structura după vîrstă. Semnificația cunoașterii acestei duble participări diferențiate constă în evidențierea pe această bază a necesității optimizării, in perspectivă desigur, a structurii populației. În ceea ce privește consumul — și prin consum se înțelege desigur nu numai cel alimentar, ci și cheltuielile de la buget privind creșterea și instruirea tinerei generații, ocrotirea sănătății, formarea profesională, alocațiile, bursele, pensiile etc. — scara Urlanis are următoarea configurație :

Grupa de vîrstă	Coeficientul
0—15 ani	1,00
16—19 „	1,25
20—29 „	1.75
30—39 „	1.75
40—49 „	1,50
50—59 „	1,25
60 + „	1,00

Dificultatea constă în a stabili măsura consumului (participării) individual pentru persoanele din grupa de vîrstă 0—15 ani, și încercarea noastră este și ea limitată de datele disponibile. În această direcție calculele noastre nu pot reflecta întreaga complexitate a problemei, ele sînt convenționale reflectînd numai o parte a consumului individual, o serie de elemente ale consumului fiind neglijate. Am pornit de la faptul că în 1975, de exemplu, numai cheltuielile pentru învățămînt (evident, inclusiv cele pentru tinerii în vîrstă de peste 15 ani), și cele reprezentînd ajutorul de stat pentru copii (alocațiile) au reprezentat 12,8 și respectiv 7.4 miliarde lei, sau circa 6% din venitul național. Luînd în considerare generalizarea pe viitor a învățămîntului liceal și lărgirea diferitelor tipuri de instruire, ca și creșterea cu circa 3 miliarde lei, la nivelul unui an, a fondurilor destinate alocațiilor de stat pentru copii, rezultă că putem adopta ca ipoteză de lucru destul de realistă o proporție de circa 7% din venitul național ca reprezentînd consumul grupei de vîrstă 0—15 ani. (Menționăm că această grupă reprezintă actualmente circa 25% din numărul total al populației țării). În această ipoteză, consumul mediu anual prezumat al unei persoane din grupa de 0—15 ani ar rezulta pentru condițiile ipotetice ale anului 1990 din relația :

1 500 miliarde lei × 7% = 105 miliarde lei

$$\frac{105 \text{ miliarde lei}}{5\,628 \text{ mii copii de } 0\text{—}15 \text{ ani}} = 18\,656 \text{ lei anual.}$$

Prin urmare, în concordanță cu principiul de calcul adoptat, o persoană din grupa de vîrstă 20—29 ani, de exemplu, ar participa anual la consumul venitului național cu 18 656 lei × 1,75 = 32 648 lei.

Acesta ar fi în linii generale — în ipoteza noastră orientativă de calcul care va putea diferi substanțial de situația reală ca urmare a opțiunilor concrete, de politică economico-socială ale României, în diferite etape — tabloul participării populației la crearea și consumul venitului național în condițiile anului 1990. Folosind elementele de mai sus ca instrumente de calcul orientativ putem elabora unele scheme care să scoată în evidență mai detaliat mecanismul producerii și consumului venitului național în anumite condiții pe care le-am luat noi în calcul. Avem în vedere în special influența (ipotetică desigur) a structurii populației asupra producerii venitului național ca urmare atît a creșterii numărului de producători cît și a productivității muncii. Datele și elementele luate de noi în calcul ne-au permis elaborarea schemei nr. 1.

Schema nr. 1

Producerea și consumul venitului național în funcție de structura după vîrstă a populației

— Ipoteză pentru România, 1990 —

— mii lei —

Grupele de vîrstă	Durata vieții (ani)	Consum mediu individual		Anii vieții active	Valoarea nou creată/ pers.		Soldul perioadei
		anual	pe perioadă		anual	pe perioadă	
0—15	16	18,6	297,6	0,0	—	—	— 297,6
16—19	4	23,3	93,2	3,0	105	315	+ 221,8
20—29	10	32,6	326,0	9,5	172	1 634	+ 1 308,0
30—39	10	32,6	326,0	9,5	206	1 957	+ 1 631,0
40—49	10	28,0	280,0	9,0	157	1 413	+ 1 133,0
50—59	10	23,3	233,0	9,0	105	945	+ 712,0
60 +	10	18,6	186,0	3,0	85	255	+ 69,0

Din cele de mai sus se desprinde o concluzie cu caracter general : la producerea și respectiv la consumarea venitului național grupele de vîrstă participă în măsură diferită. Nu se poate realiza o situație în care participarea grupelor cu randament economic maxim să fie exclusivă, iar a celor cu randament scăzut sau numai consumatoare să fie minimă. O optimizare a structurii populației după vîrstă și un echilibru dinamic al acesteia sînt elemente esențiale pentru producerea venitului național.

În sfîrșit, în lumina prevederilor Programului Partidului Comunist Român, un interes deosebit prezintă influența pe care o va avea pe plan economic, reflectată în producerea venitului național, creșterea numărului și a ponderii contingentelor tinere născute în perioada de după 1966. Cunoașterea acestei influențe nu este posibilă în perspectivă decît pentru anul 2000 comparativ cu 1990 deoarece contingentele născute după 1966, în anii cu natalitate ridicată, nu ajung la vîrsta de muncă decît parțial în 1990. Efectul natalității crescute și prin urmare a unor contingente sporite de producători va fi integral în anul 2000. Vom lua deci în considerare un număr și o structură diferită a populației dar convențional, în condițiile productivității anului 1990, menținînd nemodificați și indicii ocupării pe vîrste in sfera producției materiale. Obținem astfel situația previzibilă reprezentată în schema nr. 2.

Schema nr. 2

Influența întineririi structurii producătorilor asupra volumului venitului național

— Ipoteze pentru România, 1990 și 2000 —

Grupa de vîrstă	Numărul populației (mii)				Venit național anual creat de fiecare grupă de vîrstă (milioane lei)	
	total	în sfera producției materiale	total	în sfera producției materiale	1990	2000
	Anul 1990		Anul 2000			
16—19	1 483	445	1 826	548	66,7	82,2
20—29	3 392	2 374	4 002	2 807	408,3	482,8
30—39	3 520	2 640	3 357	2 518	666,4	654,6
40—49	2 683	1 878	3 452	2 420	294,8	379,4
50—59	2 884	1 967	2 556	1 738	296,0	260,7
60—64	1 274	446	1 352	467	37,9	39,6

Această schemă, ipotetică desigur ca toate calculele pe care le-am făcut, scoate totuși în evidență aportul considerabil la producerea venitului național al unor contingente sporite de producători (în general în vîrstă de sub 30 de ani). În expresie valorică acest aport se ridică la circa 131 miliarde lei în plus față de anul 1990.

Cele expuse mai sus ne permit să apreciem că în condițiile unei țări în curs de dezvoltare — cum este și România — relația „populație-venit național“ poate fi optimizată în perspectivă acționîndu-se simultan, atît asupra ritmului dezvoltării economice cît și asupra evoluției demografice. O asemenea optimizare presupune, deci, pe de o parte creșterea volumului investițiilor, iar pe de altă parte influențarea reproducerii populației în scopul formării și generalizării tipului de familie de dimensiuni socialmente necesare. Pe această cale, în cursul unei generații (circa 28—30 de ani) sînt posibilități de normalizare și a structurii după vîrstă a populației, de eliminare a reproducerii acesteia în funcție exclusiv de capacitățile sale biologice precum și în „salturi“ sau în „valuri“. Nu se poate desigur pune problema creșterii volumului contingentelor tinere fără perspectiva asimilării acestora, la momentul atingerii vîrstei de muncă, de către diferitele sectoare de activitate ale economiei și în primul rînd de către cele neagricole.

dr. Emil MESAROȘ

---

*) În lipsa unor date privind producția și consumul pe vîrste, „scările“ respective ale lui Urlanis, cu tot caracterul lor pur orientativ, oferă totuși o posibilitate de cunoaștere a participării diferențiate, în funcție de vîrstă, a populației, la crearea și la consumul venitului național.

MONDORAMA

Locuri de muncă în dispariție

Sub titlul de mai sus, „Revista economică" relata nu demult (în nr. 14 din 8 aprilie a.c.) la această rubrică despre efectele pe care le are slăbiciunea persistentă a investițiilor din economia țărilor capitaliste dezvoltate — pe fondul general al fenomenelor recesioniste — asupra ocupării mîinii de lucru. Și anume era vorba despre perceperea acestor efecte nu sub forma numărului șomerilor, ci a numărului de locuri de muncă pierdute. Pe exemplul R.F.G. se arăta procentul locurilor de muncă „dispărute" într-o serie de ramuri ale industriei în perioada 1970—1976. În graficul de mai jos este sesizat un alt aspect, de data aceasta structural, al aceluiași proces. Potrivit cifrelor din grafic, 2 377 000 locuri de muncă au fost pierdute pe ansamblul economiei în perioada amintită, cu precădere în ramurile producției materiale. Creîndu-se în același timp 785 000 noi posturi (predominant în ramurile neproductive), rezultă o pierdere netă de circa 1,6 milioane locuri de muncă. Numărul celor ocupați în industrie a scăzut în cei șase ani de la 10,4 la 9,2 milioane.

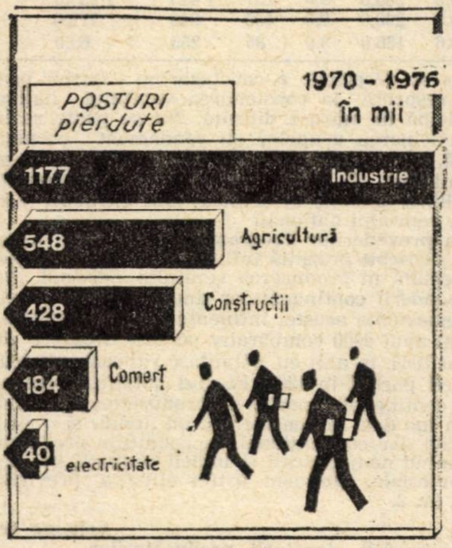

Petrol în Adriatica meridională?

„Flerul" prospectorilor iugoslavi i-a îndreptat de cîtva timp spre căutarea aurului negru în partea de sud a Mării Adriatice. Depistîndu-se indicii încurajatoare, s-au efectuat foraje pînă la 4 750 metri sub fundul mării. Răspunsul definitiv se va obține anul viitor, cînd se vor face noi foraje cu ajutorul navei-platformă „Hurricane", în condițiile unui acord de cooperare încheiat cu parteneri americani care au investit 11 milioane dolari pentru explorări. În termenii acordului, dacă va fi descoperit petrol în cantități comerciale, veniturile rezultate din exploatare vor fi împărțite între partea iugoslavă și cea americană în proporție de 51%:49%.

Program turistic în Maroc

Pe baza unor studii efectuate cu concursul P.N.U.D. și B.I.R.D., guvernul marocan a inițiat programul de dezvoltare turistică a unei zone de circa 100 km lungime de pe litoralul atlantic, cuprinsă între Capul Ghir și vărsarea rîului Oued Massa. Orașul Agadir, din centrul acestei zone, distrus de un cutremur cu ani în urmă și reconstruit inițial pentru 30 000 de locuitori, atinge în prezent o populație de circa 80 000 și se estimează că la nivelul anului 1990 va totaliza, cu localitățile din raza sa de influență, peste 300 000 de locuitori. Urmează a fi create 4 noi unități turistice: Founty (un viitor oraș cu 30 000 de locuitori), Taghazout, Aghroud și Tifnit, ceea ce va permite ca numărul anual al turiștilor să se ridice, încă în 1985, la 385 000 — mai mult decît dublul celui din 1975.

Realizarea programului a fost încredințată societății naționale de amenajare turistică a golfului Agadir — SONABA, la care participă Ministerul Urbanismului, Locuințelor, Turismului și Mediului, Oficiul Național de Turism și alte 7 instituții publice și bancare marocane.

Deșerturile pot înverzi

Oamenii de știință de la Institutul deșerturilor al Academiei turkmene de științe au efectuat în Karakum o experiență de cultivare a unor culturi furajere în condiții de deșert. În prezent există milioane de hectare de asemenea deșerturi, unde nu crește nimic altceva decît eventual o iarbă aspră și tufișuri rare. De mulți ani oamenii de știință efectuează cercetări privind posibilitatea introducerii deșerturilor în circuitul agricol. Au fost încercate numeroase metode de arat și diferite semințe de culturi. Se poate afirma, relatează agenția „Novosti", că greutățile principale sînt acum de domeniul trecutului și au fost puse la punct metodele agrotehnice pentru deșerturi. Suprafața aleasă, curățată de ierburi și de tufișuri, se îngrașă cu îngrășăminte organice, cu fosfor și cu potasiu, se ară la adîncimea de 30 centimetri cu întoarcerea brazdei. După o astfel de prelucrare și prin irigare cu apă obișnuită s-au obținut recolte de peste 600 chintale de masă verde la hectar și de aproape 40 de chintale de boabe de porumb la hectar. Experiențele continuă.

Aisbergul furnizează apă potabilă

PENTRU DEȘERTURILE întinse din peninsula Arabică, din Sahara sau din alte numeroase regiuni geografice, una din resursele vitale cele mai greu accesibile rămîne apa potabilă. Încă de anul trecut „Revista economică" (nr. 49 din 10 decembrie 1976) a informat despre unele intenții referitoare la remorcarea unor aisberguri din Antarctica în Arabia Saudită.

Iată că de curînd, la comanda guvernului Arabiei Saudite, o firmă franceză a elaborat un proiect de remorcare a unui aisberg pe o distanță de 7 500 mile, pînă în portul Jidda din Marea Roșie. Proiectul are în vedere un ghețar în greutate de circa 100 milioane tone, de formă dreptunghiulară, lung de aproximativ o milă (1,609 km), lat de circa 305 m, cu o grosime de circa 275 m. Un atare aisberg-mamut poate furniza 70 miliarde de kg de apă potabilă.

Pentru a reduce la minimum pierderea de apă prin topire în cursul transportului, învelitori din material plastic și pînză vor înconjura baza și laturile aisbergului, iar un înveliș de poliuretan va acoperi ghețarul, izolîndu-l de razele soarelui. Călătoria ar dura 6—8 luni. După calculele societății proiectante, apa ar putea fi oferită în deșert la prețul de 20,6 cenți metrul cub, cu mult mai puțin decît costul actual al apei desalinizate la care se recurge în prezent.

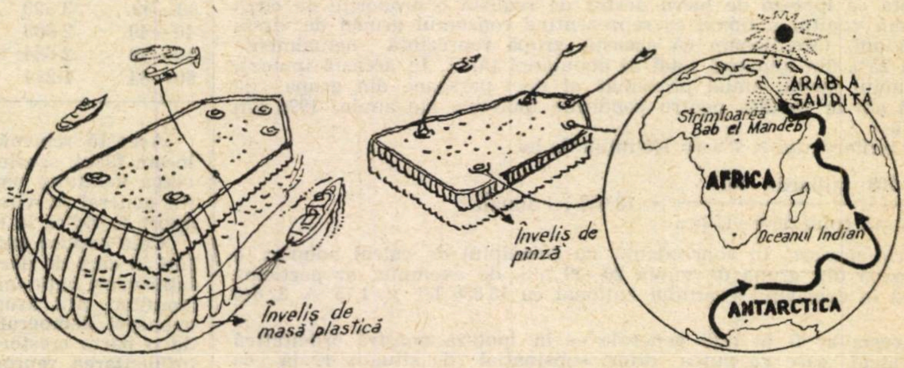

CURIER

GLOSAR

Rezident

PROBLEMA apartenenţei la un stat, a aplicabilităţii normelor juridice ale acelui stat şi cuprinderii în evidenţe a activităţii economice şi financiare ale cetăţenilor şi instituţiilor respective, are o importanţă deosebită în condiţiile actuale ale dezvoltării impetuoase a schimburilor internaţionale. În această privinţă, noţiunea de cetăţenie nu este suficientă, deoarece un cetăţean poate locui pe teritoriul ţării a cărei cetăţenie o deţine, dar poate locui şi activa într-o altă ţară.

În acelaşi timp există întreprinderi şi instituţii care îşi au sediul legal într-o ţară, însă îşi desfăşoară activitatea şi în străinătate ? Depinde ea de ţara în care îşi are sediul întreprinderea mamă sau de ţara în care activează ?

Pentru a răspunde la asemenea întrebări, alături de apartenenţa juridică la o ţară sau alta, se utilizează criteriul amplasării teritoriale a persoanelor şi unităţilor economice. Sub acest aspect apare noţiunea de **rezident** şi **nerezident.** Această naţiune a fost definită de sistemul contabilităţii naţionale a O.N.U. care precizează conţinutul termenilor de **particular rezident** şi de **întreprindere** (sau instituţie) **rezidentă.**

Prin particular rezident se înţelege în primul rînd cetăţeanul unei ţări care declară că locuieşte în permanenţă în acea ţară. Cetăţenii ţării aflaţi în străinătate sînt consideraţi rezidenţi sau nerezidenţi ai ţării din care au plecat în funcţie de caracterul şederii lor în străinătate şi de gradul de concentrare în străinătate a activităţii lor lucrative şi a investiţiilor, adică în funcţie de măsura în care centrul lor de interese s-a deplasat în străinătate : dacă această măsură este redusă, cetăţenii continuă să fie rezidenţi ai ţării de provenienţă, dacă ea este importantă, ei devin nerezidenţi. Membrii personalului instituţiilor şi organismelor internaţionale sînt consideraţi drept rezidenţi ai ţării în care îşi desfăşoară activitatea şi nu drept rezidenţi ai ţării lor de origine. Membrii serviciilor diplomatice şi consulare, ai misiunilor oficiale, ai forţelor armate, studenţii, bolnavii aflaţi în tratament, în cazul în care se află în străinătate, rămîn rezidenţi ai propriei lor ţări.

Întreprinderile comerciale şi organizaţiile fără scop lucrativ stabilite într-o ţară sînt rezidente, însă nu şi sucursalele şi filialele din străinătate care sînt rezidente ale ţării în care activează, fiind considerate ca făcînd parte din economia acelei ţări.

În cazul întreprinderilor şi organizaţiilor ale căror activităţi se desfăşoară în mai multe ţări (întreprinderi „supranaţionale" sau „transnaţionale"), acestea sînt considerate ca fiind rezidente ale fiecărei ţări în care activitatea lor face parte integrantă din economie.

Instituţiile rezidente ale unei ţări cuprind guvernul central şi, acolo unde există, guvernele locale. În schimb, instituţiile internaţionale, adică organizaţiile interguvernamentale altele decît cele care au o activitate nefinanciară, sînt considerate ca fiind rezidente ale unei zone internaţionale care cuprinde ansamblul ţărilor reprezentate şi nu ale fiecărei ţări în care sînt situate.

C. K.

Energie eoliană

Anca Preda, Braşov — Cea mai mare centrală electrică experimentală de pînă acum funcţionînd pe baza energiei vîntului a fost cea din vîrful Grandpa's Knob din statul Vermont (S.U.A.), cu o putere de 1,25 MW, în perioada 1941—1945. Abundenţa petrolului ieftin şi perspectivele, care păreau apropiate, ale utilizării pe scară largă a energiei nucleare au condus ulterior la abandonarea experienţelor. „Criza energetică" din ultimii ani a redeşteptat interesul pentru această sursă capricioasă de energie. În S.U.A., de pildă, alocaţiile federale pentru cercetări privind utilizarea energiei eoliene au săltat de la 200 000 dolari în 1973 la 15 milioane în 1976. În programul Agenţiei pentru cercetare şi dezvoltare în domeniul energiei (ERDA) se află construirea unei centrale experimentale de 10 MW pînă în 1980, iar în studiu o centrală de 100 MW. ERDA studiază şi posibilitatea construirii unor centrale eoliene în largul mării, unde vînturile sînt mai puternice şi mai regulate decît pe uscat.

O posibilitate avută în vedere este şi utilizarea indirectă a energiei eoliene în largul mării, respectiv a valurilor provocate de vînt. În prezent se întreprind studii privind posibilitatea captării energiei valurilor de-a lungul coastei atlantice, studiindu-se şi posibilitatea unor vîrtejuri (tornade) artificiale în turnuri special construite, dotate cu turbine de pînă la 1000 MW. Aceste proiecte nu anihilează însă posibilităţile oferite de vechile mori de vînt care mai funcţionează în Olanda, jucînd un rol important în regularizarea volumului de apă în regiunile agricole.

Revista **Petroleum Economist** apreciază că intervalul pînă la utilizarea în condiţii de cost acceptabile a acestei surse reînnoibile de energie se măsoară acum mai curînd în ani decît în decenii.

Gospodărirea apelor

Niţu Vişan, Bucureşti — Recenta vizită în R.P. Chineză a unui grup de specialişti din ţări în curs de dezvoltare în problemele gospodăririi şi utilizării apelor pe plan local — vizită organizată de Centrul pentru resurse naturale, energie şi transporturi al Secretariatului O.N.U. şi finanţată de P.N.U.D. — a avut drept obiectiv, aşa cum rezultă dintr-un buletin al Centrului de informare economică şi socială a O.N.U., cunoaşterea experienţei chineze şi a posibilităţilor de a se utiliza această experienţă, în special în domeniul canalelor de irigaţii, acumulărilor de apă, alimentării cu apă a aşezărilor umane etc.

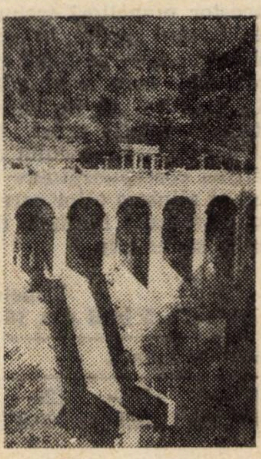

Hidrocentrala de la Lusan alimentează cu energie electrică comunele populare din mai multe districte
(Foto : China Nouă)

O.C.D.E.

Petre C. Petre, Bucureşti — Comitetul pentru politică economică al O.C.D.E., la care probabil vă referiţi, grupează înalţi funcţionari din ţările membre care participă direct la elaborarea politicilor economice şi financiare ale acestora. Comitetul discută situaţia conjuncturii din momentul respectiv şi perspectivele economice pe termen scurt şi mediu în ansamblul zonei O.C.D.E. La ultima reuniune a comitetului (iunie a.c.) preşedinte a fost ales Sir Douglas Allen (Anglia), iar vicepreşedinte a fost ales Charles Schultze, care este preşedintele grupului consilierilor economici ai preşedintelui Jimmy Carter, S.U.A. Comitetul dispune de mai multe grupuri de lucru (pentru studierea evoluţiei balanţelor de plăţi şi a problemelor conexe, pentru problema evoluţiei preţurilor, costurilor şi a politicii antiinflaţioniste etc.).

Investiţii

Marin Chifan, Slobozia — Printre motivele care determină firma vest-germană producătoare de automobile „Volkswagen" de a-şi construi o uzină în S.U.A., iar în perspectivă şi o a doua, sînt invocate dorinţa de a evita dificultăţile pentru exportul din R.F.G. decurgînd din reprecierea în continuare a mărcii vest-germane faţă de dolarul S.U.A., cheltuielile de producţie care încep să fie mai ridicate în R.F.G. decît peste Ocean, precum şi temerea de restricţii la importul de automobile în S.U.A. Prin construirea acestei uzine, cu o capacitate anuală iniţială de 50—70 000 automobile şi finală de circa 200 000, şi prin lansarea unor noi modele, Volkswagen, care cu 2,3 %, ocupă acum locul trei, după firmele japoneze Toyota (3,4%) şi Datsun (2,7%) în privinţa vînzărilor pe piaţa americană, speră să recîştige primul loc pe care-l ocupa în 1970, cînd deţinea 6,3% din piaţa internă de automobile a S.U.A.

Membrii O.N.U.

Elena Zaharia, Tîrgu Frumos — 1) La crearea sa, în 1945, O.N.U, avea 56 de membri. Numărul acestora a crescut treptat la 60 state în anul 1950, 76 în 1955 (cînd România, alături de alte 15 state, a devenit membră a O.N.U.), 100 în 1960, 127 în 1970, 147 anul trecut (şi nu 195, cum din eroare a apărut în ziarul la care vă referiţi). 2) Malaysia şi-a obţinut independenţa în anul 1957, sub denumirea de Federaţia Malaya, devenind membru al Commonwealthului. Prin unirea fostelor colonii britanice Sarawak, Sabah (Borneo de Nord) şi Singapore cu Federaţia Malaya ia naştere, în 1963, Federaţia Malaysia, ca monarhie constituţională. Singapore se retrage din această federaţie în 1965 şi se proclamă republică independentă în cadrul Commonwealthului. România întreţine cu ambele state relaţii diplomatice la nivel de ambasadă.

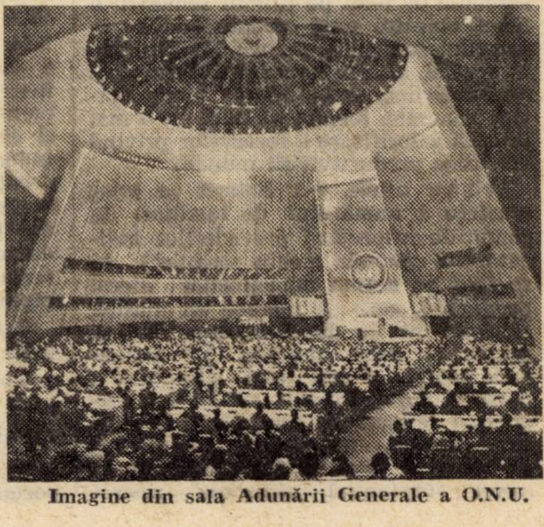

Imagine din sala Adunării Generale a O.N.U.

Sporirea continuă a productivității muncii

(Urmare din pag. 9)

D 120, 55 motocompresoare MC 10, precum și alte produse.

Privită prin prisma productivității muncii, pierderea de timp care a cauzat stagnarea unor mașini este dublă : a) în timpul stagnării, mașina sau utilajul respectiv nu poate produce bunuri materiale, dar se plătesc amortizările ; b) neputînd lucra pe mașină, muncitorul nu poate realiza produse și, astfel, nu-și poate aduce contribuția la realizarea planului, la sporirea productivității muncii pe ansamblul întreprinderii.

La numărul mare de ore pierdute prin stagnarea unor mașini s-au adăugat și cele datorate **lipsurilor nemotivate, concediilor și învoirilor fără plată.** Numai acestea s-au ridicat, în perioada analizată, la aproape 45 000 ore. Dacă s-ar fi utilizat în producție și acest timp, productivitatea muncii putea spori cu încă circa 0,8%.

Ce ar fi însemnat o mai omogenă îndeplinire a normelor de muncă

Sporirea într-o proporție mai mare a productivității muncii depinde de calitatea normelor de muncă, de fundamentarea lor științifică, de creșterea nivelului de calificare a muncitorilor, de experiența dobîndită. În cadrul investigației noastre privind rezervele potențiale de sporire a productivității muncii în întreprindere, ne-am oprit, în special, asupra felului în care sînt îndeplinite normele. Iată, în tabelul nr. 3, dispersia realizării normelor de muncă în primele 5 luni ale acestui an.

În afară de succinta informație statistică, datele respective oferă elemente pentru unele concluzii cu sensuri profund economice. Mai bine de 20% din numărul total al muncitorilor care lucrează în acord își depășesc normele într-o proporție de 20, 30 și chiar de peste 30%, în timp ce alți 56% depășesc normele între 5—10%. În sfîrșit, mai bine de 20% din muncitori se situează, în ce privește realizarea normelor, abia între 70—100%.

Firește, în ce privește nivelul realizării normelor este normal să existe unele diferențieri, ținînd seama și de gradul de pregătire diferit și de experiența fiecărui muncitor. Dar faptul că un număr apreciabil de muncitori nu au reușit în primele 5 luni să-și realizeze în întregime normele stabilite ar trebui să determine conducerea întreprinderii, cadrele tehnice și muncitorii fruntași să găsească modalitățile ca toți lucrătorii să-și îmbunătățească activitatea și, în scurt timp, să-și realizeze sarcinile de plan ce le revin.

Este drept, în rîndul celor care nu izbutesc la ora actuală să atingă normele fixate se numără, în primul rînd, unii absolvenți recenți ai școlii profesionale și o parte din cei care au fost calificați de curînd la locul de muncă. Dar tocmai acestor muncitori trebuie să li se acorde întregul sprijin, în așa fel încît să dobîndească — pe lîngă cunoștințele teoretice pe care le posedă — îndemînări practice, să fie capabili ca, într-un termen relativ scurt (printr-o mai bună organizare a locului de muncă, pregătirea corespunzătoare a sculelor etc.) să se alinieze celor care își realizează sau depășesc normele de muncă în mod sistematic.

Tabelul nr. 3

Dispersia îndeplinirii normelor de muncă în primele 5 luni din 1977

	Proporția îndeplinirii normelor de muncă									
	Pînă la 69,9%	70—79,9%	80—89,9%	90—94,5%	95—99,9%	100—104,9%	105—109,9%	110—119,9%	120—129,9%	Peste 130%
Nr. de muncitori %	4,05	2,00	3,57	4,32	8,84	42,40	14,04	11,14	4,99	4,65

Priorități pe agenda semestrului II 1977

MODUL în care au fost îndeplinite sarcinile de plan pe primul semestru a făcut obiectul unei recente analize în consiliul oamenilor muncii. S-a insistat, în special, asupra necesității înlăturării neajunsurilor, stabilindu-se unele măsuri concrete, menite să ducă la o mai intensă valorificare a rezervelor privind creșterea productivității muncii.

Printre altele, s-a hotărît ca **orice creștere a numărului de lucrători** (în condițiile respectării prevederilor indicatorului „număr mediu scriptic") **să se facă pe seama muncitorilor direct productivi,** care să lucreze pe mașini, concomitent cu dimensionarea justă a proporției celor auxiliari. De asemenea, pentru o mai bună structură a personalului productiv, s-a hotărît angajarea de lucrători specializați în diferite meserii, în scopul completării schimburilor II și III, îmbunătățindu-se astfel substanțial utilizarea zestrei tehnice. S-a stabilit totodată să se continue acțiunea de trecere a muncitorilor auxiliari în activitatea productivă, prin folosirea lor la locul de muncă în meseriile deficitare (turnători-formatori, găuritori, filetatori etc), pentru a putea aduce o contribuție mai directă la sporirea productivității muncii.

În atenția conducerii întreprinderii, a consiliului oamenilor muncii sînt înscrise pe agenda de lucru și alte probleme cum ar fi : **găsirea de soluții și căi de acționare pentru asigurarea îndeplinirii ritmice a sarcinilor de plan, decadă cu decadă, lună de lună, pentru depistarea și înlăturarea cauzelor care duc la nefolosirea completă a timpului de lucru al unor mașini, pentru creșterea spiritului de răspundere și a disciplinei în muncă etc.**

Valorificînd mai bine rezervele existente de creștere mai accentuată a productivității muncii, se vor crea premise sigure ca, în semestrul în care am intrat, colectivul întreprinderii să înscrie pe graficul întrecerii alte importante realizări în producție.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 28 din 15 iulie 1977

CONGRESUL CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

— Înalta răspundere a clasei muncitoare pentru accelerarea progresului economico-social al patriei **(Stere Gioga)** 1
— Democrația socialistă în acțiune **(dr. Niculae Niculescu)** 3
— Oamenii muncii la conducere **(Constantin Samoilă, Mircea Calotă, Viorel Pescar)** 5
— Aspecte ale activității de conducere exercitate de consiliul oamenilor muncii **(dr. Ioan Petrescu)** 6

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— O exigență a eficienței economice : sporirea continuă a productivității muncii **(L. Țintea)** 8
— Comentariu la un grafic. Creșterea coeficientului de schimb al utilajelor **(O. Cimpeanu)** 9
— Dezbatere „R.E." Reducerea cheltuielilor materiale (II) 10
— Imperative ale campaniei agricole de vară **(Constantin Glăvan)** 12
— Optimizarea specializării și cooperării interuzinale **(Marin Stoianovici)** 14
— România — factor activ de promovare a colaborării și solidarității cu țările în curs de dezvoltare **(V. Buciu)** 16
— Semnificații ale rezultatelor preliminare ale recensămîntului populației și locuințelor. Evoluția procesului de urbanizare **(dr. Ion Marinescu)** 18

TEORII • IDEI

— Om-tehnică-mediu. Dezvoltarea economico-socială în profil teritorial (II) **(prof. dr. T. Nicola, conf. dr. C. Bărbăcioru, conf. dr. N. Novac, conf. dr. C. Roșca)** 20
— Școli • curente • economiști. Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (II) **Sultana Sută-Selejan)** 22
— Rațiuni și exigențe ale economisirii muncii sociale **(Toma Melinte)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Dezangajarea militară și dezarmarea — componente de bază ale edificării cooperării și securității în Europa **(Nicolae Chilie)** 25
— Tendințe-conjuncturi 27
— Optimizarea raportului populație — venit național **(dr. Emil Mesaroș)** 28
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

În împrejurimile Capitalei, cooperația de consum vă oferă cîteva plăcute locuri de odihnă și recreere, într-un decor pitoresc.

Hanul Buda

Restaurantul camping — Vlăsia

Rețineți, deci, pe agenda dv. cîteva adrese :

● Complexul Măgurele, din comuna suburbană Măgurele, pe șoseaua spre Alexandria. Un hotel cu 200 locuri în camere cu încălzire centrală și confort modern, un restaurant elegant, o cofetărie, precum și un bine aprovizionat supermagazin.

● Hanul Vlăsia – pe șoseaua spre Pitești, km 22. Un restaurant cu gustoase preparate culinare românești și căsuțe amplasate în pădure.

● Popasul turistic Sinești – pe șoseaua spre Constanța, km 31. Un restaurant în stil rustic și un camping cu căsuțe.

● Hanul Buda – pe șoseaua București – Alexandria, la km 19, în pădurea de pe malul Argeșului. 30 de camere cu confort modern și un spațios restaurant, care oferă zilnic un variat sortiment de preparate culinare și de zahana.

● Hanul și restaurantul Săftica, la 22 km de centrul Capitalei, pe șoseaua București – Ploiești.

1977 JUL 26

În scopul lărgirii bazei interne de materii prime şi materiale, unităţile economice şi instituţiile de stat, precum şi organizaţiile cooperatiste şi celelalte organizaţii obşteşti, sînt obligate să asigure strîngerea, sortarea, depozitarea, gospodărirea, predarea şi, respectiv, valorificarea deşeurilor metalice rezultate din activitatea proprie, să ţină evidenţa contabil-gestionară a acestora şi să predea – odată cu casarea bunurilor aflate în păstrarea, administrarea sau proprietatea lor – reperele, subansamblele şi alte părţi metalice care nu pot fi utilizate ca atare sau prin recondiţionare. Unităţile CENTRALEI DE PRELUCRARE ŞI COLECTARE A DEŞEURILOR METALICE răspund la telefoanele : București (centrala) 15 22 45 ; 15 07 11 ; București (Berceni) 83 65 82. București (Depozitul de colectare) 41 37 47 ; 41 12 89 ; Teleorman (Alexandria) 1 20 94 ; Brașov 3 26 17 ; 2 17 94 ; Covasna (Sf. Gheorghe) 1 27 90 ; Harghita (Miercurea Ciuc) 1 19 68 ; Mureș (Tg. Mureș) 1 50 65 ; 1 14 04 ; Caraș-Severin (Caransebeș) 1 30 52 ; 1 25 42 ; Reșița 1 11 93 ; Dolj (Craiova) 2 39 95 ; 1 28 58 ; Gorj (Tg. Jiu) 1 29 70 ; Olt (Slatina) 1 33 25 ; Timiș (Timișoara) 2 30 74 ; Cluj 3 09 29 ; 1 41 65 ; Bistrița-Năsăud (Bistrița) 1 15 37 ; Bihor (Oradea) 2 18 16 ; 2 24 03 ; Maramureș (Baia Mare) 1 22 99, Satu Mare 3 04 00 ; Sălaj (Zalău) 1 16 39 ; Galați 1 65 16 ; 1 29 06 ; Vrancea (Focșani) 1 35 15 ; Brăila 1 32 17 ; 1 27 77 ; Buzău 1 45 84 ; Constanța 6 20 93 ; 6 01 35 ; Tulcea (Cataloi) 26 ; Ialomița (Slobozia) 1 19 42 ; Iași 1 44 49 ; 3 02 23 ; Bacău 1 31 48 ; 1 50 10 ; Suceava 1 61 37 ; 1 28 38 ; Botoșani 1 48 46 ; Neamț (Piatra Neamț) 1 34 21 ; Vaslui 1 26 32; Prahova (Ploiești) 1 41 49 ; 2 31 83 ; Argeș (Pitești) 3 04 87 ; Dîmbovița (Tîrgoviște) 1 16 53 ; Titu 94 ; Simeria 6 01 80 ; Hunedoara 1 25 52 ; Alba (Alba Iulia) 1 33 55 ; Sebeș 3 12 19 ; Sibiu 3 28 19 ; Arad 3 42 98 ; Vîlcea (Rîmnicu Vîlcea) 1 34 27.

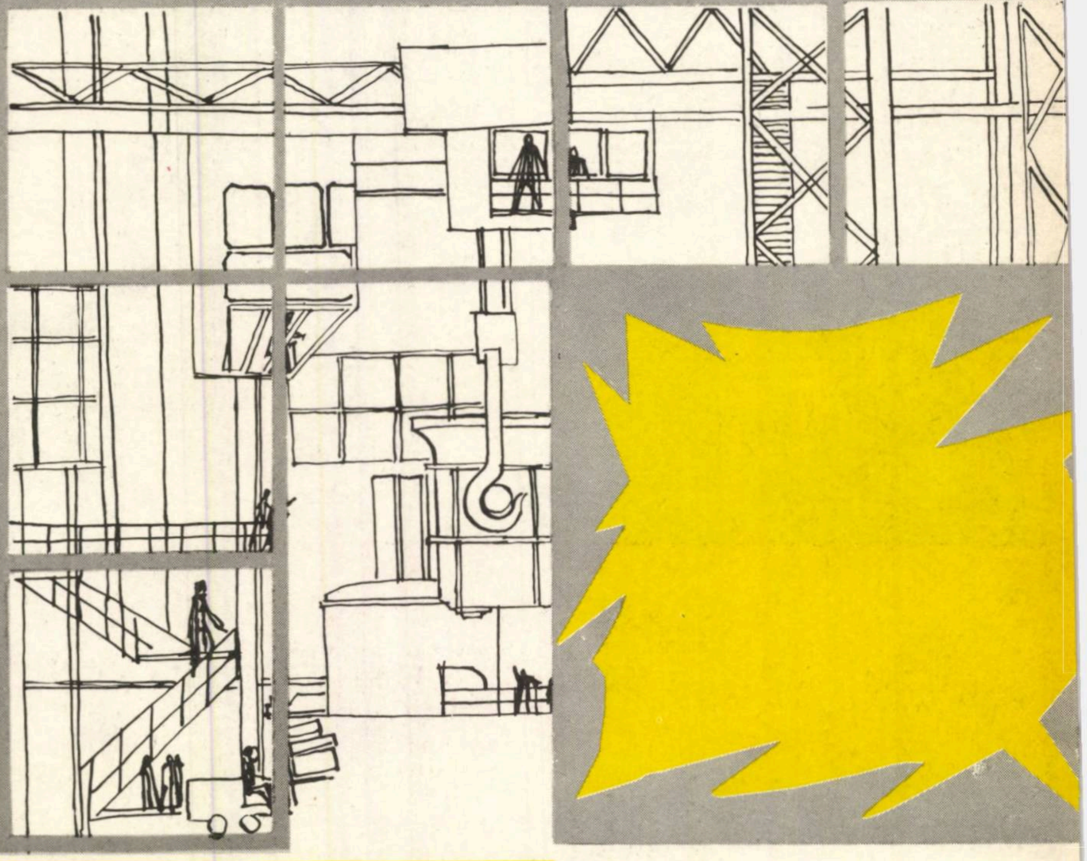

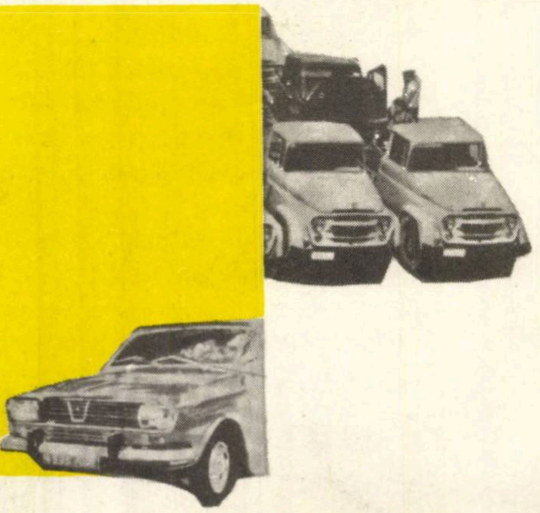

Lei 5

D 646
MG
98

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

folosirea integrală a capacităților de producție

accelerarea ritmului de execuție a lucrărilor pe șantiere

înnoirea și modernizarea produselor

generalizarea analizei valorii

„traseul" optimului în campania agricolă

Numărul 29 ● Vineri 22 iulie 1977

Discuţii rodnice cu tehnicieni şi specialişti privind lucrările de consolidare a imobilelor şi realizarea unor lucrări edilitare

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN BUCUREŞTI ŞI ÎMPREJURIMILE CAPITALEI

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru in Capitală, pe şantierele de refacere şi consolidare a imobilelor avariate de seismul de la 4 martie, precum şi in comune suburbane, unde sint prevăzute importante lucrări edilitare, in cadrul programului general de sistematizare şi modernizare a Bucureştiului. Secretarul general al partidului a vizitat, de asemenea, Expoziţia de tehnologii moderne pentru manipularea mărfurilor, organizată in complexul expoziţional din Piaţa Scinteii.

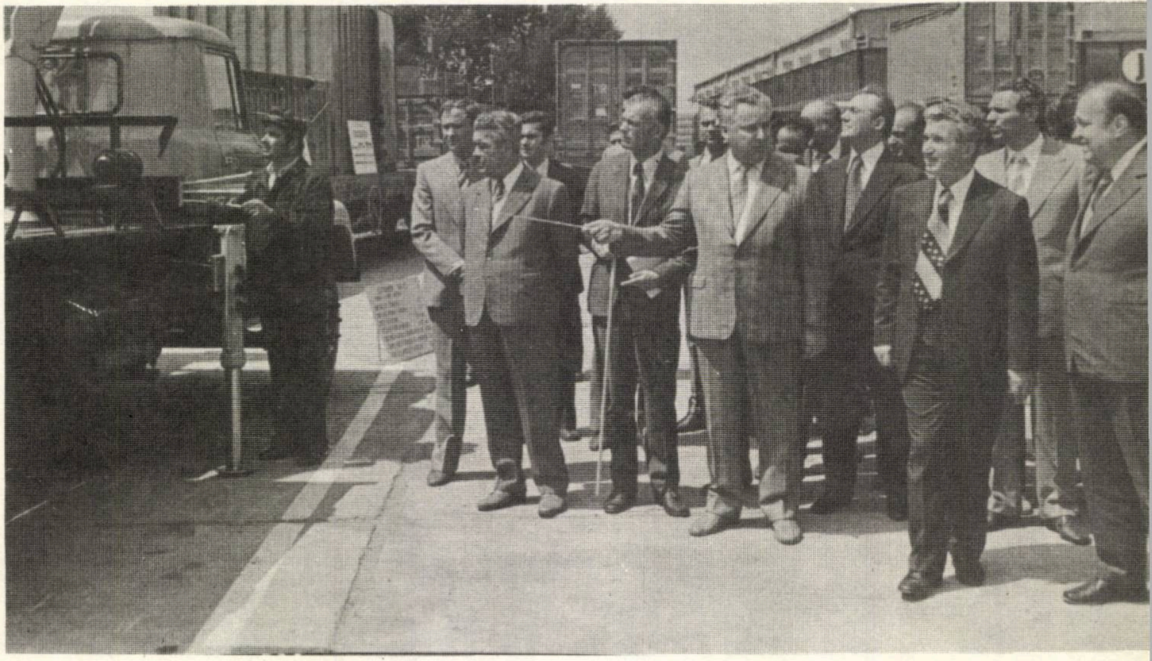

La Expoziţia de tehnologii moderne pentru manipularea mărfurilor

In zona viitoarelor lucrări hidrotehnice de pe Dimboviţa

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

În lumina hotărîrilor
Congresului consiliilor oamenilor muncii

CREȘTEREA INDICILOR DE UTILIZARE A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

● Producții peste plan — prin mai buna folosire a zestrei tehnice ● De ce la unele tipuri de mașini și utilaje nu se ating indicii de utilizare planificați ? ● Priorități ale creșterii eficienței prin mobilizarea mai largă a rezervelor interne.

DOTAREA unităților industriale cu mașini și utilaje moderne, de înalt randament, creează posibilitatea dar și necesitatea obținerii unor însemnate sporuri de producție prin utilizarea acestei zestre tehnice la nivel înalt, intensiv și extensiv. În acest scop este necesar să se acționeze pe multiple căi, cu mijloace variate, pentru organizarea științifică a producției și a muncii, promovarea celor mai înaintate tehnologii de fabricație, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, calificarea cadrelor corespunzător dotărilor tehnice etc.

În documentele de partid s-a subliniat, de nenumărate ori, că **de modul în care se utilizează zestrea tehnică a** întreprinderilor, depinde nivelul producției ce se realizează, eficiența întregii noastre activități economice și sociale. Recent, la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** sublinia că : **„Însemnate posibilități de creștere a producției au reieșit, de asemenea, din acțiunea pentru utilizarea intensivă a mașinilor și instalațiilor, redarea în circuitul economic a utilajelor nefolosite, încărcarea mai bună a schimburilor de producție“.**

Pornind de la amploarea acestor necesități, analizăm în acest număr modul în care s-a acționat la **Întreprinderea de mecanică fină București** pentru folosirea deplină, cu eficiență ridicată, a capacităților de producție. Investigația întreprinsă a reliefat că în semestrul I al anului întreprinderea a obținut rezultate pozitive în îndeplinirea principalilor indicatori economico-financiari. Astfel, la producția globală și producția marfă prevederile planului au fost realizate în proporție de 104,07% și, respectiv, 107,78%. La aceste rezultate bune și-a adus contribuția, în principal, realizarea planului productivității muncii pe fiecare angajat în proporție de 100,9%, respectiv 100,54% pe muncitor. Sînt realizări evidente, care reliefează preocuparea pentru utilizarea eficientă, cu randament înalt a capacităților de producție, atît în ansamblul lor, cît și pe structură.

Semnificația unor realizări cu plus și minus față de prevederi

SITUAȚIA existentă la diferite categorii de mașini și utilaje reflectă preocuparea întreprinderii pentru utilizarea în grad înalt a timpului planificat, în special la strunguri, freze, mașini de rectificat, prese. În acest scop, încă din prima lună a anului a fost elaborat și adoptat un amplu program de măsuri menit să valorifice în mai mare măsură rezervele existente. Pentru folosirea integrală a capacităților de producție s-au prevăzut acțiuni, în special în direcția perfecționării organizării producției și a muncii, promovării de noi tehnologii de înalt randament, scăderii relative a cheltuielilor cu reparațiile capitale, precum și a celor cu întreținerea utilajelor și scurtării duratelor de execuție a acestora, îmbunătățirii coeficienților de utilizare a mașinilor și utilajelor.

Ca urmare a materializării măsurilor preconizate (pregătirea pieselor de schimb pentru reparații la cele 39 de mașini-unelte din atelierele secției mecano-energetică, constituirea unor echipe specializate, pe secții, ateliere și grupe de mașini în vederea îmbunătățirii activității de întreținere și reparații, îmbunătățirea indicelui de deservire a utilajului de la 1 : 1 la 1 : 3 calificarea și recalificarea la locul de muncă a unui important număr de strunguri și rectificatori, precum și trecerea unor muncitori cu calificare superioară pe mașini și utilaje de înaltă tehnicitate etc.), s-a ajuns la îmbunătățirea indicilor de utilizare a timpului disponibil de lucru al utilajelor pe principalele secții de producție (tabelul).

Preocupările s-au axat, de asemenea pe sporirea potențialului productiv, ceea ce a determinat, îmbunătățirea structurii capacităților de producție, în sensul creșterii ponderii mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru (cu 0,2%), concomitent cu reducerea ponderii mașinilor de forță și utilajelor energetice (cu 0,1%). Cu toate acestea, cu prilejul analizei efectuate la nivelul primului semestru din 1977, s-au desprins noi posibilități de acțiune în direcția utilizării mai bune a capacităților de producție. Astfel, față de timpul maxim de lucru disponibil mediu (calculat pentru două schimburi), timpul efectiv lucrat este mai mic în medie cu 900 ore/mașină, ceea ce înseamnă o serioasă rezervă de capacitate nefolosită. La aceste nerealizări globale, aportul diferitelor categorii de utilaje a fost diferențiat. Dacă la strunguri, de exemplu, timpul mediu efectiv lucrat este cu 43 ore/mașină mai mare decît prevederile, la freze s-a înregistrat un minus de folosire a timpului de 3597 ore/mașină. Fenomenul se repetă, din păcate, și în cadrul aceleiași familii de utilaje. La mașinile de rectificat, timpul mediu total efectiv lucrat, mai mic cu 284 ore/mașină ascunde faptul că anumite utilaje din această categorie au funcționat bine, prevederile fiind depășite în timp ce la altele indicii realizați s-au situat cu mult sub sarcina de plan.

Există, desigur, în aceste condiții, certe posibilități de creștere a timpului de lucru al mașinilor, în primul rînd prin utilizarea lor în trei schimburi, prin încărcarea corespunzătoare a uti-

Situația folosirii timpului de lucru în principalele secții de producție, în primele șase luni din 1977

	Trim. I	Trimestrul II			Semestrul I (cumulat)
	Total întreprindere	Total întreprindere	din care :		
			Mai	Iunie	
			Secții de bază (productive și sculărie)	Secții de bază (productive și sculărie)	
Indice (%) (realizări față de plan)	85,59	102,10	100,07	103,33	93,84

lajelor și asigurarea mai bună a locurilor de muncă cu materii prime și materiale, creșterea productivității muncii pe fiecare schimb, măsuri ce pot conduce, în final, la obținerea unor rezultate superioare.

Importante rezerve de îmbunătățire a utilizării capacităților de producție pot fi mobilizate prin **micșorarea timpului de stagnare a utilajelor din cauza defecțiunilor în funcționare.** Astfel, timpul lunar neutilizat datorită reparațiilor accidentale reprezintă aproape 0,9% din totalul fondului disponibil de lucru al utilajelor, în condițiile în care timpul afectat reparațiilor planificate reprezintă 1,4%. Măsurile luate de întreprindere, atît în sensul calificării la locul de muncă în specialitatea lăcătuș reparații-întreținere, policalificării muncitorilor din montaj și alte meserii auxiliare, meserii din grupa prelucrărilor mecanice, cît și polideservirii utilajelor, au avut efecte pozitive.

Pe de altă parte, **îmbunătățirea coeficientului de schimburi** al mașinilor, analizat numai pe două luni ale acestui semestru (aprilie și mai), este reflectată de creșterea ponderii mașinilor-unelte folosite în trei schimburi (de la 618 mașini la 680). Trebuie însă menționat că nu în totalitate îmbunătățirea indicelui de utilizare al mașinilor-unelte se datorează efortului propriu al colectivului întreprinderii. Astfel, disponibilizarea mașinilor — ca urmare a modificării structurii de plan a producției — a determinat creșterea indicelui total de utilizare al mașinilor pe întreprindere, fără a reprezenta o contribuție directă a acesteia.

În ce privește influența structurii producției, asupra utilizării capacităților de producție, din studiul efectuat a rezultat o neîndeplinire a planului (și deci și o utilizare necorespunzătoare a utilajelor aferente) la produsele de mecanică fină de 2,38%, precum și de 4,47% la mașini de așchiat metal. Aceste nerealizări sînt datorate, printre altele, și folosirii necorespunzătoare, la unele grupe de utilaje, a timpului planificat. Rezultatele nefavorabile menționate se reflectă în nivelul general al utilizării întregii capacități de producție a întreprinderii, în valoarea coeficientului mediu de sortiment (0,99%) și a coeficientului mediu de structură (0,97%). Faptul că acești coeficienți sînt, subunitari, evidențiază existența unor posibilități suplimentare de folosire intensivă a capacităților de producție, care trebuie atrase operativ în circuitul producției pentru a asigura, la nivelul întreprinderii, realizarea structurii planificate a producției, fabricarea fiecărui sortiment prevăzut, în special la produsele de bază.

Factorul uman și utilizarea eficientă a capacităților

CORELAREA factorului material cu cel uman în procesul de producție reprezintă o condiție esențială a utilizării superioare a capacităților de producție. Analizînd structura personalului întreprinderii se observă o pondere ridicată a muncitorilor, de aproximativ 90%, față de totalul personalului, corespunzător unei ponderi normate a personalului TESA, față de total muncitori de circa 7-7,28%.

Modificările în structura personalului în sensul creșterii ponderii muncitorilor direct productivi și, în special, a celor de înaltă calificare, sînt o urmare firească a sporirii numărului mașinilor, utilajelor și instalațiilor de lucru de înalt randament și cu parametri tehnico-funcționali ridicați.

În analiza gradului de folosire intensivă a utilajelor trebuie urmărită și economia relativă de personal analizată în corelație directă cu creșterea gradului de deservire a utilajelor (de la 1 : 1 la 1 : 3), polideservirea utilajelor cu complexitate ridicată (strunguri automate, freze danturate, mașini de rectificat plan, mașini de divizat etc.), precum și policalificarea muncitorilor din montaj și alte meserii auxiliare în cele din grupa prelucrărilor mecanice (ceea ce a însemnat o reducere de 5% a muncitorilor indirect productivi, o îmbunătățire în sensul reducerii decalajului prelucrare-montaj, precum și a ritmicității asigurării pieselor de montaj, reflectată într-o creștere de aproximativ 2% a productivității muncii).

Pe linia optimizării raportului dintre utilizarea forței de muncă și gradul de folosire a capacităților de producție există totuși rezerve importante atît în ceea ce privește reducerea timpilor auxiliari pe fiecare loc de muncă, cît și eliminarea stagnărilor tehnologice datorate reparațiilor accidentale ale utilajelor. Este vorba, deci, de o eliminare a timpilor „morți“ în procesul de producție. În legătură cu aceasta, o altă direcție de creștere a productivității muncii, prin utilizarea completă a capacităților de producție o constituie asigurarea cu forță de muncă specializată, (lăcătuși de reparație și întreținere), în condițiile în care întreprinderea este dotată cu utilaje complexe și de înaltă tehnicitate. În această direcție există unele greutăți, problema fiind soluționată cu eforturi mari, prin atragerea muncitorilor de alte specialități și recalificarea acestora. Faptul în sine, are și urmări nedorite în ce privește modificarea structurii personalului, asigurarea cu forță de muncă calificată, folosirea capacităților de producție, nivelul productivității muncii.

Evident, optimizarea corelației presupune luarea în considerare și a altor mijloace cu efecte directe asupra producției și a utilizării capacităților de producție : îmbunătățirea structurii producției, deservirea simultană a utilajelor și locurilor de muncă, îmbunătățirea normelor de muncă, reducerea absențelor, eliminarea tuturor cauzelor subiective care au condus la stagnări în fluxul tehnologic.

Folosirea mai deplină și cu maximum de randament a capacităților de producție are efecte pozitive asupra **costurilor de producție**, inclusiv a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, reprezentînd în același timp și una din principalele rezerve interne ale întreprinderii. Este evident că reducerea volumului cheltuielilor în trimestrul al II-lea față de realizările primului trimestru cu 35,8 lei la 1 000 lei producție marfă reprezintă și un rezultat al utilizării superioare a mașinilor și utilajelor, asigurînd, în final, obținerea unor **economii anuale la costurile de producție, prin efort propriu, de aproape 29 milioane lei.**

REZULTATELE obținute pînă acum, precum și măsurile adoptate în întreprindere pentru mai buna folosire a capacităților de producție creează premise favorabile pentru îndeplinirea exemplară a planului de producție pe 1977, pentru creșterea productivității muncii și reducerea costurilor pe unitatea de produs.

Corneliu BÂRNEA

TEHNOLOGII EFICIENTE, RITM ÎNALT AL LUCRĂRILOR DE CONSTRUCȚII (I)

REALIZAREA exemplară a vastului program de investiții destinat dezvoltării economico-sociale a țării presupune — fie că este vorba de capacități de producție sau de construcții de locuințe — o creștere în ritm înalt a productivității muncii pe șantiere, scurtarea termenelor de punere în exploatare a noilor obiective. În acest context, introducerea largă a progresului tehnic, extinderea tehnologiilor moderne, utilizarea noilor materiale de construcții reprezintă pîrghii acceleratoare, cu profunde implicații economice favorabile. În cadrul lucrărilor Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia că **„eforturile vor trebui orientate spre realizarea integrală a programului producției de ciment, asimilarea sortimentelor superioare de ciment, precum și dezvoltarea în ritm înalt a producției de materiale de construcții ușoare, ieftine și rezistente"**. Alături de producătorii de materiale de construcții se cer intensificate eforturile tuturor factorilor implicați pentru ca înnoirile în materiale și tehnologii să se regăsească cît mai rapid de pe planșeta proiectanților pe șantier, oferind beneficiarilor noilor locuințe estetică, funcționalitate și confort, iar constructorilor eficiență și operativitate în activitatea desfășurată.

Argumente economice evidente în favoarea procedeelor moderne...

AVANTAJELE noilor tehnologii în lucrările de construcții sînt multiple și evidente : ele aduc o contribuție hotărîtoare la sporirea productivității muncii, asigurarea continuității lucrărilor, îmbunătățirea calității acestora, reducerea termenelor de punere în funcțiune și creșterea eficienței economice.

Desigur, **utilizarea unor tehnologii moderne de mare productivitate trebuie gîndită** și prevăzută **încă din faza de concepție a construcțiilor.** În acest sens specialiștii trebuie să introducă din faza de proiect soluții care să favorizeze creșterea gradului de industrializare, reducerea continuă a consumului de manoperă, mai ales dacă ținem seama că în sectorul de construcții se resimte o cerere deloc neglijabilă de forță de muncă calificată. Fără îndoială, preocuparea proiectanților în această direcție nu reprezintă o noutate. Și pînă în prezent la unele construcții industriale au fost găsite și utilizate soluții avansate, eficiente, ca : înlocuirea pereților exteriori din zidărie de cărămidă cu panouri ușoare (din beton celular autoclavizat, beton cu agregate ușoare, plăci din azbociment, panouri din profilit, din ghips-beton etc.), extinderea pe scară largă a betoanelor monolit aparente etc., procedee noi care au condus la creșterea productivității muncii constructorilor, la importante economii de forță de muncă.

Cu toate rezultatele bune obținute în modernizarea lucrărilor de pe șantiere în general și în cele privind construcțiile industriale în special, se poate aprecia că **procedeele amintite sînt mai puțin dezvoltate în construcția de locuințe și de obiective social-culturale**, sector care ar trebui să beneficieze mai din plin de avantajele înnoirilor. În acest sens, industrializarea înaltă a lucrărilor de construcții este de neconceput fără îmbunătățirea concepției de proiectare privind alcătuirea unora dintre sistemele constructive ce se folosesc în prezent, deoarece se constată că se menține încă la un nivel ridicat ponderea secțiunilor cu consum mare de manoperă pe m² arie desfășurată care, pe ansamblul construcțiilor social-culturale, depășește în multe cazuri (în municipiul București, în județele Argeș, Vaslui, Botoșani) un total de 35 ore. Ce soluții tehnologice ar putea fi luate în considerare, ce eficiență economică ar declanșa în activitatea constructorului și a beneficiarului ?

Din analizele efectuate în cadrul Centralei de construcții-montaj din București privind posibilitățile de reducere a consumului de manoperă pe șantier la execuția clădirilor de locuit rezultă că se pot obține rezultate foarte bune prin introducerea și **extinderea folosirii prefabricatelor de beton armat de dimensiuni mai mari** (cu grad ridicat de finisare și echipare în industrie), a structurilor mixte și a cofrajelor spațiale etc. **Prin îmbunătățirea soluțiilor tehnologice la actualele secțiuni se poate reduce consumul de manoperă pe m² arie desfășurată cu 30—45%** (tabelul nr. 1).

Rezerve însemnate de creștere a productivității muncii, de reducere a greutății clădirilor în construcția de locuințe pot fi atrase în circuitul productiv prin **îmbunătățirea soluțiilor tehnologice la realizarea parapeților de balcoane și a panourilor de fațadă gata finisate.** Asemenea soluții, pe lîngă avantajele economice care constau în reducerea costurilor, oferă avantaje funcționale deoarece elimină îmbinarea de pe întreaga înălțime a încăperii din zona de colț greu de tratat. Totodată, fațadele blocurilor fiind realizate din elemente de diferite dimensiuni, se creează o largă diversificare a acestora. În tabelul nr. 2 sînt prezentate cîteva soluții care, folosite pe scară largă, ar putea conduce la o reducere substanțială a consumului de manoperă în medie cu 35—75% la acest gen de lucrări față de tehnologiile utilizate pînă în prezent.

Considerăm de asemenea necesară **extinderea pe scară largă la un volum cît mai mare de construcții de locuințe a băilor spațiale prefabricate, soluție aplicată pe șantierele de construcții din municipiul București.** Argumente ? Consumul de timp pentru executarea unei băi în acest sistem este cu 120 ore manoperă pe bucată mai redus față de soluția clasică. Eficiența unei asemenea soluții ar putea fi și mai mare dacă cercetarea și proiectarea, industria materialelor de construcții și-ar concentra eforturile pentru a reuși ca, în scurt timp, să realizeze în serie asemenea băi spațiale din materiale ușoare.

Un alt procedeu, utilizarea corpurilor de ventilație din beton prefabricat pe înălțimea unui nivel în locul soluției clasice, poate aduce o economie de 2 om ore/buc. De asemenea, merită studiată

Tabelul nr. 1

Economia de manoperă realizată prin introducerea unor noi soluții tehnologice

Secțiunea și tehnologia	Reducerea consumului de manoperă pe m² arie desfășurată față de soluția veche %
Clădiri P + 4 cu structura din panouri mari	30—40
Clădiri P + 4 cu structura din diafragme fagure	35—43
Clădiri P + 4 cu structură din diafragme celulare	35—42
Clădiri P + 8 cu structura din panouri mari	35—43
Clădiri P + 10 cu structură din diafragme fagure	35—45
Clădiri P + 10 cu structură din diafragme celulare	40—47

soluția execuției acestor corpuri din materiale plastice. În fine, cercetarea și proiectarea trebuie să-și aducă o contribuție mai mare la elaborarea de noi procedee de eliminare a șapelor, execuția scărilor gata finisate în fabrică, a parapetelor de terase și balcoane etc.

O problemă de cea mai mare importanță o reprezintă **extinderea utilizării cimenturilor superioare,** care conduce la reducerea consumului cu 10—15%, permite reducerea ciclului de fabricație cu 30% și a consumului de căldură la tratamentul termic cu 20—30%, asigură de asemenea obținerea unor betoane de calități superioare (450—600 kg/cmp), conducînd la reducerea termenului de decofrare cu 7—10 zile. Preocupările pentru obținerea și folosirea pe scară largă a unor sortimente superioare de ciment trebuie să aibă în vedere cu mai multă pregnanță și generalizarea utilizării **betoanelor ușoare** cu granulit. Prin folosirea acestui procedeu la construcțiile de locuințe din județele Timiș, Argeș etc. a fost redusă greutatea construcțiilor cu 15—20%, consumul de manoperă cu 6,02%, s-au obținut mărirea gradului de confort hidrotehnic și o economie de combustibil de 15—20% în exploatarea construcției. În ceea ce privește viteza de glisare, aceasta se reduce cu 3—5 ore pe nivel față de soluția clasică. O astfel de tehnologie se cere extinsă în viitor și în alte județe ale țării, precum și la realizarea de noi tipuri de prefabricate cum sînt : panouri de fațadă pe două nivele sau pentru două nivele alăturate, panouri termoizolante pentru acoperiș, balcoane, scări, pereți despărțitori etc.

Tabelul nr. 2

Efectele unor soluții tehnologice noi în execuția parapeților, a panourilor interioare și exterioare la locuințe %

Soluția propusă	Reducerea greutății față de soluția existentă	Reducerea costului pe m^2	Reducerea consumului de manoperă pe m^2
Parapet cu fîșii ceramice cu rama din beton armat	51	22	75
Parapet cu fîșii ceramice aparent cu nervuri din beton armat	51	11	75
Parapeți din PAS pentru balcoane de locuințe	96	—	51
Parapet terasă prefabricată gata finisată	48,7	50,1	7,1
Panou de perete interior din PAL	81	—	53
Mască sanitară din beton cu fibre de sticlă	75	15	12
Scară prefabricată gata finisată	48,7	29,3	51
Acoperiș balcon la care se folosește geam armat	50	18,8	5,5
Parapet prefabricat de balcon (pentru structura celulară)	62	67	5,5
Parapet balcon prefabricat gata finisat	25	24	5,5

...și totuși extinderea lor se desfășoară uneori lent. De ce ?

EFICIENȚA noilor procedee prezentate este într-adevăr tentantă, iar avantajele extinderii lor operative apar mai mult decît evidente. Și totuși generalizarea lor — în ciuda faptului că ar conduce la o economie substanțială de manoperă, că ar reduce cu mult termenele de punere în funcțiune — nu se desfășoară încă cu viteza necesară. De ce ?

Rămînerile în urmă în ceea ce privește adoptarea unor sisteme mai eficiente se datoresc în principal următoarelor **cauze :** insuficientei preocupări a cercetătorilor, proiectanților. (Institutul de cercetări în construcții, din București, unele sectoare de proiectare din județe) pentru realizarea unor secțiuni cu un grad înalt de prefabricare la noile construcții de locuințe din Suceava, Tulcea, Dîmbovița, Vîlcea ș.a. ; faptului că industria materialelor de construcții nu a pus la dispoziție o gamă mai mare de materiale eficiente, care folosite în construcții, ar fi adus un aport mai mare la creșterea productivității muncii ; uneori dezvoltarea capacităților de producție nu a fost corelată cu necesitățile creșterii ponderii apartamentelor integral prefabricate, precum și cu cerințele impuse de creșterea gradului de industrializare a lucrărilor de construcții ș.a. Pentru eliminarea neajunsurilor existente în pregătirea de perspectivă a bazei materiale, consider foarte utilă **elaborarea la nivelul ramurii, pentru fiecare județ, a unui program privind sistemele constructive ce se vor folosi în perioada 1978—1990.** Aceasta ar da posibilitatea studierii din timp de către unitățile de construcții a necesarelor de cofraje ; dezvoltării de către industria materialelor de construcții a capacităților de prefabricare și pregătirii măsurilor ce se impun pentru extinderea tehnologiilor moderne de execuție ; pregătirii cadrelor în funcție de necesitățile creșterii gradului de industrializare, introducerea materialelor noi etc. Întrucît în prezent **cofrajele metalice se execută de foarte multe unități fără o dotare tehnică corespunzătoare, consider necesar să se creeze unități specializate care să execute cofraje pentru toate sistemele constructive la prețuri care să cointereseze unitățile de execuție.**

Serioase rămîneri în urmă se înregistrează pe șantierele noastre în domeniul creșterii ponderii executării operațiilor în fabrică — peste 70% din consumul de manoperă la panouri mari se realizează în șantiere cu o productivitate scăzută. Această situație se datorește faptului că producătorii de prefabricate nu livrează constructorilor produsele gata finisate și determină în principal consumul mare de manoperă ce se înregistrează pe șantiere.

Obținerea unor rezultate și mai bune, mai ales în ce privește reducerea consumului de manoperă în execuția clădirilor de locuit și social-culturale, este strîns legată și de punerea în aplicare a unor măsuri menite să ducă la **perfecționarea tehnologiilor de realizare a pereților despărțitori** din alte materiale mai eficiente decît cele folosite în prezent. De asemenea, se impune o acțiune mai energică, de perspectivă, pentru creșterea gradului de prefabricare a școlilor, grădinițelor și a altor obiective social-culturale, ale cărei coordonate să se regăsească într-un program de perspectivă bine fundamentat din vreme.

Creșterea continuă a volumului de investiții în construcții impune găsirea și dezvoltarea unor **noi metode și mijloace de producție și în sectorul instalațiilor.** Subliniem faptul că lipsa de forță de muncă calificată în sectorul instalațiilor se resimte ca și în domeniul construcțiilor propriu-zise, datorită dificultăților ce intervin în calificarea muncitorului instalator, al cărui timp minim necesar pentru însușirea cunoștințelor teoretice și îndemînării tehnologice este mai lung decît pentru alte meserii. Pe de altă parte, ritmul obținut în construcții prin aplicarea unor tehnologii noi cere ca instalațiile să se realizeze în timp foarte scurt. La montajul instalațiilor se întîmpină dificultăți datorită faptului că nu întotdeauna sînt respectate indicațiile de corelare firească a lucrărilor de construcții și instalații, deoarece primele se desfășoară uneori pe întreaga durată normată pentru clădire, rămînînd pentru realizarea instalațiilor un timp redus. În foarte multe cazuri execuția unor lucrări care condiționează montajul instalațiilor nu se face coordonat cu lucrările de instalații, fapt ce conduce la nerespectarea proceselor tehnologice, în mod deosebit a prevederilor din proiecte privind respectarea golurilor pentru instalații. Analizînd stadiul actual al extinderii tehnologiilor moderne de execuție la realizarea instalațiilor, se constată că sînt rezerve serioase în ceea ce privește concepția de proiectare, cît și metodele de execuție.

Prin extinderea experienței bune dobîndite de Întreprinderea de instalații-montaj și izolații a Centralei de construcții-montaj din București în **aplicarea unor tehnologii noi cum sînt cabinele spațiale, instalațiile electrice aparente în plinte, se poate reduce manopera în acest sector cu 35%, iar generalizarea sistemului cu tubulatură premontată în panouri poate conduce la o diminuare a manoperei cu 45%.** Pentru instalațiile de gaze, în situația folosirii sistemului cu noduri prefabricate se obține o creștere a productivității muncii de circa 75—80%. Trebuie luate asemenea măsuri încît execuția instalațiilor în șantiere să reprezinte în proporție de 80% doar montaj de prefabricate.

Gheorghe GHIȚULICĂ

ECONOMIE NATIONALA

DEZBATERE „R. E."

Întreprinderea — teren fertil de promovare a noului

ÎNNOIREA ŞI MODERNIZAREA PRODUSELOR (I)

- O participare activă a cercetării științifice și tehnologiei inginerești la înfăptuirea programelor de asimilare și modernizare a produselor
- Planurile tehnice și obligațiile întreprinderilor și centralelor industriale
- Ce elemente impietează asupra realizării unor prevederi ale planului de stat și departamental

PROMOVAREA consecventă a progresului tehnic, folosirea avantajelor pe care le oferă revoluția tehnico-științifică contemporană reprezintă condiția esențială a dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră ; este și motivul pentru care această activitate constituie o preocupare centrală a politicii economice a partidului și statului **„În centrul preocupărilor tuturor întreprinderilor,** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea la Congresul consiliilor oamenilor muncii, **trebuie să se situeze permanent ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor. Se cer luate măsuri ferme pentru realizarea riguroasă a sarcinilor de asimilare a noi produse, asigurînd capacitatea necesară de concepție și execuție, pregătirea tehnică a fabricației".**

Complexitatea problemelor pe care le ridică introducerea progresului tehnic în toate sferele producției impune o activitate bine organizată, o strategie care să asigure o informare asupra a tot ceea ce știința și tehnica contemporană a realizat, asigurarea condițiilor care să stimuleze activitatea creatoare, să materializeze în practică cît mai repede ideile și noutățile cu cea mai înaltă eficiență.

Industria județului Sibiu, puternic dezvoltată și diversificată în anii socialismului, aduce an de an o contribuție importantă la realizarea unor produse de înaltă complexitate tehnică. În acest cincinal al revoluției tehnico-științifice, sarcinile ce-i revin pe linia înnoirii și modernizării produselor sînt deosebit de mari, corespunzător capacității tehnice, experienței și posibilităților multiple existente. Ținînd seama de importanța obiectivelor de asimilat și modernizat din acest an, redacția **„Revistei economice"** a organizat, cu sprijinul **Comitetului județean Sibiu al P.C.R.,** o dezbatere cu participarea specialiștilor din marile întreprinderi și filiale ale institutelor de cercetări și proiectări din județ, avînd ca temă : **„Înnoirea și modernizarea produselor – de la cerințe la realizări".** Publicăm în continuare cîteva idei conturate în cadrul dezbaterii.

Ce loc ocupă în întreprinderi planurile de modernizare a producției ?

ÎN SISTEMUL NOSTRU **de planificare, planul tehnic, conceput ca una din sectiunile de bază ale planului de stat, are menirea de a așeza pe baze moderne productia bunurilor materiale, de a deschide larg portile progresului tehnic, de a orienta fabricatia către produse de înaltă tehnicitate si economicitate, capabile să satisfacă exigentele consumatorilor interni si externi.** În această optică se pune legitim întrebarea dacă **mărimea** si **dinamica** planurilor tehnice din fiecare unitate si, îndeosebi, în cele constructoare de masini, din judetul Sibiu, sînt de natură să asigure nevoile de modernizare a producției ?

Una din pîrghiile principale pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al produselor fabricate o constituie **activitatea de cercetare tehnico-stiintifică** si de inginerie tehnologică desfășurată în întreprinderi si institute. În anii din urmă, ca urmare a măsurilor luate de partid, această activitate s-a îmbogătit atît sub raportul volumului de probleme studiate, cît si sub cel al continutului si eficienței economice. La **Sibiu există în prezent un institut central de cercetări si proiectări, 7 filiale ale institutelor de cercetare centrale si numeroase centre de cercetare uzinale.** Este de mentionat, totodată, faptul că s-au făcut pasi importanti în **atragerea cadrelor din intreprinderi la solutionarea diferitelor activități tehnico-stiințifice,** prin colaborarea lor tot mai strînsă cu cadrele din institutele de cercetări centrale, filiale locale si din diferite sectii ale Academiei R.S.R. Dezvoltarea acestei colaborări a permis rezolvarea unor teme tehnico-stiințifice complexe, găsirea de soluții originale în executia unor tipuri de utilaje si instalații. Merită relevat, de asemenea, faptul că în anii din urmă **au fost create condiții mai bune pentru materializarea cercetării.**

Referindu-se la condițiile de desfășurare a muncii de conceptie, proiectare și executie a noilor produse asimilate sau modernizate, participantii la dezbatere au făcut o serie de observații a căror studiere si eventual luare în considerare se poate dovedi utilă pentru îmbunătățirea cadrului de realizare a acestei activități.

EFORTURI CONJUGATE — REZULTATE ÎNSEMNATE

— „ACTIVITATEA deosebită desfășurată de organele si organizatiile de partid din întreprinderi si de la nivelul judetului pentru înfăptuirea prevederilor din planurile tehnice s-a soldat cu bune rezultate. **La sfîrșitul anului 1976 ponderea produselor noi si reproiectate în volumul total de fabricație în industria județului a reprezentat 62,4% (din care mai mult de jumătate o constituie produsele noi).** Și în primul semestru al acestui an au fost asimilate produse si familii de produse cu un înalt grad de tehnicitate necesare economiei nationale si exportului. La aceste realizări si-a adus contributia atît cercetarea stiintifică, cît si întreprinderile beneficiare.

Colaborarea strînsă între Întreprinderea mecanică si filiala Institutului de cercetări si proiectări masini-unelte si agregate a determinat, de pildă, **asimilarea în fabricatie a unor mașini si linii complete de extrudere pentru mase plastice,** produse de înaltă tehnicitate destinate echipării noilor unități din sectorul chimiei prelucrătoare. De asemenea, filiala de cercetare-proiectare de mecanică fină ce activează pe lîngă întreprinderea „Balanta" a realizat studii si proiecte pentru 45 de produse din domeniul aparatelor de cîntărit, cu efecte economice remarcabile : **reducerea importurilor cu 2,58 milioane lei valută.** O activitate sustinută s-a desfăsurat si în cadrul filialei de cercetări si proiectări tehnologii sectoare calde, unde s-a realizat în bună parte actiunea de **tipizare constructivă a cuptoarelor si agregatelor de tratament termic,** materializată pînă în prezent în 45 de proiecte de executie pentru asemenea utilaje si instalații. De menționat că la realizarea acestora s-au refolosit — la unele tipo-dimensiuni — pînă la 94% din proiectele executate. La rîndul său, Institutul de cercetări produse auxiliare organice Medias a rezolvat un număr important de teme, vizînd atît valorificarea resurselor de materii prime din tară, cît si extinderea folosirii de înlocuitori. Prin realizarea unui număr de 33 de lucrări de cercetare din domeniile amintite se obtine **o eficiență de 1,8 miliarde lei pe an.**

Firește, sînt si alte realizări importante; cum însă obiectivul dezbaterii noastre îl constituie și găsirea unor elemente și modalităti de accelerare a procesului de asimilare, să ne oprim putin asupra acestei chestiuni. Fată de sarcinile de asimilare la nivelul industriei județului, au rămas nerealizate, în primul semestru, din planul tehnic circa 30 de faze. Cele mai multe rămîneri în urmă se localizează la întreprinderile mecanice din Sibiu, Medias si Mîrsa care, desi au realizări importante, nu au reusit să rezolve în timpul prevăzut unele sarcini. Neajunsurile constau mai ales în **ritmul lent de realizare a unor obiective, tergiversări în atacarea unor faze de lucrări, schimbările uneori dese ale obiectivelor din partea beneficiarilor, neesalonarea rațională a obiectivelor prioritare, lipsa unor instrumente de analiză economică** etc. Desigur, despre acestea vor vorbi cei prezenti la dezbatere în functie de situatia existentă în unitatea pe care o reprezintă.

În ce ne privește, trebuie să arăt, că activitatea de asimilare de produse noi și modernizare a celor din fabricație, a făcut obiectul unei ample analize în trimestrul I si, în functie de constatări, au fost stabilite si măsuri. Cu cît înaintăm însă în anul de plan, sarcinile sînt și mai mari, termenele scadente de finalizare și punere în productie de serie se micșorează tot mai mult. De aceea, mobilizarea tuturor fortelor, asa cum o cer Hotărîrea si Chemarea Congresului consiliilor oamenilor muncii, de a face totul pentru îndeplinirea si depăsirea prevederilor planului tehnic, se va concretiza în viitor în realizări și mai însemnate".
(Din cuvîntul tov. Ioan Inceu).

PRIORITATE REALIZĂRII PLANULUI TEHNIC

— „PLANUL TEHNIC al Întreprinderii cuprinde la punctul 1, deci prioritar, asimilarea unui număr însemnat de produse noi de înaltă tehnicitate si randament, precum și modernizarea aproape în întregime a celor aflate în fabricația de serie. **Planul tehnic este corelat cu cererile beneficiarilor de utilaje pentru prelucrarea maselor plastice ; el are în vedere, totodată, o anumită strategie a întreprinderii de a lansa pe piață unele utilaje noi care să satisfacă o gamă de trebuințe, pentru care în prezent se recurge la import.**

Pentru a răspunde acestor cerințe, care depășesc cu mult prevederile inițiale, au fost luate măsuri de reorganizare a atelierului de proiectare care, în prezent, cuprinde patru grupe (presare-debitare, presare-injecție, linii tehnologice-mase plastice, proiectare S.D.V.-uri), precum și a atelierului de prototipuri. Noul mod de organizare a permis o specializare a cadrelor tehnico-inginerești pentru proiectarea tehnologiilor și a S.D.V.-urilor la noile produse, creșterea răspunderii personale în realizarea producției de serie etc.

Realizarea prototipurilor și seriei zero la noile produse este asigurată prin formații speciale de execuție (care cuprind lucrători cu o înaltă calificare și experiență) organizate atît în secția de sculărie, cît și în cea de montaj (specializate în asamblarea și montarea noilor produse). Această formă de organizare ne-a permis să obținem randamente înalte, să executăm în termene relativ mai reduse diferite produse noi însușite, să asigurăm o înaltă calitate pe întregul flux de execuție". **(Din cuvîntul tov. Gh. Stănică).**

— „Și la întreprinderea „Balanța" asimilarea de produse noi și modernizarea celor aflate în producția de serie ocupă primul loc în planul tehnic. Dealtfel, trebuie să arăt că, **numai în ultimii 3 ani, circa 70% din producția unității au reprezentat-o produsele noi și modernizate.** Pentru acest an sînt înscrise în planul tehnic 144 obiective cu 315 faze.

Avem creată o puternică bază de materializare a cercetărilor și proiectelor, colaborăm strîns cu institutele de specialitate, folosim tehnologii moderne în realizarea prototipurilor și, în continuare, a producției de serie. Avem o strategie proprie bine pusă la punct în selectarea produselor noi ce urmează a fi însușite, astfel că în momentul trecerii la producția de serie avem asigurată și desfacerea acestora. Am în vedere, în special, produsele specifice întreprinderii „Balanța", întrucît prin planul departamental noi executăm prototipuri și pentru alți beneficiari". **(Din cuvîntul tov. Gh. Mandea).**

RAȚIONALITATE ÎN DISTRIBUIREA SARCINILOR DE ÎNSUȘIRE A PREVEDERILOR NOI

— „PROCESUL de înnoire și modernizare a producției, efect concret al introducerii progresului tehnic, diferă în limite destul de largi de la o întreprindere la alta. Modul de planificare a asimilării de produse noi, prin planul de stat și planul departamental, conduce la distribuirea de sarcini uneori neraționale, peste posibilitățile unor întreprinderi, lucru ce are repercusiuni negative.

— „Cu toate îmbunătățirile aduse în planificarea sarcinilor de asimilare și modernizare a produselor, mai apar, din păcate, și unele carențe. Faptul că se intervine pe parcursul derulării sarcinilor inițiale, schimbîndu-se prioritățile de execuție, fie din planul de stat fie din cel departamental, ne-a condus la situația de a întrerupe lucrări de asimilare în diferite faze, pentru a începe lucrări noi, care, de cele mai multe ori, nu au avut asigurată documentația sau baza materială. Avem din anii trecuți zeci de proiecte — executate, care nu au fost introduse în lucru. Întîrzierile au condus la deprecierea lor întrucît pe plan mondial au apărut noi soluții, și astfel eforturile depuse ca și fondurile materiale cheltuite, s-au irosit". (Din cuvîntul tov. **Gheorghe Dogaru).**

Fapte asemănătoare au fost relatate și din alte unități. **Insuficienta selecție a obiectivelor prioritare, schimbările dese de plan, au adus și aduc prejudicii prin „îngustarea" posibilităților de concentrare a forțelor de cercetare, proiectare și execuție spre realizarea celor mai necesare și utile obiective.** De altfel, asemenea neajunsuri au condus la realizarea a 32 proiecte de execuție pentru diferite utilaje și linii de fabricație în perioada 1971—1975 care nu au fost puse în producție nici pînă în acest an. Indiferent de natura cauzelor, se pune întrebarea dacă proiectele elaborate cu cîțiva ani în urmă reprezintă și acum o noutate tehnică, dată fiind dinamica înnoirii în fabricația de mașini unelte pe plan mondial. Firește, s-au depus eforturi și s-au cheltuit bani, care nu mai pot fi recuperate. De ce oare se planifică asimilarea unor asemenea obiective care nu interesează producția ?

LA DEZBATERE AU PARTICIPAT : **Günther GROS** și **Mihai COSTEA,** șefi de atelier de proiectare — Întreprinderea „Independența" ; **Ștefan CARABULEA,** inginer șef — Întreprinderea de piese auto ; **Gheorghe STĂNICĂ,** inginer șef — Întreprinderea mecanică ; **Gheorghe MANDEA,** inginer șef — Întreprinderea „Balanța" ; **Ioan DICU,** șef atelier proiectare — Întreprinderea de utilaje și piese de schimb ; **Gheorghe DOGARU,** inginer principal la filiala Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări mașini-unelte ; **Ioan POPA,** șeful filialei Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări pentru mecanică fină și scule ; **Ioan TUDOR,** inginer proiectant la filiala Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări tehnologice pentru sectoare calde ; **Ioan MUNTEANU,** inginer proiectant la filiala Sibiu a Institutului de inginerie tehnologică și proiectări pentru industria chimică ; **Mihai NEGUȘ,** șeful filialei Sibiu a Institutului de cercetări mecano-energetice ; **Ioan MOLODEȚ,** șeful filialei Sibiu a Institutului de cercetări și proiectări utilaje și piese de schimb ; **Nadia RÎNTAȘ,** șef compartiment proiectare — Întreprinderea „Dumbrava" ; **Ioan BUSUIOC,** șef atelier proiectare — Întreprinderea „Flamura Roșie" ; **Ion GOJINEVSCHI,** inginer șef — Întreprinderea „7 noiembrie" ; **Maxim SÎMPĂLEANU,** inginer șef — Întreprinderea „Sticla" Avrig ; **Kurt FRÜHN,** șef atelier proiectare — Întreprinderea „Textila" Cisnădie ; **Mircea IONESCU,** șef serviciu organizarea producției și a muncii — Întreprinderea „Steaua Roșie".

Din partea Comitetului județean Sibiu al P.C.R. au participat tovarășii **Ioan INCEU,** vicepreședinte al Consiliului județean de control muncitoresc, **Constantin ILIE,** directorul Cabinetului de organizare și **Maria INDREICA,** activist cu probleme de sinteză economică.

Ritm accelerat pe filiera cercetare — proiectare — execuție

PROCESUL DE ASIMILARE în fabricație a produselor noi este complex, necesitînd un important volum de muncă, în special în secțiile de concepție și de pregătire tehnologică a fabricației. Fiind vorba de produse noi, indiferent că se execută după licență sau concepție proprie, întreaga perioadă de urmărire, de la documentare-cercetare pînă la punerea în fabricație, constituie un drum de cele mai multe ori anevoios de căutare și studiere continuă a celor mai eficiente soluții constructive. Ceea ce apare pregnant în această activitate este ritmul încă prea lent, în unele întreprinderi ciclul de asimilare prelungindu-se nejustificat. De ce acest lucru ?

— „În domeniul auto durata de asimilare a unui produs este formată jumătate din timpul pentru prestarea activității tehnologice, execuției S.D.V.-urilor, realizării seriei zero, iar restul de jumătate de timp, și uneori mai mult, pentru încercări de anduranță în vederea omologării produselor. Mă refer la unele produse din care fac parte organele de direcție, de frînă ale autovehiculelor — și pentru care sînt necesare zeci de kilometri de folosință. Or, trece mult timp, un an sau peste, pînă cînd o autobasculantă care are asemenea organe, parcurge distanța necesară. Pentru a înlătura cît de cît acest inconvenient va trebui pe viitor să găsim o corelație mai strînsă în timp între încercarea pe autovehicul și cea din laborator pe stand". **(Din cuvîntul tov. Ștefan Cărăbulea).**

— „O cauză a ritmului necorespunzător în realizarea produselor noi, consider că este și aceea a unui insuficient discernămînt în planificare. Bunăoară, sîntem puși adesea în situația de a executa lucrări de însușire a noi produse, care, pe parcurs, sînt oprite în diferite faze, întrucît beneficiarii nu mai sînt de acord de a le mai menține în plan, deoarece nu au asigurată desfacerea respectivelor produse. Pe de altă parte, din lista de asimilări rămîn nerezolvate o serie de obiective, care ar fi avut condiții pentru desfacere, dar centrala sau ministerul le-au planificat a fi însușite mai tîrziu. Apare astfel risipă de forță de cercetare-proiectare-execuție-prototip. Socot, de aceea, că ar trebui ca cei ce comandă produse noi (beneficiari), cei ce prevăd prin plan însușirea de noi produse, să fie obligați să prezinte și contracte ferme de desfacere. Aceasta ar evita situațiile în care sîntem puși adesea, de a lucra la produse care sînt sortite să rămînă doar în documentație sau ca prototip". **(Din cuvîntul tov. Gh. Mandea).**

— „Se întîmplă în decursul derulării planului tehnic să constați o neconcordanță între sarcinile de cercetare-proiectare și posibilitățile reale de execuție. La filiala Institutului de cercetări și proiectări utilaje și piese de schimb în acest an, de pildă, am ajuns la crearea de „locuri înguste" atît la proiectare, cît și în atelierul de prototipuri. Astfel, dacă reușim să pregătim proiectele — **lipsa de capacitate la atelierul de prototipuri conduce la întîrzieri de 5—6 luni la executarea noului produs** ; sau chiar de la proiectare — din lipsă de proiectanți (ne lipsesc circa 50) — nu reușim să executăm documentațiile la unele produse noi decît cu întîrzieri de luni de zile. Este cazul, consider, să se țină mai mult seama în transmiterea sarcinilor, în primul rînd de capacitățile existente, de produsele ce fac obiectul întreprinderii în care lucrăm și, în funcție de rezervele constatate, să ni se dea sarcini suplimentare". **(Din cuvîntul tov. Ioan Molodeț).**

— „O situație cu totul de excepție prezintă din punctul de vedere al ritmului de asimilări, întreprinderea „Independența". Socotită și în prezent drept una din unitățile mecanic șef al ramurii construcțiilor de mașini i se repartizează prin planul de stat cît și prin cel departamental (mai ales de acesta din urmă) tot felul de asimilări de produse, cu destinații foarte diverse. Executăm cam 7—800 de tipuri de utilaje într-un singur an. **Sînt situații cînd realizăm produse în faza de prototip și apoi se așteaptă luni de zile pînă ce se ajunge ca acestea să treacă la producția de serie.** Sînt și cazuri cînd se renunță la prototip. Avem și produse la care am efectuat diferite faze, dar a căror execuție a fost întreruptă pe motiv că au intervenit alte priorități. Toate aceste neajunsuri au împietat și împietează asupra activității de cercetare, proiectare și execuție, îngustează posibilitățile de realizare a prevederilor de plan, conduce la irosirea unei părți din muncă și bani". **(Din cuvîntul tov. Günther Gros).**

Este evident că, în asemenea situații, atenția trebuie îndreptată asupra tuturor factorilor interni și din afara întreprinderilor, care condiționează ritmul și eficiența muncii programului de asimilare. În mod concret, referindu-ne la etapele pe care le parcurge un produs, de la concepție pînă la organizarea fabricației de serie preîntîmpinarea și evitarea unor neajunsuri, ar avantaja scurtarea ciclului de asimilare sau de modernizare a produselor.

Dezbatere consemnată de

V. BOESCU
I. SOARE

Experiențe în actualitate — generalizări care se impun

Optimul tehnic și optimul economic în campania agricolă de vară

— Din nou s-au dovedit „valențele economice" ale inițiativei și organizării mai bune a muncii —

ÎNCHEIEREA LUCRĂRILOR DE RECOLTARE a cerealelor păioase — activitate foarte importantă pentru întreaga agricultură și pentru fiecare unitate agricolă în parte — impune, prin ceea ce are general și specific, executarea unor analize, formularea unor concluzii, întocmirea unui bilanț al efortului depus și al rezultatelor înregistrate. Concluziile, bilanțul nu se pot mărgini numai la producția obținută, care cantitativ nu mai poate fi modificată. Deosebit de importante, așa cum rezultă din studiul de față, sînt analizele ce se întreprind de organele colective de conducere pentru a determina cît mai exact efortul tehnic și uman *depus*, cheltuielile *efectuate cu producția, alegerea soiurilor și a tehnologiilor, efortul de* organizare *mai bună a producției și a muncii și rezultatele cu care se soldează acestea pentru economia unității. Din toate aceste teme, autorul îl analizează pe ultimul și demonstrează importanța sa economică deosebită.*

Experimentarea unui nou flux tehnologic sau inițiativa împotriva rutinei...

CONDUCEREA DINAMICĂ a activității economice prezintă numeroase restricții; una dintre acestea este aceea de **a îmbunătăți continuu metodele, concepția organizatorică, de a sintetiza și extinde ceea ce practica verifică, cu exigență și exactitate, ca valoros.** Dacă am presupune că un cadru de conducere sau un consiliu al oamenilor muncii ar aplica continuu aceleași metode, fără un efort de imaginație, de creativitate, caracteristică muncii sale n-ar fi dinamismul, ci rutina. În agricultură, deși un nespecialist ar putea presupune că metodele de muncă sînt la fel de tradiționale ca și însăși agricultura, că puține lucruri noi mai pot fi aduse organizării producției vegetale sau animale, **posibilitățile de a inova, de a organiza mai bine munca sînt, practic, nelimitate.**

În favoarea acestei convingeri acționează numeroși factori: modificarea structurii de producție de la un an la altul, îmbunătățirea gradului de dotare cu mașini și utilaje agricole, introducerea în producție a noi soiuri de plante sau specii de animale, experiența — alta în fiecare an — a cadrelor de conducere în mai buna organizare a muncii și, desigur, condițiile naturale de producție diferite de la un an la altul dar și creșterea capacității noastre de a interveni și a anihila sau contrabalansa influența unor factori negativi.

În cazul campaniei agricole de recoltare — perioadă de mare importanță, conturată precis, cu o succesiune obligată și un ritm deosebit de intens de executare a lucrărilor — toți factorii menționați acționează concentrat, dens, însă specific. În agricultura noastră, datorită ritmului alert de dotare cu combine de mare capacitate, cu tractoare și mijloace de transport, ca și datorită creșterii capacității de depozitare și condiționare a recoltei, s-au obținut, în special la păioase, rezultate din an în an mai bune: s-a scurtat perioada de recoltare, s-au redus pierderile, în condițiile în care producțiile au crescut simțitor.

La I.A.S. Ograda (jud. Ialomița), fiecare campanie agricolă, de fapt fiecare lucrare constituie un test, o verificare, atît pentru cadrele de conducere, cît și pentru fiecare lucrător; satisfacțiile sau insatisfacțiile profesionale, în caz de reușită sau succes parțial, sînt resimțite de fiecare lucrător în dubla sa calitate de proprietar și producător· Campania de recoltare a grîului și orzului din acest an a constituit însă ceva mai mult decît o verificare a potențialului organizatoric. În campania recentă lucrătorii întreprinderii noastre au trecut un examen prin experimentarea unui nou flux tehnologic la arie. În aceste zile, cînd facem bilanțul realizărilor, constatăm că examenul a fost trecut cu succes, că noua tehnologie, cu unele corecturi, se dovedește superioară celei precedente.

Unitatea noastră a fost nominalizată pentru acest experiment din următoarele motive: a cultivat o suprafață mare cu cereale păioase (5 000 ha), are un grad de dotare reprezentativ pentru agricultura de stat, calitatea cadrelor și a organizării este de excepție. Trebuie menționat că experimentul s-a efectuat în condițiile în care producția medie la hectar, atît la orz, cît și la grîu, fără irigare, a fost considerabil superioară celei din alți ani.

Condițiile impuse noii tehnologii au fost:

- **să asigure strîngerea recoltei într-un număr de zile mai mic decît se realiza în trecut, pe cît posibil fără pierderi, în condiții de eficiență economică superioare;**
- **să elibereze terenul într-un timp record, așa încît în aceeași zi cu recoltarea să se efectueze și însămînțarea culturii a doua pe cea mai mare parte a suprafeței respective.**

Așa cum am menționat, experimentul a reușit, toate obiectivele urmărite fiind îndeplinite. Cum s-a procedat?

Pregătirea campaniei de recoltare sau importanța „măsuratului" înainte de a „croi"

ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA recoltatului, noua tehnologie a fost analizată cu toată răspunderea, la toate nivelurile de conducere din întreprindere. Un sprijin important am primit din partea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, a Departamentului Agriculturii de Stat care, prin reprezentanți autorizați, competenți au analizat zilnic mersul lucrărilor. (Cunoașterea, la nivelul conducerii agriculturii, a problemelor ridicate de noua tehnologie este de mare importanță în vederea generalizării acesteia). În întreprindere, **obiectivele urmărite au fost explicate în detaliu pînă la nivelul ultimului lucrător,** potrivit atribuțiilor acestuia și în funcție de posibilitatea lui de înțelegere. Acest mod de pregătire, de înțelegere și abordare profesională s-a dovedit a fi eficient. Printre **măsurile pregătitoare** trebuie menționate:

- efectuarea unor reparații de bună calitate la combine și tractoare;
- verificarea etanșeității tuturor mijloacelor de transport;
- asigurarea spațiului de depozitare a recoltei în ritmul de recoltare previzibil;
- încheierea contractelor de aprovizionare cu întreprinderile specializate pentru a suplimenta capacitatea de transport la nivelul capacității de recoltat;
- asigurarea tuturor mașinilor agricole, în perioada campaniei, pieselor de schimb necesare a carburanților și lubrifianților;
- asigurarea unor condiții bune de muncă, hrană la arie, cantități îndestulătoare de răcoritoare etc;
- asigurarea la creșă, căminul și grădinița întreprinderii a mesei și îngrijirii copiilor;
- combinierii, categoria de lucrători cea mai solicitată, au avut la dispoziție două zile libere pentru a-și rezolva toate problemele de ordin personal înainte de începerea campaniei. În special această măsură s-a dovedit a fi bună, în timpul recoltării neînregistrîndu-se absențe, nici motivate, nici nemotivate.

Desfășurarea campaniei de recoltare sau cum se poate cîștiga timp...

PENTRU A CÎȘTIGA TIMP (1—2 zile, recoltarea orzului și a grîului a început atunci cînd umiditatea boabelor era de circa 20%. În mod normal, umiditatea boabelor trebuie să fie de circa 16%, pentru ca bazele de recepție să preia recolta fără a mai efectua operații de reducere a umidității; dar, de comun acord cu bazele de recepție, care au amenajat spații de uscare, strîngerea recoltei a putut începe mai devreme.

Schema nr 1

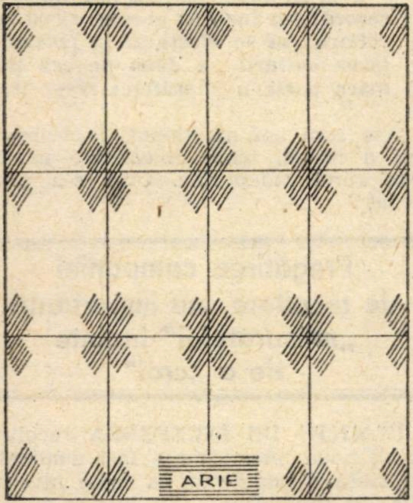

Organizarea unei suprafețe de 300 ha cultivate cu cereale păioase în parcele de cîte 25 ha

Schema nr 2

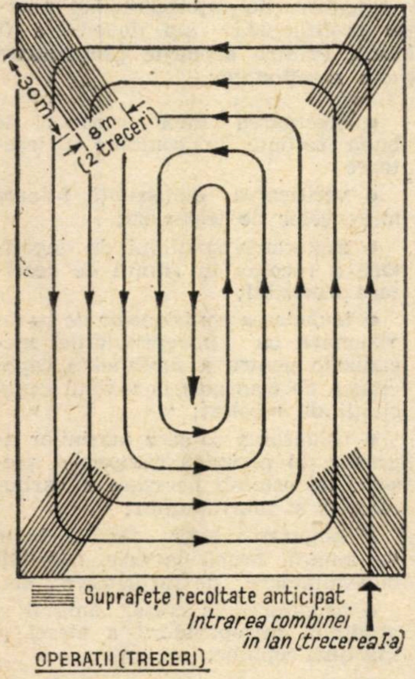
30m
8 m (2 treceri)
Suprafețe recoltate anticipat
Intrarea combinei în lan (trecerea I-a)

OPERAȚII (TRECERI)

I·Combina C 12. II·Presa. III·Tractor cu încărcător baloți. IV·Fertilizare cu MA 315 cu dispozitiv pneumatic (asigură uniformitatea în administrarea îngrășămintelor). V·Arat, grăpat. VI·Semănat.

Organizarea și fluxul operațiilor pe o parcelă de 25 ha

Schema tehnologică experimentată în acest an impune, în primul rînd, **parcelarea suprafeței ce urmează a fi recoltată.** Criteriul după care s-a efectuat parcelarea a fost ca, în aceeași zi, o parcelă deservită de 3 combine să fie recoltată și, în proporție de 70% din suprafață, reînsămînțată; diferența, de 30%, este semănată a doua zi. Pentru mai multe parcele, în cele mai multe cazuri 12 (schema nr. 1), s-a organizat o singură arie. Ceea ce se recoltează se transportă la arie, unde se fac determinările necesare și de unde, cu ajutorul mijloacelor cu dispozitiv de încărcare hidraulic, recolta se încarcă și se livrează către bazele de recepție.

Trebuie remarcat că la succesul experimentului au contribuit esențial și bazele de recepție, care au luat măsuri de reducere a timpilor de staționare și imobilizare a mijloacelor de transport, fiecare mijloc efectuînd, în medie pe zi, circa 4 curse, față de 1,5—2 curse, cîte făcea în trecut.

De regulă, au fost delimitate parcele de cîte 25 ha (schema nr. 2). Înainte de recoltatul propriu-zis, combinele recoltează în cele patru colțuri ale parcelei cîte o fîșie de 30 m lungime și 8 m lățime (din două treceri). Rolul acestor fîșii este de a evita așa-zisele bucle, pe care în vechea tehnologie combina trebuia să le efectueze cînd ajungea la capăt.

Recoltatul propriu-zis începe odată cu intrarea combinei în lan într-una din extremitățile parcelei și continuă, prin mers în suveică, pînă la recoltarea deplină a parcelei. Pentru a nu întrerupe lucrul combinei în timpul pauzei de prînz, s-au organizat din rîndul mecanicilor, echipe de rezervă. Cînd numărul acestora s-a dovedit a fi insuficient, au fost mobilizați studenți din anii III și IV de la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" din București. Este locul să arătăm că buna lor pregătire profesională le-a permis să se înscrie în randamentul mecanicilor cu experiență.

O parcelă de 25 ha, pe care acționează simultan 3 combine, este recoltată pînă seara. Aceasta echivalează cu un randament zilnic pe combină de cca. 8 ha. Dacă starea de funcționare a combinelor nu este satisfăcătoare, dacă reparațiile nu s-au făcut de bună calitate, nu se poate realiza randamentul menționat, ceea ce perturbează întregul flux tehnologic. Dovada că pregătirea combinelor pentru recoltat a fost temeinică ne-o dă faptul că ele au lucrat cu un randament de peste 95% față de cel teoretic.

Aceasta este prima trecere. După combine urmează presele de balotat paiele (trecerea a II-a); apoi, tractorul cu încărcătorul de baloți (trecerea a III-a); se fertilizează parcela (trecerea a IV-a); se ară — sau se efectuează numai discuitul, după caz (trecerea a V-a) și se seamănă (trecerea a VI-a). În felul acesta se realizează obiectivul propus inițial, de a se însămînța în aceeași zi cca. 70% din suprafața recoltată. Pentru aceasta este însă necesar să se stabilească formații mecanizate complexe, corelate sub aspectul capacității și randamentului cu capacitatea de lucru a combinelor. Rezultă de aici că **elementul tehnic determinant în organizarea campaniei agricole este combina** și că celelalte operații și mijloace i se subordonează. În tabelul nr. 1 redăm modul cum au fost corelate capacitățile acestor formații.

Schema nr 3

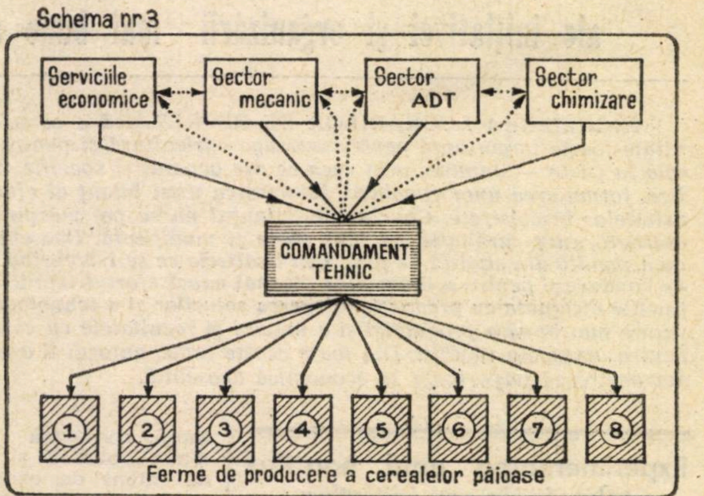

Fluxul informațional în perioada campaniei agricole de vară la I.A.S.Ograda

Pentru ca recoltarea să se efectueze întocmai cu tehnologia experimentată **stabilirea unui flux informațional operativ,** constituie o condiție foarte importantă (schema nr. 3). De subliniat că acesta nu reprezintă, prin conținutul său, doar o raportare statistică, cifrică; conținutul de bază, îl constituie luarea deciziilor și aplicarea lor, așa încît obiectivele propuse să fie realizate zilnic și orar. Rezultă că, practic, toate cadrele de conducere sînt

Tabelul nr. 1

Organizarea formațiilor mecanizate de lucru

Grupa	Nr. de combine C 12	Nr. de tractoare (T) și remorci (R)
1-a	12	5 T + 10 R
a II-a	21	9 T + 18 R
a III-a *)	12	5 T + 10 R

*) Grupa a III-a, formată din combinele primite de la alte I.A.S.-uri, s-a constituit ca o formație de sinestătătoare.

drd. Constantin GIB,
directorul Întreprinderii agricole de stat Ograda, județul Ialomița

(Continuare în pag. 10)

PĂMÎNTUL O INESTIMABILĂ AVUȚIE NAȚIONALĂ

ÎN PRIMA PARTE a studiului („R.E.“, nr. 25 din 24 iunie a.c.), autorul a tratat aspecte legate de cadrul unitar al gospodăririi terenurilor în țara noastră — *structura, repartizarea acestora și legislația actuală în domeniu — și de* îmbunătățirile funciare, *ca una din condițiile ameliorării și conservării pămîntului, problemă economică de importanță covîrșitoare. Această parte a studiului se referă la* modalitățile și activitățile propriu-zise de sistematizare și organizare a teritoriului*), *și la* principalele elemente ale programului unitar de perspectivă *în domeniul valorificării resurselor funciare.*

Rolul sistematizării și organizării teritoriului

ÎN CONDIȚIILE dezvoltării economico-sociale rapide a țării, se afirmă tot mai pregnant concepția avansată a conducerii partidului nostru privind **rolul organizării teritoriului în amplasarea coordonată și echilibrată a forțelor de producție, în valorificarea optimă a resurselor.** Pe baza studiilor de sistematizare teritorială elaborate în lumina indicațiilor date de conducerea partidului nostru, se armonizează dezvoltarea diferitelor ramuri și localități, avînd în vedere utilizarea cît mai economică a fiecărei suprafețe de teren. În același timp, pentru agricultură se stabilesc măsurile de valorificare optimă a întregului fond funciar, în condițiile aplicării unui complex de măsuri și lucrări de conservare și ameliorare. Este vorba de **o concepție de importanță deosebită pentru coordonarea procesului de dezvoltare, cu implicații profunde și multiple asupra evoluțiilor viitoare ale numeroaselor componente ale progresului economico-social al țării.**

Schițele de sistematizare a localităților — definind densitatea și regimul de înălțime a construcțiilor în cadrul unor perimetre optim dimensionate, amplasarea noilor obiective economice și social-culturale pe terenuri neproductive sau slab productive, precum și raționala distribuire a rețelelor de dotare și echipare tehnică, — realizează, în condiții de eficiență superioară, organizarea teritoriului interunități și în cadrul unităților, asigură o gospodărire constant mai bună a fondului funciar.

În prezent, un rol deosebit revine acțiunii de sistematizare și organizare a teritoriului în legătură cu lucrările de îmbunătățiri funciare. Este cunoscut că nu întotdeauna traseele lucrărilor de îmbunătățiri funciare au satisfăcut cerințele exploatării agricole. Or, înțelegerea unilaterală, îngustă a eficienței lucrărilor de îmbunătățiri funciare, ținînd seama numai de criteriul asigurării unui nivel minim al volumului de terasamente și al investiției specifice, creează greutăți în exploatarea terenurilor necorespunzător amenajate, limitînd pe zeci de ani economicitatea producției agricole. Practica a arătat că executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare trebuie realizată în corelare cu întreaga echipare tehnică a teritoriului (așezări populate, căi de comunicație etc.), cu limitele naturale obligate (păduri, fire de văi, cursuri de ape etc.), cu orografia terenului, totul subordonat întregii dezvoltări economice și sociale a teritoriului și, în principal, a agriculturii.

Măsura luată, de a nu se mai aviza nici o documentație pentru investiții în lucrări de îmbunătățiri funciare fără sistematizarea și organizarea teritoriului, creează obligativitatea ca **proiectele respective să fie elaborate concomitent.** În acest sens, în conformitate cu prevederile legislației actuale (Decretul nr. 420/18 decembrie 1976) corelarea se realizează în ambele faze de proiectare: notă de comandă și proiect de execuție. Acest fapt are două implicații esențiale :

a) **rețeaua de distribuție a lucrărilor de îmbunătățiri funciare va avea la bază optica mai cuprinzătoare a canevasului creat de sistematizarea și organizarea teritoriului**, pe ansamblul sistemului și la fiecare unitate în parte — ceea ce dă posibilitatea unei mai bune integrări a noilor echipamente la cerințele producției agricole. De asemenea, aplicarea proiectelor de organizare a teritoriului interunități și în cadrul unităților, premergător execuției în teren a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, va crea obligativitatea respectării elementelor teritoriale de organizare (hotare, drumuri, sole, parcele) la trasarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare. În legătură cu aceasta, subliniem că natura nu este întotdeauna „rectangulară“, că stabilirea unor perimetre, trasarea unor rețele de drumuri, canale, debușee, antene etc., în mod cît mai ordonat pe teritoriu — corelat cu totalitatea elementelor obligate existente și cu relieful — este o cerință a promovării unei agriculturi moderne ;

b) în cadrul aceleiași optici largi, **se stabilește, încă din faza de proiectare, întregul complex de măsuri agro-pedoameliorative și investițiile necesare pentru a asigura amenajarea integrală a teritoriului și valorificarea rațională a resurselor funciare.**

În această concepție vor fi realizate, inițial — de către Institutul de geodezie, fotogrammetrie, cartografie și organizarea teritoriului și Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare — proiectele pentru o suprafață de 2,1 mil. ha. Totodată, oficiile de cadastru și organizarea teritoriului urmează să realizeze proiecte de organizare a teritoriului la unitățile din zonele în care s-au executat lucrările de îmbunătățiri funciare. Vor fi elaborate astfel, încă în acest an, proiectele pentru unitățile agricole situate în sistemele de irigații, cu o suprafață de 440 mii ha, ca și pentru unități cu terenuri în pantă, cu o suprafață de 740 mii ha.

În același timp, extinderea acțiunilor de profilare a producției la nivelul consiliului intercooperatist oferă posibilitatea ca pe baza inventarierii resurselor funciare, a potențialului de producție să se asigure **o distribuire optimă a culturilor,** în contextul unei raționale organizări a teritoriului, în concordanță cu prevederile zonării producției agricole.

Avînd în vedere că resursele naturale, economice și sociale sînt repartizate neuniform pe teritoriu, zonarea producției agricole a conturat structura de producție, adaptată condițiilor de care dispun unitățile. Procesul de zonare a producției agricole, printr-o mai bună structurare teritorială și, deci, folosire a condițiilor de producție, creează premise pentru realizarea unui spor de producție fără investiții suplimentare, cu costuri de producție cît mai scăzute. Delimitarea în fiecare județ a 8—22 de zone (pe întreaga țară — peste 500 de unități zonale) face ca **zonarea producției agricole să aibă un caracter concret,** legat direct de nevoile practice ale dezvoltării producției agricole atît pe ansamblul, cît și în cadrul fiecărui județ, al fiecărei unități, asigurînd folosirea optimă a resurselor funciare.

Programul unitar pentru valorificarea resurselor funciare

STUDIUL fundamental privind protecția și îmbunătățirea capacității de producție a fondului funciar va permite o fundamentare științifică a prognozelor și programelor de măsuri privind folosirea rațională și eficientă a pămîntului în perspectiva anului 2 000. Acest studiu reflectă, într-o formă unitară, politica partidului și statului cu privire la gospodărirea tuturor resurselor funciare, pe baza următoarelor principii, care au o valoare de indicații obligatorii și pentru modul în care se gîndește și se acționează pe plan local, la nivelul unităților economice:

---

*) În numărul viitor al revistei vom relata experiența practică din două județe în ce privește valorificarea resurselor funciare.

- **suprafața arabilă trebuie să crească pe seama categoriilor inferioare de folosință agricole și neagricole ;**
- **suprafața agricolă nu poate fi diminuată, iar ieșirile — pe orice cale — de suprafețe agricole din circuitul producției vegetale să fie recuperate din terenuri neagricole și neproductive ;**
- **terenurile care, prin degradare, și-au pierdut total sau parțial capacitatea de producție pentru agricultură sau silvicultură se constituie în perimetru de ameliorat ;**
- **patrimoniul viticol și pomicol se menține la nivelul existent, urmînd să fie modernizat și dezvoltat cu prioritate în podgoriile și bazinele consacrate, în contul suprafețelor rezultate din defrișarea parcelelor de vii și pomi, răzleți și dispersate în tarlale de teren arabil, precum și a plantațiilor îmbătrînite sau în declin ;**
- **pășunile împădurite compact, situate în condiții favorabile de sol și pantă, urmează să fie transformate în pajiști, iar acolo unde vegetația forestieră are rol de protecție a solului, se va constitui ca fond forestier ;**
- **amenajările piscicole se dezvoltă pe seama terenurilor mlăștinoase, sărăturoase și a altor terenuri neproductive, inapte pentru folosințe agricole ;**
- **terenurile din fondul agricol degradate prin alunecări și eroziuni excesive pot constitui surse și pentru împăduriri (pentru dezvoltarea fondului forestier) ;**
- **obiectivele industriale, agrozootehnice și social-culturale se amplasează pe terenurile libere din perimetrul construibil al localităților, cu precădere pe terenuri degradate sau improprii producției agricole, ce trebuie pregătite în prealabil, în vederea realizării construcțiilor ;**
- **în domeniul agriculturii, investițiile fiind îndreptate în special spre realizarea vastului program de îndiguiri, desecări, regularizarea cursurilor de apă, irigații și combaterea eroziunii solului, se vor definitiva suprafețele care necesită asemenea lucrări.**

În această viziune, ideea generală este că **pentru orice teren neproductiv trebuie să se stabilească o soluție de punere în valoare**, astfel încît să fie readuse în circuitul economic, pentru agricultură, silvicultură, piscicultură, stuficultură, amplasamente pentru investiții sau fond de vînătoare.

Concepția înaintată, stadiul avansat al măsurilor întreprinse în țara noastră pentru gospodărirea pămîntului au efecte economice pozitive asupra menținerii fertilității acestuia și, mai mult, asupra posibilităților largi de care dispune socialismul pentru a transmite — îmbunătățită — această avuție de preț generațiilor următoare. Realizările dobîndite pînă în prezent reprezintă mai mult decît un exemplu grăitor al modului în care, pentru prima dată în istoria dezvoltării forțelor de producție, o societate în ansamblul său se poate ocupa global și unitar de conservarea și înnobilarea resurselor sale naturale.

dr. Ion BOLD

CAMPANIA AGRICOLĂ DE VARĂ

(Urmare din pag. 8)

angrenate în perioada campaniei de recoltare — și poate că este de prisos să reamintim că în aceste zile în mod logic, obiectiv munca nu poate fi dimensionată și organizată pentru 8 ore pe zi.

Concluzii sau încă o „formulă" de apropiere a muncii agricole de cea industrială — organizarea

DESCRISĂ în acest spațiu restrîns, noua tehnologie impune cîteva considerații :

În primul rînd, este evident că **noul mod de organizare a lucrului la arie a devenit mai exact**, că acesta **seamănă mult cu organizarea muncii în industrie** (de exemplu, banda de producție sau de montaj).

În al doilea rînd, această tehnologie dovedește că organizarea producției și a muncii în campania agricolă este extrem de „sensibilă" la efortul de inovație și, mai mult, că **este încă susceptibilă de îmbunătățiri continue**.

Noua tehnologie are ca efect direct reducerea perioadei în care se efectuează recoltatul și, odată cu aceasta, reducerea pierderilor la recoltat. La I.A.S. Ograda, întreaga suprafață cultivată cu cereale se recoltează în 15 zile bune de lucru, cu circa 5 zile mai puțin decît în cazul în care am fi aplicat metodele de organizare și tehnologie obișnuite. Această economie de timp înseamnă evitarea unor pierderi de recoltă (prin scuturare, transport, depozitare) de circa 1 000 tone de cereale. Perfecționarea, în continuare a acestei tehnologii și creșterea gradului de dotare al întreprinderii vor face posibilă **reducerea perioadei de recoltare pînă la limita a 10—12 zile**, ceea ce ar reprezenta un optim pentru randamantele planificate în 1980.

În aparență, singurul neajuns al tehnologiei ar fi acela că reduce numărul de zile de utilizare a combinelor, în timp ce sarcina de utilizare a tehnicii din dotare impune ca acest număr să crească. Este un aspect foarte important, atît sub raport tehnic, cît și economic. Neajunsul este însă numai de ordin formal, deoarece sînt suficiente activități și modalități prin care să se realizeze acest obiectiv major, esențial pentru progresul agriculturii, pentru utilizarea cît mai eficientă a unei importante componente a fondurilor fixe. În tabelul nr. 2 redăm un inventar al modalităților de utilizare mai deplină a parcului propriu de combine; considerăm că timpul actual de utilizare, de 93 zile, deși bun, poate fi prelungit. Pentru unele activități, poate că utilizarea combinelor nu este recomandată (de exemplu, baterea porumbului la fabrica de nutrețuri combinate) — dar activitatea în sine este necesară și este realizată de către combină în condiții de bună calitate.

Tabelul nr. 2

Structura utilizării parcului de combine la I.A.S. Ograda *)
(în zile)

Număr de zile utilizate pentru :	
— recoltarea păioaselor	16
— „ plantelor tehnice	10
— „ porumbului	25
— „ fasolei	3
— „ mazărei	3
— „ sfeclei pentru sămînță	3
— „ lucernei pentru sămînță	3
— baterea porumbului (la F.N.C.)	15
— închirieri către alte unități (cooperare)	15
Total zile de utilizare medie anuală pe combină	93 zile

*) La unele lucrări nu este utilizat întregul parc propriu de 33 combine, de aceea s-a calculat în echivalent zi/combină

În concluzie, noua tehnologie folosește mai rațional capacitatea mașinilor afectate campaniei, fiecare minut de lucru al lucrătorilor, contribuie la întărirea ordinii și disciplinei la toate locurile de muncă. Generalizarea acesteia în anul următor va scurta perioada de recoltare a cerealelor păioase, va echivala cu o reducere însemnată a pierderilor pe traseul recoltare-transport-depozitare și, deci, o importantă contribuție la transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului consiliilor de conducere din unitățile agricole.

ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAȚIE — MIJLOC DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE (I)

ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAȚIE constituie unul din criteriile fundamentale ale dimensionării raționale a normelor de stoc și normativelor mijloacelor circulante. Ea este în același timp un mijloc de sporire a eficienței economice a activităților productive în procesul de utilizare a fondurilor materiale și bănești puse la dispoziția întreprinderilor. Această dublă calitate a fenomenului de accelerare reflectă, de fapt, esența indicatorului „viteză de rotație“ care reprezintă atît un instrument de calcul al necesarului de stocuri și respectiv de mijloace circulante, cît și un indicator prin care se exprimă gradul de eficiență al utilizării acestor mijloace în procesele economice.

Căile de accelerare a vitezei de rotație a stocurilor și a mijloacelor circulante vizează aspecte numeroase ale activității de producție privită ca un proces continuu. Pentru identificarea acestora sînt de reținut în primul rînd doi parametri principali :

1. costurile de producție necesare pentru realizarea produselor ;

2. timpul în care se încheie un circuit economic complet (mijloace bănești — materiale pentru producție — producție în curs de fabricație — produse finite — mijloace bănești) sau numărul de circuite ce se realizează într-o perioadă de timp.

În cele ce urmează ne vom referi la unele căi și metode de optimizare a influenței celor doi parametri arătați mai sus asupra vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Rolul normelor de consum în dimensionarea optimă a normativelor mijloacelor circulante

SÎNT CUNOSCUTE efectele deosebit de favorabile ale reducerii costurilor de producție asupra sporirii eficienței economice a activității productive. În acest cadru se înscrie și accelerarea vitezei de rotație pe seama reducerii costurilor de producție. Trebuie însă precizat că reducerea costurilor nu este urmată în mod automat de o accelerare a rotației stocurilor și mijloacelor circulante, ci oferă doar posibilități în această privință. Problema este ca aceste posibilități să fie utilizate în mod real.

De exemplu, în practica multor întreprinderi se întîlnesc situații de natura următoare :

a) Prin programele de măsuri privind asigurarea reducerii costurilor de producție în anul de plan se identifică noi posibilități de reducere a normelor de consum la materii prime și materiale ; de economisire a combustibililor și energiei ; de perfecționare a proceselor tehnologice ; de creștere a productivității muncii etc. Aportul fiecăruia din factorii arătați în reducerea, pe total, a costurilor de producție este, de regulă, diferit, ca pondere, de la un an la altul. Cu toate acestea, unitățile, la care normativul mijloacelor circulante se determină pe total, pe baza vitezei de rotație planificată, defalcă în mod automat uneori normativul total pe elemente, ținînd seama numai de ponderea pe care au avut-o aceste elemente în totalul normativului din anul de bază, nu fac o analiză critică a modificărilor ce intervin în diferite compartimente ale cheltuielilor de producție. Vom demonstra necesitatea unei asemenea analize critice cu următorul exemplu pentru elementul de normativ : materii prime și materiale (vezi tabelul).

Influența modificării ponderii elementului materii prime și materiale în costuri și normativ

Indicatori	An de bază		An de plan		Diferențe	
	Valori totale	Din care materii prime și materiale	Valori totale	Din care materii prime și materiale	La valori totale (col 2— col. 4)	La materii prime și materiale (col. 3— col. 5)
1	2	3	4	5	6	7
1. Costuri de producție	3 600	1 200	3 000	900	— 600	— 300
2. Normativ mediu anual	100	30*)	83,3	25*)	— 16,7	— 5
3. Viteză :						
— în număr de circuite	36	40	36	36	—	— 4
— în zile pentru un circuit	10	9	10.	10	—	+ 1

*) Ponderea normativului pentru acest element reprezintă 30 %

Rezultă că viteza de rotație a mijloacelor circulante pentru materii și materiale a fost încetinită cu o zi din cauză că nu s-a ținut seama de un factor esențial, apărut în anul de plan, și anume că reducerea pe total a costurilor de producție este de cca. 17%, în timp ce la materii și materiale aceasta reprezintă 30%, ceea ce modifică ponderea materialelor în costurile de producție de la 33,3% în anul de bază la 30% în anul de plan. Consecințele unei asemenea situații se întîlnesc frecvent în practică sub un dublu aspect, și anume : la elementele la care în anul de plan scade ponderea în costurile de producție, dar se menține ponderea în totalul normativului de mijloace circulante, fondurile imobilizate prin plan se disponibilizează în parte sau integral în execuție, iar la elementele la care ponderea crește în totalul costurilor se creează imobilizări față de normativele stabilite.

Pentru evitarea unor asemenea situații **se impune ca unitățile economice care aplică metoda calculului sintetic pentru stabilirea necesarului de mijloace circulante în anul de plan să respecte întocmai reglementările legale în vigoare potrivit cărora trebuie să se țină seama de factorii noi care apar în comparație cu anul de bază, iar în cazul materiilor prime și materialelor de bază, combustibililor, pieselor de schimb, produselor finite și altor elemente la care sînt prevăzute norme de stoc să determine în continuare aceste norme pe baza criteriilor aprobate și să țină seama de ele la elaborarea planurilor de aprovizionare tehnico-mate-**

rială și a normativului mijloacelor circulante.

b) Corelația necesară între reducerea costurilor de producție și evoluția stocurilor trebuie să fie urmărită mai atent și pe parcursul execuției planului. Foarte adesea, cu ocazia analizei propunerilor făcute de unitățile economice și de titularii de plan pentru elaborarea planurilor de credite, se prezintă solicitări de creditare a unor stocuri de materiale formate ca urmare a reducerii consumurilor față de normele aprobate. Este de la sine înțeles că în asemenea situații, economisirea unor valori materiale prin eliberarea lor din consumul unor unități economice, nu este finalizată printr-o redare efectivă în circuitul economic. ci, dimpotrivă, se transformă într-o imobilizare atît la nivelul unității economice respective, cît și pe ansamblul economiei. Pentru ca eforturile de reducere a consumurilor și costurilor materiale de producție să aibă eficiența scontată, **unitățile economice trebuie în astfel de cazuri să ia măsuri din timp pentru evitarea majorării stocurilor, fie prin creșterea mai accentuată a productivității muncii și ca urmare a producției și desfacerii acesteia, fie prin adaptarea planurilor de aprovizionare la necesitățile reale de consum și de stoc.**

Trebuie menționat că necesitatea corelării volumului aprovizionărilor cu necesarul de consum și de stoc dobîndește dimensiuni noi în contextul acțiunilor ample ce se întreprind în economie pentru creșterea suplimentară a productivității muncii și reducerea costurilor materiale.

Pornind de la o asemenea necesitate, criteriile de dimensionare a normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante aprobate de conducere au — printre altele — în vedere reflectarea în mărimea acestor norme și normative a reducerii sistematice a consumurilor materiale pe baza revederii și reproiectării constructive a produselor și tehnologiilor, modificărilor intervenite în structura producției și consumurilor, adîncirii continue a procesului de tipizare a materialelor și produselor, care influențează favorabil costurile de producție și nivelul stocurilor.

c) Situațiile de natura celor arătate mai sus confirmă în mod clar rolul pe care-l au normele de consum în dimensionarea optimă a stocurilor și respectiv a mijloacelor circulante. Este cunoscut faptul că stocurile fizice normate au în vedere asigurarea **consumului** pe un anumit timp. Dacă consumul nu este stabilit pe bază de norme fundamentate tehnic, nici stocurile normate nu pot fi stabilite la nivelul necesar. Or, în practică se mai întîlnesc situații în care la încheierea contractelor cu furnizorii de materii și materiale, sau la elaborarea calculelor pentru determinarea normativului mijloacelor circulante, nu sînt încă definitivate normele de consum, măsurile necesare pentru reducerea acestora față de anul de bază nu sînt elaborate, calculul costurilor de producție este încă provizoriu. Desigur, planificarea este un proces care durează în timp, dar nu trebuie nici un moment pierdută din vedere necesitatea corelării — în fiecare etapă de planificare — a tuturor secțiunilor de plan care se intercondiționează. De altfel, Legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României — art. 58 — prevede obligația unităților socialiste ca la elaborarea planurilor să asigure „planificarea... necesarului de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, determinat pe bază de norme de consum și norme de stocuri fundamentate tehnic, stabilind măsurile necesare pentru reducerea sistematică a consumurilor specifice și valorificarea superioară a resurselor materiale".

Măsuri corelate pentru asigurarea continuității producției

TIMPUL, ca noțiune inseparabilă de viteza de rotație a mijloacelor circulante, trebuie înțeles în primul rînd în sensul accelerării succesiunii formelor funcționale în care se găsesc mijloacele circulante (din mijloace bănești în stocuri pentru producție, din stocuri pentru producție în producție propriu-zisă și apoi din producție finită în mijloace bănești), ceea ce dă garanția închiderii mai rapide a unui circuit complet de producție și ca urmare a sporirii numărului de circuite complete într-o perioadă determinată.

Iată de ce, pentru accelerarea vitezei de rotație au importanță hotărîtoare perfecționările care se aduc activității în fiecare din momentele legate de circulația mijloacelor materiale și bănești care deservesc producția, perfecționări care să conducă în final la recuperarea cît mai rapidă a fondurilor avansate în acest proces și reluarea lui continuă. În legătură cu aceasta aș dori să subliniez doar o singură idee și anume.

Am fost și sîntem cu toții martori ai activității complexe de perfecționări ce s-au adus și se aduc proceselor de aprovizionare, producție și desfacere în toate unitățile economice. Într-o bună măsură acestea se reflectă și în accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Ceea ce mai frînează încă accelerarea rotației este că — în frecvente cazuri — măsurile de perfecționare nu sînt corelate în timp pe întregul flux al activității. Acțiunea de recalculare analitică a mijloacelor circulante, începută în anul 1976, cît și analizeze periodice care se fac la toate nivelurile în legătură cu gospodărirea mijloacelor circulante au scos în evidență faptul că în cadrul fiecărei unități economice se combină, în practică, influențe multiple ale unor situații reale care în anumite momente produc discontinuitate în circulația fondurilor.

Pentru accelerarea vitezei de rotație este necesară statornicirea unei ordini perfecte în toate compartimentele unei activități productive, angajarea corelată a eforturilor tuturor organelor de resort : de conducere și de execuție ; tehnice și economice ; de planificare și de urmărire a execuției, în așa fel ca diferitele momente funcționale care marchează discontinuitatea obiectivă a procesului unic de producție să se succeadă neîntrerupt, asigurînd continuitatea.

Vasile GHEORGHIU
director în Ministerul Finanțelor

10-18 SEPTEMBRIE 1977
TIRGUL INTERNAȚIONAL VIENA
Rotundengelände, Wien 2

2 sfîrșituri de săptămînă, 9 zile

Tîrgul conține mai multe informații decît oricînd

PUBLICOM

TÎRGURI DE SPECIALITATE (extras)

Tîrgul vienez de specialitate
„Ceasuri-podoabe-bijuterii"
Messepalast, Wien 7 2. – 4. 9. 1977

W. D. W. – internațional
Săptămîna vieneză a modei pentru femei
Messepalast, Wien 7 25. – 27. 9. 1977

IE – electronică industrială
Centrul expozițional
Rotundengelände
Wien 2 9 – 12. 11. 1977

Informații și permise

Consilierul comercial al Ambasadei austriece în București.
Strada Londra 6
7000 București

Opiniile consumatorului

PRESTĂRILE DE SERVICII

Cum se asigură satisfacerea cerințelor populației?

SARCINILE tot mai sporite ce revin sectorului de servicii în satisfacerea nevoilor de consum ale populației, atenția acordată dezvoltării acestui sector prin politica partidului și statului nostru se regăsesc în obiectivele și ritmurile stabilite pentru actualul cincinal de programele privind dezvoltarea prestărilor de servicii către populație, integrate în complexul de măsuri de ridicare a nivelului de trai elaborat sub directa îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Continuînd seria de articole publicate de revista noastră cu privire la modul de îndeplinire a programelor privind asigurarea populației cu bunuri de consum și servicii, prezentăm în acest număr concluziile unei investigații în rețeaua unităților din Capitală ale întreprinderii de spălătorie și curățătorie chimică „Nufărul".

Cercetările întreprinse sub coordonarea catedrei de marketing a Academiei de studii economice au evidențiat o serie de corelații economice, de necesități și preferințe ale consumatorilor pe care le considerăm utile pentru orientarea dezvoltării în continuare a activității cu acest profil în municipiul București, ca și în alte centre ale țării.

CREȘTEREA cantitativă și sortimentală continuă a producției de țesături cu grad ridicat de lavabilitate și neșifonabilitate, gama largă de detergenți, sporirea vînzărilor de mașini de spălat rufe contribuie substanțial la ușurarea uneia din muncile cele mai grele și mai mari consumatoare de timp din gospodărie, permițînd femeii să-și folosească mai bine bugetul de timp liber. În același sens acționează și extinderea serviciilor de spălătorie-curățătorie, care fac azi parte din atributele unei vieți moderne, civilizate, ca un mod superior de satisfacere a cerințelor populației în acest domeniu. Solicitarea tot mai accentuată a acestor servicii de către populație este legată de ridicarea generală a nivelului de trai, exprimată printre altele prin creșterea gradului de dotare cu lenjerie, obiecte de garderobă, produse textile de decorare a locuinței etc.

Din sondajele efectuate în rîndul beneficiarilor unor unități reprezentative ale întreprinderii „Nufărul" a rezultat că marea majoritate a cetățenilor care apelează la serviciile acesteia sînt satisfăcuți de calitatea și structura prestărilor. În același timp, au fost semnalate o serie de aspecte care prezintă o deosebită importanță pentru orientarea în continuare a prestațiilor de servicii din domeniul spălătoriilor și curățătoriilor chimice.

Un prim aspect care s-a relevat constă în aceea că în general **aceste unități nu sînt solicitate numai de către populația cu domiciliul în imediata apropiere, ci și de multe persoane domiciliate în alte cartiere**, dar care preferă unitățile respective fie datorită **apropierii de locul de muncă**, fie datorită **calității serviciilor prestate**, fie datorită unor **obișnuințe**. Datele prezentate în tabelul nr. 1 evidențiază în mod pregnant acest fenomen. De pildă, solicitatorii unității din str. Mendeleev nr. 2 sînt numai în proporție de 50% locuitori ai zonei respective, restul fiind din zona semicentrală sau din cartierele Balta Albă, Drumul Taberei, Giurgiului, Militari, Pajura, iar o parte destul de importantă (8,3%) din zonele periferice ale municipiului. Aceeași situație este întîlnită și la unitățile din bulevardele Gh. Gheorghiu-Dej și Republicii. O asemenea structură a solicitărilor explică, dealtfel, și aglomerarea permanentă din aceste unități, care, coroborată cu spațiul destul de redus (de exemplu, la unitatea din str. Mendeleev), duce și la unele inconveniente subliniate de populație cu privire la termenele de execuție și, în unele cazuri, chiar la calitatea serviciilor prestate.

PROGRAMUL PRIVIND DEZVOLTAREA SERVICIILOR CĂTRE POPULAȚIE prevede ca în actualul cincinal să se realizeze noi capacități de spălătorii și curățătorii chimice însumînd circa 13 000 de tone, astfel ca în anul 1980 indicele de servire a populației urbane să atingă 3,6 kg/locuitor, față de 1,6 kg în 1975. La nivelul județelor și al municipiului București, consiliile populare și uniunile cooperativelor meșteșugărești au datoria de a lua măsuri organizatorice pentru utilizarea integrală a capacităților existente, ca și pentru amplasarea cît mai judicioasă a noilor capacități, în special în noile ansambluri de locuințe.

Un alt aspect foarte important pentru viitoarea orientare a activității din acest sector se referă la faptul că **în marea ei majoritate populația rezidentă a noilor cartiere apelează la serviciile unităților create în cartierele respective.** Așa, de pildă, populația din

Tabelul nr. 1

Repartizarea solicitărilor pe unități cercetate, în funcție de domiciliul populației

Unități „Nufărul"	Zone și cartiere în care locuiesc cei ce solicită serviciile unității									
	centrale	semicentrale	periferice	Balta Albă	Berceni	Drumul Taberei	Giurgiului	Militari	Pajura	Pantelimon
Str. Liviu Rebreanu	1,6	1,6	—	93,3	—	—	—	—	—	3,5
Bd. Republicii	33,3	47,6	19,3	—	—	—	—	—	—	—
Str. Hrisovului	5,9	11,9	13,4	—	—	—	—	—	68,8	—
Bd. Gh. Gheorghiu-Dej	48,6	18,6	11,4	1,4	—	17,4	1,4	1,5	—	—
Șos. Mihai Bravu	—	—	8,0	92,4	—	—	—	—	—	—
Șos. Giurgiului	1,7	—	13,3	—	—	—	85,0	—	—	—
Str. Emil Racoviță	—	1,6	—	—	96.8	—	1,6	—	—	—
Str. Mendeleev	50,0	20,0	8,3	3,3	—	11,6	1,6	1,6	3,6	—
Str. Emil Bodnaraș	8,5	1,6	5,1	—	—	79.7	—	5,1	—	—

cartierul Balta Albă apelează la serviciile unității din str. Liviu Rebreanu în proporție de 93,3%, cea din cartierul Drumul Taberei solicită serviciile unității din str. Emil Bodnaraș în proporție de 79,7%, iar locatarii ansamblurilor din șos. Giurgiului se adresează în proporție de 85% unității din zona respectivă. Aceasta demonstrează că acolo unde au fost create unități moderne, bine utilate și încadrate cu personal corespunzător populația din zonă se adresează cu încredere unităților din cartier, renunțînd treptat la serviciile unităților din zona centrală.

Căi importante de îmbunătățire a calității serviciilor de spălătorie și curățătorie chimică au rezultat în urma cercetării motivelor care orientează solicitările populației către anumite unități amplasate excentric față de domiciliu, precum și a cauzelor supraaglomerării sau lipsei de solicitări, a reclamațiilor, a nerealizării volumului de prestări prevăzut prin plan.

Din propunerile făcute de cetățeni în cadrul sondajului de opinie

● Îmbunătățirea calității serviciilor : **măsuri tehnologice și de organizare la locul de muncă, prin care să se elimine deteriorarea în timpul spălării sau curățirii (negarantarea de către prestator a integrității nasturilor, de pildă, diminuează mult din atractivitatea serviciului), ca și cazurile de spălare sau călcare neglijentă (confecțiile și mai ales căptușelile acestora) ; generalizarea ambalării în polietilenă ; organizarea unor servicii efectuate pe loc – curățirea de pete, coaserea nasturilor etc. ; etichetarea cu mijloace moderne (benzi adezive), practicată în prezent numai de unele unități, în locul marcajelor cusute, care duc la pierdere de timp și pentru lucrătorii unităților, și pentru beneficiari.**

● Perfecționarea organizării serviciilor : **ridicarea comenzilor de la domiciliul consumatorilor ; asigurarea permanentă în toate unitățile a serviciilor cu statut de „urgență" și restituirea diferenței de tarif în cazul (încă frecvent) al nerespectării termenelor ; elasticizarea formațiilor de lucru din unități, pentru a putea face față în mod corespunzător solicitărilor din perioadele de vîrf ; operativitate mai mare în prelucrarea și predarea produselor supuse spălării sau curățirii ; realizarea unor acțiuni de reclamă funcțională, care să informeze marele public cu privire la noi tipuri de servicii introduse, noi unități deschise, noi facilități create pentru populație ; înființarea unor unități cu program continuu ; înființarea unor unități pentru călcarea pe loc a produselor.**

● Diversificarea serviciilor : **curățirea obiectelor din piele sintetică ; introducerea unor servicii parțiale – curățire fără spălare, spălare fără călcare etc.**

Coroborînd cifrele prezentate în tabelul nr. 1 cu ordinea de preferință indicată de populația cercetată prin chestionarele de sondaj, s-a conturat următoarea ierarhizare în motivația preferințelor consumatorilor pentru anumite unități : apropierea de locuință, calitatea serviciilor executate (gradul de curățire și modul de călcare), operativitatea, gradul redus de aglomerație, apropierea de locul de muncă, lipsa unităților de profil în cartierul sau zona în care locuiesc (tabelul nr. 2).

Concluziile principale ce se desprind de aici pentru activitatea viitoare a unităților de spălătorie și curățătorie chimică sînt :

● în proiectarea și dimensionarea capacității noilor unități ce vor fi amplasate în zona centrală să se aibă în vedere că o mare parte din populația altor cartiere va apela în continuare la serviciile unităților din această zonă, ca urmare a faptului că își au locul de muncă în imediata apropiere ;

● în orientarea amplasării teritoriale a noilor unități să se urmărească acoperirea integrală a nevoilor populației în acele zone sau cartiere unde capacitatea existentă este deficitară (de exemplu clienții unităților din Calea Griviței, șos. Mihai Bravu și str. Emil Bodnaraș — Titan în proporție de 9,9%, 9,1% și respectiv 7,3% și-au motivat preferința pentru unitățile respective prin faptul că în cartierul sau zona în care locuiesc nu sînt organizate servicii).

Tabelul nr. 2

Structura motivațiilor solicitării de servicii în cadrul unităților din eșantionul cercetat

Unități „Nufărul"	Motivul pentru care este preferată unitatea: Calitatea serviciului	Operativitatea serviciului	Lipsa de aglomerație	Apropierea de locuință	Apropierea de locul de muncă	Lipsa de unități de profil în cartier
Str. Liviu Rebreanu 14	24,1	28,4	16,3	24,7	6,5	—
Bd. Republicii 57	15,2	27,1	21,2	29,3	4,1	3,1
Str. Hrisovului 12	21,1	21,9	20,2	21,9	5,0	9,9
Bd. Gh. Gheorghiu-Dej 52	26,4	20,9	14,7	28,2	9,2	0,6
Șos. Mihai Bravu 20	24,6	20,0	25,7	18,3	2,3	9,1
Șos. Giurgiului 19	27,7	14,7	16,9	31,0	5,7	4,0
Str. Emil Racoviță 1	21,5	23,9	23,9	26,4	4,3	—
Str. Mendeleev 2	27,4	24,8	1,8	27,4	13,3	5,3
Str. Emil Bodnaraș 23	25,8	26,4	10,7	26,4	3,4	7,3
Ierarhizarea motivațiilor	II	III	IV	I	V	VI

Mergînd în întîmpinarea unor preocupări ale întreprinderii „Nufărul" în ceea ce privește diversificarea prestărilor pentru populație, a fost sondată opinia cetățenilor și în legătură cu tipurile de servicii ce se preconizează a fi introduse în anii viitori. Analiza acestor preferințe a fost efectuată în funcție de mărimea familiei (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Distribuția preferințelor populației privind structura actuală și viitoare a serviciilor oferite %

Număr persoane în componența familiilor	Tipuri de servicii: Servicii la termen normal în unitate	Servicii de urgență în unitate	Acces liber la mașini ; auto-serv. pe bază de jetoane	Servicii numai de călcătorie	Abonam. cu ridicarea comenzii de la domiciliu
1 persoană	39,3	29,9	11,1	6,6	13,1
2 persoane	30,3	31,3	10,1	3,8	24,5
3 persoane	32,5	34,5	9,0	2,4	21,6
4 persoane	37,2	31,4	8,4	4,0	19,0
5 persoane	47,2	24,3	4,1	1,4	23,0
6 persoane și peste	36,0	36,0	16,0	0	12,0
Ierarhizarea preferințelor	I	II	IV	V	III

Este de relevat faptul că populația este deosebit de receptivă la noutate și a primit cu satisfacție informațiile cu privire la viitoarele activități.

După cum se poate observa din datele tabelului nr. 3, cu interes sînt așteptate organizarea unor servicii de spălătorie și curățătorie chimică pe bază de abonament, cu ridicarea comenzii de la domiciliul consumatorilor, accesul liber la mașini sau autoservirea pe bază de jetoane. În același timp, este necesar să se aibă în vedere că populația nu renunță la serviciile clasice ale spălătoriilor și curățătoriilor chimice (în termen normal sau cu urgență), care, așa cum au scos în evidență cercetările, vor continua să constituie principalele căi de satisfacere a nevoilor din acest domeniu. Important pentru cei care se ocupă de stabilirea viitoarelor coordonate ale structurii acestor prestări este și faptul că preferințele populației pentru diversele tipuri de servicii preconizate sînt strîns legate de mărimea familiei, aceasta generînd anumite deplasări în cerințele diferitelor segmente de populație.

conf. dr. Dumitru PATRICHE
asist. univ.
Gabriela STĂNCIULESCU

CITITORII AU CUVÎNTUL

1 : 2 nu înseamnă întotdeauna 1/2

Măsurile de raționalizare a consumului de hîrtie au avut efecte pozitive și în ce privește corespondența oficială a întreprinderilor și instituțiilor. A fost atenuat excesul de adrese, învățăm să le formulăm mai concis, ceea ce e și un cîștig de timp, de claritate.

Se pune însă o întrebare : de unde ne procurăm „jumătățile de coală ?" Fabricile de hîrtie nu s-au aliniat, din acest punct de vedere, la acțiunea de economii : nici la depozitele cu ridicata, nici în papetării nu se găsesc coli format A 5. Și atunci dactilografele sînt nevoite să înjumătățească, prin rupere sau tăiere, coli A 4 ; deseori linia de secționare iese strîmbă și hîrtia e sacrificată, se consumă și timp.

Nu văd ce dificultăți tehnologice deosebite la producători ar putea justifica lipsa de pe piață a hîrtiei de scris și pelur format A 5, a hîrtiei carbon de dimensiuni adecvate acesteia. Oricum, un cît de sumar calcul al eficienței la consumator ar evidenția necesitatea unor măsuri urgente pentru rezolvarea problemei.

Florea VASILIUC
Botoșani

Stocuri

Unitatea în care lucrez are în stoc diferite materiale care depășesc normativul legal. Nu este locul să arăt cauzele, mai ales că ele sînt, în general, cunoscute. Doresc însă să menționez că reducerii acestor stocuri i se acordă o atenție sporită în ultima vreme. Între principalele măsuri se înscrie și întocmirea listelor pentru depunerea materialelor la baza de aprovizionare din județul nostru. Trebuie să arătăm însă că B.J.A.T.M. Iași a preluat numai o foarte mică parte din disponibilități, fără a aduce și motivările de rigoare.

Consider că bazele județene de aprovizionare ar putea comunica între ele pentru preluarea și expedierea materialelor — în cazul de față de construcții și instalații — ce sînt deficitare în alte localități.

Luca VICTOR
Iași

N.B. Un instrument extrem de util în accelerarea atragerii în circuitul economic a unor valori materiale importante îl constituie suplimentul „Revistei economice", care publică cu regularitate liste de stocuri și capacități de producție disponibile.

Baze specializate

Pentru îmbunătățirea activității de întreținere și reparații a mașinilor și utilajelor, propunem înființarea unor baze de piese de schimb specializate, organizate pe tipuri de mașini, teritorial. În măsura în care întreprinderile furnizoare de utilaje nu pot satisface cererile de piese de schimb, să se creeze secții specializate care să deservească grupuri de întreprinderi. Aceste secții specializate, dotate corespunzător, ar putea completa lipsurile de piese, ar putea recondiționa în bune condiții și în mod operativ piesele recondiționabile.

Acțiunea ar contribui la reducerea efortului valutar ce se face pentru importul pieselor de schimb, la micșorarea timpului necesar aprovizionării lor, la eliminarea unor formalități, deplasări la casele importatoare și la organele ce avizează importuri sau dau negații pentru a se aviza apoi importul.

Ioan MUREȘAN
Întreprinderea de cazane mici
și arzătoare Cluj-Napoca

Adeverințele sînt costisitoare...

Zilnic sînt solicitate și eliberate adeverințe în scopuri diferite, numărul acestora fiind mereu în creștere. Actuala formă în care este rezolvată problema adeverințelor necesită timp mult și este costisitoare. Se eliberează dovezi pentru cumpărări cu plata în rate, adeverințe pentru împrumut de la cooperativele de credit, pentru spitalizare, stabilirea chiriei, pentru creșe și grădinițe.

Consider posibile măsuri radicale în acest domeniu. Astfel, s-ar putea elabora un singur formular pentru toate unitățile menționate. Din conținutul acestora să fie eliminat textul cu caracter general (inutil, de exemplu, la cumpărări în rate). Adeverințele pentru abonamentele de transport ar putea fi eliminate dacă organizațiile de transport s-ar servi numai de legitimațiile de serviciu ale solicitanților, vizate la zi. Prin tipizare, după părerea mea, s-ar ușura activitatea aparatului TESA, s-ar scurta durata eliberării și s-ar elimina consumul de timp afectat obținerii formularelor.

Gheorghe P. LAZANU
Cluj-Napoca

Evidența

În condițiile actuale, cînd în întreaga economie se introduc mijloace de calcul mecanizate și o parte din evidența contabilă — sectorul gestiunilor — este afiliată la diferite stații de calcul în vederea prelucrării mecanizate și automate a datelor, opinăm pentru introducerea și în cooperația de consum a evidenței cantitativ-valorice la depozitele cu ridicata și la secțiile de prestări servicii în general, pentru mărfuri, materiale, produse și ambalaje.

Gh. ARVATU
economist la U.J.C.C. Dolj

Cheltuieli

Normele de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale au contribuit în mod cert la stabilirea și delimitarea exactă a rolului și locului pe care îl ocupă cheltuielile administrativ-gospodărești în cadrul cheltuielilor de producție. Avînd în vedere practica activității economice, propunem ca în cadrul poziției „Alte cheltuieli de birou" să se cuprindă și următoarele :

— cheltuieli pentru legatul actelor ;
— cheltuieli de dactilografiere și multiplicare.

Stabilirea în cadrul cheltuielilor de birou a unei poziții distincte privind legatul arhivei are ca scop precizarea volumului de cheltuieli necesar pentru această activitate. A doua propunere vizează asigurarea unui cadru unitar pentru înregistrarea unui volum foarte mare de cheltuieli și clarificarea modului de încadrare a acestora în cele administrativ-gospodărești.

Teodor VIOREL
Paraschiv ALEXANDRU
economiști în Centrala industrială
siderurgică Galați

ECOURI

Cursuri de perfecționare în analiza valorii

În legătură cu scrisoarea cititorului dv. Mircea Nicolae, din Mediaș, publicată în nr. 5/1977 al revistei sub titlul „Analiza valorii", vă informăm că Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești are în vedere aplicarea acestei metode în concepția produselor realizate în unitățile noastre. În perioada 1974—1975 au fost pregătite ca instructori în analiza valorii, prin cursuri organizate la Academia „Ștefan Gheorghiu" și Centrul de perfecționare a lucrătorilor din cooperația meșteșugărească, 55 de cadre. În continuare, în acest an, în cadrul centrului nostru de perfecționare sînt prevăzute cursuri pentru proiectanții de produse, tehnologii și dispozitive de lucru ; urmează să participe 120 de lucrători din colectivele de cercetare-proiectare de la uniunile județene și cooperative, care au sarcini concrete pe linia realizării de produse noi, rentabilizării produselor și serviciilor ce înregistrează pierderi, reducerii consumurilor de materiale (în special în ramura metal și lemn) ; în planul de învățămînt al acestor cursuri, ponderea principală o deține modulul de „analiză a valorii". Se studiază posibilitatea de a iniția în acest domeniu și alți lucrători, din diferite activități ce se regăsesc în cooperative. Considerăm că modul de organizare a colectivelor de specialiști în „A. V." este și trebuie să fie diferit în funcție de caracteristicile produselor realizate, precum și de numărul specialiștilor din fiecare uniune și din cooperativele afiliate. Astfel, la unele uniuni se justifică organizarea unor astfel de colective la nivelul unor cooperative, în timp ce la altele se impune soluția organizării colectivelor la nivel județean.

ing. Dumitru RISTEA
vicepreședinte al UCECOM

„R. E." militează pentru generalizarea analizei valorii

O PLEDOARIE ȘI ARGUMENTE PENTRU EXTINDEREA RAPIDĂ A METODEI

20 de absolvenți ai unui curs de specializare propun la masa rotundă:

- **Valorificarea maximă a capacității cadrelor special instruite**
- **O problemă de conducere: organizarea complexă a acțiunii**
- **Atitudine activă în relațiile cu beneficiarii produselor**
- **Rolul de coordonator al centralei industriale și ministerului**

PRIMUL CONGRES al consiliilor oamenilor muncii a relevat în mod pregnant îndatorirea organelor de conducere din ministere, centrale și întreprinderi de a urmări permanent îndeplinirea riguroasă a programelor de reducere a costurilor, în condițiile unei preocupări intense pentru ridicarea calității produselor. Secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** sublinia : **„O atenție deosebită trebuie acordată reducerii cheltuielilor materiale, îndeosebi a consumurilor de materii prime și materiale care se mențin ridicate datorită in special supradimensionării unor produse și pierderilor mari în procesul prelucrării. Este necesar să se acționeze mai hotărît pentru reproiectarea produselor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, utilizarea rațională a materialelor, extinderea înlocuitorilor".**

În lumina acestei indicații, argumentele în favoarea generalizării analizei valorii la reproiectarea produselor existente și la conceperea celor noi devin extrem de actuale în sprijinul urgentării acțiunii.

UNUL DINTRE EFECTELE urmărite și realizate ale cursurilor de perfecționare a cadrelor l-am putea numi „schimbarea de dioptrie". Absolventului îi apar mai clare problemele de perspectivă, cele imediat apropiate nu-i mai ocupă întregul orizont, accentuarea senzației de relief îl ajută să distingă mai bine situarea lor reciprocă.

În cadrul unei discuții organizate de redacție cu absolvenții celui mai recent curs de analiza valorii de la Centrul de perfecționare profesională din Bușteni al Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, o astfel de viziune înnoitoare s-a afirmat prin observațiile judicioase, propunerile susținute de argumente peremptorii în legătură cu tema abordată :

CE CONDIȚII SE CONSIDERĂ CĂ TREBUIE ASIGURATE ÎN UNITĂȚILE ECONOMICE SI LA NIVELUL RAMURII PENTRU CA METODA „A.V." SĂ POATĂ FI GENERALIZATĂ RAPID ȘI CU EFICIENȚĂ MAXIMĂ ?

ADOPTÎND IPOTEZA de lucru că organul colectiv de conducere al întreprinderii este edificat asupra eficienței „A.V." și interesat să o introducă (de altfel, primul loc ca frecvență și insistență între propunerile formulate în cadrul dezbaterii l-a ocupat tocmai asigurarea condițiilor de propagandă, organizatorice și normative pentru stimularea acestui interes), este de datoria sa **să creeze și să pună în funcțiune mecanismul adecvat implementării.**

Condiția nr. 1 este ca **toate cadrele specializate în analiza valorii să fie utilizate efectiv în acest domeniu, controlîndu-se modul în care ele sînt utilizate.** Cu premisa sa : toate cadrele trimise la specializare să aibă — prin funcție, pregătire, experiență, preocupări conexe domeniului în care lucrează, disponibilități psihice — aptitudinile necesare pentru a deveni analiști. Problema, prin incidențele deosebit de favorabile pe care le poate avea asupra reducerii costurilor, este deosebit de importantă, așa încît se cere înlăturată orice urmă de formalism în rezolvarea ei. Nu totdeauna se face selecționarea cursanților potriviți pentru cursul potrivit — și de aceea, după expresia unuia dintre participanții la discuție, „lansăm în spațiu module nerecuperabile". (S-a citat cazul concret al unui inginer trimis la curs după numai trei luni de activitate în proiectare și care pînă atunci nici nu auzise de metodă, deși ea fusese aplicată în întreprinderea respectivă la 5 produse, cu economii anuale de peste un milion !) Deci : **unitatea să cunoască destinația programului de specializare, să facă selecția adecvată a cursanților și să acorde bunei folosiri a absolvenților aceeași grijă pe care trebuie să o dea introducerii în exploatare și încărcării judicioase a unui utilaj nou.**

● *„PÎNĂ ÎN PREZENT, centrul nostru a pregătit în tehnicile analizei valorii peste 130 de specialiști din întreprinderile ramurii, în cadrul a 6 serii — de la una la alta asigurîndu-se, după opinia noastră, un nivel mai elevat al instruirii, al bazei documentare, al calității rezolvărilor din lucrările de absolvire. Avem de asemenea, realizate sau în pregătire programe privind metode și tehnici moderne în cercetare și proiectare, ce cuprind și module de «A. V.». Fiind însă vorba de un domeniu în care activitatea celor direct responsabili nu poate fi viabilă decît susținută de un climat de preocupare colectivă, intenționăm să introducem scurte cicluri (4—12 ore) de sensibilizare în analiza valorii și în alte programe de perfecționare a cadrelor de conducere și a diferitelor categorii de specialiști."* (Dumitru CURELEA, *directorul Centrului de perfecționare profesională Bușteni)*

O muncă prin excelență colectivă

O ASEMENEA BUNĂ FOLOSIRE nu se poate rezuma la a stabili specialiștilor respectivi sarcinile de rezolvat și parametrii de atins. Dacă lansarea metodei este o problemă de organizare a conducerii, dacă valorificarea ei este în primul rînd o problemă de proiectare, **reușita** — înțelegînd prin aceasta proporțiile extinderii și nivelul calitativ al soluțiilor — **nu poate fi obținută decît prin muncă colectivă, de către o echipă multidisciplinară** (de unde și ideea ca la cursurile de perfecționare în programele „A.V." să fie introdus și un modul referitor la munca colectivă de creație). Cu sau fără o „diluare" a rigidității organigramelor, **cooperarea mai multor compartimente interesate** este indispensabilă — atribuția de coordonator, în calitate de **responsabil de proiect,** revenind analistului pregătit în acest sens. În logica aceleiași abordări multilaterale se înscrie și propunerea ca temele și soluțiile de principiu ale proiectelor „A.V." să fie dezbătute în **„ședințe de idei"** mai largi, cu participarea unor șefi de sectoare, maiștri ș.a., informați în prealabil despre obiectivul, metodologia și avantajele analizei valorii. O astfel de introducere în temă, de sensibilizare a unui larg activ de lucrători din întreprindere, potențiali colaboratori ai procesului de creație, ar putea-o realiza **chiar absolvenții** cursurilor de „A.V.".

Responsabilul principal — consiliul oamenilor muncii

O ALTĂ CONDIȚIE este eliminarea ideii preconcepute că, în condițiile caracterului presant al sarcinilor de înnoire a produselor, efectuarea analizei valorii ar reprezenta o întîrziere, o muncă în plus. Înlocuirea lucrărilor destul de laborioase, privind fundamentarea necesității de reproiectare a unui produs, printr-un studiu „A.V." are toate șansele să ofere **un raport optim între timpul consumat și eficiența obținută.** Apare însă necesar ca în programarea bugetului de timp al proiectanților de produse și tehnologii din întreprinderi să se aibă în vedere nevoia unor **cercetări legate de aplicarea metodei.**

În cel puțin două etape ale utilizării analizei valorii — momentul declanșării și momentul avizării soluției — decizia aparține conducerii colective a unității. Dar consiliul oamenilor muncii își poate exercita atribuția și în fazele intermediare, intervenind prin sprijin în sensul celor arătate mai sus, prin control. În unele întreprinderi, problema e rezolvată **repartizîndu-se unui membru al C.O.M., familiarizat cu problema, sarcina de a conduce întreaga acțiune „A.V."** — responsabilitate ce a antrenat rezultate pozitive.

Cum instituim climatul favorabil promovării noului — sau noțiunea „proiectat prin A. V."

NUMEROASE PROPUNERI s-au referit la o problemă de tactică a întreprinderilor — **instituirea în relațiile cu beneficiarii produselor a unui climat favorabil promovării noului.** Pînă cînd vom ajunge ca mențiunea „proiectat prin «A.V.»" să fie unanim înțeleasă și apreciată ca o garanție a calității și economicității produselor, e nevoie ca beneficiarii (reprezentați adesea la nivelul unui merceolog) să fie convinși de la caz la caz de veridicitatea acestor atribute. De pildă, celui ce se prezintă pentru o comandă, înarmat cu schițe și cu caracteristici bine definite ale produsului pe care-l dorește, uneori cu modele de referință sau fișe tehnice de import, să i se ofere analiza de preț conformă acestor documentații și, comparativ, cea realizată prin „A.V.", explicîndu-i-se **cîștigul din punctul de vedere al valorii de întrebuințare.**

> • *„ÎN FIECARE ÎNTREPRINDERE de prelucrare a lemnului există, la ora actuală, 2—4 absolvenți de cursuri «A. V.». Ținînd seama de acest potențial și pentru a rezolva sarcina din programul special, de a încheia generalizarea aplicării analizei valorii în cursul trimestrului II al anului viitor, centrala noastră a inclus elaborarea și implementarea proiectelor de «A. V.» în acțiunea de ansamblu privind organizarea științifică a producției și a muncii. Programele unice de studii și măsuri în acest domeniu, stabilite la nivelul fiecărei unități, cuprind grafice pentru cel puțin 2—3 produse noi sau reproiectate concepute pe baza analizei tehnice a valorii — cu termene pentru elaborarea proiectelor, aprobare, realizarea prototipurilor, obținerea avizului beneficiarului, intrarea în producție de serie a soluțiilor acceptate. Totodată, centrala își propune să sprijine și conducă elaborarea unor proiecte complexe, organizînd colective de «A. V.» din specialiști de la mai multe întreprinderi care execută același produs sau produse similare."* (Mihai-Dumitru DIMITRIU *din Centrala de prelucrare a lemnului*)

La fel, beneficiarii cu atitudine conservatoare trebuie ajutați **să-și înțeleagă corect necesitățile,** pentru a nu pretinde produse mai proaste — sau mai bune (dar mai scumpe, cu cheltuieli materiale supradimensionate) — decît nivelul calitativ rezultat dintr-o analiză strictă a funcțiunilor corespunzătoare acestor nevoi. Utilitatea prezenței active, în colectivul „A.V.", a unui specialist în marketing rezultă, deci, în mod evident.

Încă o propunere ce ni se pare demnă de reținut este aceea ca personalul întreprinderilor exportatoare, al inspectoratelor de control al calității să fie înarmat cu noțiuni elementare de analiza valorii, pentru a urmări și a sesiza creșterea valorii de întrebuințare a produselor și a nu acționa în sens invers, blocînd ideile privind modificări care ar duce la îmbunătățirea acesteia.

Ce fac și ce trebuie să facă centralele și ministerele?

ÎN OPINIA PARTICIPANȚILOR la discuții, întemeiată pe experiența pozitivă a Centralei de prelucrare a lemnului, un rol important în promovarea analizei valorii, în transformarea acesteia într-un instrument curent de lucru revine **centralelor industriale și ministerelor,** care-și pot exercita atribuțiile de coordonare în următoarele direcții :

- **elaborarea, împreună cu institutele de cercetări și proiectări, a unor normative de condiții minimale ce trebuie realizate prin proiectele „A.V." ;**
- **încredințarea responsabilității de coordonator metodologic pe ramură (subramură) institutelor de cercetare și proiectare, care să fie și depozitarele datelor privind caracteristicile tehnice, pe funcții, ale produselor fabricate în cadrul acesteia ;**
- **prevederea expresă, în planurile anuale de cercetare, a problemelor ce să fie rezolvate prin „A.V." ;**
- **inițierea, pe aceeași filieră, a unor studii și cercetări care să ofere o bază documentară pentru analiza tehnică a valorii** (de pildă, proiectanților de mobilier le-ar fi deosebit de utile date antropometrice, date asupra gradului de dotare a gospodăriilor cu articole vestimentare, obiecte de menaj, biblioteci personale etc.) ;

> • *„ÎN CADRUL CURSURILOR de perfecționare, al aplicațiilor practice, ne străduim să-i înarmăm psihologic pe specialiști pentru a evita și combate două pericole ce pot apărea — cum s-a și dovedit — în cazul unei aplicări formale a analizei valorii.*
>
> *Primul : tendința de a rezuma analiza la partea documentară, la comparația cu produse de referință și de a le imita, efortul propriu reducîndu-se cel mult la înlocuirea unor materiale, fără certitudinea că înlocuitorii vor răspunde la fel de bine funcțiilor ce solicită anumite caracteristici. «A. V.» trebuie să însemne nu a copia, nici măcar a compila, ci* a crea ; *adică a exploata în mod optim posibilitățile* noastre, *pentru a satisface optim necesitățile* noastre.
>
> *Al doilea pericol: «trucul» — tendința de a disimula, de a ambala în calcule și diagrame foarte elaborate soluții uneori bune, dar care nu-s fundamentate pe gîndire, pe o analiză tehnică, ci țin de inspirație și, deci, nu epuizează posibilitățile. Consider «lupta împotriva trucului» ca o obligație etică elementară a analistului."* (Alexandru POPESCU, *instructor)*

- **urmărirea folosirii „A.V." la revizuirea normelor interne și a standardelor** (cel puțin pentru bunurile de consum, ar fi bine ca **STAS-urile să fie completate și cu liste de funcțiuni)** ;
- **crearea unui sistem informațional prin care măcar titlurile proiectelor „A.V." elaborate în cadrul fiecărei unități a unei centrale să fie comunicate și celorlalte întreprinderi din sistemul acesteia, pentru evitarea unor cercetări paralele ;**
- **asigurarea unei baze documentare asupra metodei, la nivelul centrelor de perfecționare profesională și al institutelor de cercetare și proiectare (cărora să li se încredințeze și sarcini de consultanță"), al marilor întreprinderi ;**
- **organizarea unor simpozioane și schimburi de experiență pentru cunoașterea și generalizarea rezultatelor obținute în institute și în unitățile de producție** (n. red. : **Revista economică își pune larg paginile la dispoziția centralelor și întreprinderilor, pentru prezentarea experiențelor pozitive)** ;
- **urmărirea acestor rezultate, în profil departamental,** așa cum se urmărește și realizarea indicatorilor planului tehnic — **și, bineînțeles, intervenția regulatoare pentru ameliorarea lor continuă.**

Anvergura implicațiilor economice ale aplicării pe scară largă a acestei metode de o eficiență extrem de ridicată se măsoară în cifre de ordinul milioanelor și miliardelor. Este un argument suficient pentru polarizarea întregii ambiții profesionale a tuturor celor ce răspund de reducerea consumurilor specifice și de înnoirea nomenclatoarelor de producție. Generalizarea largă a analizei valorii constituie un adevărat test al nivelului de conștiință politică și pregătire profesională a cadrelor de conducere din întreprinderi și centrale industriale.

Dorin CONSTANTINESCU

CONDUCERE POLITICĂ ȘI DEMOCRAȚIE

„Societatea noastră dispune, la toate nivelurile, de un larg sistem de conducere a activității de către oamenii muncii înșiși, de un larg cadru democratic de tip nou, superior oricărei forme de democrație burgheză. Esențial este ca activitatea organismelor de conducere colectivă să capete un conținut tot mai profund, să devină tot mai eficientă, asigurînd exercitarea plenară a dreptului oamenilor muncii de a participa la conducerea producției, la luarea hotărîrilor în toate sectoarele vieții economice și sociale".

NICOLAE CEAUȘESCU

CONDUCEREA POLITICĂ în societate a reprezentat, întotdeauna, un proces dintre cele mai complexe și dificile. Societatea socialistă nu face excepție. Această misiune de mare însemnătate revine în țările socialiste partidelor clasei muncitoare, comuniștilor. Mărețele realizări obținute de țara noastră pe drumul construcției noii orînduiri, prezentul și perspectivele luminoase ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și ale înaintării României spre comunism, realizările obținute în direcția afirmării și înfloririi personalității umane demonstrează pe deplin, cu puterea de neclintit a faptelor, că în țara noastră partidul comuniștilor se dovedește la înălțimea exigențelor pe care le implică această misiune de conducător politic.

Grija pentru conducerea științifică, democratică, realistă a societății, a națiunii se află **în centrul preocupărilor partidului** ale secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu.** Partidul asigură cu consecvență așezarea întregii conduceri pe temeiurile științei și democrației, pe principii care sînt permanent perfecționate în raport cu dezvoltarea științei, a forțelor de producție, în raport cu acumularea de noi cunoștințe de către întreaga omenire.

Este o convingere a partidului nostru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, „Pentru a fi conducător într-un domeniu sau altul al societății noastre socialiste nu sînt suficiente numai cunoștințele căpătate în anii de studiu într-o facultate sau alta, sau într-o școală de partid sau alta. Preocupîndu-se de însușirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, activiștii cu munci de răspundere trebuie să depună permanent eforturi pentru ridicarea continuă a nivelului politic-ideologic, pentru însușirea și stăpînirea temeinică a concepției marxist-leniniste și înțelegerea legităților generalvalabile, astfel ca să poată aplica în mod creator hotărîrile de partid și de stat, să-și aducă contribuția atît la elaborarea liniei generale, cît și la înfăptuirea în viață a politicii interne și internaționale a Partidului Comunist Român"[1]. În Programul partidului nostru, referitor la contribuția cadrelor de conducere, a personalităților politice la organizarea și conducerea activității revoluționare, la progresul societății se precizează că aceasta este condiționată de măsura în care cadrele și personalitățile respective se identifică cu idealurile maselor, cu interesele națiunii, se ridică la nivelul înțelegerii cerințelor obiective ale dezvoltării sociale, al cunoașterii științifice a legităților care guvernează procesul edificării societății socialiste și comuniste.

IDENTIFICAREA CONDUCĂTORILOR societății noastre cu idealurile și năzuințele oamenilor muncii are la bază și faptul că **însuși poporul, clasa muncitoare, țărănimea muncitoare, intelectualitatea sînt chemați direct, efectiv, prin forme largi, reprezentative, să-și exercite pe larg dreptul de conducători în societate.** În concepția partidului nostru dezvoltarea vieții economico-sociale, studiile asupra viitorului sînt asociate în permanență cu preocuparea de a așeza societatea pe baze noi, echitabile, cu preocuparea de a promova principii democratice, progresiste în viața socială, care să ofere maselor largi de oameni ai muncii — proprietari ai mijloacelor de producție și făuritorii tuturor bunurilor materiale și spirituale — posibilitatea de a lua parte activă la conducerea statului, la crearea propriei lor istorii, și aceasta în mod conștient, la clădirea liberă și neatîrnată a propriului destin, corespunzător intereselor și aspirațiilor lor vitale.

Faptul că în socialism specialiștii sînt consultați pe întreg parcursul procesului de elaborare și aplicare a deciziilor, că în organele de partid sînt aleși specialiști cu înaltă calificare, că în concepția partidului nostru problema participării eficiente și reale a maselor la viața economică și socială este legată implicit de creșterea competenței lor politice și de specialitate nu înseamnă că a fost cedată tehnicienilor conducerea politică. Dimpotrivă, în toată această perioadă istorică **rolul politic conducător revine partidului, ca exponent fidel al celor mai înalte năzuințe ale întregului popor.**

Condițiile fundamentale ale participării oamenilor muncii la hotărîrea și înfăptuirea dezvoltării țării — vizînd întregul efort pe linia dezvoltării democrației, printre care avem în vedere structura conducerii socialiste, sistemul și regimul politic specifice societății socialiste, cadrul larg democratic atestat în însăși Constituția României, sistemul organizațiilor politice, sociale, obștești, culturale, științifice — sînt realități vii, incontestabile în România contemporană. Totuși, ele nu generează automat democrația și perfecționarea vieții economico-sociale. Ele constituie **fundalul** — foarte important și indispensabil — al acestor procese. Pentru că ridicarea pe acest fundal a „piramidei" democrației, amplificarea în tot mai mare măsură a participării oamenilor muncii la conducere cer perfecționarea permanentă a instituțiilor existente, cer un „corpus" de metode și procedee corespunzătoare necesităților și posibilităților în continuă transformare, cer pe de altă parte **multiple și constante eforturi din partea tuturor categoriilor de cetățeni români, maghiari, germani și de alte naționalități de a utiliza un asemenea cadru tot mai perfecționat, la un nivel superior.**

Este o preocupare ce străbate **fundamental** întreaga politică promovată de partidul și statul nostru. Crearea a numeroase organisme de conducere colectivă, care au dus la adîncirea democrației muncitorești atît în sfera producției materiale, cît și în viața de stat, crearea la nivelul întreprinderilor și centralelor, al tuturor unităților economice și instituțiilor sociale, de consilii ale oamenilor muncii, cărora li s-au conferit importante atribuții și răspunderi în organizarea și conducerea activității din unitățile respective, instituționalizarea congreselor oamenilor muncii, pe cele mai importante domenii ale vieții economico-sociale a țării, sînt doar cîteva din măsurile ce susțin temeinic activitatea partidului și statului nostru în această direcție.

În recenta expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia din nou preocuparea consecventă a partidului nostru de a perfecționa cadrul organizatoric de participare efectivă și nemijlocită a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și adoptarea deciziilor care privesc mersul înainte al țării, la conducerea societății, considerînd aceasta una din problemele fundamentale ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism. Ca organe colective de conducere în întreprinderi și centrale, în unități economice și sociale, ca organe ce au ca membri muncitori din producție, maiștri, ingineri și specialiști, reprezentanți ai organizațiilor de partid, sindicat și U.T.C., consiliilor oamenilor muncii le revin misiuni deosebit de importante pe linia amplificării democrației societății noastre, a sporirii participării efective a tuturor cetățenilor la conducerea treburilor din colectivele respective. Evidențiind faptul că societatea noastră dispune, la toate nivelurile, de un larg sistem de conducere a activității de către oamenii muncii înșiși, de un larg cadru democratic de tip nou, superior oricărei forme de democrație burgheză, secretarul general al partidului preciza : **„Este necesar să acționăm hotărît pentru creșterea mai puternică a rolului și răspunderii consiliilor oamenilor muncii în conducerea fiecărei întreprinderi și instituții. Ele trebuie să determine ridicarea spiritului de răspundere al fiecărui muncitor, tehnician, inginer, pentru bunul mers al producției, îndeplinirea sarcinilor de plan, buna gospodărire a mijloacelor încredințate, sporirea eforturilor pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, a avuției naționale — baza creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor. Consiliile oamenilor muncii trebuie să dezbată și să soluționeze toate problemele activității economice și de producție din unitățile respective, să elaboreze planurile de dezvoltare și de producție, planurile financiare și bugetele unităților respective ; practic, nu trebuie să existe nici un aspect al vieții acestora — inclusiv de ordin social — care să nu stea în atenția organismelor de conducere colectivă ale oamenilor muncii, care să nu fie soluționate în comun de cei ce muncesc“ [2].**

---

[1] **Nicolae Ceaușescu.** Expunere cu privire la activitatea politico-ideologică si cultural-educativă, de formare a omului nou, constructor devotat al societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului în România, Ed. politică, București, 1976, p. 64.

AM REDAT acest citat mai amplu din strălucita cuvîntare a secretarului general al partidului spre a evidenția gama largă de atribuții, de drepturi, de răspunderi ale acestor organe colective de conducere. Este convingerea, sprijinită pe experiența practică, a conducerii noastre de partid că în aceasta se exprimă participarea organismelor democratice la conducerea activă, la autoconducerea muncitorească. Reținem în acest sens că importante cerințe ale autoconducerii muncitorești sînt satisfăcute prin actualele organisme democratice. Pornind de la necesitatea perfecționării în continuare a democrației muncitorești, a creșterii rolului clasei muncitoare, al oamenilor muncii în conducerea nemijlocită a economiei, este semnificativă hotărîrea conducerii partidului de a **instituționaliza** Congresul consiliilor oamenilor muncii ca for suprem de conducere a activității în sfera industriei, construcțiilor și transporturilor (el urmînd să se întrunească periodic, o dată la cinci ani) și totodată de a se constitui un organism permanent de conducere, îndrumare și control al consiliilor oamenilor muncii — Consiliul național al oamenilor muncii din industrie, transporturi și construcții — alcătuit din consiliile de conducere ale unor ministere și organizații economice centrale, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Consiliul Central de Control Muncitoresc, Consiliul Organizării Economico-Sociale, reprezentanți ai Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliului Național al Femeilor și altor organizații de masă și obștești, precum și din circa 300 de reprezentanți direcți ai oamenilor muncii. Cum acest Consiliu Național se va întruni sistematic pentru a dezbate planul anual al producției industriale, măsurile de realizare a acestuia, urmărind totodată îndeplinirea hotărîrilor Congresului consiliilor oamenilor muncii, asigurînd conducerea permanentă a activității consiliilor oamenilor muncii și consiliilor de conducere din ministere și celelalte organe centrale, însăși autoconducerea muncitorească, manifestarea largă și pe această cale a democrației muncitorești **capătă un caracter sistematic și astfel un caracter de continuitate.**

Preocupările partidului și statului nostru de creștere a participării oamenilor muncii la conducerea societății și astfel a demoncrației societății noastre se relevă **pe o arie de dimensiuni ample.** O experiență inedită o oferă Frontul Unității Socialiste — organism politic, revoluționar, democratic care unește sub conducerea Partidului Comunist Român toate organizațiile politice de masă și obștești, consiliile oamenilor muncii ale naționalităților conlocuitoare și care este investit cu atribuții largi în asigurarea participării lor la conducerea vieții sociale, în dezvoltarea controlului obștesc, în coordonarea vieții educative, în formarea omului nou, în promovarea în viața socială a principiilor eticii și echității socialiste. Tot în această ordine de idei s-a încetățenit **metoda organizării de congrese și conferințe cu caracter național în toate domeniile de activitate, dovadă elocventă a superiorității orînduirii noastre, formă nouă a democrației socialiste din România, modalitate superioară de manifestare liberă a opiniei maselor în problemele esențiale ale dezvoltării societății, de guvernare a statului de către popor,** de conducere a țării pe baza și în spiritul voinței clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

Formelor de largă participare democratică, obștească, educativă analizate li se adaugă firesc și altele a căror eficiență este incontestabilă. Avem în vedere în acest sens **comitetele de cetățeni,** organizate de comitetele executive ale consiliilor populare pe circumscripții electorale, pe lîngă instituții social-culturale, precum și pentru efectuarea anumitor lucrări de interes obștesc. Aceste organisme ce antrenează mii de oameni se aleg în adunări generale ale cetățenilor, față de care sînt răspunzători pentru încrederea conferită prin votul lor. Comitetele coordonate de deputații din circumscripțiile respective urmăresc îndeosebi mobilizarea cetățenilor la acțiuni cu caracter economic, social-cultural de interes pentru circumscripția în cauză ; sprijinirea deputaților în soluționarea problemelor care presupun participarea largă a cetățenilor ; buna desfășurare a activităților.

De asemenea, un rol dintre cele mai importante în dezvoltarea conștiinței morale și juridice, în atragerea colectivelor la soluționarea unor încălcări ale normelor de disciplină, de conduită, în general a unor litigii de mai mică însemnătate îl au **consiliile de judecată —** organe obștești de influențare și jurisdicție. Aceste organisme — bazate pe forța convingerii, pe forța opiniei publice, pe blamul colectivului — s-au dovedit cu mult mai eficiente, mai operative, mai educative decît formele de constrîngere mai vechi.

De real sprijin în antrenarea cetățenilor la o mai bună gospodărire și folosire a mijloacelor existente în scopul ridicării nivelului de trai sînt **echipele de control obștesc —** a căror activitate este condusă de către Frontul Unității Socialiste, cu sprijinul organizațiilor componente. Aceste echipe beneficiază de sprijinul și protecția legii. De asemenea, în întreprinderi se organizează, pe baza obștei, consiliile de control muncitoresc din cadrul sistemului Consiliului Central de Control Muncitoresc.

PRIN URMARE, căutările, formulele, soluțiile de perfecționare a democrației, de conturare a cadrului cel mai oportun pentru o și mai eficientă participare a cetățeanului la conducerea obștei sînt multiple, variate. Experiența dobîndită pînă în prezent evidențiază o vastă paletă de realizări, dar, evident, experiența viitoare poate conduce la soluții și mai adecvate, și mai eficace.

Societatea socialistă multilateral dezvoltată presupune prin exigențele ei grade sporite de democrație, de adaptări. De altfel, democrația socialistă — în toate ipostazele ei — este o măsură a libertății, un barometru al libertății economice, politice, culturale. Umanismul socialist presupune cote tot mai înalte ale democrației participative, presupune piscuri tot mai înalte în civilizația materială și spirituală. **„Umanismul socialist** — arată secretarul general al partidului nostru — **trebuie să se întemeieze pe o etică și echitate nouă, superioară, pe relații de colaborare și stimă reciprocă între toți membrii societății... Umanismul nostru trebuie să fie... umanism de omenie ; omul să fie deplin liber și stăpîn pe destinele sale, să acționeze în mod conștient pentru făurirea propriului său viitor, care coincide cu viitorul comunist al omenirii. Trebuie să avem permanent în vedere că fericirea personală nu poate fi realizată decît odată cu bunăstarea, fericirea și libertatea întregului nostru popor“.** 3)

În concluzie, se poate afirma că modelarea conștiinței înaintate, depășirea mentalităților retrograde, deschiderea largă, democratică, oferită de societatea noastră sînt resurse **ce răspund unor legități independente de voința oamenilor. În puterea oamenilor se află, totuși, intervenția în spiritul acestor legități, al cerințelor civilizației.** Rolul acestor intervenții depinde considerabil și de măsura în care toți factorii de răspundere adaugă condițiilor obiective create de orînduirea socialistă efortul lor competent și responsabil de creare și manifestare plenară în viața economico-socială a unui om nou, cu o personalitate bogată și multilaterală.

prof. dr. Marin VOICULESCU

---

2) **Nicolae Ceaușescu,** Expunere cu privire la creșterea rolului clasei muncitoare, al consiliilor oamenilor muncii în conducerea activității economico-sociale, în realizarea programului partidului de dezvoltare a industriei socialiste, a întregii economii naționale, de ridicare a bunăstării poporului și perfecționare continuă a democrației socialiste, cuvîntare rostită la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi. „Scînteia“ nr. 10 853 din 12 iulie 1977.

3) **Nicolae Ceaușescu,** Expunere cu privire la rolul și sarcinile Frontului Unității Socialiste în înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a politicii externe a României de colaborare și pace — 23 mai 1974, în România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, București, Ed. politică, 1974, p. 268—269.

CENTENARUL INDEPENDENŢEI

ECOUL INTERNAŢIONAL AL LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU INDEPENDENŢĂ (I)

— Opinii ale diplomaţiei străine —

IN DECURSUL milenarei sale existenţe poporul român a dus o luptă susţinută pentru apărarea fiinţei sale naţionale, a unităţii şi independenţei. Statele feudale româneşti au luat ele însele naştere în lupta pentru afirmarea lor ca entităţi europene de sine stătătoare. Nevoită să accepte suzeranitatea otomană, pentru a-şi conserva existenţa lor ca state distincte, Ţările Române şi-au păstrat autonomia, ele nu au fost transformate în paşalîcuri, îşi aveau administraţia şi legislaţia proprie şi domnul lor. Suzeranitatea otomană a constituit însă în permanenţă o frînă în calea progresului civilizaţiei româneşti, iar înlăturarea ei a constituit un obiectiv permanent al luptei pentru libertate şi independenţă. Lupta pentru unitate şi independenţă s-a ridicat pe o treaptă superioară în epoca modernă a istoriei patriei noastre. Revoluţia burghezo-democratică de la 1848 din Moldova, Transilvania şi Ţara Românească a pus pe prim plan eliberarea naţională, înfăptuirea, după cum spunea şi Nicolae Bălcescu, a încă două revoluţii : Unirea Ţărilor Române şi cucerirea independenţei.

„Unirea Principatelor înseamnă independenţa lor"

După revoluţia de la 1848, lupta poporului român pentru unitate naţională şi independenţă s-a intensificat, lucru remarcat şi de diplomaţii străini. „Valahii toţi aspiră la independenţă" 1), spunea în anul 1853 Pujade, agentul şi consulul general al Franţei la Bucureşti, iar cu numai doi ani mai tîrziu noul consul, Leon Beclard, considera că în reforma fundamentală ce trebuie introdusă în regimul principatelor ar trebui exclus orice fel de suzeranitate şi orice fel de protectorat şi aprecia că „suprimarea legăturilor ce unesc Moldo-Valahia cu Poarta otomană" constituie un punct capital, o necesitate vitală. Analizînd natura legăturilor de suzeranitate, el constată în mod just că „turcii nu guvernează şi nici nu au dreptul să guverneze Principatele" 2). Autonomia existentă nu însemna încă independenţă. Poarta otomană încălca adesea drepturile Principatelor, consemnate în tratatele cunoscute sub denumirea de capitulaţii, încercînd a le supune. Cucerirea independenţei totale faţă de Poartă nu se putea realiza decît prin înlăturarea rămăşiţelor relaţiilor de suzeranitate.

În acest sens unirea a reprezentat un pas însemnat. „Dubla alegere a lui Cuza — raporta ambasadorul extraordinar al Belgiei la Berlin, Nothomb — echivalează cu unirea Principatelor. Unirea Principatelor înseamnă independenţa lor"3), astfel se apreciau evenimentele la Constantinopol şi Viena. Poziţia de independenţă a României s-a întărit în timpul lui Alexandru Ioan Cuza, care, aşa cum arăta Nicolae Iorga, „nu se putea considera decît şeful unei naţiuni, ale unei adevărate naţiuni moderne, capabilă de a-şi apăra toate drepturile ei, legătura cu Poarta nemaifiind decît o simplă condiţie impusă de Europa garantă 4). Politica şi acţiunile lui Cuza erau considerate periculoase, deoarece domnitorul „putea să proclame independenţa principatelor dacă este scos din fire" 5).

Paşi importanţi au fost realizaţi în domeniul luptei pentru independenţă pe plan economic, printre care trebuie menţionate emiterea monedei naţionale şi încheierea de convenţii comerciale cu alte state. Aceste măsuri aveau importanţă nu numai economică, ci şi un profund caracter politic, deoarece ele constituiau prilej de manifestare consecventă a unei politici independente în interes naţional şi un mijloc de stabilire de relaţii bazate pe egalitate cu alte state, ceea ce a netezit calea spre obţinerea ulterioară a independenţei totale.

Sprijin substanţial mişcării de eliberare a popoarelor din Balcani

LUPTA POPORULUI NOSTRU pentru independenţă şi suveranitate a fost strîns legată de mişcarea de eliberare a popoarelor din Balcani. Poporul bulgar a primit un sprijin permanent şi substanţial în lupta sa de eliberare din partea poporului român. Poarta atribuia principelui Cuza intenţia de a proclama în curînd independenţa completă a Moldo-Valahiei şi chiar de „a face apel la populaţiile creştine limitrofe pentru a le antrena într-o mişcare împotriva autorităţii statului", raporta consulul general al Franţei la Bucureşti, Tillos6). Mişcarea de eliberare bulgară s-a organizat de pe teritoriul României, aici îşi aveau sediul mai multe organizaţii ale revoluţionarilor bulgari. Sprijinul acordat era atît de intens încît ambasadorul Porţii la Londra, Musurus bei, considera că „principele Cuza s-a hotărît să facă din Moldo-Valahia căminul tuturor revoluţionarilor din Europa" 7).

Conducătorii români considerau că lupta pentru independenţă trebuie dusă în strînsă colaborare cu popoarele asuprite din Balcani. Astfel într-un discurs ţinut în anul 1870, Ion C. Brătianu a declarat că „soarta noastră depinde doar de noi. Occidentul nu mai poate face nimic pentru noi. De acum Grecia, Serbia şi România sînt chemate să rezolve problema Orientului" şi face apelul : „sacrificaţi totul pe altarul patriei" 8).

Redeschiderea problemei orientale la începutul anului 1875 prin insurecţia din Bosnia şi Herţegovina a dat noi dimensiuni luptei comune a popoarelor balcanice pentru libertate şi independenţă. După o analiză judicioasă a situaţiei ţării şi a raporturilor de forţă pe plan extern, guvernul român adoptă o poziţie de neutralitate faţă de conflictul turco-sîrb. Aceasta era prin ea însăşi o nouă manifestare a politicii independente a României, contrară intereselor Imperiului otoman. Austro-Ungaria privea cu antipatie poziţia României, din care cauză ministrul ei de externe a reproşat agentului României la Viena că „un stat vasal care aspiră la o politică de neutralitate indică dorinţa de a rupe legăturile cu puterea suzerană şi pare a mirosi a independenţă"9). Observatorii străini au remarcat că promovînd politica de neutralitate guvernul român este ferm hotărît să respingă orice prezenţă de trupe străine pe teritoriul ţării. „Nici un turc nu va intra pe teritoriul românesc", declara ministrul de externe N. Ionescu 10). Agentul României la Constantinopol, generalul Ioan Gr. Ghica, a făcut atent ministrul de externe al Turciei, Savfet Pașa, că România nu va permite prezența de trupe străine în țară. Savfet Pașa a apreciat acest demers ca o declarație de război adresată Porții[11]. Pentru apărarea politicii de neutralitate și respingerea unui eventual atac din partea Porții, guvernul român a luat măsuri în vederea întăririi armatei. „Întreaga armată română va fi chemată sub arme“, raporta consulul britanic Charles St. John, „o mulțime de torpile sînt pregătite ca să preîntîmpine operațiunile flotilei turce“ [12]. Mobilul acestor măsuri era, după cum declara primul ministru al României, Ion C. Brătianu, faptul că „România se opune unui război agresiv din care cauză nu s-a gîndit niciodată să pună forțele românești la dispoziția Porții“ [13].

În imprejurările politicii de neutralitate, în plină amenințare de sancțiuni ale Porții otomane, poporul român, cu ajutorul tacit al guvernului, a continuat să acorde sprijin susținut luptei de eliberare a sîrbilor și bulgarilor.

Revoluționarii bulgari continuă intens pregătirea luptei de pe teritoriul României. În anul 1875, comitetele revoluționare din Bulgaria și-au trimis reprezentanții la București, la o adunare generală. România a favorizat trecerea masivă a armelor și voluntarilor spre Bulgaria. Despre aceasta agentul diplomatic al Rusiei la București, baronul Stuart, relata : „România nu opune nici o piedică trecerii voluntarilor ruși spre Bulgaria care continuă să curgă puhoi în grupe de 200—300 persoane și să se îndrepte cu arme și bagaje spre Turnu Severin“. Sprijinul acordat avea explicația — așa cum afirma N. Ionescu — în faptul că „românii s-au înțeles întotdeauna destul de bine cu bulgarii“ [14] Această poziție de solidaritate și sprijin a fost apreciată deosebit și de conducătorii mișcării bulgare. „Bulgarii trebuie neîntîrziat să trimită guvernului român o adresă semnată de un mare număr de bulgari — se spune într-o scrisoare trimisă de Kalendji lui Grudov, unul din conducătorii mișcării revoluționare bulgare — prin care să mulțumească guvernului pentru marile binefaceri pe care românii le-au făcut bulgarilor în decursul timpului și să afirme că bulgarii sînt foarte îndatorați românilor pentru renașterea lor“. Cu zece zile mai tîrziu Zaharis Stoianov într-o scrisoare către poporul român scria în numele revoluționarilor bulgari „Tot ce a fost onest și nobil, cu inițiativa și cu chemarea de a-i sprijini pe frații săi bulgari, tot ce nu a putut respira și crede în Bulgaria de odinioară, înrobită, a trăit și acționat de pe sfîntul pămînt românesc... Da fraților români, pămîntul vostru a fost pentru noi, bulgarii, a doua patrie... La începutul renașterii noastre cei dintîi care i-au trezit pe bulgarii adormiți s-au auzit din România. Ea a fost focarul luminoaselor idei și al noului spirit“ [15]. Într-un memoriu al coloniei bulgare din București din anul 1879 se spune „ospitalitatea, sprijinul, mîngîierea pe care le-am găsit în România nu le vom uita niciodată și niciodată nu vom putea plăti sîngele pe care România l-a vărsat pentru noi“ [16]. Aceste mărturii sînt dovezi ale stimei și recunoștinței pe care poporul nostru și le-a cîștigat în sînul popoarelor balcanice, ca urmare a sprijinului acordat luptei lor de eliberare.

Proclamarea independenței României

ÎN TOAMNA ANULUI 1876, relațiile României cu Poarta otomană au devenit tot mai încordate. Acestea s-au înrăutățit și mai mult, odată cu promulgarea în decembrie 1876 a noii Constituții otomane, ca o încercare de a torpila Conferința reprezentanților puterilor europene la Constantinopol convocată cu scopul de a determina Poarta să acorde unele libertăți popoarelor supuse. În Constituție, România și Serbia erau proclamate „provincii privilegiate“ ale Imperiului otoman. Aceasta a provocat o puternică mișcare antiotomană. Colonelul C. Mansfield, agentul diplomatic al Angliei la București, scria : Știrea despre Constituția turcă „a provocat în sînul partidelor politice un sentiment puternic împotriva Porții“. Guvernul român, „cu ajutorul misiunilor în străinătate, al convențiilor comerciale, al recunoașterii de către Poartă a numelui de România și diferite alte chestiuni mărunte, s-a străduit să ajungă aproape la independență“, iar constituția turcă reprezintă o ripostă în sens contrar, „ceea ce este deosebit de jignitor“ pentru români [17]. Iritarea produsă de acest fapt — scria agentul diplomatic al Italiei, baronul de Fava, ar putea să întrerupă în cazul unui război ruso-turc ezitările guvernului român și să-l determine să intre în alianță cu Rusia [18]. Guvernul român a înaintat un vehement protest Porții, declarînd că nu recunoaște aceste prevederi ale Constituției ce lezează nu numai autonomia țării, ci și demnitatea națională.

În aceste condiții se conturează tot mai mult necesitatea de a cuceri independența pe calea armelor. România urma să participe împreună cu Rusia și popoarele asuprite din Balcani la războiul împotriva Imperiului otoman. La 4/16 aprilie s-a încheiat convenția româno-rusă prin care se permitea armatelor rusești trecerea pe teritoriul României spre Balcani, guvernul rus obligîndu-se prin articolul doi al Convenției să mențină și să apere integritatea teritorială a țării, să respecte drepurile politice ale statului român. Între timp s-au intensificat acțiunile agresive ale Porții împotriva țării noastre. „Continuînd să bombardeze orașe deschise — raportează baronul de Fava —, permițînd acte de piraterie și incursiuni ale circasienilor, care incendiază satele românești, Turcia va oferi în sfîrșit pretextul necesar domnului Kogălniceanu ca să se așeze, împreună cu principele, cu restul cabinetului, în fruntea celor care doresc să dobîndească independența României pe cîmpurile de luptă ale Bulgariei“ [19].

În luna aprilie, s-au intensificat pregătirile pentru proclamarea independenței. La sfîrșitul lunii aprilie — rezultă din raportul baronului de Fava — s-a ținut la hotelul Herdan din București o ședință secretă a majorității parlamentare în care s-a discutat necesitatea proclamării independenței României. Cea mai mare parte a celor prezenți au opinat ca proclamarea să se facă imediat [20]. Agenții diplomatici ai Serbiei, Franței, Belgiei au raportat la sfîrșitul lunii aprilie ministerelor lor de externe despre proclamarea în viitoarele zile a independenței României. Colonelul C. Mansfield, comunică știrea că „timp de mai multe zile s-au ținut întruniri ale senatorilor și deputaților pentru discutarea chestiunii declarării independenței și a războiului împotriva Porții“ [21].

La 9/21 mai 1877, proclamarea independenței de stat a României a devenit o realitate. Cuvintele istorice rostite de Mihail Kogălniceanu în Sesiunea extraordinară a Adunării Deputaților „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare..., sîntem o națiune liberă și independentă“ au adus la cunoștința întregii lumi intrarea României în rîndul statelor independente și suverane ale Europei. Actul istoric de proclamare a independenței a fost comunicat operativ de toți observatorii străini. Ziaristul Marius telegrafiază la Paris : „Camera a votat moțiunea pentru declararea oficială a războiului contra Turciei, ruperea relațiilor ; independența absolută votată în unanimitate“ [22]. Pongon, corespondentul agenției Hàvas, trans-

Iosif I. ADAM
cercetător principal
în Direcția Generală a Arhivelor Statului

(Continuare în pag. 21)

---

[1] Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 3 (Ministère des Affaires Etrangères, Archives Diplomatiques, CPC Turquie, Bucarest, vol. 11, p. 33—35).

[2] Idem, rola 3 (f.c., vol. 16, f. 168—172).

[3] Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 23, c. 14—16 (Ministère des Affaires Etrangères et du Commerce Extérieur, Correspondence Politique, Legations Prusse, vol. 19, doc. 38).

[4] N. Iorga, Războiul pentru independența României, Cultura Națională, Buc., 1927, p. 18.

[5] Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 16 (f.c. Legations Russie, vol. 5^1, doc. 106).

[6] Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 26 (f.c. Legations Russie, vol. 5^1, doc. 106).

[7] Arh. St. Buc., colecția microfilme Turcia, rola 47, c. 75—78 (Dis ister Bakanliği Arşivî, Istanbul).

[8] Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 14 (f.c. vol. 32, f. 271).

[9] Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (Public Record Office London, Foreign Office, FO 78/Türkey, vol. 2848, f. 317—319).

[10] Ibidem, f. 325—328.

[11] Ministero degli Affari Esteri, Roma, Arhivio Storico, pacco nr. 1395, serie politica nr. 552.

[12] Arh. St. Buc, colecția microfilme Anglia, rola 103 (f.c., vol. 2848 f. 56—57).

[13] Ibidem, f. 366—368.

[14] Arh. St. Buc., colecția microfilme U.R.S.S., rola 67, c. 664—678 (Ministerstvo Inostranîh Del, Moskva, fond Canțelaria 1876 g, de N5).

[15] Arh. St. Buc, colecția microfilme din R. P. Bulgaria, rola 31, c. 219, 161—462 (f.c.).

[16] Arh. St. Buc., colecția xerografii Viena, pachet XC/18, 37—43 (Haus Hoff und Staatsarchiv Wien, Ministerium des Aussern, Politisches Archiv XVIII, Rumänien, K, 13).

[17] Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (f.c., vol. 2484, f. 366—368).

[18] Ministero degli Affari Esteri Roma, Arhivio Storico, pacco 1395, seria politica 635.

[19] Idem, seria politica nr. 696.

[20] Ibidem, seria politica nr. 692.

[21] Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 106 (f.c., vol. 2608, f. 262—265).

[22] Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 20 (f.c., vol. 41, f. 452).

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Tradiții ale intransigenței doctrinarilor marxiști români față de teoriile burgheze

ÎN ASPRELE CONDIȚII ale luptei de clasă și ale prigoanei antimuncitorești și anticomuniste, gînditorii marxiști români și-au mobilizat eforturile teoretice pentru a combate **nu numai concepțiile reacționare ale burgheziei indigene, ci și pe acelea ale burgheziei străine care răstălmăceau și denaturau procesele majore ale epocii.** Ei și-au manifestat totodată receptivitatea față de fenomenele și procesele social-economice noi, pozitive din lume.

Așa se explică de ce unor concepții asemănătoare celor care se manifestă în prezent în lume punînd sub semnul îndoielii posibilitățile obiective ale dezvoltării forțelor de producție li s-a dat adeseori în presa marxistă din România interbelică o replică fermă, științifică. Încă din 1919, în articolul „Belșug și mizerie" publicat într-unul din ziarele marxiste românești, realizîndu-se o investigare teoretică pătrunzătoare în conținutul reacționar al unor teorii neomalthusiene ale vremii, se dezvăluia convingător că mizeria unei mari părți a populației din țările capitaliste nu exprima în nici un chip „zgîrcenia" sau adversitatea naturii, ci numai raportul dintre forțele de producție și relațiile de producție în societatea capitalistă, faptul că în această societate avuția se concentrează în mîinile unei minorități parazitare. „Nu natura e dușmanul nostru — se arăta în publicația respectivă –, ci capitalismul ! Natura ne dăruiește din belșug ; o clică de oameni împart însă inegal darurile naturii". Cunoscînd că cheia rezolvării acestei contradicții nu poate fi alta decît „exproprierea expropriatorilor", autorul articolului arăta în continuare, îndemnînd la luptă : „Nu-i ordinea firească alcătuirea socială de astăzi și ce-i făcut de om poate fi dărîmat și înlocuit tot de om". ¹)

Pe măsură însă ce unii economiști burghezi din Europa occidentală au pus mai pregnant în circulație idei apocaliptice cu privire la viitorul societății omenești în condițiile progresului tehnico-științific, **replica gîndirii marxiste românești a devenit și mai puternică.** De pildă, într-un articol, publicat de ziarul „Socialismul" sub titlul „Malthus redivivus", Petre Bejenaru, cunoscut gînditor și publicist marxist, a întreprins o analiză științifică fundamentată asupra concepțiilor economice formulate de Benedetto Croce, Guglielmo Ferrero și J. M. Keynes în lucrarea „Reconstrucția în Europa". După cum se știe, lucrarea amintită postula ideea că ocuparea integrală a forței de muncă în țările capitaliste implică creșterea acumulării de capital și dezvoltarea producției, ceea ce ar fi avut ca urmare acutizarea problemei realizării producției și a crizelor economice, iar, pe de altă parte, imposibilitatea asigurării mijloacelor de subzistență pentru întreaga populație, datorită evidențierii unui decalaj crescînd între numărul acesteia și volumul producției. „Pentru a putea tinde la același nivel de întreținere ca și pînă acum a numărului crescînd de lucrători — aprecia, de exemplu, Keynes în partea din volum ce-i revenea – ne trebuie nu numai noi ținuturi crescînde de plasare a mărfurilor, ci și o creștere crescîndă de capital... Că putem conta pe o asemenea creștere a economiei... este cel puțin îndoielnic". ²) În concluzie, autorii „Reconstrucției în Europa" formulează soluția stopării dezvoltării, a stagnării progresului tehnic și adoptării unor măsuri inumane de politică demografică.

Unor asemenea teze pesimiste, neștiințifice P. Bejenaru le opune o concepție științifică, o concepție optimistă și rațională în același timp. El contestă cu fermitate premisele teoretice ale afirmațiilor lui Keynes, și anume decalajul considerat fatal dintre creșterea populației și a producției, arătînd că, în fond, este vorba de limitele obiective ale orînduirii burgheze de a rezolva contradicția dintre producție și consum, de faptul că în epoca crizei generale a capitalismului se agravează contradicția fundamentală a acestuia. „Criza de acum — arăta el — nu este o criză de lipsă, de sărăcie în mijloace de producție a omenirii, ci este exprimarea, dacă putem zice astfel, a revoltei producției sociale contra apropierii individuale și a schimbului anarhic care caracterizează societatea burgheză". ³)

Analiza pe baza materialismului dialectic a acțiunii legilor obiective și, în acest cadru, contestarea argumentată atît a legii malthusiene a populației, cît și a celei cu privire la descreșterea fertilității solului și a productivității muncii, analiza consecințelor contradictorii ale progresului tehnic în capitalism a permis, deci, gîndirii marxiste românești să dea o **ripostă fermă** concepțiilor economice chiar ale unor mari economiști burghezi, de notorietate internațională, inclusiv de talia lui J. M. Keynes.

Argumentele aduse de Bejenaru, de alți economiști situați pe aceleași poziții pot fi considerate, după părerea noastră, de o deosebită valoare intrinsecă, bazate pe o viziune limpede, pe un puternic simț al rea-

---

FIȘE

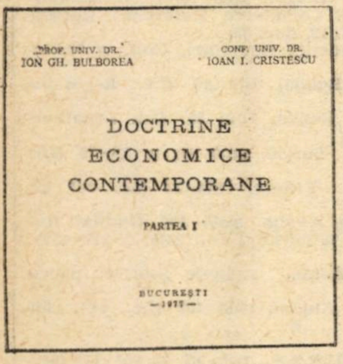
PROF. UNIV. DR.
ION GH. BULBOREA

CONF. UNIV. DR.
IOAN I. CRISTESCU

DOCTRINE
ECONOMICE
CONTEMPORANE

PARTEA I

BUCUREŞTI
—1977—

● *Prof. univ. dr. Ion Gh. Bulborea și conf. dr. Ioan I. Cristescu – autorii manualului recent apărut (București, 206 p), – întreprind o analiză sistematică a unora din curentele și teoriile importante din gîndirea economică contemporană. Printre altele, sînt abordate teme ca : keynesismul și neokeynesismul, neoliberalismul, sinteza neoclasică, teorii ale creșterii economice, esența teoriei „creșterii zero", problematica subdezvoltării în gîndirea economică, concepția P.C.R. despre noua ordine economică și politică internațională, gîndirea economică burgheză contemporană cu privire la viitorul societății umane. Autorii au pornit de la considerentul că demersul critic în evoluarea gîndirii economice actuale presupune atît dialogul, cît și intransigența ideologică, atît receptivitatea față de ideile lucide, cît și combaterea concepțiilor retrograde din gîndirea universală.*

Funcțiile științei

● *În articolul* Funkţii nauki v obcestvennom proizvodstve *(Funcțiile științei în producția socială), apărut în nr. 6/1977 al revistei VOPROSÎ EKONOMIKI, S.V. Prirogov observă că funcțiile științei se realizează pe următoarele direcții : 1. dezvoltarea elementelor materiale ale forțelor productive (funcția „tehnologică" a științei) ; 2. dezvoltarea științei însăși (consumul intraștiințific) ; 3. dezvoltarea multilaterală a personalității umane (sfera progresului social) ; 4. știința ca mijloc de dirijare a unor variate procese de dezvoltare : tehnice, productive, de cercetare, naturale, sociale. În prezent, spune S.V.P., se pun pe primul plan direcțiile științei orientate nemijlocit spre dezvoltarea tehnicii. Totuși realizarea rapidă și efectivă a ideilor științifice de natură „netehnică" nu este adesea mai puțin actuală decît introducerea în producție a unei noutăți tehnice. Ar fi necesar, scrie autorul, să se introducă și în domeniul științelor sociale planificarea pe bază de program-obiectiv și în genere metodele de conducere a științei aplicate folosite în sferele legate direct de avuția materială.*

Obstacole politice, sociale și instituționale

● *Sub titlul* 1999, l'expertise de Wassily Leontieff, *Pierre Drouin prezintă în LE MONDE traducerea franceză (Editions Dunod, 258 p.) a raportului lui Leontieff și al echipei sale (A.P. Carter, P. Pietri) asupra „viitorului economiei mondiale", apărut sub patronajul Organizației Națiunilor Unite. P.D. subliniază faptul că, spre deosebire de rapoartele către Clubul de la Roma, cu excepția celui al profesorului Tinbergen, lucrarea lui Leontieff are un caracter normativ, voluntarist – în sensul că ea prezintă „scenarii" legate de un obiectiv sau altul considerat prioritar. Esențialul mesajului acestui document ar fi că „principalele obstacole în calea unei creșteri susținute a țărilor în curs de dezvoltare* nu sînt fizice *(cum sugera primul raport către Clubul de la Roma),* ci de ordin politic, social și instituțional". *Principala problemă este a* alimentației, dar ea poate fi rezolvată prin creșterea suprafețelor cultivate și prin dublarea și apoi triplarea randamentelor, *aceste progrese fiind tehnicește* realizabile. De asemenea, W.

TEORII·IDEI

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

lității. Surprinzînd puncte nodale ale conflictului dintre apologetica burgheză și exigențele realității, ele au rămas **valabile în decursul timpului,** menținîndu-și chiar și astăzi aceeași forță de convingere în combaterea teoriilor de natura amintită. „Pămîntul – afirma Bejenaru – conține bogății imense pe solul și în subsolul său ; continente sînt nedestelenite și puțin populate, milioane de oameni abia acum ies din viața animalică. Este absurd să ne închipuim că progresul omenirii se va opri numai acolo, că dă unei infime părți de privilegiați toate roadele culturii și ale civilizației... Deci nu reglementarea producerii de noi vlăstare omenești, ci o nouă reglementare a producerii de bunuri prin îndepărtarea modului de producție capitalist — iată imperativul categoric al vremii".[4] Ce putere de penetrație, ce luciditate au aceste idei !

Literatura marxistă originală interbelică a luat poziție critică și față de **recidivele teoretice ale burgheziei internaționale pe aceeași temă, de după marea criză din anii '30.** Bunăoară, împotriva concepțiilor lui Georges Duhamel, care, exprimînd îngrijorarea crescîndă a burgheziei față de consecințele economice și sociale ale progresului tehnic, propunea nici mai mult nici mai puțin, decît o întrerupere — este drept numai pentru cinci ani (? !) — a invențiilor ! O asemenea idee reflectă grăitor decadența gîndirii burgheze din acei ani de criză generală a capitalismului, teama acesteia de progresul tehnic și tendința de reîntoarcere la un trecut pastoral. Într-unul din numeroasele sale articole comunistul Constantin Micu scria astfel : „Lacrimile încep să curgă abundent pe mormîntul imaginar al civilizației. Ei (scepticii burghezi — n.n.) nu văd decît prăbușire, ruină. Și atunci, profeții improvizați... prevestesc ori sfîrșitul lumii, ori recomandă prudent o întoarcere la trecut, un salt înapoi la manufactura artizanală, la micul atelier mecanic, la începuturile incerte și dibuitoare ale perioadei precapitaliste".[5]

Nu putem să nu descifrăm și în aceste cuvinte o strălucită prefigurare a criticii marxiste împotriva concepțiilor burgheze actuale de factură zegistă. Pe bună dreptate, C. Micu susținea că progresul tehnic n-are în sine nimic negativ, că nu mașina este vinovată de consecințele ei, ci cadrul social în care este utilizată, modul ei de folosire. Lamentării neputincioase, mic-burgheze, împotriva progresului tehnic, ca și celei naive a mișcării luddiste, i s-a adăugat în chip simptomatic, aceea a burgheziei și potrivit dorinței acesteia ar trebui să asistăm — scria C. Micu — la „scene de masacrare a mașinilor, de distrugere a lor cu pietre. Furia mulțimii va fi canalizată în această direcție. Un nou țap ispășitor a fost descoperit".[6] — adică forțele de producție și nu relațiile de producție anacronice.

Doctrinarii marxiști români — C. Micu, O. Hallunga ș.a. – relevau limpede că toate aceste concepții burgheze aveau în ele **adînci semnificații de clasă și istorice:** teama față de implicațiile social-politice ale dezvoltării forțelor de producție, faptul că, în epoca contemporană, burghezia și-a pierdut funcția economică și socială progresistă. „Nici o intenție inovatoare nu o mai animă — scria Constantin Micu. Incapabilă de a mai stăpîni forțele enorme pe care le-a dezlănțuit, face eforturi gigantice pentru a-și menține nivelul ridicat al profiturilor în detrimentul maselor muncitoare".[7] În aceeași ordine de idei se arată că în condițiile crizei generale a capitalismului, poziția reprezentanților marii burghezii față de dezvoltarea forțelor de producție, a științei și tehnicii moderne, converge către nihilismul mic-burghez, către critica romantică a civilizației moderne. Falimentul unor asemenea concepții este însă același, se subliniază în numeroase articole.

Analizînd și criticînd asemenea idei, de aparență sceptică, dar care în fond urmăreau menținerea orînduirii capitaliste, doctrinarii marxiști români au subliniat că în condițiile tot mai accentuate ale afirmării progresului tehnic, **revendicările proletariatului au devenit paralele cu ale științei, fiind, mai mult decît oricînd, necesară răsturnarea vechii lumi și edificarea unei lumi noi, a unei lumi capabile să permită avîntarea spiritului spre cele mai înalte zări.**

Evocarea intransigenței comuniștilor români față de ideologia unei burghezii cu teamă mai mult sau mai puțin mărturisită față de consecințele sociale ale progresului tehnic relevă puternicul exemplu de combativitate ideologică al gînditorilor noștri marxiști. Este un exemplu ce ilustrează cu prisosință că, așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** „numărul mic de comuniști pe care îi aveam în ilegalitate era într-o măsură foarte mare compensat de poziția lor combativă împotriva concepțiilor străine, în propagarea concepției materialist-dialectice".

lector univ. dr. Gheorghe CIULBEA

---

[1] „Belșug și mizerie". În „Tineretul socialist", 7 octombrie 1919.

[2] Citat după P. Bejenaru, în „Socialismul", nr. 201, 9 noiembrie 1922.

[3] Ibidem.

[4] Ibidem.

[5] Constantin Micu : „Progresul tehnic și contradicțiile lui", în „Cuvîntul liber", nr. 27, 11 mai 1935.

[6] Ibidem.

[7] Ibidem.

Leontieff pledează în cartea sa pentru o creștere în țările în curs de dezvoltare a ratei investițiilor la 30–35 la sută din produsul național brut, pentru a asigura dezvoltarea industriei grele.

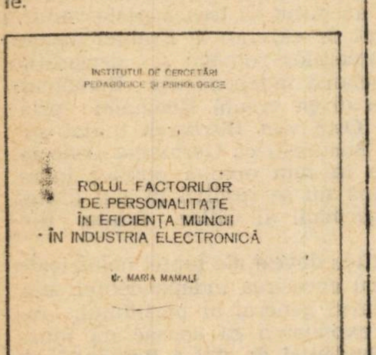

INSTITUTUL DE CERCETĂRI
PEDAGOGICE ȘI PSIHOLOGICE

ROLUL FACTORILOR
DE PERSONALITATE
ÎN EFICIENȚA MUNCII
ÎN INDUSTRIA ELECTRONICĂ

Dr. MARIA MAMALI

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București, 1977

• *Volumul* Rolul factorilor de personalitate în eficiența muncii în industria electronică, *de dr.* Maria Mamali, *apărut de curînd în* Editura Academiei Republicii Socialiste România, *înscris în importantele preocupări de cercetare a psihologiei industriale, constituie prima lucrare apărută în țara noastră care studiază psihologia muncii în industria electronică – sector de „vîrf" al economiei – și care abordează rolul factorilor de personalitate în eficiența muncii din acest domeniu. În lucrare sînt studiați pe larg și în interacțiunea lor cu aptitudinile asemenea factori de personalitate ca motivația, stabilitatea emoțională, extraversiunea și introversiunea, activismul, satisfacția și insatisfacția în muncă, rezistența la monotonie. Se consideră că în interacțiunea amintită factorii de personalitate joacă rolul de „variabile moderatoare" (sau compensatoare) în prognoza profesională. Autoarea utilizează metode noi, originale pentru a obține o cuantificare sau scalare a factorilor studiați, precum și corelarea lor cu succesul profesional, punînd în evidență, chiar și sub aspectul cantitativ, importanța factorilor de personalitate și valoarea lor pentru sporirea eficienței muncii.*

FIȘE

Contestarea previziunilor energetice clasice

• *Doi cercetători din Grenoble ai Institutului economic și juridic al energiei repun în discuție validitatea previziunilor economice care presupun o relație cvasiconstantă între activitatea economică a unei țări și consumul ei de energie, procedeu care se bazează în esență pe extrapolarea trecutului. Propunerea celor doi cercetători, amplu elaborată, pornește de la descompunerea consumului unei țări, măsurat în prezent grosso modo pe sectoare mari, într-o mulțime de „moduli" de consum omogen. Apar, de pildă, moduli de încălzire a locuințelor diferențiați după cîteva nivele de venit și cîteva tipuri de locuințe. Se integrează apoi diferiți factori, ca preț, inovații tehnologice, politica locuințelor ș.a. de natură să influențeze consumul de energie în diferiți moduli. S-au construit două scenarii referitoare la consumul energetic francez în anul 2000. Primul este o prelungire a politicilor anterioare. Al doilea presupune, dimpotrivă, o nouă ordine economică internațională, o politică riguroasă de economii, de reciclare și de transporturi colective și accentuează mai mult asupra calității vieții. Conform celui de-al doilea scenariu se face o economie de 100 milioane de tone echivalent petrol – aproximativ ceea ce urmează să producă în acea perioadă toate centralele nucleare, cam o pătrime din consumul previzionat în lucrările celui de-al VII-lea plan francez.*

CONVORBIRI ECONOMICE cu HUGUES DE JOUVENEL

directorul Asociaţiei internaţionale „Futuribles"

Criteriile deciziilor nu pot fi numai de natură economică şi conjuncturale

• Cum concepeţi dv. activitatea previzională ? Care sînt consecinţele de ordin practic care decurg din această concepţie ?

— Cercetările prospective se caracterizează după părerea mea, prin trei postulate : pe primul l-aş numi postulatul libertăţii de alegere, pe al doilea postulatul puterii de decizie, iar pe al treilea postulatul opţiunii.

Ceea ce eu numesc postulatul libertăţii de alegere este convingerea pe care o am că viitorul nu este predeterminat şi deja fixat, ci că dimpotrivă el rămîne deschis unei pluralităţi de viitori posibili. A afirma că viitorul este domeniul libertăţii de alegere înseamnă a susţine în acelaşi timp că el este un domeniu al puterii de decizie. A afirma că viitorul nu poate fi niciodată domeniul unor evenimente predeterminate înseamnă a afirma că el este domeniul a ceea ce este dorit, nu a ceea ce trebuie suferit. Prin aceasta vreau să susţin dorinţa oamenilor de a interveni în mersul înainte al istoriei, de a defini ei înşişi structura progresului mai curînd decît de a lăsa toate echilibrele fundamentale în seama acţiunii unor forţe exogene.

Accelerarea ritmului schimbărilor înseamnă că şi presiunea exercitată de întrebările care cer răspunsuri asupra celor care trebuie să ia deciziile sporeşte şi ea. În acest caz este rezonabil ca asemenea întrebări să fie luate în considerare într-o ordine care depinde de gradul lor de urgenţă. În consecinţă, fiecare problemă apare pe agendă numai cînd a devenit o problemă arzătoare şi cînd, în termenii jocului de şah, mişcarea a căpătat un caracter obligatoriu. Cei care iau la noi deciziile (în economia capitalistă de piaţă — n.n.) îşi justifică atunci acţiunile spunînd că ei nu aveau nici o alternativă. Este în mod cert adevărat că ei nu **mai** aveau nici o alternativă, ceea ce este altceva. Dacă ei pot fi absolviţi de vină pentru o decizie care de fapt devenise inevitabilă, ei nu pot fi scutiţi de răspundere pentru a fi lăsat o situaţie să evolueze pînă în punctul care îi lipsea de orice libertate de acţiune. Faptul că necesitatea obligă la asemenea acţiuni este dovada finală a lipsei de previziune. Pentru a evita un asemenea demers este în consecinţă necesar de a ne pune întrebări despre o situaţie sau alta în acea perioadă a evoluţiei lor cînd ele pot fi încă influenţate, înainte de a lua o formă restrictivă.

Unul din aspectele cercetărilor prospective este cel al acţiunii. Cercetările prospective ne invită să privim viitorul nu numai ca un domeniu al incertitudinilor, dar şi ca un domeniu al puterii de decizie. Convingerea noastră este că viitorul va rezulta, mai mult sau mai puţin, din acţiunile omului asupra istoriei sale. Postulatul puterii de decizie este credinţa pe care o avem în capacitatea de a influenţa cursul evenimentelor şi de a valida, pe o scară mai mare sau mai mică, ceea ce ne-am propus. Exercitarea puterii de decizie presupune existenţa unui sistem de idei şi de valori cu ajutorul căruia noi putem discerne şi alege, din gama viitorilor posibili, pe cei care ne apar ca fiind de dorit (...)

• O serie de evenimente şi lucrări apărute în lume în ultimii ani au pus în cauză nu numai consecinţele unor decizii eronate, ci şi însuşi mecanismul care le-a generat...

— A devenit un loc comun a semnala că criteriile care guvernează deciziile astăzi (în lumea occidentală — n.n.) sînt esenţialmente de natură economică şi politică (conjuncturale). Ele pot fi rezumate sub forma a două întrebări : Ce trebuie să fiu eu văzut că am făcut între momentul actual şi cel al expirării mandatului meu, ca să încurajez pe alegători să mă realeagă ? Ce măsuri ar trebui eu să iau pentru a obţine un maximum de profit economic imediat ? Cîtă vreme aceste două tipuri de criterii sînt singurele implicate în luarea deciziilor va fi zadarnic să se încerce să se introducă în mintea celor care iau deciziile orice preocupări calitative sau pe termen lung. Multe exemple pot demonstra absenţa unor asemenea conflicte. Este totuşi un fapt că preţul eliminării poluării nu este neglijabil şi că sistemul economic existent nu încurajează luarea costurilor externe în calcul. Este de asemenea un fapt că nimic nu încurajează pe deţinătorul unei păduri să planteze stejari mai curînd decît plopi.

• Ce raţiuni au condus la crearea Asociaţiei internaţionale „Futuribles" ?

— Am resimţit nevoia unui organism de discuţii deschise, a unui forum în care să fie dezbătute diferite păreri asupra a ceea ce se poate întîmpla şi a ceea ce se poate face. Deoarece trecerea timpului scoate mereu la lumină noi situaţii şi noi germeni de schimbare, este clar că un asemenea forum trebuie să rămînă în continuu operaţional : nu se pune problema de a avea o imagine asupra viitorului o dată pentru totdeauna, ci de a menţine o discuţie continuă. A permite fiecărui cetăţean, prin sprijinul său personal, să contribuie la inventarea şi dezvoltarea de noi soluţii la toate nivelele, iată un obiectiv de o imensă importanţă.

Interviu realizat de
Dinu DRAGOMIRESCU

ECOUL INTERNAŢIONAL AL LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU INDEPENDENŢĂ NAŢIONALĂ

(Urmare din pag. 21)

mite : Ruperea relaţiilor cu Poarta şi independenţa absolută au primit o consacrare oficială[23]. Rapoartele diplomatice au relatat de asemenea despre entuziasmul şi bucuria cu care poporul a primit proclamarea independenţei.

Corespondenţa diplomatică străină ne dă o imagine clară asupra poziţiei marilor puteri faţă de proclamarea independenţei. Ele au primit acest act istoric al poporului român cu surpriză şi rezervă. Adolph Stern, agentul consular al S.U.A. la Bucureşti raporta că „reprezentanţii străini de aici sînt instruiţi de guvernele lor să păstreze o totală rezervă în această problemă"[24] şi că el va adopta aceeaşi conduită. Fred Debains, consulul general al Franţei la Bucureşti considera proclamarea independenţei ca un rezultat al politicii de a pune Europa în faţa unui fapt împlinit : „În 1859 unirea Principatelor, în 1862 secularizarea averilor mînăstireşti, în 1866 alegerea unui prinţ străin, aproape imediat după aceasta suprimarea regimului capitulaţiilor, proclamarea unei constituţii. diferite de cea pe care le-o acordase Europa prin Convenţia din 1858 ; schimbarea denumirii însăşi a ţării în România în loc de Moldo-Valahia ; revendicarea dreptului de a încheia tratate ; atît în chestiunile mari cît şi în cele mici românii au putut să treacă peste voinţa puterilor garante"[25]. Ministrul de externe al Franţei ducele Decozes considera că „votul camerelor române şi declaraţia principelui Carol, prin care proclamă independenţa României, n-ar putea schimba situaţia de drept creată României prin tratate". Cancelarul Germaniei Otto von Bismarck a dat instrucţiuni ca să se comunice la Bucureşti că Germania „este în imposibilitatea de a recunoaşte în faţa opiniei publice independenţa statului român"[26], pînă nu se rezolvă litigiul dintre guvernul român şi acţionarii germani ai căilor ferate din România.

Toate acestea constituie tot atîtea dovezi ale luptei neînfricate purtate de poporul român pentru cucerirea independenţei sale, ale faptului, subliniat de secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** în expunerea sa consacrată independenţei că **„Dobîndirea independenţei de stat a României nu a fost deci rezultatul unor împrejurări întîmplătoare sau al unei conjuncturi politice, nu a reprezentat un dar primit din afară, ci este rodul luptelor purtate timp de veacuri de înaintaşi".**

---

[23] Ibidem, f. 453.

[24] Arh. St. Buc., colecţia microfilme S.U.A., rola 18 (National Archives and Record Service, Washington, D.P., Despatsches from United States, consuls in Bucharest, T. 285, roll. 2, doc. 114).

[25] Arh. St. Buc., colecţia microfilme Franţa, rola 20 (f.c., vol. 41, f. 481—482).

[26] Arh. St. Buc., colecţia microfilme R.F.G. rola, 8, c. 1232—1233 (Politisches Archiv des Auswärtigen Amts, Bonn, Turkey, IAB, c. 104. vol. 3).

RECRUDESCENȚE PROTECȚIONISTE PE FONDUL DIFICULTĂȚILOR ECONOMICE OCCIDENTALE

ECONOMIA țărilor capitaliste dezvoltate cunoaște în prezent o perioadă caracterizată printr-o utilizare redusă a capacităților de producție și o insuficientă creștere a investițiilor productive, prin existența unor rate ale șomajului foarte ridicate și a unei inflații persistente, prin menținerea unor dezechilibre substanțiale ale balanțelor de plăți. Relansarea mult așteptată a economiilor țărilor capitaliste după criza economică din 1974—1975 rămîne în acest context sub semnul incertitudinilor, fiind confruntată cu dificultăți considerate de unii experți occidentali ca insurmontabile.

Pe fondul unei conjuncturi fără elan...

DUPĂ CUM SE ARĂTA recent în studiul anual al Comisiei economice a O.N.U. pentru Europa, relansarea activității economice în Europa occidentală și-a pierdut elanul în cursul celui de-al doilea trimestru al anului trecut. Cît despre evoluția în prima jumătate a acestui an, ea nu indică intrarea într-o fază de expansiune susținută în perioada imediat următoare. Politicile economice puse în aplicare în țările capitaliste dezvoltate nu au reușit să mențină ritmul relansării economice inițiale fără un risc foarte serios de a declanșa din nou accelerarea creșterii prețurilor de consum.

În aceste condiții, cu puține excepții, balanțele de plăți ale țărilor capitaliste dezvoltate, după ce înregistrează o tendință de ameliorare în 1975, s-au deteriorat în 1976, evoluție determinată în mare parte de deteriorarea situației balanțelor comerciale (vezi tabelul).

Problemele ridicate de evoluția nefavorabilă a balanțelor de plăți curente sînt exacerbate în contextul ritmului lent al creșterii economice în majoritatea țărilor capitaliste, menținerea unor rate încă ridicate ale inflației în aceste țări frînînd punerea în aplicare a unor măsuri energice de politică economică pentru stimularea activității economice.

Evoluția balanțelor de plăți curente ale principalelor țări capitaliste dezvoltate

— miliarde dolari —

	1975	1976
S.U.A.	+11,700	—0,604
Japonia	—0,680	+3,690
R.F.G.	+3,851	+3,000
Franța	+0,300	—6,074
Anglia	—3,700	—2,569
Italia	—0,553	—2,700

...o terapie primejdioasă

IMPOSIBILITATEA în care se află autoritățile de a rezolva problemele grave cu care este confruntată în prezent economia țărilor capitaliste dezvoltate, face ca în ciuda numeroaselor angajamente formale luate pe plan internațional de a nu se recurge la măsuri protecționiste — ca, de exemplu, cunoscutul Angajament în acest sens al țărilor membre ale O.C.D.E. din 1974 și reînnoit anual în 1975—1977, declarațiile și comunicatele întîlnirilor la nivel înalt ale liderilor principalelor țări capitaliste de la Rambouillet (1975), San Juan (1976) și Londra (1977) — să fim, în ultima vreme, martorii unei reale recrudescențe a protecționismului în comerțul internațional.

Potrivit analizei la care au fost supuse aceste tendințe în cel de al 27-lea raport anual al Fondului Monetar Internațional cu privire la restricții valutare și comerciale, în 1975 și 1976 au început să fie aplicate în țările capitaliste din ce în ce mai multe controale selective ale importurilor, reflectare a dorinței țărilor respective de a ameliora cel puțin temporar, prin intermediul unor astfel de paliative, situația existentă în anumite sectoare și ramuri ale economiilor naționale.

Manifestarea în majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate a unor presiuni în direcția eliminării sau reducerii importurilor care concurează produsele naționale din sectoarele mai grav afectate de recenta criză economică, precum și de modificările structurale care au loc în economia acestor țări, au făcut ca — în ciuda declarațiilor oficiale privind susținerea în continuare a tezelor despre liberalizarea comerțului internațional — relațiile comerciale interoccidentale să fie supuse unor tensiuni protecționiste crescînde. Situația este în continuare înrăutățită de faptul că țările relativ avantajate de balanța plăților lor externe, ca R. F. Germania și Japonia, sînt, așa cum a demonstrat-o întîlnirea la nivel înalt de la Londra, reticente în a stimula mai substanțial creșterea cererii interne. Astfel țările cu balanțe deficitare ale plăților curente au de făcut față unor dificultăți din ce în ce mai serioase.

Întîlnirea la nivel înalt a principale- comunicatul final al acestei întîlniri se sublinia că „în procesul de negociere a lor țări capitaliste dezvoltate de la Londra a adăugat noi dimensiuni tendințelor protecționiste manifestate în relațiile comerciale interoccidentale. În reducerii barierelor comerciale trebuie să se țină cont de modificările structurale care au loc în economiile naționale“. Or, amendarea angajamentului de a continua liberalizarea comerțului internațional cu rezerva luării în considerare a modificărilor structurale care au loc în economiile țărilor capitaliste dezvoltate reflectă, în special, îngrijorarea crescîndă care se manifestă în legătură cu criza prelungită din unele sectoare tradiționale ale industriei acestor țări. Este vorba de ramurile producătoare de oțel, nave, autoturisme, textile, încălțăminte etc.

Identitatea avansată, cu prilejul aceleiași întîlniri la nivel înalt, între „comerț liber‘ și „comerț internațional ordonat“ semnifică, de fapt, o încercare de a oficializa tendințele protecționiste deja manifestate, în vederea salvării măcar pe această cale primejdioasă — și cel puțin temporar — a anumitor sectoare „bolnave“ ale industriei țărilor respective de primejdia pe care o reprezintă în aceste condiții importurile mai competitive.

În timp ce liderii principalelor țări capitaliste dezvoltate dezavuau în comunicatul întîlnirii de la Londra orice măsură protecționistă, reafirmînd necesitatea reducerii barierelor comerciale tarifare și netarifare și impulsionarea desfășurării actualei runde de negocieri comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T., evoluția relațiilor comerciale interoccidentale demonstrează proliferarea într-un ritm susținut a măsurilor protecționiste.

Gherila restricțiilor comerciale

ÎN MAJORITATEA țărilor capitaliste dezvoltate, în ultimii doi-trei ani au devenit tot mai frecvente măsurile destinate, direct sau indirect, să reducă sau să limiteze importurile care concurează produsele naționale. Evoluția relațiilor comerciale interoccidentale a fost afectată în această perioadă de conflictele și fricțiunile de natură comercială care au avut loc mai ales între S.U.A., Japonia și Piața comună vest-europeană (C.E.E.). Numeroasele contacte și negocieri privind aceste probleme, amenințările cu luarea unor măsuri protecționiste și măsurile protecționiste puse în aplicare au putut fi caracterizate ca un adevărat „război comercial de gherilă" între cele mai mari puteri comerciale din lumea capitalistă.

Astfel, măsurile protecționiste luate în C.E.E. în ultimii doi ani afectează în primul rînd exporturile americane și japoneze. Cazuri concrete au constituit investigațiile antidumping împotriva exporturilor japoneze de nave, punerea în funcțiune a unei scheme de ținere sub observație a importurilor de produse textile, calculatoare electronice și magnetofoane (noiembrie 1975) ; impunerea unei autolimitări exportatorilor japonezi de oțeluri speciale ; complexul de măsuri pentru îmbunătățirea situației pe piața produselor lactate în țările C.E.E., măsură care prin majorarea taxelor fiscale asupra uleiurilor vegetale afectează interesele exportatorilor din S.U.A. și alte țări.

Performanțele exporturilor japoneze au declanșat într-un mare număr de țări vest-europene și în S.U.A. presiuni politice, în direcția înălțării unor bariere protecționiste. În noiembrie 1975, Italia a introdus obligativitatea notificării prealabile a volumului importurilor de televizoare în culori japoneze și a cerut Japoniei să își limiteze voluntar exporturile de motociclete. În urma tergiversării de către Japonia a punerii în vigoare a unor măsuri de autolimitare a exporturilor de motociclete, Italia a contigentat în 1977 importul de motociclete japoneze de peste 300 cc. Țările membre ale Benelux au impus Japoniei limitarea exporturilor de radiouri și magnetofoane în periodada 1974—1975. Marea Britanie a cerut în 1975 Japoniei să-și reducă exporturile de autoturisme și a introdus cu începere din martie 1976 un mecanism de ținere sub observație a importurilor japoneze de televizoare alb-negru, în culori și portabile. În special în S.U.A. noile tendințe protecționiste au înregistrat accente acute, atît împotriva exporturilor japoneze și ale țărilor membre ale C.E.E. cît și împotriva acelora ale altor țări. Astfel, S.U.A. au decis în august 1975 declanșarea acțiunii de investigație antidumping împotriva exporturilor de autoturisme japoneze și vest-europene ; au limitat prin introducerea, în martie 1976, a unor restricții cantitative, pentru o perioadă de trei ani, importurile de oțeluri speciale ; au impus contingente la importurile de produse textile. În același timp, un mare număr de alte produse au fost examinate sub acuzația de dumping de către Comisia pentru comerț internațional a S.U.A., invocîndu-se drept justificare, în primul rînd, practicarea în țările exportatoare a subvențiilor la export ; este vorba în special de produse exportate de țările membre ale C.E.E. — brînzeturi, încălțăminte, conserve din șuncă etc.

Sub presiunea celorlalte două mari puteri comerciale ale lumii capitaliste, S.U.A. și C.E.E., autoritățile și cercurile de afaceri japoneze au fost nevoite în urma nenumăratelor contacte și consultări bilaterale, care au avut loc în ultimii ani, să ia o serie de măsuri, printre care autolimitarea exporturilor de autoturisme spre țările vest-europene, amînarea pînă în 1980 a aplicării noilor norme japoneze antipoluante la importul de autoturisme (care trebuia să intre în vigoare în 1978), participarea la negocierile din cadrul O.C.D.E. destinate reducerii exporturilor de nave japoneze prin intermediul majorării prețurilor de export.

Fricțiunile și conflictele ilustrate prin exemplele de acest fel scot în vileag puseurile cele mai acute ale contradicțiilor comerciale interoccidentale și ale procesului de proliferare a restricțiilor care are loc în prezent în comerțul internațional.

Dealtfel, în majoritatea celorlalte țări capitaliste se manifestă aceeași tendință de a recurge la măsuri menite să limiteze importurile, pentru a ajuta la depășirea situației dificile în care se află industriile naționale afectate de recesiunea economică. Trebuie incluse aici și adoptarea unor contingente la import sau introducerea a diferite tipuri de mecanisme de punere sub supraveghere a importurilor. Australia, de exemplu, a introdus în 1975 contigente tarifare la importul unor produse textile și sistemul licențelor de import pentru autovehicule comerciale ; în Spania și Noua Zeelandă a fost întărit caracterul restrictiv al sistemelor de licențe de import în vigoare. Alte țări: Finlanda, Noua Zeelandă, Grecia, Islanda, au recurs în perioada 1975—1976 la instituirea depozitelor prealabile la import.

Protecționismul – falsă alternativă

IMPOSIBILITATEA stimulării în suficientă măsură a cererii interne din principalele țări capitaliste dezvoltate determină autoritățile acestor țări să se bazeze într-o măsură tot mai mare în încercările de depășire a actualelor dificultăți pe stimularea cererii externe. Dar, în condițiile unei relansări lente și incerte a economiilor capitaliste, presărată cu numeroase pauze, cererea externă evoluează și ea insuficient, impunînd tot mai mult ca o cale alternativă protecția împotriva importurilor, împreună cu promovarea cu orice preț a exporturilor.

Printre măsurile de stimulare a cererii externe puse în aplicare recent în țările capitaliste dezvoltate se numără — pe lîngă prime și subvenții la export — reducerea taxelor fiscale asupra investițiilor destinate dezvoltării producției pentru export — în Franța, lărgirea și perfecționarea facilităților de creditare a exporturilor — în Austria, Olanda, Danemarca, Turcia, precum și unele măsuri indirecte de sprijinire a exporturilor, printre care protejarea acestora prin intermediul a diverse măsuri contra riscurilor valutare — în Danemarca, Franța, Norvegia, Elveția.

În condițiile unei evoluții nesatisfăcătoare a cererii interne, care se situează sub așteptările cele mai pesimiste, țările capitaliste dezvoltate aflate într-o poziție relativ mai bună — R. F. Germania, S.U.A. și Japonia — se văd puse în fața unor cereri insistente să ia măsuri mai viguroase de stimulare a economiei, să reducă excedentele comerciale și să lase cursul valutelor naționale să se majoreze (în cazul R.F.G. și al Japoniei). În acest context adoptarea tot mai frecventă a unor măsuri de politică comercială protecționistă ar putea să declanșeze o reacție în lanț, ceea ce ar reduce și anihila rolul preponderent stimulator pe care îl joacă evoluția cererii externe pentru majoritatea economiilor occidentale.

Protejarea evoluției economice interne prin intermediul unor măsuri de politică comercială protecționistă constituie, astfel, o falsă și primejdioasă „rezolvare" a dificultăților creșterii economice din țările capitaliste dezvoltate, prin implicațiile negative pe care le-ar putea avea asupra evoluției întregii economii mondiale declanșarea unor reacții de represalii comerciale în lanț.

Autoritățile din țările capitaliste dezvoltate încearcă totuși, sub presiunea cercurilor de afaceri naționale, să facă față pe această cale greutăților de natură structurală pe care le întîmpină, în paralel cu evoluția lentă și incertă a ciclului economic în țările respective.

În acest sens, este semnificativă declarația publicată la sfîrșitul sesiunii Consiliului ministerial al C.E.E. care a avut loc la Londra la sfîrșitul lunii iunie. Declarația reia, de data aceasta la nivelul Pieței comune, poziția Franței exprimată la întîlnirea la nivel înalt a principalelor țări capitaliste dezvoltate de la Londra din mai a.c. Astfel, după cum a arătat la încheierea sesiunii primul ministru britanic, președintele în funcțiune al Consiliului ministerial al C.E.E., „trebuie ca în cadrul general al concepției privind liberalizarea comerțului internațional să fie luate în considerare protejarea acelor sectoare economice care au fost mai grav afectate de criză, printre care : industria textilelor, a încălțămintei, industria construcțiilor navale etc.".

În acest context, Comisia C.E.E. a anunțat la începutul lunii iulie a.c. că intenționează să generalizeze la nivelul întregii Piețe comune măsura introdusă recent de Franța de a limita importurile unor produse textile.

După pauza în procesul relansării economiilor capitaliste înregistrată în cel de-al doilea trimestru 1976, accelerarea ritmului de creștere a prețurilor bunurilor de consum în prima jumătate a anului curent pare să anunțe o nouă încetinire a ritmului creșterii economice în țările capitaliste dezvoltate. În condițiile arătate aceasta ar putea declanșa noi presiuni protecționiste în țările respective, în încercarea de a deplasa parte din dificultățile interne asupra partenerilor comerciali ceea ce reprezintă o falsă alternativă.

Petru RAREȘ
Institutul de economie mondială

ECONOMIE MONDIALA

DIN PUBLICISTICA ECONOMICĂ

RISCUL ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ

PROBLEMA identificării riscurilor existente în cercetarea științifică, a prevenirii sau — cel puțin — a reducerii lor își sporește actualitatea pe măsura creșterii cerințelor față de eficiența acestui domeniu de activitate, ceea ce a determinat proliferarea, în diverse țări, a studiilor pe tema respectivă. Ne vom opri asupra a două, mai recente, dintre ele.

Un asemenea studiu, apărut anul trecut în R.D. Germană, ca rezultat al efortului unui colectiv de autori [1]*, își propune în primul rînd să delimiteze sfera și cauzele apariției riscului. Considerînd că acesta se manifestă pe tot parcursul activității de cercetare tehnico-științifică și, îndeosebi, în procesul aplicării rezultatelor sale în producție, autorii identifică următoarele forme de risc : a)* riscul științific *(cînd sarcina propusă nu se pretează la o rezolvare științifică sau cînd soluția obținută nu corespunde așteptărilor) ; b)* riscul tehnic *(cînd tema nu permite o soluționare tehnică sau tehnologică ori include elemente de nesiguranță) ; c)* riscul economic *(în condițiile în care aplicarea soluției reclamă cheltuieli superioare celor preconizate inițial sau cînd eficiența sa se dovedește a fi inferioară nivelului planificat) ; d)* riscul de producție *(legat de posibilitatea producerii unor avarii), precum și e)* riscul legat de brevetare *(cînd soluția a fost găsită, dar valorificarea ei este imposibilă întrucît a fost brevetată în altă țară).*

Într-o cercetare asupra problemelor principiale ale schimbului internațional de produse ale muncii intelectuale [2]*, dr. Jozsef Nyilas, șeful catedrei de economie mondială de la Universitatea economică „Karl Marx“ din Budapesta, apreciază că este necesar să se țină seama și de* riscul legat de factorul timp. *După opinia sa, cercetările legate de dezvoltarea unei producții sînt mai puțin sensibile față de această formă de risc decît cele legate de perfecționarea unor produse, mai ales cînd este vorba de produse care urmează a fi livrate pe piața externă.*

Gradul riscului este condiționat — consideră dr. J. Nyilas — în esență de trei factori, și anume :

— decalajul dintre nivelul existent și cel proiectat al dezvoltării tehnice a ramurii în cauză și a bazei de producție aferente (riscul crește direct proporțional cu decalajul) ;

— dinamica prețurilor la produsul respectiv sau grupul de produse (cu cît este mai rapid procesul de scădere a prețurilor, cu atît și riscul este mai mare) ;

— nivelul dezvoltării tehnice, condițiile de producție și de desfacere ale „concurenților“ din ramura sau subramura cercetată.

De aici rezultă că necesitatea studierii riscului, a determinării proporțiilor sale este mai stringentă în cazul țărilor mici, indiferent dacă este vorba de efectuarea unor cercetări proprii sau de recurgerea la importul de licențe.

În prezent dimensiunile riscului pot fi evaluate cu aproximație fie pe baza experienței, fie prin procedee indirecte (cum sînt cele de studiere a conjuncturii pieței pentru un grup de produse). Și totuși, în economia R.D. Germane, de pildă, în condițiile creșterii continue a alocațiilor pentru cercetare și dezvoltare, cheltuielile efectuate pentru cercetări nefinisate reprezintă, în medie, circa 50% din cheltuielile medii pentru cercetări pe teme finisate, ceea ce ilustrează că evaluarea realistă a riscului pentru prima categorie de cercetări și sistarea lor s-a produs într-o etapă relativ avansată.

Poate fi oare determinată o limită rațională a riscului, care să servească, în condițiile economiei socialiste, drept criteriu pentru efectuarea sau sistarea unor lucrări de cercetare și dezvoltare ? Autorii lucrării menționate la început răspund în mod pozitiv, apreciind că — pentru a fi socialmente justificat — riscul trebuie să se caracterizeze prin următoarele trăsături : să se identifice cu obiectivele și sarcinile planificării economiei naționale (îndeosebi pe termen lung) ; probabilitatea succesului să predomine față de cea a insuccesului ; succesul să fie obținut pe baza folosirii cunoștințelor tehnico-științifice existente și experienței practice ; să nu apară nici un pericol pentru viața și sănătatea omului.

Dacă astfel se definește plafonul maxim rațional al riscului, există oare și un prag minim rațional ? După părerea dr. J. Nyilas riscul constituie un factor economic de o deosebită importanță în domeniul progresului tehnic, deoarece acceptarea sau neacceptarea lui contribuie la accelerarea sau frînarea acestuia din urmă. „Reducerea la minimum a riscului — scrie el — reprezintă o tendință sănătoasă, dar numai în măsura în care nu frînează progresul tehnic, nu împiedică sporirea eficienței. Progresul tehnic rapid, proliferarea invențiilor și inovațiilor tehnice sînt însoțite de riscuri mai mari decît o dezvoltare lentă, treptată“. De aici autorul pledează pentru fundamentarea științifică a deciziilor privind efectuarea lucrărilor de cercetare și dezvoltare, pentru crearea unui sistem organizatoric care să asigure — pe această linie — coordonarea intereselor de ramură, departamentale cu cele ale întregii economii naționale.

---

[1] Risiko in Wissenschaft und Technik, Leipzig, Deutscher Verlag für Grundstoffindustrie, 1976.

[2] Prințipialnîie voprosî mejdunarodnovo obmena produktami umstvennovo truda, Budapesta, 1976. (Colecția „Orientări în dezvoltarea economiei mondiale“, nr. 17, ed. în limba rusă).

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Țările în curs de dezvoltare: producția agricolă

UNA DINTRE problemele majore pe plan mondial o constituie asigurarea resurselor alimentare necesare populației globului, eradicarea subalimentării cronice a unei părți considerabile a acesteia. Este vorba de o problemă care vizează îndeosebi țările în curs de dezvoltare, unde nivelul scăzut al venitului național pe locuitor, se îngemănează, de cele mai multe ori, cu dezvoltarea insuficientă a agriculturii, cu dependența de importul de produse agroalimentare.

Dinamica producției agricole în perioada 1971—1975

Procentul mediu anual de creștere	Total producție agricolă		Producția agricolă pe locuitor	
	număr de țări	populația* (mil. pers.)	număr de țări	populația* (mil.
Negativ	18	245	51	1264
0—0,99	6	68	13	200
1—1,99	21	889	12	255
2—2,99	9	48	7	27
3—3,99	14	247	2	24
4—4,99	10	239	5	20
5 și peste	12	54		
Total	90	1790	90	1790

* Evaluări, la mijlocul anului 1973.

Sursa: Nations Unies, Conseil Economique et Social, Doc. E/C. 9/L.13; E/AC. 54/L.93, pag. 89—90.

Examinînd, între altele, modul în care a evoluat — în prima jumătate a acestui deceniu — producția agrară din țările nesocialiste în curs de dezvoltare, un raport elaborat recent sub egida ECOSOC oferă date de sinteză puțin încurajatoare (vezi tabelul). Astfel, dintr-un număr de 90 de țări cercetate, în 18 (cu o populație globală de 245 milioane de locuitori) nivelul producției agricole nu numai că nu s-a majorat, dar a înregistrat o reducere față de anul 1970; totodată, în 22 de țări (cu o populație de 293 mil. locuitori) producție agricolă a sporit într-un ritm mediu anual de 4% și mai mult.

Dacă se ține însă seama și de creșterea susținută a populației în țările în curs de dezvoltare, adică se urmărește dinamica producției agricole pe locuitor în anii 1971—1975, se observă că numărul țărilor cu un ritm negativ al evoluției acesteia din urmă se majorează la 51, ele cuprinzînd 1 264 milioane de locuitori (respectiv șapte zecimi din totalul populației celor 90 de țări examinate); în același timp, indicatorul menționat a cunoscut un ritm mediu anual de creștere de 4% și peste, doar în 5 țări, cu o populație de 20 milioane de oameni.

Ca atare, în prima jumătate a deceniului al optulea gradul de asigurare din producția internă a necesarului de consum al populației țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare nu numai că nu s-a îmbunătățit, ci a cunoscut o eroziune lentă, fapt oglindit și de extinderea importurilor nete de cereale ale acestui grup de țări. După datele O.N.U., volumul acestor importuri a urcat de la 16,8 mil. tone în medie pe anii 1969/70—1971/72 la 33,5 mil. tone în anul agricol 1974/75, accentuînd și mai mult dificultățile balanțelor comerciale externe ale țărilor în cauză.

N. P.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna iunie 1977

TENDINȚA de scădere generală a prețurilor internaționale ale produselor de bază, începută în luna mai a.c., s-a accentuat. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au scăzut în luna iunie a.c. cu 2,1%, comparativ cu scăderea de 0,6% înregistrată în luna precedentă.

Prețurile **la materii prime industriale** au scăzut cu 2,3% (— 0,8% în mai) datorită diminuării în continuare, a interesului consumatorilor la majoritatea acestor produse. Cele mai pronunțate scăderi de prețuri au fost înregistrate la piei brute (-14,3%) și la fibre animale și vegetale (-10,4%). La celelalte produse, scăderile de prețuri au fost mai moderate, aproximativ similare cu cele din luna precedentă, și anume : la cauciuc -2,4%, la metale -0,8 și la minereuri -1,1%.

Prețurile la **produse agroalimentare** au înregistrat, de asemenea, o tendință accentuată de scădere, de la -1,7% în luna mai la -4,0% în iunie. Această scădere a fost determinată atît de apropierea încheierii sezonului de comercializare 1976/77, cît și de perspectivele sporirii disponibilităților mondiale în noul sezon 1977/78. Prețurile au înregistrat în iunie scăderi accentuate la semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (-9,1%), cereale (-4,4%), precum și la zahăr și produse tropicale (-3,0%). La animale, carne și produse animaliere, scăderea prețurilor pe ansamblu a fost nesemnificativă (— 0,2%), datorită unei creșteri a prețurilor la carne de vită în principal ca urmare a diminuării disponibilităților.

Prețurile la **combustibili** au înregistrat o scădere mai moderată, respectiv de 0,7%. La țiței ele au rămas neschimbate pînă la 1 iulie a.c., cînd Arabia Saudită și Uniunea Emiratelor Arabe s-au aliniat la majorarea de 10% a prețurilor efectuată de celelalte 11 țări membre ale O.P.E.C. încă de la începutul acestui an.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 ȘI IN IUNIE 1977

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Mai	Iunie
INDICE GENERAL	1975	219,2	219,8	219,7
	1976	226,2 a)	224,6	227,7
	1977		235,2 a)	230,3 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	186,5	177,4
	1976	180,8	179,0	183,6
	1977		190,0 a)	182,4 a)
- cereale	1975	216,7	189,4	188,5
	1976	198,3	207,1	218,7
	1977		163,1	156,0
- semințe oleag., prod. deriv., grăs. anim. și veg.	1975	195,0	179,4	161,4
	1976	168,7	153,6	158,2
	1977		222,5	202,3
- animale, carne și prod. anim.	1975	159,3	159,2	160,9
	1976	152,8	144,8	145,0
	1977		152,6 a)	152,3 a)
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	266,9	226,3
	1976	243,5	259,2	263,0
	1977		291,8	283,1
2. Combustibili	1975	343,0	343,7	351,8
	1976	366,7	364,8	363,1
	1977		397,7	395,0 a)
- cărbuni și cocs	1975	260,0	270,8	272,0
	1976	266,5	261,1	259,6
	1977		283,7	284,1 a)
- țiței	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	493,4	493,4
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	369,5	386,5
	1976	408,4	409,9	407,4
	1977		442,9	436,5
3. Materii prime industriale	1975	189,1	196,0	196,6
	1976	201,9 a)	200,4	204,4
	1977		204,4 a)	199,8 a)
- minereuri	1975	178,4	182,5	183,0
	1976	164,9 a)	161,0	160,3
	1977		161,6 a)	159,9 a)
- metale	1975	185,1	193,0	194,2
	1976	194,8	197,0	198,8
	1977		192,0 a)	190,5 a)
- cauciuc	1975	159,8	150,5	154,2
	1976	219,5	230,9	240,9
	1977		222,8	217,5
- lemn și produse din lemn	1975	229,0	237,8	237,3
	1976	222,1	218,1	219,3
	1977		231,9 a)	232,2 a)
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	166,5	165,2
	1976	228,4	208,5	236,1
	1977		238,7	213,9
- piei	1975	114,8	118,4	[illegible]2,0
	1976	169,8	192,2	171,1
	1977		203,8	174,6

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloza, hîrtie kraftliner.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

Iran: repere ale planului pe anii 1978/79 — 1982/83

CADRUL GENERAL al celui de-al VI-lea plan de dezvoltare economică al Iranului (1978/79 — 1982/83), care urmează să intre în vigoare în martie 1978, și reperele pentru dinamica sectoarelor economice principale rezultă dintr-o serie de declarații oficiale. Potrivit acestora, în perioada planului se va urmări, în mod deosebit, asigurarea necesarului de produse de bază și produse industriale în cadrul propriei economii și, de asemenea, majorarea veniturilor externe din alte surse decît țițeiul. Se proiectează asemenea măsuri care să determine, în perspectiva anului 1990, creșterea gradului de acoperire a importurilor prin exporturi de produse nepetroliere de la 3% în prezent, la 70%.

În domeniul energetic se precizează orientarea spre înlocuirea crescîndă a țițeiului (ca resursă principală) cu energia nucleară (se urmărește construirea a 20 centrale nuclearo-electrice pînă la finele anului 1933), solară, geotermică precum și cu amenajări hidroenergetice. De asemenea, ca politică de perspectivă se va acorda o atenție deosebită sectorului gazelor naturale, apreciindu-se că veniturile provenite din vînzarea în exterior a gazului metan vor putea fi de 2 miliarde de dolari în 1980 și de 3,5 miliarde de dolari în 1985.

Una din ramurile industriale de mare perspectivă în dezvoltarea viitoare a țării este considerată petrochimia. Pînă în anul 1983 urmează să fie create în acest domeniu peste 20 de societăți mixte pentru valorificarea superioară a materiei prime.

Paralel cu petrochimia se va dezvolta industria chimică, a cărei producție se estimează că se va dubla pînă în anul 1980. O dezvoltare intensă va cunoaște siderurgia, Iranul dispunînd de bogate zăcăminte de minereu de fier și cărbune. Se vor mai dezvolta industria iraniană a mijloacelor și echipamentelor de transport, industria de tractoare, productia de televizoare etc. Un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea producției materialelor de construcții.

În domeniul agricol, preocupările sînt orientate în direcția îmbunătățirii producției, a majorării veniturilor, precum și a depășirii dependenței de importurile de produse alimentare, care implică un mare efort valutar.

EVOLUȚII MONETARE

PERSISTENȚA acțiunii factorilor negativi menționați în săptămînile anterioare a imprimat **dolarului S.U.A.** aceeași tendință de depreciere față de restul valutelor occidentale și în intervalul 11—15. 7. 1977.

Marca vest-germană a înregistrat cea mai accentuată evoluție față de dolar, cotînd 2,2720 mărci pentru 1 dolar la 13.7.1977 (cel mai ridicat nivel din martie 1975), o repreciere de peste 1,5% față de nivelul de la 8.7.1977. Intervențiile Băncii Federale a R.F.G., care a cumpărat — după unele surse — circa 200 milioane de dolari în ultimele două săptămîni, precum și scăderea de la 4,5% la 4% a taxei de lombard, au oprit pentru moment procesul de întărire a cursului mărcii, aceasta terminînd intervalul la circa 2,29 mărci pentru 1 dolar.

Francul elvețian a urmat într-o oarecare măsură tendința mărcii vest-germane. Cu toate că Banca Națională a Elveției a intervenit și ea pe piața valutară, cumpărînd circa 50 mil. dolari, iar taxa oficială a scontului a fost redusă la 1,5% (cel mai jos nivel din istorie), francul elvețian a terminat intervalul la circa 2,42 franci pentru 1 dolar, față de 2,43 franci cu o săptămînă în urmă.

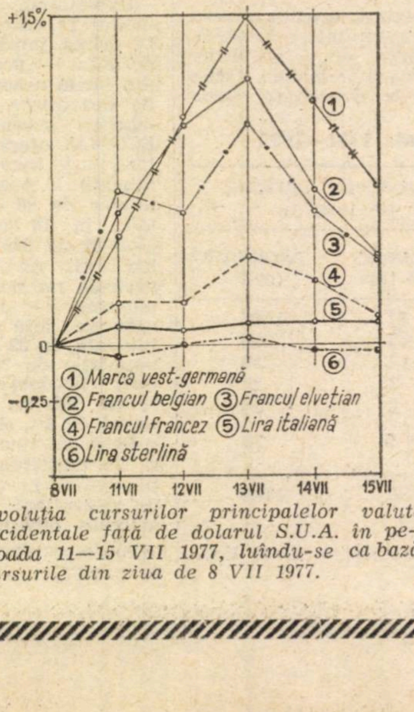

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 11—15 VII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 8 VII 1977.

Francul belgian, legat mai strîns de evoluția partenerei sale din „șarpele“ valutar vest-european — marca vest-germană, s-a repreciat în acest interval cu 0,4% (35,72 franci belgieni pentru 1 dolar, comparativ cu 35,87 franci la sfîrșitul perioadei trecute), în timp ce **francul francez** și **lira italiană** s-au repreciat cu 0,1% cotînd la sfîrșitul perioadei 4,8650 franci francezi și respectiv 882,60 lire italiene pentru 1 dolar. **Lira sterlină** a înregistrat o tendință ușoară de depreciere, terminînd intervalul la un nivel cu puțin sub 1,72 dolari pentru 1 liră sterlină.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni s-au menținut în jurul a 6,25% la cele în eurodolari, în timp ce la cele în euromărci vest-germane și eurofranci elvețieni au scăzut, cotînd 4 3/16% și respectiv 3 11/16%.

Prețul **aurului** la Londra a crescut cu peste 2 dolari uncia, al doilea fixing pe data de 15.7.77 fiind de 144,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Date de prognoză

PERSPECTIVELE UTILIZĂRII LEMNULUI ÎN EUROPA

UN STUDIU COMPLEX, elaborat sub egida Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa și F.A.O.,* analizează evoluția utilizării resurselor forestiere ale țărilor europene în cursul celei de a doua jumătăți a secolului nostru, schițînd și căile de mobilizare a diferitelor resurse pentru asigurarea echilibrului balanței lemnului în această parte a lumii.

Proiecțiile pînă în anul 2000 realizate în cadrul studiului arată că — în condițiile aplicării unor metode intensive în domeniul silviculturii, exploalemnului și mobilizării resurselor secundare de materie primă — dependența țărilor tărilor forestiere, prelucrării europene (în ansamblu) de importul de lemn din alte zone nu va spori mult.

În această privință se contează pe o creștere mai rapidă a ponderii hîrtiei vechi, reciclate, și a deșeurilor industriale din lemn în asigurarea capitolului „resurse" al balanței lemnului pe plan european (vezi graficul). În ceea ce privește masa lemnoasă exploatată (fără scoarță), volumul global al acesteia ar urma să se situeze în jurul cifrei de 430 milioane m.c. în anul 2000, față de 337 mil. m.c. în medie pe anii 1969—1971.

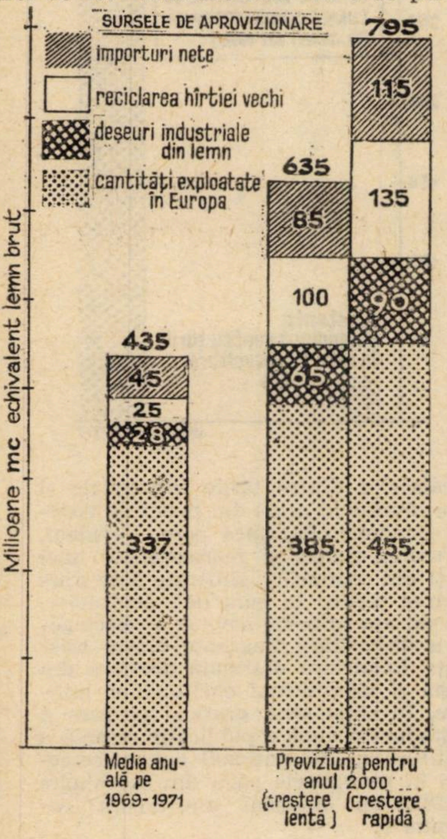

După cum se arată în studiu, în pofida politicii susținute de extindere a suprafețelor împădurite, aplicată în numeroase țări europene, volumul masei lemnoase exploatabile, nete, nu va crește sensibil la orizontul anului 2000 (întrucît perioada necesară pentru ajungerea copacilor la maturitate este, în general, mai lungă decît în cazul speciilor tropicale). Luîndu-se în considerare acest fapt, subliniază autorii, un rol important revine combaterii risipei în acest domeniu, utilizării cît mai raționale a masei lemnoase exploatate. Se recomandă, astfel, încurajarea folosirii crescînde a deșeurilor industriale de lemn, orientarea acestora către utilizările cele mai eficiente (cum ar fi producția de pastă din lemn și de panouri, prelucrarea chimică sau producția de energie) — observație valabilă și în cazul hîrtiei vechi, al cutiilor de carton și lăzilor uzate, al lemnului de construcție etc. Extinderea utilizării deșeurilor este, de altfel, stimulată de perfecționarea continuă a proceselor tehnologice de prelucrare, care permit atragerea în circuit a materialelor de calitate inferioară, considerate pînă nu de mult drept marginale.

URMĂRIND tendințele în domeniul consumului de articole din lemn, influențele care s-ar putea manifesta în deceniile următoare asupra structurii cererii pentru principalele categorii și sortimente de produse, autorii studiului ajung la concluzia că deosebit de rapid va progresa în Europa consumul de panouri pe bază de lemn, precum și cel de hîrtie și carton. În același timp consumul altor categorii de lemn rotund (fără cherestea) și de lemn de foc se va reduce simțitor, acestea din urmă trecînd — ca pondere în totalul consumului — de pe primul loc în anii 1969—1971 pe ultimul loc către sfîrșitul secolului (vezi tabelul).

Proiecții privind consumul principalelor sortimente de produse forestiere (milioane unități)

	Consumul efectiv mediu anual din 1969—1971	Proiecții pentru anul 2000	
		în ipoteza creșterii economice lente	în ipoteza creșterii economice
Cherestea (mc)	93	118	155
Panouri pe bază de lemn (mc)	23	130	143
Hîrtie și carton (tone)	38	114	162
Alte categorii de lemn rotund industrial și lemne de foc * (m. c.)	99	50	60

* Previziuni, în loc de proiecții

Sursa : „Tendances et perspectives du bois en Europe de 1950 à l'an 2000" (Résumé), Geneva, ianuarie 1977

În ceea ce privește comerțul cu produse lemnoase, importurile europene ar urma să se majoreze (ținîndu-se cont și de dinamica probabilă a prețurilor) de la 17,7 miliarde dolari S.U.A. în 1974 la 30—40 miliarde dolari în anul 2000. Se apreciază că impactul pe care-l va avea acest import asupra echilibrului balanței comerciale externe într-o serie de țări europene va constitui un stimulent suplimentar pentru utilizarea rațională a resurselor forestiere proprii, pentru extinderea reciclării materialelor lemnoase.

Autorii studiului nu omit, totuși, să facă rezerva că proiecțiile și previziunile lor se bazează pe menținerea în continuare a actualei structuri de prelucrare și utilizare a resurselor forestiere în lume. Dezvoltarea cercetării științifice în diferite domenii, devenită și mai efervescentă odată cu „criza energiei" din anii 1973—1974, ar putea însă să deschidă — pe termen lung — perspective încă nebănuite pentru lemn, sub aspectul gamei utilizărilor sale și al sortimentelor de produse fabricate. Este posibil, astfel, se arată în studiu, să asistăm în viitor la o restructurare a însăși industriei de prelucrare a lemnului, la întrepătrunderea ei cu industria chimică, cea a energiei sau cu industria alimentară.

În același timp, revenind pe plan european, autorii studiului relevă însemnătatea afirmării treptate a tendinței către gospodărirea rațională a marii bogății reînnoibile pe care o constituie pădurea ; este vorba aici de propunerile de elaborare a unor programe dinamice, care să inaugureze cooperarea activă în acest domeniu între țările europene, între toate sectoarele de activitate umană interesate în protejarea și dezvoltarea patrimoniului forestier.

N. POPOV

---

* Tendances et perspectives du bois en Europe, de 1850 à l'an 2000, Genève, janvier 1977

Inflația rămîne potrivnică creșterii

ȚĂRILE O.C.D.E. au reafirmat încă o dată, la reuniunea ministerială de la sfîrșitul lunii iunie a.c., prioritatea acordată luptei contra inflației în cadrul eforturilor lor prelungite de a zăgăzui criza economică. În lumina datelor statistice cunoscute, minimum ce se poate spune despre relația creștere-inflație este că ea se verifică în continuare, în același sens potrivnic creșterii. „Creșterea economică trece prin stabilitatea prețurilor", își intitula, la începutul anului, revista **L'Expansion** graficul pe care îl reproducem aici și care stabilește o sugestivă proporționalitate inversă între ritmurile prevăzute pentru cei doi indicatori în 1977. Între timp, dacă la capitolul creștere se întrevede o încetinire la capitolul inflație este la ordinea zilei accelerarea ei într-o serie de țări. După ultimele date O.C.E.D. (publicate la 6 iulie) creșterea prețurilor într-o perioadă de 12 luni încheiată în luna mai a fost de 9,3% în Japonia (față de 6,7% conform datelor din grafic), 6,7% în S.U.A. (față de 5,4%), 7% în Olanda (6,5%), 9,8% în Franța (9%), 17,1 în Anglia (față de 12% în grafic).

CREȘTERI MEDII PREVĂZUTE PENTRU 1977:

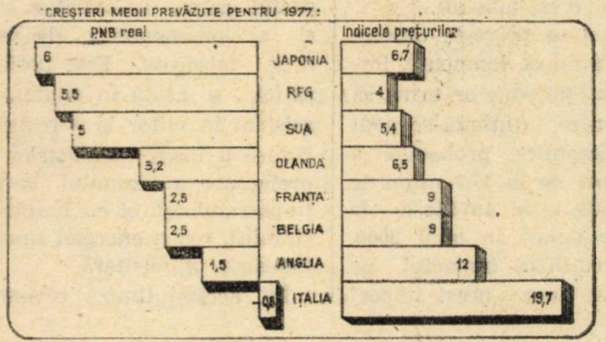

Masele plastice în construcții

CERCURILE DE SPECIALITATE din Occident urmăresc cu interes extinderea susținută a utilizării materialelor termoplastice în domeniul construcțiilor, deși în S.U.A. și țările vest-europene ponderea acestora în consumul global de mase termoplastice nu reprezintă deocamdată (valoric) decît 6—7%. Se apreciază că în ultimii cinci ani vînzările de mase termoplastice destinate construcțiilor au crescut în țările respective în medie anuală cu 15—20%, iar în următorii cinci ani creșterea medie anuală va fi de 12,5—13,5%, (care a reprezentat anul trecut ca tonaj, 38% din totalul maselor termoplastice utilizate în construcții în S.U.A. și 60% în cazul țărilor vest-europene). Se consideră că în următorii ani este de așteptat o reducere a ponderii nailonului comparativ cu celelalte mase termoplastice utilizate în construcții.

Polonia: dezvoltarea potențialului electroenergetic

EXTINDEREA rapidă a consumului de energie electrică în Polonia, ca urmare a industrializării țării, a urbanizării, a modernizării diferitelor sectoare de activitate, în perioada postbelică, a necesitat dezvoltarea concomitentă a industriei de echipament energetic, îndeosebi a producției de turbine, cazane și blocuri energetice. Pornind de la grupuri energetice de 25—30 MW, industria poloneză a produs în anii 1970—1976 cîteva zeci de blocuri energetice de 210 MW, iar în prezent sînt create condițiile pentru fabricarea de blocuri cu o putere unitară de 360 MW. Pentru a asigura un înalt nivel tehnic echipamentului energetic produs, precum și posibilități de export, în decursul timpului au fost cumpărate licențe sau stabilite colaborări cu întreprinderi de specialitate din Uniunea Sovietică, Anglia și R.F.G.

Exporturile reprezintă o cincime din producția industriei poloneze de instalații energetice, prevăzîndu-se ca ponderea lor să ajungă la 30% în 1980. Pe plan geografic exportul se orientează în proporții egale (în 1976) către țările socialiste din Europa și către țările nesocialiste (Turcia, India ș.a.).

După cum relata recent revista „Hebdomadaire polonais", întrucît Polonia dispune de bogate zăcăminte de huilă și lignit, pînă în prezent nu era justificată construirea de centrale electronucleare. În perspectivă însă, se prevede dezvoltarea acestei subramuri energetice, capacitatea centralelor nucleare pe teritoriul țării urmînd să însumeze circa 8 500 MW în anul 1990. În acest scop au fost deja stabilite relații de cooperare industrială cu Uniunea Sovietică și cu o serie de firme din țări capitaliste dezvoltate.

Dezbateri în jurul cafelei

LA SEMINARUL INTERNAȚIONAL pe problemele cafelei, care s-a desfășurat luna trecută în Brazilia, dezbaterile s-au concentrat îndeosebi asupra perspectivelor producției de cafea și ale prețurilor acestui produs atît de solicitat în ultimele decenii în întreaga lume.

După cum s-a arătat la seminar, sub efectul nivelului ridicat al prețurilor, se manifestă o tendință de reducere a cererii pentru cafea, stimulată și de extinderea utilizării unor înlocuitori. După opinia specialiștilor, resorbirea stocurilor de cafea existente în țările consumatoare (stocuri care, după diverse aprecieri, au sporit în ultimii doi ani cu 300 000—360 000 de tone) nu va putea fi decît lentă, iar abia ulterior — în pragul următorului deceniu — se va putea ajunge la realizarea echilibrului dintre cerere și ofertă pe piața mondială.

În ceea ce privește prețurile, la seminar s-au confruntat opiniile reprezentanților industriei de prelucrare a cafelei (interesați în scăderea prețurilor) și cele ale reprezentanților producătorilor de cafea boabe (care urmăresc menținerea nivelului lor). Un rol important joacă în acest domeniu politica de import-export promovată de principalul producător de cafea — Brazilia —, politică orientată către menținerea efectului stimulator al actualului nivel al prețurilor pentru cultura cafelei.

Gigantismul cheltuielilor militare

IMENSITATEA risipei pe care o constituie cheltuielile militare din lumea contemporană își are poate egalul ca dimensiuni, dar desigur cu semn opus, numai în proporțiile necesarului de investiții pentru reducerea și eliminarea decalajelor dintre țările industriale și cele rămase în urmă din punct de vedere economic. Rațiunea cere, evident, curmarea risipei și reorientarea unei părți din fondurile eliberate spre ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Numai așa se poate amorsa o restrîngere a disparității flagrante dintre asistența financiară destinată acestora din urmă și gigantismul cheltuielilor militare. În acest sens, graficul pe care îl reproducem după o publicație recentă a Institutului internațional pentru cercetări în problemele păcii din Stockholm (SIPRI) nu necesită nici un alt comentariu.

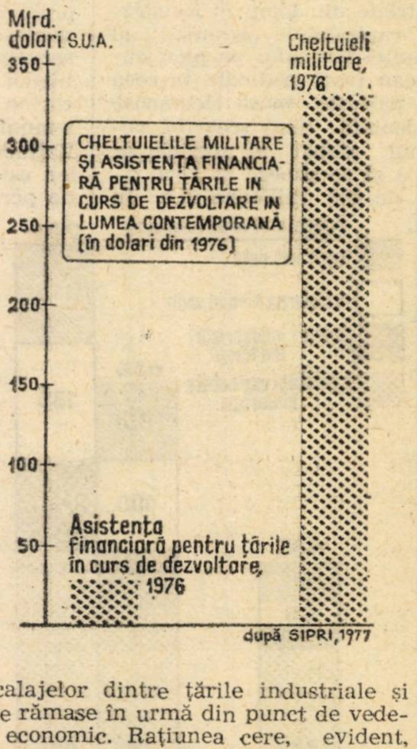

după SIPRI, 1977

CURIER

GLOSAR

Piețele financiare internaționale

ÎNTR-O PERIOADĂ ca cea prezentă, caracterizată în țările cu economie de piață prin dezechilibre, instabilitate și mișcări ample de capitaluri, adeseori de natură speculativă, importanța piețelor de capital crește, situația de pe aceste piețe fiind hotăritoare pentru efectuarea sau neefectuarea unei investiții.

Principalele piețe de capital sînt **piețele financiare,** pe care se negociază titlurile de credit pe termen lung. În sens larg, prin piață financiară se înțelege : (a) cererea și oferta de capital pentru plasamente pe termen lung și (b) organismele care facilitează întîlnirea cererii și ofertei.

Cererea de finanțare poate veni de la guverne, municipalități, societăți industriale, comerciale și financiare, precum și din străinătate. Oferta poate veni din partea deținătorilor de capitaluri : case de economii, bănci (pentru depunerile la termen), investitori oficiali, societăți de asigurare, case de pensii, capitaliști din țară și străinătate. Uneori, înseși capitalurile disponibile pe termen scurt sînt utilizate pe piața financiară și investite pe termen lung. O asemenea imobilizare contravine uzanțelor și adeseori a fost cauza unor crize de credit și crahuri bancare.

Finanțarea este efectuată cu ajutorul unor instrumente diverse de credit, fiecare țară stabilind în mod pragmatic lista acestor instrumente specifice pieței financiare. Într-o anumită accepție, există trei categorii de asemenea instrumente :

— valorile mobiliare : acțiuni (titluri de proprietate cu venit variabil — dividend) și obligațiuni (titluri de credit cu venit fix — dobîndă) ;

— împrumuturile pe titluri de credit ; lombardul ;

— împrumuturile ipotecare.

Organismele care formează piața financiară sînt : bursele de valori mobiliare, acestea reprezentînd piața financiară oficială, precum și băncile și persoanele care au ca profesie vînzarea și cumpărarea titlurilor de credit, acestea reprezentînd piața financiară liberă.

Pe **piața financiară internațională,** operațiile și tranzacțiile se efectuează în valută. Acest caz apare atunci cînd o parte din disponibilitățile de capital pe termen lung dintr-o țară se investesc într-o altă țară sau cînd, o parte din nevoile de finanțare pe termen lung dintr-o țară se acoperă în străinătate.

Piața pe care au fost efectuate asemenea operații și tranzacții în secolul trecut a fost Londra, iar spre sfîrșitul secolului s-a adăugat Parisul. În prezent, principalele piețe financiare internaționale sînt : New York, Zürich, Londra, Paris, Frankfurt și alte cîteva piețe vest-germane. Este însă de remarcat că numeroase mișcări de capital pe termen lung nu mai trec prin piețe, ele efectuîndu-se în mod bi- sau multilateral prin credite și investiții directe, ajutoare, donații etc.

Piața financiară internațională se compune în prezent din totalitatea piețelor financiare naționale pe care sînt permise tranzacțiile cu valori mobiliare străine, la care se adaugă piața euro-capitalurilor. Pe această din urmă piață se plasează de către sindicate bancare internaționale titluri în eurovalute. La ceilalți clienți ai piețelor financiare internaționale s-au adăugat unele mari organisme financiare internaționale, cum ar fi Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Banca Mondială) care își procură de pe aceste piețe marea majoritate a mijloacelor de finanțare internațională.

C. K.

O.N.U.D.I.

Virgil Mihuț, Turda — 1) Banca de informații industriale, a cărei creare a fost aprobată la recenta sesiune de la Viena a Consiliului de dezvoltare industrială al O.N.U.D.I., va funcționa mai întîi cu titlu experimental sub forma unui proiect pilot, completînd serviciile de documentare și consultații existente ale O.N.U.D.I. În această perioadă, Banca va fi utilizată ca element al unei rețele internaționale de schimb de informații tehnice. Crearea Băncii, la inițiativa „Grupului celor 77“, este concepută ca un mijloc pentru intensificarea fluxului de informații tehnologice spre țările î curs de dezvoltare, pentru a le sprijini în eforturile lor de a alege, asimila, adopta și utiliza tehnologiile potrivit condițiilor lor specifice de dezvoltare. 2) Viitoarea conferință generală a O.N.U.D.I. — cea de-a treia — ar urma să aibă loc în cursul lunilor septembrie — octombrie 1979 la New Delhi (cea de-a doua s-a desfășurat la Lima în 1975).

Raportul McCracken

Gheorghe Popeea, București — Istoria așa-numitului Raport McCracken, dat publicității de O.C.D.E. la 10 iunie a.c., începe în iulie 1975, cînd această organizație a însărcinat un grup de experți independenți să elaboreze un studiu conținînd sugestii pentru sporirea gradului de ocupare a forței de muncă și pentru reducerea inflației în țările occidentale. In fruntea grupului de experți a fost numit Paul McCracken, profesor la Universitatea Michigan și fost președinte al grupului consilierilor economici ai președintelui S.U.A. (în timpul primului mandat al lui Richard Nixon). În componența lui s-au mai aflat Guido Carli, fost guvernator al Băncii Italiei, Herbert Giersch, directorul Institutului de economie mondială al Universității din Kiel și fost președinte al Comitetului federal al consilierilor economici din R.F.G., profesorul Raymond Barre, actualmente primul ministru al Franței (al cărui loc a fost luat pe parcurs de Robert Marjolin, fost vicepreședinte al Comisiei C.E.E.) și alte personalități.

Dintre observațiile critice făcute pînă în prezent la adresa raportului, cîteva au venit chiar din partea unor membri ai grupului. Astfel, profesorul turc Karaosmanoglu, director în Banca Mondială, a regretat insuficiența abordării în raport a problemei relațiilor țărilor dezvoltate cu țările în curs de dezvoltare. Critici puternice au venit din partea profesorului japonez Koniya, care a calificat drept „prea simpliste“ tezele referitoare la șomaj. În măsura posibilităților vom reveni cu alte elemente privind raportul.

Banca Angliei

Rodica Răduț, Iași — Banca Angliei (în imagine) a fost fondată în anul 1694 ca o instituție particulară. În anul 1946 ea a fost naționalizată. Banca Angliei are în prezent trei funcții principale, servind guvernul britanic, comunitatea bancară și băncile centrale ale celorlalte țări. Pe lista clienților săi, pe departe cel mai important sub volumul tranzacțiilor este guvernul britanic. Clienți direcți ai băncii sînt și guvernele unor țări membre ale Commonwealthului și unele autorități locale din Marea Britanie. Banca este unicul emițător de monedă pentru Anglia propriu-zisă și pentru Țara Galilor, tipărind în monetăria proprie circa 2 miliarde lire sterline pe an. Banca de cliring a Scoției și cea a Irlandei de Nord își păstrează în mod tradițional dreptul de a emite propriile lor bancnote, Banca Angliei avînd însă dreptul de control asupra volumului circulației monetare în întreaga țară. Banca Angliei controlează de asemenea volumul creditului al cărui necesar este determinat prin prisma politicii economice a guvernului. Tot ea deține rezervele naționale de aur și devize.

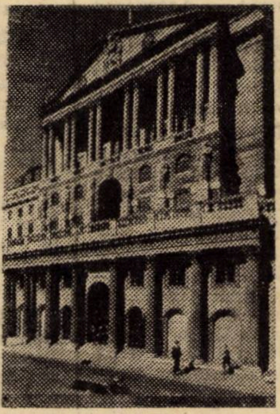

Perspective

Victor Ionescu, București — Comunicarea viitorologilor americani Herman Kahn și William Brown de la Institutul Hudson intitulată „O cotitură mondială și o perspectivă mai bună pentru viitor“, difuzată recent, este interpretată ca o replică la unele din concluziile, considerate sumbre, ale primelor rapoarte ale Clubului de la Roma. În studiul respectiv se apreciază că populația lumii crește anual cu aproximativ 2%, în timp ce producția mondială, mult mai greu de estimat, pare să fi înregistrat, începînd cu 1950, o creștere, medie anuală de 5%. Aceasta înseamnă că producția globală mondială pe cap de locuitor sporește cu circa 3% pe an. Autorii arată în studiul citat că există indicii potrivit cărora cele trei ritmuri de creștere menționate au intrat sau sînt pe cale de a intra într-un declin lent dar de durată. „Desigur — subliniază însă autorii —, nici o lege de fier a istoriei nu stabilește că scăderea ritmurilor de creștere trebuie să înceapă înainte de 1980—1990, sau că vom fi în stare să rezolvăm cu competență unele din problemele reale ale creșterii, ca urmare a scăderii acestor ritmuri“.

Economisirea energiei

Vasile Șimandan, Lugoj — 1) Țările Pieței comune depind în prezent în proporție de 55% de petrol, cu perspectiva ca ponderea acestuia în consumul lor total de energie să crească, dată fiind încetinirea realizării programului de construire de centrale nucleare. Ca urmare, importul de petrol al țărilor membre ar putea să sporească pînă în 1985 cu circa 4—5 miliarde dolari. De aceea, Comisia Pieței comune — al cărei sediu se află la Bruxelles (vezi fotografia) și nu la Luxemburg — propune țărilor membre noi măsuri de economisire, menite să reducă consumul de energie cu 15% pînă în anul 1985 (utilizarea rațională a energiei în întreprinderile industriale, reglementarea încălzirii clădirilor și a folosirii apei calde în locuințe ș.a.). 2) Într-adevăr, Elveția nu este membru al O.N.U., dar guvernul de la Berna a ajuns recent la concluzia că a avea această calitate nu contravine neutralității țării și s-a pronunțat în favoarea intrării țării în O.N.U. „într-un viitor nu prea îndepărtat“.

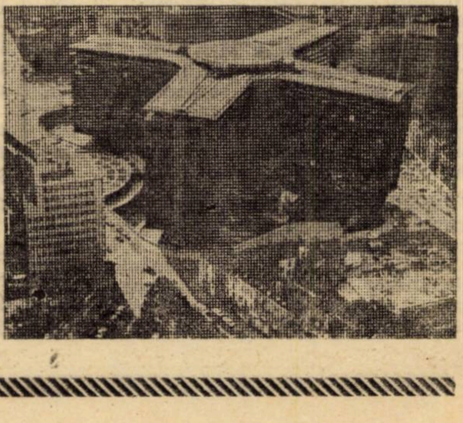

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

TEODORA COVACI, Sibiu. — Funcția de bibliograf nu este economică.

IOAN GHERMAN, Gherla — Acordarea gradațiilor nu constituie o obligație pentru conducerea unității. Dispoziția legii se referă exclusiv la o posibilitate a cărei aplicare este lăsată la aprecierea organului de conducere colectivă a unității.

NICOLAE COSTEA, Brașov ; GHEORGHE NICOLAE, București. — Muncitorul încadrat în ultima categorie tarifară, care îndeplinește condițiile prevăzute de Legea nr. 12/1971, poate fi promovat în funcția de tehnician principal. În acest caz trebuie să i se asigure o creștere a retribuției egală cu o clasă. Dacă această creștere nu corespunde nici unei gradații, întrucît se situează între două gradații consecutive, conform prevederilor art. 194 din Legea nr. 57/1974, are dreptul să fie încadrat în clasa de retribuire imediat următoare.

MARIA VOICU, Galați. — În situația relatată de dv., persoana, cu studii medii, care ocupa, în anul 1972, o funcție de execuție, pentru care se cer studii, superioare, nu putea fi promovată ulterior într-o funcție de conducere, dacă pentru ocuparea acestei funcții se prevede exclusiv condiția absolvirii studiilor superioare.

GHEORGHE I. TOADER, comuna Movileni, Galați. — Personalul care locuiește în mediul rural primește alocația de stat pentru copii cu 50 lei mai mică, pentru fiecare copil. În unitatea unde ați lucrat înainte de transferare, se acorda — pe baza legii — derogare de la reglementarea generală, alocația fiind egală, indiferent de mediul urban sau rural unde domiciliază beneficiarul acestui drept.

MARIN STANCU, comuna Sadova, Dolj. — Opinia dv. este justă. Prevederile H.C.M. nr. 69/1975 — cap. C., pct. 1, al. 2 — nu se referă și la cerința vechimii în specialitate. Situația dv. este însă deosebită, dat fiind faptul că la unitatea de unde ați fost transferat ocupați o funcție prin delegație, deci cu caracter temporar, astfel că nu sînt aplicabile reglementările sus-menționate, care se aplică exclusiv personalului încadrat permanent în funcțiile de unde sînt transferați.

IOSIF BENKE, Tg. Secuiesc — Potrivit anexei nr. 2 la Legea nr. 12/1971, pentru ocuparea funcției de șef birou economic este necesară — pentru absolvenții învățămîntului economic superior — o vechime în specialitate de 8 ani pentru întreprinderi speciale și de gr. I, 6 ani pentru întreprinderi de gr. II și III și 4 ani pentru întreprinderi de gr. IV și VI. Perioada cît ați lucrat ca merceolog principal se ia în considerare pentru ocuparea funcției de șef birou aprovizionare.

MARIA CREȚU, Iași — Persoana care beneficiază de reducerea vechimii necesare în specialitate, în condițiile prevăzute de art. 63 din Legea nr. 12/1971, are dreptul la retribuția corespunzătoare funcției ocupate, fără nici o reducere. În cazul semnalat de dv. — retribuția corespunzătoare funcției de șef contabil.

DOREL RUSU, Cluj-Napoca — Dat fiind faptul că ați fost transferat în localitatea unde, potrivit mențiunii pe buletinul de identitate, aveți și ați avut domiciliul, nu este posibil să vi se plătească indemnizația de transferare cuvenită numai personalului care se transferă în altă localitate decît aceea a domiciliului lor.

VIOLETA-VIORICA MINTICI, Brașov — Fiind absolventă a școlii de specializare de secretariat și stenodactilografie, puteți ocupa funcția de secretară sau de stenodactilografă. După o practică de trei ani, puteți fi promovată ca stenodactilograf principal sau secretar principal.

CONSTANTIN ONEA, Iași — Întrucît funcția de contabil șef este retribuită cu o retribuție fixă, precum și cu o indemnizație de conducere, iar personalul care îndeplinește funcții de conducere, astfel retribuit, nu are drept la plata orelor suplimentare, acest personal nu are dreptul nici la acordarea unui timp pentru recuperarea orelor prestate în afara programului normal de lucru.

PETRE OLTEANU, Balș — Potrivit reglementării în vigoare pentru absolvenții învățămîntului mediu de cultură generală care sînt, în același timp și absolvenți ai școlii profesionale, sînt prevăzute aceleași condiții de vechime în meserie cu cele din anexa I-a, la Legea nr. 12/1971, pentru muncitorii care au absolvit o școală postliceală. În consecință aveți vechimea minimă necesară pentru promovarea în categoria V-a și cu respectarea prevederilor art. 23 din legea sus-menționată, pentru încadrarea în categoria IV-a.

VASILE GĂVAN, Cluj — Dacă în perioada 16 octombrie 1959—15 iulie 1968 ați lucrat cel puțin 2 ani și jumătate în funcții economice sau tehnico-economice, împreună cu perioada lucrată ca merceolog, aveți o vechime de cel puțin 4 ani în funcții medii în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare absolvite. În această situație vă sînt aplicabile prevederile art. 35, lit. c din Legea nr. 57/1974 și aveți dreptul să fiți încadrat ca economist la nivelul de bază al retribuției prevăzute pentru această funcție.

ELENA FILIMON, Piatra Neamț — Puteați fi menținută în funcția de economist, pentru care ați avut aprobarea de menținere sau, la trecerea în funcția de contabil principal — din motive independente de activitatea desfășurată — puteați fi încadrată, potrivit H.C.M. 69/1975, la o gradație care să vă asigure o retribuție tarifară egală sau apropiată de aceea avută.

SERGIU LAPTEȘ, Piatra Neamț — În art. 68 din Legea nr. 12/1971 se prevede posibilitatea ocupării — în continuare — a unor funcții pentru care personalul nu îndeplinește condițiile de studii sau vechime — dacă sarcinile se îndeplinesc în mod corespunzător. După cum rezultă din cele de mai sus, unitatea n-are obligația să vă mențină în funcția ocupată, prin derogare de la condițiile de studii, astfel că trecera dv. la o funcție corespunzătoare studiilor absolvite nu constituie o abatere de la reglementările în vigoare.

IOAN DAVID, Oradea — Potrivit prevedrilor anexei nr. 2 (lit. b. pct. 1) la H.C.M. nr. 69/1975, personalul menținut în funcții se retribuie cu o clasă sub retribuția tarifară prevăzută pentru funcția de conducere ocupată, atunci cînd au studii medii și cu două clase cînd n-are nici asemenea studii. Fiind menținut în funcția de contabil șef la aplicarea Hotărîrii nr. 1053/1960, vi se aplică prevederile sus-menționate. În cazul celor menținuți în baza H.C.M. nr. 914/1968, respectiv a Legii nr. 12/1971, reducerea este de două clase pentru cei cu studii medii.

GHEORGHE POPIȘCA, Galați — Personalul operativ a cărei retribuție este stabilită pe un nivel de bază și trei trepte de retribuire, avînd o activitate asemănătoare cu cea a muncitorilor calificați, beneficiază de toate reglementările referitoare la retribuirea muncitorilor (inclusiv reglementările referitoare la acordarea alocației de stat pentru copii).

FLORIAN DIDE, Alexandria — Potrivit legii retribuirii nu este posibil ca în afară de creșterea corespunzătoare promovării într-o funcție superioară, aceasta să fie, la rîndul ei, majorată cu o clasă, ca urmare a trecerii într-o gradație superioară.

Perioada lucrată în C.A.P. de un economist, pe baza unui contract de muncă și nu în calitate de membru cooperator, fiind retribuit în bani, se ia în considerare ca vechime în muncă și în specialitate.

Absolventul liceului economic care a lucrat cel puțin 12 luni de zile în calitate de contabil și de lucrător comercial are dreptul la retribuția corespunzătoare funcției ce o ocupă, la nivelul de bază.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 29 din 22 iulie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Creșterea indicilor de utilizare a capacităților de producție **(Corneliu Bârnea)** 1
— Tehnologii eficiente, ritm înalt al lucrărilor de construcții (I) **(Gheorghe Ghițulică)** 3
— Dezbatere „R. E." Innoirea și modernizarea produselor (I) 5
— Optimul tehnic și optimul economic în campania agricolă de vară **(drd. Constantin Gib)** 7
— Pămîntul — o inestimabilă avuție națională **(dr. Ion Bold)** 9
— Accelerarea vitezei de rotație — mijloc de sporire a eficienței economice (I) **(Vasile Gheorghiu)** 11
— Prestările de servicii. Cum se asigură satisfacerea cerințelor populației ? **(conf. dr. Dumitru Patriche, asist. univ. Gabriela Stănciulescu)** 13
— Cititorii au cuvîntul 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

— „R.E." militează pentru generalizarea analizei valorii. O pledoarie și argumente pentru extinderea rapidă a metodei **(Constantin Ilie)** 16

TEORII • IDEI

— Conducere politică și democrație **(prof. dr. Marin Voiculescu)** 18
— Ecoul internațional al luptei poporului român pentru independență (I) **(Iosif I. Adam)** 20
— Școli • curente • economiști. Tradiții ale intransigenței doctrinarilor marxiști români față de teoriile burgheze **(lector univ. dr. Gheorghe Ciulbea)** 22
— Convorbiri economice cu **Hugues de Jouvenel.** Criteriile deciziilor nu pot fi numai de natură economică și conjuncturale 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Recrudescențe protecționiste pe fondul dificultăților economice occidentale **(Petru Rareș)** 25
— Din publicistica economică. Riscul în cercetarea științifică
— Statistică internațională. Țările în curs de dezvoltare : producția agricolă 27
— Tendințe • conjuncturi 28
— Date de prognoză. Perspectivele utilizării lemnului în Europa **(N. Popov)** 29
— Mondorama 30
— Curier 31
— Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ADAS vă recomandă

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și ,,asigurarea mixtă de viață".

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în ,,asigurarea familială mixtă de viață" se cuprind toți membrii familiei în în vîrstă de la 5 ani la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.

Prin ,,asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente", în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.

Prin ,,asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași" se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 ani pînă la 60 de ani.
- Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.
- Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorează cu 10%.
- Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.
- Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, cei interesați se pot adresa, responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

FILATURA DE BUMBAC — SLOBOZIA

județul Ialomița

1977 AUG 0. 41

Unitate relativ nouă, creată în anul 1970, a cărei înființare a determinat apariția, în nomenclatura județului, a unei noi meserii — meseria de filatoare.

Solicitînd unele informații cu privire la munca și realizările tînărului colectiv din această unitate a reputatei noastre industrii textile, tovarășa inginer Viorica Popoacă, directoarea filaturii, ne-a declarat :

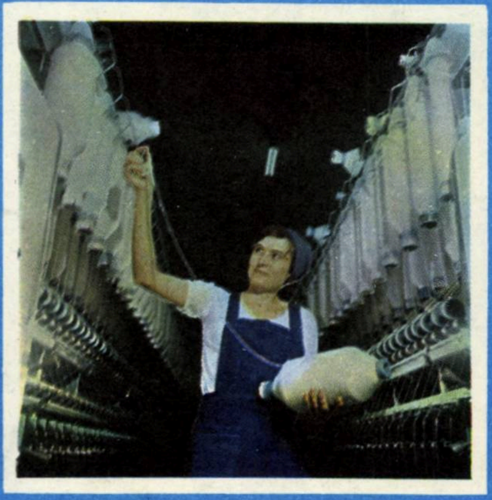

„...drumul nu a fost deloc ușor ; au fost necesare eforturi deosebite, mai ales în perioada de început. Astăzi, cînd dispunem de un colectiv de peste 800 lucrători, din care 6 inginere textiliste și un inginer mecanic, colectiv a cărui vîrstă medie este în jur de 22 de ani, ne putem mîndri că 86% din cadre sînt calificate în unitatea noastră prin școli profesionale de scurtă durată, cu și fără scoatere din producție, ucenicie la locul de muncă etc. Nu putem să nu ne aducem aminte de timpul cînd specialiștii întreprinderii organizau conferințe profesionale la liceele din județ, încercînd să determine tinerele să îmbrățișeze meseria de filatoare. Nu putem omite nici sprijinul pe care, pînă la crearea nucleului de bază, unitățile surori din Lugoj, Sfîntu Gheorghe și Arad ni le-au dat în direcția calificării personalului."

Dotată în proporție de 90% cu utilaj de proveniență românească, la cel mai înalt nivel al tehnicii, filatura realizează fire cardate din bumbac 100% și în amestec cu celofibră, pe care îl livrează apoi ca materie primă țesătoriilor „Dunăreana"—Giurgiu, Industria Textilă — Buzău, întreprinderilor „Producția" și „Unirea" din București.

Firele realizate la Slobozia au o calitate ridicată, fiind utilizate, în bună măsură, la confecționarea țesăturilor pentru export.

Corneliu I. STĂNESCU
Foto : Octavian STĂCESCU

Lei 5

D 646

66

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

relaţia om-tehnică în procesul creşterii productivităţii

stadiul investiţiilor în agricultură

adunările generale ale oamenilor muncii

diagnostic şi perspective în economia mondială

ÎNNOIREA PRODUSELOR

înnoirea produselor

ÎNNOIREA PRODUSELOR

înnoirea produselor

înnoirea produselor

Numărul 30 ● Vineri 29 iulie 1977

23 AUGUST
1944 - 1977

O POLITICĂ DE DEZVOLTARE ACCELERATĂ, INTENSIVĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

Sub conducerea Partidului Comunist Român, în anii care au trecut de la Eliberare oamenii muncii din România socialistă au obținut realizări de importanță istorică, marcînd transformarea din temelii a economiei țării, dezvoltarea fără precedent a forțelor de producție, îmbunătățirea vieții celor ce muncesc. Orientările privind accentuarea laturilor calitative, intervenite în politica partidului cu deosebire după Congresul al IX-lea, au imprimat o dezvoltare accelerată, calitativ superioară economiei românești, element hotărîtor al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. O industrie tot mai modernă, care își întărește continuu rolul conducător în economie, constituie factorul primordial al întregului progres economico-social al țării, asigurînd condiții pentru dezvoltarea unei agriculturi de mare randament, pentru creșterea în ritm rapid a tuturor ramurilor producției materiale, pentru sporirea susținută a venitului național, a avuției naționale și, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii. Realismul unei astfel de politici, transpusă în viață cu entuziasm și pricepere de intregul nostru popor, este evidențiat încă o dată de perspectiva unor importante depășiri în acest cincinal la indicatori de bază ai dezvoltării economico-sociale.

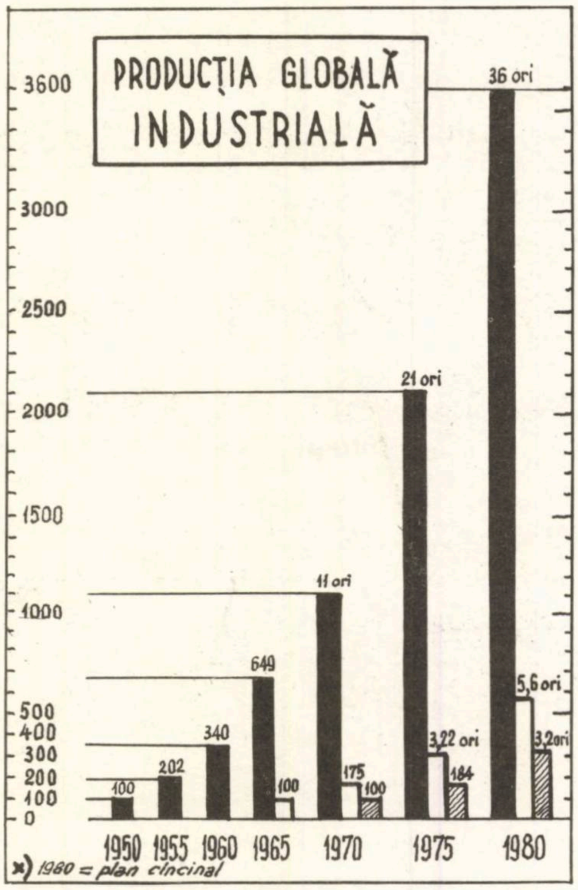

x) 1980 = plan cincinal

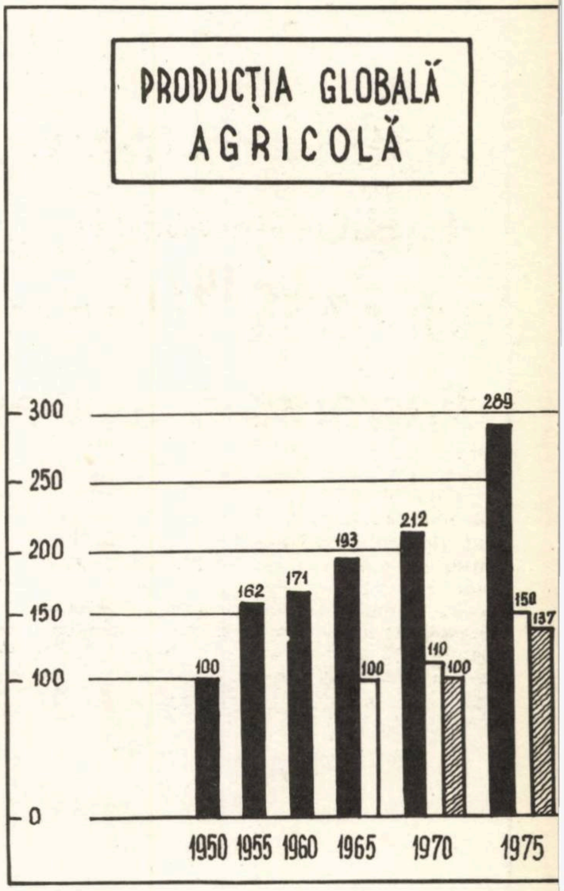

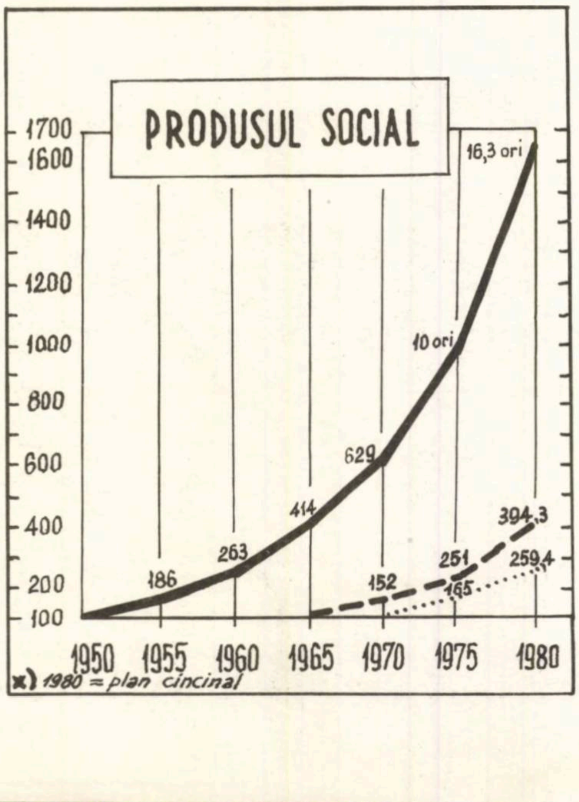

x) 1980 = plan cincinal

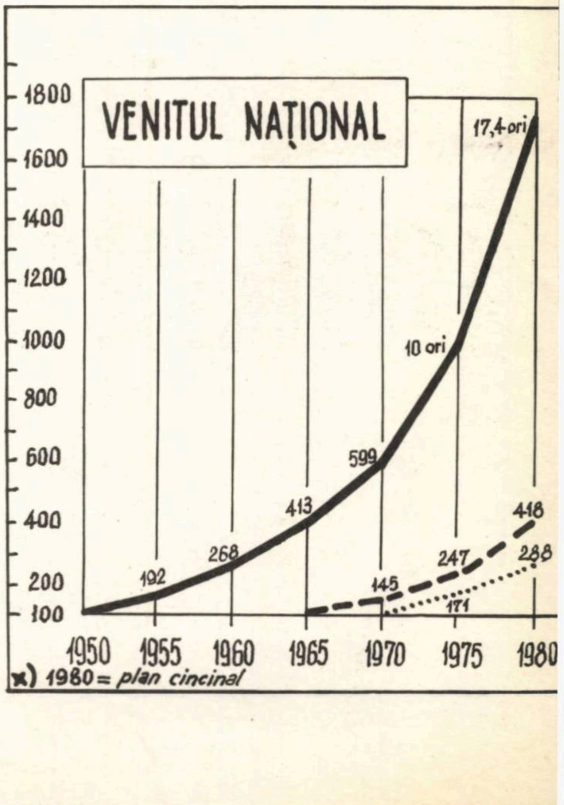

x) 1980 = plan cincinal

ORSZ. MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

ECONOMIE NATIONALA

23 AUGUST
1944 - 1977

PRIORITATEA FACTORILOR INTENSIVI ÎN DEZVOLTAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE

FĂCÎND BILANȚUL istoriei dezvoltării României după 23 August 1944, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat la Congresul consiliilor oamenilor muncii că : **„În anii care au trecut de la eliberarea țării, societatea noastră a parcurs, în dezvoltarea sa, mai multe etape istorice. În perioada 1948—1965 s-au realizat victoria socialismului în toate sectoarele, generalizarea relațiilor de producție noi în întreaga economie. În anii 1966—1970 s-au asigurat dezvoltarea mai puternică a forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale a țării, perfecționarea relațiilor sociale, consolidarea societății noastre socialiste. În această perioadă, partidul a pus un accent deosebit pe dezvoltarea ramurilor industriale moderne — construcția de mașini, chimia, metalurgia — a reorganizat învățămîntul și activitatea de cercetare științifică, acționînd pentru introducerea în întreaga economie a celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii".**

Crearea unei economii moderne dinamice, de înaltă eficiență economică, proprie societății socialiste multilateral dezvoltate, este și în continuare condiționată în mod hotărîtor de existența unei baze tehnico-materiale întemeiată pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, care să dispună de un aparat de producție de înalt nivel tehnic și tehnologic, de un înalt grad de diversificare a bazei de materii prime, în care știința să constituie o adevărată forță nemijlocită de producție.

„Viitorul țării depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat, ci în primul rînd de mijloacele materiale destinate creșterii continue a bogăției materiale" arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, viața demonstrînd justețea acestui principiu aplicat în politica partidului nostru. În acest fel se asigură progresul continuu al forțelor de producție, dezvoltarea susținută și multilaterală a activității economico-sociale și, totodată, sporirea veniturilor reale ale oamenilor muncii, cărora li se creează condiții pentru îmbunătățirea permanentă a calității vieții lor.

Adoptarea de către Partidul Comunist Român a unui model pe termen lung, științific fundamentat, de dezvoltare economico-socială a țării, a cărui coordonată fundamentală o constituie industrializarea socialistă, a asigurat în perioada 1951—1965 crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste, iar realizarea cu succes a obiectivelor cincinalelor 1966—1970 și 1971—1975 a contribuit hotărîtor la dezvoltarea acesteia. Astfel, țara noastră se transformă dintr-o țară cu caracter predominant agrar într-un stat industrial-agrar, aflat în rapidă ascensiune, la care investițiile din acest cincinal, circa 1 000 miliarde vor contribui din plin.

Pe baza rezultatelor obținute au fost create condițiile necesare pentru trecerea la o etapă nouă a dezvoltării socialiste a țării, etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, care a început odată cu cincinalul 1971—1975, și se va extinde, după cum s-a subliniat la Congresul al X-lea al partidului, pe o perioadă de cîteva cincinale.

Întrepătrunderea și interdependența căilor intensive și extensive

CORESPUNZĂTOR directivelor Congreselor al X-lea și al XI-lea și Programului partidului nostru, direcția principală a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România o constituie dezvoltarea și modernizarea în ritm intens a bazei tehnico-materiale a economiei naționale, avînd ca suport continuarea fermă a politicii de industrializare a țării.

Procesul creării și dezvoltării elementelor componente ale bazei tehnico-materiale a societății are loc atît pe cale extensivă, cît și pe cale intensivă. Practic cele două căi — extensivă și intensivă — se întrepătrund, aflîndu-se într-o strînsă interdependență. Ponderea, rolul prioritar al uneia sau alteia dintre aceste căi diferă atît de la o țară la alta cît și de la o etapă la alta a construcției socialiste în cadrul uneia și aceleiași țări, în funcție de nivelul de dezvoltare și structura bazei tehnico-materiale moștenite de la orînduirea precedentă.

În toate țările socialiste care au moștenit de la capitalism o bază tehnică-materială slab dezvoltată, cu o structură nerațională, inegal dezvoltată și repartizată pe ramuri și în profil teritorial, s-a impus, crearea și dezvoltarea acesteia, în perioada de început, pe cale preponderent extensivă. Pe măsura creșterii și perfecționării bazei tehnico-materiale a societății, raportul dintre cele două căi de dezvoltare se schimbă tot mai mult în favoarea celei de tip intensiv. Însăși experiența țărilor avansate din punct de vedere economic demonstrează afirmarea tot mai puternică, la un anumit nivel al dezvoltării bazei tehnico-materiale, a rolului factorilor intensivi în creșterea și perfecționarea ei în continuare.

Ținînd seama de starea forțelor de producție moștenite, putem afirma că în procesul creării bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră, inclusiv a procesului industrializării, ca factor primordial al făuririi ei, se disting în principal două etape : într-o primă etapă, de început, acest proces s-a desfășurat pe cale preponderent extensivă, cînd accentul s-a pus îndeosebi pe creșterea cantitativă a elementelor componente ale bazei tehnico-materiale a societății, iar odată cu crearea acesteia și la un anumit nivel, se trece la o nouă etapă cînd prioritară devine calea intensivă de dezvoltare și modernizare a ei în continuare. Folosirea conjugată a celor două căi în dezvoltarea și perfecționarea elementelor materiale ale forțelor de producție a fost și este posibilă întrucît țara noastră, trecînd mai tîrziu pe calea industrializării, nu a trebuit să repete în mod identic evoluția statelor aflate în prezent la un înalt potențial de dezvoltare economică. Industrializarea în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, dă posibilitatea de a transforma dezavantajul trecerii mai tîrzii la industrializare într-un avantaj, prin materializarea în procesul de producție a realizărilor noi din știință și tehnică. Aceasta face ca, într-un termen relativ scurt de la declanșarea procesului de industrializare să se manifeste tot mai mult tendința priorității aportului căii intensive față de calea extensivă.

Cu toate acestea, însă, în trecut, după cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea sa la Congresul consiliilor oamenilor muncii, **„Nu o dată se menționa că n-ar fi necesar să dezvoltăm ramuri de vîrf în economia românească, deoarece este greu să faci cu țăranii o industrie nouă. De asemenea, nu o dată s-a afirmat că trebuie să renunțăm la ideea dezvoltării cercetării științifice proprii, mergînd pe linia importului din străinătate. În fapt, aceasta însemna o abdicare de la orientările stabilite de partid, lăsînd România în situația de țară slab dezvoltată, punînd în pericol înseși viața și independența țării. Este de înțeles că toate acestea au avut urmări negative asupra ritmului dezvoltării forțelor de producție, asupra progresului celorlalte ramuri economice, a dezvoltării generale a societății noastre socialiste“.**

Partidul nostru a lichidat cu hotărîre aceste greșeli și lipsuri și, odată cu trecerea la noua etapă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră, accentul s-a pus cu prioritate pe laturile calitative ale progresului economic și social, pe amplificarea rolului factorilor intensivi ai creșterii economice, dezvoltîndu-se baza tehnică materială a activității de cercetare de aproape 6 ori în cincinalul actual față de perioada 1966—1970 și elaborîndu-se programe și prognoze de cercetare științifică pe termen lung.

Baza tehnică-materială, ca factor esențial al dezvoltării rapide și multilaterale a societății, se caracterizează în această etapă printr-un proces intens de modernizare și de creștere a eficienței ei în toate ramurile economiei naționale.

Făurirea unei baze tehnico-materiale moderne, de înaltă eficiență economică, proprie socialismului multilateral dezvoltat, presupune în mod necesar dezvoltarea și perfecționarea radicală a tuturor elementelor sale componente, crearea unui puternic aparat de producție în toate sectoarele de activitate și pe întreg cuprinsul țării, diversificarea bazei de materii prime și valorificarea la un nivel superior a acesteia, reducerea costurilor de producție, în primul rînd a celor materiale, prin promovarea largă în producție a celor mai noi realizări din știință și tehnică. Aceasta face ca baza tehnică-materială a societății să se dezvolte în această etapă pe cale preponderent intensivă, fără a exclude însă complet și calea extensivă. Însăși dezvoltarea pe cale intensivă a bazei tehnico-materiale a societății a fost și este condiționată de crearea unor noi ramuri și subramuri moderne, îndeosebi în industrie, care asigură promovarea progresului tehnic în economie, valorificarea superioară a resurselor naturale, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea substanțială a calității produselor. Astfel, în etapa actuală, ca și în perspectivă, elementele materiale ale forțelor de producție vor crește și se vor perfecționa atît pe cale intensivă, cît și pe cale extensivă, accentul punîndu-se pe calea intensivă a dezvoltării lor. Acest fapt este posibil în prezent datorită orientărilor stabilite de partidul nostru după Congresul al IX-lea privind repartizarea venitului național care au asigurat lărgirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății și, ca urmare, ridicarea sporului mediu anual al venitului național în actualul cincinal la circa 50 miliarde lei, față de 7,4 miliarde lei în anii 1951—1965. În aceste condiții, ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum în perioada arătată este de circa 8 la sută, față de 4,3—6,1 la sută în anii 1956—1965

Modernizarea structurilor și accentuarea dezvoltării intensive

AMPLIFICAREA rolului căii intensive de dezvoltare a bazei tehnico-materiale în această etapă este determinată în primul rînd de continuarea politicii de industrializare a țării pe un plan superior, prin luarea în considerare, în mod deosebit, a laturilor calitative ale acestui proces. Ritmul înalt de creștere a producției industriale de 12,9% în medie pe an în cincinalul 1971—1975, și de 10,2—11,2%, stabilit pentru anii 1976—1980 contribuie în mod hotărîtor, paralel cu creșterea și consolidarea industriei — ca ramură conducătoare a economiei naționale — și la accentuarea caracterului industrial al activităților în celelalte ramuri și sectoare economice. În aceste condiții industria își va exercita în măsură crescîndă rolul de factor fundamental al făuririi bazei tehnico-materiale corespunzător cerințelor socialismului multilateral dezvoltat, de factor dinamizator al întregii vieți economice și sociale, de antrenare pe o cale neîntrerupt ascendentă a tuturor ramurilor producției sociale. Prin potențialul la care va ajunge în actuala etapă de dezvoltare, prin caracterul modern și eficient al structurii ei pe ramuri și subramuri, prin diversificarea și creșterea tehnicității produselor fabricate, industria va fi tot mai prezentă în toate fazele și elementele procesului reproducției lărgite, în toate ramurile economiei naționale.

Dezvoltarea pe cale preponderent intensivă a bazei tehnico-materiale a societății este determinată și de accentuarea procesului de modernizare a structurii pe ramuri și subramuri a industriei, ca și a economiei în ansamblu. Mutațiile structurale din industrie în concordanță cu cerințele progresului tehnico-științific contemporan, exercită o însemnată influență asupra dezvoltării intensive și extensive a bazei tehnico-materiale, constituie o condiție hotărîtoare a ridicării calitative a întregii activități economice. Procesul de modernizare a industriei, prin dezvoltarea prioritară a ramurilor și subramurilor ce dau impulsuri progresului tehnic, a ramurilor și subramurilor tehnologiilor de vîrf, ce sînt capabile să concretizeze rapid în produse și servicii cele mai noi rezultate ale cercetării științifice, reînnoirea produselor, lărgirea gamei valorilor de întrebuințare, contribuie în mod fundamental la optimizarea funcțională a structurii producției industriale. Dezvoltarea prioritară în structura industriei o înregistrează și în această etapă ramurile de bază, cu subramurile lor de vîrf, — electronica și electrotehnica, mecanica fină și optica, producția de mașini-unelte, de utilaje tehnologice de mare complexitate tehnică, mijloace de automatizare, tractoare, mașini și utilaje agricole, mijloace de transport, oțeluri aliate, producția de aluminiu, industria petrochimică cu vîrfurile sale — producția de fire și fibre sintetice, de mase plastice și de cauciuc sintetic etc. O industrie cu asemenea structură pe ramuri și subramuri creează o tehnică de înalt nivel, asigură extinderea progresului tehnic, a mecanizării, automatizării și chimizării proceselor de producție, lărgirea și perfecționarea bazei tehnice-materiale a societății, accentuarea caracterului ei intensiv.

Dezvoltarea prioritară a ramurilor și subramurilor moderne ale industriei producătoare de mijloace de muncă, adîncirea gradului de diversificare a producției, procesul intens de reînnoire și reproiectare a produselor, asimilarea de noi produse cu parametri tehnico-constructivi și funcționali superiori, vor determina, paralel cu sporirea simțitoare a volumului fondurilor fixe, îmbunătățirea radicală — din punct de vedere calitativ, a randamentului — a bazei tehnico-moteriale a tuturor ramurilor economiei naționale.

Așa după cum a menționat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul consiliilor oamenilor muncii, **„faptul că din totalitatea fondurilor fixe industriale existente astăzi, peste 82 la sută au o durată de funcționare mai mică de 11 ani, iar circa 60 la sută sub 6 ani, evidențiază pregnant eforturile făcute, cît și caracterul modern al bazei tehnico-materiale create în ultimele două cincinale și care asigură condiții pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării noastre“.**

De asemenea și **agricultura**, ramură de bază a economiei, va face în cursul actualului cincinal pași importanți în devenirea sa ca **variantă a activității industriale.** Creșterea gradului de dotare a agriculturii cu tractoare, mașini și utilaje și încheierea practic pînă la finele actualului cincinal a mecanizării tuturor lucrărilor agricole, sporirea însemnată a cantității de îngrășăminte chimice utilizate în agricultură, de antidăunători, biostimulatori și alte substanțe chimice, ridicarea potențialului solului prin ample lucrări de ameliorare și înfăptuire a programului național de irigații, vor imprima agriculturii țării noastre un caracter tot mai modern, intensiv și de înaltă productivitate.

O dezvoltare accentuată din punct de vedere calitativ va înregistra baza tehnică-materială și a celorlalte ramuri ale economiei naționale în construcții, transporturi și telecomunicații, circulația mărfurilor etc. prin înzestrarea lor cu aparatură modernă, de înalt randament, ridicarea gradului de mecanizare și automatizare a lucrărilor și sporirea pe această bază a eficienței economice.

Dezvoltarea pe cale preponderent intensivă a bazei tehnico-materiale se va înfăptui, paralel cu creșterea și modernizarea mijloacelor de muncă și prin lărgirea și diversificarea bazei de materii prime, **valorificarea deplină, superioară a resurselor naturale.** Corespunzător sarcinilor stabilite de cel de-al XI-lea Congres al partidului nostru, în această perioadă se vor intensifica activitatea geologică în vederea identificării unor noi resurse precum și preocupările pentru obținerea de noi materiale și lărgirea gamei de înlocuitori pentru economisirea în măsură mai mare a materialelor deficitare.

În toate unitățile economice se va aplica un riguros regim de economii de materii prime și materiale, îndeosebi în ce privește metalul, produsele chimice, lemnul, materiale de construcții. Se va intensifica preocuparea pentru economisirea energiei, pentru reducerea consumurilor, în prezent încă nejustificat de mari, de combustibil și **lichidarea fenomenelor de risipă.** Concomitent se accentuează preocuparea pentru gospodărirea judicioasă a materialelor și resurselor energetice, pentru folosirea celor mai raționale căi de ridicare a gradului de valorificare a materiilor prime, prin realizarea unor produse complexe și competitive, în condițiile unei înalte eficiențe economice, obținerea unor valori și valori de întrebuințare cît mai însemnate dintr-o unitate de materie primă.

Locul prioritar al căii intensive de dezvoltare a bazei tehnico-materiale este amplificat de creșterea rolului științei și tehnologiei avansate, de promovarea largă în producție a progresului tehnic. În această direcție Congresul al XI-lea al partidului a stabilit ca cincinalul 1976—1980, să devină efectiv cincinalul revoluției tehnico-științifice, al promovării largi a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii în toate sectoarele producției sociale.

Fuziunea tot mai puternică între știință, tehnică și producție determină în prezent și în perspectivă un amplu proces de înzestrare tehnică, de un nivel calitativ superior, a ramurilor și subramurilor economiei naționale, de dotare a acestora cu fonduri fixe noi și moderne, cu parametri tehnici și calitativi comparabili cu cei realizați pe plan mondial, ceea ce accentuează caracterul intensiv, al bazei tehnico-materiale a societății, eficiența sa economică.

Valorificarea integrală a potențialului productiv

ACTUALUL PLAN CINCINAL prevede înfăptuirea unui amplu program de investiții — aproape egal cu volumul realizat în ultimele trei cincinale. În perioada 1976—1980 vor fi date în exploatare 2 400 noi capacități industriale ce vor asigura o producție de 300 miliarde lei.

Dar creșterea necontenită și în ritm rapid a productivității muncii constituie o componentă deosebit de importantă a dezvoltării și perfecționării bazei tehnico-materiale a societății. Sporul tot mai mare de valori de întrebuințare obținut pe seama creșterii productivității muncii reprezintă o expresie a caracterului tot mai intensiv al bazei tehnico-materiale.

Creșterea productivității muncii în industrie cu peste 55% în actualul cincinal și obținerea pe această cale a mai mult de 80% din întregul spor al producției industriale constituie o expresie a dezvoltării și perfecționării bazei tehnico-materiale a societății noastre socialiste, a creșterii capacității de creativitate și de organizare a producției și a muncii.

Rolul hotărîtor în manifestarea deplină a caracterului tot mai pregnant intensiv și eficient al elementelor materiale ale forțelor de producție, revine factorului uman al producției — forța de muncă, organizării judicioase, științifice a producției și a muncii.

Înfăptuirea obiectivelor planului de dezvoltare economico-socială a țării, obținerea unor însemnate sporuri de producție și productivitate în condițiile dezvoltării bazei tehnico-materiale a societății, sînt posibile, așa cum s-a subliniat la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 17 martie a.c., **numai prin folosirea mai bună a zestrei tehnice a tuturor unităților, pe calea utilizării extensive și intensive, la întreaga capacitate a tuturor mașinilor și utilajelor, prin exploatarea lor rațională, la parametri optimi.** Valorificarea integrală a pontențialului productiv în vederea obținerii de creșteri de producție superioare prevederilor actuale este o sarcină esențială a industriei în această perioadă.

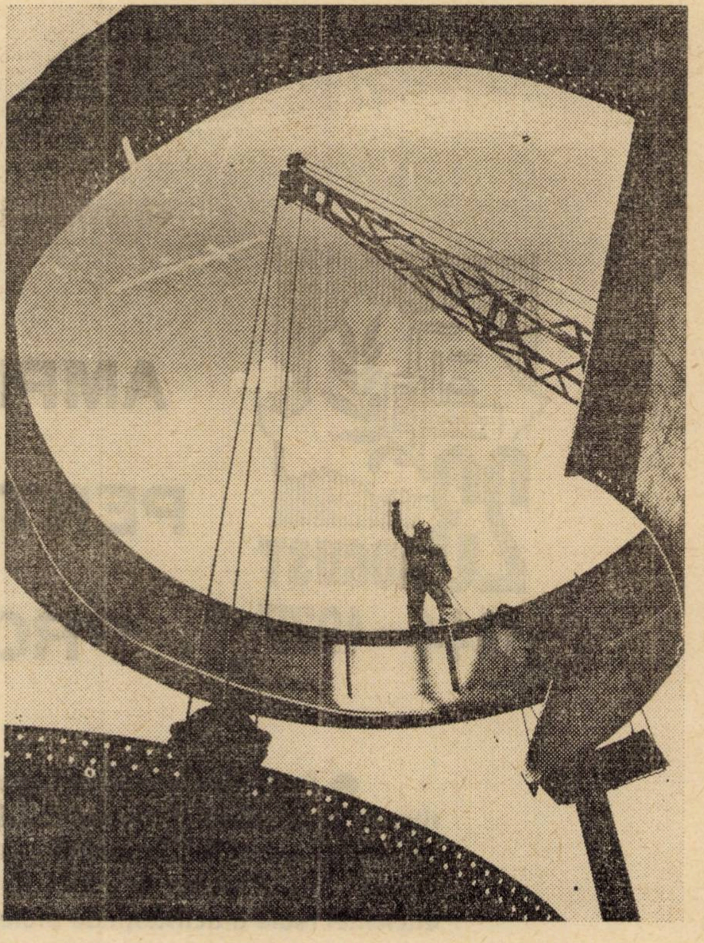

Pornind de la rezultatele obținute, precum și de la necesitatea valorificării mai depline a importantelor rezerve de care dispune economia noastră, Comitetul Politic Executiv a inițiat, încă din anul trecut, un complex de acțiuni de mare amploare — care au cuprins practic toate ramurile și județele — pentru gospodărirea la un nivel superior a resurselor materiale. Așa după cum relevă tovarășul **Nicolae Ceaușescu s-a demonstrat astfel posibilitatea ca obiectivele prevăzute în cincinal să fie realizate cu cheltuieli mai mici, rezultînd, pe această bază, economii de 110 miliarde lei, din care 85 miliarde pentru construcții-montaj. Din acestea, 75 miliarde lei au fost repartizate pentru dotarea suplimentară cu utilaje și mașini a spațiilor productive disponibile, devansarea unor capacități prevăzute în cincinal, precum și construirea unor noi obiective, îndeosebi în siderurgie, industria constructoare de mașini, chimie, industria materialelor de construcții, industria ușoară, alimentară și în agricultură.**

În acest fel și Congresul Consiliilor oamenilor muncii a stabilit sarcini bine definite factorilor din sfera producției materiale, statuînd principiul după care perfecționarea calității produselor și a serviciilor constituie o obligație permanentă a tuturor colectivelor de oameni ai muncii, a unităților economice.

„Dispunem de o bază tehnico-materială modernă, de o minunată clasă muncitoare, de un corp competent de ingineri și tehnicieni — a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu — avem deci, toate condițiile pentru înfăptuirea și depășirea sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea. Acum, hotărîtoare pentru realizarea cu succes a programului de dezvoltare sînt o tot mai bună organizare a activității tuturor unităților economice, întărirea controlului, creșterea răspunderii și exigenței, concentrarea eforturilor în direcțiile hotărîtoare pentru înfăptuirea cu succes a planului".**

Traducerea în viață cu consecvență a obiectivelor celui de-al XI-lea Congres al partidului, în condițiile creativității, muncii colective, eficacității și respectării cu rigurozitate a legislației economice, condiționează progresul economic și social rapid și multilateral al țării noastre, sporirea însemnată a potențialului economic și ridicarea României pe trepte superioare ale civilizației socialiste.

prof. dr. Constantin A. OLAH
Cluj-Napoca

23 AUGUST
1944 - 1977

AMPLĂ MOBILIZARE PENTRU CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII

● Perfecționările tehnologice și organizatorice au o influență hotărîtoare în creșterea productivității ● De ce se repartizează electroniști cind se solicită specialiști în tehnologia sectoarelor calde? ● Probitate și competență în extinderea tipizării ! ● Un indicator necesar pentru aprecierea eficienței reale a activității de proiectare : gradul de tipizare ● Sprijin sporit din partea bazelor de aprovizionare în utilizarea superioară a capacităților

RIDICAREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII reprezintă un factor fundamental, de o importanță deosebită în asigurarea progresului întregii societăți. Așa cum se sublinia în cadrul lucrărilor Congresului consiliului oamenilor muncii va trebui ca, pe întregul cincinal, în industrie să se realizeze o creștere a productivității muncii de peste 55%, asigurîndu-se pe această cale mai mult de 80% din sporul producției.

În realizarea acestui obiectiv perfecționarea relației OM-TEHNICĂ se situează pe primul loc al atenției în fiecare unitate economică, cu atît mai mult cu cît pînă în prezent ritmul de creștere a productivității nu a ținut întotdeauna pasul cu gradul înalt de înzestrare a întreprinderilor. Pentru obținerea unor randamente superioare, modul în care interacționează potențialul tehnic și uman se cere continuu perfecționat prin măsuri convergente, cu finalitate operativă, fie că este vorba de planul perfecționărilor tehnologice, al metodelor de organizare și conducere sau al cunoștințelor profesionale. Ele se regăsesc dealtfel în cadrul PROGRAMELOR SPECIALE DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII, ale căror prevederi se cer îndeplinite ritmic, la nivelul scontat de eficiență. Realizarea lor integrală, la termenele prevăzute reprezintă una dintre principalele premise care vor conduce la obținerea însemnatelor sporuri de producție pe care colectivele de oameni ai muncii s-au angajat să le obțină în cinstea zilei de 23 August.

Ne-am propus, în acest număr, să analizăm modul în care se acționează la Întreprinderea metalurgică din Bacău, *pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor de plan privind sporirea productivității muncii.*

PREVEDERI DE PLAN ÎNDEPLINITE ȘI DEPĂȘITE. ȘI TOTUȘI...

INVESTIGAȚIA NOASTRĂ a relevat faptul că ridicarea productivității muncii a constituit, la întreprinderea băcăuană o permanentă a preocupărilor îndreptate în direcția sporirii eficienței activității productive. Ca urmare, **în primele 6 luni din acest an, prevederile de plan la indicatorul productivitatea muncii au fost îndeplinite în proporție de 101,3%.** Sporirea rodniciei muncii și-a găsit corespondentul în realizarea peste plan a unor cantități însemnate de produse fizice de o deosebită însemnătate pentru întreaga economie națională : 68 tone de utilaj pentru industria siderurgică, 160 tone de piese brute turnate din fontă ș.a.

La baza obținerii unor asemenea rezultate s-au aflat prevederile din programul de creștere a productivității muncii pe 1977, elaborate și fundamentate încă din anul trecut, cu termene și responsabilități precise privind realizarea integrală a fiecărui capitol, a tuturor măsurilor prevăzute. O pondere însemnată o dețin acțiunile menite să contribuie — direct sau indirect — la **introducerea accelerată a progresului tehnic.** Este vorba de mecanizarea liniei de formare 1 S în secția turnătorie, mărirea capacității la curățătorie prin montarea unei instalații de sablaj cu alice, dotarea cu 30 de mașini de înșurubat în secțiile de prelucrări mecanice-montaj, precum și cu polizoare pneumatice, ciocane bătătoare, dezvoltarea acțiunii de autoutilare etc.

Perfecționările organizatorice au avut, de asemenea, o influență hotărîtoare în creșterea productivității, conducînd la o economie relativă de personal de 236 om-ore. La acest capitol, raționalizarea fluxurilor de producție, extinderea schimbului II, îmbunătățirea ritmicității în aprovizionarea locurilor de muncă a condus la obținerea unor substanțiale economii de manoperă. Efecte favorabile asemănătoare au fost generate și de preocuparea pentru creșterea gradului de specializare nu numai în producția anumitor produse, ci și în întreținerea unor grupe de utilaj (pompe, utilaje de prelucrat lemn, aparatură de automatizări etc.). De o atenție deosebită și o bună primire s-a bucurat perfecționarea sistemului informațional, prin mecanizarea lucrărilor de birou și extinderea prelucrării automate a datelor privind gestiunea materialelor, evidența produselor finite și a mijloacelor fixe, calculul retribuției și planificarea reparațiilor la utilaje etc.

Creșterea calificării cadrelor și policalificarea lor constituie un factor intens folosit în sporirea productivității muncii. Prin cursurile la zi ale școlii profesionale se pregătesc în acest an peste 110 muncitori calificați, 33 prin ucenicie și circa 200 în prima treaptă a liceului, la care se adaugă 102 strungari, turnători și formatori calificați prin cursuri de scurtă durată. Dacă la toate acestea adăugăm numărul deloc de neglijat al muncitorilor care frecventează cursurile serale ale liceului. cursul de subingineri etc. sau policalificarea — a lăcătușilor și a electricienilor ca macaragii sau mașiniști, a frezorilor ca bohrwerkiști, a strungarilor de pe strunguri paralele pe cele carusele — se conturează cu mai multă claritate imaginea unei preocupări ample avînd ca finalitate polideservirea complexă și operativă a locului de muncă

Deși cele 29 măsuri prevăzute a se realiza în semestrul I a.c. au fost în întregime îndeplinite, iar în această perioadă prevederile de plan privind utilizarea timpului de lucru maxim disponibil a fost îndeplinit și depășit (96,3%), **drumul de la prevederi la realizări a fost și continuă să fie marcat de o serie de obstacole** a căror existență și acțiune contribuie — adeseori substanțial — la diminuarea efectelor urmărite în cadrul diferitelor acțiuni pe linia creșterii productivității muncii. Ca reper edificator poate fi luat și faptul că s-a înregistrat în această perioadă un număr mare de absențe nemotivate (20 740 om-ore) și învoiri (6 954 om-ore). La acestea se adaugă și unele stagnări în funcționarea mașinilor, diferențe de productivitate pe schimburi, nerealizarea integrală de către unii muncitori a normelor de muncă ș.a.

Care sînt **cauzele** care generează asemenea efecte ?

CÎND NECESARUL DE FORȚĂ DE MUNCĂ ESTE ASIGURAT DOAR CANTITATIV

ASIGURAREA FORȚEI DE MUNCĂ de **calificare înaltă a creat numeroase probleme** în realizarea unei asistențe tehnice corespunzătoare pe schimburi. Întreprinderea metalurgică din Bacău dispune de una dintre cele mai mari turnătorii din țară, moderne, cu grad ridicat de automatizare, pentru a cărei conducere și supraveghere a solicitat în acest an — respectînd normativele în vigoare — un număr de 16 ingineri pe specialitatea tehnologia sectoarelor calde și cea a construcțiilor de mașini. Răspunsul ? Într-adevăr, a fost repartizat numărul solicitat de ingineri, dar cu specialitate de... electroniști. În asigurarea cu cadrele de înaltă calificare în specialitățile cu adevărat necesare întreprinderii, Centrala industrială de resort trebuie să acorde un sprijin mai atent, deoarece procedîndu-se ca pînă în prezent producția înregistrează prejudicii însemnate, cu atît mai mult cu cît în unitatea economică respectivă posturile de ingineri electroniști erau de mult completate la nivelul necesităților. Numai un ajutor real, cu cadrele tehnice de specialitățile solicitate, poate conduce la soluționarea grabnică și definitivă a problemelor tehnice de înaltă specializare cu care este confruntată întreprinderea.

CREATIVITATE ȘI COMPETENȚĂ ÎN LOCUL CURSEI PENTRU RECOMPENSE FACILE

GRADUL **scăzut de tipizare a produselor creează,** de asemenea, greutăți în sporirea rodniciei muncii. Aspectul semnalat se datorește, se pare, anumitor deficiențe care mai persistă în optica unor proiectanți cu privire la această problemă. Despre ce este vorba? După cum se știe, cuantumul retribuției proiectanților din construcția de mașini este în raport de proporționalitate cu numărul de repere noi pe care aceștia le introduc în proiect. În această situație se întîmplă uneori ca specialiștii de pe planșetă să fie tentați să transforme în proiect „nou“, prin modificarea unor detalii nesemnificative, subansamble care s-ar preta foarte bine și relativ ușor la tipizare. Sistemul de lucru prezentat acționează desigur cu concursul binevoitor al celor ce verifică aceste proiecte, în special gradul de noutate al diferitelor subansamble proiectate. Uneori presați de timp, alteori din comoditate — în multe situații chiar cu avizul producătorului care abia ulterior obiectează — ei certifică cu prea multă ușurință „noutatea“ în dauna tipizării.

Desigur, prin aceasta nu se pledează împotriva introducerii soluțiilor noi, cu adevărat originale în proiectare. Este evident faptul că efortul de concepere și introducere a noului, autentic și eficient, se cere operativ apreciat și recompensat. La fel de pregnant însă se conturează și ideea că modul de a gîndi și de a acționa al unor proiectanți care preferă recompense facile în loc să depună eforturi de creativitate și competență profesională care constituie obligația esențială a oricărui proiectant se cere stăvilit cu operativitate. **Gradul de tipizare al produselor va trebui să devină un indicator de bază în aprecierea directă a activității fiecărui proiectant, a eficienței muncii pe care acesta o desfășoară.** Iată deci că pentru armonizarea intereselor lucrătorilor din proiectare cu cele ale întreprinderii beneficiare, se cere acționat cu mai multă energie, pe de o parte, pentru ca autenticitatea soluțiilor noi introduse în producție să fie cît mai atent verificată, iar pe de altă parte, ca proiectanții să fie mai mult interesați în refolosirea proiectelor elaborate.

Și un alt aspect. Introducerea operativă a elementelor tipizate se lovește uneori de existența anumitor standarde care cuprind multe amănunte neesențiale și în care nu pot fi introduse ca urmare modificări de genul tipizării mai devreme de o perioadă de așteptare care ajunge la... 3 ani, intervalul la care se modifică standardul respectiv. Pentru eliminarea acestor neajunsuri se impune să fie luată în discuția specialiștilor eventualitatea ca standardele să cuprindă numai elementele esențiale de montaj ale produsului, în așa fel încît proiectanților să li se ofere posibilitatea să intervină cu operativitate sporită în favoarea introducerii elementelor tipizate.

MAI BUNĂ FUNDAMENTARE ÎN EVALUAREA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE

ANUMITE DECALAJE **care apar între productivitatea efectiv realizată a oamenilor, randamentul mașinilor și nivelul prevederilor își au originea în modul în care uneori este evaluată capacitatea de producție.** În cadrul unei linii automate de la turnătorie, capacitatea de producție în tone a fost stabilită ținîndu-se seama de numărul maxim de forme pe care le poate produce pe oră și de greutatea maximă pe formă. O astfel de apreciere nu corespunde însă întotdeauna realității. Mai ales cînd, pe parcursul anului de plan, beneficiarul își schimbă des cerințele și solicită, în cadrul aceluiași număr de forme, alte produse cu greutate pe jumătate față de cererile inițiale. Într-o asemenea situație, deși respectiva linie automată realizează același număr de bucăți de produse pe oră, totuși nivelul în tone al capacității inițial luate în calcul nu este atins, cu influențe nefavorabile asupra productivității muncii. Dat fiind că asemenea cazuri nu sînt singulare și apar și în fabricația armăturilor, pentru ca producătorul să se poată adapta rapid la cerințele beneficiarilor, fără a se situa sub prevederi la o serie de indicatori (printre care și productivitatea muncii), apare din nou în actualitate problema perfecționării modului în care bazele județene de aprovizionare tehnico-materială cooperează cu industria. Dacă aceste unități ar prelua o gamă mai largă de produse, întreprinderile industriale ar putea evita în mai mare măsură, lucrînd direct cu bazele de aprovizionare, consecințele nefavorabile ale fluctuațiilor în cererea beneficiarilor, ar putea să-și planifice din vreme o producție continuă care să contribuie la utilizarea capacităților mai aproape de prevederi, cu o productivitate și eficiență sporite.

Alături de rezolvarea problemelor menționate, la sporirea productivității muncii în întreprinderea analizată se cere întărit aportul efortului propriu. O atenție deosebită trebuie acordată, în continuare, extinderii rapide a tehnologiilor moderne de fabricație, întăririi disciplinei în muncă, amplificării preocupărilor pentru îndeplinirea și depășirea normelor de producție de către fiecare lucrător, valorificării integrale a timpului de muncă, extinderii și generalizării schimbului II și III etc. Realizarea acestor obiective, cu sprijinul sporit al centralei industriale de resort, poate contribui la o amplificare substanțială a productivității muncii, la realizarea, în continuare, a unor însemnate producții suplimentare necesare beneficiarilor interni și la export.

I. CAZACU

ECONOMIE NATIONALA

DEZBATERE „R. E.“

Întreprinderea — teren de creativitate și promovare a noului

ÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA PRODUSELOR (II)

Continuăm să publicăm în numărul de față alte aspecte ale problemelor ridicate în cadrul dezbaterii organizate de „Revista economică“ cu cadre de specialiști din întreprinderile și filialele institutelor de cercetări și proiectări din județul Sibiu, pe tema „Innoirea și modernizarea producției — de la cerințe la realizare“.

Cooperare și sprijin concret în toate fazele de lucru

PARTICIPANȚII la dezbatere s-au oprit pe larg, în cuvîntul lor, și la cîteva dintre problemele a căror rezolvare este de natură să contribuie la accelerarea procesului asimilării și modernizării produselor.

ÎN FAZA DE DOCUMENTARE-CERCETARE. Cu toate îmbunătățirile care au fost consemnate în anii din urmă în privința informării și asigurării modelelor de referință, în așa fel încît cercetătorii și specialiștii să cunoască cele mai noi și moderne produse sau tehnologii practicate pe plan mondial, se mai manifestă încă o serie de greutăți și deficiențe. În unele unități — s-a subliniat în discuții — se procură încă puține mijloace de informare, modelele de referință sînt insuficiente. Pe alocuri există chiar mentalitatea greșită de a se elimina faza de studiere a cît mai multor surse de informare și modele de referință, respectiv de documentare, în scopul unui iluzoriu „cîștig de timp“ în procesul de asimilare a unor produse. O asemenea stare de fapt conduce, de obicei, nu la scurtarea ciclului de asimilare, ci la prelungirea sa, la realizarea de produse care uneori nu se încadrează în limitele baremurilor practicate pe plan mondial. Lipsa unei informări suficiente, necunoașterea nivelului unor produse fabricate în alte țări, a fost una din cauzele care au determinat ca, de pildă, autobasculantele de 8—11 tone să aibă o greutate superioară celor realizate în R.F.G. Astfel de cazuri se întîlnesc, din același motiv, și în fabricația unor mașini-unelte pentru prelucrarea la rece a matalelor. De pildă, greutatea totală a foarfecei-ghilotină fabricată de Întreprinderea mecanică Sibiu este de 7 625 kg față de 7 000—7150 kg la utilajele similare fabricate în străinătate.

Analiza exigentă a unei asemenea stări de fapt nu poate să ducă decît la o singură concluzie : **la asimilarea oricărui produs nou, cercetătorii, proiectanții și beneficiarii trebuie să conlucreze strîns în asigurarea unor documentații cît mai ample, astfel incît varianta aleasă să prezinte maximum de tehnicitate și economicitate.**

ÎN FAZA DE PROIECTARE. Pentru a asigura condițiile obținerii unei înalte eficiențe în fabricația de serie și, în special, în cea de serie mică, încă din faza de concepție se impune **proiectarea unor familii de produse,** fapt ce ar conduce și la o însemnată economie de timp de proiectare. În asemenea cazuri, se poate **aplica pe scară largă tipizarea și unificarea constructivă a unor subansamble și repere.** Referindu-se la importanța unor asemenea concepte de muncă, participanții la dezbatere au subliniat faptul că în acest mod un număr redus de proiectanți poate asigura proiectarea unei game largi de produse. La întreprinderea „Balanța“, de pildă, la realizarea diferitelor tipuri de cîntare cu utilizări industriale se folosesc într-o proporție ridicată proiectele existente, pentru că sînt tipizate numeroase subansamble și repere. Timpul de proiectare pentru un produs nou s-a redus astfel, în medie, cu 40—60%.

La realizarea proiectelor pentru mașini și utilaje, un rol important revine **încercării și testării produselor în laboratoare sau standuri de probe.** Există multe lucruri bune făcute pe această linie în anii din urmă, dar amplificarea procesului de înnoire a producției impune acoperirea mai completă a necesităților întreprinderilor și institutelor de cercetări și proiectări cu mijloace necesare pentru efectuarea de încercări și probe — faze importante în asigurarea calității noilor produse. Filiala de cercetări și proiectări tehnologice pentru sectoare calde-Sibiu, de pildă, nu este dotată cu un laborator în care să se poată verifica parametrii tehnico-funcționali și economici ai familiei de cuptoare de tratament termic proiectate (înainte de intrarea în funcțiune a acestora la întreprinderi). În aceeași situație se află și Filiala de proiectare pentru mașini-unelte Sibiu care, nefiind sprijinită de forul tutelar în crearea unei baze complexe de cercetare, nu a abordat încă această importantă latură a activității, deși este singurul colectiv din țară specializat în domeniul proiectărilor de mașini de presare-forjare la rece și mașini și instalații pentru prelucrarea maselor plastice. Probele și încercările funcționale și de calitate ale produselor realizate de filialele amintite se fac la diferite întreprinderi, cu multe întîrzieri și cheltuieli suplimentare.

ÎN FAZA DE PROTOTIP-OMOLOGARE. Crearea și dezvoltarea atelierelor specializate, stabilirea unor atribuții precise serviciilor care concură la execuția de prototipuri și constituirea unor grupe de specialiști care să urmărească îndeaproape realizarea planului tehnic — au apreciat în cuvîntul lor mai mulți participanți la dezbatere — au condus la realizări importate în multe întreprinderi. Din păcate, însă, se mențin și unele stări de fapt negative, care frînează execuția la timp a unor prototipuri. Preocupate, în principal, de realizarea sarcinilor curente de plan, întreprinderile „Independența“, „Mecanica“ — Mîrșa „Mecanica“ — Sibiu și altele, folosesc adesea capacitatea atelierelor respective pentru producție și, în funcție de îndeplinirea planului, trec și la realizarea diferitelor prototipuri. Se creează, din pricina arătată, întîrzieri mari (uneori de 6—12 luni) în realizarea unor prototipuri. Este evident că, **dacă toate filialele de cercetări și proiectări care pregătesc documentații tehnice ar avea condiții și pentru realizarea prototipurilor, s-ar îmbunătăți mult asistența tehnică, calitatea lucrărilor, s-ar accelera procesul de asimilare.**

ÎN FAZA DE PREGĂTIRE A FABRICAȚIEI ȘI DE TRECERE LA PRODUCȚIA DE SERIE. Pregătirea tehnologică (proiectarea și execuția S.D.V.-urilor, elaborarea tehnologiilor și condițiilor tehnice) poate începe, așa cum a dovedit-o practica, **odată cu execuția prototipului, astfel ca, după omologare, să fie posibilă trecerea cît mai repede la fabricația seriei zero sau a unor loturi experimentale.**

Dar, în unele cazuri, apar greutăți și întîrzieri datorate deficitului înregistrat la capacitățile de proiectare și execuția a S.D.V.-urilor, în compartimentele de concepție și la sculării. O asemenea situație există în prezent la Întreprinderea mecanică din Sibiu, unde capacitățile existente nu pot satisface complet prevederile planului tehnic, rezultatul fiind acela că unele produse noi nu sînt echipate în timpul stabilit cu S.D.V.-urile necesare. Sînt și situații cînd volumul de muncă de proiectare a S.D.V.-urilor este mărit artificial prin realizarea unui grad de echipare tehnologică exagerat de mare față de nivelul cunoscut pe plan mondial pentru același produs. Bineînțeles, **o pregătire** tehnologică cît mai completă asigură realizarea produsului în cele mai bune condiții, însă pentru scurtarea ciclului de însușire este necesar să se acționeze nu numai pe linia pregătirii tehnologice, ci și pe linia ridicării calificării muncitorilor. Trebuie găsite și posibilități de perfecționare a organizării lucrului în sculării, astfel încît acestea să fie capabile să țină pasul cu solicitările. O experiență bună în această privință a acumulat întreprinderea „Balanța“ unde, prin organizarea lucrului în acord global în sculărie, producția acesteia a sporit cu 30—35% într-un singur an.

Produsul nou și rentabilitatea întreprinderii

ACTIVITATEA complexă de modernizare a producției, de diversificare și înnoire permanentă a acesteia, este confruntată încă cu unele greutăți. Din cuvîntul mai multor participanți la discuții a rezultat că planul tehnic este privit adeseori în unități ca o sarcină care le împovărează „viața“, întrucît realizarea lui întocmai le dezavantajează economic, afectîndu-le, în general, indicatorii de bază.

Fenomenul este binecunoscut. Din activitatea de plan tehnic rezultă, în primele perioade de fabricație a produsului nou, o producție industrială mai redusă ca volum, productivitatea muncii este, de asemenea, mai scăzută, înregistrîndu-se, totodată, un consum de manoperă și cheltuieli la 1 000 lei producție marfă ridicate. Din această cauză — producția nouă obținută are, în general, o rentabilitate inferioară celei medii realizate în întreprindere. Cum fiecare unitate este direct interesată în obținerea de rezultate cît mai bune în îndeplinirea sarcinilor de plan-producție și cum planul tehnic influențează diferite produse negativ aceste eforturi, unele unități nu sînt dispuse să-și sacrifice interesele imediate în locul celor de perspectivă. Acest fapt conduce la întîrzieri în realizarea obiectivelor planului tehnic, unele prevederi fiind amînate adeseori de la un an la altul. În legătură cu acest aspect ale problemei, participanții la dezbatere au propus mai multe alternative, din care redăm două :

- să se **separe** activitatea de plan tehnic (producție-marfă, cheltuieli la 1 000 lei producție marfă) de restul activității întreprinderii. Aceasta ar permite ca prin indicatorii de plan să se țină seama pentru o perioadă limitată de timp, de unele situații specifice activității de însușire a produselor noi cum ar fi : planificarea și eliberarea fondului de retribuție, încadrare a muncitorilor din sculării și din alte compartimente în categoria „auxiliari“, precum și de faptul că, de obicei, în această fază, volumul rebuturilor este mai ridicat. Totodată, acordarea premiilor pentru îndeplinirea și depășirea indicatorilor de plan la producția curentă nu ar mai fi afectată ;
- **să se includă la producția marfă rezultată din planul tehnic, rentabilitatea medie a întreprinderii, beneficiul avînd în acest caz o funcție de calcul economic.**

O rentabilitate reală s-ar obține, firește, numai atunci cînd beneficiarul planului tehnic ar asigura, prin planul de finanțare, nu numai cheltuielile efective, ci și rata medie a rentabilității întreprinderii. Dealtfel, trebuie spus că există un asemenea precedent. Bunăoară, instalațiile experimentale, stațiile pilot și standurile de probă experimentale, executate de întreprinderi specializate, se recepționează și se decontează în conformitate cu reglementările pentru lucrările de construcții-montaj, cuprinzînd, pe lîngă cheltuielile efective, și beneciciul întreprinderii de construcții-montaj.

Similar ar trebui înțeleasă și varianta cînd realizarea unor obiective ale planului tehnic se sistează în anumite faze, din vina beneficiarului (minister sau alt organ) : aceștia trebuie să suporte, din fondurile proprii, cheltuielile efectuate pînă în momentul sistării. Recuperarea integrală a diferitelor cheltuieli efectuate de întreprindere se poate asigura însă numai dacă se adaugă și beneficiul aferent acestor cheltuieli.

Indiferent de varianta pentru care vor opta cadrele de decizie, un lucru rămîne clar. **Producția industrială rezultată din planul tehnic reprezintă un efort productiv, efectul unor însemnate cheltuieli de muncă socială.** Evidențierea acestor eforturi de așa natură încît întreprinderile să fie mai mult stimulate în activitatea de înnoire a produselor, ar fi de natură să accelereze ritmul înfăptuirii prevederilor din planul tehnic și ca urmare, să ducă la depășirea sarcinilor ce le rent acestor cheltuieli.

Analiza valorii — o metodă cu efecte favorabile

NUMĂRUL mare de produse ce se asimilează în fiecare unitate impune ca la alegerea variantei din punct de vedere constructiv și economic să se utilizeze metode care să conducă la **opțiunea cea mai eficientă.** În această privință, trebuie spus că în cîteva întreprinderi sibiene se folosește de cîtva timp metoda analizei valorii, pentru determinarea celei mai eficiente variante de optimizare a costurilor pe unitatea de produs. Datorită unei asemenea analize s-a ajuns ca mașina de canetat asimilată și produsă în prezent de Întreprinderea mecanică Sibiu să coste mai ieftin față de cea importată din Elveția cu aproape 1 milion lei, iar balanța comercială cu afișare realizată de întreprinderea „Balanța“ să fie, de asemenea, mai ieftină de cîteva zeci de ori decît ar costa dacă ar fi importată etc.

Deși sînt evidente rezultatele ce se pot obține, totuși, în marea majoritate a întreprinderilor și filialelor institutelor de cercetări și proiectări sibiene, metoda respectivă nu este folosită. Sesizînd această deficiență, Comitetul județean de partid a luat măsura ca, începînd din acest an, să fie școlarizați, eșalonat, toți specialiștii care au tangență cu asimilarea și modernizarea produselor, astfel încît — începînd cu anul viitor — orice produs nou să aibă drept suport optimizarea costurilor pe baza analizei valorii. Este o măsură necesară, ale cărei rezultate se vor resimți atît pe planul ridicării nivelului constructiv și funcțional al produselor noi, cît și al asigurării competitivității din punctul de vedere al costurilor.

ÎN CADRUL DEZBATERII au fost abordate și alte probleme cum ar fi : necesitatea completării cadrelor de cercetători atît în unele întreprinderi, cît și la filialele institutelor din județ la nivelul actualelor cerințe, accentuarea acțiunilor pentru diminuarea unor importuri de utilaje și mașini prin realizarea acestora în țară, sporirea aportului cercetării și proiectării la reducerea consumurilor materiale. Ideea de bază care s-a degajat este aceea că **există posibilități reale ca toate produsele concepute și proiectate în țară să fie superioare față de cele vechi nu numai prin laturile constructive, ci și prin cele economice, că prin înlăturarea unor neajunsuri, este cu putință să se realizeze un volum mult mai mare de asimilări și modernizări în raport cu sarcinile inițiale ale actualului cincinal.**

Valorificarea acestor posibilități necesită, între altele, analizarea de către ministerele de resort și alte organe centrale a deficiențelor ce se mai manifestă în acest domeniu și adoptarea unor măsuri care să determine înlăturarea oricăror bariere în promovarea progresului tehnic. În acest cadru se înscrie și sarcina trasată la Congresul consiliilor oamenilor muncii ca, **ministerele și centralele, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, institutele centrale de cercetare să acționeze ferm pentru scurtarea duratei lucrărilor de cercetare și a termenelor de valorificare în producție, pentru creșterea eficienței economice a soluțiilor, pentru mărirea contribuției cercetării și ingineriei tehnologice la realizarea de noi tehnologii, de noi descoperiri, care să ducă la dezvoltarea mai rapidă a economiei noastre naționale, la ridicarea prestigiului științei românești pe plan mondial.**

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
I. SOARE

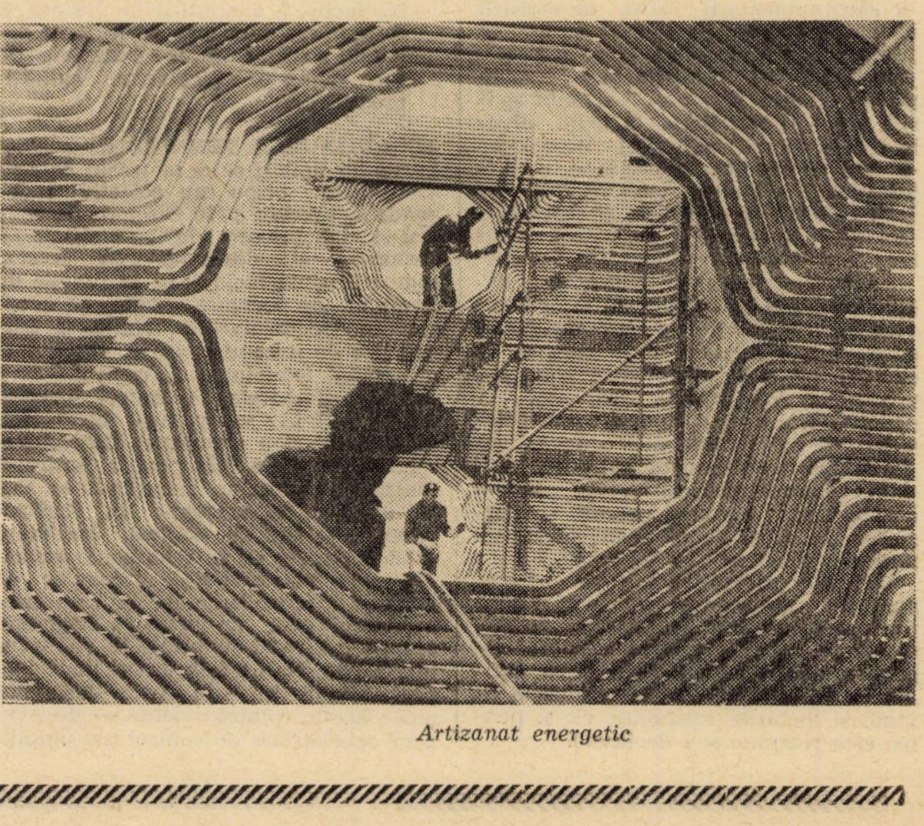

Artizanat energetic

Legea calității produselor și serviciilor

O CONCEPŢIE UNITARĂ, UN SISTEM COMPLEX ÎN ORGANIZAREA CONTROLULUI DE CALITATE

- ***Primii controlori — producătorii înșiși***
- ***Prevenirea defecțiunilor pe întregul flux de producție***
- ***Caracterul plenar al controlului tehnic de calitate***
- ***Diversificarea formelor de realizare a controlului***
- ***Atribuții și obligații ale beneficiarilor produselor***
- ***Controlul prin intermediul unităților specializate***
- ***Rolul programului tehnologic de control***

ÎMBUNĂTĂŢIREA PERMANENTĂ A CALITĂŢII PRODUSELOR constituie o cerință de bază a promovării ferme a progresului tehnic în toate sectoarele producției materiale, o condiție esențială a progresului economiei naționale. Ridicarea calității este strîns legată de asigurarea unui control riguros al respectării normelor tehnice și documentațiilor de execuție ale produselor, la toate nivelele de organizare a activității economice.

DUPĂ CUM ARĂTA tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, în expunerea la ședința comună a Comitetului Central al P.C.R., Marii Adunări Naționale, Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale și activului central de partid și de stat de la sfîrșitul lunii martie, **„exercitarea controlului de calitate trebuie să se asigure de către muncitorii înșiși, de maiștrii și inginerii care conduc procesul de producție, precum și de către organele centralelor și ministerelor“.** Acest principiu, care impune o exigență sporită a producătorilor — la toate nivelele desfășurării activității economice — față de rezultatele obținute, constituie una din ideile fundamentale ale **legii calității produselor și serviciilor** (nr. 7/1977), adoptată de Marea Adunare Națională în ultima sa sesiune.

Legea statuează principiul potrivit căruia **controlul se realizează în primul rînd de către producătorii înșiși.** În acest sens, muncitorii sînt obligați să exercite un autocontrol riguros asupra produselor pe care le realizează, să prezinte prima piesă la controlul maistrului, să nu admită nici o defecțiune de calitate pe fluxul de calitate ; obligații corespunzătoare revin șefilor de secții sau ateliere, precum și maiștrilor, în calitate de conducători nemijlociți ai formațiilor de lucru.

Obligația producătorilor de a asigura un autocontrol exigent asupra produselor pe care le fabrică, fundamentează și răspunderea acestora, reglementată în lege, pentru orice deficiență de calitate, atît la produsele livrate și lucrările executate, cît și pentru cele rebutate sau declasate.

Controlul tehnic de calitate are, în concepția actualei legi, îndeosebi un rol preventiv.

Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii, **„se impun cele mai energice măsuri pentru respectarea strictă a disciplinei tehnologice și interzicerea oricăror derogări de ordin tehnic de la sarcinile de calitate, pentru perfecționarea controlului pe tot fluxul de fabricație, realizarea standurilor de probă și îmbunătățirea dotării cu aparatură de măsură și control“.**

Potrivit prevederilor legii, controlul tehnic de calitate are **un caracter plenar,** întrucît el se exercită asupra produselor — începînd cu aprovizionarea — pe tot fluxul de producție, de la introducerea în fabricație pînă la produsul final. De asemenea, el se exercită și asupra preciziei și reglajului mijloacelor de producție, a aparaturii de măsură și control, cît și cu privire la toate celelalte condiții tehnico-materiale de care depinde asigurarea calității produselor.

ORGANELE TEHNICE de control din unități se organizează ca serviciu, birou sau colectiv independent, precum și în formații de control și laboratoare de specialitate — normarea și dimensionarea acestor compartimente făcîndu-se în funcție de numărul de personal rezultat ca necesar din documentațiile tehnice și tehnologice de execuție, care cuprind și programul tehnologic de control.

Compartimentele de control funcționează atît în subordinea conducerii unității, cît și a organelor Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, asigurîndu-se astfel **unitatea de concepție în desfășurarea activității de control, indiferent** de locul unde ea se realizează, **autoritatea și obiectivitatea organelor de control,** independența lor față de orice ingerințe care ar putea să împieteze asupra exigenței și fermității controlului. Subordonarea față de organele inspectoratului nu este doar metodologică ; aceste compartimente — deși organe specializate de control ale unităților unde funcționează — fac parte, în același timp, din sistemul unitar al organelor Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor. Tocmai de aceea, personalul compartimentelor de control tehnic din unități trebuie să fie autorizat, pe baza verificării, iar numirea, schimbarea din funcție, sancționarea disciplinară sau desfacerea contractului de muncă al personalului respectiv se pot face de către conducătorii unităților numai cu acordul acestor organe. Organizarea și funcționarea compartimentelor de control tehnic exprimă astfel **îmbinarea strînsă, unitatea organică dintre controlul specializat al statului** — prin organele Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor **— și controlul efectuat de organele proprii ale unităților economice.**

În cadrul conducerii **departamentale,** controlul calității produselor se realizează de către ministere și celelalte organe centrale sau locale, care sînt obligate să ia măsuri pentru organizarea, îndrumarea și verificarea activității de control tehnic de calitate și de metrologie în unitățile subordonate. De asemenea, în cadrul conducerii de ramură, ministerele și celelalte organe centrale răspund de asigurarea nivelului calitativ al tuturor produselor din profilul ramurii. Controlul calității produselor de către organul central coordonator are însă un caracter diferit, el fiind axat — potrivit art. 8 din Decretul nr. 230/1974 — pe verificarea respectării normelor tehnice de către unitățile de profil, indiferent în subordinea cărui organ central sau local de stat ori obștesc se află.

UN ROL IMPORTANT în efectuarea controlului calității produselor revine **unităților beneficiare.** Încă prin Legea nr. 71/1969 a contractelor economice s-a prevăzut că beneficiarul are dreptul să controleze, pe parcursul executării produsului contractat, modul în care furnizorul îndeplinește clauzele convenite cu privire la calitate — fără a mai vorbi de avantajele pe care le prezintă, în vederea introducerii progresului tehnic, controlul beneficiarului, ca organ care cunoaște cel mai bine ultimele cerințe ale produselor din domeniul său de activitate. Potrivit Legii nr. 7/1977, unitățile beneficiare trebuie să exercite controlul **pe faze de fabricație și în final,** urmărind semnalarea eventualelor deficiențe de calitate și participînd la stabilirea măsurilor pentru remedierea acestora, precum și la eventualele perfecționări de adus.

Controlul tehnic efectuat de unitatea beneficiară este de altă natură — cel puțin sub aspect juridic — decît cel executat de organele tehnice de control din unități sau ale Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor. Unitatea beneficiară, pe baza contractului încheiat cu furnizorul, este interesată în verificarea calităţii produselor ce urmează a fi livrate, spre a se asigura că acestea vor corespunde cerinţelor sale de exploatare. Deci, ea exercită controlul **în temeiul raporturilor contractuale** dintre părţi, în vederea apărării disciplinei contractuale, promovării intereselor sale privind calitatea bunurilor pe care urmează să le primească şi pentru realizarea obligaţiei sale contractuale de a nu primi decît bunuri de calitate. Tocmai de aceea, beneficiarul răspunde în cazul recepţionării unor bunuri cu deficienţe de calitate. În schimb, controlul executat de organele tehnice de control se execută **pe baza legii** — nu a unor raporturi contractuale — şi are în vedere proteguirea intereselor economiei naţionale, respectarea normelor legale, asigurarea disciplinei economice în domeniul calităţii produselor.

Unitatea beneficiară are posibilitatea să efectueze controlul **în mod direct sau prin intermediul altei unităţi.** În acest sens, se prevede că operaţiile de control, în cazul instalaţiilor complexe, pot fi efectuate de către unităţile de cercetare şi inginerie tehnologică. De asemenea, pentru anumite produse, în special maşini şi utilaje cu un grad ridicat de complexitate, controlul se poate realiza prin unităţi specializate în exploatarea acestor produse. Soluţia legislativă are în vedere faptul că o asemenea unitate, prin însuşi profilul său de activitate, specializat în exploatarea anumitor bunuri, beneficiază de o competenţă tehnică şi experienţă deosebite, fiind deci în măsură, mai mult decît beneficiarul efectiv, să verifice produsul şi să constate caracteristicile acestuia.

IN TOATE ACESTE CAZURI, controlul prin intermediul unei terţe unităţi se efectuează pe baza contractului încheiat cu unitatea beneficiară. Prin efectul unui asemenea contract pentru prestarea de servicii de control, **unitatea specializată devine mandatarul beneficiarului.** Raporturile de mandat dintre unitatea beneficiară şi cealaltă unitate — de cercetare şi inginerie tehnologică, sau specializată în exploatarea produselor respective — implică angajarea răspunderii mandatarului pentru calitatea produselor livrate. Potrivit art. 15 din Legea nr. 71/1969 şi art. 30 din Legea calităţii produselor şi serviciilor, unitatea beneficiară răspunde pentru paguba adusă avutului obştesc datorită recepţionării unor produse cu deficienţe de calitate. În mod corespunzător, această răspundere va reveni unităţii mandatare. Desigur, însă, ea va putea fi angajată numai în limitele mandatului primit prin contractul încheiat cu unitatea beneficiară. În aceste limite, unitatea beneficiară va putea trage la răspundere unitatea mandatară pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a mandatului primit şi, astfel, să se despăgubească pentru paguba ce i-a fost adusă datorită recepţionării unor produse cu deficienţe de calitate. Asemenea practici sînt folosite cu rezultate bune şi în alte ţări.

În ce priveşte **bunurile destinate exportului,** întreprinderea de comerţ exterior, în calitate de beneficiară în cadrul contractului intern de livrare a produselor pentru export, va putea încheia contractul în vederea efectuării controlului de calitate a acestor produse cu organe specializate de control. Soluţia considerăm că se referă atît la unităţile specializate prin profilul lor de activitate în exploatarea bunurilor respective, cît şi la organe tehnice de control ale ministerelor sau altor organe centrale, sau chiar la inspecţii specializate ale statului, în funcţie de natura şi importanţa produselor.

Rezultă că în concepţia noii legi, **perfecţionarea organizării controlului tehnic al calităţii produselor a condus la o diversificare a formelor sale de realizare :**

- autocontrolul producătorului,
- controlul tehnic efectuat de organele unităţilor economice, atît producătoare cît şi beneficiare,
- controlul de stat exercitat prin organele Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor,
- controlul efectuat de ministere şi celelalte organe centrale sau locale asupra activităţii unităţilor subordonate,
- controlul exercitat de organul central coordonator de ramură asupra activităţii unităţilor, indiferent de subordonare,
- controlul realizat de beneficiar, direct sau prin intermediul unei unităţi mandatare, încă din faza de fabricaţie, asupra produselor ce urmează a fi livrate.

PRINCIPALELE EFECTE ale controlului sînt legate de caracterul său preventiv. În acelaşi timp, controlul urmăreşte asigurarea remedierii oricăror deficienţe de calitate care s-ar putea produce pe parcursul fabricaţiei sau care ar rezulta la livrarea produselor ori în cursul procesului de exploatare. De aceea, **controlul calităţii reprezintă şi un important instrument de perfecţionare îndeosebi a laturii tehnice a activităţii economice.**

Totodată, controlul trebuie să conducă la stabilirea **răspunderii persoanelor vinovate** de încălcarea normelor tehnice privind calitatea produselor — care sînt obligate să suporte despăgubirile pentru acoperirea prejudiciilor pe care le-au produs. În cazul săvîrşirii unei fapte care prin gravitatea sa constituie o contravenţie, organul de control este obligat să aplice amenzile corespunzătoare. Astfel, **perfecţionarea activităţii de control se exprimă şi prin întărirea răspunderii tuturor factorilor care concură la realizarea producţiei, pentru asigurarea calităţii produselor.** În acest sens trebuie arătat că este instituită şi răspunderea **disciplinară, administrativă sau penală** — după caz — pentru încălcarea îndatoririlor prevăzute de lege, atît pentru cei ce concurează direct la producerea bunurilor materiale, cît şi pentru cei ce au atribuţii de îndrumare şi control.

Controlul tehnic de calitate este nemijlocit legat de desfăşurarea activităţii productive însăşi, constituie în fond un aspect al acesteia, reprezintă o latură a feed-back-ului, a **retroacţiunii sau corecţiunii inverse a procesului de producţie privit ca un sistem complex cibernetic**. De aceea, controlul tehnic se efectuează potrivit **programului tehnologic de control**, elaborat în cadrul documentaţiei tehnice de execuţie, de către unitatea de cercetare şi inginerie tehnologică de profil împreună cu unitatea producătoare. Programul tehnologic de control, urmărind pe flux tehnologia de fabricaţie, stabileşte modul şi durata de efectuare a operaţiilor de control (la recepţie, pe faze de fabricaţie şi în final), aparatura şi celelalte mijloace necesare, precum şi calificarea personalului. În cadrul acestor programe prezintă o importanţă deosebită introducerea **metodelor de control al calităţii pe baze statistice,** care, cu resurse minime, asigură cunoaşterea nivelului calitativ al fabricaţiei. Astfel conceput, el defineşte în mod ştiinţific tehnologia de control al fiecărui produs şi constituie un instrument de bază pentru fundamentarea organizării activităţii de control corespunzător cerinţelor diversităţii proceselor tehnologice şi particularităţilor fiecărui produs. În acest sens este statuată obligaţia centralelor şi întreprinderilor de a asigura organizarea şi buna funcţionare a controlului tehnic de calitate în conformitate cu programele tehnologice de control ; totodată, se stabileşte că şeful compartimentului de control răspunde de organizarea controlului calităţii produselor în toate fazele de fabricaţie şi urmăreşte respectarea programelor tehnologice de control al fiecărui produs.

În spiritul prevederilor legii apare ca necesară **extinderea practicii unor controale complexe pe linia asigurării calităţii produselor.** Pentru a se înţelege mai bine eficienţa acestei metode, menţionăm că le asigură un control **total şi simultan** asupra calităţii produselor, cuprinzînd controlul respectării tehnologiei, al modului de funcţionare şi întreţinere a instalaţiilor, al aparaturii de măsură şi control, al calificării personalului, al existenţei şi funcţionalităţii laboratoarelor, al aplicării metodelor de analiză şi control prevăzute în documentele normative, precum şi al valabilităţii prevederilor cuprinse în aceste documente. În acest tip de controale sînt antrenate cadre de specialitate din ministere, centrale industriale, inspecţii specializate ale statului, unităţi beneficiare, ca şi specialişti din alte unităţi. Rezultatul unor astfel de acţiuni se concretizează prin planuri de măsuri obligatorii, care conduc la eliminarea lipsurilor constatate şi, implicit, la îmbunătăţirea calităţii produselor sau serviciilor.

Cunoaşterea temeinică şi aplicarea strictă a prevederilor legii calităţii produselor şi serviciilor vor contribui într-o măsură sporită la realizarea obiectivelor stabilite de partid pentru ridicarea calităţii produselor şi serviciilor, avînd ca efect direct sporirea eficienţei activităţii economice, creşterea bunăstării poporului.

dr. Mihai CONSTANTINESCU
Consiliul Legislativ

Alexandru CORDAŞEVSCHI
inspector general
Inspectoratul de Stat
pentru Controlul Calităţii Produselor

Eugen GĂRNEŢU
consilier juridic şef

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

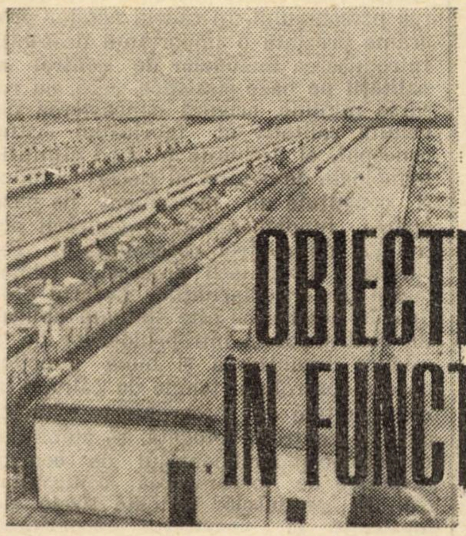

OBIECTIVELE AGRO-ZOOTEHNICE, ÎN FUNCȚIUNE ÎNAINTE DE TERMEN

ÎN ACEST CINCINAL s-au alocat agriculturii circa 120 miliarde lei pentru investiții, volum fără precedent pentru o perioadă corespunzătoare. Și, pentru ca efectul economic să fie obținut cît mai curînd, la eșalonarea pe ani s-a luat în considerare necesitatea ca în prima jumătate a cincinalului să se execute o pondere mai mare din volumul investițiilor. Acest lucru impune unităților de construcție, de proiectare și beneficiarului responsabilități imediate, cu atît mai mult cu cît Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., analizînd la începutul acestei luni situația executării planului de investiții, a criticat neajunsurile care se manifestă în acest domeniu, întîrzierile existente pe unele șantiere și a trasat sarcina recuperării cît mai grabnice a rămînerilor în urmă.

INTRAREA ÎN FOLOSINȚĂ înainte de termen a obiectivelor agrozootehnice nu este împiedicată de nici o restricție economică, socială sau tehnică. Este evident că noi capacități de producție în agricultură înseamnă mai multe produse zootehnice, mai multe legume, pe care populația le solicită tot mai mult, pe măsura creșterii nivelului său de trai. De asemenea, intrarea în exploatare cît mai repede a noilor capacități agrozootehnice este importantă sub aspect economic, fie că produsele sînt desfăcute pe piața internă, fie că sînt livrate în cadrul contractelor la export. Și, pentru că am menționat lipsa restricțiilor tehnice, facem precizarea că obiectivele agrozootehnice depind în mai mică măsură (în mai puține cazuri) de tehnica și tehnologiile de import. Deci, sub toate aspectele, îndeplinirea planului de investiții în agricultură este asigurată.

De ce se constată însă restanțe ? Cum colaborează și ce întreprind constructorii, proiectanții și beneficiarii pentru a evita restanțele și — acolo unde totuși apar — ce întreprind pentru a le recupera ? Încercăm să răspundem la aceste întrebări, printr-o investigație la un grup de șantiere din județul Brașov.

O zi de lucru

TRUSTUL de construcții industriale Brașov. O unitate economică importantă, și pentru industrie și pentru agricultură, cu o mare „rază“ de acțiune, cu o diversitate impresionantă de activități de construcții și montaj. Din volumul de lucrări pe acest an al trustului, 27% se constituie în obiective agrozootehnice.

Grupul de șantiere Brașov are, din planul pe acest an, un volum de lucrări de construcții și montaj pentru agricultură de 53%, lucrări care influențează într-o măsură hotărîtoare indicatorii economici.

„Zi de lucru“ la grupul de șantiere Brașov, ca și la trust, este fiecare zi calendaristică. Nota dominantă este dată de operativitate, de inițiativă, de spiritul de cooperare imprimat la toate nivelurile de conducere.

În primul semestru al acestui an, lucrîndu-se la întreaga capacitate, s-au înregistrat importante realizări peste plan. La grupul de șantiere Brașov, productivitatea muncii a fost realizată în proporție de 106,7%, s-au redus semnificativ cheltuielile efectuate pentru obținerea a 1 000 de lei producție de construcții-montaj, **s-au realizat toate punerile în funcțiune programate.** Deci, s-a lucrat bine.

Devansuri și restanțe

PRINCIPALELE 5 obiective agrozootehnice cuprinse în planul grupului de șantiere Brașov pe acest an sînt :

- 42 hale pentru producerea cărnii de pasăre ;
- 20 ha de sere ;
- un siloz de cereale ;
- abatorul de păsări de la Codlea ;
- un complex de îngrășare a porcilor.

Am arătat că, în primul semestru, grupul de șantiere Brașov a realizat toate punerile în funcțiune. Iată, în continuare, situația — față de graficul la zi — a obiectivelor agrozootehnice aflate în construcție :

1 **Halele pentru păsări :** avans important. Au intrat în producție 4 hale, mai devreme cu 3 luni. Încă 8 hale urmează să fie recepționate în lunile august-septembrie, tot înainte de termen. Acest avans echivalează, practic, cu un ciclu de producție, adică cu o serie de pui peste plan.

2 2 ha de **sere pentru producerea semințelor** au fost date în folosință cu 4 luni înainte de termen. Pentru legume, acest avans înseamnă, de asemenea, un ciclu de producție.

3 Construcția **silozului** trebuia atacată în aprilie 1976. Dar ea nu a demarat nici pînă astăzi. Pentru constructor, dat fiind volumul mare al investiției, lucrarea este foarte importantă. Mai mult, o are prevăzută în plan. Nu s-a deschis însă finanțarea, documentația nu este încă gata.

4 Rămîneri în urmă sînt și la **abatorul de păsări.** Proiectantul a predat numai 11% din documentația tehnică, deși în luna iunie a.c. aceasta trebuia predată integral.

5 La **îngrășătoria de porci** sînt întîrzieri, determinate tot de lipsa documentației tehnice.

Situația, în acest moment, la cele cinci obiective impune citeva concluzii:

● Prima este aceea că **unitatea de construcții nu poate fi făcută responsabilă de întîrzierile existente.** Și, într-adevăr, urmărind operativitatea și măsurile luate de constructor pentru ca lucrările să avanseze, totuși, în ciuda lipsei documentației și chiar la siloz, la care nu s-a deschis finanțarea, concluzia se confirmă.

● A doua concluzie : **întîrzierile se datorează, de regulă, numai proiectării,** respectiv întîrzierii predării documentației tehnice. Este de neînțeles cum la unele obiective agrozootehnice, care se execută de mulți ani în țara noastră și, deci, care nu comportă dificultățile de proiectare specifice obiectivelor noi, cu caracter de unicat, proiectarea mai poate întîrzia predarea documentației. La serele de legume constructorul avansează, practic, fără documentație, fără acele detalii de execuție atît de importante pentru buna exploatare a unei investiții noi, fără fundamentarea economică a studiului tehnic. Opinia constructorului, pe care ne-o însușim întrutotul, este aceea că **îndeosebi aceste obiective pot fi date în exploatare înainte de termen,** deoarece experiența dobîndită de unitățile de construcții este bogată (la sere, țara noastră se situează în eșalonul primelor trei țări din lume, după suprafața construită). Totodată, investițiile agrozootehnice nu sînt decît rare ori și în mică măsură condiționate de tehnica de import.

● A treia concluzie : **beneficiarul, afectat de deficiențele menționate, nu are un rol pasiv.** Unitățile beneficiare cooperează cu constructorul cu bune rezultate, aspect asupra căruia vom reveni.

Care sînt consecințele economice ale devansării termenului de dare în exploatare a obiectivelor agrozootehnice, am văzut : produse suplimentare, neprevăzute în plan, cu desfacere asigurată. La obiectivele restante consecințele economice sînt, evident, negative. Întîrzierea construcției silozului, chiar și cu o lună-două, înseamnă ca producția de cereale care trebuia adăpostită aici să fie dusă în alte depozite, cu cheltuieli de transport suplimentare, cu pierderi la manipulare. În cazul abatorului, întîrzierea dării în exploatare înseamnă transportarea puilor la alt abator, în afara județului, de unde pierderi la greutatea vie, majorarea cheltuielilor de transport. În ce privește îngrășătoria de porci, întîrzierea dării în funcțiune înseamnă, de la început, mai puțină carne.

Pentru toate capacitățile, care se conturează de pe acum cu restanțe, s-ar putea găsi explicații și în legătură cu documentația tehnică, și cu deschiderea finanțării. Dar pentru cei care le au prinse în planul de producție — constructor și beneficiar — aceste explicații n-ar fi de nici un folos.

Cooperare eficientă

ÎN SITUAȚIA CREATĂ de întîrzierile menționate, constructorul a trebuit să-și organizeze producția și munca în așa fel, încît să-și realizeze indicatorii economici și, deci, să poată asigura menținerea pe șantier a forței de muncă necesară ulterior la alte lucrări. Pentru realizarea sarcinilor, constructorul cooperează strîns cu beneficiarul acești doi factori cu rol activ în procesul investițional care nu se pot acoperi cu hîrtii atunci cînd este vorba de producție fizică.

La construcția halelor de pui, **beneficiarul a participat cu utilaje și forță de muncă în toate fazele construcției.** Constructorul apreciază că fără acest sprijin n-ar fi reușit devansul înregistrat în acest moment. Beneficiarul a trimis delegați pentru urgentarea livrării echipamentelor tehnologice, a ajutat la montaj, a executat cu echipele sale specializate instalația electrică. La utilajele tehnologice, chiar dacă nu au existat toate detaliile în proiect, sau au apărut defecțiuni de fabricație, s-au executat remedieri, diferite adaptări și modernizări în atelierele beneficiarului. În perioada cooperării constructor-beneficiar s-a dovedit încă o dată că acesta din urmă cunoaște — din practica exploatării obiectivelor economice — lucrările de detaliu. În felul acesta s-a reușit ca noile capacități să fie utilizate din plin, încă de la primul ciclu de producție.

Același spirit de cooperare s-a instaurat între constructor și beneficiar la ridicarea serelor. Aici, beneficiarul a mobilizat lucrători din sectoarele mecanic-șef, întreținere, a efectuat cu mijloacele sale transporturi de geamuri, de construcții metalice, a pus la dispoziția constructorului cisternele pentru transportul combustibilului. Cooperîndu-se astfel, lucrările au avansat rapid, utilajele au fost montate imediat, chiar dacă au sosit mai devreme.

Asemenea altor șantiere din țară, și la grupul de șantiere Brașov există perioade în care se face resimțită lipsa forței de muncă. La această situație a contribuit și neritmicitatea producției, datorită faptului că nu s-a asigurat în devans documentația tehnică. Totuși, pentru perioadele în care au existat vîrfuri de lucrări, constructorul a încheiat contracte cu organizația județeană U.T.C., pe baza cărora tinerii execută diferite lucrări, în special dintre acelea care nu pot fi mecanizate. (În prezent, la obiectivele agrozootehnice lucrează 70 de tineri, realizînd un contract în valoare de 140 000 de lei).

Organizarea eficientă a forței de muncă pe șantier, inclusiv a tinerilor care lucrează pe baza contractului menționat, a fost înlesnită de aplicarea acordului global. Nu există nici o lucrare care să nu fie cuprinsă în acord global, la nivel de lot, maistru, formație de lucru. La complexul de păsări și la cel de sere, acordul global se aplică la nivel de obiectiv de investiție, ceea ce reprezintă, desigur, forma superioară a acestuia. În cazul acestor două obiective, au fost angajate în acord global chiar și lucrările contractate cu alte unități care nu fac parte din Trustul de construcții industriale Brașov. De asemenea, s-a reușit ca un întreg șantier de instalații să fie organizat în acord global.

Totodată, s-au luat măsuri pentru creșterea gradului de industrializare a lucrărilor. Una dintre acestea este **preturnarea pe șantier a tuturor prefabricatelor din beton armat.** Astfel, se reglează ritmul turnării în funcție de ritmul de lucru. Turnarea se efectuează lîngă stația de betoane, ceea ce economisește timp și evită cheltuieli. În această concepție s-a experimentat la două hale, cu bune rezultate, **prefabricarea fundațiilor de stîlpi.** Prin această metodă se realizează un grad de industrializare mai ridicat, se reduce necesarul de forță de muncă necalificată deoarece elementele de fundație se aduc și se montează direct în săpătură. (Pe șantier, execuția dura circa 3 luni, în timp ce montajul se realizează într-o lună. Rezultă o economie de timp importantă). Rezultatele bune i-au determinat pe specialiștii de la grupul de șantiere să adopte o serie de măsuri organizatorice pentru generalizarea experimentului în 1978. De asemenea, s-a organizat un șantier specializat în confecții metalice pentru întregul grup de șantiere.

Acumulările de ordin tehnic și organizatoric în activitatea de construcții au făcut ca aceasta să capete tot mai mult caracterul unei activități industriale. Această tendință corespunde întrutotul cerințelor progresului tehnic, exigențelor crescînde ale muncitorilor constructori, care vor să lucreze tot mai productiv, în condiții cît mai stabile. După opinia specialiștilor de la grupul de șantiere Brașov, **s-a ajuns în prezent ca aceste acumulări cantitative să impună modificarea concepției despre activitatea de construcții, în special la proiectant.** Acesta trebuie să sintetizeze mult mai operativ experiența șantierelor, să propună — prin proiect — soluții cu un grad înalt de industrializare. **Existînd elementele materiale, cantitative, rămîne de perfecționat concepția, în sensul adaptării acesteia la realități.**

Recuperarea restanțelor, indiferent de natura cauzelor care le-au generat, se poate realiza îndeplinind întrutotul și în timp cît mai scurt indicațiile date de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind mobilizarea mai intensă a forțelor pentru realizarea tuturor obiectivelor stabilite, prin adoptarea unor măsuri energice de asigurare a forței de muncă, prin deplasarea pe șantiere a muncitorilor necalificați și auxiliari, accelerarea lucrărilor de construcții și montaj, realizarea și livrarea la timp a utilajelor tehnologice, întărirea ordinii și disciplinei în toate organizațiile de construcții, la toate locurile de muncă.

Ion MANEA

Valorificarea superioară a resurselor funciare

DE LA INVENTARIERE, LA MĂSURI PRACTICE

ANALIZA primelor studii fundamentale privind fondul funciar, elaborate de Institutul de geodezie ,fotogrammetrie, cartografie și organizarea teritoriului pentru județele Suceava și Ilfov au evidențiat resursele funciare existente (tabelul nr. 1), adecvate specificului condițiilor natural-economice. (Suprafața totală a fondului funciar în cele două județe este, practic, identică).

În același timp, terenurile au fost încadrate pe clase de calitate, ca bază pentru stabilirea celor mai raționale folosințe, pentru toate ramurile economiei și introducerea unor sisteme raționale de agricultură (tabelul nr. 2), în condițiile creșterii potențialului de producție. Sporirea acestui potențial este însă în strînsă dependență de degradările existente (tabelul nr. 3), inventariate pe baza studiilor de teren la nivelul fiecărei unități agricole socialiste. Astfel, în județul Suceava, suprafața arabilă este afectată de degradări într-o proporție de 3,75 ori mai mare decît în județul Ilfov, viile și livezile — de 3,73 ori, iar pajiștile naturale de 1,22 ori.

Aceasta impune atenției principiul că nu este de ajuns a stabili folosințele pe baza criteriilor legale — ca singura măsură de folosire rațională a fondului funciar, ci este absolut necesar să fie aplicat un complex de măsuri agro-pedo-ameliorative în contextul lucrărilor de îmbunătățiri funciare, sistematizare și organizare a teritoriului (tabelul nr. 4). Ca urmare, în concordanță cu prevederile programelor naționale și specificului condițiilor natural-economice, pentru cele două județe au fost definite două acțiuni principale :

- *determinarea potențialului amenajabil pentru punerea integrală în valoare a resurselor funciare (tabelul nr. 4) și, pe această bază, dezvoltarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare. În județul Suceava, urmează să se extindă cu circa 7 000 ha suprafața irigată, care se va adăuga la cele peste 7 000 ha amenajate pînă acum. De asemenea, se va extinde cu circa 25 mii ha suprafața desecată, ceea ce va dubla suprafața actuală. Pentru prima dată în județul Suceava vor fi protejate contra inundațiilor, prin îndiguire, circa 4 000 ha. În județul Ilfov, suprafața irigată va crește de la 156 la 273 mii ha, iar suprafața îndiguită de la 57 la 82 mii ha. În acest județ vor începe, pentru prima dată, lucrări de combatere a eroziunii solului, care se vor extinde pe circa 15 mii ha.*
- *punerea în valoare a fiecărei suprafețe de teren, respectiv creșterea tuturor suprafețelor de teren productiv.*

Acesta este unul din obiectivele foarte importante pentru agricultură. Se știe că în acest cincinal suprafața arabilă a țării trebuie să crească cu circa 125 000 ha. De aceea, este necesar ca în fiecare județ și localitate să se identifice resursele de atragere în circuitul agricol a unei suprafețe de teren cît mai mari, de trecere continuă de la categoriile inferioare de folosință la cele superioare.

Tabelul nr. 1

Structura fondului funciar

Categoria de folosință	Județul Suceava % din agricol	Județul Suceava % din total	Județul Ilfov % din agricol	Județul Ilfov % din total
— arabil	53,4	22,0	94,4	75,5
— pajiști	44,5	18,4	2,9	2,3
— vii	0,1	—	2,0	1,6
— livezi	2,0	1,0	0,7	0,5
— Total agricol	100,0	41,4	100,0	79,9
— Total neagricol	—	58,6	—	20,1
— Total general	—	100,6	—	100,0

Tabelul nr. 2

Repartizarea terenurilor după capacitatea de producție

Clasa de calitate	Județul Suceava Agricol%	Arabil %	Pajiști %	Vii + livezi%	Județul Suceava Agricol%	Arabil %	Pajiști %	Vii + livezi%
I	0	0	0	0	51,0	52,4	8,4	47,2
II	20,4	35,4	4,9	16,6	30,5	30,8	23,9	30,4
III	27,3	40,9	12,9	38,0	11,1	10,8	26,2	8,8
IV	23,2	18,1	28,3	28,4	5,7	5,4	25,4	5,4
V	29,1	5,6	53,9	17,0	1,6	0,9	16,1	8,2

Situația degradărilor de teren Tabelul nr. 3

Felul degradării terenurilor	Județul Suceava Agricol%	Arabil %	Pajiști %	Vii + livezi%	Județul Ilfov Agricol%	Arabil %	Pajiști %	Vii + livezi%
exces de apă	11,2	18,3	5,1	12,9	40,6	43,0	30,9	5,4
soluri acide	14,3	25,7	4,8	3,3	1,6	1,9	—	0,4
sărăturoase	—	—	—	—	5,6	5,4	10,3	0,4
nisipoase	0,7	1,0	0,4	0,6	8,2	8,1	9,3	10,2
erodate	10,0	15,1	5,3	26,2	27,0	24,3	33,9	75,8
alunecări	0,6	0,6	0,6	0,7	—	—	—	—
pietre	0,2	0,2	0,3	—	0,6	0,6	0,4	—
degradări complexe	63,0	39,1	83,5	56,3	16,4	16,7	15,2	7,8

Potențial amenajabil (ha) Tabelul nr. 4

Perimetre ce necesită amenajări pentru :	Județul Suceava	Județul Ilfov
— irigații	6 926	272 746
— apărare inundații	3 946	16 881
— evacuare exces de apă	24 657	82 178
— prevenirea eroziunii	36 466	14 548
— stingerea formațiunilor torențiale	64	—
— stabilizarea deplasărilor de teren	2 251	262
— modelări, nivelări, scarificări	4 106	77 141
— ameliorarea solurilor saline și alcaline	—	19 398
— amendarea solurilor acide	45 881	9 040
— ameliorări complexe	170 747	—

Resursele, identificate pînă acum, de trecere la categoria arabil sînt diferite în cele două județe : de circa 3 000 ha în județul Suceava și de peste 7 500 ha în județul Ilfov. De asemenea, plantațiile vitipomicole urmează să se extindă cu circa 290 ha în județul Suceava și cu aproape 1 200 ha în județul Ilfov. Importante suprafețe vor fi atrase în circuitul agricol, în cele două județe, la categoriile de folosință pajiști și amenajări piscicole.

Cele două exemple pun în evidență largile posibilități create de proprietatea socialistă pentru o amenajare integrală a teritoriului, pornind de la elaborarea studiilor fundamentale privind fondul funciar, fiind ușor de sesizat importanța și eficiența economică deosebită a acestor acțiuni.

dr. Ion BOLD

ACCELERAREA VITEZEI DE ROTAŢIE, MIJLOC DE SPORIRE A EFICIENŢEI ECONOMICE (II)

Criterii pentru dimensionarea stocurilor și normativelor

DIN ACȚIUNEA de recalculare analitică a normelor fizice de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, desfășurată timp de aproape 9 luni în anul 1976 se desprind unele învățăminte. Oportunitatea rememorării lor este impusă cel puțin de faptul că acțiunea a trebuit să fie reluată în toate întreprinderile industriale, din cauza rezultatelor necorespunzătoare. La aprecierea rezultatelor s-a avut în vedere că, în final, ele trebuie să materializeze unul din criteriile fundamentale ale dimensionării stocurilor și mijloacelor circulante și anume acela că **dinamica stocurilor trebuie să fie inferioară dinamicii venitului național.** Desigur, o asemenea conjugare a evoluției se urmărește la nivelul economiei — pe total și pe categorii de stocuri — dar baza asigurării unei corelații juste depinde de activitatea fiecărei unități în parte.

Iată cîteva din aspectele activității, întîlnite la nivel de întreprindere, care au influențat negativ corelația sus-menționată : neîncheierea contractelor la nivelul planului și, ca urmare, neasigurarea desfacerii ; neonorarea unor contracte ; aprovizionări peste necesarul de îndeplinire a planului, prelungirea ciclurilor de fabricație, neritmicitatea livrărilor etc. Este de la sine înțeles că formarea de stocuri fără desfacere asigurată, existența unor comenzi neterminate și neîncheiate pe o perioadă îndelungată, stocurile de materii și materiale peste normativ etc. determină imobilizarea unei părți din venitul național, cu implicații asupra eficienței utilizării fondului național de dezvoltare economico-socială.

Atrag atenția frecvente situații în care chiar cu ocazia proiectării stocurilor prin calculele analitice nu se cunosc în suficientă măsură, sau este omisă luarea în considerare a măsurilor concrete cu caracter tehnic, organizatoric și economic, de care depinde în mod direct accelerarea vitezei de rotație și asupra cărora ar trebui acționat în execuție.

Exemplele în această privință sînt numeroase. Întreprinderea „Neptun"-Cîmpina a stabilit prin calcule analitice în 1976 stocurile normate și normativul mijloacelor circulante, ajungînd în final la o viteză de rotație de 112 zile la normativul mediu anual ; în urma verificării lucrării de către organele ierarhice superioare și de către organele financiar-bancare s-au identificat măsuri de accelerare a vitezei de rotație la 68 de zile. La aceeași întreprindere, în anul 1977 viteza de rotație a fost stabilită prin plan la 56 de zile. La prima vedere s-ar părea că unitatea a tras învățămintele corespunzătoare din deficiențele cu care a întocmit lucrarea de recalculare analitică în 1976 și a identificat toate măsurile pentru utilizarea condițiilor mai favorabile în care se desfășoară activitatea anului 1977. Și totuși, dintr-o verificare recentă au rezultat unele aspecte negative și anume : în contractele de aprovizionare pe acest an, prin bazele județene sau specializate au fost prevăzute termene generale (de exemplu, „trimestrial", în loc de termene concrete, în funcție de necesitățile producției și nu mai mult de 30 de zile, așa cum este prevăzut de reglementările legale în astfel de cazuri). Se continuă aprovizionarea de la surse îndepărtate cu piese turnate din fontă, cu toate că în ultimii ani au intrat în funcțiune unități specializate mult mai apropiate. Există preocupări insuficiente pentru rezolvarea problemei condiționării pieselor turnate prin procedee avansate ; pentru reproiectarea constructivă a produselor și modernizarea tehnologiilor de fabricație ; pentru planificarea și realizarea ritmică a sarcinilor de producție etc. În urma analizei a rezultat că sînt posibile măsuri care să reducă viteza de rotație cu încă 12 zile, față de cea planificată pe anul 1977.

La Întreprinderea de pielărie și încălțăminte „Partizanul"-Bacău a rezultat, de asemenea, din analizele făcute împreună cu factorii de resort din unitate, că este posibilă luarea unor măsuri suplimentare de ordin tehnic, organizatoric și economic care să permită accelerarea în mod efectiv a vitezei de rotație pe 1977, cu peste 5 zile. Asemenea posibilități au fost identificate și la Întreprinderea de mase plastice București și la multe alte întreprinderi.

Căi de accelerare a vitezei de rotație

CONCLUZIA certă care se desprinde din analizele recente efectuate la o serie de întreprinderi industriale din cadrul ministerelor industriei construcțiilor de mașini, industriei chimice, economiei forestiere și materialelor de construcții industriei ușoare, agriculturii și industriei alimentare, asupra modului în care sînt dimensionate normele și normativele mijloacelor circulante, chiar după recalcularea analitică din anul 1976, este că trebuie reluată cu mai multă răspundere această acțiune și că principalele direcții în care se poate încă acționa pentru accelerarea vitezei de rotație sînt :

a) **La materii și materiale :**

— mărirea ritmicității aprovizionărilor prin stabilirea unor termene contractuale de livrare eșalonate, concrete și în concordanță cu necesitățile producției ;

— mai buna organizare a aprovizionărilor prin luarea unor măsuri eficiente în acest sens cum ar fi : crearea unor depozite proprii ale bazelor județene de aprovizionare sau ale celor specializate în incinta întreprinderilor sau platformelor mari consumatoare, extinderea custodiilor, reglementarea în mai bune condițiuni a termenelor de scoatere din custodie și de plată a materiilor aduse din import de către baze etc.;

— mai buna cooperare între întreprinderi pentru asigurarea pieselor, subansamblelor și a altor materiale din cooperare ; în astfel de situații, cînd ritmicitatea aprovizionărilor nu trebuie să depășească 3—4 zile, nu se iau măsuri pentru îmbunătățirea normei de stoc la nivelul posibilităților reale; în contracte se înscrie frecvent clasica prevedere „livrări trimestriale" ; normele de stoc în zile se stabilesc uneori (ca la Întreprindera de construcții de mașini din Reșița, de exemplu), cu mult peste cele rezultate din ritmicitatea efectivă a livrărilor etc. ;

— revizuirea metodelor învechite de condiționare a unor materii prime și materiale, extinderea metodelor de condiționare pe cale artificială, utilizarea investițiilor care s-au făcut în ultimii ani în acest scop (cum este cazul pieselor turnate din fontă, citat mai sus, al cherestelei și al altor materiale, semifabricate, prefabricate și produse finite din industria lemnului etc.) ;

— reducerea consumurilor de materii prime și materiale pe baza revederii și reproiectării constructive a produselor și a modernizării tehnologiilor de fabricație, acțiune dispusă de conducerea superioară de partid și care se desfășoară în toate întreprinderile.

b) La producția neterminată și semifabricate

analizele trebuie să se axeze pe iden-

Vasile GHEORGHIU
director în Ministerul Finanțelor

(Continuare în pag. 24)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Tarif

Beneficiarii transporturilor efectuate de I.T.A. au unele nedumeriri în legătură cu felul în care se aplică Tariful unic pentru transportul de mărfuri cu mijloace auto. Îmi permit să exemplific prin cîteva date concrete. De pildă, la un transport cu remorcă de 9 tone pe un traseu de 75 km cu încărcătură și 75 km în gol, autocoloana din Tîrgu Frumos a facturat 634 lei după sistemul „auto-km pe un singur sens al cursei cu dislocare". Autobaza Pașcani a facturat aceeași cursă cu 484 lei. După sistemul de tarifare „auto-km cu cuprinderea în tarif a distanței parcurse în gol de la sediu la balastieră" (aceeași distanță) autobaza Pașcani a facturat 422 lei, iar autocoloana Tîrgu Frumos 536 lei.

Propun ca în cazul transporturilor care parcurg traseele pe care sînt amplasate subunitățile de transporturi să se perceapă tariful de dislocare numai pentru parcursul care angajează timp de lucru sau consumuri specifice în plus.

Boris GEBA
contabil șef,
Direcția de drumuri și poduri Iași

Garanție

Potrivit specificului activității, la unele întreprinderi există funcția de „șef de depozit", care are ca atribuțiuni de serviciu coordonarea activității unor mari depozite în cadrul cărora funcționează mai multe gestiuni încadrate cu gestionari care primesc, păstrează și eliberează bunurile respective. Luîndu-se în mod mecanic funcția de „șef depozit" drept funcție gestionară, fără a se ține seama de atribuțiile de serviciu în sensul prevederilor art. 1 din Legea nr. 22/1969, unele ministere sau alte organe centrale au introdus obligația constituirii de garanții în numerar și suplimentare și la acești șefi de depozite, deși ei nu pot răspunde material, neavînd în primire valori materiale sau bănești pe care să le gestioneze. În această situație se constituie pur formal garanții în numerar sau suplimentar, deși acestea nu pot fi folosite, în nici un caz, la acoperirea unor eventuale prejudicii provocate de adevărații gestionari.

Socot că acestor „șefi de depozite", care potrivit „Regulamentelor de organizare și funcționare" nu gestionează valori materiale sau bănești, nu trebuie să li se constituie garanție în numerar și suplimentară.

C. MANDREA
Iași

Calcul echitabil

Față de prevederile art. 7 (1) din Legea nr. 26/1967, rezultă că un lucrător care a realizat în ultimele 12 luni un cîștig mediu lunar de 2 500 lei, cu o vechime în cîmpul muncii de peste 20 ani și va pleca în concediu de odihnă în luna iulie, va primi – pentru perioada de concediu – 2637 lei, mai mult cu 137 lei față de media realizărilor din ultimele 12 luni. Dacă aceeași persoană pleacă în concediu de odihnă într-o lună care numără 24 de zile lucrătoare va primi suma de 2 358 lei, mai puțin cu 141 lei decît retribuția tarifară de încadrare.

Aceste diferențe s-ar compensa numai în cazul cînd angajatul respectiv ar pleca într-o perioadă de 12 ani în cîte una din cele 12 luni ale anului.

Întrucît există multe discuții pe această temă consider că ar fi echitabil ca media lunară a realizărilor din ultimele 12 luni să se împartă la numărul zilelor lucrătoare din luna în care se efectuează concediul de odihnă.

Dumitru IGNAT
Inspector la Filiala Tîrgu Neamț a Băncii Naționale

În grafic?

Cooperativa noastră se aprovizionează cu bere, pe bază de grafic, de la unitatea din Sibiu. În graficul care ne este transmis este indicată și ora la care urmează să ne prezentăm pentru a ridica produsul. Furnizorul nostru, în loc să respecte data programată de livrare, refuză intrarea mijloacelor de transport în unitate și înregistrarea orei efective de prezentare. Intrarea în unitate se înregistrează numai atunci cînd serviciul desfacerii dispune livrarea și, astfel, cooperativa este obligată să achite către I.T.A. toate staționările, de multe ori chiar de 48 ore.

Pentru toată lumea este limpede că imobilizarea mijloacelor de transport este păgubitoare nu numai pentru unitatea noastră, ci în general pentru economie. Ținînd seama de aceasta conducerea unității sibiene ar trebui să ia măsurile ce se impun pentru a determina, între altele, și o mai bună folosire a mijloacelor de transport.

Vasile HRINCU
contabil șef
Cooperativa de consum Agnita

Remedierile — în contul cui?

Toate laudele constructorilor de locuințe din Capitală pentru progresele în ce privește ritmul de execuție, pentru miile de apartamente pe care le pun lună de lună la dispoziția populației.

Consider însă că, în spiritul recent adoptatei legi privind calitatea construcțiilor, Centrala de construcții-montaj București și grupurile sale de șantiere ar trebui să întărească și să generalizeze controlul asupra modului cum se execută unele operații de detaliu.

La unele blocuri cu structură mixtă (de pildă, în ansamblul din str. Dristorului-Tomis, unde am luat de curînd, în primire apartamentul proprietate personală), panourile prefabricate de fațadă pentru logii nu sînt prevăzute cu nici un sistem de scurgere a apei. Or, din ploi, din zăpadă, din spălatul balconului – apa se adună ; locatarii sînt nevoiți s-o scoată, cu tot felul de mijloace improvizate, sau să perforeze peretele de beton de peste 20 cm grosime pentru a monta scurgeri tot improvizate, deci inestetice. Oare ce rațiune i-a determinat pe proiectanți, sau pe cei de la poligoanele de prefabricate, să omită acest detaliu ?

Lipsa de control a înlesnit și apariția unui nou gen de „servicii". Mai sînt unii lucrători neconștiincioși, care cu bună știință „uită" să execute unele legături la instalațiile electrice, nu etanșează bine îmbinările la instalațiile sanitare etc. – „mărunțișuri" care trec neobservate la recepție ; iar după darea în folosință, tot ei se prezintă (după program și... contra cost) să-i întrebe pe locatar dacă n-au remedieri de făcut...

Eugenia STICLARU
București

ECOURI

Ambalaje

În vederea îmbunătățirii calității ambalajelor destinate ambalării cutiilor cu detergenți, problemă care a făcut obiectul unei note critice în „Revista economică" nr. 24/1977, la Întreprinderea de confecții ambalaje din București s-au luat următaorele măsuri :

– modificarea cuțitelor de biguire ;
– schimbarea cuțitelor pentru tăiere ;
– revizuirea mașinii de lipit ;
– realizarea unor cuțite modificate dimensional ;
– amenajarea laboratorului de fiabilitate pentru ambalaje din carton ondulat, acțiune în curs de realizare.

Considerăm util un schimb de păreri între producătorii de carton duplex, ambalaje din carton ondulat și beneficiari (fabricile de detergenți) pentru analizarea deficiențelor de calitate sesizate, a cauzelor și măsurilor care trebuie luate în continuare de ambele părți, trecerii la experimentarea unor ambalaje confecționate din alt tip de carton ondulat (în funcție de necesități și utilajele de la fabricile de detergenți), reactualizării condițiilor de refolosire a lăzilor din carton ondulat ș.a. O colaborare mai strînsă între unitățile noastre și cele producătoare de detergenți va duce la îmbunătățirea continuă a calității ambalajelor.

Ion STOENESCU
director în M.E.F.M.C.

Resurse

Problema tratată în articolul „Resursele energetice secundare în circuitul economic" („R.E." nr. 2) este importantă și actuală, în contextul situației prezentate a alimentării cu energie primară a economiei naționale. Într-adevăr, prin folosirea unor instalații de pompe de căldură, se pot realiza atît economii la consum de combustibil, cît și reduceri de cheltuieli.

Trebuie arătat că pompele de căldură se pot folosi mai ales pentru punerea în valoare a resurselor energetice secundare de joasă temperatură. De asemenea, trebuie specificat că energia din mediul ambiant (apă, aer) nu poate fi numită resursă energetică secundară, această noțiune fiind rezervată energiilor evacuate din procese tehnologice. Alte categorii de resurse energetice secundare, de exemplu cele cu temparaturi ridicate sau cele combustibile, se pot valorifica economic și cu alte instalații, ca de exemplu cazane recuperatoare, schimbătoare de căldură etc.

Considerăm că în articol trebuia amintită activitatea dusă în cadrul Institutului de cercetări și modernizări energetice, una din unitățile Institutului central de cercetări energetice, atît pentru crearea bazelor teoretice ale cercetărilor de economicitate a pompelor de căldură, cît și pentru stabilirea schemelor de folosire a căldurii din apele geotermale pentru scopuri de încălzire.

dr. ing. Călin MIHĂILEANU
director general,
Institutul central de cercetări energetice

Pe linia hotărîrilor Congresului consiliilor oamenii muncii

IMPORTANTE ATRIBUȚII ȘI RĂSPUNDERI ALE ADUNĂRILOR GENERALE

PUTERNICUL ECOU al primului Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, eveniment de o deosebită importanță în viața politică și economică a țării, expresie a preocupării permanente a conducerii partidului pentru adîncirea și perfecționarea continuă a democrației noastre socialiste, cunoaște în aceste zile o nouă reverberație de masă, prilejuită de adunările generale ale oamenilor muncii.

Exercitîndu-și atribuția de foruri supreme de conducere colectivă în întreprinderile economice, adunările generale sînt investite cu mari răspunderi, definite clar de secretarul general al partidului la recentul congres. **„Activitatea adunărilor generale** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — trebuie să fie mai ferm orientată spre dezbaterea problemelor majore ale centralelor și întreprinderilor, în special a planurilor de producție, a măsurilor de creștere a eficienței economice, accelerare a introducerii progresului tehnic și științific, întărire a ordinii și disciplinei în muncă, în scopul îndeplinirii în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan“** ; ele au dreptul **„să ia hotărîri in toate problemele, inclusiv să propună schimbarea cadrelor de conducere dacă acestea nu-și îndeplinesc răspunderile ce le revin“.**

Exigențe ale exercitării atribuțiilor de for suprem de conducere

ACTUALELE adunări generale au o seamă de caracteristici aparte, care le conferă o deosebită însemnătate și accentuează necesitatea bunei lor pregătiri și desfășurări, a maximei valorificări a aportului de inițiativă al participanților.

ROL SPORIT

• Avînd loc la puțin timp după Congresul consiliilor oamenilor muncii, ele trebuie **să prolifereze la nivelul maselor de lucrători din întreprinderi ideile înnoitoare ale acestui înalt forum al clasei muncitoare, să marcheze o manifestare puternică a profundului democratism al relațiilor de producție din economia noastră socialistă, să contribuie la perfecționarea muncii organelor de conducere colectivă și a întregii activități a unităților, să se angajeze deplin într-o conducere vie, dinamică, care să urmărească rezolvarea competentă și eficientă a principalelor probleme ale unităților economice.**

ORIENTARE CLARĂ

• **Orientarea de ansamblu a acestei activități — deci — este formulată cu claritate în expunerea și cuvîntul de închidere rostite la congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Constituind un veritabil ghid în acțiune acestea sintetizează problemele prioritare actuale ale întregii economii, ale fiecărei ramuri și subramuri în parte, relevă neajunsurile existente și indică modalitățile de rezolvare, subliniază direcțiile afirmării largi a autoconducerii muncitorești, explică și argumentează relația între dezvoltarea mai rapidă, la un nivel calitativ mai înalt, a economiei naționale și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a poporului — scopul suprem al politicii Partidului Comunist Român.** De aceea, în pregătirea și desfășurarea adunărilor generale consiliile oamenilor muncii și comitetele sindicatelor sînt datoare ca, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, să asigure **cunoașterea și însușirea de către întregul personal al tezelor programatice din aceste documente, a Hotărîrii și Chemării Congresului consiliilor oamenilor muncii, desfășurarea dezbaterilor și stabilirea de măsuri concrete în spiritul indicațiilor și îndemnurilor secretarului general al partidului.**

PRIVIRE ÎN PERSPECTIVĂ

• În sfera problematicii întreprinderilor, adunările generale vor aborda **actualitatea prin prisma perspectivei** ; analiza critică a activității din primul semestru, acțiunile ce se stabilesc în vederea realizării planului pe semestrul II și a angajamentelor anuale, programele de măsuri menite să garanteze îndeplinirea integrală și chiar depășirea la toți indicatorii a planului pe anul 1978 vor fundamenta **opțiunea de înaltă răspundere patriotică și competență profesională a colectivelor de muncă, privind aportul fiecărei întreprinderi la înfăptuirea obiectivului stabilit de Congresul consiliilor oamenilor muncii —** OBȚINEREA UNEI PRODUCȚII INDUSTRIALE SUPLIMENTARE, FAȚĂ DE PREVEDERILE CINCINALULUI, DE 120—130 MILIARDE DE LEI. Cu alte cuvinte, se cer o temeinică identificare, o punere în valoare cît mai deplină a rezervelor interne, care să garanteze **continuitatea efectelor și dinamica ascendentă a economiei românești.**

POTENȚIAL ÎN CREȘTERE

• **Există — conturate clar la congres și investite cu valoarea de sarcini de prim ordin — posibilități pentru depășirea unor dificultăți și neajunsuri ce mai există în folosirea potențialului tehnic și uman, pentru dezvoltarea unităților pe coordonatele unei eficiențe economice ridicate.** Programele de măsuri supuse dezbaterii și aprobării adunărilor generale vor trebui să cuprindă, cu o cuantificare precisă, **ce se va face** (și **ce rezultate** se scontează) pentru : **perfecționarea cooperărilor între întreprinderi, asimilarea de noi produse și îmbunătățirea prin reproiectare a celor existente, pentru realizarea unor importante economii la consumuri materiale, energie etc., participarea întreprinderilor beneficiare de investiții la realizarea în regie proprie a unor construcții și lucrări de montaj, calificarea personalului auxiliar în meserii de bază pentru a putea lucra efectiv în sectoarele direct productive cel puțin jumătate din timpul de muncă, organizarea participării tuturor cadrelor de specialiști din întreprinderi și centrale la activitatea atelierelor de proiectare, a compartimentelor de cercetare și inginerie tehnologică etc.**

PUTERNIC STIMULENT

• **Ne aflăm în perioada în care s-a trecut pe larg la aplicarea Programului de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, aprobat cu o lună în urmă de plenara C.C. al P.C.R.** De pe acum beneficiază de majorarea substanțială a retribuției oamenii muncii din construcții-montaj, agricultură, industria textilă și cea a confecțiilor, care totalizează mai mult de o pătrime din totalul personalului muncitor. **Aceasta constituie o puternică motivație a interesului maselor largi de a contribui, atît direct prin munca lor cît și prin participarea la conducere, la garantarea condițiilor materiale ale „programului bunăstării“** — creșterea producției și productivității muncii, buna folosire a zestrei tehnice a întreprinderilor, reducerea cheltuielilor de producție, realizarea investițiilor la termen și înainte de termen, ridicarea continuă a calității produselor, îndeplinirea și depășirea sarcinilor la export.

Un conținut mai profund, o eficiență mai mare

ÎN ANII ce au trecut de la crearea cadrului organizatoric de participare efectivă și nemijlocită a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și adoptarea deciziilor care privesc mersul înainte al țării, adunările generale ale oamenilor muncii s-au afirmat atît **pe plan social**, ca instituție democratică viabilă, de largă audiență și cu ample puteri de decizie, cît și **pe plan economic**, ca formă de cristalizare și punere în acțiune a înțelepciunii, experienței și inițiativei colective pentru construirea de la bază a avîntului economiei naționale.

Important, în atribuțiile și răspunderile adunării generale a oamenilor muncii sau a reprezentanților acestora, este nu numai faptul că **analizează —** element definitoriu al capacității colectivului de a se autoperfecționa, al dreptului său de control asupra activității organului de conducere, de a trage la răspundere pe cei vinovați de menținerea unor neajunsuri în unitatea respectivă ; nu numai faptul că **decide —** dînd astfel girul cel mai autentic reprezentativ măsurilor ce urmăresc rezolvarea sarcinilor economico-sociale și antrenînd responsabilitatea colectivă în înfăptuirea hotărîrilor adoptate ; ci și faptul că **valorifică analiza, alimentează și fundamentează decizia,** prin actul de participare activă materializată în numeroasele **propuneri.** De fapt, tocmai aici se plasează un moment esențial al conducerii de către mase — corectura și îmbogățirea pe care acestea o pot aduce programului prezentat adunării generale de către organul de conducere colectivă, **intervenția amelioratoare** ce își are izvorul în cunoașterea și interpretarea practică a situației de la locurile de muncă și țintește spre **integrarea cît mai multor elemente și rezerve concrete și de detaliu în rezolvarea de ansamblu.**

Înfăptuirea cerinței exprimate de secretarul general al partidului, ca **„activitatea organelor de conducere colectivă să capete un conținut tot mai profund, să devină tot mai eficientă“,** trebuie urmărită sub toate aceste aspecte, pentru ca — la fel ca și celelalte drepturi democratice înscrise în Constituție, în alte legi ale țării, încetățenite în practica construcției sociale — și **dreptul oamenilor muncii de a participa la conducerea producției să aibă condiții tot mai evoluate, tot mai stimulatoare pentru o exercitare plenară.** În societatea noastră de proprietari-producători, un asemenea drept nu este o concesie acordată celor mulți, ci **o necesitate fundamentală a autoconducerii muncitorești, a afirmării depline a personalității umane.** Indicația tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** referitoare la îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă ale organismelor de conducere ale întregii activități economico-sociale, are însemnate implicații din acest punct de vedere.

Considerațiile de mai jos se reazimă pe exemple culese din ultimele două runde ale adunărilor generale (iulie-august 1976, ianuarie-februarie 1977), care ilustrează experiențe pozitive de generalizat, neajunsuri de evitat.

ANALIZĂ

• La Combinatul metalurgic Reșița, dările de seamă semestriale ale consiliului oamenilor muncii sînt elaborate de un colectiv larg, cu concursul consiliilor de control muncitoresc și al comisiilor pe domenii ; se insistă asupra caracterului lor analitic, concret, de detaliu, într-un spirit critic și autocritic. Proiectul planului de măsuri, organizat pe capitole tematice (producție, consumuri specifice, productivitatea muncii, mica mecanizare ș.a.) și concretizînd răspunderile și termenele, este afișat în secții cu suficient timp înaintea adunării, astfel ca oamenii muncii să-l poată studia și să se poată gîndi la completări. Fiecare propunere în parte este analizată de conducerea secției, respectiv de consiliul oamenilor muncii, comunicîndu-se apoi în scris, colectivul de unde provine, modul de rezolvare. În total, la adunările din sem. II 1976 și sem. I 1977 au fost formulate 594 de propuneri, din care 535 au fost acceptate, restul neavînd bază legală sau soluții tehnice de realizare.

La recentul Congres, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** aprecia că **„analiza temeinică, critică și autocritică, recunoașterea deschisă a greșelilor și lipsurilor constituie un factor esențial pentru perfecționarea întregii activități, garanția lichidării neajunsurilor și înfăptuirii cu succes a sarcinilor ce ne stau în față“.** Aceasta obligă să se creeze în adunările generale climatul necesar nu numai pentru exprimarea liberă a opiniei — căci, datorită conducerii de către organele și organizațiile de partid, această condiție este un bun cîștigat — ci și pentru **formarea și orientarea acestei opinii,** în contextul problemelor majore ale întreprinderii. O dare de seamă cu adevărat analitică, ferită de cocoloșirea lipsurilor și de generalități, este capabilă să determine reacția pozitivă a unei **critici active și constructive** care, dezvăluind neajunsurile, să ofere și **soluții.** Așa cum s-a petrecut la unitățile de mai jos :

	Nr. participanților la dezbateri	Din care au luat poziție critică	Nr. propuneri făcute
Satu Mare			
— „Unio“	24	15	38
— „23 August“	25	15	33
— Întrep. prel. lemn.	27	18	77
— „Mondiala“	22	13	42
Sibiu			
— „Balanța“	32	17	41
— Întrep. prel. lemn.	24	24	73
— „Independența“	25	17	85
— „Libertatea“	24	19	40

Cînd dările de seamă se opresc prea puțin asupra activității consiliului oamenilor muncii, cînd nu relevă deficiențele și căile de perfecționare a activității acestuia, apare o barieră psihologică în calea exercitării efective a funcției adunării generale, de **control asupra activității organului colectiv de conducere.** Trebuie, deci, revizuită practica de la unități ca „Republica“, Întreprinderea de mașini-unelte și agregate și „Dacia“, din București, unde consiliile oamenilor muncii s-au arătat tentate să evidențieze în dările de seamă mai mult acțiunile lor pozitive și prea puțin ceea ce nu au reușit să rezolve — încadrarea în consumurile specifice („Republica“), folosirea corespunzătoare a mașinilor (I.M.U.A.B.), creșterea indicilor de îndeplinire a normelor („Dacia“).

Autocritica este o **„datorie revoluționară“,** spunea secretarul general al partidului. Actualele adunări generale trebuie să determine organele de conducere să-și îndeplinească această datorie față de oamenii muncii, față de colectivele din care fac parte.

PROPUNERI

• Fermentul înnoirii, voința de mai bine există în orice colectiv de muncă. Nenumărate sînt posibilitățile de a scoate acest ferment din starea de latență, de a afirma această voință — de la relațiile directe în timpul lucrului și ședințele operative pînă la adunările de partid, sindicale, de tineret. Adunările generale ale oamenilor muncii sau ale reprezentanților acestora reprezintă însă cadrul superior organizat pentru participarea de masă la soluționarea problemelor colectivului. Dintr-o investigație făcută în 120 de întreprinderi diferite ca profil și mărime, a rezultat, în medie pentru fiecare adunare generală, o recoltă de 38 de propuneri, demonstrînd interesul larg pentru îmbunătățirea activității.

Eficiența inițială a adunării generale (căci cea finală o dau efectele aplicării hotărîrilor adoptate) rezultă, de bună seamă, în primul rînd,din valoarea propunerilor făcute de participanți, însă ea poate fi măsurată și prin raportul **număr de participanți la dezbateri/număr de propuneri formulate,** întrucît pe această bază pot fi apreciate maturitatea intervențiilor, focalizarea atenției asupra chestiunilor hotărîtoare, capacitatea adunării generale de a constitui **o școală a conducerii de către mase.** În întreprinderile județului Harghita, la 95 de adunări generale din ultimele două runde au luat cuvîntul 2 165 de persoane, care au făcut 2 278 de propuneri. Un „randament“ și mai bun, cu un raport de 2—4 propuneri rezultate din fiecare intervenție, s-a înregistrat la unități ca : Întreprinderea de vagoane Arad, Combinatul metalurgic Tulcea, Întreprinderea de țevi Roman, Combinatul carbonifer Ploiești și numeroase altele.

În măsura în care problemele ridicate în adunările pe secții, ateliere, șantiere, ferme etc. sînt rezolvate operativ, iar unele condiții ale realizării planului pe perioada următoare sînt soluționate în prealabil cu forurile tutelare și cu organele de sinteză, propunerile devin nu numai realizabile, dar unele și foarte eficiente.

DECIZIE

• În funcție de nivelul la care pot fi soluționate propunerile, modul de rezolvare a lor urmează a fi comunicat întregului personal, de către consiliile oamenilor muncii, în termen de 30 de zile de la data adunării ; pînă la 25 august, de către centrale și pînă la 10 septembrie, de către ministere și celelalte organe centrale.

O premisă a valorificării propunerilor o reprezintă includerea lor, după selecția necesară, în programele de măsuri și în hotărîrile adunării generale. Faptul că mai sînt unități unde consiliile oamenilor muncii nu au urmărit cu perseverență realizarea la termen a acestor hotărîri, deci și a propunerilor conținute în ele (situație în care se află, de pildă, Întreprinderea de textile nețesute Bistrița, Întreprinderea de bere și amidon Brăila, Filatura de lînă pieptănată Buzău, Șantierul naval Drobeta-Turnu Severin) arată că responsabilitatea față de colectivul de muncă încă nu se ridică pretutindeni la nivelul cerut — atitudine ce se cere complet eliminată.

DEZBATERILOR în adunările generale ale oamenilor muncii trebuie să li se asigure un caracter concret de lucru, de înaltă exigență și răspundere pentru activitatea desfășurată ; ele să însemne antrenarea într-o măsură tot mai mare a tuturor oamenilor muncii la organizarea pe baze științifice a producției. la buna gospodărire și folosire a avutului obștesc, la îndeplinirea sarcinilor ce revin fiecărui colectiv de muncă, încadrate în programul de dezvoltare economică și socială a țării.Astfel se va înfăptui îndemnul secretarului general al partidului : **„Să facem totul încît consiliile oamenilor muncii, adunările generale să-și îndeplinească în cele mai bune condiții misiunea lor în conducerea întregii activități, a societății noastre socialiste“.**

Dorin CONSTANTINESCU

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

ECOUL INTERNAȚIONAL AL LUPTEI POPORULUI ROMÂN PENTRU INDEPENDENȚĂ (II)

— Opinii ale diplomației străine —

Jertfa de sînge pentru apărarea și consolidarea independenței

INDEPENDENȚA odată proclamată trebuia să fie apărată și consolidată pe cîmpul de luptă. Diplomații străini au acordat mare atenție acestei poziții a statului român. Numeroase sînt indiciile — arată baronul de Fava — care dau dreptate celor afirmate că guvernul român este decis să consfințească pe cîmpiile Bulgariei proclamata independență a României“ [1]). și că au fost luate toate măsurile militare și financiare pentru o viitoare participare a armatei române peste Dunăre. „Mi se pare aproape inevitabil ca armata română să ia parte activă la lupta iminentă“, telegrafia zaristul Kingston[2]). Referitor la motivele pentru care România era hotărîtă să participe activ la război, Mihail Kogălniceanu, ministrul de externe al României, într-o discuție avută cu Fred Debains, a declarat că : nouă „ne revine să ne apărăm interesele cît mai bine. Nu ne bazăm pe nimeni, nici măcar pe Comisia Dunării“, „luăm hotărîrile noastre, după necesitățile de moment și vom trece Dunărea“[3]).

Corespondența diplomatică străină ne oferă numeroase date asupra pregătirii armatei române pentru război. Armata națională organizată încă în timpul lui Cuza a fost întărită și dezvoltată, pregătită din timp pentru marile acțiuni militare ce urmau să aibă loc. Referitor la situația armatei române, consulul britanic la București Charles St Johnn raporta că peste 43 mii soldați organizați în patru divizii sînt gata de a intra în luptă în douăsprezece ore[4]). Colonelul Mansfield aprecia acest efectiv la 70 mii[5]).

Eforturi mari materiale și financiare s-au depus pentru înzestrarea armatei. Ziarul Times din 13 iulie 1877 relata că armata regulată era dotată cu armament corespunzător, artileria dispunea de numeroase tunuri din care 172 de tip Krupp. Muniția armatei române era produsă de pulberăria din Tîrgșor de lîngă Ploiești, de fabrica de cartușe și obuze și de arsenalul din București. Fabrica de cartușe putea livra 130 mii cartușe și 2 000 obuze pe zi. Fiecare soldat dispunea de 600 cartușe și se proiecta să se ajungă la o mie de cartușe. Aceasta era o dotare apreciabilă pentru condițiile de atunci. Din relatările ziarului mai aflăm că armata română dispunea de un serviciu sanitar organizat, că fiecare brigadă avea un chirurg șef propriu, ambulanța sa, corpul său de brancardieri și personal auxiliar propriu.

Românii din Transilvania au primit cu viu interes lupta pentru independență a fraților lor de peste Carpați. O largă acțiune de solidaritate și de ajutorare se dezvoltă în întreaga Transilvanie. Mii de tineri dornici de a lupta trec frontiera pentru a se înrola în armata română, ceea ce îngrijorează îndeaproape autoritățile. Primul ministru al Ungariei, Tisza Kálmán raportează împăratului Franz Joseph că evenimentele survenite în urma războiului ruso-turc în Principatele Unite, „au produs desigur oarecari tulburări printre lociutorii de limbă română ai Ungariei“ și solicită să fie detașate în ținuturile transilvănene, în special la Aiud, Bistrița, Deva, Năsăud, Făgăraș și Valea Jiului detașamente militare constînd din una-două companii[6]). În instrucțiunile sale către autorități primul ministru arată că „tinerii de vîrsta obligației militare din Făgăraș și Sibiu au fugit fără pașaport spre Valahia pentru a se înrola acolo, în armata română“ și că „ei au fost primiți la Ploiești cu demonstrații de bucurii“. Consulul Austro-Ungariei, Zwiedenek, raporta, de asemenea, că „mulți tineri români, îndeosebi studenți venind din Transilvania peste Timișul de Sus trec prin Ploiești și se duc la București pentru a se înrola în armata română“, și că „în ultimul timp trec clandestin granița fete tinere în mai mare număr și mulți bărbați tineri vin în România neautorizați“[7]).

În urma unor tratative îndelungate s-au stabilit bazele cooperării militare romåno-ruse în război. Conform Convenției din 4/16 aprilie, în care Rusia asigura respectarea integrității teritoriale a României, se facilitează trecerea nestingherită a trupelor rusești pe teritoriul României spre Bulgaria, scop în care li se pun la dispoziție și căile ferate. Cooperarea militară trebuia făcută conform intereselor țării care presupuneau menținerea individualității armatei române și asigurarea comenzii proprii asupra armatei în luptă. Aceste chestiuni s-au rezolvat favorabil în cursul desfășurării evenimentelor. Armata română a desfășurat o serie de acțiuni operative, reocupă Turnu Măgurele. După înfrîngerea suferită la Plevna de armata rusă, comandamentul rus a cerut generalului Gh. Manu care comanda o divizie la Turnu Măgurele să ocupe Nicopole pentru a apăra flancul drept al armatei ruse. În legtăură cu aceasta colonelul C. Mansfield raporta : „Kogălniceanu mi-a citit telegrama de la Principele Carol, datată la Poiana, cartierul general al armatei române, în sensul că drept urmare a respingerii rușilor la Plevna, împăratul ceruse personal ca Nicopole să fie ocupat de divizia generalului Manu“[8]). Astfel, se realizează în condiții strategice destul de bune — raportează Fred Debains — atît de dorita trecere a Dunării. Imediat, Mihail Kogălniceanu a anunțat că trupele române vor trece definitiv Dunărea“ [9]). După trei luni de tratative sterile — relata Fred Debains — armata română de cînd Marele duce Nicolae și-a adus grosul aripei sale drepte cu mult dincolo de Șiștovo el a cerut românilor să ocupe Turnu Măgurele pe malul stîng al Oltului... „Armata principelui Carol ia parte la operațiunile militare cu dublu rol : ofensiv dincolo de Dunăre, unde ea se raliază forțelor rusești, defensiv pe partea occidentală a Olteniei“ [10]).

La 16/28 iulie primele unități ale armatelor române trec Dunărea. „După multe întîrzieri și ezitări, soarta armatei române este hotărîtă — scria Debains — în raportul său din

18/30 iulie : „De ieri divizia generalului Manu ocupă Nicopole și s-a stabilit pe malul stîng al Dunării. Trecerea Dunării a avut loc sîmbătă..., armata română are ca sarcină principală luarea Vidinului[11].

Armata română a participat de aici înainte la operațiunile din Bulgaria. Odată cu aceasta s-a rezolvat și chestiunea comenzii armatei române. Situația critică a armatei ruse în Bulgaria, a determinat guvernul rus — raportează Frederic Hoorickx agentul și consulul general al Belgiei la București, „să admită României să participe la operațiunile militare de peste Dunăre sub comanda distinctă a principelui Carol[12].

„Vă raportez — scrie colonelul C. Mansfield — că o foarte mare parte dacă nu chiar întreaga armată română a trecut Dunărea la Corabia și ocupă poziții din flancul stîng al armatei lui Osman Pașa la Plevna..., păstrînd însă o comandă personală și separată“ [13].

De la trecerea Dunării, armata română a participat activ la lupte, apărînd prin jertfe de sînge independența cucerită și aducînd o contribuție de preț la eliberarea poporului bulgar. Numeroase documente redau rolul armatei române, eroismui. spiritul de sacrificiu al ostașilor în lupte, contribuția prețioasă adusă la victoria asupra armatelor otomane. Relatînd că armata română a trecut Dunărea și cooperează cu armata rusă la Plevna, agentul consular al S.U.A., Adolph Stern, relata „pentru prima dată după două sute de ani românii s-au dus la război și ei se luptă cu curaj“. La Plevna „trupele române au luptat minunat ; chiar și miliția care se află în prima linie de atac s-a întrecut cu curaj“ [14]. Maiorul german Victor Lignitz, unul dintre cei care au urmărit îndeaproape luptele, aprecia că la Plevna artileria română „a fost chiar extraordinar de vitează și e prima care a mers aproape de inamic“[15]. Generalul și diplomatul german Bernhard von Werder în raportul său către împăratul Wilhelm I, descriind luptele de la Plevna arată „pe ziua de 8 septembrie tragerile au continuat, cîteva baterii au fost mutate mai aproape, cu mult mai în față au avansat cele românești, cărora nu li se poate aduce decît cea mai mare laudă, ele au adus în luptă încă mai multe guri de foc pentru a extinde aripa dreaptă și pentru a încercui pe cît posibil aripa stîngă a turcilor... O secție de dorobanți s-a comportat atît de bine la o recunoaștere spre reduta, pe care o credeau părăsită încît împăratul le-a trimis un număr de cruci Sf. Gheorghe. În general toate trupele române pe care le-am văzut arată foarte bine, ele fac o impresie favorabilă prin aspectul viguros, echipamentul și îmbrăcămintea foarte bune“[16]. Colonelul C. Mansfield arăta că „nu există nici o îndoială că românii au luptat extrem de bine la luarea redutei Grivița“ [17].

Cancelarul Rusiei, prințul Gorceakov, făcînd aprecieri asupra luptelor de la reduta Grivița, recunoștea el însuși că, „românii se bat excelent“[18]. iar într-o discuție avută cu agentul diplomatic francez Fred Debains, el a declarat că românii „se bat bine și războiul actual va fi avut meritul de a arăta Europei că ei merită să fie considerați drept națiune..., limbajul său mă face să cred — scrie consulul — că guvernul de la St. Petersburg este înclinat să recunoască, la încheierea păcii, independența României“[19].

Prin comportarea și conduita sa armata română a cucerit stimă și respect și din partea populației Bulgariei. Ea s-a comportat tot timpul ca o armată eliberatoare manifestînd solicitudine și bunăvoință nu numai față de populația eliberată, dar și față de foștii ei adversari. „Ceea ce m-a frapat de la început a fost cordialitatea care există între statul major pe de o parte și autoritățile și trupele turcești pe de alta. Acestea păstrează cele mai bune amintiri adversarilor din apus. Există o bunăvoință și o delicatețǎ în procedee care fac mare cinste ofițerilor români și conduitei bune a trupelor lor, de aceea nu mă mir că 35 de comune din sangeacul Vidin au semnat petiții pentru a obține garnizoane românești“ [20].

Luptînd eroic pentru împlinirea aspirațiilor naționale, armata română, formată în cea mai mare parte din țărani, precum și din orășeni și intelectuali, a înscris pagini glorioase în lupta pentru independența și suveranitatea patriei.

Triumful idealului de independență

LUPTELE de la Plevna de la sfîrșitul lunii octombrie 1877 au fost hotărîtoare pentru desfășurarea războiului. Căderea Plevnei și predarea armatei otomane conduse de Osman pașa, a constituit momentul de cotitură în desfășurarea războiului. Încep intense pregătiri de pace. România urmărea ca în decursul încheierii păcii să obțină, în condițiile stabilirii noului statut internațional în sud-estul Europei, recunoașterea independenței. În pofida poziției marilor puteri, care nu au admis participarea reprezentanților țării noastre la tratative, deși chiar și după aprecierea diplomaților străini, ea și-a cîștigat pe cîmpul de luptă acest drept, România a obținut la Congresul de la Berlin din iulie 1878 două cuceriri de mare preț : recunoașterea independenței și a dreptului asupra Dobrogei, vechi teritoriu românesc.

Hotărîrile Congresului de la Berlin au constituit recunoașterea noii situații a României după proclamarea independenței. România s-a afirmat pe plan internațoinal ca un stat independent, egal din punct de vedere juridic cu toate statele suverane. Recunoașterea independenței României nu era un act de bunăvoință a marilor puteri, neatîrnarea nu a venit din afară. Independența de stat dobîndită constituia încununarea luptei îndelungate dusă de poporul nostru împotriva asupririi străine, pentru libertate și neatîrnare, pecetluită prin jertfa de sînge a ostașilor români pe cîmpul de luptă.

Cucerirea independenței de stat a avut o mare însemnătate pentru viitorul României. Ea a deschis calea dezvoltării mai rapide a societății românești. Analizînd schimbările intervenite în situația politică și economică a României după Războiul de independență, agentul consular al S.U.A. la București, Adolph Stern scria în 1879 „admiterea statului în marea familie a națiunilor și comunicarea ei directă și permanentă cu viața, cu întreprinderile și industria vestului Europei, au determinat rapide modificări menite a da rezultate importante. România, în cele din urmă independentă nu poate să nu reușească să atingă în răsărit o poziție similară cu cea a Belgiei în apusul Europei, datorită noului impuls dat producției sale și dezvoltării resurselor ei“[21]. În noile condiții create, statul român independent se consolidează, se dezvoltă industria și agricultura, se extind relațiile politice și economice externe. În deceniile următoare se creează condițiile pentru înfăptuirea în anul 1918 a Statului național unitar România. De la revoluția din 1848 și pînă la desăvîrșirea unității statale, poporul nostru a parcurs un singur proces istoric în care cucerirea independenței de stat în 1877 reprezintă un moment cu o semnificație deosebită. „Putem spune acum, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea sa consacrată Centenarului Independenței, că fără cucerirea independenței din 1877 nu ar fi fost posibilă nici realizarea statului național unitar în 1918 ; așa cum nu ar fi fost posibile evenimentele următoare care au asigurat victoria socialismului în România“. Independența cucerită acum un secol este o realitate vie a zilelor noastre, o puternică forță, garanția înaintării țării noastre pe drumul înfloririi națiunii române și a făuririi civilizației comuniste.

Iosif I. ADAM
cercetător principal în Direcția generală
a Arhivelor Statului

---

1) Ministere degli Affari Esteri Roma, Arhivio Storico, pacco 1395, serie politica 722.
2) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 21 (f.c., vol. 42, f. 50.)
3) Idem, vol. 42, f. 145—148.
Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (f.c., vol. 2848 f. 61—64).
4) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 103 (f.c., vol. 2848 f. 61—64).
5) Idem, rola 105 (f.c., vol. 2608 f. 72—74).
6) Kriegs Archiv Wien, Militärkanzlei Seiner Majestät, 1877, 12 1/74 f.d. 5,6.
7) Arh. St. Buc., colecția microfilme Austria, rola 175, c. 260, 266—267, 279—280 (Haus-Hoff und Staatsarchiv Wien, Ministerium des Aussern, Informationsbüro BM Akten 78).
8) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 107 (f.c., vol. 2609 f. 277—278).
9) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 21 (f.c., vol. 42, f. 142).
10) Ibidem, f. 145—148.
11) Ibidem, f. 156—157.
12) Arh. St. Buc., colecția microfilme Belgia, rola 4, c. 772—773 (f.c., Legations Roumanie vol. 5, doc. 90).
13) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 107 (f.c., vol. 2610, f. 26—27).
14) Arh. St. Buc., colecția microfilme SUA, rola 18 (f.c. T 285, roll 2, Volume 2, doc. 114).
15) Arh. St. Buc., colecția xerografii R.F.G. pachet I/2, f. 89—96 (Politisches Archiv des Auwärtigen Amts, Bonn, Türkey, IAB, q 125).
16) Ibidem.
17) Arh. St. Buc., colecția microfilme Anglia, rola 107 (f.c., vol, 2610, f. 115—116).
18) Ibidem.
19) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța, rola 21 (f.c., vol. 42 f. 262—266).
20) Arh. St. Buc., colecția microfilme Franța rola 22, (f.c. vol. 43 f. 123—130).
21) Arh. St. Buc., colecția microfilme SUA, rola 18 (f.c., T. 285, roll 2, volume 2).

OM — TEHNICĂ — MEDIU

PROTECȚIA SISTEMULUI ECOLOGIC AL DELTEI DUNĂRII

— Puncte de vedere —

DELTA DUNĂRII constituie un biotop natural original, determinat de existența unor factori biologici particulari. Cercetările tehnico-științifice desfășurate în ultimul secol de către un mare număr de oameni de știință, dintre care personalitatea cea mai reprezentativă a fost Grigore Antipa, au pus în evidență două relații fundamentale din punct de vedere ecologic, relații care afectează un areal ce depășește cu mult limitele geografice ale deltei și anume :

- *poziția-cheie pentru ecologia faunei piscicole din lunca Dunării și zona litorală a Mării Negre ;*
- *poziția-cheie în viața avifaunei migratoare din Europa, delta aflîndu-se la încrucișarea principalelor trasee de migrare a păsărilor.*

Echilibrul natură-economie

ÎN CADRUL continentului european, Delta Dunării își păstrează încă, în mare măsură, biotopul natural, avînd astfel o însemnătate excepțională, sub raport ornitologic și al factorilor morfologici și climatici care au făcut din ea o imensă rezervație, cu multe specii de animale și vegetale rare. Aceste caracteristici dau deltei originalitate în comparație cu toate zonele turistice de prim rang ale țării noastre.

Existența deltei ca mediu natural inedit este în dependență de menținerea, în cadrul său, a unui echilibru între toți factorii care-l compun, echilibru ce se va menține numai printr-o protejare judicioasă a tuturor acestor factori. Intervenția excesivă asupra unuia sau altuia dintre ei duce în mod inevitabil la schimbări structurale importante, ireversibile, cu urmări directe pentru floră și faună și îndeosebi pentru păsările migratoare aflate în sistemul drumurilor de pasaj, în care acest ținut este integrat de mii de ani. În final, toate aceste modificări pot periclita echilibrul ecologic și implicit potențialul turistic al Deltei Dunării.

Modificarea echilibrului ecologic s-a petrecut în cadrul multora dintre deltele lumii, în special la cele din Europa, ca urmare a valorificării economice a unora din componenții naturali în defavoarea altora, cu implicații nefavorabile de cele mai multe ori chiar asupra valorificării economice. Astfel, deltele fluviilor Padului, și, în parte, cea a Ronului sînt amenajate pentru agricultură. În Delta Mississipi, ca urmare a îndiguirii luncii fluviului, au avut loc inundații mari, în unii ani nivelul apei depășind de cîteva ori nivelul cel mai înalt al digurilor. În Delta Padului ca urmare a cultivării plantelor agricole, în ultimii 50 de ani a avut loc o coborîre a nivelului solului, iar folosirea Deltei Ronului pentru cultura orezului a dus la sărăturarea solului etc.[1]).

La noi în țară, în scopul menținerii cadrului natural al Deltei Dunării, în urma cercetărilor de specialitate efectuate de Academia Republicii Socialiste România, s-a stabilit prin acte normative, ca întreaga activitate de cercetare și exploatare economică a acesteia să se facă prin respectarea cu strictețe a echilibrului său ecologic. Un prim pas pe această linie s-a făcut prin delimitarea în cadrul teritoriului deltei a trei rezervații naturale, precum și a unor refugii și locuri de cuibărit și de popas pentru păsările migratoare.

Rezervațiile naturale în suprafață de 41 500 hectare au fost delimitate în cele trei biotopuri diferite ale deltei și anume : în delta fluvială, în delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe.

Protejarea acestor teritorii ale deltei a făcut ca aici să se mențină în mare măsură echilibrul natural. Cu toate acestea, viața în rezervații este influențată de orice modificare importantă survenită în întregul sistem ecologic deltaic. Astfel, dacă în rezervațiile naturale s-au menținut în mai mare măsură caracteristicile generale ale ecosistemului deltaic, în restul de 90,6% din suprafață, în care se desfășoară activități economice, s-a produs o modificare a acestor caracteristici.

În problema protecției cadrului natural în Delta Dunării în literatura de specialitate s-au purtat și continuă să aibă loc numeroase discuții. Încercînd o sinteză a acestor dezbateri s-ar putea desprinde trei concepții de bază : protecționist-idilică, tehnologică și protecționist-tehnologică.

1 **Concepția protecționist-idilică** consideră Delta Dunării un paradis al cărui teritoriu trebuie să fie **integral** ocrotit prin transformarea lui într-un parc național.

2 **Concepția tehnologică** privește delta ca un teritoriu cu un anumit potențial productiv care poate fi modificat, dezvoltat și exploatat prin lucrări de amenajare. Potrivit acestei concepții reflectată în prevederile unor studii elaborate de institute de specialitate din țara noastră, întregul teritoriu al deltei este privit ca o rețea de amenajări agricole, piscicole, silvice etc.

3 **Concepția protecționist-tehnologică** pornește de la premisa că delta rămîne un unicat mondial ca peisaj și regiune de cercetare a unei faune și flore acvatice și terestre excepțional de variate și bogate, ce trebuie protejată dar, în același timp, consideră că resursele ei pot fi utilizate rațional.

Această concepție pornește de la premisa potrivit căreia protecția naturii în Delta Dunării cuprinde trei elemente fundamentale : conservarea, ocrotirea și exploatarea ;

— **Conservarea** spațiului deltaic implică utilizarea resurselor pe baza unei profunde analize a pretabilității, potențialului productiv, plasticității și capacității de suport a diferitelor spații din deltă ;

— **Ocrotirea** spațiului deltaic implică delimitarea unor suprafețe unice fie ca peisaj, fie ca loc de concentrare pentru fauna și flora rară, fie pentru întregul complex teritorial. Aceste suprafețe declarate rezervații sînt total sustrase activității umane, ocrotirea lor activă reprezentînd unica formă de utilizare din spațiul respectiv ;

— **Exploatarea** spațiului deltaic, prin păstrarea echilibrului natural și asigurarea unei productivități optime în utilizarea resurselor implică efectuarea lucrărilor de amenajare agricolă și silvică în sectoarele mai evoluate din delta fluvială, pe unele ostroave și grinduri, a lucrărilor de amenajare piscicolă în delta fluvială și complexul lagunar Razelm-Sinoe, a recoltării controlate a stufului pe întreg teritoriul deltei, precum și a valorificării nisipurilor cu minerale grele și cuarțoase din delta maritimă.

Parcul național al Deltei Dunării

DINTRE STUDIILE cu acest caracter menționăm pe cel elaborat de Universitatea din București care consideră că „...lucrările de amenajare trebuie restrînse la sectoarele mai evoluate din vestul deltei... În restul deltei preconizîndu-se două linii de acțiune :

a) **înființarea unui parc național** al Deltei Dunării, extins pe circa 200 000 hectare care să cuprindă rezervații pe o suprafață de 70 000 ha, restul de 130 000 hectare urmînd să fie utilizate prin forme tradiționale de pescuit, agricultură și creșterea animalelor, dar mai ales prin turism ;

b) **dezvoltarea intensivă a turismului**, care urmează să devină modalitatea cea mai importantă de utilizare a resurselor Deltei Dunării ; aceasta presupune analiza potențialului turistic, proiectarea unui sistem de dotări și trasee, asigurarea unui trafic turistic corespunzător menținerii nealterate a potențialului și formarea unor ghizi competenți, care să fie și agenți activi ai conservării naturii“ 2).

De asemenea, Nicolae Botnariuc, membru corespondent al Academiei R.S. România a dezvoltat pe larg problematica protecției Deltei Dunării. „Unicitatea biotopului deltei, a proceselor evolutive care se desfășoară în el și care sînt departe de a fi temeinic cercetate, capacitățile lui productive ca și bogăția și frumusețea floristică, faunistică și peisagistică a lui, ridică imperios și problema conservării naturii în deltă... ecosistemele deltei și întregul biotop al ei o serie de trăsături proprii, specifice și într-o unică îmbinare. De aceea și conservarea naturii aici are și ea caracteristicile sale... Cunoscută fiind mobilitatea elementelor faunistice principale, a peștilor și mai ales a păsărilor, mărimea teritoriului ocrotit devine o problemă de prim ordin. Trebuiesc stabilite dimensiunile optime ale teritoriului și amplasarea lui astfel încît să asigure condițiile variate și liniștea necesare așezării, reproducerii și menținerii întregii faune a deltei. De aici apare necesitatea organizării unor parcuri naționale în deltă, în care să fie cuprinsă întreaga diversitate a ecosistemelor deltaice în zonele cele mai caracteristice ale deltei“ 3).

Călăuzită de cele mai sănătoase principii ecologice, Academia Republicii Socialiste România a depus, prin Comisia Monumentelor Naturii, eforturi în vederea modernizării și integrării în realitatea social-economică și de perspectivă a tuturor acțiunilor de conservare a sistemelor deltaice. Numai așa s-a reușit să se încheie o laborioasă activitate de cercetare și studiu finalizată, așa cum sublinia academicianul Ștefan Peterfi, prin proiectul creării a două parcuri naționale în cele mai importante puncte din Delta Dunării.

● Primul este **Parcul național al deltei** prevăzut să se desfășoare pe o suprafață de circa 130 mii hectare, atît în delta fluvială cît și în cea fluvio-marină... Din totalitatea ecosistemelor cuprinse în parc, 26% din suprafața lor sînt destinate zonelor de protecție specială, 34% reprezintă zone tampon în care sînt excluse numai funcțiile cinegetice și economice intensive, în favoarea funcției social-recreative, turistice și de conservare ; și în sfîrșit, 40% din teritoriul parcului reprezintă zone de servire a centrelor umane urmărindu-se aici optimizarea exploatării economice a resurselor naturale necesare pe plan local, dirijarea și raționalizarea (inclusiv depoluarea) mijloacelor de exploatare pe toate planurile : stuficol, agricol, piscicol și cinegetic ponderat.

● Înființarea celuilalt parc național **Parcul Razelm,** este justificată de amenințarea cu distrugerea și degradarea ecosistemelor lagunare specifice litoralului românesc : grinduri, dune, ecosisteme salmastre și laguno-maritime etc., fără să vorbim despre impactul om-natură în zona Histria, — lacul Nuntași, unde, între alte rarități, se găsește o vegetație de tip asiatic unică la ora actuală, în întregul perimetru litoral al Mării Negre; suprafața totală cuprinsă în parc va fi de circa 40 mii hectare, din care 40% ar reprezenta zona de protecție specială, iar restul ar rămîne ca zone-tampon, la dispoziția intereselor dirijate, ponderate și integrate ecologic ale sectoarelor economic, cinegetic și turistic“ 4).

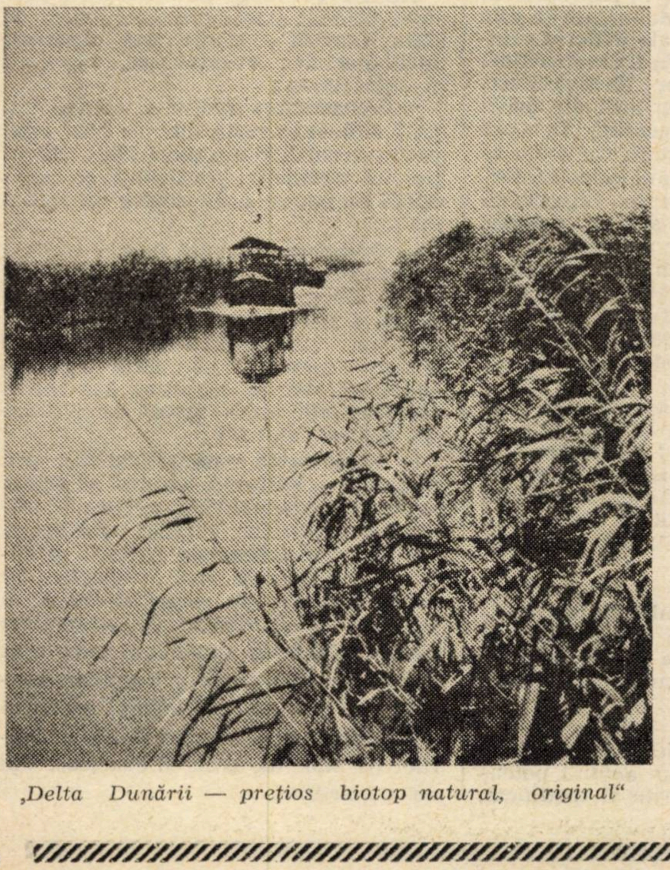

,Delta Dunării — prețios biotop natural, original“

Problema protecției rezervațiilor și a monumentelor naturii și în special aceea a constituirii parcurilor naționale este abordată asemănător în literatura de specialitate, noțiunea de parc național fiind incompatibilă cu existența pe teritoriul său a folosințelor economice în afară de turism.

Conform definiției adoptate de O.N.U. — „un parc național se înființează pe o suprafață relativ vastă, puțin afectată de activitățile omului, pe care sînt concentrate valori naturale deosebite (peisaj, floră, faună).

Funcțiile parcurilor naționale sînt :

— să păstreze sau să restaureze peisaje unice, inclusiv flora și fauna pe care le cuprind ;

— să asigure condiții pentru recreere, pentru educație în natură și agrement, fără perturbarea echilibrelor naturale ;

— să permită efectuarea cercetărilor științifice pentru cunoașterea structurii și funcționării naturii neafectate de activități umane“. 5)

Și, în sfîrșit, potrivit legislației țării noastre, rezervațiile și monumentele naturii se pot constitui, printre altele, în „Parcuri naționale care cuprind suprafețe de teren și de ape care păstrează nemodificat cadrul natural cu flora și fauna sa, destinate cercetării științifice, recreației și turismului“.

În funcție de situația existentă în Delta Dunării — populație, așezări omenești, folosințe economice, considerăm că protecția cadrului natural al acesteia poate să se realizeze eșalonat. Astfel, pentru menținerea peisajului natural existent în Delta Dunării să se aibă în vedere, într-o primă etapă (10-15 ani), constituirea unor parcuri naturale (...cuprind suprafețe de teren în care se urmărește menținerea peisajului natural existent și a folosințelor actuale, cu posibilități de restrîngere a acestor folosințe, în viitor) în delta fluvială, delta maritimă și în complexul lagunar Razelm-Sinoe, în care să fie strict delimitate rezervațiile naturale, rezervațiile științifice, rezervațiile peisajistice.

Organizarea rezervațiilor și a parcurilor naționale din deltă — ca parte integrantă a amenajării ei pe baze riguros, științifice — va permite optimizarea soluțiilor și a măsurilor care trebuie aplicate în vederea conservării și a exploatării raționale a acestui teritoriu.

Marin NIȚU
Tulcea

---

1) L. Rudescu și A.C. Banu „Sisteme și metode de valorificare a altor delte“, București 1970, p. 42.

2) „Studiu privind protecția naturii în Delta Dunării“ — Universitatea București, Facultatea de geografie, 1975, p. 2—4.

3) Nicolae Botnariuc „Unele probleme și principii ale cercetării Deltei Dunării“. Ocrotirea naturii dobrogene. Academia R.S.R., Filiala Cluj-Napoca, 1976, p. 25—27.

4) Ștefan Peterfi „Delta Dunării în actualitate și perspectivă“, Ocrotirea naturii dobrogene. Academia R.S.R. Filiala Cluj-Napoca 1976, p. 15—16.

5) „Studiu privind protecția naturii în Delta Dunării“ — Universitatea București, Facultatea de geografie 1975, p. 65.

CONVORBIRI
ECONOMICE
cu
JÓZSEF BOGNÁR

Schimbare de epocă în economia mondială

• Recent în Editura economică și juridică din Budapesta a apărut o nouă lucrare a dv., intitulată „Schimbare de epocă în economia mondială – studii și convorbiri". Care sînt ideile și argumentele de bază prin care susțineți afirmația dumneavoastră ?

— Cartea vorbește de probleme mondiale care au atins deja și viața noastră de fiecare zi, în timp ce în forumurile științifice internaționale abia acum pornesc cu adevărat discuțiile privind interpretarea și rezolvarea lor. Dar cred că atenția publicului cititor se datorește și formei acestei cărți, pentru că în locul unei abordări ce se adresează numai specialiștilor, am dorit să-mi comunic de astă dată ideile într-un cadru care s-a inspirat din dialogurile socratice. Această alegere servește și scopul lucrării, deoarece cred că dialogul socratic este forma cea mai vie și cea mai apropiată de viață a modului cum pot fi atrași oamenii în gîndirea, frămîntarea și cercetarea desfășurată pentru cunoașterea celor mai diferite conexiuni.

Volumul, purtînd subtitlul „Studii și convorbiri", cuprinde lucrarea cu care mi-am făcut intrarea în Academie, precum și – împreună cu mai multe alte studii – convorbirile purtate cu Hajdu Janos la televiziunea ungară. Scopul evident al acestor scrieri este de a prezenta și explica într-un mod larg accesibil publicului interesat situația calitativ nouă a economiei mondiale, acele fenomene noi ai căror martori putem fi în prezent în economia mondială. Și un scop mai important decît acesta : să îndemne la o schimbare de optică, să urgenteze confruntarea cu toate acele probleme, care sînt de pe acum prezente și în viața noastră și care, dacă nu ne interesăm de ele, periclitează și generațiile ce vor veni după noi.

• După părerea dumneavoastră, care sînt elementele, premisele concrete care solicită o schimbare de optică ?

– Pornesc de la faptul că „criza" petrolieră și energetică izbucnită acum cîțiva ani nu este pentru economia mondială capitalistă numai un fenomen trecător, care poate fi depășit, ci, folosind expresia unor publiciști burghezi, înseamnă sfîrșitul „epocii de aur" (mai exact : al schimbului inechitabil desfășurat cu țările în curs de dezvoltare) și, totodată, începutul a ceva nou. Căci în economia mondială se desfășoară o schimbare de epocă, a luat sfîrșit expansiunea principalelor state capitaliste, începută în anii cincizeci și care s-a realizat în condiții relativ stabile. Schimbările au modificat prețurile de pe piața mondială, raporturile de schimb, relațiile de costuri, au influențat dezvoltarea relațiilor economice internaționale și întregul sistem al acestora.

Născut în anul 1917, profesorul maghiar József Bognár a făcut studii de filozofie și filologie. În timpul celui de al doilea război mondial activează în mișcarea de rezistență. Din 1945 este membru al Parlamentului. În perioada 1947—1948 a fost primar al Budapestei. A fost în mai multe rînduri membru al guvernului deținînd portofoliul informațiilor (1946), al comerțului interior (1948—1953), al comerțului interior și exterior (1953—1954), al comerțului exterior (1954—1956). Din 1957 este profesor de economia comerțului la Universitatea de Științe Economice „Karl Marx" din Budapesta. În 1965 devine membru corespondent al Academiei Ungare de Științe, iar ulterior membru plin. În perioada 1961—1967 a fost președintele Institutului de Relații Culturale cu Străinătatea. În 1962 a fost consilier economic al guvernului ghanez. Din 1966 este directorul Centrului de Cercetări Afro-Asiatice al Academiei de Științe a R. P. Ungare, iar din 1969 este președintele Consiliului Științific pentru Economia Mondială. Este vicepreședinte al Asociației Economiștilor Maghiari și membru al conducerii Consiliului Internațional de Științe Sociale. Este redactorul șef al publicației **Studies on Developing Countries.** Laureat al Premiului de Stat în 1970.

Dintre lucrările sale (în limba maghiară sau în alte limbi) menționăm : „Economia planificată în Ungaria : realizări și probleme" (1959), „Cererea și analiza cererii în socialism" (1961), „Creșterea economică în țările în curs de dezvoltare" (1966), „Politica economică și planificarea în țările în curs de dezvoltare" (1968) și altele. După mai multe ediții, în limba engleză, una din lucrările profesorului József Bognár despre economia țărilor în curs de dezvoltare a apărut recent și în limba spaniolă, la Barcelona.

Afirmarea tot mai largă a principiului coexistenței pașnice dintre sistemul mondial socialist și cel capitalist este însoțită de lărgirea legăturilor politice și economice dintre state. Crește în genere rolul țărilor în curs de dezvoltare în politica mondială, precum și influența unora dintre ele în economia mondială. Ca o consecință a tuturor acestor fenomene, în cadrul economiei mondiale și al politicii internaționale își face apariția – cu o intensitate, lărgime și profunzime nevăzute pînă acum – fenomenul interdependenței, cu alte cuvinte faptul că deciziile, acțiunile guvernelor se influențează reciproc, iar urmările lor înrîuresc situația reciprocă. Aceasta înseamnă că oamenii politici, conducătorii economiei – și nu numai ei – trebuie să țină tot mai mult seama de consecințele deciziilor lor asupra economiei mondiale și asupra politicii mondiale, cumpănind și acele efecte externe de la care nu se pot sustrage.

• În această privință, literatura mondială a ultimilor ani este pe cît de bogată pe atît de contradictorie...

– M-am străduit să mă situez cît mai departe de pretenția prezicerii viitorului, de atmosfera de sfîrșit de lume a unor savanți burghezi, precum și de oferirea unor remedii rupte de realitate, de procesele sociale. Nici nu m-am străduit în primul rînd să elaborez „rețete", ci am urmărit ca, cercetînd procesele sociale și economice, să trag concluzii, dacă nu pentru rezolvarea marilor probleme, cel puțin în scopul evitării primejdiilor celor mai mari.

Opinia mea este că, în condițiile actuale, țările socialiste, cele capitaliste și cele în curs de dezvoltare sînt interesate într-o schimbare, cu toate că motivele și direcțiile schimbării și interesele legate de acestea diferă. In ce privește Ungaria, în unele domenii noi am ajuns la o revizuire, la elaborarea de noi proiecte, a căror înfăptuire a și început, atît cu țările socialiste, cît și în reînnoirea legăturilor noastre cu țările capitaliste și cu cele în curs de dezvoltare. Avem îndatorirea ca, prin întreaga noastră activitate, să apărăm condițiile de viață și de existență ale omenirii pe Pămînt, atît ale generației care trăiește și muncește în prezent, cît și ale celor ce vor urma după noi. De aceea, în această nouă carte schițez și unele din sarcinile urgente ce revin economiei ungare.

Modalitatea discursului se adresează tuturor, deoarece cunoașterea și înfăptuirea acestor sarcini constituie interesul comun, al nostru al tuturor.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

O TEORIE A CICLURILOR (I)

GÎNDIREA economică marxistă — secondată pînă la un punct de cea radicală — este angajată plenar în analiza științifică a marilor procese ale contemporaneității și în ghidarea acțiunii forțelor revoluționare active în prefacerea din temelii a societății capitaliste, în dezvoltarea pe calea progresului a „lumii a treia", în mersul ei spre socialism și în perfecționarea, pe propriile baze, a societății socialiste. Prestigiul ei intelectual stă la baza extinderii influenței gîndirii economice marxiste în lume, realitate recunoscută frecvent și în rîndul economiștilor nemarxiști. Nu același lucru se poate spune despre gîndirea economică burgheză care, aflată în criză, face eforturi disperate de supraviețuire. Evoluțiile și involuțiile din ultima jumătate de veac — care echivalează cam cu o șesime din întreaga istorie a gîndirii economice burgheze — pun în lumină natura adevărată a crizei gîndirii economice burgheze și oferă material semnificativ despre deznodămîntul ei.

Despre criza gîndirii economiei burgheze contemporane s-a vorbit și scris mult. S-a scris despre crize ale teoriei generale și ale laturii științifice, despre crize de adaptare și ale rămînerii în urmă, despre intrări și ieșiri temporare din criză, despre prima și cea de-a doua criză a gîndirii economice burgheze[1]) etc. Controversele pe această temă — foarte animate în unele perioade și mai puțin intense în altele — cunosc astăzi un reviriment; acesta este legat de marea dificultate în care a fost pusă știința economică burgheză de criza economică declanșată în 1973, de fenomenele stagflației și ale slumpflației și în general de creșterea instabilității capitalismului.

Uneori criza a fost tratată ca avînd un caracter global (și chiar uniform) în spațiu și permanent în timp. Alteori ca simplă „stare depresionară" de moment a teoriilor care s-au învechit și s-au cerut înlocuite cu altele. Tratarea globală și permanența crizei s-au opus incidentalizării ei, fapt care, nu de puține ori, a alimentat dispute sterile.

În epoca noastră, trebuie distinse — ni se pare — două profiluri ale crizei gîndirii economice burgheze : un profil este cel al crizei generale și altul este cel al crizelor ciclice ale științei economice burgheze.

Prin criza generală a gîndirii economice burgheze înțelegem subminarea și puternica zdruncinare a bazelor teoretice ale științei economice burgheze de către criza generală a capitalismului. În acest sens, ea este o reflectare sui generis a însăși crizei generale a capitalismului, o componentă a crizei ideologice burgheze în epoca contemporană. Ea poate fi definită ca o criză a concepției, a teoriei economice generale burgheze, care nu poate explica cu obiectivitate științifică fenomenele și procesele structurale ce au loc în lumea contemporană și din care știința economică burgheză nu poate ieși decît atunci cînd va înceta să mai fie ea însăși. Ca știință de clasă, gîndirea economică burgheză va părăsi scena istoriei pe măsură ce capitalismul însuși își va îngusta sfera existenței și va fi înlocuit de societatea istoricește superioară lui. În ipostaza de criză generală, criza științei economice burgheze cunoaște treptate și continue accentuări pe măsură ce însăși criza generală a capitalismului se agravează. Sub acest aspect se poate vorbi de o linie descendentă de evoluție a gîndirii economice burgheze — cu toate adaptările ei la noi și noi situații care apar — și nu de o reinsănătoșire, de o dobîndire, fie și vremelnică, a caracterului științific. Este un fapt evident că gîndirea economică burgheză se îndepărtează de esența vieții economice, se îndepărtează de știință în sensul strict al cuvîntului. Poate acesta este și motivul îndepărtării unor economiști burghezi ce se respectă de teoria generală și al canalizării eforturilor lor în cercetări empirice, de specialitate.

Dacă criza generală a gîndirii economice burgheze se manifestă în domeniul teoretico-ideologic prin degenerescență, nu același lucru putem spune despre domeniul teoretico-instrumental de care țin cercetările de specialitate ale sferelor tehnico-economicului și ale instrumentelor de analiză economică. În acest domeniu realizările pozitive sînt uneori remarcabile și unele din ele pot fi socotite drept contribuții la dezvoltarea științei economice în general. Printre ele pot fi socotite teoriile multiplicatorului și ale acceleratorului, teoriile efectului propagat și funcțiile de producție, teoriile coeficientului capitalului și ale bugetului antipoluării etc. Aceste realizări, ca și altele, puse în aplicare în economia capitalistă, pot avea temporar efecte pozitive, dar și consecințe „propagate" ceva mai îndepărtate dintre cele mai neașteptate. Nu multiplicatorul și acceleratorul în sine, ci încadrarea lor în concepția **generală** keynesistă sau neokeynesistă și utilizarea în contextul capitalismului monopolist de stat se fac vinovate de consecințele politicilor economice pe linia adîncirii instabilității capitalismului, cînd se aștepta o moderare a ei. Elemente teoretico-instrumentale ca cele amintite sînt creații pozitive chiar în cadrul crizei generale a gîndirii economice burgheze și ele vin adesea în contradicție logică și faptică cu concepțiile burgheze teoretico-ideologice. Sustrase din aceste concepții, încadrate într-o concepție teoretico-ideologică științifică și utilizate în contextul altei orînduiri sociale decît cea bazată pe exploatare, ele pot fi redate științei veritabile. Domeniul teoretico-funcțional (și nu cel teoretico-ideologic)

FIȘE

Dr. ing. V. HĂLMĂJAN

REPARTIZAREA TERITORIALĂ A PRODUCȚIEI AGRICOLE
cu ajutorul metodelor economico-matematice

EDITURA CERES
BUCUREȘTI
1977

• *Lucrarea* „Repartizarea teritorială a producției agricole cu ajutorul metodelor economico-matematice" *de dr. ing.* V. Hălmăjan, *tipărită în* Editura Ceres, *urmărește adîncirea formulării matematice în ce privește repartizarea sarcinilor de plan pe județe și unități agricole, iar în cadrul acestora din urmă pe ferme, brigăzi, echipe și respectiv pe parcele. Întreaga concepție a volumului are în vedere evidențierea soluțiilor de repartizare a acestor sarcini în primul rînd acelor județe și unități agricole cu cele mai bune condiții naturale și economice de producție, unde există posibilitatea ca cererea socială, exprimată în sarcini de plan, să se realizeze cu cheltuieli cît mai reduse de producție.*

Se analizează factorii care influențează repartizarea teritorială a producției agricole și posibilitățile de comensurare a influenței acestora, perfecționarea metodologiilor de repartizare teritorială a producției agricole. Se definește o metodologie modernă în această direcție și se relevă rezultatele testării acestei metodologii, ale aplicării modelului economico-matematic de definire a profilului de producție și de amplasare a culturilor într-o unitate agricolă cooperatistă etc.

Ecologia și categoriile științei economice

• *Revista „Era socialistă" nr. 14/1977 publică un substanțial articol, semnat de Constantin Sîrbu, conținînd o serie de considerații interesante, unele cu caracter de noutate, privind dimensiunea „ecologică" a economiei politice, pe care o consideră ca rezultat logic al faptului că producția este un schimb de materii prime între om și natură.*

Autorul este de părerea, justificată de realitățile contemporane, că se impune eliminarea tendinței de a explica totul prin producție și raporturile sociale independent de mediul înconjurător și de ceea ce se întîmplă în natură. În articol se pledează pentru examinarea multiplelor relații dintre producție și condițiile naturale, a influențelor reciproce, abordabile direct sau prin intermediul categoriilor economice. În acest sens autorul avansează o multitudine de opinii cum ar fi cele privitoare la : valoarea de înlocuire a resurselor nereproductibile ; aspectele economice ale rentei funciare și miniere ; costurile conservării mediului ambiant ; modificarea tehnologiilor dăunătoare omului și naturii ; relația avuție creată – avuție națională – raționalizarea nevoilor umane ; economisirea resurselor și mărirea duratei de funcționare a unor bunuri etc.

Un tabel sintetic al balanței economiei naționale

• *De-a lungul cîtorva decenii – scrie A. Notkin, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., în articolul* Effektivnost i balans narodnogo hoziaistva *SSSR (Eficiența și balanța economiei naționale a U.R.S.S.), apărut la rubrica „Schimb de opinii" din revista* VOPROSÎ EKONOMIKI *nr. 6/1977 – balanța economiei naționale s-a obișnuit a se alcătui ca un sistem de tabele care se completează reciproc – material, financiar, al resurselor de muncă, al fondurilor fixe și circulante. Deși s-au făcut și încercări numeroase*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

al gîndirii economice burgheze aflate în criză este cel în care gîndirea economică marxistă poate găsi unele elemente pozitive pe care într-o oarecare măsură le poate reda ştiinţei economice în general.

Prin crize ciclice ale gîndirii economice burgheze înţelegem stări periodice de decăderi bruşte ale unor teorii sau doctrine cvasi-unanim acceptate şi socotite o perioadă de timp ca cele mai potrivite, asemenea stări fiind însoţite de restructurări (sau chiar înlocuiri) ale vechilor teorii „ortodoxe" pentru a le adapta la noile realităţi. Aceste crize ciclice se desfăşoară în cadrul crizei generale a gîndirii economice burgheze, iar declanşarea lor nu este uneori străină de crizele economice, fără ca simultaneitatea lor să fie perfectă.

Se înţelege că răbufnirile violente ale contradicţiilor capitalismului sub forma crizelor afectează teoriile economice burgheze de o „modă" sau alta, mai ales că ele s-au axat pe ideea pretinsei ameliorări sau chiar îndepărtări a crizelor din viaţa economică a capitalismului. Se ştie de pildă, că încă din secolul trecut şi pînă la izbucnirea crizei economice ciclice din 1929-1933 cei mai renumiţi economişti (nemarxişti) din toate şcolile propovăduiau ideea efectelor benefice ale jocului liber al forţelor pieţei — doctrina „laissez-faire". Se considera — şi aceasta era o teză de bază a „economiei politice neoclasice" – că o economie formată din întreprinderi private ar tinde automat spre echilibru şi chiar spre un optim economic. Bineînţeles, această teorie nu a rezistat degringoladei din anii '30. Din ea a luat naştere ceea ce s-a răspîndit în gîndirea economică burgheză sub numele de „revoluţia keynesiană". J. M. Keynes a înlăturat „premisa tacită" a economiei politice „neoclasice" (burgheze) – anume ipoteza echilibrului spontan, susţinînd că această condiţie nu este întrunită în realitate „decît rareori sau niciodată" 2). Pentru asigurarea ocupării depline a mîinii de lucru Keynes a propus, în special, stimularea dirijată a investiţiilor prin cheltuieli făcute de către stat. Dar ceea ce s-a petrecut cu „laissez-faire" vedem astăzi în raport cu „politicile keynesiste". Recesiunea recentă a arătat că remediile bazate pe concepţia lui Keynes şi dezvoltate în perioada postbelică în cadrul aşa-numitei „sinteze neoclasice" (Paul A. Samuelson ş.a.) nu numai că nu au putut pînă la urmă să asigure ocuparea deplină a forţei de muncă, dar au creat probleme noi legate de împletirea dintre şomaj (depresiune) şi inflaţie.

O criză ciclică a gîndirii economice pune capăt dominaţiei sau preponderenţei unor teorii oficiale şi deschide cîmp de dominaţie altora sau aceloraşi, dar în alte interpretări şi variante.

Criza economiei politice burgheze s-a declanşat cu oarecare întîrziere faţă de criza generală a capitalismului ; o perioadă nu prea mare – dar suficientă pentru ca realităţile să submineze concepţia tradiţională atît de mult încît să devină clară nevoia depăşirii ei. Nevoia „rupturii" transpare în operele mai multor economişti, dar cel ce-a înfăptuit-o într-o manieră convenabilă burgheziei a fost J.M. Keynes. Apariţia lucrării sale „Teoria generală a utilizării mîinii de lucru, a dobînzii şi a banilor" a dat expresie oficială şi publică crizei neoclasicismului şi a deschis primul ciclu al keynesismului, devenit peste cîtva timp doctrina „ortodoxă" a gîndirii economice burgheze. În forma sa iniţială, keynesismul a dominat în gîndirea economică burgheză şi în practicile politico-economice în restul perioadei interbelice, perioada de război şi cîtva timp după aceea. Dar mecanismele economico-politice schimbate ale lumii capitaliste solicitau noi teorii economice. S-a recurs la restructurări ale keynesismului şi noi interpretări din care a rezultat neokeynesismul – sub două variante de importanţă diferită : o variantă convenţională a teoriilor şi modelelor creşterii economice dominantă pînă la „scandalul creşterii devastante " de la începutul deceniului nostru, şi o altă variantă, de stînga, burghezo-radicală, care tinde să se extindă după criza din 1974–1975. Putem vorbi, prin urmare, de trei cicluri ale evoluţiei keynesismului, foarte caracteristice atît pentru înţelegerea crizei generale a gîndirii economice burgheze cît şi pentru cele ciclice.

O abordare sistemică globală, dublată de o tratare ciclică a crizei gîndirii economice burgheze, arată lipsa de temei a îndelungatei dispute pe tema incapacităţii sau a capacităţii economiştilor burghezi de a scoate din criză propria ştiinţă, de a-i reda caracterul ştiinţific. Ea arată că sub raport teoretico-ideologic gîndirea economică burgheză nu poate fi scoasă din criză – ceea ce nu înseamnă că în perioada de criză nu pot fi înregistrate realizări pozitive sub raport teoretico-instrumental. Ea mai arată că sînt posibile depăşiri ale crizelor ciclice, depăşiri a căror semnificaţie nu poate fi înţeleasă decît în cadrul crizei generale a ştiinţei economice burgheze.

Aceeaşi abordare, în dublă ipostază, a crizei gîndirii economice burgheze permite urmărirea măsurii în care se produc anumite deplasări spre stînga – sub presiunea realităţilor – a teoriilor unor economişti burghezi care, după cît se constată de pe acum, se înscriu cu contribuţii la o alternativă democratică la capitalismul monopolist de stat sau ca o evoluţie spre concepţia despre o nouă ordine economică internaţională. În stadiul actualului raport de forţe, şi mai ales în perspectivă, asemenea fenomene nu sînt lipsite de importanţă atît în plan teoretic cît şi practic. Poziţia radicalilor – a căror influenţă tinde să crească – aduce servicii sub unele aspecte şi deservicii sub altele atît teoriei cît şi practicii.

I. NICOLAE-VĂLEANU

---

1) Vezi Joan Robinson. The second crisis of economic theory. The American Economic Review, mai 1972.

2) J. M. Keynes. Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii şi a banilor. Ed. ştiinţifică, 1970, p. 380.

---

de alcătuire a unui tabel sintetic, s-a obiectat că nu se poate reprezenta într-un singur tabel întreaga complexitate şi interconexiune a economiei naţionale şi că acesta va fi inevitabil fie supraîncărcat şi deci nesugestiv, fie necomplet, sărac, datorită numărului redus de indicatori. Argumentînd împotriva acestor obiecţiuni, A.N. arată că un tabel sintetic nu are menirea să ofere o vedere exhaustivă asupra economiei, ci să evidenţieze rezultatele acesteia, în care caz tabelul menţionat îşi propune să arate echilibrul economic. Autorul prezintă o schemă a unei astfel de balanţe sintetice, în care urmează să se indice : 1. volumul producţiei în diferitele subdiviziuni, ramuri şi sectoare ; 2. cheltuielile şi resursele necesare ; 3. gradul de echilibrare a diferitelor părţi constitutive ale produselor.

A fi sau a nu fi... prezent la expoziţii

● *Analizînd în articolul* Faut-il exposer a l'étranger ? *(Este cazul să expunem în străinătate ?), publicat în revista L'USINE NOUVELLE (nr. 23/1977), gradul de participare a industriei franceze la tîrgurile internaţionale din alte ţări, Jean-Pierre Bourcier, pornind de la butada că „tîrgurile constituie un rău necesar", ilustrează, pe bază de anchete şi date statistice, teza că participarea la ele este posibilă din punct de vedere financiar şi profitabilă nu numai pentru întreprinderi mici şi mijlocii, specializate, care vor să se facă cunoscute peste hotare. O asemenea prezenţă devine întru totul necesară, apreciază J.P.B., cînd e vorba de pătrunderea pe piaţa ţărilor socialiste şi a numeroase ţări în curs de dezvoltare, tîrgurile internaţionale constituind în acest caz cea mai bună platformă pentru stabilirea de contacte şi crearea unui climat de încredere. Totodată, autorul pune în gardă pe cei care se aşteaptă la succese imediate, întrucît experienţa evidenţiază că „la prima prezenţă la un tîrg sînteţi observat, la a doua prezenţă sînteţi remarcat, iar la cea de-a treia vă bucuraţi de credibilitate".*

FIŞE

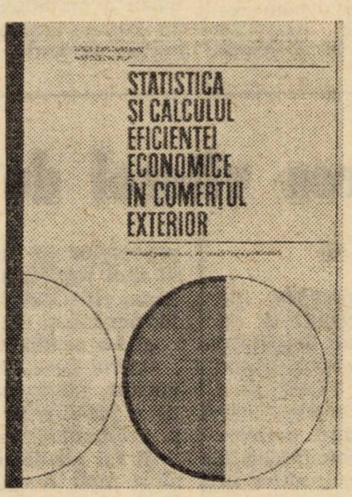

● *Lucrarea prof. dr. doc. Titus Cristureanu şi Napoleon Pop, publicată recent de Editura didactică şi pedagogică (Bucureşti, 1977, 128 p.), peste un manual pentru şcolile de specializare postliceală, elaborat conform programei şcolare aprobate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului. Două capitole ale cărţii se referă la statistică generală: I. Noţiuni de statistică teoretică şi II. Cercetarea statistică. Celelalte 7 capitole sînt axate pe probleme ale comerţului exterior: III. Caracteristicile de bază ale statisticii comerţului exterior; IV. Clasificarea mărfurilor din comerţul exterior; V. Metode de prelucrare şi analiză statistică a datelor din comerţul exterior; VI. Statistica comerţului invizibil şi balanţei de plăţi; VII. Indicii comerţului exterior; VIII Calculele statistico-economice posibile pentru determinarea eficienţei economice a comerţului exterior; IX. Statistica comerţului exterior şi prognoza comercial economică.*

Organizarea şi planificarea circulaţiei băneşti şi a creditului

ÎN CONDUCEREA economiei noastre socialiste circulația bănească și creditul reprezintă, alături de alte pîrghii, mijloace principale de înfăptuire a politicii economice a partidului și statului de dezvoltare multilaterală a țării. Ele influențează activ desfășurarea proceselor economice, reflectînd cu mare sensibilitate modul cum se desfășoară și cum evoluează aceste procese în strînsă concordanță cu sarcinile izvorîte din planul național unic de dezvoltare economico-socială.

Cartea **Organizarea și planificarea circulației bănești și a creditului de dr. Eugen Vasilescu,** apărută de curînd în Editura didactică și pedagogică, aduce o contribuție însemnată la cunoașterea mecanismului acestor pîrghii de către cei ce studiază finanțele și creditul, cît și de cei care își desfășoară activitatea în domeniul financiar-bancar și care au sarcini să-și aducă aportul în folosirea cu eficiență sporită a fondurilor materiale și bănești ale țării.

Sînt de remarcat valoarea teoretică și practică aplicativă a lucrării, tratarea sistematică a problemelor de bază ale circulației bănești și ale creditului. Autorul ține seama nu numai de dimensiunile desfășurării proceselor din domeniile finanțării, creditării și efectuării plăților, ci și de dependența relațiilor financiare și de credit de procesele materiale, de legitățile care guvernează desfășurarea planificată a proceselor economice, precum și de cadrul juridic asigurat prin sistemul legislației noastre economico-financiare. Paralel cu unele definiții date în literatura de specialitate și exprimînd, totodată, părerile proprii, care întregesc elementele definitorii ale noțiunilor cunoscute pînă în prezent, autorul elucidează conținutul unor noțiuni cum sînt : sistemul bănesc, masa bănească, circulația bănească, creditul în socialism, conceptul de dobîndă, de creditare diferențiată, de eficiență a creditului, de limită descrescîndă de creditare, de echilibru monetar etc.

În lucrare se folosește un bogat material statistic, care a stat la baza analizei cantitative, precum și un intrumentar matematic accesibil. Acesta subliniază necesitatea și posibilitatea folosirii metodelor moderne de calcul pentru determinarea tendințelor unor fenomene din domeniul finanțelor și creditului în vederea cunoașterii corelațiilor dintre acestea, a raportului de dependență pe care îl au față de procesele materiale. Analiza fenomenelor bănești reliefează laturile esențiale ale conexiunii dintre acestea și procesele materiale, iar abordarea sistemică a circulației bănești are în vedere atît aspectul unității celor două forme care o alcătuiesc — sfera circulației numerarului și sfera plăților fără numerar — cît și importanța deosebită a unei bune organizări a sistemului bănesc, pentru realizarea produsului social și a venitului național care, după cum se știe, se înfăptuiește cu ajutorul banilor.

În capitolele rezervate procesului de creditare pe termen scurt în R.S. România, autorul, după ce argumentează că, din punct de vedere teoretic, creditul este o categorie economică, o relație socială de producție, indiferent de orînduirea socială, precizează funcțiile creditului în socialism și deosebirile existente între credit și finanțe atunci cînd se examinează rolul lor în viață economică-socială.

În tratarea funcțiilor creditului se face deosebire între funcțiile primare care, după cum arată autorul, „țin de latura obiectivă, de legitățile care guvernează sferele reproducției sociale și care se referă la mobilizarea și redistribuirea planificată prin intermediul băncilor a resurselor bănești, care se exercită cu ajutorul creditului și funcțiilor complementare — emisiunea bănească și perceperea de dobînzi la credite acordate de bănci". De asemenea, problematica capacității de plată a unităților socialiste, cît și necesitatea stabilirii unui raport optim între normativ, credit, beneficiu, alte surse își găsesc o soluționare în strictă concordanță cu cerințele desfășurării unei activități economice eficiente. În felul acesta, prin dimensionarea justă a volumului mijloacelor bănești, pîrghia creditului acționează și influențează nemijlocit însuși procesul formării stocurilor din economie și, implicit, contribuie la accelerarea vitezei de circulație a banilor.

Un alt grup de probleme îl formează creditarea diferențiată a unităților economice. În lucrare se aduc argumente în sprijinul înțelegerii metodei de diferențiere a creditării în dublu sens : pe de o parte, ca o necesitate obiectivă a tratării diferențiate a unităților, iar pe de altă parte, ca o formă superioară de creditare a unităților economice, în vederea asigurării folosirii mai active a funcțiilor creditului și pentru a imprima procesului de creditare un caracter mai suplu și mai elastic. Fundamentînd principiile tratării diferențiate cu ajutorul creditelor și al dobînzii a unităților cu activitate bună față de cele cu activitate nesatisfăcătoare, în lucrare se arată, în mod critic, că majorarea procentului dobînzii poate să aibă atît un efect pozitiv, cît și unul negativ, acesta din urmă adăugîndu-se la o eventuală situație financiară grea, generînd și alte implicații de ordin economic și financiar. Autorul este de părere că principiile creditării diferențiate sînt o completare necesară a principiilor de bază ale creditării, unanim recunoscute în practica financiar-bancară.

Considerăm că este un merit al lucrării faptul că, prin îmbinarea logică a aspectelor esențiale, de conținut, cu tehnicile de lucru bancare, cît și prin justa folosire a unor formule matematice, sînt clarificate o complexitate de relații fundamentale și de conexiuni la care participă în mod obiectiv pîrghiile financiare și de credit. Avem în vedere aspectele planificării creditului, conținutul limitei de creditare, al verificării garanției creditului, corelațiile dintre diferitele planuri financiare ale țării, dintre formele echilibrului monetar etc. O notă caracteristică o constituie reliefarea conținutului controlului bancar care se exercită prin intermediul pîrghiei creditului, problemă de mare actualitate avînd în vedere faptul că economia noastră are nevoie de un control mai cuprinzător și mai eficient în etapa actuală, cînd are loc o diversificare tot mai complexă a activității social-economice. Ținînd seama de această cerință, în lucrare se arată etapele și formele de analiză și control pe care le exercită băncile cu ocazia îndeplinirii sarcinilor ce le revin în cadrul economiei.

Normele juridice care stau la baza sistemului de finanțare, creditare și plăți al țării sînt judicios interpretate, în primul rînd principiile Legii finanțelor, care pun în evidență, printre altele, **necesitatea cheltuirii cu maximă eficiență a fondurilor încredințate de societate unităților cu gestiune economică.**

Lucrarea se încheie cu tratarea problemei de sinteză a echilibrului monetar care, așa cum bine se precizează, constituie o latură de bază a echilibrului general economic condiționat de proporționalitatea dintre sectoarele economice, cît și de celelalte corelații naturale și valorice din economie. Respectînd metoda de abordare a tratării problemelor, autorul examinează cu competență conținutul conceptului de echilibru monetar, explicînd, în continuare, argumentat, necesitatea stabilirii acestui echilibru prin plan. Dezvoltînd această idee, autorul construiește un model statistico-matematic de cuantificare a factorilor de bază ai echilibrului.

Lucrarea dr. Eugen Vasilescu este o contribuție meritorie la tratarea problematicii economico-financiare a țării noastre în toată complexitatea ei actuală.

Alexandru OPREA
vicepreședinte al Băncii Naționale
a R.S. România

Accelerarea vitezei de rotaţie

(Urmare din pag. 13)

tificarea de posibilități concrete de scurtare a ciclurilor de fabricație și de reducere a coeficienților de corectare prin : folosirea intensivă a capacităților de producție și utilizarea rațională a forței de muncă ; reducerea consumurilor normate de materii prime, materiale, combustibili și a altor consumuri și cheltuieli ; eliminarea întreruperilor în aprovizionarea locurilor de muncă și a staționărilor nejustificate a semifabricatelor și subansamblelor între secțiile de fabricație ; îmbunătățirea tehnologiilor ; eșalonarea corespunzătoare a cheltuielilor de producție pe parcursul proceselor de fabricație și recuperarea cît mai rapidă a acestora prin accelerarea ritmului de finisare și de predare la magazie a produselor finite.

c) **La produsele finite**

un rol deosebit îl au în reducerea stocurilor, scurtarea duratelor de staționare a produselor în magazii și depozite și îmbunătățirea ritmicității producției.

d) **La piesele de schimb**

să se aibă în vedere că stocurile nu trebuie să crească în aceeași proporție cu creșterea fondurilor fixe ; normativele și stocurile existente trebuie „curățate" de valori materiale fără utilizare, care grevează mijloacele circulante pe perioade îndelungate ; trebuie să existe și să fie luate în considerare normele tehnice de reparații ; consumurile normate să țină seama de toate posibilitățile de îmbunătățire etc. Totodată, să se identifice piesele de schimb pentru care sînt sau este oportun să fie create depozite centralizate din care pot fi oricînd deservite toate utilajele și instalațiile de același tip etc.

În sfîrșit, aș considera că trebuie accentuată aici și ideea că esențială în întreaga acțiune de recalculare a normelor de stoc și a mijloacelor circulante trebuie să fie imprimarea unui pronunțat caracter tehnic, științific, economic al analizelor și măsurilor ce se stabilesc, în așa fel ca aplicarea acestora din urmă să conducă în mod efectiv și nu numai prin plan la reducerea stocurilor în sfera aprovizionării, producției și desfacerii.

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

PARTICIPARE CRESCÎNDĂ A ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE LA PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ MONDIALĂ

OPORTUNITATEA și posibilitățile stabilirii unor obiective cantitative ale dezvoltării industriale a țărilor în curs de dezvoltare au constituit în ultimii ani — pe lîngă analiza țelurilor de ordin calitativ privind natura, formele, implicațiile, politicile industrializării — obiectul unor largi discuții internaționale.

Pornindu-se de la trăsăturile și consecințele negative ale actualei diviziuni internaționale a muncii și considerîndu-se industrializarea țărilor în curs de dezvoltare drept pîrghie importantă pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, la cea de a II-a Conferință generală a O.N.U.D.I. de la Lima (1975) s-a adoptat ca obiectiv esențial creșterea părții relative a țărilor în curs de dezvoltare la cel puțin 25 la sută din producția industrială mondială a anului 2000. Pornindu-se de la gradul diferit de dezvoltare industrială a regiunilor în curs de dezvoltare, s-a subliniat necesitatea ca expansiunea industrială ce urmează să ducă la realizarea obiectivului general să fie repartizată echitabil între țări. Pe regiuni, ponderea în producția industrială a lumii ar urma să se prezinte în anul 2000 astfel : 2 la sută partea relativă a Africii, 10 la sută cea a Asiei și Orientului Mijlociu și 13 la sută a Americii Latine.

În concepția O.N.U.D.I., cu deosebire în a țărilor în curs de dezvoltare, stabilirea ponderii acestor țări în producția industrială mondială la 25 la sută în anul 2000 nu a constituit un simplu exercițiu de viitorologie. Ponderea aceasta este înțeleasă, dimpotrivă, ca un obiectiv esențial al strategiei de accelerare a progresului economic în țările rămase în urmă, pentru redistribuirea posibilităților și condițiilor de creare a avuției în lume, conform cerințelor participării echitabile la viața economică internațională. De aici și interesul pe care îl prezintă examinarea incidențelor realizării obiectivului de 25 la sută — cum îl vom numi pe scurt în continuare — atît pe planul economiilor naționale cît și la nivel internațional.

Realism și proiecții

O PRIMĂ ÎNTREBARE care se ridică în legătură cu proiecția globală — și dezbaterile în această chestiune continuă — este aceea a realismului ei. Dacă avem în vedere potențialul de resurse existent în țările respective — abundența de materii prime industriale, surse de energie, terenuri cultivabile, forță de muncă, pe ansamblul zonelor în curs de dezvoltare din lumea nesocialistă — răspunsul trebuie să fie, desigur, de la început afirmativ.

Pe de altă parte, ne aflăm în fața faptului — constatat în repetate rînduri de foruri internaționale dintre cele mai autorizate — că ritmurile efective ale dezvoltării economice, în speță ale celei industriale, din țările rămase în urmă continuă să fie nesatisfăcătoare în lumina cerințelor depășirii actualelor decalaje. Analize recente arată că rezultatele creșterii pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare nesocialiste rămîn sub obiectivele stabilite pentru al doilea Deceniu O.N.U. al dezvoltării (1971-1980), obiective ele înseși apreciate în prezent ca inferioare celor necesare pentru o grabnică eliminare a subdezvoltării. Raportul cu privire la tendințele actuale din economia mondială, întocmit sub auspiciile Consiliului Economic și Social al O.N.U. (E/5 995, 10 iunie 1977) constată că în primii șase ani ai Deceniului (1971-1976) ritmul mediu anual de creștere al produsului intern brut pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare a fost de 5,7%, față de 6% cît prevede Strategia internațională a dezvoltării, cel al producției industriei prelucrătoare a fost de 7.3%, față de obiectivul de 8%, iar cel al producției agricole — de 2,4%, față de 4% cît se urmărește să se atingă. Această situație va trebui, evident, să fie depășită pentru ca participarea crescîndă, echitabilă a țărilor în curs de dezvoltare la producția industrială mondială să se poată concretiza în proporțiile prevăzute pentru anul 2000.

Încadrînd obiectivul de 25% în strategia globală a dezvoltării de pînă la sfîrșitul secolului, vom încerca să aflăm, prin evaluări cantitative proprii, în ce condiții concrete el este realizabil și care sînt schimbările ce se vor produce, ca efecte ale industrializării, în participarea la diviziunea internațională a muncii ca și pe planul structurilor economice interne ale țărilor în curs de dezvoltare. Pentru aceasta ne-am folosit de trei proiecții pentru anii 1980 și 2000, bazate pe ritmurile medii anuale de creștere observate în intervalurile 1960-1970, 1970-1974 și 1960-1974. Calculele noastre respective se întemeiază pe ritmurile medii anuale de creștere publicate de O.N.U. în Anuarul statistic al conturilor naționale — ultima ediție.

Pentru evoluția economiei mondiale în ansamblu am înglobat totodată cerința continuării creșterii în toate compartimentele ei, căci în procesul instaurării noii ordini economice internaționale trebuie să avem în vedere o situație dinamică, în care țările în curs de dezvoltare să obțină o parte relativă mai mare dintr-o producție industrială mondială în expansiune.

Din analiza celor trei proiecții a reieșit că obținerea ponderii de 25% în producția industrială mondială în anul 2000 este posibilă în condițiile unor intensități de creștere ale produsului intern brut și ale unei distribuții sectoriale a acestora — în sensul favorizării industriei — care să continue tendințele manifestate, pe plan mondial, în anumite intervale de timp ale perioadei 1960-1974, iar în cadrul economiilor nesocialiste în curs de dezvoltare — în anii 1970-1974. Altfel spus, dacă ritmurile medii anuale efectiv înregistrate conform statisticilor O.N.U. în dezvoltarea industrială a țărilor rămase în urmă în perioada 1970-1974 vor putea fi realizate în întreaga perioadă 1970-2000, aceasta va echivala cu atingerea obiectivului de 25%. Pe această bază — și conștienți de faptul că în alte perioade de timp creșterea efectivă a fost mai lentă, așa cum s-a putut vedea din datele citate — am folosit ritmurile respective ca bază a proiecției noastre finale (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr 1

Intensități de creștere prin care țările în curs de dezvoltare pot atinge ponderea de 25% în producția industrială a lumii

	Ritmuri medii anuale de creștere (1970—2000)	
	Pe plan mondial	În țările în curs de dezvoltare a)
Produsul intern brut b)	4,8	6,4
Industria c)	5,5	8,9
Industria prelucrătoare	...	8,9
Agricultura d)	2,0	4,0

a) Țările în curs de dezvoltare din Africa, Orientul Mijlociu, Asia și America Latină.

b) Fără unele servicii propriu-zise.

c) Industriile extractivă, prelucrătoare, energie electrică, gaz, apă.

d) Agricultură, silvicultură, pescuit, vînat.

Sursa : U.N. Yearbook of National Accounts Statistics, 1975, vol. III, New York, 1976.

Singura excepție o formează agricultura țărilor în curs de dezvoltare, pentru care, ținînd cont de legăturile dintre producția industrială, cea agricolă și producția națională în ansamblu, ca și de necesitatea soluționării urgente a problemei alimentației, am luat ca bază a proiecției ritmul mediu anual de creștere recomandat în cadrul celui de-al doilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare : 4 %.

Posibilitatea ca aceste obiective cantitative să fie realizate depinde înainte de toate de valorificarea potenţialului naţional prin efortul propriu al fiecărei ţări, al fiecărui popor. Totodată, ea depinde de realizarea unor acţiuni cît mai ample de cooperare internaţională, de sprijinire a creşterii economice din ţările în curs de dezvoltare de către ţările industrializate.

Desigur că existenţa diferenţelor şi problemelor naţionale specifice cere formularea unor strategii riguros detaliate pentru fiecare ţară în curs de dezvoltare în funcţie de condiţiile, priorităţile şi obiectivele proprii, ceea ce nu exclude însă necesitatea unor schimbări importante pe linia implementării unor măsuri de politică economică atît în ţările ce au păşit pe calea unei dezvoltări economice independente, cît şi în ţările industriale şi la nivel internaţional.

Previzibile mutaţii structurale

ATINGEREA obiectivului de 25%, posibilă în estimările noastre prin continuarea creşterii pe ansamblul ţărilor în curs de dezvoltare în ritmurile din perioada 1970—1974, va genera fără îndoială importante mutaţii structurale atît la nivel naţional cît şi la nivel internaţional.

Schimbarea şi întărirea poziţiei industriale a ţărilor în curs de dezvoltare vor reflecta o modificare importantă a structurii economice interne şi vor însemna o etapă importantă în procesul istoric de creare a unei noi diviziuni internaţionale a muncii. Luînd drept bază de pornire structura economică internă şi diviziunea internaţională a muncii *) din anul 1970 şi aplicînd intensităţile de creştere necesare pentru realizarea ponderii de 25% în anul 2000, am ajuns la unele aproximări ale acestora pentru finele celui de-al doilea Deceniu al dezvoltării (1980) şi inceputul celui de-al XXI-lea veac (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Incidenţe ale dezvoltării industriale a ţărilor în curs de dezvoltare conform obiectivului de 25%, asupra participării la diviziunea internaţională a muncii şi a structurii lor economice interne, în anii 1980 şi 2000 (estimări medii la nivel de grup — în procente)

	1970	1980	2000
Diviziunea internaţională a muncii	100	100	100
Participare la :			
producţie—total	12,0	16,1	21,9
activităţi industriale	9,3	12,7	25,0
activităţi agricole	33,3	40,4	59,6
Structura economică internă			
producţie—total	100	100	100
activităţi industriale	25,4	31,7	51,5
din care :			
industria prelucrătoare	17,5	22,5	36,6
activităţi agricole	25,9	20,6	13,3

Proiecţiile noastre bazate pe evoluţii efective din ţările în curs de dezvoltare şi pe plan mondial subliniază consecinţele notabile pe care industrializarea în ritmul propus le-ar putea avea asupra economiilor naţionale cît şi asupra vieţii economice internaţionale, în general. Fixarea obiectivului cantitativ de restructurare a localizării producţiei industriale scoate în relief rolul important al industrializării în procesul transformărilor dinamice ce se cer înfăptuite pentru lichidarea stării de subdezvoltare, ca obiectiv primordial al edificării unei noi ordini economice internaţionale.

Impactul mobilizator al industriei asupra valorificării resurselor naturale şi umane se reflectă în dimensiunile creşterii economice concomitent cu remodelarea eficientă a structurii economice interne. Predominanţa covîrşitoare a activităţilor industriale (51%), statistic exprimată în cvasidublarea greutăţii specifice a industriei şi a industriei prelucrătoare în decursul a treizeci de ani, anulînd specializarea îngustă şi ineficientă prin diversificarea economiei cu sectoare de înaltă productivitate, va fi de natură să înzestreze economiile rămase în urmă cu condiţii superioare, avantajoase procesului de dezvoltare economică şi socială.

Deci acordarea priorităţii progresului industrial în strategia dezvoltării ţărilor „lumii a treia" este nu numai o întreprindere realistă dar şi eficientă.

Eficienţa social-economică a industrializării

TRANSFORMAREA structurii economice azi înapoiate într-o structură industrială paralel cu ridicarea nivelului de satisfacere a cerinţelor naţionale va putea scoate ţările în curs de dezvoltare din izolarea generată de specializarea în produse primare, lărgind accesul lor la o sursă importantă de creştere : comerţul internaţional.

Scăderea ponderii agriculturii paralel cu creşterea valorică a producţiei acestui sector şi cu ridicarea gradului de participare la producţia mondială arată contribuţia pe care o poate aduce industrializarea la rezolvarea uneia dintre cele mai grave trăsături ale subdezvoltării : problema subnutriţiei, malnutriţiei şi foametei.

Structurînd eficient gama activităţilor economice interne, industrializarea are drept consecinţă firească ameliorarea condiţiei economice internaţionale a ţărilor în curs de dezvoltare demonstrată de întărirea poziţiei lor în toate ramurile producţiei materiale. În acest context industrializarea ţărilor rămase în urmă, majorînd şi modificînd participările la activitatea economică din lume, oferă premise pentru crearea unei noi diviziuni internaţionale a muncii ca bază a unor noi relaţii economice internaţionale.

Dezvoltarea intensiv industrială, restructurînd economiile rămase în urmă, include posibilitatea de a opri şi atenua, prin efectul de antrenare şi dezvoltare, creşterea inegalităţilor economice dintre ţările dezvoltate şi ţările în curs de dezvoltare, favorizînd mersul către o poziţie internaţională adecvată potenţialului şi resurselor lor.

Atingerea unei contribuţii la producţia globală mondială de 22% în anul 2000 va fi de natură să ilustreze rolul tot mai important pe care îl pot şi îl vor putea juca ţările în curs de dezvoltare în viaţa internaţională.

Industrializarea ţărilor în curs de dezvoltare, creînd noi structuri de producţie şi de comerţ exterior, ar putea contribui la la realizarea deziderатului de promovare a unor noi relaţii economice internaţionale lipsite de dominaţie, exploatare şi subordonare. În ipoteza confirmării rezultatelor din proiecţiile noastre apare de la sine înţeles că edificarea unor economii în cadrul cărora ponderea industriei să ocupe un loc tot mai important — chiar mergînd pînă la aproximativ 50% din producţia totală — nu ar mai putea fi o bază pentru relaţii interstatale de genul celor din zilele noastre — inechitabile şi de dependenţă — care înseamnă în fond negarea oricărei idei de justiţie.

Schimbarea caracterului relaţiilor dintre ţările dezvoltate şi ţările în curs de dezvoltare ar fi deci una dintre consecinţele cele mai importante ale expansiunii rapide a industriei în aceste economii.

Realizarea obiectivelor oglindite în această nouă schemă de contribuţie la viaţa economică internaţională, cu o mai largă participare şi cu roluri sporite pentru ţările în curs de dezvoltare va însemna crearea unui tablou al economiei mondiale cu alt conţinut şi altă finalitate decît cel pe care l-a cunoscut umanitatea pînă astăzi.

Şi, dacă subliniem legătura dintre industrializare, eliminarea stării de subdezvoltare şi restructurarea economiei mondiale în sensul demonstraţiilor noastre că aceste obiective internaţionale sînt realizabile, trebuie spus că realitatea confirmă şi posibilitatea deplină a lichidării subdezvoltării pentru că umanitatea a parvenit la un stadiu de înţelegere a necesităţii obiective a lichidării decalajelor economice în care este capabilă să le suprime. În susţinerea acestei afirmaţii este suficient să amintim că în ultimii 25—30 de ani producţia mondială s-a triplat în timp ce populaţia a crescut doar cu 60%.

Resurse existînd, ceea ce se cere este realizarea unei mutaţii în producerea, repartizarea şi utilizarea resurselor şi capacităţilor. Prin incidenţele ei industrializarea ţărilor în curs de dezvoltare se dovedeşte a fi calea sigură către soluţionarea eficientă, echitabilă şi pe termen lung a acestor probleme cardinale.

Ţările în curs de dezvoltare sînt antrenate în această direcţie în bătălia pentru o cauză proprie justă şi care corespunde pe deplin imperativelor şi potenţialităţilor epocii contemporane.

dr. Sorica SAVA

---

*) Exprimăm şi măsurăm diviziunea muncii şi structura internă prin cantităţile de valoare nou creată, exprimată monetar, folosind indicatorul produsul intern brut.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Ungaria: exporturi în cooperare

RAMURĂ în care sînt ocupate peste 20 000 de persoane și care-și exprimă dinamismul prin dublarea producției sale în perioada 1971—1976 (la 14 miliarde forinți), industria farmaceutică ungară este și un exportator de seamă. Valoric, medicamentele se situează pe un loc de frunte în cadrul exportului ungar (după cereale, produse laminate, carne și vite de sacrificat); ocupînd locul 13—14 în lume ca producător (cu 1,5% din producția mondială de medicamente), Ungaria se plasează pe locul 7 ca exportator (cu 4% din exportul mondial de medicamente). Anul trecut exporturile sale de medicamente către țările socialiste au reprezentat 158 milioane de ruble (+ 12,5% față de 1975), iar către țările capitaliste 80 milioane de dolari (+ 19%).

Pentru a se asigura dezvoltarea și în viitor a acestei industrii la nivelul cerințelor progresului tehnico-științific, peste 7 miliarde forinți urmează a fi investiți pînă în 1980 în vederea extinderii capacităților de producție, modernizării instalațiilor și desfășurării lucrărilor de cercetare. În același scop, pînă la începutul acestui an industria farmaceutică ungară a încheiat acorduri de cooperare cu parteneri din Uniunea Sovietică, R.D.G., Cehoslovacia și Polonia, precum și dintr-un număr de 15 țări capitaliste (acordurile încheiate cu aceștia din urmă, de pildă, prevăzînd fabricarea în comun a peste 80 de medicamente ungare). Se estimează că în 1980 valoarea producției se va ridica la 20 miliarde forinți, iar cea a exportului de medicamente — la 13,5 miliarde forinți, marcînd (în ambele cazuri) o creștere de 70% în raport cu 1975.

Spre o nouă încetinire a creșterii în Occident?

ANTICIPĂRILE economiștilor americani referitoare la dezvoltarea economică în al doilea semestru al anului continuă să insiste asupra probabilității unei noi încetiniri a ritmurilor de creștere. Temeiurile citate: în trimestrul trecut creșterile vînzărilor cu amănuntul au fost neînsemnate; modelele noi de automobile, cu dimensiuni mai reduse, întîrzie să intre în producție; în genere, nu se așteaptă o sporire sensibilă a actualei rate scăzute a investițiilor. În trimestrul al treilea creșterea P.N.B. (după eliminarea efectului inflaționist) ar urma să fie de numai 3%, față de 6,9% în primul trimestru. Pentru 1978 nu se așteaptă o recesiune, dar nici nu se contează pe o creștere mai accelerată. Dimpotrivă creșterea încetinită nu va permite nici scăderea ratei șomajului, care a fost de 6,9% în mai, nici jugularea inflației (care ar urma să fie de 6,1% în 1978).

Și în R.F.G., dealtfel, scăderea comenzilor și a producției industriale în ultimele două luni întăresc sentimentul că economia se află într-un nou declin.

America Latină: datoria externă

CONFORM datelor furnizate de Comisia economică O.N.U. pentru America Latină, datoria externă a țărilor latino-americane care nu exportă petrol a crescut în cursul anului trecut cu 17%, atingînd nivelul de 79 miliarde dolari, respectiv de trei ori mai mult decît în 1970. Ritmul de creștere a datoriei externe s-a încetinit întrucîtva față de anii precedenți, dar în cadrul sumei totale a sporit ponderea împrumuturilor acordate de băncile comerciale (îndeosebi din S.U.A. și Canada), cu dobînzi mai ridicate decît cele practicate de organismele financiare internaționale.

În 1976 aproape nouă zecimi din datoria externă menționată reveneau unui grup de cinci țări: Brazilia, Mexic, Argentina, Peru și Columbia. Pe ansamblul țărilor Americii Latine, în perioada 1965—1975 ponderea datoriei externe în produsul lor intern brut s-a menținut în jurul cifrei de 18%, în timp ce plățile în contul rambursării datoriei și sub formă de dobînzi au urcat de la 23% din încasările la export în perioada 1965—1973 la 28% în anul 1975, ceea ce reflectă de fapt o accentuare a poverii datoriei externe asupra economiei țărilor respective.

Orientări în dezvoltarea economică

Argentina: proiecte 1977-1980

DUPĂ CUM REIESE din materiale date publicității de forurile de decizie argentiniene, în perioada 1977—1980 se va acorda o importanță crescîndă sectorului energetic, urmărindu-se sporirea capacităților de producție și modificarea ponderii diferitelor surse de energie în balanța energetică a țării. Pînă în anul 1985 se intenționează să se investească în cadrul acestui sector aproximativ 20 miliarde de dolari. Se vor depune eforturi pentru autoaprovizionarea cu țiței și, totodată, pentru reducerea ponderii acestuia în balanța energetică a țării, concomitent cu mai buna utilizare și a altor surse. Autoritățile proiectează unele măsuri care să conducă la majorarea producției de gaze naturale, la creșterea capacităților de producere a energiei electrice, la extinderea rapidă a producției de energie atomo-electrică. Este demn de subliniat că se contează ca industria argentiniană să fie în măsură, în anul 1990, să asigure în proporție de 90% construirea de centrale atomoelectrice.

În domeniul industriei prelucrătoare, producția de oțel urmează să sporească de la circa 2,4 milioane tone anual, cît se obține în prezent, la 10 milioane tone în 1980 și 15 milioane tone în 1985. Dezvoltarea, în perspectivă, a industriei constructoare de mașini va depinde pe de o parte de posibilitățile de absorbție ale pieței interne și, pe de altă parte, de capacitatea acestei ramuri de a oferi la export produse competitive din punctul de vedere al calității și prețului. De asemenea, urmează a fi construite noi șantiere navale, studiindu-se în același timp posibilitatea livrării de șantiere navale complete spre Cuba, Ecuador și Costa Rica.

Dată fiind rămînerea în urmă a industriei petrochimice argentiniene, în raport cu dezvoltarea acestei industrii în alte țări latino-americane, se proiectează stimularea investițiilor respective, intenționîndu-se crearea unui mare centru petrochimic capabil să aprovizioneze piața internă și să asigure și un export eficient. În anii următori se vor mai dezvolta industria celulozei și a hîrtiei, industria textilă, a pielăriei, industria alimentară, a băuturilor și tutunului.

Pe de altă parte, în perioada 1977—1980 se va pune un accent deosebit pe măsuri pentru dezvoltarea agriculturii. Vor fi stimulați producătorii agricoli, în virtutea ideii adoptate de oficialități potrivit căreia prosperitatea în agricultură se reflectă în creșterea puterii de cumpărare pentru produsele industriale. Activitățile agricole se vor moderniza, se vor extinde suprafețele cultivate și se va acorda o atenție deosebită creșterii randamentelor în zootehnie.

Sînt proiectate, de asemenea, măsuri care să determine acoperirea într-o proporție sporită a consumului intern de produse forestiere și, într-o perspectivă pe termen mai lung, să stimuleze exportul unor astfel de produse.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 18—22. 7. 1977 **dolarul S.U.A.** s-a depreciat în continuare față de restul valutelor occidentale. Menținerea dobînzilor scăzute pe plan intern, și mai ales neintervenția autorităților americane pentru susținerea cursului dolarului pe piețele valutare, urmărindu-se sporirea competitivității exporturilor americane spre a reduce masivul deficit comercial previzibil pentru acest an, au influențat hotărîtor evoluția cursului.

Marca vest-germană a atins pe data de 21.7.1977 cel mai ridicat nivel față de dolar, respectiv 2,2565 mărci pentru 1 dolar (precedentul record de 2,2755 mărci pentru 1 dolar fiind înregistrat în februarie 1975). În cercurile de afaceri se apreciază că tendința de repreciere a mărcii se va menține în continuare susținută.

Francul francez, deși afectat de înregistrarea unui deficit de 2,32 miliarde franci al balanței comerciale pe luna iunie a.c., s-a repreciat cu aproape 1% față de dolar, cotînd la sfîrșitul perioadei 4,8230 franci, față de 4,8650 franci pentru 1 dolar la sfîrșitul săptămînii precedente.

Lira sterlină și **lira italiană**, pe aceeași linie de repreciere față de dolarul S.U.A. ca și celelalte valute occidentale, dar într-o proporție nesemnificativă, au cotat în jur de 1,75 dolari pentru 1 liră sterlină, respectiv 881,70 lire italiene 1 dolar.

Prețul aurului la Londra a cotat în jurul a 144 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

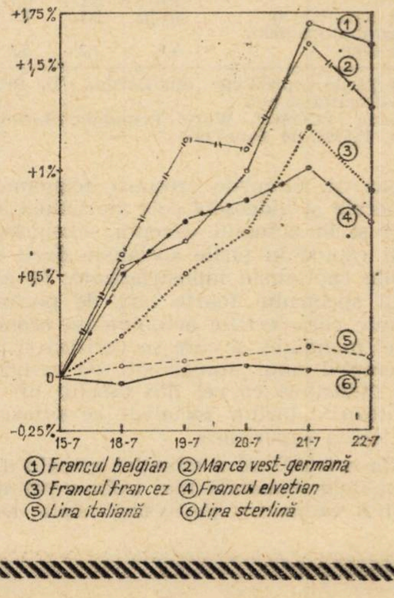

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 18—22 VII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 15 VII 1977.

În dezbaterea ECOSOC

Starea economiei mondiale: diagnostic și perspective

STATELE LUMII nu contenesc să fie preocupate de cîțiva ani de situația economică și socială internațională, asupra căreia continuă să planeze umbre și incertitudini. După recesiunea din 1974—1975, țările capitaliste dezvoltate nu și-au regăsit cadența creșterii economice, ale cărei resorturi începuseră a fi considerate în Occident ca inepuizabile, și de atunci evoluează pe o „cărare îngustă“ flancată de șomaj și inflație. Pe de altă parte, economia țărilor marcate de greaua moștenire a colonialismului și imperialismului se situează în continuare sub reperele de creștere stabilite prin Strategia internațională a dezvoltării pentru actualul deceniu, ceea ce riscă să compromită și acea modestă restrîngere a decalajelor urmărită prin obiectivele fixate de O.N.U. pentru anii '70. De astfel de trăsături dominante și de altele conexe ale stării de astăzi a economiei mondiale a avut a se ocupa și sesiunea a 63-a a Consiliului Economic și Social al O.N.U., ale cărei lucrări continuă la Geneva (6 iulie—5 august 1977). Studiul asupra tendințelor actuale din economia mondială este principalul document supus dezbaterii generale, înmănunchind cele mai recente informații disponibile la această scară de cuprindere cu privire la marile sfere de activitate, grupe de țări și zone geografice. El oferă unele încercări de diagnosticare, ca și de întrezărire a perspectivelor apropiate, al căror caracter preliminar nu le poate știrbi utilitatea.

O redresare incompletă

CARE SÎNT, în primul rînd, caracteristicile identificabile, pe baza materialului statistic existent, în producția mondială? Autorii „Studiului asupra economiei mondiale, 1976“ constată de la bun început că în acest domeniu s-a produs o redresare cantitativă pe ansamblu, după încetinirea simțitoare a creșterii în 1974 și stagnarea din 1975. Produsul intern brut însumat al celor trei grupe mari de țări — capitaliste dezvoltate, nesocialiste în curs de dezvoltare, socialiste — la care se referă statisticile, a progresat în 1976 cu 5,4%, după rezultatele mult inferioare — de numai +2% și respectiv +0,6% — din cei doi ani precedenți. Dinamica acestui indicator s-a resimțit puternic în anii anteriori de pe urma crizei economice din Occident; modificarea anuală în țările capitaliste dezvoltate a fost de numai +0,2% în 1974 și de —1,2% în 1975; or, în 1976 ea s-a situat în apropierea mediei pe grupele de țări, fiind de 5,2%.

Dar sporurile anuale și — mai semnificativ pentru tendință — ritmurile medii din perioada de la începutul deceniului dezvăluie și laturi care țin mai mult de calitatea creșterii economice. Una din ele constă în aceea că evoluția PIB în țările capitaliste dezvoltate este deosebit de lentă dacă se ia în considerare faptul că este vorba de o redresare a producției după o scădere cu caracter ciclic. Chiar dacă se are în vedere că în majoritatea cazurilor politicile economice naționale nu sînt orientate în prezent spre stimularea activă a producției, pentru a nu se relansa inflația, ritmurile sînt îndeobște apreciate ca inferioare celor scontate. O altă latură semnificativă reiese din datele tabelului nr. 1 și constă în aceea că ritmurile creșterii economice generale și îndeosebi cele ale industriei sînt și în actualul deceniu substanțial mai rapide în țările socialiste decît în țările capitaliste industrializate. În cadrul spectrului foarte larg de performanțe caracteristic actualmente economiei mondiale, și care se verifică și pe exemplul unui număr atît de restrîns de indicatori ca cel din tabelul nr. 1, realizările țărilor socialiste se situează la limita superioară.

Tabelul nr. 1

Dinamica producției mondiale, pe grupe de țări, în perioada 1971—1976, procente de creștere

	Ritmuri medii anuale 1971—1976		
	Produsul intern brut	Producția agricolă	Producția industrială
Țări capitaliste dezvoltate	3,2	2,2	3,3
Țări nesocialiste în curs de dezvoltare	5,7	2,4	6,7
Țări socialiste a)	6,1 b)	2,1	8,2
Ansambul grupelor de țări	4,0	2,3	5,1

a) Țările socialiste din Europa; b) Produsul material net.

Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, E/5995, 10 June 1977.

Ca o trăsătură a situației actuale din economia mondială mai trebuie reținut faptul că pentru țările capitaliste dezvoltate redresarea cantitativă din 1976 nu a însemnat în toate cazurile revenirea la nivelurile dinainte de recesiune. În R.F.G. și Japonia, de exemplu, producția industrială rămînea la sfîrșitul anului trecut ușor inferioară celei din 1973, iar în Anglia chiar și celei din 1972. Dintre țările occidentale mai mici, se arată în studiul supus dezbaterii ECOSOC, Olanda și Irlanda au fost singurele a căror producție industrială a egalat-o anul trecut pe cea din 1974, în timp ce în cazul Luxemburgului și în acela al Elveției ea a rămas chiar sub nivelul din 1970. În Norvegia scăderea volumului producției în industria prelucrătoare după 1974 a fost compensată în cadrul indicelui producției industriale globale doar de creșterea producției ramurilor extractive ca urmare a intrării în funcțiune a exploatărilor petroliere din Marea Nordului.

Tabelul nr. 2

Evoluția comerțului mondial, pe grupe de țări, în perioada 1970—1976, miliarde dolari în prețurile curente

	1970	1976 a)
Export, total	311,5	977,7
din care: țări capitaliste dezvoltate	226,2	650,4
țări nesocialiste în curs de dezvoltare	54,3	240,4
— petroliere b)	19,5	141,5
— nepetroliere	34,8	99,0
Import, total	325,3	1 010,5
din care: țări capitaliste dezvoltate	238,4	706,3
țări nesocialiste în curs de dezvoltare	56,7	210,3
— petroliere b)	12,4	79,6
— nepetroliere	44,3	130,7
Balanțe comerciale:		
țări capitaliste dezvoltate	—12,1	—55,9
țări nesocialiste în curs de dezvoltare	—2,4	30,1
— petroliere b)	7,0	61,8
— nepetroliere	—9,4	—31,7

a) Date preliminare; b) Țările OPEC, plus Bahrein, Brunei, Oman, Trinidad-Tobago.

Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, Table 18.

Legătura dintre faptul că încă nu s-a revenit la unele niveluri de producție dinaintea recesiunii din 1974—1975 și slăbiciunea persistentă a activității de investiții în țările capitaliste dezvoltate o ilustrează de exemplu situația din industria oțelului. Redresarea nu a fost decît parțială aici, pe ansamblul acestor țări: scăderii producției cu aproape 16% în 1975 i-a urmat o creștere de numai 6% anul trecut. În cîteva țări, printre care Luxemburg, Norvegia, Spania, Suedia, 1976 a fost al doilea an consecutiv de reducere a volumului producției de oțel. Studiul ECOSOC semnalează dealtfel că situația din siderurgie nu este singulară și că, în absența unei reluări cît de cît susținute a investițiilor productive, cererea a rămas slabă la majoritatea metalelor. Același factor a afectat negativ cererea și deci producția de ciment, care s-a restrîns cu 7% în țările capitaliste dezvoltate în 1975 și a crescut anul trecut numai cu 3% pe ansamblul acestui grup. Pentru o serie de țări, unele din ele mari producătoare, 1976 a fost al doilea an consecutiv de recesiune în industria cimentului, scăderile ajungînd la 5% și mai mult.

Pragul celor 1 000 de miliarde

CARACTERUL incomplet al redresării producției țărilor occidentale își spune cuvîntul în fluctuațiile care se mențin în sfera schimburilor comerciale, după ce recesiunea provocase ritmuri negative în domeniul exportului pentru prima oară după cel de-al doilea război mondial, în toate grupele de țări cu excepția țărilor socialiste. Este adevărat că ponderea economiilor capitaliste dezvoltate în comerțul mondial s-a micșorat întrucîtva în condițiile recesiunii, cum se poate constata pe baza cifrelor din tabelul nr. 2 — în cadrul exportului ea a scăzut de la 72,6% în 1970 la 66,5% în 1976 —, dar, deținînd peste 2/3 din volumul total în prețurile curente (export + import), dinamica participării lor lasă urme vizibile în mișcarea de ansamblu. Un exemplu recent este transformarea unei relansări viguroase a comerțului mondial în prima jumătate a anului trecut într-o creștere mai moderată în semestrul al doilea, fapt datorat — după indiciile existente — „moderării" conjuncturale din țările capitaliste dezvoltate. Organizația pentru cooperare și dezvoltare economică (O.C.D.E.), din care face parte cvasitotalitatea acestor țări, prognostichează pentru anul în curs o încetinire simțitoare a ritmurilor în schimburile comerciale, prevăzîndu-i continuarea și în prima jumătate din 1978. Este deci de așteptat repercutarea acestei tendințe în evoluția de ansamblu a comerțului mondial.

Evoluțiile schițate la urmă sînt cele ale volumului fizic al comerțului, adică la prețuri constante. Variațiile de la an la an în prețurile curente au avut loc, după cum se știe, în ritmuri deosebit de rapide în cadrul actualului deceniu, ducînd la triplarea sumei anuale a exportului și a importului și la atingerea pragului de circa 1 000 de miliarde dolari la fiecare din fluxuri. Faptul ca atare își are fără îndoială semnificațiile. Mai importante sînt însă cele ale unor schimbări de direcție și de ponderi, sub efectul diferențierilor de ritmuri reale oglindite în tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

Ritmuri de creștere în comerțul mondial, 1971—1976, procente de modificare a volumului fizic (prețuri constante)

	1974	1975	1976 a)	Media 1971—1976
Export				
Țările lumii nesocialiste	5,4	— 4,7	11,2	6,6
din care : dezvoltate	6,6	— 4,0	10,8	6,9
în curs de dezvoltare	0,2	— 7,7	12,9	4,9
— petroliere b)	—1,1	—12,8	11,0	4,4
— nepetroliere	1,0	—11,4	15,1	6,2
Import				
Țările lumii nesocialiste	2,0	— 5,0	12,1	5,9
din care : dezvoltate	—0,6	— 7,8	13,0	5,3
în curs de dezvoltare	12,9	7,0	8,5	8,5
— petroliere b)	24,3	32,2	24,1	19,1
— nepetroliere	8,0	— 2,2	0,8	4,1

a) Date preliminare; b) Vezi tabelul nr. 2.
Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, Table 19.

Cifrele din acest tabel scot în evidență, pe lîngă fenomene ca instabilitatea anilor recenți și oscilațiile mari de la an la an în cazul țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere, ritmurile deosebit de susținute ale importului țărilor producătoare de petrol. În medie, pe primii șase ani ai deceniului, fluxul acesta a crescut de patru ori mai repede decît importul total al țărilor lumii nesocialiste. Un efect semnificativ : în ultimii doi ani producătorii de petrol absorb circa 8% din exportul total al țărilor industriale capitaliste, de două ori mai mult, ca proporție, decît înainte de 1974. Importul țărilor nepetroliere, pe de altă parte, cunoaște un proces de erodare. Studiul ECOSOC îl consemnează, menționînd de exemplu că circa 2/5 dintre țările în curs de dezvoltare și-au redus suma importului în 1976, fenomenul avînd loc al doilea an la rînd pentru un sfert din numărul acestor țări. Triplarea valorică a fluxurilor comerțului mondial „adăpostește", ca să spunem așa, evoluții pronunțat negative pentru un vast grup de țări cu o populație foarte numeroasă, țări a căror dezvoltare economică atît de necesară nu găsește în sfera schimburilor comerciale internaționale suportul ce sînt îndreptățite să-l aștepte. Mai mult, puterea de cumpărare a țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere pe piețele externe (raportul de schimb) s-a deteriorat, după date cuprinse în studiul ECOSOC, în medie cu 2,5% pe an în perioada de la începutul actualului deceniu.

Tabelul nr. 4

Rate ale șomajului în țările capitaliste dezvoltate, 1976—1977

	1976, medii anuale	Previziuni 1977 a)	
		OCDE	CEE
Țările OCDE, total	5,0	5,25	
Principalele țări industriale:			
Canada	7,2	7,5	
Franța	4,5	5,0	5,1
R.F.G.	4,1	5,6	3,7
Italia	3,7		4,3
Japonia	1,9	1,9	
Anglia	5,2	6,5	5,9
S.U.A.	7,7	7,25	
CEE (Piața comună)	4,5		4,9
Alte țări :			
Australia	4,4	+	
Austria	2,0	+	
Belgia	6,1		6,6
Danemarca	5,0	6,0	5,6
Finlanda	3,5	+	
Irlanda	9,5	+	9,5
Olanda	4,7	0	4,4
Norvegia	1,3	—	
Suedia	1,6	+	

a) Inclusiv previziuni calitative notate prin + (creștere), — (scădere) sau 0 (staționar).
Sursa: ECOSOC, World Economic Survey, 1976, Table 41.

Dilemele sînt nerezolvate

PE FONDUL conjuncturii șovăielnice care se menține în țările occidentale după recesiunea din 1974—1975, al acutizării unor probleme de bază ale creșterii economice din țările în curs de dezvoltare, în economia mondială s-au acumulat în anii recenți tensiuni suplimentare. Balanțele comerciale și de plăți, de exemplu, sînt o sursă de preocupări serioase, deoarece proporția unor deficite față de suma fluxurilor din care rezultă ele a crescut considerabil față de deceniul trecut. Cursurile de schimb ale monedelor au avut și au tendința de a deveni tot mai divergente. Nivelul ridicat al capacităților de producție nefolosite din țările capitaliste industriale este unul din factorii care inhibează activitatea de investiții, dar posibilitatea înlăturării lui încă nu se întrevede. Acestea sînt doar cîteva dintre numeroasele surse de încordare existente, care se traduc în grave dileme pentru economia țărilor respective, repercutîndu-se inevitabil — prin releele interdependenței — asupra funcționării și performanțelor economiei mondiale în ansamblu.

În speță, cum subliniază raportul supus dezbaterii prezentei sesiuni a Consiliului Economic și Social al O.N.U., rămîne nerezolvată dilema principală de politică economică ce stă în fața țărilor capitaliste dezvoltate : stimularea conjuncturii riscă să reaccelereze imediat inflația care se menține oricum la niveluri excesive, pe cînd ratele ridicate ale șomajului ar necesita tocmai o acțiune de stimulare pentru a putea fi reduse măcar în anii următori. La o conjunctură șovăielnică se adaugă astfel politici economice indecise, sau în orice caz de o asemenea circumspecție încît par să rezulte „absențe" în fața hotărîrilor pe care mersul economiei le cere în mod evident. Perspectiva imediată care se conturează în aceste condiții este aceea a unui șomaj în continuare ridicat și chiar crescînd în numeroase cazuri în 1977, cum arată datele din tabelul nr. 4. Și acesta nu este un indicator izolat, ci un adevărat punct focal al stărilor de încordare și al dilemelor nerezolvate din economia țărilor capitaliste. Mersul lor pe „cărarea îngustă" flancată de șomaj pe de o parte, de inflație pe de altă parte, va continua deci să imprime economiei mondiale influențe negative. Cu atît mai puternic iese în evidență contrastul semnificativ pe care îl oferă și în analiza supusă ECOSOC dezvoltarea economico-socială constantă din țările socialiste ale căror planuri pun accent pe consolidarea în continuare a creșterii, pe ridicarea eficienței activității economice și a calității producției.

L. STROJA

MONDORAMA

Peste 200 milioane tone

PRODUCȚIA DE OȚEL a țărilor socialiste din Europa a depășit anul trecut nivelul de 200 milioane de tone, înregistrînd o creștere de circa 3% față de 1975 și reprezentînd 30% din volumul producției mondiale a acestui metal. La cifra totală menționată siderurgia Uniunii Sovietice a contribuit cu 145 mil. tone, cea poloneză — cu 15,6 mil. tone, cea cehoslovacă — cu 14,7 mil. tone, cea românească — cu 10,7 mil. tone, cea din R.D.G. — cu 6,7 mil. tone ș.a.m.d. După cum se poate vedea din graficul alăturat, cel mai rapid ritm de creștere a producției de oțel s-a înregistrat anul trecut în România (+12,4%), urmată de Bulgaria (+9%), Polonia și R.D.G. (+4%), Cehoslovacia (+3%) etc.

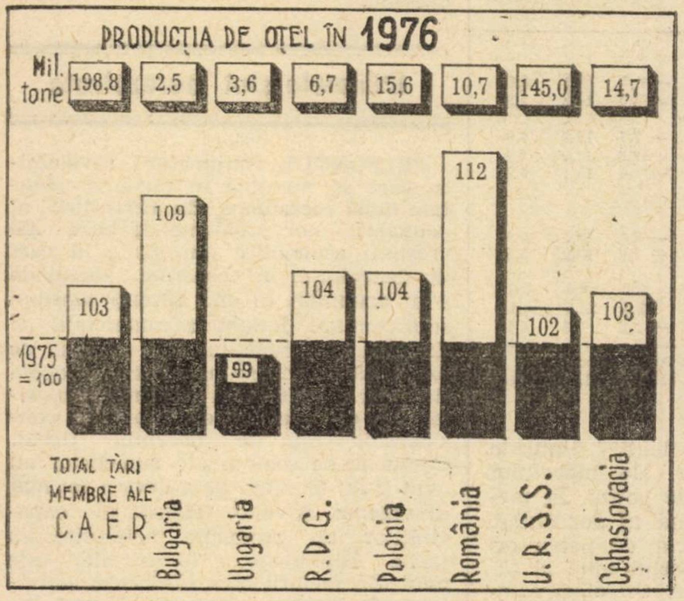

Suedia: în perspectivă — șomaj record

ÎN SUEDIA șomajul riscă să cuprindă în iarna următoare 150 000 de persoane, dacă nu se iau măsuri drastice pentru relansarea economiei. Ar fi cel mai înalt nivel al șomajului în această țară de la al doilea război mondial încoace. Prognoza aparține experților Confederației sindicatelor suedeze (LO) care au analizat într-un recent raport efectele devalorizării monedei naționale din aprilie a. c. Dacă în ceea ce privește poziția externă a Suediei experții LO se așteaptă ca devalorizarea să ducă la o echilibrare a exportului și importului, ei consideră în schimb că PNB nu va crește în 1977 cu mai mult de 0,5—1% și că producția industrială se va reduce cu 1,5—2%, ca urmare a stocurilor mari existente. Urcarea prețurilor bunurilor de consum va fi de cel puțin 12% în decursul anului, iar veniturile reale ale populației sînt așteptate să scadă cu 2—3% în al doilea semestru, față de aceeași perioadă din 1976. Un indiciu cu privire la mersul efectiv al conjuncturii îl oferă datele asupra producției industriale publicate la sfîrșitul lunii iunie, din care rezultă că indicele producției a scăzut în aprilie cu 3% față de aceeași lună a anului trecut, după ce în primul trimestru nu înregistrase nici o creștere.

Inechitate și deficite

UN ASPECT, poate mai puțin pus pînă în prezent în lumină, al inechității actualei ordini economice internaționale, îl constituie — între altele — decalajul existent între țările capitaliste dezvoltate și țările nesocialiste în curs de dezvoltare în domeniul transporturilor comerciale maritime. În timp ce primele dispun, de regulă, de flote naționale capabile să asigure vehicularea, pe căile maritime, atît a exporturilor cît și a importurilor țărilor respective, flotele și infrastructurile portuare ale țărilor în curs de dezvoltare sînt insuficiente sau pur și simplu simbolice. Or, după estimații modeste, costul navlului, al asigurărilor și al operațiunilor de depozitare-manevrare încarcă cu 3—4,5% prețul mărfurilor importate sau exportate, cu nava sub pavilion străin, de către țările în curs de dezvoltare.

Conform unor evaluări publicate de revista „L'Usine Nouvelle“, din cele 35 miliarde dolari cît a reprezentat totalul mondial al navlurilor plătite în 1974, circa 14 miliarde dolari proveneau din comerțul țărilor în curs de dezvoltare, ale căror flote n-au încasat din această sumă decît aproximativ 2 miliarde. Dacă se ține seama de faptul că circa 90% din navluri se achită în devize liber convertibile, rezultă că 10 miliarde dolari vin să alimenteze pe această cale deficitul balanței de plăți externe a acestui grup de țări. De unde și tendința, manifestată în ultimii ani, de cooperare regională ori subregională a țărilor în curs de dezvoltare în vederea creării unei flote comerciale proprii.

Un algoritm al invenției

ÎNTRUCÎT din datele existente rezultă că o dublare a producției științifice într-un interval de 10 ani presupune o creștere de 16 ori a numărului de cercetători și de peste 30 de ori a cheltuielilor pentru cercetare, în toată lumea se manifestă o preocupare insistentă în direcția găsirii unor metode de intensificare a activității de creație, îndeosebi inginerească. Cercetările în această direcție s-au desfășurat pe două făgașuri — cel „irațional“ sau, mai bine zis intuitiv („brainstorming“, „sinectică“, „inventică“), care constă în esență în „eliminarea barierei psihologice“, și cel bazat pe studierea logicii procesului creator, care presupune analiza legităților dezvoltării științei și tehnicii în general și a sistemelor în curs de proiectare în special. Un grup de cercetători sovietici, în frunte cu G. S. Altșuller au elaborat, mergînd pe al doilea făgaș, un așa-numit „algoritm al invenției“ (Algoritm reșeniia izobretatelnîh zadaci, pe scurt ARIZ), deschis unor completări continue. ARIZ nu neagă momentul inspirației, al intuiției, necesitatea înlăturării „barierei psihologice“ (teama de a spune ceva ce pare o prostie sau o naivitate), dar introduce, în vederea stimulării lor, o serie de procedee raționale, sistematizate pe baza experienței într-o anumită succesiune. În forma sa actuală algoritmul conține 35 de „pași“ ordonați în 6 părți.

Foraj în adîncuri

PE MĂSURA perfecționării tehnicii forajului submarin, sporesc continuu posibilitățile de prospectare a resurselor minerale situate la adîncimi din ce în ce mai mari. Făcînd un bilanț al acțiunilor de foraj submarin din țările nesocialiste efectuate în ultimul deceniu, revista „Oil and Gas Journal“ relevă că, în timp ce în 1965 adîncimea maximă a apei la care se executau forajele nu atingea 200 m (vezi graficul), anul trecut, în largul coastelor thailandeze, nava „Discoverer 534“ a forat un puț de peste 4,2 km, pornind de la adîncimea mării de 1 055 m. Asemenea performanțe tehnologice (inclusiv realizarea unor costume speciale pentru scafandri, care le permit să lucreze timp de 20 de ore la adîncimi în jur de 450 m) deschid perspective favorabile pentru explorarea resurselor minerale pe întinse zone ale platoului continental al oceanului planetar.

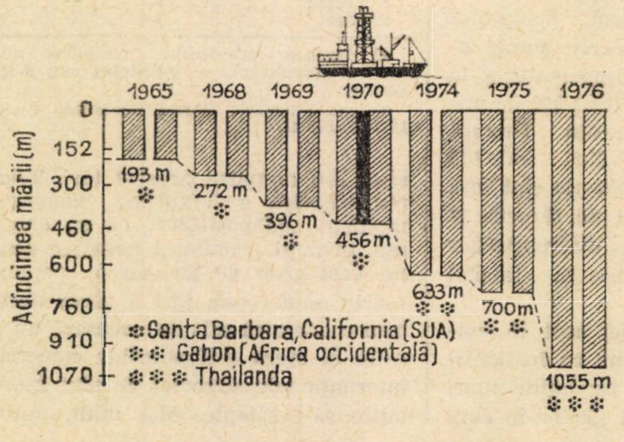

CURIER

GLOSAR

Monetizare

REZONANŢA crescîndă pe care o găseşte în conştiinţa omenirii existenţa stării de subdezvoltare pe întinse regiuni ale globului şi necesitatea egalizării treptate a nivelurilor dezvoltării economice a statelor a determinat studierea mult mai profundă decît în trecut a diferitelor aspecte ale acestei probleme. În acest context au apărut ori s-au precizat o serie de noţiuni legate de procesul dezvoltării, între care şi noţiunea de monetizare.

În trecut, prin monetizare se înţelegea numai baterea de monede metalice („monetizarea" aurului, argintului etc.). Cu timpul, acest înţeles aproape s-a pierdut, pe măsură ce a încetat baterea de monede metalice cu valoare proprie deplină.

Termenul de monetizare a renăscut în ultima vreme, însă cu un alt înţeles, legat de economia ţărilor în curs de dezvoltare. În această economie coexistă, în proporţii diferite, două sectoare : unul monetizat, în care moneda este utilizată sub toate aspectele ei — etalon, mijloc de circulaţie şi de plată, mijloc de acumulare —, iar un altul nemonetizat.

Conceptul de monetizare este definit ca fiind lărgirea sferei economiei monetare prin absorbirea treptată a sectorului nemonetizat. Una din deosebirile fundamentale dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare constă tocmai în gradul de dezvoltare relativă a tranzacţiilor băneşti. **Rata monetizării** înseamnă proporţia bunurilor şi serviciilor care sînt plătite cu bani de către cumpărători.

Măsurarea ratei de monetizare este dificilă, deoarece adeseori monetizarea este confundată pe nedrept cu comercializarea produselor sau cu intermedierea financiară. Comercializarea produselor înseamnă proporţia producţiei vîndute, în raport cu producţia totală ; intermedierea financiară constituie procesul de mediere între cei care realizează economii băneşti şi cei care se împrumută, iar monetizarea, aşa cum s-a arătat, se măsoară după valoarea globală a bunurilor şi serviciilor care sînt plătite cu bani. Comercializarea, intermedierea financiară şi monetizarea sînt fenomene distincte, însă pot fi interdependente într-o economie în curs de dezvoltare, cu menţiunea că primele două nu pot exista fără o monetizare prealabilă.

Sectorul nemonetizat cuprinde două activităţi economice distincte care nu comportă utilizarea monedei şi anume : subzistenţa (producţia şi consumul pentru contul propriu) şi trocul (schimbul în natură). De fapt, nu există un sector nemonetizat decît ca expresie statistică. Este de neconceput un sector nemonetizat pur şi separat, chiar în ţările cel mai puţin dezvoltate (în Africa tropicală, Asia de Sud-Est, Pacificul de Sud, sectorul nemonetizat are o pondere în produsul naţional brut de o cincime pînă la o treime, iar în Nepal, peste 60%). Pretutindeni, sectorul nemonetizat este format din agenţi economici care în majoritatea cazurilor au şi activităţi monetare. Cele mai multe gospodării se caracterizează printr-o combinaţie variabilă de subzistenţă şi monetizare. Trocul este relativ neînsemnat, comparativ cu valoarea mărfurilor comercializate, iar măsurarea lui exactă este practic imposibilă. În concluzie, monetizarea înseamnă desfiinţarea progresivă a sectorului în care mai dăinuie trocul şi îndeosebi subzistenţa.

C. K.

Materii prime din gunoaie menajere

Simion Cosma, Apahida — Incinerarea deşeurilor menajere — procedeu la care vă referiţi în scrisoarea dv. — presupune instalaţii costisitoare, fiind considerată în acelaşi timp nu numai antiecologică, dar şi antieconomică, căci deşeurile reprezintă un „zăcămînt" preţios de materii prime (hîrtie, metale, sticlă, material plastic, materii organice) care pot fi reutilizate după triere. Trierea şi recuperarea deşeurilor menajere formează de aceea un obiect de preocupare în tot mai multe ţări. La Roma, de pildă, gunoaiele menajere sînt de mai mulţi ani prelucrate în acest sens, la fel în unele localităţi din S.U.A., Suedia, Japonia. La începutul lunii iulie a intrat în funcţiune în Franţa o primă uzină model de recuperare a gunoaielor menajere, complet automatizată, la Tournan-en-Brie. Pe porţile uzinei ies zilnic 15 tone de material plastic, 3,5 t de fier vechi, 15 t de hîrtie şi 40 t de îngrăşăminte organice. Acestea din urmă sînt foarte apreciate de viticultori, de cultivatorii de ciuperci şi de legumicultori, atît pentru calitatea lor, cît şi pentru preţul lor sensibil mai scăzut (22 franci tona în vrac, în cazul uzinei citate) decît cel al gunoiului de grajd. Uzina colectează gunoaiele din circa 40 comune din departamentul Seine-et-Marne, cu o populaţie totală de 87 000 locuitori. Se apreciază că, valorificîndu-şi convenabil „produsele finite", uzina poate aduce un beneficiu de 1 milion de franci pe an.

Decalaje

Virgil Crivii, Luduş — Clasamentul ţărilor lumii după mărimea produsului lor naţional brut pe locuitor alcătuit în fiecare an de Banca Mondială nu este singurul de acest gen care există, ci doar poate cel mai cunoscut. Uniunea bancară elveţiană, de pildă, întocmeşte şi ea un asemenea clasament. Din ultima sa ediţie, referitoare la anul 1976, rezultă că, din cele 160 ţări ale lumii pe care le include, numai 49 au un P.N.B. pe locuitor de peste 1 000 dolari. Totalizînd 5 800 miliarde dolari, P.N.B. însumat al acestor 49 ţări reprezintă 85% din P.N.B. al tuturor ţărilor lumii. Potrivit clasamentului citat, pe primul loc se situează Kuweitul (12 565 dolari pe locuitor), urmat de Elveţia (9 320), Suedia (8 995), Canada (8 090), S.U.A. (7 865) etc.

Subdezvoltarea — o realitate tragică pentru sute de milioane de oameni, de la cea mai fragedă vîrstă.

Cercetare — dezvoltare

George Marian, Timişoara — 1) Cheltuielile publice şi particulare pentru cercetare şi dezvoltare — de circa 23 miliarde mărci anual — reprezintă circa 2,2% din produsul social brut al R.F.G. Aproape jumătate din fondurile destinate cercetării şi dezvoltării sînt cheltuite în sectorul economic, în cea mai mare parte pentru cercetări efectuate în cadrul institutelor aparţinînd anumitor întreprinderi mari. Din aceste fonduri 90% revin industriei chimice, siderurgiei, industriei constructoare de maşini şi de autovehicule, electrotehnice, mecanicii fine şi opticii. 2) Societatea „Max Planck" întreţine 49 institute proprii, mai ales pentru efectuarea de cercetări fundamentale, concentrînd cadre şi mijloace financiare în domenii ştiinţifice importante sau promiţătoare şi acordînd o mare atenţie temelor interdisciplinare. Două treimi din fondurile societăţii „Max Planck" (provenite din bugetul federal şi din cele ale landurilor) revin cercetărilor din domeniul tehnic şi fizico-chimic (studiul cărbunelui, al metalelor şi al corpurilor solide). Societatea amintită întreţine de asemenea mari centre de cercetare în domeniul biochimiei.

Populaţie activă

Miron Hrin, Bistriţa — Cele mai noi cifre disponibile dintre cele pe care le solicitaţi privesc anul 1975, cînd partea venitului naţional al Poloniei obţinută în ramurile neagricole ajunsese la 88,7%, faţă de 72,7% în 1960. Contribuţia industriei la crearea venitului naţional se ridica în 1975 la 52,1% (39,5% în 1960), a construcţiilor la 13,3%, iar a agriculturii la 11,3% (din care 9,7% producţia agricolă propriu-zisă, iar 1,6% serviciile auxiliare ale agriculturii). Aproape 6,2% din producţia agricolă propriu-zisă se obţine în sectorul socializat. În 1975 industria concentra 15% din populaţia totală a Poloniei, construcţiile 4,2%, agricultura 15,3% (din care aproape 1/5 în sectorul socializat), comerţul 3,6% etc.

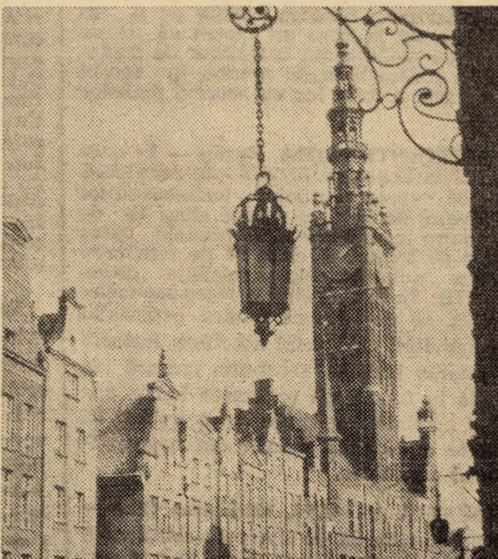

Oraşul Gdánsk, important centru economic şi turistic al Poloniei.

Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicţie şi minister public al Curţii Superioare de Control Financiar (II)

DECIZIE DE IMPUTARE EMISĂ ÎNĂUNTRUL TERMENULUI DE 1 AN ÎMPOTRIVA PERSOANELOR DIN VINA CĂRORA AU FOST PRESTATE SERVICII NEDATORATE

Potrivit dispoziţiilor art. 106 şi art. 108 din Codul muncii, persoana încadrată în muncă, beneficiară a unor servicii nedatorate, este obligată să restituie contravaloarea acestora în cel mult 1 an de la data la care i s-au prestat respectivele servicii.

În aplicarea principiului care se degaje din contextul dispoziţiilor menţionate este a se reţine că măsura recuperării pagubei pe seama celor din vina cărora s-au prestat serviciile — în speţă, directorul şi contabilul şef al unităţii — nu poate fi luată înainte de expirarea termenului de 1 an, înăuntrul căruia trebuiau urmăriţi beneficiarii (cunoscuţi şi solvabili) ai serviciilor nedatorate. O soluţie contrară ar face să rămînă, practic, fără eficienţă ordinea de prioritate stabilită de textele citate şi deci, în ultimă analiză, însăşi raţiunea legii.

În consecinţă, decizia de imputare emisă, în astfel de condiţii, împotriva persoanelor din vina cărora au fost prestate serviciile nedatorate, este nelegală, urmînd a fi anulată ca atare.

RĂSPUNDERE MATERIALĂ SOLIDARĂ (art. 28 din Legea nr. 22/1969) CONDIŢII

În conformitate cu dispoziţiile art. 28 din Legea nr. 22 din 18 noiembrie 1969, persoana cu funcţie de conducere, precum şi orice altă persoană vinovată de încadrarea, trecerea sau menţinerea unei persoane în funcţia de gestionar fără respectarea condiţiilor de vîrstă, studii şi stagiu prevăzute în articolele 3 şi 38, precum şi a dispoziţiilor articolului 4 referitoare la antecedentele penale, răspund integral pentru pagubele cauzate de gestionar, în solidar cu acesta.

Dispoziţiile părţii finale ale textului citat operează numai în ipoteza în care autorul direct al pagubei a funcţionat pe post de gestionar, iar nu şi în situaţia în care a fost încadrat ca muncitor calificat în vederea prestării unei activităţi productive, chiar dacă în fapt, ulterior, acesta a îndeplinit şi unele activităţi cu caracter gestionar, cum ar fi aceea de a încasa sumele achitate de clienţi pentru comenzile onorate în cadrul unităţii(atelier meşteşugăresc, cooperatist).

RĂSPUNDERE MATERIALĂ. OBLIGATIVITATEA APLICĂRII TARIFELOR LEGAL STABILITE.

Organele de conducere ale unei cooperative (de prestări de servicii) nu au competenţa, în limitele atribuţiilor lor de serviciu, de a modifica tarifele stabilite de forul tutelar — uniunea — pe baza dispoziţiilor legale în vigoare.

De altfel, este de principiu că aplicarea tarifelor legal stabilite are un caracter obligatoriu, nerespectarea unei atare obligaţii neputînd fi acoperită — din punctul de vedere al răspunderii materiale — de existenţa unei dispoziţii administrative eronate.

Material întocmit de un colectiv de judecători şi procurori financiari

---

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ŞTEFAN CIOARĂ, Bucureşti — Termenul de trei ani, înăuntrul căruia persoana încadrată în muncă are dreptul să ceară — pentru membrii familiei — drepturile prevăzute de art. 75 din Legea nr. 27/1966, curge de la data schimbării domiciliului în localitatea unde a avut loc transferul.

ION ISTRATE, Piteşti — Desfacerea contractului de muncă, din iniţiativa dv., determină plata cotei părţi din cheltuielile de şcolarizare. Singura soluţie ar fi ca unitatea de la care aţi plecat să fie de acord cu modificarea condiţiilor de desfacere a contractului de muncă, în sensul că aceasta a avut loc cu acordul ambelor părţi.

CONSTANTIN SIMA, Buzău — În anexa VII la Legea nr. 57/1974 este prevăzută în mod expres retribuirea jurisconsulţilor la nivelul de bază şi anume clasa 18 de retribuire în unităţile din primele patru grupe de ramuri şi clasa 17 de retribuire pentru unităţile din celelalte grupe (V—VII). În art. 41 (3) din legea sus-menţionată, se prevede că pentru personalul din activităţi cu sarcini specifice, inclusiv activitatea juridică, retribuţia tarifară se acordă în funcţie de realizarea indicatorilor şi sarcinilor specifice, care trebuie să reflecte rezultatele muncii din compartimentul respectiv.

ROZALIA ANDRAS, Miercurea Ciuc — Problema ridicată de dv. este soluţionată prin prevederile anexei 2 din H.C.M. nr. 69/1975. Pentru obţinerea unei gradaţii superioare, în cazul celor cărora, ca urmare a schimbării locurilor de muncă li s-a stabilit o altă retribuţie tarifară — în condiţiile prevăzute la cap. b şi c din anexa sus-menţionată — vechimea minimă necesară se calculează de la data la care persoanelor respective li s-au acordat gradaţiile pe care le aveau la funcţiile din care au fost transferate.

ION ALEXANDRESCU, GHEORGHE PĂVĂLOAIA, Poiana Teiului, Neamţ — Ocupînd funcţia de contabil nu puteţi fi retribuit cu retribuţia prevăzută pentru contabilul principal. Dacă îndepliniţi condiţiile de studii şi vechime în specialitate, puteţi solicita promovarea în această funcţie. Răspunsul publicat în Revista Economică nr. 15 din 15 aprilie 1977 se referă la ocuparea temporară a unei funcţii de conducere şi nu a unei funcţii de execuţie (contabil principal). Dacă îndepliniţi cerinţele prevăzute de lege pentru ocuparea temporară a funcţiei de contabil şef, aveţi dreptul la retribuţia aferentă acestei funcţii.

VIRGIL CRISTEA, Focşani — Potrivit art. 180 alin (1) din legea retribuirii, retribuţia tarifară a funcţiilor de inspector şcolar din inspectoratele şcolare subordonate comitetelor executive ale consiliilor populare se formează din retribuţia tarifară a funcţiei didactice şi o indemnizaţie lunară. Ca atare, în caz de transfer în interesul serviciului a unui inspector şcolar i se aplică prevederile H.C.M. nr. 69/1975, astfel că la stabilirea retribuţiei la noul loc de muncă se poate lua în considerare şi indemnizaţia primită de inspector.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 30 din 29 iulie 1977

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Prioritatea factorilor intensivi în dezvoltarea bazei tehnico-materiale **(prof. dr. Constantin A. Olah)** 1
— Amplă mobilizare pentru creşterea productivităţii **(I. Cazacu)** 4
— Dezbatere „R.E." Înnoirea şi modernizarea produselor (II) 6
— O concepţie unitară, un sistem complex în organizarea controlului de calitate **(dr. Mihai Constantinescu, Alexandru Cordaşevschi, Eugen Gîrneţu)** 8
— Experienţe în actualitate. Obiectivele agrozootehnice, în funcţiune înainte de termen **(Ion Manea)** 10
— Valorificarea superioară a resurselor funciare. De la inventariere, la măsuri practice **(dr. Ion Bold)** 12
— Accelerarea vitezei de rotaţie, mijloc de sporire a eficienţei economice (II) **(Vasile Gheorghiu)** 13
— Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Pe linia hotărîrilor Congresului consiliilor oamenilor muncii. Importante atribuţii şi răspunderi ale adunărilor generale **(Dorin Constantinescu)** 15

TEORII • IDEI

— Ecoul internaţional al luptei poporului român pentru independenţă (II) **(Iosif I. Adam)** 17
— Om-tehnică-mediu. Protecţia sistemului ecologic al Deltei Dunării **(Marin Niţu)** 19
— Convorbiri economice cu **Iózsef Bognár.** Schimbare de epocă în economia mondială 21
— Şcoli • curente • economişti. O teorie a ciclurilor (I) **(I. Nicolae-Văleanu).** 22
— Organizarea şi planificarea circulaţiei băneşti şi a creditului **(Alexandru Oprea)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerinţe ale noii ordini economice internaţionale. Participare crescîndă a ţărilor în curs de dezvoltare la producţia industrială mondială **(dr. Sorica Sava)** 25
— Tendinţe-conjuncturi 27
— În dezbaterea ECOSOC. Starea economiei mondiale : diagnostic şi perspective **(L. Stroja)** 28
— Mondorama 30
— Curier 31
— Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicţie şi minister public al Curţii Superioare de Control Financiar (II) 32
— Întrebări—răspunsuri

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

NOU
NOU
NOU

Star MC 12

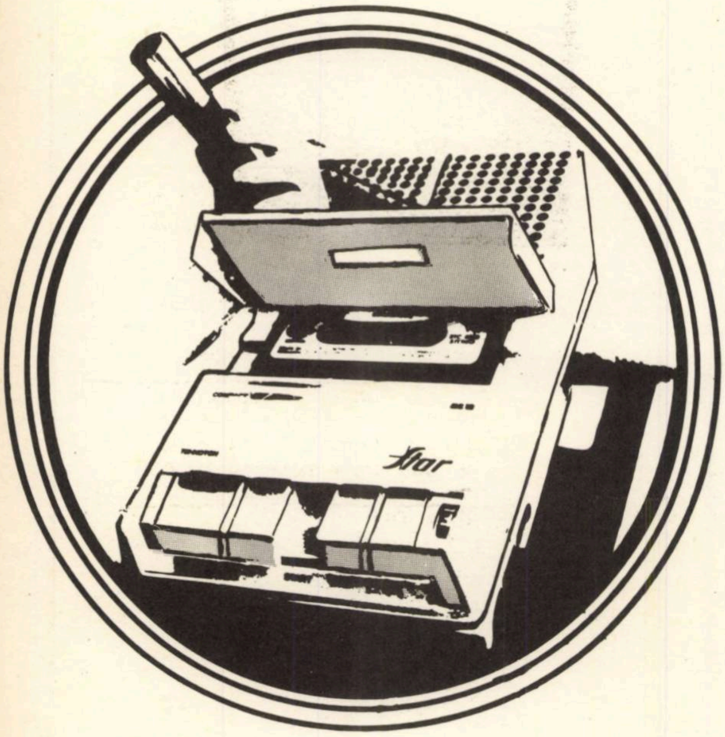

Star MC 12

NOU
NOU
NOU

Pe vîrful muntelui, la malul mării sau în locuința dv., CASETOFONUL STAR MC 12 este mai mult decît un prieten pentru orele dv. de odihnă, el poate fi și un tovarăș de drumeție ori excursii.

Iată cîteva caracteristici ale casetofonului STAR MC 12:

- dimensiuni reduse
- manipulare simplă
- înregistrare și redare monofonică de pe benzile magnetice
- consum redus de energie electrică;
- alimentare mixtă (5 baterii R14 sau de la rețeaua electrică de 220V)

Prețul: 2058 lei.

Recom

IIL „PRECIZIA"

București — Sectorul 8 — str. Teodosie Rudeanu nr. 12—14
Telefon serv. Plan 18 31 15, telefon Desfacere 17 59 30

1977 AUG 15

1. MAŞINA DE SPĂLAT RUFE TIP „SPAL 15 E"

- capacitate 15 kg/şarjă rufe uscate
- durata şarjei 45 minute
- alimentare cu apă caldă, apă rece
- incălzirea apei cu rezistenţe electrice
- puterea instalată 12 KW
- tensiunea de alimentare 380/220 V
- gabarit L x l x h 650 x 600 x 900
- greutate 150 kg

2. CENTRIFUGA PENTRU RUFE TIP „STOR 6 E"

— capacitate	6 kg/şarjă rufe uscate
— durata şarjei	6—7 minute
— umiditate remanentă	40—50%
— puterea instalată	1,1 KW
— tensiune de alimentare	380/220 V
— gabarit L x l x h	560 x 687 x 920
— greutate	100 kg

3. USCĂTOR DE RUFE TIP „USMER 6 E"

— capacitate	6 kg/şarjă (o şarjă 15-20 minute)
— umiditatea rufelor la intrare	40—50%
— umiditatea rufelor la ieşire	2—3%
— agent de incălzire	rezistenţe electrice
— putere instalată	12 KW
— tensiune de alimentare	380/220 V
— gabarit L x l x h	760 x 790 x 1500
— greutate	270 kg

4. CALANDRU PENTRU RUFE PLATE Ø 210 x 1350

— capacitate	20 kg/h rufe uscate
— umiditate remanentă in rufe	2—3%
— agent de incălzire —	rezistenţe electrice
— putere instalată	12 KW
— tensiune de alimentare	380/220 V
— gabarit L x l x h	1910 x 600 x 1100
— greutate	370 kg

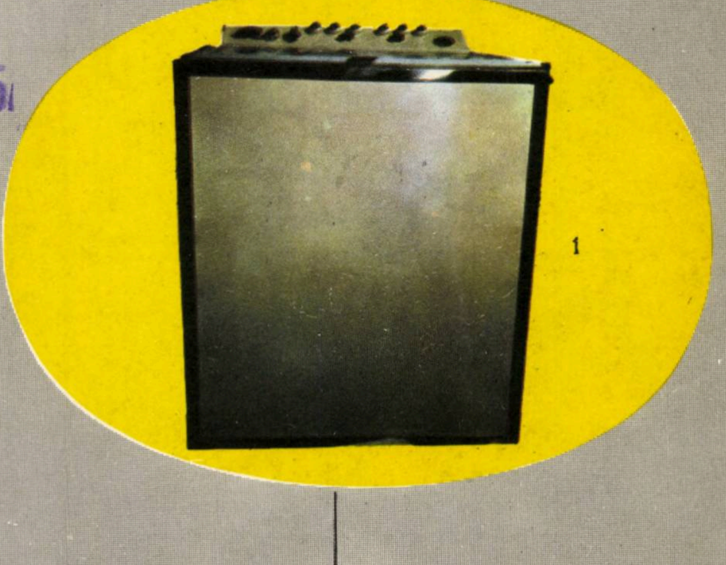

1

2

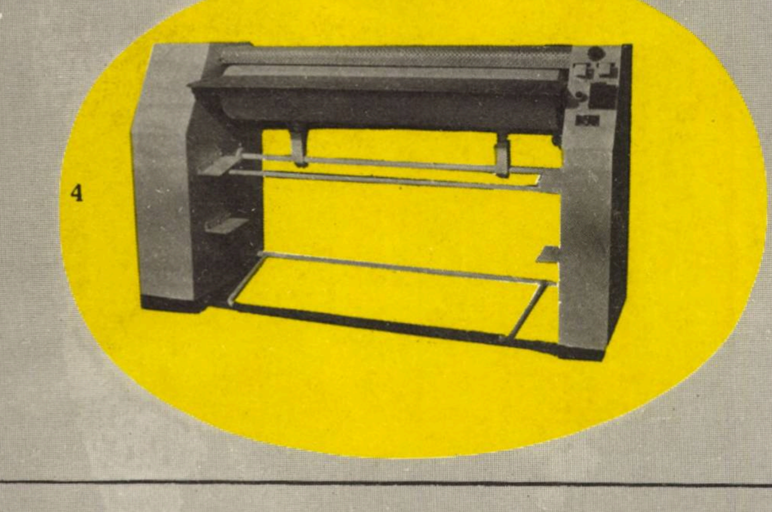

4

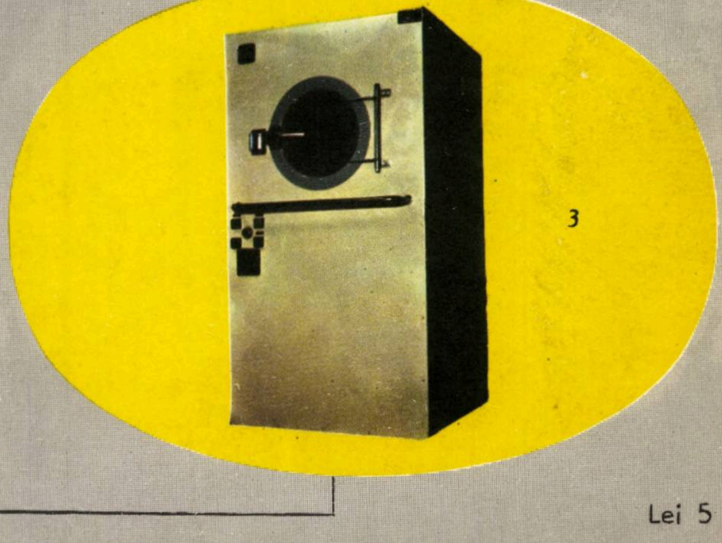

3

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

3 ed. rt.

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

independența și dezvoltarea economică

utilizarea rațională a capacităților de producție

dimensionarea personalului de specialitate

relațiile economice cu țările socialiste

ACCELERAREA RITMULUI DE LUCRU PE ȘANTIERE

ACCELERAREA RITMULUI DE LUCRU PE ȘANTIERE

Numărul 31 ● Vineri 5 august 1977

23 AUGUST
1944 - 1977

MODERNIZAREA STRUCTURILOR ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

Dezvoltarea dinamică a economiei României se realizează în condițiile unor importante transformări structurale, menite să asigure valorificarea superioară a potențialului material și uman al țării, creșterea productivității muncii sociale, ridicarea nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii. Pe un plan de maximă sinteză asemenea transformări sînt ilustrate de creșterea ponderii industriei în formarea venitului național, de la 30,8% în 1938 la circa 56% în prezent, concomitent cu diminuarea ponderii agriculturii de la peste 38% în 1938 la circa 16%. Însemnate modificări s-au realizat și în structura pe ramuri a industriei, în sensul promovării puternice a ramurilor industrializante, a subramurilor ce asigură asimilarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice. Acest proces imprimă dezvoltării industriei românești un caracter modern și un nivel tehnic comparabil, în multe privințe, cu realizările cele mai prestigioase de pe plan mondial. El imprimă un caracter modern dezvoltării întregii economii, industria națională fiind în măsură să rezolve probleme complexe ale înzestrării tehnice a economiei, să realizeze produse de calitate superioară și competitive pe piața externă, să determine mutații importante în întreaga viață socială a țării.

MUTAȚII CALITATIVE ÎN STRUCTURA PRODUSULUI SOCIAL ȘI A VENITULUI NAȚIONAL

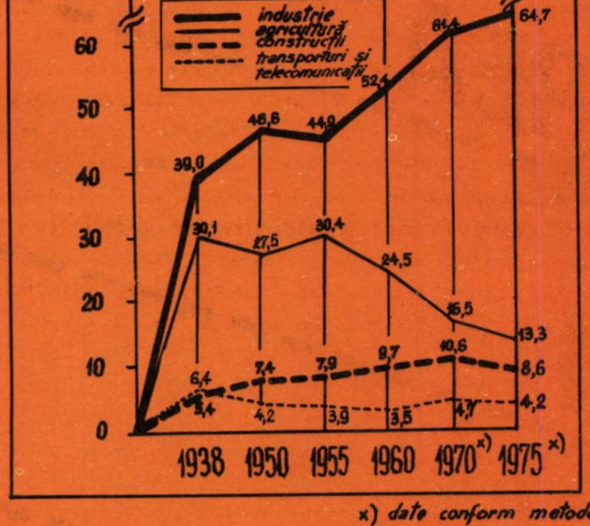

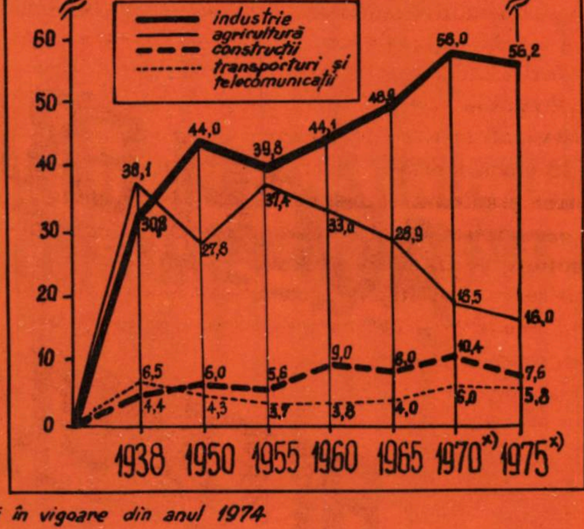

x) date conform metodologiei în vigoare din anul 1974

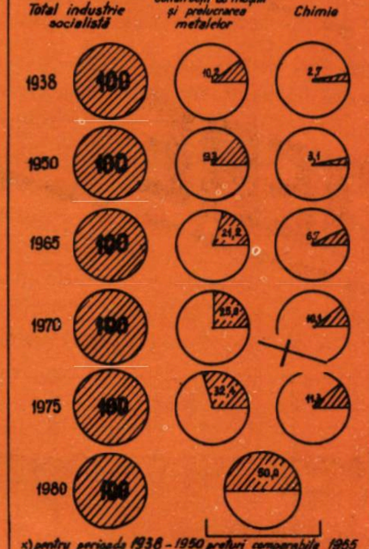
PONDEREA UNOR RAMURI INDUSTRIALIZANTE ÎN TOTALUL PRODUCȚIEI INDUSTRIALE

x) pentru perioada 1938 - 1950 prețuri comparabile 1955

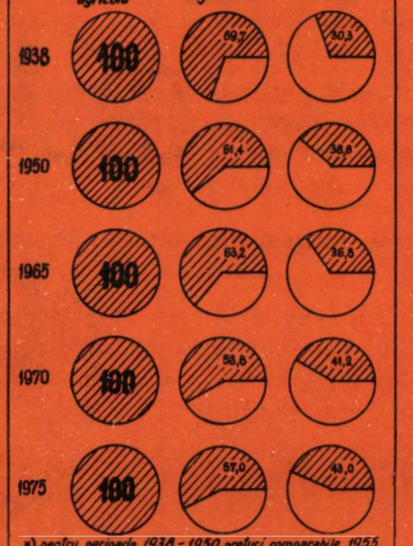
STRUCTURA PRODUCȚIEI GLOBALE AGRICOLE

x) pentru perioada 1938 - 1950 prețuri comparabile 1955

ORSZAGOS MUSZAKI KONYVTAR ES DOKUMENTACIOS KOZPONT 1883

23 AUGUST
1944 - 1977

INDEPENDENŢA NAŢIONALĂ ŞI DEZVOLTAREA ECONOMIEI ROMÂNEŞTI

SARBATORIREA de anul acesta a victoriei insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste de la 23 august 1944 — cînd România şi-a cucerit pe frontul de luptă libertatea, independenţa, dreptul la o viaţă nouă, — are loc în condiţiile de după aniversarea a 100 de ani a cuceririi independenţei României. act cu care a început o epocă nouă în istoria poporului român. La sărbătorirea acestui eveniment, referindu-se la semnificaţiile istorice ale actului de la 23 August, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta că : **„Înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944 a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice şi progresiste a societăţii româneşti, precum şi a lichidării definitive a oricărei dependenţe a poporului nostru faţă de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaţionale. România şi-a dobîndit, pentru prima dată în mod cu adevărat plenar, independenţa şi suveranitatea naţională, la baza cărora au fost puse eliberarea poporului de orice exploatare şi asuprire, cucerirea puterii politice şi economice de către clasa muncitoare în alianţă cu ţărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forţe sociale, edificarea noii orînduiri socialiste în care masele muncitoare, poporul îşi făuresc în mod conştient propriul viitor, propria istorie".**

Ideea independenţei naţionale, constantă a concepţiei marxist-leniniste a Partidului Comunist Român, a fost ridicată, mai ales după Congresul al IX-lea, la un înalt grad de importanţă şi valoare politică, conferindu-i-se un rol hotărîtor în progresul poporului român, în lupta popoarelor pentru eliberare socială şi naţională, în relaţiile internaţionale. În această viziune, independenţa naţională nu se rezumă numai la calitatea de atribut al politicii externe a unei naţiuni, ci reprezintă şi o condiţie a dezvoltării economice, a progresului în general. Este înţelegerea dialectică, materialist-istorică, a interacţiunii dintre politică şi economie, a rolului politicii în propulsarea mecanismelor dezvoltării economice.

Accelerarea progresului economico-social

PROCLAMAREA României ca stat independent în 1877 a produs o accelerare a procesului istoric de evoluţie pe calea progresului social şi naţional. De atunci, România a intrat în sistemul relaţiilor internaţionale ca stat suveran, cu toate atributele respective, înzestrat cu funcţiile politice care derivau din suveranitatea naţională. Noul statut internaţional — de suveranitate — crea condiţii noi, de mai mare siguranţă pentru dezvoltarea internă de sine stătătoare, pentru accelerarea proceselor economico-sociale de transformare capitalistă a ţării, de asimilare a forţelor noi de producţie.

„Cucerirea independenţei — a arătat tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la sărbătorirea centenarului acestui eveniment — **a marcat începutul unei etape noi în dezvoltarea economico-socială a României, în creşterea forţelor de producţie şi consolidarea noilor relaţii capitaliste. Are loc, în această perioadă, un puternic avînt al forţelor sociale noi, o intensificare a luptei revoluţionare a maselor muncitoare de la oraşe şi sate. Proletariatul, care se afirmă tot mai puternic drept cea mai avansată clasă a societăţii, începe să joace un rol tot mai mare pe arena politică a ţării, în lupta pentru dreptate socială şi o viaţă mai bună".** În aceste condiţii istorice, România a început să participe tot mai activ la comerţul internaţional, la schimbul de valori materiale şi spirituale cu celelalte state. În această perioadă a început însă şi penetraţia capitalului străin în economia românească, ceea ce a dus la dependenţă faţă de marile monopoluri imperialiste internaţionale. Lupta proletariatului, a partidului clasei muncitoare s-a îndreptat de acum nu numai împotriva exploatării capitaliste şi moşiereşti, ci şi împotriva dominaţiei marilor monopoluri, pentru salvgardarea independenţei ţării.

Într-adevăr, marea deschidere dobîndită prin independenţa naţională în 1877 a corespuns intereselor şi idealurilor întregului popor, ea nu a putut fi însă fructificată în întregime în interesul maselor care au luptat şi s-au jertfit pentru independenţă. Au început să-şi spună cuvîntul interesele şi limitele sociale ale claselor dominante, distanţate treptat de interesele poporului.

Independenţa naţională, pentru a fi consolidată în exterior şi valorificată în interior, se impunea a fi urmată de mari procese şi reforme sociale : democratizarea vieţii politice, rezolvarea problemei agrare, industrializarea ţării etc. În intervalul unei întregi epoci istorice — de la 1877 pînă la 23 august 1944 — nu s-au realizat decît cu totul parţial aceste deziderate de dimensiune naţională.

Interdependența factorilor interni și externi

TRAIASCĂ
PARTIDUL COMUNIST DIN ROMÂNIA
îndrumătorul și organizatorul
luptei de eliberare
A POPORULUI ROMÂN

Manifestație muncitorească — 28 august 1944

PRINCIPALELE dificultăți în calea consolidării suveranității și democratizării vieții politice și economice erau produse de factori interni și externi, de interdependența acestora. Pe plan mondial, începuse epoca imperialismului cînd principalele țări monopoliste declanșau ofensiva exportului de capital, de acaparare a surselor de materii prime și a piețelor de desfacere ; de la primii pași spre industrializare, România devine obiect și sferă de exploatare a capitalului internațional. Capitalul autohton, fără putere financiară, nu putea rezista nici expansiunii monopoliste, nu avea nici capacitatea de transformare industrială rapidă a economiei. Profilul și structura agrar-manufacturieră predominantă a producției naționale devenise un handicap major în condițiile imperialismului, o amenințare a independenței politice și un teren favorabil înfeudării economice. Relațiile economice externe, desfășurate în condițiile decalajului de structură și nivel economic, între România și țările industriale, generau o sustragere constantă de venit național din țară, o insuficiență permanentă de capital intern de investiție. În procesul dezvoltării economice și politice a României, factorii menționați constituie adevărate frîne în calea consolidării suveranității. Abia în epoca dezvoltării socialiste a țării ei vor fi eliminați.

Independența națională, pînă la primul război mondial, era afectată de dominația străină asupra unei părți a teritoriului românesc, dominație care va fi inlăturată prin Unirea Transilvaniei cu România. Proletariatul devine forța purtătoare a idealurilor revoluționare de eliberare socială și națională, de independență și suveranitate a poporului român. Clasa muncitoare, în viziunea concepției sale marxist-leniniste, își asuma misiunea istorică de a înlătura dominația capitalului, de a construi societatea socialistă ; ea militează astfel pentru o independență reală, deplină a României.

Traseul secolului parcurs pînă astăzi a marcat momente semnificative ale evoluției independenței naționale, a acțiunii sale dinamizatoare asupra dezvoltării economice. Astfel, în primul deceniu după 1877 statul român denunță convențiile încheiate cu unele mari puteri ale Europei, de consacrare a regimului liberului schimb în raporturile economice externe ale României ; se înlătură o cauză care paraliza dezvoltarea industrială, iar statul instituie — ca manifestare a dreptului său suveran — regimul protecționist — în pofida protestelor puterilor străine. Deși încă slabă, protecția tarifară era atunci deplin justificată ; ea ocrotea dezvoltarea industriei de concurența străină, pentru stimularea forțelor moderne de producție, inclusiv a sporirii rîndurilor clasei muncitoare. Căci, scria Engels în 1888 referindu-se la țările slab dezvoltate, trebuie dezvoltat sistemul capitalist ... care... „face în mod inevitabil să crească numericește clasa muncitorilor salariați, adică clasa chemată să distrugă într-o bună zi însuși acest sistem“.

Ca urmare, se dezvoltă — deși insuficient — producția industrială ; numărul de fabrici crește de la 90 în perioada 1866—1886, la 220 fabrici după introducerea regimului protecționist, pînă la primul război mondial. Se creează ramuri și subramuri moderne, deși în mare parte cu capital străin. De asemenea, se accelerează construcția transporturilor și comunicațiilor ; la 1880 statul român reziliază concesiunile de căi ferate acordate companiilor internaționale și deschide acțiunea de răscumpărare a lor ; întreprinde totodată construirea în regie a căilor ferate, telegrafului, telefonului, porturilor și docurilor. Concomitent, se decid și alte măsuri cu rezonanță pozitivă asupra independenței : înlăturarea contractelor de concesii ale unor bunuri ale statului, convertirea unor împrumuturi vechi, oneroase, cu altele noi, mai ieftine etc. Dar asupra acestor aspecte vom reveni într-un alt articol.

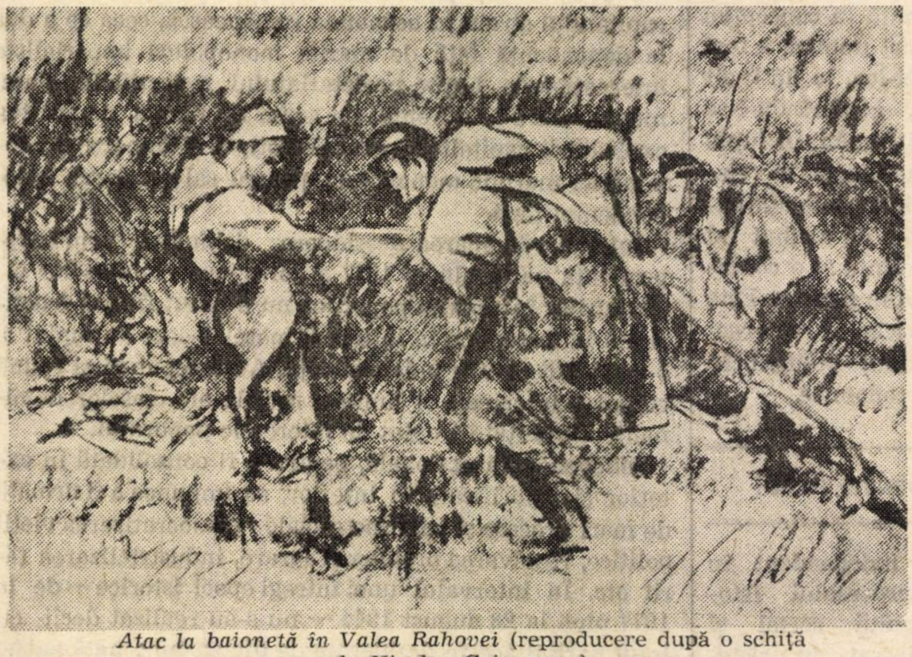

Atac la baionetă în Valea Rahovei (reproducere după o schiță de Nicolae Grigorescu)

prof. dr. Victor AXENCIUC

23 AUGUST
1944 - 1977

EVOLUȚIA PROCESULUI DE URBANIZARE

Progrese economico-sociale accelerate după Congresul al IX-lea al partidului

DUPĂ CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI economia noastră cunoaște un **amplu, profund și accelerat proces de transformări economico-sociale novatoare, cu efecte de maximă însemnătate asupra progresului multilateral al țării.** Așa se explică de ce în perioada 1966—1976 numărul populației urbane a crescut cu 2 931 132 locuitori (40,1%) — înregistrînd astfel cea mai însemnată creștere —, evoluția sporului natural determinat de natalitate (în medie 19,4 născuți-vii la 1 000 locuitori) și de mortalitate (8,1 decese la 1 000 locuitori) fiind de 11,3 la 1 000 locuitori. În aceste condiții fluxurile migratorii de la sat la oraș, apariția unor noi orașe (53 orașe) și extinderea limitelor teritoriale ale orașelor existente prin încorporarea unor localități limitrofe explică aproape 3/4 din sporul populației urbane.

Investigarea mai detaliată a migrației interne pe ultimii nouă ani evidențiază amploarea fluxurilor migratorii între diferite categorii de localități (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Fluxurile migratorii ale populației în perioada 1968—1976

Ponderea numărului de persoane plecate din :	Ponderea numărului de persoane sosite în :			Ponderea numărului total de persoane plecate din :
	Municipii și orașe	Comune suburbane	Comune	
Municipii și orașe	18,8	1,1	8,7	28,6
Comune suburbane	3,4	0,2	1,5	5,1
Comune	38,9	3,5	23,9	66,3
Ponderea numărului total de persoane sosite în :	61,1	4,8	34,1	100,0

După cum reiese din tabelul nr. 1 dacă în perioada 1968—1976 ponderea numărului de persoane care și-au schimbat domiciliul din municipii și orașe, în comune a fost de 8,7%, ponderea numărului de persoane provenite din mediul rural care și-au stabilit domiciliul în municipii și orașe este **de 4,5 ori mai mare** (38,9%), **sporul migratoriu pozitiv al municipiilor și orașelor fiind format în proporție de 92,7% din populația migrantă de la sate.**

Prin urmare, caracteristica principală a fluxurilor migratorii din această perioadă este **orientarea forței de muncă din agricultură spre industrie și alte ramuri ale economiei cu productivități mai ridicate,** pe măsura mecanizării principalelor lucrări agricole și a modernizării tehnologiilor din cultura plantelor și creșterea animalelor, în vederea reducerii consumului de muncă vie și trecută pe unitate de produs.

Prin amplasarea noilor obiective industriale, economice și educativ-culturale și a extinderii celor existente, rațional pe teritoriu, în vederea dezvoltării armonioase a localităților, a ridicării potențialului lor economic și a utilizării superioare a resurselor locale, a crescut numărul municipiilor și orașelor (de la 183 în anul 1966 la 236 în anul 1976) și a sporit numărul populației municipiilor și orașelor existente, cu deosebire a celor mari și mijlocii (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Numărul municipiilor și orașelor și ponderea populației, după mărimea lor, la data recensămintelor din anii 1966 și 1977

Mărimea municipiilor și orașelor în raport cu numărul locuitorilor	Numărul municipiilor și orașelor		Ponderea populației — în % din total —	
	1977	1966	1977	1966
TOTAL	236	183	100,0	100,0
1 000 000	1	1	19,2	22,0
300 000—200 000	7	—	18,9	—
200 000—100 000	10	12	15,7	28,6
100 000— 50 000	18	8	12,7	8,5
50 000— 20 000	56	43	17,8	20,5
20 000— 10 000	70	59	10,3	13,8
sub 10 000	74	60	5,4	6,6

Municipiul București, capitala țării, avea la 5 ianuarie 1977 (fără comune suburbane) 1 807 044 locuitori, concentrînd aproape 1/5 din populația urbană a țării. Alte 7 municipii, reședință de județ (Timișoara, Iași, Cluj-Napoca, Brașov, Constanța, Galați și Craiova), care la recensămîntul din 1966 erau în grupa de mărime 100 000—200 000 locuitori, au depășit cu mult cifra de 200 000 locuitori. Populația municipiilor cu peste 200 000 locuitori însumează 3 578,9 mii locuitori, ceea ce înseamnă că astăzi unul din șase locuitori ai țării beneficiază de avantajele economice, sociale, culturale, precum și de gama largă de servicii pe care le oferă marile orașe. Datele recensămîntului evidențiază semnificativ tendința clară de trecere a orașelor în categoria de mărime superioară.

Creșterea numărului de orașe cu mai puțin de 10 000 locuitori, de la 60 în anul 1966 la 74 în anul 1977, nu se datorează procesului de decădere a unor orașe, ci, dimpotrivă, **evoluției pozitive a unor localități rurale,** cu un număr mai redus de

---

Prima parte a acestui articol a apărut în numărul 28 a.c. al „Revistei economice“.

locuitori, care, în ultimul deceniu, cunoscînd o puternică dezvoltare economică, socială și urbanistică, au fost declarate orașe (Bălan, Borșa, Comarnic, Curtici, Filiași, Motru, Năvodari, Țicleni, Zlatna și altele).

Considerații privind calitatea procesului de urbanizare

URBANIZAREA, proces economic și social de mare amploare și complexitate, a evoluat în decursul timpului, continuu ascendent, prezentînd însă particularități de la o perioadă la alta, determinate de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, de evenimentele politice și prefacerile sociale care au influențat ritmul de dezvoltare al orașelor din punct de vedere economic, social-cultural și urbanistic.

Procesul de urbanizare din perioada antebelică se caracterizează printr-un **ritm lent și inegal de dezvoltare a orașelor, cu perioade de vîrf și decădere a unor orașe, corespunzător anilor de redresare economică și de criză.** Populația satelor, atrasă de mirajul marilor orașe, își căuta aici de lucru în anii de prosperitate și revenea în agricultură, unde-și găsea refugiu în anii de criză.

Unele orașe s-au dezvoltat haotic în decursul timpului, fără o viziune de perspectivă și de ansamblu, ocupînd teritorii întinse, cu locuințe insalubre la periferie, construite din materiale puțin rezistente și prost echipate edilitar, care nu satisfăceau nici cele mai elementare cerințe ale oamenilor muncii.

În anii construcției socialiste, procesul de urbanizare, desfășurat în ritmuri impresionante, a cunoscut importante schimbări calitative, fiind caracterizat prin dezvoltarea organizată, planificată a orașelor existente, în limite raționale, impuse de cerințele eficienței economice a urbanizării și de considerente umanitare.

Desfășurat în ritmuri rapide, procesul de urbanizare a pus în fața urbaniștilor, proiectanților și constructorilor de locuințe probleme deosebite, ce se cereau rezolvate pe baza unor proiecte de ansamblu privind dezvoltarea orașelor în raport cu cerințele actuale și de perspectivă mereu crescînde ale populației orășenești. Din cauza dezvoltării haotice a marilor orașe, de-a lungul timpului, construcția de locuințe a necesitat mari eforturi financiare legate de echiparea edilitară, deoarece comporta restructurări, amplificări și importante lucrări în afara teritoriului propriu-zis al cartierelor de locuit. În unele situații, necesitățile de sistematizare pentru anumite zone ale orașelor au impus demolări masive de locuințe care au reprezentat 15—20% din suprafața locuințelor existente în perioada corespunzătoare (Buzău, Iași, Piatra Neamț etc.).

Înfăptuirea amplului program al construcțiilor de locuințe, în strînsă legătură cu politica partidului și statului nostru în domeniul sistematizării teritoriului, a orașelor și satelor, asigură **dezvoltarea armonioasă a localităților din punct de vedere economic, al dotării edilitare, comerciale, sanitare și culturale.** În condițiile dezvoltării planificate a urbanizării, se evită consecințele cunoscute ale aglomerărilor excesive și necontrolate, supraaglomerarea, folosirea nerațională a terenurilor, degradarea frumuseților naturale, poluarea apelor, aerului și a întregului mediu ambiant.

Orașele țării se dezvoltă astfel treptat și continuu ascendent pe măsura realizării condițiilor materiale necesare unei vieți civilizate pentru toată populația, în spiritul echității socialiste, al participării conștiente și active a oamenilor muncii la activitatea economică, socială și culturală și la viața publică.

Datele recensămîntului din 1977 ilustrează semnificativ raportul just dintre urbanizare și dezvoltarea economico-socială a țării, dintre evoluția fenomenelor demografice și dinamica construcțiilor de locuințe. Față de creșterea populației urbane de 140,1% în perioada 1966—1976 **fondul de locuințe prezintă o dinamică mult accentuată.** Numărul camerelor de locuit a crescut în aceeași perioadă cu 65,3%, iar suprafața camerelor de locuit cu 58,5%. Ca urmare, **fiecare locuitor din populația urbană a beneficiat în plus în această perioadă de 1,2 mp suprafață locuibilă.**

Dacă analizăm ritmul construcțiilor de locuințe din mediul urban în strînsă dependență cu creșterea populației acestuia, rezultă ca o caracteristică generală că numărul mediu anual de locuințe ce revin la 1 000 locuitori din sporul populației prezintă creșteri însemnate (tabelul nr. 3).

Tabelul nr 3

Locuințe construite în mediul urban în perioada 1956—1965 și 1966—1976 la 1 000 locuitori din sporul populației urbane

Perioada	Locuințe construite în urban	Locuințe construite la 1 000 locuitori	
		Pe întreaga perioadă	Medie anuală
1966 — 1975	1 064 605	383,6	34,9
1956 — 1965	618 412	311,1	31,1

Este semnificativ de arătat că în ultimele două decenii fondul de locuințe din municipii și orașe a fost înnoit în proporții însemnate, încît s-a ajuns ca astăzi 6 din 10 locuitori să beneficieze de o locuință construită după anul 1956, dotată cu toate elementele de confort necesare unei vieți civilizate. Numai în ultimul deceniu numărul locuințelor alimentate cu apă din rețeaua de distribuție a crescut cu 79,1%, iar numărul locuințelor care beneficiază de sistemul de încălzire prin centrala termică și termoficare a crescut de 4,3 ori.

Un alt aspect semnificativ al urbanizării din țara noastră este preocuparea de **limitare a aglomerării excesive a orașelor mari, pentru dimensionarea optimă a municipiilor și orașelor,** cunoscut fiind că, din punct de vedere financiar, costurile dezvoltării urbane depind de mărimea orașelor, costurile marilor aglomerări fiind mult mai ridicate comparativ cu cele ale orașelor mijlocii. Din acest punct de vedere trebuie să remarcăm faptul pozitiv că aproape 50% din populația orășenească trăiește în municipii și orașe mijlocii (50 000—300 000 locuitori) care, după calculele specialiștilor, prezintă costurile cele mai scăzute in medie pe un locuitor, pentru diverse servicii publice și de gospodărie comunală, la nivelul unui confort egal. Pentru evitarea aglomerării excesive s-a conturat în ultima vreme crearea unor **zone urbane**, care concentrează în jurul unor orașe de dimensiuni medii, orașe de dimensiuni mai mici și comune suburbane, cooperînd între ele la valorificarea eficientă a resurselor materiale și umane din zonă. Ne referim bunăoară la zonele Petroșeni, Ploiești, Reșița, Brașov ș.a. în care sînt amplasate întreprinderi ale industriei extractive, metalurgice, constructoare de mașini, precum și zona litoralului Mării Negre din jurul orașului Constanța, care înglobează, alături de industria turismului, importante activități din domeniul construcțiilor navale, chimie etc.

În contextul politicii de industrializare și de sistematizare a teritoriului și localităților prevăzută de Programul P.C.R. se remarcă, de asemenea, grija pentru dezvoltarea economică și urbanistică a circa 300—400 centre orășenești, dispersate pe întreg teritoriul țării, în jurul orașelor existente și al celor noi, care vor contribui la ridicarea nivelului economic și social-cultural al satelor, la apropierea condițiilor de viață dintre sat și oraș.

dr. Ion MARINESCU
director la Direcția Centrală de Statistică

INVESTIŢII

Pe linia hotărîrilor Congresului consiliilor oamenilor muncii

RITM DE LUCRU INTENS PENTRU ATINGEREA NIVELURILOR PREVĂZUTE ÎN GRAFICE

ACCELERAREA ritmului lucrărilor de construcţii-montaj, realizarea la termen sau chiar în devans a unor obiective, ca şi lichidarea grabnică — acolo unde este cazul — a rămînerilor în urmă, constituie sarcini de o deosebită însemnătate pentru toate organizaţiile de construcţii, pentru toţi beneficiarii de investiţii. Subliniind că în actualul cincinal se prevede înfăptuirea unui amplu program de investiţii, care va face cu putinţă punerea în funcţiune a sute şi mii de noi capacităţi industriale, Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii arată, între altele :

„...Trebuie să se ia cele mai energice măsuri pentru realizarea integrală a volumului de lucrări de construcţii planificate, asigurîndu-se la timp documentaţiile tehnico-economice, urgentarea deschiderii şantierelor şi intensificarea ritmului de execuţie a lucrărilor...“.

Cum se acţionează pe şantiere pentru înfăptuirea sarcinilor de plan, ce măsuri au fost luate pentru ca obiectivele planificate să fie puse în funcţiune la termen şi chiar în devans, cu ce neajunsuri se confruntă ele în prezent ? În numărul de faţă, o analiză pe şantierul întreprinderii „Danubiana“-Bucureşti.

CONLUCRAREA STRÎNSĂ ÎNTRE FACTORII IMPLICAŢI

Investigaţia a relevat o situaţie complexă — existenţa unor probleme nerezolvate şi a unor obstacole care au determinat anumite nerealizări atît pe total, cît şi pe unele categorii de lucrări (tabelul 1).

Neîndeplinirea planului de investiţii pe primele 6 luni ale anului cu 46,8%, aşa cum rezultă din tabel, impune accelerarea ritmului lucrărilor în ultima perioadă a anului, pentru ca la sfîrşitul acestuia lucrările să se încadreze în graficele de execuţie planificate. Recentele întîlniri între proiectant (Institutul de inginerie tehnologică şi proiectări pentru industria chimică), constructori (Trustul de construcţii industriale Bucureşti şi Trustul de construcţii-montaj şi reparaţii pentru industria chimică) şi beneficiar (Întreprinderea de anvelope „Danubiana“) au pus în evidenţă posibilitatea eliminării acestui decalaj, precum şi căile de accelerare a ritmului de lucru. Recuperarea grabnică se impune cu atît mai mult cu cît investiţia privind dezvoltarea producţiei de anvelope diverse are ca termen de predare către beneficiar trimestrul IV, iar respectiva capacitate este luată în calcul în planul de producţie pe acest an.

Tot în vederea accelerării ritmului lucrărilor, beneficiarul a luat legătura cu furnizorii de utilaje tehnologice necesare investiţiilor respective, hotărîndu-se. de comun acord. urgentarea livrărilor în ordinea succesiunii montajului, deoarece de aceasta depinde punerea în funcţiune mai devreme a obiectivelor de investiţii. Din analiza livrărilor utilajelor tehnologice se desprinde, de altfel, faptul că toate comenzile au fost onorate în termen. Deci din acest punct de vedere, nu au existat probleme. Chiar şi cerinţa beneficiarului de a obţine în devans unele utilaje a fost onorată de furnizori. Mai mult, beneficiarul, studiind posibilităţile existente şi nomenclatorul de producţie al întreprinderilor constructoare de maşini din ţară, a găsit şi căi de a reduce unele importuri de utilaje tehnologice. Aşa este cazul, de pildă, cu unele prese de vulcanizare care se importau şi care, în prezent, au trecut parţial să fie executate de Întreprinderea „Griviţa roşie“ — Bucureşti.

● De ce rămîneri în urmă în realizarea unor obiective ? ● Cînd graficele-cadru de construcţii-montaj vor fi respectate de toţi factorii implicaţi ? Recuperarea rămînerilor în urmă şi respectarea termenelor de dare în exploatare a noilor capacităţi — o cerinţă ce trebuie onorată cu toată răspunderea.

Potrivit angajamentului constructorului (Trustul construcţii-montaj şi reparaţii pentru industria chimică), lucrările de construcţii vor fi executate în termen, iar cele de montaj utilaje vor devansa termenele iniţial stabilite. În alte cazuri, însă, situaţia se prezintă diferit. Astfel, în cadrul lucrării de investiţii pentru producerea de anvelope pentru tractoare, proiectantul a predat cu întîrziere documentaţia tehnică, iar beneficiarul a avut din această pricină serioase greutăţi în contractarea utilajelor. Este cazul unor contractări ce au loc abia în prezent cu Intreprinderea „Unio“-Satu Mare şi altele pentru diferite utilaje şi instalaţii. În vederea eliminării deficienţelor semnalate, pe lîngă măsurile ce vor conduce la scurtarea decalajelor cauzate de întîrzierea documentaţiei tehnico-economice de către proiectare, specialiştii din cadrul întreprinderii „Danubiana“ au propus ca la unităţile furnizoare de utilaje tehnologice să se prevadă rezerve de capacitate pentru execuţia tuturor utilajelor tehnologice cuprinse în graficul-cadru de livrare încheiat cu beneficiarul. În

Gradul de îndeplinire a planului de investiţii pe semestrul I 1977 (%)

	din care			
	Investiţia totală	lucrări investiţii	construcţii montaj	montaj utilaje
Realizarea planului de investiţii total, din care :	53,2	53,7	54,2	50,5
— Dezvoltarea I cu o nouă capacitate de producţie de anvelope pentru tractoare	67,4	67,1	71,7	51,6
— Dezvoltarea II cu o nouă capacitate de producţie de anvelope diverse	94,8	93,9	53,2	107,0

acest fel chiar în cazul în care termenele de predare a documentației nu au fost respectate, există garanția că utilajele tehnologice vor fi fabricate în cel mai scurt timp, astfel încît investiția să nu sufere întîrziere și să se poată elimina eventualele pierderi de producție.

Se cer rezolvate și alte probleme de contractare. În practica unor întreprinderi furnizoare de utilaj tehnologic din cadrul Ministerului Industriei Constructoare de Mașini există tendința de a nu contracta integral toate componentele utilajelor tehnologice complexe, de a nu încheia contracte (Întreprinderea de utilaj chimic București de exemplu nu încheie contracte și pentru partea de automatizare a utilajelor care le produce). O mai mare înțelegere și o mai înaltă responsabilitate din partea unor asemenea întreprinderi furnizoare ar fi de natură să ducă la eliminarea unor astfel de procedee dăunătoare, la găsirea unor posibilități de rezolvare a problemelor, așa cum procedează de obicei întreprinderea „Vulcan"-București. Este vorba de extinderea Centralei electrotermice de la „Danubiana", la care lucrările de construcții-montaj au suferit modificări, deoarece întreprinderea beneficiară a renunțat la contractarea unor utilaje din import, acestea urmînd a fi procurate din țară, respectiv de la întreprinderea „Vulcan".

Din toate aceste exemple, se desprinde următoarea concluzie: **conlucrarea în cadrul filierei proiectant-constructor-furnizor-beneficiar cu un înalt spirit de responsabilitate din partea fiecăruia conduce la preîntîmpinarea și înlăturarea unor neajunsuri, determinate de nesincronizări în activitatea fiecărui element component.**

PENTRU CA RĂMÎNERILE ÎN URMĂ SĂ FIE RECUPERATE

Continuînd analiza, se constată că în activitatea de construcții se înregistrează deficiențe serioase. În cadrul lucrării de dezvoltare a producției de anvelope pentru tractoare constructorul, respectiv Trustul construcții industriale București, are rămîneri în urmă apreciabile. La această investiție planul de construcții-montaj a fost realizat în primul trimestru în proporție de 37,5%, fapt care a determinat elaborarea și adoptarea unor ample măsuri menite să conducă la redresarea situației. Ca urmare a respectării hotărîrilor elaborate în trimestrul II, planul de construcții a fost depășit cu 2,5%. Desigur, s-ar fi putut obține realizări și mai importante dacă constructorul nu ar fi întîmpinat unele greutăți. Prima și cea mai importantă a fost aceea a întîrzierii cu care au fost predate documentațiile de execuție de către proiectant (Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică). Aceasta a creat serioase greutăți în aprovizionarea cu materiale de construcții (datorită unor contractări întîrziate), în special unele elemente prefabricate (grinzi prefabricate de 18 m — furnizor Întreprinderea de prefabricate din Deva). La ele însă se adaugă neajunsurile proprii ale organizației de construcții, printre care la loc de frunte se situează lipsa de forță de muncă specializată. Nerealizările s-au mai datorat și anumitor deficiențe în organizarea de șantier, cît și în diferitele activități prestate de constructori.

Pentru înlăturarea tuturor acestor neajunsuri au fost luate o serie de măsuri, astfel încît printr-un efort conjugat al constructorului, proiectanților și beneficiarului să se imprime un ritm mai accelerat lucrărilor, încadrarea acestora în termenele stabilite prin grafice. În planul de măsuri al constructorului, în care accentul cade pe creșterea substanțială a productivității muncii, se prevede, între altele:

— efectuarea de săpături mecanice în proporție de 80%, față de 10% cît era prevăzut inițial;

— sporirea utilizării fondului de timp de lucru prin organizarea a două schimburi (față de un schimb cît era planificat);

— asigurarea șantierului cu forță de muncă pe diferite specialități, prevăzîndu-se angajarea de dulgheri, lăcătuși și fierari-betoniști calificați etc.

În același timp se va continua pe linia generalizării acordului global pînă la nivel de maistru de lot — formă de retribuție care cointeresează în mai mare măsură constructorii în realizarea exemplară a planului, deoarece potrivit cantității și calității muncii prestate au posibilitatea să-și mărească simțitor cîștigurile. Pe lîngă aceste măsuri, au mai fost analizate și deficiențele legate de aprovizionarea cu materiale de construcții, de organizarea activității pe șantiere în sensul adaptării acestora la condiții speciale (spații închise, fronturi înguste de lucru, activitate de construcție concomitentă cu activitatea de producție).

În ce privește **proiectantul**, s-a hotărît ca reprezentanți ai Institutului de proiectări și inginerie tehnologică pentru industria chimică să fie prezenți permanent pe șantiere pentru a da operativ asistență tehnică la efectuarea diferitelor lucrări.

EFORTUL PROPRIU AL BENEFICIARULUI

Beneficiarul, Întreprinderea „Danubiana", a hotărît ca pentru accelerarea execuției diferitelor lucrări de investiții să antreneze forțe importante în domeniul montării utilajelor. Ca urmare firească a conlucrării cu întreprinderea furnizoare de utilaje, în cadrul noii investiții privind dezvoltarea producției de anvelope diverse beneficiarul a hotărît ca lucrările de instalații-automatizări să fie făcute cu forțe proprii. Aportul său la partea de montaj a utilajelor s-a concretizat în participarea efectivă la activitatea de automatizare și reglare a utilajelor cu 68 de muncitori calificați (mecanici, electricieni, verificatori de aparate măsură-control etc.). Această acțiune s-a materializat în primul semestru din 1977 într-o devansare a lucrărilor de montaj-utilaje cu 7% față de plan, fapt ce va contribui la punerea în funcțiune a circa 66% din noua capacitate cu aproximativ 3 luni în avans. Și diferența de 34% ar putea fi realizată mai înainte de termenul planificat, dacă întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie"-București își va onora la timp angajamentele, în sensul livrării primelor 2 prese de vulcanizat anvelope.

În cuvîntarea de închidere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta: **„Sînt multe întreprinderi care au trecut la realizarea în regie proprie a dezvoltării unor importante hale de producție... Cu atît mai mult pot face aceasta cînd este vorba de montajul mașinilor și utilajelor".** În acest spirit, colectivul întreprinderii „Danubiana" a hotărît preluarea în regie proprie a 10% din valoarea altor lucrări de investiții, prin efectuarea unor activități de demolări și executarea lucrărilor de construcții montaj la atelierul mecanic. În urma discuțiilor purtate în cadrul consiliului oamenilor muncii s-au adoptat, de asemenea, măsuri de extindere a preluării de către beneficiar a lucrărilor legate de automatizări și montaj-utilaje. S-a opinat ca personalul calificat al întreprinderii (la prese, malaxoare etc.) să fie angajat nemijlocit în cadrul acestor lucrări, participînd efectiv la montarea utilajului și, în special în activitatea de centrare-reglare, rodaj a utilajului. În acest fel, fiind familiarizat cu tehnologia, cu ritmul de lucru al utilajului, el ar putea aduce un aport important în perioada problelor tehnologice, prin scurtarea duratei acestora și. în acest fel, să contribuie la scurtarea termenului de atingere a parametrilor proiectați.

TOATE ACESTE MĂSURI, precum și asigurarea unei conlucrări mai strînse a factorilor responsabili vor determina o accelerare accentuată a ritmului lucrărilor, eliminarea decalajelor încă existente la unele lucrări față de graficele întocmite, vor crea condiții prielnice pentru realizarea în termen și chiar în devans a unor obiective de investiții.

L. HASANOGLU

DEZBATERE „R. E."

Întreprinderea — teren de creativitate şi de promovare a noului

FOLOSIREA LA PARAMETRI ÎNALŢI A CAPACITĂŢILOR DE PRODUCŢIE

„DEZBATEREA organizată de către **„Revista economică"**, cu sprijinul **Comitetului judeţean al P.C.R.**, referitoare la modul în care este utilizată zestrea tehnică din dotare în întreprinderile din judeţul Constanţa, a subliniat în cuvîntul său tovarăşul **Constantin Voicu**, pune în discuţie o problemă care se află în plină actualitate. **Producţiile suplimentare pe care unităţile noastre economice s-au angajat, cu prilejul Congresului consiliilor oamenilor muncii, să le realizeze în acest cincinal, cer ca problema creşterii indicilor de utilizare a maşinilor să fie analizată cu deosebită responsabilitate**, să fie extinsă experienţa înaintată, evidenţiate cu claritate neajunsurile pentru a putea fi găsite soluţii care să conducă la creşterea volumului producţiei în condiţii de eficienţă sporită.

În judeţul nostru activează o comisie, cu colective în fiecare întreprindere, care urmăreşte utilizarea zestrei tehnice din dotare, posibilităţile de sporire a randamentului maşinilor, de creştere a productivităţii muncii. Ca urmare, cu sprijinul oamenilor muncii din unităţile economice, au fost create condiţii ca, în 36 de întreprinderi, cu pondere de 97,5% în producţia industrială a judeţului, să se depăşească, uneori cu mult, indicele minim de 85%. **Prin creşterea gradului de folosire a capacităţilor, în anul 1977 se va realiza în judeţul Constanţa o producţie suplimentară de 36 859 mii lei.**

Se poate aprecia însă că rezultatele obţinute nu reflectă o utilizare maximă a posibilităţilor existente. Se menţin încă însemnate rezerve la principalele unităţi (Intreprinderea de maşini-unelte Medgidia, Şantierul naval, Intreprinderea mecanică navală şi Intreprinderea de exploatare portuară Constanţa) care, deşi au obţinut unele rezultate în creşterea indicelui de utilizare a fondului de timp disponibil, vor trebui să acţioneze în continuare pentru ca, pînă la sfîrşitul anului, încărcarea pe maşini-unelte să crească la peste 90%. Trebuie spus că, de fapt, în toate întreprinderile noastre, o creştere cu 3—5% a indicilor de folosire a maşinilor reprezintă o sarcină realizabilă. De asemenea, cu toate că s-au făcut progrese în direcţia programării majorităţii maşinilor-unelte în schimburile 2 şi 3, sînt totuşi unităţi care n-au asigurat o încărcare la nivelul celor trei schimburi. Această situaţie este dominantă la Întreprinderea de ulei, Întreprinderea de industrializare a laptelui, Intreprinderea electrocentrale etc., care s-au rezumat doar la „completarea" cu noi utilaje a parcului tehnologic, neglijind să contribuie substanţial la efectuarea unor prelucrări sau a unor prestaţii în cadrul cooperărilor cu diverşi beneficiari.

La dezbatere au participat: **Constantin Voicu,** secretar cu probleme economice al Comitetului judeţean Constanţa al P.C.R.; **Corneliu Vlăgea** de la Întreprinderea de celuloză şi hîrtie Palas — Constanţa; **Stoian Velicu** de la Întreprinderea de exploatare portuară Constanţa; **Toader Gheorghe** de la Întreprinderea integrată de lînă Constanţa; **Petre Ivanov,** directorul Uzinei de reparaţii navale şi utilaj portuar Constanţa; **Constantin Ion,** inginer-şef, şi **Frăsie Iliodor,** de la Întreprinderea pentru mecanizarea industriei alimentare; **Gheorghe Codreanu,** inginer-şef, **Gheorghe Tita** şi **Viorel Păunescu,** de la Şantierul naval Constanţa; **Dumitru Baltac,** de la Combinatul de îngrăşăminte chimice Năvodari; **Pavel Maftei,** director şi **Nicolae Olaru,** de la Întreprinderea de prelucrare a lemnului; **Gabriel Ţigănuş,** inginer-şef la Întreprinderea mecanică-navală Constanţa; **Ştefan Frusescu** de la Şantierul naval Mangalia; **Mircea Popescu,** inginer-şef la Întreprinderea de celuloză şi hîrtie; **Dumitru Puşcaşu,** directorul Trustului de construcţii locale Constanţa; **Mircea Boveanu,** inspector şef la Inspectoratul teritorial Constanţa pentru controlul gospodăririi fondurilor fixe.

O altă problemă căreia va trebui să-i găsim o rezolvare mai adecvată se referă la asigurarea întreprinderilor cu **forţă de muncă,** deoarece se înregistrează încă o situaţie necorespunzătoare la unele unităţi care nu au prevăzut din timp măsuri eficiente de recrutare şi mai ales de calificare a lucrătorilor pentru maşini şi instalaţii.

Planul de producţie şi cel de reparaţii — două secţiuni ce se cer mai bine corelate

DE LA OPINIILE FORMULATE... **După cum era de** aşteptat, discuţia privind utilizarea capacităţilor de producţie a fost de la început polarizată în jurul problemei de maximă importanţă a întreţinerii şi reparaţiilor. În această direcţie specialiştii au relevat experienţa valoroasă existentă în numeroase întreprinderi din judeţul Constanţa, aportul deosebit pe care l-au avut aceste activităţi în realizarea sarcinilor din planul pe semestrul I .a.c., precum şi la obţinerea unor însemnate producţii suplimentare. Problemele au fost evidenţiate în toată complexitatea lor, un accent deosebit punîndu-se şi pe dificultăţile care apar în realizarea unor reparaţii de calitate. Din multitudinea opiniilor formulate ne-am oprit la cîteva care s-au conturat ca deosebit de pregnante:

— La Combinatul de îngrăşăminte chimice din Năvodari calitatea uneori slabă a întreţinerii este generată de faptul că prevederile din normativele de timp privind reparaţiile nu pot fi totdeauna respectate, deoarece sarcinile din planul de producţie al anumitor utilaje fiind dimensionate fără o corelare judicioasă cu timpul necesar reparaţiilor, nu pot fi îndeplinite fără diminuări — uneori considerabile — ale duratei efective de staţionări pentru reparaţii faţă de durata normată. (Din cuvîntul tovarăşului **D. Baltac**).

— Unele întreprinderi din Constanţa (Intreprinderea de celuloză şi hîrtie, Intreprinderea de reparaţii navale şi utilaj portuar) au fost nevoite, conform prevederilor din repartiţii, să efectueze reparaţiile capitale la Timişoara şi la Paşcani. Distanţa mare, la care se adaugă dificultăţile în obţinerea mijloacelor de transport, face ca timpul efectiv nelucrat la respectivele maşini din cauza reparaţiilor să fie dublu faţă de prevederi. Pentru evitarea unor asemenea neajunsuri, ar fi util ca Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini să analizeze posibilitatea organizării unei întreprinderi specializate în Dobrogea, dat fiind că unităţile economice din judeţele Tulcea şi Constanţa sînt dotate cu tot mai multe asemenea maşini. (Din cuvîntul tovarăşului **P. Ivanov**).

— În general, în mai multe unităţi (Combinatul de îngrăşăminte chimice Năvodari etc.), a fost semnalat faptul că reparaţiile au fost întîrziate, pe de o parte, datorită insuficienţei personalului necesar pentru planificarea, urmărirea şi controlul efectuării lor, iar pe de altă parte, faptului că în urma neaprobării fondurilor valutare pentru importul unor piese de schimb, s-a trecut la asimilarea lor în ţară sau la recondiţionarea celor uzate şi, ca urmare, acţiunea nefiind din vreme pregătită, livrarea pieselor de schimb necesare reparării s-a efectuat cu operativitate redusă.

...LA UNELE REFLECŢII **Problema** poate şi trebuie să fie pusă însă şi altfel. Faptul că, dupa ce au văzut că nu pot apela la importuri, întreprinderile au trecut la asimilarea în ţară şi la recondiţionarea pieselor de schimb necesare, arată că există şi posibilităţi de soluţionare a acestor probleme cu forţe proprii. Considerăm însă că **o astfel de rezolvare, fără a face apel la importuri, nu trebuie căutată şi găsită abia in extremis, cînd s-a irosit un timp preţios cu încercarea de a strecura la avizare cele mai comode mijloace pentru întreprindere de acoperire a necesarului.** Pentru a nu întîrzia reparaţiile planificate, **soluţia de a asigura o gamă cît mai largă de piese de schimb necesare prin valorificarea superioară a potenţialului creativ al specialiştilor noştri trebuie de la început şi prioritar avută în vedere.**

În ce priveşte personalul aferent urmăririi şi controlului reparaţiilor, este evident că el apare insuficient atîta vreme cît în întreprinderile respective nu se folosesc metode moderne în aceste activităţi. **Pentru o urmărire operativă şi un control de calitate al reparaţiilor, mărirea numărului de personal aferent este o soluţie falsă şi neeconomică.** Singurul remediu cu adevărat eficient este **introducerea metodelor moderne de conducere şi supraveghere** a acestor activităţi (metoda abaterilor, de pildă), care permit, cu un număr minim de personal, o informare operativă şi selectivă a cadrelor de decizie asupra acestor procese.

Situaţiile prezentate anterior sugerează cîteva întrebări-teme de reflecţie pentru toate cadrele de conducere confruntate cu asemenea probleme. Ele nu oferă evident şi nici nu şi-au propus să ofere răspunsuri infailibile sau definitive,ci doar să reprezinte un posibil punct de plecare pentru o eventuală analiză lucidă a modului de a gîndi şi de a acţiona existent şi în alte unităţi economice şi a corectivelor care se impun:

- **Oare sînt riguros fundamentate şi bine corelate diferitele secţiuni ale planului de producţie în întreprinderile în care nivelul**

producției prevăzute la diferite utilaje nu poate fi atins fără diminuarea duratei normate de reparații ? Dacă da, nu cumva în respectiva unitate economică a întîrziat față de prevederi acțiunea de introducere a unor noi formule organizatorice și tehnologice care să scurteze durata clasică a reparațiilor ?

- **De ce se așteaptă uneori să fie respinse cererile nejustificate de importuri de piese de schimb, pentru a declanșa acțiunea de asimilare în țară ?** Cum de nu sînt luate de la început cu întreaga seriozitate posibilitățile autohtone de realizare ?
- **Nu devine cererea suplimentară de personal o falsă problemă cînd se folosesc metode moderne de urmărire și control a activității de reparații ?**

În locul goanei după noi dotări, amplificarea efortului creativ

ÎNTRE O SOLUȚIONARE COMODĂ...

Fără îndoială, asigurarea bazei tehnico-materiale a planului de producție reprezintă o problemă ce nu poate să lipsească de pe agenda discuțiilor. Specialiștii din întreprinderile constănțene au subliniat faptul că rezultatele favorabile înregistrate în unitățile lor economice în ce privește dotarea cu noi mașini și utilaje moderne de tehnicitate ridicată, utilizarea lor optimă atît prin perfecționări organizatorice cît și prin ritmicitatea aprovizionării cu materii prime și materiale au reprezentat pîrghii principale pentru obținerea însemnatelor sporuri de producție pe care s-au angajat să le realizeze în cinstea zilei de 23 August.

Cu toate acestea, au fost evidențiate unele neajunsuri, dintre care ne-am oprit la următoarele :

— „În realizarea unor sporuri considerabile ale indicilor de utilizare a capacităților de producție la Șantierul naval din Constanța s-a acționat și se acționează, alături de alte măsuri, și pentru înlocuirea mașinilor unelte la care se înregistrau numeroase opriri accidentale și un randament scăzut. Din păcate, a existat o operativitate scăzută în procesul de realizare efectivă a înlocuirii. (Din cuvîntul tovarășului **G. Tita).**

— „La Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari, utilizarea rațională, cu randamente înalte, a utilajelor pe fluxul de producție a fost întîrziată și de faptul că fondurile solicitate de întreprindere pentru înlocuirea utilajelor uzate au fost aprobate inițial de către Centrala de îngrășăminte chimice Craiova, doar la nivelul de o treime din volumul cererii. Ulterior, spre sfîrșitul trimestrului I, cînd era destul de tîrziu, centrala a modificat, la insistențele combinatului, fondurile alocate prin decizia inițială, suplimentîndu-le cu întîrziere, ceea ce a dus la rămîneri în urmă în contractarea și derularea aprovizionării.

La aceeași unitate economică, numeroase probleme au fost create de faptul că, la baza stabilirii nivelului repartițiilor pentru produse metalice s-a aflat exprimarea în tone/milion lei a normelor de consum, care nu se potrivește cu specificul producției de piese de schimb realizată în Combinatul de îngrășăminte chimice Năvodari. Și aceasta deoarece cuantumul necesarului de aprovizionat, calculat pe baza valorii medii scăzute a pieselor de schimb realizate în această unitate economică (doar de circa 15 lei/kg) este situat sensibil sub nivelul cerințelor medii ale producției de piese de schimb, cu implicații nefavorabile evidente“. (Din cuvîntul tovarășului **D. Baltac).**

Opiniile participanților la dezbatere fac necesare unele precizări. Considerăm că pentru sporirea indicilor de utilizare a capacităților de producție, nu trebuie mers pe linia soluțiilor comode, pentru întreprindere constînd în **înlocuirea mașinilor la care se înregistrează numeroase opriri accidentale, ci se cer adoptate măsuri eficiente prin care obținerea unor cantități sporite de produse să se facă prin efort propriu pe utilajele existente, întreținute în mod exemplar, și nu prin noi dotări, uneori nejustificate.**

...ȘI ALTA PRIN EFORT PROPRIU A PROBLEMEI

Creșterea eficiență a gradului de utilizare trebuie să se realizeze, în principal, **prin sporirea efortului de creativitate și organizațional** al întreprinderii, prin care să fie evitate întreruperile accidentale și randamentul scăzut al mijloacelor din dotare, cu ajutorul autodotării, creșterii calificării cadrelor, perfecționării organizării modului de efectuare a lucrărilor de întreținere.

Tot la acest capitol reține atenția și modul în care unele centrale industriale aprobă fondurile pentru dotări — înlocuiri cerute de întreprinderile din subordine. Astfel, faptul că unele centrale avizează un fond inițial mai mic decît solicitările, pe care, ulterior, la insistențele întreprinderii, îl măresc succesiv, alteori îl diminuează, pune sub semnul întrebării soliditatea argumentelor și modul în care a fost fundamentată decizia pe care au luat-o la început. Pentru eliminarea neajunsurilor pe care le provoacă un asemenea mod de a acționa, ar fi necesar ca **centrala industrială și întreprinderile să înlocuiască practica „tîrguielilor“ în problema deosebit de serioasă a fondurilor pentru dotări, printr-o fundamentare cît mai riguroasă, științific argumentată, a nivelelor solicitate și, respectiv, aprobate,** în așa fel încît dimensionarea acestor fonduri-dotări să se facă mai aproape de cerințele reale ale producției.

Cîteva întrebări-problemă se conturează și la acest capitol :

- **De ce este adoptată uneori, cu prea multă ușurință, soluția dotărilor noi, cînd există posibilități ca, printr-un efort creativ și organizatoric, să fie înlăturate opririle accidentale și să crească randamentele în exploatare la utilajele existente ?**
- **Cine are de cîștigat din practica modificărilor dese ale nivelului fondurilor de înlocuire,** a cedării sau cîștigării pe teren, cînd insistența beneficiarului și lipsa de fermitate a centralei industriale înlocuiesc fundamentarea științifică a deciziei ?
- **Cum poate să acționeze întreprinderea dezavantajată de indicatorul tone/milion lei pentru asigurarea necesarului de metal ?** Pentru un răspuns eficient la această întrebare apare necesară, acolo unde este cazul, o corelare mai operativă a normelor de consum cu specificul producției pieselor de schimb.

Lipsa de forță de muncă: reală sau falsă justificare ?

ARGUMENTE...

Asigurarea și utilizarea forței de muncă s-a situat în centrul atenției în întreprinderile din județul Constanța. Cu toate că în această direcție multe obstacole au fost depășite, persistă totuși unele probleme care își așteaptă rezolvarea :

— „La Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari, la Întreprinderea mecanică navală din Constanța și la cea de prelucrare a lemnului, specialiștii apreciază că principala cauză și „justificare“ a nivelului scăzut al indicelui de utilizare al unor capacități de producție o reprezintă lipsa forței de muncă de specializările necesare. A fost subliniat faptul că soluționarea acestei probleme devine tot mai greu de înfăptuit în condițiile în care anumite unități economice s-au specializat în a racola, prin anumite mijloace, forță de muncă gata pregătită în alte întreprinderi“. **(G. Țigănuș, P. Maftei, D. Baltac).**

— „Pentru ca mașinile și utilajele din toate secțiile de producție să fie corespunzător asigurate cu muncitori, consider necesar ca, în viitor, întreprinderile să primească unii indicatori de plan (productivitatea muncii ș.a.) diferențiați pentru activitatea de prelucrare, care are, prin specificul său tehnologic, o productivitate mai scăzută. În prezent, în lipsa unor asemenea prevederi, întreprinderile, favorizate și de deficiențele indicatorului producției globale, sînt tentate să dirijeze forța de muncă spre sectoarele unde există o productivitate mare — cazangerie, lăcătușerie — în timp ce la prelucrare se asigură cu greu cadrele necesare“ (Din cuvîntul tovarășului **M. Boveanu).**

...ȘI CONTRA ARGUMENTE

Desigur, în condițiile în care în întreaga Dobroge, ca și în fiecare regiune a țării, densitatea peisajului industrial crește accelerat, este inerentă apariția unor dificultăți legate de asigurarea cu forță de muncă calificată. **Alături, și uneori la adăpostul acestor cauze obiective, în unele întreprinderi se caută justificări ale nerealizării indicilor planificați de folosire a utilajelor, pe seama lipsei de forță de muncă față de necesar.** Ceea ce se uită, însă, și nu în puține cazuri, este că, adesea, **asemenea argumente se mențin chiar în cazul în care în unitățile respective se înregistrează un număr foarte mare de învoiri și absențe nemotivate,** care uneori prezintă de la un an la altul o dinamică ascendentă, grevînd asupra nivelului de utilizare a capacităților. Dat fiind că o astfel de situație se înregistrează în mai multe cazuri (exemplul Combinatului de îngrășăminte chimice din Năvodari este edificator), apare necesară o sporire a efortului colectivelor din aceste unități, în primul rînd pentru utilizarea într-un grad mai înalt a rezervelor interne însemnate existente în utilizarea timpului de lucru al cadrelor disponibile.

În vederea folosirii cu randamente sporite a utilajelor, în întreprinderile analizate au fost adoptate planuri de măsuri complexe ; multe dintre ele cuprind măsuri bine fundamentate, concis formulate, cu termene și răspunderi precis stabilite. În alte cazuri, însă, am avut ocazia să consemnăm (la Șantierul naval Constanța, de pildă) existența unor propuneri sau măsuri care, prin conținutul lor, nu-și justificau titlul și nici prezența în planul de măsuri. Iată cîteva exemple : „Întocmirea corectă a dărilor de seamă statistice, astfel ca să ilustreze încărcarea reală a mașinilor-unelte“ sau „Completare corectă și reală a fișelor „U“, în strictă conformitate cu instrucțiunile DCS“ etc. Dat fiind că întocmirea corectă și, mai ales, reală a diferitelor evidențe privind capacitățile este o sarcină de serviciu, poate că ar fi mai bine ca asemenea măsuri să fie înlocuite cu altele care să stimuleze creativitatea lucrătorilor și să nu distragă atenția de la prioritățile programului de utilizare înaltă a capacităților.

Am reținut din acest capitol două idei care pot să stea și în atenția altor întreprinderi :

- **Adoptarea operativă a unor indicatori diferențiați pentru activitatea de prelucrare este cu adevărat o necesitate ?**
- **Este valabilă justificarea „lipsei de forță de muncă“ în acele întreprinderi în care timpul de lucru este grevat în prezent de numeroase învoiri și absențe nemotivate ?**

B. PĂDURE
L. ȚINTEA

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

SPORIREA CONTINUĂ A EFICIENȚEI ECONOMICE

DEȘI CU VECHE TRADIȚIE în țara noastră, industria siderurgică a cunoscut cu adevărat o puternică dezvoltare în anii construcției socialiste. Dispunem în prezent, ca urmare a politicii partidului și statului, de puternice combinate moderne producătoare de fontă, oțel și laminate — materii prime indispensabile dezvoltării accelerate a economiei naționale. Dar, concomitent cu creșterea rapidă și diversificarea largă a producției de metal, s-a pus și se pune cu acuitate necesitatea ridicării continue a eficienței economice în fiecare unitate productivă.

Ținînd seama că materiile prime de bază (minereurile, cocsul și cărbunele cocsificabil) folosite pentru producerea metalului sînt în cea mai mare parte importate, utilizarea lor rațională, ca și promovarea unei politici stricte de economisire a resurselor de combustibil și energie, constituie în prezent una din sarcinile majore, de a cărei înfăptuire depinde participarea mai substanțială a industriei siderurgice la creșterea venitului național — temelia ridicării continue a nivelului de trai al întregului nostru popor.

Progresul tehnic la baza creșterii productivității muncii

CONFORM PREVEDERILOR, în acest cincinal productivitatea muncii în metalurgie are un ritm mediu anual de creștere de 9,8% ; în aceeași perioadă, reducerea cheltuielilor de producție trebuie să asigure un volum de economii de 7,8 miliarde lei (evoluția principalilor indicatori este redată în graficul nr. 1). Importanța acestor prevederi este ilustrată și de faptul că **sporirea cu un singur procent a productivității muncii echivalează cu o producție de circa 800 mil. lei, iar reducerea cheltuielilor numai cu un leu la 1000 lei producție-marfă conduce, în 1980, la obținerea unor economii de 128 mil. lei.**

La nivelul anului 1980 se prevede ca circa 80 % din sporul producției globale să fie obținut pe seama creșterii productivității muncii, din care 58—60% prin introducerea progresului tehnic, 25—30% prin măsuri de organizare și normare a muncii și 10—15% pe seama calificării, policalificării și perfecționării pregătirii cadrelor. **Efectul creșterii productivității muncii asupra scăderii cheltuielilor de producție se va concretiza în realizarea unor economii de circa 27% din reducerea totală prevăzută la nivelul anului 1980 față de 1975.**

Graficul nr. 1

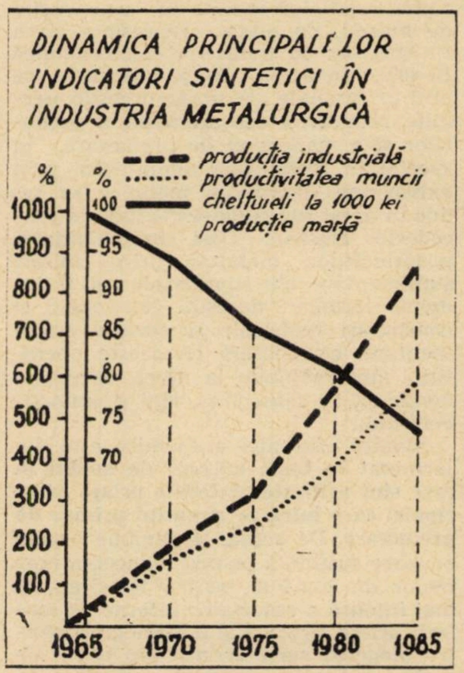

Este evident că în atingerea acestor obiective, **progresului tehnic** îi revine un rol de prim ordin. În acest scop, încă din faza de proiectare a noilor obiective, întreaga capacitate tehnică a institutelor de cercetare și proiectare, precum și a compartimentelor de concepție și cercetare din cadrul întreprinderilor a fost mobilizată spre dotarea unităților cu agregate de înaltă productivitate, care să determine consumuri specifice reduse, comparabile cu nivelul tehnicii contemporane. Astfel, s-au construit furnale de mare capacitate (2 700 mc), complet mecanizate și automatizate, cuptoare Martin de 400 tone/șarjă cu instalații de insuflare a oxigenului în timpul elaborării metalului, convertizoare L.D., laminoare cu un înalt grad de automatizare, instalații de turnare continuă a oțelului etc., ceea ce a permis realizarea ritmurilor înalte de dezvoltare a ramurii și de diversificare largă a produselor.

Eficiența economică în metalurgie crește prin adoptarea unor **tehnologii moderne,** prin **extinderea mecanizării și automatizării,** concomitent cu **ridicarea gradului de integrare,** cu folosirea largă a transporturilor navale (un combinat de 10 mil. tone/an manipulează zilnic peste 12 000 t materii prime, materiale, produse). Aceste principii de proiectare și organizare stau la baza construirii marilor combinate (de la Galați și Călărași), care obțin sau vor obține produse cu un grad ridicat de rentabilitate. Avîndu-se în vedere că eficiența economică este cu atît mai mare cu cît producția industriei metalurgice este mai concentrată în unități mari, se urmărește, totodată, **construirea de agregate și secții noi, cu capacități din ce în ce mai mari și nivel tehnic ridicat.** Cum însă actualii indicatori de exprimare a producției globale nu reflectă întotdeauna efortul propriu, **considerăm că ar fi oportun ca, în metalurgie, să se exprime sintetic productivitatea muncii pe baza producțiilor specifice** (t/angajat, t/muncitor, t/agregat), **în condiții standard de aprovizionare** (% metal în minereu, calitatea cocsului etc.). Față de condițiile standard se pot stabili pe fiecare an indici obligatorii de folosire extensivă a agregatelor, inclusiv productivitatea fizică în unități naturale pe unitatea de timp.

Largi posibilități pentru reducerea cheltuielilor de producție

SCĂDEREA CONSUMULUI DE MATERII PRIME pe unitatea de produs, concomitent cu diminuarea consumurilor de energie electrică, combustibili și alte materiale, constituie o rezervă importantă de sporire a eficienței economice, aceasta cu atît mai mult cu cît în metalurgie cheltuielile materiale au o pondere însemnată în totalul costurilor de producției (tabelul).

La nivelul anului 1980, scăderea cheltuielilor de producție față de anul 1975 are ca principală sursă (67%) **reducerea normelor de consum.** Coeficientul de scoatere a metalului (exprimat în producția de laminate dintr-o tonă de oțel fabricată), care în 1975 a reprezentat circa 76%, trebuie să atingă în acest cincinal nivelul de 85%, ceea ce va însemna obținerea în plus a circa 1,2 mil. tone produse bune din aceeași cantitate de oțel lingou (graficul nr. 2). Acest salt calitativ va avea efecte favorabile și asupra creșterii productivității muncii (valoric cu circa 30 000 lei/angajat la nivelul anului 1980 față de 1975). Pentru înfăptuirea acestei sarcini, întreprinderile au organizat colective de analiză a fiecărei faze de fabricație în vederea depistării rezervelor, concomi-

Ponderea cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție

Elemente primare de cheltuieli	1976 în prețuri reașezate	1977 în prețuri corectate
Total cheltuieli de producție	100,0	100,0
din care :		
— materii prime, materiale, combustibil și energie	82,4	87,5*
— amortizări	4,3	4,7
— retribuții și asigurări sociale	5,7	7,0
— taxe fonduri de producție și terenuri	6,3	—
— Alte cheltuieli	1,3	0,8

*) În condițiile prețurilor corectate, intrate în vigoare la 1 ianuarie 1977, din care au fost eliminate taxtele pe fondurile de producție și pe terenuri (elemente de venit net), a crescut ponderea cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție față de anul 1976.

tent cu inițierea altor acțiuni, printre care :

a) **introducerea pe scară largă a instalațiilor de turnare continuă a oțelului.** Pînă în prezent s-au introdus două instalații pentru turnarea sleburilor la Galați, două instalații pentru turnarea blumului și țaglelor la „Oțelul roșu“ și sînt prevăzute alte instalații la Galați, Hunedoara, Călărași etc. Prin turnarea continuă a oțelului se reduc pierderile metalice cu circa 9—10% față de turnarea clasică în lingotiere, micșorîndu-se, în același timp, numărul personalului de deservire (pentru pregătirea lingotierelor, trenurilor de turnare etc.). La nivelul anului 1980, în instalațiile de turnare continuă urmează să se obțină 3,5 mil. tone oțel, ceea ce va aduce o economie de metal de 350 000 tone față de turnarea obișnuită în lingotiere ;

Graficul nr. 2

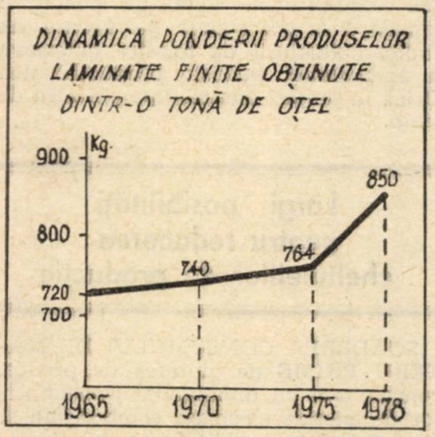

b) **îmbunătățirea formei lingourilor pentru răcirea și cristalizarea uniformă, precum și folosirea plăcilor exoterme și termoizolante la turnarea în lingotiere**, ceea ce va determina reduceri importante ale pierderilor metalice ;

c) **creșterea volumului de lingouri calde în cuptoarele adînci și introducerea unor gaze protectoare pentru evitarea oxidării în timpul încălzirii** (se recuperează 2—3% din metal) ;

d) **înlocuirea treptată** (pe măsura posibilităților alimentării cu energie electrică) **a cuptoarelor adînci cu cuptoare electrice** (pierderile metalice prin ardere se reduc la 0,5-1% față de 2-3% prin procedeul de încălzire clasic).

În scopul utilizării raționale a metalului pe ansamblul economiei, se va acționa mai mult în direcția îmbunătățirii condițiilor de laminare, prin **restrîngerea cîmpului de toleranțe**, în special la profile mijlocii și grele, la țevi, livrarea laminatelor la lungimi fixe și multiple, realizarea de profile îndoite în locul profilelor laminate la cald etc. Economia de metal obținută prin utilizarea profilelor îndoite în construcția de mașini, de pildă, reprezintă circa 10-30%, iar în industria electrotehnică 15-40% ; în același timp, fabricarea de profile fasonate de mare precizie permite reducerea considerabilă a deșeurilor și a manoperei de prelucrare, în special în metalurgia aluminiului prin extruziune (pierderile metalice se reduc în acest caz cu 30-45 % față de procedeele clasice). Deși îmbunătățirea proprietăților metalului prin finisări suplimentare ale suprafețelor și tratamente termice necesită manoperă și consumuri materiale și energie suplimentare, considerăm că aceste operațiuni sînt rentabile la nivel macroeconomic și, în consecință, sînt promovate continuu.

Nivelul eficienței economice este determinat în bună măsură de **modul în care sînt utilizate materiile prime principale, care intră în circuitul primar de prelucrare.** De aceea, se impune o preocupare susținută pentru reducerea normelor de consum. pentru folosirea cît mai intensă a resurselor interne de materii prime, precum și o mare grijă pentru alegerea surselor, atît din punct de vedere calitativ, cît și al prețurilor, în scopul diminuării efortului valutar.

Calitatea materiilor prime se reflectă în nivelul cheltuielilor de producție prin efectul asupra utilizării capacității agregatelor și a consumului de materiale auxiliare necesare procesului tehnologic. O aprovizionare eficientă trebuie să țină seama de corelația calității materiilor prime cu randamentul optim al agregatelor. Este cunoscut faptul că, pînă la un anumit conținut de substanțe utile, efectul asupra consumului și capacității agregatelor se prezintă pe o curbă ascendentă, avînd rezultate economice favorabile. O materie primă de slabă calitate, așa-zis ieftină, poate avea în schimb consecințe nefavorabile asupra mersului economic al agregatelor, al eficienței în general.

Calificare profesională corespunzătoare nivelului de dotare tehnică

CREȘTEREA GRADULUI DE ÎNZESTRARE TEHNICĂ ridică o serie de probleme a căror rezolvare este absolut necesară pentru ridicarea eficienței. Astfel, apare necesitatea asigurării unui grad mai avansat de calificare și specializare a celor ce exploatează și întrețin funcțional această tehnică ; în anumite situații (tehnica de calcul, instalații și agregate foarte complexe cu înalt grad de automatizare), creșterea nivelului tehnic al producției impune ca la exploatarea și întreținerea instalațiilor să fie folosite cadre cu studii superioare, specialiști de înaltă calificare. Aceasta determină, după părerea noastră, **necesitatea reconsiderării noțiunii de personal TESA**, întrucît în acest caz, multe cadre cu studii medii și superioare (maiștri, tehnicieni, chiar ingineri) devin efectiv personal direct productiv. Asemenea situații se întîlnesc tot mai des în industria metalurgică la tablourile de comandă din sălile de mașini ale laminoarelor moderne din cadrul C.S. Hunedoara, C.S. Galați, C.O.S. Tîrgoviște, la electroliza aluminiului, prese de extrudare etc.

Calificarea și policalificarea forței de muncă exercită o influență favorabilă asupra productivității muncii, în măsura în care procesul de pregătire ține pasul cu progresul tehnic. **Necesitatea asigurării unei concordanțe cantitative și calitative între pregătirea oamenilor și nivelul înzestrării tehnice a producției este deosebit de pregnantă în cazul unităților noi.** Sistemul actual, care permite angajarea muncitorilor numai cu 3-6 luni înainte de intrarea în producție a unităților noi, nu creează acestora condiții să-și asigure forța de muncă în structura și specialitățile de care au nevoie. Se impune, de aceea, o reconsiderare a concepției tuturor acelora care prevăd sau se ocupă efectiv de pregătirea cadrelor pentru noile obiective industriale. Mă refer, bunăoară, la **stabilirea unei măsuri prin care, pentru unitățile noi, încă de la începutul fiecărui cincinal, în funcție de termenele de intrare în producție, să se stabilească, prin plan, sarcini concrete de pregătire practică a absolvenților ;** în această situație, cursanții ar urma să fie repartizați la alte unități unde să lucreze în echipe alături de muncitori, să-și însușească temeinic procesele tehnologice, manipularea agregatelor și instalațiilor.

SARCINILE MARI puse în fața industriei siderurgice prin Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., prin documentele ulterioare, ca și prin recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii, obligă la ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din fiecare unitate. Aceasta presupune creșterea responsabilității generale și individuale față de gospodărirea materiilor prime, combustibilului și energiei, față de utilizarea la parametrii cît mai ridicați a mașinilor, agregatelor și instalațiilor din dotare, pentru sporirea neîncetată a producției de metal a țării, în condițiile unor costuri tot mai reduse.

Costache TROTUȘ
adjunct al ministrului
industriei metalurgice

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Caracterul mobilizator al metodei directe de calcul a indicatorului producţie netă

PRODUCȚIA NETĂ reprezentînd valoarea nou creată cu care o întreprindere contribuie la formarea venitului național, indicatorul care o exprimă asigură un control calitativ al modului în care s-a îndeplinit planul de producție. Întrucît producția netă conține numai elemente de muncă vie, dintre care ponderea cea mai mare o dețin beneficiul și retribuirea muncii, este normal și mai echitabil ca recalcularea fondului planificat de retribuire a muncii să se facă în funcție de gradul de îndeplinire a planului de producție netă, care reflectă calitatea muncii depuse de colectivul unei întreprinderi într-o anumită perioadă, în deplină concordanță și cu interesele economiei naționale. Folosind acest indicator, stabilirea fondului admisibil de retribuire se face implicit în funcție de aportul pe care-l aduce o întreprindere la crearea venitului național.

O condiție esențială pentru folosirea eficientă a producției nete în măsurarea drepturilor de retribuire a muncii, bineînțeles în condiții avantajoase și pentru economia națională, este aceea ca planul de producție netă să fie fundamentat științific. În condițiile actuale, însă, cînd acest plan se stabilește prin metoda indirectă, de scădere a cheltuielilor materiale din valoarea producției globale aferentă acestora, sistemul oferă organelor tutelare posibilitatea de a stabili sarcini minime pentru acest indicator, sub posibilitățile de realizare ale întreprinderilor. Această situație mai este favorizată și de faptul că în prezent recalcularea fondului de retribuire în funcție de acest indicator nu s-a extins la toate întreprinderile.

Datorită acestui fapt organele tutelare planifică un volum mare de cheltuieli materiale întreprinderilor din subordine care recalculează fondul de retribuire în funcție de indicatorul amintit, dezavantajînd în schimb — prin subdimensionarea volumului de cheltuieli materiale — întreprinderile care nu recalculează fondul așa cum s-a arătat mai sus. Spre exemplu, din analiza efectuată la o întreprindere care a experimentat indicatorul producția netă în anul 1976 și în trim. 1/1977 a rezultat că atribuirea de către organul tutelar a unor planuri nefundamentate științific, a permis ca acest indicator să fie depășit în proporții exagerate, fapt care nu reflectă decît în mică măsură efortul întreprinderii în cauză.

Pentru a se putea încadra în cifrele stabilite de organele tutelare pentru indicatorul producția netă, întreprinderile sînt obligate să modifice, prin diminuare, un element cu pondere mare în planul prețului de cost, respectiv cheltuielile cu retribuirea muncii, ajungînd la situația anormală ca acestea să fie mult mai mici decît fondul din planul de muncă și retribuire. Spre exemplu, la întreprinderea analizată fondul de retribuire din planul prețului de cost, element component de bază din planul de producție netă, a fost mai mic cu 5 945 mii lei pe anul 1976 și cu 1 400 mii lei pe trim. 1 1977 decît cel înscris în planurile de muncă și retribuire. Pentru a putea face această diminuare a fondului amintit întreprinderea a prevăzut o sumă exagerată, nefundamentată, de 7 709 mii lei în planul de costuri pe anul 1976 cu titlul de cheltuieli cu munca vie care nu intră în planul prețului de cost.

Alte întreprinderi subdimensionează elementele de muncă vie care intră în componența planului de producție netă și care ar trebui înscrise în mod normal în planul de costuri pe baza realizărilor din anul de bază (retribuirea muncii ; C.A.S. ; contribuții la tehnica nouă), folosind alt artificiu de calcul și anume prevăd sume în roșu la capitolul „Alte elemente de muncă vie". În acest fel, prin însumarea tuturor elementelor de muncă vie amintite cu beneficiul, întreprinderile reușesc să se încadreze în planul subevaluat de producție netă atribuit de organul tutelar.

ÎN CONSECINȚĂ, în vederea înlăturării situațiilor anormale amintite mai înainte propunem îmbunătățirea actualei metodologii de planificare a indicatorului producția netă după cum urmează :

a) Stabilirea planului să nu se mai facă prin metoda indirectă, ci prin metoda directă, a însumării elementelor de muncă vie evidențiate distinct în planul de costuri, formular CP 1 (contribuții ; C.A.S. ; contribuții la tehnica nouă ; alte cheltuieli de muncă vie) cu beneficiul aferent producției planificate a se fabrica în perioada respectivă.

Opiniile unor specialiști că nu se poate folosi metoda directă deoarece sînt o serie de cheltuieli cu munca vie cuprinse în conturile complexe de cheltuieli din evidența contabilă, nu sînt, după părerea noastră, întemeiate, deoarece și în prezent întreprinderile sînt obligate să separe din conturile amintite alte cheltuieli materiale. De aceea, considerăm că este mai ușor să se separe cheltuielile cu munca vie — care au o pondere mult mai mică — decît cheltuielile materiale în componența sumelor înregistrate în diversele conturi complexe de cheltuieli din evidența contabilă.

De altfel, capitolul „Alte elemente cu munca vie" se planifică în planul prețului de cost în funcție de realizările din anul de bază înscrise în darea de seamă statistică Ind. Pcb. Operațiunea amintită urmează să se facă numai pentru realizările la capitolul respectiv, atunci cînd se întocmește darea de seamă Ind. Pca. și Ind. Pcb. În cazul cînd intervin modificări ale planului de muncă și de retribuire, organele tutelare să fie obligate să modifice corespunzător și planul de costuri și respectiv planul producției nete, în așa fel încît să existe concordanță perfectă între cele două secțiuni de plan. De asemenea, să se prevadă în normele metodologice obligația pentru întreprinderi ca în planul de costuri să înscrie la capitolul „Cheltuieli cu munca vie care nu intră în costuri" sume cel mult la nivelul celor realizate în perioadele corespunzătoare din anul precedent, iar la capitolul „Alte elemente cu munca vie" să nu aibă dreptul să planifice sume în roșu.

În ceea ce privește **beneficiul planificat**, care se însumează cu celelalte elemente de muncă vie evidențiate distinct în formularul CP 1, acesta **urmează să fie determinat prin scăderea din valoarea la preț de producție a producției marfă planificată a se fabrica în perioada respectivă, a costului complet comercial aferent acesteia care rezultă din planul de costuri.**

Avînd în vedere că planul de costuri se defalcă numai trimestrial, în formularul CP 1 defalcarea elementelor de muncă vie pe lunile trimestrului propunem să se facă prin înmulțirea ponderii acestor elemente față de **valoarea producției marfă planificată trimestrial** (exprimată în prețuri de producție) **cu valoarea aceleiași producții defalcată pe lunile trimestrului.**

b) **Raportarea producției nete realizată prin dările de seamă statistice Ind. Pca** (lunar) și **Ind. Pcb** (trimestrial și cumulat de la începutul anului) **să se facă tot prin metoda directă**, respectiv prin însumarea elementelor de muncă vie (retribuții, C.A.S., contribuții la tehnica nouă, alte elemente de muncă vie) care se preiau direct din evidența contabilă, din conturile de cheltuieli. La acestea se adaugă beneficiul, care se determină prin scăderea din valoarea producției marfă fabricată în perioada respectivă exprimată la preț de producție, a costului complet comercial aferent acestuia.

c) Simplificarea normelor metodologice nr. 4 ale O.C.S., în sensul renunțării la completarea anexelor nr. 2 și 3, motivat de faptul că datele necesare întocmirii dărilor de seamă statistice Ind. Pcb se pot extrage direct din rulajele conturilor de cheltuieli evidențiate în contabilitate în jurnalele Order sau Cartea mare, cu excepția altor cheltuieli cu munca vie care trebuie separate din conturile complexe de cheltuieli.

d) Pornind de la premisa că indicatorul producția netă reprezintă în fapt contribuția fiecărei întreprinderi la crearea venitului național, **propunem ca planul și realizările pentru acest indicator să fie deduse numai din producția marfă, deoarece numai această producție este finită și destinată livrării la terți.** Această propunere se întemeiază pe considerentul că în situația întreprinderilor cu ciclu lung de fabricație, potrivit actualei metodologii, acestea calculează elementele de muncă vie aferente și soldului de producție neterminată, care nu reprezintă încă o valoare nou creată și implicit nici o contribuție la crearea venitului național, decît numai atunci cînd pro-

Dumitru DRUMEN
inspector principal
la Sucursala județeană Cluj
a Băncii Naționale

(Continuare în pag. 14)

PRODUCȚIA ȘI COSTURILE, CRITERII DE FUNDAMENTARE A ZONĂRII CULTURILOR CEREALIERE

— Concluziile unui studiu efectuat în cooperativele agricole —

O ȚARĂ — cum este România — care dispune de condiții naturale favorabile pentru a produce întreaga cantitate de cereale necesară consumului propriu și a crea și disponibilități pentru export, nu-și poate permite, din puternice rațiuni economice, să nu le valorifice. Partidul Comunist Român a urmărit cu fermitate sporirea neîntreruptă a producției de cereale a țării, ca soluție de neînlocuit pentru îmbunătățirea calitativă a alimentației, inclusiv prin asigurarea pe această cale a creșterii cantităților de produse animale — carne, lapte, ouă ș.a.

O coordonată de bază a dezvoltării agriculturii românești este mărirea ponderii producției animale în producția globală agricolă, la peste 50 la sută în perspectivă. Pentru a atinge acest obiectiv trebuie mobilizate toate resursele de care dispunem : să folosim rațional pășunile și fînețele naturale, să valorificăm producția vegetală secundară, să preparăm și să păstrăm cu grijă toate rezervele de furaje. Fără furaje concentrate, însă, nu se poate concepe o zootehnie modernă. De aceea, trebuie să producem porumb mult și ieftin. La Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că: **„...ne-am propus să ajungem în 1980 la o producție de cereale de peste 23 milioane tone, adică 1 000 — 1 200 kilograme pe locuitor. Este necesar să se ia măsuri energice pentru creșterea suprafețelor cultivate cu cereale, îndeosebi cu porumb, în toate sectoarele agriculturii".**

În țara noastră, obținerea unei producții ridicate de porumb se poate realiza pe calea sporirii suprafețelor cultivate și mai ales prin intensificarea producției. Sporirea suprafețelor cultivate cu porumb nu este posibilă, însă, fără intensificarea culturii grîului, astfel încît să se obțină o creștere a producției totale.

Orientări pentru intensificarea culturilor cerealiere

LA BAZA progreselor realizate în dezvoltarea modernă, intensivă a agriculturii noastre a stat faptul că practica a adoptat tot ceea ce știința agricolă contemporană a creat mai nou și viabil. Rodul acestor acțiuni s-a materializat, printre altele, în stabilirea unor programe speciale de dezvoltare a ramurilor și culturilor principale.

Marele forum al țărănimii a pus în evidență principalele măsuri tehnice, organizatorice și economice ce trebuie luate în vederea realizării noilor orientări în producția de cereale a țării : amplasarea mai rațională a culturilor pe teritoriu; promovarea tehnologiilor avansate, specifice fiecărei microzone agricole; îmbunătățirea organizării producției și muncii; creșterea cointeresării materiale a unităților agricole și a lucrătorilor; asigurarea unei eficiențe economice ridicate pentru fiecare produs etc.

Amplasarea rațională a culturilor pe zone agricole și stabilirea unei structuri optime a suprafețelor cultivate în unitățile agricole este determinată de cerințele societății, de necesitatea valorificării condițiilor naturale, de cointeresarea producătorilor. Întrucît ne-am propus să producem grîu, porumb, orz în sistem intensiv, se impune realizarea în practică a unor idei, deja bine conturate. În ce măsură în cooperativele agricole de producție, se materializează noile orientări ?

În suprafața cultivată a țării noastre, grîul și porumbul — principalele culturi cerealiere — ocupă circa 60 la sută. Cooperativele agricole de producție cultivă circa 80 la sută din suprafața de grîu a țării și circa 60 la sută din cea de porumb, avînd un rol esențial în constituirea fondului de stat (73 la sută la grîu și 94,8 la sută la porumb). Iată de ce **sporirea producției de grîu și porumb în cooperativele agricole, în condiții de eficiență ridicată, este o problemă de interes național și o importantă cale de consolidare economică,** căreia trebuie să i se acorde o atenție deosebită în perspectiva reducerii substanțiale a forței de muncă în agricultură. Cultura mecanizată a cerealelor va trebui să constituie sursa principală de venituri și, totodată, baza dezvoltării zootehniei de tip industrial.

Generalizarea calculului costurilor de producție în cooperativele agricole creează posibilitatea fundamentării economice a programelor de dezvoltare a producției de grîu și porumb în perspectivă. O condiție de bază care se impune a fi respectată în înfăptuirea acestor programe este **mai buna gospodărire a pămîntului, folosirea în**

	Cîmpia Bărăganului	Cîmpia Dobrogei	Cîmpia Burnașului	Cîmpia Olteniei	Cîmpia Timișului	Cîmpia Crișurilor	Cîmpia Someșului	Cîmpia Moldovei	Cîmpia Covurluiului	Cîmpia Titului	Podișul Transilvaniei
Grîu											
Ponderea în total suprafață cultivată											
neirigat	12,05	4,23	6,54	3,59	4,16	2,71	1,37	6,26	4,19	12,28	6,64
irigat	36,88	17,31	6,31	25,63	0,40	—	0,50	0,33	2,13	1,05	0,06
Producția medie la ha (în % față de neirigat)	121,0	123,9	114,4	71,8	80,2	—	106,9	141,7	128,9	86,3	66,8
Cheltuieli la 1 000 lei producție (în % față de nivelul minim atins la cultura neirigată)	103,5	116,0	101,1	100,0	121,3	117,5	139,9	137,0	105,8	111,6	156,4
Porumb											
Ponderea în total suprafață cultivată											
neirigat	11,6	2,6	7,8	5,7	4,1	3,5	2,2	7,5	4,5	11,6	5,3
irigat	29,1	19,2	6,9	24,8	0,2	—	0,8	1,3	2,2	0,2	—
Producția medie la ha (în % față de neirigat)	133,7	166,3	137,2	139,5	178,7	290,5	101,2	93,5	181,0	193,5	55,1
Cheltuieli la 1 000 lei producție (în % față de nivelul minim atins la cultura neirigată)	101,8	131,0	100,0	106,5	122,8	114,7	139,8	136,2	119,2	128,4	156,4
Corelații între indicatorii economici la grîu (cultură neirigată)											
Costul pe tonă	86,4	94,8	85,6	81,8	115,1	105,0	104,4	117,6	85,2	97,7	140,1
Producția medie la ha	127,1	115,9	138,8	133,9	101,2	116.1	86,5	81,0	108,1	104,6	61,8
Cheltuieli materiale la ha	110,5	112,5	120,6	111,6	117,5	125,8	106,8	94,9	97,2	100,9	87,3
Preț mediu de contractare pe tonă	97,5	95,3	99,1	96,1	109,5	104,2	102,3	99,2	94,9	101,4	102,0

ECONOMIE NATIONALA

mai mare măsură a fertilității naturale a solului pentru acele culturi care asigură producții mari și ieftine. În ce măsură grîul și porumbul trebuie așezate mai rațional pe teritoriu pentru a se realiza aceste cerințe ?

Dintr-un studiu efectuat, în anul 1975, într-un număr de 3 259 de C.A.P.-uri care au cultivat grîu în sistem neirigat și 313 în sistem irigat, precum și în 3 303 C.A.P.-uri care au cultivat porumb în sistem neirigat și 407 în sistem irigat rezultă concluzii care pot sta în atenția diferitelor organe de decizie. Eșantionul studiat cuprinde cooperative din toate macrozonele agricole ale țării. Din studiu au fost excluse cooperativele care au avut suprafețe calamitate.

Cea mai mare parte a suprafețelor cultivate cu grîu și porumb în sistem neirigat o întîlnim în cele 10 macrozone de șes; la grîu ponderea este de 57,38 la sută, iar la porumb de 61,1 la sută. În medie, pe o cooperativă agricolă, revin 463,8 hectare cultivate cu grîu și 450 hectare cultivate cu porumb în regim neirigat, cu oscilații zonale mari : între 118-792 hectare la grîu și 83-826 ha la porumb. De asemenea, în macrozonele de șes s-au realizat o mai mare concentrare a suprafețelor cultivate pe fiecare unitate, ca și cea mai mare concentrare a suprafețelor cultivate cu grîu și porumb în sistem irigat : în 9 macrozone — la grîu 90,54 la sută din suprafață, la porumb 84,7 la sută. Suprafața medie cultivată cu grîu pe o cooperativă agricolă în sistem irigat variază între 638,8 hectare în C.A.P.-urile din macrozona Cîmpia Bărăganului și 52 hectare în Cîmpia Timișului, iar la porumb între 704 hectare în Cîmpia Bărăganului și 10 hectare în Cîmpia Crișurilor (vezi tabelul centralizator).

Actuala repartiție teritorială a grîului și porumbului pe cele două mari zone de relief — șes și deal — **nu se poate menține în perspectiva practicării unor sisteme intensive de cultură.** Din rațiuni economice, în competiție cu porumbul, **grîul neirigat va trebui să fie amplasat cu precădere în macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal, iar porumbul în macrozonele de șes,** evident în limitele acoperirii necesarului de consum al populației și a exportului. **Cultura irigată a grîului și în special a porumbului trebuie practicată în macrozonele de șes.** Irigarea asigură nu numai producții ridicate, dar și stabile. Dat fiind faptul că în macrozonele de podiș, subcarpatice și deal, cu cheltuieli moderate la hectar se pot obține producții ridicate de grîu și se asigură o folosire rațională a pămîntului, această cultură se impune în defavoarea porumbului. Porumbul favorizează procesul de eroziune în aceste macrozone, în schimb în șes asigură producții ridicate la hectar și o folosire rațională a pămîntului.

Pentru stimularea amplasării culturii grîului neirigat în zonele mai înalte și a porumbului la șes sînt necesare măsuri de **intensificare a producției și de aplicare a sistemelor de cointeresare a unităților producătoare.** Intensificarea culturilor de grîu și porumb impune respectarea cu strictețe a tehnologiilor specifice. Dintre măsurile subliniate la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste ies în evidență : **extinderea soiurilor și hibrizilor de înaltă productivitate; mecanizarea tuturor lucrărilor la cultura porumbului, pînă la sfîrșitul acestui cincinal; administrarea rațională a îngrășămintelor chimice și naturale, respectarea normelor de densitate diferențiate pe zone.**

În zonele de șes, cultura grîului se poate practica în sistem intensiv, în perimetrele irigabile, pentru a asigura producții mari și stabile. Grîul irigat, în asolament cu porumbul și alte culturi tehnice și furajere, permite practicarea sistemului de culturi duble. În acest fel se asigură folosirea intensivă a pămîntului și o eficiență economică ridicată. Porumbul trebuie să se cultive cu precădere în zonele de șes, în sistem neirigat și mai ales irigat. Dacă avem în vedere faptul că în perspectivă se vor face amenajări pentru irigații pe întreaga suprafață irigabilă a țării, această orientare este pe deplin posibilă.

Criterii de eficiență privind dezvoltarea intensivă a culturilor cerealiere

O CULTURĂ intensivă înseamnă, în primul rînd, **producție ridicată la hectar.** În 1976, anul celei mai mari recolte de cereale din istoria agriculturii românești, s-a realizat, în medie pe țară, o producție de 2 800 kg de grîu și 3 400 kg de porumb la hectar. Un mare număr de unități agricole de stat și cooperatiste au obținut producții mult mai mari, ceea ce îndreptățește afirmația făcută la Congresul țărănimii că, în prezent, starea de lucruri cea mai negativă în agricultură, pe care trebuie s-o combatem cu toată hotărîrea și s-o lichidăm neîntîrziat, este valorificarea insuficientă a condițiilor și posibilităților de care dispunem.

Dacă facem o analiză retrospectivă a producțiilor medii de grîu și porumb realizate la hectar în sistem irigat și sistem neirigat, în cooperativele agricole de producție luate în studiu, această realitate ne apare mai pregnantă. Ce concluzii pot fi formulate ? În primul rînd, s-au înregistrat sporuri nesemnificative la hectarul cultivat cu grîu în perioada 1973-1975, în majoritatea macrozonelor naturale. Nivelul producțiilor medii la hectar în macrozonele de șes, deși superior celor din macrozonele de podiș, subcarpatice și de deal, este departe de a fi satisfăcător sub raportul folosirii potențialului productiv al acestor soluri fertile. În zonele mai înalte, deși cooperativele practică cultura grîului în sisteme extensive, se observă posibilitatea realizării unor producții ridicate la hectar. Prin administrarea unor cantități suficiente de îngrășăminte chi-

conf. dr. Letiția ZAHIU

(Continuare în pag. 18)

Podișul Someșului	Podișul Moldovei	Podișul Dobrogei	Țara Bîrsei	Țara Hațegului	Dealurile vestice	Subcarpații Răsăriteni	Subcarpații de curbură	Subcarpații Meridionali	Depresiunile Marginale	Delta Dunării	Zonele de munte	TOTAL (MEDIE)
1,96	4,65	3,29	0,4	0,65	1,09	4,57	2,95	9,12	2,36	0,03	2,92	100.0
—	0,12	7,76	—	0,05	—	1,13	—	1,46	—	—	0,09	100,0
—	92,4	96,9	—	98,8	—	138,0	—	89,1	—	—	100,8	134,1
164,6	124,4	103,5	214,3	152,2	126,5	140,7	114,4	107,0	177,8	184,3	144,8	115,9
3,0	5.6	2,0	—	0,3	1,3	4,6	3,4	7,4	2.5	0,1	3,4	100.0
0,1	0,3	10,0	—	0,1	—	1,6	0,6	1,9	0,3	—	0,4	100,0
154,0	107,6	128,1	—	130,8	—	137,8	100,6	118,9	98,1	—	157,8	180,8
158,3	126,5	130,0	262,3	167,2	124,8	133,2	137,7	126,3	163,5	120,7	155,7	121,4
156,4	108.2	85,4	188,7	142,9	113,9	124,8	95,1	94,3	167,1	139,9	138,3	100,0
53,9	77,8	105,1	55,9	67,2	78,3	75,3	112,2	99,9	43,2	63,5	54.2	100,0
80,3	79,9	90,9	106,0	95,9	91,7	93,1	105,6	91,9	99,0	90,9	73,7	100,0
108,2	100,7	96,3	98,1	107,3	104,4	102,0	96,6	102,5	105,9	86,1	109,7	100,0

INDICATORUL PRODUCȚIE NETĂ

(*Urmare din pag. 11*)

ducția neterminată se va finisa. În aceste condiții, nu este normal ca fondul de retribuire a muncii să se recalculeze și în funcție de această parte de venit net care nu s-a creat încă.

DE MENȚIONAT însă este faptul că asigurarea fondului de retribuire aferent soldurilor de producție neterminată (în creștere la finele perioadei față de începutul perioadei) se face prin planul de muncă și retribuire, la fundamentarea căruia s-a ținut seama și de fondul necesar pentru aceasta.

În cazul cînd se acceptă stabilirea planului și a realizărilor pentru producția netă aferentă numai producției marfă, atunci raportarea acestui indicator se va putea face prin metoda directă, a însumării elementelor de muncă vie înscrise în darea de seamă Ind. Pcb cap. IV cu beneficiul aferent producției marfă calculat pe baza datelor înscrise la cap. II din Ind. Pcb, așa cum s-a arătat mai înainte. De altfel, această metodă directă se poate folosi și în cazul cînd producția netă se stabilește ca aferentă producției globale, deoarece elementele cu munca vie componente ale producției nete se pot extrage din evidențele contabile, fiind transpuse în darea de seamă Ind. Pcb cap. V.

Pentru recalcularea fondului de retribuire aferent muncitorilor pe primele două luni ale trimestrului, pînă la stabilirea datelor certe și definitive în baza dării de seamă statistice Ind. Pcb trimestrial, propunem să se mențină în continuare actualul sistem prevăzut în circulara nr. 3/1974 a B.N.R.S.R., cu următoarele adaptări : anexele nr. 2 și 3 la circulara amintită urmează să fie modificate corespunzător, înscriindu-se în locul cheltuielilor materiale, total cheltuieli planificate cu munca vie după sistemul propus mai înainte ; în locul ponderii cheltuielilor materiale să se determine ponderea cheltuielilor de muncă vie față de producția marfă sau globală, în funcție de care se va determina volumul producției nete realizate pe luna în curs pentru care se solicită fondul de retribuire și pentru care nu s-a încheiat încă darea de seamă contabilă, pe baza căreia să se poată determina exact volumul cheltuielilor cu munca vie realizate.

Pe baza propunerilor făcute mai înainte de îmbunătățire a metodologiei actuale, **susținem extinderea indicatorului producția netă pentru toate întreprinderile, deci la nivelul economiei naționale.** De asemenea, stabilirea fondului de retribuire admisibil să se facă pentru toate întreprinderile în funcție de gradul de îndeplinire a acestui indicator care reflectă mai fidel latura calitativă a activității desfășurată de colectivele de oameni ai muncii din întreprinderi, într-o anumită perioadă și în perfectă concordanță cu interesele economiei naționale.

DIALOGUL INDUSTRIE-COMERȚ CU PARTICIPAREA DIRECTĂ A CONSUMATORILOR

PAVILIOANELE Complexului expozițional din Piața Scînteii sînt gazda celei **de-a 8-a ediții a Tîrgului de mostre de bunuri de consum,** care se va desfășura în perioada 14 august — 11 septembrie 1977. Organizatorii acestei acțiuni de amplă semnificație social-economică, transpunînd în viață indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la ediția precedentă a tîrgului, promovează o concepție organizatorică nouă, care accentuează caracterul de lucru.

În prim-planul obiectivelor vizate se situează rezultatele obținute pînă în prezent, ca și preocupările pe 1978 pe linia **„Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980“,** evidențierea modului cum sînt înfăptuite programele aprobate de conducerea de partid pentru fiecare ramură producătoare de bunuri de larg consum.

Pe o suprafață de aproape 31 000 mp, principalele unități producătoare expun fondul de marfă oferit spre contractare pe 1978 ; evident, din zecile de mii de sortimente se detașează produsele noi, cele îmbunătățite sau reproiectate, ce asigură o valorificare superioară a materiilor prime indigene. Numai unitățile Ministerului Industriei Ușoare urmează să asigure o pondere a produselor noi și reproiectate de 39% în totalul producției din 1978. De reținut că **ministerele expozante prezintă numai acele produse ce pot fi contractate și livrate fondului pieței,** deci pentru care sînt asigurate condițiile tehnico-materiale necesare producerii lor.

Actuala ediție a tîrgului ilustrează măsurile întreprinse pentru perfecționarea cadrului de relații industrie-comerț, jalonată de eforturile pentru dimensionarea ofertei cît mai aproape de nivelul cererii populației, pentru îmbunătățirea aprovizionării și servirii acesteia.

Definitorie pentru activitatea tîrgului fiind contractarea fondului de marfă, s-a urmărit crearea cadrului optim desfășurării dialogului industrie-comerț. Prezentarea exponatelor se face prin gruparea produselor pe domenii și destinații, în relație directă cu programele pentru fiecare ramură producătoare de bunuri de larg consum. Astfel, pavilionul A (central) este rezervat confecțiilor, tricotajelor, încălțămintei, marochinăriei, țesăturilor, articolelor de galanterie, mercerie, pasmanterie ; la nivelul superior al pavilionului, exponatele sintetizează eforturile pentru înfăptuirea programelor privind producția și desfacerea jucăriilor, a articolelor mărunte, de uz casnic și gospodăresc. Pavilonul Z_1 este destinat prezentării succeselor pe linia programului privind producția și desfacerea produselor cosmetice și chimice, iar în aria pavilioanelor Z_2, Z_3 și Z_4 se concretizează realizările din programul privind produsele electrocasnice. Mai remarcăm elemente de inedit în pavilioanele destinate „Salonului luminii“ (Z_5), produselor alimentare (C), mobilei și articolelor de sport din lemn (S—H), celor cultural-sportive (A_4—A_5—A_6), articolelor de artizanat (V) ș.a.

AL 8 LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM
BUCURESTI'77

La recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** evidenția că **îndeplinirea programului privind creșterea producției și desfacerii către populație a bunurilor de consum „depinde și de perfecționarea continuă a raporturilor dintre producție și cerere, a sistemului de contractare pentru piață. Această problemă esențială nu poate fi lăsată la liberul arbitru al aparatului comercial, ea trebuie rezolvată prin consultarea largă și cu participarea directă a maselor de oameni ai muncii“.** În acest sens, prin măsurile organizatorice luate de Ministerul Comerțului Interior se asigură ca angajarea fondului de marfă să fie realizată de cei mai autentici mesageri ai opțiunii de cumpărare — reprezentanții diferitelor categorii de populație, constituiți în **Consiliul reprezentanților consumatorilor pentru alegerea și contractarea fondului de marfă** — organism consultativ, care exprimă o nouă măsură de conținut pe linia perfecționării cadrului de relație industrie-comerț în angajarea fondului de marfă. De asemenea, se organizează **testarea preferințelor** și opiniilor vizitatorilor, prin chestionare, schimburi de opinii, prin întîlniri între producători și vizitatori, cu participarea creatorilor, inovatorilor. Se vor realiza serii scurte de mărfuri noi, din cele expuse în standuri, care să fie vîndute în cadrul tîrgului (la 120 de puncte de desfacere) și care să constituie un mijloc concret de testare a preferințelor populației.

Contractarea fondului de marfă pe anul 1978 demarează sub cele mai bune auspicii — măsurile adoptate recent de conducerea de partid și de stat pentru ridicarea mai accentuată a nivelului de trai al poporului. Pe temelia realizărilor dobîndite în dezvoltarea economiei naționale, producția bunurilor de consum ilustrează, la noua ediție a Tîrgului de mostre, ascendența viguroasă pe treptele împlinirii hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului.

Bujor ROȘU

CITITORII AU CUVÎNTUL

Transfer

Pentru executarea volumului de lucrări de investiții și pentru asigurarea forței de muncă necesare șantierelor noastre, în funcție de planul de punere în funcțiune a lucrărilor, conducerea întreprinderii angajează prin transfer, în interesul serviciului, diverse categorii de personal, cărora le acordă drepturile bănești prevăzute de art. 75 din Legea nr. 57/1974.

După un anumit timp, uneori foarte scurt (2–3 luni), o parte din acest personal, cărora li s-au achitat drepturile de transfer, pleacă din întreprindere din motive mai mult sau mai puțin întemeiate.

Pentru a nu deveni o obișnuință pentru plimbăreții pe banii statului, îmi permit să fac următoarea propunere : la angajarea oricărei categorii de personal în interesul serviciului, în contractul de muncă să fie introdusă obligația ca angajatul să rămînă în unitatea respectivă cel puțin un an de zile. În acest fel s-ar dovedi eficiența drepturilor de transfer. Așa cum se întîmplă și cu contractele de școlarizare : dacă angajatul părăsește unitatea înainte de acest termen, să restituie valoarea primită la transfer.

Pavel PUȘCAȘ
contabil șef la Întreprinderea județeană
de construcții-montaj Caraș-Severin

Norme

Normele metodologice nr. 2/1977, privind efectuarea plăților între unitățile socialiste, elaborate de Banca Națională, sînt de un real folos în activitatea zilnică a celor ce lucrează în domeniul financiar-contabil.

La punctul 100, litera „a", se arată că atunci cînd penalitățile calculate potrivit H.C.M. nr. 306/1970 nu sînt achitate de debitor, urmează – potrivit pct. 11 – să se introducă dispoziție de încasare pentru orice sumă, dar numai în baza hotărîrilor Arbitrajului de Stat, instanțelor judecătorești sau organelor ierarhic superioare ale debitorilor. În această situație nu mai este nevoie de acceptul plătitorului.

Socotim că această „noutate" nu simplifică deloc lucrurile ci, din contră, între unități vor fi multe litigii deoarece, în mod practic, rare sînt cazurile în care acestea să consimtă de bună voie să achite penalitățile respective ; aceasta cu atît mai mult dacă avem în vedere și faptul că H.C.M. nr. 306/1970 prevede că pentru prejudiciul cauzat organizațiilor socialiste prin plata de penalități, conducătorii organizațiilor socialiste vor recupera sumele plătite de la angajații în culpă.

Decontarea penalităților rezultate din nerespectarea contractelor economice pe baza dispoziției de încasare supusă avizării plătitorilor, după opinia noastră, ar contribui mult la accelerarea decontărilor și cu adevărat la evitarea unor litigii între unitățile socialiste.

Mircea NICOLAE
Cooperativa „Meșteșugarul" – Mediaș

Durabilul provizorat

Dacă situațiile excepționale cer măsuri excepționale, prelungirea efectului acestor măsuri, atunci cînd condițiile care le-au determinat au încetat, poate duce la rezultate negative, prin abaterea de la logica firească a lucrurilor.

Circulația în Capitală, dereglată în urma cutremurului, a revenit la normal, ca întreaga viață economică și socială a orașului. Cu excepția transportului în comun. Apreciind eforturile deosebite ale Întreprinderii de transporturi București, de a rezolva prin soluții ad-hoc preluarea fluxului de călători din diferite zone de concentrare (cartiere, zone industriale), îmi rămîne de neînțeles de ce se păstrează și acum provizoratele care impun restricții păgubitoare. Mă refer la o distribuție a traseelor care lasă descoperite zone întregi sau face foarte dificil accesul între zone distanțate ; la o dirijare a afluirii mijloacelor de transport (în special a autobuzelor) lăsată la latitudinea unor controlori de traseu neexperimentați (de ce mai avem dispecerat prin radiotelefon ?), din care cauză unele linii sînt supradotate cu mașini, iar altele – ca autobuzul 35 – supraîncărcate cu pasagerii nevoiți să aștepte în stație, în orele de vîrf, cîte o jumătate de ceas. Mă refer, mai cu seamă, la soluția fragmentării traseelor, care implică transbordări, deplasări între stațiile de capăt, pierdere de timp. În acest fel a crescut sensibil, pentru un număr important de cetățeni, durata medie a deplasării de la domiciliu la locul de muncă și invers – ca să nu mai vorbim de cheltuielile suplimentare.

Fiind un domeniu atît de important al serviciilor, la care recurge practic fiecare cetățean, n-ar trebui oare ca și transportul în comun să-și bazeze deciziile pe consultarea cît mai largă a masei de beneficiari ?

Gherasim CHIBICI
București

ECOURI

Dobîndă

În nota apărută în numărul 49/1976 al Revistei economice s-a scris despre dobînda suportată de unitățile cooperației meșteșugărești pentru stocul de piese de schimb necesare la depanarea bunurilor de folosință îndelungată ale populației. Semnatarul Mircea Nicolae din Mediaș a ridicat o problemă justă, dat fiind că prin art. 9 din H.C.M. nr. 753/1965 s-a stabilit ca aceste stocuri să fie creditate de către bancă maximum 7 ani, cu o dobîndă de 0,5%. Ulterior dobînda a fost majorată la 2%, iar după cîtva timp la 5%. În acest fel cota de rabat comercial ce rămîne cooperativelor nu acoperă dobînda bancară plătită. Din această cauză cooperativele care dețin stocuri de piese de schimb pentru depanarea aparatelor de radio, televizoarelor, mașinilor de spălat rufe, frigiderelor etc. înregistrează pierderi datorită dobînzii prea mari.

Pentru remedierea situației am solicitat revenirea la dobînda de 0,5%.

N. DRIJMAN
director în UCECOM

Cheltuieli

Propunerea din scrisoarea cu acest titlu din nr. 2/1977 al Revistei economice este soluționată prin H.C.M. nr. 1028 din 15 august 1970, în felul următor : locatarii căminelor muncitorești pentru tineret plătesc pentru cazare anumite tarife maxime, diferențiate pe categorii de confort. În tarife se cuprind : cheltuielile pentru amortizarea mijloacelor fixe, uzura obiectelor de inventar, iluminat, încălzit, apă, retribuții, spălatul lenjeriei și materiale de curățenie (art. 1). Unitățile care administrează cămine muncitorești pentru tineret suportă cheltuielile pentru lucrările de întreținere și reparații la clădirile și instalațiile aferente căminelor. Lucrările se efectuează anual și ori de cîte ori este nevoie (art. 4).

În normele de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale, la pct. 10 lit. b se menționează că în costul planificat și cel efectiv al producției industriale este interzis să se includă, printre altele, și cheltuielile pentru activitatea neindustrială din care face parte și administrarea căminelor muncitorești pentru tineret. În cazul în speță este vorba de cheltuielile care se recuperează de la locatarii căminelor pe baza tarifelor susamintite.

Cheltuielile cu întreținerea și reparațiile la clădirile și instalațiile aferente căminelor, care trebuie suportate pe costuri de unitățile deținătoare, se planifică și urmăresc la pozițiile corespunzătoare ale cheltuielilor administrativ-gospodărești (21,10, 21.11, 21.12 și 21.13) din cadrul cheltuielilor generale ale întreprinderii, potrivit normelor și normativelor financiare stabilite pentru aceste cheltuieli.

Decebal URDEA
director
în Ministerul Finanțelor

Sere

În legătură cu propunerea de realizare a unor tipuri noi de sere cu acoperiș plat (nr. 2/1977 al Revistei economice) pe care să circule apa caldă reziduală din industrie în vederea încălzirii spațiului acoperit, facem următoarele precizări :

Prin circulația apei calde pe acoperiș, sticla sau materialul plastic se opacizează în timp relativ scurt, datorită depunerii sărurilor conținute în apă, lipsind plantele de factorul cel mai important pentru realizarea procesului de fotosinteză – lumina. Realizarea unei instalații de lumină electrică suplimentară ar conduce la investiții costisitoare și consum mare de energie electrică.

Tipul constructiv propus nu se poate realiza pe suprafețe industriale, ci numai gospodărești, de cîteva sute de metri pătrați, cu un consum ridicat de materiale de construcții, ținînd seama de necesitatea sustinerii unui acoperiș dublu și etanș, plus greutatea celor 6–8 cm strat de apă, ceea ce înseamnă 60–80 kg/mp. Pe de altă parte, construirea unor sere de mică suprafață conduce la o investiție specifică foarte ridicată pe unitatea de suprafață și la o exploatare neeficientă.

Apa caldă de la turnurile de răcire este o apă tratată, care trebuie returnată de la sere la sursa furnizoare, ceea ce duce la un volum ridicat de conducte și pompe pentru asigurarea recuperării integrale a acestei ape. Orice fisurare a acoperișului poate duce la compromiterea culturilor, prin apa scursă în exces peste plantă.

Considerăm că propunerea nu are aplicabilitate practică pentru construirea unor suprafețe mari de sere, care să asigure aprovizionarea populației în fiecare județ cu legume proaspete în timpul iernii.

ing. Corneliu DIACONU
director în Centrala
pentru legume și fructe

COLABORAREA ȘI COOPERAREA ECONOMICĂ ȘI TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ A ROMÂNIEI CU CELELALTE ȚĂRI SOCIALISTE

> **„România va situa pe primul plan extinderea colaborării economice cu toate țările socialiste, care vor continua să dețină ponderea principală în comerțul nostru exterior".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

ROMÂNIA, țară socialistă în curs de dezvoltare, care acționează energic și în ritm susținut pentru dezvoltarea complexă a economiei sale naționale, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, situează în mod constant pe primul plan colaborarea și cooperarea economică cu țările socialiste.

Un nou tip de relații între state

CONSTRUIREA orînduirii socialiste în mai multe țări, formarea sistemului mondial socialist au condus la instaurarea, pentru prima dată în istoria omenirii, a unor relații de tip nou între state — relații de solidaritate frățească și care confirmă lumii întregi superioritatea sistemului socialist ca mod de organizare a societății și a raporturilor dintre țări. Subliniind importanța deosebită a promovării unor astfel de relații, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Relațiile dintre țările C.A.E.R. — în general relațiile dintre țările socialiste — trebuie să devină un model de relații economice noi între state cu adevărat egale în drepturi".**

Relațiile economice dintre țările socialiste se realizează atît prin **formele tradiționale de comerț exterior**, prin **forme superioare și moderne de cooperare**, cît și printr-un ansamblu de **forme specifice sistemului socialist**, care se bazează pe elementele comune orînduirii socialiste, pe norme și tehnici convenite în comun. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, sistemul de conducere a economiei naționale pe baza legii dezvoltării planice proporționale, angajarea fermă în procesul de industrializare pentru dezvoltarea economică și socială, organizarea activității de comerț exterior pe baza monopolului de stat și desfășurarea ei prin întreprinderi specializate sînt elemente comune țărilor socialiste, care oferă premisele dezvoltării mai rapide a colaborării dintre ele.

Țările socialiste și îndeosebi țările membre ale C.A.E.R., acționînd pentru extinderea relațiilor economice dintre ele, au adoptat unele norme și tehnici comune care să simplifice și să faciliteze colaborarea, prin : consultări între organele centrale de planificare, pentru coordonarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale ; încheierea de acorduri de lungă durată, pe o perioadă corespunzătoare planurilor cincinale ; încheierea de contracte pe termen lung pentru mărfurile cu ciclu lung de fabricație ; adoptarea principiului privind transferul de documentație tehnică ; a Convenției privitoare la arbitrajul pentru rezolvarea litigiilor ; a Condițiilor generale de livrare și acordare de asistență tehnică ș.a.

Apropierea geografică și chiar vecinătatea unora din aceste țări oferă posibilitatea încheierii unor tranzacții specifice, cum ar fi : livrarea de produse prin conducte ; livrarea de mărfuri de masă cu tonaj mare ; schimb de sortimente de bunuri de larg consum ; organizarea de expoziții cu vînzare, de către fiecare partener, în magazine din țara celuilalt ; schimb de mărfuri în zonele de frontieră ; livrări reciproce de produse între combinate construite în zonele de frontieră ; interconectarea sistemelor energetice.

Forme și acțiuni de colaborare și cooperare economică

FORMELE de colaborare și cooperare economică dintre țările socialiste **„trebuie să pornească de la caracterul socialist al forțelor și relațiilor de producție din fiecare țară și să contribuie la generalizarea și consolidarea acestora. Ele trebuie să fie în deplină concordanță cu principiile socialiste, să ducă la întărirea proprietății socialiste, la afirmarea cu putere a dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, pe destinele sale".** Urmînd linia astfel formulată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, România, ca membră fondatoare a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, participă activ la intensificarea și adîncirea colaborării economice în cadrul acestei organizații și își aduce contribuția la înfăptuirea prevederilor „Programului complex", în scopul creșterii mai rapide a forțelor de producție din țările participante, dezvoltării economiei naționale a fiecărei țări în parte, ridicării nivelului țărilor cu o industrie mai puțin dezvoltată în vederea apropierii și egalizării nivelurilor de dezvoltare economică. Ponderea țărilor membre ale C.A.E.R. în comerțul nostru exterior este de 37,8%.

România participă la **peste 20 de convenții multilaterale de specializare și cooperare în producție,** încheiate din 1972 pînă în prezent ; la activitatea organizațiilor internaționale cu caracter de coordonare a colaborării ; la cele două bănci internaționale ; la cele trei uniuni economice internaționale cu caracter productiv, înființate în ultimul timp — „Intertextilmaș", „Interatomenergo" și „Interchimfibre" (ultima, cu sediul la București) ; la centre coordonatoare, colective internaționale și alte forme de colaborare în domeniul cercetării științifice.

Relațiile economice cu țările socialiste dețin în prezent ponderea principală — 47% — în comerțul exterior al României. Primul partener este U.R.S.S., căreia îi revine aproape o cincime din volumul total al schimburilor noastre comerciale ; se înregistrează, de asemenea, extinderea și adîncirea continuă a relațiilor economice cu celelalte țări socialiste europene, cu R. P. Chineză și celelalte țări socialiste din Asia — R.P.D. Coreeană, R. P. Mongolă, R. S. Vietnam, R.D.P. Laos, Kampuchia democrată ; cu primul stat socialist din emisfera vestică — Cuba.

Volumul comerțului exterior al României cu țările socialsite a crescut de aproape 4 ori în intervalul 1960—1975, pe de o parte prin majorarea livrărilor reciproce tradiționale, iar pe de altă parte prin introducerea de produse noi, ca urmare a diversificării permanente a producției. S-a înregistrat și o **îmbunătățire a structurii,** prin creșterea ca pondere și în volum absolut a livrărilor de mașini și utilaje (lărgindu-se nomenclatorul acestei grupe de produse), de produse ale industriei chimice, de bunuri de consum industriale, produse manufacturate ș.a.

ECONOMIE NATIONALA

România are încheiate cu toate țările socialiste acorduri de lungă durată privind schimbul de mărfuri, protocoale comerciale anuale, convenții sau diferite înțelegeri de colaborare și cooperare economică, științifică și tehnică. Din practica de pînă acum, reiese că prevederile din acordurile de lungă durată sînt majorate cu ocazia încheierii protocoalelor comerciale anuale și depășite prin realizările efective.

La începutul acestui an, întreprinderile din România aveau în desfășurare **107 acțiuni de cooperare importante,** din care 57 cooperări și specializări în producție, 25 realizări de obiective în străinătate și 25 cooperări pentru obținerea de materii prime.

România participă activ la consultările pentru coordonarea planurilor de dezvoltare a economiilor naționale ale țărilor membre ale C.A.E.R. — formă de bază a colaborării, care demonstrează posibilitatea reglementării planice a relatiior economice dintre țările socialiste, prin înscrierea în planul fiecărei țări a unor acțiuni care să conducă la creșterea și diversificarea schimburilor comeriale, a specializării și cooperării în producție, a colaborării tehnico-științifice dintre ele.

Construirea, prin eforturile comune ale mai multor țări interesate, a unor mari capacități de producție în țările în care există resurse naturale asigură pe o perioadă îndelungată acoperirea necesarului partenerilor la produsele care rezultă din obiectivele respective. România participă, împreună cu alte țări membre ale C.A.E.R., la construirea în U.R.S.S. a fabricii de celuloză de la Ust-Ilim, a combinatului minier de preparare a azbestului de la Kiembai, la valorificarea zăcămîntului de gaz de la Orenburg și la crearea unor capacități de producție a feroaliajelor.

Realizarea pe cale bilaterală de obiective economice noi, pentru care unul din parteneri livrează instalații și utilaje sau asistență tehnică, în contrapartidă cu livrări din produsele fabricate sau alte mărfuri convenite, a creat posibilitatea pe de o parte să se realizeze în România, în colaborare cu U.R.S.S., o instalație pentru cauciuc poliizoprenic și o uzină de sodă caustică, clor și produsi clorurați, iar pe de altă parte, dezvoltarea potențialului său industrial a permis României să participe la realizarea de obiective industriale în străinătate prin proiectarea, livrarea și montarea de echipamente și utilaje, precum și prin acordarea de asistență tehnică și școlarizarea personalului local. Participarea României la realizarea de obiective industriale în țări socialiste poate fi exemplificată prin :

— o uzină de fibre poliacrilnitrilice. o uzină de asamblat televizoare, o instalație pentru producerea vitaminei C și fabrici de ciment în R.P.D. Coreeană ;

— o instalație de aglomerare a minereurilor la Combinatul „Herman Matern“ din Eisenhüttenstadt și centrale termice, în întregime automatizate cu ajutorul echipamentului electronic de fabricație românească, în orașele Halle, Berlin și Neubrandenburg din R. D. Germană ;

— extinderea combinatului chimic Pancevo din R.S.F. Iugosalavia, prin participarea României, printre altele, la realizarea rafinăriei care va prelucra 3,5 milioane tone de țiței pe an ;

— o fabrică de tricotaje în R. P. Mongolă ș.a.

Obiectivele industriale pe care România le construiește în străinătate sînt apreciate de parteneri pentru randamentul lor ridicat, înaltul grad de valorificare a materiilor prime, flexibilitate și simplitate în funcționare ,cheltuieli de investiție reduse și costuri de fabricație avantajoase.

Specializarea în producție constituie o formă de cooperare ce cunoaște o extindere deosebită între țările membre ale C.A.E.R. ; acestea dezvoltă mari capacități ce permit realizarea unei producții mai economice, partenerii făcînd apoi **schimb de produse,** pe baza unui nomenclator și în limita unor valori convenite.

Acțiunile de specializare în productie trebuie să se axeze pe anumite produse, în funcție de condițiile locale ale fiecărui partener, de nivelul productivității muncii și al acumulării de experiență într-un sector sau altul, conducînd la o participare mai activă a fiecărei țări la diviziunea internațională a muncii. Specializarea sectorială sau pe produse — bilaterală sau multilaterală — trebuie să corespundă direcțiilor și obiectivelor de dezvoltare ale economiilor naționale ale partenerilor, contribuind la avîntul ramurilor industriale prioritare.

România are încheiate acțiuni bilaterale și multilaterale de specializare în producție cu aproape toate țările socialiste. Această formă de cooperare s-a dezvoltat în special în domeniile industriale în care realizarea de capacități mici nu este economică, cum ar fi : industria construcțiilor de mașini, electrotehnica, industria chimică, a mijloacelor de transport ș.a. Industria constructoare de mașini este domeniul cel mai reprezentativ și cel mai prielnic, care a permis specializarea fabricației în cadrul C.A.E.R. a zeci de grupe și subgrupe de mașini și utilaje. Avem încheiate acțiuni de specializare în producția de tractoare — cu U.R.S.S., Cehoslovacia, Iugoslavia ș.a. ; de mașini agricole — cu U.R.S.S., Bulgaria ș.a. ; de autovehicule — cu R. D. Germană, Iugoslavia, Polonia, Ungaria ș.a. ; a unor tipuri de mașini-unelte — cu R. D. Germană, Polonia, Ungaria ș.a. ; de locomotive electrice — cu Iugoslavia ș.a. ; de componente electronice — cu Bulgaria ; specializare reciprocă în fabricația de produse electrotehnice de curenți tari cu Polonia, de armături cu R. D. Germană, percum și specializare în producție și livrări de compresoare de aer pentru frînă, de asemenea cu R.D.G. În industria chimică se pot enumera, printre altele : specializarea în producție și livrări reciproce de produse farmaceutice și medicamente — cu Bulgaria, Polonia, Ungaria ș.a. ; de pesticide — cu Cehoslovacia și Ungaria ; în industria coloranților și intermediarilor — cu Polonia ș.a. ; de produse chimice de mic tonaj — cu R.D. Germană ; în industria cauciucului — cu Polonia, Ungaria, Bulgaria ș.a.

Colaborarea țărilor limitrofe în construirea de obiective care să servească intereselor fiecărui partener a condus la participarea României la realizarea de obiective de mare importanță pentru economiile naționale ale țărilor respective, cum sînt : Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, pe Dunăre, construit în comun cu R.S.F. Iugoslavia ; sistemul hidroenergetic Stînca-Costești, pe Prut, în colaborare cu U.R.S.S. ; linia magistrală electrică Timișoara—Arad—Szeged, care asigură legătura directă între sistemele energetice ale României și R. P. Ungare ; linia pentru transportul energiei electrice din U.R.S.S. în R.P.B. prin România.

Prin participarea întreprinderilor românești la **efectuarea de lucrări și prestări de servicii** în țările socialiste, s-au realizat lucrări de construcții și instalații în Cehoslovacia, reconstrucția și extinderea unei fabrici de sticlă, clinica de urologie și o mare centrală de termoficare la Praga ș.a.

România militează pentru accesul liber al fiecărei țări la cuceririle științei și tehnicii, pentru o intensă colaborare internațională în acest domeniu, participînd la colaborarea tehnico-științifică dintre țările socialiste și din cadrul C.A.E.R. ; aceasta îmbracă forme multiple și variate — programe comune de cercetare, proiectare și experimentare, schimburi de informații, documentații, consultații, aparatură, mostre, valorificarea sau schimbul de brevete și licențe, acordarea de asistență tehnică, efectuarea reciprocă de stagii de producție.

Dintre temele al căror organizator a fost România amintim : chimia și tehnologia sintezei și biosintezei vitaminelor și coenzimelor ; protecția utilajelor pentru prelucrarea țițeiului ; prelucrarea fluidelor de foraj ; recuperarea țițeiului ; teoria automatelor ; prelucrarea fibrelor poliacrilice ; selecția culturilor ș.a.

Obiective și perspective în cincinalul 1976—1980

ÎN PERIOADA 1976—1980, volumul comerțului exterior al României va crește cu o rată medie anuală de 12,4% — depășind rata de creștere a produsului social și a venitului național — și se va dubla în raport cu cincinalul 1971—1975.

Realizările de seamă ale poporului român în opera de industrializare a țării, de făurire a unei economii moderne, înaintate, progresele înregistrate de specialiștii români în domeniul științei și tehnicii creează premisele lărgirii și diversificării praticipării României la cooperarea economică internațională. Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pentru etapa 1976—1980 prevede extinderea cooperării în domeniile producției, științei și tehnicii.

Pentru actualul cincinal România a încheiat acorduri economice cu toate țările socialiste ; potrivit prevederilor acestora, volumul schimburilor comerciale și al cooperării economice urmează să se dubleze. Rezultatele obținute prin traducerea în viață a prevederilor protocoalelor comerciale pe anul 1976 în care volumul total al comerțului exterior al României a înregistrat o creștere de 14,5% față de anul precedent — creează premise pentru îndeplinirea acestor prevederi.

Trebuie menționate, în acest sens, progresele marcate prin finalizarea de acțiuni de cooperare în forme noi, superioare, cum ar fi construirea în comun a unor obiective economice. Iată unele acțiuni mai importante :

ECONOMIE NATIONALA

— încheierea unei etape în construirea nodului hidrotehnic de la Stînca-Costeşti, pe Prut, care se realizează prin cooperare româno-sovietică ;

— darea în exploatare a fabricii de aglomerare a minereului de fier de la Eisenhüttenstadt şi a unor centrale de termoficare, construite cu participarea specialiştilor români, în R. D. Germană ;

— încheierea acordului cu R.S.F. Iugoslavia pentru extinderea colaborării în vederea utilizării în continuare a potenţialului hidroenergetic al Dunării;

— încheierea convenţiei privind colaborarea la construirea în R. P. Mongolă a unui combinat de mobilă ;

— încheierea de convenţii de specializare în producţie şi livrări reciproce pe termen lung, respectiv pe perioada corespunzătoare planului cincinal, în aproape toate sectoarele industriale ;

— definitivarea pregătirilor în vederea construirii în comun cu R. P. Bulgaria a complexului hidrotehnic Turnu Măgurele—Nicopole, pe Dunăre ;

— inaugurarea lucrărilor de construcţie a întreprinderii comune româno-bulgare pentru producerea de maşini şi utilaje grele Giurgiu-Ruse. Formă superioară a colaborării şi cooperării în producţie, acest obiectiv industrial comun, cu profil complex — avînd unităţi în cele două oraşe de pe malurile Dunării şi în care vor lucra în final peste 10 000 de muncitori şi specialişti — va produce maşini şi utilaje de înaltă tehnicitate pentru ramuri industriale importante ca : industria minieră, metalurgică, chimică şi petrochimică.

În vederea dezvoltării în continuare a colaborării economice, a cooperării şi specializării în producţie, a cooperării ştiinţifice şi tehnice, între România şi celelalte ţări socialiste au fost convenite **domenii de interes reciproc, de perspectivă, în care se tratează încheierea de acţiuni noi,** între care :

— în domeniul **materiilor prime şi combustibililor,** în vederea asigurării necesarului de astfel de produse pentru industrie ;

— în domeniul **industriei constructoare de maşini** — România participînd la examinarea posibilităţilor de realizare de maşini-unelte de precizie cu comandă-program numerică ; la organizarea producţiei de autocamioane de mare capacitate ; la colaborarea în domeniul producţiei de vagoane de marfă, locomotive Diesel şi electrice ; a utilajelor de foraj şi extracţie ; a tractoarelor şi maşinilor agricole ;

— în domeniul **industriei chimice şi petrochimice,** România — care dispune de o industrie chimică în plin avînt — va continua să participe la colaborarea în următoarele sectoare : îngrăşăminte chimice, medicamente, industria cauciucului, coloranţi şi intermediari, reactivi chimici, fibre şi fire sintetie ş.a. ;

— în domeniul **energetic ;**

— în domeniul **industriei metalurgice** etc.

Totodată, continuă preocuparea pentru diversificarea cooperării, prin găsirea de forme noi, superioare.

Acţionînd cu consecvenţă pe linia intensificării activităţii de colaborare şi cooperare economică cu ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare, cu toate statele, în spiritul deplinei egalităţi şi al avantajului reciproc, România militează pentru afirmarea unor relaţii noi, cu caracter democratic în viaţa internaţională, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaţionale.

Ioana RUSU

Ministerul Comerţului Exterior
şi Cooperării Economice Internaţionale

CRITERII DE FUNDAMENTARE A ZONĂRII CULTURILOR CEREALIERE

(Urmare din pag. 13)

mice şi naturale, amendare şi folosire a metodelor mecanice de afînare a solului, se pot obţine sporuri însemnate de recoltă. Cultura irigată a grîului nu a asigurat, în anul 1975, rezultate concludente în ce priveşte creşterea recoltei. Aceasta înseamnă că nu s-au valorificat posibilităţile oferite de practicarea sistemului irigat de cultură în zonele de şes, iar în zonele de deal irigarea nu şi-a dovedit întotdeauna necesitatea.

Rezultatele culturii porumbului în sistem neirigat dovedesc o mai bună valorificare a potenţialului productiv al solurilor din macrozonele de şes — evident fără a se fi epuizat rezervele existente. În macrozonele de podiş, subcarpatice şi de deal, producţiile medii la hectar — în comparaţie cu grîul — sînt însă mai slabe. Pe de altă parte, cultura porumbului în sistem irigat asigură sporuri mari de recoltă, în comparaţie cu sistemul neirigat, în macrozonele de şes. În macrozonele de podiş, subcarpatice şi de deal, sistemul irigat practicat nu-şi dovedeşte eficienţa, fie din cauza inutilităţii în unele C.A.P.-uri unde umiditatea este asigurată în regim natural, fie din cauza nerespectării tehnologiilor de producţie specifice culturii irigate.

O cultură intensivă înseamnă, în al doilea rînd, producţii mari obţinute cu costuri reduse pe unitatea de produs sau la 1 000 de lei producţie. Realizarea unor producţii mari la hectar depinde nu numai de fertilitatea naturală a solurilor, ci şi de investiţiile efectuate succesiv. Este firesc ca într-o agricultură intensivă, nivelul cheltuielilor de producţie la hectar să crească. Dar această creştere trebuie să fie depăşită de sporul rezultatelor obţinute. La Congresul ţărănimii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a exprimat o idee de bază pentru orientarea agriculturii noastre pe calea dezvoltării moderne, intensive"... **Se impune să fie luate acum toate măsurile pentru ca, în fiecare întreprindere agricolă de stat, în fiecare cooperativă agricolă orice cheltuială să aducă un spor de producţie, asigurîndu-se astfel o rentabilitate corespunzătoare la toate produsele. Nu trebuie să se mai efectueze nici o cheltuială care să nu fie recuperată prin sporuri de producţie şi venituri".** Dacă avem în vedere această coordonată de bază a eficienţei economice si interpretăm în spiritul ei rezultatele obţinute de cooperativele agricole de producţie luate în studiu, remarcăm tendinţe diferite la cele două culturi cerealiere principale.

La grîu, în comparaţie cu porumbul, cheltuielile la 1 000 de lei producţie sînt superioare, în toate macrozonele şi cu o uşoară tendinţă de creştere de la an la an. Pe macrozone naturale, nivelul acestor cheltuieli este mai ridicat în zonele de podiş, subcarpatice şi deal. Aceasta se explică prin faptul că, solurile din aceste macrozone fiind mai sărace, iar gradul de intensificare a culturii grîului fiind scăzut, se obţin producţii mai reduse la hectar.

La porumb, nivelul cheltuielilor la 1 000 de lei producţie este în scădere pe ansamblul sectorului cooperatist. Pe macrozone, diferenţierea este mai intensă decît la grîu. În macrozonele de podiş, subcarpatice şi de deal, producţia se obţine cu costuri mult mai ridicate decît la şes şi chiar în comparaţie cu grîul.

Din analiza indicatorului „cheltuieli la 1 000 de lei producţie" şi din corelaţiile care se pot stabili între costul unitar şi preţul mediu de contractare pe tonă rezultă că, pe total sector C.A.P. şi în cooperativele agricole din macrozonele de şes, aceste culturi asigură o rentabilitate ridicată. În unele macrozone de podiş, subcarpatice, de deal şi munte se realizează o rentabilitate scăzută la grîu şi foarte scăzută sau chiar pierderi la porumb.

Din tabelul centralizator, rezultă o diferenţiere evidentă pe macrozone naturale a costurilor pe tonă, a producţiilor şi a cheltuielilor materiale la hectar, la grîul de toamnă neirigat. În macrozonele : Cîmpia Bărăganului, Cîmpia Olteniei, Cîmpia Covurluiului etc. se realizează costuri mai reduse decît în macrozonele Cîmpia Moldovei, Dealurile Vestice, Subcarpaţii Răsăriteni, Ţara Bîrsei, Ţara Haţegului şi Delta Dunării. Cu toate acestea, preţurile medii de contractare pe tonă sînt, în general, apropiate ca nivel intre macrozone. De pildă, preţul mediu de contractare al unei tone de grîu în Podişul Transilvaniei a fost, în anul 1975, aproximativ egal cu cel practicat în Cîmpia Bărăganului şi Cîmpia Burnasului.

În scopul unei mai bune cointeresări a cooperativelor agricole din macrozonele de podiş, subcarpatice şi de deal pentru sporirea suprafeţelor ocupate cu grîu şi intensificarea acestei culturi, este necesar ca preţurile de contractare să fie mai îndeaproape corelate cu cheltuielile care se fac în diferite zone ale ţării, ceea ce va grăbi consolidarea economică a cooperativelor mai slab dezvoltate.

AŞADAR, grîul şi porumbul pot şi trebuie să se cultive în sisteme intensive, în mod diferenţiat pe zone agricole. Fiindcă vor ocupa şi în viitor cea mai mare parte din suprafaţa arabilă a cooperativelor agricole, aceste culturi trebuie amplasate raţional, în funcţie de condiţii şi de nevoile generale ale societăţii şi ale producătorilor.

„R.E." militează pentru generalizarea analizei valorii

Experiențe în actualitate

DE LA SORTIMENTUL REPREZENTATIV, LA ÎNTREAGA FAMILIE DE PRODUSE

METODĂ EFICIENTĂ de reducere a costurilor de producție și — în egală măsură — de înnoire a produselor, de îmbunătățire a parametrilor lor funcționali, analiza tehnică a valorii tinde să devină un instrument normal de lucru în activitatea de concepție la unele întreprinderi din județul Sibiu.

Pe linia promovării active și generalizării metodei, cabinetul teritorial de organizare a inițiat și realizat o serie de măsuri concrete în sprijinul unităților industriale și de proiectare din județ. Pe lîngă sprijinirea conducerilor întreprinderilor în selecționarea cadrelor ce urmau să fie instruite și specializate prin grija centrelor departamentale de perfecționare, a Academiei „Ștefan Gheorghiu" ș.a., cabinetul a organizat, pe plan local,. cursuri în acest domeniu. Unităților care au început să aplice „A.V." li s-a acordat asistență tehnică ; de asemenea, au fost efectuate studii-model de analiză tehnică a valorii, antrenînd și cadre din unitatea beneficiară a lucrării, cu scopul de a demonstra atît avantajele metodei, cît și metodologia de lucru.

Într-o serie de întreprinderi — îndeosebi acolo unde cadrele de conducere au sesizat marile posibilități ale „A.V." și au sprijinit aplicarea ei — au fost obținute rezultate concludente.

La întreprinderea „Flamura Roșie" din Sibiu, colectivul de „A.V." — constituit din 15 cadre tehnice și economice, care au urmat un curs de instruire organizat de cabinet în întreprindere (ulterior, șeful colectivului a participat și la un curs de specializare la Academia „Ștefan Gheorghiu") — a realizat pînă în prezent studii de analiza valorii pentru trei familii de produse de uz casnic și accesorii și piese de schimb pentru industria textilă. La fiecare din acestea a fost luat în considerare produsul reprezentativ, concluziile și măsurile propuse — cuprinse în programe detaliate de implementare — urmînd a fi generalizate la întreaga familie.

Sintetic, rezultatele obținute se prezintă astfel :

Produsul	Îmbunătățiri aduse	Reducere cost —%—	Ec. la cost fabr.		Red. chelt. la 1 000 lei prod. marfă — lei —	Calitate	Durabilitate	Termen de aplicare
			unitar — lei —	pe un an — mii lei —				
Spată pentru mașini de țesut	constructive ; tehnologice	16,1	24,20 pe ml	3 300	150	crește	se dublează	30 III 1978
Tindechi	constructive ; tehnologice	36,9	155,48 pe pereche	2 400	327	crește	crește	1 VII 1978
Șurubelniță	tehnologice	39,3	758,35 la 1 000 buc.	84	308	crește	crește	15 VIII 1977

În afara acestor avantaje economice, mai trebuie amintite reducerea cu 75 tone/an a consumului de cositor, ca și asigurarea unor condiții mai bune din punctul de vedere al normelor de tehnica securității muncii la producerea spetelor pentru mașini de țesut. De asemenea, conform propunerii rezultate din studiul „A.V.", diferitele variante constructive ale produsului tindechi urmează a fi realizate prin utilizarea unor elemente de construcție tipizate, în funcție de cerințele exprimate de diferiți beneficiari.

Promovarea metodei a fost întrucîtva frînată, îndeosebi în ce privește valorificarea cît mai rapidă a studiilor, datorită atît volumului foarte mare al lucrărilor de pregătire ce trebuie efectuate în întreprindere, dificultăților în aprovizionarea cu unele materiale, cît și reținerii ce o manifestă încă unii beneficiari, față de noile soluții ce li se propun. Există însă condiții ca aceste inerente greutăți de început să fie depășite.

Colectivul urmează să treacă la efectuarea și a altor studii de „A.V.", pentru produse cu pondere în nomenclatorul de fabricație al întreprinderii. Aceasta demonstrează că ideea a prins, că factorii de decizie de la „Flamura Roșie" sînt convinși de utilitatea ei și o sprijină.

Constantin ILIE
directorul Cabinetului teritorial de organizare Sibiu

O METODĂ ORIGINALĂ DE PROIECTARE

„NAVA TEHNICII" — așa i se spune, la Șantierul naval Brăila, cargoului de 4500 tdw DKRN „Sucevița", aflat în construcție.

De la inginerul **Petre Buleci,** șeful atelierului de proiectare tehnologii, membru al consiliului oamenilor muncii, aflăm ce anume justifică această caracterizare :

„Primind sarcina de a realiza, prin reproiectare, îmbunătățirea parametrilor economici, tehnologici și calitativi ai acestui tip de navă, colectivul nostru a realizat combinarea originală a două metode moderne : **proiectarea pe machete, cu module și analiza valorii.** Comparînd cu metodele cunoscute din literatura tehnică și judecînd prin prisma rezultatelor obținute, pot afirma că este vorba de un adevărat salt calitativ în dezvoltarea construcțiilor navale, prin reducerea ciclului de fabricație, a volumului de proiectare și execuție".

Introducerea proiectării spațiale — utilizînd scara lungimilor — în locul celei plane, analiza funcțiilor și a costurilor aferente au permis o evaluare corectă și o rezolvare eficientă sub raport tehnic și economic a compartimentului mașinilor. Proiectarea, deosebit de complexă, a fost rezolvată de către tînărul colectiv (format din 3 ingineri, un proiectant și o desenatoare), în numai 6 luni. Consiliul oamenilor muncii, care a sprijinit efectiv și direct introducerea metodei, a aprobat soluția și a hotărît aplicarea ei imediată în producție ; în prezent modulele sînt realizate fizic în proporție de 70%.

Cheltuieli reduse, funcționalitate îmbunătățită, execuție mai rapidă

Efectele scontate sînt concludente :

- **costul de fabricație se reduce cu 10% ;**
- **timpul de fabricație se micșorează cu 30% ;**
- **greutatea instalației este cu 15% mai mică ;**
- **se apreciază o îmbunătățire cu 10% a calității,** datorită faptului că agregatele sînt grupate pe funcțiuni și probate în atelier, montajul lor la vas reducîndu-se la operațiile de fixare și de racordare la motorul principal ;
- **ușurința de exploatare și întreținere crește cu 20%.**

Analiza tehnico-funcțională a fost aplicată și la reproiectarea instalației de ridicare din compartimentul mașinilor, în noua soluție obținîndu-se, paralel cu îmbunătățirea funcțională, **reducerea consumului de metal de la 1500 ,la 500 kg.**

Partea de proiectare a fost aprobată imediat de Registrul naval român și de beneficiar.

Adrian RUSU

Opinii ale specialiştilor

Opţiuni şi metode privind dimensionarea personalului de specialitate

ÎN ULTIMII ANI s-au întreprins o serie de acţiuni menite să contribuie la fructificarea capacităţii de muncă a cadrelor de specialitate. Elaborarea şi aplicarea normelor unitare de structură în industrie au contribuit la îmbunătăţirea repartizării şi folosirii acestei categorii de personal, a structurii organizatorice. S-au obţinut astfel structuri cu un grad mai mare de funcţionalitate, cu mai puţine trepte ierarhice, mai eficiente. Un rol important au jucat, de asemenea, perfecţionarea sistemului informaţional economico-social, dotarea economiei cu tehnică de calcul, ridicarea pregătirii profesionale etc.

Cercetările întreprinse în 50 de întreprinderi şi centrale industriale din metalurgie, construcţii de maşini, chimie şi industria uşoară au relevat însă că mai există multiple posibilităţi de adîncire a acestui proces.

Astfel, în organizarea aparatului de conducere, de regulă se stabileşte întîi structura, adică numărul de nivele ierarhice, de compartimente de muncă şi relaţia dintre ele — şi apoi numărul şi structura personalului. Or, după opinia noastră, raţional ar fi să se procedeze exact invers : **întîi să se stabilească** — pe baza analizei temeinice a obiectivelor ce trebuie îndeplinite — **lucrările de executat, tipul lor, nivelul de complexitate, precum şi volumul de muncă necesar, iar pe această bază, să se determine numărul şi structura posturilor, compartimentelor de muncă şi nivelelor ierarhice ale aparatului de conducere.**

Dimensionarea necesarului de personal într-o mai strînsă concordanţă cu nevoile reale ale fiecărei unităţi creează posibilitatea folosirii raţionale a specialiştilor, deoarece se poate face o repartizare judicioasă a cadrelor pe posturi, aşa încît să se ajungă la o cît mai eficientă valorificare a capacităţii lor de muncă. O condiţie indispensabilă pentru aceasta o constituie **perfecţionarea metodologiei de determinare a necesarului de personal de specialitate.**

O astfel de dimensionare riguroasă se poate realiza, în unităţile existente, prin aplicarea **metodelor analitice,** printre care : metoda interviului ; metoda chestionarului ; metoda interogativă ; metoda grafului-reţea ; metoda analizei şi grupării lucrărilor pe profesii şi specialităţi ; metoda comparaţiei factorilor ; metoda punctelor ; fotografierea ; cronometrarea ; descrierea posturilor etc.

Stabilirea necesarului de specialişti al unităţilor industriale cu ajutorul metodelor analitice presupune un complex de acţiuni : analiza obiectivelor de realizat şi determinarea, pe această bază, a gamei lucrărilor de executat ; gruparea lucrărilor pe profesii, specialităţi şi nivele de complexitate ; examinarea şi perfecţionarea metodelor de execuţie ; evaluarea volumului de muncă cerut de realizarea lucrărilor respective ; elaborarea descrierilor de posturi.

Analizele efectuate au relevat că **prin folosirea metodelor analitice se poate ridica eficienţa muncii specialiştilor cu 15—20%**, ca urmare a raţionalizării evidenţei, sporirii calităţii lucrărilor, fundamentării mai bune a deciziilor ce se iau la diferite nivele, — ceea ce justifică eforturile cerute de aplicarea acestor metode.

Între altele, ele permit evidenţierea şi eliminarea lucrărilor lipsite de finalitate şi eficienţă, raţionalizarea fluxului de muncă, stabilirea volumului de muncă necesar pe lucrări, repartizarea judicioasă a acestora pe executanţi, stabilirea ştiinţifică a numărului de posturi şi a structurii acestuia şi proiectarea, pe această bază, a unor structuri organizatorice raţionale şi eficiente. Cu toate aceste avantaje, aplicarea în practică a metodelor analitice întîrzie, datorită îndeosebi faptului că necesită un volum important de muncă şi analişti de înaltă calificare. Din acest motiv se recurge, de regulă, la metode statistico-matematice ; însă, întrucît datele care stau la baza aplicării lor sînt, în majoritatea cazurilor, incomplete şi insuficient de precise, necesarul de cadre astfel stabilit nu corespunde în toate cazurile nevoilor concrete ale fiecărei unităţi.

Prin dimensionarea riguroasă a necesarului actual de specialişti al fiecărei unităţi se creează posibilitatea de a se stabili **proporţii optime între diferitele categorii de personal** şi de a se elabora normative de personal corespunzătoare cerinţelor concrete ale unităţilor.

Totodată, ea furnizează date preţioase pentru **analiza şi determinarea necesarului de specialişti în perspectivă.** Aceasta este o problemă complexă care presupune cunoaşterea aprofundată a situaţiei cadrelor existente pe funcţii, specialităţi şi nivele de calificare, studierea modificărilor intervenite în diviziunea funcţională şi profesională a muncii, în componenţa calitativă a efectivului de specialişti — ca urmare a promovării progresului tehnic, organizatoric şi de conducere, precum şi analiza minuţioasă a obiectivelor de dezvoltare ale fiecărei unităţi şi a tendinţelor progresului tehnico-ştiinţific.

Date fiind complexitatea şi dificultatea problemelor ridicate de determinarea necesarului de personal în perspectivă, au fost stabilite atribuţii în acest sens la toate nivelele organizatorice ale conducerii industriei. În consecinţă, fiecare întreprindere, centrală şi minister are îndatorirea să se preocupe de asigurarea personalului necesar înfăptuirii obiectivelor fixate, elaborînd şi înfăptuind programe speciale privind recrutarea, pregătirea, perfecţionarea, repartizarea şi folosirea cadrelor. Îmbinarea studiilor elaborate la fiecare din aceste nivele organizatorice permite dimensionarea necesarului de specialişti în concordanţă cu obiectivele concrete ale producţiei şi, deci, evitarea pregătirii unor cadre pentru specialităţi sau sectoare în care nu există nevoi reale.

La îmbunătăţirea planificării de perspectivă a specialiştilor, o contribuţie de seamă aduce **îmbogăţirea arsenalului metodologic utilizat.** Din cele 50 de unităţi industriale investigate, 8,5% au folosit trei metode, 31,9% — două metode, 59,6% — o singură metodă. Cel mai mult sînt utilizate metoda statelor de funcţii şi metoda normativelor, care permit o determinare mai precisă a necesarului de specialişti.

Vom exemplifica orientările adoptate în stabilirea necesarului de specialişti în perspectivă, prin unele date din studiile elaborate la Centrala industrială a celulozei, hîrtiei şi fibrelor artificiale, din municipiul Brăila. Aici s-a prevăzut ca în anul 1980, în comparaţie cu nivelul din 1975, ţinînd seama de nevoile rezultate din majorarea planului de producţie, numărul total de personal în cadrul subramurii să marcheze o creştere de 26,9%, din care numărul specialiştilor — de 31,7%. Creşterea mai rapidă a numărului de specialişti este justificată, între altele, prin necesitatea perfecţionării tehnologiilor existente şi introducerii de noi tehnologii (de pildă, pentru reducerea greutăţii hîrtiei şi cartonului pe unitatea de suprafaţă, pentru utilizarea largă a lemnului de foioase, a deşeurilor de hîrtie, pentru începerea fabricării hîrtiei sintetice şi diversificarea gamei de hîrtii tehnice), precum şi prin cerinţele conducerii ştiinţifice a unităţilor din această ramură. Concomitent se prevede îmbunătăţirea structurii personalului de specialitate ; numărul cadrelor cu pregătire medie ce revin la un cadru cu pregătire superioară va creşte de la 1,64 în 1975, la 2,14 în 1980, ceea ce va conduce la folosirea mai eficientă a capacităţii de muncă a ambelor categorii. Pentru cadrele tehnice acest raport va spori de la 1,4 la 2,54, iar pentru cadrele economice de la 1,98 la 2,56.

Dimensionarea ştiinţifică a necesarului de specialişti al fiecărei unităţi şi, pe această bază, a planurilor de pregătire are o deosebită însemnătate pentru raţionalizarea investiţiilor în învăţămînt, ca şi pentru utilizarea integrală a calificării şi a capacităţii de muncă a cadrelor de specialitate.

TOTODATĂ, reducerea şi eliminarea unor activităţi neproductive în care sînt antrenate cadrele de ingineri şi specialişti va înlesni înfăptuirea prevederii din Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii, „ca aceştia să lucreze cel puţin jumătate din timpul lor de muncă în secţiile productive sau în ateliere de proiectare, compartimente de cercetare şi inginerie tehnologică, potrivit pregătirii pe care o au".

Ioan BRATU

DETERMINAREA REZULTATELOR ECONOMICE ALE UTILIZĂRII SISTEMELOR INFORMATICE

ÎN PROCESUL DE CONDUCERE a întreprinderii moderne un rol de seamă îl deține informația, care trebuie să fie cît mai completă și operativă. Organizarea pe baze științifice a procesului informațional se realizează în bună măsură prin mecanizarea și automatizarea culegerii, prelucrării și transmiterii informațiilor, folosind în acest scop mijloace tehnice de mare productivitate.

Deși în prezent dispunem de o bogată experiență în domeniul proiectării și implementării diferitelor sisteme informatice, realizarea în mod concret a unui sistem informatic continuă să antreneze eforturi îndelungate și cheltuieli importante. În același timp, situațiile în care sistemele informatice provoacă insatisfacții și îndoieli, se întîlnesc încă în multe cazuri, iar duratele evaluate inițial în proiectare continuă să fie frecvent depășite. Chiar și în statele dezvoltate din punct de vedere industrial, procentul sistemelor informatice neeficiente se situează între 40—70%.

În acest context, pe baza analizei realităților concrete de la noi, apare necesitatea ca activitatea practică din economia noastră să contribuie la rezolvarea cît mai urgentă a următoarelor grupe de probleme :

— Depistarea cauzelor care deteremină ineficiența introducerii sistemelor informatice și gruparea lor pe factori de influență ;

— Stabilirea direcțiilor pentru folosirea eficientă a sistemelor informatice precum și a măsurilor ce trebuie introduse pentru crearea tuturor condițiilor necesare — la nivelul unităților economice ce urmează a fi dotate cu instalații de prelucrare electronică a datelor.

— Îmbunătățirea metodologiei de calcul a eficienței introducerii și utilizării sistemelor informatice asigurînd punerea în evidență a influenței tuturor factorilor pentru fundamentarea deciziei și alegerea variantei optime.

În ce privește eficiența economică a sistemelor informatice, asupra căreia ne vom referi în materialul de față, se ridică multe aspecte de metodologie. Deși au trecut mai mult de două decenii de cînd calculatoarele electronice sînt folosite în prelucrarea datelor, totuși nici pînă în prezent nu există o metodologie unanim acceptată pentru a determina eficiența utilizării lor[1]). Sub anumite aspecte, determinarea eficienței economice este rămasă în urma cerințelor practicii, neputînd oferi soluții motivate științific la unele probleme complexe pe care le ridică realitățile concrete ale unităților. Metodele cunoscute de determinare a unor indicatori ai eficienței economice a sistemelor informatice sînt uneori imperfecte sau discutabile [2]), făcînd dificilă, în multe cazuri, motivarea științifică a variantei alese. La aceste probleme privind determinarea indicatorilor cantitativi ai eficienței trebuie adăugate și greutățile privind cuantificarea indicatorilor calitativi ai acesteia.

În literatura de specialitate se folosec de multe ori neadecvat unele noțiuni referitoare la rezultatele introducerii și utilizării sistemelor informatice. Frecvent noțiunea de „eficiență economică" este confundată cu noțiunea de „efect economic". Lămurirea acestor aspecte este absolut necesară în vederea tratării în continuare în mod unitar a metodologiei de determinare a efectelor economice și a eficienței economice privind introducerea și utilizarea unui sistem informatic.

În sens larg **eficiența economică** poate fi definită ca un raport direct sau indirect între **efectul economic** (rezultate) și **efortul economic** (cheltuieli) necesare în acest scop. Prin urmare la determinarea eficienței economice a unei activități deci și a introducerii și utilizării sistemelor informatice, trebuie să folosim doi factori care se compară între ei. Deoarece în domeniul sistemelor informatice efectul economic și respectiv efortul economic se pot exprima prin mai mulți indicatori și eficiența economică se poate determina prin folosirea unuia sau mai multor indicatori. Important este ca asemenea indicatori să fie în așa fel elaborați încît să prezinte următoarele însușiri principale : să aibă putere de sintetizare și să oglindească diferitele legături cauzale ale activității analizate ; să poată comensura, de regulă valoric, tendințele diferiților factori care contribuie la apariția unor modificări cantitative, dar mai ales calitative ale activității respective ; să nu necesite organizarea și conducerea unor evidențe greoaie, complicate ; să asigure comparabilitatea eficienței pe care o exprimă.

În ce privește primul factor avut în vedere la determinarea eficienței economice a utilizării sistemelor informatice și anume **efectul economic,** acesta poate fi exprimat prin cumularea a două elemente. Un prim element îl reprezintă **economiile de cheltuieli** din utilizarea sistemului informatic. Aceste economii (Ec) se determină ca diferență între cheltuielile necesitate de obținerea producției unei unități economice în condițiile noului sistem de prelucrare (Ch.i) și aceleași cheltuieli în condițiile vechiului sistem de prelucrare (Ch.o), diferența dintre ele reprezentînd economiile realizate.

Stabilirea practică, fie în lucrările de antecalculație fie în cele de postcalculație, a economiilor obținute din utilizarea sistemelor informatice considerăm că trebuie să aibă în vedere :

a) economiile de muncă vie obținute prin reducerea timpului de muncă afectat culegerii și prelucrării datelor cu ajutorul noii tehnici de calcul ;

b) economiile la cheltuielile ocazionate cu funcționarea și întreținerea sistemului informatic (amortizarea aparaturii tehnice, materiale și piese de schimb consumate, reparații și întrețineri, energie electrică consumată etc.).

c) economiile din reducerea cheltuielilor directe ale producției obținute prin diminuarea consumurilor de materiale și a retribuțiilor muncitorilor direct productivi generate de aplicarea noilor sisteme informatice.

d) economiile din reducerea cheltuielilor indirecte ale unității economice obținute ca urmare a îmbunătățirii generale a activității întreprinderii prin introducerea de noi sisteme informatice. Marele avantaj al introducerii de mijloace moderne de calcul este acela al optimizării conducerii proceselor de producție care se concretizează în creșterea randamentului utilajului tehnologic, desfășurarea ritmică a producției, ridicarea nivelului calitativ al produselor, diminuarea consumurilor de materiale etc. Toate acestea asigură creșterea volumului producției în condițiile în care cheltuielile indirecte ale întreprinderii rămîn la un nivel convențional — constant, ceea ce în ultimă instanță determină economii la costul acestei producții. În multe cazuri economiile la cheltuielile indirecte ale întreprinderii, generate de introducerea noilor sisteme informatice pot depăși pe cele obținute prin reducerea cheltuielilor directe privind exploatarea sistemelor respective (a, b, de mai sus). La stabilirea economiilor la cheltuielile indirecte trebuie să se țină seama că în contabilitatea întreprinderilor în această categorie sînt cuprinse și cheltuielile cu întreținerea și exploatarea sistemelor informatice (a + b de mai sus).

Referindu-ne la efectele generate de introducerea noilor sisteme informatice se mai pot aminti și efecte de ordin tehnic concretizate în reducerea volumului de muncă la prelucrarea

Roman CRIȘAN
Petru PÂNTEA
Nicolae GHIȘOIU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 24)

---

[1]) N. I. Zaharia : Procesul de dezvoltare a informaticii românești. Revista economică 48/1975. p. 15.

[2]) Metodologia Institutului Central de Informatică de determinare a eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice, București, 1974.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

O TEORIE A CICLURILOR (II)

PRINTRE EXEGEŢII burghezi ai gîndirii economice contemporane se întîlnesc şi autori care tratează evoluţiile acesteia într-o manieră critică.

În 1966 M. Bronfenbrenner publica în American Economic Review studiul său despre „Tendinţe, cicluri şi «mode» în scrierile economice"[1]), în care cea mai mare parte o ocupă tratarea ciclurilor în gîndirea economică, începînd cu perioada lui Ricardo şi pînă în zilele noastre. Maniera de tratare este inspirată din dialectica hegeliană: se statorniceşte în postură de teză statutul unui anumit gen de teorii care cîştigă consensul oficial; cu timpul, acestea se osifică şi devin teorii ortodoxe, ceea ce are ca efect o încetinire a progresului ştiinţei economice. Apar reacţii, în postură de antiteză, evidenţiind trei aspecte mai importante: a) neconcordanţele dintre postulatele teoretice ale ortodoxiei şi cerinţele politicilor economice, b) necesitatea de a îndepărta lacunele evidente ale tezelor dominante ortodoxe (de exemplu, tezei concurenţei perfecte i-a urmat antiteza concurenţei imperfecte, tezei sau „legii" lui Say a stabilirii automate a echilibrului cererii şi ofertei, i-a urmat antiteza keynesistă a dirijării vieţii economice pentru a menţine dezechilibrul în limitele suportabilului etc.); c) condiţia de a îndepărta discordanţa dintre progresele materiale şi metodologice făcute de cercetare (calculatoare electronice, sisteme informaţionale, instrumente de prognoză şi de optimizare a deciziilor economice, analiza input-output etc.) şi tezele ortodoxiei.

La Bronfenbrenner ciclurile în ştiinţa economică apar ca înlocuiri succesive de teze ortodoxe cu antiteze, care, la rîndul lor, se transformă în teze ortodoxe şi sînt negate de alte antiteze. Ciclurile sale de „decelerare" variază între 20 şi 30 de ani (1850-1879; 1900-1925), nefiind excluse compromisuri între teze şi antiteze, cum este cazul sintezei neoclasice, care îmbină teorii ale tezei neoclasice cu teorii ale antitezei keynesiste. Cu aproximaţie, primul ciclu cuprinde procesul de afirmare şi de decădere a gîndirii economice burgheze vulgare în forma ei iniţială; următorul cuprinde ascensiunea şi începutul decăderii gîndirii economice neoclasice. Ciclurile din perioada postbelică cuprind evoluţiile keynesismului. Deşi surprinde procesul afirmării şi decăderii unor teorii, procedeul utilizează într-o manieră oarecum mecanicistă şi simplificată triada hegeliană şi lasă multe lucruri inexplicate sau în afara domeniului dezvoltării gîndirii economice. Poziţia şi opoziţia apar numai între teorii de aceeaşi natură. Gîndirea economică marxistă – pe care nu de puţine ori Bronfenbrenner o apreciază realist şi chiar elogios — a influenţat ciclurile gîndirii economice burgheze şi îşi are şi ea propriile cicluri care ies din schema autorului. Apoi, dezvoltarea ciclică actuală a gîndirii economice burgheze nu poate face abstracţie de puternica reacţie radicală care ea însăşi marchează unele momente ale ciclului actual.

În deceniul nostru economista engleză J. Robinson a publicat cîteva studii despre starea şi evoluţia gîndirii economice contemporane într-o viziune ciclică. Ea vorbeşte de două mari crize ale ştiinţei economice burgheze, fiecare dintre ele încheind un ciclu vechi şi deschizînd altul nou. Prima criză a coincis în linii mari cu criza din '29-'33, cînd a avut loc prăbuşirea doctrinei neoclasice şi apariţia doctrinei keynesiste. Doctrina neoclasică — după care o economie întemeiată pe întreprinderea privată ar tinde în mod automat spre o poziţie de echilibru, de folosire completă a capacităţilor de producţie şi o poziţie de optim, care-ar asigura prin intermediul pieţei cea mai bună dintre lumile posibile —, „n-a mai putut supravieţui prăbuşirii economiei de piaţă din anii '30". Din această criză a apărut ceea ce se numeşte «revoluţia keynesistă». Apoi, după cel de-al doilea război mondial, keynesismul, a devenit, la rîndul său, o încarnare a ortodoxiei". Evoluţiile şi experienţele postbelice au dus, după autoarea citată, la o criză a keynesismului, devenit ortodoxie, fapt care a marcat cea de-a doua criză a gîndirii economice burgheze contemporane, diferită de prima. „În timp ce prima provenea din eşecurile unei doctrine incapabile să rezolve problema nivelului folosirii (mîinii de lucru şi a capacităţilor de producţie — n.n.), cea de-a doua rezultă din neputinţa sa de a ţine cont de conţinutul acestei folosiri"[2]). Ieşirea din criza ortodoxiei keynesiste este văzută de J. Robinson în spiritul unui neokeynesism de stînga, care să întoarcă măsurile de politică economică împotriva marilor monopoluri şi în profitul maselor largi, împotriva marilor decalaje şi în folosul apropierii extremelor polilor de avere şi putere. Spre deosebire de Bronfenbrenner, care urmăreşte evoluţiile ciclice ale gîndirii economice pe aproape un secol şi jumătate, Robinson le urmăreşte numai în epoca contemporană şi într-un mod strîns legat de schimbările survenite în procesele economice. Dealtfel, ea leagă nemijlocit prima criză a gîndirii economice burgheze de criza economică din '29-'33, iar pe cea de-a doua de suita crizelor ecologice, financiare, monetare, valutare, de materii prime, surse de energie etc. care se derulează pe scena capitalismului ultimului deceniu. Cu toate neajunsurile legate de accentul prea mare pus pe rolul politicilor economice în evoluţia stărilor capitalismului,

FIŞE

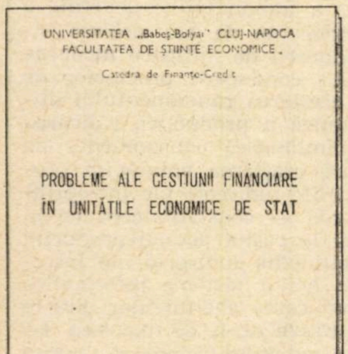

UNIVERSITATEA „Babeş-Bolyai" CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ŞTIINŢE ECONOMICE
Catedra de Finanţe-Credit

PROBLEME ALE GESTIUNII FINANCIARE
ÎN UNITĂŢILE ECONOMICE DE STAT

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
Bucureşti 1977

● *Luînd ca punct de pornire locul şi rolul important al gestiunii financiare în mecanismul conducerii economice, lucrarea* Probleme ale gestiunii financiare în unităţile economice de stat, *elaborată de un* colectiv de autori de la Catedra de finanţe-credit a Facultăţii de Ştiinţe Economice a Universităţii „Babeş Bolyai" din Cluj-Napoca, *recent apărută în* Editura Academiei Republicii Socialiste România, *se opreşte asupra cercetării gestiunii economice şi asupra raportului dintre gestiunea financiară şi cea economică, punînd în lumină principalele trăsături definitorii ale fiecăreia dintre ele. Se cercetează de asemenea sistemul informaţional-financiar în unităţile economice de stat. Cea mai mare parte a lucrării este consacrată însă cercetării proceselor de formare şi utilizare a fondurilor în cadrul gestiunii financiare şi căilor de creştere a eficienţei folosirii fondurilor. În acest context se dezbat pe larg probleme de actualitate ale teoriei şi practicii noastre economice, cum sînt cele privind perfecţionarea raporturilor dintre beneficiarul lucrărilor de investiţii, proiectantul şi constructorul obiectivelor, amortizarea accelerată, optimizarea stocurilor de materii prime şi materiale de bază etc. O tematică bogată, ce conferă numeroase valenţe de utilitate acestui volum.*

Prognoza cererii bunurilor de consum

● *La rubrica „Discuţii ştiinţifice" a revistei* PLANOVOE HOZIAISTVO *(nr. 6/1977), A. Levin publică articolul* Problemi prognozirovaniia sprosa naseleniia *(Problemele previziunii cererii populaţiei), în care arată că cercetările în acest domeniu, absolut necesare pentru dezvoltarea ramurilor care produc bunuri de larg consum, au luat o mare extindere în U.R.S.S. S-au elaborat o serie de procedee de previziune a structurii cererii solvabile în perioada de plan. A.L. se ocupă de probleme încă insuficient studiate, cum ar fi elaborarea teoriei şi metodologiei prognozării cererii şi îmbunătăţirea calităţii informaţiei statistice primare. Printre altele, autorul propune definirea mai precisă a unor noţiuni ca* tehnologia, metodologia, tehnica şi metodica *prognozării cererii populaţiei, care sînt adesea confundate. Metodologia prognozării cererii ar fi disciplina ştiinţifică referitoare la metodele de prelucrare a prognozei cererii şi la organizarea logică a acestui proces. Tehnologia prognozelor s-ar ocupa de modalităţile tehnice de transformare a informaţiei primare. Metodica de prelucrare a prognozelor se referă, în accepţia autorului, la procedeele de lucru, la regulile elaborării prognozelor. În ce priveşte „tehnica previziunii", A.L. propune să i se dea accepţia de „aplicare concretă a tehnologiei previziunii", avînd drept obiect mijloacele şi procedeele de alcătuire a prognozelor concrete ale cererii.*

Pentru descurajarea risipei

● *Cartea lui Richard Falk* A Study of Future Worlds *(Un studiu despre lumi viitoare), North-Holland Publishing Company, Amsterdam, 506 p., face parte din seria de volume intitulate* Preferred Worlds for the 1990's *(Lumi preferate pentru anii '90).*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

de sărirea unor etape ale restructurării keynesismului (ca cele legate de trecerea de la stagnare la creșterea economică, de la statică la dinamică), de detașarea crizelor ciclice de cea generală a gîndirii economice burgheze, viziunea ciclică a lui J. Robinson nu este lipsită de interes mai întîi pentru că include în evoluția gîndirii economice burgheze contemporane momentele de criză ciclică ; mai apoi pentru că explică, în bună parte, stările de criză ca rezultat al confruntării teoriilor cu practica, și în fine, pentru că privește mai realist perspectiva unui nou ciclu al gîndirii economice burgheze.

Tratarea în viziune ciclică a gîndirii economice burgheze contemporane de către Gunnar Myrdal ar putea fi socotită, la prima vedere, subiectivă, întrucît leagă evoluțiile acesteia de propriile sale evoluții de la ortodoxia neoclasică la keynesism și apoi la radicalism. Dar abordarea sa ciclică nu este chiar atît de subiectivă pe cît s-ar părea. Întîlnim aceeași idee a osificării teoriilor și a tranformării lor în ortodoxie care, după un timp, este înlocuită cu o teorie nouă. În plus, G. M. leagă teoriile în acțiune de „echipa oficială" a economiștilor privilegiați, echipă care se descompune în momentele de criză, unii din membrii ei devenind purtători ai teoriilor noi, diferite și chiar contrare celor susținute anterior. Mai mult, Myrdal nu privește ciclurile rectilinii ca simplă înlocuire a teoriilor teză cu cele antiteză, care devin și ele, la rîndul lor, teză; ci și ca luptă și coexistență a variatelor curente de gîndire economică, fiecare dintre ele cu ascensiuni, decăderi dar și cu posibilități de revenire din urmă. Victoria keynesismului ar fi pus în umbră instituționalismul, afirmat în deceniul trei, iar actuala criză a keynesismului ar fi deschis calea revenirii la instituționalism. „Cred, preciza Myrdal, că următorii 10-15 ani vor fi martorii unei reorientări radicale a eforturilor noastre de cercetare în direcția instituționalismului. O cauză fundamentală este că problema egalității (egalizării veniturilor, care constituie elementul central al criticii instituționaliste — n.n.) capătă o importanță politică în toată lumea. Această problemă nu poate fi abordată în termeni economici îngust concepuți". Myrdal afirmă că „științele economice sînt puse astăzi în fața unei crize serioase, după părerea mea, mult mai revoluționară în privința abordărilor cercetării noastre decît a fost revoluția keynesistă cu mai mult de trei decenii în urmă, care, în ceea ce privește abordarea fundamentală, nu a făcut nimic decît să justifice și întrucîtva să modifice vechea noastră abordare „teoretică"[3]. Ieșirea gîndirii economice burgheze din criză este văzută de Myrdal în restructurarea ei pe coordonatele unui instituționalism renovat, care să facă din ideea reducerii decalajelor între stări și popoare (iar, în perspectivă, a egalizării nivelurilor de avere și putere) ideea sa forte. Dar subordonarea științei economice cerințelor și țelurilor democratice poate rămîne cînd nu-i legată de forța revoluționară a maselor, o dorință utopică. Analiza ciclurilor și crizelor gîndirii economice burgheze sub aspectul legăturii cu realitatea se impune nu numai pentru trecut, ci și pentru evoluțiile de viitor. Răspund aceste teorii aspirațiilor maselor și le dinamizează în acțiunile de prefaceri democratice ? Sub acest ultim aspect, modalitățile radicale de abordare ciclică a perspectivei gîndirii economice burgheze apar evident deficitare.

Consider că evoluția gîndirii economice burgheze contemporane se încadrează în următoarele cicluri : primul ciclu incluzînd gîndirea economică keynesistă de la **„criza de ruptură"** din deceniul patru pînă la **„criza de readaptare"** din deceniul șase; ciclul al doilea revenind neokeynesismului creșterii economice de la **„criza de readaptare"** pînă la **„criza de reconsiderare"** de la începutul deceniului opt; ciclul trei s-ar referi la radicalismul burghez ca fapt și ca proces în devenire. Cele trei cicluri de evoluție ale gîndirii economice nu pot fi privite ca trei compartimente ale unui sertar cu fișe de teorii în care pînă la o despărțitură sînt inserate unele iar după aceasta — altele. Ele trebuie evaluate riguros, așa cum sînt în realitate : cu granițe de timp relative, cu evoluții și involuții pe termen lung și scurt, cu zile de apariție, triumf și decădere, cu momente de evoluții paralele – dar fiecare la alt nivel de recunoaștere și utilizare —, cu confruntări dinamice între ele, unele învingînd și altele fiind învinse. Idei și teorii similare cu cele numite keynesiste au premers apariția keynesismului; keynesismul ortodox nu a părăsit scena dintr-o dată și integral după apariția teoriilor și modelelor de creștere economică, după cum nici acestea n-au dispărut ca urmare a reacției radicale împotriva „creșterii economice devastante". Toate aceste date, ca și altele, ar putea fi aduse drept argumente împotriva abordării ciclice. În ce mă privește le consider ca puncte de reper pentru reflecții mai adînci necesare aprofundării unghiului de vedere al abordării ciclice.

Ivanciu NICOLAE-VĂLEANU

---

[1] Martin Bronfenbrenner. Trends, cycles and fads in economic writing, in American Economic Review, nr. 2/1966, p. 538-552.

[2] Gunnar Myrdal, Crises and cycles in the development of economics, in The Political Quarterly nr. 1/1973, p. 9-21.

[3] Joan Robinson. La théorie de Keynes et la crise actuelle de la pensée économique, in Problèmes Economiques, nr. 1 303/1973.

---

elaborate în cadrul unei cercetări științifice denumite World Order Models Project (W.O.M.P.) *(Proiect de modele ale ordinii mondiale). Obiectivul prim al autorului este de natură educațională : să încurajeze investigarea sistematică a viitorului relațiilor internaționale într-o perspectivă normativă ; cel de-al doilea obiectiv este de a „apropia domeniile sentimentelor și acțiunii de domeniul gîndirii, în cadrul unei mișcări pentru o reformă globală a lumii, care să influențeze opinia publică". În analiza decalajelor economice, Richard Falk emite ideea de a se fixa nivele minime și maxime ale nevoilor. Aceste nevoi ar include : alimentație, locuință, îmbrăcăminte, asistență medicală, educație și cultură. Nivelul minim al nevoilor pe scară planetară ar fi ajustat pentru condiții climatice și pentru un stil de viață preferat. Depășirii nivelului maxim îi sînt atașate valori negative. Se pornește de la necesitatea de a se conserva resursele pămîntului și de a descuraja modelele de viață care duc la risipă.*

„Fantomele" marketingului

● *Sub titlul* Exorcising the gosts in marketing *(Să exorcisăm fantomele marketingului),* HARVARD BUSINESS REVIEW *publică un articol de Aubrey Wilson și Bryan Atkin, reprodus de „Problèmes Economiques" din 6 iulie 1977, în care autorii, membri ai conducerii unor companii industriale, atrag atenția împotriva exagerării valabilității acelor previziuni ce se fac pe baza unor studii necomplete de piață. Ar exista cîteva situații de acest fel care trebuie respinse înainte de a deveni vătămătoare : exagerarea potențialului pieței în perspectiva extinderii unor invenții și a trebuințelor ce le generează, cum ar fi ordinatoarele, controlul antipoluare („s-a ignorat faptul deplorabil și antisocial, totuși real că întreprinderile nu cumpără produse care implică o investiție în capital nerentabil") ; calcularea eronată a consumului unui produs ; supraevaluarea rolului anchetelor de opinie ; evaluarea, în general, a numărului de consumatori fără a se ține seama de condițiile sociale, culturale, religioase, tradiții etc. ; ocaziile fantomă care se prezintă cînd nu se verifică orientarea opiniei publice în favoarea sau împotriva produselor provenind din anumite țări ; în fine, evaluările fantomă determinate de erori tehnice în segmentarea piețelor, de neluarea în calcul a capacității de pătrundere a altor firme etc.*

Aprovizionarea tehnico-materială

● *Valentin I. Prisăcaru și Ana Savin publică, în lumina legislației în vigoare la 1 mai 1977, lucrarea* Regimul juridic al aprovizionării tehnico-materiale *(Editura Academiei R.S.R., 1977, 250 p.) Autorii examinează modul cum se îmbină prevederile referitoare la unitatea dintre plan și contract. Ei prezintă și analizează amplu instrumentele de planificare în materie : balanțele materiale, actele de repartiție, precum și contractele. Realizarea*

FIȘE

acordului de voință între părți se completează cu deciziile organelor planificatoare, competente să rezolve și eventualele divergenţe precontractuale. Forma simplificată a comenzii, urmată de executare, ca și formele mai complexe ale contractelor de cooperare sau de tranzit îmbogățesc evantaiul posibilităților de realizare a planului în mod operativ și cu respectarea independenței unităților contractante. Față de principiile clasice trebuie subliniat îndeosebi ca element nou obligația beneficiarului de a contribui la îndeplinirea sarcinilor asumate de furnizor. De asemenea, respectarea triadei – cantitate, calitate, termen. Cauzele exoneratorii de responsabilitate sînt tot astfel restrictiv delimitate, scopul fiind îndeplinirea planului în natură, iar despăgubirile – o pîrghie subsidiară.

REZULTATELE ECONOMICE ALE UTILIZĂRII SISTEMELOR INFORMATICE

(Urmare din pag. 21)

datelor, eliberarea de personal din muncile de rutină precum și efecte de ordin psihologic concretizate în îmbunătățirea climatului de muncă, valorificarea mai eficientă a posibilităților intelectuale ale personalului antrenat la exploatarea sistemului informatic etc. Asemenea efecte se repercutează în ultimă instanță în reducerea, direct sau indirect, a costurilor producției deci sînt luate în considerare la stabilirea efectului economic, adică a economiilor obținute din utilizarea sistemului de prelucrare a datelor nou introduse.

Un al doilea element folosit pentru exprimarea efectului economic folosit la determinarea eficienței economice a utilizării sistemelor informatice îl constituie **acumulările suplimentare** (A^s) reprezentate de beneficiile și impozitul pe circulația mărfurilor, obținute ca urmare a creșterii volumului producției datorate introducerii noilor sisteme informatice.

Efortul economic, cel de al doilea factor luat în calculul eficienței economice a utilizării sistemelor informatice, se exprimă prin cheltuielile pentru introducerea și exploatarea sistemului proiectat și sînt formate din :

a) cheltuielile pentru proiectarea și implementarea noului sistem informatic (C^p) ce cuprind : elaborarea studiilor de oportunitate și a proiectelor respective, întocmirea pachetelor de programe și testarea acestora, actualizarea și întreținerea noului sistem etc.

b) Cheltuielile pentru pregătirea cadrelor de specialitate (P^c) care cuprind : taxele pentru școlarizarea analiștilor-programatori, retribuțiile inclusiv C.A.S. aferente personalului trimis la școlarizare, alte cheltuieli cu personalul trimis la școlarizare.

Sintetizînd ideile precizate mai sus privind conținutul și modul de calcul al efectului economic și al efortului economic putem concretiza următorii doi indicatori ai **eficienței economice** privind introducerea și utilizarea sistemelor informatice.

a) Coeficientul eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice (Ke), a cărui determinare are la **bază** formula :

$$Ke = \frac{Ec + As}{Cp + Pc}$$

Pentru ca sistemul proiectat să fie eficient coeficientul eficienței economice trebuie să aibă valoarea mai mare decît 1.

d) Durata de recuperare a cheltuielilor pentru introducerea și exploatarea sistemului informatic proiectat (Dr) a cărei determinare are la bază formula :

$$Dr = \frac{Cp + Pc\ ^{*)}}{(Ec + As) : D}$$

Indicatorii propuși pentru determinarea eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice se aseamănă cu cei stabiliți de Institutul Central de Informatică, dar în determinarea lor există o deosebire de conținut. Ne referim la faptul că în propunerile noastre elementul Ec (economiile de cheltuieli obținute prin utilizarea noului sistem informatic) nu a fost influențat de cheltuielile pentru introducerea și exploatarea sistemului proiectat (Cp + Pc), soluție pe care o considerăm justă, deoarece în cazul de față elementul Ec se referă la efectul economic pe cînd elementele Cp și Pc se referă la efortul economic, utilizat tocmai pentru compararea cu efectul economic. În Metodologia I.C.I. efectul economic (de la numărătorul fracției respective) este diminuat cu cheltuielile pentru introducerea și exploatarea sistemului proiectat (Cp + Pc) situație care denaturează indicatorii de eficiență respectivi, furnizînd-u-se concluzii eronate îndeosebi legate de durata de recuperare a cheltuielilor pentru introducerea și exploatarea sistemului informatic proiectat.

Relația dintre cei doi indicatori ai eficienței economice a introducerii și utilizării sistemelor informatice propuși în materialul de față rezultă și din schema prezentată.

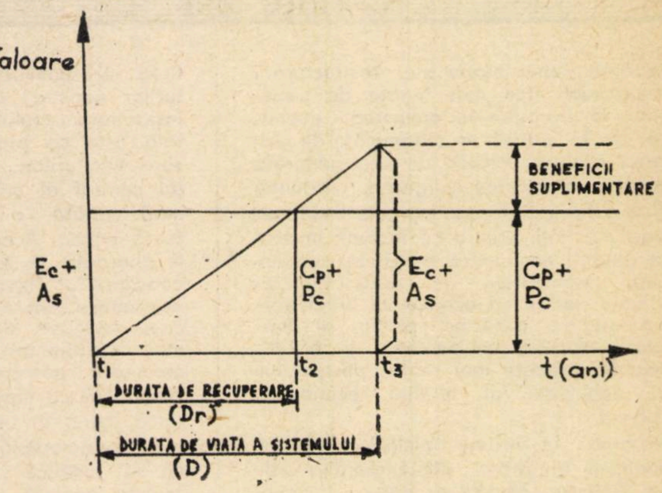

Conform acestui grafic, la sfîrșitul duratei de recuperare, care firesc trebuie să fie mai mică decît durata de viață a sistemului cheltuielile cu introducerea și exploatarea sistemului (Cp + Pc) sînt egale cu economiile (Ec) și acumulările suplimentare (As) obținute prin utilizarea acestuia. După această perioadă economiile și acumulările suplimentare respective vor reprezenta integral beneficii peste cele scontate.

Aplicarea în practică a metodologiei propuse, este destul de precisă și comodă. Ea nu ridică probleme deosebite pe linia culegerii elementelor de calcul — toate datele necesare se găsesc în evidențele curente ale unităților economice. Pentru exemplificare, redăm în cele ce urmează modul de stabilire a eficienței economice a utilizării sistemelor informatice, conform metodologiei prezentate, la „Stația de utilaje-transport“ Cluj-Napoca. La această unitate, începînd din anul 1972, prelucrarea datelor privind evidența materialelor se efectuează cu un calculator electronic Felix C-256 din cadrul Centrului teritorial de calcul electronic Cluj-Napoca. Sistemul informatic implementat prevede realizarea pe calculator a următoarelor situații :

— Situația intrărilor și ieșirilor de materiale pe gestiuni și conturi corespondente ;

— Situația consumului de materiale pe locuri de cheltuieli ;

— Balanța de materiale.

Cheltuielile pentru introducerea prelucrării automate a datelor în cadrul sistemului a cărui durată de viață este 5 ani sînt formate din :

— cheltuieli pentru proiectarea și implementarea sistemului (Cp)	136 050 lei
— cheltuieli pentru pregătirea cadrelor de specialitate (Pc)	6 000 lei
Total cheltuieli (Cp+Pc)	142 050 lei

Efectele economice obținute prin introducerea sistemului informatic sînt următoarele :

— economii de cheltuieli obținute prin utilizarea noului sistem informatic (Ec)	125 100 lei
— acumulări suplimentare (As) obținute prin creșterea producției ca urmare a introducerii noului sistem informatic	31 155 lei
Total (Ec + As)	156 255 lei

Pe baza acestor date, indicatorii metodologiei propuse vor fi:

$$Ke = \frac{Ec + As}{Cp + Pc} = \frac{156255}{142050} = 1{,}1$$

$$Dr = \frac{Cp + Pc}{(Ec + As) : D} = \frac{142050}{156255 : 5} = \frac{142050}{31251} \approx 4 \text{ ani}$$

Rezultă deci că sistemul informatic este eficient, unitatea în cauză fiind în măsură să obțină economii suplimentare și în plus va dispune de informații de calitate superioare și în timp mult mai scurt.

Din ancheta făcută la mai multe unități economice din municipiul Cluj-Napoca, s-a constatat că durata de recuperare a cheltuielilor privind introducerea sistemelor informatice este între 3,5—4 ani, iar coeficientul eficienței de 1,2—1,3. Aceasta demonstrează eficiența și oportunitatea introducerii sistemelor informatice în unitățile noastre economice.

---

*) Termenul D reprezintă durata de viață în ani a sistemului proiectat.

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

SPRE UN SISTEM DE PREFERINȚE NETARIFARE ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

ÎN ULTIMII ANI, o serie de principii clasice ale politicii comerciale internaționale au fost reconsiderate, ținîndu-se seama de nevoile țărilor în curs de dezvoltare. Astfel s-a recunoscut faptul că aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate și a principiului reciprocității în comerțul cu țările în curs de dezvoltare nu este de natură să sprijine dezvoltarea lor economică. Egalitatea de tratament și reciprocitatea sînt echitabile numai între egali. În cazul țărilor cu niveluri de dezvoltare sensibil diferite, aplicarea acestor principii defavorizează țările mai slabe din punct de vedere economic. De aceea, s-a considerat justificat ca țările dezvoltate să acorde țărilor în curs de dezvoltare un regim preferențial, pe bază de nereciprocitate, regim care reprezintă un element esențial în instaurarea unei noi ordini economice internaționale. În acest sens, în articolul 19 al Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, document adoptat de sesiunea a XXIX-a a Adunării generale a O.N.U. în decembrie 1974, se arată: „Pentru a accelera creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare și a elimina rămînerile în urmă din punct de vedere economic față de țările dezvoltate, acestea din urmă ar trebui să le acorde, în domeniile cooperării economice internaționale care se pretează, un tratament preferențial generalizat, fără reciprocitate și fără discriminare“.

Tratamentul preferențial față de țările în curs de dezvoltare s-a materializat în sistemul de preferințe vamale, nereciproce și nediscriminatorii, aprobat în cadrul U.N.C.T.A.D. în octombrie 1970 și pus în aplicare în anii următori. Acest sistem, care comportă scutirea de taxe vamale sau reducerea acestor taxe la importul în țările dezvoltate a produselor provenind din țările în curs de dezvoltare, este menit să compenseze handicapul acestor din urmă țări pe piețele internaționale, facilitînd diversificarea producției lor și sporirea încasărilor lor din export. După cum se știe, România, țară socialistă în curs de dezvoltare, beneficiază de sistemul generalizat de preferințe vamale din partea tuturor țărilor donatoare de preferințe, membre ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică.

Cerința extinderii preferințelor la noi domenii

ÎN DECLARAȚIA ȘI PROGRAMUL DE ACȚIUNE de la Manila, adoptate la cea de-a treia reuniune ministerială a „Grupului celor 77“ (ianuarie-februarie 1976) se subliniază: „Țările dezvoltate ar trebui să extindă la obstacolele netarifare, pînă la suprimarea acestor obstacole, și la alte măsuri de politică comercială principiul unui regim preferențial generalizat în folosul țărilor în curs de dezvoltare“. În același document figurează propuneri concrete privind modalitățile de acordare a unui astfel de regim țărilor în curs de dezvoltare.

Problemele privind acordarea unui tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare în domeniul obstacolelor netarifare și al altor măsuri de politică comercială se examinează în cadrul U.N.C.T.A.D. și al actualelor negocieri comerciale multilaterale de sub egida G.A.T.T. Aplicarea unui astfel de tratament presupune modificarea unor prevederi ale G.A.T.T., adoptarea de coduri corespunzătoare de conduită privind o serie de bariere netarifare.

Obstacolele netarifare și alte măsuri conexe de politică comercială joacă un rol deosebit de important în comerțul mondial. În condițiile reducerii substanțiale a taxelor vamale, ca urmare a negocierilor succesive din cadrul G.A.T.T., s-a afirmat tendința de a se înlocui aceste taxe prin mijloace de protecție netarifară. Măsurile netarifare limitează avantajele țărilor în curs de dezvoltare decurgînd din diminuarea taxelor vamale, în general, și din instituirea sistemului generalizat de preferințe vamale, în particular, și sporesc efectul restrictiv al obstacolelor tarifare, atunci cînd acestea există. De aceea, diminuarea și eliminarea de către țările dezvoltate a obstacolelor netarifare în comerțul cu țările în curs de dezvoltare, pe o bază preferențială și fără reciprocitate, prezintă o importanță deosebită pentru aceste din urmă țări.

Diversitatea și complexitatea măsurilor din domeniul netarifar necesită găsirea de soluții specifice pentru diferitele tipuri de măsuri în vederea aplicării unui tratament mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare. În funcție de tipul măsurilor netarifare, conceptul tratamentului mai favorabil pentru țările in curs de dezvoltare se poate aplica sub diferite forme: tratament preferențial în ce privește modalitatea de aplicare a măsurilor netarifare, acordarea de asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare pentru a le ajuta să se conformeze reglementărilor netarifare în vigoare din țările importatoare, stabilirea unui termen mai lung pentru ca țările în curs de dezvoltare să se poată conforma prevederilor unor reglementări netarifare etc.

Unele bariere netarifare ca, de exemplu, standardele, normele de securitate, normele sanitare, nu se pretează la un tratament preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în ce privește modalitatea lor de aplicare. În schimb, în cazul a numeroase și importante măsuri cu caracter netarifar un astfel de tratament este posibil și necesar. Printre barierele netarifare și alte măsuri de politică comercială la care se prevede sau se studiază aplicarea unui tratament preferențial în folosul țărilor în curs de dezvoltare, în ce privește modalitățile de aplicare a acestor bariere, se numără: restricțiile cantitative, subvențiile și taxele de compensație, măsurile de salvgardare, achizițiile guvernamentale etc.

Conceptul de tratament preferențial se cere a fi materializat

RESTRICȚIILE cantitative (contingentele de import, licențele de import, limitarea voluntară a exporturilor etc.) sînt cele mai cunoscute și însemnate bariere netarifare. Aceste restricții afectează exportul unor produse importante ale țărilor în curs de dezvoltare (produse agricole, textile, încălțăminte etc.).

În domeniul restricțiilor cantitative se preconizează aplicarea unui tratament preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare sub diferite forme, printre care menționăm:

— aplicarea anticipată în favoarea acestor țări a măsurilor de eliminare a restricțiilor cantitative și, în acest sens, suprimarea imediată a tuturor restricțiilor cantitative afectînd produsele care prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare (inclusiv toate produsele la care se aplică sistemul generalizat de preferințe vamale) pe o bază preferențială ;

— în cazurile excepționale în care suprimarea imediată nu este posibilă, recurgerea la eliminarea treptată, într-un termen cît mai scurt, a restricțiilor cantitative, procedîndu-se la sporirea într-o proporție mai mare a contingentelor în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în comparație cu alte țări, la produsele la care se mențin încă restricții :

— excluderea din negocierile din cadrul G.A.T.T. a restricțiilor cantitative aplicate la import de către țările în curs de dezvoltare, în virtutea dispozițiilor pertinente ale G.A.T.T. și, în special, ale părții a IV-a a Acordului general.

Principiul tratamentului preferențial față de țările în curs de dezvoltare în domeniul restricțiilor cantitative s-a reflectat, într-o anumită măsură, în Aranjamentul privind comerțul internațional cu textile, adoptat în decembrie 1973 și valabil pe o perioadă de patru ani. În articolul 6 al acestui Aranjament se prevede că țările importatoare care aplică restricții cantitative afectînd comerțul țărilor în curs de dezvoltare cu produse textile acordă acestor țări un regim mai favorabil decît altor țări, sub forma stabilirii de contingente de import mai mari și a unor coeficienți mai liberali de creștere a acestor contingente, precum și a renunțării la criteriul anteriorității la fixarea contingentelor pentru exporturile de produse textile la care țările în curs de dezvoltare sînt nou venite pe piețele respective.

În rezoluția 91 (IV) a U.N.C.T.A.D. (Nairobi, mai 1976) se subliniază că există un larg consens asupra faptului că subsidiile, precum și taxele de compensație aplicate de țările importatoare pentru neutralizarea efectului subsidiilor, reprezintă un domeniu în care acordarea unui tratament special și diferențiat țărilor în curs de dezvoltare este realizabilă și indicată. Țările în curs de dezvoltare au propus ca, în cadrul eventualului cod de conduită privind subvențiile și taxele compensatorii, cod care ar urma să fie convenit la actualele negocieri comerciale multilaterale din G.A.T.T., să se prevadă un tratament mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare, pe baza următoarelor cinci principii :

— recunoașterea clară a dreptului țărilor în curs de dezvoltare de a acorda subvenții la export, ca mijloc de promovare și diversificare a exporturilor lor de produse industriale finite și semifinite ;

— extinderea interdicției existente privind folosirea subvențiilor, astfel încît această interdicție să se aplice atît la produsele de bază, cît și la celelalte produse în comerțul dintre țările dezvoltate, spre a se evita o deviere sau o distorsiune a schimburilor, prejudiciabilă pentru țările în curs de dezvoltare ;

— exceptarea, ca practică generală, a importurilor provenind din țările în curs de dezvoltare de la aplicarea de taxe de compensație de către țările dezvoltate ;

— definirea cu precizie a împrejurărilor excepționale în care aplicarea de taxe de compensație la importurile provenind din țările în curs de dezvoltare ar fi admisibilă și determinarea modalităților speciale de aplicare a acestor taxe ;

— recunoașterea dreptului țărilor în curs de dezvoltare de a aplica taxe de compensație la importurile din țările dezvoltate pe baza unor criterii mai suple decît cele care au fost elaborate pentru acestea din urmă, pentru a permite țărilor în curs de dezvoltare să folosească măsuri compensatorii atît în cazul unui prejudiciu pentru industriile lor, cît și în cazul unui pericol existent pentru industriile lor crescînde.

Menționăm că în Aranjamentul privind comerțul internațional cu textile se prevede că, introducînd măsuri de salvgardare, țările participante se vor strădui să evite prejudicierea producției sau a vînzărilor țărilor exportatoare, în special ale țărilor în curs de dezvoltare. De asemenea, se stipulează că în examinarea chestiunilor „dezorganizării pieței“ se va ține seama de interesele țării exportatoare, avînd în vedere și stadiul ei de dezvoltare.

În domeniul clauzelor de salvgardare, care permit, în cazul perturbării pieței, restabilirea obstacolelor din calea comerțului, țările în curs de dezvoltare au propus, de asemenea, măsuri de natură să le asigure un tratament mai favorabil și anume :

— exceptarea, în principiu, a produselor din țările în curs de dezvoltare de la aplicarea măsurilor de salvgardare, dat fiind nivelul redus de dezvoltare economică a acestor țări, diversificarea limitată a producției lor și gama restrînsă a produselor lor de export ;

— aplicarea de măsuri de salvgardare de către țările dezvoltate la importurile din țările în curs de dezvoltare numai în împrejurări excepționale, cînd situația nu poate fi corectată prin aplicarea măsurilor de ajutor pentru restructurarea producției sau alte mijloace ;

— măsurile de salvgardare aplicate față de importurile provenite din țările în curs de dezvoltare să fie mai puțin riguroase decît cele care ar fi aplicate, într-o situație similară, importurilor provenind din țările dezvoltate ;

— elaborarea de dispoziții speciale privind măsurile de salvgardare care ar fi aplicate de țările în curs de dezvoltare, ținînd seama în mod corespunzător de nevoile proprii ale acestor țări și de obiectivele dezvoltării lor economice.

În domeniul achizițiilor guvernamentale ale țărilor dezvoltate, s-au propus diferite modalități pentru acordarea unui tratament mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, se preconizează ca furnizorilor din țările în curs de dezvoltare să li se aplice același tratament ca și furnizorilor naționali care vînd bunuri și servicii statului. Dacă acest lucru nu este cu putință, se are în vedere posibilitatea de a se reduce marja preferențială în favoarea producătorilor naționali în raport cu furnizorii din țările în curs de dezvoltare. De asemenea se consideră necesar ca organismele însărcinate cu achizițiile de stat în țările dezvoltate capitaliste să adopte măsuri suplimentare în domeniul informării furnizorilor din țările în curs de dezvoltare, spre a le facilita acestora conformarea la diverse prescripții și astfel obținerea unei părți mai importante a comenzilor de stat.

Aplicarea unui tratament preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare se prevede și în alte domenii netarifare. Astfel, s-a propus suprimarea taxelor interne, a taxelor fiscale și a prelevărilor afectînd produsele tropicale sau rambursarea acestor taxe țărilor în curs de dezvoltare interesate, reducerea preferențială în favoarea țărilor în curs de dezvoltare a prelevărilor variabile și a altor impuneri aplicabile în special produselor agricole, neaplicarea față de țările în curs de dezvoltare a sistemului depunerilor prealabile la import etc.

În cazul obstacolelor netarifare care nu se pretează la acordarea unui tratament preferențial în ce privește modul lor de aplicare, se are în vedere sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare pentru a putea depăși aceste obstacole. Astfel, în domeniul standardelor, al normelor de securitate, al normelor sanitare, al prescripțiilor de ambalaj și etichetaj ș.a.m.d. se prevede acordarea de asistență tehnică țărilor în curs de dezvoltare pentru a le permite să se conformeze reglementărilor la care trebuie să corespundă produsele pe care le exportă în țările dezvoltate. De asemenea, se preconizează stabilirea de termene mai lungi țărilor în curs de dezvoltare pentru a se conforma prevederilor codurilor de conduită care ar urma să fie negociate cu privire la unele obstacole netarifare. În plus, în prezent se pune problema aplicării, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, a unui tratament preferențial în domeniul netarifar nu numai în raporturile dintre aceste țări și țările dezvoltate, dar și în relațiile comerciale dintre țările în curs de dezvoltare.

Urgența obținerii de rezultate pozitive

PROBLEMELE aplicării de către țările dezvoltate a unui regim preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în privința măsurilor netarifare și a altor măsuri de politică comercială constituie un element important al actualelor negocieri comerciale multilaterale de sub egida G.A.T.T. Obținerea de rezultate pozitive în cadrul negocierilor în aceste probleme necesită voință politică din partea țărilor dezvoltate spre a veni în întîmpinarea cererilor legitime ale țărilor în curs de dezvoltare, spirit de înțelegere și cooperare din partea tuturor participanților la negocieri.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare membră a „Grupului celor 77“, militează activ pentru aplicarea în favoarea țărilor în curs de dezvoltare a unui tratament preferențial în domeniul măsurilor netarifare și al altor măsuri de politică comercială, considerînd că un astfel de tratament este de natură să contribuie la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, la facilitarea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare de a reduce și elimina decalajele economice care le separă de țările dezvoltate. În același timp, țara noastră sprijină aplicarea sau îmbunătățirea tratamentului preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare și în celelalte domenii ale relațiilor economice internaționale, cum ar fi transferul de resurse financiare și de tehnologie, transportul maritim, asigurările și turismul, în vederea grăbirii procesului de lichidare a subdezvoltării.

Victor ALDEA

ECONOMIE MONDIALA

TENDINŢE - CONJUNCTURI

Expansiune pe piaţa eurovalutelor

DATE PUBLICATE în ultimul raport anual al Băncii Reglementelor Internaţionale (iunie a.c.) arată că în 1976 piaţa eurovalutelor a continuat să se dezvolte, expansiunea avind o tendinţă de accelerare. Depozitele primite de băncile din cele opt ţări europene care furnizează date statistice la BRI au crescut cu 47,2 miliarde dolari S.U.A., ajungînd în decembrie 1976 la 305,3 miliarde. În acelaşi timp, angajamentele (creditele acordate) au crescut cu 52 miliarde dolari, atingînd un total de 310,7 miliarde dolari S.U.A. Faţă de sfîrşitul anului 1968, depozitele în dolari au crescut de 7,5 ori, cele în mărci vest-germane de peste 12 ori, cele în franci elveţieni de circa 10 ori. În suma totală a eurovalutelor din 1976, ponderea dolarului s-a menţinut neschimbată — la 73% ; marca vest-germană a reprezentat 16%, iar francul elveţian 6%.

Fibrele chimice în revenire

DUPĂ O EVOLUŢIE DIFICILĂ în anii 1974—1975, producţia de fibre chimice din ţările membre ale Pieţei comune vest-europene a cunoscut în 1976 un spor de tonaj de circa 14%. Graficul alăturat, după date publicate de revista „Industrie Textile“, evidenţiază nivelul de dezvoltare a acestei producţii în diferitele ţări membre, pe primul loc situîndu-se RFG unde creşterea în raport cu nivelul din 1975 a fost de circa 22%.

În anii recenţi s-au constatat totodată fluctuaţii în structura utilizării diferitelor fibre de către industria textilă. În Franţa, de pildă, repercusiunile majorării preţului la petrol asupra costului fibrelor chimice au influenţat în sensul reducerii ponderii acestora în consumul total de materii prime de bază ale industriei textile de la 62% în 1973 la 59% în 1975, în timp ce ponderea bumbacului a sporit de la 29% la 31%, iar cea a linii — de la 9% la 10%. Anul trecut, însă, la tonajul total consumat de industria textilă franceză fibrele chimice au contribuit cu 60%, bumbacul cu 30%, iar lîna cu 10%, ceea ce indică o anumită revenire la structura consumului anterioară crizei petrolului.

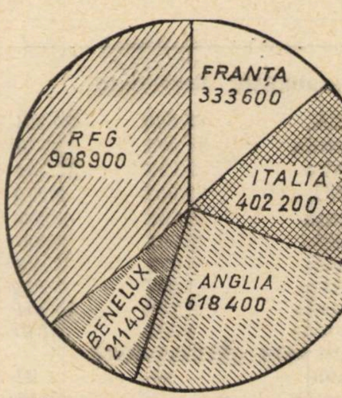

PRODUCŢIA TOTALĂ DIN 1976 :
2 492 000 t

Cooperarea polono-norvegiană

DUPĂ CUM EVIDENŢIAZĂ presa polonă, dezvoltarea considerabilă a schimburilor comerciale dintre Polonia şi Norvegia în perioada 1971—1976 (respectiv de 7,4 ori în expresie valorică) a deschis posibilităţi noi pentru stabilirea de legături economice mai strînse între cele două ţări.

Pe această linie se situează semnarea, în luna mai a.c., a cinci acorduri referitoare la cooperarea în diferite domenii. Este vorba, între altele, de un protocol privind condiţiile de finanţare a investiţiilor legate de exporturile norvegiene de maşini şi utilaje către Polonia ; un acord asupra cooperării dintre întreprinderile mici şi mijlocii din cele două ţări ; un acord de cooperare încheiat între Camera polonă de comerţ exterior şi Consiliul norvegian pentru problemele exportului (în domeniul construcţiilor navale, al construcţiilor de maşini, chimie şi petrochimie ş.a.) ; un acord care reglementează pescuitul navelor poloneze în zona maritimă aflată sub jurisdicţie norvegiană. Cele două părţi examinează, de asemenea, o serie de propuneri privind colaborarea bilaterală în perspectivă, în domenii ca cercetarea ştiinţifică, activitatea culturală, ocrotirea sănătăţii ş.a.

Orientări în dezvoltarea economică

Sferele de aplicare a calculatoarelor electronice

UTILIZAREA în scopuri tehnico-ştiinţifice a calculatoarelor electronice, predominantă acum cîţiva ani în economia ţărilor capitaliste dezvoltate, pare să-şi piardă caracterul majoritar îndeosebi în favoarea informaticii şi a prelucrării datelor, precum şi — în ritm mai lent — în favoarea dirijării proceselor de producţie în industrie. Aceasta rezultă cu claritate dintr-o analiză a repartiţiei calculatoarelor pe mari domenii de activitate în R.F.G., despre care relatează săptămînalul **VDI—Nachrichten.** În perioada 1972—1976, cum reiese din această analiză, ponderea calculatoarelor nou instalate anual în diferitele ramuri ale industriei a crescut de la 40% la 47% din total, în timp ce ponderea celor instalate în institute de cercetări, instituţii de învăţămînt etc. a scăzut de la 36% la 23%. În alte sfere, ponderile respective s-au caracterizat printr-o mai mare stabilitate. Ca urmare a acestor deplasări, la sfîrşitul anului trecut s-au putut constata modificările amintite mai înainte în distribuţia calculatoarelor pe ansamblul domeniilor de activitate în care ele îşi găsesc întrebuinţarea în R.F.G. Cum rezultă din tabel, ponderea calculatoarelor utilizate în ştiinţă, învăţămînt etc. s-a redus de la aproape $^{3}/_{4}$ din total la ceva mai mult de $^{4}/_{10}$. În sfera mijloacelor de comunicaţii (transporturi, transmiterea informaţiilor etc.), ponderea s-a triplat aproape între 1972 şi 1976, după ce în 1969 fusese nulă. Dar în dirijarea proceselor de producţie ponderea în totalul calculatoarelor folosite s-a mărit cu circa 50%.

	în % din total		
	1969	1972	1976
Dirijarea proceselor de producţie	18,1	24,9	28,4
Aplicaţii tehnico-ştiinţifice	72,7	57,3	42,4
Prelucrarea datelor şi informatică	0	6,3	17,1
Mijloace de comunicaţii	5,2	6,4	8,0
Alte domenii	4,0	5,1	4,1
Total	100,0	100,0	100,0

După o altă grupare a datelor furnizate de aceeaşi sursă, în cadrul industriei circa 60% din calculatoarele utilizate în 1976 erau destinate dirijării proceselor de producţie. Celelalte sînt folosite pentru nevoile cercetării şi dezvoltării din cadrul întreprinderilor acestei ramuri, pentru experienţe şi probe, pentru prelucrarea datelor.

EVOLUŢII MONETARE

MIŞCĂRI OSCILATORII accentuate ale cursului **dolarului S.U.A.** pe pieţele valutare, au caracterizat perioada 25—29 VII 1977. Deficitul comercial record american pe luna iunie a.c. de 2,82 miliarde dolari, care ridică la 12,6 miliarde dolari deficitul comercial pe primele şase luni ale anului precum şi publicarea indicelui compus al principalilor indicatori economici pe luna iunie a.c., care cu —0,6% înregistrează a doua scădere lunară consecutivă, au influenţat cursul dolarului în prima parte a intervalului în sensul scăderii. În ultima parte a intervalului cursul dolarului a înregistrat o tendinţă ascendentă.

Marca vest-germană a înregistrat pe 26 VII 1977 un nivel record de repreciere faţă de dolar, respectiv 2,2430 mărci pentru 1 dolar, după care a început să piardă teren, astfel că pe ansamblul intervalului a înregistrat o depreciere de circa 1%. **Francul francez** a cotat la sfîrşitul perioadei 4,8790 franci pentru 1 dolar, faţă de 4,8230 franci la sfîrşitul perioadei precedente. **Francul elveţian,** după ce a atins un nivel record de repreciere faţă de dolar, cotînd la 26 iulie 2,3790 franci, a terminat intervalul la un nivel de 2,4050 franci pentru 1 dolar, faţă de 2,4030 franci cu o săptămînă în urmă.

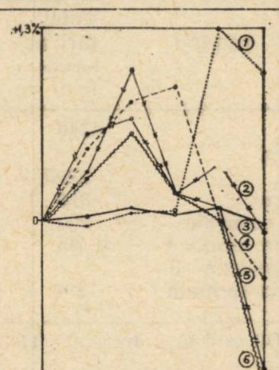

Evoluţia cursurilor principalelor valute occidentale faţă de dolarul S.U.A. în perioada 25—29 VII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 22 VII 1977.

După ce o lungă perioadă de timp Banca Angliei a intervenit pe piaţa valutară în scopul menţinerii cursului **lirei sterline** la un nivel care să nu depăşească 1,72 dolari pentru 1 liră sterlină, la 28 VII ea a încetat să mai susţină acest nivel faţă de dolarul S.U.A. Ca urmare, lira sterlină s-a repreciat în scurt timp faţă de dolar cu peste 1,3%, cotînd 1,7420 dolari pentru 1 liră (cel mai ridicat nivel din septembrie 1976).

Preţul aurului la Londra a înregistrat o uşoară tendinţă de scădere, al doilea fixing pe data de 29 VII fiind de 144,10 dolari/uncie, faţă de 144,70 dolari/uncie, pe 22 VII 1977.

Paul DUMITRAŞCU
Gheorghe MUNTEAN

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Decalaje în valorificarea creativității

DATE PUBLICATE de revista „Industrial Property“ asupra situației existente la finele anului 1975 în domeniul acordării și funcționării brevetelor în acele țări ale lumii pentru care există cifre publicate, ilustrează — odată în plus — flagranta rămînere în urmă a țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare, ca urmare a îndelungatei dominații coloniale, a politicii imperialiste și neocolonialiste, tocmai în activitatea motrice a progresului tehnic — desfășurarea și fructificarea cercetării științifice, a creativității umane. Tabelul alăturat, în care au fost extrase datele referitoare la țări capitaliste dezvoltate cu peste o mie de brevete naționale acordate în cursul anului 1975, precum și la țări nesocialiste în curs de dezvoltare care au realizat sub zece brevete naționale în același interval, permite, totodată, să se releve discrepanțe sensibile chiar în sînul primului grup de țări.

Printre țările capitaliste dezvoltate se detașează net S.U.A. și Japonia atît ca număr de brevete naționale acordate în 1975, cît și în ceea ce privește preponderența brevetelor interne față de cele importate. În cazul R.F.G. se constată un cvasiechilibru între brevetele realizate în țară și cele importate, în restul țărilor evidențiindu-se imposibilitatea practică de a desfășura activitatea de invenție în toate domeniile, cu corolarul recurgerii — mai mult sau mai puțin masive — la importul de brevete și licențe.

La cealaltă extremă, un număr apreciabil de țări în curs de dezvoltare n-au acordat în anul 1975 nici un brevet național (sau doar cîteva); numărul brevetelor importate a fost, în general, de asemenea net inferior nivelului din țările capitaliste dezvoltate. Asemenea tendințe nu fac decît să mențină și chiar să agraveze prăpastia subdezvoltării.

Luînd în considerare faptul că numărul brevetelor acordate (naționale sau străine) fluctuează de la an la an, este util să se examineze și situația brevetelor în vigoare la finele anului 1975, raportînd în fiecare caz — pentru a se asigura comparabilitatea necesară — numărul acestora la populația țării (respectiv la mia de locuitori). Calculele arată că și la acest indicator, care exprimă — într-o anumită măsură — potențialul de asimilare productivă a invențiilor noi de către fiecare economie națională, decalajul menționat anterior se menține, deși ierarhiile se modifică întrucîtva. Astfel, dintre țările cuprinse în tabel, în frunte se situează Elveția (cu circa 15 brevete în vigoare la mia de locuitori), urmată de Canada (13), Austria (8), Suedia (7,5), Franța (7), S.U.A. (5) ș.a.; în ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, doar Trinidad-Tobago și Zambia depășesc întrucîtva nivelul de un brevet la mia de locuitori, în timp ce în cazul Nigeriei avem 0,006 brevete, al Sri Lanka — 0,01, al Irakului și Kenyei — 0,1, al Columbiei — 0,2 la mie ș.a.m.d. Desigur, numărul scăzut sau chiar foarte redus al brevetelor în vigoare în țările în curs de dezvoltare constituie și o consecință a politicii protecționiste, de menținere a decalajului tehnologic, practicată de cercurile interesate din țările capitaliste industrializate, de marile monopoluri internaționale.

N. P.

	Brevete acordate în cursul anului 1975			Brevete în vigoare la finele anului
	naționale	străine	total	
Țări capitaliste dezvoltate				
— S.U.A.	46 603	25 391	71 994	1 060 230
— Japonia	36 992	9 736	46 728	...
— Anglia	9 120	31 569	40 689	249 671
— R.F.G.	9 007	9 213	18 220*	125 863
— Franța	4 962	9 358	14 320	351 912
— Elveția	3 794	9 906	13 700	95 074
— Spania	1 972	7 286	9 258	54 500*
— Suedia	1 867	7 233	9 100	61 600
— Canada	1 280	19 264	20 544	303 619
— Austria	1 178	5 840	7 018	58 414**
Țări în curs de dezvoltare				
— Ghana	—	52	52	...
— Uganda	—	56	56	...
— Cipru	—	59	59	542
— Kenya	—	95	95	1 250
— Columbia	1	4	5	4 219
— Nigeria	2	139	141	359
— Sri Lanka	4	33	37	144
— Peru	4	53	57	...
— Zambia	4	196	200	5 240
— Libia	6	138	144	2 031
— Costa Rica	9	74	83	865
— Trinidad-Tobago	9	126	135	1 900
— Irak	9	173	182	891

* Inclusiv un număr de brevete suplimentare.

** La mijlocul anului.

La orizontul anului 2000

Consumul de energie în țările nesocialiste

DUPĂ OPINIA specialiștilor companiei americane „Caltex Petroleum Corp“, cererea mondială pentru principalele surse de energie va spori, în perioada 1977—2000, într-un ritm mediu anual de circa 3,6% pe an, față de 5,2% în anii 1960—1974. În ceea ce privește țările nesocialiste se apreciază că consumul lor global de energie va echivala în anul 2000 cu 9,9 miliarde tone de petrol, reprezentînd o creștere de aproape 2,3 ori față de 1974. Din volumul global menționat de energie țările membre ale O.C.D.E. (care grupează aproape totalitatea țărilor capitaliste industriale) urmează să consume circa 80%, ponderea țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare în acest consum sporind cu cîteva procente.

(recalculat în milioane tone de petrol)

Sursa de energie	1974			2000		
	Total țări nesocialiste	Din care		Total țări nesocialiste	Din care	
		OCDE	alte țări		OCDE	alte țări
Total	4340	3625	715	9885	7835	2050
Din care :						
— petrol	2375	1935	440	4720	3735	985
— cărbune	810	675	135	2120	1605	515
— gaze naturale	800	720	80	1385	1080	305
— energia atomică	65	65	...	1055	975	80
— hidroenergia și energia termală	290	230	60	605	440	165

Sursa : „Oil and Gas Journal“, 14 martie 1977

În pofida reducerii rolului petrolului și gazelor naturale în balanța energetică a țărilor capitaliste dezvoltate (de la 73% în 1974 la circa 62% în anul 2000), dependența lor considerabilă de importul de energie se va menține de-a lungul perioadei examinate, îndeosebi în cazul Japoniei.

Sub raportul prognozei modificărilor în structura consumului de energie din țările nesocialiste, se apreciază că cel mai rapid va progresa utilizarea energiei atomice (a cărei pondere în cadrul balanței energetice urmează să crească de la 1,5% în 1974 la 10,7% în anul 2000) ; un ritm de creștere superior mediei se prevede că va înregistra, de asemenea, cărbunele.

R. S. Cehoslovacă

EVOLUŢII STRUCTURALE ÎN ECONOMIA NAŢIONALĂ

ÎNCĂ ÎNAINTEA celui de-al doilea război mondial Cehoslovacia putea fi apreciată ca o ţară avînd o structură industrială apropiată de cea a ţărilor occidentale dezvoltate, în care rolul principal în creşterea economică revenea industriei prelucrătoare. În perioada construcţiei socialiste, pe fondul creşterii producţiei industriale şi agricole, a celorlalte ramuri ale economiei naţionale, s-a îmbunătăţit continuu şi structura economiei, iar produsul social şi venitul naţional au sporit în condiţiile modificării gradului de participare a diverselor ramuri la producerea lor.

Conform datelor publicate în Anuarul statistic al ţărilor membre ale C.A.E.R., în perioada 1951—1975 venitul naţional al Cehoslovaciei a crescut — în volum global — de circa 4,2 ori, iar calculat pe locuitor — de 3,5 ori. Totodată, venitul naţional creat în construcţii a sporit de 7,65 ori în anul 1975 faţă de 1950, iar în industrie de 5,15 ori, comparativ cu sporul de 91% în agricultură. Mărirea contribuţiei unor ramuri în formarea venitului naţional al R.S. Cehoslovace în perioada 1951—1975 (vezi tabelul) nu s-a datorat numai dinamicii proprii acestora, ci şi scăderii în unele perioade a venitului naţional creat în agricultură.

Oricum, se poate afirma că creşterea mai rapidă a venitului naţional creat în industrie decît pe ansamblul economiei naţionale a R.S. Cehoslovace a întărit şi mai mult caracterul industrial al acesteia.

Structura, pe ramuri ale economiei naţionale, a venitului naţional produs (în % din total)

Ramura	**1950**	**1955**	**1960**	**1965**	**1970**	**1975**
Industrie	62,5	63,3	63,4	66,4	62,1	64,4
Construcţii	8,7	10,4	10,7	9,3	11,3	12,1
Agricultură	16,2	14,7	14,7	12,0	10,1	8,3
Transporturi şi telecomunicaţii	2,8	2,3	3,0	2,4	3,8	2,2
Comerţ şi aprovizionare tehnico-materială	7,8	6,6	7,0	8,5	11,3	11,9
Alte ramuri	2,0	2,7	1,2	1,4	1,4	1,1
Total venit naţional	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa : Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov S.E.V. pe 1970, p. 46—47 (pentru anii 1950 şi 1955) şi pe 1976, p. 43—44 (pentru restul anilor).

OBIECTIVUL fundamental al politicii economice şi sociale a Partidului Comunist din Cehoslovacia pentru perioada celui de-al VI-lea plan cincinal (1976—1980) îl constituie asigurarea satisfacerii nevoilor materiale şi culturale sporite ale populaţiei pe baza unei înalte eficienţe a producţiei şi a ridicării calităţii întregii munci[1]). Se apreciază că, în condiţiile unor resurse restrînse de forţă de muncă, de materii prime proprii, şi ale unor necesităţi mereu crescînde de investiţii pentru dezvoltarea economică, acest obiectiv va fi atins prin adoptarea unor măsuri active în producţie, în domeniul investiţiilor, în comerţul exterior, prin accelerarea dezvoltării ştiinţei şi tehnicii, prin creşterea accentuată şi pe termen lung a eficienţei economiei naţionale, printr-o cooperare mai strînsă cu celelalte state socialiste.

În acest context un rol decisiv se atribuie progresului producţiei industriale ; industria trebuie să asigure atît satisfacerea nevoilor pieţei interne, cît, mai ales, să participe la acoperirea necesarului de devize pentru import. Ca atare, concomitent cu o creştere de 22—24% a livrărilor de produse industriale pe piaţa internă în cursul cincinalului actual, se preconizează ca exportul acestora să sporească cu 47—49%.

Un rol de primă importanţă în strategia dezvoltării economice a Cehoslovaciei revine **construcţiilor de maşini**, ramură care — alături de majorarea cu 48—51% a producţiei — are sarcina de a adapta sistematic propria sa structură la cerinţele actuale care se manifestă în ţară şi în lume, să ridice nivelul tehnic al produselor sale. În cadrul creşterii menţionate, ritmul cel mai rapid va fi înregistrat la producţia de utilaje pentru centrale electrice nucleare, de instalaţii de forjat şi presat, precum şi la aparatură de măsurare, semnalizare şi dirijare, la maşini pentru prelucrarea maselor plastice şi a cauciucului, la maşini de construcţii şi miniere, maşini-unelte pentru prelucrarea metalelor ş.a. Cît priveşte exporturile acestei ramuri, ele urmează să sporească cu 72—74% în ansamblu şi cu 60% către principalul beneficiar — ţările membre ale C.A.E.R.

În **industria chimică** o dezvoltare prioritară se asigură producţiei de mase plastice (spor de 100%), de fibre şi fire sintetice, de îngrăşăminte chimice, de medicamente etc., un obiectiv de seamă constituindu-l extinderea în continuare a capacităţilor petrochimice, bazate pe importul de ţiţei.

Industria metalurgică are sarcina de a utiliza mai raţional materiile prime, în condiţiile specializării şi concentrării progresive a bazei sale tehnico-materiale, care trebuie să asigure eficienţa sporită a producţiei, calitatea superioară a produselor sale şi îmbogăţirea gamei sortimentale de produse metalurgice finite. De pildă, în cursul cincinalului se prevede creşterea ponderii oţelurilor şi laminatelor de înaltă calitate, introducerea în producţie a unor agregate moderne care să determine reducerea cu 50 de kg a consumului de minereu de fier şi cu 48 kg a celui de cocs la tona de fontă etc.

În domeniul **energeticii**, în actualul cincinal direcţia principală în energetica cehoslovacă o constituie construirea de termocentrale, cărbunele brun (extras mai ales din zăcămintele din Cehia de Nord) servind drept combustibil principal.

Printre subramurile **industriei bunurilor de larg consum** (a cărei producţie va spori în perioada 1976—1980 cu 25%) urmează a fi dezvoltate cu precădere cele care utilizează materii prime interne (lemn, nisip cuarţos, caolin ş.a.) ; se prevede lărgirea sprijinului pe care-l va primi această ramură din partea industriei chimice naţionale.

Agriculturii şi industriei alimentare le revine ca sarcină principală în actualul cincinal satisfacerea şi mai deplină a nevoilor populaţiei în acest domeniu, asigurarea reducerii importului de cereale şi consolidarea în continuare a independenţei ţării în privinţa producerii de mărfuri agroalimentare.

CREAREA condiţiilor pentru dezvoltarea cît mai eficientă a forţelor de producţie, pentru asigurarea continuităţii creşterii economice pe termen lung, a dezvoltării proporţionale a producţiei, pentru aplicarea largă a realizărilor progresului tehnico-ştiinţific în dezvoltarea economiei naţionale, pentru ridicarea neîntreruptă a nivelului de trai al populaţiei, pentru integrarea pe un plan superior a R.S. Cehoslovace în diviziunea internaţională a muncii se va realiza — între altele — prin modificări de structură în baza tehnică a producţiei.

Pentru a se obţine un înalt nivel de eficienţă a capacităţilor de producţie existente şi a tehnicii de vîrf este necesar — se apreciază în Directivele Congresului al XV-lea al P.C. din Cehoslovacia — ca mai ales în construcţiile de maşini şi în industria bunurilor de consum să se realizeze în mod progresiv programe de modernizare a instalaţiilor mecanice şi tehnologice. În acest cincinal, investiţiile — care reprezintă 31—33% din venitul naţional — vor fi folosite îndeosebi pentru reconstrucţia tehnică şi modernizarea întreprinderilor existente, pentru construirea de obiective care să asigure introducerea rapidă a realizărilor ştiinţei şi tehnicii şi transformarea structurală a bazei tehnice a producţiei, precum şi pentru îmbunătăţirea repartizării teritoriale a forţelor de producţie.

Florin BURTAN
Ana COJOL
Maria IOVĂNESCU

---

[1]) Vezi Le XVe Congrès du Parti Communiste de Tchécoslovaquie, Prague, 1976 Ed. Orbis. p. 110.

Economia sovietică la jumătatea anului

COMUNICATUL Direcției Centrale de Statistică a U.R.S.S. cu privire la rezultatele îndeplinirii planului de dezvoltare a economiei naționale a Uniunii Sovietice în semestrul I 1977 pune în evidență, odată în plus, caracterul permanent ascendent al acestei dezvoltări.

Astfel, de pildă, sporul producției industriale — raportat la perioada corespunzătoare a anului 1976 — este de 5,7 la sută, trei pătrimi din acest spor fiind obținute pe seama creșterii productivității muncii (cu 4,2 la sută). Sporuri peste media menționată au fost realizate într-o serie de ramuri industriale importante, ca industria chimică și petrochimică (+7 la sută), construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor (+9 la sută) sau producția mărfurilor de uz casnic și cultural, destinate populației (+8 la sută).

Datele disponibile la 1 iulie a.c. pentru agricultură arată că — în decursul ultimelor 12 luni — șeptelul de vite cornute mari a crescut cu un milion de capete, cel de porci — cu 5,4 mil. capete, cel de oi și capre — cu 3,1 mil. capete, iar efectivul de păsări — cu peste 17 la sută.

Dintre realizările obținute în celelalte domenii de activitate, pot fi menționate extinderea cu 4,8 la sută (în sem. I 1977 față de sem. I 1976) a traficului de mărfuri efectuat cu toate genurile de transport, cu 14 la sută, a volumului comerțului exterior al Uniunii Sovietice, cu 4,6 la sută a volumului desfacerilor de mărfuri prin comerțul interior cu amănuntul, cu 8,7 la sută a volumului prestărilor de servicii către populație etc.; ridicarea nivelului de trai al populației s-a exprimat, totodată, prin majorarea cu 2,7 la sută a retribuției medii lunare a muncitorilor și funcționarilor și cu 5 la sută a remunerației primite de colhoznici.

Egalizarea șanselor pentru lichidarea subdezvoltării

LICHIDAREA marilor decalaje în materie de sănătate publică dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate și asigurarea egalității de șanse în domeniul ocrotirii sănătății pentru toți locuitorii planetei noastre este una din dimensiunile unei noi ordini internaționale. În acest context, cea de a XXX-a Adunare mondială a sănătății, desfășurată recent la Geneva, a adoptat o rezoluție în care se arată că „principalul obiectiv al Organizației Mondiale a Sănătății în următoarele decenii va trebui să fie crearea condițiilor ca în anul 2 000 toți locuitorii lumii să aibă o stare de sănătate care să le permită să ducă o viață productivă din punct de vedere social și economic". Actualmente, inegalitatea șanselor începe de la cea mai fragedă vîrstă, cu consecințe dureroase pentru tot restul vieții, inclusiv sub aspectul capacității de muncă. Potrivit datelor O.M.S., din cei 80 milioane de copii care se nasc în fiecare an în țările în curs de dezvoltare, mai puțin de 10% sînt vaccinați împotriva unor maladii ca difteria, tetanosul, poliomielita, tuberculoza, deși există acum vaccinuri eficace. O.M.S. sprijină de aceea în mod activ elaborarea de programe naționale pentru generalizarea vaccinării, inclusiv prin facilitarea colaborării internaționale în domeniul producției de vaccinuri.

Cvadruplarea țițeiului

DACĂ AR FI POSIBIL să se recupereze volumul total al hidrocarburilor care rămîn în subsol în procesul extracției gazelor și a țițeiului, aceasta ar însemna teoretic înmulțirea cu patru a rezervelor exploatabile actualmente cunoscute, fără să fie nevoie de lucrări suplimentare de prospectare geologică. La această concluzie ajunge expertul sovietic Valentin Pominov într-un studiu întocmit sub egida Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa. Pierderile de țiței în cursul extracției sînt mai mari decît cele înregistrate în toate fazele utilizării sale, aici concentrîndu-se deci cele mai mari posibilități de economisire. Coeficientul de extracție a țițeiului din zăcăminte a cunoscut de-a lungul deceniilor o îmbunătățire substanțială. De la circa 10% în primii ani ai secolului nostru, el s-a ridicat treptat la 30—40% în deceniile cinci-șase și a continuat să crească datorită lărgirii continue a arsenalului metodelor utilizate. Potrivit expertului citat, de aplicarea în ritm accelerat a celor mai noi metode vor beneficia 30—40% din rezervele geologice ale U.R.S.S. în anii '80, proporția ajungînd la 70—80% în următorii 20—25 de ani. Cantitățile de țiței obținute astfel suplimentar ar putea să depășească 30 mil. tone anual. În Statele Unite folosirea metodelor avansate ar putea să ducă pînă în 1990 la o producție anuală suplimentară de circa 80 mil. tone, se arată în studiu.

R. S. Vietnam: obiective pentru agricultură

DUPĂ CUM MENȚIONA nu demult revista „Le courrier du Vietnam", asigurarea unei baze alimentare pentru populația de aproape 50 de milioane de locuitori ai țării constituie una dintre problemele prioritare ale politicii statului socialist. Se știe că de-a lungul anilor Vietnamul a trebuit să importe alimente, în speță orez. La Congresul al IV-lea al Partidului Comunist din Vietnam s-a stabilit necesitatea concentrării la maximum a forțelor pentru extinderea producției agricole, precum și a celei rezultate din pescuit și piscicultură, în vederea ridicării gradului de satisfacere a nevoilor alimentare ale populației. S-a apreciat că obiectivul fixat în acest domeniu — obținerea unei cantități globale de alimente (recalculată în orez) de 21 mil. tone în 1980 — poate fi atins prin aplicarea unui sistem complex de măsuri. Între ele figurează : defrișarea și valorificarea agricolă (în cursul cincinalului 1976—1980) a unor terenuri însumînd un milion de hectare ; o mai bună utilizare a forței de muncă în agricultură ; ridicarea nivelului agrotehnicii ; aplicarea metodelor intensive de cultivare (care să permită obținerea unor recolte de 5—6 tone la hectar) ; diversificarea culturilor și a alimentației tradiționale a populației ș.a.m.d.

Șomajul tinerilor — șomaj structural

FIECARE COHORTĂ succesivă de tineri absolvenți ai școlilor din țările capitaliste dezvoltate constată că trecerea de la învățătură la muncă este tot mai grea. Remarca aparține săptămînalului londonez „The Economist" (11 iunie 1977) după care reproducem și graficul elocvent alăturat.

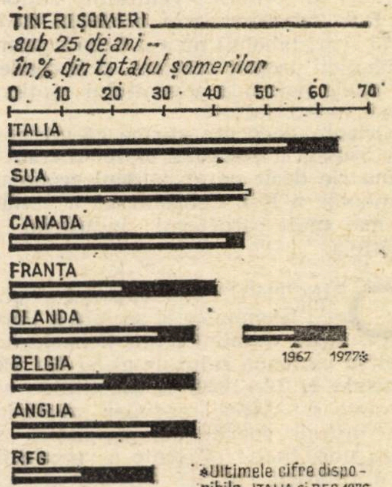

Puține sînt cazurile, cum se poate vedea din grafic, cînd proporția tinerilor de sub 25 de ani în numărul total al șomerilor nu a sporit substanțial. Revista citată stabilește o legătură, perfect îndreptățită, între acest fenomen și aprecierile după care șomajul actual din Occident, în condițiile unei „redresări lente și nehotărîte", este considerat tot mai puțin ciclic și tot mai accentuat structural. Reluînd evaluările după care în zona OCDE sînt fără lucru actualmente 7 milioane de tineri, ceea ce reprezintă 40% din totalul șomerilor, revista conchide că „aceasta nu este doar o trăsătură caracteristică pentru recesiune. ci o modificare pe termen lung, autentic structurală".

CURIER

GLOSAR

Piață valutară [I]

ÎN ÎNTREAGA LUME se manifestă un interes crescînd pentru activitățile care se desfășoară pe piețele valutare occidentale, interes care se reflectă în paginile „Revistei economice“ prin existența unei rubrici permanente dedicate evoluției principalelor cursuri valutare.

Ce este piața valutară ? Cum este ea organizată ? Piețele valutare sînt centre ale comerțului cu valute. Spre deosebire de piețele financiare internaționale, specializate în tranzacții valutare pe termen lung, piețele valutare sînt folosite pentru vînzarea-cumpărarea de valute la vedere și pe termene scurte.

O piață valutară se compune în general dintr-o bursă valutară — de fapt, o organizație interbancară — și dintr-un număr de bănci și case de schimb care au în profil operații cu valute și țin legătura cu bursa și între ele. Mai în glumă, mai în serios s-a afirmat din această cauză că piața valutară nu este altceva decît un sistem de legături telefonice. Piețele valutare au mărimi diferite, după importanța financiară a orașului în care își desfășoară activitatea : New York, Londra, Paris, Frankurt pe Main, Tokio sînt dintre cele mai mari. Deși se ocupă exclusiv cu operații de schimb valutar, piețele valutare sînt organizații ale țării pe teritoriul căreia funcționează. Ele se supun legislației acelei țări, personalul și intermediarii sînt cetățeni ai țării, controlul asupra operațiilor este exercitat de organele de control ale țării.

Cu toate acestea, în unele țări capitaliste există piețe valutare a căror activitate servește unor interese nelocalizate pe un anumit spațiu geografic și care funcționează ca adevărate piețe internaționale, deși formal își au sediul într-una sau alta din aceste țări. Asemenea piețe valutare internaționale sînt cele ale eurovalutelor.

Pe piețele valutare se centralizează cererile și ofertele de valute, iar prin mecanismul care le caracterizează sînt efectuate operațiile de vînzare-cumpărare de asemenea mijloace de plată și se stabilește cursul valutar, adică raportul valoric dintre diferitele valute care se negociază, în funcție de cerere și ofertă.

O piață valutară execută atît comenzile clienților, cît și propriile operații valutare ale băncilor, neexistînd nici o deosebire între unele și altele nici ca mod de rezolvare și nici ca efect economico-financiar. Imensa majoritate a operațiilor valutare se desfășoară prin viramente între conturile bancare ; o proporție neînsemnată dă loc la încasări și plăți efective în valută.

Cursul valutar se fixează pe piața valutară la diferite niveluri. Un prim nivel este acela al fiecărei bănci participante : banca stabilește cursul în funcție de raportul valoric pe care îl înregistrează la ghișeele ei între ordinele de cumpărare și cele de vînzare de valute primite de la clienți. Dacă ordinele de cumpărare sporesc, banca va majora cursul precedent, iar dacă sporesc ordinele de vînzare, cursul va fi diminuat.

Al doilea nivel este acela al pieței valutare : cursul pieței este rezultanta tuturor operațiilor efectuate de băncile care activează pe piață și comunicate prin intermediul curtierilor sau reprezentanților bancari la bursa valutară. Cursul pieței se consemnează în lista oficială de cursuri a pieței respective.

Al treilea nivel este stabilit între diferitele piețe valutare, ca o medie a tuturor operațiilor valutare indiferent de piață : este cursul mondial al valutelor. Acest curs are un caracter relativ, avînd în vedere diferențele de fus orar între principalele piețe valutare din lume. Totuși, el are o anumită importanță orientativă, fiind singurul cu caracter internațional.

C. K.

Clubul de la Dakar

Gheorghe Șteflea, Ploiești — Înființarea Clubului nu este chiar recentă. El a fost întemeiat în anul 1972, la inițiativa ministrului planului din Coasta de Fildeș, cuprinzînd un număr egal de personalități din „lumea a treia“ și din lumea afacerilor din țările vest-europene. Tot atunci s-au stabilit o serie de sectoare care s-ar putea dezvolta prin activitatea concertată a țărilor africane în curs de dezvoltare. Este vorba de industriile : încălțăminte, biciclete și motociclete, mic aparataj electric, material telefonic, asamblarea aparatelor de radio și televiziune, lenjerie, lemn și mobilă, celuloză, hîrtie și cartoane, siderurgie și metalurgia neferoaselor, îngrășăminte. La ultima sa reuniune, desfășurată la Royaumont, în Franța, în iunie a.c., Clubul a adoptat o Cartă a cooperării industriale care propune un sistem de garanții mutuale împotriva nerespectării de către una din părți a acordurilor încheiate cu ocazia implantării unor unități de producție.

Competiție

Manola Saftiuc, Brașov — Cu parcursul său de 4 100 km, străbătut în 22 etape, timp de 24 de zile de o caravană de peste 1 800 persoane, Turul ciclist al Franței nu reprezintă numai o mare competiție sportivă, ci și — după expresia unui om de afaceri — un „bun vehicul publicitar“. Studii decenii — la finanțarea Turului, acordă diferite premii și recompense concurenților, în vreme ce municipalitățile se străduiesc mai ales să fie alese ca punctul terminus al unei etape, caz în care trebuie să verse organizatorilor o sumă de minimum 120 000 franci, la care se pot adăuga și alte cheltuieli pentru amenajările necesare. Cîteodată aceste cheltuieli sînt recuperate cu prisosință, exemplul cel mai des ci-

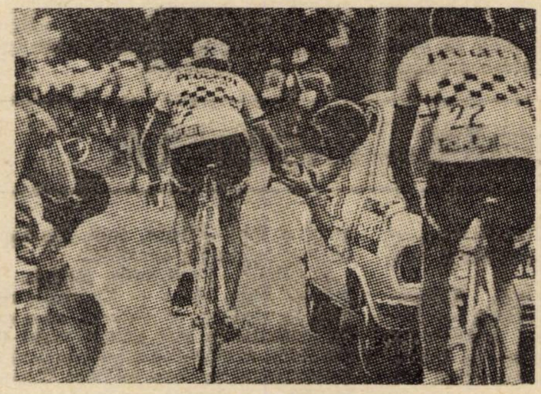

de marketing au relevat că de-a lungul șoselelor Franței caravana cicliștilor este așteptată în fiecare an de 12—13 milioane de spectatori, la care se adaugă aproape 50 milioane de telespectatori (din care 20 milioane numai în Franța). Sesizînd ocazia de a-și face mai bine cunoscute, în primul rînd prin televiziune, numele și produsele, marile firme industriale participă — unele din ele de tat fiind poate cel al unei mici stațiuni alpine, Orcières-Merlette, devenită „peste noapte“ celebră în toată Europa prin faptul că acolo spaniolul Luis Ocaña a reușit, la capătul unei etape dramatice, să-i smulgă tricoul galben celebrului ciclist belgian Eddy Merckx. Pentru a putea primi în bune condițiuni caravana Turului Franței, municipalitatea se împrumutase cu 250 000 franci...

„Brain drain“

Viorel Popescu, București — 1) „Imigranții de culoare“ din țările Commonwealthului reprezintă acum circa 3,3% din totalul populației Marii Britanii. În ciuda dimensiunilor acestui flux, se estimează oficial că în anul în curs numărul emigranților îl va întrece cu circa 19 000 pe cel al imigranților, dat fiind că — așa cum scrie ziarul londonez **The Times** (6 iunie 1977) — „unii englezi, prea adesea cei mai talentați și cu pregătirea cea mai înaltă, pleacă în străinătate în căutarea unor situații mai avantajoase“. 2) În Anglia, țară a cărei televiziune este bine cotată pe plan internațional, media urmăririi emisiunilor este de 19 ore pe săptămînă pentru fiecare locuitor în vîrstă de peste 5 ani.

Relații cu publicul

Vasile Marin, Craiova — Relațiile cu publicul reprezintă efortul continuu, planificat și de lungă durată, desfășurat în scopul de a crea o încredere reciprocă între întreprindere și clienții săi potențiali (marele public, importatori, specialiști) și de a forma o imagine favorabilă referitoare la potențialul economic și de export al întreprinderii respective, o imagine favorabilă asupra produselor acesteia.

Deși despre noțiunea și activitatea de relații cu publicul s-a vorbit încă din anul 1803, adevăratul fondator al acestei activități a fost americanul Ivy Lee, care în 1860 a înființat primul cabinet de relații cu publicul. În anul 1920, se înființează în S.U.A. prima agenție specializată în relații cu publicul, iar în 1923, această activitate devine pentru prima dată obiectul unui curs universitar. După al doilea război mondial, activitatea de relații cu publicul începe să se bucure de atenție în tot mai multe țări. În literatura și practica economică această activitate este cunoscută adesea sub denumirea ei în limba engleză (public relations), sub care ați întîlnit-o și dv.

Mezzogiorno

Vintilă Chiosea, Turnu Măgurele — Prin Mezzogiorno se înțelege zona sudică a Italiei, a cărei slabă dezvoltare face să se vorbească de existența a „două Italii“. În ciuda eforturilor întreprinse de statul italian în perioada postbelică, decalajul dintre cele două zone a continuat în unii ani să se agraveze. Potrivit unui recent raport al Asociației pentru dezvoltarea Mezzogiorno-ului, produsul brut a sporit în 1976 cu 6,7% în zona de Centru-Nord a Italiei și cu numai 2,2% în Sud. Este adevărat că încetinirea menționată nu a afectat industria, dar aceasta reprezintă 20% din produsul brut obținut în Mezzogiorno, față de 36% în Nord. Dezbaterile actuale din Italia în legătură cu proiectul construirii unui nou centru siderurgic, la Gioia Tauro, în Calabria, presupunînd investiții de 1 200 miliarde lire, au loc în contextul în care se estimează că uzina de la Gioia Tauro nu ar deveni rentabilă înainte de șapte ani și în care Italia produce deja cu o treime mai mult oțel decît consumă, iar concurența străină, în special japoneză, sub raportul prețurilor, este extrem de puternică. Pe de altă parte, uzinele siderurgice construite anterior în Mezzogiorno nu au avut efectul de antrenare scontat asupra regiunilor respective.

„În interiorul frontierelor lor, țările Pieței comune au propria lor lume a treia“, comentează săptămînalul „L'Express“.

Din practica judiciară a Colegiului de jurisdicție și minister public al Curții Superioare de Control Financiar (III)

DECESUL AUTORULUI DIRECT AL PAGUBEI. RENUNȚAREA LA SUCCESIUNE A MOȘTENITORILOR. PROCEDURA DE RECUPERARE FAȚĂ DE PERSOANELE CU RĂSPUNDERE SUBSIDIARĂ.

Statul, în calitatea sa de dobînditor al succesiunii vacante — în urma repudierii moștenirii de către succesorii legali — primește activul succesoral numai după deducerea pasivului, această soluție fiind constant promovată în practica instanțelor de judecată.

În speță, constatîndu-se că patrimoniul defunctului S. V., autorul direct al pagubei, este grevat de datoriile născute din faptele cu caracter prejudiciabil săvîrșite, apare necesar ca unitatea, în calitatea sa de creditoare a succesiunii, să urmărească, pînă la concurența sumei ce i se datorează, bunurile succesorale, desigur fără a putea depăși activul succesiunii, și numai în măsura în care nu s-ar putea îndestula pe această cale să procedeze la executarea deciziei de imputare împotriva persoanelor cu răspundere subsidiară.

În consecință, contestațiile acestor din urmă persoane fiind respinse, ca nefondate, a fost dispusă suspendarea executării deciziilor de imputare pînă la terminarea procedurii de recuperare a pagubei — total sau parțial — pe seama masei succesorale.

COMISII DE INVENTARIERE. RĂSPUNDEREA MATERIALĂ. CONDIȚII.

Potrivit art. 30 litera d din Legea nr. 22/1969, răspunde, în limita valorii pagubei rămase neacoperite de autorul direct al ei, din momentul constatării insolvabilității acestuia, cel vinovat de neefectuarea inventarierilor la termenele și în condițiile legii în situația în care prin aceasta a contribuit la cauzarea pagubei.

În speță, nu s-a făcut dovada că activitatea, fie chiar defectuoasă, a comisiei de inventariere, ar fi cauza lipsurilor stabilite sau că membrii acestei comisii de inventariere ar fi contribuit, în vreun fel oarecare, la situația prejudiciabilă creată unității prin imposibilitatea recuperării pagubei de la gestionar.

Or, pentru a fi antrenată răspunderea materială a persoanelor ce au intrat în compunerea comisiei de inventariere este necesar, astfel cum se degajă din dispozițiile textului citat, ca și din economia generală a materiei răspunderii, ca între activitatea culpabilă, cu caracter comisiv sau omisiv, și rezultatul păgubitor să existe o legătură cauzală, ceea ce însă nu se constată în cauză.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

VASILE GÎRLICEANU, Cluj-Napoca — Volumul V din Cartea întreprinderii este epuizat.

DUMITRU NIȚU, Călmățui, Teleorman ; C. CONSTANTIN, Corabia — Informațiile tehnice privind construcția noului tip de autoturism ce se va fabrica la Craiova vor apărea în presă la timpul potrivit.

VASILE MOINEAGU, Baia Mare — În trei ani de zile intervin modificări, astfel că unele din aliniatele sau articolele din lucrarea respectivă pot fi depășite.

GABRIEL IONESCU, Cluj-Napoca — Adresați-vă unei edituri pentru a afla toate amănuntele legate de apariția lucrării dv.

LUCIAN TEODORESCU, Oradea — Taxele încasate de hoteluri pentru folosirea radioului și televizorului nu pot fi decontate.

IOAN PAȘCANU, Brașov — Academia „Ștefan Gheorghiu" a editat, pentru nevoile proprii, lucrarea „Analiza valorii" de Petru Orănescu ; o lucrare mai amplă se află în pregătire. La rîndul ei „Revista economică" a publicat articole pe această temă în numerele 40/1976 și 4/1977.

SECȚIA UTILAJ TRANSPORT, Cluj-Napoca — Aghireș — Potrivit normelor metodologice privind calculul principalilor indicatori ai statisticii forței de muncă și retribuirii muncii emise de D.C.S., numărul mediu lunar al personalului reprezintă media aritmetică simplă a numărului zilnic al lucrătorilor, corespunzător zilelor calendaristice din perioada respectivă. Aceste norme metodologice sînt difuzate anual unităților raportoare de dări de seamă statistice și prevăd modul de calcul al numărului mediu lunar al personalului.

ÎNTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT, Apoldul de Sus, Sibiu — Cursul de specializare cu profil economic la care se referă pct. 68 din anexa 2 la Legea nr. 12/1971, se organizează în conformitate cu prevederile Regulamentului emis de Ministerul Educației și Învățămîntului, de acord cu Ministerul Muncii. Acest regulament a fost difuzat, încă din anul 1973, tuturor organelor centrale.

AURELIA VINKLER, S.M.A. Tiream, județul Satu Mare — Conform reglementării în vigoare, la data la care ați calculat alocația de stat pentru copii (1 ianuarie 1976), majorarea suplimentară cu 60 lei a retribuției tarifare pe baza Decretului nr. 74/1975, n-a afectat acordarea acestui drept. Personalul încadrat cu 2060 lei lunar (2000 + 60) avea drept la alocație, pentru primul copil, în sumă de 130 lei lunar, așa cum corect ați stabilit dv.

ION BOLOCA, comuna Cacica, județul Suceava — Prevederile derogatorii de la normele cu caracter general privind acordarea diferențiată a alocației de stat pentru copii, în funcție de mediul urban sau rural în care domiciliază beneficiarul, se referă numai la unitățile industriale și agricole, prevăzute expres în anexa la Decretul nr. 285/1960, cu completările ulterioare. Pentru a vă putea răspunde la întrebarea dv. este deci necesar să ne comunicați unitatea unde lucrați și organul central căruia îi este subordonată.

VASILE RAICU, Iași — Pentru a putea fi promovat în funcția de proiectant trebuie să aveți o vechime în funcția de desenator tehnic de cel puțin cinci ani (deoarece sînteți absolvent al liceului de cultură generală). Perioada lucrată ca desenator, desenator-copist și funcționar tehnic nu se include în calculul vechimii de desenator tehnic.

F. IONESCU, București — Dactilografierea lucrărilor centrului de proiectare și cercetare se poate retribui în acord direct, astfel cum se prevede la art. 12 lit. a din Legea nr. 57/1974, care se aplică și în cazul dactilografierii lucrărilor de proiectare.

RODICA MOGÂLDEA, Petroșani — Perioada lucrată ca dactilograf principal nu se ia în considerare ca vechime utilă pentru promovarea în funcția de laborant principal la o catedră de științe sociale. Pentru a ocupa această funcție este necesar să aveți o vechime ca laborant, de cel puțin 7 ani. Nu există posibilitatea acordării unei derogări.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 31 din 5 august 1977

– Independența națională și dezvoltarea economiei românești **(prof. dr. Victor Axenciuc)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Evoluția procesului de urbanizare **(dr. Ion Marinescu)** 3
– Investiții. Ritm de lucru intens pentru atingerea nivelurilor prevăzute în grafice **(L. Hasanoglu)** 5
– Dezbatere „R.E.". Folosirea la parametri înalți a capacităților de producție **(B. Pădure, L. Țintea)** 7
– Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Sporirea continuă a eficienței economice **(Costache Trotuș)** 9
– Tribuna economistului. Caracterul mobilizator al metodei directe de calcul a indicatorului producție netă **(Dumitru Drumen)** 11
– Producția și costurile, criterii de fundamentare a zonării culturilor cerealiere **(conf. dr. Letiția Zahiu)** 12
– Tîrgul de mostre, ediția 1977. Dialogul industrie-comerț, cu participarea directă a consumatorilor **(Bujor Roșu)** 14
– Cititorii au cuvîntul 15
– Colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică a României cu celelalte țări socialiste **(Ioana Rusu)** 16

CONDUCERE-ORGANIZARE

– „R.E." militează pentru generalizarea analizei valorii
  - ● De la sortimentul reprezentativ la întreaga familie de produse **(Constantin Ilie)**
  - ● O metodă originală de proiectare **(Adrian Rusu)** 19
– Opțiuni și metode privind dimensionarea personalului de specialitate **(Ioan Bratu)** 20

TEORII-IDEI

– Determinarea rezultatelor economice ale utilizării sistemelor informatice **(Roman Crișan, Petru Pântea, Nicolae Ghișoiu)** 21
– Școli ● curente ● economiști. O teorie a ciclurilor (II). **(Ivanciu Nicolae-Văleanu)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cerințe ale noii ordini economice internaționale. Spre un sistem de preferințe netarifare în favoarea țărilor în curs de dezvoltare **(Victor Aldea)** 25
– Tendințe-conjuncturi 27
– Statistică internațională 28
– R. S. Cehoslovacă. Evoluții structurale în economia națională **(Florin Burtan, Ana Cojol, Maria Iovănescu)** 29
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

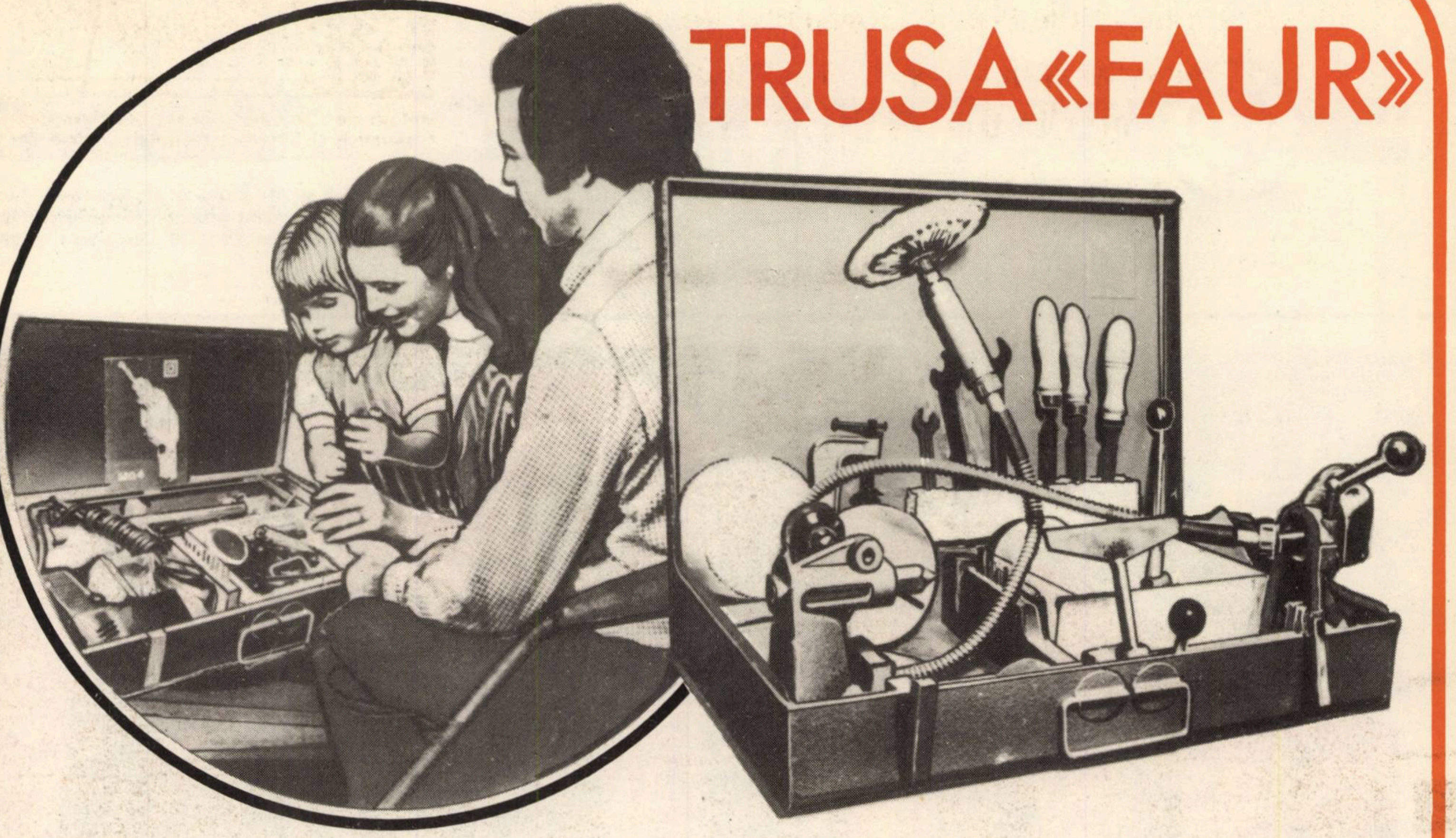

TRUSA «FAUR»

VREŢI SĂ VĂ UŞURAŢI MUNCA ÎN GOSPODĂRIE?

Magazinele comerţului de stat vă oferă trusa FAUR, compusă dintr-un set complex de dispozitive cu ajutorul cărora puteţi executa următoarele operaţii:

- **lustruirea mobilei;**
- **lustruirea autoturismului;**
- **curăţarea ruginei de pe suprafeţele metalice;**
- **strunjirea în lemn;**
- **găurirea metalului, lemnului şi a maselor plastice;**
- **şlefuirea oricărei suprafeţe.**

Preţul trusei complete: 2346 lei
Trusa FAUR – modernă, practică, utilă;
Trusa FAUR – un accesoriu necesar oricărui bun gospodar!

Recom

IIL. „PRECIZIA“

București – sector 8 – str. Teodosie Rudeanu nr. 12–14
Cont BNRSR 307060201/sector 8
Telefon : Plan 18 31 15 Desfacere 17 59 30

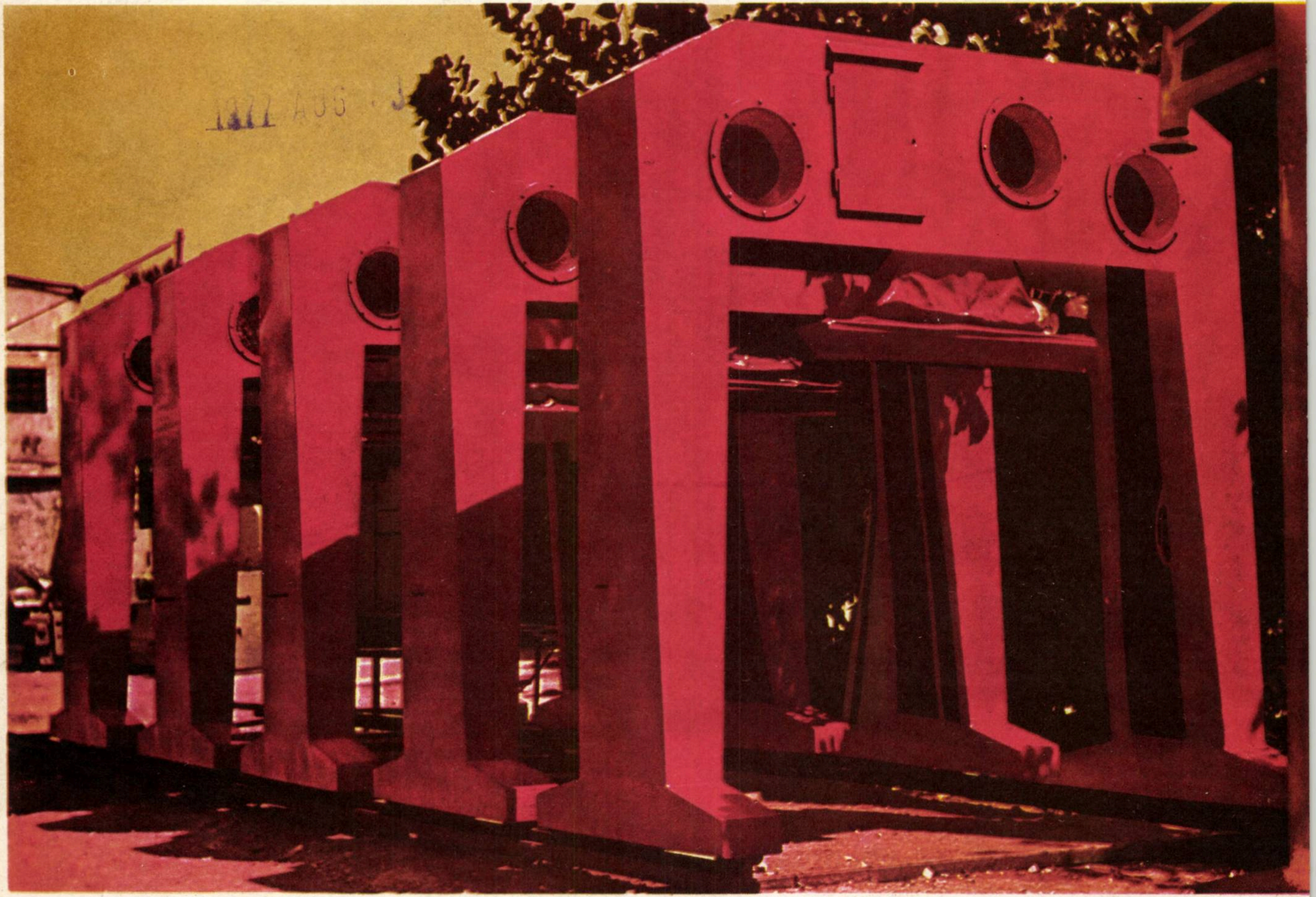

1977 AUG

INSTALAȚIE SPĂLAT-USCAT AUTOTURISME

	arc spălare	arc uscare
– spațiul de lucru (Lx1xh)	8000x2000x2200 mm	6000x2240x1450 mm
– viteză de deplasare	5 m/min.	5 m/min.
– productivitate medie	12 mașini/oră	12 mașini/oră
– putere instalată	2,99 kw	18,88 kw
– consum apă	16–80 lt./min.	–
– debit de aer		–
– debit apă	–	11700 mc/h
– gabarit (Lx1xh)	3200x1400x2800	2640x1270x2850

Lei 5

D 646

Revista
ECONOMICA

11-iul.

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

repartizarea teritorială a forţelor de producţie

creşterea productivităţii şi reducerea cheltuelilor

acordul global în industrie

66

energia
utilizare raţională,
eficientă

Numărul 32 ● Vineri 12 august 1977

23 AUGUST
1944 - 1977

CREŞTEREA NIVELULUI DE TRAI MATERIAL ŞI SPIRITUAL AL OAMENILOR MUNCII — ŢELUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI

Dezvoltarea accelerată, calitativă a economiei româneşti este subordonată ţelului suprem al politicii partidului nostru: creşterea susţinută a nivelului de trai material şi spiritual al oamenilor muncii. Asigurarea unor retribuţii şi venituri tot mai mari pentru oamenii muncii, ridicarea calitativă şi cantitativă a consumului acestora, împlinirea cerinţelor lor sociale şi spirituale pretind, obligatoriu, făurirea unei industrii şi a unei economii moderne, cu o ridicată productivitate a muncii sociale. De la un nivel de trai scăzut, lipsit adeseori de cele mai elementare mijloace materiale, de la neştiinţă de carte, de la ravagiile cronice ale unor boli sociale şi o mortalitate infantilă printre cele mai ridicate din lume, la omul muncii cu un nivel de trai în plină creştere, cu o personalitate tot mai bine conturată spiritual, afirmată mereu mai mult în conducerea treburilor societăţii — iată distanţa imensă parcursă de România pe drumul progresului şi bunăstării, dovada sigură că, sub conducerea partidului, poporul român va înfăptui pe mai departe ţelurile şi aspiraţiile sale.

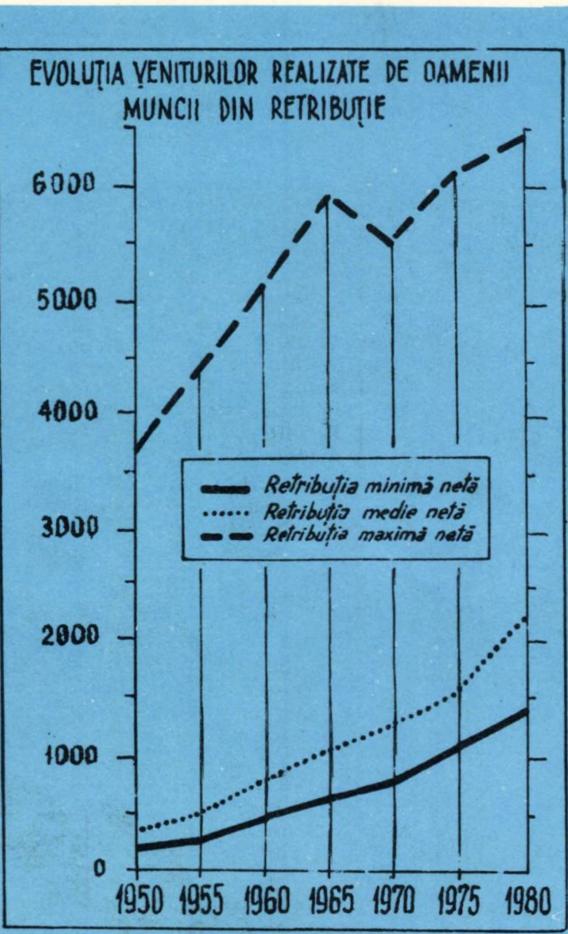
EVOLUŢIA VENITURILOR REALIZATE DE OAMENII MUNCII DIN RETRIBUŢIE

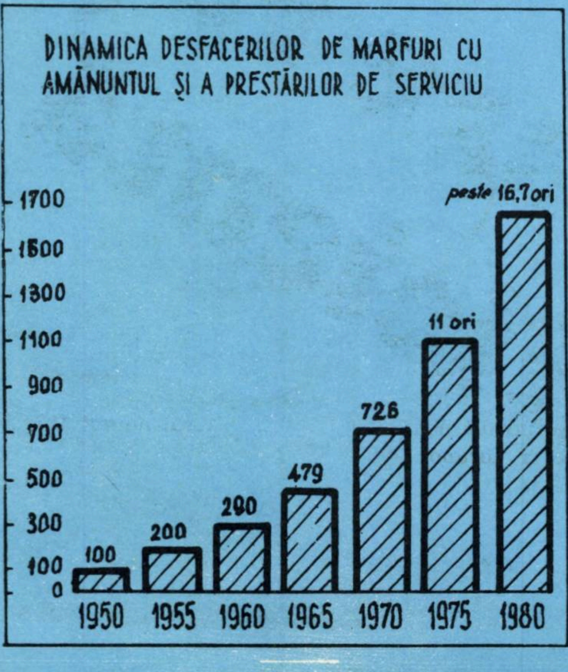
DINAMICA DESFACERILOR DE MARFURI CU AMĂNUNTUL ŞI A PRESTĂRILOR DE SERVICIU

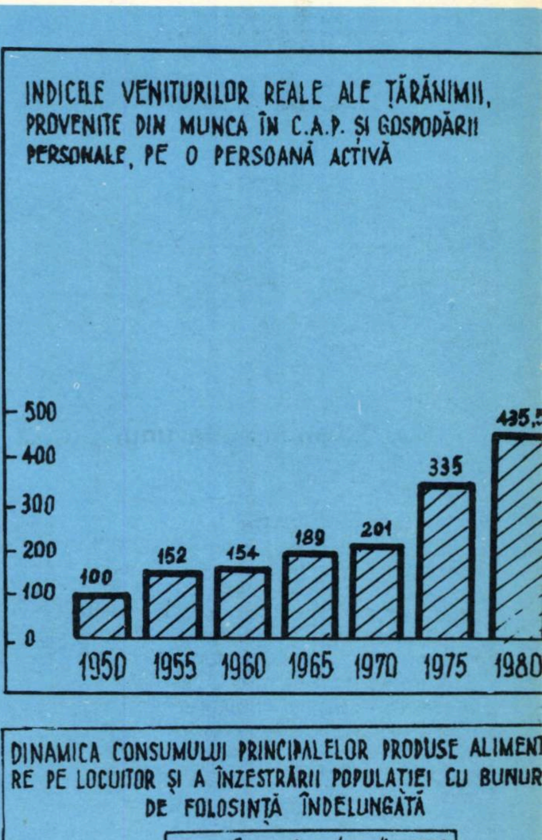
INDICELE VENITURILOR REALE ALE ŢĂRĂNIMII, PROVENITE DIN MUNCA ÎN C.A.P. ŞI GOSPODĂRII PERSONALE, PE O PERSOANĂ ACTIVĂ

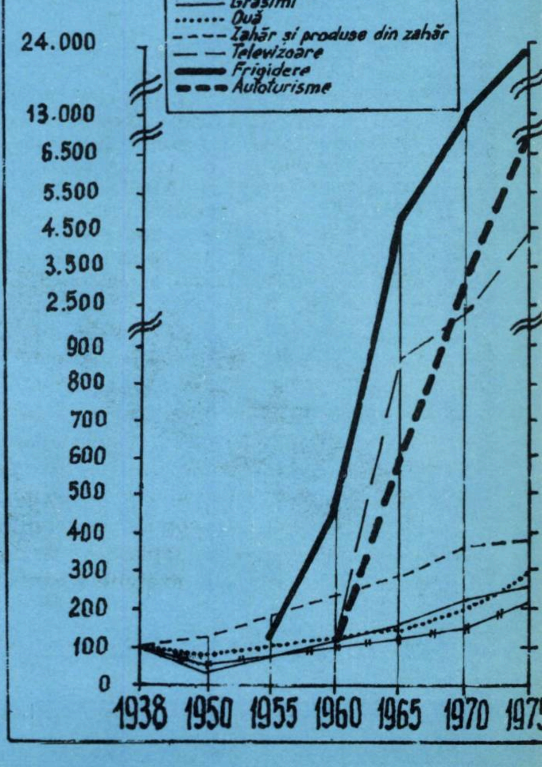
DINAMICA CONSUMULUI PRINCIPALELOR PRODUSE ALIMENTARE PE LOCUITOR ŞI A ÎNZESTRĂRII POPULAŢIEI CU BUNURI DE FOLOSINŢĂ ÎNDELUNGATĂ

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

23 AUGUST
1944 - 1977

ÎMBUNĂTĂȚIREA REPARTIZĂRII TERITORIALE A FORȚELOR DE PRODUCȚIE — TRĂSĂTURĂ ESENȚIALĂ A POLITICII DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

REALIZAREA OBIECTIVULUI FUNDAMENTAL al actualei etape pe care o străbate țara noastră — dezvoltarea rapidă a bazei tehnico-materiale a economiei, a întregii societăți, crearea unei economii avansate, cu o structură modernă, capabilă să asimileze cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane — presupune creșterea în ritm înalt a forțelor de producție și, în același timp, amplasarea lor rațională pe întreg teritoriul.

Semnificațiile unui proces complex

ÎMBUNĂTĂȚIREA repartizării teritoriale a forțelor de producție, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a întregii economii naționale și a fiecărui județ constituie una din problemele cele mai importante pe care le ridică opera de făurire a socialismului. Încă din primii ani ai dezvoltării planificate a economiei partidul nostru a promovat o politică de ridicare treptată a zonelor în trecut defavorizate, prin măsuri complexe care să asigure avîntul fiecărei regiuni în parte. Aceste orientări au fost accentuate în mod deosebit după Congresul al IX-lea, în condițiile adoptării actualei împărțiri administrativ-teritoriale a țării, ceea ce a permis eliminarea tendințelor de concentrare a unor obiective în special industriale în centrele-reședințe ale fostelor regiuni.

În concepția partidului nostru îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție constituie o importantă problemă **economico-socială**, întrucît pe această cale se creează condiții pentru valorificarea cît mai eficientă a resurselor naturale și a forței de muncă din fiecare localitate, pentru accentuarea rolului clasei muncitoare în toate județele, pentru crearea de noi centre orășenești și organizarea pe baze științifice a vieții comunelor și satelor patriei. În același timp, însă, amplasarea teritorială judicioasă a forțelor de producție pe teritoriu este și o problemă **politică** de importanță majoră. **„Trebuie să ne fie clar,** spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu, că, dacă nu am industrializa în mod armonios întreaga țară, dacă am menține vechea stare de înapoiere a unor zone, oricît am vorbi de egalitate în drepturi, de faptul că în școală se învață mai mult sau mai puțin limba maghiară, germană sau română, inegalitatea, de fapt, tot ar rămîne !“** [1]).

O astfel de viziune în problema îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție, în care se îmbină optim criteriile economice cu cele sociale și se asigură o înaltă eficiență atît la nivelul întregii economii, cît și în profilul fiecărei zone geografice, are un profund caracter umanist ; ea se deosebește radical de modelele economice de tip capitalist, care privesc amplasarea forțelor de producție pe teritoriu în mod unilateral, absolutizînd criteriile economice. În condițiile economiei noastre socialiste, îmbunătățirea amplasării teritoriale a forțelor de producție este chemată să exercite o contribuție activă la realizarea în practică a principiilor socialiste și comuniste, la adevărata egalitate în drepturi, permițînd participarea efectivă a maselor populare la întreaga viață economico-socială a țării. Subordonată deci nu intereselor înguste ale unei întreprinderi sau alteia, o asemenea politică este de natură să servească pînă la urmă omului, bunăstării sale, progresului întregului ansamblu al economiei naționale.

Deplasările profunde care au avut loc în amplasarea teritorială a forțelor de producție, în primul rînd a industriei, în anii care au urmat Eliberării patriei, și care au contribuit la accelerarea ridicării economice și sociale a județelor rămase în urmă, la înflorirea a numeroase localități, confirmă justețea politicii partidului, a orientărilor sale în acest important domeniu al construcției socialiste. Se știe că în perioada antebelică România avea trăsăturile unei țări tipic agrare, cu un nivel economic scăzut de dezvoltare și cu mari contraste în structura ramurilor industriale și în amplasarea lor pe teritoriu. Mai mult de două treimi din producția industrială se realiza în 1938 în cîteva zone (București, Ploiești, Hunedoara, Cluj, Reșița), în timp ce regiuni întinse erau practic lipsite de activități industriale. Acest peisaj economic a fost radical modificat în mai puțin de trei decenii de economie planificată. În numeroase localități din fiecare județ al țării s-au implantat obiective industriale, ceea ce a dus la creșterea locului și rolului acestei ramuri atît pe plan micro-teritorial, cît și la nivelul economiei naționale. Bîrlad, Slatina, Slobozia, Tulcea, Tr. Măgurele, Balș, Alexandria, Vaslui, Zalău, Tg. Secuiesc, ca să nu vorbim decît de cîteva din micile orașe care în trecut erau lipsite de industrie, dispun astăzi de mari platforme industriale, transformîndu-se în adevărate centre de polarizare economică și social-culturală.

S-a creat în acest fel o bază solidă pentru intensificarea în anii actualului cincinal a procesului de dezvoltare economico-socială echilibrată a tuturor județelor și de sistematizare a teritoriului, pentru asigurarea unor condiții mai bune de ridicare generală a nivelului de civilizație în toate zonele, de creștere a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Elementele cele mai însemnate ale prevederilor în acest domeniu, care marchează o etapă calitativ superioară în apropierea treptată a parametrilor de dezvoltare economico-socială a județelor, sînt:

- darea în funcțiune a 2 700 capacități de producție principale, amplasate în mod rațional pe teritoriu ;
- mai mult de 700 de localități vor avea unități industriale de subordonare republicană cu o activitate permanentă și o producție de peste zece milioane lei ;
- prin crearea unor noi unități ale industriei de stat și cooperatiste se va ajunge ca astfel de unități să existe în peste 2 900 de localități ale țării ;
- o serie de județe mai puțin dezvoltate, ca Bistrița-Năsăud, Sălaj, Tulcea, Vaslui, Covasna, Botoșani, Vrancea, Gorj, Ialomița vor realiza ritmuri mai înalte de creștere a producției industriale, care vor depăși, în unele cazuri de cîteva ori, ritmul ce se va înregistra pe ansamblul industriei ;
- la nivelul anului 1980 în fiecare județ al țării se va realiza o producție industrială de cel puțin zece miliarde lei.

Prin traducerea în viață a sarcinilor prevăzute, la sfîrșitul cincinalului industria, această ramură dinamizatoare a întregii economii naționale, va deveni preponderentă în profilul fiecărui județ, producția globală industrială pe locuitor situîndu-se la un nivel simțitor mai ridicat decît cea agricolă.

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 8. Ed. politică, 1973, p. 282.

Deplasări în structura producției județelor

AMPLASAREA RAȚIONALĂ a forțelor de producție pe teritoriu se realizează în mod planificat, printr-o acțiune centralizată, la scară macroeconomică, în cadrul vastului program de industrializare socialistă a țării, proces care impune crearea în fiecare județ, cu atît mai mult în cele mai puțin dezvoltate în trecut, a unor variate și puternice activități industriale. Instrumentul principal îl constituie înfăptuirea unui bogat program de investiții, pe baza căruia în toate județele țării se construiesc noi obiective și se dezvoltă cele existente, asigurîndu-se posibilități sporite pentru extinderea și diversificarea producției, introducerea celor mai moderne cuceriri ale științei și tehnicii, îmbunătățirea calității produselor, valorificarea superioară a resurselor naturale, ridicarea bunăstării poporului. Astfel concepută și înfăptuită, politica de repartizare teritorială a forțelor de producție a determinat mutații fundamentale în structura economico-socială a județelor, în ritmul și nivelul lor de creștere. Aspectele cele mai semnificative sînt **amplificarea rolului industriei în fiecare județ, crearea unui mare număr de noi locuri de muncă, precum și a bazei materiale necesare ridicării bunăstării populației în toate zonele țării.**

Să ne oprim mai întîi asupra **ritmului** și **dinamicii** producției globale industriale. Datele din tabelul nr. 1 arată înainte de toate faptul că, în perioada 1951—1975, pe fondul unui ritm înalt de creștere realizat pe ansamblul industriei, județele în trecut mai puțin dezvoltate — Iași, Olt, Vaslui, Argeș, Teleorman, Gorj, Buzău — au înregistrat ritmuri superioare. Dacă avem în vedere însă numai perioada cincinalului precedent se observă o creștere mai accelerată a producției în județe care și în prezent se mai situează la un nivel inferior de dezvoltare: Sălaj, Teleorman, Vaslui, Covasna, Bistrița-Năsăud. Față de media pe ramură în anii 1971—1975 considerată 1, indicele de devansare realizat de o serie de județe a fost: Olt — 2,2, Sălaj — 1,7, Buzău și Dîmbovița — 1.4, Vaslui — 1,3, Covasna și Argeș — aproape 1,3 etc.

Tabelul nr. 1

Dinamica și ritmul mediu anual de creștere a producției industriale *)

Județul	Dinamica producției în anul 1975 față de		Ritmul mediu anual de creștere a producției	
	1960	1970	1951—1975	1971—1975
Total	614	184	12,9	12,9
Argeș	1 200	210	16,4	16,0
Bistrița-Năsăud	396	201	8,8	15,0
Botoșani	500	137	11,4	13,3
Buzău	396	252	14,1	20,3
Covasna	462	211	10,3	16,1
Dîmbovița	569	234	11,0	18,5
Gorj	666	172	14,2	11,5
Harghita	578	209	12,6	15,8
Iași	1 400	219	17,1	17,0
Olt	2 600	349	16,6	28,4
Sălaj	812	266	12,6	21,6
Teleorman	1 300	229	14,3	18,1
Tulcea	629	184	12,4	13,0
Vaslui	813	219	16,5	17,0
Vrancea	567	205	12,2	15,5

* Anuarul statistic 1976, p. 95—96.

Procesul de ridicare treptată a nivelului de dezvoltare al zonelor mai puțin dezvoltate și de atenuare în acest fel a diferențelor dintre județe capătă noi dimensiuni în actualul cincinal. Cele mai mari creșteri se realizează în județele Bistrița-Năsăud și Botoșani, a căror producție industrială va depăși zece miliarde lei în 1980, față de aproximativ două miliarde în 1975. O creștere puțin obișnuită chiar în condițiile dezvoltării accelerate a economiei noastre: de cinci ori în numai cinci ani! Deși nu vor atinge asemenea valori, creșterile sînt deosebit de mari, între 2,2 — 2,8 ori, în județele Teleorman, Vrancea, Tulcea etc. Să reamintim, doar ca termen de comparație, că volumul producției industriale totale se va mări în 1980, potrivit prevederilor de plan, cu 62—70% față de 1975.

În perioada la care ne referim, ca urmare a ritmurilor diferențiate de creștere a producției la nivelul județelor, s-au produs o serie de **modificări importante în gradul de participare a acestora la producția globală industrială a țării.** Aspectul care se impune subliniat este creșterea ponderii celor două categorii de județe (punctele **d** și **e** din tabelul nr. 2) mai puțin dezvoltate în trecut: de la 21% în 1960, la 23,7% în 1965 și 30,2% în 1975. În acest cadru creșteri spectaculoase de ponderi au înregistrat județe care pînă nu de mult făceau parte din categoria celor mai puțin dezvoltate: Argeș, Iași, Olt. Alte județe, care nu au depășit încă acest stadiu, au realizat la rîndul lor o creștere a ponderilor (Ialomița, Teleorman, Vaslui) sau și-au menținut ponderile în volumul total al unei producții industriale considerabil sporite.

Pentru caracterizarea nivelului de dezvoltare a județelor sînt semnificative și datele care prezintă **producția globală industrială pe locuitor.** În anul 1970 un număr de 11 județe (Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Ilfov, Olt, Sălaj, Teleorman, Tulcea, Vaslui, Vîlcea, Vrancea) aveau o producție industrială pe locuitor sub 7 000 de lei; în 1975 în această categorie de județe rămîn numai două — Bistrița-Năsăud și Botoșani. Majoritatea județelor — 22 (excluzînd municipiul București) — erau plasate în 1975 în categoria superioară, peste 20 000 lei, în timp ce în 1970 cu valoarea respectivă erau numai cinci județe. Saltul este, ni se pare, semnificativ pentru progresele realizate atît pe planul fiecărui județ în parte, cît și la scara întregii economii naționale. Deși mult atenuate, diferențele dintre extreme se mențin încă destul de mari, ca rezultat al unor grave disproporționalități teritoriale în dezvoltarea industrială și economică a țării, preluate de la vechiul regim. Interesant este însă de subliniat că numărul județelor din prima categorie s-a redus simțitor, iar al celor din categoria superioară precumpănește. Este evidentă tendința de apropiere a nivelului economic al județelor, prin deplasarea accelerată spre categoriile superioare a celor mai puțin dezvoltate, tendință care se va accentua în anii următori.

Prin implantarea noilor obiective industriale partidul a urmărit nu o simplă creștere a producției, ci conturarea unui profil modern al acesteia atît la nivelul fiecărui județ, cît și la scara întregii economii naționale. Bineînțeles, nu s-a pus problema realizării identice a modelului macroindustrial la nivelul fiecărui județ. Transpunerea în practică a politicii de îmbunătățire a repartizării industriei pe teritoriu vizează dezvoltarea puternică a fiecărui județ, creșterea potențialului economic al acestora în concordanță cu cerințele, particularitățile și condițiile obiective existente pe plan local: baza de materii prime și resursele de muncă, posibilitatea utilizării rețelei de transport — în primul rînd a celei fluviale —, a avantajelor pe care le oferă existența unor platforme industriale, precum și a potențialului științific al centrelor industriale pentru industriile cu tehnică de vîrf. **Modificările din structura pe ramuri a industriei județelor constituie tocmai efectul unor astfel de orientări.**

O caracteristică de ordin general o constituie **creșterea ponderii industriei grele, în primul rînd a construcției de mașini și chimiei,** cu subramurile lor cele mai dinamice — electronica, electrotehnica, petrochimia, ca o consecință nemijlocită a implantării în marea majoritate a județelor a acestor industrii ale tehnicii de vîrf, cu un rol deosebit de activ în mo-

Tabelul nr. 2

Ponderea județelor în producția industrială globală

Gruparea județelor *)	Procente din producția globală industrială		
	1960	1965	1975
a) Municipiul București	17,5	17,8	17,6
b) 9 județe cu o pondere de 3,0—8,0% (Prahova, Hunedoara, Brașov, Timiș, Sibiu, Caraș-Severin, Cluj, Bacău, Mureș)	42,4	40,8	34,0
c) 8 județe cu o pondere de 2,0—2,9% (Arad, Maramureș, Neamț, Bihor, Galați, Brăila, Dîmbovița, Suceava)	19,1	17,7	18,2
d) 9 județe cu o pondere de 1,0—1,9% (Argeș, Constanța, Ilfov, Dolj, Iași, Alba, Harghita, Satu-Mare, Buzău)	13,1	14,9	18,9
e) 13 județe cu o pondere de sub 1% (Gorj, Vîlcea, Mehedinți, Vrancea, Botoșani, Covasna, Vaslui, Bistrița-Năsăud, Olt, Teleorman, Tulcea, Ialomița, Sălaj)	7,9	8,8	11,3

*) Gruparea a fost făcută după ponderea județelor în producția globală industrială în anul 1960, tocmai pentru a demonstra progresele realizate de județele în trecut mai puțin dezvoltate. Pentru anii 1960 și 1965 vezi „Revista economică“ nr. 17/1975, pag. 12; pentru 1975 date D.C.C.

dernizarea producției și sporirea eficienței. La nivelul anului 1975 industria constructoare de mașini deținea între 32—53,3% din producția industrială totală a unor astfel de județe ca Olt, Teleorman, Dolj, Argeș, Dîmbovița, ceea ce înseamnă ponderi de cca. cinci ori mai mari față de 1950. În proporții deosebit de mari a crescut și ponderea industriei chimice, mai ales în județele Iași, Teleorman, Bacău. Pe de altă parte, într-o serie de județe, luînd în considerare criterii de natura celor mai sus menționate, alte ramuri de bază ale industriei au cunoscut creșteri spectaculoase ale ponderilor — metalurgia feroasă în Galați (19,7% în 1950 și 59,9% în 1975), combustibilii în Gorj (0,6% respectiv 31,3%), metalurgia neferoasă în Olt (43,1% în 1975, inexistentă în 1950). În asemenea condiții și pe fondul unor sporuri absolute evidente, s-a manifestat și scăderea, practic generală, a ponderii industriei ușoare și mai ales alimentare : în județul Olt, de pildă, această din urmă ramură deținea în 1975 numai 8,9% din producția industrială, în timp ce în 1950 ponderea era de 72,7% ! În schimb, județul Olt realizează astăzi întreaga producție de aluminiu și aluminiu pur a țării, de osii și roți monobloc de vagoane, de țevi de aluminiu pentru irigații etc., tot așa cum în județul Argeș se produce întreaga cantitate de autoturisme și autoturisme de teren, iar în Bacău toată producția de cauciuc sintetic. Argeș, Bacău, Iași, Dolj, Olt : de la condiția de județe cu niveluri scăzute de dezvoltare în perioada antebelică, la puternica forță economică pe care o reprezintă astăzi — iată drumul parcurs într-o perioadă de aproximativ trei decenii, ilustrînd semnificativ sensuri economico-sociale profunde ale politicii partidului nostru.

Implicații pe plan social

ÎNTREAGA POLITICĂ de dezvoltare economică a țării promovată de partid, este subordonată nobilului țel al ridicării bunăstării oamenilor. Sub acest aspect rezultatele îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție sînt extrem de importante și se manifestă pe multiple planuri : creșterea gradului de ocupare a populației în industrie și în alte sectoare neagricole și odată cu aceasta sporirea veniturilor sale, apariția unor noi orașe și centre muncitorești, echipate cu toate atributele civilizației moderne, îmbunătățirea condițiilor de locuit, sanitare, de educație și instrucție publică etc.

Dezvoltarea industriei, a construcțiilor și transporturilor, a serviciilor și îmbunătățirea repartizării teritoriale a acestora a atras **sporirea considerabilă a numărului personalului în toate județele țării.** În 1975 numărul personalului era cu 1,2 mil. mai mare față de 1970 și cu aproape 4 milioane față de 1950 — această ultimă cifră reprezentînd aproape 40% din totalul populației ocupate. Prin dezvoltarea unor noi capacități de producție, în perioada actualului cincinal se vor crea încă 1—1,2 mil. noi locuri de muncă. Creșteri asemănătoare întîlnim și pe plan teritorial, bineînțeles diferențiat pe județe, în funcție de mărimea acestora, de resursele de materii prime și forță de muncă, de gradul de echipare tehnică etc. În timp ce numărul total al personalului s-a mărit cu cca. 46% în 1975 în comparație cu 1965 (tabelul nr. 3), în județele în trecut mai puțin dezvoltate sau care se mai află încă în această situație — Buzău, Dîmbovița, Olt, Gorj, Sălaj, Vîlcea, Argeș, Botoșani, Covasna, Harghita — creșterile au fost mult mai mari.

Analiza modificărilor din gradul și structura de ocupare a populației reliefează faptul că **populația ocupată în industrie și în alte activități neagricole a devenit precumpănitoare în cea mai mare parte a județelor.** La nivelul economiei naționale ponderea populației respective a crescut de la 50,9% în 1970 la 62,2% în 1975, urmînd să atingă 72—73% în 1980. În rîndul județelor care au realizat pînă înprezent creșteri apropiate de aceste valori se numără acum și județe care în trecut aveau un nivel mai scăzut de dezvoltare și în care populația ocupată în agricultură era majoritară — Argeș, Bacău, Galați, Iași etc.

O caracterizare mai completă a realizărilor obținute în acest domeniu ne-o oferă analiza modificărilor intervenite în gruparea județelor după numărul total al personalului : la nivelul anului 1965 erau zece județe cu un număr al personalului mai mic de 150 la 1 000 de locuitori, pentru ca în 1975 în această categorie să rămînă unul singur ; în schimb, numărul județelor din categoria superioară, cu peste 250, a crescut la 24 în 1975, față de numai 9 în 1960. **Această schimbare cantitativă reflectă de fapt profunde transformări calitative și are importante consecințe pe planul vieții oamenilor** — îmbunătățirea condițiilor de muncă, sporirea veniturilor populației prin integrarea acesteia, în cadrul procesului de industrializare, în activități care solicită un grad mai ridicat de calificare —, **precum și al eficienței economice :** creșterea absolută și relativă a muncii complexe — cum este cea din industrie — determină accelerarea procesului de sporire a productivității muncii sociale. Iată, așadar, influența nemijlocită a îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție asupra folosirii mai judicioase a forței de muncă și, implicit, asupra unei mai echitabile distribuiri a veniturilor.

Una din consecințele sociale cele mai importante ale amplasării raționale a forțelor de producție pe teritoriu o constituie **creșterea gradului de urbanizare** și, odată cu aceasta, de dotare edilitar-gospodărească a localităților. La începutul acestui an 47,5% din populația țării locuia în mediul urban, față de 23,4% în 1948. În fiecare județ, în fiecare localitate au fost construite sute și mii de noi locuințe (în total 2,9 milioane în perioada 1951—1975), înzestrate cu elemente de înalt confort și utilitate, în stare să satisfacă în condiții superioare exigențele crescînde ale populației. Concomitent cu dezvoltarea în continuare a celor 236 orașe existente (152 în 1948), în acest cincinal începe, în cadrul amplului proces de sistematizare a localităților, transformarea treptată în orășele agricole sau agroindustriale a unui număr de 120 centre comunale, cîte 2—4 în fiecare județ. Este vorba de centre economice cu peste 5 000 de locuitori, înzestrate cu obiective social-culturale (de învățămînt, sănătate, cultură) și cu unități comerciale și de servicii dimensionate de așa manieră încît să poată asigura deservirea pe un plan superior a patru, cinci comune apropiate. Toate aceste centre — orașele în general — vor oferi locuitorilor un cadru adecvat cerințelor vieții moderne, afirmării personalității și înfăptuirii aspirațiilor. Ridicarea pe o treaptă superioară a tuturor localităților cu perspective de dezvoltare reprezintă o etapă calitativ nouă de organizare a rețelei de localități, care va intensifica procesul de urbanizare, de apropiere a condițiilor de muncă și de viață din mediul rural de cele din mediul urban.

Tabelul nr. 3

Creșterea numărului de personal la 1000 locuitori *)

Județele	Numărul mediu al personalului (mii persoane)		Numărul personalului la 1000 de locuitori			
			Total		Muncitori	
	1965	1975	1965	1975	1965	1975
Total economie	4 305,3	6 300,8	226	297	163	235
Alba	74,9	153,6	196	289	147	234
Argeș	116,1	195,3	219	322	163	263
Bihor	124,4	180,0	212	286	153	231
Covasna	32,6	53,7	184	275	135	219
Dîmbovița	70,4	134,5	166	287	121	236
Dolj	120,7	182,3	175	243	122	191
Gorj	53,7	93,3	180	280	136	228
Harghita	59,7	98,2	211	312	160	255
Iași	108,3	170,7	175	232	115	174
Satu Mare	59,1	98,0	164	250	119	197
Tulcea	47,1	68,7	199	260	152	214
Vîlcea	53,1	94,7	144	232	102	181

*) Calculat pe baza Anuarului statistic 1976, p. 10—11, 71 și a altor date.

Evident, așa cum am mai subliniat, rezultatele pe plan social ale amplasării mai raționale a forțelor de producție pe teritoriu sînt mult mai numeroase, întregind imaginea unui proces care prin amploarea și profunzimea sa contribuie, în spiritul eticii și echității socialiste, la atenuarea diferențelor dintre județe, la omogenizarea structurii sociale. la creșterea bunăstării oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării.

ANGAJATĂ CU TOATE FORȚELE într-un amplu proces de modernizare a structurilor sale, economia românească a cunoscut ameliorări sensibile și pe planul îmbunătățirii amplasării teritoriale a forțelor de producție. Se înțelege că lichidarea deosebirilor create în trecut între diferitele județe ale țării și între diferitele localități din punctul de vedere al dezvoltării economice și sociale este o operă care necesită timp, o întreagă perioadă istorică. Realizările obținute pînă acum demonstrează capacitatea partidului nostru de a rezolva această problemă de deosebită importanță economico-socială și politică, dovedind întrutotul justețea politicii sale de ridicare a zonelor, a județelor, a localităților rămase în urmă din punct de vedere economic, pentru folosirea întregului potențial de resurse materiale și umane ale țării, pentru îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al tuturor locuitorilor ei.

Stere GIOGA

23 AUGUST
1944 - 1977

ACCELERAREA CREŞTERII PRODUCTIVITĂŢII MUNCII, CERINŢĂ A FĂURIRII SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

CREŞTEREA în ritmuri înalte a productivității muncii constituie una din coordonatele fundamentale ale politicii partidului de construcție și dezvoltare a economiei socialiste. Caracterul prioritar al unei asemenea orientări în politica de creștere economică și dezvoltare socială a României rezidă, în general, în aceea că în condițiile efectelor revoluției tehnico-științifice contemporane, ca și ale evoluției structurilor social-economice, productivitatea muncii exprimă gradul de valorificare a resurselor naturale și de muncă, rodnicia cu care este cheltuit timpul de muncă al societății. **„Cu cît este mai mare productivitatea muncii, cu cît bogățiile naționale sînt valorificate la un nivel mai înalt, cu atît se creează posibilități mai mari pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregii populații, concomitent cu înfăptuirea în ritm rapid a reproducției lărgite“** — arăta secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu.**

Deși este o lege generală a progresului economic și social, creșterea necontenită a productivității muncii dobîndește o importanță tot mai mare în economia socialistă. „...Economia de timp, ca și repartizarea planică a timpului de muncă pe diferite ramuri de producție — arăta **K. Marx** — rămîne prima lege economică a producției colective“.1) Pentru România — care a moștenit un nivel scăzut al forțelor de producție și, cu toate progresele realizate în domeniul economic, în promovarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice, are încă de recuperat un important decalaj față de țările dezvoltate din punct de vedere economic — creșterea în ritmuri înalte a productivității muncii este o necesitate imperioasă.

Pornind de la teza marxistă conform căreia creșterea productivității presupune o asemenea transformare a procesului muncii, datorită căreia „o cantitate mai mică de muncă dobîndește forța de a produce o cantitate mai mare de valoare de întrebuințare“2), partidul nostru a acționat intens, și în special după Congresul al IX-lea, în direcția industrializării țării, a creării, dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a producției, a promovării progresului tehnic, a formării cadrelor calificate, a perfecționării conducerii și organizării industriei, a economiei naționale în ansamblu, pe scurt în direcția creării condițiilor materiale și umane necesare realizării unor ritmuri înalte de creștere a productivității muncii. Pe baza eforturilor întregii societăți, amplificate pe multiple planuri în ultimul deceniu, s-a realizat **o creștere continuă și în ritmuri înalte a productivității muncii.** În perioada 1951—1975 productivitatea muncii în industrie a crescut astfel cu un ritm mediu anual de 7,9%. Expresie a promovării susținute a progresului tehnic și a valorificării complexe la nivel superior a bazei tehnico-materiale și umane a producției, **acest ritm de creștere se numără printre cele mai înalte din lume** (tabelul nr. 1).

Pe baza ritmului înalt de creștere a productivității muncii în țara noastră a fost posibil ca în acest domeniu decalajele față de unele țări dezvoltate din punct de vedere economic **să se reducă.** Cu toate că comparațiile internaționale în domeniul productivității muncii — date fiind diferențele de concept, metodologie etc. — se dovedesc mai dificile decît în alte domenii — datele de care dispunem evidențiază **o tendință clară de diminuare a decalajelor față de alte țări.** O imagine sintetică din acest punct de vedere rezultă din urmărirea evoluției raportului dintre PNB/persoană ocupată în România și unele țări dezvoltate (tabelul nr.2).

Procesul de **reducere a decalajelor dintre România și alte țări este mult mai pregnant în industrie,** ca urmare a ritmului de creștere a productivității muncii mai rapid decît cel înregistrat pe ansamblul economiei naționale. Deși se referă la anul 1972, datele de care dispunem sînt semnificative pentru ilustrarea acestui fenomen (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 1

Ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii în industria României comparativ cu alte țări

— în % —

Țara	Ritm mediu anual de creștere în 1960—1974
România	7,9**)
Japonia	10,2
Olanda	7,25
Bulgaria	6,6
Belgia	6,25*)
Italia	6,1
Franța	6,0
Polonia	5,97
R.D. Germană	5,85
U.R.S.S,	5,35
Iugoslavia	5,26
Suedia	5,25
Ungaria	5,2
Austria	5,1
Cehoslovacia	4,9
R.F. Germania	4,6
S.U.A.	3,3***)
Anglia	3,2

*) 1972 față de 1969 ;
**) 1950—1975 ;
*** Industria prelucrătoare.

Calcule efectuate pe baza datelor din Year book of labour statistics 1965 și 1975, I.L.O. Geneva, 1966 și 1976.

ECONOMIE NATIONALA

DOUĂ CONSTATĂRI ni se par deosebit de importante în urma analizei cifrelor din tabelele nr. 2 și 3. Prima se referă la faptul că productivitatea muncii din România **tinde să se apropie de cea din țările dezvoltate din punct de vedere economic.** Viteza de apropiere și momentul egalizării sînt funcție de raportul dintre ritmurile de creștere ale productivității muncii realizate în România și în fiecare din țările dezvoltate cu care ne comparăm. A doua privește faptul că, în multe cazuri, diferențele față de țările dezvoltate sînt **încă mari,** atît în ce privește productivitatea națională, cît și cea din industrie. Ținînd seama de posibilitățile materiale și umane crescînde ale economiei noastre, aceasta este o realitate care reclamă accelerarea ritmului de sporire a productivității muncii în România. În acest cadru se poate menționa faptul că în cincinalul actual începînd chiar cu primul an al acestuia, ca urmare a măsurilor stabilite de conducerea partidului, există o tendință marcantă de accelerare a ritmului de creștere a productivității muncii. Astfel, în 1976 productivitatea muncii în industrie a crescut cu 8,8% față de 6,4% cît s-a realizat în medie pe an în perioada 1971—1975. Ritmul înregistrat astfel în 1976 depășește pe cel realizat în întreaga perioadă de construire a socialismului în țara noastră[3]. Această tendință se va accentua în anii următori.

Calculele privind ritmurile medii anuale de creștere a productivității muncii necesare pentru ca industria României să atingă în 1990 nivelul productivității muncii din țări mai dezvoltate arată că ritmurile de creștere a productivității muncii în industrie inițial prevăzute pentru cincinalul 1976—1980, de 6,7—7,2%, mai ales în condițiile creșterii productivității în alte țări, nu asigurau condițiile cele mai bune pentru reducerea decalajelor dintre România și țările dezvoltate, în decursul a 3—4 cincinale, așa cum s-a prevăzut. De aici, însemnătatea deosebită a hotărîrilor Plenarei comune a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din iulie 1975, precum și a măsurilor ulterioare luate de conducerea partidului cu privire la accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii ca singura alternativă a înfăptuirii obiectivelor stabilite în Programul partidului. **„Să fim conștienți** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la plenara C.C. al P.C.R. din 28—29 iunie 1977 — **că, dacă vrem să lichidăm rămînerea în urmă, trebuie să facem eforturi mari. Fără aceasta nu vom putea realiza cele prevăzute în Program. De aceea, problema creșterii mult mai rapide a productivității muncii, ca și reducerea cheltuielilor materiale și a consumului în producție trebuie să stea în centrul întregii noastre activități economice. Numai pe această bază vom obține o creștere mai accelerată a venitului național".**

Tabelul nr. 2

Evoluția raportului dintre P.N.B./persoană ocupată (în dolari) în diferite țări, comparativ cu România, în anii 1965 și 1974

Țara	P.N.B./persoană ocupată (în dolari) în ani :	
	1965	1974
România	1,00	1,00
Franța	6,00	4,9
S.U.A.	11,20	6,00

Sursa : Pentru anul 1965 : Viața economică nr. 33/1967 ; pentru anul 1974 datele au fost calculate după : World Bank Atlas. Population, per Capita Product and Growth, B.I.R.D., 1976.

Potrivit calculelor, numai un ritm de cel puțin 9,1% — așa cum este prevăzut — poate asigura obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea al P.C.R. de reducere a decalajelor. Evident, aprecierile noastre au valabilitate în alternativa că țările cu care se fac comparațiile își vor spori în viitor productivitatea în ritmurile din ultimii ani.

Un singur procent suplimentar de creștere a productivității muncii peste ritmul de 9,1% echivalează cu o reducere medie de circa 5 ani a duratei de timp necesare pentru lichidarea decalajelor. Iată de ce ritmul ridicat de creștere a productivității muncii în industrie, de 9,1% în cincinalul 1976—1980, creșterea suplimentară față de plan, sînt și trebuie să fie socotite — așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Plenara din 28—29 iunie a.c. — ca o **limită minimă,** a cărei nerealizare atrage după sine încetinirea procesului de egalizare cu țările dezvoltate din punct de vedere economic.

REALIZAREA unor ritmuri superioare de creștere a productivității muncii este nu numai necesară, dar și **pe deplin posibilă dacă ținem seama de rezervele însemnate materiale și umane existente în unitățile noastre economice.** Cercetarea unora dintre principalii factori tehnico-materiali, umani și organizatorici ai producției și muncii în unități economice din industrie evidențiază rezerve apreciabile în modul de folosire a capacităților, suprafețelor de producție, a mașinilor și utilajelor, a tehnologiilor moderne, a asimilării de produse noi în condiții de înaltă eficiență, a selecționării și pregătirii profesionale, a repartizării și utilizării forței de muncă etc. Dintre toți acești factori, o atenție deosebită se cere acordată celor cu **caracter neinvestițional,** care au particularitatea de a mări în mod sensibil elasticitatea producției în raport cu cantitatea de factori tehnico-materiali și umani ai producției. Pe de altă parte, sporirea gradului de valorificare a tuturor factorilor de care depinde accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii este în mod hotărîtor determinată de găsirea unor mijloace eficiente de includere în plan a rezervelor existente. În acest cadru apare ca importantă aplicarea cît mai riguroasă a legii retribuției, a formelor de repartiție, în primul rînd a acordului global.

Tabelul nr. 3

Nivelul relativ al diferențelor de productivitate a muncii pe economie și în industrie dintre România și alte țări

Țara	P.N.B./persoană ocupată în 1972 — în dolari —	Productivitatea muncii în industrie, în 1972 — în dolari —
România	1,00	1,00
Polonia	1,79	1,41
Ungaria	1,87	1,01
U.R.S.S.	2,02	1,65
R.D. Germană	2,98	1,82
R.S. Cehoslovacă	2,61	1,90
Italia	3,46	1,61
Japonia	2,88	1.39
Austria	4,37	1,92
Anglia	3,59	1,44
R.F. Germania	4,79	2,32
Franța	5,37	2,92
Suedia	5,60	2,54
S.U.A.	8,50	3,83

Sursa : Date calculate după „World Bank Atlas, Population, per Capita Product and Growth", B.I.R.D., 1974

Cele evidențiate demonstrează elocvent că recuperarea rămînerii în urmă față de țările dezvoltate, asigurarea progresului general al societății noastre, ridicarea nivelului de civilizație materială și spirituală a întregului popor, sînt posibile numai prin realizarea unui ritm înalt de creștere a productivității muncii, care să valorifice din plin superioritatea orînduirii noastre, condițiile tehnico-materiale și umane create.

Gheorghe RĂBOACĂ
Steliana PERȚ
cercetători științifici principali la Institutul de economie socialistă
Gheorghe BURCEA
director al Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Argeș

---

[1] **K. Marx,** Capitalul vol. I. ed. IV. Ed. politică, 1960, pag. 335.

[2] Idem.

[3] Ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii în industrie a fost de : 8,7% în perioada 1951—1955 ; 8,2% — în 1956—1960 ; 7,75% în 1961—1965 ; 7,25% în 1966—1970 și 6,4% în 1971—1975.

ORIENTĂRI PRIORITARE ÎN REDUCEREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE

ÎN CONTEXTUL sarcinilor majore care revin din hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R. și din celelalte documente de partid pentru ridicarea continuă a eficienței activității economice, reducerea costurilor de producție, în primul rînd a celor materiale, constituie o direcție în care trebuie concentrate prioritar toate eforturile. Realizarea acestei cerințe are profunde și multiple implicații în creșterea venitului național și implicit în îndeplinirea programelor elaborate de partid pentru continua ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Colectivele oamenilor muncii din unitățile industriale, antrenate în larga întrecere socialistă pentru realizarea — în cinstea zilei de 23 August — a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate, își amplifică eforturile pentru continua reducere a costurilor de producție. Mărturie elocventă a realizărilor obținute este faptul că numeroase întreprinderi din Capitală au realizat în primul semestru al acestui an un volum de economii, peste prevederile planului, care însumează 103 milioane lei. Dintre acestea menționăm : Întreprinderea de mașini-unelte și agregate, care a obținut economii suplimentare de 19 555 mii lei, Întreprinderea de piese radio și semiconductori — 9 592 mii lei, „Electroaparataj“ — 8 769 mii lei, Întreprinderea de construcții metalice și prefabricate — 25 721 mii lei, Întreprinderea de confecții și tricotaje București — 17 080 mii lei etc.

Elaborînd programe de măsuri care asigură fundamentarea analitică a economiilor planificate și organizînd la un înalt nivel activitatea generală pentru realizarea la termenele stabilite și în cele mai bune condițiuni, cu eficiența preconizată, a măsurilor stabilite, unitățile respective au dat viață indicațiilor prețioase ale secretarului general al partidului privind valorificarea superioară a tuturor resurselor materiale și umane, prin reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, folosirea mai eficientă a capacităților și suprafețelor de producție, creșterea productivității muncii, modernizarea produselor și tehnologiilor, perfecționarea organizării producției și a muncii, reducerea și eliminarea cheltuielilor neproductive și neeconomicoase etc. Este îmbucurător faptul că printre întreprinderile care au realizat economii suplimentare la finele semestrului I. a.c. figurează și unele unități care în perioadele precedente au înregistrat nerealizări.

Prezentate sintetic, rezultatele obținute prin eforturi proprii pe ansamblul unităților industriale din municipiul București sînt exprimate prin realizarea unei economii de 2,2 lei la 1 000 lei producție marfă, iar la cheltuielile materiale economiile suplimentare sînt mai mari, de 4,7 lei/1 000 lei. Analiza critică a realizărilor conduce însă la concluzia că acestea nu exprimă nici pe departe potențialul unităților industriale, că nu toate întreprinderile au manifestat același interes și au contribuit la realizarea comandamentului major de reducere a costurilor de fabricație, că există încă mari și importante rezerve care așteaptă să fie puse în valoare. Iată, în continuare, cîteva din problemele concrete care se ridică și cîteva din orientările spre care — după opinia noastră — trebuie să se îndrepte eforturile de viitor pentru amplificarea succeselor obținute.

Implicații ale nerespectării planului sortimental

CONSIDERĂM deosebit de importantă **realizarea prevederilor de plan la toate sortimentele,** restrîngerea și chiar eliminarea numeroaselor modificări în structura de fabricație, care exprimă — adeseori — neajunsuri de fond în elaborarea și fundamentarea sarcinilor de plan, în asigurarea proporțiilor și echilibrului stabilit prin balanțe. Desigur că unele modificări în structura sorto-tipo-dimensională prevăzută prin plan sînt inerente și decurg din necesitatea adaptării operative la influențele numeroșilor factori conjuncturali. Aceasta nu are însă nimic comun cu neajunsurile și deficiențele existente și din cauza cărora modificările nejustificate în sortimentația planificată au căpătat extindere la unele întreprinderi, avînd ca efect — printre altele — și nerealizarea indicatorilor de costuri de producție.

Efectele negative asupra eficienței economice a unor asemenea practici pot fi elocvent demonstrate prin faptul că schimbarea structurii producției nu numai că a anihilat economiile din reducerea costurilor pe unitatea de produs, dar a făcut ca întreprinderile industriale din municipiul București să depășească — per sold — cu 6,1 lei nivelul planificat al costurilor la 1 000 lei producție marfă și cu 0,2 lei/1000 lei la cheltuielile materiale. Cele mai mari efecte negative ale modificărilor planului sortimental s-au reflectat în costurile de fabricație ale întreprinderii „Semănătoarea“, Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie“, Întreprinderea de mașini grele etc.

Se știe că — potrivit legii — unitățile economice au obligația să fabrice numai produse care au desfacerea asigurată prin contracte și comenzi, prevedere ce se cere respectată cu rigurozitate. Dar pentru onorarea portofoliului de comenzi și prin aceasta limitarea instabilității planului sortimental și a modificărilor nejustificate în structura acestui plan — cu numeroasele implicații negative pe care le determină — este necesar să se asigure o completă și temeinică pregătire de fabricație, începînd cu asigurarea documentației tehnice, aprovizionarea tehnico-materială, pregătirea și utilizarea forței de muncă, folosirea integrală a capacităților de producție etc.

Deosebit de influențele negative ale modificărilor în structura sortimentală, la multe întreprinderi s-au înregistrat și importante depășiri ale costurilor planificate pe unitatea de produs. Fenomenul s-a localizat la 29 întreprinderi, la care cheltuielile suplimentare au însumat 429 milioane lei, iar la cheltuieli materiale la 48 întreprinderi — 376 milioane lei. Cele mai mari depășiri ale costurilor pe unitatea de produs s-au constatat la Întreprinderea de mașini grele, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, Întreprinderea de pompe, „Neferal“, „Laromet“, Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc-Jilava, „Pionierul“, „Prefin“ etc.

Programe de măsuri analitic fundamentate

NUMEROASELE ACȚIUNI de analiză, control și sprijin desfășurate de organele financiar-bancare au reliefat faptul că la aceste întreprinderi, ca și la toate celelalte, realizarea integrală a sarcinilor de costuri la 1 000 lei producție marfă, recuperarea unor eventuale nerealizări și obținerea de economii suplimentare, peste prevederile planului, impun concentrarea eforturilor spre următoarele direcții de acțiune :

● **Aplicarea consecventă a programelor de măsuri destinate reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie.** La unele unități asemenea preocupări nu sînt situate — cum ar fi firesc — pe primul plan, ca de exemplu la Întreprinderea de calculatoare, unde din sarcina pe anul 1977 de realizare de economii în semestrul I s-au realizat numai 7,4 la sută; la întreprinderea „Danubiana“ consumurile normate la rețea cord au fost depășite cu peste 15 la sută, iar procentul de deșeuri a crescut față de realizările anului precedent cu 5 la sută în loc să fie redus. Realizarea economiilor planificate și a angajamentelor asumate este condiționată de organizarea corespunzătoare a procesului aprovizionării tehnico-materiale, proiectarea și reproiectarea produselor, folosirea unor planuri complexe de croire, reducerea deșeurilor, și integrala reintroducere a acestora în circuitul productiv, micșorarea cheltuielilor de aprovizionare, transport, folosirea materialelor înlocuitoare etc.

- Un domeniu extrem de vast, care oferă posibilități practic nelimitate de reducere a costurilor de producție, îl constituie **folosirea mai judicioasă a capacităților de producție**, punerea mai bună în valoare a potențialului tehnic. După cum se știe, potrivit prevederilor Decretului nr. 375/1976, unitățile aveau obligația să elaboreze programe de măsuri, analitic fundamentate, a căror realizare să asigure o utilizare mai eficientă a capacităților și suprafețelor de producție. Asemenea programe există, dar neajunsul principal constă în neasigurarea realizării prevederilor acestora. De exemplu, la întreprinderea „Stela“ unele carențe pe această linie s-au reflectat negativ asupra costurilor de producție, generînd cheltuieli de 13 832 mii lei. Este vorba de nerealizarea parametrilor proiectați la unele capacități de producție, de neasigurarea desfacerii produselor la nivelul capacităților de producție, aprovizionarea materiilor prime într-o structură diferită de cea optimă, executarea defectuoasă a unor instalații etc. Se înțelege că, în aceste condițiuni, amortismentele care au grevat prețul de cost nu au corespondent în produse executate, reprezentînd cheltuieli neproductive și neeconomicoase. La întreprinderea de încălțăminte „Pionierul“ economiile suplimentare în sumă de 2 550 mii lei, preconizate prin programul de măsuri pe seama folosirii depline a capacităților de producție, nu au fost obținute, deoarece volumul producției marfă realizat în semestrul I/1977 este mai mic chiar față de prevederile de plan. Și la „Laromet“, prin utilizarea incompletă a mașinilor s-au efectuat cheltuieli cu amortizările în sumă de 2 344 mii lei, fără corespondent în producția fizică și valorică.

Asigurarea portofoliului de contracte și comenzi

DEȘI UTILIZAREA intensivă și extensivă a capacităților și a suprafețelor de producție este una din problemele prioritare ale creșterii eficienței economice generale, inclusiv a reducerii costurilor de producție, analizele recent efectuate de organele financiar-bancare au mai reliefat cazuri în care în activul unor întreprinderi se găsesc și utilaje care nu sînt exploatate și nici măcar nu sînt necesare, dar care generează cheltuieli neeconomicoase cu plata dobînzilor. Așa este cazul la întreprinderea „Antrefrig“, care deține utilaje devenite disponibile (mașină de ambalat legume și fructe congelate, mașină de scos sîmburi, mașină de tăiat fructe etc.) pentru care se suportă anual amortismente de peste 300 mii lei. Situația aceasta s-a creat deoarece nu s-au luat măsuri energice ca odată cu transferul unor activități către unitățile Centralei de legume și fructe, să fie preluate și utilajele respective.

Cele 36 utilaje disponibile de la întreprinderea „Conect“ ocazionează cheltuieli neeconomicoase cu amortizările de peste 421 mii lei. Trebuie subliniat că — după opiniile specialiștilor — la această unitate vor deveni disponibile în perioada 1978-1979, ca urmare a unor modificări privind profilul unității, încă 91 utilaje, ceea ce face necesară încă de pe acum identificarea — cu sprijinul organelor ierarhic superioare — a unor soluții care să asigure introducerea operativă în circuitul productiv a mijloacelor fixe respective. Neajunsurile existente la această unitate, în domeniul folosirii capacităților de producție sînt reflectate sintetic în faptul că s-a realizat pe semestrul I/1977 un indice de utilizare extensiv cu 34 la sută mai mic decît cel prevăzut prin plan, înregistrîndu-se întreruperi care însumează peste 660 mii ore/mașină.

Exemplele prezentate dau o anumită imagine asupra rezervelor importante de capacități de producție a căror valorificare poate determina creșterea mai accelerată a eficienței economice. Pentru realizarea acestei cerințe sînt necesare în continuare măsuri ferme de realizare a parametrilor proiectați la noile capacități de producție, dimensionarea cu maximă responsabilitate a numărului de utilaje în documentația noilor investiții, folosirea integrală a dotării tehnice actuale prin asigurarea portofoliului de contracte și comenzi la desfacerea produselor care să permită acoperirea capacității mașinilor și utilajelor cu indici ridicați de folosire extensivă și intensivă, executarea la timp și în cele mai bune condițiuni a lucrărilor de întreținere și reparații, exploatarea mașinilor și utilajelor cu respectarea disciplinei tehnologice, identificarea tuturor mijloacelor fixe care nu mai sînt necesare unităților și redistribuirea lor etc.

Operativitate în prevenirea și lichidarea imobilizărilor financiare

CA ȘI ÎN PERIOADELE precedente, volumul cheltuielilor neproductive și neeconomicoase se menține la un nivel ridicat. Asemenea cheltuieli anihilează

E. CIOFLAN
M. CALMAN

(Continuare în pag. 32)

De la 1 august a.c.

MAJORAREA RETRIBUȚIILOR OAMENILOR MUNCII DIN INDUSTRIA MINIERĂ ȘI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI ȘI A PRELUCRĂRII METALELOR

POTRIVIT Decretului pentru aplicarea majorării retribuției personalului muncitor, de la 1 iulie a.c. s-a aplicat prima etapă a majorării retribuției tarifare nete într-o serie de ramuri economice importante cum sînt construcții-montaj, agricultură, industria textilă, industria confecțiilor și industria alimentară. De la 1 august s-au majorat, tot într-o primă etapă, retribuțiile lucrătorilor din industria minieră – cu 20% – cel mai mare procent de creștere a retribuțiilor pe economie, și din industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor – cu 17,7%. Pe ansamblul cincinalului retribuțiile din aceste două ramuri ale industriei vor crește cu 35% și respectiv 31%. Pentru amploarea preocupărilor de sporire sistematică a veniturilor oamenilor muncii este semnificativ că pînă la sfîrșitul acestui an cca. 3,5 milioane persoane vor beneficia de prima majorare a retribuțiilor, ceea ce evidențiază cu puterea de neclintit a faptelor, preocuparea constantă a partidului și statului nostru pentru creșterea neîntreruptă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

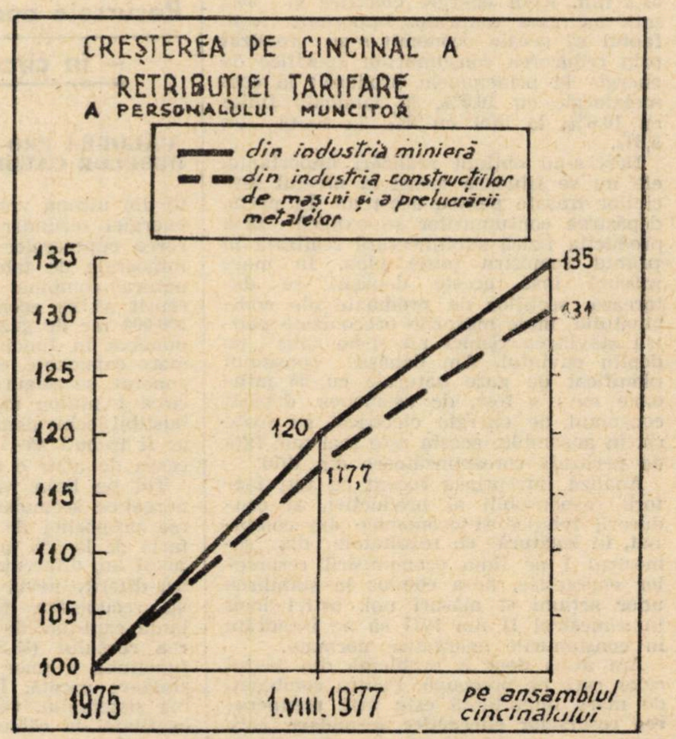

ANCHETĂ „R. E."

Întreprinderea — teren de creativitate şi de promovare a noului

ECONOMISIREA ENERGIEI

APRECIIND importanţa deosebită a resurselor energetice pentru progresul economic şi social, partidul şi statul nostru au dus şi duc o politică ştiinţifică de creştere a potenţialului energetic al ţării, în concordanţă cu nevoile dezvoltării complexe a economiei naţionale şi ridicării nivelului de trai al întregului popor. Concomitent, însă, se are în vedere şi ridicarea gradului de gospodărire a tuturor resurselor, economisirea şi raţionalizarea consumurilor, astfel încît fiecărui kilowat oră de energie electrică sau fiecărui gram de combustibil consumat în procesele industriale să-i corespundă o eficienţă cît mai ridicată, un volum tot mai mare de bunuri materiale. **„Dezvoltarea în ritm înalt a economiei** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Congresul consiliilor oamenilor muncii — **cere promovarea unei politici stricte de economisire a resurselor de combustibili şi energie. Aşa cum am mai arătat, datorită consumurilor energetice nejustificat de mari, pentru realizarea unei unităţi de venit naţional se cheltuieşte la noi o cantitate dublă de combustibil convenţional, comparativ cu statele avansate economic. Acestei situaţii trebuie să i se pună capăt cît mai repede cu putinţă, luîndu-se măsuri pentru reducerea consumurilor tehnologice şi a pierderilor de energie electrică în reţelele de transport şi distribuţie, utilizarea cît mai deplină a resurselor energetice secundare, eliminarea oricărei forme de risipă de energie".**

Între unităţile mari consumatoare de resurse energetice şi, în acelaşi timp, cu însemnate posibilităţi de producere a energiei, sub forme diferite, se numără şi **Combinatul siderurgic Galaţi.** Ce acţiuni se întreprind în această mare unitate economică pentru ca resursele energetice să fie utilizate raţional ? Cum este atrasă în circuitul economic energia secundară ? La întrebările respective au răspuns cu prilejul anchetei noastre mai mulţi specialişti din combinat.

De la prevederile bilanţurilor energetice la realizări

„COMBINATUL SIDERURGIC GALAŢI utilizează combustibilul atît pentru nevoi energetice, cît şi pentru nevoi tehnologice, ca materie primă. Şi într-un caz şi în altul, problema utilizării raţionale a acestor resurse, ale diminuării consumurilor de energie a constituit şi constituie una din preocupările centrale ale specialiştilor combinatului, ale întregului colectiv.

Pentru stabilirea unui consum raţional de energie au fost întocmite bilanţuri energetice pe secţii şi, centralizat, pe combinat. Efectul aplicării lor s-a concretizat **în semestrul I 1977 în reducerea consumurilor energetice raportate la 1 milion lei producţie globală cu 7% faţă de perioada corespunzătoare din anul trecut.** În cifre absolute, economia obţinută în primele 5 luni din acest an, faţă de perioada corespunzătoare din 1976, este de 51,2 mil. kWh energie electrică şi 30,2 mil. mc gaze naturale. Important este faptul că aceste economii s-au realizat prin reducerea consumurilor specifice de energie la principalele produse : la cocs metalurgic cu 10,5%, la laminate finite cu 10,8%, la oţel cu 9%, la fontă cu 5,8%.

Deşi s-au obţinut realizări importante, ele nu se situează totuşi la nivelul sarcinilor trasate pentru acest an. În parte, depăşirea consumurilor se explică prin producţia fizică suplimentară realizată în primul semestru peste plan. În mare măsură însă aceste depăşiri se datorează, secţiilor de producţie ale combinatului, unde măsurile preconizate pentru stăvilirea risipei nu şi-au spus pe deplin cuvîntul. Am depăşit consumul planificat de gaze naturale cu 58 milioane mc ; a fost, de asemenea, depăşit consumul de energie electrică, cu toate că, în ansamblu, acesta este mai mic faţă de perioada corespunzătoare din 1976.

Analiza întreprinsă recent cu toţi factorii responsabili ai producţiei, ai conducerii tehnice şi economice din combinat, în legătură cu rezultatele din semestrul I pe linia economisirii resurselor energetice, ne-a condus la stabilirea unor acţiuni şi măsuri noi, astfel încît în semestrul II din 1977 să ne încadrăm în consumurile energetice normate.

Am atins doar o problemă din lanţul celor care ne preocupă. Pentru combinat, de mare importanţă este însă **recuperarea resurselor energetice secundare,** care pot asigura, prin diferite transformări şi utilizări, o mare parte din nevoile energetice. Din inventarierea făcută la sfîrşitul anului 1976, a rezultat că avem disponibile peste 1,300 milioane tone combustibil convenţional, din care gazele combustibile industriale rezultate ca deşeuri din procesele siderurgice reprezintă circa 970 000 tcc. Prin măsurile adoptate au fost recuperate şi folosite 73,8%. Merită relevat că, în prezent, **folosim 91% din gazele de furnal, 34% din gazele de ardere de la convertizoare, 47% din căldura produselor calde.** Dacă evidenţiem ponderea resurselor secundare din totalul energiei folosite la nivelul combinatului, rezultă că aceasta reprezintă 52,1%, ceea ce, după cîte cunoaştem, este o realizare ce ne situează la un nivel ridicat în lume. Cu toate acestea, rămîn încă o serie de resurse importante pe care nu le valorificăm, atragerea lor în circuitul economic necesitînd studii de specialitate pentru găsirea unor soluţii de recuperare cît mai eficiente". (Din cuvîntul tovarăşului **I. Velnicov,** director general adjunct al centralei).

Resursele energetice secundare — în circuitul economic

CĂLDURA PRODUSELOR CALDE „**Aş dori,** să relev cîteva din realizările mai importante din ultima vreme pe linia recuperării energiei secundare. Bunăoară, prin trecerea cuptoarelor de propulsie de la laminoarele de tablă pe consum de gaz natural combinat cu gaz de furnal, s-a reuşit să se economisească lunar circa 100 000 mc de gaze naturale. La fel, prin punerea în funcţiune a unui boiler de mare capacitate, care foloseşte aburul recuperat, se asigură o economie lunară de circa 1 milion mc gaze naturale, combustibil echivalent cu necesarul pe care ar fi trebuit să-l consume pentru producerea de abur o centrală de termoficare.

Tot pe linia valorificării resurselor energetice secundare se înscrie şi reducerea proporţiei de gaz de furnal ars la faclă de la 7% în 1976 la numai 2,8% în acest an, diferenţa fiind valorificată pentru diferite nevoi ale producţiei. În acest an, recuperăm, de asemenea, o importantă cantitate de căldură de la producerea cocsului (38,5%), prin punerea în funcţiune a unor instalaţii speciale de stingere uscată. În viitor, prin extinderea sistemului, vom recupera întreaga cantitate de căldură de la bateriile de cocs. Aceasta reprezintă o realizare importantă, dacă se are în vedere faptul că, în prezent, uzina cocsochimică foloseşte în procesele tehnologice o mare cantitate de abur care este produs prin utilizarea energiei electrice.

Studierea, în continuare, a posibilităţilor de recuperare a diferitelor resurse energetice secundare ce apar în procesele tehnologice constituie pentru combinatul nostru o problemă vitală pe linia ridicării gradului de gospodărire a resurselor disponibile, pentru sporirea eficienţei economice. Dacă pentru valorificarea unor rezerve s-au găsit soluţii eficiente de către specialiştii combinatului, o parte destul de însemnată a resurselor secundare nu poate fi recuperată datorită necunoaşterii unor procedee adecvate. În această situaţie se află **recuperarea căldurii fizice din zgura de furnal** (care reprezintă 100 000 tcc/an), **a presiunii gazelor rezultate din procesul tehnologic de la furnale** (evaluate la 75 000 t cc/an), **a căldurii fizice a aglomeratului** (evaluată la 65 000 tcc/an), **a gazelor arse la caupere** etc. În prezent, asemenea resurse se pierd pentru că nici specialiştii combinatului, nici cei ai Institutului de cercetări metalurgice nu au găsit mijloacele de captare şi transformare a căldurii în energie eficient utilizabilă. Ar trebui desigur depuse eforturi, mai ales din partea cercetării, pentru recuperarea cît mai grabnică a acestei energii". (Din cuvîntul tovarăşului **Mircea Iosif,** de la serviciul energetic).

ABURUL ŞI CĂLDURA APEI „**Recuperarea şi folosirea aburului** rezultat din procesele tehnologice constituie, după părerea mea, o problemă importantă reprezentînd, la nivelul combinatului, o cantitate destul de însemnată de energie. Noi avem locuri de muncă unde aburul este folosit în procesul tehnologic, dar cantităţile produse sînt mult mai mari decît nevoile. Din acest motiv o cantitate apreciabilă de abur este eliminată în atmosferă. Cauza : lipsă de consumatori, mai ales vara. În timpul iernii livrăm din surplusul de abur pentru încălzitul unor cartiere gălăţene şi a unui complex de sere din apropierea combinatului. Vara însă, consumul scade, în timp ce aburul produs rămîne la cotele iniţiale. Se are în vedere ca, începînd cu 1978, cînd vor intra în funcţiune noi capacităţi de producţie în combinat, care vor consuma şi abur, să se limiteze la minimum eşaparea aburului în atmosferă şi, prin aceasta, să se obţină şi o însemnată economie.

Tot în scopul utilizării raţionale a resurselor energetice primare şi secundare ar fi util ca specialiştii din cercetare şi proiectare să aibă în vedere, la construirea noilor combinate siderurgice integrate, **schimbarea procesului de obţinere a metalului.** Bunăoară, se poate avea în vedere construirea de agregate bloc cu aglomerare, cu furnale, cu sisteme de benzi transportoare, care să nu mai necesite răcirea aglomeratului ; amplasarea oţelăriei lîngă furnale ca să poată folosi toată energia termică ; apoi, prin utilizarea procedeului de turnare continuă a metalului, lingourile pot fi preluate în stare incandescentă direct de la oţelărie de către laminoare. Toate acestea conduc la un consum de energie mult mai economic, reducerea fiind aproape la jumătate faţă de perioadele actuale. Acestea sînt însă probleme de viitor, care ar trebui să se afle în atenţia cercetării şi proiectării la noile obiective ce se vor construi". (Din cuvîntul tovarăşului ing. **Constantin Anăstăsoaie**, şeful serviciului energetic).

GAZELE DE COCS ÎN LOCUL CELOR NATURALE

„**O problemă** importantă de valorificare a resurselor energetice secundare este **folosirea gazului de cocs** produs la uzina cocso-chimică ca reductor direct în furnale. Este o valorificare net superioară, deoarece gazul de cocs are o concentraţie de peste 52% hidrogen. Compoziţia şi puterea sa calorică permit înlocuirea cu succes a gazelor naturale. Încercările făcute la combinatul nostru au dat rezultate bune. Dat fiind însă faptul că Centrala electrică din Galaţi a fost proiectată să folosească drept combustibil gazul de cocs, ar fi total neeconomic să facem acum alte investiţii pentru trecerea acestuia drept combustibil la furnale. Dar, pe măsura punerii în funcţiune a noi baterii de producere a cocsului, gazul produs va fi utilizat la furnale. Socotim însă că problema este valabilă, în special, pentru noile unităţi siderurgice ce se construiesc în ţară. Bunăoară, pentru combinatul din Călăraşi, prevederea chiar din proiect a utilizării gazului de cocs drept combustibil pentru furnale va atrage după sine nu numai o valorificare superioară a acestei resurse energetice secundare, dar şi mari, foarte mari, economii de gaze naturale.

Şi încă o idee. Dacă specialiştii noştri din combinat au urmărit pînă acum mai mult valorificarea acelor resurse secundare energetice care nu au solicitat prea multe eforturi, se cere ca, în viitor, orientarea să fie îndreptată şi spre atragerea în circuitul economic a resurselor care cer schimbări calitative în procesele de producţie, perfecţionarea unor mijloace de producţie. Şi avem în această privinţă destule resurse (aburul, căldura metalului produs, a semiproduselor etc.). Sînt unele începuturi ca, de pildă, extinderea turnării continue a metalului, care va permite o recuperare de la 15,2% în 1976 la circa 40% în 1980 ; de asemenea, captarea şi folosirea căldurii cocsului prin utilizarea unor instalaţii care permit stingerea lui uscată şi altele. Se fac studii în cîteva institute de specialitate pentru găsirea unei soluţii cît mai eficiente, care să ne ajute să transformăm excedentul de abur în energie electrică. Consider că ar trebui accelerată acţiunea de stabilire a unor soluţii optime de recuperare şi valorificare întrucît, zilnic, din lipsa acestora şi a unor instalaţii adecvate, pierdem cantităţi însemnate de energie". (Din cuvîntul tovarăşului **Ion Călinescu**, director la Uzina cocso-chimică).

Probleme prioritare pe agenda specialiştilor

PE CÎND UTILAJE RECUPERATOARE EFICIENTE ?

„**Trebuie să accentuez** şi eu că ceea ce am recuperat pînă acum în domeniul energiei secundare se datorează în mare parte unor activităţi de rutină şi mai puţin de concepţie. Puţine sînt acţiunile care au adus intr-adevăr noutăţi în modul de valorificare a resurselor secundare. Această stare de lucruri este generată şi de lipsa unor mijloace şi echipamente specializate cu ajutorul cărora să se poată face diferite încercări în vederea adoptării de soluţii tehnologice originale şi, în acelaşi timp, eficiente. Unităţile de profil ale Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini întîrzie asimilarea şi producerea unor utilaje, cum sînt : turboagregate de puteri mari pentru recuperarea aburului, aparate de măsură şi control, diferite tipuri de arzătoare etc. În vederea realizării mijloacelor necesare valorificării resurselor energetice secundare, ar trebui după părerea noastră, să se elaboreze programe complexe pe linie de investiţii, proiectare, fabricaţie de utilaje şi motoare, care să fie nominalizate distinct, chiar prin planul de stat.

Apoi, se **cer revăzute de către proiectanţi anumite documentaţii pentru noile obiective ce se construiesc şi care nu cuprind şi instalaţiile de recuperare a energiei secundare.** Consider, de asemenea, necesar ca în viitor, să se revadă de către cercetători şi poiectanţi mai în profunzime şi problema randamentelor energetice ale unor agregate siderurgice. Bunăoară, de mulţi ani s-a renunţat să se construiască la noile obiective coşuri înalte pentru vehicularea aerului şi a gazelor. În prezent, această operaţie este făcută cu ajutorul exhaustoarelor, instalaţii consumatoare de multă energie electrică. Ar trebui văzut prin comparaţie ce este mai eficient ? După analizele noastre, considerăm, ţinînd seama de necesitatea economisirii energiei electrice, că sînt mai eficiente coşurile înalte în vehicularea aerului şi gazelor din halele de producţie. Şi în combinatul nostru sînt destule cazuri unde asemenea coşuri ar da randamente bune şi ar putea înlocui exhaustoarele.

De asemenea, au început să nu mai fie „la modă" nici **turnurile cu răcire normală a apei.** Se construiesc turnuri cu răcire forţată care sînt mari consumatoare de energie electrică. Motivul care a condus la această schimbare avea în vedere doar accelerarea procesului de răcire a apei, nicidecum consumul energetic. Considerăm că problema ar trebui revăzută în lumina noii situaţii de azi, cînd se cere să se utilizeze raţional şi în mod eficient energia electrică". (Din cuvîntul tovarăşului **D. Ştefănescu**).

CERCETAREA ŞI CERINŢELE ÎNTREPRINDERII

„**Există**, intradevăr, mari posibilităţi de a reduce consumul de energie şi combustibil în fiecare sector de activitate al combinatului. Pentru aceasta, însă, se impune recuperarea, la maximum posibil, a tuturor resurselor energetice secundare. Dacă o parte din acestea nu sînt valorificate încă, faptul se datorează, fireşte, celor din combinat ; dar, în bună măsură, pentru negăsirea unor soluţii corespunzătoare şi eficiente de recuperare vina revine şi specialiştilor din institutele de cercetări metalurgice. Avem inventariate un volum de peste 560 000 tcc resurse energetice secundare pentru care nu s-au întocmit încă studii de recuperare. Se invocă motivul că problemele tehnologice de recuperare şi valorificare a acestora nu au fost soluţionate nici pe plan mondial. Presupunînd că lucrurile stau aşa, atunci ce rol şi răspundere poartă cercetarea noastră ? De ce întîi să soluţioneze alţii problemele şi, apoi, să preluăm noi lucruri de-a gata făcute ? Nu este oare de datoria cercetării să găsească soluţii originale, eficiente, în rezolvarea diferitelor aspecte cu care sînt confruntate întreprinderile, sau însăşi institutele prin programele lor tematice ? Desigur, aşteptăm ca aportul cercetării să se facă realmente mai mult simţit şi, în cazul nostru, să conducă la amplificarea posibilităţilor de recuperare a unor resurse secundare energetice care, zi de zi, se pierd". (Din cuvîntul tovarăşului **R. Hanganu**, de la Uzina de distribuţie a energiei electrice).

ÎN CADRUL ANCHETEI şi-au mai exprimat punctele de vedere tovarăşii : **M. Iorga**, inginer-şef la sectorul furnale-aglomerare, **Şt. Banu**, şeful secţiei furnale, **I. Stolniceanu**, secretar cu probleme economice al Comitetului de partid al combinatului, **I. Strugari**, vicepreşedinte al Consiliului de control muncitoresc din Comitetul judeţean Galaţi al P.C.R., care au insistat asupra posibilităţilor de atragere a resurselor energetice secundare nevalorificate. În ansamblu acestea se referă la :

- **programarea realizării produselor, în special a celor plate, corespunzător cerinţelor din contractele încheiate cu beneficiarii, pentru a se evita crearea de stocuri cu mişcare lentă** (datorită nerespectării unor dimensiuni, în special la tablă, rămîn anual în stoc zeci de mii de tone de produse). Pentru evitarea creării de stocuri supranormative s-a propus de asemenea, organizarea unei baze specializate care să primească astfel de produse şi, în funcţie de cerinţele beneficiarilor, să le debiteze şi să le expedieze la dimensiunile solicitate, dînd întrebuinţare întregii suprafeţe a tablelor. În acest mod, se va înlătura recircuitarea unei mari cantităţi de produse şi, ca urmare, se vor economisi însemnate cantităţi de energie electrică şi combustibil ;
- **să se analizeze în profunzime în toate sectoarele producţiei şi să se inventarieze toate resursele energetice secundare cu posibilităţi de valorificare la termene rezonabile.** Există încă în combinat neinventariate o serie de resurse — căldura din metalul aflat în diferitele faze tehnologice, gaze şi aburi etc. De altfel, trebuie spus că în combinat mai sînt de întocmit, în diferite sectoare de activitate, 113 bilanţuri energetice, deşi termenul a trecut de mult ;
- **perfecţionarea şi modernizarea tehnologiilor şi utilajelor tehnologice.** S-a evidenţiat cu prilejul anchetei posibilitatea accelerării extinderii unor procese tehnologice de mare randament (turnarea continuă a oţelului, extinderea introducerii oxigenului şi gazelor naturale la elaborarea fontei, introducerea oxigenului şi a procedeului duplex la elaborarea oţelului electric etc.).

Tot în scopul economisirii unor mari cantităţi de energie şi gaze naturale s-a propus : **pentru sectorul de aglomerare a minereului** — raţionalizarea funcţionării benzilor transportoare din depozitul de materii prime, prin mărirea debitului de transport şi eliminarea funcţionării lor în gol, etanşarea maşinilor de aglomerat minereu şi creşterea producţiei specifice ; **la oţelărie** — optimizarea consumului de combustibil la elaborarea metalului în convertizoare şi cuptoarele electrice, **reducerea numărului de întreruperi accidentale** ; în sectorul de **laminoare plate** — îmbunătăţirea indicelui intensiv al agregatelor şi eliminarea pierderilor provocate de neetanşeitatea cuptoarelor de propulsie etc.

Cît priveşte înlocuirea unor utilaje cu randamente energetice scăzute, cu altele modernizate (turbogeneratoare, cuptoare de propulsare şi încălzire etc.), s-a accentuat necesitatea lărgirii sprijinului industriei constructoare de maşini, care să pună la dispoziţie noi instalaţii şi utilaje perfecţionate, cu consumuri energetice cît mai scăzute.

Anchetă realizată de
V. BOESCU

Experiențe în actualitate

ACORDUL GLOBAL — factor de cointeresare în creșterea eficienței

PE FONDUL GENERAL al cointeresării materiale și morale a oamenilor care știu că lucrează pentru ei, pentru bunăstarea lor viitoare, apar necesare aplicarea adecvată a întregului sistem de stimulente materiale colective și individuale, alegerea judicioasă, după criterii complexe a formelor de retribuție, astfel încît acestea să favorizeze creșterea productivității muncii.

De această **legătură strînsă, organică între munca depusă, rezultatele ei și mărimea retribuției** depinde realizarea unui avînt rapid și multilateral al progresului tehnic, al organizării științifice a producției și a muncii, al ridicării calificării etc. — într-un cuvînt, **mobilizarea rezervelor existente în întreprinderi pentru mărirea productivității muncii peste nivelul planificat.**

Pornind de la aceste considerente, la începutul anului trecut consiliul oamenilor muncii de la întreprinderea „Netex“ din orașul Bistrița, a stabilit să se introducă forma de retribuire în acord global la marea majoritate a personalului muncitoresc. Supusă dezbaterii adunării generale a oamenilor muncii, propunerea a fost aprobată în unanimitate.

Potrivit metodologiei transmise de Centrala industriei lînii, biroul de organizare a producției și a muncii a trecut la revizuirea normelor de producție pentru toate locurile de muncă ce erau cuprinse în acord direct (individual sau colectiv). Întrucît această formă se dovedise eficientă în perioadele anterioare, s-a hotărît ca ea să fie păstrată în continuare, în cadrul acordului global. Totodată, au fost analizate și locurile de muncă retribuite în regie, stabilindu-se care dintre ele să fie prinse în acordul global, astfel ca să se obțină unitatea de interese a tuturor celor care contribuie și pot aduce un aport mai mare la realizarea producției. S-a ținut seama de posibilitățile de sporire a spiritului de întrajutorare și responsabilitate colectivă, a exigenței fiecărui muncitor față de modul de lucru și rezultatele muncii fiecăruia dintre colegii săi, componenți ai formației de acord global, atît din cadrul schimbului său, cît și din schimbul anterior, indiferent de postul ocupat.

Alături de muncitorii de bază, în formația de acord global au fost cuprinși cei din colectivul mecano-energetic, cei de la depozite. Din cadrul personalului TESA au fost incluși șefii de atelier și maiștrii.

Măsurile înscrise în Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, program inițiat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și aprobat de C.C. al P.C.R. în Plenara de la sfîrșitul lunii iunie a.c., asigură ca oamenii muncii să obțină venituri tot mai mari pe baza rezultatelor lor în producție. Înfăptuirea acestor măsuri impune intensificarea eforturilor pentru creșterea suplimentară a productivității muncii — calea principală de sporire a avuției noastre naționale.

Articolul de față prezintă acțiunile întreprinse și rezultatele obținute pe această linie la o tînără unitate a industriei ușoare, prin introducerea și generalizarea formei superioare de organizare și retribuire a muncii — acordul global.

Componența formației de acord global fiind astfel definitivată și aprobată, după calculul tarifelor pe produse s-a făcut o comparație cu perioada de referință — ultimele 5 luni ale anului precedent, perioadă în care producția s-a realizat la nivelul capacității proiectate, cu rezultate bune la toți indicatorii de plan. S-a constatat că existau premisele pentru reducerea timpului de muncă necesar, creșterea productivității fizice și a nivelului mediu al retribuției.

Acordul global s-a aplicat de la începutul trimestrului II 1976, în condițiile acoperirii cu contracte a capacităților de producție, asigurării necesarului de materii prime și materiale și prin rezolvarea altor elemente tehnico-materiale de care depinde buna desfășurare a activității productive.

Formația de acord global s-a străduit să se organizeze și să se gospodărească judicios, să realizeze producția la nivelul și sortimentația contractată, de o calitate corespunzătoare, în condițiile obținerii unor economii la forța de muncă, materii prime și materiale, astfel că anul 1976 a fost încheiat cu rezultate bune la toți indicatorii de plan:

Indicatorul	Nivelul de realizare (%)	Creștere față de 1975 (%)
Producția globală	106,6	11,6
Producția marfă	101,5	10,7
Productivitatea muncii	106,4	12,8

Față de angajamentul pe întregul an, valoarea producției globale obținute suplimentar a fost de 3,1 ori mai mare. Eficiența aplicării acordului global s-a dovedit superioară celei preconizate:

- **productivitatea fizică a crescut cu cca. 5% față de semestrul II din 1975 ;**
- **producția fizică lunară s-a mărit în medie cu 1,5% ;**
- **retribuția medie orară a sporit cu cca. 2%.**

Gradul de extindere a muncii în acord a fost de 92%.

În luna mai din acest an, cu sprijinul organelor de control din minister și centrală și ținînd seama de experiența dobîndită, de perfecționările la diferite locuri de muncă, au fost aduse unele îmbunătățiri. Au fost reactualizate toate normele de muncă pentru personalul indirect productiv și de deservire și s-au reexaminat principalele norme de producție.

Încă din prima lună de la introducerea acestor măsuri s-a obținut **scăderea manoperei pe unitatea de produs** (91,9% din cea planificată, față de peste 94% în lunile precedente) ; productivitatea muncii a depășit cu 8,2% nivelul din plan, indicele de îndeplinire a normei a reprezentat 106,7%, iar **plusul de retribuție obținut a fost, în medie, de 2,5%.**

În aceste condiții a fost posibilă realizarea în bune condiții a planului pe semestrul I :

— **producția globală** **102,9%**,
— **producția marfă** **102,2%**,
— **productivitatea muncii** **103,1%**,
— **numărul mediu scriptic** **98,1%**.

Considerăm însă că mai avem resurse pentru creșterea productivității muncii, pentru perfecționarea corelației între muncă și retribuție. În acest sens, recentul regulament de aplicare a formei de retribuire în acord global pentru întreprinderea noastră, care adaptează la condițiile unității regulamentul-cadru elaborat de centrala industrială pe baza noii metodologii a Ministerului Industriei Ușoare, oferă premise favorabile. Conducerea colectivă a întreprinderii își propune ca, aplicînd hotărîrile Congresului consiliilor oamenilor muncii, să asigure îmbunătățirea în continuare a eficienței activității întregului personal.

Mircea BOCU
directorul întreprinderii
„Netex“ — Bistrița-Năsăud

ECONOMIE NATIONALA

Creşterea productivităţii pe şantierele de investiţii necesită

EXTINDEREA UTILIZĂRII MASELOR PLASTICE

SATISFACĔREA cerinţelor de confort şi funcţionalitate ale beneficiarilor concomitent cu realizarea unei productivităţi şi eficienţe înalte la constructor în executarea blocurilor de locuinţe a impus necesitatea adoptării unor noi soluţii tehnologice, a unui larg nomenclator de materiale de construcţii cu proprietăţi superioare. S-a avut în vedere ca noile materiale să fie mai ieftine, uşoare şi rezistente, să permită înlocuirea materialelor deficitare şi a celor mari consumatoare de energie, să fie uşor prelucrabile, cu o bună comportare în timp, să contribuie la realizarea de elemente complet finisate în fabrică sau poligoane ş.a.

În realizarea tuturor acestor exigenţe, căutările au fost îndreptate în special în direcţia **folosirii materialelor plastice**, care, după părerea specialiştilor, conduc la reducerea operaţiunilor mari consumatoare de manoperă (finisaje, pardoseli, izolaţii, pereţi interiori şi despărţitori, închideri etc.). Ce rezultate s-au obţinut în acest domeniu în execuţia noilor blocuri din municipiul Bucureşti ? Ce probleme apar, cum pot fi ele soluţionate ?

Avantaje economice evidente...

DESIGUR, folosirea maselor plastice în construcţii are multiple avantaje economice : diminuează greutatea construcţiilor, creşte productivitatea muncii prin reducerea consumului de manoperă pe mp arie desfăşurată, reduce cheltuielile de transport deoarece nu se mai folosesc utilaje grele de ridicat ş.a. După unele calcule, la fiecare sută de mp de construcţii de locuinţe se pot utiliza cca. 1 200 kg de mase plastice. **O cantitate de 100 000 mp de pardoseli din covor P.V.C. înlocuieşte cca. 80 000 mp de parchet,** asigurînd economisirea a cca. 2 500 mc de material lemnos, stejar şi fag, în timp ce aproximativ **600 t de conducte de apă din P.V.C. economisesc 18 000 tone conducte metalice.** Prin realizarea în industrie a covorului P.V.C. autoadeziv se elimină operaţia de aplicare a stratului adeziv, se asigură o importantă creştere a productivităţii muncii. **Greutatea produselor din mase plastice este de 6—9 ori mai redusă decît a materialelor feroase,** şi de 6—12 ori mai scăzută decît a materialelor neferoase grele (tabelul). Din experienţele efectuate pînă în prezent la Grupul de şantiere nr. 1 al Centralei de construcţii-montaj din Bucureşti rezultă că înlocuirea parapeţilor de balcon din beton armat cu parapeţi din P.A.S. conduce la o creştere de circa 3 ori a productivităţii muncii, iar greutatea se reduce de la 350 kg la 30 kg pe element.

Panourile din material plastic au un consum de manoperă foarte redus chiar în comparaţie cu panourile din alte materiale uşoare. Astfel, prin folosirea materialelor plastice atît în construcţia de locuinţe cît şi la lucrările industriale, se poate reduce greutatea construcţiei pe mp la elementele de acoperiş, pereţi despărţitori, parapeţi de scară între 36—96%, iar consumul de manoperă între 13—53%.

În utilizarea maselor plastice în construcţia de locuinţe din municipiul Bucureşti s-au înregistrat unele rezultate bune, au fost întreprinse anumite experimente interesante ce se cer extinse şi s-a acumulat pe unele şantiere o experienţă valoroasă. La Întreprinderea de construcţii şi prefabricate din beton, de exemplu, se produc în serie şi se utilizează pe şantiere măşti pentru acoperirea **nodurilor sanitare executate din fibre de sticlă cu poliester,** cu rezultate foarte bune. Dacă pentru executarea unei măşti din rabiţ se consumă o manoperă de circa 46 ore/bucată, iar pentru cele din prefabricate circa 12 ore, adoptarea soluţiei anterior prezentate conduce la o manoperă de numai 9,65 ore/bucată. Realizări deosebite au fost obţinute şi la Trustul de construcţii industriale Bucureşti prin placarea cu poliester armat a unor cofraje, soluţie care a condus la o economie foarte mare de placaj tego. Spre exemplu, soluţia clasică de utilizare a placajului tego la cofraje permite ca, pînă la degradare să se efectueze doar 20—25 turnări, în timp ce la cofrajul cu placaj de poliester armat s-a ajuns la peste 100 de refolosiri. Mai mult decît atît. Prin folosirea acestui procedeu se obţine o calitate superioară a structurii, o reducere substanţială a costului cofrajelor.

...şi totuşi extinderea întîrzie. De ce ?

DEŞI UTILIZAREA materialelor plastice are, aşa după cum am văzut, un domeniu de largă aplicaţie în construcţii, cu certe avantaje economice, **extinderea folosirii lor a rămas cu mult în urma cerinţelor, pe de o parte datorită faptului că producţia este încă necorelată cu necesităţile la unele materiale, iar pe de altă parte din cauza preţurilor unor materiale din mase plastice** (tîmplăria de exemplu), care, chiar dacă sînt mai uşoare, au un preţ mai mare ca cele realizate din metal sau lemn. Astfel, constructorii de locuinţe nu au întotdeauna la îndemînă întreaga gamă de sortimente de produse din mase plastice în cantităţile necesare, deşi astfel de materiale au fost introduse în proiecte (fitinguri, ţeavă din P.V.C. etc.) ; lipsa unor astfel de materiale se resimte, de pildă, la Întreprinderea de instalaţii-montaj şi izolaţii. Dat fiind că o asemenea situaţie creează greutăţi în realizarea ritmică a programului de predări a locuinţelor se impune ca unităţile producătoare de produse de mase plastice pentru construcţii să acorde mai multă atenţie realizării ritmice a prevederilor din contractele încheiate (la fitinguri, ţeavă P.V.C. etc.). **În paralel cu dezvoltarea producţiei la nomenclatorul existent, se impune, totodată, o amplificare a preocupărilor pentru înnoirea accelerată a produselor, pentru asimilarea unor noi materiale cu caracteristici tehnico-funcţionale superioare.**

În altă ordine de idei, apare necesară o creştere a eficienţei întregii activităţi a unităţilor care fabrică produse din mase plastice, în aşa fel încît, prin sporirea productivităţii muncii, reducerea cheltuielilor de producţie, in general prin perfecţionări tehnologice şi organizatorice **să se micşoreze substanţial costurile acestor materiale, iar proiectantul şi constructorul să fie cointeresaţi în folosirea lor pe scară largă.** În general se cere reţinută ideea că introducerea maselor plastice nu trebuie să scumpească costul construcţiei.

Greutatea specifică a unor materiale de construcţie

Denumirea	greutatea specifică (g/cm³)
Oţel inoxidabil	8,0
Oţel normal	7,85
Aluminiu	2,70
Fibră de sticlă	2,52
Policlorură de vinil rigidă	1,35—1,45
Polistiren	1,04
Polietilenă	0,91—0,95
Polipropilenă	0,90—0,91
Răşini poliesterice	1,20—1,22
Materiale plastice armate cu sticlă	1.35—2,0

Extinderea maselor plastice în sectorul de construcţii poate şi trebuie să se realizeze într-un ritm mai rapid decît pînă în prezent. Pentru reducerea consumului de manoperă se impune **folosirea în proporţie sporită a materialelor plastice cu prioritate în următoarele domenii : ca înlocuitor de tîmplărie interioară şi exterioară, la noi sortimente de covor P.V.C., pardoseli şi placaje înlocuitoare de faianţă pentru faţade la parapeţi de balcoane, la înlocuirea vopselei pe bază de ulei** ş.a. O deosebită atenţie se cere acordată şi diversificării materialelor plastice ce urmează a se folosi în instalaţii (jgheaburi, burlane, băi, spălătoare etc.), ca pereţi despărţitori, acoperişuri, placaje pentru cofraje, podine pentru schele etc. Subliniem faptul că înlocuirea actualelor soluţii la izolaţia conductelor de instalaţii prin industrializarea confecţionării protecţiei şi înlocuirea soluţiei clasice cu cochile din mase plastice pot conduce la o creştere a productivităţii muncii cu 2,13% pe m.p. la acest gen de lucrări.

Întrucît există serioase rămîneri în urmă şi în realizarea unor noi pereţi despărţitori la locuinţe, considerăm necesar să fie amplificate eforturile pentru realizarea acestora din anumite materiale (mase plastice, ipsos) care să fie

G. GHIŢULICĂ

(Continuare în pag. 32)

ALIMENTAŢIA PUBLICĂ ÎN SPRIJINUL CERINŢELOR POPULAŢIEI

Dezvoltarea și diversificarea producției și desfacerii de preparate și semipreparate tip „Gospodina“

ÎN CONFORMITATE cu prevederile Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, creșterea desfacerilor prin unitățile de alimentație publică se va realiza îndeosebi pe baza sporirii accentuate a producției de bucătărie, în cadrul căreia un loc din ce în ce mai mare trebuie să-l ocupe preparatele și semipreparatele tip „Gospodina“; volumul anual al vînzării lor urmează să atingă, în 1980, un nivel de 3,3 ori mai mare decît cel din anul 1975.

Dezvoltarea și perfecționarea producției acestora, în condițiile accesibilității prețurilor de procurare, contribuie la ridicarea rolului social-economic al alimentației publice, prin ușurarea muncii femeilor în gospodărie, care astfel sînt scutite în mare măsură de grijile menajului.

Analiza producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina“, pe exemplul întreprinderilor de alimentație publică ce deservesc cele 8 sectoare ale Capitalei — analiză pe care o prezentăm în continuare — a evidențiat nu numai realizările obținute, ci mai ales direcțiile de acțiune în viitor, rezervele de sporire și diversificare a acestei producții.

EXAMINAREA activității de alimentație publică scoate în evidență o serie de realizări, pe multiple planuri — mărirea volumului desfacerilor de mărfuri, creșterea ponderii producției culinare în totalul desfacerilor, dezvoltarea și diversificarea rețelei de unități, îmbunătățirea dotării cu utilaje, promovarea unor forme rapide de servire a consumatorilor, ridicarea nivelului de pregătire a lucrătorilor, valorificarea pe scară mai largă a tradiției artei culinare românești etc.

Ponderea producției proprii în totalul desfacerilor întreprinderilor de alimentație publică din București a fost, în anul 1976, de circa 42 la sută, plasîndu-se peste cea realizată la nivelul M.C.I., care a fost de circa 41 la sută, dar rămînînd totuși în urma prevederilor programului privind dezvoltarea alimentației publice în perioada 1976-1980. După opinia noastră, analiza acestui indicator este concludentă, întrucît exprimă preocupările fiecărei unități pentru mai buna satisfacere a cerințelor consumatorilor, prin îmbunătățirea structurii desfacerilor.

În perioada 1975-1976, I.A.P.L.-urile din Capitală, datorită preocupării sporite pentru dinamizarea producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina“, au înregistrat creșteri substanțiale ale desfacerii acestora, fapt ce reflectă rezervele existente în acest domeniu, receptivitatea cererii la creșterea ofertei (tabelul nr. 1).

Aceste unități au reușit astfel, de pe acum, să înfăptuiască circa 95 la sută din volumul proiectat a se realiza în anul 1980, în medie pe întreaga rețea de alimentație publică din țară — mediul urban și rural — de 3,3 ori. Trebuie să ținem, însă, seama că la o aglomerație urbană de talia Bucureștiului, la condițiile specifice de viață de aici, nevoile depășesc cu mult această medie.

Tabelul nr. 1

Desfacerile de produse tip „Gospodina“ în Capitală în 1976
(în % față de 1975 = 100)

Prin unitățile aparținînd întreprinderilor de alimentație publică	323,0
Prin unitățile aparținînd I.C.L. „Alimentara“	307,7
Creștere medie	315,4

Sporirea desfacerilor a fost facilitată de creșterea numărului unităților de profil (tabelul nr. 2); ea nu a fost însă însoțită de îmbunătățirea distribuției lor pe teritoriul orașului. Astfel, în sectoarele 3 și 7, cu mari concentrări de populație în ansambluri noi de locuințe, există cîte o singură unitate, iar în sectorul 8 — patru.

Tabelul nr. 2

Numărul unităților de producție și de desfacere a produselor tip „Gospodina“ din Capitală

	1975	1976
Centre de fabricație tip „Gospodina“	9	11
Unități de desfacere tip „Gospodina“	106	138
din care :		
— unități ale I.A.P.L.	12	20
— raioane ale I.C.L. „Alimentara“*)	94	118

**) Prin aceste raioane, amenajate în cadrul magazinelor alimentare, se desface circa ½ din producția tip „Gospodina“.*

O măsură — menționată și în program — de sporire și diversificare a producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina“ o constituie concentrarea fabricației în unități mari, dotate corespunzător (centre de fabricație, carmangerii, complexe de producție culinară etc.). Din acest punct de vedere, evaluările făcute arată că numărul centrelor de fabricație și cel al unităților „Gospodina“ cu activitate de producție și desfacere, subordonate I.A.P.L.-urilor, sînt cu mult sub necesar. În același timp, se impune creșterea numărului raioanelor de profil, organizate în cadrul unităților alimentare (anul trecut, ponderea acestor unități în totalul rețelei de magazine alimentare a reprezentat doar circa 7 la sută). Conform unor calcule estimative, în anul 1980 vor fi necesare circa 40 de unități „Gospodina“ subordonate I.A.P.L.-urilor și circa 200 de raioane în unitățile cu profil alimentar, pentru a se ajunge la nivelul normei stabilite de Ministerul Comerțului Interior — cel puțin o unitate sau un raion „Gospodina“ la 10 000 de locuitori în mediul urban.

Condiții similare, realizări diferite

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE volumul desfacerilor pe o unitate I.A.P.L., cu toată creșterea înregistrată în 1976, la produsele tip „Gospodina“ el reprezintă sub 2,1 milioane de lei pe an, apropiindu-se de cel al preparatelor din producția proprie a unui restaurant reprezentativ. Și mai semnificativ este volumul mediu al desfacerilor pe locuitor; valoarea foarte redusă a acestora — echivalînd cu cantitățile de preparate și semipreparate necesare numai pentru 2-3 mese pe an pe persoană. Un asemenea nivel extrem de scăzut al desfacerilor trebuie să atragă atenția conducerilor I.A.P.L.-urilor cu privire la necesitatea dezvoltării producției tip „Gospodina“, într-un ritm mult mai rapid, pentru a fi în concordanță cu nevoile reale. Desigur că o analiză mai atentă a sortimentației oferite, a rețetelor de preparare utlizate, precum și a preferințelor de consum ale populației, ar evidenția și una din cauzele majore ale acestui nivel scăzut (observație valabilă pe deplin și pentru raioanele „Gospodina“ din magazinele alimentare, unde volumul mediu al desfacerilor a fost, anul trecut, de numai 342 mii de lei).

Cercetarea ponderii preparatelor și semipreparatelor destinate vînzării pentru acasă în totalul producției culinare, a locului pe care îl ocupă fiecare I.A.P.L. în desfacerea totală de produse tip „Gospodina" a I.A.P.L.-urilor (tabelul nr. 3) oferă elemente deosebit de elocvente pentru a caracteriza orientarea diferitelor întreprinderi de alimentație publică, concepția lor privind necesitățile de consum ale populației.

Tabelul nr. 3

Situația comparativă a I.A.P.L.-urilor din Capitală în ce privește producția și desfacerea produselor tip „Gospodina"

I.A.P.L.	Ponderea produselor tip „Gospodina" în producția culinară a I.A.P.L. respectiv (%)	Ponderea întreprinderilor respective în totalul desfacerilor de produse tip „Gospodina" pe ansamblul I.A.P.L.-urilor %
Amzei	6,06	21,70
Bistrița	4,75	7.60
Izvorul rece	3,76	8,10
Segarcea	5,94	21,50
Aluniș	6,33	13,50
Central	2,21	4,75
Cotroceni	3,18	8,75
Vulcan	7,66	14.10

Deosebirile însemnate între I.A.P.L.-uri, inclusiv între cele cu condiții aproximativ asemănătoare de activitate (de exemplu, greutatea specifică de 8,10% la I.A.P.L. „Izvorul rece" din sectorul 3, față de 21,50%, cît a realizat întreprinderea „Segarcea", din sectorul 4) arată limpede grade diferite de preocupare, nejustificate în condițiile în care potențialul productiv de care dispun întreprinderile este destul de apropiat.

Pornind de la cerințele unei alimentații raționale

CREȘTEREA atractivității pentru consumatori a produselor tip „Gospodina", deci extinderea producției și desfacerii lor presupun **realizarea unui sortiment diversificat,** corespunzător cerințelor și preferințelor populației, **în condițiile unor prețuri accesibile.** Aceste obiective pot fi înfăptuite recurgîndu-se la un rețetar bazat în mai mare măsură pe folosirea unor materii prime cum sînt : carnea de pasăre, ouăle, orezul, pastele făinoase, legumele, carnea în amestec cu legume, peștele etc. Ele corespund prescripțiilor unei **alimentații raționale, axată pe cele mai noi rezultate ale cercetării științifice în domeniul igienei și fiziologiei alimentare.** De asemenea, prin folosirea unor astfel de materii prime (pește, lactate, legume și fructe, ouă etc.), lesne de procurat se asigură o hrană mai ieftină, accesibilă unei mase largi de consumatori.

Această orientare este, dealtfel, subliniată în Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, care prevede : **„Pentru organizarea producției culinare și realizarea unei alimentații raționale, bazată pe elemente nutritive valoroase, se vor lua măsuri pentru îmbunătățirea pregătirii mîncărurilor, extinderea folosirii legumelor, concomitent cu întărirea controlului de calitate a materiilor prime și a produselor finite".**

- Cunoscîndu-se avantajele și dezavantajele diferitelor grupe de alimente se pot face combinări judicioase în alcătuirea meniului zilnic. În ce privește asocierea alimentelor, o atenție mai mare trebuie acordată legumelor și fructelor, care condiționează realizarea unei alimentații raționale. Aplicarea eficientă a rezultatelor cercetării științifice presupune **o colaborare strînsă între specialiștii din alimentația publică și medicii dieteticieni,** precum și folosirea celor mai potrivite mijloace de **propagandă pentru educarea populației** în sensul unei alimentații raționale.
- Dezvoltarea producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina" reclamă, ca un element determinant, **adîncirea diversificării sortimentale.** Este drept că au fost elaborate reglementări (de exemplu, se prevede ca fiecare unitate „Gospodina" să ofere 30—50 de produse de bună calitate), iar printr-un ordin al M.C.I. emis la începutul anului 1976 s-a instituit obligativitatea unui sortiment minimal de preparate de bucătărie în unitățile de alimentație publică. inclusiv cele tip „Gospodina" ; dar aceste norme nu sînt întotdeauna respectate, astfel că într-o serie de unități „Gospodina" găsim încă un sortiment restrîns, șablon. Înlăturarea acestor carențe va trebui însoțită de **punerea în valoare** într-o măsură mai mare **a tradiției artei culinare românești,** ceea ce va facilita individualizarea fiecărei unități „Gospodina", prin „specialitățile casei".
- Sînt necesare **o mai bună folosire a capacităților, o mai judicioasă organizare a muncii** lucrătorilor în centrele și complexele de fabricație. Aceasta se poate realiza prin introducerea graficului-orar, a schimburilor II și III. La stabilirea programului de lucru trebuie avut în vedere numărul mai mare sau mai mic de unități arondate, prin care se desfac preparatele și semipreparatele tip „Gospodina". În legătură cu aceasta, notăm că în București, avîndu-se în vedere cererea mereu crescîndă, se va construi un complex de producție cu o suprafață de 7 750 mp.
- O măsură de o deosebită actualitate o reprezintă **amplasarea optimă a unităților de profil pe teritoriu** (în prezent, majoritatea unităților „Gospodina" subordonate I.A.P.L.-urilor funcționează în zona centrală a orașului), dîndu-se o atenție specială creării de **unități și secții „Gospodina" pe platformele industriale,** ceea ce va aduce un aport substanțial la facilitarea aprovizionării muncitorilor, la ușurarea muncii în gospodărie a femeilor ocupate.

conf. dr. I. PĂUNESCU

Pentru a mări eficiența ciclului de articole (în care se încadrează și cel de mai sus) privind perfecționarea activității de comerț, alimentație publică, prestări de servicii, turism, redacția invită cititorii să contribuie la tratarea acestor probleme, comunicîndu-ne experiențe pozitive, semnalări critice, propuneri. Scrisorile vor fi publicate în rubricile specializate ale revistei — „Carnetul consumatorului" și „Cititorii au cuvîntul" — sau vor fi transmise spre rezolvare forurilor în drept.

CARNETUL CONSUMATORULUI

Acțiunea secretă „Molid"

Delicios, noul produs al Fabricii de industrie locală din Vatra Dornei — concentratul din lujeri de molid. O aromă pătrunzătoare de pădure montană și de zmeuriș; dulce tocmai cît trebuie ; cu sifon, apă minerală sau simplă, dă o excelentă băutură răcoritoare, reconfortantă.

Dar n-am vrea să facem noi ceea ce n-a făcut fabrica — lansarea produsului. Căci concentratul a apărut în magazine anonim, în banale sticle de bere purtînd etichete destinate unor butelii cu capacitate dublă (și avînd aplicată, peste prețul tipărit, o indescifrabilă ștampilă de corectură). Etichetă anodină, prea asemănătoare cu a apelor minerale, fără nici o mențiune asupra destinației concentratului, asupra proprietăților medicinale (lujerii de molid fac parte din farmacopeea tradițională), asupra preparării.

O informație la televizor și alta într-un ziar, probabil doar de puțini sesizate, n-au putut suplini publicitatea necesară. La „Alimentara" nici o minimă inscripție explicativă nu atrage atenția cumpărătorului. Pasămite, nu-i treaba nici a comerțului să lanseze produsele noi. El trebuie doar... să le vîndă.

Între „tehnică" și „artă"

Aveți de înrămat un tablou ? Unitățile cooperativei „Tehnica sticlei" — singura specializată din Capitală — oferă o selecție de 8—10 profile de rame. Toate în maro și bronz, toate cu mulaje în relief, toate de cel mai autentic prost gust.

O pictură modernă astfel „subliniată" arată ca... nuca în perete.

Ramele simple — baghete, șipci în culoare natur — nu sînt agreate la „Tehnica sticlei". De altfel nici n-ar cadra cu stridentele peisaje sub clar de lună, țigăncile cu garoafe și alte mostre de „artă" etalate spre vînzare în vitrinele unora din unitățile sale.

Fermoare

Despre necesitatea unui fermoar la o rochie sau la un buzunar nu credem că este cazul să mai amintim. Cine nu știe, de pildă, cît este de necesar acest mic articol de mercerie atelierelor de croitorie sau gospodinelor ? Din păcate industria ușoară n-a rezolvat pe deplin problema fermoarelor nici din punctul de vedere al calității și nici din cel al sortimentației. Trebuie să colinzi uneori prin multe magazine ca să găsești (dacă...) lungimea și culoarea dorită. Ca să nu mai vorbim de fermoarele cu dinți din plastic, mai discrete și care se pot adapta nuanței respectivei piese de îmbrăcăminte. Deși nu vedem ce dificultăți ar prezenta producția lor în țară, ele încă se procură din import.

Lampa invizibilă

În magazinele și raioanele de produse electrotehnice, lampa de televizor PCF 801 a devenit o raritate. Lucrătorii comerțului din diferite orașe — Constanța, București, Craiova, Brașov, Bacău și altele — spun că ei întocmesc comenzile de rigoare, dar că industria nu le onorează.

Să însemne oare PCF „produsul căutat — fantomă" ?

CITITORII AU CUVÎNTUL

Experimentare prelungită

Citeva intreprinderi din oraşul nostru au fost alese, încă în urmă cu trei ani, să experimenteze un nou sistem de decontare. Este vorba de plata produselor, a serviciilor etc. de către beneficiar din proprie inițiativă. Se presupunea că în acest fel decontarea financiară între unități va fi mai operativă, se vor evita timpii morți în încasarea facturilor de către furnizori etc.

Din păcate, din toate avantajele presupuse ale noului sistem de decontare, nu s-a realizat nici unul, deși a trecut destul timp de la începerea experimentării. Numărul facturilor neîncasate a crescut simțitor, concomitent cu cheltuielile pentru corespondență și telefoane. În același timp, contul de decontare din bancă este cu mult mai mic decît ar trebui să fie. Să nu mai vorbim de discuțiile interminabile, de timpul consumat cu corespondența expediată, cu telefoanele.

Considerăm că aceste neajunsuri ar putea fi evitate în condițiile în care furnizorul şi-ar solicita drepturile băneşti prin dispoziție de încasare.

Gabriel ACATRINEI
Bacău

Păduri periurbane

Dezvoltarea economico-socială a țării, adîncirea procesului de urbanizare și caracterul structural al centrelor urbane, impun amenajarea unor spații verzi periurbane cu caracter recreativ.

Pentru marea masă a orășenilor, pădurile periurbane reprezintă mediul cel mai indicat şi totodată cel mai accesibil pentru recreerea de sfîrșit de săptămînă. După părerea mea, ca specialist în aceste probleme, socot că pentru a face față unei solicitări în masă, aceste păduri trebuie amenajate și structurate corespunzător ; ele pot avea luminișuri, poteci, chioșcuri, bănci etc.

Recreerea de sfîrșit de săptămînă în natură are un efect direct asupra productivității muncii ; calculele dovedesc că efectul economic este de 10–20 de ori mai mare decît investițiile necesare. Dacă la aceasta se adaugă efectul favorabil direct asupra sănătății oamenilor, rezultă importanța economico-socială apreciabilă a acestei probleme.

Avînd în vedere aceste aspecte, propun ca administrațiile orașelor să prevadă în buget cheltuieli pentru amenajarea de păduri periurbane, păduri care să fie date în sarcina sectorului silvic și care poate specializa, la rîndul său, cadre pentru crearea și întreținerea acestor obiective.

ing. Zeno OARCEA
Stațiunea I.C.A.S. – Pădurea Verde
Timișoara

Calificare

Compartimentul de specialitate dintr-o întreprindere (serviciul sau biroul personal-învățămînt) căruia îi revine sarcina pregătirii, selecționării și angajării personalului, are datoria să ia toate măsurile de testare a muncitorilor, în așa fel încît, dacă condițiile permit, angajările să se facă cel puțin la categoria medie de calificare existentă.

Un instrument prețios în această privință îl poate constitui indicatorul nivelul mediu de calificare ; utilizarea acestui indicator permite cunoașterea evoluției calificării în diferite perioade și la orice structură de personal și verigă organizatorică. În acest fel vom avea o imagine a efortului depus de întreprindere și de angajați în vederea creșterii posibilităților de cunoaștere în profesia respectivă.

Indicatorul nivelul mediu de calificare pe structura muncitori și pe structura personal TESA și direct productiv, cu subgrupele cu studii medii și superioare, poate să fie raportat prin sistemul dărilor de seamă statistice, lunar, trimestrial și anual, pe două elemente : a) calificarea medie la o anumită categorie și b) numărul de angajați corespunzător categoriilor de calificare rezultate.

prof. G. IMBREA
Focșani

Economii potențiale

Am așteptat cu mult interes răspunsul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții în legătură cu problema ridicată în nr. 24 al revistei, în care susțineam necesitatea revenirii la ambalajele de tip III B. În numărul 30 am citit răspunsul, Cu o satisfacție insuficientă, însă, dat fiind faptul că nu se rezolvă pe deplin problema.

Sîntem de acord că măsurile luate la întreprinderi vor avea darul să ridice calitatea cartonului și respectiv a ambalajelor furnizate, dar nu înțelegem de ce nu se revine la confecționarea ambalajelor Tip III B, care au în componența lor mai puțină materie lemnoasă. Oare micșorarea consumului de material lemnos nu prezintă interes ?

Aurelian NEACȘU
contabil șef la „Dero" – Ploiești

ECOURI

Surse

Pompele recuperatoare de căldură, transportind căldură dintr-un mediu exterior (aer, apa mării, rîurilor, ape termale, reziduale, căldură industrială etc.), într-un mediu interior (sere, locuințe, spații industriale etc.) pot aduce o contribuție de seamă la realizarea programului de economisire a combustibililor clasici. Articolul pe această temă, publicat în „R. E." nr. 2/1977 aduce cîteva informații prețioase asupra unor probleme de actualitate economică în acest domeniu.

Institutul nostru a întocmit un studiu tehnico-economic pentru introducerea în fabricația de serie a unui condiționator de aer funcționînd ca pompă de căldură. Destinația principală este încălzirea în anotimpurile reci. Acest aparat, care a făcut obiectul unui S.T.E., trebuie să satisfacă nevoile de încălzire-răcire pentru un spațiu de maximum 60 mc, el fiind destinat pentru locuințe, hoteluri, frizerii, birouri, laboratoare, magazine, săli de operații și tratamente, săli de așteptare, ateliere pentru servirea populației etc. Studiul a avut ca bază un proiect de execuție și trei modele experimentale elaborate de către Institutul de cercetare și proiectare aparataj pentru instalații și utilaje pentru construcții. Aceste lucrări s-au făcut în baza unei comenzi emisă de ICEMENERG București.

În prezent se continuă încercările modelelor experimentale. Urmează elaborarea proiectului de execuție, realizarea, încercarea și omologarea prototipului.

dr. ing. Florin-Teodor TĂNĂSESCU
director al Institutului de cercetări pentru industria electrotehnică

Valorificare eficientă

Referindu-ne la nota cu acest titlu, apărută în numărul 49/1976 al revistei, precizăm că unitatea noastră, respectiv Întreprinderea pentru valorificarea ambalajelor, este obligată să valorifice materialele provenite din ambalajele mărfurilor importate. Valorificarea ambalajelor – în afara celor metalice – poate fi făcută și de unitățile beneficiare ale importului, pentru nevoile proprii, dar numai cu acordul nostru.

În ceea ce privește propunerea din nota apărută, menționăm că am fost de acord cu valorificarea de către întreprinderea „Electroceramica" din Turda, pe plan local, a butoaielor din material plastic provenite din import, dar cu plata regiei și beneficiului planificat al I.C.V.A.

Dat fiind că normele în vigoare interzic punerea în aplicare a propunerii din nota publicată în „R. E.", socotim că ar trebui revizuite unele instrucțiuni referitoare la valorificarea ambalajelor primite din import.

Nicolae BÎRSAN
șef birou comercial la Unitatea I.C.V.A. – Cluj-Napoca

Prind viață hotărîrile Congresului consiliilor oamenilor muncii

AMPLIFICAREA ROLULUI ORGANISMELOR OBȘTEȘTI ÎN SISTEMUL CONDUCERII COLECTIVE

AMPLUL PROGRAM de acțiune care rezultă din indicațiile și sarcinile date de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la primul Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi obligă organele de conducere colectivă atît la lărgirea ariei de preocupări cît, mai cu seamă, la ridicarea nivelului calitativ al rezolvării tuturor problemelor activității economice și de producție din unitățile respective. Relevînd importanța extinderii cadrului de participare a maselor de oameni ai muncii la conducerea vieții economico-sociale, a dezvoltării și perfecționării autoconducerii muncitorești, documentele congresului au constituit o vibrantă chemare adresată muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, altor specialiști, de a munci cu pasiune și dăruire, într-un spirit de înaltă responsabilitate, pentru a contribui la creșterea mai accentuată a tuturor ramurilor economiei în actualul cincinal; de a sprijini activ consiliile oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

IN ACEST CONTEXT se impune o creștere accentuată a rolului organismelor obștești de lucru în sprijinul conducerilor colective — consiliile de control muncitoresc al activității economice și sociale din întreprinderi și comisiile pe domenii. Întrunind în rîndurile lor muncitori fruntași, conducători direcți ai proceselor de producție, cadre tehnice și economice — dintre oamenii cei mai atașați intereselor colectivului, buni cunoscători ai problemelor din domeniul lor de activitate, înzestrați cu capacitate de analiză critică și cu spirit de inițiativă, apreciați și stimați de tovarășii de muncă — ele **multiplică și extind ca rază de acțiune capacitatea consiliilor oamenilor muncii de a sesiza rezervele, de a evalua posibilitățile, de a selecționa căile și a stabili măsurile pentru perfecționarea mersului producției, de a urmări modul cum sînt îndeplinite acestea.**

Consiliul de control muncitoresc și comisiile pe domenii au fost antrenate, la Întreprinderea textilă Arad, în controale și studii vizînd valorificarea deșeurilor, îmbunătățirea unor tehnologii, utilizarea rațională a forței de muncă, mărirea indicilor de folosire a utilajelor. La Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște ele au analizat și au prezentat soluții în probleme similare — folosirea eficientă a potențialului uman și a capacității mașinilor. Comisia de organizare de la întreprinderea de încălțăminte „Ardeleana“ din Alba Iulia a colaborat cu compartimentul de resort la elaborarea unui studiu asupra încărcării suprafețelor de producție la secția de croit și atelierul de ștanțe, rezultînd un disponibil de 200 mp care au putut căpăta o destinație utilă. Printre contribuțiile eficace ale comisiei cu același profil de la „Steaua electrică“ din Fieni se numără organizarea în flux a instalațiilor de acoperiri galvanice și de decapare a soclurilor. Consiliul de control muncitoresc de la Combinatul de prelucrare a lemnului din Sighetul Marmației a analizat căile de ritmicizare a realizării planului la fabrica de mobilă Vișeul de Sus, iar cel de la Întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier Baia Mare — acoperirea cu contracte a planului de producție și stadiul onorării lor, îmbunătățirea calității proceselor de lucru la turnătorie etc.

PRACTIC, **nu există domeniu al activității economice și sociale din întreprinderi care să nu cadă sub incidența preocupărilor consiliilor de control muncitoresc și ale comisiilor pe domenii.** În ce măsură asemenea preocupări sînt efective și utile, în ce măsură se reușește fructificarea lor prin acțiuni care să aducă o schimbare în bine — aceasta depinde cu precădere de **atitudinea consiliilor oamenilor muncii**, de înțelegerea justă a sprijinului pe care-l pot primi, de dorința de a-l folosi.

Principiul conducerii colective implică rezolvarea în comun nu numai a actului de decizie, ci și a momentului care îl precede — investigarea situației existente într-un domeniu sau altul și relevarea posibilităților de a o îmbunătăți în lumina obiectivelor stabilite de forurile superioare sau de către însuși C.O.M. Recurgînd uneori, în locul unor analize aprofundate efectuate în prealabil de comisiile pe domenii, la simple informări verbale ale unor cadre cu răspundere tocmai în problema supusă dezbaterii — și care, deci, fie că nu pot, fie că nu vor să vadă deficiențele și căile de înlăturare — consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea electrocentrale Deva își limitează cu bunăștiință calitatea hotărîrilor. Observație valabilă și pentru întreprinderea de mase plastice și încălțăminte „Victoria“ Timișoara, Întreprinderea de transporturi auto Brașov, întreprinderea „Policolor“ București ș.a., unde consiliile de control muncitoresc și comisiile pe domenii nu sînt antrenate în suficientă măsură la fundamentarea deciziilor și la controlul îndeplinirii măsurilor C.O.M.

ATÎT PRACTICA pozitivă, cît și carențele identificate în diferite unități din industrie, construcții și transporturi sugerează unele modalități cu valabilitate generală pentru perfecționarea în continuare a activității acestor organisme.

1 Fără a le afecta caracterul de continuitate al muncii, **structura și componența lor trebuie adaptate în funcție de rezultatele obținute și de obiectivele pe care le au de îndeplinit.** Programul de acțiune pe care-l constituie, pentru consiliile oamenilor muncii, hotărîrile recentului congres pot determina necesitatea de a întări unele comisii, de a crea altele, corespunzătoare unor sfere de probleme care capătă întîietate. De asemenea, nimic nu obligă la menținerea acelor membri care se dovedesc inactivi, care se complac în imobilismul unor stări de lucruri vădit perfectibile.

2 **Popularizarea largă**, în cadrul întreprinderilor, a activității consiliilor și comisiilor, a planurilor lor de muncă va contribui la **creșterea participării maselor în rezolvarea problemelor respective.**

3 Pentru efectuarea unor studii mai ample, cu un grad mai mare de specializare, este bine să se lărgească potențialul comisiilor prin **crearea unor colective ad-hoc.**

4 Consiliile de control muncitoresc, comisiile pe domenii, colectivele menționate mai sus oferă cîmp de afirmare lucrătorilor din **re-**

zerva de cadre, punîndu-i totodată în contact cu problematica organizării și conducerii.

5 **Repartizarea unor membri ai consiliului oamenilor muncii în cadrul comisiilor pe domenii** asigură (așa cum o demonstrează exemplul Întreprinderii miniere Moldova Nouă) mai buna îndrumare a acestora, transmiterea operativă a problemelor dezbătute și rezolvate de C.O.M., corelarea planurilor de activitate.

6 Aceste planuri, atît pentru comisii cît și pentru consiliile de control muncitoresc, trebuie **puternic ancorate în actualitate, în realitățile întreprinderii,** ceea ce se poate obține prin **reflectarea problematicii dezbătute în adunările generale ale oamenilor muncii, a celei cuprinse în programele C.O.M.** Procedîndu-se astfel, la Întreprinderea de produse refractare Alba Iulia au putut fi abordate și rezolvate în bune condiții o serie de sarcini prioritare. Pentru evitarea paralelismelor și formalismului, aceste planuri de muncă trebuie corelate cu cele ale comisiilor organizate pe linie sindicală. **Aprobarea planurilor de muncă și controlul îndeplinirii lor** (pe baza prezentării periodice a unor dări de seamă) **sînt de competența consiliului oamenilor muncii,** și nu a directorului, cum greșit s-a procedat la Întreprinderea de mașini-unelte Bacău.

7 **Instruirea repetată a consiliilor și comisiilor** este obiectiv necesară pentru a le concentra atenția asupra chestiunilor majore, în care pot interveni cu efecte maxime. S-a dovedit extrem de utilă inițiativa unor comitete județene de partid și consilii județene de control muncitoresc (Buzău, Neamț, Gorj ș.a.) de a organiza în acest sens **consfătuiri și schimburi de experiență,** care contribuie la generalizarea celor mai adecvate metode de muncă.

8 Chiar dacă activează pe bază obștească, aceste organisme își cer **un statut reglementat printr-un act normativ.** Referirile din diferite documente nu pot satisface acoperitor această necesitate : soluția cea mai bună ar fi, probabil, ca la o eventuală îmbunătățire a textului Legii nr. 11/1971 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, alături de completări sau precizări inspirate din documentele Congresului consiliilor oamenilor muncii, să se introducă și prevederi referitoare la modul de constituire, organizare și funcționare, atribuțiile și răspunderile consiliilor de control muncitoresc și ale comisiilor pe domenii din întreprinderi.

Măsurile stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința din 8 august a.c., privind crearea cadrului juridic necesar și îmbunătățirea conlucrării dintre consiliile de control muncitoresc și unitățile de control al oamenilor muncii, vor avea desigur efecte pozitive în activitatea acestor forme instituționalizate ale democrației noastre socialiste, care asigură participarea activă și nemijlocită a oamenilor muncii la rezolvarea problemelor social-economice.

Adrian RUSU

111 ANTENE SENSIBILE

PRESTIGIUL pe care și l-a cîștigat în țară și peste hotare întreprinderea de utilaj petrolier „1 Mai“ din Ploiești se bazează, în opinia beneficiarilor, pe calitatea superioară a concepției și execuției produselor, care au devenit reprezentative pentru nivelul tehnic al industriei românești. Privind dinăuntru, dincolo de gradul de dotare a producției, de modernizarea continuă a tehnologiilor, nivelul calitativ — însoțit și de o cotă înaltă a eficienței economice — se explică prin sentimentul activ de mîndrie al întregului colectiv pentru marca fabricii. Caracterul de masă al inițiativei, al întrajutorării, al responsabilității derivă dintr-o puternică motivație — satisfacția participării la rezolvarea tuturor problemelor, atît de diverse și complexe, ale activității întreprinderii.

Unul din principalele canale de legătură în dublu sens între colectivul de muncă și organul de decizie — consiliul oamenilor muncii — îl constituie consiliul de control muncitoresc și comisiile pe domenii. Componența lor este reprezentativă, reunind cadre de toate categoriile din secțiile de producție, din compartimentele de concepție și funcționale :

	Consiliul de control muncitoresc	Consiliile pe domenii
Muncitori și maiștri	9	21
Tehnicieni	5	10
Ingineri	4	41
Economiști	1	10
Alte categorii de personal	—	10
Total :	19	92

Considerînd că fiecare din cei 111 membri ai acestor organisme vine în contact — în relațiile de muncă, în adunările lunare ale grupelor sindicale — cu zeci de oameni din întreprindere, cu chestiunile care-i frămîntă, cu opinia lor, ne dăm ușor seama ce neprețuit sprijin primește (fiindcă știe să-l ceară și să-l folosească) conducerea colectivă, în analiza fenomenelor, în clarificarea soluțiilor, în adoptarea deciziilor.

La „1 Mai“-Ploiești, cele 6 comisii pe domenii au fost constituite corespunzător principalelor linii strategice pe care le urmărește consiliul oamenilor muncii : organizare, economii și gospodărire, calitate, export-import, energie și combustibil, investiții-dezvoltare. Atribuțiile lor au fost înscrise în prima parte a regulamentului de organizare și funcționare, ceea ce înseamnă investirea comisiilor nu numai cu responsabilități bine determinate, ci și cu autoritate în exercitarea lor.

Fiecare comisie are ca responsabil un membru al C.O.M., fiecare membru al C.O.M. face parte dintr-o comisie ; o astfel de integrare a funcției cu instrumentul său de lucru conferă activității necesarul de orientare, organizare, permanență, finalitate. Semestrial, secretarul comitetului de partid și președintele consiliului oamenilor muncii instruiesc consiliul de control muncitoresc și comisiile pe domenii ; planurile lor de muncă sînt aprobate de către C.O.M. (în ultima ședință din fiecare trimestru), care analizează cel puțin o dată pe an modul în care ele își îndeplinesc sarcinile. În afara analizelor pe care le efectuează din însărcinarea organului de conducere colectivă în legătură cu unele teme din programul acestuia, comisiile pe domenii au — în domeniul lor specific — un prim drept de viză consultativă asupra materialelor ce urmează a fi prezentate în ședințele C.O.M.

Exemplificativ, citàm cîteva din problemele abordate de aceste organisme, la un nivel de profunzime și detaliere, de fundamentare a soluțiilor propuse, care au permis conducerii colective să ia hotărîri cu eficiență deosebită :

- consiliul de control muncitoresc :

— îmbunătățirea indicilor de utilizare a mașinilor (s-a constituit un colectiv care urmărește situația permanent și concret, pe secții și locuri de muncă, prezentînd lunar informări) ;

— întărirea disciplinei (pe baza concluziilor prezentate, biroul comitetului de partid și biroul C.O.M. au adoptat o hotărîre comună, cu măsuri privind extinderea sistemului de servire a mesei în apropierea locului de muncă prin microcantine, obligativitatea purtării de ecusoane distinctive pentru identificarea lucrătorilor la intrarea în întreprindere și la deplasările în interiorul acesteia în timpul serviciului etc.) ;

— controlul îndeplinirii hotărîrilor de partid și de stat, al hotărîrilor consiliului oamenilor muncii ;

- comisiile pe domenii :

— analiza modului cum se aplică măsurile stabilite de C.O.M. în legătură cu îmbunătățirea transportului intern ;

— posibilități de extindere a controlului nedistructiv (cu raze X, gamma, pulberi magnetice, soluții penetrante) ;

— analiza modului cum se realizează producția pentru export, sub aspectul calității, eficienței, al creșterii volumului acesteia ;

— studiu asupra îmbunătățirii rezultatelor financiar-contabile prin eliminarea stocurilor de materii prime și materiale supranormative sau cu mișcare lentă și a celor semifabricate cu ciclu depășit.

CONSIDERAŢII REFERITOARE LA UNELE CATEGORII SPECIFICE ECONOMIEI SOCIALISTE

FIIND DETERMINATE în toate orînduirile sociale de natura economico-socială a producţiei şi în special de formele de proprietate asupra mijloacelor de producţie şi asupra produsului obţinut, formele de repartiţie a produselor prezintă trăsături specifice şi deosebiri esenţiale de la o orînduire economică la alta, ele nefiind altceva, aşa cum arăta Marx, „...decît expresia relaţiilor de producţie istoriceşte determinate... fiecare formă de repartiţie dispare odată cu forma determinată a producţiei care i-a dat naştere şi căreia îi corespunde".[1]

I. Capitalul variabil, valoarea forţei de muncă şi salariul, categorii economice specifice capitalismului

ÎN CORELAŢIE DIRECTĂ cu natura producţiei capitaliste şi pe temelia proprietăţii privat-capitaliste, caracterizată prin a) stăpînirea capitalistă a mijloacelor de producţie sub forma monopolizării acestora de către burghezie, ceea ce determină separarea şi lipsirea producătorilor nemijlociţi de mijloacele de producţie şi de consum, prin b) folosirea mijloacelor de producţie în scopul obţinerii plusvalorii pe baza unirii lor indirecte cu forţa de muncă a lucrătorilor salariaţi, sub forma vînzării-cumpărării acesteia ca marfă, şi prin c) însuşirea privat-capitalistă de către burghezie a produsului obţinut, repartiţia capitalistă a produselor îmbracă forme care reflectă trasăturile specifice esenţiale ale acestei orînduiri. Atît categoriile de bază cît şi cele de suprafaţă ale repartiţiei capitaliste reflectă legătura indisolubilă şi determinarea esenţei relaţiilor capitaliste de repartiţie de către natura economico-socială a producţiei şi a proprietăţii capitaliste. Caracterizînd în esenţa şi în specificitatea lor relaţiile economice capitaliste, Marx arăta „Procesul care creează raportul de capital nu poate deci să fie nimic altceva decît procesul de separaţiune a muncitorului de proprietatea asupra condiţiilor muncii sale, un proces care transformă, pe de o parte, mijloacele sociale de subzistenţă şi de producţie în capital şi, pe de altă parte **pe producătorii nemijlociţi în muncitori salariaţi**".[2]

Trăsăturile specifice ale producţiei şi ale proprietăţii privat capitaliste determină conţinutul, esenţa şi specificitatea categoriilor de bază ale producţiei şi repartiţiei capitaliste, care sînt **plusvaloarea** ca formă specific capitalistă a categoriei economice generale a **plusprodusului**, şi **capitalul variabil** şi **valoarea forţei de muncă**, ca forme specifice capitaliste, şi respectiv a **produsului necesar** care este o categorie comună orînduirilor bazate pe exploatare. În cadrul mecanismului economiei capitaliste categoriile de bază ale producţiei şi repartiţiei capitaliste, de capital variabil, valoare a forţei de muncă şi plusvaloare care exprimă laturi fundamentale, de esenţă profundă ale economiei capitaliste, se reflectă în activitatea practică a societăţii capitaliste într-o formă transformată în categoriile de suprafaţă ale repartiţiei capitaliste, specifice acestei orînduiri. Acestea sînt categoriile de **profit, dobîndă** şi **rentă funciară capitalistă,** ca forme ale plusvalorii însuşită sub forma veniturilor fără muncă de către diferite categorii de exploatatori capitalişti, şi categoria **salariului** care este în esenţa sa **„...forma transformată a valorii respectiv a preţului forţei de muncă"** [3], ca parte a valorii produsului obţinut pe care o primesc în procesul repartiţiei muncitorii salariaţi.

Cu toate că precizările făcute de Marx privind caracterizarea „forţei de muncă ca marfă", a „salariului", a „muncii salariate" şi a „lucrătorilor salariaţi", ca procese, categorii economice şi noţiuni specifice economiei capitaliste, sînt clare şi au un caracter consecvent, în teoria şi practica economică a ţărilor socialiste s-au menţinut mult timp noţiunile de „salariu" „salariaţi", „salarizare", „fond de salarii" etc. Folosirea în practica economiei socialiste şi în terminologia ştiinţei economice a unor asemenea noţiuni şi categorii economice, care sînt specifice economiei capitaliste, se explică prin analiza categoriilor repartiţiei socialiste în mod rupt de relaţiile sferei de producţie şi de relaţiile economice ale proprietăţii socialiste, pe baza cărora pot fi înţelese în mod aprofundat atît înlăturarea definitivă în socialism a condiţiilor obiective ale existenţei forţei de muncă ca marfă, a valorii acesteia şi a salariului ca preţ al forţei de muncă, cît şi baza obiectivă a dublei calităţi de producători şi coproprietari pe care o au în socialism oamenii muncii.

Faptul că noţiunile de „salariu", „salariaţi", „salarizare" şi „fond de salarii" au fost şi mai sînt folosite în teoria şi practica economică în unele ţări socialiste, deşi nu schimbă cu nimic condiţiile obiective, legile şi categoriile obiective ale relaţiilor economice socialiste ca realitate economică obiectivă, reflectarea inexactă a realităţii economice prin aceste categorii şi noţiuni, care nu oglindesc în mod real esenţa şi specificitatea economiei socialiste au unele influenţe negative atît asupra teoriei cît şi asupra practicii economice : se limitează posibilitatea argumentării teoretice şi a realizării depline în practică a unor trăsături importante ale superiorităţii socialismului, se favorizează folosirea şi menţinerea în activitatea de organizare şi retribuire a muncii şi în activitatea de conducere a unor metode, atitudini şi mentalităţi învechite. Tocmai de aceea partidul nostru, personal tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** au manifestat un interes deosebit pentru precizarea şi fundamentarea sistemului categorial specific al repartiţiei socialiste. În această privinţă, precizînd esenţa şi specificitatea capitalistă a categoriei de salariu şi a celorlalte categorii şi noţiuni marfaro-capitaliste ale repartiţiei burgheze şi necesitatea fundamentării pe bazele noi ale economiei socialiste a categoriilor repartiţiei socialiste, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a arătat că trebuie **„... să renunţăm la noţiunea de salarizare şi să introducem o noţiune nouă, care să oglindească noile relaţii de producţie... ţinînd seama că noţiunea de salarizare oglindeşte de fapt vechile relaţii de producţie, bazate pe exploatare, pe existenţa proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie".**[4]

II. Produsul pentru muncă — o categorie de bază, specifică producţiei şi repartiţiei socialiste

LICHIDAREA proprietăţii privat-capitaliste şi instaurarea proprietăţii socialiste, caracterizată prin a) stăpînirea socială a mijloacelor de producţie de către membrii societăţii socialiste care sînt în acelaşi timp coproprietari şi producători socialişti uniţi, prin b) folosirea mijloacelor de producţie în scopul asigurării bunăstării tuturor membrilor societăţii pe baza unirii directe, nemijlocite a mijloacelor de producţie cu forţa de muncă a coproprietarilor acestora şi prin c) însuşirea socială de către membrii societăţii a produsului obţinut au dus la lichidarea condiţiilor obiective şi a trăsăturilor esenţiale şi specific capitaliste ale economiei, pe baza cărora existau şi acţionau legile şi categoriile economice capitaliste, implicit cele ale repartiției capitaliste. În cadrul acestui proces complex de transformări structurale fundamentale economico-sociale, în conformitate cu natura și esența sa, proprietatea socialistă a determinat un sistem nou de categorii economice din care fac parte și categoriile repartiției specifice socialismului. Precizînd orientarea politico-metodologică pentru fundamentarea științifică a categoriilor repartiției socialiste, pe baza noilor condiții și trăsături ale economiei socialiste determinate de proprietatea socialistă, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat că sistemul de categorii și noțiuni ale repartiției socialiste **„...trebuie să oglindească schimbările revoluționare petrecute în țara noastră, să reflecte calitatea nouă a oamenilor muncii, aceea de proprietari și, în același timp, de producători ai tuturor bunurilor materiale... Este necesar să ținem seama de aceasta și să adoptăm noțiuni noi, care, în măsura posibilului, să oglindească schimbările produse.“5)**

---

[1] **K. Marx,** Capitalul, vol. III, Partea II-a, ESPLP, 1955, p. 827—828.

[2] **K. Marx,** Capitalul, vol. I, Ediţia a II-a, Ed. P.M.R., 1948, p. 635.

[3] **K. Marx,** Op. cit. p. 526.

[4] **Nicolae Ceauşescu,** România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate, vol. 9, Ed. politică, 1974, p. 1128.

Pornind de la aceste precizări teoretice deosebit de prețioase, în țara noastră a fost fundamentată categoria de „retribuție pentru muncă“ ca o categorie a relațiilor de repartiție specifice socialismului, renunțîndu-se la categoriile și noțiunile de „salariu“, „salariați“, „salarizare“ etc. Este o acțiune care **„are o mare importanță principială și practică“6)**, și care a contribuit la dezvoltarea creatoare a teoriei economice marxist-leniniste și la perfecționarea activității economico-sociale.7) În lucrările de specialitate din țara noastră, categoria de retribuție pentru muncă este prezentată concomitent ca o categorie de bază a repartiției și ca o categorie de suprafață care reflectă activitatea practică în sfera retribuției muncii, ea fiind corelată cu categoria economică a **„produsului pentru sine“** care este aproape unanim acceptată ca o categorie de bază specifică a economiei socialiste.“8)

Considerînd retribuția pentru muncă o categorie specifică a repartiției socialiste cu caracter de suprafață și încercînd să precizăm categoria de bază care reflectă în mod profund și complet esența și specificitatea la nivelul trăsăturilor fundamentale ale relațiilor socialiste de repartiție, se constată că **„produsul pentru sine“** nu reflectă corespunzător acest conținut care credem că este reflectat și conturat într-un mod mult mai complet și veridic de categoria **„produsul pentru muncă“.** Ne bazăm în această apreciere pe următoarele argumente :

a) categoria „produsului pentru sine“ nu reflectă modalitatea și criteriul specific socialist al repartiției fondului de consum individual după cantitatea, calitatea, importanța și rezultatul muncii lucrătorilor, așa cum acestea sînt oglindite de categoria „produsului pentru muncă“ prin care se exprimă relația dintre munca depusă și partea produsului primită de lucrători, care constituie relația esențială de bază și specifică în retribuirea socialistă a muncii ; produsul pentru muncă exprimă deci esențialitatea specifică a retribuirii socialiste a muncii ;

b) categoria de „produs pentru muncă“ reflectă cu exactitate mărimea produsului repartizat în mod direct lucrătorilor pentru munca depusă, spre deosebire de „produsul pentru sine“ care include în sfera sa și partea din fondurile sociale de consum, care se obțin în afara veniturilor directe primite pentru muncă;

c) „produsul pentru sine“ exprimă, potrivit sferei și destinației sale, mai mult un criteriu al mărimii consumului total al lucrătorilor și stabilește o anumită relație indirectă între producție și produsul integral primit de lucrători, prin intermediul consumului total al acestora, in timp ce categoria „produsului pentru muncă“ reflectă în mod direct legătura dintre producție și repartiție în dependența lor strînsă ;

d) categoria „produsului pentru muncă“ înțeleasă în accepțiunea ei mai îngustă ca produs pentru munca lucrătorilor din sfera productivă, împreună cu produsul pentru societate repartizat lucrătorilor neproductivi pentru munca depusă de ei (care devine de asemenea în sfera redistribuirii produs pentru muncă) prezintă un caracter unitar și general pentru sfera productivă și cea neproductivă pe ansamblul economiei naționale. Prin aceasta, produsul pentru muncă se corelează și imprimă un caracter unitar și general, pe ansamblul economiei naționale, și categoriilor de retribuție pentru muncă și celei de fond de consum individual, într-o măsură mai mare decît produsul pentru sine, a cărui sferă se limitează la activitatea productivă;

e) prin trăsăturile menționate, la care mai putem adăuga trăsătura specifică și anume că „produsul pentru muncă“ nu există determinat ca valoare-marfă în sfera circulației marfare înaintea creării sale în sfera producției, categoria „produsului pentru muncă“ **reflectă mult mai complet și mai veridic decît „produsul pentru sine“, trăsăturile esențiale specifice economiei socialiste, ale producției și repartiției socialiste.** Prin însăși formularea ei insuficient de precisă, categoria de „produs pentru sine“ pare să aibă o valabilitate generală, lipsindu-i elementele de esențialitate specifică pentru reflectarea laturilor caracteristice ale economiei socialiste. Pe baza celor menționate, încercăm să definim **produsul pentru muncă** drept fiind **o categorie economică specifică socialismului, care reflectă laturile esențiale și specifice ale relațiilor economice dintre membrii societății socialiste privind producția și repartiția acelei părți din produsul net al societății socialiste în care se materializează munca pentru lucrător care, repartizată sub forma retribuției pentru muncă, este folosită de către aceștia pentru satisfacerea nevoilor de consum individual.**

III. Retribuția pentru muncă, o categorie generală a retribuirii socialiste a muncii

PRODUSUL PENTRU MUNCĂ se reflectă în procesul repartiției fondului de consum individual, prin categoria **retribuției pentru muncă.** Aceasta este o categorie specifică a repartiției socialiste prin care se exprimă la suprafața societății socialiste, în practica retribuirii muncii, trăsăturile esențiale și acțiunea legii repartiției după muncă. Categoria de retribuție pentru muncă exprimă în mod sintetic, unitar, **trăsăturile esențiale specific socialiste și generale ale retribuției socialiste a muncii** în întreaga activitate economico-socială productivă și neproductivă, atît în sectorul de stat cît și în cel cooperatist. Asemenea trăsături sînt : a) participarea numai pe baza muncii depuse a membrilor societății la procesul repartiției fondului de consum individual, b) egalitatea retribuțiilor pentru muncă la rezultate în muncă egale, c) diferențierea retribuțiilor și determinarea mărimii lor, după cantitatea, calitatea, importanța și rezultatul efectiv al muncii lucrătorilor, d) îmbinarea diferențierii mărimii retribuțiilor lucrătorilor cu apropierea nivelului acestora pe baza procesului de atenuare treptată a deosebirilor dintre nivelul de pregătire a lucrătorilor, a deosebirilor dintre gradul de complexitate și productivitate ale muncii, dintre nevoile lor și dintre aportul lor la dezvoltarea și progresul societății și realizarea principiului echității socialiste în retribuirea muncii, e) îmbinarea recompensării materiale și morale pentru muncă și rezultatele pozitive obținute în muncă de către lucrători, cu răspunderea materială și morală a lor pentru nerealizarea sarcinilor ce le revin și pentru pagubele aduse din vina lor economiei naționale și f) garantarea retribuției pentru muncă cu obligația îndeplinirii integrale de către lucrător a sarcinilor stabilite.

Avînd o bază obiectivă economico-socială fundamental deosebită de cea din capitalism și caracterizîndu-se prin trăsăturile esențiale și specifice ale retribuției socialiste a muncii menționate mai sus, categoria economică a retribuției pentru muncă se deosebește fundamental de categoria specific capitalistă a salariului, prin următoarele trăsături :

1) dacă salariul este expresia bănească a valorii mărfii forță de muncă și se manifestă în forma fetișizantă, transformată, a valorii, respectiv a prețului forței de muncă, retribuția pentru muncă este expresia produsului pentru muncă, nu are un conținut marfar și nu se manifestă în forme fetișizante ;

2) dacă mărimea și limitele salariului se stabilesc pe baza valorii forței de muncă, în corelație directă cu condițiile economice, sociale și politice existente în societatea capitalistă, limitele mărimii retribuției pentru muncă sînt lărgite — așa cum arată Marx — „...pînă la acel volum al consumației pe care, pe de o parte îl îngăduie forța productivă existentă a societății (cu alte cuvinte, forța productivă socială a propriei lui munci, considerată ca o muncă realmente socială), iar pe de altă parte îl cere deplina dezvoltare a individualității“ 9) ;

3) dacă salariul este forma aproape exclusivă a veniturilor lucrătorilor salariați — și există ca formă de repartiție alături de profit, rentă și dobîndă în cadrul unui sistem de forme exploatatoare, neunitare, fundamental deosebite și antagoniste ale repartiției capitaliste — retribuția pentru muncă este completată cu veniturile din fondurile sociale de consum și formează împreună cu acestea un sistem unitar și armonios al for-

Mircea BOȚA
Iași

(Continuare în pag. 21)

---

5) **Nicolae Ceaușescu,** Op. cit. p. 1129.

6) Idem.

7) Vezi Legea 57/1974 și Legea 27/1976.

8) Dicționar de economie politică, Ed. politică, 1974, p. 609 și 667.

9) **K. Marx,** Capitalul, vol. III, Partea a II-a, ESPLP, 1955, p. 822.

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

Dezvoltarea industrială ca bază a independenței naționale în concepția socialiștilor români

A DOUA JUMĂTATE a sec. al XIX-lea s-a caracterizat în țara noastră prin accentuarea dezvoltării forțelor de producție, a industriei, a relațiilor de producție capitaliste și afirmarea mai puternică a proletariatului. S-au creat asociații, cercuri muncitorești, care au pregătit înființarea, în 1893, a Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România. Acest eveniment „a ridicat pe o treaptă superioară lupta clasei muncitoare, a sporit rolul ei în întreaga dezvoltare social-economică a țării“ [1]).

Constituirea primelor organizații și cercuri muncitorești este însoțită de apariția publicațiilor proprii care, în general, au urmat evoluția mișcării muncitorești și socialiste, reflectînd multiplele probleme economice și sociale ale țării noastre. În editorialul numărului inaugural al ziarului „Socialistul“ din 27 mai 1877 se sublinia că o presă atașată de popor trebuie să se ocupe de dezvoltarea industriei, agriculturii, științei, care să folosească maselor populare.

„In interesul întregii societăți, pentru înavuțirea țării“

PRESA MUNCITOREASCĂ ȘI SOCIALISTĂ din România a exprimat ideea că progresul economic și social al țării este legat de dezvoltarea industriei. Reliefînd acest lucru secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** sublinia : **„De la primele sale începuturi mișcarea muncitorească și socialistă din România, reprezentanții ei de seamă au văzut în industrie condiția vitală a dezvoltării țării noastre“** [2]).

În statutul Asociației Generale a Lucrătorilor din România [3]), creată în 1872, un loc important ocupă problema dezvoltării industriei naționale, stimularea și protejarea noilor întreprinderi. Asemenea idei sînt prezentate și în ziarele Lucrătorul Român, Uvrierul, Telegraful, România Muncitoare, Muncitorul Român, Votul Poporului ș.a.

Semnificativ este faptul că încă de la începutul manifestării sale ca o forță socială organizată, clasa muncitoare a stabilit o relație de **cauzalitate directă între ideea industrializării și asigurarea independenței economice a țării.** Obiectivul lucrătorilor, redat în articolul „Progresul lucrătorilor români“ era de a se constitui „în societăți industriale cu scopul de a ridica industria la noi în tară la un grad așa precum este în alte state... românii să înfiinţeze stabilimente fără a mai fi nevoie de concursul străinilor care au copleșit țara întreagă“ [4]).

În studiul „Ce vor socialiștii români ?“ C. Dobrogeanu-Gherea remarca situația grea a economiei românești. dependența economică față de puterile capitaliste dezvoltate, faptul că era simplu debușeu pentru mărfurile Argliei, Franței, Germaniei și Austriei și considera drept cale principală pentru înlăturarea unei atare situații dezvoltarea industriei [5]). Socialiștii vedeau progresul industriei pe baza înlocuirii proprietății privat capitaliste cu proprietatea socialistă, înfăptuirea repartiției în interesul întregii societăți pentru înavuțirea țării.

Legătura **industrializare-independență** este privită și sub aspectul diminuării dependenței față de străinătate, prin producerea în țară a celor necesare consumului intern. „A păstra caracterul preponderent agrar al țării — se scria în articolul „Agricultura și industria“ — înseamnă a restrînge sfera activității productive a populației și a vărsa venituri importante pentru achiziționarea de peste graniță a unor produse industriale care puteau fi fabricate și în România“ [6]). Același articol acuza guvernele vremii că „au înțeles prea puțin importanța ce industria are într-un stat“ [7]).

Independența economică a României impunea acordarea unui sprijin permanent din partea statului, sub multiple forme, în vederea dezvoltării industriale. În general corelația dintre economic și politic, în gîndirea socialiștilor, era înțeleasă de pe poziții marxiste. Din propunerile cu privire la programul partidului socialist român, publicate în studiul „Ce vor socialiștii români ?“, rezultă că o soluție pentru dezvoltarea forțelor de producție ale țării era acordarea de credite de către statul burghez pentru construirea de fabrici care să fie conduse de către asociații de muncitori. Astfel, punctul șase din partea economică a proiectului de program prevedea „deschidere de credit tuturor societăților de lucrători care s-ar forma pentru întreprinderi industriale“ [8]). De asemenea, se cerea statului să renunțe la lansarea unor comenzi de material rulant în străinătate și să acorde comenzile respective industriei autohtone pentru a da de lucru muncitorilor și a economisi resursele financiare ale țării [9]).

Industria, „temelia viitorului“

DAR SPRIJINUL pe care statul trebuia să-l acorde dezvoltării industriei era privit în special prin prisma necesității promovării unei politici protecționiste. Secretarul general al partidului nostru remarca faptul că de la bun început **„mișcarea muncitorească s-a pronunțat pentru dezvoltarea industriei, cerînd promovarea unei politici vamale protecționiste și asigurarea calificării forței de muncă“.** Astfel, programul primului partid al clasei muncitoare, P.S.D.M.R., în articolul 13, înscria necesitatea protecției vamale pentru dezvoltarea economică a țării. Pe linia protejării industriei naționale presa muncitorească și socialistă sublinia imperativul revizuirii taxelor vamale de import în sensul măririi lor „ca astfel să se încurajeze industria română, care factor principal al țării este“ și care reprezintă „temelia viitorului“.

Sfîrșitul secolului al XIX-lea și, în special, începutul secolului al XX-lea au fost marcate, sub influența cerințelor obiective ale dezvoltării forțelor de producție, de o accentuare a evoluției industriale a României. Răspunzînd imperativului vremii și pornind de la propriile interese, burghezia a acționat în direcția dezvoltării industriei, prin promovarea unor măsuri de încurajare a acesteia. Astfel, în 1887 și 1912 se promulgă cele două legi de încurajare a industriei naționale, sfera lor extinzîndu-se asupra tuturor ramurilor industriale. Alături de politica protecției vamale, legile menționate au contribuit la accentuarea ritmului de creștere a producției.

---

[1]) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București. 1975, p. 35.

[2]) **Nicolae Ceaușescu** — România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. I, Ed. politică, București, 1968, p. 22.

[3]) „Lucrătorul român“ din 5 noiembrie 1872.

[4]) „Telegraful“, din 13 iulie 1872.

[5]) „Drepturile omului“ din 9 iunie 1885.

[6]) „Meseriașul Brăilei“ din 19 martie 1906.

[7]) Ibidem.

[8]) „Revista Socială“ 8 și 9 din septembrie 1885.

[9]) „Meseriașul Brăilei“ din 9 aprilie 1906.

Ținînd seama de situația concretă, socialiștii români pledau pentru promovarea progresului tehnic, accelerarea dezvoltării economice, industrializarea țării pe baza mijloacelor de muncă avansate. Industrializarea pe baza tehnicii noi era privită ca factor principal în creșterea gradului de subordonare a naturii de către om, a progresului societății.

Socialiștii din țara noastră de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea înțelegeau că introducerea tehnicii noi determină ieftinirea mărfurilor și îmbunătățirea calității lor. Acesta reprezenta unul din motivele pentru care ei susțineau dezvoltarea industriei pe baza progresului tehnic. „Productele străine — scria articolul „Ce vor socialiștii români ?“ — fiind lucrate în Europa cu mașini nouă... sînt mai ieftine și mai bune decît cele din țară ; de aceea productele europene nimicesc producțiunile de acelaș fel de aice“.

Pornind de la realitățile românești, ideea progresului tehnic era susținută de către socialiști nu numai pentru industrie, ci și pentru celelalte ramuri ale producției materiale — ținînd seama de caracterul preponderent agrar al economiei, în special pentru agricultură. Se poate desprinde din presa muncitorească și socialistă a vremii ideea că necesitatea înzestrării tehnice a agriculturii, a mecanizării și chimizării ei, constituia un argument de bază al dezvoltării industriale. Studiul „Ce vor socialiștii români ?“ sublinia „...trebuința introducerii îmbunătățirilor, celor mai mari mașini cu abur, irigațiuni și canaluri, sămănături mari, cultură rațională...“.

Concomitent, socialiștii scoteau în relief consecințele favorabile asupra dezvoltării societății ale folosirii mașinilor în condițiile socializării proprietății. În mod just ei considerau drept condiție esențială a realizării acestor obiective, naționalizarea principalelor mijloace de producție. „Cînd mașinile vor fi trecute în stăpînirea societății — sublinia gazeta „Sfatul muncii“ — ele vor înceta să înlesnească viața numai a cîtorva. Atunci din unealtă asupritoare, mașina va fi factorul cel mai puternic de dezrobire a tuturor oamenilor întrucît greul muncii va trece asupra ei, dînd putință lucrătorilor să trăiască omenește“ 10).

Totodată, socialiștii au reliefat faptul că folosirea mașinilor în capitalism este însoțită de creșterea gradului de concentrare a capitalului și a forței de muncă, a proletariatului — care reprezenta pentru România „cheagul ei ca și viitorul ei“ 11) —, de organizare și creștere a conștiinței sale de clasă, creînd condițiile favorabile trecerii la socialism. 12) Articolul „Spre socialism“ arăta că muncitorimea industrială este cel mai însemnat și decisiv factor de prefacere a societății moderne și că marea producție dă posibilitatea muncitorilor „...de a recunoaște avantagiile unirei întru apărarea intereselor lor economice și sociale iar cu timpul trebuie să le ajungă la cunoștință că aceste interese ale lor nu și le pot apăra în mod complect decît căutînd să cucerească și puterea politică“.

Pe măsura înaintării României pe calea capitalismului, a accentuării contradicțiilor sale interne, se constată și o maturizare în modul de punere a problemelor evoluției economice de pe poziții marxiste. Ideea dezvoltării economice independente prin industrializare era corelată cu necesitatea înlăturării proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție, a trecerii la socialism. „Cînd muncitorii cer socializarea, atunci fără îndoială că ei se gîndesc la socialism, la societatea socialistă, la desființarea exploatării capitaliste.“ 13). Conținutul socializării era explicat corect, prin preluarea de către societate a mijloacelor de producție și organizarea producției în interesul întregii societăți. 14). Socialiștii români vedeau necesitatea trecerii la noua orînduire nu numai pentru rezolvarea contradicției dintre muncă și capital ci a tuturor contradicțiilor capitalismului care „...nu se vor putea dezlega decît prin orînduirea socialistă a producerii“.

Situîndu-se pe pozițiile înaintate ale marxismului, socialiștii considerau drept unică forță politică capabilă să înfăptuiască trecerea la noua orînduire socială, alianța muncitorească — țărănească. Pe această linie ei menționau că folosirea progresului tehnic în agricultura capitalistă creează pentru țărănimea muncitoare o situație asemănătoare cu cea a proletariatului industrial. „Atunci țărănimea va deveni mai ușor accesibilă ideilor socialiste“ 15) și apare posibilitatea alianței lor de clasă.

Necesitatea industrializării țării era argumentată de presa muncitorească și socialistă din România de la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX, și sub o multitudine de alte aspecte care converg, în ultimă instanță, tot spre evoluția independentă : necesitatea dotării agriculturii cu mijloace tehnice, ocuparea forței de muncă, creșterea productivității muncii în toate ramurile, reducerea cheltuielilor de producție, ridicarea nivelului de trai al maselor muncitoare. „Voim a lucra pentru înaintarea repede pe calea economică, comercială și industrială, căci astăzi numai de la acestea vedem ajunsă fericirea și bunăstarea poporului nostru“, scria ziarul Muncitorul Român. 16).

Un loc aparte în argumentarea necesității industrializării ocupa industria ca bază a creării condițiilor trecerii la socialism. În acest sens, încă din 1894 C. Dobrogeanu-Gherea reda însemnătatea industriei sub un dublu aspect : pe de o parte industria determina dezvoltarea producției necesare noii societăți, iar pe de altă parte crea proletariatul industrial căruia îi revenea misiunea istorică de a înlocui capitalismul cu socialismul. 17).

Șaisprezece ani mai tîrziu, el dezvolta ideile anterioare, în lucrarea „Neoiobăgia“ : „acolo unde strigătul strident al sirenei cheamă mulțimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntaiele pămîntului, unde ciocane uriașe spulberă blocuri de oțel, unde pădurea de coșuri înălțată spre cer anunță izbînda și victoria muncii omenești asupra naturii... acolo unde fierbe și spumegă lupta uriașă dintre muncă și capital, din care trebuie să se nască o lume nouă... acolo naște viitorul. 18).

Susținînd industrializarea, presa socialistă și muncitorească din România pleda implicit și pentru dezvoltarea economică independentă a țării.

★

Odată cu crearea Partidului Comunist Român problema industrializării ca factor primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economic și social, al independenței economice a României a fost ridicată pe un plan superior. În ilegalitate fiind, în 1925, Partidul Comunist Român a stabilit printre condițiile fundamentale ale întăririi partidului și a rolului său conducător în cadrul forțelor democratice, necesitatea studierii pe baze marxist-leniniste a dezvoltării industriei României.

După 23 August 1944, definind poziția Partidului Comunist Român față de industrializarea țării, raportul C.C. al P.C.R. la Conferința Națională din octombrie 1945 a arătat că partidul nostru a susținut din totdeauna teza conform căreia „progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării țării și că de tăria industrială a țării depinde în mare măsură însăși independența statului nostru.“

După cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român, industrializarea țării a devenit preocupare centrală a politicii partidului nostru. După cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul consiliilor oamenilor muncii, **„întotdeauna partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea, ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, sporire rapidă a avuției naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale“.** Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., situează la loc de frunte, printre direcțiile în care acționează partidul, dezvoltarea în continuare cu prioritate a industriei socialiste ca factor al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, al asigurării independenței și suveranității țării.

Astfel, ideile înaintate ale socialiștilor români cu privire la dezvoltarea industriei în interesul întregii societăți au devenit o realitate în procesul construirii socialismului în țara noastră.

Georgeta MACARIE
Maria PONTA
Iași

---

10) „Sfatul muncii“ din 3 februarie 1919.

11) „Socialismul“ din 20 octombrie 1919.

12) „Munca“ din 14 iulie 1891 ; „România muncitoare“ din 18—25 februarie 1907.

13) „Lupta de clasă“ din 2 oct. 1920, p. 249.

14) „Minerul“ din 1 mai 1921.

15) „Socialismul“ din 16 iunie 1919.

16) „Muncitorul Român“ din 1 aprilie 1907.

17) „Lumea nouă“ din 17 dec. 1894.

18) „Neoiobăgia“ București, 1910, p. 494.

TEORII·IDEI

Studiu sistemic asupra economiei irigațiilor

ÎN CADRUL planului de intensificare a agriculturii românești, preconizat de conducerea superioară de partid și de stat, irigațiile vor ocupa în continuare un loc important, deoarece ele contribuie în mod direct la creșterea randamentelor pe terenurile cultivate. De aceea, irigațiilor le-au fost alocate importante fonduri, investițiile centralizate, numai în cincinalul trecut însumînd circa 30 mld. lei. Irigațiile atrag după sine o serie de alte investiții, fapt care nu a fost reflectat întotdeauna în documentația tehnică-economică a marilor proiecte ce s-au realizat în acest domeniu. Consider că reliefarea acestui aspect este concluzia principală a lucrării lui Vasile Baghinschi, a cărei fundamentare are un caracter sistemic (analiza macroeconomică → economia teritoriului irigat → unitate de producție ; irigații → mijloace mecanice → îngrășăminte ; agricultura irigată → industrie alimentară și ușoară → servicii). Pe aceste fundamente și corelații nemijlocite autorul propune ca perimetrul și economia unei cooperative agricole de producție sau I.A.S. să se regăsească în proiectul întregului sistem. De aceea, indicatorii de cuantificare a eficienței sînt construiți în funcție de interesele tuturor participanților la realizarea și exploatarea sistemului de irigații. Merită semnalat pe această linie caracterul profund științific al unor indicatori deveniți clasici în analiza eficienței investițiilor. Este vorba de termenul de recuperare, propus a se calcula după o nouă metodologie, care ține seama de atingerea parametrilor proiectați ai sistemului de irigații. La indicatorii clasici, autorul adaugă și pe cei legați de cuantificarea influenței factorului timp, și în legătură cu care se fac o serie de precizări privind oportunitatea aplicării lor dar și limitele lor de cuprindere. Ceea ce, de asemenea, trebuie relevat în mod cu totul deosebit în lucrarea lui V. Baghinschi este faptul că determinarea indicatorilor de eficiență se poate realiza numai în urma stabilirii coordonatelor de referință, adică a bazei de comparație (mărimea teritoriului amenajat, structura categoriilor de folosință, structura culturilor, nivelul producțiilor la ha, nivelul cheltuielilor de producție și al prețurilor etc.).

Caracterul sistemic al lucrării este evidențiat și de următoarele probleme abordate de autor : urmărirea indicatorilor stabiliți de proiectant în faza de exploatare ; analiza plenară a factorilor ce contribuie la realizarea unei eficiențe înalte a irigațiilor (organizarea producției pe terenurile irigate, organizarea muncii în lucrările de irigare și udare). Se remarcă în această tratare modelul de optimizare cu mai multe funcții-obiectiv și cu restricții atît pentru unitatea agricolă cît și pentru sistemul de irigații, model ce ar putea sta la baza conducerii activității zilnice într-un perimetru amenajat, dacă aceasta ar dispune de un calculator ce ar prelucra datele furnizate de beneficiari la fiecare 24 ore, în funcție de datele meteorologilor, în strînsă corelație cu necesitățile culturilor. O asemenea conducere operativă și științifică ar evita intrarea culturilor în „stressul fiziologic“ și s-ar obține o eficiență ridicată. O concluzie ce se degajă din studierea sa este demnă de luat în considerație de practicieni : toți factorii de producție trebuie gestionați zilnic, iar deciziile să fie unice pentru tot sistemul, fără să afecteze nici o unitate agricolă aflată în perimetrul amenajat. Conducerea procesului de irigații are o însemnătate primordială pentru obținerea unei eficiențe înalte, iar aceasta trebuie să se bazeze pe o analiză profundă, mai ales după intrarea în funcțiune a sistemului. De aceea, autorul dedică acestei analize un capitol separat, care cuprinde circa 40% din volumul lucrării. În analiză sînt cuprinși toți factorii de producție, care dobîndesc o valență în plus prin propunerea autorului de a fi determinați atît în spațiu cît și în timp. În cadrul analizei, o problemă mai rar întîlnită în literatura economică agrară o reprezintă tratarea funcțiilor de producție pe terenurile irigate. Autorul caută să le adapteze specificului irigațiilor.

Considerăm că această problemă ar putea constitui în viitor tema unei lucrări de sine stătătoare, mai ales că irigațiile în curs și în perspectivă capătă o extindere tot mai mare.

Lucrarea este originală, cu tentă praccă, și poate fi utilă unui public larg de specialiști (economiști, ingineri, tehnicieni) care lucrează în domeniul agriculturii.

I. CĂMĂȘOIU

---

*) V. Baghinschi, Economia irigațiilor, Editura Ceres.

CATEGORII SPECIFICE ECONOMIEI SOCIALISTE

(Urmare din pag. 18)

melor socialiste de repartiție, cu caracter general pentru toți membrii societății socialiste, prin care se reflectă structura socială unitară și general lucrătoare a societății socialiste ;

4) dacă salariul cuprinde doar o parte a fondului de consum din societatea capitalistă, cealaltă parte fiind obținută de către diferitele categorii de exploatatori ca venituri fără muncă rezultate din exploatarea lucrătorilor salariați, retribuția pentru muncă cuprinde întregul fond de consum individual care este repartizat integral în socialism oamenilor muncii ;

5) retribuția pentru muncă se deosebește fundamental de salariu și prin funcțiile pe care ea le are în mecanismul economiei socialiste privind ridicarea nivelului de trai material și spiritual al tuturor membrilor societății socialiste și dezvoltarea multilaterală a personalității umane, reproducția pe baze noi, socialiste, a forței de muncă.

Fiind caracterizată prin trăsături și îndeplinind funcții complexe prin care sînt exprimate esențialitatea și specificitatea repartiției socialiste, retribuția pentru muncă corespunde legii repartiției după muncă, prin principiul general al repartiției după muncă a fondului de consum individual, care este un principiu important al politicii economice a partidului și statului socialist. Precizările de mai sus ne conduc la înțelegerea în mod complex și complet a retribuției pentru muncă nu numai ca o sursă generală a veniturilor oamenilor muncii în socialism, ci și ca o categorie economică obiectivă specifică economiei socialiste, pe care o putem defini în felul următor :

Retribuția pentru muncă este o categorie specifică a economiei socialiste care reflectă esența relațiilor socialiste de repartiție și exprimă criteriul de obținere, forma și mărimea acelei părți din venitul național, pe care membrii societății o primesc în mod planificat, în expresie bănească și în natură, după cantitatea, calitatea, importanța și rezultatul efectiv al muncii lor, parte ce reprezintă produsul pentru munca productivă și cea neproductivă și care este repartizată integral oamenilor muncii ca fond de consum individual.

Precizarea conținutului categoriilor repartiției specifice economiei socialiste reprezintă o importantă contribuție teoretică și practică a partidului nostru și a secretarului său general, care a îndrumat pas cu pas, în toate fazele, fundamentarea teoretică și așezarea pe baze stimulative și echitabile a întregului sistem de retribuire a muncii, experimentat, perfecționat și definitivat în țara noastră în deceniul 1967—1977. În cadrul acestei complexe activități, pornind de la tezele fundamentale ale teoriei economice marxist-leniniste, generalizînd experiența internă în construcția socialistă și sintetizînd practica dezvoltării economice internaționale, partidul nostru a adus o contribuție importantă la fundamentarea sistemului categorial al repartiției socialiste, la dezvoltarea prin aceasta în mod creator a economiei politice științifice și la perfecționarea practicii construcției socialiste și comuniste. Subliniind această idee, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat că **„Introducerea noțiunii de retribuire a muncii are o mare importanță principială și practică. Ea va trebui să ajute la eliminarea unor mentalități învechite privind poziția față de proprietatea obștească, față de mijloacele de producție derivate din vechile relații de producție, din vechiul sistem de relații dintre patroni și oamenii muncii, dintre capitaliști și muncitori... să contribuie la dezvoltarea atitudinii noi față de proprietatea obștească, față de muncă... Ținînd seama de spiritul și orientarea proiectului de lege, putem spune, fără nici o exagerare, că el reprezintă și pe plan internațional o afirmare puternică a principiilor eticii și echității socialiste.“[10])**

Accentuarea funcțiilor stimulative și echitabile ale noului sistem de retribuire a muncii introdus în țara noastră, alături de fermitatea marxist-leninistă a fundamentării sale teoretice, arată caracterul partinic, importanța deosebită principială și practică a așezării pe baze realiste, profund științifice, de către partid a sistemului categorial specific al repartiției socialiste.

---

[10]) **Nicolae Ceaușescu,** Op. cit., p. 1 124.

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

INFLAȚIA CONTEMPORANĂ polarizează atenția economiștilor pentru că, dintr-un fenomen mai mult sau mai puțin accidental, conjunctural, a devenit un fenomen de structură. Se afirmă adesea că el este rezultatul politicii keynesiene aplicate cu zel în țările capitaliste dezvoltate în perioada postbelică și totodată martorul cel mai elocvent, mai convingător, al falimentului acestei politici. Este evident însă că mecanismul procesului inflaționist s-a modificat radical, de unde interesul pentru analiza noțiunii de inflație, care reflectă importante transformări economico-sociale din lumea capitalistă contemporană, noi forme ale contradicțiilor sale.

Se pare că noțiunea de inflație a fost folosită pentru prima oară în perioada războiului de secesiune pentru a marca apariția excesivă de semne monetare, determinată de nevoile finanțării războiului. Prin sporirea emisiunilor bănești, fiecare unitate bănească exprimă o valoare mai mică și în consecință prețurile se exprimă printr-un număr mai mare de unități bănești, deci cresc. Cu această semnificație, cuvîntul este folosit și în continuare, cînd, în general, fenomenului inflaționist i se acordă destul de mică importanță, el fiind amintit doar ca o stare „patologică" deci excepțională, a circulației bănești. Dezvăluind geneza și, implicit, natura banilor, K. Marx a arătat că procesul inflaționist se produce atunci cînd cantitatea de bani de hîrtie depășește nevoile circulației mărfurilor.

În anii celui dintîi război mondial și în primii ani de pace de după război lumea capitalistă a cunoscut din plin fenomenul inflaționist sub această formă, iar cel de-al doilea război mondial l-a reînviat.

Caracterul structural al inflației actuale reflectat în gîndirea economică

Motivul inflației nu diferea de cel din timpul războiului de secesiune. În anii ce au urmat celui de-al II-lea război mondial inflația a intrat, prin instrumentarul intervenției monopolist statale, în procesul economic, devenind un însoțitor sau poate chiar o caracteristică a actualului mecanism economic din țările capitaliste dezvoltate.

Dacă încă în 1952 se scria despre sfîrșitul inflației,[1]) în 1962 i se consacră analize amănunțite, urmărindu-se clarificarea conținutului acestui proces, iar în 1972 începe să se facă distincția dintre o inflație „veche", cu un anumit conținut, și o inflație „nouă", cu un alt conținut[2]).

Fenomenul devine atît de puternic, de evident și de omniprezent, încît Pierre Biacab vorbește despre o „inflație a termenului de inflație". Într-adevăr, în literatura burgheză putem citi că inflația este **latentă, deschisă, continuă, refulantă, galopantă, ciclică, reversibilă, ireversibilă, seculară, activă, creatoare, productivă, pură** etc ; iar pentru a caracteriza originea, surselor și formelor ei, abundă calificativele de **monetară, bugetară, determinată de cerere, de creșterea salariilor, de sindicate, de costuri, de mișcarea prețurilor ș.a.**

Considerînd toate acestea ca fiind insuficiente, Gini Corrado creează termeni noi : **ultrainflație** (cînd fenomenul devine periculos), **arhiinflație** (cînd rata inflației crește excesiv de rapid) sau **suprainflație,** care inglobează pe primele două[3]).

La un moment dat se propusese chiar renunțarea la termenul de inflație, propunere venită din partea economistului austriac Ludwig von Mises, care capătă aprobarea unor economiști actuali, cum este Fr. Perroux, care susținea la un congres al economiștilor de limbă franceză că : „juriști ca L. von Mises se pot înșela, invocînd motivele lor prin care cer abandonarea termenului de inflație, dar ei nu se înșeală atunci cînd denunță incertitudinile foarte grave ale acestei expresii" (citat după Pierre Biacab, nota 2). Cu toate acestea, termenul a rezistat, iar în ultimii ani este asociat crizei economice și șomajului, luînd însă un conținut diferit de cel pe care l-a avut în perioadele anterioare. De asemenea, intrigă faptul că fenomenul inflaționist este prezent aproape în toată perioada capitalistă postbelică și că, după toate probabilitățile, va fi un însoțitor îndelungat al acestui sistem economic.

Considerentele pentru o astfel de apreciere sînt multiple. Ele țin de analiza cauzelor care stau la temelia actualului fenomen inflaționist, cum și de încercările din țările capitaliste occidentale de a găsi noi modele de creștere economică. Fiind însă grefate tot pe structura unei economii de piață, acestea nu pot avea efectul miraculos de a asigura stabilitatea. Este motivul pentru care renunțarea la inflație se face cu foarte multe rezerve.

FIȘE

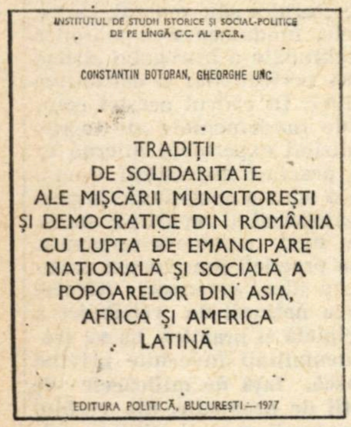

INSTITUTUL DE STUDII ISTORICE ȘI SOCIAL-POLITICE
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.R.

CONSTANTIN BOTORAN, GHEORGHE UNC

TRADIȚII
DE SOLIDARITATE
ALE MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI
ȘI DEMOCRATICE DIN ROMÂNIA
CU LUPTA DE EMANCIPARE
NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ A
POPOARELOR DIN ASIA,
AFRICA ȘI AMERICA
LATINĂ

EDITURA POLITICĂ, BUCUREȘTI — 1977

● *Recent, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., a apărut în Editura Politică, volumul* „Tradiții de solidaritate ale mișcării muncitorești și democratice din România cu lupta de emancipare națională și socială a popoarelor din Asia, Africa și America Latină", de Constantin Botoran și Gheorghe Unc.

Pornind de la faptul că numeroase comunități umane din Asia, Africa și America Latină nu au constituit nicidecum „țări necunoscute" pentru locuitorii meleagurilor noastre, din lucrare se relevă ca un fir roșu că vicisitudinile istorice și depărtarea geografică dintre poporul român și popoarele din Asia, Africa și America Latină nu au putut constitui o stavilă în fața unor confluențe de gîndire și acțiuni, în spiritul unor nobile aspirații ale omului : independență națională și dreptate socială, confluențe care s-au perfectat și amplificat în timp. În acest cadru, în volum sînt prezentate pe larg mărturii și documente ilustrînd modul cum de-a lungul timpului mișcarea revoluționară și democratică din România a condamnat cu fervoare colonialismul, manifestîndu-și solidaritatea cu lupta popoarelor din Asia și dorința de apărare a cauzei popoarelor dependente și coloniale din Africa. Un întreg capitol al lucrării este consacrat poziției României socialiste de prieten consecvent al popoarelor care luptă pentru deplină libertate, suveranitate națională și progres social.

„Planificarea calității"

● *Astăzi – scrie Wiktor Zujewicz în revista poloneză* PERSPECTIVES POLONAISES *nr. 3/1977 – este principial posibil să se planifice calitatea în același mod în care se efectuează planificarea cantității produselor. Problema se pune în termeni de raționalizare a producției și de optimizare a consumului în interesul general. Rebuturile nu depășesc, după autor, normele mondiale ale producției de masă și reprezintă o cotă destul de redusă în prețul de cost. Totuși Oficiul central de statistică din R.P.P. înregistra în anul 1975 pierderi de 37 de miliarde zloți – valoarea nu a rebuturilor, dar a diferitelor elemente care se înlătură în prelucrare și nu se regăsesc în produsul final. Mai sînt și mărfuri de calitate slabă și cu defecte ascunse. Calitatea produsului este concepută ca o rezultantă finală a operațiunilor executate în toate fazele procesului de producție, sau, după cum apare în literatură, în cadrul unei scheme cu cinci M : man – machine – material – management – money (om – mașină – materiale – conducere – bani). În prezent asigurarea calității este urmărită pe două căi. Una este cea a măsurilor economice și financiare destinate să facă nerentabil pentru întreprindere orice produs imperfect, chiar dacă aceasta se străduiește să substituie calității cantitatea. A doua modalitate se referă la controlul disciplinei tehnologice – prin creșterea numărului de puncte de control cu instalații speciale, intensificarea cercetărilor în materie de calitate ș.a. Apare însă cu insistență – spune autorul – o orientare deosebită, încă necomplet pusă la punct, aceea a introducerii unui sistem instituțional de ghidare a calității sub forma planificării calității.*

Oskar Morgenstern

● *Oskar Morgenstern (1902 – 25 VII 1977), unul din corifeii științei economice americane, este cunoscut îndeosebi pentru activitatea sa de pionierat* **în**

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Părerea că inflaţia este şi în prezent un proces al devalorizării banilor o putem întîlni în diferite scrieri şi ea nu este greşită, pentru că inflaţia rămîne în esenţă un raport între bani şi preţuri. Actualmente, însă, acest raport nu îşi are de obicei originea în emisiile suplimentare de bani, ci în primul rînd în creşterea preţurilor. În această situaţie, care este rolul, sau semnificaţia emisiunilor băneşti sau, în general, a sistemului monetar în actuala inflaţie ? În cadrul discuţiei în jurul problemei inflaţiei, organizată de revista MEMO[5]) economistul V. Usoskin considera că emisia bănească este o condiţie necesară şi obligatorie actualei inflaţii, deoarece fără o alimentare permanentă a circulaţiei băneşti cu mijloace de plată suplimentare inflaţia nu s-ar fi putut desfăşura ca un proces cumulativ. Este un punct de vedere logic, deoarece o creştere a preţurilor impune mijloace de plată suplimentare, necesare desfăşurării procesului de circulaţie a mărfurilor. Pe baza acestui considerent, se poate afirma că **emisiunea bănească susţine creşterea preţurilor,** care are loc însă independent de procesele ce se desfăşoară în sfera circulaţiei băneşti. Se impune astfel precizarea că, şi în cadrul fenomenului inflaţionist actual, emisiunile suplimentare au un rol important, dar nu ar fi corect ca ele să fie considerate ca element declanşator al procesului, deoarece, de regulă, creşterea preţurilor are loc înainte ca reţeaua circulaţiei băneşti să fie supraîncărcată cu bani de hîrtie.

Unul din argumentele celor care susţin că nu emisiunile băneşti reprezintă elemetnul esenţial al actualei inflaţii este ineficienţa politicii monetariste în relansarea economică şi combaterea inflaţiei, deoarece, aşa cum, pe bună dreptate remarcă J.K. Galbraith, „activitatea economică creează moneda şi nu invers" [5]). Cunoscutul economist american consideră că întotdeauna politica monetaristă a fost un instrument nesigur şi secundar în dirijarea activităţii economice şi insistă asupra necesităţii instaurării unui strict control al statului asupra preţurilor, asemănător celui din timpul anilor de război. Această poziţie a lui Galbraith se sprijină pe faptul că marea majoritate a preţurilor în S.U.A. este monopolizată şi se găseşte sub controlul unui grup de mari capitalişti. Pe baza acestui considerent el apreciază că, pentru a stăvili creşterea preţurilor, este necesară limitarea libertăţii monopolurilor în fixarea preţurilor, iar acest lucru îl poate face numai statul. Referindu-se la inflaţia de după 1965, Galbraith precizează că ea a fost declanşată nu de „finanţarea deficitară" cum susţin monetariştii, ci de comportarea marilor corporaţii şi a sindicatelor influente. În maniera proprie economiştilor burghezi, Galbraith pune un semn de egalitate între monopoluri şi sindicate şi acestor două „forţe" le opune o a treia forţă, care este statul burghez. Că forţa statului este opusă acţiunilor clasei muncitoare organizate în sindicate este de la sine înţeles. Pare ilogică contrapunerea forţei statului, forţei monopolurilor. Este însă vorba numai de o contradicţie aparentă. Galbraith cere o intervenţie mai hotărîtă a statului pentru a întări şi „adapta" sistemul capitalist contemporan noilor contradicţii pe care le generează. În acest sens el susţine controlul direct asupra pieţei, introducerea în S.U.A. a planificării naţionale a producţiei principalelor mărfuri, o distribuire „raţională" a veniturilor prin intermediul bugetului. Pentru J. K. Galbraith gîndirea economică (burgheză) nu a fost niciodată atît de politică cum este astăzi. Este semnalul de alarmă prin care el avertizează pericolul pe care îl reprezintă inflaţia contemporană pentru sistemul capitalist, inflaţia fiind o formă de manifestare a dezechilibrului economic. J.K.G. recomandă în consecinţă o intervenţie mai autoritară a statului în direcţia controlării preţurilor, aceasta fiind considerată esenţială pentru asigurarea echilibrului economic.

În fapt, însă, asocierea inflaţiei cu problemele echibrului economic scoate în evidenţă legătura ei intimă cu procesul reproducţiei capitalului social, cu criza economică şi şomajul. Acesta este şi motivul pentru care se poate aprecia că actuala inflaţie nu mai este un fenomen de conjunctură, ci unul de structură, prin care se evidenţiază într-o formă nouă contradicţiile sistemului captalist în condiţiile contemporane.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

---

[1] Jean Gabillard : La fin de l'inflation, Paris, 1952.

[2] Pierre Biacab : Analyses contemporaines de l'inflation. Ed. Sirey, Paris, 1962;

[3] Gini Corrado: Pathologie économique, Ed. Payot, Paris 1959.

[4] Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnoşeniia, nr. 11/1976 p. 75.

[5] J.K. Galbraith : Money, Whence it Came, Where it Went, Haughton Mifflin Company, Boston, 1975.

FIŞE

dezvoltarea matematicii economice şi a teoriei jocurilor.

Născut în Germania, şi-a luat în 1925 doctoratul în ştiinţe politice la Universitatea din Viena. A fost directorul Institutului austriac pentru cercetări asupra ciclului economic. Ca urmare a „Anschluss"-ului, părăseşte Austria in 1938 şi pleacă în S.U.A., unde devine profesor de ştiinţe economice la Princeton University. Publică în 1928 – an în care John von Neumann a scos cartea „Toward a Theory of Games" (Spre o teorie a jocurilor) – o lucrare referitoare la prognoza economică, în care se apropie de conceptele teoriei jocurilor. În 1944 publică, împreună cu Neumann, renumita „Theory of Games and Economic Behavior" (Teoria jocurilor şi comportamentul economic), în care se pun bazele unei teorii cu largă aplicare în numeroase domenii. Sînt cunoscute eforturile lui O. Morgenstern pentru a introduce în ştiinţele economice precizia şi rigoarea de tip matematic.

Protecţia invenţiilor

● *Dr. Yolanda Eminescu, de la Universitate din Bucureşti, profesor la C.E.P.I. din Strasbourg, membru asociat al Academiei internaţionale de drept comparat de la Haga, publică în Editura Academiei R.S.R. şi Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence lucrarea* La protection des inventions dans les pays socialistes européens *(Protecţia invenţiilor în ţările socialiste europene), 1977, 284 p. Prefaţatorii cărţii – Martine Hiance şi Yves Plasserand – omagiază personalitatea autoarei şi apreciază lucrarea scrisă în limba franceză ca deosebit de valoroasă, ca o carte de referinţă pe linia relaţiilor Est-Vest. Printre altele, autoarea face o grupare comparativă a legislaţiilor din ţările socialiste europene. În carte se acordă o importanţă deosebită rolului transferurilor tehnologice către ţările în curs de dezvoltare, în instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, legislaţia ţărilor socialiste în materie reprezentînd un punct de plecare fecund în angajarea constructivă a dialogului specialiştilor însărcinaţi să reglementeze criterii juste şi rezonabile pentru încheierea contractelor de licenţă, stimularea activităţilor inventive naţionale, şi formarea cadrelor competente, prevenirea unor practici abuzive în aplicarea reglementărilor de o inevitabilă complexitate.*

Standardizare, simplificare, echilibrare

● *Vincent G. Reuter, de la Arizona State University, atrage atenţia în articolul A Trio of Management Tools. Increases Productivity and Reduces Costs. (Un trio de mijloace manageriale. Sporeşte productivitatea şi reduce costurile), apărut în revista ARIZONA BUSINESS nr. 2/1977, asupra faptului că mijloacele principale pe care le au întreprinderile pentru a-şi reduce costurile şi a-şi spori productivitatea – standardizarea, simplificarea şi diversificarea – nu dau rezultatele dorite dacă în aplicarea lor se neglijează dependenţa de o multitudine de factori, de relaţiile dintre firme şi de interconexiunea lor. Standardizarea îşi propune să obţină uniformizarea caracteristicilor unui produs, ea face posibilă producţia de masă. Economiile obţinute din standardizare sînt deosebit de apreciabile, dar standardizarea poate avea şi efecte negative: limitarea serioasă a creativităţii colectivului de cercetare şi dezvoltare. Simplificarea presupune reducerea diversităţii reperelor standardizate. Factorii care limitează extinderea acestei orientări sînt: cerinţele consumatorilor, intensitatea concurenţei, gradul de standardizare a producţiei la care se referă simplificarea ş.a. Diversificarea îşi propune utilizarea excesului de capacităţi, satisfacerea cererii sezoniere, contracararea scăderilor în cererea unui produs, favorizarea pătrunderii pe pieţe noi ş.a. Dezavantaje potenţiale: supradimensionarea, dificultatea conducerii activităţilor diversificate. Echilibrarea acestor mijloace care uneori se contrapun, constituie, spune V.G.R., obiectivul unei strategii pertinente a managementului.*

ZILELE ECONOMIEI ŞI TEHNICII
CEHOSLOVACE

PALATUL SPORTURILOR ŞI CULTURII BUCUREŞTI
5.-9.09.1977

Zilele economiei şi tehnicii cehoslovace sînt patronate de către :

CAMERA DE COMERŢ
CEHOSLOVACĂ
şi
CAMERA DE COMERŢ ŞI
INDUSTRIE A REPUBLICII
SOCIALISTE ROMÂNIA

ORGANIZATORI :

- **Camera de Comerţ Cehoslovacă** ; 170—05 Praga 7, str. Argentinska nr. 38
- **Reprezentanţa comercială de pe lîngă ambasada Republicii Socialiste Cehoslovace** ; Bucureşti, str. Oţetari nr. 3
- **Agenţia cehoslovacă de publicitate „RAPID"** ; 112—79 Praga 1, str. Rijna nr. 12

în colaborare cu **agenţia de publicitate pentru comerţ exterior „PUBLICOM"** ; Bucureşti, bd. N. Bălcescu nr. 22.

PROGRAMUL CONFERINŢELOR

SALA A, marţi 6 septembrie

ora 9,00 : „Semiautomate de strunjit, cu comandă numerică", furnizate de Kovosvit Sezimovo Usti.

ora 11,00 : „Maşini de frezat N. C., şi centre de prelucrare FD — FC + MC", produse de Intreprinderea TOS Kurim.

ora 14,00 : „Maşini-unelte N.C.", produse de Uzinele constructoare de maşini de precizie „Gottwaldov".

SALA B, marţi 6 septembrie

ora 9,00 : „Producţia instalaţiilor de preparare" la Uzinele metalurgice şi constructoare de maşini Dubnica nad Vahom.

ora 11,00 : „Perfecţionarea cajelor de laminare fără cadru, cu aplicare la seria laminoarelor orizontale, combinate şi universale".

ora 14,00 : „Concepţia laminoarelor de profile mijlocii".

SALA A, miercuri 7 septembrie

ora 9,00 : „Utilizarea poliesterilor armaţi cu fibre de sticlă".

ora 11,00 : „Posibilităţile aplicării sortimentului de maşini de ambalat în industria alimentară, inclusiv posibilităţile lor în perspectiva soluţionării complexe a maşinilor de ambalat".

ora 14,00 : „Dezvoltarea filării. Maşini de filat fire fine FD 200".

SALA B, miercuri 7 septembrie

ora 9,00 : „Turbine de condensare cu aburi Skoda, de putere 500 MW şi turbine cu aburi pentru termocentrale cu o putere de 200 MW".

ora 14,00 : „Crematorii de reziduuri".

SALA A, joi 8 septembrie

ora 9,00 : „Perspectivele dezvoltării pieselor semiconductoare de putere", CKD Praga.

ora 11,30 : „Aplicaţiile industriale ale semiconductoarelor fabricate de CKD Praga, uzina „Electrotehnica".

ora 14,00 : „Turbocompresoare pentru industria chimică şi transportul gazelor".

SALA B, joi 8 septembrie

ora 9,00 : „Dezvoltarea preselor de vulcanizare" la Grupul industrial Skoda.

ora 11,00 : „Prese de vulcanizare pentru anvelope".

ora 14,00 : „Pregătirea amestecurilor în industria cauciucului".

SALA A, vineri 9 septembrie

ora 9,00 : „Piese semiconductoare şi circuite integrate Tesla".

ora 11,30 : „Tehnica de calcul analogică şi hibridă A A T".

SALA B, vineri 9 septembrie

ora 9,00 : „Utilaje pentru confecţionarea anvelopelor radiale destinate autoturismelor şi autocamioanelor fabricate în R.S.C.".

ora 11,00 : „Instalaţii pentru cauciucarea materialelor textile".

Informaţii suplimentare şi invitaţii **(unităţile solicitatoare vor indica tema conferinţei şi numărul necesar de invitaţii)** la PUBLICOM, bd. N. Bălcescu nr. 22, Bucureşti 70.122 ; telefon 14 75 35 sau 15 47 07/93 ; telex. 11—374.

PUBLICOM

Noi impulsuri pentru procesul de edificare a securității și cooperării în Europa

ÎNCHEIEREA, la 5 august, a întîlnirii pregătitoare din capitala R. S. F. Iugoslavia, însărcinată să organizeze reuniunea de la Belgrad din 1977 a reprezentanților statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, și adoptarea hotărîrilor privind ordinea de zi, modul de desfășurare, procedura și alte aspecte organizatorice, inaugurează, practic, o nouă etapă în procesul complex de edificare a securității și de dezvoltare largă a cooperării pe continentul european.

Spiritul constructiv, de conlucrare, care s-a manifestat la întîlnirea pregătitoare a demonstrat, încă o dată, că dezbaterile și negocierile desfășurate pe baza respectului mutual și a deplinei egalități în drepturi a tuturor participanților, a înțelegerii și receptivității față de punctele de vedere și pozițiile exprimate, într-o atmosferă de lucru și pe baza unor norme și proceduri democratice, reușesc să conducă la obținerea unor acorduri general acceptabile, la rezultate în consonanță cu interesele destinderii, cooperării și securității în Europa și în întreaga lume.

Statornicirea conceptului de „securitate prin cooperare"

DOVEDIND DIN NOU atașamentul ei ferm și nedezmințit față de cauza edificării unei Europe a colaborării rodnice și a securității autentice, România și-a adus și la întîlnirea pregătitoare de la Belgrad — ca și în toate etapele anterioare ale Conferinței general-europene — o contribuție activă și apreciată la desfășurarea constructivă și încheierea cu succes a lucrărilor. În baza mandatului încredințat, delegația română a acționat consecvent pentru ca întîlnirea pregătitoare să definească și să aprobe un cadru optim de desfășurare pentru reuniunea din toamnă, în așa fel încît aceasta să marcheze cu adevărat o nouă treaptă în procesul făuririi unui continent al colaborării și securității, prin adoptarea de măsuri care să marcheze progrese substanțiale în transpunerea efectivă în viață a tuturor prevederilor Actului final — în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural, umanitar, al dezangajării militare și dezarmării — care constituie un tot unitar și fără a căror materializare nu poate fi vorba de instaurarea pe continent a unei cooperări și securități veritabile.

După cum au declarat în repetate rînduri partidul și statul nostru, cum a subliniat nu o dată reprezentantul cel mai autorizat al țării noastre, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, România consideră că, alături de dimensiunile politică, militară și de altă natură ale procesului prin care Europa trebuie să devină un continent al păcii, securității și colaborării, un rol de maximă însemnătate îl are cooperarea economică, tehnico-științifică și în alte domenii între țările participante. **„Noi considerăm** — spunea, în acest sens, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — că pe primul plan trebuie pusă dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării în toate domeniile, între toate statele continentului, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc".**

Într-adevăr, în conformitate cu spiritul și litera Actului final, cu experiența relațiilor intraeuropene din epoca postbelică, cu aprecierile majorității covîrșitoare a statelor participante la Conferința general-europeană, în acest tot unitar, inseparabil, pe care îl constituie documentul semnat la Helsinki la 1 august 1975, cooperarea economică apare ca o componentă esențială a păcii și securității. Astăzi, conceptul „securitate prin cooperare" este definitiv acreditat în viața politică europeană și internațională, în general cele două elemente ale sale condiționîndu-se reciproc : dezvoltarea colaborării economice este de natură să contribuie masiv la sporirea încrederii între state și la consolidarea cursului destinderii, la întărirea coeficientului de securitate ; în același timp, consolidarea climatului de destindere și progresele pe calea întăririi securității, inclusiv pe calea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, de reducere a cheltuielilor militare și a cursei înarmărilor, creează condiții favorabile pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare economică, tehnico-științifică și în alte domenii, în avantajul tuturor statelor.

În această ordine de idei, se cuvine menționat faptul că Actul final de la Helsinki preconizează intensificarea schimburilor reciproce de mărfuri și servicii, pe o bază cît mai largă, statuînd necesitatea înlăturării oricăror obstacole și îngrădiri, precum și cerința ca în relațiile economice să fie practicat de către toate statele și față de toate, tratamentul națiunii celei mai favorizate. Același document încorporează un amplu program de măsuri privind dezvoltarea unor forme moderne, superioare, de cooperare între cele 35 de state participante, de natură să contribuie efectiv la creșterea economică și la progresul accelerat al națiunilor respective și, în primul rînd, al țărilor mai puțin dezvoltate din Europa.

Materializări

ESTE INDISCUTABIL că în cei doi ani care s-au împlinit la 1 august 1977 de la semnarea Actului final de la Helsinki au fost obținute o serie de rezultate pozitive pe calea înfăptuirii înțelegerilor convenite. Se poate spune că, mai mult decît în alte domenii — cum ar fi, de exemplu, acela al dezangajării militare și dezarmării în Europa, unde rezultatele întîrzie să apară — în sfera colaborării economice s-au înregistrat o serie de progrese palpabile : volumul schimburilor de mărfuri a sporit, s-au dezvoltat colaborarea economică și tehnico-științifică, cooperarea în producție a primit noi impulsuri. La această evoluție pozitivă, România și-a adus o contribuție consecventă și dinamică. Relațiile economice ale României cu celelalte state participante la Conferință au cunoscut un curs mereu ascendent ; au fost încheiate un mare număr de acorduri, convenții și protocoale în domeniul colaborării economice și tehnico-științifice, iar altele mai vechi au fost reînnoite și extinse. Astfel, schimburile comerciale ale României cu țările participante la Conferință au fost, în 1976, cu 11% mai mari decit în 1975 ; numai în ultimul an și jumătate, România a încheiat 27 de noi acorduri de colaborare economică cu un număr de 12 state reprezentate la Conferința general-europeană. În ansamblu, în perioada de după Conferință, țara noastră a încheiat circa 160 de documente bilaterale de colaborare, declarații și comunicate comune, acorduri, protocoale și alte înțelegeri cu un număr de 25 de state participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

Acordînd importanță materializării pe plan regional și subregional a prevederilor Actului final, în concordanță cu inițiativa sa cunoscută privind transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, liberă de arme nucleare, România a acționat, în această perioadă, pentru convocarea și desfășurarea cu succes a reuniunii de la Atena a țărilor balcanice, care a reliefat dorința comună a acestor state de a diversifica și extinde cooperarea dintre ele pe multiple planuri, ținînd seama atît de avantajele pe care le oferă proximitatea geografică, cît și de existența unor preocupări similare pe planul dezvoltării economice. Țara noastră a prezentat la această reuniune o serie de inițiative și propuneri concrete pe linia preocupărilor sale tradiționale de lărgire a colaborării, de dezvoltare a relațiilor de bună vecinătate, de întărire a păcii în regiune, între care pot fi amintite : cooperarea economică și tehnico-științifică în prospectarea și punerea în valoare a unor zăcăminte din țările balcanice, construirea în comun a unor obiective economice, crearea de societăți mixte de producție și comercializare, cooperarea în domeniul transporturilor feroviare, rutiere și maritime, conlucrarea în alte domenii economice și tehnico-științifice de interes comun.

ECONOMIE MONDIALA

Se cer eforturi concertate continue

DÎND O APRECIERE POZITIVĂ realizărilor obținute în sfera colaborării economice în perioada care a trecut de la adoptarea Actului final, țara noastră consideră, totodată, că s-a făcut prea puțin față de prevederile ample din acest document. Atît comerțul cît și cooperarea dintre cele 35 de state participante, cărora le revin 60% din comerțul mondial și 90% din capacitatea de cercetare științifică a întregii lumi, sînt departe de a se situa la nivelul posibilităților, al nevoilor de progres și prosperitate ale popoarelor respective.

Astfel, comerțul intraeuropean este încă perturbat de o serie întreagă de restricții, bariere artificiale, măsuri discriminatorii sau protecționiste ; clauza națiunii celei mai favorizate nu este încă general și necondiționat aplicată; cooperarea în producție, în cercetarea științifică și tehnică este limitată atît ca domenii, cît și ca forme utilizate ; persistă o serie de dificultăți și limite în calea accesului tuturor statelor la cuceririle cele mai noi ale științei și tehnologiei moderne și se manifestă tendința de a ridica noi obstacole — în dezacord cu tratatele existente și normele dreptului internațional — în calea transferului de tehnologie nucleară și materiale fisionabile în scopuri pașnice ; întîrzie încă adoptarea unor măsuri în favoarea țărilor în curs de dezvoltare din Europa ; colaborarea pentru protecția mediului înconjurător nu s-a materializat, deocamdată, în programe de interes general. Realitățile europene, nevoile obiective ale cooperării arată, de asemenea, că guvernele statelor participante la Conferință pot și trebuie să facă mai mult în asemenea domenii cum sînt echilibrarea schimburilor economice, eliminarea deficitelor comerciale — măsuri care ar contribui la intensificarea și diversificarea în continuare a colaborării intraeuropene —, soluționarea perturbațiilor și deficiențelor serioase existente în relațiile financiar-valutare.

Sînt, toate acestea, rațiuni temeinice, convingătoare, pentru care România consideră, în perspectiva reuniunii care va începe la Belgrad la 4 octombrie a.c., că în domeniile menționate și în alte sectoare de interes general-european se cer întreprinse, cu energie sporită, eforturi concertate ale tuturor statelor pentru concretizarea obiectivelor economice și tehnico-științifice ale Conferinței general-europene, așa cum sînt ele expuse în Actul final, pentru a se asigura dezvoltarea relațiilor intraeuropene pe multiple planuri, pentru eliminarea barierelor și restricțiilor de orice fel din calea unei largi cooperări între state pe plan economic și tehnico-științific, într-un cuvînt, pentru a se garanta continuitatea și cursul ascendent al procesului de edificare a securității și cooperării europene.

Un cadru prielnic pentru dezbateri de fond constructive

TREBUIE SPUS că întîlnirea pregătitoare de la Belgrad, prin hotărîrile de ordin organizatoric adoptate, a pregătit un teren prielnic pentru dezbaterea de fond, la reuniunea din toamnă, a tuturor componentelor acestui proces, inclusiv a celei economice. Astfel, ansamblul problematicii referitoare la cooperarea economică, tehnico-științifică și în domeniul mediului înconjurător constituie unul din punctele de bază de pe ordinea de zi. Apare important faptul că unul din organele de lucru subsidiare se va ocupa exclusiv de „cooperarea în domeniile economiei, științei și tehnicii și mediului înconjurător". Țara noastră consideră că ar fi necesară, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, organizarea unor consfătuiri, cu participarea tuturor statelor europene, consacrate problemelor cooperării economice, schimbului de tehnologie, informării reciproce asupra rezultatelor cercetării științifice și tehnice, precum și altor probleme de interes general.

Consacrînd din nou rolul însemnat ce revine organelor și organismelor din sistemul O.N.U. în promovarea cooperării și securității în Europa, documentul adoptat la întîlnirea pregătitoare de la Belgrad conține o prevedere expresă privind importanța activității depuse de Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa vizînd extinderea și diversificarea colaborării economice, tehnico-științifice și în alte domenii dintre statele participante.

După cum se știe, paralel cu acțiunile vizînd dezvoltarea relațiilor sale bilaterale, România acționează consecvent pentru extinderea cooperării multilaterale și înfăptuirea unor proiecte economice de interes general-european, inclusiv prin intermediul C.E.E./O.N.U., la a cărei activitate țara noastră și-a adus de-a lungul anilor o valoroasă contribuție și căreia Actul final îi conferă un rol de seamă în materializarea obiectivelor cu caracter economic ale procesului de construire a securității și cooperării europene. De altfel, la inițiativa țării noastre, C.E.E./O.N.U. a adoptat la sesiunea din acest an, un număr de rezoluții și idei referitoare la impulsionarea cooperării industriale, tehnico-științifice și în alte domenii, atît între statele membre ale Comisiei, cît și între acestea și țări situate în alte regiuni ale lumii. Aceste inițiative, care au fost însușite de C.E.E./O.N.U., devenind obiective ale activității sale, vor trebui, date fiind însemnătatea și actualitatea lor, să fie aduse, alături de propunerile și ideile altor țări, în dezbaterile reuniunii de la Belgrad în cadrul contribuțiilor C.E.E./O.N.U. și să fie promovate prin hotărîrile reuniunii, pentru ca și pe această cale să se acționeze în direcția transpunerii în viață a componentelor economice ale Actului final.

Totodată, în concepția României, în fața reuniunii de la Belgrad se află și sarcina — stabilită prin Actul final — de a contribui la soluționarea problemei subdezvoltării, a decalajelor care există între statele industrializate și țările în curs de dezvoltare. Așa cum a subliniat în mod consecvent țara noastră, se impun adoptarea și transpunerea în viață a unor programe speciale pentru țările rămase în urmă, pentru sprijinirea eforturilor proprii ale acestor state, programe care să încorporeze și măsuri cum sînt accesul larg, nestingherit, la cuceririle științei și tehnologiei moderne, facilitarea transferului de tehnologie modernă, favorizarea desfacerii produselor țărilor în curs de dezvoltare pe piețele statelor industrializate și altele. Cu aceeași finalitate, România a sugerat ca statele europene să ajungă la un acord privind adoptarea unei poziții comune în vederea creșterii contribuției lor la lichidarea subdezvoltării în lume, la instaurarea unei noi ordini economice mondiale — cerință imperioasă a epocii contemporane. În opinia țării noastre, ar fi potrivit ca această problematică să fie dezbătută la reuniunea din toamnă de la Belgrad, într-o viziune concretă, de lucru, care să permită identificarea și convenirea unor soluții pozitive, închegarea unui program de acțiune al țărilor europene într-o problemă care este importantă nu numai pentru țările în curs de dezvoltare, ci pentru toate statele, pentru ansamblul relațiilor de cooperare internațională și, așa cum este azi larg admis, pentru însăși cauza păcii și securității mondiale.

Între rezultate și posibilități — un decalaj încă prea mare

REUNIUNEA DIN TOAMNĂ de la Belgrad va trebui să examineze în spirit constructiv și să identifice soluții într-o sferă largă de probleme aflate pe agenda acestui for general-european, pentru a da un nou impuls eforturilor pentru edificarea securității și cooperării în Europa. Spre a-și îndeplini acest mandat de răspundere, reuniunea de la Belgrad va trebui să se desfășoare pe tot parcursul ei într-o atmosferă de lucru și de conlucrare, sub semnul voinței politice a statelor ca această reuniune să marcheze o nouă etapă, calitativ superioară, în materializarea principiilor și obiectivelor cuprinse în Actul final. Referindu-se la acest aspect, la rezultatele modeste care au fost obținute într-un răstimp de doi ani pe linia aplicării prevederilor Actului final, secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, arăta recent că la Belgrad în toamnă **„nu poate fi vorba de o reuniune cu caracter festiv — pentru că nu sînt realizări care să determine un asemenea caracter — ci de o reuniune de lucru, pentru a găsi soluții concrete în vederea rezolvării problemelor"**.

Abordînd în mod constructiv, într-o viziune proprie, pătrunsă de atașamentul la cauza păcii, securității și cooperării în Europa, problematica inscrisă pe agendă, țara noastră, în consonanță deplină cu eforturile perseverente depuse și pînă acum, va acționa cu aceeași consecvență, într-un spirit de largă conlucrare și înțelegere, pentru succesul viitoarei reuniuni de la Belgrad, pentru ca ea să contribuie efectiv la realizarea unor progrese reale în direcția îndeplinirii obiectivelor din Actul final, să dea un impuls nou și viguros procesului de făurire a unui continent al păcii, cooperării și securității, în care fiecare popor să-și poată consacra liber, fără nici un amestec din afară, eforturile și resursele sale pentru ridicarea nivelului de viață și de civilizație.

Nicolae CHILIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINŢE - CONJUNCTURI

F.M.I. despre intensificarea măsurilor protecţioniste

DEŞI COMERŢUL MONDIAL a sporit anul trecut în termeni reali cu 11%, după scăderea de 4,5% din 1975, sub efectul recesiunii un număr mai mare de ţări membre ale F.M.I. şi o proporţie mai mare a comerţului mondial au devenit obiectul unor politici restrictive, în special bariere netarifare la import, care au fost realizate intr-o proporţie crescîndă sub forma negocierii unor „acorduri pentru reducerea exporturilor“. Alte instrumente de acest gen citate într-un recent raport al F.M.I., sînt suprataxele şi depunerea de avansuri în contul importurilor, contingentarea, ca şi barierele tarifare. Aceste instrumente ale protecţionismului, declară raportul sînt perceptibil mai răspîndite acum decît înainte de recesiunea care a început în 1974. În sensul reînviorării protecţionismului s-ar putea să acţioneze şi recentele oscilaţii ale principalelor valute occidentale, deoarece afectează exporturile ţărilor ale căror monede se repreciază.

Printre exemplele recente de măsuri protecţioniste citate se numără cele luate de Franţa, R.F.G. şi Anglia pentru reducerea importurilor de textile şi confecţii din ţările în curs de dezvoltare, cotele instituite de S.U.A. la majoritatea tipurilor de oţeluri speciale, la carne de vacă, viţel şi oaie, ca şi restrîngerea programelor de liberalizare a importurilor adoptate în 1974—1975 de unele ţări petroliere.

Balanţa cauciucului

DUPĂ CUM S-A APRECIAT la recenta sesiune de la Londra a Grupului internaţional de cercetări pentru cauciuc, cu participarea reprezentanţilor a 27 de ţări producătoare şi consumatoare, producţia mondială de cauciuc a lumii nesocialiste din acest an se va echilibra, pe ansamblu, cu consumul. Se evaluează, totuşi, că în timp ce consumul de cauciuc natural (3 825 mii tone) va depăşi întrucîtva nivelul producţiei sale (3 700 mii tone), la cauciucul sintetic se manifestă o tendinţă inversă (8 525 mii tone consum, faţă de 8 675 mii tone producţie). Apreciind progresul realizat în stabilizarea preţurilor la cauciuc, participanţii la sesiune au examinat căile de extindere a utilizării cauciucului în diferite domenii şi au revizuit totodată prognoza cererii şi ofertei de cauciuc pe piaţa mondială pînă în 1990.

Franţa: reducerea consumului de petrol

ÎN CIUDA TIMPULUI ANORMAL de rece de la începutul acestei veri, consumul de produse petroliere a scăzut în Franţa cu 2,9% în semestrul I a.c. în raport cu perioada corespunzătoare a anului trecut. Dacă se compară rezultatele din semestrul I a.c. cu cele din primul semestru al anului 1973, adică dinaintea declanşării „crizei energetice“, se constată o reducere a consumului total de produse petroliere cu 10,9%, diferenţiată pe categorii de produse (cu 20,2% la păcura utilizată pentru încălzitul imobilelor, cu 23,6% la cea utilizată în industrie şi cu 15,7% la cea utilizată în termocentrale). Aceste reduceri sînt explicate nu numai prin încetinirea ritmului activităţii economice din ultimii ani, ci şi prin măsurile de economisire, a căror influenţă asupra consumului „nu a fost neglijabilă“, scrie **„Le Monde“**. În schimb, în intervalul de patru ani amintit, consumul de benzină a crescut în Franţa cu 8,7%, iar cel de motorină cu 24,6%, dată fiind progresia mai rapidă a motoarelor Diesel în această perioadă.

Orientări în dezvoltarea economică

Sudan: obiective pentru anii 1977/78 — 1982/83

CU UN IMENS potenţial agricol şi hidroenergetic, cu o suprafaţă efectivă a fondului forestier de circa 30 milioane ha, cu resurse minerale de o mare varietate, Sudanul este considerat ca una din ţările cu largi perspective de dezvoltare economică printre statele continentului african.

Politica economică guvernamentală este orientată spre punerea în valoare a potenţialului existent. Concomitent cu diversificarea culturilor agricole se acordă prioritate industriilor prelucrătoare de materii prime agricole (zahăr, fibre textile). Se pune un accent deosebit pe dezvoltarea transportului rutier şi fluvial. Se află în curs de realizare o autostradă (Khartum-Port Sudan), mai multe şosele, căi ferate etc. Se acordă o atenţie susţinută telecomunicaţiilor.

Planul de dezvoltare economică pentru perioada 1977/78—1982/83 prevede că se va urmări creşterea venitului naţional pe locuitor, dezvoltarea echilibrată a tuturor regiunilor ţării, utilizarea maximă a capacităţilor de producţie existente pentru ca ulterior să se treacă la realizarea de noi obiective în diferite sectoare. De asemenea, se va urmări ridicarea gradului de pregătire profesională a forţei de muncă, crearea de noi locuri de muncă.

În agricultură — principalul sector al economiei naţionale — urmează să fie intensificată şi diversificată producţia vegetală. Concomitent cu atenţia acordată dezvoltării agriculturii tradiţionale, se vor introduce pe scară tot mai largă tehnicile agricole moderne. În acelaşi timp va fi dezvoltată, în continuare, industria prelucrătoare de materii prime agricole.

Planul de dezvoltare economică prevede o tot mai accentuată preocupare pentru creşterea producţiei proprii de utilaje şi unelte agricole de bază. Vor fi intensificate explorările şi prospecţiunile miniere. Se preconizează dezvoltarea tuturor genurilor de transport, pentru asigurarea şi amplificarea legăturilor între regiunile ţării.

În cadrul dezvoltării social-economice a Sudanului, forurile de decizie prevăd ca în anii următori să se acorde o atenţie sporită educaţiei tehnico-aplicative şi pregătirii profesionale a forţei de muncă, iar pe plan sanitar medicinei preventive.

EVOLUŢII MONETARE

ÎN SĂPTĂMÎNA 1—5 august 1977 evoluţia pieţei valutare a continuat să fie caracterizată de mişcări de amplitudine destul de mare determinate în principal de reacţiile faţă de diversele măsuri luate în vederea stabilizării cursului **dolarului S.U.A.** De remarcat, în acest context, că în intervalul amintit tendinţa de creştere a dobînzilor interne în S.U.A. a fost oglindită şi în decizia marilor bănci, de a majora, cu începere din 1 august 1977, dobînda preferenţială („prime rate“) la 6 $^{3}/_{4}$%. **Francul elveţian** a înregistrat un recul faţă de dolar, atingînd un nivel minim de circa 2,4100 franci şi terminînd intervalul la circa 2,4070 franci pentru un dolar. **Marca vest-germană** a cunoscut o evoluţie mai agitată, cedînd de asemenea teren în faţa dolarului. După ce a atins un nivel minim de 2,300 mărci pentru un dolar, reprezentînd o depreciere de circa 0,7% faţă de închiderea precedentă, moneda vest-germană a revenit uşor, cotînd la închidere circa 2,2965 mărci pentru un dolar. **Lira sterlină** a continuat să manifeste o tendinţă fermă, realizînd o repreciere maximă de circa 0,2% faţă de intervalul anterior, corespunzătoare cursului de 1,7410 dolari pentru o liră, după care a cotat la închidere circa 1,7392 dolari. În acest context, de relativă continuitate a fermităţii devizei britanice, se remarcă o tendinţă de reducere a dobînzilor pe piaţa eurodepozitelor în lire sterline. **Francul francez** a evoluat pe o curbă constant ascendentă realizînd un maxim de circa 4,8390 franci pentru un dolar (repreciere de circa 1% în raport cu închiderea precedentă), după care a terminat la circa 4,8570 franci. Presiunile la care este supus francul francez s-au reflectat şi pe piaţa eurodepozitelor, unde dobînzile la depozitele în eurofranci de la o zi la alta au crescut la circa 25%, in timp ce dobînzile pentru perioade de o lună se situează acum la circa 15%.

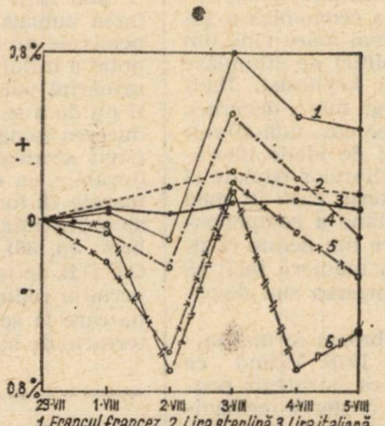

Evoluţia cursurilor principalelor valute occidentale faţă de dolarul S.U.A. în perioada 1—5 VIII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 29 VII 1977

Dobînzile la eurodepozitele pe 6 luni s-au situat la circa 6,375% pentru eurodolari, 3,25% pentru eurofrancii elveţieni şi 3,875% pentru euromărcile vest-germane.

La ultima licitaţie organizată de F.M.I., aurul a fost adjudecat la un preţ de 146,26 dolari/uncia. În intervalul 1—5 august a.c. **preţul aurului** la Londra a oscilat în jur de 146 dolari/uncia.

Paul DUMITRAŞCU
Gheorghe MUNTEAN

Politica economică a țărilor O. C. D. E.

NEÎMPLINIRILE UNEI STRATEGII

LA DOI ANI de la reluarea creșterii economice după recesiunea din 1974—1975, țările industriale capitaliste continuă să se afle sub imperiul unor ritmuri lente de dezvoltare. Pe de o parte, aceste ritmuri se dovedesc incapabile să rezolve problema șomajului persistent, în timp ce, pe de altă parte, primejdiile inflației sînt departe de a fi fost înlăturate sau măcar trainic zăgăzuite. Faptul este cunoscut, îl confirmă toate evaluările recente asupra stării economiei țărilor occidentale. Combinația de fenomene negative care îndreptățește caracterizarea conjuncturii actuale drept „șomflație“ riscă în plus să rămînă trăsătura ei dominantă și în viitorul imediat. Concluzia aceasta se desprinde din ultimul studiu al Organizației pentru cooperare și dezvoltare economică (iulie 1977) consacrat perspectivelor economice ale țărilor membre. Este pusă astfel în cauză strategia pe termen mediu preconizată de O.C.D.E. pentru statele capitaliste avansate din punct de vedere industrial, a căror cvasitotalitate o reunește.

Direcțiile pericolului principal

EXPERIENȚA RECESIUNII recente și a sechelelor sale prelungite a fost de natură să risipească iluziile care mai puteau dăinui în Occident cu privire la posibilitatea de a se continua în mod neschimbat creșterea economică postbelică. În speță, politica economică ce fusese pusă în slujba creșterii a trebuit să fie supusă unei „revizuiri sfîșietoare“, dat fiind că mediul în care ea acționa suferise o modificare plină de tîlc : alternanța inflației (supraîncălzirea conjuncturii) și a șomajului (răcirea ei) făcea loc cuplării celor două fenomene care necesită terapii diferite sau chiar opuse.

În momentul ieșirii din recesiunea anilor 1974—1975, responsabilii politicii economice din țările capitaliste dezvoltate aveau nevoie să cunoască un răspuns cît mai întemeiat la întrebarea, care din elementele componente ale cuplului inflație-șomaj reprezenta pericolul principal pentru stabilitatea economică a țărilor respective. Dacă se aprecia că pericolul mai mare vine din direcția șomajului, se opta implicit pentru politici de stimulare a conjuncturii, pe liniile intervenționismului keynesist. Dacă răspunsul desemna inflația ca fiind pericolul mai mare, decurgea implicit o opțiune pentru frînarea sau, în orice caz, non-stimularea conjuncturii, într-un spirit mai apropiat de ideile liberalismului contemporan. De fapt, în fața dezechilibrelor cuplate și pe fondul caracterului fragil al reluării creșterii, care în mod vizibil nu permitea speranța eliminării simultane a componentelor cuplului, întrebarea se punea astfel : care din aceste componente ar putea fi contracarată de asemenea manieră încît să se nască șanse rezonabile de a antrena restrîngerea sau dispariția celeilalte ?

Răspunsul O.C.D.E. la aceste probleme a îmbrăcat forma unei strategii pe termen mediu, adoptată în iunie 1976. Vizînd ca profil temporal anul 1980, ea se autodefinește ca „strategie pentru o creștere neinflaționistă“. Deci încă de la alegerea termenilor caracterizării de bază reiese o prioritate acordată contracarării inflației. Cea mai recentă formulare a strategiei, pe care o găsim în studiul amintit, este mai complexă dar confirmă preferința. „Această strategie — se poate citi acolo — cere după recesiune o redresare suficient de rapidă pentru a determina o sporire a investițiilor productive, dar destul de moderată pentru a evita noi presiuni inflaționiste și a permite țărilor care sînt expuse unor restricții externe să se angajeze pe calea unei creșteri antrenate de export“ (Perspectives économiques de l'O.C.D.E., 21, Juillet 1977, p. 12). Propunîndu-și ca obiectiv reducerea progresivă a inflației și a șomajului, „ea recunoaște că realizarea unei creșteri durabile și a unui nivel mai ridicat de folosire a mîinii de lucru depinde de o mai mare stabilitate a prețurilor și, în general, de un transfer de resurse spre investițiile productive și spre exportul net“ (p. 5).

Semnificația reală a diferitelor definiri ale strategiei pe termen mediu se poate desprinde desigur cel mai bine din evoluția de fapt a economiei, în condițiile aplicării măsurilor corespunzătoare — sau ale absenței de asemenea măsuri, cum vom vedea. Experții O.C.D.E. consideră că un ritm de creștere a produsului național brut de 5% anual pe ansamblul zonei ar fi conform cu țelurile stabilite. Or, dacă în primul an de după recesiune — 1976 — sporul P.N.B. a fost de 5,2%, anul acesta el se va situa după previziunile publicate numai la circa 4%. Pe semestre, evoluția este deosebit de concludentă : +6,3% în prima jumătate a anului trecut, apoi 3,3% („pauză“ conjuncturală) în a doua jumătate, 4,25% în sem. I al anului în curs, urmînd să se înregistreze 4,5% și respectiv 4% în următoarele două semestre (II/1977 și I/1978). În momentul întocmirii studiului, ritmul ultimei perioade complete de 12 luni se situa sub 4%, deci era sensibil inferior celui preconizat de strategie. Nu este de mirare că autorii vorbesc de „rezultate decepționante“, de o redresare „ezitantă și imprevizibilă“.

Pornind de la aprecierea că inflația constituie amenințarea principală la adresa stabilității economice a țărilor O.C.D.E., strategia aleasă pe termen mediu a însemnat un teren relativ larg lăsat „forțelor pieței“, adică un grad sporit de abținere de la măsuri de intervenție în economie, în spiritul liberalismului care refuză amestecul statului. În studiul recent publicat se pot desluși acum indicii destul de limpezi de impacientare față de puținătatea rezultatelor obținute pe această cale, indicii la care vom reveni. Înainte de aceasta trebuie însă spus că cifrele referitoare la evoluția P.N.B. sînt numai unul din aspectele care provoacă dezamăgirea analiștilor occidentali. Altele sînt chiar cele două dezechilibre majore din conjunctura economică occidentală actuală, de la evaluarea cărora a pornit elaborarea strategiei.

Mai întîi inflația, a cărei combatere este considerată prioritatea numărul unu : „În ansamblu, se constată în studiu, perspectivele nu sînt deosebit de favorabile unei reduceri demne de notat a inflației în cursul anului viitor“. Creșterea neinflaționistă urmărită pare deci să aibă tendința de a se îndepărta în timp, și nu de a se apropia, sub efectul strategiei alese. Cît despre reducerea șomajului, obiectiv „derivat“ ce ar urma să fie atins potrivit strategiei prin intermediul unei creșteri neinflaționiste durabile, ea se îndepărtează și mai mult, de vreme ce în următoarele 12 luni „situația pe piața muncii nu se va îmbunătăți și ar putea chiar să se degradeze în continuare în cîteva țări membre“. (p. 36). Dacă prin strategia pe termen mediu a țărilor O.C.D.E. se urmărește o creștere neinflaționistă durabilă care să permită reducerea șomajului, trebuie spus deci că neîmplinirile pe care le scot acum la iveală analizele se referă la toți acești termeni de bază ai problemei.

„Triunghiul de fier“

SUSȚINĂTORII STRATEGIEI pe termen mediu a țărilor O.C.D.E. întîmpină cele mai mari greutăți în justificarea ei atunci cînd se trece la analiza activității de investiții, domeniu caracterizat printr-o atonie pronunțată. Luînd cuvîntul de curînd la sesiunea E.C.O.S.O.C., Secretarul executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa a putut să declare că ţările occidentale industrializate sînt prinse în prezent într-un „triunghi de fier“, format din investiţii apatice, şomaj ridicat şi presiuni inflaţioniste persistente.

După cum s-a putut vedea mai înainte din una dintre definiţiile date obiectivelor strategiei, necesitatea sporirii investiţiilor productive în ţările O.C.D.E., a unui „transfer de resurse“ spre această utilizare, deci a măririi părţii lor din P.N.B., nu scapă atenţiei experţilor. Orientarea astfel preconizată este de altfel scadentă demult. Evoluţia ciclică a investiţiilor productive private de-a lungul a peste două decenii în şase din principalele ţări capitaliste dezvoltate (vezi graficul) arată că restrîngerea activităţii din acest domeniu în cadrul recentei recesiuni a fost dintre cele mai grave sau cea mai gravă, în comparaţie cu recesiunile precedente. Şi nu cel mai puţin preocupant dintre aspectele asupra cărora insistă analiştii este prelungirea stării de „langoare“ a investiţiilor în perioada la care se referă previziunile din ultimul studiu O.C.D.E., adică cel puţin pînă la mijlocul anului 1978 : „Se pare că în majoritatea ţărilor investiţiile productive private nu vor fi la sfîrşitul perioadei decît cu puţin mai ridicate, în cazul cel mai bun, decît nivelul maxim atins în 1973“ (p. 25).

Una din cauzele acestei perspective rezidă în existenţa unor ample capacităţi de producţie nefolosite chiar şi după ieşirea din recesiune şi reluarea creşterii : la sfîrşitul anului 1976 gradul de utilizare a capacităţilor din principalele ţări membre ale O.C.D.E. nu revenise la valorile medii înregistrate într-o perioadă de 10 ani încheiată în 1973. O altă cauză menţionată în studiu constă în aceea că „întreprinderile au mult mai puţină încredere în caracterul durabil al creşterii, în comparaţie cu perioada dinainte de recesiune“ (p. 24). Se citează, de exemplu, rezultatele unei anchete întreprinse în R.F.G. de institutul Ifo, din care rezultă că şefii de întreprinderi se aşteaptă ca ritmul de creştere al producţiei să fie aproximativ cu o treime mai scăzut faţă de media perioadei 1961—1970. Inflaţia anilor recenţi, conchid autorii, este probabil una din cauzele principale ale slăbirii încrederii.

Recomandarea la care duce analiza este formulată fără ambiguităţi : „Dacă vrem să mergem pe calea unei creşteri durabile care să atragă după sine sporirea folosirii mîinii de lucru pe termen mediu, o redemarare rapidă a investiţiilor productive pare absolut indispensabilă“ (p. 13). Rămîne numai problema, cît de aptă este strategia actuală pe termen mediu să asigure realizarea acestei cerinţe absolute.

Spectrul stagnării

PUŢINE DINTRE RECOMANDĂRILE de politică economică din studiile succesive ale O.C.D.E., în speţă din ultimul, au tonul categoric al celei de mai sus referitoare la investiţii. Ca regulă generală, previziunile pe următoarele 12 luni, care sînt una din menirile principale ale acestor studii semianuale, au la bază clauza : „în condiţiile aplicării neschimbate a politicii economice“ din perioada de elaborare a previziunilor. Regula este respectată formal şi în ediţia cea mai recentă. Îşi fac loc însă, o seamă de constatări cu substrat critic tocmai la adresa politicilor aplicate în prezent, îndeobşte în sensul apelului la acţiune, la abandonarea expectativei. Bizuirea pe „forţele pieţei“, aşteptarea resorbirii şomajului şi a reducerii ratei inflaţiei ca efect al lor apar ca atitudini cărora li se atribuie chiar răspunderea propriu-zisă pentru „şomflaţia“ actuală, pentru acest marasm conjunctural de un fel aparte. Dacă o asemenea tratare a cauzalităţilor trebuie considerată destul de superficială, nevoia de schimbare pe care o reflectă notaţiile critice are totuşi rezonanţa autenticului.

Formularea strategiei pe termen mediu a ţărilor O.C.D.E. după recesiunea din 1974—1975 a avut loc sub impresia nemijlocită a crizei, a caracterului ei deosebit de cuprinzător şi prelungit, a treptei noi pe care ea a reprezentat-o în suita de recesiuni din perioada de după al doilea război mondial. Strategia a fost elaborată, fără îndoială, şi sub impresia dificultăţilor întîmpinate în diferite momente de numeroase ţări capitaliste dezvoltate care s-au văzut nevoite să recurgă, în politica lor de întreţinere a unei conjuncturi înalte, la doze tot mai puternice de stimulente, pentru obţinerea aceloraşi rezultate în termeni de ritm al creşterii sau de ocupare a mîinii de lucru. A contat probabil, în speţă, experienţa politicilor de „stop and go“, adică de alternare a măsurilor de stimulare cu cele de frînare a conjuncturii, în urmărirea unui echilibru în cele din urmă iluzoriu, căci rezultatul principal s-a dovedit a fi în atîtea cazuri un ritm lent de dezvoltare, fără a mai vorbi de febrilitatea cauzată de frecvenţa modificărilor de curs. Toate acestea şi-a propus să le evite noua strategie pe termen mediu. „În esenţă, declara în primăvara acestui an secretarul general al O.C.D.E., strategia constă în îmbinarea hotărîrii cu prudenţa, renunţîndu-se în interesul continuităţii la reluările foarte rapide ale creşterii care au caracterizat fazele de redresare anterioare şi le-au făcut să degenereze“.

Dar contrarul unei succesiuni de „reluări foarte rapide“ este oare o „continuitate“ a încetinelii care sporeşte şomajul în loc să-l reducă ? Acesta este genul de întrebări pe care le pun experţii O.C.D.E. după doi ani de aplicare a strategiei. „Unul din elementele esenţiale ale strategiei, scriu ei în ultimul studiu semianual, constă în aceea ca guvernele să nu se lase influenţate excesiv de consideraţiuni legate de evoluţia pe termen scurt. Există însă un punct dincolo de care fluctuaţiile de o parte şi de alta a liniei de creştere dorite devin abateri de o asemenea amploare încît nu mai este posibil să nu se ţină seama de ele, şi atunci cînd a fost atins acest punct devine necesar să se modifice unul sau mai multe dintre dispozitivele de acţiune adoptate“ (p. 12). Inflaţia şi şomajul care dăinuie după doi ani şi mai bine de aplicare a strategiei fac parte evident dintre „abaterile“ vizate de autori, care cheamă la măsuri de stimulare a cererii, şi anume cît mai grabnice. Riscul de reaccelerare a inflaţiei, argumentează ei, va fi mai mare şi reaccelerarea va fi mai puternică dacă trecerea la măsuri de stimulare va mai întîrzia.

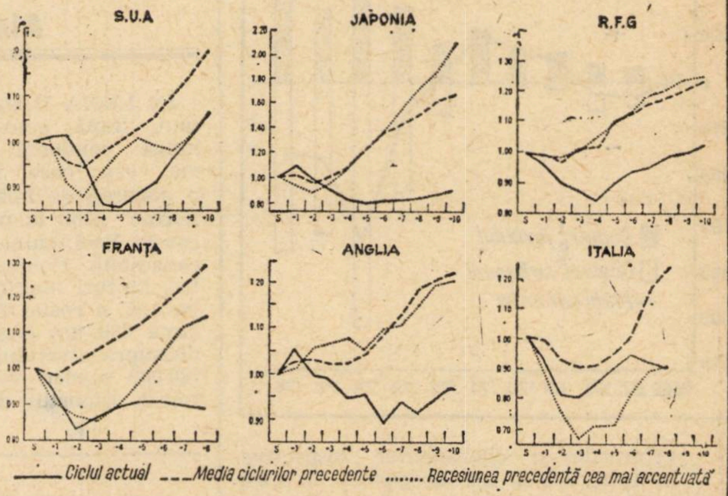

Evoluţia ciclică a investiţiilor productive private în unele ţări capitaliste dezvoltate, 1955—1977 (semestre, indici ai volumului fizic, 1,00 = nivelul maxim al ciclului).

Asemenea atitudini, chiar ocolit exprimate, permit să se măsoare răspîndirea şi intensitatea temerilor de stagnare care îşi fac loc în ţările occidentale la umbra actualelor politici economice guvernamentale. Aceste temeri nu sînt împărtăşite de toţi specialiştii sau responsabilii. Nu mai departe decît la 28 iulie a.c., directorul executiv al Fondului Monetar Internaţional a declarat că „ar fi probabil contrar scopului urmărit să se ţintească în ţările industriale, în următoarele 12 luni, la ritmuri de creştere mult superioare celor care sînt prevăzute în prezent“. Dar existenţa unei probleme preocupante este vădită, şi nimic nu garantează că dezbaterea ei va rămîne limitată mereu la sfera experţilor.

I. PĂDUREANU

Aportul „invizibilelor"

PARTICIPAREA diferitelor țări din lume la așa-numitul comerț invizibil este probabil mai inegală decît aceea la exportul și importul de bunuri, dată fiind natura prestațiilor care fac obiectul lui (serviciile de tot felul, transferurile bănești, veniturile de pe urma investițiilor externe etc.). Chiar și printre țările capitaliste dezvoltate, unele sînt mult mai specializate în asemenea prestații sau dispun de condiții deosebit de avantajoase în acest domeniu. O dovadă sînt diferențele foarte mari dintre ele în ceea ce privește balanța „invizibilelor", adică a veniturilor și cheltuielilor respective. În 1976, S.U.A. au înregistrat la acest capitol un excedent de 8,6 miliarde dolari, Anglia — de 3,8 miliarde, Olanda — de 1,3 miliarde, Italia — de 1,2 miliarde, în timp ce deficite mari cunoșteau R.F.G. — 13,4 miliarde dolari, Canada 5,6 miliarde, Japonia — 6,2 miliarde. Rolul însemnat pe care îl poate avea un sold pozitiv al balanței „invizibilelor" reiese din cazul Angliei, țară cu o balanță comercială „vizibilă" cronic pasivă. Obținînd circa 9 la sută din veniturile invizibile ale lumii nesocialiste și avînd excedente substanțiale la acest capitol, Anglia a reușit astfel — cum se poate vedea din grafic — să-și reducă simțitor în ultimii ani deficitele din balanța de plăți datorate „vizibilelor" și chiar să transforme în unele perioade un deficit la „vizibil" într-un excedent pe ansamblul balanței plăților curente.

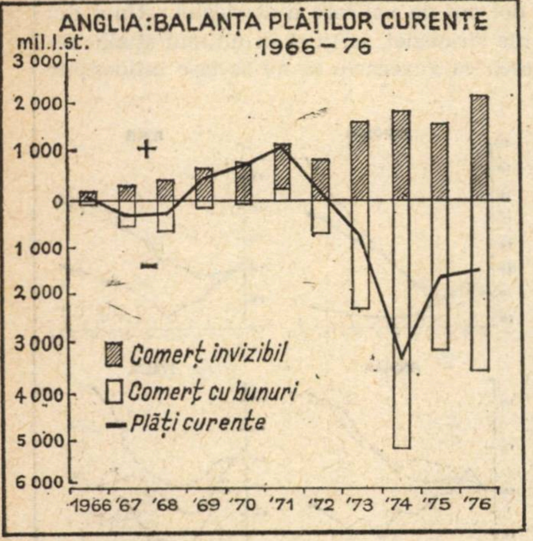

Polonia: în atenție carbochimia

VIZÎND optimizarea structurii combustibililor și a altor purtători de energie în Polonia, cercetătorii din această țară prevăd ca pînă în 1990 partea cărbunelui și a gazelor să treacă de la 16,4% în 1970 la 37%. Totuși, pentru a se acoperi cele 322 milioane tone de combustibil convențional la cît este evaluat necesarul pentru 1990, față de 118 milioane t.c.c. în 1970, se prevede că va trebui să se importe în 1980 circa 25 milioane tone de petrol iar în 1990 de două ori mai mult. Aceasta, într-o perioadă în care se vorbește de „cîntecul de lebădă" al petrolului pe plan mondial, cînd se apreciază rezervele de petrol și gaze ca fiind epuizabile în 30—50 de ani, în timp ce rezervele de cărbune vor ajunge încă timp de sute de ani.

O problemă la ordinea zilei și în Polonia este în aceste condiții obținerea de carburanți sintetici din cărbuni, mai ales din huilă, în general dezvoltarea carbochimiei. Se apreciază ca utilă și posibilă construirea în următorii ani a două uzine de gaze cu o valoare calorică mijlocie, care să transforme în fiecare an 2—2,5 milioane tone de cărbune și să alimenteze rețeaua existentă de conducte de gaze din Polonia.

Petrolul traversează Alaska

ÎN LUNA IUNIE a intrat în funcțiune, după cum se știe, cea mai lungă conductă petrolieră din lume, cea care străbate Alaska pe o distanță de 1 300 km, de la litoralul nordic pînă la portul Valdez de pe coasta Pacificului, aproape de granița canadiană. Conducta, care traversează trei lanțuri muntoase și 800 de cursuri de apă, a costat 7,7 miliarde dolari. Pe circa 680 km conducta este construită deasupra nivelului solului, sprijinită pe 780 000 suporți verticali. Graficul ilustrează raportul dintre porțiunile suspendate și cele îngropate ale conductei și marchează locul recentului accident la una din stațiile de pompare, care a întrerupt timp de cîteva zile trecerea țițeiului. Cantitatea de petrol transportată prin conductă va putea ajunge la 1,6 milioane barili pe zi în 1979 și va determina ritmul extracției, programat în funcție de cerințe cu ajutorul unui calculator electronic. Perspectivele utilizării conductei la capacitatea ei sînt evaluate optimist dată fiind descoperirea în Alaska a unor noi zăcăminte de petrol estimate la circa 2 miliarde barili.

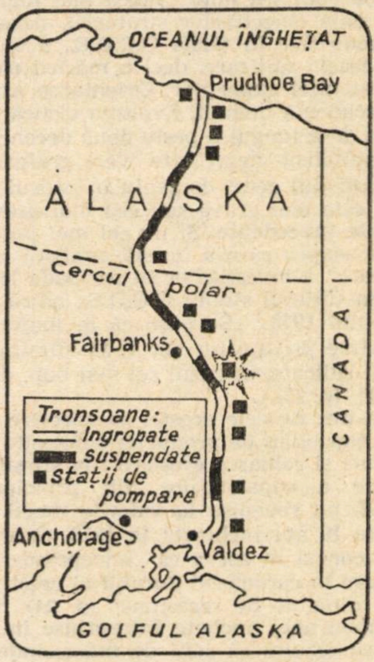

Pasageri și containere

SE ȘTIE mai de mult că în transporturile moderne rapiditatea deplasării pe rutele propriu-zise este în parte anulată de pierderile de timp datorate unor deplasări aferente.

Specialiștii au calculat bunăoară că un pasager care călătorește cu avionul pe o distanță de 400—800 km pierde pentru diverse operațiuni și deplasări pe sol 40—50 la sută din timpul total afectat călătoriei. În cazul folosirii succesive a mai multor genuri de transport timpul pierdut cu ocazia fiecărei transbordări este de asemenea apreciabil.

Problema găsirii unui mijloc de a limita aceste pierderi de timp, care manifestă o tendință de creștere pe măsura sporirii traficului, preocupă pe specialiști din variate domenii. Astfel, de pildă, colaboratorii Institutului de arhitectură din Moscova au elaborat un sistem de transport bazat pe mijloace de transport convertibile (M.T.C.) sistem similar cu transportul containerizat al mărfurilor, containerul fiind aici un salon confortabil pentru pasageri. Pornind de la transportul aerian M.T.C. permit corelarea eficientă a acestuia cu cel rutier, feroviar, naval etc. (vezi graficul).

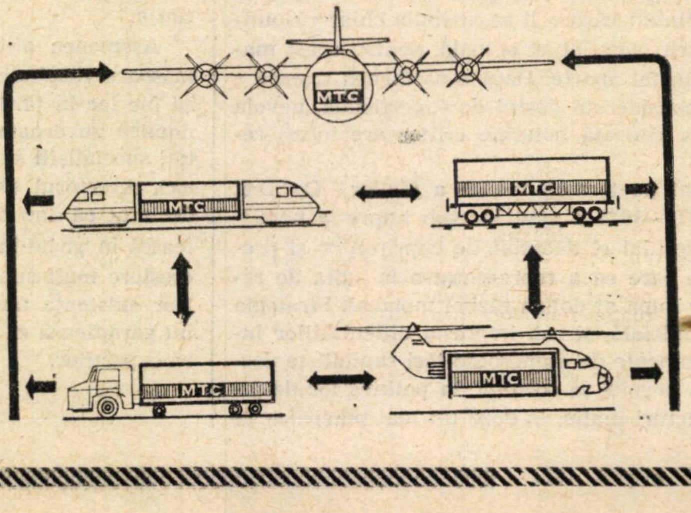

Printre avantajele scontate ale noului sistem se numără: efectuarea călătoriei în condiții mai bune și în timp mai scurt, ridicarea gradului de utilizare a diferitelor mijloace de transport, reducerea unei părți din instalațiile aferente aeroporturilor, inclusiv micșorarea personalului de deservire ș.a.

CURIER

GLOSAR

Piață valutară [II]

CELE ARĂTATE în numărul din săptămîna trecută al revistei duc la concluzia că mecanismul formării cursurilor valutare tinde să uniformizeze cursurile în trei etape :

— prima etapă uniformizează cursurile în cadrul unei bănci, prin compensarea ordinelor de cumpărare și vînzare a diferitelor valute primite de această bancă ;

— a doua etapă uniformizează cursurile în cadrul unei piețe, ca urmare a compensării interbancare ;

— a treia etapă uniformizează cursurile în cadrul economiei mondiale, ca urmare a compensării între piețe.

Mijloacele moderne de telecomunicație apropie atît de mult aceste etape, încît cursurile respective ajung aproape instantaneu să se suprapună în cea mai mare parte.

Pe piețele valutare se efectuează operații atît la vedere, cît și la termen. Acestea din urmă se efectuează pe baza angajamentelor de cumpărare sau vînzare de valute, livrarea valutelor urmînd să se efectueze la termen, adică la o dată ulterioară care este stabilită prin contract. Cumpărătorul la termen al unei valute presupune că această valută va crește în valoare pînă la expirarea termenului, astfel încît la termen el va obține valuta la cursul convenit, mai mic decît cel real, diferența constituind cîștigul său. Invers, vînzătorul la termen al valutei presupune că aceasta va pierde din valoare în intervalul de timp stabilit, astfel încît cîștigul va fi de partea lui.

Pe piața valutară, principalele valute cotează atît la vedere, cît și la termen. Există două posibilități :

— cursul valutei străine exprimat în monedă națională să fie mai ridicat la termen decît la vedere. În acest caz, cursul la termen „face primă". Această primă se numește **report** ;

— cursul valutei străine exprimat în monedă națională să fie mai scăzut la termen decît la vedere : diferența în minus se numește **deport.**

În mod normal ,cursul la termen ar trebui să fie mai ridicat, deoarece la cursul la vedere trebuie să se adauge dobînda capitalului investit în valuta respectivă pe intervalul de timp convenit. Există însă cazuri în care cursul la termen este superior celui la vedere plus dobînda și anume atunci cînd previziunile referitoare la valuta în cauză sînt optimiste (perspective de revalorizare, repreciere), după cum el poate fi inferior celui la vedere plus dobînda, atunci cînd previziunile sînt pesimiste (perspective de devalorizare, depreciere).

Atunci cînd cursul la termen este superior celui la vedere plus dobînda, diferența în plus reprezintă un **agio valutar ;** în cazul invers, diferența reprezintă un **disagio valutar.** Termenul generic folosit pentru un asemenea agio sau disagio este acela de **diferențial valutar.**

Mecanismul formării cursului valutar pe piață în capitalismul contemporan este rareori lăsat să funcționeze liber. Cursul rezultă într-adevăr din acțiunea cererii și ofertei, adică din compensarea cumpărărilor și vînzărilor de valute, însă cererea și oferta sînt alterate de intervenții fie ale statului care este interesat în formarea unui alt curs decît cel liber, fie ale speculatorilor care urmăresc realizarea de cîștiguri din forțarea evoluției cursurilor. Însuși actualul regim al cursurilor flotante, generalizat în Occident, este rareori lăsat să funcționeze liber ; în majoritatea cazurilor el este supravegheat de autoritatea monetară și influențat în sensul dorit de stat, astfel încît cursurile flotante sînt numai teoretic libere.

C. K.

Deceniul internațional al Femeii

Verona Sameș, Tîrgu Mureș — 1) Helvi Sipila, secretar general adjunct al O.N.U. pentru dezvoltare socială și probleme umanitare, este finlandeză, avînd la bază o formație juridică. 2) Conferința Națiunilor Unite pentru Anul Internațional al Femeii, desfășurată în 1975 în Mexic, a adoptat un Plan mondial de acțiune conținînd recomandări pentru îmbunătățirea situației femeilor, care reprezintă peste jumătate din populația globului. Un nou pas înainte în această direcție s-a realizat prin elaborarea unui proiect de Convenție pentru eliminarea discriminărilor față de femei, proiect supus Consiliului Economic și Social al O.N.U. Există, de asemenea, intenția convocării sub egida O.N.U. a unei noi Conferințe internaționale a femeii, în 1980, adică încă în cursul actualului Deceniu Internațional al Femeii (1976 — 1985), proclamat de conferința din 1975.

Chreiologie

Ion Sorescu, Cîmpina — Chreiologia (de la cuvîntul grecesc „chria" = nevoie) este o știință interdisciplinară avînd ca obiect sfera nevoilor umane în dinamica dezvoltării lor. Legătura cu economia politică este directă, trebuințele omenești constituind punctul de plecare al oricărei activități economice. Noua știință este desigur tributară unor discipline mai vechi : biologia, economia, estetica, medicina, sociologia, tehnica etc., dar ea reprezintă un nou pas pe calea determinării științifice și satisfacerii trebuințelor umane, pe linia ascendentă a progresului, care transformă continuu obiecte inițial de lux (radio, televizor, frigider, automobil etc.) în obiecte de uz curent. Pentru mai buna cunoaștere a acestor trebuințe, René Bize, organizatorul primului simpozion de chreiologie, de la Vaucresson (septembrie 1968), promovează propunerea de a se recenza prin studii și cercetări aspirațiile manifestate în diferite comunități sociale, evaluarea gradului de satisfacere a nevoilor în prezent și în viitor, inclusiv a mijloacelor de realizare, pentru alinierea proceselor de producție la exigențele constatate. La simpozionul amintit și la altele care au urmat au participat cu comunicări și specialiști români (filozofi, sociologi, medici, psihologi, ciberneticieni).

Învățămînt

Miruna Soare, Tîrgoviște — Una din concluziile frecvente ale studiilor consacrate nivelului ridicat al somajului în rîndurile absolventilor universitari dintr-o serie de țări occidentale este că, în raport cu situatia actuală si previzibilă a economiilor occidentale, numărul acestor absolventi este prea ridicat, mai ales că nici profilul lor nu corespunde de multe ori necesităților reale ale economiei. „Dacă se compară efectivele studentilor de astăzi — scria, de pildă, cotidianul elvetian **Neue Zürcher Zeitung** (18 februarie) — cu numărul locurilor de muncă ce vor fi disponibile, prin crearea de noi locuri de muncă sau pur si simplu pentru înlocuirea celor care se retrag de pe piata muncii, se ajunge la concluzia că numai jumătate din acesti studenti vor găsi un serviciu asigurîndu-le un nivel de remunerare corespunzînd traditional diplomelor universitare". Restul vor trebui să se multumească cu o altă muncă, mai putin remunerată, intrînd însă în concurentă cu alți candidati mai puțin instruiți. Consecințele acestei concurente se resimt pînă la muncile cele mai simple, efectuate pînă acum în mare parte de imigranti.

Concluzia ziarului citat este că „atîta vreme cît nu se stie ce se va întîmpla cu absolvenții universitătii, numărul lor nu trebuie sporit". Pentru acest motiv, la Paris, de pildă, universitătile au fixat în acest an o limită a numărului celor înscriși (limită care nu exista pînă acum), înscrierea făcîndu-se însă în ordinea depunerii cererilor de înscriere, nu în baza unui concurs sau a notelor din liceu.

Admițîndu-se tot mai mult ideea necesității punerii în concordantă a numărului si profilului studentilor cu datele situatiei economice, rămîn încă în plină dezbatere modalitățile admiterii în învătămîntul superior.

SICOB

Valentin Cumanov, Galați — 1) Inițialele SICOB se referă la Salonul internațional de informatică, comunicații și organizarea biroului, care are loc în fiecare toamnă la Paris, în cartierul zgîrie-norilor, La Défense. Anul acesta, pe o suprafață de 83 000 mp sînt așteptați expozanți din 28 țări. Paralel cu Salonul va avea loc o conferință internațională pe tema prelucrării datelor. 2) Turnul Montparnasse de lîngă gara cu același nume din capitala Franței are 56 etaje, iar pe acoperiș are o platformă pentru aterizarea elicopterelor.

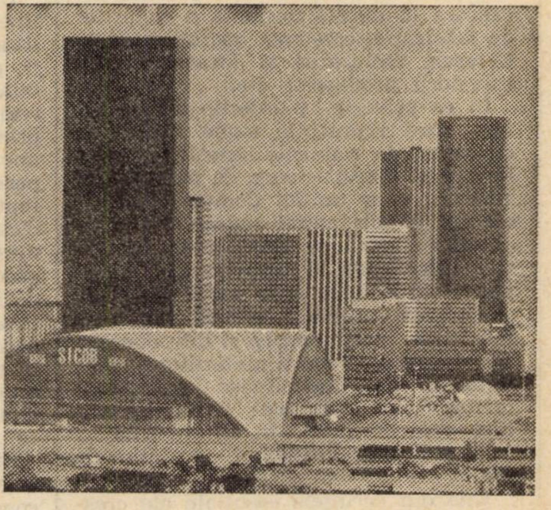

Tonga

Dr. Mihai Negulici, Pitești — 1) Tonga, țara al cărei ministru al sănătății este noul director al Organizației Mondiale a Sănătății, Sione Tapa (care a succedat recent în această funcție medicului danez Halfdan Mahler) este un arhipelag, independent din 1970, în sud-vestul Oceanului Pacific, cu o suprafață de 699 km^2 și o populație de 100 000 locuitori. Regatul Tonga nu este membru al O.N.U., dar este membru al O.M.S. și al altor două din instituțiile specializate ale O.N.U. (Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor și Uniunea Poștală Universală). Fost protectorat britanic, Tonga face parte din Commonwealth.

2) Așa cum a declarat dr. Halfdan Mahler, la ultima sesiune anuală a O.M.S. : „În ultimul sfert de secol a existat o foarte mare preocupare pentru dezvoltarea tehnologiei de luptă contra maladiilor; ea a devenit astăzi atît de complexă și de costisitoare încît este inaccesibilă celei mai mari părți a populației mondiale și chiar multor locuitori din țările cele mai dezvoltate. Această situație este intolerabilă", a spus dr. Mahler. Din acest motiv, el a accentuat necesitatea de a găsi o tehnologie sanitară mai adecvată, „sigură din punct de vedere tehnic, cultural acceptabilă și viabilă din punct de vedere financiar".

REDUCEREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 7)

în mare măsură efectele pozitive ale reducerii prin eforturi proprii a costurilor de producție la numeroase unități. De pildă, la întreprinderea „Acumulatorul" aproape întreaga depășire de 3 812 mii lei la costurile de producție provine de la cheltuielile neproductive ocazionate de dobînzi la creditele restante, precum și penalități ca urmare a nerespectării disciplinei contractuale.

Orientarea prioritară a eforturilor unităților economice în direcția prevenirii și lichidării imobilizărilor de fonduri are efecte pozitive nu numai în ce privește îmbunătățirea situației financiare și creșterea capacității de plată, dar și în evitarea unor cheltuieli neproductive cu dobînzile penalizatoare, al căror volum și pondere sînt, la multe unități, foarte ridicate.

În explicarea imobilizărilor de fonduri, multe conduceri de întreprinderi invocă, de regulă, cauze de ordin obiectiv, independente de activitatea acestora. Fără a nega prezența unor astfel de cauze, analizele și controalele efectuate recent de organele financiar-bancare au scos în evidență faptul că stă în puterea unităților economice să reducă și chiar să elimine acest fenomen, cu condiția de a aplica măsuri eficace pentru evitarea aprovizionărilor excesive, necorelate cu cerințele reale ale procesului de producție, asigurarea condițiilor tehnico-materiale pentru realizarea comenzilor cu riguroasa încadrare în durata normată a ciclurilor de fabricație, creșterea operativității în livrarea, facturarea și încasarea contravalorii produselor etc.

În ce privește pierderile din rebuturi, care reprezintă sume mari mai cu seamă în ramurile industriei metalurgice și constructoare de mașini, experiența unor unități demonstrează că ele pot fi substanțial reduse sau chiar eliminate, dacă se îndeplinesc cerințele referitoare la respectarea disciplinei tehnologice sub toate aspectele, elaborarea corectă a tehnologiilor de fabricație, recepționarea și introducerea în fabricație numai a materiilor și materialelor care îndeplinesc parametrii calitativi, îmbunătățirea asistenței tehnice, mai cu seamă în schimburile 2 și 3, ridicarea calificării profesionale etc.

Una din cerințele esențiale ale creșterii eficienței economice este **modernizarea și perfecționarea produselor și a proceselor tehnologice.** Această sarcină, subliniată în repetate rînduri în documentele de partid și de stat, este înțeleasă în mod corespunzător de marea majoritate a unităților economice, care au prevăzut în programele destinate asigurării reducerii consurilor de producție numeroase măsuri privind asimilarea de noi produse cu performanțe tehnico-economice superioare, reproiectări de produse, perfecționări ale tehnologiilor de fabricație, mecanizări și automatizări de operații, mai cu seamă cînd acestea solicită un volum mare de muncă etc. Analizele efectuate au scos în evidență și faptul că, deși asemenea măsuri sînt bogat reprezentate în programele elaborate, la unele unități industriale nu s-a asigurat realizarea prevederilor de plan și, ca urmare, nu s-a obținut eficiența economică în reducerea costurilor de producție și mai cu seamă a cheltuielilor materiale. Astfel, deși programul de măsuri al Întreprinderii de mașini grele București prevede numeroase acțiuni a căror eficiență economică preconizează economii la costurile de producție pe anul 1977 de 19 500 mii lei, în primul semestru nu s-a obținut nici un fel de reduceri pe seama acestor măsuri, iar la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București costurile de producție nu au fost degrevate, deși sarcina prevede o eficiență economică de 6 800 mii lei.

În perioada care a mai rămas pînă la finele anului trebuie să se asigure realizarea integrală a planului cheltuielilor de producție pe semestrul II și concomitent, recuperarea unor nerealizări înregistrate de unele întreprinderi în prima jumătate a anului. Necesitatea unor eforturi suplimentare pentru perioada ce urmează derivă și din faptul că sarcinile de plan la acest indicator sînt mai mobilizatoare în trimestrele III și IV față de trimestrele precedente, cum este cazul la întreprinderile : „Conect", „Stela", „Antrefrig", „Danubiana" etc. Este deci cu atît mai necesară intensificarea eforturilor și o intervenție mai energică și operativă a conducerilor de întreprinderi, a colectivelor de specialiști, mai cu seamă în ce privește creșterea gradului de mobilitate și operativitate în examinarea și soluționarea acelor probleme care condiționează reducerea costurilor de producție.

UTILIZAREA MASELOR PLASTICE

(Urmare din pag. 11)

ușoare și să confere proprietăți superioare estetice și funcționale. În această direcție apare necesară, printre altele, **extinderea sistemului de prefabricate „Plastbeton".** Acest sistem se bazează pe utilizarea cofrajelor alcătuite din profile de P.V.C. rigide, care au ulterior rolul de elemente de finisaj, și prezintă marele avantaj că reduc foarte mult durata de execuție și manoperă pe șantier. Dealtfel, folosirea pe scară destul de restrînsă a unor noi sortimente de mase plastice în construcție (inclusiv pereți despărțitori) a condus — alături de ponderea uneori redusă a finisajului în fabrici și adoptarea unor soluții cu consum mare de forță de muncă — la înregistrarea unui nivel încă destul de ridicat al manoperei la lucrările de finisaje pe șantierele noilor locuințe din București.

Dată fiind însemnătatea și avantajele evidente ale introducerii rapide, pe scară largă a maselor plastice în construcția de locuințe apare necesar să se acorde o atenție sporită accelerării procesului de asimilare în fabricație a unor noi sortimente de mase plastice cu caracteristici superioare, respectării integrale a prevederilor din contractele de livrare la nomenclatorul existent, de astfel de produse, precum și introducerii mai ample și hotărîte a acestor soluții în noile proiecte.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 32 din 12 august 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție – trăsătură esențială a politicii de dezvoltare economico-socială a României **(Stere Gioga)** 1
– Accelerarea creșterii productivității muncii, cerință a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate **(Gheorghe Răboacă, Steliana Perț, Gheorghe Burcea)** 4
– Orientări prioritare în reducerea costurilor de producție **(E. Cioflan, M. Calman)** 6
– Anchetă „R. E." Economisirea energiei 8
– Acordul global – factor de cointeresare în creșterea eficienței **(Mircea Bocu)** 10
– Creșterea productivității pe șantierele de investiții necesită extinderea utilizării maselor plastice **(G. Ghițulică)** 11
– Alimentația publică în sprijinul cerințelor populației **(conf. dr. I. Păunescu)** 12
– Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

– Amplificarea rolului organismelor obștești în sistemul conducerii colective **(Adrian Rusu)** 15

TEORII • IDEI

– Considerații referitoare la unele categorii specifice economiei socialiste **(Mircea Boța)** 17
– Centenarul independenței. Dezvoltarea industrială ca bază a independenței naționale în concepția socialiștilor români **(Georgeta Macarie, Marin Ponta)** 19
– Studiu sistemic asupra economiei irigațiilor **(I. Cămășoiu)** 21
– Școli • curente • economiști. Caracterul structural al inflației actuale reflectat în gîndirea economică **(prof. dr. Eugen Prahoveanu)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

– Noi impulsuri pentru procesul de edificare a securității și cooperării în Europa **(Nicolae Chilie)** 25
– Tendințe-conjuncturi 27
– Politica economică a țărilor O.C.D.E. Neîmplinirile unei strategii **(I. Pădureanu)** 28
– Mondorama 30
– Curier 31
– Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.Ș.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ELECTROtimiș

ELECTROTIMIS

Telefon: 9613 77 07
3 53 00
3 52 00
Telex: 43291

TIMISOARA CALEA BUZIASULUI 15

INTREPRINDEREA DE MATRITE SCULE SI UTILAJE TEHNOLOGICE PENTRU IND. ELECTROTEHNICA

Începutul anului 1973 marchează, în veșnic tînărul oraș, cu vechi tradiții industriale, de pe malurile canalului Bega, intrarea în funcțiune a unei noi și importante unități a industriei noastre electrotehnice.

Profilată pentru realizarea de utilaje tehnologice necesare industriei electrotehnice, matrițe, ștanțe și cochile, unitatea produce și livrează, la comandă :

- agregate de prelucrat prin așchiere ;
- mașini de prelucrat prin electroeroziune ;
- mașini de bobinat ;
- utilaje pentru prelucrarea cablurilor electrice ;
- laminoare pentru laminat sîrmă ;
- mașini de trefilat sîrmă ;
- instalații și utilaje de sudură ;
- diverse standuri de probă și control.

Preocuparea pentru atingerea, în interiorul termenului planificat, a parametrilor proiectați, pentru valorificarea superioară a resurselor umane și materiale de care dispune, a fost strîns împletită cu preocuparea ca produsele pe care întreprinderea le realizează să fie de calitate superioară, la nivelul tehnicii mondiale. Acest fapt a determinat, așa după cum precizează tovarășii Marcus Arke și Mișici Dimitrie, directorul și respectiv șeful contabil al întreprinderii, ca, încă cu 6 luni înainte ca primele capacități de producție să intre în funcțiune, să se organizeze, pentru muncitori și viitoarele cadre tehnice, cursuri de calificare și specializare profesională. Iar, din anul 1975, a luat ființă liceul de electrotehnică „Electrotimiș", precum și o școală profesională, în care se pot înscrie absolvenții treptei I a liceului industrial.

Grupul școlar „Electrotimiș", pentru asigurarea unei temeinice pregătiri a elevilor, pentru familiarizarea lor cu cele mai noi cuceriri ale tehnicii mondiale, are un atelier propriu, dotat cu utilaje cu comandă program și comandă numerică, din țară și din import. Anual, în cadrul acestui grup se pregătesc, pentru a fi încadrați în sectoarele productive ale întreprinderii, în meseriile de lucrători la mașinile de prelucrări prin așchiere – strungari, frezori, rectificatori etc. – și electromecanici, cîte 200 de elevi. Această preocupare a făcut ca astăzi colectivul întreprinderii, a cărui medie de vîrstă nu depășește 22 de ani, să se mîndrească cu faptul că 80% din personalul întreprinderii a fost calificat sau specializat în formele proprii de școlarizare.

Angajarea plenară, muncitorească, tradiția tehnică, buna organizare a muncii și pregătirea profesională corespunzătoare au determinat ca produsele realizate de tînărul colectiv al întreprinderii „Electrotimiș" să cîștige o binemeritată reputație, atît pe piața internă cît și pe cea externă. Astăzi, pentru nimeni nu mai este un secret că marca „Electrotimiș" este sinonimă și am putea spune „garanția calității".

Despre calitatea produselor întreprinderii „Electrotimiș", despre nivelul tehnic la care ele sînt realizate pot vorbi beneficiari ca : I.A.E.H. Sf. Gheorghe, Cabluri și materiale electroizolante Zalău, Întreprinderea de sîrmă și prelucrarea sîrmei Buzău etc., care, în acțiunea de dotare a unităților lor cu tehnică nouă, prin renunțare la import, au apelat la produsele acestei unități a industriei electrotehnice românești.

Dispunînd de o tehnologie proprie, la nivelul tehnicii mondiale, întreprinderea „Electrotimiș" poate face față, în bune condiții, oricăror exigențe ale partenerilor interni și externi.

Corneliu I. STĂNESCU

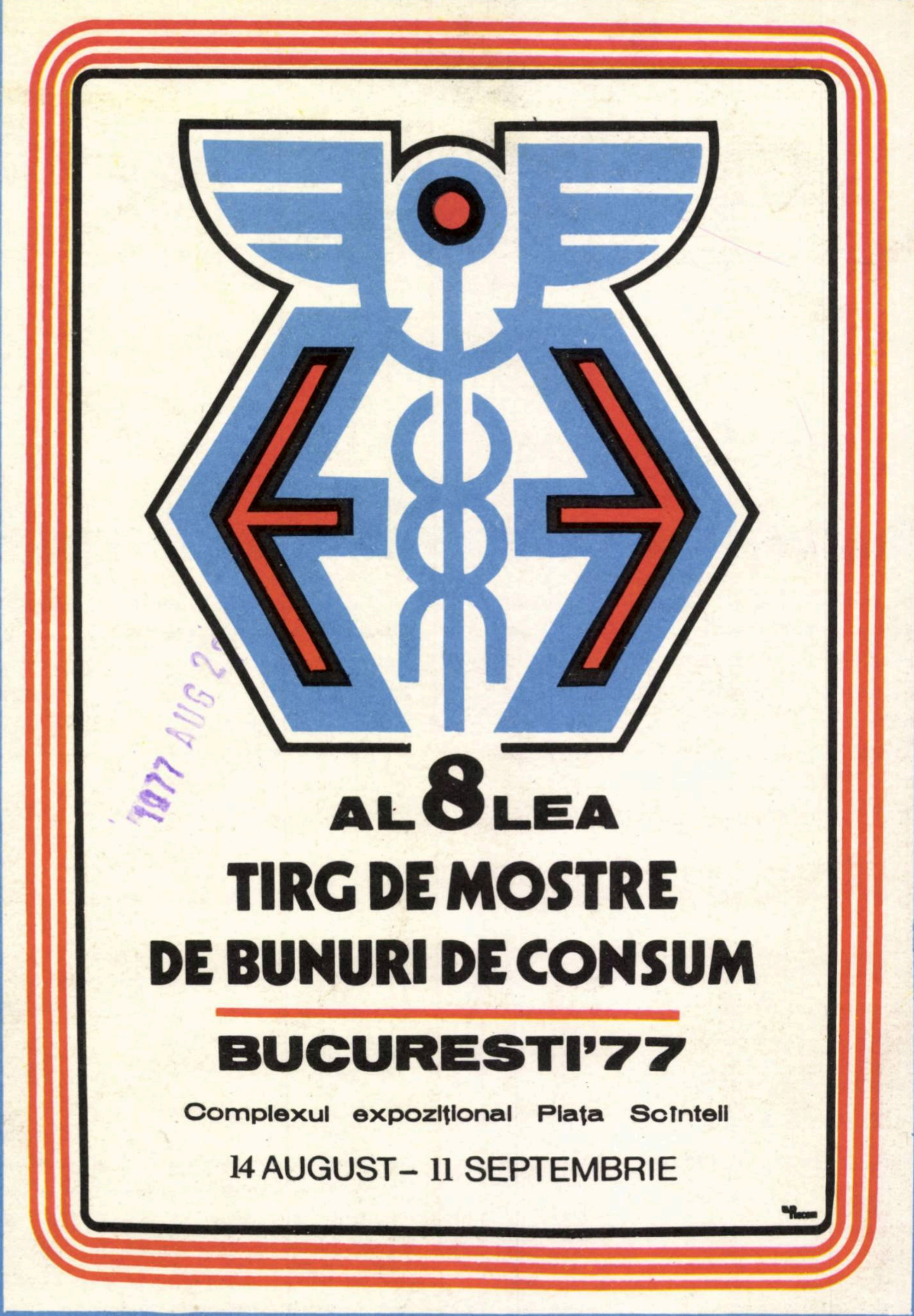

AL 8 LEA

TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM

BUCURESTI'77

Complexul expoziţional Piaţa Scînteii

14 AUGUST – 11 SEPTEMBRIE

1977 AUG 2

ÎN CURÎND – TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM, EDIŢIA 1977 !

În curînd, capacitatea creatoare şi de producţie a industriei bunurilor de consum se va confrunta cu exigenţele cumpărătorilor.

La actuala ediţie a tîrgului de mostre de bunuri de consum, pe o suprafaţă de cca. 30 000 mp, standurile pavilioanelor grupează distinct, după utilităţi, articole de confecţii, tricotaje, încălţăminte, marochinerie, galanterie, mercerie şi pasmanterie, articole de uz casnic şi gospodăresc, produse electrocasnice, chimice şi cosmetice, jucării, corpuri de iluminat, mobilă, articole cultural-sportive, de artă populară şi, bineînţeles, produse alimentare.

În perimetrul complexului expoziţional vor funcţiona standuri special amenajate care vă oferă posibilitatea să cumpăraţi ultimele noutăţi create de industria uşoară.

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

23
AUGUST
1944 - 1977

Numărul 33 ● Vineri 19 august 1977

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN JUDEŢELE GORJ ŞI MEHEDINŢI

Într-o atmosferă entuziastă, un dialog rodnic cu oamenii muncii de pe meleagurile Olteniei privind modul cum se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului

Printre constructorii combinatului de articole tehnice din cauciuc —Tg. Jiu

Primire însufleţită la Fabrica de sticlărie pentru menaj din capitala judeţul Gorj

CEAUSESCU SI POPORUL
CEAUSESCU P.C.R.

Aspect de la Adunarea populară din oraşul Motru

La Intreprinderea de vagoane din Drobeta-Turnu Severin

CEAUSESCU PCR

Printre oamenii muncii mehedinţeni

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

23 AUGUST
1944 - 1977

> **„Înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944 a deschis calea unei dezvoltări noi, democratice și progresiste a societății românești, precum și a lichidării definitive a oricărei dependențe a poporului nostru față de monopolurile străine, de cercurile imperialiste internaționale. România și-a dobîndit, pentru prima dată în mod cu adevărat plenar, independența și suveranitatea națională, la baza cărora au fost puse eliberarea poporului de orice exploatare și asuprire, cucerirea puterii politice și economice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale, edificarea noii orînduiri socialiste în care masele muncitoare, poporul își făuresc în mod conștient propriul viitor, propria istorie".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

ROMÂNIA PE COORDONATELE CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

AUGUST 1944, a reprezentat un moment de răscruce în istoria poporului român, deschizînd orizonturile făuririi unei Românii independente, demne, cu o civilizație superioară.

Insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă din 23 august 1944 a fost rodul luptei și al voinței de libertate a poporului, cu rădăcini adînc implîntate în trecutul lui milenar, înscriindu-se ca o piatră de hotar pentru renașterea contemporană, ca un început de eră nouă.

În România existau, atunci în 1944, forțe progresiste, responsabile, cu o înaltă conștiință patriotică și revoluționară, capabile să rezolve problemele decisive pentru viitorul poporului nostru. Răspunderea națională, în acele momente hotărîtoare ale istoriei patriei a fost preluată cu toată fermitatea de către Partidul Comunist Român. El a înmănuncheat largile forțe patriotice ale poporului spre a semna marele act al insurecției din august 1944 și a da deschiderile înnoirii democratice și ale unei ample dezvoltări economice, sociale, culturale.

August 1944 a deschis un profund și amplu proces revoluționar pentru așezarea României pe verticala înălțării sale firești, pe măsura bogățiilor și energiilor creatoare ale unui popor încărcat de virtuți și de neprețuite învățăminte ale istoriei. Decisive, în etapa primilor ani ce au urmat victoriosului august 1944, au fost tăria forței conducătoare, a partidului, permanența inițiativei sale. Participarea României cu peste jumătate milion de ostași la victoria împotriva Germaniei hitleriste, instaurarea primului guvern democrat în martie 1945, reformele economice progresiste, izbînda în alegerile din noiembrie 1946 și instituirea întîiului parlament democratic, instaurarea Republicii, ca și alte prefaceri politice, sociale, culturale au dat noua fizionomie României popular democratice. Majoritatea covîrșitoare a națiunii se angaja tot mai mult cu fiecare transformare progresistă, sub flamurile forței conducătoare a acestei vaste opere de înnoire radicală a societății românești. August 1944 a deschis porți largi istoriei contemporane, porți care la hotarul anilor 1947—1948, arătau clar hotărîrea poporului nostru de a merge ferm pe calea socialismului, a unei orînduiri lipsite de exploatare, în care marile potențe materiale și spirituale ale națiunii să fie ridicate la rangul unei civilizații superioare. Timp de un veac alternativa capitalismului, probată în istoria țării noastre, cu toate eforturile maselor, ale minților luminate și forțelor politice patriotice, a avut finalitatea pe care o cunoaștem : România rămăsese obiect de dispută al marilor puteri, aflîndu-se la periferia țărilor capitaliste dezvoltate, hinterland al prosperității acestora, decalajul crescînd în defavoarea poporului român.

Altul trebuia să fie drumul pe care să se înscrie națiunea noastră, iar încercările mari ale istoriei îi arătase forțele propulsoare spre adevărata independență și suveranitate, spre ampla afirmare a valorilor umane și a bogățiilor României.

August 1944 era nu numai răsturnarea unui regim politic aliat imperialismului hitlerist, era și afirmarea demnă a unui popor care se elibera din dependența marilor puteri, căutînd noul drum pentru a începe o nouă eră a propriei istorii. Acest nou drum, trecînd prin revoluția populară, avea să fie socialismul, cadrul politic, economic și social, radical schimbat de către masele muncitoare, în favoarea maselor.

Măsura capacităților creatoare ale poporului român trebuia să se afirme la scara unei națiuni libere, cu o puternică dezvoltare economică, caracterizată printr-un avînt cultural, științific pe toate planurile.

„Avem tot ce ne trebuie pentru indeplinirea misiunii noastre istorice" — se preciza în raportul Congresului al VI-lea al P.C.R., din februarie 1948 — deci în pragul trecerii la construirea socialismului. Această misiune istorică, subliniau comuniștii, cerea clădirea unei civilizații în care să fie lichidată înapoierea economică, România să fie transformată într-o țară industrial agrară înaintată, asigurîndu-se maselor un nivel de trai ridicat. Era cuprins în acest credo al Partidului Comunist Român rostit acum trei decenii un adevărat program al ieșirii țării la noile limanuri de istorie.

În jurul partidului comunist, al programului său de înălțare a patriei spre socialism, s-a strîns tot ce avea mai înaintat România spre a croi noile destine ale națiunii noastre. Din primii ani ai prefacerilor socialiste au fost abordate domeniile fundamentale ale societății — puterea politică, industrializarea, transformarea socialistă a agriculturii, democratizarea socialistă, mari reforme culturale, administrative. ș.a.

Clasa muncitoare s-a dovedit matură pentru a lua în stăpînire avuția națională a țării, prin naționalizare, spre a o gospodări, planifica și dezvolta într-o viziune cu totul nouă și cu destinație radical schimbată. Preluînd în propriile mîini principalele frîne ale vieții economice ale României, în care industrializarea trecea pe primul plan, puterea politică a muncitorimii, programa în mod decisiv ieșirea României din subdezvoltare și înaintare fermă spre o plenară și suverană afirmare a entității sale.

În anii ce au urmat victoriosului august '44 și în anii construcției socialismului, nimeni nu s-a dăruit cu atîta abnegație ca muncitorimea și nu a înțeles cu atîta maturitate esența politicii partidului comunist pentru un efort general de scoatere din înapoiere a economiei țării și de realizare a unei industrii în stare să asigure un nivel de viață materială și culturală în continuă creștere.

Industrializarea socialistă — cheie de boltă a unei civilizații superioare —, departe de a fi o figură de stil, concentrează esența unei etape istorice verificată de contemporaneitatea țării noastre, fiind valabilă pentru multe țări care își propun realizarea suverană a dezvoltării economice, sociale, culturale.

Timp de trei decenii de construcție a socialismului în România s-a realizat o vastă operă revoluționarizatoare a bazelor economice, a relațiilor sociale, a culturii și conștiinței milioanelor de constructori ai noii orînduiri. Nu a fost un proces liniar, uniform ci străbătut de fibra vie a căutărilor și creației necontenite, proprii particularităților țării noastre.

ROMÂNIA PE COORDONATELE CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

LA JUMĂTATEA DECENIULUI AL ȘAPTELEA, se consfințea realizarea economiei socialiste unitare, victoria deplină a socialismului în România. Era un strălucit bilanț al epocii deschise de august '44, care înscria pe durata multiseculară a istoriei românilor, făurirea orînduirii umane fără de clase exploatatoare, condusă și creată de masele milioanelor de oameni ai muncii în folosul lor, al ascensiunii întregului popor către nivele mereu mai înalte materiale și spirituale. Cu acest bilanț istoric, marcat de către forumul comunist la cel de al IX-lea Congres în 1965, se deschidea o nouă filă în istoria societății socialiste românești. A început o susținută, neabătută și încordată activitate pe multiple planuri pentru angajarea tuturor forțelor umane și materiale în scopul înaintării în ritm rapid a economiei și prosperității generale a patriei. Un avînt creator general a caracterizat noua perioadă a dezvoltării socialiste, cu consecințe pozitive resimțite în toate sferele economice, sociale, culturale.

Acestui avînt general i-au corespuns marile obiective ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. La cel de al X Congres al P.C.R. au fost subliniate principalele sarcini ale acestei noi faze : construirea unei economii avansate, înzestrată cu o industrie modernă și o agricultură intensivă de mare randament, desfășurarea pe un front larg a activității științifice, a instrucției publice și a eforturilor pentru ridicarea nivelului cultural al maselor, pentru crearea unui om dezvoltat ca nivel de pregătire și de conștiință ; creșterea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, repartiția bunurilor în spiritul dreptății și echității socialiste ; perfecționarea relațiilor de producție, a organizării societății, care să permită participarea largă a maselor populare la viața politică, la rezolvarea treburilor obștești prin continua dezvoltare a libertăților publice, a democrației socialiste. Congresul al X-lea la care secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** a expus conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată, ca etapă superioară de maturizare a socialismului – a definit trăsăturile caracteristice care vizează dezvoltarea tuturor laturilor vieții economice, sociale, într-o concepție unitară, armonioasă a ansamblului forțelor de producție relațiilor sociale, științei, învățămîntului, culturii ș.a.

Cînd în 1974, la trei decenii de la insurecția românească, se analizau rezultatele primului cincinal al noii etape istorice cifrele bilanțurilor încorporau incandescența unui mare avînt de înălțare a țării pe noi culmi de civilizație și progres, precum și domeniile asupra cărora trebuiau concentrate noi și noi eforturi constructive, creatoare. Din 1944 România înregistrase prin eroica dăruire a maselor populare, a clasei muncitoare îndeobște, o creștere de 30 de ori a producției industriale. Ritmurile de creștere a producției industriale, de peste 13%, nu numai că se situează pe treptele de sus ale scării celor mai înalte ritmuri din lume, dar prin constanța lor, cincinal de cincinal, dau garanția că România a știut și știe să folosească toate resursele sale umane și materiale pentru a înainta rapid și a se apropia de nivelul țărilor cu o economie dezvoltată. Acest nivel economic nu este un scop în sine, o simplă treaptă competițională, ci exprimă valorile unei societăți noi, ale socialismului cu profundul său umanism, cu toate cuceririle materiale și spirituale puse în slujba prosperității întregului popor. Dincolo de cuantificarea rigidă a cifrelor planurilor anuale și cincinale se află clocotul de muncă și de creație al unui întreg popor, care știe ce vrea, știe ce poate, știe pentru ce construiește, are clare țelurile pentru care își încordează energiile. La Congresul al XI-lea al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu** releva : **„Pretutindeni se pot constata roadele activității neobosite a celor ce muncesc, care-și făuresc, prin efortul brațelor și minții lor, o viață tot mai demnă, tot mai înfloritoare. La fiecare pas se văd minunatele creații ale poporului, rezultatele afirmării în viață a principiilor socialismului".**

ÎN ACEASTĂ FAZĂ A ISTORIEI ROMÂNIEI, partidul comunist a apreciat că este timpul, că o cer condițiile, realitățile economice sociale, culturale, să dea națiunii perspectiva înaintării sale pe treptele socialismului multilateral dezvoltat și spre cele ale comunismului, ev superior al civilizației omenirii. Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism înmănunchează toată experiența istorică a poporului nostru, valorile construcției socialismului și viziunea, etapă cu etapă, a marșului națiunii spre comunism. Dimensiunile mutațiilor pe care Programul le prevede pentru ultimul pătrar de veac douăzeci, reprezintă opțiunea conștientă a unui întreg popor, care s-a identificat matur și deplin, cu partidul, conducător al marii opere istorice. Evaluînd posibilitățile reale, mijloacele, resursele, cuceririle de pînă azi, potențate de revoluția tehnico-științifică, se prefigurează societatea în care socialismul își finalizează prin multilaterala sa dezvoltare etapa imediat antemergătoare societății comuniste. Întreaga gîndire și ampla activitate practică a partidului sînt racordate la țelurile profund umaniste ale înaintării pe noi trepte de progres și civilizație. Direcțiile pe care se înalță construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, concură, pas cu pas, la înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale unei societăți în care viața economică, știința și cultura, exprimă pe deplin interesele poporului. În economie, politica industrială se situează constant ca dominantă pentru asigurarea unei ample, ritmice și rapide dezvoltări a întregii societăți românești în continuă înnoire.

Politica în domeniul investițiilor reflectă această orientare de mare anvergură spre dezvoltarea fondului productiv al României. Pe baza creșterii produsului social și a venitului național se previzionează ca din acest venit 68–70% să se aloce pentru fondul de consum și 30–32% pentru fondul de dezvoltare. Încă din cincinalul în curs, 1976–1980 două treimi din venitul național este destinat fondului de consum, iar o treime fondului de dezvoltare. Cu aceste coordonate produsul social va spori pînă în 1980 cu 50–57%, venitul național cu 61–68%, iar producția globală industrială cu 62–70% avînd un ritm de creștere de 10,2–11,2% anual. Dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor țării și repartizarea forțelor de producție în toate zonele concură la realizarea de producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei pentru fiecare județ 2 700 de noi capacități industriale, 2 000 000 de persoane pregătite pentru noi locuri de muncă, cu circa 200 000 avînd pregătire în învățămîntul superior. Sînt cifre care cuprind o chibzuință, înțeleaptă, științifică și profund umană politică de dezvoltare într-un ritm rapid a vieții economico-sociale a întregii țări, pentru situarea sa la nivelul țărilor înaintate ale lumii. O asemenea gîndire economică pentru perspectiva următoarelor trei-patru cincinale este în măsură să asigure apropierea nivelului de dezvoltare a României de cel al țărilor celor mai avansate economii, precum și ridicarea nivelului de trai și de civilizație al întregului popor. Politica de perspectivă în domeniul învățămîntului, a pregătirii profesionale a forței de muncă, este îndreptată în direcția lărgirii necontenite a orizontului de cunoștințe necesare unui înalt nivel de dezvoltare economică și culturală. Știința și progresul tehnic ocupă un loc primordial în amplitudinea progresului contemporan, fiind menite să devină pîrghii puternice ale avîntului constructiv, de creație pe toate planurile. Aceste mari mutații se răsfrîng în structura socială și cer perfecționarea relațiilor de producție, care se vor baza tot mai mult pe strînsa conlucrare a tuturor oamenilor muncii. Treptat dispar marile deosebiri în condițiile de muncă și viață ale maselor, deosebirile dintre sat și oraș, vizînd omogenizarea nivelului de civilizație al societății. Astăzi ca un omagiu adus eroicului AUGUST '44, se desfășoară sub ochii noștri marile împliniri ale unui popor care și-a ales ferm drumul afirmării sale sub flamurile cele mai patriotice și revoluționare forțe politice, trup din trupul țării – Partidul Comunist Român.

EXPERIENȚA A TREI DECENII de făurire a societății socialiste și multilaterala pregătire pentru dezvoltarea națiunii în următorul pătrar de veac au dus și duc la acumularea unui bogat tezaur de valori practice și teoretice cu care țara noastră se înscrie în tezaurul civilizației contemporane. Aceste noi dimensiuni ale României socialiste sînt urmărite cu manifest interes în întreaga lume și constituie temeiul afirmării prezenței și poziției țării noastre în relațiile politice, economice, culturale internaționale.

Viziunea de mare profunzime, promovată de România spre construirea unei lumi a păcii și cooperării între popoare, are ca țel dezzoltarea nestînjenită a tuturor țărilor pentru un nou salt al civilizației omenirii. Partidul Comunist Român orientează ferm politica internațională a patriei spre instaurarea unor relații noi în Europa, pentru securitatea tuturor națiilor continentului nostru și crearea unei vaste zone a păcii și colaborării. Cu convingerea că necesitatea afirmării unor principii noi în relațiile dintre state va fi înțeleasă temeinic de toate țările, România participă activ la pregătirea apropiatei reuniuni europene de la Belgrad. Înfăptuirea unei păci trainice, a dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare, sînt socotite de România responsabilități primordiale ale tuturor țărilor spre a asigura omenirii acel climat propice dezvoltării impetuoase a capacităților creatoare ale popoarelor la scara bogățiilor Terrei, a potențelor uriașe științifice, tehnice, culturale, spirituale proprii sfîrșitului de mileniu doi.

„O nouă ordine internațională", acest apel la rațiune profundă adresat tuturor țărilor de Președintele României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** se identifică major cu concepția cea mai înnoitoare și realistă despre lume. Este vorba de o lume în care fiecare popor să-și poată aduce contribuția din plin la patrimoniul universal și să beneficieze, de asemenea din plin, de ceea ce aparține tuturor locuitorilor planetei noastre, fără discriminare, exploatare, dominare.

Cu asemenea poziții în lume și la acest nivel de dezvoltare se prezintă în 1977 țara care acum treizeci și trei de ani era ruinată de un război nimicitor, cu hotarele strivite și independența încălcată de un amestec imperialist brutal. Aceasta este țara care în August 1944 se salva printr-un act de supremă încordare a forțelor populare patriotice, trecînd la refacerea rănilor, necicatrizate multă vreme, reușind să se ridice în plină lumină de afirmare a independenței și suveranității sale, să fie ea însăși și, sub flamurile partidului comunist conducător, să înscrie momente decisive pentru viitorul unui popor încărcat de o bogată experiență istorică.

„Istoria adeverește, – arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu – că nu odată în fața poporului nostru s-au ivit asemenea momente, dar el a știut întotdeauna să fie la înălțimea vremurilor, să acționeze cu fermitate și hotărîre pentru a-și clădi viitorul".**

prof. dr. Titu GEORGESCU

ROMÂNIA PE COORDONATELE CIVILIZAŢIEI SOCIALISTE

DINAMISM ŞI CLARVIZIUNE ÎN POLITICA INTERNAŢIONALĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE

RECENT, Editura Politică a publicat trei noi volume consacrate politicii internaționale a țării noastre în care sînt înmănuncheate documentele și alte materiale oficiale referitoare la întîlniri și convorbiri purtate de președintele României socialiste, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** cu alți șefi de state în perioada martie 1976— martie 1977.

Parcurgerea acestor volume oferă cititorului o imagine elocventă asupra unor aspecte importante ale politicii internaționale a țării noastre, asupra dinamismului, clarziviunii și continuității acestei politici, asupra neobositei activități pe care președintele **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al Partidului Comunist Român, o desfășoară în slujba înțelegerii între popoare, a păcii, a făuririi unei lumi mai bune și mai drepte în care fiecare popor să fie liber să-și făurească istoria potrivit propriilor sale aspirații.

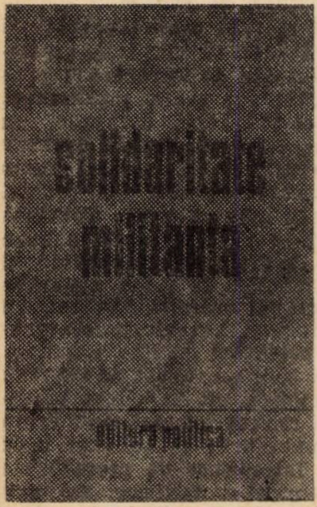

PRIMUL DINTRE VOLUMELE AMINTITE se referă la întîlnirile și convorbirile tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu conducătorii de stat ai Guineei-Bissau, Senegalului, Siriei, R.P. Benin, și cu președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei, în perioada aprilie 1976—februarie 1977,cu ocazia vizitelor oficiale de prietenie pe care le-au întreprins în țara noastră. Mărturie vie a acțiunii consecvente a României socialiste de stringere a legăturilor cu toate statele care și-au dobîndit independența și au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, documentele și materialele cuprinse în volum exprimă, totodată, contribuția țării noastre la întărirea solidarității internaționale a tuturor forțelor democratice, antiimperialiste, hotărîrea sa de a conlucra activ cu aceste forțe în vederea statornicirii în viața internațională a principiilor dreptului și echității, pentru eliminarea moștenirilor nefaste ale politicii imperialiste și colonialiste, a subdezvoltării și decalajelor dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru făurirea unei noi ordini internaționale.

Pentru că, dezvoltînd amplu legăturile multilaterale prietenești cu toate țările socialiste, direcție fundamentală a politicii internaționale a țării noastre, România socialistă se preocupă, totodată, activ de extinderea prieteniei, colaborării și solidarității cu țările nealiniate, cu toate statele în curs de dezvoltare. Ceea ce stă la baza cursului continuu ascendent al relațiilor dintre țara noastră și țările în curs de dezvoltare sînt multiplele afinități, aspirații și interese comune. Poporul român, care a suferit el însuși consecințele asupririi străine, ale dominației imperialiste și a dat nenumărate jertfe pentru cucerirea independenței și libertății patriei, se simte legat în mod firesc de popoarele acestor țări, care, de asemenea au fost vreme îndelungată victime ale dominației și exploatării imperialiste, este profund solidar cu lupta acestor popoare pentru respectarea dreptului imprescriptibil de a-și făuri viața așa cum o doresc, pentru afirmarea lor nestingherită în viața internațională contemporană, pentru întărirea independenței lor economice și politice. De altfel, România socialistă a manifestat toată simpatia și a acordat un sprijin activ acestor popoare încă din perioada eroicei lor lupte pentru libertate și independență, ceea ce a pus temelii trainice raporturilor prietenești dintre țara noastră și tinerele state independente, raporturi în continuă amplificare.

Pe de altă parte România socialistă, ea însăși țară în curs de dezvoltare are de soluționat numeroase probleme asemănătoare cu tinerele state independente, mai ales în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială în ritmuri rapide, în vederea înlăturării rămînerii în urmă și a atenuării decalajelor față de statele avansate ale lumii ; ele sînt deopotrivă interesate în edificarea unei noi ordini economice internaționale care să garanteze promovarea unei colaborări echitabile, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, accesul larg al țărilor rămase în urmă la cuceririle cunoașterii contemporane, în vederea accelerării progresului lor. Deoarece, așa cum sublinia și tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea sa consacrată centenarului cuceririi independenței de stat **„Lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale reprezintă o continuare firească a luptei pentru lichidarea tuturor vestigiilor colonialismului și neocolonialismului pentru abolirea definitivă a politicii imperialiste pe plan mondial".** De aceea relațiile reciproce dintre țara noastră și țările în curs de dezvoltare avînd un caracter de întrajutorare în lupta pentru dezvoltarea de sine stătătoare se înscriu, totodată, în lupta generală împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru afirmarea principiilor noi în relațiile interstatale, care să asigure dreptul fiecărei națiuni la existența liberă, independentă și suverană.

Pornind de la aceste premise favorabile relațiile de colaborare ale României socialiste cu statele în curs de dezvoltare, cu tinerele state independente, au cunoscut un curs continuu ascendent, au înregistrat în ultimul deceniu un adevărat salt calitativ. La aceasta o importanță hotărîtoare, esențială, a avut vasta activitate desfășurată de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** întîlnirile sau schimburile de vizite la cel mai înalt nivel. Prin rezultatele cu care s-au încheiat, prin întreaga lor desfășurare, aceste vizite au însemnat contribuții majore la ridicarea pe un plan superior, la amplificarea și diversificarea relațiilor bilaterale și la întărirea solidarității popoarelor lumii în lupta lor pentru independență și pace. De fiecare dată tratatele de prietenie și colaborare, declarațiile solemne, comunicatele comune semnate cu prilejul acestor vizite — așa cum reiese și din volumele de față — au consacrat principiile noi — egalitatea în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, nerecurgerea la forță — ca bază a relațiilor dintre România și țările respective, ca și cu celelalte țări, contribuind și pe această cale la afirmarea și încetățenirea lor în viața internațională.

Cu deosebită satisfacție putem consemna că în prezent România întreține relații cu peste 100 de țări în curs de dezvoltare, că aceste relații se extind în toate domeniile, politic, economic, tehnico-științific, cultural etc., că devine tot mai fructuoasă conlucrarea noastră pe arena mondială. În acest context un dinamism remarcabil au înregistrat relațiile economice ale țării noastre cu țările în curs de dezvoltare, vizitele la cel mai înalt nivel care au avut loc, convorbirile și înțelegerile, la care s-a ajuns cu aceste prilejuri, creînd un teren deosebit de fertil pentru amplificarea schimburilor comerciale, dar mai ales a cooperării în producție și în alte domenii de activitate, formă modernă a relațiilor internaționale, care oferă o perspectivă stabilă, reciproc avantajoasă, adîncirii colaborării economice. Ca urmare, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în ansamblul relațiilor economice ale României a crescut de la circa 7% în anul 1965 la peste 20% în prezent, urmînd ca în anul 1980 să se ridice la circa 25%. Numai în ultimii 5 ani au fost semnate peste 500 de acorduri, protocoale și convenții între România și diferite state în curs de dezvoltare care au asigurat un cadru din ce în ce mai larg dezvoltării și colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările noastre. În același timp, sprijinul concret pe care țara noastră îl acordă eforturilor celorlalte state în curs de dezvoltare pentru consolidarea independenței lor economice, pentru industrializarea și modernizarea altor ramuri economice, se materializează prin construirea în comun a circa 100 obiective industriale în sectoare cheie ale economiei, prin asistența tehnică în continuă extindere, prin contribuția la formarea de cadre naționale etc. După cum aprecia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în expunerea sa la recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii **„Relațiile economice ale României cu țările în curs de dezvoltare se afirmă tot mai puternic ca model de conlucrare rodnică, reciproc avantajoasă între națiuni egale în drepturi și suverane. ele fiind totodată o expresie vie a solidarității noastre cu aceste popoare în lupta împotriva colonialismului și neocolonialismului, pentru o nouă ordine economică și politică internațională".**

ROMÂNIA PE COORDONATELE CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

sub semnul
prieteniei
colaborării
solidarității

UN MOMENT REMARCABIL în evoluția continuu ascendentă a relațiilor țării noastre cu tinerele state independente, îl constituie vizitele oficiale pe care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** le-a întreprins în primăvara acestui an în cinci state africane — Mauritania, Senegal, Ghana, Coasta de Fildeș, Nigeria — o nouă ilustrare pregnantă a principialității, continuității și dinamismului politicii externe românești. Documentele oficiale semnate cu acest prilej, de valoare excepțională pentru adîncirea raporturilor bilaterale și, în același timp, contribuții de seamă la cauza păcii și cooperării internaționale, cuvîntările și interviurile, celelalte materiale referitoare la vizitele întreprinse au fost reunite de Editura Politică în volumul „Sub semnul prieteniei, colaborării, solidarității".

Relațiile României cu țările Africii, caracterizate mai ales în ultimii ani printr-un puternic dinamism, imprimat de vizitele întreprinse de președintele **Nicolae Ceaușescu** în state ale acestui continent, de contactele directe cu conducătorii acestor state, își găsesc un loc distinct în ansamblul raporturilor internaționale ale statului nostru. Temelia trainică a amplificării și extinderii relațiilor țării noastre cu statele africane rezidă în solidaritatea consecventă a României socialiste cu popoarele africane în lupta lor pentru libertate, pentru lichidarea definitivă a rînduielilor colonialiste, împotriva politicii rasiste și de apartheid, în sprijinul moral, politic și material acordat mișcărilor de eliberare de pe continent, sprijin care în prezent se manifestă activ față de cauza dreaptă a popoarelor din Zimbabwe, Namibia, Africa de Sud.

Ca urmare a creșterii substanțiale a potențialului economic și tehnico-științific al țării noastre, a bogatei experiențe dobîndite în crearea și dezvoltarea unei industrii puternice și diversificate, în valorificarea superioară a resurselor materiale și în modernizarea tuturor celorlalte ramuri ale economiei și, concomitent, a progreselor înregistrate de țările africane în ceea ce privește punerea în valoare a propriilor lor bogății sporesc și se diversifică permanent posibilitățile de conlucrare rodnică între statele și popoarele noastre. Acest fapt este ilustrat de locul din ce în ce mai important pe care țările africane îl dețin în ansamblul relațiilor comerciale ale României cu țările în curs de dezvoltare. În decurs de numai șase ani, între 1970—1976, ponderea țărilor africane în comerțul nostru exterior a crescut de la 5,4% la 14,1%, manifestîndu-se și în continuare aceeași tendință susținută de creștere. Cele 50 de acorduri comerciale și de cooperare, de regulă pe termen lung, pe baza cărora se desfășoară relațiile economice ale țării noastre cu țările africane vizează domenii economice de însemnătate esențială cum sînt industriile minieră, petrolieră, energetică, chimică, forestieră, geologia, agricultura. În cooperare cu România, în țările africane se construiesc uzine și fabrici ale industriei constructoare de mașini, industriei chimice și petrochimice, industriei cimentului și materialelor de construcții, industriei ușoare, obiective energetice și de hidroameliorații, porturi și căi ferate, care toate vin în sprijinul politicii de dezvoltare industrială a țărilor respective, de valorificare a bogățiilor naționale în propriul lor interes. Astfel, o trăsătură definitorie a cooperării economice dintre România și țările în curs de dezvoltare o constituie contribuția nemijlocită pe care o aduce la înlăturarea gravelor rămîneri în urmă moștenite, la înaintarea lor pe calea civilizației moderne.

Dar, depășind cadrul relațiilor bilaterale, o conlucrare deosebit de rodnică desfășoară România împreună cu statele în curs de dezvoltare pe arena mondială, în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al organismelor sale, unde România militează consecvent pentru crearea condițiilor necesare afirmării depline în viața internațională a tinerelor state independente, pentru respectarea și consolidarea independenței și suveranității lor naționale, pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale. „**România consideră** — arăta președintele **Nicolae Ceaușescu — că o problemă fundamentală a lumii de azi este intensificarea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace ca urmare a îndelungatei politici imperialiste de dominație colonială... Trebuie să fim pe deplin conștienți că atît progresul țărilor slab dezvoltate, cît și stabilitatea economiei mondiale, progresul tuturor statelor, inclusiv al celor dezvoltate sînt condiționate astăzi de realizarea noii ordini economice internaționale, de o politică nouă de egalitate și colaborare economică**".

pentru
colaborare
și înțelegere
internațională

ÎN SFÎRȘIT, aceleași caracteristici constructive, aceleași principii nobile cărora România le este profund atașată, se degajă cu claritate și din cel de al treilea volum, care se referă la întîlnirile și convorbirile pe care președintele **Nicolae Ceaușescu** le-a avut cu șefii de stat ai Greciei, Kuweitului, Turciei, Belgiei și Luxemburgului în perioada martie-octombrie 1976. După cum aprecia secretarul general al partidului în expunerea sa din 28 martie a.c., prin comunicatele politice comune și acordurile realizate cu aceste prilejuri **„am pus baze și mai temeinice raporturilor României cu statele respective, constituind totodată o contribuție la promovarea principiilor noi de relații între state, la consolidarea destinderii, colaborării și păcii în lume"**. Pentru că la baza tuturor raporturilor sale internaționale România situează în mod ferm principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța. Pornind de la asemenea principii, singurele în măsură să asigure colaborarea trainică și fructuoasă între națiuni, și concepînd coexistența pașnică într-un mod activ, în spiritul considerentului că deosebirile de orînduire socială nu trebuie să constituie un impediment în calea unor raporturi normale, de încredere și colaborare, țara noastră a acționat și acționează pentru promovarea unor largi relații economice, tehnico-științifice, culturale, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduiri sociale, inclusiv cu statele capitaliste dezvoltate, aducîndu-și și pe această cale o contribuție larg recunoscută la conturarea cursului nou, pozitiv, spre destindere și cooperare pe arena internațională. Convinsă că dezvoltarea relațiilor cu alte țări cu orînduiri social-politice diferite slujește adîncirii procesului de destindere, securitate și încredere, intensificării schimbului mondial de valori materiale și spirituale și astfel progresului întregii omeniri. România își extinde relațiile cu țările capitaliste, în mod deosebit cu cele europene — și în acest cadru cu statele balcanice cu alte orînduiri.

Rezultate deosebit de fructuoase, care au ridicat pe un plan superior colaborarea reciproc avantajoasă, au contribuit la stimularea proceselor pozitive care își croiesc tot mai mult drum în viața internațională, au avut convorbirile la cel mai înalt nivel purtate cu ocazia vizitelor întreprinse de președintele **Nicolae Ceaușescu** în țări capitaliste ca și a vizitelor pe care un mare număr de șefi de state și de guverne din țări capitaliste dezvoltate le-au întreprins în România. Ca urmare între România și țările capitaliste dezvoltate s-au statornicit raporturi bune care își găsesc expresia într-un curs mereu ascendent al colaborării economice. În prezent, în ansamblul comerțului nostru exterior schimburile și cooperarea economică cu aceste țări dețin circa o treime, existînd premise favorabile pentru extinderea lor în continuare.

În afara locului tot mai important pe care tind să îl capete în comerțul cu țările capitaliste dezvoltate produsele românești cu un grad ridicat de prelucrare tehnică, tendință pozitivă, favorabilă extinderii relațiilor noastre economice reciproc avantajoase, trebuie remarcat și faptul că din ce în ce mai mult cîștigă teren formele moderne, de înaltă eficiență ale cooperării economice, cum sînt societățile mixte de producție sau de desfacere, construirea de obiective comune sau cooperarea pe terțe piețe. Totodată așa cum a subliniat în repetate rînduri președintele țării noastre, stadiul actual al relațiilor economice și al cooperării cu statele capitaliste dezvoltate este departe de a fi epuizat toate posibilitățile, care sînt încă grevate de o serie de obstacole artificiale. Tocmai de aceea, în interesul general, România a militat și militează cu consecvență pentru eliminarea oricăror restricții și discriminări în relațiile economice dintre state, care frînează comerțul și cooperarea internațională, pentru realizarea unor balanțe echilibrate ale schimburilor, singura temelie pe care pot fi așezate și dezvoltate relații economice reciproc avantajoase.

Iată deci, prin cele trei volume apărute sub îngrijirea Editurii Politice, o imagine elocventă, desigur însă că nu și completă, a vastei activități internaționale desfășurată de România socialistă, de președintele său tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în direcția creșterii și întăririi colaborării între state, al făuririi unei noi ordini economice și politice internaționale bazată pe justețe, echitate, democrație, factori indispensabili pentru consolidarea păcii și securității, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, pentru progresul general al umanității.

Nicoară IONESCU

ROMÂNIA PE COORDONATELE CIVILIZAŢIEI SOCIALISTE

Baza progresului şi bunăstării

DEZVOLTAREA DINAMICĂ A ECONOMIEI NAŢIONALE

ANII CARE S-AU SCURS de la victoria insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste au adus profunde schimbări în viaţa social-politică şi economică a ţării. Astăzi, România se prezintă ca o ţară socialistă în plin proces de dezvoltare, cu o industrie înfloritoare, întemeiată pe proprietatea socialistă şi orientată ferm spre aplicarea largă a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii contemporane, cu o agricultură socialistă în plin proces de modernizare, cu un nivel de viaţă materială şi spirituală în continuă creştere pentru întregul popor. Aşa cum a subliniat tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Congresul consiliilor oamenilor muncii **„toate realizările remarcabile din anii socialismului, confirmă încă o dată forţa revoluţionară, transformatoare a clasei noastre muncitoare, clasa conducătoare a societăţii, forţa întregului nostru popor, care, sub conducerea partidului comunist, a schimbat radical înfăţişarea patriei, a ridicat România pe trepte tot mai înalte de prosperitate, i-a deschis perspectiva înaintării accelerate pe calea progresului şi civilizaţiei, a edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi a comunismului"**.

Aceste realizări sînt o dovadă grăitoare a justeţei politicii partidului de edificare a noii orînduiri, politică bazată pe fidelitatea deplină faţă de interesele şi aspiraţiile poporului român, pe studierea şi folosirea legităţilor obiective ale dezvoltării sociale, pe aplicarea creatoare a învăţăturii marxist-leniniste la condiţiile concrete ale ţării noastre şi ale fiecărei etape construcţiei socialiste. Puternic stimulate de spiritul novator generat de Congresul al IX-lea al partidului, preocupările pentru elaborarea de soluţii eficiente ale dezvoltării, de metode şi forme superioare de conducere a acestui proces au dus şi duc mereu la îmbogăţirea practicii construcţiei socialiste, la acumularea unei experienţe tot mai bogate ce devine ea însăşi un factor stimulator al progresului, amplificînd contribuţia P.C.R. la îmbogăţirea tezaurului gîndirii şi practicii revoluţionare internaţionale.

Creşterea puternică a potenţialului economic al ţării

LA BAZA politicii de edificare a noii orînduiri partidul a pus făurirea unei economii capabile să asigure valorificarea superioară a întregului potenţial uman şi material al ţării, creşterea şi diversificarea producţiei de bunuri materiale necesare satisfacerii nevoilor crescînde ale populaţiei, participarea activă şi eficientă la schimburile economice internaţionale, consolidarea independenţei şi suveranităţii naţionale.

Unor asemenea cerinţe nu le putea răspunde, în concepţia ştiinţifică a partidului, decît o economie multilateral dezvoltată, modernă prin toate componentele sale — bază tehnico-materială, nivel şi structură a producţiei materiale, nivel al productivităţii muncii, şi al calităţii produselor, metode de organizare şi gestiune etc. — în care să se îmbine într-un tot armonios, echilibrat o industrie puternică şi de înaltă tehnicitate, o agricultură intensivă, cu randament ridicat, construcţiile, transporturile şi telecomunicaţiile, un solid aparat tehnico-ştiinţific, un comerţ exterior dezvoltat şi eficient. Ceea ce implică, desigur, dezvoltarea puternică a tuturor activităţilor dar, în mod hotărîtor, industrializarea susţinută a ţării.

Această orientare trece ca un fir roşu prin toate documentele partidului nostru, fiind reflectată ca elementul fundamental al dezvoltării economico-sociale în toate planurile cincinale de dezvoltare economico-socială a ţării. În realizarea ei a trebuit să se ţină seama de cerinţele tot mai variate şi complexe ale societăţii noastre, de tendinţele şi fenomenele noi apărute în economia mondială, în economia ţărilor dezvoltate, în primul rînd sub influenţa revoluţiei tehnico-ştiinţifice, dar şi a altor factori. În anumite perioade a fost nevoie de eforturi pentru învingerea unor greutăţi şi dificultăţi, în mare parte inerente unei opere de proporţiile celei realizate, sau pentru depăşirea unor viziuni simpliste despre industrializare, despre raportul dintre făurirea unei economii moderne şi dezvoltarea cercetării tehnico-ştiinţifice proprii etc.

Aşa cum a subliniat tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, partidul nostru a ştiut să depăşească greutăţile, să lichideze cu hotărîre lipsurile şi să asigure dezvoltarea cu succes a industriei, a celorlalte ramuri, astfel că linia caracteristică dominantă a întregii perioade de construire a socialismului în România o constituie **dezvoltarea ascendentă, neîntreruptă a economiei naţionale, mersul înainte pe toate fronturile, perfecţionarea continuă a activităţii în toate domeniile.** Sînt procese ce au asigurat creşterea puternică a potenţialului economic, şi, totodată, premise favorabile pentru dezvoltarea susţinută, în continuare, a ţării, în condiţiile etapei actuale, de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Aşa cum se poate vedea din tabelul nr. 1, care înfăţişează, într-o formă sintetică, drumul parcurs de ţara noastră în anii socialismului, în perioada 1950—1976 venitul naţional a crescut de 11,4 ori, iar producţia industrială de 24 ori. Ridicarea nivelului de dezvoltare economică a ţării poate fi sintetic caracterizată prin faptul că în anul 1976 ţara noastră a realizat o producţie industrială de peste 30 mii lei pe locuitor şi un venit naţional de circa 18,5 mii lei pe locuitor, faţă de un venit naţional de numai 2,3 mii lei în 1938 şi 7,7 mii în 1965. Edificator pentru potenţialul economiei noastre este şi faptul că întreaga producţie industrială a României din anul 1938 se realizează în anul 1977 în numai 8 zile.

Realizarea peste nivelurile prevăzute în cincinal a unei producţii suplimentare de 120—130 miliarde lei pînă în 1980, aşa cum a hotărît Congresul consiliilor oamenilor muncii, va duce la condensarea şi mai mare a timpului, la depăşirea nivelurilor prevăzute în acest domeniu.

Un loc deosebit în ansamblul procesului construcţiei socialiste şi al dezvoltării economice a României îl ocupă anii de după 1965, marcaţi de congresele al IX-lea, al X-lea şi al XI-lea ale partidului. Această perioadă — **cea mai fertilă din întreaga istorie a ţării** — se remarcă în primul rînd prin **deschiderea largă spre nou imprimată în toate domeniile de activitate, pentru dezvoltarea mai accelerată a bazei tehnico-materiale a societăţii şi dinamizarea tuturor domeniilor vieţii economice şi sociale.** Atît realizările obţinute în aceşti ani, cît şi perspectivele creşterii economice a României concretizate în Programul şi Directivele adoptate de Congresul al XI-lea pentru perioada 1976—1980 şi liniile directoare pentru deceniul următor, se caracterizează prin ritmuri şi proporţii menite să asigure : a) accentuarea dinamismului economico-social al ţării ; b) profunde modificări calitative prin modernizarea mai pregnantă a structurii producţiei sociale, prin schimbarea corelaţiei dintre factorii extensivi şi cei intensivi ai creşterii economice, cu accentul pe cei din urmă şi prin asimilarea largă a cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane şi sporirea contribuţiei cercetării ştiinţifice proprii la dezvoltarea economiei naţionale ; c) o integrare organică şi armonizarea la un nivel superior a obiectivelor economice cu cele sociale, a cerinţelor curente cu cele de perspectivă. Toate acestea au ca ţel, pe de o parte, încorporarea tot mai largă a trăsăturilor proprii economiei moderne, care asigură progresul rapid al patriei, iar pe de altă parte folosirea deplină a avantajelor economiei socialiste planificate şi adaptarea organică a creşterii economice la finalitatea socială şi cerinţele noii orînduiri sociale, la exigenţele promovării tot mai consecvente a principiilor specifice socialismului.

Ritmuri de două-trei ori mai mari decît cele mondiale

ÎN ORIENTAREA dezvoltării economico-sociale, realizată în mod consecvent prin planul naţional unic, partidul a ţinut şi ţine în permanenţă seama de **legătura organică ce există între dinamismul economic şi modernizarea producţiei sociale,** iar, în acest cadru, între **ritmurile de creştere şi proporţiile prevăzute în planurile economice.** Astfel, formarea unei economii moderne, de înaltă eficienţă, este legată în mod hotărîtor de realizarea unui nou sistem de proporţii între ramurile economiei naţionale, precum şi în cadrul acestora — mai ales al industriei — care să garanteze o creştere economică susţinută şi echilibrată, stabilitate în dezvoltarea economiei naţionale, valorificarea superioară a resurselor naturale, promovarea largă a progresului tehnic şi satisfacerea nevoilor reproducţiei lărgite. Ca urmare, sporirea ponderii ramurilor şi subramurilor care răspund acestor cerinţe în structura economiei naţionale nu poate fi decît rezultatul unor ritmuri mai înalte de creştere a producţiei. Iar această nouă stare calitativă a economiei, noile proporţii sînt o nouă bază de creştere în viitor. Astfel, prezenţa puternică a ramurilor de înaltă tehnicitate în structura industriei implică ritmuri mari în subramurile care asigură promovarea progresului tehnic, iar mărirea ponderii acestora contribuie la creşterea mai accentuată a productivităţii sociale a muncii şi, prin urmare, la menţinerea dinamismului economic.

De aceea, partidul nostru a acordat o atenţie deosebită dinamismului economiei naţionale, realizării unor ritmuri ridicate de creştere economică nu numai în etapele iniţiale ale procesului de construcţie socialistă, ci şi în condiţiile atingerii unor niveluri mai înalte ale producţiei sociale, mai ales, ale celei industriale. Este o opţiune ce ţine seama atît de cerinţele acestor etape, cît şi de necesitatea reducerii decalajului care mai desparte ţara noastră de ţările dezvoltate, de necesitatea egalizării nivelului de dezvoltare al României cu cel al ţărilor socialiste dezvoltate şi apropierii ţării noastre de celelalte ţări industriale ale lumii.

Ritmul de dezvoltare exprimă intensitatea şi trăinicia creşterii economice, iar acestea condiţionează schimbarea locului pe care-l ocupă o ţară în diviziunea internaţională a muncii.

Ca urmare a acestei orientări, a repartizării corespunzătoare a resurselor materiale şi financiare, ţara noastră a înregistrat în întreaga perioadă a construcţiei socialiste **ritmuri de creştere a producţiei sociale care o situează printre ţările cu economia cea mai dinamică pe plan mondial.** Astfel, în perioada 1951—1975 ritmul mediu anual de creştere a fost la producţia industrială de 12,9%, iar la venitul naţional de 9,7%. Pentru actualul cincinal se prevede un ritm mediu de 11,2% la producţia industrială şi 11% la venitul naţional.

Analiza evoluţiilor în ţara noastră şi pe plan mondial pune în evidenţă unele trăsături deosebit de importante, toate constituind o expresie elocventă a dinamismului economiei româneşti. Pe de o parte **ritmurile noastre depăşesc de 2—3 ori pe cele înregistrate pe plan mondial,** ceea ce facilitează ridicarea României în cursul următoarelor cincinale la nivelul ţărilor dezvoltate. Astfel, faţă de media ritmului dezvoltării economice mondiale de 6,1% în perioada 1953—1975, producţia industrială a ţării noastre a crescut cu un ritm mediu anual de 12,2%. Dacă luăm în seamă şi creşterea populaţiei şi ne referim la venitul naţional, ca expresie sintetică a dezvoltării tuturor ramurilor, rezultă că în timp ce în perioada 1960—1974 venitul naţional pe locuitor al României a crescut cu un ritm mediu anual de peste 9%, potrivit datelor publicate în Atlasul Băncii Mondiale (1976) produsul naţional brut*) pe locuitor în ţările dezvoltate a înregistrat următoarele creşteri : 2,9% în Elveţia ; 3,2% în Suedia, 2,9% în S.U.A. ; 3,8% în Danemarca ; 3,1% în R.D.G. ; 3,7% în R.F.G. ; 4,5% în Belgia, 4,4% în Franţa şi Austria, 8,8% în Japonia, 2,4% în R. S. Cehoslovacă, 4,2% în Italia etc.

Tabelul nr. 1

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a României în perioada 1950—1975 şi prevederile pentru 1980

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1976	1980*)
1. Produsul social (miliarde lei)	83	155	219	344	523	864	...	1350
2. Venitul naţional-total (miliarde lei)	35	68	95	146	212	362	400	610
— pe locuitor, mii lei	2,2	3,8	5,2	7,7	10,5	17	18,5	27
3. Producţia industrială (miliarde lei)	27,5	55,7	93,6	178,4	319,5	586,9	661	988
4. Producţia agricolă (miliarde lei)	32,4	52,6	55,3	62,5	68,6	93,8	110	121,2—138,5
— producţia de cereale boabe (mil. tone)	5,1	9,9	9,8	12,6	10,6	15,3	19,8	20—22,4***)
5. Investiţii din fondurile statului (miliarde lei)	5,6	12,8	22,6	40,6	68,2	122,9	149	1000**)
6. Fonduri fixe (miliarde lei)	207	258	398	517	757	1203,3	...	(aproape) 2000
7. Productivitatea muncii în industrie (procente)	100	160	237	343	488	666	725	10 ori
8. Volumul comerţului exterior (miliarde lei valută, preţuri curente)	2,7	5.3	8,2	13,1	22,9	53,1	60,8	...
9. Numărul personalului angajat în economie (mii)	2123	2948	3249	4305	5109	6301	6559	7510
10. Indicele veniturilor totale reale ale populaţiei (procente)	100	146	182	249	326	477	522	668

*) nivele plan cincinal

Sursa datelor din tabel : Programul P.C.R. ; Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. ; **Nicolae Ceauşescu :** Expunere la Congresul consiliilor populare judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale, 4 febr. 1976, Ed. Politică, 1976 pag. 24 şi 28 ; Manea Mănescu : Avuţia naţională a României socialiste, „Era socialistă“ nr. 11—12/1975 ; Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1976 pag. 47, 54 ; Lege pentru adoptarea Planului naţional unic de dezvoltare economico-socială pe anii 1976—1980, Scînteia din 3 VII 1976 ; **) Investiţii totale pe perioada 1976—1980 ; ***) Medie anuală pe cinci ani (ea este conform Directivelor Congresului XI de 1,5—1,8 ori mai mare decît media din cincinalul 1971—1975).

Pentru a ilustra mai fidel adevăratele dimensiuni ale dinamismului economiei noastre mai trebuie menţionat şi faptul că odată cu ridicarea nivelului de dezvoltare sporeşte şi valoarea absolută a fiecărui procent de creştere, care în cazul producţiei industriale s-a ridicat de la 1,3 miliarde lei în 1965 la peste 5,9 miliarde lei în 1975, urmînd să depăşească 9 miliarde lei în 1980. Totodată, trebuie menţionat că dinamismul producţiei caracterizează şi celelalte ramuri ale economiei naţionale.

Pornind de la faptul că **agricultura** reprezintă pentru noi o **ramură de bază a economiei naţionale,** avînd în vedere nevoile crescînde ale societăţii, partidul a întreprins măsuri ample pentru modernizarea şi dezvoltarea mai accentuată a bazei tehnico-materiale a acestei ramuri, în vederea schimbării treptate a caracterului muncii şi ridicării ritmului de creştere a producţiei. Astfel, dacă pe ansamblul perioadei 1950—1975 producţia globală agricolă a crescut în medie cu 4,3%, în ultimul cincinal ritmul mediu anual a fost de 6,5% — creştere pe care unele ţări şi-ar dori-o pentru producţia industrială — iar în anul 1976 a fost realizată cea mai mare producţie agricolă din istoria ţării (110 miliarde lei), cu o creştere de 17,2% faţă de 1975. Îndeplinirea prevederilor Congresului al XI-lea, a hotărîrilor şi măsurilor adoptate în acest spirit de Congresul întregii ţărănimi va permite ca în acest cincinal să se realizeze un ritm mediu de creştere a producţiei de 5,1—7,6% faţă de cincinalul precedent, contribuind astfel la realizarea obiectivului fundamental pus de Programul P.C.R. **de a se obţine ritmuri mai mari de creştere a productivităţii muncii şi producţii înalte şi stabile în această ramură.**

prof. dr. Gheorghe CREŢOIU

---

*) Diferenţele existente în conţinutul şi metodologia de calcul a celor doi indicatori nu afectează comparabilitatea ritmurilor.

O AGRICULTURĂ MODERNĂ, INTENSIVĂ

POLITICA AGRARĂ a Partidului Comunist Român relevă, într-un tot unitar, modul creator în care au fost abordate şi rezolvate problemele creşterii economice şi ale eficienţei activităţii în această ramură de bază a economiei naţionale. Pornind de la o agricultură practicată cu mijloace tradiţionale, în care forţele şi relaţiile de producţie se caracterizau printr-o stare de inapoiere, acumulările cantitative susţinute şi salturile calitative succesive, în cei 33 de ani de la eliberarea patriei, au transformat radical condiţiile de muncă din agricultură, statutul social şi situaţia economică a agricultorilor, contribuind, în sens mai larg, la creşterea calităţii vieţii în patria noastră. Odată cu industria socialistă, tînără şi viguroasă, şi ca o consecinţă a ridicării nivelului tehnic al acesteia, agricultura s-a dezvoltat necontenit ; în intervalul 1950—1975 ea şi-a sporit producţia globală de circa 2,9 ori, într-un ritm mediu anual de 4,3 la sută, oferind în prezent celor ce muncesc, posibilităţi tot mai largi pentru un nivel ridicat de consum şi contribuind — în cifre absolute — mai mult ca oricînd la creşterea venitului naţional, la ridicarea necontenită a nivelului de trai şi civilizaţie al întregului nostru popor.

La baza dinamicii producţiei — sporirea randamentelor

CREŞTEREA PRODUCŢIEI AGRICOLE a fost însoţită de două fenomene demografice esenţiale, care i-au determinat ritmul şi i-au conturat importanţa : **sporirea populaţiei ţării** şi **diminuarea populaţiei ocupate în agricultură.** Din punctul de vedere al ştiinţei economice şi al politicii agrare, corelaţia care s-a stabilit între aceşti trei factori în perioada construcţiei noii societăţi, este sintetizată adesea în felul următor : un număr din ce în ce mai mic de lucrători ocupaţi în agricultură asigură din ce în ce mai multe produse agricole pentru o populaţie în creştere.

Intensitatea cu care s-a înfăptuit această politică a făcut ca productivitatea muncii în agricultură să crească rapid, uneori — în ramurile ei de vîrf — să devanseze chiar ritmul de creştere a productivităţii muncii din industrie. Fenomenul, în ansamblu, este prezent în toate ţările care trec de la structuri economice predominant agrare la cele industriale, însă pentru România caracteristic este ritmul ridicat în care a fost condus acest proces, într-o perioadă istorică relativ scurtă. Din acest punct de vedere, politica agrară românească este un exemplu şi justifică studii analitice.

De la începutul dezvoltării economiei pe baze planificate, pînă la sfîrşitul cincinalului trecut, la cele mai multe produse, producţia agricolă pe locuitor s-a dublat ori triplat ; la o serie de produse, deosebit de importante pentru ridicarea nivelului de trai, producţia pe locuitor a crescut chiar de 4—5 ori. Pe lîngă exemplele din graficul nr. 1, mai pot fi menţionate producţia de ouă, de in pentru fuior ş.a. Faptul că agricultura s-a dezvoltat în mod intensiv este demonstrat prin aceea că **producţiile au crescut pe seama randamentelor, şi nu ca urmare a extinderii suprafeţelor agricole** (suprafaţa agricolă a ţării a crescut, în 25 de ani, cu numai 4%).

Graficul nr. 1

Dinamica producţiei unor produse agricole pe locuitor

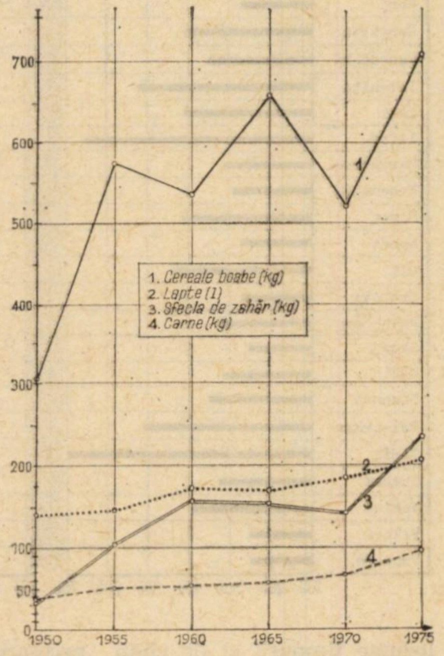

Industria a pus la dispoziţia agriculturii mijloace de producţie din ce în ce mai perfecţionate şi în cantităţi tot mai mari. La rîndul său, ştiinţa agricolă a creat soiuri de plante şi specii de animale cu însuşiri biologice superioare, a stabilit tehnologii corespunzătoare dotării tehnice şi cerinţelor soiurilor create. Noile relaţii de producţie, instaurate în agricultură prin actul naţionalizării, şi, în special, prin procesul de cooperativizare, au creat condiţiile utilizării depline, fără restricţii, a factorilor tehnici şi biologici de producţie. Toate aceste realizări — pe planul relaţiilor de producţie, al tehnicii şi biologiei — asociate cu experienţa şi calificarea cadrelor au condus la intensificarea agriculturii, la creşterea rapidă a producţiilor medii la hectar şi a randamentelor pe cap de animal. În 1975, faţă de 1950, producţia medie de grîu la hectar a crescut de peste 2,5 ori, la porumb de aproape 4 ori, la floarea soarelui de 3,4 ori. În zootehnie, producţiile medii de lapte şi de ouă s-au dublat, iar cantitatea de lînă obţinută de la o oaie a crescut cu 44%. **La un număr tot mai mare de culturi şi specii de animale, randamentele se apropie de cele realizate în ţări cu o agricultură dezvoltată.**

Succesele obţinute în agricultură sînt şi mai evidente dacă sînt analizate în contextul îmbunătăţirii continue a aprovizionării populaţiei cu produse agro-alimentare. Deşi nu s-a ajuns, la toate produsele agricole, la o abundenţă de produse în măsură să asigure la nivelul maxim cerinţele de consum corespunzător dorinţelor şi posibilităţilor individuale de cumpărare, dinamica fondului de marfă, siguranţa realizării acestuia, indiferent de condiţiile conjuncturale evidenţiază dimensiunea reală a progresului agriculturii noastre, justeţea politicii promovate de partid în această ramură. Cu ritmurile de dezvoltare prevăzute pentru agricultură de documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., şi în condiţiile creşterii retribuţiei nominale a oamenilor muncii, cerinţele de consum urmează să fie satisfăcute în cursul actualului cincinal la tot mai multe produse, în proporţie de sută la sută.

Echilibrul repartiţiei teritoriale a forţelor de producţie agricole

PENTRU A ASIGURA creşterea continuă a veniturilor lucrătorilor din agricultură, stabilitatea forţei de muncă în profil teritorial şi condiţii cît mai bune de aprovizionare a populaţiei cu produse agroalimentare în toate judeţele, în toate localităţile, partidul şi statul nostru au urmărit şi realizat **o repartiţie continuu îmbunătăţită a forţelor de producţie agricole** (vezi tabelul). Sub toate aspectele şi consecin-

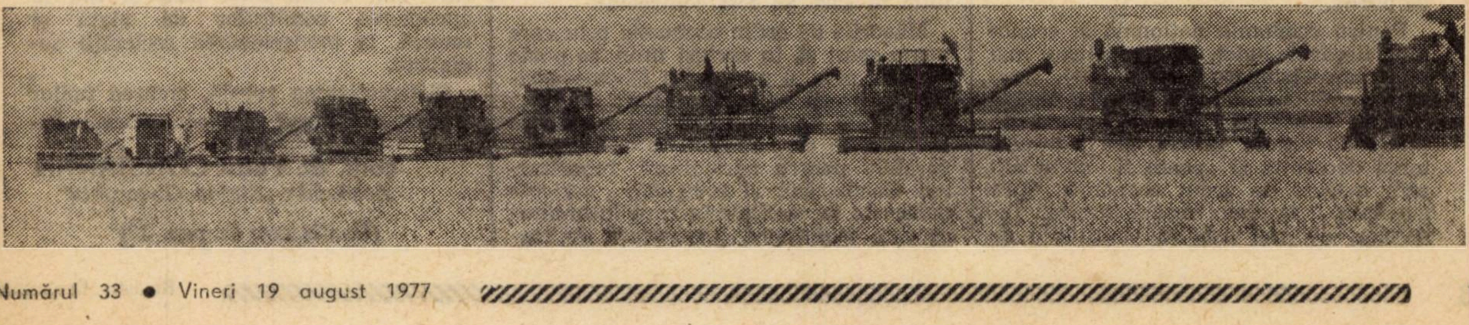

ţele, aceasta constituie o componentă deosebit de importantă a politicii de amplasare echilibrată o forţelor de producţie în profil teritorial. Pentru industrie, actualul cincinal este hotărîtor în îndeplinirea sarcinii de a nu mai exista judeţe care să realizeze sub 10 miliarde de lei producţie globală industrială. Din acest punct de vedere, se poate aprecia că şi pentru agricultură actualul cincinal are o mare importanţă. Alocarea unui volum mare de investiţii, de circa 120 miliarde lei, repartizarea echilibrată a acestora în profil teritorial, vor conduce la dezvoltarea agriculturii în toate judeţele, îndeosebi în acelea care dispun de resurse, dar care au o contribuţie mai redusă la realizarea producţiei globale agricole a ţării. Pe baza investiţiilor alocate şi prin valorificarea mai completă a resurselor agricole, deci prin efort social şi individual sporit, la sfîrşitul acestui cincinal **raportul între judeţele cu producţia globală agricolă cea mai mare şi cele cu producţia globală cea mai scăzută se va reduce considerabil.**

Graficul nr. 2

Corelaţia dintre suprafaţa agricolă şi producţia agricolă, pe judeţe

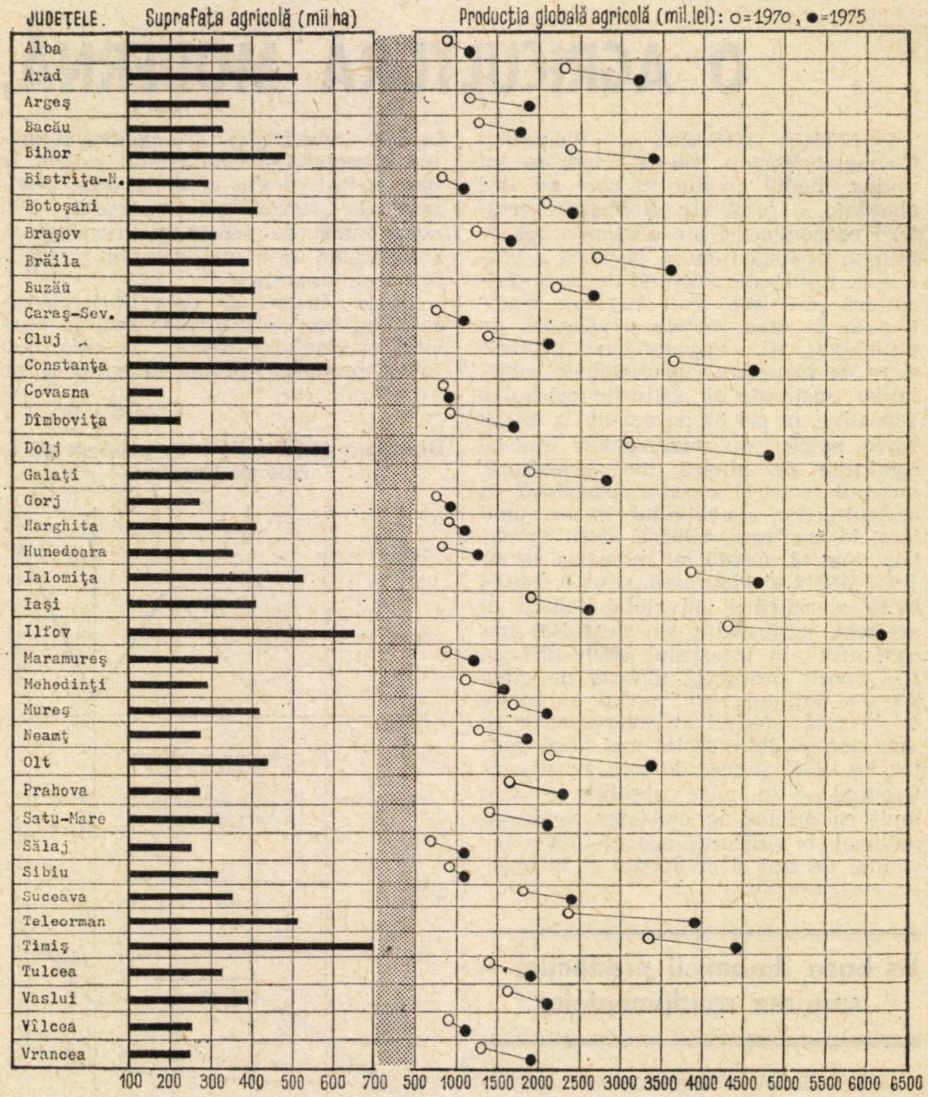

Din graficul nr. 2 rezultă că între suprafaţa agricolă şi producţia globală agricolă există o corelaţie directă, dar cu unele excepţii. De regulă, producţia globală obţinută în agricultură este condiţionată de suprafaţa agricolă : cu cît aceasta este mai mare, cu atît şi producţia globală agricolă este mai ridicată. Acest fapt, prin el însuşi, dovedeşte o judicioasă amplasare de ansamblu a forţelor de producţie agricole pe judeţe. Excepţiile (judeţele Cluj, Mehedinţi, Mureş, Brăila ş.a.) pun în evidenţă realitatea că, uneori, la o suprafaţă agricolă mai mare se obţine o producţie globală mai mică, şi invers. Interpretarea economică a acestor excepţii constă în aceea că potenţialul agricol este folosit în unele cazuri insuficient, în altele, în mod intensiv ; că unele judeţe au dezvoltat o structură a producţiei agricole în strictă concordanţă cu condiţiile specifice sau, dimpotrivă, au extins culturi sau specii de animale care valorifică insuficient condiţiile proprii de producţie. Din acelaşi grafic rezultă şi un alt aspect important, şi anume că există o oarecare tendinţă în timp de **apropiere a nivelului producţiei globale agricole obţinute, indiferent de suprafaţa agricolă** deţinută. Pentru o perioadă de 5 ani, această tendinţă se conturează destul de precis.

Gruparea judeţelor după valoarea producţiei globale agricole

Producţia agricolă medie anuală pe cincinal	Numărul judeţelor		
	1966—1970	1971—1975	1976—1980
pînă la 1, 5 miliarde lei	21	14	1
1,6 — 2,5 miliarde lei	12	14	14
2,6—3,5 miliarde lei	5	7	9
3,6—4,0 miliarde lei	1	1	6
peste 4,0 miliarde lei	1	4	10

Pentru economia naţională şi economia fiecărui judeţ, ca şi pentru mai buna aprovizionare a populaţiei, creşterea producţiei globale agricole pînă la nivelele atinse de judeţe dezvoltate din punct de vedere agricol, are o importanţă deosebită şi poate fi stimulată prin măsuri de ordin economic. Spre exemplu, sarcina trasată tuturor judeţelor, de a-şi asigura cantităţile de legume timpurii şi de cîmp necesare consumului intern, este de natură să intensifice producţia agricolă. Acelaşi rol îl are măsura de a construi unele complexe zootehnice numai pentru nevoile judeţului şi de a intensifica contractările de produse animaliere de la populaţie, care să fie utilizate apoi tot pentru aprovizionarea populaţiei judeţului în care au fost contractate.

Măsurile de ordin economic prin care poate spori şi, în acelaşi timp, se poate apropia nivelul producţiei globale agricole în profil teritorial vizează alocarea echilibrată a investiţiilor, cu precădere în judeţele care dispun de condiţii favorabile pentru agricultură, repartizarea tractoarelor şi maşinilor agricole îndeosebi în judeţele în care încărcătura este mai mare, producerea de maşini şi tractoare necesare unităţilor cu terenuri în pantă (situate, de regulă, în judeţe a căror producţie globală agricolă este mai scăzută), distribuirea îngrăşămintelor chimice cît mai raţional între judeţe, pornind de la cerinţele solului şi de la sarcinile de producţie etc.

O imensă resursă — sistematizarea rurală

SISTEMATIZAREA RURALĂ constituie, în acelaşi timp, efect şi cauză a dezvoltării de ansamblu a economiei. Pentru agricultură şi pentru lucrătorii din această ramură, sistematizarea rurală are o importanţă covîrşitoare. Înainte de orice, ea contribuie direct la ridicarea nivelului de trai al agricultorilor, la dispariţia treptată a deosebirilor care mai există între oraş şi sat, la apropierea condiţiilor de viaţă şi muncă, la omogenizarea societăţii socialiste.

Sistematizarea rurală, crearea noilor aşezări orăşeneşti agrar-industriale în-

conf. dr. Petru CONSTANTIN
Academia „Ştefan Gheorghiu“

(Continuare în pag. 32)

Gorj — un județ în plin proces de industrializare

IMPLICAȚII SOCIALE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

„În cadrul politicii generale de amplasare rațională și armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării, după cum vă este cunoscut, multe din județele noastre vor cunoaște în acest cincinal o dezvoltare rapidă, unele de 4—5 ori. Printre acestea se află și județul Gorj, a cărui producție industrială va crește de la aproape 6 miliarde lei la circa 17 miliarde lei ; dacă se va lucra bine, probabil că se va ajunge chiar la 18 miliarde lei, realizîndu-se o creștere a producției industriale de 3 ori în decurs de 5 ani."

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la adunarea populară din municipiul Tg. Jiu, 11 august 1977)

ÎN 1978 **producția industrială a județului Gorj va atinge 10 miliarde de lei,** ceea ce va marca trecerea județului în rîndul celor cu o industrie dezvoltată. Aceasta este rezultatul firesc al politicii promovate consecvent de Partidul Comunist Român, de repartizare rațională a forțelor de producție în teritoriu, al efortului depus de oamenii muncii din județ.

În perspectiva imediată a acestui eveniment, evidențierea mutațiilor survenite în utilizarea resurselor de muncă și, mai ales, conturarea măsurilor — impuse de stadiul actual de dezvoltare — pentru **calificarea forței de muncă și creșterea productivității** sînt de natură să impulsioneze activitatea, să evidențieze resurse noi. Creșterea rolului industriei va face ca în acest cincinal numărul mediu al personalului să crească cu 17 000 ; totodată, se va mări ponderea personalului calificat, ale cărui rînduri vor spori cu peste 30 000 de persoane. Acțiunile întreprinse în județ în acest domeniu pun în evidență faptul că în acest an trebuie încadrați în ramurile neagricole 5 000 de noi lucrători, iar numărul muncitorilor calificați marchează o creștere de 7 120 oameni.

De la o populație predominant rurală...

SLABA DEZVOLTARE a forțelor de producție, lipsa unei industrii capabile să absoarbă excedentul de brațe de muncă au făcut ca pînă la naționalizarea principalelor mijloace de producție majoritatea populației județului să o formeze locuitorii din mediul rural. La recensămîntul din 1912 ei reprezentau 95,8% din întreaga populație a județului, 94,9% la recensămîntul din 29 decembrie 1930 și 93,7% la cel din ianuarie 1948. Politica partidului de industrializare socialistă, de repartizare echilibrată a forțelor de producție, de creștere economică accelerată a zonelor rămase în urmă a produs importante mutații în ultimele două cincinale, făcînd ca **Gorjul să devină un județ cu o industrie în plină dezvoltare, cu o agricultură înaintată.** Cei 37,7 miliarde de lei alocați dezvoltării economiei județului în actualul cincinal contribuie într-o măsură esențială la modernizarea proceselor de producție, la utilizarea mai rațională a forței de muncă. **Dacă față de 1938, producția industrială a crescut în 1976 de peste 58 de ori, anul acesta se va atinge un nivel de creștere de 78 de ori ; în 4,7 zile se obține, în prezent, echivalentul întregii producții industriale a anului 1938.**

Alături de industrie, **agricultura** — ramură de bază a economiei județului — a cunoscut o continuă dezvoltare, a sporit producția pe unitatea de suprafață și pe cap de animal. La aceste rezultate au contribuit crearea unei baze tehnico-materiale moderne, generalizarea progreselor din știința agricolă, în organizarea și conducerea producției, folosirea tot mai productivă a pămîntului și a celorlalte mijloace de producție.

Dezvoltarea economico-socială a județului Gorj într-un ritm rapid a determinat **mutații în rîndul populației active, modificarea structurii socio-profesionale a acesteia.** Ca urmare a procesului de industrializare, a cooperativizării agriculturii, a modernizării producției agricole, **a crescut gradul de urbanizare,** atît pe seama sporului natural, cît și pe seama sporului migratoriu, ca urmare a fluxului de la sate spre orașe. Dacă în intervalul 1912—1948, ritmul mediu anual de creștere a populației urbane a fost de 1,7%, în perioada următoare acest ritm a atins 6,6%, în timp ce populația rurală a cunoscut o ușoară scădere (în medie, 0,4% anual). În perioada 1965—1975, din agricultură au plecat în medie, anual, 1473 de persoane, majoritatea din grupele de vîrstă cuprinse între 18 și 30 de ani.

Dezvoltarea economiei județului în actualul cincinal, perspectivele pentru anul 1980 privind **creșterea producției industriale la 17 miliarde lei și sporirea numărului lucrătorilor din întreprinderile industriale cu 32 000 de per-**

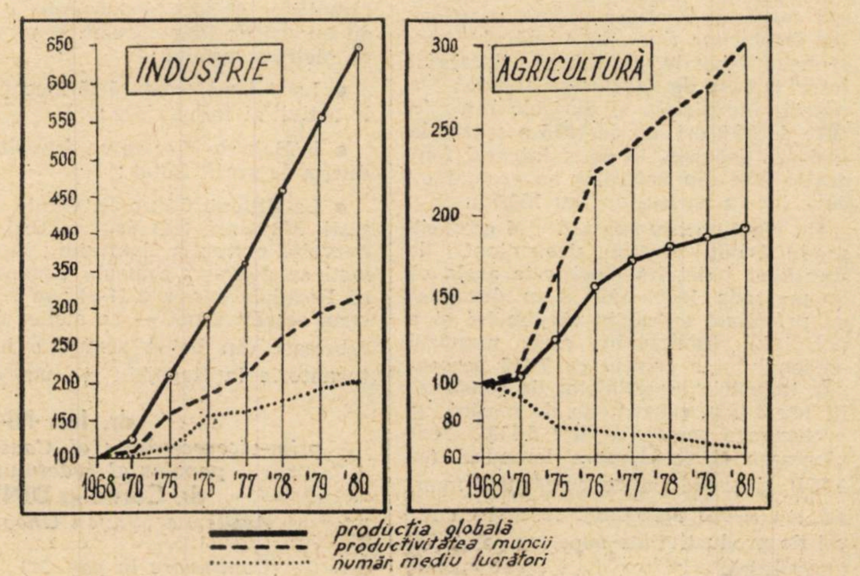

soane, consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole de producție vor limita la minimum plecările către alte județe ; de altfel, o tendință în acest sens s-a făcut deja simțită, soldul mediu migrator anual în perioada 1971—1976 fiind de numai 168 persoane, față de 560 în perioada 1965—1970.

...la preponderența populației ocupate în ramurile neagricole

RESURSELE DE MUNCĂ reprezentau 60,2% din totalul populației la nivelul județului, la 1 ianuarie 1976, în timp ce populația ocupată în economia județului era de 184 011 persoane. **1976 a fost primul an în care populația ocupată în ramurile neagricole a fost preponderentă** (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Distribuția pe ramuri a forței de muncă
(1 ianuarie 1976)

	% din populația ocupată
Ramurile neagricole	52,7
Agricultură — total	47,3
din care :	
— I.A.S	0,8
— S.M.A.	0,6
— C.A.P. și gospodării individuale	45,9

Populația din mediul rural are o contribuție importantă — de 72,17% — la constituirea resurselor de muncă necesare economiei județului. Dezvoltarea economică de ansamblu, a industriei în special, a dus la schimbări în structura populației ocupate, în sensul reducerii ponderii din total a celei ocupate în agricultură, de la 56,7% în 1970, la 51,9% în 1973 și la 47,3% la 1 ianuarie 1976. Totuși, în raport cu proporțiile acestui fenomen pe ansamblul țării, în județul Gorj se menține o greutate specifică mare a forței de muncă ocupate în agricultură. Aceasta se datorește, în principal, caracteristicilor de relief care permit într-o mai mică măsură mecanizarea lucrărilor agricole — precum și faptului că unele terenuri agricole, în special în zona de deal, nu sînt cuprinse în sectorul cooperatist (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Ponderea forței de muncă ocupată în agricultura cooperatistă și sectorul individual, în totalul populației ocupate.
(1 ianuarie 1976)

Total județ	45,9
Municipiu și orașe	13,1
Comune complet cooperativizate	53,8
Comune parțial cooperativizate	58,3
Comune necooperativizate	67,3

Odată cu dezvoltarea industriei (îndeosebi a ramurilor : minieră, energetică) și a construcțiilor se reduce forța de muncă bărbătească — fenomen general pentru agricultura noastră — cu deosebire în cooperativele agricole de producție ; acesteia îi ia locul forța de muncă feminină care a devenit, în prezent, preponderentă în aceste unități, mai cu seamă în cele din vecinătatea centrelor industriale. Astfel, în C.A.P.-urile Bălești, Drăguțești, Lelești, apropiate de municipiul Tg. Jiu, proporția forței de muncă bărbătești se situează între 5,5% și 9,5%. Aceeași situație există și în cooperativele Cătunele, Cîlnic, Mătăsari, Samarinești, Turceni, Urdari, Bumbești-Jiu și altele, situate în apropierea unor centre și zone puternic industrializate : Rovinari, Turceni, Motru, Bîlteni, Bumbești-Jiu.

Se estimează că în anul 1980, populația ocupată în agricultură va reprezenta 42,5% din totalul populației ocupate ; resursele de forță de muncă ale județului vor fi, deci, importante și la sfîrșitul acestui cincinal. Femeile vor continua să dețină ponderea principală (circa 78,7%) în rîndul lucrătorilor ogoarelor, menținîndu-se numeric la nivelul anului 1976. În 1985 însă, vor lucra în această ramură circa 27,5% din totalul populației ocupate, iar în 1990 — circa 17,1%, cifră foarte apropiată de limita maximă de 15%, prevăzută în documentele de partid pentru acest orizont, pe ansamblul țării.

Atenuarea decalajelor

EFECTUL ECONOMIC al mutațiilor survenite în utilizarea forței de muncă este imediat și poate fi comensurat direct prin productivitatea muncii. În anul 1968, productivitatea muncii în industrie era de 102 418 lei pe lucrător, în I.A.S.-uri de 40 676 lei, iar în C.A.P.-uri de 2 577 lei ; în 1975, nivelele respective au fost de 175 942 lei, 82 748 lei și, respectiv, 3 544 lei. Pentru 1980, productivitatea muncii în industrie se prevede să ajungă la 380 046 lei, în I.A.S.-uri la 142 552 lei, iar la C.A.P.-uri la 10 093 lei. În parte, diferențele de productivitate se explică și prin decalajul care există între fondurile fixe productive din industrie și din agricultură, între cele din agricultura de stat și cea cooperatistă. Dacă raportăm valoarea fondurilor fixe la numărul persoanelor ocupate, rezultă că decalajul între gradul de înzestrare tehnică a muncii industriale și agricole era în 1970 de 22,3 ori, iar în 1975 a scăzut la 14,6 ori, deoarece în acest interval fondurile fixe din industrie au crescut cu 50%, iar în agricultură cu 130,7%.

Un efect pozitiv sub aspectul creșterii productivității muncii, determinat de specificul județului Gorj, este acela că în perioada 1960—1975 s-au dezvoltat cu prioritate extracția cărbunelui și a petrolului, (ramuri în care numărul personalului a crescut cu 7 415 persoane), industria materialelor de construcții (cu 3 422), construcția de mașini și prelucrarea metalelor (cu 6 459), exploatarea și prelucrarea lemnului (cu 2 554) și producția de construcții-montaj (cu 16 428 persoane), ramuri cu nivel de productivitate superior celui din agricultură.

Sub aspectul calificării forței de muncă, domeniu în care sarcinile curente sînt deosebit de mari, trebuie menționată extinderea învățămîntului profesional, liceal de specialitate și superior. Față de anul școlar 1955/1956, în 1976/1977 numărul elevilor la școlile profesionale a crescut cu 1 184, în liceele de specialitate cu 10 903 etc.

Asigurarea forței de muncă necesare obiectivelor industriale și șantierelor de construcții conferă încă un rol important navetismului ; s-au creat însă condiții din ce în ce mai bune deplasărilor zilnice către centrele economice — Tîrgu Jiu, Rogojelu, Turceni, Motru, Rovinari, Jilțu, Țicleni, Bumbești-Jiu. Fluxul cotidian și săptămînal își va menține importanța și în viitor, ținîndu-se seama de dorința a numeroși muncitori mineri, constructori etc. de a-și păstra gospodăria din mediul rural.

Industrie și urbanizare în mediul rural

DIN STUDIEREA balanței resurselor de muncă rezultă că în județul Gorj, pe baza sporului natural al populației, a trecerii în medie anual a 2 460 de persoane apte de muncă din mediul rural în cel urban, există posibilități de acoperire a necesarului de personal pentru noile obiective ce vor intra în funcțiune în actualul cincinal, precum și în perspectivă. Totodată, în mediul rural se va asigura o structură armonioasă a activităților economice, prin amplasarea unor unități industriale de dimensiuni mai mici, prin extinderea rețelei de unități prestatoare de servicii. Spre exemplu, în acest cincinal se construiesc în mediul rural următoarele obiective :

- în comuna Bumbești-Jiu va lua ființă o secție industrială, se va extinde complexul de creștere a porcilor, se va construi o secție de bunuri de larg consum, vor începe lucrările unei amenajări hidrotehnice ;
- La Tismana și Padeș se extinde complexul hidrotehnic Cerna-Motru-Tismana ;
- La Turceni continuă lucrările la termocentrală, se vor construi o seră înmulțitor și sere legumicole, o secție de bunuri de larg consum și un centru de răcire a laptelui ;
- La Albeni urmează să înceapă unele activități industriale ;
- la Baia de Fier se va dezvolta producția de grafit flotat ;
- La Bîlteni, Cătunele, Cîlnic, Fărcășești, Mătăsari, Slivilești și Urdari se dezvoltă extracția lignitului ; la Fărcășești se dezvoltă centrala termoelectrică Rogojelu (etapa a II-a) ; se vor construi obiective noi — un atelier de prefabricate din beton armat, o hală de turnătorie la Rogojelu și un atelier

dr. Ion NICULA
prim-vicepreședinte al Consiliului popular al județului Gorj
dr. Cornelia DINESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu"

(Continuare în pag. 32)

Finalitatea creșterii economice: ridicarea standardului de viață al poporului

ÎN CONCEPȚIA Partidului Comunist Român, edificarea unei economii moderne, de înaltă eficiență, este destinată să creeze omului condiții de muncă și existență tot mai bune, să ridice întreaga națiune pe noi trepte de civilizație și progres. **„Pînă la urmă** — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — prin ce măsurăm dezvoltarea societății noastre? Numai prin faptul că producem mai multe mașini, tot mai multe bunuri materiale? Aceasta trebuie să se reflecte în îmbunătățirea condițiilor de viață, în ridicarea gradului de civilizație al poporului“ [1]).**

Creșterea economică este abordată deci în contextul unitar al procesului de dezvoltare multilaterală a societății noastre socialiste, în care sînt antrenate toate sectoarele de activitate (economică, socială, politică, morală, educativă-spirituală). Ea este privită nu în afara, ci în contextul social și al finalității sale umane, ceea ce îi conferă un profund caracter umanist.

Sporirea fondului de consum — bază a creșterii nivelului de trai

CRITERIUL SUPREM al măsurării finalității sociale a creșterii economice îl constituie gradul de satisfacere a nevoilor, stabilite în mod rațional, ale tuturor membrilor societății noastre socialiste. Influența favorabilă exercitată de creșterea economică asupra satisfacerii nevoilor de consum ale populației în anii socialismului rezultă din corelația dintre dinamica venitului național și cea a fondului de consum, pe locuitor (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Corelația dintre dinamica venitului național, pe locuitor și cea a fondului de consum, pe locuitor, în perioada 1951—1975

1950=100

Anii	Venitul național pe locuitor	Fondul de consum pe locuitor
1955	181	180
1960	238	232
1965	354	323
1970	482	408
1975	784	627
Ritmul mediu anual de creștere 1951—1975 procente	8.6	7.6

În condițiile creșterii în ritmuri înalte a venitului național și a repartizării cît mai raționale a acestuia pentru fond de consum și fond de acumulare, volumul fondului de consum a sporit permanent, fiind în cincinalul 1971—1975 de 3,3 ori mai mare decît în cincinalul 1951—1955. Raportat la un locuitor, fondul de consum s-a mărit, în aceeași perioadă, de 6,3 ori. Prin aceasta s-a creat **premisa materială de bază a sporirii veniturilor populației, creșterii și diversificării consumului de bunuri și servicii și majorării fondurilor destinate învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății și asistenței sociale** — direcții importante de creștere a nivelului de trai și îmbunătățire a calității vieții oamenilor muncii.

În cadrul politicii de utilizare a fondului de consum, partidul și statul nostru socialist au acordat o atenție deosebită justei proporționări între partea destinată repartiției după cantitatea, calitatea și importanța muncii depuse de fiecare lucrător (sub forma veniturilor din muncă) și partea destinată satisfacerii nevoilor social-culturale ale întregii populații (sub forma veniturilor din fondul social de consum).

Cea mai mare parte a fondului de consum individual a revenit populației active sub forma **retribuției tarifare,** a cărei mărime s-a stabilit, în diferite etape, ținîndu-se seama de gradul de dezvoltare a forțelor de producție și de nivelul productivității muncii, de aportul fiecăruia la buna desfășurare a activităților, precum și de principiile eticii și echității socialiste. Retribuția medie nominală lunară a ajuns în 1976, în urma majorărilor generale efectuate în mod succesiv, la 1964 lei, iar retribuția medie netă la 1711 lei, aceasta din urmă fiind de 5,4 ori mai mare comparativ cu cea din anul 1950, ceea ce evidențiază semnificativ grija partidului nostru pentru sporirea veniturilor oamenilor muncii.

Trebuie precizat că în acțiunile de majorare a retribuției nominale s-a acordat o atenție deosebită **sporirii într-un ritm mai accelerat a retribuțiilor mici și realizării unui raport just, și în același timp stimulativ, între retribuțiile mari și cele mici.** Ca urmare, în ultimul sfert de veac dinamica retribuției maxime nete (circa 1,7 ori) a fost considerabil depășită de dinamica retribuției minime (5.5 ori). Raportul dintre retribuția maximă și cea minimă a personalului din unitățile de stat s-a diminuat de la circa 23 ori în anul 1950, la circa 5,5 ori în anul 1975.

Ca rezultat al aplicării măsurilor de majorare a retribuțiilor au avut loc **ample deplasări în repartizarea personalului pe grupe de retribuire.** Ele s-au concretizat în scăderea ponderii personalului cu retribuții pînă la 1500 lei — de la 94,9% în 1960 la 20,3% în anul 1975 și în creșterea, în schimb, a ponderii personalului cu retribuția lunară imediat superioară, între 1501—2 500 lei — de la 5,1% la 70,4%, iar peste 2500 lei de la 1,2% în 1965 la 9,3% în 1975. Pe de altă parte, volumul veniturilor din retribuții a crescut an de an odată cu mărirea continuă a numărului personalului. În aceste condiții sporirea, în anii 1951—1975, de aproape 3 ori a numărului mediu al personalului din economia națională a făcut ca retribuția să devină principala sursă de venituri directe pentru o parte însemnată din populația țării.

Accentuarea creșterii retribuției și a veniturilor directe

UNA DIN ORIENTĂRILE de bază în actualul cincinal o constituie accelerarea creșterii retribuției și veniturilor directe ale oamenilor muncii. Această orientare este sintetic exprimată în „Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980“, elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a tovarășului **Nicolae Ceaușescu.** Prin accelerarea creșterii retribuției și a veniturilor directe, așa cum sublinia secretarul general al partidului, oamenii muncii **„vor avea posibilitatea în mai mare măsură să beneficieze de rezultatele eforturilor în producție și se va putea asigura de fapt aplicarea mai consecventă în viață a principiului retribuției după muncă, după eforturile și contribuția fiecăruia la dezvoltarea economiei și a întregii vieți sociale.“**

După cum rezultă din tabelul nr. 2, ca urmare a majorării retribuțiilor tarifare și a schimbării coeficienților de ierarhizare a ramurilor, la care se adaugă acordarea de trepte, gradații, a sporului de vechime și a altor sporuri prevăzute de lege, **retribuția medie**

Tabelul nr. 2

Nivelurile medii ale retribuțiilor în anul 1980 față de 1975

Retribuția medie-lei	1975	1980		1980 față de 1975 (%)	
		Planul cincinal	Prevederi actuale	Planul cincinal	Prevederi actuale
Retribuția netă	1595	2065	2201	129,5	138,0
Retribuția reală	1595	1948	2076	118—122	130.2

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu.** Cuvîntare la Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român. 17 octombrie 1975, București, Ed. politică, 1975, p. 31.

netă va crește în acest cincinal cu circa 38%. Este o majorare care se realizează în două etape, în cadrul primei etape, pînă la sfîrșitul anului urmînd să beneficieze de majorarea retribuțiilor circa 3,5 milioane de persoane. În condițiile sporirii pevăzute a retribuției nominale, creșterea retribuției reale urmează să reprezinte 30,2% comparativ cu 18—22%, cît s-a prevăzut în plan.

Sînt prevederi care evidențiază odată în plus **legătura nemijlocită care există între sporirea potențialului economic al țării și creșterea veniturilor oamenilor muncii.** Devansarea nivelurilor inițiale de creștere a veniturilor prevăzute în plan este posibilă în condițiile în care la sfîrșitul cincinalului, în industrie urmează să se obțină o producție suplimentară de 120—130 mld. lei, în condițiile realizării totodată a reducerii costurilor investițiilor, precum și a gospodăririi mai raționale a fondurilor sociale de consum.

Caracterul echitabil al repartiției în țara noastră mai rezultă și din **tendința de accentuare, în special după 1970, a ritmului de creștere a veniturilor cooperatorilor agricoli** în raport cu creșterea retribuției personalului. Acest lucru a fost posibil în urma creșterii producției agricole și întăririi economico-organizatorice a C.A.P.-urilor, ceea ce a permis adoptarea, îndeosebi în cincinalul 1971—1975, a unor măsuri succesive de majorare a venitului lunar brut garantat ; totodată, s-a trecut la generalizarea acordului global, care asigură legarea mai strînsă a veniturilor de rezultatele muncii, de creșterea producției agricole.

Veniturile reale ale întregii țărănimi, calculate pe o persoană activă, au fost în 1976 de aproape 4 ori mai mari decît în anul 1950. Programul de creștere a veniturilor lucrătorilor din agricultura de stat, ale țărănimii cooperatiste și ale țăranilor din zona necooperativizată — parte integrantă a Programului de creștere a nivelului de trai al întregului popor — prevede creșterea, în cincinalul 1976—1980, a veniturilor țărănimii pe o persoană activă în medie cu 30%, față de 20—29% cît a fost prevăzut inițial.

Pe lîngă veniturile din retribuirea muncii, populația dobîndește importante venituri din fondurile sociale de consum (cca. 17—18% din totalul veniturilor), atît sub formă bănească (pensii, alocații de stat pentru copii, ajutoare, burse etc.), cît și sub formă de bunuri și servicii. Fondurile alocate de stat pentru plata pensiilor, alocațiilor pentru copii, ajutoarelor, cît și pentru învățămînt, ocrotirea sănătății, cultură, artă, asistență socială, educație fizică și sport au însumat, în anul 1976, 55,2 miliarde lei, fiind de peste 16 ori mai mari decît în 1950 ; raportate la un locuitor, fondurile sociale de consum au fost în 1976 de 2576 lei, față de 211 lei în anul 1950. Fiecare om al muncii a beneficiat anual, în medie, de venituri suplimentare care reprezintă astfel circa 23—25% din retribuție.

În cincinalul actual **statul va cheltui pentru satisfacerea nevoilor sociale ale populației 316,6 miliarde lei,** cu circa 44,1% mai mult decît în cincinalul precedent. În acest cadru, **fondurile prevăzute pentru pensii** vor permite majorarea pensiei medii nominale de asigurări sociale cu 23,2%, ajungînd în 1980 la 950 lei, față de 770 lei în anul 1975 ; pensia medie pentru limită de vîrstă, cu vechime integrală, va fi de 1280 lei lunar față de 1067 lei în prezent. Sînt condiții care determină ca pensionarii să beneficieze numai prin sistemul pensiilor de asigurări sociale de venituri bănești cu 52,1% mai mari față de cincinalul anterior, sporul absolut de venituri ridicîndu-se la aproape 30 miliarde lei. O creștere mai accentuată vor cunoaște pensiile mici. Potrivit Programului de măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de pensii și indemnizații de asigurări sociale și majorarea pensiilor actuale ale membrilor cooperativelor agricole de producție, precum și pentru introducerea unui sistem de pensionare pentru țăranii cu gospodărie individuală, actualele pensii pentru limită de vîrstă, invaliditate și pentru copii orfani vor fi majorate, în medie, cu 20%. Țăranii din zonele necooperativizate, membri ai asociațiilor pomicole, viticole sau zootehnice, vor beneficia de un spor de pensie de peste 15%, calculat la pensia de bază.

Alocația de stat pentru copii, constituind un sprijin important acordat de stat familiilor lucrătorilor cu venituri mai mici și copii mulți, se prevede să fie majorată, în perioada 1976—1980, în medie cu 30% ; vor fi sporite și ajutoarele ce se acordă membrilor cooperativelor agricole de producție. Fondurile prevăzute pentru alocația de stat pentru copii, precum și pentru ajutoarele destinate mamelor cu mulți copii se cifrează la 50,5 miliarde lei, cu 54,4% mai mult decît în cincinalul 1971—1975.

Populația obține și importante venituri suplimentare din fondurile sociale sub formă de **servicii și bunuri primite în institutele de învățămînt și cultură, în cele de ocrotire a sănătății, în instituțiile pentru copii, case de odihnă etc.** În anul 1975, de pildă, din fondurile sociale de consum s-a asigurat învățămîntul gratuit pentru 4,3 milioane de elevi și studenți, s-au cheltuit 9,9 miliarde lei pentru asistența sanitară acordată gratuit populației, au fost ajutorate o serie de categorii de persoane lipsite de mijloace de existență prin rețeaua unităților de asistență socială. În perioada 1976—1980, fondurile alocate pentru dezvoltarea învățămîntului, ocrotirea sănătății, sport, cultură și artă vor spori, comparativ cu cincinalul trecut, cu 37%.

Creșterea și diversificarea consumului populației

ÎN CONDIȚIILE creșterii continue a veniturilor bănești, ale sporirii producției bunurilor de consum industriale și agricole, ale dezvoltării și modernizării rețelei comerciale și a celei prestatoare de servicii, populația a putut să-și sporească și să-și diversifice an de an consumul de produse alimentare și nealimentare și de servicii. Ne vom opri mai întîi la cîteva trăsături ale consumului alimentar. Există o tendință pronunțată de creștere a consumului pe locuitor la carne, grăsimi, ouă, zahăr, în condițiile reducerii consumului de cereale, tendință specifică țărilor dezvoltate din puncte de vedere economic. (tabelul nr. 3).

Totodată, au fost realizate importante progrese și în ceea ce privește conținutul în calorii și factori nutritivi ai alimentației populației. În anul 1971, România se număra printre cele 32 țări ale lumii, cunoscute ca avînd un consum de peste 3 000 de calorii pe locuitor. Pe de altă parte, datele statistice evidențiază un ritm mai rapid de creștere a numărului de calorii și factori nutritivi, îndeosebi de origină animală, în consumul populației rurale față de cel al populației urbane, ceea ce relevă că și sub acest aspect se află în plină desfășurare procesul de lichidare a rămînerii în urmă a alimentației sătești în comparație cu cea a populației orășenești [2].

Tabelul nr. 3

Dinamica consumului la principalele produse alimentare, pe locuitor, în perioada 1951—1975

1950=100

Produsele	1965	1970	1975
Carne și produse din carte (în echivalent carne preparată)	159	187	274
Grăsimi total	221	264	318
Lapte și produse lactate (în echivalent lapte, exclusiv untul)	98	103	123
Ouă	195	241	363
Zahăr și produse din zahăr (în echivalent zahăr	217	280	294
Cereale (în echivalent făină)	159	150	145
Cartofi	151	124	190
Legume	115	132	172

Îmbunătățirea stării de nutriție a avut ca urmare ameliorarea stării de sănătate și a indicilor somatometrici (înălțime, greutate, perimetru toracic) ai populației, mai ales la generația tînără a cărei medie de înălțime a sporit, în ultimul sfert de veac, cu 8—10 cm, iar cea de greutate cu 4—8 kg. Alături de celelalte condiții materiale, spirituale și sociale create, aceasta a contribuit la creșterea duratei medii de viață a cetățenilor, de la 42 de ani în trecut, la aproape 70 de ani astăzi, ceea ce ilustrează în modul cel mai concret grija față de om în societatea noastră.

Vergiliu IORDACHE

(Continuare în pag. 23)

---

2) Vezi : Ioan V. Totu, Consumul populației în Republica Socialistă România, Ed. didactică și pedagogică, 1970, p. 49.

ROMÂNIA PE COORDONATELE CIVILIZAȚIEI SOCIALISTE

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

MARILE REALIZĂRI pe care poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, le-a obținut în anii care au trecut de la eliberarea țării, în toate domeniile de activitate, ritmul susținut de creștere și modernizare a structurilor economice, diversificarea și ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției își găsesc reflectarea și în **îmbunătățirea poziției țării noastre în diviziunea internațională a muncii, în intensificarea și creșterea eficienței participării României la circuitul economic mondial.**

Rezultat firesc al politicii interne și externe promovate cu consecvență de partidul nostru, relațiile internaționale ale României socialiste au cunoscut o dezvoltare continuă, accentuată îndeosebi în perioada de după Congresul al IX-lea al P.C.R., ridicîndu-se pe o treaptă nouă, calitativ superioară. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în Raportul prezentat la Congresul al XI-lea, **„România va participa și în viitor, în mod activ, la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Considerăm că aceasta constituie o necesitate obiectivă pentru progresul economico-social al fiecărei țări — deci și al României — precum și pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale, pentru cauza colaborării și păcii în lume“.**

Cel mai dinamic indicator al economiei naționale

DESPRE ÎNFĂPTUIREA consecventă a acestei orientări vorbește faptul că **în perioada 1950—1976 volumul comerțului nostru exterior a crescut de 22 de ori,** ponderea sa în comerțul mondial reprezentînd astăzi 0,61%, față de 0,37% în 1950.

Ilustrînd în mod semnificativ intensificarea participării țării noastre, în ultimii ani, la circuitul economic mondial, schimburile economice externe s-au dezvoltat într-un ritm mai înalt decît cel înregistrat de alți indicatori sintetici. Astfel, **în perioada 1971—1976 ritmul mediu anual de creștere a comerțului exterior a fost de peste 18%**, devansînd creșterea anuală a produsului social, a venitului național și a producției industriale. Aceste corelații se vor menține și în actualul cincinal, transpunîndu-se în fapt opțiunea fundamentală privind angrenarea tot mai profundă a comerțului nostru exterior la dezvoltarea multilaterală și în ritm susținut a economiei naționale, la viața economică internațională. Această tendință de lungă durată constituie o elocventă dovadă a justeței tezei promovate de Partidul Comunist Român, potrivit căreia **fundamentul real al intensificării schimburilor economice externe îl constituie propriile realizări economice ale unei țări.**

Graficul nr. 1

Dinamica comerțului exterior, comparativ cu cea a altor indicatori ai dezvoltării economiei naționale a României

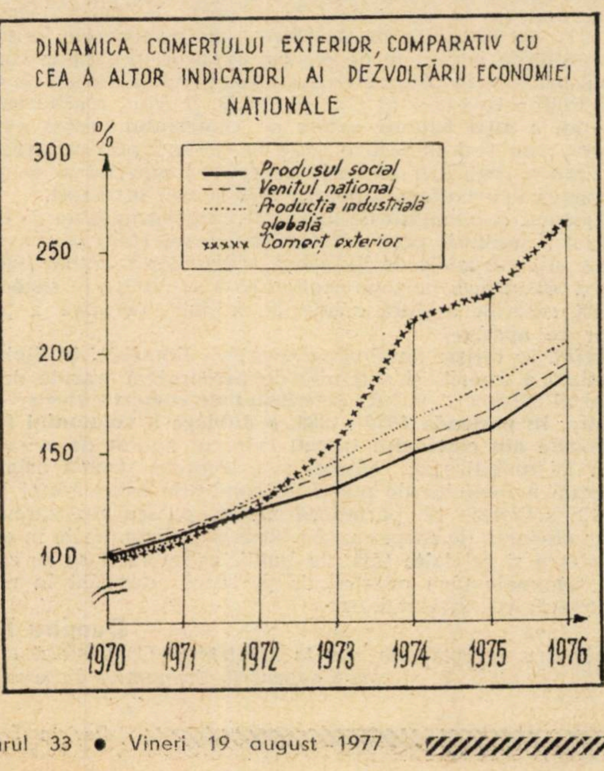

Paralel cu schimburile comerciale tradiționale, se dezvoltă cooperarea economică și tehnico-științifică cu alte state, pe baza acordurilor sau altor înțelegeri la nivel guvernamental. La sfîrșitul anului 1976, România avea încheiate 126 de astfel de documente ce promovează principii noi, echitabile în relațiile internaționale. Activitatea de cooperare internațională promovată de România are în vedere dezvoltarea economică a fiecărei țări în parte, contribuind astfel la diminuarea și lichidarea decalajelor existente, la instaurarea unei noi ordini economice și politice în lume. Prin dezvoltarea diferitelor forme de colaborare internațională se intensifică participarea României la circuitul economic mondial și crește eficiența acestei participări, datorită valorificării superioare a potențialului uman și material al țării. În prezent, **întreprinderile din România participă la peste 300 acțiuni de cooperare**, volumul exportului realizat pe această cale reprezentînd cca. 25% din totalul exportului nostru. De asemenea, prin acțiunile de cooperare, convenite în avantajul reciproc al părților, economia națională este asigurată pe perioade mai lungi cu materii prime și alte produse, se accelerează introducerea în producție a celor mai noi realizări ale tehnicii mondiale.

Comerțul exterior și cooperarea internațională au devenit componente de bază ale întregii vieți economice a țării. Nu există astăzi centrală, întreprindere industrială sau unitate agricolă importantă care să nu fie implicată în activități de export, import sau de cooperare.

Relații economice cu peste 140 de țări ale lumii

CONCOMITENT cu dezvoltarea deosebit de dinamică a comerțului nostru exterior, s-a realizat o diversificare largă a piețelor, **România întreținînd astăzi relații economice cu peste 140 de țări ale lumii**, față de 29 de țări în anul 1950.

Situînd pe primul plan **extinderea relațiilor cu țările socialiste**, acestora le revine în prezent 47% din totalul volumului comerțului nostru exterior. România participă activ la diferite forme de colaborare multilaterală în vederea înfăptuirii „Programului complex“ al C.A.E.R., vizînd accelerarea progresului economic și social al fiecărei țări, egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică a statelor socialiste și extinde, în același timp, relații de strînsă colaborare bilaterală cu toate țările socialiste. Schimburile comerciale cu aceste țări se caracterizează prin diversificarea continuă a gamei mărfurilor, în cadrul cărora o pondere importantă revine livrărilor reciproce de mașini și utilaje.

O expresie a acestei orientări statornice în relațiile cu țările socialiste o constituie și numărul mare de acțiuni de cooperare bilaterale sau multilateral — peste 70, din care marea majoritate o reprezintă construirea, prin investiții comune, a unor obiective industriale și specializarea în producție. De asemenea, România participă la activitatea organizațiilor și uniunilor economice ale țărilor socialiste membre ale C.A E R.

Documentele deosebit de importante încheiate în ultimul timp, cu prilejul întîlnirilor și convorbirilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu conducători de partid și de stat din țări socialiste, prin care au fost convenite multiple acțiuni de colaborare și identificate noi posibilități de extindere a schimburilor comerciale, deschid perspective largi pentru dezvoltarea și diversificarea comerțului nostru exterior cu aceste țări.

România dezvoltă totodată, pe multiple planuri, **relații economice cu țările în curs de dezvoltare,** prin cele peste 100 de acorduri comerciale și de cooperare încheiate, creîndu-se condiții ca în anul 1980, aceste țări să atingă o pondere de cca. 25% în comerțul nostru exterior. În raporturile cu aceste țări, alături de forma clasică a schimburilor de mărfuri, se extinde rapid într-o gamă largă de forme, cooperarea în producție și în comercializarea produselor realizate în comun. Acordăm, în același timp, o asistență tehnică permanentă prin cei 16 mii de specialiști români aflați în țările în curs de dezvoltare. **Relațiile economice ale României cu aceste țări — arăta secretarul general al partidului în expunerea la recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii — „se afrimă tot mai puternic ca model de conlucrare rodnică, reciproc avantajoasă, între națiuni egale în drepturi și suverane, ele fiind totodată o expresie vie a solidarității noastre cu aceste popoare în lupta împotriva**

Graficul nr. 2

Structura exportului și importului României, pe principalele grupe de mărfuri (în % din total) în anii 1950 și 1976.

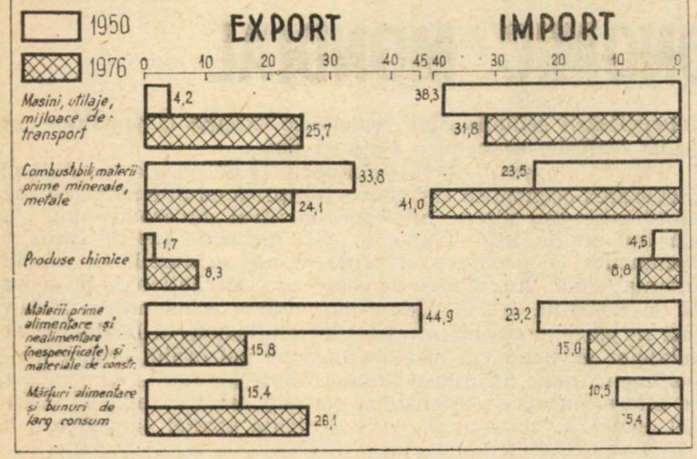

colonialismului și neocolonialismului, pentru o nouă ordine economică și politică internațională".

În spiritul coexistenței pașnice, România întreține ample **raporturi economice cu țările capitaliste dezvoltate**, militînd pentru eliminarea restricțiilor și obstacolelor artificiale, corespunzător intereselor economice reciproce și exigențelor destinderii și intensificării colaborării internaționale generale, pe bază de egalitate și echitate.

Acționînd consecvent în direcția intensificării relațiilor economice cu toate statele lumii, țara noastră aduce o contribuție însemnată la promovarea tendințelor noi de conlucrare între națiuni, la afirmarea cursului spre destindere în viața internațională, la cauza securității și păcii mondiale. Aceste constante majore ale politicii externe românești își găsesc reflectarea și în activitatea intensă desfășurată de țara noastră în cadrul Organizației Națiunilor Unite și al organismelor sale, ca și în cele cca. 80 de organizații internaționale guvernamentale și peste 600 de organizații internaționale neguvernamentale din care România face parte.

Mutații calitative în structura exporturilor și importurilor

CA URMARE a politicii consecvente a partidului și statului nostru, de dezvoltare multilaterală a economiei naționale pe calea fermă și consecventă a industrializării, au avut loc **mutații calitative în structura exporturilor și importurilor țării noastre.**

În cadrul exportului românesc s-a înregistrat **o creștere puternică a ponderii produselor manufacturate, cu un grad tot mai înalt de prelucrare.** Astfel, dacă în 1950 mașinile, utilajele, mijloacele de transport, produsele chimice și mărfurile industriale de larg consum — care răspund dezideratelor de eficiență economică sporită — reprezentau doar 7,2%, în 1976 aceste produse au depășit 50% din totalul exportului. Grupa mașini, utilaje, și mijloace de transport, care — ca rezultat al revoluției tehnico-științifice contemporane — reprezintă sectorul cel mai dinamic al comerțului internațional, a marcat o creștere susținută a ponderii în acest total : de la 4,2% în 1950, la 25,7% în 1976.

În industria constructoare de mașini, ca și în celelalte ramuri ale economiei s-au depus eforturi susținute pentru înnoirea și modernizarea produselor, pentru promovarea exportului produselor care încorporează un aport cît mai mare de creație proprie, pentru alinierea la parametrii tehnici și de calitate atinși pe plan extern. Dintre produsele noi introduse la export în ultimul an — și care se bucură de o cerere susținută din partea clienților noștri — menționăm : autoturisme de teren, autobuze, locomotive Diesel de 3 500 CP, tractorul multifuncțional TIH-445 și tractorul pe șenile S-1800 IF, noi tipuri de strunguri automate și freze, centrale telefonice rurale, radioreceptoare cu ceas, televizoare cu circuite integrate, calculatoare de birou, cauciuc poliizoprenic, numeroase modele noi de mobilă, confecții, tricotaje etc.

Acțiuni de cooperare internațională în desfășurare

	1975	1976	1977 1 VIII
Total :	254	263	315
societățile mixte de producție în România	6	8	9
societăți mixte de producție în străinătate	24	27	28
societăți de tip comercial și bancar în străinătate	31	35	35
cooperări și specializări în producție cu țările socialiste	27	44	57
realizări de obiective economice în România	22	11	31
realizări de obiective economice în străinătate	127	127	128
cooperări pentru obținerea de materii prime din țările socialiste	8	7	25

Aceste mutații structurale ale exportului au permis creșterea **valorii pe tonă la produsele exportate și ameliorarea, în acest fel, a raportului de schimb al țării noastre cu străinătatea.** Astfel, dacă în 1961 pentru o tonă de mărfuri importate trebuia să dăm în schimb peste 3 tone de produse românești, în 1976 tona importată s-a plătit cu numai 0,7 tone de mărfuri indigene.

Și în următorii ani, diversificarea și înnoirea nomenclatorului nostru de export vor constitui o preocupare permanentă, caracteristică cincinalului revoluției tehnico-științifice. Se va accentua ritmul de reînnoire a produselor, va crește gradul lor de prelucrare și tehnicitate. Astfel, construcția de mașini își va diversifica producția și exportul de turboagregate, excavatoare hidraulice și electrice, mașini-unelte cu comandă numerică, calculatoare electronice de capacitate medie și mare, nave de mare capacitate, utilaj pentru foraj marin etc. În sectorul chimiei se vor produce și oferi pe piața externă noi tipuri de fire și fibre sintetice, mase plastice, înlocuitori ai metalului, lemnului și pieilor naturale, produse de sinteză fină și de mic tonaj. În anul 1980, construcția de mașini și chimia vor deține peste 50% din export. Perspective bune de dezvoltare a exportului vor avea și prelucrarea lemnului, industria ușoară și alimentară.

Structura importurilor țării noastre, caracterizată prin predominanța mașinilor, utilajelor, mijloacelor de transport și combustibililor (în medie 70% din volumul importurilor), reflectă politica consecventă de dezvoltare industrială a țării noastre, în vederea lichidării decalajului economic și tehnologic care ne mai desparte de țările avansate din punct de vedere economic. Totodată, se extinde importul de mărfuri alimentare și bunuri industriale de larg consum, în vederea aprovizionării corespunzătoare a populației, diversificării gamei de produse oferite pe piața internă.

Un criteriu primordial : eficiența economică

PARTICIPAREA tot mai activă a țării noastre la schimburile economice internaționale aduce tot mai pregnant în prim plan problema **eficienței economice a acestei activități.** A devenit obligatoriu să măsurăm din ce în ce mai atent cîtă cantitate de muncă națională schimbăm pentru munca străină încorporată în mărfurile din import. Rezultatele obținute pînă în prezent scot în evidență posibilitățile mari existente, ne obligă să depunem noi eforturi în cercetare, în creația proprie, pentru a asigura o creștere continuă a rentabilității fiecărei operațiuni, prin **valorificarea superioară a materiilor prime, îmbunătățirea parametrilor tehnico-calitativi și o mai bună prezentare a produselor, pentru creșterea competitivității pe piețele externe.**

Pornind de la rezultatele înregistrate în primul semestru din 1977, au fost stabilite de către toate ministerele, centralele și unitățile cu activitate de comerț exterior, programe concrete de măsuri care să asigure îndeplinirea sarcinii trasate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind **realizarea și în acest an a unei balanțe active a comerțului nostru exterior.** Totodată, au fost inițiate o serie de acțiuni privind pregătirea din timp a realizării planului de comerț exterior și cooperare economică internațională pentru 1978 și anii următori.

Sistemul îmbunătățit de lucru între întreprinderile de comerț exterior și unitățile producătoare, precizarea clară în convențiile anuale și contractele de livrare a mărfurilor la export, generalizarea organizării pe zone geografice a activității în sistemul de comerț exterior asigură soluționarea mai operativă a problemelor ce apar.

Avînd în vedere amploarea angajării României în diviziunea mondială a muncii și sarcinile de perspectivă trasate de Congresul al XI-lea al P.C.R., **activitatea de comerț exterior va înregistra, în perioada 1976—1980, o dublare a volumului față de realizările din cincinalul trecut.** Întregul aparat de comerț exterior își mobilizează efortul și priceperea pentru asigurarea integrală a fondului de marfă în condițiile calitative și la termenele solicitate de partenerii noștri, pentru realizarea unor forme eficiente de cooperare cu țările socialiste, țările în curs de dezvoltare și celelalte țări ale lumii, astfel încît să se consolideze renumele țării noastre, de partener apreciat în relațiile economice cu străinătatea.

Dumitru BEJAN

ministru secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale

DEZBATERE „R. E.“

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ASIGURĂ MATERIALIZAREA PROGRAMULUI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A NIVELULUI DE TRAI

OAMENII MUNCII întîmpină ziua de 23 August cu succese remarcabile în toate domeniile de activitate, concretizate în dezvoltarea economico-socială în ritm înalt a întregii țări. Dat fiind că realizarea prevederilor Programului de ridicare mai accelerată a nivelului de trai este direct condiționată nu numai de rezultatele de pînă acum, ci și de cele ce trebuie obținute în întregul cincinal, în toate întreprinderile se cer amplificate în continuare preocupările pentru îndeplinirea integrală și depășirea sarcinilor de plan. Pentru atingerea acestui obiectiv trebuie să se acorde o atenție mai mare sporirii continue și în ritm înalt a productivității muncii, pe baza căreia sînt prevăzute să se obțină principalele creșteri ale producției și venitului național.

Deoarece concomitent cu realizările remarcabile dobîndite în primele șapte luni din acest an s-au înregistrat, în unele întreprinderi, anumite rămîneri în urmă în îndeplinirea prevederilor de sporire a productivității muncii sînt necesare acțiuni ferme pentru perfecționarea continună a organizării și conducerii producției, pentru utilizarea în grad înalt a mașinilor și a timpului de lucru, pentru mecanizarea și automatizarea proceselor de muncă, creșterea calificării cadrelor, întărirea disciplinei în muncă, ș.a. Cu atît mai mult cu cît, în anumite unități economice, realizările obținute în acest domeniu nu sînt pe măsura valorosului potențial tehmic și uman disponibil.

În cele ce urmează prezentăm opiniile și sugestiile specialiștilor din unele întreprinderi din județul Bacău referitoare la modalitățile concrete de accelerare a creșterii productivității muncii.

Posibilități nefolosite de organizare superioară a producției chiar în intreprinderile fruntașe

PERFECȚIONAREA organizării și conducerii producției și a muncii ocupă, în ansamblul factorilor care contribuie la creșterea în ritm înalt a productivității muncii, un loc deosebit. Prin îmbunătățirea activității desfășurate în acest domeniu, în numeroase întreprinderi băcăuane s-au înregistrat depășiri ale indicatorului productivitatea muncii, materializate în însemnate sporuri fizice de producție necesare beneficiarilor interni și la export. Tot atît de adevărat este însă și faptul că mai există unități economice în care stagnările frecvente accidentale ale utilajelor, neritmicitatea în aprovizionarea locurilor de muncă, nerespectarea disciplinei tehnologice, utilizarea incompletă a timpului de lucru au făcut ca rodnicia muncii să fie scăzută, sub prevederi. Alături de aceste aspecte evidente, pentru varietatea și amploarea rezervelor de creștere a productivității muncii încă nefolosite, sînt semnificative și posibilitățile ce au rămas neexploatate chiar în întreprinderile care și-au realizat planul la acest indicator.

UN „MODEL“ FUNCȚIONAL ȘI EFICIENT...

În primele șase luni din acest an Combinatul de prelucrare a lemnului din Comănești, desemnat ca întreprindere model de conducere și organizare a producției și-a depășit angajamentul suplimentar la indicatorul productivitatea muncii, la care prevederile au fost realizate în proporție de 113,3%. Care sînt elementele cuprinse în „rețeta succesului“ ?

„La obținerea acestor realizări a contribuit, în principal, folosirea în grad mai înalt a mașinilor și utilajelor din dotare. Rezultate deosebite s-au înregistrat la fabrica de plăci aglomerate din lemn, la care utilajele de bază au fost folosite în prima jumătate a anului la indici ridicați, ceea ce a condus la o productivitate înaltă, de peste 200 tone pe lucrător, prin simplificări ale fluxului tehnologic de pregătire a așchiilor, prin dotarea cu utilaje de manipulare și transport de mare capacitate și aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă. Un aport esențial l-a avut modernizarea transporturilor interne, mecanizarea operațiilor de descărcare-încărcare. La secția de mobilă curbată, prin introducerea paletizării, volumul de manoperă s-a redus de 2,9 ori în cazul uscării naturale a materiei prime și de 4,3 ori în cazul uscării artificiale a cherestelei. Pe ansamblul combinatului indicele de utilizare a timpului de lucru a crescut de la 96% în 1976 la 97,2% în acest an.

Pentru a realiza însă în bune condițiuni toate sarcinile complexe ce ne revin ca întreprindere model ar trebui să primim un sprijin sporit din partea centralei industriale în acțiunea pe care o întreprindem pentru modernizarea fabricilor noastre, deoarece în acest an am avut serioase greutăți în acoperirea cu repartiții a necesarului solicitat — și fundamentat — la diverse produse și profile metalice. Este necesară, de asemenea, o mobilitate sporită în utilizarea fondurilor pentru lucrările de modernizare și de mică mecanizare. Dat fiind că în prezent cuantumul și destinația lor sînt fixate o dată pe an și uneori trebuie așteptat 360 de zile pentru rezolvarea unor probleme care apar în decursul anului de plan, consider că ar trebui luată în discuția specialiștilor posibilitatea ca astfel de fonduri să poată avea o mobilitate mai mare trimestrială sau chiar lunară, în funcție de necesități.

Ca să ajungem cu adevărat o întreprindere model va trebui să acționăm mai energic pentru întărirea disciplinei tehnologice și a muncii, întrucît mai avem unele sectoare (la fabrica de placaje, de exemplu) unde nu se respectă integral tehnologia de fabricație, sau unde mașinile și utilajele înregistrează încă stagnări accidentale“ **(G. Enache).**

...FĂRĂ METODE MODERNE DE ORGANIZARE ?

Fără îndoială, paleta realizărilor obținute în acțiunea de ridicare a productivității muncii este impresionantă. Și totuși se conturează cîteva semne de întrebare : care este ponderea metodelor moderne de organizare și conducere a proceselor de producție, (metoda analizei valorii, metoda abaterilor, sistemul cost-oră-producție, etc.), care pot determi-

Au participat la dezbatere : **Nicolae Croitoru** și **Vasile Popa** de la Întreprinderea metalurgică ; **Vasile Talpă**, director și **Paul Ciobanu** de la Întreprinderea de mașini-unelte ; **Gheorghe Lungeanu**, director și **Constantin Pintilie** de la Întreprinderea de șuruburi ; **Ion Pălăngeanu**, **Vasile Olievschi** și **Dumitru Damian** de la Combinatul petrochimic Borzești ; **Nicolae Barbu**, director al Combinatului de celuloză și hîrtie ; **Gheorghe Enache**, director și **Titi Stănciulescu** de la Combinatul de prelucrare a lemnului ; **Dan Pricop**, director al Întreprinderii de pielărie și încălțăminte „Partizanul“ ; **Ioan Irofte**, director și **Maria Hanganu** de la Întreprinderea de postav Buhuși ; **Ioan Geru** și **Elefteria Potoroacă** de la Întreprinderea de confecții ; **Eugen Lateș** de la Trustul de construcții.

Din partea Comitetului județean Bacău al P.C.R. a participat tovarășul **Emil Donici**, vicepreședinte al Consiliului județean de control muncitoresc al activității economice și sociale.

na economii substanţiale de manoperă încă din faza de concepţie a produsului sau prin controlul preventiv al fabricaţiei şi al costurilor ? Se poate concepe un „model“ funcţional şi eficient de organizare fără aplicarea pe scară largă a metodelor moderne ? Faptul că ele nu au fost menţionate printre cele mai importante pîrghii organizatorice şi de conducere a producţiei este doar o omisiune ?

„La Combinatul din Comăneşti utilizăm cu succes metoda analizei valorii la două tipuri de scaune a căror fabricaţie reprezintă sub 10% din totalul producţiei pe care o realizăm. Evidenţa costurilor este organizată la nivelul fiecărei secţii, iar raportările se fac trimestrial, după încheierea perioadei de plan respective. Deşi avem o evidenţă postoperativă, trebuie arătat că există un control riguros al consumului de materii prime, că nici un material nu se ridică de la magazie fără viza contabilului şef.

Tot la capitolul „metode moderne“, trebuie menţionat că, de anul acesta, am format o staţie de calcul şi am trecut evidenţa retribuţiei personalului TESA pe calculator, iar pentru viitor am elaborat studii care să permită şi evidenţa stocurilor pe calculator. Sîntem conştienţi că există în întreprindere serioase rezerve în acest domeniu“ **(G. Enache).**

Într-adevăr, considerăm că, posibilităţile neexplorate sînt încă numeroase chiar şi în această întreprindere model. O însemnată rezervă o constituie gradul scăzut de utilizare a analizei valorii. Extinderea în cel mai scurt timp a analizei valorii ar conduce la însemnate economii de manoperă şi material lemnos, realizînd concomitent o creştere de productivitate şi reducerea cheltuielilor de producţie. Introducerea operativă a metodelor moderne de urmărire preventivă a costurilor reprezintă o acţiune care se desfăşoară, în prezent, într-un ritm prea lent pentru o întreprindere model. Ca urmare, ea reprezintă o necesitate evidentă care ar permite o substanţială economie relativă de personal TESA, o informare promptă şi selectivă a factorilor de decizie, un spor substanţial de productivitate, o diminuare sensibilă a neajunsurilor pe care le provoacă utilizarea indicatorului producţiei globale în calculul nivelului productivităţii. Asupra necesităţii de a se depăşi cu operativitate etapa în care calculatorul este folosit doar pentru calculul retribuţiei cred că nu mai trebuie insistat.

Policalificarea între cerinţele întreprinderii şi unele dificultăţi administrative

MODALITĂŢILE de sporire accelerată a productivităţii muncii prin ridicarea calificării cadrelor s-au bucurat de un deosebit interes. Specialiştii au subliniat că prin însuşirea temeinică a meseriei de către tinerii necalificaţi, prin ridicarea calificării şi policalificarea muncitorilor, prin reciclările periodice ale maiştrilor şi inginerilor, în numeroase întreprinderi s-au obţinut creşteri însemnate ale productivităţii, realizarea unor importante producţii suplimentare peste plan. A fost subliniat, totodată, faptul că rezultatele obţinute ar putea fi cu mult mai consistente dacă ar fi operativ rezolvate unele probleme. Ne-am oprit, în primul rînd, la cele care apar în domeniul policalificării muncitorilor.

„La Combinatul petrochimic din Borzeşti, pentru creşterea productivităţii muncii prin reducerea muncitorilor neproductivi, am acţionat în vederea extinderii zonelor deservite de un lucrător, pentru asigurarea întreţinerii utilajelor de către muncitorii direct productivi, prin policalificarea acestora. Există însă unele dificultăţi. Dacă într-o perioadă avem nevoie ca un operator chimist să lucreze în alt domeniu, la aparatele de tehnica măsurătorii de exemplu şi îl policalificăm în acest sens, în noua meserie el va fi încadrat într-o categorie inferioară de calificare faţă de cea pe care o are la locul actual de muncă. Şi aceasta deoarece, de obicei, aşa cum este şi normal, sînt vizaţi pentru policalificare muncitori care-şi cunosc bine meseria şi care au deci o categorie ridicată de calificare şi specializare iniţială. În aceste condiţii operatorul chimist nu este tentat să se policalifice, întrucît în noua meserie el este încadrat într-o categorie de calificare şi deci de retribuire mai mică decît cea din care pleacă“ (I. Pălăngeanu).

„Şi la Întreprinderea de maşini-unelte ne-am lovit de aceste reglementări. Dacă avem un bun lăcătuş, cu categorie de calificare ridicată şi trebuie să se califice lucrător pe maşina de alezat şi frezat, are reţineri din cauzele arătate. Într-un cuvînt, după ce a învăţat o nouă meserie, el nu doreşte să o ia de la început cu categoriile de calificare, ci să se situeze măcar la nivelul de la care a plecat“ **(V. Talpă).** „Din experienţa Întreprinderii de postav din Buhuşi pot să arăt că astfel de probleme apar şi în industria uşoară. Ca să se poată trece de la meseria de filator la cea de ţesător sau invers, policalificarea este inevitabilă şi necesară pentru întreprindere. Lucrătorului însă, în afară de cursul de calificare, îi, mai trebuie cîteva luni de practică pentru a ajunge la îndemînarea necesară în noua meserie şi uneori cîţiva ani pentru a ajunge la categoria de calificare de unde a plecat. Din calculele noastre rezultă că o încadrare într-o clasă de calificare mai corespunzătoare în noua meserie şi deci stimularea policalificării ar putea conduce la o economie însemnată, mergînd pînă la circa 17-20% din personal“. **(I. Irofte).**

EXISTĂ SOLUŢII...

„Nu pot fi de acord cu aceste puncte de vedere. Fiecare operator trebuie să-şi îngrijească maşina, să şi-o întreţină corespunzător. Din practica existentă la Combinatul de prelucrare a lemnului din Comăneşti trebuie să arăt că procesul de policalificare nu cunoaşte asemenea probleme. Muncitorului policalificat, în funcţie de ponderea celor două locuri de muncă la care lucrează i se acordă retribuţia cea mai mare. Un macaragiu, de exemplu, care întocmeşte şi avizele de expediţie poate fi încadrat pînă la categoria V. Deci i s-au îmbunătăţit condiţiile de retribuire, iar el face în aceeaşi zi de lucru două operaţii, ba chiar mai lucrează şi pe motostivuitor şi la ambalaje“. **(T. Stănciulescu).**

...ŞI TOTUŞI

„O asemenea rezolvare nu este valabilă pentru combinatul nostru. Exemplul cu macaragiul nu mi se pare edificator, deoarece în unitatea noastră se lucrează cu utilaje de foarte mare complexitate, iar dificultatea noilor meserii care ne sînt necesare nu se compară cu aceea de distribuitor. În aceste condiţii nu este vorba de a completa o activitate cu alta, care se poate practica simultan, în aceeaşi zi de lucru, ci, efectiv, de o schimbare de calificare pe o perioadă mai îndelungată de timp în care noua meserie este practicată în exclusivitate“. **(I. Pălăngeanu).** „Greutăţile de care ne lovim sînt şi mai evidente la întreprinderile în care apar modificări însemnate ale structurii producţiei de la o perioadă la alta. Într-un anumit trimestru, de exemplu, avem nevoie de mai mulţi ţesători, în altul de mai mulţi filatori. Nu putem realiza operativ schimbarea necesară dacă muncitorul, în noua meserie, este încadrat într-o categorie de calificare inferioară“. **(I. Irofte).**

La opiniile participanţilor la dezbatere se cer efectuate unele precizări). **În nici o întreprindere, sub masca policalificării, nu trebuie să se ascundă un transfer de muncitori direct productivi spre activităţi auxiliare, de întreţinere, ci invers. Prin îmbogăţirea cunoştinţelor profesionale ale muncitorilor direct productivi cu cele privind întreţinerea exemplară a maşinilor şi utilajelor la care lucrează, fiecare colectiv din întreprinderi trebuie să-şi aducă o contribuţie sporită la creşterea productivităţii muncii printr-o policalificare care să facă posibilă renunţarea la personalul auxiliar.**

Pe de altă parte, acolo unde nevoile adaptării rapide a producţiei la cerinţele beneficiarilor o fac cu adevărat necesară, trecerea de la o meserie la alta se cere efectuată mai operativ. Pentru aceasta, fiecare muncitor care se policalifică trebuie să-şi intensifice eforturile pentru a învăţa, în cel mai scurt timp, toate tainele noii meserii, acţiune care se impune a fi sprijinită mai activ şi prin modernizarea sistemului de predare a cunoştinţelor profesionale. Totodată este necesar ca forurile competente să analizeze cu atenţie reglementarea acţiunii de policalificare, în aşa fel încît muncitorul să poată dobîndi prin aceasta, în cel mai scurt timp, o calificare superioară şi în noua meserie.

Bogdan PĂDURE

UN SISTEM GENERALIZAT ȘI UNITAR DE PENSII, ÎN SPIRITUL UMANISMULUI, AL PRINCIPIILOR ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE

DUPĂ CUM SE ȘTIE de la 1 iulie a.c. au intrat în vigoare prevederile legii privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială, iar de la 1 august se aplică Decretul Consiliului de Stat cu privire la majorarea pensiilor.

Sînt acte de importanță majoră pentru creșterea bunăstării poporului nostru, pentru afirmarea deplină în viață a principiilor eticii și echității socialiste, acte ce dovedesc că în centrul preocupărilor partidului, a politicii sale de dezvoltare în ritmuri înalte a economiei naționale, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, se află omul, satisfacerea cît mai deplină a trebuințelor sale materiale și spirituale. Desigur, aceste măsuri trebuie puse în legătură și cu hotărîrea de suplimentare considerabilă a majorării retribuțiilor în cursul actualului cincinal, cu alte măsuri privind creșterea unor categorii de venituri sociale — alocația pentru copii, ajutoarele pentru mamele cu mulți copii etc. — toate coroborate evidențiind că în cursul acestor ani asistăm la cea mai amplă și mai generală acțiune de pînă acum — cuprinzînd toate categoriile de cetățeni — de ridicare a nivelului lor de trai material și spiritual.

Practic, prin actualele reglementări cu privire la pensii se instituie un sistem generalizat și unitar de pensii, care constituie o realizare de mare însemnătate socială, avînd menirea ca, în spiritul dreptății sociale și umanismului societății noastre, să asigure fiecărui om al muncii, ajuns la o vîrstă înaintată și care nu mai participă la activitatea productivă, mijloacele necesare de existență în raport cu calitatea, cantitatea și importanța socială a muncii prestate în perioada vieții active. Astfel, **pentru prima oară în istoria poporului nostru toate categoriile de cetățeni care au prestat o muncă, inclusiv țăranii necooperativizați, sînt cuprinse în sistemul de pensionare.** Conceput cu o grijă profundă față de om, acest sistem asigură tuturor celor ce muncesc o existență demnă, clădită pe muncă și își resfrînge efectele pozitive asupra întregii populații a țării. Pentru că, **principiul fundamental al legii pensiilor este garantarea dreptului de pensie al fiecărui cetățean care are o anumită vechime în muncă și o anumită vîrstă sau care și-a pierdut total sau parțial capacitatea de muncă datorită unor accidente sau boli, indiferent de naționalitate sau sex, în raport de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse pentru dezvoltarea generală a societății noastre socialiste.**

Superioritatea sistemului nostru de pensionare trebuie privită și înțeleasă în întregul context social al orînduirii noastre și nu numai sub diferitele aspecte concrete ale acestei superiorități, cum ar fi de exemplu, principiul neplafonării pensiei, fixarea acesteia pe baza unui procent din retribuția tarifară avută, spre deosebire de alte țări, chiar state dezvoltate din punct de vedere economic, în care regimul de pensionare este bazat pe scheme fixe, care plafonează pensiile la anumite limite ce nu pot fi depășite, sistem care, de altfel, a fost practicat în trecut și în țara noastră. Faptul că dreptul la pensie este universal pus în legătura directă cu prestarea efectivă a unei munci, deci este un corolar al exercitării efective a dreptului la muncă constituie un aspect esențial. În acest context, să nu uităm, că și în prezent, ca și în trecut, în numeroase state ale lumii capitaliste, șomajul cronic cuprinde mase din ce în ce mai largi de oameni ai muncii, și în consecință sînt tot mai numeroși cei care, neputînd să își exercite efectiv acest drept, ajunși la o vîrstă la care nu mai pot munci nu se pot bucura nici de o pensie echitabilă. Spre deosebire, în România socialistă unde dreptul la muncă este un drept real, garantat de către stat pentru fiecare cetățean al țării, unde nu se fac nici un fel discriminări în ceea ce privește mărimea retribuției, singurul criteriu de diferențiere fiind cantitatea și calitatea și importanța socială a muncii prestate, înseamnă implicit că și dreptul la pensie este un drept real, de care se bucură efectiv fiecare om al muncii.

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980
1. Pensia medie de asigurări sociale (în lei)	127	206	451	462	644	771	950
2. Dinamica pensiei medii de asigurări sociale	100	162	355	364	507	610	748
3. Dinamica nr. mediu al pensionarilor de asigurări sociale	100	131	204	275	443	574	—
4. Valoarea anuală a pensiilor de asigurări sociale din bugetul de stat (în miliarde lei)	0,38	0,82	2,78	3,84	8,60	13,40	—

Trebuie subliniat, în același timp, că actualul nostru sistem de pensionare, ca și majorarea pensiilor, reflectă progresele înregistrate în dezvoltarea economică a țării noastre. Nivelul lor actual este corespunzător nivelului de dezvoltare al țării. Ca și pînă acum, pensiile se vor îmbunătăți în continuare pe măsura creșterii potențialului economiei naționale, a sporirii resurselor societății noastre. **Pentru a putea aprecia realist eforturile pe care societatea noastră le face din acest punct de vedere trebuie să comparăm actuala situație a pensiilor cu cele din perioadele precedente.** Din datele tabelului reiese cu claritate dinamica susținută a pensiei medii care în anul 1980 va fi de 7,5 ori mai mare decît în anul 1950 și de circa 2,2 ori mai mare decît în anul 1960. Este de remarcat faptul că în ultima perioadă această dinamică se accentuează. De asemenea, creșterea importantă a numărului de cetățeni care beneficiază de pensie de asigurări sociale și care în anul 1975 era de aproape 5,8 ori mai mare decît în anul 1950. Ca urmare a acestor doi factori în anul 1975 fondul total de pensii de asigurări sociale a fost de peste 35 de ori mai mare decît aceea a anului 1950.

Toate acestea au făcut ca veniturile totale din pensii din fondurile statului (în care nu se includ pensiile membrilor C.A.P.) să înregistreze o dinamică mai rapidă decît veniturile totale nete ale populației, astfel încît ponderea veniturilor din pensii în veniturile totale nete ale populației, care și ele, după cum se știe, s-au mărit considerabil, a crescut de la 4,2% în anul 1960 la 6,4% în anul 1975, ceea ce reflectă, indiscutabil, eforturile crescînde și grija pe care statul nostru o poartă tuturor celor ajunși la o vîrstă înaintată.

Dar, ceea ce în mod deosebit caracterizează sistemul actual de pensii este grija pentru afirmarea și în acest domeniu, ca și în întreaga noastră viață economică și socială, a principiilor eticii și echității socialiste, realizarea unui raport echitabil între veniturile provenite din pensii și cele provenite din retribuție, potrivit posibilităților de care dispune în prezent societatea noastră. Pentru că este pe deplin echitabil, și acest lucru se practică de altfel peste tot, ca cel ce muncește, cel ce contribuie direct la creearea bunurilor materiale și spirituale, la creșterea avuției naționale, deci la însăși dezvoltarea multilaterală a țării și la crearea posibilităților de creștere a standardului de viață al întregii populații, să primească mai mult de la societate. Cu atît mai mult cu cît România, țară socialistă în curs de dezvoltare trebuie să facă în continuare eforturi pentru dezvoltarea sa și înlăturarea rămînerilor în urmă moștenite, fiind și din acest punct de vedere interesată în stimularea atragerii forței de muncă în activitățile productive. De asemenea trebuie să se aibă în vedere că înseși necesitățile fiziologice ale unei persoane care muncește, și cu atît mai mult în condiții mai grele, sînt mai mari decît cele ale unei persoane care și-a încetat activitatea în producție. După cum nu trebuie să se uite că persoanele în vîrstă aptă de muncă au de regulă copii, cărora, desigur, cu tot ajutorul primit din partea statului, trebuie să le consacre o parte din bugetul familiei, după cum același buget este grevat și de o serie de cheltuieli pentru dotarea gospodăriei, cheltuieli care și ele, în general dispar sau se reduc considerabil după ieșirea la pensie.

În același spirit al echității și dreptății sociale **pensia se acordă în raport de vechimea în muncă, de aportul fiecăruia în procesul creării bunurilor materiale și spirituale.** Astfel, prin actualul sistem de pensionare se realizează un raport mai echitabil între ceea ce a realizat o persoană prin munca prestată în timpul activității și ceea ce obține după pensionare precum și o mai bună corelare între pensiile mici și cele mari, urmărindu-se de asemenea și eliminarea unor inechități și a unor greșeli comise în trecut. La aceasta concură atît încadrarea persoanelor, în funcție de greutatea și importanța muncii depuse, în trei categorii, cu procente diferențiate ale pensiilor, cît și scara descrescătoare a procentelor pensiei de la retribuțiile mici la cele mari. Pentru exemplificare menționăm că procentul pensiei variază de la 85% în cazul unei retribuții de 1 200 lei, la 58% în cazul retribuției de peste 4 000 lei pentru grupa I-a de încadrare, de la 80% la 56% în cazul grupei a II-a și de la 75% la 54% în cazul grupei a III-a de încadrare. De asemenea, persoanele care se încadrează în grupele a I-a și a II-a de muncă, deci care au lucrat în domenii hotărîtoare ale producției materiale sau în condiții mai grele de muncă, beneficiază de importante avantaje suplimentare în ce privește stabilirea vechimii în muncă și a vîrstei de pensionare, în afara avantajelor menționate privind baza de calcul a pensiei.

În dorința de a crea avantaje oamenilor muncii, de a particulariza aplicarea legii în funcție de dorințele și de posibilitățile fiecăruia, actualul nostru sitem de pensionare este nu numai deschis, neplafonat, așa cum menționam, ci și un sistem deosebit de elastic. Cîteva prevederi ale legii pensiilor sînt elocvente din acest punct de vedere. Astfel, legea lasă la libera alegere a pensionarului, pentru calcularea pensiei, stabilirea perioadei de 5 ani din ultimii 10 ani de activitate în care, de regulă, oamenii au și cea mai înaltă competență profesională și, evident, și retribuțiile cele mai mari, culegînd roadele eforturilor anterioare în profesiunea respectivă. Totodată, dacă regula generală, potrivit reglementărilor legale actuale, este că au drept la pensie pentru muncă și limita de vîrstă toți cetățenii cu o vechime minimă în muncă de 30 de ani, bărbații, și 25 de ani, femeile, la împlinirea vîrstei de 62 de ani și respectiv 57 de ani, legea dă dreptul persoanelor, care au vechimea minimă necesară, ca, la cerere, să iasă la pensie cu doi ani mai devreme, la 60 și respectiv 55 de ani. De asemenea, ținînd seama de dorința exprimată de numeroși oameni ai muncii, ca și de realitatea obiectivă, confirmată de ultimul recensămînt al populației, și anume creșterea considerabilă a duratei medii de viață care a ajuns la 70 de ani și a longevității profesionale ca urmare a menținerii capacității de muncă, legea prevede posibilitatea ca persoanele care doresc să-și continue activitatea și după împlinirea vîrstei de pensionare să fie menținute în muncă în continuare pe o perioadă de pînă la trei ani fie în unitatea respectivă, fie în altă unitate sau loc de muncă. Evident, în acest fel, persoanele respective beneficiază ulterior, după ieșirea la pensie, atît de măririle de retribuție care pot să intervină în perioada respectivă cît și de sporul de pensie ce se acordă, potrivit legii, pentru vechimea suplimentară în muncă.

În același sens acționează și prevederile legii cu privire la pensia suplimentară care — stabilind că toate persoanele încadrate în muncă contribuie cu cîte 2% din retribuție, ceea ce dă dreptul, în raport cu anii de contribuție, la o pensie suplimentară de pînă la 12 la sută — dă și posibilitatea, pentru cei care doresc, să contribuie cu 4% din retribuție ceea ce le poate asigura o pensie suplimentară de pînă la 18%. Pentru reliefarea avantajelor pe care le prezintă pensia suplimentară menționăm că la o retribuție de 2 500 lei, în cazul unei contribuții de 4% timp de peste 25 de ani, întreaga contribuție se recuperează în mai puțin de 6 ani de la pensionare, pensia suplimentară ce va fi primită după acest timp nemaiavîndu-și deci sursa în propria contribuție ci în alte fonduri.

În spiritul principiilor umanismului socialist, de care este animată societatea noastră, legea pensiilor manifestă toată solicitudinea pentru persoanele care la un moment dat au o capacitate de muncă mai redusă ca urmare a stării sănătății lor, creîndu-le posibilitatea și obligînd întreprinderile să le asigure condițiile necesare pentru încadrarea în locuri de muncă mai ușoare, corespunzător capacității lor de muncă. Prin prevederile legii consacrate asistenței sociale se reglementează gratuitatea asistenței medicale în perioadele în care oamenii muncii nu pot lucra, acordarea concediului medical plătit, trimiterea în stațiuni balneo-climaterice, concedii și îndemnizații pentru femei în perioada maternității și pentru îngrijirea copiilor bolnavi, ajutoare pentru invalizi și în caz de deces etc. De asemenea, se asigură pensii de invaliditate pentru cei care și-au pierdut total sau parțial capacitatea de muncă din diferite motive, situațiile diferențiindu-se în trei grade, în funcție de măsura pierderii capacității de muncă. Creindu-se, de asemenea, posibilități alternative care vin în sprijinul oamenilor muncii aflați în asemenea situații, în cazul pensiilor de gradul III, atunci cînd pierderea capacității de muncă este parțială și temporară, legea menține revizuirea lor din 6 în 6 luni, pentru ca, odată cu recîștigarea capacității de muncă, cei care au beneficiat de acest drept să fie reîncadrați într-o muncă utilă societății. Este firesc acest lucru deoarece societatea pe care o construim este o societate a muncii, în care fiecare este dator să muncească pentru propria sa bunăstare și pentru cea a întregii societăți și care nu poate accepta ca cei capabili să muncească să trăiască din munca altora. Tocmai de aceea în concepția legii pensiilor, pensionarea de gradul III are un caracter limitat în timp, pentru refacerea sănătății și a forței de muncă în vederea reîntoarcerii la activitatea deplină. Este, de asemenea, deplin justificată această măsură și prin faptul că s-a ajuns la un număr exagerat de pensionari de gradul III și datorită unor denaturări și încălcări ale legilor.

Iată deci cîteva din elementele cuprinse în legea pensiilor și care dovedesc, ca și întreaga concepție a legii, **consecvența partidului și statului nostru în promovarea cu toată fermitatea a principiilor echității și dreptății sociale. Aceleași principii au călăuzit și măsurile de majorare a pensiilor de asigurări sociale,** adoptate odată cu majorarea retribuțiilor pentru muncă, și care fac parte integrantă din programul general stabilit de conducerea partidului și statului de ridicare a nivelului de trai al poporului, de creștere mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii.

După cum se știe, plecînd de la necesitatea îmbunătățirii condițiilor de viață ale oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție, care asigură astfel progresul multilateral și neîntrerupt al societății noastre, cea mai mare parte a mijloacelor disponibile a fost îndreptată spre creșterea retribuțiilor, care urmează să sporească în acest cincinal cu 30%, iar în unele ramuri cu condiții grele de muncă, chiar mai mult, deci cu 10% în plus față de ceea ce se stabilise în hotărîrile Congresului al XI-lea. Deși procentul de creștere a pensiilor este comparativ mai mic decît acela al majorării retribuției, totuși el se ridică la o medie de 21—22%, superioară de asemenea prevederilor Congresului al XI-lea. Deosebit de important este faptul că această majorare care se realizează în două etape, prima începînd de la 1 august a.c. și cea de a doua în anul 1979, prevede procente diferențiate de majorare pornind de la 40% pentru pensiile mai mici; pînă la 8% în cazul pensiilor mai mari. În aceasta se reflectă **grija partidului pentru ridicarea accentuată a veniturilor cetățenilor cu pensii mai mici.** De asemenea, de majorarea încă din etapa întîia beneficiază atît pensionarii existenți în prezent cît și cei care se pensionează în perioada de după 1 august, evitîndu-se astfel decorelările între nivelurile pensiilor.

Iată deci încă o expresie a grijii pentru bunăstarea poporului nostru, pentru ca fiecare cetățean să beneficieze pe deplin echitabil de roadele muncii sale, de progresul impetuos al întregii noastre societăți. Evident însă că bunăstarea populației, creșterea standardului său de viață, își au izvorul numai în sporirea continuă a avuției naționale, în înfăptuirea politicii de dezvoltare continuă a economiei noastre naționale. De aceea, pentru înfăptuirea prevederilor acestor importante documente, fiecare om al muncii, beneficiar al politicii partidului de creștere necontenită a nivelului de trai material și spiritual, trebuie să acționează cu toată hotărîrea pentru îndeplinirea exemplară și depășirea sarcinilor planului cincinal, pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea, pentru continua înflorire economică și socială a patriei socialiste.

I. NICOLAE

ORIENTĂRI, CARACTERISTICI ȘI CERINȚE ACTUALE ALE ACTIVITĂȚII DE SISTEMATIZARE

SISTEMATIZAREA teritoriului, a localităților urbane și rurale face parte integrantă din concepția globală a Partidului Comunist Român privind dezvoltarea economică și socială multilaterală a țării noastre. Programul P.C.R., adoptat de Congresul al XI-lea al partidului, precizează rolul politic deosebit de important al activității de sistematizare, ca instrument ce contribuie la **„asigurarea unor condiții de viață egale pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, în spiritul principiilor echității socialiste, ștergerea treptată a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat prin ridicarea satului la nivelul de dezvoltare a orașului“.**

Amploarea fără precedent luată în ultimii ani de activitatea de sistematizare se explică prin implicarea unor mari resurse materiale și umane în soluționarea problemelor legate de dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor țării, de cooperarea între ramurile economice, de coordonarea în profil teritorial a dezvoltării planificate a economiei naționale. Datorită tuturor acestor caracteristici, activitatea de sistematizare reprezintă o pîrghie importantă în asigurarea realizării cu eficiență maximă a marelui program de progres și bunăstare a poporului nostru.

Analizînd aspectele majore ale activității de sistematizare care se desfășoară în țara noastră, în lumina sarcinilor și indicațiilor cuprinse în hotărîrile Congresului al XI-lea, pot fi enumerate cîteva caracteristici importante care reprezintă, în același timp, și domenii prioritare de activitate în generalizarea experienței pozitive.

Deplasarea centrului de greutate în județe

O PRIMĂ OBSERVAȚIE se referă la faptul că **centrul de greutate al activității de sistematizare se deplasează treptat și consecvent către județe** — unități teritorial-administrative complexe, cu funcțiuni economice și sociale în plină dezvoltare și perfecționare. Această deplasare se referă la procesul de studiere, proiectare și elaborare a documentațiilor de sistematizare, la luarea de decizii privind variantele optime și la **tot mai larga participare și consultare democratică a populației atît în adoptarea deciziilor, cît și în transpunerea în viață a principalelor prevederi de sistematizare.** O asemenea triplă orientare corespunde întocmai prevederilor legii privind sistematizarea teritoriului, a localităților urbane și rurale, ca și indicațiilor conducerii superioare de partid și de stat.

Activitatea de sistematizare este tot mai mult legată de dezvoltarea economică și socială a fiecărui județ în parte ; ca atare, **toate tipurile de documentații de sistematizare care se elaborează devin instrumente directe ale activității de planificare,** menite să contribuie la soluționarea rațională, eficientă nu numai a problemelor existente, ci și a celor pe care, în mod firesc, le vor pune peste 10—15 și chiar 20 de ani opțiunile pentru care se iau în prezent decizii.

Caracterul **previzional al documentațiilor de sistematizare** conferă acestora, pe de o parte, un mare grad de utilitate în activitatea de conducere și planificare a tuturor unităților teritorial-administrative, iar pe de altă parte implică obligatoriu adoptarea unor metodologii de evidențiere, urmărire și control care să asigure o abordare științifică a unor probleme care adesea sînt extrem de complexe.

Potrivit prevederilor planului cincinal, o serie de județe în trecut mai puțin industrializate (ca Botoșani, Bistrița-Năsăud, Covasna, Gorj, Ialomița, Sălaj, Tulcea, Vaslui, Vrancea) vor atinge și depăși, în 1980, o producție globală industrială în valoare de 10 miliarde de lei. Totodată, în peste 50 de orașe lipsite total de industrie sau avînd o bază economică mai puțin dezvoltată vor fi amplasate întreprinderi industriale ; celor 120 de localități care se transformă în centre urbane li se asigură, de asemenea, dotarea cu activități industriale care vor modifica profilul lor economic. Prin elaborarea de variante comparative de amplasare a obiectivelor, activitatea de sistematizare poate contribui la **optimizarea distribuirii forțelor de producție în teritoriul județelor**, pentru a se obține o eficiență economică și socială maximă a noilor investiții, care să aibă drept urmare o îmbunătățire imediată și a calității vieții populației.

Elementele concrete, practice care pot fi promovate în acest domeniu de activitate se referă la **analiza costurilor de creare a noilor locuri de muncă,** permanente și sezoniere, de care o zonă teritorială are nevoie pentru a valorifica la maximum resursele naturale existente, forța de muncă și investițiile industriale care sînt stabilite și se realizează.

O corectă apreciere a diferitelor tipuri de locuri de muncă necesare a fi create pe plan local în industrie, în raport cu bilanțul forței de muncă din agricultură și cu dinamica acestuia, poate contribui la **reducerea migrației**, la **limitarea navetismului** în interiorul unor izocrone acceptabile, cu toate urmările economice și sociale binefăcătoare ale acestei orientări. De o mare importanță este, în această privință. urmărirea modului în care se realizează **locuri de muncă pentru forța de muncă feminină și pentru tineret,** în special în acele zone în care vîrsta medie a populației în general — și vîrsta medie a populației active în special — prezintă abateri de la mediile naționale. În această privință, în unele județe cum ar fi Constanța, Vîlcea, Iași, Prahova s-au depus eforturi considerabile pentru elaborarea unor modele matematice simple, operative, care să poată asigura luarea în considerare a numeroșilor parametri ce intră în corelări multiple în procesul de optimizare a amplasării forțelor productive în teritoriu.

Utilizarea rațională a terenului

CONSECINȚELE unei corecte, științifice abordări a acestei probleme esențiale pentru construcția și amenajarea teritorială a fiecărui județ în parte sînt multiple ; ne putem referi la **utilizarea rațională a terenului,** la punerea în evidență a unor norme exprimate în metri pătrați de teren pe locuitor pentru principalele tipuri de funcțiuni (industrie, agricultură, locuire, dotări, servicii, circulație, spații verzi) în interiorul perimetrelor construibile, pentru localități urbane și rurale, diferențiat pe cîteva tipuri funcționale, număr de locuitori, profil predominant etc.

În prezent există încă disparități între localitățile urbane ale țării în ceea ce privește utilizarea terenului urban. Așa cum reiese din unele studii efectuate la Centrul de sistematizare, la Institutul de arhitectură „Ion Mincu“ și Institutul de construcții București, în anul 1975 procentul de teren, în interiorul perimetrelor construibile, ocupat de zonele de locuit a reprezentat 68% din totalul terenului la Motru, 67% la Focșani, 40% la Cluj-Napoca, 38% la Rîmnicu Vîlcea, 29% în municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej ; terenul ocupat în industrie și depozite a reprezentat, în același an, 14% la Alba Iulia, 16% la Cluj-Napoca, 19% la Buzău, 49% la Rîmnicul Vîlcea și 68% în municipiul Gheogrhe Gheorghiu-Dej.

Înfăptuirea orientărilor privind evitarea risipei de teren și asigurarea în același timp a condițiilor esențiale pentru o rațională cooperare în teritoriu a tuturor funcțiunilor economice și sociale, creșterea calității vieții populației implică adoptarea unor **indicatori de control al utilizării raționale a terenului**, de două tipuri : **elemente de bilanț teritorial** (procentul de teren ocupat de fiecare funcțiune, procentul de ocupare a terenului cu clădiri, densitatea de locuire — locuitori/ha, densitatea de muncă — locuitori activi/ha : **elemente normative pe locuitor** — suprafața localității și cea aferentă principalelor funcțiuni (mp/locuitor), suprafața aferentă unor funcțiuni economice și sociale majore (muncă, locuire), defalcată pe regim de înălțime sau volum construit (mp sau mc/locuitor).

Problema utilizării raționale a terenului se pune cu deosebită acuitate și în zonele rurale, ținînd seama de faptul că numeroase sate au în prezent o densitate extrem de scăzută a populației și locuințelor în interiorul perimetrului construibil. Dacă se adaugă faptul că forma în teren a acestor localități, deci delimitarea perimetrelor, făcută în mare măsură pe baza situației existente, este adesea alungită excesiv în lungul căilor de comunicație sau a cursului apelor și dacă se adaugă la aceasta reducerea treptată a numărului populației rurale ca efect al industrializării și urbanizării, apare și mai pregnant necesitatea adoptării unor **norme dinamice pentru controlul, evidența și modificarea utilizării terenului localităților rurale** în raport cu interesele majore ale populației și ale dezvoltării generale.

„Compensarea" rețelei de localități urbane

O ALTĂ PROBLEMĂ actuală și importantă a sistematizării, legată deopotrivă de procesul de industrializare, de optimizarea amplasării forțelor de producție și de utilizarea rațională a terenului este cea a **structurii și mărimii rețelei localităților în general și a celor urbane în special.** Așa cum reiese din Comunicatul privind rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977, populația totală a țării a crescut de la ultimul recensămînt (1966) cu peste 2,4 milioane de locuitori *). În același interval de timp, populația urbană a crescut cu 2,9 milioane de locuitori ; acest spor s-a concentrat în proporție de 2/3 în cele 18 orașe mari ale țării (București, Timișoara, Iași, Cluj-Napoca, Brașov, Constanța, Galați, Craiova, Ploiești, Brăila, Oradea, Arad, Sibiu, Tg. Mureș, Bacău, Pitești, Satu-Mare, Baia Mare), care au toate în prezent peste 100 000 de locuitori. Restul sporului populației urbane se repartizează între cele 53 de localități clasificate orașe în intervalul 1966—1976 și în celelalte 165 orașe mijlocii și mici (sub 100 000 de locuitori).

Se poate afirma că gradul de concentrare al creșterii populației urbane a țării a fost ridicat în perioada de după 1966 ; acest fapt se explică prin dezvoltarea puternică, în special industrială a unor județe și orașe și, implicit, prin creșterea serviciilor, a populației active lucrînd în aceste domenii de activitate, cu influență directă asupra calității vieții populației.

Din punctul de vedere al structurii rețelei de localități, această creștere prioritară — cu 1,4 milioane de locuitori — a celor 17 orașe care urmează ca mărime după municipiul București, față de 0,5 milioane, cît a fost creșterea Capitalei (datele includ și populația comunelor suburbane), reprezintă un important pas înainte pentru realizarea a ceea ce se denumește **„compensarea" rețelei de localități urbane ;** raportul existent în 1966 între București și Cluj (următorul oraș ca mărime), de 7,3 ori, s-a redus în prezent la **6,6** (față de al doilea oraș ca mărime — Constanța). De asemenea, s-a redus decalajul — ca număr de populație — dintre București și totalul celor 17 orașe care îi urmează în ordinea mărimii. Desigur, aceste elemente pozitive reprezintă doar începutul „compensării" rețelei de localități urbane a țării, deoarece în perioada pînă în 1990 **ponderea localităților urbane mici și mijlocii va crește simțitor**, evitîndu-se concentrarea exagerată a populației în relativ puține orașe mari. Încă în cincinalul în curs vor apare pe harta țării cca. 120 de noi localități urbane, provenite din comunele care capătă o dezvoltare economică și socială prioritară ; alte cca. 280 de localități vor deveni urbane în următoarele două cincinale. De asemenea, prin politica consecventă de amplasare rațională a forțelor de producție în teritoriu, o serie de orașe ca Beclean, Corabia, Huși, Năsăud, Oltenița, Pașcani, Rîmnicu Sărat, Rădăuți, Tg. Neamț și numeroase altele vor cunoaște o puternică dezvoltare industrială și, implicit, o sporire însemnată a numărului populației.

Optimizarea structurii, mărimii și amplasării rețelei de localități urbane și rurale, în curs de realizare în actualul cincinal, continuată bineînțeles și în viitor, va avea cu certitudine efecte din cele mai bune asupra modului în care este controlat și dirijat, în anumite limite, procesul de migrație teritorială a populației. Fenomen complex și de mare importanță economică și socială, migrația populației se datorește mai cu seamă industrializării. El este legat direct și de urbanizare, este obiectiv și corespunde, în linii esențiale, deopotrivă intereselor generale și individuale.

Superioritatea economiei noastre planificate constă tocmai în faptul că, prin măsuri complexe, economice și sociale, concretizate nemijlocit în structura rețelei de localități, se obține **o reducere a volumului migrației și o limitare a distanțelor de migrare**, astfel încît atît sub aspect economic, cît și sub aspect social, la nivel local și național, să se obțină un maximum de economie de muncă și un minimum de dificultăți de adaptare a populației. Se urmărește pe mai multe căi — în legătură cu limitarea cantitativă și ca distanțe a migrației, ca o alternativă compensatorie a acesteia — controlul și organizarea navetismului, desfășurarea acestuia în condiții bune de transport, cu minimă irosire de timp și energie.

O abordare metodologică nouă

ÎNFĂPTUIREA indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, privind perfecționarea activității de sistematizare potrivit rolului crescînd al acesteia face necesară o abordare metodologică nouă, ca formă și conținut, a aportului specific al acestei discipline la soluționarea problemelor tot mai complexe pe care le implică dezvoltarea economică și socială a țării.

Caracterul precumpănitor descriptiv și constatativ ce definea conținutul unor studii de sistematizare trebuie să facă loc unei **abordări pluridisciplinare, matematizate**, care să permită analize mai profunde, cu elemente cuantificate precis și care să ducă la **concluzii operaționale în variante comparative**, de care se simte mare nevoie la nivelul județelor, orașelor și municipiilor.

Una din căile cele mai directe pentru realizarea acestei sarcini de mare însemnătate este trecerea la generalizarea utilizării, pentru luarea de decizii în sistematizare, a unor **sisteme informaționale specifice** conținutului și problematicii amenajării complexe a teritoriului și localităților. În prezent, după unele începuturi și studii pilot efectuate în municipiul București, județele Prahova, Cluj, Timiș, există o experiență care poate fi extinsă, urmînd ca ulterior să se poată aplica în mod omogen și unitar o structură informațională generalizată pentru sistematizarea teritorială și a localităților.

Utilizînd datele ultimului recensămînt și o serie de alte informații existente la nivelul diferitelor unități teritorial-administrative, se poate trece la **elaborarea unui sistem unitar de culegere, circulație și stocare a datelor necesare luării de decizii în probleme legate de sistematizare.**

Se poate preconiza introducerea treptată — pe baza unor studii, testări — a unor sisteme informaționale la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, alcătuite din 3 componente și anume : statică (documente, filme, planuri, hărți, fotografii, studii monografice, date meteorologice, climaterice, seismice și geotehnice), **dinamică** (indici indicatori parametri, grupați pe principalele funcțiuni economico-sociale) și **elemente anexe** (sondaje, anchete, planuri și hărți specializate). O clasificare posibilă a principalelor funcțiuni economico-sociale (structura demografică, activități productive, locuire, transporturi, învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății, comerț, servicii, recreație-odihnă-turism, energie, apă, canalizare, colectarea și neutralizarea deșeurilor, protecția mediului și resurse naturale) va permite o grupare a indicilor și indicatorilor, urmărirea evoluției lor în timp și compararea valorilor lor între diferite unități teritorial-administrative, asemănătoare ca mărime și funcționalitate. Stocarea tuturor acestor date în nuclee și unități informaționale și în bănci de date, posibilitatea unei accesibilități rapide poate contribui la o mai bună fundamentare a diferitelor tipuri de documentații de sistematizare și la sporirea impactului acestora asupra eficienței deciziilor care se adoptă.

Există, cu certitudine, în prezent, întrunite toate condițiile pentru ca sistematizarea teritoriului, a localităților urbane și rurale să-și sporească contribuția la avîntul general, economic și social, al țării noastre.

dr. Virgil IOANID
Institutul de construcții—București

---

*) Cifrele referitoare la numărul populației sînt rotunjite.

AL 8 LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM
BUCURESTI'77

Forme instituționalizate de participare a consumatorilor la alegerea și contractarea fondului de marfă

PREOCUPAREA pentru atragerea oamenilor muncii la conducerea tuturor domeniilor de activitate și-a pus amprenta și asupra concepției de organizare a celei de a 8-a ediții a Tirgului de mostre de bunuri de consum, recent inaugurată. Tîrgul reprezintă, de fapt, numai o verigă — e drept, cea mai importantă — dintr-un sistem convergent de forme de participare a consumatorilor la reglarea raportului producție-cerere, sistem ce are în centrul său omul, satisfacerea mai bună a necesităților sale.

Actuala ediție a tîrgului de mostre marchează astfel un moment important în perfecționarea relațiilor dintre industrie și comerț, pe linia indicațiilor date, la Congresul consiliilor oamenilor muncii, de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, *care sublinia că perfecționarea continuă a raporturilor între producție și cerere, a sistemului de contractare pentru piață este o problemă esențială, ce nu poate fi lăsată la liberul arbitru al aparatului* comercial, ci *trebuie rezolvată prin consultarea largă și cu participarea directă a maselor de oameni ai muncii.*

Ca etape pregătitoare ale largului dialog producător-comerț-consumator, realizat în cadrul tîrgului — cel mai proeminent eveniment comercial al anului — trebuie să amintim, în primul rînd, inițiativa organizării sezoniere în toate județele, de către direcțiile comerciale împreună cu întreprinderile locale producătoare de bunuri de consum, a unor parade ale modei pentru modele de confecții, tricotaje, încălțăminte, degustări ale unor noi sortimente de produse alimentare etc., ca forme de consultare a opiniei consumatorilor.

De asemenea, încă din perioada premergătoare tîrgului de mostre și continuînd după deschiderea acestuia în fiecare județ se organizează, cu sprijinul întreprinderilor de stat și unităților cooperatiste producătoare de bunuri de consum de pe teritoriul județului, expoziții cu vînzare ale produselor pe care acestea le prezintă la Tîrgul de mostre de la București, precum și ale altor articole, în vederea testării lor. Astfel, în perioada august-septembrie 1977 au fost programate a se desfășura expoziții cu vînzare, în întreaga țară, de către întreprinderile din 18 sectoare ale producției de bunuri de consum.

Datele obținute, pe aceste căi, privind structura în profil teritorial a cererii vor fi completate cu cele obținute prin amplul sondaj de opinie organizat sub îndrumarea metodologică a Institutului de economia comerțului interior și a tursimului, asupra unui eșantion de circa 100 000 de vizitatori ai Tîrgului de mostre de bunuri de consum. Ancheta se desfășoară sub forma unor interviuri structurate, urmărind investigarea opiniilor consumatorilor cu privire la 58 de grupe de produse. Informațiile obținute pe această cale vor constitui, de asemenea, un important punct de referință în contractări, cu privire la :

- *aprecierea caracteristicilor noilor produse și preferințele de cumpărare ;*
- *opiniile asupra calității produselor similare utilizate în prezent ;*
- *propuneri privind perfecționarea modalităților de distribuție, pentru a se asigura dezideratul : marfa potrivită — în sortimentul potrivit — la locul potrivit ;*
- *propuneri privind eventuala modificare a parametrilor tehnico-funcționali ai unor produse din grupele respective.*

Funcționarea acestor modalități de studiere a cererii, ca instrumente operative de adaptare a producției la cerințele populației, este asigurată prin participarea organizată a cumpărătorilor la aceste forme. Este vorba de crearea unor forme instituționalizate de participare a consumatorilor la alegerea și contractarea fondului de marfă, intitulate : „Consilii ale reprezentanților consumatorilor".

Încă în perioada actualului tîrg, aceste organisme consultative funcționează pe lîngă direcțiile comerciale județene și consiliile populare municipale și orășenești, pentru coordonarea și îndrumarea activității de aprovizionare și prestare de servicii către populație.

Ca structură, consiliile reprezentanților consumatorilor vor avea la județe 150—200 de membri, la municipii 100—150 (cu excepția municipiului București, — cu 450—500 de membri) și la orașe 50—100 de membri, asigurîndu-li-se caracterul reprezentativ prin cuprinderea de consumatori aparținînd diferitelor categorii socio-profesionale, din mediul urban și rural, din diferite grupe de vîrstă, femei și bărbați, școlari-studenți, tineri din uzine etc.

Aproximativ jumătate din membrii consiliilor vor participa în mod direct, alături de aparatul comercial, la contractările ce se vor desfășura în cadrul Tîrgului de mostre.

Dar trebuie să spunem că acestea nu epuizează modalitățile de consultare a consumatorilor, organizate în cadrul tîrgului. Astfel, testări ale noilor produse, se vor desfășura și prin punerea în vînzare la magazinele universale (Bucur-Obor, Unirea, Cocor), ca și prin cele 120 de puncte de vînzare din incinta tîrgului, a unor serii scurte din noile produse expuse. În dorința de a lărgi cadrul dezbaterilor, devenite obișnuite în cadrul Tîrgului de mostre, sub denumirea generică „Dialogul industrie-comerț", alături de specialiștii celor două domenii la actuala ediție a tîrgului sînt invitați să participe și reprezentanți ai diferitelor grupe de consumatori, care să-și exprime punctul de vedere asupra calității, diversității și funcționalității produselor expuse.

În caseta alăturată prezentăm programul acestor dezbateri, coordonate de Institutul de economia comerțului interior și turismului.

Oprindu-ne în continuare asupra altor cîteva caracteristici ale actualei ediții a tîrgului, trebuie să remarcăm structurarea sa după o formulă modernă, mai comodă pentru vizitatori — reunirea diferiților producători ai unei grupe de mărfuri în același pavilion, ceea ce oferă pe de o parte o imagine completă asupra producției, permițînd compararea variantelor aceluiași produs realizat de mai mulți producători, iar pe de altă parte contribuie la crearea unei emulații, între aceștia, pentru creșterea parametrilor tehnico-economici și funcționali.

Prin tematica sa, tîrgul a urmărit să evidențieze realizările obținute în înfăptuirea programelor speciale privind: ușurarea muncii în gospodărie, articolele cosmetice, jucăriile etc. Astfel, regăsim grupate tematic : articole de uz casnic pentru prepararea hranei și servitul mesei, din metal, sticlă, porțelan, faianță ; aparate de încălzit și gătit ; articole pentru întreținerea locuințelor și vestimentației ; articole chimice de uz casnic ; articole de toaletă ; scule și unelte de mînă pentru uz gospodăresc ; articole decorative etc.

Ca expresie sintetică a dimensiunilor tîrgului, putem aminti că în standurile industriei ușoare sînt expuse 25 000 de sortimente, construcțiile de mașini expun 1 000 de articole, aproape 700 de modele de corpuri de iluminat cuprinde „Salonul luminii", iar 2 000 de articole sectorul chimiei, la care, adăugînd colecțiile de mostre pentru contractări se atinge cifra de 200 000 de sortimente, nuanțe și modele ce sînt propuse pentru a se vinde în anul 1978.

Iată, deci, că sarcina de a alege, ce revine consumatorilor și comerțului, nu este din cele mai ușoare.

Ioan GEORGESCU

DIN CALENDARUL MANIFESTĂRILOR ADIACENTE

- **Consfătuiri cu consumatorii**

Pe următoarele grupe de produse : articole electronice (17 VIII) ; articole de uz casnic (17 VIII) ; aparate pentru gătit și încălzit (18 VIII) ; articole de sport-turism (18 VIII) ; îmbrăcăminte tricotată de fire de lînă și tip lînă (19 VIII) ; produse cosmetice (19 VIII) ; biscuiți, paste făinoase, alte specialități (25 VIII) ; conserve și semiconserve pește (25 VIII) ; articole electrotehnice — „Salonul luminii" (26 VIII) ; articole culturale (26 VIII) ; articole mărunte de uz gospodăresc (30 VIII) ; conserve de carne (30 VIII) ; produse chimice de uz casnic (31 (VIII) ; produse lactate (31 VIII) ; ciorapi-șosete (1 IX) ; jucării (1 IX) ; țesături (2 IX) ; produse zaharoase (2 IX) ; artă populară și artizanat (6 IX) ; țesături pentru decorațiuni interioare (6 IX) ; băuturi răcoritoare, ape minerale (6 IX) ; îmbrăcăminte și alte articole din in și cînepă (7 IX) ; articole de menaj (7 IX) ; îmbrăcăminte tricotată pentru copii și tineret (7 IX) ; articole de papetărie (8 IX) ; țesături de mătase (8 IX) ; conserve din legume și fructe (8 IX) ; țesături de lînă (9 IX) ; semipreparate și produse culinare (9 IX) ; mobilă (9 IX). Consfătuirile se vor desfășura în incinta tîrgului.

- **Schimburi de experiență (industrie, comerț, cercetare-învățămînt)**

Mese rotunde : Perfecționarea studierii cererii de mărfuri a populației (19 VIII) ; Cerințe ale tipizării rețelei comerciale în contextul modernizării comerțului românesc (26 VIII) ; Promovarea tehnicilor comerciale moderne — premisă a creșterii eficienței economice a comerțului (2 IX).

CUCERIREA INDEPENDENŢEI DEPLINE ŞI AVÎNTUL ECONOMIC

PROGRESÎND în domeniul economic și în raporturile politice externe, timp de aproape 4 decenii, după cucerirea independenței de stat pînă la primul război mondial, România se afirmă ca un stat neatîrnat, cu suveranitatea sporită. *)

Norii negri pe care îi îngrămădeau deasupra Europei puterile imperialiste, în lupta pentru reîmpărțirea lumii, amenințau la începutul secolului și situația țării noastre, ca și a altor state ale continentului.

România este antrenată în primul război mondial, cu amenințarea — înfăptuită în timpul ocupației germane și a păcii impuse la București — de pierdere a independenței sale naționale. Luptele ostașilor români din primul război mondial pentru apărarea patriei împotriva armatelor cotropitoare — s-au înscris ca o nouă epopee după războiul din 1877, pentru salvgardarea suveranității și integrității țării.

Către sfîrșitul războiului Europa este cuprinsă de mari bătălii sociale ; se prăbușesc trei imperii, învinge Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, care deschide o eră de lupte revoluționare, de clasă și de eliberare națională, epoca trecerii lumii la socialism.

Numeroase popoare asuprite luptă și dobîndesc eliberarea națională, constituirea lor în state independente și unitare ; în această generală mișcare se încadrează și națiunea română. Unirea Transilvaniei cu România, formarea statului național român unitar, a marcat un stadiu nou și în consolidarea independenței naționale, ea cuprinzînd întreaga națiune română, a însemnat totodată reunirea energiilor și capacităților creatoare ale poporului nostru, sporirea forțelor pentru dezvoltarea economiei naționale.

Ca urmare a noilor împrejurări favorabile, în perioada interbelică potențialul economiei naționale s-a mărit, s-a dezvoltat și diversificat industria ; procesul industrializării capitaliste, început cu dezvoltarea industriei ușoare, evoluează spre crearea ramurilor de industrie grea. Potențialul industriei se dublează în două decenii, iar industria autohtonă asigură piața internă cu o mai mare varietate de bunuri industriale de consum. Măsuri protecționist-monopoliste de stat duc la crearea unor întreprinderi și subramuri industriale noi : de optică, mecanică, tuburi de foraj și unele instalații de sonde, industria anvelopelor de cauciuc, de aparatură electrotehnică, de cabluri de oțel, de unele tipuri de armament etc. Ele se adaugă industriilor de locomotive și de vagoane, de construcții metalice, cu toate că în ansamblu ramurile alimentare și ușoare rămîn predominante. Industria extractivă se remarcă mai ales prin ramura petrolieră.

Concomitent cu evoluția industrializării, agricultura se menținea în general înapoiată și rămînea dominantă în viața economică, conferind României un caracter preponderent agrar. Pe de altă parte, societățile străine dețineau, în continuare, capitalul unor ramuri importante de producție și circulație, mențineau controlul pe piața de utilaj și mașini a țării, iar statul român avea datorii de peste 90 mlrd. lei către centrele financiare monopoliste. Nu s-a schimbat poziția României în diviziunea internațională a muncii datorită situării ei încă în stadiul unei țări subdezvoltate ; în esență țara noastră nu dispunea de reală independență economică, deși posibilitățile consolidării independenței naționale s-au lărgit și a crescut importanța politică și economică a României în Europa. Aceasta sublinia decalajul între necesitățile imperative sporite de independență ce condiționau dezvoltarea economico-socială de o parte și incapacitatea claselor dominante de a le realiza în întregime. În rîndul acestora, cu timpul se înregistrează deplasări politice spre dreapta și extrema dreaptă și se constată, totodată, epuizarea capacității claselor dominante de a răspunde intereselor naționale.

ÎN PERIOADA ascensiunii hitlerismului, în România se intensifica politica antinațională, reacționară. Cercurile fasciste trădînd interesele poporului au aruncat țara sub dominația și exploatarea Germaniei hitleriste : dictatul de la Viena, dezmembrarea României, intrarea trupelor germane și ocuparea de fapt a țării, împingerea ei în războiul antisovietic constituiau lovituri grave date independenței naționale. Concomitent, prin subordonarea economiei românești către monopolurile germane, se agravează dependența economică a României. Războiul, marile distrugeri, jefuirea bogățiilor țării de către hitlerism au dus România în pragul unei catastrofe naționale.

În aceste împrejurări grave pentru țară — Partidul Comunist Român, clasa muncitoare erau singura forță socială capabilă să acționeze cu consecvență pentru mobilizarea maselor în scopul apărării independenței, a suveranității, a integrității țării, pentru ieșirea României din războiul antisovietic și alăturarea ei coaliției antihitleriste.

Evocînd lupta pentru afirmarea idealurilor de independență națională și progres social, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat în expunerea la Congresul consiliilor oamenilor muncii că : **„În condițiile interne favorabile și ca urmare a schimbărilor situației internaționale, determinate de marile victorii ale armatei sovietice și celorlalte forțe antifasciste, a fost înfăptuită insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, s-a realizat trecerea României, cu toate resursele sale materiale și umane, alături de glorioasa armată sovietică, de coaliția antihitleristă. Constituind forța dinamică a luptei pentru dobîndirea deplinei libertăți și independențe a țării, pentru salvarea națiunii noastre de la marea catastrofă în care au împins-o forțele reacțiunii în cîrdășie cu militarismul fascist german, pentru preluarea în mîinile proprii, de către popor, a destinului său, clasa muncitoare s-a acoperit de glorie veșnică, și-a cucerit un merit nepieritor în fața patriei, în fața istoriei“.**

Insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă din August 1944, eliberarea României de sub dominația fascistă a deschis calea unor profunde transformări revoluționare, naționale și sociale, calea asigurării deplinei independențe și suveranități naționale. Abia acum, după 23 August 1944, începe să se înfăptuiască sincronismul între dezvoltarea economică-socială și afirmarea independenței politice și întărirea celei economice.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, s-au desfășurat cu succes marile bătălii revoluționare pentru zădărnicirea sabotajului economic și politic al claselor exploatatoare, al reacțiunii interne și internaționale, pentru înaintarea fermă a țării pe calea democratizării, a progresului economic și social. Promovarea unei politici energice de apărare a intereselor maselor muncitoare de la sate și în mod special înfăptuirea revoluționară a reformei agrare au cimentat puternic alianța clasei muncitoare cu țărănimea. Astfel, la 6 Martie 1945 a putut să se instaureze puterea revoluționară democratică în fruntea căreia se afla un guvern cu pronunțat caracter muncitoresc-țărănesc. **„Cucerirea puterii politice în stat și înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție** — a arătat **tovarășul Nicolae Ceaușescu — au marcat victoria revoluției socialiste în patria noastră, intrarea într-o epocă istorică nouă — epoca măreață a edificării societății socialiste pe pămîntul României“.**

După încheierea tratatului de pace, România intră, prin cucerirea statutului suveranității politice, între țările independente şi egale ale Europei ; politica externă a statului aşează pe baze noi relaţiile sale internaţionale, iar după 30 decembrie 1947, noile acte, tratate cu ţările lumii poartă efigia principiilor şi demnităţii statului nou, de tip socialist. Intrînd în O·N.U., în alte organisme şi organizaţii internaţionale, ţara noastră desfăşoară o largă şi prodigioasă activitate politică internaţională de colaborare şi prietenie între popoare.

---

*) Această perioadă a fost tratată de autor în studiul „Independența națională și dezvoltarea economiei românești“ în nr. 31 al revistei

BENEFICIIND de o nouă orînduire, de o independenţă politică deplină, România a accelerat dezvoltarea sa economică, procesul industrializării. Ca rezultat, după trei decenii de la preluarea puterii politice de către clasa muncitoare, ţara noastră s-a schimbat fundamental ; socialismul a învins definitiv în societatea românească, s-a dezvoltat puternic economia, în care industria produce de peste 34 ori mai mult ca în 1938 ; ponderea industriei în formarea venitului naţional s-a ridicat la circa 56%, ceea ce a imprimat stabilitate şi dinamism întregii economii naţionale. Elocvent în acest sens este faptul că faţă de media ritmului dezvoltării economice mondiale de 6,1 la sută, în perioada 1953—1975 producţia industrială a sporit cu 12,2 la sută. Economia românească va căpăta noi dimensiuni şi mai ample în cursul acestui cincinal, ajungînd în 1980 la un venit naţional pe locuitor de peste 27 000 lei ; astfel societatea românească a cunoscut şi va cunoaşte o înălţare continuă în condiţiile vieţii sale materiale şi spirituale. România socialistă participă totodată larg la circuitul valorilor materiale şi culturale, ea a devenit un factor activ, cunoscut şi recunoscut în politica internaţională. Suveranitatea naţională este astăzi atestată şi consolidată şi prin relaţiile ample ale României — cu toate ţările socialiste şi cele ce şi-au cucerit de curînd independenţa, cu toate statele lumii — înscrise în tratate şi acte internaţionale.

Aşa după cum arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu „Militām cu cea mai mare fermitate pentru respectarea dreptului tinerelor state independente de a-şi făuri viaţa aşa cum o doresc, pentru întărirea independenţei lor economice şi politice, pentru afirmarea lor nestingherită în viaţa internaţională contemporană. Pornim de la experienţa istorică — inclusiv a poporului nostru — care arată că factorul hotărîtor al consolidării independenţei naţionale este dezvoltarea unei puternice economii naţionale proprii".**

În condiţiile României socialiste, unitatea social-politică şi morală a poporului, prestigiul său internaţional au făurit o temelie sigură independenţei sale politice şi economice. Progresul economic şi social accelerat garantează suveranitatea şi securitatea ţării, prezentă şi viitoare. Pe acestea se întemeiază ridicarea bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor, asigurarea unei vieţi libere şi prospere naţiunii noastre socialiste, înflorirea continuă a ţării noastre, creşterea prestigiului ei internaţional. situarea ei la loc de cinste în rîndul naţiunilor lumii.

prof. dr. Victor AXENCIUC

FINALITATEA CREŞTERII ECONOMICE

(Urmare din pag. 12)

Progresele realizate în direcţia unei alimentaţii raţionale a populaţiei vor continua în actualul şi în viitoarele cincinale. Se vor avea în vedere atît stabilirea unui echilibru mai bun între diversele grupe de alimente (ponderea deţinută în prezent de produsele vegetale, în special produsele cerealiere, urmînd să fie şi pe mai departe redusă în favoarea produselor de origină animală), cît şi lichidarea decalajului, variabil de la produs la produs, încă sensibil, care ne mai desparte de ţările avansate. Sînt obiective majore ale politicii de ridicare a nivelului de trai promovată cu consecvenţă de partidul şi statul nostru.

Consumul de produse nealimentare a cunoscut, ca şi consumul alimentar, ritmuri înalte de creştere. În 1975, volumul vînzărilor de mărfuri nealimentare către populaţie a fost de 11 ori mai mare decît în 1950 ; sporuri mari s-au înregistrat la produsele destinate satisfacerii necesităţilor de consum de primă importanţă din punct de vedere fiziologic, cum ar fi ţesături şi confecţii de bumbac cu 137% ; ţesături şi confecţii de lînă cu 206% ; ţesături şi confecţii de mătase cu 353% ; tricotaje de 15 ori şi încălţăminte cu 645%.

A sporit an de an şi înzestrarea familiilor cu obiecte de folosinţă îndelungată şi de uz casnic.

Dinamica înaltă a înzestrării populaţiei cu obiecte de folosinţă îndelungată (la 1 000 de locuitori) în anii 1956—1975 vine să confirme acest lucru. (tabelul nr. 4). O serie de produse ca : mobilă, aparate de radio, televizoare, diferite articole de uz casnic sînt cumpărate tot mai mult de ţărănime, care dispunea, în 1976, de 1 350 000 aparate de radio şi peste 1 100 000 de televizoare.

Tabelul nr. 4

Dinamica înzestrării populaţiei cu bunuri de folosinţă îndelungată, la 1000 locuitori

1955=100

Obiecte de folosinţă îndelungată	1960	1965	1970	1975
Aparate de radio	188	331	478	552
Televizoare	100*)	847	24 ori	43 ori
Frigidere	450	53 ori	134 ori	239 ori
Maşini aragaz	260	537	752	11 ori
Maşini de spălat rufe	940	46 ori	92 ori	136 ori
Aspiratoare de praf	200	17 ori	35 ori	49 ori
Autoturisme	100*)	600	32 ori	69 ori

*) 1960 = 100

Înzestrarea populaţiei cu bunuri de folosinţă îndelungată va continua şi în cincinalul actual, în acest scop fiind prevăzute următoarele creşteri ale volumului desfacerilor, faţă de cincinalul 1971—1975 : 37,1% la aparate de radio ; 39,4% la televizoare ; 54,6% la frigidere ; 57,8% la maşini de spălat rufe ; 50,9% la aspiratoare de praf ; 34,6% la biciclete ; 57,1% la mobilă şi 86,0% la autoturisme. O atenţie deosebită va fi acordată **producţiei şi desfacerilor obiectelor destinate muncii femeii :** aparate pentru prepararea hranei, uşurarea muncii şi reducerea timpului de pregătire a mîncărurilor, aparate destinate asigurării confortului şi uşurării muncii în locuinţe, frigidere cu temperaturi joase, maşini de spălat rufe cu programare automată etc.

Într-o măsură tot mai mare au fost satisfăcute nevoile populaţiei cu servicii cu plată, efectuate de unităţile profilate, de stat şi cooperatiste : servicii de confecţionat şi reparat îmbrăcăminte, încălţăminte, mobilă şi bunuri de folosinţă îndelungată, obiecte de uz casnic ; servicii de întreţinere şi reparaţii a autoturismelor ; prestări de servicii în construcţii, servicii de gospodărie comunală şi servicii legate de activitatea turistică. În ansamblu, activitatea tuturor categoriilor de servicii prestate de unităţile socialiste au fost în 1976, cu 80,2% mai mare decît în 1970. În Programul de dezvoltare a prestărilor de servicii către populaţie în anii 1976—1980 se prevede să crească volumul acestora cu 61—68,6%, punîndu-se un accent deosebit pe lărgirea gamei de servicii, în mod deosebit în mediul rural, pe satisfacerea operativă a solicitărilor populaţiei şi îmbunătăţirea calităţii serviciilor prestate.

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că relevarea elementelor esenţiale ale politicii partidului şi statului nostru de creştere a nivelului de viaţă material şi spiritual al oamenilor muncii pretinde abordarea şi a altor aspecte, cum sînt : asigurarea exercitării dreptului la muncă, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă, de locuit, de asistenţă medicală şi socială, progresele înregistrate în ce priveşte asigurarea condiţiilor pentru dezvoltarea spirituală a oamenilor muncii, pentru afirmarea lor tot mai plenară în societate, realizarea unei egalităţi de fapt între toţi cetăţenii ţării prin dezvoltarea economico-socială armonioasă a teritoriului ş.a. Amintindu-le, relevăm şi mai pregnant condiţia materială şi socială tot mai ridicată a oamenilor muncii, din ţara noastră, făuritori conştienţi, sub conducerea partidului, a unui prezent tot mai prosper, a unui viitor tot mai luminos.

TEORII · IDEI

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

O aspirație fundamentală în gîndirea economică românească de la începutul secolului al XIX-lea

Independența economică la temelia independenței politice

DE-A LUNGUL TIMPULUI lupta plină de vitejie și eroism a poporului român pentru cucerirea independenței de stat, pentru libertate și apărarea pămîntului strămoșesc, a fost firesc, organic legată de lupta pentru cucerirea independenței economice a țării, imperativ ridicat la rangul de deziderat național. Creșterea conștiinței naționale a românilor a condus, treptat, la înțelegerea faptului că **independența economică este o condiție fără de care nu se poate asigura o reală independență națională, înlăturarea jugului dominației străine.** Ilustrativ în acest sens este și faptul că în diferite acte și documente din perioada revoluției condusă de **Tudor Vladimirescu,** revoluție ce a constituit un moment de cotitură în lupta pentru libertate și dreptate socială, pentru afirmarea drepturilor naționale ale poporului român, a fost puternic susținută necesitatea recuceririi vechilor drepturi economice ale principatelor române, dobîndirea independenței economice a țării.

În documentul intitulat semnificativ „Cererile norodului românesc", document transmis de Tudor Vladimirescu divanului Țării Românești înainte de 16 februarie 1821, se subliniază astfel cerința luării unor măsuri vizînd cu deosebire reorganizarea fiscală și dezvoltarea comerțului interior și exterior al țării. Referindu-se la comerțul interior, documentul cerea înlăturarea cauzelor care au determinat slaba sa dezvoltare, anume taxele, „havaietul tuturor vitelor și al mărfurilor care de la o vreme încoace s-au obișnuit a se lua cu nume de havaiet al visteriei și al altora"1). Trebuie menționat, de asemenea, că documentul introducea în programul revoluției una din cele mai însemnate prevederi pentru dezvoltarea comercială și economică a țării în acea perioadă și anume „...vama du prin orașă și sate, să lipsească cu totul". Pentru înlăturarea abuzurilor din tranzacțiile interne se susținea, totodată, necesitatea instituirii unui control care urma să se concretizeze mai ales în limitarea cîștigurilor exagerate ale negustorilor de produse de larg consum. Acest control trebuie să se exercite și asupra comerțului exterior al țării, menținînd pentru aceasta perceperea vămii „la marginile țării de la toți cei ce intră și iasă cu mărfuri..." Pentru a nu împiedica însă dezvoltarea acestui comerț, documentul cerea ca „vama ce se va lua la margini să fie ușoară..."

Este lesne de înțeles că așezarea între țelurile revoluției lui Tudor a unor asemenea obiective economice urmărea, odată cu zdruncinarea puternică a vechii orînduiri, întărirea puterii economice a statului, autonomizarea economiei acestuia. Și aceasta în scopul reafirmării țării ca stat independent între țările lumii.

Cu alte prilejuri se exprimă mai limpede necesitatea **limitării sau chiar a înlăturării monopolului turcesc asupra comerțului românesc, cerința desfășurării cît mai libere a acestui comerț.** În varianta germană a „Cererilor norodului rumănesc"2) se susțineau astfel libertatea exportului către ținuturile turcești, urmărindu-se ca exportul să fie controlat de țară și nu impus de Poartă. Dorința de înlăturare a monopolului turcesc asupra comerțului nostru rezulta și dintr-un memoriu întocmit de boieri sub presiunea maselor răsculate și adresat lui Metternich la 27 martie 1821.

Sînt fapte care evidențiază **ardoarea cu care masele populare aspirau la o viață economică independentă în care să nu-și găsească loc impunerea unor dorințe sau obligații din afară.** Deși norodul ar fi beneficiat mai puțin de roadele acestei vieți, se pare că **reprezentanții săi intuiau cu clarviziune uriașele ei avantaje pentru progresul țării.** Trebuie spus însă că nu numai masele populare susțineau această revendicare. Dacă în domeniul reorganizării politico-administrative interne apăreau mari deosebiri între părerile boierilor de rangul întîi (Barbu Știrbei, Grigore Ghica, I. Sandu, I. și N. Rosetti- Rosnovanu etc.) și ale boierilor de rangul al doilea și al treilea (N. Greceanu, Manolache Drăghici, Gh. Cuza, I. Tăutu), în privința economiei, a comerțului în special, părerile lor se apropiau și chiar se identificau atunci cînd era vorba de înlăturarea monopolului turcesc. Iată dealtfel ce se scrie în acest sens într-unul din memoriile de la sfîrșitul anului 18223) alcătuit de Al. Villara: „Cu acest mijloc (comerțul) să se poată ajutora patria noastră și a veni în stare bună, după cum se urmează la toate țările de se chivernisesc și se folosesc prin mijlocirea slobodului negoț". Este drept, pornind de la interesele de clasă ale boierimii, libera manifestare a comerțului era restrînsă, în accepția lor, la unele prevederi care urmăreau pe de o parte scutirea boierimii de taxe vamale, iar pe de altă parte ca boierimea să fie aceea care să dobîndească dreptul de a-și însuși vămile după înlăturarea vameșilor străini preconizată în memoriu. Dincolo de aceste limite de gîndire și acțiune ale boierimii, principala clasă exploatatoare a timpului, se poate conchide însă că **abolirea monopolului turcesc asupra comerțului principatelor se înscria ca o revendicare națională, fiind îmbrățișată și susținută atît de clasele participante la revoluție cît și de o parte**

FIȘE

George Elian

Suveranitatea permanentă asupra resurselor naționale și implicațiile sale internaționale

Editura politică, București, 1977

• *În condițiile actuale, în cadrul revoluției tehnico-științifice, în prezența unei lumi eliberate în cea mai mare parte de plaga colonialismului – spune George Elian în cartea sa* Suveranitatea permanentă asupra resurselor naționale, *Editura politică, București, 1977, 184 p. – se impune cu necesitate o mai bună gospodărire a resurselor naturale ale lumii. Dezvoltarea – remarcă autorul – nu este incompatibilă cu un consum rațional de materii prime și resurse energetice. De aici, necesitatea respectării avuției statelor și a economisirii resurselor naturale, mai ales a acelora care nu se reînnoiesc. Cooperarea economică, element important al dezvoltării, trebuie înfăptuită pe bază de egalitate, de respectare a suveranității integrale a statelor partenere. În acest context, în carte se analizează : I Aspecte contemporane ale suveranității asupra resurselor naționale ; II Modalități integraționiste ; III Influența unor organizații interstatale în exercitarea suveranității asupra resurselor ; IV Principiul suveranității permanente asupra resurselor în lucrările* O.N.U. ; *V Suveranitatea și dezvoltarea schimburilor economice internaționale ; VI România și suveranitatea asupra resurselor naționale.*

Serviciile materiale și venitul național

• *N. Dimitrov semnează în revista bulgară* IKONOMICESKA MISL *(nr. 5/1977) studiul* Problemî na szdavaneto i otcitaneto na naționalniia dohod. *(Probleme ale creării și calculării venitului național). Autorul face mai întîi o delimitare între producția materială și serviciile materiale. După opinia sa producția materială nu cuprinde doar activitățile legate de crearea nemijlocită a valorilor materiale destinate consumului, ci și cele referitoare la căile de acces ale acestora pînă la consumator. Munca de finisare și întreținere a mărfurilor, după confecționarea lor, adică după trecerea lor în domeniul consumației independente de producție, constituie un serviciu material. Producția materială și serviciile materiale formează împreună sfera materială. Venitul național creat de serviciile materiale este denumit „adițional", deoarece valoarea creată aici nu este înglobată în valoarea mărfii – formată în procesul de producție. Serviciile materiale se deosebesc de producția propriu-zisă prin aceea că aici nu este creată întotdeauna o valoare nouă. În ce privește serviciile nemateriale, acestea ar coincide cu sfera nematerială.*

A. Burns – îndoieli asupra creșterii economice și limitării inflației

• *După cum relatează* INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE *(30–31 VII 1977), Arthur Burns,*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

mare a boierimii. Progresul general al naţiunii reclama imperios înlăturarea acestei piedici de veacuri în dezvoltarea principatelor, simţindu-se probabil într-un fel sau altul nevoia ca acestea să nu rămînă în urma dezvoltării unor ţări europene în ascendenţă şi, urmîndu-le exemplul, să se bucure de binefacerile unei dezvoltări economice libere.

În gîndirea economică şi politică a timpului necesitatea înlăturării monopolului turcesc asupra comerţului românesc este oglindită şi de alte idei, revelatoare dealtfel pentru registrul destul de larg de cunoştinţe al unor oameni cu preocupări economice. Astfel, acreditîndu-se ideea mercantilă că bogăţia ţării constă în bani, se considera că restrîngerea exportului românesc a determinat ieşirea din ţară a banilor (Memoriu alcătuit de Gr. Brîncoveanu şi Dionisie Fotino[4]), cu alte cuvinte apariţia unei balanţe a comerţului defavorabilă. Gîndirea economică prezenta posibilitatea înlăturării acestei stări şi prin restituirea către principate a unor vechi centre româneşti, cetăţile Brăila, Giurgiu, Turnu-Măgurele etc., ocupate de turci şi fără de care ţara ar fi fost „lipsită de poziţiile ei cele mai bune" pentru dezvoltarea comerţului. Prin eliberarea acestor cetăţi, ţara ar fi fost pusă în posibilitatea dezvoltării unui comerţ slobod pentru toate produsele „atît pe mare cît şi pe rîurile sale şi la orice loc va voi vînzătorul". De asemenea, în gîndirea economică românească de după 1821 se impune pregnant ideea necesităţii unui schimb echivalent în cadrul comerţului ţării cu Poarta, ultima urmînd să se aprovizioneze de la negustorii români „cu aceeaşi învoială" cu care ar fi cumpărat oricare alt cumpărător.

Principalele probleme care frămîntau societatea românească după revoluţia din 1821 apar şi în memorii, proiecte, pamflete şi apeluri lansate de boierimea mică şi mijlocie. În privinţa comerţului, un important pamflet din 1821 „Strigarea norodului Moldovei..."[5]) alcătuit de Ionică Tăutu, dezvăluia cauzele care au determinat slaba sa dezvoltare – lipsa libertăţii, taxele vamale mari la export, ş.a. În cel mai important document al boierimii moldovene, cunoscut sub denumirea de „Constituţia cărbunarilor"[6]), comerţului i se acordă o deosebită atenţie considerîndu-se că acesta, ca şi „lucrul pămîntului, meşteşugurile, fabricile", trebuia să se desfăşoare în deplină libertate fiind „neoprit pe pămîntul Moldovei" şi fără nici o „îndatorire de plată". Potrivit aceluiaşi document comerţul extern, înţelegîndu-se prin aceasta cu deosebire exportul, urma să se dezvolte în deplină libertate „slobode fiind productele pămîntului, de orice feliu a trece peste hotar".

Apar chiar şi **elemente de gîndire economică progresistă, întemeiate pe teze ştiinţifice ale economiei politice clasice burgheze.** Astfel, într-un memoriu din anii 1828–1829[7]), Ionică Tăutu condiţiona dezvoltarea economică de libertatea muncii. Această libertate ar determina dezvoltarea plugăriei încît cu produsele de prisos „s-ar statornici schimbări de lucruri de la un norod la altul, neguţătoria s-ar extinde şi ar întinde şi iscusinţa oamenilor şi a lor disfătări" (bunăstări n.a.).

Trei lucruri considerăm că se impun evidenţiate în finalul acestei scurte introspecţii în gîndirea românească de la începutul secolului al XIX-lea. **Mai întîi** că ideile susţinute în perioada de care ne-am ocupat privind starea în care se află comerţul ţării, privind necesitatea liberei sale dezvoltări prin înlăturarea atît a piedicilor interne – în special a vămilor interne – cît şi a piedicilor externe – monopolul turcesc – vor fi reluate, amplificate şi susţinute cu noi argumente în deceniul următor. Documentele programatice ale revoluţiei de la 1821, memoriile şi proiectele apărute pînă în anul 1830, privind comerţul, reorganizarea şi modernizarea finanţelor ţării, dezvoltarea alături de agricultură şi a industriei etc., ne îndreptăţesc deci să socotim documentele de care am vorbit ca **importante izvoare interne ale literaturii noastre economice.**

În al doilea rînd, se impune să subliniem faptul că aceste idei, direct sau indirect, au influenţat politica de stat, multe din ele găsindu-şi ecou în actele de politică economică elaborate în prima jumătate a secolului al XIX-lea şi mai tîrziu. Astfel, regulamentele organice consacrau abolirea vămilor interne din fiecare principat, desfiinţarea, în virtutea tratatului de la Adrianopole, a monopolului turcesc, convenţia de unificare vamală a celor două principate din anul 1847, fiind ecoul şi încununarea acestor idei.

În al treilea rînd şi cel mai important lucru ar fi sublinierea faptului că ideile privind dezvoltarea comerţului şi urmărind dobîndirea independenţei economice a ţării, idei atît ale maselor populare cît şi ale unei mari părţi din boierime, interesată în emanciparea comercială a ţării, au exprimat un punct de vedere naţional. Toate acestea permit să conchidem că ideile amintite au contribuit în timp la pregătirea atmosferei necesare eforturilor pentru cucerirea mai tîrziu a independenţei de stat a României.

Cornel I. SÎRBU

---

[1]) Documente privind istoria României. Răscoala din 1821. Documente interne, vol. I Buc. 1959, Ed. Academiei, p. 272—274.

[2]) Ibidem, p. 414.

[3]) Emil Vîrtosu. 1821. Date şi fapte noi. Buc. 1932, p. 117—140.

[4]) Documente privind istoria României. Răscoala din 1821. Documente interne. Vol. III, Buc. 1960, Ed. Academiei R. S. România, p. 225—235.

[5]) Emil Vîrtosu. Un pamflet moldovenesc din vremea Eteriei. Viaţa Românească, XXII, 1930, nr. 4—5, aprilie—mai, p. 87—100.

[6]) A. D. Xenopol. Primul proiect de constituţie a Moldovei din 188 -. Buc. 1898.

[7]) Mémoires et projets de réforme dans les Principautes Roumaines 1769—1830. Bucarest 1970, p. 150—164.

---

preşedintele lui Federal Reserve Board, a declarat că deprecierea recentă a dolarului faţă de valutele unor ţări care cunosc o inflaţie mai ridicată decît a S.U.A. este „limitată, dar îngrijorătoare". Referindu-se la „dezordinea" de pe piaţa monetară, A.B. a afirmat că nu există doi economişti care să fie de acord asupra a ceea ce se poate numi „piaţă în dezordine" ; „cînd văd că dolarul se depreciază faţă de monede intrinsec mai slabe, sînt silit să mă întreb dacă piaţa este în ordine". În ciuda măsurilor luate pentru a încetini creşterea cantităţii de bani, evoluţia a fost slabă şi, în condiţiile ritmului obţinut „ar trebui probabil un deceniu pentru a obţine rate de creştere compatibile cu stabilitatea preţurilor" – a opinat preşedintele lui Federal Reserve Board.

CLEFS POUR
LA FUTUROLOGIE
Alain Gras
Seghers

● *În cartea sa* La Futurologie *(Viitorologia), apărută în colecţia „Clefs" a Editurii Seghers, 1976, 212 p., Alain Gras consideră că obiectul disciplinei în cauză este „de a contempla prezentul şi a proiecta pe baza lui unele aspecte ale viitorului pentru a descoperi în ele imaginile posibile ale societăţii de mîine". Acest punct de vedere ar fi fost bine exprimat de conceptul „futuribles" (viitori posibili), căruia pentru prima oară Bert and de Jouvenel i-a dat un sens în domeniul prospectivei. A.G. arată, pe bună dreptate, că noţiunea în cauză nu implică o infinitate de posibilităţi, căci o mulţime dintre acestea sînt excluse de certitudinile structurale ale dezvoltării. Autorul îşi propune, în consecinţă, să cerceteze în prealabil „regularităţile istorice" pe care s-ar baza certitudinile structurale. În ce priveşte previziunile, acestea s-ar distinge de „viitorii posibili" prin faptul că sînt direct legaţi de acţiune, prin caracterul lor normativ. La întrebarea dacă viitorologia nu este o expresie a ideologiei burgheze dominante, avînd drept obiect respingerea întrebării fundamentale asupra sensului istoriei, A.G. promite – fără să reuşească întrutotul – să nu se lase furat de aceasta şi să prezinte în cartea sa o analiză critică şi obiectivă a metodelor şi rezultatelor viitorologiei.*

Calitatea producţiei şi eficienţa ei economică

● *Lucrarea* Înnoirea produselor şi îmbunătăţirea calităţii a-

FIŞE

cestora – obiective centrale ale activităţii întreprinderilor industriale, *de Dumitru Mareş şi Victor Crăciunescu, apărută de curînd în Editura Politică, analizează o temă de stringentă actualitate pentru progresul industriei şi al economiei noastre în general. Referindu-se la necesitatea îmbunătăţirii calităţii şi înnoirii produselor industriale, autorii consacră cea mai mare parte a cercetării evidenţierii unor căi şi posibilităţi concrete de îmbunătăţire a calităţii, analizînd parametrii de alegere a variantelor de produse noi, oportunitatea unor indicatori de calitate, îmbunătăţirea pregătirii fabricaţiei în scopul asigurării unei calităţi superioare a producţiei ş.a.*

COLABORAREA CU ȚĂRILE SOCIALISTE – PE PRIMUL PLAN AL POLITICII ECONOMICE EXTERNE A ROMÂNIEI

TRANSFORMĂRILE REVOLUȚIONARE pe care le-a cunoscut țara noastră în perioada postbelică, profundele mutații structurale intervenite în economia națională a României — ca efect, înainte de toate, al promovării neabătute de către partid și stat a politicii de industrializare socialistă —, apariția unor ramuri industriale complet noi și modernizarea celor existente au constituit un puternic potențial dinamizator al participării sale la circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

Dimensiunile cantitative ale saltului înregistrat pe planul relațiilor economice externe sînt ilustrate în mod grăitor de creșterea de 22 ori a volumului comerțului exterior al României în 1976 față de 1950 ; în ceea ce privește progresul calitativ, acesta este reliefat, de pildă de majorarea — în aceeași perioadă — de peste șase ori a ponderii mașinilor, utilajelor și mijloacelor de transport în volumul total al exportului românesc, concomitent cu reducerea de două-trei ori a locului ocupat în export de materiile prime minerale și agricole (alimentare și nealimentare), precum și de semifabricatele obținute din acestea.

Un factor dinamizator, atît sub raport cantitativ cît și calitativ, îl constituie extinderea teritorială continuă a relațiilor noastre economice externe, ceea ce reflectă aplicarea consecventă și în acest domeniu a principiilor fundamentale ale politicii externe a României — deplina egalitate în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne și avantajul reciproc. Promovarea riguroasă a acestor principii a permis României să dezvolte an de an, în pofida diverselor piedici sau bariere menținute în calea expansiunii libere a comerțului internațional, legăturile sale economice cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor social-economică.

Temelia comună a unei colaborări fertile

ÎN ACEST CONTEXT GENERAL, România situează pe primul plan extinderea și intensificarea relațiilor sale cu toate țările socialiste frățești, de care se simte legată prin comunitatea orînduirii sociale și a obiectivului fundamental urmărit — construirea societății comuniste. Orientare, oglindită de ponderea înaltă a țărilor socialiste în comerțul exterior al României (de peste 45% în 1976), de creșterea de aproape două ori a schimburilor sale cu acest grup de țări, prevăzut pentru cincinalul 1976—1980, precum și de caracterul complex al colaborării și cooperării economice cu ele. **„În cadrul politicii sale externe**, arăta recent tovarășul **Nicolae Ceaușescu, România acordă o atenție deosebită întăririi prieteniei și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, extinderii relațiilor politice, economice, tehnico-științifice și culturale cu toate popoarele care edifică noua orînduire socială“.** Este vorba aici de reafirmarea poziției tradiționale a României, avînd ca obiectiv lărgirea colaborării și cooperării reciproc avantajoase și întrajutorării cu celelalte state socialiste, a schimbului de experiență privind construirea noii orînduiri, edificarea socialismului și comunismului.

De-a lungul timpului relațiile de colaborare și cooperare economică ale României cu celelalte țări socialiste au căpătat un cadru juridic și organizatoric tot mai adecvat desfășurării lor plenare. Dezvoltate în cazul unei serii de parteneri — Uniunea Sovietică, Bulgaria, Cehoslovacia, Ungaria, R.D. Germană sau R.P.D. Coreeană — pe fundalul unor tratate pe termen lung de prietenie, colaborare și asistență mutuală, relațiile respective au primit perspectiva acordurilor comerciale de lungă durată, a acordurilor de colaborare economică și tehnico-științifică (sau numai științifică) pe termen lung etc.

Au fost elaborate în comun și transpuse în viață forme superioare, moderne, mai eficiente de colaborare economică, cum sînt specializarea și cooperarea în producție într-o serie de ramuri de vîrf (ca metalurgia, construcțiile de mașini, electronica și electrotehnica ș.a.), realizarea în comun a unor obiective economice (complexe energetice, unități industriale ș.a.), fabricarea — de asemenea în comun — a unor produse industriale sau cooperarea pe terțe piețe. Un rol important în adîncirea colaborării bilaterale a României cu celelalte țări socialiste, în multiplicarea formelor de cooperare reciproc avantajoase, revine comisiilor mixte guvernamentale de colaborare economică și tehnico-științifică, care — pe baza evaluării și reevaluării permanente a potențialului și a cerințelor economiilor naționale în continuă dezvoltare — identifică mereu noi posibilități de lărgire a schimburilor.

Materializări pe planul relațiilor reciproc avantajoase

ÎN ACELAȘI TIMP, ca membră fondatoare a Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.), România desfășoară o participare activă la această organizație a unor țări socialiste, menită să promoveze — pe plan internațional — principiile unor relații noi între state și popoare, fundamental opuse relațiilor de dominație și asuprire, proprii orînduirii capitaliste.

În concepția României, adîncirea și diversificarea colaborării (inclusiv extinderea cooperării în producție), convenite în cadrul întîlnirilor bilaterale la nivel înalt, generează posibilități sporite de participare la cooperarea în cadrul C.A.E.R. pentru realizarea prevederilor „Programului complex“ care să ducă la dezvoltarea economiilor naționale ale țărilor membre, la înfăptuirea egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare, la creșterea implicită a forței economice a fiecărei țări socialiste, la ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al fiecărui popor. Totodată, pe această cale se creează condițiile pentru extinderea relațiilor de colaborare cu toate țările socialiste, cu alte state din lume și îndeosebi cu țările în curs de dezvoltare, pentru participarea sporită la diviziunea internațională a muncii, pentru afirmarea crescîndă pe plan mondial a schimburilor economice bazate pe egalitate și avantaj reciproc.

Nu mai departe decît în cursul acestui an colaborarea și cooperarea bilaterală cu o serie de țări socialiste frățești au căpătat un nou impuls, prin acordurile și înțelegerile perfectate în cursul vizitelor de prietenie efectuate de delegații române de partid și de stat, în frunte cu tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în Polonia și R.D. Germană, al convorbirilor la nivel înalt româno-ungare (purtate la Debrețin și Oradea), precum și al vizitei efectuate în țara noastră de delegația de partid și de stat cehoslovacă, condusă de tovarășul Gustav Husak, secretar general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, președintele R.S. Cehoslovace.

Concomitent cu extinderea colaborării bilaterale sau multilaterale cu toate țările socialiste — tendință care s-a concretizat pînă în prezent într-un număr de peste șaptezeci de acțiuni comune, în marea lor majoritate acțiuni de cooperare și specializare în producție, România își dezvoltă legăturile economice cu țările nesocialiste în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste industrializate.

Coordonatele politicii externe a României pe plan economic se înscriu pregnant în orientarea majoră a contemporaneității către realizarea unei noi ordini economice mondiale, care să așeze colaborarea și cooperarea între țări și popoare, pe principii înaintate, democratice.

Participînd activ la dezbaterile forurilor internaționale — atît pe scară planetară, cît și în perimetrul continentului nostru (de pildă, la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa) — țara noastră își aduce contribuția la soluționarea, în interesul tuturor națiunilor, a unor probleme actuale acute, cum sînt subdezvoltarea economică a unei mari părți a globului, asigurarea gospodăririi raționale a resurselor energetice mondiale, protejarea mediului înconjurător ș.a. Și nu poate fi o confirmare mai elocventă a justeței politicii menționate decît recunoașterea tot mai largă a aportului constructiv al României la rezolvarea problemelor cheie ale progresului omenirii, creșterea neîncetată a prestigiului de care se bucură țara noastră, ea însăși țară în curs de dezvoltare.

Nicolae POPOV

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Explicațiile unui deficit

UNA DIN CAUZELE recentei deprecieri a dolarului (la nivelul record de 2,25 mărci vest-germane pentru 1 dolar) ce a pus în stare de alertă cercurile comerciale și financiare din afara S.U.A. este creșterea sensibilă a deficitului comercial american de la începutul acestui an. Deficitul a ajuns în iunie a.c. la un nivel lunar record (vezi graficul), iar pe primele șase luni ale anului însumează 12,6 miliarde dolari. Unii analiști vest-europeni relevă însă mai departe că adevărata explicație a acestui deficit, la reducerea căruia țările vest-europene și Japonia erau invitate să contribuie, stimulîndu-și economia și deci majorîndu-și importurile, nu sînt dezechilibrele în schimburile cu principalii parteneri comerciali occidentali, ci „apetitul S.U.A. pentru petrolul importat“. Ei relevă că S.U.A. ar fi putut înregistra un excedent comercial masiv, de circa 20 miliarde dolari pe întregul an, dacă valoarea importului de petrol în 1977 nu ar amenința să se ridice la 45 miliarde dolari față de circa 30 miliarde în 1976.

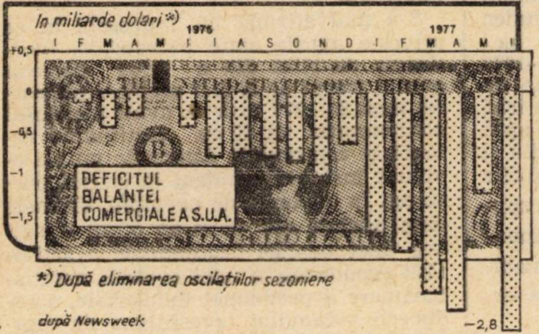

*) După eliminarea oscilațiilor sezoniere

după Newsweek

Comerț Ungaria - țări în dezvoltare

În perioada ianuarie-mai 1977 valoarea exportului Ungariei în țările în curs de dezvoltare s-a ridicat la 5,730 miliarde forinți, cu 44% mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. În aceeași perioadă, importul din aceste țări a sporit cu 62%, de la 4,245 miliarde la 6,885 miliarde forinți.

În 1976 valoarea exportului ungar în țările în curs de dezvoltare (8,2% din totalul exportului) s-a cifrat la 16,1 miliarde forinți, cu 8% mai mult decît în 1975. A crescut cu peste 15% exportul de strunguri și utilaje, cu peste 12% exportul de articole industriale, cu aproape 9% cel de produse agro-alimentare.

Ungaria realizează cu un număr de 16 țări în curs de dezvoltare 80% din exportul și 75% din importul din această grupă de țări.

Importul Ungariei din țările în curs de dezvoltare s-a situat în 1976 la 11,8 miliarde forinți, sub nivelul din 1975, datorită reducerii achizițiilor de materii prime, combustibili și piese de schimb. A crescut în schimb cu 38% importul produselor industriale și în aceleași proporții importul de produse agro-alimentare.

Producția și consumul de zahăr în lume

Conform unei evaluări recente a specialiștilor din cadrul Departamentului Agriculturii al S.U.A. producția mondială de zahăr din 1976/77 (de 53 mil. tone din trestie de zahăr și de 33,6 mil. tone din sfeclă de zahăr), depășește cu aproximativ 2,8 mil. tone nivelul consumului preliminat, ceea ce va determina sporirea stocurilor — la sfîrșitul sezonului — la 20 mil. tone, respectiv circa un sfert din consumul mondial. Prognoza acelorași experți pentru 1977/78 prevede o sporire a producției mondiale de zahăr cu 3—6 mil. tone, depășirea față de consumul estimat fiind de 0,5—2 mil. tone. Aceste evaluări întăresc opinia specialiștilor că în lunile următoare nu este de așteptat o modificare sensibilă a prețurilor la zahăr pe piața mondială, cu excepția cazului unor condiții climatice nefavorabile.

Orientări în dezvoltarea economică

Algeria: industria extractivă, 1977 — 1981

CEL DE-AL TREILEA plan cvadrienal (1977 — 1981) al Algeriei pune un accent deosebit pe creșterea extracției de minereu de fier, principala bogăție naturală a Algeriei, după petrol și gaze naturale. Vor fi continuate în acest scop lucrările pentru darea în exploatare a zăcămîntului de minereu de fier de la Gara Djebilet, din regiunea Tindouf, din sud-vestul țării, ale cărui rezerve sînt evaluate la 3 miliarde tone, cu un conținut de 50—60%. Pentru valorificarea minereului de fier, pe lîngă cele două mari complexe siderurgice existente în țară, urmează să fie dată în funcțiune (la Jigal, în regiunea Skikda) o unitate de reducere directă a acestei materii prime. Prelucrarea completă în țară a minereului de fier este un obiectiv care va fi atins în 1980, odată cu intrarea în funcțiune la întreaga capacitate a celui de-al doilea mare furnal de la El Hadjar. Pentru anul 1980 se prevede și darea în funcțiune a patru zăcăminte de minereu de zinc, astfel încît producția să fie de 53,8 mii tone conținut zinc. Cererea crescîndă de îngrășăminte fosfatice va fi acoperită prin construirea la Tebessa a unei unități integrate de superfosfat triplu și prin dublarea capacității de producție a complexului de îngrășăminte fosfatice de la Annaba. Se intenționează crearea, pînă în 1980, a unei industrii naționale de semi-produse fosfatice, printre care și acidul fosfatic, în vederea eliminării exportului de fosfat brut.

Pentru viitorii ani se preconizează dezvoltarea în continuare a minelor de mercur, Algeria fiind în prezent una din principalele țări exportatoare de mercur și a treia țară producătoare din lume. Pentru creșterea producției de mangan va fi dat în exploatare în acest an zăcămîntul situat la 200 km de Bechar. Societatea națională algeriană de siderurgie va construi o fabrică de feroaliaje, ce va fi dată în folosință în anul 1980. Deși în prezent importă tungsten, Algeria va putea deveni în curînd exportatoare, ca urmare a dării în exploatare a zăcămintelor descoperite la Hoggar, în sudul țării. Zăcămintele de minereu de uraniu existente la Tingaouike și Abankor (din masivul muntos Hoggar) sînt apreciate a fi de importanță mondială. Se prevede ca în 1980 ele să asigure o producție anuală de 12 mii tone uraniu metal. O sporire rapidă va cunoaște producția de caolin pentru industria ceramică, în care vor fi date în funcțiune mai multe unități. O dezvoltare va cunoaște și producția de bentonită, barită, diatomită și marmură. Unele zăcăminte de marmură figurează printre cele mai importante din lume.

EVOLUȚII MONETARE

CONTINUAREA politicii de facilitare a creșterii cursului dolarului duse de autoritățile monetare ale S.U.A., concretizată în creșterea dobînzilor la depozitele în fonduri federale la 6%, a permis redresarea dolarului în raport cu restul valutelor occidentale în săptămîna 8—12 august 1977. *Francul elvețian*, după ce a deschis la un nivel apropiat închiderii precedente (2,4075 franci pentru un dolar), a cedat teren terminînd la circa 2,4180 franci pentru un dolar (depreciere de circa 0,5%). *Marca vest-germană* a evoluat pe o curbă marcat descedentă în raport cu restul valutelor, atingînd un nivel minim de 2,3310 mărci pentru un dolar. La finele săptămînii marca a cotat circa 2,3265 mărci pentru un dolar (depreciere de peste 1,3% în raport cu închiderea precedentă). În cadrul „șarpelui valutar“ vest-european se remarcă o inversare a tendinței mărcii vest-germane, care a încetat să se situeze la un nivel superior în raport cu cvasitotalitatea monedelor participante. Acestea înregistrează acum o depreciere mai lentă în raport cu dolarul decît moneda vest-germană. *Francul belgian* a cedat și el teren în fața dolarului, nivelul maxim de depreciere, corespunzător cursului de 35,66 franci pentru un dolar, fiind de numai 0,8%. *Francul francez* a evoluat în tonul general, atingînd la închidere un curs de circa 4,9060 (depreciere de 1% față de perioada anterioară). *Lira italiană* a avut o evoluție lineară în jurul nivelului de 881,60 lire pentru un dolar. *Yenul japonez* a înregistrat un recul ușor, de circa 0,2%, cotînd la închidere 266,30 yeni pentru un dolar, față de 265,80 la 5 august.

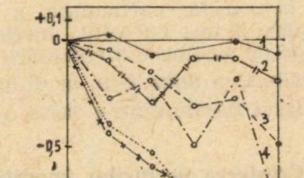

Evoluția cursului principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 8—12 VIII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 5 VIII 1977

Lira sterlină a făcut excepție de la mișcarea generală de depreciere a valutelor față de dolar. Continuînd politica de menținere a cursului lirei în jurul plafonului de 1,74 dolari pentru o liră, Banca Angliei a intervenit cumpărînd dolari pentru a frîna tendința de repreciere a monedei sale. De remarcat că, începînd din 15 august, Banca Angliei a decis reducerea cu 0,5% a dobînzii minime de împrumut la 7%.

Ca urmare a continuării tendinței de creștere a dobînzilor pe piața internă a S.U.A., pe *piața eurodepozitelor* s-a resimțit o creștere a dobînzilor la depozitele în eurodolari, care au atins un nivel de circa 6,6875%. Dobînzile la eurodepozitele în franci elvețieni și mărci vest-germane au fost în ușoară creștere, situîndu-se la 3,1875% și, respectiv, 4%.

Prețul aurului, pe o piață caracterizată ca „liniștită“, a înregistrat un declin ușor, situîndu-se la 12 august la Londra la 145,50 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

STRUCTURILE ECONOMICE OCCIDENTALE SUB IMPACTUL CRIZEI

PE MĂSURĂ ce trece timpul, este tot mai larg împărtăşită în Occident aprecierea că dificultăţile pe care le cunoaşte economia ţărilor capitaliste nu sînt numai de natură ciclică, ci au importante aspecte structurale. Legătura dintre laturile propriu-zis conjuncturale şi cele structurale ale situaţiei economice din ţările occidentale nu sînt simple, uşor de sesizat, mai ales că materialul statistic încă nu oferă suficiente elemente pentru evaluarea modificărilor de mai mare adîncime. Şi totuşi, studiile succesive ale unor organisme internaţionale specializate nu lasă nici o îndoială, prin concluziile la care ajung, în privinţa faptului că impactul structural al crizei este cît se poate de real.

Eufemisme

ANALIZELE efectuate recent în Occident ajung la o serie de aprecieri convergente cu privire la caracteristicile economice ale anului 1977. Astfel, în materiale pregătitoare ale Fondului Monetar Internaţional pentru sesiunea anuală a acestuia din septembrie a.c., se relevă că după criza din 1973—1975 situaţia a prezentat unele semne de îmbunătăţire. Aceste semne au fost însă puse în umbră de o realitate puţin aptă să provoace sentimente de satisfacţie şi anume de ceea ce materialele amintite numesc, cu un vizibil efort de a nu spune direct lucrurilor pe nume, „continuarea, în marea majoritate a ţărilor membre, a încercărilor de restabilire a ordinii în economiile lor“.

Prin această frază trebuie înţeles, în concret, că creşterea economică semnalată în ţările occidentale este încă slabă, ea nereuşind să redreseze gradul de utilizare a capacităţilor de producţie, să absoarbă măcar în parte şomajul şi să dezmorţească activitatea din sectorul investiţiilor.

Tabelul nr. 1

Evoluţia produsului naţional brut (modificări procentuale faţă de anul precedent)

	1962—1972 medie anuală	1975	1976
Ţările industriale	4,6	—1,1	5,4
din care :			
S.U.A.	3,9	—1,8	6,1
Japonia	10,3	2,4	6,3
R.F.G.	4,6	—2,5	5,7
Franţa	6,0	0,1	5,2
Anglia	2,4	—1,6	1,5
Italia	4,6	—3,5	5,6
Principalele ţări exportatoare de petrol	9,0*)	3,0	11,7
Alte ţări în curs de dezvoltare neeuropene	6,1*)	3,4	5,1

*) 1967—1972

Din datele tabelului nr. 1, furnizate de F.M.I., rezultă că, după fenomenul deosebit de semnificativ al scăderii produsului naţional brut al ţărilor industriale în 1975 faţă de 1974, anul 1976 a adus pe ansamblu o redresare, majoritatea acestor ţări obţinînd o creştere de 5—6 la sută, cu excepţia Marii Britanii (numai 1,5 la sută).

Este însă de menţionat că media pe 1976 camuflează o netă încetinire de ritm în cel de al doilea semestru al anului — interpretată ulterior, printr-o turnură eufemistică similară cu cea menţionată mai înainte, ca fiind un efect întîrziat al forţelor ciclice — astfel încît creşterea P.N.B. în acel semestru n-a mai fost decît de 3 la sută în medie pentru ansamblul ţărilor industriale, insuficient pentru o redresare reală a economiilor respective.

Căutîndu-se o explicaţie pentru acest „efect întîrziat“, apărut atunci cînd lumea occidentală se aştepta cel mai puţin, s-a afirmat că o vină capitală ar fi avut-o investiţiile particulare, a căror comportare a fost cu totul ineficientă ca mijloc de susţinere a redresării conjuncturale. O a doua vină ar fi aparţinut politicii fiscale dintr-o serie de state industriale, care a fost mai puţin stimulativă decît se aşteptau cercurile interesate.

S-a mai afirmat că, îndeosebi în ce priveşte marile state industriale, încetinirea de ritm din a doua parte a anului trecut ar fi fost accidentală, astfel încît în 1977 faza de avînt a ciclului conjunctural va fi cu certitudine reluată şi continuată. Lucrurile nu au evoluat însă pretutindeni în sensul prevăzut. În Japonia, de exemplu, ultimele date oficiale din acest an oferă imaginea unei mişcări descendente a activităţii economice, a unei evoluţii nesatisfăcătoare a producţiei industriale, a reducerii volumului investiţiilor de capital în utilaj industrial nou. Ca urmare, aprecierile cele mai optimiste contează pe o reducere a ritmului anual de creştere al P.N.B. de la circa 5,5 la sută în 1976, la circa 4,5 la sută în 1977.

Ţările în curs de dezvoltare nepetroliere au resimţit consecinţele crizei sub forma scăderii ritmului dezvoltării producţiei de la 6,5 la sută în 1973, la 3,4 la sută în 1975, scădere recuperată în parte în 1976, cînd s-a înregistrat o creştere de circa 5 la sută. Scăderea ritmului dezvoltării a constituit o grea lovitură pentru aspiraţiile popoarelor din aceste ţări.

Dezechilibrele — de la „ciclic“ la „structural“

PE PLAN VALUTAR-FINANCIAR, ţările occidentale sînt puse în faţa unor mari dificultăţi provocate de inflaţie, de dezechilibrul acut al balanţelor de plăţi, de situaţia valutară instabilă. Atît în ţările industriale, cît şi în multe alte ţări, pe prima linie a obiectivelor urmărite se află reducerea inflaţiei şi a şomajului şi întărirea poziţiei externe, obiective care, aşa cum o dovedesc faptele recente, sînt deosebit de dificil de atins.

Tabelul nr. 2

Creşterea preţurilor (modificări procentuale faţă de anul precedent)

	1962—1972 medie anuală	1974	1975	1976
Ţările industriale	4,1	12,0	10,8	7,2
din care :				
S.U.A.	3,5	10,0	9,3	5,1
Japonia	4,9	20,7	7,4	6,4
R.F.G.	4,0	6,9	7,1	3,1
Franţa	4,4	11,6	12,9	9,7
Anglia	5,7	13,6	28,3	15,1
Italia	5,0	17,7	17,3	17,8
Principalele ţări exportatoare de petrol	8,0	16,0	17,5	14,5
Alte ţări în curs de dezvoltare neeuropene	10,1	30,3	30,2	31,3

ECONOMIE MONDIALA

Rezultatele înregistrate în domeniul combaterii inflaţiei din ţările industriale sînt departe de a fi liniştitoare. Moderarea ritmului de depreciere inflaţionistă de la 13,5 la sută anual în semestrul al doilea al anului 1974, la 6,5—7 la sută în primul semestru al anului 1977 este interesantă în sine, însă comparativ cu creşterea medie anuală a preţurilor de 4,1 la sută în perioada 1962—1972 şi de 2,5 la sută în prima jumătate a deceniului 1960, actualul ritm al deprecierii este considerat ca fiind mult prea ridicat.

Ca întotdeauna, mediile ascund un larg evantai al ritmurilor deprecierii monetare. Astfel, în primul semestru 1977, faţă de o creştere a preţurilor (la nivelul unui an) de 3,5 la sută în R.F.G., în Marea Britanie s-a înregistrat o creştere de 13,5 la sută, iar în Italia de 21 la sută. Experienţa cea mai severă au avut-o ţările latino-americane care, în faţa perspectivei de a-şi vedea activitatea paralizată de influenţa crizei din ţările occidentale, au căutat să-şi salveze situaţia adoptînd o politică monetară şi fiscală expansionistă. Rezultatele au fost pozitive din punctul de vedere al producţiei care, după o creştere de numai 2 la sută înregistrată în 1975, a trecut la 4,5 la sută în 1976 şi va progresa şi în 1977. Preţul plătit a fost însă scump pentru masele populare : o inflaţie rapidă, încă nestăvilită. În ţările Africii creşterea preţurilor s-a menţinut la niveluri ridicate, în medie 20 la sută, însă se aşteaptă ca unele măsuri aplicate recent să ducă în 1977 la o scădere a ritmului.

Aceeaşi situaţie nesatisfăcătoare o prezintă al doilea indicator de bază al conjuncturii economice occidentale şi anume insuficienta utilizare a forţei de muncă.

Faţă de o rată de şomaj „normală“ în jur de 3—3,5 la sută în deceniul 1960, în primul semestru al acestui an a fost înregistrată în ţările industriale o rată medie de 5,3 la sută, cu foarte puţin sub rata maximă atinsă în perioada de vîrf a crizei economice din 1973—1975. Caracterul îndărătnic al nivelului ridicat al şomajului este deosebit de greu de acceptat, avînd în vedere că faza de criză a fost depăşită. Fapt este că producţia, progresînd prea lent, de-abia poate absorbi plusul de forţă de muncă creat pe de o parte de creşterea naturală a forţei de muncă, iar pe de altă parte de creşterea productivităţii muncii. În felul acesta, pe şomajul „ciclic“ s-a grefat un şomaj „structural“.

Din această cauză, problema combaterii şomajului apare ca fiind deosebit de spinoasă în condiţiile actuale. Dacă ţinem seama de caracterul ciclic al fenomenului, ar fi de aşteptat ca rezolvarea să vină de la creşterea cererii. Aceasta însă nu poate fi stimulată suficient prin măsuri de politică economică, deoarece asemenea măsuri ar stimula în acelaşi timp inflaţia, iar primul obiectiv al politicii economice, aşa cum s-a văzut, este tocmai combaterea inflaţiei. Iar dacă ţinem seama şi de caracterul structural al şomajului, vom ajunge la concluzia că fenomenul nici nu poate fi combătut printr-o expansiune a cererii.

Modificări în procesul de ajustare

ANALIZELE asupra situaţiei economice, efectuate de către specialiştii occidentali, afirmă că principala cauză a dificultăţilor actuale o constituie caracterul foarte limitat al posibilităţilor de intervenţie ale politicii economice a statelor capitaliste. El apare nu numai în legătură cu eforturile pentru combaterea inflaţiei, nu numai în acelea consacrate combaterii şomajului, dar şi în domeniul echilibrării balanţelor de plăţi.

Tabelul nr. 3

Structura globală a dezechilibrului balanţelor de plăţi curente (miliarde dolari S.U.A.)

	1967—1972 medie anuală	1974	1975	1976	1977 (estim.)
Principalele ţări exportatoare de petrol	0,7	67	35	41	39
Ţările industriale occidentale	10,2	—10	19	— 1	— 1
Alte ţări neexportatoare de petrol :					
— mai dezvoltate	—1,7	—14	—15	—14	—13
— mai puţin dezvoltate	—8,1	—30	—38	—26	—25

Datele din materialele amintite ale F.M.I., reunite în tabelul nr. 3, subliniază două caracteristici dominante ale domeniului plăţilor internaţionale în perioada 1973—1976. O primă caracteristică ar fi ascensiunea excedentului balanţei de plăţi curente a principalelor ţări exportatoare de petrol : de la 6 la peste 40 miliarde de dolari. Este adevărat că ultima cifră este cu circa 25 miliarde sub cifra record din 1974, ca urmare îndeosebi a creşterii rapide a importului în aceste ţări.

A doua caracteristică se referă la cele mai mari ţări membre ale F.M.I. — S.U.A., R.F.G., Japonia — care au dus o politică hotărîtă de combatere a presiunilor inflaţioniste începînd din 1974. politică ale cărei urmări n-au putut ocoli situaţia balanţei de plăţi. În aceste trei ţări, deficitul datorat urcării preţului petrolului a fost repede supracompensat prin alte elemente ale balanţei. Bineînţeles, o asemenea evoluţie a contribuit la creşterea dezechilibrului balanţei de plăţi a altor ţări importatoare de petrol. Aceasta a trecut de la un deficit de 8 miliarde de dolari în 1973, la unul de 55 miliarde în 1976. În faţa acestui dezechilibru uriaş, ţările respective n-au luat totuşi nici o măsură de îndreptare, de teama unor efecte deflaţioniste.

În lunile din urmă, F.M.I. a procedat la o analiză a procesului de ajustare, atît pe planul general al dezechilibrelor balanţei de plăţi, cît şi pe acela al experienţei individuale a cîtorva ţări. Din analiză a rezultat că ţările exportatoare de petrol au format în anii recenţi principalul grup deţinător de excedente, în timp ce marile excedente care caracterizau altădată ţările industriale au dispărut îndeosebi ca urmare a creşterii preţurilor la petrol. În acelaşi timp, ţările în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol au avut de făcut faţă unor mari şi continue deficite, care au menţinut caracteristica ţărilor respective de mari primitoare (mai ales însă potenţial) de capital şi ajutoare externe.

Deşi ţările industriale, ca grup, nu mai sînt în măsură să aprovizioneze cu resurse financiare ţările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, au rămas totuşi furnizorul direct al celei mai mari părţi a sumelor necesitate de acoperirea deficitelor balanţei de plăţi curente a acestora din urmă. Cu o deosebire : împrumutătorii nu mai obţin fondurile în chestiune din economiile realizate în cadrul grupului de ţări industriale, ca în trecut, ci direct sau indirect din plasamentele de fonduri excedentare provenite de la principalele ţări exportatoare de petrol. Aceasta, deoarece ţările industriale şi-au redus acumulările băneşti, în scopul plăţii petrolului importat, iar acumulările băneşti ale ţărilor exportatoare de petrol au luat locul acelora ale ţărilor industriale — îndeosebi pe calea procesului de „reciclare“ pe pieţele financiare internaţionale — ca ultimă sursă netă a fondurilor care se îndreaptă sub diferite forme spre ţările neproducătoare de petrol, furnizoare de materii prime.

Din tabelul nr. 3 se desprinde importanţa sursei autonome de circa 40 miliarde dolari anual pe care o constituie un mic număr de ţări exportatoare de petrol datorită excedentului balanţelor de plăţi curente, mai ales în condiţiile dispariţiei acumulărilor băneşti din ţările industriale. După părerea analiştilor de la F.M.I., situaţia nesatisfăcătoare a economiei mondiale începînd din 1974 n-ar putea fi atribuită unui volum excesiv de economisire pe plan internaţional, ci se datorează — aşa cum s-a mai arătat — politicii restrictive pe care o aplică autorităţile naţionale din ţările occidentale în domeniul monetar şi fiscal, în legătură cu caracterul acut al problemei inflaţiei.

Impactul structural al crizei în economia ţărilor occidentale prezintă şi alte aspecte demne de atenţie în domeniul plăţilor externe. Împreună cu efectele crizei asupra comerţului internaţional şi în sfera cursurilor valutare, aceste aspecte merită să formeze obiectul unei analize aparte.

dr. Costin KIRIŢESCU

Dinamismul energiei electrice

ANUL TRECUT ritmul de creștere a producției de energie electrică a țărilor membre ale C.A.E.R. a depășit dinamica ramurii pe plan mondial. Indicii respectivi fiind de 7% și 4,7%, ponderea acestor țări în producția mondială de energie electrică a ajuns la 21,6%. La volumul total de 1 483 mlrd kWh produse în 1976 (respectiv o creștere de circa 50% față de nivelul anului 1970), Uniunea Sovietică a contribuit cu 1 111 mlrd kWh (+50% față de 1970), Polonia — cu 104,1 mlrd (+61%), R.D. Germană — cu 89,1 mlrd (+28%), Cehoslovacia — cu 62,7 mlrd (+ 39%), România — cu 58,3 mlrd. (+66%), Bulgaria — cu 27,7 mlrd. kWh (+42%) etc.

Totodată, din grafic se vede că — în cadrul politicii generale de dezvoltare a bazei energetice a economiei naționale — țările mai puțin dezvoltate din punct de vedere industrial realizează ritmuri superioare de creștere a producției de energie electrică, și anume (în 1976, față de 1975) : R.P. Mongolă — 14%, Bulgaria — 10%, Cuba — 9%, România — 8,4%, Ungaria — 8%.

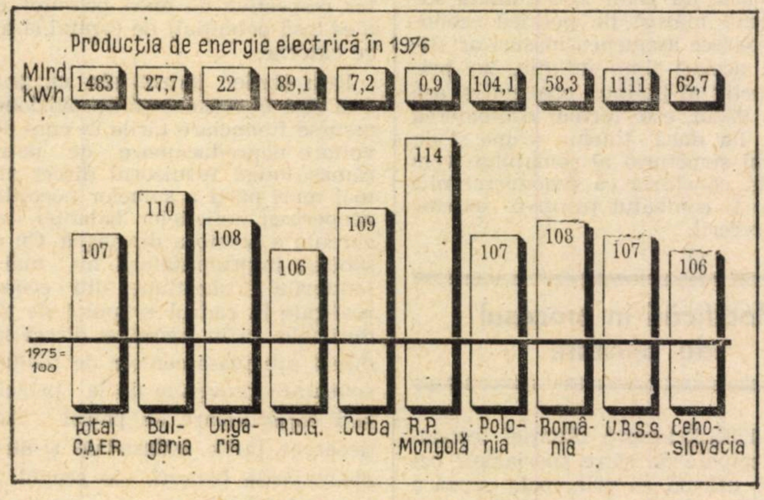

Export de capital comparat

UN RAPORT COMUN al Ministerului de Finanțe și al Băncii Japoniei evidențiază că în anul financiar 1976/77 (încheiat la 1 martie a.c.) afluxul de capitaluri străine în economia țării s-a accentuat aproape sub toate formele, depășind nivelul atins în anul care a precedat recesiunea economică (1972/73). Capitalul companiilor străine care activează în Japonia a crescut în exercițiul menționat cu 28,5 miliarde yeni (92,6 mil. dolari).

Se apreciază că în 1976 activele japoneze nete în străinătate echivalau cu 1,8% din produsul național brut, față de 9,9% în cazul R.F.G. (la mijlocul anului), 6,2% în cel al S.U.A. sau 1,7% în cazul Angliei (ambele calculate la finele anului 1975). Raportat la populația țării, exportul de capital al Japoniei a reprezentat 84,5 dolari/loc., 676 dolari/loc. în R.F.G. și 438 dolari/loc. în S.U.A.

Materii prime: instabilitatea prețurilor

PIAȚA MONDIALĂ CAPITALISTĂ a materiilor prime s-a caracterizat în ultima perioadă, între altele, printr-o instabilitate pronunțată a prețurilor, în pofida eforturilor depuse de diverse organisme (grupînd pe principalii producători și consumatori ai unei sau altei materii prime) pentru stabilizarea lor, la un nivel remunerator pentru țările exportatoare de materii prime. Din graficul de mai sus se vede că potrivit cîtorva dintre indicii prețurilor folosiți în Occident — Moody, Reuter, Financial Times — curba acestora înregistrează, în perioada aprilie 1976—iulie 1977 aceleași suișuri și coborîșuri, ele deosebindu-se — în raport cu calculul — doar prin amplitudine. După opinia specialiștilor în materie, tendința de scădere sensibilă a indicelui, începînd din martie a.c., se datorează nivelului redus al cererii pe piața mondială, aceasta fiind — la rîndul ei — consecința conjuncturii economice incerte din majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate. Și se apreciază că situația va persista atîta timp cît va întîrzia mult așteptatul reviriment de durată în domeniul activității de investiții.

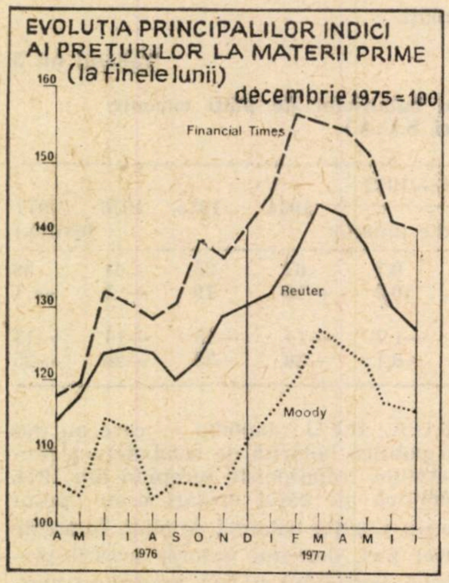

Diferențieri în traficul aerian

UNA dintre cele mai dinamice activități pe plan mondial, transporturile aeriene, a înregistrat în decurs de un sfert de veac (1950—1975) o creștere de circa 20 de ori a traficului de călători (la 573 miliarde pasageri-km) și de 22 ori a celui de mărfuri (la 17,1 miliarde tone-km). Datele statistice (care nu includ Uniunea Sovietică și R.P. Chineză), publicate de Organizația Internațională a Aviației Civile (O.I.A.C.), evidențiază totodată că în țările capitaliste au avut loc — în perioada menționată — patru intervale de criză, în cursul cărora ritmul de creștere a traficului aerian s-a redus de cîteva ori sau a fost chiar nul.

Transporturile aeriene de persoane ale țărilor membre ale O.I.A.C. (1975)

Regiunea	Trafic total (miliarde	Din care internațional pasageri — km)
Africa	16,6	12,8
Asia și zona Pacificului	86,0	50,9
America Latină și zona Mării Caraibilor	34,4	19,1
America de Nord	287,0	54,5
Europa	136,1	114,0
Orientul Mijlociu	12,5	10,6
Total	572,6	261,9

Sursa : B.I.K.I., nr. 84/1977.

Repartiția geografică a traficului de pasageri — sectorul de bază al transporturilor aeriene — rămîne însă extrem de inegală. Defalcarea regională efectuată de specialiștii O.I.A.C. (vezi tabelul) arată că, în 1975, jumătate din volumul global al transporturilor aeriene de pasageri a fost realizat de societățile nord-americane, față de numai 2,2% cît au realizat cele din Orientul Mijlociu, 2,9% cele din Africa sau 6% cele din America Latină și regiunea Caraibilor. În ceea ce privește, însă, traficul internațional de pasageri pe primul loc se situează transporturile aeriene din Europa. De remarcat că, în actualul deceniu, cel mai rapid ritm de creștere a traficului aerian de pasageri au înregistrat țările din Asia și zona Pacificului.

GLOSAR

Obligațiuni externe

AMPLOAREA CRESCÎNDĂ a activității pe piețele internaționale de capital face să crească, în același timp interesul pentru hîrtiile de valoare negociate pe aceste piețe și îndeosebi pentru obligațiunile externe.

Obligațiunile sînt instrumente de credit care cuprind o promisiune de plată a unei sume specificate de bani la o dată fixă, precum și de plată periodică la anumite date, a dobînzii. Obligațiunile sînt în general emise în sume standard și sînt negociabile. Ele fac obiectul unei **emisiuni publice** în cazul în care sînt oferite spre vînzare investitorilor sau în cazul în care prospectul de emisiune precizează că obligațiunile vor fi cotate la o bursă. Emisiunea mai poate face obiectul unui **plasament particular** în cazul în care ea este preluată în întregime de anumiți investitori. sau în care obligațiunile respective nu vor fi cotate la bursă.

Obligațiunile externe sînt de două feluri : obligațiuni **străine** și obligațiuni **internaționale.** Ambele categorii sînt definite ca fiind obligațiuni emise de împrumutat care este de o altă naționalitate decît aceea a țării unde funcționează piața capitalului și unde se emit titlurile. Obligațiunile străine sînt definite ca fiind cele emise pe o singură piață. Asemenea emisiuni sînt de obicei subscrise și vîndute de un grup de bănci de investiții care functionează pe aceeași piață și sînt exprimate în moneda țării pe teritoriul căreia se află piața. Obligațiunile internaționale mai sînt denumite și euro-obligațiuni. Ele sînt subscrise și vîndute pe mai multe piețe în mod simultan, de obicei prin sindicate internaționale de bănci de investiții.

Obligațiunile externe sînt clasificate după naționalitatea împrumutatului. Naționalitatea întreprinderilor (de stat sau particulare) se stabilește după locul înregistrării. Împrumutații la rîndul lor sînt clasificați după activitatea lor economică și obiectul lor. Se disting astfel : guverne centrale și locale, întreprinderi publice fără profil financiar, întreprinderi particulare fără profil financiar, bănci de depozite, instituții monetare centrale, alte instituții publice cu caracter financiar, alte instituții financiare particulare, organisme internaționale etc. Obiectul pe care îl poate urmări împrumutatul ar fi : organizație internațională, bancă și finanțe, transport, servicii publice, petrol și gaze naturale, resurse naturale, industrie, gospodărie comunală, scopuri generale etc.

Termenul de la care începe să conteze împrumutul este în general cel al datei la care se publică oferta de subscriere. Termenul obligației poate fi : scurt (pînă la 3 ani), mijlociu (între 3 și 5 ani) și lung (peste 5 ani).

Dobînda se achită anual sau semestrial. Venitul oferit de o obligațiune este în funcție de dobîndă, prețul de ofertă al obligațiunii și scadență. Dobînzile la creditele în eurovalute se stabilesc în funcție de dobînda interbancară de pe piața Londrei pentru valuta respectivă și se ajustează periodic, în general la intervale semestriale.

C. K.

Clasamentul celor 500

Petre Clipici, București — Revista americană **Fortune** publică în fiecare an în luna august un clasament al celor mai mari 50 firme din lumea capitalistă, inclusiv S.U.A., și al celor mai mari 500 firme din afara S.U.A. Primul dintre ele cuprinde în acest an firme din 11 țări, față de 10 anul trecut (prin includerea în listă a societății Petroleos de Venezuela). Pentru prima dată în listă figurează și firmele franceze Peugeot-Citroën și Saint-Gobain - Pont-à-Mousson. Nouă din cele 50 de firme aparțin industriei automobilului ; în vreme ce vînzările lor au crescut anul trecut cu 23%, profiturile s-au triplat. Sub raportul profiturilor nete, cele mai mari au fost raportate de societatea iraniană „National Iranian Oil“ (17,2 miliarde dolari în 1976), urmată de compania americană „General Motors“ (cu 2,9 miliarde dolari), care deține însă primul loc sub raportul cifrei de afaceri.

În clasamentul celo mai mari 500 firme din afara S.U.A., 318 firme aparțin următoarelor patru țări : Japonia (117), Anglia (89), R.F.G. (66), Franța (46).

Anul internațional al copilului

Francisc Sebe, Sibiu — Proclamarea anului 1979 ca An internațional al copilului, în baza unei rezoluții din 1976 a Adunării Generale a O.N.U., pornește de la faptul că un număr foarte mare, de circa 350 milioane de copii, mai ales din țările în curs de dezvoltare, dar și din alte țări, sînt încă subalimentați, lipsiți de o asistență medicală corespunzătoare și de pregătirea școlară indispensabilă unei dezvoltări normale fizice și intelectuale. Anul internațional va constitui un prilej pentru țările lumii de a-și intensifica eforturile în direcția realizării programelor lor în favoarea copiilor, concepute ca parte integrantă a planurilor lor de dezvoltare economică și socială. O atenție specială se cere acordată, în concepția inițiatorilor, unor categorii mai vulnerabile cum sînt tinerele fete, care nu beneficiază de aceleași avantaje ca băieții, copiii din cartierele de cocioabe, copiii refugiați, orfanii, copiii naturali, copiii din zonele rurale sărace, copiii din medii corupte, deficienții fizici și mintali, copiii care suferă de malnutriție.

Așa cum ați sesizat, spre deosebire de alți „Ani internaționali“ organizați pînă acum (al mediului înconjurător, al populației, al alimentației, al femeii etc.) Anul internațional al copilului 1979 nu va culmina printr-o mare conferință mondială.

Dolar

Victor Mihalca, Baia Sprie — 1) Deprecierea dolarului înregistrată în această vară a fost urmărită cu atît mai mult interes pe piața internațională cu cît dolarul rămîne principalul mijloc de rezervă internațional, principalul mijloc de intervenție al băncilor centrale pe piețele valutare, ca și principalul mijloc de plată pe piețele occidentale, așa cum se vede din tabelul de mai jos.

2) Slăbiciunea cursului dolarului are efecte diferențiate chiar pentru una și aceeași țară. Astfel, în cazul Franței o depreciere cu 1% a monedei americane este însoțită de o economie de 500 milioane franci la importul său de petrol, al cărui preț se exprimă în dolari. În schimb, încasările din export se vor diminua corespunzător reprecierii monedei naționale. În cazul R.F.G., de pildă, potrivit unor calcule citate de un buletin al Oficiului de presă și informații al guvernului (din 28 iulie), pierderile la export s-ar putea cifra la 10 miliarde mărci, dat fiind că prin reprecierea mărcii, importatorii de mărfuri vest-germane trebuie să le plătească acum, în moneda lor națională, cu circa 18% mai scump decît cu un an și jumătate în urmă.

Ponderea dolarului (în %)	1970	1973	1976
— în rezervele oficiale mondiale	35,8	49.5	44,2*)
— pe piața eurovalutelor	81	72	79
— în obligațiunile internaționale	70,4	47,4	63,4

*) 1975
Sursa : Le Monde, 26 iulie 1977.

Spațiu cosmic

Victor Ionescu, București — 1) Rezoluția adoptată la 20 decembrie 1961 de Adunarea Generală a O.N.U. la inițiativa Comitetului pentru spațiul cosmic stipulează că „exploatarea și utilizarea spațiului cosmic trebuie să se facă în folosul tuturor statelor indiferent de nivelul lor de dezvoltare economică și a științei. Subliniind actualitatea în continuă creștere a acestei prevederi, președintele comitetului menționat, austriacul Peter Jankowitsch, releva anul trecut : „Studiile sugerează că activitatea umană în spațiul cosmic, ca și utilizările tehnologiei spațiale vor continua să crească (...) Activitățile umane din spațiul cosmic cu utilizare pe Pămînt par a fi dintre acelea cu cea mai mare șansă de a se dezvolta substanțial, atît calitativ, cît și cantitativ. Efectul lor, de exemplu asupra explorării, obținerii și gospodăririi resurselor, inclusiv de energie, asupra protecției mediului și dezvoltării telecomunicațiilor este probabil să rămînă de o însemnătate vitală“.

2) În baza Convenției privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic, intrată în vigoare în 1976, statele care lansează asemenea obiecte urmează să informeze pe secretarul general al O.N.U. cînd și de unde le-au lansat, care sînt funcțiile lor generale și amănunte despre orbitele lor.

La orizont : Pămîntul

O AGRICULTURĂ MODERNĂ, INTENSIVĂ

(Urmare din pag. 8)

seamnă, pe lîngă o condiție a creșterii nivelului de civilizație, și o importantă economie de teren agricol. Odată cu cele cîteva sute de comune ce vor deveni în perspectivă centre orășenești agro-industriale, trebuie să se dezvolte și comunele care sînt centre ale consiliilor intercooperatiste, astfel ca și acestea să devină, într-o etapă ulterioară, orașe agro-industriale. În conformitate cu prevederile programului elaborat de Congresul al XI-lea, și restul comunelor și satelor se vor dezvolta, în așa fel ca în fiecare an și în fiecare cincinal să se asigure ridicarea nivelului localităților rurale. Astăzi, prin toate pîrghiile, se acționează pentru ridicarea nivelului vieții locuitorilor de la sate, asigurînd apropierea treptată a acestuia de nivelul vieții orașelor. În Expunerea la Congresul consiliilor populare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Pînă la sfîrșitul actualului cincinal, circa 700 de localități vor dispune de unități industriale de subordonare republicană, cu activitate permanentă și o producție de peste 10 000 000 de lei ; se vor crea, de asemenea, noi unități ale industriei de stat locale și cooperatiste, ajungîndu-se ca astfel de unități să existe în peste 2 900 de localități ale țării.“**

Agriculturii și unităților agricole le revin sarcini directe în realizarea sistematizării rurale; locuitorii din mediul rural sînt beneficiarii direcți ai condițiilor create de acest proces. Îndeosebi cooperativelor agricole le revine rolul de a asigura ridicarea noilor construcții — sociale și economice — de către formațiile specializate. Secretarul general al partidului arăta că sînt cooperative care ar putea realiza fabrici în valoare și de 100 milioane lei, că acest potențial de construcție trebuie folosit deplin. Deci, evoluția așezărilor rurale, ridicarea gradului de civilizație în mediul rural depind direct de eforturile proprii ale unităților agricole și consiliilor populare comunale, de felul în care se aduc la îndeplinire sarcinile de plan și de dezvoltare social-edilitară a fiecărei comune, de modul cum se asigură utilizarea fondurilor alocate și a resurselor materiale și umane.

IMPLICAȚII SOCIALE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

(Urmare din pag. 10)

pentru producția de filtre din azbociment ;

- La Bîlteni și Turburea se va dezvolta producția extractivă.

Pînă în 1980, în sectorul de stat al agriculturii se vor organiza noi unități: ferme zootehnice pentru ovine la Prigoria, Bărăscu și Godinești, o fermă agrozootehnică la Aninoasa, ferme viticole la Telești și Turceni. De asemenea, se prevede transformarea fermelor vegetale de la Turburea și Săulești în ferme de vaci. În sectorul agriculturii cooperatiste, se preconizează înființarea unei asociații pentru îngrășarea tineretului taurin, la Scoarța. În perspectivă urmează a fi dezvoltate unități zootehnice de tip industrial de creștere a vacilor pentru lapte în zonele de producție Fărcășești, Tg. Jiu, Cărbunești, Aninoasa, Hurezeni, Turceni, Mușetești și Telești ; pentru creșterea tineretului taurin în zonele: Tg. Jiu, Cărbunești, Hurezeni, Turceni și Fărcășești; pentru îngrășarea mieilor în zonele : Mușetești, Tg. Jiu, Cărbunești. Aninoasa și Fărcășești. Pentru sporirea producției agricole și asigurarea unor venituri permanente, pe terenurile de pe lîngă întreprinderile și centralele electrice, care produc sau folosesc energie termică, se pot construi sere legumicole.

În domeniul social-cultural, în actualul cincinal vor fi date în folosință în mediul rural 281 săli de clasă, ateliere școală cu 712 locuri, 2 creșe cu cîte 100 de locuri, grădinițe cu un total de 2 790 locuri, 22 dispensare umane, un spital, internate școlare cu 544 locuri, 15 cămine culturale, 14 băi comunale. Rețeaua de alimentare cu apă va crește cu 30 km. Se vor construi 1 300 de apartamente, 8 cămine de nefamiliști și altele. Se va crea astfel o rețea economico-socială modernă, eficientă sub raportul valorificării superioare a resurselor locale.

Rezultă deci, că **se continuă energic, de data aceasta la nivelul județului, politica de repartizare echilibrată a forțelor de producție în teritoriu, fiecare nouă realizare întregind imaginea unui județ prosper. în continuă transformare.**

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

NICOLAE LUPU, Mediaș — Funcționarul tehnic principal este considerat că îndeplinește o funcție administrativă, astfel că timpul lucrat în această funcție nu se ia în considerare la stabilirea vechimii minime necesare pentru promovarea în funcția de tehnician principal.

S.T., Bistrița — Problema ridicată de dv. poate fi rezolvată potrivit prevederilor pct. 1, din Nota la anexa 2 la Legea nr. 12/1971, potrivit cărora funcțiile pentru care se cer studii de o anumită specialitate pot fi ocupate și de cadre cu studii într-o specialitate înrudită. Lista specialităților înrudite se stabilește de organul central de resort.

HRISTACHE PESCEANU, Brăila — Față de reglementările în vigoare, unitatea n-are posibilitatea legală să vă acopere plata abonamentului de transport.

GHEORGHE BORA, Suplacu de Barcău, județul Bihor — Întrucît înainte de absolvirea, cu diplomă de stat, a învățămîntului mediu economic, ați lucrat peste 12 luni în producție (indiferent de funcția avută), la încadrarea dv. ca economist trebuia să fiți retribuit cu retribuția prevăzută pentru anul II de activitate, iar după un an la nivelul de bază al retribuției. Funcția de calculator este o funcție administrativă.

CORNEL JIMBOREAN, Lupeni — Nici în răspunsul publicat în Revista Economică nr. 21/1977 și nici în cel din „Gazeta finanțelor“ nu se precizează posibilitatea actualizării retribuțiilor tarifare prevăzute în plafoanele stabilite de H.C.M. nr. 880/1965. Aceste plafoane au rămas, deci, neschimbate.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 33 din 19 august 1977

23 AUGUST 1944–1977

– România pe coordonatele civilizației socialiste **(prof. dr. Titu Georgescu)** 1
– Dinamism și clarviziune în politica internațională a României socialiste **(Nicoară Ionescu)** 3
– Baza progresului și bunăstării. Dezvoltarea dinamică a economiei naționale **(prof. dr. Gheorghe Crețoiu)** 5
– O agricultură modernă, intensivă **(conf. dr. Petru Constantin)** 7
– Gorj – un județ în plin proces de industrializare. Implicații sociale ale dezvoltării economice **(dr. Ion Nicula, dr. Cornelia Dinescu)** 9
– Finalitatea creșterii economice : ridicarea standardului de viață al poporului **(Vergiliu Iordache)** 11
– Participarea României la circuitul economic mondial **(Dumitru Bejan)** 13

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Dezbatere „R.E.“ Creșterea productivității muncii asigură materializarea Programului de îmbunătățire a nivelului de trai 15
– Un sistem generalizat și unitar de pensii, în spiritul umanismului, al principiilor eticii și echității socialiste **(I. Nicolae)** 17
– Orientări, caracteristici și cerințe actuale ale activității de sistematizare **(dr. Virgil Ioanid)** 19
– Forme instituționalizate de participare a consumatorilor la alegerea și contractarea fondului de marfă **(Ioan Georgescu)** 21

TEORII – IDEI

– Cucerirea independenței depline și avîntul economic **(prof. dr. Victor Axenciuc)** 22
– Școli • curente • economiști. Independența economică la temelia independenței politice **(Cornel I. Sîrbu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Colaborarea cu țările socialiste, pe primul plan al politicii economice externe a României **(Nicolae Popov)** 26
– Tendințe – conjuncturi 27
– Structurile economice occidentale sub impactul crizei **(dr. Costin Kirițescu)** 28
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11–25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ADAS vă recomandă

La Administraţia Asigurărilor de Stat puteţi contracta, în condiţii avantajoase, diferite feluri de asigurări facultative auto, care acoperă eventualele pagube ce se pot întîmpla autoturismelor dv.:

- asigurarea pentru avarii (casco) ;
- asigurarea suplimentară pentru dispariţia autoturismului de la locul de parcare ;
- asigurarea suplimentară pentru cazurile în care autovehiculul este condus de alte persoane decît asiguratul sau rude ale acestuia ;
- asigurarea autoturismelor pentru cazurile de incendiu şi calamităţi ;
- asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea acestora la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea.

De asemenea, puteţi contracta şi asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme şi a altor persoane aflate în autoturisme.

Costul asigurărilor pentru avarii, respectiv al celor de incendiu şi calamităţi şi al asigurărilor pentru dispariţie a fost recent redus cu 10%, respectiv cu cîte 33%.

La asigurările pentru avarii (inclusiv la cele de incendiu şi pentru dispariţie) încheiate la sediile ADAS se acordă o reducere de 10% a primelor de asigurare, iar dacă nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri în baza asigurărilor respective, se acordă – în fiecare an –, în funcţie de vechimea în asigurare, reduceri de prime, de la 15 pînă la 35%.

Pentru relaţii suplimentare şi încheierea asigurărilor vă puteţi adresa responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

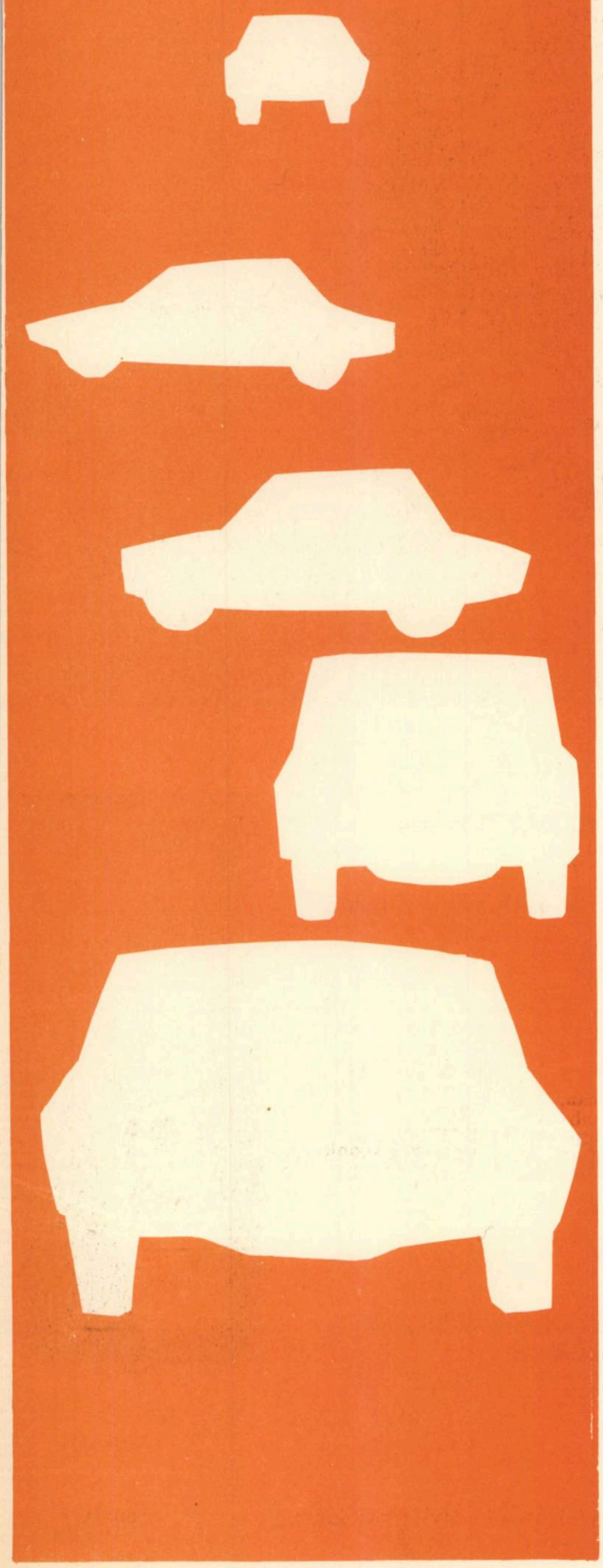

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

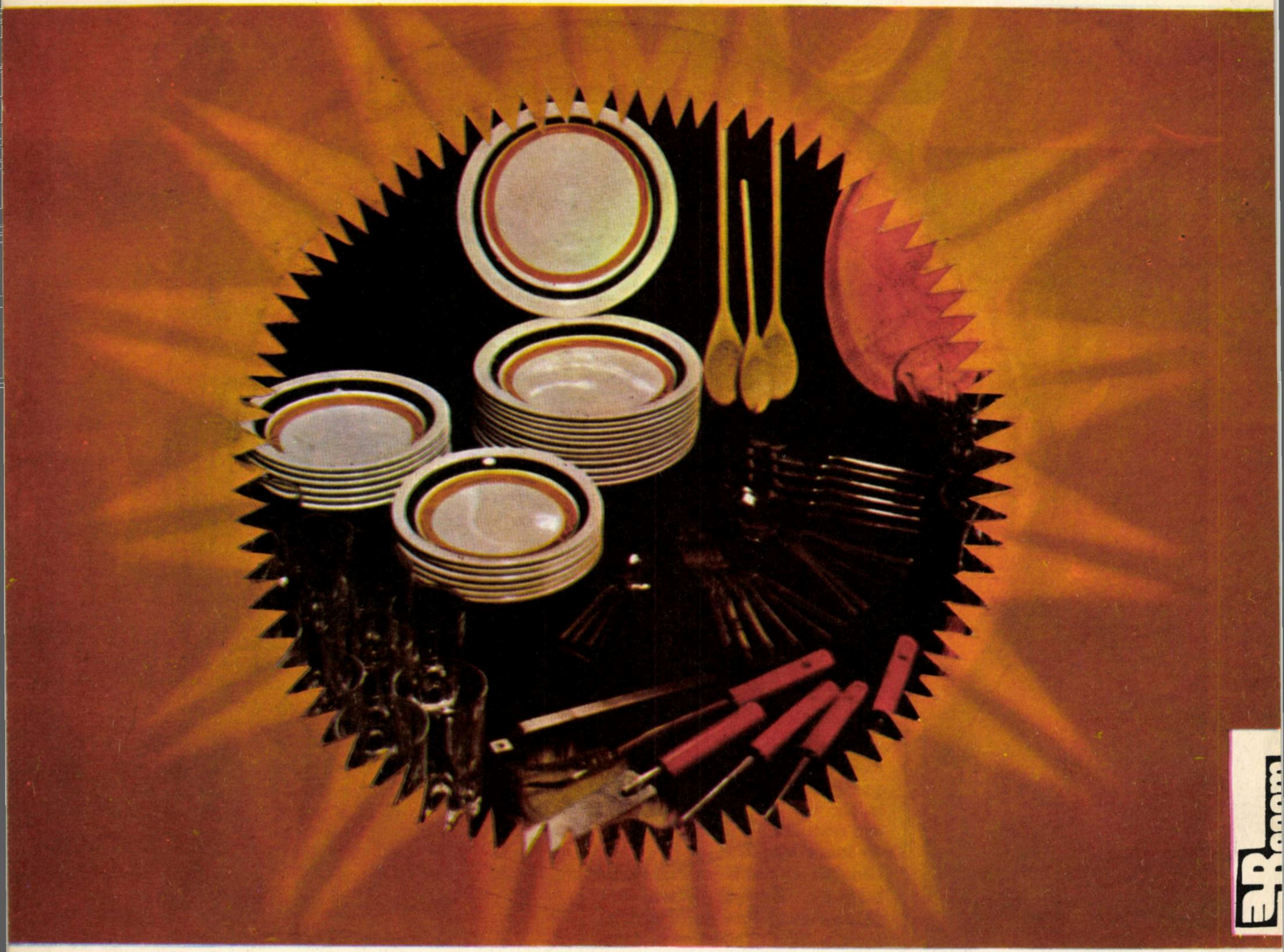

1977 AUG 2 8.

deval-V
POLI B

PENTRU SĂNĂTATE, PENTRU CURĂȚENIE, PENTRU FRUMOS, PENTRU UTILITATE,

procurați-vă din unitățile specializate ale comerțului de stat, patru produse extrem de necesare :

„LUX" – 140 g. pastă în tub – 4,90 lei
„LUCEX" – 60 g. pastă în tub – 1,95 lei
„DEVAL – V" flacon 500 g. – 7,50 lei
„POLI – B" flacon 450 g. – 4,30 lei

ÎNTREPRINDEREA DE DETERGENȚI
din Timișoara

a lansat pe piață aceste produse în ideea de îmbunătățire și ușurare a muncii dv. în gospodărie. Deci folosiți-le cu toată încrederea !

LUX
pastă pentru curățat
metalice

Lei 5

D 646
X M G

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Experienţa unităţilor model în creşterea suplimentară a productivităţii muncii

Cît de eficient este folosit personalul în întreprinderi?

O sarcină prioritară, reducerea costurilor de producţie – Ce arată o „radiografie“ la „Electromagnetica“

Dezarmarea şi resursele pentru dezvoltare

XO-42257
XO:42257
marca
de calitate

Numărul 34 ● Vineri 26 august 1977

VIZITA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU LA TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM

— O nouă expresie a grijii consecvente a partidului, a secretarului său general, pentru creşterea mai accelerată a nivelului de trai al poporului, pentru îmbunătăţirea aprovizionării populaţiei —

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

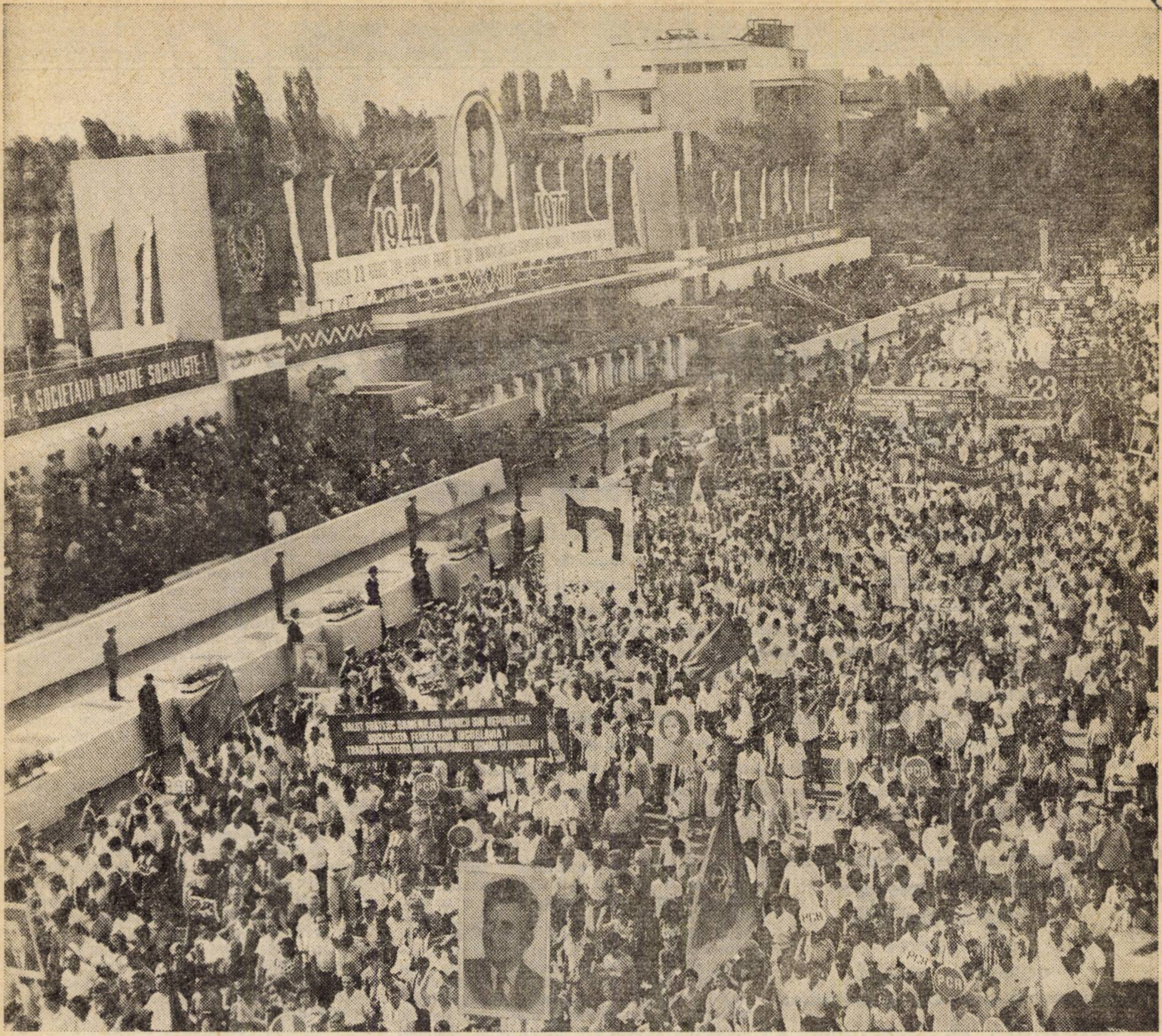

23 AUGUST 1977

Într-o atmosferă sărbătorească, de vibrantă însuflețire

ÎNTREGUL POPOR ȘI-A MANIFESTAT UNITATEA INDESTRUCTIBILĂ ÎN JURUL PARTIDULUI

ÎN ACEST AN, al sărbătoririi centenarului cuceririi independenței de stat a României, am întîmpinat cea de a 33-a aniversare a eliberării patriei cu multe și importante succese în muncă. La marea demonstrație de la 23 August oamenii muncii, poporul întreg și-a exprimat, odată mai mult, unitatea deplină în jurul partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, hotărîrea sa fermă de a face totul pentru a înfăptui politica partidului, obiectivele cuprinse în Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism, în Directivele Congresului al XI-lea, pentru a ne ridica țara în rîndul statelor avansate ale lumii. Pe acest drum, pe care mergem neabătut, consemnăm, cu mîndrie patriotică, succese de însemnătate istorică. Puternica dezvoltare și modernizare a economiei naționale și, în primul rînd, a industriei – baza progresului multilateral al societății noastre, a valorificării superioare a bogățiilor naționale și ale resurselor de creație ale poporului nostru – ridicarea, fără precedent, în anii acestui cincinal, a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni, creșterea rolului țării noastre în circuitul economic mondial și a prestigiului statului nostru pe arena mondială, le datorăm toate politicii științifice a Partidului Comunist Român, politică animată de cele mai înalte idealuri patriotice și umaniste.

Avem bucuria și mîndria muncii libere, a muncii pentru noi înșine, pentru generațiile actuale și pentru viitorime. Prin munca noastră ne ridicăm patria pe noi trepte ale civilizației socialiste, consacrată în întregime omului, și tot prin muncă ne ridicăm pe noi înșine pe noi trepte ale conștiinței socialiste. În amplul elan creator, care animă țara, fiecare dintre noi, la locul său de muncă, este chemat ca, prin eforturi proprii, prin inițiativă, prin spirit creator să-și aducă întreaga contribuție la îndeplinirea exemplară și depășirea sarcinilor planului pe anul în curs și ale întregului cincinal, pentru a accelera în acest fel mersul înainte al țării și națiunii noastre socialiste.

ÎNTRECEREA SOCIALISTĂ –
formă de dinamizare a participării maselor la accelerarea dezvoltării

ROMÂNIA SOCIALISTĂ a sărbătorit centenarul independenței sale naționale și cea de-a 33-a aniversare a insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste cu succese deosebite în realizarea Programului adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. Pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de dezvoltare prevăzute în acest cincinal, hotărîtoare sînt , așa cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul consiliilor oamenilor muncii : **o tot mai bună organizare a activității tuturor unităților economice, întărirea controlului, creșterea răspunderii și exigenței, concentrarea eforturilor în direcțiile hotărîtoare pentru înfăptuirea cu succes a planului.**

Realizarea acestor obiective presupune o atitudine înaintată față de muncă și societate. O manifestare specifică a noilor relații de producție instaurate în societatea noastră o constituie **întrecerea socialistă** – amplă mișcare de masă a poporului muncitor pentru îndeplinirea și depășirea planului, prin care se dezvoltă și se afirmă spiritul creator și de inițiativă în toate domeniile de activitate.

Manifestare plenară a responsabilității și inițiativei oamenilor muncii

ACTIVITATEA DE ÎNFĂPTUIRE a Programului de dezvoltare economico-socială a României socialiste a generat o puternică emulație în rîndul oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei noastre ; într-o atmosferă plină de entuziasm și elan creator, întregul popor muncitor este angajat într-o viguroasă activitate pentru accelerarea procesului de creștere a economiei românești.

Întrecerea socialistă a devenit un cadru favorabil pentru manifestarea deplină a responsabilității și inițiativei oamenilor muncii, în dubla lor calitate de proprietari ai mijloacelor de producție și făuritori ai valorilor materiale, a spiritului lor gospodăresc, pentru descoperirea și valorificarea tot mai eficientă a unor însemnate resurse de creativitate și organizare superioară a muncii. **Organizarea și conducerea întrecerii socialiste de către partid, cu participarea directă a sindicatelor, a dat în ultimii ani acestei mișcări de masă noi și puternice valențe, ce au amplificat virtuțile întrecerii socialiste, de adevărată școală a educației comuniste, au dinamizat participarea continuă, activă și efectivă, a maselor largi de oameni ai muncii la înfăptuirea sarcinilor stabilite,** pentru folosirea cît mai chibzuită a resurselor materiale și umane. pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale necesare creșterii în ritm intens a economiei. Prin eforturile depuse, colectivele de oameni ai muncii au făcut ca, **în primul semestru al acestui an, prevederile din domeniul producției industriale să fie depășite cu peste 10 miliarde lei,** realizîndu-se, față de aceeași perioadă a anului trecut, o creștere a producției cu peste 11 la sută. Nu este vorba, desigur, doar de creșterile cantitative. La ele se adaugă succesele remarcabile obținute în innoirea produselor și a tehnologiilor, în ridicarea continuă a calității și competitivității produselor, în reducerea cheltuielilor și sporirea substanțială a eficienței economice. De asemenea a sporit cu peste 11 la sută volumul investițiilor realizate, asigurîndu-se intrarea în funcțiune a mai mult de 250 capacități productive importante. Tabloul realizărilor este întregit cu rezultatele apreciabile obținute în agricultură, în celelalte sectoare de activitate productivă, precum și în domeniul social-cultural.

În întrecerea tot mai amplă pentru realizarea exemplară a sarcinilor de plan pe anul 1977 și a cincinalului revoluției tehnico-științifice, un obiectiv central l-a constituit **creșterea în ritm înalt a productivității muncii.** În acest scop au fost elaborate și aplicate programe speciale de măsuri nu numai pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe 1977, ci și pentru obținerea unor însemnate sporuri peste prevederile pe acest an la indicatorul productivitate, cu cel puțin 2-3 procente pe ansamblul industriei republicane, iar la construcții-montaj cu 4-6 procente. Au fost organizate ample analize pe locuri de muncă, punîndu-se un accent deosebit pe mobilizarea rezervelor interne din unități, pe creșterea substanțială a efortului propriu, concomitent cu amplificarea procesului de mecanizare și automatizare a producției, ridicarea nivelului tehnic al produselor și tehnologiilor, folosirea rațională a capacităților de producție, a utilajelor și a forței de muncă. Ca efect direct al ridicării productivității muncii cu 1,7 la sută peste prevederile de plan, pînă la începutul lunii august, în **întreprinderile siderurgice** a fost realizată suplimentar o producție globală în valoare de 978 milioane lei. Această importantă depășire a planului pe primele șapte luni ale anului în curs este echivalentul a mai mult de 132 000 tone fontă, 154 000 tone cocs metalurgic, circa 55 000 tone laminate finite pline, 6 000 tone țevi etc. De asemenea, **unitățile economice din industria constructoare de mașini** au înregistrat, în perioada ce a trecut de la începutul anului, o producție fizică suplimentară, a cărei valoare reprezintă peste 2,2 miliarde lei, prin ridicarea continuă a gradului de utilizare a mașinilor și agregatelor. Pînă la începutul acestei luni au fost produse peste plan, printre altele, mașini-unelte în valoare de 296 milioane lei, peste 210 tone utilaje miniere, 216 autocamioane și tractoare, mașini pentru industria ușoară ce însumează 747 tone, 1 100 autoturisme de oraș și produse electrotehnice valorînd 700 milioane lei.

Dat fiind că în anumite unități economice s-a acumulat o experiență deosebită de producție, că acestea dispun de un valoros potențial tehnic și uman, au fost desfășurate ample acțiuni în **sprijinirea unui număr de 60 de întreprinderi din industrie și construcții pentru a deveni model de creativitate, organizare și eficiență în activitatea de creștere a productivității muncii.** De exemplu, la exploatarea minieră Baia Sprie — Maramureș, programele de măsuri au fost analizate cu oamenii muncii pe locuri de muncă, au fost stabilite sarcini și responsabilități precise cu termene concrete de realizare, ceea ce a contribuit la o mobilizare corespunzătoare a colectivului pentru a realiza productivitatea muncii pe semestrul I a.c. în proporție de 105 la sută, cu 1,3 la sută peste sarcina suplimentară. La Întreprinderea forestieră de exploatare și transport din Piatra Neamț, prin repartizarea judicioasă în timp a celor 91 de măsuri cuprinse în programul anual de creștere a productivității muncii — pe colective de specialiști, bine închegate și profilate pe anumite probleme, s-a reușit să se obțină numai în primele șase luni ale anului curent, o economie relativă de personal de 1 905 lucrători, față de 875, cît erau prevederile.

Și în acest an, în cadrul întrecerii au fost inițiate largi consultări ale muncitorilor, maiștrilor, inginerilor și ale altor specialiști asupra măsurilor care trebuie adoptate în întreprinderi, pentru **organizarea superioară a producției și a muncii. Pe această bază au fost incluse în programele întocmite cca. 34 mii de studii cu o eficiență economică antecalculată de peste 4 miliarde de lei la producția globală, o economie relativă de peste 44 mii lucrători, precum și o economie la cheltuielile de producție de peste 82 milioane lei.** Asigurîndu-se o organizare științifică a fiecărui loc de muncă și a fluxurilor tehnologice, la întreprinderile constructoare de utilaj petrolier, chimic și tehnologic din Ploiești, Tîrgoviște, Buzău, Găești și Moreni de exemplu, s-a reușit ca, de pe aceeași suprafață construită să se obțină, în perioada care a trecut din acest an, o producție aproape egală cu cea realizată în întregul an 1975. Aceasta a permis colectivelor amintite să înregistreze un plus de producție evaluat la peste 250 milioane lei — sumă care întrece considerabil angajamentul asumat în cinstea zilei de 23 August. Un recent studiu întocmit de specialiștii de aici arată că reamplasarea unor linii tehnologice și grupuri de mașini în spațiile existente — lucrări în curs de desfășurare — va aduce acestor unități, în actualul cincinal, un plus de producție de peste o jumătate de miliard lei.

În vederea **generalizării experienței valoroase** dobîndite de unele unități, îndeosebi a acelora model în organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, s-au desfășurat în județele Brașov, Argeș, Gorj, Botoșani, consfătuiri și schimburi de experiență. Inițiativele valoroase s-au bucurat de o binemeritată atenție. Printre ele, la loc de frunte s-a situat chemarea : **„Fiecare inginer și tehnician să rezolve cel puțin o problemă în plus față de sarcinile cuprinse în planul tehnic“.** În județul Galați au fost cuprinse în această activitate peste 90 la sută din cadrele tehnice și economice. În municipiul București cele 4 652 cadre care au îmbrățișat această inițiativă au elaborat studii si soluții a căror eficiență economică se ridică la peste 22 milioane lei.

Un rol important l-a avut și intensificarea activității politice și cultural-educative, a propagandei tehnico-economice. În Hunedoara, Galați, Alba ș.a. au fost deschise expoziții pe tema realizărilor obținute în organizarea superioară a producției și a muncii, care au fost vizitate de numeroși reprezentanți ai întreprinderilor.

Creativitatea — dimensiune de masă a muncii în socialism

ORGANIZAREA, desfășurarea și amplificarea mișcării inventatorilor și inovatorilor pentru un aport sporit la introducerea rapidă, pe scară largă a progresului tehnic în economia națională reprezintă o componentă esențială a întrecerii socialiste în cincinalul revoluției științifice și tehnice. În anul 1976, dăruirea cu care au acționat oamenii muncii pentru introducerea noului în producție s-a soldat cu aplicarea a numeroase soluții eficiente, care au condus la economii postcalculate de peste 1 miliard de lei.

Un prilej de deosebită emulație, cu efecte favorabile în dezvoltarea creativității specialiștilor noștri, l-a constituit **activitatea creatoare științifică și tehnică desfășurată pe întreg parcursul festivalului „Cîntarea României“.** În județul Prahova, de exemplu, în cursul semestrului I a.c. au fost realizate 2 800 teme cu caracter științific și tehnic, la soluționarea cărora au fost antrenate 5 300 cadre tehnice, iar eficiența economică s-a ridicat la 218 milioane lei; un număr de 229 soluții tehnice au fost înregistrate ca **invenții și inovații.** Și în județul Brașov au fost antrenate în această acțiune peste 7 800 de cadre de specialitate care au soluționat și aplicat în practică un număr de 6 900 teme de studii, cu o eficiență economică de 130 milioane lei. Acțiunea continuă și în prezent cu organizarea, la nivelul întreprinderilor, a unor expoziții în care se prezintă realizările cele mai valoroase, precum și machete și grafice privind produse și tehnologii noi, moderne și perfecționate.

Ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor este unul din obiectivele principale ale întrecerii socialiste și criteriul de bază în evidențierea fruntașilor. Pe linia înfăptuirii sarcinilor stabilite de conducerea partidului au fost elaborate programe speciale de ridicare a calității produselor în întreprinderi, au fost dezbătute neajunsurile din acest domeniu, s-au extins inițiative valoroase, cum sînt : „Calitatea, o problemă de demnitate și patriotism“, „Controlul în lanț“, „Autocontrolul calității“, „Eu produc, eu controlez, eu răspund“ etc.

De o deosebită atenție s-au bucurat acțiunile privind **economisirea materiilor prime, a materialelor, combustibilului și energiei.** În acest domeniu s-a acționat pentru generalizarea inițiativelor și a metodelor de muncă avansate care contribuie, printr-un efort propriu de creativitate, la reducerea cheltuielilor de producție, la valorificarea superioară a materiilor prime, recircularea deșeurilor și a materiilor secundare. Pentru o informare cît mai largă în această direcție au fost organizate, cu bune rezultate, expoziții și schimburi de experiență în județe ca : Bihor, Prahova, Brașov, Mureș, Argeș ș.a.

Afirmarea voinței și conducerii colective

ÎN ÎNFĂPTUIREA hotărîrilor celui de-al XI-lea Congres al partidului, a sarcinilor reieșite din documentele recentului Congres al consiliilor oamenilor muncii, a indicațiilor ce se desprind din ampla analiză făcută cu acest prilej de către secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** asupra activității desfășurate de întregul nostru popor pentru transpunerea în viață a prevederilor actualului cincinal, întrecerea socialistă, ca formă de dinamizare a participării maselor la accelerarea dezvoltării, trebuie să dobîndească noi valențe, capabile să mobilizeze în mod superior energiile creatoare ale oamenilor muncii. Ea trebuie să conducă la stimularea inițiativei creatoare, la dezvoltarea răspunderii în muncă, la întărirea spiritului gospodăresc în valorificarea înaltă a resurselor materiale și umane, la cultivarea disciplinei și atitudinii înaintate față de muncă, în scopul realizării unei producții suplimentare de 120–130 miliarde de lei față de prevederile actualului cincinal.

Așa după cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „Înfăptuirea programului de creștere mai rapidă a economiei în actualul cincinal este o condiție esențială a reducerii decalajului față de statele avansate, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate“.**

Pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor dezvoltării economice și sociale a țării, întrecerea socialistă trebuie să urmărească și să contribuie efectiv la obținerea unor rezultate deosebite, în primul rînd în **creșterea productivității muncii,** în realizarea în totalitate a prevederilor programului de creștere suplimentară a acestui indicator. În această direcție, alături de amplificarea rezultatelor bune obținute pînă în prezent se cere acționat cu fermitate pentru recuperarea grabnică a tuturor rămînerilor în urmă care au apărut în primele 7 luni ale acestui an, în așa fel încît planul fizic să poată fi realizat în 1977 la toate sortimentele, în conformitate cu cerințele beneficiarilor. Ca urmare, așa cum se sublinia în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 8 august a.c., în fiecare întreprindere se cer intensificate preocupările pentru utilizarea în grad înalt a mașinilor și a timpului de lucru, pentru perfecționarea organizării producției și stimularea creației tehnice de masă, în vederea creșterii nivelului de calificare a lucrătorilor și al calității produselor, introducerea pe scară largă a mecanizării și automatizării proceselor de muncă, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv și trecerea celui disponibil în sfera producției materiale. Nu trebuie scăpată din vedere, în întrecerea pentru productivitate cît mai ridicată, nici necesitatea întăririi asistenței tehnice directe a proceselor de fabricație. În acest sens **centralele industriale și întreprinderile pot și trebuie să se ajute singure luînd toate măsurile ca toți specialiștii din sectoarele funcționale să lucreze, cel puțin 50 la sută din timpul lor, nemijlocit în activitatea productivă în specialitatea pe care o dețin.** Necesitatea unor asemenea măsuri apare cu atît mai evidentă cu cît, pînă în prezent, în unele întreprinderi ritmul productivității muncii nu a ținut pasul cu dotarea lor tehnică și umană. După cum se știe, va trebui ca, pe întreg cincinalul, în industrie să se realizeze o creștere a productivității muncii de peste 55 la sută, asigurîndu-se, pe această cale, mai mult de 80 la sută din sporul producției.

Un alt obiectiv al întrecerii trebuie să-l constituie, în continuare, **reducerea substanțială a cheltuielilor de producție,** pîrghie principală de sporire a eficienței. O atenție deosebită se cere acordată reducerii cheltuielilor materiale care se mai mențin încă la cote ridicate datorită în special supradimensionării unor produse, pierderilor mari în procesul prelucrării, aportului mai slab în unele întreprinderi a creației tehnice proprii. Iată de ce se impun măsuri mai hotărîte pentru reproiectarea produselor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, perfecționarea normării consumurilor de materii prime și materiale, economisirea energiei electrice și a combustibilului, valorificarea la maximum a resurselor secundare de materii prime și a deșeurilor.

La rîndul lor, **colectivele din unitățile de construcții-montaj sînt chemate să asigure mobilizarea întregului potențial al oamenilor muncii de pe șantiere pentru înfăptuirea integrală a planului de investiții pe acest an, să recupereze grabnic restanțele la punerea în funcțiune a noilor capacități de producție și obiective social-culturale din primul semestru al anului.**

În contextul menționat, se impune o acțiune mai hotărîtă în vederea accelerării industrializării lucrărilor și creșterii indicilor de utilizare a parcului de utilaje din dotare, pentru mai buna folsire a forței de muncă, întărirea ordinii și disciplinei pe șantiere, generalizarea aplicării acordului global pe obiective și lucrări, îmbunătățirea calității lucrărilor etc. În întrecerea pentru devansarea punerilor în funcțiune trebuie să sporească și aportul beneficiarului, prin preluarea și realizarea în regie proprie a unor obiective.

Acestea sînt desigur numai cîteva dintre principalele obiective concrete ale întrecerii socialiste pe acest an care vor trebui să polarizeze preocupările în fiecare unitate economică.

Amplificarea necontenită a succeselor obținute pînă în prezent în întrecerea socialistă, creșterea în ritm înalt a productivității muncii, gestionarea cu maximă eficiență a fondurilor din întreprindere astfel încît pentru fiecare leu cheltuit să se obțină un volum cît mai mare de producție-marfă și beneficii — departe de a constitui un scop în sine — reprezintă calea sigură pe care trebuie perseverat pentru creșterea venitului național și a bunăstării poporului. În acest fel, Programul privind ridicarea mai accelerată a nivelului de trai al populației în acest cincinal, care prevede creșterea suplimentară a retribuțiilor cu 35 miliarde lei, sporirea pensiilor, alocațiilor ș.a. are asigurate premize certe de realizare și aplicare integrală.

Ștefan PAVEL
secretar al Consiliului Central
al U.G.S.R.

Prind viață hotărîrile Congresului consiliilor oamenilor muncii

ÎNTREGUL PERSONAL – INTEGRAT DEPLIN ÎN ACTIVITATEA DE BAZĂ A ÎNTREPRINDERII (I)

SARCINA stabilită de Congresul consiliilor oamenilor muncii, de a se realiza suplimentar în industrie, construcții și transporturi o producție de peste 100 miliarde lei, față de prevederile cincinalului, demonstrează, încă o dată, marile resurse ale economiei noastre socialiste, hotărîrea conștientă a maselor de oameni ai muncii de a valorifica potențialul economic al țării la nivelul său maxim. În realizarea acestei decizii de importanță vitală pentru progresul societății noastre, forța de muncă din întreprinderi are de jucat un rol esențial, în special pe linia creșterii productivității muncii și reducerii costurilor de producție, a înnoirii produselor și îmbunătățirii calității acestora.

Tocmai de aceea recentul forum al clasei noastre muncitoare a analizat și dezbătut, între problemele de mare importanță pentru bunul mers al activității productive, și pe aceea privitoare la cît mai buna utilizare, cantitativ și calitativ superioară, a tuturor categoriilor de personal din întreprinderi ; este vorba, în primul rînd, de folosirea mai judicioasă a cadrelor de ingineri și specialiști din serviciile funcționale care, conform cu pregătirea și aptitudinile fiecăruia, trebuie să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în secțiile de producție sau în atelierele de proiectare, în compartimentele de cercetare și de inginerie tehnologică. De asemenea, s-a hotărît ca personalul auxiliar din o serie de compartimente — în special din aprovizionare și transporturi interne — pe baza calificării deținute sau însușindu-și o calificare, să treacă să lucreze mai mult de jumătate din timpul său de muncă în activitatea direct productivă din unitățile economice.

Este neîndoielnic că aceste măsuri vor avea efecte tehnice, economice și sociale pozitive, atît pentru întreprinderi și economia națională, cît și pentru cei în cauză ; ele vor conduce la creșterea producției fizice și valorice, la sporirea productivității muncii și reducerea cheltuielilor neproductive, la ridicarea calității producției, concomitent cu împlinirea profesională a cadrelor respective, în sensul de a lucra nemijlocit în meseria pentru care sînt pregătite, sau de a-și însuși o calificare în cazul în care nu o au încă. Evident, îmbunătățirea statutului profesional al acestor categorii de personal, va fi însoțită și de sporirea veniturilor lor, ca urmare a activității ce o vor depune în sectoarele de bază ale întreprinderilor.

Modul cum a fost lansată și cum se desfășoară în continuare acțiunea de îndeplinire a hotărîrilor Congresului, rezultatele pozitive obținute, ca și o serie de rămîneri în urmă și dificultăți, au făcut obiectul unei analize întreprinse în patru mari întreprinderi ale industriei republicane: „Vulcan“ și „Semănătoarea“ din București, Combinatul petrochimic și Întreprinderea de automobile din Pitești.

Utilizarea integrală a personalului ingineresc

FOLOSIREA cît mai completă a potențialului cadrelor tehnico-inginerești a constituit o preocupare evidentă în anul curent, la toate cele patru întreprinderi analizate. Una din modalitățile concrete de abordare a acestei probleme a fost aceea a **trecerii integrale** a unor ingineri și specialiști din serviciile funcționale în activitatea de proiectare și inginerie tehnologică, sau direct în secțiile de producție. Întărirea acestor sectoare cu cadre dintre cele mai bine pregătite și cu experiență, s-a soldat cu rezultate notabile pe linia execuției calitativ superioare și la timp, sau chiar în devans, a unor proiecte — ceea ce a influențat pozitiv activitatea de investiții și cea de dezvoltare — sau cu creșterea capacității tehnice de îndrumare și execuție în secții.

Astfel, la **Întreprinderea „Semănătoarea“**, încă din luna ianuarie a.c., un număr de 9 ingineri și subingineri din compartimentul de pregătirea fabricației a trecut în activitatea de proiectare, iar alți 3 specialiști de la același compartiment au trecut să lucreze integral în secțiile de bază. La sfîrșitul lunii iunie a.c., pentru a suplini lipsa de capacitate a proiectantului de bază (Institutul de proiectări pentru construcția de mașini) în ce privește activitatea de dezvoltare — investiții a întreprinderii, conducerea acesteia a analizat și a hotărît transferarea unui număr de 6 ingineri, de la serviciul de organizarea producției și a muncii, în activitatea de proiectare inginerie tehnologică pentru STE-urile de dezvoltare a întreprinderii ; de asemenea, în aceeași viziune de redistribuire judicioasă a cadrelor de specialiști, acolo unde sînt nevoile cele mai presante, tot la sfîrșitul lunii iunie, doi ingineri de la serviciul plan-dezvoltare au trecut la activitatea de investiții și un inginer de la serviciul personal-învățămînt a trecut la îndrumarea producției în secții. Toate aceste măsuri și-au dovedit raționalitatea și eficiența practică prin ameliorarea sensibilă a activității din sectoarele întărite cu aceste cadre.

Trecînd la materializarea hotărîrii Congresului privind **utilizarea a cel puțin 50% din timpul de muncă al inginerilor și altor specialiști din serviciile funcționale în activitatea direct productivă sau în cea de cercetare-proiectare.** Întreprinderea a întocmit un program concret prin care un număr de 13 specialiști de la serviciile plan-dezvoltare și personal-învățămînt a primit sarcini și teme precise de a lucra cîte 3 zile din săptămînă în activitatea de proiectare-inginerie tehnologică la S.T.E.-urile de dezvoltare (10 specialiști) sau de a îndruma și supraveghea procesul de producție din secții (3 specialiști). Programul a fost pus în aplicare de la 1 august a.c., urmările sale pozitive făcîndu-se deja simțite. Dintre efectele concrete ale acțiunilor întreprinse pe această linie, notăm : creșterea capacității de proiectare tehnologică cu 20% și elaborarea, cu o lună mai devreme, a 5 proiecte de investiții a căror valoare se ridică la peste 5 milioane de lei. Desigur că acest prim pas reușit pe calea traducerii în practică a hotărîrii Congresului privind mai buna folosire a personalului se cere urmat neîntîrziat de alți asemenea pași, pentru ca întregul personal tehnico-ingineresc din serviciile funcționale ale Întreprinderii „Semănătoarea“ să participe nemijlocit la activitatea de bază.

Studii îndelungate, dar operativitate redusă

LA ÎNTREPRINDEREA **de automobile din Pitești,** deși a existat și există în continuare preocupare față de aceeași problemă, rezultatele concrete sînt modeste, mai precis, inegale. Nu este de mirare, deoarece preocuparea se constată mai ales la nivelul studierii problemei și mai puțin în ce privește rezolvarea concretă, neîntîrziată a acesteia.

Încă înainte de Congresul consiliilor oamenilor muncii, conducerea întreprinderii a hotărît, pe baza unor elemente de studiu, trecerea integrală a unui număr de 19 ingineri și alți specialiști din serviciile funcționale (reprezentînd 17% din personalul acestor servicii) în activitatea de proiectare, unde se resimțea o nevoie acută de personal de specialitate. Aceștia au fost organizați pe cîteva colective de proiectare, cărora serviciul de investiții și proiectări mașini-unelte le-a repartizat teme de proiectare de sine stătătoare, cu atribuții și responsabilități precise. Reușita acestei soluții se traduce în creșterea capacității și calității activității de proiectare din întreprindere, reducerea termenelor de execuție a unor proiecte și lucrări de investiții, diminuarea unor cheltuieli specifice.

Din păcate, după acest început promițător, concretizarea preocupărilor pe această linie tergiversează, toate fiind încă în stadiul de studiu... De exemplu, se află în lucru un studiu privind trecerea unui număr de 34 ingineri și subingineri (provenind din toate compartimentele, inclusiv din unele secții) la activitatea de proiectare. Desigur că o asemenea acțiune complexă implică o analiză temeinică, dar prelungirea ei prea mult îi reduce sau cel puțin îi amînă eficacitatea, cu consecințe defavorabile pentru sectoarele interesate și pentru întreprindere în ansamblul ei.

De asemenea, la această dată se mai studiază, încă, integrarea specialiștilor din serviciile funcționale, cu cel puțin jumătate din timpul lor de muncă, în activitatea productivă și cea de cercetare-proiectare. Faptul că, la mai mult de o lună de la hotărîrile Congresului problema este tot în fază incipientă, fără să existe un program concret de acțiune, a cărei aplicare să fie cel puțin începută, dacă nu terminată, demonstrează că factorii de răspundere din întreprindere nu acordă încă toată atenția caracterului urgent al hotărîrilor respective, derivat din înseși necesitățile producției. Se impune accelerarea traducerii în practică a acestei hotărîri a Congresului, astfel ca și la Întreprinderea de automobile din Pitești, valorosul potențial reprezentat de specialiștii din serviciile funcționale să fie fructificat integral și judicios în activitatea de bază.

O experiență valoroasă, demnă de urmat...

MODUL cum s-a studiat și s-a trecut la materializarea soluțiilor folosirii mai depline a inginerilor și specialiștilor din serviciile funcționale la **Întreprinderea „Vulcan“** din București, poate întruni aprecieri pozitive, rezultatele obținute fiind notabile. Pornindu-se de la considerentul că cele 7 secții de producție ale întreprinderii vor putea beneficia, într-un grad considerabil sporit, de competența și experiența specialiștilor din serviciile funcționale — numai dacă se va ține riguros seama de pregătirea de bază, de munca și responsabilitățile pe care aceștia le-au exercitat pînă în prezent — s-a ajuns la concluzia organizării diferențiate a integrării lor în activitatea secțiilor. Astfel, s-au conturat și s-au pus în aplicare cîteva modalități diferite ale acestei integrări, soluția dovedindu-se viabilă tocmai prin realismul și operaționalitatea sa. Practic, despre ce este vorba ? În primul rînd, este vorba de așa-numitele **„Brigăzi permanente în secțiile de producție“**, formate din 5-7 specialiști (ingineri, tehnicieni, economiști) din serviciile funcționale. Cîte o astfel de brigadă acționează în fiecare secție de producție timp de 3 zile pe săptămînă sau ori de cîte ori este nevoie. Fiecare brigadă acționează în baza unui regulament de atribuțiuni special întocmit, avînd o temă de rezolvat într-o etapă dată. Astfel, de exemplu, brigăzile ce acționează în secțiile a 3-a și a 4-a (construcții sudate și cazane industriale) au ca temă principală de rezolvat în următoarele luni, „Analiza funcționării la capacitatea maximă a fluxurilor tehnologice stabilite prin planul de măsuri 1976-1977“. Cei 36 ingineri și specialiști ce activează în cadrul acestor brigăzi permanente, provin de la următoarele servicii funcționale : organizarea producției și a muncii — 8, transporturi și organizare — 7, plan și mecanic șef — cîte 6, contabilitate-financiar — 2. Materializarea acțiunii a fost eșalonată, pe secții, între 15 și 25 august a.c.

O a doua modalitate de organizare a activității în secții a altor specialiști din serviciile funcționale o reprezintă așa-numitele **„Grupe de persoane din serviciile funcționale, ce trec periodic prin secțiile de producție“**. În conformitate cu unele atribuțiuni și sarcini specifice, aceste grupe se împart în două tipuri distincte :

Grupele de tip „A“, formate din șefii de servicii și birouri funcționale, care au ca misiune că viziteze săptămînal fiecare secție și să discute cu oamenii din secție problemele importante nerezolvate la nivelul acestora, să controleze dacă sarcinile date spre rezolvare brigăzilor cu activitate permanentă sînt rezolvate integral, să propună și să participe la discutarea unor soluții legate de bunul mers al secției respective. S-au format 6 asemenea grupe, din cîte 2-3 specialiști, cuprinzînd un total de 14 persoane.

Grupele de tip „B“ sînt formate din specialiști din serviciile : personal-învățămînt, organizarea și protecția muncii, desfacere, și merg de două ori pe săptămînă în fiecare secție pentru a urmări și ajuta direct atelierele în rezolvarea problemelor de disciplina muncii, respectarea regulamentului de ordine interioară, prevenirea accidentelor de muncă etc. S-au constituit 3 grupe de acest fel, formate, fiecare, din 3 persoane.

Organizarea și structurarea participării specialiștilor din serviciile funcționale ale întreprinderii la activitatea secțiilor de producție, în modalitățile și pe grupele respective, va contribui atît direct, cît și indirect — prin mai buna organizare a producției și a muncii — la creșterea producției și productivității muncii, la reducerea costurilor și îmbunătățirea calității produselor.

Experiența valoroasă a întreprinderii „Vulcan“ pe această linie merită studiată și credem că, cel puțin unele elemente pot fi preluate și de alte colective, care să le aplice la situațiile lor specifice.

..și alta, de corectat

LA **Combinatul petrochimic din Pitești**, acțiunea de punere în valoare a potențialului creator al specialiștilor din serviciile funcționale a început bine dar, datorită unor evaluări nu îndeajuns fundamentate, ea a stagnat, situație care se prelungește și în prezent. Considerăm că, prin aducerea corecturilor necesare soluției inițiale, ce s-a dovedit parțial neviabilă, se pot asigura condițiile rezolvării problemei la nivel corespunzător, așa cum sînt de altfel și celelalte realizări ale acestei puternice unități a industriei noastre chimice.

Concret, despre ce este vorba ?

În urma studiului întreprins s-a ajuns la concluzia ca 46 de ingineri și alți specialiști din serviciile funcționale să lucreze cel puțin jumătate din timpul lor de muncă în activitatea de proiectare. Dar, datorită faptului că proiectantul principal (Institutul de inginerie tehnologică și proiectări pentru industria chimică) a apreciat ca fiind apți pentru acest gen de activitate doar 7 din acești specialiști, ceilalți 39 specialiști au fost constituiți în colective care să elaboreze diferite părți din documentația de o anumită specialitate, mai precis, întocmirea unor studii de organizare a producției și a muncii pe platformă. Adoptîndu-se această soluție de circumstanță, în fapt nu s-a ajuns la integrarea parțială a celor 39 de specialiști în activitatea de bază a combinatului, deoarece genul muncii ce o vor executa se confundă cu tipul de activitate care o depuneau și o depun în serviciile funcționale de care aparțin. Practic, nimic nu se schimbă nici pentru întreprindere, nici pentru respectivii specialiști. Se poate aprecia că studiul inițial întocmit a fost relativ superficial fundamentat, adoptîndu-se soluția facilă de a trece „în bloc“ un număr mare de personal tehnico-ingineresc în activitatea de proiectare, fără a se ține seama în toate cazurile concrete de pregătirea reală a persoanelor respective, raportată la exigențele specifice ale muncii la planșetă. Dacă studiul respectiv ar fi avut mai multe variante de soluții, dintre care unele prevăzînd trecerea personalului menționat pentru a lucra parțial în secțiile de producție, el s-ar fi dovedit mai realist și, implicit, mai eficace. Soluția aceasta ne apare valabilă și în prezent, dar urgentarea aplicării sale depinde exclusiv de Combinatul petrochimic din Pitești, care trebuie să acționeze mai operativ și cu mai multă convingere în această direcție.

Într-un număr viitor al revistei, vom analiza modul cum decurge în întreprinderile respective acțiunea de utilizare a personalului auxiliar în activitatea direct productivă.

I. SOARE
Gh. DRĂGHICI

„RADIOGRAFIA“ COSTURILOR DE PRODUCŢIE ÎN SPRIJINUL EFICIENŢEI ECONOMICE

Ce relevă o analiză economico-financiară aprofundată la întreprinderea „Electromagnetica“

- ***Care sînt legăturile între obiectivele planului tehnic și eficiența economică?***
- ***De ce este necesară revizuirea permanentă a normelor de consum?***
- ***Cum trebuie să înțelegem și să tratăm problema consumurilor materiale?***
- ***Compensările valorice pot ascunde analizei economice aspecte negative***
- ***Cum se poate ajunge la un nonsens economic: planificarea unor consumuri mai mari decît cele realizate în trecut, în condiții similare***
- ***Un „inamic“ al costurilor — cheltuielile neproductive și neeconomicoase.***

ÎNTREPRINDEREA „Electromagnetica“ a cunoscut o dezvoltare deosebit de dinamică. Numai în ultimii cinci ani ritmul mediu anual de creștere a producției globale a fost de peste 31%, al producției marfă de 28%, iar cel al productivității muncii de peste 15%. În aceeași perioadă, beneficiul a înregistrat o creștere medie anuală de peste 50% în timp ce valoarea medie a fondurilor fixe a crescut numai cu 10% și numărul mediu scriptic de personal cu 8,9%. Într-o formă grafică cîțiva din indicatorii de producție și eficiență prezintă, următoarele evoluții în dinamică față de anul 1972, luat ca bază de plecare (vezi graficul din pag. 8).

Potrivit datelor înscrise în grafic, valoarea producției marfă planificată pe anul 1977 arată o creștere de 140% față de anul 1972, în timp ce valoarea medie a fondurilor fixe, o creștere de numai 50%, ceea ce denotă că investițiile efectuate în ultimii ani au avut o eficiență ridicată. Sporirea eficienței este și mai evidentă însă dacă avem în vedere că beneficiul a crescut cu 252,5% față de 1972, devansînd substanțial ritmul de creștere al volumului producției marfă.

Pe de altă parte, nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă a scăzut de la 720,8 lei/mie în anul 1972, la 616 lei/mie planificat pe anul 1977, sau 614,6 lei/mie dacă avem în vedere realizările efective din primele 7 luni ale anului 1977, cu toate că în perioada analizată au avut loc trei majorări generale ale retribuției muncii, precum și reașezarea prețurilor de producție sau de livrare, care — în cazul acestei unități — au condus la creșterea costurilor de producție.

Realizările înregistrate la 31 iulie a.c. confirmă, prin unii indicatori de plan, că întreprinderea „Electromagnetica“ își continuă drumul ascendent de pînă acum. Astfel, producția marfă, producția netă, productivitatea muncii, nivelul de cheltuieli la 1 000 lei producție marfă, impozitul pe circulația mărfurilor, și alți indicatori de plan au fost realizați în bune condițiuni. Modul cum au fost însă realizați alți indicatori de plan în prima jumătate a anului scoate în evidență și aspecte de rămîneri în urmă, unele cauzate de factori din afara unității, altele de existența unor neajunsuri și deficiențe în activitatea proprie. Cumulat pe 7 luni se înregistrează o restanță în realizarea producției globale în prețuri curente de plan de 3,9%, a producției marfă vîndută și încasată de 4,1% și a beneficiului de 24,1%.

Studiul și analiza efectuate îndeosebi asupra neajunsurilor generate de factori interni au scos la iveală o serie de aspecte și deficiențe și au permis stabilirea de soluții pentru remedierea lor, precum și elaborarea unor programe de măsuri, unele aplicate, altele aflate în curs de aplicare. În cele ce urmează, ne vom referi la acele aspecte care se regăsesc sub o formă sau alta și în activitatea altor unități și pentru eliminarea cărora se impun acțiuni ferme atît din partea colectivelor de muncă proprii, cît și a organelor ierarhic superioare.

Importanța îndeplinirii planului tehnic pentru rezultatele economice

UN PRIM ASPECT îl constituie nerealizarea în totalitate și la termenele planificate inițial a obiectivelor înscrise în planul tehnic. În anul 1976, dintr-un număr de 82 obiective privind asimilări de produse noi și îmbunătățiri tehnologice în execuția unor piese, repere, subansamble și produse, nu s-au realizat efectiv decît 59, restul de 23 fiind replanificate în anul 1977.

Deși în calculul de eficiență economică din planul tehnic nu s-au făcut referiri la reducerea costurilor de producție și la creșterea beneficiului, dacă se au în vedere numai cheltuielile indirecte cu caracter constant și relativ constant (amortizare, retribuții personal TESA, cheltuieli administrativ-gospodărești etc.) și rentabilitatea planificată pe anul 1977, la producția suplimentară de 53 milioane lei se putea obține o reducere relativă a costurilor cu circa 6 mil. lei, precum și un beneficiu suplimentar de peste 20 mil. lei. Iată deci cum nerealizarea în anul 1976 a unor obiective ale planului tehnic afectează direct producția și eficiența economică stabilite pentru anul 1977.

În memoriul la bilanțul contabil pe anul 1976 aceste nerealizări sînt explicate prin lipsa de capacitate la secțiile care trebuiau să execute prototipurile, durata mare a unor încercări, neasigurarea SDV-urilor și alte cauze care se traduc de fapt în deficiențe organizatorice, lipsă de colaborare între compartimentele de concepție și execuție, neurmărirea îndeplinirii sarcinilor la timp și în bune condițiuni de către fiecare colectiv și persoană care concură — potrivit atribuțiilor de serviciu — la executarea obiectivelor de plan tehnic, aprobarea cu ușurință a decalării termenelor de punere în fabricație a obiectivelor. Așa se explică trecerea în numeroase cazuri a 2—3 ani și chiar mai mult, pînă la asimilarea efectivă în fabricație a unor obiective privind tehnica nouă și a volumului mare de fonduri imobilizate în producția neterminată a planului tehnic.

Normele de consum — un instrument eficace de reducere a cheltuielilor materiale

UN ALT ASPECT cu consecințe importante asupra costurilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale îl constituie revizuirea și îmbunătățirea normelor de consum.

Hotărîrile de partid, indicațiile secretarului general al partidului, precum și Legea nr. 14/1971, privind gospodărirea fondurilor fixe și aprovizionarea tehnico-materială, ca de altfel și alte acte normative — cum sînt legile de adoptare a planului național unic de dezvoltare economico-socială — prevăd obligativitatea revizuirii în fiecare an și ori de cîte ori este nevoie, a normelor de consum, în vederea îmbunătățirii lor corespunzător perfecționărilor aduse în dotarea tehnică și tehnologiile de fabricație ; de asemenea, dispozițiile legale impun fundamentarea tehnico-economică a normelor și normativelor în raport de cele mai bune realizări obținute pe plan mondial în instalații, tehnologii și condiții similare.

Compartimentele de specialitate ale întreprinderii „Electromagnetica" revizuiesc în fiecare an normele de consum, dar această activitate nu se materializează în suficientă măsură prin îmbunătățiri efective ale acestora și reflectarea în reduceri de consumuri sau înlocuirea unor materiale scumpe și deficitare cu altele mai ieftine, care să asigure menținerea caracteristicilor tehnice funcționale și de rezistență ale produselor la care se utilizează. Cauza principală o constituie desfășurarea acțiunii de revizuire a consumurilor în condiții de campanie, la anumite perioade, cînd se pune problema fundamentării sarcinii de reducere a costurilor de producție sau cînd se dau dispoziții exprese, cum ar fi reducerea consumului de metal, combustibil etc., fără ca această activitate să aibă caracter de permanență.

Datorită acestui fapt normele de consum se găsesc de cele mai multe ori în neconcordață cu nivelul planificat al cheltuielilor materiale la 1 000 lei producție marfă, acțiunea de revizuire intensificîndu-se abia după începerea perioadei de plan. Consecința lipsei de concordanță apare la raportarea rezultatelor, la finele perioadei de plan, prin depășirea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă deși normele de consum prezintă economii. Astfel, în anul 1976 cheltuielile materiale la 1 000 lei producție marfă au fost depășite la întreprinderea „Electromagnetica" cu 19,4 lei/mie, din care 9 lei/mie pe seama depășirii costurilor unitare de producție, iar restul ca urmare a modificării structurii producției.

Realizarea cu economii a normelor de consum este influențată într-o oarecare măsură și de caracterul sintetic al acestora, în sensul unei mari grupări (total metal, sau total laminate feroase), precum și a modului de recalculare a normelor în raport de structura producției executate. Raportarea consumului de metal total la volumul producției globale poate conduce la economii cantitative dar cu depășiri valorice, prin utilizarea în proporție mai mare a unor materiale cu prețuri superioare mediei planificate pe întreprindere. De asemenea, recalcularea consumului normat în raport de modificarea structurii producției, poate acoperi unele depășiri, așa cum rezultă din următoarele date comparative :

Anul 1976

Nr. crt.	Denumirea materialului normat	U/M	Necesar de consum pentru producția fabricată conform normei		Consum efectiv	Diferențe	
			Aprobată	Recal.		3—5	4—5
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Total metal	to	9798,8	9798,8	9681,9	—116,9	—116,9
2.	Laminate feroase	to	6245,6	6076,3	6043,9	—201,7	— 32,4
3.	Materiale metalice	to	3553,2	3722,5	3638,0	+ 84,8	— 84,5
							Sem. I 1977
1.	Total metal	to	4767,1	4644,6	4590,6	—176,5	— 54,0
2.	Laminate feroase	to	3155,9	2748,2	2723,9	—432,0	— 24,3
3.	Materiale metalice	to	1611,2	1896,4	1866,7	+255,5	— 29,7

În ambele perioade de raportare s-au realizat economii la total metal, atît față de normele aprobate, cît și față de cele recalculate. De altfel, în anul 1976 recalcularea a avut loc numai în ce privește defalcarea consumului de metal între laminate feroase și alte materiale metalice. Dar, în timp ce față de normele recalculate s-au raportat economii, atît la laminate feroase cît și la alte materiale metalice, față de normele aprobate rezultă o economie de 201,7 tone la laminate feroase și o depășire de 84,8 tone la alte materiale metalice în anul 1976 și o economie de 432 tone la laminate feroase, respectiv o depășire de 255,5 tone la alte materiale metalice în sem. I. 1977. Aceeași situație este și în cazul normelor de consum pe produs, care se prezintă tot sub formă grupată de total metal și laminate feroase, raportate la valoarea producției globale sau, în cazul centralelor telefonice la 1 000 linii.

Cu toate că în darea de seamă au fost prezentate ambele variante de raportare a realizării normelor, întrucît față de planul recalculat au rezultat economii nu s-au mai făcut referiri la depășirile înregistrate față de normele aprobate. Opinia noastră este ca **raportarea să fie făcută în primul rînd față de normele aprobate, referirea la normele recalculate, urmînd să aibă numai un caracter de analiză și justificare a eventualelor depășiri sau economii.** Avem în vedere în acest sens faptul că, norma fiind exprimată în tone la milionul lei producție globală, unitatea trebuie să răspundă de modul în care a reușit să se încadreze în această normă. Dacă a executat produse cu grad scăzut de complexitate, respectiv produse care au încorporat materiale în cantități și valori mai mari și manoperă scăzută, poate prezenta justificări, prevalîndu-se de cauzele care au impus modificarea structurii, dar nu este justificat să raporteze îndeplinirea normelor în funcție de structura producției fabricate efectiv.

Implicațiile modificărilor structurii sortimentale

ÎN FAPT, însăși modificarea structurii constituie o abatere față de plan, iar influențele acesteia în realizarea indicatorilor economico-financiari nu conduc la recalcularea indicatorilor în cauză, ci numai la analiza cauzelor care au determinat această situație. Nici nu s-ar putea afirma, de exemplu, că beneficiul planificat se recalculează în raport de structura producției fabricate.

În exemplul nostru, față de normele aprobate pe anul 1976 apare o economie de 201,7 tone la laminatele feroase și o depășire de 84,8 tone la materialele metalice, altele decît laminatele feroase. Dacă se are în vedere faptul că produsele și specificul de fabricație ale întreprinderii „Electromagnetica" impun consumuri substanțiale de metale neferoase (aluminiu, cupru, zinc, bronz, plumb, cositor, alpaca, nichel) și chiar metale prețioase și rare (argint, aur, platină, seleniu, paladium etc.) ale căror prețuri de aprovizionare sînt cu mult superioare laminatelor feroase, rezultă că depășirile cantitative la celelalte metale nu pot fi compensate valoric cu economiile de la laminate feroase.

În contextul prețurilor de aprovizionare menționate, rezultă că în timp ce economia de 202 tone laminate feroase a adus o influență valorică pozitivă asupra costurilor materiale de 1 412 mii lei (201,7 x 7 000 = 1 412 mii lei), depășirea de 84,8 t la alte metale a influențat negativ costurile de producție cu 4 070 mii lei (84,8 x 48 000 = 4 070 mii lei), rezultînd deci o depășire efectivă de 2 658 mii lei (4 070 — 1 412 = 2 658 mii lei). Depășirea valorică este și mai mare în sem. I. 1977, întrucît cele 255,5 tone alte materiale metalice consumate în plus față de norma aprobată însumează 10 475 mii lei sau cu 7 450 mii lei mai mult decît valoarea celor 432 tone laminate feroase economisite (10 475 — 3 025 = 7 450 mii lei).

Se impune să subliniem că prin recalcularea normelor s-a ajuns în unele cazuri la stabilirea unor consumuri normate mai mari chiar decît realizările din anul precedent, ceea ce contravine prevederilor legale (HCM nr. 1 106/1959), potrivit cărora este interzisă planificarea unor norme mai mari decît consumurile specifice realizate în anul precedent, în condiții comparabile. Ne referim în special la produsele ale căror norme sînt determinate în raport de valoarea producției globale, deoarece modificarea structurii se reflectă atît în volumul producției, cît și în cantitățile de materiale consumate. Dacă se execută, de exemplu, în cantități mai mari sortimente cu caracteristici tehnice și funcționale superioare, acestea avînd de asemenea prețuri diferențiate, asigură un spor de producție globală care poate acoperi și eventualele consumuri suplimentare de materiale.

Prioritate introducerii progresului tehnic

PORNIND de la acest considerent și avînd în vedere sarcina permanentă de îmbunătățire a structurii producției, prin asimilarea de produse noi cu performanțe superioare și consumuri reduse, normele aprobate pe anul de plan, în raport și de sarcinile date pentru modernizarea producției și a tehnologiilor de fabricație, nu este cazul să fie recalculate în vederea raportării.

Un alt aspect pe care-l prezintă unele norme de consum se referă la coeficientul în care se regăsește metalul consumat în produsul finit. În cazul laminatelor utilizate pentru confecționarea carcaselor sau altor piese este încă scăzut, situîndu-se între 65—80% în funcție de planul de croire și debitare întocmit după dimensiunea pieselor și a materialului. Dacă la un produs se execută o singură piesă din același material, pot rămîne fîșii, capete și straifuri mai mari decît în cazul mai multor piese care permit o croire combinată. În asemenea situații, părerea noastră este ca norma să fie stabilită prin acordarea unui coeficient maxim de 10—15% pierderi urmînd ca secția sau atelierul de debitare a materialelor să efectueze planuri proprii de croire, combinînd piesele ce se execută din același material, pentru toate produsele aflate în lucru.

Numai în cazuri extreme, dacă se demonstrează că nu există posibilități de combinare, **să se prevadă eliberarea — cu acordul conducerii întreprinderii — a unor materiale (table sau bare întregi) în schimbul cantităților echivalente de fîșii rămase neconsumate, urmînd ca acestea să fie avute în vedere la executarea altor produse în perioadele următoare.**

În altă variantă, dacă după epuizarea tuturor soluțiilor de croire combinată rămîn fîșii și capete de dimensiuni utilizabile ar fi necesară predarea acestora la o magazie anume constituită și sortarea lor pe feluri de materiale, caracteristici și dimensiuni urmînd ca eliberarea materialelor noi să fie condiționată de epuizarea fîșiilor și capetelor utilizabile din magazia respectivă.

Costurile de producție și rentabilitatea întreprinderii „Electromagnetica“ au fost influențate negativ de cheltuielile neproductive și neeconomicoase, care în anul 1976 au fost de 9,3 mil. lei, iar în primele 7 luni ale anului curent au ajuns la 12,8 mil. lei. Ponderea este deținută în anul 1976 de penalitățile suportate pentru nerespectarea disciplinei contractuale, iar în anul 1977 de dobînzile majorate pentru împrumuturi restante.

Și în legătură cu aceste cheltuieli sînt de subliniat unele probleme, cum este cazul neacoperirii cu contracte a întregii producții planificate a se executa, neprimirii la timp a unor materiale și altele, care constituie neajunsuri și ale altor organisme. Din analiză am reținut însă și unele neajunsuri care puteau fi preîntîmpinate printr-o organizare mai bună a producției și îndeosebi urmărirea îndeplinirii la timp a sarcinilor. Ne referim în primul rînd la imobilizările de mijloace circulante care au generat dobînzi penalizatoare de peste 12 mil. lei numai în primele 7 luni ale anului în curs. S-au creat stocuri supranormative de materiale și datorită faptului că unele din produsele noi n-au fost puse în fabricație la termenele planificate, astfel că materialele aprovizionate pentru acestea au rămas neconsumate.

Datorită neacoperirii cu contracte a întregii producții marfă, au fost create imobilizări de produse finite prin executarea în anul 1976 a unor produse, în avans, în contul contractelor cu termene de livrare în anul 1977. În același timp, a reieșit că unitatea nu a fost în măsură să livreze la timp o mare parte din cantitățile contractate, achitînd penalizări de întîrziere numai în anul 1976 în sumă de 4,6 mil. lei. Volumul penalizărilor pretinse de Baza de aprovizionare și desfacere a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, ca principal beneficiar al unor produse la care obligațiile asumate prin contracte nu au fost respectate, este însă mult mai mare, ajungînd la 15 mil. lei, din care 8,7 mil. lei se referă la contracte din anul 1975 și 6,3 mil. lei la contracte din anul 1976. Aceste pretenții ale clientului se află în curs de soluționare la organele de arbitraj.

Imobilizările în producția neterminată au atins, de asemenea, niveluri însemnate și aceasta din cauza lansării în fabricație a unor comenzi pentru semifabricate și produse finite ale căror termene de execuție nu sînt corelate cu durata normată a ciclurilor de fabricație. La această stare de lucruri negativă s-a ajuns și datorită faptului că nu s-a introdus un sistem mecanizat de urmărire a comenzilor pentru închiderea lor la termenele fixate, existînd cazuri de comenzi cu depășiri ale ciclului de fabricație de pînă la 600 de zile. De altfel, și în cazul unor materiale și produse finite aflate la terți pentru prelucrare sau ca exponate, au fost identificate poziții cu valori importante nelichidate de peste 6 luni de zile.

Pentru recuperarea restanțelor la indicatorii nerealizați, cît și îndeplinirea sarcinilor sporite ce revin unității pe perioadele următoare, apreciem că este necesar să se acorde prioritate soluționării tuturor problemelor privind introducerea progresului tehnic, elaborarea de programe și prelucrarea automată a datelor privind stabilirea necesarului de aprovizionat, urmărirea consumurilor, situația stocurilor, urmărirea contractelor încheiate cu terții și a comenzilor lansate pentru producția proprie.

De asemenea, o atenție sporită trebuie dată organizării și exercitării controlului financiar preventiv și a controlului ierarhic operativ curent. Numai prin exercitarea cu toată răspunderea de către persoanele cu funcție de conducere a unui control exigent asupra îndeplinirii atribuțiilor de serviciu de către personalul în subordine și introducerea unui regim de ordine și disciplină în toate compartimentele de activitate ale unității se pot crea condiții de prevenire a deficiențelor și neajunsurilor de natura celor exemplificate și se poate obține de întreprinderea „Electromagnetica“ o creștere substanțială a eficienței economice.

Emil CIOFLAN

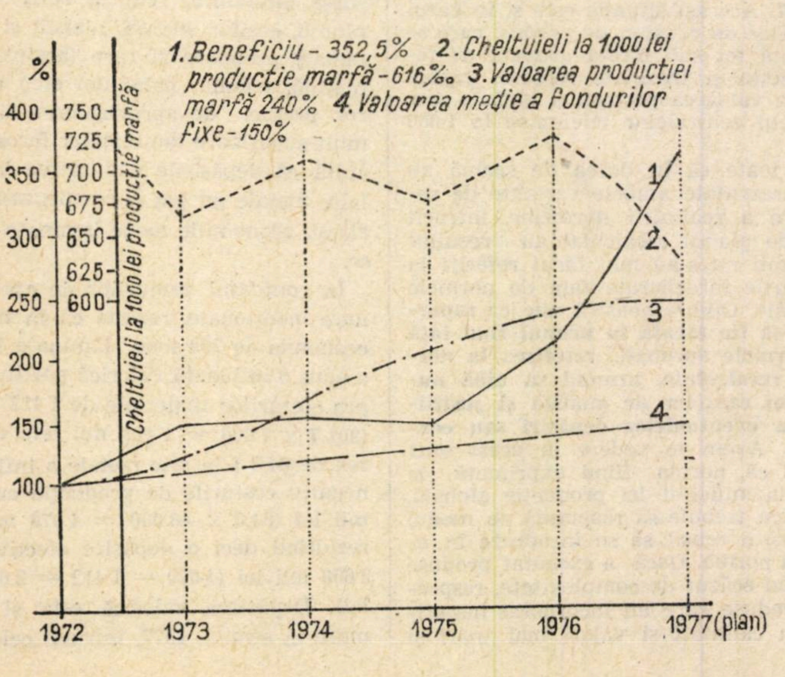

MARCA DE CALITATE — stimulent pentru realizarea unor produse la nivelul celor mai bune performanţe mondiale

ASIGURAREA şi îmbunătăţirea calităţii produselor constituie unul din aspectele fundamentale ale dezvoltării industriale contemporane. De la preocupări localizate în trecut la nivelul unei întreprinderi sau unui grup de întreprinderi, realizarea unor produse de calitate superioară a devenit astăzi o problemă de interes naţional, cu profunde implicaţii în relaţiile economice internaţionale.

După cum arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, „şi în acest an, o problemă centrală a activităţii noastre economice continuă să fie lupta pentru ridicarea calităţii tuturor produselor. În acest scop, ministerele şi întreprinderile trebuie să ia măsuri energice pentru respectarea disciplinei tehnologice, lichidarea oricăror derogări de la normele de calitate, organizarea unei asistenţe tehnice de înaltă competenţă în toate schimburile de producţie, creşterea răspunderii tuturor oamenilor muncii în executarea ireproşabilă a fiecărui produs".**

● Modalităţi de certificare a calităţii ● Marca de calitate, factor de creştere a competitivităţii produselor româneşti ● Necesitatea adecvării caracteristicilor de calitate ale produselor la nevoile reale de consum ● Măsuri organizatorice pentru asigurarea prestigiului mărcii de calitate

UN MIJLOC IMPORTANT de asigurare a calităţii şi de întărire a răspunderii producătorilor pentru calitatea produselor îl constituie modalităţile, instituţionalizate pe plan naţional în diferite ţări, ca şi pe plan internaţional, pentru **certificarea calităţii produselor.** Organismele însărcinate cu planificarea, controlul şi certificarea calităţii produselor folosesc, ca un instrument al sistemului de asigurare a calităţii, normele tehnice care reglementează caracteristicile produselor şi metodele unitare sau reproductibile de analiză şi control, creînd astfel posibilitatea stabilirii şi comparării acestor caracteristici, respectiv a calităţii.

Legea calităţii produselor şi serviciilor (nr. 7/1977) prevede obligativitatea ca produsele să fie livrate numai însoţite de un **certificat de calitate** (sau alt document de certificare a calităţii), care să ateste, sub semnătura conducătorului întreprinderii şi a şefului compartimentelor C.T.C., conformitatea caracteristicilor produsului cu documentaţia tehnică de execuţie. În acest fel — întrucît eliberarea certificatului se face pe baza unor verificări şi probe efectuate de organele tehnice de specialitate — cumpărătorul beneficiază de **garanţia producătorului asupra calităţii produselor livrate.** Protecţia consumatorului bunurilor de larg consum este asigurată prin **certificatul de garanţie,** în cazul produselor de folosinţă îndelungată — sau în cazul celorlalte produse, prin **documentele de certificare a calităţii** eliberate de producător la livrarea cu ridicata către unitatea de comerţ. Aceste modalităţi de certificare a calităţii produselor au fost reglementate încă prin Decretul nr. 282/1973.

Elementul nou pe care îl promovează legea constă în instituirea **„mărcii de calitate", în scopul de a stimula fabricarea unor produse de calitate superioară, cu un înalt grad de competitivitate.**

MARCA DE CALITATE este un semn (simbol) care se aplică pe produse de calitate superioară şi prin care se atestă, sub controlul unui organ specializat, că ele posedă caracteristici la nivel tehnic mondial sau chiar superioare acestuia — caracteristici definite într-o documentaţie tehnică recunoscută ca asigurînd acest nivel, de către respectivul organ de control. Acest organ trebuie să fie o autoritate independentă, reprezentînd toate părţile interesate şi care să vegheze cu imparţialitate la respectarea strictă a regulilor din acest domeniu.

Sistemul mărcii de calitate este instituţionalizat prin lege în aproape toate ţările socialiste, simbolul corespunzător acordîndu-se produselor care, prin indicatorii lor tehnico-economici, corespund celor mai bune modele din lume sau chiar le depăşesc şi care răspund condiţiilor actuale ale ştiinţei şi tehnicii; promovarea calităţii, în scopul creşterii eficienţei economice şi lărgirii exportului, se realizează şi prin cointeresarea personalului ce contribuie la realizarea produselor pe care se aplică acest simbol. Astfel, s-a constatat o creştere a interesului beneficiarilor interni şi externi pentru obţinerea produselor atestate cu marcă, deoarece garanţia executării acestora la nivel calitativ mondial asigură o eficienţă economică superioară la utilizator. Aceasta stimulează continuu creşterea preocupării unităţilor industriale pentru ridicarea calităţii produselor.

În majoritatea ţărilor capitaliste, aplicarea mărcii de calitate, care poartă denumirea de „marcă de conformitate" cu normele şi alte reglementări tehnice, este de asemenea reglementată prin lege; semnul de calitate reprezintă un mijloc deosebit de eficace pentru a face reclamă produsului respectiv, mărindu-i în acelaşi timp posibilitatea de export prin creşterea competitivităţii sale.

Reglementările elaborate în unele ţări cu practică îndelungată în aplicarea mărcii de calitate (Franţa, U.R.S.S., R.D. Germană, Japonia ş.a.) — de a căror respectare sînt legate atît succesul funcţionării sistemului cît şi posibilitatea recunoaşterii internaţionale a mărcii de calitate — au fost preluate, într-o formă generalizată şi sintetizată, de către organisme internaţionale specializate. Printre principiile care guvernează această materie, merită să fie amintite cele referitoare la condiţiile de acordare a mărcii de calitate, ca şi obligaţia ca aceasta să fie folosită pentru a garanta numai calitatea prevăzută în documentaţia tehnică recunoscută de organul naţional ce administrează marca şi numai pe baza unei licenţe sau unui certificat de marcă eliberat de acelaşi organ, investit şi cu dreptul de control asupra modului cum se respectă reglementările care au stat la baza dreptului de marcare.

ESTE CERT că introducerea şi în România a sistemului mărcii de calitate va contribui în mare măsură la ridicarea în continuare a calităţii produselor industriei noastre. Potrivit Legii nr. 7/1977, recunoaşterea produselor cu marcă de calitate se face după simbolul aplicat pe aceste produse sau pe ambalajul lor. Acest semn trebuie să fie semnificativ şi cunoscut de cît mai mulţi cumpărători din ţară şi străinătate. Urmează ca şi pentru marca de calitate românească să se stabilească un simbol grafic, care să fie înregistrat la organismele interne şi internaţionale şi apoi popularizat în ţară şi peste hotare. Beneficiarii vor avea, deci, posibilitatea să aleagă produsele de o calitate corespunzătoare nevoilor lor : fie la nivelul calitativ al celor mai bune performanţe din ţară sau pe plan mondial, atestate prin simbolul mărcii de calitate; fie la un nivel calitativ obişnuit, atestate prin certificatul de calitate, buletinul de analiză sau alt document de certificare. Este normală această distincţie, deoarece nu în toate cazurile destinaţia concretă pe care beneficiarul o dă produselor reclamă ca acestea să fie la nivelul celor mai înalte performanţe tehnice. Dimpotrivă, s-ar putea — de exemplu — ca un grad de puritate a unei substanţe chimice, corespunzător nivelului maxim obţinut pe plan mondial, să fie expresia unui efort inutil, atît timp cît beneficiarul este obligat în cadrul procesului său tehnologic să utilizeze produsul respectiv cu un grad de puritate mai scăzut, într-un anumit amestec etc. De aceea, dacă se are în vedere şi faptul că obţinerea unui produs cu marcă presupune un efort productiv mai mare, în general costuri mai ridicate, rezultă că sub aspect economic şi tehnic nu este justificat ca întreaga producţie să fie la nivelul performanţei maxime. În schimb, **adecvarea caracteristicilor de calitate ale produselor la nevoile reale de consum,** în cadrul unor nivele diferite de calitate — produse cu marcă, produse cu certificat de calitate etc. — reprezintă o modalitate de natură să asigure satisfacerea optimă a cerinţelor sociale. De asemenea, circulaţia produselor marcate va stimula creşterea exigenţelor şi interesului pentru cele de calitate superioară, produsele atestate avînd indicatori de calitate ridicaţi, efecte economice sporite. Totodată, instituţionalizarea mărcii de calitate va crea şi posibilitatea de a se planifica produsele de calitate superioară şi de a se urmări cu precizie evoluţia acestui parametru. Toate acestea vor conduce la **creşterea competitivităţii produselor româneşti pe piaţa externă,** cunoscut fiind că atestarea unui produs prin marcă de calitate stimulează interesul importatorilor străini şi creează baza legală pentru recunoaşterea calităţii acestor produse. În plus, se elimină şi o serie de formalităţi costisitoare în derularea exportului, legate de barierele tehnice practicate de unele ţări în comerţul internaţional.

INTRODUCEREA mărcii de calitate presupune însă unele măsuri organizatorice care să asigure, încă de la început, succesul acţiunii. Un prim element îl constituie existenţa unui organ naţional care, gestionînd sistemul mărcii de calitate, să acorde dreptul de aplicare a acestuia pe produse.

În vederea asigurării unui caracter obiectiv al testelor ce se fac asupra produsului pentru care s-a cerut dreptul de aplicare a mărcii de calitate, în toate ţările în care se practică asemenea sisteme există **laboratoare autorizate,** dotate cu bază tehnico-materială capabilă să asigure precizia rezultatelor şi încercărilor, ca şi reproductibilitatea acestora. Ele aparţin unor astfel de unităţi (ministere, institute de cercetare, inspecţii specializate ale statului), care, în raport cu poziţia lor faţă de producător şi beneficiar, pot asigura obiectivitatea necesară pentru efectuarea unei analize riguros ştiinţifice a condiţiilor de eliberare a certificatului de marcă.

Numai în cazuri excepţionale se admit şi laboratoare ale unităţilor producătoare, supuse însă unui control sever al organului de stat care gestionează sistemul de atestare respectiv. Pentru ca rezultatele încercărilor să poată fi recunoscute şi de întreprinderi din afara graniţelor ţării, este necesar ca aceste laboratoare să îndeplinească condiţiile recomandate de organizaţiile şi organismele internaţionale specializate, inclusiv în ce priveşte folosirea metodelor de analize şi încercări cu valoare confirmată.

O deosebită importanţă în asigurarea prestigiului mărcii de calitate pe plan internaţional prezintă protecţia acesteia împotriva abuzurilor. Este esenţial, pentru asigurarea succesului unei asemenea acţiuni, ca beneficiarul sau consumatorul să fie convinşi de concordanţa deplină între calitatea normată prin certificatul de marcă şi calitatea reală a produselor purtînd simbolul mărcii. De aceea, în toate ţările care aplică asemenea sistem protecţia mărcii de calitate este asigurată de stat. În mod similar, la noi, Legea calităţii produselor şi serviciilor prevede că Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor, ministerele şi celelalte organe centrale sînt obligate să controleze respectarea de către unităţi a cerinţelor legale privind aplicarea mărcii de calitate. Dacă un produs nu se încadrează în prevederile certificatului de marcă, ori dacă performanţele sale tehnico-economice devin cu timpul inferioare celor ale produselor similare realizate în ţară sau pe plan mondial, este necesar să se retragă dreptul de aplicare a mărcii de calitate; unitatea producătoare va trebui să suporte daunele pe care le-a provocat, inclusiv prin prejudiciile aduse prestigiului mărcii de calitate româneşti.

Fără îndoială că dotarea tehnică modernă a industriei noastre, progresele marcante ale cercetării şi proiectării autohtone în cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice, priceperea şi mîndria profesională a oamenilor muncii, posibilităţile de care întreprinderile dispun pentru stimularea morală şi materială a acestora vor fi pe deplin fructificate pentru ca, aşa cum cere partidul, aşa cum cer interesele economiei naţionale, ale întregului popor, calitatea înaltă să devină un atribut al tuturor produselor noastre.

dr. Mihai CONSTANTINESCU
consilier în Consiliul Legislativ

Alexandru CORDAŞEVSCHI
inspector General în Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calităţii Produselor

Eugen GÂRNEŢU
consilier juridic
şef al I.G.S.C.C.P.

„Electroputere" — Craiova, aspect dintr-o secţie de fabricaţie

Județul Vrancea

ROADELE POLITICII PARTIDULUI DE REPARTIZARE ECHILIBRATĂ ÎN TERITORIU A FORȚELOR DE PRODUCȚIE

Simion DOBROVICI
prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R.

A 33-A ANIVERSARE a actului istoric de la 23 August a prilejuit un însuflețitor bilanț al marilor succese pe care poporul român le-a dobîndit în dezvoltarea economică și socială a țării. Înscris organic în acest proces de înflorire, județul Vrancea a cunoscut o creștere continuă, cantitativă și calitativă a potențialului său economic ,transformîndu-se tot mai mult dintr-un județ agrar-industrial într-unul industrial-agrar, cu imense posibilități de progres multilateral.

Principalul indicator ce caracterizează această evoluție este producția globală industrială. Dacă în anul 1968, aceasta nu depășea 1,6 miliarde de lei, la finele cincinalului trecut ea a reprezentat peste 4,2 miliarde, a ajuns în prezent la aproape 5 miliarde și jumătate și, după cum este cunoscut, curba ei rapid ascendentă trebuie să atingă, în anul 1980, cota de 10 miliarde de lei.

Aportul hotărîtor al ramurilor de vîrf

CREȘTEREA producției globale industriale s-a realizat cu deosebire în anumite ramuri, de exemplu **construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor,** care în acest an realizează un volum egal cu peste 600 milioane de lei, față de numai 43 milioane în anul 1968 ; de asemenea, în **industria chimică,** unde sporul este de peste 5 ori. O însemnată dezvoltare au cunoscut și **industria materialelor de construcții, industria ușoară** (mai ales cea a confecțiilor) ș.a. Semnificativ este faptul că atingerea nivelului de 10 miliarde de lei în ultimul an al acestui cincinal se va obține în cea mai mare parte prin creșterea producției în aceste ramuri importante prin contribuția lor la înzestrarea economiei naționale, la valorificarea superioară a resurselor naturale și de forță de muncă, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației.

Evoluția ritmului anual al dezvoltării industriale oglindește creșterea rapidă a volumului de investiții alocat economiei județului, precum și preocupările colectivelor din întreprinderi pentru transpunerea în practică a hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., a indicațiilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu** privind valorificarea superioară a resurselor de mărire a productivității muncii. Astfel, **pînă în 1970 această dezvoltare s-a realizat într-un ritm mediu anual de 7,4%, pentru ca în perioada 1971—1975 el să reprezinte 15,5%, iar în acest an 19,7%.**

O astfel de dinamică ilustrează fermitatea cu care partidul și statul nostru înfăptuiesc orientarea fundamentală, de creștere accelerată a potențialului economic — și în primul rînd industrial — în județele mai puțin dezvoltate din acest punct de vedere.

Dublarea volumului de investiții de la un cincinal la altul (în 1966—1970, peste 2,6 miliarde de lei ; în 1971—1975, aproape 5 miliarde ; prevederi pe 1976 1980 — peste 10 miliarde) a asigurat construirea unor importante capacități de producție, modernizarea și dezvoltarea altora. Astfel, în decursul ultimelor două cincinale, în Focșani, în alte orașe și în diferite comune din județ au fost puse în funcțiune numeroase obiective, printre care : Întreprinderea de dispozitive, ștanțe, matrițe și scule așchietoare, fabrica de plăci fibrolemnoase din cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului, o fabrică de produse din beton celular autoclavizat, o fabrică de produse ceramice, o secție de producție a acizilor grași și sintetici distilați, secțiile de coniac, vermut și vin spumos ale Întreprinderii viei și vinului, centre de vinificație și depozitare, fabrica de pîine și cea de produse lactate, Întreprinderea de producere a nutrețurilor combinate, complexe pentru creșterea porcilor, un abator și multe altele. Din programul de investiții al actualului cincinal, numai în perioada ce s-a scurs din acest an au intrat în producție fabrica de mase plastice, filatura de lînă pieptănată, fabrica de tricotaje Focșani, secția de tuburi precomprimate de la Doaga ș.a.

În afara capacităților de producție industrială și agrozootehnică au fost date în folosință un număr însemnat de obiective de interes social, care au contribuit la îmbunătățirea condițiilor de trai ale populației.

Acționînd pentru materializarea fondurilor de investiții, oamenii muncii din județul Vrancea și-au mobilizat forțele pentru **folosirea intensivă a capacităților de producție existente,** pe seama căreia se vor obține peste 35% din valoarea de 10 miliarde de lei producție globală prevăzută pentru anul 1980.

Creșterea volumului activităților industriale a determinat un proces treptat de schimbare a ocupației unui număr important de oameni ai muncii, care s-au deplasat din agricultură în sfera industrială, calificîndu-se în diferite meserii — mai ales în construcții, industria ușoară și alimentară, fapt care a făcut ca în această etapă **numărul celor ocupați în industrie și construcții să se dubleze,** în unele subramuri sporurile fiind și mai mari ; față de anul 1968, totalul personalului angajat reprezintă în prezent 180%, proporția muncitorilor fiind de 85%.

Au loc profunde mutații calitative,

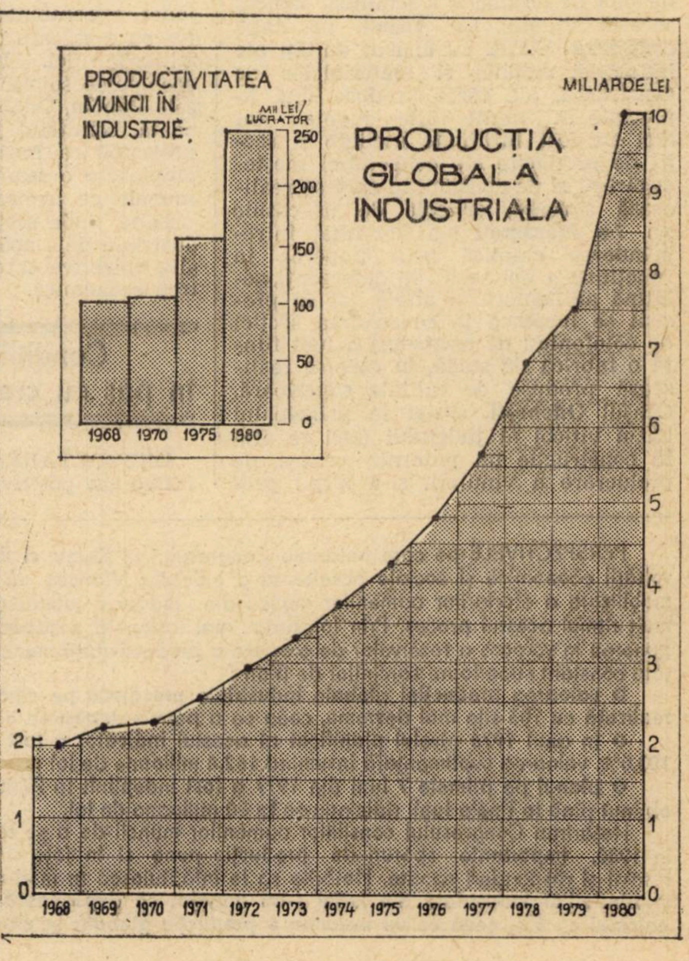

exprimate prin larga participare a oamenilor muncii la conducere, întărirea responsabilităţii, a spiritului de disciplină, organizarea superioară a producţiei şi a muncii, creşterea calificării cadrelor de toate categoriile, îmbunătăţirea condiţiilor tehnice de realizare a producţiei — ceea ce ridică la cote mereu superioare productivitatea muncii. Actuala structură a lucrătorilor din industrie se caracterizează prin proporţia însemnată a muncitorilor cu calificare şi cu înaltă calificare, prin apariţia unor meserii care în trecut nu existau : strungar, matriţer, operator, tricoteur, confecţioner ş.a., prin creşterea numărului maiştrilor şi al personalului tehnico-ingineresc. Industria Vrancei dispune astfel de un puternic detaşament de oameni ai muncii, care participă cu înflăcărare la înflorirea judeţului nostru şi a întregii patrii.

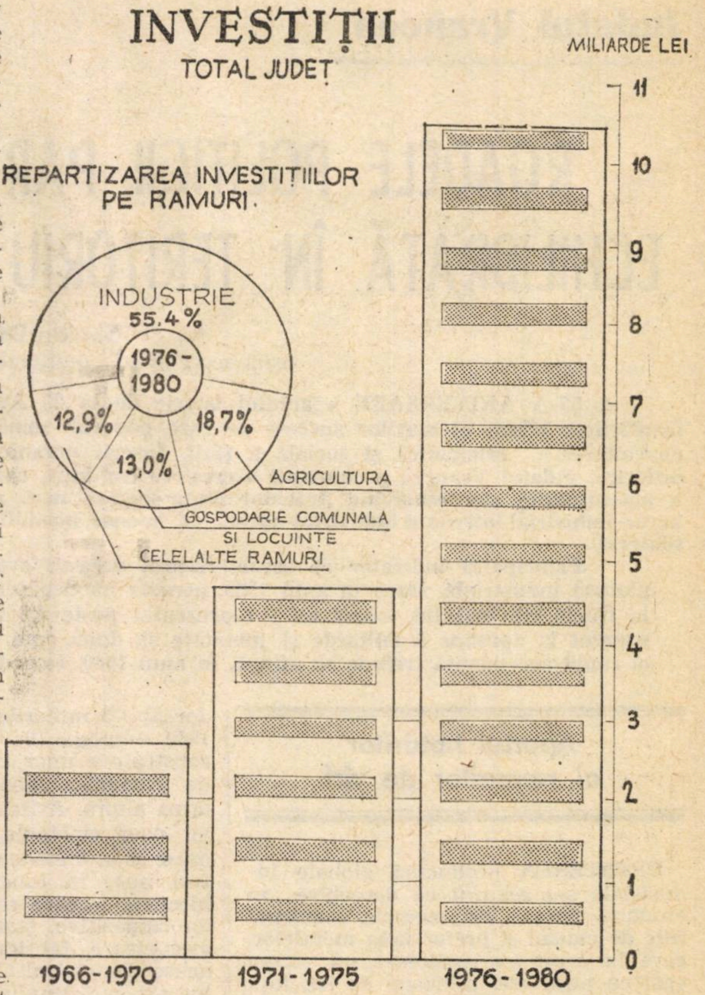

O dezvoltare în teritoriu echilibrată

ÎN PROCESUL dezvoltării economico-sociale a judeţului o atenţie deosebită a fost acordată repartizării cît mai echilibrate a industriei şi a celorlalte activităţi economice, astfel încît **toate oraşele judeţului să se poată dezvolta armonios, să atragă în producţie forţa de muncă disponibilă.** În anul înfiinţării judeţului, cu excepţia oraşului Mărăşeşti, care avea o întreprindere chimică, celelalte oraşe — Adjud, Odobeşti, Panciu — erau prin excelenţă localităţi urbane cu un pronunţat caracter agricol. Politica înţeleaptă a partidului de dezvoltare industrială şi de repartizare raţională a forţelor de producţie a schimbat radical această situaţie. La **Adjud,** pe lîngă complexul C.F.R. au apărut unităţi ale industriei mobilei şi materialelor de construcţii, ale căror produse sînt apreciate în multe alte judeţe ; tot aici au fost înfiinţate ateliere şi secţii de producţie ale cooperaţiei meşteşugăreşti şi de consum, în care se realizează covoare, articole de uz casnic ş.a. La **Mărăşeşti** s-a dezvoltat întreprinderea chimică prin punerea în funcţiune a noi secţii de detergenţi, gelatină alimentară şi altele, iar în prezent se lucrează la construirea secţiei de colofoniu ; de asemenea a luat fiinţă o fabrică de sticlă, în care se realizează produse de calitate superioară. Oraşul **Odobeşti,** situat în principalul bazin viticol al judeţului (aici se află în construcţie un puternic centru de prelucrare a vinului), şi-a lărgit profilul industrial prin ntrarea în funcţiune a unei fabrici de materiale de construcţii. Oraşul **Pan-iu** este sediul mai multor unităţi ale industriei alimentar şi ale cooperaţie meşteşugăreşti şi de consum, care valorifică materii prime existente în zonă.

Analizînd modul în care este distribuită industria în principalele centre din judeţ şi ţinînd seama de configuraţia acestuia, putem spune că exceptînd municipiul Focşani, care dispune în prezent şi de o unitate din ramura construcţiilor de maşini — toate celelalte oraşe au întreprinderi şi secţii de producţie din ramurile care constituie un specific al Vrancei : exploatarea şi prelucrare lemnului, confecţi industrie alimentară, materiale de construcţii.

Conform prevederilor actualului pla cincinal, acţiunea d dezvoltare industrială a acestor centre va continua. În acest an a început la Adjud construirea celui mai mare obiectiv economic din judeţ — combinatul de celuloză şi hîrtie, cu o valoare de investiţie de cîteva miliarde lei. Importante obiective economice se vor mai construi în oraşele Panciu, Odobeşti şi Mărăşeşti. Totodată, comitetul judeţean de partid se preocupă ca încă de pe acum să se amplaseze o seamă de obiective în comunele ce urmează să devină centre urbane, unde secţiilor de producţie industrială deja apărute li se vor adăuga alte obiective care să le mărească zestrea economică.

Condiţiile de viaţă în pas cu creşterea economică

DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ a influenţat pozitiv viaţa socială a vrîncenilor, făcînd ca în oraşele şi comunele unde au fost amplasate obiective economice să se îmbunătăţească simţitor condiţiile de muncă şi de trai. Un prim efect este acela că populaţia urbană a crescut de la 69 mii în 1968, la peste 101 mii în prezent. Numai municipiul Focşani a înregistrat o creştere de peste 15 mii de locuitori. Au fost date în folosinţă, în această perioadă, peste 12 mii de apartamente. Oraşele şi comunele au fost înzestrate cu o seamă de dotări social-culturale : peste 300 de săli de clasă, grădiniţe, creşe şi case de copii cu peste 1 600 de locuri, spitale şi dispensare, cămine şi case de cultură, unităţi turistice. Au fost electrificate peste 100 de sate. Suprafaţa unităţilor comerciale s-a dublat ; volumul mărfurilor ce se desfac prin comerţul cu amănuntul reprezintă, la nivelul anului 1977, aproape 1,9 miliarde lei faţă de numai un miliard în 1968, ritmul mediu anual de creştere în acest interval fiind de 7,9%. În toate oraşele judeţului s-au întreprins măsuri energice de sistematizare, gospodărire şi înfrumuseţare ; au fost asfaltate sute de kilometri de străzi, s-au amenajat spaţii verzi, locuri de agrement, s-a dezvoltat turismul.

Pentru a ilustra perspectivele ridi-

(Continuare în pag. 32)

PERSPECTIVELE pe care hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R. le-au deschis dezvoltării economice şi sociale accelerate a judeţului Vrancea au determinat o puternică mobilizare a eforturilor oamenilor muncii din industria judeţului pentru a grăbi şi mai mult ritmul acestui proces. Prin folosirea mai raţională a capacităţilor de producţie şi punerea în valoare a rezervelor de creştere a productivităţii muncii au fost obţinute rezultate constant superioare sarcinilor de plan :

- **valoarea producţiei globale industriale prevăzută pe cincinalul 1971–1975 a fost realizată cu 105 zile mai devreme, ceea ce a permis depăşirea ei cu 1,4 miliarde de lei ;**
- **în anul 1976 nivelul planificat al acestui indicator a fost realizat în proporţie de 103,6%, valoarea suplimentară însumînd 162,4 milioane de lei ;**
- **planul pe primele 7 luni din 1977 a fost îndeplinit la 27 iulie, plusul de producţie obţinut pînă la finele lunii ridicîndu-se la 50 milioane de lei.**

Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii de a se realiza suplimentar, pînă în 1980, importante sporuri de producţie pune şi în faţa industriei din Vrancea sarcini şi răspunderi sporite. Hotărîte să le înfăptuiască în mod exemplar, **colectivele întreprinderilor industriale din judeţ s-au angajat să depăşească prevederile actualului cnicinal cu 4%, ceea ce va însemna o producţie globală în plus de 1,3 miliarde de lei.**

Opiniile consumatorului

FORMA DE COMERŢ, UN FACTOR DE FOND AL EFICIENŢEI ECONOMICE ŞI SOCIALE

- **Cum vom etala cele peste 200 000 de produse şi sortimente ce se vînd în prezent în reţeaua noastră comercială ?**
- **Cum poate fi redus timpul destinat cumpărăturilor cu peste 50 la sută ?**
- **Utilizarea paletizării pînă la punerea în vînzare, unul dintre mijloacele cele mai eficiente de reducere a cheltuielilor comerciale**
- **Vînzarea pe bază de modele, una din modalităţile de reducere substanţială a cheltuielilor de circulaţie**
- **De ce producţia industrială a „meniurilor complete“ a rămas în stadiul de exponat ?**
- **Perfecţionarea logisticii comerciale — o premisă esenţială pentru extinderea autoservirii**
- **Formele moderne de vînzare în realizarea funcţiei educative a comerţului**

CREŞTEREA în ritmuri înalte a produsului social şi a venitului naţional, şi pe această bază, a veniturilor populaţiei determină sporirea rapidă şi diversificarea amplă a ofertei şi a cererii de mărfuri destinate consumului de către populaţie. Acest fenomen — semnificativ pentru orientările, ritmurile şi proporţiile dezvoltării noastre economice şi sociale — se reflectă şi în programele speciale de ridicare a nivelului de trai elaborate de partidul nostru, care presupun dezvoltarea şi modernizarea rapidă a activităţii comerciale. Dacă în 1975 vînzările de mărfuri cu amănuntul prin comerţul socialist către populaţie au fost de 140,8 miliarde de lei, se prevede ca în 1980 volumul lor să însumeze 215 miliarde de lei, respectiv cu 52,1 la sută mai mult.

Corespunzător mutaţiilor ce au şi vor avea loc în sfera producţiei şi a consumului, determinate de revoluţia tehnico-ştiinţifică şi diversificarea producţiei, îndepărtarea producţiei de locul de consum, creşterea şi modificarea structurii consumului, accentuarea procesului de urbanizare şi restrîngerea autoconsumului, dezvoltarea rapidă a turismului, modificarea obiceiurilor de consum şi de cumpărare ale populaţiei — au apărut, s-au extins şi perfecţionat continuu noi tehnici şi procedee de comercializare a mărfurilor care — comparativ cu formele tradiţionale, contribuie la o mai bună şi mai rapidă servire a consumatorilor, creşterea eficienţei economice şi sociale a unităţilor comerciale.

ÎN DECURSUL celor 30 de ani de comerţ socialist din ţara noastră, paralel cu dezvoltarea şi modernizarea bazei tehnico-materiale s-au introdus treptat variate forme de vînzare a mărfurilor : autoservirea, alegerea liberă a produselor de către cumpărător (autoservirea asistată), televînzarea, case de comenzi, comerţul prin poştă, vînzarea pe baze de modele, automagazinele, automatele comerciale etc. Concomitent, dar într-un ritm mai rapid decît creşterea volumului desfacerilor se lărgeşte gama serviciilor anterioare, simultane sau posterioare vînzării mărfurilor (demonstraţii practice, parăzi ale modei, transportul şi instalarea mărfurilor la domiciliul cumpărătorului, organizarea de terenuri pentru parcarea auto pe lîngă marile unităţi comerciale etc.) — atribute ale comerţului modern, menite a promova vînzările şi a ridica nivelul servirii consumatorilor.

Extinderea şi perfecţionarea continuă a acestor forme moderne de comercializare, îndeosebi autoservirea şi alegerea liberă a produselor, sînt reclamate nu numai de avantajul pe care acestea le prezintă pentru cumpărător (scurtarea timpului pentru efectuarea unei cumpărături cu circa 50—70%, accesul nemijlocit la fondul de marfă etc.), ci şi de faptul că asigură creşterea volumului vînzărilor într-un ritm mai accentuat decît cea a suprafeţelor comerciale şi a numărului de personal comercial, deci o sporire substanţială a eficienţei acestor activităţi. Astfel, în perioada 1965—1975, în timp ce volumul vînzărilor de mărfuri a crescut cu 509%, numărul unităţilor comerciale a sporit cu circa 33%, iar al personalului comercial cu circa 68%, ceea ce denotă o folosire mult mai intensivă a spaţiilor comerciale, creşterea productivităţii muncii şi reducerea cheltuielilor, în bună măsură datorate şi extinderii formelor moderne de vînzare.

Extinderea formelor de alegere liberă a mărfurilor

INTRODUSĂ ÎN ŢARA NOASTRĂ în urmă cu aproape două decenii (1959) autoservirea cuprindea, la sfîrşitul anului trecut, 3 091 de magazine alimentare şi nealimentare şi 2 185 de unităţi ale alimentaţiei publice (cu o suprafaţă utilă totală de aproape 1,1 milioane mp) — de 21 ori mai multe decît în 1962. Totuşi, faţă de eficienţa acestei forme de vînzare, de evoluţia cerinţelor populaţiei şi de rezultatele obţinute în alte ţări, **considerăm că autoservirea are multiple rezerve de creştere atît extensivă, cît şi intensivă.**

Este drept că de la o ţară la alta, specificul modului de viaţă, obiceiurile de consum şi alte caracteristici determină mari variaţii ale gradului de extindere a autoservirii. În comerţul alimentar, de pildă, care este cel mai adecvat acestei forme, autoservirea deţine — din totalul vînzărilor de mărfuri — circa 90% în Suedia şi R.F. Germania, 80% în Ungaria, 75% în Statele Unite, dar numai 10% în Italia, Spania, Iugoslavia etc. La noi, nivelul atins este de 20—30% (din păcate nu se practică o modalitate certă de evidenţă a acestui indicator). În reţeaua noastră de magazine alimentare autoservirea ocupă o pondere de 14,5% din numărul total de unităţi şi 40% din suprafaţa comercială utilă totală (faţă de 48%, respectiv 75% în R. P. Ungară), proporţia fiind însă considerabil superioară în cazul magazinelor alimentare generale şi al băcăniilor, care se pretează cel mai bine la această formă de desfacere : 32,3% ca număr, 63,3% ca suprafaţă (în sistemul Ministerului Comerţului Interior — 38%, respectiv 73%).

Din cele circa 5 300 de magazine şi unităţi de alimentaţie publică cu autoservire existente în ţara noastră la începutul acestui an 3 794 funcţionează în sistemul Ministerului Comerţului Interior, ceea ce reprezintă circa 70% din total, deşi Ministerul Comerţului Interior are o pondere de numai circa 33% în numărul unităţilor comerciale. La acestea se mai adaugă un număr însemnat de raioane (de încălţăminte, articole pentru copii etc.) cu autoservire, care funcţionează în cadrul magazinelor universale sau generale.

Ce arată o cercetare în rețeaua Capitalei

ÎN CAPITALĂ după cum rezultă din tabelul nr. 1 autoservirea deținea, la începutul anului 8,53% din numărul total de magazine și circa 27% din totalul suprafeței comerciale utile. Pe totalul sistemului M.C.I. aceiași indicatori sînt de 10,9%, respectiv 28,3%. De unde concluzia că **în Capitală** — dacă facem abstracție de mărimea unităților — **situația magazinelor cu autoservire este mai modestă decît media pe țară.**

În domeniul alimentației publice, aparent, situația autoservirii este mai bună decît în celelalte sectoare de activitate comercială. Unitățile cu autoservire, cu și fără linie, din sistemul Ministerului Comerțului Interior reprezintă 40,95% din numărul total de unități, deținînd 36,04% din suprafața comercială utilă. Dacă ne referim însă numai la unitățile cu linie de autoservire, atunci acești indicatori sînt numai 6,05 și respectiv 15,36%. Comparativ, situația din Capitală este sub media pe 18,56% ca număr de unități, 24,3% ca suprafață — iar unitățile cu linie 5,8%, respectiv 13,6%.

Faptul că autoservirea în Capitală este mai puțin dezvoltată decît media pe țară (mediul urban), evidențiază necesitatea accelerării ritmului de creștere a acesteia în perspectiva imediată, atît prin înființarea de noi unități, cît și prin reprofilarea unor unități existente care se pretează la introducerea acestei forme de servire.

Tabelul nr. 1

Situația comparativă a magazinelor și unităților de alimentație publică din Capitală și a țării din rețeaua Ministerului Comerțului Interior, existente la începutul anului 1977

	Total rețea M.C.I.				În Capitală			
	Nr. unit.	% din total unit.	supr. com. utilă	% din total supr.	Nr. unit.	% din total unit.	supr. com. utilă	% din total supr.
Magazine	15 686	100	1 933 452	100	2 672	100	316 011	100
● din care								
cu autoservire	1 710	10,9	546 906	28,3	228	8,53	85 456	27,04
— alimentare	1 296		453 940		195		79 091	
— nealimentare	414		92 966		33		6 365	
Unități de alimentație publică	5 088	100	876 760	100	808	100	141 873	100
● din care								
cu autoservire	2 084	40,95	316 262	36,04	150	18,56	34 574	24,3
— cu linie	308	6,05	134 736	15,36	47	5.8	19 302	13,6
— fără linie	1 766	34,92	181 516	20,70	103	12,74	15 272	10,7

Căi de promovare

EXTINDEREA ȘI PERFECȚIONAREA AUTOSERVIRII în țara noastră trebuie realizate atît cantitativ, cît și prin lărgirea gamei de produse oferite consumatorilor prin această formă (de pildă, brînzeturile, mezelurile, carnea, apele minerale, legumele, fructele, articolele de mercerie, de menaj și uz casnic, chimicale, articolele de îmbrăcăminte, de librărie și papetărie, articolele pentru copii, sînt grupe de mărfuri la care autoservirea este restrînsă sau la unele grupe nu se practică de loc, deși pe plan mondial realizările în acest domeniu sînt foarte bune). Este necesar, de asemenea, în scopul promovării vînzărilor, ca raioanele cu vînzare clasică din cadrul supermagazinelor— atît timp cît vor mai funcționa distinct — să fie incluse în mai mare măsură în fluxul autoservirii.

Sporirea substanțială a numărului unităților și lărgirea gamei mărfurilor preambalate de industrie, asigurarea fondurilor necesare construcției, amenajării și reprofilării magazinelor, lichidarea atitudinii conservatoare, subiectivismului sau imobilismului unor conduceri de întreprinderi comerciale, reprezintă căile principale pentru accelerarea dezvoltării și sporirea eficienței autoservirii în țara noastră. Dacă în sectorul produselor alimentare, industria livrează în formă preambalată aproximativ 40% din întregul fond de marfă, la legume și fructe cantitățile preambalate sînt modeste, operația făcîndu-se de către întreprinderile comerciale, cu cheltuieli mai mari și productivitate mai scăzută decît dacă preambalarea s-ar realiza la locul de producție.

În acest context, o condiție importantă și imediată ar constitui-o și limitarea treptată a prelucrării materiilor prime în diferite unități de alimentație publică, cu productivitate scăzută și costuri ridicate, și trecerea ei la laboratoare centrale specializate, de mare capacitate, care — prin mecanizare și chiar automatizare — permit organizarea în sistem industrial a multor procese ce incorporează un mare volum de muncă.

De asemenea, industria alimentară (sectorul de prelucrare și frig) ar putea prelua o parte însemnată din serviciile legate de aprovizionarea populației cu unele produse finite și semifabricate — de exemplu, preparate și semipreparate tip „Gospodina“.

O importanță deosebită pentru sporirea eficienței autoservirii — și nu numai a acesteia — prezintă EXTINDEREA ȘI PERFECȚIONAREA PALETIZĂRII ȘI CONTAINERIZĂRII MĂRFURILOR PE ÎNTREGUL FLUX al mișcării produselor de la producător pînă la consumator (fabrică-depozit sală de vînzare). Realizarea și generalizarea folosirii unor palete, box palete și rol-palete (minicontainere) speciale, cu ajutorul cărora produsele alimentare să fie aduse din fabrică direct în spațiile de vînzare și expuse ca atare, din care să se facă nemijlocit autoservirea consumatorilor, ar contribui la reducerea însemnată a cheltuielilor de muncă vie și materializată, ocazionată de multiplele operații de transport, manipulare și depozitare. Rolpaletele contribuie nu numai la reducerea pierderilor, a cheltuielilor de ambalare, a spațiului de depozitare etc., dar și la micșorarea cu circa 50—60 la sută a timpului utilizat pentru așezarea mărfurilor în sala de vînzare.

Necesită de asemenea, a fi studiată mai îndeaproape posibilitatea introducerii autoservirii în unele depozite alimentare ale întreprinderilor comerciale cu ridicata (metoda „cash and carry) practicată pe scară largă în comerțul mondial.

O variantă specială a vînzării pe bază de alegere prealabilă sau autoselecție, practicată la noi pe o arie încă restrînsă, o reprezintă VÎNZAREA PE BAZĂ DE MODELE (mostre). Adecvată îndeosebi pentru o serie de articole electrotehnice (aparate de radio, televizoare, frigidere, mașini de spălat rufe, mașini de cusut etc.) mobilă ș.a., vînzarea pe bază de modele se poate practica și la multe alte mărfuri nealimentare, precum covoare, țesături, articole de galanterie etc., economisind spații de expunere și eliminîndu-se riscul comercial existent la autoservire și alegere liberă, precum și riscul degradării (murdăririi) unor produse ca urmare a cercetării (examinării) acestora de către necumpărători. Vînzarea pe bază de modele contribuie la promovarea vînzărilor de mărfuri, reduce necesarul de spații de vînzare și de depozitare (în ipoteza, livrării ulterioare a mărfurilor dintr-un depozit central), oferă o mai mare securitate și protecție a mărfurilor, asigură scăderea necesarului de personal, micșorarea cheltuielilor de circulație și creșterea rentabilității. Cel puțin pentru produsele standardizate, cu mărci de fabrică recunoscute etc., această formă ar trebui să rețină mai mult atenția organelor de decizie din comerț.

Desigur că am putea continua cu prezentarea diferitelor variante de vînzare prin autoservire, practicate pe plan mondial, majoritatea inedite pentru practica noastră comercială, fiecare aducînd un serviciu specific consumatorilor și eficienței. Prin promovarea formelor moderne de vînzare își pot găsi o eficientă rezolvare multe din problemele calitativ noi pe care le ridică în prezent dezvoltarea comerțului nostru, respectiv organizarea distribuției unui fond de mărfuri în creștere deosebit de rapidă (cu circa 50 la sută în 1980 față de 1975), concomitent cu accentuarea diversificării sortimentale (în prezent se găsesc în rețeaua comercială de la orașe și sate circa 200 000 de produse și sortimente, de 4—5 ori mai multe decît cu două decenii în urmă). Totodată, pe această cale se pot satisface mai bine exigențele actuale privind servirea consumatorilor (reducerea timpului de cumpărare, alegerea dintr-un sortiment variat, eliminarea aglomerației la un vînzător etc.), utilizarea mai bună a forței de muncă și a spațiilor de vînzare.

Nicolae LISANDRU

Creșterea suplimentară a productivității muncii

EXPERIENȚA UNITĂȚILOR MODEL — CÎT MAI GRABNIC GENERALIZATĂ

„Creșterea productivității muncii este, în ultimă instanță, condiția hotărîtoare a dezvoltării rapide a patriei noastre" – aprecia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la adunarea populară din municipiul Tg. Jiu ; secretarul general al partidului a adresat înflăcărata chemare ca **„în acest cincinal, lupta pentru productivitatea muncii, pe baza mecanizării, automatizării producției, a mai bunei conduceri a activității, să constituie o preocupare zilnică a organizațiilor de partid, a conducerilor întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii"**. Pe această cale se vor putea asigura condițiile necesare pentru realizarea programului adoptat de partid, privind creșterea retribuției, a nivelului de trai ; pentru trecerea, cu începere din anul viitor, la aplicarea programului de reducere treptată a săptămînii de lucru ; se vor crea premisele înfăptuirii angajamentului întregii națiuni, de a încheia cincinalul cu o depășire de 100–120 miliarde de lei.

În acțiunea de majorare suplimentară a productivității muncii față de nivelul planificat pe 1977 și în anii următori, acțiune la care participă toate colectivele din industrie și construcții, o importanță aparte deține activitatea unităților selecționate pentru a fi organizate ca **întreprinderi model,** în vederea testării și generalizării celor mai reprezentative metode de introducere a progresului tehnic, de organizare superioară a producției și a muncii, astfel ca sporul de productivitate să atingă un ritm tot mai înalt.

Potrivit programului aprobat de conducerea partidului, în perioada ce urmează vor avea loc schimburi de experiență și alte manifestări menite să facă larg cunoscute pe ansamblul centralelor industriale ,al ramurilor, rezultatele obținute pînă acum de cele 60 de unități pilot, în vederea, preluării și implementării de către celelalte întreprinderi a elementelor pozitive.

Revista noastră consideră de datoria sa să-și intensifice aportul la acest efort de diseminare a experienței înaintate.

Astăzi — primele două exemple : din construcția de mașini și din construcții-montaj.

Participare de masă la progresul tehnic și organizatoric

ÎNTREPRINDEREA „BALANŢA" din Sibiu, selectată dintre cele mai reprezentative unităţi ale Centralei industriale de maşini-unelte, mecanică fină şi scule din Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, a organizat ca model secţia de elemente hidro-pneumatice, caracterizată printr-o tehnicitate ridicată a dotării şi a produselor sale.

Comitetul de partid şi consiliul oamenilor muncii au reunit 30 de cadre bine pregătite, care, analizînd toate activităţile la nivelul secţiei şi al întreprinderii în ansamblu, consultînd muncitorii, maiştrii, cadrele tehnice şi alţi specialişti, au diagnosticat cu precizie problemele existente, au localizat şi dimensionat rezervele de creştere suplimentară a productivităţii muncii în 1977 şi în anii următori ai cincinalului. Măsurile tehnico-organizatorice preconizate au fost incluse într-un program special, aprobat de C.O.M., din care rezultă următoarea dinamică a productivităţii, luînd ca bază de comparaţie realizările din 1976 = 100:

	Realizări	Realizări	Plan	Angajament
	1975	1976	1977	1977
Total întrepr.	89,9	100,0	108,6	111,8
Secţia hidropneum.	74,4	100,0	108,6	113,1

Stabilirea de responsabilităţi precise, antrenarea unui număr important de oameni ai muncii la punerea în practică a măsurilor, urmărirea termenelor de realizare au permis ca îmbunătăţirile programate pe primul semestru să fie introduse efectiv în producţie pe diferite planuri:

- al **perfecţionării tehnologiei** (la montajul casetei TMC-36 s-a raţionalizat efectuarea probelor — eficienţa economică antecalculată la nivelul unui an: 10,5 mii de lei);
- **reorganizarea producţiei** (la panourile hidraulice 300 mii de lei);
- **mai buna organizare a muncii** (pentru operaţiile de turnare în coji de bachelită şi de turnare sub presiune au fost elaborate şi aplicate normative de timp, generalizîndu-se metodele folosite de cei mai buni muncitori, economii 2,7 milioane de lei);
- **autoutilare** (s-a mărit capacitatea de turnare datorită realizării prin autoutilare a două maşini de împuşcat miezuri şi coji, care altfel ar fi trebuit să fie procurate din import, economii 1,5 milioane de lei);
- **reorganizarea fluxurilor tehnologice şi liniilor de fabricaţie** (la panourile hidraulice, elementele de ungere, maşina de canetat TMC-36);
- **polideservirea unor utilaje** (baza acestor măsuri şi a altora de acest gen s-a asigurat, încă de la finele lunii mai, atingerea unui indice de utilizare a maşinilor-unelte de bază de cel puţin 85%, în condiţiile redistribuirii a 93 de lucrători);
- alte îmbunătăţiri tehnico-organizatorice care au permis să se revizuiască o serie de norme, consumul de manoperă scăzînd cu 5,7% faţă de cel planificat.

La finele semestrului I, Întreprinderea „Balanţa" a înregistrat o creştere a volumului producţiei cu 11,2 milioane de lei faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut, din care 54% pe seama sporului de productivitate. Rezultatele secţiei de elemente hidropneumatice au justificat pe deplin atributul de unitate model; depăşirea cu 9,2%, a nivelului planificat al productivităţii, respectiv cu 6,9% a celui prevăzut în angajamentul de suplimentare, i-a asigurat în proporţie de 85,9% creşterea de producţie.

Intervenind la o lună de la data acestui bilanţ parţial, majorarea retribuţiei în ramura noastră a constituit, pentru colectivul întreprinderii, cea mai bună dovadă a corelaţiei juste pe care partidul o stabileşte între eficienţa muncii şi nivelul remunerării. Acţiunile iniţiate sau intensificate pe linia hotărîrilor Congresului consiliilor oamenilor muncii au în centrul lor, în mod firesc, perfecţionarea în continuare a organizării, plasată „în prima linie" a căilor de creştere a productivităţii. Ele antrenează, practic, toate sectoarele de producţie, de concepţie şi funcţionale. Se află în curs de finalizare 15 studii; dintre măsurile cu referire specială la secţia de elemente hidro-pneumatice, **optimizarea transportului intern şi a depozitării** (de la care se aşteaptă economii de 120 mii de lei anual) începe să fie aplicată, iar în ultimul trimestru se va trece la programarea producţiei de distribuitoare prin realizarea în stoc a reperelor modulizate (cifra evaluată a eficienţei se ridică la 2 milioane de lei pe an). Specialiştii întreprinderii dau drept certă o cifră: 300 de lucrători — la atît se va ridica economia relativă de personal cu care se va realiza producţia sporită din acest an, datorită îndeplinirii programului de creştere suplimentară a productivităţii muncii.

Progresul organizatoric însoţeşte şi condiţionează progresul tehnic; planul de asimilări, riguros fundamentat, prevede ca ponderea produselor noi — cu performanţe calificative superioare — să atingă în acest an, la „Balanţa", 45%, sporind, în continuare, pînă la 75% în anul 1980. Rezervele unor asemenea evoluţii au fost găsite, sub impulsul indicaţiilor tovarăşului **Nicolae Ceauşescu,** a hotărîrii Congresului consiliilor oamenilor muncii; organul colectiv de conducere, sub îndrumarea comitetului de partid, a repartizat o serie de specialişti din compartimentele funcţionale, care să lucreze jumătate din timp în cercetare, proiectare şi în secţiile de producţie. Astfel, 19 ingineri, tehnicieni şi economişti participă, în cadrul filialei Institutului de cercetări şi proiectări pentru mecanică fină şi scule, la stabilirea soluţiilor şi elaborarea documentațiilor, la conceperea tehnologiilor și SDV-urilor pentru instalații de cîntărit și hidraulice necesare unor noi obiective de investiții.

Recentele adunări pe secții și adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii de la „Balanța“ au confirmat hotărîrea întregului colectiv de a ridica efortul de autodepășire la cotele cele mai înalte, așa cum o cere partidul, așa cum o cer interesele propășirii țării.

Emil VÎNĂTORU
„Balanța“-Sibiu

Un obiectiv ambițios: spor de productivitate — peste 20%

ACTUALUL CINCINAL marchează, pentru orașul Giurgiu, o importantă creștere a potențialului industrial. Avansează realizarea noului combinat chimic dunărean; au început din plin lucrările la capacitățile de pe teritoriul nostru ale întreprinderii comune româno-bulgare pentru producerea de mașini și utilaje Giurgiu-Ruse; se încheie dezvoltarea fabricii de zahăr, continuă cea a șantierului naval, se amenajează baza de aprovizionare tehnico-materială a județului Ilfov.

Special creat, anul trecut, pentru materializarea acestor importante investiții, grupul de șantiere din localitate al Trustului de construcții industriale și agrozootehnice — București s-a afirmat în scurt timp ca o unitate închegată, puternică, beneficiind de aportul unor cadre cu o bogată experiență. Încă în 1976 — în condițiile favorabile ale unui volum mare de lucrări de terasamente executate prin mecanizare complexă pentru crearea amplasamentului uzinelor — s-a realizat o productivitate pe angajat de 2,25 ori superioară nivelului atins pe ansamblul trustului.

Îmbunătățirea, în continuare, a acestui indicator este esențială pentru a se putea obține în 1977, conform planului, o producție de construcții-montaj de 2,48 ori mai mare.

Organizarea, în acest an, ca unitate model a Grupului de șantiere Giurgiu a determinat elaborarea unui program de creștere accelerată a productivității muncii, care cumulează și adaptează la specificul propriu cele mai eficiente măsuri din programul-cadru al Ministerului Construcțiilor Industriale, bazate pe noutățile tehnice, tehnologice și organizatorice purtînd girul cercetării, proiectării și al practicii producției.

Această fundamentare oferă perspectiva unei importante majorări a productivității față de rezultatele din anul trecut:

	1977/1976 (%)
— conform sarcinii de plan	102,26
— conform angajamentului de suplimentare	108,38
— conform programului de măsuri	120,51

Realizările din primul semestru demonstrează caracterul realist al acestor prevederi. Cu toate dificultățile create în această perioadă de asigurarea cu întîrziere a unor proiecte (la 30 iunie lipseau documentații pentru o valoare echivalentă cu 35% din planul anual), productivitatea pe lucrător a depășit cu 12% sarcina stabilită, cifra ei absolută reprezentînd — raportată la întregul an — 60,3% din plan, respectiv 56,9% din angajament; întrucît semestrul II va marca atît o amplă extindere a fronturilor de lucru, cît și efectele unor măsuri aplicate în ultima vreme, există premise ca ambițiosul plafon de **20% spor de productivitate** să devină o realitate.

Iată cîteva din căile care au asigurat acest succes:

● **Programele de producție** sînt alcătuite pe baza documentației existente, executabile, ceea ce permite pregătirea corespunzătoare a lucrărilor și elimină realizarea unora din ele în perioade necorespunzătoare specificului lor (de exemplu, finisaje exterioare iarna), cu eforturi suplimentare și cu productivitate redusă. Ca efect al măsurilor stabilite de conducerea de partid și de stat, cu începere din iulie au început să sosească masiv proiecte, pe baza programelor de predare stabilite cu beneficiarii.

● **Execuția obiectivelor** este coordonată prin grafice pe capitole fizice de lucrări, înlăturîndu-se pierderile de productivitate pe care le-ar determina neasigurarea la timp a fronturilor de lucru, a materialelor și utilajelor. Graficele sînt afișate pe panouri la fiecare obiect, fiind astfel cunoscute de toți muncitorii, iar conducerea trustului și a grupului urmăresc bisăptămînal realizarea lor, luînd măsurile de corectare pe care le impune situația lucrărilor.

● **Atelierul de proiectare** special constituit la trust pentru zona Giurgiu și sectoarele de pregătire a producției de la grup au colaborat la elaborarea fișelor tehnologice de execuție pentru fiecare obiectiv, prelucrîndu-se pe calculator programarea activităților fizice, necesarul de mijloace și de forță de muncă; a rezultat astfel posibilitatea unor substanțiale economii la manoperă și utilaje, față de documentația primită. Fișele tehnologice au fost puse la dispoziția șefilor de șantier, de lot și a maiștrilor, care sînt obligați să le respecte întocmai.

● **Organizarea centralizată**, în baza de producție, a principalelor activități și realizarea lor la obiect prin metode industrializate se aplică, la șantierele din Giurgiu, nu sporadic și demonstrativ, ci ca elemente ale practicii curente. Fasonarea armăturilor în atelier mărește productivitatea muncii cu 50—60%, iar utilizarea plaselor sudate — cu circa 70% în comparație cu metodele clasice de armare. Centralizarea și eșalonarea după program a confecționării cofrajelor, tiparelor pentru prefabricate și a tîmplăriei de serie mică reduce cu cel puțin o zecime necesarul de dulgheri; tipurile de cofraje la care s-a recurs (din tablă, din lemn și oțel, din aluminiu) pot fi refolosite de un mare număr de ori, economiei de manoperă adăugîndu-i-se o însemnată diminuare a consumului de materiale. Pentru prepararea betonului s-a instalat o stație semiautomată, a doua fiind în curs de montare; punerea lui în operă se face cu ajutorul pompelor de beton.

● **Specializarea subunităților de execuție** reprezintă un element de bază al organizării activității de construcții-montaj pe platforma Giurgiu. Cei circa 4 milioane mc de terasamente (săpături, umpluturi, dragaje, rambleieri), lucrările de consolidare a terenului de fundații (perne de balast și piloți) au fost încredințate unui șantier care asigură în mod corelat utilajele, materialele, fronturile de lucru; de asemenea, au fost constituite loturi și sectoare de maiștri, specializate pentru realizarea unor lucrări de mare volum și frecvență la structuri — betoane monolite, preturnarea de elemente la obiect, montarea de prefabricate, construcții și confecții metalice etc. Asigurarea lor centralizată cu materiale (dirijate din baza de producție și din depozite, de către sectorul de aprovizionare al grupului, pe baza comenzilor săptămînale), pregătirea lucrărilor în flux continuu pe întreaga platformă și executarea lor în două schimburi, urmărirea zilnică a realizărilor asigură, prin folosirea integrală a potențialului, un spor de productivitate de cel puțin 3%.

● **Rolul crescînd al acordului global:** 97% din efectivul de muncitori ai grupului de șantiere sînt remunerați în această formă, fiind constituiți în formații conduse de maiștri sau șefi de lot, care au preluat spre execuție obiecte întregi — programele lor lunare de lucru fiind stabilite pe activități fizice. Este forma de organizare a muncii în construcții pe care secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a recomandat-o cu prilejul recentei vizite de lucru pe șantierul Combinatului de articole tehnice din cauciuc de la Tg. Jiu — și care, aici, la Giurgiu, s-a dovedit că mărește productivitatea cu cel puțin 2%.

● **Calificarea**, în primul semestru, a 150 de muncitori și însușirea unei a doua meserii de către alți 50, extinderea micii mecanizări, înlesnirea dispecerizării, a transmiterii informațiilor și deciziilor datorită folosirii unei stații radio cu aparate individuale de emisie-recepție pînă la nivelul șefului de lot au contribuit substanțial la creșterea productivității muncii.

● **Condițiile sociale** bune asigurate constructorilor (capacitatea de cazare în clădiri definitive sau semipermanente este de 1 400 locuri, din care 1 050 în cămine) se numără, de asemenea, printre factorii care au mărit eficiența muncii.

După un start slab în 1977, determinat de lipsa condițiilor de atacare a lucrărilor noi, în al doilea trimestru Grupul de șantiere din Giurgiu și-a depășit planul cu 7% ca antrepriză generală și cu 5% prin forțe proprii; în prezent rămînerea în urmă a fost recuperată, acestui succes obținut în cinstea zilei de 23 August urmînd să i se alăture, pînă la finele trimestrului III, o producție suplimentară de construcții-montaj la antrepriza generală de 8% față de planul la zi. Este cea mai bună dovadă a eficienței creșterii productivității muncii, a multiplelor sale semnificații economice.

D. CONSTANTINESCU

Baza progresului și bunăstării

DEZVOLTAREA DINAMICĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE*)

Modernizarea intensă a structurilor economice

ÎN ULTIMUL DECENIU și mai ales în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate s-a îmbogățit însăși concepția cu privire la dinamismul economiei naționale și industrializarea țării, la căile și formele de realizare a acestui proces. Dacă înainte s-a pus un accent deosebit mai ales pe ritmurile de creștere a ramurilor producătoare de mijloace de producție, ale industriei grele, în prezent se acordă o atenție deosebită unei mai judicioase armonizări a ritmurilor pe ramuri, subramuri și grupe de produse, optimizării ritmurilor de creștere în toate ramurile economiei naționale, ținînd seama de nivelul actual de dezvoltare, de cerințele viitoare ale societății noastre, precum și de exigențele revoluției tehnico-științifice contemporane. Astfel, ecartul dintre ritmul de creștere a producției ramurilor grupelor A și B ale industriei s-a redus de la 1,5 în perioada 1950—1965, la 1,3 în deceniul 1965—1975 și la 1,2 în anii cincinalului trecut. Accentul s-a mutat pe schimbările calitative din interiorul ramurilor industriale și pe diversificarea producției bunurilor de consum.

În acest cadru, se poate spune că dinamismul economic ridicat nu este legat numai de realizarea unor ritmuri înalte de creștere a producției. El implică în mod necesar și **capacitatea de adaptare a economiei la cerințele crescînde ale societății, la schimbările care au loc pe plan intern și internațional, la exigențele revoluției tehnico-științifice.** Capacitatea de adaptare la aceste condiții, mobilitatea producției în raport cu cerințele, reprezintă un parametru de bază al economiei moderne și se află în funcție directă de formele și metodele de organizare a economiei, mai ales de structura producției sociale. Mai mult, transformările progresiste în structura economiei naționale condiționează într-o măsură hotărîtoare nivelul și dinamica productivității sociale a muncii, a eficienței economice în general și pe această bază înseși posibilitățile de creștere economică. De aceea partidul nostru a acordat și acordă o atenție prioritară **modernizării structurilor economiei naționale.**

La baza transformărilor calitative în acest domeniu se află promovarea cu consecvență a politicii de industrializare, care a dus la **transformarea industriei în ramura conducătoare a economiei naționale** (vezi tabel nr. 2).

Aceasta s-a reflectat și se reflectă în întreaga viață economică și socială a țării, imprimînd stabilitate și dinamism ansamblului economiei naționale, determinînd schimbări adînci în structura generală a producției, în caracterul exportului, influențînd în mod pozitiv și tot mai pronunțat nivelul de viață al populației. Potrivit datelor balanței legăturilor între ramuri, deși în 1970 ocupa numai 30% din numărul de lucrători și a consumat 31% din numărul de om-ore lucrate în economie, industria a asigurat 57% din valoarea adăugată, ceea ce este elocvent atît pentru **eficiența mai înaltă a muncii din această ramură, cît și pentru contribuția ei hotărîtoare la creșterea economică.** Ar mai trebui notat că sporirea ponderii industriei în venitul național a avut loc în condițiile în care și producția agricolă a crescut, ea fiind în 1975 de aproape trei ori mai mare în comparație cu 1950. În actualul plan cincinal industria se va afirma cu și mai multă vigoare ca ramură hotărîtoare a economiei naționale, care va ocupa o parte însemnată din populația activă, sporindu-și ponderea în crearea venitului național la peste două treimi în 1980, în realizarea reproducției lărgite — acoperind trei sferturi din cererea de mașini și utilaje — și participînd activ, în proporții sporite, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației și la dezvoltarea schimburilor externe.

Tabelul nr. 2

Evoluția structurii pe principalele ramuri ale economiei naționale

Ramuri	Anii	Ponderea în :		
		Populația ocupată *)	Fonduri fixe productive *)	Venitul național
Industrie	1950	12,0	40,6	44,0
	1975	30,6	56,0	56,2
	1980	36,3	59,6	68,6
Construcții	1950	2,2	1,4	6,0
	1975	8,1	4,3	7,6
	1980	10,7	4,4	7,7
Agricultură	1950	74,1	38,7	27,8
	1975	37,8	14,9	16,0
	1980	27,1	14,0	11,6
Transporturi și telecomunicații	1950	2,2	17,7	4,3
	1975	5,0	19,2	5,8
	1980	6,1	16,5	4,5

*) La sfîrșitul anului.

Afirmarea acestor valențe ale industriei este legată de structura internă a producției industriale, de proporțiile existente între ramurile și subramurile acesteia. Pornind de la faptul că în timpul regimului burghezo-moșieresc industria era nu numai relativ slab și unilateral dezvoltată, dar și inegal repartizată pe teritoriu, — cea mai mare parte a investițiilor industriale a fost alocată **creării, dezvoltării și modernizării ramurilor hotărîtoare,** capabile să susțină în mod statornic dinamismul economic : producția de energie electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia — ramuri a căror producție a crescut în ritmuri superioare. Ca urmare, ponderea acestora în producția industrială a crescut de la 26,7% în 1950, la 49,2% în 1965 și 57,1% în 1975, urmînd ca în 1980 ele să asigure peste 63% din întreaga producție industrială. În 1980 numai construcțiile de mașini și chimia vor asigura aproape jumătate din producția industrială și peste jumătate din exporturile țării. Astăzi România ocupă, la producția de oțel, locul 14 în lume și 10 în Europa ; pe de altă parte, nivelurile producției industriei chimice situează țara noastră, potrivit statisticilor internaționale, pe locul 10 în lume.

În aceste condiții, s-au redus mult decalajele ce separau România de țările dezvoltate din punct de vedere economic.

---

*) Prima parte a acestui articol a fost publicată în nr. 33 din 19 august 1977.

Așa cum rezultă din tabelul nr. 3, dacă în 1950 România producea de circa 7—10 ori mai puțină energie electrică pe locuitor decît Franța, Austria, R.F.G. și Anglia, și de circa 20 ori mai puțin față de Suedia și S.U.A., după două decenii și jumătate decalajul s-a redus la 1,3—2 sau 3 ori ; și la celelalte produse decalajele au fost micșorate. Cu toate acestea, se mențin încă diferențe față de multe țări, ceea ce impune continuarea industrializării țării ; nivelurile prevăzute pentru actualul cincinal vor asigura continuarea procesului de apropiere a țării noastre față de țările avansate.

Tabelul nr. 3

Evoluția producției pe locuitor la unele produse industriale

Țara	Anii	Energie electrică	Oțel	Acid sulfuric	Ciment	Zahăr
		kWh	kg	kg	kg	kg
România	1950	130	34	3,2	63	5,9
	1974	2 333	421	65	532	24,5
Anglia	1950	1 251	327	36,2	196	14
	1974	4 883	401	69	318	11
Austria	1950	916	137	1,3	186	22,9
	1974	4 499	693	—	854	52,3
R.S.C.	1950	749	252	20,3	161	68,4
	1974	3 816	929	82	610	55,9
Franța	1950	791	207	29,1	178	31,9
	1974	3 426	515	89	616	56,1
R.D.G.	1950	1 059	69	16,3	76	36,6
	1974	4 744	364	59	596	38,5
R.F.G.	1950	929	253	30,2	227	21,7
	1974	5 023	858	83	580	39,1
Italia	1950	528	50	27,3	110	15,2
	1974	2 658	430	57	655	17,5
Japonia	1950	541	58	24,5	53	0,4
	1974	4 201	1 068	65	667	4,5
S.U.A.	1950	2 553	577	77,6	254	17,8
	1974	9 284	623	139	321	23,8
Suedia	1950	2 592	208	74,5	276	46,1
	1974	9 207	732	—	406	37,3
Ungaria	1950	321	112	7,2	85	21,3
	1974	1 808	331	64	329	25,5
U.R.S.S.	1950	507	152	11,8	56	18,1
	1974	3 871	540	66	457	37,5

Accentuarea rolului subramurilor industriale bazate pe tehnică de vîrf

MODERNIZAREA industiei este un proces deosebit de **complex și dinamic, ce nu se oprește la nivelul ramurilor și cuprinde, mai ales în etapa actuală, subramurile industriale.** Criticînd o anumită subapreciere și rămînere în urmă a unora dintre subramurile legate de revoluția tehnico-științifică contemporană, partidul nostru a luat măsuri, în perioada următoare celui de al IX-lea Congres, pentru dezvoltarea mult mai rapidă a electrotehnicii și electronicii, a mecanicii fine și opticii, a producției de utilaje complexe, subramuri de înaltă tehnicitate, care asigură un grad înalt de valorificare a resurselor naturale, stimulează dezvoltarea cercetării științifice naționale și condiționează în mod hotărîtor creșterea eficienței economice. Este semnificativ în acest sens faptul că, dacă considerăm egală cu 1 valoarea adăugată medie pe oră-om lucrată în economia națională, în subramurile de înaltă tehnicitate și complexitate se obține o valoare adăugată cu mult mai mare : de 2,3 ori în cazul producției de mașini și utilaje energetice, de 2,9 ori în cazul producției de tractoare și vehicule rutiere, de 2,6 ori în cel al mașinilor electrotehnice, de 3,3 ori în cel al produselor electronice, de 4,1 ori în cazul produselor chimice anorganice și de 5,5 ori în chimia organică.

De aceea, actualul cincinal prevede ca electronica, producția de mașini-unelte, mecanica fină și optica să crească în ritmuri ce devansează **cu 1,7—3** ori creșterea prevăzută pe ansamblul construcției de mașini. Aceste subramuri, împreună cu electrotehnica și utilajele tehnologice, își vor spori ponderea înproducția construcțiilor de mașini de la 27% în 1975 la peste 32% în 1980. Pentru realizarea directivelor Congresului al XI-lea în acest sens, o importanță considerabilă o are hotărîrea adoptată de recentul Congres al consiliilor oamenilor muncii ca industria noastră să atace cu curaj în viitor **domenii de vîrf ale producției,** cum sînt utilajele tehnologice de înaltă complexitate, mașinile agregat, aeronavele turboreactoare, motoarele de aviație, calculatoarele de mare capacitate, componentele electronice de performanță, aparatura modernă de radiocomunicații, navele maritime și utilajele de transport de mare capacitate, instalațiile de foraj marin etc.

În domeniul metalurgiei ritmuri superioare față de cel mediu va cunoaște producția de oțeluri aliate și carbon de calitate, care va depăși în 1980 întreaga producție de oțel realizată în 1975. În industria chimică cunosc o dezvoltare accelerată petrochimia, precum și chimia anorganică pe baza valorificării superioare a zăcămintelor de sare, sulf, potasiu etc., iar în ramurile ușoară și alimentară se pune un accent mare pe perfecționarea tehnologiilor de fabricație, pe dezvoltarea și modernizarea sectoarelor de finisare, pe diversificarea sortimentelor și, respectiv, pe producerea unor produse cu valoare de întrebuințare ridicată.

Modificări importante în structura producției industriale sînt determinate și de politica de **valorificare superioară a materiilor prime și resurselor . energetice.** Două trăsături de bază caracterizează politica actuală a partidului în acest domeniu : a) accelerarea dezvoltării bazei de materii prime și resurse energetice prin intensificarea măsurilor menite să asigure **creșterea contribuției resurselor proprii (interne) la acoperirea necesarului economiei naționale** și b) amploarea măsurilor consacrate **folosirii raționale, economisirii și valorificării superioare a resurselor.** În lumina evoluțiilor dramatice care au avut loc în economia mondială și pe piața internațională în ultimii ani, apare cu deosebire justețea și caracterul științific, prospectiv al orientării stabilite încă la Congresul al IX-lea, în 1965, de modificare a structurii consumului resurselor primare de energie, pentru creșterea producției de energie electrică, prin sporirea ponderii cărbunilor și energiei hidroelectrice și reducerea ponderii hidrocarburilor. **„Plecînd de la necesitatea de a economisi și valorifica superior țițeiul și gazele, de la faptul că aceste resurse sînt limitate,** a reafirmat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la cel de al X-lea Congres, **se impune să se asigure dezvoltarea mai accentuată a extracției de cărbune, punerea mai largă în valoare a potențialului hidroenergetic al Dunării și al rîurilor interioare, sporirea ponderii acestor surse în balanța energetică a țării“.** Și trebuie spus că o asemenea orientare avea loc în condițiile în care în literatura teoretică internațională predomina tendința elogierii creșterii ponderii hidrocarburilor în balanța energetică a multor țări, iar în practică era încetinită serios extracția de cărbune, resursă cu largi rezerve pe plan mondial.

Politica partidului nostru de dezvoltare accelerată a economiei, pe baza industrializării țării, îmbină într-un mod armonios opțiunile de ordin economic cu cele de ordin social-politic. De aceea, modernizarea economiei are în vedere nu numai structurile macroeconomice și de ramură, ci ține seama de faptul că orînduirea noastră trebuie să asigure omogenizarea crescîndă a condițiilor de muncă și de viață ale oamenilor muncii din toate zonele și localitățile țării, omogenizarea nivelului general de civilizație. Ca urmare, **profilul teritorial al economiei** s-a **bucurat în ultimul deceniu de o atenție prioritară,** atît prin elaborarea unei concepții unitare, cît și a unor programe ample de repartizare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării și de sistematizare a localităților. În aceste condiții numărul județelor care au realizat o producție industrială de 10 miliarde — nivel minim pe care în 1980 va trebui să-l depășească toate județele — a crescut de la 4 în 1965 la 23 în 1976. Odată cu aceasta crește ponderea clasei muncitoare în structura socială a fiecărui județ și se ridică nivelul de trai al populației din toate zonele țării. Pe fondul general al creșterii numărului de personal, odată cu dezvoltarea economică, are loc și schimbarea treptată a raportului dintre populația ocupată în agricultură și cea ocupată în ramurile neagricole, în primul rînd în industrie, a raportului dintre populația rurală și urbană.

TOATE ACESTE TENDINȚE ale procesului de modernizare și creșterea accentuată a producției sociale constituie **temelia trainică** a ridicării bunăstării materiale și spirituale a populației, a perfecționării întregului sistem al relațiilor de producție și sociale, dinamizînd întreaga viață socială și consolidînd neîntrerupt orînduirea noastră socialistă.

prof. dr. Gheorghe CREȚOIU

Puncte de vedere

Cu privire la metodologia stabilirii prețurilor utilajelor noi în corelație cu valoarea de întrebuințare (I)

UNA DIN PRINCIPALELE forme de manifestare a progresului tehnic o constituie perfecționarea mijloacelor de muncă, înlocuirea în fabricație a unor mașini și utilaje cu altele noi, mai perfecționate, cu caracteristici tehnico-funcționale, randamente și eficiență economică superioare.

În literatura economică, precum și în practica stabilirii prețurilor, a fost unanim acceptată teza potrivit căreia prețurile mijloacelor de producție industriale, în mod deosebit cele ale mașinilor și utilajelor, trebuie să fie corelate în raport cu valoarea lor de întrebuințare. Acest lucru și-a găsit reflectarea în însăși Legea nr. 19/1971 cu privire la regimul prețurilor și tarifelor. Din art. 16 al legii menționate rezultă următoarele : a) la determinarea nivelului prețurilor mijloacelor de producție industriale se va ține seama de corelațiile necesare între prețurile diferitelor produse ; b) avînd în vedere costurile de producție, beneficiul și, după caz, impozitul pe circulația mărfurilor, aceste corelații trebuie să exprime raportul dintre valorile de întrebuințare ale diferitelor produse ; c) valorile de întrebuințare ale mijloacelor de producție industriale sînt concretizate în caracteristicile tehnico-funcționale, de durabilitate, estetice, de confort și alte asemenea caracteristici.

Prin urmare, corelarea prețurilor trebuie să aibă în vedere cheltuielile sociale de producție, care iau forma costurilor de producție, beneficiul și, după caz, impozitul pe circulația mărfurilor, și să exprime raportul dintre valorile de întrebuințare ale diferitelor produse, concretizate în caracteristicile tehnico-funcționale, de durabilitate, estetice, de confort și alte asemenea caracteristici. Așadar, criteriul fundamental al corelării prețurilor îl constituie cheltuielile sociale de producție. Toate celelalte criterii, inclusiv „valoarea de întrebuințare“, în sensul atribuit mai sus, sînt criterii suplimentare. Considerarea criteriului „cheltuielile sociale de producție“, drept criteriu fundamental al corelării prețurilor este o expresie a luării în considerație a cerințelor legii valorii, ca lege obiectivă a oricărei producții de mărfuri. A corela prețurile în funcție de acest criteriu înseamnă a stabili raportul dintre prețurile diferitelor produse în funcție de raportul dintre costurile lor. Astfel, considerînd o serie ordonat crescătoare de valori numerice, exprimînd costul diferitelor produse, și o serie ordonat crescătoare de valori numerice, exprimînd prețul lor .fiecare produs în parte, avînd o valoare de întrebuințare diferită de a celorlalte, trebuie să ocupe în cadrul seriei de valori numerice, care exprimă prețul produselor, același loc pe care-l ocupă și în cadrul seriei de valori, exprimînd costurile lor. Corelarea prețului unui produs cu prețurile celorlalte produse, în funcție de costul său, implică stabilirea lui de așa natură, încît produsul respectiv să ocupe în seria de valori numerice ordonat crescătoare, reprezentînd prețurile, același loc pe care-l ocupă și în seria de valori ordonat crescătoare, reprezentînd costurile.

Înainte de a analiza corelarea prețurilor în raport cu valoarea de întrebuințare a produselor se impune să precizăm conținutul conceptului de valoare de întrebuințare, atribuit, prin textul Legii nr. 19/1971, mijloacelor de producție industriale. Este știut că în concepția marxistă valoarea de întrebuințare prezintă două aspecte indisolubile. Valoarea de întrebuințare constă, în primul rînd, în utilitatea produsului muncii, în capacitatea pe care o are de a satisface o anumită nevoie socială.

Unei diversități de nevoi sociale îi corespunde o diversitate de valori de întrebuințare. După cum însă nevoile sociale pot fi împărțite în nevoi de consum neproductiv și nevoi de consum productiv, tot așa, diferitele valori de întrebuințare se divid în bunuri de consum și mijloace de producție. Între utilitatea bunurilor de consum și utilitatea mijloacelor de muncă, respectiv a mașinilor și utilajelor, ca principale mijloace de producție, există însă deosebiri esențiale. Dacă utilitatea bunurilor de consum în general constă în capacitatea lor de a satisface în mod direct diferitele nevoi de consum personal, mașinile și utilajele nu au capacitatea de a satisface în mod direct aceste nevoi, ci numai mijlocit, prin intermediul folosirii lor în producție.

Utilitatea finală a progresului tehnic, a producerii, folosirii și perfecționării mijloacelor de muncă o constituie desigur satisfacerea în măsură sporită a nevoilor nemijlocite de consum ale societății, prin folosirea mai eficientă a fondului de timp de muncă de care dispune societatea, respectiv prin economisirea acestui fond. În acest sens considerăm că utilitatea directă, nemijlocită a mijloacelor de muncă noi, în mod deosebit a mașinilor și utilajelor, constă în capacitatea lor de a realiza, în cadrul unui proces de producție sau altul, o economie determinată de muncă socială.

Corelarea prețurilor diferitelor mașini și utilaje avînd utilizări diferite în procesul de producție nu se poate face în nici un caz în funcție de volumul economiei de muncă socială pe care o aduce folosirea lor. Baza obiectivă a corelării prețurilor în acest caz o constituie costurile sociale de producție.

Utilitatea unui lucru, capacitatea sa de a satisface o anumită nevoie socială este legată de însușirile acestuia — fizice, chimice, mecanice etc. În acest sens, valoarea de întrebuințare se identifică cu însuși corpul material al produsului. De aceea, corelarea prețurilor mașinilor și utilajelor cu utilități concrete diferite, nu poate avea ca bază nici cel de-al doilea aspect al valorii de întrebuințare, respectiv caracteristicile tehnico-funcționale sau alte caracteristici ale acestora, pentru că ele nu pot fi comparate și comensurate printr-o unitate de măsură comună.

În concluzie, corelarea prețurilor mașinilor și utilajelor, avînd valori de întrebuințare diferite, în ambele accepțiuni, respectiv atît ca utilitate, cît și ca totalitate de însușiri care se identifică cu corpul material al mașinii sau utilajului, nu poate avea altă bază, în condițiile concordanței dintre producția și nevoia socială, decît costurile lor sociale de producție. Astfel, prețul unei semănători nu poate fi corelat cu prețul unui tractor sau prețul unui autocamion, nici în funcție de caracteristicile tehnico-funcționale și nici în funcție de volumul economiei de muncă socială pe care o aduce folosirea lor. Prețul, de exemplu, al unei combine de recoltat grîu nu poate fi corelat în funcție de caracteristicile tehnico-funcționale sau în raport de volumul economiei de muncă socială pe care o aduce folosirea ei decît tot cu prețul unei combine, după cum prețul unui tractor sau autocamion nu poate fi corelat în funcție de aceste criterii decît tot cu prețul unui tractor sau autocamion. Or, randamentul și eficiența în exploatare a două tractoare, pentru a folosi exemplul de mai sus, depind nu de caracteristicile tehnico-funcționale, căci acestea trebuie să fie comune, ci de intensitatea acestor caracteristici. Dar intensitatea diferitelor caracteristici ale celor două tractoare — viteză, putere de tracțiune etc. — nu le diferențiază ca valori de întrebuințare, ci numai calitativ. Dacă valoarea de întrebuințare diferențiază produsele după genul lor de utilitate, calitatea diferențiază valoarea de întrebuințare după gradul de intensitate a utilității respective și implicit după gradul de intensitate a însușirilor caracteristice ale produsului, care-i conferă utilitate. Ca și valoarea de întrebuințare, de care este strîns legată, calitatea se prezintă sub același dublu aspect și anume : pe de o parte, ca intensitate a utilității, exprimată în economia de muncă socială pe care folosirea unui utilaj o aduce în executarea unor lucrări sau operații, în comparație cu folosirea unui utilaj similar, pe de alta, ca intensitate a caracteristicilor sale tehnico-funcționale etc., în raport cu caracteristicile utilajului similar, existent în producție și în exploatare.

Prin urmare, valoarea de întrebuințare a mijloacelor de producție industriale primește în contextul legii nr. 19/1971 sensul de calitate. La rîndul ei, calitatea este privită ca element de corelare a prețurilor sub dublul ei aspect : pe de o parte, ca nivel al „caracteristicilor tehnico-funcționale, de durabilitate, estetice, de confort și alte asemenea caracteristici“, 1) pe de alta, ca nivel de eficiență economică, exprimată într-un beneficiu cît mai stimulativ asigurat unităților producătoare de utilaje și în realizarea unor costuri de producție cît mai reduse de către beneficiari 2). În consecință, în funcție de sensul pe care-l primește calitatea — de eficiență economică sau de funcționalitate tehnică —, există două moduri de abordare a corelării prețurilor mașinilor și utilajelor avînd aceeași destinație, respectiv un mod de abordare care se bazează pe compararea nivelului eficienței lor economice, iar altul pe compararea nivelului caracteristicilor lor.

---

1) Vezi Legea nr. 19/1971, art. 16, p. 10. ed. 1977.

2) Vezi Legea nr. 19/1971, art. 20, p. 12, ed. 1977.

În legătură cu corelarea prețurilor mașinilor și utilajelor, avînd aceeași destinație, în raport cu nivelul calitativ al valorii lor de întrebuințare, se pun trei probleme. Prima problemă constă în stabilirea utilajului etalon, respectiv a utilajului al cărui nivel calitativ servește drept bază de raportare și comparare a nivelului calitativ al tuturor utilajelor avînd aceeași destinație. Se înțelege că un anumit utilaj etalon trebuie să existe în cadrul fiecărei grupe de utilaje, avînd aceeași destinație în exploatare. Trăsătura caracteristică a utilajului etalon, dintr-o anumită grupă de utilaje, avînd toate aceeași destinație, constă în aceea că prețul lui este corelat cu prețurile utilajelor etalon din celelalte grupe de utilaje pe baza cheltuielilor sociale de producție. Aceasta înseamnă că prețul fiecărui utilaj etalon în parte este egal cu costul său de producție și un venit net corespunzător unei rate normale a rentabilității existente în economie. Prin urmare, utilajul etalon, în cadrul fiecărei grupe de utilaje este acela al cărui preț asigură o eficiență economică normală a activității unităților producătoare de utilaj. Corelarea prețurilor celorlalte utilaje din cadrul fiecărei grupe cu prețul utilajului etalon nu poate avea altă bază obiectivă decît nivelul lor calitativ.

Cea de-a doua problemă constă în alegerea acelui aspect calitativ al mașinilor și utilajelor care poate constitui un criteriu consecvent științific de corelare a prețurilor, strict comensurabil și în concordanță cu scopul urmărit prin promovarea tehnicii avansate și corelarea prețurilor. Evident, ceea ce urmărim, în ultimă instanță, în cadrul acțiunii de promovare a progresului tehnic, este realizarea unor produse care satisfac într-un grad mai înalt nevoia socială, căreia îi sînt destinate. Caracteristicile, respectiv însușirile produsului, nu au o importanță în sine. Astfel, îmbunătățirea caracteristicilor tehnico-funcționale ale unui utilaj nu are importanță decît în măsura în care contribuie la economisirea muncii sociale, în măsura în care pe baza lor, se realizează o eficiență economică sporită, în raport cu cea obținută pe baza folosirii în producție a utilajului existent. În consecință, prin însăși scopul urmărit prin corelarea prețurilor, aspectul calitativ al mașinilor și utilajelor, cel mai adecvat a fi utilizat în corelarea prețurilor, îl constituie eficiența economică în exploatare. Împotriva acestei afirmații, deduse dintr-o raționalitate evidentă, s-ar putea aduce două obiecții. O primă obiecție ar consta în faptul că în timp ce nivelul fiecărei caracteristici a unui utilaj în raport cu nivelul caracteristicilor utilajului etalon poate fi precis și foarte simplu determinat, determinarea nivelului eficienței economice a unui utilaj în raport cu altul prezintă un anumit grad de complexitate și, respectiv, dificultate. Cea de-a doua obiecție se bazează pe următorul raționament : dacă nivelul caracteristicilor tehnico-funcționale determină nivelul eficienței economice a utilajului, între cele două aspecte calitative ale valorii de întrebuințare există o proporționalitate directă, iar din moment ce există o astfel de relație, calculul direct al eficienței economice nu-și mai are justificare. La o analiză mai atentă ambele obiecțiuni pot fi înlăturate. Astfel, corelarea prețului unui produs, cu prețul altui produs trebuie să aibă la bază un criteriu unitar, respectiv singular și omogen. În cazul în care există mai multe criterii concrete, acestea trebuie să fie însumate, iar pentru a fi însumate, ele trebuie să aibă o expresie omogenă, respectiv o expresie în aceeași unitate de măsură. Caracteristicile tehnico-funcționale nu pot fi însumate direct, întrucît nu sînt reductibile la o expresie omogenă. Reducerea lor la o expresie omogenă nu se poate realiza decît prin intermediul influenței asupra costurilor producției realizate de beneficiar și nivelul de ansamblu al eficienței obținute în comun de către producătorul de utilaj și beneficiarul acestuia. În încercarea de a însuma direct caracteristicile tehnico-funcționale ale utilajului etalon și utilajelor comparate, în teoria și metodologia actuală a corelării prețurilor se recurge la două soluții posibile. O primă soluție constă în ponderarea convențională a fiecărei caracteristici a utilajelor analizate. Astfel, să presupunem că un utilaj are un număr de n caracteristici. Ponderarea fiecărei caracteristici este egală cu a_1 a_2,..., a . Valorile caracteriscilor utilajului etalon sînt egale cu b_1, b_2,..., b_n iar cele ale caracteristicilor utilajului comparat cu d_1, d_2,..., d_n Nivelul calitativ al valorii de întrebuințare a utilajului etalon, servind ca bază de raportare și comparare ale celorlalte utilaje, are, evident, valoarea 1. Plecînd de la acest sistem de date, nivelul calitativ al valorii de întrebuințare a utilajului comparat (V) este dat de expresia :

$$V = \left(a_1\frac{d_1}{b_1} + a_2\frac{d_2}{b_2} + ... + a_n\frac{d_n}{b_n} \right) : 100$$

O a doua soluție folosită constă în separarea costului total al utilajului etalon pe fiecare caracteristică în parte. Notînd costul total al utilajului etalon cu Ce și costul fiecărei caracteristici cu c_1, c_2,..., c_n și ținînd cont de notațiile folosite anterior pentru valoarea caracteristicilor, nivelul calitativ al valorii de întrebuințare a utilajului comparat (V) este dat de expresia :

$$V = \left(c_1\frac{d_1}{b_1} + c_2\frac{d_2}{b_2} + ..., + c_n\frac{d_n}{b_n} \right) : Ce$$

În cazul ambelor soluții, utilajul nou se consideră eficient atunci cînd valoarea care exprimă nivelul său calitativ (V) este mai mare decît raportul dintre costul său și costul utilajului etalon. Evident, ambele soluții nu pot exprima decît în mod cu totul întîmplător raportul dintre nivelul eficienței economice a unui utilaj nou oarecare și cel al eficienței utilajului etalon. Aceasta întrucît, în cazul primei soluții, ponderea care se dă fiecărei caracteristici depinde de aprecierea, în mare măsură subiectivă, a importanței fiecărei caracteristici în parte, iar în cazul celei de-a doua soluții, pentru faptul că între costul fiecărei caracteristici și eficiența ei în exploatare nu există nici o legătură, așa după cum nu există o astfel de legătură nici între costul total al unui utilaj și eficiența sa.

Întrucît singurul criteriu omogen îl constituie eficiența economică, aceasta constituie și singurul criteriu științific de corelare a prețurilor. Constituind un criteriu unitar, omogen, eficiența economică poate fi și măsurată cu precizie, spre deosebire de ansamblul caracteristicilor tehnico-funcționale, care, neavînd o expresie omogenă, nu pot fi însumate decît în mod arbitrar.

Cea de-a treia și ultima problemă, care se impune a fi soluționată, constă în elaborarea metodologiei de corelare a prețurilor diferitelor utilaje, avînd aceeasi destinație, cu prețul utilajului etalon, ținînd seama de eficienta lor economică în exploatare. Avînd în vedere rolul hotăritor al mijloacelor de muncă și dependenta nivelului celorlalte elemente ale fortelor de producție de nivelul dezvoltării acestor mijloace, nu greșim cu nimic considerînd mașinile și utilajele drept factor esențial al eficienței cu care este cheltuită munca omenească. Întrucît în condițiile contemporane în afara funcționării în producție a mașinilor și utilajelor este de neconceput existenta plusprodusului apreciem că nu este greșit să considerăm că întregul plusprodus si respectiv venit net realizat în cadrul fiecărei ramuri constituie și o expresie a eficientei economice a producerii și folosirii diferitelor mașini și utilaje. Privită în contextul relației dintre producătorul de utilaj și beneficiarul acestuia, eficienta economică a producerii si folosirii unei unităti de utilaj este egală cu venitul net inclus în prețul utilajului respectiv, la care se adaugă venitul net inclus în producția realizată de beneficiar pe o unitate de utilaj. Înlocuirea unui utilaj, cu altul mai perfecționat, este eficientă atunci cînd costul total al producției ce se poate realiza de către beneficiar pe o unitate de utilaj nou, este mai redus decît costul total al aceleiași producții, realizată cu utilajele de același tip, existente. Astfel, să considerăm că pe o unitate de utilaj beneficiarul realizează o producție egală cu r x d piese prelucrate sau operații executate, în care r reprezintă randamentul, respectiv producția anuală, și d — durata de funcționare a utilajului, exprimată în ani. Notînd utilajul etalon cu indicele o și utilajul cu caracteristici tehnico-functionale superioare cu 1, atunci producția realizată pe utilajul etalon va fi egală cu r_0d_0 iar cea pe utilajul nou cu r_1d_1. Pentru a realiza cu utilajele existente o producție egală cu cea realizată pe o unitate de utilaj nou vor fi necesare n utilaje etalon, în care n exprimă raportul dintre producția utilajului nou (r_1d_1) si producția utilajului etalon r_0d_0

Evident, dacă $\frac{r_1d_1}{r_0d_0} = n$, atunci $r_1d_1 = nr_0d^0$.

Notînd costul unei unităti de producție realizată de beneficiar cu utilajul existent cu c_0 și costul unei unităti de producție realizată cu utilajul nou cu c_1, costul total al producției r_1d_1, în conditiile în care este realizată cu utilaj nou, va fi egal cu $c_1r_1d_1$, iar în conditiile în care este realizată cu utilajul existent, va fi egală cu $c_0r_0d_0$. , respectiv cu $c_0r_1d_1$. Să împărțim în continuare costul producției beneficiarului în două părți. O parte a acestui cost este egală cu prețul de achiziționare, respectiv de livrare a utilajului, notat cu P(u), iar cealaltă parte cu toate celelalte cheltuieli, notate cu C(q). Prin urmare, $crd = P_u + C_q$, De unde

$$c_0r_0d_0 = Pu_1 + Cq_1 \text{ și } c_1r_1d_1 = Pu_1 + Cq_1$$

Ponderînd prima egalitate cu n, vom avea :

$$c_0r_1d_1 = nPu_0 + nCq_0 \text{ și} \qquad (1)$$

$$c_1r_1d_1 = Pu_1 + Cq_1 \qquad (2)$$

Prin urmare, costul total al producției realizată de beneficiar pe o unitate de utilaj nou este egal cu expresia $Pu_1 + Cq_1$, iar costul aceleași producții realizate cu n utilaje existente va fi de nPu + nCq o. Evident, economia de costuri și, respectiv, sporul de eficiență (E) va fi dat de expresia $E = nPu_0 + nCq_0 - Pu_1 - Cq_1$ (3)

La rîndul ei, mărimea Pu , exprimînd pretul utilajului etalon, va fi egală cu valoarea numerică rezultată din aditionarea, la costul de producție al utilajului, a unui venit net, corespunzător unei rate normale a rentabilitătii, notate cu e, unde e reprezintă raportul dintre venitul net, inclus în preț, și costul utilajului. Pretul utilajului etalon este dat deci de expresia : $Pu_0 = Cu_0 + eCu_0 = Cu_0 (1 + e)$

În functie de criteriul de corelare a prețurilor, prețul utilajului nou poate lua două valori extreme și anume : o valoare minimă, care rezultă din corelarea sa cu prețul utilajului, etalon, în funcție de costul său de producție, și o valoare maximă, care rezultă din corelarea cu prețul utilajului etalon, în functie de eficienta sa economică în exploatare. Limita minimă a pretului de livrare a noului utilaj, pe care o notăm cu lim. min. Pu_1, reprezintă acel nivel al prețului, sub care intreprinderea producătoare de utilaj nu poate accepta fabricarea sa decît cu riscul diminuării eficientei activității sale. Ca urmare, prețul efectiv, care va trebui stabilit, trebuie să fie mai mare decît valoarea numerică a acestei limite.

conf. Victor ONCESCU
Universitatea din Craiova

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

Bart van STEENBERGEN

profesor la Universitatea din Utrecht,
membru în Comitetul Executiv
al Fundaţiei Mondiale pentru Studierea
Viitorului

Tendinţe recente în cercetarea viitorului

• Cum aţi aprecia în perspectivă efectul primului model global din seria celor publicate în acest deceniu ?

— Primul model global, „Limitele creşterii", a avut în mod cert un mare efect asupra discuţiei politice cu privire la viitorul globului nostru. Este totuşi greu de spus care mai este influenţa lui acum, la cinci ani după ce a fost publicat. De atunci au apărut pe primul plan noi probleme, legate de şomaj şi stagflaţie, care au împins „Limitele creşterii" în afara focarului reflectoarelor. Cu toate acestea, mesajul lor nu a fost complet uitat şi în prezent s-ar părea că interesul pentru problemele globale este oarecum în creştere. Totuşi, în multe ţări conştiinţa globală este considerată un fel de lux, legat de perioadele de prosperitate. Deşi Comitetul executiv al Clubului de la Roma scria în comentariul său la „Limitele creşterii" că proiectul respectiv nu a fost conceput ca un „element de viitorologie", raportul a avut o mare influenţă asupra cercetării viitorului. După publicarea „Limitelor creşterii", modele mondiale au devenit „industria de creştere a ştiinţelor sociale". După primul val de modele globale în perioada 1972—1974 (Raportul Meadows şi „Omenirea la răspîntie" fiind punctele culminante ale acelui val), putem observa un al doilea val în toamna anului 1976. În decursul cîtorva luni au fost publicate mai multe modele globale importante : „Restructurarea ordinii internaţionale" (RIO), coordonat de Jan Tinbergen, „Catastrofă sau nouă societate", coordonat de Amilcar Herrera la Fundaţia Bariloche, „Viitorul economiei mondiale", elaborat sub conducerea lui Wassily Leontief sub egida O.N.U., „Alimente pentru o populaţie mondială care se dublează", coordonat de Hans Linnemann, ca şi cărţile şi studiile apărute în seria „Proiecte de modele pentru ordinea mondială" (W.O.M.P.).

• Prin ce se caracterizează ceea ce denumiţi „al doilea val" de modele mondiale ?

— Există cîteva distincţii între primul şi al doilea val. Al doilea val pune mai puţin accent pe limitele fizice. Meadows, de pildă, ne-a arătat o graniţă fizică aproape absolută în ce priveşte capacitatea de producţie (alimente, resurse) şi capacitatea de absorbţie (problema poluării) a Pămîntului-mamă. Modelele Leontief, Linnemann, RIO şi Bariloche sînt mai optimiste în această privinţă ; ele nu neagă că există limite fizice, dar aceste limite par să fie mai îndepărtate în timp. Mai mult, aceste noi modele subliniază că problemele sînt în primul rînd de natură politică, socială, culturală şi economică.

Este greu de spus ce efect ar putea avea această modificare asupra procesului politic de luare a deciziei (...) S-ar putea ca accentul pe factorii sociali, economici şi politici, pe care-l pune al doilea val să vină ca o eliberare, deoarece înseamnă că noi ca fiinţe umane, ca membri ai societăţii putem întreprinde ce este necesar pentru a nu ne îndrepta în mod inexorabil către catastrofă. Pe de altă parte s-ar putea însă şi ca problemele să fie considerate mai puţin urgente. O concluzie prudentă ar fi că acest al doilea val va avea un efect mai ales asupra orientării dezvoltării pe termen lung.

O a doua diferenţă între primul şi al doilea val este că noile modele sînt mult mai explicit normative. Modelul Meadows era în esenţă o extrapolare a tendinţelor dominante. Acest aspect normativ este deosebit de clar în modelul Bariloche şi în modelele WOMP*). Modelul Bariloche, de exemplu, ia ca punct de plecare un standard de viaţă decent (care nu este identic cu unul minim). Pentru a-l cita pe Herrera, principiul fundamental este recunoaşterea faptului că fiecare fiinţă omenească, prin însuşi faptul existenţei sale are dreptul inalienabil la satisfacerea tuturor trebuinţelor fundamentale (alimente, sănătate, locuinţă, educaţie etc.), în condiţiile în care consumul să nu fie privit ca o valoare prin el însuşi, adică fără a copia societatea occidentală de consum. Modelele din noul val refuză să lase problematica normelor, valorilor, obiectivelor etc. pe seama altora, dorind să joace un rol în procesul de fixare a acestor obiective.

Noile modele sînt mult mai mult orientate spre practică, ele subliniază mult mai puternic relaţia dintre cunoaşterea ştiinţifică, pe de o parte, şi procesul politic de luare a deciziilor, pe de alta. Acest aspect diferă totuşi de la un model la altul. Modelul Bariloche este foarte slab în această privinţă, dînd foarte puţine indicaţii *cum* poate fi realizată lumea dorită. Raportul RIO este în schimb foarte explicit în această privinţă ; el conţine propuneri concrete pe termen scurt, mediu şi chiar lung. Raportul RIO a fost un răspuns la următoarea întrebare : „Ce nouă ordine internaţională ar trebui recomandată oamenilor politici şi grupurilor sociale din lume pentru a acoperi — în măsură *practic şi realist posibilă* — trebuinţele urgente ale populaţiei de azi şi cele probabile ale generaţiilor viitoare ?". Aceasta înseamnă, pe scurt, că cel puţin unele din rapoartele din al doilea val au devenit mai utile ca instrument pentru factorii de decizie şi planificatori.

Există o anumită schimbare şi în metodologie. Modelul lui Leontief, ca şi „Limitele creşterii", „Omenirea la răspîntie", dar şi modelul Bariloche sînt modele tipice de calculator. Există totuşi o tendinţă spre „decomputerizare" şi de a pune un accent sporit pe factorii calitativi. În special autorii studiilor apărute sub genericul WOMP au unele dubii cu privire la această modelare la calculator. Deşi sînt conştienţi de aspectele pozitive ale modelelor globale (care promovează conştiinţa globală, fac gîndirea noastră mai explicită, permit o nouă percepţie a orizontului de timp), ei subliniază în acelaşi timp că acestea ar putea deveni o nouă tehnică (tehnocratică) de conducere şi ar putea crea o nouă formă de fetişizare. Un bun exemplu al tendinţei spre metode mai puţin sofisticate este „Programul indicatorilor mondiali" elaborat de Johan Galtung.

O altă diferenţă care este parţial metodologică, parţial de concepţie, este că primul val porneşte de la prezent şi merge de acolo înspre viitor. „Limitele creşterii" erau iniţial o analiză a tendinţelor existente. Unele din modelele din al doilea val pornesc de la viitor înspre prezent, propunînd strategii care să fie viabile şi coerente pentru construirea acestui viitor. Este cazul seriei de cărţi „Lumi preferate pentru anii 1990" publicate ca „utopii relevante" în cadrul WOMP. Raportul Bariloche porneşte şi el, într-o anumită măsură de la o lume preferată în care trebuinţele fundamentale sînt satisfăcute. Considerînd ca dată această lume viitoare preferată, el încearcă să detecteze ce ar trebui făcut şi cît timp este necesar pentru realizarea obiectivului stabilit. Acest lucru prezintă interes pentru factorii de decizie şi planificatori. În mod tradiţional, cel puţin în ţările capitaliste, planificatorii se bazau în primul rînd pe o analiză a situaţiei prezente şi pe extrapolarea tendinţelor dominante. În ultimii ani se observă o tendinţă crescîndă de *a porni* de la o situaţie viitoare preferată şi apoi, ca treaptă următoare, de a acţiona în direcţia acelei situaţii. Un exemplu tipic provine din ţara mea. Cu cîţiva ani în urmă, Ministerul Transporturilor a efectuat o prognoză a numărului de automobile în Olanda în 1980 bazată pe o extrapolare a tendinţelor prezente. Determinîndu-se acest număr, singura funcţie a planificatorilor era să proiecteze destule autostrăzi pentru toate cele 7 milioane de automobile. Problema dacă acesta era un viitor de dorit nici nu s-a pus.

• Cum apreciaţi locul pe care-l ocupă problematica ţărilor în curs de dezvoltare în aceste modele ?

— Primele modele globale priveau lumea din unghiul ţărilor dezvoltate. Un articol al lui William Nordhaus despre modelul Bariloche se intitula „Modelînd lumea de jos în sus". El scria : „Aspectul cel mai fascinant al modelului Bariloche este că el reprezintă un model mondial despre economia mondială construit din partea de jos a scării economice privind în sus mai curînd decît un model elitist privind în jos la problemele mondiale". Deşi este exagerat să spunem că *toate* aceste noi modele privesc lumea de jos în sus, există în mod cert o tendinţă de a lua în considerare mai serios aspiraţiile şi nevoile celei mai sărace părţi a populaţiei globului.

În concluzie, aş spune că modelarea globală devine un instrument important pentru planificatori şi factorii de decizie. Evoluţiile noi în acest domeniu dau o anumită speranţă că modelarea globală nu va deveni un instrument tehnocratic cu ajutorul căruia ţările bogate să încerce să-şi perpetueze poziţia lor dominantă.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

---

*) Vezi la rubrica Curier nota „Lumea în 1990".

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

SEMNIFICAŢIA UNOR TEORII REFERITOARE LA MODERNIZAREA STRUCTURILOR ÎN ŢĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE (I)

ÎN LITERATURA economică occidentală problemele modernizării structurilor economice, în contextul înlăturării subdezvoltării sau realizării creşterii economice în ţările în curs de dezvoltare, au constituit obiectul unor studii teoretice sau a unor aşa-numite studii de caz — în intenţia de a sugera o anumită orientare. Purtînd pecetea spaţiului structural capitalist, căruia îi aparţin, teoriile economice occidentale reflectă preocuparea de cunoaştere, interpretare şi mai ales de orientare a dezvoltării economice a ţărilor rămase în urmă pe un făgaş care, pe o cale sau alta, nu numai să nu contravină, dar să reprezinte, în continuare un sprijin al mobilurilor societăţii capitaliste. Această atitudine, caracterizată eufemistic de prof. Jacques Austruy drept „egocentrism al Occidentului", se manifestă, după cum el însuşi o recunoaşte, în faptul că „în primul rînd, capitalismul occidental exportă interesele sale care trebuie să corespundă interesului lumii. ...Istoria colonizării sub diversele sale forme este ilustrarea cea mai lesnicioasă a ambivalenţei acestei atitudini. Occidentul impune valorile şi interesele sale, ce se erijează în valori universale".1)

Centrarea atenţiei a numeroşi autori occindentali asupra acestei noi probleme din perioada postbelică — dezvoltarea ţărilor recent eliberate — exprimă însă, pe lîngă dorinţa de menţinere a pactului colonial, şi îngrijorarea, sau mai precis teama de „derivă a lumii necomuniste" către un alt sistem economic, social-politic decît cel capitalist, după cum mărturisea Gunnar Myrdal într-una din lucrările sale de început asupra economiei mondiale. După opinia sa, în condiţiile existenţei în lume a unor vaste zone subdezvoltate, „eşecul cel mai grav al lumii necomuniste rezidă în stagnarea sau încetinirea dezvoltării ţărilor rămase în urmă şi în lărgirea decalajului dintre ţările industriale avansate şi ţările întîrziate", de unde rezultă că „în funcţie de aptitudinea sa de a rezolva aceste probleme trebuie apreciate şansele de viitor ale capitalismului".2)

Această cvasiconştientizare — de pe poziţii capitaliste, evident — este încă departe de înţelegerea naturii şi amploarei problemelor economice, sociale şi umane ce se pun în ţările care şi-au dobîndit independenţa politică. Cunoscut ca reprezentant al neoliberalismului, în consecinţă şi prin adversitatea sa virulentă faţă de intervenţia statului în ţările în curs de dezvoltare — atitudine pentru care Ch. Prou3) îl consideră „un personaj de dreapta" — profesorul de economie colonială de la Oxford Hubert S. Frankel este de părere că adesea „colonizarea a fost considerată ca un proces de expansiune teritorială, în timp ce ea nu este nimic mai mult decît însuşi procesul macro- şi microeconomic al creşterii economice şi sociale", care începe întotdeauna „prin activităţile colonizatoare ale unui mic număr de oameni. Aceştia extind progresiv modurile de gîndire şi de acţiune pe care abia le-au inventat pentru a suscita acordul spiritelor celui mai mare număr, într-o nouă armonie productivă".4) Această disimulare a deosebirior structurale esenţiale dintre ţărie în curs de dezvoltare şi ţările dezvotate la care însăşi evoluţia capitalismului a dus, exprimă optica economistului liberal din ţara care a avut cel mai puternic imperiu colonial şi sugerează că metropola nu are nici un fel de obligaţii faţă de acesta, întrucît totul a depins „de acţiunea omului asupra mediului natural", local.

Ideea centrală a studiilor despre ţările în curs de dezvoltare este că, din punct de vedere structural, ţărie în curs de dezvoltare au trăsături demografice, sociologice, economice şi politice specifice, iar toate acestea alcătuiesc, după cum le place autorior respectivi să declare, condiţiile în funcţie de care se stabilesc factorii, agenţii şi activităţile ce stau la baza modernizării economiei.

Din punct de vedere economic — ceea ce în fapt contează fundamental în abordarea modernizării — marea majoritate a economiştilor occidentali care studiază probemele dezvoltării ţărilor rămase în urmă consideră că economiile acestora se definesc prin trei trăsături structurale : sînt economii „inarticulate", din cauza absenţei complementarităţii la nivelul fluxurilor reale, a fluxurilor monetare, în relaţiile dintre fluxurie reale şi monetare, precum şi pe motiv de „rigidităţi" tehnice, economice, sociale, politice şi administrative ; sînt „dezechilibrate" din cauza „rupturilor demografice" sau economice datorate contactelor cu economiile avansate sau rupturilor, datorate nediversificării producţiilor ; sînt „dependente" şi prin aceasta expuse fluctuaţiilor puternice ce se constată în balanţa comercială, în implantarea de firme străine foarte mari, în importurile de capital"5). Sub o terminologie variată, aceste trăsături au fost evidenţiate şi de alţi numeroşi autori : J. Boeke6), B. Higgins7) şi S. Schatz8), folosind, de pildă, expresia de economii dualiste. E. Gannage9) subliniază, de altfel, că „dualis-

FIŞE

Gheorghe Enache
bazele contabilităţii
Editura ştiinţifică şi enciclopedică

● *În cartea sa* Bazele contabilităţii *(Editura ştiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1977, 256 p), Gheorghe Enache încadrează analiza bazelor contabilităţii în tema generală a sistemului informaţional economic – din care derivă succesiv atît informaţia economică, cît şi informaţia contabilă. Acestea sînt considerate părţi componente şi surse documentare ale sistemului informaţional economic. În stadiul actual, contabilitatea se înfăţişează ca un sistem logic şi coerent de categorii, principii şi legităţi. În condiţiile folosirii echipamentelor moderne de contabilizat şi calcul, cîmpul de aplicare al contabilităţii s-a lărgit considerabil, aceasta fiind chemată să îndeplinească funcţii noi de calcul, previziune, analiză şi control, necunoscute contabilităţii tradiţionale. De altă parte, caracterul unitar al economiei naţionale a făcut posibilă, în condiţiile socialismului, organizarea contabilităţii după principii unitare. Eforturile în direcţia perfecţionării contabilităţii ca disciplină ştiinţifică, precum şi a mijloacelor tehnice folosite în activitatea practică sînt în plină desfăşurare, în scopul extinderii şi adîncirii funcţiilor esenţiale ale contabilităţii – una din mărturii fiind şi acest volum.*

Planul şi progresul tehnico-ştiinţific

● *Întocmirea planurilor de dezvoltare a ştiinţei şi tehnicii – scrie dr. V. Ivancenko în articolul* Naucino – tehniceskii progress inarodnohoziaistvennii plan *(Progresul tehnico-ştiinţific şi planul economiei naţionale), apărut la rubrica „Schimb de opinii" a revistei VOPROSI EKONOMIKI nr. 7/1977 – face parte din activitatea de elaborare a planurilor economiei naţionale, dar acest principiu metodologic – spune autorul – nu este încă aplicat cu consecvenţă în practica planificării în U.R.S.S., problemele introducerii progresului tehnico-ştiinţific fiind adesea luate în considerare în mod izolat şi nu în strînsă legătură cu ansamblul procesului de reproducţie. Nu întîmplător, afirmă V.I., în sistemul evaluării activităţii productive şi al stimulării economice, indicatorii progresului tehnico-ştiinţific apar pe locul al doilea, după indicatorii generali de plan. Această practică se justifică uneori prin argumentul că progresul tehnico-ştiinţific nu constituie un scop în sine, ci un mijloc de rezolvare a problemelor economico-sociale. Autorul combate această interpretare. El arată că ea ar duce la concluzia, în primul rînd, că este posibilă conducerea economiei naţionale doar pe baza indicatorilor generali, fără acţiunea concretă asupra factorilor creşterii economice (inclusiv a progresului tehnico-ştiinţific) şi, în al doilea rînd, că nu este necesar să se calculeze aportul cheltuielilor pentru dezvoltarea tehnicii. V.I. consideră că realizarea unităţii dintre planul dezvoltării tehnico-ştiinţifice şi cel al economiei naţionale ar determina o perfecţionare apreciabilă a mecanismului creşterii economice, şi ar înlătura, printre altele, tendinţele ramurilor economiei naţionale de a li se repartiza sume cît mai mari destinate în special noilor investiţii.*

mul este aspectul cel mai important al structurii ţărilor slab dezvoltate". Alţii, vrînd să exprime aceleaşi trăsături, le denumesc economii pluraliste (J. Furnivall)[10] sau economii asimetrice (R. Dumoulin)[11], pe cînd François Perroux, plecînd de la aspectele fundamentale „de fragmentare, dezarticulare şi blocaje structurale" adaugă „conceptul de dezvoltare de inducţie"[12] drept caracteristică a unei structuri subdezvoltate: „Dezvoltarea de inducţie este produsă de una sau mai multe economii dominante care exercită o influenţă ireversibilă asupra economiilor subdezvoltate, care nu mai sînt economii coloniale dar nici nu sînt capabile încă să acţioneze într-o manieră pe deplin autonomă.[13]). Aceste caracteristici structurale ale economiilor din ţările în curs de dezvoltare se manifestă după opinia unor economişti, în „fenomene destabilizatoare" ce antrenează „blocaje de creştere"[14] (inflaţie, inegalităţi în repartiţia veniturilor ş.a.), de unde şi decalajul crescînd faţă de ţările dezvoltate.

Dar aceste coordonate structurale, constitutive şi de funcţionare, precizate concret, detaliat, şi de alţi numeroşi autori, sînt sintetizate, prin intermediul consecinţelor, în **teoria cercurilor vicioase,** care ar caracteriza situaţiile de pornire în procesul modernizării economiei ţărilor în curs de dezvoltare. Conceptul de cerc vicios, propus de Henry Singer încă din anul 1949, fundamentat de Ragnar Nurkse şi lărgit de G. Myrdal prin conceptul de „cauzare circulară", este larg utilizat în literatura occidentală actuală. După opinia unora (Elias Gannagé ş.a.), se pot distinge patru tipuri de cercuri vicioase: „cercul vicios malthusian", considerat fie din unghiul static al „confruntării dintre populaţie şi resurse", fie din punct de vedere dinamic, examinîndu-se „influenţa ratei de creştere a populaţiei asupra venitului pe locuitor"; „cercul capitalului şi al economisirii", care înglobează numeroasele şi puternicele distorsiuni din aceste domenii (slăbiciunea economisirii voluntare şi „îngustimea pieţei interne"); „cercul vicios al repartiţiei venitului", marcat de o profundă inegalitate, de „absenţa grupurilor intermediare sau a claselor de mijloc", de un decalaj pronunţat între venitul pe locuitor din sectorul agricol şi cel industrial, între veniturile diferitelor grupuri etnice; comerţul internaţional reprezintă pentru ţările subdezvoltate cel de-al patrulea cerc vicios, căci orientarea structurilor conform principiilor costurilor comparative este supusă unor „exigenţe" şi „prezumţii" care face dificilă aplicarea lor în aceste ţări. În fine, se mai menţionează conceptul de „cerc vicios al stagnării" pe care Harvey Liebenstein îl defineşte prin permanenţa caracteristicilor subdezvoltării, prin „persistenţa randamentelor scăzute, pe suprafaţă şi pe om în agricultură, absenţa posibilităţilor deschise ocupaţiilor în activităţi neagricole, rolul condiţiilor demografice".

Semnificaţia acestor modalităţi de structurare a realităţilor din ţările slab dezvoltate este relevată de concluzia că rolul dezvoltării economice constă tocmai în surmontarea cercurilor vicioase. Fără îndoială că examinarea problemelor specifice economiilor slab dezvoltate, ca şi a interacţiunii dintre diversele forţe şi procese socio-economice trebuie să stea la baza oricărei opţiuni pentru schimbarea şi modernizarea actualelor structuri. Dar analizele din teoriile economice burgheze nu satisfac nici cea mai mică cerinţă în acest sens. Pentru că singurele lucruri reale ce pot fi găsite în aceste teorii sînt faptele în legătură cu sărăcia şi caracterul înapoiat al economiilor noilor state. Cunoaşterea realităţilor economice contemporane, uneori excesiv de amănunţit descrise, nu constituie pentru economiştii occidentali – unii dintre ei chiar reputaţi – un suport pentru căutarea soluţiilor, a căilor şi mijloacelor pentru înlăturarea stării de indigenţă ci, dimpotrivă, o modalitate de fundamentare a unor ipoteze şi de construire a unor modele menite să înlesnească, în condiţiile politice noi, continuarea funcţionării actualelor relaţii economice internaţionale, conservarea dominaţiei economice ca şi demonstrarea inamovibilităţii capitalismului. Analiza cauzelor actualelor stări econmoice din ţările în curs de dezvoltare, la care ne vom referi în partea a doua a acestui studiu, dezvăluie nu numai intenţiile absolvirii de responsabilitate a imperialismului colonialist, dar şi pe cele apologetice.

dr. Sorica SAVA

---

[1] Jacques Austruy. Le scandale du développement. Éditions Marcel Rivière et Cie, Paris, 1965, p. 64.

[2] „Une economie internationale", P.U.F. Paris, 1958.

[3] Vezi „Établissement des programmes en économie sous-développée", Dunod, Paris, 1964.

[4] Hubert S. Frankel. The economic impact on underdeveloped societies, Oxford, Basil Blackwell, 1959, p. 12.

[5] Gilbert Blardons. La politique de la croissance équilibrée et harmonisée dans la cadre national ; pays sous-développées, Encyclopédie Francoise, t IX.

[6] „Economics and economic policy of dual societies", New York, 1953.

[7] „The dualistic theory of underdeveloped countries", Economic developement, Social Research, 1956.

[8] „A dual economic model of an underdeveloped country", Social Research, 1956.

[9] „Économie du développement", P.U.F., Paris, 1962, pp. 70—78.

[10] „Netherlands India : a study of plural economy", Cambridge, 1944.

[11] „La structure asymétrique de l'économie algérienne d'après une analyse de la région de Bône", Genin, 1959.

[12] François Perroux. Trois outils d'analyse pour l'étude du sous-développement : économie desarticulée, coûts de l'homme, développement induit, Cahiers de l'I.S.E.A., serie F. no. 1.

[13] Idem, p. 29.

[14] H. Myint. The economics of the developing countries, Hutchinson University Library, London, 1973.

FIŞE

Promisiunile noilor tehnologii agricole

● *Revista PROBLÈMES ÉCONOMIQUES din 25 V 1977 reproduce un articol al lui Günther Thieda (autorul cărţii „Viitorul verde al Europei"), articol apărut iniţial în revista „Economie rurale". G. Th se ocupă în special de tehnica agricolă viitoare şi încearcă să facă credibile marile ei potenţialităţi. În ultimii 25 de ani, spune el, s-au descoperit şi s-au pus la punct incomparabil mai multe tehnici agricole decît prevăzuseră toţi oamenii de ştiinţă din perioada anterioară. După autor, „revoluţia agrară cu accent pe procedee bio- şi microbiologice va continua şi multe noutăţi testate azi în laboratoare de zeci de mii de cercetători vor deveni în 10,20 sau 30 de ani tehnologii de uz comun. Printre acestea: implantarea durabilă de bacterii generatoare de azot în celulele plantelor, suprimîndu-se astfel necesitatea îngrăşămintelor azotoase, creşterea randamentului fotosintezei (a transformării energiei solare în masă vegetală), reproducerea fără fecundare a animalelor de mare productivitate, prin fuziunea provocată a celulelor germinale cu celule somatice ale aceluiaşi animal ş.a. Dar, pentru a preveni eventuale consecinţe ecologice nedorite, spune G.T., ştiinţa şi politica trebuie să aibă în vedere nu numai rezultatele imediate dar şi consecinţele pe termen lung.*

Redresarea economică nu a corespuns speranţelor

● *În raportul la Bilanţul pe exerciţiul aprilie 1976 – aprilie 1977, conducerea celei mai mari bănci din R.F. Germania – Deutsche Bank –, raport publicat recent în buletinul acesteia, se subliniază că „redresarea economică nu a corespuns speranţelor". Se trage concluzia unor perspective pesimiste pentru economia R.F.G. pe tot anul 1977, care ar urma să fie caracterizată în special prin persistenţa unui şomaj în jurul cifrei de 1 milion de persoane. Ce se recunoaşte a fi mai grav este că numărul şomerilor care au rămas fără lucru de multă vreme continuă să crească. Conjunctura din 1976 ar fi ajutat doar la reducerea şomajului parţial. Între timp continuă să se dezvolte şomajul* structural.

Îndreptarea inechităţilor „tradiţionale"

Un colectiv coordonat de Jean-Pierre Pagé, de la Comisariatul general al planului din Franţa, a elaborat volumul Profil économique de la France *(Profilul economic al Franţei), 1976, 348 p. În diferitele capitole ale cărţii (Instituţiile economice şi planificarea; Dezvoltarea economică; Repartizarea şi utilizarea veniturilor; Agricultura; Energia; Industria; Transporturile; Comerţul şi serviciile comerciale; Administraţiile şi finanţele publice; Moneda şi finanţarea; Relaţiile monetare şi financiare ale Franţei cu restul lumii; Dezvoltarea raţională şi amenajarea teritoriului; Dincolo de profilul economic), autorii cărţii încearcă să analizeze varietatea problemelor economiei franceze.*

Referindu-se la unele aspecte tendenţiale, autorii atrag atenţia asupra necesităţii inversării strategiei economice tradiţionale, care consta în creşterea maximală a producţiei, „lăsînd pe planul al doilea repartiţia rezultatelor obţinute". A devenit, actualmente, prioritară – spun ei – căutarea dezvoltării de natură să îndrepte inegalităţile economice sau social-culturale şi să satisfacă aspiraţiile populare: participarea la gestiune, ameliorarea mediului înconjurător şi a vieţii cotidiene, spre a se ajunge la o societate mai umană. Recenta criză a energiei, se recunoaşte, a demonstrat fragilitatea economiilor occidentale.

Camera Federală de Comerț a Austriei, în colaborare
cu Camera de Comerț și Industrie a Republicii Socialiste România,

organizează între 3 – 7 octombrie 1977

SĂPTĂMÎNA TEHNICII AUSTRIECE

care se va desfășura la hotelul „INTERCONTINENTAL" din București

Specialiștii austrieci vor prezenta conferințele :

1. „Tehnologia recoacerii izoterme" ; **4.10.1977 – ora 9,00, sala B**
2. „Metode de construcție și metode de alegere a materialelor pentru cuptoare din industria metalurgică" ; **4.10.1977 — ora 10,30 — sala B**
3. „Construcții, rezistente la foc, pentru instalații în rafinării și în industria petrochimică" ; **6.10.1977 — ora 15,00 sala A**
4. „Raționalizarea și automatizarea în tehnica de ștanțare și de îndoire" ; **5.10.1977 — ora 14,00, sala B**
5. „Mașini pentru confecționarea de saci țesuți și tricotați, precum și materiale pentru ambalaje din poliolefine" ; **6.10.1977 — ora 9,00, sala A**
6. „Noi aparate pentru controlul fibrelor — vibroscopul și vibrodynul" ; **7.10.1977 — ora 11,30, sala A**
7. „Extruderea de materiale din PVC — dur" ; **6.10.1977 — ora 14,30, sala B**
8. „Utilizarea sistemului de arzător Dumag pentru nămol ca factor pentru protecția mediului inconjurător, în legătură cu utilizarea calorică a unor deșeuri lichide speciale" ; **7.10.1977 — ora 15,00, sala A**
10. „Recoacerea în atmosferă de gaz inert, lipsită de decarburare, a sîrmelor pentru rulmenți în formă de inel" ; **4.10.1977 — ora 12,00, sala B**
11. „Recoacerea inertă, lipsită de decarburare a oțelurilor pentru rulmenți în atmosferă de gaz inert" ; **4.10.1977 — ora 13,30, sala B**
12. „Automate moderne de format prin injecție pentru prelucrarea materialelor termoplastice și termorigide, precum și a elastomerilor" ; **6.10.1977 — ora 12,30, sala B**
13. „Construcții de siguranță, în subteran, cu rășini sintetice, ancorări din rășini sintetice și aplicări de straturi din rășini sintetice" ; **6.10.1977 — ora 9,00, sala B**
14. „Dozare, măsurare și reglare în procesele tehnologice" ; **6.10.1977 — ora 10,30, sala B**
15. „Noi metode tehnice și științifice pentru creșterea siguranței de circulație pe șosele și autostrăzi" ; **6.10.1977 — ora 13,00, sala A**
16. „Epurarea catalitică și termică a aerului viciat — bază, utilizare, rentabilitate" ; **7.10.1977 — ora 12,30, sala B**
17. „Epurarea biologică în mai multe trepte a apelor reziduale foarte încărcate din industria chimică" ; **7.10.1977 — ora 9,00, sala B**
18. „Arderea deșeurilor industriale în cuptoare tubulare rotative" ; **7.10.1977 — ora 10,30, sala B**
19. „Armături acționate manual și automat pentru conducte energetice și tehnologice — indicatoare de nivel pentru lichide și materiale IT" ; **3.10.1977 – ora 9,30, sala B**
20. „Raționalizarea, automatizarea și montarea cu ajutorul unor mașini speciale" ; **5.10.1977 — ora 15,30, sala B**
21. „Încercarea durității în producție — cazuri speciale de utilizare și automatizare" ; **3.10.1977 — ora 12,00, sala B**
22. „Starea actuală la prelucrarea unor materiale termoplastice, conținînd spumanți, după procedeul de formare prin injecție — cu una sau mai multe componente" ; **7.10.1977 — ora 14,30, sala B**
23. „Pompe centrifuge cu «induceri» (melci de intrare) pentru înălțimi de aspirație extrem de scăzute" ; **7.10.1977 — ora 9,00, sala A**
24. „Trefilarea sîrmei cu lubrefiere hidrodinamică, sub acțiunea ultrasunetelor" ; **5.10.1977 – ora 9,00, sala A**
25. „Sîrme emailate — azi și mîine" ; **5.10.1977 — ora 12,00, sala A**
26. „Producția vegetală continuă, în tot timpul anului, în instalații de producție sistem Ruthner" ; **3.10.1977 — ora 13,00, sala A**
27. „Sortarea buștenilor cu macaraua complet automatizată și cu ajutorul cabinei de ridicare și coborîre în cazul macaralelor portal" ; **7.10.1977 — ora 13,00, sala A**
29. „Alegerea materialelor pentru contacte, folosite pentru relee de comandă moderne" ; **5.10.1977 — ora 9,00, sala B**
32. „Dezvoltarea în perspectivă a retezării cu discuri abrazive de mare productivitate și a rectificării sub mare presiune în industria metalurgică, extractivă și prelucrătoare, în special în oțelării" ; **3.10.1977 – ora 14,30, sala B**
33. „Aparate și echipamente pentru reglarea presiunii și distribuirea gazelor. Noutăți în domeniul instalațiilor de măsurare și reglare" **5.10.1977 — ora 12,30, sala B**
34. „Oțeluri și aliaje speciale pentru tehnica nucleară și construcția de aparate pentru industria chimică" ; **4.10.1977, — ora 13,00, sala A**
35. „Proiectarea și producția de echipamente pentru instalații de polietilenă de înaltă presiune" ; **4.10.1977 — ora 9,00, sala A**
36. „Noile evoluții din sectorul de perforatoare și de aer comprimat" ; **4.10.1977 — ora 11,00, sala A**
38. „Oțeluri și piese forjate superioare pentru construcția de turbine, obținute prin folosirea unei tehnologii noi" ; **4.10.1977 — ora 15,00, sala A**
39. „Aerisirea și gazarea unor lichide cu dispergatorul Vogelbusch" ; **5.10.1977 — ora 15,00, sala A**
40. „Procedee moderne de fosfatare pentru deformarea la rece — în special procedee moderne de prelucrare prin trecerea pentru linia de patentare" ; **5.10.1977 — ora 10,30, sala A**
41. „Instalații de cuptoare industriale cu funcționare continuă, pentru îmbunătățire, călire, recoacere și sinterizare" ; **4.10.1977 — ora 15,30, sala B**
42. „Echipamente și mașini pentru instalații de tratare a apei" ; **5.10.1977 — ora 11,00, sala B**
43. „Conectoare coaxiale moderne, de tipul fișă-priză, miniaturizate și subminiaturizate, pentru aparate și instalații electronice" ; **5.10.1977 — ora 13,30, sala A**
44. „Tehnica modernă în construcția liniilor de cale ferată" ; **3.10.1977 — ora 15,00, sala A**
45. „Îmbunătățirea calității pămînturilor necorozive prin vibrarea în adîncime" ; **6.10.1977 — ora 11,30, sala A**

Invitațiile de participare la simpozioane se pot solicita (indicînd numai indicativul conferinței și numărul de invitații) la PUBLICOM Bd. N. Bălcescu nr. 22, 70122 București, telex 011—374 CAMROM, telefon 15 47 07 interior 93 sau 97.

PUBLICOM

ECONOMIE MONDIALA

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

OPRIREA CURSEI ÎNARMĂRILOR — izvor de fonduri pentru DEZVOLTAREA ECONOMICĂ PAȘNICĂ

> **„Realizarea dezarmării ar elibera uriașe mijloace de producție și forțe de muncă pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale popoarelor, accelerarea dezvoltării economico-sociale a națiunilor și, în primul rînd, a celor rămase în urmă. Dezarmarea ar asigura ca minunatele cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii contemporane, să nu mai fie subordonate cauzei războiului și distrugerii, ci să fie puse în slujba progresului și civilizației, a bunăstării și fericirii omului, a ameliorării existenței sale pe planeta noastră".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

ARGUMENTELE în favoarea înfăptuirii unor măsuri concrete de oprire a cursei înarmărilor și de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, sînt multiple și viguroase. Ele au fost expuse în repetate rînduri la Națiunile Unite, în Comitetul pentru dezarmare, în alte foruri internaționale, atît de România cît și de numeroase alte state ale lumii. Este vorba de argumente politice, militare, social-economice și moral-juridice, care pledează convingător pentru trecerea, cît nu este prea tîrziu, de la discuții îndelungate și neproductive la măsuri concrete și efective de stăvilire și dezamorsare a cursei deosebit de periculoase și costisitoare a înarmărilor moderne, la întreprinderea unor pași reali pe calea dezarmării atomice și convenționale. O astfel de trecere, potrivit opiniei predominante în rîndul guvernelor, al oamenilor politici și al experților, ar avea cel puțin două efecte pozitive de semnificație majoră asupra prezentului și viitorului omenirii : a) ar conduce la diminuarea pericolului de război, la edificarea unei păci și securități veritabile pentru toate statele ; b) ar diminua, și în final, ar elimina risipa colosală de valori umane, financiare, materiale, științifice și tehnologice pentru scopuri distructive și ar permite canalizarea acestui potențial imens în scopuri economice și sociale pașnice, constructive.

„Oricare ar fi considerațiile diverse și multiple invocate pentru continuarea cursei inarmărilor — se arată în raportul O.N.U. privind consecințele negative ale cursei înarmărilor, elaborat la inițiativa României —, nu numai că această cursă antrenează grele sacrificii economice, dar ea compromite, de asemenea, toate formele de progres social, care constituie singura noastră speranță veritabilă pentru viitorul speței umane".

Interdependența dezarmare-dezvoltare

ÎN EPOCA NOASTRĂ, marcată pregnant de afirmarea puternică a voinței națiunilor de a trăi liber și demn, cînd dezvoltarea economico-socială a popoarelor de pretutindeni necesită focalizarea tuturor resurselor materiale și umane, un segment important al avuției omenirii este sustras din sfera nevoilor pașnice și irosit pentru producerea și perfecționarea unor mijloace de distrugere a omului și a valorilor create de umanitate. Cercetările cu caracter militar, producția unor armamente variate și din ce în ce mai complexe, stocarea și transportarea lor, pregătirea cadrelor militare, construirea de baze și alte obiective militare și întreținerea lor în stare de funcționare, utilizarea unor materii prime dintre cele mai scumpe și a tehnologiilor de vîrf în industria de armament — iată tot atîtea căi de risipire a unor avuții uriașe ale națiunilor, și aceasta într-o perioadă în care omenirea este confruntată cu fenomene grave și preocupante cum sînt incertitudinile în aprovizionarea cu materii prime industriale și energetice, insuficiența fondurilor pentru dezvoltare, a cadrelor de specialiști necesare pentru economia pașnică.

Deliberările din cadrul O.N.U. și al altor organisme internaționale, rezoluțiile adoptate de aceste foruri au acreditat azi definitiv ideea că încetarea cursei înarmărilor și realizarea unor măsuri practice de dezarmare nu sînt simple deziderate ci, au devenit, ca urmare a unor factori obiectivi, comandamente arzătoare ale lumii contemporane. Acestea își găsesc un solid suport — privite prin prisma nevoilor de progres și dezvoltare ale popoarelor — în faptul că reducerea și, în final, stăvilirea înarmărilor, diminuarea cheltuielilor militare și înfăptuirea unor măsuri practice de dezarmare ar elibera uriașe mijloace de producție și forță de muncă necesare pentru accelerarea dezvoltării social-economice a națiunilor, în primul rînd a țărilor în curs de dezvoltare, ar facilita considerabil eforturile pentru instaurarea noii ordini economice mondiale — cerință obiectivă a lumii contemporane.

Desigur, relația dezarmare-dezvoltare nu este o descoperire recentă. În zilele noastre, însă, relația dezarmare-dezvoltare se bucură de o consacrare internațională, fiind încorporată în documente de prestigiu elaborate sub egida O.N.U., și se reliefează în termeni calitativ noi, definiți de trăsăturile specifice ale epocii contemporane. Sînt elocvente, în acest sens, cîteva dintre concluziile de bază ale grupului de experți care a elaborat raportul O.N.U. intitulat „Dezarmarea și dezvoltarea". „Alocarea pentru scopuri pașnice a resurselor afectate în fiecare țară în scopuri militare, se arată în raport, ar permite să se satisfacă într-o măsură mai mare nevoile civile ale unei țări. Resursele astfel eliberate, denumite uneori «dividende» ale dezarmării, ar putea fi reciclate pentru ridicarea nivelului de viață și favorizarea unui ritm de creștere mai rapid". Pe de altă parte, „în cazul înfăptuirii dezarmării generale și totale, sau, într-o măsură mai mică, în cazul în care cheltuielile militare ar fi considerabil reduse, fără a fi suprimate complet, asistența economică furnizată de statele dezvoltate pentru țările în curs de dezvoltare ar putea și ar trebui să crească foarte mult și ar urma să capete o prioritate mai înaltă în repartizarea resurselor eliberate".

Dezarmarea, ca și dezvoltarea, se înfățișează astfel în etapa actuală a vieții internaționale ca obiectiv de primă mărime, prioritar, ale luptei forțelor progresiste, înaintate, ale contemporaneității pentru independență și libertate, pentru pace și progres economic și social. Totodată, atît dezarmarea, cît și lichidarea subdezvoltării, ca obiective aflate, prin natura lor, într-o strînsă interdependență, se înscriu printre exigențele fundamentale ale edificării unei noi ordini economice și politice internaționale, ale instaurării unor raporturi noi între state, ale democratizării relațiilor interstatale și făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Inițiative și conceptualizări românești

PRIN CONȚINUTUL ȘI OBIECTIVELE SALE, noua ordine economică și politică internațională se înfățișează ca o strategie a evoluției relațiilor internaționale în perspectivă, vizînd transformarea profundă a raporturilor interstatale, crearea unor relații de tip nou bazate pe dreptate și echitate, din care să fie eliminate pentru totdeauna practicile imperialiste de forță și dictat, precum și instrumentele acestei politici — între care, în primul rînd, armamentele. Aceste obiective pot fi atinse prin adoptarea și aplicarea unor măsuri efective de dezarmare, în primul rînd în domeniul nuclear, prin eliminarea oricăror forme de dominație și asuprire, prin eradicarea colonialismului și neocolonialismului, prin lichidarea subdezvoltării, a decalajelor de orice fel pe care le întreține și a oricăror sechele ale sale, și făurirea unei lumi în care toate națiunile, indiferent de sistemul lor social, de potențialul lor politic, economic ori militar, să-și poată consacra plenar energiile înaintării pe treptele bunăstării și civilizației, să-și poată spune, în condiții de egalitate, cuvîntul în rezolvarea marilor probleme de care depind pacea, securitatea și progresul omenirii.

Este un merit incontestabil al partidului și statului nostru, personal al tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, de a fi relevat și promovat activ conceptul de o mare însemnătate teoretică și practică potrivit căruia oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, ca și lichidarea subdezvoltării și a inegalităților generate de aceasta sînt cerințe imperative pentru asigurarea eficienței eforturilor de progres, prosperitate și bunăstare ale tuturor popoarelor, în primul rînd ale celor din țările în curs de dezvoltare, exigențe de prim ordin ale edificării noii ordini economice și politice mondiale, condiții sine qua non ale menținerii și consolidării păcii și securității în lume.

Cu fermitate și consecvență, România a adus și aduce o contribuție dintre cele mai valoroase pe plan internațional la eforturile pentru oprirea cursei înarmărilor și reducerea cheltuielilor militare, pentru înfăptuirea dezarmării. Țara noastră a prezentat la O.N.U., în Comitetul pentru dezarmare și în alte organisme, numeroase idei, propuneri și inițiative care constituie ca un tot unitar, coerent, și care au reprezentat un aport de seamă la statornicirea conceptului potrivit căruia dezarmarea trebuie abordată atît ca o componentă a procesului de întărire a securității economice și politice a statelor, cît și ca o parte integrantă a înfăptuirii noii ordini economice și politice internaționale.

În această ordine de preocupări se cuvine menționat faptul că, urmare a unei inițiative românești, problema consecințelor economice, sociale și de altă natură ale cursei înarmărilor a fost înscrisă pentru prima dată, în 1970, ca punct distinct, pe agenda Adunării Generale O.N.U. conducînd la elaborarea primului raport investit cu prestigiul și autoritatea Națiunilor Unite cu privire la amploarea și efectele nocive ale cursei înarmărilor. După cum este știut, propunerile și inițiativele țării noastre în domeniul dezarmării au fost sintetizate în programul concret de măsuri și acțiuni pentru înfăptuirea dezarmării adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român și detaliat ulterior în documentul prezentat la O.N.U. la 5 noiembrie 1975, intitulat „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume".

În același an, România a prezentat la Națiunile Unite un amplu document în care a expus pe larg poziția sa și un set de propuneri concrete privind edificarea unei noi ordini economice mondiale, precum și un alt document relativ la creșterea rolului O.N.U. în soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane. Cele trei documente românești, care se constituie ca o concepție și viziune unitară asupra acestor probleme de prim ordin ale vieții internaționale, au între altele meritul de a sublinia relația organică dintre dezarmare și noua ordine economică mondială, precum și rolul pe care Națiunile Unite, conform mandatului lor, pot și trebuie să-l joace în atingerea acestor obiective arzătoare ale lumii în care trăim.

Un program realist de reducere a bugetelor militare

PUNÎND ÎN RELIEF relația directă existentă între oprirea cursei înarmărilor și dezarmare, pe de o parte, și problematica stringentă a dezvoltării, pe de altă parte, programul de dezarmare avansat de țara noastră formulează ca obiective concrete de acțiune încetarea cursei înarmărilor, adoptarea de măsuri practice care să pună capăt competiției în achiziționarea, producerea și amplificarea arsenalelor militare, în primul rînd a celor nucleare. Acest program preconizează, ca o măsură inițială, reducerea cu cel puțin 10 la sută a bugetelor militare ale tuturor statelor, luînd ca bază nivelul lor din 1975. Programul propune, totodată, transferarea, fără condiții, a unei jumătăți din mijloacele astfel eliberate în cadrul unui fond de dezvoltare al O.N.U., care ar urma să fie constituit pentru sprijinirea țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic, cu prioritate a celor cu un venit pe locuitor sub 200 de dolari. În același timp, România a propus alcătuirea unui program de perspectivă de reducere a bugetelor militare, astfel ca după un deceniu reducerile să totalizeze minimum 25—30 la sută față de platfonul inițial, prin diminuarea corespunzătoare a nivelului trupelor și armamentelor.

Caracterul realist și profund constructiv al propunerilor românești privind reducerea bugetelor militare este evidențiat de faptul că în acest mod s-ar inaugura un ansamblu de măsuri concrete avînd ca obiectiv final realizarea dezarmării generale și în primul rînd a dezarmării nucleare, s-ar elibera fonduri importante care ar putea fi folosite în scopuri civile, constructive, cum sînt dezvoltarea economiei, a învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, construcțiilor de locuințe, rezolvarea altor probleme social-economice acute. S-ar deschide, totodată perspective ample pentru soluționarea unor probleme actuale care prezintă un larg interes cum ar fi punerea la punct a unor noi surse de energie, valorificarea în scopuri pașnice a bogățiilor mărilor și oceanelor și spațiului cosmic, protejarea mediului înconjurător, prevenirea unor catastrofe naturale și lichidarea consecințelor lor, eradicarea unor boli cronice, fertilizarea deșeurilor, rezolvarea problemei penuriei de apă potabilă în unele state ș.a.

În mod deosebit, transpunerea în practică a măsurii de reducere a bugetelor militare ar avea însemnătate în cadrul eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării și a decalajelor economice dintre statele industrializate și țările în curs de dezvoltare. Dacă fiecare stat ar accepta să reducă cheltuielile militare cu numai 10 la sută, așa cum a propus țara noastră, înseamnă că la cuantumul de circa 400 miliarde de dolari pe care îl va atinge în 1977, potrivit estimărilor, bugetul militar global, s-ar putea converti în scopuri pașnice aproximativ 40 miliarde dolari. Alocînd jumătate din această sumă, după cum a preconizat România, pentru crearea unui fond special de dezvoltare s-ar crea, la nivelul anului respectiv, disponibilități de asistență în valoare de 20 miliarde dolari — suficiente pentru a se pune capăt fenomenului foametei, analfabetismului și bolilor endemice în țările în curs de dezvoltare. În acest mod s-ar crea, treptat, un mijloc eficace în vederea susținerii eforturilor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare pentru progres și ridicarea standardului lor de viață, pentru atenuarea și lichidarea decalajelor și a subdezvoltării, în interesul atît al acestor state, cît și al întregii omeniri, al întăririi păcii și securității generale.

Desigur, așa cum este și firesc, în promovarea și adoptarea unor măsuri practice de dezarmare, inclusiv de reducere a bugetelor militare, ca și în edificarea noii ordini economice mondiale, un rol determinant îl are voința politică a statelor de a negocia și transpune în viață acorduri concrete cu această finalitate. Totodată, în contextul schimbărilor înnoitoare survenite în raportul de forțe pe plan mondial, o contribuție majoră la promovarea unor soluții în aceste probleme arzătoare ale contemporaneității trebuie să o aducă Organizația Națiunilor Unite, ca for de armonizare a eforturilor statelor, de mobilizare a opiniei publice mondiale pentru atingerea obiectivelor dezarmării, pentru întărirea păcii, securității și colaborării, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice mondiale Iată de ce România a acționat și acționează consecvent pentru întărirea rolului și autorității Organizației Națiunilor Unite în ansamblul vieții internaționale, inclusiv în sfera dezarmării și în promovarea noii ordini mondiale.

În concepția țării noastre, reafirmată recent de șeful statului român, președintele **Nicolae Ceaușescu**, oprirea cursei înarmărilor, reducerea cheltuielilor militare, înfăptuirea unor măsuri concrete de dezarmare, cu prioritate în domeniul nuclear, constituie comandamente majore ale zilelor noastre. Împlinirea acestora este reclamată imperios de interesele generale ale păcii și securității, de necesitatea vitală a canalizării resurselor care în prezent sînt irosite pentru producerea unor mijloace de distrugere, în direcția acoperirii nevoilor de dezvoltare, progres și ridicare a standardului de viață al tuturor națiunilor, în primul rînd al țărilor în curs de dezvoltare, de cerința instaurării unei noi ordini economice, a construirii unei lumi mai bune și mai drepte.

Nicolae CHILIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna iulie 1977

POTRIVIT indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au scăzut în iulie a.c. cu numai 0,2%, comparativ cu scăderea de 2,1% inregistrată în luna precedentă.

După scăderea relativ pronunțată din luna precedentă (—2,2%), prețurile la materii prime industriale *au înregistrat în iulie a.c. o ușoară revenire (+0,6%). Prețurile au crescut la minereuri (+2,3 %), metale (+0,9%), cauciuc (+0,6%), lemn și produse din lemn (+2,2%) și piei brute (+0,9%). Prețurile au continuat să înregistreze o scădere relativ accentuată la fibre animale și vegetale (—5%), principala cauză fiind perspectiva creșterii cu 10,7% a producției mondiale de bumbac în sezonul 1977/1978.*

Prețurile la combustibili *au crescut în iulie a.c. pe ansamblu, cu 1,6%, spre deosebire de luna precedentă cînd au marcat un ușor declin (—0,7%). Prețurile au crescut atît la cărbuni și cocs (+3,1%), ca urmare a renegocierii unor contracte de achiziții ale Japoniei (principalul importator mondial), cît și la produse petroliere (+1,4%).*

Prețurile la produse agroalimentare *au înregistrat în iulie a.c. o scădere mai pronunțată (—5,7%) decît în luna precedentă (—3,9%), ca urmare atît a faptului că în sezonul 1976/1977 balanțele producție-consum sînt excedentare la majoritatea produselor, cît și a perspectivelor favorabile ale recoltelor actuale de cereale din emisfera nordică și ale recoltei americane de soia boabe. Prețurile au scăzut la cereale (—6%) semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (—14,7%), zahăr și produse tropicale (—5,2%). O ușoară creștere a înregistrat prețurile la animale, carne și produse animaliere (+1,1%), datorită sporirii consumului de carne de vită în condițiile tendinței de scădere a producției mondiale de carne de bovine.*

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 SI IN PERIOADA IUNIE-IULIE 1977

197o-1972 = 1oo

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Iunie	Iulie
INDICE GENERAL	1975	219,2	219,7	215,5
	1976	226,2 a)	227,7	231,o
	1977		23o,o a)	229,6 a)
1. Produse alimentare	1975	2o3,7	177,4	19o,7
	1976	18o,8	183,6	185,3
	1977		182,4 a)	172,o a)
- cereale	1975	216,7	188,5	211,3
	1976	198,3	218,7	216,3
	1977		156,o	146,6
- semințe oleag., prod. deriv., grăsimi anim. și veg.	1975	195,6	161,4	178,2
	1976	168,7	158,2	173,1
	1977		2o2,3	172,5
- animale, carne și prod. animal.	1975	159,3	16o,9	16o,8
	1976	152,8	145,o	142,8
	1977		152,1 a)	153,7 a)
- zahăr și prod. tropicale	1975	314,o	226,3	253,o
	1976	243,5	263,o	262,3
	1977		283,1	268,4
2. Combustibili	1975	343,o	351,8	335,1
	1976	366,7	363,1	361,1
	1977		395,o	4o1,2 a)
- cărbuni și cocs	1975	26o,o	272,o	257,8
	1976	266,5	259,6	259,9
	1977		284,1	292,9 a)
- țiței	1975	461,2	45o,9	45o,9
	1976	496,7	493,4	494,6
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	386,5	361,8
	1976	4o8,4	4o7,4	4o2,5
	1977		436,5	442,8
3. Materii prime industriale	1975	189,1	196,6	189,9
	1976	2o1,9 a)	2o4,4	2o9,7
	1977		199,4 a)	2oo,5 a)
- minereuri	1975	178,4	183,o	177,6
	1976	164,9 a)	16o,3	16o,5
	1977		159,1 a)	162,8 a)
- metale	1975	185,1	194,2	187,2
	1976	194,8	198,8	2o3,1
	1977		19o,5 a)	192,3 a)
- cauciuc	1975	159,8	154,2	162,7
	1976	219,5	24o,9	224,6
	1977		217,5	218,9
- lemn și prod. din lemn	1975	229,o	237,3	226,2
	1976	222,1	219,3	22o,8
	1977		23o,7 a)	235,7 a)
- fibre anim. și veg.	1975	162,4	165,2	162,8
	1976	228,4	236,1	26o,1
	1977		213,9	2o3,1
- piei	1975	114,8	122,6	126,o
	1976	169,8	171,1	178,5
	1977		174,6	176,1

a) Date provizorii pentru porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

Coasta de Fildeș: intensificarea prelucrării materiilor prime

ÎN ANII care urmează, dezvoltarea economică a Coastei de Fildeș va fi impulsionată prin crearea de noi capacități pentru prelucrarea unor materii prime.

Astfel, de exemplu, se estimează că o cantitate de aproximativ 8 400 m³ de lemn brut pe an va fi utilizată în vederea producției de ferestre finisate, care vor fi exportate pe piețele vest-europene. Se mai preconizează ca circa 40 000 m³ pe bușteni să fie transformați anual în furnir derulat pentru fabricarea placajului de export, circa 25 000 m³ de bușteni pentru cherestea de export etc. Pentru transformarea buștenilor în traverse de cale ferată va fi creată o unitate de producție în vestul țării, care va avea o capacitate de 220 000 traverse pe an.

Filaturile de bumbac existente urmează să furnizeze unei fabrici de tricotaje din bumbac care se va construi în această țară, o cantitate de 31 500 tone de fire de bumbac în 1980 și de 39 500 tone în 1985 pentru producția de maiouri, tricouri, bluze etc. În domeniul confecțiilor, pentru a prezenta pe piața țărilor dezvoltate produse care să facă față cu succes concurenței, se are în vedere construirea unor unități de producție moderne, bine echipate, care să fabrice un număr relativ mic de articole, în cantități mari.

În anii care urmează se va construi o fabrică pentru producerea amidonului din manioc, necesar industriei textile, industriei cuprului, hîrtiei, cauciucului etc., urmînd să se extindă de asemenea producția de biciclete și motorete. Piese necesare asamblării de biciclete urmează să se exporte în Senegal, Volta Superioară, Camerun, Togo, Benin și Nigeria.

În agricultură, se preconizează măsuri pentru extinderea plantațiilor de cacao, astfel încît Coasta de Fildeș să devină pînă în anul 1980 primul producător mondial de cacao (în sezonul 1975—1976 producția de cacao a fost de 205 mii tone). Pentru a se realiza sporirea producției de zahăr de la 35 mii tone în prezent la 85 mii tone în 1979 se vor construi canale de irigație, în lungime de 2 000 km, dispersate pe o suprafață de 7 000 ha cultivate cu trestie de zahăr. Se prevede de asemenea modernizarea căilor ferate, iar în următorii trei ani vor fi instalate la Abidjan, capitala țării, 50 000 linii telefonice.

EVOLUȚII MONETARE

CONFIRMAREA tendinței de creștere a dobînzilor interne din S.U.A. a contribuit mai ales în prima parte a intervalului 15—19 VIII 1977 la menținerea ținutei ferme a **dolarului** pe piețele valutare în raport cu majoritatea valutelor occidentale. Această tendință a fost întrucîtva frînată în a doua parte a perioadei ca urmare a reacției față de estimările care prevăd o încetinire a creșterii produsului național brut al S.U.A. în trimestrul III, cît și datorită unor factori tehnici de natură speculativă. La 19 august, unele bănci din S.U.A. au hotărît ca începînd din 22 august să majoreze (cu 0,25%) la 7%, dobînda preferențială („prime rate"), fapt care ar putea influența favorabil poziția dolarului pe piețele de schimb în săptămîna ce urmează.

Francul elvețian a înregistrat reculul cel mai marcat față de dolarul S.U.A., atingînd un nivelul minim de circa 2,4430 franci pentru un dolar, respectiv o depreciere de circa 1% față de închiderea din săptămîna anterioară. După ce a reușit o recuperare parțială a poziției cedate dolarului, valuta elvețiană se situa la 19 VIII cu circa 0,3% mai jos în raport cu închiderea din 12 august. După ce a cotat la un nivel minim de circa 2,3420 mărci pentru un dolar (depreciere de circa 0,7%), **marca vest-germană** a terminat intervalul cu puțin sub închiderea anterioară, la circa 2,3275 mărci pentru un dolar. Și în aceest interval se remarcă continuarea tendinței de depreciere mai lentă față de dolar a monedelor partenere mărcii vest-germane în „șarpele valutar" vest-european. **Francul belgian,** atingînd cursul minim de circa 35,88 franci pentru un dolar, a înregistrat o depreciere maximă de numai 0,5% în raport cu dolarul. **Francul francez** a atins un minim de 4,9355 (depreciere de circa 0,7%). **Lira italiană** a realizat un recul (atenuat, se pare, de intervenția autorităților monetare italiene) în raport cu dolarul, evoluînd în jurul nivelului de circa 883,70 lire pentru un dolar. **Yenul japonez** a continuat să evolueze pe o curbă ușor descendentă, terminînd intervalul la circa 267 yeni pentru un dolar.

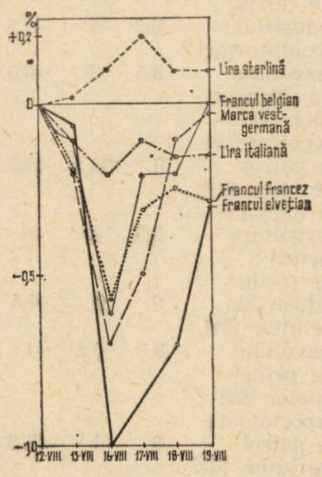

Evoluția principalelor valute occidentule în raport cu dolarul S.U.A., în intervalul 15—19 august 1977, luînd ca bază cursurile din 12 august 1977

Lira sterlină s-a distins din nou prin nota discordantă de la mișcarea de ansamblu de depreciere a valutelor față de dolar. Continuînd politica de plafonare a cursului lirei sterline la un nivel de circa 1,74 dolari pentru o liră, Banca Angliei a fost prezentă pe piață intervenind în sprijinul dolarului, stopînd astfel tendința de repreciere a monedei sale.

După un recul, prețul aurului a crescut din nou, fără a atinge nivelul din săptămîna precedentă, situîndu-se la 19 VIII la primul fixing la 144,40 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

STRUCTURILE ECONOMICE OCCIDENTALE SUB IMPACTUL CRIZEI

AJUSTĂRILE necesitate de situaţia plăţilor externe, la care ne-am referit în prima parte a acestui articol (vezi „Revista economică“ nr. 33 din 19 august a.c.), trebuie în ultimă instanţă să fie făcute de fiecare ţară în parte. Din această cauză, analiza citată a F.M.I. a abordat şi problematica individuală a unor ţări, în sensul unei evaluări a situaţiei balanţei de plăţi, a rezultatelor obţinute în procesul de ajustare, a eventualei necesităţi de măsuri suplimentare după anul 1977, pentru a se ajunge la un echilibru între deficitul balanţei şi o finanţare externă rezonabilă.

Cumulîndu-se rezultatele acestei analize individuale pe cele patru mari grupe de ţări la care ne-am referit înainte (vezi tabelul nr. 3 din prima parte a materialului), s-a tras concluzia că în ce priveşte ţările exportatoare de petrol, excedentele balanţei de plăţi se vor reduce treptat pe măsura creşterii importurilor.

În ce priveşte plasamentul excedentelor, se constată în ultima vreme o tendinţă spre diversificare şi spre accentuarea formelor mai puţin lichide, astfel încît pentru 1976, plasamentele pe piaţa eurovalutelor şi în hîrtii de valoare pe termen scurt se apreciază a fi reprezentat numai circa 25% din fondurile lichide de care au dispus ţările exportatoare de petrol, faţă de circa două treimi în 1974, în timp ce proporţia investiţiilor în ţările dezvoltate, inclusiv rentele de stat pe termen lung, a trecut de la circa 20% la 50%. Împrumuturile şi donaţiile directe sau prin organismele internaţionale de finanţare către ţările în curs de dezvoltare s-au menţinut la acelaşi nivel în 1975 şi 1976 : circa 15%.

O concepţie pe care analiştii o consideră simplistă este aceea că excedentul balanţei de plăţi al ţărilor exportatoare de petrol trebuie să antreneze inevitabil un deficit corespunzător al ţărilor industriale şi, în general, al ţărilor importatoare de petrol. Această concepţie nu ţine seama de marile diferenţe existente în structura balanţei de plăţi de la o ţară la alta, care nu permit un asemenea transfer direct cu modificare de semn. Totuşi, avînd în vedere existenţa unor numeroase balanţe de plăţi al căror deficit depăşeşte posibilităţile existente de finanţare sau măreşte prea mult povara datoriei externe existente, se apreciază că scăderea excedentului de balanţă al unor ţări industriale ar contribui la procesul internaţional de ajustare.

O caracteristică a perioadei — care infirmă vechile concepţii cu privire la tehnica echilibrării balanţei de plăţi — este utilizarea într-o măsură restrînsă a rezervelor oficiale de mijloace de plată internaţionale pentru acoperirea deficitului de balanţă. Este cunoscut că principala raţiune teoretică a constituirii acestor rezerve a fost aceea de a avea la îndemînă resursele necesare pentru acoperirea unui eventual deficit temporar al balanţei de plăţi curente. Cu excepţia însă a Franţei şi a Marii Britanii, în 1976 nu s-a făcut uz substanţial de rezervele monetare internaţionale pentru scopuri de echilibrare a balanţei. Cele mai multe ţări s-au bizuit pentru aceste scopuri în primul rînd pe importul de capital, atît pe linie oficială (unele ţări — de exemplu Suedia şi Danemarca — s-au împrumutat direct pe pieţele de capital), cît şi pe linie particulară.

Amploarea distorsiunilor din comerţul mondial

UNUL DIN ASPECTELE vieţii economice care face obiectul unor analize atente în Occident este acela al comerţului mondial. După ce, în ultimii ani, a suferit fluctuaţii ciclice deosebit de puternice, comerţul pare să fi intrat într-o etapă de creştere moderată. Preţurile pe pieţele internaţionale au în prezent o tendinţă de creştere ceva mai rapidă decît în 1976, însă pentru cea de a doua jumătate a anului 1977 se pare că această tendinţă va slăbi.

Tabelul nr. 4

Dinamica comerţului mondial (modificări procentuale ale volumului faţă de anul precedent)

	1962-1972*	1974	1975	1976
Volumul comerţului mondial	9	5	-4,5	11,5
Importuri :				
— ale ţărilor industriale	9,5	1	-7,5	14,5
— ale altor ţări dezvoltate	8,5	6	-6,5	3,5
— ale principalelor ţări exportatoare de petrol	9	38,5	42,5	18,5
— ale altor ţări în curs de dezvoltare	5,5	8	-6	1,5
Exporturi :				
— ale ţărilor industriale	9	8	-4,5	10,5
— ale altor ţări dezvoltate	8	0,5	1	11,5
— ale principalelor ţări exportatoare de petrol	9	-1	-11,5	13
— ale altor ţări în curs de dezvoltare	6,5	4,5	—	13

* Creşterea medie anuală.

Ascensiunea volumului comerţului mondial a reînceput în semestrul al doilea al lui 1975, atunci cînd cererea ţărilor industriale a început să crească pentru prima oară de la începutul crizei, în parte ca urmare a perspectivelor de majorare a preţului petrolului care au determinat numeroşi consumatori să se aprovizioneze din timp la preţurile nemajorate. La export, creşterea în 1976 s-a situat în general între 10,5% în cazul ţărilor industriale (care în terminologia actuală a F.M.I. includ principalele şapte state dezvoltate occidentale — Canada, S.U.A., Japonia, Anglia, Franţa, Italia, R.F.G.) şi 13% în cazul ţărilor în curs de dezvoltare, aşa cum arată datele tabelului nr. 4. Dar pentru 1977 se estimează o creştere mult mai modestă, de circa 7%, îndeosebi ca urmare a importului mai scăzut al multor ţări, între care unele industriale, determinat de măsurile de supraveghere a inflaţiei şi de echilibrare a balanţei de plăţi.

Cît priveşte importul, cu excepţia ţărilor exportatoare de petrol care vor avea în continuare cea mai mare creştere procentuală faţă de 1976, celelalte ţări vor determina prin politica lor restrictivă o scădere a ritmului de creştere în 1977 faţă de 1976.

Preţurile de comerţ exterior, se afirmă în unele analize recente, au avut o creştere mai înceată în 1976 decît în anii precedenţi, iar anul 1977 nu se va deosebi din acest punct de vedere de cel care l-a precedat. Contribuţia preţurilor individuale la această evoluţie a fost şi ea foarte diferită, creşterea cea mai importantă fiind aceea a petrolului şi a altor materii prime, cu mari diferenţe de la ţară la ţară şi de la materie primă la materie primă.

Se poate spune că niciodată în perioada de după cel de al doilea război mondial nu s-au produs atîtea distorsiuni în ceea ce priveşte evoluţia în timp între diferitele grupe de ţări şi între preţurile diferitelor produse de comerţ exterior, ca în anii 1973—1976. Amploarea acestor distorsiuni este şi mai mare dacă le comparăm cu evoluţia din perioada 1962—1972, în care creşterea preţurilor a fost aproape invariabil de 2% anual (vezi tabelul nr. 5). Prima jumătate a anului 1977 a fost caracterizată prin aceleaşi distorsiuni.

Diferenţieri profunde pe plan valutar

ÎN DOMENIUL cursurilor valutare, o caracteristică esenţială o constituie ritmurile accentuat divergente înregistrate aici. Cu toate intervenţiile oficiale pe pieţe pentru influenţarea cererii şi ofertei, cu toate creșterile maxime ale dobînzilor pe termen scurt — menite să influențeze mișcările de capital —, cu toate împrumuturile contractate în exterior, cursurile lirei sterline, francului francez și lirei italiene au avut mult de suferit în 1976. În prima jumătate a anului 1977, mișcările acestor cursuri s-au calmat în mare parte. Dimpotrivă, yenul japonez s-a repreciat cu 5% în 1976 și cu 10% în prima jumătate a anului 1977 ; dolarul S.U.A. și marca vest-germană s-au repreciat în cursul anului 1976, iar raportul valoric dintre dolar și marcă a început să evolueze în favoarea mărcii începînd dintr-a doua jumătate a anului 1976. Principalul factor determinant al acestei evoluții îl constituie, după aprecierile unor specialiști, dobînda pe piețele respective, ea scăzînd în S.U.A. și crescînd în R.F.G. în a doua jumătate a anului 1976.

În același domeniu, anul 1976 a fost foarte dificil pentru „șarpele“ valutar vest-european. Dificultățile, considerate a fi fost „extreme“ în unele momente, au dus în octombrie trecut la o realiniere, precedată de mari mișcări speculative. După această realiniere, atmosfera s-a calmat, iar tensiunile au fost limitate în cursul primului semestru 1977. În aprilie a.c., țările nordice, ca urmare a slăbirii competitivității exporturilor suedeze, au procedat la „o nouă ajustare a limitelor de intervenție pentru tranzacțiile valutare în cadrul șarpelui“ (această formulare, aparținînd F.M.I., definește caracterul real al operației care în mod eronat a fost calificată uneori la timpul său drept „devalorizare nordică“).

Concluzia — importantă și pe plan teoretic — a analizei întreprinse de F.M.I. în legătură cu evoluția recentă a cursurilor valutare este că ritmul profund diferit de la țară la țară al procesului inflaționist nu este de natură să determine o evoluție corelativă a cursurilor valutare decît după o anumită perioadă de timp : influența nu este așadar imediată.

Tabelul nr. 5

Modificări procentuale ale unei unități de valoare a comerțului exprimată în D.S.T.

	1962-1972*	1974	1975	1976
Importul :				
— țărilor industriale	2	39	8	6
— altor țări dezvoltate	2	46,5	9,5	7
— principalelor țări exportatoare de petrol	2	28	9,5	8
— altor țări în curs de dezvoltare	2	48,5	9,5	8,5
Exportul :				
— țărilor industriale	2	23,5	11	5,5
— altor țări dezvoltate	2	25	2	5,5
— principalelor țări exportatoare de petrol	3	205	3,5	12
— altor țări în curs de dezvoltare	1,5	36,5	-4	13

* Creșterea medie anuală

Pentru situația piețelor internaționale de capital, ultimele date disponibile se referă la trim. IV/1976 (World Bank, Borrowing in International Capital Markets, EC-181/764, Washington, 1977). În acel trimestru, totalul împrumuturilor efectuate de toate categoriile de împrumutați s-a ridicat la circa 18 miliarde de dolari S.U.A., în mare ascensiune față de trimestrul precedent (+28%). În mod deosebit și-au sporit activitatea pe aceste piețe țările în curs de dezvoltare, care au contractat împrumuturi de 8 miliarde de dolari, față de o medie trimestrială în 1975 de numai 3,4 miliarde, și țările occidentale dezvoltate care au contractat împrumuturi de 7,4 miliarde, în creștere cu 45% față de media trimestrială din 1975.

Totalurile de mai sus includ pe de o parte emisiunile de obligațiuni externe și internaționale, iar pe de altă parte creditele în eurovalute acordate de bănci din fonduri împrumutate pe piața eurovalutelor. Din aceste totaluri rezultă marea expansiune a activității pe piețele internaționale de capital în ultimii doi ani. Majoritatea împrumuturilor a fost contractată de autorități publice, iar ponderea principală a acestei activități aparține pieței din S.U.A.

Politica economică — prudență și veleități

TOATE ASPECTELE evoluției conjuncturii în ultima perioadă, inclusiv impacturile structurale ale crizei care încep să fie mai bine deslușite acum, au influențat sau au fost influențate de măsurile de politică economică luate în diferite state. În legătură cu aceasta se cere precizat că, în cadrul politicii economice a țărilor industriale, rolul măsurilor monetare și fiscale este în prezent de ceva mai mică amploare, statele fiind obligate să recurgă într-o măsură crescîndă, alături de aceste măsuri, la altele care pot fi grupate în felul următor :

a) Dată fiind rata ridicată a șomajului, țările industriale fac uz pe scară largă de programe care au ca scop fie restrîngerea anumitor forme de șomaj, fie compensarea costurilor acestei restrîngeri. Astfel, unele guverne au adoptat măsuri care sînt menite să preia o parte din costul creării de locuri de muncă pentru noi salariați, la care se adaugă programe de recalificare și de extindere a capacității sectorului public de a angaja forța de muncă.

b) Totodată, se fac eforturi pe linia „politicii veniturilor“, denumire neutră care ascunde însă în primul rînd intenția de reducere a puterii de cumpărare a oamenilor muncii, măsurile aplicate urmărind temperarea creșterii prețurilor pe seama maselor populare. În acest domeniu, exploziv prin excelență, fiecare guvern acționează circumspect, ținînd seama de climatul social respectiv. Ca urmare, unele guverne au aplicat măsuri autoritare, altele s-au mulțumit cu recomandări sau au recurs la aranjamente voluntare, altele în fine au preferat un sistem mixt de măsuri obligatorii și voluntare.

c) În sfîrșit, unele țări aplică o politică „structuralistă“, orientată spre realizarea concomitentă a unor obiective cum ar fi slăbirea presiunii asupra costurilor, creșterea economisirii și stimularea investițiilor.

Tabelul nr. 6
Împrumuturi pe piețele internaționale de capital, 1975—1976 (miliarde dolari S.U.A.)

	1975	1976
Țări dezvoltate	20,5	30,5
Țări în curs de dezvoltare	13,5	19,7
din care :		
— țări exportatoare de petrol	3,3	4,4
— altele	10,2	15,3
Alți împrumutați	8,7	11,7
din care :		
— organisme din țări socialiste	2,3	2,3
— organisme internaționale	5,7	8,0
Total	42,7	61,9

Ceea ce trebuie subliniat este că politica economică a țărilor occidentale a renunțat să-și mai propună angajamente imediate sau presupuse a fi realizabile într-un termen scurt, preferînd acum angajamente pe termen în cel mai bun caz mijlociu. Această politică mai prudentă are ca țel realizarea în anii ce vin a unei restrîngeri a inflației și a unei consolidări a balanței de plăți, în convingerea că aceasta ar fi singura modalitate de a obține rezultate mai bune în creșterea economică și în utilizarea forței de muncă.

Ca urmare, s-a renunțat la modificările prea frecvente ale măsurilor monetare și fiscale care au caracterizat sfîrșitul anilor 1960 și începutul anilor 1970, adoptîndu-se o atitudine mai circumspectă față de obiectivele în materie de șomaj și prețuri, ca și de cele legate de echilibrarea balanței de plăți, experiența arătînd că aceste obiective, în cazul cînd au termene apropiate, se dovedesc a fi prea ambițioase.

Marile diferențe observate în evoluția economică a fiecărei țări au dus anul trecut și în acest an la o diferențiere vizibilă a politicii monetare și fiscale, comparativ cu anii de criză și de început ai redresării, în care măsurile luate au fost în cea mai mare parte similare.

În ce privește politica financiară, atît în 1976, cît și în 1977, stimulentele fiscale introduse în 1974—1975 pentru impulsionarea activității economice au fost anulate total sau parțial, însă există deosebiri remarcabile în amploarea acestei tendințe. În R.F.G., Japonia și S.U.A., adică în marile țări industriale în care inflația și dezechilibrul balanței de plăți nu sînt considerate alarmante, impulsurile fiscale au fost în linii mari menținute, în timp ce în Marea Britanie și Italia, care suferă cel mai mult de pe urma inflației, aceste impulsuri au fost eliminate încă din 1976. Tendința adoptării în continuare a unor măsuri fiscale restrictive este vizibilă și în 1977, în unele țări industriale, în timp ce R.F.G., Canada, Japonia și S.U.A. se mențin din acest punct de vedere pe o poziție neschim-

dr. Costin KIRIȚESCU

(Continuare in pag. 32)

Performanțe divergente

DOUĂ CURBE ASCENDENTE, două curbe descendente ilustrează performanțele divergente a patru dintre marii exportatori mondiali de produse industriale. Aceasta, desigur, dacă se trece peste oscilațiile, de mai mică anvergură, inerente unor procese de genul celui oglindit în graficul pe care îl reproducem după **Financial Times** din Londra. Două dintre evoluțiile semnalate sînt mai liniare, dacă se poate spune așa : cea a Japoniei, a cărei pondere în exportul total al lumii nesocialiste crește de la 6,5% în 1960 la 14,4% în 1975 și continuă să urce, și cea a Angliei, care coboară de la circa 15% la simțitor mai puțin decît 10% în același interval. Pe de altă parte, ponderea exporturilor vest-germane, afară de o abatere în sus de scurtă durată, se menține la circa 18% în această perioadă, de unde rezultă că R.F.G. a ocupat pozițiile ce le deține în acest domeniu încă în deceniul al șaselea, după care s-a menținut la media ritmurilor mondiale. Evoluția este mai sinuoasă în cazul S.U.A., care rămîn ce-i drept pe primul loc, dar la distanță sensibil micșorată față de principalii concurenți. În grafic, ceea ce frapează este intersectarea curbelor în anii mai recenți, între altele tocmai ca oglindire a apropierii ponderilor, dar și a unor inversări de poziții în ierarhie.

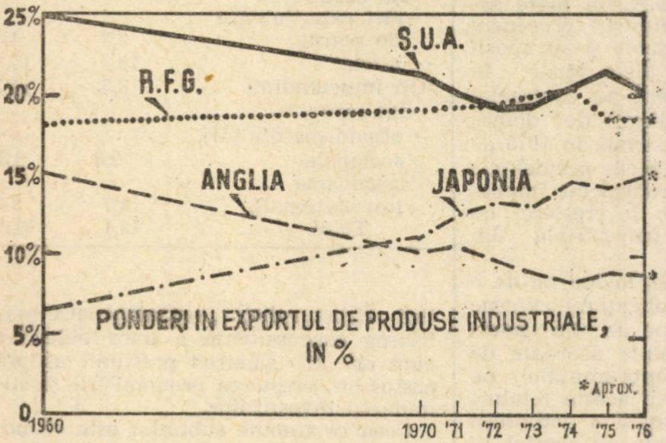

Exigențele transferului tehnologic

ANALIZÎND prin prisma riscurilor posibile activitatea tot mai amplă de transfer tehnologic din lume, revista „L'Usine Nouvelle" sublinia recent că pentru întreprinderile mici și mijlocii aceasta se poate transforma într-o aventură îndelungată și plină de dificultăți. Drept care, le adresează cîteva sfaturi privind abordarea cu prudență a problemei, și anume : a) operația de transfer tehnologic să se bazeze pe o îndelungată muncă de pregătire tehnică și organizatorică, care să asigure exploatarea ei economică cît mai rapidă și eficientă ; b) să nu se omită măsurile de protejare a invenției în străinătate ; c) în cazul solicitării unui credit, o mare atenție trebuie acordată conținutului dosarelor tehnice și economice, prezentate; d) în cadrul prospectării unor acorduri în străinătate, este foarte importantă informarea asupra celui mai adecvat interlocutor ; e) cînd se încheie un contract, deseori este recomandabil să se insereze și o clauză de asistență pentru comercializarea produsului ce va rezulta ; f) dacă este vorba de instalarea unui obiectiv industrial, mergînd pînă la obținerea de către client a producției finite a acestuia, este bine să existe contracte separate pentru furnizarea de echipament și pentru asistența tehnică, în vederea evitării unor dificultăți suplimentare legate de formarea unor cadre naționale calificate.

Bulgaria: cercetări pentru protejarea plantelor

INSTITUTUL de cercetări științifice pentru protejarea plantelor de la Kostinbrod (Bulgaria) elaborează metode moderne de combatere a dăunătorilor culturilor agricole, metode de prognozare a apariției acestora (care să permită aplicarea unor măsuri preventive), de protejare a mediului înconjurător etc. Anul trecut, cercetătorii din cadrul institutului au elaborat un număr de 117 teme programate, din care 43 urmează a fi aplicate în practica activității agricole și forestiere, iar efectele economice ale aplicării rezultatelor cercetării s-au ridicat la aproape 11 milioane de leva.

Anul acesta, lucrînd pe baza unui program unic, care include colaborarea cu instituții similare din alte țări socialiste și o serie de organisme internaționale, cu stațiunile specializate și institutele agronomice din țară, colectivul institutului bulgar pentru protejarea plantelor intenționează să sporească eficiența economică a activității sale la 20 milioane de leva.

În agricultura bulgară măsurile de protecție fitosanitare se aplică, tot mai frecvent, combinate cu măsuri de ordin biologic. Se preconizează ca încă înainte de anul 1980, această metodă de combatere a dăunătorilor să fie extinsă asupra unei jumătăți din suprafața ocupată de plantațiile de meri și tutun, asupra a două treimi din cele cultivate cu ardei iute sau cu legume de seră, asupra unei părți din vii, din plantațiile de piersici și pruni.

Ierarhia consumatorilor de energie

DECALAJUL în domeniul dezvoltării economice dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare se manifestă în proporții însemnate în privința consumului de energie, nivelul mult mai ridicat al acestuia în primele țări oferind totodată posibilități potențial mai ample pentru politica de economisire a energiei. Dar și între țările capitaliste industrializate există diferențieri considerabile, după cum ilustrează datele din graficul alăturat. Astfel, cu 2 506 mil. tone echivalent huilă în 1975 Statele Unite sînt cel mai mare consumator de energie din lume, avînd o pondere de 28% în consumul mondial al acesteia, comparativ cu 5,3% cît reprezintă ponderea respectivă a populației sale. Dacă tonajul global se raportează la populația fiecărei țări, rezultă că în 1975 în S.U.A. s-au consumat pe locuitor aproape 12 tone echivalent huilă, în timp ce în Italia, de pildă, același indice a fost în jur de 3,5 tone. Totodată, rolul important care revine petrolului în balanța energetică a unor țări ca Japonia, Italia, Franța ș.a. explică atenția deosebită acordată căilor de reducere a consumului de produse petroliere.

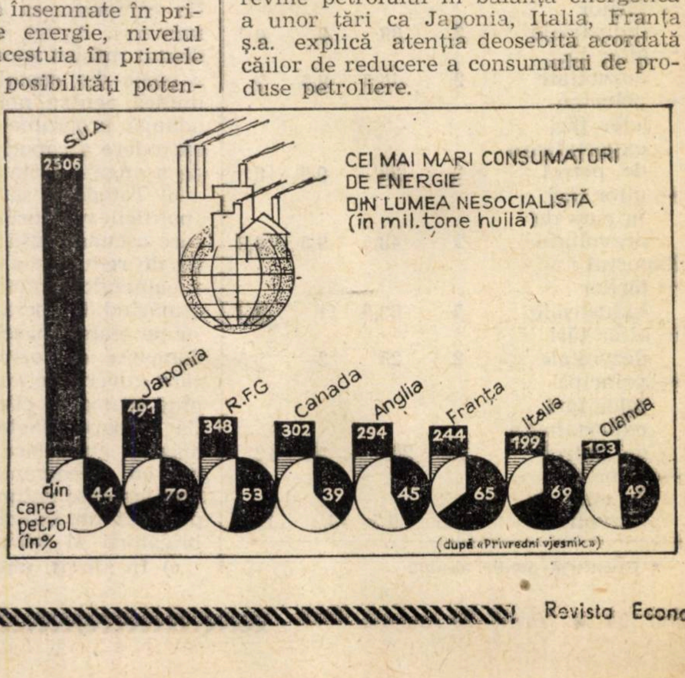

(după «Privredni vjesnik»)

CURIER

GLOSAR

Niveluri de dezvoltare

PENTRU A FACE POSIBILE comparațiile internaționale în materie de dezvoltare economică, diferite organisme occidentale grupează statele lumii în general după criteriul produsului național brut pe locuitor, exprimat în dolari S.U.A., drepturi speciale de tragere sau alt etalon.

Comparațiile care au la bază acest criteriu suferă de pe urma faptului că nu există nici un curs de transformare a monedei naționale care să reflecte cu exactitate raportul dintre puterea de cumpărare a acelei monede și aceea a dolarului sau a altui numitor comun. Se studiază de mai multă vreme o metodă care să ocolească această dificultate — care se adaugă la aceea a diferențelor între metodologiile de calculare a venitului — și să ducă astfel la rezultate mai apropiate de realitate. O asemenea metodă, foarte complexă, aflată încă în curs de elaborare, este cea propusă într-un studiu efectuat de Oficiul statistic al O.N.U. în colaborare cu Universitatea din Pennsylvania si cu concursul Băncii Mondiale și al altor instituții, care ajunge la estimarea venitului pe locuitor pornind de la determinarea cheltuielilor totale.

Pînă la aplicarea altei metode, se utilizează în continuare criteriul produsului național brut la prețurile pieței, calculat în general în dolari pe locuitor, transformarea monedei naționale în dolari efectuîndu-se de obicei la cursul oficial. Banca Mondială împarte țările lumii după acest criteriu în cinci grupe : sub 200 dolari, între 200 și 499 dolari, între 500 și 1 999 dolari, între 2 000 și 4 999 dolari și, în sfîrșit, de la 5 000 dolari în sus. Repartiția țărilor pe aceste cinci grupe este următoarea (ultimele date disponibile sînt din 1974) :

Grupa de venit	Număr de țări	Populație (milioane)	Produs național brut (miliarde dolari S.U.A.)	Produs național brut pe locuitor (dol.)
Sub 200 dol.	33	1 130	151	130
200—499 dol.	42	1 180	367	310
500—1 999 dol.	64	539	541	1 000
2 000—4 999 dol.	29	631	1 863	2 950
5 000 dol. și peste	19	412	2 612	6 340

Fondul Monetar Internațional împarte țările membre în patru grupe după caracterul dominant al economiei și anume :

1. **Țări industriale**, cu două subgrupe :

— Țări mai dezvoltate : Canada, Franța, Italia, Japonia, Marea Britanie, R.F.G., S.U.A. ;

— Alte țări dezvoltate : Austria, Belgia, Danemarca, Elveția, Norvegia, Olanda, Suedia.

2. **Principalele țări exportatoare de petrol :** Algeria, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite, Indonezia, Irak, Iran, Kuweit, Libia, Nigeria, Oman, Qatar, Venezuela.

3. **Alte țări în curs de dezvoltare mai avansate,** din care :

— în Europa : Finlanda, Grecia, Irlanda, Islanda, Iugoslavia, Malta, Portugalia, România, Spania, Turcia, la care se adaugă :

— Australia, Noua Zeelandă, Republica Sud-Africană.

4. **Țări mai puțin dezvoltate :** toate celelalte țări membre care nu figurează în grupele de mai sus.

Ca orice altă grupare, și aceasta are un caracter convențional.

C. K.

Lumea în 1990

Pompiliu Diplan, București — 1) Conducătorul echipei care a elaborat proiectul „Alimente pentru o populație mondială care se dublează“, la care vă referiți, este Hans Linnemann. 2) Genericul WOMP (World Order Models Project) nu desemnează un raport în genul celor elaborate sub conducerea lui Jan Tinbergen sau Wassily Leontief, ci **o serie** de studii (cărți și articole) pe tema noii ordini economice si politice internationale, care apar începînd din 1975, sub semnătura a numerosi cercetători de pe toate meridianele. Aceste lucrări au comun faptul că pun pe primul plan al atenției maximizarea bunăstării economice si sociale, asigurarea respectării drepturilor fundamentale ale omului si a justiției sociale, mentinerea si îmbunătățirea calității mediului înconjurător. Una din seriile de cărți apărute sub acest generic se intitulează „Lumi de dorit pentru anii 1990“, din cadrul căreia mentionăm, de exemplu, raportul „Contururile viitorului sistem educational“, elaborat de ministrul olandez al învățămîntului, lucrare care a devenit apoi materialul de bază al unei vaste dezbateri publice, inclusiv în parlament.

Achiziții

Nicolae Mastahac, București — 1) Informația că Brazilia — țară mare producătoare de cafea (15,3 milioane saci în 1977, față de 6 milioane anul trecut) — a cumpărat „cantități substantiale“ de cafea pe piețele europene în efortul de a sprijini prețurile internaționale aflate în declin la principalul său produs de export a fost confirmată de oficialitățile braziliene. Un purtător de cuvînt al companiei „Interbras“ a arătat că cea mai mare parte a cantității de cafea achiziționate este de origine africană. Desi consideră că actuala scădere a prețurilor la cafea este temporară, compania citată nu se așteaptă ca ele să se ridice în viitorul apropiat la nivelul fără precedent de acum opt luni. 2) Zăcămintele de petrol descoperite în regiunea Rio Mayo din sudul Argentinei, a căror exploatare intensivă urmează să înceapă în curînd, sînt apreciate a fi printre cele mai mari din America Latină.

Acord

Septimiu Popa, Timișoara — După esecul primei conferințe internaționale pentru încheierea unui nou acord între țările producătoare și consumatoare de zahăr, o nouă conferință în acest scop, sub auspiciile UNCTAD, se va deschide la Geneva la 1 septembrie a.c. Contactele între părțile participante conducînd între timp la „progrese satisfăcătoare“ se așteaptă ca încheierea unui acord să se realizeze înainte de sfîrșitul anului. Participanții trebuie să cadă de acord asupra constituirii și finanțării unui stoc regulator, nivelului prețurilor, volumului exporturilor etc.

Urbanizare

Dorina Constantin, Urziceni — În 1980 aproape o treime din populația țărilor în curs de dezvoltare, respectiv circa 915 milioane oameni, vor locui în orașe. Populatia urbană a Asiei și Americii Latine va crește la mai mult decît dublul celei actuale, iar în Africa la aproape triplu. În anul 2000 peste 2 miliarde oameni, circa 44% din populația de atunci a țărilor în curs de dezvoltare, vor locui în orașe. Studii întreprinse în mai multe mari orașe dintr-o serie de țări în curs de dezvoltare atestă că locuințele noi cele mai ieftine nu sînt accesible decît pentru o treime și chiar mai puțin din familiile aflate în căutarea unei locuințe, fapt care atrage extinderea bidonville-urilor.

Așa cum constată cunoscutul demograf și sociolog francez Alfred Sauvy, „societatea (capitalistă — n.n.) care a sporit de la 1 la 10 în general si cîteodată de la 1 la 100 forța productivă a omului, nu reușește chiar în zonele cele mai bogate să acopere o trebuință vitală pe care știu să și-o satisfacă pînă și specii de animale cît de inferioare : un cuib“ (**„Mythologie de notre temps“**).

Groenlanda

Petre C. Petre, București — Groenlanda, cea mai mare insulă de pe glob, cu 50 000 locuitori, deține din 1953 statutul de provincie daneză, urmînd să obțină autonomia internă către sfîrșitul acestui deceniu. Printre bogățiile acestui teritoriu se numără fierul, uraniul, toriul și probabil petrolul. Deocamdată principala activitate economică a locuitorilor insulei o reprezintă pescuitul. Amănunte găsiți în volumul „Statele lumii“, din care a apărut recent o nouă ediție, în Editura științifică și enciclopedică.

Studii valutare africane

Laurențiu Duia, Timișoara — Centrul african pentru studierea problemelor valutare, la care participau ca membri — la mijlocul acestui an — 28 de bănci centrale din tot atîtea țări africane, funcționează din 1976. Printre principalele obiective pe care și le propune acest organism figurează : a) studierea problemelor valutare ale țărilor africane, precum și a influenței pe care o exercită asupra economiei lor evoluția situației valutare internaționale ; b) facilitarea unei mai bune înțelegeri de către țările africane a problemelor politicii valutare și bancare ; c) crearea unei surse de informații pentru țările africane asupra problemelor valutare etc. Acțiunile menționate ar urma să permită țărilor africane formularea unor propuneri legate de funcționarea sistemului monetar internațional, care să sprijine apărarea intereselor lor.

Șomaj

Alin Beldeanu, Cluj-Napoca — Conform definiției preconizate de Biroul Internațional al Muncii (BIT) noțiuna de șomaj cuprinde atît pe salariații concediați care beneficiază de o alocație de șomaj, cît și pe persoanele nou intrate pe piața muncii, care caută de lucru, cu program integral sau redus, înscrise sau nu la un birou de plasare. Căci în fapt, așa cum releva recent cotidianul **Le Monde**, de multe ori șomerii nu se înscriu imediat la un birou de plasare, ci după ce fac pe cont propriu o serie de încercări de a găsi de lucru, în vreme ce alții după un număr de luni de așteptare zadarnică renunță să mai „ponteze“ la aceste birouri. O anchetă a Agenției naționale pentru ocuparea forței de muncă evidenția astfel că 55 000 persoane au ieșit de pe listele acesteia fără să fi găsit de lucru. Pe de altă parte, deteriorarea situației economice determină o serie de persoane care au un loc de muncă să se înscrie ca șomeri, avînd temerea (iar uneori chiar certitudinea) că îl vor pierde în viitorul apropiat.

Conform acestei definiții internaționale a șomajului preconizate de BIT, în Franța, de pildă, numărul șomerilor era, în martie a.c. de 1 085 200, cu 10,3% mai mare decît cu un an în urmă și reprezentînd 4,6% din populația activă. Durata medie a șomajului crescuse de la [illegible],9 luni anul trecut la 9,5 luni în acest an.

REPARTIZAREA ECHILIBRATĂ ÎN TERITORIU A FORȚELOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 12)

cării în continuare a gradului de civilizație materială și spirituală a locuitorilor județului, ca efect al programului de bunăstare eloborat din inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu** și aprobat de Comitetul Central al partidului, este suficient să arătăm că **în acest cincinal urmează să construim 12 mii de apartamente, aproape dublul numărului celor realizate în perioada 1971—1975.**

Neîndoielnic, s-au înfăptuit lucruri minunate, care înfrumusețează viața oamenilor, o fac mai bogată, mai plină de satisfacții. În același timp, însă, trebuie să arătăm că pe lîngă însemnatele succese dobîndite, uneori am întîmpinat greutăți pe care le consider inerente dezvoltării industriale accelerate în condițiile lipsei unei tradiții și discipline muncitorești. Aceste greutăți au fost însă treptat învinse, printr-o susținută muncă politică, astfel că astăzi, în cele mai multe unități industriale din județ se realizează ritmic sarcinile de plan, angajamentele pe care și le asumă colectivele de oameni ai muncii, în frunte cu comuniștii.

O dovadă grăitoare au reprezentat-o rezultatele obținute în întrecerea socialistă în cinstea sărbătorii de la 23 August. Adunările generale ale oamenilor muncii, recent încheiate, identificînd noi rezerve pentru o mai eficientă folosire a potențialului de producție, au formulat însuflețite angajamente din a căror însumare rezultă perspectiva unei și mai rapide înfloriri și dezvoltări a județului. Vrancea nouă, cu o industrie în plin avînt, cu o agricultură modernă, cu o intensă viață social-culturală, se înscrie în mersul viguros al întregii națiuni române, sub conducerea partidului, spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre comunism.

STRUCTURILE ECONOMICE OCCIDENTALE SUB IMPACTUL CRIZEI

(Urmare din pag. 29)

bată sau chiar de accentuare ușoară a expansionismului pe bază fiscală.

În ce privește politica monetară, există de asemenea deosebiri sensibile în prezent de la o țară la alta. În S.U.A., R.F.G. și Japonia, evoluția masei monetare este considerată ca fiind normal adaptată cerințelor unei creșteri economice satisfăcătoare, nivelul dobînzilor este scăzut, cererile de credite sînt acoperite fără dificultăți notabile. Alta este situația în Marea Britanie, Franța și Italia, unde masa monetară crește, ca dealtfel și dobînzile antrenate de o cerere publică și particulară de credit care a presat asupra disponibilităților pieței încă înainte de introducerea în aceste țări a măsurilor fiscale restrictive în 1976 și 1977.

În vederea acoperirii marelui deficit al balanței de plăți curente s-au înregistrat intrări considerabile de capital extern în ultima vreme, însă țările industriale care prezintă cele mai mari dificultăți de balanță sînt totodată și cele în care prețurile cresc cel mai repede și, în consecință, valutele lor sînt cele mai amenințate cu deprecierea, astfel încît, cu toată creșterea dobînzilor peste nivelul celor din țările cu inflație mai redusă, fluxul de capital particular s-a încetinit, ajungînd să fie inferior cerințelor. Într-o asemenea situație, în Franța și Marea Britanie a fost necesară intervenția autorităților sau a întreprinderilor de stat care s-au împrumutat masiv din surse oficiale externe.

O serie de aspecte negative ale evoluției economice recente și îndeosebi persistența șomajului de masă au reactivat veleitățile de protecționism din partea anumitor ramuri industriale și a agriculturii. Deși evaluările care se fac în Occident asupra amploarei tendințelor protecționiste diferă uneori considerabil de la analiză la analiză, se pare că, pînă în prezent, țările dezvoltate nu au introdus noi restricții comerciale decît în anumite cazuri, fără însă ca aceasta să însemne că presiunile protecționiste n-ar constitui un motiv serios de preocupare. Dacă forțele care agită în prezent stindardul protecționismului nu vor mai întîmpina rezistența de pînă acum a oficialităților, se va crea o situație cu implicații dintre cele mai serioase pentru economia mondială.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ȘTEFAN NICOLAE, Găești — Organele de control financiar intern au constatat, corespunzător prevederilor Legii nr. 12/1971. că nu era posibil să fiți trecut dintr-odată la două trepte de retribuire superioare. Rectificîndu-se retroactiv încadrarea dv., aveți dreptul să solicitați alocația de stat pentru copii, corespunzător retribuției rectificate. Drepturile de alocație nu se pot acorda retroactiv, decît pe 12 luni în urmă.

MARCU IOAN, Huedin — Retribuirea personalului care ocupă, potrivit legii, funcții pentru care nu îndeplinesc condițiile de studii, este prevăzută în anexa 2 lit. b la H.C.M. nr. 69/1975. În această anexă se prevăd situațiile cînd retribuția se diminuează cu două clase sau numai cu o singură clasă de retribuire. În ce privește posibilitatea menținerii retribuției avute ca vicepreședinte trebuie să verificați dacă nu vă încadrați în prevederile pct. 1 lit. c din aceeași anexă.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 34 din 26 august 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Întrecerea socialistă – formă de dinamizare a participării maselor la accelerarea dezvoltării **(Ștefan Pavel)** 2
– Întregul personal – integrat deplin în activitatea de bază a întreprinderii (I). **(I. Soare, Gh. Drăghici)** 4
– „Radiografia" costurilor de producție în sprijinul eficienței economice **(Emil Cioflan)** 6
– Marca de calitate, stimulent pentru realizarea unor produse la nivelul celor mai bune performanțe mondiale **(dr. Mihai Constantinescu, Alexandru Cordașevschi, Eugen Gârnețu)** 9
– Județul Vrancea. Roadele politicii partidului de repartizare echilibrată în teritoriu a forțelor de producție **(Simion Dobrovici)** 11
– Opiniile consumatorului. Forma de comerț, un factor de fond al eficienței economice și sociale **(Nicolae Lisandru)** 13

CONDUCERE – ORGANIZARE

– Creșterea suplimentară a productivității muncii. Experiența unităților model – cît mai grabnic generalizată
● Participare de masă la progresul tehnic și organizatoric **(Emil Vînătoru)**
● Un obiectiv ambițios : spor de productivitate – peste 20% **(D. Constantinescu)** 15

TEORII – IDEI

– Baza progresului și bunăstării. Dezvoltarea dinamică a economiei naționale **(prof. dr. Gheorghe Crețoiu)** 17
– Puncte de vedere. Cu privire la metodologia stabilirii prețurilor utilajelor noi în corelație cu valoarea de întrebuințare (I). **(conf. Victor Oncescu)** 19
– Convorbiri economice cu **Bart van Steenbergen.** Tendințe recente în cercetarea viitorului 21
– Școli ● curente ● economiști. Semnificația unor teorii referitoare la modernizarea structurilor în țările în curs de dezvoltare (I) **(dr. Sorica Sava)** 22

ECONOMIE – MONDIALĂ

– Cerințe ale noii ordini economice internaționale. Oprirea cursei înarmărilor – izvor de fonduri pentru dezvoltare economică pașnică **(Nicolae Chilie)** 25
– Tendințe – conjuncturi. 27
– Structurile economice occidentale sub impactul crizei **(dr. Costin Kirițescu)** 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ÎN ORICE ANOTIMP, O VACANŢĂ PLĂCUTĂ LA UNITĂŢILE TURISTICE ALE COOPERAŢIEI DE CONSUM

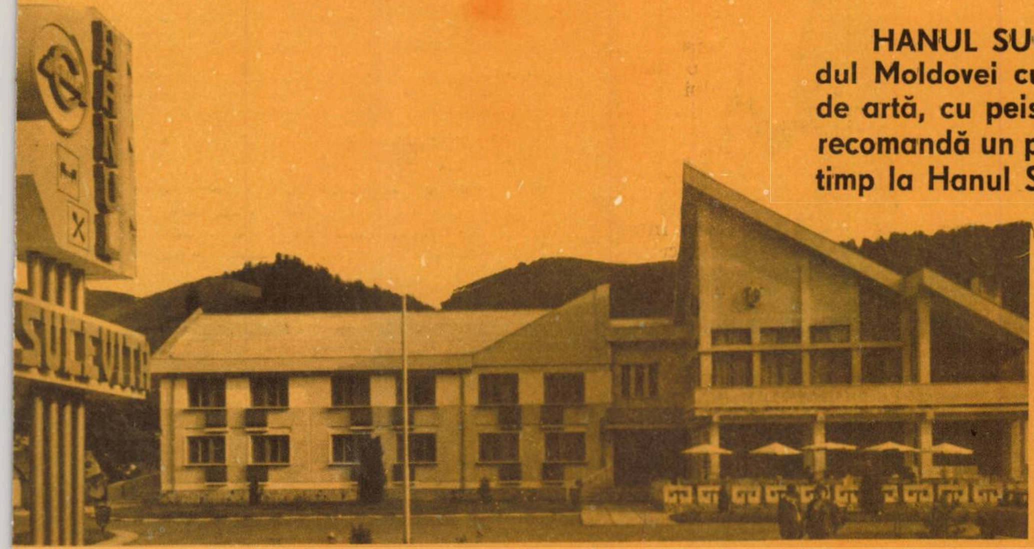

HANUL SUCEVIȚA – Celor ce doresc să viziteze nordul Moldovei cu interesantele sale monumente istorice și de artă, cu peisaje încîntătoare, cooperația de consum le recomandă un plăcut loc de popas și recreere în orice anotimp la Hanul Sucevița. Unitatea, construită în tradiționalul stil bucovinean, se află pe DN 2 la 17 km de Rădăuți, în apropierea mînăstirii Sucevița, într-un fermecător decor natural. Ea dispune de camere confortabile cu încălzire centrală, de un restaurant, un bar, o terasă, teren de parcare și mai multe căsuțe tip camping.

HANUL SOVEJA – Situat în stațiunea cu același nume, într-o zonă deosebit de pitorească din munții Vrancei, la 700 m altitudine, hanul oferă condițiuni bune de cazare în camere cu două și trei paturi. La restaurantul unității se servesc gustoase mîncăruri specifice bucătăriei vrîncene. Turiștii au posibilitatea să facă frumoase excursii în împrejurimi.

CABANA „FÎNTÎNIȚA HAIDUCULUI" – Printre cele mai noi și frumoase unități turistice din județul Sibiu, Cabana „Fîntînița Haiducului", amplasată într-un pitoresc cadru, în Pădurea Bradului, pe DN Brașov–Sibiu, la 8 km de Avrig, oferă locuri de cazare în camere cu confort modern și încălzire centrală. Ea dispune, de asemenea, de un restaurant cu terasă, o braserie și un bar de zi.

1977 SEP 8

În luna septembrie

Cîteva zile de vacanță sau un concediu reușit se pot realiza consultînd ofertele Întreprinderii de turism, hoteluri și restaurante București :

PE LITORAL serii de odihnă de 12 zile, sau mai scurte, cu tarife reduse.

LA MUNTE – în masivul Ceahlău, 8 zile cu plecări în 4 și 11 septembrie ; în Retezat, 9 zile cu plecări în 4 și 11 septembrie sau în Făgăraș 10 zile cu plecări la 1 și 8 septembrie. Costul drumeției între 475 și 650 lei.

ÎN EXCURSII :

1. – Moldova de mijloc – 3 zile – plecare la 11 septembrie – cost = 442 lei
2. – Nordul Olteniei – 3 zile – plecare la 2 septembrie – cost = 459 lei
3. – Nordul Olteniei – 4 zile – plecare la 21 septembrie – cost = 616 lei
4. – Orașe medievale din Transilvania – 4 zile – plecare la 8 septembrie – cost = 625 lei

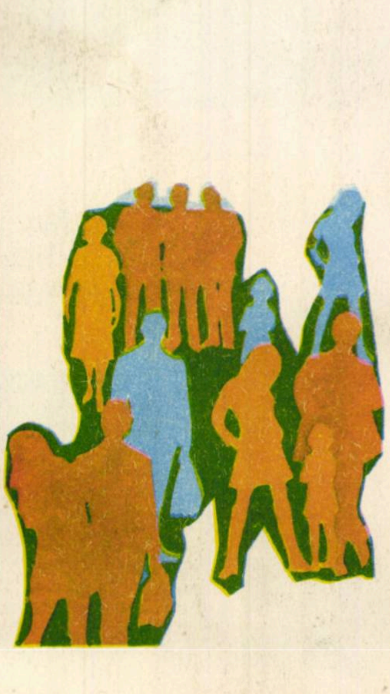

5. – Spre ctitoriile Basarabilor și Brîncovenilor – 4 zile – plecare la 15 septembrie – cost = 607 lei
6. – Carpații Orientali și Nordul Moldovei – 5 zile – plecare la 7 ; 14 ; 21 ; 31 septembrie – cost = 761 lei
7. – Transilvania, Nordul Moldovei – 6 zile – plecare la 6 ; 13 ; 20 septembrie – cost = 932 lei
8. – Nordul Olteniei, Țara Oașului, Maramureș, Transilvania – 6 zile – plecare la 1 ; 8 ; 15 septembrie – cost = 967 lei
9. –Circuitul marilor trecători – 8 zile – plecare la 4 septembrie – cost = 1 326 lei
10. – Turul R. S. România – 8 zile – plecare la 4 ; 18 septembrie – cost = 1 326 lei

Biletele pot fi procurate de la filialele de turism din Bd. Republicii nr. 4 și 68, Cal. Griviței nr. 140, Cal. Dorobanți nr. 1–7.

Lei

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

• Cum se îndeplineşte planul fizic • Dinamica productivităţii • Diminuarea costurilor • Sistemele informaţionale şi de conducere

INVESTIŢIILE ÎN INDUSTRIE

Numărul 35 • Vineri 2 septembrie 1977

aparat
pentr
asigurare
confortulu
locuințe
PURIFICA
AER
HOTE
IDEAL

Noi tipuri de aparate de încălzit, destinate să asigure confortul locuințelor.

AL 8 LEA
TIRG DE MOSTRE
DE BUNURI DE CONSUM
BUCUREȘTI'77

O EXPRESIE A POTENȚIALULUI INDUSTRIEI DE BUNURI DE CONSUM DE A SATISFACE EXIGENȚELE TOT MAI RIDICATE ALE CONSUMATORILOR

Cea de a VIII-a ediție a Tîrgului de mostre de bunuri de consum, desfășurat în contextul înfăptuirii amplului program al partidului de creștere a nivelului de trai prilejuiește un rodnic bilanț pentru toate ramurile producătoare de bunuri de consum. Cele peste 200 000 de articole, etalate pe 31 000 metri pătrați pun în evidență realizările obținute de colectivele de oameni ai muncii din întreaga țară în îndeplinirea obiectivelor de îmbunătățire a producției bunurilor de larg consum, potențialul acestor industrii de a asigura un fond de mărfuri care să satisfacă exigențele și puterea de cumpărare în continuă creștere ale populației.

Actuala ediție a tîrgului sintetizează, totodată, prin exponate de o înaltă ținută, rezultatele măsurilor de dezvoltare echilibrată a producției de bunuri de consum, aportul important al noilor obiective date în folosință în ultimul timp la înnoirea, diversificarea și modernizarea sortimentelor, preocupările pentru valorificarea superioară a materiilor prime, pentru aplicarea unor tehnologii moderne, mai productive, mai eficiente, pentru obținerea unor produse cu însușiri funcționale și estetice superioare.

Tîrgul este, totodată, un examen, desfășurat sub atenta supraveghere a consumatorilor pentru ca numai produsele ce întrunesc parametrii înalți de calitate să intre în constituirea fondului de marfă al anului viitor.

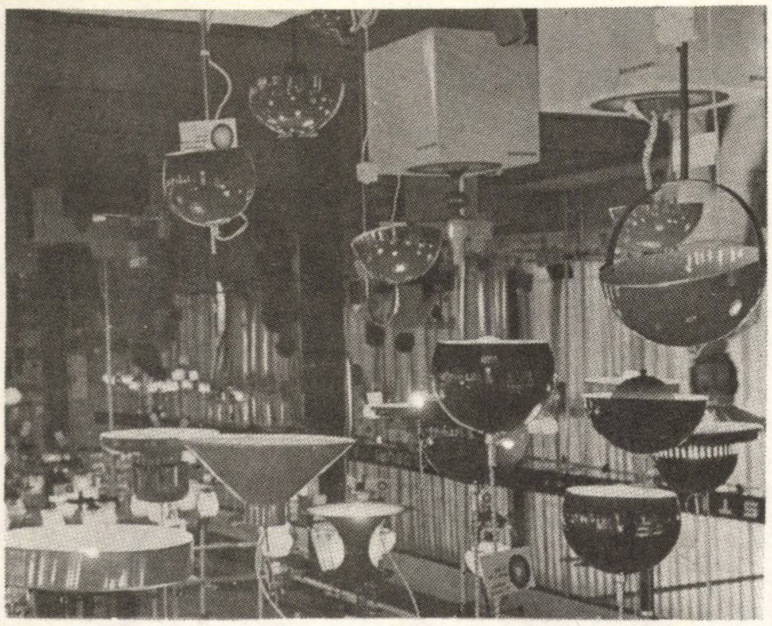

În actualul cincinal vor fi construite 1 000 000 de apartamente. O contribuție meritorie la amenajarea acestora aduce, prin modelele propuse, „Salonul luminii", care, la actuala ediție a Tîrgului de mostre, expune peste 700 corpuri de iluminat, din care 250 creații de dată recentă.

Continuitatea efortului de creație se remarcă și în standurile confecțiilor din țesături naturale și artificiale, în culori și desene noi, originale.

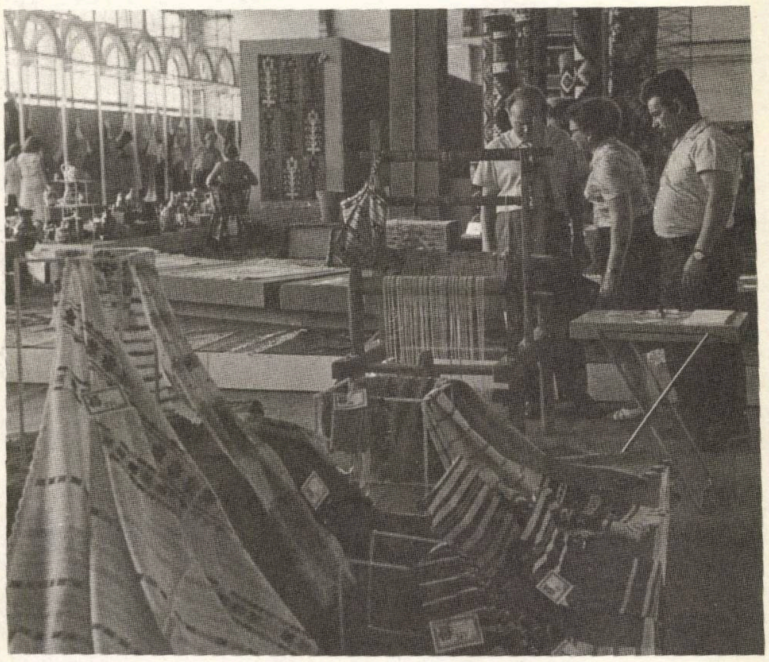

Valorificînd ceea ce arta noastră populară a dat mai de preț de-a lungul secolelor, artiștii populari din zilele noastre au dus pînă departe faima covoarelor și țesăturilor cu motive folclorice.

Înnobilarea lemnului prin promovarea unor linii moderne, de mare atractivitate și eleganță.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

CONLUCRARE ACTIVĂ ÎNTRE CONSTRUCTOR ŞI BENEFICIAR PENTRU REALIZAREA ÎN TERMEN A INVESTIŢIILOR

MATERIALIZAREA integrală a obiectivelor dezvoltării economico-sociale, a Programului de creştere mai accelerată a nivelului de trai, sînt strîns legate de modul în care se realizează planul de investiţii, de conectare la timp a noilor capacităţi de producţie la circuitul economic. In aceste condiţii, se impune o creştere a efortului fiecărui participant la realizarea investiţiilor nu numai pentru perfecţionarea activităţii proprii, ci şi a colaborării necesare pentru respectarea şi devansarea termenelor de punere în funcţiune a obiectivelor noi.

Alături de activitatea şi atribuţiile „clasice" ale celor care realizează investiţiile, se impune să se amplifice substanţial aportul beneficiarilor, cărora la revine sarcina să preia şi să realizeze în regie proprie o bună parte din lucrările de investiţii. Aşa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în expunerea la Congresul Consiliilor oamenilor muncii : **„Pentru mai buna utilizare a forţelor din construcţii este necesar să se asigure participarea mai directă a centralelor şi intreprinderilor titulare de investiţii la realizarea, în regie proprie, a unor construcţii şi lucrări de montaj".**

In acest context ne-am propus să analizăm cauzele care au determinat ca pe şantierul Întreprinderii mecanice navale din Constanţa, planul de investiţii pe primele 7 luni a.c. să fie realizat doar în proporţie de 77,7%. Evident, scopul final îl reprezintă identificarea unor posibile şi necesare căi de acţiune pentru recuperarea restanţelor în cel mai scurt timp, inclusiv sporirea rolului beneficiarului, care, alături de ceilalţi factori răspunzători, trebuie să contribuie intr-o măsură mai mare la înlăturarea rămînerilor în urmă la propriile lucrări de investiţii.

Sînt furnizorii singurii vinovaţi de întîrzierea utilajelor tehnologice ?

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, în ansamblul problemelor cu care este confruntată activitatea ce se desfăşoară pe şantierul Întreprinderii mecanice navale, asigurarea şi montajul utilajelor tehnologice se conturează ca deosebit de importante.

Restanţele la livrarea agregatelor şi instalaţiilor necesare noilor capacităţi de producţie reprezintă o primă serie de obstacole în calea realizării integrale a planului de investiţii. La lucrările noii capacităţi de piese forjate, unele rămîneri în urmă au fost generate de lipsa a două ciocane de forjă (furnizor întreprinderea „Înfrăţirea" Oradea), ale căror termene de livrare au expirat încă din anul 1976, iar beneficiarul nu a mai primit repartiţii şi pentru 1977. Şi nu este singurul exemplu ; două cuptoare electrice sînt aşteptate să sosească de la „Independenţa" Sibiu (pentru noua turnătorie de fontă), încă din luna mai a.c.

Pe de altă parte, trebuie reţinut şi faptul că nerespectarea termenelor stabilite nu are intotdeauna drept cauză exclusivă deficienţele existente la furnizori. La ele se adaugă uneori **întîrzierile cu care aceştia primesc documentaţia de execuţie de la proiectant şi beneficiar.** Institutul de cercetări şi proiectări pentru tehnologia sectoarelor calde din Bucureşti, de exemplu, a livrat abia la 20 iulie 1977 proiectul de execuţie pentru un cuptor de uscat miezuri care trebuia realizat, conform contractului cu beneficiarul, încă de acum doi ani.

Problema este şi mai complexă dacă avem în vedere şi utilajele tehnologice sosite pe şantier şi nemontate încă. Numai **stocul de utilaje primite în primele 7 luni, a.c. şi încă nemontate însumează 12 milioane, la care, dacă adăugăm restanţele în montaj la utilajele sosite în ultimii doi ani, volumul aparaturii care îşi face un nedorit şi costisitor stagiu în diferite depozite şi sub cerul liber se ridică la impresionanta cifră de 21 milioane de lei.**

Cum de s-a ajuns la o asemenea concentrare de mijloace fixe care, în strînsă conlucrare cu uzura morală, nu produc în prezent altceva decît pierderi şi cheltuieli neeconomicoase ? Există un singur „vinovat" de această stare de lucruri ? Cînd se va pune capăt cu mai multă hotărîre situaţiei de a menţine la un nivel ridicat stocul de utilaje tehnologice nemontate pe şantierul Întreprinderii mecanice navale din Constanţa ?

Respectarea stadiilor fizice de execuţie — o premisă a punerii la termen în funcţiune

ANALIZA EFECTUATĂ a evidenţiat cu pregnanţă faptul că modul necorespunzător în care se desfăşoară activitatea organizaţiilor de construcţii reprezintă o cauză de primă însemnătate a rămînerilor în urmă semnalate. Astfel, **Şantierul Nr. 1 şi Şantierul de instalaţii al Trustului de construcţii industriale din Constanţa nu au acţionat la vreme, aşa cum prevedeau graficele de execuţie, pentru asigurarea frontului de lucru necesar în vederea montării utilajelor** tehnologice. Nu au fost încă efectuate toate fundațiile stabilite a fi realizate în primele 7 luni a.c., nu au fost săpate și nivelate canalele pentru instalarea benzilor transportoare ș.a. **Clasica „scuză“, este lipsa de forță de muncă pe șantier, la care, am spune noi, se adaugă un interes evident scăzut al constructorului pentru lucrările al căror termen final de punere în funcțiune nu este prevăzut în acest an.**

Cu o asemenea optică neeconomică nu poate fi nimeni de acord din mai multe motive. În primul rînd, **constructorul nu trebuie să uite că, chiar dacă o anumită capacitate are termene finale de punere în funcțiune în 1978, totuși el are obligația să execute, ritmic, integral toate stadiile fizice prevăzute în planul pe acest an, condiție fără de care, de altfel, respectarea punerilor finale în funcțiune devine incertă,** iar munca în asalt pe care va trebui să o presteze pentru recuperări nu va putea fi, în nici un caz, în favoarea calității lucrărilor.

În al doilea rînd, lipsa de forță de muncă, deși reală la anumite puncte de lucru, nu este valabilă la altele unde, dacă apare, se datorește doar unei organizări necorespunzătoare a muncii, sau unui insuficient spirit de responsabilitate a constructorului pentru introducerea rapidă în circuitul economic a însemnatelor fonduri care îi sînt încredințate. Se poate arăta, de pildă — cu titlu de exemplu edificator — că **în condițiile în care în depozite stau utilaje nemontate de zeci de milioane de lei, în ziua în care am efectuat analiza, la montajul aparaturii tehnologice lucrau, din partea constructorului, doar... doi lucrători.**

În fine, trebuie arătat că argumentul lipsei de forță de muncă este invocat în condițiile în care, datorită **indisciplinei existente pe unele șantiere** care execută lucrări pentru noile capacități ale Întreprinderii mecanice navale, numărul de ore nelucrate din cauza absențelor nemotivate, a învoirilor și a concediilor fără plată continuă să se mențină la un nivel ridicat. Dar chiar dacă lipsa forței de muncă este un fenomen real, apar totuși unele semne de întrebare. Cît de fundamentate pe posibilități reale și cît de științific au fost efectuate de către constructor calculele previzionale care au stat la baza dimensionării sarcinilor sale de plan și a indicatorilor privind asigurarea cu forța de muncă necesară ? De ce s-a angajat, prin contract, să execute anumite lucrări pe care știa încă de anul trecut că nu le va putea realiza la vreme cu forțe proprii, de ce nu a solicitat încă de atunci beneficiarului, pe baza unui plan concret de măsuri, să-i acorde un ajutor sporit în montarea utilajelor tehnologice ?

Beneficiarul trebuie să preia un volum mai mare de lucrări de construcții-montaj

EXPERIENȚA bogată existentă în domeniul construcțiilor industriale în țara noastră și pe plan mondial a demonstrat cu prisosință că organizațiile de construcții nu pot — în mod eficient — și nici nu trebuie să efectueze singure toată gama complexă a operațiunilor solicitate de punerea în funcțiune la termen a noilor capacități de producție. Beneficiarul, la rîndul lui, trebuie să preia o bună parte din lucrările de construcții-montaj pe care să le execute cu forțe proprii.

Și **la Întreprinderea mecanică navală din Constanța a fost preluat în regie proprie, în anul 1977, montajul unor utilaje tehnologice în valoare de 7,1 milioane lei,** din volumul celor contractate inițial a fi montate de către Trustul de construcții industriale din județ. Pentru materializarea acestei măsuri a fost formată în luna august a.c. — din rîndul unor foști muncitori auxiliari din întreprindere — o echipă de 15 lucrători, care va ajunge în luna septembrie la circa 20 de membri. Au fost astfel preluate pentru montaj, printre altele, o grindă rulantă suspendată, cuptorul pentru forjă, o platformă de grunduire, un bazin de răcire, diferite tipuri de transportoare cu bandă, un convertizor etc. Mai mult decît atît. Beneficiarul a efectuat săpături la noua turnătorie, a participat efectiv la nivelarea unor canale pentru benzi transportoare, dislocînd la aceste lucrări un volum de circa 800 m³ de pămînt.

Desigur, în condițiile în care la planul de investiții există restanțe de peste 20%, este cu atît mai necesar ca **beneficiarul să nu se considere pe deplin satisfăcut de contribuția proprie în acest domeniu, ci să acorde în continuare un sprijin sporit constructorului.** În principal, este nevoie de mai multă inițiativă și operativitate în preluarea unor lucrări de la constructor. De ce a fost nevoie să se aștepte ca pe șantier să se ajungă la asemenea restanțe înainte ca beneficiarul să se hotărască să preia lucrări în regie proprie ? O asemenea măsură se impunea a fi adoptată din propria inițiativă a Întreprinderii mecanice navale, dat fiind că utilajele nemontate de pe șantier atinseseră cote importante (10,8 milioane lei la 31 martie 1977 și 12,6 milioane la 30 iunie a.c.), care trebuiau să determine acțiuni energice pentru impulsionarea montajului prin forțe proprii încă din trimestrul II a.c.

Firește, în recuperarea grabnică a restanțelor și crearea tuturor condițiilor necesare pentru respectarea termenelor finale de punere în funcțiune este necesar ca toți cei interesați să acționeze cu mai multă eficiență. În contextul problemelor ce se cer neîntîrziat rezolvate trebuie să se acorde o **atenție sporită pentru racordarea mai operativă a rețelei de căi ferate interne, aferentă noilor capacități de producție, la linia directă.** De multă vreme această lucrare a rămas neefectuată deoarece, deși inițial proiectul Institutului de proiectări pentru construcția de mașini (care prevedea racordarea la linia directă) a fost aprobat de organele de specialitate ale căilor ferate, ulterior acestea au anulat avizul, stabilind, în luna februarie a.c., ca racordul să se efectueze indirect, printr-o stație C.F.R. industrială. Dat fiind că schimbarea efectuată de organele căii ferate face necesară, abia de acum înainte, declanșarea unor noi acțiuni de durată (ca aprobări pentru eliberarea amplasamentelor și scoaterea unor terenuri din circuitul agricol), specialiștii Întreprinderii mecanice navale apreciază că această modificare „de ultimă oră“ afectează buna desfășurare, ritmică și eficientă, a aprovizionării unor noi capacități de producție. Date fiind neajunsurile mari pe care un asemenea mod de a acționa i le provoacă beneficiarului se impune ca astfel de soluții să fie bine fundamentate de la început, în corelație cu toate necesitățile viitoare, pentru a suferi cît mai putine modificări ulterioare.

★

În concluzie la analiza prezentată subliniem faptul că, pe șantierul Întreprinderii mecanice navale din Constanța, se impun adoptate cu operativitate măsuri de natură să determine, la formațiile Trustului de construcții industriale, intensificarea ritmului lucrărilor prin creșterea gradului de industrializare a muncii, aplicarea unor noi soluții tehnologice cu productivitate crescută, întărirea ordinii și a disciplinei în execuție. La fel, de adevărat rămîne însă și faptul că, de la necesitatea perfecționării substanțiale a activității prezente, nu este exclusă nici Întreprinderea mecanică navală, ca beneficiar, care trebuie cu mai multă hotărîre, să preia, în regie proprie, un volum sporit de montaj al utilajelor tehnologice, dar și de lucrări de construcții. De asemeni este necesar, ca furnizorul de aparatură și cel de materiale de construcție, să-și intensifice eforturile pentru a asigura aprovizionarea ritmică a punctelor de lucru la termenele prevăzute în contracte.

Alături de perfecționările de rigoare în activitatea fiecăruia dintre factorii implicați în parte, la fel de importantă apare creșterea eficienței cu care se desfășoară conlucrarea dintre ei, ca o condiție pentru recuperarea grabnică a tuturor restanțelor și a realizării integrale a planului de investiții pe acest an.

V. DUMITRACHE

PLANUL FIZIC — ÎNDEPLINIT INTEGRAL

ÎN ÎNTREAGA ȚARĂ se desfășoară o prodigioasă activitate pentru realizarea sarcinilor din planul pe 1977, pentru atragerea operativă în circuitul economic, în cît mai mare măsură, a însemnatelor rezerve ale potențialului tehnic și uman existent, în vederea sporirii mai accentuate a productivității muncii șirealizarea, pe această bază, a unui însemnat volum suplimentar de producție.

Materializarea importantelor hotărîri ale Congresului consiliilor oamenilor muncii aduce pe prim plan necesitatea ca toate sporurile valorice să-și găsească, în toate cazurile, corespondentul fizic în produse cu adevărat necesare beneficiarilor interni și la export.

În acest spirit se acționează și la întreprinderea „Steaua roșie“ din București. Cu ce bilanț se prezintă colectivul respectiv la finele primelor 7 luni din 1977, ce rezerve și posibilități există pentru a înscrie, pe graficul întrecerii, pînă la sfîrșitul anului, realizări și mai însemnate ?

Depășiri valorice care se regăsesc în produse necesare beneficiarilor

CEEA CE trebuie subliniat de la început este faptul că orice spor de productivitate obținut la întreprinderea „Steaua Roșie“ are o deosebită importanță pentru șantierele de construcții, pentru înfăptuirea planului de investiții, deoarece ponderea cea mai mare în structura producției sale — respectiv 73,5% — o au utilajele pentru construcții și lucrări rutiere (betoniere de 250—500 l, agregate de torcretat și transportat mortare și betoane, malaxoare de mortar, aparate de zugrăvit etc.). În același timp, întreprinderea realizează un volum important de piese de schimb — circa 7,5% din totalul producției — pentru utilaje de construcții și mașini de ridicat și transportat.

Hotărît să sprijine eforturile constructorilor în grăbirea ritmului pe șantiere, colectivul întreprinderii a reușit — ca urmare a aplicării unor măsuri menite să ducă la o mai intensă valorificare a rezervelor de producție **— nu numai să îndeplinească sarcina de creștere a productivității muncii pe primele 7 luni ale anului,** dar să o și

UN CALCUL EDIFICATOR pentru amploarea rezervelor existente la întreprinderea analizată :

- **evitarea schimburilor neprogramate = 5,5% spor la indicele de utilizare**
- **reducerea absențelor nemotivate și a concediilor fără plată = 2,5 spor de productivitate**
- **introducerea unui nou procedeu tehnologic mărește cu 30% productivitatea la sudură**

REZULTĂ că se poate obține un spor însemnat de producție fizică prin efort propriu, fără investiții suplimentare.

DE LA 1 SEPTEMBRIE, VENITURI SPORITE PENTRU NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII

● Majorarea retribuțiilor în industria metalurgiei feroase și cocsochimice

POTRIVIT prevederilor Decretului pentru aplicarea majorării retribuției personalului muncitor, de la 1 septembrie o nouă categorie de oameni ai muncii — personalul din industria metalurgiei feroase și cocsochimice — beneficiază de o creștere medie a retribuției tarifare nete, în cadrul etapei 1, cu 18,8%. Este de menționat că pe ansamblul cincinclului sporirea veniturilor acestui harnic detașament de oameni ai muncii va cunoaște unul din cele mai ridicate procente — 33%. Sînt acțiuni și orientări care reflectă rolul de primă importanță pe care îl are în dezvoltarea economico-socială a țării ramura metalurgiei feroase și cocsochimice, activitate care asigură baza de metal a țării, aducîndu-și o contribuție de seamă la promovarea progresului tehnico-științific în economie. Creșterea veniturilor personalului din această ramură — ca și pentru întreaga populație — are la bază rezultatele obținute în sporirea avuției naționale, oferind noi premise pentru îmbunătățirea activității, sporirea productivității muncii, pentru dezvoltarea economico-socială accelerată a României socialiste.

Creșterea medie a retribuției tarifare nete a oamenilor muncii din industria metalurgiei feroase și cocsochimice

Ramura	Creșterea medie a retribuției tarifare nete		
	Data de la care se aplică majorarea în etapa I-a	Procentul de creștere în etapa I-a	Procentul de creștere pe ansamblul cincinalului
Industria metalurgiei feroase și cocsochimice	1 septembrie 1977	18,8	33

● Creșterea alocației de stat pentru copii

ÎN CONFORMITATE cu Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980 și potrivit prevederilor Decretului Consiliului de Stat, de la 1 septembrie a.c. alocația de stat pentru copii se majorează cu 15%, adică cu jumătate din creșterea totală de 30% prevăzută pe ansamblul cincinalului. A doua majorare se va realiza în cursul anului 1979. Se îmbunătățesc, de asemenea, condițiile de acordare a alocației, în sensul ridicării plafoanelor de venituri lunare în funcție de care se primește aceasta.

Sporirea alocației de stat pentru copii și îmbunătățirea condițiilor ei de acordare constituie o dovadă elocventă a grijii partidului și statului nostru pentru tînăra generație, pentru crearea unor condiții superioare necesare dezvoltării ei viguroase.

depășească (tabelul nr. 1). Ceva mai mult, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, productivitatea muncii a marcat o creștere de 17,3%, avînd implicații pozitive directe asupra realizării, în această perioadă, a principalilor indicatori de plan. Datorită acestor depășiri au fost obținute în această perioadă însemnate cantități de produse fizice de o deosebită însemnătate pentru beneficiari : **22 betoniere de 250—500 l, 3 agregate de torcretat și transportat betoane și mortare, 150 vinciuri manuale de 12,5 tf. 95 bucăți palane cu planetar de 0,5 tf și piese de schimb în valoare de 1,2 milioane lei.**

Tabel nr. 1

Realizarea unor indicatori de plan în perioada 1 I—31 VII 1977

— % —

Indicatorul	Realizat față de plan în primele 7 luni din 1977	Realizat față de perioada corespunzătoare din 1976
Producția globală	102,9	123,7
Producția marfă	101,9	123.9
Productivitatea muncii pe lucrător	103.9	117,3
Livrările la export	123,0	126,7

Firește, aceste realizări sînt rodul preocupărilor pentru perfecționarea continuă a activității productive, valorificarea mai largă a gîndirii creatoare a colectivului, oglindite în elaborarea, cu mult înainte de începerea anului, a unor măsuri pe planuri multiple — atît organizatorice, cît și tehnice — riguros fundamentate, cu responsabilități precise de aplicare. Iată cîteva dintre cele mai importante :

- **nominalizarea din vreme a planului de producție.** Încă înainte de începerea noului an, planul de producție a fost nominalizat în întregime și s-au încheiat peste 75% din contractele economice cu beneficiarii produselor. Apoi, pînă la sfîrșitul trimestrului I, planul de producție pe întregul an a fost acoperit integral cu comenzi și contracte.

- **aprovizionarea tehnico-materială.** Fiind nominalizată producția anuală înainte de începerea perioadei de plan, au fost create premise favorabile și pentru o aprovizonare corespunzătoare cu materii prime și materiale în sortotipodimensiunile necesare, cît și pentru încheierea la vreme a contractelor de cooperare. Atît nominalizarea planului, cît și realizarea unei aprovizionări corespunzătoare cu materiale, au permis o mai judicioasă organizare a producției, lansarea în fabricație a unor loturi optime de produse, în strînsă corelație cu termenele înscrise în contractele economice încheiate cu beneficiarii. Toate aceste măsuri s-au reflectat **într-o realizare ritmică a sarcinilor de plan pe luni și, în cadrul lor, pe decade** (tabelul nr. 2). Desigur, nu s-a atins proporția ideală în ce privește ritmicitatea producției ; dar, așa cum rezultă din tabelul nr. 2, ea a fost îmbunătățită radical față de aceeași perioadă din 1976 și tinde să intre pe un făgaș normal, ceea ce va avea o influență importantă asupra mai bunei folosiri a tehnicii și a forței de muncă, asupra sporirii productivității muncii și, implicit, asupra depășirii prevederilor planului fizic.

- **micșorarea numărului muncitorilor auxiliari.** În prezent, întreprinderea are un personal auxiliar cu 5% mai mic decît prevede normativul, și aceasta ca urmare a faptului că o bună parte din muncitorii disponibili — în număr de peste 20 — au fost calificați în meseriile deficitare : sudori și strungari. La micșorarea numărului de muncitori auxiliari, a contribuit și faptul că, în urma studiilor făcute, au fost organizate mai rațional transporturile interne pentru aprovizionarea locurilor de muncă, prin dotarea cu mijloace de transport (cărucioare-platformă pentru transportat piese, containere etc.), executate în cadrul actiunii de autoutilare. **Numai prin rationalizarea și dotarea transportului intern, prin eliminarea unor operatiuni de manipulări, productivitatea muncii a înregistrat un spor de 0,5%.**

Promovarea progresului tehnic și extinderea unor tehnologii avansate. În primele 6 luni ale anului a fost extinsă debitarea cu disc abraziv a reperelor din otel aliat, **fapt care a condus la o creștere a productivității muncii cu 0.4%.** De asemenea, a fost extinsă turnarea de precizie la unele repere necesare reductoarelor de turație. malaxoarelor de mortar și dispozitivelor de tracțiune **Eficacitatea extinderii turnării de precizie s-a soldat nu numai cu un spor de productivitate de 0.3%, ci și cu o însemnată economie de metal, ca urmare a micșorării adaosului de prelucrare.** De asemenea, prin folosirea unor S.D.V.-uri modernizate la frezarea filetelor trapezoidale de la palane și vinciuri, nu a mai fost nevoie să se suplimenteze forța de muncă în secția de prelucrări mecanice cu 8 muncitori.

Tabel nr. 2

Ritmicitatea medie decadală a realizării producției marfă

— % —

	Realizat sem. I 1976	Realizat sem. I 1977
Decada I	18,5	30.0
Decada II	24,5	35.4
Decada III	57.0	34.6
Total lunar	100,0	100,0

Tabel nr. 3

Nivelul indicilor de utilizare a mașinilor unelte

(nivel planificat = 100)

	Realizări față de plan sem. I 1976	Realizări față de plan sem. I 1977
Total întreprindere	89,3	93,8
— secții direct productive	90,9	95,2
— secții indirect productive	66,2	71,6
Pe grupe de utilaje		
— mașini de prelucrat roți dințate	92.1	104,7
— strunguri paralele	88,6	96,5
— mașini de frezat verticale	81,2	95,2
— mașini de găurit radiale	80.1	100,0

O neconcordanță : plan de producție depășit – indici de utilizare neîndepliniți

CU TOATE REALIZĂRILE dobîndite de colectivul întreprinderii în perioada ce a trecut din acest an — realizări care se situează cu mult peste cele obținute în perioada corenspunzătoare din 1976 — nu se poate spune nici pe departe că filonul rezervelor interne a fost pe deplin epuizat. Dimpotrivă. **Există încă mari posibilități privind folosirea într-un grad mai înalt a tehnicii din dotare, deoarece în semestrul I a.c. nivelul planificat de utilizare nu a fost atins pe total întreprindere.** Totodată, timpul de muncă poate fi și el mai bine valorificat. Iată, în tabelul nr. 3, care a fost nivelul indicilor de utilizare a mașinilor-unelte în primele 6 luni ale anului. Așa cum se desprinde din tabel, au fost obținute în primele 6 luni din 1977 rezultate mai bune în domeniul folosirii mașinilor și utilajelor decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. La mașinile de prelucrat roțile dințate, de pildă, **indicele planificat a fost nu numai îndeplinit, dar și depășit cu 4,7%, iar mașinile de găurit radiale au atins nivelul planificat.** Dar la alte grupe de

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 24)

DEZBATERE „R. E."

Pentru materializarea Programului de îmbunătăţire a nivelului de trai

CREŞTEREA ÎN RITM ÎNALT A PRODUCTIVITĂŢII MUNCII [II]

Continuăm să prezentăm în acest număr opiniile, sugestiile şi propunerile specialiştilor din unele întreprinderi din judeţul Bacău privind anumite modalităţi de acţiune pentru sporirea mai accelerată a productivităţii muncii.

Cînd nu se respectă programul de perfecţionare a cadrelor...

AŞA DUPĂ CUM AM ARĂTAT, problematica complexă a creşterii calificării cadrelor a polarizat de la început interesul specialiştilor. Continuăm prezentarea dialogului pe această tema oprindu-ne acum asupra unor aspecte ale colaborării dintre învăţămînt şi producţie în procesul de ridicare a nivelului cunoştinţelor profesionale.

...POT APĂREA IMPLICAŢII NEDORITE

„Este un lucru cert că, în ridicarea calificării cadrelor, Combinatul petrochimic Borzeşti, ca şi alte unităţi economice din întreaga ţară a primit în general un sprijin preţios, pe multiple planuri, din partea învăţămîntului superior de specialitate, a centrelor de perfecţionare din cadrul ministerului de resort. În ultimul timp însă au apărut unele probleme care, dacă rămîn în continuare nerezolvate, pot să conducă la apariţia unor greutăţi serioase chiar în calea sporirii productivităţii. Despre ce este vorba ?

Nu sînt respectate prevederile din programul de perfecţionare a pregătirii cadrelor atît în ceea ce priveşte numărul cursanţilor cît şi perioada de desfăşurare a respectivelor cursuri. Schimbările acestor două elemente, ulterioare programului iniţial stabilit, conduc, de regulă, la perturbări însemnate în desfăşurarea procesului de producţie cu consecinţele corespunzătoare asupra nivelului productivităţii muncii. În semestrul I al acestui an de exemplu, deşi programarea perioadei de desfăşurare a cursurilor a fost din vreme stabilită cu Institutele politehnice din Timişoara şi Bucureşti, cu centrul de perfecţionare a cadrelor din minister, am avut neplăcuta surpriză să constatăm că, ulterior, au fost făcute reprogramări pentru a trimite oamenii în lunile aprilie şi mai, perioadă în care, conform înţelegerilor iniţiale, combinatul prevăzuse ample operaţii de revizie a utilajelor tehnologice. Plecarea lor neprevăzută, chiar şi la specializare, într-o perioadă de o deosebită importanţă într-un combinat chimic pentru ritmul producţiei în întregul an nu poate să fie favorabilă creşterii productivităţii. Ar fi bine ca oamenii să meargă la perfecţionare în perioadele cînd nu sînt afectate interesele întreprinderii, la datele şi în numărul iniţial stabilite". **(I. Pălăngeanu).** „Şi la Întreprinderea de maşini-unelte, centrul de perfecţionare a pregătirii lucrătorilor din minister trebuie să acorde un sprijin sporit. Sîntem desigur conştienţi de faptul că în problema ridicării calificării, trebuie, în primul rînd, să ne ajutăm singuri. Alături de efortul propriu, acţiunea de ridicare a nivelului de cunoştinţe profesionale ar avea mult de cîştigat dacă Centrul de pregătire din cadrul ministerului ar trimite în întreprinderea noastră documentaţia necesară (scheme, planşe, dispozitive, broşuri etc.) pentru însuşirea modernă a meseriilor care ne sînt necesare. E drept, există un început bun pentru anumite calificări, totuşi în meseriile care pe noi ne interesează cu prioritate (lăcătuşeria) documentaţia trimisă este total neîndestulătoare" **(V. Talpă).**

Din opiniile participanţilor la dezbatere se desprind unele idei care merită subliniate. Dat fiind că în orice întreprindere din ţara noastră activitatea de producţie trebuie să se desfăşoare ritmic, conform unei riguroase discipline de plan, **este necesar ca prevederile din programele de pregătire a cadrelor să fie cît mai temeinic fundamentate în funcţie de cerinţele reale ale producţiei, ale creşterii productivităţii muncii. Este o primă necesitate pentru o stabilitate sporită a prevederilor privind numărul de cadre necesare a fi calificate în fiecare an. În al doilea rînd se impune ca, odată stabilite, pe baza înţelegerii între unitatea productivă şi centrele de pregătire, prevederile din programele de ridicare a calificării cadrelor să nu mai sufere dese modificări ulterioare care, venind uneori în contradicţie cu prevederile iniţiale ale planului de producţie, afectează nivelul realizărilor la indicatorul productivitatea muncii.**

Gradul scăzut de mecanizare are cauze obiective ?

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, alături de factorii menţionaţi, în acţiunea de creştere rapidă a productivităţii muncii nu trebuie să lipsească, în nici o unitate economică, preocupările pentru introducerea continuă şi operativă a progresului tehnic în desfăşurarea activităţii productive. Dacă, în această sferă de probleme, trebuie arătat că în întreprinderile băcăuane s-au obţinut însemnate sporuri de productivitate, prin înnoirea şi modernizarea unor produse şi tehnologii de fabricaţie, nu este mai puţin adevărat faptul că se înregistrează, concomitent, şi unele rămîneri în urmă în ce priveşte mecanizarea şi automatizarea unor lucrări.

„La Combinatul de celuloză şi hîrtie „Letea" din Bacău, în prima jumătate a acestui an indicatorul planificat la productivitatea muncii a fost realizat în proporţie de 103,3 la sută. La aceste realizări un aport deosebit l-a avut înnoirea şi diversificarea largă a tehnologiilor de fabricaţie, şi a unor produse cu performanţe superioare. Este vorba nu numai de hîrtia de scris şi tipărit ci şi de cea pentru calculator, de diferite sortimente de hîrtii pentru filtre, electrotehnice etc.

Dacă privim cu realism situaţia trebuie să arătăm însă că, în unitatea noastră, se înregistrează o serie de rămineri în urmă faţă de prevederi în ce priveşte mecanizarea operaţiilor de manipulare, depozitare şi încărcare a produselor finite sau a aprovizionării locurilor de muncă cu unele materiale. De asemenea, va trebui să rezolvăm mai operativ problema preparării centralizate, cu un grad de mecanizare sporit, a materialelor auxiliare, operaţie care la ora actuală se realizează dispersat, cu productivitate încă redusă, în mai multe puncte din întreprindere" (N. Barbu).

ÎNTRE O FALSĂ IPOTEZĂ...

„Şi la Întreprinderea de postav din

Buhuși au apărut probleme legate de extinderea mecanizării unor lucrări. Cele mai mari dificultăți le creează lipsa unor mijloace de transport și de ridicat, dar mai ales a containerelor necesare. Deși rezolvarea acestor probleme de transport, ar putea aduce — după calculele noastre — sporuri însemnate ale producției și beneficii anuale în valoare de 12 milioane lei. totuși întreprinderile furnizoare sînt încă destul de „comode", nu rezolvă operativ eventualele dificultăți legate de producerea acestor containere" **(I. Irofte).** „Poate nu este vorba întotdeauna de simplă comoditate. Din experiența Combinatului de prelucrare a lemnului din Comănești, reiese că, adeseori, măsurile adoptate pentru mecanizarea și automatizarea unor lucrări nu sînt duse la bun sfîrșit, deoarece ele conduc, în întreprinderea care le aplică, la depășirea nivelului planificat al cheltuielilor de producție, stabilit pentru perioada actuală încă din anul anterior. Dacă pe parcursul anului de plan elaborăm — ca urmare a cerințelor noi ale producției și ale beneficiarilor — un număr de noi măsuri bine fundamentate, necesare pentru mărirea gradului de automatizare, materializarea lor se face cu o mare întîrziere sau chiar deloc, deoarece cheltuielile suplimentare, evident necesare, nefiind cuprinse în nivelul inițial al cheltuielilor de producție conduc la depășirea costurilor planificacte. Pînă se obțin derogările necesare de la centrala industrială, pînă se obțin avizele de la bancă, se scurge mult prea mult timp prețios cu aceste aprobări, se irosește energie cu efectuarea respectivelor demersuri. Iată de ce uneori întreprinderile preferă soluția efortului minim în această problemă". **(T. Stănciulescu)**

Desigur, nu putem fi de acord cu o asemenea falsă ipoteză susținută de unii participanți la dezbatere. Rămînerile în urmă în domeniul mecanizării și automatizării lucrărilor nu pot avea drept cauză obiectivă lipsa unor mijloace financiare suplimentare pe care întreprinderea le solicită pentru ca să le cheltuiască după cum crede de cuviință. Un asemenea mod de abordare nici nu poate fi acceptat deoarece întreprinderile, centralele, toate unitățile economice și instituțiile noastre dispun de mijloace materiale și financiare. Toate au planuri financiare, bugete de venituri și cheltuieli în care sînt — sau ar trebui să fie — asigurate din vreme toate mijloacele necesare desfășurării normale a activității.

...ȘI NECESITATEA ACȚIUNILOR PROSPECTIVE

Se poate aprecia că adevărata cauză a nerealizării la vreme a tuturor măsurilor referitoare la mecanizarea lucrărilor este alta, determinată de unele deficiențe proprii în activitatea întreprinderilor. Marea majoritate a măsurilor de creștere a mecanizării, elaborate și adoptate pe parcursul anului de plan, inclusiv fondurile aferente trebuiau, și puteau fi avute în vedere încă din faza de întocmire a planului cheltuielilor de fabricație. Dar acest lucru nu s-a efectuat în întreprinderile respective, deoarece acestea fiind preocupate prioritar de realizarea sarcinilor de plan „la zi", au neglijat importanța elaborării unor studii de prognoză și marketing care puteau releva, cu multă exactitate, încă din faza de planificare a mijloacelor financiare, necesitatea și cuantumul viitoarelor cheltuieli cu automatizare și mecanizare. Dat fiind că, în lipsa unor asemenea studii, necesitatea multor cheltuieli pentru mecanizarea unor procese de muncă se constată abia în anul de plan, cînd este de obicei mult mai dificilă obținerea fondurilor adevărata soluție o reprezintă amplificarea efortului propriu de determinare a nivelului cheltuielilor necesare pentru realizarea unui ritm înalt în procesul de producție, prin elaborarea unor studii fundamentate de prognoză și marketing.

Argumente pentru noi criterii în gradarea întreprinderilor

AȘA DUPĂ CUM am mai arătat, asupra nivelului realizat la indicatorul productivitatea muncii acționează un complex de factori, cu influențe mai mult sau mai puțin evidente. Deoarece adeseori, influențele, mai puțin, evidente la o analiză generală, de rutină, pot determina totuși fluctuații considerabile în cuantumul realizărilor, în plus sau în minus față de prevederi, ne-am propus să ne oprim asupra uneia dintre ele, evidențiată de corelația gradului de mărime al întreprinderii și sporirea rodniciei muncii.

DE LA O POSIBILĂ CONTRADICȚIE...

Problema care se pune poate fi enunțată astfel : modalitatea actuală de stabilire a gradului de mărime a întreprinderilor stimulează sau nu depășirea planului la indicatorul productivitatea muncii ?

„În prezent, gradarea unităților economice se face avînd drept criterii de bază numărul scriptic de lucrători și fondul de retribuire. Cu cît acești doi indicatori de referință sînt mai mari, cu atît întreprinderea este încadrată într-o categorie superioară de mărime, cu toate avantajele morale și materiale ce decurg dintr-o asemenea situație. Dacă într-o întreprindere, ca urmare a acțiunilor desfășurate pe linia creșterii productivității muncii și depășirii prevederilor de plan la acest indicator, se obține — cum este de dorit și firesc — o reduccere relativă a numărului de personal, acest fapt poate atrage după sine o scădere a gradului de încadrare a unităților economice respective. La fel, prin diminuarea numărului de lucrători, ca urmare a creșterii productivității muncii, secțiile pot ajunge ateliere, serviciile se pot transforma în birouri. Deși centrala industrială dă uneori derogări cu scopul de a menține gradul respectivelor secții, totuși timpul pierdut cu justificări, avize, aprobări și derogări mă face să apreciez că acest mod de gradare nu stimulează creșterea productivității. Dat fiind că întreprinderile trebuie să piardă un timp prețios pentru a-și justifica „vina" de a fi sporit productivitatea, propun să se găsească alte criterii care să stea la baza calculului gradării întreprinderilor" **(T. Stănciulescu).** „Noi am mers mai departe și am încercat nu numai să formulăm problema, ci să sugerăm și posibile soluționări. Din experiența pe care o avem, considerăm că la baza gradării atelierelor, secțiilor și întreprinderilor trebuie să stea cu o pondere mai mare valoarea fondurilor fixe, gradul de mecanizare și automatizare a proceselor de producție" **(N. Barbu).** „Nu ar fi lipsit de interes ca eficiența măsurilor aplicate pentru creșterea productivității muncii și reducerea personalului să se răsfrîngă pozitiv în mai mare măsură asupra colectivului respectiv și din punct de vedere al gradării, deoarece l-ar stimula, în continuare, pentru găsirea de noi și noi soluții care să conducă la creșterea rodniciei muncii". **(I. Pălăngeanu).**

...LA SOLUȚIA DE PROMOVARE A CREATIVITĂȚII

Desigur, opiniile participanților la dezbatere constituie un subiect interesant care merită supus în continuare aprecierii specialiștilor. Se impune însă o observație. **Indiferent ce criterii vor sta la baza gradării întreprinderilor considerăm că ele vor trebui să satisfacă, în primul rînd, necesitatea ca, în orice împrejurare, întreprinderea să fie evaluată prioritar după aportul propriu la realizarea producției necesare beneficiarilor. Iată de ce, se cere subliniată, în primul rînd, necesitatea ca efortul depus de întreprindere pentru creșterea productivității prin forțe proprii să fie recunoscut, apreciat și nu limitat de preponderența unor criterii de natura celor menționate. În al doilea rînd trebuie arătat că se pot formula unele obiecții cu privire la calculul efectuat exclusiv sau majoritar, pe baza valorii fondurilor fixe, pentru că efortul, propriu al întreprinderilor poate avea o pondere neconcludentă la nivelul înregistrat de acest indicator. Ceea ce rămîne cert este însă faptul că, în cincinalul revoluției științifice și tehnice, din orice apreciere, deci și din criteriile gradării, nu trebuie să lipsească ci, dimpotrivă, să dețină o pondere majoritară, indicatorii care reflectă creativitatea colectivului sau efortul organizatoric de introducere a progresului tehnic : ponderea produselor noi și modernizate în totalul producției, economiile realizate din invenții și inovații proprii, calitatea, gradul de mecanizare și automatizarea lucrărilor etc.**

Bogdan PĂDURE

O problemă tehnico-economică complexă cu multiple resurse:

REDUCEREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE

- **O etapă hotărîtoare : fundamentarea programelor de măsuri**
- **Analizele critice scot în evidență importanța programului de reducere a costurilor și a bilanțurilor energetice**
- **De unde provin influențele negative ?**

REDUCEREA costurilor de producție și în mod deosebit a cheltuielilor materiale, constituie o pîrghie sigură a creșterii eficienței economice, care asigură crearea resurselor financiare necesare pentru dezvoltarea economiei noastre în ritmuri susținute și creșterea continuă a nivelului de trai al celor ce muncesc. Îndeplinirea sarcinilor trasate de conducerea partidului și statului nostru pentru reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale în toate unitățile economice necesită luarea de măsuri adecvate pentru reproiectarea unor produse cu gabarite depășite și parametri tehnico-economici necorespunzători, revederea tehnologiilor de fabricație învechite, reducerea continuă a consumurilor specifice de materii prime și materiale, de combustibil, energie electrică, realizarea întocmai a programelor de creștere a productivității muncii, de gospodărire eficientă a fondurilor materiale și bănești de care dispun unitățile economice.

Analizînd realizările obținute pe semestrul I a.c., de către unitățile economice din județul Prahova se poate sesiza că acolo unde s-au luat măsuri și a existat o preocupare susținută pentru îndeplinirea acestor indicatori calitativi-sintetici ai planului s-au obținut rezultate pozitive. În prezent, numărul întreprinderilor care nu au fundamentat cu măsuri concrete sarcinile planificate pe linia costurilor de producție a scăzut simțitor, datorită faptului că de la începutul anului au fost găsite soluții și posibilități de reducere a cheltuielilor planificate cu o valoare de peste 521 milioane lei. Cu toate acestea în sem. I a.c. au existat unități economice la care cheltuielile totale și materiale au fost depășite.

Principalele cauze care au contribuit la neîncadrarea în nivelurile anuale planificate ale cheltuielilor de producție și la depășirile înregistrate pe primele 6 luni ale anului au fost următoarele:

— **Nerealizarea unora din măsurile prevăzute în programe,** cu efecte negative asupra costurilor de producție (Întreprinderea de piese turnate — Cîmpina, Combinatul de îngrășăminte Chimice — Valea Călugărească, „Dacia“, „Neptun“ — Cîmpina, Combinatul petrochimic Teleajen etc).

— **Depășirea consumurilor de energie electrică** (la Întreprinderea de piese turnate Cîmpina „Feroemail“ — Ploiești, Întreprinderea de postav Azuga etc.). La depășirea consumurilor de energie electrică a contribuit și insuficienta preocupare din partea unor conduceri de unități pentru elaborarea bilanțurilor energetice și pentru aplicarea măsurilor ce decurg din aceste bilanțuri. Astfel, la 6 întreprinderi mari consumatoare de energie, dintre care amintim: combinatele petrochimice Brazi și Teleajen, „Relaxa“ — Mizil), din 886 bilanțuri energetice ce trebuiau elaborate pentru anul 1977 se întocmise pînă la 31 mai a.c. numai 682. Pe lîngă acest fapt, la Combinatul petrochimic Teleajen nu au fost respectate prevederile normativelor în vigoare, in sensul că 142 bilanțuri sînt întocmite numai în faza de bilanț real, nefiind elaborate bilanțuri optime și normate.

— **Depășirea normelor de consum la metal** cu 983 tone de către întreprinderile: „Neptun“ — Cîmpina, „Victoria“ — Florești etc.

— **Depășirea normelor de consum de combustibil** de către Întreprinderea mecanică Cîmpina, I.U.C. — Ploiești, Întreprinderea de confecții cartoane — Boldești-Scăeni și altele, **a cheltuielilor cu rebuturile și remanierile, efectuarea de plăți în sume mari pentru nerespectarea contractelor economice, de locații la C.F.R., de dobînzi pentru depășirea fondurilor normate** etc.

— **Neatingerea parametrilor proiectați** la unele capacități puse în funcțiune, cu efecte negative atît asupra realizării planurilor de producție valoric și sortimental, cît și asupra depășirii costurilor și implicit asupra nerealizării acumulărilor (Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească, „1 Mai“ — Bucov și altele).

Fundamentarea planului de reducere a costurilor de producție

ȚINÎND SEAMA de dezvoltarea complexă și susținută a producției materiale, de amplul program de investiții, de obiectivele însemnate privind creșterea productivității muncii, ca și de necesitatea economisirii pe toate căile a muncii sociale pentru creșterea continuă a eficienței economice, actualul plan cincinal prevede sarcini majore sub aspectul mobilizării rezervelor din unitățile de producție în domeniul reducerii costurilor de producție și îndeosebi a cheltuielilor materiale.

În acest scop, planul costurilor de producție și al reducerii cheltuielilor materiale trebuie fundamentat cu programe de măsuri tehnico-organizatorice, prin care să se detalieze acțiunile ce trebuie întreprinse pentru a se asigura realizarea volumului de economii față de cel prevăzut prin plan, să se stabilească amănunțit termenele de realizare a acestor măsuri și responsabilitățile pe întreprindere, secții și oameni.

Cunoscînd că de nivelurile costurilor de producție depinde în mod hotărîtor creșterea productivității muncii, multe colective de muncă din unitățile economice din județul Prahova au stabilit din timp programe de măsuri tehnico-organizatorice prin care s-au fundamentat temeinic aceste sarcini. Cu toate acestea, nici pînă la jumătatea lunii iulie a.c., sarcinile de reducere a cheltuielilor planificate pe acest an nu erau fundamentate integral de 18 întreprinderi din județ, din care 7 cu pînă la 20% iar restul cu peste 20%.

Adîncind analiza cauzelor care au determinat nerealizarea sarcinilor de reducere a costurilor de producție și a cheltuielilor materiale pe semestrul I a.c. la 5 întreprinderi din județul Prahova s-au desprins și căile ce trebuie urmate pentru a se obține rezultate mai bune în viitor.

Folosirea integrală a instalațiilor și utilajelor

DE EXEMPLU, la întreprinderea de anvelope „Victoria“-Florești, instalațiile și utilajele nu au fost folosite la întreaga capacitate, fapt care a grevat costurile de producție. Cauzele s-au datorat atît neasigurării condițiilor tehnico-organizatorice pentru buna lor funcționare, cît și faptului că o serie de revizii și reparații necesare nu s-au efectuat la timp și nu s-au luat măsuri pentru evitarea întreruperilor din lipsă de energie electrică.

REDUCEREA NORMELOR DE CONSUM, O atenție deosebită în elaborarea programelor de reducere a costurilor de producție și a cheltuielilor materiale trebuie acordată încadrării în normele de consum pentru materii prime, materiale, combustibil și energie.

La întreprinderea „1 Mai“ — Ploiești, s-au realizat importante economii ca urmare a precupărilor existente și a măsurilor concrete luate pentru economisirea metalului, s-au realizat consumuri mai mici decît cele normate cu 639 tone metal. Aceste economii puteau fi și mai mari dacă nu s-ar fi înregistrat un consum suplimentar de 70 tone metal, ca urmare a derogărilor de la tehnologiile de fabricație datorită lipsei unor materiale la dimensiunile și în calitățile reclamate de procesul de producție.

Una din principalele cauze ale nerealizării indicatorilor calitativi de plan a constituit-o la unele întreprinderi tocmai depășirea consumurilor specifice de materii prime și materiale. Astfel, la întreprinderea de anvelope „Victoria“ — Florești, normele de consum au fost depășite atît fizic, cît și valoric, ca urmare a înlocuirilor în rețetele de fabricație a unor materii prime mai ieftine cu altele mai scumpe, depășirea valorică pe semestrul I a.c. însumînd peste 13.6 milioane lei. Astfel, s-a depășit consumul normat la cauciuc natural calitatea I și s-au realizat economii la cauciuc natural calitatea a III-a, s-au depășit cantitățile normate la cord textil și metalic, cu prețuri superioare, economisindu-se alte sortimente cu prețuri inferioare etc.

Depășiri însemnate ale normelor de consum s-au constatat și la Fabrica de geamuri — Scăeni, la Combinatul chimic — Valea Călugărească și la Întreprinderea de piese turnate — Cîmpina.

ELIMINAREA REBUTURILOR ȘI A CHELTUIELILOR NEPRODUCTIVE. În activitatea depusă pentru reducerea cheltuielilor materiale și a costurilor totale de producție este necesar ca toate unitățile economice să analizeze atent și să ia măsurile ce se impun pentru diminuarea și lichidarea totală a rebuturilor și a cheltuielilor neproductive care, cu toate rezultatele bune obținute, se mențin încă la un nivel ridicat. De exemplu, la Întreprinderea de piese turnate — Cîmpina, datorită nerespectării riguroase a tehnologiilor de fabricație, pierderile din rebuturi au reprezentat sume importante.

La întreprinderea „1 Mai“ — Ploiești s-au înregistrat cheltuieli suplimentare datorită unor rebuturi ca urmare a calificării necorespunzătoare a unor muncitori și insuficientei asistențe tehnice, în special în schimburile 2 și 3; la Întreprinderea de anvelope „Victoria“ — Florești rebuturile au apărut ca urmare a lipsurilor existente în organizarea și exercitarea controlului interfazic.

Analiza a scos la iveală că unele unități economice din județ au înregistrat un volum însemnat de cheltuieli neproductive, datorită plății de dobînzi majorate pentru credite anormale, penalizări pentru nedecontarea în termen a facturilor, nerespectarea termenelor contractuale pentru livrarea produselor etc.

Cum se poate desprinde și din această analiză, există numeroase căi și rezerve prin care se pot realiza reduceri importante ale costurilor de producție. În acest scop, considerăm că este necesar să se aibă în vedere:

1 Consiliile oamenilor muncii și adunările generale ale oamenilor muncii din unitățile economice **să înscrie în planurile lor de muncă analize periodice privind reducerea continuă a costurilor de producție și a cheltuielilor materiale pentru fiecare produs nominalizat în planul de producție.**

2 **Programele de măsuri tehnico organizatorice vizînd reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale să asigure fundamentarea integrală a economiilor planificate a fi realizate pe această cale. Aceste programe ar trebui să fie actualizate pe măsura îmbunătățirii condițiilor în care se derulează procesul de producție sub aspectul intrării în funcțiune a noii capacității de producție, dezvoltării și tehnologiilor de fabricație etc.**

3 **Este necesară o strînsă conlucrare între cadrele tehnice și economice din întreprinderi, în vederea corelării corespunzătoare a planului de norme elaborate de serviciile tehnice cu consumurile materiale înscrise în planul cheltuielilor de producție și defalcării judicioase pe trimestre a efortului pentru reducerea costurilor de producție și a cheltuielilor materiale, ținînd seama de dinamica și structura producției pe trimestre, de particularitățile proceselor tehnologice** etc. Întărirea colaborării dintre aceste cadre poate asigura creșterea indicilor de valorificare a materiilor prime și materialelor, pe această cale putîndu-se obține valori sporite dintr-o tonă de metal, de petrol, dintr-un mc de masă lemnoasă etc.

4 În reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs un aport sporit se cere din partea serviciilor tehnice din întreprinderi care au datoria să conceapă **produse cu gabarite și greutăți la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.** De asemenea, o atenție sporită trebuie acordată **activității de reproiectare a unor produse cu parametrii tehnico-economici depășiți,** care nu mai corespund nivelului actual și **de asimilare a unor produse noi, care economisesc munca socială, de perfecționare și modernizare a proceselor de producție.**

5 Concomitent cu grija pentru reducerea cheltuielilor directe, prin încadrarea în normele de consum, extinderea folosirii înlocuitorilor cu menținerea calității, reducerea rebuturilor etc., **este necesar să se intensifice preocupările pentru reducerea cheltuielilor indirecte,** astfel încît să se asigure realizarea sarcinilor de reducere atît a chetuielilor materiale cît și a costurilor totale.

Maria IONIȚĂ
Ion ZIPIȘ

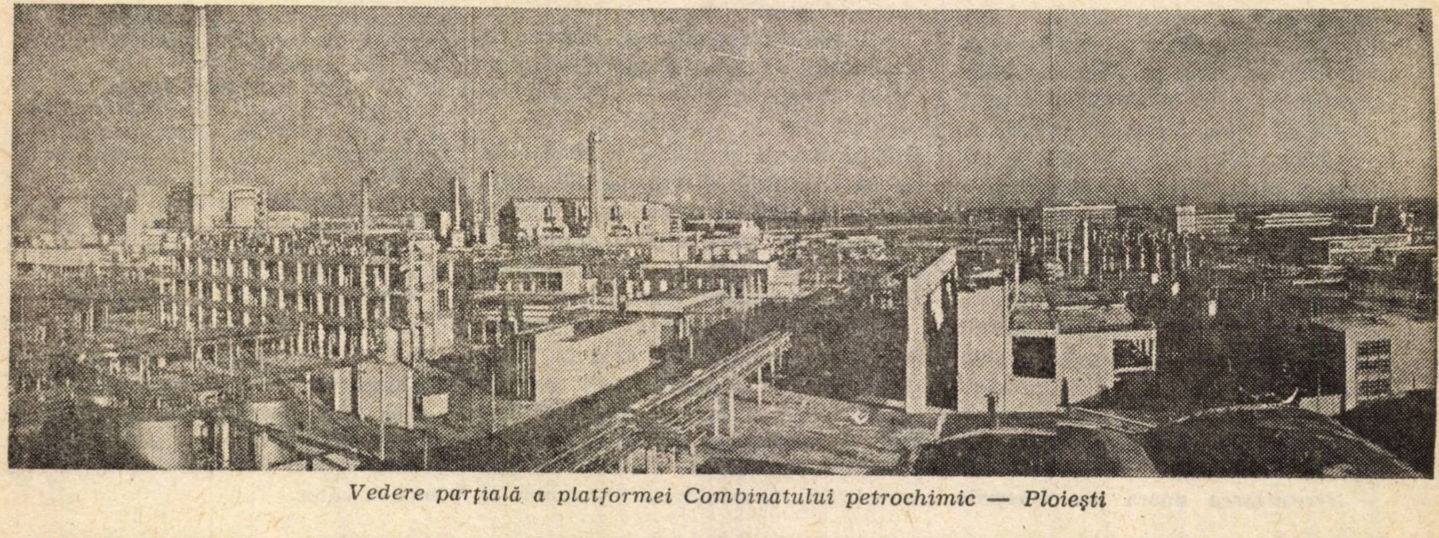

Vedere parțială a platformei Combinatului petrochimic — Ploiești

TRIBUNA ECONOMISTULUI

Fundamentarea sarcinii de corecţie a valorii lucrărilor executate în unităţile de foraj

CALCULAREA valorii lucrărilor executate în activitatea de foraj, corespunzător condiţiilor legale şi actelor normative care reglementează perioada de execuţie (diferite de cele avute în vedere la întocmirea indicatoarelor cu norme de deviz şi a cataloagelor cu preţuri unitare pentru lucrările geologice editate în anul 1968), este necesară atît pentru încasarea integrală a contravalorii acestor lucrări, cît şi pentru determinarea corectă a beneficiului. Ne referim la consecinţele pe care le generează neîncasarea la timp şi în volum corespunzător a contravalorii lucrărilor executate, constînd în întîrzierea plăţilor către furnizori, buget şi chiar a retribuţiilor. De asemenea, avem în vedere că beneficiul este influenţat de volumul lucrărilor executate în preţuri de deviz, astfel încît calculul corespunzător al valorii acestor lucrări rezolvă şi problemele care derivă din rolul stimulator al beneficiului în lumina principiului cointeresării materiale şi ca sursă a bugetului de stat.

În unităţile de foraj baza de calcul a valorii lucrărilor executate o formează proiectul şi devizul tip de sondă. După încadrarea lucrărilor în proiect, în funcţie de caracteristicile sondelor, se determină valoarea pe unitate de lucrare, operaţiune sau obiect finit, în baza normelor de deviz şi a preţurilor cuprinse în indicatoarele şi cataloagele pentru lucrări geologice. Valoarea lucrărilor prevăzute în indicatoarele normelor de deviz, denumite lucrări normate, se calculează prin aplicarea preţurilor unitare la volumul fizic executat.

Pentru faza privind săparea sondei, preţul pentru un metru forat este calculat în funcţie de categoriile de tărie a rocilor, diametrelor de săpare, grupelor de adîncime şi a altor caracteristici care determină mărimea cheltuielilor. Calculul valorii lucrărilor executate în faza de montaj în funcţie de stadiul de execuţie, este asigurat prin divizarea montajului pe subansambluri, încadrarea în proiectul tip făcîndu-se în funcţie de tipul instalaţiei şi felul energiei folosite.

Actualizarea preţului de deviz al lucrărilor executate, la condiţiile anului de plan, în contextul actelor normative în vigoare privind planificarea, finanţarea şi executarea lucrărilor geologice se face prin influenţarea valorii lucrărilor normate executate (care cuprind : materiale, manopera personalului direct productiv, cheltuielile privind utilajele şi cheltuielile indirecte) cu sarcina de corecţie a preţului de deviz exprimată în cotă procentuală, pe trimestre, pentru fiecare fel de foraj. Pentru materialele nenormate (materialele pentru care nu se prevăd norme de deviz), din categoria cărora fac parte : burlanele de tubaj, materialele cu care se echipează coloanele de tubaj, cimentul pentru sonde, materialele pentru prepararea şi întreţinerea fluidului de foraj, nu se calculează sarcină de corecţie a preţului de deviz .De asemenea, nu se calculează asupra sporurilor de retribuţie, asupra cheltuielilor pentru rezolvarea dificultăţilor de lucru şi nici pentru abandonare, acestea fiind incluse în volumul realizărilor şi decontate la costul de producţie efectiv realizat.

Valoarea lucrărilor executate se obţine prin însumarea tuturor coloanelor din situaţia de plată cuprinzînd lucrări normate (influenţate sau nu de sarcina de corecţie a preţului de deviz), materiale nenormate, sporuri pentru condiţii deosebite de muncă, beneficiul legal şi cheltuielile pentru rezolvarea dificultăţilor de lucru şi pentru abandonare aprobate, pentru care se întocmesc situaţii de plată separate.

Metodologia de calcul a sarcinii de corecţie a preţului de deviz după instrucţiunile mai sus amintite se bazează pe reducerea efectiv realizată a preţului de deviz din perioada de bază (trimestrul corespunzător din anul expirat), stabilită ca diferenţă între valoarea de deviz neredus a lucrărilor executate şi cheltuielile efective (în procente) şi procentul rezultat din analiza condiţiilor de lucru şi a mobilizărilor prevăzute în perioada de plan, potrivit relaţiei :

$$S\ pl = R\ b \pm K$$

în care : S pl = sarcina de reducere a preţului de deviz în perioada de plan, exprimată în procente ; R b = reducerea efectiv realizată în perioada de bază, stabilită ca diferenţă între valoarea de deviz neredus a lucrărilor executate şi cheltuielile efective, în procentaj ; K = procentul rezultat din analiza condiţiilor de lucru şi a mobilizărilor prevăzute în perioada de plan.

După cum rezultă din această relaţie, calculul nu se fundamentează pe influenţa factorilor care au survenit de la data editării indicatoarelor cu norme de deviz şi a cataloagelor de preţuri pînă la data cînd are loc execuţia lucrărilor. Reducerea efectiv realizată în perioada de bază nu poate servi, după părerea noastră, la fundamentarea sarcinii de corecţie a preţului de deviz, întrucît reflectînd condiţiile de lucru dintr-o perioadă determinată, pe lîngă influenţa factorilor care definesc în general aceste condiţii în unităţile de foraj, mai concentrează şi influenţa factorilor naturali şi organizatorici care caracterizează acea perioadă.

În ceea ce priveşte influenţa factorilor care vor caracteriza perioada de plan, considerăm că nu pot fi prevăzuţi în totalitate, întrucît la condiţiile de lucru pe care le creează factorii de ordin tehnic, geologic şi organizatoric, se mai adaugă factorii naturali, a căror acţiune poate produce greutăţi în activitatea unităţilor constînd în : transportul pe drumurile de acces la sonde, menţinerea unui regim de foraj corespunzător, utilizarea instalaţiilor şi utilajelor la întreaga capacitate de producţie reflectîndu-se în depăşirea timpului normat pentru montajul instalaţiilor şi în nerealizarea vitezei de foraj prevăzută în deviz. În aceste condiţii, planul fizic nu se realizează, ceea ce duce la creşterea cheltuielilor în funcţie de timp pe unitatea de produs (metru forat) ca : amortizarea instalaţiilor, consumul de energie electrică şi termică, retribuţiile personalului direct productiv, cotele de cheltuieli şi de uzură pentru prăjinile de foraj, cuvenite bazelor tubulare. De aceea, **considerăm că procentul K rezultat din analiza condiţiilor de lucru şi a mobilizărilor prevăzute în perioada de plan nu poate servi decît pentru planificarea fondurilor necesare finanţării lucrărilor, pentru estimarea volumului lunar al acestora, în vederea creditării constructorului şi decontării situaţiilor de lucrări lunare, adică numai pînă la cunoaşterea factorilor care au caracterizat trimestrul de raportare.**

Pentru a reflecta condiţiile în care se execută lucrările la o unitate de foraj într-o perioadă determinată (trimestru) **este necesar ca sarcina de corecţie a valorii lucrărilor executate** (la preţ de deviz) **să se fundamenteze pe totalitatea factorilor de influenţă care au intervenit de la data editării cataloagelor de preţuri pînă la data execuţiei lucrărilor şi pe factorii care caracterizează acea perioadă,** pentru al cărui calcul propunem relaţia :

$$S\ pl = \frac{(I.\ V. \pm K) \times 100}{v.\ l.\ n}$$

în care : S pl = sarcina de corecţie a preţului de deviz stabilită pentru perioada de plan, exprimată în procente ; I. V. = influenţele valorice care au intervenit de la data editării cataloagelor de preţuri pînă la data execuţiei lucrărilor ; K. = influenţele valorice privind condiţiile de lucru din perioada execuţiei lucrărilor constînd în factorii care au modificat indicatorii calitativi prevăzuţi în proiectele de devize tip de sondă (viteza de foraj, durata normată a montajului instalaţiilor etc) ; v.l.n. = Valoarea lucrărilor normate.

Prin fundamentarea sarcinii de corecţie a valorii lucrărilor de foraj se rezolvă corespunzător atît finanţarea, cît şi decontarea lucrărilor executate. Pe linia planului financiar se asigură corelarea indicatorului fizic (metri foraţi) cu volumul de finanţare, realizîndu-se o planificare corespunzătoare a fondurilor de investiţii, iar prin decontarea lucrărilor executate, o folosire judicioasă a acestor fonduri. În ceea ce priveşte unităţile de foraj, prin încasarea la timp şi în volum corespunzător a contravalorii lucrărilor executate acestea îşi pot asigura activitatea fără greutăţi de ordin financiar.

Pentru realizarea acestor posibilităţi considerăm că **este necesar ca, odată cu comunicarea indicatorilor financiari aprobaţi, să se comunice unităţilor de foraj şi sarcina de corecţie a preţului de deviz, în cote procentuale, care se va folosi pentru calculul volumului lunar al lucrărilor executate, urmînd ca după expirarea trimestrului, cînd există posibilitatea recalculării acestei sarcini în funcţie de schimbarea factorilor care caracterizează condiţiile de lucru din acel trimestru, să se facă regularizarea.**

Fundamentarea sarcinii de corecţie pe influenţa factorilor care caracterizează condiţiile de lucru într-o unitate de foraj creează posibilităţi de analiză prin care se pot identifica cauzele creşterii volumului de cheltuieli din fiecare fază de lucru, în perioada care face obiectul analizei şi informa conducerea pentru a întreprinde măsurile tehnico-organizatorice necesare. În sfîrşit, fundamentarea sarcinii de corecţie creează condiţiile calculării valorii lucrărilor de foraj executate, în volum complet, corespunzător tuturor dispoziţiunilor legale care au modificat preţurile cuprinse în indicatoarele şi cataloagele pentru lucrări geologice, contribuind prin aceasta la obţinerea unor rezultate financiare corespunzătoare şi la întărirea rolului stimulator al beneficiului.

Ion Al. BÎRZEANU
economist principal
la Schela de foraj Craiova

ECONOMIE NATIONALA

În obiectiv – satisfacerea tot mai bună a cerințelor populației

RESURSELE CONCENTRĂRII ŞI SPECIALIZĂRII PRODUCŢIEI AVICOLE

POLITICA agrară a partidului, de dezvoltare intensivă și multilaterală a producției agricole are ca scop imediat și final asigurarea unor cantități îndestulătoare de produse agro-alimentare, în vederea satisfacerii cerințelor de consum, în creștere, ale populației.

O ramură a agriculturii în care s-au obținut rezultate bune într-un timp foarte scurt este creșterea păsărilor. Implementarea principiilor generale ale specializării și concentrării producției a găsit în acest important sector al zootehniei condiții tehnice, biologice și organizatorice deosebit de prielnice.

1962 – primele experimente

ANUL 1962, cu semnificația sa istorică de moment al încheierii procesului de cooperativizare a agriculturii românești, este un an de referință și pentru producția avicolă ; atunci a fost înființată Întreprinderea avicolă de stat Crevedia, județul Ilfov, care a constituit „standul de probă" pentru experimentarea principiilor concentrării și specializării în acest domeniu. Cu această unitate a început, de fapt, experiența românească în domeniul producției intensive de ouă și carne de pasăre, experiență care s-a dovedit eficientă sub aspect economic și social.

Tabel nr. 1

Gruparea cooperativelor agricole după numărul păsărilor (pentru ouă și carne) – capete –

Total C.A.P. cu efective de păsări	pînă la 200	200—500	500—1 000	1 000—2 000	2 000—3 000	3 000—4 000	4 000—5 000	5 000—7 500	7 500—10 000	10 000—15 000	peste 15 000
513	66	16	15	29	35	42	48	66	59	48	89

O etapă superioară pe planul organizării producției avicole a constituit-o înființarea, în 1971, a **Centralei pentru producția avicolă.** Pînă la această dată se crease o bază materială solidă și se acumulase o experiență bogată în cadrul mai multor întreprinderi avicole, de stat, și chiar în sectorul cooperatist, ceea ce a impus saltul calitativ de ordin organizatoric.

Tabelul nr. ?

Gruparea cooperativelor agricole după producția medie de ouă obținută anual de la o găină ouătoare

Total C.A.P. cu efective de găini ouătoare	pînă la 40	40—60	60—80	80—100	100—125	125—150	150—200	200—250	peste 250
273	27	14	22	27	24	42	67	43	7

Ca organism de producție economic și tehnologic (și nu administrativ), **centrala a integrat, prin fermele și întreprinderile sale, toate fazele procesului specific**, de la selecția și hibridarea liniilor de producție pînă la producerea și exploatarea mătcii de prăsilă. Pentru creșterea producției de carne și ouă, deosebit de importantă s-a dovedit a fi integrarea, în cadrul centralei, a activității stațiunilor de incubație, a celei de creștere și exploatare a hibrizilor de ouă și de carne, a abatoarelor și a stațiunilor de sortare a producției și crearea unei rețele proprii de magazine de prezentare și comercializare.

În cadrul centralei s-a înfăptuit o realizare tehnică pe care specialiștii o consideră ca o noutate absolută : **închiderea fluxului de producție al fiecărei întreprinderi** (înmulțirea și selecția liniilor pure, obținerea bunicilor și părinților, producerea păsărilor pentru producția comercială). Astfel, întreaga răspundere pentru producția de ouă revine întreprinderii, care cumpără numai puii de o zi și furaje și livrează ouă și carne.

Conducerea integrată a producției avicole a reprezentat o cotitură radicală pentru această activitate cu caracter tradițional. Sistemul a reprezentat — și reprezintă în continuare — o posibilitate de sporire rapidă și substanțială a producției de ouă și carne de pasăre. Ca singurul deținător al liniilor pure de păsări, al programelor de selecție și hibridare, al stațiunilor de incubație și, deci, singurul producător de hibrizi de păsări din țară, **Centrala pentru producția avicolă** asigură materialul biologic necesar cooperativelor agricole de producție, unităților intercooperatiste și celor realizate prin cooperarea dintre unitățile avicole de stat și cooperatiste — precum și, aproape integral, gospodăriilor populației. Practic, prin furnizarea materialului biologic, prin asistența tehnică de specialitate și prin contractele de cooperare, centrala integrează și coordonează întreaga producție avicolă a țării.

Avantajele unei organizări superioare

EXPERIENȚA a dovedit că **producerea cărnii de pasăre și a ouălor** (ca și a cărnii de porc) **în mari unități cu un înalt grad de mecanizare, cu o organizare superioară a producției, oferă condiții de economicitate incomparabil mai bune decît în sistem gospodăresc.** La eficiența acestor ramuri zootehnice de bază contribuie și faptul că cele două specii au **o capacitate naturală mai ridicată de transformare a furajelor în carne.** În 1975, spre exemplu, o tonă de carne de pasăre s-a obținut cu o cheltuială pentru furaje cu circa 30 la sută mai mică decît cheltuielile pentru o tonă de carne de vită și circa 18 la sută mai mică decît pentru obținerea unei tone de carne de porc.

În sistemul organizatoric actual, producția de carne de pasăre a sporit de 6 ori într-un singur cincinal (1971—1975). Creșterea este rapidă, dacă o comparăm cu cea realizată în alte țări. (În Anglia, spre exemplu, producția de carne de pasăre a crescut de 6,5 ori într-o perioadă de 20 de ani — 1946—1966.) Din graficul nr. 1 rezultă tendin-

Graficul nr. 1 : Dinamica efectivului de păsări, a randamentului și a producției de ouă pe locuitor

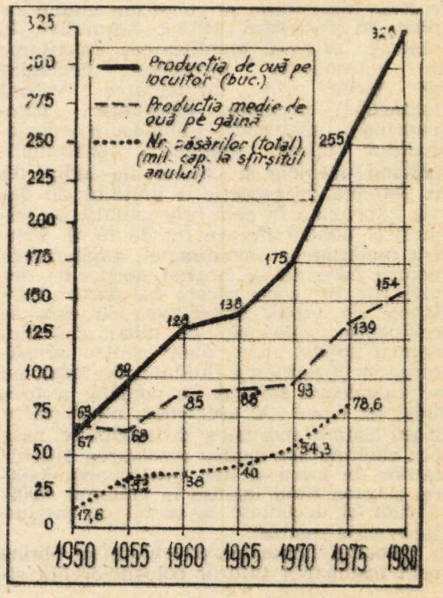

Graficul nr. 2: Dinamica costurilor de producţie în avicultură (sectorul cooperatist)

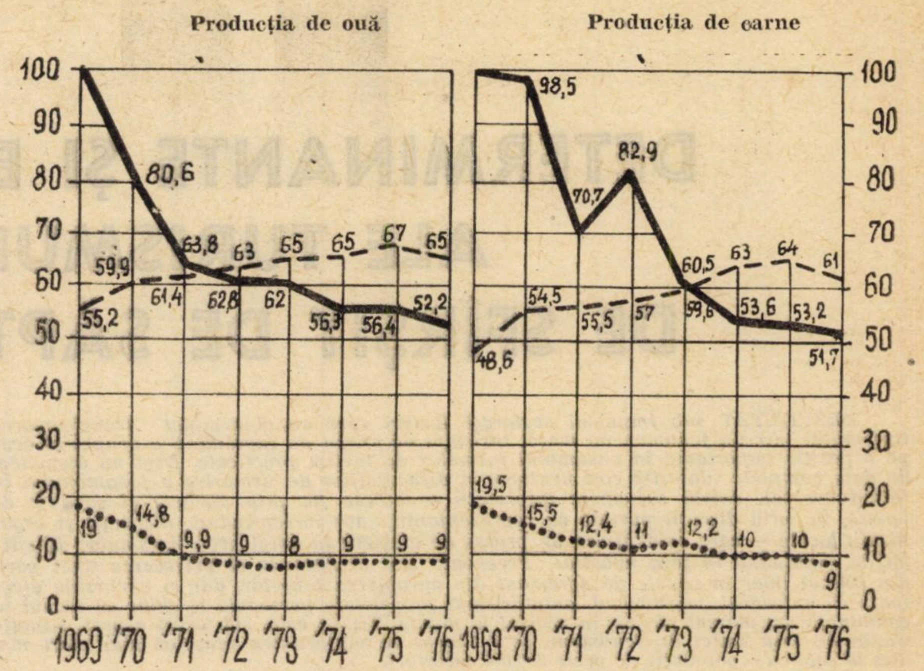

— Costul de producţie, (1969 = 100) — — — Cheltuielile cu furajele (% din total) .... Cheltuielile cu forţa de muncă (% din total)

ţe absolute (accentuate după crearea centralei) de sporire a efectivelor de păsări, a producţiei medii de ouă pe găină şi a producţiei de ouă pe locuitor. Ultimul din aceşti indicatori, care creşte cel mai rapid, este rezultanta sporirii atît a efectivului, cît şi a randamentului.

Concentrarea şi specializarea producţiei avicole s-au făcut pe baza unui program bine definit. În agricultura de stat, în urma Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 martie 1967 şi ca urmare a aplicării prevederilor H.C.M. nr. 2930/1967, s-a trecut hotărît la finalizarea acţiunii de profilare şi specializare a unităţilor, care s-a încheiat în 1970. În decursul acestui proces, baza de producţie în avicultură s-a reorganizat pe principiul formării fermelor, constituirii sectoarelor de deservire, înfiinţării întreprinderilor avicole.

Dacă în perioada încheierii procesului de cooperativizare a agriculturii, aproape toate cooperativele agricole aveau un sector avicol mai mult sau mai puţin dezvoltat, la începutul acestui an doar 513 cooperative aveau în producţie efective de păsări. Această evoluţie se explică, în primul rînd, prin înfiinţarea asociaţiilor economice intercooperatiste, care au preluat baza materială, efectivele şi specialiştii şi s-au constituit ca unităţi specializate sau au fost create de la început în noua concepţie tehnologică şi organizatorică. În al doilea rînd, s-a realizat concentrarea efectivelor numai în cooperativele care înregistraseră rezultate economice bune. S-a luat, de asemenea, în considerare şi faptul că — datorită eficienţei activităţii — concentrarea sprijină consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole.

Din procesul de concentrare a producţiei agricole în ţara noastră se desprinde limpede concluzia că aceasta s-a desfăşurat **în interesul deopotrivă al producătorilor, inclusiv al celor mai mici şi al celor individuali, cît şi al consumatorilor,** respectînd atît principiul eficienţei, cît şi cerinţele legii economice fundamentale a orînduirii noastre. Acest aspect este pus în evidenţă şi de alţi autori români, care atrag atenţia că asemănarea care există între noţiunea de concentrare a producţiei în socialism şi în capitalism se referă numai la aspectul formal, conţinutul fiind însă cu totul diferit. În Anglia, spre exemplu, „...după o concurenţă aprigă de cîţiva ani, 3 firme producătoare de broileri ajung în 1967 să deţină circa 50 la sută din întreaga producţie de carne de pasăre. În producţia de ouă, 12 la sută din producători, care deţin 73 la sută din găini, livrează peste 85 la sută din producţia marfă de pe piaţa Angliei. În aceste condiţii, evident că restul de 88 la sută din producători cu numai 15 la sută din producţia-marfă sînt sortiţi dispariţiei, într-o perioadă nu prea depărtată“ [1]).

Concentrarea producţiei avicole este mai accentuată la exploatarea efectivelor pentru ouă (tabelul nr. 2). La începutul acestui an, numai 273 de cooperative mai deţineau un sector avicol pentru producerea de ouă, iar dintre acestea, în peste 40 la sută s-a obţinut o producţie medie anuală de peste 150 de ouă de la o găină.

Efectul direct al concentrării şi specializării producţiei avicole l-a constituit, pe lîngă sporirea numărului de ouă şi a cantităţii de carne de pasăre pe locuitor, **creşterea eficienţei economice a întregii activităţi.** Pentru sectorul cooperatist (cooperative agricole şi asociaţii economice intercooperatiste), evoluţia costului de producţie şi a principalelor componente ale acestuia — cheltuielile cu furajele şi cu forţa de muncă — în perioada 1969—1976 este redată în graficul nr, 2. Pe lîngă concluziile care se impun din analiza graficului, trebuie menţionat că **producţia de ouă şi carne de pasăre este rentabilă şi în cooperativele agricole, şi în complexele intercooperatiste.** De altfel, posibilităţile de rentabilizare rapidă a producţiei avicole, sînt deosebit de mari în condiţiile concentrării şi specializării producţiei.

Premisele unei abundenţe de produse în 1980

ŞI DIN graficul nr. 2, şi din tabelul care redă gruparea cooperativelor după producţia medie de ouă obţinută de la o găină ouătoare, rezultă că limitele superioare de eficienţă pot fi ridicate şi mai mult. Acest obiectiv se poate realiza, în perspectiva anului 1980, prin modernizarea tehnologiilor de creştere. În ultimii ani, dar mai intens în actualul cincinal, dezvoltarea producţiei avicole cunoaşte o etapă superioară, prin **trecerea de la sistemul de creştere la sol, la sistemul de baterii.** Ca urmare, **în aceleaşi spaţii construite, efectivele de păsări pot creşte la mai mult decît dublul celor actuale.**

Odată cu modificarea tehnologiei, şi chiar mai repede decît aceasta, **în producţia avicolă trebuie să crească randamentele.** Încă se menţin diferenţe însemnate de randament între cooperativele agricole, între acestea şi complexele specializate. În 1976, faţă de anul precedent, producţia medie de ouă pe o găină în C.A.P. a crescut de la 144 la 166, dar încă s-a menţinut cu 67 de bucăţi sub media realizată în complexe. Anul trecut au fost cooperative agricole care au obţinut 1 000 de ouă cu cheltuieli sub 600 de lei, dar şi altele care au cheltuit peste 1 000 lei pentru a obţine aceeaşi cantitate de ouă.

Pentru 1980, sarcinile de producţie şi de creştere a eficienţei produselor avicole sînt mari. Obiectivul stabilit, de a se obţine 5 miliarde de ouă (200 bucăţi/locuitor/an) şi circa 300 000 tone de carne de pasăre în sectorul socialist, oferă specialiştilor un vast teren de acţiune creatoare şi incumbă o mare responsabilitate. Aceasta presupune ca toate unităţile avicole să realizeze parametri tehnico-economici la nivel superior celui actual. În profil teritorial, complexelor şi cooperativelor agricole le revin sarcini precise pe linia aprovizionării populaţiei cu ouă şi carne de pasăre, întrucît se afirmă tot mai mult concepţia potrivit căreia întreprinderile specializate vor deservi zone de consum bine precizate.

Rezultatele de pînă acum, capacitatea tehnică şi organizatorică a cadrelor de specialişti, ca şi experienţa şi calificarea dobîndite în ultimii ani sînt de natură să garanteze că toate proiectele şi planurile din această importantă subramură a agriculturii, care condiţionează nemijlocit nivelul consumului la produse de bază, vor fi realizate integral.

Ion MANEA
Academia „Ştefan Gheorghiu“

---

[1]) Angelo Miculescu. Concentrarea şi specializarea producţiei agricole, Ed. „Ceres“, Bucureşti, p. 23.

DETERMINANTE ȘI EXIGENȚE ALE TURISMULUI DE SFÎRȘIT DE SĂPTĂMÎNĂ

DEZVOLTAT sub impulsul acelorași factori care au determinat transformarea turismului într-un fenomen de masă, turismul de sfîrșit de săptămînă a ocupat și ocupă o poziție importantă în ansamblul formelor de turism practicate. Deși nu dispunem de date complete (datorită complexității și dificultăților de urmărire a fenomenului în totalitatea sa), există suficiente informații — culese fie prin anchete și sondaje de opinie, fie prin discuții purtate cu reprezentanții unor întreprinderi, instituții și organizații locale — care evidențiază un proces de creștere în amploarea turismului de sfîrșit de săptămînă în țara noastră. Frecvente sînt deplasările și petrecerea unei părți din timpul liber în zonele de agrement din apropierea orașelor, dar și excursiile efectuate cu autocarul, microbuzul, autoturismul proprietate personală și chiar cu trenul în combinație cu mersul pe jos, în special la munte. Tipică este, sub acest aspect, situația Capitalei, însă astfel de fenomene se întîlnesc în majoritatea orașelor mai mari mai ales în cele cu o populație de peste 200 000 locuitori.

Pentru a se răspunde nevoilor de recreere, perimetrele împădurite situate la distanțe mici față de orașe au fost echipate cu puncte de alimentație publică, cu baze de agrement și chiar cu spații de cazare ; oglinzile de apă sînt utilizate tot mai mult pentru amenajarea ștrandurilor și a bazelor pentru sporturi nautice.

Satisfacerea în bune condiții a cerințelor populației impune identificarea și studierea factorilor ce determină evoluția cererii pentru această formă de turism astfel incît să se asigure dezvoltarea corespunzătoare a bazei materiale.

Factori de expansiune a cererii...

DINTRE FACTORII ce acționează în prezent — ca și în perspectivă — în sensul amplificării continue a cererii pentru această formă de turism trebuie considerați : creșterea gradului de urbanizare, mărirea veniturilor concomitent cu restructurarea profesională a populației, modificările în structura pe vîrste a acesteia, dezvoltarea automobilismului și extinderea izocronelor turismului, creșterea timpului disponibil destinat acestui scop.

CREȘTEREA GRADULUI DE URBANIZARE

Conform datelor ultimului recensămînt, la 5 ianuarie 1977, în țara noastră existau, 18 municipii cu peste 100 mii de locuitori fiecare (din care București — 1,8 milioane de locuitori), iar numărul total al orașelor se ridica la 236.

Potrivit prognozelor dezvoltării economico-sociale și studiilor de sistematizare, pînă în anul 2 000 procesul de urbanizare se va accentua mult, ducînd la creșteri importante ale populației unor orașe și la apariția de localități urbane noi ; municipiul București va atinge peste 2,1 mil. locuitori (exclusiv comunele suburbane) ; Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Timișoara vor deveni orașe mari cu funcții complexe, centre economice și social-culturale de importanță republicană, cu o populație cuprinsă între 300—330 mii de locuitori ; alte 14 orașe, prin funcțiile lor vor ajunge să aibă o influență teritorială ce va depăși limitele unui județ și o populație între 100 și 300 de mii de locuitori fiecare ; peste 20 de orașe vor ávea funcțiuni economice și social-culturale de importanță județeană, numărul populației fiecăruia ajungînd la peste 50 mii, iar în unele cazuri la peste 100 mii locuitori.

Paralel cu creșterea numărului și a dimensiunilor orașelor, va spori și populația urbană, principala clientelă turistică, și în mod deosebit pentru turismul de sfîrșit de săptămînă. Dacă la 5 ianuarie 1977 populația urbană era de peste 10 milioane de locuitori, respectiv 47,5% din întreaga populație a țării, în 1980 se întrevede ca aceasta să ajungă la circa 11,5 milioane (51,2%), în 1990 la aproape 17 milioane (67,9%), iar în anul 2000 la 22,5 milioane, respectiv trei sferturi din totalul populației.

Creșterea populației urbane nu se va reflecta imediat în aprecierea cererii de servicii cu caracter turistic. Investigațiile făcute de secția de turism din cadrul Institutului de economia comerțului interior și a turismului au evidențiat existența anumitor deprinderi și preferințe pentru „evadarea“ din mediul urban, deprinderi mult mai slabe sau chiar inexistente de exemplu, la grupele de populație provenite recent din mediul rural.

MĂRIREA VENITURILOR POPULAȚIEI

Sporirea veniturilor populației va determina o modificare a structurii cheltuielilor fiecărei familii, sumele afectate pentru călătorii turistice, între care și cele de sfîrșit de săptămînă, înregistrînd o majorare absolută și relativă. Astfel, creșterea retribuției medii reale, pînă în 1980, cu 30,2% față de 1975, în loc de 18—20%, cît fusese prevăzut inițial în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., va acționa cu putere în acest sens.

Pentru o cunoaștere cît mai bună a relației dintre dinamica veniturilor medii și solicitările de călătorii turistice, între care și cele de sfîrșit de săptămînă, este necesară analiza bugetelor de familie. Un studiu elaborat de institutul nostru asupra opțiunilor turistice ale populației bucureștene evidențiază o corelație strînsă cu dinamica veniturilor pe familie pînă la 3 000 lei lunar și o scădere a elasticității cererii la grupele care depășesc acest volum de venituri. Deci și sub aspectul veniturilor sînt indicii că în actualul cincinal și cel viitor se va amplifica mult cererea pentru această formă de turism.

MODIFICAREA STRUCTURII PROFESIONALE A POPULAȚIEI

Din studiul menționat referitor la opțiunile turistice ale populației bucureștene rezultă, de asemenea, că în prezent ponderea celor care practică turism este mult mai ridicată în cazul tehnicienilor, maiștrilor, altor lucrători cu studii medii și al celor cu studii superioare și mai scăzută în cazul muncitorilor necalificați.

Mutațiile care vor avea loc în economie, cu implicații pe planul schimbării structurii profesiilor în favoarea celor cu un grad tot mai ridicat de calificare și cu efort nervos ridicat, vor determina sporirea nevoilor de recreare și reconfortare, amplificînd fluxurile turistice dinspre orașe spre zonele de agrement și odihnă de sfîrșit de săptămînă. Totodată, pe fondul creșterii gradului de pregătire și a nivelului cultural, vor apărea pretenții superioare în cunoașterea patrimoniului cultural și istoric, a transformărilor profunde pe care le înregistrează întreaga țară în procesul dezvoltării sale socialiste și, ca urmare, se vor amplifica excursiile făcute, atît cu autoturismul propriu, cît și cu mijloacele publice de transport.

INFLUENȚA STRUCTURII POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÎRSTE

Potrivit rezultatelor unor anchete făcute în țara noastră și în străinătate rezultă că turismul de sfîrșit de săptămînă este practicat cu predilecție de grupele de vîrstă cuprinse între 14—40 de ani, remarcîndu-se în mod deosebit grupa 20—30 de ani.

Piramida vîrstelor populației din țara noastră indică creșteri sensibile la această ultimă grupă de vîrstă și, avînd în vedere ponderea actualei grupe cuprinsă între 17 și 27 de ani, putem aprecia că, încă în acest cincinal va apare o puternică presiune asupra locurilor de agrement periurbane. În cincinalul următor, ca rezultat al numărului mic al populației cuprinse, în prezent, între 9 și 15 ani, se poate prevedea o anumită diminuare a ritmului de creștere a cererii pentru servicii caracteristice turismului de sfîrșit de săptămînă la această categorie. Pentru perioada care urmează după 1985, ținînd seamă de numărul relativ mare al populației care în prezent este cuprinsă la grupa de vîrstă între 5 și 9 ani, se poate aprecia că se va înregistra din nou o creștere rapidă a cererii.

O serie de sondaje de opinie și investigații în rîndul populației urbane, în vîrstă de 17 ani și peste această vîrstă, arată că participarea la turismul de sfîrșit de săptămînă variază relativ mult de la o localitate la alta : în București reprezintă circa 60%, în unele orașe din zona montană, cu o industrie puternică ponderea este mult mai mare, iar în altele cum ar fi Craiova ponderea este foarte mică. O mare parte a populației orășenești participă, în prezent, sporadic la turismul de sfîrșit de săptămînă.

Este de prevăzut că, în condițiile reducerii săptămînii de lucru, numărul participanților la această formă de turism și frecvența participării va crește. Presupunînd că populația urbană previzibilă pentru perioada pînă în anul 2000 își va menține structura pe vîrste din prezent, se poate estima că numărul persoanelor care vor practica turism de sfîrșit de săptămînă, cu oarecare frecvență, va fi de circa 4 milioane în 1980, de peste 6 milioane în 1990 și de aproximativ 8 milioane în anul 2000.

ECONOMIE NATIONALA

AUTOMOBILISMUL ŞI EXTINDEREA IZOCRONELOR SEJURULUI

Numărul turiştilor de sfîrşit de săptămînă este influenţat favorabil de creşterea numărului de autoturisme. Din experienţa ţării noastre ca şi a altor ţări rezultă că un procent foarte mare din cei care efectuează deplasări în scopuri recreative sau excursii de sfîrşit de săptămînă sînt posesorii de autoturisme (ex. : în R. F. Germania, 80% din excursiile de sfîrşit de săptămînă se efectuează cu automobilul).

Sporirea veniturilor, reflectîndu-se şi în creşterea numărului de autoturisme, progresele în domeniul transporturilor, asociate cu creşterea disponibilităţilor de timp liber, va permite nu numai intensificarea turismului de sfîrşit de săptămînă, dar şi deplasarea la distanţe mai îndepărtate de localitatea de reşedinţă. În consecinţă, zonele montane, care oferă condiţii deosebit de favorabile pentru odihnă şi recreare, vor fi accesibile unui număr crescînd din populaţia ţării şi vor polariza o parte însemnată din turismul de sfîrşit de săptămînă şi din celelalte zone ale ţării. Vor fi tot mai solicitate locurile cu vegetaţie bogată, şi care dispun de lacuri, de ape curgătoare etc. depărtarea de localităţi, trecînd pe un plan secundar. Pădurea şi apa tind să dobîndească o funcţiune de bază în crearea unei ambianţe adecvate turismului, prin transformarea lor în păduri-parc, păduri de agrement, lacuri de agrement etc.

Nu trebuie însă omis că o serie de factori (boală, vîrstă înaintată, obligaţii familiale, lipsa de automobil propriu, aglomeraţia şoselelor, copii mici etc.) acţionează în sens invers, al reţinerii unui număr important din populaţie în localităţile urbane de reşedinţă. Această parte a populaţiei va folosi ca locuri de destindere şi agrement zonele special amenajate din interiorul localităţilor. Este de presupus că zonele intraurbane, special amenajate pentru recreare, vor fi solicitate şi de o parte din restul populaţiei, cel puţin în timpul uneia din cele două zile libere. Pentru a mări rolul zonelor intraurbane de agrement în recrearea populaţiei este necesară dotarea acestora cu mijloace cît mai variate pentru odihnă activă, sporturi, distracţii etc.

Necesitatea eliminării aglomerărilor care ar putea fi provocate de concentrarea fluxurilor turistice spre anumite zone va determina adaptarea şi utilizarea in scopuri turistice a unui număr tot mai mare de localităţi rurale. La aceasta va contribui şi existenţa unor drumuri de acces. Precădere în alegere ca destinaţie pentru turism o vor avea satele care se remarcă prin arhitectură populară specifică, care dispun de un cadru natural atrăgător, precum şi de posibilităţi pentru prestarea serviciilor solicitate de turişti.

...şi tot atîtea probleme pentru organizatorii de turism

DEZVOLTAREA bazei materiale necesare satisfacerii cerinţelor decurînd din creşterea amplorii turismului de sfîrşit de săptămînă include elemente variate care se impun a fi abordate într-o viziune globală.

CAILE DE ACCES ŞI MIJLOACELE DE TRANSPORT

Dispersia fluxurilor turistice şi extinderea razei de deplasare impun asigurarea de căi de circulaţie şi mijloace de transport în măsură să facă faţă unor perioade de intensă solicitare, în condiţii de viteză şi de siguranţă ridicate. Întrucît între mijloacele de transport ce vor fi utilizate, bicicleta ar putea să ocupe un loc crescînd, în anumite direcţii şi pe anumite tronsoane se cer a fi create alei speciale pentru biciclişti. Aceasta ar contribui la reducerea aglomerării drumurilor principale, la diminuarea surselor de poluare a aerului şi la asigurarea unor deplasări agreabile. Un rol special îl va avea reţeaua de drumuri forestiere care parcurg pădurile, asigurînd accesul către locuri pitoreşti din zonele montane ; de aceea, este necesar ca amenajările acestor drumuri să se facă luîndu-se în considerare şi această funcţie.

În ceea ce priveşte mijloacele de transport public se impune ca, prin numărul. capacitatea şi tariful practicat, să poată satisface toate solicitările, inclusiv ale populaţiei cu venituri modeste, spre toate locurile şi zonele de interes turistic. Pentru a mări accesul spre cele mai diferite locuri şi pentru a reduce oboseala şi timpul necesar parcurgerii anumitor distanţe apare ca foarte utilă mărirea numărului mijloacelor mecanice de urcare în zonele montane. În organizarea transporturilor va trebui, de asemenea, să se ţină seama de variaţiile mari care vor apare în fluxurile turistice pe parcursul săptămînii.

SPAŢIILE DE CAZARE

Faţă de situaţia actuală, toate formele de cazare existente în centrele şi zonele de destinaţie turistică vor trebui să fie dezvoltate. O atenţie specială vor avea popasurile turistice (căsuţele şi amenajările pentru instalarea de corturi) şi cabanele. Ţinînd seama de faptul că turismul de sfîrşit de săptămînă se caracterizează printr-un sejur scurt (1—2 înnoptări) şi printr-o concentrare în anumite zile ale săptămînii şi chiar anumite perioade ale anului, coeficientul de utilizare a spaţiilor de cazare destinate acestui turism va fi relativ redus, ceea ce presupune realizarea unor construcţii ieftine. Ca structură, spaţiile de cazare din popasurile turistice şi cabane însumînd 26 370 locuri în prezent sînt : cabane 35,6%, căsuţe 44,6%, corturi instalate 1,7% şi terenuri pentru corturi proprii 18,1%. Deţinătorii acestei baze materiale sînt : Ministerul Turismului 56,3%, Cooperaţia de consum 22,8%, B.T.T. 12,5%. Ministerul Minelor şi Geologiei, 1,3% M.C.I. 4,4%, consiliile populare judeţene 2,7%.

Ţinînd seama de creşterile previzibile ale celor care vor practica turism de sfîrşit de săptămînă se poate aprecia că numărul de 26 370 locuri de cazare este insuficient, chiar şi în prezent, în momente de maximă solicitare. Limitele în satisfacerea cererii decurg nu numai din fondul redus de spaţiu amenajat ci, şi din aşezarea lui pe teritoriu ; în multe cazuri, acesta nu este situat în perimetrul spaţiilor preorăşeneşti şi nu dispune de anumite dotări care să asigure satisfacerea optimă a cerinţelor turiştilor.

Avînd în vedere perspectiva solicitării într-o măsură crescîndă a zonelor montane, se impune, de asemenea, mărirea densităţii cabanelor. În prima etapă s-ar putea lua în considerare în special Carpaţii Meridionali. În construirea de cabane în locuri izolate merită să se aibă în vedere soluţia utilizării energiei eoliene. Desigur că este de dorit ca dezvoltarea bazei materiale destinate cazării să se realizeze într-o concepţie unitară, care să prezerve calităţile naturale iniţiale ale zonelor.

ALIMENTAŢIA PUBLICĂ

Faţă de situaţia actuală, în domeniul alimentaţiei publice este de presupus că vor trebui să fie rezolvate următoarele probleme : creşterea şi diversificarea unităţilor destinate satisfacerii cererii de consum specifice ; organizarea unor forme moderne şi rapide de servire (automatele — cel puţin pentru bere — şi eventual „autoalimentarele" — pot constitui o soluţie bună avînd în vedere şi dificultăţile în asigurarea şi folosirea personalului) ; asimilarea în producţie a unor bunuri de consum necesare satisfacerii cererii specifice legate de turismul de sfîrşit de săptămînă şi utilizarea de ambalaje adecvate. Tot în contextul aspectelor de viitor se impune să se aibă în vedere sortimente preferate (inclusiv alimente dietetice şi pentru copii), asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare evoluţiei curbei cererii de consum, găsirea de forme organizatorice care să permită unităţilor de alimentaţie publică din aceste zone cu solicitări discontinue să funcţioneze fără dificultăţi ; s-ar putea avea în vedere subordonarea acestora marilor unităţi de alimentaţie publică din centrele urbane. În acest fel îşi vor găsi soluţionarea problemele de personal, de aprovizionare şi de calitate a serviciilor prestate.

La organizarea activităţii de alimentaţie publică în aceste zone sînt chemate să contribuie, coordonat, toate departamentele care dispun de unităţi pe acest profil.

AGREMENTUL

În condiţiile creşterii timpului liber, o importanţă majoră pentru utilizarea acestuia în mod plăcut şi instructiv o au mijloacele de agrement. Mai ales în zonele intraurbane şi preorăşeneşti se va cere o gamă variată de asemenea mijloace pentru a satisface cît mai multe preferinţe. Diversitatea mijloacelor de agrement va constitui, după toate probabilităţile, un puternic factor de atracţie al diverselor zone şi totodată un important factor educativ. Avînd în vedere situaţia actuală, este necesar să se acţioneze în următoarele direcţii : amenajarea de terenuri — paralel cu pregătirea de instructori calificaţi — pentru practicarea, de către începători şi iniţiaţi, a cît mai multe sporturi în aer liber (oglinzile de apă naturală şi artificială vor îndeplini un rol de seamă în diversificarea activităţilor sportive) ; crearea de condiţii pentru desfăşurarea unei bogate activităţi culturale şi distractive (scene pentru spectacole în aer liber : filme, teatru, concerte etc.). Pentru ca activităţile sportive să se bucure de cît mai mulţi participanţi, ar merita să se ia în considerare crearea de puncte mobile de închiriat material şi echipament sportiv, care să fie bine dotate.

PROTECŢIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR

Odată cu amenajarea bazelor destinate turismului de sfîrşit de săptămînă se vor ridica şi unele probleme de conservare a cadrului natural, cadru care favorizează procesul de odihnă şi recreare. Între aceste probleme sînt de reţinut următoarele :

— amplasarea tuturor unităţilor în aşa fel încît să nu fie alterate calităţile factorilor naturali ;

— eliminarea supraaglomerărilor şi solicitărilor peste limitele admise ;

— crearea de grupuri sanitare suficiente şi asigurarea întreţinerii acestora în cele mai bune condiţii ; crearea de condiţii pentru depunerea şi transportarea deşeurilor de orice fel ;

— amenajarea de căi de acces şi de locuri pentru parcarea autovehiculelor, în aşa fel încît să fie eliminate fenomenele de poluare (a aerului, apelor, fonică etc.) ;

— intensificarea procesului educativ pentru dezvoltarea atitudinii de grijă faţă de frumuseţile naturii ; campanii de propagandă pentru protecţia mediului înconjurător.

Avîndu-se în vedere solicitarea într-o măsură crescîndă pentru organizarea de excursii, va fi necesar să se introducă în circuitul turistic cît mai multe din locurile şi monumentele istorice şi culturale, ceea ce presupune întreţinerea acestora şi restaurarea celor care implică anumite lucrări.

Dezvoltarea zonelor destinate turismului de sfîrşit de săptămînă, într-o concepţie de mare perspectivă, obligă la elaborarea unor studii şi proiecte de amenajare speciale. Dată fiind actualitatea problemei, trecerea la elaborarea acestora atît la nivel regional, cît şi la nivelul principalilor organizatori centrali este, credem, de mare interes.

dr. Gh. BARBU
dr. N. Z. IONESCU

CITITORII AU CUVÎNTUL

Depozitare
„în gaj“

Se mai întîmplă ca unele mărfuri primite de la diverși furnizori să nu îndeplinească toate condițiile de calitate. În această situație, noi trebuie să depozităm aceste mărfuri și să le conservăm pînă cînd beneficiarii se deplasează la unitatea noastră pentru a le ridica.

Din păcate, o parte din furnizorii noștri întîrzie, uneori destul de mult, pînă ce se prezintă pentru rezolvarea litigiilor. Drept urmare, mărfurile refuzate ocupă o parte din suprafața de depozitare, în detrimentul mărfurilor care îndeplinesc condițiile de calitate.

Cred că se impun măsuri pentru respectarea drepturilor și obligațiilor ambilor parteneri în rezolvarea refuzurilor de calitate, în ce privește depozitarea și conservarea mărfurilor, în cazul nostru a penalizărilor pentru blocarea unor spații de depozitare.

Ion FLOREA
C.P.L. Caransebeș

Reprezentanță

Cresc rîndurile beneficiarilor produselor întreprinderii bucureștene „Acumulatorul", odată cu sporirea numărului mașinilor. De aceea, propun crearea unei reprezentanțe a întreprinderii „Acumulatorul" în centrul Capitalei, ori într-un loc mai apropiat, pentru consultații tehnice sau pentru revizuirea sau schimbarea acumulatoarelor atunci cînd prezintă unele deficiențe. În prezent, cumpărătorii sînt nevoiți să se deplaseze peste 20 km în afara Capitalei pentru asemenea operațiuni, consumînd timp și benzină.

Gheorghe IONEL
București

Moneda de hîrtie uzată

Comerțul absoarbe, cum e și firesc, cea mai mare parte din masa monetară aflată în circulație. Dar instrucțiuni precise interzic unităților comerciale să primească în plată, de la populație, bancnote care prezintă un anumit grad de deteriorare. Posesorii acestora sînt îndrumați spre unitățile bancare, singurele în măsură să le confirme autenticitatea și să le schimbe cu bilete neuzate.

Soluția e doar pe jumătate logică. Căci cetățeanul care locuiește, să zicem, la Banca, jud. Vaslui și care, în ciuda numelui comunei, nu are la fața locului o filială bancară, e greu de presupus că se va deplasa pînă la Bîrlad ca să schimbe o bancnotă de 5 sau 10 lei ruptă.

Ar merita să se analizeze dacă nu s-ar putea încredința și casierilor de la unitățile C.E.C., corespunzător instruiți, competența de a controla dacă banii de hîrtie ce prezintă degradări posedă toate elementele necesare identificării și de a-i accepta (contra bancnote în bună stare), în vederea retragerii lor din circulație.

Ionel AVASILOAIEI
Bîrlad

ECOURI

Rezerve de accelerare a vitezei de rotație

În legătură cu materialul publicat în numărul 30 al revistei sub titlul „Accelerarea vitezei de rotație, mijloc de sporire a eficienței economice" arătăm următoarele: Este justă concluzia autorului că la întreprinderile industriale există rezerve de accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante și că, în acest scop, se impun unele măsuri.

În acest sens, vă informăm că, recent, s-a încheiat acțiunea de îmbunătățire a normelor de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, acțiune întreprinsă în 132 întreprinderi industriale din subordinea ministerului nostru. În urma acțiunii, viteza de rotație a mijloacelor circulante se va accelera, durata reducîndu-se cu 10 zile; normativul mediu se va diminua cu peste un miliard lei, prin îmbunătățirea ritmicității aprovizionărilor, optimizarea transporturilor, reducerea stocurilor de siguranță și de condiționare, îmbunătățirea proceselor tehnologice, accelerarea ritmului de desfacere a produselor finite și altele.

Ștefan PÎRVULESCU
director în M.E.F.M.C.

Cauze și măsuri

În articolul „Orientări prioritare în reducerea costurilor de producție", publicat în nr. 32/1977 al „Revistei economice" printre întreprinderile care au înregistrat importante depășiri ale costurilor planificate era menționat și Combinatul de articole tehnice din cauciuc – Jilava.

Depășirea costurilor totale și materiale a fost determinată de influențele reașezării prețurilor la pînzeturi, care au fost stabilite odată cu lansarea cifrelor de plan pe anul 1977, deși s-au întocmit și realizat programe de măsuri în vederea încadrării în limitele prevăzute în plan. La începutul lunii iulie a.c., prin Decretul nr. 254, s-au reglementat și influențele sus menționate, drept urmare modificîndu-se indicatorul de cheltuieli totale și materiale pe anul 1977.

Modificarea indicatorului precum și măsurile suplimentare luate vor determina încadrarea în nivelul de cheltuieli totale și materiale la 1 000 lei producție marfă fabricată.

ing. Liliana CORÎCI
director
Combinatul de articole tehnice din cauciuc — Jilava

În grafic?

În legătură cu aspectele negative ridicate în nota „În grafic?", semnat de Vasile Hrîncu, contabil șef la Cooperativa de consum Agnita, precizăm că graficele ce se întocmesc cu 45 zile înaintea trimestrului de repartiție, conform H.C.M. 116/1962, cuprind și orele de prezentare a beneficiarului la întreprinderea noastră. În cazul în speță – orele 15.

Beneficiarul a trimis mijlocul de transport în ziua de grafic la orele 8, cînd erau programați alți beneficiari. Era normal ca utilajul să staționeze la poarta întreprinderii. Conform Decretului 523/1972, timpul afectat pentru descărcare și încărcare este de 2 ore, unitatea noastră încadrîndu-se în acest program; cu ocazia zilelor de sărbătoare, unitatea își trimite la încărcare mijloacele de transport și peste program. În aceste condiții, staționările pot corespunde numărului de ore arătat în notă, însă pentru aceste situații nu se face vinovată unitatea noastră.

Costin FELEGEAN
director
Fabrica de bere, amidon, glucoză, dextrină — Sibiu

Cheltuieli

Privitor la nota apărută în nr. 29/1977 al „Revistei economice" menționăm că normele de bază pentru planificarea, evidența și calcularea costurilor producției industriale cuprind în anexă conținutul concret al elementelor de cheltuieli. Pentru cheltuielile administrativ-gospodărești, conținutul elementelor de cheltuieli a fost pus de acord cu prevederile nomenclatorului respectiv. (anexa nr. 1 la Instrucțiunile nr. 1515/1975 publicate în Buletinul oficial nr. 99/1975).

La poziția 07 se arată conținutul altor cheltuieli de birou, în care se cuprinde și costul lucrărilor pentru legatul actelor efectuate prin terți și costul lucrărilor pentru dactilografiere, multiplicare etc. Poziția destinată pentru cele două feluri de cheltuieli se poate desfășura în continuare în evidența analitică numai în măsura în care se consideră necesar.

În situația în care aceste lucrări s-ar executa cu forțe proprii, pentru stabilirea distinctă a cheltuielilor efectuate ar fi necesar să se facă o serie de calcule suplimentare pe care nu le considerăm necesare. De exemplu, poziția 07 ar trebui să cumuleze cota parte din retribuția personalului unității, consumul de hîrtie, uzura mașinilor etc.

Traian DUȚIA
director adjunct
în Ministerul Finanțelor

CONDUCERE·ORGANIZARE

Întreprinderea — teren de creativitate și de promovare a noului

Din nou despre relația ORGANIZARE-EFICIENȚĂ — sau cum INVESTIȚIA DE GÎNDIRE poate mări potențialul întreprinderii

CU O TRADIȚIE INDUSTRIALĂ de peste o jumătate de secol în domeniul fabricării feroneriei, **Întreprinderea de articole metalice pentru mobilă și binale din Arad** este, de fapt, o unitate nouă, datorită investițiilor considerabile de care a beneficiat în ultimii ani. Ea asigură economia națională, în special sectorul prelucrării lemnului, cu produse de un nivel tehnic tot mai înalt, competitive și pe piața externă.

Întreprinderea și-a asigurat, încă din anul trecut, un avans în realizarea sarcinilor actualului cincinal. Planul producției globale pe 1976 a fost depășit cu mai mult de 7%, în condițiile unor beneficii suplimentare de peste 47%. Anul acesta, paralel cu creșterea producției cu 47% față de nivelul din 1975 avem de rezolvat sarcini importante legate de începerile unei investiții care va dubla capacitatea de producție a întreprinderii, permițînd ca la finele cincinalului să se asigure integral din țară accesoriile metalice pentru mobilier.

Contribuind la materializarea efortului pe care îl face statul pentru dezvoltarea fabricii, colectivul nostru consideră totodată de datoria sa de a face totul ca fondurile alocate, mijloacele fixe ce i-au fost încredințate să fie utilizate cît mai eficient. Cu alte cuvinte, **bazăm dezvoltarea nu numai pe investiții, ci intr-o măsură crescîndă pe propriul efort de gîndire, de concepție, de organizare.**

Sub îndrumarea organizației de partid și cu colaborarea largă a specialiștilor, a muncitorilor fruntași și a maiștrilor, consiliul oamenilor muncii a reușit să finalizeze o serie de acțiuni avînd ca numitor comun eficiența economică.

• LINII DE FABRICAȚIE. O îmbunătățire substanțială a organizării producției și a muncii a constituit-o trecerea la **concentrarea și sectorizarea fabricației prin crearea de linii tehnologice** pe **grupe de produse.** Aceasta a permis folosirea mai bună a suprafețelor, pe care se realizează acum o producție cu peste 50% mai mare, în condițiile reducerii volumului de transport intern și ale diminuării cu o cincime a personalului auxiliar. Totodată, noua organizare a facilitat **extinderea în toa secțiile a acordului global,** creșterea p această cale a cointeresării muncitorilo vădindu-se în rezultatele obținute.

• FOLOSIREA SPAȚIULUI. Unele hale de fabricație, avînd o înălțime constructivă mai mare decît cea necesitată de procesu tehnologic, s-a impus în mod logic **divizarea lor pe verticală.** Deasupra unei ca de acces din secția de sculărie-mecano-energetic a fost amenajat, pe o platformă, spațiul necesar activității de prototipuri. La fel a fost asigurată amplasarea grupei de proiectare aferente secției. Intenționăm ca prin soluții similare să creăm condiții mai bune de funcționare pentru garderoba și baia întreprinderii. În spațiul rămas disponibil în urma etajării a fost organizată linia de fabricație a feroneriei pentru canapele extensibile — producție care înainte se executa dispersat, implicînd transportul pe distanțe de sute de metri a circa 50 tone de metal în fiecare lună.

● Investiții substituite printr-un efort de inteligență

● Concepția de organizare la baza unor realizări spectaculoase

● Spațiile de producție pot fi uneori mai bine folosite și pe verticală !

● Înnoirea produsului și tehnologiilor își găsește corespondent în economii de ordinul milioanelor

● Nu numai „cercetarea“ poate deschide noi perspective „producției“, ci și invers.

● Termenii unei formule a eficienței : dotare — tehnologii — cadre + organizare

---

• TEHNOLOGII NOI. Colectivul nostru și-a propus ca în cursul acestui cincinal **să innoiască în întregime gama de produse,** promovînd soluții de un nivel tehnic ridicat. Încă în 1976 au fost asimilate 102 produse noi, anul acesta numărul lor se va ridica la peste 150. Acțiunea este astfel condusă, încît să ducă totodată la **creșterea tehnicității producției ;** urmărindu-se din faza de proiectare conceperea de familii de produse cu mai multe **repere tipizate,** s-au creat posibilități pentru o mai largă introducere a **mecanizării,** a **procedeelor moderne de prelucrare a metalului.** Cu peste 120% s-a mărit productivitatea muncii la operațiile de găurire, filetare, montare, datorită mecanizării avansate la confecționarea dispozitivelor de cuplare pentru mobilier. O serie de accesorii de închidere și limitare se realizează în prezent prin turnarea sub presiune la cota finală. S-a extins procedeul de prelucrare prin electroeroziune a SDV-urilor. Asimilarea unor tehnologii originale de galvanizare ne-a permis să economisim pînă acum un sfert de milion de lei valută, prin înlocuirea unor chimicale din import cu produse indigene.

• DE LA BALAMALE, LA UTILAJE. Ridicarea potențialului tehnic al întreprinderii, sub triplul aspect **dotare-tehnologii-cadre,** a oferit condiții pentru a aborda și unele sarcini complexe, care depășesc profilul de fabricație curent. La I.A.M.M.B.-Arad s-a inaugurat **producția de mașini,** prin realizarea unor utilaje și piese de schimb necesare lemnului : două tipuri de tocătoare de deșeuri, instalații de fabricare a firului fuzibil, pistoale pentru instalațiile de pulverizare a lacurilor poliesterice ș.a.

Nu știu cît de edificatoare pot fi pentru cititori exemplele la care am apelat aici, dar pe noi ele ne-au convins de un lucru : **producția poate corecta, completa, îmbunătăți soluțiile din cercetare și din proiectarea tehnologică și de investiții,** ceea ce confirmă justețea orientărilor stabilite de conducerea partidului privind **integrarea tot mai avansată, tot mai organică a acestor activități** călăuzite de criteriul unic al eficienței economice.

În acest sens ne-am preocupat ca pentru noua investiție să adoptăm, încă de la proiectarea ei, cele mai bune soluții de organizare a producției și a muncii, rezultate din experiența de pînă acum, din diversele studii elaborate.

Există suficiente argumente :

• bogăția de idei și soluții recoltate din adunările generale ale oamenilor muncii.

• antrenarea tuturor cadrelor tehnice la rezolvarea problemelor abordate de comisia inginerilor și tehnicienilor (din 82 de teme programate pe acest an, pînă în prezent au fost rezolvate 71, cu o eficiență antecalculată de peste 1,5 milioane de lei).

• rezultatele obținute de întreprindere în primele 7 luni (creșterea productivității muncii cu 15% față de realizările din perioada corespunzătoare a anului trecut ; o economie relativă de peste 300 de oameni ; reducerea consumurilor cu 15 tone de metal și 77 MWh de energie electrică)

pentru a aprecia că priceperea colectivului, spiritul novator în care el transpune în fapt, indicațiile partidului, pe căile indicate de Congresul consiliilor oamenilor muncii, înscriu din plin întreprinderea noastră în dinamica viguroasă a cincinalului revoluției tehnico-științifice.

Iosif RETEZAR
inginer-șef al I.A.M.M.B.-Arad

PERFECȚIONAREA SISTEMELOR INFORMAȚIONALE ȘI DE CONDUCERE

INDICAȚIILE de deosebită valoare teoretică și practică date de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la Congresul consiliilor oamenilor muncii, ansamblul documentelor acestui înalt forum al clasei muncitoare au evidențiat sarcinile concrete ce revin organelor de conducere colectivă din întreprinderi și centrale pe linia perfecționării continue a conducerii, a adîncirii democrației socialiste ceea ce presupune obligatoriu crearea unor structuri informaționale și de conducere care să permită participarea efectivă și activă a întregului colectiv la rezolvarea problemelor economico-sociale, înrădăcinarea spiritului angajării plenare în procesul luării și executării deciziilor.

În consens cu cerințele actuale privind perfecționarea formelor și metodelor de informare și conducere la nivel micro- și macroeconomic, ne propunem să aducem în atenția specialiștilor unele aspecte teoretice și practice legate de extinderea formelor organizatorice ale muncii și conducerii colective, de creșterea eficienței deciziilor în condițiile utilizării sistemelor informatice — aspecte pe care le considerăm drept coordonate principale ale unui sistem de conducere științifică.

COMPLEXITATEA proceselor economico-sociale nu permite luarea deciziilor de către un singur om, oricît de experimentat și pregătit ar fi el. Aspectele multiple sub care trebuie cunoscut și analizat un proces economico-social cer cunoștințe din cele mai variate, iar ca o consecință directă, îmbinarea eforturilor mai multor specialiști, realizabilă numai printr-o muncă și conducere colectivă.

La structurarea sistemului informațional și de conducere trebuie, deci, să se țină seama ca la toate nivelurile ierarhice să se asigure condițiile necesare promovării consecvente a principiilor muncii și conducerii colective.

După cum se știe, procesul decizional cunoaște, ca principale etape : identificarea problemei, culegerea informațiilor ; stabilirea criteriilor de evaluare a rezultatelor și a metodelor de filtrare adecvate ; evaluarea diferitelor variante de decizii ; luarea deciziei ; organizarea realizării și controlul asupra modului de trecere de la decizie la acțiune[1]).

Ridicarea la un nivel calitativ superior a procesului decizional impune, în primul rînd, creșterea eficienței economice a deciziilor. Aceasta este dată în principal de măsurile vizînd apropierea conducerii de producție, fundamentarea deciziilor, luarea lor în timp util, imprimarea unui pronunțat caracter previzional și normativ, precizia, claritatea și simplitatea lor, participarea întregului colectiv la luarea deciziilor.

Îndeplinirea acestor deziderate implică utilizarea sistemelor informatice. În cadrul amplei acțiuni pe care partidul și statul nostru o desfășoară pentru modernizarea sistemelor de conducere, o atenție deosebită se acordă introducerii sistemului de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor, cu prioritate în activități de conducere a producției (pregătirea fabricației, gospodărirea stocurilor de materii prime și combustibil), aprovizionarea și desfacerea, optimizarea investițiilor, a transporturilor, în folosirea capacităților de producție și a forței de muncă, în urmărirea realizării indicatorilor economico-financiari. Totodată, sînt stabilite și urmărite consecvent măsuri pentru raționalizarea evidenței și eliminarea paralelismelor în culegerea informațiilor, pentru stabilirea fluxurilor informaționale ținînd seama de competențele și răspunderile organelor de decizie, de necesitatea de a îmbina conducerea unitară a activității economico-sociale cu autonomia funcțională.

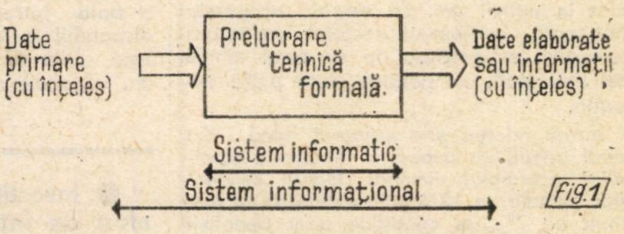
Date primare (cu înțeles)
Prelucrare tehnică formală.
Date elaborate sau informații (cu înțeles)
Sistem informatic
Sistem informațional

Fig.1

INFORMAȚIA poate fi privită fie ca un proces prin care unor date li se asociază o anumită semnificație în legătură cu starea sau dinamica unui obiect, proces, fenomen etc., fie ca un șir de caractere dintr-un alfabet dat, care se prelucrează prin proceduri formale, astăzi mecanizabile sau automatizabile.

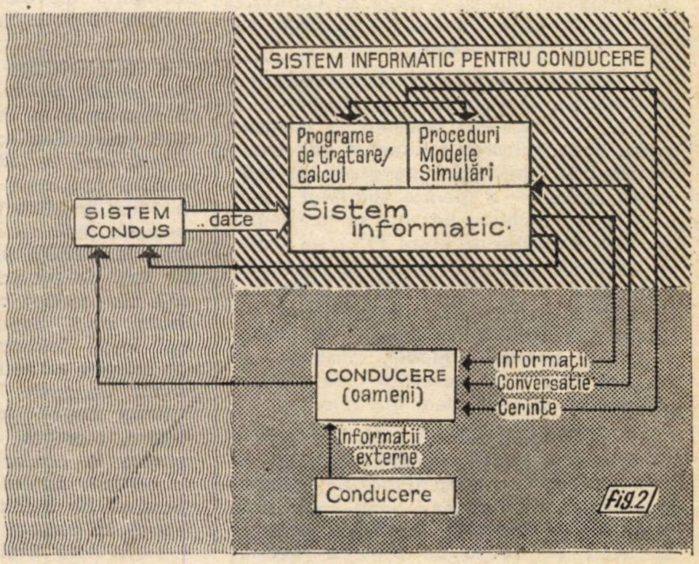

Fig.2

Informatica nu are în vedere înțelesul informațiilor, ci modul lor de colectare, transmitere, înmagazinare, prelucrare și obținere. În mod obișnuit, informatica este definită ca domeniul prelucrării automate a informației. Ea nu este decît un instrument ce se grefează întotdeauna pe un organism sau domeniu de activitate pe care-l deservește, materializîndu-se prin ceea ce numim sistem informatic.

Sistemul informatic tratează, deci, informația ca structură formală, prin echipamente de colectare, memorare, prelucrare și transmitere a datelor, folosind programe și modele. Prin urmare, în timp ce sistemul informațional se referă la conținutul informațiilor, sistemul informatic are o arie mai restrînsă, limitîndu-se la prelucrarea automată a structurilor de date și informații, (fig. 1).

Sistemul informatic pentru conducere poate fi definit ca fiind un ansamblu de mijloace și procedee automate, grefate într-un mediu care cuprinde sistemul condus și sistemul de informare pentru conducere (fig. 2)2)).

Din schema prezentată în fig. 2 se poate deduce ușor că utilizarea electronicii, automaticii și tehnicii de calcul conduce la „informatizarea“ sistemelor informaționale tradiționale. Toate aceste mijloace și tehnici moderne permit automatizarea unor decizii de rutină, ceea ce conferă omului în sistemul de conducere un rol superior, în sensul creșterii valorii decizionale a acestuia, mai ales în condițiile complexității tot mai accentuate a sistemelor economico-sociale cu care sîntem confruntați. În aceste condiții, de exemplu, este esențială utilizarea simulării, pentru a aprecia consecințele deciziilor în desfășurarea ulterioară a proceselor, pentru a ajunge într-un timp util la alegerea celei mai bune decizii în raport cu obiectivele propuse a fi îndeplinite.

În conducere, în procesul decizional, un rol din ce în ce mai mare îl au datele și informațiile. Volumul lor atingînd valori foarte mari, chiar pentru sisteme (procese) relativ simple, ele pot fi utilizate eficient numai în condițiile organizării după anumite criterii, care depind de domeniul în care sînt utilizate. În funcție de apariția unor date noi sau a unor cereri de utilizare, volumului organizat de date trebuie să i se atașeze mijloace adecvate pentru culegere și actualizare — sau de „conversație“ cu beneficiarii de date și informații. Se ajunge astfel la ceea ce în mod curent se numește „bancă de date“, a cărei schemă generală este prezentată în fig. 3.

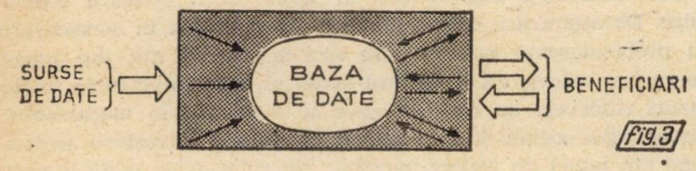

fig.3

Un sistem gen „bancă de date“ presupune, deci, existența celor trei elemente constituite :

a) ansamblul organizat al datelor, adică baza de date ;

b) o rețea de schimburi cu sursele de informații (date) care alimentează baza de date ;

c) o rețea de schimburi cu beneficiarii care consultă baza de date, utilizînd limbaje adecvate de filtrare și obținere a rezultatelor dorite.

Considerînd ca o necesitate actuală organizarea sistemelor informatice avînd ca element principal banca de date, supunem atenției specialiștilor principalele obiective care considerăm că ar trebui să coordoneze întreaga activitate de proiectare și realizare a acestora.

Este vorba de eliminarea datelor de prisos (evitarea redundanțelor, utilizînd fișiere prevăzute cu referințe încrucișate) ; reducerea costului înmagazinării datelor ; înlesnirea ținerii la zi, prin actualizare simultană pe baza aceleiași informații-eveniment ; simplificarea modificării informațiilor sau a scoaterii celor inutile din fișiere și evitarea redefinirii pentru fiecare program a datelor referitoare la o aplicație sau alta, creînd în felul acesta independența între program și definirea datelor.

Putem spune că, dacă în viziunea tradițională prelucrarea este concepută ca o „circulație a datelor într-un program“, în conceptul băncilor de date ea este înlocuită cu aceea a „circulației unui program în baza de date“.

Un sistem informatic modern trebuie văzut ca o punere în corespondență a modelelor, programelor diferitelor proceduri cu băncile de date, așa cum se arată schematic în fig. 4.

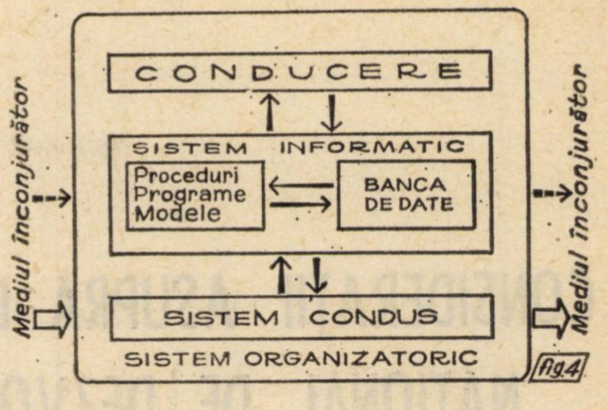

fig.4

Sistemele informatice actuale, care lucrează după proceduri conversaționale, interactive, oferă un suport tehnologic deosebit de bine adaptat acestor cerințe.

În selectarea informațiilor (datelor) și constituirea băncilor de date, studiul trebuie orientat către :

- memorarea sistematică a informațiilor primare generale, odată cu fiecare operație cu influență asupra resurselor întreprinderii ;
- organizarea bazei de date în funcție de relațiile intrinsece între elemente (relații statice), ca și de relațiile ce pot apărea în procesul prelucrării (relații dinamice) ;
- optimizarea raportului debit de informații — capacitatea cognitivă a decidentului, plecînd de la ideea că la un debit și o structură de date se asociază o anumită capacitate cognitivă (banca de date, ca regularizator al fluxurilor de informații care circulă într-o organizație, trebuie să constituie o adevărată „memorie tampon“, capabilă să crească în mod artificial și puternic capacitatea cognitivă a decidentului).

În elaborarea sistemelor tip „bancă de date“ se pune problema optimizării raportului integrare/diferențiere în conceperea sistemelor informaționale pentru conducere.

Diferențierea activităților, funcțiilor și aplicațiilor în cadrul sistemului informațional atrage după sine efectuarea unui studiu distinct privind resursele, obiectivele și subsistemele organizatorice asociate.

În condițiile în care diferențierea constituie un mijloc de reducere a complexității de cunoaștere în interior a proceselor și fenomenelor, integrarea asigură unitatea organizatorică, viziunea de ansamblu. Dacă informatica clasică a făcut din conceptul de integrare piatra unghiulară a întregii activități de proiectare și realizare a sistemelor informatice, informatica actuală, fără a neglija integrarea, constituie — prin mijloacele de care dispune — un important factor de diferențiere.

Conceperea sistemelor informatice pentru conducere care se grefează pe cele informaționale este legată de desfășurarea unor activități complexe și uneori de lungă durată, care trebuie să aibă în vedere :

— definirea obiectivelor generale ale sistemului în final și pe etape ;

— structurarea rațională a sistemului din punctul de vedere al orientărilor funcționale, administrativ-teritoriale și de sinteză, precum și din punct de vedere tehnic (echipamente, programe, modele, bază de date etc.) ;

— modul de proiectare, realizare și punere în funcționare a sistemului.

În prezent există o bază pentru realizarea sistemelor informatice în economie, reprezentată atît de produsele de tehnică de calcul care se fabrică în țară într-o diversitate tot mai mare, cît și de unitățile de informatică și instituțiile antrenate în valorificarea acestei tehnici. Valorificarea depinde de mulți factori, printre care unul din cei mai importanți este gradul de pregătire al beneficiarului pentru asimilarea și utilizarea acestui puternic instrument, care este informatica.

conf. dr. I. VĂDUVA
dr. M. GURAN
asist. univ. drd. V. FLORESCU

---

1) P. Vagu : Conducerea, organizarea și planificarea unităților industriale. Ed. didactică și pedagogică, București, 1976.

2) M. Drăgănescu: Sistem și civilizație, Ed. politică, București, 1976.

CONSIDERAȚII ASUPRA LOCULUI ȘI ROLULUI FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ ÎN PROCESUL CREȘTERII ECONOMICE (I)

FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE economico-socială reprezintă o categorie intrată nu de multă vreme în sfera complexă a categoriilor economiei politice socialiste. Definirea acestei categorii, stabilirea funcțiilor și a rolului său în procesul reproducției socialiste lărgite, evidențierea amplelor sale semnificații economice și sociale, constituie o însemnată contribuție a partidului nostru și în mod deosebit a secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la îmbogățirea învățăturii marxist-leniniste privind edificarea noii orînduiri. În literatura economică originală s-au făcut de mai multe ori referiri la importanța și conținutul acestei categorii, subliniindu-se unanim însemnătatea sa în procesul de realizare a unei reproducții lărgite de tip intensiv, posibilitatea ca prin constituirea acestui fond să se dinamizeze în mai mare măsură acest proces. Ni se pare totuși necesar să insistăm asupra unor semnificații particulare ale fondului național de dezvoltare economico- socială, cu profunde implicații teoretice și practice.

Se știe astfel că pe un plan de maximă generalitate fondul național de dezvoltare economico-socială exprimă sintetic, în unitatea și interdependența lor, totalitatea resurselor de care dispune societatea socialistă pentru dezvoltarea social-economică. Din însăși analiza acestei definiții fondul național de dezvoltare economică și socială se impune ca o categorie complexă, exprimînd relațiile social-economice în legătură cu formarea și folosirea sa. El apare totodată ca un concept macro-economic care integrează la nivel național totalitatea resurselor destinate dezvoltării atît în procesul formării cît și în cel al folosirii lor. Ni se pare interesant de subliniat totuși că, deși avem de-a face cu un concept macro-economic, el se formează și se folosește în practica unităților economice, ceea ce din capul locului impune realizarea unor acțiuni privind creșterea gradului de eficiență în alcătuirea și utilizarea acestui fond la toate nivelurile.

Pe de altă parte, în funcție de elementele sale componente acest fond este integrat produsului social final ; el este totodată dependent, în cea mai mare măsură, de venitul național. Iată de ce îl apreciem ca un concept nemijlocit al creșterii economice, exprimînd direct probleme ale sporului de produs social și de venit național. Tocmai pe această bază influențează reproducția și dezvoltarea în ansamblul lor.

Pentru o definire mai completă a surselor de constituire și a direcțiilor de repartizare

CU TOATE că asemenea considerații sînt — putem spune — unanim acceptate, în analiza practică a acestei categorii economice se scapă adesea din vedere unele dintre sursele de formare ale fondului național de dezvoltare precum și anumite forme de exprimare a acestuia. Astfel, în unele cazuri, nu se are în vedere că dezvoltarea presupune nu numai un spor de mijloace de producție, dar și spor de mijloace de consum neproductive. În aceste condiții deși în definiție se cuprinde ideea că fondul este format din totalitatea mijloacelor materiale, atunci cînd se fac precizări, constituirea sa este limitată, aproape în exclusivitate, la mijloace de producție și bănești, scăpîndu-se din vedere că în procesul dezvoltării sînt necesare și bunuri de consum neproductive pentru consumul forței de muncă antrenată suplimentar în mecanismul creșterii economice. De asemenea, există tendința de a se lua în considerare cu preponderență sursele care sporesc fondul atît din punct de vedere valoric cît și natural-material, neglijîndu-se în unele cazuri rezervele de creștere care se formează în mecanismul reproducției sociale și care măresc posibilitățile creșterii acestui fond din punct de vedere material. Ne referim de pildă la economiile ce iau naștere în condițiile folosirii cu o eficiență sporită a fondurilor și care — așa cum este conceput în actualul cincinal — pot determina o creștere sensibilă a nivelelor unor importanți indicatori economico-sociali.

Sînt elemente ce ne fac să apreciem fondul național de dezvoltare economico-socială ca fiind format din toate componentele necesare creșterii și dezvoltării economico-sociale, adică atît din fonduri productive cît și neproductive, atît din punct de vedere valoric cît și natural-material. În toate aceste cazuri ne referim la fondurile care lărgesc cîmpul activității productive, atît din punct de vedere cantitativ cît și sub aspect calitativ. De exemplu, în aprecierea dimensiunilor fondului național de dezvoltare economică și socială este necesar să se ia în considerare nu numai sumele pentru creșterea efectivă a mijloacelor de muncă ci și cele pentru modernizarea lor. De asemenea, trebuie să se țină seama nu numai de sumele necesare antrenării unui număr suplimentar de oameni în activitățile economice și social-culturale ci și de cele necesare creșterii gradului de calificare, instruire și educare.

Considerăm necesar să precizăm și un alt aspect. Fondul național de dezvoltare economico-socială este un concept larg care sintetizează ideea dezvoltării social-economice în ansamblul ei. Este deci un concept al societății socialiste multilateral dezvoltate, care, ca și acesta din urmă, bineînțeles la altă scară de referință, exprimă dezvoltarea în totalitatea sa și nu numai pe cea economică. Prin aceasta, desigur, nu se neagă prioritatea și rolul hotărîtor al economicului, iar în cadrul acestuia rolul hotărîtor al activității productive. Așa se explică de ce, răspunzînd cerințelor de creștere accelerată a economiei naționale, și în condițiile utilizării acestei categorii economice ramurilor producției materiale li s-a alocat o parte tot mai mare din fondul național de dezvoltare economico-socială, (90% în cincinalul 1976—1980, comparativ cu 86% în perioada 1966—1975 și 83% în perioada 1956—1965[1]).

O calitate tot mai ridicată pentru componentele fondului de dezvoltare

DIN COMPLEXITATEA problemelor pe care le ridică conceptul în discuție, ne vom opri pe scurt asupra unor chestiuni privind sursele sale de formare. Izvoarele fondului național de dezvoltare economico-socială cuprind toate resursele care contribuie la dezvoltare, la nivel macroeconomic, microeconomic și chiar la nivelul individual.

Fondul de acumulare (de dezvoltare), constituie principala resursă a fondului național de dezvoltare economico-socială. Mărimea concretă (absolută și relativă, ca rată, precum și proporția pe locuitor) diferă de la țară la țară și, în cadrul aceleiași țări, de la o perioadă la alta. Este o mărime variabilă, funcție, în primul rînd, de eforturile întreprinse pentru dezvoltare precum și de dimensiunile venitului național. Întreaga experiență a umanității dovedește că pentru țările în curs de dezvoltare se impune alocarea din venitul național a unei importante părți pentru dezvoltare, opțiune menită să asigure și să accelereze procesul creșterii economice, ajungerea din urmă a țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Deși rata acumulării pentru țările în curs de dezvoltare trebuie să fie dintre cele mai înalte, nu poate depăși anumite limite. În socialism ea se înscrie în sistemul general de a asigura, în contextul dat, în mod uzual, maximizarea fondului de consum ,sau a fondului bunăstării sociale, ș.a. pe o anumită perioadă de timp. Rata acumulării este, desigur, strîns legată și de valoarea absolută care revine fiecărui procent din venitul național destinat dezvoltării, de conținutul material al părții care se acumulează, de locul și rolul factorilor de eficiență în ansamblul creșterii economice, de relațiile economice externe ș.a.

În țara noastră, pe măsura creșterii susținute și în ritm rapid a venitului național, valoarea absolută care revine fiecărui procent de acumulare a crescut continuu. Astfel, în 1970 un procent al fondului de dezvoltare era egal cu 721,14 milioane lei, în timp ce în 1975, valoarea acestuia se ridica la 1230,46 milioane de lei, iar în 1975 la 3 617 milioane de lei[2]). Corelat și cu tendința de mărire a ratei, au rezultat condiții tot mai mari de dezvoltare pe seama fondului respectiv. De asemenea pe măsura înfăptuirii procesului de industrializare, s-au dezvoltat condițiile tehnico-materiale pentru acoperirea cu mijloace calitativ superioare a fondului de dezvoltare.

Bunăoară, greutatea specifică a grupei „A“ în total industrie a crescut de la 53% în 1950, la 72,3% în 1975, adică de 1,36 de ori. Semnificative sînt și schimbările pe principalele subramuri ale industriei. Astfel, construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor au cunoscut o modificare mai accentuată, de la 13,3% în total industrie în 1950, ridicîndu-se la 32,4% în 1975, ceea ce înseamnă o creștere a ponderii de 2,43 ori. Împreună cu industria chimică, energia electrică și termică, cu metalurgia feroasă și neferoasă, pentru aceeași perioadă ponderea a crescut de 2,2 ori[3]). În condițiile orientărilor novatoare intervenite cu deosebire după Congresul al IX-lea, numai în cincinalul 1971—1975, industria metalurgică, construcțiile de mașini și industria chimică — sectoare în cadrul cărora s-au dezvoltat prioritar activitățile complex prelucrătoare, strîns legate de promovarea progresului tehnico-științific — și-au sporit greutatea specifică în total industrie de la 47,7% la 54,8%, adică de 1,1 ori[4]). A crescut astfel capacitatea industriei de a rezolva probleme tehnice tot mai complexe, de a realiza produse de înalt nivel tehnic, de calitate superioară, de a valorifica superior resursele țării. În ultimul deceniu s-au creat condiții ca această ramură să susțină în tot mai mare măsură înzestrarea cu tehnică modernă a întregii economii, participarea largă a țării noastre la cooperarea economică internațională. În condițiile unor asemenea succese calitative, alocîndu-se pentru dezvoltare circa o treime din venitul național, industria și economia românească au înregistrat succese de mare amploare, ce se bucură de o binemeritată apreciere pe plan mondial.

În ansamblul fondului național de dezvoltare economico-socială ponderea ratei acumulării poate varia în condițiile rolului crescînd al fondului de amortizare, într-o măsură tot mai mare acesta transformîndu-se din fond de înlocuire în fond de dezvoltare. Dar înainte de a trece la analiza fondului de amortizare și a condițiilor de transformare a lui în fond de dezvoltare să ne oprim, pe scurt, asupra factorilor care, independent de raportul în care venitul național se împarte pentru dezvoltare și consum, potențează volumul acumulării. În acest cadru creșterea productivității muncii deține un loc important. Ea sporește posibilitățile acumulării pe mai multe căi. Considerînd constante alte împrejurări, influența creșterii productivității muncii asupra ieftinirii mijloacelor de muncă, bunurilor de consum neproductiv sau asupra obiectelor muncii, apare ca factor exogen unei anumite unități. Să ne referim, de exemplu numai la influența pe care productivitatea o are asupra obiectelor muncii. Scăderea valorii acestora prin creșterea productivității muncii, permite achiziționarea lor mai ieftin, creîndu-se astfel posibilitatea realizării unei economii a cărei utilizare poate lărgi cîmpul activității etc. În cadrul întreprinderii, creșterea productivității muncii are influențe multiple. În contextul respectării proporțiilor dintre ritmul de creștere al acesteia și cel al fondului mediu de retribuire, productivitatea muncii conduce la sporirea plusprodusului și pe această cale la sporirea posibilităților de acumulare.

Creșterea fondurilor în funcțiune, efect al unei acumulări sporite, devine la rîndul său factor de sporire a acesteia. Cu cît fondurile din sfera productivă sînt mai mari, cu atît scara producției este mai întinsă și chiar dacă alte condiții rămîn constante, posibilitățile de acumulare cresc deoarece masa plusprodusului sporește. Din punct de vedere organizațional acumularea este potențată și de accentuarea proceselor de centralizare, specializare, profilare, cooperare, combinare etc. În socialism, ea este amplificată la scară socială de posibilitatea conducerii științifice a întregului ansamblu național. Se înlătură astfel risipa de mijloace materiale și umane, specifică societăților bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. La rîndul ei, economisirea materiilor prime, materialelor, surselor de energie realizată în procesul de reproducție permite transformarea unei părți din fondurile de compensare a acestora, din fond de înlocuire în fond de dezvoltare.

Nu este lipsit de importanță nici faptul ca atunci cînd se discută problemele fondului de dezvoltare să fie luat în considerație și serviciul gratuit pe care mijloacele fixe îl fac proprietarilor. „În măsura în care — arată K. Marx — aceste mijloace de muncă participă la crearea produsului fără să-i adauge valoare, adică în măsura în care ele sînt folosite, în întregime, dar nu sînt consumate decît parțial, ele prestează... același serviciu gratuit pe care îl prestează forțele naturii, apa, aburul, aerul, electricitatea etc. Acest serviciu gratuit al muncii trecute, înglobate și însuflețite de munca vie, se acumulează o dată cu creșterea proporțiilor acumulării“. Serviciul gratuit constă, deci, în aceea că deși fondurile fixe se uzează, deși valoarea lor scade pe măsura amortizării, ele pun în funcțiune aceeași forță de muncă ca atunci cînd ele erau noi, deci se creează aceeași valoare nouă din care o parte se acumulează ca în primul an de funcționare. Acest serviciu gratuit crește pe măsura sporirii volumului și a ponderii mijloacelor fixe în funcțiune.

lector. univ. dr. Maria CURTEANU

---

[1]) Vezi „Avuția națională a României socialiste“ de Manea Mănescu în „Era socialistă“ nr. 11/1975.

[2]) Calcule după Anuarul statistic al R.S.R., București, 1976, p. 47; Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului național unic pe 1971—1975, „Scînteia“ din 4 februarie 1976; Legea pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe perioada 1976—1980.

[3]) Calculat după Anuarul statistic al R.S.R., 1976, p. 98.

[4]) Calculat după „Scînteia“, 4 febr. 1976, p. 2.

Puncte de vedere

CU PRIVIRE LA METODOLOGIA STABILIRII PREȚURILOR UTILAJELOR NOI ÎN CORELAȚIE CU VALOAREA DE ÎNTREBUINȚARE (II)

ÎN PRACTICA stabilirii prețului utilajelor noi, cu performanțe tehnico-funcționale superioare limita minimă, la care ne-am referit în prima parte a articolului, constituie punctul de plecare în stabilirea prețului, iar asigurarea ei condiția obiectiv necesară pentru producerea noului utilaj. În condițiile în care beneficiarul nu acceptă un preț peste această limită sau cel puțin egal cu această limită, atunci nici întreprinderea producătoare de utilaj nu va accepta producerea sa.

Metodologia de determinare a limitei minime a prețului este în esența sa simplă și folosită în toate cazurile. Ea se întemeiază în mod strict pe comensurarea efortului economic necesar producerii noului utilaj și eficiența minimă a acestui efort, determinată de rata eficienței realizată de întreprinderea producătoare de utilaj în condițiile producerii utilajului existent. Avînd în vedere prețul utilajului etalon limita minimă a prețului utilajului nou este dat de relația :

$$\text{lim. min. } Pu_1 = Cu_1 + eCu_1 = Cu_1\,(1+e) \qquad (4)$$

Evident, dacă utilajul nou se vinde la un preț determinat de limita sa minimă, atunci intreaga economie de cheltuieli, realizată prin înlocuirea în exploatare a utilajului existent cu cel nou, va apare ca plus de eficiență în avantajul beneficiarului. Prin urmare costul producției sale va fi minim. Astfel, în baza relației (2) se poate trage concluzia că :

$$\text{lim} \cdot \text{min} \cdot Pu_1 + Cq_1 = \text{min} \cdot C_1 r_1 d_1 \qquad (5)$$

Limita maximă a prețului utilajului nou reprezintă acel nivel al prețului său de achiziționare peste care întreprinderea beneficiară nu poate renunța la înlocuirea utilajului existent cu riscul deteriorării eficienței activității sale, respectiv cu riscul creșterii costului producției. Conform relației (1), costul producției $r_1 d_1$, realizată cu utilajul existent, respectiv $c_0 r_1 d_1$, era egal cu $nPu_0 + nCq_0$. Expresia $nPu_0 + nCq_0$ reprezintă limita maximă a costului producției beneficiarului, în cazul înlocuirii utilajului existent cu cel nou. Aceasta se poate exprima prin relația :

$$nPu_0 + nCq_0 = \text{max} \cdot c_1 r_1 d_1 \qquad (6)$$

Diferența dintre limita maximă a costului producției beneficiarului și limita minimă a acestui cost reprezintă economia de cheltuieli obținută, respectiv sporul de eficiență. Ea rezultă din relația :

$$E = \text{max} \cdot c_1 r_1 d_1 - \text{min} \cdot c_1 r_1 d_1 = nPu_0 + nCq_0 - \text{lim. min} \cdot Pu_1 - Cq_1 \qquad (7)$$

Evident, costul producției $c_1 r_1 d_1$, respectiv $Pu_1 + Cq_1$, ia valoarea maximă, apropiată de expresia $nPu_0 + nCq_0$, atunci cînd prețul utilajului ia valoarea maximă.

Din relația (6) rezultă că :

$$nPu_0 + nCq_0 = \text{lim} \cdot \text{max} \cdot Pu_1 + Cq_1 \qquad (8)$$

Din relația (8) rezultă astfel limita maximă pe care o poate lua prețul utilajului nou, după cum urmează :

$$\text{lim} \cdot \text{max} \cdot Pu_1 = nPu_0 + nCq_0 - Cq_1 \qquad (9)$$

Limita maximă a prețului utilajului nou rezultă astfel ca diferență între costul total al producției realizate cu n utilaje existente și cheltuielile aferente aceleiași producții, realizate însă cu utilaj nou, altele decît prețul utilajului. Din compararea expresiilor :

$$nPu_0 + nCq_0 - \text{lim} \cdot \text{min} \cdot Pu_1 - Cq_1 = E \qquad (10)$$

și

$$nPu_0 + nCq_0 - \text{lim} \cdot \text{max.} \cdot Pu_1 - Cq_1 = 0$$

rezultă că

$$\text{lim} \cdot \text{max} \cdot Pu_1 - \text{lim} \cdot \text{min} \cdot Pu_1 = E$$

și că

$$\text{lim} \cdot \text{max} \cdot Pu_1 = \text{lim} \cdot \text{min} \cdot Pu_1 + E \qquad (11)$$

Prin urmare, atunci cînd prețul utilajului este stabilit la limita sa minimă, economia de cheltuieli realizată apare în totalitatea ei ca plus de eficiență în favoarea beneficiarului. Dimpotrivă, atunci cînd prețul utilajului este stabilit la limita sa maximă, economia de cheltuieli apare în totalitatea ei ca plus de eficiență în favoarea unității producătoare de utilaj și reprezintă parte componentă a prețului utilajului.

Stabilirea corectă a prețului noilor utilaje, între cele două limite, prezintă o însemnătate deosebită în stimularea introducerii lor în fabricație și exploatare și, în consecință, în realizarea economiei de muncă socială scontate, exprimată într-o eficiență sporită a activității totale desfășurată de producătorul și beneficiarul de utilaje. Pentru ca înlocuirea unui utilaj cu altul să aibă loc, înlocuirea respectivă trebuie să asigure o eficiență sporită ambilor parteneri. Pentru aceasta sînt însă necesare două condiții. Prima condiție este ca această înlocuire să constituie într-adevăr o economie de muncă socială, respectiv de costuri de producție. A doua condiție este să se găsească acel nivel al prețului noului utilaj, care să departajeze în mod corect venitul net suplimentar, rezultat în urma acestei economii, între cei doi parteneri, pentru ca primul să fie interesat în fabricarea lui, iar celălalt în folosirea lui. Evident, dacă nu există prima condiție, atunci nu există nici cea de-a doua, deoarece prin preț nu se creează nici un fel de economie de muncă socială. Prețul poate doar departaja efectul acestei economii, în cazul în care ea există deja. Economia de muncă socială este expresia progresului tehnic, reprezentat de înlocuirea utilajului existent cu altul nou, această economie existînd realmente, indiferent de nivelul prețului stabilit.

Legea nr. 19/1971 prevede ca „prețul rezultat din corelare să asigure beneficiarilor — la efect util egal — cheltuieli mai mici sau cel mult la același nivel cu cele determinate de folosirea produselor similare existente, iar unităților producătoare, realizarea unui beneficiu stimulativ și după caz — a impozitelor, conform normelor legale. În cazul în care produsul nou nu asigură eficiența prevăzută la alineatul precedent se interzice fabricarea produsului și stabilirea prețului respectiv". Contrapunînd cele două alineate ale art. 20 din lege, rezultă cu claritate că în cazul în care există un preț stabilit prin corelare, care să asigure o eficiență sporită, atît beneficiarului, cît și producătorului de utilaj, atunci înlocuirea utilajului existent cu cel nou este eficientă, are semnificația unei certe economisiri a muncii sociale. În caz contrar, înlocuirea nu este eficientă și trebuie interzisă. Evident, dacă prin această înlocuire se realizează o economie de cheltuieli suficient de mare, atunci există niveluri de preț care să asigure o eficiență sporită, în proporții diferite însă, atît producătorului de utilaj, cît și beneficiarului.

Prețul efectiv se determină astfel, pe baza unei duble corelări : pe de o parte, pe baza corelării cu costul utilajului, pe de alta, pe baza corelării cu nivelul calitativ al valorii sale de întrebuințare, nivel exprimat în economia de costuri pe care o aduce înlocuirea utilajului existent cu utilajul nou. Din corelarea pe baza costului rezultă limita minimă a prețului utilajul nou. Dimpotrivă, din corelarea cu nivelul calitativ al valorii sale de întrebuințare rezultă limita maximă a prețului. Limita minimă și economia de costuri pe care o aduc beneficiarului folosirea utilajului nou, în condițiile în care acesta este evaluat la limita sa minimă. Dacă diferența dintre cele două limite reprezintă sporul total de eficiență realizat prin înlocuirea utilajului existent cu utilajul nou, atunci este evident că numai o parte a acestui spor va trebui încorporată în prețul efectiv al utilajului nou, cealaltă parte urmînd să se exprime într-o reducere a costului producției beneficiarului.

Metodologia de determinare a celor două limite se bazează, în ultimă instanță, în mod strict, pe analiza costurilor de producție și anume : determinarea limitei minime pe analiza costului utilajului, iar determinarea limitei maxime pe analiza costului producției beneficiarului, în condițiile în care prețul utilajului este evaluat la limita sa minimă. Metodologia în vigoare are, de asemenea, în vedere cele două limite prezentate mai sus. Numai că determinarea limitei maxime a acestui preț nu se bazează pe analiza costului producției beneficiarului, ci pe evaluarea directă a caracteristicilor tehnico-funcționale ale utilajului. Dar analiza acestor caracteristici nu permite comparația de ansamblu a două utilaje, găsirea unor valori numerice care să exprime raportul dintre ele sub aspect calitativ, decît în condițiile în care acordăm fiecărei caracteristici o valoare, în mare măsură arbitrară, depinzînd de cel care face evaluarea. Pe de altă parte, caracteristicile tehnico-funcționale nu au o importanță în sine, ci numai prin efectul lor în exploatare, respectiv prin sporul de eficiență pe care îl asigură utilizarea utilajului nou în comparație cu cel existent. Fiecare caracteristică tehnico-funcțională a utilajului aduce o modificare a costurilor producției beneficiarului, unele acționînd în sensul reducerii lor, altele în sensul sporirii lor. Nivelul calitativ de ansamblu al acestor caracteristici poate fi apreciat numai prin economia totală de costuri pe care o aduce înlocuirea utilajului existent cu cel nou. Eficiența înlocuirii unui utilaj cu altul mai perfecționat rezultă din faptul că producția crește în mai mare măsură decît costul ei.

Caracteristicile economice ale oricărui utilaj pot fi împărțite în două mari categorii : caracteristici de randament, respectiv de producție (dr) și caracteristici de consum (c). Astfel, să presupunem că trebuie să determinăm prețul efectiv al unui autocamion, cu caracteristici tehnico-funcționale superioare, în raport cu cel existent în fabricație și exploatare. Unitatea beneficiară are de executat un anumit plan de producție. Într-o perioadă, egală cu durata sa de serviciu, autocamionul de tip nou înlocuiește un număr de n autocamioane de tip existent. Randamentul său sporit de n ori rezultă dintr-o capacitate de încărcare și putere mai mare, dintr-o viteză mai mare, din realizarea unor dispozitive pentru scurtarea timpului de încărcare și descărcare și eventual, dintr-o durată de serviciu mai mare.

Pe de altă parte, fiecare caracteristică tehnico-funcțională, luată separat, influențează asupra diferitelor costuri ale producției realizate pe unitatea de utilaj. Astfel, costul total al lucrărilor realizate cu un autocamion rezultă din însumarea diferitelor cheltuieli, ca : retribuția șoferilor, cheltuielile de întreținere și funcționare (carburanți, lubrifianți, piese de schimb, valoarea diferitelor lucrări de reparații), cota parte din cheltuielile generale ale secției și cele ale întreprinderii. Ponderînd costul total al producției realizate pe un autocamion existent în exploatare (($c_0d_0r_0$) cu numărul de autocamioane înlocuite în exploatare de un autocamion nou determinăm limita maximă a costului producției realizate pe un utilaj nou, aceasta putîndu-se exprima prin următoarea relație :

$$\lim \cdot m\ c_1d_1r_1 = nc_0d_0r_0 = n(Pu_0 + Cq_0)$$

Scăzînd din această limită maximă cheltuielile ocazionate de exploatarea unui autocamion (Cq_1), altele decît prețul său de achiziționare, rezultă limita maximă a prețului autocamionului nou.

Astfel,

$$\lim \cdot \max \cdot Pu_1 = n(Pu_0 + Cq_0) - Cq_1$$

Scăzînd din această limită maximă limita minimă a prețului rezultă mărimea totală a sporului de eficiență realizată prin înlocuirea autocamionului existent cu cel nou. Adiționînd la limita minimă a prețului o parte din acest spor total de eficiență obținută rezultă prețul efectiv.

O astfel de metodologie elimină situațiile în care stabilirea prețului are în vedere numai sporirea eficienței unităților producătoare de utilaje, neglijîndu-se eficiența unităților economice beneficiare, cărora uneori li se impune achiziționarea unor utilaje la prețuri care nu numai că nu le asigură o eficiență sporită, dar nici cel puțin eficiența anterioară, deoarece prețul superior este corelat nu în raport cu eficiența economică în exploatare, ci direct cu caracteristicile tehnico-funcționale. Dar între caracteristicile tehnico-funcționale și eficiența în exploatare a utilajului nu există o legătură directă, nemijlocită, ci, dimpotrivă, mijlocită, prin intermediul randamentului și costurilor pe unitatea de utilaj în exploaare, eficiența rezultînd dintr-o creștere cu precădere a randamentului față de costuri. Evaluînd numai caracteristicile tehnico-funcționale și respectiv numai randamentul nu putem cunoaște nimic despre eficiența înlocuirii utilajului existent cu utilajul nou și nici stabili în mod corect prețul. Mai mult, nu putem cunoaște nici dacă progresul tehnic realizat prin ridicarea caracteristicilor tehnico-funcționale ale utilajului aduce sau nu o economisire a muncii sociale, are sau nu valoarea unui progres economic cert.

Metodologia pe care o propunem corespunde, după părerea noastră, în cel mai înalt grad, prevederilor art. 20 din legea cu privire la regimul prețurilor și tarifelor. Ea este, de asemenea, pe deplin aplicabilă, fără greutăți, la toate categoriile de utilaje, atît în cazul în care pe un utilaj sînt prelucrate mai multe produse sau se efectuează mai multe operații, cît și în cazul în care un produs este prelucrat pe mai multe utilaje.

conf. Victor ONCESCU
Universitatea din Craiova

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

SEMNIFICAŢIA UNOR TEORII REFERITOARE LA MODERNIZAREA STRUCTURILOR ÎN ŢĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE (II)

CU AJUTORUL particularităţilor structurale reliefate de autorii occidentali, expuse în articolul precedent, aceştia elaborează o serie de criterii ce servesc la stabilirea unei tipologii a modernizării economiei, cu consecinţe defavorabile pentru progresul economic al ţărilor rămase în urmă.

Economiştii amintiţi acordă o anumită predilecţie discuţiei asupra alegerii tipului de structură menit să înlocuiască actuala conformaţie înapoiată. Ei se concentrează asupra dilemei : „orice creştere trebuie să fie conformă unui anumit tip determinat" sau este mai bine „a se distinge mai multe modalităţi", în funcţie de nivelul de dezvoltare deja atins.

În acest cadru, conceptul filozofic de **structură,** „ca singurul punct posibil de întîlnire a particularităţilor părţilor şi specificităţii ansamblului", stă la baza susţinerii ideii că deosebirile dintre structurile economice ale ţărilor subdezvoltate şi cele dezvoltate reprezintă, înainte de toate, trepte ale diverselor stadii de dezvoltare la care au ajuns, implantate pe condiţii specifice şi, ca atare, în stabilirea tipului de activităţi potrivit fiecărei economii naţionale nu trebuie făcută raportarea la „o schemă ideală" – ca de pildă cea descrisă de Colin Clark şi de Jean Fourastié.

Ignorarea industrializării ca factor de bază al progresului economic şi social, printr-o subtilă demonstraţie a necesităţii îndepărtării schemei „prea generale", „nepotrivite", a evoluţiei prin cele trei sectoare, reflectă interesele capitalului monopolist,de menţinere a actualelor structuri înapoiate, preponderent primar-agrare, generatoare de profituri şi dependenţă. Căci, în fond, pe baza schimbărilor structurale ce se produc în procesul dezvoltării, conform teoriei lui C. Clark, ţările slab dezvoltate ar trebui să se afle în faza creşterii industriale (sectorul secundar), de unde şi justificarea, ca o realitate obiectiv-istorică, a necesităţii industrializării ţărilor rămase în urmă. Afirmarea şi reafirmarea posibilităţii şi avantajelor industrializării, demonstrată de marxism-leninism nu numai teoretic, ci şi prin practica istorică a ţărilor socialiste, prin ritmul accelerat de industrializare şi, în consecinţă, de dezvoltare economică multilaterală a ţării noastre, fapte recunoscute şi de foruri internaţionale, ca O.N.U., explică această nouă orientare din economia politică burgheză, de susţinere a intereselor capitalismului monopolist printr-o respingere perfidă – chemînd la respectarea **specificităţii** – a procesului istoric de transformare structurală eficientă prin industrializare. Această poziţie este deschis exprimată de G. Leduc care, discutînd problemele ţărilor în curs de dezvoltare, afirmă că „...în orice caz, nu este sigur că drumul progresului economic trece întotdeauna prin industrializare".

Obiecţia faţă de crearea unor noi structuri economice interne, propice dezvoltării şi în perspectivă, reluînd o teză mai veche a lui J. Viner[1]) că „ nu există avantaje inerente unui anumit tip de activităţi", se reflectă într-o serie de teorii ce recomandă alegerea proporţiilor intersectoriale şi a tehnicii de producţie în **funcţie de talia** ţării şi de o serie de parametri care definesc tipul naţional de subdezvoltare. În cadrul discuţiilor mai largi privitoare la consecinţele economice ale dimensiunii naţiunilor, începute acum mai bine de un deceniu, teoriile care condiţionează transformările structurale de mărimea unei ţări aparţin unor cunoscuţi economişti occidentali ca S. Kuznets, Ch. Prou, W. Goodwin, R. Nurkse, A. Lewis, L. Stoleru. Definind drept naţiuni mici pe cele „a căror populaţie este egală sau sub 10 milioane de locuitori" şi subliniind că în stabilirea taliei trebuie avut în vedere şi potenţialul economic şi social, S. Kuznets susţine că dimensiunea teritoriului exercită un efect limitativ asupra aprovizionării în resurse naturale şi ireproductibile, scumpeşte mult costul înzestrării minime a economiei, pentru că „nivelul minim de echipare cerut de anumite industrii nu este compatibil cu o talie redusă a ţării". De unde rezultă că depăşirea handicapului micii dimensiuni, pornind de la actuala structură economică nediversificată, este posibilă doar prin dezvoltarea activităţilor economice pentru care „se poate dispune de avantaje comparative".

Încercarea de eliminare, pur şi simplu, a problemei-cheie a ţărilor rămase în urmă, crearea unei puternice industrii naţionale proprii, capabile să le înarmeze cu posibilităţi de dezvoltare şi în perspectivă, nu numai pe termen scurt, este evidentă. Dar ea este şi mai uşor sesizabilă în concepţia prof. american W. Goodwin, reluată şi dezvoltată în vederea particularizării programelor de dezvoltare a ţărilor excoloniale de Ch. Prou. Acesta susţine că crearea unei industrii siderurgice se justifică numai în ţări mari, precum China, India, Japonia ; chiar pentru această ultimă ţară, care trebuie să importe minereul său de fier, justificarea se află în succesul operaţiunii. Dar „ne putem întreba dacă ea se impune într-adevăr ţărilor de talie modestă, avînd de exemplu, mai puţin de 20 sau 30 milioane locuitori şi care nu sînt special favorizate în resurse naturale". Caracterul obiectiv, dacă nu şi subiectiv, neocolonialist al acestei teorii reiese şi din invocarea imposibilităţii realizării soluţiei cooperării – ca un răspuns la restricţia taliei mici. Această idee este preluată elogios de la

FIŞE

EB
ENCICLOPEDIA DE BUZUNAR
EDMOND NICOLAU
ANALOGIE
MODELARE
SIMULARE
CIBERNETICĂ
EDITURA ŞTIINŢIFICĂ ŞI ENCICLOPEDICĂ

• Tema centrală a cărţii prof. dr. doc. ing. Edmond Nicolau Analogie • Modelare • Simulare cibernetică *(Editura ştiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti 1977, 208 p.) o constituie analogia ca metodă generală de cercetare ştiinţifică. Se analizează metodele şi tehnica simulării în domeniul fizicii, logicii, neurofiziologiei, economiei politice ş.a. Astăzi aproape nu există domeniu de activitate în care să nu fi pătruns metodele cibernetice, şi, odată cu ele, calculatorul. Dar calculatorul, spune autorul, este în fond un model. Datorită calculatorului electronic, simularea a căpătat o largă circulaţie şi a apărut o posibilitate pe care cercetătorii nu au mai avut-o niciodată în trecut : „teoria elaborată azi poate fi testată chiar azi, deoarece metodele contemporane de simulare pot modifica scara timpului, concentrînd secole în secunde, sau din contră, dilatînd convenabil modul în care se scurge timpul pe model". După consideraţii generale despre analogie şi modele, se prezintă metode de modelare a activităţii logice, modele de neuroni, modelul balanţei legăturilor dintre ramuri, modele dinamice utilizate în economie ş.a.*

Preţurile în domeniul cercetării şi dezvoltării

• *În articolul* Za prilagane mehanizma na ţenite v naucinoizsledovatelskata i razvoinata deinost *(Cu privire la aplicarea mecanismului preţurilor la lucrările de cercetare şi dezvoltare), apărut în nr. 4/1977 al revistei* IKONOMICESKA MISL *a Institutului de economie de pe lîngă Academia Bulgară de Ştiinţe, D. Stanoev propune introducerea mecanismului preţurilor în domeniul cercetării ştiinţifice. Pornind de la esenţa preţurilor, de la metodele de calculare a lor, precum şi de la rolul lor stimulativ, D.S. preconizează introducerea preţurilor în domeniul cercetării, îndeosebi pentru lucrările cu caracter aplicativ incluse în programele de ramură. Pentru lucrările destinate consumatorilor externi ar urma să se calculeze preţuri care să cuprindă beneficiul, iar pentru propriile trebuinţe – doar preţul de cost. Forma principală a determinării acestor preţuri ar trebui să fie cea contractuală, pe baza cheltuielilor planificate. În preţul producţiei ştiinţifice ar urma, după autor, să se introducă un beneficiu cel puţin egal cu beneficiul obţinut în ramura sau subramura corespunzătoare.*

Un manifest antikeynesist

• *Într-o declaraţie apărută în Frankfurter Allgemeine Zeitung sub titlul* Die Inflation kann gestoppt werden *(Inflaţia poate fi oprită) şi republicată de „Pro-*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

W. Goodwin, care scrie : „...pentru ţările mai mici decît India sau China... problema este mai mult sau mai puţin insolubilă". Pe fundalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, în condiţiile interdependenţei şi întrepătrunderii crescînde dintre fenomenele şi procesele ce se desfăşoară pe plan naţional şi internaţional, negarea posibilităţilor tuturor statelor, indiferent de mărime, de dotare în resurse şi nivel de dezvoltare, de a-şi soluţiona problemele vieţii economice, este nu numai depăşită, dar şi profund adversă progresului în general.

De teoria structurării economiei după talia ţării ţine şi teoria **insuficienţei pieţei interne** din ţările în curs de dezvoltare, formulată acum două decenii, de R. Nurkse[2]), dar susţinută insistent, cu aparente modificări şi unele adăugiri şi astăzi. Aspectul esenţial al acestei teze, pe care o întîlnim şi la economiştii americani C. Young şi P. Rosenstein-Rodan, constă în considerarea dimensiunii pieţei interne drept o restricţie importantă a dezvoltării economice a ţărilor rămase în urmă. Argumentarea trăsăturii de talie mică, care, după cum am văzut, variază la ceilalţi autori, de la 10 milioane locuitori la dimensiuni ce se situează pînă imediat sub nivelul Indiei, nu derivă neapărat din faptul că „ţările sînt prea mici, ci că ele sînt prea sărace pentru a alimenta piaţa industriei locale". Explicit, modicitatea pieţei interne s-ar datora venitului redus pe locuitor, slabei puteri de cumpărare a consumatorului, ca şi structurii cererii. Soluţia ar fi investirea într-o gamă largă de ramuri, dar mai puţin în industrie şi în nici un caz în industria producătoare de mijloace de producţie. Astfel, Arthur Lewis, care atribuie acestei orientări valoarea unui postulat al „aritmeticii planificării din ţările în curs de dezvoltare", afirmă că „Într-o ţară în care jumătate din locuitori sînt agricultori, care sînt încă în stadiul de subzistenţă şi nu au bani de consacrat bunurilor manufacturate, importanţa producţiei industriale este inevitabil limitată"[3]). După părerea lui A. Lewis, ţările mici vor găsi mai rentabil să înceapă cu bunuri de consum şi nu trebuie „să se lanseze în producţia bunurilor de echipament" decît „cînd piaţa internă se va fi lărgit şi competenţele s-ar fi multiplicat" dar şi atunci doar „prin intermediul service-ului şi al reparaţiilor".

Caracterul potrivinic industrializării se exprimă şi sub forma consideraţiilor despre efectele costisitoare şi dezechilibrante ale acesteia în cadrul economiilor mai puţin dezvoltate.

Se susţine necesitatea dezvoltării agriculturii ca o prioritate de început şi pe termen lung a creşterii economice din aceste ţări. Este indubitabil că agricultura reprezintă o resursă importantă a creşterii producţiei în ţările în curs de dezvoltare. De asemenea, teza necesităţii sporirii productivităţii în agricultură, luată în sine, nu este falsă, pentru că agricultura poate juca un rol important în ridicarea productivităţii muncii, ca factor de sporire a avuţiei materiale a unei naţiuni, după cum, respectiv, nu se poate nega influenţa pozitivă pe care ar avea-o creşterea rapidă a agriculturii asupra procesului de industrializare. Dar abordarea problemei în maniera **agricultură versus industrie** este falsă ştiinţific şi are un caracter neocolonialist, de justificare a exploătării coloniale şi de menţinere a actualelor relaţii internaţionale inechitabile, izvorîte şi susţinute de caracterul înapoiat, de monoproducţie agricolă, impus economiilor ţărilor rămase în urmă. Falsitatea tezelor despre rolul şi locul agriculturii în strategia dezvoltării – ca ramură conducătoare şi prioritară sau ca o condiţie majoră a ridicării nivelului de trai la oraşe şi sate – derivă din faptul că agricultura, prin natura ei, nu poate îndeplini aceste funcţii. Alegerea industriei drept cheie a progresului economic şi social rezultă din condiţionarea evoluţiei societăţii omeneşti de dezvoltarea forţelor de producţie, industria asigurînd baza tehnică pentru satisfacerea nevoilor sociale, pentru economisirea de muncă şi crearea de avuţie. Contribuţia majoră şi dinamică a industriei la creşterea economică este generată nu numai de faptul că înlătură subutilizarea şi duce la utilizarea completă a resurselor naturale, dar şi pentru că progresul tehnic mai continuu şi mai sistematic în această ramură antrenează importante creşteri ale productivităţii muncii pe întreaga economie naţională. De aceea, sporirea aportului agriculturii la dezvoltarea economiilor rămase în urmă se realizează prin dezvoltarea industriei, de care depind implementările tehnice şi economice necesare pentru creşterea producţiei şi productivităţii muncii agricole. Desigur, pentru a se ajunge la dezvoltare, industria trebuie corelată şi cu evoluţia altor ramuri ale producţiei materiale.

Necesitatea obţinerii unei anumite armonii în dinamică, din punctul de vedere al raporturilor intersectoriale, apare răsturnat prezentată nu numai în teoriile primordialităţii agriculturii, ci şi în cele care acordă prioritate ramurilor de infrastructură sau serviciilor, fie pentru perioada de început, fie pur şi simplu ca specializare a economiei naţionale.

În general vorbind, există ramuri infrastructurale şi anumite servicii de o semnificaţie deosebită pentru creşterea economică (transporturi şi comunicaţii, comerţ, finanţe, asigurări, educaţie ş.a.), dar importanţa lor variază în funcţie de nevoia socială generată de un anumit nivel al forţelor de producţie. Evoluţia lor, ca şi crearea lor, este subordonată cerinţelor producţiei materiale. Aşadar, orientarea spre sectorul serviciilor necesită anumite condiţii şi nu se poate opera decît cînd acestea sînt întrunite în cadrul producţiei materiale. Recomandarea priorităţii sau începerii dezvoltării cu sectorul de servicii este nu numai irealizabilă dar şi superfluă, cunoscîndu-se nivelul scăzut de dezvoltare al forţelor de producţie din ţările în curs de dezvoltare.

Străduinţa unor economişti burghezi de a demonstra imposibilitatea sau inutilitatea edificării industriale a ţărilor lumii a treia vizează nu numai apărarea intereselor imediate ale monopolurilor, dar şi prevenirea opţiunii pentru o cale proprie de dezvoltare în afara orînduirii capitaliste.

dr. Sorica SAVA

---

[1]) International trade and economic development, Oxford Clarendon Press, 1957, p. 46—47.

[2]) Problems of capital formation in underdeveloped countries, Oxford, 1958.

[3]) Développement économique et planification, Payot, Paris, 1968, p. 47

FIŞE

blèmes Economiques" (13 iulie 1977) sub titlul „Les propositions de dix professeurs d'économie monétaristes pour vaincre l'inflation", profesorii Karl Brunne. (Rochester şi Berna), Allan H. Meltzer (Pittsburgh), Peter Bernholz (Bâle), André Fourçans (Paris), Michèle Fratianni (Louvain), Brian Griffith (Londra), Pieter Korteweg (Rotterdam), Manfred J.M. Neumann (Berlin), Michael Parkin (Londra, Ontario), Jean Jacques Rosa (Paris), partizani ai monetarismului, se adresează guvernelor şi institutelor de emisiune europene – în numele unui „comitet fantomă de politică economică europeană" – propunînd remedii, în general opuse celor recomandate de instituţiile consacrate, ca O.C.D.E. sau F.M.I. În opoziţie cu teza frecvent susţinută în ultima vreme, respectivii afirmă că inflaţia nu se poate produce decît dacă masa monetară creşte în mod excesiv, oricare ar fi efectele ce s-ar putea exercita, pe alte căi, asupra nivelului preţurilor. În consecinţă, cei 10 profesori invită băncile centrale să reducă progresiv ritmul expansiunii monetare, reglîndu-l după tendinţa pe termen lung a creşterii globale a economiei – ceea ce ar avea drept efect oprirea inflaţiei. Printre altele, cei zece nu sînt de acord cu teza O.C.D.E. – considerată ca fiind de inspiraţie keynesistă – că ţările cu o creştere uşoară de preţuri ar trebui să-şi relanseze economia în favoarea ţărilor deficitare. Criticismul autorilor poate fi justificat dar, dat fiind caracterul său limitat la politici şi nu la structuri, pretenţia de a oferi un remediu ni se pare exagerată.

„Negustorii de moarte"

● *În INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE (10 august 1977) citim un comentariu de Lee Weissman la o carte recent apărută a lui Anthony Sampson* The Arms Bazaar. From Lebanon to Lockheed, *Viking, 352 p. După „Anatomy of Britain", Anthony Sampson încearcă să investigheze lumea corporaţiilor multinaţionale, ca în cartea „The Sovereign State : The Secret History of I.T.T.", a cartelului petrolului, ca în „The Seven Sisters" şi, în fine, lumea „negustorilor de moarte", ca în cartea la care se referă L.W. Cui se vînd armele ? Oricui. Cine le vinde ? Americanii deţin circa jumătate din cifra totală a vînzărilor, care în 1975 era de 300 miliarde dolari. Urmează o serie de alte state. Cumpărătorii vînd, la rîndul lor, altora. Cei cu care Sampson a discutat nu au remuşcări de conştiinţă. Nu, vînzătorii de arme îşi fac treburile cu nevinovăţia cu care ar vinde pantofi sau maşini de cusut. Dacă sînt îndemnaţi să se gîndească la meseria lor, ei conchid că un echilibru al terorii este mai sigur şi mai prosper. Pe lîngă cei numeroşi, mici şi mijlocii, sînt marii Lockheed, Northrop, Dassault, General Dynamics ş.a. Cartea lui Sampson, spune L.W., îşi propune să facă un pas în direcţia conştientizării faptului că, asemenea „comerţului cu narcotice şi sclavi", „comerţul cu arme este diferit de cel cu maşini de cusut". După autor ar fi evident „că vînzările de arme determină politica externă şi nu aceasta din urmă ar stabili cît şi unde un atare comerţ este acceptabil şi moral".*

PLANUL FIZIC

(Urmare din pag. 4)

utilaje (strungurile paralele și mașinile de frezat verticale), realizările s-au situat cu mult sub indicele planificat.

Din analiza noastră reiese că două sînt cauzele care au determinat această situație : **schimburile neprogramate și neutilizarea completă a timpului de lucru al mașinilor.** Ce arată un calcul făcut împreună cu specialiștii întreprinderii ?

Dacă nu s-ar fi pierdut un important număr de ore-mașină, **indicii de utilizare puteau să crească cu 0,7%.** În același timp, dacă s-ar fi evitat sau redus schimburile neprogramate care au însumat, de asemenea, numeroase ore-mașină pierdute, **indicele de utilizare putea spori cu încă 5,5%.** Așadar, numai prin înlăturarea acestor neajunsuri s-ar fi putut realiza **o creștere a indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor cu încă 6,2%,** iar întreprinderea ar fi putut să se încadreze în sarcinile de plan fixate la acest indicator și să realizeze suplimentar însemnate cantități de produse fizice necesare beneficiarilor.

Un alt neajuns, care a afectat simțitor creșterea productivității muncii, a fost și acela că **timpul de lucru al muncitorilor efectiv utilizat s-a situat sub cel planificat,** ca urmare a absențelor nemotivate și a învoirilor și concediilor fără plată. S-au irosit astfel cîteva zeci de mii de om-ore care, dacă ar fi fost utilizate în producție, **s-ar fi putut obține, în primul semestru, un spor de productivitate de 2,5% față de nivelul realizărilor.**

Situația prezentată a generat o neconcordanță evidentă. Desigur, este bine ca în fiecare întreprindere planul de producție să fie depășit. Acest lucru trebuie realizat însă printr-o încărcare echilibrată a tuturor utilajelor, bine fundamentată încă din perioada de planificare și riguros respectată în execuție la nivelul indicilor planificați. Dacă respectiva unitate economică și-a îndeplinit și depășit planul producției în condițiile în care indicii de utilizare ai dotării tehnice s-au situat sub prevederi, apare evident că **o intensificare a preocupărilor pe linia creșterii gradului de folosire a mașinilor și insalațiilor, cel puțin la nivelul planificat, ar putea conduce la un spor și mai substanțial de producție fizică.**

Desigur, toate aceste deficiențe, ca și altele, au făcut obiectul analizei Consiliului oamenilor muncii din întreprindere, preconizîndu-se măsuri pentru îmbunătățirea situației. Printre altele, s-a hotărît ca, **printr-o mai justă programare a producției, să se evite schimburile neprogramate și să se creeze condiții mai bune de folosire a timpului de funcționare a mașinilor și utilajelor.** Totodată, s-a hotărît intensificarea muncii educative în rîndul unor muncitori care lipsesc nemotivat de la lucru, astfel încît întregul personal să respecte întocmai programul de lucru și să-și îndeplinească în cele mai bune condițiuni sarcinile ce-i revin în producție.

Pe agenda de lucru a Consiliului oamenilor muncii pe perioada ce a mai rămas pînă la sfîrșitul anului, mai stau și alte probleme ce se cer rezolvate pentru a se asigura toate condițiile în vederea creșterii mai accentuate a productivității muncii, realizării ritmice a planului producției fizice. Este vorba și de găsirea unei soluții de transferare a 8 utilaje care sînt disponibile, deoarece prezintă o pronunțată uzură fizică, constituind astfel un balast pentru întreprindere. Dar, evident, problema principală care se pune este aceea ca, în întreprindere, **să se găsească soluțiile corespunzătoare pentru utilizarea cu indici înalți a tuturor utilajelor din dotare.**

De asemenea, trebuie arătat că un cîmp larg de acțiuni îl reprezintă, în continuare, **extinderea sau introducerea unor noi tehnologii de lucru.** De pildă, un important volum de muncă este încă înglobat în lucrări de sudură. De aceea, în momentul de față se fac experimentări pentru introducerea unui nou procedeu de sudură care, după estimările făcute, va asigura, la această operație, **un spor de productivitate de aproape 30%.**

PRIMA LUNĂ din semestrul II, respectiv luna iulie, a debutat cu realizări bune atît în ce privește creșterea productivității muncii cît și a volumului producției fizice realizate. Muncitorii, tehnicienii și inginerii întreprinderii sînt hotărîți să dezvolte aceste realizări, să adauge pînă la sfîrșitul anului altele și mai consistente, pentru a-și aduce astfel contribuția la înfăptuirea hotărîrilor adoptate de Congresul consililor oamenilor muncii.

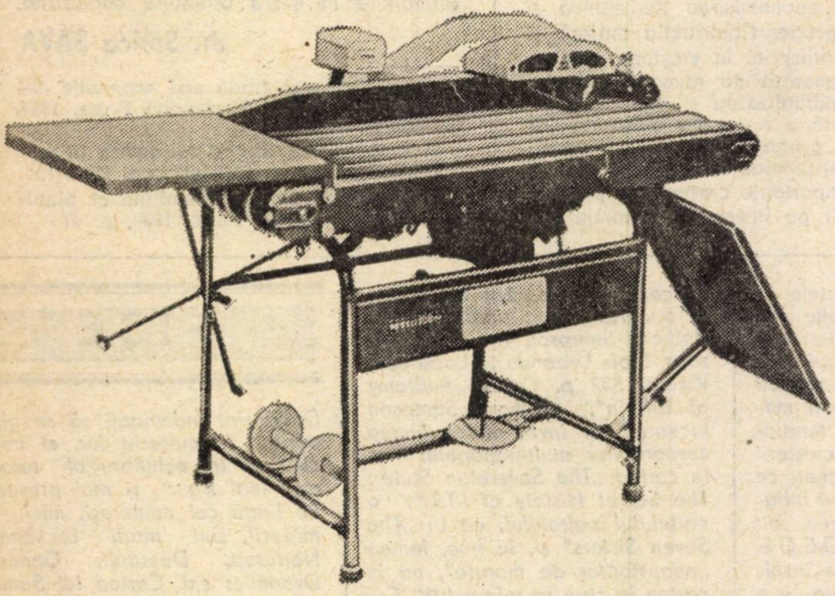

Agromachinaimpex

MAȘINA DE COASERE A TUTUNULUI MTS-100 M

este destinată coaserii mecanice a frunzelor verzi de tutun din soiuri orientale și semiorientale.

În interval de o oră mașina coase 45 de șiruri cu o lungime de 2,5 m.

Adîncimea cusăturii — 20 — 70 mm.

Personal de deservire — 1 muncitor.

Exportator : GTP AGROMACHINAIMPEX
Bulgaria, Sofia
str. Aksakov nr. 5
Telefon : 88 53 25
Telex : 022563

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să vă adresați Reprezentanței Comerciale a R. P. Bulgaria în Republica Socialistă România, București, str. Galați nr. 32. Telefon : 11 91 62

Publicom

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

Cooperarea între țările în curs de dezvoltare — condiție a lichidării decalajelor contemporane

REALITĂȚILE LUMII CONTEMPORANE, prin ceea ce au mai caracteristic și semnificativ, demonstrează mereu că între aspirațiile și interesele țărilor în curs de dezvoltare și politica imperialistă de dominație, exploatare și dictat, care n-a fost eradicată încă din relațiile internaționale se manifestă puternic contradicții antagonice. Numai edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale poate rezolva aceste contradicții și asigura întronarea în viața internațională a unei politici noi, de egalitate, colaborare și pace.

Strategia solidarității

ÎN CONCEPȚIA Partidului Comunist Român, instaurarea noii ordinii este un imperativ al epocii noastre. Republica Socialistă România s-a angajat încă de la început în prima linie a frontului de acțiune pentru noua ordine economică și politică mondială, și preocuparea pentru făurirea acesteia a devenit o latură esențială a politicii externe a partidului și statului nostru.

În optica României, edificarea noii ordini presupune transformări radicale în sistemul relațiilor internaționale, printr-un proces istoric în care urmează a se realiza lichidarea fenomenului subdezvoltării, eliminarea decalajelor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare a economiei naționale. Procesul acesta vizează crearea unei diviziuni mondiale a muncii rațională și echitabilă, stabilirea de noi raporturi interstatale bazate pe principii și norme de conduită adoptate în mod liber de toate statele, crearea unor mecanisme de colaborare internațională care să faciliteze progresul general al economiei mondiale, democratizarea întregii vieți internaționale.

Înfăptuirea obiectivelor fundamentale astfel schițate necesită o strategie corespunzătoare a edificării noii ordini. România a adus și aduce o contribuție semnificativă la definirea acestei strategii, atît prin experiența propriei dezvoltări, ca țară socialistă și totodată țară în curs de dezvoltare, cît și prin colaborarea largă cu toate celelalte state ale lumii și participarea activă la dezbaterea și soluționarea marilor probleme internaționale.

Întărirea solidarității și unitatea de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare constituie, în aprecierea României, o necesitate și o premisă fundamentală pentru realizarea obiectivelor pe care aceste țări și le propun. **„...Interesele supreme ale luptei pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — impun ca între țările în curs de dezvoltare și țările nealiniate — în cea mai mare parte cu o economie în curs de dezvoltare — să se realizeze o colaborare tot mai strînsă, să se întreprindă acțiuni comune pentru soluționarea problemelor progresului lor economic și social tot mai rapid și instaurarea unei politici noi, a noii ordini economice pe plan internațional“.**

În condițiile în care contribuția țărilor dezvoltate la reducerea decalajelor și eliminarea înapoierii economice în lume, la eforturile țărilor în curs de dezvoltare pentru înlăturarea moștenirii nefaste a colonialismului și imperialismului este cu totul insuficientă, se dovedește cu atît mai necesară crearea unui sistem coerent de relații de colaborare reciprocă între țările în curs de dezvoltare. Înțelegerile lor principiale în acest sens sînt consemnate în documente internaționale de mare semnificație economică și politică, așa cum sînt Declarația de la Manila a „Grupului celor 77“, Programul de acțiune al Conferinței asupra cooperării economice dintre țările în curs de dezvoltare (Mexico, septembrie 1976) și altele.

Consacrare prin acțiune

PE PLAN PRACTIC, cooperarea economică dintre țările în curs de dezvoltare este la începuturile sale. Ponderea comerțului dintre ele în comerțul mondial total era în 1975 abia de 5,4%, exporturile țărilor în curs de dezvoltare către state din același grup formau numai 22.3% din totalul exporturilor lor, iar importurile corespunzătoare reprezentau 23.3%. Proces de dată mai recentă în relațiile internaționale, intensificarea cooperării dintre țările în curs de dezvoltare este destinată însă să constituie o dimensiune importantă a procesului de edificare a noii ordini economice și politice mondiale, să determine noi mutații în raportul de forțe economice și politice pe plan mondial.

Cooperarea și întrajutorarea economică dintre țările în curs de dezvoltare este de o importanță covîrșitoare pentru accelerarea progresului lor economic și social, pentru dezvoltarea economică independentă a fiecărei țări în curs de dezvoltare și reducerea dependenței de țările dezvoltate, pentru emanciparea politico-economică și întărirea unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare în procesul instaurării noii ordini economice internaționale.

Sprijinul României, țară socialistă în curs de dezvoltare, pentru cooperarea economică dintre țările în curs de dezvoltare decurge din solidaritatea sa cu aceste țări, din similitudinea de preocupări și interese, din hotărîrea sa fermă de a acționa, alături de celelalte țări în curs de dezvoltare și alte forțe revoluționare, progresiste și democratice, pentru abolirea vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste și instaurarea unor noi relații între state, de deplină egalitate și echitate.

România militează ferm și aduce o contribuție valoroasă la eforturile pentru înlăturarea subdezvoltării, precum și a cauzelor care au generat-o. O expresie puternică a acestei politici o constituie legăturile strînse de prietenie, colaborare și solidaritate cu noile state independente. În ansamblul relațiilor economice externe ale României, ponderea țărilor în curs de dezvoltare a sporit de la 18% în 1975 la 21,3% la începutul acestui an și urmează să ajungă în 1980 la cel puțin 25%. România cooperează activ cu aceste țări atît pe calea dezvoltării unor relații cu adevărat echitabile, cît și prin acordarea, pe măsura posibilităților și a experienței sale, de asistență tehnică și pregătirea cadrelor de specialiști necesare construirii unei industrii și economii moderne.

În perioada 1960—1976, schimburile comerciale ale României cu țările în curs de dezvoltare au crescut de peste 30 de ori, au fost constituite în aceste țări peste 30 de societăți mixte cu participare românească, s-au construit peste 100 de obiective economice care constituie piloni importanți ai dezvoltării lor. Circa 16 800 de specialiști români acordă asistență în 60 de state, iar 10 000 de tineri din țări în curs de dezvoltare se pregătesc în institutele noastre de învățămînt superior.

O ilustrare elocventă a raporturilor de prietenie și colaborare cu țările în curs de dezvoltare este participarea României la „Grupul celor 77“ și prezența sa în calitate de invitat la reuniunile țărilor nealiniate. Intrarea României în „Grupul celor 77“ și invitarea ei la activitățile țărilor nealiniate au fost acte politice de consacrare a solidarității sale cu țările în curs de dezvoltare.

O largă varietate de forme

ÎNȚELEGEREA cooperării economice dintre țările în curs de dezvoltare ca o necesitate obiectivă a epocii noastre călăuzește hotărîrea statelor respective de a participa activ la acest proces istoric. Este vorba în general de state tinere, pe care le unește aspirația și preocuparea majoră pentru dezvoltare. Ele sînt interesate în crearea unei noi ordini economice și politice în lume, care să favorizeze realizarea acestei aspirații. Faptul că se deosebesc între ele ca nivel de dezvoltare, sistem social și politic, dotare cu resurse naturale și umane, tradiții culturale, formă de angrenare în circuitul economic mondial etc. nu face decît să sublinieze și mai mult necesitatea cooperării lor economice în forme variate, eficiente, adaptate obiectivelor urmărite.

Din practica relațiilor României cu țările în curs de dezvoltare se desprinde o varietate largă de forme, căi și mijloace de cooperare care contribuie la îmbogățirea experienței internaționale în acest domeniu și a căror aplicare și amplificare este în folosul țărilor care le practică. Pot fi menționate dintre acestea :

— Dezvoltarea cooperării **în domeniul producției** prin realizarea de întreprinderi mixte, proiecte multilaterale, specializarea în producție pe țări, utilizarea în comun a capacităților de producție disponibile în unele țări etc. Pe această cale se pot asigura investițiile necesare pentru proiecte de proporții pe care o singură țară nu le-ar putea efectua ; se pun astfel în valoare resursele naturale, se constituie unități economice optime, cărora li se deschid piețele mai multor țări deodată.

— Extinderea cooperării **în domeniul schimburilor comerciale** prin constituirea de societăți comune de comercializare, stabilirea de burse de mărfuri în țările în curs de dezvoltare, cooperarea dintre organizații comerciale de stat, instituirea unui sistem global de preferințe comerciale între țările în curs de dezvoltare, stabilirea de stocuri alimentare, acordarea unui regim vamal preferențial la produsele obținute prin cooperare, organizarea de consultații între producătorii și consumatorii produselor de bază.

— Cooperarea **în domeniul serviciilor internaționale**, al transporturilor, telecomunicațiilor, asigurărilor și turismului, prin finanțarea și exploatarea de proiecte multilaterale, servicii comune pentru marina comercială, acțiuni comune pentru conteinerizare, dezvoltarea și utilizarea porturilor, crearea de rețele eficace de telecomunicații regionale, subregionale și interregionale, crearea de asigurări comune și acorduri de reasigurare între țările în curs de dezvoltare.

— Cooperarea **în domeniul științei și tehnologiei** prin încurajarea înființării de centre naționale pentru transferul și dezvoltarea tehnologiei, crearea de centre tehnologice regionale, subregionale și interregionale, stabilirea de bănci de informații și date tehnologice, cercetarea în comun pe baza unei tematici convenite, executarea de cercetări în laboratoarele existente pentru folosul comun al mai multor țări în curs de dezvoltare, specializarea în cercetare și proiectare.

— Colaborarea **în domeniul monetar și financiar** prin perfecționarea acordurilor de compensație și plăți, corelarea între sistemele de plăți existente, încurajarea circulației de resurse financiare între țările în curs de dezvoltare, cooperarea activă între băncile centrale pentru protejarea rezervelor valutare, crearea de consorții între instituțiile financiare din diferite țări pentru finanțarea proiectelor de mare anvergură, întărirea instituțiilor financiare regionale, subregionale și interregionale.

Mai pot fi amintite cooperarea în formarea cadrelor și în folosirea brațelor de muncă prin stabilirea de programe și centre comune de formare ; coordonarea programelor de dezvoltare economico-socială și a politicilor economice, inventarierea resurselor naturale și umane ale țărilor, coordonarea strategiilor de dezvoltare industrială și agrară ; coordonarea pozițiilor față de investițiile străine de capital, pentru controlul societăților transnaționale ; cooperarea în reorientarea structurilor agriculturii ; stabilirea de poziții comune pentru negocieri în cadrul organizațiilor internaționale ; concertarea pozițiilor în negocierea Codului de conduită pentru transferul de tehnologie și altele.

Angajament ferm și voință politică

ÎNFĂPTUITĂ în forme și căi atît de variate, cooperarea dintre țările în curs de dezvoltare are un dublu impact : completează eforturile naționale pentru dezvoltare și constituie o bază materială pentru întărirea solidarității și a unității de acțiune a acestor țări. Cooperarea dintre ele este o cooperare liber consimțită între statele suverane și egale în drepturi. Uneori aceste state decid instituționalizarea cooperării economice dintre ele prin crearea de organizații economice regionale și subregionale. Cooperarea și formele ei instituționale nu trebuie să ducă la formarea unui nou bloc, care să adauge noi dificultăți relațiilor economice internaționale. Obiectivul ei fiind sprijinirea dezvoltării, această cooperare este incompatibilă cu politica de bloc și cu discriminarea. Respectarea acestui principiu este absolut necesară atunci cînd se decid formele cooperării și se formează organisme de cooperare subregională, regională și interregională. Țările participante la asemenea organisme trebuie să ia în considerare și interesele celorlalte țări din grup. În același fel se pune problema și cu asociațiile de producători care, fiind un mijloc de întărire a capacității de negociere a țărilor în curs de dezvoltare cu țările dezvoltate, nu trebuie să aplice tratamente și politici discriminatorii față de celelalte țări ale grupului. De asemenea, crearea unui sistem special de preferințe comerciale între țările în curs de dezvoltare, mai ales tratamentul preferențial pentru produsele obținute prin cooperare, trebuie să fie generalizată la toate țările. Preferințe speciale mai ample s-ar putea acorda țărilor cel mai puțin dezvoltate.

Importanța istorică a cooperării economice dintre țările în curs de dezvoltare și contribuția acestei cooperări la formarea unei noi ordini economice și politice internaționale fac necesar angajamentul ferm și exprimarea cea mai autorizată a voinței politice a statelor pentru dezvoltarea, definitivarea și aplicarea practică a programului de cooperare economică dintre țările în curs de dezvoltare. Devine tot mai evidentă necesitatea ca țările în curs de dezvoltare să-și întărească și mai mult solidaritatea, să acționeze în mod organizat pentru apărarea intereselor proprii. În acest scop este necesară intensificarea contactelor și consultărilor dintre țările grupului, la toate nivelurile, inclusiv — așa cum propune România — organizarea unei conferințe a țărilor în curs de dezvoltare, eventual în colaborare cu țările nealiniate, pentru întărirea unității și solidarității lor în vederea edificării noii ordini economice mondiale.

În pragul unei noi etape

ÎN PREZENT, țările în curs de dezvoltare se pregătesc pentru o nouă etapă a eforturilor internaționale în vederea înfăptuirii noii ordini, aceea a negocierilor concrete cu țările dezvoltate. În cadrul diferitelor organisme ale O.N.U. și al instituțiilor sale specializate s-au făcut deja primele începuturi în acest sens, dar negocierile se desfășoară pe probleme și domenii izolate, iar rezultatele lor sînt marginale. O încercare de a aborda în mod integrat, „în pachet", problemele noii ordini s-a făcut la Conferința pentru cooperare economică internațională care și-a ținut sesiunile la Paris în perioada 1975—1977. Organizată cu participarea unui număr limitat de state, conferința nu a dat rezultatele scontate și a fost nevoită să transfere problematica sa Adunării Generale a O.N.U. Acesteia îi revine acum marea răspundere de a identifica și hotărî modalitățile de desfășurare a unor negocieri eficiente.

Sesiunea a 31-a reluată și sesiunea a 32-a a Adunării Generale din toamna acestui an vor constitui pentru țările în curs de dezvoltare noi momente de afirmare a solidarității și a unității lor de acțiune. România a susținut în mod consecvent că numai prin participarea la negocieri a tuturor statelor, pe bază de egalitate, se poate ajunge la obținerea de rezultate pozitive. Experiența negocierilor din toate conferințele internaționale demonstrează judiciozitatea și justețea poziției românești. De aceea, orice formulă pe care Adunarea Generală a O.N.U. o va recomanda nu poate fi decît una la care să participe toate statele, iar hotărîrile care se vor lua să fie emanația înțelegerilor dintre acestea.

Concepută ca un mijloc de accelerare a progresului lor economic și social, de sprijinire a dezvoltării independente a fiecărei țări în curs de dezvoltare și de reducere a dependenței față de țările dezvoltate, de emancipare politico-economică și întărire a unității de acțiune în procesul edificării noii ordini, cooperarea economică dintre aceste țări răspunde intereselor majore ale întregii omeniri. În consecință, încurajarea ei de către țările dezvoltate sau, dimpotrivă, reticența față de ea constituie o chestiune de atitudine față de cerințele progresului umanității. Țările socialiste, fondatoare și adepte ale sistemului social-politic cel mai revoluționar și avansat pe care omenirea l-a creat, sînt susținătoarele firești ale cooperării dintre țările în curs de dezvoltare.

Petre TĂNĂSIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Evoluția consumului de petrol în țări dezvoltate

CONSUMUL de petrol a crescut în primul trimestru al anului cu 8,7% în S.U.A. și cu 6,4% în Japonia, față de aceeași perioadă a anului 1976, arată statistici publicate recent de Agenția internațională pentru energie. În țările vest-europene consumul de petrol a scăzut cu 4,7% în R.F.G., cu 3,3% în Italia, cu 5,2% în țările Benelux, cu 1,9% în Anglia. Deși producția de petrol brut a celor patru țări producătoare O.C.D.E. (S.U.A. Canada, Norvegia și Anglia) și-a modificat tendința, sporind cu 4,7% în raport cu primul trimestru al anului 1976 datorită extracției în Marea Nordului, importurile lor de petrol brut au continuat să crească puternic. Astfel, Statele Unite și-au sporit cu 34,4% achizițiile lor de petrol din străinătate, Japonia cu 10,9%, iar țările C.E.E. cu 6,3%.

Exporturile agricole ale țărilor în curs de dezvoltare

DUPĂ CÎȚIVA ANI de reducere, exporturile agricole ale țărilor în curs de dezvoltare au sporit valoric cu 12% în 1976 și urmează să progreseze din nou în 1977, indică un raport al F.A.O. recent dat publicității. Întregul export mondial a progresat valoric cu 4%, atingînd 123 miliarde dolari. În ceea ce privește țările dezvoltate, exporturile lor agricole au scăzut cu 4%.

Cafeaua, cauciucul, bumbacul și plantele oleaginoase au furnizat 5/6 din sumele suplimentare încasate de țările în curs de dezvoltare. Cafeaua, care a preluat locul întîi deținut de zahăr în clasamentul produselor de export, ale acestui grup de țări, reprezintă aproape un sfert din încasări și jumătate din sporul de 12%. Valoarea totală a exporturilor de bumbac a crescut mai ales în cazul țărilor din Orientul Mijlociu, în timp ce exporturile respective ale Americii Latine și ale unor țări din Extremul Orient au scăzut.

Instabilitatea prețurilor a rămas sesizabilă în 1976. Piețele produselor agricole ar urma să fie caracterizate și în viitor de ample fluctuații ale prețurilor, se afirmă în raport. Pe termen scurt se poate prevedea o anumită expansiune a cererii de produse agricole, paralel cu dezvoltarea mai rapidă a producției de alimente, îndeosebi a produselor din pește și a făinii de oleaginoase.

Vînzarea unor filiale americane în străinătate

ÎNTRE 1971 și 1975 societățile transnaționale americane au vîndut 1 359 din filialele lor din străinătate, adică circa 10% din totalul acestora. Majoritatea vînzărilor din care o treime în Europa, au fost motivate prin profiturile reduse pe care le asigurau aceste filiale, dar una din cauze este și presiunea guvernelor unora din țările pe teritoriul cărora se aflau. O proporție relativ mare a filialelor vîndute activau în ramuri care necesită mai puțin capital și mai multă forță de muncă, ca industria textilă, a confecțiilor, a pielăriei, băuturilor etc., caracterizate printr-o puternică concurență din partea producătorilor locali.

Creșterea numărului vînzărilor de filiale americane în străinătate a fost însoțită de o reducere a ritmului creării de filiale noi. În 1971 la fiecare vînzare a unei filiale corespundea crearea a 3,3 filiale noi ; în 1975 acest raport scăzuse la 1:1,4.

Orientări în dezvoltarea economică

Venezuela: priorități în investițiile publice

ÎN PERIOADA 1976-1980 investițiile în sectorul public al economiei Venezuelei se preconizează să atingă 27 miliarde de dolari, reprezentînd 53,1% din totalul investițiilor. Sectorului agricol îi vor fi destinate sume importante din fondurile de investiții prevăzute pentru întreaga economie. Concomitent se prevede dezvoltarea prioritară a industriei siderurgice, a producției motoarelor pentru autovehicule și a construcțiilor navale. În sectorul minier, investițiile publice sînt estimate, pentru perioada sus-menționată la aproximativ 240 milioane de dolari. Pentru transporturi și telecomunicații fondul de investiții alocat se va ridica la circa 10 miliarde de dolari.

Cu condiția realizării unei creșteri a producției agricole pe 7% pe an și dacă industria va înregistra ritmul prevăzut de majorare a producției cu 12-14% anual, iar volumul construcțiilor va spori cu 15% pe an, se apreciază ca posibilă o creștere anuală de circa 10% a produsului intern brut al țării.

Producția industriei petroliere, principala ramură economică a Venezuelei va continua să scadă, situație care nu va determina însă schimbarea locului pe care-l ocupă aceasta, de cea mai importantă sursă de venituri a țării. În această ramură industrială, politica economică a guvernului urmărește ca producția de țiței să nu se diminueze sub 2,2 milioane barili pe zi. Se tinde spre creșterea nivelului rezervelor certe, îmbunătățirea structurii producției în domeniul rafinării țițeiului, paralel cu raționalizarea consumului intern de petrol.

Pentru sporirea nivelului rezervelor certe de țiței vor fi explorate regiunile din platoul continental, unde rezervele se estimează că s-ar putea ridica la 18 miliarde de barili. În zona Orinocului, considerată un imens rezervor de țiței, rezervele ar putea fi, după calculele actuale, de 900 miliarde de barili. Prin plan se prevede ca în această zonă, producția de țiței și rafinarea acestuia să se realizeze pe loc, sub forma unei operațiuni complet integrate. Rafinăriile, un număr de patru, care se vor construi mai întîi, vor avea o capacitate inițială de 50 000 de barili/zi. Se afirmă că zona Orinocului va putea să furnizeze cantități considerabile de țiței 500 000 barili pe zi în anul 1985 constituind un obiectiv realizabil.

Posibilități de valorificare oferă și rezervele certe de gaze naturale ale Venezuelei, care se ridică la 1 200 miliarde de metri cubi.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 22—26 VIII 1977 s-a caracterizat printr-o depreciere a **dolarului S.U.A.** față de ansamblul celorlalte valute occidentale. În ciuda menținerii tendințelor de creștere a dobînzilor interne și a reducerii deficitului balanței comerciale americane la 2,3 miliarde dolari în luna iulie a.c., față de 2,8 miliarde în iunie, factori externi care țin în primul rînd de situația celorlalte valute, au imprimat dolarului o asemenea evoluție.

Francul elvețian, datorită în primul rînd măsurilor luate de Banca Națională a Elveției la 24 VIII de a opri pentru moment intervențiile pe piața valutară de susținere a cursului dolarului față de franc, a cotat la un moment dat la 25 VIII 2,3750 franci pentru 1 dolar — nou record de repreciere față de dolar — pentru ca la sfîrșitul intervalului să slăbească ușor la 2,3875 franci pentru 1 dolar, ceea ce reprezintă totuși o repreciere cu 1,6% față de sfîrșitul intervalului trecut.

Marca vest-germană, în ciuda reducerii excedentului balanței comerciale vest-germane de la 2,8 miliarde mărci în iunie a.c. la 1,8 miliarde mărci în iulie a.c., a înregistrat o repreciere față de dolar cu 0,4%, cotînd la 26 VIII 2,3190 mărci pentru 1 dolar, comparativ cu 2,3275 mărci la 19 VIII. Această evoluție a mărcii a fost determinată de zvonurile privind o nouă realiniere a parităților în „șarpele valutar" vest-european, zvonuri confirmate de altfel ulterior. După reuniunea miniștrilor de finanțe din țările membre de la sfîrșitul săptămînii s-a anunțat că începînd cu 29 VIII **coroana suedeză** va părăsi această grupare valutară, iar **coroana daneză** și cea **norvegiană** vor fi devalorizate cu 5%. Prin aceste măsuri „șarpele" primește o nouă lovitură.

Francul francez și **lira italiană** au manifestat și ele o tendință de repreciere față de dolar, terminînd intervalul la 4,9020 franci, respectiv 882,10 lire pentru 1 dolar comparativ cu 4,9205 franci și 883,70 lire pentru 1 dolar, cu o săptămînă în urmă. **Lira sterlină** s-a repreciat ușor față de dolar (1,7425 dolari pentru 1 liră la 26 VIII, față de 1,74 dolari la 19 VIII).

Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară creștere, de la 144,10 dolari/uncie al doilea fixing pe 22 VIII, la 145 dolari/uncie al doilea fixing la 26 VIII.

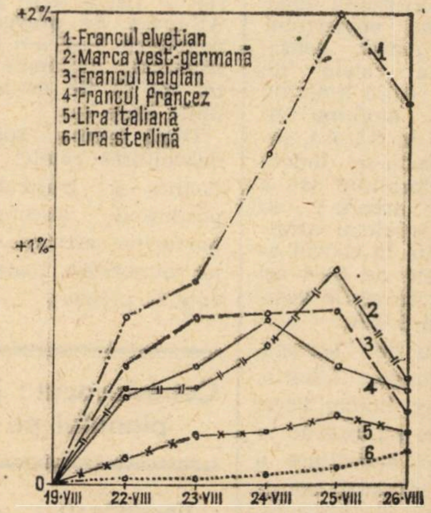

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 22—26 VIII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 19 VIII 1977

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEANU

ECONOMIE MONDIALA

STATISTICĂ INTERNAŢIONALĂ

Restructurări în producţia de maşini-unelte

PRODUCŢIA de maşini-unelte si utilaje de forjat si presat din tările capitaliste a cunoscut în ultimul sfert de veac ritmuri inegale de extindere; totuşi în 1975, în preturile curente, valoarea sa (9,3 mlrd. dolari), depăşea de peste 10 ori nivelul anului 1950 (circa 0,9 mlrd. dolari).

Datele din tabelul alăturat evidenţiază că, în decurs de două decenii, cvasimonopolul detinut în acest domeniu pe piata nesocialistă de un număr de sapte tări capitaliste nu s-a relaxat decît în mică măsură, ele furnizînd în 1975 circa 90% din productia totală a ramurii, faţă de 96,4% în 1950. S-a redus, în schimb, mult decalajul dintre S.U.A. si celelalte tări capitaliste producătoare, firmele vest-germane ajungînd la nivelul productiei celor americane, iar productia japoneză a progresat rapid, situîndu-se pe locul trei (ocupat altădată de Anglia).

Nu mai putin semnificative sînt modificările intervenite în structura productiei. Ca promotoare a progresului tehnic în construcţiile de maşini, producţia de maşini-unelte şi utilaje de forjat şi presat este ea însăşi obiectul unor tendinţe inovatoare complexe în ceea ce priveşte structura tehnologiei utilizate şi parcul existent. Exigenţele crescînde în privinţa randamentului utilajelor, a preciziei în prelucrarea pieselor etc. determină aplicarea pe scară crescîndă a automatizării, folosirea de aliaje speciale ş.a. — tendinţe care converg, în perspectivă, către crearea de întreprinderi complet automatizate. Numai în perioada 1965—1975 numărul de maşini-unelte cu program a crescut de peste 2 ori în S.U.A., de 5,7 ori în R.F.G., de 56 ori în Japonia, de peste 12 ori în Italia, de 2,2 ori în Anglia, de 6 ori în Franţa ş.a.m.d. În domeniul utilajelor de forjat şi presat se observă orientarea către maşini îngust specializate, dar cu o productivitate sporită.

După opinia specialiştilor, deşi în perspectivă ritmul de creştere a producţiei acestei subramuri se va încetini întrucîtva (respectiv de la o medie anuală de 7—8% pe perioada 1976—1980, la 6—7% în anii 1981—1990), ea se va situa în continuare printre ramurile dinamice ale industriei ţărilor capitaliste. La orizontul anului 1990 producţia lor de maşini-unelte şi utilaje de forjat şi presat ar urma să reprezinte 25—27 miliarde dolari, ponderea maşinilor-unelte fiind de circa 70%.

N. P.

Ponderea unor ţări în ansamblul producţiei de maşini-unelte de forjat-presat a lumii capitaliste (în %)

Ţara	1950	1965	1975 (evaluări)
S.U.A.*	54,5	38,2	26,1
R.F.G.	11,7	22,3	25,3
Japonia	0,2	7,6	11,8
Italia	3,7	2,9	8,1
Anglia	13,0	10,4	6,5
Franţa	6,9	5,9	6,0
Elveţia	6,4	4,0	5,8
Alte ţări	3,6	8,7	10,4
Total	100,0	100,0	100,0

*) Exclusiv producţia filialelor din alte ţări.
Sursa : B.I.K.I., Suplimentul nr. 1/1977

IPOTEZE — PREVIZIUNI

Lemnul — consumul european în anul 2000

DUPĂ OPINIA experţilor F.A.O. consumul de materiale lemnoase în Europa (fără Uniunea Sovietică) va spori apreciabil în perioada următoare, chiar în condiţiile unor ritmuri lente de creştere a produsului intern brut în ţările vest-europene.

Se apreciază că consumul de cherestea va creşte de la 93 mil. mc (în medie pe anii 1969—1971) la 118—155 mil. mc în anul 2 000, cel de plăci fibrolemnoase — de la 23 la 130—143 mil. mc, în timp ce consumul de lemn rotund se va reduce de la 99 la 50—60 mil. mc. În ceea ce priveşte consumul de hîrtie şi carton, se scontează pe o sporire de 3—4 ori a acestuia.

Luînd în considerare toate sursele de aprovizionare, experţii consideră că oferta pe piaţa materiilor prime lemnoase va corespunde, în linii mari, cererii în anul 2 000. Este de prevăzut în acelaşi timp o extindere mai rapidă a utilizării deşeurilor de hîrtie (cantitatea recuperată crescînd în ultimele trei decenii ale acestui secol de 4—5 ori), a deşeurilor de lemn (de 2,5 ori), precum şi lărgirea importului european net de materiale lemnoase (de peste 2 ori), comparativ cu dinamica volumului global al ofertei de materii prime lemnoase (+46 —83%). Unele goluri de aprovizionare pot să apară la nivelul anului 2 000 doar în cazul în care consumul de hîrtie, carton şi celuloză, precum şi de plăci fibrolemnoase va depăşi nivelul maxim scontat.

Proiecte rutiere africane

SLABA DEZVOLTARE atît a reţelei feroviare cît şi a celei rutiere din Africa constituie o puternică frînă în calea dezvoltării schimburilor dintre ţările continentului (schimburile comerciale reciproce, de pildă, reprezintă doar 6% din volumul comerţului lor exterior). Astfel, densitatea medie a reţelei de şosele este de 0,053 km/kmp (faţă de 1,44 km/kmp în Franţa sau 0,65 în S.U.A.), şoselele concentrîndu-se îndeosebi în zona litoralului sau a aglomeraţiilor urbane ; în plus ponderea şoselelor asfaltate sau betonate în cadrul acestei reţele este de 3—4 ori mai mică decît în ţările vest-europene sau în S.U.A.

Ţinînd seama de aceasta, ţări ca R.P. Congo, Liberia, Mali, Mauritania, Sudan, Togo, Tunisia, Uganda ş.a. prevăd în programele de dezvoltare a economiei lor investiţii considerabile în infrastructura rutieră, făcînd apel totodată la finanţarea externă a unor proiecte. Mai importante, în perspectiva realizării unei reţele transcontinentale de şosele, sînt proiectele — unele în curs de realizare — de căi rutiere, ca cea care urmează să lege Marocul de Senegal sau de Mauritania (termen de execuţie 1982), magistrala transsahariană — din Algeria în Mali şi Niger (pînă în 1983), cea care ar urma să străbată Egiptul, Sudanul, Kenya şi Etiopia (putînd fi realizată pînă la finele deceniului următor) ş.a. O semnificaţie economică deosebită va avea înfăptuirea proiectului magistralei transafricane Est-Vest, care să pornească din portul kenyan Mombasa (la Oceanul Indian) şi să ajungă la capitala Nigeriei — Lagos (port la Oceanul Atlantic). Se prevede ca în următorii 5—6 ani o serie de tronsoane naţionale ale acestei căi să fie modernizate şi unite între ele.

După opinia specialiştilor, dezvoltarea reţelei rutiere va facilita şi traficul maritim, permiţînd descongestionarea porturilor africane, în marea lor majoritate foarte aglomerate în prezent.

Cehoslovacia : jaloanele planului pe 1978

PROIECTUL directivelor privind planul de dezvoltare a economiei R.S. Cehoslovace pe anul 1978, aprobat la plenara din iulie a.c. a C.C al P.C. din Cehoslovacia, îşi concentrează atenţia asupra sporirii eficienţei economiei naţionale, ridicării productivităţii muncii, măsurilor de economisire a energiei electrice şi combustibililor, utilizării mai raţionale a materiilor prime şi materialelor.

Una din sarcinile principale o reprezintă dezvoltarea rapidă a bazei energetice şi de combustibil a ţării (de pildă, se prevede ca în cursul anului viitor capacităţile de producţie a energiei electrice să crească cu 1,3 mil. kW), în condiţiile reducerii concomitente a consumurilor specifice de energie.

Se preconizează o creştere cu 4,9% (faţă de nivelul planificat pe 1977) a venitului naţional, cu 5,1% a producţiei industriale, cu 4% a celei agricole, cu 11% a exporturilor (faţă de un spor de numai 5% a importurilor) etc. În cadrul industriei, un ritm devansator se prevede pentru producţia de maşini grele (+6,5%), precum şi pentru o serie de subramuri ale industriei chimice (un spor de 8,4% al producţiei de mase plastice, de 6,6% al celei de fibre chimice, de 6,2% al celei de hîrtie şi carton) etc.

R. P. BULGARIA

O DEZVOLTARE DINAMICĂ, CALITATIV SUPERIOARĂ A ECONOMIEI

ÎNAINTE de ultimul război mondial Bulgaria era considerată o ţară agrară înapoiată, cu o agricultură exclusiv extensivă şi dispunînd de o tehnică primitivă, cu o industrie slab dezvoltată, înzestrată cu utilaj învechit de un randament foarte scăzut. Astfel, în anul 1939 — anul de vîrf în dezvoltarea antebelică a economiei bulgare — raportul dintre producţia globală industrială şi cea agricolă era 21,8 : 78,2, iar populaţia ocupată era repartizată în proporţie de aproape 8% în industrie şi aproape 82% în agricultură.

În ceea ce priveşte industria, producţia mijloacelor de producţie reprezenta numai 22,6% din total, în timp ce producţia bunurilor de consum — 77,4%. În volumul global al producţiei industriale predomina industria alimentară (51,2%), fiind urmată de industria textilă şi a confecţiilor (19,8%).

Opţiuni în perfecţionarea structurii de producţie

ODATĂ CU VICTORIA revoluţiei socialiste în Bulgaria, a fost inaugurată — sub conducerea Partidului Comunist Bulgar — o perioadă de profunde transformări social-economice şi politice ; printre obiectivele economice cheie urmărite figurau : valorificarea pe scară largă a resurselor naturale proprii şi lărgirea bazei energetice şi de materii prime ; dezvoltarea industriei, prioritatea fiind acordată producţiei de mijloace de producţie (în special subramurilor de vîrf ale construcţiilor de maşini şi chimiei) ; intensificarea agriculturii, în condiţiile instaurării relaţiilor de producţie socialiste în acest sector al economiei ; ş.a.

Direcţia strategică a politicii economice în etapa prezentă, stabilită la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Bulgar, este **intensificarea continuă a producţiei, creşterea hotărîtă a eficienţei economice şi calităţii producţiei,** cuvîntul de ordine în actualul cincinal fiind „Eficienţă şi calitate, calitate şi eficienţă". Una din principalele căi de obţinere a unor ritmuri înalte şi de asigurare a creşterii eficienţei este considerată perfecţionarea structurii pe ramuri a economiei naţionale, în interiorul ramurilor, precum şi a repartiţiei teritoriale a forţelor de producţie. Armonizarea şi perfecţionarea structurii întregii producţii, atît în profil de ramură cît şi în profil teritorial, se realizează prin concentrarea şi specializarea producţiei în toate domeniile de activitate.

Menţinîndu-se dezvoltarea industriei în ritmuri superioare celorlalte ramuri, se urmăreşte totodată apropierea ritmului de creştere a ramurilor din grupa „B" de cel al ramurilor din grupa „A". În cadrul producţiei industriale va spori şi mai departe ponderea construcţiilor de maşini, metalurgiei, chimiei şi a industriei energiei electrice.

Deplasarea accentului în politica economică de la factorii extensivi ai creşterii (pe măsura epuizării potenţialului acestora) către factorii intensivi a constituit un impuls viguros pentru dezvoltarea economiei naţionale şi formarea noii sale structuri. Astfel, în perioada 1950—1975 venitul naţional a crescut de aproape 9 ori, în condiţiile sporirii venitului naţional creat în industrie de 17 ori, iar a celui creat în agricultură şi silvicultură de 2 ori. Diferenţele de ritm ale creşterii pe ramuri au atras după sine importante modificări structurale în sensul majorării ponderii industriei în formarea venitului naţional de la 36,8% în 1950 la 51% în 1975, iar a transporturilor şi comunicaţiilor de la 2% la 8,2%, în timp ce ponderea agriculturii în aceeaşi perioadă s-a redus de la 42,1% la 22% (vezi tabelul).

Participarea Bulgariei la diviziunea internaţională a muncii, colaborarea şi cooperarea economică cu ţările socialiste a constituit şi constituie — la rîndul ei — un factor de primă importanţă pentru dezvoltarea şi perfecţionarea structurii economiei sale naţionale. Este ilustrativ faptul că, în timp ce în anul 1950 Bulgaria nu exporta deloc maşini şi utilaje, în 1976 ponderea acestora a ajuns la 42% din volumul total al exportului său.

Participarea diferitelor ramuri la formarea venitului naţional (în %)

Ramura	1950	1960	1970	1975
Industrie	36,8	45,6	49,1	51,0
Construcţii	6,6	7,1	8,7	8,8
Agricultură şi silvicultură	42,1	32,2	22,6	22,0
Transporturi şi telecomunicaţii	2,0	4,2	6,9	8,2
Comerţ şi aprovizionare tehnico-materială	8,1	8,7	9,9	7,8
Alte ramuri	4,4	2,2	2,8	2,2

Sursa : Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov S.E.V. — 1970, p. 46—47 şi 1976, p. 43—44.

Corelaţia dintre industrie şi agricultură

ÎN CEEA CE PRIVEŞTE poziţiile ocupate de industrie şi agricultură în economia Bulgariei, practic acestea s-au inversat faţă de perioada antebelică ; astfel, raportul dintre producţia globală industrială şi cea agricolă a ajuns, în 1975, la 81,2 : 18,8. Dezvoltarea prioritară a industriei a avut loc în condiţiile extinderii şi modernizării continue a bazei tehnico-materiale a agriculturii. Astfel, de pildă, dacă în 1960 consumul de energie pe o persoană ocupată era de 38 de ori mai mare în industrie decît în agricultură, în 1975 raportul respectiv s-a redus la 13.

Toate acestea demonstrează atenţia de care se bucură agricultura în cadrul politicii economice a partidului şi statului în R.P. Bulgaria, ilustrînd tendinţa de apropiere a bazei tehnico-materiale a celor două ramuri, în ultimă instanţă — introducerea proceselor industriale în agricultură şi transformarea muncilor agricole într-o variantă a celei industriale. În prezent, **principiul de bază în organizarea agriculturii îl constituie integrarea orizontală, adică accentuarea specializării şi dezvoltarea legăturilor de cooperare între întreprinderile agricole,** iar în viitor se preconizează **trecerea treptată la integrarea verticală cu întreprinderile industriale care prelucrează materiile prime agricole şi cu organizaţiile de comercializare a produselor agricole.**

Începutul actualului deceniu a cunoscut mutaţii şi în sistemul de conducere a economiei naţionale a R.P. Bulgaria, prin crearea unei noi unităţi structurale — complexul agro-industrial, verigă importantă în conducerea agriculturii şi industriei alimentare, în realizarea legăturilor lor reciproce cu alte ramuri. În 1975 existau 152 complexe agro-industriale, 9 complexe industrial-agrare şi două unităţi ştiinţifico-productive pentru creşterea păsărilor şi porcilor. Aceste complexe deţineau 86,4% din suprafaţa arabilă a agriculturii şi asigurau 84,2% din producţia globală de cereale, 97,2% din cea de floarea soarelui, 99,4% din cea de sfeclă de zahăr etc.

În perspectivă, conform tezelor Comitetului Central al P.C. Bulgar privind principalele direcţii ale dezvoltării economice a R.P. Bulgaria în perioada 1976—1990, accentul urmează să se pună pe **mobilizarea şi folosirea deplină a tuturor factorilor de creştere intensivă, pentru ridicarea continuă a eficienţei producţiei şi asigurarea unor produse de înaltă calitate, la nivelul tehnicii mondiale.** Cerinţele de dezvoltare a diferitelor ramuri vor fi apreciate din punctul de vedere al contribuţiei lor la dezvoltarea intensivă a economiei naţionale.

Dezvoltarea susţinută şi modernizarea economiei naţionale a R.P. Bulgaria au creat premisele necesare pentru extinderea continuă a ariei relaţiilor sale economice externe (anul trecut Bulgaria a întreţinut schimburi comerciale cu 109 ţări din lume), a potenţialului său de export (în 1976 mărfurile industriale au reprezentat peste 95% din valoarea exportului).

În acest context, o evoluţie permanent ascendentă au cunoscut şi relaţiile economice dintre România şi Bulgaria, volumul schimburilor reciproce de mărfuri crescînd numai în perioada 1960—1975 de aproape 10 ori. Concomitent, se diversifică formele de colaborare şi cooperare bilaterală, inclusiv în construirea unor importante obiective economice, cum sînt : Întreprinderea comună pentru producerea de maşini şi utilaje grele Giurgiu-Ruse sau Complexul hidroenergetic „Nikopol-Turnu Măgurele". Apropiata vizită oficială, pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, o vor efectua în R.P. Bulgaria, la invitaţia tovarăşului Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, va da un nou impuls dezvoltării relaţiilor frăţeşti dintre cele două ţări şi popoare.

Cornel DRÎNCEANU

O.C.D.E. — ponderea energiei nucleare

O PROGNOZĂ recentă, elaborată de experții O.C.D.E. cu privire la evoluția producției de energie electrică în țările membre ale acestei organizații, indică o amplă deschidere între estimațiile maxime și cele minime. În primul caz, capacitățile totale instalate ar urma să crească cu circa 90% în perioada 1975—1985 și de aproape patru ori pînă în anul 2000 ; în varianta minimă, sporurile respective ar fi cu aproape 50% și, respectiv, de 2,4 ori pînă la sfîrșitul secolului. După cum se vede din graficul alăturat va crește, totodată, considerabil ponderea energiei electrice produse în centralele nucleare; ponderea acestora din urmă în ansamblul capacităților ramurii va spori de la 7% în 1975 la 36—44% în jurul anului 2000, ceea ce va necesita traducerea în viață a unor vaste programe de investiții.

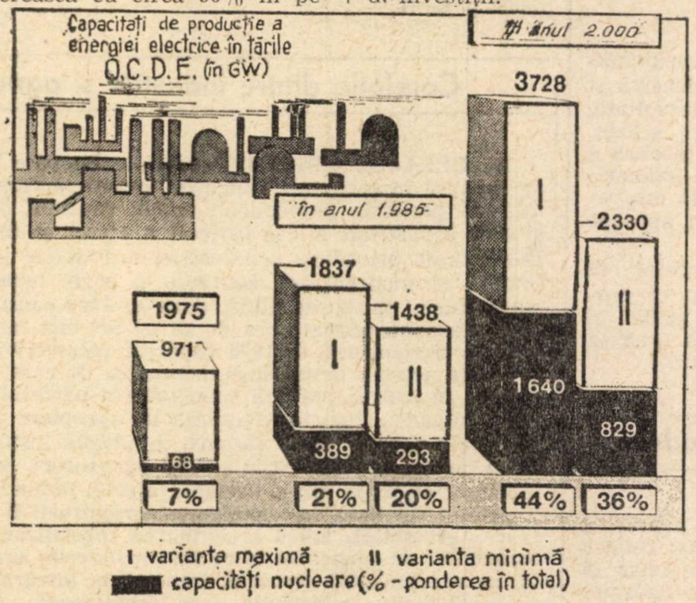

Perspective pentru automobilul electric

CĂTRE mijlocul deceniului 1980—1990, automobilul electric va fi atît de larg folosit încît își va face simțită influența asupra consumului de petrol. Aceasta rezultă dintr-o declarație făcută de curînd de președintele firmei „General Motors", Elliott M. Estes. În laboratoarele firmei, se arată în această declarație, s-au înregistrat rezultate satisfăcătoare în crearea unui acumulator cu oxid de zinc-nichel, care va fi mai ușor și va avea o capacitate mai mare de înmagazinare a energiei decît prezentul acumulator bazat pe acid-plumb. Se prevede că automobilul electric înzestrat cu acest acumulator va avea o viteză de 75—80 km/oră, va putea circula pe o distanță de 160 km pînă la reîncărcarea acumulatorului, iar capacitatea sa de transport va fi de două persoane cu bagaje.

Studioul de lumină

ÎN ORAȘUL Halle (R. D. Germană) funcționează un așa-numit „studio de lumină". În această instituție — prima și pînă în prezent singura din țară — tehnicieni în probleme de iluminat, specialiști în estetică industrială, ergonomiști, experți în culori se ocupă de cercetarea și soluționarea problemelor tehnicii de iluminat și ale influenței exercitate de lumină și culori asupra randamentului în muncă. Activitatea acestui colectiv interdisciplinar este axată pe două aspecte principale : pe de o parte — perfecționarea condițiilor de lumină și culoare la locul de muncă în vederea creșterii productivității muncii ; pe de altă parte — utilizarea rațională a energiei în întreprinderi și dezvoltarea industriei surselor de lumină.

Subordonat Biroului de proiectări al Consiliului economic al districtului Halle, „studioul de lumină" deservește — prin elaborarea unor teme de cercetare — și alte districte, colaborînd totodată cu unele întreprinderi din R. S. Cehoslovacă și R. P. Polonă. Colectivul studioului ține conferințe și expuneri, organizează expoziții de modele de corpuri de iluminat, editează prospecte etc., contribuind astfel la activitatea de raționalizare din întreprinderi și la dezvoltarea industriei de specialitate.

Ghețarii sub observație

DOUĂ treimi din apa potabilă de care dispune Pămîntul se află sub formă de ghețari. În Uniunea Sovietică, de pildă, ghețarii ocupă o suprafață de 21 mii kmp. În Asia Centrală, apele provenite din topirea ghețarilor servesc drept sursă pentru irigații, mai ales în lunile iulie și august, cînd nevoile de apă sînt cele mai mari. Dar în anii secetoși apa din rîuri este insuficientă și atunci apare necesitatea intensificării procesului de topire a ghețarilor, operațiune realizată experimental de oamenii de știință sovietici prin pudrarea lor cu materiale de culori închise.

Apele provenite din ghețari se disting printr-o puritate fizică deosebită, însă ghetarii sînt foarte sensibili la poluarea chimică și radioactivă. Acest lucru este deosebit de evident în Antarctica unde — din cauza lipsei fenomenului de topire — orice substanțe ajunse pe suprafața ghețarului pătrund în interiorul lui și se acumulează.

În Uniunea Sovietică, se creează în prezent un serviciu de observații permanente asupra ghețarilor. Studiile amănunțite efectuate pe ghețarii Kolka din Caucaz și Medvejii din Pamir permit elaborarea unor prognoze utile pentru adoptarea măsurilor de prevenire a calamităților naturale care pot fi provocate de ghețari.

Cum se stabilește „calitatea economică"

DEPISTAREA și eliminarea din timp a rebuturilor, astfel ca ele să nu compromită produsul finit, constituie una din problemele acute ale activității cotidiene a oricărei întreprinderi productive. Experiența a evidențiat însă că organizarea unui sistem riguros de control poate genera, concomitent cu scăderea rebuturilor, cheltuieli substanțiale, care — în unele cazuri — depășesc chiar economiile realizate de pe urma micșorării rebuturilor.

Studiind evoluția inversă a acestor două valori, specialiștii în materie au elaborat noțiunea de „nivel acceptabil al calității" sau — mai pe scurt — „calitate economică", aplicabilă producției unei mari părți a industriei (exceptînd, de pildă, produsele de mare precizie sau pentru care înalta calitate este sinonimă cu siguranța absolută în funcționare. Pentru stabilirea nivelului acceptabil al calității poate fi utilizată, între altele, diagrama alăturată (publicată — pe exemplul unei întreprinderi — de revista „L'Usine Nouvelle"), unde acest nivel este dat de suma minimă a costului celor doi factori menționați : rebuturi și control.

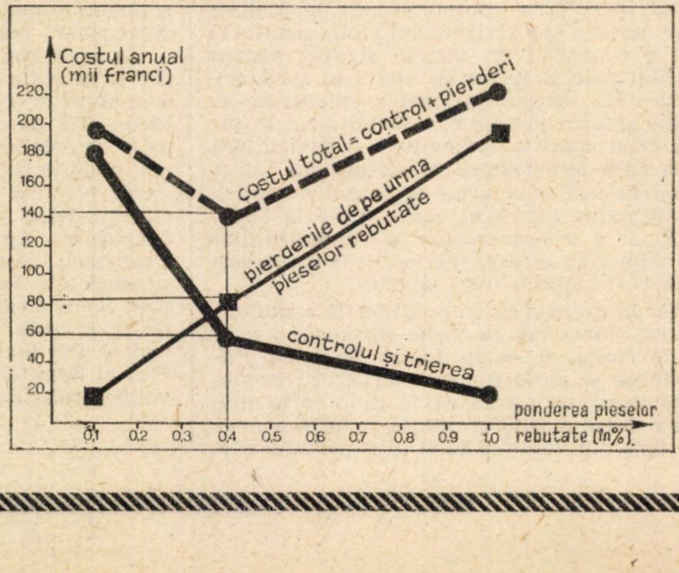

CURIER

GLOSAR

Preț — umbră

PREȚURILE-UMBRĂ, denumite și prețuri de calculație, fac parte îndeosebi din problematica generală a investițiilor, fiind utilizate în analiza economică a proiectelor de investiții.

În afară de analiza economică, orice proiect de investiție mai este supus și unei analize financiare. Aceste două forme de analiză constituie împreună un cadru în care toate aspectele unui proiect propus pot fi evaluate într-un mod coordonat, sistematic.

În analiza economică, ceea ce interesează în primul rînd este cîștigul pe care societatea în ansamblu, economia națională, îl obține de pe urma realizării proiectului de investiție. Pe analistul economic nu-l interesează deci cine anume contribuie la această realizare și nici cine obține în mod efectiv, concret, cîștigul.

Dimpotrivă, în analiza financiară, toți factorii — guverne, corporații, organisme, oameni de afaceri etc. — care participă la realizarea proiectului prin subscrierea unei părți din capitalul investit în realizarea acestui proiect sînt interesați în stabilirea condițiilor în care acest capital va fi recuperat de ei : durata de recuperare a investiției, venitul obținut etc.

Cei care răspund într-o țară de politica investițiilor trebuie să aibă ca preocupare găsirea căilor prin care resursele limitate, făcute disponibile pentru investiții, să fie utilizate în așa fel, încît să maximizeze creșterea economică. Aceasta înseamnă selecționarea dintr-o serie de proiecte prezentate a acelora care dau cele mai bune rezultate din punct de vedere economic sau social.

În analiza economică, ca și în cea financiară, un rol de prim plan îndeplinesc prețurile, atît pentru determinarea costului investiției, cît și a beneficiilor rezultate din investiție. În această privință apare o deosebire între cele două forme de analiză. În țările capitaliste, dar și în cele socialiste, cu economie planificată, care au relații economice cu primele, analiza financiară utilizează întotdeauna prețurile pieței, în timp ce analiza economică utilizează prețuri corectate în așa fel, încît să reflecte mai bine decît prețurile pieței valoarea socială sau economică reală a investiției : acestea sînt prețurile-umbră.

Prețurile de piață sînt „imperfecte“ pentru diferite motive : influența monopolurilor, controlul și constrîngerile exercitate de autorități, informații deformate asupra prețurilor oferite de vînzătorii și cumpărătorii aflați în competiție etc. Din această cauză, ele pot altera concluziile analizei : astfel, dacă se ia în calcul un curs valutar prea mic, vor fi favorizate proiectele a căror realizare presupune importuri mai mari ; sau, dacă se ia în calcul o remunerare ridicată a forței de muncă, vor fi favorizate proiectele care prevăd investiții cu pondere mare a mijloacelor de producție în dauna investițiilor cu pondere mare a forței de muncă. În ambele cazuri, opțiunea a fost viciată.

Prețul-umbră, presupus a reflecta valoarea „reală“ a unei mărfi sau a unui serviciu, caută să evite asemenea opțiuni eronate. El poate fi definit ca fiind acel preț care ar prevala în economie dacă ar exista un echilibru perfect în condițiile unei competiții perfecte. Dificultatea începe atunci cînd se încearcă să se ajungă la prețul-umbră. Unele cazuri sînt ușor de soluționat ; astfel, dacă o marfă se negociază atît pe piața internă, cît și pe cea externă, analiza economică a proiectului de investiție va lua în calcul prețul mondial și nu prețul intern care poate fi influențat de politica protecționistă a statului respectiv. Dimpotrivă, analiza financiară va utiliza prețul intern, singurul „real“ pentru ea. Alte cazuri sînt însă foarte greu soluționabile ; de aceea, prețurile-umbră constituie un aspect controversat al analizei economice.

C. K.

Consiliul Alimentar Mondial

Andrei Moanță, Pucioasa — Consiliul Mondial al Alimentației este, după expresia secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, „cea mai înaltă instanță politică din lume care se ocupă exclusiv de problemele alimentare“. Acest organism interguvernamental — unul dintre cele mai tinere din sistemul O.N.U. — numără 36 țări membre și se reînnoiește cu o treime din membrii săi în fiecare an. Hotărîrea creării sale a fost luată la Conferința Mondială a Alimentației de la Roma din 1974, desfășurată cu participarea a 133 țări. Consiliul nu este un organ tehnic, un agent de execuție, ci o instituție politică menită să mobilizeze voința politică a comunității mondiale de a elimina definitiv **cauzele** foametei și malnutriției. Dacă la sfîrșitul deceniului trecut țările în curs de dezvoltare importau 25—30 milioane tone de cereale pe an, din care jumătate în cadrul ajutorului alimentar, în 1975 valoarea acestor importuri depășea 50 milioane tone, cu perspectiva ca necesarul de import să ajungă în curînd — dacă această tendință nu se va inversa — la 85—100 milioane tone pe an. Cifrele sînt teoretice, deoarece, așa cum evidenția un recent buletin al F.A.O., există puține șanse ca țările consumatoare să aibă capacitatea de a finanța importuri de o asemenea amploare.

Prin însăși natura sa, obiectivul reducerii dependenței de importul de produse agricole și de capriciile vremii nu poate fi conceput în afara acțiunii mondiale pentru dezvoltare, inclusiv a agriculturii, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

Agricultura — o ramură de bază folosind încă metode ancestrale

Bancă de informații industriale

Mircea Dumbravă, Brașov — 1) Banca de informații industriale și tehnice care a început să funcționeze, cu titlu experimental, sub egida ONUDI are drept scop sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare de a alege tehnici potrivite nevoilor și condițiilor lor. În acest scop Banca va aduna informațiile existente în cadrul ONUDI, va negocia cu sursele internaționale de informații, va coopera cu alte instituții și organisme internaționale, va edita publicații și difuza informații.

Informațiile respective privesc cu prioritate patru ramuri industriale și anume : industria îngrășămintelor chimice, siderurgia, industria alimentară și industria constructoare de mașini agricole. În viitor Banca va deservi și întreprinderi izolate ; pentru moment ea lucrează în legătură numai cu anumite instituții din țările în curs de dezvoltare (ministere ale industriei, organe de planificare, centre pentru transfer de tehnologie etc.). 2) Vînzările de aur organizate de F.M.I. au loc în prezent în prima zi de miercuri a fiecărei luni (proxima va avea loc la 7 septembrie), cantitatea de aur scoasă la licitație fiind de 525 mii de uncii. Oferta minimă este 1 200 uncii, aurul fiind livrat la prețul oferit de participanții desemnați cîștigători.

Transport în comun

Felician Georgescu, Pecica — Spre deosebire de alte țări capitaliste dezvoltate, în S.U.A. guvernul federal nu posedă și nu girează nici o societate de transport. În ultimii ani însă el a trebuit să intervină tot mai frecvent pentru subvenționarea transportului pe căile ferate, în special a celui de pasageri, pentru a-l salva de la dispariție. În 1973, de pildă, venitul pe pasager-kilometru de cale ferată era cu 80% inferior celui din 1947, motiv pentru care materialul rulant a rămas destul de învechit comparativ cu alte mijloace de transport.

Guvernul s-a angajat să sprijine și transportul în comun urban, în primul rînd metroul și trenurile suburbane, care nu pot supraviețui dacă sînt încredințate unei singure întreprinderi particulare. În 1975 deficitul transportului în comun urban pe ansamblul S.U.A. era de 1,7 miliarde dolari, față de 411 milioane în 1971. Grație subvențiilor federale, orașe ca Atlanta, Baltimore și Washington și-au putut construi o rețea de metrou și de linii suburbane. Îmbunătățirea transportului în comun nu a împiedicat însă o creștere constantă a prețului biletului, ca de exemplu la San Francisco sau la New York.

Specialiștii americani apreciază că ar fi necesari 40 miliarde de dolari pentru modernizarea și rentabilizarea transportului în comun la New York și 1 000 miliarde pentru a dota S.U.A. cu o rețea de transporturi feroviare care să concureze din nou automobilul și avionul.

Populație

Sanda Stelu, București — Uniunea internațională pentru studiul științific al populației, a cărei ultimă conferință a avut loc de curînd în capitala mexicană, cu participarea a 800 de demografi din 90 de țări, a fost creată în anul 1927. Sediul său se află în Belgia, la Liège. Potrivit declarației făcute la conferință de dr. Rafael Salas, directorul Fondului Națiunilor Unite pentru activități privind populația, ritmul de creștere al populației globului este în prezent de 1,8%, față de 2% în urmă cu cîțiva ani. 88% din țările care au participat la Conferința mondială a populației de la București din 1974, a arătat dr. Salas, au în momentul de față în aplicare o politică demografică.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MITRIȚA HARET, Galați — Perioada cît ați lucrat ca funcționar nu se include în vechime în specialitate economică. Neavînd cel puțin cinci ani în funcții economice, nu puteți fi promovată în funcția de planificator principal.

LUCIAN MUGURESCU, Brașov — Absolventul învățămîntului superior fără examen de stat (de diplomă) după primul an de activitate continuă să primească retribuția primită în acest an. Dacă nu promovează examenul de stat în termenul stabilit de reglementările în vigoare, este trecut într-o funcție pentru care este prevăzută condiția absolvirii învățămîntului mediu.

IOSIF CĂTANĂ, Gherla — Trecerea de la o cooperativă de producție meșteșugărească la o unitate de stat, dă dreptul la recunoașterea vechimii neîntrerupte în muncă, nu însă și la vechimea neîntreruptă în aceeași unitate pe baza căreia se stabilește cuantumul sporului la retribuție.

La stabilirea chiriei, se ia în considerare retribuția tarifară lunară de încadrare a fiecărui membru de familie. Suma rezultată se împarte la numărul membrilor de familie care locuiesc în același apartament.

OLGA GERGELY, Gheorghieni — La stabilirea indemnizatiei materiale acordate pentru sarcină și lehuzie se ia în considerare retribuția tarifară lunară de încadrare, precum și sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate.

LICĂ NECULAI, Piatra Neamț — Întrucît la încetarea angajării lui Mircea Dumitrașcu nu se precizează și cauza, respectiv temeiul juridic al desfacerii contractului de muncă, se consideră că a avut loc o întrerupere în activitate, chiar dacă persoana în cauză s-a angajat, a doua zi, la o altă unitate. Cătuneanu Elena și-a menținut vechimea neîntreruptă în aceeași unitate, deoarece după desfacerea contractului de muncă pe baza art. 130 lit. a din Codul Muncii s-a încadrat în termen de 90 de zile, iar contractul de muncă temporar s-a transformat în contract pe durată nedeterminată.

ION VASILE, comuna Balaciu, județul Ialomița — Suma obținută din partea cooperativei agricole pentru contribuția adusă la realizarea sarcinilor de producție nu se ia în calculul îndemnizației de concediu de odihnă, neavînd caracter de retribuție tarifară.

FLOAREA VELCOTĂ, Orșova — Față de prevederile art. 41(2) din legea retribuirii, avînd o functie economică medie, retribuția dv. tarifară vi se acordă integral cu condiția îndeplinirii de către unitatea unde lucrați (respectiv subunitatea în cazul dv) a indicatorilor și sarcinilor ce s-au stabilit pe total unitate, decurgînd din plan. În cazul depășirii acestor indicatori aveți dreptul la un adaos la retribuție, iar în cazul nerealizării lor integrale, retribuția se diminuează corespunzător.

GEORGE MODREANU, Galați — Electricienii din echipele de intervenții și întreținere-reparații rețele telecomunicații, lăcătușii mecanici din echipele de pe autoateliere și service, pentru intervenții și reparații, sondorii de la foraj etc. care îndeplinesc și atribuții de conducător auto, au dreptul la o retribuție tarifară majorată cu pînă la 25%, în condițiile prevăzute de H.C.M. nr. 69/1975. Această retribuție se ia în considerare la stabilirea alocației de stat pentru copii și a altor drepturi care au la bază retribuția tarifară.

Încetarea contractului de muncă, din inițiativa angajatului, determină întreruperea vechimii. La o nouă încadrare, chiar la aceeași unitate, se încheie un nou contract de muncă. În consecință, conducătorul auto care a desfăcut contractul de muncă prin demisie, este obligat să restituie cheltuielile de școlarizare.

CONSTANTIN TRIFU, Drobeta Tr. Severin — Pentru a fi încadrat în funcția de planificator principal este necesar să aveți, în afara studiilor medii de specialitate și o vechime de cel puțin cinci ani în funcții economice. Absolvenții învățămîntului mediu de cultură generală mai trebuie să promoveze un curs de specializare cu profil economic, astfel cum se prevede în anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971. Dacă ați îndeplinit aceste condiții, sînteți îndreptățit ca la trecerea din funcția de inspector principal personal să fiți încadrat ca planificator principal.

MAGDALENA TICĂU, București — Din scrisoarea dv. rezultă că aveți vechimea în specialitate necesară pentru ocuparea funcției de contabil principal. Avînd studii echivalente cu absolvirea liceului, pentru a promova în această funcție, trebuie să absolviți și cursul de specializare cu profil economic, care se organizează conform Regulamentului aprobat de Ministerul Educației și Învățămîntului.

DUMITRU MIHUȚESCU, București — De la data la care mama a obținut, prin hotărîre judecătorească, pensia de întreținere pentru copil, ea devine titulară a dreptului la alocația de stat pentru copii. Dacă unitatea unde este încadrată și-a însușit prevederile privind acordarea acestui drept, mama beneficiază de alocație de la unitatea respectivă. Dacă prezintă o dovadă că nu primește alocație de la unitatea unde lucrează, are dreptul s-o pretindă de la întreprinderea unde lucrează tatăl copilului.

VASILE VARTOLOMEI, comuna Tazlău, județul Neamț — Ca urmare a transferării dv. în interesul serviciului, vă sînt aplicabile prevederile H.C.M. nr. 69/1975, anexa 2, lit. e, potrivit cărora persoanele transferate în unități unde se aplică niveluri mai mici de retribuire, pot fi încadrate la o gradație care să le asigure o retribuție egală cu aceea avută, ținîndu-se seama de calitățile și de aptitudinile lor profesionale, fără să se prevadă și condiții de vechime.

CLAUDIU BOANGIU, Tulcea — Opinia dv. este justă și are ca temei atît art. 12 din Legea nr. 27/1967, care se referă numai la programarea concediilor cît și art. 19 alin. 1, lit „a“, care prevede compensarea în bani a concediului neefectuat, indiferent de durata contractului de muncă. Singura condiție este aceea prevăzută de art. 20 din lege (contractul de muncă să nu fi fost încheiat pe durată determinată).

ALEXANDRU BOCUȚ, Oradea — În scrisoarea dv. nu precizați dacă în perioada lucrată înainte de absolvirea învățămîntului superior, cu diplomă de stat, ați ocupat funcții medii în specialitatea corespunzătoare studiilor absolvite. Dacă ați ocupat asemenea funcții, aveți dreptul să beneficiați de prevederile art. 35 lit. c. din Legea nr. 57/1974. Nomenclatorul de funcții nu prevede denumirea de „gestionar“.

NECULAI LAZĂR, Cluj-Napoca — Potrivit prevederilor anexei nr. 2 lit. c pct. 1 la H.C.M. nr. 69/1975, persoanele transferate în interesul serviciului în funcții echivalente, dar la unități la care se aplică niveluri de retribuire mai mici, cum este și cazul dv., pot fi încadrate la o gradație care să le asigure, cel mult, retribuția avută, ținîndu-se seama de calitățile și aptitudinile profesionale. Această posibilitate nu constituie o obligație pentru conducerea unității.

EMIL ULICIUC, Botoșani — Retribuirea dv. este reglementată prin art. 35 lit. a din Legea nr. 57/1974, potrivit căruia absolvenții învățămîntului superior, cu examen de diplomă sau licență, se încadrează, dacă au avut o activitate retribuită cel puțin 12 luni, cu retribuția tarifară prevăzută pentru al doilea an de activitate.

NICOLAE VARNAY, Arad — Îndemnizația pentru concediul anual de odihnă se calculează ținîndu-se seama de veniturile realizate în ultimele 12 luni premergătoare plecării în concediu. Întrucît ați lucrat 11 luni cu 1/2 normă și o lună cu norma întreagă, se adună retribuțiile primite în această perioadă — corespunzător timpului lucrat — iar suma rezultată se împarte la 306, aflîndu-se îndemnizația cuvenită pe o zi lucrătoare, care se înmulțește cu numărul zilelor de concediu (în cazul dv. — 24).

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 35 din 2 septembrie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Conlucrare activă între constructor și beneficiar pentru realizarea în termen a investițiilor **(V. Dumitrache)** 1
- Planul fizic — îndeplinit integral **(L. Țintea)** 3
- Dezbatere „R. E.“ : Creșterea în ritm înalt a productivității muncii (II) **(Bogdan Pădure)** 5
- Reducerea costurilor de producție **(Maria Ioniță, Ion Zipiș)** 7
- Tribuna economistului. Fundamentarea sarcinii de corecție a valorii lucrărilor executate în unitățile de foraj **(Ion Al. Bîrzeanu)** 9
- Resursele concentrării și specializării în producția avicolă **(Ion Manea)** 10
- Determinante și exigențe ale turismului de sfîrșit de săptămînă **(dr. Gh. Barbu, dr. N. Z. Ionescu)** 12
- Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Din nou despre relația organizare-eficiență sau cum investiția de gîndire poate mări potențialul întreprinderii **(Iosif Retezar)** 15
- Perfecționarea sistemelor informaționale și de conducere **(conf. dr. I. Văduva, dr. M. Guran, asist. univ. drd. V. Florescu)** 16

TEORII • IDEI

- Considerații asupra locului și rolului fondului național de dezvoltare economico-socială în procesul creșterii economice (I) **(lector univ. dr. Maria Curteanu)** 18
- Puncte de vedere. Cu privire la metodologia stabilirii prețurilor utilajelor noi în corelație cu valoarea de întrebuințare (II) **(conf. dr. Victor Oncescu)** 20
- Școli • curente • economiști. Semnificația unor teorii referitoare la modernizarea structurilor în țările în curs de dezvoltare (II). **(dr. Sorica Sava)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cerințe ale noii ordini economice internaționale. Cooperarea între țările în curs de dezvoltare — condiție a lichidării decalajelor contemporane **(Petre Tănăsie)** 25
- Tendințe-conjuncturi 27
- Statistică internațională 28
- R. P. Bulgaria. O dezvoltare dinamică, calitativ superioară a economiei. **(Cornel Drînceanu)** 29
- Mondorama 30
- Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

O MARCĂ PENTRU AGENDA Dv.

„INDEPENDENŢA“ — SIBIU

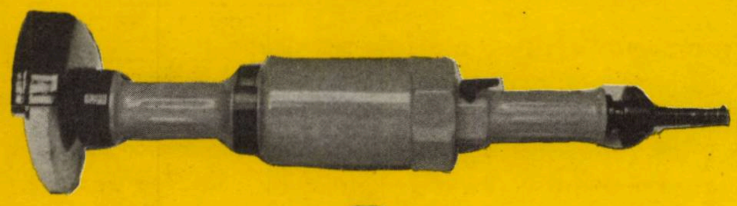

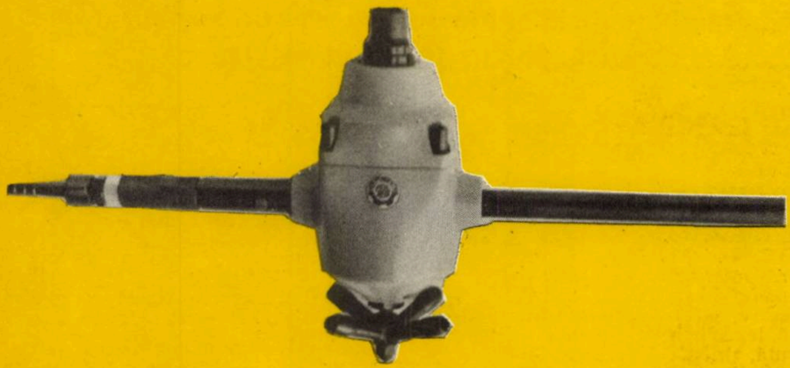

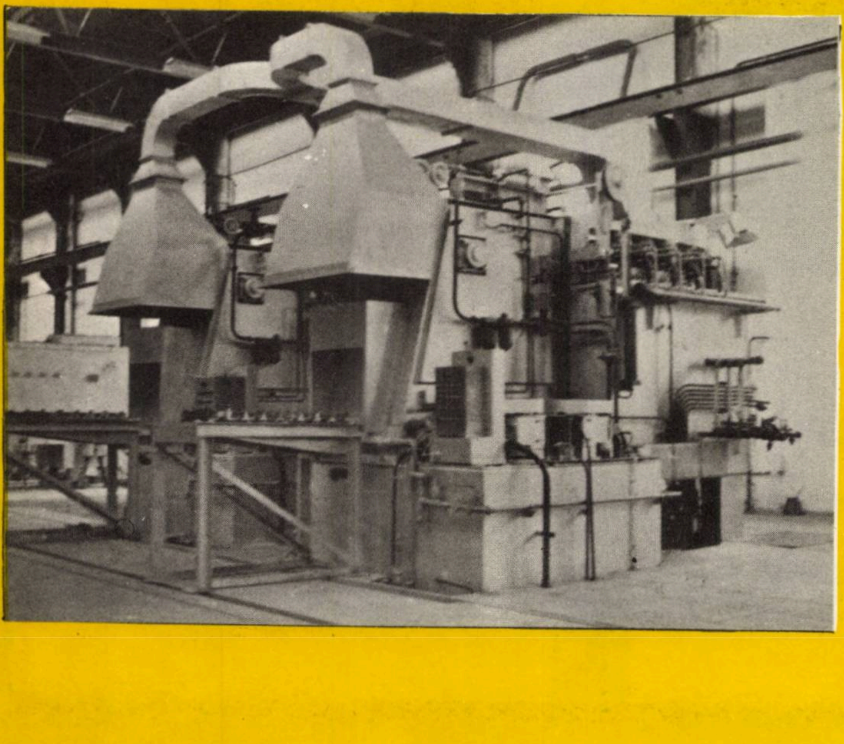

Cunoscută în ţară şi străinătate, prin intermediul multitudinii de produse pe care le realizează, dar mai ales prin înaltul nivel calitativ al acestora, „INDEPENDENŢA"-Sibiu este reprezentată astăzi, în contextul celorlalte unităţi ale industriei constructoare de maşini, ca una dintre cele mai importante unităţi.

Afirmaţia îşi găseşte justificarea în bogata gamă sortimentală din nomenclatorul întreprinderii sibiene, care, de la un al la altul, se diversifică în paralel cu cerinţele mereu crescînde ale diverselor ramuri industriale ale economiei româneşti, cu solicitările beneficiarilor externi.

Produselor de tradiţie : ciocane perforatoare, ciocane de abataj, filtre de presă, filtre de vid, ventilatoare pentru turnuri de răcire, schimbătoare de căldură şi preîncălzitoare, coloane de reacţie, cuptoare pentru distilarea fracţionată a ţiţeiului, utilaje anexe pentru liniile de laminoare, cuptoare de topire prin inducţie, instalaţii pentru prepararea pămîntului în turnătorii, linii mecanizate de formare-turnare, cuptoare de tratamente termice primare şi secundare, generatoare de atmosferă controlată, granulatoare giratorice, pompe pneumatice, cicloane, împingătoare pentru cuptoare-tunel, lanţuri cu role, diverse unelte pneumatice etc., le-au fost aduse modificări substanţiale prin reproiectarea şi îmbunătăţirea tehnologiilor, prin modificarea fluxurilor de fabricaţie, fenomenul generînd apariţia altor produse cu performanţe de funcţionare superioare, intrînd astfel în ciclul de fabricaţie al întreprinderii : un nou tip de CIOCAN DE ABATAJ DE 14 kg (avantaje : consum de aer redus, energie de lovire mai mare), un nou tip de CIOCAN PERFORATOR GREU DE 140 kg şi CIOCANUL DE ADÎNCIME PENTRU FORĂRI SUBMARINE (produs realizat pentru prima oară în ţară), o nouă gamă de POLIZOARE PNEUMATICE RAPIDE (9 000–10 000 ture pe minut). Noutăţile nu se limitează numai la sfera acestor produse. În domeniul utilajelor metalurgice, „INDEPENDENŢA"-Sibiu este semnatara realizării şi punerii în funcţiune a cuptorului de menţinere pentru fontă (capacitate 6 tone) la întreprinderea de autoturisme-Piteşti, urmînd ca, în continuare, coeficientul de reducere substanţială a rebuturilor — obţinut prin montarea unor astfel de cuptoare — să se înregistreze şi la celelalte turnătorii din ţară unde vor fi montate, precum şi a unui alt tip, de o capacitate mai mare — 20 tone.

Menţionăm, alte două importante realizări ale colectivului sibian, care au contribuit la punerea recentă în funcţiune a unui combinat chimic la Arad — utilajele pentru instalaţia de Amoniac Kellog, aceeaşi instalaţie fiind livrată şi altui combinat similar, care va intra în funcţiune la Bacău ş.a.

Spicuind doar o parte dintre realizările de dată recentă ale colectivului de la „INDEPENDENŢA" — Sibiu, n-am făcut decît să reţinem pentru atenţia dumneavoastră, cîteva elemente esenţiale, în eventualitatea cînd necesităţile unităţii unde vă desfăşuraţi activitatea impun prezenţa unor produse noi din profilul celor înregistrate la „INDEPENDENŢA" — –Sibiu.

STOFA COSTUMULUI DV. ARE UN TUŞEU PLĂCUT? CONTEXTUL EI VĂ SATISFACE?

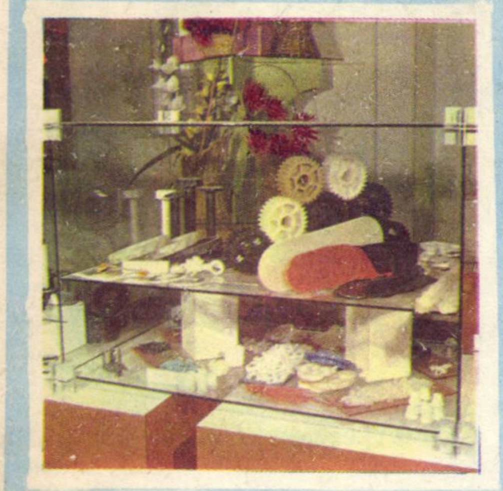

Dacă răspunsul este afirmativ, justificarea o descoperiţi şi în calitatea accesoriilor textile din material plastic, produse de întreprinderea „FLAMURA ROŞIE“ – FLARO Sibiu :

– Pîlnii din material plastic, utilizate la maşinile de bobinat, la cele de răsucit, la vopsirea firelor etc.,

– Ţevi din material plastic, utilizate în industria textilă la maşinile de filat şi răsucit, executate într-o diversitate mare de tipodimensiuni ;

– Canete din material plastic, utilizate ca suport de fire la operaţia de canetat şi ţesut la războaiele mecanice şi automate cu pipăitor mecanic sau electric ;

– Mosoare din material plastic, utilizate la flaiere pentru depunerea firelor, executate într-o mare diversitate de tipodimensiuni ;

– Lagăre şi cuzineţi din răşini fenolice cu inserţie textilă ;

– Amortizoare hidraulice pentru războaie de ţesut.

1977 SEP 9

DIN BOGATUL NOMENCLATOR DE PRODUSE AL ÎNTREPRINDERII, MAI MENŢIONĂM: ARTICOLELE PENTRU SCRIS ŞI DE PAPETĂRIE, FLORI ARTIFICIALE ETC.

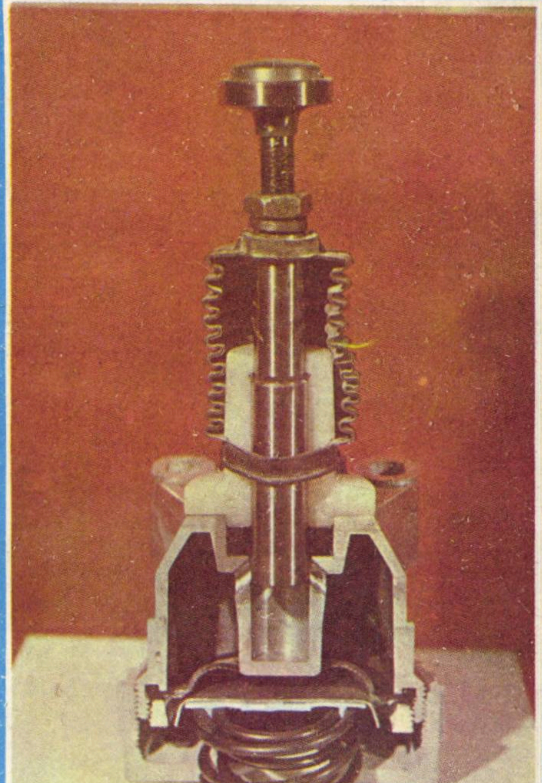

„FLARO“ – o marcă prezentă
în orice locuinţă, în orice birou!
„FLARO“ – oriunde şi oricînd!

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

● Optimizarea ciclului recoltare-transport-depozitare ● Posibilităţi de sporire accelerată a productivităţii ● O componentă de bază a ridicării nivelului de trai — creşterea veniturilor populaţiei ● Utilizarea eficientă a personalului auxiliar

integral
ritmic
îndeplinit
planul fizic

planul fizic indeplinit ritmic integral

Numărul 36 ● Vineri 9 septembrie 1977

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA

Un moment remarcabil, cu deosebite semnificaţii în dezvoltarea legăturilor prieteneşti, de colaborare frăţească româno-bulgare

La sosire, pe aeroportul internaţional din Sofia

Aspect de la primirea şefilor misiunilor diplomatice

În timpul convorbirilor oficiale

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

> „Societatea socialistă multilateral dezvoltată cere muncă, spirit revoluționar, abnegație, cere luptă hotărîtă, la fiecare loc de muncă, pentru îmbunătățirea în continuare a activității și pentru perfecționarea felului de a fi al fiecărui cetățean, al fiecărui muncitor, al fiecărui activist de partid și de stat, al fiecărui membru al partidului nostru. Numai acționînd ca revoluționari, luptînd cu hotărîre în spiritul Programului partidului, al principiilor comuniste, vom înfăptui societatea socialistă multilateral dezvoltată, vom merge ferm spre societatea comunistă în România !"
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în județul Brașov

CUVÎNTUL SECRETARULUI GENERAL AL PARTIDULUI, o cuprinzătoare viziune asupra obiectivelor majore ce stau în fața întregii noastre națiuni

PURTÎND profunda semnificație a unității indestructibile dintre partid și popor, a democratismului consecvent ce guvernează conceperea și înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, frecventele vizite de lucru ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în județe, în unități, analizele pe care secretarul general le face împreună cu oamenii muncii, cu specialiști, cadre de conducere, cu activul de partid și de stat, asupra problemelor dezvoltării economice și sociale depășesc întotdeauna sfera intereselor și preocupărilor pur locale, integrîndu-le într-o **cuprinzătoare viziune asupra obiectivelor majore ce stau în fața întregii noastre societăți.** Manifestările fierbinți de dragoste, stimă, devotament și recunoștință cu care conducătorul partidului și statului este întîmpinat pretutindeni exprimă totodată satisfacția maselor de oameni ai muncii de a se întîlni cu cel mai iubit fiu al poporului, de a-i raporta realizările, de a-i asculta și urma îndemnurile, de a participa, și cu prilejul acestor întîlniri, la dezbaterea și soluționarea treburilor obștești.

Vizita de lucru pe care tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu alți tovarăși din conducerea partidului și statului, a făcut-o cu o săptămînă în urmă în județul Brașov a adăugat noi valențe acestei componente originale a teoriei și practicii construcției noastre sociale.

Cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Brașov a constituit un strălucit exemplu al modului în care secretarul general ne învață să gîndim și să acționăm, îngemănînd dialectic **economicul cu politicul, particularul cu generalul, prezentul cu perspectiva.** Din ideile de înaltă valoare teoretică și practică, expuse în cuvîntare, rezultă **trăsături definitorii ale devenirii societății noastre socialiste spre stadiul dezvoltării multilaterale, spre orizonturile comunismului.** Astfel, sînt relevate pregnant relația de strînsă interdependență care există între **dezvoltarea economică accelerată și ridicarea în ritmuri din ce în ce mai înalte a nivelului de trai** ; relația de intercondiționare între **aportul individual, rezultatele colective și creșterea veniturilor** ; necesitatea **afirmării tot mai puternice a principiilor eticii și echității socialiste** în conștiința, în felul de a munci al fiecărui cetățean al patriei noastre și dezvoltarea trăsăturilor de bază ale noii societăți.

Experiența țărilor cu o economie avansată, propria noastră practică de trei decenii a construcției socialiste arată în modul cel mai evident că ridicarea standardului de viață nu este posibilă decît pe măsura dezvoltării economice și ca o consecință a acesteia, efectele fiind cu atît mai mari, cu cît această dezvoltare se înfăptuiește în ritmuri mai înalte, în mod echilibrat și călăuzită de criteriile eficienței maxime. Orientările și sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea al partidului în ce privește proporțiile de creștere a diferitelor ramuri ale economiei, accentuarea procesului de industrializare a județelor mai puțin dezvoltate, volumul și structura investițiilor, introducerea pe scară cît mai largă a cuceririlor revoluției științifice și tehnice contemporane sînt puse în strînsă legătură cu programul de creștere a bunăstării poporului.

„Nu trebuie să uităm – sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** – **că societatea pe care noi o edificăm nu se realizează decît prin**

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 3)

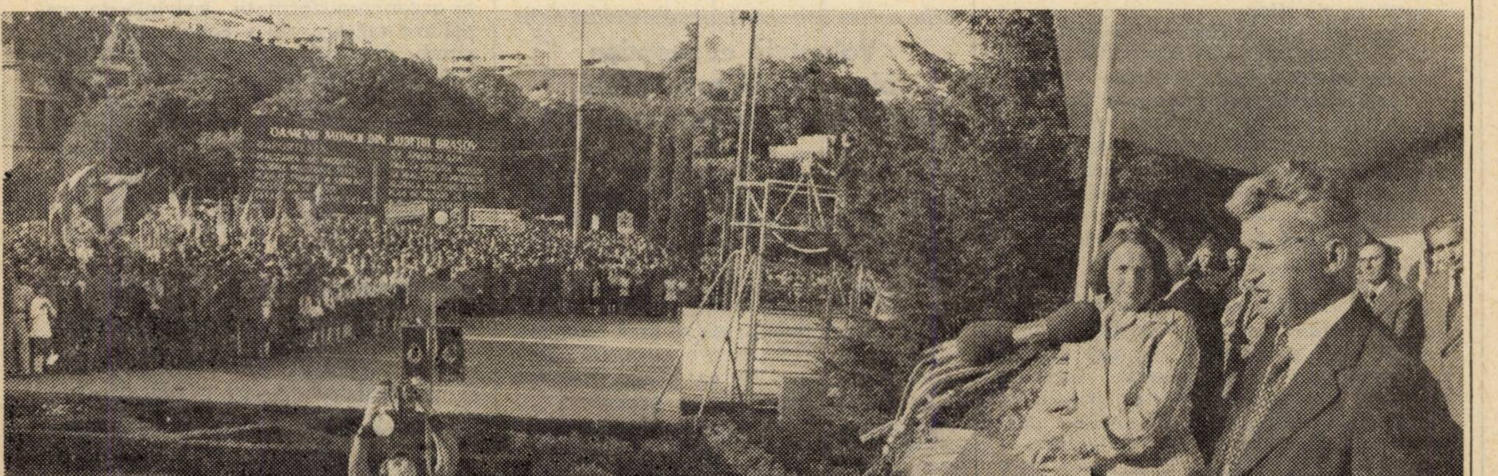

ECONOMIE NATIONALA

În campania agricolă de toamnă

MAXIMĂ RAŢIONALIZARE A FLUXULUI: RECOLTARE – TRANSPORT – DEPOZITARE

CA ÎN FIECARE TOAMNĂ la această dată, lucrătorii *ogoarelor, cu conștiința înaltei răspunderi ce o au, se găsesc angajați din plin în campania de strîngere a recoltei, pentru valorificarea ei cît mai deplină și eficientă. Ca un concept economic elementar, ca expresie a sipiritului gospodăresc trebuie să se ia toate măsurile menite să evite orice pierdere din recoltă. Ținînd seama de volumul mare al lucrărilor de recoltare ce trebuie efectuat, este necesară organizarea exemplară a muncii, disciplina riguroasă, folosirea maximă a mijloacelor tehnice disponibile, repartizarea și dirijarea judicioasă a forțelor pentru ca nici un minut din timpul disponibil de muncă să nu se piardă. Experiența anilor trecuți a arătat că se impune ca pe întregul flux* recoltare-transport-depozitare *să se asigure o astfel de corelare a capacităților încît în niciunul dintre aceste momente să nu intervină stagnări și timpi morți, care pot să ducă la pierderi de recoltă, la diminuarea calității sau eficienței acesteia.*

La recenta vizită de lucru în județul Brașov, felicitînd țărănimea și muncitorii agricoli din județ și din întreaga țară pentru rezultatele bune obținute pînă acum, și adresîndu-le chemarea de a face totul pentru stringerea în bune condițiuni a recoltei din acest an, tovarășul Nicolae Ceaușescu *arăta că și în agricultură „avem posibilitatea să îndeplinim sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea și să asigurăm, pe această bază, îmbunătățirea continuă a aprovizionării întregului nostru popor cu produse agroalimentare, să crească contribuția agriculturii la dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste“.*

La această oră, în marea majoritate a județelor s-a încheiat recoltatul de toamnă la inul pentru ulei și cel pentru fibră, la cînepa pentru fibră și la fasolea boabe. Acum, toate forțele sînt concentrate la recoltarea celor trei mari culturi specifice campaniei agricole de toamnă : floarea soarelui, sfecla de zahăr și porumbul pentru boabe, *dar, în același timp nu trebuie neglijată nici recoltarea și depozitarea sau industrializarea legumelor și a fructelor de toamnă. Dimensiunea eforturilor ce trebuie depuse este relevată de faptul că în această toamnă trebuie strînsă recolta de pe o suprafață de 514 000 hectare cultivate cu floarea-soarelui, 255 000 hectare cu sfeclă de zahăr și 3 496 000 hectare cu porumb boabe.*

Exigente ale actualei campanii agricole model

IATĂ de ce, toate forțele disponibile trebuie să dovedească un înalt spirit de mobilizare, să desfășoare o activitate permanentă, operativă și eficace, să asigure realizarea unei campanii agricole model, al cărei obiectiv permanent să-l reprezinte obținerea unor rezultate superioare pe întregul flux recoltare-transport-depozitare.

Acest lucru este pe deplin posibil, date fiind condițiile actuale de înzestrare ale agriculturii noastre, competența sporită a personalului său și capacitatea organizatorică existentă. Pentru a caracteriza doar unul din aceste elemente hotărîtoare menționăm că, numai în acest an, forțele tehnice ale stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii au sporit, printre altele, cu : 4 500 tractoare de 65 CP, 1 300 culegătoare de știuleți, 300 echipamente pentru recoltarea integrală a florii-soarelui, 60 seturi pentru recoltarea sfeclei de zahăr, 900 combine de siloz.

Pentru buna desfășurare a campaniei de recoltare, **un prim imperativ îl constituie folosirea la capacitatea maximă a tuturor mijloacelor tehnice din dotare.** Pregătirea lor din timp, reglarea operativă și întreținerea în permanentă stare de funcționare, asigurarea pieselor de schimb și a necesarului de carburanți, sînt condiții pentru desfășurarea lucrului în flux continuu, pentru eliminarea gîtuirilor și timpilor morți.

Activitatea combinelor de floarea-soarelui, a celor pentru porumb și sfeclă de zahăr, a dislocatoarelor pentru sfeclă este programată de așa manieră, încît recoltatul pe fiecare tarla și parcelă din fiecare unitate agricolă, să aibă loc în timpul optim necesar pentru culturile respective, reducîndu-se pierderile la minim. În plus, acolo, unde este cazul, ca de exemplu, la cultura florii-soartlui, lucru cu mijloace tehnice respective se desfășoară în două schimburi.

Organizarea cît mai judicioasă a muncii este un alt imperativ de bază al campaniei de recoltare. Astfel, la recoltarea porumbului pentru boabe se recomandă ca toate echipele să acționeze simultan pe o singură tarla, pînă la terminarea completă a acesteia, și abia ulterior să se treacă la tarlaua următoare. Lucrările de recoltare pe o tarla (inclusiv transportul producției și eliberarea terenului) nu trebuie să depășească 1—3 zile. La recoltatul florii-soarelui, pentru ca pierderile să se reducă la minim, trebuie acordată o atenție deosebită organizării activității (pe echipe, sau individual) de colectare a capitulelor în urma formațiilor de combine. Pe acele porțiuni de teren unde nu este posibilă recoltarea mecanizată, se impune organizarea recoltării manuale, folosind în acest scop întregul disponibil de forță de muncă. Activitatea echipelor de recoltare manuală trebuie astfel programată și dirijată încît să facă posibilă terminarea strînsului recoltei în timpul optim necesar, ca și în cazul recoltării mecanizate.

Valențele economice ale calității recoltatului

O PROBLEMĂ deosebit de importantă o constituie **asigurarea unei calități de înalt nivel a lucrărilor de recoltat.** Calitatea lucrărilor respective poate influența în mod hotărîtor calitatea producției obținute. Astfel, trebuie urmărit ca la recoltatul florii-soarelui, reglarea combinelor să se facă chiar de cîteva ori pe zi, pentru evitarea spargerii semințelor. De asemenea, recoltarea porumbului trebuie executată cu respectarea strictă a limitelor maxime admisibile ale procentului de umiditate, care, începîndcu 10 septembrie, nu poate depăși 28—30 la sută la recoltatul în știuleți și 24 la sută la recoltatul în boabe.

Încadrarea în timpul optim de strîngere a recoltei reprezintă un comandament fundamental, atît pe linia reducerii pierderilor, cît și pentru asigurarea calității corespunzătoare a producției. Recoltatul porumbului în județele din sudul țării, unde lucrul se desfășoară din plin în aceste zile, trebuie terminat pînă la 20 septembrie. De asemenea, la floarea-soarelui, este necesar ca recoltarea să se termine pînă la 15—20 septembrie, deoarece după această dată se anunță o vreme mai ploioasă. Strîngerea recoltei la sfecla de zahăr a început în luna septembrie, în strînsă corelație cu graficele de intrare directă la prelucrare în fabricile de zahăr.

Așa cum arată experiența anilor trecuți, este necesar să se acorde întreaga atenție respectării acestor grafice, pentru a se evita depozitarea sfeclei de zahăr pe cîmp sau pe rampele gărilor, fiecare zi de așteptare echivalînd cu o reducere sensibilă a procentului de zahăr din rădăcini, deci și cu o diminuare a producției de zahăr.

Valorificarea deplină a producției agricole impune ca și **produselor secundare ce rezultă la recoltat să li se acorde o atenție sporită.** Astfel, este necesar să se organizeze formații speciale de recoltare mecanizată a concenilor de porumb, care vor fi transportați și însilozați integral. Unde aceștia nu pot fi recoltați mecanizat, se va recurge la recoltarea manuală. De asemenea, frunzele și coletele rezultate la recoltatul sfeclei de zahăr se vor folosi atît în furajarea directă a animalelor cît și la însilozare, pentru hrana de iarnă a acestora.

Transportul și depozitarea, verigi importante în valorificarea producției

TRANSPORTUL recoltei din cîmp reprezintă al doilea moment important al fluxului campaniei de recoltare. Transportarea cît mai rapidă a producției din cîmp către spa-

ECONOMIE NATIONALA

ţiile de depozitare este o condiţie indispensabilă pentru evitarea pierderilor de recoltă şi a păstrării calităţii acesteia. Pregătirea corespunzătoare a mijloacelor de transport din dotare proprie, asigurarea de mijloace adecvate de la Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, testarea etanşeităţii tuturor acestor mijloace, organizarea şi programarea judicioasă a operaţiunilor de încărcare-descărcare şi supravegherea parcursului de transport, reprezintă cerinţe de bază pentru buna desfăşurare a transportării recoltei. Fiecare combină trebuie servită de un număr corespunzător de mijloace de transport, cu o capacitate precis stabilită, ceea ce este de natură să favorizeze menţinerea randamentelor combinelor la nivelul maxim, asigurînd totodată economicitatea activităţii de transport.

Aşa cum recomandă specialiştii, în cazul porumbului, întreaga producţie strînsă într-o zi trebuie transportată integral, din cîmp, în aceeaşi zi. Acelaşi lucru este valabil şi pentru producţia de floarea-soarelui.

Un rol însemnat în buna desfăşurare a transportului şi în sporirea eficienţei valorificării recoltei îl au bazele de recepţie şi silozurile, care au obligaţia de a-şi organiza în aşa fel activitatea de preluare a produselor, încît să nu se creeze aglomerări şi stagnări în activitatea mijloacelor de transport, depozitarea producţiei agricole, fiind punctul final în fluxul activităţii de recoltare. Pregătirea din timp a spaţiilor de depozitare propriu-zisă, a rampelor de descărcare, verificarea cîntarelor-basculă sînt factori importanţi în buna desfăşurare a campaniei de recoltare. Factorii de răspundere din fiecare judeţ au datoria să stabilească necesarul de spaţii de depozitare, pe fiecare bază de recepţie în parte şi să ia măsuri pentru rezolvarea operativă a deficitului, cînd este cazul. De asemenea, trebuie să fie evaluat precis, pe fiecare unitate agricolă, modul de recoltare, în cazul porumbului, raportul dintre recoltatul în ştiuleţi şi recoltatul în boabe, în corelaţie cu posibilităţile de uscare ale bazelor de recepţie.

Prezentînd mai pe larg unele aspecte privind campania de recoltat din luna septembrie, în special la acele culturi ce concentrează atenţia principală în această etapă, nu trebuie uitat că tot în această campanie se înscrie şi recoltatul cartofilor (254 000 ha), al legumelor de toamnă, al fructelor, soiei, etc. De asemenea, în această toamnă, vor fi recoltate şi însilozate furaje într-un volum de peste 15 milioane tone. Recoltarea acestor produse, începută deja în unele zone şi judeţe, se va intensifica în perioada următoare, ridicînd aceleaşi probleme sau altele specifice, a căror rezolvare trebuie asigurată în acelaşi spirit de operativitate şi resposabilitate deplină.

Operaţiile post-recoltare fac parte din campania de toamnă

STRÎNGÎND recolta anului prezent, pregătim, simultan, recolta anului viitor. Pregătirea terenului, arăturile de toamnă, fertilizarea şi însămînţările de toamnă sînt tot atîtea lucrări importante pentru asigurarea recoltei viitoare, lucrări ce aparţin, de asemenea, acestei campanii agricole. În această toamnă se vor executa arături şi însămînţări pe o suprafaţă de 3 066 000 hectare, din care 2 225 000 pentru grîu şi secară şi 496 000 hectare pentru orz-orzoaică. Totodată, se vor face fertilizări pe o suprafaţă de 2 509 000 hectare. Unităţilor agricole le revine obligaţia ca, imediat după eliberarea terenurilor de pe care s-a strîns recolta, să-şi mobilizeze forţele pentru începerea lucrărilor premergătoare însămînţărilor de toamnă : discuit, fertilizat, arat şi nivelat. În acelaşi timp, unităţile agricole trebuie să se preocupe intens de problema asigurării seminţelor necesare, în cantităţi şi calităţi corespunzătoare, şi de pregătirea maşinilor de semănat.

Direcţiile agricole judeţene, trusturile I.A.S. şi S.M.A., sub conducerea organelor judeţene de partid şi de stat, au datoria de a coordona, conduce şi sprijini desfăşurarea normală a campaniei agricole de toamnă, pentru încheierea la timp a recoltatului şi pentru a se executa corespunzător celelalte lucrări. Modul cum a început activitatea de recoltare din această toamnă ne îndreptăţeşte să considerăm că există toate premisele necesare strîngerii unor recolte bogate, în timp optim, pentru transportarea şi depozitarea lor în condiţiile cele mai corespunzătoare.

Acum cînd se finalizează un an de muncă rodnică în agricultură, trebuie acţionat în aşa fel încît nici o cantitate, cît de mică, din producţia existentă în lan să nu se piardă, ci să fie recoltată, integral, transportată cu grijă şi asigurată în adăposturi corespunzătoare.

Dată fiind amploarea eforturilor care trebuie depuse într-un interval scurt de timp, este nevoie de o concentrare maximă a tuturor forţelor (materiale şi umane) disponibile pentru a grăbi încheierea cît mai rapidă, şi cu rezultate superioare a campaniei de recoltare din această toamnă. În aceste zile, mai mult ca oricînd, trebuie să se manifeste plenar capacitatea de organizare şi mobilizare a oamenilor muncii, spiritul lor de buni gospodari, capabili să folosească integral şi intensiv mijloacele tehnice existente şi orice oră bună de lucru.

Pe filiera recoltare-transport-depozitare trebuie prevenită sau eliminată orice piedică ce ar putea afecta, oricît de puţin, rezultatele foarte bune ce se aşteaptă de la campania de recoltat din această toamnă.

Ion SOARE

O CUPRINZĂTOARE VIZIUNE ASUPRA OBIECTIVELOR MAJORE

(Urmare din pag. 1)

muncă, prin eforturile unite ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, că depinde de felul cum întregul popor va acţiona pentru a înfăptui programul de dezvoltare. Numai în acest fel vom putea asigura şi soluţionarea diferitelor probleme pe care le avem".

Astfel de probleme rezultă firesc din complexitatea obiectivului pe care ni l-am propus, de a intra mai repede în rîndul ţărilor dezvoltate economic, de a asigura pe această cale, în condiţiile avantajelor proprii orînduirii socialiste, un înalt nivel de civilizaţie materială şi spirituală pentru întregul popor. Alocarea suplimentară a peste 30 miliarde de lei în actualul cincinal pentru creşterea retribuţiei şi veniturilor oamenilor muncii, a pensiilor, a indemnizaţiilor şi alocaţiilor pentru copii necesită eforturi în continuare pentru **crearea resurselor necesare dezvoltării mai puternice a economiei.** În toate întreprinderile şi în toate sectoarele vieţii economice, a arătat secretarul general al partidului, activitatea trebuie organizată în aşa fel încît, pe acest cincinal, să obţinem o producţie suplimentară de 100–120 miliarde de lei.

Printre condiţiile ce determină un astfel de rezultat se numără, în primul rînd : realizarea producţiei nu numai din punct de vedere valoric, dar şi fizic, ridicarea continuă a nivelului tehnic al acesteia, creşterea calităţii, reducerea cheltuielilor materiale şi a cheltuielilor de producţie, mărirea în ritmuri tot mai înalte a productivităţii muncii. Aşa cum evidenţia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, „Creşterea venitului naţional, crearea de noi resurse suplimentare pentru dezvoltarea ţării şi ridicarea bunăstării întregului popor sînt strîns legate de realizarea unei producţii cu cheltuieli cît mai mici, astfel ca partea de venit net să crească cît mai mult. Numai aceasta duce la creşterea venitului naţional şi numai pe această bază vom putea dezvolta mai rapid patria noastră şi ridica nivelul de trai al poporului !"**

Mărirea generală a bunăstării are loc în conformitate cu principiile unei cît mai depline echităţi, astfel încît, raportul între veniturile mari şi cele mici să fie de 1 la 5,5. Aceasta corespunde deopotrivă echităţii, democraţiei economice şi sociale, apropierii între caracterul şi complexitatea activităţii diferitelor categorii de oameni ai muncii, reducerii diferenţierilor în ce priveşte necesităţile lor de consum ca urmare a ridicării nivelului de civilizaţie, a lărgirii de ansamblu a posibilităţilor de a satisface aceste necesităţi. **„Societatea comunistă presupune să asigurăm pentru toată lumea condiţii bune de a se hrăni, de a se îmbrăca, de locuit, de învăţătură, de cultură, posibilităţi egale de muncă".** Şi, bineînţeles, **o participare egală la crearea acestor condiţii,** în sensul ca fiecare să muncească pe măsura deplină a capacităţii sale şi să facă totul pentru a-şi spori această capacitate, să pună umărul unde e mai greu, să-i ajute pe cei mai slabi pentru a putea merge cît mai ferm înainte !

Spiritul revoluţionar, comunist înseamnă dăruire, activitate creatoare, disciplină şi răspundere, înseamnă combaterea hotărîtă a automulţumirii, a tendinţei unora de a trîndăvi în vreme ce alţii muncesc, de a cere de la societate mai mult decît îi dau ei înşişi.

Pentru întreaga noastră naţiune constituie un puternic şi mobilizator imbold aprecierea conducătorului partidului şi statului, că **„minunatul nostru popor... prin munca sa, poate înfrînge greutăţile, poate — aşa cum a dovedit în activitatea de pînă acum — să făurească o societate superioară în care să fie pe deplin stăpin pe destinele sale, să-şi făurească viaţa aşa cum o doreşte el !"**

OBIECTIV PRIORITAR

ÎNDEPLINIREA PLANULUI FIZIC LA TOATE SORTIMENTELE

MODUL ÎN CARE s-a muncit și rezultatele obținute în primele opt luni ale anului vor marca pregnant îndeplinirea planului producției industriale pe întregul an. Dar, să nu uităm că intensificarea eforturilor din aceste ultime patru luni poate contribui în mod hotărîtor atît la amplificarea bunelor rezultate obținute pînă în prezent cît și — acolo unde este cazul — la recuperarea restanțelor ce s-au făcut simțite.

Realizarea integrală a producției fizice sortimentale reprezintă criteriul primordial al îndeplinirii planului, știut fiind că economia națională, beneficiarii au nevoie de produse concrete, în cantitățile și sortimentele planificate, și nu de realizări sau depășiri global-valorice, ce pot ascunde, uneori, o serie de nerealizări la unele sortimente de bază.

Gradul de îndeplinire a planului producției fizice la principalele sortimente și unele probleme ridicate de realizarea acestui indicator au făcut obiectul unei analize întreprinse la una din marile unități constructoare de mașini și anume, Întreprinderea de autoturisme din Pitești.

La unele produse — depășiri, la altele — nerealizări

ANALIZA îndeplinirii planului pe primele 8 luni ale anului oferă o imagine clară a efortului depus de acest important colectiv de oameni ai muncii,efort concretizat în rezultate deosebite în producție. Astfel, planul producției globale și cel al producției marfă au fost depășite cu 1,3 la sută, respectiv 2,5 la sută. De asemenea, la ceilalți indicatori sintetici planul a fost depășit, uneori substanțial (tabelul nr. 1). Fiecare din aceste depășiri valorice s-a concretizat în zeci de milioane de lei peste sarcina planificată. Demne de remarcat sînt și rezultatele bune pe linia creșterii eficienței producției, care se traduc printr-o depășire a productivității muncii pe lucrător cu peste 3 600 lei față de nivelul planificat și o reducere a cheltuielilor de producție la mia de lei producție marfă cu un leu, față de prevederi, ceea ce la volumul producției marfă a întreprinderii reprezintă o economie de cîteva milioane de lei.

Tabel nr. 1

Îndeplinirea planului pe primele luni, la principalii indicatori sintetici

	%
Producția globală	101,3
Producția marfă	102,5
Productivitatea muncii	101,4
Export	112,7
Investiții	123,5

Analizînd **îndeplinirea planului producției fizice pe fiecare sortiment în parte** (tabelul nr. 2) constatăm că există o serie de realizări remarcabile, concretizate în sute și mii de bucăți de produse de mare complexitate (autoturisme, autoutilitare, cutii de viteză) obținute peste plan, ceea ce conduce atît la o mai bună satisfacere a pieței interne cît și la asigurarea deplină a contractelor de export. La alte produse însă (piese de schimb auto, piese de schimb pentru tractoare, punți auto) realizările se situează sub nivelul planificat, cu evidente consecințe negative pentru beneficiarii produselor respective și, implicit, pentru economia națională. Astfel, dacă la produsele de bază (mai ales la autoturisme și cutii de viteză) depășirile de plan sporesc de la o lună la alta, la alte produse (în special, la piesele de schimb pentru tractoare) neîndeplinirea cantităților planificate se accetuează în aceeași măsură.

Realizarea unor depășiri notabile, de 4—5 la sută, la sortimentele de bază ale întreprinderii, nu poate să compenseze, în nici un caz, nerealizările de 10—20 la sută la alte produse care, chiar dacă nu reprezintă ponderea principală în cadrul producției unității producătoare, reprezintă produse de bază pentru întreprinderile beneficiare și pentru economia națională. A realiza și depăși nivelul planificat la producția globală și marfă prin depășiri substanțiale ale planului fizic la produsele „cu pondere“ în cadrul acestor indicatori, fapt pozitiv în sine, reprezintă o optică greșită atunci cînd sînt neglijate celelalte produse. Convingerea că lucrurile stau astfel, ne este întărită și de evoluția în timp (tabelul nr. 2) a realizării planului fizic.

Care sînt cauzele acestei situații ?

Acoperirea cu contracte : doar 36% din necesarul de aprovizionat. De ce ?

LA PIESELE de schimb pentru tractoare, nerealizarea planului fizic se localizează concret, la **compresoarele pentru tractoare,** beneficiarul fiind unitățile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Specialiștii Întreprinderii de autoturisme din Pitești apreciază că neîndeplinirea planului de producție și de livrări la acest produs, se datorește faptului că Întreprinderea de autocamioane din Brașov furnizează doar 36 la sută din cei aproape 150 000 de arbori-compresor necesari producerii compresoarelor respective, restul de 64 la sută nefiind încă contractat cu furnizorii, deși după cum arată calendarul, au trecut aproape trei trimestre din acest an. Firesc, Întreprinderea de autoturisme avea obligația să găsească o soluție pentru a-și acoperi cu contracte întregul necesar de aprovizionat, în speță cu arbori-compresor, nu să se mulțumească cu transmiterea comenzii necesarului integral către un singur furnizor ; indiferent dacă acesta, justicat sau nu, nu a acceptat prin contractul încheiat decît o parte din comandă, considerăm că întreprinderea piteșteană nu poate să se considere „acoperită“ în răspunderea sa privind îndeplinirea planului la compresoare pentru tractoare. Pe de altă parte, trebuie arătat că și Întreprinderea de autocamioane Brașov, în cadrul contractului încheiat, pe care cantitativ l-a onorat ritmic, nu a furnizat întotdeauna piesele corespunzătoare.

Revenind la răspunderea întreprinderii din Pitești în privința asigurării a-

Tabelul nr. 2

Realizarea planului producției fizice la principalele sortimente

Produse	U.M.	la 31 iulie 1977	la 31 august 1977
Autoturisme de oraș	buc.	+ 1 101	+ 1 850
Autoutilitare 0,4—0,8 tone	„	+ 555	+ 558
Cutii de viteză „Estafette“	„	+ 561	+ 831
Piese de schimb pentru tractoare	mil. lei	— 17,6	— 21,4
Piese de schimb auto	„	— 22,0	— 13,9
Punți auto „Estafette“	„	— 17,0	— 19,5

ECONOMIE NATIONALA

provizionării sale integrale cu necesarul de arbori-compresor, credem că ea ar fi putut acționa pe cel puțin una, sau mai multe din căile următoare :

- împreună cu beneficiarul compresoarelor ce trebuiau produse (Ministerul Agriculturii) să fi intervenit la Centrala pentru tractoare și mașini agricole, pentru ca una din întreprinderile de tractoare (eventual „Tractorul" Brașov) să producă arborii respectivi ;

- să-și fi evaluat posibilitățile interne și să fi încercat ca, cel puțin o parte din acești arbori să îi producă ea însăși, încercînd să se autoutileze cu linia respectivă ;

- să fi contactat factorii de răspundere ierarhici superiori ai Întreprinderii de autocamioane Brașov pentru a stabili dacă, printr-un efort sporit, întreprinderea respectivă ar fi putut suplimenta producția și livrările sale de arbori-compresor, peste cantitățile prevăzute în contractul încheiat inițial.

Dar, din păcate, nu s-a acționat, sau cel puțin nu s-a acționat cu convingere pe nici una din aceste căi, iar rezultatele sînt, de aceea, necorespunzătoare. Ca urmare, în lunile care au mai rămas din acest an, este necesar să se acționeze mai energic pentru ca o asemenea situație să fie cît mai curînd soluționată.

De la motive aparente, la cauze reale, și de aici la soluționare

REALIZAREA planului de piese de schimb auto are o tendință de ameliorare (nerealizările fiind în scădere de la 4,6 la sută la 31 iulie a.c. au ajuns la 2,5 la sută la 31 august a.c.) ; există toate premisele ca planul anual să fie îndeplinit integral și chiar depășit. În luna august a.c. producția și livrările la fondul pieței la acest sortiment au depășit prevederile din planul lunar, ceea ce a condus la reducerea nerealizărilor din primele 7 luni ale anului. La analiza restanțelor, se acredita drept cauză a acestora faptul că se montaseră mai multe autoturisme decît prevăzuse planul și astfel nu s-au putut realiza prevederile la piese de schimb, deoarece piesele respective fuseseră folosite la autoturismele fabricate peste plan. Evident, cauza reală nu putea fi aceasta, lucru dovedit în luna august de faptul că s-au montat în contiuare autoturisme peste plan, iar volumul pieselor de schimb nici nu a scăzut, nici nu a stagnat ci, dimpotrivă, a crescut. Deci, nu este vorba decît de o aparentă concurență între cele două sortimente, deoarece atunci cînd producția și munca au fost mai judicios organizate, rezervele interne mai bine folosite și capacitatea de previziune mai bine utilizată (în urma experienței anterioare) planul de producție a fost depășit la fiecare din cele două sortimente. Una din rezervele ce trebuie exploatate în continuare o constituie ritmicitatea decadală a producției, astăzi încă nesatisfăcătoare (26 la sută decada I. 32 la sută decada II, 42 la sută decada III).

O corelare mai adecvată între planul de producție și necesarul pieței

ANALIZÎND rămînerile în urmă în îndeplinirea planului de producție pentru **punțile auto „Estafette"**, ne aflăm în prezența unei situații care cere o analiză mai amănunțită : nerealizarea este reală în raport cu cifra de plan respectivă, dar aceasta din urmă, nu a fost de la început judicios corelată cu cerințele reale ale beneficiarilor. Dat fiind că nici ulterior producătorul nu a reușit să acopere cu contracte nivelul planificat al producției, apare necesar ca Centrala industrială să ajute mai serios din acest punct de vedere întreprinderea din Pitești să-și îndeplinească complet atribuțiile ce-i revin în asigurarea portofoliului de comenzi al unităților din subordine.

Pe de altă parte, considerăm că, producerea sortimentului respectiv într-o mai adecvată corelare cu posibilitățile reale de desfacere ar fi de natură să dozeze mai bine eforturile producătorului, surplusul putînd fi canalizat spre alte produse, la care necesitățile sînt mai presante.

Alături de aspectele semnalate, la Întreprinderea de autoturisme apare necesară sporirea eforturilor pentru găsirea în continuare a unor noi mijloace de soluționare prin forțe proprii a neajunsurilor care mai există. Printr-un efort de organizare, rezervele însemnate de care dispune această unitate economică pot fi și trebuie mobilizate operativ și eficient pentru recuperarea grabnică a tuturor rămînerilor în urmă, pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan.

S. IOAN

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Sporuri de producție prin ridicarea nivelului productivității muncii

ÎN PRIMA JUMĂTATE a acestui an, **întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții au realizat și depășit atît planul producției industriale** (cu 2,8%), **cît și planul productivității muncii** (cu 1,8%), **obținînd pe această bază o economie relativă de personal de peste 6 400 lucrători.** Sporirea productivității muncii a constituit una din premisele care au stat la baza depășirii planului producției industriale cu peste 700 mil. lei, concretizată în produse importante ca : cherestea, PAL, uși-ferestre, mobilier, cărămizi și blocuri ceramice, materiale și elemente de construcții din mase plastice etc. Este meritoriu faptul că fiecare centrală din cadrul ministerului a înregistrat rezultate satisfăcătoare și la producție și la productivitate (6 întreprinderi nu au realizat însă planul productivității muncii pe sem. I 1977).

Elementele principale care au contribuit la realizarea și depășirea productivității muncii sînt cele care derivă din utilizarea judicioasă a forței de muncă atît pe total cît și în structură. La marea majoritate a întreprinderilor, indicatorii care caracterizează utilizarea forței de muncă pe semestrul I a.c. sînt superiori celor din perioada corespunzătoare a anului trecut. S-a îmbunătățit asistența tehnică in schimburile II și III, s-a extins organizarea lucrului in acord global, au fost promovate o serie de tehnologii noi de înalt randament, au fost extinse formele de ridicare a calificării și policalificării cadrelor etc.

O influență favorabilă asupra creșterii nivelului productivității muncii o au și măsurile întreprinse în fiecare unitate pe linia reducerii ponderii muncitorilor indirect productivi, auxiliari și de deservire, precum și a ponderii personalului TESA în totalul personalului, și creșterea în mod corespunzător a ponderii muncitorilor direct productivi.

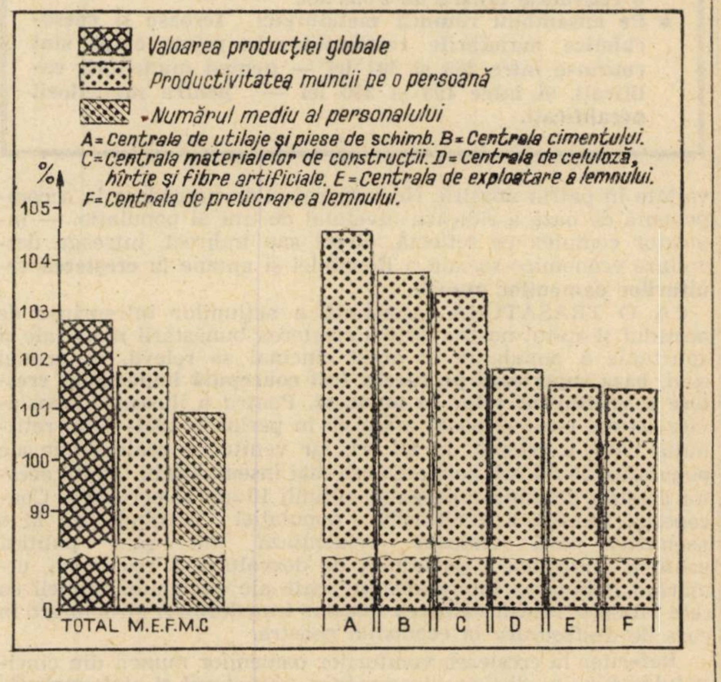

Pentru ca depășirile de producție și de productivitate să fie consolidate și amplificate în perioada următoare, este necesar să se urmărească în permanență atragerea în producție a noi rezerve interne, extinderea experienței înaintate, valorificarea din plin a condițiilor tehnico-materiale existente în fiecare unitate de producție.

O COMPONENTĂ HOTĂRÎTOARE A RIDICĂRII NIVELULUI DE TRAI ÎN CINCINAL — CREŞTEREA VENITURILOR POPULAŢIEI

● o bază superioară de pornire ● venituri sporite pentru toate categoriile de oameni ai muncii ● accelerarea măririi veniturilor directe ● sursa de creştere a retribuţiilor : o muncă rodnică pentru sporirea continuă a producţiei şi înfăptuirea exemplară a sarcinilor ● creşterea şi îmbunătăţirea condiţiilor de acordare a alocaţiei de stat pentru copii — expresie a grijii partidului faţă de tînăra generaţie.

PORNIND de la legătura nemijlocită care există între ridicarea gradului de dezvoltare calitativă şi cantitativă a economiei şi îmbunătăţirea în tot mai mare măsură a vieţii oamenilor muncii, apreciind rezultatele actualului cincinal, conducerea partidului şi statului nostru a adoptat în acest an măsuri de creştere suplimentară a retribuţiei şi a altor venituri, a nivelului de trai al populaţiei. Prin importantele sale trăsături, prin prevederile sale, care deja au început să fie transpuse în viaţă, programul adoptat conferă noi şi importante dimensiuni preocupării constante a partidului de ridicare a bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor, de sporire a gradului de civilizaţie a societăţii noastre, de creare a noi condiţii pentru afirmarea cît mai deplină a personalităţii umane.

Vom căuta să adîncim în cele ce urmează unele aspecte ale acestor opţiuni supreme, ce pun, odată mai mult, în lumină vigoarea dezvoltării economiei româneşti, caldul umanism al întregii politici de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. Ne vom referi cu precădere la o componentă de bază a ridicării nivelului de trai al populaţiei — indicator complex ce reflectă, direct sau indirect, întreaga dezvoltare economico-socială a României şi anume la **creşterea veniturilor oamenilor muncii.**

- **În industria minieră, un miner cu o retribuţie tarifară netă de circa 3 000 lei lunar, primeşte după prima etapă de majorare a retribuţiei un plus de 750 lei, adică o retribuţie lunară de 3 750 lei.**
- **În industria construcţiilor de maşini un maistru cu un venit net lunar de 2 860 lei primeşte după prima etapă de majorare a retribuţiei un plus de 506 lei, adică o retribuţie lunară de 3 366 lei.**
- **Pe ansamblul ramurii metalurgiei feroase şi cocsochimice majorările retribuţiilor în prima etapă sînt cuprinse între 265 şi 504 lei — pentru muncitorii calificaţi, şi între 196 şi 280 lei — pentru muncitorii necalificaţi.**

CA O TRĂSĂTURĂ însemnată a acţiunilor întreprinse de partidul şi statul nostru pentru creşterea bunăstării materiale şi spirituale a populaţiei în acest cincinal se relevă, în primul rînd, **baza superioară pe care a fost concepută importanta creştere a veniturilor celor ce muncesc.** Pentru a ilustra dimensiunile acestei baze se poate arăta că în perioada 1951—1975 retribuţia reală a crescut de 4,8 ori, iar veniturile reale totale ale populaţiei de 6,4 ori, ponderea cea mai însemnată în totalul acestor creşteri deţinînd-o pregnant ultimii 10 ani ai perioadei. Conceperea sporirii a veniturilor populaţiei pornind de la o asemenea bază ridicată evidenţiază din plin politica profund ştiinţifică a partidului de dezvoltare a economiei, urmărind îmbinarea intereselor prezente ale oamenilor muncii cu cele viitoare, relevă valoarea marilor transformări structurale în curs de desfăşurare în economia noastră.

Referitor la creşterea veniturilor oamenilor muncii din cincinalul în curs, se distinge deasemenea, **caracterul ei atotcuprinzător.** Beneficiază astfel de majorarea retribuţiei — în medie cu 30% pînă la sfîrşitul cincinalului — **toate categoriile personalului muncitor.** S-a prevăzut, totodată, raportat la o persoană activă, o însemnată sporire — cu 33% — a veniturilor medii reale ale ţărănimii cooperatiste, precum şi creşterea veniturilor reale ale ţărănimii din zonele necooperativizate cu 16%. Deasemenea, se realizează o importantă majorare a pensiilor de asigurări sociale de stat, cu 23,3%, creşterea pensiilor ţăranilor cooperatori cu 20% ca şi instituirea unui sistem de pensionare pentru ţăranii din zonele necooperativizate. Sînt acţiuni ce oglindesc elocvent grija permanentă a partidului şi statului nostru pentru ca întregul popor, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul ţării să aibă asigurate venituri mai mari şi prin aceasta condiţii materiale şi spirituale de viaţă superioare.

În acest cadru de preocupări privind creşterea nivelului de trai al populaţiei se evidenţiază în mod deosebit **accentuarea, faţă de prevederile iniţiale ale cincinalului, a sporirii retribuţiilor, a veniturilor directe ale celor ce muncesc** (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Creşterea mai accelerată a unor venituri directe ale oamenilor muncii

%

Indicator	Creştere 1980/1975	
	nivel cincinal	nivel actual
Retribuţia medie netă nominală a personalului	29,5	38
Retribuţia medie reală	18—22	30,2
Veniturile reale ale ţărănimii pe o persoană activă	20—29	30

Modificarea în favoarea veniturilor directe, a raportului dintre acestea şi cele provenite din fondurile sociale de consum nu diminuează rolul fondurilor sociale ca o importantă sursă de creştere a nivelului de trai material şi spiritual al poporului. Pornind de la gravele fenomene sociale cu care s-a confruntat vechea Românie — neştiinţa de carte pentru circa o pătrime din populaţia ţării, lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare, boli sociale care făceau ravagii etc. — şi a căror eradicare a constituit o grea moştenire în evoluţia ţării pe drumul noii orînduiri, de la imperativele ridicării pe o treaptă mult superioară a condiţiei umane în socialism, de la imperativele împlinirii multilaterale a personalităţii omului, **fondurile sociale de consum au cunoscut şi cunosc o însemnată creştere.** Este semnificativă astfel sporirea în perioada 1951—1975 de 11 ori a cheltuielilor social-culturale pe locuitor. În actualul cincinal, în scopul satisfacerii nevoilor sociale ale populaţiei, statul urmează să cheltuiască 316,6 mld. lei, cu circa 44,1% mai mult decît în cincinalul anterior.

Fără îndoială că în condiţiile atingerii acestor niveluri ridicate pentru fondurile sociale de consum, **accentuarea creşterii retribuţiilor, a veniturilor directe ale oamenilor muncii este echitabilă şi stimulatorie.** În spiritul eticii şi echităţii socialiste ea leagă mai strîns veniturile obţinute din activitatea proprie a fiecăruia, de importanţa şi specificul muncii depuse, de gradul ei de calificare, ş.a., potenţînd, deci, preocupările fiecăruia de a-şi ridica pregătirea şi de a acţiona cît mai energic pentru realizarea exemplară şi depăşirea sarcinilor ce îi revin.

Pe fondul însemnatei creşteri generale a retribuţiilor şi veniturilor, în spiritul eticii şi echităţii socialiste, sporirea retribuţiilor personalului muncitor a fost concepută avîndu-se în vedere necesitatea firească a **unei cît mai raţionale aşezări a retribuţiei în raport cu munca,** cu contribuţia nemijlocită pe care fiecare o aduce la dezvoltarea economiei naţionale. S-a prevăzut astfel o sporire mai accentuată a retribuţiei tarifare a oamenilor muncii din minerit, construcții-montaj, siderurgie, construcții de mașini, chimie, textile, pielărie, precum și a retribuției lucrătorilor din fabricile de ciment, zahăr și ulei, a retribuției montatorilor și conducătorilor de utilaje de pe șantierele de construcții, ramuri economice și activități cu condiții mai dificile de lucru, cu o complexitate sporită, cu un aport însemnat la progresul economiei naționale. Ținîndu-se, totodată, seama de rolul important al maiștrilor în producție, aceștia au fost trecuți în rîndurile personalului productiv, cu ridicarea respectivă a retribuției tarifare.

ÎNCĂ DE LA 1 IULIE a.c. însemnate detașamente de oameni ai muncii au început să primească retribuții majorate într-o primă etapă. De la 1 august a.c. de pildă, s-au majorat retribuțiile lucrătorilor din industria minieră — cu 20%, cel mai mare procent de creștere a retribuțiilor pe economie, precum și retribuțiile lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor — cu 17,7%. Pe ansamblul cincinalului în aceste două ramuri creșterea totală de retribuție va fi de 35% și respectiv 31%. De la întîi ale acestei luni au fost majorate retribuțiile personalului dintr-o altă importantă ramură a economiei naționale, metalurgia feroasă și cocsochimică, la dublarea practic a retribuției medii în această ramură, ca urmare a unor majorări succesive realizate în ultimii 12 ani, urmînd să se aplice în acest cincinal o creștere a retribuției de 18,8% în prima etapă și de 33% pe ansamblul cincinalului. Potrivit calculelor, pînă la sfîrșitul acestui an urmează să beneficieze de prima majorare a retribuțiilor circa 3,5 milioane persoane, iar pînă la 1 septembrie anul viitor toate categoriile de personal muncitor vor beneficia de această majorare. Trebuie precizat totodată că în afara majorării, creșterea retribuției se realizează și prin trecerea personalului în trepte și gradații superioare, prin acordarea sporului de vechime, extinderea lucrului în acord global etc.

- **Un angajat din mediul urban cu o retribuție netă de 2 620 lei, cu trei copii în întreținere primea, pînă la 1 septembrie, 110 lei alocație pentru al treilea copil. În noile condiții primește o alocație de 375 lei, iar după aplicarea întregii majorări va primi o alocație de 420 lei, deci cu 265 și, respectiv, 310 lei mai mult. La acest spor se adaugă creșterea retribuției, ce poate să se ridice pînă la 522 lei. În consecință, numai pe aceste căi se înregistrează majorarea bugetului său de familie cu circa 800 lei lunar.**

Sînt înfăptuiri care trebuie să constituie noi și însemnate prilejuri de mobilizare a colectivelor de oameni ai muncii pentru realizarea integrală a producției, pe fiecare sortiment și produs în parte, pentru a livra economiei naționale producții suplimentare de mare utilitate economică, pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al producției, sporirea calității acesteia, pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale și de producție. Pentru că sursa de realizare a creșterilor mai accentuate de retribuții și venituri prevăzute o constituie tocmai obținerea unor importante producții suplimentare, realizarea reducerii preconizate a cheltuielilor de investiții, a diminuării în mai mare măsură a efortului material și financiar necesar pentru obținerea producției. Așa cum arăta secretarul general al partidului în cuvîntarea ținută recent la Brașov **„Nu trebuie să uităm că societatea pe care noi o edificăm nu se realizează decît prin muncă. prin eforturile unite ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, că depinde de felul cum întregul nostru popor va acționa pentru a înfăptui programul de dezvoltare“.**

GRIJA PENTRU TÎNĂRA GENERAȚIE, pentru creșterea și dezvoltarea ei străbate pregnant preocupările partidului și statului pentru îmbunătățirea nivelului de trai al poporului. Înlesnirile acordate viitoarelor mame, mii de unități și secții de asistență medicală specializate, sute de mii de locuri mai mult în creșe și grădinițe, un sistem de școlarizare modern, tot mai amplu, cuprinzătoare acțiuni spiritual-educative, constituie expresii grăitoare ale politicii partidului pentru a susține bunăstarea familiei, climatul sănătos, material și spiritual, necesar pentru formarea tinerei generații. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, asigurarea creșterii unei noi generații puternice, viguroase, sănătoase din punct de vedere fizic și spiritual constituie **„expresia înaltei răspunderi cu care partidul comunist acționează pentru a asigura însuși viitorul națiunii noastre socialiste, dezvoltarea ei ascendentă prin urmași în stare s-o ridice pe culmile înalte ale comunismului“.**

În acest cadru de acțiune se înscrie și acordarea alocației de stat pentru copii, a ajutoarelor pentru mamele cu mai mulți copii precum și a altor ajutoare, dovadă a grijii manifestate pentru cei mai mici cetățeni ai țării. În 1969, 1971 și 1972 alocația de stat pentru copii a înregistrat majorări succesive, îmbunătățindu-se totodată și regimul ei de acordare. Prin Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980 a fost hotărîtă o nouă și însemnată creștere a acestei alocații, precum și a ajutoarelor menționate, o nouă și însemnată îmbunătățire a condițiilor lor de acordare.

Astfel, alocația de stat pentru copii urmează să crească în medie cu 30% pe cincinal, jumătate din această creștere realizîndu-se de la 1 septembrie a.c., iar cealaltă jumătate în cursul anului 1979. Îmbunătățirea regimului de acordare a alocației se concretizează în aceea că prin prezenta legislație va crește considerabil numărul familiilor ce se vor bucura de acest important sprijin bănesc primit din partea statului (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Modificarea unor condiții de acordare a alocației de stat pentru copii

	Plafoane de venituri nete lunare (în lei)		
	pînă la 2 196	2196—2600	2601—3400
Acordarea alocației de stat pentru copii potrivit condițiilor în vigoare pînă la 1 sept. a.c.	se primea alocația începînd cu primul copil	se primea alocația începînd de la al doilea copil*)	se primea alocația începînd cu al treilea copil'
Acordarea alocației de stat pentru copii potrivit noilor condiții	Toate categoriile de personal primesc alocație începînd cu primul copil**)		

*) cu excepția muncitorilor și maiștrilor

**) se ia în considerare plafonul maxim de venituri lunare de 3400 lei în condițiile personalului cu retribuțiile încă nemajorate în prima etapă și de 4 000 lei în condițiile personalului ce beneficiază de majorarea retribuțiilor în etapa I-a.

O imagine asupra dimensiunilor generale ale eforturilor întreprinse de stat pentru susținerea acestor prevederi ne este oferită de cele 3 mld. lei anual alocate suplimentar în acest scop, din care mai mult de două treimi sînt destinate acoperirii majorării generale a alocației pentru copii. Sînt condiții superioare oferite de stat pentru creșterea tinerei generații, care contribuie nemijlocit la sporirea bunăstării familiilor. Realizarea acestor condiții pretinde, la rîndul ei, concentrarea eforturilor pentru înfăptuirea și depășirea sarcinilor la fiecare loc de muncă.

Economia noastră socialistă este o economie planificată care se dezvoltă pe deplin fundamentat, în condițiile unui control riguros și a unei bune aprovizionări în toate sectoarele. Aceasta asigură ca prevederile de creștere accelerată a retribuției și a veniturilor oamenilor muncii să aibă o deplină acoperire materială. Pe de o parte majorarea veniturilor este însoțită de creșterea, cantitativă și calitativă a producției bunurilor de consum, de amplificarea și îmbunătățirea activității serviciilor — sectoare în care se remarcă o accentuare a sarcinilor față de cincinal de la 47,5% la 52,1% și respectiv de la 68,6% la 75,3%. Cu alte cuvinte, prin aceste orientări, atît aprioric cît și pe parcursul realizării planului, cererea solvabilă se echilibrează cu volumul și structura fondului de mărfuri și servicii puse la dispoziția populației. Pe de altă parte se stabilesc sarcini concrete de reducere a costurilor de producție.

Statul asigură astfel menținerea la nivelul stabilit — și chiar situarea sub acesta — a prețurilor bunurilor de consum. Este semnificativ că în anul trecut, față de o sporire prevăzută a indicelui de prețuri de 1,6—2,3% s-a realizat o creștere a acestuia de numai 0,9% ; că în 20 de luni din acest cincinal sporirea prețurilor a fost cu aproape un procent mai mică decît fusese prevăzut pentru perioada respectivă. Un asemenea echilibru, o asemenea stabilitate în dezvoltarea țării — trăsături caracteristice ale acestei dezvoltări și nu efecte de conjunctură — permit ca oamenii muncii să simtă nemijlocit în viața lor rezultatele muncii pe care o depun, să beneficieze concret, integral de politica partidului de creștere a nivelului de trai. Cînd în țări ale sistemului capitalist se înregistrează o puternică încetinire a creșterii economice, cînd inflația însoțește endemic recesiunea, diminuînd grav puterea de cumpărare a maselor, cînd în aceste țări se înregistrează, o rată ridicată a șomajului, măsurile adoptate în țara noastră pentru creșterea accelerată a retribuțiilor și a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, cu efecte concrete, de amploare, în îmbunătățirea vieții, evidențiază și mai pregnant superioritatea relațiilor noastre de producție socialiste, viabilitatea dezvoltării socialiste a României, prezentul ei luminos ca bază a unor perspective tot mai înfloritoare.

Dan POPESCU

DEZBATERE „R.E."

Pentru materializarea programului de ridicare mai accelerată a nivelului de trai

CREŞTEREA ÎN RITM MAI ÎNALT A PRODUCTIVITĂŢII MUNCII (III)

ÎMBUNĂTĂŢIREA continuă a rezultatelor obținute în creșterea productivității muncii și ridicarea lor la nivelul pe care-l presupune valorosul potențial tehnic și uman din întreprinderile noastre nu este de conceput fără o mobilizare de proporții a însemnatelor rezerve disponibile. Pentru atragerea lor în circuitul economic, acțiunea de identificare a principalelor probleme-obstacol se cere finalizată cu găsirea unor soluții care, pornind de la cauzele generatoare de neajunsuri să sugereze noi posibilități de creștere a productivității muncii, în principal prin forțe proprii.

Continuăm în acest număr prezentarea unor propuneri, rezultate din dezbaterea ce a avut loc cu cadre de răspundere din principalele întreprinderi industriale din județul Bacău, menite să accelereze și să sporească, printr-un efort creativ și organizațional, posibil și necesar în fiecare unitate, eficența unor factori „clasici" de creștere a productivității muncii.

7 propuneri de perfecționare a organizării și conducerii producției

1 **Înlocuirea mai operativă, pe scară mult mai largă, a metodelor clasice, postoperative, de programare, evidență, control și analiză a activității productive (metoda pe faze, pe comenzi, pe secții, metoda globală etc.) cu cele moderne, previzionale și operative (metoda analizei valorice, P.E.R.T., metoda normativă, sistemul cost-oră-mașină ș.a.).** Creșterea productivității muncii este determinată în acest caz de operativitatea sporită a informării preventive a conducerii întreprinderii despre abaterile de la norme, normative și plan ; reducerea relativă, substanțială, a personalului însărcinat cu urmărirea desfășurării producției ; evidențierea concretă a contribuției fiecărui lucrător la creșterea productivității muncii ; posibilitatea efectuării unor comparații reale între nivelurile productivității muncii atinse în întreprinderi sau chiar ramuri diferite ale economiei naționale.

2 **În gradarea întreprinderilor, un număr de puncte substanțial sporit față de prezent să fie acordat următoarelor criterii : ponderea produselor noi și modernizate în totalul producției realizate, economii realizate din invenții și inovații proprii, nivelul calitativ al produselor, gradul de mecanizare și automatizare ale lucrărilor etc.** Efectul economic al unei asemenea măsuri este multiplu : întreprinderea va depune eforturi sporite pentru creșterea productivității muncii deoarece nu vor mai exista posibilități de a i se diminua prin aceasta gradul de mărime așa cum se poate întîmpla în prezent cînd criteriile de bază în gradare sînt : numărul de lucrători și fondul total de retribuire ; la nivelul centralei industriale se va economisi timpul care se pierde acum cu fundamentarea și elaborarea justificărilor necesare pentru a menține gradul de mărime la acele întreprinderi la care, prin măsurile adoptate pe linia creșterii productivității muncii, a scăzut numărul scriptic de lucrători (deci s-a diminuat criteriul actualmente esențial în gradare).

Se poate obține un spor considerabil al productivității prin : ● schimbarea ponderii unor criterii în gradarea întreprinderilor ● introducerea sistemului cost-oră-producție în locul metodelor postoperative ● folosirea gradului de tipizare ca indicator de bază în aprecierea activității proiectanților ● îmbunătățirea reglementărilor privind policalificarea

3 **Pentru o eficiență înaltă a activității economice strategia de creștere a productivității muncii în întreprinderi să se bazeze nu pe înlocuirea mașinilor la care se înregistrează opriri accidentale, ci pe repararea și mai ales îmbunătățirea exploatării și întreținerii lor, pe menținerea acestora în stare de funcționare.** Rațiunile unei asemenea acțiuni sînt evidente : nu orice fel de creștere a productivității este necesară în întreprinderea modernă. Prioritatea trebuie să o dețină utilizarea într-un grad cît mai înalt, pe întreaga durată de funcționare prevăzută, a mașinilor și utilajelor existente, și nu soluția comodă pentru întreprinderi de a apela la noi dotări care să înlocuiască fondurile fixe la care opririle accidentale sînt de fapt generate de preocuparea insuficientă pentru întreținerea exemplară și repararea la vreme a acestora.

4 **În aprobarea fondurilor pentru dotări-înlocuiri de utilaje, practica „tîrguielilor" dintre unele întreprinderi și centrale industriale să fie înlocuită cu argumentele calculelor științifice de fundamentare a unor necesare reale pentru sporirea eficientă a productivității muncii.** Mai multă fermitate din partea centralei industriale în decizia pe care o adoptă, bazată pe un suport bine fundamentat economic, poate determina, de la bun început, o preocupare mai serioasă în întreprindere pentru stabilirea unui necesar cît mai judicios fundamentat.

5 **În nici o întreprindere să nu se mai efectueze așa-zise recuperări ale unor rămîneri în urmă în realizarea producției planificate, datorate în general unor lipsuri organizatorice, pe seama scurtării duratei normate de efectuare a reparațiilor mașinilor și utilajelor la termenele prevăzute.** De asemenea, este necesar ca, la întocmirea planurilor de producție să se realizeze

întotdeauna o sincronizare perfectă cu prevederile normativelor și planurilor de reparații, în așa fel încît realizarea integrală a sarcinilor de fabricație să nu necesite, reducerea perioadelor normate prevăzute pentru reparații. Orice spor de producție este altfel iluzoriu deoarece ceea ce se cîștigă pe termen scurt poate avea consecințe negative — uneori de durată — care depășesc cu mult avantajele temporare obținute prin nerespectarea perioadei de reparații prevăzute.

6 **Din conținutul programelor speciale de măsuri pentru creșterea productivității muncii și a gradului de utilizare a capacităților de producție să fie înlăturate „măsurile parazit", inutile, nefuncționale, fără termene și responsabilitate precise, care prin conținutul lor nu-și justifică prezența.**

7 Pentru ca întreprinderile să nu-și diminueze producția ar fi necesar ca, **atunci cînd livrarea produselor fabricate către beneficiari nu se poate efectua din cauze independente de producător** (neasigurarea mijloacelor de transport C.F.R. de către regionala respectivă sau a fronturilor de descărcare în porturi) **numărul de vagoane prevăzut pentru a efectua transportul în perioada respectivă să nu fie scos din plan ci decalat pentru perioada următoare.** În felul acesta produsele nu vor fi depozitate vreme îndelungată în condiții necorespunzătoare, iar producătorul nu va trebui să-și blocheze spațiile de producție cu producția nelivrată dintr-o vină care nu îi aparține.

4 soluții de accelerare a introducerii progresului tehnic

1 **Extinderea utilizării studiilor de marketing și prognoză în stabilirea din vreme, cu cît mai multă exactitate, a cuantumului și oportunității cheltuielilor necesare pentru automatizarea și mecanizarea lucrărilor.** Un asemenea mod de a acționa ar conduce la eliminarea unor situații actuale în care întreprinderile au renunțat la finalizarea diferitelor măsuri adoptate pe parcursul anului de plan pentru creșterea gradului de mecanizare și automatizare a lucrărilor, deoarece costurile aferente ar fi condus la depășirea nivelului cheltuielilor de producție stabilit în anul anterior, fără o fundamentare temeinică, de natură prospectivă. Dacă se apelează din vreme la o previziune științifică a necesităților reale ale producției, cheltuielile necesare pe parcursul anului de plan, pot fi, în covîrșitoarea lor majoritate, luate în considerare de la început în stabilirea nivelului planificat al costurilor.

2 **Gradul de tipizare al proiectelor este necesar să devină un indicator de bază în aprecierea activității fiecărui proiectant.** O asemenea propunere are o însemnătate de loc neglijabilă în sporirea productivității muncii prin înlăturarea tendinței conform căreia anumiți proiectanți, în loc să acționeze pentru extinderea tipizării, preferă — pentru un cîștig material — să aducă proiectelor care s-ar preta foarte bine la tipizare unele modificări nesemnificative pentru a le prezenta apoi drept „concepție originală". Apare deci necesară întărirea barierelor și exigenței în aprecierea unor asemenea „noutăți" artificiale, proiectantul fiind chemat să conceapă acțiunea de extindere a tipizării ca pe o adevărată probă de competență profesională, de îndeplinire exemplară a îndatoririlor ce-i revin în direcția sporirii productivității muncii încă din faza de proiect.

3 **Pentru a facilita introducerea operativă a elementelor tipizate, standardele produselor ar trebui să nu mai cuprindă unele amănunte nesemnificative ci numai elementele esențiale de montaj ale produsului.** În prezent, datorită modului în care sînt elaborate unele standarde, introducerea unor modificări de genul tipizării nu poate fi efectuată decît după o lungă perioadă de așteptare care ajunge uneori pînă la 3 ani.

4 **În fiecare întreprindere, la stabilirea soluțiilor de înnoire a mașinilor și utilajelor din dotare, în obținerea pieselor de schimb necesare pentru buna lor funcționare să fie luate, de la început și prioritar, în considerare posibilitățile proprii de a le realiza, printr-un efort de creativitate sporit.** Trebuie să se renunțe la practica dăunătoare ce mai există în anumite unități economice de a face apel la forțele proprii abia cînd centrala industrială nu le aprobă — justificat — fondurile valutare solicitate — din comoditate — cu mult peste strictul necesar. Faptul că apelul la creativitatea specialiștilor pe care-i avem în întreprinderi s-a soldat cu realizări bune demonstrează că însemnatul potențial creativ disponibil se cere bine explorat și valorificat în mult mai mare măsură, înainte de a apela la importuri.

5 propuneri privind creșterea operativității în calificarea cadrelor

1 Pentru sporirea productivității muncii și reducerea personalului auxiliar se cer create condiții și mai favorabile pentru **extinderea policalificării cadrelor. În acest scop este necesar ca forurile competente să analizeze cu atenție reglementarea acțiunii de policalificare în așa fel încît, în noua meserie muncitorul să poată dobîndi o categorie de calificare egală și, în cel mai scurt timp, superioară celei avute în meseria inițială.** Desigur la aceasta va trebui să aducă o contribuție sporită și fiecare muncitor care se policalifică, prin intensificarea preocupărilor pentru a învăța, în cel mai scurt timp, toate tainele noii meserii cu concursul mai activ al sistemului de predare a cunoștințelor profesionale.

2 **Centrul de perfecționare a pregătirii lucrătorilor din industria constructoare de mașini să generalizeze sprijinul pentru modernizarea sistemului de predare a cunoștințelor profesionale acordat pentru unele specialități și in mod special la acelea** (lăcătușerie de exemplu) **la care, în diferite întreprinderi se face resimțită lipsa unor scheme, planșe, diapozitive, broșuri** etc. Completarea rapidă a documentațiilor neîndestulătoare pentru unele meserii poate contribui la însușirea mai rapidă și mai aprofundată ca pînă în prezent a specialităților care sînt solicitate în mod deosebit în diferite întreprinderi.

3 **Eliminarea modificărilor frecvente a prevederilor din programul de perfecționare a pregătirii cadrelor atît în ceea ce privește numărul cursanților cît și perioada de desfășurare a respectivelor cursuri.** Institutele de învățămînt superior, centrele de perfecționare a cadrelor din ministere să nu mai efectueze reprogramări ulterioare înțelegerilor inițiale cu întreprinderile, deoarece orice decalare de termene, efectuată în pripă, poate afecta buna desfășurare a procesului de producție. Plecarea neprevăzută a unor cadre într-o perioadă importantă pentru ritmul producției în întregul an (cum e cea de revizie a aparaturii tehnologice într-un combinat chimic de exemplu) nu este de natură să favorizeze creșterea productivității muncii.

4 **La repartizarea în producție a absolvenților învățămîntului superior cerințele întreprinderilor trebuie satisfăcute cu mai multă atenție în sensul ca acestea să primească nu numai numărul de personal cerut ci și de specialitățile corespunzătoare.** Cazul întreprinderii care a cerut un număr de șase specialiști în tehnologia sectoarelor calde și a primit un număr de zece ingineri electroniști trebuie să îndemne la reflecții. Unde și cît de eficient va utiliza întreprinderea inginerii electroniști repartizați, atunci cînd necesitățile sale la această specialitate sînt de mult completate ? Rămîne evident faptul că simpla acoperire numerică sau chiar și depășirea necesarului de cadre cu studii superioare solicitat de întreprindere, fără o asigurare corespunzătoare a specializărilor necesare producției, nu este de natură să conducă la o ridicare a productivităţi muncii ci dimpotrivă.

5 **Creșterea calificării muncitorilor în exploatarea și întreținerea utilajelor reprezintă o alternativă pentru diminuarea opririlor accidentale ale mașinilor și utilajelor, care trebuie să primeze față de falsul remediu al creșterii numărului de muncitori în sectorul de întreținere și reparații.** Creșterea productivității muncii se obține în acest fel în dublu sens : pe de o parte ridicarea calificării face posibilă obținerea unor cantități sporite de produse într-o unitate de timp, iar, pe de altă parte, determină o reducere a numărului muncitorilor auxiliari, deoarece opririle accidentale sînt substanțial mai puține și ele pot fi înlăturate, în mai mare măsură, chiar de muncitorii care lucrează la respectivele mașini.

Bogdan PĂDURE

SOLUŢII EFICIENTE, ORGANIZARE MAI BUNĂ ÎN REALIZAREA INVESTIŢIILOR AGRICOLE

HOTĂRÎRILE Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român au stabilit, în contextul general al dezvoltării armonioase, echilibrate și în ritmuri tot mai înalte a întregii economii naționale, sarcini deosebite și pentru dezvoltarea agriculturii ; ele se referă în principal, la sporirea producției din toate subramurile și sectoarele acesteia, pentru mai buna satisfacere a cerințelor mereu crescînde ale populației de produse alimentare și a nevoilor sporite de materii prime pentru industria alimentară și ușoară. Atingerea acestor obiective cantitative implică creșterea concomitentă a productivității muncii și a eficienței economice în întreaga activitate de producție a ramurii.

Măsurile necesare înfăptuirii sarcinilor ce revin agriculturii au fost cuprinse în programe pe culturi, specii și categorii de animale, *științific fundamentate, prevăzînd acțiuni complexe referitoare la : crearea de material biologic cu potențial de producție ridicat ; perfecționarea tehnologiilor de producție potrivit noilor condiții create prin mecanizare, chimizare și irigații ; dezvoltarea și modernizarea bazei materiale ; realizarea unei corelații optime între producție, venituri și cheltuieli.*

În ansamblul măsurilor ce vizează dezvoltarea și intensificarea agriculturii, un loc prioritar dețin investițiile pentru realizarea capacităților de producție *necesare înfăptuirii sarcinilor ce revin agriculturii în perioada 1976—1980 și în perspectiva cincinalelor viitoare.*

Direcțiile prioritare în actualul cincinal

PENTRU dezvoltarea bazei materiale, agriculturii i-au fost alocate, în actualul cincinal, investiții din fondurile statului și din fondurile proprii ale unităților agricole socialiste în valoare totală de peste 100 miliarde de lei. Repartizarea volumului total de investiții pe destinații prioritare corespunde nevoilor actuale și de perspectivă ale dezvoltării agriculturii (tabelul nr. 1).

Potrivit indicațiilor conducerii de partid și de stat, realizarea acestui vast program trebuie să se axeze în mod deosebit pe utilizarea unor **soluții constructive simple**, care să asigure consumuri reduse de materiale, **eforturi financiare minime pe unitatea de capacitate ce se creează**, în condițiile aplicării unor **tehnologii de producție moderne, bazate pe ultimele cuceriri ale științei.** În acest domeniu se cer luate în considerare tendințele de perspectivă, deoarece obiectivele de investiții ce se pun în funcțiune în actualul cincinal au o durată de serviciu între 25 și 50 de ani, unele chiar mai mult.

Pentru a răspunde unor asemenea cerințe, **la amenajările pentru irigații** a fost sporită ponderea suprafețelor irigate prin brazde, procedeu care duce la însemnate economii de forță de muncă ; în cazul amenajărilor existente de irigații prin aspersiune, care sînt dotate cu instalații de deplasare a conductelor, s-a realizat o corelație optimă cu sistematizarea teritoriului, pentru a se realiza exploatarea rațională a tuturor terenurilor, ținînd cont de nivelul de mecanizare și de productivitatea sporită a tractoarelor și mașinilor cu care va continua să fie înzestrată agricultura în viitor.

Tabelul nr. 1

Structura investițiilor din agricultură în perioada 1976—1980

	miliarde lei	%
Investiții — total	101,3	100,0
din care :		
— lucrări de îmbunătățiri funciare	30,1	29,7
— mecanizare	29,8	29,4
— sere și solarii	3,5	3,5
— dezvoltarea viticulturii și pomiculturii	6,1	6,0
— dezvoltarea zootehniei	18,7	18,5
— spații de depozitare a a produselor agricole	6,5	6,4
— alte investiții	6,6	6,5

În pomicultură, noile plantații — de tip intensiv și superintensiv — și încheierea acțiunii de modernizare a plantațiilor existente conduc la crearea unei proporții optime între specii și soiuri, care să permită sporirea producției de fructe valoroase pentru consumul în stare proaspătă și pentru industrializare, totodată, la plantațiile existente, se va ajunge la densități superioare, ca element esențial al unor producții mari, paralel cu asigurarea condițiilor necesare mecanizării lucrărilor. Orientări similare sînt aplicate și în **viticultură.**

În zootehnie, realizarea noilor complexe de creștere și îngrășare pune în valoare elementele cele mai pozitive din experiența dobîndită pînă în prezent în unitățile cu acest profil ale agriculturii de stat și celei cooperatiste. În adăposturile ce se vor construi în viitor, condițiile specifice de microclimat (temperatură, luminozitate, umiditate, puritatea aerului), cerute de dezvoltarea biologică normală a fiecărei specii și categorii de animale, sînt asigurate cu un consum minim de energie electrică și termică, recurgîndu-se la resursele mediului natural înconjurător. Totodată, au fost examinate și adoptate soluții ce prevăd renunțarea la combustibilii lichizi și la gazele naturale ca surse de energie termică și înlocuirea acestora cu combustibili solizi ; de asemenea, se va extinde folosirea încălzirii electrice, însă în condițiile reducerii consumului total de energie electrică, prin limitarea lui exclusivă la acele părți de adăposturi și pentru acele categorii de animale la care este strict necesar.

Studiile ce se elaborează în prezent, pentru determinarea consumului de energie electrică la asigurarea sursei de căldură — atît valoric, cît și sub aspectul cantității de resurse consumate — și al influențelor în exploatarea ulterioară a adăposturilor zootehnice, vor da posibilitatea orientării precise în acest domeniu.

Rezultate și sarcini

ÎN 1976, planul de investiții în agricultură a fost realizat și depășit, ceea ce a permis **punerea în funcțiune a unei suprafețe de 236 mii hectare amenajate pentru irigații, 170 mii hectare indiguiri și desecări, construcții zootehnice cu o capacitate de 51,7 mii locuri pentru vaci cu lapte, 47,8 mii locuri pentru bovine și 47 mii locuri pentru porcine la îngrășat, silozuri și magazii pentru păstrarea cerealelor și fabrici de nutrețuri combinate.** S-au intensificat acțiunile pentru realizarea programului de investiții în cel de-al doilea an al cincinalului, atît la obiectivele în continuare din anii anteriori, cît și la numeroasele obiective noi.

Rezultatele obținute în primul semestru din acest an, ținînd seama de condițiile create și baza materială asigurată, scot în evidență existența unor importante rezerve nejustificate atît în cadrul agriculturii, cît și al sectoarelor din economie care participă la realizarea investițiilor în această ramură, în primul rînd în domeniul executării lucrărilor de construcții și montaj pentru obiectivele de investiții în continuare. La o serie de importante obiective noi, lucrările nu au început în termenul planificat, iar dintre capacitățile prevăzute a se finaliza în semestrul I, unele nu au fost date în funcțiune. Restanțele înregistrate pe unele șantiere impun măsuri hotărîte care să garanteze recuperarea rămînerilor în urmă și înfăpuirea integrală a programului de investiții, atît sub aspect valoric, dar îndeosebi al îndeplinirii planului fizic, cu darea în funcțiune, la termenele fixate, a capacităților prevăzute pe întreaga perioadă 1977—1980.

Dimensiunile acestui program și importanța investițiilor ce trebuie finalizate în perioada ce a rămas din cincinal cer cu mare acuitate **sporirea eforturilor conjugate ale beneficiarilor, proiectanților și unităților de execuție pentru realizarea corespunzătoare a tuturor obiectivelor** în domeniul irigațiilor, al horticulturii și zootehniei. **În domeniul irigațiilor, de exemplu, programul prevede construirea a 1 000 hectare de sere,** care să contribuie la o mai bună aprovizionare a tuturor localităților cu legume extratimpurii în sortiment variat; **în pomicultură mai trebuie realizate plantații noi. Pentru dezvoltarea zootehniei și sporirea producției animaliere,** pînă la sfîrșitul actualului cincinal mai trebuie realizat un volum însemnat de investiții, atît în agricultura de stat cît și în cea cooperatistă volum care include construirea unui număr mare de complexe zootehnice, capabile să asigure condiții pentru **îngrășarea în sistem intensiv a întregului efectiv de tineret bovin și ovin, obținerea unei producții de 400 mii tone de carne de pasăre, cuprinderea în complexe moderne de tip industrial a aproximativ 8 milioane de porci.** Totodată, vor fi modernizate adăposturile existente, potrivit cu cerințele aplicării de tehnologii moderne la toate speciile.

Organizare mai bună, ritmicitate sporită

REALIZAREA acestor investiții este pe deplin posibilă. La amenajările pentru irigații, suprafața rămasă de executat în actualul cincinal este cuprinsă în sisteme mari care au fost începute sau vor începe în acest an; serele și complexele zootehnice se vor construi pe bază de proiecte-tip sau refolosibile, în care au fost introduse îmbunătățirile tehnologice și constructive rezultate din experiența ultimilor ani. Situația este asemănătoare și pentru celelalte obiective de investiții importante din perioada 1977—1980.

Factorul hotărîtor al îndeplinirii programelor de investiții din agricultură îl constituie asigurarea unei astfel de **organizări** și **ritmicități** a lucrărilor de construcții și a celor de montaj al utilajelor și instalațiilor, care să garanteze terminarea și punerea în funcțiune a fiecărui obiectiv în termenele prevăzute inițial sau chiar în avans.

În ultimii ani, lucrările de construcții-montaj (și cele asimilate acestora) în ramura noastră au fost realizate de unități specializate ale agriculturii, de unități ale Ministerului Construcțiilor Industriale, ale consiliilor populare județene, ale altor ministere, precum și în regia proprie a unităților agricole beneficiare (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Repartizarea pe executanți a investițiilor din agricultură %

	Plan 1976		Plan 1977	
	Din fondurile statului	Din fondurile unităților agricole	Din fondurile statului	Din fondurile unităților agricole
Volumul total al lucrărilor de investiții	100,0	100,0	100,0	100,0
din care :				
● În execuția M.A.I.A.	58,1	76,1	57,5	69,8
— prin unități specializate	38,5	36,3	40,7	33,5
— în regia beneficiarilor	19,6	39,8	16,8	36,3
● În execuția altor ministere și organe centrale sau locale :	41,9	23,9	42,5	30,2
—prin unități ale Ministerului Construcțiilor Industriale	26,8	3,4	27,1	5,3
— prin unități ale consiliilor populare	9,7	19,1	10,3	23,3
— prin unități ale altor ministere	5,4	1,4	5,1	1,6

Date fiind amploarea și complexitatea problemelor de construcții pe marile platforme industriale ale țării asupra realizării cărora sînt concentrate eforturile unităților de specialitate ale Ministerului Construcțiilor Industriale, ca și marele volum de locuințe ce trebuie construite de trusturile și întreprinderile consiilor populare, se impune revizuirea de fond a modului de organizare și desfășurare a execuției investițiilor în agricultură. Aplicînd cu fermitate indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, privind sporirea rolului și răspunderii beneficiarilor în executarea lucrărilor de construcții și montaj, vor fi luate măsuri ca, paralel cu contribuția unităților Ministerului Construcțiilor Industriale și a altor unități specializate la realizarea unor obiective mari și de tehnicitate deosebită, să se extindă substanțial activitatea întreprinderilor de construcții din rețeaua M.A.I.A., care să realizeze un volum sporit de investiții proprii. În sectorul agriculturii cooperatiste, un aport decisiv la realizarea investițiilor îl vor avea **consiliile intercooperatiste**; acestea vor trebui să-și organizeze echipe sau, după caz, unități specializate, la care să participe cooperatori din C.A.P.-urile componente ale consiliului, cu ajutorul cărora să se realizeze obiectivele proprii.

Volumul investițiilor agricole ce trebuie realizate în acest cincinal, marea lor diversitate — de la irigații, îndiguiri și desecări, la complexe zootehnice de tip industrial, sere pentru producerea de legume sau răsaduri, plantații de vii și pomi, silozuri etc. — precum și amplasarea lor pe întreg teritoriul țării impun măsuri complexe, operative, care să asigure rezolvarea tuturor problemelor ridicate de practică.

O primă direcție, prioritară, spre care — pe baza indicațiilor conducerii de partid și de stat — au fost concentrate eforturile specialiștilor din cercetare și proiectare o reprezintă **elaborarea documentațiilor și stabilirea amplasamentelor pentru fiecare obiectiv în parte, care să permită începerea execuției la termenele sau înainte de termenele avute în vedere în planul cincinal.** Pe baza experienței de pînă acum, au fost îmbunătățite și definitivate tehnologiile de producție pentru toate ramurile, subramurile și sectoarele de activitate din agricultură, precum și soluțiile constructive corelate cu aceste tehnologii. Rezolvarea sub aspect tehnologic și constructiv a problemelor ridicate de investițiile din agricultură a creat premisele necesare pentru elaborarea, începînd cu acest an, de **proiecte-tip sau refolosibile** pentru marea majoritate a obiectivelor prevăzute în sectorul vegetal și animal, unitățile locale urmînd să asigure numai adaptarea la teren, și pe această bază se vor obține importante economii de timp, de forță de muncă și de mijloace bănești.

Punerea consecventă în practică a tuturor măsurilor amintite, mai buna organizare a activității de îndrumare și control în executarea lucrărilor de investiții, concret, pe fiecare obiectiv în parte, vor crea toate condițiile necesare pentru ca planul de investiții al agriculturii în perioada 1977—1980 să fie îndeplinit integral și la un nivel calitativ superior.

Ion STANCIU

adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

CITITORII AU CUVÎNTUL

Cheltuieli neeconomicoase

La bazele de aprovizionare, cheltuielile neeconomicoase sînt redate într-o anexă la bilanț intitulată „Cheltuieli neproductive". În legătură cu aceasta se ridică unele probleme și anume :

– documentul este comun tuturor ramurilor și deci nu este adaptat specificului bazelor de aprovizionare, motiv pentru care el nu corespunde întrutotul necesităților de analiză a acestor cheltuieli la nivelul bazelor de aprovizionare ; într-un anumit fel chiar denumirea sa este improprie bazelor de aprovizionare ;

– cheltuielile neeconomicoase nu sînt ordonate în document, dezvoltarea conținutului lor este făcută în unele cazuri numai în partea intitulată „Date de analiză".

Avînd în vedere aceste aspecte, considerăm că documentul care reflectă cheltuielile neeconomicoase ar trebui adaptat specificului bazelor de aprovizionare, purtînd denumirea de „Cheltuieli neeconomicoase". În prima parte a acestui document ar trebui trecută întreaga structură a cheltuielilor neeconomicoase din baze, iar în partea a doua să fie trecute analitic numai anumite cheltuieli mai semnificative.

Avînd în vedere că în cheltuielile neeconomicoase se cuprinde o gamă destul de largă de cheltuieli, părerea noastră este că volumul acestor cheltuieli ar trebui să influențeze parțial sau total fondurile de stimulare materială a persoanelor din vina cărora s-au înregistrat asemenea cheltuieli, în acest fel asigurîndu-se și cointeresarea materială reală în prevenirea și reducerea cheltuielilor neeconomicoase.

Teodor RAȘCU
Cluj-Napoca

Diferențe

Întreprinderea unde lucrez are o secție pentru producția de ambalaje metalice. Recepția cantitativă a materiei prime sosite se face luînd de bună greutatea înscrisă de unitatea furnizoare, deoarece, prin desfacerea baloților de tablă, aceasta s-ar degrada, iar de o rebalotare nu poate fi vorba. Adevărata recepție se face la ridicarea materiei prime de către secția de producție, atunci cînd se desfac baloții și se cîntăresc. Cu această ocazie se constată însă unele diferențe. Pe tichetul de control sînt înscrise două cantități : una în cerneală cu semnătura C.T.C. și alta în creion, și care corespunde cu factura, dar care întotdeauna este mai mare decît prima. Pe cîntarul nostru se constată însă o altă cantitate, apropiată de aceea a C.T.C. din unitatea furnizoare. Cred că în aceste situații ar trebui pus la punct un procedeu ca noi să intrăm în posesia diferentelor constatate ulterior recepției.

Nicușor BĂRBULESCU
Drobeta-Turnu Severin

Constructorii din C. A. P.

Dezvoltarea activității de construcții în comunele și satele noastre, facilitată de sistematizarea localităților rurale, de posibilitățile crescînde ale unităților agricole și ale cooperatorilor de a investi, face necesară reconsiderarea cadrului organizatoric în care ea se desfășoară.

Astăzi, spre exemplu, echipele de construcții din mediul rural sînt organizate fie în cadrul cooperativelor, fie pe lîngă consiliul popular comunal ; deși lucrările executate au același specific, în funcție de subordonarea acestor echipe diferă retribuirea, stabilirea vechimii în muncă, a alocației de stat pentru copii etc. Atenuarea acestor deosebiri ar înlesni asigurarea forței de muncă necesare realizării investițiilor.

De asemenea, este necesar să se reglementeze mai precis regimul procurării materialelor de construcții de către cooperativele agricole, atît pentru nevoile proprii, cît și pentru cele ale cooperatorilor, sau pentru lucrări edilitare.

Se impune și definitivarea unei modalități de calificare și de atestare a calificării cooperatorilor constructori. Fac, în acest sens, o propunere : după calificarea la locul de muncă în cadrul cooperativei, constructorii să fie examinați de către o comisie județeană, care să le elibereze un act de atestare.

Aglaia LUPU
președinte C.A.P. ruginoasa,
județul Iași

ECOURI

Cheltuielile materiale și structura sortimentală

În articolul „Reducerea cheltuielilor materiale" (nr. 28) se subliniază efectul negativ asupra nivelului indicatorului cheltuieli la 1 000 lei producție marfă, ca urmare a modificărilor ce intervin în structura sortimentală a producției.

În legătură cu aceasta, este de arătat că modificările ce intervin în structura planificată a aprovizionării cu materii prime, materiale etc. sau în structura sortimentală a producției și care determină creșterea cheltuielilor de producție față de plan, pot conduce la dereglarea echilibrului economic și financiar, avut în vedere la elaborarea planului național unic, cu implicații asupra resurselor ce stau la baza finanțării unor acțiuni prevăzute în plan.

Acest considerent precum și asigurarea principiului stabilității planului, stau la baza actualei metodologii de planificare, potrivit căreia modificările intervenite în structura planificată a producției sau a aprovizionărilor, nu pot conduce la schimbarea nivelului de cheltuieli stabilit prin plan.

În aceste condiții, colectivele din întreprinderi și centrale trebuie să acționeze cu toată răspunderea și competența pentru a preîntîmpina creșterea costului producției, orientînd structura acesteia către sortimente necesare economiei și cu eficiență ridicată, prin valorificarea superioară a materiilor prime, reproiectarea unor produse învechite din punct de vedere tehnic și economic, prin îmbunătățirea proceselor tehnologice de fabricație, prin eliminarea oricărui fel de pierderi în procesul de producție.

dr. Gh. ȘICĂ
director în C.S.P.

Viteza de rotație

Referitor la articolul „Accelerarea vitezei de rotație, mijloc de sporire a eficienței economice" publicat în numărul 31 al revistei, comunicăm următoarele :

– Acțiunea de îmbunătățire a normelor de stoc și a normativelor de mijloace circulante, desfășurată în perioada mai-iunie a.c., a scos la iveală posibilitățile existente în întreprinderi pentru îmbunătățirea activității și diminuarea prin aceasta a necesarului de fonduri cu care trebuie să-și desfășoare activitatea în mod curent, pe totalul unităților industriale subordonate Ministerul Industriei Ușoare preliminîndu-se o accelerare a vitezei de rotație de 6 zile.

– La întreprinderea „Partizanul" – Bacău, menționată în articolul dv., comisia constituită cu ocazia acestei acțiuni și-a axat activitatea pe excluderea din calculul abaterilor la stocurile de siguranță a cazurilor întîmplătoare și pe optimizarea transporturilor, în vederea evitării oricăror dereglări în acest sector, ceea ce va conduce la o eliberare medie de fonduri de 4478 mii lei.

De asemenea, analizînd modul de organizare al recepției, sortării și pregătirii loturilor de produse pentru livrare, comisia a stabilit că organizarea pe echipe distincte a recepției mărfurilor din sectorul de producție și formarea loturilor pentru livrare va conduce la o diminuare a intervalelor între livrări și corespunzător a normativului mediu cu 2 422 mii lei.

I. TROACĂ
director în M.I.U.

Noi soluții constructive

Articolul publicat în „R. E." nr. 24 cu titlul „Priorități în întreprinderile de materiale de construcții" a fost analizat cu mare atenție în colectivele de lucru ale Centralei materialelor de construcții și în unitățile subordonate.

Specialiștii centralei și ai Institutului de cercetări și proiectări pentru industria materialelor de construcții lucrează la definitivarea noilor soluții constructive. Concomitent, în colaborare cu Institutul central de cercetare și proiectare, Ministerul Construcțiilor Industriale și alte organizații centrale se lucrează la nominalizarea sortimentelor eficiente, readaptarea normativelor de construcții și a proiectelor etc. De asemenea, menționăm că centrala a luat o serie de măsuri pentru eliminarea neajunsurilor semnalate în articol.

În același timp se fac demersuri la organul tutelar în următoarele direcții :

1. Modificarea nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă cu influențele confirmate ca urmare a corectării prețurilor de producție și de livrare reașezate, deoarece prețurile reașezate îmbunătățite sînt superioare indicilor de modificare inițiali.

2. Reașezarea balanței legăturilor între ramuri în domeniul aprovizionării-desfacerii pentru optimizarea utilizării capacităților de producție la nivelul parametrilor proiectați.

3. Epuizarea stocurilor de produse executate pînă la adoptarea măsurilor de îmbunătățire a construcțiilor, stocuri care blochează în momentul de față spațiile de depozitare și imobilizează fondurile circulante, cu consecințe negative în lanț asupra cheltuielilor de producție.

ing. Romul MARTA
director general,
Centrala Materialelor de Construcții

> **„Dezvoltarea în ritm înalt a economiei cere promovarea unei politici stricte de economisire a resurselor de combustibil și energie. Așa cum am mai arătat, datorită consumurilor energetice nejustificat de mari, pentru realizarea unei unități de venit național se cheltuiește la noi o cantitate dublă de combustibil convențional, comparativ cu statele avansate economic. Acestei situații trebuie să i se pună capăt cît mai repede cu putință... Trebuie să facem totul pentru folosirea cît mai economicoasă a resurselor și asigurarea bazei necesare dezvoltării în ritm intens a economiei noastre".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

IMPERATIVE ALE RECONSIDERĂRII RAPORTULUI DINTRE CONSUMUL ENERGETIC ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ [I]

COMPONENTĂ PRINCIPALĂ a avuției naționale, resursele energetice își datoresc importanța nu atît ponderii lor valorice în cadrul producției materiale, cît mai ales funcțiilor lor determinante în procesul reproducției lărgite și creșterii economice. În plus, pe măsură ce înaintăm pe scara dezvoltării social-economice, crește și nevoia de resurse energetice iar, prin aceasta, și necesitatea ridicării continue a gradului lor de valorificare. Dintre diversele aspecte care pot fi avute în vedere, în analiza problematicii resurselor energetice, mai semnificative, prin cerințele creșterii noastre economice, apar cel puțin două : a) reducerea consumurilor specifice de energie pentru obținerea aceleiași unități de producție și b) modelarea structurală a resurselor și consumurilor energetice ale țării în concordanță cu nevoile și posibilitățile existente și previzibile.

Tendințe în evoluția consumurilor energetice

Consumul specific de energie primară pentru o producție industrială în valoare de 1 milion lei, s-a redus de la 18 tone c.c. în 1965, la 115 tone c.c. în 1975, Reducerea, egală cu 37,6%, reprezintă, indiscutabil, un simptom al creșterii gradului de valorificare a resurselor energetice primare din țara noastră. Pentru a putea face asemenea aprecieri este necesar să comparăm consumul nostru specific de energie primară cu cel cunoscut pe plan internațional, mai ales în țările dezvoltate industriale (tabelul nr. 1).

Desigur, în cazul P.N.B., există motive — alimentate de : caracterul necomplet al surselor statistice în cazul unor țări, erorile implicate de transformarea indicatorilor valorici sintetici în valută unică (dolari S.U.A.) etc — care îndeamnă la anumite rezerve în aprecierea datelor sale. Acestea însă nu lipsesc comparațiile respective de semnificații și utilitate în analiza corelației dintre creșterea economică și cererea de energie primară. De altfel, dacă analizăm această corelație pe exemplul României atît prin indicatorul P.N.B., cît și prin cel al venitului național, observăm evoluții aproape similare. De exemplu, consumul de energie primară la un dolar P.N.B. și la un leu venit național reprezintă creșteri cu 12,6% și respectiv 10,7% în perioada 1961—1970 și descreșteri cu 21,5% la ambii indicatori în perioada 1971—1974. Se atestă, astfel valabilitatea indicatorului comparat internațional (P.N.B.) care, prin valoarea sa informațională orientativă, se apropie considerabil de tendințele reale ale fenomenului.

Tabelul nr. 1

Consumul de combustibil convențional în kg c.c. pentru 1 dolar P.N.B. perioada 1960—1974*)

Țările	1960	1965	1970	1972	1974
România	4,04	4,09	4,55	4,05	3,58
Nivel mondial	2,13	2,04	2,07	2,15	2,00
Țări socialiste europene	3,54	3,39	3,21	3,11	3,00
Țările Pieții comune	1,72	1,58	1,19	1,62	1,61
S.U.A.	2,08	1,88	2,00	1,99	1,91
Japonia	1,47	1,52	1,68	1,52	1,48**)

*) Produsul național brut s-a calculat pe baza datelor publicate pentru anul 1972 în : „World Bank Atlas Population, per capita product and growth rates", 1974, pag. 6—12. Nivelurile din 1960 și 1965 s-au stabilit prin intrapolare pe baza ratelor de creștere a PNB, indicate în lucrarea citată, iar pentru 1970 și 1974 s-au folosit ratele de creștere a venitului național din 1972 față de anii respectivi. Consumul de combustibil convențional provine din surse statistice ONU : World Energy 1950—1974, United Nations, New-York 1976, p. 3, 78, 94, 106 și 110—111.

**) = 1973.

Analiza datelor cuprinse în tabelul nr. 1 se impune cantonată pe cel puțin două planuri : a) al evoluției în timp a fenomenului la nivelul țării noastre și b) al comparării aceluiași fenomen cu evoluțiile corespunzătoare din celelalte țări.

În primul caz, ceea ce interesează în mod deosebit prin prisma cerințelor creșterii economice sînt tendințele în timp ale consumului de energie primară în raport de creștere P.N.B. și nivelurile coeficienților de elasticitate ale acestui consum. Privit în timp, consumul specific se înscrie pe aceeași curbă ca și evoluția cheltuielilor materiale în cadrul produsului social ; el cunoaște astfel două tendințe opuse : de creștere a lui, cu 12,6% în deceniul 1961—1970 și de descreștere a sa, cu 21,5% în perioada 1971—1974. Cît privește coeficienții de elasticitate a cererii de energie primară față de P.N.B., aceștia reprezintă; 1,23 în prima perioadă și 0,60 în a doua. Cu alte cuvinte, creșterea cu 1 procent a P.N.B. a cerut o creștere a consumului de energie cu 0,23 procente în 1961—1970 și doar cu 0,44 procente în 1971—1974. Conjugînd cele două observații, rezultă că, în deceniul anterior, consumul energetic a reprezentat un factor de creștere a ponderii cheltuielilor materiale și, prin aceasta, de sporire și a costului creșterii noastre economice ; în deceniul actual, același consum, reducîndu-și coeficientul de elasticitate la o valoare subunitară, s-a transformat într-un factor de ridicare a eficienței și, prin aceasta, de reducere și a costului creșterii noastre economice.

În cel de al doilea caz, al **comparațiilor internaționale,** prezintă interes felul în care consumul nostru de energie primară se încadrează, ca tendință și nivel, în evoluțiile fenomenului pe plan mondial. Observăm că această încadrare cunoaște tendințe diferite de la o perioadă la alta. Astfel, în 1960—1965, ea este marcată de o tendință divergentă : de creștere a consumului în țara noastră, față de descreșterea acestuia pe plan mondial și în celelalte țări. În anii următori, 1966—1970. consumul amintit, care în țara noastră își continuă tendința anterioară, de creștere, cunoaște o tendință similară atît pe plan mondial, cît și numai la nivelul țărilor capitaliste dezvoltate. În sfîrșit, în perioada de după 1970, ca urmare a măsurilor adoptate, în România se constată o reducere a consumului energetic mai rapidă decît pe plan mondial, manifestîndu-se, astfel, o tendință de apropiere față de nivelul mondial.

De remarcat că același fenomen se poate constata și din compararea coeficienților de elasticitate a cererii de energie primară în raport de P.N.B. Coeficienții s-au calculat conform formulei :

$$K_e = \frac{\Delta Y}{Y_0} : \frac{\Delta E_p}{E_{p_0}}.$$

în care : K_e — coeficientul de elasticitate a cererii de energie primară față de P.N.B. ; $Y^0 =$ volumul P.N.B. în perioada de

Tabelul nr. 2

Coeficienții de elasticitate a cererii de energie primară în raport de P.N.B. în România comparativ cu alte țări, în perioada 1961—1974*)

Țările	1961—1964	1966—1970	1971—1974
România	1,05	1,50	0,60
Nivel mondial	0,82	1,10	0,80
Tările socialiste europene	0,87	0,65	0,90
Țările Pieței comune vest-europene	0,70	1,40	0,62
S.U.A.	0,61	1,37	0,61
Japonia	1,08	1,24	0,79

*) Sursa : aceeași ca la tabelul anterior.

bază : ΔY = creșterea P.N.B. în perioada dată; E_{p_0} = volumul consumului de energie primară în perioada de bază și ΔE_p = creșterea consumului de energie primară în perioada dată. Iată rezultatele acestui calcul (tabelul nr. 2).

Semnificația comparativă a acestor date rezultă din însăși conținutul economic al coeficienților calculați : ei arată că progresia cu un procent a P.N.B. cere x procente consum de energie primară. În țara acest coeficient apare cu nivelul cel mai scăzut la începutul deceniului prezent.

Tendințele degajate de evoluția acestor coeficienți, cu toată semnificația lor indiscutabilă în analiza comparativă a fenomenului, rămîn (totuși) incomplete dacă nu se corelează cu nivelurile absolute ale acestuia. Este vorba, în fond, de decalajele existente între România și țările mai dezvoltate industrial în domeniul consumului de energie primară pentru aceeași unitate de producție. Ca urmare a tendințelor manifestate în evoluția coeficienților de elasticitate arătați, decalajele la care ne referim deși au cunoscut o tendință de accentuare în deceniul 1961—1970 au înregistrat însă o diminuare relativă și absolută începînd din acest deceniu. Privite însă sub aspectul amploarei lor, decalajele, deși micșorate într-o măsură, continuă să se mențină considerabile mai ales față de țările capitaliste dezvoltate. Rețin antenția în special comparațiile cu țările Pieței comune vest-europene și Japonia, care, realizează, cele mai reduse consumuri de energie primară pentru aceeași unitate de producție. Neîndoielnic, rezultatele acestor analize comparative internaționale se înscriu, alături de alte cauze, în șirul de argumente care legitimează necesitatea imperioasă a acțiunii inițiate în ultimii ani de partidul nostru în domeniul reducerii consumului energetic.

Strategii, opțiuni, acțiuni

În lumina implicațiilor antrenate de criza energetică mondială, statele își pun următoarea problemă : **cum să-și mențină cadența creșterii economice, reducînd totodată rata creșterii consumului energetic ?** Încercările de rezolvare a acestei probleme se materializează pretutindeni în politica națională de reconsiderare nu numai a consumului energetic ca atare, ci de cele mai multe ori chiar și a conceptelor de creștere economică. Datorită interferențelor sale cu întreaga economie națională, problemele energeticii constitue o parte organică a întregului. De aceea, ele pot fi observate și soluționate numai într-un cadru global, vizînd orientarea întregii strategii a creșterii economice. Pe această linie apare evidentă reacția imediată a politicilor economice naționale care se materializează în planuri și programe pe termen mediu și lung pentru diminuarea dependenței creșterii de consumul energetic.

Cu atît mai mult România, care are de învins și decalajele moștenite, a avut nevoie de o reconsiderare de profunzime a politicii energetice, în contextul întregii sale creșteri economice. Este și motivul pentru care țara noastră a inițiat în domeniul energetic o politică de eficiență complexă, bazată pe reducerea în continuare a consumului specific de energie primară pentru o unitate monetară de producție. În 1980, acest consum va fi micșorat cu încă 21% faț ăde anul 1975, ajungînd la aproximativ 2,5 kg combustibil convențional pentru un dolar P.N.B.

Care sînt cauzele nivelurilor încă mai ridicate, ale consumului specific de energie primară din țara noastră, comparativ cu indicatorul respectiv din țările capitaliste dezvoltate? Cauzele sînt multiple și apar în legătură cu următoarele împrejurări mai importante : a) structura producției materiale și gradul de încărcare a ei pe ramuri, subramuri și produse „energofage" ; eficacitatea combustibilor folosiți ; c) gradul de modernizare a tehnicilor de producție ; d) structura producției și consumului de energie primară ; e) randamentele termoenergetice cu care sînt folosiți combustibili. În acest cadru în țara noastră au fost inițiate analize riguroase de către factorii de răspundere și instituțiile specializate în cercetări. Rezultatele lor, materializate deja în ample și importante măsuri de politică economică, demonstrează că înlăturarea cauzelor amintite reprezintă tot atîtea probleme de fapt de reorientare structurală și tehnologică a producției materiale.

Asemenea preocupări și analize au loc și în alte țări, inclusiv în cele cu consumuri specifice de energie mai reduse sau cu o „zestre" naturală energetică suficientă. Discuțiile care însoțesc aceste preocupări scot în evidență, pretutindeni, **necesitatea unor noi raporturi între economia energetică și creșterea economică.** Cadrul general în care se pune problema este dominat de ideea reconsiderării programelor naționale de creștere economică și orientării acesteia pe o cale de slăbire la minimum a dependenței sale de consumul energetic. Dacă recunoașterea acestei cerințe găsește un consens unanim în rîndul economiștilor, în schimb, ea generează păreri diferite atunci cînd se pune problema modului concret în care să fie realizată.

Din acest punct de vedere, după părerea noastră se constată **două orientări principale. Una** aparține acelor economiști care susțin că soluționarea problemei este posibilă prin concentrarea producției energointensive în țările care dispun de suficiente resurse energetice. Se au în vedere asemenea produse ca : metale, mai ales cele ușoare și rare ; cauciuc sintetic ; fibre chimice ; mase plastice ; celuloză etc. Producția lor în țările cu resurse energetice insuficiente presupune importul unui nou volum de combustibil și cheltueli mari de transport. Concentrarea lor în țările cu resurse suficiente de energie și procurarea lor apoi prin import de celelalte țări, ar duce la economii considerabile de transport. **Alți economiști** caută soluționarea problemei nu prin înlocuirea unei dependențe de exterior cu alta, ci prin revederea politicilor naționale de creștere economică, astfel încît consumul și randamentul resurselor energetice să se integreze în sistemul de criterii de optimizare a structurilor economice naționale și a tehnologiilor de fabricație. În final, această reorientare să se materializeze în reducerea la minimum necesar a consumului amintit.

Importanța problemei obligă la o meditație mai atentă asupra eficienței social-economice și politice a soluțiilor cuprinse în cele două concepții. Prima se rezumă în fond la înlocuirea unei dependențe de exterior, legată de importul de combustibil, prin alta, legată de importul produselor energo-intensive. Prin această substituire, țările deficitare în resurse energetice nu sînt scutite de fapt de importul de energie necesară, întrucît aceasta se va regăsi inevitabil în produsele energointensive care urmează a fi importate. Or, prin aceste produse, țările în cauză vor importa valori mult mai mari decît în cazul importului direct de combustibil, de unde și necesitatea unor exporturi sporite pentru plata lor.

Pe de altă parte, produsele energointensive, fiind numeroase, cuprinzînd uneori chiar ramuri și subramuri întregi, absența lor din cadrul unui complex economic național nu poate să nu submineze unitatea și echilibrul acestuia. Din aceste motive — și ele nu sînt singurele — credem că concepția la care ne referim nu poate constitui o soluție viabilă. De altfel, practica însăși confirmă această constatare. Combustibilul, chiar la prețurile sporite considerabil după 1973, continuă să fie obiectul unui comerț activ între țări, iar produsele energointensive își continuă prezența, în proporții și structuri determinate de nevoi și posibilități, în țările cu resurse energetice insuficiente.

Desigur, un asemenea curs al realității nu înseamnă deloc o soluție facilă dată problemei energetice și noilor sale raporturi cu creșterea economică. Este și motivul pentru care în toate țările s-a trecut la restructurarea cererii de energie, prin acordarea unei importanțe sporite produselor mai slab consumatoare de energie și diminuarea sau chiar înlăturarea unor produse energointensive.

prof. dr. Nicolae BELLI

„R. E." militează pentru generalizarea analizei valorii

UN INSTRUMENT DE MARE EFICIENȚĂ ÎN REDUCEREA CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE

În cuvîntarea la adunarea populară de la Tg. Jiu din 11 august, tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** sublinia: **„Odată cu preocuparea pentru realizarea planului de producție, trebuie să acordăm o atenție mai mare reducerii cheltuielilor materiale, deoarece cheltuim încă mult pentru realizarea unei unități de produs. Cu cît vom reduce mai mult cheltuielie de producție, cu cît vom economisi mai multe materiale, cu atît vom reuși să sporim mai rapid venitul național și, pe această bază, să asigurăm posibilități atît pentru dezvoltarea generală a țării, cît și pentru ridicarea nivelului de viață al întregului nostru popor".**

Indicația secretarului general al partidului reclamă — după părerea mea — ca programele de reducere a costurilor de producție să aibă la bază metode și tehnici moderne, științific fundamentate, izvorîte din analiza funcțiilor produselor, înlăturîndu-se empirismul și rutina în reproiectarea acestora.

În acest sens, metoda analizei valorii constituie instrumentul cel mai eficient pentru reducerea costurilor de producție în general și a cheltuielilor materiale în special.

Au fost pregătiți un anumit număr de specialiști în analiza valorii, prin cursurile de perfecționare atît la Academia „Ștefan Gheorghiu", cît și prin centrele departamentale, așa încît în fiecare întreprindere mai mare există, cred, cel puțin 2—3 specialiști care au urmat asemenea cursuri și care au întocmit proiecte în domeniul „A. V". De asemenea, din inițiativa multor cabinete teritoriale de organizare științifică a producției și a muncii au fost organizate cursuri în mari întreprinderi, în institutele de proiectare și alte unități ale căror conduceri au dat dovadă de interes și receptivitate la nou. Numai în județul Cluj au avut loc astfel de cursuri (de 15—16 ore) la întreprinderile „Tehnofrig", „Armătura", „Metalul Roșu", „16 Februarie", „Triumf", Întreprinderea de cazane mici și arzătoare, la Institutul de cercetări și proiectări de mașini și instalații pentru industria alimentară, Institutul de cercetări și proiectări miniere. De asemenea, cabinetele de organizare pot acorda și acordă asistență tehnică în reproiectarea produselor prin „A.V".

Există, deci, un început; există și o anumită bază. Cu toate acestea, rezultatele obținute în ce privește generalizarea metodei, obținerea de produse cu performanțe ridicate ca urmare a aplicării „A.V." apar destul de timide în comparație cu posibilitățile existente. Produsele reproiectate prin „A.V." nu ocupă încă ponderea principală, de multe ori realizîndu-se pe această cale doar părți de produse. De asemenea, metoda nu este aplicată în proporții semnificative în toate ramurile (deosebit de receptive s-au dovedit a fi mai cu seamă construcția de mașini și industria lemnului).

Cu riscul de a repeta unele opinii exprimate anterior în paginile „Revistei economice" de diferiți specialiști, doresc să-mi exprim părerea în legătură cu cauzele care constituie impedimente în aplicarea și generalizarea „A.V."

● Pregătirea specialiștilor s-a făcut, pînă în prezent, sporadic — cîte 1—2 dintr-o întreprindere. Consider o condiție primordială ca **în fiecare institut, respectiv compartiment de proiectare din centrale și întreprinderi să existe o echipă de specialiști „A.V."** care pe de o parte să se preocupe de răspîndirea metodei în rîndul celorlalți specialiști, iar pe de altă parte să lucreze efectiv la reproiectarea unor produse cu ajutorul ei.

● Inexistența unei **metodologii unitare** dă posibilitatea unor trucaje în aplicarea metodei; totodată, unii autori au matematizat prea mult „A.V.", făcînd ca ea să fie greoaie, să răpească prea mult timp pentru găsirea soluției. În acest sens se **impune o simplificare, o optimizare** a metodologiei de aplicare.

● Actualul mod de stabilire și urmărire a indicatorilor volumul producției globale și marfă face ca întreprinderile industriale să fie interesate în realizarea de produse cu valoare ridicată și din punctul de vedere al costurilor materiale, debarasîndu-se pe cît posibil de produsele cu valoare scăzută. Or, aplicarea „A.V." — net avantajoasă pentru economia națională — reduce însă nivelul de realizare a acestor indicatori, datorită micșorării cheltuielilor de producție. De aceea, pînă la introducerea generalizată a indicatorului **producție netă,** ar fi utilă stabilirea **unui sistem de corelare a valorii producției cu nivelul acestor cheltuieli,** aplicînd **coeficienți de corecție** care să stimuleze creșterea producției fizice de produse cu valoare de întrebuințare ridicată, în condițiile reducerii consumurilor.

● Normativele de timp de muncă și sistemul de retribuire în activitatea de proiectare nu stimulează elaborarea de produse suple, mult simplificate, din care cauză adeseori produsele reproiectate sînt greoaie, complicate. Ținînd seama că programul special de generalizare a analizei valorii prevede obligația titularilor de plan de a stabili, pe categorii de produse, indicatori limită de caracteristici funcționale, costuri de producție, consumuri, greutate etc. pentru elaborarea și avizarea proiectelor de produse noi sau modernizate, ar fi bine ca **realizarea acestor indicatori să fie introdusă ca o condiție de acordare a retribuției integrale în proiectare,** eventual și a unui stimulent suplimentar.

● Se impune elaborarea unei metodologii unitare, științifice de **calcul al eficienței conomice,** pentru a se evita exagerarea sau subaprecierea rezultatelor obținute prin aplicarea metodei.

În concluzie, consider că există condiții pentru generalizarea acestei metode științifice de reducere a costurilor, dacă factorii de răspundere vor lua măsurile ce se impun.

În acest sens, pe baza experienței acumulate pînă acum și ținînd seama de stadiul aplicării măsurilor de generalizare, **s-ar putea aduce completările de rigoare programului special,** astfel încît, așa cum este prevăzut, la jumătatea anului viitor să se încheie generalizarea analizei valorii la scara întregii economii naționale.

Traian PINTEA
Cluj-Napoca

Implementarea cunoștințelor dobîndite la cursurile de perfecționare

ÎN URMA unui studiu efectuat la 80 de mari întreprinderi, privind eficiența programelor de perfecționare a cadrelor pe o perioadă de doi ani, cercetătorii de la secția de tehnologia educației a Institutului tehnologic din Copenhaga au ajuns la unele concluzii interesante. Din 160 absolvenți de cursuri de perfecționare, cuprinși într-o anchetă, 52 au dat 60 de exemple de bariere care i-au împiedicat să implementeze cele învățate. Astfel de bariere, sînt, mai cu seamă:

— formule organizatorice și practici birocratice care creează grreutăți în introducerea ideilor noi;

— refuzul unor colegi de a accepta schimbările pe care absolventul de curs încearcă să le introducă;

— lipsa unor condiții (inclusiv echipament) similare cu cele asigurate la cursul de perfecționare.

Studiul propune următoarele soluții:

● stabilirea precisă a ceea ce întreprinderea are de cîștigat prin trimiterea cuiva la un curs;

● selecționarea pentru cursuri a cadrelor cărora cursul le poate fi cel mai util;

● trimiterea la același curs a mai multor cadre, care, odată intoarse la locul de muncă, să se poată sprijini reciproc;

● furnizarea, la curs, a mai multor informații despre modul de implementare a ideilor și metodelor însușite;

● organizarea unor seminarii la anumite intervale după încheierea cursului, pentru ca absolvenții, reîntruniți, să discute cum aplică cele învățate și ce dificultăți întîmpină;

● discuții ale organizatorului cursului și ale instructorilor, cu colegii și cadrele de conducere din unitățile de unde provin cursanții, pentru a le explica tematica abordată și metodele noi cu care aceștia vor fi înarmați — înfrîngînd astfel rezistența determinată de recunoașterea problemelor.

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

REDUCEREA PERSONALULUI AUXILIAR, CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

prin îmbunătățirea tehnologiilor de manipulare și transport

ÎNFĂPTUIREA imperativelor economice actuale ale industriei noastre — micșorarea costurilor de producție, creșterea productivității muncii, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv — presupune, la nivelul întreprinderii, și **o nouă concepție privind organizarea lucrărilor de încărcare, descărcare, manipulare și transport intern al materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și produselor finite.**

În industria prelucrării lemnului, ponderea manoperei de transport, încărcare-descărcare, depozitare în totalul manoperei directe este cuprinsă între 8% la plăci fibrolemnoase și 13,5% la mobilier. Pe circuitul furnizor-beneficiar, un produs suferă între 8 și 14 manipulări. Asemenea cifre vorbesc de la sine despre necesitatea raționalizării acestor operații.

Reducerea cheltuielilor de manipulare se poate obține prin formarea unor unități de încărcătură, creșterea mărimii acestora și prin mărirea productivității muncii, mecanizînd operațiile de încărcare, descărcare și manipulare.

Paletizarea, pachetizarea constituie procedee de manipulare și depozitare care permit deplasarea și stivuirea ușoară, cu ajutorul unor utilaje adecvate, a mărfurilor grupate în unități de încărcătură. Sub aspect organizatoric, se disting două categorii de paletizări :

— **paletizarea interioară**, în manipularea, depozitarea și transportul unităților de încărcătură în cadrul întreprinderii, în procesul tehnologic, între secții, ateliere etc., inclusiv la depozitele intermediare și depozitele de produse finite ;

— **paletizarea exterioară**, constînd în livrarea organizată a unităților de încărcătură pe palete între întreprinderi, baze etc., circuitul fiind prelungit pînă la locul de utilizare sau de desfacere.

Pentru o eficiență maximă, paletizarea exterioară presupune existența în prealabil a paletizării interioare, organizîndu-se astfel **circuite integral paletizate.**

Preocuparea consiliului oamenilor muncii de la **Combinatul de prelucrare a lemnului Comănești** pentru modernizarea transporturilor interne, mecanizarea operațiilor de descărcare-manipulare-încărcare a dat unele rezultate convingătoare.

Să luăm, de pildă, secția de mobilă curbată. Aceasta primește ca materie primă cantități importante de cherestea de fag și semifabricate, într-o gamă largă de dimensiuni. În situația inițială, materia primă — livrată în vagoane de cale ferată —era descărcată pe rampă ; după recepție se încărca în remorci auto și se transporta în depozit, unde se formau stive. La introducerea în fabricație se desfăceau stivele, materialul era încărcat în remorci, transportat lîngă utilaje, descărcat manual. Pentru uscare artificială, cheresteaua încărcată din stive în remorci se descărca în fața uscătoarelor, stivuindu-se din nou pe vagonet.

Pentru a reduce consumul important de manoperă și numărul mare de manipulări pe care le implica acest procedeu, s-a trecut la **reorganizarea și me-**

Gheorghe ENACHE
directorul
Combinatului de prelucrare a lemnului Comănești

(Continuare în pag. 32)

Eficiența paletizării

TABELUL și graficul de mai jos ilustrează eficiența comparativă a diferitelor sisteme de manipulare.

Să considerăm, de pildă, o stivă cu 1 000 unități de încărcătură, care trebuie transportate la o distanță de 65 m și așezate. Tabelul relevă consumul de timp, rezultat din măsurători, pentru 6 sisteme de stivuire și transport, de la cel tradițional, mecanizat **(A)** pînă la cel care folosește paletizarea și utilajul cel mai adecvat — stivuitorul cu furcă **(F)**.

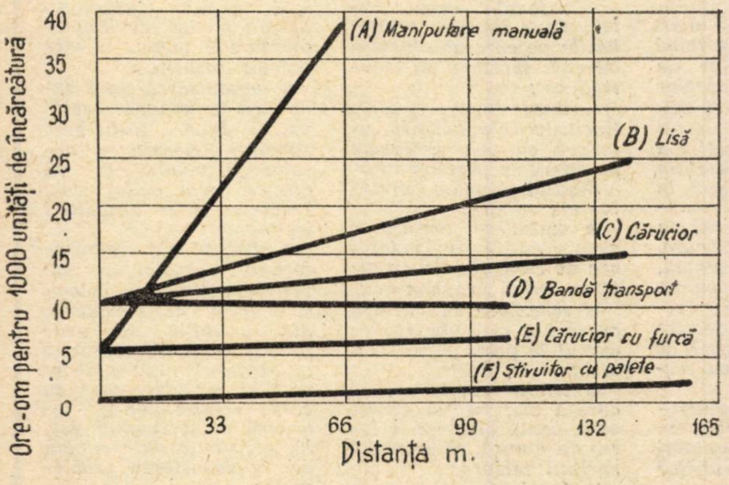

Sistemul de manipulare	Timpul necesar (ore) pentru : Stivuire	Stivuire pe mijl. de transp.	Transport	Desc. de pe mijl. de transp.	Refacerea stivei	Total ore necesare
Stivuire și transport complet manuale **(A)**	5	—	33,3	—	5	43,3
Stivuire manuală, transport cu lisă **(B)**	5	5	6,6	5	5	26,6
Stivuire manuală, transport cu cărucior pe 4 roți **(C)**	5	5	1,6	5	5	21,6
Stivuire manuală, bandă transportoare **(D)**	5	5	—	5	5	20,0
Stivuire manuală, transport pe palete cu utilaj cu furcă **(E)**	—	—	0,4	—	5	10,4
Stivuire și transport paletizat cu stivuitor **(F)**	—	—	0,4	—	—	0,4

După cum se constată, consumul de manoperă pentru **F** este de 108 ori mai mic decît cel corespunzător sistemului **A.**

Din grafic rezultă și mai evident această diferențiere, care se accentuează pe măsura creșterii distanței.

CENTENARUL INDEPENDENŢEI

Mutațiile survenite în viața economică și social-politică a României în condițiile cuceririi independenței de stat (I)

CUCERIREA INDEPENDENŢEI — rezultat al luptei eroice a armatei române împotriva Imperiului otoman, al voinței ferme de libertate și neatîrnare a poporului nostru, care și-a dovedit încă odată marea capacitate de luptă, a dat un nou și puternic imbold creșterii forțelor de producție ale țării, a produs o profundă înrîurire asupra întregii evoluții istorice a României pe drumul progresului social, a permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare, a determinat, totodată, deplasări însemnate în structura societății, în raporturile de forțe dintre clase, în afirmarea noilor forțe sociale.

Sintetizînd aceste implicații în expunerea sa consacrată cuceririi independenței de stat, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Cucerirea independenței a marcat începutul unei etape noi în dezvoltarea economico-socială a României, în creșterea forțelor de producție și consolidarea noilor relații capitaliste. Are loc, în această perioadă, un puternic avînt al forțelor sociale noi, o intensificare a luptei revoluționare a maselor muncitoare de la orașe și sate“.**

Peisajul și climatul politic

PÎNĂ ÎN 1877, rolul conducător principal îl avea moșierimea — în virtutea puterii sale economice, ca proprietară a mari domenii — clasa cea mai conservatoare, reacționară a societății românești. Burghezia avea un rol subordonat, ca urmare a pozițiilor sale mai modeste în economia națională. Așa se explică încheierea în 1875 a convenției comerciale cu Austro-Ungaria, avantajoasă pentru moșierime, dar foarte păgubitoare pentru burghezie, în general pentru economia națională. Acceptarea de către burghezie a menținerii marii proprietăți moșierești — deși aceasta era piedica principală în calea realizării unei industrii naționale puternice la care ea era direct interesată și singura cale de progres pentru poporul român, — atestă slăbiciunea acestei clase în anii dinainte de cucerirea independenței.

Primatului proprietății moșierimii în viața economică îi corespundea dominația ei pe plan politic. Pînă în ajunul războiului de independență guvernele erau, — și ca urmare a rolului predominant pe care îl aveau la Colegiul I în alegeri, — în general, de formație conservatoare. Deabia în 1876, diversele fracțiuni liberale, reunite într-o coaliție au reușit după „alegeri pătimașe“, în timpul cărora s-a recurs după cum spunea Nicolae Iorga, și „la amenințări de revoluție“ 1) să vină la putere pentru o vreme îndelungată.

Faptul că guvernul burghez liberal a fost acela care a proclamat independența țării și a condus războiul la 1877, i-a adus o sporire a prestigiului politic pe care l-a folosit în vederea consolidării pozițiilor sale pe plan economic. Opera de „consolidare internă și de creațiune națională“ ce a urmat, a avut loc tot sub conducerea ei, deoarece, interesele regimului necesitau un factor ministerial de mare popularitate cu origine revoluționară. Așa se explică, după cum observă marele istoric Nicolae Iorga, menținerea lui Ioan C. Brățianu la guvern de către Carol I, chiar dacă domnitorul a interpretat această situație ca o soluție de moment, „pînă la trecerea greutăților imense ce stăteau în cale dar pe care tocmai reușita în această operă trebuia s-o întindă asupra unui deceniu și mai bine“ 2).

Guvernarea liberală care a durat 12 ani (1876—1888), a însemnat o consolidare pe multe planuri a rolului burgheziei. Ea a folosit puterea politică în primul rînd pentru crearea unui cadru legislativ favorabil dezvoltării burgheze. Interesată în dezvoltarea industriei, comerțului și transporturilor, burghezia, reprezentată de partidul liberal de la guvern, a depus eforturi pentru anularea convenției comerciale cu Austro-Ungaria și pentru o politică de protejare a industriei naționale. Numeroși, gînditori și oameni politici ca : Mihail Kogălniceanu, A. D. Xenopol, P. S. Aurelian ș.a. au demonstrat necesitatea industrializării României ca o condiție vitală pentru progresul țării. Sub influența activității lor și a presiunilor burgheziei s-a creat un puternic curent de opinie în favoarea dezvoltării moderne a țării. Ulterior însă în fruntea luptei pentru o asemenea dezvoltare s-a situat mișcarea muncitorească și socialistă.

Primul deceniu care a urmat cuceririi independenței a fost, într-un fel, decisiv pentru asigurarea supremației politice a burgheziei. Recunoașterea independenței de către marile puteri în anii 1878—1880, cu prețul unor concesii grele pentru țară *), a fost urmată de proclamarea, în 1881, a României ca regat. Actul în sine poate fi considerat, în condițiile de atunci, un indiciu al afirmării statului român în relațiile internaționale.

O acțiune cu largă rezonanță, importantă prin urmările ei pe planul relațiilor politice, a fost modificarea Constituției din 1866. Fără a subestima progresul real față de legislațiile anterioare, în sensul înscrierii în cadrele sale a unor libertăți publice cu caracter progresist : libertatea presei, adunărilor, asocierii, a conștiinței etc., prin sistemul electoral inaugurat — două colegii pentru Senat și patru colegii pentru Cameră — se asigura marii moșierimi și, oarecum, și marii burghezii, cuvîntul hotărîtor în viața politică, parlamentară. Sistemul electoral ținea în afara vieții politice marea masă a poporului. Țăranii — majoritatea covîrșitoare a populației — trimeteau un număr redus de deputați și aceia aleși la Colegiul IV, prin vot indirect. Dacă adăugăm și presiunile marilor moșieri asupra „alegătorilor“, se înțelege cît de mult adevăr conținea aprecierea mișcării socialiste, potrivit căreia acest colegiu IV, (mai tîrziu III) era „Colegiul minciună“, „Zestrea guvernamentală a partidului de la putere“.

Oamenii politic progresiști, C. A. Rosetti și alții, își dădeau seama că pentru o democratizare mai eficientă a sistemului electoral era nevoie de o modificare a Constituției în direcția diminuării puterii politice a moșierimii. Conștienți de pericolul acestor tendințe, conservatorii de toate nuanțele s-au opus cu înverșunare, chiar de la prima tentativă liberală din 1878, oricărei asemenea modificări.

În schimb, de la extremitatea radicală, C. A. Rosetti propunea desființarea colegiilor și înlocuirea lor printr-un colegiu unic. Indiscutabil, o asemenea măsură ar fi însemnat un progres, un pas spre democratizare. Aparent paradoxal, lupta în

---

1) Nicolae Iorga — Istoria românilor, vol. X, București, 1939, p. 159.
2) Nicolae Iorga — Ibidem, p. 221.

*) Al. Beldiman scria : „România a intrat în rîndul statelor europene fără a datora nimănui independența sa, căci, după ce ea a dobîndit-o de fapt, prin propriile sale puteri, a trebuit să plătească destul de scump recunoașterea ei formală“. „Un pas înainte în istoria României“ București, 1884 p. 21—23.

jurul problemei modificării Constituției nu s-a dat între liberali și conservatori, ci între liberalii guvernamentali ai lui I. C. Brătianu și disidența liberală de nuanță radicală condusă de C.A. Rosetti. Faptul se explică prin caracterul excesiv de restrîns al proiectului final de reviziure și prin asigurările date de I. C. Brătianu reprezentanților moșierimii cu privire la natura limitată a schimbărilor propuse. „Și eu sînt conservator“ spunea Ion C. Brătianu în 1880. Și aceasta nu era o simplă butadă.

Datorită lipsei de unitate a forțelor opoziționiste și slabei lor reprezentări în parlament (cîte 12 deputați și senatori față de 134 deputați și 50 senatori guvernamentali) proiectul de modificare a Constituției a fost adoptat fără greutăți în primăvara anului 1884.

În esență, modificările reduceau numărul colegiilor de la patru la trei pentru Cameră și de la trei la două pentru Senat.

În general, primul deceniu care a urmat cuceririi independenței se caracterizează prin întărirea noii clase, a burgheziei, din punct de vedere economic, social și politic. Burghezia a folosit cu abilitate puterea guvernamentală pentru introducerea unui program legislativ care să faciliteze consolidarea pozițiilor sale economice, sociale și politice în dauna marii moșierimi.

Măsura cea mai importantă în domeniul legislației a fost modificarea Constituției în 1884, act prin care se producea un adevărat transfer de putere de la moșierime la burghezie, care își asigura, astfel, primatul în viața politică a statului român. Acest proces social politic va continua pînă la primul război mondial, corespunzîndu-i în tabăra opusă un proces de disoluție a puterii marii moșierimi. Este adevărat, la sfîrșitul secolului al XIX-lea, acest proces este încă lent, și scoate la lumină unele semne prevestitoare dar odată început, nu a mai putut fi oprit. Conservatorii alunecau treptat pe panta declinului.

Deceniile care au urmat războiului de independență au pus în evidență și limitele de clasă ale burgheziei, tendința ei de a adopta principiile conservatoare, ceea ce, în ultimă instanță, frîna însuși procesul de dezvoltare capitalistă a țării. Liberalii, reprezentanții politici ai burgheziei, aveau o poziție contradictorie în problemele dezvoltării țării ; ei voiau o dezvoltare, dar în limite modeste, „prudente“, cum spunea I. C. Brătianu.

Un moment important pe calea afirmării primatului burgheziei în viața economică și politică l-a constituit lupta dintre grupările reprezentate de D. A. Sturza (președintele partidului Național-Liberal după moartea lui I. C. Brătianu, șeful aripii moșierimii din partid), și gruparea financiară condusă de Eugeniu Carada, care voia să impună la conducerea partidului pe I. I. C. Brătianu. Ceea ce a reușit pînă la urmă, astfel P.N.L. devenind la sfîrșitul secolului trecut, reprezentantul capitalului bancar.

România, ca stat modern și constituțional, avea o vîrstă tînără, iar partidele politice, în accepțiunea modernă a cuvîntului, nu erau încă cristilizate. Spre deosebire de liberali, care după modificarea constituției dispuneau de o bază socială relativ mai largă — burghezia mare, mijlocie și mică, o parte a moșierilor și arendașilor, liber profesioniști, — conservatorii aveau o bază socială mai îngustă fapt ce-i punea într-o poziție de inferioritate ; de aceea, după războiul de independență au căutat să se organizeze și ei într-un partid, ale cărui program și statut au fost adoptate în 1880.

Noile coordonate ale vieții politice au silit pe conservatori să accepte o infuzie de elemente din rîndurile burgheziei. Astfel, dacă în rîndurile liberalilor erau înregistrați numeroși moșieri, la conservatori adera o parte însemnată a clasei burgheze și mai ales unele proeminente figuri ale intelectualității. Situația în sine își are explicația în faptul că „Antagonismul dintre boerime și burghezie, care în alte țări a dus pînă la revoluții sîngeroase, la noi din pricina condițiilor istorice deosebite, a fost înlocuit printr-o dulce armonie“ 3), adică printr-un compromis : „România este... o pradă pe care și-o împart în bună înțelegere cele două grupări puternice de clasă ; marii proprietari de pămînt — boierii vechi și noi — și burghezia financiară, industrială și negustorească. Primii zic celor din urmă „Lăsați-ne în pace la sate și noi în schimb vă lăsăm în pace la orașe...“. Apoi, rînd, de rînd, fiecare din aceste partide are pentru o perioadă fixă folosința exclusivă a guvernului“ 4). Documentul acesta al Partidului Social-Democrat din România surprinde just trăsăturile fundamentale ale vieții politice românești după independență, pînă la primul război mondial.

Într-adevăr, baza compromisului a fost menținerea marii proprietăți moșierești asupra pămîntului. Cu excepția guvernării liberale de lungă durată din 1876—1888 și a guvernărilor conservatoare din anii 1888—1895 (cînd partidul conservator a încercat — și parțial a reușit — să-și refacă pozițiile zdruncinate în anii anteriori), a urmat o alternare regulată de guvernări liberale și conservatoare. Prin consens tacit, s-a stabilit astfel o rotativă guvernamentală care, desigur, convenea ambelor partide 5).

Un nou curent în favoarea revendicărilor anului 1848

O TRĂSĂTURĂ a vieții politice românești la sfîrșitul secolului al XIX-lea, care își are originea în consecințele războiului de independență, este diversificarea vieții politice prin apariția a numeroase dizidențe, atît la liberali cît și la conservatori. Faptul are mai multe explicații. Interesele diverselor categorii sociale nu puteau fi întotdeauna satisfăcute de cele două partide guvernamentale de bază ; pe de altă parte, coeziunea lor era, în fapt, șubredă ; idealurile democratice ale anului 1848 erau incomplet realizate, deși tradițiile revoluției erau încă vii în conștiințele unora dintre participanții la viața politică. Toate acestea ofereau o anumită bază pentru existența și dezvoltarea unui curent radical, democratic, militant, pentru traducerea în viață a revendicărilor de la 1848.

O notă aparte a vieții politice din România în această perioadă este dezvoltarea unei mișcări burghezo-democratice radicale care militează pentru transpunerea în viață a unora dintre dezideratele din 1848. Promotorul ei necontestat a fost C. A. Rosetti. Spre deosebire de alți colegi ai lui de generație, care au evoluat spre conservatorism, cu toate greșelile și inconsecvențele sale, a rămas totuși, credincios idealurilor democratice și a acționat în direcția realizării acestora. Pentru C. A. Rosetti cucerirea „Plevnei interne“ nu era un simplu aforism, ci o problemă cît se poate de serioasă. Imediat după război, C. A. Rosetti a luat o serie de măsuri pentru curmarea abuzurilor administrației față de țărănime, iar în 1882 a reușit să obțină modificarea legii învoielilor agricole în sensul desființării execuției silite prin forța militară, asigurării țăranilor cîte 2 zile pe săptămînă pentru lucru pe ogorul său.

După moartea lui C. A. Rosetti, acțiunea a fost continuată de Gheorghe Panu, chiar pînă la încercarea, temerară, de a constitui un partid democrat-radical (programul lui a și fost elaborat în 1890). Spre deosebire de mentorul său, Gh. Panu și gruparea sa mergeau mai departe ; membrii ei cereau introducerea dreptului de vot universal, o reformă fiscală cu impozit progresiv, încurajarea dezvoltării industriei naționale, preocupări reale față de unitatea națională și față de interesele muncitorilor. În domeniul agrar ei se pronunțau pentru împroprietărirea țăranilor din pămînturile statului și din moșiile particulare cumpărate de stat „cu bună învoire“.

Partidul radical al lui Gh. Panu, folosind împotrivirea mereu crescîndă a maselor populare față de monarhie, a desfășurat, prin intermediul ziarului „Lupta“, o campanie insistentă împotriva monarhiei. Astfel, într-un articol intitulat „Omul periculos“, Gh. Panu conchidea că regele este „izvorul tuturor relelor“ și că acesta fiind „samsarul tuturor trădărilor intereselor naționale... trebuie lovit fără cruțare“ 6). Pentru acest articol, Gh. Panu a fost condamnat la închisoare. Înspăimîntat de perspectiva detențiunii, el a fugit în străinătate, de unde s-a reîntors în 1888.

Pentru o caracterizare mai cuprinzătoare a mutațiilor survenite în viața politică românească, se cuvine să menționăm și încercările de organizare a unei „partide țărănești“ care, de fapt, grupa elementele înstărite de la sate. În climatul de după războiul pentru independență, cîțiva învățători, în frunte cu C. Dobrescu-Argeș, Dincă Schileru și Th. Mușetescu, au lansat în anul 1882 ideea întemeierii unui astfel de partid, iar la Congresul din Corbeni-Argeș ea a fost transpusă în practică. Proiectul de program al partidului țărănesc era un compromis între programul radicalilor din perioada cînd aceștia susțineau revendicările burghezo-democratice, cele enunțate de liberali în timpul opoziției... precum și cele conservatoare referitoare la dezvoltarea proprietății rurale mijlocii, adică statornicirea elementelor înstărite din lumea satelor. Peste ani, ideea a fost reluată de Vasile M. Kogălniceanu și de Ion Mihalache tot fără succes. Abia schimbarea, în unele privințe, a condițiilor sociale și politice la sfîrșitul primului război mondial au făcut posibilă realizarea așa numitului partid țărănesc.

prof. dr. N. PETREANU
conf. dr. V. HUSCARIU

---

3) Documente din istoria mișcării muncitorești din România, 1910—1915, Ed. politică, București 1968, p. 222.

4) Ibidem, p. 222—223

5) Nicolae Iorga — Op. cit. pg. 262 și urm.

6) „Lupta“ din 1 aprilie 1887.

CONSIDERAȚII ASUPRA LOCULUI ȘI ROLULUI FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ ÎN PROCESUL CREȘTERII ECONOMICE (II)

Funcții de dezvoltare ale fondului de înlocuire

SE POATE SPUNE că fondul de amortizare participă efectiv la dezvoltare **în măsura în care se transformă din fond de înlocuire în fond de dezvoltare.** Desigur, în practică, fondul de amortizare este în întregime cuprins în fondul național de dezvoltare economico-socială. Aceasta se justifică în bună măsură prin greutățile de cuantificare a acelei părți care potențează direct dezvoltarea și creșterea economică. De asemenea și fondul de înlocuire propriu-zis are un important rol în procesul dezvoltării în condițiile creșterii calificării forței de muncă, mai bunei organizări a producției și a muncii etc. Noi însă considerăm ca avînd o însemnătate deosebită, atît teoretică cît și practică, **măsurarea și delimitarea părții care potențează direct dezvoltarea și creșterea economică.** În cele ce urmează ne vom opri pe scurt asupra unor principale situații în care are loc procesul de transformare a unei părți din fondul de amortizare din fond de înlocuire în fond de dezvoltare :

a) O primă situație se evidențiază în cazul uzurii morale de gradul I, adică atunci cînd în circuitul economic apar mijloace de muncă cu caracteristici tehnico-economice de același fel cu cele ale mijloacelor care funcționează, dar mai ieftine. In această împrejurare problema se poate discuta cel puțin din două puncte de vedere. Dacă se calculează înlocuirea la valoarea inițială a fondurilor fixe, atunci se înregistrează o pierdere, deoarece în procesul transmiterii valorii asupra produselor societatea recunoaște o cotă parte de amortizart mai mică decît cea efectivă și ca atare nu se mai poate recupera integral valoarea inițială a mijlocului fix. Dacă se are însă în vedere că înlocuirea mijloacelor existente se face la nouă valoare și nu la cea inițială — privindu-se deci în perspectivă — atunci în procesul formării fondului de amortizare se realizează o economie care se transformă nemijlocit din fond de înlocuire în fond de dezvoltare.

Bunăoară, în cazul unei mașini care are o valoare de 100 000 de lei și care contribuie la producerea a 10 000 de bucăți, timp de 10 rotații, în cadrul fiecărei rotații se vor crea 1 000 de bucăți și se va recupera un fond de amortizare de 10 000 de lei. Dacă după primul an de funcționare, pe piață se va găsi o mașină cu o valoare de 90 000 lei, atunci, pe fiecare bucată se vor transmite — recunoscut social — 9 și nu 10 lei. După 10 rotații se va înregistra următoarea situație : 10 000 de lei fond de amortizare, recuperați din prima rotație ; 81 000 de lei, fond recuperat din celelalte 9 rotații ; deci un total de 91 000 de lei (81 000 + 10 000). În cazul în care cumpărarea noului mijloc de muncă se va face la noua valoare, adică la 90 000 de lei, apare o economie de 1 000 de lei, care se transformă efectiv din fond de înlocuire în fond de dezvoltare. Dacă mijlocul fix s-ar fi ieftinit după două rotații, după ce s-ar fi recuperat, 20 000 de lei, atunci, în următoarele 8 rotații s-ar fi recuperat încă 8 000 x 9 = 72 000 de lei. Adică, în total, 72 000 de lei + 20 000 = 92 000 de lei. Mijlocul fix înlocuindu-se cu 90 000 de lei, ar rezulta o economie de 2 000 de lei.

Din această analiză se desprind mai multe concluzii.

— luînd în considerare că înlocuirea mijloacelor fixe se face la noua valoare de reproducție, are loc o transformare a unei părți din fondul de amortizare din fond de înlocuire în fond de dezvoltare (parte pe care o numim economie și o notăm cu **„E“**) ;

— cu cît valoarea de înlocuire este mai mică în comparație cu valoarea inițială, cu atît este mai mare **„E“**, mărime direct proporțională cu diferențe dintre valoarea inițială și valoarea de producție ;

— pe de altă parte **„E“** este invers proporțional cu timpul său de existență. Adică cu cît procesul de uzură morală de gradul I apare mai tîrziu, cu cît numărul de rotații ale mijlocului vechi rămas de efectuat este, deci, mai mic, cu atît se recuperează o parte mai mare din valoarea inițială și deci **„E“** este mai mare. Rezultă că pentru mijloacele fixe în funcțiune este bine ca acest fel de uzură să se producă cît mai tîrziu.

Ținînd seama de toate acestea, la o analiză de suprafață ar reieși ca sarcină pentru industriile care produc mijloace fixe să se întîrzie procesul de reducere a valorii fondurilor fixe. Judecînd însă obiectiv lucrurile, pentru ramurile respective se impune ca o sarcină permanentă ieftinirea mijloacelor de muncă. Trebuie luat în considerare că oricum se produce o economie, fiind deosebit de important, în același timp, procesul de scădere a costurilor produselor, asupra cărora se transmite o cotă parte de uzură mai mică. În acest cadru ținem să subliniem că **regîndirea procesului de amortizare prin prelungirea perioadei de amortizare, va permite, pe lîngă micșorarea costurilor produselor asupra cărora se transmite o cotă parte mai mică de amortizare, și prelungirea timpului în care uzura morală de gradul I poate să-și exercite rolul și poate să genereze transformarea unei părți mai mari din fond de amortizare (de înlocuire) în fond de dezvoltare.**

b) În ceea ce privește apariția de mijloace fixe cu caracteristici funcționale superioare, pot apărea mai multe ipostaze. De pildă, dacă noul mijloc de muncă este superior din punct de vedere tehnic, funcțional, față de cele existente și permite creșterea producției, dar dacă și prețul lui crește în aceeași măsură cu rezultatele în producție, atunci cota de amortizare pe fiecare produs nu se schimbă și înlocuirea celor în funcțiune se impune numai în anumite cazuri. Este vorba mai ales de situațiile în care are loc și **modificarea calității produselor.** In aceste împrejurări înlocuirea prematură a mijloacelor fixe în funcțiune nu permite recuperarea valorii lor, fapt ce contribuie la diminuarea fondului național de dezvoltare economică și socială. Pierderile sînt cu atît mai mari cu cît s-a recuperat mai puțin din valoarea mijloacelor fixe în funcțiune. Desigur că în condițiile relațiilor de producție socialiste, o asemenea problemă se rezolvă planificat, corelat cu posibilitățile de intrare în funcțiune a altor unități economice, cu reînoirea mijloacelor cu grad de amortizare mai avansat. De asemenea calcularea amortizării se face astfel încît să se asigure recuperarea integrală a valorii fiecărui fond fix într-un termen care să țină seama de ritmul actual al progresului tehnic, respectiv de cerințele înlocuirii mai rapide a fondurilor învechite.

În cazul în care **se diminuează și costul de producție al produselor create cu noile mijloace fixe,** societatea nu mai recunoaște vechile costuri, mai mari. Este vorba aici și de situațiile în care prețurile la noile mijloace fixe cresc într-o măsură mai mică decît rezultatele în care aceste mijloace [illegible] se impune în aceleași ipostaze arătate mai sus. Deși nu se poate recupera integral valoarea mijloacelor în funcțiune, nu trebuie scăpat din vedere că noile mijloace, deși mai scumpe în comparație cu cele existente, sînt mai ieftine luînd în considerare caracteristicile lor tehnico-economice și consecințele asupra calității viitoarelor produse și costurilor de producție.

c) Fondul de amortizare se mai poate transforma din fond de înlocuire în fond de dezvoltare și pentru că **pe parcursul formării lui el intră în circuitul economic fără să se aștepte uzura completă a fondurilor fixe în funcțiune.** Acest proces capătă valențe noi în socialism, unde are loc dirijarea și folosirea acestui fond în condițiile armonizării intereselor la nivelul unităților economice cu cele generale.

d) În sfîrșit, o altă situație : cazul în care mijloacele fixe durează mai mult decît durata de serviciu normată. În condițiile unei întrețineri superioare, în condițiile în care pe parcurs nu a intervenit necesitatea înlocuirii mijloacelor fixe respective, înainte de termen, fondul de amortizare care se formează suplimentar potențează fondul național de dezvoltare economică și socială. Pentru cointeresarea întreprinderilor în această direcție se prevede ca 25% din valoarea formată în plus peste valoarea de inventar a fondurilor fixe să rămînă la dispoziția unităților economice în scopul de a efectua modernizări și îmbunătățiri ale tehnologiilor și pentru reparații capitale iar 15% să revină centralei economice pentru finanțarea unor investiții productive.

lector univ. dr. Maria CURTEANU

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

Monetarismul lui Milton Friedman

O CONCEPȚIE „TARDIVĂ" ÎNTR-O APARATURĂ MODERNĂ

ACORDAREA premiului Nobel pentru economie pe anul 1976 profesorului M. Friedman, de la Universitatea din Chicago, a fost întemeiată pe considerente ce țin de aportul său la dezvoltarea științei economice, în particular a teoriei monetare, care cuprinde un aparat de cercetare monetară considerat ca foarte important. Este însă probabil că se poate stabili o anumită legătură între decizia juriului Nobel și popularitatea conjuncturală de care concepția economică a lui Friedman s-a bucurat în rîndurile unui public extrem de sensibilizat de recentele fenomene de criză din economia occidentală, care au marcat un eșec al politicilor keynesiene în încercarea de a asigura, în condițiile capitalismului, o creștere economică fără crize. Această popularitate este astăzi în mare măsură erodată. Jean Denizet, de pildă, consideră că școala lui Friedman se face vinovată de numeroase măsuri inoportune în combaterea inflației[1]).

Filozofia economică și politică a lui Friedman pare inspirată de aceeași concepție asupra „libertății naturale" a individului ca și „Avuția națiunilor" a lui A. Smith. Deși se regăsește în toate lucrările sale, Friedman și-a formulat explicit această filozofie în celebrul său discurs inaugural, din 1967, la Asociația Americană a Economiștilor. Nota proeminentă a acestei concepții este promovarea reducerii la minimum a constrîngerilor exercitate de către stat, sau, într-un mod mai general, excluderea intervenției autoritare a acestuia în toate contractele și acordurile rezultate din activitatea economică. Aceasta, prin reducerea importanței economice a sectorului de stat și prin limitarea întregului cîmp al activității guvernamentale. Friedman mai consideră și astăzi, în condițiile dominației marilor monopoluri, a companiilor multinaționale, că piața concurențială liberă constituie instrumentul perfect, capabil să transforme interesele private în „utilități colective". Ca altă dată Smith, el nu scutește de sarcasmele sale nici unul din mijloacele de intervenție a statului : tarifele preferențiale, susținerea prețurilor agricole, înghețarea prețurilor și salariilor, plafonarea ratei dobînzii etc., denunțîndu-le ca fiind mijloace electorale, ce se întorc, de cele mai multe ori, împotriva celor pe care ar trebui să-i protejeze. Cu această ultimă remarcă opinia publică este, evident, de acord. La Friedman, piața concurențială liberă nu prezintă nici o imperfecțiune. Ea este capabilă să informeze consumatorii, să armonizeze interesele pe termen lung și cele pe termen scurt ale marilor firme, să le stimuleze să suporte „costurile externe" de tipul celor provocate, de exemplu, de poluare, să le determine să asigure angajaților protecția socială necesară, fie și sub forma „acordului voluntar între părți" etc.

Șeful școlii monetariste de la Chicago este favorabil unui impozit progresiv asupra venitului, dar unei progresivități sub forma „impozitului negativ" care ar suprima actualele sisteme de transfer a veniturilor – „pretexte" de intervenție, de cele mai multe ori „puțin inspirată", a statului, în funcționarea pieței libere.

Criticile exprimate în literatura occidentală la adresa liberalismului lui Friedman vizează aspecte diferite ale concepției sale, dar, luate împreună, dovedesc că realitățile existenței și mișcării economiei capitalismului monopolist de stat sînt mai puternice decît cea mai generoasă credință în „libertatea naturală". Recursul la măsurile complexe luate de statul capitalist, este determinată de temeiuri reale, de natura internă, obiectivă a economiei capitaliste, nefiind „o modă" pe care o persoană, fie ea chiar Friedman, ar putea-o înlătura.

Eforturile lui Friedman de reabilitare a capitalismului „clasic" își găsesc o reflectare corespunzătoare în planul mai particular al teoriei monetare, în doctrina și strategia cunoscută, în genere, sub numele de „monetarism". Ca doctrină, „monetarismul" a apărut ca o reacție la ignorarea rolului factorului monetar în gîndirea economică burgheză a anilor 1930–1940. El a evoluat însă, treptat, de la teza rațională „moneda este importantă", spre forma hipertrofiată a tezei actuale „doar moneda este importantă", cu consecința sa : cauzele crizelor capitalismului se găsesc în sfera monetară. Prin aceasta, monetariștii se deosebesc net de keynesieni, la care dinamica factorilor economici se află pe primul plan, fiind realizată, în primul rînd, prin politica de stimulare bugetară. Semnificativă este, de pildă, importanța pe care keynesienii o acordă investițiilor, ca factor reglator al sistemului economic.

În articolele publicate într-un volum apărut în 1956 sub redacția sa[2]), Friedman emite o nouă versiune a vechii teorii cantitative a banilor, o variantă a concepției „monetariste" asupra funcționării economiei capitaliste. Ulterior au apărut și alte lucrări, care au reluat și dezvoltat această versiune, astfel încît, în prezent, ea apare ca o antiteză teoretică și practică a keynesismului. Strategia monetarismului contemporan, elaborată de Friedman și colectivul său de cercetători, este fondată pe o teză economică generală : creșterea economică este posibilă în capitalism fără stimulări din bugetul de stat, cu excepția unor corective rezultate din mecanismul concurențial, între care cele monetare joacă rolul principal. Din acest punct de vedere, șeful școlii monetariste nu se deosebește prea mult de cantitativiștii „clasici". Originalitatea sa constă totuși în ideea unei coordonări între funcționarea organelor monopolist-statale de dirijare economică și posibilitățile de liberă manevrare rezultate din „legea" sa monetară automată. Această lege s-ar exprima în tendința creșterii pe termen lung a masei monetare. Datorită acestei tendințe, masa monetară în circulație s-ar afla într-un sistem de legături dominante cu cele mai importante fenomene ale econo-

FIȘE

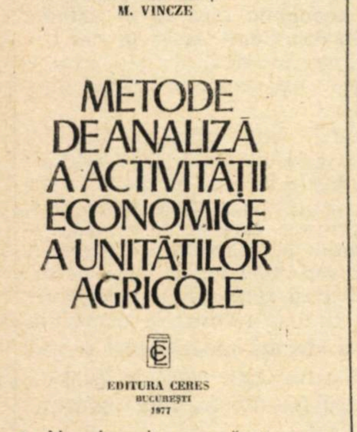

Dr. B. SAMOCHIȘ
M. VINCZE

METODE DE ANALIZĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICE A UNITĂȚILOR AGRICOLE

EDITURA CERES
BUCUREȘTI
1977

• *Nu demult a apărut volumul* Metode de analiză a activității economice a unităților agricole *de dr.* B. Samochiș *și* M. Vincze, *tipărit în* Editura Ceres. *Lucrarea relevă intenția autorilor de a contribui la ridicarea activității de conducere și organizare a unităților agricole la nivelul cerințelor actuale, la așezarea ei în tot mai mare măsură pe baze științifice. Cartea pune astfel la dispoziția personalului din unitățile agricole metode moderne și eficiente de analiză a fenomenelor economice din agricultură în scopul unei fundamentări corespunzătoare a deciziilor. În acest cadru se evidențiază etapele analizei economice, metoda comparației și metoda divizării în analiză, sfera, intensitatea și dimensiunea unor factori fundamentali care acționează asupra fenomenelor economice din agricultură. De asemenea, în volum se relevă pe larg utilizarea funcțiilor de producție în analiza activității economice a unităților agricole precum și a metodei balanței legăturilor dintre ramuri.*

Un sistem „tridimensional" de planificare

• *Josef Vavronšek publică în nr. 7/1977 al revistei POLITICKÁ EKONOMIE a Academiei cehoslovace de științe un articol cu titlul* „Trojrozměrny" systém plánováni narodniho hospodarství *(Un sistem „tridimensional" de planificare a economiei naționale), în care propune o perfecționare a modelelor existente de planificare. Sistemul curent de planificare a economiei naționale, spune autorul, se caracterizează printr-o structură „bidimensională" – o „dimensiune" fiind cea pe ramuri ale economiei, sau verticală, cealaltă – planificarea teritorială. Această structură nu ar crea premisele necesare rezolvării problemelor care depășesc cadrele fie ale unei ramuri, fie ale unui teritoriu administrativ. „Dimensiunea" nouă, introdusă de J.V., ar urmări să acopere trebuințele și obiectivele primare ale societății, anume : dezvoltarea personalității umane și a democrației socialiste, deservirea medicală și socială a populației, apărarea și transformarea mediului, alimentația rațională, condiții civilizate de locuință, produse și servicii de consum, creșterea eficienței conducerii sociale ș.a. Cele trei subsisteme ale modelului propus (prezentate și figurativ) sînt relativ autonome, dar strîns coordonate.*

Dreptul la muncă „o sfidare la care Occidentul va fi nevoit să răspundă" .

• *De ce – se întreabă Anthony Sampson, în editorialul apărut în NEWSWEEK (22 aug. a.c.) cu*

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

miei capitaliste : investițiile, consumul, formarea veniturilor, creșterea economică etc. Pornind de aici, se ajunge la concluzia că instabilitatea actuală a economiei capitaliste este legată de sfera monetară. Aici s-ar afla cauzele crizelor și altor procese perturbatoare.

În evoluția sa, monetarismul friedmanian a trecut prin mai multe etape. Friedman a început prin a reabilita teoria cantitativistă a banilor, „tradiția orală a școlii de la Chicago", în maniera lui Fisher și a celorlalți teoreticieni ai „școlii de la Cambridge"3). În perioada de început aportul său a constat mai ales într-o elegantă modelare a cererii monetare, concept care, cel puțin la origine, este un reflex al teoriei keynesiene a preferinței pentru lichiditate. Au urmat apoi intense și interesante cercetări empirice pentru determinarea parametrilor funcției de consum, în raport cu care funcția cererii monetare apare ca un caz particular, precum și pentru demonstrarea statistico-econometrică a legăturilor între acești parametri și oscilațiile celor mai importanți indicatori ai activității economice. La începutul deceniului al șaptelea, Friedman începe, împreună cu D. Meiselman4), bazîndu-se pe două variante de model, unul keynesian și unul monetarist, seria testelor în vederea elaborării de prognoze privind comportamentul monetar viitor. A fost apreciat aportul lui Friedman la explicitarea unei relații, în care Keynes nu a văzut decît „o lege psihologică fundamentală" : cînd venitul crește, crește și consumul dar mai încet. Abordînd în contextul funcției sale de consum „propensiunea globală spre consum" din terminologia keynesiană, Friedman realizează o interesantă și originală aplicație a teoriei neoclasice a capitalului și a celor mai noi rezultate obținute în disciplinele referitoare la comportament și conducere, mai ales a celor privind opțiunea și decizia. Pe baza acesteia, Friedman susține că, pe termen lung, comportamentul de consum depinde de un venit zis „permanent", pe care indivizii îl consideră normal, și în raport cu care își fixează consumul, și nu de veniturile tranzitorii. Variabila „venit permanent" este și o soluție ingenioasă la dificultățile statistice ale modelului și permite deducerea unui anumit număr de consecințe, uneori de factură paradoxală, dar marcante și verificate econometric.

Bazîndu-se pe teoria neoclasică a capitalului, în care veniturile acestuia apar la fel de îndreptățite ca și veniturile din muncă, Friedman nu surprinde decît parțial procesul real de formare a veniturilor din economia capitalistă. Confruntat cu necesitatea verificării comportării variabilei „venit permanent" pe o perioadă suficient de lungă, Friedman a reconsiderat în termenii modelului său aproape întreaga istorie monetară a S.U.A. Tratatul istoric, elaborat împreună cu A. Schwartz5), este o lucrare erudită, cuprinzînd atît expuneri teoretice, cît și analize politice sau descripții istorice și statistice.

Cu toate meritele care pot fi relevate, opera lui Friedman este discutabilă chiar în plan strict teoretic. Eliminînd din teoria monetară burgheză clasică ipoteza utilizării depline și automate a resurselor, adică aspectul cel mai criticat de către Keynes, dar opunîndu-se, spre deosebire de acesta, utilizării voluntariste a măsurilor monetare și bugetare de stabilizare, monetarismul lui Friedman nu oferă soluției sale practice – creșterea regulată a cantității de bani într-un asemenea ritm încît să permită finanțarea unei creșteri susținute a producției, în condiții de stabilitate a prețurilor – un fundament teoretic satisfăcător. Noțiunea de monedă nu este precizată decît vag, și mai degrabă plastic decît științific : un „adăpost" al puterii de cumpărare, pe lîngă altele posibile. De asemenea, variațiile sistematice sau aleatoare ale vitezei de circulație a monedei nu-i permit să ofere mai mult decît o serie de corelații empirice, destul de simple, între cantitatea de monedă, imprecis definită, și variațiile altor parametri economici, ceea ce conferă deducțiilor rezultate un caracter incert. În plus, aceste corelații sînt stabilite pornind de la ipoteza că sistemul bancar oferă monedă potrivit nevoilor economiei, făcînd deci pentru aceasta un serviciu de pură deservire. Or, dacă masa monetară intervine în reglarea sistemului economic, emisiunea nu poate avea doar un rol de deservire, ceea ce face ca deducțiile pe baza unor corelații aferente unei situații trecute să se releve ca inexacte pentru viitor. Condițiile de echilibru pe termen lung apar ca inadecvate pentru formularea de recomandări conjuncturale. Monetarismul lui Friedman nu conține explicația funcționării mecanismelor economice prin intermediul cărora s-ar realiza legătura, formulată teoretic, între masa monetară și procesele economice. Metoda de cercetare, după care sînt construite modelele sale este metoda „cutiei negre", în care sînt importante doar legăturile dintre variabilele de intrare și cele de ieșire. Este discutabil dacă, făcînd abstracție de structura mecanismelor a căror funcționare încearcă să o influențeze, se poate totuși realiza funcționarea dorită. În acest sens, este semnificativ faptul că, dacă într-o perioadă anterioară autoritățile monetare aplicaseră, cel puțin în parte, anumite rețete „monetariste", în prezent asistăm la o reintroducere a restricțiilor monetare și valutare antiinflaționiste de factură keynesiană. Unii economiști occidentali consideră că generalizarea cursurilor fluctuante, susținută de monetariști, a fost una din cauzele internaționale ale inflației.

În condițiile capitalismului monopolist contemporan, concepția lui Milton Friedman este cel puțin „tardivă". În mod mai general, trebuie să observăm că atunci cînd maladia este structurală, politicile economice care ignoră cauzele reale nu pot fi, pînă la urmă decît expediente, oricît de aparent strălucită ar fi aparatura în care sînt prezentate.

asist. univ. Silviu CERNA
Facultatea de științe economice
Universitatea Timișoara

---

1) Jean Denizet. La grande inflation. Salaire, intérêt et change. Paris, 1977, 158 p.

2) Studies in the Quantity Theory of Money, Ed. by M. Friedman, Chicago, 1956.

3) M. Friedman, Counter-Revolution in Monetary Theory, London, 1970.

4) M. Friedman, D. Meiselman, The Relative Stability of Monetary Velocity and the Investment Multiplier in the United States 1898—1958, Englewood Cliffs, 1963.

5) M. Friedman, A. Schwartz. A Monetary History of the United States, 1867—1960, Princeton, 1963.

FIȘE

titlul The most dengerous extravagance *(Extravaganța cea mai primejdioasă) — nu sîntem capabili să distribuim binefacerile mecanizării într-un mod care să ne ofere timpul liber suplimentar pe care îl dorim, asigurînd totodată fiecăruia dreptul la muncă ? Problema este comună tuturor țărilor occidentale — Angliei, Franței, R.F. Germania, S.U.A. Se pretinde adesea că există foarte multe locuri de muncă, în special în domeniul serviciilor, pe care englezii, francezii, nemții și americanii refuză să le ocupe. Dar, afirmă A.S., chiar dacă șomerii — în special tinerii — ar fi convinși să revină la ocupații mai utile, șomajul ar continua să crească și în condițiile ieșirii din recesiune. În timp ce companii muribunde sînt sprijinite în ciuda unei slabe probabilități de supraviețuire, zeci de mii de cadre didactice care ar putea pregăti condițiile unor noi dezvoltări continuă să șomeze. După A.S., numai politici pe termen lung pot asigura reantrenarea și redistribuirea echitabilă și avantajoasă a muncii, atitudini constructive în legătură cu timpul liber și viața socială. Costul nu ar fi prohibitiv, deoarece „nimic nu poate fi mai primejdios pe termen lung decît să plătești oameni pentru a nu face nimic".*

Dreptul la muncă — spune Sampson — va deveni o cerință impresionantă „care va ralia pe tineri și, dacă propria lor țară nu îl poate garanta, ei vor privi spre țările din răsăritul Europei... care se pot lăuda că nu au șomeri. Este o sfidare la care Occidentul va fi nevoit să răspundă".

În căutarea unei explicații noi pentru inflație

● *Acesta pare a fi scopul urmărit de Jean Denizet în ultima sa carte* La grande inflation, salaire, intéret et change *(Marea inflație, salariul, dobînda și cursul de schimb), apărută la Paris, Presses Universitaries de France, 1977, 158 p. Prima parte a cărții — inflația și sistemul economic intern este concentrată pe demonstrația că diferitele inflații de după război s-au datorat creșterii costului unui factor de producție. De aici a pornit o dublă acțiune de cumulare și de contagiune. Un exemplu ar fi faptul că creșterea dobînzii (politică folosită pentru combaterea inflației) a dus la majorarea prețurilor produselor industriale, care atrage creșterea prețurilor produselor alimentare, apoi majorări de salarii și, implicit, noi nevoi de credite, avînd drept consecință noi creșteri a dobînzii. Denizet critică în mod deosebit teoriile monetariste, considerînd pe Milton Friedman și adepții săi responsabili pentru multe încurcături și măsuri inoportune în combaterea inflației. Partea a doua a cărții — consacrată rolului sistemului monetar internațional în inflație — pune accentul pe combaterea tezei susținută de monetariști, a „cursurilor fluctuante", subliniind că generalizarea din 1973 a fluctuării cursurilor monedelor este cauza monetară internațională a inflației. Pentru a opri sau a micșora inflația ar trebui întrerupte secvențele cumulative.*

FOREIGN TRADE CORPORATION
ВНЕШНЕТОРГОВОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ
ENTREPRISE DU COMMERCE EXTERIEUR
AUSSENHANDELSUNTERNEHMEN
EXPORT
IMPORT
KOVO
PRAHA
CZECHOSLOVAKIA

Maşini de precizie pentru activitate de precizie — produse ale industriei cehoslovace de mecanică de precizie — livrează KOVO

Întreprinderea pentru comerţul exterior KOVO se ocupă, în activitatea ei comercială, cu exportul şi importul de produse ale industriei mecanice de precizie din sectoarele următoare :

- tehnica de calcul, de birou, de laborator şi atomică ;
- maşini pentru industria poligrafică, tehnică de măsură şi de pompat carburanţi lichizi ;
- aparate de măsură electrice şi electronice, utilaje de reglaj ;
- piese pentru industria electronică, surse de lumină ;
- instalaţii pentru telecomunicaţii.

Satisfacţia beneficiarilor constituie cea mai mare apreciere pentru colectivul I.C.E. KOVO, ca şi un imbold pentru a propaga cit mai bine şi în sfertul de secol următor, mărcile MADE IN CZEHOSLOVAKIA şi KOVO EXPORT IMPORT.

EXPORT IMPORT KOVO
PRAHA CZECHOSLOVAKIA

PZO KOVO, Soudružká 2081, 100 00 PRAHA 10, ČSSR

PUBLICOM

CONVORBIRI
ECONOMICE

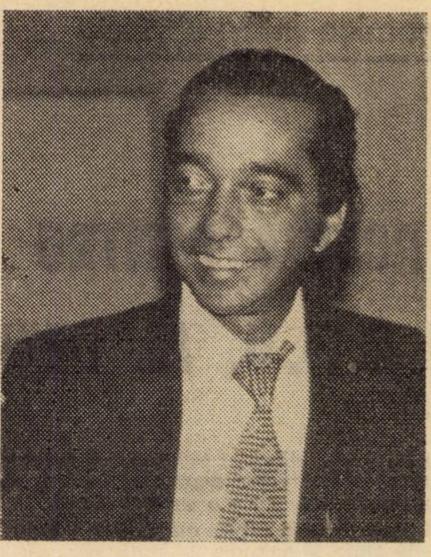

cu

Mahdi ELMANDJRA

rectorul Universităţii din Rabat,
preşedintele Federaţiei Mondiale pentru
Studierea Viitorului

CERCETAREA VIITORULUI, UN IMPULS PENTRU SOLUŢIONAREA PROBLEMELOR PREZENTULUI

Personalitate marcantă a vieţii ştiinţifice şi publice marocane, Mahdi Elmandjra este în acelaşi timp larg cunoscut şi pe plan internaţional. După studii urmate în ţara natală şi în străinătate, a predat la Facultatea de drept a Universităţii din Rabat. În 1958 a devenit consilier la Ministerul Afacerilor Externe al ţării sale; în 1958—1959 a fost directorul general al Radioteleviziunii Marocane. Din 1961 a lucrat în cadrul UNESCO, unde a ocupat funcţii de răspundere, între care timp de mai mulţi ani pe cea de director general adjunct.

● Care este stadiul cercetărilor asupra viitorului în ţara dv.?

— Cercetările asupra viitorului sînt ceva foarte nou, chiar în ţările dezvoltate. În Maroc ne găsim la începutul dezvoltării unui mic program de cercetare, cu ajutorul unei echipe de specialişti marocani din diferite domenii. Acest program îşi propune să cerceteze viitorul educaţiei, şi în special acela al învăţămîntului şi formării profesionale. În cadrul activităţilor Clubului de la Roma se va elabora un raport asupra viitorului învăţămîntului. În acest scop lucrează trei echipe de cercetători. Prima se găseşte aici la Bucureşti, centru unde s-a iniţiat de altfel proiectul, a doua echipă se află la Cambridge (Massachusetts), iar a treia, pentru zona „lumii a treia“, se găseşte la Rabat. Acum noi sîntem pe cale de a constitui această echipă naţională, apoi vom dezvolta o reţea împreună cu alte instituţii şi cercetători, în alte părţi ale „lumii a treia“ — în America Latină, în Africa, în Asia. Este deci prea devreme să vorbesc în detaliu de acest program de cercetare, dar ceea ce este important de notat este că există un interes crescînd în ţările în curs de dezvoltare pentru tot ce se leagă de prospectivă şi de cercetarea viitorului. Constat de altminteri acest lucru aproape în fiecare săptămînă, ca preşedinte al Federaţiei Mondiale pentru Studierea Viitorului, prin corespondenţa pe care o primesc, prin cererile de aderare ale unor institute de cercetări la această Federaţie Mondială. În prezent Federaţia numără membri în peste 50 de ţări, atît instituţii cît şi persoane cu titlu individual. Totalul membrilor ajunge la circa 300, dar în acest număr intră instituţii care reprezintă cîteodată sute de oameni.

● Cum se prezintă, în opinia dv., raportul dintre problemele viitorului şi cele ale dezvoltării?

— Raportul dintre prospectivă sau cercetarea asupra viitorului şi dezvoltare este un raport direct, pentru că dezvoltarea nu are loc într-un mediu închis şi de asemenea pentru că dezvoltarea este un proces pe termen lung. Orice proces de dezvoltare economică şi socială se situează, la urma urmei, într-un context sau într-un mediu politic. Mediul politic naţional este el însuşi influenţat de mediul politic internaţional (utilizez aici termenul „politic“ în sensul lui cel mai larg). Cînd se vorbeşte de o nouă ordine economică internaţională, se vorbeşte de fapt de o transformare, la nivel politic, a sistemului internaţional. Căci înainte de a proceda la o schimbare economică, pe plan naţional sau internaţional, trebuie să existe o voinţă politică. Trebuie urmărită deci evoluţia contextului internaţional. Este ceea ce s-a făcut în cadrul Organizaţiei Naţiunilor Unite, care a elaborat documente prospective, care privesc departe, pe 20—30 de ani, schimbările care trebuie să intervină pe plan economic internaţional, în special prin aşezarea relaţiilor internaţionale pe principiile echităţii şi justiţiei şi printr-o anumită redistribuire (a resurselor, a binefacerilor ştiinţei şi tehnologiei). Aceasta din punct de vedere al contextului.

În ceea ce priveşte procesul de dezvoltare însuşi, aş dori să vorbesc despre proiectul privind învăţămîntul la care lucrez. Este cert astăzi că o transformare adevărată a sistemului de educaţie, o reformă adevărată, nu poate începe să dea rezultate valabile înainte de 15—20 de ani. Deci în momentul în care se pregăteşte această reformă trebuie să avem deja imaginea a ce va fi peste 15 sau 20 de ani. Trebuie să gîndim în termeni de alternative, pentru că cercetările asupra viitorului nu se fac într-un cadru închis, ci întotdeauna într-un sistem deschis. Nu există un viitor predeterminat într-un mod absolut, ci se studiază relaţiile din diferitele etape, încercîndu-se să se ajungă la un obiectiv fixat. Ceea ce este valabil pentru educaţie este valabil şi pentru economie. Cînd se doreşte realmente dezvoltarea, trebuie să existe o politică pe termen scurt (pe plan comercial, industrial etc.), dar această politică nu are nici un sens şi nu contribuie în mod real la dezvoltare, decît dacă se situează într-o perspectivă globală şi într-o viziune pe termen lung. De aceea cercetarea viitorului nu este un lux intelectual, un exerciţiu pur ştiinţific, pentru ţările în curs de dezvoltare, ci dimpotrivă, cred că acestea sînt ţările care au cea mai mare nevoie de ea, pentru a putea apoi elabora planuri şi politici pe termene mai scurte, situate într-un cadru integrat, mult mai clarificat asupra obiectivelor finale care se doreşte să fie atinse şi ţinînd seama de transformările şi mutaţiile pe care societatea le va trăi într-un ritm din ce în ce mai accelerat.

● Care consideraţi că poate fi contribuţia Organizaţiei Naţiunilor Unite la procesul aşezării pe noi principii a relaţiilor internaţionale?

— Ca fost funcţionar internaţional timp de mai mulţi ani, pot să vă spun că O.N.U., ca orice organizaţie internaţională, nu reflectă în realitate decît voinţa politică a membrilor săi. Ea funcţionează aşa cum se vede deoarece se pare că aşa doresc statele membre. Şi totuşi aceeaşi organizaţie poate milita pentru idei centrale, cum este cea a unei noi ordini economice internaţionale, care a fost dealtfel urmată automat de ideea restructurării sistemului O.N.U. şi a reexaminării metodelor sale de lucru. Cu alte cuvinte, totul este posibil în măsura în care guvernele şi statele care compun comunitatea internaţională o doresc.

● Cu ce impresii rămîneţi după Conferinţa internaţională „Viitorul Europei — stadiul cercetărilor“, desfăşurată la Bucureşti?

— Discuţiile care au avut loc au fost foarte fructuoase, mai întîi datorită valorii participanţilor la această conferinţă internaţională organizată sub egida Federaţiei Mondiale pentru Studierea Viitorului şi a Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice din ţara dv. Pe de altă parte, au fost reprezentate o gamă largă de discipline, astfel încît s-a reuşit o abordare multidisciplinară şi nu numai o discuţie din punctul de vedere al fiecărei discipline luate separat. Cred că şi conţinutul comunicărilor a contribuit mult la nivelul ridicat al dezbaterilor. Am fost personal uimit să văd că în ce priveşte viitorul, punctele de vedere se apropie enorm. Cred că o discuţie asupra problemelor dezbătute la conferinţă pe termen lung ar fi imposibilă, în ciuda destinderii, dacă ea ar privi aceleaşi probleme dar la nivelul prezentului. Avantajul cercetărilor asupra viitorului este că e mai simplu de a cădea de acord cînd se discută despre viitor, dar acest acord asupra viitorului se răsfrînge apoi asupra prezentului. Oamenii nu mai văd aspectele minore, imediate, ci se ridică pentru a gîndi foarte departe, iar această elevare le permite să gîndească diferit aceleaşi probleme ale prezentului. Acesta este un fenomen care începe să fie constatat. De aceea cred că discuţiile asupra viitorului purtate la Bucureşti reprezintă o contribuţie la îmbunătăţirea relaţiilor internaţionale, la cooperare şi chiar la consolidarea păcii.

Un alt aspect foarte îmbucurător a fost — deşi tema Conferinţei era numai viitorul Europei — de a vedea gradul ridicat de participare al „lumii a treia“, mai întîi prin participanţii veniţi din Asia, din Africa. Dar „lumea a treia“ a fost prezentă în înseşi intervenţiile europenilor, din Est ca şi din Vest. Aceştia au recunoscut toţi că vom trăi într-o lume din ce în ce mai interdependentă şi mai complexă, astfel încît este de neconceput să se discute despre viitorul Europei fără a ţine seama, într-o măsură foarte substanţială, de necesitatea dezvoltării „lumii a treia“ şi de relaţiile dintre „lumea a treia“ şi Europa. Pentru mine este foarte încurajator să văd că există deja un proces în acest sens care s-a declanşat în cadrul aceleiaşi concepţii a unei noi ordini economice internaţionale.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

Cerinţe ale noii ordini economice internaţionale

O STRATEGIE ACTIVĂ PENTRU AL TREILEA DECENIU O. N. U. AL DEZVOLTĂRII

ÎN PREGĂTIREA Strategiei internaţionale pentru cel de al treilea deceniu al Naţiunilor Unite pentru dezvoltare (1981—1990) este firesc să se ţină seama de experienţa, rezultatele şi deficienţele strategiilor anterioare, de noile condiţii economice şi social-politice mondiale, de evoluţiile conceptuale în politica economică a statelor, de cercetările şi prognozele în materie, toate acestea în lumina exigenţelor edificării unei noi ordini internaţionale, de natură să asigure condiţii corespunzătoare de viaţă tuturor locuitorilor planetei noastre.

Consens asupra componentelor majore

ORICE încercare de schiţare a elementelor Strategiei pentru viitorul deceniu al dezvoltării este, în acelaşi timp, o sarcină şi uşoară, şi dificilă. Uşoară, pentru că există deja numeroase puncte de sprijin, argumente în elaborarea sau definirea diferitelor elemente ale noii strategii. Numai în ultimii doi ani au fost adoptate, în cadrul O.N.U., importante documente care conţin o serie de obiective privind dezvoltarea economică şi socială a ţărilor în curs de dezvoltare în următorii ani, mergînd chiar pînă în anul 2 000. Dintre aceste documente menţionăm : Declaraţia şi Programul de acţiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale (adoptate de Adunarea Generală a O.N.U. în 1974), Declaraţia pentru o lume mai dreaptă şi mai bună (adoptată de Conferinţa mondială a populaţiei din 1974), Declaraţia privind eradicarea foametei (adoptată de Conferinţa mondială a alimentaţiei din 1974), Declaraţia şi Planul de acţiune privind dezvoltarea şi cooperarea industrială (adoptate de a doua Conferinţă generală a O.N.U.D.I., în 1975), Declaraţia Conferinţei mondiale asupra folosirii forţei de muncă, distribuţiei veniturilor şi progresului social (adoptată în 1976), Liniile directoare stabilite de Conferinţa O.N.U. asupra aşezărilor umane (din 1976), rezoluţiile U.N.C.T.A.D. IV (din 1976) etc.

Pe de altă parte, o asemenea încercare de stabilire a obiectivelor de dezvoltare economică şi socială pentru perioada 1981—1990, precum şi a mijloacelor de realizare a acestor obiective, este o sarcină dificilă prin însăşi amploarea şi complexitatea unui astfel de program global de dezvoltare, prin marele număr de variabile implicate şi de elemente neprevăzute care pot apărea, avînd în vedere că transpunerea în practică a viitoarei strategii şi îndeplinirea obiectivelor depind în fond de atitudinea a peste o sută de state.

Analizînd poziţiile exprimate de diferite state şi grupuri de state, precum şi cele expuse în cadrul diferitelor cercuri economice şi politice internaţionale, am putea afirma că există deja un larg consens asupra a trei componente majore, esenţiale, ale viitoarei Strategii mondiale în folosul dezvoltării şi anume : în primul rînd politicile naţionale de dezvoltare, în al doilea rînd dezvoltarea cooperării şi întrajutorării între ţările în curs de dezvoltare, iar în al treilea rînd colaborarea şi coooperarea dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare în vederea sprijinirii dezvoltării economice şi sociale a acestora din urmă. Comparînd această orientare cu cele care au stat la baza elaborării strategiilor anterioare, pentru primul (1961—1970) şi respectiv al doilea Deceniu al dezvoltării (1971—1980), constatăm tendinţa de a se pune un accent mult mai mare pe strategiiile naţionale şi pe cooperarea economică dintre ţările în curs de dezvoltare care s-a afirmat în ultimul timp ca o nouă dimensiune a cooperării internaţionale în folosul dezvoltării. Fireşte, o astfel de orientare nu reduce cu nimic rolul colaborării şi cooperării dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare, importanţa sprijinului pe care primele pot şi trebuie să-l ofere ţărilor rămase în urmă. Această orientare este însă într-un fel rodul dezbaterilor şi concluziilor reuniunilor economice din ultimii ani, care au evidenţiat cu putere importanţa **primordială** a eforturilor proprii ale ţărilor în curs de dezvoltare pentru dezvoltarea lor economică şi socială, precum şi avantajele dezvoltării şi diversificării cooperării economice şi tehnice între ţările în curs de dezvoltare.

Cu aceste precizări, încercăm să schiţăm principalele elemente care, după părerea noastră, ar trebui să constituie cadrul de bază al Strategiei internaţionale pentru al treilea Deceniu al dezvoltării (obiective, acţiuni şi măsuri de întreprins pe plan naţional şi internaţional).

Politicile naţionale de dezvoltare

DE CE strategiile (politicile) naţionale de dezvoltare trebuie să facă parte dintr-o strategie internaţională ? Evident nu este vorba de a elabora, la nivel internaţional, planuri şi programe naţionale de dezvoltare pentru ţările în curs de dezvoltare. Este dreptul şi îndatorirea fiecăreia dintre aceste ţări de a-şi alege calea proprie de dezvoltare, de a-şi stabili obiectivele în cadrul ei, de a-şi elabora planuri naţionale concrete de dezvoltare economică şi socială, în conformitate cu interesele şi aspiraţiile poporului său. Aceasta nu înseamnă însă că nu pot fi incluse într-o strategie internaţională unele sugestii şi recomandări privind politicile naţionale de dezvoltare, rămînînd fireşte la latitudinea fiecărei ţări în curs de dezvoltare de a ţine, într-o măsură mai mare sau mai mică, seama de ele.

Includerea, în Strategia internaţională pentru viitorul Deceniu al dezvoltării, a unor recomandări privind politicile naţionale de dezvoltare este motivată atît de similitudinea de preocupări şi interese ale ţărilor în curs de dezvoltare cît şi de dorinţa firească a acestor ţări de a folosi în mod creator experienţa acumulată în dezvoltarea economică şi socială a statelor pe plan mondial.

a) Cîteva argumente esenţiale

ÎN RAPORTUL prezentat anul acesta sesiunii a VIII-a extraordinare a Consiliului pentru comerţ şi dezvoltare, secretarul general al U.N.C.T.A.D., Gamani Corea, argumenta necesitatea includerii în viitoarea Strategie internaţională în folosul dezvoltării a unui prim capitol referitor la politicile naţionale respective, subliniind o serie de idei esenţiale. În primul rînd, este vorba de faptul că deşi între ţările în curs de dezvoltare există o mare diversitate în ceea ce priveşte tipul şi strategiile lor de dezvoltare, aceste ţări au totuşi multe elemente comune. Ca rezultat al dezvoltării istorice, cele mai multe dintre ele au fost colonii, din care cauză structura lor economică a fost orientată spre a răspunde necesităţilor economice ale puterilor coloniale şi nu cerinţelor popoarelor lor.

În al doilea rînd, dependenţa economică de fostele metropole a condus la formarea şi conservarea în multe ţări în curs de dezvoltare a unor structuri instituţionale învechite, care frînează efectuarea de mutaţii economice şi sociale. Această dependenţă a avut ca efect întîrzierea transformării societăţii în general, precum şi o economie aptă doar să satisfacă necesităţile elementare ale populaţiei.

În al treilea rînd, datorită vulnerabilităţii procesului dezvoltării dependent de schimburile economice externe, vulnerabilitate care s-a făcut pe deplin simţită şi în ultimii ani, multe ţări în curs de dezvoltare au întîmpinat și continuă să întîmpine serioase dificultăți ca urmare a fenomenelor de criză din economia mondială (recesiunea economică din țările capitaliste dezvoltate, fluctuațiile prețurilor pe piața internațională, schimbările intervenite în politicile economice și comerciale ale țărilor occidentale etc.).

În lumina acestor fapte și a deficiențelor conceptuale ale strategiilor aplicate pînă acum, în țările în curs de dezvoltare s-a făcut simțită tot mai mult necesitatea unor strategii care să permită dezvoltarea lor economică și socială multilaterală și armonioasă, întărirea independenței și securității lor economice, reducerea dependenței economice față de țările dezvoltate. În acest scop țările în curs de dezvoltare trebuie să găsească noi căi și forme de dezvoltare bazate în primul rînd pe efortul propriu, ajutorul extern urmînd doar să completeze resursele proprii.

b) Orientare spre reducerea dependenței

PENTRU ca să poată reduce dependența față de țările dezvoltate, țările în curs de dezvoltare trebuie să pună în aplicare asemenea strategii care să asigure mobilizarea eficace și deplină a resurselor lor materiale și umane, inclusiv dezvoltarea potențialului tehnico-științific național. În acest scop, în multe din țările în curs de dezvoltare sînt necesare reforme instituționale economice și sociale. De aceea în Strategie s-ar putea prevedea hotărîrea țărilor respective de a acționa pentru efectuarea de reforme agrare, pentru o mai echitabilă distribuție a veniturilor, pentru adoptarea de reglementări care să apere dezvoltarea lor economică, independentă etc. Aceste reforme trebuie să permită țărilor respective atît mobilizarea plenară a resurselor de care dispun cît și folosirea lor rațională și eficientă astfel încît să se ajungă la o transformare radicală a economiei țării respective, la modernizarea structurii acestei economii, la asigurarea de avantaje pentru toate straturile populației.

Desigur, o strategie de dezvoltare bazată pe creșterea autonomiei economice și reducerea dependenței față de țările dezvoltate nu înseamnă o tendință spre autarhie. Este vorba însă de realizarea anumitor mutații, radicale în unele țări, în structura economică precum și în orientarea geografică a schimburilor comerciale externe. Mobilizarea și redistribuirea efectivă a resurselor, în favoarea activităților productive axate pe satisfacerea necesităților interne ale țărilor în curs de dezvoltare, vor determina — arată experții U.N.C.T.A.D. — schimbări de structură în producție și consum precum și în structura exporturilor și importurilor acestor țări. Totodată, orientarea lor spre o strategie a dezvoltării economice independente va avea ca rezultat o sporire a schimburilor de bunuri și servicii între țările în curs de dezvoltare, ceea ce va fi de natură să evidențieze marile posibilități pe care le au aceste țări de a se ajuta reciproc în procesul depășirii stării lor de subdezvoltare.

În prezent, pe plan internațional se apreciază că o strategie a dezvoltării independente este indispensabilă pentru a răspunde necesităților esențiale ale țărilor în curs de dezvoltare. În Programul de acțiune adoptat de Conferința mondială asupra folosirii forței de muncă din 1976 s-a acceptat ideea că satisfacerea necesităților de bază ale omului (hrană, locuință, sănătate, educație) trebuie să reprezinte unul din elementele fundamentale ale politicilor naționale de dezvoltare. Aceasta reclamă urgent creșterea considerabilă a producției industriale și agro-alimentare, dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor sociale, democratizarea învățămîntului etc.

În lumina acestor considerente, în capitolul referitor la „politicile naționale de dezvoltare“ din cadrul Strategiei internaționale pentru al treilea Deceniu al dezvoltării 1981—1990, ar fi necesar să se prevadă ca fiecare țară în curs de dezvoltare să elaboreze în funcție de condițiile sale social-economice concrete, strategii și planuri naționale care vor include obiectivele de dezvoltare economică și socială precum și căile și mijloacele de realizare a obiectivelor respective. Aceste obiective se vor referi la creșterea forțelor de producție ale țării, la diversificarea și modernizarea structurii economice, la dezvoltarea armonioasă și echilibrată, în ritm înalt, a tuturor sectoarelor economice și sociale, la satisfacerea mereu crescîndă a necesităților de trai ale oamenilor.

c) Ritmuri pentru micșorarea decalajelor

ÎN CEEA CE privește ritmurile necesare pentru atingerea mai grabnică a obiectivelor, considerăm posibil de a fi necesar ca, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, produsul național brut să crească în perioada 1981—1990 în medie cu 8% pe an (față de 6% cît s-a prevăzut pentru 1971—1980), iar produsul național pe locuitor în medie cu 6% pe an (față de 3,5%). Dacă aceste obiective vor fi îndeplinite, decalajul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare are perspective de a se reduce de la 13:1, cît este în prezent, la sub 10:1 în 1990.

Realizarea ritmurilor menționate de creștere ale produsului național presupune din partea tuturor țărilor în curs de dezvoltare o intensificare a eforturilor în vederea creșterii producției lor industriale în medie cu 10% pe an (față de 8% prevăzut pentru al 2-lea deceniu al dezvoltării) iar a producției agricole cu 6% (față de 4% prevăzut pentru 1971—1980). Prin realizarea de către fiecare țară în curs de dezvoltare a unei creșteri a producției sale agricole în medie cu 6% pe an s-ar putea asigura securitatea alimentației pentru întreaga populație, respectiv un minimum de 2 500 calorii și 100 g proteine pe zi. Cît privește realismul acestui obiectiv, relevăm faptul că potrivit statisticilor internaționale, numai circa 45% din terenurile agricole din țările în curs de dezvoltare sînt puse în valoare, iar producția medie de cereale pe locuitor era, în 1974, de numai 201 kg față de peste 1 000 kg în S.U.A.

La rîndul său, creșterea capacităților industriale, modernizarea și diversificarea producției industriale ar face posibilă sporirea exportului de produse manufacturate și semifinite cu peste 10% în multe din țările în curs de dezvoltare. În acest fel, ponderea acestor produse în totalul exporturilor țărilor în curs de dezvoltare ar putea spori în medie cu 2% în fiecare an al viitorului deceniu, ceea ce ar permite o participare mai activă a acestora la diviziunea internațională a muncii, la circuitul economic mondial.

Avînd în vedere importanța științei și tehnicii contemporane ca factor al dezvoltării, țările în curs de dezvoltare vor trebui să acorde o atenție specială dezvoltării potențialului lor tehnico-științific, introducerii rapide în producție a cuceririlor științei și tehnicii moderne, adaptării noilor tehnologii la condițiile concrete din aceste țări, perfecționării tehnologiilor naționale, ridicării nivelului tehnic și calitativ al întregii activități economice. Pentru creșterea numărului și ridicarea gradului de pregătire al cadrelor de specialiști, țările în curs de dezvoltare ar trebui să acționeze cu toată hotărîrea pentru lichidarea analfabetismului, pentru dezvoltarea tuturor formelor de învățămînt, organizarea sa pe baze științifice și legarea tot mai strînsă de cuceririle dezvoltării, pentru democratizarea și perfecționarea instrucției publice, pentru includerea într-o formă sau alta de învățămînt, a tuturor copiilor de vîrstă școlară.

Realizarea obiectivelor sugerate mai sus depinde în primul rînd de intensificarea propriilor eforturi ale țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce presupune ca aceste țări să opteze pentru finanțarea programelor lor de dezvoltare economică și socială, pentru o rată a acumulării sensibil mai înaltă decît cea de 20% prevăzută pentru cel de al 2-lea Deceniu al dezvoltării (1971—1980). Menținerea acestei rate nu ar putea însă asigura decît un ritm de creștere de circa 4—6% a produsului național. În aceste condiții, decalajul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare în loc să se reducă s-ar adînci și mai mult, cu repercusiuni dintre cele mai negative asupra progresului economic și social al popoarelor respective.

Intensificîndu-și eforturile pentru reducerea decalajului care le separă de statele avansate ale lumii, țările în curs de dezvoltare ar trebui să acționeze în același timp pentru eliminarea discrepanțelor excesive în repartiția veniturilor între diferitele straturi ale populației. După statisticile Băncii Mondiale, în marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare o cincime — cea mai bogată — din populație dispune de peste 55% din venitul național, în timp ce cincimea cea mai săracă primește mai puțin de 5%, iar după un recent studiu al F.A.O., o cincime din proprietarii — cei mai înstăriți — de terenuri posedă între 50 și 60% din terenurile arabile. Se apreciază astfel că 40% din populația țărilor în curs de dezvoltare nu contribuie decît într-o foarte mică măsură la creșterea economiei naționale și nici nu primește partea ce i s-ar cuveni din această creștere. Reducerea decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare ca și repartizarea mai echitabilă a beneficiilor creșterii pe plan intern, astfel încît să se asigure condiții corespunzătoare de viață pentru întreaga populație a planetei noastre, trebuie să reprezinte de aceea un obiectiv fundamental al celui de al treilea Deceniu al dezvoltării (1981—1990).

I. BARAC

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Perspectivele importului de petrol al S.U.A.

ANALIZÎND cauzele deficitului comercial american, o serie de comentatori occidentali sînt de părere că acesta nu are un caracter temporar. Primul și cel mai important argument este importul de petrol, de ordinul a 3,5 miliarde dolari pe lună, ceea ce înseamnă că S.U.A. consumă acum pentru importul de petrol mai mulți dolari într-o lună decît în întregul an 1971. Petrolul a reprezentat 41% din creșterea valorică a importului american în primele cinci luni a.c. Deși teoretic petrolul din Alaska ar trebui să reducă cu 12% valoarea importului de petrol american în 1978, în practică contribuția lui va fi mai redusă, dată fiind probabilitatea creșterii în continuare a cererii, ca și a unei majorări a prețului, pe care o depreciere a dolarului nu ar face decît să o grăbească. În plus, se apreciază la doi-trei ani intervalul necesar pentru ca măsurile pentru reducerea consumului de energie să aibă un efect palpabil. De aceea, afirmă ei, curba importului de petrol al S.U.A. are mari șanse să rămînă ascendentă (vezi graficul).

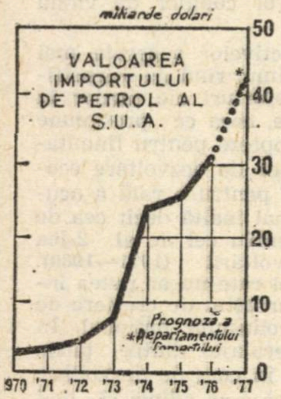

(după Financial Times)

Încetinire în comerțul mondial

DUPĂ o scădere cu 5% în 1975 (prima de după 1958) și o creștere de 11% anul trecut, cînd valoarea sa a atins aproape 1 miliard de dolari, comerțul mondial ar putea să nu sporească cu mai mult de 6,5% în acest an, iar în 1978 să cunoască aproape o stagnare, sînt de părere mai mulți experți citați de International Herald Tribune. *Rațiunile încetinirii semnalate sînt creșterea economică mai lentă decît se aștepta înregistrată în unele din principalele țări capitaliste dezvoltate, și măsurile protecționiste adoptate în legătură cu ea, ca și dificultățile de finanțare a importurilor în cazul multor țări în curs de dezvoltare. Observatorii notează că dacă s-ar exclude petrolul, creșterea comerțului mondial în primele 7 luni ale acestui an n-ar fi depășit 4%, față de 7% cît a fost în realitate.*

Valorificarea gazelor naturale

ÎN PREZENT în țările din zona Golfului se irosesc zilnic prin ardere în atmosferă sute de mii de metri cubi de gaze naturale extrase odată cu petrolul brut. Captate și valorificate, acestea ar putea reprezenta combustibil și materie primă pentru industria petrochimică preconizată a se dezvolta în țările amintite, pentru timp de cel puțin 70 ani, pe lîngă un export anual echivalent cu consumul intern al unei țări ca S.U.A., de pildă. Conștiente de pierderea pe care o reprezintă arderea în atmosferă a acestor resurse, țările petroliere din zona Golfului au în vedere proiecte de investiții evaluate la 28 miliarde dolari pentru valorificarea lor (Arabia Saudită 14 miliarde, Iran 4 miliarde, Kuweit 2,5 miliarde etc.). Arabia Saudită, de exemplu, utilizează în acest scop circa 35 000 muncitori străini, proiectul presupunînd între altele construirea a peste 4 800 km de conducte.

Filipine: interes pentru capitalul străin

CAPITALUL străin dispune de largi posibilități de a participa la dezvoltarea economică a Filipinelor, a declarat recent la Manila, președintele țării, Ferdinand Marcos, menționînd ca activități în care această participare este cel mai de dorit prospectarea petrolului, băncile comerciale, turismul și prelucrarea produselor agricole. În baza Codului investițiilor străine, acestea beneficiază de o serie de stimulente financiare și fiscale, de infrastructură, de garanții împotriva exproprierii și privind repatrierea capitalului și beneficiilor. În ramurile mai dezvoltate, participarea capitalului străin nu poate depăși 30%

Orientări în dezvoltarea economică

Maroc: opțiuni în dezvoltarea agro-industrială

PENTRU perioada viitorului plan de dezvoltare economică 1978—1982, politica marocană privind agricultura și industria alimentară are două obiective esențiale: satisfacerea cerințelor pieței interne și creșterea exporturilor de produse agricole. Astfel, producția de lapte se prevede să crească de la 36 milioane litri pe an în prezent la 1,3—1,8 miliarde litri în 1985 și 2 miliarde litri în anul 2 000. Pentru a se ajunge la realizarea unei cantități de 1 000 tone zahăr pe zi în anul 2 000, se vor construi 8 fabrici de zahăr care vor prelucra trestia de zahăr și 4 care vor prelucra sfecla de zahăr. In anul 2 000 Marocul va putea produce 350 000 tone de ulei, din care 180 000 tone ulei de măsline. Un sector în plină expansiune este și producția de conserve vegetale.

În perioada viitorului plan un accent deosebit se va pune pe ameliorarea șeptelului de ovine prin crearea unor unități de selecție a masculilor și femelelor. Șeptelul ovin selecționat se va majora pînă în 1982, la 80—100 mii berbeci și 1 800 mii oi, efectiv care va permite sporirea sensibilă a producției de carne de oaie, care trebuie să contribuie într-o măsură însemnată la aprovizionarea populației cu proteine animale.

Grecia: avansul industriei prelucrătoare

PLANUL economic al Greciei pe 1976—1980 prevede, între altele, realizarea unui ritm de creștere a P.N.B. de 6—7%, iar a P.N.B. pe locuitor de 5—6%. Investițiile industriale vor spori pînă în 1980 într-un ritm anual de 6,5%. Se urmărește ca ponderea investițiilor pentru industria prelucrătoare în totalul investițiilor să ajungă la 23,3% în 1980, față de 16,9% în 1975. În industria minieră investițiile vor crește pînă în 1980 de trei ori, iar în energetică de patru ori, comparativ cu 1975. Se preconizează crearea a 210 000 noi locuri de muncă în afara agriculturii, din care 50% în industria prelucrătoare. Această ramură, pe baza unui ritm de dezvoltare a capacităților de producție de 10% anual, urmează să-și sporească ponderea în crearea P.N.B. de la 21% în 1975 la 25% în 1980. O treime din producția industrială obținută suplimentar în perioada 1976—1980 va fi exportată, urmînd ca ponderea exportului în producția industrială a Greciei să crească de la 14,4% în 1975 la 20% în 1980. Programul prevede, de asemenea, acțiuni pentru reducerea inflației a cărei rată anuală este în prezent de 12%.

EVOLUȚII MONETARE

PE UN fundal relativ calm, **dolarul S.U.A.** a înregistrat în perioada 29.VIII — 2.IX.1977 o evoluție contradictorie, recuperînd pe ansamblu ușor din terenul pierdut în intervalele anterioare. Factorii negativi apăruți în acest interval — publicarea indicelui global al principalilor indicatori pe luna iulie a.c., care cu —0,2% înregistrează a treia scădere lunară consecutivă, precum și a cifrelor șomajului pe luna august a.c. (7,1%, față de 6,9% în iulie a.c.) — au fost contracarați de alți factori dintre care menționăm creșterea prețurilor cu ridicata pe luna august a.c. cu numai 0,1% și continuarea tendințelor de creștere a dobînzilor interne, alte bănci americane aliniindu-și dobînda preferențială („prime rate") la nivelul de 7%, iar taxa oficială a scontului fiind mărită de la 5,25% la 5,75%.

Francul elvețian a înregistrat și în acest interval variații de peste 1% (2,3720 franci pentru 1 dolar pe 29.VIII, iar o zi mai tîrziu 2,4070 franci) ca urmare și a unor acțiuni ale Băncii Naționale a Elveției de susținere a cursului dolarului față de franc. Ca atare, la sfîrșitul perioadei analizate francul elvețian cota 2,3940 franci pentru 1 dolar, comparativ cu 2,3875 franci cu o săptămînă în urmă (depreciere cu 0,3%).

Marca vest-germană — ca dealtfel și partenerele sale din „șarpele" valutar vest-european — s-a repreciat ușor față de dolar, nivelul de 2,3170 mărci pentru 1 dolar înregistrat pe 2.IX fiind superior cu 0,1% celui de la 26.VIII. 1977. **Francul francez,** cu toate că a trebuit să suporte scăderea taxei de lombard de la 10,5% la 9,5% și a taxei oficiale a scontului de la 9,6% la 9,3% — măsuri luate pentru a veni în sprijinul activității economice prin ușurarea condițiilor de credit — a terminat intervalul la un nivel de 4,8975 franci pentru 1 dolar, față de 4,9020 franci la sfîrșitul perioadei anterioare. Situația **lirei sterline** a reținut atenția prin nivelul de 1,7430 dolari pentru 1 liră atins în acest interval, cel mai ridicat din acest an, și prin rezervele valutare ale Marii Britanii de la sfîrșitul lunii august a.c., care s-au cifrat la aproape 15 miliarde dolari, față de sub 4 miliarde dolari la începutul anului.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au cotat în jur de 6,75% la cele în eurodolari, 4,125% la cele în euromărci vestgermane și 3,125% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a oscilat în general între 145 și 146 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

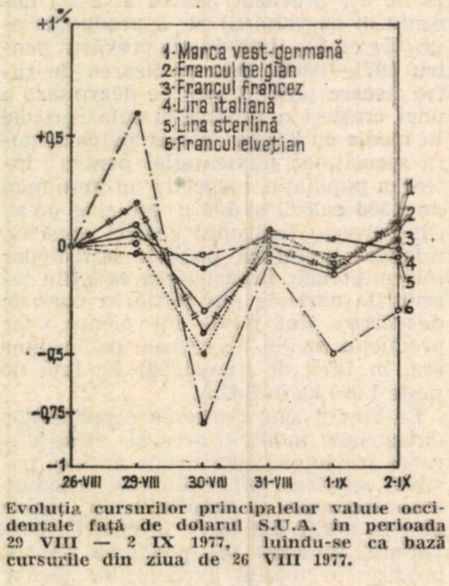

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 29 VIII — 2 IX 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 26 VIII 1977.

O oglindă a crizei generalizate

DEZECHILIBRELE BALANŢELOR DE PLĂŢI

REFLECTÎND fenomenele de criză din economia mondială şi accentuarea instabilităţii economice din ţările capitaliste, în ultimii ani s-a semnalat o agravare a dezechilibrelor din plăţile internaţionale. O amploare deosebită au luat dezechilibrele balanţelor de plăţi ale ţărilor capitaliste dezvoltate. Practic, se poate vorbi despre un proces de diferenţiere sub acest aspect în grupul ţărilor capitaliste dezvoltate, şi anume în ţări cu deficite cronice ale plăţilor curente (Anglia, Franţa, Italia, Canada, Suedia) şi ţări cu surplusuri consecutive (Japonia, R.F. Germania, Belgia, Olanda).

Cumularea acestor dezechilibre pe parcursul a mai mulţi ani, cu toate consecinţele nefaste care decurg de aici, a determinat situarea problemei în rîndul celor prioritare cu care sînt confruntate în prezent economiile occidentale. În consecinţă, spaţiul financiar internaţional este dominat în prezent atît de dezechilibrele substanţiale din cadrul plăţilor cît şi de reversul acestei situaţii, şi anume necesităţile tot mai mari de capital ale ţărilor cu deficite ale plăţilor curente.

Publicarea recentă a statisticilor O.C.D.E. privind evoluţia plăţilor internaţionale în perioada 1974—1976 oferă posibilităţi suplimentare pentru o analiză a tendinţelor care se manifestă în acest domeniu.

Ce arată datele statistice

ÎN CADRUL aşa-numitului „grup al celor 10“ (cele mai dezvoltate state capitaliste), cinci dintre ele — Anglia, Canada, Franţa, Italia, Suedia — au înregistrat în perioada 1974—1976 deficite cumulate ale plăţilor curente de 54 miliarde dolari, adică în medie 18 miliarde dolari pe an. Amploarea deosebită a acestor deficite poate fi ilustrată prin ponderea lor în raport cu valoarea exporturilor : astfel, deficitul plăţilor curente al Angliei din anul 1974, de 8,6 miliarde dolari, a reprezentat circa 22% din valoarea exporturilor acestei ţări ; în cazul Italiei acelaşi raport a atins în 1974 circa 26%.

În ciuda soldurilor deficitare masive ale balanţei plăţilor curente, cele cinci ţări au făcut investiţii directe în străinătate însumînd 4,5 miliarde dolari, ceea ce a accentuat deficitul balanţei de bază (balanţa plăţilor curente plus balanţa mişcărilor de capital pe termen lung), urcîndu-l la 58,5 miliarde dolari în perioada analizată. Acest sold negativ a fost contrabalansat aproape în exclusivitate prin împrumuturi externe, de 57,75 miliarde dolari (din care 9,25 miliarde dolari din surse oficiale) şi numai în foarte mică parte (0,75 miliarde dolari) prin scăderea rezervelor oficiale de aur şi devize.

Pe de altă parte, patru ţări membre ale „grupului celor 10“ — Belgia, Japonia, R. F. Germania, Olanda — au înregistrat în anii 1974—1976 surplusuri cumulate ale plăţilor curente în sumă de 27,25 miliarde dolari. Totodată, ele au făcut investiţii directe în străinătate de 5,5 miliarde dolari, ceea ce le-a redus excedentul balanţei de bază la 21,75 miliarde dolari. Acest excedent a fost destinat, în special, împrumuturilor externe (13 miliarde dolari), dar a determinat şi o creştere a rezervelor valutare cu 8,75 miliarde dolari.

S.U.A. au înregistrat în perioada examinată atît deficite ale plăţilor curente (3,6 miliarde dolari în 1974 şi 604 milioane în 1976), cît şi un excedent masiv, de 11,7 miliarde dolari, în 1975. În acelaşi timp, investiţiile directe în străinătate ale S.U.A. s-au menţinut în această perioadă la niveluri relativ ridicate (7,8 miliarde dolari în 1974, 6,3 miliarde dolari în 1975 şi 3,2 miliarde dolari în 1976), ceea ce a agravat deficitul balanţei de bază în anii 1974 şi 1976. Totuşi, datorită poziţiei privilegiate a dolarului în finanţele internaţionale, plăţile externe ale S.U.A. au putut fi reglementate în mare măsură prin mişcările de active în dolari pe termen scurt, fără a necesita apelarea la formele obişnuite de împrumut extern.

Datele O.C.D.E. prezintă şi o structură de ansamblu a plăţilor internaţionale pentru perioada 1974—1976. Ţările în curs de dezvoltare neproducătoare de ţiţei au înregistrat deficite ale plăţilor curente în sumă de 81 miliarde dolari şi au primit investiţii directe în valoare de 15,25 miliarde, rezultînd un deficit al balanţei de bază de 65,75 miliarde dolari. Acesta a fost finanţat prin împrumuturi externe de 78,75 miliarde dolari, ceea ce a permis şi o creştere a rezervelor valutare cu 13 miliarde dolari. În acelaşi timp, ţările exportatoare de ţiţei au înregistrat excedente ale balanţei de bază în sumă de 138 miliarde dolari, din care 87,75 miliarde dolari au fost destinate împrumuturilor externe, iar 50,25 miliarde dolari s-au reflectat în majorarea rezervelor valutare.

Aceste dezechilibre de mare amploare au continuat şi în prima jumătate a anului curent, existînd chiar o tendinţă de agravare în unele ţări capitaliste dezvoltate. În acest sens, se poate arăta că numai în semestrul I a.c. deficitul balanţei comerciale a S.U.A. a fost de peste 12 miliarde dolari, adică dublu faţă de cel din întreg anul precedent, iar deficitul plăţilor curente a atins circa 8 miliarde dolari ; pentru întreg anul 1977 se prevede în momentul de faţă că S.U.A. vor înregistra un deficit al balanţei comerciale de circa 24 miliarde dolari şi un deficit al plăţilor curente de 12—14 miliarde. Pe ansamblul ţărilor O.C.D.E., situaţia este, de asemenea, considerată ca neliniştitoare ; anul 1977 va fi marcat după cît se pare de un deficit majorat al plăţilor curente, de circa 30 miliarde dolari, comparativ cu deficitul de 26,5 miliarde dolari din 1976.

Dificultatea concertării

O PRIMĂ TENDINŢĂ care se desprinde din datele prezentate constă în aceea că majoritatea ţărilor au apelat în mare măsură la finanţarea dezechilibrelor din balanţele de plăţi şi mai puţin la corectarea acestor dezechilibre, ceea ce a dus nu numai la permanentizarea excedentelor şi a deficitelor, dar şi la acumularea unor importante credite şi datorii externe. În perioada 1974—1976, ţările O.C.D.E. cu balanţe pasive şi ţările în curs de dezvoltare importatoare de petrol au contractat împrumuturi externe care au totalizat cifra record de 175 miliarde dolari, din care peste 100 de miliarde s-au „reciclat“ prin intermediul băncilor private.

Dacă în cazul ţărilor în curs de dezvoltare tendinţa se explică prin dificultăţile pe care ele le întîmpină în eforturile pentru propăşirea lor economică, prin scăderea relativă a exporturilor acestor ţări ca urmare a crizei economice occidentale, în cazul ţărilor capitaliste dezvoltate această tendinţă reflectă imposibilitatea în care se află guvernele occidentale de a introduce pe lista de priorităţi a politicii economice şi problemele legate de ajustarea balanţelor de plăţi. Trebuind să facă faţă problemelor complexe ridicate de cea mai puternică criză economică din perioada postbelică şi în special obsedantei dileme inflaţie-şomaj, autorităţile occidentale au amînat practic ajustarea dezechilibrelor din balanţele de plăţi pentru vremuri mai prielnice. De asemenea, trebuie avut în vedere că flotarea cursurilor de schimb ale valutelor occidentale, proces care, în viziunea multor specialişti din ţările capitaliste, ar fi trebuit să preia o parte din sarcinile ajustării balanţelor de plăţi, s-a dovedit în practică a avea de multe ori efecte contradictorii ; astfel, prin mecanisme complexe, abia acum analizate în profunzime (efectul „J“[*], corelaţiile inflaţie-cursuri de schimb), flotarea cursurilor de schimb a agravat dezechilibrele balanțelor de plăți ale țărilor capitaliste dezvoltate.

---

[*] După o devalorizare, de regulă, deficitul balanţei comerciale se accentuează în perioada de 6—18 luni următoare, datorită faptului că înainte de a stimula creşterea exporturilor şi de a frîna creşterea importurilor, devalorizarea majorează imediat plăţile pentru import şi micşorează tot imediat cu procentul devalorizării valoarea exporturilor.

În ultima instanță, permanentizarea și accentuarea dezechilibrelor din plățile externe ale țărilor occidentale constituie o consecință și o componentă a crizei generalizate prin care trece economia capitalistă, inclusiv a crizei politicii economice. Este un lucru larg recunoscut — și situația balanței de plăți a S.U.A. este elocventă în această direcție — că starea precară a plăților externe ale multor țări occidentale reflectă eșecurile repetate pe frontul economisirii energiei, al evitării consumului exagerat și a risipei. Pe de altă parte, dezechilibrele în plățile intra-occidentale, cronicizarea deficitelor în cazul unor țări și permanentizarea excedentelor în cazul altora, constituie într-o bună măsură o manifestare a concurenței acerbe dintre țările vest-europene, Japonia și S.U.A. pentru piețe de desfacere. Dificultățile tot mai mari întîmpinate în încercările de concertare a pozițiilor acestor țări în domeniul comerțului internațional, precum și eșecul tot mai evident al politicilor de conlucrare interoccidentală pentru ieșirea din criză s-au reflectat, în mod firesc, în accentuarea dezechilibrelor din balanțele de plăți.

Între eurocredite și euroobligațiuni

CAUZELE profunde ale dezechilibrelor balanțelor de plăți ale țărilor occidentale rămînînd perene și nerezolvate, s-a căutat, desigur, depășirea greutăților din ultimii ani pe calea finanțării externe. În consecință, piețele internaționale de capital au devenit tot mai solicitate, iar o mare parte din solicitanți au provenit din țările capitaliste dezvoltate, țări care, pînă la criza anilor 1974—1975, dețineau de regulă o poziție de creditori internaționali. Volumul eurocreditelor (credite în eurovalute, acordate de un sindicat de bănci occidentale, de regulă pe 5—7 ani și cu o dobîndă variabilă, în funcție de dobînda la depozitele în eurodolari) a crescut de la 20,6 miliarde dolari în 1975 la 28,7 miliarde dolari în 1976. Caracterul masiv al împrumuturilor externe la care au apelat țările capitaliste dezvoltate reiese din faptul că, din totalul creditelor acordate în 1974, de circa 30 miliarde dolari, peste 18 miliarde dolari au revenit acestor țări.

Necesitățile mari de capital ale țărilor cu deficite ale balanțelor de plăți au determinat revitalizarea și a altor forme de finanțare externă, cum sînt emisiunile de euroobligațiuni (împrumuturi în eurovalute pe termene mai lungi, de circa 10 ani, cu dobînda fixă). Este cunoscut că agravarea procesului inflaționist occidental și fluctuațiile de mare amploare ale cursurilor de schimb au restrîns continuu, în primii ani ai acestui deceniu, emisiunile de euroobligațiuni, pînă la nivelul de numai 2 miliarde dolari în 1974 ; dar totalul emisiunilor de euroobligațiuni a crescut din nou, la circa 15 miliarde dolari, în 1976, aproape jumătate din această sumă revenind Canadei (cu peste 3 miliarde dolari) și țărilor cu deficit membre ale C.E.E.

Avînd în vedere dezechilibrele balanțelor de plăți, pentru anul 1977 se prevede continuarea tendinței de creștere a volumului eurocreditelor și euroobligațiunilor. Reducerea marjelor de dobîndă la eurocredite în condițiile în care rata dobînzii la depozitele în eurodolari a fost relativ scăzută, a făcut ca în 1976 atragerea de fonduri prin intermediul eurocreditelor să fie — pe termen scurt — relativ mai avantajoasă decît cea prin intermediul euroobligațiunilor. Perspectiva majorării dobînzilor de referință — la depozitele în eurodolari — și reactivarea presiunilor speculative în economiile occidentale în prima jumătate a acestui an au determinat, se pare, o inversare a acestui raport, solicitanții de împrumuturi preferînd acum să plătească dobînzile fixe la euroobligațiuni decît să vadă legate condițiile de creditare de anumite tendințe viitoare, incerte, ca în cazul eurocreditelor. Indiferent de raportul care se va stabili între eurocredite și euroobligațiuni, problema care se pune este dacă și în perioada următoare țările capitaliste dezvoltate se vor manifesta ca solicitanți principali ai acestor facilități de credite externe.

Mecanismele îndatorării

ÎN ÎNCERCAREA de a răspunde la această chestiune, trebuie să avem în vedere că contractarea de împrumuturi externe substanțiale de către unele țări capitaliste dezvoltate a fost favorizată de o serie de factori.

În primul rînd, piețele internaționale de capital au beneficiat de disponibilități relativ ridicate de fonduri, atît datorită depozitelor importante ale țărilor exportatoare de țiței, cît și datorită faptului că relansarea înceată a economiilor occidentale a menținut la niveluri modeste cererea de credite. Astfel, după unele estimări pasivele brute pe piața eurovalutelor au crescut rapid în ultimii trei ani, în medie cu circa 30 miliarde dolari pe an, ajungînd de la 190 miliarde în 1973 la circa 275 miliarde dolari în 1976 ; de asemenea, lichiditatea internațională a crescut cu 10 miliarde dolari în 1976, ajungînd la 240 de miliarde, după scăderea înregistrată în 1975 (prima reducere sensibilă după un deceniu de creștere continuă și rapidă).

În al doilea rînd, țările capitaliste dezvoltate au beneficiat, în continuare, de renumele lor ca țări cu bonitate financiară ridicată, precum și de posibilitățile largi și diversificate de a utiliza diferite facilități de credit internaționale. Un exemplu elocvent îl constituie în această privință Anglia, care, în ciuda dificultăților economice bine cunoscute și a împrumuturilor externe masive la care a apelat continuu de la majorarea prețului țițeiului în 1973, a putut contracta și în 1976 credite relativ avantajoase.

Oprindu-ne puțin la cazul acestei țări, trebuie spus că, pentru a finanța deficitul plăților curente și a contrabalansa scăderea rezervelor oficiale ca urmare a intervențiilor pe piețele valutare în sprijinul lirei sterline, guvernul britanic a fost nevoit să contracteze și în 1976 importante împrumuturi externe : un împrumut de 1,2 miliarde dolari în cadrul facilității petroliere a F.M.I. ; un credit stand-by pe termen scurt (din iunie pînă în decembrie 1976) de 5,3 miliarde dolari, acordat de țările membre ale „grupului celor 10“ și avînd în special, un scop psihologic, în efortul de a opri scăderea cursului lirei sterline ; tragerea de 0,8 miliarde dolari în cadrul primei tranșe de credit la F.M.I. ; contractarea a diferite împrumuturi pe piețele externe de capital, în valoare totală de circa 2,5 miliarde dolari. Avînd în vedere deteriorarea în continuare a poziției lirei sterline și pentru onorarea datoriilor scadente, guvernul britanic a apelat, în septembrie 1976, la un împrumut masiv de 3,9 miliarde dolari de la F.M.I., iar în ianuarie 1977 a contractat, de la un sindicat de bănci occidentale, un nou eurocredit de 1,5 miliarde dolari. În același timp, pentru a evita influența nefavorabilă a mișcărilor de capital pe termen scurt asupra cursului monedei naționale, guvernul britanic a început demersurile pentru lichidarea soldurilor oficiale în lire sterline („sterling balances“). În principiu, această ultimă operațiune, care urmează să se facă prin intermediul Băncii Reglementelor Internaționale, fiind garantată printr-un credit stand-by de 3 miliarde dolari furnizat de țările „grupului celor 10“, ar consta în trecerea soldurilor în lire sterline, din forma lor lichidă, într-o formă mai stabilă pe termen lung (eventual obligațiuni ale guvernului britanic).

Operațiuni financiare de amploare similară, dacă sînt raportate la potențialul economic național respectiv, au efectuat și celelalte țări capitaliste dezvoltate cu deficite ale plăților curente. Desigur, acest ritm de îndatorare în exterior nu poate continua fără efecte negative pentru țările debitoare, chiar dacă acestea se numesc țări dezvoltate.

Unde duce opțiunea pentru amînarea scadențelor

LIMITELE îndatorării în exterior a țărilor capitaliste dezvoltate sînt clar conturate în recentul studiu special al Secretariatului O.C.D.E. privind ajustarea plăților internaționale. Raportul precizează că unele țări membre ale O.C.D.E. au ajuns la un punct la care îndatorarea lor externă reprezintă un semnal de alarmă, iar altele vor ajunge în curînd în această situație dacă vor continua să acumuleze datorii externe în ritmul din ultimii ani. Remarcînd că țările capitaliste au preferat să-și finanțeze deficitele balanțelor de plăți — apelînd la împrumuturi — și că au neglijat măsurile interne, într-adevăr mai dureroase, de ajustare a acestor deficite, raportul arată că această opțiune nu a făcut decît să amîne scadențele și să accentueze dezechilibrele.

Întrebarea care se pune este dacă și în viitor țările capitaliste dezvoltate vor putea obține, cu relativă ușurință, creditele externe pentru finanțarea deficitelor. Pentru că, arată studiul O.C.D.E., experiența trecută dovedește că bonitatea debitorilor și atitudinea creditorilor față de o țară îndatorată solicitantă de împrumuturi se schimbă „de regulă abrupt“ și în consecință nu este deloc exclus ca țările dezvoltate, considerate ca avînd bonitate ridicată, să se găsească „peste noapte“ în situația de a fi politicos refuzate atunci cînd solicită noi împrumuturi. Deja, conform informațiilor din materialele O.C.D.E., Italia nu a putut apela în 1976 la piețele de capital private iar Anglia a trebuit să se orienteze, în mare măsura, așa cum s-a arătat, la împrumuturi guvernamentale, toate acestea, în ciuda faptului că oferta de credite nu a fost deloc scăzută.

Mugur ISĂRESCU

„ȘARPELE" VALUTAR SE CONTRACTĂ DIN NOU

ACORDUL EUROPEAN de cooperare monetară – cunoscut sub numele de „șarpe" – a mai pierdut un membru. Suedia a anunțat părăsirea „șarpelui" cu începere de la 29 august a.c., devalorizînd totodată cu 10% moneda sa, care urmează să floteze în raport cu 15 monede corespunzătoare principalilor parteneri comerciali ai Suediei.

Conferința miniștrilor de finanțe și a guvernatorilor băncilor centrale din cele șapte țări membre ale „șarpelui" (R. F. Germania, Olanda, Belgia, Luxemburg, Danemarca, Norvegia și Suedia) ținută la Frankfurt pe Main în 28 august a.c., nu a putut găsi altă soluție. Astfel că cei șapte au rămas șase. Mai mult, a fost necesar să se accepte ca Norvegia și Danemarca – țări care au un volum important de schimburi comerciale cu Suedia și sînt în același timp în concurență cu aceasta la unele produse și servicii pe terțe piețe – să devalorizeze monedele lor cu 5%, continuînd însă să facă parte din „șarpe".

Suedia este la a treia devalorizare a monedei sale în decurs de un an (cu 3% în octombrie 1976, cu 6% în aprilie 1977 și cu 10% acum).

După cum a subliniat în declarația sa primul ministru suedez, Thorbjörn Fäelldin, devalorizarea are drept scop să restabilească puterea competitivă a industriei suedeze. Pentru aceasta au fost adoptate și alte măsuri ca: amînarea unor reforme sociale, reducerea taxelor patronale asupra salariilor, promovarea unor subvenții la export și altele, urmărindu-se astfel – după unele comentarii – întărirea pozițiilor marelui capital național. În același context, Olof Palme, șeful partidului social-democrat de opoziție din Suedia, declara că măsurile adoptate de guvern sînt „ostile salariaților".

Devalorizarea coroanei suedeze este motivată prin dificultățile economice crescînde ale țării, printre care pe un loc de frunte se situează deficitul mare al balanței de plăți curente și nivelul ridicat al inflației (în jur de 13% anul acesta), ea fiind grăbită de amploarea operațiunilor speculative asupra valutei suedeze și fuga din țară numai în ultimele trei săptămîni a unor capitaluri însumînd circa 3 miliarde de coroane.

Agravarea dificultăților „șarpelui"

SUEDIA este cea de-a patra țară (după Anglia, Italia și — de două ori – Franța) care părăsește „șarpele" valutar vest-european, îngustînd și mai mult posibilitățile de manevrare ale acestui dispozitiv monetar, proiectat în perspectiva integrării monetare a țărilor Pieței comune vest-europene. Hotărîrea Suediei este apreciată de corespondentul de la Bonn al publicației engleze „Financial Times" ca dezamăgitoare, în cercurile oficiale vest-germane neascuzîndu-se faptul că a fost pierdută speranța de a dezvolta „șarpele" valutar într-o bază a politicii economice și monetare comunitare.

În concepția țărilor fondatoare ale „șarpelui", crearea acestuia urmărea sprijinirea comerțului și investițiilor reciproce, prin înlăturarea riscurilor și a instabilității generale de fluctuarea necontrolată a cursurilor.

Totuși, în absența unor măsuri concrete și eficiente de luptă împotriva speculației valutare, atît în interiorul „șarpelui" cît și în relațiile cu valutele țărilor nemembre, precum și ca urmare a unor ritmuri variate de inflație, aprecierile și deprecierile monedelor chiar în cadrul restrîns de fluctuare în „șarpe" și în grup față de celelalte monede au dus la devalorizarea unora și revalorizarea altora, prin modificarea cursului central fix stabilit între ele.

Instabilitatea „șarpelui" valutar s-a accentuat în cursul anului trecut, înregistrîndu-se două perioade de tensiuni puternice. Prima: din ianuarie pînă la 15 martie 1976, cînd marca vest-germană a atins limita superioară a fluctuației iar coroana daneză pe cea inferioară și cînd s-au dezvoltat presiuni speculative asupra francului francez (acesta părăsind „șarpele"); în aceeași perioadă francul belgian a fost puternic susținut ca să se mențină în „șarpe". A doua perioadă agitată a început în iulie 1976, în așteptarea revalorizării mărcii vest-germane, marca menținîndu-se la plafon în timp ce celelalte valute se găseau la limita de jos, de intervenție. Cu toate măsurile adoptate și intervențiile pe piață pentru a menține cursurile în cadrul limitelor, la 18 octombrie 1976 au trebuit modificate cursurile centrale fixe, marca vest-germană revalorizîndu-se cu 2% iar coroana suedeză, coroana norvegiană și cea daneză fiind devalorizate.

La cererea Suediei, în 4 aprilie 1977 s-a făcut o nouă realiniere a cursurilor oficiale prin devalorizarea coroanei suedeze cu 6% și a coroanelor norvegiene și daneze cu 3%. Banca centrală a Suediei (Riksbank) a fost nevoită să intervină în repetate rînduri pe piața monetară pentru a sprijini cursul coroanei, folosind în acest scop rezervele valutare. Oficial nu s-a anunțat costul acestor intervenții, dar se remarcă scăderea rezervelor sale de aur și devize în ultimele trei luni cu circa 3 miliarde de coroane.

Consecințele crizei actuale

DEVALORIZAREA coroanei suedeze a dezlănțuit reacții în lanț asupra monedelor țărilor nordice, legate între ele printr-un volum important de schimburi de mărfuri și servicii. Coroana norvegiană și cea daneză au fost devalorizate concomitent cu 5%, iar Islanda a anunțat imediat o devalorizare a monedei sale cu 2,5% (față de dolarul S.U.A. și lira sterlină). Inițiativa lor a fost urmată de Finlanda, care a devalorizat marca cu 3%.

Dintre monedele rămase în „șarpe", francul belgian a resimțit o presiune puternică în primele două zile, după devalorizarea coroanei suedeze, fiind socotit acum drept moneda cea mai slabă, după retragerea coroanei suedeze și devalorizarea coroanelor norvegiană și daneză.

Ansamblul evoluțiilor recente menționate a determinat pe comentatorul de specialitate de la „The Times", Peter Norman, să se întrebe (în numărul din 30 august a.c. al ziarului), dacă nu cumva asistăm la începutul sfîrșitului „șarpelui" european. După părerea sa, abandonarea „șarpelui" de către Suedia „marchează, mai mult decît probabil, începutul unui sfîrșit lent al uneia din ultimele zone de cursuri fixe, care a mai rămas în sistemul monetar mondial". De asemenea, apreciază P. Norman, ea constituie o dovadă că „șarpele nu mai este capabil să funcționeze ca o zonă de monedă forte în Europa". Iar în ipoteza că fluctuarea independentă a coroanei suedeze va duce la o depreciere continuă, coroana norvegiană și cea daneză se vor vedea forțate să se devalorizeze din nou și probabil să părăsească „șarpele".

Asemenea opinii sînt împărtășite și de editorialistul ziarului francez „Le Monde" (din 30.VIII a.c.), care scrie că „«șarpele» nu mai garantează țărilor asociate în cadrul său decît o stabilitate iluzorie... Lipsit de una dintre participantele sale cele mai de seamă după R.F.G., «șarpele» scheletic nu va supraviețui decît cu greutate. Pierzînd încă ceva din substanța sa, el devine totodată și mai fragil".

În esență, frămîntările din cadrul și din afara „șarpelui" oglindesc caracterul permanent al crizei monetare – una din formele de manifestare a ascuțirii crizei generale a orînduirii capitaliste. Ele subliniază în același timp implicațiile dăunătoare ale instabilității și incertitudinii din sistemul monetar internațional, reclamînd mai mult ca oricînd intensificarea cooperării internaționale în vederea rezolvării grabnice a problemelor acute actuale, pentru crearea premiselor unei mai mari stabilități a cursurilor valutare.

dr. Dorel OPRESCU

MONDORAMA

Cooperarea tehnologică între țările în curs de dezvoltare

PROBLEMA utilizării realizărilor științei și tehnicii pe plan mondial pentru accelerarea dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare, pentru cucerirea independenței economice preocupă tot mai intens oamenii de știință și cercurile conducătoare din țările respective. Se afirmă tot mai frecvent necesitatea extinderii cooperării între țările în curs de dezvoltare în acest domeniu, dictată atît de comunitatea de interese ale acestor țări, cît și de faptul că fiecare în parte nu dispune de potențialul tehnologic și financiar, corespunzător cerințelor.

După opinia omului de știință peruan Sagasti Francisco R.*) cooperarea în domeniul tehnologiei ar putea fi realizată prin : elaborarea unui program comun de acțiuni, axat pe problemele de cercetare și dezvoltare care necesită stabilirea unei strategii comune în tratativele cu furnizorii tehnologiei moderne, cu organismele financiare internaționale, cu companiile transnaționale ; încheierea — de la caz la caz — între țările în curs de dezvoltare a unor acorduri bilaterale, regionale sau multilaterale de colaborare tehnico-științifică ; crearea — pe baza unui acord multilateral — a unei organizații internaționale avînd rolul de a coordona această activitate, începînd cu studierea problemelor prioritare și continuînd cu aspectele finanțării proiectelor, ale procurării tehnologiei necesare etc.

În cadrul general menționat, strategia cooperării tehnico-științifice este concepută ca un sistem flexibil, care să țină seama de dificultățile realizării sale în timp și spațiu și care să evite — în același timp — pletora administrativă.

---

*) Vezi Autodeterminación tehnológica y cooperación entre paises del tercer mundo, în „Comercio exterior", nr. 7/1976.

Modă la export

URMÎND de aproape meandrele modei și căutînd totodată să devină accesibilă unei largi clientele, industria de confecții pentru femei din Franța a înregistrat în ultimul deceniu o puternică expansiune, pe seama micilor și tradiționalelor ateliere de croitorie. După cum relatează publicația Nouvelles de France, cifra de afaceri globală a acestei subramuri a industriei ușoare a sporit de la circa 3 miliarde franci în 1968 la 7,6 miliarde în 1976, în condițiile concentrării crescînde a activității (280 de întreprinderi, respectiv mai puțin de 11 la sută din numărul total, realizau în 1974 peste 61 la sută din cifra de afaceri).

Totodată, industria franceză de confecții pentru femei este — alături de cunoscutele case cu renume internațional — un ambasador al modei, o subramură de vîrf în domeniul comerțului exterior. Deși în oarecare descreștere, în prezent raportul dintre valoarea exportului și cea a importului este de ordinul a 2,3 ori în favoarea Franței, printre principalii săi clienți numărîndu-se țările Pieței comune vest-europene, S.U.A., Elveția ș.a.

O pîrghie eficientă: societățile mixte

ÎN CADRUL diversificării formelor organizatorice de cooperare economică cu alte țări, R. P. Polonă extinde continuu numărul societăților mixte, cu participarea de capital polonez. La începutul acestui an — relatează revista „Hebdomadaire polonais" — erau constituite o sută de asemenea societăți, din care peste 70 au un profil comercial și industrial. Societățile mixte sînt amplasate îndeosebi în țările europene, dar și pe celelalte continente, în țările din Asia și Africa fiind create cu precădere societăți industriale. Asemenea societăți, existente în Ethiopia, Ghana, Kenya, Nigeria, Iran și Brazilia, necesită un important aport de capital polonez, dar se constată că rentabilitatea lor sporește an de an. Totodată, societățile mixte desfășoară o susținută muncă de studiere a piețelor externe, furnizînd informații prețioase întreprinderilor poloneze exportatoare și importatoare.

Ungaria: asigurarea necesarului de apă

APROVIZIONAREA cu apă a economiei, și în primul rînd a industriei, constituie una din problemele de seamă ale dezvoltării în perspectivă a R.P. Ungare. O analiză publicată de revista „Fygyelö" (nr. 26/1977) evidențiază că în anul 1975 consumul de apă potabilă al țării a fost de 4,2 miliarde mc, din care 52 la sută reveneau industriei ; în anul 1990 — dacă tehnologiile și gospodărirea apei ar rămîne neschimbate — necesarul ar reprezenta 12,5 miliarde mc, din care 80 la sută ar reveni industriei.

Resursele existente — de cca. 7,5 miliarde mc/an — nu permit însă asigurarea acestei cantități, din care cauză se impune adoptarea unor soluții tehnice adecvate : creșterea considerabilă a proporției apei recirculate (în prezent de 1:2,3) și/sau crearea de ample rezervoare de apă. Or, investițiile necesare pentru construirea rezervoarelor ar însuma pînă în anul 1990 (la o capacitate totală estimată de cca. 6 miliarde mc) 180—200 miliarde forinți.

O soluție mai economicoasă și mai eficientă ar constitui-o aplicarea largă a tehnicii de recirculare a apelor industriale, prin care raportul consumului de apă recirculată — apă potabilă ar putea crește, la nivelul anului 1990, la circa 10:1 (respectiv fiecare mc de apă potabilă utilizată să fie recirculat de 10 ori). În felul acesta necesarul de apă potabilă al industriei (fără centrale electrice) s-ar reduce la cca. 3 miliarde mc/an.

S-a calculat că, chiar în cazul întreprinderilor industriale situate în apropierea unor cursuri de apă, aplicarea recirculării apei utilizate în procesele tehnologice ar reprezenta o economie de cca. 20—25 la sută față de utilizarea apei potabile, datorită în primul rînd reducerii masive a cheltuielilor legate de epurarea apei.

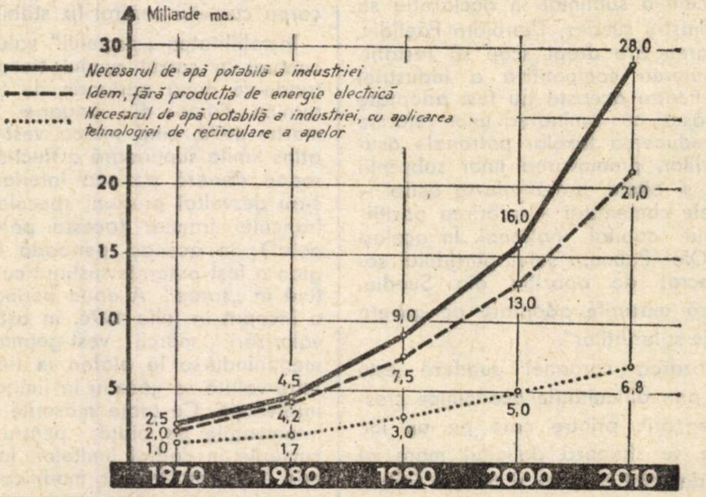

Cererea de petrol și limitele extracției

ANALIZÎND posibilitățile de satisfacere a cererii crescînde de petrol în lume, experții societății americane „Mobil Oil Corp." au ajuns la concluzia că la orizontul anului 1990 pe piața mondială capitalistă se va resimți o penurie a acestui produs. Calculele evidențiază că, în timp ce în prezent în țările membre ale O.P.E.C. există o marjă de capacități neutilizate de extracție a țițeiului, echivalente cu circa 300 milioane de tone pe an, ea se va resorbi rapid în a doua jumătate a deceniului următor. Dezechilibrul balanței petrolului ar putea interveni, însă, chiar la jumătatea deceniului, în cazul în care țările producătoare de petrol vor aplica politica de limitare a nivelului extracției acestuia. În ceea ce privește volumul rezervelor sigure de petrol ale țărilor nesocialiste, se apreciază că în 1990 ele vor însuma circa 82 miliarde tone, respectiv echivalentul pentru circa 22 de ani, la nivelul consumului prognozat pentru 1990.

CURIER

GLOSAR

Cofinanțare

TEHNICILE ACTUALE utilizate de organismele financiare internaționale, îndeosebi în domeniul finanțării proiectelor de investiții din țările în curs de dezvoltare, acordă un loc tot mai important cofinanțării. Prin cofinanțare se înțelege un aranjament încheiat între o mare bancă și alte surse de finanțare din afara țării în care urmează să se realizeze proiectul finanțat. Prin acest aranjament, mijloacele financiare ale băncii sînt asociate mijloacelor din celelalte surse, provenind fie de la instituții oficiale, fie de la alte bănci particulare.

În principiu, scopul cofinanțării este creșterea fluxului de capitaluri spre țările în curs de dezvoltare și promovarea unei utilizări mai eficiente a acestor capitaluri disponibile pentru finanțare.

Există mai multe scheme de cofinanțare, deci de cooperare în domeniul finanțării investițiilor pentru dezvoltare. Dintre acestea, două sînt cele mai răspîndite : cofinanțarea asociată și cofinanțarea paralelă.

Cofinanțarea asociată (engl. joint financing) începe prin întocmirea unei liste fie de mărfuri și servicii necesare investiției de finanțat, fie de obiective prevăzute în proiectul întocmit și destinate finanțării. Această listă se finanțează în comun, convenindu-se proporția finanțării preluate de bancă, respectiv de ceilalți cofinanțatori.

Cofinanțarea paralelă (engl. parallel financing) prevede repartizarea între bancă și cofinanțatori a mărfurilor și serviciilor sau a obiectivelor fizice de finanțat, fiecare finanțînd separat partea din proiect care i-a revenit prin aranjamentul de cofinanțare. De obicei însă sînt prevăzute consultări regulate între cofinanțatori, misiuni comune în țara în care se execută proiectul etc.

Cofinanțarea este o metodă curentă în activitatea Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Banca Mondială) care are o poziție proeminentă ca sursă de finanțare internațională a dezvoltării. Aplicarea acestei metode a avut ca efect difuzarea fondurilor băncii asupra unui număr considerabil mai mare de proiecte decît ar fi fost altfel posibil, precum și o mai bună utilizare a totalului resurselor externe disponibile pentru finanțarea dezvoltării.

În unele cazuri, la solicitarea unui guvern, B.I.R.D. încheie acorduri generale de cooperare cu guvernele țărilor cofinanțatoare în vederea unor cofinanțări viitoare. Asemenea acorduri au fost perfectate de Banca Mondială cu o serie de țări care au capitaluri disponibile, cum ar fi R.F.G., Olanda, Norvegia, Suedia și Venezuela. De asemenea, banca a jucat un rol important în sprijinirea operațiunilor unor noi organisme ale Organizației țărilor exportatoare de petrol (O.P.E.C.) consacrate dezvoltării, de exemplu Fondul pentru dezvoltarea economică arabă din Abu Dhabi, Fondul arab pentru dezvoltare economică și socială, Banca arabă pentru dezvoltare economică din Africa, Banca de dezvoltare islamică, Fondul de dezvoltare saudit etc. În unele cazuri, B.I.R.D. a făcut propuneri de cofinanțare și a furnizat asistență tehnică, îndeosebi pentru analiza proiectelor selectate de aceste Fonduri pentru finanțare.

În anii din urmă, o importantă sursă de cofinanțare au constituit-o creditele de export, îndeosebi pe calea cofinanțării paralele. În cazul unui aranjament de cofinanțare intervenit între o bancă și un organism de creditare a exportului, banca își rezervă o parte din proiect pe care o finanțează, iar cealaltă parte revine organismului de creditare a exportului. Acest organism repartizează comenzile pentru realizarea investițiilor aferente părții respective din proiect firmelor care s-au angajat să livreze pe credit în condiții rezonabile, iar creditul este acordat de organism.

C. K.

Cooperare tehnică

Liviu Mureșanu, București — 1) Una din premisele extinderii cooperării tehnice între țările în curs de dezvoltare este mai buna cunoaștere a posibilităților fiecărei țări de a oferi altor țări în curs de dezvoltare asistența tehnică, documentații de fabricație, echipament, facilități pentru pregătirea cadrelor, experți etc. Un important pas în această direcție îl reprezintă lista la care vă referiți („Directory of Services for Technical Co-operation among Developing Countries"), prima de acest fel la scară mondială, elaborată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Lista cuprinde peste 900 organizații din 67 țări capabile să acorde asistență în 16 sectoare de activitate, divizate în 88 de ramuri, de la industrie, agricultură și pescuit pînă la învățămînt, ocrotirea sănătății, asistență socială și administrație publică. Informațiile respective sînt furnizate în engleză, franceză sau spaniolă, după limba de lucru a instituției prezentate. Anuarul respectiv urmează a fi adus periodic la zi.

2) Conferința Națiunilor Unite pentru cooperare tehnică între țările în curs de dezvoltare este prevăzută a avea loc la Buenos Aires între 27 martie și 7 aprilie 1978.

Deșerturi

Dan Puican, Copșa Mică — 1) Se estimează că pe glob se transformă anual în deșerturi aproape 6 milioane ha. Deșerturile și semi-deșerturile reprezintă în prezent peste o treime din suprafața uscatului planetei noastre, peste jumătate din țările lumii avînd pe teritoriul lor asemenea zone aride, în care trăiesc circa 628 milioane de oameni. 2) Procentajul de recuperare a petrolului din zăcăminte, apreciat pe plan mondial la 25% în momentul de față, ar urma să se ridice la 40% spre sfîrșitul secolului, potrivit previziunilor Institutului francez al petrolului. 3) Sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării urmează să se desfășoare la New York în mai—iunie 1978.

Migrația șeptelului în căutarea hranei, într-o zonă aridă din Africa de Vest

Energie nucleară

Cezar Tomescu, Lugoj — La sfîrșitul anului trecut funcționau 192 reactoare nucleare în 19 țări membre ale Agenției Internaționale pentru Energia Atomică. În prezent numărul țărilor membre posedînd cel puțin un reactor nuclear a ajuns la 20, prin intrarea experimentală în funcțiune în Coreea de Sud a unui reactor de 600 MW.

2) Reducerea comenzilor de centrale nucleare de la 53 000 MW în 1974 la 32 000 MW în 1975 și la 11 000 MW în 1976 este pusă în legătură și cu instabilitatea situației economice din țările capitaliste dezvoltate.

3) Cunoscutul fizician atomist suedez Sigvard Eklund, reales de curînd în unanimitate director general al A.I.E.A. pentru o nouă perioadă de patru ani, începînd din decembrie 1977, a fost ales pentru prima dată în această funcție, în 1961 și reales în 1965, 1969 și 1973.

Consorțiu

Ioan Martalogu, Tîrgoviște — La consorțiul internațional al producătorilor de instalații electrice de mare putere inițiat de compania vest-germană Siemens urmează să participe companiile Fuji Electric (Japonia), Allis-Chalmers (S.U.A.) și Bharat Bijlee Ltd (India). Companiile participante intenționează să-și accentueze specializarea și cooperarea în domeniul cercetării, producției și comercializării. Se apreciază că înființarea acestui consorțiu ar putea exercita o influență considerabilă asupra comerțului internațional cu asemenea instalații.

Canalul Suez

Emil Roșioru, Turnu Măgurele — Realizarea proiectului vizînd lărgirea și adîncirea Canalului Suez va permite, începînd din 1980, trecerea navelor cu un pescaj de pînă la 16,1 metri. Costul proiectului este estimat la 1 miliard dolari, la finanțarea sa urmînd să participe nouă țări, îndeosebi exportatoare de petrol. De asemenea, Banca Mondială a acordat Egiptului un împrumut de 100 milioane dolari pentru modernizarea Canalului Suez.

Clasificare

M. B., București — Nedumeririle dv. provin probabil dintr-o lectură insuficient de atentă a numerelor de revistă la care vă referiți. Datele privind repartiția țărilor după mărimea P.N.B. pe locuitor în 1974 prezentate în tabel la rubrica „Glosar" din nr. 34 (26 august 1977) provin din **ultima** ediție (apărută în 1976) a Atlasului Băncii Mondiale. Datele folosite în articolul „Optimizarea raportului populație-venit național" din nr. 28 (15 iulie) provin, așa cum se menționează dealtfel în subsolul tabelului nr. 2, din ediția apărută în 1975 a Atlasului respectiv (care era ultima disponibilă în momentul elaborării articolului). Datele din acest din urmă tabel nu sînt așadar mai noi decît cele publicate în nr. 34, așa cum vi s-a părut dv., ci mai vechi, privind anul 1973. De aici și deosebirea dintre cifrele celor două tabele, firească dacă ținem seama de intervalul de un an care le desparte.

Revenind la rubrica „Glosar" din nr. 34/1977, în text se precizează clar că este vorba de o clasificare făcută de F.M.I. **țărilor membre**, între care, după cum probabil știți, R.D.G. și Cehoslovacia nu se numără. Este evident că, gruparea respectivă — efectuată de F.M.I. — nu este infailibilă, ceea ce dealtfel subliniază în încheiere însuși autorul „Glosarului" respectiv.

ÎMBUNĂTĂŢIREA TEHNOLOGIILOR

(*Urmare din pag. 16*)

canizarea operaţiilor, adoptîndu-se sistemul de palete, care să simplifice la maximum manipulările. Astfel, după descărcarea vagoanelor, marfa se stivuieşte pe palete de 1,5×4,0 m. Acestea se transportă cu un autostivuitor cu furci laterale, în depozit, unde sînt suprapuse cîte 3, formînd o stivă.

Pentru introducerea în fabricaţie, paletele se aşează cu autostivuitorul pe o serie de transportoare cu role, astfel dimensionate încît să asigure necesarul pentru producţie pe cel puţin 24 de ore. Prin pornirea unor tronsoane din transportor se introduce cîte o paletă pe lifturi aflate lîngă utilaje. Paletele goale se strîng lîngă lifturi şi sînt transportate înapoi la rampa de descărcare, cu autostivuitorul. Dimensiunile paletelor permit ca, aşezîndu-se cîte două pe un vagonet cu ajutorul auostivuitorului, să se formeze o unitate corespunzătoare gabaritului camerei de uscare.

Faţă de situaţia iniţială, se elimină sau se reduce consumul de manoperă — în om-ore — la următoarele operaţii (în ordinea tehnologică) :

	Sist. iniţial	Sist. îmbunătăţit
— Încărcare în remorci	0,810	—
— Descărcare din remorci	0.540	—
— Stivuire	1,080	0,816
— Desfacerea stivei şi încărcarea în remorci	0,850	—
— Descărcare din remorci	0,540	—
— Stivuire pe vagonete (la uscare artificială)	2,286	—

Comparînd volumul de manoperă consumată în situaţia iniţială şi în cea actuală, se constată că în condiţiile transportului paletizat, acesta este de 2,9 ori mai redus în cazul uscării naturale şi de 4,3 ori în cazul uscării artificiale a cherestelei.

În ceea ce priveşte paletizarea şi pachetizarea exterioară, acestea se aplică la produsele stratificate ale întreprinderii (plăci din lemn, plăci din aşchii de lemn şi plăci fibrolemnoase). Astfel, la plăci fibrolemnoase — în sistemul iniţial — după tăierea la formatul comandat de client, produsele erau aşezate pe palete şi transportate în depozit unde, după sortare pe calităţi, erau aşezate pe palete şi depozitate. Livrarea se făcea în vagoane acoperite care erau încărcate manual, placă cu placă, descărcarea la beneficiar făcîndu-se de asemenea manual. Adoptarea unui sistem de pachete a simplificat mult aceste operaţii. După sortare, plăcile se aşează în pachete de cca. 1 000 kg, fiind depozitate în acest fel. Încărcarea se realizează în vagoane descoperite, cu ajutorul unui pod rulant. Manopera suplimentară pentru formarea şi legarea pachetelor este compensată prin reducerea manoperei la încărcarea în vagoane. Principalele avantaje constau în **depozitarea şi manipularea mai uşoară a produsului,** dar mai ales în **reducerea duratei de încărcare a vagoanelor,** a căror imobilizare scade la jumătate. Beneficiarul, la rîndul său. are posibilitatea descărcării mecanizate, în timp scurt, a mijloacelor de transport. De asemenea, manipularea pe flux a pachetelor poate fi uşor mecanizată.

Acţiunea de modernizare a transportului intern şi a manipulărilor a cuprins şi fabrica de plăci aglomerate din aşchii de lemn, din cadrul combinatului. Aici, depozitul de materie primă a fost dotat cu două macarale cu graifer, de mare productivitate şi s-a construit prin autodotare un transportor transversal pentru alimentarea tocătoarelor. În urma acestor mecanizări, **necesarul de muncitori în depozit a fost redus cu 50%,** ceea ce a contribuit — împreună cu alte măsuri —**la creşterea productivităţii fizice totale** în cadrul secţiei de la 145 la 211 tone/lucrător/an, adică, cu **45,5%.**

Hotărîrea Congresului consiliilor oamenilor muncii, privind realizarea unei creşteri a productivităţii muncii în industrie, în cincinalul 1976—1980, de peste 55% — asigurînd pe această cale mai mult de 80% din sporul de producţie — constituie pentru colectivul nostru un puternic imbold de a continua şi intensifica eforturile vizînd mărirea continuă a eficienţei muncii.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

IANCA NĂSTASE, Galaţi — Angajaţii care ocupă funcţii prevăzute cu indemnizaţii de conducere şi care sînt trecuţi sau transferaţi, în interesul serviciului, în funcţii la care retribuirea se face pe gradaţii pot fi încadraţi, pe baza verificării cunoştinţelor şi calităţilor profesionale, la una din gradaţiile funcţiei în care sînt încadraţi, ţinînd seama de prevederile de la pct. 1, alin. 2, capit. C, din H.C.M. nr. 69/1975. Stabilirea retribuţiei la nivelul avut anterior sau la una din gradaţiile funcţiei în care au fost încadraţi angajaţii respectivi nu este un drept, ci o posibilitate, lăsată la aprecierea organelor de conducere colectivă ale unităţilor, conform prevederilor art. 204, din Legea nr. 57/1974 — şi aceasta cu condiţia ca respectivul nivel de retribuire să nu depăşească nivelul maxim de retribuire al funcţiei de la noua unitate.

Un grup de lucrători de la „ELECTROMOTOR", Timişoara — Personalul care s-a îmbolnăvit în luna în care, din diferite motive, n-are drept la sporul de vechime, are dreptul la indemnizaţia materială acordată pentru incapacitate de muncă, stabilită pe baza retribuţiei tarifare lunare de încadrare, în care nu se include sporul de vechime. Dacă incapacitatea se menţine şi după întîi ale lunii următoare, la calculul indemnizaţiei se ia în considerare şi sporul respectiv.

ALEXANDRU IORDACHE, Rîmnicu Vîlcea — Răspunsul Ministerului Muncii se încadrează în prevederile legislaţiei în vigoare.

ANA POP, Cluj. — Neavînd studiile necesare ocupării funcţiei de analist programator — absolvirea învăţămîntului universitar de patru, respectiv cinci ani în specialitate — nu puteţi ocupa funcţia la care vă referiţi.

MARIOARA BĂDILĂ, comuna Avrig, judeţul Sibiu — Faţă de motivele arătate în scrisoarea dv. unitatea poate aproba să continuaţi să lucraţi cu 1/2 normă pînă la înscrierea la şcoală a copilului dv. Conform legii, perioada lucrată cu 1/2 normă pînă la împlinirea de către copil a vîrstei de 6 ani se socoteşte ca o normă întreagă, iar după 6 ani, proporţional cu timpul lucrat (doi ani reprezintă un an vechime).

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 36 din 9 septembrie 1977

— Cuvîntul secretarului general al partidului — o cuprinzătoare viziune asupra obiectivelor majore ce stau în faţa întregii noastre naţiuni **(Dorin Constantinescu)** 1

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— În campania agricolă de toamnă. Maximă raţionalizare a fluxului : recoltare-transport-depozitare **(Ion Soare)** 2

— Obiectiv prioritar : Îndeplinirea planului fizic la toate sortimentele **(S. Ioan)** 4

— O componentă hotărîtoare a ridicării nivelului de trai în cincinal — creşterea veniturilor populaţiei **(Dan Popescu)** 6

— Dezbatere „R.E.". Pentru materializarea Programului de ridicare mai accelerată a nivelului de trai. Creşterea în ritm mai înalt a productivităţii muncii (III) **(Bogdan Pădure)** 8

— Soluţii eficiente, organizare mai bună în realizarea investiţiilor agricole **(Ion Stanciu)** 10

— Imperative ale reconsiderării raportului dintre consumul energetic şi creşterea economică (I) **(prof. dr. Nicolae Belli)** 13

CONDUCERE — ORGANIZARE

— „R.E." militează pentru generalizarea analizei valorii. Un instrument de mare eficienţă în reducerea cheltuielilor de producţie **(Traian Pintea)** 15

— Experienţe în actualitate Reducerea personalului auxiliar, creşterea productivităţii muncii **(Gheorghe Enache)** 16

TEORII — IDEI

— Centenarul independenţei. Mutaţiile economice în viaţa economică şi social-politică a României în condiţiile cuceririi independenţei de stat (I) **(prof. dr. N. Petreanu, conf dr. V. Huscariu)** 17

— Consideraţii asupra locului şi rolului fondului naţional de dezvoltare economico-socială în procesul creşterii economice (II) **(lector univ dr. Maria Curteanu)** 19

— Şcoli ● curente ● economişti. Monetarismul lui Milton Friedman. O concepţie „tardivă" într-o aparatură modernă **(asist. universitar Silviu Cerna)** 20

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerinţe ale noii ordini economce internaţionale. O strategie activă pentru al treilea Deceniu O.N.U. al dezvoltării **(I. Barac)** 24

— Dezechilibrele balanţelor de plăţi **(Mugur Isărescu)** 27

— „Şarpele" valutar se contractă din nou. **(dr. Dorel Oprescu)**. 29

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ADAS VĂ RECOMANDĂ

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția dv. de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață".

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață" **se cuprind toți membrii familiei în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.**

Prin „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente", **în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.**

Prin „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași" **se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.**

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- **Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 la 60 de ani.**
- **Se pot contracta pe termen de la 5 la 20 de ani.**
- **Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.**
- **La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță,** sumele asigurate se majorează cu 10%.
- **Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.**
- **Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială** se plătesc majorate cu 25%.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate în termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

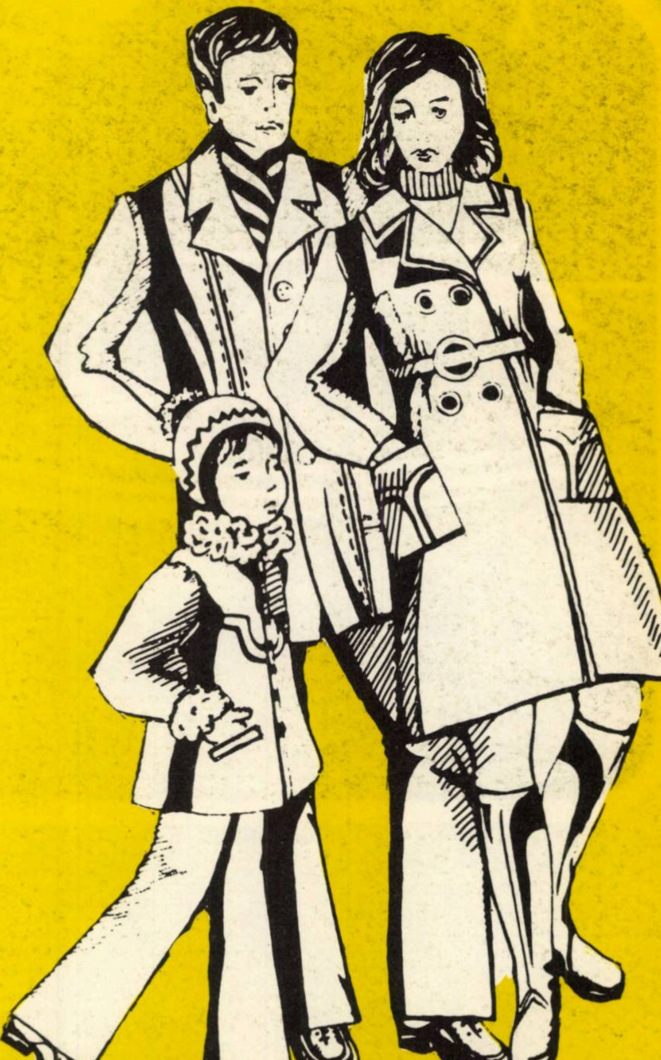

VACANȚA E PE SFÎRȘITE!

Cumpărați din timp uniforme școlare pentru copiii dumneavoastră!

Recom

Lei

D.646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

● Dezvoltarea în ritm înalt a economiei — determinantă a creşterii nivelului de trai ● Realizarea planului fizic cu cheltuieli de producţie cît mai reduse ● Tehnici şi metode moderne în sprijinul sporirii eficienţei

UN NOU AN DE ÎNVĂŢĂMÎNT

EDUCAŢIE ŞI DEZVOLTARE

Numărul 37 ● Vineri 16 septembrie 1977

DIMENSIUNILE ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ROMÂNESC

În anii socialismului, paralel cu eforturile întreprinse pentru dezvoltarea în ritm susţinut a economiei, partidul şi statul au acordat o atenţie deosebită dezvoltării şi perfecţionării învăţămîntului de toate gradele. Baza materială a acestei importante activităţi s-a amplificat continuu, pe intreg cuprinsul ţării fiind construite şi modern înzestrate numeroase unităţi de învăţămînt preşcolar şi elementar, de învăţămînt mediu şi superior. În concordanţă cu cerinţele dezvoltării economiei in pas cu progresul tehnico-ştiinţific, în perioada de după Congresul al IX-lea s-a pus un tot mai mare accent pe legarea învăţămîntului de practică, de producţie. Se urmăreşte prin aceasta formarea de cadre cu o ridicată pregătire de specialitate în domenii de mare utilitate socială. Sînt premise ce au determinat şi determină ca relaţia învăţămînt-cercetare-producţie să devină, mereu mai mult, o verigă de bază a dezvoltării economiei noastre.

În aceste condiţii România socialistă are astăzi un învăţămînt de 10 ani generalizat, ca şi un învăţămînt de specialitate mediu şi superior puternic dezvoltat, în acord cu cerinţele edificării unei economii moderne, eficiente. Această dezvoltare a învăţămîntului, alături de organizarea, în ultimii ani, a unei activităţi de reîmprospătare şi îmbogăţire a cunoştinţelor pentru intreg personalul din economie, au făcut şi fac ca pregătirea să devină o preocupare permanentă a fiecărui om al muncii, îmbogăţind zi de zi, la cote tot mai înalte, stocul de educaţie al naţiunii. Sînt acţiuni şi preocupări ce se înscriu cu pregnanţă pe linia amplelor eforturi ale României Socialiste pentru ridicarea bunăstării materiale şi spirituale, a condiţiei oamenilor muncii.

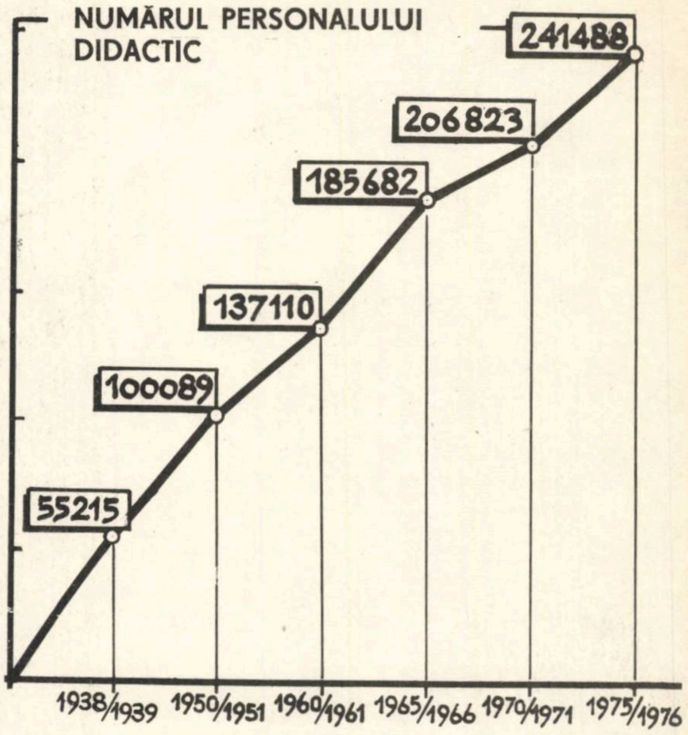

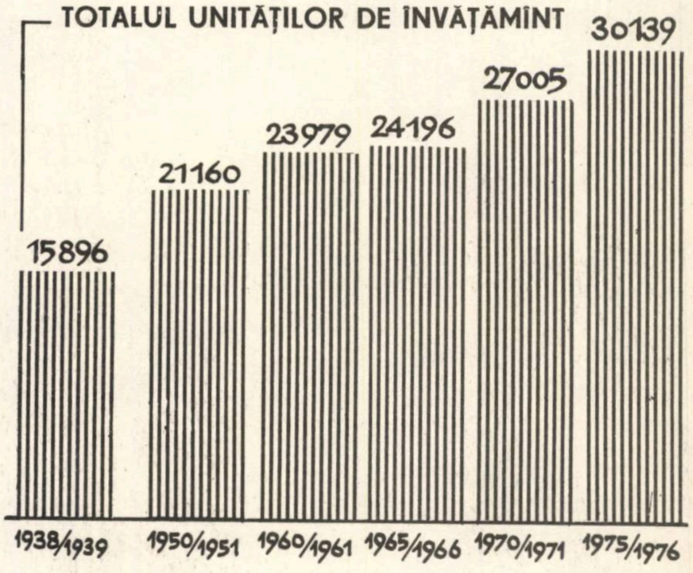

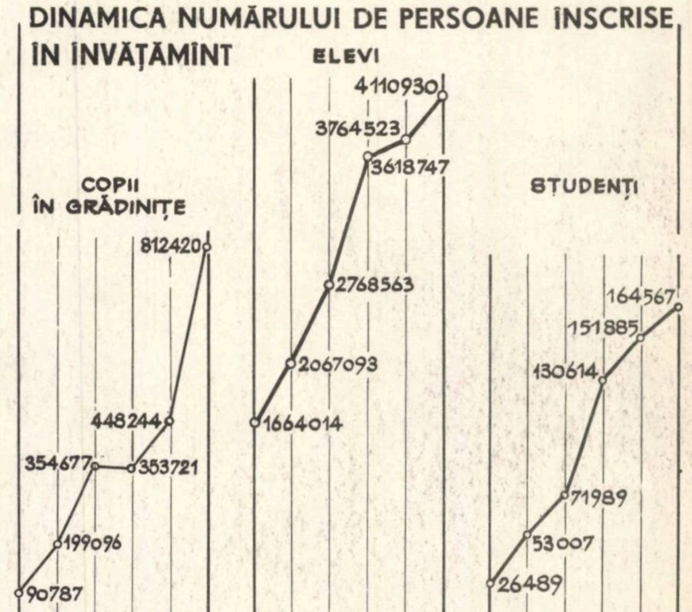

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1983

„Activitatea ideologică, propaganda de partid trebuie să acționeze pentru a studia și — pe această bază — pentru a ajuta la înțelegerea justă a fenomenelor sociale care au loc în societatea noastră ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție, al perfecționării relațiilor sociale și de producție, să contribuie la elaborarea căilor pentru a stimula această activitate, pentru asigurarea unei concordanțe cît mai depline între caracterul forțelor de producție și relațiile de producție, pentru a asigura astfel mersul ferm înainte al întregii noastre societăți".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei)

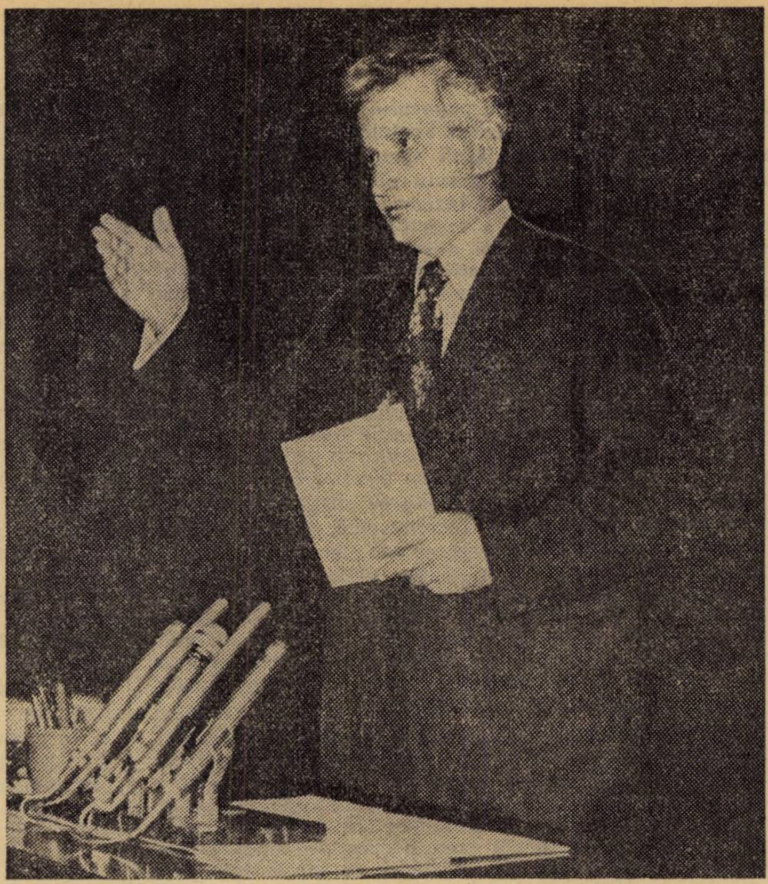

SPIRIT CREATOR, REVOLUȚIONAR ÎN ÎNTREAGA ACTIVITATE ECONOMICO-SOCIALĂ

NE APROPIEM de încheierea celui de al doilea an al acestui cincinal, etapă hotărîtoare în mersul nostru neabătut pe drumul stabilit de Congresul al XI-lea al partidului, în vasta activitate desfășurată de întreaga noastră națiune pentru îndeplinirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. În cele douăzeci de luni care s-au scurs de la începutul cincinalului am obținut rezultate deosebit de rodnice. În industrie, cu toate greutățile cărora a trebuit să le facem față, și pe care le-am depășit cu succes printr-o intensă mobilizare a forțelor, ritmul de creștere a fost superior celui prevăzut, obținîndu-se, o producție suplimentară de aproape 20 de miliarde lei. Rezultate valoroase s-au obținut și în celelalte ramuri ale economiei naționale ca și în întreaga activitate socială, în aprofundarea continuă și afirmarea reală, tot mai puternică, a democratismului orînduirii noastre. Pe această bază trainică, partidul nostru a adoptat și a trecut consecvent la înfăptuirea unui amplu și complex program de creștere mai accelerată a nivelului de trai al întregii națiuni, de creștere suplimentară a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, confirmîndu-se încă o dată, prin fapte, că obiectivul fundamental al întregii politici a partidului, că tot ceea ce realizăm prin munca noastră unită este consacrat bunăstării și fericirii poporului.

Acest an, care e și anul unor mari aniversări istorice pentru poporul nostru — sărbătorirea centenarului cuceririi independenței de stat și a trei decenii de la instaurarea Republicii — se caracterizează și printr-o intensă acțiune politico-ideologică, deosebit de fertilă, pentru perfecționarea și direcționarea întregii noastre activități economico-sociale. Reamintim congresele țărănimii și ale muncitorimii care au adoptat, în cel mai profund spirit democratic, decizii de cea mai mare importanță pentru accelerarea mersului nostru înainte, faptul că spre sfîrșitul anului va avea loc un eveniment major pentru viața poporului nostru — Conferința națională a partidului. În acest climat de efervescență innoitoare, cuvintările rostite de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la marea adunare populară de la Brașov și la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei se înscriu ca documente de o deosebită însemnătate pentru clarificarea teoretică și practică a unor aspecte esențiale ale progresului nostru multilateral, pentru ridicarea pe un plan superior, corespunzător exigențelor epocii, a întregii noastre activități politico-ideologice, economice și sociale. Recentele cuvîntări ale secretarului general al partidului ne oferă din nou un magistral model de gîndire profund dialectică, de abordare științifică, în lumina acțiunii legilor obiective, a întregii noastre vieți și dezvoltări, de îmbinare organică a activității politico-ideologice cu cea economică, un exemplu de cea mai înaltă responsabilitate patriotică față de generațiile noastre și a celor ce ne vor urma, față de viitorul națiunii noastre.

Desigur, factorul hotărîtor al succeselor de importanță istorică pe care le-am dobîndit, al întregii noastre dezvoltări economico-sociale îl constituie politica științifică a partidului comunist și înseși aceste succese demonstrează faptul că partidul nostru își îndeplinește în bune condițiuni rolul de forță politică conducătoare, că a adoptat hotărîri juste în conformitate cu legitățile obiective și cu condițiunile economice, sociale, naționale din patria noastră, că aplică cu toată consecvența adevărurile generale la condițiile din România. În primul rînd, pentru că, în pofida unor concepții consumatoriste, partidul nostru a alocat cu deosebită fermitate o cotă înaltă din venitul național pentru dezvoltare. Nu trebuie să uităm că datorită vicisitudinilor istoriei, a exploatării capitalului intern și internațional, patria noastră, a moștenit o gravă înapoiere economică. Or, numai această opțiune profund științifică izvorîtă din studierea temeinică a realităților țării noastre, dar și a întregii experiențe mondiale contemporane, ne-a permis, ca, prin ritmurile înalte de creștere economică pe care le-am înregistrat, să ieșim din starea de subdezvoltare, să creăm posibilitățile necesare pentru creșterea continuă a nivelului de viață materială și spirituală a întregului popor. Dar, în mod obiectiv acesta este condiționat de stadiul dezvoltării noastre economico-sociale generale, pentru că este un adevăr fundamental că nici o societate nu poate consuma tot ce produce, nici mai ales, mai mult decît produce, în caz contrar condamnîndu-se la stagnare și regres.

Iar pentru că dorim să ne ridicăm în rîndul statelor avansate ale lumii, să ne situăm pe locul demn ce se cuvine națiunii noastre, socialiste, pe o treaptă superioară de bunăstare și civilizație, obiectiv de altfel firesc pentru orice națiune liberă și independentă, această orientare trebuie continuată cu fermitate.

„Răspunderea în fața societății, a poporului, a viitorului patriei noastre, răspunderea pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism, sublinia secretarul general al partidului, **impun obligații deosebite, cer alocarea permanentă a unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltarea generală a societății. Numai aceasta este calea pentru dezvoltarea continuă a societății omenești în general, a societății socialiste, a trecerii spre comunism, a întăririi patriei noastre, a asigurării unei vieți demne, libere și independente pentru întreaga noastră națiune".** Sînt cuvinte memorabile, străbătute de cel mai fierbinte patriotism, care ne îndeamnă pe noi toți, ca națiune, și pe fiecare în parte, să reflectăm la răspunderea ce ne revine în fața istoriei și a propriilor urmași. Desigur, fiecare dintre noi aspiră la un nivel de viață cît mai ridicat și este firesc, dar aceasta nu înseamnă nicidecum consum anarhic și nu ne putem realiza această aspirație decît prin muncă asiduă, prin eforturi neobosite pentru traducerea în viață a politicii partidului nostru, pentru dezvoltarea susținută economico-socială a patriei. Este un fapt incontestabil pe care îl constatăm fiecare în realitate, că tot ceea ce am alocat în perioadele precedente pentru dezvoltare se răsfrînge astăzi pozitiv asupra nivelului nostru de viață, după cum tot ceea ce alocăm în prezent aceluiași scop, este destinat, în ultimă instanță, ridicării pe planuri superioare a vieții noastre materiale și spirituale. Pentru că nimic din ceea ce întreprindem nu este conceput ca un obiectiv în sine, ci are în concepția partidului nostru o pregnantă finalitate social-umană, este destinat omului, afirmării depline a personalității sale. În acest spirit, al celui mai profund și real umanism, partidul nostru a acționat, cu o deosebită consecvență în ultimii ani, pentru afirmarea în viață a eticii și echității socialiste, pentru că, așa cum se subliniază în cuvîntarea secretarului general al partidului, am lichidat asuprirea și inegalitatea economică, pentru a crea o societate mai dreaptă în care nu numai mijloacele de producție să fie în mîna poporului, dar și repartiția venitului național să fie realizată în mod mai echitabil, mai drept, asigurîndu-se desigur o cointeresare materială și o diferențiere, necesare în actuala etapă, dar care să fie în deplin consens cu principiile nobile ale societății socialiste și comuniste.

Dar pentru realizarea tuturor obiectivelor luminoase pe care ni le-am stabilit este necesar, și această necesitate se desprinde cu o deosebită forță din cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, să se manifeste în întreaga noastră activitate un puternic spirit revoluționar, caracterizat prin demersul concret, prin efortul de innoire și de creație, prin lupta hotărîtă împotriva a tot ceea ce este vetust, a tot ceea ce poate constitui balast sau frînă în mersul nostru înainte, spirit căruia trebuie să-i fie străină orice stare de autosatisfacție, chiar dacă avem temeiuri să fim mulțumiți de ceea ce am realizat pînă în prezent. Pentru că ceea ce stimulează mersul înainte al societății noastre, ceea ce definește atitudinea revoluționară, este tocmai căutarea continuă a noului, acțiunea decisă spre mai bine. Trebuie să avem o atitudine fermă, hotărîtă, împotriva autoliniștirii și automulțumirii, a concepției greșite că dacă avem hotărîri bune este suficient și putem face orice, spunea secretarul general al partidului, și această cerință trebuie să devină un adevărat comandament pentru toți cei care își desfășoară activitatea în economie. Pentru că activitatea economică este un teren extrem de vast și de fertil pentru manifestarea spiritului revoluționar, creator, pentru că aici fiecare om al muncii este chemat să își aducă o contribuție cît mai mare, pe măsura tuturor posibilităților sale, la progresul nostru economico-social. **„A munci cît poți,** arăta secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la Brașov, **înseamnă a da tot ceea ce ești capabil, fizic și intelectual, înseamnă a pune pe primul plan interesele generale".**

Și dacă în domeniul economic am obținut rezultate considerabile rămîn încă multe lucruri de făcut. Deși, în general este cunoscută și înțeleasă legătura indisolubilă dintre reducerea cheltuielilor materiale și a cheltuielilor de producție, dintre sporirea productivității muncii și creșterea venitului național, deci crearea unor posibilități mai mari pentru dezvoltare și pentru consum, nu peste tot și nu întotdeauna se acționează cu destulă hotărîre, prin măsuri concrete, pentru introducerea unui spirit temeinic de bună gospodărire, de reducere a consumurilor, pentru cît mai buna organizare a muncii și a producției, extinderea mecanizării și automatizării proceselor de producție, perfecționarea conducerii diferitelor sectoare de activitate. Pentru că aceste cerințe vitale ale dezvoltării noastre nu se pot realiza prin concepte teoretice, prin deziderate și afirmații ci numai prin muncă vie, concretă, prin găsirea unor soluții novatoare, prin investiție de gîndire creatoare pentru punerea în valoare a marilor rezerve disponibile la fiecare întreprindere, prin participarea directă a fiecărui om al muncii la această vastă activitate, pe baza înțelegerii depline a faptului că atît succesele cît și lipsurile sînt nemijlocit legate de activitatea fiecărui colectiv, de felul cum fiecare acționează și își îndeplinește sarcinile ce îi sînt încredințate. Mai mult ca oricînd, cerea secretarul general al partidului, activitatea de conducere a întreprinderilor trebuie să se desfășoare acolo unde se realizează producția, în indisolubilă legătură cu oamenii, cu viața trepidantă de zi cu zi a întreprinderii și nu izolat de acestea, în liniștea birourilor, unde nu întotdeauna, realitățile întreprinderii ajung să fie cunoscute. Numai în acest fel, beneficiind și de înțelepciunea colectivă a maselor, pot fi adoptate operativ decizii temeinice, pot fi găsite soluții adecvate problemelor pe care le ridică activitatea zilnică, se poate asigura desfășurarea ritmică, îndeplinirea exemplară a sarcinilor de producție și creșterea eficienței sale, bunul mers al activității fiecărei întreprinderi și al economiei naționale în ansamblul său.

Cu atît mai mult cu cît, în concepția profund democratică a partidului nostru, conducătorii întreprinderilor trebuie să gestioneze și să conducă întreaga activitate împreună cu muncitorii, să răspundă în fața colectivelor de modul cum își fac datoria. În același timp, organismele democratice ce au fost create trebuie să acționeze efectiv, adunările generale ale oamenilor muncii să devină într-adevăr forumul de conducere al întregii activități din unitățile respective, iar consiliile oamenilor muncii să funcționeze real ca organisme colective de conducere în toate domeniile de activitate. Pentru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, nu s-a făcut totul pentru a se asigura vitalitatea acestor organisme, înțelegerea largă a rolului și atribuțiilor lor, pentru eliminarea oricăror manifestări de formalism din activitatea acestor organisme. Fiecare om al muncii fiind proprietar și producător în același timp, poartă o răspundere nemijlocită pentru felul cum se desfășoară activitatea în unitatea economico-socială în care lucrează și numai asumîndu-și pe deplin această răspundere se poate ajunge la accentuarea activității de autogestionare și autoconducere muncitorească a fiecărei întreprinderi. În fond sublinia secretarul general al partidului trebuie să ajungem ca **„fiecare muncitor să știe că de felul în care se desfășoară producția și activitatea economică generală a întreprinderii, depind atît posibilitatea dezvoltării în continuare a unității în care lucrează cît și realizarea veniturilor sale".** Pentru că democrația noastră nouă, reală, se bazează tocmai pe participarea directă, efectivă a oamenilor muncii la conducerea tuturor domeniilor de activitate, pe atitudinea lor fermă, combativă față de lipsuri, pe participarea lor activă, cu tot spiritul de răspundere, la dezbaterea deschisă a problemelor.

Iar în acest cadru, sarcini de o deosebită răspundere revin muncii de propagandă, învățămîntului de partid, presei și desigur publicisticii economice, care, așa cum a reieșit din recenta Consfătuire, trebuie să pună pe primul plan ridicarea conștiinței politice a oamenilor muncii, pentru a asigura înțelegerea de către toți cetățenii patriei a problemelor complexe pe care le pun schimbările revoluționare ce au loc atît în patria noastră cît și pe plan internațional. Participarea activă a oamenilor muncii la conducerea societății, la înfăptuirea progresului său, presupune înțelegerea fenomenelor și a proceselor economice, cerințelor funcționării optime a mecanismului atît de complex al economiei naționale, pentru că această participare pentru a fi reală și efectivă trebuie să fie pe deplin conștientă. Totodată, pentru a ne ridica la nivelul exigențelor pe care partidul le pune în fața întregii activități politico-ideologice, este necesar ca această activitate să capete un caracter cît mai concret, să ofere soluții practice, să indice căile și mijloacele corespunzătoare pentru perfecționarea continuă a activității economice și sociale, creșterea eficienței sale, pentru adîncirea democrației socialiste și afirmarea cît mai deplină în viață a eticii și echității socialiste.

Practic prin imensa bogăție de idei novatoare pe care le cuprinde — strălucit exemplu de modul cum trebuie să tindem să gîndim și să muncim fiecare dintre noi — cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la consfătuirea de lucru în domeniul propagandei se definește ca un adevărat program de perfecționare a întregii noastre activități politico-ideologice, economice și sociale, în scopul accelerării progresului nostru, prefigurînd prin aceasta hotărîrile de importanță istorică ce urmează să fie adoptate de Conferința Națională a partidului. Esențial este acum ca fiecare, la locul nostru de muncă să acționăm concret, cu toată hotărîrea, pentru traducerea în viață a acestor generoase idei, a sarcinilor sporite care ne revin, conștienți pe deplin de răspunderea pentru viitorul patriei, pentru socialism, pentru a putea privi întotdeauna cu mîndrie, așa cum ne cere secretarul general al partidului, la ceea ce am făcut, pentru a fi participanți activi la întreaga operă de făurire a noii orînduiri, de ridicare a patriei noastre libere și independente pe culmile progresului societății omenești.

Nicoară IONESCU

EDUCAȚIE ȘI DEZVOLTARE

PARTICIPAREA devenită tradițională a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la deschiderea noului an universitar, cuvîntarea amplă pe care a rostit-o și care și cu acest prilej a impresionat profund mințile și sufletele, devenind un îndreptar, un program de acțiune pentru sute și sute de mii de oameni – studenți, elevi, slujitori ai școlii, activiști din organele de partid și de stat, din organizația revoluționară a tineretului comunist – a pus în relief cu strălucire rolul proeminent pe care școala l-a căpătat în viața societății noastre.

Să ne reamintim și de această dată că dacă în trecut ca și astăzi viața spirituală și morală a țării a fost strîns asociată cu activitatea dascălului, dacă o serie de școli românești se impuseseră cu autoritate pe plan internațional, România antebelică era totuși o țară a analfabetismului larg răspîndit, iar studiile superioare erau accesibile doar unui număr restrîns de tineri recrutați de regulă din rîndul claselor exploatatoare. Astăzi aproape nu există familie în care cineva să nu învețe sau să nu fie legat într-un fel sau altul de școală. Generalizarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani, iar în perspectivă de 12 ani, dezvoltarea puternică, democratizarea și perfecționarea învățămîntului universitar, a învățămîntului de toate gradele, racordarea școlii la cuceririle științei, legarea ei strînsă de viața societății noastre, de preocupările și nevoile ei, investirea școlii cu atribuții de înaltă responsabilitate în formarea omului nou reprezintă, împreună cu giganticul efort material, financiar și organizator subiacent, jaloanele uneia din marile componente ale revoluției săvîrșite, ale revoluției în mers în România, unul din marile procese legate indisolubil de gîndirea secretarului general al partidului, de eforturile neobosite ale acestui mare filosof și arhitect al propășirii românești.

Să reflectăm o clipă la adaosul imens de capacitate pentru progres pe care prin cunoaștere, prin înarmarea cu știință și cultură a fiecărui individ l-a căpătat această națiune, să reflectăm o clipă la treptele urcate pe scara propășirii umane de fiecare dintre compatrioții noștri, la condițiile de neînlocuit și de neprețuit prin care luminile răspîndite de școală fertilizează dezvoltarea personalității fiecărui membru al societății noastre socialiste, asigură valorificarea reală a drepturilor vitale ale ființei omenești. Căci în acest domeniu, ca și în multe altele, sensul profund al proceselor asupra cărora ne aplecăm este asigurarea egalității șanselor, echitatea, democrația, într-un cuvînt acel umanism revoluționar, propriu organic orînduirii din țara noastră. Tocmai de aceea, în România construcției unei vieți noi, în România păstrătoare și continuatoare a celor mai bune tradiții revoluționare și culturale ale poporului său, în România independentă și angajată militant în promovarea și soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane, elanul și generozitatea tineretului, care în alte locuri trebuie să se cheltuiască pentru contestarea și schimbarea unor rînduieli nedrepte și perimate se revarsă în șuvoiul eforturilor întregului popor pentru înfăptuirea unor idealuri care dau substanță identității sale naționale – idealurile înscrise în Programul Partidului Comunist Român. La bine și la greu, la bucurii, ca și la necazuri și încercări, tineretul și dascălii lui au făcut și fac zi de zi corp comun cu poporul, cu preocupările sale, mereu mai prezenți la chemările partidului, mereu mai activi, cu o contribuție mereu mai eficientă.

Aceleași conotații sînt proprii dezvoltării învățămîntului economic cu cei aproape 20 000 de studenți care urmează cursuri de zi, serale, fără frecvență sau post-universitare la Academia de Studii Economice din București sau la facultăți de științe economice din Iași, Cluj, Timișoara și Craiova, acestui segment al școlii superioare, care în ultimii 6-7 ani a cunoscut mari transformări, pe baza indicațiilor izvorîte din larga viziune prospectivă a secretarului general al partidului. Particularizarea concepției formării de specialiști într-un profil larg și integrării învățămîntului superior cu cercetarea, producția și viața socială – aceste adevărate linii-forță ale gîndirii inovatoare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** în problemele modernizării școlii – au așezat învățămîntul economic în condiții care îi permit să răspundă pe deplin exigențelor economiei naționale în actuala etapă. Cu măsurile adoptate recent s-a încheiat aplicarea în domeniul învățămîntului a orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R. Acum, după ce, cu participarea specialiștilor din C.S.P, Ministerul Comerțului Interior, Ministerul Comerțului Exterior, Ministerul Turismului, D.C.S., Institutul Central pentru Conducere și Informatică au fost elaborate planurile de învățămînt, devine și mai clar că noile specialități răspund cu mult mai bine nevoilor reale ale economiei. Astfel, prin cunoștințele ce i se vor asigura, specialistul format la Facultatea de planificare și cibernetică economică va avea un caracter în același timp mai complex și mai orientat spre practică. Capacitatea de a utiliza modele și tehnica electronică de calcul pentru optimizarea deciziei economice se va asocia strîns cu o mai profundă cunoaștere a mecanismului economic și a problematicii economice, după cum stăpînirea metodologiei și problematicii va fi dublată și deci pusă în valoare, de stăpînirea metodelor și tehnicilor moderne de analiză și de calcul. La rîndul său, calitatea profesională a cadrelor ce vor lucra în domeniul statisticii va înregistra un spor substanțial prin înțelegerea mai aprofundată asigurată în ceea ce privește conexiunile existente în economia națională, procesul elaborării și executării deciziilor la nivel macro și microeconomic. Aceleași lucruri pot fi spuse despre specializarea „comerț", unde planul de învățămînt asigură o pregătire incontestabil superioară, atît celei de la fosta specializare, „relații economice internaționale",

Gheorghe DOLGU
Rectorul Academiei
de Studii Economice

(Continuare în pag. 6)

> **„Trebuie să se înțeleagă bine de toată lumea că nu se poate consuma mai mult decît se produce, că, în general nu putem consuma tot ce se produce, că răspunderea în fața societății, a poporului, a viitorului patriei noastre, răspunderea pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism, impun obligații deosebite, cer alocarea permanentă a unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltarea generală a societății".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
>
> *(Din cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei).*

RITMUL ÎNALT AL DEZVOLTĂRII – DETERMINANTĂ A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI

Acumularea – funcția cea mai progresistă a societății

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru o problemă cardinală **a** creșterii economice, de care depinde propășirea economico-socială a României, asigurarea prosperității prezente și viitoare a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei o constituie repartizarea rațională a venitului național pentru dezvoltare și consum, alocarea unei importante părți din valoarea nou creată pentru dezvoltare. Se asigură astfel resursele necesare materializării unor însemnate programe de investiții, destinate industrializării țării, realizării unei structuri moderne, de eficiență ridicată în economie, creîndu-se condiții pentru înfăptuirea unor transformări sociale de amploare. Pe un plan sintetic toate aceste mutații se concentrează în **creșterea continuă și susținută a venitului național.** Repartizarea rațională, în continuare, a acestuia pentru dezvoltare și consum, asigurînd reluarea lărgită, cantitativă și calitativă a producției, permite, în condițiile arătate, o nouă și însemnată creștere a acestui indicator, ceea ce generează noi și superioare posibilități pentru amplificarea dimensiunilor obiectivelor economico-sociale de înfăptuit, pentru ridicarea la cote tot mai înalte a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, a calității vieții lor.

Destinarea din venitul național a unei cote ridicate pentru dezvoltare, creșterea astfel în ritmuri înalte a economiei țării reprezintă **orientări amplu fundamentate de cerințele edificării noii orînduiri,** superioară, prin scopurile sale, prin mijloacele de realizare a acestora, prin profundul ei umanism, formațiunii social-economice capitaliste. Împlinirea, la un nivel tot mai ridicat, a nevoilor științifice determinate ale omului, ridicarea condiției sale necesită, ca o cerință indispensabilă, un volum sporit de bunuri materiale de calitate, structurat în acord cu cerințele consumului modern, continuu amplificat și diversificat, și ca atare o economie tot mai puternică, capabilă să satisfacă aceste majore imperative.

Însăși istoria umanității evidențiază că asigurarea unui real progres economic și social este de neconceput fără înfăptuirea sistematică a unor acumulări în scopul continuei lărgiri a proporțiilor producției. **Din totdeauna, producția a constituit o determinantă nemijlocită a consumului,** dimensiunile și calitatea acesteia limitînd sau, dimpotrivă, amplificînd, posibilitățile, în general, ale omului de a trăi mai bine. Dezvoltarea economică a țărilor astăzi avansate din acest punct de vedere s-a realizat numai în condițiile unor importante acumulări, ce au avut în numeroase cazuri ca sursă atît munca, exploatarea propriului popor, cît și jefuirea resurselor, a rezultatelor muncii altor popoare. Dacă asupra surselor acumulării și-a pus însă amprenta caracterul unor orînduiri bazate pe exploatarea omului de către om, pe exploatarea unor popoare de către alte popoare, acumularea în sine a reprezentat și reprezintă — așa cum sublinia Engels — **„funcția cea mai progresistă a societății"1).** O rată ridicată a acumulării este cu atît mai mult cerută astăzi de dimensiunile și ritmul extrem de rapid de desfășurare al revoluției tehnico-științifice contemporane, ce ridică cerința intensificării modernizării mijloacelor de muncă, ce impune apariția de noi și moderne sectoare și ramuri ale producției materiale, accelerarea înnoirii produselor. Sînt procese a căror realizare solicită mijloace materiale și valorice într-un volum tot mai mare, importante acumulări. Pentru a răspunde unor asemenea cerințe chiar în țări dezvoltate industrial se relevă opțiunea de alocare a unor însemnate resurse în scopul dezvoltării și creșterii economice. Astfel, în U.R.S.S. ponderea acumulării în venitul național era de circa 26% în 1966, situîndu-se la nivelul de 26,5% în 1975 ; în R.S. Cehoslovacă această pondere a fost de 27% în 1970 și de circa 30% în 1975 ; în Japonia ponderea investițiilor în produsul intern brut a fost de 30% în 1966, pentru ca în 1975 ponderea acumulării în totalul cheltuielilor pentru consum și acumulare să se ridice la 37,5% ; în Franța în 1975 acest din urmă indicator reprezenta 26,5%, în Austria 30%, în Canada 23,3% etc.2)).

Cu atît mai necesară este, deci, o rată înaltă a acumulării, dezvoltarea în ritm rapid a economiei, ca bază pentru susținerea unui nivel de trai ridicat, în condițiile țării noastre. Împilată de-a lungul istoriei de mari puteri ale timpului, frustrată astfel adeseori de însemnate bunuri și bogății ale ei, împovărată de nedreptatea unor relații sociale ce în numeroase cazuri a conturat mai pregnant vicisitudinile istoriei. România a fost întîrziată în drumul evoluției sale firești, avînd astăzi de recuperat importante decalaje față de țările dezvoltate economic ale lumii. Angajată cu fermitate pe drumul lichidării grelei moșteniri economico-sociale preluată de la vechiul regim, al diminuării și lichidării decalajelor care ne despart încă de statele dezvoltate industrial, **țara noastră trebuie să realizeze efortul de dezvoltare, procesul dezvoltării cu o intensitate oricum mai mare decît cea a țărilor pe care vrem să le ajungem din urmă.** Posibilitatea de a ține pasul cu competiția ce se desfășoară pe plan mondial în domeniul dezvoltării, de a ocupa un loc activ în diviziunea mondială a muncii, asigurarea independenței și suveranității naționale sînt dependente direct de înfăptuirea unor asemenea obiective.

Temeiuri ale creșterii economico-sociale accelerate

RELAȚIA de interdependență dintre alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare, pe de o parte, și dimensiunile cantitative și calitative ridicate ale procesului de dezvoltare economico-socială a României, sporirea continuă a bunăstării oamenilor muncii, pe de altă parte, este pe deplin și concret pusă în evidență de evoluția unor principali indicatori economico-sociali ai României pe perioada 1956—1980 (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Corelația dintre mărimea fondului de dezvoltare și creșterea unor principali indicatori

— în % —

	Partea din venitul național utilizat alocată fondului de dezvoltare	Ritm anual de creștere		Investiții — mld. lei *	Dinamica producției globale industriale ** 1950 = 100	Dinamica veniturilor totale reale ale populației ** 1950=100
		Fondul de consum	Venitul național			
1956—1960	16.0	6,9	4,5	100,2	340	182
1961—1965	24,3	9,0	5,3	199,7	649	249
1966—1970	28.8	7,7	7,0	330,8	11 ori	326
1971—1975	34,1	11,3	7,5	549,0	21 ori	477
1976—1980	33—34	10—11	8,0	1 000,0	circa 40 ori	circa 670

*) Pentru perioada 1956—1965 prețuri 1959 ; pentru cincinalele următoare prețuri 1963

**) Anul ultim al cincinalului

Sursa : Anuarul statistic 1976, p. 45, 53, 274 ; Lege pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe perioada 1976—1980, Scînteia nr. 10534, din 3 iulie 1976.

Rezultă pregnant efectele economice și sociale multiple ale ratei înalte a acumulării. Numai destinarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului a permis și permite **creșterea în ritm înalt a venitului național, la nivele ce se înscriu printre cele mai ridicate din lume.** În condițiile sporirii rapide a venitului național, rata înaltă a acumulării a permis înfăptuirea unor tot mai ample programe de investiții. Volumele de investiții din anii 1966—1980 — de circa 1880 mild. lei, constituite în condițiile alocării pentru dezvoltare a circa o treime din venitul național, sînt de peste 6 ori mai mari decît investițiile din 10 ani anteriori lui 1966, de circa 300 mild. lei, constituite în condițiile în care dezvoltării i-au fost destinate în medie circa 20% din venitul național. Mai mult de jumătate din volumele de investiții au fost orientate, cu precădere după 1965, spre industrie și, în mod prioritar, pentru dezvoltarea accelerată a unor ramuri industriale de bază — construcțiile de mașini și chimia (tabelul nr. 2), **cadru în care a fost inclusă și accentuată puternic dezvoltarea subramurilor complexe** — electronica, electrotehnica, producția de mașini-unelte, petrochimia etc. — **ce promovează progresul tehnico-științific în intreaga economie, ce asigură valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării.**

Tabelul nr. 2

Orientări în repartizarea investițiilor în perioada 1961—1980

— în mld. lei —

	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980
Total investiții din care :	199,7	330,8	548,9	1 000
— pentru industrie	92,8	165,4	277,2	580,5
Din total investiții industriale :				
— pentru construcții de mașini și prelucrarea metalelor	8,2	24,1	55,9	circa 400 *)
— pentru chimie	13,1	22,8	43,9	

*) Energetică, metalurgie, construcții de mașini, chimie.

Sursa : Anuarul statistic 1976, p. 280 și 284 ; Lege pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialistă România pe perioada 1976—1980, loc. cit.

Transformarea astfel structurată a investițiilor în fonduri fixe productive, sporirea randamentului, a eficienței în economie au determinat și determină creșterea continuă a forței de a produce a industriei și economiei românești. O dovadă în această direcție o constituie creșterea producției industriale în 1965 de 6,5 ori față de anul 1950, comparativ cu sporirea acesteia în 1980, față de aceeași bază, de circa 40 ori, în condițiile în care partea cea mai mare din sporul producției industriale s-a obținut, cu deosebire în ultimele cincinale, prin creșterea productivității muncii.

Dezvoltarea accelerată, tot mai modern structurată, a întregii economii a permis și permite crearea a tot mai numeroase locuri de muncă în economie — aproape 2,4 milioane asemenea locuri în deceniul 1971—1980, **sporirea continuă, cu valori tot mai mari a fondului de consum — baza de susținere a creșterii generale a nivelului de trai.** Au sporit și sporesc în tot mai mare măsură veniturile din muncă ale cetățenilor, odată cu creșterea an de an a fondurilor sociale de consum. Acest fapt se reflectă în sporirea în 1965 față de 1950, de aproape 2,5 ori a veniturilor totale reale ale populației comparativ cu creșterea mai accentuată a aceluiași indicator, de aproape 7 ori, în 1980 față de 1950. Forța și calitatea industrializării și dezvoltării în general a țării au asigurat și asigură realizarea unor importante modificări în consumul populației, în sensul accentuării, tot mai mult, a trăsăturilor ce caracterizează un consum modern : îmbunătățirea calitativă a consumului nutritiv, ridicarea considerabilă a gradului de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată etc.

Progresele înregistrate pe drumul creșterii sistematice a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, al ridicării gradului de civilizație a vieții au asigurat sporirea populației României cu aproape 2,5 milioane locuitori față de 1966, în condițiile creșterii natalității, reducerii mortalității, creșterii duratei medii a vieții pînă la aproape 70 de ani. Sînt procese demografice elocvente pentru nivelul, direcția și amplitudinea de evoluție a stării de sănătate și vitalitate a poporului român, a standardului său de viață, trăsături puse sintetic și semnificativ în evidență de creșterea duratei medii a vieții la noi în țară (tabelul nr. 3) și apropierea astfel a nivelului acestui indicator de cel atins în țările dezvoltate.

Toate acestea evidențiază elocvent că rata inaltă a acumulării, ritmul înalt de dezvoltare constituie pentru economia noastră acte de cea mai înaltă responsabilitate politică, imperative de ordin vital, răspunzînd pe deplin atît intereselor prezente ale societății, cît și armonizării acestor interese cu cele de perspectivă, făuririi unui viitor luminos patriei socialiste. Nesocotirea rolului hotărîtor al acumulării în dezvoltarea socială, concepțiile consumatoriste, promovînd ideea consumării venitului național în dauna constituirii necesare a fondului de dezvoltare, teorii statice și unilaterale, nu fac decît să îngusteze baza reproducției lărgite, baza de creștere a venitului național, avînd serioase consecințe asupra dezvoltării economice a țării, determinînd încetinirea sporirii venitului național, și ca atare, în cele din urmă diminuarea tot mai accentuată a consumului. Privită dinamic maximizarea resurselor necesare creșterii bunăstării oamenilor muncii nu numai că nu vine în contradicție cu acumularea ci, dimpotrivă, o implică. Calculele atestă astfel că pe un anumit interval de timp, cu cît este mai mare rata acumulării în anii de început ai intervalului cu atît resursele destinate fondului de consum vor fi mai ridicate în anii de sfîrșit a acestui interval, depășind chiar volumele constituite pentru consum la începutul intervalului în condițiile unei totale renunțări la acumulare.

Tabelul nr. 3

Creșterea duratei medii a vieții — în ani —

Țări	Austria	Cehoslovacia	R.D. Germană	S.U.A.**	România
Perioade de creștere	1973 1930—1933	1973 1937	1969—1970 1932—1934*	1972 1939—1941	1972—1974 1932
Bărbați	+ 12,9	+ 11,9	+ 8.99	+ 5,8	+ 24.82 ***
Femei	+ 16,2	+ 14,9	+ 11,38	+ 9,3	+ 29,23 ***

*) Teritoriul dinainte de război.

**) Fără Alaska și Hawai.

***) Pentru 1932 s-a avut în vedere o durată medie de viață de 42,01 ani, atît pentru bărbați cît și pentru femei.

Sursa: Calculat după Anuarul statistic 1976, p. 503—504.

Sînt adevăruri magistral evidențiate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu.** Referindu-se la efectele economico-sociale ale ratei înalte a acumulării și ale dezvoltării în ritm rapid a economiei, în cuvîntarea rostită laCongresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România secretarul general al partidului arăta că dacă în perioada în care rata acumulării s-a ridicat la circa o treime din venitul național **am fi acordat, de exemplu numai 25% pentru dezvoltare, am fi realizat un ritm mai redus de creștere economică, iar venitul național ar fi mult mai mic. În această situație dacă am fi alocat pentru consum un procent de 75% și pentru dezvoltare de 25%, fondul de consum pe locuitor ar fi ajuns la circa 10 500 lei. Or, prin alocarea a 67% pentru consum și a 33% pentru dezvoltare am ajuns la un fond de consum pe locuitor de circa 11 800 lei. În 1976 venitul național al României era de 3—4 ori mai mic, adică de circa 1 000 dolari pe locuitor — față de țările cu o dezvoltare medie. Dar în 1960 această diferență era de 8—10 ori. Este evident că am realizat progrese însemnate, dar mai avem încă mult de făcut pentru a lichida rămînerea în urmă de la care am pornit. În**

această situaţie chiar dacă am aloca pentru consum întregul venit naţional — ceea ce desigur nu este posibil — consumul ar fi în România tot de cîteva ori mai mic decît în ţările la care ne-am referit anterior, care au un venit naţional mai mare. Iată de ce este necesar să menţinem o rată înaltă a acumulării, pentru a ajunge în 1990 la un venit naţional de circa 2 500—3 000 dolari pe locuitor[3]).

Depăşirea sarcinilor — resurse suplimentare pentru îmbunătăţirea vieţii

ÎN PROCESUL EVOLUŢIEI ţării prezintă, desigur, importanţă calea — extensivă sau intensivă — pe care se înfăptuieşte creşterea economică. În primul caz se urmăreşte cu precădere sporirea cantitativă a factorilor de producţie, iar în al doilea se are în vedere, cu deosebire, promovarea largă a progresului tehnic, ridicarea calificării şi îmbogăţirea experienţei muncitorilor, a personalului tehnic, a personalului de conducere, intensivizîndu-se producţia şi accelerîndu-se procesul de ridicare a eficienţei economice. Experienţa ţării noastre relevă că dacă în perioada de pînă în 1965 dezvoltarea şi, în acest cadru, industrializarea ţării, au avut loc cu deosebire pe seama factorilor extensivi, după Congresul al IX-lea al partidului în procesul de dezvoltare şi creştere economică au fost create toate condiţiile menite să asigure acţiunea cu precădere a factorilor intensivi. Ca urmare a acestor preocupări societatea a reuşit şi reuşeşte să reducă continuu efortul de acumulare necesar pentru a asigura o anumită creştere a venitului naţional, ceea ce amplifică posibilităţile de a imprima, în acelaşi cadru, un ritm înalt de dezvoltare a forţelor de producţie şi de ridicare astfel a nivelului de trai material şi spiritual al populaţiei (tabelul nr. 4).

Cu atît mai importantă apare în această lumină necesitatea încadrării fiecărei unităţi economice, a fiecărui om al muncii în procesul de realizare şi depăşire a sarcinilor, de obţinere a unor însemnate producţii suplimentare în condiţiile sporirii mai accentuate a productivităţii muncii şi ale diminuării mai intense a cheltuielilor materiale şi de producţie, ale promovării tot mai largi a noului în producţie, în conducerea şi organizarea acesteia. Stă în puterea colectivelor, a fiecărui om al muncii ca prin desfăşurarea unei activităţi superioare să asigure multiplicarea continuă a mijloacelor materiale şi financiare necesare sporirii permanente a bunăstării poporului.

Tabelul nr. 4

Evoluţia coeficientului de eficienţă a acumulării în perioada 1956—1980

	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980
1. Cota destinată din venitul naţional utilizat pentru dezvoltare, în %	16,0	24,3	28,8	34,1	33—34
2. Sporul de venit naţional din ultimul an al perioadei faţă de ultimul an al perioadei precedente — în mld. lei	27	51	66	circa 150	circa 250
3. Intensitatea creşterii venitului naţional din ultimul an al perioadei pe baza unui procent de acumulare — mld. lei $\left(\frac{2}{1}\right)$	1,69	2,10	2,29	4,40	peste 7,3

Sursa : Anuarul statistic 1976, p. 45 ; **Nicolae Ceauşescu,** Cuvîntare la Congresul Consiliilor populare, judeţene şi al preşedinţilor consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale, Scînteia, nr. 10,406, din 5 febr. 1976.

Dan POPESCU

---

[1]) Marx-Engels. Opere. vol. 20. p. 307.

[2]) Vezi Ioan V. Totu. Temeiuri ale dezvoltării prezente şi de perspectivă a României. în Revista economică nr. 6/1977.

[3]) **Nicolae Ceauşescu.** Cuvîntare la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Scînteia. nr. 10476. din 27 aprilie 1976.

EDUCAŢIE ŞI DEZVOLTARE

(Urmare din pag. 3)

cît şi celei de la specializarea „comerţ interior". Se înţelege, de asemenea, că dezvoltarea puternică a serviciilor şi perspectivele acestui sector de activitate impun formarea unui tip aparte de economişti care vor fi pregătiţi în cadrul specializării „Economia serviciilor pentru alimentaţie publică şi turism".

Au fost transpuse în viaţă indicaţiile conducerii partidului privind îmbunătăţirea la toate specializările a pregătirii juridice, în probleme de gestiune, de relaţii valutare şi de comerţ exterior, legarea problematicii de conducere şi organizarea unităţilor economice, de procesele reale ale economiei româneşti. Predarea economiei politice se asigură într-o structură nouă care permite într-o măsură mai mare centrarea predării pe politica Partidului Comunist Român. În general în planurile de învăţămînt şi programele analitice, în metodele de transmitere, însuşire şi verificare a cunoştinţelor, în întreaga organizare a instituţiilor au fost încorporate măsurile stabilite prin Hotărîrea din decembrie 1975 a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind perfecţionarea învăţămîntului economic superior, ceea ce a permis noi paşi înainte în eliminarea descriptivismului, în ridicarea nivelului ştiinţific şi îmbogăţirea conţinutului educativ, în întărirea caracterului combativ, militant al cursurilor şi seminariilor, al întregului proces de învăţămînt.

În toate instituţiile de învăţămînt economic superior o atenţie neslăbită a fost acordată perfecţionării conţinutului şi formelor integrării spre a-i spori valoarea instructivă şi educativă, pe baza angajării efective în rezolvarea unor probleme concrete ale economiei româneşti. Ca volum şi preocupare, activităţile productive şi racordarea lor organică cu activităţile didactice tradiţionale au ajuns să ocupe un loc de prim ordin în ansamblul procesului instructiv-educativ. Formele utilizate permit studenţilor să realizeze relevanţa pentru profesiunea viitoare a cunoştinţelor dobîndite, le asigură deprinderi concrete valoroase, le permit să participe alături de cadrele didactice — în unităţile proprii de cercetare şi prestări de servicii sau în întreprinderi — la rezolvarea unor importante probleme de cercetare. În cursul anului trecut, colectivul Academiei de Studii Economice a executat zeci de contracte de cercetări pentru întreprinderi şi instituţii, ale căror rezultate vor permite noi sporuri de productivitate şi economii, noi progrese în ridicarea eficienţei activităţii economice. Au fost executate şi sînt în curs de executare contracte cu străinătatea, ceea ce a atras şi atrage venituri relativ importante. O realizare deosebit de meritorie este participarea masivă şi cu foarte bune rezultate a studenţilor A.S.E. la prelucrarea datelor recensămîntului populaţiei, animalelor şi locuinţelor. Realizări similare au fost obţinute şi de instituţiile de învăţămînt economic superior din celelalte centre universitare.

Miile de studenţi ai Academiei de Studii Economice, corpul profesoral, întregul personal al acestei instituţii cu solide tradiţii ştiinţifice şi progresiste pot spune cu un sentiment de îndreptăţită mîndrie : sîntem pe deplin pregătiţi pentru deschiderea noului an universitar. Această afirmaţie îmbracă nu atît şi nu în primul rînd realitatea executării unor multiple operaţii repetitive, inerente încheierii definitive a vechiului an şi redemarării mecanismelor didactice. Ea vrea să spună că urmările grele ale cutremurului din 4 martie au fost în întregime lichidate şi că aceasta se datoreşte într-o măsură hotărîtoare eforturilor eroice desfăşurate de membrii colectivului nostru, indiferent pe ce parte a catedrei se află, eforturi desfăşurate fără preget şi fără întrerupere, ziua şi noaptea, în zile de lucru sau de sărbătoare, eforturi care nu puteau izvorî decît dintr-o înaltă conştiinţă revoluţionară, dintr-un puternic sentiment de dragoste faţă de patrie, de partid şi de conducătorul său — tovarăşul **Nicolae Ceauşescu.** Dacă împreună cu cadrele didactice şi restul personalului, studenţii n-ar fi asigurat decopertarea în zeci de amfiteatre şi săli de clasă, în zeci şi sute de camere de cămin, dacă n-ar fi asigurat evacuarea a sute de tone de materiale, dacă n-ar fi ajutat pe zidari şi zugravi, dacă mulţi dintre ei nu s-ar fi transformat ei înşişi în zidari şi zugravi, dacă în spaţii de învăţămînt, cămine şi cantine, totalizînd mii de metri pătraţi, n-ar fi asigurat curăţenia, astăzi n-am fi în situaţia reînceperii studiului în condiţii normale, nu numai cu nimic inferioare, dar, din multe puncte de vedere, mai bune decît anul trecut. Iubitului conducător al partidului şi statului îi putem raporta cu fruntea sus că înflăcărata sa chemare la înzecirea eforturilor pentru înlăturarea grabnică a urmărilor seismului, pentru realizarea neabătută a obiectivelor şi sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R. a avut în incinta noastră acelaşi puternic ecou ca şi în uzine şi pe ogoare, ca şi în rîndurile colectivelor muncitoreşti şi ţărăneşti de pe întregul cuprins al ţării.

„Fără o reducere a cheltuielilor de producție, a cheltuielilor materiale, fără introducererea unui spirit temeinic de bună gospodărire, de reducere a consumurilor și fără a spori în mod serios, pe această bază, eficiența activității economice nu vom putea asigura creșterea venitului național, și, deci, a posibilităților ca societatea să poată dispune de un venit net cît mai mare, atît în scopul dezvoltării, cît și pentru ridicarea nivelului general de viață al poporului".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei)

Întreprinderea — teren de creativitate și de promovare a noului

PLANUL FIZIC REALIZAT INTEGRAL, CU CHELTUIELI CÎT MAI REDUSE

DEZVOLTAREA ACCELERATĂ a economiei, creșterea venitului național și ridicarea, pe această bază, a nivelului de trai al poporului, impun — ca o cerință imperioasă — intronarea în fiecare unitate productivă a unei riguroase **discipline de plan.** Aceasta presupune ca, prin creșterea acentuată a productivității muncii, să se obțină sporuri cît mai mari la producția fizică, în sortimentele planificate, printr-o desfășurare ritmică a producției și în condiții de calitate și eficiență economică ridicată.

Cum se materializează aceste sarcini, cum acționează consiliile oamenilor muncii din întreprinderi pentru a realiza exemplar sarcinile de plan din acest an ?

Produse peste plan prin gospodărirea rațională a metalului

ANALIZA noastră are ca obiect modul în care colectivul Întreprinderii de radiatoare, echipament metalic, obiecte și armături sanitare din Capitală a reușit, în primele 8 luni din 1977, să răspundă imperativelor amintite.

Stadiul realizării principalilor indicatori de plan

UNITATEA bucureșteană în cadrul căreia am desfășurat investigația, este profilată pe realizarea unor produse care contribuie direct la îndeplinirea planului de investiții, la realizarea cerințelor de confort și funcționalitate a noilor construcții de locuințe și a obiectivelor social-culturale. Ținînd seama de acest lucru, în cadrul preocupărilor colectivului pentru realizarea sarcinilor acestui an, pe primul plan s-au situat, ca obiective majore : **creșterea accentuată a productivității muncii și scăderea costurilor de producție.**

Așa cum rezultă din tabelul nr. 1 pe primele 8 luni a.c. indicatorii producție globală și producție marfă au fost depășiți, marcînd creșteri substanțiale față de perioada corespunzătoare a anului trecut : **producția fizică** a fost realizată, iar la principalele produse, s-au înregistrat chiar depășiri de plan. În ce privește **productivitatea muncii,** nivelul planificat a fost depășit cu 3,2%, fiind mai mare, față de perioada corespunzătoare din 1976, cu 9,9%.

Tabel nr. 1

Realizarea principalilor indicatori de plan pe primele 8 luni ale anului 1977

—%—

Indicatorul	Realizat	
	față de plan 1977	față de perioada corespunzătoare din 1976
Producția globală	101.50	113.30
Producția marfă	100,28	116,55
Productivitatea muncii	103,20	109.90
Producția fizică realizată la unele produse principale		
— căzi de baie (buc.)	+368	+ 19556
– radiatoare (m)^2	+652	+ 10152

Caracteristica de bază a activității desfășurate este însă aceea a împletirii eforturilor pentru obținerea unui volum sporit de produse cu acelea ale **reducerii costurilor de producție,** în general, și **a celor materiale,** în special. Pe ansamblul întreprinderii, în primele 7 luni ale anului, cheltuielile totale planificate la 1 000 lei producție-marfă au fost micșorate, față de sarcina de plan, cu 0,39 lei, iar cele materiale cu 2,73 lei.

Să urmărim în continuare pe ce căi s-a acționat, în principal, pentru obținerea micșorării costurilor de producție.

SCĂDEREA GREUTĂȚII SPECIFICE A PRODUSELOR

În planul tehnic al întreprinderii sînt prevăzute a fi modernizate și reproiectate, în acest an, un număr de 104 produse urmărindu-se, îndeosebi, reducerea consumului de metale neferoase — materiale scumpe și deficitare. În primele 8 luni a.c. au fost reproiectate 67 de produse. Ponderea produselor noi și reproiectate în această perioadă a fost de 39%, în loc de 30% planificat. De menționat că prin reproiectare s-a urmărit — concomitent cu reducerea gabaritelor produselor, a greutății lor specifice, îmbunătățirea calitativă și estetică a acestora, precum și creșterea parametrilor funcționali. Astfel, greutatea netă nouă la cele trei tipuri de căzi de baie este mai mică cu 2—3 kg/buc. ; la radiatoare cu 0,100—0,250 kg/element. În cazul unor produse de echipament metalic (feronerie) reducerile de greutate s-au situat între $^1/_2$ și $^2/_3$ față de cea veche.

Desigur, reducerile de metal obținute nu sînt spectaculoase în sine. Dar dacă ținem seama de producția de masă realizată economiile se concretizează, pe ansamblu, în zeci și sute de tone de metale neferoase și de peste 1 100 tone de fontă.

PROMOVAREA TEHNOLOGIILOR NOI

O altă cale urmată pentru reducerea cheltuielilor materiale este aceea a introducerii unor **tehnologii noi,** mai eficiente. De exemplu, în trecut corpul de baterie stativă era turnat. Această tehnologie a fost înlocuită, piesa respectivă executîndu-se în prezent prin **matrițare multidirecțională.** Ce efecte economice derivă din aceasta ? Rebuturile sînt, practic, înlăturate, obținîndu-se în plus îmbunătățirea calității și creșterea productivității muncii cu circa 50%. De asemenea, o serie de piese care pînă nu de mult se turnau sub presiune, cu mari pierderi de metal, au fost trecute pe o nouă tehnologie : **turnarea automată prin injecție.** În acest fel, pierderile de metal sînt în prezent de maximum 5% din greutatea pieselor respective, față de 50% cît se înregistra prin folosirea vechiului procedeu. În sfîrșit, introducerea procedeului de realizare a unor **piese din pulberi feroase sinterizate** în sectorul de echipament metalic (feronerie) a condus la înlocuirea unor repere (cilindri de siguranță și automate de închidere), care necesitau înainte un mare consum de metal. Numai economia realizată pe această cale se ridică, în primele 7 luni ale anului, la mai bine de 18 tone de alamă.

EXTINDEREA ÎNLOCUITORILOR

Proiectanții și tehnologii întreprinderii și-au orientat atenția și spre **înlocuirea unor materiale mai scumpe cu altele mai ieftine,** printre care și masele plastice. Așa, de exemplu, au fost create patru modele noi de garnituri de mînere cu șilduri din masă plastică, în loc de aluminiu, obținîndu-se astfel o economie de 22 tone de metal. De asemenea, broaștele îngropate confecționate din oțel și alamă, se execută în prezent din mase plastice. De pe urma acestor înlocuiri rezultă o economie de bandă de oțel laminată la rece de 20 tone și de aliaje de zinc de 16 tone.

Desigur, problema înlocuitorilor metalului nu se rezumă numai la aceste cazuri pe întreaga întreprindere. Dar acțiunea nu a atins nici pe departe proporții satisfăcătoare, mai ales dacă avem în vedere sutele de produse existente în nomenclator. În labirintul produselor și al reperelor care necesită consum de metale neferoase, deficitare și scumpe este, desigur, dificil de stabilit nivelul posibil de înlocuire a metalelor și de calculat economicitatea acestuia. Dificil, dar nu imposibil pentru factorii de răspundere care trebuie să-și asume și să primească sarcini mai precise în acest sens, pentru ca realizările să corespundă atît posibilităților, cît și cerințelor actuale.

Înlocuitorii utilizați, respectiv **masele plastice, ar putea — printr-un efort și conlucrare conjugate între furnizor** (industria chimică) **și beneficiar** (I.R.E.M.O.A.S.) **— să fie diversificați, să întrunească parametrii** (durabilitate, funcționalitate, estetică) **superiori, la nivelul celor mai bune performanțe cunoscute pe plan internațional.** Este nevoie însă de preocupări și mai perseverente, de căutări creatoare, de folosirea unor tehnici și tehnologii corespunzătoare pentru ca, într-un viitor cît mai apropiat, tot mai multe produse, piese sau subansamble să fie executate din înlocuitori ai metalului.

O cerință : reducerea normelor de consum...

PRINCIPALUL în reducerea cheltuielilor materiale îl constituie **diminuarea sistematică a normelor de consum.** În primele 8 luni ale anului în întreprindere s-a înregistrat, ca urmare a desfășurării acțiunii de reproiectare a unor produse, a introducerii de noi tehnologii etc., o reducere sensibilă a normelor de consum la principalele produse (tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2

Reducerea normelor de consum la unele produse

(în kg fontă)

Denumirea produsului	Realizat față de plan
radiatoare	**pe element**
tip 660/150/2	— 0,10
tip 600/200/3	— 0,23
căzi de baie	**pe bucată**
tip 1200 mm	— 2,00
tip 1500 mm	— 2,50
tip 1700 mm	— 3,00

Neîndoielnic, s-au obținut unele rezultate bune în acest domeniu. Dar ele nu constituie nici pe departe limita posibilă. Nu trebuie uitat nici o clipă că **la fundamentarea normelor de consum trebuie să stea principiul potrivit căruia acestea pot fi îmbunătățite continuu, ținîndu-se seama de cuceririle științei și tehnicii contemporane, de avantajele ce derivă din organizarea superioară a producției, din calificarea și experiența dobîndite de executanți etc.** În acest sens, apare necesitatea de a se acționa cu fermitate, în continuare, pe linia mai bunei gospodăriri și valorificări a metalului, în așa fel încît rezultatele obținute să se reflecte direct în micșorarea normelor de consum. Aceasta cu atît mai mult cu cît dintre cele 360 norme de consum existente, doar 5 sînt de stat, 7 departamentale, iar restul — adică 348 — uzinale.

Cum poate fi explicată și justificată situația normelor de consum, aceleași, practicate de mulți ani în întreprindere ? Evident, nu pot fi ignorate particularitățile specifice întreprinderii analizate, ale vastului său profil productiv și nici nevoile tot mai mobile ale beneficiarilor. Dar imobilismul în stabilirea și aplicarea normelor de consum indică o stare păgubitoare pentru unitatea economică în cauză și pentru economie în general. Ne referim, îndeosebi, la normele uzinale care au o pondere covîrșitoare în totalul normelor de consum practicate de întreprindere.

Valorificarea tuturor resurselor secundare

ESTE CERT, și faptele confirmă că, în primele 8 luni ale anului, colectivul întreprinderii a dobîndit unele realizări importante atît în ce privește îndeplinirea sarcinilor cantitative de plan, cît și în direcția reducerii cheltuielilor de producție, mai ales pe seama micșorării celor materiale. Totuși, mai pot fi depistate și evidențiate încă importante rezerve ce se cer neîntîrziat valorificate, pentru îmbunătățirea în viitor a rezultatelor obținute pe linia gospodăririi și valorificării într-un grad mai înalt a metalului. Vom enumera unele dintre acestea.

Grija colectivului întreprinderii pentru utilizarea cît mai economicoasă a metalului se regăsește, practic, și în **scăderea accentuată a volumului de rebuturi** în secțiile de producție. Ele înregistrează — în funcție de secție, metal, tehnologie ș.a. — niveluri diferite. La secția căzi de baie și radiatoare se mențin, deși au scăzut cu 5% față de perioada similară din 1976, la un nivel încă destul de ridicat — 7%. Secțiile armături sanitare și echipament metalic ating, firesc, procente mai scăzute — 1,69 și 0,54 —, înregistrînd reduceri mai substanțiale față de aceeași perioadă — 28% și, respectiv, 20%.

Dar posibilitățile de a diminua și mai mult rebuturile care atrag după ele pierderi atît de metal, cît și de manoperă, sînt încă mari. Unele din măsuri au și fost conturate de specialiștii întreprinderii. Astfel, secția căzi de baie are în vedere modificarea constructivă a ramelor de formare — măsură care va influența pozitiv această operație și, implicit, va reduce rebuturile. Dată fiind însă importanța acestei măsuri ar fi indicat ca ea să-și găsească o cît mai grabnică finalizare. In același timp, pentru diminuarea rebuturilor și sporirea calității produselor se cere desfășurată o mai intensă muncă educativă în vederea respectării întocmai a tehnologiilor de turnare, a întăririi responsabilității în producție.

O altă sursă pentru mai buna gospodărire și valorificare a metalului — insuficient valorificată — o constituie **recircularea deșeurilor.** În general, deșeurile de fontă din turnătorie reintră integral în procesul de producție. Cele din secțiile de prelucrări metalice sînt predate Întreprinderii de colectare și prelucrare a metalelor. Sigur că unele din acestea ca, de pildă, șpanurile nu pot fi refolosite. Dar sînt alte numeroase deșeuri — căderi de metale care, sortate, ar putea fi valorificate în mai mare măsură la executarea unor repere mici și astfel ar putea crește și mai mult coeficientul de utilizare a metalului. Aceste probleme se cer studiate mai atent de specialiștii întreprinderii și urmate de măsuri concrete, viabile.

REALIZĂRILE obținute de colectivul întreprinderii în primele 8 luni a.c. pe linia gospodăririi și valorificării mai bune a metalului sînt, desigur, pozitive. Ele se cer însă amplificate, găsite noi posibilități care să determine o mai cuprinzătoare reducere a normelor de consum, a cheltuielilor materiale în vederea sporirii eficienței întregii activități economice a unității.

L. ȚINTEA
D. GHEORGHE

Lemnul — o materie primă valoroasă, care trebuie să-şi găsească corespondenţă în valoarea ridicată a produselor

ÎNTREPRINDEREA de prelucrare a lemnului Reghin este binecunoscută în ţară şi peste hotare. Produsele sale şi-au cîştigat un binemeritat renume, fie că e vorba de instrumente muzicale (viori, viole, ghitare, mandoline etc.), de ambarcaţiuni (schifuri, canoe, caiacuri, bărci universale etc.), sau de alte articole de sport (rachete, palete, mese de ping-pong, schiuri etc.) Unitatea respectivă realizează însă şi produse de utilitate mai largă: mobilă, cherestea, panouri pentru cofraje etc., la care întrebuinţează cantităţi mari de masă lemnoasă.

Dar, caracteristic acestei întreprinderi este preocuparea de a asigura o valorificare cît mai înaltă a lemnului, realizînd obiecte pentru clipele de destindere ale omului. Materialele lemnoase utilizate la obţinerea acestor produse au mare valoare economică: buştenii de rezonanţă sînt extraşi cu grijă şi pricepere din pădurile Gurghiului sau Sucevei; dulapii de frasin, paltin, cireş etc., de cea mai bună calitate, sînt aduşi de la mari depărtări din ţară; buştenii de cedru sînt importaţi din codrii Libanului, iar lemnul de mahon, abanos, palisandru etc. provine din pădurile tropicale.

Fiecare metru cub de lemn valorificat superior

PRIN „Programul naţional pentru conservarea şi dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010" s-a prevăzut ca, în deceniul 1976—1985, volumul de tăieri anuale să fie limitat la 20 mil. mc masă lemnoasă brută pe picior. Chiar în aceste condiţii, producţia industrială a ramurii de exploatare şi prelucrare a lemnului a înregistrat şi va înregistra creşteri de la an la an. Astfel, sectorul de exploatare şi prelucrare a lemnului din cadrul M.E.F.M.C. are prevăzută în anul 1977 o creştere a producţiei de 6,6% faţă de anul 1976, iar în anul 1978 va avea o creştere de 4,7% faţă de anul 1977. În acest fel, se transpune în viaţă Hotărîrea celui dintîi Congres al consiliilor oamenilor muncii, şi anume ca **întregul spor de producţie în industria de exploatare şi prelucrare a lemnului să se realizeze prin sporirea gradului de valorificare a masei lemnoase.**

Concretizarea acestei sarcini poate fi urmărită prin indicatorul care exprimă valoarea produselor obţinute dintr-un metru cub de masă lemnoasă exploatată (volum net). Realizările din trim. I 1977 arată că unităţile de producţie ale M.E.F.M.C. acţionează eficient pentru ridicarea continuă a valorii fiecărui metru cub de lemn industrializat. În această acţiune de valorificare cît mai înaltă a lemnului. Întreprinderea de prelucare a lemnului Reghin participă cu rezultate foarte bune.

Produsele cu o mare valoare unitară realizate de întreprindere (instrumente muzicale, ambarcaţiuni, articole de sport, mobilă), ridică cu mult peste media ramurii, valoarea fiecărui metru cub de lemn transformat în produse. Astfel, realizările pe anul 1976 (calculele anuale sînt mai concludente decît cele pe un trimestru sau chiar pe un semestru, datorită duratei relativ mari a procesului de producţie şi structurii foarte variate a produselor) indică următoarele nivele : la mobila corp — 4 100 lei/mc, la articole de sport — 5 100 lei/mc, la ambarcaţiuni — 5 300 lei/mc, iar la instrumente muzicale — 10 000 lei/mc.

În acest fel, această resursă valoroasă a ţării — lemnul şi îndeosebi cel de rezonanţă — capătă valorificarea cea mai înaltă. Apare deci perfect justificată creşterea substanţială a producţiei acestor produse efectuată, mai ales, în ultimii doi ani : dublare la articole sportive — ambarcaţiuni ; creştere cu 30% la instrumente muzicale.

Cum pot înlocui resursele secundare lemnul masiv

ÎN AFARA acestor produse de vîrf, întreprinderea realizează şi alte articole din lemn : cherestea de răşinoase, cherestea de fag, cherestea diverse specii, PAL, lăzi de fag, panouri pentru cofraje etc. În halele de gatere. 135 mii mc buşteni urmează să fie debitaţi în cherestea anul acesta. Rezultatele statistice indică faptul că **normele de consum de buşteni pentru cherestea au fost realizate cu economii atît în anul 1976** (320 mc buşteni răşinoase, 304 mc buşteni fag, 171 mc buşteni diverse specii), **cît şi în sem. I 1977** (172 mc buşteni pe total). Este un rezultat meritoriu, care se datoreşte, în primul rînd, alegerii celor mai raţionale scheme de debitare, ţinîndu-se seama de diametrele şi calităţile buştenilor.

Depăşirea unor indicatori de plan în primele 8 luni din 1977

• Producţia globală industrială	8,8 mil. lei
• Producţia marfă	6,7 mil. lei
• Produse	
— cherestea de răşinoase	600 mc
— cherestea diverse specii	1 400 mc
— PAL	104 mii mp
— instrumente muzicale	1,5 mil lei
• Productivitatea muncii pe total personal	450 lei

Ideea valorificării cît mai depline a masei lemnoase e prezentă şi în modul în care este planificată materia primă pentru producţia de PAL : numai 20% lemn brut (lobde), iar restul de 80% material lemnos din resurse secundare — faţă de 43% şi, respectiv, 57% cît este pe totalul Centralei de prelucrare a lemnului. Dar de fapt ce sînt aceste resurse secundare în cazul I.P.L. Reghin ? Ele sînt formate, în primul rînd, din rămăşiţe şi rumeguş de la prelucrarea buştenilor în cherestea, la care se adaugă lemn de mici dimensiuni rezultate de la fabricarea lăzilor, a instrumentelor muzicale, a mobilei şi a ambarcaţiunilor, precum şi o anumită cantitate de crăci de la exploatarea arborilor. O mare parte din aceste resurse secundare erau pînă nu de mult date la foc, sau nu aveau nici o utilizare. Realizările din primele 8 luni ale anului în curs (vezi tabelul) vădesc faptul că întreprinderea este hotărîtă să considere sarcinile de plan ca fiind minimale.

La producţia de mobilă, comparînd realizările faţă de plan, rezultatele apar satisfăcătoare : **economii de peste 26 mii mp furnire şi peste 6,7 mii mp PAL numai într-un singur semestru.** Sînt însă de pus în discuţie nivelele unor coeficienţi de utilizare planificaţi de centrală pentru I.P.L. Reghin. Potrivit acestor nivele, dintr-un metru cub de cherestea de fag mai mult se pierde decît se regăseşte în mobilă, iar dintr-un metru cub de cherestea de răşinoase, o treime devin deşeuri şi doar două treimi devin mobilă. Pentru creşterea coeficienţilor de utilizare, ar fi de analizat posibilitatea croirii centralizate a cherestelei pentru nevoile mai multor unităţi din zonă, care realizează o gamă mai largă de produse, în baza unui plan extins de colaborare.

O situaţie care trebuie să stea în atenţia consiliului oamenilor muncii este cea de la producţia de lăzi, la care anul trecut s-au consumat suplimentar 879 mc, iar în sem. I încă 558 mc cherestea de fag, prin depăşirea normei de consum cu 3,3% şi, respectiv, cu 3,7%. Motivarea acceptată de unii specialişti din întreprindere şi anume că depăşirea s-ar datora faptului că în producţia de lăzi a crescut ponderea celor cu lamele subţiri, apare ca fiind paradoxală. Se ştie doar că lăzile cu lamele subţiri încorporează în ele mai puţin lemn decît cele cu lamele groase, deci dintr-un metru cub de cherestea de fag se poate obţine o cantitate mai mare de lăzi. După o asemenea judecată ar însemna să facem lăzi cît mai groase spre a nu depăşi norma de consum. Desigur, nu aceasta este calea de rezolvare. Soluţionarea chestiunii stă în mîna unităţii, şi anume în luarea unor măsuri tehnico-organizatorice ca, de exemplu, extinderea utilizării fierăstraielor panglică moderne, care reduc pierderile prin rumeguş la debitarea lamelor subţiri, întărirea controlului şi a autocontrolului calitativ pe toate fazele de producţie pentru eliminarea refuzurilor calitative, respectarea tehnologiei de fabricaţie, pentru evitarea bracului tehnic.

P. CIOCLU

O componentă esențială a ridicării nivelului de trai:

ÎNFĂPTUIREA RITMICĂ A PROGRAMULUI CONSTRUCȚIEI DE LOCUINȚE

REFERINDU-SE la diferitele măsuri de creștere a nivelului de trai, la fundamentarea lor pe înfăptuirea programelor de dezvoltare economică accelerată a țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a insistat, în cuvîntarea la adunarea populară din municipiul Brașov de la începutul acestei luni, asupra problemei locuințelor. În acest cincinal construim, numai în orașe, un milion de apartamente — cu aproape 200 de mii mai mult decît prevederile inițiale. **„Și această suplimentare** — sublinia secretarul general al partidului — **am putut-o adopta tot ca un rezultat al realizărilor pe care le-am obținut în dezvoltarea diferitelor sectoare de activitate. Dar este adevărat că necesitățile de locuințe sînt încă mari, mai cu seamă că fiecare dorește să locuiască cît mai bine. Fiecare dorește, dacă a locuit într-o cameră, să aibă cel puțin 2, cu baie, cu tot confortul. Și este normal, înțelegem aceste necesități. Dar trebuie să înțelegem, totodată, că depinde de felul cum acționăm pentru a soluționa aceste probleme“.**

UN OBIECTIV DE IMPORTANȚĂ NAȚIONALA

Realizarea programului de locuințe din cincinal reprezintă un obiectiv de importanță națională, prin **implicațiile lui directe asupra îmbunătățiirii vieții a milioane de oameni.** A acționa pentru înfăptuirea lui înseamnă :

— a asigura **resursele financiare pentru locuințele din fondurile statului, prin creșterea mai rapidă a venitului național,** cu aportul fiecărui om al muncii ;

— a mări productivitatea muncii și, pe această cale, cîștigurile individuale, deci **resursele bănești ale populației pentru construcția de locuințe proprietate personală ;**

— a pune la dispoziția șantierelor de locuințe, în cantități sporite, **resursele fizice necesare** — materiale și utilaje de construcții cu performanțe superioare, sarcină a ramurilor de resort ; a contribui la **suplimentarea efectivelor de constructori,** prin îndrumarea spre șantiere a forței de muncă de care se pot dispensa industria (în urma raționalizării activităților neproductive) și agricultura cooperatistă, ca și prin participarea oamenilor muncii din întreprinderi, viitori beneficiari ai noilor locuințe, la executarea unor lucrări de construcție a acestora ;

— a rezolva operativ și eficient **detaliile de sistematizare, eliberarea amplasamentelor** — datorie a consiliilor populare ;

— a obține, în proiectarea și execuția locuințelor, **un nivel înalt al soluțiilor constructive, tehnologice și organizatorice,** capabile să micșoreze drastic consumurile de materiale și de muncă, precum și **un ritm rapid,** eliminînd decalajele și întîrzierile.

Insistăm asupra importanței ultimului punct, care se referă direct la materializarea programului de locuințe, ținînd seama de uriașul salt cantitativ ce trebuie să se producă în acest an, pentru înscrierea în dinamica necesară înfăptuirii volumului planificat pe întregul cincinal. **În 1977 urmează să fie date în folosință un număr de apartamente, din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul statului, aproape dublu față de cel realizat în 1976.** Nici o altă ramură sau subramură a economiei nu înregistrează o asemenea creștere de la un an la altul. Iar dacă ținem seama și de importantul volum de lucrări solicitat de repararea și consolidarea imobilelor avariate de cutremurul din martie, este lesne de apreciat ce efort presupune în acest an construcția de locuințe.

PREOCUPĂRI INEGALE. REZULTATE DIFERENȚIATE

Unele restricții tehnologice specifice activității pe timp de iarnă, cerințele ciclului sistematizare-proiectare-execuție și alți factori fac ca punerea în funcțiune a locuințelor să nu se desfășoare liniar pe parcursul anului ; chiar prin plan, ponderea principală a sarcinilor în acest domeniu este concentrată în semestrul II.

Programul fizic pe primele 8 luni din 1977, la locuințele al căror beneficiar sînt consiliile populare, a fost realizat în condiții satisfăcătoare în județele Cluj, Constanța, Neamț, Galați, Timiș, Argeș, Iași, Brașov, Buzău, Prahova. Unități de execuție cum sînt cele din județele Cluj (furntașă pe țară în anul trecut), Timiș, Suceava au predat în acest interval mai mult de jumătate din numărul de apartamente prevăzut în planul anual.

Astfel de rezultate se întemeiază pe **o bună pregătire** (sub raportul asigurării amplasamentelor, proiectelor, finanțării) și pe preocuparea unităților de construcții pentru **valorificarea tuturor condițiilor unei activități ritmice și susținute.** Premise care n-au fost rezolvate în mod adecvat în județe ca Botoșani, Gorj, Brăila, Mehedinți, Arad, Satu Mare, Vrancea, Dîmbovița, unde restanțele față de planul de punere în funcțiune pînă la 31 august se cifrează la cîte 600—1 200 de apartamente.

Iată cum se situează diferitele județe (procente în plus sau în minus) față de media pe ansamblul consiliilor populare privind proporția realizării, în 8 luni, a numărului de apartamente ce trebuie predate în acest an :

● **peste medie :** Cluj (+20) ; Timiș (+16) ; Suceava (+14) ; Covasna, Olt, Sălaj (+10) ; Argeș, Hunedoara, Prahova, Satu Mare (+8) ; Brașov, Buzău, Constanța, Ialomița, Maramureș (+7) ; Iași (+6) ; Alba, Neamț, (+4) ; Bihor, Covasna (+3) ; Bacău, Dîmbovița, Galați (+2) ; Bistrița-Năsăud (+1). La nivelul mediei : Sibiu ;

● **sub medie :** Tulcea (—1) ; Brăila, Harghita, Vaslui (—3) ; Mureș, Vîlcea (—5) ; Arad (—6) ; Botoșani, Dolj, municipiul București (—10) ; Gorj, Ilfov, Vrancea (—11) ; Mehedinți (—14) ; Teleorman (—20). (O mențiune specială pentru municipiul București, județele Teleorman și Dolj : nivelul mai scăzut al realizărilor are în mare parte cauze obiective — suplimentarea planului după cutremurul din 4 martie și solicitarea intensă a constructorilor la repararea clădirilor avariate).

Trebuie ținut seama că media la care ne-am referit este sub previziuni, ceea ce face necesar ca pentru recuperarea restanțelor, în perioada septembrie-decembrie să fie date în folosință lunar cu peste 20% mai multe apartamente decît era prevăzut.

Mai mult de o zecime din numărul apartamentelor cuprinse în programul pe 1977 au ca titular de plan diferite ministere economice, iar ca executant fie unități ale consiliilor populare, fie organizații proprii de construcții ale acestor ministere. Stadiul punerii lor în funcțiune, deosebit de rămas în urmă (doar 13% din cifra anuală), este mai cu seamă consecința întîrzierilor în pregătirea acestor investiții. Dacă din locuințele pentru Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare au fost predate aproape jumătate, în schimb ministerele energiei electrice, industriei metalurgice, economiei forestiere și materialelor de construcții se înscriu doar cu cîteva procente, iar la ministerele industriei construcțiilor de mașini și industriei ușoare nu s-a dat în folosință nimic din totalul de peste 5 500 de apartamente ai căror beneficiari sînt.

În prezent, din locuințele ce rămîn de predat pînă la finele anului, mai bine de o treime se află în finisaj, o bună parte chiar în stadii avansate, putînd fi puse la dispoziția oamenilor muncii în septembrie-octombrie. La circa 50% se execută structurile. O concentrare mai mare a eforturilor se cere realizată în județele Dolj, Iași, Timiș, Arad, Botoșani, Brașov, la blocurile aflate încă la fundație.

Recuperarea rămînerilor în urmă este condiționată prioritar de fermitatea cu care se va acționa pentru eliminarea deficiențelor ce au persistat pînă acum în activitatea unor șantiere, întreprinderi și trusturi de construcții.

IMPORTANTE REZERVE DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Aceste deficiente sînt exprimate sintetic în nivelul productivității muncii, care in semestrul I nu s-a ridicat, pe media unităților consiliilor populare, la nivelul scontat. De la începutul anului, parcul mecanic al organizațiilor de construcții locale a sporit cu 160 de macarale-turn, peste 50 de automacarale de mare capacitate, 94 de buldozere, peste 100 de excavatoare, 150 de automalaxoare de beton ș.a. Efortul făcut de economia națională pentru asigurarea acestei dotări nu a fost pretutindeni însoțit de măsuri consecvente în vederea folosirii cît mai bune a utilajelor existente. Între coeficienții de schimb obținuți, de pildă, la excavatoare de unitățile din județele Bacău, Bihor, Brașov, Hunedoara (2,1—2,4) și media pe total consilii populare (1,56) este o diferență sensibilă, alimentată mai cu seamă de rezultatele necorespunzătoare obținute în această privință de unitățile din Alba, Buzău, Teleorman, municipiul București, Prahova, Dîmbovița, Ialomița, Sălaj, Vrancea. Aceeași remarcă și pentru indicele de folosire intensivă a acestei grupe de utilaje. Întreprinderea județeană de construcții-montaj Vîlcea a obținut o productivitate pe unitatea de capacitate la excavatoare, de 8 ori inferioară mediei pe țară și încă și mai mică față de cea înregistrată de unități din județe vecine — Argeș, Dolj, Hunedoara. În rîndul unităților deficitare la acest indicator al planului tehnic se înscriu și cele din județele Alba, Maramureș, Sălaj, Timiș.

Dacă neajunsurile în pregătirea condițiilor de atacare și desfășurare a lucrărilor au avut, la o serie de șantiere, o influență determinantă în folosirea nesatisfăcătoare a utilajelor și mijloacelor de transport, o cauză la fel de importantă au constituit-o ineficiența, inconsecvența măsurilor luate de unele conduceri de întreprinderi și șantiere pentru asigurarea fronturilor de lucru, buna organizare a fluxului tehnologic și a muncii, asigurarea din timp a necesarului de mecanici și șoferi, contractarea lucrărilor mecanizate la plan fizic sau în acord global.

Desigur că **o mai bună exploatare a mașinilor de construcții ar fi suplinit în parte deficitul de forță de muncă**, resimțit mai cu seamă pe șantierele de locuințe din București, din județele Dîmbovița, Arad, Sibiu, Alba, Harghita, Olt. Efectivele existente nu sînt totdeauna bine folosite. Se aplică doar în mică măsură lucrul în două schimburi, care ar condensa durata de execuție : se produc întreruperi în producție, inclusiv datorită faptului că industria prefabricatelor nu livrează uneori panourile mari în mod ritmic, la nivelul repartițiilor și în seturi complete penramuri de construcții-montaj, efortul tru montaj.

REZERVE ÎN EXTINDEREA ACORDULUI GLOBAL Încă timid este exploatată și importanta sursă de creștere a productivității muncii și de scurtare a duratei de execuție, pe care o reprezintă organizarea și remunerarea muncii în acord global. Dacă trusturile sau întreprinderile de construcții ale unor județe ca Alba, Bacău, Bihor, Brașov, Brăila, Buzău, Constanța, Hunedoara, Ialomița, Maramureș, Neamț, Sălaj, Suceava se situează la un nivel de extindere superior mediei pe ramură, în schimb procentele atinse în județele Arad, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Covasna, Dîmbovița, Mehedinți, Teleorman Vaslui ș.a. sînt considerabil sub posibilități. Pe ansamblul unităților de construcții ale consiliilor populare județene și al municipiului București, nivelul de generalizare (număr de ore muncite în acord global / număr total de ore lucrate) a fost, în trimestrul II a.c., de 66,1% — față de 66,7% pe totalul ramurii de construcții-montaj. Privită pe o perioadă de mai mulți ani (și raportîndu-ne tot la trimestrul II al fiecăruia), se desprinde cu ușurință existența unor importante rezerve de extindere a acordului global :

1973	1974	1975	1976	1977
53,0%	65,3%	64,7%	61,7%	66.1%

Și totuși, tocmai construcția de locuințe — caracterizată prin obiecte cu caracter repetitiv, executabile în lanț, cu front de lucru continuu pentru fiecare meserie — se pretează cel mai bine la acordul global. Trebuie, totodată, înțeles bine un lucru : nu contractarea pe părți de lucrări, ci pe **obiecte întregi** corespunde optim împletirii intereselor generale și individuale, care cer — în cazul locuințelor — ca blocul să fie dat în folosință mai devreme. Reținerea față de utilizarea acestei forme deosebit de avantajoase nu poate fi explicată decît prin evitarea obligației de a programa pe o perioadă mai lungă lucrările și resursele și de a respecta această programare. Conducerile unităților de construcții sînt datoare — în lumina indicațiilor date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu prilejul vizitei de lucru din 11 august a.c. în municipiul Tg. Jiu — să promoveze **aplicarea acordului global pe obiecte**, contractînd realizarea acestora cu **o formație completă, de la inginer pînă la muncitor.** Desigur, componența acestei formații va fi variabilă în timp, întrucît la același obiect se succed meserii diferite, dar metodologia nu împiedică subcontractarea cu echipe de specialitate. Totodată, în acordul global trebuie cuprinși de asemenea mecanicii de utilaje și personalul de deservire, precum și cadrele tehnico-inginerești și maiștrii, care vor fi remunerați la nivelul mediu al realizării normelor de către muncitorii din formație, cu corecția adusă în gradul de îndeplinire

Dan CONDREA

(Continuare în pag. 24)

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

Capacitatea de execuție — folosită din plin

ÎN ORAȘUL de reședință, la Buhuși, Moinești, Comănești, Slănicul Moldovei, Sascut, în viitorul oraș Podu Turcului și în alte localități ale județului, Trustul de construcții Bacău are de executat în acest an 3 885 de apartamente. Potrivit preliminărilor, pînă la finele lunii în curs, numărul apartamentelor date în folosință locatarilor se va ridica la peste 61% din acest total, depășindu-se sarcina fizică de plan pe primele 3 trimestre cu 108 apartamente. Actualul stadiu fizic al blocurilor aflate în lucru oferă garanția realizării programului anual.

Un asemenea bilanț pozitiv este cu atît mai meritoriu, cu cît demarajul în '77 a fost îngreuiat de primirea cu întîrziere a unei bune părți din documentații. Călăuziți de indicațiile secretarului general al partidului privind creșterea eficienței activității pe ansamblul ramurii de construcții-montaj, efortul de recuperare a urmărit în principal creșterea potențialului de execuție, folosirea lui cît mai bună, disciplinarea întregii activități.

● 2 SCHIMBURI. Încă din luna mai, în condițiile deschiderii unor largi fronturi de lucru, s-a generalizat folosirea utilajelor și forței de muncă în două schimburi prelungite la realizarea lucrărilor de infrastructură și structură. Prin redistribuirea personalului de specialitate, s-a asigurat asistența tehnică în schimbul II la nivel corespunzător. La principalele grupe de utilaje și instalații tehnologice de șantier au fost obținuți coeficienți de schimb (raportați la schimb de 8 ore, cumulați pe 8 luni) considerabil superiori celor stabiliți ca minim obligatoriu pentru ansamblul ramurii ; peste 1,8 la excavatoare și macarale-turn, peste 2,3 la buldozere și centrale de beton.

● ÎNNOIREA FORȚEI DE MUNCĂ. De la începutul cincinalului, aproape 700 de muncitori — cam a zecea parte din efectivul trustului — au absolvit cursurile de calificare sau de ridicarea calificării, cu ori fără scoatere din producție. Este o acțiune non-stop, care amplifică forța șantierelor, traducîndu-se în ritm și calitate. După Congresul consiliilor oamenilor muncii, din rîndurile personalului auxiliar din industrie și din C.A.P.-uri au sosit la trustul de construcții peste 200 de muncitori, al căror aport se va materializa, pînă la finele anului, în echivalentul a mai mult de 100 de apartamente.

● ACORD GLOBAL. 91% din muncitorii care lucrează în acord global sînt cuprinși în formații conduse de maiștri, cu contract-angajament de acord global. Tendința este de a majora încă această cifră, pînă la nivelul maxim.

● INDUSTRIALIZARE. Pentru a spori gradul de industrializare a execuției structurilor constructive, în afara utilizării pe scară mai largă a panourilor mari din beton armat primite din industrie, trustul și-a mărit pînă la circa 8 000 mc/an propria capacitate de producere a prefabricatelor, rezolvîndu-și necesarul de elemente de planșee, fațade, scări la blocurile cu structuri mixte.

● PROGRAMARE. La nivel de trust, șantier, lot, obiect se aplică programarea trimestrială, lunară și decadală a producției și a resurselor materiale și umane, pe baza metodei drumului critic și folosind tehnica electronică de calcul. Perfecționarea pe această cale a organizării și conducerii activității are un rol deosebit în ritmicizarea realizării planului valoric și fizic, contribuind, prin prevenirea discontinuităților și necoordonărilor, la scurtarea termenelor de dare în folosință a noilor locuințe.

Prind viață hotărîrile Congresului consiliilor oamenilor muncii

ÎNTREGUL PERSONAL – INTEGRAT DEPLIN ÎN ACTIVITATEA DE BAZĂ A ÎNTREPRINDERII (II)

ANALIZÎND problemele folosirii cît mai judicioase a forței de muncă din întreprinderi, Congresul consiliilor oamenilor muncii a stabilit ca activitatea muncitorilor auxiliari – în special a celor care lucrează în domeniul aprovizionării, transporturilor interne și în alte compartimente – să fie astfel organizată, încît aceștia să poată lucra în meseria pentru care sînt calificați sau să aibă posibilitatea ca, într-un timp scurt, să-și însușească o meserie de bază și apoi să lucreze efectiv – cel puțin jumătate din timpul lor de muncă – în sectoarele direct productive din întreprinderi. Se poate aprecia, pe baza unor calcule estimative că dacă numai jumătate din cei aproape un milion de muncitori auxiliari și necalificați vor lucra în activitatea de bază – la nivelul planificat al productivității muncii industriale pentru anul în curs – se va putea obține o producție suplimentară, pînă în 1980, de peste 95 miliarde lei. Negreșit, o rezervă de asemenea importanță se cere grabnic fructificată, atît în interesul întreprinderilor și economiei naționale, cît și în interesul direct al celor la care se referă măsura respectivă.

În continuarea analizei începute în numărul 34 al revistei, prezentăm astăzi rezultatele obținute, precum și problemele care apar în procesul transpunerii în practică a acestei hotărîri la cele 4 întreprinderi care au făcut obiectul anchetei noastre.

Muncitori de bază din cei auxiliari

1 La **Întreprinderea de autoturisme din Pitești** există un demaraj bun, cu rezultate imediate. Astfel, de la 1 august a.c., un **număr de 856 muncitori auxiliari au trecut să lucreze integral în secțiile de producție, în felul următor : 80% dintre ei lucrează pe mașini-unelte în schimburile II și III, iar ceilalți 20% au fost integrați la executarea operațiilor de montaj.** De menționat că peste 70% dintre aceștia dispun de o calificare într-o meserie de bază, pe care o valorifică în prezent, iar ceilalți 30% se califică prin cursuri de scurtă durată la noile locuri de muncă unde au fost repartizați. Pînă la sfîrșitul anului, conducerea întreprinderii pregătește trecerea altor 250 de muncitori auxiliari în activitatea direct productivă. Se estimează că trecerea acestor 1 100 de muncitori auxiliari în activitatea direct productivă se va solda cu o creștere a producției fizice și marfă cu 9–10% și o sporire a productivității muncii pe angajat cu aproximativ 8%.

2 La **Întreprinderea „Vulcan"** s-a trecut, încă din luna februarie a.c., la transpunerea în practică a concluziilor unui studiu privind **integrarea în activitatea de producție din secțiile de bază a unui număr de 242 muncitori auxiliari ce lucraseră pînă atunci ca primitori-distribuitori, încărcători-descărcători** etc. Mai mult de 60% dintre aceștia, deținînd deja o calificare, au trecut să lucreze în meseriile pentru care erau pregătiți, iar ceilalți (40%) s-au calificat la noile locuri de muncă pentru meseriile la care în întreprindere existau necesități presante : sudori, lăcătuși, cazangii.

De la 1 septembrie a.c., a fost finalizat un al doilea studiu care prevede **trecerea la munca în acord în activitatea productivă de bază a încă 300 de muncitori auxiliari,** în două modalități distincte :

a) normarea muncii și trecerea la munca în acord pentru acea categorie de muncitori auxiliari (mașiniștii de pod rulant și cei de la montaj), care sînt calificați și direct implicați în procesul de producție ; este vorba de punerea de acord a situației scriptice cu cea faptică, deoarece ei sînt în fapt muncitori de bază după munca ce o execută, fiind considerați însă impropriu auxiliari, în virtutea unor criterii ce au devenit astăzi perimate ;

b) trecerea directă în producție sau la cursuri de calificare de scurtă durată a unor categorii de muncitori auxiliari ce deservesc producția (primitori-distribuitori, pregătitori, muncitori de la curățenie etc.) ; în această categorie sînt peste 150 persoane, mai mult de jumătate fiind deja calificate într-o meserie sau alta.

Valorificarea superioară a forței de muncă a reprezentat și reprezintă pentru întreprindere o necesitate internă, impusă de amplificarea continuă a activității productive, în condiții de eficiență și productivitate la rîndul lor sporite. Faptul că au fost inițiate acțiuni eficiente pe această linie, cu rezultate bune, încă înainte de Congresul consiliilor oamenilor muncii – hotărîrile acestuia venind să impulsioneze mai mult aceste începuturi bune – demonstrează că, în întreprinderi există un teren fertil pentru inițiative valoroase, care să contribuie la rezolvarea unor importante probleme interne.

Practica o ia înaintea studiilor

3 La **Combinatul petrochimic din Pitești, nevoile producției au făcut necesară, încă de la începutul lunii iulie a.c., trecerea unui număr de 170 de muncitori auxiliari (de la sectoarele de întreținere și reparații) în activitatea de investiții, pentru preluarea de la constructor (care nu avea capacitate suficientă) a unor lucrări de construcții-montaj în valoare de 5,5 milioane lei.** Acești muncitori vor lucra la construcția și montajul obiectivelor de investiții (instalația de dimetiltereftalat, instalația normal-parafine și instalația de condiționare prometrinigran) pînă la finele anului 1977, cînd expiră termenul de punere în funcțiune iar, în continuare, vor lucra direct în producția acestor instalații, ca muncitori calificați în meserii specifice proceselor de producție respective.

Tot din luna iulie a.c., alți 22 de muncitori de la sectorul de reparații mecanice au fost detașați pe timp de 6 luni la Grupul de șantiere Pitești al Trustului de montaj utilaj chimic din București, la instalațiile aflate în construcție. La darea în folosință a instalațiilor, și acești muncitori vor rămîne să lucreze – conform meseriilor lor – în procesele de producție ale respectivelor instalatii.

De adăugat că toți acești 192 muncitori, care lucrează acum la obiective de investiții, sînt calificați în diferite meserii : 152 sînt lăcătuși-mecanici, 20 sudori, 10 tîmplari și zidari și 10 zugravi. O parte din ei își însușesc, pînă la terminarea obiectivelor la care lucrează sau ulterior, și alte meserii devenind muncitori policalificați, fapt ce va contribui la o integrare mai completă, operativă și eficientă a lor în activitatea direct productivă viitoare.

Iată un exemplu în care cerințele producției au luat-o înaintea mișcării prea lente a studiului problemelor, așa cum se întîmpla în august cînd încă se mai lucra la studiul trecerii altor categorii de muncitori auxiliari în activitatea de bază, studiu ce urma să se finalizeze în septembrie, deci, cu o întîrziere de două luni față de data hotărîrilor Congresului.

ECONOMIE NATIONALA

Cu toate rezultatele obținute pînă acum, se poate aprecia că **la Combinatul petrochimic din Pitești este necesar să se acționeze cu mai multă operativitate în direcția integrării muncitorilor auxiliari de la compartimentele de aprovizionare și transport intern în activitatea de producție și a trecerii muncitorilor necalificați la cursuri de calificare sau să se califice direct la locurile de muncă.**

Muncitorii necalificați – în centrul atenției

4 În cadrul **Întreprinderii „Semănătoarea" din București** raportul dintre muncitorii direct productivi și cei indirect productivi, la începutul lunii august a.c., era de 3,2 la 1. Din totalul celor ocupați în activități auxiliare, 492 erau muncitori necalificați, la care se adaugă alți 65 muncitori necalificați ce activează în secțiile de producție. Planul de calificare, pentru anul în curs, prevede participarea a 550 muncitori specializați necesari diverselor sectoare. Este vorba deci, despre aproape întreg numărul de muncitori necalificați existent în întreprindere. De altfel, în general, cei care au urmat, urmează sau vor urma să se califice la școlile întreprinderii sau la locurile de muncă din secții, provin în proporție de 90% din întreprindere și numai 10% din afară. Totuși, în acest an, doar 300 din cei 460 muncitori necalificați își vor însuși o calificare și vor trece să lucreze în activitatea direct productivă cel puțin jumătate din timpul lor de muncă, ceilalți urmînd să capete o calificare începînd cu anul viitor. Este un început bun, deși incomplet și în întîrziere față de necesități și față de hotărîrea Congresului C.O.M. din iulie. **Grăbirea materializării măsurilor adoptate și completarea acestora cu soluții și pentru ceilalți muncitori auxiliari (în special cei necalificați) sînt două cerințe imperioase pentru întreprindere.**

Dat fiind că aproape 60% din muncitorii indirect productivi ai întreprinderii execută în prezent munci normate, retribuite în acord global, trebuie avut în vedere că aceștia sînt muncitori de bază, chiar dacă nu sînt încadrați în secțiile principale de producție, deoarece activitatea lor este indispensabilă bunului mers al activității întreprinderii. În sfîrșit, **pentru ca cea mai mare parte a muncitorilor auxiliari din activitatea de aprovizionare, de transport intern și alte activități similare să se poată transfera în activitatea direct productivă, se impune să crească gradul de mecanizare al muncilor respective, acțiune care se desfășoară încă prea lent, din cauza unei preocupări insuficiente a factorilor de răspundere din întreprindere.** Se cere un intens efort de creativitate și organizațional pentru ca trecerea muncitorilor auxiliari în sectoarele direct productive să se realizeze, în primul rînd, prin efort propriu, cu investiții suplimentare minime.

Din analiza întreprinsă la cele 4 mari întreprinderi republicane, privind mai buna utilizare a personalului tehnico-ingineresc din serviciile funcționale și a muncitorilor auxiliari în activitatea direct productivă se degajă unele **concluzii** privind rezultatele obținute și o serie de aspecte asupra cărora trebuie să se concentreze eforturile, în continuare, în acest an. Dintre ele, consemnăm :

- **acțiunile practice întreprinse pînă în prezent nu pot fi considerate că au rezolvat pe deplin sarcinile în acest domeniu,** deoarece cea mai mare parte a rezultatelor obținute sînt doar parțial satisfăcătoare ca grad de cuprindere a personalului vizat, iar soluțiile adoptate nu întotdeauna au fost cele mai eficiente.
- deoarece acțiunea se află în plină desfășurare **trebuie insistat în continuare pe linia urmăririi și controlului riguros al modului concret de integrare, operativă și efectivă, a personalului respectiv, în noile secții și colective de lucru.**
- dat fiind că, în scurta perioadă de timp ce s-a scurs de la declanșarea acțiunii, nu s-a putut evalua complet și la toate nivelele **eficiența redistribuirii personalului auxiliar, se impune a fi depistate și reliefate cifric, influențele complexe pe care aceasta le are asupra unor indicatori importanți :** productivitatea muncii, producția fizică, cheltuielile neproductive, calitatea lucrărilor și a produselor, retribuția muncitorilor, etc.
- Pentru ca reușita acțiunii să fie deplină, fără a afecta alte activități din întreprinderi, **nu trebuie pierdute din vedere măsurile „de complementaritate",** ca, de exemplu : stricta raționalizare a numărului actualelor „situații" și hîrtii, documente, exagerat de multe, care se cer serviciilor funcționale din întreprinderi de forurile tutelare sau de sinteză ; sporirea gradului de mecanizare a unor activități auxiliare, cel puțin la nivelul fondurilor prevăzute în acest scop ; elaborarea unor studii fundamentate de prognoză și marketing etc.

Rezolvarea judicioasă a tuturor acestor probleme poate contribui substanțial la integrarea deplină a întregului personal în activitatea de bază a întreprinderilor și centralelor.

I. SOARE
Gh. DRĂGHICI

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Vîrf de muncă în campania agricolă de toamnă

ÎN LUNILE septembrie și octombrie se execută cel mai important volum de lucrări din campania agricolă de toamnă. Dintre acestea, se detașează, ca importanță și complexitate, **recoltarea porumbului pentru boabe,** care se va efectua pe aproximativ 3,5 mil. ha. Pentru ca recoltarea să se înscrie într-un timp cît mai scurt și deci pentru a evita situațiile din anii precedenți, cînd stringerea porumbului se prelungea pînă la sfîrșitul anului, în unitățile agricole au fost luate măsuri energice privind **creșterea ponderii recoltării mecanizate.** Ca urmare, în această toamnă, recoltarea porumbului pentru boabe trebuie să se înscrie, în toate unitățile agricole, în 35 zile normale de lucru, urmînd ca ea să se încheie definitiv și integral cel mai tîrziu de 1 noiembrie. **Principala măsură adoptată a fost aceea a sporirii numărului de mașini cu care se recoltează porumbul pentru boabe,** numărul acestora ajungind la aproape 6 000 în cooperativele agricole și la 4 500 în întreprinderile agricole de stat. Dacă toate mașinile de recoltat existente vor funcționa cu viteza zilnică planificată, se pot recolta zilnic peste 43 mii ha. Viteza zilnică de recoltare va fi dublată însă prin măsurile luate de a se recolta porumb și manual.

Din graficul alăturat rezultă un grad mai ridicat de mecanizare a recoltării porumbului în I.A.S. față de C.A.P., atît în fiecare județ (cu excepția județului Arad, unde cooperativele agricole recoltează — procentual — mai mult decît întreprinderile agricole de stat) cît și pe total sectoare (de stat față de cel cooperatist). Deosebit de pozitiv este faptul că în întreprinderile agricole de stat din cinci județe (Ilfov, Ialomița, Buzău, Timiș și Caraș-Severin) recoltatul mecanizat al porumbului se realizează în proporție de 100%. Totuși, în ansamblu, față de programul adoptat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare privind recoltarea mecanizată a porumbului se constată unele întîrzieri, dat fiind că procesul de mecanizare a recoltării porumbului pentru boabe trebuia să se încheie în această toamnă în întregul sector socialist.

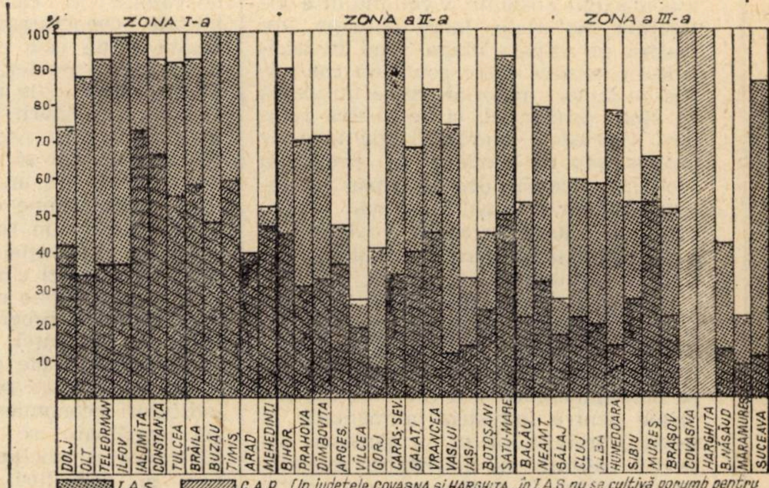

Gradul de mecanizare a recoltării porumbului în campania de toamnă '77.

Județele, îndeosebi trusturile de mecanizare, trebuie să ia măsuri din timp pentru confecționarea și adaptarea unor dispozitive la mașinile de recoltat existente, pentru menținerea și îmbunătățirea parametrilor tehnici ai acestor dispozitive în perioada de recoltare pentru a asigura condiții sporite încheierii recoltatului porumbului în timp util.

I.M.

STUDII — EXPERIENȚE

La baza consolidării cooperativelor agricole:

ÎMBUNĂTĂȚIREA CONTINUĂ A REZULTATELOR ECONOMICO-FINANCIARE

ÎN ACTUALA ETAPĂ de dezvoltare a economiei noastre socialiste, întărirea economico-organizatorică a tuturor cooperativelor agricole de producție reprezintă un comandament esențial ce se realizează atît prin folosirea pe scară tot mai largă a unor factori de producție moderni și activi (mecanizare, chimizare, irigații, material biologic superior, forță de muncă calificată etc)., cît și prin perfecționarea necontenită a organizării producției și a muncii și a tuturor elementelor mecanismului economic propriu, precum și a interdependențelor acestuia cu mecanismul economic general.

În acest context, se impune perfecționarea utilizării pîrghiilor economice, financiare și de credit prin intermediul cărora se creează și se repartizează principalele fonduri ale cooperativelor agricole. Analizele economico-financiare ale activității de producție din cooperative trebuie să urmărească atît nivelurile și tendințele indicatorilor specifici (producție globală, producție marfă, cheltuieli materiale, producție netă, fond de dezvoltare și fond de consum), cît mai ales raporturile de corelare în care se găsesc sau trebuie să se găsească acești indicatori pentru a putea asigura creșterea și dezvoltarea economică la nivelul acestor unități agricole. Valoarea acestor analize constă în aprecierea științifică a volumului producției globale și a structurii sale pe sectoare de producție agricolă, a dezvoltării și folosirii eficiente a bazei tehnico-materiale din cooperative, a mărimii absolute și relative a valorii nou create (producția netă) și a perfecționării repartiției optime a acesteia între fondul de dezvoltare și fondul de consum.

Existența și promovarea în continuare a unor corelații juste din punct de vedere economic între acești indicatori reflectă perfecționarea procesului de îmbinare a intereselor individuale cu cele colective, atît în cadrul proprietății de grup, cît și în raporturile acesteia cu proprietatea întregului popor.

Perfecționarea necontenită a raportului cheltuieli materiale – producție netă

UN ROL HOTĂRÎTOR în obținerea de rezultate superioare în activitatea cooperativelor agricole îl are eficiența cu care se fac cheltuielile materiale de producție. Sporirea acestei eficiențe nu are în vedere, în primul rînd, reducerea mărimii absolute a volumului cheltuielilor materiale, lucru aproape imposibil în actuala etapă, cînd în agricultura noastră cresc continuu cantitățile de factori materiali ce se utilizează în sfera producției, ci reducerea relativă a acestor cheltuieli (pe tona de produs, sau ca pondere în producția globală și marfă), deci în raport cu obținerea unor producții tot mai mari, care să justifice aceste cheltuieli și care să poată asigura reproducția lărgită în continuare.

Concomitent cu preocuparea de a obține producții agricole sporite, în scopul satisfacerii depline a cerințelor crescînde ale populației pentru produse agroalimentare și a celor de materii prime pentru industria alimentară și ușoară, trebuie să se urmărească aspectul calitativ al activității, reflectat cu precădere în realizarea unor astfel de producții, cantitativ și calitativ superioare, cu cheltuieli materiale relativ mai mici, respectînd cerința de bază a unei activități eficiente : depunerea unui efort (cheltuieli) minim și obținerea unui efect util (producție netă) maxim. În acest sens, rezultatele economice ale cooperativelor agricole vor fi favorabile, respectiv eficiente, dacă creșterea cheltuielilor materiale va fi devansată de o creștere mai rapidă a producției fizice și, pe această bază, a celei globale. Reducerea relativă a cheltuielilor materiale implică o creștere mai accelerată a producției nete (atît ca pondere în producția globală, cît și ca volum absolut), ceea ce creează premise economice solide pentru dezvoltarea și consolidarea cooperativelor (pe seama fondului propriu de dezvoltare) simultan cu creșterea veniturilor și a nivelului de trai al membrilor cooperatori.

Raportul dintre creșterea producției globale și creșterea nivelului cheltuielilor materiale depinde de etapa de dezvoltare în care se găsește fiecare unitate cooperatistă. Astfel, dacă această etapă este caracterizată de introducerea accelerată a progresului tehnic, cheltuielile materiale corespunzătoare vor spori și ele substanțial, ceea ce va face necesară luarea unor măsuri capabile să ducă la eficientizarea acestora într-un timp cît mai scurt, care să determine o reducere relativă a cheltuielilor în raport cu volumul sporit al producției globale și producției nete. Atunci cînd cooperativa agricolă se află într-o etapă de desăvîrșire a introducerii progresului tehnic, rezultatele eficienței acestei introduceri fiind deja probate de nivelurile și raporturile în care se găsesc principalii indicatori economico-financiari, eforturile următoare se concentrează spre păstrarea și ameliorarea acestor niveluri și raporturi. O cerință de mare însemnătate teoretică și practică în analiza dinamică a raporturilor producției globale, producției nete și cheltuielilor materiale se referă la atingerea și păstrarea următoarei corelații :

$$I_{PN} \geqslant I_{PG} \geqslant I_{CM}$$

unde :

I_{PN} = indicele de creștere a producției nete

I_{PG} = indicele de creștere a producției globale

I_{CM} = indicele de creștere a cheltuielilor materiale.

Am întreprins o analiză concretă a problematicii abordate în acest studiu, inclusiv asupra corelației anterioare, la *Consiliul intercooperatist Ulmeni, județul Ilfov*, pentru perioada 1971—1976 (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Dinamica producției globale, cheltuielilor materiale și producției nete la Consiliul intercooperatist Ulmeni, județul Ilfov

1971 = 100,0

	1972	1974	1976
Producția globală	107,6	119,7	150,4
Cheltuielile materiale	104,4	131,7	171,9
Producția netă	110,0	110,3	155,4
Ponderea producției nete	102,3	93,2	95,6
Ponderea cheltuielilor materiale	96,0	109,8	105,7

Cu excepția anului 1972, corelația necesară în dinamica celor trei indicatori nu se realizează, datorită creșterii mai accentuate a cheltuielilor materiale, cooperativele respective aflîndu-se într-o etapă de introducere masivă a progresului tehnic. Totuși, în 1976 există o tendință de apropiere a indicilor analizați, creșterea substanțială a volumului cheltuielilor materiale fiind însoțită de sporiri notabile ale producției globale și nete. La nivelul fiecăreia dintre cele 5 cooperative ale consiliului, rezultatele sînt diferite, în funcție de condițiile concrete și de preocuparea pentru eficientizarea producției și a cheltuielilor, în special pe linia reducerii relative a cheltuielilor materiale. Astfel, la cooperativele agricole Ulmeni și Curcani ritmul creșterii cheltuielilor materiale devansează mult ritmul creșterii producției globale și a celei nete. La celelalte cooperative situația este mai bună, dar și ele mai au încă de acționat cu hotărîre pentru atingerea corelațiilor optime dintre rezultatele lor economico-financiare. Tendința îmbunătățirii acestor rezultate este evidentă mai ales în ultimul an analizat (1976) în comparație cu anul anterior, ceea ce ne îndreptățește să considerăm că într-o perioadă scurtă cooperativele Consiliului Ulmeni vor fi într-o situație structural îmbunătățită, cînd activitatea lor de producție se va desfășura în condițiile unei eficiențe ridicate.

Rezervele existente în gospodărirea mijloacelor materiale și financiare, in organizarea mai judicioasă a producției și a muncii sînt reflectate de ponderea mare a cheltuielilor materiale în cadrul producției globale, atît la nivelul consiliului cît și în fiecare cooperativă agricolă din acest consiliu. În plus, această pondere, în general mare, a manifestat o permanentă tendință de creștere în ultimele două cincinale. Pe totalul Consiliului intercooperatist Ulmeni, ponderea respectivă a crescut de la 43,8% în 1971 la 46,3% în 1976. Totuși, în unele cooperative (Ulmeni, Curcani și Oltenița) se constată o anumită tendință de reducere a ponderii cheltuielilor materiale în producția globală, ca urmare a creșterii mai rapide a producției față de creșterea volumului cheltuielilor materiale efectuate pentru obținerea sa. În actualul cincinal, reducerea și mai însemnată a ponderii cheltuielilor materiale reprezintă o sarcină de prim ordin pe linia ameliorării calității rezultatelor activității de producție din cooperative, criteriul eficienței devenind hotărîtor și în aprecierea eforturilor depuse în agricultura cooperatistă.

Executarea unor lucrări de bună calitate și la timpul lor optim, folosirea mai completă a bazei tehnico-materiale, eliminarea cheltuielilor neeconomicoase, sînt căile cele mai sigure ale creșterii producției și a cheltuirii eficiente a mijloacelor avute la dispoziție.

Pe de altă parte, o reflectare concludentă și cu mari implicații pentru dezvoltarea unităților agricole cooperatiste, în ce privește **raportul în care se găsesc producția globală și cheltuielile materiale, o dă plusprodusul creat în aceste unități, respectiv producția netă,** atît ca nivel și dinamică a volumului său cît și ca pondere în cadrul producției globale. Creșterea continuă a volumului producției nete și a ponderii sale în cadrul producției globale înseamnă materializarea practică a desfășurării unei activități eficiente, crearea de condiții sporite pentru reproducția lărgită și pentru creșterea veniturilor membrilor cooperatori. În cooperativele Consiliului intercooperatist Ulmeni, volumul producției nete manifestă o certă tendință de creștere, dar ponderea sa în producția globală a scăzut în perioada 1971—1976, tocmai ca urmare a creșterii mai rapide a cheltuielilor materiale ; aceasta arată că valoarea nou creată în aceste unități nu se înscrie totdeauna în ritmul obligatoriu impus de volumul cheltuielilor efectuate, eficiența acestora fiind doar parțială, ca urmare a fructificării incomplete a rezervelor existente pe această linie. Este neîndoielnic că și în această privință unitățile agricole analizate se află pe drumul cel bun, dovadă — creșterea continuă a volumului producției nete, dar mai au pînă la atingerea situației optime, care constă în creșterea ponderii producției nete, concomitent cu scăderea ponderii cheltuielilor materiale în producția globală.

În aprecierea rezultatelor cooperativelor agricole, nu este suficient să avem în vedere sporirea producției la hectar sau pe cap de animal, creșterea productivității muncii sau a volumului valoric al producției globale, ci trebuie găsit un criteriu (indicator) sintetizator al raportului dintre eforturile depuse și rezultatele obținute. Unul din criteriile cele mai potrivite pentru optimizarea relației cheltuieli-rezultate este *sporul producției nete,* ce devine maxim, conform relației :

$$\Delta PN = PN_1 - PN_0 = \text{maxim}$$

în următoarele condiții (restricții) :

$$PG_1 \geqslant PG_0 \; ; \; \frac{CM_1}{PG_1} \leqslant \frac{CM_0}{PG_0} \; ; \; pv \doteq \text{constant}$$

unde: PN = producția netă în perioada curentă și în cea de bază

$\frac{CM}{PG}$ = ponderea cheltuielilor materiale în producția globală, în perioada curentă și în cea de bază.

PG = producția globală în cele două perioade

pv = prețurile de valorificare a producției agricole.

Altfel spus, asigurarea creșterii maxime a producției nete într-un interval de timp cere creșterea producției globale în aceeași perioadă, concomitent cu reducerea ponderii cheltuielilor materiale în producția globală.

Rata fondului de dezvoltare — efect și cauză a eficienței activității economice din cooperative

ATUNCI cînd se asigură condițiile maximizării producției nete, se creează implicit posibilitatea sporirii certitudinii realizării unui fond de dezvoltare mărit, aceasta fiind sursa principală a autofinanțării reproducției lărgite în cooperativele agricole. Consolidarea și dezvoltarea economico-socială a acestor unități agricole este de neconceput în afara unui ritm susținut de creștere a producției nete și a fondului propriu de dezvoltare. Încetinirea ritmului de creștere a producției nete și a ponderii sale, în producția globală, creează greutăți în constituirea fondului de dezvoltare și chiar imposibilitatea încadrării în prevederile statutare, conform cărora, pentru fondul de dezvoltare trebuie să se aloce cel puțin 18% din producția netă. Există cazuri cînd, volumul producției nete fiind insuficient de mare și trebuind să se asigure venituri corespunzătoare membrilor cooperatori, nu se mai poate asigura rata minimă a fondului de dezvoltare (18%), ci una mai scăzută, cu consecințe negative asupra dezvoltării viitoare a cooperativelor respective.

Analiza comparativă și în dinamică a datelor privind rata fondului de dezvoltare la cooperativele agricole din Consiliul intercooperatist Ulmeni (tabelul nr. 2), ne indică existența unor însemnate rezerve pe această linie, diferențieri mari de la o cooperativă la alta, concomitent cu o îmbunătățire a situației în timp, la toate unitățile (cu excepția C.A.P. Oltenița).

Tabelul nr. 2

Rata fondului de dezvoltare (ponderea în producția netă) la cooperativele din Consiliul Ulmeni

	1972	1974	1976
1. CAP Ulmeni	19,0	13,9	18,3
2. CAP „8 Martie“	22,3	22,4	21,1
3. CAP Oltenița	21,1	17,9	11,7
4. CAP Mitreni	20,7	11,1	24,3
5. CAP Curcani	16,1	17,5	19,9
Total Consiliu	20,0	16,4	18,6

La rîndul său, asigurarea unor fonduri proprii sporite pentru dezvoltare, este de natură să creeze condiții pentru valorificarea mai eficientă a tuturor cheltuielilor, prin sporirea mai rapidă a producției în raport cu sporirea cheltuielilor.

Urmărind creșterea gradului de participare cu fonduri proprii la dezvoltarea bazei tehnico-materiale a cooperativelor agricole de producție trebuie să se aibă în vedere că numai prin asigurarea eficienței cheltuielilor materiale se pot obține producții nete sporite, din care se pot forma atît fondul de dezvoltare, cît și fondul de consum în proporțiile care să respecte prevederile statutare, să corespundă nevoilor de dezvoltare și de consum ale cooperativelor și ale membrilor lor.

Am constatat că în practică, analizele efectuate nu folosesc suficient indicatorul producției nete, care figurează atît în planul financiar al unităților cooperatiste, cît și în dările de seamă ale acestora. În prezent, sînt asigurate condițiile teoretice și practice pentru calcularea costurilor de producție în aceste unități, dar încă nu se fac suficiente eforturi pentru raționalizarea consumurilor în vederea optimizării structurii și reducerii mărimii lor. Lucrătorii din cooperativele agricole și consiliile intercooperatiste trebuie să înțeleagă că toate modificările și progresele ce au loc pe linia planificării și evidenței cheltuielilor de producție nu sînt un scop în sine, ci trebuie și pot să servească la luarea deciziilor în sensul creșterii rentabilității și a perfecționării activității economice.

La baza luării tuturor măsurilor în desfășurarea activității economice trebuie să stea raționamentul eficienței economice ridicate și nu al unui consum mare de resurse.

lector. univ. Tatiana MOȘTEANU

CITITORII AU CUVÎNTUL

Control preventiv

CREȘTEREA eficienței actului de control presupune ca acesta să se exercite cît mai aproape de locul și timpul în care se petrec operațiile economice. Numai un control prin excelență preventiv, capabil să oprească operații nelegale, neeconomicoase și nereale, poate să contribuie în cel mai înalt grad la creșterea rapidă a economiei.

Realizări notabile s-au obținut la Sucursala județeană Cluj a Băncii Naționale prin extinderea controlului preventiv asupra plăților care se efectuează zilnic de către unitățile socialiste. Intervenția băncii în procesul aprovizionării, chiar în cursul îndeplinirii obligațiilor contractuale, se dovedește oportună deoarece împiedică efectuarea de plăți nelegale sau achiziționarea unor materii și materiale care se găsesc la cumpărător în stocuri supranormative. Experiența a arătat că oportunitatea intervenției se probează ca eficientă și nu afectează desfășurarea normală a proceselor de producție, numai dacă se cunosc temeinic realitățile din întreprindere, dacă se prevăd corect direcțiile evoluției lor și se înfăptuiește o colaborare strînsă între personalul operativ de la ghișeu și inspectorii de teren. Ca atare, s-a stabilit ca în fiecare zi, înaintea deplasării la întreprinderi, inspectorii să analizeze la ghișeu situația economică a unităților controlate, să revadă principalele operațiuni efectuate în ziua precedentă sau care se vor efectua în cursul zilei, ca apoi la întreprindere să poată interveni prompt pentru a preveni apariția incapacității de plată. De asemenea, personalul operativ are obligația să pretindă avizul inspectorului pentru efectuarea operațiunilor de decontare sau de refuz de plată în momentul în care se pune sub semnul îndoielii legalitatea operației.

Avînd în vedere rezultatele pozitive obținute prin folosirea metodelor de control mai sus-amintite, propun generalizarea lor în toate unitățile operative ale Băncii Naționale.

Petru PRUNEA
Cluj-Napoca

Umiditatea cerealelor

SE ȘTIE că, adesea, din cauza condițiilor meteorologice sau pentru motivul că mijloacele mecanice trebuie utilizate eșalonat în timp și pe unități agricole, recoltarea cerealelor începe mai devreme, cînd umiditatea este mai ridicată și, uneori, se încheie chiar fără să se ajungă la umiditatea acceptată. De asemenea, se știe că cooperativele agricole nu dispun – toate – de spații de depozitare sau acestea sînt necorespunzătoare. Pentru cooperativele agricole care nu dispun de spații de depozitare și uscare a cerealelor propun să se preia uiumul de către bazele de recepție (ca formă de plată pentru utilizarea combinei) la umiditatea la care se recoltează cerealele, respectiv la umiditatea la care se preia întreaga producție de cereale contractată de cooperativele agricole.

Ilariu BÎRSAN
președintele C.A.P. Aita Seacă
județul Covasna

ECOURI

Cheltuieli materiale

ÎN LEGĂTURĂ cu materialul „Reducerea cheltuielilor materiale", publicat în nr. 28/1977, vă comunicăm următoarele :

Problemele referitoare la planificarea producției marfă și a costurilor de producție pe întreprinderi, precum și eventuala lor corectare în funcție de situațiile concrete ce apar pe parcursul executării planului, sînt de resortul centralelor industriale și al ministerelor respective, iar în ultimă instanță de resortul Comitetului de Stat al Planificării.

Comitetul de Stat pentru Prețuri — prin lucrători din aparatul central sau prin organele teritoriale (inspectoratele județene de stat pentru controlul prețurilor) – urmărește periodic îndeplinirea indicatorilor de costuri planificați și aplicarea planurilor de măsuri elaborate de unitățile economice pentru încadrarea acestora în costurile planificate.

În ce privește dificultățile în realizarea indicatorului „Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă", arătate în material, menționăm că ele au fost generate și de faptul că prețurile pe baza cărora s-a elaborat planul economic pe anul 1977 au fost determinate prin coeficienți sau calcule globale, ceea ce a condus la unele diferențe față de prețurile efective intrate în vigoare la 1 ianuarie 1977 pentru o serie de produse. Neconcordanțele de acest gen urmează să fie înlăturate prin modificarea corespunzătoare a indicatorilor din planurile unităților economice, acțiune care se află în curs de desfășurare pe baza Decretului Consiliului de Stat nr. 254 din 30 iulie a.c. privind aprobarea influențelor asupra indicatorilor de plan economici și financiari pe anul 1977 din aplicarea prețurilor de producție și de livrare reașezate aprobate prin Decetul nr. 394/1976 și stabilirea de măsuri pentru depășirea producției și creșterea eficienței economice.

N. HOANCĂ
director adjunct
Comitetul de Stat pentru Prețuri

Norme

REFERITOR la articolul intitulat „Norme" din numărul 31 al Revistei Economice, prin care se propune admiterea decontării penalităților calculate conform H.C.M. nr. 306/1970 prin dispoziție de încasare supusă avizării plătitorilor, vă comunicăm următoarele :

În Normele metodologice nr. 1/1972 ale Băncii Naționale (partea a II-a privind efectuarea plăților între unitățile socialiste, pct. 222) se prevedea dreptul unităților socialiste de a introduce dispoziții de încasare supuse avizării pentru penalități calculate în conformitate cu H.C.M. nr. 306/1970, art. 1, lit. g (neplata prețului) și lit. h (refuz nejustificat). Totodată se prevedea că decontarea acestor documente poate fi refuzată pentru erori de calcul sau nerespectarea condițiilor legale în modul de calculare al penalităților pretinse.

Din analiza aplicării timp de 4 ani a acestor prevederi au rezultat, însă, multe neajunsuri, determinate de faptul că întreprinderile introduceau documente nereale, fapt ce a făcut ca marea majoritate a acestora să fie refuzate de plătitori, sporind astfel în mod inutil volumul de muncă la bancă și la întreprinderi. De asemenea, Arbitrajul de Stat central, sesizînd unele abuzuri ce se produceau în decontarea penalităților respective, a solicitat modificarea acestei prevederi din Normele Băncii Naționale.

Ținînd seama de cele expuse și în scopul simplificării muncii la bancă și la întreprinderi, prin eliminarea refuzurilor de plată, în noile Norme nr. 2/1977 s-a renunțat la reglementarea anterioară, stabilindu-se ca instrument de încasare a penalităților, calculate în conformitate cu H.C.M. nr. 306/1970, dispoziția de încasare, fie avînd consimțămîntul expres al plătitorului, fie însoțită de o hotărîre arbitrală (pct. 100 din Normele nr. 2/1977).

Considerăm că dispoziția de încasare avînd consimțămîntul expres al debitorului constituie un instrument operativ, care elimină refuzurile de plată, dar impune totodată o vigilență corespunzătoare din partea furnizorului, pentru obținerea consimțămîntului respectiv, urmînd ca sesizarea arbitrajului să se facă numai în cazurile cînd nu s-a ajuns la o înțelegere între parteneri.

A. PETRESCU
director
Banca Națională

Rezerve interne

CONSIDERĂM dezbaterea „R.E." cu privire la „Folosirea la parametri înalți a capacităților de producție" ca binevenită atît sub aspectul mobilizării întreprinderilor în această direcție, cît și sub aspectul acordării unui sprijin din ce în ce mai substanțial din partea forurilor tutelare (centrale, ministere) în vederea transpunerii în practică a politicii partidului nostru de introducere a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în activitatea curentă de producție, de folosire cît mai bună a rezervelor potențiale de producție. În această lumină am privit și materialul publicat în nr. 31 din 5 august al „R.E."

Referirile și reflexiile făcute în acest material cu privire la unele deficiențe reieșite în activitatea noastră în urma dezbaterii organizate de „R.E." au făcut obiectul unei analize și stabilirii unor măsuri. Prin introducerea unor noi formule organizatorice și tehnologice, care să conducă la scurtarea duratei reparațiilor față de prevederile din normative, s-a reușit reducerea duratei de staționare a instalațiilor pentru reparații cu 1-2 zile față de prevederile din normative și în unele cazuri cu 3-4 zile. Această reducere a fost posibilă și ca urmare a unei asigurări mai bune cu materiale, piese de schimb și utilaje, ca și a utilizării unor metode avansate de reparații și de organizare superioară a muncii lucrătorilor.

ing. N. POPESCU
director al Combinatului
de îngrășăminte chimice Năvodari

Tehnici și metode moderne în sprijinul eficienței producției

CONDUCEREA PRIN COSTURI — INSTRUMENT DE ECONOMISIRE A RESURSELOR MATERIALE

ÎN MOD APROAPE UNANIM, literatura de specialitate a tratat problema economisirii resurselor materiale la nivelul întreprinderii, prin prisma procedeelor și măsurilor tehnologice. Apreciem însă că, în afara procedeelor tehnologice, specifice fiecărei subramuri sau întreprinderi, foarte importantă poate fi existența unor indicatori economici și a unor metode de conducere la nivelul întreprinderii, care să antreneze colectivul în economisirea resurselor materiale. Indicatorul care ar putea să promoveze reducerea costurilor materiale, în cazul cînd ar deveni un indicator principal al întreprinderii, deci cu atribuții suplimentare, ar fi producția netă [1].

Adoptarea producției nete ca indicator principal trebuie să însemne mai ales schimbarea opticii conducerii întreprinderii : a urmări creșterea producției globale nu cu prețul unei ponderi ridicate a costurilor materiale, ci făcînd totul pentru scăderea costurilor materiale, care să înlesnească mărirea producției nete. *Deci, de la o producție cantitativă la o producție de maximă eficiență.*

ÎNTRUCÎT procesul de conducere ar trebui să înceapă întotdeauna cu stabilirea obiectivelor, problema care se pune în fața întreprinderilor ce au ca indicator principal producția netă este stabilirea obiectivului prioritar. Analizele efectuate au condus la concluzia că acesta constă în **maximizarea producției nete prin minimizarea costurilor materiale,** în care scop se stabilește ecuația **funcției obiectiv** și **modelul matematic** al maximizării producției nete.

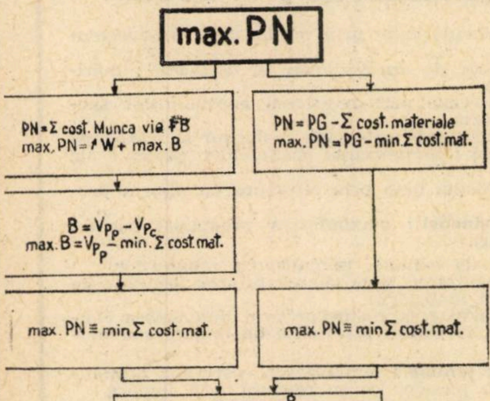
max. PN
PN = Σ cost. Munca vie FB
max. PN = f W + max. B
PN = PG − Σ cost. materiale
max. PN = PG − min. Σ cost. mat.
B = Vpp − Vpc
max. B = Vpp − min. Σ cost mat.
max. PN ≡ min Σ cost. mat.
max. PN ≡ min Σ cost. mat.
min. cost. mat. (x) = min. Σ Cijxj j=1 p
Σ Cijxj ≡ Cri j=1 p
Σ Cijxj ≤ Cp i=1 n
xj ≥ 0
dacă
Beneficiu
Pierderi
Cri − Cef ≥ 0
Cp − Cef ≥ 0
Cri − Cef ≤ 0
Cp − Cef ≤ 0

Fig. 1 : *Modelul matematic al maximizării producției nete*

Cij — costul materiei prime *i* pentru produsul *j* (consum specific) *Xj* — cantități din produsul *j ; Cef* — costuri efective ; *Cp* — costuri planificate ; *Cri* — costuri totale ale materiei prime *i* pentru toate produsele j. j = 1... p.

Funcția obiectiv: $F_{max} = \sum_{i=}^{n} P_{ni} X_i$,

în care :

P_{ni} — producția netă unitară a producției **i,**

X_i — cantitatea în unități fizice ce se va realiza din produsul **i,**

conduce la necesitatea creșterii producției nete pentru fiecare produs, atelier, întreprindere, iar modelul matematic al maximizării producției nete, redat în fig. 1, conduce la necesitatea minimizării costurilor materiale.

Nu numai pentru acest caz — al întreprinderilor industriale ce au ca indicator principal producția netă — dar chiar și pentru toate unitățile economice productive (indiferent de ramura din care fac parte), prof. dr. Emilian Dobrescu [2] apreciază că drept criteriu al optimului microeconomic poate fi considerat maximizarea producției nete. Această afirmație evidențiază, pe de o parte, existența posibilității de generalizare a producției nete, pornind de la criteriul optimului macroeconomic — considerat a fi „legea maximizării bunăstării sociale". iar pe de altă parte. ea subliniază oportunitatea și necesitatea accelerării stabilirii unei (unor) metode de conducere a întreprinderii care să poată asigura planificarea, urmărirea, realizarea și maximizarea producției nete. O astfel de metodă trebuie să garanteze maximizarea producției nete, prin minimizarea costurilor materiale, să aibă în același timp un puternic conținut economic și uman și să elimine unele contradicții neantagoniste dintre interesele economiei naționale și interesele unităților economice, dintre interesele întreprinderii și interesele lucrătorilor acesteia.

DUPĂ o analiză critică a metodelor de conducere a întreprinderii industriale, cunoscute din literatura de specialitate, s-a ajuns la concluzia că singura metodă adecvată scopului propus este **conducerea prin costuri.** În conceptul acesteia, informațiile din domeniul costurilor, concentrarea atenției asupra cunoașterii nivelului lor constituie elemente definitorii ale promovării eficienței economice.

Conducerea prin costuri în vederea economisirii resurselor este un concept care ține seama nu numai de existența planului național unic și, respectiv, de **necesitatea realizării tuturor indicatorilor dați prin plan,** ci și de faptul că metoda de conducere, ca atare, trebuie să se circumscrie în același timp sistemului instituțional al **conducerii colective** — ceea ce este cu totul altceva decît conducerea prin bugete, descrisă în literatura de specialitate.

Pentru că nu există metode „pure" în nici un fel de proces economic și cu atît mai mult în cele de conducere, conducerea prin costuri este concepută nu ca o metodă pură, ci ca una care se asociază cu metodele conducerii prin obiective, conducerii previzionale (predictive), conducerii prin excepție și conducerii motivaționale, cu folosirea informațiilor asupra costurilor și a producției nete (dar și a indicatorilor derivați din care provine prin metode indirecte), în în fig. 2 (pag. 18).

- Ea are relații cu **conducerea prin obiective,** în care obiectivul principal este maximizarea (depășirea) producției nete prin minimizarea costurilor materiale, respectiv economisirea resurselor. În vederea realizării obiectivului principal (criteriul optimului microeconomic), acesta se defalcă în subobiective (vezi caseta din pag. 18).

- Conducerea prin costuri este, în același timp, o **conducere previzională ;** am putea-o denumi **„conducere predictivă prin costuri"**, deoarece își propune a stabili cum anume trebuie să se acţioneze într-o întreprindere pentru minimizarea costurilor şi maximizarea criteriului optimului microeconomic (maximizarea producţiei nete), cum se vor atinge obiectivele şi subobiectivele, ce variante sînt posibilie şi în ce condiţii pot fi aplicate în practică.

---

[1] „Rolul și funcțiile producției nete în sistemul indicatorilor valorici". Revista economică, nr. 6, 7, 8, 13, 14, 31 și 35/1976.

[2] Emilian Dobrescu, Optimul economiei socialiste, Ed. Politică, București, 1976, p. 18 și 225.

În vederea îndeplinirii acestor deziderate, în metoda conducerii prin costuri avem în vedere :

— elaborarea unui model al planificării costurilor şi producţiei nete, folosind prelucrarea automată a datelor cu ajutorul calculatorului Felix C-256;

— aplicarea unor instrumente şi tehnici moderne, care să permită direcţionarea realizării obiectivului propus[3]).

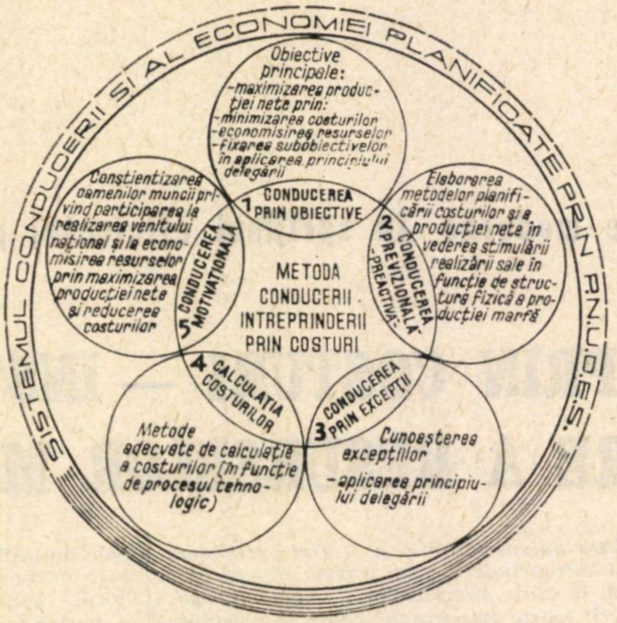
SISTEMUL CONDUCERII ŞI AL ECONOMIEI PLANIFICATE PRIN P.N.U.D.E.S.
Obiective principale:
-maximizarea producţiei nete prin:
-minimizarea costurilor
-economisirea resurselor
-fixarea subobiectivelor în aplicarea principiului delegării
1 CONDUCEREA PRIN OBIECTIVE
Elaborarea metodelor planificării costurilor şi a producţiei nete în vederea stimulării realizării sale în funcţie de structură fizică a producţiei marfă
2 CONDUCEREA PREVIZIONALĂ "PREACTIVĂ"
3 CONDUCEREA PRIN EXCEPŢII
Cunoaşterea excepţiilor
-aplicarea principiului delegării
4 CALCULAŢIA COSTURILOR
Metode adecvate de calculaţie a costurilor (în funcţie de procesul tehnologic)
5 CONDUCEREA MOTIVAŢIONALĂ
Conştientizarea oamenilor muncii privind participarea la realizarea venitului naţional şi la economisirea resurselor prin maximizarea producţiei nete şi reducerea costurilor
METODA CONDUCERII INTREPRINDERII PRIN COSTURI

Fig. 2. *Conducerea întreprinderii prin costuri şi relaţiile sale cu alte metode de conducere*

● Este de neconceput folosirea conducerii prin costuri, fără a se apela şi la **conducerea prin excepţie.** Evidenţierea abaterilor (excepţiilor), a consumurilor specifice, costurilor (totale, materiale, directe şi indirecte), a producţiei nete (şi deci, în cazul metodei prin repartiţie, a compoziţiei acesteia) a determinat realizarea unui model al urmăririi producţiei nete şi a costurilor pe calculatorul Felix C-256, pe lună, trimestru, an, întreprindere, secţie, atelier şi produse.

● Conducerea prin costuri are relaţii cu **conducerea motivaţională,** deoarece prin introducerea producţiei nete ca indicator prioritar se facilitează înţelegerea de către oamenii muncii din respectiva întreprindere a legăturii dintre realizarea venitului naţional şi aportul ce-l aduc la realizarea producţiei nete.

De asemenea, faptul că în realizarea producţiei nete, hotărîtoare sînt minimizarea costurilor materiale şi respectiv economisirea resurselor motivează oamenii muncii din întreprinderi în a aprecia că **de felul în care reduc consumurile specifice depinde minimizarea costurilor materiale ; respectiv, că de economisirea resurselor materiale depind, pînă la urmă, nivelul retribuţiei lor şi ridicarea nivelului general de trai ; că de felul în care se realizează producţia netă pe elementele sale componente depinde şi realizarea de beneficii, respectiv obţinerea gratificaţiilor.**

● Metoda conducerii prin costuri dă o importanţă deosebită **calculaţiei costurilor.** Costurile trebuie să măsoare exact activitatea de producţie, prin adaptarea metodei de calculaţie la specificul producţiei ; conducerea prin costuri are în vedere folosirea nu numai a unei singure metode de calculaţie (aşa cum se întîmplă în prezent în majoritatea întreprinderilor), ci adoptarea mai multor metode : pe linii de fabricaţie, ateliere secţii de producţie, în funcţie de specificul procesului tehnologic al producţiei şi produselor realizate.

Pentru cazul concret al industriei celulozei, hirtiei şi fibrelor artificiale (domeniu studiat de autor), se are in vedere realizarea a trei grupe care să satisfacă exigenţele calculaţiei costurilor şi anume :

— **producţia cu ciclu scurt de fabricaţie şi fără o diversificare sortodimensională** — de exemplu celuloza din paie, celuloza din foioase, din răşinoase, sulfura de carbon, oxigenul, precum şi unele producţii auxiliare (energia termică, electrică) — pentru care se indică **metoda globală** şi **metoda costurilor standard** (normate) ;

— **producţia de masă cu ciclu scurt de fabricaţie şi cu diversificare sortodimensională** — de exemplu : hîrtia de scris-tipar, hîrtia de ziar, de ambalaj, celofanul, mucavaua, cartoanele etc. — pentru care se indică : **tehnica indicilor de echivalenţă** (ca fiind cea mai nimerită), **metoda costurilor standard, direct-costing ;**

— **producţia de serie** — fie prin tratarea la suprafaţă a unor hîrtii şi cartoane în vederea înnobilării, fie pentru confecţii din hîrtie şi cartoane — pentru care se indică: **metoda pe comenzi, metoda costurilor standard.**

Prezentarea succintă a conducerii prin costuri pune în evidenţă, în acelaşi timp, că urmărirea costurilor, a producţiei nete, a tuturor celorlalţi indicatori pînă la nivel de secţie, atelier, satisface o cerinţă de bază a conducerii economice — şi anume **cunoaşterea elementelor de eficienţă economică de către cei ce conduc nemijlocit procesul de producţie** (maistru, şef de atelier, şef de secţie), ceea ce conduce la modificarea criteriilor de apreciere a activităţii lor (de la criterii cantitative la criterii de eficienţă economică).

Realizarea unor informaţii multiple şi sintetice este ajutată şi uşurată mult de existenţa P.A.D., a unui sistem informatic în vederea conducerii prin costuri a întreprinderii, probleme ce ne propunem să le prezentăm într-un articol viitor.

Ionel DUMBRAVĂ

---

[3] Tehnici pe care le-am prezentat în articolul „Rezultatele unor aplicaţii", Revista economică, nr. 30/1976.

Obiective specifice în conducerea prin costuri

— **Director :** maximizarea (depăşirea) producţiei nete prin minimizarea (reducerea) costurilor în vederea economisirii resurselor.
— **Director adjunct :** minimizarea cheltuielilor de aprovizionare şi desfacere : mărirea vitezei de rotaţie a mijloacelor circulante.
— **Inginer şef :** minimizarea costurilor materiale prin reducerea consumurilor specifice pe produs ; maximizarea producţiei marfă.
— **Contabil şef :** evidenţierea tuturor abaterilor prin calculaţia costurilor şi urmărirea acestora prin prelucrarea automată a datelor ; minimizarea cheltuielilor generale ale întreprinderii şi secţiilor.
— **Planificare-dezvoltare :** optimizarea producţiei nete prin structura de plan a producţiei fizice.
— **Programarea, pregătirea, urmărirea producţiei :** maximizarea producţiei marfă ; minimizarea consumurilor specifice pe produs.
— **C.t.c.-laboratoare :** prevenirea defectelor de calitate, minimizarea rebuturilor.
— **Organizarea producţiei şi a muncii :** organizarea şi normarea tuturor locurilor de muncă ; simplificarea manipulării, depozitării, ambalării.
— **Proiectare de produse şi tehnologii :** minimizarea costurilor prin diminuarea consumurilor specifice pe produse şi tehnologii în cadrul procesului de înnoire sau modernizare a producţiei.
— **Proiectare pentru autoutilare — piese de schimb :** minimizarea costurilor prin diminuarea consumului de metal ; asimilarea pieselor ce se procură prin import.
— **Aprovizionare :** minimizarea cheltuielilor de aprovizionare ; minimizarea stocurilor de materii prime şi materiale fără mişcare.
— **Desfacere :** minimizarea cheltuielilor de desfacere ; minimizarea stocurilor de produse finite fără mişcare.
— **Personal-învăţămînt-retribuire :** recalcularea fondului de retribuire după producţia netă ; retribuirea după norme în acord simplu şi acord global; ridicarea calificării cadrelor, creşterea conştiinţei şi răspunderii profesionale.
— **Financiar :** planificarea productivă a costurilor ; urmărirea şi analizarea costurilor prin metode moderne de calculaţie şi prelucrarea automată a datelor.
— **Contabilitate :** evidenţierea abaterilor (excepţiilor) prin postcalcul.
— **Oficiu de calcul :** introducerea prelucrării automate a datelor pe baza unui sistem informatic pentru conducerea prin costuri a întreprinderii.
— **Şef de secţie (atelier) de producţie :** maximizarea producţiei fabricate, prin minimizarea costurilor şi maximizarea producţiei marfă pe seama producţiei fizice.
— **Maistru (şef de echipă) tehnolog :** minimizarea consumurilor specifice prin încadrarea în cantităţile alocate prin fişa limită pe produs ; maximizarea producţiei fizice.
— **Muncitori tehnologi :** încadrarea în normele de consum a produselor sau a părţilor de produs realizate ; maximizarea producţiei fizice prin depăşirea normelor de muncă şi reducerea consumurilor.
— **Şef secţie (atelier) mecano-energetic :** minimizarea cheltuielilor planificate (normate) pentru întreţinerea şi funcţionarea utilajelor (C.I.F.U.) ; minimizarea timpilor de intervenţii (RT_1, RC_1, RC_2, RK) cu mărirea fiabilităţii reparaţiilor ; maximizarea producţiei proprii cu minimizarea costurilor , minimizarea consumurilor energetice.
— **Maistru (şef de echipă) mecano-energetic :** minimizarea C.I.F.U. ; minimizarea timpilor de opriri planificate ; creşterea indicilor de utilizare extensivă a utilajelor.
— **Muncitori de întreţinere şi reparaţii :** minimizarea timpilor de reparaţii ; minimizarea costurilor înscrise în devizele antecalcul.

> „Trebuie să acţionăm ferm pentru automatizare, pentru introducerea mijloacelor moderne în conducerea producţiei, a întreprinderilor, în gestiunea economică ; dar aceasta trebuie să ne ducă efectiv la elaborarea de metode noi de conducere, la o reducere simţitoare a personalului".
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

GESTIUNEA, CONTROLUL ŞI EFICIENŢA SISTEMELOR INFORMATICE

ELABORAREA şi implementarea sistemelor informatice implică modificări în structura şi desfăşurarea activităţilor economice al căror flux de informaţii le prelucrează automat, astfel încît prin introducerea calculatoarelor electronice să se asigure o creştere a eficienţei activităţii economice, o îmbunătăţire a deciziilor şi o economie de personal.

O aplicaţie în cadrul unui sistem informatic înlocuieşte parţial sau total o activitate economică. Ca o consecinţă, aplicaţiei i se atribuie toate responsabilităţile juridice şi economice ale activităţii respective.

CUM PROIECTĂM SISTEMELE INFORMATICE ?

Aceste operaţii se efectuează în mai multe etape, de către echipe comune alcătuite din specialişti în analiza şi proiectarea sistemelor informatice şi din specialişti în problemele economice pentru care se elaborează sistemul — beneficiarii acestuia. Responsabilitatea specialiştilor pe parcursul etapelor de desfăşurare a procesului de proiectare variază conform graficului din fig. 1, astfel încît în etapa elaborării documentaţiei de exploatare şi în exploatarea propriu-zisă a sistemului, responsabilitatea funcţionării lui revine beneficiarului.

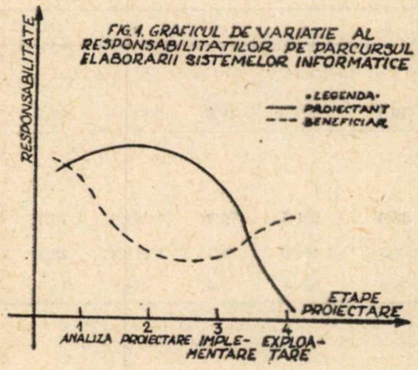
FIG. 1. GRAFICUL DE VARIAŢIE AL RESPONSABILITĂŢILOR PE PARCURSUL ELABORĂRII SISTEMELOR INFORMATICE

Desfiinţarea unor evidenţe manuale, modificarea structurii purtătorilor de informaţii, apariţia unor informaţii noi creează un nou specific activităţii economice şi implicit şi condiţii pentru realizarea unui nou sistem de organizare a muncii şi economisirea personalului ce execută munci de evidenţă, de rutină. Astfel, este necesară modificarea gestiunii activităţii şi a procedeelor de control. Aspectele de gestiune ale activităţii prelucrate automat sînt prezentate, conform metodologiei de elaborare a sistemelor informatice, în dosarele de implementare-exploatare ale aplicaţiilor. Dar aceste dosare se limitează, de regulă, la grafice de predare a documentelor primare, a listelor de validare şi control şi a situaţiilor finale de raportare. Beneficiarul sistemului informatic stabileşte sarcinile şi responsabilităţile în fluxul automat de prelucrare a datelor, persoanele ce răspund de exploatarea aplicaţiei, ca şi modalităţile de utilizare mai eficientă a personalului.

Întreţinerea în exploatare a aplicaţiilor de prelucrare automată a datelor, de către beneficiarii lor, necesită organizarea unor colective specializate (staţii de calcul, compartimente de informatică, oficii de calcul), al căror personal de deservire este alcătuit atît din specialişti în informatică, cît şi din specialişti în probleme economice. Specialiştii din serviciile unităţii economice în care s-a introdus prelucrarea automată a datelor trebuie să aibă cunoştinţe de informatică, astfel încît să poată răspunde noilor condiţii de desfăşurare a activităţilor.

Gestiunea, controlul şi eficienţa unui sistem informatic este privită sub două aspecte:

- **din punct de vedere tehnic,** al funcţionării programelor aplicaţiilor, al întreţinerii bazelor de date si asigurării securităţii fişierelor acestora;
- **din punctul de vedere al procesului economic** ce se efectuează cu ajutorul prelucrării automate a datelor şi al eficienţei acestora, atît pe linia îmbunătăţirii activităţii economice, a optimizării deciziilor cît şi al mai bunei utilizări a personalului.

Specialiştii în informatică — analiştii-programatori — răspund de aspectul tehnic al gestiunii şi controlului sistemului. În etapa proiectării sistemului ei stabilesc, împreună cu beneficiarii acestuia, termenele de predare a documentelor primare, condiţiile de validare şi control asupra datelor primare, structura şi termenele de obţinere a situaţiilor finale. Intrarea în exploatare a aplicaţiilor impune respectarea termenelor de obţinere a informaţiilor de raportare ale activităţii economice. Aceste termene sînt reglementate de relaţiile pe care le stabileşte juridic unitatea economică, cu alte organizaţii economico-financiare ale economiei naţionale. Spre exemplu, introducerea aplicaţiilor de gestiune a stocurilor de materiale conduce la obţinerea automată a balanţelor analitice, pe baza cărora unităţile întocmesc bilanţurile şi le înaintează la băncile finanţatoare, la termene stabilite. Întîrzierea termenelor de obţinere a balanţelor conduce — datorită faptului că evidenţele manuale (fişele de stoc) nu se mai ţin — la imposibilitatea întocmirii bilanţului şi atrage după sine penalizări din partea băncilor.

Sarcina **analistului programator,** responsabil cu întreţinerea în exploatare a aplicaţiei, este de a asigura **eliminarea oricărui risc în fluxul tehnologic al prelucrării datelor, condiţiile de salvare a sistemului, perfecţionarea şi dezvoltarea acestuia.**

RESPONSABILITĂŢILE BENEFICIARILOR

Gestiunea, sub aspect economic, a sistemului informatic implică noi responsabilităţi şi sarcini ale beneficiarilor lui. Eliminarea evidenţelor manuale, obţinerea unor situatii de ieşire cu un conţinut nou atrag după sine necesitatea schimbării unor concepţii de rutină.

Controlul desfăşurării unei activităţi economice utilizează un sistem de referinţe. Acesta nu impune cerinţe particulare în sistemele de evidenţă manuală a unor activităţi; evidenţele conţinînd înregistrările economice sînt accesibile controlului, iar acesta nu întrerupe cursul normal al desfăşurării activităţii. Utilizarea prelucrării automate a datelor modifică însă elementele fundamentale ale sistemelor de referinţă pentru controlul activităţii, deoarece:

— documentele primare, odată ce au fost transpuse pe un suport tehnic de prelucrare automată, nu mai sînt utilizate în fluxul de prelucrare;

— în anumite sisteme informatice, documentele primare, tradiţionale ale activităţilor economice pot fi suprimate prin utilizarea dispozitivelor de intrare directă (sistemele de teleprelucrare), putîndu-se astfel elimina o importantă cantitate de muncă de rutină;

— registrele de evidenţă istorice (arhivele) sînt înlocuite prin fişiere istorice pe suporturi magnetice;

— ciclul prelucrării datelor nu necesită listarea operaţiilor de calcul, ci numai editarea rezultatelor, ceea ce poate conduce la o diminuare substanţială a costurilor sistemului;

— proiectarea sistemelor informatice, de regulă, nu ţine seama de editarea unor stări ale sistemului la apariţia unor anomalii sau a unor cazuri de excepţii;

— accesul la fişierele istorice de pe suporturi magnetice nu se poate face decît prin utilizarea calculatoarelor şi a unor programe;

— secvenţa înregistrărilor şi fluxul prelucrării datelor sînt dificil de urmărit, pentru că majoritatea datelor se găsesc memorate şi se transmit prin program.

Avînd în vedere aceste caracteristici, controlul unei activităţi economice în cadrul unui sistem informatic capătă două aspecte:

— controlul sistemului **fără** utilizarea calculatorului;

— controlul sistemului **cu** utilizarea calculatorului;

Pornind de la aspectele formalizabile ale controlului, acele referinţe de control **care se bazează pe un flux de prelucrare a datelor pot fi programate şi sistemul informatic poate avertiza utilizatorul la excepţiile apărute în sistemul de referinţă.** Astfel se creează **un sistem informatic cu „gestiune automată".** Decizia de remediere a situaţiilor de excepţie revine beneficiarului sistemului, realizîndu-se astfel controlul fără utilizarea calculatorului.

Proiectarea sistemului de referinţe necesar controlului unui sistem informatic trebuie să se realizeze paralel cu proiectarea soluţiilor tehnice ale aplicaţiilor de prelucrare automată a datelor din sistem, sarcină ce revine colaboratorilor din partea beneficiarului la proiectare. Receptivitatea beneficiarului trebuie să fie la fel de mare pe toată durata de realizare a sistemului informatic. El trebuie să fie convins că prelucrarea automată a datelor nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc de perfecţionare a activităţii economice; nu devine un înlocuitor al său, ci un instrument la îndemîna sa, pentru a lucra mai eficient. De regulă, sistemele informatice introduc şi noi referinţe pentru controlul activităţii — şi anume, con-

Marian OPREA

(Continuare în pag. 32)

VENITUL NAȚIONAL PE LOCUITOR, INDICATOR DE SINTEZĂ AL CREȘTERII ȘI DEZVOLTĂRII ECONOMICE (I)

CORELAȚIA DINTRE „CREȘTEREA“ ȘI „DEZVOLTAREA“ ECONOMICĂ

Conceptul și modelul creșterii economice poartă amprenta relațiilor de producție dominante. În socialism, creșterea economică este concepută ca un proces de sporire a produsului social și a venitului național pe locuitor, în condițiile modernizării permanente a structurii economiei naționale, prin utilizarea cu eficiență maximă a factorilor de producție combinați între ei în diferite modele economice. Așadar, creșterea economică se materializează într-un ritm susținut de sporire a venitului național pe locuitor, bazat pe o anumită structură a economiei naționale, care asigură condiții optime pentru acțiunea unor factori ca : productivitatea muncii și volumul muncii productive în așa fel ca să permită, pentru o perioadă îndelungată, sporirea în ritm înalt a produsului social și a venitului național total și pe locuitor.

O contribuție importantă la precizarea conceptului de „dezvoltare“ economică aduc documentele partidului nostru. La Conferința Națională a P.C.R. din 1972, referindu-se la unele probleme teoretice ale evoluției României pe drumul socialismului și comunismului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Am prezentat la început situația venitului nostru național, raportul dintre forța de muncă din industrie și agricultură și ceilalți factori de care trebuie să se țină seama în aprecierea nivelului de dezvoltare al unei țări. Deci, aprecierea că România este o țară în curs de dezvoltare este o realitate de care trebuie să ținem seama în trasarea obiectivelor noastre viitoare. A considera suficient faptul că am lichidat clasele exploatatoare, că am făurit o economie socialistă unitară și relații socialiste de producție, fără a ne preocupa de nivelul dezvoltării forțelor de producție ale industriei, agriculturii, științei, culturii, ar fi o greșeală de neiertat : aceasta ar putea să determine încetinirea ritmului dezvoltării țării noastre...“ [1]**). De asemenea, la Congresul al XI-lea al P.C.R., precum și în alte Expuneri, formulînd obiectivele privind „noua ordine economică și politică internațională“, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** aduce importante contribuții la fundamentarea conceptului de „dezvoltare“ economică.

Așadar, conceptul românesc privind „dezvoltarea“ economică sau stadiul de dezvoltare economică al unei țări cuprinde acele elemente care caracterizează nivelul atins de forțele de producție în principalele ramuri ale economiei naționale și, evident, nivelul productivității muncii, structurile socio-profesionale ale populației, care în ultimă instanță se reflectă în venitul național total și pe locuitor. „Dezvoltarea“ economică nu poate fi apreciată numai pe baza unui singur indicator, fie el chiar și venitul național pe locuitor. În etapa actuală, de exemplu, conjunctura economică mondială a permis ca unele țări, care dispun de importante resurse de petrol să înregistreze o creștere accelerată a venitului național, ajungînd la un nivel al acestuia pe locuitor de peste 5 000 dolari [2]) fără a putea fi însă considerate ca fiind țări dezvoltate din punct de vedere economic.

Conceptele de „creștere“ și „dezvoltare“ economică după opinia noastră cuprind unele elemente de ordin cantitativ și calitativ specifice și caracterizează din unghiuri diferite ansamblul vieții economico-sociale într-o țară sau alta, într-o etapă dată. Aceste concepte surprind potențialul economic al unei țări, modul de folosire a acestuia și implicațiile utilizării resurselor materiale și umane asupra vieții economico-sociale. Așadar, între conceptul de „creștere“ și „dezvoltare“ economică există o strînsă legătură și condiționare reciprocă. Elementul comun al celor două concepte este venitul național pe locuitor privit sub un dublu aspect : al dinamicii și al nivelului absolut. „Creșterea“ economică are ca obiectiv, în special, dinamica venitului național pe locuitor ; prin modelele creșterii economice se urmărește

Tabelul nr. 1

Gruparea statelor lumii după mărimea produsului național brut pe locuitor în 1974 și situația lor în populația globului

Grupe de venituri	Țări și teritorii		Populația		Produsul național brut		
	Nr. total	% din totalul mondial	milioane locuitori	% din totalul mondial	mild. dolari	% din totalul mondial	dolari pe locuitor
A	1	2	3	4	5	6	7
I. State cu un P.N.B. pe locuitor de peste 5 000 dolari	19	10,7	411,8	10,6	2 612,4	47,3	6 344
II. State cu un P.N.B. pe locuitor între 2 001—5 000 dolari	29	15,4	631,5	16,3	1 862,6	33,7	2 950
A. între 2 001—3 000 dolari	16	8,5	412,9	10,7	1 012,3	18,3	2 452
B. între 3 001—5 000 dolari	13	6,9	218,6	5,6	850,3	15,4	3 890
III. State cu un P.N.B. pe locuitor între 5 00—2 000 dolari, din care :	60	31,9	498,9	12,9	518,2	9,4	1 038
A. între 501—1 000	30	16,0	253,0	6,6	202,9	3,7	802
B. între 1 001—1 500	17	9,0	184,1	4,7	212,1	3,8	1 152
C. între 1 501—2 000	13	6,9	61,8	1,6	103,2	1,9	1 670
IV. State cu un P.N.B. pe locuitor între 201—500 dolari	46	24,5	1 191,2	30,7	376,6	6,8	316
V. State cu un P.N.B. pe locuitor pînă la 200 dolari, din care :	34	18,1	1 142,6	29,6	154,0	2,8	135
A. pînă la 100	13	6,9	176,6	4,6	17,9	0,3	101
B. între 101—200	21	11,2	966,0	25,0	136,1	2,5	141
TOTAL	188	100	3 875,9	100	5 523,7	100	1 425

Sursa : Calculat pe baza World Bank Atlas, population per capita product and growth rates, published by the World Bank/1976, p. 14—22.

---

[1]) Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19—21 iulie 1972, București, Editura politică, 1972, p. 69—70.

[2]) In anul 1974 s-a înregistrat un produs național brut pe locuitor de 10 030 dolari în Kuweit, 11 060 dolari în Uniunea Emiratelor Arabe, de 7 240 dolari în Qatar etc., World Bank Atlas, 1976, p. 14.

o astfel de îmbinare a factorilor tehnici, economici și sociali pentru a asigura o anumită dinamică a venitului național pe locuitor într-o etapă dată. În schimb „dezvoltarea" economică. operează în special cu venitul național pe locuitor în mărime absolută. Dar, atît „creșterea", cît și „dezvoltarea" economică, presupun o anumită structură a economiei naționale, un anumit grad de dezvoltare a forțelor de producție, al științei și tehnologiei, de organizare a producției și muncii, unele probleme de ordin social care nu în toate situațiile sînt cuantificabile. Toate aceste elemente sînt suportul creșterii, într-un anumit ritm. a venitului național pe locuitor, într-o perioadă de timp determinată. Pe de altă parte, aceste elemente, alături de nivelul venitului național pe locuitor, permit caracterizarea nivelului de dezvoltare economică a unei țări.

„DEZVOLTAREA" ECONOMICĂ ȘI DECALAJELE PE PLAN MONDIAL

Pentru a ilustra legătura dintre conceptul de „creștere" și „dezvoltare" economică vom utiliza unele date statistice referitoare la venitul național pe locuitor. Decalajele pe plan mondial, în ceea ce privește dezvoltarea economică sînt apreciate, de regulă, pornind, de la nivelul venitului național pe locuitor. Reținînd locul acestui indicator în determinarea gradului de dezvoltare economică a țărilor lumii, situația în anul 1974 se prezenta astfel : 13 țări, adică 7% aveau un produs național brut pe locuitor de pînă la 100 dolari ; 46 de țări și teritorii, adică circa 25%, aveau un produs național brut pe locuitor de pînă la 500 dolari ; 30 de țări și teritorii, adică 16% aveau un produs național brut pe locuitor între 501—1 000 dolari și un număr egal de țări (30) dispuneau de un produs național brut pe locuitor între 1 000 și 2 000 dolari pe locuitor. Numai 48 de țări și teritorii, circa 25%, dispuneau în anul 1974 de un produs național brut pe locuitor de peste 2 000 dolari. 3).

Decalajul foarte mare existent între nivelul de dezvoltare economică al țărilor lumii iese în evidență și din compararea diferitelor grupe de țări în funcție de produsul național brut pe locuitor și ponderea lor în populația globului și în produsul național brut mondial.

Se constată așadar, că cele 19 state cu un produs național brut pe locuitor de peste 5 000 dolari deși reprezintă numai circa 10,7% din totalul statelor și dețin 10,6% din populația globului. produceau 47,3% din produsul național brut mondial. Dacă la acestea adăugăm și cele 29 state cu un produs național brut pe locuitor între 2 001—5 000 dolari, observăm că 48 de țări și teritorii, adică ceva mai mult de un sfert din totalul acestora. cu o pondere de circa 27% în populația globului, concentrează circa 81% din produsul național brut mondial. La celălalt pol se află țările sărace, cu un produs național brut pe locuitor foarte scăzut. De exemplu, statele cu un produs național brut pe locuitor de pînă la 500 dolari dețin peste 42,5% din numărul total de țări și teritorii, și produc numai 9,6 din produsul național brut mondial.

Concluziile formulate privind „dezvoltarea" economică a diferitelor țări ale lumii pe baza produsului național brut pe locuitor sînt întemeiate pe faptul că acest indicator oglindește sintetic, gradul de dezvoltare a forțelor de producție, nivelul productivității muncii, modul de folosire a factorilor de producție etc. Evident că pentru o caracterizare multilaterală a stadiului de dezvoltare economică a unei țări, acest indicator trebuie completat cu alți indicatori privind structura economiei naționale, structurile socio-profesionale, precum și indicatorii ce caracterizează tendințele în dezvoltarea și modernizarea mijloacelor de producție. Totodată concepem „dezvoltarea" economică în strînsă legătură cu „creșterea" economică. „Dezvoltarea" economică este rezultat al „creșterii" economice și premisă a acesteia.

IMPLICAȚII ALE CREȘTERII ECONOMICE ASUPRA DECALAJELOR MONDIALE

Practica demonstrează că, pentru a determina o modificare substanțială în ceea ce privește nivelul de dezvoltare economică a diferitelor țări. este necesară asigurarea condițiilor care să permită obținerea unui ritm ridicat de creștere a venitului național total și pe locuitor, pentru o perioadă îndelungată de timp.

Evoluția corelației dintre ritmul de creștere a produsului național brut și dezvoltarea economică a diferitelor țări, apreciată în funcție de nivelul acestui indicator, în perioada 1960—1974 este prezentată în tabelul nr. 2

Tabelul nr. 2

Corelația dintre ritmul mediu anual de creștere și nivelul produsului național brut pe locuitor (în dolari S.U.A.), în perioada 1960—1974. (P.N.B. este exprimat în prețurile pieții 1974)

Țara	Produsul național brut pe locuitor (dolari)		Ritmul mediu anual de creștere în perioada 1961—1974	Decalajul relativ față de S.U.A.	
	1960	1974		1960	1974
1	2	3	4	5	6
Statele Unite	3 728	6 670	2,9	1,00	1,00
Elveția	2 713	7 870	3,0	1,374	0,848
Suedia	2 874	7 240	3,2	1,297	0,921
Canada	2 747	6 190	3,7	1,357	1,078
R. F. Germania	2 154	6 260	3,7	1,731	1,065
Franța	2 049	5 440	4,4	1,819	1,226
Japonia	776	4 070	8,8	4,804	1,639
R. D. Germană	1 335	3 950	3,1	2,793	2,180
R. S. Cehoslovacă	1 409	3 330	2,4	2.646	2,003
R. P. Polonă	773	2 510	4,0	4,823	2,657
U.R.S.S.	746	2 330	3,8	4,997	2.803
R. P. Ungară	691	2 180	3.2	5,395	3,060
R. P. Bulgaria	375	1 780	4,5	9,941	3,747
R. S. F. Iugoslavia	451	1 310	4,9	8,266	5,092
R. S. România	329	1 100	8,3	11,331	6,064

Sursa : Calculat pe baza World Bank Atlas, population, per capita product, and growth rates, 1976.

Datele statistice referitoare la dinamica produsului național brut în perioada 1960—1974 demonstrează teza potrivit căreia reducerea decalajelor între nivelurile dezvoltării economice a diferitelor țări ale lumii are la bază un ritm înalt al creșterii economice. Așadar, o condiție fundamentală pentru dezvoltarea economică este creșterea economică, asigurarea pentru o perioadă mai îndelungată a unui ritm ridicat de creștere a produsului național brut pe locuitor. Pe de altă parte, țările cu un nivel de dezvoltare mai ridicat, au posibilitate să valorifice pe o treaptă superioară factorii tehnici, economici, naturali, demografici etc. Așa se explică faptul că în ultimele două decenii, în țările dezvoltate din Europa, în Statele Unite ale Americii, Japonia, Canada și Australia au fost înregistrate ritmuri deloc neglijabile ale creșterii economice. Astfel, reducerea decalajului economic față de aceste țări, devine o problemă dificilă pentru țările în curs de dezvoltare. În perioada menționată, de exemplu, ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor a fost de 2,8—3,5% în țările Africii, 3,9—4,6% în țările Americii Latine, de 4,1—4,5% în țările Asiei și 3,9—4,6% în Orientul Mijlociu. Se apreciază că în 1980 produsul național brut pe locuitor în țările în curs de dezvoltare va spori numai cu 40% față de anul 1970, crescînd de la 210 la 295 dolari, iar în țările capitaliste dezvoltate creșterea va fi de la 2 775 la 3 990 dolari. În consecință, dacă în 1970 produsul național brut pe locuitor în țările capitaliste dezvoltate depășea de 13,2 ori nivelul acestui indicator din țările în curs de dezvoltare, în 1980 acest decalaj va fi de 13,6 ori 4), ceea ce evident înseamnă nu o atenuare ci o adîncire a decalajelor între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Analiza comparativă a nivelului și ritmului de creștere a produsului național brut pe locuitor din diferite țări confirmă că țările care realizează un ritm accelerat de creștere au perspectiva de a reduce, într-un interval de timp mai scurt, decalajul economic față de țările dezvoltate. Pe ansamblul țărilor lumii se constată o tendință generală de reducere a decalajului față de S.U.A. în ceea ce privește nivelul produsului național brut pe locuitor. Această tendință este imprimată de posibilitățile noi oferite de revoluția științifică — tehnică contemporană pentru desfășurarea reproducției lărgite, pentru creșterea în ritm susținut a produsului național brut pe locuitor, de eforturile mari pe care le fac toate țările și în special cele în curs de dezvoltare pentru accelerarea dezvoltării lor economico-sociale.

conf. univ. dr. C. BĂRBĂCIORU
Craiova

---

3) Calculat pe baza World Bank Atlas, population per capita product, and growth rates, 1976.

4) Petre Tănăsie, Cooperarea industrială a țărilor în curs de dezvoltare, București, Editura politică, 1972, p. 32—33.

TEORII·IDEI

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

LIMITE LOGICE ȘI ONTOLOGICE ALE MODELULUI „SOCIETĂȚII POST-INDUSTRIALE"

ÎN CONTEXTUL dezbaterilor ideologice contemporane centrate asupra analizei – în mod constant comparative – a sistemelor socio-politice existente, ca și a evoluțiilor lor viitoare, poate fi individualizat un grup de teorii al căror caracter este predominant prospectiv. Acestea sînt teoriile „societății post-industriale", expuse în lucrările unor sociologi și economiști occidentali cum sînt Daniel Bell, Alain Tauraine, Herman Kahn, Anthony Wiener etc. Ideea „societății post-industriale" se înscrie în problematica mai largă a descifrării sensului și formelor de evoluție ale societății contemporane, problematică ce cunoaște modalități diferențiate de abordare ; seria acestora pornește de la cele cu caracter predominant eseistic (chiar gazetăresc) și se încheie cu acelea care utilizează metode științifice de prognoză, după cum aria investigației propriu-zise poate avea un caracter restrîns sau unul de ansamblu. Un element mobilizator al acestor preocupări este revoluția științifică și tehnică contemporană, multiplele sale implicații de ordin social, politic. Datorită caracterului sistematic al investigațiilor sale, sociologul american Daniel Bell este considerat – atît în literatura de specialitate din țara noastră cît și în cea occidentală – exponentul principal al acestei orientări teoretice. Lucrarea sa de largă circulație **The Coming of Post-Industrial Society**[1]) reprezintă, pe dimensiunea sa principală, o încercare de prognoză socială, de închegare a unei imagini a configurației societății de mîine.

Societatea „post-industrială", consideră autorul american, se cere privită ca „...o previziune despre o schimbare în cadrul social al societății occidentale". Avem astfel nu o frescă a unei ordini sociale complete cît „.... o încercare de a descrie și explica o schimbare axială în structura socială a societății"[2]). Acest concept se referă în special „...la schimbări ce au loc în structura socială, modul în care se transformă economia și în care se redefinește sistemul ocupațional, ca și unele relații între teoretic și empiric ; în mod particular știința și tehnologia"[3]). După opinia lui Daniel Bell omenirea va asista la apariția acestui nou tip societal – tipul de societate „post-industrială" – în următorii treizeci-cincizeci de ani ; el ar deveni o caracteristică majoră a secolului XXI pentru țările avansate din punct de vedere industrial, cînd s-ar afirma plenar cele cinci dimensiuni care îi sînt atribuite : **crearea unei economii de servicii** (prima și cea mai simplă caracteristică a unei societăți „post-industriale" afirmă sociologul american, este aceea că marea majoritate a forței de muncă este angajată în sfera serviciilor ; dar, pentru acest tip de societate este specifică creșterea acelei categorii din sfera serviciilor care cuprinde aparatul guvernamental) ; **predominanța clasei specialiștilor și a tehnicienilor** ar constitui un efect direct al economiei de servicii, care determină expansiunea muncii de birou, a educației și a aparatului guvernamental ; semnificativ ar fi rolul oamenilor de știință și al tehnicienilor, care ar forma grupul „cheie" într-o societate „post-industrială". **Primatul cunoștințelor teoretice** semnifică la Bell faptul că, într-o societate modernă, toate domeniile vieții sociale sînt condiționate, în evoluția lor, de îmbogățirea cunoștințelor teoretice (chimia este, afirmă D.B., în cadrul sferei industriale, prima ramură industrială moderna în virtutea legăturilor sale interne cu știința și tehnologia) ; **controlul tehnologiei** va fi posibil, în societatea „post-industrială", prin elaborarea unor noi tipuri de previziuni și noi tipuri de planificare ; aceasta ar reprezenta, după cum afirmă sociologul american, o nouă fază în istoria economică : avansul conștient, planificat al schimbării tehnologice și, pe această cale, reducerea a ceea ce este nedeterminat în ce privește viitorul economic. În sfîrșit, o ultimă dimensiune a „societății post-industriale" este **crearea unei noi „tehnologii intelectuale"**, bazate pe computer și pe teoria deciziilor.. Formele concrete de manifestare a acestor trăsături generale, observă sociologul american, vor fi însă diferite de la țară la țară, vor fi condiționate de particularități sociale, etnice, lingvistice, geografice – idee ce ni se pare demnă de a fi menționată.

Lucrarea **The Coming of Post-Industrial Society** are un preponderent caracter analitic. Ca model prognostic, conceptul de „societate post-industrială" ar avea menirea să ordoneze „uriașul număr de perspective posibile referitoare la schimbarea macro-istorică". În planul investigației concrete, cele cinci dimensiuni care conferă semnificație conceptului societății „post-industriale" sînt produsul unor „scheme conceptuale" (în terminologia autorului „principii axiale" și „structuri axiale"), prin intermediul cărora seria infinită a evenimentelor sociale este grupată și clasificată în funcție de unele criterii prestabilite („crearea economiei de servicii" cît și „preponderența clasei specialiștilor și tehnicienilor" sînt determinate pe cale statistică).

Dimensiunile conceptului de „societate post-industrială" sînt, în fapt, indicatori sociologici. Se poate realiza, într-adevăr, pe această cale contactul cu realitatea empirică, dar elementul tehnic al metodei de investigație în cîmpul științelor sociale nu poate asigura, numai el, obiectivitatea științifică. În „Contribuții la cri-

FIȘE

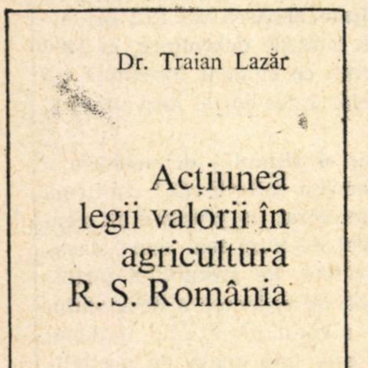
Dr. Traian Lazăr

Acțiunea
legii valorii în
agricultura
R. S. România

București — 1977

Editura politică

• *Lucrarea dr. Traian Lazăr* Acțiunea legii valorii în agricultura R.S. România, *Editura politică, 1977, 176 p., își propune să trateze unele implicații ale acțiunii legii valorii în stimularea producției agricole, în creșterea economică a acestei ramuri în general. Autorul argumentează teza că, în procesul dezvoltării relațiilor de producție socialiste, a conducerii și planificării economice, se produce o lărgire a relațiilor marfaro-bănești în întreaga economie, implicit în agricultură, are loc o creștere a rolului și funcțiilor lor. Ocupîndu-se de procesul formării valorii și prețurilor în agricultură, T.L. consideră că, cel puțin în prezent, există o scară a cheltuielilor de producție pentru unul și același produs, în funcție de condițiile pedo-climatice respective. În legătură cu acțiunea prețurilor, de stimulare a progresului tehnic în agricultură, se propune introducerea unor sisteme de prețuri mobile la mașinile agricole, care să reflecte permanent evoluția cheltuielilor sociale de producție, perfecționarea corelației de prețuri între produsele agricole și cele industriale ș.a. Se analizează dinamica valorii și a prețurilor la bunurile agricole și se insistă asupra utilizării pîrghiilor valorice pentru stimularea progresului în această importantă ramură a economiei naționale.*

Natura banilor actuali

• *În studiul lui Antonin Brußek* Proces demonetizace zlata v kapitalistické měnové soustavě a podstata soudobych peněz *(Procesul demonetizării aurului în sistemul valutar capitalist și esența banilor actuali), apărut în nr. 6/77 al revistei cehoslovace* POLITICKÁ EKONOMIE, *se arată că, pentru a înțelege natura banilor actuali, se impune considerarea lor ca o categorie istorică. Dezvoltîndu-se o dată cu producția de mărfuri, banii trebuie să poată mijloci cantitatea, în creștere continuă, a actelor de schimb. În procesul dezvoltării economiei capitaliste s-a intensificat tot mai mult, începînd chiar cu perioada premonopolistă, tendința de limitare a rolului aurului monetar. În deceniul al patrulea al secolului nostru s-a produs înlăturarea deplină a aurului monetar în circulația din cadrul economiilor naționale, aurului rămînîndu-i funcțiunea de monedă mondială. Ulterior, aurul a fost treptat înlăturat și de pe piețele mondiale, fiind înlocuit cu valutele unor țări, deși nu se poate exclude în viitor utilizarea lui pentru acoperirea deficitelor balanțelor de plăți. Apărut cîndva din lumea mărfurilor și dobîndind atunci funcția de bani, aurul, spune A.B., se reintoarce în lumea normală a mărfurilor, o serie de alte mărfuri putînd să îndeplinească astăzi rolul pe care îl jucase aurul în mod solitar.*

Protecționism ofensiv

După cum relatează THE TIMES, *din 27 VII 1977, ministrul adjunct pentru comerț al S.U.A.,* tica economiei politice" K. Marx arăta că acest tip de analiză care procedează prin descrierea, catalogarea, redarea și încadrarea în definiții schematice a fenomenelor care se manifestă la nivelul vieții sociale se oprește, în fapt, la jumătatea drumului, scopul cunoașterii științifice fiind acela de a ajunge la esența fenomenelor, la nivelul legității lor interne, adesea opacă simplei observații. Or, tocmai ruptura între rezultatele demersului analitic (care conține, dealtfel, numeroase observații juste, cum ar fi sublinierea rolului cunoștințelor teoretice într-o societate modernă) și integrarea lor într-un context explicativ global constituie inadvertența principială a lucrării sociologului american. Cercetarea ansamblului social, prospectarea configurației sale viitoare, nu se pot lipsi de un fundament filozofic ; descifrarea sensului real al istoriei rămîne scopul suprem și, în același timp, testul de validitate al oricărei elaborări teoretice.

Intenția declarată a autorului american este aceea de a evita un determinism obtuz, cum ar fi un determinism economic sau tehnologic ; în fapt, el înlătură principial orice abordare deterministă a fenomenelor ce se manifestă la nivelul societății. Pe ce cale s-ar putea realiza evitarea menționată ? Prin intermediul metodei principiilor și structurilor „axiale". În această perspectivă, analiza societății poate fi orientată de un principiu axial sau de altul. Astfel, afirmă D.B., în timp ce termenii de feudalism, socialism sînt în gîndirea marxistă, rezultatul unor scheme conceptuale de-a lungul axei relațiilor de proprietate, noțiunile de societate preindustrială, industrială și post-industrială ar fi consecințe conceptuale de-a lungul axei producției și a tipurilor de cunoștințe care sînt folosite. În calitatea lor de „ordonări logice impuse de analist ordinii faptelor", principiile și structurile axiale reprezintă un efort în a specifica nu atît o relație cauzală, cît poziția centrală pe care un fenomen o deține, din punct de vedere logic, asupra altor fenomene.

Cum se concretizează această metodă la nivelul conceptului de „societate post-industrială" ? Principiul axial, deci fenomenul care deține „primatul logic" în această schemă conceptuală este locul central al cunoștințelor teoretice ca sursă a inovației și a formulării politicii societății – prin urmare, un element al revoluției științifice și tehnice, aparent neutru. Oprindu-se asupra amplitudinii revoluției științifice și tehnice ca măsură a dezvoltării economice a diferitelor națiuni Daniel Bell prezintă sistemul economiei americane drept prototip al societății viitoare, nu numai pe plan economic, dar **ca un tip societal complex.** Se poate spune de aceea că, sub aspectul implicațiilor ideologice, lucrarea **The Coming of Post-Industrial Society** reprezintă un efort de acreditare a societății capitaliste contemporane, de afirmare a posibilităților sale evolutive. Sociologul american scoate în afara discuției relația contradictorie socialism-capitalism și introduce concepte care reflectă exclusiv gradul dezvoltării tehnico-materiale : stadiul „preindustrial". (specific țărilor a căror economie se bazează în mare parte pe industrii extractive), stadiul „industrial" (țări a căror economie este axată pe producția de bunuri), stadiul „post-industrial" (unde economia este bazată pe servicii). În această perspectivă, societatea „post-industrială" ne apare mai degrabă ca model al societății americane, promovat ca formulă de viitor la nivelul întregii planete și nu ca o sinteză a fenomenelor majore care se manifestă în lumea contemporană ; pasajul următor este relevant în acest sens : „Iau S.U.A. drept singura mea unitate de ilustrare nu numai pentru că le cunosc mai bine, dar întrucît procesele schimbării sînt mai avansate și mai vizibile aici. Acest lucru îmi permite de asemeni să am contact cu particularul și să obțin avantajele imediatității și ale recunoașterii, în timp ce rețin contextul generalizărilor sociologice"[4]).

Se va împlini oare previziunea sa, se întreabă Daniel Bell ? În măsura în care schimbările ce afectează structura socială vor evolua în cadrul limitelor lor logice, răspunsul, consideră autorul american, este afirmativ. Conceptul de „societate post-industrială", admite D. Bell, este „o ficțiune, o construcție logică a ceea ce ar putea fi, față de care realitatea socială viitoare poate fi comparată în intenția de a vedea ce anume a intervenit în modificarea societății". Prin urmare, „limitele logice" în interiorul cărora dobîndește viabilitate acest model prognotic se situează dincolo de mișcarea reală a istoriei. După modul în care a fost condusă investigația propriu-zisă, această logică este logica unui sistem perimat din punctul de vedere istoric, ale cărui crize au un caracter structural și nu își au suportul în caracteristicile sale tehnico-științifice, ci în cele ale esenței sociale. Teoria „societății post-industriale", este, pe dimensiunea sa principală, o teorie a statu-quo-ului. Or cadrul logic al sistemului capitalist nu concordă cu sensul major al istoriei ; dimpotrivă, negarea lui, trecerea spre eliberarea omului de exploatare, spre echitate reprezintă o treaptă superioară în evoluția societății, care se impune ca trăsătură fundamentală a socialismului și a epocii noastre. Nu poate fi însă trecută cu vederea și existența unor elemente de real cîștig științific pe care lucrarea le aduce îndeosebi privind elucidarea unor aspecte ale revoluției științifico-tehnice, a unor schimbări pe care le generează la nivelul ansamblului social. Analiza întreprinsă de Daniel Bell oferă, în această privință, dacă nu soluții, cel puțin puncte de pornire pentru cercetări ulterioare.

Cristian N. POPESCU

---

[1]) D. Bell. The Coming of Post-Industrial Society. A Venture in Social Forecasting, New York, 1973.

[2]) D. Bell. op. cit. p. 119.

[3]) Idem, p. 13.

[4]) Idem, p. X.

FIŞE

Frank Weil, a declarat, într-o cuvîntare la Londra, că guvernele țărilor occidentale recurg în prezent mai mult decît în trecut la subvenții, la politici de asigurare cu resurse și la crearea de zone întregi fără bariere tarifare. În mod deosebit el a menționat metodele de protejare a exporturilor împotriva pierderilor cauzate de creșterea costurilor de producție. Weil a subliniat că ar exista o deosebire esențială între acest fel de protecționism ofensiv și protecționismul tradițional, defensiv, al barierelor comerciale. Protecționismul ofensiv este mult mai greu de depistat, nefiind vizibil. Modificările cursurilor de schimb ale monedelor – a spus el – vor continua să aibă un rol în influențarea comerțului internațional prin concurența pentru export, dar tot mai mult vor conta barierele comerciale, subvențiile de export, angajamentele financiare, tehnica de marketing și compensațiile (barter).

Relansarea nu are o bază temeinică

● *Revista NEWSWEEK (29 VIII a.c.) publică la rubrica sa economică, sub titlul* The U.S economy : worries about a downturn *(Economia S.U.A. : temeri relative la o reîncetinire a mersului afacerilor), o sinteză a opiniilor unor marcanți economiști americani, nu prea optimiști în ce privește perspectiva economiei americane în anii ce vin. Cu cererea de consum în creștere și cu inflația în curs de moderare, se spune în articol, economiștii americani ar trebui să fie mulțumiți... și totuși nu sînt. Problema ar consta în faptul că cheltuielile pentru investiții în fabrici noi și mașini pentru industria grea rămîn în urma ritmului obișnuit într-o perioadă de relansare. Deși creșterea reală a producției va fi mai mare decît s-a prevăzut (8 sau 9 la sută față de 3 sau 4), o mare parte din capitalul investit a fost destinat echipamentului ușor, celui de transport, antipoluare ș.a., care contribuie prea puțin la creșterea capacității de producție a industriei. Chiar actualul președinte al Consiliului consilierilor economici, Charles L. Schultze, deși optimist în ce privește viitorul imediat, admite că, pe termen lung, sînt probleme. Mai pesimiști, Alan Greenspan, fost președinte al aceluiași consiliu, precum și alți economiști consideră că, dacă investițiile de capital nu se vor ameliora rapid, nu numai S.U.A., dar și întregul Occident vor cunoaște înainte de sfîrșitul anului viitor, o nouă recesiune economică.*

Colocviul de geografie a turismului

● *Sub egida Institutului de geografie și a Institutului de economia comerțului interior și a turismului, în zilele de 9 și 10 septembrie 1977, a avut loc, în localul Academiei de studii economice din București, cel de al IV-lea colocviu național de geografia turismului. Manifestarea, devenită tradițională, a întrunit participarea a numeroși cercetători, cadre didactice, specialiști din unități centrale și locale, organizatori de turism etc., asigurîndu-se un cadru interdisciplinar dezbaterilor.*

Cele circa 30 de comunicări prezentate s-au axat pe următoarele teme : Turismul și protecția mediului înconjurător ; Turismul de sfîrșit de săptămînă ; Circulația turistică internă și internațională în România. *Expuneri generale ce au dezvoltat unele puncte de vedere originale, au alternat cu contribuții regionale, unele de un deosebit interes.*

Comunicările urmează să apară într-un volum, prin grija Ministerului Turismului. Viitoarea reuniune, cel de al V-lea colocviu, a fost anunțată pentru anul 1980.

COMERŢUL ŞI ANALIZA INFORMAŢIONAL-DECIZIONALĂ

PREOCUPĂRILE multiple din ultimele decenii, privind perfecționarea conducerii organismelor social-economice la diverse niveluri, includ numeroase și variate discipline de specialitate, printre care un loc deosebit de important îl ocupă analiza sistemelor informațional-decizionale. Rolul acesteia, este să pregătească și să organizeze, cu ajutorul unei metodologii proprii, aplicarea procedeelor și tehnicilor puse la dispoziție de toate celelalte discipline moderne ale conducerii. Pe de altă parte, analiza sistemelor informațional-decizionale este chemată să fie aplicată cu mare eficiență în activitatea practică de conducere din toate ramurile economiei naționale.

În acest domeniu de preocupări, lucrarea doctorului Vasile Smărăndescu*) reprezintă, pe de o parte, o contribuție la definirea metodologică a analizei informațional-decizionale, iar, pe de altă parte, o aplicare practică a acestei metodologii la un domeniu de mare importanță pentru viața economică — comerțul interior.

Evidențiindu-se importanța sistemului informațional-decizional în procesul de conducere, în lucrare se prezintă și se analizează principalele probleme ale perfecționării conducerii comerțului interior.

Se definesc mai întîi principalele probleme metodologice legate de conceptul de sistem informațional-decizional integrat. Sînt prezentate și dezbătute noțiuni de bază, ca sistem informațional economic, sistem informatic, flux al datelor, decizia, sistem informațional integrat, interpretarea cibernetică a acestuia, principiile care trebuie să stea la baza organizării unui astfel de sistem informațional-decizional integrat ș.a. Merită a fi subliniată concepția îndrăzneață pe care și-o însușește autorul, îmbogățind-o cu idei proprii, privind primatul obiectivelor în organizarea sistemului informațional economic. Pornind de la obiectivul strategic al comerțului interior — contribuția la creșterea nivelului de trai al populației — V.S. consideră că deciziile în cadrul acestei activități se referă la: cumpărător, fond de marfă și factori necesari care facilitează legătura între cumpărător și fondul de marfă. Această împărțire a deciziilor îl determină să definească și subsistemele pe care le ia în considerare și anume: subsistemul cumpărătorului, subsistemul fondului de marfă și subsistemul factorilor necesari ca fondul de marfă să intre în posesia cumpărătorului. Autorul oferă o prețioasă definire a sistemelor și subsistemelor comerțului interior, concretizată în schema logică care descrie mecanismul informațional-decizional îmbunătățit. Contribuția practică pe care o realizează în felul acesta este deosebită, întrucît, pe baza acestor scheme logice se poate continua analiza și proiectarea informatică, mergînd pînă la elaborarea și implementarea programelor de calculator.

Organizarea sistemului informațional-decizional propusă vizează întreprinderea comercială cu amănuntul. Acest mod de a pune problema dă posibilitatea de a se construi sisteme adaptabile la toate treptele organizatorice ale comerțului interior din țara noastră.

Autorul înmănunchiază o serie de modele matematice, aplicabile îndeosebi în comerțul interior, contribuind, în felul acesta, la lărgirea arsenalului de procedee la dispoziția practicii decizionale din acest domeniu. Sînt incluse: modelul optimizării repartiției mărfurilor cu ajutorul programării liniare; modelul previzionării desfacerilor în funcție de venituri cu ajutorul coeficientului de elasticitate; modelul privind calculul volumului de desfaceri a mărfurilor cu ajutorul curbei de regresie; modelul privind defalcarea planului de desfacere pe grupe de mărfuri sau pe unități prin folosirea coeficienților de elasticitate; modelul de determinare a sezonalității desfacerilor de mărfuri cu ajutorul indicilor de sezonalitate; modelul privind calculul ratei stocului și transformarea acestuia în perioada de timp pentru acoperirea desfacerilor; modelul privind stabilirea corelației dintre volumul desfacerilor și stocurilor de mărfuri, cu ajutorul coeficientului de corelație. Toate aceste modele reprezintă un deosebit interes teoretic și aplicativ.

În lucrare se prezintă eficiența sistemului propus, precum și aplicabilitatea acestuia, dintre care desprindem: asigurarea elementelor necesare cercetării cererii de mărfuri a populației; fundamentarea științifică, în structură sortimentală, a fondului de marfă; stabilirea și defalcarea fundamentală a planului; controlul permanent al stocului de mărfuri; apropierea momentului obținerii informațiilor de cel al luării deciziilor; asigurarea bazei informaționale care să permită aplicarea mai largă a metodelor matematice ș.a.

Prin tematica aleasă, orientarea abordării acesteia, nivelul științific, originalitatea ideilor prezentate, stilul atractiv și aplicabilitatea sa practică, lucrarea doctorului Vasile Smărăndescu, reprezintă o contribuție deosebită, teoretică și practică, care nu trebuie să lipsească din biblioteca nici unui economist.

conf. dr. Gheorghe BOLDUR

---

*) Dr. Vasile Smărăndescu: Sistemul informațional-decizional integrat în conducerea comerțului interior, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1977.

Programul construcției de locuințe

(Urmare din pag. 11)

a condițiilor pentru acordarea retribuției integrale.

PARALEL CU RECUPERAREA, PREGĂTIREA LUI '78

Întrucît la blocurile aflate în execuție, ciclul lucrărilor se deplasează spre finisaje și instalații, diminuîndu-se suprasolicitarea la lucrările de fundații și structuri, potențialul astfel eliberat trebuie concentrat din plin asupra **frontului de lucru pentru iarnă.** S-a stabilit, în ce privește consiliile populare, un program care prevede ca **încă în acest an să fie atacate 160 mii de apartamente din planul pe 1978,** dintre care la sfîrșitul lunii decembrie o pătrime să fie pregătite pentru finisare, iar jumătate să se afle în faza realizării structurilor. Aceasta nu numai pentru a menține capacitatea de producție a organizațiilor de construcții, ci ca o condiție indispensabilă îndeplinirii planului de punere în funcțiune pe primul semestru al anului viitor și respectării termenelor la blocurile înalte cu durată de execuție mai mare de 12 luni. Pînă la începutul lui septembrie au fost începute blocuri totalizînd mai puțin de 40 mii de apartamente, ceea ce este insuficient pentru încadrarea în ritmul propus. Se impune, de aceea, să se acționeze susținut pentru **asigurarea amplasamentelor** (îndeosebi în județele Arad, Botoșani), **a proiectelor** (județele Arad, Argeș, Constanța, Hunedoara, Bihor, Buzău ș.a.), pentru **atacarea lucrărilor pe măsura primirii documentațiilor** (dacă trustul de construcții al județului Argeș a deschis șantierele pentru toate blocurile proiectate pînă acum, cel al județului Mureș ține încă în dulap documentațiile primite pentru 413 apartamente !).

Se cere din partea cercetării în construcții, a Institutului de proiectări pentru construcții tipizate, a organizațiilor județene de proiectare — cu concursul industriei materialelor și prefabricatelor de construcții — o preocupare sporită pentru **creșterea gradului de industrializare a lucrărilor.** Actualele soluții fac apel în măsură încă prea redusă la prefabricate (în municipiul București, de pildă, mai puțin de o șesime din numărul locuințelor ce se execută în acest an sînt integral prefabricate). Promovarea unor soluții prezentate în expoziția de la finele anului trecut, crearea și aplicarea altora încă mai eficiente, bazate pe materiale noi, pe elemente ușoare, care să necesite în general mai puțină manoperă și în special mai puțini dulgheri și zidari, să elimine finisajele umede, să transforme șantierele în locuri de montaj al elementelor produse în fabrici, să reducă durata de execuție a unui bloc nu cu zile, ci cu luni, reprezintă cerințe de prim ordin pentru ca și în domeniul locuințelor să se înfăptuiască sarcina formulată de secretarul general al partidului — **îmbunătățirea radicală a modului de a concepe și de a realiza construcțiile.**

Cerinţe ale noii ordini economice internaţionale

O STRATEGIE ACTIVĂ PENTRU AL TREILEA DECENIU O.N.U. AL DEZVOLTĂRII (II)

Cooperarea economică între ţările în curs de dezvoltare

INTERESELE supreme ale luptei pentru lichidarea subdezvoltării şi făurirea noii ordini economice internaţionale impun ca ţările în curs de dezvoltare să realizeze o colaborare tot mai strînsă pentru soluţionarea problemelor progresului lor economico-social. Prin cooperare între ele ţările în curs de dezvoltare pot să-şi satisfacă reciproc multe din necesităţile lor de materii prime, de produse industriale, de tehnologie, de mijloace financiare. De asemenea, amplificarea relaţiilor de cooperare dintre ţările în curs de dezvoltare, contribuie la întărirea solidarităţii şi unităţii lor de acţiune, atît de necesare în procesul instaurării noii ordini economice internaţionale.

Cooperarea economică dintre ţările în curs de dezvoltare se afirmă tot mai mult ca o nouă dimensiune a cooperării internaţionale. Strategia internaţională pentru cel de-al 3-lea Deceniu al dezvoltării ar trebui să prevadă, într-un capitol distinct, hotărîrea ţărilor în curs de dezvoltare de a milita în mod constant pentru extinderea şi diversificarea cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice dintre ele, atît pe plan bilateral, cît şi pe plan multilateral. În acest scop, ţările în curs de dezvoltare, este necesar să acţioneze pentru încheierea de acorduri interguvernamentale de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică pe termen lung, care să asigure stabilitate şi perspectivă raporturilor lor reciproce de cooperare; pentru crearea de organisme menite să examineze şi să promoveze cooperarea dintre ele (comisii mixte interguvernamentale etc.); să încheie acorduri, convenţii sau alte înţelegeri de cooperare pentru evitarea dublei impuneri, garantarea investiţiilor, transferul beneficiilor, pentru asigurări sociale etc.; să creeze întreprinderi mixte de producţie şi de comercializare a produselor, companii de transport şi de asigurări; să înfiinţeze bănci, consorţii financiare, să constituie un sistem de acordare şi garantare a creditelor de export. De asemenea, ţările în curs de dezvoltare ar putea avea în vedere: acordarea reciprocă de preferinţe comerciale, în cadrul unui sistem global de preferinţe între aceste ţări; efectuarea unui schimb reciproc de licenţe şi brevete; acordarea reciprocă de asistenţă tehnică şi financiară; realizarea unor programe comune de cercetare; înfiinţarea de instituţii şi centre regionale sau internaţionale de cercetare; acordarea reciprocă de burse pentru formare şi specializare de cadre în domenii în care fiecare ţară are experienţă; organizarea de seminarii, colocvii, vizite de documentare etc. cu privire la organizarea învăţămîntului de toate gradele etc.

Pornind de la importanţa întrajutorării şi cooperării între ţările în curs de dezvoltare pentru accelerarea dezvoltării lor economice şi sociale, Strategia Deceniului al 3-lea al dezvoltării ar putea prevedea în mod expres angajamentul ţărilor dezvoltate şi al organizaţiilor internaţionale de a sprijini în mod activ realizarea programelor convenite de ţările în curs de dezvoltare pentru intensificarea şi diversificarea relaţiilor lor reciproce de cooperare.

Sprijinirea eforturilor de progres ale ţărilor în curs de dezvoltare

ŢĂRILE în curs de dezvoltare sînt conştiente că factorul primordial în lichidarea subdezvoltării lor îl reprezintă propriile lor eforturi de dezvoltare, pentru folosirea deplină a întregului lor potenţial material şi uman, care trebuie potenţat printr-un sprijin efectiv şi substanţial din partea ţărilor dezvoltate şi a organizaţiilor internaţionale. În dezbaterile internaţionale, s-a acceptat deja principiul că cooperarea internaţională în folosul dezvoltării reprezintă un obiectiv comun şi o îndatorire comună pentru toate ţările lumii.

Ţărilor dezvoltate le revine o mare responsabilitate în sprijinirea efectivă a eforturilor de dezvoltare ale ţărilor în curs de dezvoltare. Obligaţia ţărilor dezvoltate de a sprijini accelerarea dezvoltării economice şi sociale a ţărilor în curs de dezvoltare nu este numai o obligaţie morală, ci şi o chestiune de interes nemijlocit întrucît însăşi dezvoltarea lor este afectată, direct sau indirect, de persistenţa subdezvoltării şi adîncirea decalajelor dintre state.

În lumina acestor consideraţii, un capitol important al Strategiei internaţionale pentru cel de-al 3-lea Deceniu al dezvoltării ar trebui să-l reprezinte cooperarea şi colaborarea dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare în folosul accelerării progresului economic şi social al acestora din urmă. Unele dintre măsurile care ar trebui întreprinse în diferite domenii sînt în faza discuţiilor, altele chiar pe cale de a fi realizate, iar altele ar putea fi avute în vedere pentru perioada următoare. Întrucît pînă la adoptarea de către Adunarea Generală a O.N.U., probabil în 1980, a Strategiei internaţionale pentru al 3-lea Deceniu al dezvoltării, urmează să aibă loc o serie de mari conferinţe internaţionale între care Conferinţa Naţiunilor Unite pentru cooperare tehnică între ţările în curs de dezvoltare (1978), sesiunea extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării (1978), a V-a Conferinţă a Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare (1979), a III-a Conferinţă generală a O.N.U.D.I. (în 1979), Conferinţa O.N.U. asupra ştiinţei şi tehnologiei în folosul dezvoltării (în 1979), Conferinţa mondială pentru reforma agrară şi dezvoltarea rurală (în 1979), a VI-a Conferinţă la nivel înalt a ţărilor nealiniate (tot în 1979) etc., este firesc ca aceste conferinţe să aducă o contribuţie importantă la definirea măsurilor ce urmează a fi întreprinse pe plan internaţional în folosul progresului economic şi social al ţărilor în curs de dezvoltare.

Sprijinul pe care ţările dezvoltate îl pot acorda ţărilor în curs de dezvoltare pentru creşterea şi diversificarea economiilor lor naţionale ar urma să se materializeze în: promovarea unor forme moderne de cooperare în producţie; acordarea de asistenţă tehnică şi financiară menită să completeze posibilităţile materiale şi disponibilităţile financiare ale ţărilor în curs de dezvoltare; construirea de obiective economice sau dezvoltarea capacităţilor de producţie existente; constituirea de societăţi mixte de producţie în industrie, agricultură, construcţii, transporturi etc.

În domeniul comerţului internaţional s-ar putea prevedea angajamentul ţărilor dezvoltate de a colabora cu ţările în curs de dezvoltare pentru: încheierea de acorduri comerciale guvernamentale pe termen lung, menite să dea un caracter stabil schimburilor comerciale, în avantajul reciproc al producătorilor şi consumatorilor; constituirea de întreprinderi mixte de comercializare a produselor ţărilor în curs de dezvoltare precum şi pentru dezvoltarea porturilor şi flotelor maritime ale acestor ţări; încheierea de acorduri sau de aranjamente internaţionale pe produse prin care să se evite măsurile unilaterale, să se înlăture fenomenele negative de pe piaţa internaţională şi să se asigure desfăşurarea pe baze echitabile a schimburilor comerciale; crearea şi funcţionarea eficientă a Fondului comun de finanţare a stocurilor internaţionale de materii prime; facilitarea accesului produselor exportate de ţările în curs de dezvoltare pe pieţele ţărilor dezvoltate, prin eliminarea discriminărilor, restricţiilor cantitative şi a altor bariere tarifare şi netarifare. În acest context, de mare importanţă ar fi permanentizarea sistemului generalizat de preferinţe vamale în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare, îmbunătăţirea acestui sistem prin extinderea tratamentului preferenţial la toate produsele exportate de aceste ţări, instituirea unor reguli cît mai suple de aplicare de către ţările dezvoltate a schemelor lor de preferinţe, simplificarea, armonizarea şi ameliorarea regulilor de origine a mărfurilor etc. Ar trebui să se prevadă în mod expres în viitoarea Strategie angajamentul țărilor dezvoltate de a nu folosi sistemul de preferințe ca mijloc de presiune politică sau economică și nici ca mijloc de retorsiune contra țărilor în curs de dezvoltare.

Cooperarea economică internațională ar putea fi stimulată dacă Strategia ar prevedea adoptarea unei convenții internaționale pentru garantarea investițiilor și evitarea dublei impuneri precum și pentru respectarea de către investitorii străini a atributelor suverane ale țărilor în curs de dezvoltare, precum și alte măsuri ca : elaborarea și adoptarea unei convenții internaționale cu privire la drepturile și obligațiile țărilor creditoare și debitoare, precum și la rezolvarea diferendelor care apar în practica acordării, folosirii și rambursării împrumuturilor acordate de o țară alteia; crearea unei bănci internaționale destinată să finanțeze datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare; perfecționarea sistemului internațional de credite etc.

Țările dezvoltate pot să sprijine finanțarea dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare prin măsuri ca : transferarea, în fiecare an, sub formă de ajutor public pentru dezvoltare, a 1 la sută din produsul intern brut al țărilor dezvoltate; reducerea cu 10 la sută a bugetelor militare și transferarea, fără condiții, a unei jumătăți din mijloacele astfel economisite țărilor în curs de dezvoltare fie direct, fie prin intermediul O.N.U.; sporirea cotelor-părți de participare la capitolul instituțiilor internaționale și regionale de finanțare a dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare; creșterea contribuțiilor voluntare la finanțarea activităților Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare (P.N.U.D.), Fondului internațional pentru dezvoltarea agriculturii (F.I.D.A.), Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltarea industrială (O.N.U.D.I.), precum și a altor programe de sprijinire a eforturilor de dezvoltare ale țărilor în curs de dezvoltare; înlesnirea plății datoriei externe a acestor țări prin anularea parțială sau totală, consolidarea datoriei comerciale și reeșalonarea rambursării acesteia, anularea plății serviciului datoriei externe; acordarea de asistență tehnică pentru organizarea mai eficientă a sistemelor financiare și de credit ale țărilor în curs de dezvoltare.

Știința, tehnica și accelerarea dezvoltării

AVÎND în vedere importanța științei și tehnicii contemporane, ca factor al dezvoltării, Strategia ar putea să includă angajamentul tuturor țărilor, dezvoltate și în curs de dezvoltare, de a colabora pentru : adoptarea, intrarea în vigoare și funcționarea eficientă a codului internațional pentru transferul de tehnologie; stabilirea unei bănci internaționale de date tehnice și know-how; înființarea de centre regionale și internaționale de dezvoltare și transfer de tehnologie; elaborarea de programe comune de cercetare științifică și tehnologică; asigurarea accesului fără nici un fel de discriminare al tuturor țărilor la tehnologia utilizării în scopuri pașnice a energiei nucleare.

Pe perioada viitorului deceniu, țările dezvoltate ar trebui să sprijine eforturile țărilor în curs de dezvoltare în direcția creșterii contribuției științei și tehnicii contemporane la accelerarea procesului dezvoltării lor economice și sociale prin participarea, în cadrul diferitelor acțiuni de cooperare, la crearea și dezvoltarea capacităților tehnologice ale țărilor în curs de dezvoltare și întreprinderea de măsuri pentru facilitarea transferului de tehnologie și adaptarea noilor tehnologii la necesitățile specifice ale acestor țări. Totodată, pentru facilitarea pregătirii cadrelor necesare construcției economice și sociale accelerate din țările în curs de dezvoltare, în Strategie s-ar putea prevedea că toate țările vor colabora pentru facilitarea schimbului de informații și experiență privind organizarea învățămîntului de toate gradele, precum și pentru organizarea de centre și organisme internaționale pentru specializarea de cadre din țările în curs de dezvoltare. Extinderea învățămîntului ar putea fi realizată mai repede dacă țările dezvoltate ar participa la construirea de edificii școlare și de învățămînt în țările în curs de dezvoltare; ar acorda asistență tehnică acestor țări pentru organizarea și perfecționarea programelor lor de învățămînt, oferind burse și alte facilități tinerilor din țările în curs de dezvoltare pentru specializare în țările dezvoltate și încetînd orice acțiuni de racolare a cadrelor de specialiști din țările în curs de dezvoltare.

În ceea ce privește patrimoniul comun al umanității, Strategia este necesar să prevadă o serie de măsuri referitoare la : folosirea rațională, cu spirit de economie a resurselor naturale; conservarea și dezvoltarea resurselor agricole, forestiere, piscicole, apicole etc.; încheierea de acorduri pentru asigurarea accesului tuturor țărilor în primul rînd al celor în curs de dezvoltare la resursele piscicole din zonele economice ale statelor; recunoașterea cuceririlor științei și tehnicii contemporane ca patrimoniu comun al umanității de care să poată beneficia echitabil toate statele; utilizarea resurselor naturale ale Lunii și ale altor corpuri cerești pentru accelerarea dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare; instituirea unui moratoriu asupra utilizării resurselor spațiale pînă la stabilirea cadrului juridic internațional de exploatare a acestora; folosirea patrimoniului comun în interesul întregii omeniri, în primul rînd în interesul țărilor rămase în urmă pentru lichidarea decalajelor care le separă de statele avansate ale lumii; dezvoltarea cooperării dintre state în prospectarea, explorarea și exploatarea resurselor zonei internaționale a teritoriilor submarine, ca și angajamentul tuturor statelor de a acționa pentru dezvoltarea cooperării internaționale în gospodărirea resurselor de apă, pornind de la cerințele actuale și avînd în vedere nevoile în perspectivă ale dezvoltării întregii omeniri.

Realizarea obiectivelor celui de-al 3-lea Deceniu al dezvoltării depinde într-o foarte mare măsură de instituirea unor relații de deplină egalitate, între toate țările lumii, a unei colaborări fructuoase de care să beneficieze fiecare țară și întreaga comunitate internațională.

Contribuția organizațiilor internaționale

O.N.U. și întregul său sistem instituțional reprezintă unul din mijloacele cele mai importante de care dispune omenirea pentru promovarea idealurilor de libertate și progres ale popoarelor, a înțelegerii și colaborării între state, pentru întărirea securității economice și politice a statelor și asigurarea unei păci trainice în lume, pentru rezolvarea problemelor economice majore ale omenirii. Acestor organizații le revine un rol deosebit și o mare responsabilitate în transpunerea în practică a Strategiei internaționale pentru al 3-lea Deceniu al dezvoltării.

În capitolul din Strategie referitor la contribuția organizațiilor internaționale, ar trebui să se prevadă că aceste organizații vor servi drept centre și instrumente pentru contacte, consultări și negocieri între state pentru soluționarea justă și echitabilă a problemelor economice mondiale majore, că vor întreprinde studii și analize în vederea identificării liniilor și tendințelor de dezvoltare în diferitele ramuri și sectoare economice și că vor favoriza și sprijini inițierea și realizarea de acțiuni de cooperare între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Pentru promovarea și sprijinirea dezvoltării cooperării între țările în curs de dezvoltare, organizațiile internaționale din sistemul O.N.U. vor examina și vor face recomandări pentru dezvoltarea diferitelor acțiuni și forme concrete de cooperare multilaterală, vor elabora clauze tip de cooperare care să faciliteze încheierea de contracte sau alte înțelegeri de cooperare, vor edita și difuza publicații periodice care să cuprindă informații asupra acțiunilor și domeniilor de cooperare, vor facilita încheierea de acorduri, convenții și alte reglementări internaționale menite să favorizeze intensificarea și diversificarea relațiilor de cooperare dintre țările în curs de dezvoltare.

Totodată organismele și organizațiile internaționale din sistemul O.N.U. vor sprijini mobilizarea de resurse financiare de la statele membre și le vor canaliza spre realizarea de proiecte și programe de dezvoltare ale țărilor în curs de dezvoltare. Aceste organizații pot de asemenea să furnizeze țărilor în curs de dezvoltare asistență tehnică necesară pentru formularea de proiecte, programe și planuri de dezvoltare, pentru pregătirea și specializarea de cadre etc.

În mod firesc, în Strategie va trebui să se prevadă angajamentul tuturor țărilor, dezvoltate și în curs de dezvoltare, de a examina și rezolva, în cadrul O.N.U. și al organismelor sale, problemele economice care vor confrunta omenirea în perioada 1981—1990, de a acționa individual și colectiv pentru creșterea rolului și contribuției organismelor și organizațiilor din sistemul O.N.U. la îndeplinirea obiectivelor fixate pentru cel de al 3-lea Deceniu al dezvoltării.

Ion BARAC

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Bănci comerciale: repartiția activelor

LISTA primelor cincizeci de bănci comerciale din lumea capitalistă (exceptînd S.U.A.), întocmită de revista americană „Fortune“, în raport cu valoarea activelor lor din 1976, ilustrează avansul realizat în ultima perioadă de băncile japoneze, care se situează ferm pe locul doi, după cele din S.U.A. Ele sînt urmate de cele din R.F.G., Franța și Canada, în timp ce băncile comerciale din Anglia — altădată sediul celor mai importante operațiuni bancare internaționale din lume — se situează pe un loc modest, la un nivel al activelor apropiat de cel al băncilor canadiene (vezi tabelul). Se apreciază că, deși anul trecut n-a fost prea favorabil desfășurării tranzacțiilor bancare, totuși cele cincizeci de bănci comerciale și-au sporit activele cu 15,8% față de 1975, iar volumul net al profiturilor cu 14,7%.

Structura geografică a primelor 50 de bănci comerciale din lume (fără S.U.A.)

Țara	Numărul băncilor	Active (mlrd. dolari)	Ponderea în total active
Japonia	16	437,2	34,0
R.F.G.	9	237,8	18,5
Franța	5	157,0	12,2
Canada	5	112,9	8,7
Anglia	4	102,1	7,9
Olanda	3	64,0	5,0
Italia	3	60,2	4,7
Elveția	3	60,1	4,7
Brazilia	1	39,9	3,1
Belgia	1	16,3	1,3
Total	50	1287,6	100,0

Scăderea cererii de oțel

ÎN semestrul I al acestui an, producția de oțel a Japoniei a scăzut ca urmare a reducerii cererii, în condițiile unui nivel ridicat al stocurilor. Producția niponă de oțel a totalizat, în perioada respectivă, 51,9 milioane tone, adică 8,4% mai puțin decît în a doua jumătate a anului 1976. La Tokio se consideră că, chiar dacă guvernul va adopta noi măsuri împotriva crizei, producția de oțel nu va depăși 102 milioane tone în 1977, față de 107,4 milioane anul trecut. Observatorii apreciază că este de așteptat ca nici din partea exportului să nu apară vreun stimulent de creștere a producției.

Dezvoltarea relațiilor polono-iraniene

ÎN 1976 volumul schimburilor comerciale polono-iraniene s-a cifrat la 100 milioane dolari, din care livrările de frigidere, încălțăminte, țesături și tricotaje au reprezentat 18 milioane dolari. Din acest an, Iranul a început să exporte petrol în Polonia (375 000 tone). În Iran au fost construite cu asistență poloneză șapte fabrici de zahăr, o a opta fabrică aflîndu-se în construcție. Două treimi din instalațiile și utilajele necesare acestor obiective sînt realizate cu asistență tehnico-economică poloneză. Partea poloneză apreciază că pentru cele două țări prezintă interes în perspectivă domenii ca deschiderea de mine carbonifere, construirea de termocentrale, de întreprinderi textile și de conducte de diferite dimensiuni și tipuri.

După cum s-a subliniat recent, după ce în ultimii cinci ani volumul schimburilor reciproce s-a înzecit, extistă perspective pentru creșterea în continuare a exporturilor poloneze în Iran (îndeosebi de mașini și instalații), paralel cu extinderea importurilor poloneze de petrol în Iran.

India, exportatoare de cărbuni

ÎN URMĂTORII zece ani India își va dubla producția de cărbuni (de la 100 milioane tone pe an, în prezent, la 203 milioane). Paralel cu creșterea producției, India va deveni unul din principalii exportatori pe plan mondial. Pentru anul fiscal 1977/1978, India intenționează să realizeze un export de 1,5 milioane tone (față de 122 000 tone în 1976), care ar urma să crească în următorii ani la 10 milioane tone.

Orientări în dezvoltarea economică

Bangladesh: politica de investiții

GUVERNUL Republicii Populare Bangladesh a adoptat hotărîrea privind elaborarea unui plan bienal de dezvoltare economică (pe anii 1978/79—1979/80), conceput ca o etapă pregătitoare pentru cel de al doilea plan cincinal de dezvoltare a țării. Principalele obiective ale politicii economice din acești doi ani sînt sporirea producției de alimente, ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă în zonele rurale, încetinirea ritmului de creștere demografică, dezvoltarea industriei în cadrul sectorului de stat și particular, îndeosebi stimularea creării sau extinderii de întreprinderi care produc pentru export.

Deși accentul în cadrul măsurilor social-economice preconizate se pune pe dezvoltarea zonelor rurale, transformări substanțiale urmează să aibă loc și în industrie. După cum informează publicația „Bangladesh Observer“, concomitent cu îmbunătățirea utilizării capacităților existente în sectorul de stat, se intenționează admiterea capitalului particular în ramuri care pînă în prezent făceau parte din sectorul de stat.

În perspectivă, politica de stimulare a investițiilor vizează de asemenea intensificarea afluxului de capital străin, mai ales în ramuri ca: industria chimică, construcțiile de mașini, exploatarea resurselor minerale și producția de articole alimentare. În același timp, guvernul Bangladesh contează pe ajutorul economic și financiar (în parte nerambursabil), primit din partea unor țări străine și organisme internaționale, în anul financiar 1977/78 intenționîndu-se să se investească din această sursă pentru realizarea proiectelor de dezvoltare economică suma de 350 milioane de dolari.

Nigeria: direcții prioritare în industrie

ÎN CADRUL actualului program de dezvoltare a industriei pînă în 1980, urmează să fie date în exploatare o **rafinărie de țiței** cu o capacitate de 100 000 barili pe zi și o uzină pentru fabricarea lubrefianților a cărei capacitate se va ridica la 250 000 tone pe an. În vederea stimulării activității societăților petroliere, guvernul nigerian și-a propus să suporte toate cheltuielile pe care aceste societăți le vor efectua cu ocazia forajelor de explorare, indiferent de rezultatele explorării. În industria **siderurgică** se prevede construirea a încă 3 laminoare în anii imediat următori, iar în industria **constructoare de mașini,** în cursul anilor 1978 și 1979, vor intra în funcțiune, la Kano, Ibadan și Bauchi, mai multe uzine de montaj (cu o producție anuală de 3 000 tractoare și 600 camioane „Fiat“, 7 500 camioane „Mercedes-Benz“ și 100 vehicule comerciale „Leyland“, de 8 000 camioane și 2 000 tractoare „Steyr“). Pentru promovarea producției interne, oficialitățile nigeriene au interzis importurile de autovehicule cu o capacitate cilindrică mai mare de 2 500 cm³.

În industria **materialelor de construcții** se vor efectua însemnate investiții îndeosebi pentru dezvoltarea capacităților de producție a cimentului. Pînă în anul 1980, în Nigeria se vor construi de asemenea două fabrici de celuloză, cu o capacitate de producție de circa 200 mii tone pe an, precum și mai multe fabrici de furnir, placaj și cherestea.

EVOLUȚII MONETARE

O ATMOSFERĂ de calm relativ a caracterizat activitatea piețelor valutare în săptămîna 5—9 septembrie 1977, consemnîndu-se continuarea reprecierii **dolarului S.U.A.** față de majoritatea valutelor occidentale. **Francul elvețian** a constituit una din excepțiile față de tendința generală. După o fluctuație pronunțată a cursului său în raport cu dolarul, francul s-a situat în final la un nivel cu circa 0,4% superior închiderii precedente, cotînd circa 2,3845 franci pentru un dolar.

Marca vest-germană, după o evoluție oscilantă, a cotat pe 9 septembrie 1977 la un nivel de circa 2,3257 mărci pentru un dolar situîndu-se cu circa 0,4% sub nivelul de 2,3170 mărci pentru un dolar de la finele intervalului anterior. **Francul francez,** după anunțarea programului guvernamental menit să impulsioneze economia națională cu circa 1,5 miliarde franci precum și a reducerii la 9,5% a taxei scontului, a avut o evoluție descendentă în raport cu dolarul, cotînd la închidere 4,9260 franci pentru un dolar (depreciere de peste 0,5% în raport cu închiderea anterioară). **Lira italiană** și **francul belgian** au cedat teren dolarului, în raport cu care cotau la închidere la circa 36,80 franci și respectiv 883 lire pentru un dolar. **Yenul japonez** a realizat un ușor cîștig în raport cu dolarul, cotînd în final circa 266,70 yeni pentru un dolar. Pe 5 septembrie Banca Națională a Japoniei a hotărît să reducă taxa scontului cu 0,75%, la 4,25%, un nivel minim record.

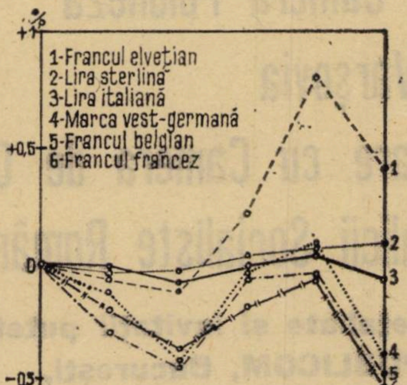

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 5—9 IX 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 2 IX 1977

Lira sterlină — a cărei evoluție a continuat să fie atent urmărită de Banca Angliei, care a intervenit în favoarea dolarului — a manifestat o ușoară tendință ascendentă, situîndu-se în final la circa 1,7435 dolari pentru o liră față de 1,7423 dolari pentru o liră anterior. Pe 9 septembrie Banca Angliei a procedat la o reducere de 0,5% a dobînzii minime de împrumut, fixată astfel la nivelul minim record de 6½%.

Dobînzile pe piața eurodepozitelor la șase luni au înregistrat un recul ușor situîndu-se la circa 6,625% pentru eurodolari, 3% pentru eurofrancii elvețieni și 4,0625% pentru euromărcile vest-germane.

La ultima licitație de **aur** organizată de FMI prețul acestuia a fost de 147,78 dolari per uncie, iar pe piața liberă, la 9 septembrie, a fost de 147,15 dolari/uncie (primul fixing la Londra).

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

„ZILELE ECONOMIEI ŞI TEHNICII POLONEZE"
în Republica Socialistă România, 31 X 1977 – 4 XI 1977
Bucureşti – Galaţi – Baia Mare

Specialiştii polonezi vor prezenta teme din domeniul: industriei alimentare, electronice şi electrotehnice, chimice, miniere, construcţiilor de maşini şi de motoare, industriei metalelor neferoase, feroviare, industriei navale şi al construcţiilor de porturi.

Vă invităm să participați
la conferințe și întîlniri

Organizatorul manifestării: Camera Poloneză
de Comerț Exterior din Varșovia
în colaborare cu Camera de Comerț și Industrie
a Republicii Socialiste România

POLSKA IZBA HANDLU ZAGRANICZNEGO

Informații detaliate și invitații puteți obține
la agenția PUBLICOM, București,
B-dul Nicolae Bălcescu 22, telefon: 14-75-35,
telex: /11/374 CAMROM

PUBLICOM

STATISTICA INTERNAȚIONALĂ

Transporturile: criteriul economicității

PRINTRE ramurile economiei țărilor capitaliste, afectate într-o măsură sau alta de „criza petrolului“, se numără și transporturile. Repercusiunile acesteia asupra competitivității diferitelor genuri de transport, asupra modificării în perspectivă a ponderii lor în structura traficului de mărfuri și călători sînt strîns legate de economicitatea comparativă a consumului de combustibil și energie al mijloacelor de transport utilizate.

După cum se vede din datele tabelului alăturat, în 1975 sectorului transporturilor îi reveneau 17,8% din consumul global de energie al economiei țărilor capitaliste ; cel mai mare consumator de energie sînt transporturile auto(cu patru cincimi din total pe sector), urmate de cel aerian (cu ceva mai mult de o zecime).

Dacă se compară, însă, ponderile diverselor genuri de transport în consumul global de energie pe sector și în volumul total al transporturilor se constată disproporții flagrante. Cele mai neeconomice din punctul de vedere al consumului de energie sînt transporturile aeriene și cele auto (în cazul cărora raportul între ponderile menționate este de 42:1 și circa 5:1), la cealaltă extremă situîndu-se transporturile maritime și cele feroviare (cu un raport sub 1:14 și, respectiv, de aproape 1:6). Evident, costul energiei consumate constituie doar unul dintre elementele care caracterizează economicitatea unui gen de transport sau a altuia (alături de rapiditatea transportului, costul manipulărilor, gradul de securitate, costul infrastructurii aferente etc.).

„Criza energetică“ a stimulat îndeosebi interesul față de transferarea unei părți din traficul autorutier de mărfuri către cel feroviar, întrucît calculele arată că — de pildă, în Franța sau S.U.A. — pentru transportul unei tone de marfă la aceeași distanță cu mijloace auto se consumă de patru ori mai mult combustibil decît cu trenul (în cazul traficului de persoane decalajul fiind mult mai accentuat).

Totodată, se manifestă tendința de accelerare a procesului de electrificare a căilor ferate din țările capitaliste (în primul rînd în S.U.A., unde în momentul izbucnirii crizei petrolului căile electrificate reprezentau doar ceva mai mult de 1% din lungimea rețelei feroviare), care oferă o serie de avantaje și asigură economii în raport cu tracțiunea diesel. În cercurile de specialitate se apreciază că în jurul anului 1990 căile ferate electrificate în țările capitaliste vor reprezenta cel puțin 20% din întreaga rețea și vor asigura mai mult de jumătate din volumul total al transporturilor feroviare de mărfuri.

N. P.

(1975, în %)

Genul de transport	Ponderi în		
	consumul total de energie din țările capitaliste	consumul de energie pe ansamblul transporturilor	volumul total al transporturilor (calculat în tkm bruto)
Toate genurile	17,8	100,0	100,0
Din care :			
Feroviar	0,6	3.0	17,0[1]
Auto	14,1	78,0	16,0
— autocamioane	4,3	23,0	13,9
— autobuze	0,8	5,0	0,5
— autoturisme	9,0	50,0	1,6
Maritim	0,8	4,5	62,0
Fluvial	0,3	2,0	4,7
Aerian	2,0	17,5	0,3[2]

[1] Transportul de mărfuri — 16,6% și cel de pasageri — 0,4%.

[2] Idem, 0,1% și 0,2%.

Sursa : B.I.K.I., nr. 91/1977.

IPOTEZE — PREVIZIUNI

Perspectiva utilizării energiei eoliene

CERCETĂRILE referitoare la utilizarea energiei eoliene au cunoscut un interes susținut în ultimii ani, sub efectul „crizei“ petrolului. Ele se desfășoară, pe o arie tematică complexă, în numeroase țări. În Statele Unite, de exemplu — alocațiile în acest scop au sporit de la 0,2 mil. dolari în 1973 la 15 mil. dolari anul trecut, programul Agenției pentru cercetări energetice prevăzînd încheierea în 1980 a lucrărilor de punere în exploatare a instalațiilor energetice eoliene cu o capacitate unitară de 10 mii kW, precum și a cercetărilor legate de crearea unui generator de 100 mii kW.

Studiile efectuate în diferite țări urmăresc realizarea de instalații eoliene, capabile să funcționeze pe uscat sau în largul mării apreciindu-se că ele își demonstrează eficiența în zone în care viteza medie a vîntului depășește sau este cel puțin egală cu 9 m/sec. După cum menționează revista „Petroleum Economist“, în prezent există toate condițiile ca, încă în următorii ani, energia obținută în instalațiile eoliene să devină competitivă.

Spirala datoriilor

DUPĂ evaluările experților unor mari bănci americane, la sfîrșitul anului trecut datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol față de băncile comerciale străine însuma 74 miliarde dolari, crescînd cu 76% în decurs de doi ani, tendință care se menține (chiar dacă într-un ritm ceva mai lent) și în 1977.

Concomitent, crește rapid suma plăților efectuate de țările respective pentru rambursarea împrumuturilor și achitarea dobînzilor aferente. Se estimează că, în timp ce în 1976 plățile respective ale țărilor neexportatoare de petrol către băncile străine (inclusiv instituții bancare internaționale) reprezentau 12 miliarde dolari, în acest an ele ating nivelul de 15 miliarde, iar în 1978 vor ajunge la 18 miliarde și în 1980 la 20 miliarde dolari, mai puternic afectate fiind țările latino-americane. Conform previziunilor, Brazilia — de pildă — va avea de plătit în 1980 circa 5,7 miliarde dolari (față de 2,5 mlrd. în 1976), Mexic — 3 miliarde dolari (față de 1,1 mlrd.), Peru — 0,8 miliarde (față de 0,3 mlrd.) ș.a.m.d.

Printre cauzele acestui fenomen figurează — alături de sporirea volumului împrumuturilor cerute și acordate — înrăutățirea condițiilor de acordare a acestora (inclusiv reducerea termenelor de rambursare), reducerea termenelor creditelor anterioare etc.

Se apreciază, totodată, că băncile comerciale din țările capitaliste vor manifesta în viitor reticențe crescînde în privința acordării de împrumuturi țărilor în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol. Astfel, încît — după unele calcule — dacă în prezent din fiecare patru dolari împrumutați de țările în curs de dezvoltare pe piața eurodolarilor sau alte piețe valutare (exceptînd S.U.A.) unul este cheltuit pentru plata datoriilor și dobînzilor, în 1980 proporția va fi de un dolar din doi, iar în 1985 de doi dolari din trei, ceea ce ilustrează perspectiva agravării în continuare a situației economice a țărilor respective, dacă nu se vor găsi unele soluții care să amelioreze o asemenea evoluție.

R.D.G. : valoarea fiecărui procent economisit

O TREIME din totalul fondurilor prevăzute a fi investite în economia națională a R.D. Germane, în perioada 1976—1980 sînt destinate extinderii și perfecționării bazei sale energetice și de materii prime. Principalele căi de realizare a acestui obiectiv le constituie extinderea capacităților de producție a cărbunelui și energiei electrice, alături de utilizarea mai rațională, mai eficientă a acesteia din urmă în întreaga economie națională.

În timp ce aplicarea primei căi se exprimă în mărirea extracției de lignit brut la 250—254 mil. tone și punerea în funcțiune a unor capacități noi de producere a energiei electrice însumînd 5 000 MW, în cel de-al doilea caz este vorba de traducerea în viață a unui complex de măsuri de economisire. Atenția se concentrează asupra reducerii pierderilor în procesul de transformare a energiei, utilizată pentru producerea de energie electrică și căldură, extracția gazelor sau cărbunelui (inclusiv brichetarea acestuia), pentru prelucrarea țițeiului etc, precum și a pierderilor înregistrate în timpul transportului energiei. Se prevede, de pildă, că micșorarea pînă în 1980, cu 4,6% a consumului specific de combustibil și de căldură în producția de energie electrică echivalează cu o economie de circa 4 mil. tone de lignit, iar economisirea numai a unui procent din consumul de energie electrică al economiei naționale a R.D.G. reprezintă o cantitate suficientă pentru aprovizionarea cu energie a circa 425 000 de locuințe.

Termometrul „indispoziției“ economice

DINTRE problemele actuale ale prelungitei recesiuni economice din țările capitaliste, pe primul plan în cadrul preocupărilor de politică social-economică internă ale guvernelor respective se situează nivelurile ridicate ale șomajului și inflației. În căutarea unei expresii adecvate pentru corelația dintre cele două fenomene, specialiștii O.C.D.E. au pus în circulație chiar și un indice denumit, în mod delicat, al „indispoziției“ economice. După propria lor mărturisire, acest indice — a cărui expresie este dată de însumarea ratei șomajului cu cea a inflației — are o valoare „rudimentară“, ilustrînd totuși gradul de deteriorare a situației economice dintr-o țară sau grup de țări.

În acest sens, graficul de mai jos, elaborat pe baza datelor publicate în „l'Observateur de l'O.C.D.E.“ (iulie 1977) — evidențiază un anumit paralelism în evoluția șomajului și a inflației în principalele șapte țări capitaliste, membre ale acestui organism (Anglia, Franța, R.F.G., Italia, Japonia, Canada și S.U.A.). De pe la jumătatea deceniului trecut, curbele respective încep să capete — cu unele ezitări — o alură ascendentă (mai întîi în cazul prețurilor la bunuri și servicii, iar apoi și în cel al șomajului). După ce rata inflației ajunge la nivelul celei a șomajului, ea cunoaște o puternică accelerare, deschiderea maximă a „foarfecelui“ dintre ele înregistrîndu-se în anul 1974. Se observă că în anul 1976, în pofida complexelor măsuri anti-criză aplicate în țările respective, nivelul indicelui „indispoziției“ economice rămîne de 2,6 ori mai ridicat decît în 1960.

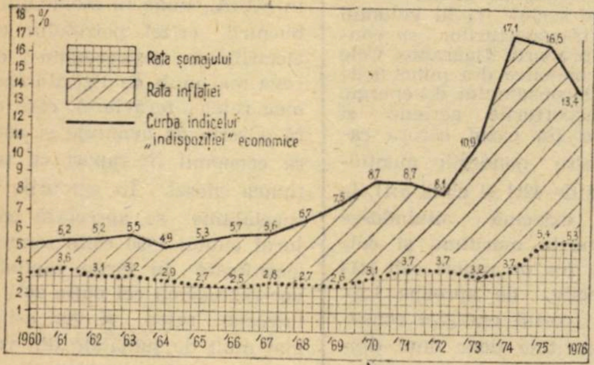

Spania: o mai bună gospodărire a energiei

INDUSTRIA spaniolă deține o pondere de 55% în consumul de energie al țării. Ținînd seama de efectele imediate și de perspectivă ale creșterii prețurilor pe piața internațională a petrolului, guvernul a luat măsuri severe pentru a determina scăderea consumului și, prin aceasta, diminuarea importului de purtători de energie, a cărui notă de plată s-a ridicat anul trecut la circa 4,4 miliarde de dolari. Întreprinderile industriale sînt obligate, sub sancțiunea suplimentării impozitului cu 50%, să-și micșoreze consumul de combustibil lichid și energie electrică la cel mult 90% față de cantitatea utilizată în anul 1975. Firmele care au folosit anual mai mult de 40 mil. kWh sau 10 000 tone echivalent combustibil lichid trebuie să-și întocmească și să aplice studii de economisire a energiei: pentru principalii consumatori — 318 societăți — aceste programe vor fi elaborate cu concursul unui organism guvernamental specializat, Centrul de studii pentru energie.

Cehoslovacia: restructurări în consumul populației

ÎN CURSUL actualului cincinal (1976—1980) se prevede îmbunătățirea în continuare a satisfacerii nevoilor de consum ale populației R.S. Cehoslovace, desfacerile în comerțul cu amănuntul urmînd să crească cu 23—25% comparativ cu cincinalul precedent. Dar, nu mai puțin importante sînt modificările în structura mărfurilor vîndute prin rețeaua comerțului interior, care reflectă mutațiile permanente în gusturile și cerințele consumatorilor. Astfel, în cursul cincinalului trecut ponderea mărfurilor industriale in cadrul volumului vînzărilor cu amănuntul (52,5%) a depășit pentru prima oară pe cea a produselor alimentare (47,5%). Cea mai mare creștere s-a înregistrat la vînzarea articolelor de folosință îndelungată: frigidere, automobile, motociclete, televizoare, articole de menaj.

Se precizează că tendința de restructurare a consumului populației se va menține și în actualul plan cincinal. Dacă pe ansamblul mărfurilor vîndute anul trecut în rețeaua cu amănuntul sporul a fost de 4,7% (față de 1975), vînzările de alimente au sporit cu 3,6% iar cele de produse industriale — cu 5,6%.

Orientări în furajarea animalelor

UN RAPORT elaborat de specialiști ai O.C.D.E. în domeniul agricol subliniază că producția animalieră din țările membre ale organizației a progresat în perioada postbelică, între altele, datorită utilizării crescînde a nutrețurilor ca un conținut ridicat de proteină. Totuși, ținînd seama de conjunctura periodic încordată pe piața nutrețurilor concentrate și a cerealelor furajere, experții apreciază că în viitor este de așteptat creșterea ponderii furajelor ierboase în hrana vitelor. La aceasta concură o serie de măsuri, ca extinderea folosirii îngrășămintelor pe pășunile cultivate, a mecanizării operațiunilor legate de cositul și strînsul fînului, îmbunătățirea metodelor de păstrare a furajelor ierboase ș.a.

Se estimează, că — chiar dacă consumul de cereale furajere va crește întrucîtva în următorii ani — pe termen mai lung acestea vor fi serios concurate de o serie de plante rădăcinoase, care asigură și recolte mult mai ridicate la hectar.

Diagnosticul viabilității ca exportator

ÎN ANALIZA activității economice a întreprinderilor industriale din diferite țări se folosesc și chestionare, cu ajutorul cărora conducerile respective pot stabili diagnosticul asupra „stării sănătății“ întreprinderilor lor. Redăm mai jos unele puncte dintr-un asemenea chestionar, publicat de revista „L'Usine Nouvelle“, care conturează evoluția întreprinderii în calitate de exportator, șansele sale de a consolida sau de a pierde pozițiile cîștigate pe piața externă.

1) Puteți defini clar și precis orientarea comercială a întreprinderii dv.? (în caz contrar, nu este vorba de o diversificare necesară, ci de dispersarea forțelor).

2) Aveți cîte un dosar ținut la zi pentru fiecare piață sau client? (ceea ce permite adoptarea eventualelor decizii pe baza unei analize aprofundate).

3) Dispuneți de o prognoză (de exemplu pe următorii trei ani) asupra evoluției fiecărei piețe?

4) Întreprinderea dv. se află în expansiune cel puțin pe una din piețe? (drept expansiune considerîndu-se o creștere anuală a vînzărilor de minimum 4 la sută).

5) Cunoașteți ponderea întreprinderii dv. pe piața respectivă (sau segmentat pe zone geografice), dacă această pondere este stabilă ori crește, precum și ce parte aproximativă din piață este deținută de principalii concurenți?

6) Produsele, serviciile sau tehnicile oferite de întreprinderea dv. prezintă, în raport cu firmele concurente, un avantaj recunoscut de clientela dv.?

7) Întreprinderea dv. realizează cel puțin 20 la sută din cifra de afaceri cu produse avînd o vechime sub cinci ani? (în caz contrar este necesar să se acorde o atenție deosebită înnoirii sortimentului).

8) Principalul client deține o pondere mai mică de 30 la sută în cifra dv. de afaceri? (altfel există riscul unei prea mari dependențe de situația clientului respectiv).

9) Cota-parte din cifra de afaceri realizată de întreprindere prin export este egală sau superioară mediei sale pe ramura respectivă? (nivelul atins poate servi drept indicator al competitivității întreprinderii).

Dacă numărul răspunsurilor pozitive depășește două-treimi din numărul întrebărilor se poate considera — apreciază autorii chestionarului — că „sănătatea“ întreprinderii examinate este bună; dacă el oscilează în jur de jumătate din numărul întrebărilor — — situația trebuie examinată cu grijă; dacă scade și mai jos — se consideră că întreprinderea se află în pericol.

CURIER

GLOSAR

„Aranjamentele generale de împrumut“

Sub această denumire (engl. General Arrangements to Borrow) se înțelege mijlocul prin care Fondul Monetar Internațional — organismul de specialitate al Națiunilor Unite — își procură fonduri pentru activitățile sale, peste cele proprii.

Sursa principală a fondurilor proprii o constituie vărsămintele de cote ale țărilor membre, efectuate în aur sau valute convertibile în proporție de 25%, iar restul de 75% în monedă națională. Cotele, stabilite în general după criteriul puterii economice și financiare a țărilor, se revizuiesc periodic în sensul majorării lor. La ultima revizuire din 1976, procentul mediu al majorării a fost de 32,5%, ridicînd totalul cotelor de care dispune F.M.I. la circa 39 miliarde D.S.T. (1 D.S.T. = circa 1,15 dolari S.U.A.).

Cu toată această majorare periodică a resurselor proprii, ele au devenit în ultima vreme insuficiente. Aceste resurse sînt utilizate de țările membre, pentru echilibrarea balanței de plăți, în anumite condiții, în cazul în care deficitul de balanță are un caracter temporar. În anii din urmă, deficitele unor membri au crescut atît de mult, încît F.M.I. a trebuit să caute și alte surse de finanțare.

O asemenea sursă o constituie „Aranjamentele generale de împrumut“ pe care Fondul le-a încheiat în 1962 cu cele zece mari puteri financiare din Occident : Belgia, Canada, Franța, Italia, Japonia, Marea Britanie, Olanda, Republica Federală Germania, Statele Unite ale Americii și Suedia. Potrivit acestor aranjamente, F.M.I. poate obține în caz de necesitate credite de la aceste țări totalizînd echivalentul a 6,3 miliarde D.S.T. Aranjamentele au fost încheiate pe o perioadă de 5 ani cu drept de prelungire. Ultima prelungire pe încă cinci ani a fost efectuată la 24 octombrie 1975.

În 1964, Elveția s-a asociat la „Aranjamentele generale de împrumut“ cu o participare de circa 300 mil. D.S.T. (această țară nu este membră a F.M.I.).

În 1976, marile credite pe care F.M.I. le-a acordat unor membri ai săi și în special Marii Britanii și Italiei au provenit în primul rînd din sursa „Aranjamentelor“ (aproape 3 miliarde D.S.T.) și numai diferența a fost acoperită din mijloacele proprii ale F.M.I.

„Aranjamentele generale de împrumut“ nu constituie singura formă prin care Fondul apelează la mijloace financiare străine în completarea celor proprii. Astfel, în anii 1974—1976, F.M.I. a încheiat acorduri de credit cu 16 țări membre la care s-a adăugat Elveția, pentru o sumă de aproape 7 miliarde D.S.T., în vederea finanțărilor în contul „Facilității petrolului“. Această facilitate a fost instituită pentru sprijinirea țărilor net importatoare de petrol care au înregistrat deficite ale balanței de plăți ca urmare a majorării prețului petrolului importat (această facilitate și-a încheiat între timp existența). De asemenea, în 1976—1977, Fondul a încheiat cu Banca Națională a Elveției două contracte de împrumut, în legătură cu acoperirea unei părți din creditele suplimentare acordate Italiei și Marii Britanii.

Faptul că Fondul Mondial Internațional a fost obligat în ultimii ani să încheie aranjamente de împrumut, mijloacele proprii nemaifiind suficiente, constituie un reflex al marilor dezechilibre financiare pe care criza economică le-a provocat în lume.

C. K.

Tratament

Vlad Butculescu, Iași — Potrivit unui raport recent al Organizației Mondiale a Sănătății, tuberculoza este încă responsabilă, pe plan mondial, pentru peste 400 000 decese pe an, iar numărul bolnavilor este de circa 8 milioane. Frecvența cea mai mare a acestei boli se semnalează pe subcontinentul indian, pe coastele de Nord și Est ale Africii, în America Centrală în Vestul Americii de Sud și în cîteva țări europene, iar frecvența cea mai redusă (sub 20 cazuri la 100 000 locuitori) se înregistrează în Australia, Danemarca, Olanda Canada și S.U.A.. Grație noilor medicamente de combatere puse la punct. O.M.S. apreciază că tratamentul ambulatoriu a devenit la fel de eficace ca cel spitalicesc, permițînd însă bolnavilor să rămînă fără pericol în colectivitatea din care fac parte și să ducă o existență normală.

Tratamentul ambulatoriu este mult mai ieftin decît cel sanatorial. Un studiu efectuat în S.U.A. situa costul mediu al unei zile de tratament la domiciliu la 11,55 dolari pe zi, față de 35—40 dolari în mediu spitalicesc.

Programul Alimentar Mondial

Loreta Duță, Bicaz — Programul Alimentar Mondial (P.A.M.) a fost instituit în 1962 de către O.N.U. și F.A.O., pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare prin furnizarea cu alimente.

Scopul fundamental al acestui organ de asistență multilaterală este stimularea accelerării dezvoltării economice și sociale prin punerea în valoare a resurselor umane, dezvoltarea agriculturii, crearea infrastructurii necesare dezvoltării economice. P.A.M. consacră aproape jumătate din resursele sale unor proiecte de îmbunătățiri funciare (vezi fotografia) și de îmbunătățirea creșterii vitelor. O parte a resurselor P.A.M. (sub 10% pînă în prezent) este consacrată fiecare an ajutorării victimelor unor catastrofe naturale (inundații, cutremure, erupții vulcanice, secetă) sau conflicte. Creat întîi cu titlu experimental, pe perioada 1963—1965, P.A.M. a fost prelungit „atîta timp cît un ajutor alimentar multilateral va fi considerat posibil și de dorit“. Resursele Programului provin din contribuțiile voluntare pe care țările participante le oferă sub formă de produse, de credite sau de servicii, cum ar fi transporturi maritime. Două treimi din contribuții sînt reprezentate de produse alimentare și furaje, iar restul de o treime se compune din bani și servicii. Pentru 1977—1978 obiectivul P.A.M. este ca valoarea totală a acestor contribuții să ajungă la 750 milioane dolari.

Plan

Sorin Poenaru, Brașov — 1) În baza cifrelor date publicității la Phenian, în anul 1984 R.P.D. Coreeană urmează să producă circa 7—8 milioane tone de oțel (acum produce 4 milioane t pe an), 70—80 milioane tone de cărbune (50 milioane în 1976), 60 miliarde kWh (dublul producției actuale), 12—13 milioane t ciment (față de 8 milioane t anul trecut).

2) Nu dispunem de datele statistice privind Kampuchia Democrată pe care le solicitați.

3) Potrivit Anuarului Statistic al O.N.U., a cărui cea mai recentă ediție datează din iulie a.c., în 1975 — ultimul an pentru care Anuarul oferă date la acest capitol — marea majoritate a țărilor lumii au cunoscut o creștere a numărului de turiști străini care le-au vizitat. Cifrele cele mai ridicate privind numărul de turiști sosiți au fost (în anul 1975, în mii) în : Spania (30 122), S.U.A. (15 698), Cehoslovacia (14 079), Canada (13 625. Italia (13 234), Franța (13 064), Austria (11 450), Polonia (9 320), Anglia (8 830), Belgia (8 040), R.F. Germania (7 403) și Elveția (6 199).

Aceste cifre nu țin însă seama de durata sejurului turiștilor respectivi. Raportînd numărul turiștilor la mărimea populației țărilor vizitate, „clasamentul“ amintit ar cunoaște desigur o serie de modificări.

„Șarpele valutar“

Mariana Brînzaru, Botoșani — 1) În privința mecanismului de funcționare al „șarpelui valutar“ vest-european găsiți toate elementele solicitate la rubrica „Glosar“ din numerele 24 (17 iunie) și 25 (24 iunie a.c.) al revistei noastre. Pentru înțelegerea semnificației ultimelor evoluții, consultați articolul „Șarpele valutar se contractă din nou“ apărut în nr. 36/1977.

2) Puteți urmări fenomenul care vă interesează la rubrica „Evoluția prețurilor produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România“, care apare în a doua jumătate a fiecărei luni la pagina de „Tendințe-conjuncturi. Calculele respective nu aparțin redacției, ci sînt efectuate de sectorul conjunctură economică internațională și marketing din cadrul Institutului de Economie Mondială.

Depozitarea deșeurilor radioactive

Rafael Stănescu, Craiova — Pînă la mijlocul acestui an, depozitarea deșeurilor radioactive în Oceanul mondial era reglementată de prevederile acordului semnat în 1972 la Londra, care stabilea o serie de limite privind aria geografică și nivelul radioactivității deșeurilor. Acordul asupra controlului depozitării deșeurilor radioactive, elaborat în cadrul O.C.D.E. și semnat în iulie a.c. la Londra de țările Pieței comune vest-europene. S.U.A., Canada, Spania, Finlanda, Grecia, Islanda, Norvegia, Portugalia și Turcia, reglementează sistemul de consultare și control în acest domeniu. De pildă, fiecare țară participantă la acord trebuie să anunțe (cu 6 sau 12 luni înainte) Agenția pentru energia atomică de pe lîngă O.C.D.E. asupra intenției sale de a depozita asemenea deșeuri, eventualele obiecții ale vreunui alt stat sau ale experților agenției neputînd-o însă obliga să renunțe la proiect. Controlul asupra efectuării operațiilor de depozitare, precum și măsurarea radioactivității în locurile de depozitare sau verificarea containerelor scufundate urmează a fi realizate de reprezentanții sus-numitei agenții.

Eficiența sistemelor informatice

(Urmare din pag. 19)

trolul pregătirii datelor primare din sistem, astfel încît prelucrarea lor să nu afecteze desfășurarea procesului economic.

La Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare a fost proiectat un sistem de control al activității de calcul automat al devizelor pe obiecte, prin utilizarea pachetului de programe DOCEC elaborat de Centrul de organizare și cibernetică în construcții (fig. 2).

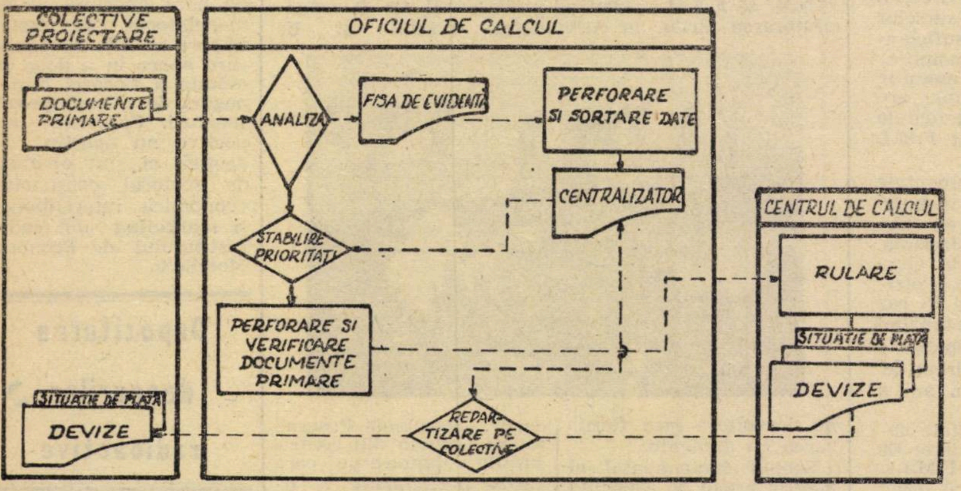

FIG. 2. SISTEM DE CONTROL PENTRU APLICATIA DOCEC

ÎN CE CONSTĂ PROGRAMUL

Termenele de predare a antemăsurătorilor de către colectivele de studii și proiectare sînt prevăzute în fișa-grafic de contractare a lucrării; responsabilul cu exploatarea pachetului de programe DOCEC din partea oficiului de calcul se angajează, prin semnătură, asupra termenului de predare a devizelor. Odată cu primirea antemăsurătorilor de la colective, la oficiul de calcul se operează în fișa de evidență: codul colectivului; șeful de colectiv; denumirea obiectului lucrării; termenul de predare a lucrării; termenul de predare a devizelor, (conform angajamentului responsabilului cu întreținerea aplicației). Datele din fișa de evidență se perforează pe cartele și se sortează în ordinea crescătoare după termenul de predare a lucrării, întocmindu-se, la minicalculatorul din dotarea oficiului de calcul, centralizatorul lunar al programării prelucrării antemăsurătorilor. În cadrul acestui centralizator, pe lîngă datele din fișa de evidență se programează predarea la perforare a antemăsurătorilor și rularea lor la calculator. După obținerea devizelor în cadrul centralizatorului, se repartizează suma decontată de centrul de calcul pentru rularea sistemului, pe lucrările pentru care s-au întocmit devizele; valoarea de decontat, se centralizează pe fiecare colectiv și, odată cu predarea devizelor, se întocmesc situațiile de plată pe colectiv și, în cadrul acestuia, pe lucrare (proiect).

EFICIENȚA

Dacă în condițiile evidenței manuale, elaborarea devizelor pentru toate proiectele din institut se realiza în cadrul unui colectiv de circa 10 oameni, în sistemul automat DOCEC responsabilitatea revine unei singure persoane, care realizează interfața între cerințele tuturor colectivelor de proiectare și prelucrarea datelor la centrul de calcul.

Informatica economică necesită o adaptare a unităților la condițiile noi de ordin tehnologic, organizatoric, economic și social, astfel încît introducerea acestor sisteme să asigure o eficiență sporită pe multiple planuri.

Oricît de perfecționate ar fi metodele și tehnicile de prelucrare automată a datelor, factorul om rămîne elementul decisiv de utilizare eficientă a acestora, receptivitatea cu care el participă la elaborarea sistemelor informatice reprezentînd o condiție primordială a eficienței economice a acestora.

În același timp — așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei — valorificarea în practică a efectelor economice pe care le poate genera introducerea informaticii în întreprindere presupune o adaptare și optimizare a structurii organizatorice, a metodelor și stilului de conducere, astfel încît să se înregistreze creșteri ale productivității muncii și eficientei producției.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

SIMION URSU, Cluj-Napoca — Persoanele încadrate cu contract de muncă în cooperativa agricolă de producție în funcția de jurisconsult, tehnician, șef secție, maistru cu pregătire, precum și contabil șef fără pregătire corespunzătoare ce fac parte din personalul TESA și care sînt retribuiți din fondurile proprii ale C.A.P., nu pot primi retribuție de bază lunară mai mare decît retribuția totală cuvenită funcției de președinte (art. 71 al. 2 din Legea nr. 27/1976).

Persoanele calificate în meseriile de șofer, conducător de tractoare rutiere, lăcătuș, electrician și altele care lucrează nemijlocit în producție și sînt încadrate cu contract de muncă, la fel ca și cooperatorii care lucrează în activitățile de producție industrială de construcții și prestări de servicii, se retribuie, pe baza rețelelor tarifare din unitățile de stat, sau ale industriei locale cu profil și de complexitate similară, potrivit Legii nr. 57/1974. Nivelele retribuției de bază ce se pot acorda, se aprobă de adunarea generală a C.A.P., cu avizul direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară (art. 31 al. 2). Retribuția de bază lunară de încadrare ce se poate acorda nu poate depăși retribuția totală cuvenită funcției de președinte.

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr.-lui 37 din 16 septembrie 1977

— Spirit creator, revoluționar în întreaga activitate economico-socială. **(Nicoară Ionescu)** 1
— Educație și dezvoltare. **(Gheorghe Dolgu)** 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Ritmul înalt al dezvoltării — determinantă a creșterii nivelului de trai. **(Dan Popescu)** 4
— Planul fizic realizat integral, cu cheltuieli cît mai reduse. **(L. Țintea, D. Gheorghe)** 7
— Lemnul — o materie primă valoroasă, care trebuie să-și găsească corespondență în valoarea ridicată a produselor. **(P. Cioclu)** 9
— Înfăptuirea ritmică a programului construcției de locuințe. **(Dan Condrea)** 10
— Prind viață hotărîrile Congresului consiliilor oamenilor muncii. Întregul personal — integrat deplin în activitatea de bază a întreprinderii (II). **(I. Soare, Gh. Drăghici)** 12
— La baza consolidării cooperativelor agricole. Îmbunătățirea continuă a rezultatelor economico-financiare. (lector univ. **Tatiana Moșteanu)** 14
— Cititorii au cuvîntul. 16

CONDUCERE — ORGANIZARE

— Tehnici și metode moderne în sprijinul eficienței producției. Conducerea prin costuri-instrument de economisire a resurselor materiale. **(Ionel Dumbravă)** 17
— Gestinunea, controlul și eficiența sistemelor informatice. **(Marian Oprea)** 19

TEORII — IDEI

— Venitul național pe locuitor, indicator de sinteză al creșterii și dezvoltării economice (I) **(conf. univ. dr. C. Bărbăcio[illegible]** 20
— Școli ■ curente ■ economiști. Limite logice și ontologice ale modelului „societății post-industriale". **(Cristian N. Popescu)** 22
— Comerțul și analiza informațional — decizional. **(conf. dr. Gheorghe Boldur)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerințe ale noii ordini economice internaționale. O strategie activă pentru al treilea Deceniu al O.N.U. al dezvoltării (II) **(I. Barac)** 25
— Tendințe — conjuncturi 27
— Statistică internațională. Ipoteze-previziuni 29
— Mondorama 30
— Curier 31
— Întrebări — răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

Credeți că numai un buletin meteorologic poate să convingă că toamna a sosit?

Și comerțul poate s-o facă!

Priviți o vitrină, intrați în oricare din magazinele de specialitate și o veți recunoaște imediat după... vestimentație

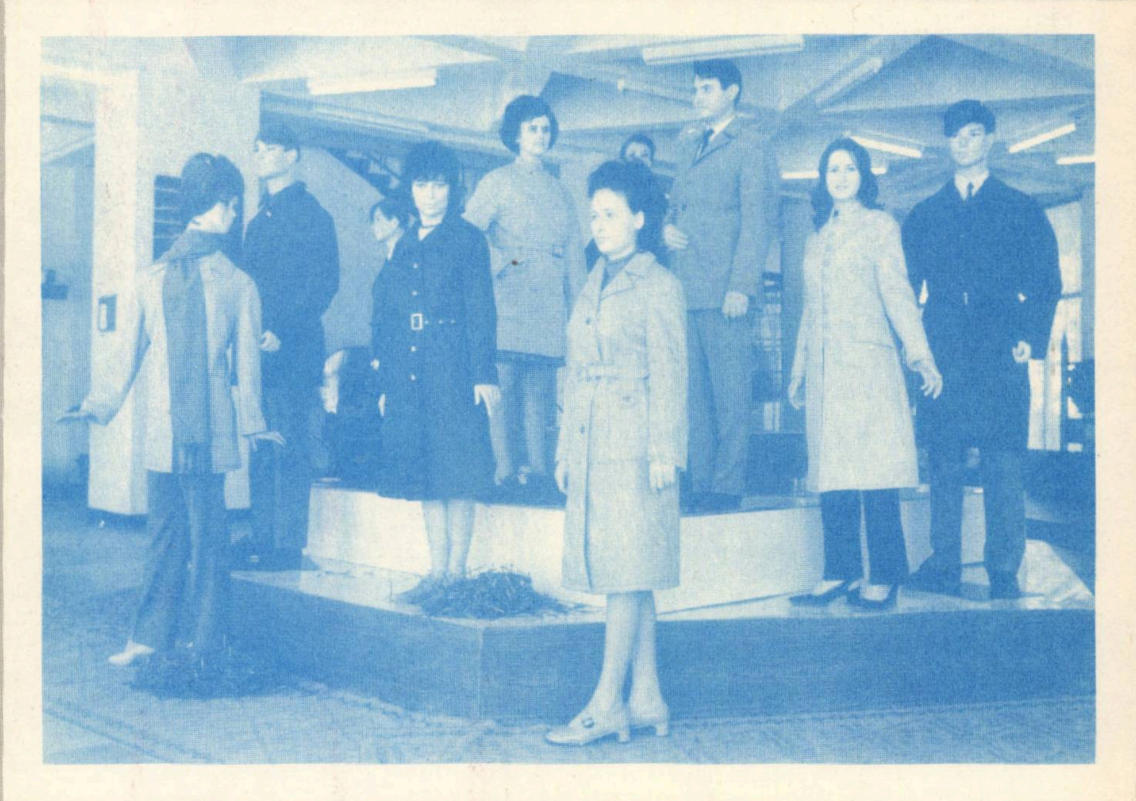

Un bogat și variat sortiment de:

***CONFECȚII**: pardesie, balonsaide, costume, rochii, taioare, fuste, pantaloni, sacouri, sarafane;*

***TRICOTAJE**: pulovere, scampolouri, bluze;*

***LENJERIE** pentru interior; țesături din P. N. A., lînă și mătase;*

***ÎNCĂLȚĂMINTE** cu fețe din piei naturale și sintetice, articole de marochinărie și galanterie.*

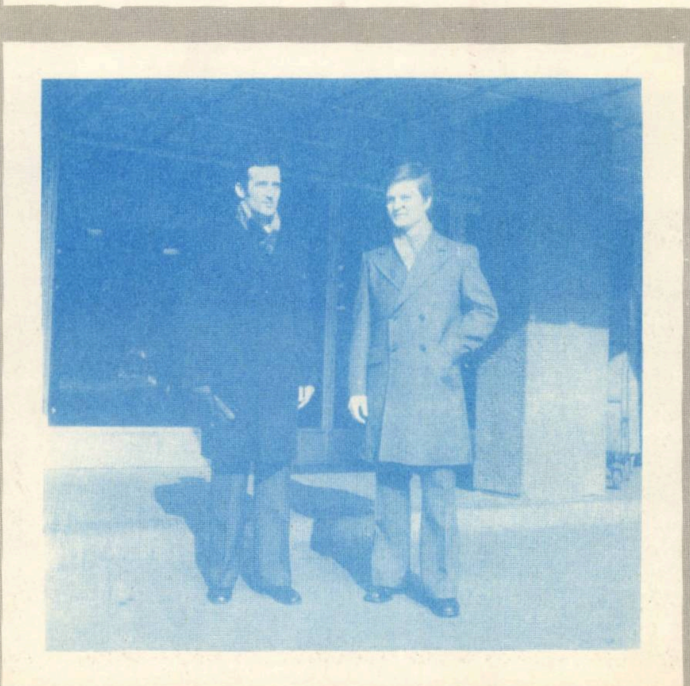

MODELE NOI!
DESENE MODERNE!

1977 SEP 27

METALUL – **condiţie a progresului economiei.** DEŞEURILE ŞI ALTE RESURSE SECUNDARE **reprezintă resurse economicoase pentru obţinerea de metal nou.**

Recuperarea şi valorificarea **integrală a metalului din resursele secundare (casări, deşeuri de fabricaţie, alte materiale secundare) constituie o** îndatorire patriotică.

Unităţilor economice, instituţiilor, organizaţiilor cooperatiste şi obşteşti le revine obligaţia, prin Decretul 106/1975, de a asigura strîngerea, sortarea, depozitarea, gospodărirea, predarea şi, respectiv, valorificarea deşeurilor metalice rezultate din activitatea proprie.

Centrala de prelucrare şi colectare a deşeurilor metalice – Bucureşti **preia şi prelucrează deşeurile metalice prin reţeaua unităţilor sale.**

Principalele unităţi răspund la apel telefonic la următoarele numere :
Bucureşti (centrala) 15 22 45 ; 15 07 11 ; Bucureşti (Berceni) 83 65 82. Bucureşti (Depozitul de colectare) 41 37 47 ; 41 12 89 ; Teleorman (Alexandria) 1 20 94 ; Braşov 3 26 17 ; 2 17 94; Covasna (Sf. Gheorghe) 1 27 90 ; Harghita (Miercurea Ciuc) 1 19 69 ; Mureş (Tg. Mureş) 1 50 65 ; 1 14 04 ; Caraş-Severin (Caransebeş) 1 30 52 ; 1 25 42 ; Reşiţa 3 12 29 ; Dolj (Craiova) 4 28 58 ; Gorj (Tg. Jiu) 1 29 70 ; Olt (Slatina) 1 33 25 ; Timiş (Timişoara) 2 30 74 ; Cluj 3 09 29 ; 1 41 65 ; Bistriţa-Năsăud (Bistriţa) 1 15 37 ; Bihor (Oradea) 2 18 16 ; 2 24 03 ; Maramureş (Baia Mare) 1 22 99 ; Satu Mare 3 04 00 ; Sălaj (Zalău) 1 16 39 ; Galaţi 1 65 16 ; 1 29 06 ; Vrancea (Focşani) 1 35 15 ; Brăila 1 32 17 ; 1 27 77 ; Buzău 1 45 84 ; Constanţa 6 20 93 ; 6 01 35 ; Tulcea (Cataloi) 26 ; Ialomiţa (Slobozia) 1 19 42 ; Iaşi 1 44 93 ; 3 02 23 ; Bacău 1 31 48; 1 50 10 ; Suceava 1 61 37 ; 1 28 38 ; Botoşani 1 48 46 ; Neamţ (Piatra Neamţ) 1 34 21 ; Vaslui 1 26 32 ; Prahova (Ploieşti) 1 41 49 ; 2 31 83 ; Argeş (Piteşti) 3 04 87 ; Dîmboviţa (Tîrgovişte) 1 16 53 ; Titu 94 ; Simeria 6 01 80 ; Hunedoara 1 25 52 ; Alba (Alba Iulia) 1 33 55; Sebeş 2 22 19 ; Sibiu 3 28 19 ; Arad 3 42 98 ; Vîlcea (Rîmnicu Vîlcea) 1 34 27.

Cei ce predau deşeuri metalice şi alte materiale metalice pot obţine importante venituri suplimentare, **dacă predarea are loc pe sortimente. Prin amestecare, deşeurile metalice şi materialele metalice pierd din valoare, necesitînd operaţiuni suplimentare de prelucrare.**

DIN METAL VECHI

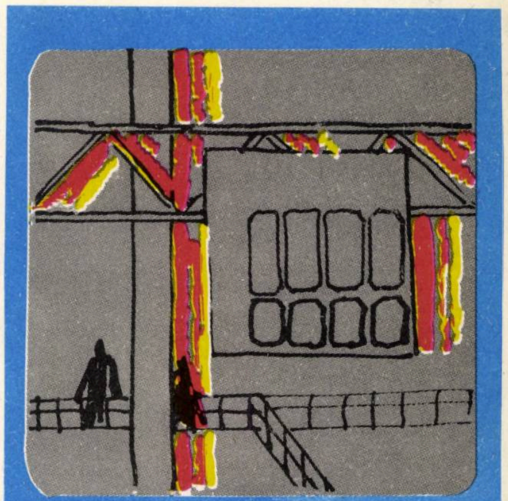

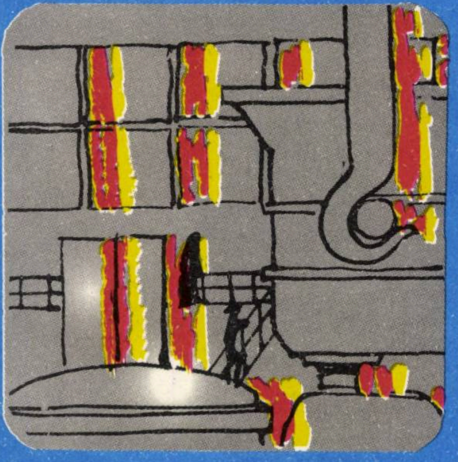

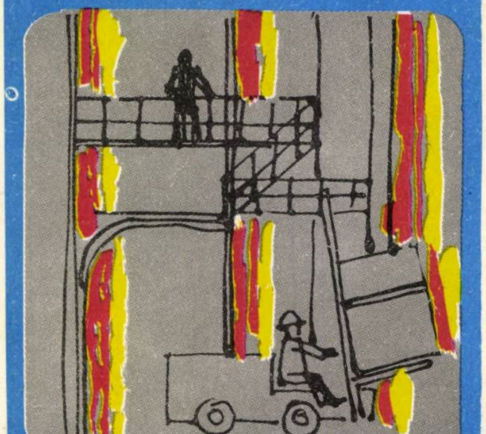

PREVENIŢI RISIPIREA ŞI AMESTECAREA DEŞEURILOR ŞI A ALTOR MATERIALE METALICE ŞI PREDAŢI-LE LA UNITĂŢILE CENTRALEI DE PRELUCRARE, COLECTARE A DEŞEURILOR METALICE.

METAL NOU

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

MG

- Componente ale disciplinei de plan
- Investiţii: rigorile respectării termenelor de punere în funcţiune
- Din experienţa consiliilor intercooperatiste
- Cooperarea între ţările în curs de dezvoltare

o exigenţă
a
economiei moderne

utilizarea raţională a forţei de muncă

Numărul 38 ● Vineri 23 septembrie 1977

UN NOU ŞI RODNIC DIALOG DE LUCRU AL TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU CU OAMENII MUNCII

SĂPTĂMÎNA trecută, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a aflat din nou în mijlocul oamenilor muncii. Pentru populaţia a trei judeţe din nordul ţării – Iaşi, Botoşani, Suceava – noua întîlnire cu secretarul general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, rămîne inscrisă ca un moment de referinţă în amplul efort de dezvoltare economică şi socială pe coordonatele trasate de Congresul al XI-lea al P.C.R.

Întreaga naţiune a urmărit cu cel mai viu interes cuvîntările rostite de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la marile adunări populare din municipiile reşedinţă ale celor trei judeţe. La Iaşi, cu prilejul deschiderii noului an de învăţămînt, secretarul general al partidului a formulat indicaţii de deosebită valoare teoretică şi practică privind trecerea la o etapă nouă, superioară în perfecţionarea şcolii româneşti, în legarea mai strînsă a învăţămîntului cu cercetarea, cu producţia, cu viaţa. Problemele îndeplinirii sarcinilor cantitative şi calitative în industrie, agricultură, investiţii au fost analizate în strînsa lor interdependenţă cu realizarea programului de creştere accelerată a nivelului de trai, cu adîncirea democraţiei socialiste, a autoconducerii muncitoreşti, cu necesitatea unei mai intense activităţi politico-educative, de ridicare a conştiinţei socialiste a celor ce muncesc.

Manifestîndu-şi profundele sentimente de dragoste şi respect faţă de conducătorul partidului şi statului nostru, oamenii muncii din judeţele Iaşi, Botoşani, Suceava s-au angajat să îndeplinească neabătut măreţul program adoptat de Congresul al XI-lea.

În faţa machetei zonei industriale de pe valea Sucevei

La noua întreprindere „Electrocontact" din Botoşani

CEAUSESCU - PCR!

Marea adunare populară din municipiul Iaşi

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

Componente ale disciplinei de plan:

CANTITATE, CALITATE, RITMICITATE, EFICIENȚĂ

ÎNDEPLINIREA RITMICĂ a planului de producție la toți indicatorii necesită luarea unor măsuri menite să asigure încheierea de contracte cu beneficiarii și furnizorii de materiale, întocmirea pe bază de analize și studii a programelor de creștere a productivității muncii, de ridicare a calității produselor și de reducere a costurilor de producție etc., „**Sînt multe de făcut** — spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu — pentru a se realiza producția nu numai din punct de vedere valoric, dar și fizic, pentru a obține o ridicare continuă a nivelului tehnic al producției, pentru creșterea calității și, mai cu seamă, pentru reducerea cheltuielilor materiale și a cheltuielilor de producție**“.

În analiza ce urmează ne-am propus să urmărim și să punem în evidență acțiunile întreprinse în acest an și rezultatele economice obținute de un colectiv de muncă la o mare unitate industrială : **Filatura românească de bumbac din București.**

Măsuri riguros fundamentate

PRIN SPECIFICUL său de producție F.R.B. este un mare furnizor de materie primă pentru țesătorii și industria de tricotaje ; aceasta implică satisfacerea cerințelor beneficiarilor, prin livrări ritmice la toate produsele. Cum se achită de aceste cerințe colectivul întreprinderii ?

Planurile de producție temeinic fundamentate, potențialul material și uman utilizat mai eficient de la un an la altul, măsurile tehnice și organizatorice preconizate și aplicate la termenele stabilite au determinat ca întreprinderea să obțină rezultate remarcabile. Tabelul nr. 1 este concludent în acest sens : în primele 8 luni a.c., producția globală a crescut simțitor atît față de plan, cît și față de perioada corespunzătoare din anul precedent. Și mai edificatoare este **depășirea înregistrată la producția marfă** și, mai ales, **la producția fizică.** Cifrele din tabel arată, totodată, sporurile importante înregistrate la productivitatea muncii — factorul hotărîtor al sporirii avuției societății și, în consecință, a veniturilor directe ale celor ce muncesc.

În afara datelor înscrise în tabel socotim revelator faptul că productivitatea muncii pe angajat a marcat o creștere de 1 316 lei față de planul pe 8 luni a.c. și de 5 785 lei față de perioada similară din anul precedent. În prezent, 54% din numărul muncitorilor lucrează în acord direct și 38% în acord global, normele de muncă fiind îndeplinite în lunile ianuarie — august, în proporție de 104,5%. Urmare firească a acestei situații, a creșterii productivității muncii cu 1,6% față de planul primelor 8 luni și cu 7,46% față de aceeași perioadă din 1976, **retribuția medie lunară s-a ridicat la un nivel mediu superior — 104,8% — retribuției medii lunare din primele 8 luni ale anului trecut.**

Tabelul nr. 1

Realizarea indicatorilor de plan în perioada 1 ianuarie — 31 august 1977

Indicatorul	Realizat % față de plan 1977	Realizat % față de perioada similară 1976
Valoarea producției globale	101,80	109,40
Valoarea producției marfă	101,90	109,40
Producția fizică	100,10	113,40
Productivitatea muncii	101,60	107,46

În ce privește producția fizică mai trebuie arătat că aceasta a fost îndeplinită integral și pe sortimente, la unele dintre acestea — îndeosebi la cele solicitate mai mult de beneficiari — depășirile marcînd creșteri superioare cifrelor din tabel. Astfel, la unele fire și fibre cerute la export realizările s-au situat la niveluri cuprinse între 150% și 920%, fapt ce exprimă efortul și capacitatea de mobilizare a colectivului de a răspunde unor necesități deosebite.

Analiza noastră pune în evidență cîteva din căile și mijloacele prin care s-au obținut rezultatele menționate. Se impune a fi reținută, în primul rînd, **aplicarea înainte de termen a unor prevederi din planul de măsuri al întreprinderii,** cum ar fi sporirea vitezei de lucru la mașinile de filat cu inele (de la media de 8 000 la 9 900 rotații pe minut), ca urmare a înlocuirii unor piese, ansamble și subansamble, creșterea vitezelor medii de debitare la mașinile de filat cu inele (unitatea a II-a — cardate) cu 3% prin stabilirea torsiunilor optime pe fiecare sortiment în parte. Influențe favorabile asupra creșterii productivității muncii au mai exercitat : utilizarea superioară a fondului de timp maxim disponibil la muncitorii direct și indirect productivi (prin reducerea timpului neutilizat cu 10%), organizarea calificării muncitorilor nou angajați și ridicarea calificării celor existenți în specialitățile necesare bunei desfășurări a producției.

Cu toate că, în perioada la care ne referim, au fost obținute rezultate însemnate atît pe linia creșterii productivității muncii, cît și a producției fizice, nu se poate afirma că în aceste domenii nu ar mai exista rezerve. Prima dintre ele ar fi aceea că indicii de utilizare a utilajelor ar putea fi măriți mai substanțial. În acest sens două modalități ar servi acestui scop : a) evitarea deranjamentelor sau diminuarea lor printr-o mai bună întreținere și folosire a utilajelor ; b) utilizarea mai judicioasă a timpului de lucru prin reducerea absențelor nemotivate, a învoirilor și concediilor fără plată. O a doua modalitate este aceea a evaluării posibilităților ca un număr mai mare dintre muncitorii indirect productivi să treacă la activitatea direct productivă. În acest fel, s-ar crea premise atît pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii, cît și pentru sporirea veniturilor acestora.

Calitatea în centrul preocupărilor

ORICE produs nu poate satisface în bune condiții cerințele economiei naționale, ale consumatorilor, dacă nu se ridică la un nivel calitativ superior, dacă nu are caracteristici tehnice îmbunătățite. Calitatea firelor și fibrelor produse la F.R.B. este ridicată, ceea ce

Tabelul nr. 2

Ponderea firelor tip A în totalul producției de fire din primele 8 luni a.c. %

Tipul firului	Planificat	Realizat
Tip A	95,00	99.14
Tip B	5,00	0.86
Total	100.00	100.00

permite beneficiarilor să realizeze la rîndul lor țesături trainice și frumoase care să satisfacă exigențele cumpărătorilor.

În acest context, trebuie consemnat. de la început, că întreprinderea **nu a avut în acest an nici un fel de refuzuri** de la beneficiarii interni sau externi privind calitatea firelor și fibrelor livrate. Ridicarea calității producției este confirmată și de un alt aspect important : aproape întreaga producție de fire realizată în primele 8 luni din anul în curs — 99,14%, în loc de 95% planificat — a fost de tip A (tabelul nr. 2). La baza îmbunătățirii calității produselor au stat o serie de **măsuri de ordin tehnic.** În primul rînd, în vederea ridicării caracteristicilor firelor pieptănate pretențioase, s-a introdus dubla pieptănare. Prin aplicarea ei, numărul de nopeuri și impurități din fire s-a micșorat mult. În al doilea rînd, în scopul evitării amestecurilor de semitort și, în final, de fire, s-a aplicat metoda marcării mosoarelor de flaier cu inele din plastic colorate, renunțîndu-se la procedeul de vopsire a mosoarelor. S-au eliminat, astfel, în totalitate, amestecurile de fire care aveau vicii ascunse — vicii ce nu puteau fi depistate decît în bobine sau abia în țesătură.

În acțiunea de ridicare a calității producției au mai fost aplicate și alte **măsuri de ordin organizatoric.** În ce au constat, în esență, acestea ? Trecîndu-se la materializarea sarcinii trasate de conducerea partidului, potrivit căreia inginerii din serviciile funcționale să-și desfășoare cel puțin 50% din activitate direct în producție, o parte dintre aceștia au trecut la întărirea asistenței tehnice pe schimburi. Paralel a fost organizat mai temeinic controlul tehnic de calitate, control ce se efectuează pe toate fazele procesului de producție — începînd de la recepționarea exigentă a materiilor prime și a materialelor ce intră pe fluxul producției și terminînd cu produsul finit ce urmează a fi expediat beneficiarilor. S-a acordat, totodată, mai multă atenție muncii politico-educative în rîndurile muncitorilor pentru întărirea disciplinei și răspunderii în producție, calitatea produselor constituind criteriul principal de apreciere a activității fiecăruia.

Decadal, zilnic — producție ritmică

REALIZAREA producției fizice și în sortimentele planificate constituie, fără îndoială, un obiectiv important al fiecărui colectiv de întreprindere. Dar nu este deloc indiferent dacă sarcinile la acest indicator sînt înfăptuite în orice condiții, respectiv cu prețul suprasolicitării în unele perioade, a mașinilor și utilajelor. Dimpotrivă. **Producția fizică** se cere **realizată ritmic,** lună de lună, decadal, zilnic, fără relaxări și asalturi deoarece un asemenea sistem de lucru nu este de natură să ducă la buna folosire a zestrei tehnice, la obținerea de produse de calitate corespunzătoare, nu permite livrarea lor la timp beneficiarilor, potrivit termenelor contractuale.

Cum s-a asigurat, practic, la unitatea respectivă, desfășurarea ritmică a procesului de producție ? S-a încetățenit sistemul ca, înaintea fiecărei perioade, să se facă o riguroasă defalcare a sarcinilor de plan, atît pentru unitatea a I-a cît și pentru unitatea a II-a în sensul stabilirii cantităților de fire cardate și pieptănate pe fiecare număr de fire, amestecuri și grad de finisare. Cantitățile sînt repartizate pe fiecare zi, încît să corespundă cu cota-parte zilnică a cantităților contractate. În funcție de primirea sarcinilor de producție, în unități se trece la încărcarea utilajelor corespunzător cu sortimentele stabilite și se urmărește, tot zilnic, realizarea cantitativă pe fiecare sortiment. În funcție de cantitățile și sortimentele planificate se asigură aprovizionarea corespunzătoare cu materii prime și materiale, astfel încît desfășurarea procesului de fabricație să decurgă uniform, să se evite pierderile de timp sau staționarea unor utilaje. Printr-o evidență strictă se urmărește, în continuare, realizarea zilnică a produselor finite și livrarea lor către beneficiari în cantitățile, sortimentele și cu mijloacele de transport stipulate în contractele economice. Prin acest sistem eficient practicat de întreprindere, privind planificarea, execuția și livrarea, se asigură îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan și onorarea la termen a comenzilor și chiar în devans, evitîndu-se formarea stocurilor de produse finite (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Ritmicitatea medie lunară a realizării producției fizice și a livrărilor către beneficiari în primele 8 luni 1977

%

Decada	Planificat	Realizat	Livrat în avans la cerea beneficiarilor
I	33,30	34.20	0,90
II	33,40	35,00	1,60
III	33,30	30,80	—
Total	100,00	100.00	2,50

Micșorarea accentuată a costurilor de producție

SCOPUL oricărei activități productive este, în ultimă instanță, acela al obținerii unei eficiențe economice tot mai ridicate, care să se reflecte direct în **micșorarea costurilor de producție și, mai ales, în scăderea cheltuielilor materiale.** Primele 7 luni ale anului au fost încheiate de colectivul întreprinderii analizate cu rezultate notabile sub aspectul ridicării eficienței economice. Astfel, **cheltuielile totale la 1 000 lei producție — marfă au fost reduse cu 1,2 lei, iar cele materiale cu 11,3 lei.** Ca urmare a acestui fapt, în perioada respectivă au fost obținute economii suplimentare de 5 995 mii lei, din care 4 855 mii lei la cheltuielile materiale. Beneficiile peste plan au însumat, în același timp, 960 mii lei.

Aceste realizări au avut la bază preocuparea permanentă a colectivului întreprinderii de a gospodări mai bine materia primă, de **a reduce normele de consum.** Ca urmare a micșorării acestora a fost înregistrată, în această perioadă, o economie de materii prime în valoare de aproape 250 mii lei. Totodată, specialiștii întreprinderii au studiat și au pus în practică o serie de tehnologii noi, precum si rețete de amestec rațional al materiei prime. Numai pe această bază s-a reușit să se obțină o economie de cca. 250 t materie primă, echivalînd cu peste 1 470 mii lei.

Aceeași preocupare se manifestă și în **valorificarea superioară a materiilor prime.** Astfel, prin folosirea în amestec a 84,7 t de deșeuri au fost realizate economii de circa 930 mii lei. Desigur, pe prim plan s-a aflat mai buna folosire a materiilor prime, ținîndu-se seama că acestea au ponderea cea mai mare — circa 65% — în costurile de producție. Dar n-au fost neglijate nici celelalte laturi ale activității susceptiblie a fi îmbunătățite pentru a se micșora cheltuielile de producție. În acest sens sînt semnificative următoarele date : în primele 7 luni a.c. au fost obținute economii de 1 245 MWh, în raport cu perioada similară din anul precedent.

Referindu-ne tot la reducerea costurilor de producție, nu se poate spune că n-ar mai exista posibilități în această direcție. Dimpotrivă. Căutările continuă să îmbrățișeze o multitudine de aspecte vizînd, mai cu seamă, eliminarea unor deficiențe proprii. O preocupare a colectivului întreprinderii este aceea de a găsi modalitatea de a realiza, împreună cu întreprinderile producătoare, noi sortimente de țesături la care să se poată utiliza pe scară mai largă **diferitele deșeuri de bumbac și poliester.** În acest mod, s-ar putea obține însemnate economii de fibre și fire bune. O altă preocupare este aceea de a ridica, în continuare, calitatea unor piese de schimb ce se realizează în atelierele proprii. De menționat că piesele de schimb ce se execută cu forțe proprii se ridică la circa 26% din totalul anual necesar. Or, în prezent, unele piese nu corespund întru totul calitativ, fapt ce creează greutăți în repararea utilajelor, afectînd negativ timpul de funcționare al acestora. De asemenea, există încă posibilități — și în acest sens se fac studii — ca o parte mai mare din piesele de schimb uzate să fie recondiționate, în scopul economisirii și valorificării mai bune a metalului.

La eforturile întreprinderii privind confecționarea unor piese de schimb se cer aliniate și cele ale unor întreprinderi furnizoare — „Tehnometal"-București, „Flamura roșie" — Sibiu ș.a., care livrează uneori piese de schimb și accesorii ce nu satisfac întru totul cerințele, producînd astfel greutăți în repararea și întreținerea utilajelor. În același context de probleme, este de semnalat că întreprinderea „Unirea" din Cluj-Napoca nu livrează suficiente piese de schimb pentru utilajele care le furnizează F.R.B.-ului, fapt ce provoacă unele neajunsuri procesului de producție afectînd indicele de utilizare a mașinilor.

REALIZĂRILE obținute pînă în prezent de F.R.B. sînt substanțiale și dau garanția încheierii cu succes și a celui de al doilea an al cincinalului în desfășurare. Faptul că începînd de la 1 iulie a.c. personalul din industria ușoară, alături de alte ramuri ale economiei, beneficiază de sporirea — în prima etapă — a retribuției tarifare nete constituie și pentru colectivul întreprinderii investigate un stimulent puternic în mobilizarea forțelor de care dispune pentru a răspunde, la un nivel superior, măsurilor adoptate de conducerea partidului și statului nostru în vederea ridicării continue a nivelului de viață al întregului popor.

L. ȚINTEA
Gh. DRĂGHICI

INVESTIŢII

RIGORILE RESPECTĂRII TERMENELOR DE PUNERE ÎN FUNCŢIUNE

■ O accelerare a ritmului activităţii pe şantiere. Şi totuşi... mai există lucrări cu termene depăşite pentru care nu este asigurată documentaţia ■ Prin urgentarea eliberării amplasamentelor şi deschiderea finanţării, beneficiarul trebuie să sprijine mai susţinut activitatea constructorului ■ Extinderea mai largă a tehnologiilor moderne de mare productivitate în construcţii-montaj

FIECARE nouă capacitate de producţie conectată la timpul stabilit în circuitul economic are o importanţă deosebită pentru întreaga economie naţională, pentru satisfacerea operativă a cerinţelor beneficiarilor. Iată de ce realizarea integrală a volumului de lucrări prevăzut în planul de construcţii-montaj nu înseamnă doar bifarea unor cifre pe hîrtie, ci satisfacerea unui imperativ esenţial al progresului.

În realizarea noilor investiţii, cel ce îşi desfăşoară „la vedere“ activitatea este organizaţia de construcţii. Aceasta determină tendinţa de a privi uneori constructorul ca un factor de care depinde exclusiv respectarea termenelor planificate de punere în funcţiune a noilor obiective industriale. Fără a dori să diminuăm cu nimic responsabilitatea deosebită şi directă a acestuia pentru buna desfăşurare a lucrărilor, se cere amintit faptul că, modul în care proiectantul, beneficiarul de investiţii şi furnizorul de utilaje tehnologice îşi îndeplinesc sarcinile ce le revin şi colaborează la rezolvarea problemelor complexe ale procesului investiţional are, de asemenea, o importanţă deloc de neglijat, de multe ori hotărîtoare. Aşadar, perfecţionarea conlucrării dintre toţi factorii responsabili constituie o însemnată resursă ce poate şi trebuie angajată în respectarea prevederilor din planul de investiţii.

În acest număr vom analiza modul în care se desfăşoară lucrările la noile obiective de investiţii pe şantierele Trustului de construcţii-montaj şi reparaţii pentru industria chimică.

Rezultate bune în activitatea de reparaţii. Dar la construcţii-montaj ?

ACTIVITATEA care se desfăşoară pe şantierele trustului are o complexitate ridicată, accentuată de faptul că lucrările se execută aproape în întreaga ţară, la o diversitate considerabilă de obiective chimice, de la Bucureşti la Borzeşti, de la Năvodari la Piteşti, de la Oradea la Tîrgu-Mureş etc. Este vorba de o gamă largă de activităţi : reparaţii capitale ale utilajelor şi instalaţiilor chimice şi executarea de confecţii metalice, realizarea unor lucrări de amploare de construcţii-montaj pentru investiţii şi reparaţii capitale ale unor clădiri.

În primele 8 luni a.c., volumul de lucrări a înregistrat o creştere însemnată faţă de perioada corespunzătoare din anul trecut : cu 12,6% la construcţii-montaj pentru investiţii, cu 13,9% la reparaţii capitale, cu 23,8% la revizii şi reparaţii ale utilajelor şi instalaţiilor chimice, cu 25,6% la producţia de aparatură de măsură şi automatizare.

• **În activitatea industrială**, şantierele trustului au obţinut rezultate bune în perioada analizată, îndeplinind şi depăşind planul de reparaţii cu 42,6% şi pe cel de execuţie a confecţiilor şi a tîmplăriei metalice cu 46,7%. Reparaţiile capitale efectuate la Combinatul de îngrăşăminte chimice din Turnu-Măgurele, la cel din Năvodari, la întreprinderea de anvelope „Danubiana“-Bucureşti, la „Carbosin“-Copşa Mică, se remarcă prin calitatea bună a lucrărilor, prin soluţiile tehnice originale şi ingenioase aplicate care, au permis — cînd era cazul — ca activitatea constructorului să se desfăşoare fără întreruperea proceselor de producţie în întreprinderile beneficiare. Realizări însemnate la acest capitol de plan s-au înregistrat pe şantierele Combinatului de îngrăşăminte din Turnu-Măgurele (planul îndeplinit şi depăşit cu 43,9%), la Întreprinderea chimică Dudeşti (depăşire cu 123,2%) şi „Policolor“ din Bucureşti (depăşire cu 173%), la şantierul rafinăriei Ploieşti, la Combinatul chimic de la Valea Călugărească, la cele petrochimice din Piteşti, Borzeşti ş.a.

• În ce priveşte **capitolul de construcţii-montaj** trebuie arătat de la început că rezultatele obţinute au fost inegale. Este adevărat că **în primele 8 luni a.c. au fost puse în funcţiune noi capacităţi de producţie cu însemnătate ridicată pentru întreaga economie naţională :** instalaţia de stripare amoniac şi de obţinere a ionilor din amoniu la Combinatul de îngrăşăminte chimice din Piatra-Neamţ, staţia de purificare a gazelor la Combinatul chimic din Tîrnăveni etc. În cadrul grupului din Ploieşti pe şantierul Combinatului petrochimic Teleajen unde se lucrează la dezvoltarea capacităţii de producţie a rafinăriei, planul de construcţii — montaj era realizat la 31 august în proporţie de 126,9%.

Tot atît de adevărat este însă şi faptul că, pe alte şantiere ale trustului, la nivelul primelor 8 luni din 1977 **s-au înregistrat şi se înregistrează în continuare rămîneri în urmă faţă de prevederile din planul de construcţii-montaj** (pe şantierul din Bucureşti care execută lucrări pentru întreprinderea „PECO“ ; pe şantierele de la întreprinderea „Policolor“ şi „Biofarm“ din Bucureşti unde se lucrează la dezvoltarea depozitului de produse finite şi respectiv la dezvoltarea capacităţii de produse opoterapice ; la lucrările de dezvoltare a capacităţii combinatelor petrochimice din Piteşti şi din Borzeşti ; pe şantierul de la întreprinderea „Sinteza“-Oradea şi altele).

În această situaţie, la nivelul grupurilor şi pe fiecare şantier **au fost adoptate măsuri menite să conducă la recuperarea grabnică a restanţelor şi la punerea cît mai rapidă în funcţiune a noilor capacităţi de producţie.** În principal s-a acţionat pentru întărirea ordinii şi disciplinei în muncă, extinderea lucrului în acord global, creşterea gradului de mecanizare a lucrărilor, introducerea unor soluţii constructive moderne, cu productivitate ridicată. Concomitent, eforturile au fost îndreptate spre urgentarea expedierii de către beneficiari pe şantiere a documentaţiei tehnice de execuţie şi accelerarea — de către furnizori — a livrărilor de utilaje tehnologice necesare desfăşurării

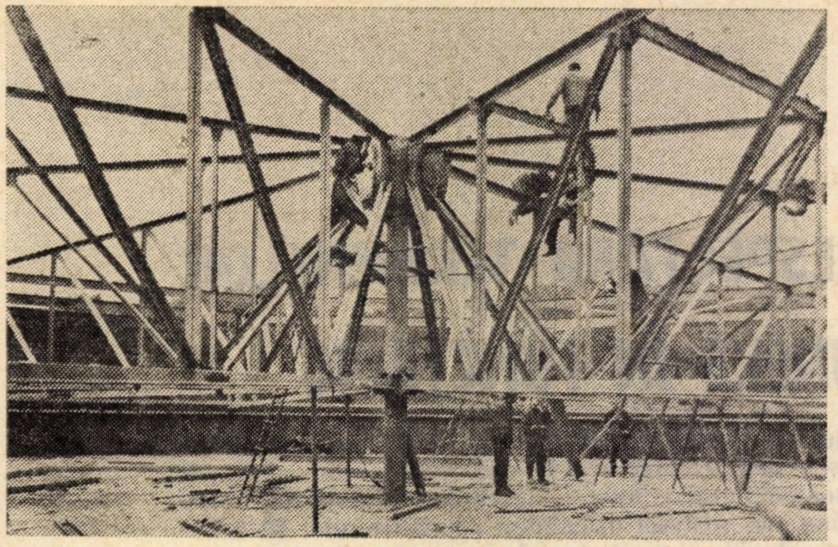

Montajul cu verine hidraulice permite execuția „la sol", cu productivitate sporită, a rezervoarelor de mare capacitate

ritmice a lucrărilor la noile obiective de investiții. Ca urmare, se cere subliniat faptul că, **în luna august și în lunile care vor urma, pe măsură ce se creează condițiile necesare, se poate vorbi despre o accelerare a ritmului lucrărilor de construcții-montaj, de recuperarea unor rămîneri în urmă.** De exemplu, pe un șantier al Grupului din Tîrgu-Mureș, la o instalație de articole din poliuretan, deși investiția este restantă, planul lunii august a fost realizat în proporție de 163%. Menținerea unui ritm susținut de lucru va face ca, pînă la sfîrșitul anului, rămînerea în urmă la această capacitate, datorată unei întîrzieri de circa 3 luni în deschiderea finanțării, să fie în întregime recuperată. În fine, în luna august a fost realizată o accelerare a ritmului lucrărilor, care a condus la îndeplinirea și depășirea planului și la șantierele din Roman (cu 30%) și Cîmpulung Moldovenesc (cu 80%) care lucrează la mărirea capacităților locale ale unor întreprinderi.

Fără îndoială, **cauzele** rămînerilor în urmă sînt multiple. **Ele se regăsesc și în modul în care s-a desfășurat activitatea constructorului,** în felul în care a fost asigurată și utilizată forța de muncă pe șantiere, în organizarea activității de construcții-montaj. Se poate aprecia însă că **marea majoritate a nerealizării integrale a prevederilor de plan au fost generate de anumite inconsecvențe în activitatea beneficiarilor și a furnizorilor de utilaje tehnologice** care nu au asigurat la vreme condițiile pe care trebuiau să le creeze conform obligațiilor ce le revin. Ceea ce trebuie reținut este faptul că dacă ar avea asigurată documentația tehnică de execuție, dacă sosirea utilajelor tehnologice, deschiderea finanțării și eliberarea amplasamentelor s-ar efectua la termenele prevăzute în grafice, organizațiile de construcții ale trustului și-ar fi îndeplinit integral sarcinile din planul de construcții-montaj.

Cum trebuie acționat pentru accelerarea lucrărilor

ÎN PREZENT, pentru întregul trust, o însemnătate deosebită o are desfășurarea unor acțiuni menite să amplifice ritmul de lucru pe șantiere. Perfecționările în stilul de desfășurare al activității trebuie să privească atît constructorul, cît și pe toți ceilalți factori cu care acesta conlucrează la conectarea mai rapidă a noilor obiective la circuitul economiei naționale.

Este vorba, în primul rînd, de **necesitatea asigurării complete cu documentație de execuție pe toate șantierele.** Astfel, este necesar ca întreprinderea „Policolor" din București (pentru depozitul de produse finite), „Solventul"-Timișoara (pentru o capacitate de 7 cazane), Combinatul petrochimic din Pitești (pentru instalația de preepurare a apei), Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari etc. în calitate de beneficiari să trimită mai repede toată documentația pe șantiere, dat fiind că la aceste lucrări termenele de punere în funcțiune sînt depășite. Urgentarea primirii proiectelor de execuție va putea contribui la recuperarea unor rămîneri în urmă, la desfășurarea unui ritm de lucru mai alert la aceste noi obiective.

Urgentarea deschiderii finanțării, eliberarea operativă a amplasamentelor pentru viitoarele capacități de producție reprezintă o altă necesitate pentru încadrarea constructorului în prevederile din graficele de execuție. Asemenea acțiuni se cer desfășurate cu mai multă operativitate în special la noile construcții și instalații cu termene depășite de punere în funcțiune în acest an de la întreprinderea „Stela" — București, la uzina chimică de la Combinatul chimic din Borzești, la unele instalații ale Combinatului petrochimic din Pitești ș.a.

Eliminarea întîrzierilor în livrarea utilajelor tehnologice reprezintă un sprijin prețios ce se cere acordat constructorilor în recuperarea restanțelor. În strînsă colaborare cu furnizorii respectivi, beneficiarii (Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava, „Danubiana" din București și Întreprinderea chimică Mărășești) vor trebui să se preocupe în mai mare măsură de sosirea la vreme a instalațiilor de tehnologie care să contribuie la asigurarea frontului de montaj.

În ce privește activitatea constructorului, trebuie subliniat faptul că **pe șantiere vor trebui introduse și extinse la scară mult mai mare ca pînă acum tehnologiile moderne, noile soluții constructive de mare productivitate** (montajul rezervoarelor rulate, sudura automată și semiautomată, construirea unor rezervoare de mare capacitate, prin metoda montajului cu verine hidraulice etc.). Montajul cu verine hidraulice al rezervoarelor, de pildă, permite execuția „la sol", de către o echipă de numai 15 oameni față de metoda clasică care necesită 20—25 de montori cu calificare relativ ridicată. În plus, trebuie menționat faptul că, în noile condiții, operațiile de sudură se realizează cu aparate automate, se renunță la montarea unei macarale de mare capacitate, iar durata de execuție se reduce cu circa 40 la sută.

Pentru introducerea accelerată a noului pe fiecare șantier se cere însă înlăturată inerția, atitudinea de pasivitate, care se mai întîlnește încă, preocuparea exclusivă pentru îndeplinirea sarcinilor „la zi" în dauna introducerii noilor procedee.

O sporire a productivității în construcții va trebui realizată și pe seama **extinderii grabnice a gradului de tipizare a execuției.** În acest domeniu, pe șantierele noastre nu se constată întotdeauna o situație corespunzătoare; există cazuri, nu puține la număr, în care unele lucrări identice se execută pe fiecare șantier în alt mod, ceea ce conduce la irosirea unui timp prețios cu organizări diferite ale acelorași procedee de execuție, la un grad de specializare redus al lucrărilor, la sporirea nejustificată a costurilor de producție.

Trustul, la rîndul său, va trebui să sprijine în mai mare măsură grupurile de șantiere, prin intervenții mai bine fundamentate și judicios argumentate la forurile de resort pentru asigurarea tuturor utilajelor necesare cu prioritate pentru noile construcții industriale din Rîmnicu Vîlcea, Brazi, Ocna-Mureș (în special cu macarale și autobasculante de mare capacitate etc.).

În fine, **la toate lucrările de construcții-montaj va trebui să se pună capăt cu mai multă hotărîre indisciplinei tehnologice, absențelor nemotivate și învoirilor, tuturor abaterilor de la prevederile tehnologiei de execuție,** care se manifestă încă pe unele șantiere.

REALIZAREA obiectivelor menționate, alături de alte măsuri, pot și trebuie să contribuie la o unire a eforturilor pentru recuperarea grabnică a rămînerilor în urmă și încadrarea în prevederile de plan.

Mircea HÂNSA
directorul Trustului de construcții-montaj și reparații pentru industria chimică

DEZBATERE „R.E.“

MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA, FACTORI DE UTILIZARE RAȚIONALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII [I]

INTRODUCEREA LARGĂ a mecanizării și automatizării reprezintă factori esențiali ai progresului tehnic, care contribuie la dezvoltarea bazei tehnico-materiale necesare pentru creșterea accelerată a productivității muncii, scăderea consumului de combustibili și energie, ușurarea considerabilă a muncii etc. Mai mult, în condițiile actuale ale dezvoltării rapide a electrotehnicii, electronicii și tehnicii de calcul, automatizarea asigură conducerea de la distanță a celor mai complexe procese de fabricație, contribuind astfel la economisirea unui număr important de personal. Luarea în considerare a acestor avantaje a determinat ca Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. să prevadă creșterea de 3 ori a producției mijloacelor de automatizare și tehnică de calcul în 1980 față de 1975.

Avînd în vedere rolul și importanța realizării integrale a sarcinilor privind creșterea nivelului mecanizării și automatizării producției pentru economisirea muncii sociale, Revista economică *a organizat recent o dezbatere cu specialiști din cadrul Centralei industriale de echipamente de telecomunicații și automatizări, Institutului profilat de cercetări și proiectări (I.P.A.), și din unele mari unități beneficiare, pe tema :* „Mecanizarea și automatizarea, factor de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității“. *Așadar, pe traiectoria cercetare, inginerie tehnologică, execuție și utilizare — ce experiență s-a acumulat și în ce direcție se acționează sau ar trebui să se acționeze pentru satisfacerea la un grad cît mai ridicat a cerințelor economiei naționale de dotare cu mijloace de mecanizare și automatizare a proceselor de fabricație, pentru folosirea acestora cu o eficiență înaltă.*

Concepție modernă în cercetare și proiectare

Datorită politicii științifice a partidului și statului, industriile de vîrf au cunoscut în țara noastră, în anii din urmă, o puternică dezvoltare. Între acestea, automatizarea proceselor de producție se află astăzi la un grad ridicat de dezvoltare, parte din mijloacele ce se realizează în acest scop fiind exportate în diferite țări ale lumii.

Asigurarea necesarului economiei naționale cu mijloace de automatizare produse în țară a pus în fața specialiștilor din cercetare și inginerie tehnologică sarcina realizării, pe de o parte, a unei **game variate de elemente și echipamente,** care să poată funcționa în mod optim în condițiile specifice cerute de procesul tehnologic respectiv, iar, pe de altă parte, **executarea acestor mijloace într-o concepție unitară și cu un grad ridicat de tipizare.** Concomitent, s-a impus necesitatea trecerii de la conceperea, execuția și livrarea unor aparate și echipamente individuale, la livrarea și punerea în funcțiune a unor **sisteme și instalații funcționale de mare complexitate și cu un înalt grad de disponibilitate.**

O problemă de mare importanță care a fost rezolvată în această perioadă o constituie elaborarea **„Sistemei pentru elemente și echipamente de automatizare“.** Sistema asigură un grad avansat de unificare și tipizare a mijloacelor de automatizare fabricate în țară, stabilește principalii parametri tehnici, comparativi cu ai altor produse similare pe plan mondial, producătorii acestor mijloace și anii în care începe fabricația produselor noi. Utilizarea aparaturii cuprinse în „Sistemă“ permite obținerea unor importante avantaje economice determinate de economia de capacitate de proiectare a instalațiilor și echipamentelor de automatizare, reducerea cheltuielilor de investiții, de întreținere și exploatare, precum și importante economii la fondurile pentru import.

Pentru înfăptuirea prevederilor „Sistemei“ s-au inițiat o serie de programe prioritare în domeniul asimilării de noi mijloace de automatizare (sisteme noi unificate de reglare automată, electronice și pneumatice, pentru utilizări în medii normale și speciale ; automatizarea și realizarea de echipamente moderne de comandă-program pentru mașini-unelte ; realizarea de serii unitare de echipamente de acționări electrice reglabile cu tiristoare pentru puteri mari, medii și mici pentru metalurgie și construcții de mașini ; realizarea de sisteme unificate de conducere a producției cu calculatoare și minicalculatoare de proces, dezvoltarea producției mijloacelor de teletransmisie etc.). În ultima vreme se face tot mai remarcată utilizarea calculatoarelor de proces în instalațiile de automatizări. Ponderea unor asemenea echipamente complexe, expresie a progresului tehnic, în totalul valoric al livrărilor crește an de an.

Ca urmare a aplicării acestor programe prioritare, numărul de produse destinate **automatizărilor va fi la sfîrșitul cincinalului actual de aproape două ori mai mare decît cel existent în prezent, iar importurile de completare se vor reduce sub 8%, față de 12% în prezent ; totodată, aproximativ 80% din produsele anului 1980 vor fi noi sau modernizate.**

În paginile de față publicăm o sinteză din problemele ridicate în cadrul dezbaterii de către specialiștii din Institutul de cercetări și proiectări pentru automatizări : **Marcel Sîrbu** directorul institutului, **Matei Constantin** director tehnic, **Traian Sachelarie,** șef secție inginerie, tehnologică, **Sandu Lazăr** șef secție cercetare.

Programul de introducere accelerată a automatizării în toate ramurile economiei naționale și, legat de aceasta, programul amplu de asimilări de produse noi impune, în afară de folosirea unor metode înaintate, o organizare mai bună și **o creștere a potențialului de cercetare și inginerie tehnologică în domeniul automatizării.** În ultimii ani, capacitatea institutului de profil a rămas — numeric — practic aceeași, cu toate că în afara sarcinilor de cercetare și inginerie tehnologică mult crescute, acestuia i s-au atribuit sarcini suplimentare. Pornind de la această situație, **participanții la dezbatere au propus ca, anual, Comitetul de Stat al Planificării să nominalizeze planul forțelor de muncă la institutele de importanță republicană, asigurînd o corelare corespunzătoare între sarcini și cerințe.** Pe de altă parte, **avînd în vedere că repartizarea cadrelor cu studii superioare nu se poate face direct din învățămîntul superior în institut fără efectuarea stagiului de 3 ani în producție, iar după efectuarea acestui stagiu, practic ele nu mai pot fi atrase în institut, deoarece unitățile productive nu le mai acordă transferul, s-a propus ca, tot prin plan, să se stabilească numărul de cadre cu studii superioare care urmează să se transfere în institut după efectuarea stagiului în producție, sau ca absolvenții să fie repartizați direct și pentru institut, urmînd a efectua stagiul în producție pe perioada stabilită.**

Valorificarea la un grad mai ridicat a potențialului creativ

Accelerarea procesului de introducere largă a mecanizării și automatizării în economia noastră, la nivelul cerințelor stabilite prin documentele de partid, impune valorificarea la un grad mai înalt a forței creative existente, între altele și printr-o coordonare unitară a acestora. După cum se știe, în prezent, în afară de I.P.A. mai execută proiecte de instalații de automatizare specifice unor ramuri industriale și alte institute tehnologice. De asemenea, activitatea de cercetare pentru asimilarea unor produse noi de automatizare se mai efectuează în atelierele de proiectare ale unor întreprinderi și de către colective de cercetare din învățămîntul superior, fără o coordonare unitară. Aceasta face ca, în prezent, să apară unele paralelisme în cercetare, proiectare și execuție, și astfel o parte din forța creativă și unele capacități de producție să nu fie folosite cu maximum de eficiență.

Dacă s-ar realiza, de pildă, concentrarea tuturor forțelor de concepție într-o singură coordonare, s-ar obține, desigur, mai multe avantaje : o concepție unitară la toate instalațiile și echipamentele de automatizare ; s-ar putea asigura mai ușor întreținerea și exploatarea instalațiilor, școlarizarea cadrelor pentru beneficiari pe linia întreținerii diferitelor echipamente ; s-ar introduce mai operativ ultimele cuceriri ale progresului tehnic. De asemenea, s-ar putea ajunge la reducerea unor importuri prin utilizarea pe ansamblul activității a unor soluții noi, pe baza cercetărilor și studiilor efectuate în țară. Ar fi creată, totodată, posibilitatea de a implementa foarte rapid și ușor în diverse domenii ale economiei naționale noile idei în domeniul automatizării, ar crește foarte mult și gradul de utilizare a proiectelor refolosibile, una din principalele căi prin care se poate suplini lipsa personalului de concepție. În fine, **o asemenea măsură organizato-**

rică ar permite, după unele calcule estimative, sporirea potenţialului de cercetare şi inginerie tehnologică cu circa 30%.

Coordonarea unitară si concentrarea activitătii de conceptie în institutul de profil sau în filialele acestuia, amplasate la principalii producători şi beneficiari de mijloace de automatizare, ar asigura o legătură si mai strînsă cu tehnologiile la care se aplică automatizarea şi cu tehnologiile specifice productiei mijloacelor de automatizare.

La încheierea cincinalului trecut I.P.A. a prezentat pentru prima dată documentatii de automatizare elaborate pentru toate domeniile economiei nationale. Pînă în urmă cu 5—7 ani, cea mai mare parte a acestor documentatii se importau, întrucît nu existau proiectanti pentru instalatii de automatizare. Acum, la un interval relativ scurt, cercetătorii, proiectantii şi industria specializată în acest domeniu, pun la dispozitia economiei o gamă diversă de aparatură si mijloace de automatizare, sisteme complexe si complete pentru un mare număr de ramuri ale economiei. Sistemele originale concepute şi realizate în ţară, mai ales pentru automatizarea proceselor de fabricaţie din marile combinate chimice, metalurgice, din industria materialelor de constructii, energetică, cît si pentru constructiile de maşini nu sînt cu nimic mai prejos fată de cele fabricate de firme străine cu renume.

Sînt, însă, după părerea specialiştilor din institut şi unele rămîneri în urmă în introducerea mecanizării şi automatizării în unele ramuri (minieră, agricultură, extractie ţiţei) pentru care alături de beneficiari, poartă şi ei o parte din vină. Dacă într-o anumită perioadă s-au conceput şi realizat unele aparaturi şi instalatii specifice, ulterior s-a renuntat la continuarea eforturilor în aceste domenii. Ţinînd seama de cerintele cresterii accentuate a productiei în domeniile amintite, se cere ca împreună cu beneficiarii, să se întocmească un studiu pentru stabilirea necesitătilor cele mai stringente, pentru ca, într-un timp cît mai scurt, să se acopere nevoile şi în aceste ramuri.

Scurtarea ciclului cercetare-proiectare-asimilare

În condiţiile revoluţiei ştiinţifice şi tehnice, cînd noutăţile tehnice şi tehnologice sînt afectate în ritm accelerat de uzura morală, scurtarea ciclului cercetare-asimilare se conturează ca un imperativ esential pentru introducerea eficientă a progresului tehnic în productie. Preocupările existente în institut pe această linie au determinat unele realizări importante: **fată de un ciclu initial de 4 ani — de la primirea comenzii pînă la realizarea ei — s-a ajuns în prezent la un ciclu de 2 ani si jumătate pentru aceeaşi instalaţie.** O astfel de reducere a fost posibilă, în primul rînd, prin perfectionarea conlucrării dintre unitătile centralei si, în al doilea rînd, prin utilizarea unor metode avansate în proiectare. Numai prin actiunea de tipizare efectuată în anii din urmă s-a realizat pentru productia actuală o reducere a sortotipodimensiunilor cu aproape 30%.

Sînt situatii însă cînd procesul de realizare a aparaturii necesare diferitilor beneficiari se lungeşte în mod artificial, deoarece unii dintre aceştia **solicită dotări cu aparatură de automatizare mai mare decît necesităţile lor reale.** Astfel, la unele combinate chimice, după punerea lor în functiune, s-a constatat că o parte din aparatură, circa 10% rămîne neutilizată. Aceste instalatii au fost necesare doar în perioada de pornire a noilor capacitâti de productie si în cea de efectuare a probelor tehnologice, cînd este într-adevăr nevoie de o serie de informatii suplimentare asupra mersului procesului de productie. Includerea definitivă a unor aparate cu această destinatie în corpul aparaturii de automatizare rămîne, în această lumină, nejustificată. Este necesar — s-a propus în cadrul dezbaterii — ca **aparatura suplimentară să fie prevăzută si solicitată de beneficiar sub forma unor statii mobile care, după efectuarea probelor tehnologice, să fie detasate si exploatate la o altă instalatie nouă sau într-un alt domeniu în care pot fi utilizate permanent.**

O altă cauză care determină lungirea ciclurilor de asimilare este întîrzierea cu care se efectuează, în unele cazuri, **aprovizionarea din import şi din ţară pentru întregul ciclu de asimilare.** Importul pentru cercetare şi plan tehnic, de exemplu, continuă să se facă anevoios: de la întocmirea unei fişe de import şi pînă la sosirea importului solicitat trece de multe ori mai mult de un an. Uneori, la sosirea în ţară, importul nu mai este necesar, între timp fiind adoptate alte solutii. Pentru scurtarea ciclului de asimilare se impune realizarea acestor importuri printr-o metodologie mult simplificată şi la termene de plan ferme.

Aprovizionarea din tară pentru cercetare si asimilare de produse noi este uneori mai dificilă chiar decît pentru productia de serie, pentru că se cere un sortiment mult mai variat, în cantităti reduse şi la termene scurte. Se impune asigurarea aprovizionării pentru cercetare şi plan tehnic printr-o metodologie specială, deosebită de aprovizionarea pentru producţia curentă, la termene foarte scurte, corelate cu termenele de plan de asimilare.

Ciclurile lungi de asimilare în fabricatie sînt determinate si de lipsuri ale unitătilor de cercetare, **care elaborează uneori soluţii insuficient aprofundate tehnologic, prezintă la omologare produse cu probe incomplete.** La rîndul lor producătorii nu dovedesc uneori receptivitate la solutiile propuse de institute, cauzînd întîrzieri mari la fazele de pregătire a fabricatiei.

Pentru înlăturarea unora dintre aceste lipsuri s-a luat în ultimii ani hotărîrea **de a se constitui colective mixte institut-fabrică pentru asimilarea principalelor grupe de produse si au fost efectuate analize periodice de plan tehnic la nivelul centralei şi ministerului.** Pentru ca în viitor activitatea tuturor acestor colective să devină eficientă, **participanţii la dezbatere consideră necesară instituirea unui statut de organizare unic cu atribuţii şi sarcini precise ale unităţilor participante, cu un program unic şi cu un regim unic de retribuire a celor din colectiv, indiferent de unitatea de care aparţin,** (institut de cercetare, învăţămînt superior sau întreprindere).

Cele mai mari întîrzieri în asimilarea produselor noi sînt determinate, după cum au apreciat interlocutorii, de **insuficienta capacitate de proiectare si uneori si de executie a S.D.V.-urilor.** Cu toate măsurile luate pentru formarea unor puternice sculării în întreprinderi si dotarea lor cu maşini şi agregate moderne, se constată că acestea nu pot fi încărcate uneori la capacitate din lipsa proiectanţilor de S.D.V.-uri. Sînt numeroase situaţiile în care aceste sculării sînt încărcate în prea mare măsură pentru producerea sculelor necesare producţiei curente, capacităţile utilizate pentru planul tehnic fiind, în consecinţă, prea mici. În unele cazuri, fabricile se preocupă mai mult de mărirea colectivelor de proiectare a produselor noi, decît de proiectarea de S.D.V.-uri, ajungîndu-se chiar la paralelisme cu proiectanţii de produse existenţi la I.P.A.

Sporirea eficienţei — un obiectiv al producătorului, dar şi al beneficiarului

Efectele economice ale activităţii de cercetare-proiectare si inginerie tehnologică în domeniul automatizării trebuie privite în strînsă legătură cu ritmul si volumul introducerii automatizării în economia natională. Se poate aprecia că o importantă cotă parte din sporul productivitătii muncii (circa 25%) şi din reducerea cheltuielilor materiale (10—15%) obţinută anual în economie este rezultatul introducerii accentuate a mecanizării şi automatizării.

Referindu-se la eficienţa directă a activităţii lor, specialiştii de la I.P.A. au arătat că ea este strîns legată de scurtarea ciclurilor de asimilare a aparaturii de automatizare, satisfacerea mai completă si la timp a beneficiarilor cu produsele solicitate. Pentru produsele cuprinse în sistema mijloacelor de automatizare, de pildă, se continuă actiunea de tipizare si de reproiectare, în scopul modernizării lor, reducerii consumului de materiale si de manoperă, ridicării performanţelor. La fel, se desfăşoară ample acţiuni cu rezultate economice bune (reducerea gabaritelor, economisirea unor materiale deficitare sau scumpe, reducerea manoperei etc.), şi pentru echipamentele de comandă numerică, de teleprelucrare etc.

Desigur, preocupările în cercetare şi proiectare trebuie să se materializeze într-o eficienţă sporită de la un an la altul. În această direcţie mai sînt însă, au apreciat interlocutorii noştri unele inconveniente: indicatorii cu care este controlată activitatea de conceptie nu sînt cei mai potriviţi. Se cere productie globală mai mare, ceea ce în proiectare şi cercetare înseamnă cheltuieli mai mari, scumpirea activitătii în general. **Ar fi necesar, după părerea specialiştilor să se stabilească alţi indicatori, mai stimulatori, cum ar fi: numărul de teme rezolvate si aplicate, valoarea productiei industriale în fabrici realizată pe baza cercetării si proiectării etc. Pentru rezolvarea problemei, C.N.S.T. ar trebui să urgenteze definitivarea unor indicatori mai stimulatori pentru institutele de cercetare-proiectare.**

Institutul, centrala industrială şi unitătile producătoare de mijloace de automatizare urmăresc îndeaproape modul de functionare în exploatare a diferitelor instalatii livrate marilor beneficiari, precum si eficienta obtinută. Din constatările acestora rezultă că în timp ce în multe unitäti se acordă grija cuvenită exploatării şi întreţinerii instalaţiilor, în altele lucrurile lasă de dorit. Din această cauză si rezultatele sînt mai putin concludente. În anii din urmă de pildă foarte multe întreprinderi din construcţia de maşini au fost dornice să se doteze cu maşini şi echipamente cu comandă-program. Din constatările de pe teren rezultă însă că, în bună parte, aceste maşini sînt folosite sub capacitate. Aceasta nu pentru că sînt defecte sau că instalaţiile de automatizare nu ar functiona. Cauza principală este alta: nepregătirea corespunzătoare a personalului de exploatare. Maşinile-unelte cu comandă-program cer cadre cu o înaltă pregătire, un nou tip de tehnolog-programator, care să cunoască limbajul dintre om si maşină. În alte unităţi, datorită neasigurării functionării bune a utilajelor, apar întreruperi. Or, aceasta afectează direct si eficienţa aparaturii de automatizare. Aşa stau lucrurile la Combinatele de lianţi de la Hoghiz şi Fieni privind utilizarea calculatoarelor de proces. Se impune luarea de măsuri corespunzătoare, astfel încît eforturile pe care statul nostru le face pentru promovarea progresului tehnic în economia naţională, să se poată solda cu eficientă cît mai ridicată.

V. BOESCU
B. PĂDURE

Un accelerator al consolidării şi dezvoltării cooperativelor agricole

CREŞTEREA SUBSTANŢIALĂ A RANDAMENTELOR

PRODUCŢIILE ŞI REZULTATELE economico-financiare ale cooperativelor agricole de producţie din ţara noastră cunosc, în ultimii ani, ameliorări din ce în ce mai substanţiale. Aceasta, în primul rînd, ca urmare a **politicii consecvente a partidului nostru, de transformare a întregii agriculturi într-o ramură modernă, intensivă şi eficientă,** care să pună în valoare cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnologiei agricole — politică materializată prin eforturi materiale şi financiare susţinute şi măsuri organizatorice adecvate.

Concomitent cu introducerea de noi tehnologii şi factori de producţie, cantitativ şi calitativ superiori, cooperativele agricole îşi sporesc eforturile proprii, în special pe linia perfecţionării proceselor de **concentrare, cooperare şi specializare a producţiei agricole,** ca şi printr-o **mai bună organizare şi conducere a producţiei şi a muncii,** care să conducă atît la creşterea producţiilor, cît şi la reducerea cheltuielilor şi la mărirea productivităţii muncii. Reluarea continuă, pe scară lărgită, a procesului de producţie din cooperative are loc în condiţiile respectării cerinţelor mecanismului economic propriu privind acumularea — şi anume, **constituirea unui fond de dezvoltare în proporţie de 18—25% din producţia netă obţinută.** Acest mod de interpretare şi acţiune practică a mecanismului acumulării din cooperative şi-a dovedit şi îşi dovedeşte din plin viabilitatea.

LA BAZA INTENSIFICĂRII producţiei agricole şi, deci, a creşterii posibilităţilor de consolidare şi dezvoltare a cooperativelor se află în primul rînd tehnologiile moderne, care pot asigura randamente sporite la hectar şi pe cap de animal ; la rîndul său, mărirea acestor randamente este singura capabilă să asigure creşterea producţiei globale şi marfă, reducerea cheltuielilor, creşterea producţiei nete, cu corolarul său, sporirea fondului de dezvoltare şi a retribuţiei membrilor cooperatori.

Analiza acestor probleme şi a corelaţiilor dintre ele ne-a fost prilejuită de o serie de rezultate pozitive din experienţa ultimilor ani a cooperativelor agricole de producţie din **Consiliul intercooperatist Poiana Mare, judeţul Dolj.** Din acest consiliu fac parte 5 cooperative, situate pe raza comunelor. Poiana Mare („Timpuri noi", „Viaţă nouă", „Înainte"), Tunarii Vechi („Unirea") şi Desa.

Intensificarea comercializării producţiei agricole

ÎN ULTIMII cinci ani, producţia globală a Consiliului intercooperatist Poiana Mare a înregistrat o creştere substanţială (30,5%), cu o amplitudine mergînd de la 13,1% (C.A.P. „Timpuri noi") pînă la peste 64% (C.A.P. „Înainte"). Această creştere se datorează, în primul rînd, folosirii în mai mare măsură a factorilor moderni şi intensivi de producţie (mecanizare, chimizare, irigaţii etc.,) ; dintre aceştia **hotărîtoare în etapa menţionată au fost irigaţiile,** toate cooperativele (cu excepţia C.A.P. Desa) fiind încadrate în sistemul de irigaţii Băileşti—Calafat. Ca urmare, cooperativele şi-au modificat structura culturilor agricole, punînd accentul principal pe acele culturi care răspund cel mai bine (prin producţii sporite la hectar) noii tehnologii : porumbul, sfecla de zahăr şi grîul. Sporirea considerabilă a randamentelor la hectar şi, implicit, a producţiei fizice totale a principalelor culturi a determinat creşterea în ritmuri foarte înalte a producţiei globale şi a producţiei marfă (tabelul nr. 1). În aceste condiţii, **a crescut şi eficienţa activităţii de producţie la principalele sectoare şi culturi, cheltuielile materiale prezentînd o tendinţă certă de scădere relativă** (pe tona de produs şi la 1 000 lei producţie marfă) ; s-au creat astfel posibilităţi mai mari pentru **asigurarea unui nivel corespunzător al fondurilor de dezvoltare şi pentru ridicarea sensibilă a veniturilor membrilor cooperatori.**

Demnă de remarcat este orientarea mai intensă către piaţă a cooperativelor analizate ; **comercializarea în mai mare măsură a producţiei a devenit una din forţele dinamice esenţiale ale dezvoltării lor prezente şi viitoare.** Participarea sporită la economia de schimb se dovedeşte **favorabilă atît cooperativei** ca unitate economică modernă care, în scopul satisfacerii nevoilor sale de dezvoltare, trebuie să se lase antrenată mai mult în mecanismul marfaro-bănesc, **cît şi cooperatorilor,** cărora sporirea retribuţiei în bani le poate asigura mijloacele necesare cumpărării bunurilor de care au nevoie.

Între 1971 şi 1976, producţia marfă din Consiliul Poiana Mare a crescut cu aproape 60%. La unele cooperative creşterea a fost şi mai mare : C.A.P. „Viaţa nouă" — 68%, iar la C.A.P. „Înainte" producţia marfă şi veniturile încasate pentru aceasta s-au dublat. Concomitent a sporit şi ponderea producţiei marfă în producţia globală, atît pe total consiliu, cît şi pe fiecare cooperativă în parte (cu excepţia C.A.P. Desa) ; se remarcă situaţia pozitivă a celor trei cooperative de pe raza comunei Poiana Mare, la care această pondere a fost, în anul 1976, mai mare de 65%.

Cu sprijinul direct al consiliului intercooperatist, al S.M.A. Poiana Mare şi al organelor agricole judeţene, **cooperativele agricole respective au acordat o atenţie deosebită dezvoltării fondurilor de producţie, în special a fondurilor fixe,** astfel încît volumul şi valoarea acestora au crescut an de an. Utilizarea lor raţională, eficientă a contribuit la creşterea producţiilor medii la hectar, a producţiei globale şi a celei marfă. De asemenea, trebuie subliniată relaţia dialectică, în timp, a mutaţiilor produse, sporirea fondurilor fixe fiind nu numai o cauză a creşterii producţiei, ci şi un efect al acesteia, deoarece ele nu pot spori, cantitativ şi calitativ, fără ca mai înainte să fi crescut producţia globală, producţia netă şi fondul de dezvoltare al cooperativelor.

Temelia dezvoltării : creşterea randamentelor

LA DATA CONSTITUIRII Consiliului intercooperatist Poiana Mare, unităţile componente cultivau cereale păioase, porumb, sfeclă de zahăr, floarea soarelui, legume şi furaje conform vechilor structuri, specifice tehnologiilor

Tabelul nr. 1

Dinamica şi structura principalilor indicatori sintetici ai cooperativelor agricole din Consiliul Poiana Mare, în perioada 1971—1976

Cooperativele agricole	Creşteri în 1976 faţă de 1971 = 100,0			Ponderea producţiei marfă în producţia globală %	
	Producţia globală	Producţia marfă	Fondurile fixe	1971	1976
„Timpuri noi"	113,1	128,0	141,8	58,6	66,3
„Viaţa nouă"	120,1	167,9	130,1	52,1	72,8
„Înainte"	164,2	218,5	118,5	49,0	65,2
„Unirea"	126,1	154,5	129,5	49,2	60,3
Desa	145,2	136,1	175,3	53,0	49,7
Total consiliu	**130,5**	**159,2**	**134,5**	**52,9**	**64,5**

aplicate în unitățile necuprinse în sistemele de irigații. De asemenea, sectorul zootehnic al fiecărei cooperative cuprindea cîte 3-4 specii de animale de producție, cu efective relativ mici, cheltuieli mari și eficiență scăzută. Trecerea la irigare a impus o reconsiderare a structurii culturilor și, concomitent, asocierea noii tehnologii cu utilizarea pe scară mai largă a îngrășămintelor chimice și a mecanizării sporite la culturile de bază. **Efectul imediat a constat în creșterea considerabilă a randamentelor la hectar pentru principalele culturi :** porumb, sfeclă de zahăr și grîu (tabelul nr. 2). Aceasta s-a tradus în rezultate economico-financiare superioare, în special prin creșterea producției-marfă și a celei globale și reducerea relativă a cheltuielilor pe unitatea de produs, ca și a ponderii acestora în producția globală și marfă a fiecărei culturi.

Tabelul nr. 2

Evoluția producțiilor medii la hectar la principalele culturi, în perioada 1971—1976

Cooperativele agricole	Grîu			Porumb			Sfeclă de zahăr		
	1971 (t/ha)	1976 (t/ha)	1976/ 1971 (%)	1971 (t/ha)	1976 (t/ha)	1976/ 1971 (%)	1971 (t/ha)	1976 (t/ha)	1976/ 1971 (%)
„Timpuri noi“	3,0	5,3	176,7	5,5	7,7	140,0	45,9	60,0	130,7
„Viață nouă“	3,3	4,6	139,4	3,7	7,9	213,5	48,0	86,5	180,2
„Înainte“	3,4	5,9	173,5	5,7	10,5	184,2	42,9	66,1	154,1
„Unirea“	3,0	4,4	146,7	4,0	6,6	165,0	43,1	49,4	114,6
Desa	2,0	3,6	180,0	2,6	3,9	150,0	—	—	—
Total consiliu	**3,0**	**4,7**	**156,7**	**4,2**	**7,1**	**169,0**	**44,9**	**66,3**	**147,7**

În sectorul zootehnic, cooperativele agricole din consiliul Poiana Mare își îndreaptă atenția prioritară spre **extinderea creșterii bovinelor și a ovinelor**, participînd și la creșterea păsărilor și a porcinelor, dar în cadrul asociațiilor intercooperatiste, în scopul eficientizării producțiilor respective prin intermediul introducerii progresului tehnic specific și al efectelor economiei de scară. În toate cooperativele, efectivul de bovine a înregistrat sporuri însemnate în perioada 1971-1976 (tabelul nr. 3) ; în cadrul acestora, numărul vacilor de lapte a crescut și mai intens, sporind deci și ponderea lor în totalul efectivului de taurine, astfel că, dacă în 1971 ea era de peste 40% doar în două cooperative, din 1976 această pondere este peste 41% la toate cooperativele, unele atingînd chiar 45-46% (C.A.P. „Timpuri noi“ și „Înainte“). În ce privește producția de lapte pe cap de vacă, rezultatele obținute nu sînt încă pe măsura condițiilor și cerințelor, amplitudinea acestui indicator variind în 1976, pe cooperative, între 2000 și 2900 l de lapte, în medie pe o vacă furajată (cu o creștere față 1971 de 16—37%), există însă premise ca ea să crească în continuare, mai ales dacă se vor lua măsuri mai hotărîte și rapide pentru mai buna furajare a vacilor și primenirea efectivului cu produși selecționați, capabili de randamente înalte. Grăbirea înființării în fiecare cooperativă, a unor **ferme specializate de vaci cu lapte** se impune ca o măsură actuală, cu rezultate pozitive imediate. Fiecare unitate crește între 1700 și 2500 de oi ; producția acestora, deși rentabilă și în creștere, are încă rezerve de sporire, mai ales la cantitatea de lînă pe cap de oaie, care în momentul de față este relativ mică (2,1-2,5 kg).

Tabelul nr. 3

Producțiile totale și efectivul de bovine în 1976, față de 1971 = 100,0

Cooperativele agricole	Grîu	Porumb	Sfeclă de zahăr	Efectiv bovine	
				Total	din care : vaci
„Timpuri noi“	117,8	157,0	326,0	129,2	141,9
„Viață nouă“	118,8	199,8	245,7	130,6	133,0
„Înainte“	154,2	183,2	200,3	154,2	192,0
„Unirea“	112,8	179,9	114,6	152,4	139,3
Desa	201,2	172,2	—	128,9	168,2
Total consiliu	134,4	176,2	211,0	138,8	145,5

Revenind la analiza dinamicii producțiilor medii la hectar la principalele culturi, observăm creșteri deosebit de mari, în toate cooperativele, la porumb (între 40 și 113%), media creșterii pe consiliu fiind de aproape 70% ; de asemenea, la cultura sfeclei de zahăr, randamentele la nivelul consiliului au sporit notabil (48%), cu variații între cooperative de 14-80% ; și la cultura grîului, ce se pretează mai puțin la obținerea de sporuri deosebite în tehnologia irigată, în consiliul Poiana Mare rezultatele au fost foarte bune, sporurile de recoltă, pe cooperative, avînd valori de 40-80% în 1976 față de 1971.

Sporirea producției la hectar, la fiecare din cele trei culturi, a contribuit substanțial la creșterea producțiilor totale obținute și comercializate ; mai mult, acest factor a fost singurul care a contribuit la sporirea producției de grîu (cu 34%), dat fiind că în toate cooperativele (cu excepția C.A.P. Desa) suprafețele cultivate cu grîu au scăzut cu 11-32%. Sporirea producțiilor totale de porumb și sfeclă de zahăr, datorîndu-se în principal creșterii randamentelor la hectar, suferă și o anumită influență a creșterii suprafețelor cultivate, mai ales la sfecla de zahăr (cu 42% la nivelul întregului consiliu). Deci, prin **îmbinarea judicioasă a folosirii intensive a factorilor de producție** (în special, irigațiile), avînd drept consecință creșterea producțiilor medii la hectar, **cu măsuri raționale de îmbunătățire a structurii culturilor**, deci prin perfecționarea procesului de concentrare și specializare a producției, s-a ajuns la producții deosebit de mari la fiecare din culturile analizate, concretizate în rezultate economico-financiare superioare, ceea ce asigură condiții favorabile pentru consolidarea și dezvoltarea tuturor unităților agricole din cadrul consiliului. Însă, principalul factor al creșterii eficienței activității cooperativelor de producție îl constituie raportul dintre producțiile obținute și cheltuielile ce s-au efectuat pentru acestea.

În numărul viitor vom prezenta mutațiile ce au avut loc în ecuația producție-eficiență, la cooperativele agricole din Consiliul Poiana Mare.

conf. dr. Dumitru CÂȚU

În plină campanie agricolă de toamnă

In aceste zile, cooperativele agricole din Consiliul Poiana Mare sînt angajate cu toate forțele în recoltatul de toamnă și pregătirea producției anului viitor. Ca și în anul precedent, randamentele la hectar sînt foarte bune, depășindu-se producțiile medii planificate la principalele culturi. Astfel, producția de grîu recoltată în vară, **la nivelul consiliului a atins peste 4 500 kg/ha, depășind cu 9% randamentul mediu planificat. La această cultură, rezultate deosebite au avut cooperativele „Inainte“ și „Timpuri noi“, care au obținut producții medii de 6 200 kg, respectiv 5 300 kg la hectar, pe întreaga suprafață cultivată cu griu.**

● Recoltatul porumbului, **ce se desfășoară în prezent, prefigurează producții medii de peste 6 000 kg la hectar pe total consiliu, cu producții record la C.A.P. „Timpuri noi“ (6 800 kg boabe la hectar) și C.A.P. „Înainte“ (9 000 kg. porumb boabe la hectar). Pînă la 19 septembrie, porumbul fusese recoltat de pe 36% din suprafața cultivată pe întreg consiliul, urmînd ca lucrarea să se încheie, conform prevederilor și sarcinilor asumate, la 5 octombrie. Aceasta este pe deplin posibil, dată fiind viteza de recoltat (118 hectare pe zi), asigurată de utilizarea intensă a forțelor angajate : 12 combine Gloria C 12 (echipate cu CS(M$_{70}$) ce lucrează în două formații la recoltatul mecanizat; peste 2 300 de lucrători ce asigură recoltatul manual al porumbului.**

● La recoltatul sfeclei de zahăr, **lucrare începută aici încă de la 10 august și care se desfășoară integral mecanizat, pînă la începutul acestei săptămîni se strînsese producția de pe 60% din suprafața cultivată, obținîndu-se randamente de peste 50 de tone la hectar, mai mari cu 8% față de cele planificate. Recoltînd în continuare cu o viteză adecvată graficelor de transport și preluare de către fabricile de zahăr, lucrarea se va termina la termenul prevăzut, 15—20 octombrie.**

● **De asemenea, pînă în prezent s-a** însilozat **mai mult de 50% din cantitatea de furaje prevăzută, urmînd ca pînă la 10 octombrie să se realizeze întreagă această cantitate, plus un spor de 10%.**

● **În afara lucrărilor de recoltat, și** celelalte lucrări ale campaniei agricole de toamnă decurg în ritmuri corespunzătoare și la parametrii calitativi planificați. **Astfel, din suprafața de 1 750 hectare ce se vor însămînța cu grîu de toamnă, pînă azi, mai mult de 65% a fost discuită, fertilizată și arată ; În următoarele 2—3 zile se va declanșa campania de semănat, la care viteza medie zilnică prevăzută, de 125 hectare (prin utilizarea a 14 semănători S.U.P.) va face posibilă încheierea lucrării în 14 zile. Semănatul celor 220 hectare cu masă verde este deja încheiat, iar la semănatul orzului, început de cîteva zile, s-a și realizat mai mult de o treime din suprafața planificată.**

Rezultatele bune din această toamnă dovedesc o dată mai mult preocuparea intensă a cooperativelor din Consiliul Poiana Mare pentru continua lor consolidare și dezvoltare, la baza căreia pun sporirea permanentă a randamentelor producției agricole și o bună organizare a producției și a muncii.

I. S.

TRIBUNA ECONOMISTULUI

MARKETINGUL ȘI NOILE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE

CONFORM legislației în vigoare, fundamentarea necesității unor noi capacități de producție este condiționată de concluzile unui studiu de marketing asupra pieței produselor pe care aceasta urmează a le fabrica. Cu toate acestea, considerăm oportună dezbaterea în paginile revistei a unor aspecte insuficient clarificate și care nu sînt abordate în mod unitar de către titularii de investiții, de către proiectanți și de către organele de avizare a investițiilor.

Legislația prevede în mod explicit că studiile de marketig vor sta la baza fundamentării notei de comandă, precum și la baza întocmirii mai multor capitole și indicatori ai proiectului de execuție. Este adevărat că nu se precizează momentul elaborării studiului de marketing, dar dacă avem în vedere cerințele minimale ale unei abordări științifice a dezvoltării, la nivel atît macroeconomic cît și microeconomic, rezultă necesitatea utilizării prognozei științifice și a studierii perspectivelor pieței în cadrul lucrărilor de pregătire a planurilor de perspectivă.

Informația de marketing în diminuarea riscului

CANTITATEA și calitatea informației furnizate de studiile de prognoză tehnologică și de marketing pe termene medii sau scurte constituie o condiție a calității planului de investiții. Informațiile insuficiente sau depășite pot determina modificări ulterioare ale planurilor, legate de necesitatea de a redimensiona unele obiective, de a modifica programele de producție și uneori chiar de a renunța la unele dezvoltări de capacități sau chiar obiective noi. Așa de exemplu, în domeniul producției de televizoare s-a studiat oportunitatea creării unei noi capacități pentru fabricația de tuburi cinescop monocrom. Din studiile asupra pieței receptoarelor TV, elaborate de Laboratorul de marketing al Facultății de cibernetică din A.S.E., de întreprinderea „Electronica“ și de Institutul de economie mondială, a rezultat că la momentul prevăzut pentru a da în funcțiune noi capacități nu erau de așteptat creșteri corespunzătoare ale cererii, iar nivelul prezumat al acesteia putînd fi acoperit de capacitatea existentă, cu unele modificări de sortiment (realizarea tubului pentru televizoare portabile).

Graficul nr. 1

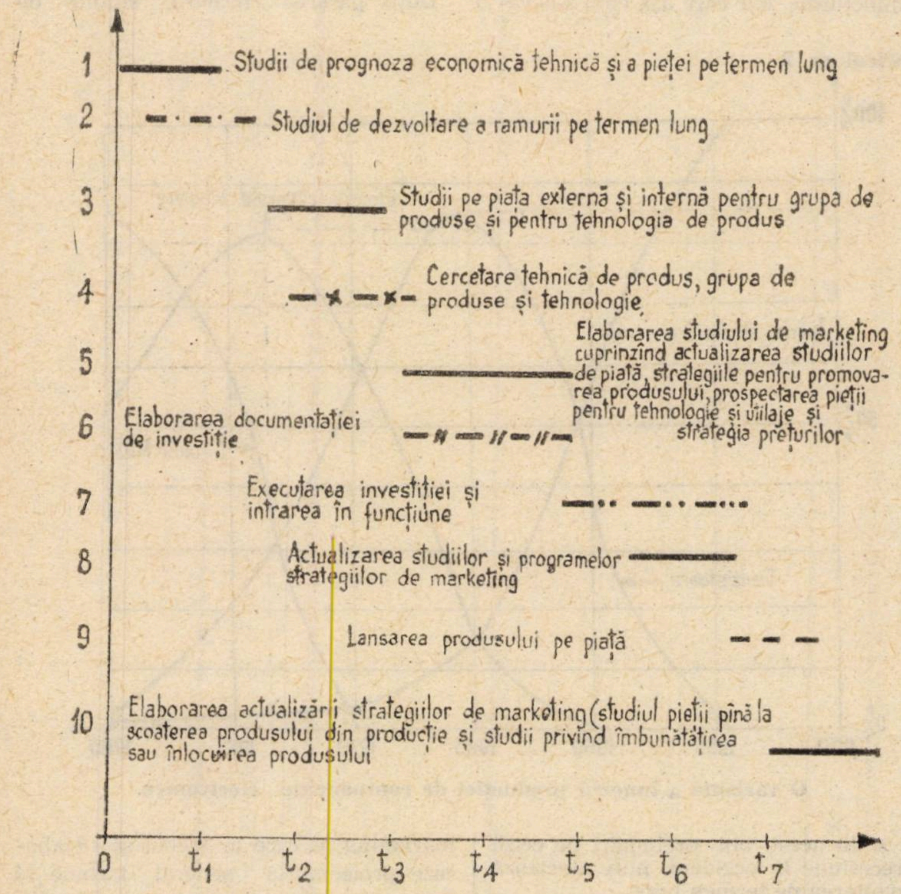
1
Studii de prognoza economică tehnică și a pieței pe termen lung
2
Studiul de dezvoltare a ramurii pe termen lung
3
Studii pe piata externă și internă pentru grupa de produse și pentru tehnologia de produs
4
Cercetare tehnică de produs, grupa de produse și tehnologie
5
Elaborarea studiului de marketing cuprinzînd actualizarea studiilor de piață, strategiile pentru promovarea produsului, prospectarea pieții pentru tehnologie și utilaje și strategia prețurilor
6
Elaborarea documentației de investiție
7
Executarea investiției și intrarea în funcțiune
8
Actualizarea studiilor și programelor strategiilor de marketing
9
Lansarea produsului pe piață
10
Elaborarea actualizării strategiilor de marketing (studiul pieții pînă la scoaterea produsului din producție și studii privind îmbunătățirea sau înlocuirea produsului
0
t_1
t_2
t_3
t_4
t_5
t_6
t_7

Continuitatea studiilor de marketing în orientarea dezvoltării ramurii

Chiar dacă — conjunctural — au mai apărut creșteri potențiale ale cererii pe piața externă, prin faptul că marii producători străini au dezafectat unele capacități de tuburi monocrom, trecînd pe color, puteau fi oare eficiente investițiile pentru dezvoltarea de capacități de producție la un produs care a depășit apogeul cererii și este, în prezent, în declin pe piața mondială ? Se poate menține, în continuare, ca un obiectiv diversificarea sortimentelor, dar aceasta nu înseamnă neapărat noi capacități.

Un alt exemplu îl oferă studiul de marketing întocmit în cadrul documentației pentru fundamentarea unei investiții — pentru o întreprindere de corpuri de iluminat industriale — care a scos în evidență faptul că cererea existentă, ca și cea previzibilă în anii următori putea fi acoperită de către întreprinderea „Electrobanat“ Timișoara. Concluziile studiului au fost confirmate în anii următori prin faptul că „Electrobanat“ a acoperit în întregime cererea pieței interne și exportul, fără efortul de investiții care ar fi fost necesar dacă s-ar fi adoptat soluția unui nou obiectiv.

Cine și cum elaborează studiile de marketing ?

DEȘI reglementările în vigoare — și în special Decretul nr. 420/1976, care stabilește modul de elaborare și conținutul documentațiilor tehnico-economice pentru investiții — prevăd obligativitatea fundamentării investițiilor pe baza unor studii de marketing, nu se precizează și cine va fi elaboratorul studiilor, nici etapa de cercetare-dezvoltare în care ele se elaborează și aria de cuprindere a studiilor.

După părerea noastră, studiile de marketing trebuie începute din etapa fundamentării **planurilor de dezvoltare a ramurii** (vezi graficul nr. 1).

Fiind, de regulă, studii de amploare, ele trebuie începute concomitent cu cele de prognoză a dezvoltării la nivel macroeconomic (pct. 1 din grafic), antrenînd în elaborarea lor institutele de cercetări pentru produsele specifice ramurii, institutele de proiectări ale ramurii și institute de specialitate (de pildă : institutele de cercetări din construcții, pentru noile obiective ce urmează a se realiza ; institute specializate de studiere a pieței, cum ar fi : Institutul de cercetări economice pentru comerț și turism, Institutul de studiere a economiei mondiale, laboratoarele de specialitate ale Academiei de studii economice și Academiei „Ștefan Gheorghiu“ ș.a. Deci, primul studiu elaborat în acest domeniu va fi cel cu privire la dezvoltarea ramurii (pct. 2).

În continuare, cercetarea trebuie preluată de institutele de cercetare a produselor (pct. 3) care, o dată cu elaborarea studiilor tehnico-economice ale produselor (STEP), trebuie să studieze piaţa produselor respective şi tendinţele pe plan mondial ale tehnologiilor de produs.

La rîndul său, proiectantul de uzine trebuie să analizeze fezabilitatea realizării capacităţilor industriale respective, tehnologia de producţie, utilajele necesare şi posibilitatea fabricării în ţară sau achiziţionării lor din import (pct. 4). Subliniem că în condiţiile economiei moderne, tehnologia a devenit o marfă ca oricare alta şi deci necesită studii de marketing ca oricare alt produs.

Prognozele au o bază de informare mai largă, iar tehnologiile respective o perioadă de utilizare mai mare, în cazul unor tehnologii strict specializate (ex. în metalurgie-laminare, trefilare, etc.). În schimb într-o ramură care prezintă o rată a înnoirii mai ridicată (de pildă, în electronică), modificările se efectuează la perioade mai scurte şi, în consecinţă, prognozele implică riscuri mai mari, mai ales că în multe cazuri o tehnologie poate fi tipică numai pentru un anumit produs şi se uzează moral o dată cu acesta.

Insistăm asupra locului pe care-l are în studiul de oportunitate prognoza tehnologică şi, în general, analiza tendinţelor tehnologiei produselor studiate, ca factor determinant al competitivităţii tehnice a produselor. Este cunoscut faptul că orice întîrziere în pregătirea sau realizarea unei capacităţi noi de producţie poate avea efecte economice nefavorabile, printre care foarte importantă este apariţia timpurie a uzurii morale, fie a tehnologiei, fie a produsului ca atare.

Pregătirea programului de investiţii 1981—1985

O PROBLEMĂ de mare actualitate este aceea de a se stabili, locul studiului de marketing în cadrul lucrărilor preliminare cu privire la orientarea dezvoltării capacităţilor de producţie industrială în planul economico-social pentru perioada 1981—1985 şi în perspectiva anului 2 000. Studiile privind tendinţa dezvoltării produselor şi tehnologiilor pe acest interval, abordate în mai multe ramuri ale industriei, definesc principalele grupe de produse reprezentative pentru o perioadă de 10—15 ani, pornind de la prognozele privind dezvoltarea ştiinţei şi tehnologiei, ale tendinţelor cererii pe termen lung, cu implicaţiile lor sociologice, demografice, în domeniul protecţiei mediului ambiant etc. Avînd la dispoziţie studii de prognoză ale ştiinţei şi tehnicii în domeniile adiacente, ale pieţei, precum şi fluxuri sistematice de informare curentă, organele de decizie pot asigura proiectarea capacităţilor de producţie la nivelul mondial al ştiinţei şi tehnicii.

Trecînd la etapa cercetare-dezvoltare aplicativă a produselor (pct. 4), într-o perioadă relativ scurtă, institutelor de cercetare pentru produse le revine sarcina de a asigura continuitatea efortului de studiere şi actualizare a datelor de prognoză şi de piaţă.

Bineînţeles, aceste studii pot fi elaborate cu concursul unor institute specializate de marketing, dar este necesar să colaboreze şi colective specializate din cadrul institutelor de cercetare, de proiectare, din centrale industriale sau chiar întreprinderi, avînd în vedere complexitatea ariei problematice abordate (tehnologii, piaţă internă, piaţă externă, preţuri etc). În cazul cînd studiul pieţei pentru produsul inclus în planul de cercetare indică o scădere a cererii, trebuie luată în considerare înlocuirea cu produse mai noi, reevaluîndu-se oportunitatea menţinerii în plan a produsului, chiar dacă la data întocmirii planului de perspectivă informaţiile justificau asimilarea acestuia.

Unii factori conjuncturali pot determina mutaţii în valoarea de informare a studiilor, provocînd accelerarea procesului de uzură morală a acestora. Astfel, reducerea bruscă a investiţiilor ţărilor capitaliste în ultimii ani a limitat puternic perspectivele de desfacere la export a unor echipamente industriale. De unde a apărut necesitatea unor reevaluări ale programelor de export şi, respectiv, a reconsiderării unor dezvoltări de capacităţi. Economia socialistă nu este o economie conjuncturală ea, îşi organizează structurile sale prin proporţii juste în dezvoltare pe termen lung. În politica economică ea ţine însă seama şi de unele realităţi conjuncturale, dar care aşa cum s-a văzut şi în aceşti ani prelungiţi de criză şi recesiune în occident, nu-i afectează dezvoltarea pe termen lung.

Graficul nr. 2

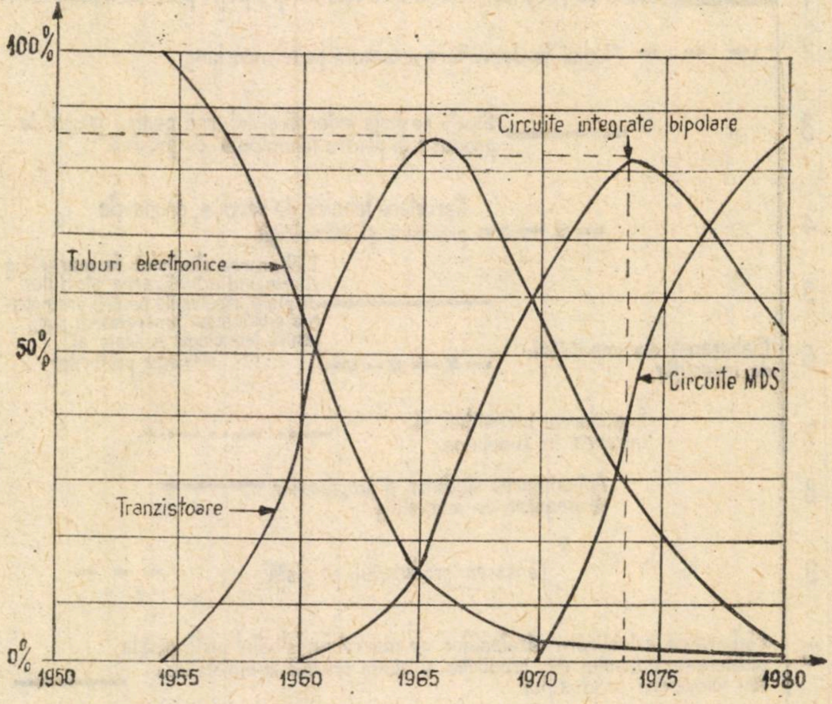

O variantă a înnoirii producţiei de componente electronice.

Succesiunea necesară asigurării în timp a lansării noilor produse cu suprapunerile dintre diferitele etape ale ciclului de viaţă, este prezentată în graficul nr. 2, pe exemplul componentelor electronice.

Datorită ritmului rapid de înnoire cu modificări de tehnologie la perioade scurte, studiile de marketing în această ramură necesită actualizări anuale şi chiar mai frecvente. Dacă urmărim prognozele de marketing ale revistei „Electronics“ observăm modificări anuale ale prognozei pentru electronică în primul rînd pentru statele dezvoltate, care au o industrie electronică puternică şi un sector de cercetare reprezentînd aproape 30—40% din numărul specialiştilor ramurii. În ţara noastră, dinamica dezvoltării industriei electronice după cum arată prof. dr. doc. M. Drăgănescu în comunicarea „Revoluţia ştiinţifico-tehnică şi electronica“, este elocvent ilustrată de ponderea crescîndă în producţia industrială globală a ţării : 0,27% în 1960 ; 0,69% în 1965 ; 1,10% în 1970 ; 2,08% în 1975. Un asemenea ritm de dezvoltare ne-a adus în rîndurile ţărilor cu o plajă largă a producţiei electronice, ceea ce reclamă o dată mai mult necesitatea desfăşurării unui marketing corespunzător acestor dimensiuni.

Considerăm util ca o dată cu proiectul de execuţie, să fie prezentat spre aprobare studiul complet şi programul de marketing (pct. 5), pentru a da organelor de decizie posibilitatea să urmărească ciclul complet al produsului, de la etapa de cercetare-dezvoltare pînă la prognoza scoaterii din producţie, cu indicatorii tehnico-economici calculaţi în ipoteza continuei actualizări în funcţie de influenţa factorului timp şi de curba uzurii morale, atît a produsului, cît şi a tehnologiei aferente.

După părerea noastră, studiul de marketing pe care ar trebui să-l elaboreze proiectantul general trebuie să cuprindă toate aspectele şi strategiile de marketing pentru promovarea produsului şi pentru lansarea acestuia pe piaţă.

Este adevărat că funcţia de proiec-

Ludovic LACHSZ
„Electrouzinproiect“

(Continuare în pag. 16)

REZERVE DE SPORIRE A EFICIENȚEI ECONOMICE

Ce arată o analiză economico-financiară la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București

Creșterea eficienței – rezultat al unor preocupări complexe

ÎNTREPRINDEREA de mașini-unelte și agregate București este o unitate modernă, bine cunoscută în țară și peste hotare datorită atît gamei diversificate și complexe a produselor pe care le fabrică, cît și eforturilor întregului colectiv pentru continua ridicare a tehnicității fabricației, concomitent cu creșterea eficienței economice.

În ultimii ani, colectivul întreprinderii a asimilat, pe baza concepției tehnice proprii, o serie de produse care, prin performanțele lor tehnico-economice, se aliniază celor mai bune produse similare cunoscute pe plan mondial. Este suficient în acest sens să ne referim la produse ca strungul Carusel SC 4 000—4 300, mașina de alezat și frezat AFM 150, freza portală FLP 2 000—2 500, pentru a sublinia realizările de prestigiu ale întreprinderii în direcția promovării progresului tehnic.

De altfel, dinamica indicatorilor economico-financiari în ultimii cinci ani reflectă dinamismul dezvoltării întreprinderii și progresele pe care le-a înregistrat în creșterea eficienței economice. În perioada 1972—1977 producția globală a crescut cu 135%, producția marfă cu 203%, iar valoarea fondurilor fixe cu 52%. O imagine sintetică în legătură cu eficiența economică, utilizînd elemente furnizate de indicatorii prezentați, ne-o dă faptul că producția globală la 1 000 lei fonduri fixe a crescut cu peste 50%, ceea ce reflectă preocuparea pentru valorificarea în bune condițiuni a potențialului tehnico-economic. În același timp, venitul net la 1 000 lei fonduri de producție înregistrează o curbă ascendentă, respectiv o creștere de 357%, dinamica și relația acestor indicatori fiind prezentate în graficul nr. 1.

Eforturi deosebite au fost depuse și în ceea ce privește formarea cadrelor tehnice și a personalului muncitoresc, utilizarea rațională a forței de muncă, perfecționarea organizării și conducerii producției, creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor cu munca vie. În acest sens, cîteva date sînt deosebit de concludente. Dacă producția globală a înregistrat o creștere de 135%, numărul mediu scriptic al personalului a crescut numai cu 28%, ceea ce evidențiază faptul că cea mai mare parte a sporului de producție a fost obținută pe seama sporirii productivității muncii, care în 1977 aproape s-a dublat față de anul 1972, după cum rezultă din graficul nr. 2.

Preocupările pentru creșterea continuă a eficienței economice au avut și un alt rezultat deosebit de important. Dacă în anul 1972 întreprinderea a înregistrat la producția marfă fabricată pierderi, acestea au fost treptat eliminate, obținîndu-se o rată a rentabilității în continuă creștere, care în planul pe 1977 se ridică la 31,3%. Aceste rezultate au fost posibile ca urmare a diminuării permanente a nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, utilizării mai complete a capacităților și suprafețelor de producție, modernizării produselor și tehnologiilor, reducerii cheltuielilor neproductive și neeconomicoase, în special a rebuturilor.

Considerînd anul 1972 = 100, dinamica principalilor indicatori de eficiență se prezintă după cum urmează (vezi tabelul).

Preocupările actuale ale colectivului unității urmăresc înfăptuirea unor măsuri care vizează reducerea consumurilor de materii prime și materiale, îmbunătățirea tehnologiilor existente și introducerea altora mai perfecționate, reducerea rebuturilor și remanierelor, prin întărirea disciplinei de fabricație și îmbunătățirea asistenței tehnice, aprovizionarea profilelor la dimensiuni fixe și multiple, creșterea suplimentară a productivității muncii cu 5% față de prevederile de plan, reducerea importurilor de completare, îmbunătățirea organizării producției și a muncii mai ales în ce privește lansarea, pregătirea și încheierea fabricației etc.

Dările de seamă pe primele 7 luni ale acestui an pun în evidență realizarea și depășirea indicatorilor de plan la producția globală (105,1%), producția marfă (102,3%), productivitatea muncii (102,9%), cheltuielile la 1 000 lei producție marfă (99,7%), rentabilitatea la activitatea de bază (104,6%) etc.

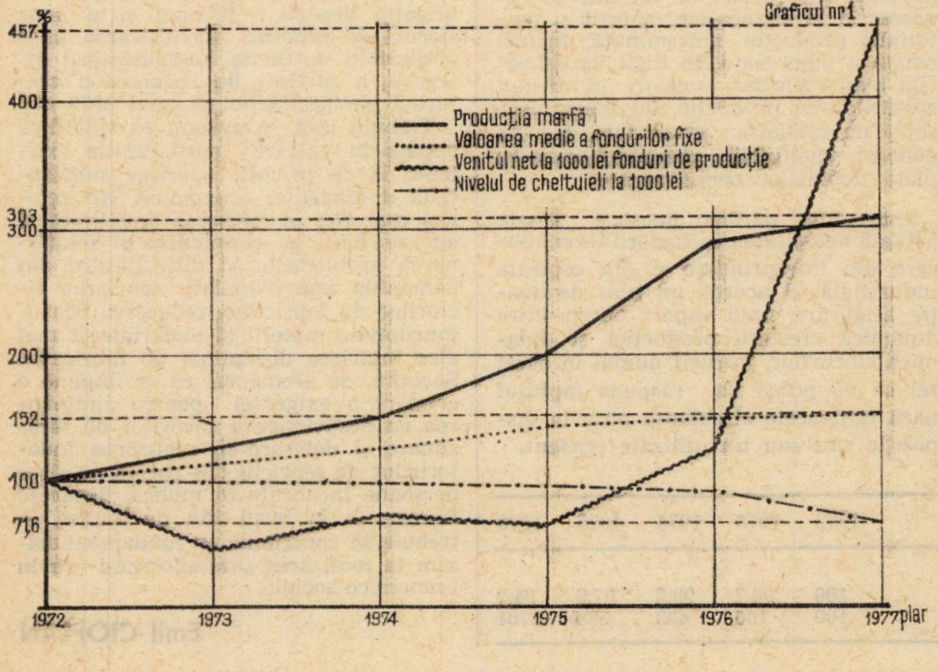

Unde se situează posibilitățile nevalorificate ?

ANALIZA critică a situației conduce la concluzia că realizările unității puteau fi substanțial îmbunătățite dacă activitatea nu era influențată negativ de unele neajunsuri și rămîneri în urmă. Care sînt problemele principale spre rezolvarea cărora trebuie să se îndrepte atenția colectivul de muncă ?

- Datele statistice privind realizările pe primele 7 luni ale anului curent prezintă unele situații contradictorii; în timp ce producția marfă a fost

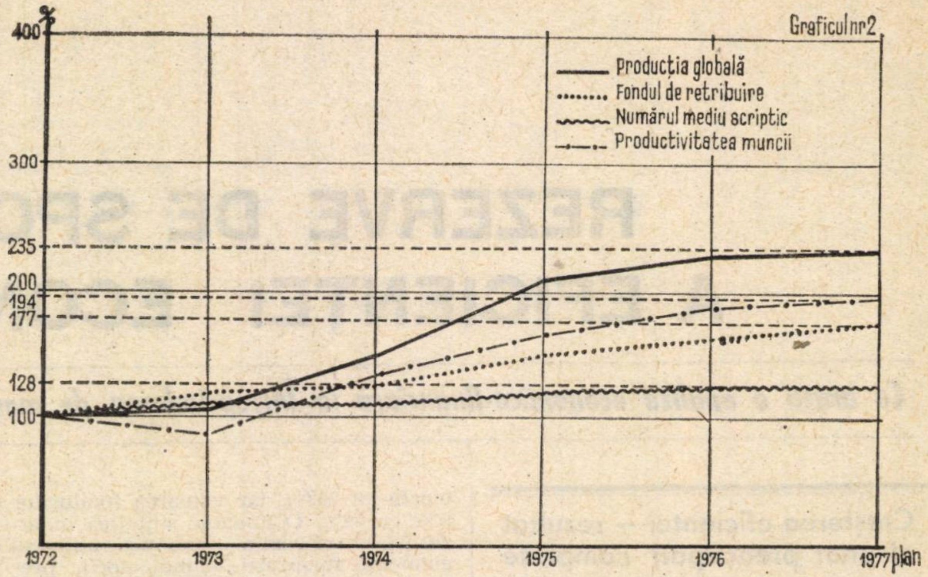

Graficul nr 2

realizată în proporție de 102,3%, cea vîndută și încasată reprezintă 95,1%, iar planul de beneficii 98,3%. Întrucît reducerea costurilor de producție a influențat în mod pozitiv volumul de beneficii, rezultă că nerealizarea acestui indicator și a volumului producției-marfă vîndută și încasată se datorește în bună măsură faptului că o parte din produsele fabricate se regăsesc, fie în stocurile unității, fie în soldurile de facturi emise și neîncasate.

În legătură cu aceasta trebuie subliniat faptul că persistă neajunsuri în ce privește elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor de preț și din cauza întîrzierilor în obținerea prețurilor aprobate produsele fabricate nu pot fi facturate și încasate. La 31 iulie 1977 în stocurile de produse finite se aflau o serie de produse care nu pot fi facturate și încasate deoarece nu au prețuri legal aprobate. O parte din aceste mașini-unelte au și fost livrate beneficiarilor, unele chiar puse în funcțiune, întrucît în contracte se prevedeau termene de livrare pentru lunile aprilie și iunie 1977. În producția neterminată, la aceeași dată, se aflau alte produse care nu aveau prețuri de producție aprobate. Din analizele efectuate rezultă că documentațiile de preț nu au fost întocmite complet de către unitate, din care cauză unele — în procesul avizării — au fost restituite în vederea refacerii lor. Dacă la această situație adăugăm și produsele fabricate în avans, care vor putea fi livrate și încasate eșalonat pînă la finele trimestrului I/1978, potrivit termenelor contractuale, avem o imagine clară asupra cauzelor rezultatelor financiare sub nivelul posibilităților și a greutăților existente și virtuale în ce privește capacitatea de plată a întreprinderii. Este evident că rezolvării problemelor pe care le ridică întocmirea documentațiilor de preț și aprobarea prețurilor trebuie să i se acorde o atenție mai mare atît de către întreprindere, cît și de forurile competente, pentru ca producția să fie cît mai operativ valorificată, iar acumulările realizate la timp.

- Prin profilul său, unitatea are un vast program de perspectivă destinat să asigure modernizarea și perfecționarea potențialului tehnic al unităților economice, prin asimilarea și livrarea unor mașini-unelte și agregate de înalt randament și cu performanțe superioare. Deși au fost obținute rezultate bune, analizele efectuate relevă importante rezerve în acest domeniu, în primul rînd în accelerarea procesului de asimilare. Avînd în vedere marea însemnătate a acestui gen de mașini-unelte pentru creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție, se impun eforturi susținute pentru scurtarea duratelor de cercetare, proiectare, experimentare și omologare, astfel încît rodul creației tehnice a întreprinderii să fie obținut de beneficiarii produselor respective în termen cît mai scurt posibil.

- O atenție sporită trebuie acordată evitării modificărilor în programarea și realizarea planului sortimental, care au contribuit la nerealizarea indicelui de utilizare a fondului de timp al muncitorilor. Nu pot fi trecute cu vederea nici consecințele materializate în lipsa de ritmicitate decadală în realizarea producției-marfă, deoarece 60—70% din producția-marfă a fiecărei luni se finalizează în ultima decadă.

- Realizarea sarcinilor de plan cu un volum cît mai redus de fonduri, în așa fel încît să se asigure o viteză accelerată a rotației acestora, constituie una din cerințele esențiale ale creșterii eficienței economice, subliniată în repetate rînduri în documentele de partid. Este cunoscut faptul că imobilizările de fonduri generează o multitudine de consecințe negative, între care dereglări în echilibrul balanțelor materiale prin scoaterea din circuitul economic a unor importante valori materiale, efectuarea unor cheltuieli neeconomicoase prin plata unor dobînzi penalizatoare etc.

Dacă examinăm lucrurile din acest punct de vedere, constatăm că s-a înregistrat la 30 iunie a.c. o încetinire a vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Pe lîngă cauzele menționate, importante imobilizări de fonduri se regăsesc și la elementele materii și materiale, producție neterminată, facturi emise și neîncasate. În final imobilizările s-au reflectat negativ în nivelul costurilor de producție, deoarece, deosebit de celelalte consecințe, ele au generat cheltuielile neeconomicoase cu plata dobînzilor penalizatoare.

Este, după părerea noastră, foarte actuală necesitatea ca factorii de conducere din întreprindere și din centrala industrială să acorde un plus de atenție asigurării unui raport optim între dinamica creșterii producției și dinamica stocurilor, întrucît numai în acest fel se va putea da răspuns faptului dacă mijloacele circulante puse la dispoziție sînt sau nu utilizate eficient.

Analiza efectuată scoate în evidență că, dacă a existat o preocupare mai susținută pentru lichidarea imobilizărilor existente, nu în aceeași măsură s-a acționat pentru a preveni formarea altora, din care cauză imobilizările de fonduri se mențin încă la un nivel ridicat. Înlăturarea acestor neajunsuri face necesară acțiunea energică a factorilor de răspundere în direcția aplicării și luării de măsuri care să asigure prevenirea aprovizionărilor excesive, în neconcordanță cu cerințele reale ale producției, respectarea și scurtarea duratei ciclurilor de fabricație, valorificarea operativă a produselor fabricate și încasarea contravalorii acestora, îmbunătățirea ritmicității fabricației etc.

Pe baza examinării critice a neajunsurilor, a cauzelor acestora și a rezervelor existente și potențiale, conducerea întreprinderii a elaborat o serie de măsuri care, puse în aplicare, au început să contribuie la obținerea unor rezultate pozitive cum ar fi: încheierea unor contracte pentru produse prevăzute în plan dar care nu aveau încă desfacere asigurată, lichidarea unor imobilizări prin terminarea finisării, livrării și încasării unor comenzi din producția neterminată cu ciclul de fabricație depășit, precum și a unor stocuri de produse, identificarea unor posibilități destinate fundamentării integrale a sarcinii de reducere a costurilor de producție pe anul 1977 etc.

Trebuie însă să arătăm că sînt încă nepuse în valoare posibilitățile existente în ce privește sporirea substanțială a eficienței economice. Ne referim mai ales la creșterea mobilității și operativității în examinarea și soluționarea problemelor și dificultăților din domeniile aprovizionării, scurtarea ciclurilor de fabricație, reducerea consumurilor de materii și materiale și mai ales întărirea disciplinei de fabricație. Socotim, de asemenea, că se impune o creștere a exigenței pentru diminuarea cu desăvîrșire a cazurilor de tărăgănare și delăsare în realizarea îndatoririlor de serviciu din partea oricăror persoane încadrate în muncă, deoarece fiecare — la locul său de muncă — trebuie să contribuie cu randament maxim la realizarea sarcinilor ce-i revin economico-socială.

Indicatori	1972	1973	1974	1975	1976
Nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă	100	98,7	98,2	97,9	94,2
Beneficiul la activitatea totală	100	165	433	534	1701

Emil CIOFLAN

CITITORII AU CUVÎNTUL

Preambalare

UTILIZAREA unor cantități tot mai mari de îngrășăminte chimice și amendamente face să crească volumul de muncă pentru manipularea lor. Cooperativa noastră este situată la 25 km de gara C.F.R. În prezent, vagoanele sosesc descoperite, fără prelată, sînt descărcate pe rampă și după aceea îngrășămintele și amendamentele sînt încărcate și transportate în cooperativă. Pierderile cantitative, deprecierea calității, cheltuielile cu încărcarea și descărcarea manuală diminuează cantitățile utilizate efectiv în ogor (care ajung uneori chiar la 50% din cantitatea expediată de fabrică) și ridică costul acestora în mod nejustificat. Sînt de părere că economiile ce s-ar realiza prin ambalare depășesc considerabil cheltuielile efectuate pentru această operație.

Pentru utilizarea cît mai rațională a îngrășămintelor și amendamentelor propun să se acorde răspunderi mai mari și consiliilor intercooperatiste. Răspunderea acestora ar trebui să cuprindă aprovizionarea, transportul, înmagazinarea pe cît posibil fără pierderi și repartizarea către cooperativele agricole în funcție de condițiile de producție și de structura culturilor.

Ilariu BÎRSAN
președintele C.A.P. Aita Seacă
județul Covasna

Colaborare

COLECTIVUL nostru de muncă are în atenția sa îmbunătățirea continuă a ritmicității fabricației. Sîntem conștienți că aceasta este una din căile principale pentru creșterea eficienței activității, pentru asigurarea condițiilor optime de lucru pentru tot personalul unității.

Deși avem grafice de livrări zilnice către furnizori, ritmicitatea producției a constituit și constituie pentru noi o problemă nerezolvată. Și aceasta, în principal, din cauza colaboratorilor care ne furnizează piesele turnate și forjate. De asemenea, lipsa unor motoare electrice – furnizor Întreprinderea de mașini electrice București – continuă să ne facă multe greutăți.

În prezent sîntem în curs de încheiere a unui contract cu „Sinterom" din Cluj-Napoca în vederea producerii unor repere prin sinterizare. Aceasta va însemna o reducere importantă a manoperei. Dar, măsurile cu pondere atît la economisirea materiei prime, cît și la creșterea productivității muncii și implicit la scurtarea ciclului de fabricație depind și de unitățile colaboratoare, respectiv Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rîmnicu Vîlcea și I.P.T. Cîmpina de la care așteptăm mai mult sprijin.

ing. Petre TISEANU
director al întreprinderii
„Neptun" Cîmpina

Un nou gen de poluare

PROFITÎND de faptul că oferta rețelei comerciale a rămas în urma cerințelor formulate de sutele de mii de vizitatori, în unele din stațiunile noastre de odihnă a luat o puternică amploare negoțul ambulant de pseudoartă sub denumirea de artizanat. Cea mai tipică formă o constituie obiectele de lemn, sticlă, plastic, cum ar fi : bibelouri, obiecte de podoabă, ochelari, jucării etc. toate de cel mai autentic prost gust.

Este de mirare cum pot să apară în orașe-stațiuni ca Mangalia, Mamaia, Poiana Brașov adevărate străzi comerciale destinate tarabelor cu astfel de produse. Trecînd peste modul suspect în care ajung să-și procure materia primă, asupra rentabilității greu de egalat, să ne oprim asupra efectelor „intoxicării" prin consumul unor asemenea produse. Dacă în general spunem că o reproducere de artă nereușită schilodește sufletul, ce aport educativ poate avea o sufragerie în care tronează tablourile de pai lipit pe hîrtie neagră, desenate vulgar pe sticlă, sau noua „creație" – tablourile de ipsos în relief ? Este aproape inexplicabilă breșa prin care pătrund în viața oamenilor asemenea producții sub denumirea de „artizanat", cum pot să atingă proporții ce sfidează orice altă ramură a comerțului în stațiunile de odihnă.

De ce vizitatorii stațiunilor noastre să nu poată vizita mai de grabă o expoziție de artă decorativă de genul celei organizate la Sinaia, expoziții ale creatorilor noștri valoroși din fabricile de cristal, porțelan și ceramică, expoziții ale Uniunii Artiștilor Plastici – fie și cu vînzare și chiar expoziții de articole utilitare din mase plastice, dar care să urmărească o linie de design ?

Cine este vinovat de această ruptură între artă și viață ?

Elena ARGHIROPOL
Ploiești

ECOURI

Respectarea contractelor

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul din nr. 28 al Revistei economice, sub titlul „Reducerea cheltuielilor materiale" (II), menționăm că structura producției se stabilește de fiecare întreprindere producătoare în baza prevederilor planului de stat, care cuprinde principalele produse și grupe de produse, precum și a balanțelor materiale aprobate, pentru produsele cuprinse în nomenclatorul aprobat prin HCM nr. 1 270/1975 și care cuprinde grupele mari, mijlocii și mici de produse însumînd, în general, întreaga producție marfă.

Structura internă a producției (microstructura), este dictată de condițiile funcționale, de prezentare și de calitate, care se stabilesc de comun acord între furnizor și beneficiar, la contractarea producției planificate prin actele normative de mai sus, respectiv prevederile planului de stat, precum și cele ale balanțelor materiale. Respectarea contractului reprezintă, în fapt, respectarea structurii interne a producției.

Principalele cauze ale formării stocurilor peste necesități sînt cele arătate în material. Printre măsurile care se iau pentru preîntîmpinarea formării unor astfel de stocuri, renunțarea la contractele încheiate nu este dintre cele mai importante. Este însă imperios necesar ca la încheierea contractelor să se stabilească termene certe de livrare, iar intervalele între livrări să satisfacă în condiții optime necesitățile furnizorilor și beneficiarilor.

A. CONSTANTINESCU
director adjunct
în Ministerul Aprovizionării
Tehnico-Materiale
și Controlului Gospodăriri
Fondurilor Fixe

Trasee normale

MENȚIONĂM că restricțiile de circulație instituite pe numeroase artere (nota „Durabilul provizorat" din nr. 31) au ridicat probleme deosebite în reașezarea rețelei de transport astfel încît să asigure angajaților și locuitorilor din Capitală relațiile de călătorie dorite. Am urmărit permanent evoluția lucrărilor de consolidare a imobilelor avariate și, pe măsură ce s-au creat noi posibilități, am introdus vehiculele de transport în comun pe direcțiile majore de deplasare. Într-o primă etapă a fost posibilă apropierea capetelor de linii ale traseelor fracționate în zona centrală pe arterele N-S și E-V, apoi reluarea circulației troleibuzelor pe Bd. Republicii – Universitate – Bd. Gh. Gheorghiu-Dej, înființarea liniei R 1 de autobuze între Liceul Gheorghe Șincai și Piața Victoriei care asigura vechile relații de transport pe artera Nord-Sud, reluarea circulației pe traseele integrale ale liniilor 31, 31 R, 34, 35, 36, 37, 68 R, 126, 83, 94, 109, 109 barat, 111, 111 R, etc.

Trebuie să menționăm că în condițiile deosebite în care ne-am desfășurat activitatea am primit un sprijin substanțial prin consultarea a numeroase colective de angajați din întreprinderi, comisii de control muncitoresc, călători etc., care prin sugestiile și propunerile făcute au facilitat intrarea în normal a activității de transport în comun. Vom face tot ce este posibil ca măsurile pe care le vom lua în continuare să corespundă intereselor generale ale publicului călător.

Carol LANG
director adjunct al I.T.B.

Diversitate

PE MARGINEA notei intitulată „Între tehnică și artă" (nr. 32) arătăm că cooperativa „Tehnica sticlei" confecționează și oferă populației 8 modele rame în diverse culori sau foițe din metal auriu și 62 modele rame confecționate din șipcă profilată, cu mulaj sau pirogravată. Începînd cu luna octombrie a.c. va fi pusă în funcțiune o nouă mașină de rindeluit pe 4 fețe, care va executa șipcă profilată fără ornament, culoare natur, din care se vor confecționa rame.

În ceea ce privește tablourile existente în unități, menționăm că majoritatea acestora sînt aduse de populație pentru înrămare. Tablourile oferite spre vînzare de cooperativă sînt reproduceri după pictori consacrați autohtoni și universali, care sînt achiziționate prin C.L.D.C.

ing. Alexandru BOB
vicepreședinte
al UCECOM din municipiul București

CÎT DE EFICIENT FOLOSIM FORȚA DE MUNCĂ?

Un sistem de indicatori pentru măsurarea gradului de organizare a muncii în unitățile industriale

Pe fondul puternicului dinamism ce caracterizează dezvoltarea economică a țării, actualul plan cincinal stimulează mai mult ca oricînd afirmarea elementelor intensive ale creșterii economice. Subliniind că în momentul de față ridicarea productivității muncii are un rol fundamental în asigurarea progresului societății noastre, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** arăta la Congresul consiliilor oamenilor muncii : **„este necesar să se acționeze mai energic pentru mecanizarea și automatizarea producției, ridicarea calificării profesionale a întregului personal, organizarea științifică a muncii, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv și trecerea celui disponibil în sfera producției materiale“.**

Organizarea muncii urmărește asigurarea folosirii complete a utilajelor, forței de muncă și timpului de lucru pentru a obține o producție maximă de calitate. Ea are ca scop eficiența, efectele ei materializîndu-se în economii ca urmare a îmbinării într-un nou mod a elementelor procesului de muncă.

Complexitatea organizării științifice a muncii

STUDIILE DE ORGANIZARE urmăresc ca fără investiții, sau cu eforturi minime din acest punct de vedere să se asigure creșterea productivității muncii concomitent cu ușurarea efortului fizic. Luînd în aria de investigare forța de muncă, elementul central al procesului de producție, organizarea științifică a muncii are un caracter complex și trebuie să urmărească omul începînd cu procesul de formare profesională, continuînd cu folosirea lui nemijlocită în producție și încheind cu aprecierea eficacității muncii prestate. Acest proces este ilustrat de schema nr. 1.

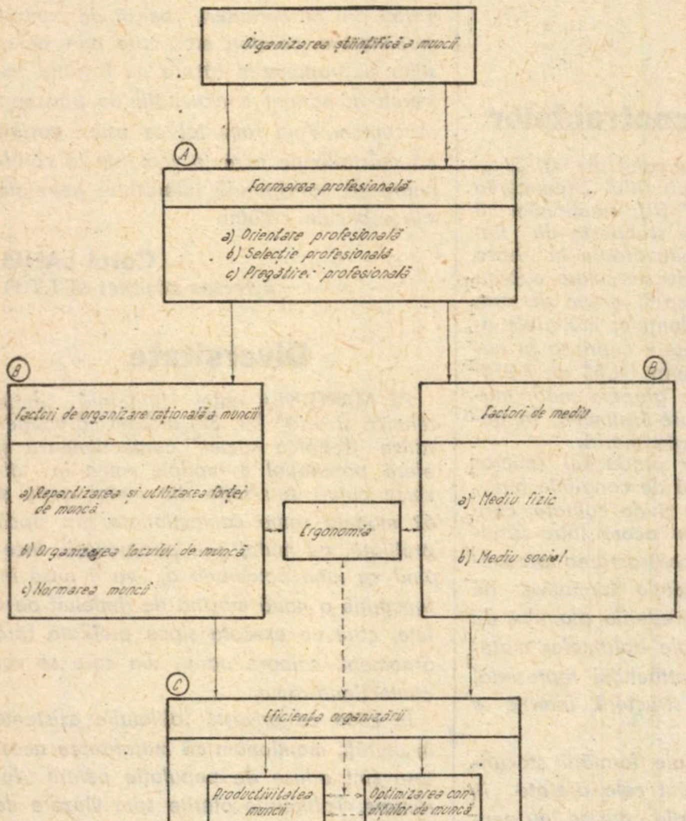
Organizarea științifică a muncii
A
Formarea profesională
a) Orientare profesională
b) Selecție profesională
c) Pregătire profesională
B
Factori de organizare rațională a muncii
a) Repartizarea și utilizarea forței de muncă
b) Organizarea locului de muncă
c) Normarea muncii
Ergonomia
B
Factori de mediu
a) Mediu fizic
b) Mediu social
C
Eficiența organizării
Productivitatea muncii
Optimizarea condițiilor de muncă

Pentru nivelul **A**, un rol important revine compartimentului de personal al unității, laboratoarelor și cabinetelor de specialitate, unităților de învățămînt subordonate. Nivelul **B** constituie conținutul concret al muncii compartimentului de organizare, în colaborare cu laboratoarele și cabinetele de specialitate (pentru testări, experimente, constatări medicale etc.). Nivelul **C**, de evaluare a eficienței cade tot în sarcina compartimentului de organizare a producției și a muncii. Studiul factorului uman are loc nu numai în procesul nemijlocit al muncii, ci și în afara acestuia (îndeosebi prin cercetarea factorilor de mediu social).

În continuare vom face referiri la factorii de organizare rațională a muncii, încercînd o cuantificare a nivelului de organizare prin intermediul unor indicatori pe care îi considerăm utili și pentru practica economică. (Notăm că factorii de mediu au constituit obiectul unor articole prezentate anterior în revistă.[1]).

Indicatorii nivelului de organizare

SINTETIC și în corelație cu efectele pe care le urmărește organizarea științifică a muncii, acești indicatori sînt prezenți în schema nr. 2. Pentru exprimarea cifrică a indicatorilor de organizare rațională a muncii, ne folosim de relații de calcul adecvate, prezentate în continuare.

Utilizăm șase coeficienți, considerînd că : (1) **forța de muncă disponibilă trebuie repartizată pe activități complete;** (2) **trebuie determinat gradul de ocupare al acesteia;** (3) **este necesară caracterizarea modului în care este utilizat timpul de lucru;** (4) **orice organizare a muncii trebuie să fie însoțită de o organizare științifică a locurilor de muncă;** (5) **normarea științifică a muncii constituie o premisă esențială pentru creșterea eficeinței activității desfășurate în unitate;** (6) **este nevoie de o concordanță între calificarea lucrătorilor și complexitatea lucrărilor executate de aceștia.**

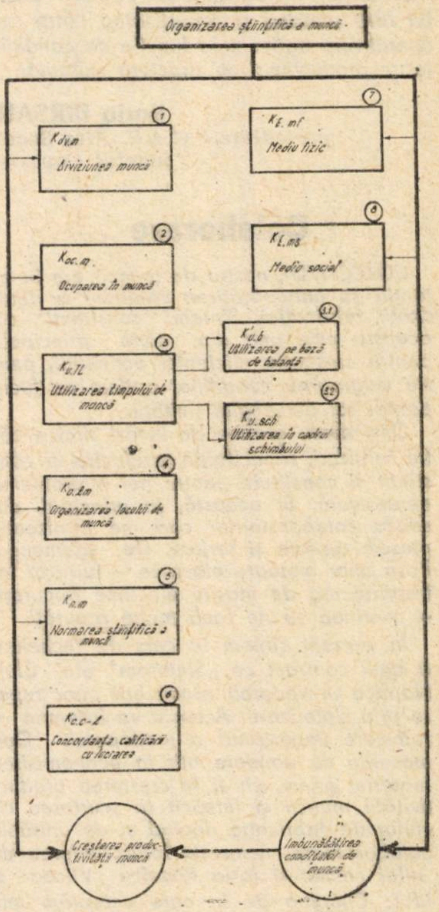
Organizarea științifică a muncii
1
$K_{dv.m}$
Diviziunea muncii
2
$K_{oc.m}$
Ocuparea în muncă
3
$K_{u.TL}$
Utilizarea timpului de muncă
3.1
$K'_{u.b}$
Utilizarea pe bază de balanță
3.2
$K'_{u.sch}$
Utilizarea în cadrul schimbului
4
$K_{o.lm}$
Organizarea locului de muncă
5
$K_{n.m}$
Normarea științifică a muncii
6
$K_{c.c-l}$
Concordanța calificării cu lucrarea
7
$K_{E.mf}$
Mediu fizic
8
$K_{E.ms}$
Mediu social
Creșterea productivității muncii
Îmbunătățirea condițiilor de muncă

■ (1) COEFICIENTUL DIVIZIUNII MUNCII — $K_{dv\cdot m}$. Orice muncă de organizare trebuie să înceapă cu repartizarea forței de muncă disponibile pe operații, pornind de la procesul de producție. Aceasta constituie o premisă de bază pentru creșterea productivității muncii. Relația de calcul este următoarea :

$$K_{dv\cdot m} = 1 - \frac{\sum_{i=1}^{n} t_{a\cdot a}}{n\cdot T_{sch}}$$

în care:

$t_{a\cdot a}$ — timp consumat pentru activități ce nu corespund calificării executantului sau nu intră în atribuțiile sale,

n — numărul de muncitori din secția de producție,

T_{sch} — durata unui schimb.

Urmărim ca ponderea lui $t_{a\cdot a}$ să fie minimă, muncitorul să execute în cadrul schimbului numai activități care sînt în concordanță cu calificarea sa.

● (2) **COEFICIENTUL OCUPĂRII ÎN MUNCĂ** — $K_{oc \cdot m}$ — necesar pentru a determina măsura sau gradul în care forța de muncă repartizată pe activități este folosită în unitate. Relația de calcul este :

$$K_{oc \cdot m} = 1 - \frac{\sum_{i=1}^{n} t_{to}}{n . T_{sch}}$$

în care:

t_{to} — timpul de întreruperi condiționate de tehnologia aplicată și de organizarea producției și a muncii.

Reducerea lui t_{to} prin efectuarea de către muncitori a unor activități auxiliare sau de deservire influențează pozitiv acest indicator, dar negativ pe cel precedent. Contradicția considerăm că este aparentă, deoarece o creștere a gradului de ocupare al muncitorului prin efectuarea unor activități ajutătoare este necesară, dar numai în cadrul acestui timp, fără a afecta alte elemente componente ale normei de muncă (timpul operativ, timpul de odihnă etc). Considerăm că aceasta nu constituie o diminuare a nivelului de specializare a muncitorului. Datele necesare pentru calculul indicatorului se pot obține prin observări directe sau indirecte.

● (3) **COEFICIENTUL UTILIZĂRII TIMPULUI DE LUCRU** $K_{u \cdot TL}$ — caracterizează modul de folosire a forței de muncă, măsurînd abaterile de la programul de producție (de zile întregi și în cadrul schimbului).

Relația de calcul este :

$$K_{u \cdot TL} = \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^{n} Z_{c \cdot a}}{n . Z_{1 \cdot 1}}\right) . \left(1 - \frac{\sum_{i=1}^{n} t_d}{n \cdot T_{sch}}\right)$$

în care:

$Z_{c \cdot a}$ — zile calendaristice cu absențe nemotivate.

$Z1 \cdot 1$ — zile lucrătoare în cadrul lunii.

t_d — timp de întreruperi dependent de muncitor.

Pierderile de zile întregi datorate absențelor nemotivate trebuie să fie eliminate și se pot determina pornind de la datele statistice cuprinse în balanța utilizării timpului de lucru. Ar fi util să fie cercetate și pierderile de zile întregi datorate concediilor de boală, chiar și în cazul bolilor obișnuite, pentru a delimita clar absențele datorate indisciplinei în muncă. Pierderile în cadrul schimbului, determinate de întîrzieri la program, părăsirea nejustificată a locului de muncă pe parcursul schimbului etc., se vor determina prin observări directe sau indirecte.

● (4) **COEFICIENTUL ORGANIZĂRII LOCURILOR DE MUNCĂ** — $K_{o \cdot lm}$ — urmărește îmbunătățirea activității de producție nemijlocită prin efectuarea de studii științifice de organizare a muncii pentru compartimentele cele mai mici ale producției. Relația de calcul este :

$$K_{o \cdot lm} = \frac{\sum_{(i)}^{4} N_i \cdot K_i}{\sum_{(i)}^{4} N_i}$$

pentru locuri de muncă individuale sau cu normă de deservire.

$$K_{o . lm} = \frac{\sum_{(i)}^{4} L_i \cdot K_i}{\sum_{(i)}^{4} L_i}$$

pentru locuri de muncă cu normă de personal —

în care:

N_i — numărul de locuri de muncă din grupa „i",
L_i — numărul de muncitori care lucrează la locurile de muncă din grupa „i",
K_i — coeficient de corecție pentru grupa „i", pentru grupe de cîte cinci ani, în funcție de vechimea în ani de cînd s-a făcut ultimul studiu științific de organizare a locului de muncă (vezi schema nr. 3),
i — ia valori de la 1 la 4, pentru intervale de cîte 5 ani.

Prin loc de muncă aferent grupelor prezentate mai sus se înțelege acela care are la bază un studiu științific de organizare, efectuat într-un anumit an. Organizarea științifică a locului de muncă presupune un ansamblu de măsuri de ordin tehnic, organizatoric, fiziologic, psihologic etc., urmărind optimizarea relației om—mașină—mediu, privită în viziune de sistem. Coeficienții de corecție descrescători, pe intervale de cinci ani, pot fi corelați cu planurile cincinale. Urmărim să evidențiem necesitatea ca studiile de organizare să constituie o preocupare continuă, astfel ca pe parcursul a cinci ani toate locurile de muncă din secție să treacă prin filtrul organizării științifice sau al actualizării studiilor de organizare. Dacă au trecut mai mult de 15 ani de la ultimul studiu, se consideră că locul de muncă nu este științific organizat, chiar dacă inițial a existat o organizare științifică a sa. În consecință, coeficientul de corecție este egal cu „0".

● (5) **COEFICIENTUL NORMĂRII ȘTIINȚIFICE A MUNCII** — $K_{n \, m}$ — menit a reliefa eforturile depuse pe linia măsurării exacte a consumului de muncă vie necesar, pornind de la o metodă științifică de muncă, caracteristică coeficientului precedent. El se obține înmulțind raportul dintre numărul de muncitori care lucrează după norme cu fundamentare tehnică și numărul total de muncitori din secția analizată, cu coeficientul calității normelor ($K_{c \cdot n}$), care se determină cu următoarea relație :

$$K_{c \cdot n} = \frac{\sum_{i=1}^{4} N_i^{(u)} \cdot K_i + \sum_{i=1}^{4} N_i^{(1)} \cdot K_i'}{\sum_{i=1}^{4} N_i^{(u)} + \sum_{i=1}^{4} N_i^{(1)} + \sum_{i=1}^{2} N_i^{(n)}}$$

în care:

$N_i^{(u)}$ — numărul total de lucrări bazate pe norme unificate aferente grupei „i",

$N_i^{(1)}$ — numărul total de lucrări bazate pe norme locale aferente grupei „i",

$N_i^{(n)}$ — numărul total de lucrări avînd la bază norme statistice sau lucrări fără norme de muncă,

K_i — coeficient de corecție corespunzător grupei „i", pe grupe de cinci ani,

K_i' — coeficient de corecție corespunzător grupei „i", pe grupe de un an (vezi schema nr. 3).

— 5 —

i	1	2	3	4
Perioada	≤ 5 ani	< 10 ani	≤ 15 ani	> 15 ani
K_i	1	0,75	0,5	0
Perioada	≤ 1 an	≤ 2 ani	≤ 3 ani	> 3 ani
K_i'	1	0,75	0,5	0
Concord. cal. lucr.	0 ± 1	± 2	± 3	> ± 3
K_i''	1	0,75	0,5	0,25

„i" ia valori de la 1 la 4 pentru intervale de cinci ani la lucrări ce au la bază norme unificate — respectiv pentru intervale de 1 an la lucrări ce au la bază norme locale — și valori de la 1 la 2 pentru lucrările ce au la bază norme statistice sau lucrări fără norme de muncă.

Coeficientul propus ia în considerare modul în care normele de muncă au fost revizuite în timp. Deoarece normele unificate nu depind de întreprindere, s-au luat grupe de cîte cinci ani, cu coeficienți de corecție corespunzători ; iar normele locale trebuind să fie revizuite anual, s-au luat în calcul grupe de cîte un an, cu aceeași descreștere a coeficienților de corecție. Valoarea maximă (optimă) a acestui coeficient este egală cu 1 atunci cînd toate lucrările au la bază norme științifice, iar revizuirea lor se face la intervale de cinci ani pentru cele unificate, respectiv un an pentru cele locale. Pentru lucrările la care normele (unificate sau locale) nu s-au revizuit de mai mult de 15 ani, respectiv 3 ani, coeficienții de corecție sînt egali cu „o".

● (6) **COEFICIENTUL CONCORDANȚEI CALIFICARE—LUCRARE** — $K_{c \cdot c-1}$ — urmărește asigurarea unor lucrări corespunzătoare calificării executanților. Abaterile — mai ales cele mari — au urmări negative atît pentru întreprindere, cît și pentru lucrătorii săi. Relația de calcul este :

$$K_{c \cdot c-1} = \frac{\sum_{i=1}^{4} n_i \cdot K_i''}{\sum_{1=1}^{4} ni}$$

în care:

n_i — numărul de muncitori la care concordanța dintre calificare și lucrare se încadrează în grupa „i"

K_i'' — coeficient de corecție descrescător în funcție de grupa „i",

i — ia valori de la 1 la 4, în funcție de numărul de grupe luate în calcul (vezi schema nr. 3).

Indicatorul propus prin relația (6) urmărește evidențierea cazurilor de discordanță dintre calificare și categoria lucrărilor executate. Nu interesează mărimea acestor categorii, ci numai mărimea abaterii și sensul ei. Valoarea maximă (optimă) este unu atunci cînd între toate categoriile de calificare și lucrările executate nu există diferențe sau, dacă există, sînt de maximum o categorie, indiferent de sens. (În cazul cînd calificarea este mai mare decît lucrarea cu o categorie, potrivit legislației în vigoare, muncitorul va fi plătit după categoria lucrării ; atunci cînd calificarea este inferioară lucrării cu o categorie, o considerăm normală, deoarece o condiție pentru promovare o constituie executarea pe parcursul a trei luni a unor lucrări superioare categoriei de calificare a muncitorului).

Diferențele mai mari de o categorie, indiferent de sens, prezintă dezavantaje pentru întreprindere. În cazul cînd calificarea este superioară cu două sau mai multe categorii față de lucrare, muncitorul trebuie retribuit după categoria sa de calificare. Dacă situația este inversă, de multe ori nu se realizează normele de muncă (muncitorii cu nerealizări putîndu-și asigura cîștiguri echivalente cu acelea obținute atunci cînd execută lucrări corespunzătoare calificării și își îndeplinesc normele de muncă) sau se constată lipsuri la calitatea produselor executate.

În consecință, operînd cu coeficienți de corecție descrescători, în funcție de mărimea abaterilor, coeficientul propus este — credem — reprezentativ pentru verificarea reală a concordanței dintre categoriile de calificare și categoriile lucrărilor executate de muncitori.

EVALUAREA SINTETICĂ

CARACTERIZAREA nivelului de organizare a muncii la nivelul secției de producție — prin prisma indicatorilor prezentați mai sus — s-a făcut utilizînd media geometrică, în scopul determinării nivelului mediu de organizare rațională a muncii (vezi schema nr. 4, relația de calcul $N_{o\,m.s.(i)}$

Calculele pot fi extinse și la nivel de întreprindere, luînd în considerare secțiile de producție. Pentru a exprima nivelul de organizare rațională a muncii la scara întreprindierii, ne folosim de relația de calcul prezentată de schema nr. 4 pentru $N_{o\,m.i}$ Nivelele medii de organizare ale diferitelor secții de producție au fost ponderate cu numărul muncitorilor din secțiile respective. Pentru a prezenta sintetic rezultatele, la nivelul întreprinderii, ne putem folosi de un tabel de lucru al cărui model este prezentat tot în schema nr. 4.

Nivelul mediu al organizării muncii în întreprindere**

Secția	Nr. lucrători	Coef. org. muncii în secții						Nivelul* mediu al organizării muncii în secția
		$K_{dv.m}$	$K_{oc.m}$	K_{uTL}	$K_{o.l.m}$	$K_{n.m}$	$K_{c.c.l}$	
1 ⋮ n								

$$^{*}N_{o.m.s_{(i)}} = \sqrt[6]{K_{dv.m} \cdot K_{oc.m} \cdot K_{uTL} \cdot K_{o.l.m} \cdot K_{n.m} \cdot K_{c.c.l}}$$

$$^{**}N_{o.m.i} = \frac{\sum_{i=1}^{n} N_{o.m.s_{(i)}} \cdot \overline{n_i}}{\sum_{i=1}^{n} \overline{n_i}}$$

Cuantificarea nivelului mediu de organizare rațională a muncii prezintă interes atît la nivel de întreprindere, cît și pentru verigile superioare.

Întreprinderea, cunoscînd nivelele de organizare aferente secțiilor de producție — $N_{o\,m.s.(\,)}$ — poate cunoaște situația din oricare secție și lua măsuri pentru ridicarea nivelului de organizare a muncii, făcîndu-l comparabil cu cel al secțiilor fruntașe. Mai mult, avînd în vedere indicatorii parțiali pe baza cărora s-a făcut determinarea organul de decizie va putea cunoaște și care sînt cauzele unui nivel necorespunzător de organizare a muncii.

Calculul nivelului de organizare pe întreprindere oferă un instrument de orientare și pentru serviciile de specialitate din centrala industrială. Aceasta va putea interveni cu măsuri pe linia ridicării nivelului de organizare la întreprinderile unde acești indicatori sînt necorespunzători. De asemenea, indicatorul calculat la nivel de întreprindere poate fi utilizat pentru comparații, în dinamică sau cu întreprinderile de profil similar.

---

1) I. Morodan, Factori de mediu în organizarea rațională a producției și a muncii. Revista economică nr. 2 și 3, 1977.

conf. dr. Eugen KEREKES
asist. univ. Dumitru PURDEA
Cluj-Napoca

MARKETINGUL ȘI NOILE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 10)

tant general revine, de cele mai multe ori, unui institut de proiectare tehnologică în al cărui profil sînt cuprinși îndeosebi specialiști din domeniul tehnologiilor specifice, economiști specializați în analiza tehnico-economică pentru elaborarea indicatorilor din proiect și, în unele cazuri, constructori și arhitecți, pentru partea de construcții. Dar proiectantul general colaborează în cadrul activității de elaborare a proiectului, cu subproiectanți de diferite specialități — institute pentru studii topo, geo, hidro, racorduri electrice și diferite alte probleme de specialitate. Sistemul poate fi extins pentru studiile de piață.

De ce să ignorăm posibilitatea proiectantului general de a elabora fie prin forțe proprii, fie prin subproiectanți, un studiu care să determine tocmai căile de finalizare a activității de producție, respectiv strategiile de comercializare a produselor concepute ? Un rol important ar trebui să revină și centralei industriale, care să furnizeze o mare parte din datele necesare pentru elaborarea studiului și a strategiilor de marketing.

Studiul și programul de marketing — care trebuie să devină o parte componentă a documentației de investiții — în afara rolului de justificare și fundamentare a investiției, trebuie să conțină elementele de strategie și de promovare a produsului, care să-i asigure desfacerea. De asemenea, în cazul unor produse a căror durată de viață pînă la uzura morală sau obsolescență nu depășește 5 ani, o dată cu lansarea lor pe piață, cele ce urmează a le înlocui trebuie să fie deja pe fluxul de cercetare-asimilare. Fluxul continuu de produse moderne pe piață poate fi asigurat numai printr-o continuitate a efortului de marketing, cercetare-dezvoltare, asimilare și lansare pe piață, cu reluarea continuă a circuitului, însoțit pe tot parcursul de studii mereu actualizate și de strategiile aferente, rezultate ca necesare.

Durata realizării lucrărilor de investiții-construcții, care diferă de la un obiectiv la altul, poate ajunge la valori de 18—24 luni (și chiar mai mari, în cazul unor complexe industriale). În aceste condiții este necesară actualizarea studiului și programului de marketing, operație care trebuie efectuată de către beneficiar, înaintea intrării în funcțiune a obiectivului.

În ierarhia documentațiilor pentru fundamentarea investițiilor, într-o formă succintă în cadrul notei de comandă și apoi dezvoltat ca un studiu complet în cadrul proiectului de execuție, studiul de marketing trebuie să ofere organelor de decizie variante ale strategiilor pentru comercializarea produsului pe piață.

Elaborarea acestor lucrări va implica existența unor colective de marketing în cadrul institutelor de cercetări și proiectări. De altfel, în mai multe institute aceste colective există de pe acum și funcționează sub diferite forme organizatorice. Finanțarea lucrărilor ar putea fi asigurată în cadrul fondurilor de cercetare sau proiectare aferente respectivelor proiecte de investiții sau a contractelor de cercetare, fiind vorba de cheltuieli care concură concret la calitatea proiectului sau cercetării — căci realizarea indicatorilor proiectați este condiționată în primul rînd de marfa vîndută, și nu de cea stocată.

Ultima actualizare a studiilor de marketing, care trebuie să țină seama de influența factorului timp, este aceea care trebuie efectuată odată cu lansarea pe piață a produsului și la care, după părerea noastră, trebuie să participe activ organele comerciale, cu sprijinul institutelor de specialitate și al producătorului. În această etapă, ponderea deciziilor și strategiilor se deplasează în domeniul comerțului, al alegerii canalelor de desfacere, al promovării în comerț a produsului (pct. 10 din grafic), cu toate mijloacele de marketing cunoscute.

În concluzie, subliniem încă o dată importanța fundamentării de marketing a modului de alocare a resurselor pentru noile investiții, cu respectarea prevederilor legale existente în acest sens și pe baza structurării unui mecanism de lucru și unei metodologii care să permită realizarea practică a acestei munci de concepție, ce condiționează nemijlocit finalitatea eforturilor de investiții.

Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (I)

NEGOCIERILE COMERCIALE ÎN CONTEXTUL AŞEZĂRII RELAŢIILOR INTERNAŢIONALE PE BAZE PRINCIPIAL NOI

ROMÂNIA în drumul său spre comunism își consolidează prestigiul și autoritatea pe plan mondial, prin înaltele năzuințe și comandamente politice și morale care îi definesc existența. Caracterul de permanență al prefacerilor calitative în toate compartimentele dezvoltării țării noastre, la care se adaugă activitatea politică, socială, economică, precum și cea pe planul educației și culturii socialiste, desfășurate de oamenii muncii sub conducerea Partidului Comunist Român dovedesc străduința și responsabilitatea cu care în mod revoluționar se aplică legile generale ale dezvoltării sociale la condițiile istorice, sociale și naționale concrete ale țării noastre.

Programul unitar adoptat de către Partidul Comunist Român la Congresul al XI-lea, răspunde problemelor cele mai complexe ale existenței și voinței poporului român de propășire socialistă pașnică, într-o lume a progresului continuu, care să se caracterizeze prin relații echitabile, pe bază de respect reciproc și egalitate între oameni și între state.

Partidul oamenilor muncii din țara noastră și-a asumat marea răspundere a conducerii procesului de dezvoltare multilaterală a societății, ținînd seama de complexitatea și interdependența diferitelor sectoare și domenii ale vieții economico-sociale. „Principiile conducerii societății socialiste țin seama de caracterul noii orînduiri, de necesitatea asigurării participării la conducerea vieții economico-sociale a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, de imperativul dezvoltării și adînciriii democrației socialiste, de țelurile fundamentale ale socialismului și comunismului“.1)

Unitatea dialectică dintre politica internă și cea externă, conduce la analiza proceselor cele mai semnificative ce se produc pe scena politică mondială într-o concepție riguros științifică, pentru sesizarea evoluției istorice în esența ei revoluționară. Desfășurarea vieții pe plan internațional consemnează o intensificare a preocupărilor țărilor, îndeosebi a celor în curs de dezvoltare, pentru așezarea relațiilor dintre state pe baze noi, echitabile. Sînt larg susținute și se afirmă tot mai puternic principiile unor relații internaționale de tip nou, crește rolul forțelor antiimperialiste, ale socialismului și păcii, puse în slujba accelerării progresului social, a dezvoltării democratice a societății umane.

Coexistența pașnică solicită — pentru a nu rămîne în fază declarativă — dezvoltarea relațiilor economice între toate statele lumii indiferent de orînduirea lor socială și de nivelul de dezvoltare economică a fiecărui stat. Relațiile economice desfășurate pe bazele vechi de forță și dictat nu se mai pot menține fără a se leza aspectele de fond ale coexistenței pașnice. Concluzia necesității stringente a schimbării ordinei economice și politice existente, cu o nouă ordine, care să răspundă dezideratelor de independență, suveranitate și bunăstare a tuturor popoarelor, se impune din ce în ce mai mult în lume, fiind singura alternativă realistă de conviețuire pe plan mondial.

Inițiativa României în această direcție este binecunoscută în lume. Prezentînd considerentele sale la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U., România a luat act cu satisfacție că procupările sale în privința instaurării unei noi ordini economice sînt agreate și preconizate în consecință și de alte state și a declarat că este gata să discute căile concrete de acțiune. Reprezentanții României la toate nivelele, începînd cu președintele țării, acționează consecvent în sensul creării unor noi relații economice și politice, echitabile în viața internațională, cu convingerea că prosperitatea și pacea nu se pot menține altfel.

În realizarea dezideratelor pe calea creării unei noi ordini economice, conturarea unor sisteme adecvate de negocieri în cadrul relațiilor interstatale, devine un imperativ atît în ceea ce privește tratativele internaționale, cît și în cadrul tratativelor comerciale internaționale. Tratativele comerciale constituie astăzi o activitate ce se desfășoară în mod deosebit, comparativ cu alte epoci, la nivelul guvernelor, chiar al șefilor de state schimburile comerciale reprezentînd factori de mare influență asupra dezvoltării statelor, asupra creșterii economice în ritmuri mai rapide.

Metodele și formele de negociere în cadrul tratativelor ce se desfășoară pe plan internațional, sînt dintre cele mai diverse și este necesar a fi interpretate în cadrul și pe fondul raportului dintre procesele obiective de dezvoltare și cele subiective, răspunzînd de fapt ambelor aspecte. Identificăm astfel, în această ordine de idei, pe plan mondial, consolidarea și întărirea independenței națiunilor concomitent cu creșterea interdependențelor dintre economiile naționale și paralel cu străduința statelor pentru dezvoltarea potențialului lor economic.

Rezultatul pozitiv al negocierilor în cadrul tratativelor internaționale depinde de luarea corectă în considerare a fenomenelor ce caracterizează condiția politică și economică a zilelor noastre. În acest context, privind necesitatea accelerării dezvoltării țărilor slab dezvoltate și a țărilor în curs de dezvoltare, sistemul de negociere în relațiile comerciale poate sluji dezvoltării relațiilor economice între statele lumii și asigurării creșterii lor economice.

Pe plan internațional în presă, în publicații, în tratate ce apar, ca urmare a cercetărilor permanente în domeniul relațiilor interstatale în domeniul economic și politic, noțiunea de negociere se întîlnește frecvent, remarcîndu-se **diferite domenii de desfășurare și diverse sisteme de negociere.** Teoria și practica negocierilor capătă astfel în zilele noastre particularități noi, în dependență de condițiile politice și economice în care se desfășoară activitatea ce antrenează procesul de negociere.

Obiectul prezenței tratării este conceput a fi comerțul internațional, cuprinzînd elemente necesare negocierii contractelor de comerț exterior, respectiv negocierilor comerciale între reprezentanți din țări diferite care participă la schimburile internaționale.

Elemente pentru o definire a conceptului negocierilor

ASPECTUL ESENȚIAL al întregii dezvoltări sociale este faptul că națiunea este o realitate care în prezent și în viitorul previzibil continuă să ofere cadrul viabil pentru dezvoltarea relațiilor pe plan mondial. Apropierea dintre națiuni presupune un proces istoric de afirmare și înflorire a fiecărei națiuni, concomitent cu promovarea unor relații principiale între acestea, între state suverane și independente, cu respectarea egalității, pe baza stimei și respectului reciproc.

Relațiile diplomatice atît pe plan bilateral, cît și multilateral, sînt consacrate în mare parte domeniului economic. Schimburile

---

1) Programul Partidului Comunist Român — Editura politică, 1975, p. 108.

comerciale internaționale reprezintă una din principalele preocupări ale guvernelor pentru extinderea relațiilor economice, pentru stabilirea unor înțelegeri avantajoase în cadrul acestor relații.

Complexitatea situației politice a evului nostru a dus la ridicarea pe linie diplomatică a nivelului de decizie în problemele internaționale, situație care a făcut ca ponderea și intensitatea diplomației la nivel înalt să crească din ce în ce mai mult, devenind una din formele cele mai eficiente de a simplifica acțiunile și a urgenta hotărîrile, aducînd rezolvări și contribuind la întărirea relațiilor de bună conviețuire pe plan internațional. Se constată că desfășurarea acțiunilor diplomatice pe plan multilateral ca și desfășurarea diplomației la nivel înalt dă un impuls și un conținut deosebit metodelor tradiționale în cadrul relațiilor între state. Studiul diplomației, al domeniilor și metodelor ei, capătă o importanță deosebită, fiind necesară o aprofundare din ce în ce mai mare a acestei științe interdisciplinare care este în același timp una din formele principale de comunicare internațională. Cercetînd cu atenție relațiile diplomatice între state se constată o sporire a atribuțiilor diplomației în domeniul activității economice, îndeosebi în domeniul comerțului și cooperării economice internaționale.

Extinderea relațiilor politico-diplomatice ale României, creșterea continuă a participării ei la schimburile comerciale, necesitatea obiectivă a participării la diviziunea muncii pe plan mondial, au determinat sporirea sarcinilor diplomației noastre, activitatea de comerț exterior și cooperarea economică internațională dobîndind în prezent, un rol din ce în ce mai mare în dezvoltarea economică viitoare[2]. Deci putem vorbi despre diplomație în domeniul economic, despre necesitatea cunoașterii teoriei și practicii diplomatice specifice acestui domeniu, despre necesitatea cercetării cu atenție a acestui domeniu al diplomației.

România situează la baza raporturilor sale cu alte state „principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectului dreptului fiecărui popor de a-și hotărî dezvoltarea economică și socială corespunzător voinței sale, fără nici un amestec din afară, al dreptului de a-și făuri o viață liberă, independentă.

Știința și arta negocierilor

CARACTERUL din ce în ce mai complex al relațiilor internaționale reclamă noi metode de solcționare a problemelor pe cale diplomatică și în același timp perfecționarea metodelor tradiționale. Între metodele tradiționale rolul cel mai important revine negocierilor. Multe definiții ale diplomației subliniază asocierea inseparabilă dintre diplomație și negocieri, considerîndu-le de fapt nucleul acesteia.[3]

Președintele țării noastre a menționat necesitatea colaborării pașnice și importanța negocierilor în numeroase ocazii. Cităm aici doar un exemplu: „Metoda contactelor și tratativelor este o necesitate în efortul pentru înlăturarea animozităților și neîncrederii între state, pentru mai buna cunoaștere și apropiere între popoare. De aceea, România promovează larg și consecvent politica contactelor internaționale, intensifică schimbul de vizite, discuțiile și tratativele cu reprezentanții diferitelor state ale lumii“.[4]

Negocierile includ în sens larg posibilitățile de discuții, meditații, întîlniri, conferințe, oficii și alte legături directe și indirecte între părți, în scopul de a se ajunge la cel mai apropiat punct posibil al înțelegerii dorite, prin străduința simultană a părților.[5]

Negocierile **comerciale** includ toate posibilitățile de discuții, privind schimburile comerciale — stabilesc condițiile negoțului, reprezintă perioade de gîndire asupra condițiilor comerțului, întîlniri organizate special, prezentări de mărfuri sau servicii ce se propun ca obiect al schimburilor preconizate (tîrguri, expoziții cu sau fără vînzare, vizite pe diferite piețe, în întreprinderi etc.), conferințe de specialitate, consfătuiri între experți specialiști, pe categorii de mărfuri și servicii, în scopul realizări unor condiții reciproc avantajoase pentru participanți, respectîndu-se principiile fundamentale ale relațiilor echitabile între state.

Desfășurarea negocierilor se derulează în etape, care uneori cuprind întreruperi, perioade de definire a punctelor de vedere sau de adaptare a produselor, pentru satisfacerea cererilor partenerilor în așa fel încît dialogul[6] părților să concretizeze treptat punctele de înțelegere și înțelegerea însăși, în timp util pentru pparticipanții la tranzacții.

Delimitarea categoriilor din cuprinsul conceptului de negociere duce la identificarea — prin sintetizarea desfășurării acțiunii tranzacționale — a trei faze de negociere ce se succed și o fază ce subzistă paralel, precedînd, ființînd concomitent și regăsindu-se ulterior momentului de încheiere a înțelegerilor.

Cercetătorii moderni ai procesului de negociere[8] au delimitat trei faze de desfășurare a acestuia. În cadrul complex în care se desfășoară astăzi negocierea comercială pe plan internațional, ca metodă a diplomației în domeniul economic, constatăm valabilitatea aceleiași delimitări, particularizările fiind specifice nu procesului în sine, ci particularităților unor tranzacții.

Prenegocierea, ca primă fază de desfășurare a oricărei negocieri începe odată cu prima discuție sau comunicare scrisă între parteneri, în cuprinsul căreia viitorii parteneri de tranzacție își declară interesul și se încheie în momentul în care se produce angajarea formală a părților. Această fază include discuții, dezbateri, schimburi de păreri, convorbiri, reconsiderări mai mici sau mai mari, eventuale compromisuri în sensul pregătirii unei înțelegeri reciproc convenabilă sau cel puțin reciproc acceptabilă.

Negocierea propriu-zisă, începe în momentul producerii angajamentului formal al părților, urmărindu-se atent de către fiecare parte angajată un scop bine determinat și, în același timp, realizarea sau satisfacerea interesului comun și avantajului reciproc al părților.

Postnegocierea începe în momentul apariției actului scris discutîndu-se amănunțit formulările, precizîndu-se punctele de interes pentru definitivarea scrisă a esenței discuțiilor purtate, pentru redactarea definitivă a textului înțelegerii în accepțiunea participanților la tranzacție și încheierea înțelegerii.

Desfășurarea continuă a relațiilor între partenerii internaționali, punerea de acord în permanență a intereselor lor generale, armonizarea atitudinilor, interacțiunea continuă a convorbirilor neoficiale, presă, publicații, acorduri și înțelegeri între state, înțelegeri tacite prin interpretări ale atitudinilor reprezentanților statelor în diverse domenii de relații internaționale, este considerată ca o fază cadru a negocierilor, „protonegocierea“ ce joacă un rol deosebit de mare în realizarea sau ratarea unor negocieri.

Interpretînd fazele de desfășurare a negocierilor în comerțul exterior pe baza experienței tipizării operațiunilor specifice considerăm că negocierea comercială își realizează cadrul de existență în momentul înfiripării relațiilor de colaborare și cooperare între state și se concretizează prin acorduri și înțelegeri, materializîndu-se pe ramuri de activitate și apoi pe produse sau servicii în contracte comerciale.

Negocierea înțelegerilor privind schimburile internaționale se desfășoară după schema generală a negocierilor și efectul de protonegociere poate favoriza sau defavoriza tranzacțiile comerciale, avînd consecințe materiale.

drd. Ioana ERDŐS DUMITRESCU

---

[2] **Nicolae Ceaușescu, „Cuvîntare la încheierea lucrărilor Consfătuirii cu activul de partid și de stat în domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale“**, 14 februarie 1975, București, Editura politică, 1975, p. 26.

[3] În Traité complet de diplomatie, editat la Paris în anul 1833 Guillaume de Garden a dat următoarea definiție: „Diplomația este știința raporturilor și intereselor respective ale statelor sau arta de a concilia interesele popoarelor între ele; într-un sens mai restrîns, știința sau arta negocierilor...“, este de remarcat că în anul 1885 „Ghidul diplomatic“ dăduse cam aceeași definire diplomației (se pare că ideea ar fi putut chiar să fie preluată, respectiv „într-un sens mai restrîns, știința sau arta negocierilor“. Se mai menționează o idee asemănătoare în dicționarul Oxford, în care diplomația este delimitată a fi „conducerea relațiilor internaționale prin negocieri“. Enciclopedia sovietică menționează o definiție în care include „în sensul îngust al cuvîntului diplomația înseamnă arta ducerii tratativelor și încheierea tratativelor între state“. Micul dicționar diplomatic român editat în 1967 arată că diplomația este o „activitate oficială a organelor de stat pentru relații externe și în primul rînd a diplomaților, desfășurată prin **tratative, corespondență și alte mijloace pașnice, pentru înfăptuirea scopurilor și sarcinilor de politică externă a statului,** pentru apărarea drepturilor și intereselor statului respectiv în străinătate. Este cel mai însemnat mijloc de realizare a politicii externe a statelor“.

În multe tratate internaționale ca și în Carta O.N.U. printre **mijloacele de reglementare pașnică a diferendelor dintre state** — enumerate — negocierile ocupă unul din cele mai importante locuri.

[4] **Nicolae Ceaușescu — „Interviu acordat directorului cotidianului „Salongo“** din Republica Zair, la 9 martie 1972.

[5] Definirea negocierii în înțeles larg sau restrîns este necesară și în cazul scopului urmărit de noi, în cadrul preocupărilor pentru această problemă în domeniul tratativelor pentru încheierea unor operațiuni de comerț exterior.

Considerînd și studiind caracterul definițiilor date negocierilor între state, le menționăm pe cele elaborate de Arthur Lall („Modern International Negotiations, 1966, p. 5—7), Fred Charles Iklé („Ha[illegible]nations negotiate, 1964, p. 2—10), și Mircea Malița („Diplomația — școli și instituții“. 1970 p. 275 și „Teoria și practica negocierilor“, 1975, p. 148) și însumînd experiența și ideile rezultate din cercetarea domeniului, ajungem la posibilitatea unei definiții adaptate acțiunilor din cadrul comerțului exterior.

[6] În lucrarea sa „Diplomația — școli și instituții“ — ediția a II-a. 1975, p. 41, ultimul aliniat, Mircea Malița afirma „Negocierile și discuțiile nu sînt aceleași lucru... Negocierile presupun acordul prealabil de a căuta împreună soluția unei probleme bine determinate“.

INVESTIŢIA DEMOGRAFICĂ — COMPONENTĂ DE BAZĂ A DEZVOLTĂRII

OBIECTIVUL CERCETĂRII, ale cărei principale concluzii sînt cuprinse în sinteza de faţă, l-a constituit precizarea conţinutului categoriei de investiţie demografică şi a metodologiei sale de calcul, necesare determinării efortului de investiţii corespunzător creşterii populaţiei. Această cerinţă este dată de faptul că costul creşterii demografice reprezintă un element de judecată deosebit de util în anticiparea progresului economic şi social, un element a cărui analiză este necesară în condiţiile politicii demografice de stimulare a natalităţii promovată de ţara noastră. În Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism se prevede astfel „acordarea unei atenţii tot mai mari întăririi familiei — nucleul de bază al societăţii — creşterii natalităţii şi menţinerii unei structuri corespunzătoare de vîrstă a populaţiei, asigurării vigorii şi tinereţii poporului nostru, îngrijirii şi educării copiilor, a tinerelor generaţii care reprezintă viitorul naţiunii noastre socialiste“.

Coordonate de definire

NOŢIUNEA „investiţie demografică“, pusă în circulaţie cu un sfert de secol în urmă, desemnează de regulă cheltuielile cerute de sporul populaţiei în vederea asigurării unor condiţii de viaţă şi de muncă egale cu cele ale populaţiei existente. Practic, investiţia demografică reprezintă acumularea suplimentară care să asigure creşterea corespunzătoare a fondului de consum şi a fondurilor neproductive, precum şi să păstreze gradul de ocupare al populaţiei. În aceste condiţii investiţia demografică se leagă de problema „costului formării unui om“, care „desemnează totalitatea cheltuielilor realizate de familie şi societate pînă la intrarea omului în vîrsta productivă. Ca atare, „costul formării unui om“ include cheltuielile aferente naşterii, întreţinerii şi educării populaţiei pînă la vîrsta de încadrare în muncă, la care se adaugă şi cheltuielile ocazionate de pregătirea şi calificarea resurselor de muncă.

Desigur, noţiunile de „costul formării unui om“ sau „costul formării copiilor“ pe de o parte şi noţiunea „investiţie demografică“ pe de altă parte, nu se acoperă. În timp ce primele noţiuni indică **cheltuielile curente pentru reînnoirea şi creşterea populaţiei,** investiţia demografică defineşte **investiţia necesară creşterii producţiei corespunzător creşterii populaţiei.** Deşi fiecare noţiune are o semnificaţie proprie, între ele există o legătură în sensul că cheltuielile curente pentru formarea unui om stau la baza determinării volumului investiţiei demografice.

Circumscrierea investiţiei demografice ca un **concept operaţional,** util în calcule, estimaţii şi previziuni, este dată de următoarele elemente :

a) Nota distinctivă a investiţiei demografice constă în faptul că ea **este generată de creşterea populaţiei.** Însemnînd numărul populaţiei la două momente succesive cu P_t şi $P_t + 1$, mărimea pozitivă $P_{t+1} - P_t = \Delta P$ reprezintă sporul populaţiei respective, pentru care societatea are de făcut cheltuieli suplimentare. Într-o populaţie de tip închis — fără migraţie semnificativă (cazul ţării noastre) — se consideră creşterea populaţiei (ΔP) ca urmare a excedentului natural. Cu asemenea asemenea cheltuieli, care definesc costul creşterii demografice sau investiţia demografică, se creează fondul de consum suplimentar corespunzăor sporului populaţiei.

b) Creşterile populaţiei, de care sînt legate investiţiile demografice, modifică structura pe vîrste, ceea ce influenţează mecanismul redistribuirii venitului naţional şi mărimea sarcinii suportate de populaţia activă. Cercetările demografice pun în evidenţă modificările de structură asociate diferitelor ritmuri de creştere, din care rezultă sensul investiţiei demografice. Pe de o parte investiţia respectivă vizează asigurarea necesarului în funcţie de creşterea ponderii categoriilor de populaţie tînără şi mărimea ei depinde de sporul acestei populaţii precum şi de cheltuielile ocazionate de formarea unui tînăr. Sensul investiţiei demografice se schimbă, cînd structura pe vîrste se modifică în direcţia creşterii ponderii populaţiei vîrstnice.

c) Odată cu asigurarea sporului de venit naţional pe măsura creşterii populaţiei, investiţiile demografice trebuie să asigure locuri de muncă pentru sporul de populaţie. Fluctuaţiile în mişcarea naturală pe termen scurt, ca şi decalajul de timp dintre vîrsta copilăriei şi vîrsta aptă de muncă, determină diferenţe între ritmul de creştere al populaţiei şi ritmul de creştere al forţei de muncă. De unde şi posibilitatea ca în anumite împrejurări investiţiile necesare creării locurilor de muncă să fie mai mari sau mai mici decît investiţiile necesare sporirii venitului naţional corespunzător sporului de populaţie.

Ţinînd seama de aceste considerente se poate spune că investiţia demografică are un conţinut diferit de investiţia economică. Dacă aceasta din urmă are drept scop ridicarea nivelului de trai al populaţiei în general, investiţia demografică este destinată să facă faţă nevoilor determinate de creşterea populaţiei ; privite comparativ, primul gen de investiţie are caracter intensiv, iar cel de al doilea, extensiv sau mai exact preponderent extensiv.

Concepută astfel, după părerea noastră investiţia demografică trebuie inclusă ca o variabilă importantă, de sine stătătoare, distinctă deci în modelele de creştere economică. Un ritm mai mare de sporire a populaţiei presupune şi o parte mai însemnată a investiţiei demografice în ansamblul investiţiilor. În ţările în curs de dezvoltare, de exemplu, unde creşterea anuală a populaţiei este de 2,4%, investiţiile demografice reprezintă 42,5% din totalul acumulării.

Modalităţi de evaluare globală

ELEMENTELE definitorii ale metodologiei folosite în calculul investiţiei demografice au în vedere că mărimea investiţiei demografice se determină pentru fiecare interval de timp funcţie de creşterea populaţiei în acel interval şi de nivelul de trai atins ; pentru creşterea producţiei corespunzător creşterii populaţiei — în scopul de a preveni reducerea nivelului său de trai — se admite acelaşi coeficient al acumulării ca şi pentru creşterea venitului naţional. Aceste elemente conduc la un model de evaluare globală a investiţiei demografice, avînd forma :

$$\frac{i}{V} = \frac{\Delta P}{P} \cdot k \qquad (1)$$

în care :

i — reprezintă investiţia demografică
V — venitul naţional
P — numărul populaţiei
k — coeficientul marginal al acumulării

$$k = \frac{A}{V} : \frac{\Delta V}{V} \qquad (2)$$

Din aşezarea modelului (1) pentru ţara noastră, pe cincinalele trecute, rezultă că partea din venitul naţional corespunzătoare creşterii demografice — la mărimea variabilă a coeficientului marginal al acumulării în decursul cincinalelor — ar oscila aproximativ între 2 şi 5%. Ritmul moderat de creştere a populaţiei (1,1%, medie anuală 1951—1975) face ca mărimea investiţiei demografice să depindă în cea mai mare măsură de coeficientul marginal al acumulării.

Coeficientul K poate fi aproximativ la nivelul economiei naţionale şi cu includerea în calcul a investiţiilor sau a fondurilor fixe în locul ratei acumulării. Ponderea investiţiei demografice rezultă din formulele :

$$\frac{i_n-1}{V_{n-1}} = \frac{P_n - P_{n-1}}{P_{n-1}} \cdot \frac{I_{n-1}}{V_n - V_{n-1}} \qquad (3)$$

în care

I este volumul investiţiilor

$k = \frac{I_{n-1}}{V_n - V_{n-1}}$ expresie marginală identică cu

$$\text{expresia } k = \frac{I_{n-1}}{V_{n-1}} : \frac{V_n - V_{n-1}}{V_{n-1}} \qquad (4)$$

şi

$$\frac{i_{n-1}}{V_{n-1}} = \frac{P_n - P_{n-1}}{P_{n-1}} \cdot \frac{F_n}{V_n} \qquad (5)$$

în care

F înseamnă fondurile fixe

$k = \frac{F_n}{V_n}$ coeficientul mediu al fondurilor fixe (6)

Un model oarecum detaliat :

$$i_{n-1} = \Delta P_n \left(k_n c_{n-1} + f_{n-1}^{(n)}\right) \qquad (7)$$

în care

i_{n-1} reprezintă investiţia demografică în perioada $(n-1)$ condiţionată de creşterea populaţiei în perioada *n*;

ΔP_n — creșterea absolută a populației în perioade n;
k_n — coeficientul fondurilor fixe în perioada n;
c_{n-1} — consumul pe locuitor în perioada $(n-1)$;
$f_{n-1}^{(n)}$ — fondurile fixe neproductive pe locuitor în perioada $(n-1)$.

Este interesantă, pentru aplicațiile practice, constatarea unei apropieri între rezultatele obținute prin rezolvarea modelelor preconizate.

Anii	Ponderea investiției demografice în :							
	venitul național				totalul investițiilor			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1971	2,9	3,1	3,7	3,7	7,6	8,1	9,8	9,9
1972	3,1	3,3	3,2	3,0	8,4	9,1	8,7	8,0
1973	2,6	2,8	2,7	2,5	8,1	7,6	7,4	6,7
1974	2,7	2,8	3,2	2,9	7,5	7,9	8,9	8,0
1975	3,5	3,7	3,4	3,1	9,6	10,2	9,4	8,4

Notă : I = form. (1) ; II = form. (3) ; III = form. (5) ; IV = form. (7) În form. (1), A/V =0,34 pentru fiecare an (rata medie a acumulării în cincinalul 1971—1975).

Din examinarea comparativă a modelelor discutate este ușor de observat că, în fond, toate aceste modele includ un coeficient de eficiență economică (coeficientul K), exprimat însă în indicatori care nu se suprapun integral. Pe de altă parte, modelele (1) și (3) s-au construit cu coeficienți de eficiență marginali, iar modelele (5) și (7) cu coeficienți de eficiență medii. De aici rezultă și diferențele în mărimea investiției demografice calculate. Se înțelege, fiecare model are o semnificație proprie, dată de conținutul coeficientului de eficiență utilizat.

În toate variantele, coeficientul **k** reflectă eficiența economică — marginală sau medie — caracteristică unui an. Or, eficiența economică dintr-un singur an se poate afla sub influența unor factori conjuncturali. În consecință, s-a socotit mai indicat să se includă, în modelul de calcul, un coeficient de eficiență determinat pentru un interval de timp suficient de mare, spre a surprinde eficiența sub influența factorilor de acțiune sistematică.

Ținînd seama de acestea, se propune un model de forma :

$$\frac{i_{n-1}}{V_{n-1}} = \Delta P \cdot \frac{\Delta F}{\Delta V} \tag{8}$$

în care

$\frac{\Delta F}{\Delta V} = k$ reprezintă coeficientul de regresie.

În relația de tip liniar:

$$F^* = a + kV \tag{9}$$

$$k = \frac{n \Sigma FV - \Sigma V \Sigma F}{n \Sigma V^2 - (\Sigma V)^2} \tag{10}$$

Calculat pentru perioada 1960—1970, k=3,2. Introdus în formula (10) și cu ritmurile de creștere a populației în anii 1971—1975 se obține :
Investiția demografică

	1971	1972	1973	1974	1975
— % în venitul național	3,4	3,0	2,6	3,1	3,3

Calculul de corelație poate fi aplicat la evalaurea investiției demografice și prin intermediul relației V=f (F), în formă liniară $V^* = a + bF$.

Notînd cu F' fondurile fixe necesare și K indicele venitului național, din relația

$$\frac{a + bF'}{a + bF} = k \tag{11}$$

se deduce

$$F' = \frac{[K(a+b) \cdot F] - a}{b} \tag{12}$$

de unde

$$\Delta F = F' - F \tag{13}$$

Expresia (12) aplicată la determinarea sporului de fonduri fixe corespunzător unui anumit procent de creștere a venitului național conduce, în mod logic, la estimarea investiției demografice, cerută de sporul populației.

Conținutul unor evaluări analitice

DE LA EVALUAREA mărimii globale a investiției demografice, utilă pentru determinarea părții din venitul național ce trebuie alocată creșterii demografice, se impune să se treacă la calcule analitice, pe baza elementelor de cheltuieli curente. Cum principala sarcină suplimentară o reprezintă populația tînără adițională, astfel de calcule pornesc de la cheltuielile proprii acestei categorii de populație. Mai exact, se are în vedere evaluarea a ceea ce obișnuit se numește“ costul formării unui tînăr“, demers care comportă un complex de decizii mtodologice.

a) Ansamblul sarcinilor generate de formarea populației tinere depinde de sarcina formării unui tînăr la diferite vîrste și de efectivele de tineri la diferite vîrste. La rîndul lor acestea depind de vîrsta cînd tînărul devine productiv. Granița de vîrstă este legată, în principal, de școlaritate. În țara noastră, cu învățămîntul general obligatoriu de 10 ani și care începe de la vîrsta de 6 ani, pragul general de vîrstă este 16 ani. Mai departe, pragul de vîrstă se diversifică în raport cu gradele de învățămînt parcurse : 18 ani — învățămîntul liceal, 20 ani — învățămîntul postliceal și 22 ani — învățămîntul superior.

Importanța deciziei privind vîrsta de „încheiere a calculelor“ poate fi văzută, de exemplu, din variațiile „costului formării unui tînăr“ pe ani de vîrstă pînă la 18 ani, indicate de unele cercetări :

Vîrsta copilului (ani)	Costul		Ani de vîrstă	Costul	
	anual	cumulativ		anual	cumulativ
0.	1.	2.	0.	1.	2.
1	100,0	100,0	10	155,3	1 258,4
2	105,0	205,0	11	163,1	1 421,5
3	110,2	315,2	12	171,2	1 592,7
4	115,8	431,0	13	179,8	1 772,5
5	121,6	552,6	14	188,8	1 961,3
6	127,7	680,3	15	198,2	2 159,5
7	134,1	814,4	16	208,1	2 367,6
8	140,8	955,2	17	218,5	2 586,1
9	147,9	1 103,1	18	229,4	2 815,5

Notă : Calcule efectuate de A. Sauvy, ținînd seama și de calculele altor autori ca Dublin-Lotka și Beveridge.

Costul ar crește anual în progresie geometrică cu 5% ; cumulat, de la primul an, include de circa 28 ori costul aferent primului an. Creșterea geometrică se explică prin cheltuielile sporite de alimentație și de întreținere pe măsură ce copilul crește, la care se adaugă mai tîrziu cheltuielile de învățămînt.

b) Cerințele societății moderne de a dispune de forță de muncă de înaltă calificare implică prelungirea duratei de școlarizare și implicit a vîrstei de anagajare a tinerilor în muncă. Ca urmare, costul formării unui tînăr se amplifică, cheltuielile sporind într-o cadență mai vie în anii de vîrstă mai mari.

După părerea noastră conform grupelor de tineri constituite în raport cu vîrsta de intrare în „viața activă“, evaluarea investițiilor demografice în țara noastră trebuie să se bazeze pe „costul formării unui tînăr“ cu pragurile de vîrstă : 16, 18, 20 și 22 ani. Cît privește limita inferioară, se cere să coboare la „sarcină“ și „naștere“, care antrenează cheltuieli însemnate.

c) O problemă de decizie, primordială în evaluarea investiției demografice pe calea investigării „costului formării unui tînăr“, privește sfera cheltuielilor care definesc costul total. Populația adițională are nevoie de alimentație, îmbrăcăminte, locuință, educație-instrucție, îngrijiri medicale, activități recreative etc. În societatea noastră, unde **statul preia o parte importantă din sarcinile familiei, nu pot fi excluse din calcul cheltuielile suportate de stat, la care se mai adaugă și cele pe seama organizațiilor socialiste.** Familia beneficiază — după cum se știe — de un complex de ajutoare: alocații de stat pentru copii, îndemnizații, subsidii și concedii plătite la nașterea copiilor sau pentru îngrijirile medicale a celor bolnavi, asistența medicală gratuită pentru mame și copii, creșe și cămine de zi pentru copii, gratuitatea învățămîntului de toate gradele și a manualelor școlare pentru învățămîntul obligatoriu de cultură generală și învățămîntul liceal, burse, cămine și cantine pentru studenți etc. **Contribuția statului constituie astfel o sursă substanțială de creștere a veniturilor fiecărei familii,**

DESIGUR ÎNȘIRUIREA unor asemenea considerente ar putea continua. Oricum se poate spune însă că implicațiile investiției demografice asupra armonizării relației dintre creșterea demografică și economică necesită determinarea ei cît mai exactă, pentru a servi în calculele de planificare și de politică socială. Dacă pentru evaluările globale dispunem de soluții metodologice și de surse de date, evaluarea analitică reclamă investigații speciale.

Potrivit naturii obiectului investigat și finalității căreia îi este subordonată investigația, opinăm pentru o anchetă pe bază de sondaj tipic, iar, ca metodă de culegere a informațiilor, autoînregistrarea pe o perioadă de cel puțin un an. Menționăm totodată că specificul și amploarea anchetei impune realizarea acesteia sub auspiciile Comisiei Naționale de Demografie și a Direcției Centrale de Statistică.

dr. C. GRIGORESCU
dr. C. MOINEAGU

VENITUL NAȚIONAL PE LOCUITOR, INDICATOR DE SINTEZĂ AL CREȘTERII ȘI DEZVOLTĂRII ECONOMICE (II)

Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România face eforturi susținute pentru asigurarea unui ritm înalt de creștere a venitului național pe locuitor, pentru reducerea pe această bază a decalajului economic față de țările dezvoltate.

Tabelul nr. 3

Situația produsului național brut pe locuitor în R.S. România în comparație cu unele țări socialiste și nesocialiste (P.N.B. este exprimat în prețurile pieței 1974)

Țara	Ritmul mediu anual de creștere 1960—1974	Ritmul mediu anual de creștere 1965—1974	Decalajul față de R.S.R. 1960	Decalajul față de R.S.R. 1974
R. S. ROMÂNIA	8,3	8,0	1,00	1,00
R. D. Germană	3,1	3,0	4,058	3,591
R. S. Cehoslovacă	2,4	2,5	4,283	3,027
U.R.S.S.	3,8	3,4	2,267	2,164
S.U.A.	2,9	2,4	11,331	6,064
Suedia	32	2,8	8,736	6,582
Canada	3,7	3,5	8,350	5,627
R. F. Germania	3,7	3,9	6,547	5,691
Franța	4,4	4,8	6,228	4,945
Japonia	8,8	8,5	2,359	3,700

Sursa : Calculat pe baza World Bank Atlas, population, per capita product, and prowth rates, 1976.

Așa cum rezultă și din tabelul de mai sus, din punct de vedere al ritmului de creștere a produsului național brut pe locuitor, țara noastră se situează pe primul loc în Europa și pe unul din locurile de frunte pe ansamblul țărilor lumii. Un ritm mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor, superior României a fost înregistrat de Japonia, Libia și de unele teritorii și țări exportatoare de petrol și alte materii prime suprasolicitate pe piața mondială. În comparație cu țările socialiste dezvoltate din punct de vedere economic, ritmul mai susținut de creștere a produsului național brut a permis țării noastre ca în perioada 1960-1974 să reducă decalajul față de R. D. Germană de la circa 4,1 ori la 3,6 ori, față de R. S. Cehoslovacă de la 4,3 ori la circa 3,0 ori etc.

În raport cu țările capitaliste dezvoltate, România mai are de recuperat un important decalaj în ceea ce privește produsul național brut pe locuitor, deși acest decalaj s-a redus în perioada 1960—1974 de la 8,2 ori la 7,2 ori față de Elveția, de la 8,7 ori la 6,6 ori față de Suedia, de la 8,3 ori la 5,6 ori față de Canada, de la 6,6 ori la circa 5,7 ori față de R. F. Germania etc.

Decalajul absolut se menține încă ridicat față de țările dezvoltate. De exemplu, în anul 1974, produsul național brut pe locuitor în țara noastră era mai mic față de S.U.A. cu circa 5 500 dolari, situație care se constată și în raport cu alte țări ca : Elveția, Suedia, Canada etc. De aici necesitatea concentrării forțelor asupra sectoarelor de bază ale economiei naționale, pentru dezvoltarea accelerată a producției materiale, pentru sporirea în ritm înalt a venitului național.

PERSPECTIVE PENTRU EGALIZAREA NIVELULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Reducerea decalajului economic față de țările dezvoltate, prin asigurarea unui ritm mai înalt de creștere a produsului național brut în țările care au în prezent un nivel mai scăzut al acestui indicator poate fi demonstrată și cu ajutorul instrumentului matematic. De exemplu, considerăm două țări : A — cu un produs național brut pe locuitor mai scăzut, dar cu un ritm mediu anual de creștere mai ridicat și țara B — cu o situație inversă, adică în prezent are un produs național brut pe locuitor mai mare, față de țara A, dar ritmul mediu anual de creștere al acestui indicator este mai lent. Mai notăm cu R = dinamica de creștere a produsului național brut pe locuitor, R = ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor, cu t = timpul exprimat în număr de ani, O = perioada de bază, adică primul an al perioadei.

Nivelul produsului național brut pe locuitor la sfîrșitul unei perioade de timp dată (t) se determină în funcție de nivelul de bază al produsului național brut pe locuitor și ritmul său de creștere în perioada respectivă :

— pentru țara A: $A_t = A_0 \cdot R_A$ sau $A_t = A_0 \overline{R}_A^t$

— pentru țara B: $B_t = B_0 R_B$ sau $B_t = B_0 \overline{R}_B^t$

Pentru a asigura egalizarea nivelului de dezvoltare economică a celor două țări, de exemplu A și B, condiția de bază este ca :

$R_A > R_B$ și deci $\overline{R}_A > \overline{R}_B$. . Se ridică problema determinării numărului de ani în care țara A cu un ritm mai mare, dar cu un nivel mai scăzut va ajunge la același produs național brut pe locuitor cu țara B, deci :

$$A_0 R_A = B_0 R_B \text{ sau}$$
$$A_0 \overline{R}_A^t = B_0 \overline{R}_B^t$$

Din formula ritmului mediu anual de creștere, poate fi dedusă următoarea relație care ne permite să determinăm perioada (numărul de ani) în care cele două țări vor ajunge la același nivel al produsului național brut pe locuitor.

$$t = \frac{\log B_0 - \log A_0}{\lg \overline{R}_A - \lg \overline{R}_B}$$

în care : t=numărul de ani necesari, începînd, în calculele noastre, ca anul 1973 pentru a ajunge din urmă nivelul produsului național brut pe locuitor din țara cu care se face comparație.

Pentru aplicarea acestei formule la determinarea numărului de ani în care țara noastră va avea un produs național brut pe locuitor egal cu acela al unor țări dezvoltate, notațiile capătă următoarele semnificații :

B_0 = produsul național brut pe locuitor în anul 1973 al țării cu care se face comparația ;

A_0 = produsul național brut pe locuitor în anul 1973 al R. S. România ;

$\overline{R}_A$ = ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor pentru R. S. România ;

$\overline{R}_B$ = ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor pentru țara cu care se face comparația.

Totodată, considerăm că pentru R. S. România se va menține ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor de 8,3%, realizat în perioada 1951—1975 și respectiv 1960—1975. Acest ritm este luat în calcul și la prognoza dezvoltării economico-sociale a țării noastre potrivit căreia în anul 1990 va fi atins un venit național pe locuitor de 3 000 de dolari. Pentru celelalte țări comparate utilizăm ritmul mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor din perioada 1960—1973. În funcție de variația ritmului mediu anual de creștere a produsului național brut pe locuitor pot fi desigur elaborate mai multe variante.

Din analiza datelor referitoare la evoluția nivelului și dinamicii produsului național brut pe locuitor în ultimul deceniu și jumătate se poate aprecia că țara noastră are perspective

conf. univ. dr. C. BĂRBĂCIORU
Universitatea din Craiova

(Continuare în pag. 32)

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

CRIZA VECHII ORDINI INTERNAŢIONALE ÎN VIZIUNEA UNOR ECONOMIŞTI NEMARXIŞTI CONTEMPORANI (I)

ACCENTUAREA dificultăţilor cu care este confruntat capitalismul contemporan la scară naţională şi internaţională a intensificat preocupările unor economişti burghezi mai lucizi pentru înţelegerea dimensiunilor şi cauzelor acestor fenomene negative, precum şi a unor eventuale soluţii pentru atenuarea lor.

Ocupîndu-se de criza gîndirii economice burgheze contemporane („starea ei de jalnică confuzie", „lipsa ei de receptivitate faţă de problemele acute ale contemporaneităţii"), economista britanică Joan Robinson atrăgea atenţia, pe bună dreptate, asupra faptului că ideea echilibrului economic este „o ficţiune a manualelor (burgheze — n.ns.) de economie politică" — în condiţiile în care jumătate din populaţia globului trăieşte în sărăcie, există mari discrepanţe în repartiţia venitului naţional, la care se adaugă poluarea, înarmările, lupta acerbă de concurenţă pentru exportul produselor industriale în ţările subdezvoltate ş.a.1)

Incompatibilitatea dintre capitalism şi aspiraţia popoarelor spre egalitate reală este recunoscută indirect şi de autorii primului raport către „Clubul de la Roma" („Limitele creşterii"), care arătau, tot în anul 1972, că „Unul din miturile cele mai general acceptate ale societăţii de astăzi (burgheze — n.ns.) este promisiunea că o continuare a tiparelor prezente ale creşterii va duce la egalitatea între oameni. Noi am demonstrat că tiparele actuale ale creşterii populaţiei şi capitalului măresc de fapt decalajul dintre săraci şi bogaţi la scară mondială...". Abordarea planetară şi sistemică a problemelor a permis autorilor citaţi să constate dimensiunea îngrijorătoare a decalajelor şi inegalităţilor din economia mondială. În acelaşi timp, abordarea neistorică a problemelor, mai ales ignorarea diversităţii lumii contemporane, i-a împiedicat să descopere şi să explice sursa generatoare a acestor decalaje şi i-a condus spre o falsă soluţie (oprirea creşterii economice), în timp ce soluţia reală ar fi „schimbarea tiparului" sau a cadrului instituţional, atît la scară naţională (forma de proprietate, mobilul activităţii economice şi al proceselor decizionale), cît mai ales la scară mondială (făurirea unei noi ordini internaţionale).

Pe măsură ce s-a conturat tot mai vizibil noua etapă a crizei generale a capitalismului şi au sporit fenomenele de „blocare" în desfăşurarea relaţiilor internaţionale din actulalul deceniu, unii economişti nemarxişti au întreprins numeroase investigaţii pentru a înţelege mecanismul real de funcţionare al actualelor relaţii internaţionale şi pentru a preconiza căi şi metode în vederea depăşirii fenomenelor de blocare pe care le implică acestea.

Analiza întreprinsă şi soluţiile propuse se situează, prin mesajul lor politico-ideologic, la graniţa dintre tradiţia burgheză în materie de relaţii economice internaţionale (diferite variante ale teoriei costurilor comparative de producţie) şi inovaţia impusă de gravitatea unor probleme actuale din acest domeniu. Astfel, majoritatea autorilor continuă să susţină că alocarea resurselor ar putea fi făcută în continuare în funcţie de avantajul relativ al fiecărei ţări, condiţionat de abundenţa anumitor factori de producţie, deşi practica socială de pînă acum a dovedit că acest criteriu nu a dus la avantaje reciproce. În acest sens, S. Hirsch şi G. Fels2) susţin că ţările în curs de dezvoltare ar avea perspective avantajoase să se specializeze în exportul produselor care presupun o pondere mai mare de muncă, iar E. F. Schuhmacher şi J. Ritter sugerează ţărilor în curs de dezvoltare să folosească o „tehnologie mijlocie", pe motiv că este mai simplă, mai ieftină şi mai puţin poluantă, ocolind însă problema implicaţiilor ei asupra productivităţii muncii. La alţi autori există însemnate elemente realiste, chiar dacă ele nu sînt explorate în mod consecvent. De pildă, D. Lorenz consideră că modelele convenţionale (tradiţionale) de comerţ nu mai sînt potrivite pentru situaţia actuală, face distincţie între fluxuri comerciale **complementare** (schimbul de produse primare cu produse manufacturate) şi de **inlocuire** (schimbul între diferite feluri de produse manufacturate), dar recomandă ţărilor în curs de dezvoltare primul tip de flux comercial (schimbul de produse primare pe produse industriale), iar D. Kebschull, Chr. Wilhelms şi B. Knall recomandă ţărilor în curs de dezvoltare să combine strategia substituirii importului şi a diversificării exportului pentru a-şi îmbunătăţi poziţia în comerţul mondial, spre deosebire de economiştii care contrapun cele două strategii ale industrializării (industrializare numai pentru a substitui importul sau numai pentru export).

C. F. Bergsten (S.U.A.) semnalează, unele grave defecţiuni ale actualei ordini internaţionale şi formulează o serie de deziderate menite să înlăture dificultăţile care stau în calea desfăşurării normale a relaţiilor economice internaţionale. După aprecierea lui, inflaţia globală şi structurală (mai gravă decît inflaţia ciclică tradiţională) a devenit principala problemă de politică economică, nu numai pentru ţările capitaliste industrializate (trecînd pe

FIŞE

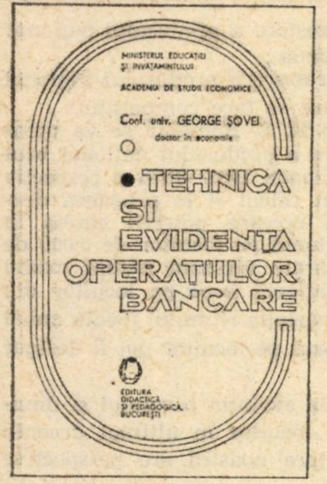
MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
Conf. univ. GEORGE ŞOVEI
doctor în economie
TEHNICA ŞI EVIDENTA OPERATIILOR BANCARE
EDITURA DIDACTICĂ ŞI PEDAGOGICĂ BUCUREŞTI

• *Lucrarea dr. George Şovei (317 p.) are ca obiect operaţiile efectuate de bănci – Banca Naţională a R.S. România şi băncile specializate. O primă grupă de probleme se referă la : organizarea activităţii şi evidenţei bancare, sistemul informaţional bancar, documentaţia bancară ca element al sistemului informaţional bancar, mecanizarea şi automatizarea operaţiilor bancare, conţinutul şi funcţia conturilor bancare, controlul bancar intern exercitat în baza lor, precum şi evidenţa şi controlul operaţiilor interbancare. O a doua mare grupă de probleme o reprezintă reflectarea în evidenţă a operaţiilor efectuate de bănci: plăţile şi încasările prin conturile bancare, operaţiile de creditare a producţiei şi circulaţiei mărfurilor, creditarea activităţii de comerţ exterior, operaţiile de casă şi emisiune bănească, executarea de casă a bugetului de stat, operaţiile bancare cu străinătatea şi operaţiile bancare de investiţii. Textul este ilustrat de numeroase scheme, organigrame, grafice şi fluxuri informaţionale sugestive, ceea ce facilitează înţelegerea şi însuşirea problemelor respective, răspunzînd astfel cerinţelor integrării învăţămîntului cu cercetarea şi producţia.*

Deteriorarea raporturilor de schimb

• *Michel Godet şi Jacques Arcade argumentează în studiul lor* Critique des termes de l'échange et conséquences pour le tiers monde *(Critica raportului de schimb şi consecinţele acestuia pentru lumea a treia), apărut în REVUE TIERS-MONDE (P.U.F., aprilie-iunie a.c.), teza degradării în ultimii ani a raporturilor de schimb ale ţărilor în curs de dezvoltare. Deşi, spun ei, această teză este împărtăşită de un număr tot mai mare de experţi internaţionali, unele serii statistice publicate de serviciile oficiale evidenţiază o evoluţie a raporturilor de schimb favorabilă ţărilor în curs de dezvoltare. Explicaţia s-ar găsi în faptul că, deşi termenii de schimb sînt definiţi în general prin raportul dintre indicele de preţuri la export şi indicele de preţuri la import, nu se face nici o precizare asupra investigărilor statistice necesare pentru elaborarea acestor indici. Autorii arată : 1. cum metoda de calcul a termenilor de schimb, prin intermediul eşantionării, duce sistematic la subestimarea degradării situaţiei lumii a treia şi la supraestimarea ameliorării acesteia şi 2. că ceea ce se „pierde" de către unii nu se „cîştigă" în mod necesar de către alţii şi propun o metodă nouă de calcul care să evite erorile menţionate. Se obţine, pe această bază, un nou indice care confirmă deteriorarea raporturilor de schimb în perioada 1958–1972 şi o evidenţiază ca fiind mult mai puternică decît cea obţinută pe alte căi.*

Conjunctură nu prea liniştitoare

• *Sub titlul* Une conjoncture internationale peu rassurante *(O*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

primul loc ca gravitate, comparativ cu șomajul), ci și la nivel planetar, ceea ce impune de urgență reforma monetară la nivel internațional. Spre deosebire de literatura economică burgheză tradițională și de liberalismul monetar actual care face apologia jocului liber al forțelor pieței, C. F. Bergsten recunoaște imperfecțiunile pieței, o serie de dificultăți decurgînd din deciziile corporațiilor multinaționale și, în consecință, consideră justificată poziția critică a țărilor în curs de dezvoltare, care resping teoria și practica liberschimbismului, consideră necesară intervenția statului pentru a corecta imperfecțiunile pieței și a contracara unele măsuri luate de corporațiile internaționale.

Nici C. F. Bergsten nu se poate însă elibera pe deplin de sub influența teoriei burgheze tradiționale despre comerțul internațional, considerînd, împreună cu S. Hirsch, că cele trei teorii burgheze formulate succesiv (teoria lui Ricardo despre avantajul relativ, teoria Heckscher-Ohlin despre egalizarea prețurilor factorilor de producție și teoria lui R. Vernon despre ciclul produsului) ar putea fi folosite pentru a explica diferite componente ale comerțului mondial, chiar dacă nici una din ele nu poate explica acest fenomen în totalitatea lui[3]).

Pe baza datelor celor mai recente (din ultimii 3-4 ani) privind evoluția economiei mondiale și a relațiilor internaționale, ținînd seama mai ales de agravarea decalajelor din economia mondială și a fenomenelor de risipă, o serie de economiști nemarxiști au reconsiderat în mod mai realist noi aspecte negative ale vechii ordini internaționale, mergînd pînă la recunoașterea crizei vechii ordini internaționale.

O idee care revine tot mai frecvent în literatura nemarxistă mai lucidă din ultimii ani se referă la faptul că piața nu mai poate fi principalul instrument de alocare a resurselor nici la nivel național, nici la nivel mondial, că ea nu mai poate oferi deci o explicație veridică și acceptabilă a diviziunii internaționale a muncii, deci a specializării țărilor în producție și comerțul exterior. În acest sens, C. F. Bergsten și J. A. Mathieson afirmă că „În lumea de azi nici o țară nu mai pare dispusă să lase problemele în întregime pe seama pieței. Este clar că nici o țară nu mai poate domina singură lumea. În consecință, se pare că cooperarea multilaterală trebuie să joace rolul central. În absența ei, este pe deplin posibilă... dezintegrarea relațiilor economice internaționale"[4]). Ținînd seama de schimbările care au avut loc în cadrul instituțional internațional în perioada postbelică, se apreciază că obiectivul care trebuie urmărit în politica mondială nu se mai poate reduce la „maximizarea" creșterii, ci la o creștere „optimă din punct de vedere social"[5]), ceea ce justifică atacurile împotriva vechiului concept care stătea la baza explicării relațiilor internaționale (automatismul pieței) și obligă la o nouă strategie a cercetării relațiilor internaționale. În acest context, cei doi autori menționează influența crescîndă a teoriei marxiste asupra gînditorilor din țările în curs de dezvoltare, ca și „atracția reînnoită pentru modelele comuniste de dezvoltare" în aceste țări[6]).

Aprofundînd problema viciilor vechii ordini internaționale, J. W. Howe scrie că „Întocmai cum colonialismul a fost marea problemă morală din prima parte a acestui secol, **marea problemă morală a ultimei părți a acestuia este decalajul dintre națiunile bogate și cele sărace.** Acesta este dovedit de faptul că 20% din populația lumii, care trăiește în așa-numitele «țări dezvoltate», consumă 80% din produsul mondial, și decalajul dintre bogați și săraci continuă să crească. Dar, într-o lume care devine tot mai dependentă de cooperarea internațională, această problemă morală poate să aibă pe termen lung implicații practice pentru bunăstarea atît a celor bogați cît și a celor săraci : sistemele mondiale nu vor acționa la infinit pentru cei bogați fără ca să acționeze și pentru cei săraci"[7]).

„Occidentul – scrie Howe – a impus în multe țări în curs de dezvoltare „propria lui opțiune metodologică : sistemul profitului ; ideea că nivelul acumulării naționale și al investițiilor depinde în mare măsură de cei bogați... scopul ajutorului și al politicii investițiilor promovată de corporațiile private din țările bogate constă în a modela economia țării care primește ajutorul în așa fel încît aceasta să devină complementară la economia țării donatoare"[8]) ceea ce, evident, le menține într-o situație de dependență față de țările bogate.

După C. F. Bergsten „ordinea economică internațională din perioada postbelică a eșuat, este serios atacată baza sa rațională". Se impun în consecință noi strategii, crearea unei noi ordini economice și politice internaționale — obiective deosebit de complexe din punct de vedere economic și cu un caracter profund politic, necesitînd inovații teoretice, o nouă gîndire politică și mobilizarea eforturilor tuturor popoarelor în acest sens. Se adeverește astfel, încă o dată, justețea politicii P.C.R., care consideră că o problemă esențială a epocii noastre este făurirea unei noi ordini economice internaționale, care să asigure un progres mai rapid țărilor rămase în urmă și astfel avîntul și stabilitatea întregii economii mondiale.

Sultana SUTĂ-SELEJAN

---

[1]) Joan Robinson : The second crisis of economic theory, in American Economic Review, nr. 2/1972, pag. 1—10.

[2]) The International Division of Labour. Problems and Perspectives. International Symposium, edited by Herbert Giersch, Institut für Weltwirtschaft, Kiel, 1974, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 555 p.

[3]) Idem, pag. 552—553.

[4]) The Future of the International Economic Order : An Agenda for Research, sub redacția lui C. Fred Bergsten, Lexington Books, D. C. Heath and Company, Lexington, 1974, p. 26.

[5]) Idem, p. 13.

[6]) Idem, p. 36—37.

[7]) Idem, p. 198.

[8]) Idem, pag. 200—201.

FIŞE

conjunctură internațională nu prea liniștitoare), Paul Fabra semnează un articol în Le Monde (6 septembrie 1977), în care arată că, începînd de prin luna aprilie a.c. se pare că lumea capitalistă asistă la o puternică înrăutățire a unei conjuncturi care cu excepția Statelor Unite ale Americii se prezenta încă din primele luni ale acestui an destul de nesatisfăcător. Autorul se referă la tonul pesimist al unor articole din „Business Week", „Economist", precum și la declarația senatorului american Jacob Javits, conform căreia o nouă mare depresiune economică, cu o durată mai mare decît cea din anii 1930, ar putea izbucni într-un an sau doi, dar este de părere că nu e vorba de o nouă depresiune, ci de aceeași criză, care a izbucnit acum trei sau patru ani, dar care, ca orice criză, cunoaște pauze, momente de înviorare și pare uneori chiar să fie pe punctul de a da loc unei relansări a economiei, care se dezvăluie apoi a fi de scurtă durată. După P.F. piedica principală în calea unei relansări masive a creșterii e determinată de ascuțirea concurenței internaționale cu consecințele ei — reacțiile protecționiste.

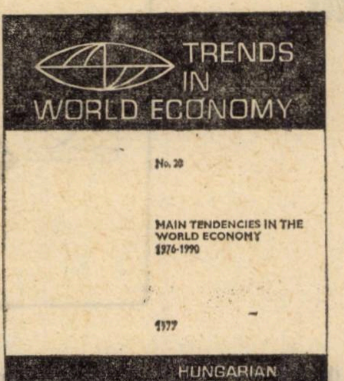

TRENDS IN WORLD ECONOMY

No. 20

MAIN TENDENCIES IN THE WORLD ECONOMY 1976-1990

1977

HUNGARIAN SCIENTIFIC COUNCIL FOR WORLD ECONOMY
BUDAPEST

• *Broșura* Main Tendencies in the World Economy 1976–1990 *(Principalele tendințe din economia mondială 1976–1990), elaborată de un colectiv al Consiliului științific maghiar pentru economie mondială, sub conducerea prof. M. Simai (Budapesta, 1977, 50. p.), conține o prezentare rezumată a unei ample cercetări pe tema „Schimbările previzibile cele mai importante în economia mondială, cu referire specială la politica economică realizată și planificată în Ungaria 1976–1980". Cercetarea, începută în 1973 și încheiată anul trecut, a utilizat în mod combinat trei metode : 1. opinii ale experților cu privire la schimbările calitative posibile în domeniul lor de activitate ; 2. tehnici normative ; 3. extrapolări. Menționăm unele tendințe relevate în domeniul producției. Ritmul de creștere a producției globale între 1976 și 1990 ar urma să fie ceva mai scăzut decît între 1961 și 1975, fără ca tendința coborîtoare să fie uniformă. Fluctuațiile ciclice în țările capitaliste dezvoltate vor fi mai accentuate decît în ultimii 15 ani. Rata anuală de creștere a producției în S.U.A. pînă în 1985 se estimează la 3,6–4 la sută. Sectorul serviciilor ar continua să crească într-un ritm mai ridicat decît producția materială, dar diferența între ritmurile lor de creștere ar fi mai scăzută. În cadrul țărilor capitaliste, S.U.A. își vor menține avantajul lor considerabil, datorită dimensiunilor pieței, întreprinderilor și producției lor.*

Agromachinaimpex

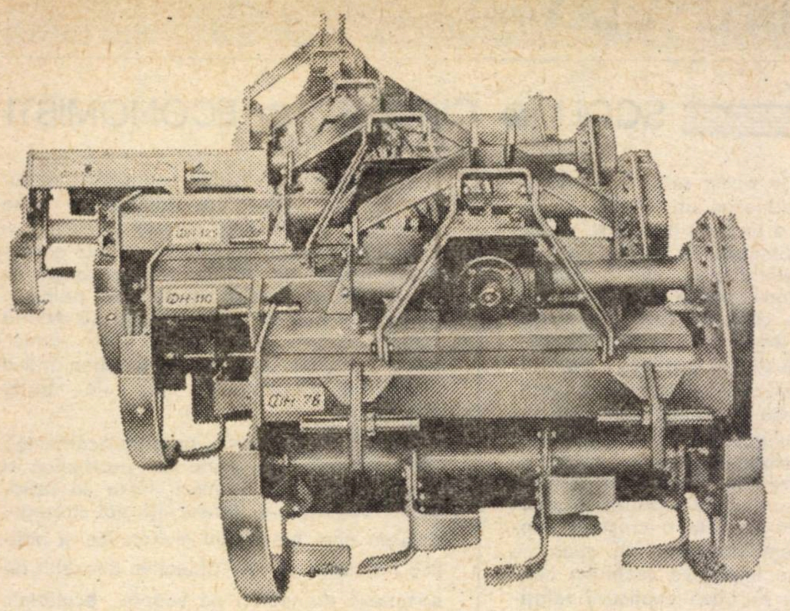

FREZĂ ROTATIVĂ PENTRU PRELUCRAREA SOLULUI „BOLGAR“

Frezele pentru prelucrarea solului „BOLGAR“, avînd o lățime de lucru de la 0,76 la 2,0, sînt mașini agricole moderne de înaltă eficiență, destinate afînării solului și distrugerii buruienilor în plantațiile viticole, horticole, de citrice și arbuști, pentru prelucrarea solului înaintea semănăturilor și însămînțarea altor culturi agricole.

Freza rotativă FA — 0,76 cu secțiunea înclinabilă automată este de asemenea utilă pentru prelucrarea solului între arbori la culturile horticole.

Frezele formează agregate cu tractoare cl. 1,4 T, dotate cu sisteme de tractare în 3 puncte.

Exportator : GTP „AGROMACHINAIMPEX“
Bulgaria, Sofia
str. Aksakov nr. 5
Telefon 88 53 25
Telex : 022563

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să vă adresați Reprezentanței Comerciale a R. P. Bulgaria București, str. Galați nr. 32 Telefon : 11 91 62

PUBLICOM

O orientare sigură în lumea bunurilor de consum, calea către :

- partenerii comerciali și alte contacte de afaceri
- cererea și oferta pe plan mondial
- dezvoltarea comerțului exterior

Această perfectă orientare comercială vă este oferită prin :

AL 9-LEA TÎRG INTERNAȚIONAL DE BUNURI DE CONSUM DE LA BRNO

(Cehoslovacia)

21 — 28 aprilie 1978

Data limită de înscriere :
30 noiembrie 1977

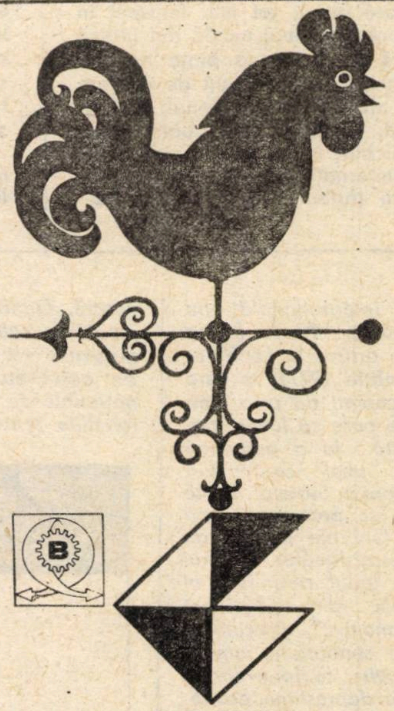

BRNO

Informații suplimentare puteți obține la :
BVV — Tîrguri și Expoziții BRNO, Vystaviště 1,602 00 Brno, Cehoslovacia, Tel. 314 ; Telex 062294 062295 ; Adresa telegrafică : Fairbrno.
Ambasada R.S.C., Secția Comercială, Strada Oțetari nr. 3, Sector 2, București, România.

PUBLICOM

CADRUL REGIONAL AL COOPERĂRII ECONOMICE ȘI TEHNICE DINTRE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE [I]

APROAPE jumătate din țările în curs de dezvoltare ale lumii sînt, în prezent, membre ale unor grupări de cooperare economică, tehnică și financiară, la nivel subregional și regional. Dincolo de faptul că aceste organisme se află, practic, răspîndite în toate regiunile în curs de dezvoltare ale globului (un studiu recent al UNCTAD consacrat acestei problematici analizează 15 grupări de acest fel în America Latină, 20 în Africa, 8 în Asia și Oceania și 10 între țările arabe), ele au o semnificație aparte, reprezentînd primele forme organizate și concertate de cooperare economică și tehnică între țările în curs de dezvoltare [1]).

Evoluții și evaluări complexe

PROCES cu o „istorie" nu mai veche de două decenii, cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare într-un cadru regional cunoaște o evoluție extrem de complexă, nu lipsită de aspecte contradictorii și chiar, așa cum se va vedea mai departe, deloc ferită de stagnări și reculuri.

În mai puțin de un an s-a putut nota paralel cu aderarea de noi state la unele grupări (de exemplu Mauritania, Somalia, R. D. P. Yemen și R. A. Yemen la Piața comună arabă ; Republica Seychelles la Organizația Comună Africano-Mauritiană), ieșirea unor țări din alte grupări (de exemplu Chile din Grupul Andin). În Africa sîntem martorii eforturilor pentru stabilirea unei strategii comune de cooperare la scara continentului, concomitent cu adîncirea cooperării sectoriale și subregionale (crearea Băncii africane a energiei și a Institutului african de fizică nucleară ; administrarea și valorificarea în comun de către statele riverane a unor bazine fluviale etc.). Și în America Latină se pot constata tendințe asemănătoare (în noiembrie a.c. urmează să aibă loc o reuniune a miniștrilor de externe din țările membre ale Grupului Andin și ale Asociației latino-americane a liberului schimb cu care prilej va fi abordată problema elaborării unui program comun de complementare industriaiă reciprocă). În Asia, recent încheiata sesiune a Asociației națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN) a evidențiat dorința celor cinci țări membre de a găsi căi concrete pentru adîncirea cooperării economice dintre ele, în primul rînd în domeniul industriei.

Pe plan multilateral, programele de cooperare adoptate de către cea de-a treia sesiune ministerială a „Grupului celor 77" de la Manila sau de către Conferința asupra cooperării economice între țările în curs de dezvoltare de la Ciudad de Mexico (septembrie 1976) au reliefat că, odată cu diversificarea căilor și mijloacelor de cooperare economică între țările în curs de dezvoltare, grupările economice subregionale și regionale își păstrează importanța, dar și în acest domeniu trebuie întreprinse eforturi de adaptare la noi realități și, în special, să se asigure complementaritatea economică și acțiunea concertată la nivel interregional.

Aprecierile și comentariile asupra cadrului regional al cooperării între țările în curs de dezvoltare, ca și asupra instituționalizării acesteia sub forma grupărilor economice, sînt și ele extrem de variate. Arturo Frondizi, de exemplu, consideră că o „falsă soluție, care se recomandă țărilor sărace este de a se grupa în asociații regionale, în cadrul cărora să se aplice o altă diviziune funcțională a producției : potrivit unor criterii de economicitate unele țări ar produce anumite articole, alte țări alte produse și în acest chip s-ar intensifica schimburile comerciale zonale".[2]) Fostul președinte al Argentinei constată în același timp că „Experiența piețelor comune regionale din America Latină are deja peste 15 ani și nu a fost prea fericită. Volumul schimburilor regionale este nesemnificativ în raport cu acela al comerțului extrazonal (adică cu clienții tradiționali din Europa și America de Nord)".

Incidența asupra relațiilor comerciale

DAR SĂ ANALIZĂM indicatorul ponderea schimburilor regionale și intragrupări în diferitele zone ale lumii în curs de dezvoltare. Ne oprim la acest indicator în primul rînd pentru că este singurul apt să cuantifice, cît de cît, incidența pe care o are asupra cooperării regionale instituționalizarea acesteia sub forma grupărilor economice. În al doilea rînd, relațiile economice externe, și mai întîi cele comerciale, prezintă pentru creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare o importanță comparativ mai mare decît în cazul țărilor industrializate. „Dintre cele patru domenii funcționale ale economiei internaționale — sistemele monetar și comercial, investițiile și ajutorul —, comerțul este în mod curent cel mai semnificativ factor al relațiilor Sud-Sud (n. n. adică dintre țările în curs de dezvoltare). Există multe interese comune, ceea ce face ca schimburile comerciale dintre țările în curs de dezvoltare să crească continuu. Dar, desigur, așa cum arată cifrele, importanța acestui comerț nu trebuie supraestimată".[3]) Analizînd datele din tabel, care ilustrează evoluția ponderii comerțului dintre țările în curs de dezvoltare, putem adăuga că nu trebuie supraestimat, cu atît mai mult, impactul exercitat, cel puțin pînă în prezent, de acțiunea grupărilor economice subregionale și regionale. În perioada 1960—1974 exporturile ansamblului țărilor în curs de dezvoltare spre alte țări în curs de dezvoltare, au reprezentat, cu mici abateri, circa 20% din totalul exporturilor lor. Cu alte cuvinte, patru cincimi din mărfurile exportate de țările în curs de dezvoltare sînt absorbite de piețele țărilor industrializate.

În același timp ponderea exporturilor intraregionale, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, a înregistrat o tendință lentă dar continuă de reducere, reprezentînd în 1974 doar 1/10 din total. Numai excluzînd datele referitoare la țările membre ale OPEC se poate constata o tendință de sporire a ponderii comerțului între țările în curs de dezvoltare, atît pe ansamblu, cît și pe plan regional.

---

[1]) Economic Co-operation among Developing Countries. Report of the Preparatory Meeting of the Group of Governmental Experts (77/COOP/CMEX/GE. 1/1, p. 1).

[2]) În volumul „Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu despre noua ordine economică internațională", Ed. politică. 1976, p. 44.

[3]) Jon Rosenbaum, W. G. Tyler, South-South relations : The economic and political content of interactions among developing countries, în volumul World Politics and International Economics, The Brookings Institution, Washington, 1975, p. 263.

Formarea și funcționarea unor grupări economice ale țărilor în curs de dezvoltare nu a acționat, așa cum ar fi fost de așteptat, în sensul amplificării schimburilor lor cu celelalte țări în curs de dezvoltare : nivelul relativ atins de comerțul între țările în curs de dezvoltare este aproape identic atît pe ansamblul acestor țări, cît și în cazul grupărilor incluse în tabel.

Evoluții ale ponderii comerțului dintre țările în curs de dezvoltare

	Exporturi către toate țările în curs de dezvoltare				Exporturi către propria regiune			
	1960	1970	1972	1974	1960	1970	1972	1974
Asociația latino-americană a liberului schimb	10,4	15,3	18,6	17,2	7,7	10,2	11,7	9,7
din care :								
— Grupul andin	20,2	8,9	12,8	10,3	1,5	2,7	3,6	3,4
Piața comună a Americii Centrale	10,0	29,6	26,9	33,6	7,5	26,9	22,5	25,6
Comunitatea Caraibiană	12,2	19,0	22,5	14,3	4,8	8,1	10,2	7,1
Comitetul consultativ permanent al Maghrebului	10,5	8,9	7,9	8,4	4,7	2,2	2,1	1,8
Comunitatea Africii de Est	19,1	37,5	36,7	35,1	14,1	16,9	13,7	13,9
Uniunea economică și vamală a Africii Centrale	8,4	21,5	19,0	18,8	1,7	7,5	8,9	7,4
Comunitatea economică a Africii de Vest	14,9	15,2	14,8	16,9	2,4	9,1	8,4	4,3
Piața comună arabă	16,1	18,5	20,1	21,4	3,5	4,1	3,1	1,5
Asociația națiunilor din Asia de Sud-Est	32,8	31,7	31,5	29,3	21,7	14,8	14,5	11,3
Consiliul unității economice arabe	14,4	19,1	20,4	24,4	3,3	3,6	2,4	1,4
Cooperarea regională pentru dezvoltare	22,5	18,6	14,0	11,3	2,2	1,1	0,6	0,5
Toate țările în curs de dezvoltare	20,1	18,6	20,2	19,8	13,1	12,6	12,9	10,3
Toate grupările economice de mai sus	17,1	20,0	20,5	19,1	9,4	9,3	9,0	6,4
Fără țările OPEC :								
Toate țările în curs de dezvoltare	19,4	20,8	22,4	26,8	12,6	14,6	15,8	17,5
Toate grupările economice de mai sus	18,4	21,2	22,8	26,4	10,1	12,4	12,6	12,2

Sursa: Economic Co-operation and Integration among Developing Countries (TD/B/609/vol. II), Annex II.

Paradoxală apare desigur situația pe care o relevă cifrele tabelului în ceea ce privește schimburile regionale ale grupărilor economice, schimburi care dețin o pondere mai scăzută și cunosc o evoluție mai puțin fermă decît în cazul exporturilor intraregionale pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare.

Numai într-un singur caz — Piața comună a Americii Centrale — incidența grupării asupra schimburilor intraregionale poate fi apreciată ca fiind mai semnificativă. Celelalte grupări din America Latină au exercitat o influență mult mai redusă asupra comerțului intraregional și nu i-au imprimat o tendință mai clară. În alte cazuri, un volum deja nesemnificativ al comerțului intraregional înainte de apariția grupării, înregistrează o scădere continuă : Comitetul consultativ permanent al Maghrebului, Piața comună arabă, Cooperarea regională pentru dezvoltare (organizație formată din Iran, Pakistan, Turcia). În sfîrșit se poate remarca și situația în care constituirea unei grupări economice regionale a imprimat comerțului dintre țările membre o evoluție contradictorie sau chiar o tendință de reducere, deși inițial el nu era lipsit de oarecare importanță : Comunitatea Africii de Est, Asociația națiunilor din Asia de Sud-Est (ASEAN).

Se conturează direcții noi de activitate

ESTE interesant de comparat această tipologie a grupărilor bazată pe incidența lor asupra comerțului intraregional, cu o structurare a lor în funcție de obiectivele imediate care le-au fost stabilite la înființare. Astfel, în timp ce Asociația latino-americană a liberului schimb, Comitetul consultativ permanent al Maghrebului ș.a. își propun, în principiu și pentru o perioadă mai mult sau mai puțin îndelungată, liberalizarea schimburilor între țările membre, alte grupări — Comunitatea Africii de Est, Grupul andin ș.a. — urmăresc suprimarea obstacolelor din calea liberei circulații a factorilor de producție în zonă, crearea unei uniuni vamale care va trebui să conducă progresiv la o uniune economică, precum și dezvoltarea și industrializarea regiunii.

Deși intensificarea comerțului intraregional ar trebui să fie — direct sau indirect — un efect imediat al tuturor grupărilor, și deși cele mai multe dintre acestea au depășit faza demarajului, analiza anterioară a relevat că o asemenea teză nu se confirmă în practică. Cu atît mai mult nu se poate vorbi de un bilanț net pozitiv în celelalte domenii ale cooperării, în cazul grupărilor din a doua categorie.

Un studiu UNCTAD despre „Rolul instituțiilor în integrarea regională între țările în curs de dezvoltare" (TD/B/422), apărut încă în 1973, analizînd dinamica fenomenului, folosește termeni și expresii cum sînt momentul de stagnare și efortul de relansare (ALALC), dinamica crizelor (Comunitatea economică a Africii de Est, Piața comună a Americii Centrale etc.).

Studii elaborate în 1976 de către aceeași organizație evidențiază unele direcții noi care apar în cooperarea regională, ca răspuns la problemele anterioare, direcții care cer un anumit timp pentru a fi concretizate.

În America Latină cele mai vechi grupări (Piața comună a Americii Centrale și Asociația latino-americană a liberului schimb) se află de mai mulți ani într-o perioadă de stagnare. În ciuda eforturilor făcute pentru căutarea de noi formule nu pare probabil că măsuri eficace vor fi adoptate în viitorul imediat. Eforturile acestor grupări în domeniul dezvoltării industriale nu au produs rezultatele scontate. In schimb, crearea Sistemului economic latino-american (SELA) este apreciat ca un factor foarte important pentru viitorul dezvoltării cooperării și integrării în regiune : SELA va include în principiu toate statele latino-americane și **numai** state de pe acest continent (spre deosebire de OSA din care fac parte și SUA), ceea ce va fi de natură să conducă la adoptarea de măsuri în conformitate cu interesele regiunii ; sfera de acțiune a SELA va fi mult mai largă comparativ cu organismele existente ; prin modalitățile de formare și de acțiune, SELA va fi un mecanism flexibil.

În Africa grupările economice s-au limitat, la început, la zone geografice reduse și au cuprins numai țări de aceeași limbă (Comunitatea economică a Africii de Vest, Comunitatea economică a Africii de Est etc.). Organizația Comună Africano—Mauritiană, care cuprinde țări din mai multe subregiuni ale Africii, a fost confruntată în ultimii ani cu retragerea succesivă a unora din membrii săi. Noua abordare a cooperării regionale în Africa vizează desființarea barierelor lingvistice moștenite din perioada colonială, ceea ce ar permite asocierea unui număr mai mare de țări. În 1975 a fost constituită Comunitatea economică a Africii de Vest din care fac parte țări de limbă franceză, engleză și portugheză.

În Asia și Oceania cooperarea economică s-a concentrat în anumite subregiuni, cuprinzînd un număr mic de țări. Negocierile purtate de mai mulți ani pentru extinderea comerțului reciproc între țările Cooperării regionale pentru dezvoltare nu au fost încă finalizate. Industria este sectorul în care cooperarea s-a dezvoltat cel mai mult, sub o formă originală : „întreprinderile comune". Cooperarea în cadrul ASEAN a fost destul de limitată. Încheierea Acordului de la Bangkok deschide noi posibilități pentru cooperarea economică în regiune, prin promovarea liberalizării comerțului între statele membre, dezvoltarea cooperării industriale, crearea de întreprinderi comune etc.

După părerea noastră, concomitent cu căutările de ordin instituțional, cooperarea economică regională între țările în curs de dezvoltare necesită și o abordare conceptuală, folosirea fără discernămînt a unor termeni nefiind de natură să definească riguros obiectivele urmărite de țările în curs de dezvoltare pe planul cooperării regionale. Asemenea termeni nu sînt justificați nici de raportul dintre obiectivele pe care și le-au propus țările respective și rezultatele efective obținute în activitatea acestor grupări. Examinarea acestui raport va face obiectul părții a doua a articolului.

Gh. DUMITRU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna august 1977

INDICELE agregat I.E.M. pentru luna august a.c. atestă o scădere cu 1,7% a prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România.

Prețurile la materii prime *și* semifabricate industriale *au scăzut în luna august a.c. cu 1,3% după ce în luna precedentă au dat unele semne de redresare (+ 0,6%). De remarcat că, datorită perspectivelor mai puțin favorabile ale economiilor occidentale, în această perioadă nu a mai avut loc înviorarea cererii pentru refacerea stocurilor curente, caracteristică acestui sezon. În aceste condiții, prețurile au scăzut la minereuri (-1,5%), metale (-0,4%) fibre animale și vegetale (-7,1%), lemn și produse din lemn (-0,9%). O excepție de la această tendință generală au prezentat-o prețurile la cauciuc natural și piei brute, care au crescut cu 2,7% și respectiv 0,6%.*

Prețurile la produsele agroalimentare *au continuat să înregistreze o scădere mai accentuată (-3,3%), sub influența excedentelor existente pe plan mondial în sezonul 1976/1977 la majoritatea acestor produse și a situației favorabile a recoltelor actuale din emisfera nordică. Cu excepția prețurilor la animale, carne și produse animaliere, la care prețurile au crescut (+ 2,9%), prețurile au scăzut la cereale (-7,1%), semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (-4,3%), zahăr și produse tropicale (-3%).*

În cadrul grupei de combustibili *prețurile au scăzut la produse petroliere (-1,9%), datorită sporirii gradului de autoaprovizionare în țările occidentale și limitării importurilor.*

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 SI IN PERIOADA IULIE-AUGUST 1977

1970-1972=100

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Iulie	August
INDICE GENERAL	1975	219,2	215,5	216,4
	1976	226,2a)	231,0	230,9
	1977		229,5a)	225,7a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	190,7	205,7
	1976	180,8	185,3	178,6
	1977		172,2a)	166,6a)
- cereale	1975	216,7	211,3	238,9
	1976	198,3	216,3	197,1
	1977		146,6	136,2
- sem.oleag., prod.deriv., grăs.anim, şi veg.	1975	195,0	178,2	196,3
	1976	168,7	173,1	165,7
	1977		172,5	165,1
- animale, carne şi prod.animal.	1975	159,3	160,8	161,4
	1976	152,8	142,8	149,2
	1977		154,3a)	158,7a)
- zahăr şi prod.tropicale	1975	314,0	253,0	279,0
	1976	243,5	262,3	244,6
	1977		268,4	246,9
2. Combustibili	1975	343,0	335,1	341,6
	1976	366,7	361,1	369,5
	1977		401,2a)	395,9a)
- cărbuni şi cocs	1975	260,0	257,8	247,4
	1976	266,5	259,9	264,5
	1977		292,9a)	288,9a)
- ţiţei	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	494,6	500,8
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	361,8	385,4
	1976	408,4	402,5	415,0
	1977		442,8	434,6
3. Materii prime industriale	1975	189,1	189,9	184,1
	1976	201,9a)	209,7	209,5
	1977		200,3a)	197,6a)
- minereuri	1975	178,4	177,6	174,0
	1976	164,9a)	160,5	161,6
	1977		162,8a)	160,3a)
- metale	1975	185,1	187,2	180,2
	1976	194,8	203,1	203,4
	1977		191,8	191,0a)
- cauciuc	1975	159,8	162,7	167,0
	1976	219,5	224,6	222,3
	1977		218,9	224,8
- lemn şi produse din lemn	1975	229,0	226,2	214,9
	1976	222,1	220,8	224,0
	1977		235,7a)	233,5a)
- fibre anim. şi veg.	1975	162,4	162,8	169,1
	1976	228,4	260,1	249,1
	1977		203,1	188,6
- piei	1975	114,8	126,0	121,2
	1976	169,8	178,5	183,5
	1977		176,1	177,2

a) Date provizorii pentru porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oţel comercial, tablă groasă, tablă subţire, sîrmă neagră, laminate de cupru, cherestea de răşinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

Egipt: proiecte în industrie și agricultură

PRINTRE obiectivele principale înscrise în politica economică a guvernului egiptean se află și dezvoltarea agriculturii, pe calea modernizării, și prelucrarea industrială a produselor agricole. Se apreciază că prin realizarea proiectelor de mecanizare a agriculturii un mare număr de persoane care trăiesc la sate vor avea posibilitatea să lucreze pentru întreținerea și repararea mașinilor, contribuind astfel la creșterea randamentelor și a suprafețelor cultivate.

Pe linia dezvoltării bazei de metal pentru industria constructoare de mașini, în regiunea Alexandria se preconizează construirea unei oțelării de 100 000 tone, care va utiliza procedeul reducerii directe din minereu.

În regiunea Malak se va construi o fermă modernă de creștere a vitelor pentru producția de carne și lapte, cu instalații speciale pentru prelucrarea laptelui. Pentru o suprafață de 14 000 ha la nord de Tahrir urmează să fie plantați pomi fructiferi și viță de vie. O fermă de vaci va fi amenajată în regiunea Forascour etc. Se estimează că pînă în anul 2000 vor fi puse în valoare în Egipt aproape 1 milion ha de teren agricol.

Autoritățile egiptene au hotărît să se facă eforturi speciale pentru dezvoltarea rapidă a producției naționale de produse alimentare, dată fiind creșterea rapidă a populației și necesitatea de a fi limitate la maximum importurile la acest capitol. Astfel o uzină de prelucrare și conservare a cărnii la El Marg va livra 3 600 tone de carne pe an, din care 1 500 tone sub formă de conserve. Mai multe stațiuni avicole la nord de Tahrir, în regiunea Cairo, vor realiza fiecare o producție anuală de 5 milioane de ouă și 750 000 pui.

Pe plan infrastructural se va proceda la dezvoltarea parcului de transporturi auto și mai buna lor coordonare. De curînd, au fost importate alte 90 de autocamioane pentru realizarea unui volum mai mare de transporturi, care să accelereze degajarea antrepozitelor și magazinelor generale în vederea majorării importurilor și exporturilor de mărfuri. Vor fi create noi rețele de ateliere de reparații și stații de service, care să poată deservi cele 1 700 de autocamioane care străbat astăzi drumurile Egiptului.

În cadrul planului de cinci ani al Ministerului Energiei, vor fi electrificate 3 489 sate.

EVOLUȚII MONETARE

EVOLUȚIA piețelor valutare s-a încadrat și în perioada 12—16 septembrie 1977 în tendința de redresare ușoară a **dolarului S.U.A.** în raport cu restul valutelor occidentale.

Francul elvețian, după ce a atins un minim de circa 2,3920 franci pentru un dolar, a încheiat intervalul la aproximativ 2,3810 franci (repreciere de circa 0,2% în raport cu închiderea din săptămîna precedentă). **Marca vest-germană** după ce s-a situat în prima parte a intervalului sub nivelul închiderii precedente de 2,3325 mărci pentru un dolar (depreciere de circa 0,3%) a încheiat cu un ușor avantaj cotînd la circa 2,3250 mărci pentru un dolar. **Francul francez** a continuat să evolueze pe o curbă descendentă în raport cu dolarul, situîndu-se la închidere la un curs de circa 4,9350 franci pentru un dolar, respectiv cu circa 0,2% sub închiderea anterioară. **Lira italiană** a cedat la rîndul său teren dolarului cotînd la închidere 884 lire pentru un dolar.

Lira sterlină — beneficiind de efectul favorabil provocat de anunțarea primului excedent lunar din ultimii șapte ani al balanței comerciale a Marii Britanii, de circa 141 milioane lire în luna august, precum și al realizării în aceeași lună a unui excedent al balanței de plăți curente — a manifestat o tendință de repreciere în raport cu dolarul. În aceste condiții și sub stricta supraveghere a evoluției sale de către Banca Angliei (care a intervenit cu sume importante în favoarea dolarului prin cumpărări de valută americană), lira sterlină a terminat intervalul la circa 1,7440 dolari pentru o liră față de circa 1,7435 dolari la 9 septembrie 1977.

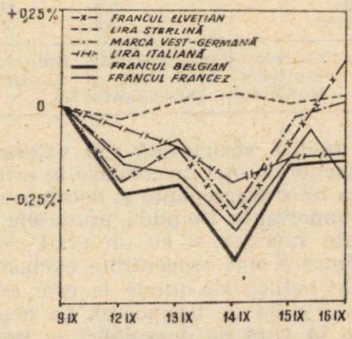

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 12—16 IX 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 9 IX 1977

Sub efectul schimbărilor intervenite pe piața creditului în S.U.A., dobînzile la eurodepozitele în dolari au înregistrat o creștere la toate perioadele, la șase luni ele atingînd nivelul de circa 6,875%. Dobînzile la eurodepozitele la șase luni în franci elvețieni au realizat o creștere ușoară, situîndu-se la circa 3,0625%, în timp ce dobînzile la eurodepozitele în mărci vest-germane la aceeași perioadă s-au menținut constante la un nivel de circa 4,0625%.

Prețul aurului a continuat să crească, ultimul fixing la Londra din ziua de 16.IX.1977 de 148,50 dolari/uncie, fiind cu peste 1 dolar/uncie superior indicatorului similar din săptămîna precedentă.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Prognoza producției mondiale de oțel

PUNCTE DE VEDERE PENTRU O DEZVOLTARE MAI ECHILIBRATĂ (I)

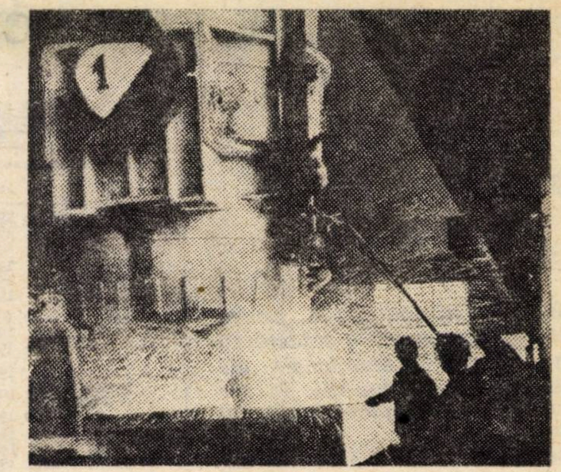

Principalele trăsături ale producției mondiale de oțel

DEȘI rolul pe care oțelul continuă să-l joace în economia mondială este îndeobște cunoscut, el nu este întotdeauna suficient evidențiat. Vom menționa numai că valoarea directă a producției siderurgice reprezintă 3—5% din produsul intern brut al unei țări dezvoltate din punct de vedere industrial, putînd ajunge în unele cazuri la 6—10%. Cu totul remarcabil este faptul că valoarea tuturor produselor din oțel fabricate într-o țară poate să se ridice la 20—40% din produsul său intern brut.

Totodată, dezvoltarea unor capacități noi în cadrul ramurii reclamă un important efort de investiții ; în siderurgia propriu-zisă ele reprezintă 400—700 dolari pe tona de oțel, iar dacă se iau în considerare și investițiile conexe (în extracția și prepararea minereului și cărbunilor, în producerea energiei etc., necesare ramurii) valoarea de mai sus se dublează. Distribuția neuniformă pe plan mondial a materiilor prime și a surselor de energie pentru siderurgie, precum și decalajele existente în domeniul tehnologiei sale între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare, nevoia pe care o resimt acestea din urmă de echipament și mijloace financiare pentru a putea crea sau extinde pe teritoriul lor industria oțelului constituie tot atîtea argumente pentru realizarea cooperării internaționale, care să asigure dezvoltarea armonioasă a ramurii, în concordanță cu cerințele progresului economico-social al tuturor popoarelor.

Ca și alte ramuri industriale, producția de oțel a țărilor occidentale a fost afectată de criza economică, ceea ce a influențat negativ nivelul său pe plan mondial. Dacă în anul 1974 în lume s-au produs — după datele O.N.U. — 707 milioane de tone de oțel, în 1975 producția a însumat doar circa 650 mil. tone, pe seama reducerii sale, în proporții considerabile, în țări ca S.U.A., Japonia, R.F.G., Franța, Belgia ș.a. În 1976 producția mondială de oțel a înregistrat o anumită creștere, fără ca să revină însă la nivelul anului 1974. De aceea, în analiza ce urmează se vor lua ca bază, în general datele pe anul 1974.

Se evidențiază, în primul rînd, **repartiția geografică inegală a industriei siderurgice,** țărilor dezvoltate din lume revenindu-le 92% (650 mil. tone, în 1974) din producția mondială de oțel, deși ponderea lor în populația globului este de sub 30% (vezi tabelul nr. 1). Ca urmare, raportată pe locuitor, producția țărilor în curs de dezvoltare reprezintă doar 3,8% din cea a țărilor dezvoltate (21 kg. față de 556 kg/loc.) sau 11% din media mondială (184 kg/loc.). Gradul de concentrare devine și mai evident dacă se ia în considerare faptul că primii patru mari producători de oțel din lume — țările Pieței comune vest-europene (cu circa 155 mil. tone în 1974), U.R.S.S. (136 mil. t), S.U.A. (132 mil. t.) și Japonia (117 mil. t) — furnizează 76% din producția sa mondială.

Repartiția producției de oțel între țările în curs de dezvoltare este de asemenea foarte neuniformă. De la 60 kg pe locuitor în America Centrală și de Sud, scade la 11 kg/loc. pentru cele din Asia, pentru ca să ajungă abia la circa 4 kg/loc. pentru cele din Africa.

Tabelul nr. 1

Diferențieri regionale în producția de oțel (1974)

Regiunea sau țara	Ponderi în producția mondială de oțel %	Producția le oțel pe locuitor (kg.)
Total mondial	100,0	184
din care :		
Țări dezvoltate	92,0	556
— Europa	52,0	474
— America de Nord	21.0	634
— Japonia, Israel	16.6	1 038
— R.S.A.	0,3	240
— Australia, Noua Zeelandă	1,1	502
Țări în curs de dezvoltare	3,0	21
— America Centrală	0,8	56
— America de Sud	1,7	60
— Asia	5,3	13
— Africa	0,2	4

Sursa : Calculat după Monthly Bulletin of Statistics, iulie 1975 și Statistiches Bundesamt, Düsseldorf, 1975.

O analiză structurală sau valorică a producției de oțel ar conduce la evidențierea unor discrepanțe și decalaje mult mai importante. De pildă, produsele prelucrate superior și cu un grad ridicat de finisare sînt concentrate exclusiv în zonele industriale (unde le este asigurată și piața de desfacere), pe cînd în țările în curs de dezvoltare se produc varietăți sortimentale relativ limitate, cu desfacere locală, ca oțelurile de masă pentru construcții, în special profile și fier beton. Statistica mondială nu oferă însă date complete pentru o asemenea analiză.

Se observă, totodată orientarea țărilor capitaliste dezvoltate de a păstra în cadrul lor producția de oțeluri superioare și de a construi în țările în curs de dezvoltare capacități și instalații pentru elaborarea oțelurilor calmate și necalmate, a fontei — în general pentru producerea de semifabricate — resursele de materii prime și energetice existente în aceste din urmă țări facilitînd tendința menționată.

Există o corelație între produsul național brut și producția de oțel dintr-o țară sau alta (ambii indicatori raportați pe locuitor, pentru a se asigura comparabilitatea). Din graficul de mai jos, se poate vedea că — în cadrul dispersiei celor 48 de țări, pentru care există date disponibile — cea mai mare concentrare se constată în sectorul 0-100 kg oțel pe loc. și 0-1 000 dolari P.N.B. loc. Este vorba de un mare număr de țări în curs de dezvoltare, a căror rămînere în urmă din punct de vedere industrial se manifestă și prin nivelul scăzut — sau chiar aproape inexistent — al producției de oțel. La cealaltă extremă a graficului figurează o serie de țări industriale (Suedia, R.F.G., Cehoslovacia, Japonia, Belgia, Luxemburg), dispunînd de industrie siderurgică avansată, cu bogate tradiții.

Se constată, de asemenea, că țările socialiste europene se află, în general, într-o poziție superioară ; raportul între producția de oțel pe locuitor și P.N.B. pe locuitor capătă valori ca 0,38 în cazul României, 0,23 pentru U.R.S.S., 0,28 pentru Cehoslovacia etc., față de 0,26 pentru Japonia, 0,14 pentru R.F.G. sau Austria, circa 0,30 pentru Belgia, 0,15 pentru Italia (o excepție constituie Luxemburgul, țară care exportă cea mai mare parte a producției sale de oțel ; în cazul său raportul este de 3,0). Cifrele de mai sus ilustrează rezultatele politicii de industrializare socialistă a unor țări care aveau în trecut o siderurgie slab dezvoltată, efortul depus de a aloca o parte mai mare din venitul lor național pentru extinderea industriei, inclusiv a siderurgiei.

Caracteristici ale prognozelor actuale

ÎN CONDIȚIILE amintite mai sus, riscurile pe care le incumbă adoptarea unei decizii pe plan național sau internațional se pot face deosebit de simțite.

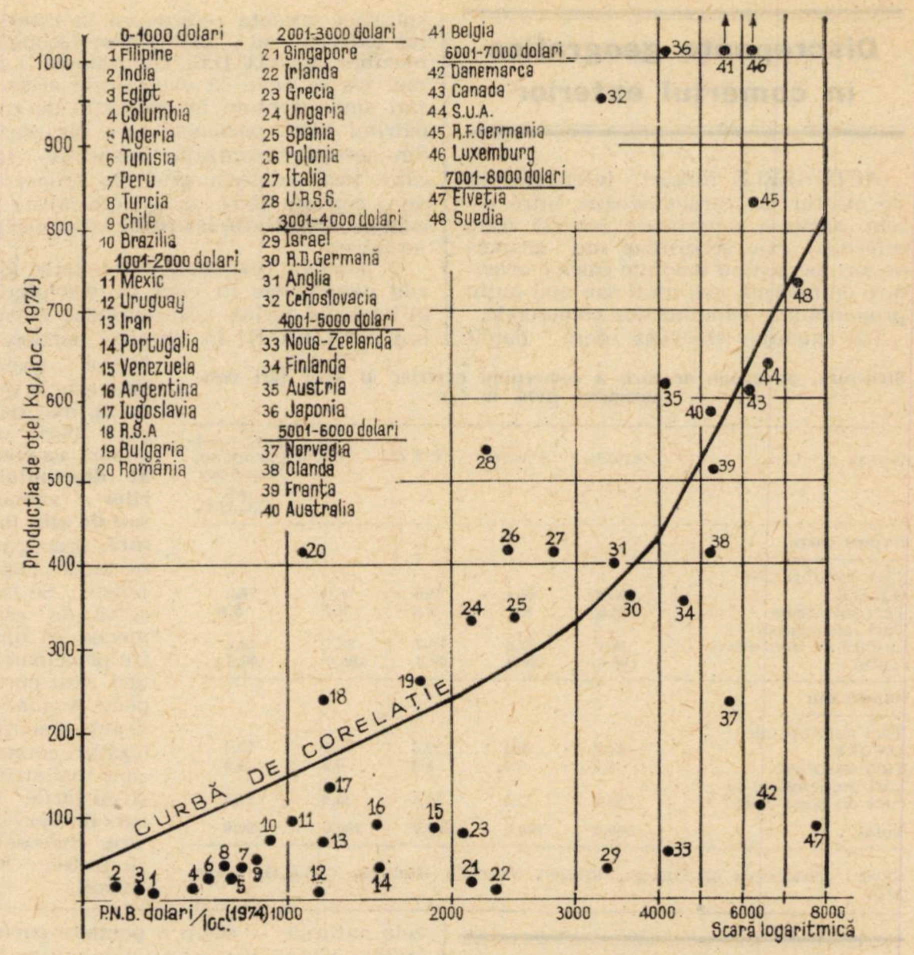

Fig. 1 — **Corelația dintre producția de oțel și produsul național brut (pe locuitor).** (Sursa datelor : O.N.U.D.I., „Industrie siderurgique dans les pays en voie de développement“, Doc. ID/B/C.3/35 Rev.1/Add.1, 1975 și World Bank Atlas, 1976).

Tocmai de aceea, prognozele asupra evoluției producției și consumului (pe plan mondial sau zonal) dobîndesc o importanță sporită, unul dintre principalele obiective care le stau în față fiind schițarea căilor de micșorare — și în acest domeniu — a decalajului economic dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare.

Majoritatea prognozelor întocmite pînă în prezent de către diferite organisme internaționale sau specialiști, în general din țările capitaliste dezvoltate, nu răspund acestui deziderat. Asemenea prognoze trebuie să analizeze posibilitățile și modalitățile în care dezvoltarea producției mondiale de oțel poate să fie orientată către micșorarea decalajelor economice.

Dintre ultimele prognoze, una din cele mai importante — prin însăși natura organismului respectiv — este cea întocmită de Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (O.N.U.D.I.), prognoză ilustrată în tabelul nr. 2. În cadrul ei, pentru țările dezvoltate este prevăzută o rată de creștere a producției de oțel mai mică decît cea scontată (conform previziunilor B.I.R.D. și F.A.O.) pentru P.N.B., pe cînd țările în curs de dezvoltare prezintă o situație contrară. Ținînd seama de trăsăturile sale pe care le vom analiza în continuare, prognoza O.N.U.D.I. poate fi denumită convențională, deoarece evoluează în cadrul unor limite bazate pe extrapolarea temporală, ajustată, a ratelor medii de creștere din deceniul 1965—1974.

Dacă în perioada 1965—1974 producția mondială de oțel a sporit într-un ritm mediu anual de 5,2%, pentru perioada 1975—2000 valoarea ratei de creștere, corespunzătoare previziunii maxime, este de 4,1%, similară cu cea a P.N.B.-ului. Pentru țările industrializate se prevede, în mod logic, o încetinire a ritmului care scade de la circa 5% la 2,9%, față de o accelerare a sa pentru țările în curs de dezvoltare (la 9,7%), fără a se neglija faptul că și în perioada 1965—1974 el a fost în jur de 7—8%. Este remarcabil faptul că ritmul de creștere a producției de oțel în cadrul acestui din urmă grup de țări se menține în limite mult mai ridicate decît cele ale P.N.B.-ului (de 3,9% în prima parte a intervalului de bază și de 6,4% în a doua sa parte).

Tabelul nr. 2

Evoluția producției mondiale de oțel pînă în anul 2000 (varianta O.N.U.D.I.)

	Total mondial	Țări în curs de dezvoltare	Țări industrializate
Producția globală (mil. tone)			
1975	643	59	584
1980	900	125	775
1990	1 350	350	1 000
2000	2 000	630	1 370
Producția pe locuitor (kg./loc.)			
1975	161	20	531
1980	205	39	646
1990	250	85	769
2000	312	126	979

Sursa : O.N.U.D.I., Doc. ID/B/C. 3/35 Rev. 1/Add. 1,1975.

În prognoza O.N.U.D.I. creșterea producției de oțel în țările dezvoltate rămîne totuși relativ ridicată, sporul fiind de 786 milioane de tone față de 571 mil. t pentru restul lumii. Luîndu-se în considerare și ritmurile diferențiate ale creșterii demografice, se apreciază că în anul 2 000, producția de oțel pe locuitor în țările în curs de dezvoltare va reprezenta de 13,3% din cea a țărilor industrializate (126 kg/loc. față de aproape 1000 kg/loc.), comparativ cu circa 4% în 1975. În valori globale, același raport este de 46% în anul 2000, față de 10% în 1975.

Datele de mai sus reflectă menținerea — în condițiile ritmurilor de creștere prognozate — a decalajului considerabil între producția de oțel din cele două grupuri de țări, respectiv tocmai a producției menite să joace un rol important în accelerarea industrializării economiei țărilor în curs de dezvoltare.

Repartiția pe țări și regiuni nu este tratată în prognoza O.N.U.D.I., dar din alte lucrări cu concluzii cantitative apropiate (vezi, de pildă, J.R. Miller, Iron and Steel Making Metallics Demand and Supply : 1975—1985, Pittsburg, 1974) rezultă că inegalitatea acesteia se va menține pregnantă în 1985, Africa și Orientul Mijlociu, de exemplu, urmînd să participe la producția mondială de oțel doar cu 1,7%, iar Asia (exclusiv Japonia) cu 7,9%.

Deși, conform prognozei O.N.U.D.I., producția de oțel din țările în curs de dezvoltare crește mai repede decît P.N.B. și mult mai rapid decît în țările industrializate, totuși — astfel cum este prognozată — dinamica industriei siderurgice nu contribuie în suficientă măsură la micșorarea decalajului economic și nu se înscrie în tendințele necesare de dezvoltare a industriei grele (în unele studii O.N.U., de pildă, se consideră necesar ca industria grea să se dezvolte cu 7—8% în țările africane neexportatoare de petrol, cu 8—8,5% în țările respective din Asia, cu 9—10% în America Latină și cu 16—17% în țările exportatoare de petrol din Africa și Asia). Or, este un fapt cunoscut că nu există cale de dezvoltare a unei economii într-un ritm mai susținut fără o rapidă industrializare, fără crearea și dezvoltarea industriilor de bază și prelucrătoare, a producției mijloacelor de producție și bunurilor de consum.

Pe de altă parte, printr-o serie de caracteristici ale sale industria siderurgică pare a fi în mod special destinată deplasării într-o măsură mult mai semnificativă în țările în curs de dezvoltare (mai ales cînd este vorba de construcția unor noi capacități), în baza unei strategii complexe, pe plan mondial.

Este posibilă o asemenea cale, care să deplaseze accentul în dezvoltarea acestei industrii de la țările industrializate spre țările în curs de dezvoltare ? Desigur că da, și — în cele ce urmează — vom încerca să argumentăm acest punct de vedere, schițînd mai întîi conturul general al unei evoluții a producției mondiale de oțel care să se înscrie într-o asemenea strategie și pe care o vom numi varianta unui nivel de dezvoltare mai echilibrat.

Paul PETRESCU
Theodor GHERASIM
Gheorghe VARZAN

Discrepanțe geografice în comerțul exterior

ACTUALELE fluxuri internaționale de mărfuri se caracterizează, între altele, printr-o repartizare inegală între diferitele zone geografice sau grupuri de țări, persistînd tendințe către o orientare unilaterală mai mult sau mai puțin pronunțată a schimburilor comerciale.

Un exemplu elocvent oferă datele statistice recente referitoare la comerțul exterior al țărilor vest-europene membre ale O.C.D.E. Din tabelul de mai jos se vede că exporturile acestor țări sînt orientate în proporție de trei pătrimi către parteneri care fac parte din aceeași organizație (respectiv tot către țări industrializate), în proporție de o cincime către țările nesocialiste în curs de dezvoltare, iar restul către țările socialiste.

O pondere ceva mai mare dețin țările nesocialiste în curs de dezvoltare în importul țărilor vest-europene membre ale O.C.D.E., în timp ce ponderea țărilor socialiste este în general, mai scăzută decît la export, **ca efect al discriminărilor vamale sau de altă natură**, practicate de țările capitaliste. Se observă, de asemenea, că dintre principalele țări vest-europene Anglia și Franța mențin legături comerciale mai strînse cu țările în curs de dezvoltare, îndeosebi cu fostele lor colonii.

Structura, pe grupe de țări, a comerțului exterior al unor țări vest-europene (1976, în %)

Grupa de țări	Anglia	Franța	R.F.G.	Italia	Țări vest-europene, membre ale O.C.D.E.
Export către					
Țări membre ale O.C.D.E.	68,3	69.4	73,9	70,6	74.8
Țări socialiste	2,3	5,6	6,8	5,7	5,4
Țări nesocialiste în curs de dezvoltare	28,9	25,0	19,3	23,7	19,8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Import din					
Țări membre ale O.C.D.E.	68,8	69,5	72,8	63,1	72,7
Țări socialiste	3,6	3,4	4,9	6,0	4,5
Țări nesocialiste în curs de dezvoltare	27,6	27,1	22,3	30,9	22,8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa: „Statistics of Foreign Trade“, Monthly Bulletin, O.E.C.D., iunie 1977.

Apa și „setea“ industriei

RESURSELE DE APĂ potabilă de pe glob sînt evaluate la 40 mii de km³, reprezentînd o cantitate suficientă pentru acoperirea nevoilor unei populații de 20 miliarde de oameni. Întrucît populația mondială depășea anul trecut doar cu puțin cifra de 4 miliarde, perspectiva n-ar părea îngrijorătoare. Dacă se ține însă seama de repartiția geografică inegală a resurselor de apă, de cererea crescîndă din partea industriei și a agriculturii, apare explicabil de ce unele regiuni ale globului suferă de pe acum de sete.

Specialiștii au calculat că, anual, din diferite surse de suprafață sînt preluate circa 580 miliarde mc de apă, din care 150 miliarde mc nu mai revin în circuit. În același timp, în biosferă se deversează 450 miliarde mc de reziduuri industriale lichide, care — dacă nu sînt epurate — trebuie dizolvate într-o cantitate de apă de 15—60 de ori mai mare. Se apreciază că, dacă nu se adoptă din timp măsurile cuvenite, la orizontul anului 2000 va fi necesară pentru dizolvarea tuturor reziduurilor o cantitate de apă echivalentă cu debitul ansamblului fluviilor de pe glob. Toate acestea explică atenția crescîndă pentru reducerea consumurilor specifice de apă ale diferitelor procese industriale, reciclarea apelor industriale și menajere etc.

Mongolia: valorificarea industrială a producției animaliere

PRINTRE produsele zootehniei — ramură de bază a economiei R.P. Mongole — se numără lîna de oaie (circa 18 mii tone pe an) și părul de capră, de calitate superioară, la acesta din urmă Mongolia furnizînd (cu 1,2 mii tone) jumătate din producția mondială.

În prezent se acordă o atenție deosebită mecanizării tunsului animalelor, ceea ce va permite, pe de o parte, realizarea unor însemnate economii de timp de muncă, iar pe de altă parte — sporirea randamentelor și îmbunătățirea calității producției. Totodată, apreciindu-se însemnătatea valorificării superioare a acestei prețioase materii prime, în actualul cincinal este prevăzută construirea unei fabrici de spălat lîna, a unei țesătorii și fabrici de tricotaje la Ulan-Bator, a unei fabrici de covoare la Erdenet, a unei întreprinderi pentru producerea de plăpumi și pături la Cioibalsan etc.

Durata purtătorilor de energie

ÎNTRUCÎT principalii purtători fosili de energie — petrolul, cărbunele și gazele naturale — dețin o pondere covîrșitoare în acoperirea necesarului de energie pe plan mondial, problema perioadei în care vor fi epuizate rezervele respective prezintă o importanță capitală.

O prognoză recentă (care ia ca bază situația din 1976) relevă că — extrapolînd dinamica actuală a consumului de petrol (+5,6% pe an), de gaze naturale (+5,8%) și huilă — resursele lor economicește exploatabile se vor epuiza în 19, în 27 și, respectiv în 60 de ani. Dacă, prin aplicarea unei politici riguroase de economisire a energiei, consumul lor va putea fi menținut în viitor la nivelul actual, resursele menționate vor dura 34 ani, 65 ani și 168 ani (vezi graficul).

Desigur, o prognoză care nu ține cont de perspectiva descoperirii unor noi zăcăminte, de perfecționarea probabilă a tehnologiei extracției purtătorilor fosili de energie, de creșterea prețurilor la aceștia, de sporirea rolului altor surse de energie în balanța energetică mondială, riscă să fie depășită de realitate. Totuși, asemenea prognoze — arată înșiși specialiștii în materie — constituie semnale de alarmă pentru o gospodărire rațională a energiei.

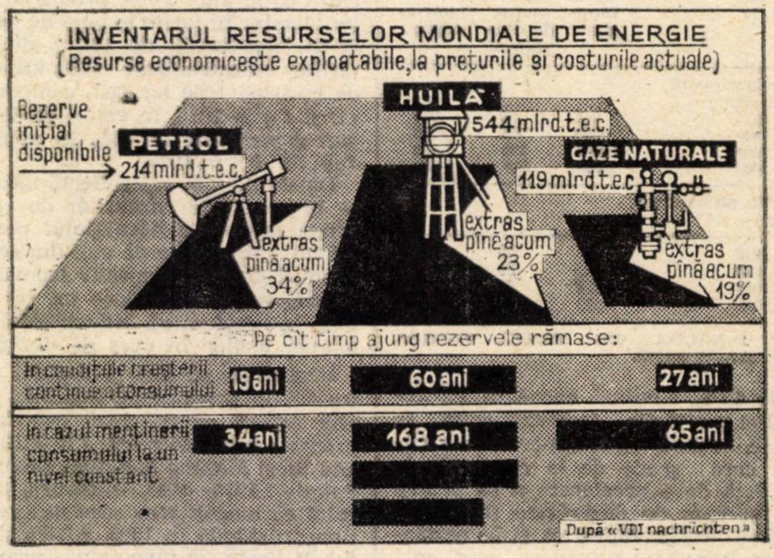

GLOSAR

Datoria publică

PRIN DATORIE PUBLICĂ se înţelege datoria contractată de stat (guverne centrale şi locale, instituţii monetare centrale, instituţii publice cu caracter financiar etc.), fie pe piaţa internă (datorie publică internă), fie în străinătate (datorie publică externă).

În general, datoria publică se contractează prin emisiuni de titluri de împrumut (obligaţiuni, rente) de stat care sînt exprimate în monedă naţională sau în valută străină, după locul de contractare şi condiţiile împrumutului. Aceste condiţii sînt cuprinse în **prospectul** împrumutului, publicat cu ocazia lansării pe piaţă a acestei operaţii financiare.

Obligaţiunile se plasează pe piaţă la un anumit curs stabilit de împrumutat: **preţul de ofertă**. De exemplu, cumpărătorul unei obligaţiuni cu o valoare nominală de 100 dolari S.U.A. va plăti pentru acest titlu suma de 95 dolari în cazul în care preţul de ofertă a fost stabilit la 95%. Ulterior, obligaţiunile se negociază pe piaţa valorilor mobiliare, obţinînd o cotare inferioară sau superioară preţului de ofertă, după cum sînt mai puţin sau mai mult solicitate.

Titlul se compune dintr-un **talon** reprezentînd dreptul deţinătorului la suma subscrisă, precum şi dintr-o serie de **cupoane** numerotate şi datate, reprezentînd fiecare dreptul deţinătorului la dobîndă. Aceasta se achită în general semestrial. **Plata cuponului datoriei publice** înseamnă deci achitarea dobînzii la datoria contractată.

Rambursarea sumei împrumutate se face prin **amortizarea împrumutului** într-o perioadă determinată (împrumuturile pe obligaţiuni se contractează pe termen lung). Această operaţie se efectuează pe baza unui **tabel de amortizare.** Amortizarea se face fie prin tragere la sorţi periodică a unui număr de titluri, fie prin răscumpărare, statul cumpărînd de pe piaţă şi retrăgînd titluri de o anumită valoare. În cazul **rentei perpetue,** nu există o perioadă de amortizare, împrumutatul plătind anual o anumită sumă (mai mică decît în cazul amortizării).

Suma reprezentînd dobînda pe un an şi rata anuală de amortizare se numeşte **anuitatea** împrumutului.

Procedura plăţii de către împrumutat a anuităţii (dobînda plus amortizarea) se numeşte **serviciul datoriei publice.** Serviciul datoriei publice a României pe anul 1933—1934, de exemplu, s-a prezentat astfel (mil. lei) :

	sem I	sem II	Total 1933—1934
Datoria externă			
Dobînzi	1 932.1	1 641.2	3 573.3
Amortizări	84.4	87.0	171.4
Datoria internă			
Dobînzi	462.6	330,7	793.3
Amortizări	—	—	—
Total	2 479,1	2 058,9	4 538,0

În cazul în care, pentru diferite motive, serviciul datoriei publice nu este efectuat la termen, datoria publică aferentă devine **datorie arierată.**

În anumite împrejurări excepţionale, statul debitor se poate afla în situaţia de a nu-şi respecta angajamentele faţă de creditori. În acest caz, debitorul anunţă **suspendarea plăţilor** (moratoriu).

C. K.

Şomaj

Ionel Gîrjoabă, Arad — 1) Studiul Biroului Internaţional al Muncii la care vă referiţi, privind 23 ţări capitaliste dezvoltate, relevă că aproape 7 milioane de femei şi-au pierdut locul de muncă în timpul ultimei crize economice. Această cifră reprezintă peste 40% din şomerii din aceste ţări, în care femeile reprezintă numai 35% din forţa de muncă, de unde rezultă că femeile sînt primele concediate. Acelaşi studiu semnalează că în Suedia, de pildă, femeile pot alege între circa 25 ocupaţii, faţă de 300 în cazul bărbaţilor, ceea ce demonstrează — aşa cum se arată în studiu — că mai sînt încă multe de făcut în direcţia asigurării depline a egalităţii între sexe, chiar şi în ţări capitaliste dintre cele mai dezvoltate, cum este Suedia. 2) Scăderea producţiei mondiale de energie (cu 0,5%) survenită în 1975 este prima după 15 ani de creştere neîntreruptă. Ea se datoreşte în întregime reducerii cu 5.3% faţă de anul precedent a producţiei mondiale de petrol brut.

Locurile de muncă se lasă aşteptate

Egipt: zone libere

Valeriu Buzilă, Bacău — Urmărind facilitarea investiţiilor străine în ţară, guvernul egiptean a creat patru zone libere comercial-industriale. Este vorba de zona Cairo (pentru mărfurile transportate pe calea aerului şi utilizările în industria uşoară) şi zonele legate de porturile Alexandria, Suez şi Port-Said (prima — specializată în mărfurile necesare industriei grele, a doua — servind la importul, din ţările Extremului Orient şi Orientului Apropiat, de materii prime destinate industriei grele, precum şi la exportul produselor fabricate din acestea, iar a treia — funcţionînd ca centru comercial pentru depozitarea şi distribuirea mărfurilor).

În cadrul zonelor libere pot fi efectuate următoarele operaţiuni : depozitarea mărfurilor străine importate, precum şi a mărfurilor în tranzit; trierea, curăţarea, amestecarea, reambalarea etc. a mărfurilor aflate în depozit; fabricarea, montajul, asamblarea, finisarea etc. a mărfurilor ; exercitarea oricărei profesiuni, necesară pentru buna desfăşurare a activităţii lucrătorilor din cadrul zonei libere.

Printre înlesnirile acordate investitorilor se numără: scutirea de formalităţi şi taxe vamale a mărfurilor introduse în zona liberă, precum şi a maşinilor şi echipamentelor necesare desfăşurării normale a activităţii stabilimentelor autorizate a se stabili în zonă, neaplicarea legislaţiei fiscale egiptene la activitatea întreprinderilor străine din zonă, acestea fiind obligate să achite statului egiptean doar o taxă anuală unică de 1% din valoarea mărfurilor introduse sau scoase de ele din zonă.

Devalorizare şi depreciere

RECENTELE devalorizări în lanţ ale monedelor ţărilor din nord-vestul Europei au reînviat discuţiile dintre specialişti asupra folosirii termenului de devalorizare, unii dintre ei apreciind că este vorba de o depreciere monetară (a se vedea rubrica Glosar din Revista economică nr. 17 din 29 aprilie 1977 şi nr. 25 din 24 iunie 1977). Această teză porneşte de la definiţia devalorizării ca o reducere a valorii paritare indiferent cum este exprimată această valoare. Limitarea la valoare paritară pare nejustificată întrucît esenţa devalorizării constă în reducerea raportului de schimb fix între monede. Acest lucru se întîmplă şi în cazurile în care s-au adoptat cursuri centrale cu limite de intervenţie şi se produc modificări ale cursului central fix, în sensul reducerii sale. Credem că se poate vorbi de devalorizare chiar şi în cazul în care o monedă este legată de alta printr-un raport fix şi fluctuează în funcţie de fluctuările acestei monede. Modificarea raportului fix — cum a fost recent cazul coroanei islandeze căreia i s-a schimbat cursul de 200 coroane pentru 1 dolar S.U.A. în 204.88 — a însemnat tot o devalorizare, respectiv cu 2.5%, aşa cum a fost de altfel anunţată de autorităţile islandeze. Faţă de celelalte monede, coroana islandeză fluctuează, deşi se depreciază sau se repreciază în raport de fluctuaţiile dolarului S.U.A.

În cazul monedelor din „şarpele" european, deprecierile şi reprecierile între ele se produc pe piaţă doar în limitele de intervenţie acceptate de comun acord, respectiv 2.25% în jurul cursurilor centrale fixe. Atunci cînd autorităţile monetare consideră util şi necesar se fac realinieri ale cursurilor centrale prin devalorizări — respectiv reducerea unor cursuri centrale cu un anumit procent — sau combinat cu revalorizarea monedelor forte care îşi majorează cursul central. Aşa a fost cazul realinierii cursurilor din „şarpe" în octombrie 1976 cînd marca vest-germană s-a revalorizat cu 2%, iar coroana suedeză, coroana norvegiană şi cea daneză s-au devalorizat.

Mai trebuie subliniate şi alte deosebiri. Astfel, deprecierea unei monede se produce în primul rînd prin scăderea puterii sale de cumpărare pe plan intern, ca urmare a inflaţiei, chiar dacă este menţinută o valoare paritară fixă şi deci cursul de schimb rămîne neschimbat. Aşa a fost cazul cu dolarul S.U.A. pînă în decembrie 1971, cînd a fost devalorizat. De menţionat este şi faptul că devalorizarea unei monede este o măsură oficială adoptată de autorităţile fiecărei ţări în cauză, efectuată la o dată certă, într-un procent fix, în timp ce deprecierea se produce pe piaţă, la voia întîmplării (dacă nu este dirijată voit de anumite cercuri interesate sau chiar de autorităţi). Evident că un regim de cursuri fluctuante determină mişcări zilnice, diferite pentru diverse monede. O depreciere reală a unei monede poate fi considerată însă numai atunci cînd faţă de una sau mai multe alte monede cursul scade continuu cîteva zile sau chiar săptămîni ajungînd la un ecart de 2—3%. Altfel, există posibilitatea ca fluctuarea de 1—1½% într-un sens să fie recuperată a doua sau a treia zi, moneda nefiind realmente depreciată sau apreciată.

De aceea, considerăm că folosirea termenului de devalorizare pentru măsurile luate de autorităţile ţărilor nord-europene este exactă şi pe deplin justificată ştiinţific.

Dorel OPRESCU

Notă : La numărul 37 al revistei, la pagina 5, la tabelul nr. 1, explicaţiile coloanelor se vor citi în ordine : Partea din venitul naţional utilizat alocată fondului de dezvoltare ; Ritmul anual de creştere a venitului naţional ; Ritmul anual de creştere a fondului de consum etc.

VENITUL NAȚIONAL PE LOCUITOR

(Urmare din pag. 21)

pentru egalizare a nivelului produsului național brut pe locuitor al celor mai dezvoltate țări. După calculele noastre, de exemplu, R.S. România va avea același produs național brut pe locuitor cu R.D. Germania în 1998, cu R.S. Cehoslovacă în 1994, cu U.R.S.S. în 1992, cu Anglia în 1995, etc., reducîndu-se considerabil decalajele și față de celelalte state dezvoltate.

Asupra numărului de ani în care țara noastră va egaliza nivelul produsului național brut pe locuitor al unor țări dezvoltate își pune amprenta, pe de o parte, decalajul existent în anul de bază, de la care se pornește în efectuarea calculelor, iar pe de altă parte, diferențele în ceea ce privește ritmul mediu anual de creștere. Țările cu un ritm mai mic de creștere, în perspectivă, chiar dacă dispun în prezent de un nivel mai mare al produsului național brut pe locuitor vor fi depășite într-un interval pe timp mai scurt de către țările cu un nivel mai mic al acestui indicator, dar care asigură acestuia un ritm accelerat de creștere. De aceea, țara noastră acordă o atenție deosebită dezvoltării în perspectivă a forțelor de producție, modernizării economiei naționale, creșterii productivității muncii și pe această bază a venitului național total și pe locuitor.

O etapă importantă în reducerea decalajului care desparte R.S. România de țările dezvoltate din punct de vedere economic o reprezintă perioada pînă în 1990. În Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism se arată că „Partidul va pune pe prim plan creșterea în ritm înalt a venitului național, sporirea continuă a productivității muncii sociale, va acționa cu fermitate pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale de producție și sporirea eficienței activității economice ...Se poate aprecia că venitul național va fi în 1990 de circa 1 300—1 500 miliarde lei, respectiv de circa 2 500—3 000 de dolari pe locuitor. Nivelul de dezvoltare al țării noastre se va apropia astfel mult de cel al țărilor avansate din punct de vedere economic, România numărîndu-se printre statele cu un venit național capabil să asigure atît progresul general al societății, cît și creșterea bunăstării întregului popor". Așadar, printr-o creștere economică susținută, prin utilizarea cu eficiență sporită a resurselor materiale și umane ale țării, vor fi create premisele pentru ridicarea țării noastre în rîndurile statelor dezvoltate.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ION GAVRILIȚĂ, Focșani. — Dacă sînteți absolvent al învățămîntului mediu de cultură generală, puteți ocupa funcțiile de contabil sau merceolog numai dacă v-ați însușit în practică cunoștințele ecomice necesare și aveți cel puțin 2 ani de activitate în muncă.

IULIANA OPRIȚĂ, Aiud. — Persoanei încadrate în muncă, căreia înainte de a avea o vechime de 11 luni i se desface contractul i se cuvine compensarea în bani a concediului neefectuat, proporțional cu lunile lucrate.

Muncitorul care a efectuat concediul de odihnă în luna ianuarie și, ulterior, este chemat să satisfacă serviciul militar, nu este ținut să restituie îndemnizația de concediu pentru lunile nelucrate, deoarece suspendarea contractului de muncă nu se datorește vinei acestuia.

EDUARD ADAMS, Bucov. — În situația arătată de dv. unitatea unde persoana încadrată în muncă a fost transferată în cursul anului, are îndatorirea să vireze cota parte din îndemnizația de concediu. Aceasta trebuie să fie corespunzătoare perioadei dintre data reîncadrării și sfîrșitul anului, deoarece unitatea de la care această persoană s-a transferat a plătit, cu anticipație, indemnizația de concediu aferentă întregului an calendaristic.

ANDREI ROZSA, Tg. Secuiesc. — Față de faptul că, fiind absolvent al învățămîntului superior cu examen de diplomă ați fost delegat să îndepliniți temporar o funcție de conducere, aveți drepturile prevăzute de art. 67 (alin. 2) din Codul Muncii și art. 74 (1) din Legea nr. 57/1974. De legalitatea deciziei de numire temporară răspunde unitatea și nu persoana încadrată în muncă, aceasta preluînd și efectuînd atribuții de serviciu de mai mare răspundere și complexitate decît cele corespunzătoare funcției pe care o ocupă permanent.

GABRIELA POLEANSKI, Alexandria. — Perioada cît ați lucrat — pe baza unui contract de muncă — în funcția de contabil la C.A.P. se ia în considerare ca vechime în muncă în specialitate. Dacă n-ați avut calitatea de persoană încadrată în condițiile prevăzute de Codul Muncii, respectiv de Legea nr. 1/1970, nu vi se poate cere restituirea sumelor încasate în plus, decît pe o perioadă de 12 luni anterioară deciziei de imputare, astfel cum se prevede în art. 108 din Codul Muncii.

AURELIA IACOB, Călărași. — Potrivit art. 9 din Legea nr. 1/1970, angajata care a încetat activitatea fiind gravidă sau pentru a-și crește un copil pînă la împlinirea vîrstei de 7 ani, beneficiază de recunoașterea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate, cînd s-a reîncadrat în unitatea de unde a plecat sau într-o altă unitate — dacă are confirmarea scrisă că nu este necesară unității de unde provine — în termen de trei luni de la împlinirea vîrstei sus menționate a copilului.

IOANA STAMATOIU, București. — Potrivit prevederilor art. 20 alin. (3) din Legea nr. 3/1977, se consideră vechime și perioada cît o persoană încadrată în muncă urmează cursuri de pregătire profesională sau politică. Dacă puteți dovedi că întreruperea activității s-a făcut în vederea înscrierii la facultate, aveți dreptul la recunoașterea vechimii în muncă.

PAUL CHIFULESCU, Ineu — În regulamentul privind amortizarea fondurilor fixe în unitățile economice din cooperația meșteșugărească republicat în temeiul art. 5 din Decizia Biroului Comitetului Executiv nr. 129/1977 pct. 17 se indică modul de calcul a amortizării lunare a fondurilor fixe. În contabilitate se înregistrează lunar amortizarea rezultată din calcul, fără a se rotunji la 1 leu.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 38 din 23 septembrie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Experiențe în actualitate. Componente ale disciplinei de plan : cantitate, calitate, ritmicitate, eficiență **(L. Tintea, Gh. Drăghici)** 1
- Investiții. Rigorile respectării termenelor de punere în funcțiune **(Mircea Hânsa)** 3
- Dezbatere „R.E." : Mecanizarea și automatizarea, factor de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității (I) **(V. Boescu, B. Pădure)** 5
- Un accelerator al consolidării și dezvoltării cooperativelor agricole : Creșterea substanțială a randamentelor **(conf. dr. Dumitru Câțu)** 7
- Tribuna economistului. Marketingul și noile capacități de producție **(Ludovic Lachsz)** 9
- Rezerve de sporire a eficienței economice **(Emil Cioflan)** 11

Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Cît de eficient folosim forța de muncă ? **(conf. dr. Eugen Kerekes, asist. univ. Dumitru Purdea)** 14

TEORII • IDEI

- Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (I). Negocierile comerciale în contextul așezării relațiilor internaționale pe baze principial noi **(drd. Ioana Erdös Dumitrescu)** 17
- Investiția demografică — componentă de bază a dezvoltării **(dr. C. Grigorescu, dr. C. Moineagu)** 19
- Venitul național pe locuitor, indicator de sinteză al creșterii și dezvoltării economice (II) **(conf. univ. dr. C. Bărbăcioru)** 21
- Școli • curente • economiști. Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști nemarxiști contemporani (I) **(Sultana Sută-Selejan)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cadrul regional al cooperării economice și tehnice dintre țările în curs de dezvoltare (I) **(Gh. Dumitru)** 25
- Tendințe • conjuncturi 27

Prognoza producției mondiale de oțel. Puncte de vedere pentru o dezvoltare mai echilibrată (I) **(Paul Petrescu, Theodor Gherasim, Gheorghe Vărzan)** 28

- Mondorama 30
- Curier 31
- Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURAREA COMPLEXĂ A ELEVILOR

Pentru educarea în spiritul prevederii a noii generații, Administrația Asigurărilor de Stat a introdus o asigurare numai pentru copii și tineretul școlar denumită : „asigurarea complexă a elevilor".

Această formă de asigurare combinată **cuprinde în același contract :**

- cazurile de accidente ale elevului, **pentru sume asigurate de pînă la 18 000 de lei, diferențiate în funcție de urmările accidentelor ;**
- cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești **luate oriunde de elev în afara domiciliului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei ;**
- cazurile de răspundere civilă legală **care decurg din deteriorarea unor bunuri din vina elevului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei.**

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri și sume asigurate ca urmare a evenimentelor asigurate produse în timpul valabilității contractului de asigurare, în orice loc și cu orice ocazie, inclusiv în timpul vacanțelor școlare.

În cazurile de invaliditate permanentă parțială, se plătește o parte din suma de 12 000 de lei prevăzută pentru cazurile de invaliditate permanentă totală, corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%.

Durata asigurării este de 6 luni sau de 1 an (la alegere).

Costul asigurării este foarte convenabil : 1 leu pe lună pentru toți elevii, cu excepția celor din școlile profesionale, școlile de maiștri. liceele și școlile de specialitate cu profil tehnic, care plătesc 2 lei pe lună.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

Miercurea-Ciuc Str.
Harghita 113 — jud.
Harghita -tel. 1 22 44
1 33 44

Întreprinderea de utilaje și piese de schimb — Gheorghieni

MAŞINA DE CEPUIT ŞI SCOBIT MODERNIZAT M.C.S.-111

Maşina este destinată pentru executarea cepurilor şi scobiturilor în producţia de uşi, ferestre, mobilă, caroserii etc. Maşina poate executa cepuri simple, duble, oblice, profilate, precum şi cepuri cu umerii inegali. Maşina se mai poate folosi la scurtături şi tăieri transversale.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— dimensiunile mesei mobile 600 x 900 mm
— unghiul de înclinare al mesei (piesei de prelucrat) n° 20°
— grosimea maximă a piesei de prelucrat 150 mm
— lăţimea maximă a piesei 400 mm
— lungimea maximă a cepului 155 mm
— grosimea maximă a cepului 125 mm
— greutatea cca. 1 100 kg

CIRCULAR DE SPINTECAT MULTIPLU GREU TIP C.S.M.g.

Circularul de spintecat multiplu greu, tip C.S.M.g. execută concomitent mai multe tăieri longitudinale, la lăţimi, pentru producerea şipcilor sau pieselor înguste din cherestea lată. Se mai pot executa tăieri incomplete în grosimea scîndurilor, şănţuiri pentru realizarea de panouri curbe din panouri plane. Maşina se utilizează în fabrici de mobilă corp şi curbate , fabrici de binale etc.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— umărul maxim de pînze 15 buc.
— lăţimea maximă de tăiere 320 mm
— lungimea maximă de tăiere 350 mm
— înălţimea maximă de tăiere 60 mm
— dimensiunile mesei 800 x 1 860 mm
— greutatea netă, cca. 3 200 kg.

FERĂSTRĂU CIRCULAR DUBLU TIP F.C.D.

Ferăstrăul circular dublu tip F.C.D. se foloseşte în întreprinderile sectorului pentru industrializarea lemnului, în fabricarea mobilei corp, a binalelor, a mobilei curbate, pentru croirea placajelor şi a plăcilor din aşchii aglomerate. Se foloseşte la retezarea la dimensiuni exacte şi unghi exact în vederea realizării de canturi paralele şi perpendiculare, la panourile pentru foi de uşi şi tăblii. În industria mobilei curbate, maşina se foloseşte la retezarea la lungime exactă a elementelor care urmează a fi curbate.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— lungime de tăiere 2 500 mm
— lăţime maximă de tăiere 2 500 mm
— lăţime minimă de tăiere 180 mm
— înălţime maximă de tăiere 120 mm
— greutatea maşinii, cca 1 300 kg

1977 OKT 1 0

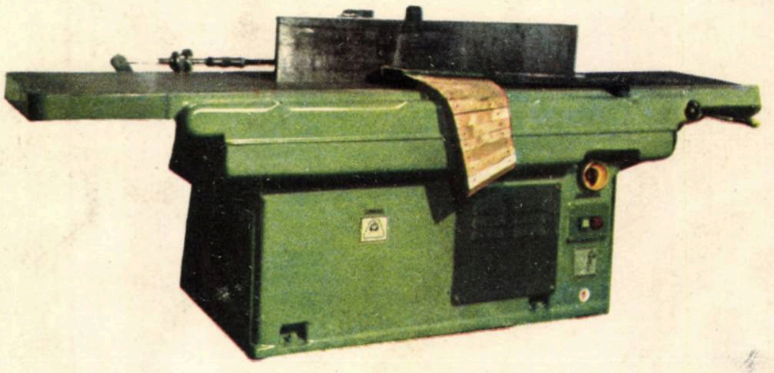

MAŞINA DE ÎNDREPTAT M.I.-5. Această maşină se foloseşte pentru îndreptarea feţelor late ale scîndurilor şi dulapilor, precum şi pentru îndreptarea şi fuguirea canturilor. Arborele port-cuţit se roteşte în rulmenţi cu bile. Pentru realizarea de unghiuri drepte între feţele şi canturile pieselor care se prelucrează, maşina este prevăzută cu o riglă de ghidaj care se fixează pe masa maşinii.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— dimensiunile mesei 2 500 x 500 mm
— înălţimea mesei 725 mm
— diametrul arborelui port-cuţit (cu cuţite) 125 mm
— numărul cuţitelor 4 buc.
— dimensiunile cuţitelor 3 x 35 x510 mm
— grosimea maximă de tăiere 10 mm
— grosimea minimă corespunzătoare unei gradaţii 0,5 mm
— greutatea 850 kg

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

● La baza sporirii productivităţii — mecanizarea şi automatizarea ● Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuţiei ● Imperative ale reducerii cheltuielilor de producţie ● Larg cîmp de generalizare a experienţei înaintate a întreprinderilor model ● Ştiinţa şi arta negocierilor comerciale ● Securitatea şi cooperarea pe plan european

CAMPANIA AGRICOLĂ DE TOAMNĂ

**Înaltă responsabilitate
şi operativitate
pentru strîngerea
şi depozitarea
în condiţii optime
a recoltei!**

Numărul 39 ● Vineri 30 septembrie 1977

„Viața arată că avem o linie generală justă, care corespunde atît realităților și cerințelor etapei actuale de dezvoltare a societății românești, cît și profundelor schimbări ce se produc în viața internațională. Tocmai datorită acestui fapt am obținut și obținem succese mari în toate sectoarele de activitate. Întregul popor urmează cu încredere și fermitate partidul, înfăptuiește neabătut politica sa internă și externă, ce corespunde pe deplin intereselor vitale ale întregii noastre națiuni".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.).

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

PERFECȚIONAREA ORGANIZĂRII — CERINȚĂ A ACCELERĂRII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

O NOUĂ și elocventă dovadă a modului original, dinamic, consecvent în care partidul nostru, secretarul său general acționează pentru perfecționarea tuturor laturilor vieții noastre economice, sociale și politice — iată ceea ce reprezintă definitoriu Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. desfășurată la sfîrșitul săptămînii trecute și consacrată problemelor organizării și conducerii activității de partid, a tuturor domeniilor vieții economico-sociale. Spiritul revoluționar, novator, creativ de gîndire și acțiune al secretarului general al partidului, din inițiativa căruia a fost organizată această consfătuire, a fost și de această dată — ca de atîtea ori, de altfel, în rodnicul dialog pe care conducerea noastră de partid îl poartă cu poporul — substanța mesajului pe care importantul act politic l-a difuzat în toate domeniile de activitate. Ampla cuvîntare rostită de secretarul general al partidului de la tribuna acestei consfătuiri, document de o mare bogăție de idei, realizează o investigație de profunzime a unor importante laturi ale mecanismului de acțiune practică în societatea noastră, evidențiind căi și soluții de mare actualitate pentru îmbunătățirea muncii de partid, a muncii din întreaga economie. Acest document se înscrie astfel ca un vast și mobilizator program de lucru pentru întregul partid, pentru întregul nostru popor.

Am reținut ca esențiale modalități concrete de acțiune, de o covîrșitoare importanță pentru **organizarea și conducerea științifică a economiei** și în acest fel pentru înfăptuirea exemplară, cu rezonanțe într-o amplă perspectivă istorică, a marelui obiectiv național care îl constituie hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului. Se evidențiază creșterea producției industriale într-un ritm înalt, superior prevederilor planului și realizarea astfel a unei însemnate producții suplimentare, obținerea acestor rezultate în condițiile ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției, ale creșterii într-un ritm mai ridicat a productivității, ale unor însemnate economii materiale și sporirii aportului cercetării și introducerii tehnologiilor moderne în procesul realizării obiectivelor în întreaga economie.

Rezultatele obținute astfel constituie o dovadă grăitoare a **caracterului științific, realist, în deplină concordanță cu interesele țării, al politicii partidului de dezvoltare a României socialiste, a capacității și abnegației oamenilor muncii de a îndeplini angajamentele asumate,** asigurînd resurse atît pentru dezvoltarea mai accentuată a unor ramuri ale economiei cît și pentru creșterea în mai mare măsură a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Sînt cunoscute eforturile mari întreprinse de statul nostru pentru a asigura dezvoltarea susținută a țării, importantele fonduri investite pentru realizarea unor numeroase și moderne capacități de producție, mijloacele însemnate puse la dispoziția unităților din economie spre a obține rezultate superioare. Or, practica arată că în unele cazuri roadele obținute nu sînt pe măsura acestor eforturi, că unele deficiențe manifestate în aprovizionarea tehnico-materială, în realizarea ritmică a amplului program de investiții, în acțiunea de creștere necesară și posibilă a producției și productivității muncii, a eficienței, ipotechează înfăptuirea sarcinilor la nivelul scontat. Sînt neajunsuri a căror eliminare comportă, în primul rînd, o mai bună organizare a activității. Tocmai de aceea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** releva că **„principala lipsă în activitatea noastră, de sus pînă jos, este legată de deficiențele în organizarea înfăptuirii în viață a hotărîrilor pe care le avem. Putem spune că avem hotărîri bune, și de asemenea, că avem capacitatea de a le înfăptui. Nu știm încă să organizăm și să conducem în mod corespunzător activitatea de înfăptuire a lor“.**

A prevedea — o investiție de inteligență menită să evite neajunsurile

PRIN DIRECȚIILE descifrate, prin sarcinile practice subliniate, secretarului general al partidului deschide, în acest cadru, un vast teren de preocupări, de activitate spornică pentru înfăptuirea obiectivelor la nivelul condițiilor create. Perfecționarea activității organizatorice, a muncii de organizare și de mobilizare a maselor înseamnă **prevedere,** înseamnă investiția de inteligență în scopul major de a preîntîmpina apariția unor neajunsuri, și de a nu acționa numai atunci cînd acestea au apărut. Un cîmp larg de intervenție în această manieră îl constituie activitatea de pregătire bună și din timp a producției anului viitor, ceea ce impune măsuri hotărîte de asigurare din vreme a unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare, a mijloacelor materiale și a forței de muncă necesare. Prevenirea neajunsurilor se impune realizată, totodată, pe tot parcursul înfăptuirii planului, printr-o acțiune sistematică, de zi cu zi, de urmărire ca activitatea să se desfășoare normal, înlăturîndu-se cu operativitate perturbațiile. Fără a aștepta, deci, ca eliminarea unor neajunsuri cumulate să pretindă măsuri excepționale, munca în asalt — fenomene ce implică însemnate eforturi materiale și financiare suplimentare, influențînd negativ asupra calității și nivelului tehnic al producției. Tocmai de aceea, în toate unitățile din economie pregătirea producției anului următor, ale cărui sarcini sînt concret cunoscute în întreprinderi încă din vară, trebuie să constituie în aceste luni de sfîrșit ale anului în curs o preocupare de cea mai mare importanță, o preocupare care să însoțească în permanență eforturile pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor pe acest an, garanția cea mai sigură a unor realizări tot mai importante în viitor.

Organizarea științifică a activității mai înseamnă **acțiune, acțiune operativă, precisă, eficientă, acțiune pentru ca unitățile să realizeze în întregime sarcinile pe care le au de înfăptuit.** Aceasta presupune o cunoaștere temeinică a activităților, necesită aprecierea realistă a forțelor disponibile, o justă repartizare a acestora în sectoarele hotărîtoare, pentru înfăptuirea tuturor prevederilor, asigurarea astfel a desfășurării concomitente, în bune condițiuni, a **întregii** activități. Numai în această concepție trebuie rezolvate problemele, deoarece sînt puțin eficiente eforturile de concentrare a tuturor forțelor pentru evitarea sau înlăturarea unei greutăți în detrimentul înfăptuirii altor obiective. Pe această cale nu se rezolvă problemele, ci dimpotrivă, se generează apariția unui alt neajuns în locul celui eliminat, ceea ce conduce la noi concentrări arbitrare ale eforturilor ș.a.m.d. Și atunci care ar fi cîștigul ? Iată de ce munca de organizare și repartizare a forțelor trebuie realizată riguros, științific, fără pripeli și omisiuni, avînd la bază atît o temeinică cunoaștere a cerințelor prezentului, cît și o precisă analiză a perspectivei. În această lumină apare necesitatea unui stil de muncă cu valabilitate permanentă, fundamentat de numeroase analize și investigații, a unui stil de muncă viu, activ și prompt în soluționarea dificultăților ce apar pe parcursul îndeplinirii planului.

O importantă latură a perfecționării organizării și conducerii activității o constituie **cunoașterea efectivă, cît mai exactă, a realităților, de jos în sus, întemeierea deciziilor tocmai pe o asemenea analiză**, ceea ce presupune și informarea operativă a organelor de partid și de stat asupra situației, asupra problemelor ce se ivesc într-un sector sau altul de activitate. Numai în acest fel se poate asigura acțiunea cea mai indicată pentru evitarea, pentru înlăturarea greutăților. Așa cum sublinia secretarul general al partidului : „Poate unii gîndesc că vor reuși să înlăture singuri greutățile sau lipsurile, că nu trebuie să mai creeze și altora griji, păstrîndu-le doar pentru ei. Însă de multe ori se întîmplă că ei nu reușesc să înlăture aceste lipsuri iar ele se amplifică și abia atunci tovarășii informează sau lipsurile sînt descoperite prin controale, după ce au căpătat proporții... Multe din lipsurile și greșelile care se produc ar putea fi evitate printr-o cunoaștere reală, printr-o bună informare însoțită, desigur, de măsuri imediate pentru remedierea situației". Aceste concluzii sînt valabile nu numai pentru activitatea de partid, ci și pentru cea din unitățile din economie. Nu de puține ori conducerile unor întreprinderi cunosc cu întîrziere sau destul de aproximativ deficiențe care apar în procesul de aprovizionare sau pe parcursul desfășurării producției, intervențiile respective caracterizîndu-se, firesc, prin lipsă de operativitate și eficiență. Sînt practici a căror înlăturare este cerută și susținută de exigențele dezvoltării noastre, de armonia deplină de interese la nivelul unităților, la nivelul întregii economii.

Fără îndoială, cunoașterea realităților, informarea operativă necesară — de jos în sus — asupra situației implică cu deosebire **cunoașterea hotărîrilor și a legilor țării,** aplicarea permanentă a acestor legi și hotărîri, pe fondul cărora se desfășoară zi de zi întreaga noastră viață economică și socială. Hotărîrile, legile țării nu se traduc în viață de la sine, în mod spontan, ci tocmai prin această activitate conștientă a fiecăruia de a le respecta, de a-și desfășura munca potrivit rigorilor lor, care sînt întemeiate pe cunoașterea și afirmarea cerințelor de ansamblu ale dezvoltării economico-sociale a țării, pe interesul nostru general.

Disciplină, participare revoluționară, responsabilitate !

SUCCESUL ORGANIZĂRII, succesul desfășurării în bune condiții a activităților este imperios legat de **responsabilitate**, de **întărirea spiritului de răspundere al fiecăruia la locul său de muncă.** Rezolvarea problemelor a obligațiilor pe care fiecare le are nu trebuie așteptată din afară, ci fiecare activist de partid și de stat, oricare om al muncii trebuie să contribuie nemijlocit, prin soluții proprii, potrivit atribuțiilor și răspunderilor sale, la înfăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor. În spiritul vremurilor pe care le trăim, al orînduirii superioare pe care o edificăm, întreaga activitate, soluțiile pentru rezolvarea problemelor trebuie pătrunse de **spirit revoluționar, de spirit militant, de promovarea în permanență a noului, a unei atitudini intransigente față de fenomenele și practicile învechite**, de o înaltă conștiință a datoriei ferme a fiecăruia, pînă la supremul sacrificiu, față de destinele țării, față de asigurarea independenței și suveranității patriei și a poporului român.

Și aceasta pentru că umanismul revoluționar al societății noastre este un **umanism nou**, străin egoismului, individualismului, un umanism care se legitimează cu progresul colectivității, cu progresul și prosperitatea țării, izvorul bunăstării și al afirmării personalității oricărui om al muncii. Aceasta explică de ce creativitatea în acțiune, democrația și armonia socială a societății noastre socialiste nu sînt în discordanță ci, dimpotrivă, presupun sine qua non întărirea ordinii și disciplinei liber consimțite în munca de partid, ca cel mai înaintat detașament, ca forța politică conducătoare a poporului nostru, întărirea ordinei și disciplinei în toate sectoarele de activitate. Democrația de partid, dezvoltarea democrației socialiste în general, — arăta secretarul general al partidului — sînt strîns legate și trebuie concepute în strînsă legătură cu creșterea spiritului de răspundere al fiecăruia, a ordinei și disciplinei de partid. Acestea nu numai că nu vin în contradicție, dar se condiționează; nici nu se poate concepe una fără alta. Beneficiind cu toții, deci, de roadele dezvoltării României trebuie să facem la rîndul nostru în așa fel ca fiecare să-și asume răspunderi, să dea dovadă de disciplină, de ordine, să acționeze potrivit sarcinilor încredințate.

Pe bună dreptate, în documentul de partid menționat **controlul de partid și de stat este apreciat ca o verigă chemată să joace un important rol în procesul de organizare și conducere științifică a societății.** Exigențe sporite sînt necesare pentru pregătirea temeinică, complexă, din vreme, cu obiective clare a controlului, pentru efectuarea nu a unui control constatativ, ci a unui control eficient, care prin măsurile propuse, prin urmărirea consecventă a transpunerii lor în viață să asigure înlăturarea neajunsurilor, soluționarea problemelor.

Alegerea și promovarea cadrelor – factor determinant al succesului în activitate

SECRETARUL GENERAL al partidului sublinia faptul că **de asigurarea cadrelor, de pregătirea și promovarea acestora depinde succesul muncii noastre.** Oamenii sînt cei care hotărăsc pînă la urmă realizarea în viață a sarcinilor în toate domeniile de activitate, ei sînt cei care asigură perfecționarea acestui atît de important și necesar proces de organizare și conducere superioară a activității. Coordonatele de amploare în care se înscrie vastul program de dezvoltare economico-socială a României impun ca un imperativ esențial pentru formarea și afirmarea cadrelor, criteriile comportării în viață, acumularea unei bogate experiențe politice și profesionale din partea acestora. Acest ultim proces se realizează și în condițiile în care activiștii, cadrele trec periodic dintr-un sector în altul, amplificîndu-și astfel capacitatea atît de a disocia cît și de a sintetiza fenomenele, de a sesiza cît mai veridic mecanismul de desfășurare a acestora și de a soluționa astfel în mod cît mai just problemele.

Sînt mutații necesare și care prin înseși conținutul și semnificația lor întăresc importanța asigurării stabilității periodice a cadrelor, creării celor mai bune condiții pentru ca acestea să-și poată pune optim în valoare cunoștințele dobîndite. O **permanentă și multilaterală activitate de instruire**, în pas cu schimbările novatoare din societatea noastră, cu schimbările care au loc astăzi în lume, se înscrie ca un proces la fel de necesar în afirmarea cadrelor, ca un proces menit să prevină adoptarea de soluții și hotărîri schematice, rigide, lipsite de eficiență.

CONSFĂTUIREA DE LUCRU de la C.C. al P.C.R. capătă o semnificație aparte ținînd seama și de momentul desfășurării sale : în perioada premergătoare marelui eveniment pe care îl va constitui Conferința Națională a partidului, în preajma campaniei electorale pentru alegerea de deputați în consiliile populare ale municipiilor, orașelor și comunelor, precum și înaintea celei de a 30-a aniversări a Republicii. Ea a constituit un prilej de bilanț. Dar în mod deosebit un prilej de evidențiere a unor imperative de mare importanță și actualitate pentru a asigura realizarea la parametri superiori a programului de dezvoltare economico-socială și prosperitate pe mai departe a țării. Se impune ca asemenea imperative să se reflecte cît mai operativ în practică, aceasta condiționînd înfăptuirea cu succes a cincinalului în curs, etapă importantă pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism.

Dan POPESCU

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

DEPĂŞIREA PLANULUI FIZIC PRIN FOLOSIREA INTENSIVĂ A UTILAJELOR ŞI SPAŢIILOR DE PRODUCŢIE

ÎN ACȚIUNEA DE REALIZARE a sarcinilor de plan pe acest an și, îndeosebi, a producției fizice și în sortimentele planificate, folosirea într-un grad mai înalt a dotării tehnice și utilizarea rațională a suprafețelor de producție se înscriu ca factori primordiali.

Dealtfel, experiența multor unități industriale atestă că, în această direcție, au fost dobîndite în decursul ultimilor ani — ca urmare a preocupărilor consiliilor oamenilor muncii pentru elaborarea și aplicarea unor programe de măsuri complexe — rezultate remarcabile.

Creșterea accelerată a productivității muncii

ÎNTREPRINDEREA de utilaj petrolier și reparații Teleajen — ca și alte unități industriale din județul Prahova — a fost greu lovită de seismul din martie a.c. Aici au fost grav avariate nu mai puțin de 24 de obiective. Pentru repunerea lor în funcțiune întregul colectiv a depus eforturi deosebite. La reconstrucția halelor (tratamente termice și montaj-3), ca și la consolidarea celorlalte obiective, I.U.P.R.-Teleajen a contribuit din plin prin confecționarea tuturor construcțiilor metalice, în scopul de a sprijini constructorul — Trustul de construcții industriale Ploiești — să termine toate lucrările ce-i revin înainte de termenul stabilit.

Paralel cu munca depusă pentru refacere, nu au fost neglijate nici o clipă sarcinile de plan, mai ales că, din cauze fortuite, s-au înregistrat temporar rămîneri în urmă. Prin măsurile eficiente luate însă, acestea au fost, treptat, lichidate, ajungîndu-se la capătul celor 8 luni din acest an, ca **indicatorii principali de plan** — sensibil mai mari față de perioada corespunzătoare din 1976 — **să fie nu numai îndepliniți, ci și depășiți** (tabelul nr. 1).

Cifrele din tabel, impun unele constatări :

a) **producția globală a crescut în primele 8 luni ale anului cu 7,1%, în timp ce numărul personalului a sporit doar cu 0,3%.** Aceasta a fost posibil datorită măsurilor tehnico-organizatorice luate, care au facilitat sporirea accentuată a productivității muncii — indicator ce a marcat o **creștere de 6,7% față de nivelul planificat** ; b) **a fost îndeplinită și chiar depășită producția fizică**, la unele produse înregistrîndu-se creșteri substanțiale (la piesele de schimb pentru tractoare — 32,5%, pentru utilajul petrolier — 21,2% etc.). În acest fel, contractele cu beneficiarii pe această perioadă au putut fi integral satisfăcute și chiar devansate.

● Sporirea eficienței economice prin mai buna valorificare a potențialului tehnic și uman ● Toate sortimentele de plan, realizate și livrate în termen beneficiarilor ● Acțiuni complexe în vederea ridicării nivelului tehnic al producției

Pe ce căi, s-a acționat, în principal, pentru obținerea acestor rezultate ?

Mai buna folosire a suprafețelor de producție...

PENTRU a se obține un volum maxim de producție pe unitatea de suprafață, a fost acordată o atenție deosebită **sporirii ponderii suprafețelor de producție în cadrul perimetrului construit și îmbunătățirii utilizării acestora.** În acest scop, au fost constituite colective speciale, care au analizat, în mod amănunțit, felul în care sînt utilizate suprafețele de producție în toate sectoarele de activitate. Din studiile efectuate au reieșit o serie de posibilități de îmbunătățire a utilizării acestora prin : **îndesirea unor utilaje, diminuarea căilor de acces din hale, reducerea sau chiar eliminarea spațiilor de depozitare din hale și din depozite, precum și prin micșorarea suprafețelor ocupate de semifabricate etc.**

Tabelul nr. 1

Realizarea principalilor indicatori de plan în lunile ianuarie-august 1977

Indicatorul	Realizat %
Producția globală	107,1
Producția marfă	100,5
Producția fizică	100,5
Productivitatea muncii	106,7
Nr. mediu personal	100,3
din care :	
— muncitori	100,5
— personal T.E.S.A.	99,0

Toate aceste posibilități au derivat, în primul rînd, din analiza aprofundată a fluxurilor tehnologice și reorganizarea acestora în așa mod, încît să permită nu numai folosirea eficientă a suprafețelor de producție, ci și găsirea unor itinerarii cît mai scurte pentru circulația pieselor și subansamblelor, ușurarea substanțială a muncii, posibilitatea deservirii simultane a mai multor mașini sau utilaje etc. În acest mod, **au reieșit suprafețe disponibile care însumează mai bine de 400 mp.** În ce se concretizează eficiența acestei acțiuni pentru anul în curs ?

● au fost reduse fondurile de investiții destinate construirii unor hale noi,

prin diminuarea suprafeţelor ocupate de semifabricate şi piese de schimb şi destinarea acestora pentru lucrări de reparaţii — montaj de utilaj petrolier (200 m.p.). Economiile realizate se ridică la circa 4 milioane lei.

● **reducerea suprafeţelor neutilizate, mai buna dimensionare a căilor de acces şi diminuarea spaţiilor de depozitare** (200 m.p.), **perimetrul astfel cîştigat fiind destinat montării de noi utilaje.** Pînă în prezent, au fost montate şi date în funcţiune 4 utilaje, iar al 5-lea se află în curs de montaj. Merită relevat faptul că, prin darea în funcţiune a celor 5 utilaje, se obţine un spor de producţie de peste 9 milioane lei pe an.

...şi ridicarea indicilor de utilizare a maşinilor şi utilajelor

CONCOMITENT cu acţiunea desfăşurată pentru mai buna folosire a spaţiilor productive, s-a pus un accent deosebit şi pe **utilizarea cu indici înalţi a maşinilor şi utilajelor din dotare.** Este concludent de arătat faptul că, faţă de perioada corespunzătoare din 1976, în primele 8 luni ale acestui an indicele de utilizare a marcat o creştere de 1,2%. Sporuri mai substanţiale au fost obţinute la unele grupe de maşini importante (tabelul nr. 2).

La obţinerea acestor indici au contribuit o serie de factori importanţi, între care :

Mai buna aprovizionare a locurilor de muncă

Un prim factor care a determinat folosirea într-un grad mai înalt a unor maşini şi utilaje, a fost acela al **îmbunătăţirii aprovizionării tehnico-materiale a locurilor de muncă.** Înaintea începerii fiecărei luni, maiştrii şi şefii de echipă se preocupă ca, în funcţie de sarcinile de plan ce revin echipelor sau secţiilor, să asigure materiile prime şi materiale necesare, piesele ce urmează a fi prelucrate, astfel ca muncitorii care deservesc maşinile, să poată lucra intens, fără opriri sau stagnări temporare. De altfel, piesele turnate şi forjate, care urmează a fi prelucrate, sînt urmărite pe bază de grafice pentru a fi livrate la termen secţiilor mecanice.

Tabelul nr. 2

Indicii de utilizare realizaţi în primele 8 luni din 1977 la unele grupe de maşini

Grupa de maşini	% indicii realizaţi
— maşini de danturat	94,3
— maşini de găurit radiale	92,3
— strunguri paralele	90,6
— struguri carusel	89,6

Creşterea gradului de mecanizare a muncii

În ridicarea indicilor de utilizare a maşinilor şi utilajelor, o contribuţie de seamă a adus **mărirea gradului de mecanizare a procesului de producţie.** Astfel, au fost realizate, prin forţe proprii, în cadrul acţiunii de autoutilare, un număr de 11 obiective, destinate îndeosebi uşurării muncii în sectorul de forje şi la lucrările de reparaţii a utilajului petrolier. Este vorba, printre altele, de dispozitive de manipulare, de demontare şi montare la reparaţii etc.

Deservirea simultană a mai multor maşini

Pornind de la situaţia concretă — insuficienţa numărului de cadre calificate, pentru a ocupa toate maşinile şi utilajele din dotare — s-a iniţiat în cadrul întreprinderii acţiunea de **a se lucra simultan la mai multe maşini.** În acest scop, muncitorii cu o înaltă calificare din principalele secţii, au trecut să lucreze la 2 sau 3 maşini, în funcţie de complexitatea operaţiunilor ce le au de executat. Astfel, în sectorul maşini de danturat, 2 lucrători lucrează la 5 maşini deodată, iar la cel al maşinilor de rectificat 2 lucrători deservesc 4 maşini ş.a. De altfel, în cadrul acţiunii de calificare şi policalificare a muncitorilor, se urmăreşte însuşirea şi a altor specialităţi, în funcţie de necesităţile diferitelor sectoare, de ridicare a indicilor de utilizare a maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor.

Tot acestor scopuri a servit şi serveşte **sporirea continuă a ponderii muncitorilor direct productivi, prin scăderea accentuată a numărului de muncitori auxiliari.** Este semnificativ faptul că, printr-o analiză întreprinsă la toate locurile de muncă şi a modului cum este organizată producţia, s-a reuşit să se reducă în acest an numărul muncitorilor auxiliari cu 31%. A fost diminuat, de asemenea, numărul personalului T.E.S.A., prin trecerea acestora în producţie. Se poate spune că sporirea indicelui de utilizare a maşinilor şi creşterea, pe această bază, a productivităţii muncii, este şi un rezultat direct al **reaşezării unor norme de muncă,** în concordanţă directă cu îmbunătăţirile tehnico-organizatorice intervenite, cu experienţa şi calificarea mai înaltă căpătată de muncitori.

Organizarea mai bună a reparaţiilor şi reviziilor maşinilor

În general, se poate aprecia că, în întreprindere, s-a încetăţenit sistemul ca maşinile care urmează a fi reparate, să fie predate la termen sectorului mecano-energetic. Cunoscîndu-se dinainte natura reparaţiilor, **se pregătesc din vreme piesele şi subansamblele ce urmează a fi înlocuite,** astfel ca timpul de imobilizare a utilajului în reparaţie să fie cît mai mult scurtat. În acelaşi timp, **reviziile şi reparaţiile accidentale se execută în zilele nelucrătoare sau în orele de după program** — lucrătorii care au efectuat aceste lucrări avînd dreptul la recuperarea timpului.

Desigur, căile care au dus la mai buna folosire a maşinilor şi, implicit, la obţinerea unei productivităţi mai înalte, sînt multe. Este suficient să arătăm faptul că, din cele 344 de măsuri preconizate pentru acest an — care au îmbrăţişat laturi diverse ale îmbunătăţirii activităţii productive — au fost înfăptuite, în primele 8 luni ale anului 312, cu 21 mai multe faţă de cele scadente în această perioadă, celelalte urmînd să-şi găsească finalizarea pînă la sfîrşitul anului.

Calitatea întreţinerii, a reviziilor şi reparaţiilor, funcţionarea cu randament optim a tehnicii din dotare, îmbunătăţirea întregii activităţi economice a întreprinderii vor determina reducerea consumurilor planificate, de combustibil cu 8% şi de energie cu 9%, aşa cum se prevede în programul de economisire a acestora pe acest an.

Noi acţiuni în sprijinul valorificării rezervelor interne

RELEVÎND realizările obţinute de colectivul întreprinderii, mai ales în domeniul depăşirii producţiei fizice şi al sporirii productivităţii muncii, nu se poate spune că n-ar mai exista posibilităţi, care să determine o activitate productivă şi mai bună. În acest sens, este suficient să ne referim la faptul că, deşi la unele grupe de utilaje au fost obţinuţi indici înalţi, pe total întreprindere sarcinile planificate la acest indicator n-au fost îndeplinite. Ce măsuri se preconizează, în continuare, pentru realizarea indicilor planificaţi de utilizare a maşinilor ?

În primul rînd, se acţionează pe linia extinderii, în mai mare măsură, a schimbului III. Consiliul oamenilor muncii caută şi va trebui să găsească o soluţie pentru utilizarea în 3 schimburi şi a maşinilor unelte din atelierul-şcoală (care în prezent lucrează în două schimburi, influenţînd negativ indicele total de utilizare). Totodată, se intensifică eforturile pentru creşterea indicelui de utilizare la unele grupe de utilaje care nu ating nivelul planificat : maşini de frezat universale, maşini de mortezat, maşini de rectificat. Elaborarea şi aplicarea unor măsuri adecvate în aceste cazuri vor determina înlăturarea dificultăţilor menţionate, creşterea mai substanţială a indicelui general de utilizare.

Colectivul de muncă al întreprinderii — recuperînd rămînerile în urmă şi înregistrînd pînă în prezent depăşiri substanţiale ale sarcinilor de plan — este hotărît să sporească succesele înregistrate. Există toate premisele ca, în ultimul trimestru al acestui an, rezultatele să se situeze la cote şi mai ridicate, astfel încît să se creeze toate condiţiile pentru pregătirea corespunzătoare şi realizarea întocmai a planului de producţie pentru anul următor.

Gh. DRĂGHICI
L. ŢINTEA

DEZBATERE „R. E."

MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA, FACTORI DE UTILIZARE RAȚIONALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII [II]

RITMUL accelerat de mecanizare și automatizare a proceselor de fabricație impune nu numai dezvoltarea activității de cercetare și proiectare, ci și crearea unui cadru propice pentru introducerea cît mai operativă în producția de serie a noilor produse asimilate. În acest scop, statul nostru a investit, an de an, sume importante, astfel că, în prezent, industria producătoare de mijloace de telecomunicații și automatizare dispune de puternice unități de execuție dotate cu mijloace tehnice din cele mai moderne. Cum este folosită această bază tehnico-materială pentru a realiza cantitativ, calitativ și la un înalt grad de eficiență mijloacele de automatizare ?

La această întrebare încearcă să răspundă specialiști din Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări, *participanți la dezbaterea organizată de „Revista economică", a cărei sinteză o publicăm în numărul de față.*

Efectele concentrării și specializării producției, mai bine fructificate

ABORDAREA problematicii legată de introducerea mecanizării și automatizării proceselor de producție, impune evidențierea unor aspecte privitoare la **valorificarea rezervelor create prin concentrarea și specializarea producției.** Constituirea Centralei industriale de echipamente de telecomunicații automatizări a permis concentrarea unui număr important de întreprinderi producătoare de mijloace de automatizare, fapt ce a creat un cadru propice pentru adîncirea specializării fabricației, pentru fructificarea cu maximum de eficientă a avantajelor acesteia. În acest sens, merită relevat faptul că, numai în decursul a cîtorva ani, centrala respectivă s-a dezvoltat puternic, avînd în prezent 19 unități față de numai 12 în cincinalul trecut. Așadar, la ora actuală industria producătoare de mijloace de telecomunicații și automatizări dispune de un puternic potențial tehnic și uman, fiind capabilă să proiecteze și să execute, în cea mai mare măsură, tipurile de instalații pe care le reclamă introducerea în ritm accelerat a automatizării proceselor de fabricație din economie.

Avantajele concentrării și specializării producției se concretizează, în ultimă instanță în creșterea gradului de competitivitate a produselor, problemă esențială a oricărei industrii. Înlocuindu-se diversitatea sortimentală cu cea tipologică la nivelul fiecărei unități, s-au creat posibilități tehnice și organizatorice de continuare a eforturilor de îmbunătățire a parametrilor calitativi de execuție a unor anumite produse apropiate prin construcție, utilitate și destinație. **Organizarea producției, specializarea unităților au contribuit direct la creșterea vitezei de asimilare a unor produse noi pentru instalațiile de automatizare și telecomunicații.** De asemenea, concentrarea întregii producții în marile unități specializate permite aplicarea unor tehnologii înaintate, unificarea elementelor conceptuale, asigurarea pieselor de schimb necesare, utilizarea rațională și eficientă a capacităților de cercetare, proiectare și execuție, ridicarea calității produselor.

În acest număr prezentăm o sinteză a dezbaterii în care și-au spus cuvîntul tovarășii : **Virgil Lefter,** director tehnic, **Liviu Beghegeanu,** șef serviciu contractări, **Ion Niță,** șef serviciu tehnic, **Nicolae Voicu,** șef serviciu C.T.C., **Adrian Gherman,** șef serviciu desfacere, **Mihai Georgescu,** inginer principal în sectorul de dezvoltare al centralei.

În contextul larg al specializării, merită relevate și **condițiile favorabile create pentru introducerea unor metode moderne de programare și organizare a producției, pentru promovarea de tehnologii avansate,** cum este cazul unificării și tipizării produselor. Procedeul respectiv permite în prezent unităților centralei să obțină indici ridicați de productivitate a muncii și de economii materiale în condițiile utilizării unui număr restrîns de elemente pentru execuția unei game largi de mijloace de automatizare.

Subliniind aceste aspecte, participanții la dezbatere au scos în relief în cuvîntul lor, și o serie de probleme a căror rezolvare ar permite ca avantajele specializării să fie fructificate mai din plin. Iată cîteva dintre acestea :

● În cadrul centralei funcționează două mari unități specializate în execuția de tablouri, panouri și pupitre de automatizare — respectiv întreprinderile „Automatica"-București și Întreprinderea de panouri și tablouri electrice-Alexandria. În anii de început a activității, întreprinderile respective nu făceau față solicitărilor economiei. Aceasta a determinat ca în unele ramuri industriale (chimie, construcții industriale, mine și petrol, energie electrică) să se execute panouri, tablouri sau pupitre de automatizare, utilizînd diferite componente sau elemente realizate de unitățile centralei sau aduse din import.

Dacă aceasta era situația în urmă cu 4-5 ani, în prezent unitățile centralei au capacitatea să acopere solicitările economiei cu produsele amintite. De aceea — au subliniat în cuvîntul lor mai mulți participanți la dezbatere —**acum nu ar mai fi necesar ca fiecare minister să se ocupe de producerea mijloacelor de automatizare amintite, capacitățile de producție** ale acestora urmînd să fie eșalonat îndrumate spre execuția altor produse necesare economiei. Studierea acestei probleme de către Consiliul de coordonare a specializării și cooperării pentru industria construcțiilor de mașini și metalurgie, s-a subliniat în cadrul dezbaterii, ar fi de natură să contribuie la găsirea soluției cele mai eficiente.

O altă categorie de probleme vizează **activitatea de planificare.** Astfel, în timp ce unitățile centralei și-au dezvoltat mult producția în domeniul telecomunicațiilor, respectiv de centrale telefonice automate, beneficiarilor posibili interni nu li se planifică fonduri necesare pentru achiziționarea acestora. Sînt cazuri, și nu puține la număr, cînd diferiți beneficiari interni și-au procurat astfel de instalații din import, cheltuind în mod nejustificat fonduri valutare.

Rezolvarea acestei probleme este de natură să contribuie la o mai bună folosire a potențialului productiv, cît și la economii de mijloace valutare.

Produsul omologat și producția de serie

PROGRESUL rapid pe care îl cunosc știința și tehnica contemporană pune în fața specialiștilor din cercetare și ingineria tehnologică, precum și a celor din sectoarele de execuție, cerința de a acționa operativ în toate fazele de asimilare a produselor noi, concomitent cu aducerea, prin modernizări, la un nivel corespunzător a celor ce se află în fabricație de serie. În domeniul mijloacelor de automatizare, așa cum o dovedește practica, la 2-3 ani apar schimbări profunde, care impun revederea proiectelor, cît și a produselor ce se află în execuție. O asemenea stare de lucruri a impus și impune factorilor de decizie din centrală rezolvarea a numeroase probleme, în sensul de a determina în unitățile din subordine **receptivitatea și mobilitatea** necesară, adaptării rapide la noile progrese ale tehnicii.

În sistemul de organizare al centralei, activitatea de cercetare-proiectare înseamnă de fapt asimilarea completă a produsului, inclusiv faza de omologare. Mai mult chiar, producția anumitor unicate se realizează în institute care dispun, în acest scop, de ateliere proprii dotate cu mijloacele necesare. Printr-o colaborare fructuoasă între cercetare și producție, s-a ajuns ca, în întreprinderile specializate pe producția de aparatură de automatizare, caracteristica activității desfășurate în vederea introducerii progresului tehnic și tehnologic să fie respectarea — în marea lor majoritate — a prevederilor din planul de asimilare.

Există însă reale posibilități ca activitatea în acest domeniu să fie ridicată pe o treaptă superioară. În acest scop, după părerea interlocutorilor noștri, atenția ar trebui concentrată, între altele, și asupra următoarelor probleme :

— **folosirea mai judicioasă a laboratoarelor de încercare a prototipurilor, și în funcție de cerințe dezvoltarea capacității acestora.** În prezent, laboratoarele unor întreprinderi („Electroaparataj“ și „Electromagnetica“ din București) sînt supraîncărcate, trebuind să asigure, pe lîngă verificările prevăzute în planul propriu de asimilare, și pe cele ale produselor altor întreprinderi „derivate“ care produc aparatura electrică de joasă tensiune — întreprinderile de la Titu, Botoșani, Buzău, Mediaș etc. ;

— **accelerarea procesului de proiectare și execuție a S.D.V.-urilor.** Avînd în vedere amploarea problemei, precum și greutățile efective pe care le cauzează execuția disparată a sculelor și productivitatea redusă în fabricarea lor (în special la sculele de injecție sau presare de bachelită, sculele pentru turnare sub presiune, a pieselor din silumin etc.), în cadrul centralei această problemă se preconizează a fi rezolvată prin intrarea în funcțiune a unei întreprinderi specializate în execuția de matrițe, la care să se realizeze concentrarea execuției, sculelor de bază, cît și prin dezvoltarea capacităților sculăriilor din întreprinderile existente.

Fără îndoială, pentru reducerea substanțială a duratei actuale de omologare a produselor la execuția de serie, alături de noile capacități ce vor fi puse în funcțiune, apare necesară și creșterea gradului de utilizare a mașinilor, în sculăriile existente unde, în prezent, numai 25-30% din timpul de lucru al mașinilor este afectat înfăptuirii prevederilor din planul tehnic, restul fiind destinat pentru realizarea sarcinilor curente de plan. O asemenea acțiune devine cu atît mai oportună cu cît, pe ansamblul centralei, indicele de folosire a utilajelor din sculării este susceptibil de îmbunătățire. Cu toate că nivelul indicilor este determinat în mare măsură de strangulările în ce privește capacitatea de proiectare a sculelor, totuși, se poate aprecia că există încă resurse care pot fi și trebuie mobilizate pentru ridicarea gradului de utilizare a tuturor mașinilor și instalațiilor — creșterea calificării și policalificarea muncitorilor, întărirea disciplinei tehnologice, utilizarea integrală a timpului de lucru ;

— **centrala industrială și ministerul de resort să acorde mai multă atenție procurării modelelor necesare studiului noilor produse.** Altfel este greu să fie cunoscute cele mai bune realizări obținute în domeniul automatizărilor pe plan mondial, deoarece a te limita în compararea și aprecierea produselor proprii sau în cunoașterea realizărilor altor producători doar la studiul unor reviste de specialitate sau prospecte — așa cum se întîmplă în unele cazuri — devine — în condițiile complexității aparaturii de automatizare — o soluție necorespunzătoare ;

— **reducerea modificărilor în planurile tehnice** poate contribui, de asemenea, la respectarea termenelor planificate de asimilare, omologare și trecere în producția de serie. Nu trebuie uitat că schimbările de ultimă oră pot conduce, pe de o parte, la nerespectarea duratelor planificate de asimilare la noile poziții care se introduc, deoarece pregătirea nu a fost realizată din vreme, iar pe de altă parte, pot provoca perturbări la produsele care sînt în curs de omologare.

Specialiștii centralei consideră că o asemenea situație ar putea fi evitată, deoarece, în cea mai mare măsură, necesitatea pozițiilor suplimentare din planul tehnic ar putea fi din vreme prevăzută și analizată oportunitatea introducerii lor în plan, încă de la începutul anului. Aceasta necesită însă elaborarea sistematică, în cadrul centralei și a fiecărei întreprinderi ,a unor studii de prognoză și marketing, pe baza cărora cerințele viitoare ale beneficiarilor pot fi din vreme cunoscute.

O atribuție necesară : răspunderea de furnizor general

DATORITĂ specificului instalațiilor de automatizare (componente multe, complexitate tehnică ridicată,) relațiile cu o bună parte din beneficiari încep din faza de proiectare, continuă cu execuția de aparate sau echipamente și se încheie odată cu punerea lor în funcțiune. În plus, specialiștii I.P.A. și ai întreprinderilor producătoare specializate urmăresc fiabilitatea unor instalații puse în funcțiune la marii beneficiari pe diferite perioade, lucru ce permite îmbunătățirea pe parcurs a execuției acestora. Într-un cuvînt, se practică într-o oarecare măsură și o activitate specifică de furnizor general. Acest lucru este facilitat de faptul că centrala dispune nu numai de unități de execuție, ci și de concepție (I.P.A. și I.C.P.T.).

Faptul acesta s-a dovedit în practică realmente avantajos atît pentru beneficiari, cît și pentru unitățile furnizoare de instalații de automatizare. Avantajele reciproce se explică prin aceea că dacă unitățile centralei de profil sînt antrenate de la proiectare și pînă la punerea în funcțiune a instalațiilor solicitate de beneficiari, întreaga activitate se desfășoară organizat în cadrul unor termene restrînse, beneficiarul putînd urmări direct condițiile de realizare a comenzilor. El intervine pe parcurs pentru rezolvarea anumitor probleme (calificarea unor cadre pentru exploatare), are garanția de calitate asigurată direct de un singur furnizor. Pe de altă parte, există reale posibilități de conlucrare între furnizor și beneficiar, în urmărirea comportării instalațiilor în exploatare, prin intervenții operative ori de cîte ori nevoia o cere.

Deși centrala practică, prin însăși nevoile imprimate de viață, și o activitate de furnizor general de instalații de automatizare, totuși aceasta nu este legiferată și organizată cu toate atribuțiile corespunzătoare. **Ar fi necesar — după părerea participanților la dezbatere — ca centrala industrială cu sprijinul ministerului de resort să acționeze operativ în rezolvarea problemei, creînd cadrul propice unei desfășurări corespunzătoare a activității de furnizor general.**

Un alt aspect al problemei este și organizarea de către centrală a **service-ului** pentru instalațiile de automatizare puse în funcțiune la diferiți beneficiari. Spre deosebire de alte domenii, unde în mod periodic, pe bază de contracte, o unitate de service intervine în verificarea instalațiilor sau utilajelor, existînd posibilitatea opririi parțiale a unor procese tehnologice, în industria chimică și metalurgică (unde instalațiile nu pot fi oprite), activitatea respectivă se cere altfel organizată. De aceea, unele mari unități beneficiare, în special din chimie și metalurgie, își au propriile laboratoare de A.M.C.-uri și service-uri organizate fie de unitatea respectivă, fie de firmele străine care au livrat instalații de automatizare.

Dar, ținînd seama de lărgirea sferei de introducere a mijloacelor de automatizare în economie, de numeroasele solicitări pentru asistență și intervenții în asigurarea bunului mers al acestora se impune — după părerea mai multor participanți la dezbatere — **organizarea într-un singur sistem unitar a activității de service,** inclusiv prin preluarea de către C.I.E.T.A., în cadrul atribuțiilor de furnizor general, și a service-urilor existente pe marile platforme industriale. Aceasta ar facilita, pe de o parte, cunoașterea mai îndeaproape a detaliilor tehnice ale aparaturii importate și, pe această bază, perfecționarea și unificarea din punct de vedere constructiv și tehnologic a instalațiilor care satisfac același proces tehnologic, iar pe de altă parte, intensificarea producției de piese de schimb, asigurarea asistenței tehnice în întreținere, buna utilizare și funcționare a tuturor mijloacelor de automatizare.

V. BOESCU
B. PĂDURE

O CONDIŢIE VITALĂ A REDUCERII CHELTUIELILOR DE PRODUCŢIE – OPTIMIZAREA TRANSPORTURILOR

CONCEPUTĂ ca un ansamblu de măsuri care asigură transportul operativ pe rutele și cu mijloacele de transport cele mai eficiente din punct de vedere economic, optimizarea transporturilor are ca scop realizarea unui consum minim de energie pentru propulsie, utilizarea mijlocului de transport cel mai economic și folosirea integrală a capacității sale, deci asigurarea eficienței economice maxim posibile apreciate la nivelul economiei naționale.

Mai trebuie precizat că optimizarea transporturilor este o activitate de dată relativ recentă. Practic, în acest domeniu, abia acum experiența scoate la iveală problemele existente și evidențiază îmbunătățirile ce trebuie aduse pentru ca optimizarea transporturilor să asigure și o aprovizionare optimă atît pentru consumul productiv, cît și pentru cel individual. Pentru rezolvarea lor operativă apare necesară luarea unor măsuri care să conducă la perfecționarea funcționării mecanismului respectiv. Asupra unor modalități concrete de acțiune ne vom referi în cele ce urmează.

Excepțiile – numai la calculul optimizării sau și la efectuarea transportului ?

TRANSPORTUL unor cantități de produse exceptate de la efectuarea calculelor de optimizare se desfășoară după mai multe reglementări. Astfel, H.C.M. 1 034/1970 privind unele măsuri în vederea optimizării transporturilor pe calea ferată exceptează de la obligația optimizării transportului pe calculator cantitățile destinate exportului, precum și cele care se produc și se consumă pe raza aceluiași județ de către unitățile de interes local și cele cooperatiste. Nota privind optimizarea transporturilor auto din 1974 a Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor (deși titlul se referă la transportul auto, conținutul tratează optimizarea pe calea ferată, auto și fluviu) prevede la art. 4. 1 : „Nu se efectuează calcule de optimizare pentru produsele destinate exportului și cele ce se eliberează din rezerva de plan sau de stat, ori rezultă din depășirea planului de producție. Pentru aceste cazuri, transporturile se vor efectua pe baza programelor de optimizare, care vor avea în vedere alegerea mijloacelor de transport și rutele cele mai economice“. Alte prevederi referitoare la excepțiile de la optimizare nu există.

Din H.C.M. 1 034 se desprinde ideea că **excepția se referă atît la calculul optimizării, cît și la efectuarea practică a transportului cantității exceptate.** Și, într-adevăr, așa s-a procedat pînă la finele anului 1974, cînd exista un cod special pentru soluționarea acestei situații și problema se rezolva operativ, fără a fi nevoie de nici o intervenție **Nota M.A.T.M.C.G.F.F. si M.T.Tc. din 21 XII 1974 însă, face distincție între exceptarea de la efectuarea calculelor de optimizare** — operație care se face în anul anterior pentru anul de plan — **și modalitatea executării practice a transportului, precizînd că, atunci cînd este cazul a se transporta din cantitățile exceptate, se vor elabora programe de optimizare.** În adresa 43113/1507/1975, M.A.T.M.C.G.F.F. se precizează : „Programul de optimizare se elaborează numai grafic cu ajutorul hărților, cuprinzînd rețele de drumuri, fluviale și căi ferate, de către coordonatorii de balanțe, ținînd seama de alegerea mijlocului și rutei de transport cele mai economice. Programele de optimizare se întocmesc pentru toate produsele necuprinse în nomenclatorul aprobat, precum și în cazul transporturilor cantităților eliberate din rezerva de plan sau de stat ori provenite din depășirea planului de producție la produsele de masă pentru care se elaborează calcule de optimizare. Relațiile de transport rezultate din programele de optimizare se verifică pentru a nu se încrucișa între ele și nu se compară cu relațiile de transport rezultate din calculele de optimizare“. Este o precizare foarte clară și logică, deoarece nu se poate perturba tot sistemul pentru a se transporta o cantitate exceptată. Din păcate, această precizare nu-și găsește rezolvare operativă și practică pentru toate cazurile, întrucît problema este tratată incomplet, deoarece :

— **desi nota din 21.XII/1974 a M.A.T.M.C.G.F.F. și M.T.Tc. exceptează de la efectuarea calculelor de optimizare patru destinații — export, rezerva de plan, rezerva de stat, depășirea planului de producție — în adresa către M.I.Ch. nr. 43113/1975 același M.A.T.M.C.G.F.F. precizează că programe de optimizare se întocmesc numai pentru rezerve de plan, rezerva de stat și depășirea planului de producție.** Nu se spune nimic asupra procedurii de urmat în cazul cînd apare necesitatea să se transporte la intern din cote de export, deși exportul este exceptat de la calculele de optimizare ;

— **circulara nr. 750/32/1976 a M.T.Tc. acceptă transport fără penalizări la intern numai pentru două cazuri : rezerva de plan și depășirea planului de producție ; deci exclude rezerva de stat pe care o admite nota 21.XII/1974, la a cărei elaborare a participat însuși M.T.Tc.**

Se naște întrebarea firească : în cazul în care apare necesitatea să se transporte la intern o cantitate din cota prevăzută inițial pentru export, deci exceptată de la efectuarea calculelor de optimizare, cum se va proceda ? Reglementările actuale răspund : dacă nu există relație optimizată de transport, o asemenea acțiune se penalizează cu plata tarifului dublu de transport.

La o analiză mai atentă, apare că această rezolvare nu este cea mai eficientă. Iată un exemplu. Să presupunem că, la un moment dat, există o conjunctură nefavorabilă în exportul îngrășămintelor chimice, dar produsul este solicitat la intern. Din punctul de vedere al aprovizionării, legislația admite livrarea imediată. Intervine însă transportul — care reclamă tarif dublu deși se face program de optimizare ale cărui rute nu se încrucișează între ele și care, potrivit adresei M.A.T.M.C.G.F.F. nr. 43113/1975, nu trebuie comparate cu relațiile reieșite din calculele de optimizare efectuate cu mult timp înainte.

Așa bunăoară, în august 1975, M.I.Ch. a solicitat ca din cota de export să se livreze la intern o cantitate de îngrășăminte chimice cerută de beneficiarii din cadrul Ministerului Agriculturii. Dar M.A.T.M.C.G.F.F. nu a aprobat transportul pe motiv că rezultă transporturi lungi și încrucișate, contrare calculelor de optimizare care ar necesita un consum suplimentar de peste 1 000 tcc. Comparînd numărul de tone-kilometri care ar fi rezultat dacă produsele s-ar fi transportat la export cu cel necesar pentru a se fi livrat la intern conform propunerii M.I. Ch. de acord cu M.A.I.A., rezultă o economie de peste 31 000 000 t-km. Consumul suplimentar de energie ar fi apărut numai dacă s-ar fi omis din comparație primul termen, adică transportul la export. De asemenea, încrucișări în transporturi apar numai dacă se compară programul de optimizare făcut pentru cantitățile exceptate cu calculele de optimizare făcute cu mult timp înainte, pentru care existau mii de contracte și relații de transport în curs de derulare, ce nu se puteau restructura complet în numai cîteva zile. Or, comparația nu este posibilă în acest fel, așa cum recunoaște însuși M.A.T.M.C.G.F.F. pentru cazurile cînd livrarea se face din rezerva de plan sau din depăşirea planului de producţie.

Un caz similar a apărut în 1976, cînd, de asemenea, s-a intervenit la M.A.T.M.C.G.F.E. să aprobe transportul la intern, în perioada 23—31 mai, a unor cantităţi de îngrăşăminte.

Aprobarea s-a dat, dar numai cu plata tarifului dublu de transport, cu toate că, din această schimbare de destinaţie, ar fi rezultat o economie de cca. 1 milion tone-kilometri. Penalizările ce ar fi trebuit plătite către C.F.R. prin plata tarifului dublu de transport s-ar fi ridicat la peste 1 milion lei. Ca urmare, livrările s-au efectuat într-o proporţie extrem de redusă faţă de cea prevăzută.

Pentru evitarea în viitor a unor situaţii asemănătoare, consider că **ar fi necesare unele îmbunătăţiri ale reglementărilor actuale**, astfel :

— **să se prevadă în instrucţiuni toate excepţiile de la optimizarea transporturilor,** aşa cum pot apare ele în realitate ; în acest sens, pe lîngă cele prevăzute în actualele instrucţiuni, mai menţionăm : transportul pe conducte, maritim şi aerian, consumurile proprii ale furnizorilor, stocurile finale, cantităţile găsite pe teren, în plus peste stocurile preliminate, relaţiile de transport impuse tehnologic ş.a.

— **cantităţile de produse exceptate de la optimizare** — la data elaborării balanţei analitice, **să urmeze regim de excepţie şi în transportul efectiv,** în sensul că, pentru aceasta să se facă programe de optimizare, care să nu se compare cu calculele de optimizare făcute anterior ;

— **transportul excepţiilor să se facă pe baza unui cod special,** fără a se mai introduce în calculator relaţiile respective aprobate, (pentru operativitate), iar aprobarea de transport la intern din cantităţile exceptate să o dea organul care răspunde de acţiunea respectivă (de exemplu pentru rezerva de plan — Ministerul Aprovizionării ; pentru export — ministerul care răspunde de export ; pentru consumul propriu al furnizorilor — ministerul tutelar al acestora etc.).

— să se pună de acord instrucţiunile M.T.Tc. referitoare la aplicarea penalizărilor — pentru nerespectarea relaţiilor de transport optimizate — cu instrucţiunile M.A.T.M.C.G.F.F. şi M.T.Tc., referitoare la excepţie, iar acestea din urmă să conţină prevederi pentru toate excepţiile şi nu numai pentru rezervă de plan, de stat şi depăşirea planului de producţie.

Substituirea în livrări : cu sau fără tarif dublu de transport ?

PREVEDERILE din Legea contractelor economice (la art. 20) obligă forurile tutelare ale părţilor contractante să ia măsuri de a asigura executarea contractului atunci cînd una din părţi este în imposibilitate de a-l executa din alte cauze decît forţa majoră. Această prevedere îşi poate căpăta rezolvarea şi prin substituirea produselor, dacă părţile contractante sînt de acord. Cazuri mai frecvente de acest gen apar în domeniul îngrăşămintelor chimice, unde majoritatea beneficiarilor admit substituirea temporară (azotat de amoniu cu uree sau invers, nitrocalcar cu azotat de amoniu, superfosfat simplu cu superfosfat concentrat sau invers etc.), deoarece substanţa activă este aceeaşi.

În astfel de situaţii, pentru a asigura continuitatea producţiei la furnizori în ritmul normal şi aprovizionarea optimă a beneficiarilor, substituirile în livrări trebuie efectuate operativ, în 24 de ore sau în maximum cîteva zile. Avizele necesare pentru aceasta de la M.A.T.M.C.G.F.F. se obţin însă de multe ori într-o perioadă mult mai mare (cca. 10 zile), decît cea obiectiv necesară şi în felul acesta dispare caracterul operativ al rezolvării cazului, ajungîndu-se în situaţia paradoxală că produsul există, dar beneficiarul — respectiv agricultura — nu-l poate utiliza. Practic, transportul nu se poate efectua la timp, cu toate că unitatea are plan de transport aprobat, deoarece în loc de uree sau nitrocalcar, de exemplu, furnizorul respectiv vrea să încarce azotat de amoniu. În cazul respectiv nu se cere consum de energie în plus pentru transport, deci nu există temei de a se aplica penalizări. Şi totuşi, Ministerul Transporturilor nu efectuează asemenea transporturi, decît numai cu aprobarea prealabilă a M.A.T.M.C.G.F.F. şi cu plata, de către furnizor, înainte de expediere, a tarifului dublu de transport. Printr-o asemenea măsură unii beneficiari din agricultură nu au avut la timp îngrăşămintele, iar, C.F.R., nu a utilizat raţional vagoanele prevăzute prin plan în acest scop, în timp ce furnizorul a rămas cu produsul în stoc.

Într-o asemenea rezolvare, M.T.Tc. se prevalează de H.C.M. 425/1975 care, la art. 4 din anexa 1, stipulează : „Organizaţiile expeditoare care efectuează transportul produselor supuse optimizării fără a avea la bază programe prealabile de optimizare sau cele care nu respectă relaţiile de transport optimizate şi depăşesc distanţa medie optimă de transport rezultată din aceste programe, pe lîngă tariful de transport, vor suporta o penalitate egală cu acest tarif, care se va încasa obligatoriu la predare. Această penalitate se aplică deosebit de răspunderea contravenţională prevăzută în Decretul 620/1973 (adică amendă de la 700—2 000 lei pentru cei vinovaţi). În cazuri de forţă majoră, dovedită în condiţiile legii, sumele încasate cu titlul de penalităţi se vor restitui“. După părerea noastră este o interpretare oarecum „departamentală“ a H.C.M. 425, deoarece acest act normativ se referă la problema de principiu, dar nu abrogă prevederile altor acte normative care admit substituirea în aprovizionare, cu acordul părţilor, operaţie care se practică demult în asigurarea materială a întreprinderilor şi este admisă în mod constant de practica arbitrală.

Personal **apreciez că tariful dublu de transport este justificat numai atunci cînd se cere consum de energie în plus pentru propulsie.** Invocarea motivului că prin substituire se pot produce transporturi încrucişate ale substituentului, nu rezistă, deoarece raţiunea optimizării este consumul minim de energie pentru propulsie şi utilizarea raţională a mijlocului de transport, condiţii pe care substituirea nu le încalcă. A pretinde refacerea optimizării în cîteva zile — chiar în cursul lunii în care planul de transport aprobat este în plină execuţie — pentru a nu se produce unele încrucişări ale substituentului, înseamnă a se cere o imposibilitate, întrucît :

— în „spatele“ relaţiilor de transport în curs de executare sînt mii de contracte care nu se pot modifica în cîteva zile ; în plus aceasta ar perturba tot sistemul cu pierderi pentru economie ;

— vagoanele aprobate prin plan se eşalonează şi programează la încărcare decadal, iar orice schimbare de destinaţie se face numai cu penalizări, lucru ce nu poate fi admis de ceilalţi furnizori care nu sînt implicaţi în abateri, dar care ar fi atraşi în cazul refacerii optimizării ;

— operaţia de refacere a calculelor de optimizare pe întreaga economie reclamă timp mai mare decît cele cîteva zile în care trebuie rezolvată problema substituirii. Cu mijloacele actuale de informare este practic imposibil să se determine momentul critic la care să se refacă optimizarea, dat fiind că, pe baza planului de transport aprobat, vagoanele se programează decadal la încărcare, iar expedierile reale şi cele preliminate pentru decada următoare nu pot fi cunoscute de coordonatorul de balanţă în timp util pentru mii de consumatori, iar fără aceste date optimizarea nu se poate reface.

Pentru a preîntîmpina apariţia unor asemenea probleme care, în mod practic, sînt de nerezolvat sau, în cazul că s-ar putea rezolva, aceasta s-ar face cu cheltuieli foarte mari, consider că sînt necesare următoarele :

a) **să se elaboreze instrucţiuni de aplicare a H.C.M. 425/1975 în corelare mai adecvată cu celelalte prevederi legale referitoare la aprovizionare ;**

b) **să se îmbunătăţească definiţia optimizării transportului, dată în Nota 21/XII/1974 a M.A.T.M.C.G.F.F. şi M.T.Tc., astfel :**

— **definiţia actuală** (din Nota 21/XII/1974) : „complexul de măsuri care trebuie să asigure realizarea transporturilor raţionale, fără ocoluri şi încrucişări de sortimente de mărfuri de acelaşi fel, utilizarea autovehiculelor la capacitatea sau volumul nominal pe întregul parcurs, precum şi folosirea intensivă şi extensivă a remorcilor auto“ ;

— **definiţia propusă :** „complexul (sau ansamblul) de măsuri care trebuie să asigure transportul integral şi oportun, pe rutele şi cu mijloacele de transport cele mai eficiente din punct de vedere economic — apreciate la nivelul economiei naţionale şi la data efectuării transportului“.

Această schimbare înlătură posibilitatea unor interpretări nu întotdeauna corespunzătoare a efectuării transportului în relaţii optimizate — de genul acelora că orice substituire temporară ar impune ori tarif dublu, ori modificarea întregului sistem — deşi prin această măsură programul de transport nu suportă nici o modificare — decît faptul că în vagoane în loc să se încarce sortimentul A se încarcă sortimentul B.

Cornel SUCIU

MAJORAREA RETRIBUȚIILOR —
venituri sporite pentru o nouă categorie de oameni ai muncii

DUPĂ cum se știe, pe baza rezultatelor superioare obținute în economie, fondul de majorare a retribuțiilor prevăzut în acest cincinal a fost suplimentat cu cca. 35 miliarde lei, astfel încît în 1980 retribuția medie netă lunară va fi de 2 201 lei — față de 1 595 lei în 1975 — adică o creștere de 38%, retribuția reală urmînd să sporească cu 30,2%, față de 18—22%, cît fusese prevăzut inițial în planul cincinal. Corespunzător prevederilor, de majorarea retribuției - eșalonată în două etape— beneficiază întregul personal muncitor. Începută la 1 iulie 1977, prima etapă de majorare a retribuției continuă, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să beneficieze de aceasta cca. 3,5 milioane de persoane, iar pînă la 1 septembrie 1978 întregul personal.

Așa cum se prevede în Decretul pentru aplicarea majorării retribuției, începînd cu 1 octombrie un nou detașament al clasei muncitoare — lucrătorii din industria metalurgiei neferoase și cei din industria produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit — beneficiază de majorarea retribuțiilor.

Sectoare industriale importante, cu un însemnat rol în susținerea bazei materiale a dezvoltării, în întreg procesul creșterii economice, aceste ramuri constituie furnizorul principal al economiei naționale cu o seamă de metale rare, aliaje speciale, metale extrapure. În concordanță cu creșterea rapidă a producției, se prevede și majorarea retribuției personalului angajat. Cei ce sînt producătorii bunurilor materiale, fiind totodată și beneficiarii roadelor muncii lor, se vor bucura din plin de ele, majoritatea retribuției tarifare urmînd să fie de 33% pe întregul cincinal, din care în prima etapă — începînd cu 1 octombrie — de 18,8%.

În acest cadru, reflectînd principiile eticii și echității promovate consecvent în societatea noastră, noile și importantele majorări ale retribuțiilor, au în vedere, în primul rînd, pe cei ce lucrează direct în producția materială,

În metalurgia neferoasă muncitorii calificați vor beneficia astfel, de o majorare a retribuției tarifare de 21,5—24,9%, față de 15,6—16,4% la celelalte categorii de personal. Avînd însă în vedere și o corelare mai bună a retribuțiilor diferitelor categorii de personal, actuala majorare prevede acordarea unei clase suplimentare la retribuția inginerilor, economiștilor, maiștrilor, ceea ce asigură ca sporul de retribuție al acestora să ajungă de fapt pînă la 21,2%. În consecință, sporurile de retribuție, ca urmare a majorării, vor fi substanțiale (tabelul nr. 1).

Creșterile de retribuție la diferite meserii ca urmare a majorării din prima etapă

Meseria	Retribuția tarifară netă		Diferență în plus lunar	
	nemajorată	majorată la 1 oct. 1977	lei	%
Muncitor electrometalurgist categoria I-a bază	1335	1682	287	21,5
Muncitor electrometalurgist categoria a 6-a treapta a III-a	2078	2581	503	24,2
Maistru încadrat la bază *)	2001	2415	414	20,7
Tehnician încadrat în clasa a 14-a	1610	1870	260	16,1
Inginer principal încadrat la bază *)	2389	2895	506	21,2

*) Asemenea categorii primesc în plus o clasă pentru corelare

Este de consemnat faptul că, pe lîngă venitul suplimentar obținut ca urmare a majorării retribuției nete, se vor primi în plus cîștiguri corespunzătoare pentru depășirea planului de producție, precum și alte sporuri. Totodată, la familiile cu copii se adaugă și alocația de stat pentru copii — care s-a majorat de la 1 septembrie. În aceste condiții, retribuția lunară a unui muncitor electrometalurgist încadrat în categoria a 6-a, treapta a III-a și cu o vechime neîntreruptă de peste 15 ani, va crește de la 1 octombrie de la 2 078 lei la 2 581 lei. La nivelul unui an el va primi, ca urmare a majorării, un spor de peste 6 500 lei, adică mai mult de trei ori remunerarea lunară încasată pînă la 1 octombrie. De asemenea, i se vor adăuga lunar 181 lei spor de vechime, precum și 440 lei alocație de stat pentru copii (în situația în care are trei copii). Sînt calcule care pun elocvent în relief grija partidului pentru creșterea directă a veniturilor, pentru sporirea susținută a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Prin majorarea retribuției personalului muncitor în industria metalurgiei neferoase și în industria produselor din substanțe abrazive și a produselor din cărbune și grafit, pe lîngă sporurile de venit de care vor beneficia oamenii muncii, se transpun și în aceste sectoare în practică o serie de obiective, consecvent urmărite, ale politicii partidului. Este vorba, în primul rînd, de **o mai bună corelare a retribuției muncitorilor calificați cu cea a celorlalte categorii de personal.** După cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea de la adunarea populară din municipiul Brașov, **„Astăzi ca să conduci o mașină modernă se cere să fii cel puțin un tehnician, un muncitor care a absolvit liceul. Deci s-a produs o apropiere mai mare între ingineri și muncitori. Este deci firesc că și retribuțiile trebuie să se apropie“.** În spiritul acestei orientări, ca urmare a majorării, raportul dintre retribuțiile muncitorilor calificați și ale celorlalte categorii de personal se modifică (tabelul nr. 2).

Corelația dintre retribuția netă a unor categorii de personal și cea a muncitorilor calificați în industria metalurgiei neferoase, de la 1 octombrie 1977

muncitor calificat = 1

Categoria de personal	Raportul dintre retribuțiile tarifare de bază		Raportul dintre retribuțiile tarifare maxime	
	înainte de 1 oct.	după 1 oct.	înainte de 1 oct.	după 1 oct.
Șef secție producție	2,35	2,24	2,32	2,16
Șef serviciu tehnic	2,35	2,24	2,22	2,05
Tehnician principal	1,39	1,32	1,21	1,12
Tehnician	1,21	1,15	0,92	0,86
Maistru principal	1,63	1,55	1,38	1,29
Maistru	1,50	1,50	1,27	1,22
Muncitor necalificat	0,86	0,82	0,66	0,62

Cifrele pun în evidență o reducere a diferențelor dintre retribuțiile muncitorilor și cele ale categoriilor de personal cu care s-a făcut raportarea. Elocvent este faptul că apropierea mai mare se realizează între retribuțiile maxime. Aceasta determină o a doua concluzie : **actualele majorări stimulează creșterea calificării, a pregătirii profesionale, obiectiv însemnat al politicii partidului nostru.** Este o concluzie argumentată și de faptul că **majorarea retribuțiilor se realizează diferențiat la muncitorii calificați față de cei necalificați** — 21,5—24,9% pentru cei dintîi, față de 15,9—18,7 la ceilalți. Pe de altă parte, **retribuția se majorează diferențiat și pentru muncitorii calificați cu categorii diferite de încadrare, urmărindu-se accentuarea majorării pe măsura** creșterii nivelului de calificare. Sînt opțiuni de natură să stimuleze, deci, ridicarea pregătirii profesionale.

Un al treilea obiectiv realizat prin majorarea retribuțiilor este și acela că, corespunzător creșterii rolului maistrului în procesul de conducere și organizare directă a producției, retribuția devine un factor de stimulare a acestuia în realizarea atribuțiilor sale. În raport cu celelalte cadre de conducere (șef secție, șef serviciu tehnic), maiștrii formează categoria de personal de conducere care beneficiază de o mai mare majorare a retribuției — 20,7%, față de 15,9% pentru șefii de secții și șefii de servicii tehnice.

Ovidiu NANEȘ
Institutul de economie socialistă

STRUCTURI COMERCIALE ADECVATE ÎNDEPLINIRII PROGRAMULUI DE CREȘTERE A NIVELULUI DE TRAI

PRIN locul pe care-l ocupă în ansamblul dezvoltării economico-sociale, comerțului socialist îi revin. sarcini de mare răspundere în realizarea programului de accelerare a ridicării nivelului de trai al poporului, adoptat de partid. Se știe că prin rețeaua comercială se realizează circa 80% din bunurile destinate consumului personal (respectiv 98% la produse nealimentare și 70% la cele alimentare). Diferența de 20% se referă la autoconsumul în cadrul gospodăriilor populației și la desfacerile realizate de producătorii agricoli pe piața țărănească.

Măsurile privind dezvoltarea producției și desfacerii bunurilor de consum, implică și o perfecționare continuă a organizării și funcționării activității comerciale, pentru a putea prelua volumul sporit și gama sortimentală lărgită de mărfuri, pentru a satisface exigențele mărite ale consumatorilor, corespunzătoare puterii de cumpărare în creștere.

Acestor deziderate le răspund recentele **măsuri de îmbunătățire a organizării comerțului interior, aprobate prin Decretul Consiliului de Stat nr. 280/1977,** care au menirea să asigure o funcționalitate superioară aparatului comercial, în asigurarea unei aprovizionări ritmice și eficiente a populației, printr-o rețea de unități judicios amplasate în teritoriu.

Dintre măsurile de perfecționare a comerțului interior menționăm :

1 Crearea unui cadru organizatoric corespunzător pentru îndeplinirea de către **direcțiile comerciale județene** a sarcinilor privind : coordonarea, îndrumarea și controlul activității tuturor unităților comerciale, indiferent de subordonarea lor administrativă ; elaborarea și realizarea planului desfacerilor de mărfuri pe întreg teritoriul județului ; dezvoltarea și diversificarea rețelei comerciale ; repartizarea fondului de marfă pe localități și gospodărirea acestuia corespunzător cerințelor unei aprovizionări ritmice și comode a populației. Pe scurt, direcțiile comerciale județene trebuie să realizeze atribuțiile ce le revin în asigurarea unei concepții și viziuni de perspectivă în dezvoltarea comerțului în profil teritorial. În îndeplinirea acestor atribuții, direcțiile comerciale județene funcționează pe principiul gestiunii economice — avînd personalitate juridică proprie — în subordinea comitetelor executive ale consiliilor populare județene și a Ministerului Comerțului Interior.

Cadrul organizatoric stabilit prin decret va permite ca direcțiile comerciale județene, ca unități de sine stătătoare, să-și îndeplinească în mai bune condiții atribuțiile și funcțiile ce le sînt stabilite prin legi, decrete și acte normative privind desfășurarea activității comerciale.

Măsurile organizatorice adoptate au în vedere generalizarea rezultatelor bune obținute în urma experimentării în municipiul București a acestei forme organizatorice, indicată de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din octombrie 1975, în care s-au analizat măsurile de perfecționare a aprovizionării populației.

2 Creșterea volumului de mărfuri în comerțul socialist cu 52% în 1980 față de 1975, concomitent cu o diversificare accentuată a sortimentelor de mărfuri (circa 300 000 de sortimente, poziții coloristice, modele) au impus unele îmbunătățiri și în activitatea **comerțului cu ridicata.** Astfel, pentru mărfuri alimentare, comerțul va dispune în fiecare județ de o întreprindere comercială cu ridicata (I.C.R.A.), ceea ce va permite : coordonarea în mai bune condiții a aprovizionării rețelei de magazine de pe teritoriul județului ; cunoașterea mai bună a cerințelor de consum în profil teritorial și posibilitatea de a stabili mai exact necesarul de produse pentru contractarea cu industria ; mărirea răspunderii întreprinderilor în distribuția unitară, în sortimente complete a fondului de marfă; creșterea operativității în aprovizionarea cu mărfuri a rețelei de magazine, cu influențe pozitive asupra vitezei de rotație a stocurilor de mărfuri printr-o mai bună administrare și optimizare a acestora.

● UN EXPERIMENT REUȘIT ÎN CONDUCEREA ACTIVITĂȚII COMERCIALE, CARE A FOST GENERALIZAT ÎN ÎNTREAGA ȚARĂ.

● DINTRE AVANTAJELE NOILOR STRUCTURI ORGANIZATORICE :

– mai buna fundamentare a planurilor de aprovizionare a populației ;

– coordonarea unitară a dezvoltării rețelei comerciale în cadrul județelor ;

– creșterea calității deciziilor, prin consultarea largă a lucrătorilor din unitățile operative și a consumatorilor ;

– posibilitatea urmăririi și intervenției mai operative în distribuția echilibrată a fondului de marfă pe teritoriu ;

– perfecționarea gestiunii stocurilor de mărfuri și ambalaje, cu influențe directe asupra formării sortimentelor comerciale cît mai complete și creșterii vitezei de rotație a fondurilor.

Avînd în vedere volumul fizic important de mărfuri pe care-l vor manipula, aceste întreprinderi vor fi antrenate tot mai mult și în modernizarea bazei tehnico-materiale, ridicarea nivelului de mecanizare a muncii de vehiculare a mărfurilor pînă la unitățile de desfacere.

Și în domeniul comerțului cu ridicata de mărfuri nealimentare s-au efectuat unele îmbunătățiri, prin stabilirea unei arii cît mai echilibrate de activitate întreprinderilor interjudețene, inclusiv prin organizarea în unele localități de noi întreprinderi pentru comerțul cu ridicata de textile-încălțăminte sau de produse metalo-chimice.

3 În scopul îmbunătățirii activității de **valorificare a ambalajelor,** prin recuperarea și recondiționarea lor, au fost luate măsuri de organizare de unități județene (fără personalitate juridică), conduse și îndrumate unitar de către o centrală specializată, în subordinea Ministerului Comerțului Interior.

Prin această măsură se creează condițiile necesare gestionării volumului de ambalaje valorificate, mult sporit (în 1980 va ajunge la o valoare de circa 6 miliarde de lei).

4 Și în ce privește **comerțul cu amănuntul** s-a urmărit perfecționarea organizării activității, prin specializarea unor întreprinderi pornind de la criterii cum sînt : volumul desfacerilor de mărfuri, diversificarea sortimentală, răspîndirea teritorială a rețelei, eficiența economică și condițiile locale de funcționare. Astfel, din cadrul unor întreprinderi comerciale cu profil mixt (care aveau ca obiect de activitate mărfuri alimentare, alimentația publică și produse nealimentare) s-au desprins — acolo unde condițiile o cereau — întreprinderi alimentare, de alimentație publică și nealimentare separate, sau întreprinderi cu profil combinat de produse alimentare și de alimentație publică. De asemenea, în marile orase se organizează întreprinderi comerciale separate pentru produse textile și metalo-chimice, prin desprinderea lor din cadrul unor întreprinderi comune pentru toate produsele nealimentare. Raza de activitate a întreprinderilor comerciale cu amănuntul s-a stabilit, de regulă, la teritoriul unui oraș, în special municipii.

Trebuie subliniat că măsurile luate vor contribui la o mai bună cunoaștere a cererii de mărfuri a populației, la o mai bună formare a sortimentelor de mărfuri; vor permite o creștere calitativă a muncii de conducere, îndrumare și control al magazinelor din subordine, specializarea personalului pentru desfacerea produselor respective — cu implicații deosebit de importante asupra nivelului de servire a populației.

5 În scopul creșterii inițiativei și răspunderii șefilor de magazin și de unități de alimentație publică în examinarea și rezolvarea problemelor care privesc activitatea lor curentă și de perspectivă, s-au înființat **consilii ale șefilor de unități,** ca organe consultative pe lîngă conducerea întreprinderilor comerciale cu amănuntul. Aceste consilii au menirea să examineze și să facă propuneri — prin prisma relațiilor nemijlocite, cotidiene cu consumatori — asupra unor aspecte cum sînt : defalcarea planului pe unități ; repartizarea fondului de marfă ; analize periodice ale mersului îndeplinirii planului de desfacere și aprovizionare cu mărfuri a magazinelor ; alcătuirea formațiilor de personal și cotele de cheltuieli la 1 000 de lei desfacere ; utilizarea rațională a spațiilor de desfacere, a utilajelor ; dezbaterea problemelor consemnate în jurnalul de zi al șefului de unitate ș.a. La ședințele lor de lucru vor putea fi invitați și reprezentanți ai furnizorilor de mărfuri (fabrici și întreprinderi comerciale cu ridicata).

6 Pentru îndrumarea și coordonarea activității privind **studiul cererii de mărfuri a populației,** pe lîngă conducerea Ministerului Comerțului Interior s-a format o comisie centrală, alcătuită din cadre didactice de la Academia „Ștefan Gheorghiu", Academia de Studii Economice și specialiști ai Institutului de cercetări pentru economia comerțului și turismului, din unitățile comerțului de stat și cooperației de consum. Ca organ consultativ, comisia îndrumă studierea cererii de mărfuri a populației pe toate treptele organizatorice ale comerțului, astfel ca să se asigure o fundamentare cît mai temeinică a planului activității comerciale, a contractelor economice dintre industrie și comerț, a dezvoltării și amplasării teritoriale a rețelei.

Un alt organ consultativ specializat, ce funcționează în cadrul ministerului de resort, este „comisia de alimentație publică", compusă din specialiști din unități, întreprinderi, direcții comerciale și din aparatul de specialitate din minister ; ea examinează măsurile care privesc desfășurarea actuală și în perspectivă a alimentației publice. Organisme consultative acționează în prezent și pe lîngă direcțiile comerciale, sub forma **„consiliilor reprezentanților consumatorilor"**, care sînt chemate să exprime punctul de vedere al beneficiarului final în contractările industrie-comerț.

Noile măsuri de perfecționare a organizării activității comerciale contribuie la o mai bună servire a populației cu mărfurile solicitate, la sporirea eficienței economice și sociale a acestui sector al economiei.

Gheorghe TEODORAȘCU
Ioan GEORGESCU

Campania agricolă de toamnă

MAXIMĂ MOBILIZARE A FORȚELOR PENTRU EXECUTAREA LA TIMP A LUCRĂRILOR

ÎN ACEASTĂ PERIOADĂ, toate forțele existente în agricultură sînt angajate în acțiunea de stringere a recoltei culturilor de toamnă și de pregătire a condițiilor pentru recolta anului viitor. Astfel, unitățile agricole, toți locuitorii de la sate, în sprijinul cărora au venit lucrători din instituții și unități economice, studenți și elevi, desfășoară o amplă activitate pentru strînsul, transportul și depozitarea roadelor acestei toamne. Cu toții au înțeles că este în interesul lor și al intregii țări, ca întreaga recoltă să fie strînsă la timp și fără pierderi.

Pentru realizarea acestor sarcini, unitățile agricole sînt deservite de un important număr de mașini agricole și mijloace de transport, astfel încît, fie că este vorba de recoltarea produselor sau de pregătirea terenului și însămînțării, există condiții ca lucrările să fie executate în perioade optime și la un nivel calitativ superior.

● **Recoltarea florii-soarelui** este încheiată în județele din sudul țării, iar zilele acestea urmează să fie terminată și în restul județelor. Avînd în vedere evoluția timpului în ultima perioadă, pentru a grăbi strînsul recoltei a fost luată măsura de a se detașa din sudul țării, în județele din Moldova și din vest un număr de dispozitive de recoltat floarea-soarelui, cu care au fost echipate combinele C-12. Grija sporită față de pregătirea și reglarea permanentă a agregatelor respective contribuie la evitarea pierderilor de semințe și realizarea unui procent minim de boabe sparte sau decojite.

● Pînă la această dată **sfecla de zahăr** a fost strînsă de pe mai bine de 27% din suprafața în cultură. Se acționează cu grijă și operativitate pentru transportul recoltei, în aceeași zi — sau cel mai tîrziu a doua zi — la fabricile de zahăr sau la centrele de recepționare, pentru a se evita deprecierea. Paralel cu aceasta, cooperativele agricole însilozează frunzele și coletele de sfeclă, care constituie un excelent furaj, îndeosebi pentru vacile de lapte.

● **Cartofii de toamnă** au fost strînși pînă în prezent de pe circa 76 000 ha, reprezentînd 66% din suprafața cultivată. Pentru ca producția acestui an să fie recoltată la timp și depozitată cu grijă, evitîndu-se orice pierderi, în județele mari cultivatoare de cartofi — Covasna, Harghita, Suceava, Brașov și altele — munca la recoltare a fost mai bine organizată, organele agricole județene au sprijinit mai intens unitățile de producție în luarea unor măsuri energice și operative ; producția strînsă a fost pusă, în totalitate, la adăpost. Este necesar ca și în continuare capacitatea de lucru a mașinilor de recoltat cartofi să fie folosită la maximum.

● În ultimele zile a început recoltarea intensă a **culturii de soia**, foarte importantă pentru asigurarea proteinelor din rațiile furajere ale animalelor. Se impune însă ca, pe măsură ce cultura ajunge la maturitate — la toate soiurile — să intre în lucru un număr mai mare de combine, astfel ca în 3—4 zile, în fiecare unitate recolta de soia să fie strînsă iar terenul să fie rapid eliberat de vreji — deoarece această cultură reprezintă o bună premergătoare pentru grîu și orz.

● În sudul țării, dar și în Moldova și Dobrogea, încă de acum 2 săptămîni a început **recoltarea porumbului pentru boabe,** din soiurile timpurii. Pînă la această dată, recolta la această cultură a fost strînsă de pe aproape 360 000 ha. Mai avansate sînt județele Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Brăila. În această toamnă se pune un mai mare accent pe recoltarea cu mijloace mecanice, care — pe lîngă faptul că reduce la minimum pierderile (pînă la 1,5%) — asigură simultan tăierea și tocarea cocenilor, ceea ce creează posibilitatea eliberării rapide a terenului în vederea executării arăturilor pentru semănatul grîului. Există condiții ca la cooperativele agricole să se recolteze mecanizat circa 40% din suprafața cultivată cu porumb pentru boabe. Aceasta implică, din partea conducerilor și a specialiștilor din C.A.P.-uri, înțelegerea justă a avantajelor ce rezultă pentru cooperative din recoltarea mecanizată, precum și luarea — împreună cu stațiunile pentru mecanizarea agriculturii — a măsurilor organizatorice necesare pentru folosirea la întreaga capacitate a mijloacelor mecanice ; după cum mecanizatorii sînt datori, la rîndul lor, să asigure funcționarea ireproșabilă a acestora. Recolta de porumb trebuie transportată în aceeași zi, de pe cîmp, la bazele de recepție sau în pătulele unităților, evitîndu-se în acest fel deprecierea calității. Există toate condițiile ca în sudul țării în următoarele 10—15 zile, iar în celelalte județe pînă în a treia decadă a lunii octombrie, cel mai tîrziu, întreaga recoltă de porumb să fie strînsă și depozitată, iar terenul eliberat de coceni.

● Cu toată intensitatea se desfășoară și **recoltarea strugurilor, a fructelor și legumelor.** Este însă necesar să se urgenteze încheierea acestor lucrări, mai ales că meteorologii anunță vreme rece și căderi de brumă în următoarea perioadă, ceea ce ar putea compromite într-o anumită măsură recoltele respective.

● O altă grupă de lucrări specifice acestei perioade o constituie **executarea arăturilor, pregătirea terenului și însămînțarea celor peste 3,2 milioane de hectare cu orz-orzoaică, grîu-secară, culturi pentru masă verde și legume.** Aceste lucrări au început încă din vară, iar pînă la 25 septembrie au fost executate arături pe mai bine de 1 980 000 ha, reprezentînd 60% din prevederi. Mai avansate (între 65 și 82%) în executarea acestei lucrări sînt județele Tulcea, Galați, Brăila, Buzău, Olt. Programele de măsuri adoptate prevăd ca pînă la 5 octombrie cel mai tîrziu, întreaga suprafață prevăzută a fi însămînțată în această toamnă să fie arată. Iată de ce capătă o deosebită importanță recoltarea cu prioritate a culturilor de porumb, sfeclă de zahăr și altor culturi tîrzii, de pe suprafețele ce urmează a fi semănate în această toamnă.

● În ce privește **pregătirea terenului** în vederea însămînțărilor, pînă în prezent această lucrare s-a executat pe aproape 1,5 milioane ha. Datorită unei mai bune mobilizări a forțelor, județele Ialomița, Olt, Brăila, Buzău au realizări, la această dată, cuprinse între 55 și 59% față de plan ; este necesară intensificarea muncii în județele din Transilvania și vestul țării, unde sînt unele rămîneri în urmă. Pentru a se asigura o calitate superioară a lucrărilor de pregătire a terenului s-au luat măsuri ca acestea să se execute de către mecanizatori numai pe baza ordinului de lucru emis de inginerul-șef al unității.

Paralel cu efectuarea arăturilor și pregătirea terenului, se acordă atenție aplicării programelor de fertilizare cu îngrășăminte cu fosfor. În această toamnă, ca urmare a experienței ultimilor 2—3 ani, la semănatul grîului a crescut ponderea soiurilor timpurii (70% din suprafața totală — cu circa 11% mai mult decît în anul trecut), care în condițiile țării noastre s-au dovedit mai productive, mai constante în producție și mai rezistente la boli. Cu astfel de soiuri, în anul trecut s-au obținut 5 000—6 000 și chiar 6 500 kg de grîu la hectar.

● **Însămînțările de toamnă** au început în toată țara și se desfășoară în ritm susținut. Pînă la 25 septembrie au fost însămînțate în total 576 000 ha, în proporții aproape egale cu culturi pentru masă verde și cu orz-orzoaică de toamnă. A început, de asemenea, în toate județele, semănatul grîului de toamnă, pînă la această dată realizîndu-se 128 000 ha, aproape în totalitate în cooperativele agricole. Există toate condițiile și se impune — bazîndu-ne pe experiența anilor trecuți — ca semănatul grîului să se încheie în județele din nordul țării și Transilvania pînă la 15 octombrie, iar în sudul țării, pînă la 20 octombrie. Forțe mecanice sînt asigurate în număr suficient ; totul depinde de modul cum este organizată munca. La semănatul grîului este foarte importantă calitatea lucrărilor ce se execută. Specialiștii din unități trebuie să-și deplaseze în aceste zile centrul activității lor în cîmp, acolo unde se pregătește terenul, unde lucrează mașinile de semănat, să asigure în permanență asistență tehnică și să manifeste maximum de exigență. Nu trebuie uitat că orice întîrziere la semănat, față de perioada optimă, poate însemna pierderi din recolta viitoare.

● Cît privește executarea **arăturilor pentru însămînțările de primăvară,** și ea trebuie să se termine în bune condiții, pînă cel mai tîrziu la mijlocul lunii noiembrie, pe toată suprafața de aproape 3,8 milioane de hectare.

Avînd în vedere volumul mare de lucrări, complexitatea și urgența lor, acum se cere, mai mult ca oricînd, ca fiecare om — la locul unde e repartizat — să-și facă datoria cu conștiinciozitate, de calitatea muncii sale depinzînd recolta prezentă și pregătirea corespunzătoare a recoltei viitoare.

M. SPĂTARU

Ministerul Agriculturii
și Industriei Alimentare

PUNCTE DE VEDERE

CONSIDERAȚII ASUPRA IERARHIZĂRII UNOR INDICATORI DE EFICIENȚĂ DUPĂ GRADUL DE SINTEZĂ

ÎN PRACTICA multor țări, în calculul eficienței complexe*) se efectuează o echivalare dublă a resurselor (ca natură și după timp) în măsura în care costul individual sau costul general cuprind în structura lor taxe pentru fonduri proprii, fixe și circulante (fapt care apare oarecum identic cu echivalarea ca natură), și, de asemenea, în măsura în care are loc actualizarea valorilor viitoare, situație întîlnită atunci cînd între variantele de investiții sînt diferențe mari în privința desfășurării în timp a cheltuielilor și a rezultatelor. Cu toate acestea, după părerea noastră, ideea echivalării duble, proces necesar, după cum se vede, nu a fost în suficientă măsură abordată în teoria eficienței economice.

Unii economiști — W. Lucke, V. V. Novojilov ș.a. — au în vedere numai echivalarea după timp, care ar include și pe cea după natură. Acest lucru nu este însă demonstrat. Pe de altă parte, se întîlnește ideea inversă,1) apreciindu-se că cheltuielile unitare echivalate ca natură, deși constituie un indicator static, ar ține seama și de factorul timp, și ca urmare perioada de recuperare, actualizată, ar fi un caz particular al calculului static. În acest scop este reluată o demonstrație existentă2) pentru cazul că valorile anuale sînt egale, durata de funcționare a obiectivului este peste 20 de ani sau coeficientul de actualizare este foarte ridicat, condiții în care factorul de actualizare (element de calcul diferit de factorul de scont) se reduce la mărimea perioadei normate de recuperare, adică la 1/a=tn, astfel că venitul net actualizat ar rămîne la o formă echivalentă ca natură V/a=V.tn.

Considerăm că cele două echivalări au scopuri diferite și, ca urmare, **se justifică** efectuarea lor. În condițiile însă în care costurile sînt grevate de evoția fondurilor, echivalarea ca natură a cheltuielilor este implicată, rămînînd să se efectueze numai echivalarea după timp a acestora. Ambele echivalări au un element comun, anume sînt aspecte ale procesului de mobilizare-imobilizare a resurselor pe perioade lungi, proces în legătură cu rotația permanentă a resurselor în decursul timpului, în general și al creșterii economice, în special.

Indicatorii sintetici de eficiență simplă și complexă*

Natura resurselor	Productivitate				Economicitate		Rentabilitate		
Natura indicatorilor	în formă directă		în formă indirectă**		în formă directă	în formă indirectă	anuală		totală
	brută	netă	fizico-valorică	valorica			în formă directă	în formă indirectă	în formă directă
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Grupe simple									
a. resurse consumate (C)	$\frac{Q_p}{C}$	$\frac{V_n}{C}$	$\frac{C}{Q}$	$\frac{C}{Q_p}$	$\frac{E}{C}$	–	$\frac{V}{C}$	–	$\frac{\overline{V}\cdot D}{C\cdot D}$
b. resurse ocupate (F)	$\frac{Q_0}{F}$	$\frac{V_n}{F}$	$\frac{F}{Q}$	$\frac{F}{Q_p}$	–	–	$\frac{V}{F}$	–	$\frac{\overline{V}\cdot D}{F}$
c. resurse avansate (I)	$\frac{Q_p}{I}$	$\frac{V_n}{I}$	$\frac{I}{Q}$	$\frac{I}{Q_p}$	$\frac{E}{I}$	$\frac{I}{E}$	$\frac{V}{I}$	$\frac{I}{V}$	$\frac{\overline{V}\cdot D}{I}$
Echivalate									
d. ca natură (')	$\frac{Q'_p}{C'}$	$\frac{V_n}{C'}$	$\frac{C'}{Q}$	$\frac{C'}{Q_p}$	$\frac{E'}{C'}$	–	$\frac{V'}{C'}$	–	$\frac{\overline{V}'\cdot T_n - I'^{***}}{I'}$
e. după timp (0)	$\frac{Q_p^0}{I^0}$	$\frac{V_n^0}{I^0}$	$\frac{I^0}{Q^0}$	$\frac{I^0}{Q_p^0}$	$\frac{E^0}{I^0}$	$\frac{I^0}{E^0}$	$\frac{V^0}{I^0}$	$\frac{I^0}{V^0}$	$\frac{\overline{V}^0\cdot D - I^0}{I^0}$
f. ca natură și după timp ('0)	$\frac{Q_p'^0}{I'^0}$	$\frac{V_n'^0}{I'^0}$	$\frac{I'^0}{Q'^0}$	$\frac{I'^0}{Q_p'^0}$	$\frac{E'^0}{I'^0}$	$\frac{I'^0}{EI^0}$	$\frac{V'^0}{I'^0}$	$\frac{I'^0}{V'^0}$	$\frac{\overline{V}'^0\cdot T_n - I'^0}{I'^0}$

* S-a făcut abstracție de efectul îmbunătățirii produselor

** Pentru simplificarea tabelului n-au fost incluși și indicatorii productivității nete, exprimați în formă indirectă.

*** S-a făcut abstracție și de forma **brută** a rentabilității totale echivalente, incluzîndu-se în tabel numai **rentabilitatea totală netă** (aceasta presupune scăderea investițiilor din venitul net al întregii perioade (de funcționare a obiectului sau a perioadei normate

Diferența constă în faptul că echivalarea ca natură a cheltuielilor se referă la un an (primul an), iar cea după timp, la perioade de după un an. Într-un asemenea cadru considerăm că măsura în care echivalarea după timp o cuprinde și pe cea după natură este dată de perioada luată în calcul în cadrul factorului de scont, anume dacă la mărimea ni se adaugă și primul an (anul 1). Cînd se consideră că cheltuielile se fac la începutul anului și efectele se obțin tot atunci se presupune o lichiditate permanentă, iar ni se transformă în ni+1. De regulă, după tabelele de scont europene, în ni se consideră că cheltuielile și efectele au loc la sfîrșitul anului, ceea ce explică absența lui +1 iar după tabelele americane3), la jumătatea anului (ni+0,5).

	Anul I	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	Total
— la n_i	87,0	75,6	65,8	57,2	49,7	335,3
— la $n_{i+0,5}$	92,9	79,9	68,6	59,2	51,0	351,8
— la n_{i+1}	100,0	87,0	75,6	65,8	57,2	385,6

Se poate, deci, ocoli echivalarea ca natură numai dacă actualizarea valorilor viitoare se face după tabelele de scont europene și se iau din aceste tabele nu mărimea valorilor corespunzătoare lui n_2, care presupune că cheltuielile și efectele au loc la sfîrșitul anului, ci cele corespunzătoare lui ni+1. În același timp, această echivalare se poate ocoli numai dacă coeficientul de echivalare ca natură q nu diferă prea mult de coeficientul de actualizare a.

Pentru a demonstra posibilitatea ocolirii echivalării ca natură, considerăm un exemplu de investiții uniforme pe ani (Ia) de 100 mil. lei, timp de 5 ani (total I=500 mil. lei) ; preluăm apoi din tabelele de scont valorile factorului de scont compus pentru ni, pentru ni+0,5 și pentru ni+1, la un coeficient de actualizare de 15% și un coeficient de echivalare ca natură de 10%4). Vom obține următoarele valori anuale și totale, actualizate (în mil. lei) : (vezi tabelul de mai sus).

Valorile totale rezultă din aplicarea relațiilor :

— în cazul n_i: $I^0 = \sum I_a \frac{1}{(1+a)^{n_i}} =$
$= 335{,}3$ mil.

— în cazul $n_{i+0,5}$: $I^0 = I_a \frac{1}{(1+a)^{n_{i+0,5}}} =$
$= 351{,}8$ mil.

— în cazul $n_i + 1$: $I^0 = I_a \frac{1}{(1+a)^{n_{i+1}}} =$
$= 385{,}6$ mil.

Dacă I·q=500 mil lei, și 0,10=50 mil.'

dr. P. JICA
Iași

---

*) Studiul de față continuă considerațiile din articolul „Primatul eficienței complexe în aprecierea rezultatelor activității“, publicat în nr. 49/1976 al revistei.

1) I. Cămășoiu „Investițiile și factorul timp“. Ed. Politică, 1975, p. 92—93 și 109—110.

2) P. Samuelson, L'economique, Armand Colin, 1964, Paris, p. 723—724.

3) Vezi H. Peumans, Theorie et pratique des calculs d'investissement Ed. Dunod, Paris, 1965, p. 40—41.

4) Pentru cazul ni +0,5 ; valorile au fost luate din H. Peumans, lucr. cit., p. 332.

(Continuare în pag. 32)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Asimilare

ÎN CADRUL unității noastre există o preocupare permanentă pentru asimilarea pieselor de schimb și recondiționarea acestora (este vorba de piesele de schimb din import). La acest capitol s-au obținut rezultate deosebite, care au condus, pe de o parte, la eliminarea importului la un mare număr de piese , iar, pe de altă parte, la folosirea la un grad mai înalt a capacităților de producție auxiliare (de turnătorie, prelucrări mecanice, cazangerie), deoarece piesele asimilate au intrat în producția curentă a atelierelor respective.

Întrucît nu putem asimila toate piesele de schimb necesare unității noastre, întreprindem demersurile cuvenite pentru asimilarea acestora la alte unități din țară. Nu întotdeauna însă găsim sprijinul necesar. De exemplu, am contractat asimilarea unor pompe de ebonită la Întreprinderea de piese auxiliare și utilaje din București și schimbătoare de căldură din grafit la Centrala de utilaje pentru industria chimică ; din păcate, termenele stabilite nu au fost respectate. Mai multă operativitate în angajarea și asimilarea pieselor de schimb ce sînt încă importate ar reduce efortul nostru valutar, ar contribui la creșterea beneficiilor fiecărei unități.

D. BALTAC
șef de birou la Combinatul
de îngrășăminte chimice Năvodari

Protecția produselor perisabile

EXISTĂ o seamă de produse agricole alimentare valoroase, bine cunoscute tuturor prin perisabilitatea lor ridicată, care ar necesita o ocrotire legală. Dintre acestea am aminti, îndeosebi, legumele și fructe (căpșunile, cireșele), laptele, ouăle, peștele, carnea de pasăre etc. Protejarea legală a acestor articole ar putea favoriza în mod considerabil atît producecerea lor, cît și procurarea de utilaje tehnologice speciale, destinate recoltării, transportului, mînuirii, păstrării, conservării, desfacerii etc.

Este știut că astfel de mărfuri trebuie recoltate în momentul optim, ridicate de beneficiari la timp de la producători, transportate rapid și cu maximum de atenție pentru a fi ferite de lovituri care le pot cauza stricăciuni ori degradări. Dacă nu sînt puse în vînzare în timpul cel mai scurt, își pot pierde, adesea, calitatea.

Pentru a evita tergiversări cu prilejul recepționărilor minuțioase repetate, ocazionate de trecerea acestor produse prin diferitele verigi organizatorice obligatorii pînă ce ajung la consumator, ele ar trebui să se bucure de un regim juridic preferențial, asigurîndu-li-se o deplasare fără piedici formale. Ar fi, de asemenea, util și un cadru normativ care, prin precizarea condițiilor de livrare să excludă justificări neîntemeiate.

Considerăm că pe această cale s-ar accelera considerabil procesul de perfecționare a desfacerii produselor amintite.

Petre DANCIU
Cluj-Napoca

Procente

COOPERATIVELE agricole de producție și complexul din cadrul Consiliului intercooperatist Caransebeș livrează lapte întreprinderii de industrializare din aceeași localitate. Întreprinderea respectivă ne achită contravaloarea laptelui, însă numai ducă ce scade nejustificat cîteva procente de grăsime. Așa se face că la fiecare facturare pierdem cel puțin 12 litri la hectolitrul de lapte.

Credem că situația prezentată în aceste rînduri poate intra pe un făgaș legal.

S. IONESCU
economist șef la Consiliul
intercooperatist Caransebeș

ECOURI

Tehnologii noi

PE marginea articolului „Tehnologii eficiente, ritm înalt" (nr. 29) subliniem că Centrul de proiectare Suceava în cooperare cu Întreprinderea județeană de construcții-montaj au trecut la aplicarea unor soluții noi și eficiente, cum ar fi : realizarea pereților interiori la locuințe din fîșii prefabricate din beton celular autoclavizat, folosirea pardoselilor calde, montarea tîmplăriei (uși-ferestre) gata finisate, folosirea de noduri sanitare, industrializarea de ansamblu a sistemului constructiv la locuințe, începînd cu 1978. Din 3 500 apartamente numai 220 sînt prevăzute să se realizeze cu zidărie portantă. Aplicarea altor soluții tehnologice noi, consemnate în materialul publicat, nu poate fi prevăzută deocamdată în proiecte, deoarece este condiționată de faptul că prețurile materialelor noi nu sînt încă corelate cu prețurile materialelor clasice. Astfel, unele materiale noi au prețuri cu 50–200% mai mari și ca atare construcțiile nu se pot înscrie în prețurile limită, mai cu seamă la locuințe și construcții social-culturale. Pe de altă parte, industria republicană a materialelor de construcții nu produce în serie, în prezent, multe din elementele noi și moderne (parapete cu fîșii ceramice cu ramă de beton armat, parapeți din P.A.S. pentru balcoane de locuințe etc.) și ca atare posibilitățile de aprovizionare sînt reduse.

Teodor LEBĂDĂ
vicepreședinte al Consiliului
popular județean Suceava

*

INTRODUCEREA de noi materiale de construcții și a unor tehnologii moderne, eficiente, la lucrările de construcții industriale este în atenția ministerului nostru, problema respectivă constituind o preocupare permanentă a personalului nostru de specialitate.

În ceea ce privește extinderea elementelor prefabricate ușoare la închiderea halelor, menționăm că în prezent se efectuează de către I.C.C.P.D.C. – Filiala de cercetare Cluj, pe baza unui contract de cercetare științifică cu Direcția tehnică din ministerul nostru, studii privind executarea pereților (exteriori și interiori) din panouri de beton precomprimat cu grosime redusă.

Cornel NISTOR
director în Ministerul
Construcțiilor Industriale

Calificare

ÎN legătură cu nota apărută sub acest titlu în numărul 32 al R.E., pentru urmărirea prin sistemul dărilor de seamă statistice a indicatorului „Nivelul mediu de calificare" pe structura muncitori, personal T.E.S.A. și direct productiv, arătăm că tema a fost reținută de compartimentul nostru de specialitate. *Urmează ca pînă în anul viitor să fie analizată cu ocazia elaborării noului sistem informațional statistic.*

I. RĂVAR
director general adjunct la D.C.S.

Documentații

REFERINDU-NE la articolul „Ritm de lucru intens pentru atingerea nivelurilor prevăzute în grafice" (nr. 31), menționăm că institutul nostru a predat documentațiile conform graficului întocmit împreună cu beneficiarul și constructorul (grafic stabilit avînd în vedere termenele de dare în funcțiune, posibilitățile de contractare a utilajului de către beneficiar și capacitatea de lucru a institutului nostru). Este de menționat, totuși, că în perioada proiectării s-au adoptat măsuri pentru aplicarea cărora au fost necesare unele reconsiderări de proiecte, și anumei:

– în urma directivelor consfătuirii din septembrie 1976, de la C.C. al P.C.R. consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale s-au reanalizat toate documentațiile, analiză soldată cu importante economii. Cu acest prilej au fost îmbunătățite soluțiile constructive și s-au redus suprafețele construite la un număr de 12 obiecte de investiții. Menționăm totuși că obiectul de bază al investiției – hala de fabricație manobloc – nu a suferit modificări ;

– prin schimbarea gradului seismic de calcul în orașul București (care include și platforma Danubiana), am recalculat și reproiectat toate lucrările care nu erau executate. În prezent este predată documentația pentru toate construcțiile investiției, urmînd a se completa numai anumite fundații de utilaje pe măsura contractării acestora.

ing. FL. ILIESCU
director tehnic,
Institutul de inginerie tehnologică
și proiectare pentru industria
chimică

„R.E." în sprijinul extinderii metodelor și tehnicilor moderne utilizate în unitățile model

PERFECȚIONĂRILE DE DETALIU – SURSE IMPORTANTE DE EFICIENȚĂ

Astăzi – despre folosirea analizei-diagnostic în raționalizarea transportului intern și a fluxurilor tehnologice

CREȘTEREA eficienței activității economice — obiectiv principal al dezvoltării tuturor unităților industriale — este reflectată, la nivelul întreprinderii „Electroaparataj"-București, unitate etalon — printr-un grad superior de îndeplinire a indicatorilor de plan. Pe primele 8 luni ale acestui an, producția globală a fost depășită cu 3,45, iar productivitatea muncii cu 3,65%, în aceeași proporție — pe seama creșterii acesteia fiind obținut întregul spor de producție.

Aceste realizări au fost posibile și ca urmare a unor preocupări susținute privind perfecționarea organizării conducerii, producției și a muncii.

APLICAREA unor metode moderne de organizare și conducere este condiționată de identificarea domeniilor prioritare care trebuie perfecționate. Acest lucru este posibil în primul rînd prin **efectuarea în mod sistematic a unor analize-diagnostic, al căror scop este de a releva aspectele susceptibile de a fi prioritar perfecționate, stabilind și recomandările ce trebuie urmate** în vederea ameliorării unei situații mai mult sau mai puțin critice sau care pot pune în valoare rezerve importante.

Dată fiind diversitatea problemelor, **pentru efectuarea unei analize-diagnostic este necesară aplicarea unor metode și tehnici specializate :**

- **consultarea de documente,**
- **metoda interviului,**
- **metoda chestionarului,**
- **examinarea directă,**
- **observări instantanee,**
- **analiza factorială,**
- **analiza sistemului informațional,**
- **diagrame de relații,**
- **analiza de corelație,**
- **studierea unor „ratio"-uri,**
- **studiul bilanțului contabil,**
- **analiza morfologică,**
- **extrapolarea tendințelor,**
- **analiza valorii.**

Aceste metode și tehnici se încadrează într-o acțiune cu caracter mai larg, denumită **intervenție în organizare și conducere** și care are 3 etape :

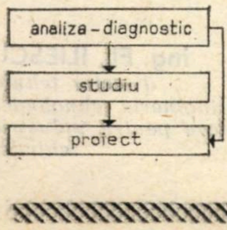
analiza - diagnostic
studiu
proiect

La nivelul analizei-diagnostice se elaborează o serie de recomandări, pe baza cărora se trece la întocmirea de studii sau proiecte, detalierea soluțiilor făcîndu-se pînă la nivelul la care ele pot fi aplicate direct (fig. 1).

Domeniile care pot fi analizate sînt extrem de diverse.

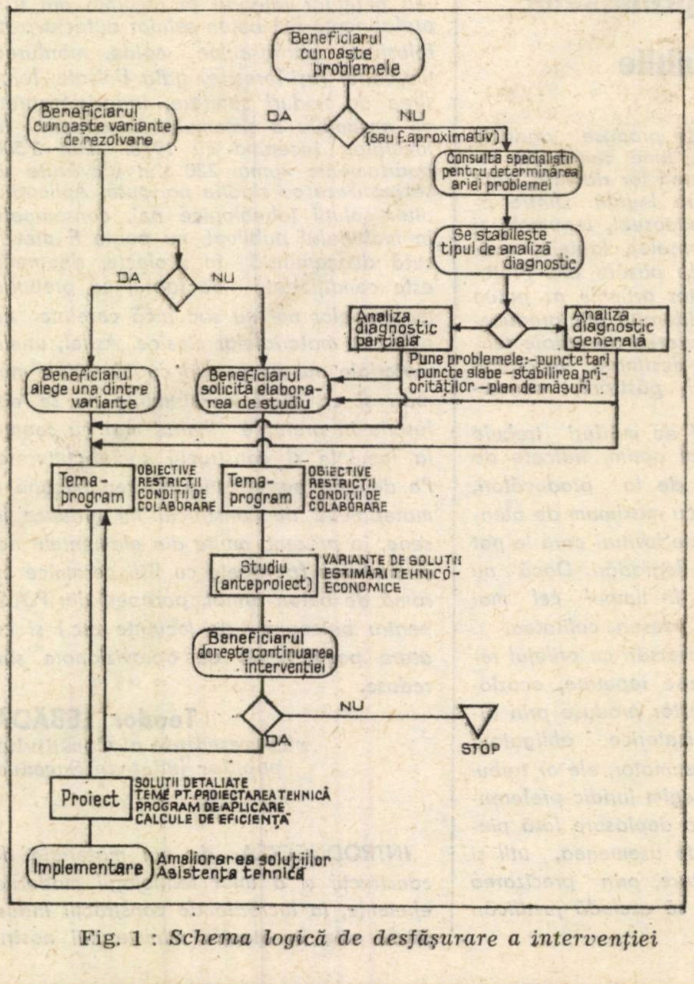
Beneficiarul cunoaște problemele
DA
NU
(sau f.aproximativ)
Beneficiarul cunoaște variante de rezolvare
Consulta specialiști pentru determinarea ariei problemei
Se stabilește tipul de analiză diagnostic
DA
NU
Analiza diagnostic parțială
Analiza diagnostic generală
Pune problemele: -puncte tari -puncte slabe -stabilirea priorităților -plan de măsuri
Beneficiarul alege una dintre variante
Beneficiarul solicită elaborarea de studiu
Tema-program
OBIECTIVE RESTRICȚII CONDIȚII DE COLABORARE
Tema-program
OBIECTIVE RESTRICȚII CONDIȚII DE COLABORARE
Studiu (anteproiect)
VARIANTE DE SOLUȚII ESTIMĂRI TEHNICO-ECONOMICE
Beneficiarul dorește continuarea intervenției
NU
DA
STOP
Proiect
SOLUȚII DETALIATE TEME PT. PROIECTAREA TEHNICĂ PROGRAM DE APLICARE CALCULE DE EFICIENȚĂ
Implementare
Ameliorarea soluțiilor Asistența tehnică

Fig. 1 : *Schema logică de desfășurare a intervenției*

Iată o enumerare exemplificativă, cu localizare pe functiuni :

- **cercetare-dezvoltare :** proiectarea constructivă a produselor ; proiectarea metodelor de muncă ; proiectarea investițiilor ; estetica industrială ; proiectarea ambalajelor ; cercetarea uzinală ;
- **producție :** pregătirea fabricației ; programarea producției ; lansarea și urmărirea producției ; controlul de calitate al produselor ; întretinerea utilajelor ;
- **financiar-contabil :** studiul costurilor de productie ; analiza fondurilor fixe ; viteza de rotatie a mijloacelor circulante ; cheltuieli la 1 000 lei producție ;
- **comercial :** publicitatea produselor ; exportul ; relațiile cu furnizorii ; relațiile cu beneficiarii ; respectarea clauzelor contractuale ; plan de aprovizionare : gestiunea stocurilor ;
- **personal ;** selecția și orientarea profesională ; perfecționarea pregătirii profesionale ; promovarea cadrelor ; protecția muncii ; retribuirea muncii.

De asemenea, pot fi analizate și o serie de activități cu implicații largi în mai multe domenii : organizarea conducerii, sistemului informațional, transportul intern și fluxurile tehnologice, productivitatea muncii, utilizarea suprafețelor de producție etc.

CONDUCERE · ORGANIZARE

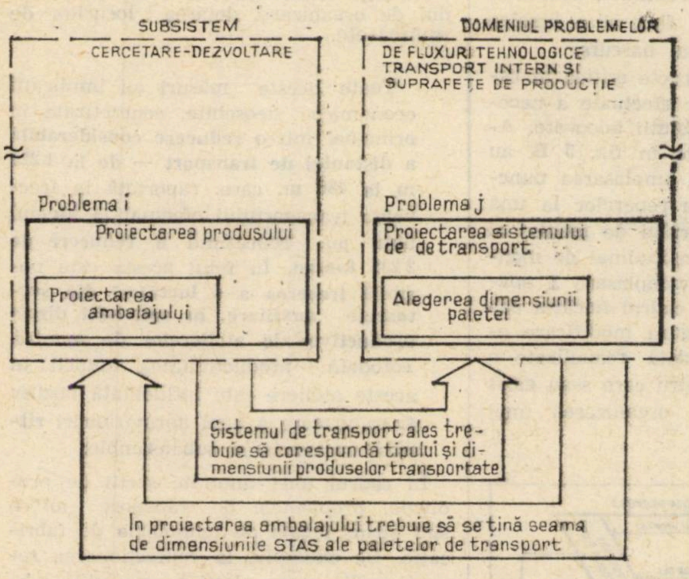
SUBSISTEM
CERCETARE-DEZVOLTARE
Problema i
Proiectarea produsului
Proiectarea ambalajului
DOMENIUL PROBLEMELOR
DE FLUXURI TEHNOLOGICE TRANSPORT INTERN ŞI SUPRAFEŢE DE PRODUCŢIE
Problema j
Proiectarea sistemului de de transport
Alegerea dimensiunii paletei
Sistemul de transport ales trebuie să corespundă tipului şi dimensiunii produselor transportate
În proiectarea ambalajului trebuie să se ţină seama de dimensiunile STAS ale paletelor de transport

Fig. 2 : *Exemplu de corelaţie între proiectarea produselor şi proiectarea sistemelor de transport*

ÎN DOMENIUL transporturilor interne şi al fluxurilor tehnologice este necesară o abordare sistemică a problemelor analizate, în scopul reliefării tuturor aspectelor susceptibile de a fi perfecţionate, ca urmare a unei interconexiuni cu o multitudine de probleme localizate în cadrul diferitelor subsisteme ale întreprinderii.

De exemplu, modul de organizare a fluxurilor tehnologice şi a transportului intern este influenţat şi de o serie de elemente localizate la nivelul funcţiunii (subsistemului) cercetare-dezvoltare (fig. 2).

Densitatea de relaţii între domeniul analizat şi celelalte subsisteme ale întreprinderii, face necesar să se efectueze într-o primă etapă o analiză-diagnostic a cărei arie de cuprindere poate fi foarte largă, prin detalierea problemelor atît pe verticală (începînd de la loc de muncă, atelier etc., pînă la nivel — de exemplu — de centrală industrială), cît şi pe orizontală, prin abordarea tuturor funcţiunilor întreprinderii (cercetare-dezvoltare, producţie, comercial, financiar-contabil, personal).

Cauze	1	2	· · ·	i	· · ·	j	· · · · · ·	n	Total
1	▨								
2		▨							
⋮									
i				▨					
⋮									
j						▨			
⋮									
n								▨	

Fig 3 : *Matrice de identificare a cauzelor şi a ponderii acestora*
Mod de completare :

- — **cauza i mai importantă decît cauza j**: la intersecţia liniei i cu coloana j se înscrie cifra 2;
- — **cauza i mai puţin importantă decît cauza j**: la intersecţia liniei i cu coloana j se înscrie cifra 0;
- — **ambele cauze — i şi j — au aceeaşi însemnătate**: la intersecţia liniei i cu coloana j se înscrie cifra 1.

Menţionăm, sub formă de exemple, unele implicaţii care trebuie avute în vedere atît la efectuarea propriu-zisă a analizei-diagnostic, cît şi la stabilirea recomandărilor :

- ● **subsistemul cercetare-dezvoltare:**
  - — forma constructivă şi dimensiunile produselor,
  - — succesiunea operaţiilor tehnologice,
  - — prescripţii de calitate a produselor,
  - — proiectarea metodelor de muncă.
- ● **subsistemul producţie :**
  - — sistemul de programare a producţiei,
  - — întreţinerea utilajelor de transport,
  - — cooperarea şi specializarea în fabricaţie,
  - — modul de lansare a producţiei.
- ● **subsistemul comercial :**
  - — gestiunea şi evidenţa stocurilor,
  - — aprovizionarea cu materii prime şi materiale,
  - — sistemul de expediţie a produselor,
  - — mijloace de transport folosite.
- ● **subsistemul financiar-contabil :**
  - — sistemul de evidenţă contabilă utilizat,
  - — sistemul de calculaţie a costurilor,
  - — nivelul mijloacelor circulante.
- ● **subsistemul personal :**
  - — pregătirea cadrelor pentru transportul intern,
  - — asigurarea condiţiilor de protecţie a muncii,
  - — selecţia cadrelor specializate.

Ţinînd seama de aceste implicaţii, în vederea obţinerii unui punct de vedere cît mai obiectiv este necesară **luarea în considerare a opiniilor unor specialişti atît în domeniul analizat, cît şi din domenii conexe.**

Această chestionare se poate face cu ajutorul unei matrici speciale, în care se evidenţiază, de către fiecare subiect, **cauzele care pot concura la apariţia unor fenomene negative în domeniul transporturilor interne şi al fluxurilor tehnologice.** Această matrice (fig. 3), pe lîngă identificarea unor eventuale cauze a căror localizare oferă informaţiile necesare stabilirii recomandărilor, permite şi precizarea ponderilor cu care cauzele respective intervin în ansambiul problemelor analizate, în vederea stabilirii unei priorităţi de acţiune.

De exemplu, în cazul identificării elementelor care determină existenţa unui volum ridicat de manoperă pentru manipulări şi transporturi, pot fi stabilite — printre altele — următoarele 2 cauze :

Ci — utilajele de transport intern nu sînt proiectate şi executate odată cu pregătirea tehnică a fabricaţiei ;

Cj — în proiectarea tehnologiei de fabricaţie nu se ţine seama de amplasarea şi sectorizarea locurilor de muncă.

Fiecare subiect chestionat este solicitat să completeze matricea în funcţie de punctul său de vedere, stabilind o anumită ierarhie a cauzelor.

Evident că între diferitele puncte de vedere vor exista deosebiri destul de mari, datorate în general unei tendinţe a subiecţilor de a minimaliza unele cauze localizate în cadrul domeniului în care îşi desfăşoară activitatea şi de a evalua exagerat cauzele exterioare.

Pentru a limita această dispersie a opiniilor, se determină iniţial **gradul de corelaţie între diferitele aprecieri**, cu ajutorul unui coeficient de corelaţie a rangurilor (coeficientul lui Spearman.

$$\gamma = 1 - \frac{6 \sum di^2}{n^3 - n}$$

În cazul în care acest coeficient de corelaţie are valori scăzute, se poate trece la o nouă rundă, în care să se comunice persoanelor chestionate şi aprecierile anterioare. Obţinerea unui punct de vedere global se poate realiza cu ajutorul relaţiilor de mai jos :

$$A_1 = \alpha_1 a_{11} + \alpha_2 a_{12} + \ldots + \alpha_n a_{1n};$$

			CAUZE												TOTAL
			planificare		cercetare-dezvoltare			producţie		comercial				exterior sistem	
			C₂	C₆	C₅	C₁	C₁₂	C₃	C₇	C₄	C₉	C₁₀	C₁₁	C₈	
RECOMANDĂRI	PLANIFICARE	R₁₀	9,00	9,19								8,91			27,10
	cercetare-dezvoltare	R₂			3,81										3,81
		R₃				7,21									7,21
		R₅					3,70								3,70
		R₄					0,74	3,35	3,79						7,88
	PRODUCŢIE	R₁₁						5,50							5,50
	comercial	R₁								3,50			2,00		5,50
		R₆									2,0				2,0
		R₇									2,16				2,16
		R₈								1,10	2,10		1,30		4,50
		R₉								1,07	3,10		1,39		5,56
		R₁₂												11,93	11,93
		R₁₃	2,65					1,50				2,00			6,15
		R₁₄	2,00	2,00							1,00	2,00			7,00
TOTAL			13,65	11,19	3,81	7,21	4,44	10,35	3,79	5,67	10,36	12,91	4,69	11,93	100

Fig. 4 : *Alegerea recomandărilor prioritare*

$$A_2 = \alpha_1 a_{21} + \alpha_2 a_{22} + \ldots + \alpha_n a_{2n};$$

$$\ldots;$$

$$A_n = \alpha_1 a_{m1} + \alpha_2 a_{m2} + \ldots + \alpha_n a_{mn},$$

în care:

A_i reprezintă ponderea globală atribuită cauzei i,

a_{ij} — ponderea atribuită cauzei i de subiectul j,

α_j — coeficient atribuit fiecărui subiect chestionat (ţine seama de calitatea şi importanţa aprecierii).

Cu ajutorul coeficienţilor de pondere globală Ai se poate realiza **o ierarhizare a cauzelor, pe baza cărora se trece la elaborarea recomandărilor.**

În general, ca urmare a intercondiționărilor din sistem, recomandările elaborate se referă la una sau mai multe cauze. Stabilirea relației între recomandări și cauze se poate realiza cu ajutorul unui tabel (fig. 4), în care se detaliază aportul fiecărei recomandări la rezolvarea cauzei respective.

Din acest tabel rezultă o altă informație utilă — și anume, care din recomandări sînt prioritare.

Cunoscînd aportul fiecărei recomandări, se poate trece, pe baza acestora, la întocmirea unor **studii sau proiecte, finalizate prin planuri concrete de măsuri cu termene și responsabilități pe diferite nivele ierarhice.**

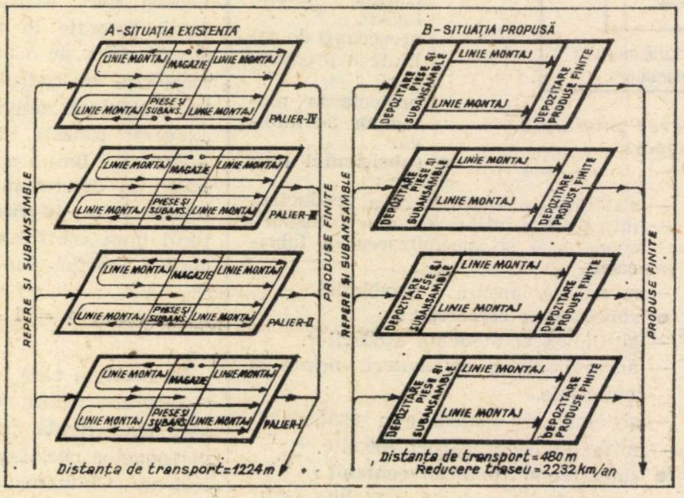
A-SITUAȚIA EXISTENTĂ
B-SITUAȚIA PROPUSĂ
LINIE MONTAJ
MAGAZIE
PIESE ȘI SUBANS.
PALIER-IV
PALIER-III
PALIER-II
PALIER-I
REPERE ȘI SUBANSAMBLE
PRODUSE FINITE
DEPOZITARE PIESE ȘI SUBANSAMBLE
DEPOZITARE PRODUSE FINITE
Distanța de transport=1224m
Distanta de transport=480m
Reducere traseu=2232km/an

Fig. 5 : *Fluxul de transport — situația existentă* (A) *și cea propusă* (B)

În cele ce urmează prezentăm un exemplu de rezolvare a unei probleme de transport intern, cu implicații asupra transportului reperelor, montajului în bandă și transportului produselor finite.

TREBUIE PRECIZAT de la început că o problemă de transport intern nu se poate rezolva „pe bucățele", ci doar pe ansamblul sistemului întreprinderii, soluțiile pentru o anumită problemă de detaliu încadrîndu-se in concepția generală a sistemului. Din aceste considerente rezultă ca obligatorie efectuarea în prealabil a unei analize-diagnostic.

Problemele de transport intern în cadrul unei hale de producție trebuie corelate obligatoriu cu :

— amplasarea depozitelor intermediare de repere ;

— amplasarea magaziei de produse finite ;

— utilajele de transport existente ;

— procesul tehnologic.

În hala de montaj prezentată în fig 5 A, organizarea existentă a atelierelor implica o magazie de zi intermediară amplasată la mijlocul palierului respectiv, de la care plecau spre cele 2 extremități liniile de montaj. Deoarece punctul unic de preluare a produselor finite era amplasat la o singură extremitate, apăreau o serie de întoarceri de flux si o lungire considerabilă a traseului parcurs.

Relevarea acestor aspecte critice în cadrul analizei-diagnostic efectuate a necesitat si găsirea unor soluții adecvate. Aceste soluții, prezentate în fig. 5 B, au constat în principal în amplasarea punctului de depozitare a reperelor la una din extremitățile palierului de montaj si stabilirea unui flux longitudinal de montaj. Evident, simpla reamplasare a spatiului de depozitare în cadrul fiecărui palier nu reprezintă singura modificare efectuată. Au fost totodată reanalizate o serie de probleme, pentru care s-au găsit si solutiile adecvate : organizarea unei magazii intermediare mecanizate, paletizarea transportului produselor finite, conveiorizarea transportului reperelor, construirea unor linii specializate de montaj.

Ca urmare au fost reconsiderate documentatiile tehnologice de proiectare, modul de organizare, dotarea locurilor de muncă etc.

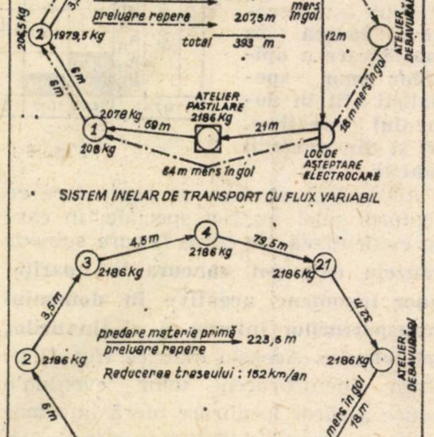
303,5 kg
360,5 kg
4,5m
79,5m
2186 kg
1882,5 kg
1825,5 Kg
3,5m
205,5 kg
1979,5 kg
predare materie primă 185,5m
preluare repere 207,5m
total 393 m
mers în gol
12m
32m
ATELIER DEBAVURĂRI
6m
ATELIER PASTILARE 2186 Kg
2078 Kg
59m
21m
108 kg
18 m mers în gol
64 m mers în gol
LOC DE AȘTEPTARE ELECTROCARE
SISTEM INELAR DE TRANSPORT CU FLUX VARIABIL
2186 kg
predare materie primă
preluare repere
223,5 m
Reducerea traseului : 152km/an
mers în gol
18m
SISTEM INELAR DE TRANSPORT CU FLUX CONSTANT

Fig. 6 : *Sistem inelar de transport*

Toate aceste măsuri au implicații economice deosebite, concretizate în principal într-o **reducere considerabilă a distantei de transport — de la 1 224 m la 480 m,** care, raportată la frecventa transportului efectuat la nivelul unui an, reprezintă **o reducere de 2 232 km/an.** În felul acesta este posibilă **trecerea a 4 lucrători din sectoarele auxiliare, în activităti direct productive ale atelierelor de montaj.** Totodată, productivitatea muncii în aceste ateliere este influentată pozitiv si ca urmare a unei aprovizionări ritmice cu repere si subansamble.

În cadrul unei anumite secții de producție, problemele de transport intern sînt strîns legate de tehnologia de fabricație. De exemplu, la confecționarea reperelor din mase plastice, operațiile tehnologice sînt : pastilare, presare și debavurare. Între aceste operații trebuie efectuate transporturi de alimentare a locurilor de muncă și de preluare a reperelor confecționate.

În fig. 6 este prezentat un sistem de transport cu 2 circuite : un circuit cu flux descrescător, pentru alimentarea cu pastile a mașinilor de presat bachelită și un circuit cu flux crescător, pentru preluarea reperelor. Traseul parcurs în acest sistem este de 393 m. Lungimea considerabilă a traseului influențează negativ ritmicitatea în alimentarea locurilor de muncă și, în general, productivitatea muncii. De asemenea, deservirea mijloacelor de transport necesită un personal auxiliar corespunzător.

Față de aceste aspecte negative, din analizele efectuate la nivelul secției de producție a rezultat necesitatea adoptării unui alt sistem de transport, caracterizat de un circuit unic de predare-preluare, cu flux constant.

În felul acesta se realizează **reducerea considerabilă a distanței de transport — de la 393 m la 223,5 m (economia obtinută la nivelul unui an fiind de 152 km),** ceea ce are ca efect o economie relativă de personal, prin **trecerea a 2 transportatori în activități direct productive** (execuția de repere din mase plastice). De asemenea, suprafetele de productie sînt mai bine utilizate, ca urmare a micsorării suprafetelor de circulatie si a reducerii zonelor de depozitare.

Desigur, problemele de transport intern sînt numeroase, iar soluțiile de rezolvare extrem de variate, în funcție de particularitățile locale. **Printr-o analiză-diagnostic atentă și detaliată, care să relifeze toate implicațiile posibile, pot fi obținute soluții de maximă eficiență.**

Traian CĂNESCU
Vasile CAISÂN
Iulian SVASTA

„Electroaparataj" — București

Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (II)

DEZVOLTAREA SCHIMBURILOR COMERCIALE MONDIALE ȘI CREȘTEREA ROLULUI NEGOCIERILOR

PARTICIPAREA INTENSĂ la schimbul internațional de valori, la diviziunea mondială a muncii este o cerință de bază a progresului unei țări în condițiile societății moderne. Comerțul exterior al țărilor asigură pe plan internațional condițiile pentru echilibrarea balanțelor de plăți externe, realizarea unor schimburi comerciale stabile și participarea la diviziunea muncii sociale pe plan mondial. Aceleași scopuri animă statele lumii atunci cînd este vorba de crearea în colaborare a diferite organisme economice și financiare în scopul reglementării corelate și promovării schimburilor internaționale.

Activitatea organizațiilor internaționale care au ca obiect probleme de comerț exterior a dezvoltat o nouă tendință în politica comercială internațională, conducînd la apariția unor relații comerciale cu caracter multilateral ce au influență directă sau indirectă pe planul relațiilor bilaterale între statele membre și chiar asupra statelor terțe.

Evenimentele petrecute în ultimul deceniu pe plan mondial relevă necesitatea de a se merge în continuare cu perseverență pe calea tratativelor și contactelor, asigurîndu-se afirmarea și respectarea deplină a noilor principii și relații între toate statele lumii, cu respectarea dreptului fiecărei națiuni de a-și organiza viața, de a se dezvolta din punct de vedere economic și social corespunzător propriilor interese, fără să încalce interesele altor națiuni, în scopul realizării dezideratului ca întregul potențial material și uman să fie consacrat dezvoltării economice-sociale și rezolvării problemelor de importanță majoră, pentru viitorul umanității.

În cadrul unor organizații economice cu caracter internațional, create prin colaborarea statelor, apar condiții pentru desfășurarea tratativelor în vederea reducerii obstacolelor din calea comerțului internațional, pentru crearea unui cadru comun și reguli de conduită în acest domeniu al comerțului exterior, pentru uniformizarea normelor negoțului, și pentru standardizarea produselor și simplificarea documentelor.

Ilustrăm afirmațiile de mai sus cu un astfel de organism de colaborare multilaterală, menționînd că îl socotim foarte important, mai ales pentru că în cadrul lui se încearcă permanent să se creeze noi posibilități de negociere a condițiilor de desfășurare a schimburilor internaționale — influențînd concomitent creșterea importanței negocierilor comerciale și stabilirea unui cadru internațional de desfășurare a schimburilor ce influențează și relațiile economice cu caracter bilateral.

Exemplul amintit se referă la „Acordul General pentru tarife vamale și comerț“ — care în fapt exercită funcțiile și are atribuțiile unui organism internațional.

Cerințe fundamentale ale negocierilor pe plan internațional

1. Recunoașterea reciprocă și acceptarea existenței unor sau cel puțin a unei căi de soluționare pe calea înțelegerii a oricărei probleme, în cadrul multiplelor relații internaționale.

2. Dreptul de decizie a fiecărui partener — cerință ce este parte integrantă a principiului suveranității statelor — fără a se altera acest drept în vreun fel, prin regim de favorizare a vreunuia din reprezentanții părților.

3. Respectul reciproc și egalitatea părților negociatoare aduc armonizarea intereselor celor ce tratează într-un climat de apreciere reciprocă între părți.

4. Spiritul de cooperare între părțile negociatoare, care decurge din principiul egalității partenerilor.

5. Acordarea și satisfacerea de avantaje în mod reciproc de către părți.

6. Respectarea înțelegerilor, eventualele modificări efectuîndu-se numai prin acord de reciprocitate.

Cunoașterea și respectarea acestor cerințe fundamentale ale negocierilor sînt neapărat necesare desfășurării procesului de adaptare și acomodare a părților, creînd climatul de desfășurare a unor negocieri bine ancorate în realitate, autentice, cu rezultate rodnice, probabile și reciproc satisfăcătoare.

Negocieri comerciale multilaterale în cadrul „Acordului General pentru Tarife de Vamă și Comerț“ (GATT)

ORIGINEA acestui „Acord“ cu funcțiune de „Organism internațional“ confirmă că provizoratul durează și rezidă în inițiativa țărilor fondatoare [1]) de a se înființa o „Organizație Internațională pentru Comerț“ (OIC) ca instituție specializată a O.N.U., care ar fi avut scopul să creeze un cadru de liberalizare a schimburilor comerciale. [2])

Negocierile comerciale între țările membre în decursul desfășurării activității GATT au adus în timp unele rezolvări importante privind liberalizarea schimburilor, desfășurîndu-se în cadrul unor sisteme specifice acestui „organism“. Referindu-ne la sistemele de negociere în cadrul GATT, menționăm că ele sînt recunoscute ca tehnici inovatoare în domeniul cooperării interguvernamentale.

Pînă în anul 1964 s-a practicat în cadrul rundelor GATT un sistem de negociere bilaterală „produs cu produs“, cu extinderea multilaterală (prin preluare), la dorința celorlalți membri, a concesiilor negociate. Ulterior s-a adoptat un nou sistem, respectiv negocierea pe baza unei oferte (sau listă) de reducere liniară sau generală. Această metodă nouă a fost aplicată în cadrul rundei de negocieri ce s-a desfășurat în anii 1964—1967, denumită „Negocierile Kennedy“ sau „Runda Kennedy“, datorită faptului că președintele Statelor Unite din vremea aceea, fusese împuternicit de guvernul său ca timp de cinci ani să extindă și să mărească reducerile tarifare.

Principala inovație a acestui sistem de negociere a constat în fixarea unei reduceri tarifare „liniare“ de 50% din taxele vamale ale marilor țări industrializate. Excepțiile nu trebuiau admise în cadrul sistemului decît cu justificări și confruntări ale posibilităților de acceptare și recunoaștere a clauzelor. Merită menționat că modul de a negocia a fost conceput, ca un sistem ce trebuia să favorizeze, mai concret să nu defavorizeze, țările în curs de dezvoltare și astfel prevedea reciprocitatea pentru țările industrializate (respectiv concesiile acordate să fie în echilibru cu cele obținute) ceea ce nu se concepea și ca rezultat al negocierilor țărilor industrializate cu țările în curs de dezvoltare. Este remarcabil faptul că, deși modul de negociere preconizat nu a fost întocmai respectat, totuși rezultatele sistemului menționat, au fost mult superioare celor obținute la rundele precedente de negocieri ; succesele au fost deosebite pentru produsele industrializate, respectiv reducerile convenite au fost în majoritate între 70% și 50% din valoarea importurilor, pasibile de vamă, efectuate din țările industrializate. Aceste două sisteme[3]) au fost extinse și la negocierea în cadrul altor grupe de „obstacole în calea comerțului internațional", rezultatele acestor negocieri multilaterale urmînd să le analizăm ulterior.

---

[1]) 23 de țări inițial.

[2]) „Carta propusă ca statut al OIC nu a întrunit în unanimitate acordul participanților și s-a luat hotărîrea ca „provizoriu“ să se încheie un „Acord care să cuprindă numai părțile din textul proiectului „Cartei“ convenite de către toți participanții la negocieri.

Membrii, semnatari ai „Acordului general“ au convenit un cadru general al desfășurării comerțului internațional, care trebuie să se realizeze conform celor patru mari principii fundamentale ale Acordului :

1. comerț fără discriminare ;
2. dreptul la vamă, singurul mijloc de protecție admis ;
3. crearea unei baze stabile pentru schimburile comerciale ;
4. consultații pe bază de egalitate pentru evitarea lezării intereselor membrilor.

Am considerat necesar să menționăm preocupările de realizare a unor sisteme noi de negociere în cadrul GATT[4]) în acest capitol, ca mărturie a creșterii importanței negocierilor comerciale pe plan internațional — importanță recunoscută în fapt de membrii acestui organism, reprezentativi atît prin numărul lor cît și prin faptul că dețin o mare pondere în volumul schimburilor comerciale pe plan mondial.

Dovezile care confirmă sporirea importanței negocierilor comerciale în cadrul schimburilor internaționale sînt multiple. În cadrul prezentei tratări să relevăm că **preocuparea statelor** referitor la desfășurarea unor negocieri comerciale eficiente (care să se soldeze cu rezolvarea intereselor lor atît comune, cît și specifice) se evidențiază și în adoptarea imediată a sistemelor de negociere amintite (uzitate în cadrul tratativelor multilaterale ale GATT) în desfășurarea tratativelor bilaterale pentru schimburile comerciale între țări.

Promovarea unor principii noi în relațiile interstatale

Eforturile ce se fac pe plan internațional în scopul soluționării problemelor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare se identifică foarte clar în negocierile bilaterale și multilaterale între state. Bilateral, acordurile și alte înțelegeri între țări urmăresc aplicarea și respectarea principiilor stabilite în înțelegerile multilaterale acționîndu-se în această direcție prin negocieri.

Multilateral se promovează noi principii și se stabilesc noi reguli de conviețuire pe planul schimburilor economice internaționale.

Declarația adoptată de reuniunea ministerială a GATT la Tokio, în anul 1973 (rezultat al unor ample negocieri), este unul din documentele ce reprezintă rezultatul strădaniilor depuse și pregătirilor minuțioase efectuate de către reprezentanții țărilor membre ale acestui organism, pentru armonizarea unor puncte de vedere, diferite sau chiar contradictorii, ale diverselor state. Această declarație a consemnat înțelegerea țărilor asupra obiectivelor majore ce se impuneau pentru runda de negocieri ce urma să se desfășoare[5]).

S-a negociat și s-a inclus apoi în Declarația de la Tokio și programul de măsuri speciale ce urmau a se aborda în cadrul tratativelor din timpul viitoarei runde, pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în eforturile lor privind creșterea încasărilor din export și promovarea dezvoltării lor economice, stabilindu-se să se urmărească în tot timpul conferinței ce urma, ca orice măsură adoptată să fie compatibilă cu obiectivele și principiile negocierilor comerciale și mai ales cu scopul acțiunilor de negociere în cadrul GATT, liberalizarea schimburilor comerciale[6]).

În cadrul negocierilor pentru stabilirea conținutului „Declarației" s-a convenit și asupra faptului că negocierile comerciale multilaterale constituie un tot unitar, ale cărui elemente trebuie să progreseze concomitent. Prevederea aceasta a vizat în primul rînd realizarea de progrese atît în ce privește produsele industriale, cît și cele agricole, dar și atenționarea asupra interdependenței dintre negocierile comerciale multilaterale și cele privind reforma sistemului monetar internațional, subliniindu-se necesitatea unor eforturi paralele în aceste două domenii[7]).

Este de menționat că „Declarația de la Tokio" a înscris principiile, tehnicile, măsurile, problemele ce au constituit **programul** negocierilor GATT pe perioada 1973—1975, procedîndu-se sistematic — prin tratative ce s-au soldat cu unele înțelegeri[8]) — la o **reexaminare completă a relațiilor comerciale internaționale**, depășindu-se obiectivele rundelor precedente în cadrul „Acordului".

Membră GATT, România a participat la negocieri în cadrul reuniunii ministeriale de la Tokio și apoi la negocierile din cadrul rundei ce a urmat. Reprezentanții țării noastre au subliniat că toate țările în curs de dezvoltare, indiferent de sistemul lor social-economic sau de zonă geografică, trebuie să beneficieze în cadrul acestor negocieri de un tratament special pe bază de nereciprocitate, în virtutea necesității stringente a realizării diminuării decalajului ce separă aceste țări de țările dezvoltate.

Aceste rezultate au putut fi obținute și vor fi probabil îmbunătățite în principal pe calea negocierilor între reprezentanții statelor care în marea majoritate depun o străduință asiduă și permanentă pentru perfecționarea mecanismelor și procedeelor folosite în spiritul echității și egalității în cadrul tratativelor internaționale.

Se relevă în actualitate o dorință comună multor state de a practica sisteme convenite de negociere. Importanța negocierilor comerciale a sporit concomitent cu adîncirea diviziunii internaționale a muncii și paralel cu creșterea interdependențelor dintre economiile naționale. În etapa actuală a revoluției tehnico-științifice colaborarea și cooperarea, participarea la diviziunea internațională a muncii, sînt o necesitate pentru dezvoltarea economico-socială a fiecărui stat[9]). În scopul acestei dezvoltări, îmbinarea armonioasă a folosirii maxime a mijloacelor umane și materiale proprii cît și extinderea colaborării internaționale sînt o condiție a înlăturării decalajelor economice ce subzistă în lume și afectează grav evoluția economică generală, reducînd în fapt chiar posibilitățile de dezvoltare a țărilor înaintate economic.

Lichidarea subdezvoltării, egalizarea nivelurilor de dezvoltare ale statelor constituie o necesitate obiectivă a progresului general, inclusiv al țărilor avansate, un imperativ al colaborării pe baze noi între toate statele fiind, de asemenea, unul din factorii majori de influență asupra sporirii importanței negocierilor comerciale pe plan internațional.

Soluționarea problemelor amintite impune creșterea rolului organismelor internaționale pentru realizarea pe cale multilaterală a înțelegerilor între state. Promovarea unor relații economice sub semnul egalității reale între state constituie o necesitate obiectivă și se impune în acțiunea conștientă a statelor, materializată în conținutul tuturor relațiilor pe plan mondial și deci în cadrul tratativelor multilaterale, cît și bilaterale.

drd. Ioana ERDŐS DUMITRESCU

---

[3]) Doc. T.D./6/rev. 1, Evaluation des effets des négociations Kennedy sur les obstacles tarifaires — Rapport du Secrétaire général de la CNUCED, Nations Unies, New York, 1968 ; F. 68. II. D. 12.

[4]) Doc. T.D./B/C.5/15, Fonctionnement et effets du systéme généralisé de préférences. Choix d'études présentées au Comité spécial de préférences à sa cinquième session. Genéve, 3—13 aprilie 1973. Nations Unies, 1974 ; F. 73. II. D. 16.

[5]) — realizarea unei expansiuni și a unei liberalizări mai mari a comerțului mondial, prin suprimarea progresivă a obstacolelor din calea schimburilor și îmbunătățirea reglementărilor comerciale internaționale;

— asigurarea de avantaje suplimentare pentru comerțul exterior al țărilor în curs de dezvoltare, astfel încît să se asigure o creștere și o diversificare a exporturilor lor, grație ameliorării substanțiale a condițiilor de acces pe piețe a produselor interesînd aceste țări și elaborării de măsuri vizînd stabilizarea prețurilor produselor primare la niveluri echitabile și remuneratorii.

Planul de negociere în vederea atingerii obiectivelor rundei a prevăzut :

— negocieri vamale, pe baza unor tehnici cu aplicabilitate cît mai generală ;

— reducerea sau eliminarea obstacolelor netarifare ;

— examinarea posibilităților de diminuare sau suprimare coordonată a tuturor obstacolelor în comerțul din sectoare determinate, ca tehnică complimentară de negociere ;

— reconsiderarea sistemului multilateral de salvgardare în cazurile de perturbare a piețelor ca urmare a importurilor excesive sau la prețuri joase ;

— desfășurarea de negocieri în domeniul agricol, ținînd seama de caracteristicile speciale și problemele acestui domeniu ;

— tratarea produselor tropicale ca un sector special și prioritar.

În aceeași declarație s-au consemnat și principiile pe baza cărora s-au desfășurat negocierile în cadrul rundei de la Tokio și anume :

— principiul avantajului mutual ;

— principiul angajamentului mutual și reciprocității globale (reciprocitate de ansamblu și nu pe anumite sectoare de negociere) ;

— respectarea clauzei națiunii celei mai favorizate (extinderea automată a concesiilor negociate asupra tuturor țărilor beneficiind de această clauză).

[6]) Acordarea, în cazurile adecvate, a unei atenții prioritare produselor sau sectoarelor care prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare, în funcție de nivelul dezvoltării lor economice, astfel încît să li se asigure un tratament, special, mai favorabil în sectoarele de negociere unde acest lucru este realizabil și potrivit ; menținerea și îmbunătățirea „Sistemului generalizat de preferințe" în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. De asemenea, în declarație s-a evidențiat importanța acordării unei atenții deosebite situației și problemelor speciale ale țărilor în curs de dezvoltare în ideea acordării acestora a unor avantaje suplimentare.

[7]) Doc. T.D./B./C..5/15. Functionnement et effets du système généralisé de preferéncés Nations Unies, New York, 1974, F. 73, II, D. 16.

[8]) Remarcăm că negocierile au fost dificile datorită intereselor și deci pozițiilor divergente ale unor țări, îndeosebi ale principalelor puteri economice ale lumii capitaliste, respectiv S.U.A. și Piața Comună. Reprezentanții Pieței Comune au contracarat tot timpul încercările S.U.A. de a se obține eliminarea totală sau reducerea substanțială a taxelor vamale pentru o perioadă mai îndelungată, avînd în vedere că o asemenea măsură ar fi diminua considerabil importanța CEE și s-au pronunțat pentru o armonizare a nivelului taxelor vamale în diferite țări. Un alt obiectiv direcționat în sensuri opuse a fost comerțul cu produse agricole, care a suscitat din nou puncte de vedere diferite între cele două mari puteri comerciale, respectiv S.U.A. a avut ca obiectiv liberalizarea sensibilă a comerțului cu produse agricole. Piața Comună a considerat însă că principiile și mecanismele politicii sale agricole nu pot constitui obiect de negociere în cadrul GATT.

[9]) A se vedea Programul Partidului Comunist Român — Editura politică, București, 1975, p. 181.

Centenarul independenţei

MUTAŢIILE SURVENITE ÎN VIAŢA SOCIAL-POLITICĂ ÎN CONDIŢIILE INDEPENDENŢEI DE STAT A ROMÂNIEI (II)

Ţărănimea — o mare forţă revoluţionară

ÎN CONDIŢIILE dezvoltării societăţii româneşti la începutul secolului nostru, problema agrară a dobîndit o importanţă din ce în ce mai mare. Situaţia grea a ţărănimii, menţinerea moşiilor, a puternicelor rămăşiţe feudale, constituiau o frînă în calea progresului social-economic. Răscoalele ţărăneşti aveau un caracter endemic, zguduind cu tărie mai mare sau mai mică edificiul burghezo-moşieresc. Mişcările ţărăneşti din acea epocă au culminat cu marea răscoală din primăvara anului 1907, care a dovedit existenţa unor mari energii revoluţionare în rîndurile ţărănimii, înscriind una din paginile glorioase ale luptei sociale a poporului român.

Socialiştii români, mişcarea muncitorească, opinia publică progresistă din ţară şi din străinătate, s-au pronunţat de partea ţărănimii împilate, împotriva căreia aparatul de stat burghezo-moşieresc s-a năpustit cu toată cruzimea. Apelul „Către concentraţi şi rezervişti", publicat de M. Gh. Bujor, îi chema pe soldaţi — în termen sau concentraţi — să nu tragă în ţărani, îndemnîndu-i : „Dacă va fi nevoie şi dacă va fi cu putinţă — daţi-vă de partea răsculaţilor", pentru a lupta „contra duşmanului comun[7]).

În acelaşi timp muncitorii organizaţi şi-au manifestat sprijinul faţă de ţărănime fie prin acţiuni spontane — ca cele de pe Valea Prahovei, de la Paşcani şi din alte locuri, unde muncitorii s-au alăturat ţăranilor răsculaţi — fie prin întruniri şi greve de protest împotriva represiunilor. Aşa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român, în cursul desfăşurării răscoalei „s-au manifestat pentru prima dată în mod mai activ colaborarea şi solidaritatea în luptă a muncitorimii cu ţărănimea, prevestind zorii alianţei muncitoreşti—ţărăneşti ce avea să devină cea mai puternică forţă socială şi politică a societăţii noastre"[8]).

După marea răscoală din 1907, continuă să se accelereze procesul de consolidare continuă a poziţiilor burgheziei în cadrul coaliţiei burghezo-moşiereşti şi slăbirea poziţiilor moşierimii, concretizată în decăderea, pe plan politic, a partidului conservator. Acesta s-a dovedit total neputincios în faţa furtunii revoluţionare şi a cedat puterea liberalilor. Ruinaţi în lupte interne, determinate de rivalităţi personale pentru şefie, divizaţi în mai multe fracţiuni, incapabili de a înţelege şi a acţiona în sensul dezvoltării istorice, după 1907 conservatorii au intrat într-o agonie lentă, dar ireversibilă. Întemeierea partidului conservator-democrat al lui Take Ionescu, format mai ales din ramura burgheză a partidului conservator, a adîncit degringolada conservatorismului în general.

După 1907 se distinge o mai accentuată diferenţiere a liberalilor, adepţi ai reformelor menite să salveze ce se mai putea decît să piardă totul, faţă de conservatori, refractari la orice încercare de inovaţii în sistemul politic şi social. Măsurile luate de liberali după 1908 — limitarea arenzilor şi a cuantumului învoielilor agricole, crearea „Casei rurale" etc — au avut darul de a facilita dezvoltarea relaţiilor capitaliste la sate, răscoala din 1907 avînd astfel un rol progresist, contribuind la dezvoltarea economică, socială şi politică a ţării.

Această mare răscoală şi cele care i-au precedat timp de multe secole, ca şi lupta ţărănimii împotriva cotropitorilor străini, în care ea a aus greul bătăliilor, lupta ei pentru unirea ţărilor române, pentru cucerirea independenţei de stat, se regăsesc în aprecierea din Programul Partidului Comunist Român, anume că : **„Multă vreme, de-a lungul milenarei existenţe a poporului român, ţărănimea a reprezentat cea mai importantă forţă socială a progresului. Lupta de clasă a ţărănimii, a maselor populare împotriva asupririi a constituit factorul fundamental al tuturor transformărilor sociale, al înaintării poporului nostru pe calea progresului economico-social şi a eliberării naţionale" [9]).**

După răscoala din 1907, teama ca astfel de evenimente să nu se mai repete, i-a făcut pe liberali să elaboreze în 1913—1914 şi să aducă spre dezbatere în Corpurile legiuitoare un proiect de reformă agrară şi electoorală. Raportorul asupra acestor proiecte, C. Stere, mărturisea deschis „Enorma gravitate" a problemei agrare ; referindu-se la 1907 el sublinia că răscoalele „au zdruncinat temeliile statului" şi că scopul reformelor propuse era de „a înlătura primejdia sub a cărei grijă trăim" [10]).

Fireşte, aici mai era vorba şi de faptul că astfel de modificări de structură ale societăţii româneşti erau avantajoase pentru burghezie, clasă legată de dezvoltarea industriei, comerţului şi transporturilor.

Iată cum, lupta ţărănimii avea să forţeze principala clasă dominantă să caute o modalitate de rezolvare a problemei agrare, a acordării unor drepturi şi libertăţi democratice mai largi etc. Este limpede că 1907 îşi exercita peste ani de zile influenţa lui pozitivă asupra dezvoltării ţării.

Aceste proiecte au întîmpinat o ură înverşunată din partea conservatorilor, ca exponenţi ai marilor moşieri. Monarhia a făcut în anii 1910—1913 o ultimă încercare de a salva de la dispariţie acest partid, aducîndu-l la putere şi cerînd liderilor săi să realizeze „marea împăcare" între diferitele fracţiuni conservatoare. Acesta a fost doar un balon de oxigen administrat unui muribund şi care i-a mai prelungit doar agonia. Procesul de disoluţie al partidului marilor moşieri era atît de avansat, poziţia lor ultrareacţionară faţă de reformele liberale atît de discreditată în masa alegătorilor, încît era suficient un şoc mai violent pentru a face să eşueze corabia conservatoare.

Acest naufragiu a survenit după izbucnirea primului război mondial, cînd conducătorii cei mai proeminenţi ai partidului — P.P. Carp în primul rînd, Titu Maiorescu, Al. Marghiloman — declarîndu-se adepţi ai intrării României în război alături de Puterile Centrale s-au pomenit solitari, fără aderenţi. Mai mult decît atît, Take Ionescu, Nicolae Filipescu, vrînd să şteargă această impresie lăsată de poziţia progermană a lui P.P. Carp et Co. şi să se uite poziţia lor înverşunată împotriva proiectelor de reformă liberale, făceau o propagandă asiduă în vederea intrării României în război alături de Antantă.

Adăugate la celelalte rivalităţi — atît personale cît şi politice — aceste divergenţe au dus la descompunerea partidului conservator în mod oficial prin constituirea „naţionaliştilor" în grupare politică aparte.

Dezvoltarea tot mai accelerată pe cale capitalistă, deschisă cu cîteva decenii în urmă, accentuarea caracterului burghez al economiei, făceau ca partidul marilor latifundiari să nu mai aibă nici o raţiune de existenţă, să fie o excrescenţă politică inutilă în corpul viguros al naţiunii române care se pregătea să înfăptuiască pasul următor după Independenţă : unirea tuturor românilor într-un stat naţional unitar.

Clasa muncitoare — exponentă a aspirațiilor întregului popor muncitor

ÎN CONTEXTUL efectelor pozitive pe plan național ale cuceririi independenței în 1877, un rol important l-a avut lărgirea posibilităților de activitate și afirmare a mișcării muncitorești și socialiste. În anii care au urmat, proletariatul, forța cea mai înaintată a societății, purtătoare consecventă a idealurilor de progres, de libertate socială și națională, a cunoscut ample și însemnate mutații politico-ideologice. Este semnificativ faptul că ponderea muncitorilor de fabrică înregistra la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui următor o creștere de aproape 15 ori față de perioada dinaintea războiului de independență. În vreme ce între 1866—1877 s-au înființat, în medie, cîte 8 fabrici anual, în perioada 1887—1893 s-au deschis anual 14 fabrici, după 1893 ritmul fiind și mai intens. În pragul veacului nostru, aproximativ 30 la sută din numărul total al clasei muncitoare era reprezentat de proletariatul modern de fabrică, s-au dezvoltat și au apărut noi centre muncitorești, în frunte situîndu-se orașul București, Capitala țării, în care lucrau peste 25 la sută din totalul muncitorilor ocupați în marea industrie.

Programul P.C.R. arată cu claritate, referindu-se la acest proces istoric progresist : **„Unul din procesele sociale cele mai importante care marchează evoluția societății românești în această perioadă este dezvoltarea și intrarea fermă în arena vieții politice a tinerei clase a proletariatului industrial — clasa cea mai înaintată a țării. Proletariatul devine tot mai mult purtătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul asipraţiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucerirea independenței de stat[11])**.

În condiții grele materiale și politice, conștientizarea clasei muncitoare a evoluat rapid, proletariatul devenind **„exponentul asiprațiilor întregului popor muncitor, interesele sale corespunzînd pe deplin cu interesele tuturor oamenilor muncii, cu cerințele obiective ale dezvoltării societății“[12])**.

Un rol deosebit în ridicarea conștiinței de clasă a muncitorilor, a spiritului lor revoluționar, l-a avut răspîndirea socialismului științific care, încă de la începuturile sale, a avut un profund ecou în mișcarea noastră revoluționară. Ca expresie a dezvoltării mișcării muncitorești și socialiste, încep, încă din deceniile al VII-lea și al VIII-lea ale secolului trecut, să se creeze asociații și cluburi muncitorești, iau ființă cercuri socialiste, apar o serie de publicații. Un moment important în procesul de organizare a proletariatului l-a constituit înființarea, în 1827, a „Asociației generale a lucrătorilor din România“, care își propunea pentru prima oară să realizeze unirea pe scară națională a muncitorimii. După numai un an de la crearea acestei organizații, guvernul conservator condus de Lascăr Catargiu, a desființat-o.

În perioada următoare, organizarea muncitorilor a evoluat cu repeziciune, de la asociațiile simple de întrajutorare la organizațiile sindicale, bazate pe principiul luptei de clasă, concomitent avînd loc răspîndirea tot mai largă a ideilor marxiste.

Un rol important în răspîndirea ideilor socialiste în România, în clarificarea problemelor social-politice, l-a avut lucrarea lui C. Dobrogeanu-Gherea „Ce vor socialiștii români ?“, apărută în 1886, ea constituind, de fapt, primul program marxist al socialiștilor din țara noastră. Însușirea marxismului de către elementele înaintate ale clasei muncitoare a dus la intensificarea luptei pentru crearea organizațiilor politice ale proletariatului. În 1887 au luat ființă la București și la Iași, ulterior la Galați, Bacău și în alte centre de pe întreg cuprinsul țării, cercuri muncitorești, primele organizații cu caracter politic ale clasei muncitoare.

Militînd pentru interesele materiale și intelectuale ale muncitorimii, cercurile muncitorești au sprijinit grevele și luptele muncitorilor, au participat la alegerile parlamentare care au avut loc îndată după crearea lor și s-au manifestat activ în timpul puternicei răscoale a țăranilor din primăvara anului 1888.

Crearea, în 1893, a Partidului social-democrat al muncitorilor din România, pe baza principiilor socialismului științific „a ridicat pe o treaptă superioară lupta clasei muncitoare, a sporit rolul ei în întreaga dezvoltare social-economică a țării“. [13]) Partidul clasei muncitoare din țara noastră — făurit din 1893 — a înscris de la început pe steagul său, alături de eliberarea celor ce muncesc din lanțurile exploatării și asupririi burghezo-moșierești, țelul apărării libertății, independenței și integrității țării. „Cînd viața României, ca stat neatîrnat, ar fi amenințată — scria Ioan Nădejde — socialiștii români și-ar face datoria, dîndu-și viața pentru patria lor“. [14]).

Atenția socialiștilor români, în problemele externe, era îndreptată spre relațiile internaționale, întrucît independența, după ce fusese cucerită, trebuia să fie consolidată și apărată de eventualele pericole care încă nu dispăruseră. „Statele cele mici și slabe — scria încă în 1883 Ion Ghica — își păstrează independența lor prin înțelepciunea oamenilor politici ce posedă... [15]).

Deși destrămarea vremelnică a partidului clasei muncitoare, în 1899, a dat o lovitură mișcării muncitorești organizate, acest act nu a putut să împiedice continuarea afirmării ei. Partea înaintată a proletariatului, militanți revoluționari ca I.C. Frimu, Ștefan Gheorghiu, M. Gh. Bujor, Al. Constantinescu, V. Anagnoste și alții, au desfășurat o susținută activitate în vederea refacerii mișcării muncitorești din România.

Rezultat al luptei necontenite duse de muncitori sub conducerea elementelor lor înaintate, reorganizarea partidului în 1910 a însemnat o importantă victorie a clasei muncitoare. Realizat prin forțele proprii ale mișcării socialiste, Partidul Social-Democrat a inițiat și condus acțiunile muncitorești din perioada dinaintea primului război mondial, a făcut ca proletariatul să se afirme și mai mult ca cea mai înaintată forță politică din România.

Este grăitoare în acest sens însăși evoluția ideilor cu privire la clasa muncitoare și la evoluția luptei sale. Prefacerile adînci prin care trecea România după Independență au făcut ca luptele clasei muncitoare să fie, inițial, pînă la un punct, ignorate, nesocotite, ca ceva minor, pentru ca odată cu accelerarea dezvoltării industriale, această optică să se modifice prin luarea în considerare a potențialului revoluționar al clasei revoluționare, materializată și în numeroasele măsuri represive ale guvernanților împotriva proletariatului (legea meseriilor din 1902, represiunile din 1907—1908, legea Orleanu din 1909, 13 iunie 1916 la Galați etc.). În ajunul primului război mondial, deși numericește era încă puțin dezvoltată, clasa muncitoare era cea mai combativă forță revoluționară a societății românești, cu perspective mari de dezvoltare.

Preluînd de la înaintași tradițiile luptei pentru independență, clasa muncitoare le-a ridicat pe o treaptă superioară, fiind pe cele mai avansate poziții ale celor care luptau pentru realizarea statului național unitar în primele două decenii ale secolulului al XX-lea.

Crearea în 1921 a Partidului Comunist Român — bazat pe concepția științifică a materialismului istoric — a făcut ca proletariatul să devină stegarul luptei pentru salvgardarea suveranității și independenței naționale a României, partidului revenindu-i misiunea de a conduce lupta poporului pentru transformarea democratică a societății românești și pentru bararea ascensiunii fascismului.

Îndeplinindu-și glorios rolul său istoric din acea perioadă, partidul a realizat o largă unitate a tuturor forțelor care se pronunțau pentru răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, întărind colaborarea sa cu forțele militare, a pregătit și a dus la victorie insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, de la 23 August, care a deschis poporului român calea pentru a-și lua pe deplin soarta în propriile sale mîini.

Ca o concluzie a bimilenarei sale istorii găsim cum nu se poate mai potrivite cuvintele tovarășului **Nicolae Ceaușescu** și anume că : **„Greutățile prin care a trecut poporul român, adversitățile pe care le-a înfruntat, precum și victoriile pe care le-a cucerit în momentele de răscruce ale existenței sale demonstrează în mod incontestabil că un popor hotărît să-și apere glia, libertatea și neatîrnarea, decis să nu precupețească nimic pentru a-și afirma drepturile inalienabile, pentru a-și cuceri un loc demn sub soare, nu poate fi înfrînt și îngenunchiat de nimeni și de nimic, niciodată“. [16])**

prof. dr. N. PETREANU
conf. dr. N. HUSCARIU

---

[7] „România Muncitoare“ nr. 50, din 11—18 martie 1907.

[8] Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, pag. 36.

[9] Idem , pag. 31.

[10] Dezbaterile Senatului, 1914, sesiunea extraordinară, pag. 17—18.

[11] Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, pag. 32.

[12]) **Nicolae Ceaușescu —** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste. Rapoarte, cuvîntări, articole, vol. I, Editura politică, București, 1968 pag. 343.

[13] Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, pag. 35.

[14] „Munca“, nr. 14 din 5 iunie 1894.

[15] Antologia gîndirii românești. Secolele XV-XIX, partea I-a, Editura politică, București, 1967, pag. 442—443.

[16] **Nicolae Ceaușescu,** Expunere prezentată la sărbătorirea centenarului proclamării independenței de stat a României, Editura Politică, 1977 pag. 21.

FORUMUL MONDIAL AL DEMOGRAFILOR

LUNA trecută a avut loc, la Ciudad de Mexico, cel de-al XVIII-lea Congres general al Uniunii internaționale pentru studiul științific al populației. Prestigioasă manifestare științifică, acest congres a concentrat informații cuprinzătoare asupra statutului actual al demografiei, a tendințelor ce s-au instalat în ultimii ani în domeniul studiilor privind populația, ca obiect interdisciplinar. Mai întîi, cîteva cuvinte despre Uniunea internațională pentru studiul științific al populației (U.I.S.S.P.). Înființată printr-o hotărîre adoptată la prima Conferință mondială a populației (1927), într-o perioadă în care problema populației a început să genereze un interes deosebit la scară națională și internațională, U.I.S.S.P. a devenit treptat cea mai cuprinzătoare organizație științifică a demografilor și a specialiștilor din alte științe care au preocupări legate de populație. În prezent, U.I.S.S.P. numără peste 1 250 de membri, provenind din 95 de țări. Alături de demografi, U.I.S.S.P. include cele mai variate categorii de oameni de știință : economiști, sociologi, istorici, geografi, antropologi, ecologi, urbaniști, biologi și geneticieni, biometricieni, statisticieni, medici, atestînd și în felul acesta caracterul multi și interdisciplinar al studiului populației. U.I.S.S.P are statut de organ consultativ pe lîngă Consiliul Economic și Social al O.N.U. și U.N.E.S.C.O.

În evoluția activității U.I.S.S.P. pot fi consemnate cîteva momente semnificative care marchează însăși istoria demografiei ca știință. Perioada pînă la cel de-al doilea război mondial se caracterizează prin ponderea relativ ridicată a tendințelor biologiste în interpretarea fenomenelor demografice, fiind dominată de biologi și matematicieni ca R. Pearl, L. J. Reed, P. Fairchild, A. J. Lotka. Este epoca redescoperirii curbei logistice ca „lege“ de evoluție a populației, dar și a formulării modelelor de populație stabilă (A. J. Lotka), a dezvoltării funcțiilor biometrice. Nu au lipsit, firește, nici tendințele de interpretare economică și sociologică a populației, dar ponderea acestora este relativ redusă. Schimbarea cea mai semnificativă se produce după cel de-al doilea război mondial, odată cu apariția tinerelor state eliberate de colonialism, cu problematica atît de caracteristică țărilor în curs de dezvoltare, generată de așa-numita „explozie demografică“. În acești ani s-au formulat și s-au dezvoltat teoriile privind „tranziția demografică“ ca încercări de a explica evoluția mortalității și fertilității, fazele acesteia, pentru a se putea ajunge la formularea unui model predictiv pentru țările în curs de dezvoltare, care să permită estimarea momentului cînd fertilitatea se va adapta la curba de scădere a mortalității, cînd se va restabili echilibrul demografic la nivelurile mai scăzute ale mortalități și natalității. Marile progrese ale ciberneticii și teoriei sistemelor au început să fie aplicate — cu mult folos — în demografie, în special în domenii ca elaborarea de modele matematice, metode de simulare, teoria proceselor stohastice în demografie, perfecționarea metodelor de prognoză și proiectare demografică.

Momentul de cotitură în interpretarea problemelor populației l-a constituit, fără îndoială, Conferința Mondială a populației, organizată de O.N.U., și ale cărei lucrări s-au desfășurat în august 1974, la București. Fiind prima conferință mondială cu caracter interguvernamental și punînd în centrul problematicii raportul „populație-dezvoltare“ și necesitatea formulării explicite a politicilor demografice naționale, Conferința a accentuat caracterul interdisciplinar al studiului populației și a atras atenția oamenilor de știință asupra necesității de a găsi soluții concrete pentru rezolvarea problemelor cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare.

Această nouă orientare s-a resimțit și la Congresul general al U.I.S.S.P. din Mexic. Să remarcăm, în primul rînd, că la acest congres au participat peste 700 de specialiști din zeci de țări, fiind reprezentate de asemenea și numeroase organisme ale O.N.U. Evocarea frecventă a Conferintei Mondiale a populatiei de la București și a „Planului mondial de acțiune în domeniul populației“, adoptat la Conferința Mondială, a dominat spiritul lucrărilor actualului congres. Abordarea cercetărilor demografice în strînsă conexiune cu problematica dezvoltării a devenit o tendință dominantă. Mărturie stă și organizarea unor reuniuni pe teme ca „Modelele alternative viitoare ale creșterii demografice și dezvoltării“, condusă de M. Mesarović și „Proiectările demografice ale O.N.U.“ Cît privește sesiunile speciale, ele s-au axat pe domeniile clasice ale demografiei (mortalitate, migrație și urbanizare, planificarea familiei, metode de analiză demografică), dar multe din ele au fost consacrate populației și economiei, creșterii demografice, politicii demografice, statutului femeii.

Tematica bogată și diversă a Congresului permite totuși identificarea cîtorva **tendințe majore.** Un interes evident prioritar a înregistrat problematica politicii demografice și a raportului „populație-dezvoltare“, în care aportul economiștilor și sociologilor a fost deosebit de important. Congresul a reliefat de asemenea necesitatea intensificării cercetărilor de demografie a familiei — domeniu, în mare măsură, neglijat în trecut — prin abordarea studiului „ciclului de familie“ și a observării longitudinale a familiei. Este locul de a menționa că în ultimii ani se remarcă tendința de trecere de la macroanalitic (populație totală și fenomene demografice la scară națională) la microanalitic (familie). Se pune un accent tot mai mare pe teoriile economice ale factorilor fertilității, a modelelor econometrice ale familiei, cu realizarea „costului copilului“ în cadrul deciziilor de a avea un copil, dar și pe teoriile psihologice și culturale. Nu mai puțin semnificativă este intensificarea studiilor de demografie istorică în special în țările dezvoltate, considerată indispensabilă pentru înțelegerea tendințelor demografice actuale și a perspectivelor. Amintim că la începutul lunii septembrie a avut loc un colocviu internațional de demografie istorică la Cluj-Napoca.

Cît privește analiza demografică propriu-zisă, preocupările se axează preponderent (ca și în cadrul Congresului) asupra interpretării sistemice a populației, a modelelor demo-economice, a metodelor de simulare și de prognoză demografică. Următorul congres general va avea loc în anul 1981. Pînă atunci însă se vor desfășura activitățile diferitelor comitete ale U.I.S.S.P., iar în anul 1978 este prevăzută Conferința specială de la Helsinki intitulată: „Mutații economice și demografice ; perspectivele anilor 1980“, care va dezbate în principal temele : populația, resursele și mediul înconjurător; populația și noua ordine economică internațională ; strategii pe termen lung privind dezvoltarea economică și demografică.

Numeroase sugestii oferă lucrările Congresului pentru studiile asupra populației în țara noastră. Principala orientare — după părerea noastră — ar trebui s-o constituie studiul aprofundat al raportului dintre populație și dezvoltare, întreprins de pe pozițiile mai multor științe, și care să pună la dispoziție informații științifice suplimentare politicilor în domeniul populației.

Vladimir TREBICI

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

CRIZA VECHII ORDINI INTERNAŢIONALE ÎN VIZIUNEA UNOR ECONOMIŞTI NEMARXIŞTI CONTEMPORANI (II)

EVOLUŢIA postbelică a teoriei burgheze despre relaţiile internaţionale a fost caracterizată de o serie de divergenţe metodologice. Aceste divergenţe au devenit tot mai evidente în ultimul timp, pe fondul intrării capitalismului mondial într-o nouă etapă a crizei sale generale, în condiţiile accentuării crizei vechii ordini internaţionale. Impunînd unor gînditori mai realişti efortul de a depăşi aceste divergenţe, stimulînd orientarea lor spre o abordare complexă, planetară, sistemică, istorică şi structurală, aceştia s-au apropiat de natura reală a proceselor respective. În ciuda unor limite inerente, s-au creat astfel însemnate posibilităţi de dialog constructiv cu gînditorii nemarxişti în direcţia făuririi unei noi ordini internaţionale. După cum arăta tovarăşul *Nicolae Ceauşescu „înfăptuirea noii ordini economice, obiectiv major al zilelor noastre, trebuie să fie rodul înţelegerii şi colaborării tuturor statelor, atît în curs de dezvoltare, cît şi avansate...“.*

O încercare meritorie de a depăşi tratarea burgheză tradiţională („economistă şi tehnicistă“) a relaţiilor internaţionale, de a reuni criteriul eficienţei cu criteriul echităţii, de a surprinde „domeniile critice“ ale politicii internaţionale a ţărilor capitaliste şi de a descoperi rădăcinile economice ale „dreptăţii între naţiuni“, o face J.N. Behrman. Împotriva opiniilor burgheze tradiţionale care absolutizau criteriul eficienţei economice în relaţiile internaţionale (creşterea economică), ocolind criteriul echităţii (repartiţia venitului între naţiuni) şi făcînd apologia forţelor spontane ale pieţei capitaliste, J. N. Behrman observă, pe bună dreptate, că „A spune «lăsaţi piaţa să decidă» înseamnă a ocoli recunoaşterea faptului că ea nu va face altceva decît să perpetueze nedreptăţile care existau anterior ; piaţa singură nu poate să înfăptuiască dreptatea. Dar un sistem drept poate să folosească în mod efectiv regulile de funcţionare ale pieţei“ ¹). Spre deosebire de experţii burghezi care supraapreciază eficacitatea tehnicilor monetare în restabilirea echilibrului economiei capitaliste la scară naţională şi mondială, J. N. Behrman constată că „Sistemele monetare existente creează nedreptăţi prin denaturarea deciziilor şi prin modificarea inevitabilă a poziţiei relative a indivizilor şi a grupurilor unele faţă de altele. Inflaţia este, deci, o nedreptate prin ea însăşi... Rafinamentele regulilor de comerţ sau mecanismele tehnicii monetare nu au nici o legătură cu problema (echităţii în relaţiile economice internaţionale – n.ns). Fiind simple mecanisme, ele nu pot să facă mai mult decît să reflecte dreptatea sistemului şi dacă nedreptatea există, ele par să accentueze nedreptăţile“ ²). În concluzie, N. Behrman semnalează totala nepotrivire dintre aserţiunile teoriei burgheze tradiţionale privind relaţiile internaţionale şi rezultatele practice ale vechii ordini internaţionale.

Un însemnat pas înainte în dezvăluirea carenţelor vechii odini internaţionale se constată în lucrarea „Omenirea la răspîntie“ (1974), semnată de M. Mesarović şi E. Pestel. Cei doi autori condamnă risipa de resurse care a însoţit „creşterea neechitabilă şi nediferenţiată“ sau „canceroasă“ din ţările capitaliste, dar în acelaşi timp resping şi strategia simplistă şi inacceptabilă la scară mondială a „creşterii zero“, propunînd în schimb „creşterea organică“ sau planificată, diferenţiată după condiţiile concret-istorice din diferite ţări ale globului pămîntesc şi întemeiată pe abordarea sistemică a acestei probleme („modelul cu mai multe nivele al sistemului mondial“). Premisa majoră a opţiunii strategice făcute de Mesarović şi Pestel o constituie „sindromul de criză mondială“ (riguros vorbind „de criză a sistemului mondial capitalist“), ale cărui dimensiuni le-au schiţat preluînd metafora aisbergului, respectiv, ideea potrivit căreia criza energetică este numai o mică parte superficială a unei crize mult mai profunde şi cuprinzătoare (a economiei capitaliste la scară mondială), ale cărei dimensiuni şi consecinţe pe termen lung nu sînt încă bine cunoscute : „Sub faţa apelor pe care navigăm se află faptul dur şi neplăcut că secătuim resurse de neînlocuit într-un ritm care pur şi simplu nu poate fi menţinut... criza de energie nu este decît o repetiţie generală a unei drame pe care într-o bună zi vom fi nevoiţi s-o vedem jucată pe o scară mult mai mare“ ³). Încercînd să discearnă natura, dimensiunile şi perspectivele „crizelor globale“ (mai concret, a crizelor din societatea capitalistă privită la scară mondială), cei doi autori vorbesc de „crizele inerente decalajului economic (între bogaţi şi săraci, între naţiuni bogate şi naţiuni sărace – n. ns.)“, care „nu numai că persistă, dar se şi înrăutăţesc“. Ei arată că „actualele crize nu sînt temporare, ci reflectă o tendinţă durabilă, inerentă tipului tradiţional (burghez – n. ns.) de dezvoltare“. Este adevărat că autorii citaţi ocolesc legătura dintre aceste crize şi dominaţia proprietăţii private capitaliste în lumea burgheză. Opinia lor este inacceptabilă şi în unele probleme de strategie, ca, de pildă, în cazul contrapunerii metafizice a independenţei naţionale interdependenţelor dintre naţiuni. În ciuda acestor limite, ei au sesi-

FIŞE

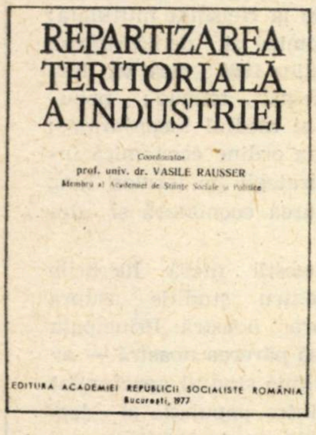
REPARTIZAREA
TERITORIALĂ
A INDUSTRIEI

Coordonator
prof. univ. dr. VASILE RAUSSER
Membru al Academiei de Științe Sociale și Politice

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București, 1977

Şirul volumelor din Editura Academiei R.S.R. s-a îmbogăţit recent cu o nouă şi interesantă apariţie: lucrarea „Repartizarea teritorială a industriei“, *de un colectiv de autori, sub conducerea prof. univ. Vasile Rausser, membru al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice. Folosind un bogat instrumentar ştiinţific, sintetizat în numeroase tabele şi grafice, cartea abordează una din problemele cele mai importante ale dezvoltării economico-sociale a României de astăzi, şi anume dezvoltarea echilibrată a forţelor de producţie – şi în acest cadru cu deosebire a industriei, a unor ramuri industriale principale – pe întreg teritoriul ţării. O asemenea orientare este tratată pe de o parte ca un mijloc de susţinere a dezvoltării eficiente şi echilibrate a economiei, ca un mijloc de creare a unor condiţii optime pentru modernizarea structurilor economiei, iar pe de altă parte ca o cale principală de ridicare a nivelului de trai şi civilizaţie al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul ţării, ca un mijloc de înfăptuire cît mai deplină a finalităţii social-umane a întregii politici a partidului nostru de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. În carte se fac interesante consideraţii privind criteriile de fundamentare economico-socială a dezvoltării teritoriale a industriei în contextul modelului macroeconomic al dezvoltării.*

Pledoarie pentru progresul tehnic

● *Bernard Delapalme, preşedintele Asociaţiei franceze de cercetare tehnică, se ridică, în articolul* Savoir se servir du progrès *(Să ştim să beneficiem de progres), apărut în* LE MONDE *din 14 septembrie a.c., împotriva celor care nu văd în progresul tehnic decît consecinţele sale negative, care în plus ar fi adesea doar „imaginare“ sau „simple previziuni“. Autorul afirmă cu tărie că, dimpotrivă, progresul tehnic este un mijloc de neînlocuit pentru rezolvarea problemelor de o complexitate extremă pe care le întîmpină în prezent „societăţile noastre“. Făcînd abstracţie de această absolutizare, care nu ţine seama de faptul că problematica societăţilor „noastre“ (cu alte cuvinte, capitaliste) nu este doar de ordin tehnic, ci prioritar social, structural, pledoaria lui B. D. pentru promovarea ştiinţei şi tehnicii ni se pare justificată. După autor, a vedea în primul rînd efectele nedorite ale tehnicii înseamnă a pune problema pe de-andoaselea. Chiar efectele negative nu pot fi înlăturate decît prin ştiinţă şi tehnică. S-ar mai auzi ici-colo vorbindu-se de vechea dispută dintre ştiinţa fundamentală şi cea aplicativă. Problemele sînt într-atît de complicate afirmă B.D. încît nu pot fi rezolvate decît avînd în acelaşi timp o cantitate şi o calitate convenabilă din una şi din alta şi, în plus, un potenţial industrial şi comercial care este, poate, cel mai important şi cel mai greu de dobîndit.*

zat in mod just că „soluţiile nu pot fi obţinute prin mijloace tradiţionale", că este necesară „o examinare simultană a tuturor aspectelor evoluţiei omenirii, de la valorile şi atitudinile individuale pînă la condiţiile ecologice şi de mediu", că pentru rezolvarea acestor crize se cere, printre altele, „o nouă ordine economică mondială", că lichidarea decalajului „dintre Nord şi Sud, dintre bogaţi şi săraci" este „o chestiune de interes comun universal"[4]).

Analiza crizei vechii ordini internaţionale este amplificată şi adîncită în lucrarea „Restructurarea ordinii internaţionale" (1976), elaborată de un grup de 22 cercetători din diverse ţări ale lumii, sub conducerea cunoscutului economist şi econometrician olandez Jan Tinbergen. Principalele simptome ale crizei vechii ordini sînt considerate : puternicele dezechilibre care se manifestă în mecanismul de funcţionare al actualelor relaţii internaţionale, modelate după interesele ţărilor industrializate, precum şi gravele inegalităţi care există între indivizi şi naţiuni, în ce priveşte volumul venitului de care dispun şi deci nivelul de trai la care au acces, poziţia, rolul şi perspectivele lor. Raportul Tinbergen arată că avem de-a face, cu două lumi esenţial diferite", iar deosebirile dintre acestea continuă să se accentueze. Una este lumea celor bagaţi, cealaltă este lumea celor săraci, unită prin moştenirea suferinţei comune. O cortină a sărăciei desparte cele două lumi din punct de vedere material şi filozofic. Una din lumi este ştiutoare de carte, cealaltă este profund analfabetă ; una este industrializată şi urbanizată, cealaltă este predominant agrară şi rurală ; una este orientată spre consum, cealaltă se zbate să supravieţuiască. În lumea bogată există preocuparea pentru calitatea vieţii, iar în lumea săracă pentru viaţa însăşi, care este ameninţată de boală, foamete şi subnutriţie. În lumea bogată există preocupare pentru conservarea resurselor care nu se înnoiesc şi pentru cărţi savante scrise în legătură cu modul cum ar trebui menţinută lumea în stare staţionară. În lumea săracă există nelinişte nu în legătură cu epuizarea resurselor, ci în legătură cu exploatarea şi repartiţia lor în folosul întregii omeniri şi nu numai în folosul cîtorva naţiuni privilegiate. În timp ce lumea bogată este preocupată de implicaţiile activităţilor ei poluante asupra sistemelor de susţinere a vieţii, lumea săracă este preocupată de poluarea sărăciei, deoarece problemele ei iau naştere nu dintr-un exces de dezvoltare şi tehnologie, ci din lipsa de dezvoltare şi tehnologie[5]).

Rădăcinile acestor contraste izbitoare şi îngrijorătoare pe termen lung nu sînt întîmplătoare şi nici legate de cauze temporare sau conjuncturale, ci constau în viciile de structură ale vechii ordini internaţionale, generatoare de inegalităţi şi inechităţi la scară naţională şi mondială. În această privinţă, Raportul Tinbergen recunoaşte în mod curajos faptul că „Actuala criză din economia mondială şi din relaţiile între naţiuni este o criză a structurilor internaţionale. Ambele lumi sînt confruntate cu un sistem în esenţă bolnav care nu poate fi vindecat prin expediente de prim ajutor economic. Schimbările marginale nu vor fi suficiente. Sînt necesare schimbări instituţionale fundamentale, bazate pe recunoaşterea interesului comun şi a grijii reciproce într-o lume tot mai interdependentă. Este necesară o nouă ordine internaţională în care toţi să beneficieze de pe urma schimbării"[6]).

Faptul că cheia explicării şi soluţionării gravelor probleme cu care este confruntată omenirea în zilele noastre trebuie căutată în domeniul social-politic şi nu în natură, în instituţiile economice, sociale şi politice, şi nu în penuria de resurse naturale, este recunoscut şi în lucrarea „Viitorul economiei mondiale" (1977), studiu coordonat de cunoscutul economist şi econometrician american W. Leontief, sub egida O.N.U. În această lucrare, se arată, printre altele, că „Principalele limite în calea unei creşteri economice susţinute şi a unei dezvoltări accelerate, sînt mai degrabă de ordin politic, social şi instituţional, decît de ordin fizic. Nu există bariere fizice de netrecut în secolul douăzeci în calea dezvoltării accelerate a regiunilor în curs de dezvoltare... Pentru a asigura dezvoltarea accelerată sînt necesare două condiţii generale : în primul rînd, profunde schimbări interne pe plan social, politic şi instituţional în ţările în curs de dezvoltare şi, în al doilea rînd, schimbări esenţiale în ordinea economică internaţională. O dezvoltare accelerată care să ducă la micşorarea decalajului dintre venitul ţărilor în curs de dezvoltare şi al ţărilor dezvoltate poate fi realizată numai prin combinarea ambelor condiţii. Evident, că fiecare din ele luată separat este insuficientă, dar, dacă se vor dezvolta mînă în mînă, ele vor putea să producă rezultatul dorit". (7)

Convergenţa unui număr crescînd de economişti nemarxişti în direcţia recunoaşterii unor vicii de structură a vechii ordini internaţionale şi a propunerii unor schimbări radicale în relaţiile internaţionale dovedesc acuitatea unor măsuri hotărîte în direcţia restructurării ordinii economice şi politice internaţionale, pentru care militează cu atîta fermitate partidul nostru.

Sultana SUTĂ-SELEJAN

---

1) J.N. Behrman : Toward a New International Economic Order, The Atlantic Institute for International Affairs, The Atlantic Papers, nr. 3/1974, Paris, p. 10.

2) Idem, p. 11—12.

3) M. Mesarović şi E. Pestel : Omenirea la răspîntie, Editura politică, Bucureşti, 1975, pag. 17—18.

4) Idem, pag. 151—165.

5) Reshaping the International Order, Jan Tinbergen, coordinator, A Report to the Club of Rome, E. P. Dutton and Co. Inc., New York, 1976, pag. 19.

6) Idem, pag. 21.

7) The Future of the World Economy, A United Nations Study by Wassily Leontief et al. New York, Oxford University Press, 1977, pag. 10—11.

FIŞE

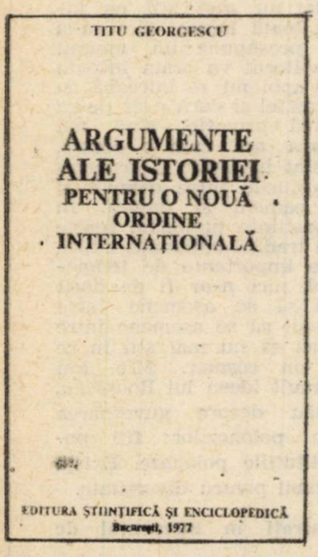

TITU GEORGESCU

ARGUMENTE ALE ISTORIEI PENTRU O NOUĂ ORDINE INTERNAŢIONALĂ

EDITURA ŞTIINŢIFICĂ ŞI ENCICLOPEDICĂ
Bucureşti, 1977

Lucrarea „Argumente ale istoriei pentru o nouă ordine internaţională, *de* Titu Georgescu, *apărută recent în Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, oferă cititorilor o vastă frescă a aspiraţiilor majore ale omenirii de a trăi într-o lume a respectului unui popor faţă de celălalt, evidenţiază marile dezastre aduse omenirii de ordinea mondială bazată pe forţă şi dictat.*

Purtat pe aripa mirifică a istoriei din epoca străvechilor imperii chaldeene, egiptene, persane şi romane, în epoca unor întinse monarhii absolute asupritoare de popoare, în cea a puterilor coloniale şi imperialiste, pînă la marile puteri contemporane, cititorului îi este oferită posibilitatea cumulării unor multiple argumente privind prezenţa atît de efemeră în timp a marilor puteri asupritoare, nocive pentru libertatea şi progresul popoarelor, adevăratele creatoare de civilizaţie. Nu omenirea este în pericol, spune autorul, ci este în pericol, fiind tot mai mult dezavuată de numeroase ţări şi popoare ce îşi cer astăzi dreptul lor firesc la o viaţă independentă, o anumită modalitate de a o strangula în tipare de mult depăşite. Se distinge astăzi în tot mai mare măsură contrastul dintre creaţiile tehnice cu valori cosmice ale omului şi condiţia sa umană, supusă unei ordini internaţionale nedrepte.

În investigaţiile sale autorul se opreşte cu migală asupra fenomenului românesc, relevînd aspiraţiile dintotdeauna de pace şi dreptate ale poporului nostru, împilat sute de ani de servituţile unei ordini mondiale nedrepte. Concepţia românească despre principiile relaţiilor dintre state, despre noua ordine economică şi politică internaţională constituie o expresie superioară a acestor nobile năzuinţe.

Şomajul şi preţuirea activităţii umane

● *Alain Bienaymé comentează în* Chroniques d'actualité *de la* S.E.D.E.I.S., *nr. 15/15 septembrie 1977, cartea lui Jean Marczewski* Inflation et chômage en France *(Inflaţia şi şomajul în Franţa), Economica, Paris, 1977, 208 p. Autorul caracterizează inflaţia ca o disparitate între debitul fluxurilor monetare şi cel al fluxurilor reale. După ce dovedeşte, pe bază de date statistice, că partea din venitul naţional care revine salariilor nu a crescut în media decenală 1966–1975. J.M. conchide că nu este cazul, în consecinţă, să se impute strategiilor sindicale responsabilitatea creşterilor inflaţioniste. Autorul tratează „cauzele aparente" şi „cauzele efective" ale inflaţiei, pe care o consideră o maladie mai gravă decît şomajul. Alain Bienaymé admite că inflaţia este o maladie a societăţii (capitaliste), dar consideră că şomajul este o reflectare mai dramatică a contradicţiilor sale. Inflaţia, spune el, contestă în mod permanent preţul produselor, pe cînd şomajul anilor '70 loveşte mai puternic societatea în ce priveşte preţuirea pe care o acordă activităţii umane.*

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

Bertrand de JOUVENEL

preşedinte fondator al Federaţiei Mondiale pentru Studierea Viitorului

„OPERA LUI MARX, UN IMENS ORAŞ, ÎN CARE MEREU SE DESCOPERĂ NOI MONUMENTE“

● Resursele de care dispune omenirea în fiecare perioadă sînt fără îndoială limitate. Afirmaţi în cartea dv., „La civilisation de puissance“, apărută anul trecut, că pe termen mai lung nu există riscul lipsei de materii prime de care vorbeşte Raportul Meadows şi că dacă există un risc, acesta este mai curînd cel al degradării mediului...

— Am reluat în cartea la care vă referiţi, un text scris în 1957 şi care era la acea epocă absolut antiiconoclast, pentru că subliniam necesitatea preocupărilor ecologice. Am făcut atunci distincţie între materiile prime şi viaţă. Această distincţie a fost reluată de Clubul de la Roma în Raportul Meadows, care vorbeşte de materii prime inerte epuizabile. De fapt, ele nu sînt epuizabile, ci prin utilizarea pe care le-o dăm ele îşi pierd caracterul într-un fel sau altul. Cînd utilizăm un minereu, noi nu îl distrugem, căci el se va regăsi sub o altă formă. De exemplu, minereul de fier va deveni automobil, apoi va pierde forma de automobil cînd va merge la fier vechi, de unde va fi recuperat. Deci, materiile prime propriu zise nu sînt epuizabile, ci sînt dispersabile. Natura ni le-a dat în mine, unde se concentrează în mari cantităţi. Dintre aceste mine am început să le exploatăm pe cele în care densitatea minereului este cea mai ridicată. Cineva a calculat că pe un kilometru pătrat de pămînt exploatat în profunzime s-ar putea găsi toate minereurile sau în orice caz un mare număr. Dar aceste minereuri sînt prezente în cantităţi infime în raport cu volumul de pămînt în care se găsesc. Pe măsură ce se exploatează minele cele mai bogate trebuie să se treacă la altele din ce în ce mai puţin bogate, ceea ce presupune un consum mai mare de energie, deci un cost mult mai ridicat. De asemenea, se pot recupera materiile prime deja utilizate o dată, dar pentru a le recupera ele trebuie colectate şi reprelucrate, ceea ce presupune, de asemenea, muncă şi energie.

La o reuniune organizată de Asociaţia internaţională „Futuribles“ am ascultat mărturia unui mare expert francez, pe nume Guillemin, care a luat ca exemplu cuprul şi a arătat care este consumul de energie pentru a obţine un kilogram de cupru dintr-o mină oarecare şi din mare, care este o imensă „supă“ de diverse materii prime. Diferenţa în ce priveşte consumul de energie pentru cuprul din mare cred că era de ordinul unui milion de ori. În fapt, materiile prime sînt inepuizabile, dar obţinerea lor „costă“ tot mai multă energie. Problema este deci energia, nu materiile prime. Este o problemă foarte gravă de lipsă, dar această penurie este în realitate o problemă de costuri, şi anume de costuri materiale. Eu cred că nu trebuie să gîndim în termeni de bani, ci în termeni de muncă omenească sau în termeni de energie naturală utilizată. Trebuie să fim concreţi, iar a discuta în termeni de bani înseamnă a nu fi concret. Aş vrea să avem o viziune economică, care să fie în întregime în termeni concreţi, în care banii — ca să spunem aşa — să nu figureze. Banii sînt numai o măsură comună a unor lucruri diferite care există în natură.

● Aţi scris că poluarea datorită slabei dezvoltări economice este mult mai gravă decît cea care însoţeşte dezvoltarea economică. La ce vă refereaţi?

— Mă refeream la problema apei din marile oraşe, unde buna aprovizionare cu apă potabilă şi evacuare a apelor uzate nu poate fi făcută decît cu ajutorul industriei. În descrierea Parisului la 1780, în 12 volume, Sebastien Mercier relatează despre o lipsă de igienă îngrozitoare (...) Urbanizarea şi absenţa industrializării sînt incompatibile. De îndată ce mărimea oraşului depăşeşte o anumită dimensiune este nevoie de industrie chiar şi numai pentru întreţinerea lui. Grija în această direcţie a crescut în asemenea măsură încît Napoleon în 1810 a aprobat două legi extraordinare pe plan ecologic cum l-am numi azi : una din ele naţionaliza subsolul (lege care atunci nu exista în nici o altă ţară). Subsolul aparţinea pînă atunci proprietarului solului. De atunci înainte subsolul nu mai putea fi exploatat decît pe bază de concesiune. A doua lege privea stabilimentele periculoase, insalubre sau incomode, care trebuiau amplasate în afara oraşelor.

Industria combate poluarea care însoţeşte natural existenţa omenească. În ce priveşte reutilizarea, multă vreme noi n-am avut în vedere decît să aruncăm, să îndepărtăm obiectele considerate nefolositoare. Există, desigur, descompunenerea naturală, o regulă de bază a lumii fiind că un lucru se construieşte şi apoi se distruge, pentru a furniza elemente pentru alt lucru. Este fatal să fie aşa, căci dacă toate elementele disponibile ar fi utilizate pentru a construi şi apoi construcţiile ar fi menţinute, nu s-ar mai putea construi altceva. Descompunerea este o mare lege a naturii şi a vieţii. Lucrurile naturale se descompuneau natural, îşi aveau proprii lor agenţi de descompunere. Omul a creat însă lucruri asupra cărora aceşti agenţi nu acţionează. De aceea, biologii, trebuie să cerceteze dacă natura este suficient de bogată (am fost întotdeauna pasionat de biologie, domeniu în care de altfel mi-am făcut primele studii).

● În ultima vreme se observă o tendinţă crescîndă de a porni de la o situaţie viitoare considerată de dorit către prezent, pentru a putea acţiona apoi spre construirea acelui viitor..

— În mod normal, se gîndeşte la viitor numai pentru a realiza anumite proiecte. Este împotriva naturii de a gîndi la viitor în sine şi nici nu se poate vorbi de viitor în general. Intrebarea corectă este: al cui viitor şi pentru cine? Desigur că pentru oameni. Chiar cînd vorbim de protecţia naturii vorbim de ea ca făcîndu-se în folosul oamenilor.

Cînd trebuia să pledez pentru prospectivă, pentru Asociaţia „Futuribles“ (futurs possibles) după expresia mea, încercam să conving savanţi care-mi răspundeau că le propun ceva din domeniul ştiinţifico-fantastic. Le replicam că şi ei au copii, a căror evoluţie încercau probabil să şi-o imagineze (desigur unii poate în mod eronat), pentru a face apoi tot ce puteau pentru a realiza obiectivele pe care şi le-au propus. Acesta este un proiect şi în raport cu acest proiect se pun întrebările. Mie îmi plac lucrurile simple, concrete, nu ideile generale, care la un moment dat nu mai ştii ce înseamnă. În fond, toată lumea, fără să-şi dea bine seama, presupune un anumit viitor, crede că viitorul va arăta într-un anumit mod, dar apoi nu se întreabă cu ce condiţii va fi astfel şi dacă n-ar putea fi altfel. În ce mă priveşte, cînd mă gîndesc la Europa aşa cum o doresc, ceea ce văd nu sînt instituţii, ci oamenii şi peisajele, raporturile între oameni şi raporturile între oameni şi natură. În Europa există conştiinţe naţionale foarte dezvoltate, există tradiţii naţionale, există chiar şi diferenţe importante de temperament. De altfel, nici n-ar fi de dorit ca ţările Europei să se asemene între ele, ca toţi oamenii să se asemene între ei, astfel încît nici să nu mai ştii în ce ţară eşti. Ar fi un coşmar. Mie îmi place mult mai mult ideea lui Rousseau, care în eseul său despre guvernarea Poloniei, spunea polonezilor: fiţi polonezi, iubiţi instituţiile poloneze. Există un gust incontestabil pentru diversitate.

● La ce lucraţi în momentul de faţă?

— Tocmai am terminat o lucrare al

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag. 26)

REUNIUNEA DE LA BELGRAD — O NOUĂ ETAPĂ SPRE ÎNTĂRIREA SECURITĂŢII ŞI DEZVOLTAREA COOPERĂRII ÎN EUROPA

CONFERINŢA pentru securitate şi cooperare în Europa şi Actul final semnat la Helsinki au pus bazele unui proces de edificare a relaţiilor noi dintre state pe continent, atît prin angajamentele asumate cu privire la conţinutul acestor relaţii în domeniile politic, militar, economic, cultural şi umanitar, cît şi prin stabilirea mecanismului de continuare a eforturilor pentru îmbunătăţirea permanentă a acestor relaţii, pentru întărirea securităţii şi dezvoltarea cooperării pe continent.

Din acest punct de vedere, Reuniunea de la Belgrad, care se va deschide la 4 octombrie, prima reuniune a reprezentanţilor statelor participante după semnarea Actului final, are o semnificaţie deosebită. Dacă scopurile şi obiectivele majore ale acestei reuniuni au fost convenite în Actul final, trebuie spus că reuniunea pregătitoare (15 iunie — 5 august a.c.), prin hotărîrile adoptate, a stabilit ordinea de zi şi modalităţile de desfăşurare a lucrărilor întîlnirii. Dînd expresie literei şi spiritului Actului final, cele nouă puncte ale ordinii de zi vor asigura efectuarea unui schimb de vederi aprofundat, atît cu privire la punerea în aplicare a dispoziţiilor Actului final şi îndeplinirea sarcinilor definite de Conferinţă, cît şi — în contextul problemelor tratate de acesta — cu privire la aprofundarea relaţiilor reciproce dintre state, ameliorarea securităţii şi extinderea cooperării în Europa şi dezvoltarea procesului destinderii în viitor. Merită, de asemenea, a fi subliniat faptul că Reuniunea va examina şi propuneri referitoare la problemele sus-menţionate, ceea ce creează premise pentru dinamizarea procesului de aplicare a Actului final, precum şi pentru includerea în sfera raporturilor dintre statele continentului a unor noi teme de cooperare. Această prevedere capătă o importanţă deosebită în condiţiile în care în cei peste doi ani care au trecut de la semnarea Actului final s-au adoptat puţine măsuri şi acţiuni concrete în direcţia aplicării hotărîrilor Conferinţei; nu s-au adoptat măsuri efective care să înlăture elementele de încordare şi insecuritate, să înlăture contradicţia dintre angajamentele politice şi situaţia militară pe continent. În calea dezvoltării cooperării economice şi schimburilor comerciale între state continuă să existe o serie de obstacole şi discriminări; de asemenea, există încă mari posibilităţi de extindere a schimburilor culturale, de creştere a rolului acestora în procesul de cunoaştere şi apropiere între popoare.

Importanţa istorică a semnării Actului final, declaraţiile făcute în ultima vreme de şefii unor state şi guverne, precum şi rezultatele pozitive cu care s-a încheiat reuniunea pregătitoare, conferă Reuniunii de la Belgrad un rol important în procesul amplu şi de durată al edificării unor noi raporturi de colaborare rodnică între toate statele participante. Concepută ca o reuniune de lucru, constructivă se aşteaptă ca ea să abordeze problemele esenţiale ale securităţii şi cooperării în Europa, să facă un bilanţ obiectiv al stadiului aplicării hotărîrilor Conferinţei şi să adopte hotărîri menite să stimuleze activitatea bilaterală şi multilaterală de traducere în viaţă a prevederilor Actului final.

● Continuarea procesului de edificare a unor noi relaţii între statele de pe continent ● Dinamizarea aplicării prevederilor Actului final ● Readaptarea şi îmbogăţirea activităţii Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa ● Oportunitatea organizării unor reuniuni consacrate cooperării economice, tehnice şi ştiinţifice pe plan european ● Reuniunea de la Belgrad — afirmarea voinţei de realizare a unei securităţi trainice pe continent.

Parte integrantă a Actului final, cooperarea economică, tehnică şi ştiinţifică între ţările participante se poate diversifica şi dezvolta pe plan continental şi subregional într-un ritm mult mai rapid decît cel cunoscut pînă în prezent. Acordurile şi înţelegerile bilaterale încheiate de unele ţări, inclusiv de ţara noastră, acţiunile de cooperare multilaterală întreprinse în cadrul Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.), şi pe plan subregional în Balcani şi în zona Mării Mediterane pun în evidenţă posibilităţile multiple de dezvoltare a cooperării în producţie, de creştere a volumului schimburilor comerciale reciproc avantajoase, de difuzare a rezultatelor ştiinţei şi tehnicii moderne etc.

EXPRESIE a rolului ce revine C.E.E./O.N.U. în lărgirea colaborării pe plan european este şi faptul că, în conformitate cu hotărîrile reuniunii pregătitoare, la Reuniunea de la Belgrad, Secretarul executiv al acestui organism va prezenta o informare asupra rezultatelor obţinute şi a măsurilor întreprinse de Comisie în scopul punerii în aplicare a prevederilor din Actul final, corespunzătoare profilului său. Raportul pregătit în acest scop de către Secretarul executiv al Comisiei pune în evidenţă readaptarea din ultimii doi ani a programelor de lucru ale Comisiei, fapt care i-a permis să dea un conţinut mai bogat şi mai concret acţiunilor sale de cooperare, în special în domeniile industriei, ştiinţei şi tehnicii, transporturilor şi mediului înconjurător.

Propunerile şi ideile noi prezentate în raport sînt o reflectare a multiplelor posibilităţi de cooperare care, concretizate pe planul raporturilor interstatale, ar avea incontestabil o influenţă binefăcătoare pentru mai buna valorificare a resurselor materiale, tehnice şi umane de care dispun ţările continentului european. În această ordine se înscriu propunerile referitoare la: crearea unui centru pentru cooperare industrială; organizarea de simpozioane şi alte asemenea întîlniri în domeniul ştiinţei şi tehnicii; organizarea unei reuniuni în problemele folosirii terenurilor etc.

Lectura raportului conduce însă şi la concluzia că lucrările Comisiei continuă să fie tributare unor practici şi proceduri de lucru învechite, că în activitatea sa mai au loc și abordări de la bloc la bloc, străine spiritului și literei Actului final. De asemenea, continuă să se aloce o parte însemnată din eforturi și resurse unor acțiuni care de multe ori se limitează numai la studii statistice, colocvii și seminarii, lipsite de efecte practice imediate. Este evident că, procedînd astfel, Comisia întîrzie ancorarea programelor sale în soluționarea unor probleme economice majore cum sînt cele referitoare la energie și materii prime, la transferul rezultatelor științei și tehnicii moderne și accesul țărilor în curs de dezvoltare la aceste rezultate etc. Trebuie subliniat, totodată, faptul că în programele Comisiei nu își găsesc o reflectare corespunzătoare proiectele de cooperare cu rază de acțiune subregională, deși în perioada care a trecut de la semnarea Actului final in zona Balcanilor și a Mării Mediterane au avut loc acțiuni majore de cooperare multilaterală, determinate de dorința și interesul țărilor din zonele respective de a identifica și realiza proiecte economice de interes comun.

PROFUND atașată idealurilor de pace și colaborare, participantă activă la elaborarea Actului final și la punerea în aplicare a acestuia, România consideră că, în vederea stimulării relațiilor bilaterale și multilaterale în probleme de interes comun, ar fi oportună organizarea unor reuniuni consacrate cooperării economice, schimbului de tehnologie, informării reciproce asupra rezultatelor cercetării științifice și tehnice; ea sprijină, totodată, propunerile de organizare a unor astfel de reuniuni și în domeniile transportului, energiei și mediului înconjurător. În acest context, reține atenția faptul că, în raportul său, Secretarul executiv al C.E.E./O.N.U. evocă utilitatea convocării periodice a unor reuniuni la nivel ministerial pe diferite sectoare ale cooperării economice, reuniuni care — pe baza unei bune pregătiri și prin adoptarea de decizii — s-ar înscrie ca etape importante în activitatea de dezvoltare și diversificare a colaborării intereuropene.

Adoptînd hotărîrea de a asculta o alocuțiune a Secretarului general al O.N.U. sau a reprezentantului său, reuniunea pregătitoare a pus în evidență faptul că prin obiectivele sale generale Reuniunea de la Belgrad se înscrie în ansamblul de acțiuni regionale și mondiale — în cadrul cărora O.N.U. ocupă un loc important și bine definit — menite să contribuie la edificarea unui nou sistem de relații internaționale, să ducă la întărirea păcii și a securității în întreaga lume. Acțiunile europene de întărire a securității și dezvoltare a cooperării între statele semnatare ale Actului final își vor dovedi utilitatea și prin efectele pozitive pe care pot și trebuie să le aibă asupra vieții internaționale în ansamblul său. Faptul că țările mediteraneene nesemnatare ale Actului final urmează să prezinte contribuții în problemele securității și cooperării în Marea Mediterană exprimă necesitatea întăririi cooperării între țările europene și țările din această regiune, legătura strînsă care există între securitatea pe continent și în Mediterană.

UN ALT OBIECTIV major al Reuniunii de la Belgrad îl reprezintă definirea modalităților organizatorice de conlucrare multilaterală a statelor participante, pentru a continua impulsionarea aplicării Actului final și a întreprinde noi eforturi în direcția întăririi securității și dezvoltării cooperării pe continent.

Includerea în hotărîrile reuniunii pregătitoare a prevederii conform căreia lucrările Reuniunii de la Belgrad nu se vor termina, în nici un caz, fără a se stabili data și locul următoarei reuniuni, pune în relief importanța majoră pe care toate statele participante o acordă continuării colaborării lor multilaterale într-un cadru bine definit și eficace.

Succesul reuniunii de la Belgrad, la reușita căreia țara noastră este hotărîtă să-și aducă o contribuție cît mai valoroasă, va fi o nouă dovadă a voinței țărilor participante de a depune eforturi comune pentru realizarea unei securități trainice pe continent, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nefolosirii forței și amenințării cu forța în relațiile dintre state.

Trebuie să facem totul, sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretar general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, ca în Europa să fie instaurate relații de deplină egalitate, respect reciproc și încredere între state, care să dea fiecărei națiuni garanția că se află la adăpost de orice agresiuni sau ingerințe în treburile sale interne, pentru ca popoarele să-și poată consacra plenar forțele cauzei înfloririi lor economice și sociale, progresului și prosperității.

Niță CONSTANTIN

„Opera lui Marx, un imens oraș, în care mereu se descoperă noi monumente"

(Urmare din pag. 24)

cărei titlu (care depinde întotdeauna mult de editor) este „Prezența lui Marx", și care pornește de la prima frază a Manifestului Partidului Comunist: „O stafie umblă prin Europa, este stafia comunismului". Astăzi comunismul nu mai este o stafie, el a căpătat carne și oase. Prezența lui Karl Marx este evidentă în lumea întreagă, fie prin cei care sînt sau se consideră marxiști, fie prin cei care se tem de el, fie prin cei care pur și simplu nu au auzit de el, ci numai de ideile lui. Este vorba deci de prezența ideilor lui Marx și de prezentarea lumii cum era ea pe timpul lui Marx, a condițiilor pornind de la care el și-a elaborat teoria acum o sută de ani și care nu mai sînt exact aceleași astăzi. Una din lucrările lui Marx pe care o apreciez în mod deosebit este „Ideologia germană", în care se arată tocmai că fiecare generație găsește o anumită situație și are problemele sale. Mă ocup de două din temele sale de bază — schimbarea raporturilor om-natură, și schimbarea relațiilor dintre oameni. Cred între altele că există un factor care a căpătat o importanță mult mai mare decît sconta Marx și anume conștiința națională. Economia este concepută astăzi în termeni naționali mult mai mult decît pe vremea lui Marx, însuși numărul statelor este mult mai mare, fiecare dorind în mod firesc să-și conducă singur economia.

Cartea mea își propune să facă înțeleasă gîndirea lui Marx de oameni care nu sînt marxiști, dat fiind că gîndirea lui Marx — indiferent dacă cineva o împărtășește sau nu — este o construcție fundamentală și dacă cineva nu o înțelege nu poate sta de vorbă cu nimeni. Un alt obiect al cărții este de a pune accentul pe prodigiosul efort personal al lui Marx de a înțelege — singur sau cu concursul lui Engels, care nu este absolut deloc neglijabil — lumea din timpul său și de a face pe această bază previziuni: în cunoscuta sa scrisoare către Mihailovski el vedea mai multe cursuri posibile.

„Prezența lui Marx" este o carte pe care am scris-o cu multă plăcere. Regret că angajamentul cu editura m-a constrîns s-o predau atît de curînd, pentru că mi-ar fi plăcut să mai stărui un an asupra ei. Este o parte a rezultatului studierii operei lui Marx pe care am început-o în 1926, cînd am pornit să citesc toate lucrările lui Marx apărute în franțuzește. Opera lui Marx este un imens oraș, în care mereu se descoperă noi monumente.

● Cum apreciați contribuția României la efortul întreprins pe plan mondial pentru cercetarea viitorului?

— Ne-am reunit aici, la București, la Conferința privind „Viitorul Europei", organizată de Federația Mondială pentru Studierea Viitorului și Academia de Științe Sociale și Politice a țării dv., pentru că România joacă un rol care tinde să devină tot mai important, în apropierea viziunilor asupra viitorului elaborate în Est și în Vest. Sîntem recunoscători autorităților Republicii Socialiste România pentru găzduirea acestei reuniuni, care a fost interesantă din toate punctele de vedere.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare

DATORIA externă a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol va crește de la 180 miliarde dolari la sfîrșitul anului 1976 la 253 miliarde (+40%) la sfîrșitul acestui an, relevă un raport al UNCTAD. Potrivit aceluiași raport, deficitul balanței de plăți externe a acestor țări se va mări de la 28,4 miliarde dolari la sfîrșitul anului 1976 la 36,3 miliarde la sfîrșitul anului curent (+28%) și 39 miliarde dolari la sfîrșitul anului 1978. În același timp, excedentul principalelor țări producătoare de petrol se va reduce de la 44 miliarde dolari în 1976 la 41 miliarde în acest an și 37,5 miliarde în 1978. După un deficit de 3,7 miliarde dolari în 1976 și unul de 5,5 miliarde dolari în 1977, țările capitaliste dezvoltate membre ale OCDE ar urma să înregistreze un excedent de 12,5 miliarde dolari în 1978.

Fibre sintetice: mutații geografice

COMISIA Pietei comune vest-europene a adresat nu demult guvernelor tărilor membre apelul de a nu încuraja extinderea capacitătilor de productie în industria fibrelor sintetice, pentru a se evita cresterea productiei acestora si scăderea preturilor. Din punctul de vedere al producătorilor, conjunctura pe piata vest-europeană a fibrelor sintetice este cu totul nesatisfăcătoare: anul trecut capacitătile industriei respective au fost utilizate în proportie de numai 72 la sută, ceea ce a determinat restrîngerea în continuare a personalului ocupat, oferta pe piată depăseste cererea, iar preturile se mentin sub nivelul celor din 1974.

În cercurile de specialitate se apreciază că excedentul de capacităti în industria fibrelor sintetice din tările Pietei comune nu va putea fi resorbit pînă la începutul deceniului următor. O tendintă similară se manifestă în Japonia, unde principalele firme producătoare de fibre sintetice au redus deja ori si-au anuntat intentia de a reduce volumul productiei respective.

U.R.S.S. – Japonia: intensificarea relațiilor

ÎN perioada 1958—1976 volumul schimburilor comerciale dintre Uniunea Sovietică si Japonia a crescut de 70 de ori, ajungînd la 2,4 miliarde ruble. Faptul că în 1976 acest volum a depăsit de 1,5 ori nivelul planificat pentru anul respectiv în cadrul acordului comercial pe termen lung 1976—1980 arată — după cum relevă publicatia sovietică **B.I.K.I.** — că există toate conditiile pentru depăsirea prevederilor acordului. În cadrul acestuia din urmă, Uniunea Sovietică livrează Japoniei materiale lemnoase, huilă, petrol și produse petroliere, minereu de fier, masini, utilaje si alte mărfuri, primind în schimb masini si utilaje, laminate feroase, tevi de otel, produse chimice, mărfuri de larg consum si materii prime pentru fabricarea lor. Totodată, se manifestă un interes reciproc pentru extinderea colaborării si cooperării industriale, îndeosebi în domeniul valorificării unor resurse naturale din Siberia si Orientul Îndepărtat.

Soia: recoltă sporită

ANALIZÎND perspectivele imediate ale pieței de soia-boabe, publicația americană „Journal of Commerce“ evaluează recolta mondială din anul agricol 1977/78, la 70,8 mil. tone; în ceea ce privește resursele totale de soia-boabe, acestea vor fi superioare cu 7,3% celor din anul precedent, rămînînd însă sub nivelul atins în anul agricol 1975/76. Contîndu-se de asemenea, pe extinderea consumului de soia-boabe, se apreciază că — după o reducere în cursul anului agricol curent — stocurile reportabile vor spori din nou la sfîrșitul acestuia, cînd ar putea insuma 7 mil. tone.

Referitor la evoluția prețurilor la soia-boabe pe piața americană specialiștii se așteaptă la o reducere a acestora față de nivelul atins în primăvara acestui an (10 dolari per bushel).

Orientări în dezvoltarea economică

Republica Filipine: proiecte în metalurgie și petrochimie

PROPUNÎNDU-ȘI să acționeze tot mai insistent pentru dezvoltarea industrială a țării, guvernul filipinez a întreprins măsuri pentru a fi date în exploatare noi mine de cupru și nichel. În acest context se estimează ca în anul 1980 să se obțină 385 mii tone concentrat de cupru, față de 225 mii tone în 1975. Prin darea în exploatare a minei Palawan Island se va obține minereu cu un conținut de 2,2% nichel (în anul 1978 circa 500 000 tone). Potrivit ultimelor aprecieri, rezervele totale de cupru ale Republicii Filipine se ridică la aproximativ 3 miliarde tone minereu cu un conținut variind în general între 0,30 și 0,64%. Numai zăcămîntul de cupru Musong, din regiunea Sipalay-Basay are rezerve estimate la circa 200 milioane tone minereu cu un conținut de 0,4%. Un număr de opt zăcăminte de cupru urmează să fie date în exploatare în viitorii trei ani. În cadrul a 18 zăcăminte se execută în prezent lucrări de foraj și prospectare.

Este demn de subliniat că unele complexe miniere, cum este, de exemplu, cel denumit „Batong Buhai Gold Mines“, vor fi dotate cu instalații de concentrare a minereului de cupru. Un complex de prelucrare a concentratelor de minereu în cupru rafinat va incepe să producă la finele anului 1978. Noile capacități care vor fi construite în viitorul apropiat vor produce 83—138 mii tone de cupru rafinat pe an.

Guvernul filipinez studiază posibilitatea creării pînă în anul 1983 a unui combinat siderurgic cu o capacitate anuală de 1 milion tone oțel, necesitînd investiții de 1 miliard de dolari. Se vor reduce, ca urmare, în perspectivă, importurile de laminate care se ridică în prezent la circa 700 mii tone anual.

Autoritățile filipineze vor întreprinde măsuri pentru construirea la Bataan a unui complex petrochimic al cărui cost este evaluat la aproximativ 1 miliard de dolari. Obiectivul va cuprinde o instalație de cracare, precum și alte instalații pentru produse petrochimice (polietilenă de înaltă densitate, policrorură de vinil color). Instalația de cracare, prevăzută să intre în funcțiune în anul 1980 cu o capacitate de 225 mii tone/an, urmează să ajungă ulterior la o capacitate de 450 mii tone/an.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 19—23.IX.1977 s-a caracterizat printr-o evoluție contradictorie a cursului **dolarului S.U.A.** pe piețele valutare, reflectînd atît generalizarea dobînzii preferențiale „prime rate“ la 7,25% și anunțarea creșterii cu 0,3% a indicelui prețurilor bunurilor de consum pe luna august a.c., cît și scăderea cu 0,5% a indicelui producției industriale pe luna august a.c., prima scădere de după ianuarie a.c., anunțarea deficitului de 4,61 miliarde dolari al balanței de plăți curente pe trimestrul II a.c. și existența unor temeri privind accentuarea presiunilor inflaționiste în economia S.U.A.

Cu toate că Banca Națională a Elveției a intervenit pe piață, **francul elvețian** a continuat să se reprecieze față de dolar, atingînd la un moment dat, pe 23.IX.1977, un nou nivel record de 2,3620 franci pentru 1 dolar. Cotînd la sfîrșitul intervalului 2,3640 franci pentru 1 dolar, moneda elvețiană a înregistrat în acest interval o repreciere cu circa 0,7% față de dolar și cu peste 0,8% față de marca vest-germană. **Marca vest-germană,** după ce în prima parte a intervalului a înregistrat un trend ascendent (sub 2,32 mărci pentru 1 dolar pe 21.IX.1977), a pierdut din terenul cîștigat, cotînd la sfîrșitul perioadei 2,3285 mărci. **Francul francez** — în ciuda faptului că a trebuit să suporte creșterea deficitului comercial pe luna august a.c. la 1,85 miliarde franci, față de 797 milioane franci în luna iulie a.c. — a terminat intervalul la un nivel superior perioadei corespunzătoare trecute (și anume 4,9310 franci pentru 1 dolar), la aceasta contribuind și nivelul mai ridicat al dobînzilor la depozitele în franci francezi, comparativ cu dobînzile la alte eurovalute. **Lira italiană,** beneficiară a creșterii excedentului balanței comerciale pe august la 285 miliarde lire, față de 82 miliarde lire în iulie a.c., dar și nevoită să suporte consecințele unei rate anuale a inflației în jur de 20%, a cotat ușor sub nivelul de 884 lire pentru 1 dolar. **Lira sterlină,** ca urmare și a intervențiilor repetate ale Băncii Angliei, a cotat în tot acest interval între 1,7420 și 1,7440 dolari pentru 1 liră. **Yenul japonez,** după publicarea datelor privind creșterea rezervelor valutare japoneze cu 3,7 miliarde dolari în ultimele 9 luni, a atins nivelui de sub 267 yeni pentru 1 dolar.

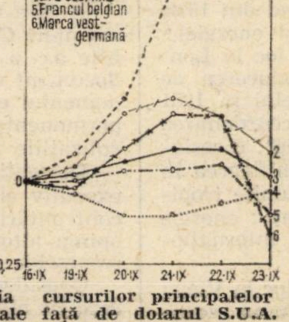

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 19—23 IX 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 16 IX 1977.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au înregistrat creșteri cu 0,375% la cele în dolari, 0,25% la cele în franci elvețieni și 0,125% la cele în mărci vest-germane.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o creștere continuă în acest interval. După ce a atins la un moment dat un nivel de 152 dolari/uncie, cel mai ridicat din ultimele 6 luni, al doilea fixing pe data de 23.IX.1977 a fost stabilit la 150,90 dolari/uncie, superior totuși cu 2,40 dolari/uncie celui corespunzător perioadei trecute.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

ECONOMIE MONDIALA

A 10-A CONFERINŢĂ MONDIALĂ A ENERGIEI

ÎN PERIOADA 19—23 septembrie a.c. a avut loc la Istambul, cea de-a zecea Conferinţă Mondială a Energiei, una dintre manifestările tehnico-ştiinţifice de cea mai mare importanţă, din domeniul energiei. La Conferinţă au participat cca. 4 500 de delegaţi din 70 ţări, printre care miniştri şi alţi conducători ai industriilor energetice, din majoritatea ţărilor lumii, confirmînd odată în plus reputaţia acestei manifestări prestigioase ca for internaţional de promovare a cooperării internaţionale.

În contextul creat de penuria crescîndă a resurselor energetice clasice tema actualei Conferinţe „Disponibilitatea şi utilizarea raţională a resurselor energetice" a constituit un subiect care a permis un larg schimb de idei privind : dezvoltarea resurselor energetice clasice, prezervarea acestora printr-o utilizare raţională, noi tehnici în domeniul conversiei eficiente a resurselor de energie primară, dezvoltarea unor tehnologii de utilizare a resurselor energetice neclasice.

PRIMA Conferinţă Mondială a Energiei a avut loc la Londra în anul 1924 ; acţionînd în virtutea unui memorandum aprobat la 11 iulie 1924, Consiliul Executiv internaţional al Primei Conferinţe Mondiale a Energiei a prezentat ţărilor participante, o serie de propuneri care au fost aprobate privind constituirea şi Statutul Conferinţei Mondiale a Energiei ca for internaţional permanent : Respectivul statut a fost modificat la reuniunea din 1958 a Consiliului şi apoi din nou la reuniunea din 1968, cînd s-a stabilit alegerea denumirii engleze a acestei manifestări „World Energy Conference".

Ţelul Conferinţei Mondiale a Energiei este de a promova dezvoltarea şi utilizarea paşnică a resurselor energetice spre beneficiul tuturor popoarelor, în acest scop prevăzîndu-se :

1. Studiul resurselor potenţiale şi al tuturor mijloacelor de producţie, transport, transformare şi utilizare a energiei sub toate aspectele ;
2. Studiul consumurilor energetice în ansamblul raporturilor sale cu creşterea activităţii economice a unei regiuni ;
3. Colectarea şi publicarea de informaţii asupra subiectelor menţionate (1 şi 2) ;
4. Organizarea de conferinţe, cu participarea celor interesaţi în domeniul respectiv.

Prima Conferinţă Mondială a Energiei, ţinută la Londra în 1924, a avut ca temă „Resursele mondiale de energie şi de combustibili şi utilizarea optimă a acestora".

În intervalul pînă la cea de-a 2-a Conferinţă au avut loc : Sesiunea parţială, la Basel, în 1926 cu tema „Dezvoltarea energiei hidraulice şi a navigaţiei interioare", Conferinţa asupra combustibililor, la Londra în 1928, cu tema „Economia generală a industriilor de combustibili ; prepararea şi utilizarea combustibililor" ; Sesiunea parţială, la Barcelona, în 1929, cu tema „Utilizarea şi economia de resurse hidraulice", „Sesiunea parţială de la Tokio, în 1929 cu tema „Dezvoltarea pe plan naţional şi internaţional a resurselor de energie".

A doua Conferinţă Mondială a Energiei, ţinută la Berlin, în 1930, a avut ca temă „Problema energiei, studiată sub diverse aspecte". În intervalul pînă la a 3-a Conferinţă, au mai avut loc : Sesiunea parţială, în Scandinavia, în 1933, cu tema „Problemele de energie în marea industrie şi la transportul pe uscat şi pe mare", Conferinţa de Geniu Chimic, la Londra, în 1936, avînd ca temă „Prima Conferinţă internaţională asupra Geniului Chimic".

A treia Conferinţă Mondială a Energiei a avut loc la Washington D.C. în 1936, cu tema „Economia naţională de energie". În intervalul pînă la a 4-a Conferinţă au avut loc : Sesiunea parţială de la Viena, în 1938, cu tema „Furnizarea de energie pentru agricultură, pentru mica industrie, pentru artele menajere, pentru luminatul public şi pentru transportul pe calea ferată" ; Conferinţa asupra Economiei de Combustibili, la Haga în 1947, cu tema : „Economia de combustibili începînd din 1939 producţia, distribuţia şi utilizarea combustibililor şi energiei".

A patra Conferinţă Mondială a Energiei, a avut loc la Londra, în 1950, cu tema „Resursele mondiale şi producerea de energie". O sesiune parţială a avut loc la New Delhi în 1951 cu tema „Utilizarea electricităţii în agricultură şi coordonarea dezvoltării industriilor cu cea a resurselor de energie", o sesiune parţială la Rio de Janeiro în 1954 cu tema „Planificarea în industria de electricitate ; industria electrică în regiunile tropicale şi subtropicale ; combustibili naturali şi derivaţi ; energia eoliană ; energia solară ; amenajările hidro-electrice internaţionale ; utilizări ale energiei electrice".

A cincea Conferinţă Mondială a Energiei, a avut loc la Viena în 1956 cu tema „Resurse mondiale de energie în lumina recentelor progrese tehnice şi economice".

Au mai avut loc : Sesiunea parţială de la Belgrad, în 1957, cu tema „Energia ca factor de creştere pentru ţările în curs de dezvoltare" ; Sesiunea parţială de la Montreal în 1958, cu tema : „Tendinţele economice ale producţiei, transportului şi utilizării combustibililor şi energiei", Sesiunea parţială de la Madrid, în 1960, cu tema „Procedee care permit rezolvarea problemelor de penurie de energie".

A şasea Conferinţă Mondială a Energiei, a avut loc la Melbourne, în 1962, cu tema „Aspectele noi în domeniul energiei". Au mai avut loc : Sesiunea parţială de la Lausanne, în 1964, cu tema „Lupta împotriva pierderilor, în domeniul energiei", Sesiunea parţială de la Tokio, în 1966, cu tema : „Probleme ale utilizării energiei în anii următori".

A şaptea Conferinţă Mondială a Energiei, a avut loc la Moscova, în 1968, cu tema „Resurse energetice mondiale şi utilizarea lor în profitul umanităţii".

A opta Conferinţă Mondială a Energiei a avut loc la Bucureşti, în 1971, cu tema „Progresul realizat la punerea în valoare a energiei, în particular prin utilizări complexe".

A noua Conferinţă Mondială a Energiei, a avut loc la Detroit, în 1974, cu tema : „Problemele puse economiei şi mediului înconjurător, de către nevoile viitoare de energie".

CEA DE-A ZECEA Conferinţă Mondială a Energiei, a cărei temă a constituit-o disponibilitatea şi utilizarea raţională a resurselor energetice, s-a desfăşurat în cadrul a 4 diviziuni.

Diviziunea 1 „Dezvoltarea resurselor energetice clasice" în cadrul căreia au fost dezbătute problemele : Îmbunătăţirea tehnologiei de explorare ; Îmbunătăţirea metodelor de exploatare a zăcămintelor ; Îmbunătăţirea tehnologiilor în utilizarea resurselor cu conţinut redus de energie ; Disponibilitatea resurselor energetice pentru satisfacerea cererii actuale.

Diviziunea a 2-a „Prezervarea energiei", s-a preocupat de utilizarea energiei în industrie, activitatea comercială şi menajeră, în transporturi şi în agricultură precum şi impactul măsurilor de prezervare, asupra utilizării energiei.

Diviziunea a 3-a „Conversia de energie primară" s-a preocupat de : ameliorarea tehnologiei de conversie a energiei, energia nucleară, producţia combinată de căldură şi electricitate, conversia de combustibili solizi în combustibili lichizi şi gazoşi, sistemul de energie pe bază de hidrogen ; producerea directă a energiei prin mijloace ne-mecanice ; conversia şi utilizarea gazelor naturale şi a gazelor de faclă ; tehnica de prelucrare a petrolului.

Diviziunea a 4-a „Studiul şi dezvoltarea resurselor energetice ne-clasice" s-a preocupat de : fuziunea nucleară ; energia solară ; energia geotermică ; energia eoliană ; energia mareelor şi valurilor : stocajul de energie ; perspectivele resurselor energetice ne-clasice.

În paralel cu lucrările celor patru secţii au avut loc un număr mare de mese rotunde în care s-au dezbătut pe larg şi într-un spirit de deplină sinceritate probleme privind utilizarea unor surse noi de energie ca de exemplu plutoniu, energia solară, energia obţinută prin biodegradarea deşeurilor menajere şi a dejecţiilor animaliere ş.a.

Pe toată durata Conferinţei Mondiale a Energiei a fost deschisă la Palatul sporturilor din Istambul o expoziţie în care instituţii de stat ca Oficiul de electricitate din Turcia şi Institutul de prospecţiuni şi cercetări miniere din Turcia şi cca. 20 întreprinderi particulare din diverse ţări au expus instalaţii utilizate în producerea şi consumul de energie.

Pentru a cunoaşte mai îndeaproape preocupările şi nivelul tehnic al industriei şi cercetării, ţara-gazdă a organizat o serie de vizite tehnice din care menţionăm pe cele de la : Centrul de cercetări nucleare din Cekmece, la Uzina de produse din cupru electrolitic din Rabak, la Centrala electrică din Ambarli ş.a.

A X-a Conferinţă Mondială a Energiei a fost precedată de şedinţele Consiliului executiv, care în zilele de 17 şi 18 septembrie a.c. a dezbătut probleme de ordin general ; s-a aprobat ca document oficial de lucru lista cu cca. 600 termeni standard în domeniul energiei, s-au aprobat cererile de aderare ca membre permanente, a unor ţări, a fost votat bugetul Conferinţei şi cotizaţiile ţărilor.

Delegaţia română ca participantă atît la lucrările Consiliului executiv cît şi la cele ale Conferinţei mondiale a avut ocazia confruntării părerilor privind politica energetică proprie cu opinia altor ţări mari şi mici, bogate sau sărace sub aspectul resurselor naturale şi al posibilităţilor tehnologice.

Considerînd că aceste opinii merită să fie cunoscute de un cerc cît mai larg de specialişti din ţara noastră ne propunem să le dedicăm o atenţie specială într-unul din numerele viitoare.

dr. ing. C. RUSIN

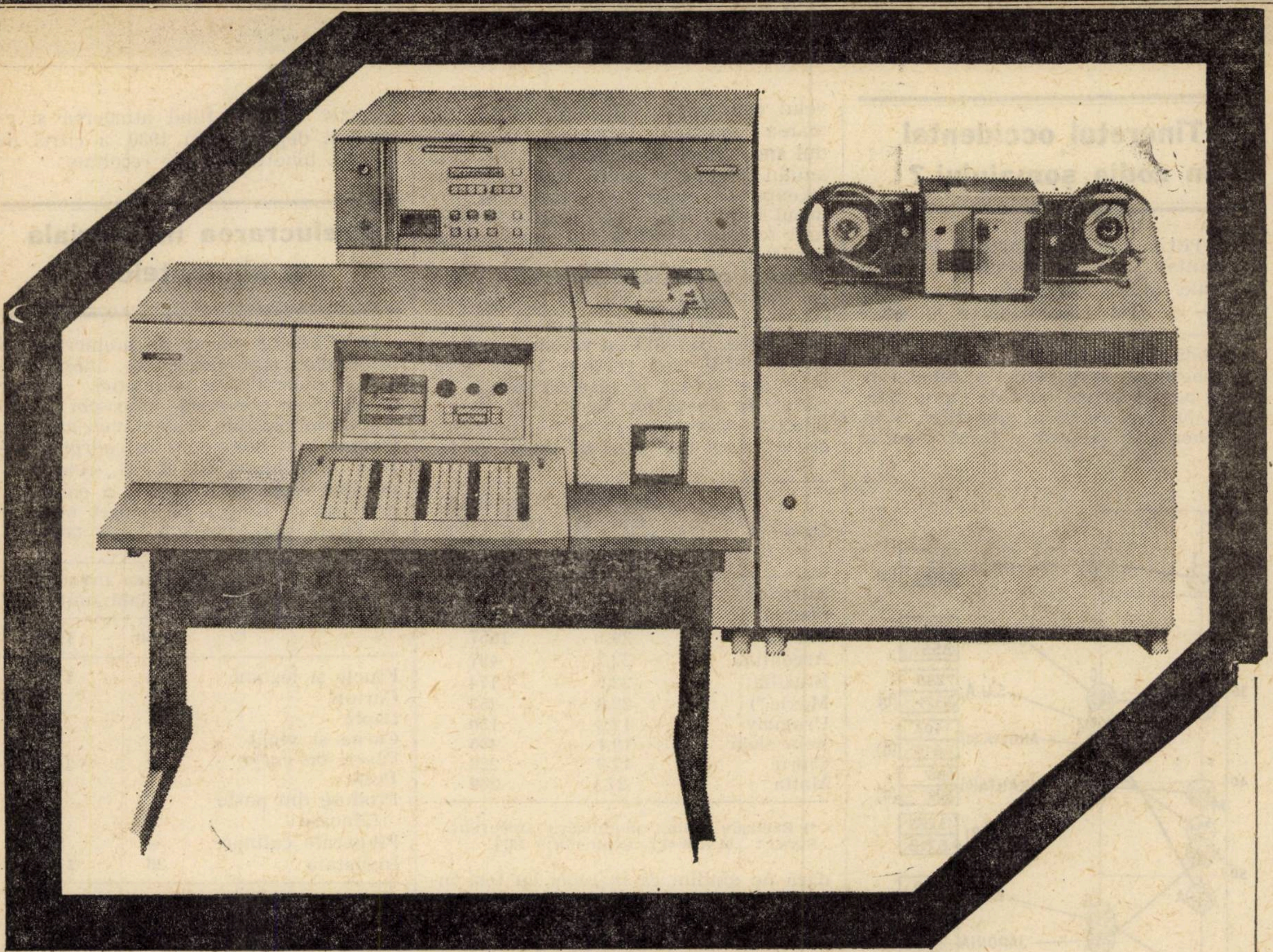

robotron 1600

În cazurile în care este necesară prelucrarea de date cu o mare eficiență de utilizare ROBOTRON 1600 înseamnă un sistem semiautomatizat de prelucrare a datelor cu posibilități multiple

Componente : unități decentralizate de exagerare și comandă, memorii, imprimante ,echipamente periferice

Mod de lucru : prelucrarea manuală sau automată a informațiilor numerice și alfanumerice în imediata apropiere a locului în care acestea se culeg (este posibilă transmiterea informațiilor extrase direct unui calculator numeric în vedere prelucrării în timp real sau pentru teleprelucrare)

Cu ajutorul imprimantei, se obține atît protocolul extragerii datelor cît și rezultatul la ieșirea din calculator.

ROBOTRON 1600 este un sistem on-line de prelucrare a datelor deosebit de eficient în diferite configurații de utilizare, și bine înțeles poate fi cuplat direct cu multe calculatoare numerice.

Büromaschinen - Export
Gmb H Berlin R.D.G. –
108 Berlin, Friedrichstrasse 61
Republica Democrată Germană

bme

Informați-vă !
Documentația noastră vă stă la dispoziție

PUBLICOM

MONDORAMA

Tineretul occidental în zodia șomajului ?

DATELE statistice publicate în țările occidentale, inclusiv din surse guvernamentale, indică menținerea în continuare — și chiar accentuarea în unele țări — a ratei ridicate a șomajului. Totodată, se agravează continuu situația tinerilor, îndeosebi a celor care caută pentru prima oară de lucru, ponderea lor în ansamblul șomerilor fiind, în general în creștere. După cum se vede din graficul alăturat, în 1976 această pondere reprezenta — în medie pe principalele șapte țări capitaliste industrializate — 41,8%, față de 39,8% în 1973.

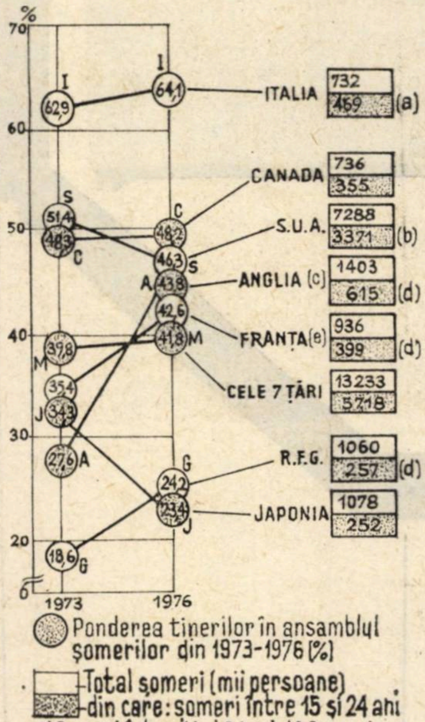

a) Șomeri între 14 și 24 ani; b) Șomeri între 16 și 24 ani; c) Exclusiv Irlanda de Nord; d) Șomeri sub 25 ani; e) Date publicate de Ministerul Muncii.
M = la pondere - cifra medie -
(După «l'Observateur de l'O.C.D.E.»)

Referindu-se la evoluții mai recente, ziarul „Le Monde" informa (în numărul său din 1 septembrie a.c.) că în decurs de douăsprezece luni, încheiate la 1 iulie 1977, efectivul șomerilor din țările vest-europene a sporit cu 12%, iar numărul tinerilor aspiranți la un loc de muncă din douăzeci și patru de țări capitaliste cele mai dezvoltate se ridică la 7 milioane.

Decalajul acumulării

ÎNTR-UN studiu asupra evoluției economiei statelor mai avansate dintre țările în curs de dezvoltare, revista sovietică „Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnoșenia" publică și o serie de date, printre care cele referitoare la un indicator de bază al potențialului progresului lor economic, cum este nivelul acumulării. Calculată prin însumarea investițiilor în capital fix cu soldul modificării stocurilor în decursul anului respectiv, acumularea apare fie în expresie relativă (ca pondere în produsul intern brut), fie în valoare absolută (ca sumă totală sau raportată pe locuitor).

Cifrele comparabile din tabelul alăturat evidențiază că rata în general mai mică a acumulării din țările în curs de dezvoltare, corelată cu volumul mai redus al P.I.B.-ului, conduce la un nivel mult mai scăzut al acumulării (pe locuitor) în aceste țări decît în țările capitaliste dezvoltate, în pofida unor necesități mult mai mari de investiții. Iar dacă ne gîndim că în tabel au fost incluse țări în curs de dezvoltare mai avansate, respectiv cu un nivel al P.I.B. (sau P.N.B.) sensibil mai ridicat decît media pe acest grup de țări, devine evident de ce o amplă finanțare externă, mergînd mînă în mînă cu intensificarea eforturilor proprii, constituie imperativul categoric al lichidării decalajelor economice.

Țara	Rata acumulării (în % din P.I.B.)	Raportat pe locuitor (dolari S.U.A.)
Austria	31,4	1376
Spania	27,6	670
Suedia	24,1	1657
Argentina	22,2	497
Brazilia	22,6	174
Mexic *)	22,8	253
Uruguay	12,3	150
Venezuela	19,1	485
Cipru	17.3	222
Malta	27,1	289

*) Exclusiv soldul modificării stocurilor.
Sursa : „M.E.M.O.", septembrie 1977.

Polonia: orientări în politica agrară

ÎN AGRICULTURA Poloniei sînt ocupate 4,2 mil. de persoane, încît la fiecare 100 ha revin cîte 25 de lucrători, specialiștii apreciind că nivelul acestui indice este prea ridicat. Totodată, se menține tendința de deplasare a tineretului în alte sectoare ale economiei naționale, iar două milioane de persoane din mediul rural au o dublă ocupație : ca muncitor și țăran. Pe de altă parte, după cum se arată în presa poloneză, randamentul mediu la hectar la diferite culturi agricole este încă insuficient, fiind influențat de nivelul scăzut al agrotehnicii practicate în numeroase gospodării individuale.

Politica agrară a partidului și statului polon urmărește ridicarea agriculturii prin extinderea suprafețelor cultivate de gospodăriile de stat și cooperativele agricole, consolidarea economico-organizatorică a acestor unități, dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii (ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor, sporirea cantităților administrate de îngrășăminte chimice de la 181 kg substanță utilă la hectar în 1975 la 250 kg în 1980 ș.a.). Pentru realizarea măsurilor menționate, investițiile în agricultură sporesc în cursul actualului cincinal pînă la o cincime din venitul național, principalul obiectiv urmărit fiind atingerea și eventual depășirea în 1980, a cifrei de 26 mil. tone de cereale recoltate.

Prelucrarea industrială a alimentelor

DIVERSELE forme de prelucrare a produselor agro-alimentare, înainte de a fi comercializate populației, cunosc o extindere crescîndă, îndeosebi în țările industrializate. Datele unei anchete, efectuată în acest sens în cadrul industriei alimentare din R.F.G., relevă — de pildă — creșterea rapidă a cantității produselor livrate în comerț în stare înghețată sau congelată (vezi tabelul).

Produsul	Cantitatea înghețată sau congelată (mii tone)	
	1960	1975
Fructe și legume	14	110
Cartofi	1	76
Lapte	1	11
Carne și vînat	—	10
Păsări de curte	25	436,5
Pește	5	44
Produse din paste făinoase	1	0,5
Preparate culinare	—	68
Înghețată	26	171

Sursa : „Industries alimentaires et agricoles", nr. 9—10/1976.

Statistici vest-germane recente arată că ponderea produselor prelucrate de industria alimentară, în volumul total al consumului populației la un produs sau altul, reprezintă 100% în cazul cerealelor panificabile, al orezului, zahărului, cacauei sau uleiurilor alimentare, 98% în cazul fructelor necojite, 96% pentru grăsimile animale, 84% pentru lapte, 73% pentru miere, 65% pentru pește, 55% pentru carne, 26% pentru legume etc.

Preocupări pentru protecția mediului în Bulgaria

PLANUL cincinal al R. P. Bulgaria pe perioada 1976—1980 prevede investiții de aproape 1 miliard de leva pentru protecția mediului înconjurător, de 2,5 ori mai mult decît cincinalul trecut. O treime din această sumă va fi afectată epurării apelor. În această perioadă, relevă agenția B.T.A., vor fi construite 750 instalații de epurare a apelor utilizate în industrie și 29 stații de epurare urbane, ceea ce va permite epurarea în 1980 a aproape 57% din apele reziduale, față de 27% în prezent. Peste 100 milioane de leva sînt destinate sporirii purității aerului în regiunea Capitalei, a combinatelor metalurgice, a combinatului chimic de la Devnia, a fabricilor de ciment etc. Potrivit previziunilor, la sfîrșitul cincinalului noile instalații vor trebui să absoarbă 1,350 milioane tone de materiale toxice. Credite bugetare importante sînt prevăzute și pentru împăduriri, combaterea eroziunii, valorificarea terenurilor deteriorate.

CURIER

GLOSAR

Fondul Monetar Internațional

ÎN ACESTE ZILE se țin la Washington sesiunile reunite ale Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale. În cele ce urmează, o fișe cuprinzînd unele date asupra activității actuale a Fondului.

— **Data înființării :** iulie 1944.

— **Profil :** principalul organism internațional de cooperare în domeniul valutar-financiar.

— **Scopuri :** supravegherea aplicării sistemului monetar internațional și acordarea de credite pentru echilibrarea deficitelor temporare ale balanțelor de plăți.

— **Apartenență :** face parte din sistemul organismelor specializate ale O.N.U.

— **Numărul statelor membre :** 131. România a aderat în decembrie 1972 ca al 125-lea membru.

— **Statut :** în prezent se mai află încă în vigoare statutul din 1944, pînă la acceptarea modificărilor aduse acestui statut de către 3/5 din numărul membrilor dispunînd de 4/5 din puterea totală de vot. La sfîrșitul lui iulie 1977, modificările fuseseră acceptate de 45 membri dispunînd de 51.45% din voturi.

— **Conducere :** Consiliul guvernatorilor, în care sînt reprezentate direct toate statele membre: Consiliul directorilor executivi, compus din 20 directori executivi din care 5 reprezintă fiecare cîte o țară, iar 15 cîte un grup de țări. Directorii executivi aleg pe directorul general.

— **Capital:** constituit prin vărsămintele de cote ale țărilor membre, efectuate integral la aderare, în aur sau valute convertibile (25%) și monedă națională (75%). Periodic se procedează la revizuirea generală a cotelor, în sensul majorării lor procentual uniforme sau cu anumite corecturi. La a VI-a revizuire (1976), totalul cotelor a fost majorat de la 29 miliarde D.S.T. (1 D.S.T. = circa 1.15 dolari S.U.A.), la 39 miliarde D.S.T. Pentru a VII-a revizuire (1978) se va propune o majorare al cărei cuantum urmează să fie stabilit.

— **Supravegherea** aplicării sistemului monetar internațional: în condițiile actuale ale lichidării de fapt a sistemului de la Bretton Woods (1944), lipsei unui nou sistem și flotării generalizate a cursurilor valutare pe piețele occidentale, viitorul statut al F.M.I. prevede ca fiind de competența Fondului „adoptarea principiilor de îndrumare a politicii membrilor în domeniul cursurilor valutare“ și „exercitarea unei supravegheri ferme“ asupra acestei politici. Obiectivele urmărite : evitarea utilizării cursurilor valutare în scopuri de concurență neloială, evitarea creării de condiții dezordonate pe piețele valutare, luarea în considerare a intereselor altor membri.

— **Credite :** pe lîngă tragerile curente efectuate de țările membre potrivit vechiului statut, F.M.I. încearcă să satisfacă marile nevoi de credite prin : lărgirea finanțării compensatoare, destinată acoperirii neîncasărilor la export determinate de situația pieții sau de alte cauze specificate: crearea unei facilități suplimentare de credit („Facilitatea Witteveen“, după numele actualului director general al F.M.I.) de circa 10 miliarde D.S.T.; se examinează posibilitatea unei noi emisiuni de D.S.T.

Pentru completarea resurselor F.M.I., în afara majorării cotelor de participare se prevede lărgirea Aranjamentelor generale de împrumut [1]) și continuarea vînzărilor de aur.

— **Dobînzile** plătite Fondului variază după perioadă între 4 și 6.375% pentru majoritatea creditelor.

C. K.

---

[1]) Vezi glosarul din 16 septembrie 1977.

Forajul submarin în dezbatere internațională

Epaminonda Lătărețu, Brăila — Cea de-a zecea conferință internațională consacrată tehnologiei forajului submarin, desfășurată în mai a.c. la Houston, Texas, a examinat perspectivele reducerii cheltuielilor legate de extracția submarină a țițeiului și gazelor și apropierii lor de nivelul extracției pe uscat, precum și problemele efectuării acesteia în condiții de securitate pentru om și mediul înconjurător. La conferință s-a schițat de asemenea tendința către extinderea operațiunilor de prospectare și extracție în primul rînd în zonele de mai mică adîncime ale platoului continental, urmînd ca regiunile mai adînci să fie atacate pe măsura perfecționării tehnicii și tehnologiei de foraj și extracție submarină. În ceea ce privește interesul pe care-l suscită asemenea conferințe se poate menționa că la cea din acest an au fost prezentate 300 de referate și 1 000 de exponate (din 16 țări capitaliste dezvoltate), față de 100 de referate și 380 de exponate la conferința din 1969 ; totodată, numărul vizitatorilor (ingineri, în proporție de trei-pătrimi) a depășit la actuala ediție 60 de mii de persoane față de 4 300 în 1969.

Bonitate

Virgil Tomasian, București — Ca termen general, bonitatea — noțiune folosită în articolul „Dezechilibrele balanțelor de plăți“ din nr. 36/1977 la care vă referiți — se referă la încrederea pe care o inspiră o persoană, fizică sau juridică, în relațiile cu partenerii săi comerciali, financiari, de afaceri. Astfel, în relațiile de comerț exterior, bonitatea unui partener extern sintetizează situația economico-financiară a acestuia, gradul de încredere pe care îl inspiră ; în acest caz, aprecierea bonității se face avînd în vedere situația bilanțului și profiturilor partenerului respectiv, precum și modul în care acesta și-a onorat în trecut obligațiile sale contractuale.

O utilizare largă în relațiile economice internaționale o are noțiunea de bonitate financiară, care sintetizează poziția financiară a țărilor care solicită credite internaționale și care au sau nu o datorie externă. Studierea bonităților financiare a țărilor care solicită împrumuturi externe se face cu ajutorul mai multor indicatori, unii dintre ei numiți în unele lucrări de specialitate indicatori ai datoriei externe (de exemplu, rata datoriei externe, care măsoară cît la sută din veniturile din exporturi sînt destinate rambursării datoriei externe ; modul în care este eșalonată datoria externă etc.). O importanță deosebită în aprecierea bonității financiare a unei țări o au o serie de indicatori macroeconomici, precum creșterea venitului național, situația balanței de plăți etc. În ultimă instanță studierea bonității financiare a țărilor care solicită împrumuturi externe urmărește să stabilească care este capacitatea acestor țări de a onora împrumuturile contractate, ca și oportunitatea contractării de noi împrumuturi și credite externe.

Recensămînt

Anca Preda, Brașov — În urmă cu zece ani, în lume existau încă 36 țări în care nu avusese loc niciodată un recensămînt veritabil al populației. Astăzi lista respectivă mai cuprinde numai următoarele țări : Afganistan, Burundi, Benin, Ciad, Etiopia, Laos, Liban, Niger, Papua-Noua Guinee, Ruanda și Zair, dar și în majoritatea acestora sînt prevăzute a avea loc recensăminte încă înainte de sfîrșitul deceniului în curs, în general cu sprijinul Fondului Națiunilor Unite pentru activități privind populația.

Pescuitul pe glob

Dumitru Palcu, Sînnicolaul Mare — Cele mai recente date ale F.A.O. referitoare la „recolta“ mondială de pește privesc anul 1975 — 69,7 milioane tone, din care 10,4 mil. t din fluvii, rîuri, lacuri și alte ape interioare. În 1948 producția mondială de pește era de sub 20 mil. t, pentru ca în 1971 să ajungă la 70,8 mil. t. Jumătate din „recolta“ anului 1975 a fost obținută de patru țări (Japonia, U.R.S.S., China și Peru). Oceanul Pacific a furnizat în 1975 30,3 mil. t, urmat de Oceanul Atlantic (25,8 mil. t) și Oceanul Indian (3 mil. t). Acvacultura furnizează pentru moment circa 6 mil. t de pește pe an, dar se anunță bogată în promisiuni. Circa 30% din totalul cantității pescuite pe plan mondial a fost destinat producției de făină de pește, restul fiind consumat în stare proaspătă, congelată sau conservată.

În aprecierea posibilităților de sporire a cantității de pește prins anual ar trebui ținut seama de o serie de specii de pește (de exemplu din apropierea coastelor Antarcticii) care nu au intrat în consumul curent, dar urmează să fie puse în curînd în valoare.

Ponderi în comerțul mondial

Letiția Porumbaru, Pitești — După cîțiva ani de ușor reviriment, participarea Statelor Unite la comerțul mondial de produse industriale finite (exprimată prin ponderea în valoarea globală a exportului acestora) s-a restrîns din nou anul trecut, fiind de 20,3%. Această reducere se datorează îndeosebi scăderii ponderii exporturilor americane de mașini, instalații și mijloace de transport. Printre cauzele invocate în cercurile de specialitate, figurează slăbirea competitivității produselor americane (sub efectul creșterii mai lente a productivității muncii în industrie) comparativ cu principalii concurenți (Japonia, R.F.G., Franța etc.), restricțiile care frînează exporturile americane către țările socialiste ș.a. Constatarea este valabilă, de altfel, pentru ansamblul exporturilor S.U.A. În timp ce — după datele F.M.I. — valoarea acestora a crescut anul trecut doar cu 6,9% (față de un spor de 9,2% în 1975), exporturile japoneze, de pildă, s-au majorat cu 20.3%, iar cele vest-germane cu 13%.

Considerații asupra ierarhizării unor indicatori de eficiență

(Urmare din pag. 12)

atunci, întrucît n_i se referă la situația de la sfîrșitul anului, identică cu începutul anului următor, este necesară și echivalarea ca natură pentru primul an. Ca urmare:

$$I'^0 = I \cdot q + I^0 = I \cdot q + \sum I_a \frac{1}{(1+a)^{n_i}} =$$
$$= 50 \text{ mil lei} + 335 \text{ mil lei} = 385 \text{ mil lei.}$$

Astfel se ajunge aproape de cifra 385,6 mil. lei. Aceasta înseamnă că, actualizînd în condițiile valorilor corespunzătoare lui ni+1 (fapt care presupune lichiditatea din momentul calculului, la începutul anului), este satisfăcătoare numai echivalarea după timp.

Delimitarea formelor de eficiență sintetică devine relevantă în condițiile construirii și includerii indicatorilor sintetici de eficiență, simplă și complexă, într-un tabel (vezi tabel pag. nr. 12).

Semnificația prescurtărilor folosite este următoarea:

C, F și I — grupe de resurse unde C = cost anual; F = mijloace fixe plus mijloace circulante și I = investiții (sens larg);
Q_p, Q și V_n — producția (globală sau marfă) pe o perioadă (an, trimestru etc.), producția fizică și, respectiv, venitul național (sau producția netă);
E, V și $\overline{V}$ — economii anuale și venit net anual, respectiv venit net mediu anual;
D și T_n — durata de funcționare a obiectivului de investiții și, respectiv, perioada normată de recuperare;
' — indicativ pentru echivalare ca natură a resurselor ocupate cu cele consumate;
0 — indicativ pentru echivalare după timp (actualizare a valorilor viitoare);
'0 — indicativ pentru echivalare dublă, ca natură și după timp.

După cum se vede ,în extremitatea tabelului, pe linii și coloane indicatorii sînt, în general, de un grad mai ridicat de sinteză, căpătînd un caracter final. Astfel, rentabilitatea echivalată ca natură și după timp constituie în concepția după care a fost construit tabelul, indicatorul sintetic final. În cazul în care nu există investiții la unitatea economică în cauză, caracter final prezintă indicatorul rentabilității echivalată ca natură. Caracterul final al rentabilității ar fi întregit dacă el ar reflecta și echivalarea sub aspectul îmbunătățirii calității produselor. Desigur, caracter final ar putea căpăta și unul din indicatorii productivității nete integrale dacă ar fi stabilit în baza unor recalculări[5]) ; în aceste condiții el ar reflecta mai bine preocuparea întreprinderilor pentru creșterea valorilor de întrebuințare cu minimum de cheltuieli, atît curente cît și resurse ocupate și avansate în perioada dată.

Avîndu-se în vedere notarea coloanelor cu cifre între 1—9 și a liniilor cu litere între a—f, se pot identifica indicatorii sintetici de largă răspîndire. Astfel, costul unitar simplu se află în căsuta 3 a în pătrățelele tabelului, costul unitar complex (care cuprinde și taxa pentru fonduri) în 3d, indicatorul cheltuieli la 1 leu producție marfă este în 4a, perioada de recuperare, statică, din venit net în 8c, iar cea actualizată în 8e. În căsuțele libere s-ar putea introduce, sub aspect logic, indicatori corespunzători, pe măsură ce teoria și practica economică i-ar găsi necesari.

---

[5]) A se vedea articolul nostru din „Revista economică" nr. 31/1976.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

IOAN CHIPER, comuna Schela, județul Iași — Șoferii de pe autocamioane, membri ai cooperativei agricole de producție, se retribuie în acord sau în regie, pe baza aprobării adunării generale, iar nivelul retribuției este cel stabilit pentru meseriile asemănătoare din unitățile agricole de stat, cu condiția executării unor lucrări de același volum și complexitate, și fără a depăși retribuția funcției de președinte (art. 28 din Legea nr. 27/1967 privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste).

Cooperatorii, calificati în meseria de șofer pot primi o retribuție suplimentară de cel mult 15 la sută din retribuția lor de bază pentru contribuția adusă la depășirea producției planificate pe ansamblul cooperativei agricole de producție — potrivit reglementărilor de la cap. III art. 50 din Legea nr. 27/1976. Se menționează că la acordarea retribuției suplimentare se va tine seama, pe lîngă alte criterii și conditii precizate în lege si de modul cum a fost întretinut autovehiculul, economia de carburanți, cauciucuri etc.

În ceea ce privește folosirea autoturismelor proprietate personală în interesul serviciului, reglementările sînt cele stabilite pe economie, prin Decretul nr. 415 din 16 decembrie 1976, iar dreptul și condițiile de decontare a cheltuielilor ocazionate de asemenea deplasări sînt precizate la art. 9.

SULI HAJNAL, Timișoara — În situația în care avansul în numerar, acordat în condițiile art. 29, lit. a din „Regulamentul operațiilor de casă al unităților socialiste", aprobat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976, nu este cheltuit, acesta trebuie restituit la casierie, potrivit art. 31 din același regulament, în termen de cel mult patru zile lucrătoare de la primirea lui, exclusiv ziua primirii. Penalizarea de 0,50 la sută se aplică în cazurile mentionate la art. 38 din regulament.

În cazul avansurilor în numerar, din care nu s-a efectuat nici o cheltuială, este necesară examinarea cauzelor acestei situații. Dacă se constată că avansul a fost acordat în mod deliberat pentru a fi folosit în alte scopuri decît cele prevăzute de lege, urmează ca cei vinovati să fie trasi la răspundere potrivit legii.

LAZĂR MUNTEANU, Brăila. — Dispozițiile legale privind încadrarea personalului nu conțin prevederi referitoare la situații indentice cu cea prezentată de dv. Organele de conducere ale unităților socialiste au datoria însă de a lua măsurile necesare pentru organizarea la un nivel corespunzător a producției și a muncii, să prevină abaterile de la ordinea și disciplina muncii socialiste, să acționeze împotriva oricărei lipse de răspundere, a neglijenței și risipei, a oricăror fapte care aduc pagube avutului obștesc (art. 98) (1) din Codul Muncii).

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 39 din 30 septembrie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Perfecționarea organizării — cerință a accelerării construcției socialiste **(Dan Popescu)** 1
— Depășirea planului fizic prin folosirea intensivă a utilajelor și spațiilor de producție **(Gh. Drăghici, L. Țintea)** 3
— Dezbatere „R. E." Mecanizarea și automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității (II) **(V. Boescu, B. Pădure)** 5
— O condiție vitală a reducerii cheltuielilor de producție — optimizarea transporturilor **(C. Suciu)** 7
— Majorarea retribuțiilor – venituri sporite pentru o nouă categorie de oameni ai muncii **(Ovidiu Naneș)** 9
— Structuri comerciale adecvate îndeplinirii programului de creștere a nivelului de trai **(Gheorghe Teodorașcu, Ioan Georgescu)** 10
— Campania agricolă de toamnă Maximă mobilizare a forțelor pentru executarea la timp a lucrărilor **(M. Spătaru)** 11
— Puncte de vedere. Considerații asupra ierarhizării unor indicatori de eficiență după gradul de sinteză **(dr. P. Jica)** 12

CONDUCERE • ORGANIZARE

— „R.E." în sprijinul extinderii metodelor și tehnicilor moderne utilizate în unitățile model. **(Tr. Cănescu, V. Caisân, I. Svasta)** 14

TEORII • IDEI

— Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (II). Dezvoltarea schimburilor comerciale mondiale și creșterea rolului negocierilor **(dr. Ioana Erdös Dumitrescu)** 17
— Centenarul independenței. Mutațiile survenite în viața social-politică în condițiile independenței de stat a României (II) **(prof. dr. N. Petreanu, conf. dr. N. Huscariu)** 19
— Forumul mondial al demografilor **(Vladimir Trebici)** 21
— Școli • curente • economiști. Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști nemarxiști contemporani (II). **(Sultana Sută-Selejan)** 22
— Convorbiri economice cu Bertrand de Jouvenel **(Dinu Dragomirescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Reuniunea de la Belgrad — o nouă etapă spre întărirea securității și dezvoltarea cooperării în Europa **(Niță Constantin)** 25
— A 10-a Conferință mondială a energiei **(dr. ing. C. Rusin)** 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

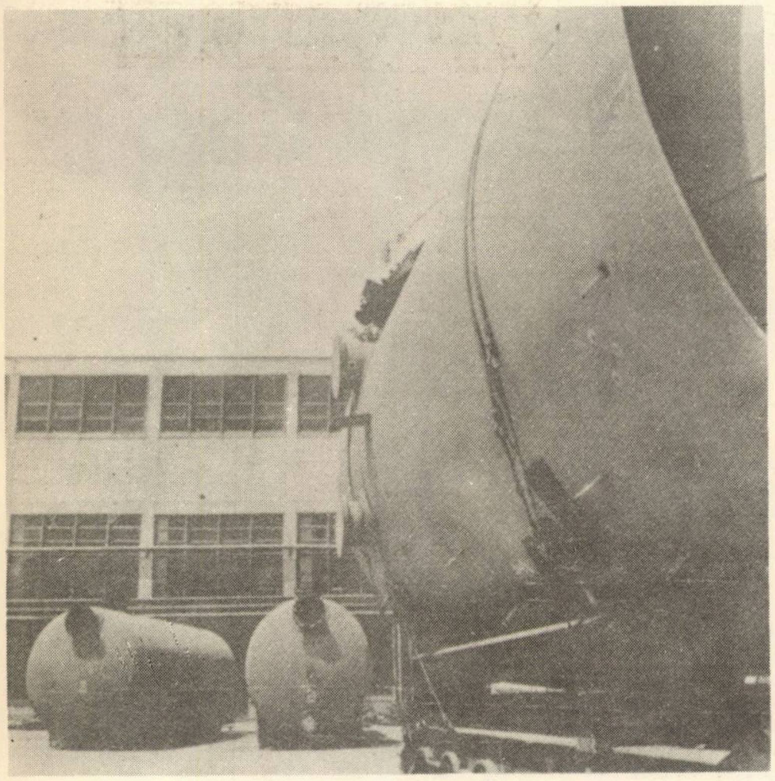

CENTRALA DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

BUCUREŞTI-ROMÂNIA

bulevardul ION ŞULEA Nr. 313, sector 4

telefon 44 11 94, 44 17 94 telex 11613

Centrala de utilaje şi piese de schimb pentru industria chimică reuneşte întreprinderi de înaltă tehnicitate şi cu tradiţie industrială, specializate în fabricaţia de :

— utilaje şi instalaţii pentru industria chimică (coloane, reactoare, scrubere etc) din oţeluri inoxidabile şi oţel carbon ;

— utilaje şi conducte din oţeluri emailate ;

— utilaje şi instalaţii tehnologice din materiale termoplastice ;

— rezervoare, utilaje tehnologice, conducte, instalaţii de ventilaţie din PAFS (poliester armat cu fibre de sticlă) pentru industria chimică şi alimentară — rezistente la fluor şi la compuşii acestuia ;

— rezervoare, utilaje tehnologice şi conducte pentru industria chimică, minieră sau alimentară protejate cu folii de elastomeri pe bază de cauciuc natural, butadienstirenic, policloroprenic, butilic, acrilonitrilic, polietilenă clorosulfonată.

— utilaje din materiale carbografitice (schimbătoare de căldură, scrubere coloane etc) precum şi protecţii cu materiale grafitice.

— matriţe pentru industria maselor plastice şi cauciucului inclusiv pentru fabricaţia de anvelope de autoturisme şi autocamioane.

— aparate de măsură, control, automatizare :

a. aparate indicatoare, de măsură şi control pentru temperatură, presiune, nivel şi debit în instalaţiile chimice (termometre, manometre cu membrană de separaţie, indicatoare şi semnalizatoare de nivel, indicatoare de debit de tipul rotametrului pentru apă şi aer, cutii de protecţie din răşini poliesterice armate cu fibre de sticlă echipate cu aparate de măsură şi control).

b. elemente auxiliare pentru instalaţii de automatizare (relee, electroventile, ventile acţionate pneumatic, oale de condens).

c. ventile şi valve pentru industria cauciucului (camere de aer).

— Pompe centrifugale din oţeluri inoxidabile

— Pompe centrifugale rezistente la coroziune din :

silumin
fontă silicoasă,
răşini sintetice,
materiale termoplastice
materiale carbografitice
fontă ebonitată şi cauciucată.

Armături industriale acţionate electric, pneumatic sau manual confecţionate din :

oţeluri inoxidabile
materiale termoplastice
fontă ebonitată.

— Chituri, mortare, mase de şpaclu pe bază de lianţi anorganici, utilizabile la protecţii anticorozive rezistente la temperaturi pînă la +1000° Celsius.

— Adezivi şi masticuri pe bază de elastomeri.

— Articole tehnice buretoase pe bază de latexuri sintetice pentru industria auto, mobilei etc.

Centrala dispune de un centru pentru studii şi analize privind gradul de poluare chimică a atmosferei şi apelor.

De asemenea, în cadrul centralei funcţionează un sector de proiectare şi studii pentru utilaje în industria chimică.

ANTILOPA — o marcă de prestigiu care poartă,
la cel mai înalt nivel renumele întreprinderii producătoare

I.I.S. „PROGRESUL“
str. Dudeşti-Pantelimon nr. 44, Bucureşti sector 3 tel. 27 76 35

1977 OKT 7

Este cea mai mare fabrică de încălţăminte pentru femei, din ţară, producînd zilnic peste 20.000 perechi în circa 780 modele, cu feţe din piele şi din înlocuitori, în culori variat nuanţate.

Pentru toate gusturile şi pentru toate anotimpurile, încălţămintea pentru femei cu marca „ANTILOPA“ este neîntrecută.

60% din producţia curentă a acestui an este alcătuită din noutăţi faţă de anul 1976.

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

1
197

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Corelaţia productivitate – venituri

O modalitate perfecţionată de aprovizionare a întreprinderilor

Studiul muncii, instrument de creştere a eficienţei

AUTOUTILAREA

AUTOUTILAREA

AUTOUTILAREA

CREATIVITATEA TEHNICĂ

Numărul 40 ● Vineri 7 octombrie 1977

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN CAPITALĂ

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a analizat, în cadrul unei vizite de lucru în Capitală, împreună cu specialişti, cu cadre de răspundere, modul în care se aplică măsurile stabilite de conducerea partidului pentru realizarea construcţiilor edilitare într-un stil arhitectonic specific, original, demn de tradiţiile artistice ale poporului nostru, de societatea noastră socialistă.

În această vizită secretarul general al partidului a fost însoţit de tovarăşa Elena Ceauşescu, de tovarăşii Ion Dincă, Iosif Uglar, Ştefan Andrei, Vasile Patilineţ.

Pe întregul parcurs al vizitei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu au fost întîmpinaţi cu profundă dragoste şi stimă, expresie a recunoştinţei faţă de grija neobosită a conducerii partidului, a secretarului său general, pentru crearea unor condiţii tot mai bune de viaţă a întregului nostru popor.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

ECONOMIE NATIONALA

„Pentru a realiza cu succes planul pe anul viitor și, desigur, și pe anul acesta, sînt necesare măsuri hotărîte pentru ca toate capacitățile de producție să lucreze la parametrii proiectați, pentru creșterea indicelui de folosire a mașinilor".

NICOLAE CEAUȘESCU

EXTINDEREA EXPERIENŢEI POZITIVE ÎN UTILIZAREA OPTIMĂ A CAPACITĂŢILOR DE PRODUCŢIE

JUDEȚUL CONSTANȚA se situează printre județele ce au cunoscut în ultimele decenii o amplă dezvoltare economico-socială care s-a reflectat și într-o creștere susținută a nivelului de trai al celor ce muncesc, în înscrierea județului pe traiectoria civilizației industriale. Producția noastră globală industrială a înregistrat în anul 1976 o creștere de 36 de ori — față de cea din 1950. Ritmul creșterii producției industriale s-a situat peste media pe țară, ceea ce a făcut ca ponderea județului în producția globală industrială a țării să sporească substanțial. O asemenea dezvoltare de proporții a fost posibilă pe baza unui însemnat efort de investiții : de la 25,6 miliarde în cincinalul 1971—1975 la 70 de miliarde în cincinalul 1976—1980, Constanța situîndu-se pe unul din primele locuri între județele țării din acest punct de vedere. Beneficiind din plin de roadele politicii partidului de industrializare a tuturor zonelor țării și punînd în valoare condițiile locale deosebit de favorabile, Constanța și-a dezvoltat armonios atît industria cît și agricultura, și-a consolidat rolul de prim ordin pe care îl îndeplinește în asigurarea transportului maritim al țării.

Se poate aprecia că întreprinderile noastre dispun astăzi de dotare cu tehnică modernă și de un valoros potențial uman. Eforturile unităților economice din județ sînt concentrate în prezent în direcția organizării științifice a producției și a utilizării în grad cît mai înalt a capacităților de care dispun pentru a răspunde — prin realizări deosebite în îndeplinirea exemplară a planului și a angajamentelor asumate — însemnatului efort material și financiar pe care statul nostru socialist îl face și pentru a contribui pe această cale la creșterea bunăstării oamenilor muncii.

Exigențe ale exploatării cu randamente înalte a mașinilor și utilajelor

UNITĂȚILE PRODUCTIVE din județul Constanța, ca și cele din întreaga țară, dispun de capacități de producție moderne, utilizate cu randamente tot mai înalte pentru îndeplinirea sarcinilor de plan. **Pe primele 9 luni din acest an, planul producției globale industriale și al productivității muncii a fost îndeplinit și depășit.** La export au fost livrate suplimentar față de prevederi mărfuri în valoare de circa 8 milioane lei-valută. Preocuparea permanentă a colectivelor de oameni ai muncii pentru ca efortul lor productiv să se materializeze în efecte cît mai mari a făcut ca **întreaga depășire a producției globale industriale să se obțină pe seama sporirii productivității muncii.**

Creșterea gradului de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare reprezintă o problemă actuală de care se preocupă cu insistență Comitetul nostru județean de partid, precum și consiliul oamenilor muncii din fiecare întreprindere. Pentru transpunerea în viață a prețioaselor indicații ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de Comitetul politic executiv al C.C. al P.C.R. în vederea utilizării la niveluri tot mai ridicate a capacităților de producție, în întregul județ am desfășurat o acțiune susținută de elaborare a unor programe concrete de măsuri, cu termene și responsabilități precise, care a condus la ridicarea substanțială a indicilor de folosire a mașinilor și utilajelor. **Dintre cele mai bune realizări putem evidenția pe cele obținute la Combinatul de lianți și azbociment din Medgidia, la Combinatul de îngrășăminte chimice din Năvodari, la Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas, la cea producătoare de materiale de construcție, la Întreprinderea de ulei din Constanța etc.** La nivelul întregului județ, am organizat o comisie a cărei menire principală rămîne descoperirea și mai ales valorificarea tuturor posibilităților de sporire a folosiriii mașinilor și utilajelor. Ca rezultat direct al activității acesteia, în circa 40 de întreprinderi au fost create toate condițiile necesare pentru ca să fie depășit — de multe ori substanțial — indicele minim de 85%. De asemenea, prin perfecționarea organizării fluxurilor de fabricație și aplicarea unor procedee tehnologice moderne, a fost realizată, în multe întreprinderi, o utilizare mai judicioasă a suprafețelor de producție (la Întreprinderea „Integrata" de lînă, la Întreprinderea de prelucrare a lemnului etc.). **Încă de pe acum putem eva-**

⟶

Ion TUDOR
prim-secretar
al Comitetului județean Constanța
al P.C.R.

lua faptul că, în întreg județul Constanța, prin ridicarea gradului de folosire a capacităților, în anul 1977, vom putea realiza o producție suplimentară de circa 30 000 mii lei.

În ansamblul rezultatelor bune, există unele experiențe deosebite care merită cunoscute mai îndeaproape, întrucît din ele se pot desprinde sugestii și pentru alte unități. **La Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas,** de pildă, existența unor indici de utilizare foarte înalți a devenit o caracteristică comună multor mașini și utilaje (la mașinile tipar, la cele de ierat, la mașinile de hîrtie și de polietilenă, la mașina de metalizat etc.). Succesul acestora se datorește întreținerii exemplare a utilajelor și executării reparațiilor operativ și la înalt nivel calitativ, creșterii gradului de calificare și policalificarea lucrătorilor, organizării științifice a producției și a muncii.

Prima dintre aceste acțiuni are, în principal, două componente esențiale :

● este vorba, în primul rînd, de măsurile care au fost luate pentru **exploatarea rațională, menținerea în funcțiune pe o perioadă cît mai îndelungată de timp și întreținerea exemplară a mașinilor și utilajelor.** În felul acesta indicii înalți de utilizare au fost realizați prin efort propriu, prin creșterea calificării cadrelor, amplificarea acțiunii de autodotare, perfecționarea continuă a modului de organizare a lucrărilor de întreținere ;

● în al doilea rînd, au fost puse în aplicare o serie de măsuri care să asigure **efectuarea reparațiilor în mod operativ și cu o calitate ridicată :** formarea unor echipe care lucrează în două schimburi în atelierele unde se resimte nevoia, integrarea rapidă a noilor muncitori în echipe complexe de reparații, elaborarea tehnologiilor de reparații pentru fiecare utilaj, subordonarea — pe linie profesională — a grupei de proiectare față de mecanicul șef pentru a putea fi dirijată operativ etc.

Exemplele bune sînt evident, cu mult mai numeroase. Cu toate acestea, se cuvine să menționăm faptul că, în întreprinderile din județul Constanța, există încă rezerve însemnate în utilizarea capacităților de producție. Ele se regăsesc și în alte locuri dar în mod deosebit la Întreprinderea mecanică de utilaj din Medgidia, la Întreprinderea mecanică navală, Șantierul naval și Întreprinderea de exploatare portuară din Constanța. După aprecierile bazate pe analiza științifică și realistă a situațiilor concrete, **o creștere cu 3—5% a indicilor de folosire a mașinilor reprezintă, în toate întreprinderile din județ, o sarcină pe deplin realizabilă, care, în unele unități economice, are condiții pentru a fi chiar depășită.** În ce privește generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, deși s-au făcut progrese în domeniul programării majorității mașinilor-unelte în două și trei schimburi, există anumite unități care n-au asigurat încă o încărcare la nivelul necesitat de desfășurarea activității productive în trei schimburi. Întreprinderea forestieră de exploatare și transport, Întreprinderea de industrializare a laptelui, Întreprinderea electrocentrale, de pildă, deși și-au completat cu utilaje noi parcul tehnologic, nu au avut și preocupări de a asigura și pregăti forța de muncă corespunzătoare. Creșterea coeficientului de schimb în aceste cazuri este deosebit de necesară, deoarece partenerii de cooperare au, în continuare, reală nevoie de un volum ridicat de prelucrări sau diverse prestații.

Desigur, esențial este ca în fiecare întreprindere să se adopte măsurile necesare pentru ca, în cel mai scurt timp, toate rezervele existente să fie atrase în circuitul productiv, să se materializeze în produsele fizice necesare beneficiarilor.

Posibilități de creștere a gradului de utilizare

PENTRU OBȚINEREA unei perfecționări sensibile a întregii activități care să permită obținerea unor însemnate cantități de producție suplimentară, se cere adoptat în continaure un complex de măsuri destinat să optimizeze, simultan sau succesiv, laturi multiple ale activității productive. Dintre ele reținem următoarele :

1) **Perfecționarea modului de exploatare a mașinilor și prelungirea duratei lor de viață.** Acest obiectiv trebuie atins prin creșterea continuă a calificării cadrelor, aplicarea metodelor moderne de organizare a locului de muncă care să permită lucrul la două și trei posturi de lucru, extinderea muncii în acord global, calificarea mai operativă în meserii productive a muncitorilor auxiliari disponibili, o asistență tehnică mai atentă și eficientă în toate schimburile ș.a.

Pentru creșterea gradului de utilizare vom orienta unitățile economice astfel ca opțiunile să fie îndreptate, cu mai multă hotărîre, spre obținerea de realizări în principal pe seama efortului organizatoric propriu. În locul solicitărilor nejustificate de fonduri fixe noi vom acționa pentru a se recurge la soluția de a utiliza superior utilajele existente, de a le întreține și exploata în bune condițiuni cu specialiști de înaltă calificare.

Însemnate producții suplimentare vom putea obține, de asemenea, prin **folosirea mai rațională a suprafețelor de producție.** Analiza efectuată de noi în toamna anului trecut, a evidențiat existența în județ a unei suprafețe de aproape 10 000 mp de suprafață disponibilă, dar vom continua investigații în acest domeniu și vom acționa pentru introducerea în circuitul productiv, cu mai multă operativitate, a spațiilor disponibile. Apreciem că, în felul acesta, pînă în 1980, va fi posibil să realizăm o producție industrială suplimentară de peste 400 milioane lei.

Și o altă problemă. Vom lua măsuri mai energice de combatere a teoriei — și a practicii — în virtutea căreia, în anumite unități economice, pentru recuperarea unor întîrzieri în realizarea sarcinilor curente de producție — cauzate de deficiențe de organizare — mașinile sînt, în anumite perioade, suprasolicitate, fără a se mai respecta îndatoririle elementare de întreținere sau, uneori, chiar fără a mai lua în considerare termenele planificate de efectuare a unor reparații curente absolut necesare. Dat fiind cîștigul evident iluzoriu al unei asemenea „recuperări" se cere acordată atenția cuvenită **respectării perioadelor normate și planificate de efectuare a întreținerii și a reparațiilor.** La reușită trebuie să participe mai atent și sectorul de planificare al întreprinderii, pentru a evita unele situații (ca cea de la Combinatul de îngrășăminte chimice Năvodari de exemplu), în care perioadele afectate reparațiilor nu au fost uneori respectate datorită necorelării lor exacte cu prevederile planului de producție.

2) **Creșterea operativității și a calității întreținerii și reparațiilor** rămîne, de asemenea, o problemă centrală, în care **asigurarea pieselor de schimb** joacă un rol deosebit. Pentru a evita ca unele dintre întreprinderile noastre să efectueze reparații capitale în alte județe, uneori la sute de kilometri distanță, considerăm că **ar fi necesară crearea unor platforme specializate de întreținere și reparații a mașinilor și instalațiilor la anumite grupe de întreprinderi din aceeași ramură.** Pe de altă parte, putem aprecia că întreprinderile, la rîndul lor, mai au multe de făcut în direcția

(Continuare în pag. 16)

Întreprinderea — teren de creativitate și de promovare a noului

TREPTE SUPERIOARE ÎN DEZVOLTAREA ACŢIUNII DE AUTOUTILARE

NUMEROASE sînt astăzi întreprinderile care au acumulat o bogată experiență în domeniul autoutilării, al realizării cu forțe proprii — prin valorificarea eficientă a creației tehnice — a mașinilor, utilajelor și instalațiilor necesare modernizării dotării tehnice sau dezvoltării unor noi capacități de producție. **Autoutilarea a condus la rezultate remarcabile pe linia reducerii unor însemnate importuri de mașini și utilaje, la crearea de condiții care să permită nu numai acoperirea unor cerințe stricte pentru o unitate sau alta, ci și la livrarea de mașini unelte și mașini tip agregat la export.**

În acest număr prezentăm o valoroasă experiență a două mari întreprinderi din Brașov — de **tractoare** și de **autocamioane** — în fructificarea la un înalt grad a posibilităților de dezvoltare a acțiunii de autoutilare.

IN CONDIȚIILE ritmului înalt de dezvoltare a producției de autocamioane și tractoare, promovarea autoutilării a asigurat celor două întreprinderi brașovene mijloacele tehnice necesare, într-un timp corespunzător cerințelor și la costuri, în cele mai multe cazuri, mai scăzute decît cele ale produselor ce ar fi trebuit importate. Experiența acumulată în decursul a mai bine de două decenii a condus la rezultate aproape imprevizibile : **de la asimilarea și realizarea de mașini-unelte simple, la conceperea și însușirea de mașini tip agregat și linii tehnologice automate.** Ambele întreprinderi dispun în prezent nu de simple sectoare de autoutilare, ci de fabrici puternice, dotate cu tehnică de prim rang, cu servicii de proiectări tehnologice, cu ateliere de execuție și de montaj. Totodată, la întreprinderea de autocamioane, de pildă, sectorul de autoutilare a devenit **o fabrică care realizează „fabrici“**, avînd gestiune economică proprie. De la începutul acțiunii de autoutilare și pînă în prezent (circa 20 de ani), specialiștii constructori de mașini de la Întreprinderea de autocamioane **au realizat peste 900 agregate, utilaje noi și moderne, ceea ce a permis economisirea a peste 1 miliard lei valută.**

Asemănător stau lucrurile și la întreprinderea „Tractorul“. Specialiștii din sectorul de autoutilare de aici contribuie nu numai la înzestrarea tehnică a unității din care fac parte, ci și-au adus o contribuție substanțială, prin agregatele și liniile tehnologice asimilate și executate, la dotarea noilor unități producătoare de tractoare din Craiova, Miercurea Ciuc și Codlea.

Actuala dezvoltare și deversificare a producției din ambele întreprinderi nu ar fi putut avea loc într-un termen așa de scurt fără aportul creator al colectivelor de muncă, fără efortul propriu în conceperea, proiectarea și execuția mijloacelor tehnice necesare proceselor de fabricație. Concentrarea celor mai bune forțe din întreprindere — constructori și tehnologi, ingineri din producție și din serviciile tehnice ajutătoare, muncitori de înaltă calificare — pentru realizarea obiectivelor cuprinse în planurile de autoutilare, a permis crearea unor **nuclee puternice**, capabile să rezolve orice problemă impusă de bunul mers al producției.

Din experiența celor două unități rezultă, de asemenea, că **autoutilarea a răspuns, în general, mai rapid decît industria de specialitate, la rezolvarea unor probleme specifice producției de tractoare și autocamioane. Aceasta deoarece contactul dintre cei care se ocupă de fabricație și cei puși să realizeze utilajul sau linia tehnologică a fost și este direct și permanent.** Evident, ținînd seama de nevoile specifice de fabricație, acțiunile de autoutilare au vizat, în special, executarea acelor utilaje care nu au putut fi procurate de la unitățile constructoare de mașini specializate. Au fost realizate utilaje specifice, adaptate strict tehnologiei, profilului producției, în strînsă concordanță cu cerințele progresului tehnic, de creștere a producției și productivității muncii, de ridicare a calității, de realizare a unor importante economii de materii prime, materiale, combustibili și energie.

Prin orientarea judicioasă, an de an, a programelor de activitate s-a realizat, treptat, o anumită „specializare“ a sectoarelor de autoutilare din ambele întreprinderi, fără ca aceasta să împiedice, dacă este necesar, asimilarea de mașini și utilaje care nu intră în sfera specializării propriu-zise. Bunăoară, sectorul de autoutilare de la întreprinderea de autocamioane și-a profilat de curînd producția pe mașini unelte universale după licențe și concepție proprie, pe care le livrează atît unităților din centrala din care face parte, cît și altor întreprinderi.

Activitatea creatoare desfășurată **a avut darul să risipească și temerea manifestată în trecut de către unii specialiști, potrivit căreia autoutilarea ar fi neeconomică, întrucît produsele realizate astfel nu pot fi la nivelul calitativ și de costuri al celor realizate în unitățile specializate.** Soluția recomandată de aceștia : recurgerea la importuri. Un singur exemplu poate da dimensiunile adevărate ale acțiunii : **costurile pe un kilogram agregat executat la Întreprinderea de autocamioane în comparație cu cel fabricat de Întreprinderea de mașini unelte și agregate București** (unitate specializată) **sînt mai mici cu 80—100 lei.** Dacă avem în vedere și economiile rezultate prin renunțare la

Dezvoltarea acțiunii de autoutilare la principalele întreprinderi industriale din județul Brașov

Unitatea	Anul 1976		Semestrul I 1977	
	Valoarea totală a producției realizate – mii lei –	Valoarea mașinilor din import la care s-a renunțat – mii lei valută –	Valoarea totală a producției realizate – mii lei –	Valoarea mașinilor din import la care s-a renunțat – mii lei valută –
Total județ	397 638	61 192	186 744	32 112
Întreprinderea „Tractorul“	134 170	36 450	55 455	20 535
Întreprinderea de autocamioane	121 865	15 593	57 780	7 491
Întreprinderea de radiatoare — cabluri	4 018	1 550	278	—
Întreprinderea „Mecanica“ — Codlea	8 949	149	2 497	—
Întreprinderea „Rulmentul“	32 170	—	19 875	—
Întreprinderea de șuruburi	4 279	802	2 600	—
Întreprinderea „Hidromecanica“	1 683	—	249	—
Întreprinderea de unelte și scule	3 717	—	4 990	—
Întreprinderea „Electroprecizia“ — Săcele	13 125	4 108	7 291	1 404
Întreprinderea de scule Rîșnov	9 793	580	9 164	1 875
Combinatul chimic Făgăraș	15 078	743	1 227	37
Combinatul chimic Victoria	7 748	—	3 193	—
Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș	6 394	—	1 708	—
Combinatul de celuloză Zărnești	1 506	—	846	—
Întreprinderea de hîrtie cretată Ghimbav	308	—	202	—
Combinatul de prelucrare a lemnului	555	—	208	—
Întreprinderea de lianți Brașov	3 778	—	4 704	—
Întreprinderea de materiale de construcții	4 617	—	5 076	—
Întreprinderea de stofe	1 909	—	141	—
Întreprinderea „Republica“	36	—	—	—
Întreprinderea de tricotaje	308	—	154	—
Întreprinderea „Timpuri Noi“	140	—	132	—
Întreprinderea mecanică de material rulant	277	—	801	—

importuri, faptul că toate utilajele au fost executate la timp, astfel încît programul de investiții nu a fost afectat, eficiența obținută este mult mai ridicată.

În fine, tradiția și nivelul tehnic înalt al celor două mari unități brașovene au constituit și constituie o rampă propulsoare de dezvoltare a industriei și, în special, a celei de vîrf (la Întreprinderea de autocamioane au fost puse bazele primei unități de rulmenți din țară, precum și a Întreprinderii de mașini unelte și agregate din București, în timp ce la Întreprinderea de tractoare au fost puse bazele noilor unități de producție de scule și dispozitive, diferite utilaje pentru nevoile agriculturii etc.).

PRIN GRIJA organelor de partid și sindicale municipale și județene, **experiența de la întreprinderile de autocamioane și de tractoare a fost larg extinsă în toate unitățile din județul Brașov** (tabelul). Așa se face că la ora actuală, alte importante întreprinderi din industria constructoare de mașini și din industria chimică brașoveană, au sectoare de autoutilare specializate în mașini unelte tip agregat („Rulmentul“, Scule Rîșnov, „Electroprecizie“-Săcele, „Hidromecanica“, Întreprinderea de utilaj chimic și Combinatul chimic din Făgăraș, Combinatul chimic „Victoria“), necesare satisfacerii nevoilor proprii sau pentru unitățile din centralele industriale din care fac parte.

Prin măsurile luate s-a avut în vedere, în principal, ca în toate întreprinderile cu condiții pentru trecerea la acțiuni de autoutilare, organizarea sectoarelor să se facă după modelul celor două mari întreprinderi — de tractoare și de autocamioane. Totodată, s-au inițiat și aplicat măsuri pentru uniformizarea condițiilor de cointeresare, prin extinderea lucrului în sectoarele de autoutilare pe bază de acord global sau colectiv. În acest mod au fost evitate unele greutăți în recrutarea cadrelor și s-a asigurat o retribuție (în multe cazuri) la nivelul producției de serie, lucru reflectat în scăderea fluctuației forței de muncă.

Pe de altă parte, au fost inițiate deseori **acțiuni de sprijinire** de către unitățile cu experiență bogată a celor care aveau diferite greutăți. S-a ajuns astfel la extinderea unor procedee avansate, la întărirea activității de concepție și proiectare, la specializarea pe obiective a activității, de așa natură încît eforturile creatoare ale unităților din județ să nu se suprapună. Au fost organizate, totodată, dezbateri și colocvii pentru găsirea de soluții care să ducă la creșterea productivității în sectoarele de autoutilare, prin **extinderea tipizării** produselor și utilizarea de componente realizate de unitățile specializate din industria construcțiilor de mașini.

În cadrul acțiunii de autoutilare au fost soluționate și o serie de alte probleme tehnice cu care se confruntă în anumite perioade unele întreprinderi. Astfel, s-au conceput și executat prese pentru industria ușoară, care ulterior au trecut în producția de serie la întreprinderea „Nicovala“-Sighișoara — unitate a M.I.U. — utilaje de precizie pentru debitarea metalului pentru nevoile unităților industriei construcțiilor de mașini și altele.

Tot în scopul generalizării experienței, zilele acestea a fost deschisă la întreprinderea „Tractorul“ o expoziție cu tema : **„Acțiuni în cadrul cincinalului revoluției tehnico-științifice pentru progresul tehnic“**, la care au fost expuse cele mai reprezentative realizări obținute prin autoutilare în întreprinderile din județ. Expoziția prilejuiește un amplu schimb de experiență și opinii, organizatorii inițiind și o sesiune științifică pe tema respectivă.

FIREȘTE, experiența acumulată în acțiunea de autoutilare constituie un bun ce merită preluat de toate unitățile din țară. Aceasta va facilita nu numai rezolvarea unor probleme stricte ale uneia sau alteia din în-

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 32)

> „Cu cît vom lucra mai bine în toate domeniile de activitate, cu cît vom produce mai mult, mai ieftin, atît în ce privește cheltuielile materiale, cît și cheltuielile de muncă, cu cît vom obține o creștere mai mare a productivității muncii, cu atît vor spori mai rapid avuția națională, mijloacele pentru dezvoltarea generală a țării, bunăstarea întregului popor".
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

CORELAȚIE DIRECTĂ ÎNTRE REZULTATELE MUNCII ȘI NIVELUL RETRIBUȚIEI

Ce arată experiența Combinatului de prelucrare a lemnului din Pitești

DEZVOLTAREA impetuoasă a bazei tehnico-materiale, aplicarea cuceririlor tehnico-științifice în producția materială, creșterea rapidă și modernizarea intensă a forțelor de producție, fac ca productivitatea muncii să cunoască o evoluție continuu ascendentă. Dimensiunile prevederilor pentru actualul cincinal determină ca sporirea accelerată a productivității să devină una din sarcinile economice fundamentale, de înfăptuirea căreia depinde în mare măsură ajungerea din urmă a țărilor dezvoltate economic și îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii. Este o caracteristică esențială a întregii dezvoltări a societății noastre, că, pe măsură ce crește avuția națională, sporesc și posibilitățile de ridicare a bunăstării generale. Cu cît se produce mai mult, mai bine, mai eficient, cu atît crește bunăstarea maselor.

Sint rațiuni pentru care creșterea productivității muncii se află în centrul preocupărilor colectivelor de muncă din unitățile economice. În fiecare întreprindere s-au întocmit planuri de măsuri care să asigure valorificarea tuturor posibilităților existente pentru creșterea productivității muncii, în așa fel încît pe această bază să se obțină mai mult de 80% din sporul producției industriale. Un asemenea plan — de creștere suplimentară a productivității muncii — a fost întocmit și la **Combinatul de prelucrare a lemnului** din Pitești. Direcțiile principale de acțiune pentru realizarea acestui obiectiv: organizarea mai bună a producției și a muncii, extinderea experienței avansate și a inițiativelor muncitorești, folosirea la întreaga capacitate a utilajelor și instalațiilor, utilizarea integrală a timpului de muncă și înlăturarea pierderilor din întreruperea proceselor de fabricație, respectarea strictă a disciplinei la locul de muncă. Odată cu acțiunile de realizare a prevederilor acestui plan, s-au întreprins măsuri pentru trecerea personalului auxiliar și de deservire în producție (asigurîndu-se calificarea acestuia), extinderea acordului global și a altor mijloace de cointeresare materială a lucrătorilor, repartizarea rațională a personalului tehnico-ingineresc pe fiecare schimb și prestarea directă în producție a unui număr de ore pe săptămînă la lucrările cu mai multă dificultate tehnică.

Pentru anul 1977, combinatul are o sarcină de creștere a productivității muncii de 5,6%, la care se adaugă o creștere suplimentară de 0,5%.

Acordul global, formă superioară de retribuire și de organizare a muncii

PENTRU A ILUSTRA legăturile reciproce dintre retribuirea lucrătorilor și creșterea productivității muncii, redăm evoluția acestor indicatori pe primele opt luni din acest an, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Secția	Procent de realizare a planului	Retribuția medie tarifară lunară	Cîștig mediu realizat lunar în acord global	Cîștiguri în plus
Secția placaj	103,8	1 534	1 830	+296
Secția cherestele	102,5	1 526	1 763	+237
Secția PFL	108,7	1 720	1 923	+203
Secția tananți	103,3	1 534	1 703	+169
Total combinat	101,3	1 583	1 808	+225

În primele 8 luni ale acestui an s-a realizat o producție superioară celei obținute în aceeași perioadă a anului trecut, care se reflectă, între altele, în fabricarea în plus a 2882 garnituri mobilă convenționale, a 1 099 m^3 cherestea, 15 056 mp PAL, 125 770 mp PFL, 24 644 mp uși și ferestre, 71 tone drojdie furajeră, 17 tone furfurol, 14 tone tanin și altele.

Extinderea acordului global a determinat obținerea unor mari sporuri de producție și creșterea productivității muncii, concomitent cu mărirea propriilor cîștiguri ; numai în trimestrul II a.c., la nivelul combinatului, muncitorii au cîștigat lunar în plus, în medie, 225 lei (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2
plan = 100%

	ianuarie	februarie	martie	aprilie	mai	iunie	iulie	august	cumulat
Productivitatea muncii pe lucrător	107	108,9	122	113,2	108,6	108,6	108,1	106,2	110,33
Retribuția medie netă	101,6	103,7	107,3	103,3	103,9	101,1	105,6	102,7	102,03

Extinderea acordului global, de la 70% în anul 1976, la 76% în acest an, ca și cuprinderea maiștrilor și a altor conducători ai formațiilor de lucru în această formă de retribuire a condus la realizarea producției la nivelul și sortimentația contractată, de o calitate corespunzătoare, în condițiile obținerii unor economii însemnate de forță de muncă.

Alături de unele măsuri care au ca scop să ridice rezultatele muncii prestate, acordul global apare nu numai ca o formă de retribuire, ci în primul rînd ca o formă de organizare a muncii, capabilă să îmbunătățească utilizarea forței de muncă ; în aceste condiții extinderea și generalizarea acordului global apar pe deplin întemeiate.

Ridicarea calificării și policalificarea cadrelor

ȚINÎND SEAMA de rolul important al calificării și policalificării în sporirea accelerată a productivității muncii, au fost adoptate măsuri eficiente pentru creșterea numărului personalului calificat, a cărui pondere, față de numărul total al muncitorilor, a atins 81% în 1975, 85% în 1976 și 87% în 1977. În combinat s-a creat o adevărată școală a muncii; acest fapt este reliefat de numărul mare de angajați care au fost cuprinși în diverse cursuri de calificare organizate fără scoatere de la locul de muncă. Astfel, în anii 1976 și 1977 s-au calificat 333 de muncitori și și-au perfecționat pregătirea profesională 878 de angajați. Potrivit programului-cadru al combinatului pentru perioada 1976 — 1980, pentru pregătirea suplimentară a cadrelor în probleme de calitate au mai fost organizate patru cursuri de perfecționare fără scoatere de la locul de muncă, la care au fost cuprinse 24 cadre cu studii superioare, 116 cu pregătire medie, 18 laboranți și 11 muncitori pentru aparate de măsură și control.

Paralel cu aceasta, a scăzut numărul personalului auxiliar și de deservire ; prin calificare, acest personal a fost trecut în producție, fiind repartizat formațiilor care lucrează în acord global. Pe această cale ponderea acestei categorii de personal a scăzut la 17% din totalul lucrătorilor, față de 25% cît reprezenta înainte.

În cadrul măsurilor complexe de creștere a productivității muncii, prin reducerea muncitorilor neproductivi, s-a acționat în vederea extinderii zonelor de deservire de către un lucrător, prin executarea unor operațiuni chiar de către muncitorii direct productivi. Acest lucru a fost posibil numai în urma absolvirii diferitelor forme de calificare și policalificare organizate la locul de muncă. Demn de reținut este faptul că personalului policalificat i s-au îmbunătățit și condițiile de retribuire.

CREȘTEREA productivității muncii reprezintă pîrghia hotărîtoare în înfăptuirea măsurilor adoptate de partid și de stat pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. De aceea, întregul colectiv de muncă al combinatului trebuie să se angajeze plenar în realizarea indicatorilor de plan economici și financiari, pentru folosirea tuturor căilor de creștere a productivității muncii, pentru utilizarea mai judicioasă a timpului de lucru și a forței de muncă și să militeze într-o măsură mai mare decît pînă acum pentru apropierea lucrătorilor din serviciile funcționale de secțiile de producție.

Vasile ALECU
Pitești

SPORIREA EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII PRODUCTIVE — factor esențial al consolidării și dezvoltării cooperativelor agricole

CONTINUĂM analiza — începută în numărul 38 al revistei — privind experiența pozitivă, din ultimii ani, a cooperativelor agricole din Consiliul intercooperatist Poiana Mare, județul Dolj. *Așa cum remarcam anterior,* la baza ameliorării rezultatelor economico-financiare ale acestor cooperative a stat creșterea permanentă a producțiilor la hectar și pe cap de animal, ca efect direct al introducerii progresului tehnic și mai bunei organizări a producției și a muncii.

Toate aceste măsuri s-au tradus printr-o creștere notabilă a eficienței activității de producție *în toate cooperativele analizate, ceea ce a asigurat condiții superioare pentru dezvoltarea acestora.*

ECONOMICITATEA PRODUCȚIEI și gospodărirea cu simț de răspundere a avutului obștesc reies și din modul cum au evoluat cheltuielile de producție la principalele produse. Astfel, la nivelul consiliului, dacă pentru 1 000 lei producție marfă de grîu, în 1971 se cheltuiau 801 lei, în 1976 s-au cheltuit doar 661 lei, reducerea fiind de 17,5% (pe cooperative, aceste reduceri variază între 10 și 21%), sporirea eficienței producției de grîu fiind unul din elementele creșterii eficienței întregii activități economice din unități. La producția de porumb eficiența a avut rata cea mai înaltă, reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă de porumb atingînd în 3 cooperative valori de 42—44%, iar pe întregul consiliu de 36,5% (tabelul); dacă în 1971, pentru 1 000 lei producție marfă de porumb se cheltuiau 810 lei, în 1976 cheltuielile au scăzut la 514 lei. Rezultate deosebite în această direcție — pe baza producțiilor medii deosebit de mari (aproape duble în 1976 față de 1971) — au obținut cooperativele „Timpuri noi“ și „Înainte“, unde cheltuielile de producție la 1000 de lei producție marfă, la porumb, au ajuns anul trecut la 410—415 lei. Și la celelalte culturi (sfeclă de zahăr, legume), ca și la vii și pomi, costurile pe tona de produs și la 1 000 de lei producție marfă au avut o permanentă tendință de scădere, cifrată anul trecut la 10—30%.

DEȘI ÎN RITMURI mai lente, totuși și la producția animală se constată rezultate pozitive pe linia eficientizării. Astfel, în 1976 toate cooperativele au produs laptele în condiții rentabile, cu costuri sub valoarea încasată pe hectolitru ; ținînd cont că în 1971, la 4 cooperative laptele era produs cu cheltuieli peste valoarea sa, și numai C.A.P. „Înainte“ cîștiga la acest produs, actualele beneficii — deși relativ mici (în medie circa 10 la sută) — demonstrează că producția respectivă s-a angajat pe drumul cel bun. Reducerea cheltuielilor respective cu 29,4% la nivelul consiliului, dar cu 30—36% la unele din cooperativele, componente, evidențiază că rezervele existente n-au fost decît parțial fructificate ; rămîne ca în continuare să se depună eforturi sporite pe această linie, principala cale reprezentînd-o creșterea mai susținută a producției de lapte pe cap de vacă furajată.

În general se impune o impulsionare mai mare a tuturor mijloacelor materiale și umane, pentru a activa cu rezultate sporite în producția animală. Este nevoie, în primul rînd, să sporească numărul de taurine la 100 ha de teren agricol (actualmente corespunzător — 63 — doar la cooperativele „Înainte“ și „Unirea“), iar efectivul de ovine la aceeași suprafață să ajungă, în toate cooperativele, cel puțin la nivelul (170) existent la C.A.P. „Înainte“. Asigurarea integrală și calitativ superioară a bazei furajere, utilizarea de material biologic superior sînt alte două cerințe ce trebuie îndeplinite cu mai mult simț gospodăresc și cu competență tehnico-economică ridicată. Pentru celelalte categorii de animale (porcine și păsări), efectivele actuale fiind mici, trebuie acționat mai intens și pentru înființarea de asociații intercooperatiste de creștere și îngrășare la dimensiuni industriale, care să poată asigura unităților asociate atît venituri bănești, cît și o mai bună utilizare a mijloacelor materiale disponibile și a forței de muncă.

O atenție sporită necesită producția pomicolă, unde randamentele sînt mediocre, cu toate că se fac cheltuieli însemnate ; de asemenea, în privința culturii legumelor trebuie întreprinse toate măsurile pentru ca și pe suprafețele cooperativelor să se obțină producții cel puțin la fel de mari ca cele obținute de membrii cooperatori pe loturile personale.

IN COOPERATIVELE consiliului Poiana Mare, volumul producției nete a crescut de la an la an, dar ponderea sa în producția globală se menține relativ scăzută (45%), ceea ce dovedește că mai sînt rezerve pe linia scăderii volumului cheltuielilor materiale și, implicit, a ponderii acestora în producția globală. Nivelurile fondului de dezvoltare în cooperative, deși în creșterea permanentă, totuși nu asigură ponderi deosebit de ridicate (față de 18%, limita minimă din statut) din volumul producției nete. Retribuirea pe norma de muncă și pe cooperator, care a sporit permanent, va avea condiții să crească și mai mult dacă se vor lua măsuri suplimentare de mărire a producțiilor și de reducere a cheltuielilor materiale.

Prin rezultatele superioare obținute pînă în prezent — și pe care au datoria de a le îmbunătăți în continuare — cooperativele agricole din Consiliul Poiana Mare au devenit un exemplu care suscită interesul multor cooperative din Cîmpia Olteniei. Iată de ce considerăm că elementele pozitive ale experienței lor strategice de dezvoltare și metodele folosite vor trebui generalizate și perfecționate în activitatea cooperativelor care au condiții similare.

conf. dr. Dumitru CAȚU

Reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, în 1976 față de 1971 (%)

Cooperativele agricole	Grîu	Porumb	Lapte de vacă
„Timpuri Noi“	—19,3	—42,6	—26,6
„Viață nouă“	—10,5	—34,6	—23,5
„Înainte“	—19,4	—44,8	— 8,1
„Unirea“	—16,7	—42,1	—27,4
Desa	—21,3	—19,6	—22,9
Total consiliu	*—17,5*	*—36,5*	*—22,8*

Rezultate ale amplului sondaj de opinie din cadrul Tîrgului de mostre de bunuri de consum

CONSUMATORII ÎȘI EXPRIMĂ OPȚIUNILE PENTRU PRODUSELE ANULUI VIITOR

ÎNFĂPTUIREA programului de creștere a nivelului de trai este însoțită de profunde mutații în necesitățile și obiceiurile de consum ale populației, ce își pun o puternică amprentă și asupra modului în care este concepută și se desfășoară activitatea comercială. Stadiul actual de dezvoltare a economiei naționale permite extinderea preocupărilor pentru diversificarea bunurilor de consum, intensificarea procesului de reînnoire a acestora (ca urmare a progresului tehnic), paralel cu creșterea veniturilor reale ale populației. Cererea este tot mai mult influențată de factori psiho-sociologici (motivații, aspirații, atitudini, mediu social ș.a.), factorii economici (venit, preț, etc.) păstrîndu-și însă rolul hotărîtor. Devine, astfel, un imperativ imediat producerea și desfacerea de mărfuri care să satisfacă în cel mai înalt grad cerințele consumatorilor.

Studierea sistematică a nevoii sociale, respectiv a cererii de consum îmbracă o multitudine de forme, între care un rol important revine cercetării directe a preferințelor și opiniilor populației. Aceasta se realizează printr-o mare varietate de metode, tehnici și procedee, între care se numără și cercetarea științifică a preferințelor și opiniilor populației, în cadrul tîrgurilor de mostre.

A VIII-A EDIȚIE a Tîrgului de mostre de bunuri de consum (București, 14 august — 11 septembrie 1977) a prilejuit un fructuos dialog direct între producători, comerț și consumatori, cu privire la caracteristicile tehnico-economice și funcționale ale celor peste 200 000 de produse expuse.

Cercetarea, pe baze științifice, a preferințelor și opiniilor vizitatorilor tîrgului, realizată de Institutul de economia comerțului interior și a turismului, a permis culegerea unui important volum de informații și punerea acestora la dispoziția întreprinderilor producătoare și organelor comerciale ; aceste organe dispun astfel de informații utile în acțiunea de angajare a fondului de mărfuri pentru anul 1978. În acest sens, au fost selectate circa 100 de produse și grupe de produse, din sectoarele de mărfuri alimentare, metalo-chimice și textile-încălțăminte, elaborîndu-se 58 de chestionare, cu structură distinctă, în vederea consultării populației.

În contextul necesității unei investigări continue a stadiului concordanței, în condițiile economiei țării noastre, între „nivelul aspirațiilor" (ceea ce doresc consumatorii), „nivelul așteptărilor" (ceea ce pot cumpăra) și „nivelul realizărilor" (ceea ce se cumpără de fapt), cercetările efectuate în rîndul vizitatorilor tîrgului au o valoare economică evidentă ; totodată, exprimarea preferințelor și opiniilor vizitatorilor constituie o modalitate eficientă de participare democratică, efectivă a maselor la elaborarea celor mai importante decizii privind producerea și desfacerea bunurilor de consum.

- **Consultarea largă a consumatorilor — mijloc de intervenție și armonizare între oferta de bunuri de consum a industriei și nevoile și aspirațiile consumatorilor.**
- **Informații utile comerțului prin corelarea sistemică a atributelor produselor cu opiniile diferitelor categorii de consumatori.**
- **O sursă prețioasă de informații pentru producători în orientarea producției anului viitor pe sortimente, modele, paletă coloristică, materiale.**
- **Rezultate care pledează pentru permanentizarea dialogului : consumator-comerț-producător.**

Informațiile culese din chestionarele completate de peste 86 000 de vizitatori ai tîrgului (selecționați pe baza unei selecții aleatoare), corelate cu unele caracteristici socio-demografice ale persoanelor intervievate, au fost prelucrate automat, pe baza programelor „PROSPER I—VII/A.S.", special elaborate pentru cercetări selective.

În urma prelucrării statistico-matematice și calitative a acestor informații, a rezultat un bogat material, din care redăm unele dintre cele mai semnificative aspecte ce caracterizează preferințele și opiniile consumatorilor.

PENTRU PRODUSELE ALIMENTARE (conserve de legume, preparate dietetice din carne și lapte, ape minerale și siropuri medicinale, produse zaharoase și dulciuri, conserve de fructe, conserve de pește oceanic ș.a.) au fost cuprinse în chestionare aspecte privind :

— cunoașterea preferințelor vizitatorilor pentru consumul anumitor alimente ;

— aspecte motivaționale ale consumului sau nonconsumului ;

— opinii privind diferite caracteristici calitative (gust, aromă, consistență etc.) ;

— aprecieri privind forma de prezentare ;

— opinii asupra modului de comercializare.

Un specific al cercetărilor l-a constituit abordarea unor noi domenii ale cererii de produse alimentare (exemplu : alimente dietetice, ape minerale medicinale, produse zaharoase), pentru care comerțul nu dispunea de date suficiente în formularea unei anumite structuri cantitative și calitative a necesarului. Astfel, s-a constatat că obiceiul de a consuma diferite produse dietetice din carne și lapte (cumpărate din magazine) variază de la 76% pentru brînzeturi proaspete și telemea, la 50% pentru șuncă sau ruladă dietetică, 45% la salamuri dietetice, ajungînd la numai 10% pentru conservele de carne dietetice (procente din totalul consumatorilor efectivi de astfel de produse). Majoritatea vizitatorilor solicită ca aceste produse să se vîndă prin magazine specializate, unde să se poată concentra sortimente cît mai diversificate și să fie prezentate produsele noi ce apar.

Pentru satisfacerea cererii de ape minerale medicinale, într-o structură cît mai adecvată, printr-o cercetare distinctă s-a urmărit cunoașterea preferințelor pentru diferite sortimente (izvoare). A rezultat că se preferă în mod deosebit apele „Slănic-Moldova" (27%), „Hebe" (23%) și „Covasna" (21%), a căror calitate a fost prioritar apreciată. În ceea ce privește ambalajul, circa o treime din consumatori preferă sticlele de 0,5 l, pentru o singură consumație.

Consumatorii de siropuri din plante medicinale și-au polarizat preferințele asupra siropului de măceș (45%), urmat de cel din lujeri de molid (21%) și cel de soc (19%) ; totodată, s-a putut constata că aceste siropuri sînt încă insuficient cunoscute, în special în mediul rural.

În general, pentru toate produsele alimentare dietetice sau medicinale vizitatorii solicită o aprovizionare ritmică a magazinelor și o publicitate corespunzătoare a sortimentelor.

Au fost culese date interesante în legătură cu gradul de solicitare a diferitelor sortimente de produse zaharoase. De exemplu, halvaua cu cacao este preferată (70% dintre consumatori) celei simple ; rahatul cu cacao este solicitat de 37% dintre consumatori, cel simplu de 26%, pentru toate celelalte sortimente de rahat (cu nuci, cu aromă de diferite fructe) optînd un număr mult mai redus de subiecți (între 5 și 10% pentru fiecare sortiment). În ceea ce privește diferitele sortimente de bomboane, a rezultat o distribuție asemănătoare a preferințelor consumatorilor, de unde concluzia : necesitatea asigurării în permanență în magazine a unui sortiment complet, de preferință bomboane preambalate (70% dintre vizitatori).

Informațiile obținute asupra produselor alimentare sugerează producătorilor necesitatea de a acționa în continuare, mai intens, pentru diversificarea sortimentală, creșterea gradului de preambalare, îmbunătățirea calității unor produse și menținerea constanței calitative a celor ce întrunesc aprecierile consumatorilor.

IN SECTORUL TEXTILE-ÎNCĂLȚĂMINTE s-a urmărit, în sondaje, culegerea de informații cu privire la :

— preferințele pentru diferite tipuri de materiale din care să fie confecționate ; pentru diferite modele expuse ori prezentate la parada modei ; pentru anumite culori, contexturi, desene etc. ;

— aspecte motivaționale ale obiceiurilor de a purta sau a nu purta diferite articole ;

— preferințele pentru anumite calapoade de încălțăminte (forma vîrfului, a tocului, înălțime, grosime).

Deosebit de interesant din punctul de vedere al comerțului a fost să se afle modul în care se împart preferințele la această grupă de mărfuri, între confecții din stofă și jerse supraelastic.

O primă investigație a vizat preferințele vizitatorilor la articolele : pardesie și impermeabile. Așa cum a arătat sondajul, cca. 73% dintre consumatoare preferă pe cele din stofă, „mai călduroase“, „mai elegante“, „mai rezistente“, „tușeu mai plăcut“ etc.) și numai 3% jerseul supraelastic. Această argumentare trebuie să-și găsească, fără îndoială, o expresie concretă în producția și comercializarea, cu precădere, a unor astfel de articole din stofă. Cît privește unele elemente de modă, la pardesie și impermeabile se remarcă opțiunea netă pentru lungimile „sub genunchi“ (73,4%) și „pînă la jumătatea pulpei piciorului“ (19,6%).

Se preferă în mod egal, atît culorile închise, cît și cele deschise (maro — 38%, verde — 20%, bleumarin — 19%, negru — 14%, bej — 47%, roșu — 16%, bleu — 12%, vernil — 11%).

La confecțiile pentru bărbați testarea gradului în care vizitatorii doresc să poarte — în anul viitor — costum sau sacou cu pantaloni diferiți a reliefat o orientare mai pronunțată pentru costume (cca. 60%), iar pe grupe de vîrstă circa 45% în cazul persoanelor de pînă la 30 de ani și 80% în cazul celor peste 50 de ani). Sînt cerute costume și sacouri pentru sezonul cald, mai cu seamă din țesături tip in (37%), tip lînă — de grosime și colorit adecvate (36%), tip bumbac (21%) și mai puțin din jerse supraelastic (6%).

Un articol nou în moda costumelor pentru bărbați — costumele formate din 2—3 piese asortate, diferite ca material, desen și culoare, a întrunit sufragiile a numai 14% dintre vizitatorii intervievați — îndeosebi studenți și elevi (28% din totalul lor), muncitori (24%) și, respectiv, grupa de vîrstă de pînă la 30 de ani (cca. 29%). Aceste informații, obținute din sondajul pe bază de chestionar a evidențiat aceeași orientare ca datele rezultate în urma testării opiniilor vizitatorilor la parada modei. De altfel, acest articol aflîndu-se în prima fază a ciclului său de viață, se adresează unor segmente relativ restrînse de viitori cumpărători. care, în acest caz, fac parte din ceea ce literatura de specialitate numește „lideri de modă“.

Standurile de încălțăminte pentru bărbați, femei și copii au prezentat o gamă variată și bogată de modele, în care elementele noi de modă au avut o reflectare pronunțată.

Prin intermediul sondajului s-au obținut date prețioase privind orientările la parametri ca : forma vîrfului, înălțimea tocului, grosimea tălpii etc. De exemplu, în ce privește încălțămintea pentru sezonul rece, marea majoritate a femeilor preferă cizmele (85% din total, față de 9% ghete sau 6% pantofi); ca format, vîrful rotunjit și tocul mai gros este caracteristic cererii la grupele de vîrstă mai mari, în timp ce la tineri apare preferința pentru un element nou al modei — vîrful mai pronunțat ascuțit și tocul subțire și înalt. Faptul că numai 1,6% din vizitatoarele intervievate nu au exprimat preferințe pentru un anumit format al încălțămintei demonstrează existența unei cereri bine conturate, ceea ce conferă acestor informații stabilitate statistică.

PENTRU PRODUSELE ELECTROCASNICE, programul sondajelor a avut în vedere culegerea de informații privind :

— cunoașterea gradului de acceptare în gospodărie ;

— gradul de penetrație în gospodării a unor produse similare, existente pe piață ;

— opinii privind caracteristicile tehnico-economice și funcționale ale produselor noi testate ;

— cunoașterea intențiilor de cumpărare în anul 1978 ;

— exprimarea motivației cumpărării sau necumpărării acestor produse etc.

Toate produsele electrocasnice care au constituit obiectul sondajelor au trezit un deosebit interes. Așa, de exemplu, frigiderului cu compresor cu 2 uși, de 225 litri, prezentat în premieră, i se recunoaște necesitatea în gospodărie de cca. 95% dintre vizitatorii intervievați, atrași de caracteristicile sale superioare (grad de răcire ridicat, capacitate mai mare a congelatorului conceput ca un corp separat, consum redus de energie electrică etc.). Pe fondul exprimării unui grad ridicat de intenționalitate a cumpărării acestui produs în anul 1978 și a acceptării prețului său de vînzare, reține atenția faptul că aproximativ 90% dintre viitorii cumpărători preferă forma de vînzare cu plata în rate.

Și aparatul de radio staționar „Bucur“, care oferă posibilitatea recepționării programelor stereo, a fost favorabil primit (aproximativ 75% dintre vizitatorii intervievați cunosc că există emisiuni radio cu programe speciale de recepție stereo) ; gradul relativ ridicat de intenționalitate a cumpărării lui în 1978 este reprezentat mai ales de subiecți din categoria „personal de specialitate“. Un alt produs cu utilități cultural-educative, testat în cadrul tîrgului, a fost picupul monofonic. La acest produs s-a urmărit, în principal, cunoașterea preferințelor pentru diferite materiale din care să fie confecționat (carcasa și capacul). S-a constatat că 40% dintre vizitatori optează pentru metal ușor, 32% pentru material plastic și 28% pentru combinații plastic cu lemn sau metal (lemn cu metal).

Informațiile cu privire la aceste noi produse electrocasnice testate au o valoare și mai mare prin prisma faptului că fundamentează decizia de introducere în fabricație, evitîndu-se — ex-ante un consum ineficient de materiale și forță de muncă.

INFORMAȚIILE culese de la vizitatorii tîrgului — pe care le-am ilustrat aici prin cîteva exemple — au constituit un important element de fundamentare a contractării fondului de marfă pentru anul 1978, începută în aceeași perioadă. Ele au fost coroborate cu datele existente din sursele obișnuite (evidențe statistice, contabile, operative etc.) pentru stabilirea fondului de marfă (atît ca volum, cît și ca structură) cît mai adecvat necesităților reale ale populației. Difuzarea largă a rezultatelor la nivelul producătorilor și al organelor comerciale contribuie astfel nemijlocit la fundamentarea tot mai corespunzătoare a producției și comercializării bunurilor de consum.

dr. Victoria ȘTEFĂNESCU
Nicolae TEODORESCU
Vasile NEAGU

IMPERATIVE ALE RECONSIDERĂRII RAPORTULUI DINTRE CONSUMUL ENERGETIC ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ [II]

ÎN PRIMA PARTE a acestui articol am amintit despre preocupările întreprinse în țara noastră în ultimul deceniu pentru reducerea consumului energetic. Ca urmare, consumul specific de energie primară pentru o producție industrială de 1 milion lei s-a redus de la 180 tone cc în 1965, la 115 tone cc în 1975, adică cu 37,6%. În aceste condiții creșterea cu 1 procent a P.N.B. a cerut o sporire a consumului de energie cu 1,23 procente în 1961—1970 și doar cu 0,44 procente în 1971—1974. În cincinalul în curs reducerea respectivă va continua. Ne vom referi în continuare mai pe larg la orientările și acțiunile care s-au aflat și se află la baza unor asemenea diminuări.

Strategie globală cu obiective economice precise

ÎN ȚARA NOASTRĂ, noile raporturi dintre economia energetică și creșterea economică sînt abordate într-o viziune globală, jalonată de următoarele cerințe generale : a) menținerea cadenței înalte a dezvoltării economice ; b) ridicarea continuă a gradului de valorificare a resurselor energetice și c) reducerea costului creșterii economice. Ridicarea continuă a gradului de valorificare a resurselor energetice a presupus și presupune măsuri de raționalizare a activității atît la nivelul producției acestor resurse, cît și la cel al consumării lor finale, de către ramurile și subramurile economiei naționale.

În domeniul producției de energie primară, prezintă interes deosebit atît creșterea productivității muncii și reducerea costurilor, cît și deplasările structurale. Productivitatea muncii în producția de energie primară (cărbune, țiței și gaze naturale) a crescut în medie, anual, în perioada 1951—1975, cu 5,1% în expresie valorică și cu 3,7% în expresie fizică. În mod concret, o persoană angajată în ramurile amintite a produs, în 1975, peste 102 mii lei producție globală (față de aproape 30 mii lei în 1950), iar în expresie fizică — 736 tone combustibil convențional (față de 234 tone în 1960)[1]). În aceeași perioadă numărul mediu al personalului din ramurile amintite a crescut cu 1,8% în medie anual. În urma acțiunii conjugate a celor doi factori, producția globală de energie primară a crescut în formă valorică, tot în medie anual, cu 7,3%.

Creșterea productivității muncii a reprezentat, în întreaga perioadă 1951—1975, principalul factor de sporire a producției de energie primară. Participarea ei la sporul acesteia este de 79,1% ; restul de 20,9% reprezintă participarea celuilalt factor : creșterea numerică a personalului mediu[2]).

În aprecierea evoluției în timp a nivelului de creștere a productivității, nu se poate să nu se țină seama de factorul natural care, pentru industria extractivă, capătă o importanță considerabilă. Este vorba, mai ales, de trecerea la exploatarea de zăcăminte cu conținuturi utile mai reduse, la care se adaugă înrăutățirea și a celorlalte condiții de extracție : adîncime, izolare, grosimea stratului etc. Eficiența economică a producției de energie primară va reflecta, inevitabil, această realitate. Pe de altă parte apelul la importuri de energie primară, sporite peste anumite limite, constituie, în condițiile economiei noastre, prin implicațiile asupra capacității de plăți externe, un nou factor tensional al evoluției acesteia. De altfel, în cazul petrolului, ridicarea prețului său pe piața mondială peste pragul celor 50 dolari S.U.A. tona face competitivă atragerea în circuitul economic a celorlalte resurse de energie primară, socotite anterior mai scumpe.

Pornind de la aceste împrejurări, partidul nostru a inițiat încă din cincinalul trecut un program complex de ameliorare și creștere susținută a producției de energie primară în toate compartimentele sale. De exemplu, în cincinalul în curs, se prevede ca producția de cărbune net să crească la 53,0—56,6 mil. tone în

Deplasări structurale în producția și consumul de purtători primari de energie

Total producție = 100
Total consum = 100

	Anii	Cărbuni		Ţiţei şi gaze lichefiate		Gaze naturale		Hidro-nucleară	
		Prod.	Cons.	Prod.	Cons.	Prod.	Cons.	Prod.	Cons.
România	1950	16,4	25,1	53,5	30,6	30.0	44,1	0,1	0.2
	1965	12,0	20,2	42,2	25,0	44,9	54,5	0,2	0,5
	1970	17,0	22,1	31,3	23,1	51.2	54.0	0.5	0.8
	1975	16,8	24,0	29,0	21,4	52,7	53,6	1,5	1,0
Nivel mondial	1950	59,5	61,5	29,5	27,0	9,3	9,8	1,6	1,7
	1970	32,6	35,5	46,7	42,7	18,7	19,7	2,0	2,1
	1973	29,0	32,0	49,2	45,5	19.4	20,4	2,4	2.3
	1975	30,6	31,7	47,0	44,5	19,7	21,2	2,7	2,6
Țări capitaliste dezvoltate	1950	61.0	57,0	24,2	29.0	12,8	12,0	1,0	2,0
	1970	34,9	26,0	30,2	49,0	31,2	22,4	3,6	2.6
	1973	31,6	22.6	29,7	51,7	34,5	22,9	4.2	2.8
	1975	34,0	22,6	27,8	50,7	33,2	23,5	5,0	3,2
Țări din Piața Comună vest-europeană	1950	98,0	88,0	0.6	10,6	0.2	0,2	1,2	1,2
	1970	71,0	34,8	4,2	54.3	20,6	9,0	4.2	1,9
	1973	57,3	26,5	3,4	56,7	35,4	15,1	3,9	1.7
	1975	52,4	25,4	3,1	55,0	39,9	17,6	4,6	2,0
Țări socialiste europene	1950	83,5	84,3	13,8	12,4	2,7	2,9	0,4	0,4
	1970	47,8	50,0	32,8	28.4	18,7	20.5	1,0	1,1
	1973	—	45,5	—	31,0	—	22,2	—	1,0
	1975	41,8	44,4	35,8	31,7	21,4	22,8	1,0	1,1

Sursa : World Energy Supplies 1950 — 1974. United Nations, New York, 1976, pag. 2, 8, 94 și 110. Producția de energie hidro și nucleară din 1975 este stabilită prin extrapolarea mediei 1971—1974. Consumul din 1975 este cel din 1974.

1980 față de 27,09 mil. tone în 1975. Creșterea este de 96—110 la sută față de numai 32 la sută în perioada 1971—1975. Producția de țiței extras va crește, conform planului, doar cu circa 1 mil tone, iar a gazului metan va rămîne practic staționară în întreaga perioadă 1976—1980. Dar și în aceste ramuri, ca și în producția de cărbune, sînt prevăzute măsuri energice menite să sporească mai departe productivitatea muncii, mai ales prin : sporirea randamentului de recuperare a zăcămintelor ; introducerea de noi tehnologii de extracție și conversie a energiei primare; extinderea mecanizării proceselor de producție ; concentrarea optimă a producției etc.

Se precizează că, astăzi, gradul de recuperare a resurselor naturale energetice din zăcăminte reprezintă, pe plan european, pe ansamblul acestor resurse, o medie ponderată de 46 la sută. Nu poate fi vorba de o recuperare integrală, adică de 100 la sută a unui zăcămînt natural. În același timp însă, nici media arătată mai sus nu este un prag de nedepășit ; ea poate fi considerabil ridicată, chiar la nivelul tehnicilor moderne și mai efeciente deja cunoscute astăzi. Prin generalizarea acestora, rata de recuperare posibilă în practică pînă în 1990 ar putea crește la 51 la sută, iar rata de recuperare maximum posibilă — pînă la 71 la sută[3]. Pentru țara noastră, problema creșterii gradului de recuperare a zăcămintelor naturale capătă o importanță sporită datorită atît conținutului util mai sărac în cazul a numeroase resurse, cît și exploatării neraționale în trecut a rezervelor de țiței. De exemplu, în cincinalul 1971—1975 extinderea metodelor de recuperare secundară a țițeiului a permis obținerea unei producții suplimentare de 7,5 milioane tone. În acest an, pe seama acelorași metode se vor extrage peste 2 mil tone suplimentar din zăcămintele în exploatare, sporind totodată, și rezerva recuperabilă tot cu 2 mil tone[4]. În domeniul cărbunelui, un accent deosebit se va pune pe lărgirea maximă a „exploatărilor la zi“, deoarece prezintă avantajul unor costuri de producție cu 50—60 la sută mai mici, a unei productivități de 6—10 ori mai mari și un grad înalt de recuperare de 80—90 la sută față de 35—60 la sută în exploatările cu metode clasice din subteran.

Deplasări structurale în producția energetică primară

DEPLASĂRILE structurale reprezintă de asemenea o cale importantă în valorificarea superioară a resurselor energetice. Principalele orientări în dezvoltarea producției autohtone de purtători primari de energie au în vedere : a) extinderea utilizării combustibililor inferiori; b) folosirea integrală a potențialului hidroenergetic al țării ; c) creșterea participării energiei nucleare și d) reducerea importurilor la strictul necesar. În perioada deja parcursă, pînă în 1975, aceste orientări s-au manifestat prin două tendințe principale : pe de o parte de creștere, mai ales după 1965, a ponderii cărbunilor, gazelor naturale și energiei hidro, iar pe altă parte de diminuare a ponderii țițeiului în totalul producției naționale de energie primară. Combustibilii solizi și-au sporit astfel proporția de la 13,3 la sută în 1960 la aproape 16,8 la sută în 1975 ; gazele naturale de la 35,2 la sută la 52,7 la sută, iar energia hidro, de la 0,14 la sută la 1,5 la sută. La țiței, proporția în totalul producției naționale de energie a fost diminuată în aceeași perioadă de la 51,4 la sută la 29,0 la sută. **Acestea constituie, după părerea noastră, opțiuni de o mare valoare, elaborate într-un moment cînd puține țări din lume aveau în vedere probleme de acest fel.**

Orientate în acest fel, deplasările structurale din producția noastră de purtători primari de energie se încadrează în cerințele eficienței economiei naționale, concepută ca o singură gospodărie. Prin atragerea unei proporții sporite de lignit în producția energetică, se poate substitui o parte crescîndă de țiței care, orientată spre petrochimie, poate fi valorificată într-un grad de multe ori mai mare decît în producția de energie.

Comparînd deplasările structurale din producția energetică din țara noastră cu cele cunoscute pe plan mondial și în diferite grupe de țări, întîlnim unele similitudini ca și asimetrii. În general, se poate spune că, pînă în 1973, dezvoltarea energeticii mondiale, în țările capitaliste industrializate și în țările socialiste europene, este marcată, spre deosebire de țara noastră, de tendința reducerii energice a cărbunilor și creșterii, în schimb, a ponderii țițeiului și gazelor naturale. Această orientare a fost determinată mai ales de considerente de eficiență economică la nivelul energeticii, bazată aproape exclusiv pe prețul redus al petrolului și gazelor naturale. După 1973, se constata, în comparație cu perioada anterioară, apariția, deocamdată timidă, a unei evoluții tendenționale opuse în cazul țărilor capitaliste și de continuitate în cel al țărilor socialiste europene, cum se poate observa din datele tabelului.

În tabel, deplasările structurale ale energeticii sînt prezentate atît la nivelul producției, cît și la cel al consumului de purtători primari de energie. Distincția este necesară, pentru că producția și consumul nu coincid nici ca mărime nici ca structură. Astfel, producția, reflectînd condițiile naturale ale fiecărei țări, poate fi diminuată datorită exportului de resurse energetice sau adăugată prin importurile de asemenea resurse (cărbuni, țiței, gaze naturale etc.). În cazul României, consumul de purtători primari de energie reprezenta, din producția acestora : 68 la sută în 1950, 72 la sută în 1960, 94 la sută în 1970 și 97 la sută în 1974. Diferențele respective, micșorate continuu, pe măsura avansării procesului de industrializare, au reprezentat exporturi de energie primară, fie în formă directă (țiței, gaze naturale) fie prin intermediul energei electrice. Dacă pe ansamblul economiei energetice, țara noastră apare ca exportatoare pînă în 1975, în schimb, în cadrul structurii sale se constată situații diferite : de export la unele din resursele energetice primare și de import la altele (cărbuni).

Dar comparațiile internaționale ale deplasărilor structurale, fie că este vorba de producția purtătorilor primari de energie, fie de consumul acestora, prezintă interes pentru analiza nu numai a tendințelor care caracterizează evoluția diferitelor resurse, ci și a nivelurilor relative prin care aceste resurse sînt prezente în ansamblul producției sau consumului. Sub acest din urmă aspect se poate observa că în țara noastră, în pofida tendinței de creștere a ponderii cărbunilor, manifestată cu deosebire după 1965, nivelul acestei ponderi este — mai ales în domeniul producției — mai mic decît în celelalte țări și chiar decît media mondială a fenomenului. Astfel, în 1975, ponderea cărbunilor în totalul producției și consumului de resurse energetice primare era, în țara noastră, 16,8 la sută și respectiv 24,0 la sută. Aceleași date, în același an, reprezentau : 30,6 la sută și 31,7 la sută pe plan mondial ; 52,4 la sută și 25,4 la sută în țările Pieței comune vest-europene ; 41,8 și 44,4 la sută în țările socialiste europene. Este evident că nivelurile acestor ponderi, formîndu-se în fiecare țară în funcție de condițiile concrete ale acesteia, nu pot fi copiate de alte țări. Pe de altă parte, neputîndu-se copia, nu înseamnă că nu pot și nu trebuie să fie luate în considerare de politicile naționale în domeniul energeticii.Pornind și de la asemenea constatări rezultate din comparațiile internaționale au fost formulate argumentele de politică economică în favoarea unui curs mai hotărît pe linia sporirii contribuției cărbunilor în dezvoltarea bazei noastre energetice.

prof. dr. Nicolae BELLI

---

[1] Calculat pe baza datelor din : Expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orășenești și comunale. Scînteia din 5 febr. 1976 ; Anuarul Statistic 1976, p. 99 și 127 ; World Energy Supplies : 1950—1974. United Nations, New York, 1976, p. 110.

[2] Participarea celor doi factori la creșterea producției s-a determinat conform formulei: $\Delta Q = \Delta T.W_0 + \Delta W.T_0 + \Delta T.\Delta W$, în care

ΔQ = sporul producției; ΔT = sporul numeric al personalului; W_0 = productivitatea muncii în perioada de bază (1950); ΔW = sporul productivității muncii și T_0 = numărul personalului în anul de bază. Factorul comun $\Delta T.\Delta W$ a fost repartizat pe cei doi factori (T și W) proporțional cu ponderea participării lor la spor, respectiv cu ΔTW_0 și ΔWT_0.

[3] „Accroissement des Economies et de l'efficacité en matière d'énergie dans la region de la CEE“. United Nation New York, 1976, p. 58—59.

[4] Cum răspunde industria extractivă exigențelor economice ale acestui an ? Scînteia din 8 ianuarie 1977.

PENSIILE ȚĂRĂNIMII, COMPONENTĂ A RIDICĂRII NIVELULUI EI DE TRAI

● Pensii pentru întreaga țărănime ● Principiile eticii și echității socialiste, jaloane în stabilirea pensiilor și a indemnizațiilor ● Izvorul fondurilor de asigurări sociale — o muncă de randament și calitate superioare

INSTITUIREA, dezvoltarea și perfecționarea asigurărilor sociale din agricultură constituie a expresie elocventă a preocupării constante a partidului, a secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, pentru afirmarea plenară a personalității umane și creșterea gradului de civilizație al întregii noastre societăți, respectiv pentru creșterea bunăstării și gradului de civilizație al țărănimii.

Este știut că, potrivit reglementărilor în vigoare, **întreaga noastră țărănime beneficiază de pensii** (pentru munca prestată și limită de vîrstă, pentru pierderea capacității de muncă, pensia de urmaș și pensia suplimentară) **inclusiv țărănimea din zonele necooperativizate.** Exploatată și asuprită de secole, dar contopindu-se organic vreme îndelungată cu procesul pentru păstrarea și afirmarea ființei poporului român, numai în anii socialismului țărănimea cunoaște împliniri economico-sociale dintre cele mai remarcabile, între acestea înscriindu-se și sistemul de asigurări sociale amintit. Este o imensă distanță între țăranul însîngerat la 1907, cerîndu-și drepturile firești la un trai cît de cît omenos și țăranul de astăzi, bucurîndu-se nemijlocit de roadele muncii lui pe tot parcursul vieții.

În cadrul sistemului de asigurări sociale al țărănimii ne vom opri cu precădere asupra problemei asigurărilor sociale din agricultura cooperatistă, relevînd conținutul și principalele direcții de exprimare ale acestui sistem.

Indeosebi după 1965 au fost adoptate măsuri succesive pentru **îmbunătățirea sistemului de pensionare a țăranilor cooperatori,** a asistenței și a tratamentului medical, pentru sporirea indemnizațiilor, creșterea numărului celor trimiși la tratament balnear și odihnă etc. In concordanță cu programul de măsuri privind creșterea retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al întregului popor, adoptat de Comitetul Politic Executiv la 6 mai a. c., s-a prevăzut a nouă și importantă majorare — cu 20% — a pensiilor țăranilor cooperatori, începînd de la 1 iulie 1977 pentru pensiile de pînă la 200 lei și de la 1 ianuarie 1979 pentru pensiile ce depășesc acest nivel. In aceste condiții pensia lunară integrală pentru munca prestată și limită de vîrstă, care astăzi este de 180—250 lei și se acordă numai în funcție de vechime în muncă, crește diferențiat în funcție de sectoarele în care și-a desfășurat activitatea viitorul pensionar (zootehnice și sere; viticultură; pomicultură și legumicultură; celelalte sectoare de activitate) în raport de vechimea în muncă a acestuia în cooperativă, precum și de venitul propriu realizat. In același timp, membrii cooperatori care îndeplinesc funcții de brigadieri, șefi de ferme și sectoare, vicepreședinți și contabili șefi vor primi o pensie mai mare cu 10—15%, corespunzător cu importanța sectorului în care lucrează și cu veniturile obținute. Cooperatorii care îndeplinesc funcția de președinte al cooperativei o perioadă de timp de cel puțin 10 ani vor primi o pensie lunară de 600—1000 lei lunar, stabilită pe baza venitului mediu anual realizat.

Pe lîngă aceste îmbunătățiri, s-a prevăzut, de asemenea, ca statul să acorde membrilor cooperatori care au îndeplinit timp de 10 ani funcțiile de președinte, brigadier sau șef de fermă, un spor de 50% din indemnizația lunară primită pentru funcțiile respective, spor ce se adaugă, după normele legale, la pensia stabilită. Dacă la asemenea majorări de pensii se adaugă ajutoarele în natură, indemnizațiile în bani ce se acordă de cooperative, precum și veniturile din gospodăria personală, **venitul mediu lunar al cooperatorilor pensionari va crește în 1980 cu 19% față de anul 1975.**

Majorarea pensiilor țăranilor cooperatori și perfecționarea sistemului lor de pensionare au fost posibile datorită **dezvoltării bazei tehnico-materiale și perfecționării continue a relațiilor de producție în agricultura cooperatistă,** dezvoltării și modernizării producției agricole, obținerii astfel a unor producții vegetale și animale din ce în ce mai mari prin folosirea cu eficiență maximă a pămîntului și a celorlalte mijloace de producție, această majorare contribuind în măsură importantă la înflorirea economico-socială a satului românesc.

SISTEMUL DE PENSIONARE al oamenilor muncii din agricultura cooperatistă are la bază **mai multe principii definitorii**, ce exprimă semnificativ umanismul politicii partidului. Intre acestea se înscrie cuprinderea în asigurările sociale a **tuturor** cooperatorilor, pensionarilor şi a familiilor lor. Potrivit acestui principiu, nici un cooperator, sub nici o formă, nu poate fi lipsit de drepturile ce i se cuvin prin asigurările sociale. Avem în vedere, pe de altă parte, principiul ocrotirii cooperatorilor, pensionarilor şi a membrilor de familie în toate cazurile şi pentru toată perioada de pierdere a capacităţii de muncă; cooperatoarele se bucură de ocrotire şi în caz de sarcină, lehuzie, cînd au copii mici bolnavi etc. Este de subliniat că **fondurile asigurărilor sociale din agricultura cooperatistă** se constituie pe seama contribuţiilor plătite de cooperativele agricole de producţie, precum şi de asociaţiile economice intercooperatiste, luîndu-se totodată în calcul contribuţia statului stabilită în funcţie de valoarea produselor agricole livrate la fondul de stat de către cooperativele agricole şi de către membri cooperatori, precum şi din contribuţia personală a cooperatorilor pentru pensia suplimentară.

Sînt trăsături care evidenţiază faptul că ocrotirea cooperatorilor şi a familiilor lor se face în concordanţă cu principiul repartiţiei după muncă, potrivit căruia fiecare cooperator primeşte din venitul naţional o parte corespunzătoare cantităţii, calităţii şi rezultatelor muncii prestate. Este de remarcat că instituirea contribuţiei statului pentru alimentarea fondurilor asigurărilor sociale din agricultura cooperatistă — în cuantum de 2% din valoarea produselor livrate la fondul de stat de către membrii cooperatori, în perioada 1977—1980 această contribuţie urmînd să se ridice, după date estimative, la suma de 3,5 miliarde lei — constituie a nouă expresie a grijii deosebite pe care partidul şi statul nostru o poartă îmbunătăţirii permanente a condiţiilor de viaţă şi civilizaţie ale ţărănimii. Este **o orientare care contribuie atît la sporirea fondurilor asigurărilor sociale, cît şi la o mai mare preocupare a cooperativelor agricole, a membrilor cooperatori pentru sporirea continuă a producţiei agricole.**

Prevederile de acordare a pensiilor şi celorlalte drepturi de asigurări sociale ale membrilor cooperativelor agricole de producţie relevă că pensiile ţăranilor cooperatori se acordă în raport de munca prestată de fiecare cooperator, în funcţie de vechimea în producţie în unitatea agricolă cooperatistă, de venitul realizat în cooperativă, participarea la muncă, caracterul sectorului în care lucrează, funcţia îndeplinită sau, după caz, în funcţie de gradul de invaliditate şi cauza care a provocat invaliditatea, în funcţie de perioada de contribuţie personală şi cuantumul contribuţiei respective pentru pensia suplimentară. După cum se vede, diferenţierea pensiilor în funcţie de aceste criterii este menită **să cointereseze în mai mare măsură pe ţăranii cooperatori în dezvoltarea economică a cooperativelor în care lucrează, în obţinerea unor rezultate superioare** în producţie, precum şi să asigure o mai justă stabilire a pensiilor în funcţie de contribuţia directă a cooperatorilor în perioada de activitate.

Este de remarcat că membrii cooperativelor agricole de producţie au dreptul să primească pensia pentru muncă prestată şi limită de vîrstă, pensia pentru pierderea capacităţii de muncă, cît şi pensia de urmaş sau pensia suplimentară. În toate aceste situaţii acţionează criteriile amintite. De exemplu, pensia integrală pentru munca prestată şi limită de vîrstă se acordă cooperatorilor în funcţie de venitul realizat, de sectorul în care au lucrat, de funcţia îndeplinită şi de vechimea în muncă. In sensul aşezării în mai mare măsură a pensiei în funcţie de cantitatea şi calitatea muncii depuse, se poate preciza că la vechimea integrală în muncă pentru cooperatorii care lucrează minimum 10 ani în zootehnie şi sere, ca lăcătuş, electrician, mecanic, conducător de tractoare, mecanizator, şofer etc., în funcţie de grupa venitului mediu anual din care fac parte, pensia lunară pentru munca prestată şi limită de vîrstă este situată între 420 şi 650 lei; pentru cooperatorii care lucrează permanent cel puţin 10 ani, în viticultură, pomicultură şi legumicultură, pensia va fi între 380 şi 550 lei; pentru cooperatorii care lucrează în celelalte sectoare de activitate, pensia va fi între 350 şi 500 lei.

Ca formă superioară de realizare a asigurărilor sociale în agricultura cooperatistă, trebuie subliniat că, alături de pensiile menţionate mai sus, membri cooperatori au dreptul la indemnizaţii pentru incapacitate temporară de muncă, indemnizaţii în caz de sarcină şi lehuzie, indemnizaţii lunare pentru copii, trimiteri la odihnă şi tratament balneoclimateric, asistenţă medicală, internare, întreţinere şi tratament gratuit în spitale etc. Concret, membrii cooperatori care realizează sarcinile de producţie conform normelor de lucru stabilite, primesc indemnizaţie pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli sau accidente. Indemnizaţia în caz de sarcină şi lehuzie se acordă pe timp de 60 zile cooperatoarelor care lucrează în cooperative, însă într-un cuantum diferenţiat în funcţie de vechimea în muncă în cooperativă, iar indemnizaţia pentru copii se acordă familiilor membrilor cooperativelor agricole de producţie, din care cel puţin unul din soţi prestează o muncă în cooperativă. Pe de altă parte, membri cooperatori care iau parte efectiv la muncă în cooperativa agricolă şi cooperatorii pensionari, precum şi membrii de familie ai acestora beneficiază, în mod gratuit, de întreţinere, de medicamente şi de materiale sanitare pe toată perioada de timp a internării în spitale; de asemenea, beneficiază de medicamente şi materiale sanitare în tratamentul ambulatoriu.

MĂSURILE ADOPTATE cu privire la majorarea pensiilor ţăranilor cooperatori, la îmbunătăţirea asigurărilor sociale din cooperativele agricole şi instituirea asigurărilor sociale pentru ţăranii cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate constituie **o nouă şi importantă dovadă** a faptului că ridicarea nivelului de trai al întregului popor este obiectivul fundamental al politicii partidului, ţelul suprem al operei de edificare a noii orînduri în patria noastră.

prof. dr. GH. D. BISTRICEANU

CITITORII AU CUVÎNTUL

Planificare

PENTRU CORELAREA efectivă a potențialului de producție și a resurselor existente în cooperativele agricole cu sarcinile anuale stabilite prin planul de producție, propun să se analizeze posibilitatea creșterii rolului consiliilor intercooperatiste. Dezbaterea cifrelor de plan și definitivarea acestora poate fi coordonată de consiliul intercooperatist.

În concepția de mai sus, consiliul intercooperatist poate deveni intermediar în procesul de defalcare a sarcinilor de plan pe unitățile agricole cooperatiste. Îmbunătățirea activității de planificare la nivelul consiliului intercooperatist ar influența pozitiv și planificarea și realizarea indicatorilor de plan ai asociațiilor intercooperatiste.

ing. Maria CHERCIU
director al Asociației economice intercooperatiste de creștere și îngrășare a tineretului taurin Remetea-Mare județul Timiș

Gestionare

ÎN ULTIMUL TIMP unitatea noastră a organizat și experimentat metode noi de lucru, care – pe lîngă simplificarea muncii și scurtarea termenelor – furnizează informații ce stau la baza deciziilor, avînd un pronunțat caracter de control gestionar corect și permanent. Astfel, am elaborat **Structura organizatorică** a funcționării gestiunilor de mijloace fixe și a evidențelor respective. Aceasta cuprinde numărul depozitului, operațiunile ce au loc, evidența la locul de păstrare și separat la subunități (după specific), evidența din cadrul contabilității și resoartele producție și administrativ. Structura organizatorică este întregită cu **Graficul de dispoziții a mișcării mijloacelor fixe și de circulație a documentelor și evidențelor** privind această categorie de mijloace. Graficul stabilește poziția mijloacelor fixe și circulația documentelor și a evidențelor în cadrul unității, cît și relațiile cu alte unități. El cuprinde numărul curent, simbolul și denumirea documentului sau evidenței, conținutul și descrierea operațiunii, numărul de exemplare și cine le întocmește, precum și cine participă la efectuarea operațiunii, termenele de întocmire și de predare, destinatarul și numărul de exemplare și alte precizări.

Astfel conceput și aplicat, graficul răspunde tuturor fazelor ce au loc de la intrarea în unitatea economică și pînă la casarea-declasarea unui mijloc fix și apare deosebit de util, dacă apreciem condițiile de dispersare în care își desfășoară activitatea unele unități. Considerăm pe deplin justificată extinderea folosirii acestor metode.

Gheorghe P. LAZANU
contabil șef. Trustul de construcții Cluj-Napoca

Culturi agricole

ÎN SCOPUL utilizării mai raționale a forței de muncă existente pe plan local, propun cultivarea unei suprafețe de 15 hectare cu răchită, afectîndu-se în acest scop terenurile cu exces de umiditate existente în cadrul consiliului intercooperatist Vîrvor, județul Dolj terenuri ce s-au dovedit ineficiente pentru alte culturi. Pe baza acestei materii prime se pot organiza secții de împletituri din răchită la cooperativele agricole de producție Bucovăț și Sărbătoarea. Producția ce se va obține prin valorificarea produselor din răchită poate ajunge la 500 mii lei, unitățile agricole putînd realiza un venit net de cca. 400 mii lei anual.

De asemenea, – ținînd seama atît de cerințele pieței cît și de condițiile locale favorabile, – propun să se cultive, încă din 1978, în cadrul cooperativelor agricole de producție Dobromira și Sărbătoarea o suprafață de 50 hectare cu sorg (care constituie materia primă pentru confecționarea măturilor). Venitul pe care l-ar realiza cele două cooperative este de circa 600 mii lei anual.

ing. Atanasie PANĂ
județul Dolj

ECOURI

Ritm

ÎN legătură cu problemele ridicate în articolul „Ritm de lucru intens pentru atingerea nivelurilor prevăzute în grafice" din nr. 31 al R.E. precizăm că au fost stabilite, cu mai mulți ani în urmă, centralele industriale și unitățile asimilate acestora care îndeplinesc funcția de furnizor principal (furnizor general) pentru utilajele din țară – componente ale instalațiilor tehnologice – ce se execută de întreprinderile sub îndrumarea și controlul M.I.C.M.

Pentru livrarea instalațiilor de automatizări pentru procese tehnologice industriale s-a stabilit ca furnizor principal (furnizor general). Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări București. Menționăm însă că, în prezent, este în curs de elaborare o reglementare îmbunătățită, adaptată etapei actuale a investițiilor, în cadrul căreia se elaborează și un act normativ privind furnizorul general de utilaje din țară. În acest cadru, o atenție deosebită se acordă modului de contractare a instalațiilor de automatizări pentru procese tehnologice industriale.

L. POPESCU
director general în M.I.C.M.

Orientări

ÎN URMA PUBLICĂRII, în nr. 32 al R.E., a articolului „Orientări prioritare în reducerea costurilor de producție", s-au stabilit o serie de măsuri care să ducă la realizarea prevederilor de plan pe anul în curs. De pildă, la fabrica de chimizare a grăsimilor se va urmări încadrarea în graficul de atingere a parametrilor proiectați a instalației de alcooli grași, precum și terminarea montajului și punerea în funcțiune a celei de a doua linii de scindare (glicerină) pînă la 31 decembrie, neprevăzută în documentația inițială și care concură, în final, la realizarea planului la sortimentul glicerină. La secția de săpun Colentina, pentru mărirea timpului de funcționare a liniilor de prelucrare – ambalare a săpunului, schimbarea sortimentelor, inclusiv reglajul mașinilor se va efectua de așa manieră încît să se asigure continuitatea producției.

În urma măsurilor luate în cursul lunilor iulie-august, nu s-au mai înregistrat cheltuieli neeconomicoase, întreprinderea încadrîndu-se în sarcina de cheltuieli planificate la 1 000 lei producție marfă pe trim. III. Pentru trim. IV. se prelimină, de asemenea, realizarea cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă, urmărindu-se recuperarea depășirilor din sem. I.

ing. Ion FLOREA
Întreprinderea „Stela" — București

Accelerare

ÎN ARTICOLUL „Accelerarea vitezei de rotație, mijloc de sporire a eficienței economice" publicat în nr. 29 și 30 al R. E. se propune – ca o măsură eficientă – „crearea unor depozite proprii ale bazelor județene de aprovizionare sau ale celor specializate în incinta întreprinderilor sau platformelor mari consumatoare, extinderea custodiilor...". Problema aceasta poate comporta discuții, deoarece, indiferent cine este proprietarul produsului, cheltuiala pentru depozitare este aceeași. În plus, dacă se admite ca o bază de aprovizionare să-și creeze depozit pe teritoriul consumatorului, atunci trebuie arătat că acest depozit s-ar conduce mai ușor dacă ar fi al întreprinderii și nu al unei baze care își are sediul în altă localitate. Această măsură ar rezolva numai în parte problema, în sensul că întreprinderea ar fi degrevată parțial de aprovizionare și depozitare, precum și de unele cheltuieli legate de aceste activități. cheltuieli care se reflectă totuși în adaosul ce se percepe de baze. Este necesar și util în acest sens să se facă o analiză amănunțită la una din marile unități din economie și, în funcție de concluziile reieșite, să se facă o propunere pentru generalizare.

Propunem ca „Revista economică" să deschidă o dezbatere mai largă, care să ducă în final la îmbunătățirea metodologică și a stilului de lucru din unități privind recalcularea analitică a normativelor fizice de stoc și a normativelor mijloacelor circulante, mai ales că, însuși modul de calcul al stocurilor este susceptibil de a fi perfecționat.

Eug. ISTRATEȘCU
director general adjunct în Ministerul Industriei Chimice

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

O FORMĂ PERFECȚIONATĂ DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ A ÎNTREPRINDERILOR

Milioane de lei beneficii suplimentare pentru economia națională

PERFECȚIONAREA aprovizionării tehnico-materiale reprezintă o condiție indispensabilă pentru rezolvarea sarcinilor complexe, actuale și de perspectivă, ce stau în fața economiei naționale. Așa cum s-a subliniat la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 21–23 septembrie a.c., o mai bună organizare în aprovizionare, în procesul de producție va asigura o activitate cu rezultate superioare din toate punctele de vedere.

Aceasta presupune o programare optimă a resurselor necesare, controlul riguros și eficient al utilizării lor, înlăturarea cauzelor care provoacă stocări peste nevoile reale ale întreprinderilor și readucerea stocurilor supranormative în circuitul economic, optimizarea transporturilor etc. Rezultă de aici necesitatea ca, **alături de unitățile economice și în strînsă colaborare cu acestea, bazele județene de aprovizionare tehnico-materială – ca organe specializate – să-și exercite activ rolul de răspundere ce le revine, promovînd forme și metode capabile să mărească operativitatea și eficiența aprovizionării.**

Prezentăm astăzi experiența interesantă pe care a acumulat-o din acest punct de vedere **B.J.A.T.M. Prahova,** pornind de la **o concepție nouă a relațiilor de aprovizionare cu întreprinderile din teritoriul deservit** – experiență care va putea fi preluată și de alte județe încă în perioada actuală, de pregătire a producției din 1978.

Pornind de la o hotărîre a adunării generale a oamenilor muncii

ÎNCĂ în anul trecut, B.J.A.T.M. Prahova a trecut la experimentarea unei forme îmbunătățite de organizare a aprovizionării : **derularea integrală prin bază a tuturor cantităților, vagonabile sau nu, pentru anumite grupe de produse cu pondere mare în consumul unor beneficiari și înființarea de gestiuni specializate,** fie în incinta consumatorilor, fie în bază. Astfel, baza a organizat la Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești o gestiune pentru table (peste 24 000 t/an) utilizată la fabricarea butoaielor metalice, iar la Combinatul chimic Valea Călugărească – o gestiune pentru preluarea și livrarea către beneficiarii din țară a producției de oxid de zinc.

Rezultatele încurajatoare obținute, interesul manifestat de alte întreprinderi industriale pentru noua formă de organizare a aprovizionării au determinat conducerea colectivă a bazei să includă în planul de măsuri prezentat la începutul acestui an adunării generale a oamenilor muncii, extinderea și îmbunătățirea în continuare a acestei experiențe, în cadrul relațiilor cu alți beneficiari. Măsura a fost aprobată, s-au efecutat analize în colaborare cu organele județene de sinteză și, cu aprobarea ministerelor de resort, **baza a preluat sarcina asigurării întregului proces de aprovizionare-depozitare-livrare pentru majoritatea materiilor prime și materialelor necesare procesului de producție al Întreprinderii de mecanică fină Sinaia,** specializată în fabricația echipamentelor de injecție și a aparaturii hidraulice din dotarea tractoarelor.

(Menționăm că în vechea formă, prin B.J.A.T.M. se derulau numai materialele de uz general în cantități nevagonabile, reprezentînd în anul 1967 doar 5,7% din necesarul total de consum al I.M.F.-Sinaia — și care erau livrate din depozitele și gestiunile din Ploiești ale bazei ; restul materialelor, întreprinderea și le procura direct de la producătorii din Reșița, Hunedoara, Galați, Cluj-Napoca, Iași ș.a., ceea ce implica o serie de dificultăți. I.M.F. Sinaia a înregistrat în permanență, anul trecut depășirea normativului de stoc cu o valoare medie de 26 milioane de lei, plătind peste 2 milioane de lei dobînzi bancare.)

În acest scop, baza a înființat la I.M.F. două gestiuni (în incinta fabricii din Sinaia și a secției sale din Breaza), organizîndu-le astfel încît să cuprindă, practic, toate laturile aprovizionării tehnico-materiale uzinale – atît cele cu caracter economic, cît și cele de ordin gospodăresc – pentru o largă gamă de grupe de produse din metal (bare trase, profile, fontă, tablă, țevi, sîrmă, laminate din neferoase, oțeluri pentru scule, ștraifuri pentru turnătorie, organe de asamblare, piese turnate și forjate ș.a.), într-o cantitate de peste 14 mii de tone și reprezentînd valoric peste 56% din totalul materialelor necesare întreprinderii din Sinaia în 1977. Rămîn în sarcina I.M.F. aprovizionarea și depozitarea materialelor de mai mică importanță pentru procesul de producție, cum ar fi piesele de schimb, rulmenții, garniturile, diverse materiale auxiliare, echipamentul de protecție și de lucru etc.

Considerăm că prin implementarea activității bazei județene, cu personalul specializat al acesteia, în sfera activității de producție se pot rezolva mai bine :

– **cunoașterea necesarului de aprovizionat ,în volume și structuri sortimentale reale ;**

– **asigurarea unor materiale cu ciclu de fabricație mai îndelungat sau care se produc în etape** (de exemplu, unele dimensiuni de profile laminate) ;

– **recurgerea, în caz de nevoie, la stocurile de intervenție de materiale de uz general, aflate la bază** și la care se poate apela cu aprobarea ministerului tutelar al acesteia ;

– **folosirea oportună și intensivă a înlocuitorilor ;**

– **controlul respectării normelor de consum și de stoc, al gospodăririi materialelor ;**

– **redistribuirea operativă către alte unități din județ a materialelor care prisosesc la un moment dat și completarea celor la care nu se realizează stocurile normate ;**

– **creșterea, pe această bază ,a vitezei de rotație a mijloacelor circulante și reducerea imobilizărilor.**

Cum funcționează noul sistem

POTRIVIT protocolului încheiat cu I.M.F. Sinaia, B.J.A.T.M. a preluat contractele încheiate cu furnizorii de către întreprindere, cu drepturile și obligațiile ce decurg din acestea, rezolvînd contractarea în continuare a repartițiilor primite.

Bineînțeles, baza și întreprinderea colaborează în urmărirea realizării contractelor, pentru evitarea eventualelor dereglări.

I.M.F. a pus la dispoziția bazei spațiile necesare gestiunilor și utilajelor aferente (pentru care B.J.A.T.M. plătește chirie și cheltuielile de exploatare), obligîndu-se să asigure în continuare securitatea materialelor în incintele respective. De asemenea, a cedat bazei planul forțelor de muncă și fondul de retribuire afectate celor două gestiuni, transferindu-i personalul corespunzător acestora. La rîndul său, baza a preluat și achitat stocul de materiale disponibile (în valoare de circa 25 milioane de lei), pe care le-a repus în circuitul economic ; s-a angajat să completeze dotarea cu dispozitive de depozitare și utilaje de ridicat și manipulat, la nivelul de dezvoltare prevăzut pentru cele două gestiuni.

Recepția cantitativă și calitativă a materialelor se face de către o comisie numită de bază, în care este cuprins (ca delegat neutru) și un reprezentant al I.M.F. ; în măsura în care sînt necesare analize de laborator pentru recepția calitativă, ele se efectuează de către controlul tehnic de calitate al întreprinderii beneficiare.

Decontarea materialelor consumate se face potrivit convenției de plăți între cele două unități, pe baza specificației prezentate lunar de către I.M.F. și confirmate de gestionarii B.J.A.T.M.

Simplu, operativ, eficient

SISTEMUL prezentat dă **o configurație optimă fluxului de transport între bază și consumator, care de fapt se reduce la un transport intern între gestiunile furnizorului și secțiile de producție,** aflate și unele, și celelalte în aceeași incintă.

Livrarea materialelor din gestiunile bazei se poate face în **loturi foarte mici, în limita nevoilor zilnice de consum,** iar decontarea lor se efectuează pe baza „fișei-limită de consum", document care servește atît întreprinderii — pentru evidența și calculul costului producției, cît și bazei — pentru facturare (nemaifiind necesare avize de expediție și bonuri de consum).

Prin preluarea de către baza județeană a activității de aprovizionare și a principalelor subactivități — de depozitare, conservare și livrare a materialelor — **conducerea și compartimentele de specialitate ale I.M.F. Sinaia sînt degrevate de preocupările** privind: analiza modului de acoperire cu repartiții a specificațiilor pentru circa 40 de grupe de produse în aproximativ 4 000 de sortotipodimensiuni (și intervențiile pentru reglarea decorelărilor) ; analiza modului de realizare a obligațiilor contractuale de către furnizori, corelată cu analiza stocurilor pentru cele peste 3 000 de sortotipodimensiuni existente în gestiuni și cu necesitățile curente de consum ; contactele cu furnizorii pentru impulsionarea livrărilor, acțiuni arbitrale etc. pentru un număr de circa 100 de contracte (în actualele condiții, întreprinderea are un singur contract de aprovizionare — cu B.J.A.T.M.) ; problemele complexe ale gestiunii și gospodăririi materialelor etc.

Posibilitățile de care dispune baza, de a redistribui unele resurse din stocurile existente în diferitele sale gestiuni, pentru a acoperi nevoi ivite pe parcurs (inclusiv datorită eventualelor întîrzieri ale livrărilor de către furnizori), permit ca **stocurile să se mențină în limitele normate.** Ca urmare, anul acesta — la o creștere a volumului producției I.M.F. cu 7% față de 1976 — necesarul de aprovizionat scade cu circa 4%, reducîndu-se deci la minimum fondurile circulante. Se realizează **optimizarea transporturilor pe calea ferată și cu mijloace auto, cheltuielile aferente diminuîndu-se cu 31%.** Totodată, gestionarea materialelor de către o unitate specializată facilitează introducerea principiilor și tehnicilor moderne în materie, asigurîndu-se, de pildă, o încărcare optimă la stivuire (5 t/mp suprafață neconstruită și 1,5 t/mp suprafață construită), buna conservare a proprietăților fizico-chimice ale materialelor, dotarea tehnică și gospodărească a locurilor de depozitare, instruirea, îndrumarea și controlul calificat al personalului etc.

Efecte economice

DESFĂȘURAREA de pînă acum a relațiilor de aprovizionare între I.M.F. și B.J.A.T.M. confirmă importantele avantaje pentru economia națională, pe care le-au evidențiat calculele de fundamentare a eficienței economice a noului sistem.

Se estimează că **la nivelul anului 1977 se vor realiza :**

— LA ÎNTREPRINDEREA DE MECANICĂ FINĂ SINAIA :

● **creșterea productivității muncii** (medie pe lucrător) **cu 0,4%** (ca urmare a reducerii personalului neproductiv cu 23 persoane care lucrau la depozitare-conservare, manipulare, evidență operativă),

● **reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție cu 3,78 lei**

● **economii la costurile de producție de 1 009 mii lei**

● **beneficii suplimentare de 1 000 mii lei.**

● **accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante cu 30 de zile**

— LA BAZA JUDEȚEANĂ DE APROVIZIONARE TEHNICO-MATERIALĂ PRAHOVA :

● **creșterea productivității muncii** (medie pe lucrător) **cu 3,6%** (datorită unei măriri a volumului de desfacere de 2,8 ori superioară sporului de personal),

● **reducerea cheltuielilor la 100 lei desfaceri cu 0,01 lei**

● **economii la cheltuielile de desfacere de 286 mii lei**

● **beneficii suplimentare de 2 123 mii lei.**

Desigur că în următorii ani ai cincinalului, o dată cu creșterea volumului producției la Întreprinderea de mecanică fină, efectele economice se vor amplifica.

Ținînd seama de rezultatele pozitive ale experimentării, B.J.A.T.M. Prahova își propune **să extindă aplicarea noului sistem de aprovizionare.** În prezent se studiază, de pildă, preluarea integrală a aprovizionării cu materialele necesare producției de sape de foraj și înființarea unor gestiuni la Întreprinderea „1 Mai" din Ploiești.

drd. Mihai GHEORGHE
directorul B.J.A.T.M. Prahova

Extinderea experienței pozitive

(Urmare din pag. 2)

asimilării în producție a pieselor de schimb necesare.

Desigur, încă din anul trecut au fost organizate expoziții cu piesele de schimb care trebuie asimilate, au fost organizate dezbateri pe această temă la întreprinderea „Integrata" de lînă de pildă, precum și la alte unități. Totuși, rezultatele obținute pînă acum sînt inegale. La neajunsurile proprii se adaugă faptul că, pentru sectoarele calde de exemplu, circuitul documentației de informare nu este corespunzător. Pentru noi — și consider că nu numai pentru județul Constanța — ar fi util ca ministerul de resort să urmărească mai atent editarea periodică și difuzarea buletinelor cu piesele de schimb care se asimilează sau se produc în alte întreprinderi din țară, pentru a se evita paralelismele.

Există însă și un alt aspect al problemei. Unele dintre întreprinderile noastre încercau să rezolve lipsa unor piese de schimb pe o cale complet nejustă demontînd piesele respective dintr-un stoc de mașini propriu, care nu era folosit productiv, ci era transformat ad-hoc în sursă de înlocuire a pieselor uzate. În aceste cazuri am acționat cu fermitate pentru a face disponibile aceste utilaje și a le redistribui. Din păcate însă, nu toate mașinile disponibile din județ au fost redistribuite cu operativitate. **Este de aceea necesar ca ministerele economice de resort** (în special pentru întreprinderile din industria construcțiilor de mașini și economiei forestiere și materialelor de construcții) **să acționeze eficient pentru integrarea mai operativă în producție a tuturor utilajelor disponibile și, pe de altă parte, pentru crearea unor condiții optime de asigurare a pieselor de schimb.** Evident, și pe plan județean vom depune toate eforturile pentru confecționarea pieselor de schimb, și autoaprovizionarea cu acestea, acolo unde condițiile o permit.

Pentru realizarea integrală a însemnatelor producții suplimentare pe care întreprinderile noastre s-au angajat să le obțină în acest cincinal, vom face tot posibilul ca acțiunea de ridicare a gradului de utilizare a capacităților de producție să fie analizată și rezolvată, în fiecare întreprindere, cu maximă responsabilitate, să reprezinte o preocupare permanentă pentru toți oamenii muncii. Sîntem ferm hotărîți să acționăm cu toate forțele pentru ca — așa cum se sublinia în cuvîntarea secretarului general al partidului la Consfătuirea de lucru consacrată dezbaterii problemelor organizării și conducerii activității de partid, a tuturor domeniilor vieții economico-sociale — fiecare organizație, fiecare activist al partidului să-și îndeplinească, în condiții cît mai bune, la locul său de muncă sarcinile ce-i revin și din acest punct de vedere. Pe această bază vom amplifica substanțial contribuția județului nostru la dezvoltarea economico-socială a întregii țări, la îndeplinirea cu succes a misiunii istorice a partidului nostru în construirea societății socialiste și comuniste în România.

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învăţămîntul politico-ideologic

Începînd cu acest număr revista noastră va publica cu regularitate rubrica **Documentar în ajutorul celor care studiază în învăţămîntul politico-ideologic.** Materialele din această rubrică prezintă conţinutul unor concepte, categorii şi noţiuni de bază ale procesului de dezvoltare economico-socială a României, urmărind să ofere cititorilor explicaţii asupra politicii originale, creatoare a partidului nostru de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi să contribuie prin aceasta la mobilizarea eforturilor oamenilor muncii în vederea înfăptuirii obiectivelor tot mai complexe pe care le avem de realizat. Prin acest **mic dicţionar economic** revista încearcă să răspundă solicitărilor primite atît din partea cursanţilor din învăţămîntul politico-ideologic de partid şi de tineret cît şi din partea studenţilor şi altor categorii de cititori. Pentru cei ce frecventează cursul de socialism ştiinţific şi problemele dezvoltării economico-sociale a României revista va publica în acelaşi timp cu micul dicţionar economic şi o suită de consultaţii pe teme care impun o tratare de mai mare actualitate şi o îmbogăţire a informaţiilor de natură politico-economică, factologică şi statistică.

Mic dicţionar economic

AVUŢIA NAŢIONALĂ

> **„Este necesar să fie întărită răspunderea tuturor cadrelor din economie pentru gestionarea cu maximum de eficienţă a fondurilor încredinţate unităţilor economice, astfel încît să se obţină pentru fiecare leu cheltuit un volum cît mai mare de producţie marfă şi beneficii. Aceasta este calea sigură a sporirii avuţiei naţionale, a dezvoltării societăţii noastre, a creşterii continue a nivelului de trai al întregului popor".**
>
> NICOLAE CEAUŞESCU

AVUŢIA NAŢIONALĂ constituie un concept complex, definit cel mai adesea ca totalitatea valorilor bunurilor materiale, a celor ştiinţifice şi culturale de care dispune societatea la un moment dat. După cum rezultă din această succintă definiţie, în conceptul de avuţie naţională se concentrează numeroase elemente constitutive. Între acestea, ca principale se înscriu a) **valoarea bunurilor materiale acumulate în decursul anilor ca rezultat al activităţii umane** — în acest cadru incluzîndu-se totalitatea fondurilor fixe pentru producţie şi servicii ; fondul de locuinţe; fondurile fixe pentru activitatea de învăţămînt, cultură, ocrotirea sănătăţii, sport, recreere, ş.a. ; stocurile, rezervele materiale şi valutare; inventarul casnic al populaţiei ; b) **resursele naturale ale solului şi subsolului** — cadru în care se înscriu terenurile arabile, păşunile, fineţele, viile, pădurile, potenţialul hidroenergetic, rezervele de minerale utile etc. ; c) **potenţialul ştiinţific şi patrimoniul cultural naţional** — în acest ultim cadru incluzîndu-se stocul de ştiinţă şi tehnologie, capacitatea de proiectare, stocul de învăţămînt, valorile culturale etc. 1)

Coordonate ale sporirii avuţiei naţionale

1950 = 100

	1960	1965	1970	1975	1980
Fonduri fixe	161	223	337	534	circa 900
Producţia industrială	340	649	11 ori	21 ori	circa 40 ori
Producţia agricolă	171	193	212	289	…
Venitul naţional	268	413	599	10 ori	circa 17 ori

Cîteva consideraţii se impun relevate pe marginea acestei definiţii de o vastă amplitudine, circumscriind evoluţia unor factori de producţie, de mediu, strategii economice etc., şi materializîndu-se într-o categorie economică a cărei cuantificare într-un grad mai ridicat de precizie constituie preocuparea a numeroşi economişti. Pe de o parte, ne referim la faptul că **avuţia naţională exprimă bogăţia unui popor**, dar aceasta nu este concepută exclusiv ca o însumare mecanică a bunurilor ci ea exprimă pe primul plan **forţa de a produce a poporului respectiv,** element care constituie bogăţia sa cea mai de preţ. Aşa se explică de ce în conceptul de avuţie naţională alături de bunurile materiale acumulate de om în decursul anilor pentru producţie şi pentru el însuşi, alături de rodnicia naturală a pămîntului, alături de valorile culturale se găsesc aşezaţi factorii care definesc nemijlocit direcţiile de forţă ale spiritului uman : stocul de ştiinţă şi tehnologie sau stocul de învăţămînt.

Pe de altă parte, ne gîndim la faptul că conceptul de avuţie naţională include în sine capacitatea omului de a transforma materia, fără a-i afecta echilibrul natural, biologic ş.a. Este drept, avuţia naţională creşte prin producţie, dar printr-o producţie care să nu secătuiască pămîntul de bogăţiile sale, sporirea acestora constituind la rîndul ei un alt factor de creştere a avuţiei naţionale. În acest fel, conceptul de avuţie naţională răspunde nu numai imperativelor prezentului cît şi celor ale perspectivei, mobilizînd eforturile pentru găsirea unor căi și soluții de armonizare continuă a cerințelor dezvoltării cu posibilitățile ca acestea să fie satisfăcute rațional. În sfîrșit, ținem seama de faptul că avuția națională, mai ales prin prisma evoluției înmulțitorului său — valoarea nou creată, perioadă de perioadă, de societate, adică venitul național — constituie **izvorul prosperității și civilizației unui popor.** Creșterea avuției naționale astfel definite oferă garanții sigure pentru afirmarea și consolidarea independenței și suveranității statului.

Sînt elemente care explică limpede accentul pus de partidul și statul nostru pe creșterea avuției naționale a României ca proces hotărîtor pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism. Prin sporirea avuției naționale se asigură tocmai acel **nivel înalt de dezvoltare al forțelor de producție** pe care trebuie să-l posede socialismul multilateral dezvoltat, lichidîndu-se totodată decalajele care mai separă România de țările dezvoltate economic ale lumii, asigurîndu-se României un loc tot mai activ în diviziunea mondială a muncii. Creșterea avuției naționale pretinde realizarea acelui **cadru superior de organizare a societății** menit să ofere premisele cele mai bune pentru dezvoltarea forțelor de producție, pentru afirmarea cît mai deplină a personalității omului în procesul de muncă. **Satisfacerea cerințelor de trai, științific determinate, înflorirea spiritualității și personalității umane, ridicarea condiției umane pe o treaptă dintre cele mai înalte** — atribuite supreme ale societății socialiste multilateral dezvoltate, sînt și ele decisiv condiționate de procesul de sporire a avuției naționale.

Repere privind creșterea stocului de educație al națiunii

1938/1939 = 100

	1950/1951	1960/1961	1965/1966	1970/1971	1975/1976
Nr. de unități de învățămînt	133,1	150,8	152,2	169,9	189,6
Nr. de personal didactic	181,2	248,3	336,3	374,5	437,3
Nr. de înscriși (elevi și studenți)	125,4	168,0	221,8	231,7	253,0

Îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului ca urmare a orientărilor novatoare intervenite în dezvoltarea economico-socială a țării s-au accentuat puternic **eforturile** de creștere a avuției naționale. În condițiile realizării unor acumulări ridicate concepute cu consecvență, prin intermediul înfăptuirii unor tot mai ample programe de investiții, destinate cu deosebire edificării unei industrii tot mai moderne și eficient structurate — baza progresului calitativ în întreaga economie — dezvoltarea economico-socială a țării a cunoscut un puternic avînt. **Fondurile fixe, elementul constitutiv cel mai important al avuției naționale,** au înregistrat creșteri tot mai substanțiale, an de an numeroase capacități de producție moderne amplificînd cu nivele ridicate producția națională. Este semnificativ astfel, că în comparație cu anul 1950, valoarea fondurile fixe a fost în 1975 de peste 5 ori mai mare urmînd ca în 1980 să fie de circa 9 ori mai mare, dinamicile cele mai înalte înregistrîndu-se în industrie și ramurile producției materiale. Creșterea cea mai ridicată din acest interval de 30 de ani se înregistrează în cea de a doua sa jumătate — adică în decursul ultimelor două cincinale precum și în cincinalul în curs — ceea ce relevă procesul rapid al înnoirii bazei tehnico-materiale a economiei, caracterul modern al echipamentului cu care este ea înzestrată.

În acest cadru, o structură a industriei și economiei așezată tot mai mult în concordanță cu cerințele promovării progresului tehnico-științific, ale valorificării superioare a potențialului material și uman al țării, a permis amplificarea capacității industriei și a economiei de a acoperi nevoile dezvoltării, creșterea puternică a forței de a produce, în condiții sporite de eficiență, a economiei noastre. **Productivitatea muncii, factorul motor de amplificare al avuției naționale** a înregistrat astfel în anii 1951—1975 în industrie și raportată la un lucrător de exemplu, un ritm anual de creștere de 7,9%; pentru eforturile realizate în direcția dezvoltării cantitative a economiei este semnificativ de menționat că în acest cincinal ritmul anual de creștere la același indicator se ridică la 9,1%. Pe de altă parte, a scăzut considerabil ponderea cheltuielilor materiale în produsul social.

Fără îndoială că la atingerea acestor cote, la stabilirea unor asemenea opțiuni ce evidențiază atît sporirea avuției naționale cît și condițiile create în vederea creșterii ei tot mai susținute a contribuit și contribuie atît amploarea fără precedent pe care o are în țara noastră **procesul de pregătire** — ilustrat astăzi de un învățămînt așezat pe baze moderne, generalizat pe perioade de 10 ani, de o atotcuprinzătoare acțiune pentru continua îmbogățire a cunoștințelor — cît și realizarea și consolidarea în tot mai mare măsură a **interferenței dintre învățămînt—cercetare—producție,** acțiunea largă a științei ca forță de producție.

Dezvoltarea dinamică și calitativă a economiei naționale a creat premise pentru accesul la noi resurse ale solului și subsolului, punînd în valoare noi valențe în activitatea de transformare a materiei și asigurînd astfel noi posibilități pentru creșterea avuției naționale. Pe de altă parte, ea a fost însoțită de importante mutații sociale în structura populației, de amplificarea considerabilă a veniturilor oamenilor muncii, a altor componente care definesc sau influențează pozitiv categoria atît de complexă a nivelului de trai: locuințe, reconfortare, asigurări sociale etc. O imagine a amplitudinii creșterii avuției naționale pe această cale ne este oferită de sporirea față de 1950 a veniturilor totale reale ale populației de aproape 4,8 ori în 1975 și de circa 7 ori în 1980.

Toate cele arătate pun în lumină cu o mare putere necesitatea înfăptuirii exemplare a sarcinilor de către fiecare la locul său de muncă — calea cea mai sigură de a traduce în viață politica științifică a partidului de creștere a avuției naționale a României Socialiste.

Dan POPESCU

---

1) Vezi Manea Mănescu, Avuția națională a României Socialiste în Era socialistă, nr. 11 și 12/1975.

STUDIUL MUNCII, UN INSTRUMENT PENTRU CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE

DEZVOLTAREA studiului muncii în condițiile revoluției științifico-tehnice contemporane este caracterizată în societatea socialistă prin tendința de integrare a studiului muncii în procesul complex de perfecționare a producției, de dezvoltarea unor noi metode de cercetare cu aplicații în faza de proiectare a metodelor de muncă, subordonarea întregii activități creării condițiilor optime pentru om și de studierea proceselor de muncă în mod interdisciplinar — pe baza teoriei sistemelor, ținînd seama de însăși finalitatea umană a economiei socialiste.

Dacă ținem seama doar de necesitatea integrării organice a studiului muncii în complexul proces de perfecționare a producției, de accentuarea caracterului interdisciplinar în cercetarea procesului de muncă, diversificarea metodelor de studiu și creșterea ponderii celor ce se folosesc în faza de proiectare, necesitatea utilizării teoriei sistemelor și a tehnicii de prelucrare automată a datelor, există suficiente argumente pentru a se justifica o redefinire a conceptului de studiul muncii.

Revoluția științifico-tehnică contemporană implicînd modificarea concepției despre introducerea noului în producție, face ca perfecționarea organizatorică a producției și a muncii să nu se mai poată realiza prin copiere, experiența acumulată putînd fi refolosită doar în anumite limite. O parte a problematicii largi a organizării producției și a muncii constituie obiectul studiului muncii, în care cercetarea se face cu metode, procedee și tehnici specifice. În concepția noastră asupra laturilor organizării producției și a muncii, studiului muncii i-ar reveni următoarele sarcini principale : a) studierea și perfecționarea metodelor de muncă ; b) măsurarea muncii și stabilirea normelor de muncă ; c) organizarea locurilor de muncă pe baza principiilor și regulilor ergonomiei ; d) stabilirea și asigurarea condițiilor privind mediul ambiant, igiena muncii, în funcție de particularitățile fiecărui proces de muncă.

Opiniem că printre principalele cerințe care trebuie să stea la baza definirii conceptului de studiu al muncii, se numără în primul rînd următoarele :

a) creșterea caracterului previzional, pentru a se putea adapta la modificările rapide ale procesului de producție, impuse de fenomenul inovației ;

b) integrarea organică a studiului muncii în strategia de dezvoltare a întreprinderii ca parte a procesului de perfecționare planificată a procesului de producție ;

c) așezarea factorului uman în centrul cercetărilor privind studiul muncii, datorită creșterii continue a rolului omului în procesul de producție în general, și în producția economiei socialiste în special.

Avem convingerea că definirea corectă a studiului muncii nu este o problemă de formă, ci constituie o chestiune de fond, cu implicații asupra orientării activității din acest domeniu și implicit asupra rezultatelor ce se obțin.

Urmărind formarea unei imagini mai complexe asupra studiului muncii considerăm că ar putea fi definit ca **activitatea de cercetare a proceselor de muncă, cu ajutorul unui sistem de procedee și tehnici specifice, încadrată organic în programul general de perfecționare a producției, prin care se urmărește proiectarea celor mai raționale metode de muncă și stabilirea cantității de muncă necesară efectuării lucrării sau îndeplinirii sarcinilor, în scopul ușurării muncii, îmbunătățirii conținutului și creșterii eficienței ei.**

Pentru încadrarea studiului muncii în activitatea unităților economice socialiste, este necesară elaborarea unui model specific economiei planificate. În acest sens prezentăm în pag. 20 un proiect de schemă din care rezultă cadrul de dezvoltare a activității, necesitatea unor forțe proprii — bine dimensionate — pentru cercetare, studii, și materializarea acestora, precum și o colaborare intensă cu organisme specializate din afara unității.

Etapele de desfășurare a studiului muncii, descrise în literatura de specialitate din țara noastră, sînt adaptate doar parțial unei activități de concepție ce trebuie să se desfășoare în fazele de proiectare a proceselor de muncă. De aceea credem necesar a se reconsidera atît etapele de desfășurare, cît și conținutul lor, stabilindu-se eventual următoarele etape : a) alegerea obiectivului de studiat ; b) delimitarea sarcinii ; c) căutarea soluțiilor de perfecționare ; d) proiectarea noii organizări ; e) aplicarea noii metode ; f) aprobarea și controlul îndeplinirii scopului.

Influența studiului muncii asupra costurilor și cheltuielilor de producție

REFERINDU-SE la o anumită activitate, ce se desfășoară în economia națională, ori într-o anumită ramură, într-o subramură sau întreprindere, eficiența organizării constituie contribuția acestei activități la creșterea productivității muncii sociale, și se poate determina ca raport între efectele economice obținute, în expresie valorică, și cheltuielile făcute pentru aplicarea unei organizări noi.

La determinarea eficienței măsurilor de organizare și în special a celor de organizare a muncii, analiza nu se poate limita la eficiența economică, trebuind să se ia în considerare și efectele sociale cum ar fi îmbunătățirea condițiilor de lucru, cu multiple implicații, începînd cu sănătatea lucrătorului, reducerea fluctuației cadrelor, folosirea integrală a timpului de muncă etc., și terminînd cu aspecte privind comportamentul în familie și societate.

Avem deci în vedere categoriile de costuri și cheltuieli pe care le influențează studiul muncii, luînd în considerare și cele asupra cărora influența este indirectă. Evidențiem, totodată, faptul că, prin utilizarea unor metode de studiere a procesului de muncă bazate pe sisteme de normative de timpi predeterminați sau pe banca de date pentru normarea muncii, se creează condiții pentru introducerea unor metode evoluate de calculație a costurilor de producție care pot evidenția influența studiului muncii asupra costurilor și cheltuielilor de producție.

Făcînd astfel o analiză concretă pe o perioadă de 10—15 ani asupra evoluției costului producției la 1000 lei producție marfă, productivitatea muncii pe lucrător, precum și asupra structurii costurilor de producție la întreprinderea „Electromotor“ a rezultat că studiul muncii a contribuit în mare măsură la creșterea eficienței economice. Rezultatele analizei sînt redate sintetic prin constatarea următoarelor corelații : a) indicele de creștere a producției globale la 1 000 lei mijloace fixe, mai mare decît indicele de creștere a valorii mijloacelor fixe ; b) indicele de creștere a consumului de energie electrică, mai mare decît indicele de creștere a puterii instalate ; c) indicele de creștere a consumului de energie electrică pe un muncitor, mai mare decît indicele de creștere a puterii instalate pe un muncitor ; d) indicele consumului de energie electrică pe om-oră, mai mare decît indicele de creștere a consumului de energie pe un muncitor.

Analiza contribuției factorilor de influență asupra creșterii productivității muncii în perioada 1965—1975 a scos în evidență că organizarea producției și a muncii a deținut ponderea principală. La întreprinderea „Electromotor“ Timișoara, contribuția acțiunilor de organizare în creșterea totală a productivității muncii variază în perioada respectivă de la 30,2% pînă la 61,0%.

Fără a diminua rezultatele obținute de întreprindere, există încă rezerve importante ce pot fi puse în valoare prin perfecționarea în continuare a proceselor de muncă și îmbunătățirea calității normelor de muncă.

Studiile efectuate asupra principalelor procese tehnologice și de muncă la întreprinderea „Electromotor“ Timișoara (bobinaj, montaj, prelucrări mecanice) — au permis evidențierea faptului că atunci cînd studiul muncii este aplicat cu ajutorul celor mai noi și eficiente metode, adecvate fiecărui proces, pot fi evidențiate importante rezerve de creștere a eficienței economice. Eficiența economică previzibilă ne indică posibilitatea reducerii costurilor de producție pe un an cu peste 5 600 000 lei, iar termenul de recuperare a cheltuielilor cu aplicarea lor este sub un an.

Caracterul previzonal al studiului muncii

ÎN MAJORITATEA întreprinderilor noastre, studiul muncii este încă orientat mai mult spre acțiuni organizatorice de tip corectiv, deși în economia planificată există condiții mult mai bune pentru a se asigura studiului muncii un caracter predominant previzional. Situația este aproape general valabilă pentru ramura construcțiilor de mașini precum și pentru alte ramuri, industriale. Pentru asigurarea unui caracter predominant previzional studiului muncii s-ar impune stabilirea obiectivelor ce trebuiesc cercetate : 1) obiective care nu suferă modificări în ce privește definirea și delimitarea ; 2) obiectivele din planul de perspectivă care cu ocazia definitivării planurilor anuale sînt redefinite ; 3) obiectivele ce se stabilesc prin decizii neprogramate ale conducerii, ca urmare a unor cerințe noi ; 4) obiective ce completează pe cele rămase nemodificate în cadrul planului de perspectivă.

Efectuarea studiului muncii în fază de proiect

Planul de perspectivă privind studiul muncii și organizarea producției și a muncii în general, creează doar premisa pentru încadrarea acestei activități în ansamblul acțiunilor privind dezvoltarea și perfecționarea producției. Pentru ca activitatea din domeniul studiului muncii să aibă efectiv un caracter previzional se impune ca noile metode de muncă să se stabilească la începutul organizării unei activități, să fie cuprinse în proiectele noilor unități și cele de dezvoltare a capacităților de producție existente.

Asigurarea unei eficiențe economice ridicate a noilor capacități de producție impune conjugarea eforturilor specialiștilor și executanților din numeroase domenii de activitate cum sînt : proiectarea produselor, proiectarea tehnologiilor, proiectarea și executarea obiectivelor industriale, proiectarea structurii organizatorice, a organizării producției și muncii etc. În acest sens efectuarea studiului muncii ar trebui făcută încă în faza de elaborare a studiilor tehnico-economice privind proiectele noilor capacități de producție și dezvoltarea celor existente.

Lipsa din proiectele noilor capacități de producție a părții privind organizarea producției și muncii conduce la neajunsuri în faza de punere în funcțiune a obiectivelor noi, cum sînt neatingerea parametrilor proiectați sau atingerea acestora într-o perioadă mai îndelungată, cheltuieli suplimentare pentru introducerea prin corecție a metodelor de organizare a producției și a muncii etc.

Rezultatele cercetării întreprinse de noi la întreprinderea „Electromotor“ au confirmat situațiile descrise în literatura de specialitate privind scurgerea unei perioade de timp nejustificat de mare de la proiectarea unor noi metode de organizare la aplicarea acestora. Or, pentru a se obține rezultatele dorite, pentru ca eficiența previzibilă să devină efectivă, este necesar ca proiectele să fie materializate cît mai rapid.

Analiza cauzelor care conduc la astfel de situații, ne-au permis să stabilim că acestea sînt numeroase, marea majoritate de natură subiectivă. În afara deficiențelor prezentate anterior, derivate din caracterul corectiv al studiilor, am mai reținut următoarele aspecte :

— deficiențe în legăturile compartimentelor de organizare a producției și a muncii cu celelalte compartimente antrenate în elaborarea și aplicarea studiilor ;

— lipsa elementelor tipizate pentru organizarea locurilor de muncă ori gama foarte redusă a acestora;

— proiectarea și execuția de unicate încarcă nejustificat capacitatea secțiilor de sculărie și autoutilare, și așa deficitare față de multiplele solicitări legate de pregătirea fabricației noilor produse.

Pentru eliminarea acestor deficiențe care au caracter general, se poate constitui un complex de măsuri :

1) **Stabilirea unui sistem rațional de legături și de informare** în domeniul studiului muncii și al organizării producției și a muncii în general — și gruparea pe activități și pe elemente de intrare-ieșire din sistem.

2) **Utilizarea pe scară largă a elementelor tipizate** în organizarea locurilor de muncă, care asigură : costuri mult mai scăzute datorită executării lor la scară industrială ; posibilitatea de a fi prevăzute încă în faza de proiectare pe baza caracteristicilor și tipodimensiunilor lor ; perioadă redusă privind obținerea lor, față de executarea prin autodotare ; posibilitatea reutilizării lor la organizarea altor locuri de muncă, (pe cînd cele specializate de regulă se casează) ; punerea rapidă în valoare a metodelor avansate de muncă.

3) **Profilarea unor secții de producție** și chiar unități industriale pentru executarea elementelor tipizate și a altor dotații necesare organizării locurilor de muncă.

Suplinirea lipsei de elemente tipizate se face cu eforturi mari din partea întreprinderilor, cu costuri ridicate și la un nivel calitativ inferior producției de serie.

Perfecționarea studiului metodelor de muncă

ÎN schema de desfășurare a studiului muncii prezentat în figura alăturată am încercat să sintetizăm conținutul nou al fiecărei etape. Ținînd seama că studiul se face în faza de proiect se arată modul de participare în fiecare etapă a organismelor implicate și intervenția organelor de decizie. Sînt necesare unele explicații privind conținutul fiecărei etape a studiului muncii de concepție, din care reținem :

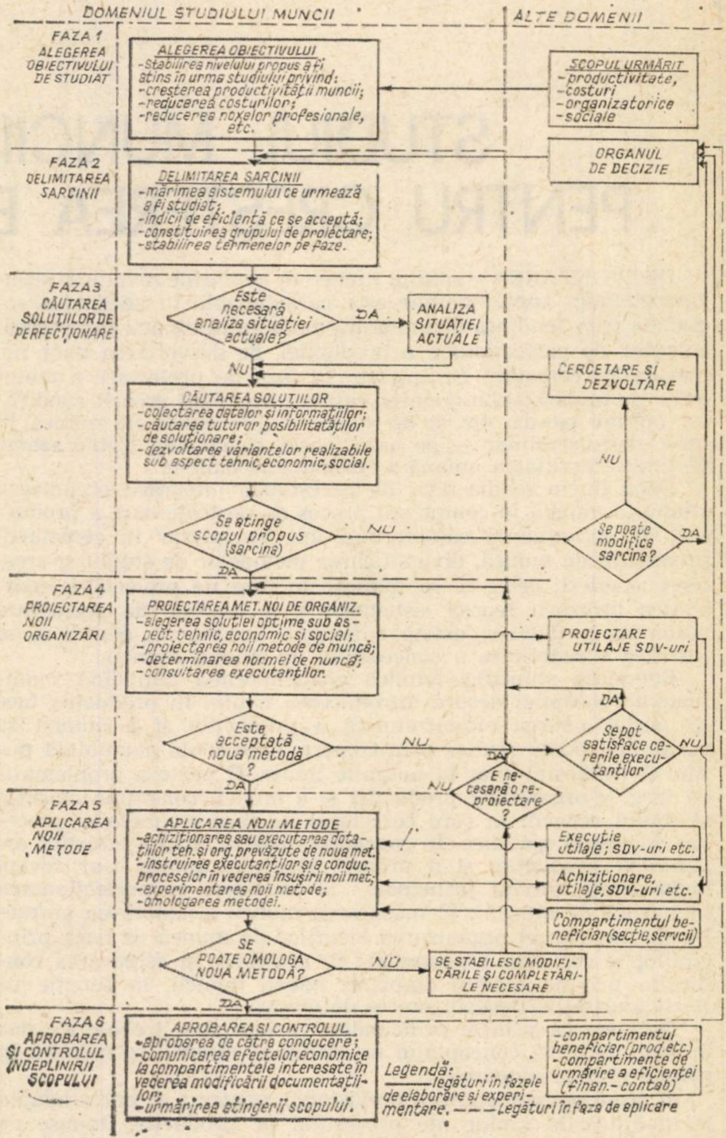
DOMENIUL STUDIULUI MUNCII
ALTE DOMENII
FAZA 1 ALEGEREA OBIECTIVULUI DE STUDIAT
ALEGEREA OBIECTIVULUI
-Stabilirea nivelului propus a fi atins în urma studiului privind:
-creșterea productivității muncii;
-reducerea costurilor;
-reducerea noxelor profesionale, etc.
SCOPUL URMĂRIT
-productivitate,
-costuri
-organizatorice
-sociale
ORGANUL DE DECIZIE
FAZA 2 DELIMITAREA SARCINII
DELIMITAREA SARCINII
-mărimea sistemului ce urmează a fi studiat;
-indicii de eficiență ce se acceptă;
-constituirea grupului de proiectare;
-stabilirea termenelor pe faze.
FAZA 3 CĂUTAREA SOLUȚIILOR DE PERFECȚIONARE
Este necesară analiza situației actuale?
DA
NU
ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE
CERCETARE ȘI DEZVOLTARE
CĂUTAREA SOLUȚIILOR
-colectarea datelor și informațiilor;
-căutarea tuturor posibilităților de soluționare;
-dezvoltarea variantelor realizabile sub aspect tehnic, economic, social.
Se atinge scopul propus (sarcina)
NU
DA
Se poate modifica sarcina?
NU
DA
FAZA 4 PROIECTAREA NOII ORGANIZĂRI
PROIECTAREA MET. NOI DE ORGANIZ.
-alegerea soluției optime sub aspect tehnic, economic și social;
-proiectarea noii metode de muncă;
-determinarea normei de muncă;
-consultarea executanților.
PROIECTARE UTILAJE SDV-uri
Este acceptată noua metodă ?
NU
DA
Se pot satisface cererile executanților
DA
NU
E necesară o reproiectare ?
DA
NU
FAZA 5 APLICAREA NOII METODE
APLICAREA NOII METODE
-achiziționarea sau executarea dotațiilor teh. și org. prevăzute de noua met.
-instruirea executanților și a conduc. proceselor în vederea însușirii noii met;
-experimentarea noii metode;
-omologarea metodei.
Execuție utilaje; SDV-uri etc.
Achiziționare, utilaje, SDV-uri etc.
Compartimentul beneficiar (secție, servicii)
SE POATE OMOLOGA NOUA METODĂ?
NU
DA
SE STABILESC MODIFICĂRILE ȘI COMPLETĂRILE NECESARE
FAZA 6 APROBAREA ȘI CONTROLUL ÎNDEPLINIRII SCOPULUI
APROBAREA ȘI CONTROLUL
-aprobarea de către conducere;
-comunicarea efectelor economice la compartimentele interesate în vederea modificării documentațiilor;
-urmărirea atingerii scopului.
-compartimentul beneficiar (prod. etc.)
-compartimente de urmărire a eficienței (finan.- contab)
Legendă:
——— legături în fazele de elaborare și experimentare.
– – – Legături în faza de aplicare

● **Alegerea obiectivului** de studiat. Aceasta trebuie să asigure caracterul previzional al activității și pornește de la cerințe tehnice, economice și sociale cuprinse în planurile de perspectivă ale unității.

● **Delimitarea sarcinii** constă în esență în precizarea mărimii sistemului sau subsistemului organizatoric la care urmează a se studia procesul de muncă (loc de muncă, atelier, secție, întreprindere, o anumită activitate dintr-un compartiment sau activitatea în ansamblu). Aceasta este determinantă în stabilirea termenelor de realizare a studiului (proiectului) și constituirea echipei de specialiști.

● **Căutarea soluțiilor de perfecționare.** Este o etapă specifică studiului muncii de concepție, care constă într-o amplă documentare privind realizările în domeniul cercetat. În cadrul unor metode de grup participative echipa de specialiști din toate domeniile de activitate implicate, dezvoltă soluțiile posibile inventariate, stabilind variante realizabile sub aspect tehnic, economic și social. După o consultare a executanților și a conducătorilor proceselor de muncă implicate, se adoptă soluția optimă.

● **Proiectarea noii organizări,** asigură stabilirea în detaliu a noii metode de organizare, inclusiv dotarea tehnică și norma de muncă. După ce se aduc corecturile solicitate și considerate obiective se impune definitivarea normei de muncă cu ajutorul unor metode ce permit normarea în faza de proiect.

● **Aplicarea noii metode,** constă în realizarea condițiilor tehnico-organizatorice prevăzute în proiect, instruirea executanților în vederea însușirii noilor metode de muncă, experimentarea și omologarea noii metode. În această etapă se aduc eventuale modificări rezultate cu ocazia experimentării și omologării.

● **Aprobarea metodei și controlul îndeplinirii scopului.** Pe lîngă aprobarea aplicării de către organul colectiv de conducere care a avizat înscrierea obiectivului în planul întreprinderii, trebuie să se stabilească efectele economice ale noii metode de organizare a muncii. Urmărirea obținerii eficienței pe întreaga perioadă prevăzută încheie această etapă.

dr. Ion **DĂNĂIAȚĂ**
Timișoara

Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (III)

ROLUL ȘTIINȚEI COMUNICĂRII ÎN RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

PROCESUL COMUNICĂRII componentă fundamentală a vieții sociale pare a fi un fenomen foarte cunoscut.

O analiză mai atentă ne relevă însă o realitate aproape îngrijorătoare, faptul că oamenii nu știu întotdeauna să comunice între ei. Procesul de autocunoaștere și cunoaștere necesită încă multe corective și perfecționări pentru a se ajunge la o interacțiune, o influență și o înțelegere reciprocă, de natură să contribuie la perfecționarea organizării comunităților sociale și a societății internaționale.

Comunicarea interpersonală este permanent dinamizată de nevoia crescîndă a oamenilor de a cunoaște ceea ce le este încă necunoscut, dat fiind minusul permanent de informație al tuturor comparativ cu plusul de informație specifică al unora. 1)

Din punct de vedere individual comunicarea reprezintă o valorificare a mesajelor ce se emit și se receptează în relațiile sociale, ea reprezentînd procesul diriguitor al dezvoltării psihicului uman în relația sa informațională de cunoaștere și autocunoaștere.

Psihicul uman este deci el însuși rezultatul comunicării cu:
— mediul social înconjurător ;
— cu sine însuși.

Individul prin comunicare cu mediul înconjurător și cu sine își perfecționează permanent modelele de comportament. Un concept ideal (perfect) de organizare a psihicului uman ar putea fi acela care s-ar echilibra perfect cu influențele din exterior. Psihicul uman este însă un **sistem real**, iar conceptul de organizare raportat la acest sistem este relativ — respectiv echilibrarea sa cu „**absolut** toate genurile de influențe externe“ 2) se dovedește a fi relativă.

Analizat ca „sistem“, psihicul uman se dovedește a fi un sistem evolutiv continuu perfectibil prin acumularea de informații, prin prelucrarea informațiilor acumulate și generarea unor repere noi de dezvoltare. Psihicul uman este un sistem evolutiv, considerat a fi expresia unei forme superioare de comunicație,3) care în travaliul său îmbină subsisteme speciale de limbaj natural sau artificial în cadrul comunicărilor scrise sau orale, structuri informaționale (prelucrate, interpretate, verificate), care generează scheme speciale — logice — de comandă și control, construind pe această cale modele logice proprii de interpretare a mediului înconjurător, de interpretare și modificare permanentă a propriilor acțiuni și deci conducînd la adoptarea unui anume comportament.

Sintetizînd experiențele și simplificînd relațiile, prin corelarea fenomenelor descoperite și schematizarea acestora, orice individ își recunoaște (descoperă) tendința de elaborare a unor constante de identitate și a unor reguli proprii de structură ; tendințe de control și mai ales autocontrol retroactiv permanent ; posibilitatea trecerii de la o organizare psihică mai slabă la una mai bună. Comunicînd cu mediul ambiant psihicul uman receptează evaluările și reacțiile acestuia și, prin autoevaluări succesive, reproduce o schemă permanent îmbunătățită.

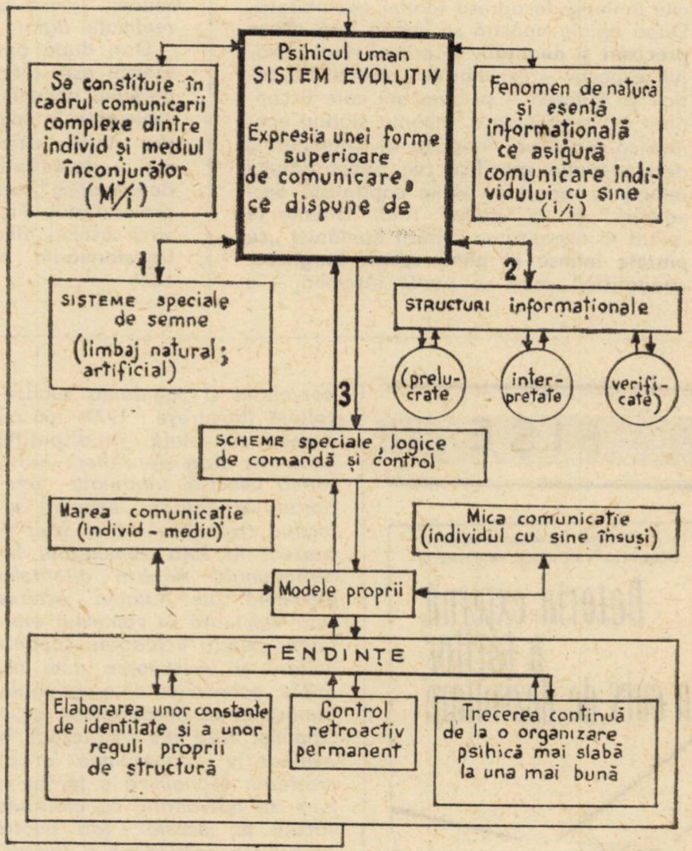
Psihicul uman
SISTEM EVOLUTIV
Expresia unei forme superioare de comunicare, ce dispune de
Se constituie în cadrul comunicarii complexe dintre individ și mediul înconjurător (M/i)
Fenomen de natură și esență informațională ce asigură comunicare individului cu sine (i/i)
1
SISTEME speciale de semne (limbaj natural; artificial)
2
STRUCTURI informaționale
(prelucrate
interpretate
verificate)
3
SCHEME speciale, logice de comandă și control
Marea comunicație (individ - mediu)
Mica comunicație (individul cu sine însuși)
Modele proprii
TENDINȚE
Elaborarea unor constante de identitate și a unor reguli proprii de structură
Control retroactiv permanent
Trecerea continuă de la o organizare psihică mai slabă la una mai bună

Urmărind această idee în scopul valorificării ei pe planul elaborării unor modele logice, și în timp matematice, de acțiune în domeniul negocierilor se poate afirma că necesitatea cunoș-

drd. Ioana ERDÖS DUMITRESCU

(Continuare în pag. 24)

---

1) Henri Wald, Comunicare și accesibilitate, Viața Românească nr. 10 din octombrie 1974, p. 39—42.

2) M. Golu — Principii de psihologie cibernetică, Editura științifică și enciclopedică, București, 1975.

3) Ibidem.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Contribuţii ale lui C. Dobrogeanu-Gherea la dezvoltarea gîndirii economice româneşti

TEZE ŞI SOLUŢII ÎN CONCORDANŢĂ CU CONDIŢII ŞI ÎMPREJURĂRI CONCRETE

ÎNTR-UN ARTICOL anterior (Revista economică nr. 11/1977) am încercat să demonstrăm că teoria neoiobăgiei, ca teorie a regimului agrar, a reflectat just realitatea și cerințele esențiale ale progresului general al societății românești din epoca primelor două decenii ale secolului nostru, că argumentele și obiecțiile „de fond" invocate de critici nu țin seama de sensul real al teoriei lui Gherea și de caracteristicile reale ale relațiilor agrare din acea perioadă.

Adesea însă, teoria neoiobăgiei a fost și mai este criticată și prin prisma **concluziilor „greșite" pe care Gherea sau urmașii săi le puteau deduce pentru mișcarea muncitorească din teza lui Gherea** după care România s-ar fi aflat în fața revoluției burgheze, ceea ce ar fi situat proletariatul la remorca burgheziei. Gherea scria : „Pe cînd noi n-am ieșit încă din stadiul de dezvoltare medievală și trebuie să intrăm cu pînzele întinse în plină epocă burghezo-capitalistă ; pe cînd noi ne găsim înaintea unei revoluții sociale capitaliste – pașnică dar totuși revoluție – țările capitaliste înaintate încep să iasă din stadiul de dezvoltare capitalist și să se îndrepte cu pînzele întinse spre cel socialist ; ele stau înaintea unei revoluții sociale socialiste" 1).

Fără îndoială că acest pasaj – ca și alte cîteva similare pasaje din opera gînditorului român – conține o seamă de confuzii, unele absolutizări care, desprinse de contextul general al lucrării și al epocii pot justifica formal interpretările și criticile amintite la adresa teoriei neoiobăgiei. După opinia noastră se impun însă **cîteva precizări și nuanțări.** În primul rînd, pasajul respectiv – cel mai des invocat de criticii lui Gherea – și ideea pe care o conține au meritul de a sublinia stadiul economico-social mai înapoiat al României și deci sarcinile **specifice** ale proletariatului român în raport cu țările capitaliste dezvoltate ; în al doilea rînd, Gherea se referă la necesitatea intrării României **„cu pînzele întinse în plină epocă burghezo-capitalistă"** ceea ce poate însemna – e drept în contradicție formală cu prima parte a frazei — că **România a intrat în stadiul capitalist, dar acesta nu s-a maturizat încă, nu s-a dezvoltat deplin ;** în al treilea rînd, există, fără îndoială, o contradicție între această apreciere sintetică și sensul, subliniat expres de Gherea, al teoriei sale a neoiobăgiei ca teorie a regimului agrar.

Dar, după opinia noastră, esența problemei este alta : anume, dacă România primului deceniu al acestui secol se afla realmente în fața „revoluției burgheze" – așa cum scria Gherea – sau înaintea „desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice", cum afirmă criticii săi, dacă proletariatul din acel timp putea sau nu să-și asume efectiv rolul de hegemon în transformările revoluționare la ordinea zilei.

Înainte de a ne expune opinia, socotim absolut necesară o paranteză. Considerăm, în linii mari, **justă și istoricește justificată critica, chiar aspră, făcută teoriei neoiobăgiei și susținătorilor ei în documentele Congresului al V-lea al P.C.R. și în scrierile unor gînditori comuniști din perioada interbelică ;** dar, acele critici erau adresate susținătorilor interbelici ai teoriei neoiobăgiei, cînd situația devenise cu totul alta decît la începutul secolului, erau adresate celor care mai considerau valabilă și în noile condiții teoria neoiobăgiei și pe această bază formulau realmente concluzii reformiste.

Totodată, nu putem să nu menționăm că, în parte, chiar în perioada interbelică, unele critici se întemeiau, pe de o parte, pe o comparație mecanică dintre tezele lui Gherea și cele ale lui Lenin, dintre realitățile din România și cele din alte țări, iar pe de altă parte, pe falsa teză „România – țară imperialistă", formulată în împrejurările cunoscute. Ceea ce surprinde însă, este faptul că mult timp și în perioada postbelică s-au păstrat unele modalități nedialectice de analiză și apreciere a teoriei neoiobăgiei. 2)

După opinia noastră, analiza obiectivă a realităților românești de la sfîrșitul sec. al XIX-lea și primul deceniu al sec. al XX-lea nu poate să subscrie la asemenea critici. Se cunoaște faptul că la noi atunci orînduirea capitalistă se afla în **prima fază a dezvoltării sale,** iar burghezia, cu toate limitele și oscilațiile ei, mai avea încă o misiune de îndeplinit. 3) Pe de altă parte, proletariatul ca exponent al aspirațiilor întregului popor muncitor, cu interese corespunzînd pe deplin cu interesele acestuia, cu cerințele obiective ale dezvoltării societății, se afirmase tot mai viguros pe arena luptelor economice și politice, dar nu era încă suficient de dezvoltat numeric, nu avea suficientă experiență organizatorică pentru a-și putea asuma în fapt rolul de hegemon. În consecință, sînt de părere că numai într-un sens foarte larg se poate accepta că România se afla atunci în fața desăvîrșirii revoluției burghezo-democra-

FIȘE

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ
E.Dijmărescu • A.Ghibuțiu • M.C.Isărescu
Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare
Editura științifică și enciclopedică

● *Apărută sub egida Institutului de economie mondială (autorii : Eugen Dijmărescu ; dr. Aurel Ghibuțiu ; Mugur Isărescu), noua carte publicată de Editura științifică și enciclopedică,* Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare și lichidarea subdezvoltării (București : 1977, 166 p.) *dorește să pună la dispoziția unui cerc larg de cititori, într-o formă concisă, informații referitoare la datoria externă, selectînd aspectele care stau în prezent în fața comunității internaționale. Analiza diferitelor elemente ale datoriei externe este efectuată în contextul eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, urmărindu-se desprinderea principalelor faze ale îndatorării în exterior în conexiunea lor cu creșterea economică a țărilor în curs de dezvoltare, cu eforturile făcute de aceste țări pentru propășirea economică și socială. Complexitatea corelațiilor abordate derivă din faptul că, pe de o parte, îndatorarea în exterior este o consecință a vechilor rînduieli din relațiile internaționale, iar, pe de altă parte, că dezvoltarea mai rapidă a țărilor în curs de dezvoltare presupune apelul la finanțarea externă. Se desprinde ideea că, în condițiile unor eforturi interne susținute, a unei rate ridicate a acumulării, concretizate într-un ritm înalt de creștere a țărilor în curs de dezvoltare, datoria externă a acestor țări își diminuează sensibil influența negativă asupra economiilor naționale, devine mai ușor de administrat și controlat. Cartea se încheie cu un scurt glosar cu noțiunile specifice domeniului, precum și unele date despre organismele internaționale de specialitate.*

Pledoarie pentru o tehnologie fără reziduuri

● *În revista EKO a filialei siberiene a Academiei de științe a URSS, nr. 4/1977, E.B. Golland, I.A. Friedman și E.J. Elbert militează pentru implementarea și extinderea tehnologiei fără reziduuri ca mijloc pentru îmbinarea armonioasă a creșterii producției, în condiții de eficiență, cu utilizarea rațională și reproducerea resurselor naturale, precum și cu ocrotirea mediului ambiant. După autori, singure măsurile specifice de ocrotire a naturii, inclusiv amenzile, nu ar putea avea rezultate semnificative, întrucît influențează prea puțin indicatorii economici ai întreprinderilor. Tehnologia fără reziduuri (în circuit continuu) ar fi o noțiune relativă, întrucît o anumită cantitate de reziduuri este inevitabil să fie restituită circuitului natural. Problema constă în neeliberarea din circuitul tehnologic al reziduurilor care poluează mediul. Daunele aduse naturii prin activitatea productivă se calculează de obicei pe baza cheltuielilor suplimentare necesare refacerii mediului. Autorii consideră că mai just ar fi să se determine acea parte din volumul fizic al venitului național care se conservă sau se pierde în funcție de utilizarea sau neutilizarea tehnologiei fără reziduuri. Pentru făurirea unei atari tehnologii se propune* tice. Dacă înțelegem desăvîrșirea în acest sens larg, atunci toate sau aproape toate reformele economice, sociale, politice, instituționale etc., preconizate de Gherea se înscriu din plin în această idee.

În realitate, după opinia noastră, România se afla într-o etapă de continuare ascendentă a dezvoltării și consolidării capitalismului. într-o etapă de dezvoltare a sa, în lărgime și adîncime, e drept lentă, e drept contradictorie și șovăielnică, dar totuși o etapă de continuare a dezvoltării. Pe vremea lui Gherea, dezvoltarea capitalistă a țării constituia încă sensul real, posibil și progresist al dezvoltării societății românești. Oricum am privi lucrurile, contradicția socială principală a epocii lui Gherea era între moșierime și forțele antifeudale (țărănime, burghezie, proletariat) și nu între burghezie și proletariat.

Concluzionînd cele de mai sus, sînt de părere că aprecierea lui Geherea, după care România se afla înaintea revoluției burgheze (înțeleasă ca o transformare a întregii structuri economice, politice și sociale), chiar dacă este întrucîtva absolutizantă, era totuși, în contextul epocii, **mai aproape de adevăr** decît poziția care proiectează asupra unei epoci anterioare o apreciere corespunzătoare peroiadei interbelice, cînd condițiile concret istorice erau cu totul altele. De asemenea, pentru respectarea adevărului istoric, trebuie subliniat că Gherea n-a afirmat niciodată că proletariatul trebuie să stea deoparte. Dimpotrivă, chemînd statul (el însuși democratizat) să înfăptuiască transformările necesare, el atribuia social-democrației, „poporului muncitor" un rol deosebit de important.

Uneori, reproșurile la adresa teoriei neoiobăgiei sînt însoțite de sublinierea și chiar accentuarea unei „contradicții" dintre caracterul vehement al criticii făcute de Gherea regimului neoiobag și caracterul moderat al soluției propuse, – faptul că n-a propus lichidarea totală a marii proprietăți sau chiar ar fi preconizat menținerea marii proprietăți moșierești, ar fi făcut concesii moșierimii. După opinia noastră, nici aceasta critică nu are **o bază reală, o motivație științifică.** Gherea se pronunța într-adevăr, pentru păstrarea unei mari proprietăți funciare, dar transformată într-o mare gospodărie de tip capitalist, exploatată cu tehnică modernă și muncă salariată – superioară din punct de vedere tehnic, economic și social atît față de marea gospodărie de tip feudal sau semifeudal (neoiobăgist) cît și față de mica gospodărie țărănească, fie ea „liberă", fie „neoiobagă". Constituirea deci a unor asemenea mari exploatări agricole **ar fi constituit realmente pentru acel timp un progres important atît sub aspectul forțelor cît și al relațiilor de producție, a intereselor formării și dezvoltării unui proletariat puternic.** Ghera înțelegea corect teza marxistă a concentrării și centralizării, inclusiv în agricultură, tendința obiectivă de ruinare și proletarizare a unei părți a micilor producători, a țărănimii și, în perspectiva industrializării, a dezvoltării capitaliste și apoi socialiste a țării, nu scotea, și pe bună dreptate, proletarizarea crescîndă a țărănimii ca un fenomen negativ. El se ridica împotriva moșierimii, a exploatării țăranilor, lupta cu ardoare pentru dreptate, pentru o viață mai bună a poporului, dar totodată era de părere că, în acel timp, starea materială și morală a unui proletar modern, a unui lucrător salariat, într-un regim democratic burghez este superioară față de starea unui semi-proletar neoiobag și chiar față de o bună parte a țăranilor cu gospodărie individuală.

Dar în această problemă esența este alta : anume, dacă raportul real de forțe din acea perioadă ar fi permis o soluție mai radicală. Înăbușirea în sînge a răscoalei din 1907 ne dă o idee atît despre forța țărănimii și a aliaților ei, cît și despre forța moșierimii și a aliaților ei. Aprecierea soluției propuse de Gherea nu trebuie făcută în raport cu o soluție ideală, ipotetică, ci în **raport cu condițiile, posibilitățile și relațiile concret-istorice ale epocii.** Inutuind posibilitatea unor astfel de critici la adresa soluției propuse, Gherea scria că, cu puțină imaginație, ar fi putut ticlui planuri neasemuit mai frumoase, mai ademenitoare, mai radicale. „Dar ce folos, sublinia socialistul român, dacă ele s-ar îneca în marele imperiu al necesității istorice ca visuri ?" 4) Gherea însuși a subliniat că soluția propusă era în fond o soluție burgheză, dar, după părerea sa, ca și a noastră, în împrejurările date, o soluție mai radicală ar fi avut mai puține șanse de a fi transpusă în practică. Să nu uităm că, chiar și în 1945 (și ce distanță istorică, ce deosebire de condiții, de raport de forțe etc. !), Legea pentru reforma agrară nu a prevăzut lichidarea **totală** a marii proprietăți (cunoscute fiind excepțiile) și a admis, fie și simbolic, „principiul" răscumpărării.

Evoluția istorică demonstrează faptul că pentru marxiștii români a fost întotdeauna necesară cunoașterea profundă a realităților vieții, a cerințelor esențiale ale progresului economico-social, pentru adoptarea soluțiilor optime, originale cu cele mai mari șanse de izbîndă.

V. IOȚA

---

1) C.D. Gherea, Neoiobăgia, în Opere complete vol. 4, Editura politică 1977, p. 317.

1) Vezi, de pildă, I. Adam, o combatere marxistă a teoriei neoiobăgiei, în Probleme economice nr. 2/1968.

3) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 1, Ed. politică, 1968, p. 342—343.

4) Neiobăgia, Ed. Socec, 1910, p. 410.

---

crearea unui centru științific în fiecare regiune industrială și pregătirea de specialiști de înaltă calificare.

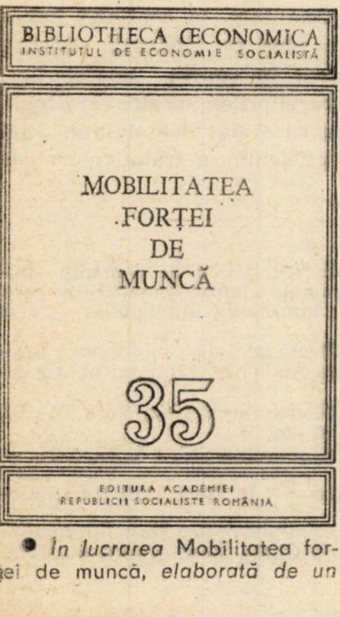
BIBLIOTHECA ŒCONOMICA
INSTITUTUL DE ECONOMIE SOCIALISTĂ

MOBILITATEA
FORȚEI
DE
MUNCĂ

35

EDITURA ACADEMIEI
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● *În lucrarea* Mobilitatea forței de muncă, *elaborată de un colectiv de cercetători, sub redacția lui Gheorghe Răboacă, cercetător. științific principal (redactor responsabil) și Stelian Perț, cercetător științific principal, se analizează sistemul de raporturi dintre mobilitatea profesională a forței de muncă și formele și mijloacele de pregătire corespunzătoare a muncitorilor, autorii propunîndu-și pe această bază să elucideze măsura în care diferite forme de pregătire a muncitorilor satisface exigențele mobilității profesionale. Mobilitatea forței de muncă – spun autorii – este nu numai o consecință, dar și o premisă dintre cele mai însemnate ale creșterii economice. Imperativele eficienței economice. ale utilizării raționale a forței de muncă reclamă, pentru a face față vitezei actuale de promovare a progresului tehnic, frecvente schimbări în modul de alocare cantitativă și calitativă a forței de muncă. O garanție a asigurării mobilității profesionale este educția permanentă, învățămîntul cu caracter general și politehnic. Din sumar : 1. Mobilitatea profesională – formă a mobilității forței de muncă ; 2. Proporțiile și dinamica mobilității profesionale a forței de muncă în România ; 3. Eficiența formelor de pregătire a muncitorilor ; 4. Fundamentarea planului de pregătire a muncitorilor pe forme de calificare ; 5. Perfecționarea pregătirii și asigurarea mobilității profesionale a forței de muncă.*

Modelul Wharton despre perspectivele conjuncturii

● *Conform modelului Wharton, elaborat de economitricienii de la Universitatea din Pennsylvania – aflăm din articolul* Ralentissement mais pas de récession *(Încetinire, dar nu recesiune), apărut în nr. 110/septembrie 1977 al revistei L'EXPANSION –, conjunctura occidentală se sprijină pentru moment pe o oarecare creștere a consumului – în domeniul automobilelor, aparatelor electromenajere, cumpărărilor de locuințe – în timp ce investițiile, considerate „motorul" expansiunii, sînt decepționante. În locul unei decolări a investițiilor, după cum se anticipa de către experți, se observă mai curînd o reducere a comenzilor. Profesorul F. Gerard Adams, de la Universitatea Pennsylvania, consideră că, în consecință, mersul economiei americane se va încetini, dar că, dată fiind creșterea consumului, umbra unei recesiuni care plana asupra anului 1979 se va îndepărta. În articol se spune că opinia econometricenilor de la Whorton School reflectă previziunile majorității economiștilor americani, dar că există totuși o minoritate dintre ei care sînt mai pesimiști.*

FIȘE

Rolul ştiinţei comunicării

(Urmare din pag. 21)

tinţelor de psihologie, atît în slujba autocunoaşterii, cît şi în slujba cunoaşterii celorlalţi participanţi în interacţiune, este recunoscută. Existenţa acestor cunoştinţe măreşte capacitatea de orientare selectivă şi diferenţiată a celor ce negociază în raport cu diferite laturi şi stări particulare ale ambianţei negocierilor.

Modelele proprii pe care pot să şi le creeze participanţii la negocieri nu pot fi transformate în **reţete**, însă pot servi adoptării unor căi de acţiune elaborate minuţios în domeniul strategiilor şi tacticilor ce se utilizează în cadrul tratativelor.

Selectarea, prelucrarea, interpretarea şi verificarea informaţiilor şi elaborarea unor scheme speciale logice de comandă şi control stimulează şi reglează rapid funcţia de decizie a gîndirii, prin corelarea alternativelor eventuale cu valorile determinante.

Deci comunicarea reprezintă pentru individ o cale de îmbogăţire spirituală şi de perfecţionare a acţiunii practice.

Gîndirea privită ca sistem autonom are la bază autoreglarea evolutivă, implicînd deschiderea mentală la schimbare, la transformare, în scopul formulării unor răspunsuri adecvate stadiului de informaţie asupra transformărilor în vederea prevenirii discordanţei între cerinţele obiective ale realităţii şi direcţia de prelucrare, interpretare, verificare şi schematizare logică.

Recapitulăm schema psihicului uman ca o expresie sintetizată a perfecţionării sale permanente :

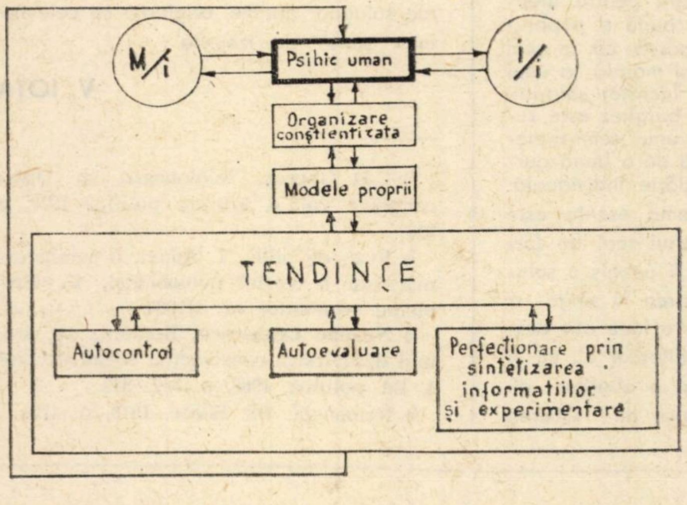
M/i
Psihic uman
i/i
Organizare conştientizata
Modele proprii
TENDINŢE
Autocontrol
Autoevaluare
Perfecţionare prin sintetizarea informaţiilor şi experimentare

Putem afirma deci că acţiunea fiecărui individ asupra sa, prin comunicare cu mediul înconjurător şi cu sine însuşi se reflectă în comportamentul său social aflat în continuă perfecţionare.

Comunicarea cu mediul înconjurător se produce prin simboluri, care se grupează formînd mesaje care se emit şi se recepţionează.

Emiterea unui mesaj nu înseamnă (în sensul realizării comunicării) comunicare, ci doar încercare de comunicare. O cauză a nepercepeţii mesajului poate fi inaccesibilitatea acestuia 4).

Comunicarea se poate considera realizată în momentul în care mesajul emis a fost perceput de către receptor şi prin răspunsul acestuia se inversează rolurile de emiţător şi receptor. Pentru a se realiza înţelegerea corectă a unui mesaj el trebuie transmis printr-un cod convenit între emiţător şi receptor.

Considerînd comunicarea ca formă de bază a interacţiunii interpersonale, ca mecanism mediator al atitudinilor persoanelor care se întîlnesc în cadrul activităţilor pe plan social, recunoaştem implicit prezenţa permanentă a comunicării în toate activităţile umane.

Comunicarea creează **norme cognitive** sub influenţa cărora indivizii învaţă că anumite comportamente servesc drept semne sau indici ai anumitor stări de lucruri. Se adoptă astfel un „cod comun" în interacţiunea de emitere-recepţie.

Cu cît gradul de asemănare dintre structurile cognitive ale indivizilor (reuşind să folosească semnificaţii sensibile şi transmiţînd semnificaţii reciproc inteligibile) este mai mare, cu atît este mai corect şi mai rapid transferul de semnificaţie.

Realizarea comunicării presupune emisia intenţionată de mesaje, orientată, spre un scop, susţinută de anumite motivaţii şi atitudini intenţionale ale emiţătorului. În procesul emiterii se include şi încercarea de evaluare a modului de receptare a mesajului, anticipîndu-se de către emiţător, modul de percepere şi înţelegere a mesajului.

La rîndul său, receptorul — în cadrul unei comunicări reuşite — întîmpină mesajul în mod activ şi se orientează în raport cu elementele acestuia, îşi pune şi îşi lămureşte sau nu întrebările ce i le declanşează mesajul şi apoi reacţionează corespunzător intereselor sale, orientării şi raţionamentului propriu, devenind emiţător. Apare deci o inversare continuă a rolurilor între primul emiţător şi primul receptor, în realizarea procesului comunicării.

Acesta ar putea fi un model sintetic de comunicare aplicabil în toate domeniile vieţii sociale, respectiv şi în comunicarea caracteristică procesului de negociere 5).

Forme de comunicare şi caracteristicile acestora

MODELELE DE COMUNICARE includ forme specifice de comunicare ce se desfăşoară sistematic, ca urmare a convenienţelor sociale stabilite în decursul timpului.

Comunicarea scrisă constă într-o transcriere simbolică a mesajului şi punerea lui în circulaţie în această formă; transmiterea mesajelor scrise între emiţător şi receptor într-un sens şi apoi inversarea rolurilor celor două persoane şi evaluarea imediat sau cu o anumită întîrziere, în totalitate sau parţial, conform înţelegerii anterioare şi citirii corecte a simbolurilor.

Comunicarea orală este mai rapidă, ea utilizează funcţiile limbajului şi beneficiază totodată de expresivitatea mimicii, ea depinde mai mult de factori de influenţă raţional-emoţionali şi poate influenţa receptorul prin modelarea sistemului de comunicaţie în urma unor evaluări.

În procesul circulaţiei mărfurilor de la producător la consumator arta şi ştiinţa comunicării în toate formele ei îndeplineşte un rol deosebit atît în ceea ce priveşte accelerarea circulaţiei cît şi a eficienţei acesteia. Acest lucru este dovedit printre altele şi de preocuparea specialiştilor şi practicienilor de a crea sisteme organizate de transmitere şi recepţionare a mesajelor, de sensibilizare reciprocă între producător, comerciant şi consumator.

În lucrarea „Marketing", management, analysis, planning and control", unul din cercetătorii foarte cunoscuţi şi apreciaţi ai organizării eficiente a schimburilor internaţionale, Philip Kotler concepe în capitolul „Comunicare-promovare-decizie" trei modele interesante ale organizării procesului de convingere a clienţilor prin comunicare. Considerăm că autorul merge în lucrarea sa mai departe de raza iniţială de preocupare, respectiv creionează pe lîngă modelul sintetic de comunicare şi modele specifice fazelor de desfăşurare a activităţii organizatorice a comercializării, printre care şi un model de negociere 6).

Existenţa unei literaturi de specialitate, în continuă îmbogăţire, constituie un argument în plus ce pledează pentru cercetarea elementelor comunicării în cadrul negocierilor, pentru stimularea preocupării cercetătorilor noştri în direcţia elaborării de astfel de modele care sînt deosebit de utile pentru pregătirea şi desfăşurarea eficientă a tratativelor comerciale.

---

4) Accesibilitatea fiind definită de specialiştii în domeniu „putinţa receptorului de a parcurge cu mintea cîmpul semnificativ care se formează între cadrul sensibil şi informaţia inteligibilă" — vezi Henri Wald, op. cit.

5) Menţionăm cîteva lucrări ce reflectă această preocupare : Raymond A. Bauer, „The initiative of the Audience", Journal of Advertising Research, June, 1963, p .2—7.

Harlod D. Sasswell, „Power and Personality", New York, W. W. Norton end Company, Inc., 1948, p. 37—51.

Gerald I. Nierenberg, „The art of negotiating", New York, Cornestone Library publications, 1972.

Philip Kotler, „Marketing management", Pretince Hall Internatioual editions, ed. II-a 623—633.

Philip Kotler, „Marketing management", Prentice Hall Internatiocontrol", Prentice-hall, inc., Engewood Cliffs, New Jersey, ed. II-a, 1972, p. 623—626.

ECONOMIE MONDIALA

DEZVOLTAREA LARGĂ A COLABORĂRII ȘI COOPERĂRII INTRAEUROPENE

EXPERIENȚA ISTORICĂ a omenirii demonstrează că dezvoltarea economică și socială a tuturor țărilor, inclusiv a celor de pe continentul european, depinde de eforturile lor pentru a pune în valoare la maximum, în conformitate cu interesele și aspirațiile vitale ale popoarelor lor, resursele naturale și umane de care dispun, de concentrarea acestor eforturi pentru dezvoltarea rapidă a industriei, agriculturii și a celorlalte sectoare economice. De aceea, hotărîtor pentru fiecare țară europeană este modul în care reușește să valorifice prin efort propriu bogățiile sale naturale.

În același timp, dezvoltarea economică și socială a fiecărei țări europene, mare sau mică, bogată sau săracă în resurse, dezvoltată sau în curs de dezvoltare, este strîns legată de participarea ei activă la diviziunea internațională a muncii, de lărgirea cooperării economice și tehnico-științifice cu alte state. Orice izolare nu poate duce decît la stagnare, cu repercusiuni adînci asupra întregii dezvoltări economice și sociale a țării respective. „Lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii – se subliniază în Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism – reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni". Dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, pătrunderea rapidă a cuceririlor științei și tehnicii în toate compartimentele activității umane, adîncirea diviziunii internaționale a muncii imprimă în mod obiectiv nevoia imperioasă de a extinde, multiplica și diversifica relațiile de colaborare dintre țările europene, ca dealtfel dintre toate statele lumii. Prin cooperare cu alte state, fiecare țară europeană poate să valorifice superior resursele de care dispune, să introducă în producție noile cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, să accelereze progresul său economic și social, să-și întărească stabilitatea și securitatea sa economică și politică. Avînd în vedere existența pe continentul european a unor state cu nivele diferite de dezvoltare, respectiv atît țări dezvoltate cît și țări în curs de dezvoltare, este necesar ca în procesul cooperării intraeuropene, țările mai dezvoltate să acorde țărilor mai puțin dezvoltate un tratament preferențial comercial, financiar, tehnologic și în alte domenii, sprijinind astfel eforturile acestor țări în direcția eliminării decalajelor care le separă de statele europene mai avansate din punct de vedere economic. Menținerea decalajelor dintre statele europene nu poate avea decît urmări dintre cele mai negative asupra procesului de cooperare între popoarele europene.

Este știut că progresul și prosperitatea fiecărei națiuni influențează și – respectiv – sînt influențate de progresul și prosperitatea întregii comunități internaționale. Sub impulsurile revoluției tehnico-științifice, ale adîncirii diviziunii internaționale a muncii, ale participării tot mai active a țărilor europene la schimburile economice și de valori spirituale pe plan mondial, are loc un proces constant de intensificare a relațiilor lor reciproce de colaborare și cooperare. Acest proces de adîncire a interdependențelor economice se înfăptuiește în condițiile existenței și dezvoltării statelor naționale independente, suverane și egale în drepturi, indiferent de mărimea și forța lor, de nivelul lor de dezvoltare sau de sistemul lor social-politic.

Cooperarea economică intraeuropeană reprezintă o parte integrantă și, în același timp, una din sarcinile esențiale ale securității în Europa. Desfășurarea și intensificarea procesului de cooperare economică, industrială și tehnico-științifică dintre statele europene contribuie în mod substanțial la sporirea încrederii dintre aceste state, la îmbunătățirea climatului și consolidarea destinderii pe continentul nostru, la menținerea și întărirea păcii și securității în Europa și în întreaga lume.

Dealtfel, obligația statelor de a coopera unele cu altele constituie unul din principiile de bază ale relațiilor internaționale, înscris în Carta Națiunilor Unite, în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, precum și în alte documente internaționale.

CERINȚELE DEZVOLTĂRII fiecărei țări europene, ca și ale progresului economic general, necesitatea apropierii și sporirii încrederii între națiunile de pe continentul european impun intensificarea continuă a colaborării și cooperării economice, industriale și tehnico-științifice dintre toate statele continentului nostru. Întărirea securității economice și politice a statelor europene și dezvoltarea cooperării economice reciproce sînt două laturi ale unuia și aceluiași proces: cooperarea economică creează condițiile necesare securității economice, în timp ce securitatea economică extinde posibilitățile cooperării economice. De însemnătate esențială sînt, în acest sens, respectarea cu strictețe, în procesul cooperării economice intraeuropene, a principiilor fundamentale ale dreptului internațional, înscrise în Actul final de la Helsinki, depășirea divizării Europei în grupări economice închise, înlăturarea oricăror restricții, discriminări și bariere din calea conlucrării pașnice, fructuoase, reciproc avantajoase dintre toate țările europene. În acest sens, măsurile restrictive, practicate de țările vest-europene în comerțul intraeuropean, împietează asupra desfășurării libere a schimburilor comerciale și a cooperării pe multiple planuri între țările europene.

O politică în spiritul noii ordini economice internaționale presupune din partea fiecărei țări europene respectarea întocmai, în relațiile sale economice cu celelalte state europene, ca de altfel și cu restul statelor lumii, a principiilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, semnat la Helsinki, eliminarea intervențiilor, blocadelor și presiunilor economice, a practicilor discriminatorii și barierelor artificiale din calea schimbului de valori materiale și spirituale, manifestarea dorinței sincere de a colabora și coopera pașnic cu alte state pe multiple planuri economice, în folosul reciproc al popoarelor lor, al progresului și securității întregii omeniri. Numai respectarea cu strictețe de către toate statele europene a principiilor din Actul final de la Helsinki poate asigura climatul favorabil dezvoltării și înfloririi fiecărei țări europene, numai pe această bază poate avea loc o colaborare fructuoasă între toate țările europene, se poate edifica securitatea economică și politică în Europa.

ÎN CONTEXTUL celor menționate mai sus, schimburile comerciale dintre țările europene au cunoscut aproape în fiecare an ritmuri relativ înalte de creștere. Astfel, între anii 1965–1975 importurile și exporturile țărilor socialiste europene din și spre țările vest-europene au crescut în medie cu 12% și, respectiv, 6% pe an. În anii 1975 și 1976, însă, datorită recesiunii și dificultăților economice din țările capitaliste dezvoltate, comerțul dintre aceste țări și țările socialiste a progresat mai lent decît în anii precedenți și cu mult sub ritmul înregistrat la exporturile și importurile reciproce dintre țările socialiste. (Vezi Economic Survey of Europe – 1976, partea a II-a).

Pentru perioada 1976–1980 specialiștii Comisiei economice O.N.U. pentru Europa prevăd o creștere a exporturilor țărilor socialiste spre țările vest-europene cu 58%, iar a importurilor cu 40%. Posibilitățile potențiale de intensificare a schimburilor comerciale intereuropene sînt ilustrate și de faptul că în anul 1975, de pildă, valoarea comerțului dintre țările capitaliste și cele socialiste europene reprezenta doar aproximativ 10% din produsul național al acestora din urmă.

În ceea ce privește structura acestor schimburi se apreciază că „comerțul cu mașini va rămîne cel mai dinamic, atît în ceea ce privește exporturile, cît și importurile". Acest comerț va beneficia cel mai mult de expansiunea rapidă a acțiunilor de cooperare, de modernizarea în continuare a industriei, de folosirea pe scară mai largă a creditelor.

O expansiune rapidă s-a înregistrat, în special în ultimii ani, în domeniul încheierii de acorduri de cooperare industrială între țările socialiste europene și țările capitaliste dezvoltate. În 1975 numărul acestor acorduri ajunsese la peste 1 000. Dintre țările socialiste europene cele mai multe acorduri au fost încheiate de Ungaria, Polonia și România ; aceste țări dețin 30%, 26% și, respectiv, 20% din numărul total de acorduri. Din partea țărilor vest-europene cele mai multe acorduri au încheiat R.F.G. (26%), Franța (16%) și Austria (12%). În ceea ce privește domeniile care fac obiectul acordurilor menționate, acestea sînt: construcțiile de mașini și echipamente de transport (60%), chimie (18%) și metalurgie (7%).

Contribuția acordurilor de cooperare la dezvoltarea comerțului global dintre țările socialiste și cele capitaliste din Europa a fost însă destul de mică – de numai 3% în același an ; o pondere mai mare (de 9%) s-a înregistrat în comerțul cu mașini. Se apreciază că în următorii ani rolul cooperării industriale inter-țări și inter-firme va crește și mai mult. Aceasta, deoarece acordurile de cooperare reprezintă mijlocul cel mai eficient de valorificare a avantajelor specializării într-un mod mult mai organizat și mai ferm decît este posibil prin comerțul tradițional.

Chiar dacă se poate trage concluzia că schimburile comerciale și acțiunile de cooperare dintre țările europene au cunoscut ritmuri relativ înalte de dezvoltare, există o largă apreciere că rezultatele nu sînt pe măsura posibilităților, avîndu-se în vedere atît potențialul economic și tehnico-științific ridicat al țărilor europene, importantele resurse materiale și umane de care dispun ele, participarea activă la diviziunea internațională a muncii și la circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

Țările europene pot și trebuie să folosească la maximum posibilitățile și avantajele pe care le oferă o amplă colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică. Pentru aceasta este nevoie ca fiecare țară europeană să acționeze cu fermitate pentru transpunerea în viață a prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

REUNIUNEA DE LA BELGRAD, care s-a deschis la 4 octombrie a.c., are menirea de a marca un pas înainte pe linia adîncirii cooperării intraeuropene, de a realiza o contribuție importantă a țărilor participante la procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale, de natură să creeze condiții favorabile dezvoltării tuturor statelor, în special a celor rămase în urmă.

În ceea ce o privește, România acționează cu toată convingerea pentru extinderea și diversificarea cooperării pe multiple planuri între țările europene, între toate statele lumii. **„Acționăm cu toată fermitatea** – sublinia recent tovarășul **Nicolae Ceaușescu – pentru a contribui la înfăptuirea securității și cooperării în Europa, pentru traducerea în viață a documentelor semnate la Helsinki și ne pregătim să participăm la reuniunea de la Belgrad,... cu hotărîrea de a face totul pentru a contribui la impulsionarea colaborării economice, tehnico-științifice, culturale între statele europene, dar mai cu seamă pentru a se trece la dezangajarea militară a continentului nostru, fără de care nu se poate concepe înfăptuirea unei reale securități, a păcii în Europa și în întreaga lume".**

I. BARAC

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Ungaria — țări capitaliste dezvoltate

Anul trecut ponderea țărilor capitaliste industrial dezvoltate în importul Ungariei era de 28%, iar în export — de 24%, principalii săi parteneri fiind R.F.G. (cu un volum reciproc al schimburilor de aproape 3 miliarde mărci vest-germane), Austria (circa 501 mil. dolari), Italia (circa 386 mil. dolari), Anglia (peste 248 mil. dolari), Franța (circa 208 mil. dolari) ș.a.

O importanță crescîndă — arată agenția *M.T.I.* — capătă cooperarea industrială a diferitelor întreprinderi și organisme ungare cu firme din țările capitaliste dezvoltate, pînă la mijlocul acestui an fiind încheiate circa 500 de asemenea acorduri de cooperare. Cea mai intensă cooperare are loc cu R.F.G., numărul firmelor din această țară care întrețin strînse contacte de producție cu întreprinderi ungare ridicîndu-se la două sute.

Zahărul: stabilitatea producției și a consumului

ÎN SEZONUL agricol 1977/78, producția mondială de zahăr nu va scădea, ci va cunoaște — în cazul existenței unor condiții climatice favorabile — o anumită creștere, deși se prevede o oarecare restrîngere a suprafețelor însămînțate cu sfeclă de zahăr (în Europa occidentală). Experții F.A.O. apreciază, de asemenea, că pînă la începutul anului următor nu este de așteptat o creștere sensibilă a prețurilor pe piața mondială a acestui produs, evoluție care poate favoriza extinderea consumului său.

În ceea ce privește concurența pe care o face siropul de porumb zahărului, se estimează că producția mondială a acestuia va crește de la 0,5 mil. t în 1975 la 3,5 mil. t în 1985. Ponderea sa în satisfacerea cererii de zahăr va spori în țările dezvoltate pînă la 9% în 1985, dar nu va avea ca efect decît încetinirea ritmului de extindere a consumului de zahăr.

Șomajul în creștere

LA SFÎRȘITUL LUNII IULIE țările Pieței comune numărau 5,6 milioane de șomeri, cu 360 000 mai mulți decît în luna iunie, relevă buletinul **Euroforum.** Ponderea șomerilor în populația activă a ajuns pe ansamblul C.E.E. la 5,4%, față de 5,1% în iunie și 4,8% pe întreg anul trecut. Față de creșterea totală de 12% a efectivului șomerilor, numărul femeilor rămase fără lucru a crescut în iulie cu 19%. Cea mai înaltă proporție a femeilor în totalul șomerilor s-a înregistrat în Italia, și anume 42% în iulie 1977 față de 39% în iulie 1976.

Deteriorarea situației economice în Noua Zeelandă

PE fundalul încetinirii activității economice, în Noua Zeelandă continuă să se intensifice inflația. În primul trimestru al anului, prețurile au fost cu 13,7% mai mari decît în perioada corespunzătoare a anului trecut, cel mai mult crescînd prețurile la mărfurile de larg consum: alimentare, de uz casnic, confecții, încălțăminte. Recesiunea, care a început acum trei ani, s-a resimțit îndeosebi în construcțiile de locuințe, în industria textilă și în comerțul cu amănuntul. Reducerea activității economice duce la noi concedieri, la creșterea armatei șomerilor. După cum declara recent Conrad Bleit, profesor de economie la Universitatea din Auckland, „nu există motive să ne facem iluzii în privința îmbunătățirii situației în anul viitor. Recesiunea va continua, în prezent neexistînd posibilități reale de a o învinge".

Orientări în dezvoltarea economică

Tunisia: politici și proiecte în perioada 1977 — 1981

ÎN VEDEREA realizării celui de al cincilea plan 1977-1981, Tunisia depune eforturi pentru a mobiliza resursele sale interne. Agricultura, consideră oficialitățile tunisiene, oferă încă largi posibilități de dezvoltare, deoarece numai un sfert din suprafața țării este exploatată, în timp ce cultivabile sînt două treimi. Politica guvernului preconizează folosirea acestor posibilități, cu atît mai mult cu cît în prezent nu este satisfăcută pe deplin cererea de produse agricole. Agricultorii vor fi scutiți de unele taxe și impozite, li se vor acorda diferite prime etc.

Deși bogățiile miniere nu sînt deosebit de mari, acestea sînt totuși variate și vor putea permite, în continuare, dezvoltarea economică a țării. Extracția de țiței (4,1 milioane de tone în 1974) va crește prin punerea în valoare a zăcămîntului offshore de la Ashtart. Descoperirile recente din golful Gabes se apreciază că vor putea da un nou impuls sporirii porducției petroliere, astfel încît aceasta să atingă în anul 1980 circa 10 milioane de tone. Prin punerea în valoare în același golf a trei zăcăminte de gaze naturale, ale căror rezerve sînt evalute la circa 50 miliarde mc. se apreciază că se va putea ajunge la acoperirea necesarului de consum al țării pe aproape 20 de ani de acum înainte (pînă în 1995). Fosfații, care au determinat în mare măsură avîntul economic al Tunisiei, vor continua să rămînă un factor esențial în domeniul acumulării de devize. Existența unor rezerve importante, care se apreciază a fi suficiente pentru circa un secol de exploatare, a determinat guvernul tunisian să prevadă, cu ajutorul financiar al Băncii Mondiale, crearea de noi unități de producție, ceea ce va permite majorarea, începînd cu anul 1980, a volumului producției de fosfați.

În prezent par a fi întrunite condițiile pentru o mai rapidă dezvoltare a industriei. Accentul va fi pus, îndeosebi, pe utilizarea mai eficace a resurselor interne ale țării. În acest sens se intenționează crearea de rafinării, de fabrici de acid fosforic și îngrășăminte chimice. Guvernul se va preocupa de construcția unor întreprinderi ale căror produse să fie destinate exportului. Societatea tunisiană a industriei de autovehicule a început construcția a două noi uzine pentru montajul autoturismelor și camioanelor, care vor produce anual, începînd din 1978, 8 000 de autoturisme și 1 200 de camioane.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 26—30. 09. 77 s-a caracterizat printr-o depreciere de ansamblu a **dolarului S.U.A.** față de principalele valute occidentale. Deși indicele sintetic al principalilor indicatori economici a înregistrat o creștere cu 0,8% în luna august a.c., iar volumul masei monetare în circulație („money supply") a scăzut în această săptămînă cu 1,1 miliarde dolari, în eforturile autorităților de a combate inflația, efectul principal l-a imprimat acțiunea factorilor negativi, între care menționăm publicarea deficitului comercial pe luna august a.c. de 2,67 miliarde dolari (ceea ce duce la un deficit cumulat pe primele 8 luni ale acestui an de 17,6 miliarde dolari, față de numai 2,5 miliarde dolari în perioada corespunzătoare a anului trecut), precum și unele previziuni privind înregistrarea unui deficit al balanței plăților curente în acest an de circa 20 miliarde dolari și altuia asemănător în anul viitor.

Atenția operatorilor de devize a fost din nou îndreptată spre evoluția **francului elvețian.** În pofida măsurilor adoptate pe 26. 09 de autoritățile elvețiene privind interzicerea sau limitarea unor operațiuni valutare la termen, noi atacuri speculative „à la hausse" au determinat, la închiderea perioadei, un curs de 2,3380 franci pentru 1 dolar, ceea ce reprezintă o repreciere a francului elvețian față de dolar de peste 1%, comparativ cu perioada corespunzătoare trecută. **Marca vest-germană** a evoluat pe aceeași linie ascendentă, repreciindu-se în acest interval cu 0,7% față de dolar (2,3125 mărci pentru 1 dolar pe 30. 09. 1977, față de 2,3285 mărci pe 23. 09), continuîndu-se procesul de apropiere a parității celor două valute. **Francul francez,** beneficiind și de scăderea ritmului creșterii prețurilor cu amănuntul în cursul lunii august a.c., s-a repreciat cu circa 0,6% față de dolar, cotînd la sfîrșitul intervalului 4,9040 franci pentru 1 dolar, față de 4,9310 franci la 23. 09). După anunțarea intenției autorităților engleze de a „pompa" suplimentar în economie circa 1 miliard de lire pînă la sfîrșitul anului, în eforturile de a stimula activitatea economică și a reduce șomajul, **lira sterlină** a început să cîștige teren față de dolar. Cu toate că Banca Angliei a intervenit pe piață, cumpărînd dolari, cursul lirei a atins la sfîrșitul intervalului 1,7476 dolari pentru 1 liră sterlină — cel mai ridicat nivel din septembrie 1976 — față de 1,7435 dolari, cu o săptămînă în urmă. **Yenul japonez,** urmînd evoluția celorlalte valute occidentale, s-a repreciat față de dolar cu circa 1%, cotînd la sfîrșitul perioadei 264 veni pentru 1 dolar, comparativ cu 266,70 yeni pe 23. 09.

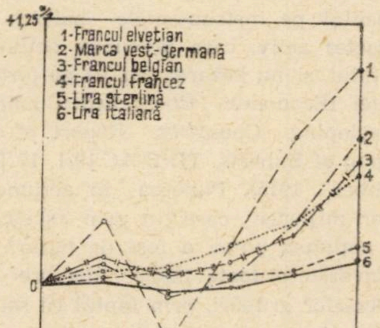

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale, față de dolarul S.U.A., în perioada 26—30 IX 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 23 IX 1977.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au cotat în jur de 7,25% p.a. la cele în eurodolari, 4,125% p.a. la cele în euromărci vest-germane și 3% p.a. la cele în eurofranci elvețieni.

La al doilea fixing de pe data de 30 .09. 1977, prețul aurului — de 154,05 dolari/uncie — a fost superior cu peste 3 dolari/uncie celui de pe 23. 09.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

CADRUL REGIONAL AL COOPERĂRII ECONOMICE DINTRE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE [II]

În prima parte a articolului (apărut în nr. 38/1977) s-a încercat o analiză a grupărilor de cooperare economică ale țărilor în curs de dezvoltare prin prisma rezultatelor înregistrate de acestea în relativ scurta lor „istorie". Aceste rezultate, care nu au fost întotdeauna pe măsura obiectivelor urmărite de țările în curs de dezvoltare prin participarea la activitatea organismelor respective, nu au dus însă la scăderea interesului factorilor de decizie politică față de un asemenea cadru de cooperare. În centrul părții a doua a articolului stă ideea, derivată din studiul realităților că, în perspectiva instaurării noii ordini economice internaționale, cadrul cooperării între țările în curs de dezvoltare este de natură să capete o nouă semnificație, fiind chemat să contribuie efectiv la lichidarea subdezvoltării și statornicirea unor raporturi economice juste și echitabile între state.

Temeiurile obiectivului general

CONSTITUIREA GRUPĂRILOR economice subregionale și regionale ale țărilor în curs de dezvoltare este rezultatul voinței politice a tinerelor state de a acționa în mod solidar și pe acest plan pentru cucerirea independenței lor economice, pentru făurirea unei noi ordini economice internaționale.

Ceea ce distinge cooperarea regională a țărilor în curs de dezvoltare de acțiunile similare ale țărilor în curs de dezvoltare de acțiunile similare ale țărilor dezvoltate este nu numai slabul nivel de dezvoltare economică al statelor participante, ci și faptul că este vorba de țări care și-au cucerit de puțin timp independența politică, respectarea acesteia fiind, alături de dreptul suveran de a decide asupra direcțiilor și căilor dezvoltării, o condiție a însăși obținerii independenței economice. După cum subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „Evenimentele chiar din multe state din Europa — nu mai vorbesc de țările care și-au ciștigat recent independența — demonstrează că popoarele vor să simtă pe deplin independența, suveranitatea, să se bucure de adevărata libertate din toate punctele de vedere"**.

Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor stipulează, alături de **dreptul** pe care îl are orice stat, în acord cu țările interesate, de a participa la cooperarea subregională, regională și interregională în interesul dezvoltării lor economice și sociale, și faptul că „toate statele participante la această cooperare **au datoria** (subl. ns.) de a veghea ca politicile urmate de grupările la care aparțin să fie (...) compatibile cu obligațiile lor internaționale și cu exigențele cooperării economice internaționale și să țină în mod corespunzător cont de interesele legitime ale țărilor terțe" (art. 12).

Acesta este contextul, în care se înscriu și în care trebuie analizate înseși obiectivele grupărilor economice regionale ale țărilor în curs de dezvoltare.

Instrumente politice cu caracter activ

ÎNLĂTURAREA barierelor tarifare, liberalizarea barierelor netarifare și crearea de aranjamente de plată și cliring, sînt cîteva dintre măsurile convenționale de facilitare a relațiilor economice între țările în curs de dezvoltare. Pe bună dreptate, un grup de experți ai O.N.U. recomanda să se pună accentul pe instrumentele politice cu caracter activ, care presupun acțiunea statului, și nu bazarea pasivă pe forțele pieței (Economic Co-operation among Developing Countries. Report of the Group of Experts, TD/B/AC.19/1, 17 December 1975). Punerea în acțiune a unor mijloace care țin prin excelență de acțiunea pieței a fost de natură să defavorizeze **toate** țările membre ale diverselor grupări, prin faptul că societățile transnaționale occidentale nu au pierdut ocazia de a profita de pe urma acestor condiții.

Este adevărat că majoritatea grupărilor de țări capitaliste au abordat problema sub unghiul reducerilor tarifare și al liberalizării contingentărilor. Eficacitatea acestei metode din punctul de vedere al dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare a fost dezmințită de realitate. Astfel, instaurarea liberului schimb în Piața comună a Americii Centrale n-a avut nici o repercusiune asupra problemei fundamentale a dezvoltării structurale. În anumite grupări, cum este Asociația latino-americană a liberului schimb, liberalizarea schimburilor nu numai că se dovedește foarte dificil de aplicat, dar constituie și un obstacol în calea supleței producției. In alte grupări, în Africa în special, nu există decît posibilități foarte limitate pentru extinderea comerțului pornind de la structura industrială actuală. In general se pune problema dacă aceste forme de cooperare, limitate la diminuarea barierelor comerciale, sînt compatibile cu o repartiție echitabilă a costurilor și avantajelor între țările participante care, în majoritatea grupărilor, au niveluri de dezvoltare destul de diferite. (Problèmes actuels d'intégration économique. Coopération agricole et industrielle entre pays en voie de développement. Nations Unies, 1971, p. 69). După cum arată un analist al problemei „Integrarea europeană nu este o experiență din care țările în curs de dezvoltare ar putea deduce metodele ce le-ar permite să se specializeze și să rezolve, în acest fel, problema majoră pe care programele de cooperare trebuie în fond să o soluționeze : concilierea eficacității cu echitatea". (Germanico Salgado, Integration économique des pays en voie de développement et rôle d'une planification industrielle commune, în Journal de Planification du développement, nr. 8/1975, p. 183).

Inegalitate și stagnare

ESTE UN FAPT că nici una dintre soluțiile aplicate pentru repartiția beneficiilor cooperării în cadrul regional nu a putut conduce la avantaje echitabile pentru **toți** partenerii.

Un laitmotiv al studiilor consacrate

grupărilor economice ale țărilor în curs de dezvoltare îl constituie concluzia că țările membre cel mai puțin dezvoltate nu pot beneficia la fel cu cele mai avansate de pe urma participării la cooperarea regională desfășurată după tiparele mecanismelor pieței. „O grea ipotecă apasă asupra cooperării economice între aceste țări (este vorba de țările africane — n.n.), și anume preponderența în fiecare dintre comunități (referire la comunitățile economice ale continentului — n.n.) a uneia sau mai multor țări mai puternic dezvoltate. Din cauza acestui dezechilibru, majoritatea avantajelor integrării riscă să se îndrepte numai spre țările mai avansate“. (Les mouvements d'intégration économique en Afrique, în Problèmes économiques, nr. 1414/1976, p. 27).

În documentele elaborate de către Secretariatul UNCTAD pentru Conferința de la Nairobi din mai 1977 acest aspect a fost evidențiat cu valoare de concluzie : „Interesul și încrederea pe care mecanismele pieței le-au suscitat un anumit timp grație liberalizării schimburilor și protecției externe (față de țările terțe, nemembre ale grupărilor respective — n.n.) nu au avut decît o incidență limitată asupra creșterii și, practic, nici un impact asupra dezvoltării structurale. Iar din cauza dezechilibrelor care rezultă în aceste condiții, ele au generat obstacole politice în calea cooperării, înainte chiar ca țările participante să fi putut obține avantaje economice substanțiale“. (Economic Co-operation among Developing Countries, TD/192, p. 4).

Aici se găsește și explicația stagnării sau involuției unora dintre aranjamentele de cooperare regională între țări în curs de dezvoltare. Astfel, Piața comună a Americii Centrale, deși se bazează pe principiul promovării regulilor reciprocității între statele membre, nu a reușit să rezolve în fapt problema distribuției echilibrate a costurilor și beneficiilor. Într-un răstimp de 15 ani de la creare, noile activități industriale au fost concentrate în cele mai dezvoltate zone ale subregiunii (TD/B/609, vol. I, p. 48—49).

Diferențele sensibile — economice, fiscale, valutare — între țările membre ale Pieței comune arabe au frînat procesul reducerii restricțiilor tarifare și cantitative. „Aceste obstacole au făcut ca statele membre să încheie un număr de acorduri comerciale bilaterale, unele dintre ele fiind mai flexibile decît sistemul reducerii tarifare multilaterale“ (TD/B/609, vol. II, p. 90).

În perspectiva noii ordini

COOPERAREA REGIONALĂ între țările în curs de dezvoltare pe plan economic este întregită — atît în prezent, cît mai ales în perspectivă — de conlucrarea a numeroase instituții financiare, de cercetare și învățămînt din Asia, Africa și America Latină. Alături de grupările economice subregionale și regionale, acestea oferă imaginea unui mozaic extrem de divers, o modalitate specifică de individualizare a interdependențelor zonale în interdependențele mondiale. Este și o reacție la perioada colonială cînd relațiile economice ale acestor țări erau polarizate în jurul puterilor coloniale, iar legăturile economice subregionale sau regionale dintre țările exploatate erau ca și inexistente.

Cele mai importante fenomene și procese economice și sociale ale epocii contemporane cunosc o desfășurare la scară mondială. Pe cît de firească este tendința de intensificare a relațiilor economice între state vecine și de punere în valoare a avantajelor apropierii geografice a piețelor, pe atît de nefirească este încercarea de a se contrapune interdependențele regionale, celor mondiale. În fapt, cooperarea pe plan regional este o întregire necesară a cooperării pe scară mondială și trebuie realizată tocmai prin această perspectivă.

România, ca țară socialistă și în același timp în curs de dezvoltare, se pronunță și acționează cu fermitate pentru ca relațiile economice internaționale să favorizeze făurirea unei industrii proprii în țările în curs de dezvoltare, valorificarea superioară a resurselor lor naturale și a forței de muncă, astfel ca ele să poată participa activ, în condiții de egalitate, la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori. Pentru aceasta este necesar ca structurile relațiilor internaționale să nu conțină elemente care ar putea perturba promovarea unor raporturi cu adevărat mondiale, între toate țările și economiile naționale.

Țara noastră consideră că participarea la diferite organizații, grupări economice, blocuri și deosebirile de orînduire socială nu trebuie să constituie obstacole în calea colaborării economice internaționale. Experiența României dovedește că este posibilă o largă varietate de forme de colaborare bilaterală, reciproc avantajoasă între țările în curs de dezvoltare, cu condiția ca ele să nu fie stînjenite de obstacole artificiale, obstacole care pot fi generate de o formă sau alta de cooperare regională. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „împărțirea lumii în blocuri economice închise, ridicarea a tot felul de restricții în calea dezvoltării relațiilor economice dintre state duc pînă la urmă nu la soluționarea problemelor, la ușurarea situației statelor sau grupărilor respective, ci, dimpotrivă, la agravarea situației economice internaționale, inclusiv a statelor care fac parte din aceste grupări închise“.**

În încheiere ținem să subliniem faptul că noua orientare a cooperării economice dintre țările în curs de dezvoltare nu apare nicidecum pe un loc gol. Notăm astfel Conferința arabo-africană la nivel înalt de la Cairo (martie 1977) care, prin documentele adoptate, a pus bazele unei largi colaborări dintre țările respective (la conferință au fost reprezentate 60 de state, cu o populație de 400 milioane de locuitori). Semnificativă este, de asemenea, prezența pe agenda celei de a III-a sesiuni ministeriale a S.E.L.A., ținută în primăvara acestui an, a unui punct special referitor la necesitatea intensificării cooperării dintre țările latino-americane și celelalte țări în curs de dezvoltare.

În septembrie 1976, la Ciudad de Mexico, Conferința asupra cooperării economice între țările în curs de dezvoltare, la capătul a trei săptămîni de dezbateri, decidea adoptarea de „Măsuri pentru cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare“. Primul capitol al acestui adevărat program de acțiuni concrete pentru dezvoltarea solidarității și unității de acțiune a țărilor membre ale „Grupului celor 77“ este consacrat întăririi cooperării subregionale, regionale și interregionale. La inițiativa „Grupului celor 77“, secretariatele grupărilor subregionale și regionale ale țărilor în curs de dezvoltare, cu sprijinul UNCTAD, al comisiilor economice și al altor organisme O.N.U., urmează să țină în acest an o reuniune, chemată să elaboreze liniile directoare pentru stabilirea de legături între aceste grupări și de acțiuni concertate la nivel interregional. Reuniunea va marca, fără îndoială, un moment calitativ nou în evoluția cooperării economice între țările în curs de dezvoltare.

În eforturile pentru instaurarea unei noi ordini internaționale, cooperarea dintre țări pe plan regional, în particular dintre țările în curs de dezvoltare, pe fondul interdependențelor mondiale, necesită luarea în considerare a aspectelor de ordin politic, economic, juridic, instituțional. Accentul pus exclusiv pe unul sau altul dintre aceste aspecte — și cu deosebire pe cele de ordin economic și instituțional — a oferit doar soluții limitate, fără perspectiva necesară unor noi raporturi internaționale. Este de presupus că pe acest teren vor apare noi abordări pentru că organizațiile regionale, subregionale și interregionale nu sînt un scop în sine, ci trebuie să constituie cadrul în care țările în curs de dezvoltare urmează să coopereze în cele mai variate domenii : comerț internațional, știință și tehnologie, punerea în valoare a resurselor pregătirea de cadre etc. Este evident că numai pe o bază interregională poate fi vorba de cea mai largă cooperare între țările în curs de dezvoltare.

GH. DUMITRU

STATISTICA INTERNAȚIONALĂ

Structura comerțului vest-european

DATE RECENTE asupra comerțului exterior al principalelor țări vest-europene, publicate de O.C.D.E., ilustrează anumite similitudini, dar și o serie de deosebiri structurale pregnante.

În cadrul exportului tuturor celor patru țări menționate în tabelul alăturat predomină net (în valori apropiate, cu excepția Italiei) grupa „articole chimice, diverse produse finite“ și cea de „mașini și mijloace de transport“, alte două grupe — „materii prime, grăsimi animale și vegetale“ și „combustibili și uleiuri minerale“ — reprezentînd, la un loc, sub 8% din total.

Structura comerțului exterior al principalelor țări vest-europene, pe grupe de mărfuri (1976, în %)

Țara	Export						Import					
	A	B	C	D	E	Total	A	B	C	D	E	Total
Anglia	6,6	3,0	4,8	46,3	39,4	100	16,0	10,3	18,2	35,2	20,3	100
Franța	14,3	4,8	2,9	44,1	33,4	100	10,6	8,2	22,4	36,9	21,8	100
R.F.G.	4,0	2,6	2,7	43,0	47,6	100	13,9	10,0	17,8	40,1	18,1	100
Italia	7,4	2,0	5,6	50,4	34,5	100	15,5	13,6	25,4	27,8	17,7	100

A= produse alimentare, băuturi și tutun; B= materii prime, grăsimi animale și vegetale; C= combustibili și uleiuri minerale; D= articole chimice, diverse produse finite; E= mașini și mijloace de transport.

Sursa: "Statistics of Foreign Trade", Monthly Bulletin O.E.C.D., iunie 1977.

O situație diferită apare la import, structura acestuia pe grupele de mărfuri prezentate în tabel fiind mai echilibrată, decît în cazul exportului. Dacă grupa „articole chimice, diverse produse finite“ se plasează și aici în frunte, după ea vin — cu ponderi simțitor apropiate grupa „mașini și mijloace de transport“ și cea de combustibili și uleiuri minerale“, urmate de grupele „produse alimentare, băuturi și tutun“ și „materii prime, grăsimi animale și vegetale“, cu ponderi valorice mult sporite (cu o singură excepție), față de structura exportului. Această situație, datorată în bună parte întinderii mai mult sau mai puțin limitate a resurselor naturale ale fiecărei țări, poate fi observată cel mai bine în cazul Italiei, unde decalajul valoric maxim în structura importului — respectiv între grupa „articole chimice, diverse produse finite“ și grupa „materii prime, grăsimi animale și vegetale“ — este de ordinul 2:1. Totodată, structura comparativă a importului țărilor menționate relieafează că — deși posedă o industrie prelucrătoare dezvoltată — dependența lor de piața externă de materii prime (exceptînd combustibilii) este relativ redusă.

N.P.

Agromachinaimpex

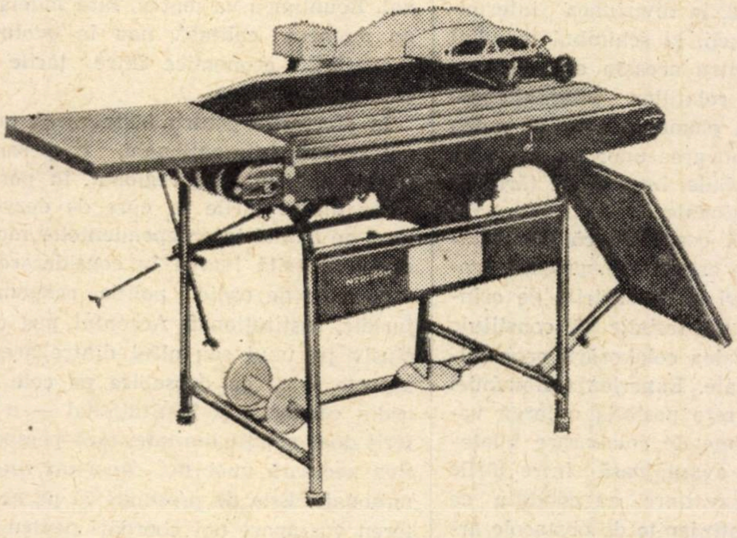

MAȘINA DE COASERE A TUTUNULUI MTS-100 M

este destinată coaserii mecanice a frunzelor verzi de tutun din soiuri orientale și semiorientale.

În interval de o oră mașina coase 45 de șiruri cu o lungime de 2,5 m.

Adîncimea cusăturii — 20—70 mm.

Personal de deservire — 1 muncitor.

Exportator : GTP AGROMACHINAIMPEX
Bulgaria, Sofia
str. Aksakov nr. 5
Telefon : 88 53 25
Telex : 022563

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să vă adresați Reprezentanței Comerciale a R.P. Bulgaria in Republica Socialistă România, București, str. Galați nr. 32. Telefon : 11 91 62

Publicom

MONDORAMA

R. P. Chineză: realizări în industria extractivă

ÎN CELE APROAPE trei decenii care au trecut de la victoria revoluției și proclamarea R.P. Chineze industria extractivă din această țară a cunoscut un avînt deosebit, atît în ceea ce privește dinamica producției, cît și modernizarea exploatărilor.

Localizarea a sute de noi zăcăminte de cărbune, de pildă, în diferite regiuni ale țării a permis crearea a numeroase mine și exploatări la zi, dotate cu echipament produs în țară, ceea ce a asigurat creșterea continuă a volumului extracției.

Un înalt nivel tehnic s-a realizat și în extracția țițeiului, unde anul trecut a fost săpat cel mai adînc puț petrolier — de peste 6 000 m adîncime. Dezvoltarea industriei petrolului a stimulat și exportul de produse petroliere ; pentru facilitarea comerțului exterior cu produse petroliere în cursul anului trecut a fost dat în exploatare noul și modernul port Hundao, în estul Chinei, și totodată a fost lansat la apă primul petrolier oceanic de 50 mii de tone — „Sihu".

La asigurarea unui nivel tehnic tot mai ridicat al industriei extractive din R.P. Chineză, ca — de altfel — și în alte ramuri industriale, contribuie industria națională de calculatoare electronice, care a început să fabrice în 1976, în serie, calculatoare electronice capabile să efectueze un milion de operațiuni pe secundă.

Prelucrarea petrolului: expansiune încetinită

CONFORM datelor publicate de revista engleză „Oil and Energy Trends", anul trecut capacitățile de prelucrare a petrolului din țările capitaliste dezvoltate, nefolosite ca efect al „crizei" energetice, au variat între 14% din total în S.U.A. și 53% în Olanda, gradul lor de utilizare mărindu-se ușor în prima parte a acestui an. Se apreciază că un nivel și mai scăzut de utilizare a capacităților respective apare în țările în curs de dezvoltare, în care sînt amplasate mari complexe de rafinare a țițeiului, lucrînd pentru export.

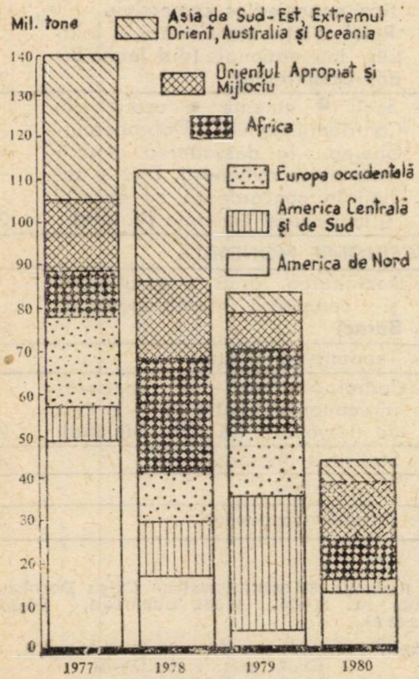

Conjunctura nefavorabilă prelungită din acest domeniu are un efect negativ asupra ritmului construcției și punerii în funcțiune de noi capacități de prelucrare. Dacă — după cum se vede din graficul de mai jos — în cursul acestui an în țările nesocialiste urmează a fi date în exploatare capacități însumînd circa 140 mil. tone, în următorii ani volumul acestora va descrește continuu, menținîndu-se la un nivel apreciabil doar în Africa și în Orientul Apropiat și Mijlociu.

Înfăptuiri pe calea progresului tehnico-științific în R.D.G.

ÎN CINCINALUL ACTUAL 1976—1980 se prevede ca 60—70% din creșterea productivității muncii în economia R.D. Germane să se asigure pe seama introducerii în producție a cuceririlor științei și tehnicii. După cum se arată în revista „Wirtschaftswissenschaft" (nr. 7/1977), axarea dezvoltării economice pe accelerarea progresului tehnico-științific a permis să se realizeze importante economii de timp de muncă: în 1975, de pildă, s-au economisit astfel 186 milioane de ore. În cincinalul actual se prevede economisirea pe această cale a 240—260 milioane de ore pe an.

Cerința economisirii muncii vii și materializate se realizează prin aplicarea consecventă de noi procedee tehnologice și folosirea de produse cu parametri mai înalți de utilizare. Între 1971 și 1975 în industrie au fost însușite 22 000 de produse și procedee noi; 40% din articolele fabricate în 1975 reprezintă produse noi, elaborate sau dezvoltate după 1970. Totodată, aplicarea unor tehnologii și soluții constructive noi a dus la economii comparative de materiale și energie care reprezentau în 1975 — raportat la nivelul consumului din anul 1970 — 600 000 tone laminate de oțel, 20 000 tone cupru, 140 000 tone ciment și 24 milioane tone de cărbune brun (brut). Se apreciază că dezvoltarea și lărgirea continuă a mișcării de inovatori aduce anual economiei naționale a R.D.G. un cîștig de peste 3,5 miliarde mărci.

Materii prime din... anvelope uzate

UTILIZAREA anvelopelor auto uzate constituie o problemă acută în țările industrializate ca — de pildă — R.F.G., unde anual sînt aruncate aproximativ 250 mii tone de asemenea anvelope. Studiind modalitățile de recuperare a conținutului util al acestor anvelope, un grup de cercetători de la Institutul de chimie aplicată și minerală (Universitatea din Hamburg), au elaborat un procedeu de piroliză într-un strat de nisip, încălzit la 700—900°C.

Experimentată cu succes într-o stație-pilot, această tehnologie a permis recuperarea a circa 50% din greutatea anvelopelor, sub forma unor substanțe prețioase ca benzen, toluen, naftalină ș.a. În perspectiva folosirii procedeului pe scară industrială, se scontează ca procentul de recuperare a materiilor prime conținute în anvelope să crească pînă la 90%, iar operațiunea să fie rentabilă întrucît instalația produce mai multă energie decît consumă.

Cercetare și eficiența

DUPĂ cum se subliniază în presa de specialitate din Occident, dacă la sfîrșitul deceniului al șaselea o instalație electronică perfecționată, pentru elaborarea căreia era nevoie de cel puțin șase luni și cel mult doi ani, nu suferea de uzură morală timp de 3—5 ani de la lansarea sa pe piață, în prezent numeroase instalații electronice „îmbătrînesc" imediat ce au fost realizate.

Se evaluează că, pentru a nu rămîne în urmă, firmele producătoare de mașini și componente electronice trebuie să aloce pentru cercetare și dezvoltare sume echivalente cu circa 20% din cheltuielile lor de producție. Iar eficiența acestor investiții devine un criteriu esențial în aprecierea posibilităților potențiale ale firmelor din industria electronică. Însemnătatea problemei rezultă și din faptul că alegerea corectă și la timp a orientării cu cele mai mari perspective în domeniul cercetării și dezvoltării poate asigura firmei respective, timp de cîtiva ani, o situație privilegiată pe piață, sporindu-i competitivitatea.

Sub impulsul concurenței, firmele elaborează în acest domeniu o adevărată strategie, în cadrul căreia analiza economico-statistică a duratei „desfacerii" eficiente a unui nou produs sau a unei tehnologii devine o componentă obligatorie. Se estimează, de pildă, că firma americană „I.B.M.", își înnoiește producția la un interval de aproximativ cinci ani și jumătate ; în primul an după lansarea pe piață a noilor produse se înregistrează o creștere cu aproape 30% a volumului vînzărilor, dinamica acestora încetinindu-se apoi.

Se apreciază că îmbinarea corectă a politicii tehnice și a celei economice, specializarea în valorificarea industrială a invențiilor, alegerea celei mai adecvate tehnologii pentru fabricarea noului produs și a momentului optim pentru lansarea sa pe piață, dezvoltarea — deosebit de pronunțată în cazul industriei electronice — a tendințelor de integrare verticală ș.a., constituie tot atîția factori (și opțiuni necesare) care determină viabilitatea în perspectivă a fiecărei firme.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

I. MACARIE, Rîmnicu-Vîlcea — Beneficiază de compensarea cheltuielilor de 75 lei la 100 km pentru folosirea autoturismelor proprietate personală pentru transport în interesul serviciului în afara localității, numai persoanele prevăzute la art. 9 din Decretul nr. 415/1976. La decontarea transportului în interesul serviciului efectuat cu autoturism proprietate personală trebuie să se țină seama și de pct. 21 din Normele de decontare și control al cheltuielilor de deplasare și delegare elaborate de Ministerul Finanțelor și fostul C.S.M.S. nr. 11850/1963, pentru aplicarea H.C.M. nr. 822/1959, unde se precizează că în cazul în care este posibilă utilizarea mai multor mijloace de transport (tren, auto, avion etc.) se vor putea rambursa cheltuielile corespunzătoare mijlocului de transport cel mai avantajos ca timp sau bani.

GHEORGHE DAN, București — În transporturile auto nu se creează produse noi, funcția economică a acestei subramuri a economiei naționale constînd în deplasarea mărfurilor în spațiu și timp, deci o continuare a procesului de producție în sfera circulației, ceea ce face ca transportul să fie creator de venit național, mărind valoarea mărfii. Ca urmare și pierderea din valoarea fondurilor fixe din sectorul de transporturi auto este un element component al cheltuielilor întreprinderilor de transporturi auto care constituie fondul de amortizare ca și întreprinderile industriale.

Referitor la prevederile art. 19 din Legea nr. 62/1968, republicată ca urmare a prevederilor Decretului nr. 393/1976, privind aprobarea o singură dată pe an a scoaterii din funcțiune a fondurilor fixe prin Decret al Consiliului de Stat, menționăm că după apariția legii trebuiau făcute propunerile de scoatere din funcțiune pentru anul 1977 forurilor tutelare, în vederea elaborării Decretului.

Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 771/1971 prin care s-a aprobat regulamentul de casare a fondurilor fixe nu a fost abrogată prin Decretul nr. 393/1976. Casarea fondurilor fixe se face deci, potrivit normelor prevăzute în acest regulament, iar amortizarea se calculează conform catalogului normelor de amortizare și duratelor de serviciu normate ale fondurilor fixe, anexă la Legea nr. 62/1968 republicată.

IOAN RUSU, comuna Lechința, județul Bistrița-Năsăud — Densitatea benzinei COR 90/R se măsoară la o temperatură definită (t°C) care pentru țara noastră a fost stabilită la 20°C. Densitatea benzinelor auto COR 90 la 20°C este cuprinsă între 0,735 — 0,760, parametru ce variază invers proporțional cu temperatura. Densitatea produselor se măsoară, la livrarea din depozite și sosirea acestora la stațiile „PECO“, la temperatura la care s-a făcut determinarea (mediu ambiant).

În cazul desfacerii prin stațiile PECO atît cu numerar, cît și cu B.C.F.-uri densitatea nu influențează deoarece livrările se fac în volume și nu în greutate.

Conform ordinului Ministerului Industriei Chimice nr. 1579/1973, publicat în Buletinul Oficial nr. 135, partea I, cap. 4, art. 30, ultimul aliniat, justificarea consumului de carburanți pe B.C.F.-uri se face numai pe baza cotoarelor ștampilate de stațiile PECO de unde s-a alimentat autovehiculul : lipsa cotoarelor înseamnă carburant nejustificat și în consecință se impută contravaloarea. Formularele pentru evidența B.C.F-urilor care reprezintă gestiune sînt cu regim special de evidență și se țin conform H.C.M. nr. 1533/1972.

Dezvoltarea acțiunii de autoutilare

(Urmare din pag. 4)

treprinderi, ci progresul general al economiei, întrucît pe această cale se pot rezolva cu forțe interne probleme dintre cele mai complexe în modernizarea mijloacelor de producție existente, în acoperirea nevoilor de dotare tehnică a noilor capacități ce se pun în funcțiune, se economisesc importante fonduri valutare pentru importuri, în condițiile în care exportul de inteligență (prin proiecte de concepție proprie de mașini și utilaje) poate crește considerabil.

Sînt, desigur, și unele probleme ce depășesc puterea întreprinderilor de a le rezolva; în aceste situații este necesară contribuția ministerului de resort și a unor organe de sinteză pentru găsirea modalităților concrete de soluționare. Iată cîteva din acestea :

● Aprovizionarea tehnico-materială a sectoarelor de autoutilare. După metodologia în vigoare, comenzile de la furnizori trebuie făcute din vreme, de la un an la altul. Sectoarele de autoutilare execută unicate și, deci, nu se pot încadra condițiilor impuse. Ar fi util ca întreprinderile furnizoare să aibă un fel de **bancă cu stocuri minime de elemente tipizate și diferite materiale specifice**, care să satisfacă cu promptitudine solicitările pentru activitatea de autoutilare.

● Aplicarea și în sectoarele de autoutilare a aceluiași regim de retribuire a tinerilor din școlile profesionale sau din liceele industriale — ca în producția de serie — adică în raport de categoriile de lucrări ce le execută. Aceasta ar stimula tinerele cadre să vină în număr mai mare în sectoarele de autoutilare.

● Avînd în vedere faptul că sectoarele de autoutilare, ca și alte sectoare, intră în categoria „auxiliare“, unele întreprinderi restrîng treptat dezvoltarea lor, întrucît le afectează unii indicatori de plan și, în special, pe cel al productivității muncii. Credem că ar putea fi studiată posibilitatea revizuirii acestei încadrări, în așa fel încît activitatea de autoutilare să aibă un cîmp și mai larg de afirmare.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 40 din 7 octombrie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Extinderea experienței pozitive în utilizarea optimă a capacităților de producție **(Ion Tudor).** 1
- Trepte superioare în dezvoltarea acțiunii de autoutilare **(V. Boescu, L. Țintea).** 3
- Corelație directă între rezultatele muncii și nivelul retribuției **(Vasile Alecu)** 5
- Sporirea eficienței activității productive — factor esențial al consolidării și dezvoltării cooperativelor agricole **(conf dr. Dumitru Câțu)** 7
- Consumatorii își exprimă opțiunile pentru produsele anului viitor **(dr. Victoria Ștefănescu, Nicolae Teodorescu, Vasile Neagu)** 8
- Imperative ale reconsiderării raportului dintre consumul energetic și creșterea economică (II) **(prof. dr. Nicolae Belli)** 10
- Pensiile țărănimii, componentă a ridicării nivelului ei de trai **(prof. dr. Gh. D. Bistriceanu)** 12
- Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- O formă perfecționată de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor **(drd. Mihai Gheorghe)** 15

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Mic dicționar economic. Avuția națională **(Dan Popescu)** 17

TEORII ● IDEI

- Studiul muncii, un instrument pentru creșterea eficienței economice **(dr. Ion Dănăiață)** 19
- Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale Rolul științei comunicării în relațiile internaționale **(drd. Ioana Erdös Dumitrescu)** 21
- Scoli ● curente ● economiști. Contribuții ale lui C. Dobrogeanu-Gherea la dezvoltarea gîndirii economice românești. Teze și soluții în concordanță cu condiții si împrejurări concrete **(V. Ioța)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Dezvoltarea largă a colaborării și cooperării intraeuropene **(I. Barac)** 25
- Tendințe-conjuncturi 27
- Cadrul regional al cooperării economice dintre țările în curs de dezvoltare (II) **(Gh. Dumitru)** 28
- Statistică internațională 30
- Mondorama 31
- Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

I.T.H.R
bucureşti

Odată cu deschiderea anului şcolar, Întreprinderea de Turism, Hoteluri şi Restaurante Bucureşti şi-a propus să sprijine desfăşurarea lecţiilor practice ale elevilor prin – excursii documentare – excursii cu tematică – concursuri de orientare.

Amănuntele organizatorice şi programul excursiilor sînt cuprinse în broşura „Excursii şi drumeţii", ediţia a II-a, care poate fi procurată gratuit de la filialele de turism.

Grupurile de participanţi vor avea minimum 14 persoane (pentru microbuz), 32 de persoane (pentru autocar) sau 15 (pentru tren).

Informaţii suplimentare şi contractarea excursiilor se realizează la filialele I.T.H.R. Bucureşti din bd. 1848 nr. 4, bd. N. Bălcescu nr. 35, bd. Republicii nr. 4 şi 68, calea Dorobanţilor nr. 1–7, calea Griviţei nr. 140.

1977 OKT 14

MOLDOPLAST

Întreprinderea de prelucrare mase plastice Iași

produce și livrează
pentru beneficiarii interni
și la export :
COVOR P.V.C. de 1,5 mm. grosime, în culori și desene care imită parchetul din diferite esențe lemnoase, neimprimate sau cu modele imprimate;
DALE P.V.C. de 1,5 mm. grosime cu laturile de 35 mm x 35 mm;
PLĂCI POLISTIREN cu grosimi între 2–6 mm ;
TUBURI P.V.C. armate cu fibre textile și nearmate, cu dimensiuni pînă la 45 mm;
PROFILE P.V.C.

Șos. Tuțora nr. 23
Telefon 35832
Telex 0222-66

GRANULE P.V.C.
– electrotehnice (prin filare)
– granule pentru talpă
– granule pentru țevi și fitinguri (extrudere)
– granule pentru tub carburant și alte tipuri.

pentru cumpărătorii de la fondul pieței Întreprinderea de prelucrare a maselor plastice a deschis un magazin reprezentativ de desfacere „MOLDOPLAST“, în Iași, strada Vasile Alecsandri nr. 1–3 unde se pot găsi toate produsele din mase plastice solicitate.

Lei 5

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

un „barometru" al calității muncii, îndeplinirea integrală a planului

cerințe ale sporirii producției agricole

stabilitatea prețurilor

documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

ritm și calitate

PE ȘANTIERELE CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

Numărul 41 ● Vineri 14 octombrie 1977

Brașov : cartierul gării

Noi construcții in Orașul Victoria

Județul Brașov, puternic centru industrial al țării, cunoaște an de an noi și profunde prefaceri și în domeniul edilitar-gospodăresc. Grija partidului și statului pentru crearea de condiții mai bune de viață se manifestă atît prin construirea a zeci de mii de noi apartamente în localitățile județului, cît și prin dezvoltarea bazei social-culturale — noi școli, spitale, teatre, cinematografe, spații comerciale, zone de agrement.

Orașul de la poalele Timpei

Locuințe noi la Făgăraș

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Pe fiecare șantier, eforturi sporite pentru

ÎNDEPLINIREA EXEMPLARĂ A PROGRAMULUI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

COMPONENTĂ DE BAZĂ a preocupărilor statului nostru socialist pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, programul construcțiilor de locuințe a asigurat an de an, și pentru locuitorii județului Brașov, condiții de locuit mereu mai bune — confort, funcționalitate și estetică. Efortul însemnat, material și financiar prin care se asigură condițiile necesare dezvoltării construcției de locuințe impune o intensificare a ritmului de lucru pe șantiere pentru realizarea integrală a programelor stabilite pe fiecare an.

În primele 9 luni din 1977, în județul nostru prevederile planului fizic de locuințe au fost depășite cu 234 apartamente, realizările totale ridicîndu-se la 3 654 apartamente. Dat fiind că pînă la sfîrșitul anului a mai rămas o perioadă scurtă de timp, este necesară, în continuare, o activitate susținută din partea constructorului, proiectanților și beneficiarilor pentru ca realizările bune să fie amplificate, iar prevederile pe 1977 exemplar îndeplinite și depășite.

Soluții constructive originale, stil arhitectonic specific

ÎN CENTRUL preocupărilor noastre s-a situat activitatea de proiectare, **elaborarea la vreme a documentațiilor de execuție.** Am insistat ca întocmirea acestora să se facă pe baza studierii aprofundate a condițiilor locale, să se elaboreze noi soluții pentru îmbunătățirea gradului de confort și a plasticii fațadelor, în funcție de stilul arhitectonic specific, în condițiile sporirii eficienței activității de construcții. În același timp, am acționat pentru **ridicarea calității documentațiilor,** pentru studierea și fundamentarea temeinică, pe baza unor studii aprofundate, a soluțiilor tehnologice, constructive, economice și sociale. Pe linia aplicării concepțiilor moderne, institutul „Proiect-Brașov" s-a preocupat de optimizarea costurilor și consumurilor de materiale prin variante prelucrate pe calculator, de folosirea prefabricării și industrializării integrale (inclusiv finisajul) prin introducerea elementelor prefabricate spațiale la locuințe, de înlocuirea finisajelor umede la pardoseli și la pereți și prefabricarea integrală a fațadelor existente cu finisaje industrializate. În acțiunea de remodelare a zonelor existente apare semnificativă nu numai funcționalitatea cu conținut social și economic, ci și valoarea și expresia sa arhitecturală. Orientarea politicii urbane către asigurarea unor condiții tot mai bune de desfășurare a activităților sociale, economice și culturale ale populației a ridicat și ridică desigur probleme dificile, care nu pot fi rezolvate decît prin **metode de industrializare a construcțiilor.** Aceasta ne-a îndemnat la revizuirea concepției de proiectare, pentru eliminarea tehnologiilor de execuție cu un consum mare de manoperă și durate mari de execuție și extinderea procedeelor avantajoase sub aspectul acestor indicatori. **În acest an, gradul de industrializare a proiectelor elaborate este foarte ridicat : 98% din locuințe sînt executate în tehnologii industrializate, iar școlile, grădinițele și creșele se execută în sisteme prefabricate parțial sau integral.** Aceasta permite ca, în următorii ani, ponderea locuințelor din panouri mari și din elemente spațiale să depășească 75% din totalul locuințelor pe județ. Ca rezultat al gradului superior de industrializare, și **gradul de tipizare se prezintă la un nivel ridicat, însumînd 97,2% din locuințe și 88,4% la construcțiile social-culturale.** În același timp, s-a acționat în vederea îmbogățirii gamei de proiecte tip cu noi secțiuni.

Realizarea în condiții de eficiență sporită a programului de investiții social-culturale și de construcții de locuințe a necesitat din partea proiectantului o preocupare continuă pentru **reducerea substanțială a cheltuielilor pentru construcții și utilități.** În acest scop, alături de promovarea unor tehnologii de înaltă productivitate, prin industrializarea masivă, folosirea pe scară largă a construcțiilor din panouri mari și din elemente spațiale (în viitorii ani se vor executa în județul Brașov 3 500 apartamente din panouri mari și 1 000 de apartamente din elemente spațiale), se acționează pentru reducerea consumului de manoperă la elementele nestructurale : pereți despărțitori din fîșii B.C.A., izolări de timpane cu elemente prefabricate termoizolate, pardoseli din P.V.C. covor sau plăci. Acțiunile sînt concentrate în principal în direcția reducerii cheltuielilor materiale. Pentru aceasta se insistă pe: studierea atentă a terenurilor de fundație, în așa fel încît fundarea să se facă cu utilizarea maximă a capacității portante a terenului; alegerea judicioasă a cotelor zero și a unor corelări raționale între construcție și teren, în special la terenurile în pantă; dimensionarea la strictul necesar a spațiilor, corespunzător capacităților și funcționalității optime ; dimensionarea corectă a elementelor structurii de rezistență și a elementelor de instalații ; folosirea de materiale ușoare, eficiente și ieftine.

Dar, trebuie să arătăm că în domeniul proiectării locuințelor și obiectivelor social-culturale sînt încă multe rezerve nevalorificate. Astfel, anumite soluții oferite de institutul „Proiect-Brașov" au încă un grad redus de industrializare. Și pentru acest an au fost adoptate unele soluții cu un consum mare de manoperă (circa 20% din totalul apartamentelor realizate au fost obținute cu un consum mediu de peste 30 ore pe metru pătrat arie desfășurată). Deși ar fi condus la economii substanțiale de manoperă, totuși o serie de produse noi, cunoscute, nu au fost prevăzute în proiectele din acest an — uneori din comoditate, alteori din reținerea nejustificată față de noile soluții a căror introducere presupune desigur și asumarea unor responsabilități sporite. Este de aceea necesar ca, **alături de întărirea responsabilității profesionale cu care acționează proiectantul și beneficiarii, consiliul nostru popular județean să analizeze cu mai multă exigență rezultatele muncii celor din proiectare, să solicităm mai insistent și mai eficient ca noile soluții să aibă prioritate.**

Rezerve de creștere substanțială a productivității

REALIZAREA integrală a investițiilor social-culturale și a construcțiilor de locuințe presupune **creșterea în ritm înalt a productivității muncii pe șantiere, scurtarea termenelor de punere în exploatare a noilor obiective.** Față de anul 1976, indicatorul de productivitate prevede pentru acest an, la Trustul de construcții din Brașov, o creștere de 16,4%. În realizarea acestei sarcini, o contribuție importantă este menită să aducă introducerea largă a progresului tehnic, extinderea tehnologiilor moderne și utilizarea noilor metode de construcții. În acest scop s-a acționat pentru **extinderea prefabricării construcțiilor** și a elementelor de construcții din beton armat ; extinderea execuției locuințelor în sistem de cofraje plan-universale și perfecționarea tehnologiilor specifice de lucru ; proiectarea și confecționarea a noi seturi de cofraje plane universale (cofraje metalice pentru diafragme, grinzi, stîlpi independenți și bulbi) pentru execuția blocurilor de locuințe ș.a.

În paralel au fost desfășurate importante acțiuni de **economisire a materialelor.** În acest scop, au fost centralizate operațiunile de preparare a betoanelor, mortarelor, tăiere a geamurilor, tăiere și fasonare a fierului, prefabricare a elementelor de instalații, s-a mărit și s-a diversificat gradul de prefabricare a elementelor de beton și beton armat. **Introducerea de fișe limită la toate materialele, inclusiv la betoane și mortare, a condus la prevenirea depășirii consumurilor și la întărirea spiritului de răspundere al întregului personal.**

Folosirea rațională și eficientă a bazei materiale existente în sectorul construcțiilor reprezintă o pîrghie importantă în desfășurarea corespunzătoare a activității de investiții. Ca urmare, obiectivul central urmărit în această direcție a fost ca **volumul lucrărilor în construcții-montaj executate să crească proporțional cu sporirea dotării.** În acest an, fluxul de lucru la utilaje este organizat în două schimburi a cîte 10 ore, cu excepția lunilor de iarnă. Mijloacele de transport sînt folosite în proporție de 80% într-un schimb a 10 ore și 20% în două schimburi a cîte 10 ore. Sînt folosite în două schimburi a cîte 10 ore, autobasculantele care deservesc excavatoarele, autobetonierele care deservesc centralele de betoane, autovehiculele grele pentru transportul prefabricatelor.

Pe ansamblul Trustului de construcții Brașov **indicele de utilizare a fondului de timp maxim disponibil este de 96,37%.** Aceasta înseamnă că pe șantiere mai persistă indisciplina, manifestată prin lipsuri nemotivate de la lucru, un volum mare de concedii fără plată, în timp ce stadiul lucrărilor reclamă prezența la lucru a fiecărui muncitor. De aici, necesitatea desfășurării unei mai eficiente munci politico-educative, a perfecționării sprijinului pe care Consiliul popular județean îl acordă, astfel încît să crească răspunderea pentru folosirea fiecărei ore și fiecărui minut de producție.

Posibilități nevalorificate există încă pe șantiere și în ce privește **extinderea lucrului în acord global.** Faptul că, în prezent, după această formă de remunerare, lucrează 82,17% din numărul total de muncitori-constructori este desigur un lucru pozitiv. Dar, există condiții ca, peste tot, la toate lucrările să fie extins lucrul în acord global. Pînă la sfîrșitul acestui an se ve extinde aplicarea acordului global și la activitatea de transport (coloane auto și ateliere de reparații auto, utilaje), iar în curînd vom introduce lucrul în acord global și la maiștrii de la punctele de lucru.

Pe șantiere se face încă simțită lipsa forței de muncă calificată ; este vorba, îndeosebi, de zidari, dulgheri, fierari-betoniști, instalatori, electricieni. Pentru soluționarea acestei probleme, considerăm că, pe plan local, este necesar să se acționeze cu mai multă eficiență în repartizarea rațională a muncitorilor calificați pe șantiere în funcție de priorități, pentru pregătirea pe șantiere a cadrelor calificate în meseriile deficitare. Totodată, se impune ca pe șantiere să se intronеze o serioasă disciplină în muncă, fiecare membru de echipă sau brigadă să aibă sarcini precise, repartizate astfel încît participarea sa la realizarea planului să fie cît mai concretă, efectivă și eficientă.

Necesitatea înlăturării operative a neajunsurilor semnalate este pusă pregnant în evidență de unele rămîneri în urmă în realizarea sarcinilor pe anumite șantiere. Analizînd stadiul fizic al volumului de locuințe rezultă că a mai rămas de executat pînă la finele anului un număr mare de locuințe : se găsesc la finisaj 815 apartamente, la structura de rezistență 824 apartamente, iar la fundații 500. Nerealizarea pînă în prezent a unui volum mai mare de apartamente se datorește, în principal, deficiențelor din activitatea proiectantului și a constructorului, asupra cărora ne-am oprit. În același timp, rămînerile în urmă au fost generate și de unele cauze în care factorul generator a fost beneficiarul. Astfel, Grupul industrial al gospodăriei comunale și locative și Oficiul județean de construire și valorificare a locuințelor nu au predat în timp util documentațiile tehnice de execuție și amplasamentele necesare, situație determinată și de desele schimbări de plan datorită modificărilor solicitate de organele de avizare, recalcularea și revizuirea proiectelor conform noilor reglementări apărute pe parcurs etc. La rîndul lor, unele întreprinderi nu au respectat indicațiile de a constitui echipe din cadrul muncitorilor auxiliari pentru a lucra pe șantierele de locuințe și nu a fost asigurată, din partea acestora, forța de muncă necesară.

Situațiile necorespunzătoare existente pe anumite șantiere de construcții de locuințe și obiective social-culturale au format obiectul unor analize succesive ale comitetului executiv al Consiliului popular județean Brașov. Cu acest prilej am stabilit noi măsuri în vederea eliminării defecțiunilor, înlăturării unor dificultăți și impulsionării întregii activități în domeniul investițiilor. Esențialul constă acum în aplicarea operativă și cu mult simț de răspundere, la nivelul fiecărui șantier, a măsurilor preconizate, în atacarea cu toate forțele disponibile a lucrărilor ce au rămas de executat și care să fie aduse la stadiul fizic corespunzător pentru continuarea producției pe timp de iarnă. Vom acționa de aceea, mai perseverent pentru întărirea spiritului de ordine și disciplină, pentru punerea în valoare a tuturor rezervelor disponibile în vederea realizării integrale a programului de investiții social-culturale și de construcții de locuințe din acest an.

Gheorghe CUȚITEI
prim-vicepreședinte al comitetului executiv
al Consiliului popular județean Brașov

PLAN — ANGAJAMENTE

PLANUL DE PRODUCȚIE ȘI ANGAJAMENTELE REALIZATE RITMIC, INTEGRAL

ECONOMIA NAȚIONALĂ și beneficiarii externi solicită cantități sporite de mărfuri de bună calitate, realizate la termenele stabilite, într-o largă gamă sortimentală. De aceea, sarcina principală care stă în fața fiecărei întreprinderi, a tuturor oamenilor muncii, este realizarea ritmică și integrală a planului de producție, a angajamentelor asumate, în condiții calitative și la parametri superiori, conform prevederilor din contracte.

Analiza noastră la ÎNTREPRINDEREA DE MAȘINI ELECTRICE DIN BUCUREȘTI își propune să urmărească și să pună în evidență — în lumina acestor obiective — rezultatele obținute în primele trei trimestre din acest an, precum și unele disponibilități încă insuficient valorificate.

Produse peste prevederi

ÎN PRIMELE 9 LUNI ale acestui an întreprinderea a înregistrat succese importante în realizarea principalilor indicatori de plan (tabelul nr. 1). Ele se materializează în îndeplinirea și depășirea nivelurilor prevăzute pentru această perioadă și în creșteri substanțiale față de perioada similară din anul precedent, depășiri care variază între aproape 2% și peste 2% pentru sarcinile de pe anul în curs și între 11% și 15% față de anul precedent. În ce privește producția fizică (echivalată în motoare-kw și produse electrotehnice), realizările peste prevederi reprezintă circa 2% în primele 9 luni a.c. și sînt superioare cu circa 25% față de cele din primele trei trimestre ale anului 1976. Productivitatea muncii cunoaște, în același timp, o creștere de 2,2% și, respectiv, 12,3%, în condițiile în care indicatorul numărului mediu scriptic de muncitori și personal TESA se află la nivelul sau chiar sub cel planificat pentru această perioadă. Trebuie menționat că datorită organizării și aprovizionării mai raționale a locurilor de muncă, aplicării măsurilor prevăzute în programul de creștere a productivității muncii stabilit pentru anul 1977, s-a reușit ca **86% din sporul de producție obținut să fie realizat pe seama creșterii înregistrate la acest indicator.** Dealtfel, ritmul în care se realizează transpunerea în practică a tuturor măsurilor din acest program permite să se prelimine că productivitatea muncii va înregistra, pînă la sfîrșitul anului, o depășire a prevederilor de 3,5%. Dacă avem în vedere că fiecare procent de depășire la acest indicator este echivalent cu un spor de producție de 15 milioane lei, apare și mai evidentă importanța mobilizării tuturor resurselor pentru creșterea suplimentară a productivității muncii.

Tabelul nr. 1

Realizarea sarcinilor de plan pe primele 9 luni a.c. la principalii indicatori

%

Indicatorul	Realizat față de plan 1977	Realizat față de 1976
Producția globală	101,9	114,6
Producția marfă	101,7	111,2
Producția fizică în :		
— motoare kW	101,1	127.3
— produse electrotehnice	101,7	123,9
Productivitatea muncii	102,2	112,3
Total angajați	99,7	102,1
din care :		
— muncitori	99,7	102,7
— personal TESA	100,0	97,3

Ritmicitate în realizarea producției fizice

DIN ACEST PUNCT DE VEDERE se poate observa că, în întreprinderea analizată, situația este mult ameliorată față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Astfel, cifrele comparative pe decade, prezentate în tabelul nr. 2, indică o îmbunătățire a ritmicității (cu peste 5 puncte) în primele două decade și cu 11 puncte în ultima decadă lunară. Dacă în 1976 se realiza în cea de-a treia decadă mai mult de jumătate din producția aferentă întregii luni, în 1977 se înregistrează o redresare, fără a se ajunge însă la procentul optim. Este, desigur, un pas înainte pe calea unor rezultate mai bune, a unei dozări mai raționale a eforturilor, a organizării științifice a producției și a muncii. Totuși, se poate aprecia că, în acest domeniu, există încă însemnate rezerve, a căror atragere operativă în circuitul economic face necesară :

● **aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă cu materialele și reperele necesare ;**

● **îmbunătățirea cooperării între secții.** În această privință, eforturile care se depun pentru realizarea în trim. IV a.c. și introducerea în următorul trimestru a unor mijloace de prelucrare automată a datelor, de lansare și urmărire a producției se cer desfășurate mai operativ și finalizate cu multă consecvență pentru perfecționarea „din mers“ a aprovizionării locurilor de muncă și a conlucrării dintre diferitele sectoare productive ;

Tabelul nr. 2

Ritmicitatea decadală a producției

%

Decada	În anul 1976	În 9 luni 1977
I	20,0	26,0
II	26,0	31,0
III	54,0	43,0
Total	100.0	100,0

● **folosirea mai judicioasă a capacităților de producție și a timpului de lucru,** prin : creșterea

ECONOMIE NATIONALA

coeficientului de schimburi (în prezent 2,3) prin extinderea schimbului III ; utilizarea mai completă a timpului de lucru (94,6% în sem. I 1977) ; folosirea la un indice mai înalt a mașinilor și utilajelor, în așa fel încît, în cel mai scurt timp, să se atingă nivelul planificat. Este cazul să menționăm că funcționarea necorespunzătoare a unor mașini și utilaje, „căderea" temporară a altora se datorește atît muncii în asalt, suprasolicitării din ultima decadă lunară, cît și lipsei unor piese de schimb pentru utilaje și instalații specializate (presa automată pentru turnarea aluminiului sub presiune). Rezolvarea acestor dificultăți necesită găsirea unor soluții de confecționare a pieselor deficitare prin intensificarea apelului la creativitatea tehnică proprie, prin amplificarea acțiunii de asimilare și de autoutilare la nivelul întreprinderii ceea ce ar aduce îmbunătățiri sensibile în randamentul utilajelor respective, precum și însemnate economii valutare.

Modernizarea producției

LA ÎNCEPUTUL cincinalului revoluției tehnico-științifice, colectivul de muncă al întreprinderii și-a propus — sub lozinca „Produsele noastre de-o seamă cu cincinalul" — să reînnoiască totalitatea produselor din nomenclator. Așa cum afirmă specialiștii, se va reuși scurtarea acestui interval. Argumente : **valoarea produselor noi și a celor reproiectate, cu performanțe îmbunătățite, a crescut în primele 9 luni din 1977 de peste două ori față de perioada respectivă a anului trecut.** Mai mult, **circa 60% din producția ce se realizează în acest an este sau va fi nouă sau modernizată.**

Și încă un element semnificativ pentru capacitatea și disponibilitățile întregului colectiv, ale compartimentului de cercetare-proiectare al întreprinderii : înnoirea produselor se face numai pe baza concepției proprii, fără licențe. În aceste condiții, produsele realizate și oferite beneficiarilor interni și externi au caracteristici tehnice superioare și greutăți specifice reduse. Notăm cîteva dintre aceste produse :

— convertizorul de 350 A—CS —3 avea 420 kg ; noul tip, CS — 315, cu care a fost înlocuit, este mult mai ușor — 290 kg ;

— greutatea convertizorului CS — 5 a scăzut de la 600 kg la 490 kg ;

— la motorul de ascensor de 4 kw. greutatea se micșorează cu 30% ;

— convertizorul de medie frecvență, de 125 kw. în construcție verticală, a pierdut 40% din greutatea pe care o avea în sistemul de construcție orizontală.

Ca urmare, în acest an, pe ansamblul întreprinderii, la consumurile de metal se înregistrează mari economii :

● metale neferoase	20%
● tablă silicioasă	20%
● fontă	30%

Prin reducerea greutății cu circa 20—30%, în condițiile în care parametrii tehnici se îmbunătățesc la produsele fabricate, puterea pe kilogram produs fabricat crește în anul curent cu 20—25%, iar costurile de producție se reduc (în timp ce pe piața externă prețurile de vînzare la produsele similare au crescut cu 5—15%).

Asimilarea în acest an a unor produse care pînă în prezent se importau (motoare de curent continuu pentru acționarea mașinilor unelte și pentru metalurgie) duce la economisirea, în 1977, a 20 milioane lei valută. Activitatea creatoare a întregului colectiv face ca produsele realizate de întreprindere — la parametrii tehnici și calitativi superiori, cu costuri cît mai reduse — să fie competitive și apreciate pe piața internațională. Asemenea recunoașteri se regăsesc în certificatele acordate de unele institute specializate, renumite în întreaga lume, produselor întreprinderii românești, care satisfac cele mai înalte exigențe și se situează la nivelul performanțelor pe plan mondial. Cel mai recent succes obținut este **Medalia de aur acordată produsului convertizor de sudură tip C.S.C.A. — 250 A la Tîrgul internațional de la Plovdiv** din această toamnă.

Depășirea planului la export

A INTRAT ÎN TRADIȚIA acestei întreprinderi ca planul de export să fie realizat și depășit sistematic, lună de lună, an de an. Raportat la anul 1963, el marchează o creștere de circa 50 de ori, întregul export din acel an realizîndu-se în prezent în maximum o decadă. Produsele I.M.E.B. (circa 2/5 din întreaga producție anuală) sînt solicitate de beneficiari din 90 de țări de pe cinci continente (prin export direct și indirect). Întreg planul inițial pe acest an la indicatorul export a fost realizat în numai 6 luni.

Prospectarea pieței externe, mobilizarea resurselor materiale și umane din întreprindere au făcut posibilă suplimentarea planului la export pe 1977 cu încă 70%. În cele trei trimestre încheiate, nivelul de îndeplinire a sarcinilor anuale suplimentare la export înregistrează circa 30% și este superior cu 20% livrărilor din perioada similară a anului precedent. Pentru trimestrul IV a.c. chezășia realizării sarcinilor suplimentare se exprimă prin voința fermă a colectivului de muncă : „Nici o zi fără produse livrate la export". În acest fel se estimează că, pînă la sfîrșitul anului, în cinstea Conferinței naționale a partidului, se vor produce suplimentar produse în valoare de 16 milioane lei valută.

Celor menționate anterior li se adaugă și alte rezultate economice și financiare importante. Astfel măsurile tehnico-organizatorice adoptate de consiliul oamenilor muncii din întreprindere și aplicarea lor în practică în primele trei trimestre a.c. au condus la obținerea unor **economii de peste 7 milioane lei,** obținute, în principal, prin diminuarea față de plan a cheltuielilor materiale, care au scăzut în acest interval cu 5,4 lei la 1 000 lei producție-marfă, ceea ce înseamnă pe total întreprindere 6,5 mil. lei, iar **beneficiul peste plan însumează 9,239 milioane lei.** Aceste preocupări vor fi continuate și dezvoltate în perioadă următoare, astfel încît, în 1978, conform programelor de măsuri multiple întocmite de pe acum, să fie posibilă reducerea cheltuielilor totale și a celor materiale cu 22 lei și, respectiv, 14,3 lei la 1 000 lei producție-marfă.

Toate acestea sînt argumente concludente privind potențialul material și uman pe care colectivul acestei unități constructoare de mașini este hotărît să-l valorifice cu o eficiență tot mai înaltă, cu perseverență, în vederea creșterii, în continuare, a efectelor economice favorabile obținute în activitatea productivă. Există toate condițiile ca, prin mobilizarea tuturor rezervelor însemnate disponibile, planul și suplimentările la acesta să fie exemplar îndeplinite, creînd o bază trainică pentru realizări superioare în anul viitor.

Gh. DRĂGHICI

ECONOMIE NATIONALA

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

O acțiune cu reale efecte economice în exploatările petrolifere

CREȘTEREA FACTORULUI FINAL DE RECUPERARE A ZĂCĂMÎNTULUI

PREOCUPAREA permanentă pentru sporirea resurselor de materii prime și materiale ale țării, valorificarea lor la un grad cît mai înalt de eficiență costituie una din trăsăturile definitorii ale politicii partidului și statului nostru. Acțiunea este determinată, pe de o parte, de necesitatea ridicării gradului de gospodărire a avuției țării și de micșorare a importurilor, iar pe de altă parte, de cerința asigurării unui volum de rezerve care să satisfacă nevoile economiei pe perioade de timp cît mai lungi. În acest context se înscrie și PROGRAMUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA, CREȘTEREA ȘI VALORIFICAREA RAȚIONALĂ A RESURSELOR PETROLIFERE ALE ȚĂRII. Tehnicile moderne de care dispune industria noastră specializată de prospectare, foraj și extracție permit investigarea științifică a diferitelor zone ale țării, pentru punerea în evidență a unor noi resurse și exploatarea lor rațională. Pentru aceasta, însă, alături de extinderea zonelor de exploatare în diferite perimetre ale patriei, au loc și importante acțiuni de reactivare a sondelor vechi, de creștere a factorului final de recuperare a zăcămîntului.

Avînd drept scop sporirea producției de țiței din zăcămînt, acțiunea constituie o valoroasă experiență românească, eficientă și de un înalt nivel tehnic, în recuperarea unor valori materiale care, în perioada antebelică, erau abandonate, deoarece măreau cheltuielile exploatatorilor capitaliști, micșorîndu-le astfel profiturile.

Despre modul în care se acționează pentru creșterea factorului final de recuperare a zăcămintelor de țiței, prezentăm în paginile de față ale revistei experiența acumulată de unitățile Trustului petrolului din Ploiești.

ACȚIUNI CONVERGENTE: CERCETARE-PRODUCȚIE

PERIMETRUL DE ACTIVITATE al unităților Trustului petrolului Ploiești cuprinde județele Prahova, Dîmbovița, Buzău, Ialomița și Ilfov. Primele două, sînt cunoscute ca zone petrolifere ale țării de mai multă vreme (în județul Prahova primele sonde au fost săpate și puse în producție încă din 1857). În ultimele trei județe, activitatea de punere în valoare a țițeiului a început în anii de după eliberarea țării. Sînt zone diferite ca potențial, dar care, datorită tehnicilor avansate, asigură, deopotrivă, extragerea cantităților de țiței la nivelul planului.

Pentru a se ajunge la creșterea factorului final de recuperare, au fost întreprinse de către specialiștii din cercetare (mai ales de la Institutul din Cîmpina și filiala sa din Ploiești) și din producție, studii și analize ample asupra tuturor zăcămintelor de țiței (vechi și noi) și au fost indicate metodele care ar asigura o exploatare eficientă, în funcție de condițiile geofizice și specificul fiecărui zăcămînt. Au fost stabilite, de asemenea, în program, dotarea cu utilaje, materiale, substanțe de stimulare etc., necesare aplicării diferitelor metode prevăzute.

Date fiind condițiile specifice din zonele studiate — numărul foarte mare al zăcămintelor — **lucrările de reactivare a sondelor au fost eșalonate pe ani, în funcție de procesul tehnologic care urmează să fie aplicat, de eficiența acestuia.** În fiecare an sînt analizate de către unitățile de producție și specialiștii din cercetare atît programul prevăzut fiecărei sonde din punct de vedere geologic, cît și rezultatele obținute, stabilindu-se noile măsuri de stimulare a reactivității sondelor. De asemenea, la fiecare 6 luni sînt analizate de către specialiștii din producție efectele regimului tehnologic aplicat sondelor, acesta schimbîndu-se sau îmbunătățindu-se, în vederea atingerii sau menținerii nivelului de producție prevăzut.

Este de subliniat faptul că, în acest cincinal, conform prevederilor de plan la nivelul trustului, factorul final de recuperare urmează să atingă nivelul de 35,6%. Pentru a cunoaște mai îndeaproape eforturile ce se depun pentru a se ajunge la cota respectivă, subliniem că exploatarea primară asigură, în general, o valorificare a zăcămîntului de pînă la 20-25%. Or, ridicarea factorului final de recuperare a zăcămîntului pînă la cote maxime creează un cîmp larg de activitate atît specialiștilor din cercetare, cît și celor din sfera producției. Că este posibil să se atingă nivele tot mai ridicate, care să depășească în ansamblu chiar unele realizări din țările cu industrie petrolieră dezvoltată (în S.U.A. factorul final de recuperare nu depășește cota de 31%), o dovedește pe deplin experiența românească, unitățile din raza Trustului petrolier Ploiești.

ÎN CE CONSTAU METODELE APLICATE

DINTRE METODELE devenite în prezent clasice, se disting: injecția de apă, gaze sau aburi în zăcămînt, săparea de sonde noi de completare, înlocuirea și îndesirea de gabarit etc. Între cele noi, moderne, aplicate cu succes, se află procedeul de combustie subterană și altele.

În condițiile de zăcămînt din zona de activitate a trustului, cea mai eficientă metodă folosită este **injecția de apă în zăcămînt**, procedeu care se aplică în prezent pe scară industrială. În structurile de la Drăguești și Moreni (jud. Dîmbovița), Boldești-Scăeni (jud. Prahova), de pildă, utilizarea procedeului respectiv de reactivare a sondelor a permis ca, numai în perioada celor 9 luni ce au trecut din acest an, să se obțină, peste prevederi, o cantitate de circa 80 000 tone ţiţei. În alte structuri, cum sînt cele de la Boldeşti-Scăeni (jud. Prahova), Barbuceşti (jud. Buzău), se foloseşte cu succes **injecţia cu gaze a zăcămîntului.** În perioada ianuarie-octombrie 1977 s-au obţinut din structurile respective o cantitate suplimentară de ţiţei de mai bine de 6 000 tone pe baza procedeului amintit. Cît priveşte **procedeul de injectare cu abur**, acesta se aplică, îndeosebi, la unele zăcăminte specifice, care conţin ţiţei foarte vîscos şi care nu poate fi exploatat în alte condiţii. În unele zone, cum ar fi Moreni, procedeul se foloseşte pe scară industrială şi asigură obţinerea unei producţii suplimentare de 60 000 tone anual.

În acest cincinal s-a trecut şi la aplicarea procedeului de **combustie subterană (injecţie de aer).** După primele experimentări, metoda a dat rezultate bune, îndeosebi la zăcămintele pînă la 1 000 metri, obţinîndu-se (la unele sonde), în faza finală, un factor de recuperare de pînă la 50%. Acum, metoda se aplică integral în perimetrele Dreder, Dealul Bătrîn, Ochiuri (jud. Dîmboviţa) şi Poseşti (jud. Prahova).

Utilizarea acestor metode, cît şi a altora, capătă extindere de la an la an, întrucît, datorită aportului lor, sondele vechi, cele abandonate de mai mulţi ani, ca şi unele noi, sînt reactivate, obţinîndu-se o recuperare mai mare a ţiţeiului din zăcămînt. **În 1976, datorită procedeelor utilizate, la nivelul trustului ploieştean factorul de recuperare finală s-a situat la 32,2%. În 1977, după rezultatele obţinute pe 9 luni, se estimează atingerea cotei de 33-33,2%**

CÎMP LARG DE AFIRMARE NOILOR TEHNOLOGII

EXISTĂ, după părerea specialiştilor de la trust din schelele petrolifere, reale posibilităţi ca procedeele utilizate, ca şi altele aflate în faza de experiment, să fie larg extinse şi generalizate. De altfel, însăşi programele existente pentru fiecare an din actualul cincinal impun intensificarea activităţii pentru creşterea continuă a factorului final de recuperare a zăcămîntului, pe seama căruia să se acopere un procent însemnat din prevederile de plan ale extracţiei ţiţeiului. S-au făcut în această privinţă multe lucruri bune. Dar sînt şi posibilităţi multiple pentru lărgirea experienţei, intensificarea preocupărilor de extindere a tuturor procedeelor care s-au dovedit eficiente. Pentru aceasta se cere acţionat în mai multe direcţii.

• **Lărgirea schimbului de experienţă între trusturi şi unităţile acestora.** În prezent, în cadrul unităţilor celor 5 trusturi ale industriei petrolului, se aplică o gamă variată de metode de creştere a factorului de recuperare a zăcămintelor. Bunăoară, la Suplacu de Barcău (jud. Bihor), unitate aparţinînd de Trustul Bolintinu, se aplică pe scară industrială procedeul combustiei subterane cu rezultate foarte bune ; injecţia cu apă şi gaze a zăcămîntului se utilizează, de asemenea, cu rezultate eficiente, dar diferite ca valoare, de unităţile trusturilor din Moineşti, Piteşti, Tîrgu Jiu etc. Or, tocmai cunoaşterea îndeaproape a perfecţionărilor aduse diferitelor procedee sau iniţiative poate contribui, la scara întregii ţări, la accelerarea creşterii factorului final de recuperare a zăcămîntului. Organizarea de schimburi de experienţă este necesară chiar şi între unităţile fiecărui trust. Astfel, dacă la Trustul din Ploieşti, de pildă, există o intensă preocupare pentru introducerea noului la unităţile din Moreni, Boldeşti-Scăeni şi Tîrgovişte, unde şi rezultatele sînt mai însemnate, la întreprinderile din Băicoi şi Berca activitatea se bazează mai mult pe rutină, de unde şi rezultate cu mult sub posibilităţi.

• **Creşterea aportului propriu şi al unităţilor specializate la dotarea tehnică cu utilaje şi instalaţii specifice tehnologiilor avansate de extracţie a ţiţeiului.** În Programul naţional privind conservarea, creşterea şi utilizarea raţională şi eficientă a materiilor prime şi materialelor sînt prevăzute sarcini şi termene precise şi în domeniul asimilării unor utilaje noi, corespunzătoare aplicării de tehnologii moderne în industria de extracţie a ţiţeiului. La înfăptuirea lor trebuie să-şi aducă aportul atît unităţile petrolului, cît şi cele din construcţia de maşini.

Din păcate, însă, posibilităţile unităţilor specializate în executarea de utilaje petroliere şi reparaţii ale Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei nu au fost pe deplin valorificate, astfel încît, cu concursul specialiştilor de la trusturile petroliere, să aducă un aport mai substanţial la acoperirea nevoilor de dotare cu tehnică nouă a schelelor de extracţie. Urmărind mai mult activitatea de reparaţii a instalaţiilor, ele — deşi condiţiile permiteau — nu au trecut şi la asimilarea şi execuţia unor utilaje noi. Este tot atît de adevărat că şi unităţile specializate ale industriei construcţiilor de maşini, care au mari realizări în domeniul instalaţiilor de foraj sau de prelucrare a ţiţeiului, au fost mai puţin receptive (fireşte este vina şi a beneficiarului) la nevoile industriei extractive. Pe drept cuvînt sondorii din schelele de extracţie solicită în prezent şi doresc să li se satisfacă cît mai repede cerinţele de dotare cu pompe de debit şi presiune mare (2 PN şi 3 PN), instalaţii de intervenţie, autotrolii (SC5 şi P32), agregate de pompare de presiuni mari, diferite scule specifice etc., pentru a putea răspunde mai bine nevoilor ţării, de a extrage şi livra la timp cantităţile de ţiţei planificate.

În aceeaşi ordine de idei, trebuie spus că şi unităţile metalurgice pot şi trebuie să-şi acopere mai bine obligaţiile prin livrarea la termen a ţevilor cu diametru mare (de 5,5 ţoli cu filet) şi alte materiale solicitate de sondori. La rîndul lor, unităţile chimice pot avea un rol important în lărgirea posibilităţilor de promovare a tehnologiilor moderne în industria de extracţie. Se aşteaptă de multă vreme creşterea contribuţiei chimiei, prin livrarea de substanţe tensioactive şi micelare ca, de pildă, cantităţi mai mari de acid fluorhidric (furnizor „Sintofarm"-Bucureşti), de poliacrilamidă (furnizor Întreprinderea chimică din Rîşnov) şi alte chimicale, fără de care sondorii nu pot aplica, la nivelul posibilităţilor, diferite procedee înaintate.

• **Acoperirea necesarului de forţă de muncă prin valorificarea largă a avantajelor automatizării proceselor de producţie.** În prezent, atît în unităţile trustului din Ploieşti, cît şi în celelalte, **automatizarea** operaţiilor (care se pretează la aceasta) nu este pusă ca un obiectiv în faţa specialiştilor, a factorilor de decizie, **ca una din metodele de ridicare a productivităţii muncii şi utilizare raţională a forţei de muncă.** Puţine sînt realizările pe această linie, deşi toţi specialiştii sînt de acord că există condiţii pentru extinderea automatizării în multe procese de producţie. Introducerea automatizării în urmărirea funcţionării sondelor în pompaj, a celor în erupţie şi în gaz-lift prin staţii grupate, realizarea de instalaţii automatizate pentru măsurarea debitului şi a impurităţilor de ţiţei, instalaţii automatizate pentru pornirea şi oprirea sondelor, instalaţii automatizate pentru aplicarea injencţiilor cu apă, gaze, aer în zăcămînt, instalaţii automatizate pentru prepararea soluţiilor şi efectuarea injecţiilor cu polimeri la sonde etc. sînt doar cîteva domenii ce se cer abordate şi rezolvate favorabil.

Aceasta se poate realiza atît prin efortul propriu al unităţilor Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei, cît şi prin colaborarea cu institutele de cercetări şi proiectări şi unităţile specializate ale M.I.C.M. Este în interesul fiecărui trust şi întreprindere, inclusiv a Departamentului petrolului de a acţiona pentru găsirea căilor şi soluţiilor cele mai favorabile de introducerea şi folosirea pe scară largă a avantajelor mecanizării şi automatizării proceselor tehnologice — acţiune ce va permite creşterea producţiei cu eforturi şi cheltuieli mai reduse, folosirea mai raţională a forţei de muncă.

V. BOESCU
V. ILIE

FERTILIZAREA –

componentă esențială a creșterii producției agricole și a conservării potențialității productive a solului (I)

ÎN PROCESUL continuu de intensificare și modernizare a agriculturii țării noastre, folosirea pe scară tot mai largă a îngrășămintelor chimice reprezintă unul din elementele fundamentale de progres tehnic, ce contribuie într-o măsură substanțială atît la creșterea randamentelor și a producției agricole, cît și la ameliorarea eficienței economice a producției vegetale. Aceasta contribuie, de asemenea, la creșterea producției animale, iar în ultimă instanță, la mai buna aprovizionare a populației cu produse agroalimentare și sporirea disponibilităților pentru export.

Combinarea optimă a factorilor

ESTE UNANIM RECUNOSCUT și acceptat că folosirea singulară a îngrășămintelor chimice nu poate da roadele așteptate ; numai folosirea lor simultană cu ceilalți factori ai progresului tehnic specific (mecanizare, irigare, soiuri superioare etc.) poate conduce la sporuri însemnate ale producției agricole și la creșterea eficienței activității de producție din agricultură. Deși sporirea cantităților de îngrășăminte chimice folosite pe hectarul cultivat rămîne un obiectiv permanent (în 1976 s-au administrat peste 100 kg îngrășăminte s.a. și se prevede o cantitate de peste 300 kg. s.a. în 1980) în diversele etape de intensificare a producției agricole, **trebuie acționat cu mai multă convingere pe linia combinării optime a îngrășămintelor cu ceilalți factori ai progresului tehnic din agricultură. pentru o cît mai rațională repartizare a acestora pe teritoriu și culturi.**

Folosirea cît mai judicioasă a cantităților sporite de îngrășăminte chimice trebuie să satisfacă concomitent două obiective : creșterea randamentelor și a producției agricole a diverselor culturi ; conservarea și sporirea potențialității de producție a solului. Dacă în ce privește primul obiectiv lucrurile sînt foarte clare, pentru cel de al doilea ținem să subliniem faptul că în condițiile unor soiuri și hibrizi foarte productivi, dacă plantele nu găsesc în sol substanțele necesare asigurate de îngrășăminte, ele vor consuma din materia organică acumulată multisecular în sol ; dar, cum humusul se acumulează foarte lent în sol (2 centimetri de sol se formează în trei sute de ani), trebuie să se utilizeze cantități de îngrășăminte chimice cel puțin la nivelul care să asigure evitarea sărăcirii solului pentru generațiile următoare.

Pe de altă parte, date fiind cheltuielile mari pentru producerea îngrășămintelor chimice, penuria de materii prime pe plan mondial și unele implicații ecologice defavorabile rezultate din folosirea lor, **se impune asigurarea unui echilibru al procesului de fertilizare, prin considerarea tuturor componentelor sistemelor de agricultură la fundamentarea acestui proces.** Astfel, se pune tot mai mult **problema reevaluării unor surse de fertilizare clasice,** insuficient folosite în ultima vreme, și anume : plantele amelioratoare a potențialului productiv al solului — plantele furajere perene și leguminoase boabe — îngrășăminte verzi, gunoiul de grajd și alte îngrășăminte organice. Pentru agricultura noastră menționăm că, numai **cele 55—70 milioane tone de gunoi de grajd** pot aduce un aport în procesul de fertilizare de circa 315 mii tone de azot, 162 mii tone de fosfor și 375 mii tone de potasiu, însumînd un total de 852 mii tone de elemente nutritive, ceea ce echivalează sau se apropie mult de potențialul de fertilizare al întregului fond de îngrășăminte chimice folosit în agricultura țării noastre în ultimii trei ani. Dar, datorită greutăților cu transportul acestora și sistemului de evacuare a gunoiului de grajd în complexele industriale de creștere a animalelor, acest mijloc de fertilizare este folosit incomplet, la dimensiunile a numai aproximativ 11 milioane tone (în anul 1975, în sectorul cooperatist al agriculturii).

În ceea ce privește **plantele furajere perene** — grupă de culturi cu o multiplă finalitate biologică, tehnică și economică — vizînd refacerea structurii solului, combaterea eroziunii, fertilizarea biologică și aportul de proteine în hrana animalelor, ele se cultivă actualmente pe o suprafață de circa 330 mii ha, avînd o pondere de 8,6% din terenul arabil și 47% din suprafața ocupată cu plantele de nutreț. La suprafața cultivată cu aceste plante, se estimează o contribuție în procesul de fertilizare de aproximativ 133 mii tone de azot, ceea ce reprezintă mai mult de 20% din cantitatea de azot conținută de îngrășămintele chimice aplicate în ultimii ani în agricultura țării noastre. Stațiunile de cercetări agricole au stabilit locul plantelor amelioratoare în întregul ansamblu al producției vegetale, preconizînd următoarele ponderi aproximative, în sistem neirigat : 16—20% în regiunile de cîmpie, 18—22% în în zone de podiș și 25—30% pe teritoriile piemontane și submontane, rezultînd pe țară o proporție de 18—19%, atît cît reprezintă în prezent întreg ansamblul culturilor furajere. Evident că la nivelul exigențelor actuale ale agriculturii, care vizează sporirea prioritară a suprafețelor cu porumb, nu pot fi prevăzute ponderi atît de mari ale plantelor furajere perene, dar structurile desemnate de stațiunile agricole experimentale reprezintă o variantă de care se poate ține seama la fundamentarea structuri-

Sporul de producție (kg/ha) ca urmare a folosirii îngrășămintelor chimice în combinație cu alți factori, la grîu și porumb, pe zone

Zone	Culturi	Variante de combinare a factorilor				
		Îngrășăminte chimice	Îngrășăminte chimice + îngrășăminte organice	Îngrășăminte chimice + amendamente	Îngrășăminte chimice + organice + amendamente	Îngrășăminte chimice + irigații
Subcarpații Orientali	Grîu	1085	1240	—	--	—
	Porumb	960	1967	1135	3520	—
Subcarpații Meridionali	Grîu	1775	1672	3500	—	—
	Porumb	1225	1560	1760	1620	—
Podișul Moldovei	Grîu	1010	1028	—	—	—
	Porumb	955	937	—	950	5650
Podișul Transilvaniei	Grîu	1540	1760	—	—	—
	Porumb	1075	—	—	—	—
Cîmpia Transilvaniei	Grîu	1350	1470	—	—	—
	Porumb	590	650	—	—	—
Cîmpia și Piemontul de Vest	Grîu	1263	1797	1498	1003	—
	Porumb	1538	1514	1762	2200	—
Podișul Dobrogei	Grîu	2170	1950	—	—	—
	Porumb	650	—	—	—	—
Cîmpia Bărăganului	Grîu	590	—	—	—	2663
	Porumb	945	300	—	—	6685
Cîmpia Burnasului	Grîu	1555	—	—	—	2420
	Porumb	845	—	—	—	—
Cîmpia Olteniei	Grîu	1673	795	—	—	2585
	Porumb	1020	—	—	—	—

lor de producție pe teritoriu și a procesului de fertilizare.

Majoritatea terenurilor agricole din țara noastră suferă alternativ sau concomitent de influența combinată a mai multor factori nefavorabili, astfel încît folosirea eficientă a îngrășămintelor chimice solicită în prealabil sau concomitent executarea lucrărilor respective. În acest sens, dacă numai ca efect al lucrărilor de combatere a eroziunii solului, producția poate crește cu 10—20% față de nivelul actual, prin îmbunătățirea bilanțului hidrologic al solului, în complex cu măsurile agrotehnice diferențiate, în cadrul cărora fertilizarea ocupă un loc hotărîtor, sporul de producție poate ajunge pînă la 40%. De exemplu, în condiții experimentale pe terenuri irigate, îngrășămintele chimice determină următoarele sporuri medii de producție față de regimul neirigat: 2 500 kg/ha la grîu, 5 500—6 500 kg/ha la porumb, 1 500 kg/ha la floarea soarelui, 35—55 tone/ha la sfecla de zahăr, 25 tone/ha la cartofi și 10 tone/ha la lucernă masă verde.

Cerealele — beneficiarul principal al fertilizării complexe

PENTRU ILUSTRAREA rezultatelor de producție **obținute ca urmare a combinării optime a îngrășămintelor chimice cu alți factori intensivi (îngrășăminte organice, irigații, amendamente)**, am ales principalele două culturi cerealiere — grîul și porumbul — prezentînd totodată variația acestor rezultate pe principalele zone agricole; rezultatele respective au la bază datele experimentale zonale pe o perioadă de 10 ani, prelucrate cu ajutorul funcțiilor de producție (tabelul).

La cultura grîului, pe terenurile acide ale țării, unde s-au efectuat experințe cu îngrășăminte chimice și pe fond amendat, la o cheltuială de 500—600 lei cu îngrășămintele chimice, se obține în medie un spor de recoltă de 1 520 kg/ha, în timp ce un efort financiar de numai 100 lei pentru aplicarea amendamentelor conduce la un spor de producție de peste 2 500 kg/ha. Se mai constată că îngrășămintele organice în complex cu îngrășămintele chimice dau rezultate în general superioare sau cel puțin egale variantei în care s-ar aplica numai îngrășămintele chimice. În plus, trebuie menționat faptul că, în condițiile folosirii gunoiului de grajd în procesul de fertilizare, este posibilă o solicitare mai redusă a îngrășămintelor chimice. Astfel, în timp ce în varianta fertilizării numai cu îngrășăminte chimice sînt necesare doze mari ale acestora, cuprinse între 112 și 216 kg/ha s.a, prin aplicarea a 10 — 27 tone îngrășăminte organice la hectar, necesarul de îngrășăminte chimice s-a redus la 34—90 kg/ha ș.a. În acest context apare și mai pregnant gradul nesatisfăcător de utilizare a acestor resurse.

La cultura porumbului, exceptînd Cîmpia Bărăganului, cu un indice de ariditate ridicat, în celelalte zone de cîmpie și podiș ale țării îngrășămintele chimice, pe un fond fertilizat cu îngrășăminte organice, determină sporuri aproximativ egale, iar pe teritoriile înalte au ca rezultat sporuri superioare variantei în care fertilizarea se efectuează utilizîndu-se numai îngrășăminte chimice. Pe fond amendat și mai ales amendat și fertilizat cu îngrășăminte organice, aportul îngrășămintelor chimice pe solurile acide și cu exces de umiditate sau cu nivel mai ridicat ale apei freatice (Cîmpia și piemonturile de vest) este mai mare. În regim irigat, efectul îngrășămintelor chimice la cultura porumbului este spectacular, depășind de cîteva ori sporul obținut în condițiile aplicării îngrășămintelor chimice, fără irigare.

Coroborînd efectul diferitelor combinații optime ale îngrășămintelor chimice cu alți factori de sporire a potențialului productiv al pămîntului la cele două culturi cerealiere principale și conjugîndu-le cu nivelele de producție în condițiile fertilității naturale a pămîntului, se ajunge la concluzia că, în timp ce la cultura grîului se remarcă o tendință de omogenizare a plafoanelor de producție pe teritoriu, obținîndu-se rezultate remarcabile și în terenurile mai puțin fertile de pe teritoriile înalte ale țării, la porumb aportul mijloacelor economice departajează și mai mult nivelele de producție determinate de condițiile naturale, relevîndu-se favorabilitatea deosebită a acestei culturi pe solurile bogate din cîmpiile irigate. Aceste constatări ne conduc la concluzia că grîul poate fi repartizat în proporții mai mari și în zonele de deal și submontane, pentru a face loc tot mai mult porumbului în regiunile de cîmpie.

Este știut că efectul îngrășămintelor chimice azotoase și fosfatice crește atunci cînd și îngrășămintele potasice sînt într-o proporție adecvată. Considerîndu-se că îngrășămintele potasice sînt foarte necesare unor culturi (sfecla de zahăr, floarea-soarelui, cartoful, legumele, pomi, vii), ca dealtfel și creșterea proporției îngrășămintelor fosfatice, se apreciază că raportul optim de fertilizare (NPK) este de 1:0,75:0,45 (în ultimii ani acest raport a fost 1:0,55:0,07).

dr. N. BRAȘOVEANU
Institutul de economie agrară

ECONOMIE NATIONALA

OFICIUL CENTRULUI COMUN ONUDI - ROMÂNIA

Cooperarea economică a României cu celelalte țări în curs de dezvoltare:

Un exemplu de conlucrare fructuoasă

CREATĂ în urmă cu zece ani, cu scopul explicit de **„a promova și accelera industrializarea țărilor în curs de dezvoltare“**, Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială coordonează în prezent toate acțiunile întreprinse în acest scop de organismele sistemului O.N.U. Este vorba de asistență pentru elaborarea de planuri și programe industriale, pentru punerea în funcțiune și exploatarea eficientă a noilor capacități de producție, pentru promovarea progresului tehnic și de management, pentru organizarea și finanțarea investițiilor etc.

Fidelă poziției sale de extindere a colaborării economice cu toate țările lumii, România a promovat și în cadrul acestei organizații ideile dezvoltării cadrului unei strînse și eficiente cooperări între țările în curs de dezvoltare, ale facilitării transferului de tehnologii în vederea diminuării decalajelor tehnologice între state, ale diversificării serviciilor de asistență pentru dezvoltare, fiind coautoare la importante rezoluții adoptate de ONUDI în acest sens.

Este semnificativ faptul că **primul centru comun de promovare a cooperării internaționale în domeniul cercetării-dezvoltării a fost realizat de ONUDI, în 1972, în România**, pe profilul industriei chimice și petrochimice — domeniu în care există o școală românească cu tradiție, experiență îndelungată și cadre valoroase de specialiști.

Obiectul de activitate al Centrului comun este axat pe stimularea participării întreprinderilor românești la cooperări în realizarea de proiecte de investiții în țări în curs de dezvoltare, acordarea de asistență tehnică și servicii speciale de consulting, engineering, know-how acestor țări, instruirea cadrelor de specialiști în domenii cum sînt : chimia maselor plastice și a fibrelor sintetice, producția îngrășămintelor chimice etc., organizarea schimbului de informații științifice pe calea reuniunilor, contactelor și lucrărilor documetare oferite — toate acestea văzute ca direcții și, totodată, mijloace pentru adîncirea pe multiple planuri a cooperării între țările în curs de dezvoltare.

Fără a ne putea permite în aceste rînduri o prezentare exhaustivă a activității, amintim în continuare unele acțiuni la care centrul și-a adus contribuția organizatorică și materială, reflectînd pe de o parte dinamismul și eficiența cu care a acționat în demararea unei serii de acțiuni îndrăznețe de cooperare economică internațională, iar pe de altă parte, existența unor multiple posibilități de întrajutorare ale țărilor în curs de dezvoltare.

Proiecte preliminare și de investiții

Ocupîndu-ne mai întîi de activitatea operațională a centrului, amintim că împreună cu secretariatul ONUDI au fost inițiate o serie de proiecte originale, cum ar fi cel privind fabricarea de case din mase plastice pentru țările din regiuni în care se manifestă o acută lipsă de locuințe și materiale de construcție. În cadrul acestui proiect ar urma să se realizeze în România o instalație pilot pentru experimentarea și perfecționarea unor tehnologii ieftine de acest gen. Un alt domeniu în care se investighează extinderea utilizării maselor plastice este industria mobilei, preconizîndu-se crearea în România a unui centru de specializare a bursierilor ONUDI în fabricarea de elemente de mobilier din mase plastice.

Rămînînd în domeniul maselor plastice, menționăm organizarea caravanei pentru demonstrații privind utilizarea maselor plastice în agricultură, care la sfîrșitul anului trecut s-a deplasat în Mali și Volta Superioară. Acțiunea s-a bucurat de o înaltă apreciere din partea conducerii ONUDI, ca și a oficialităților din țările vizitate. Astfel, directorul executiv al ONUDI aprecia că acțiunea României constituie „un exemplu remarcabil de asistență dată țărilor cel mai puțin dezvoltate“, iar prefectul departamentului Sahel arăta, în cadrul mitingului de rămas bun organizat la plecarea unității mobile : „sîntem fericiți că am putut lua cunoștință de experiența românească, pentru Sahel aceasta este un exemplu și o speranță...“

Centrul a fost solicitat, de asemenea, de către secretariatul ONUDI, în sprijinirea unor țări în curs de dezvoltare pentru valorificarea plantelor din flora spontană în industria farmaceutică și chimia de mic tonaj. Un prim proiect a fost inițiat în colaborare cu Republica Benin, pentru extragerea de uleiuri volatile din citrice. O delegație pentru cercetarea și cartarea florei s-a deplasat recent în Afganistan și Nepal, unde s-au conturat perspective favorabile de colaborare, astfel că în următoarea etapă o misiune exploratoare dotată cu un laborator mobil se va deplasa în aceste țări, pentru a lua mostre și a efectua cercetări la fața locului.

Prin centru au mai fost perfectate unele cooperări cum sînt: realizarea unei instalații de cloramfenicol în India, ofertarea de către Institutul de cercetări și proiectări rafinării și instalații petrochimice din România). a două instalații pilot de prelucrare petrochimică, cu producție microindustrială, pentru instituții de învățămînt superior din Peru și Ecuador — — instalații care vor servi la studierea celor mai adecvate tehnologii în cadrul programelor naționale de dezvoltare a acestor țări. În cadrul contactelor pe care le întreține cu Serviciul de procurare și contractare al ONUDI, Centrul a organizat și participarea IPROCHIM la o licitație privind elaborarea caietului de sarcini pentru un complex petrochimic peruan, adjudecată în favoarea institutului român.

Schimb de experiență și informații științifice

Un alt domeniu vast în care centrul a adus o importantă contribuție îl reprezintă schimbul de experiență și de informații științifice. Astfel, la cererea unor țări în curs de dezvoltare, transmise centrului prin Serviciul de informare industrială al ONUDI, au fost elaborate peste 110 studii din cele mai diferite sectoare ale industriei chimice, pe teme cum ar fi : obținerea formaldehidei direct din gaz metan, tehnologia fabricării unor pesticide, obținerea de p.v.c. din metan, poluarea în industria petrochimică etc.

Sub egida centrului s-au desfășurat în ultimii ani, importante reuniuni internaționale care au prilejuit un amplu schimb de experiență între specialiști din țări în curs de dezvoltare, privind dezvoltarea industriei chimice. Din agenda acestor manifestări amintim: 1972 — Reuniunea privind „Transferul de know-how în domeniul fabricării și folosirii catalizatorilor“ (la care au participat 45 de experți din 17 țări); 1973 — Reuniunea privind „Identificarea și dezvoltarea industriilor de îngrășăminte și pesticide în țările în curs de dezvoltare“ (63 de experți din 13 țări); 1974 — Reuniunea de „Promovarea investițiilor și consultări tehnice privind industria chimică a țărilor în curs de dezvoltare“ — (200 de reprezentanți ai cercurilor industriale din 24 de țări în curs de dezvoltare și ai unor firme industriale din țări dezvoltate). În cadrul acestei ultime reuniuni au fost dezbătute multiple laturi ale transferului de tehnologie în industria chimică, negociindu-se totodată asupra a 90 de obiective industriale concrete.

Tot prin intermediul centrului a fost organizată participarea specialiștilor români din industria chimică la diferite reuniuni tehnico-economice organizate de ONUDI în alte țări, contribuind astfel la stabilirea unor strînse contacte între specialiștii diverselor sectoare ale industriei chimice din țara noastră și din străinătate.

În același timp, centrul a facilitat unor întreprinderi și centrale industriale, institute de cercetări și proiectări din România documentarea tehnică prin intermediul serviciului de informații industriale al ONUDI. Experți români

Ioan GEORGESCU

(Continuare în pag. 32)

O expresie a vitalităţii economiei

şi a grijii partidului pentru bunăstarea maselor

STABILITATEA PREŢURILOR CU AMĂNUNTUL

SUCCESELE obţinute în procesul de dezvoltare a economiei naţionale, în creşterea producţiei industriale şi agricole, entuziasmul cu care masele de oameni ai muncii înfăptuiesc măsurile iniţiate de conducerea partidului pentru ridicarea eficienţei întregii activităţi economice prin identificarea şi punerea în valoare a unor noi posibilităţi de sporire suplimentară a productivităţii muncii şi de reducere substanţială a consumurilor materiale şi a cheltuielilor de producţie în general, au făcut posibilă, încă din al doilea an al actualului cincinal, suplimentarea prevederilor referitoare la creşterea nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980, aceasta constituind o expresie a forţei şi vitalităţii economiei noastre socialiste, asigurate prin politica fermă a partidului de a aloca, în mod constant, aproximativ 1/3 din venitul naţional pentru dezvoltare.

În afară de sporirea veniturilor şi a producţiei bunurilor de consum, creşterea nivelului de trai în proporţia stabilită este condiţionată, aşa cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în cuvîntarea ţinută la adunarea populară din municipiul Braşov, şi de menţinerea preţurilor cu amănuntul în limitele planificate.

Ca factor care influenţează nemijlocit asupra puterii de cumpărare a veniturilor populaţiei, preţurile cu amănuntul sînt strict dimensionate şi corelate cu mişcarea tuturor indicatorilor economici şi sociali, asigurîndu-se astfel, în cadrul dezvoltării armonioase a economiei naţionale, stabilitatea lor de ansamblu. Caracterul acestei stabilităţi a preţurilor în ţara noastră iese şi mai pregnant în evidenţă dacă luăm în considerare situaţia existentă în ţările capitaliste dezvoltate, unde — în condiţiile crizei economice şi monetare actuale — are loc o permanentă creştere a preţurilor. Datele tabelului arată că, în timp ce pe ansamblul ţărilor capitaliste dezvoltate, preţurile au crescut într-un ritm anual de peste 8%, în ţara noastră creşterea medie a fost de numai 0,5% respectiv de peste 16 ori mai mică, ceea ce demonstrează preocuparea permanentă a partidului de a asigura condiţiile necesare creşterii reale a veniturilor populaţiei.

Pentru perioada actualului cincinal nivelul general al preţurilor cu amănuntul se va încadra în limitele înscrise în plan şi stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., înregistrînd o creştere de circa 6% în 1980 în raport cu anul 1975, deşi — aşa cum s-a arătat — veniturile populaţiei vor spori într-un ritm mult superior celui prevăzut iniţial prin planul cincinal. Realismul acestor prevederi, posibilitatea practică de a menţine preţurile cu amănuntul la nivelul planificat sînt ilustrate de indicele general al preţurilor pe anul 1976 şi pe primele opt luni ale anului curent care se situează cu aproape un procent sub limita planificată în planul cincinal pentru această perioadă. În ţările capitaliste dezvoltate cu care s-a făcut comparaţia, cu toată ameliorarea relativă a conjuncturii în anul 1976, ritmul de creştere a preţurilor bunurilor de consum nu a coborît sub nivelul mediu de 8% înregistrat în perioada 1971—1975.

DATELE DE MAI SUS demonstrează că în ţara noastră stabilitatea preţurilor bunurilor de consum este de necontestat. Această stabilitate nu are însă nimic comun cu „îngheţarea" preţurilor tuturor produselor şi sortimentelor. Într-o economie dinamică şi în plin proces de modernizare a structurilor, cum este cea a României, au loc importante **mutaţii cantitative şi calitative** în condiţiile de producţie şi desfacere, care impun în mod obiectiv adaptarea corespunzătoare a unor preţuri. De asemenea, folosirea preţurilor ca pîrghie activă pentru realizarea obiectivelor cuprinse în plan poate determina necesitatea perfecţionării unor corelaţii de preţuri, în vederea stimulării consumului de înlocuitori, protejării resurselor de materii prime naturale, impulsionării producţiei interne etc. Ignorarea acestor cerinţe obiective ar conduce la ruperea treptată a preţurilor de baza lor economică — cheltuielile sociale de producţie — diminuînd considerabil aportul lor în orientarea producţiei şi consumului.

Desigur, adaptarea preţurilor cu amănuntul la modificările ce intervin în condiţiile de producţie şi desfacere se face ţinîndu-se seama de o serie de priorităţi sociale, de importanţa politică a acestei categorii de preţuri. Eventualele majorări absolut necesare se compensează prin reducerea preţurilor la alte produse, iar în cazul cînd echilibrarea influenţelor la populaţie nu este posibilă se admite majorarea nivelului general al preţurilor, în limite care se înscriu în planul unic al dezvoltării social-economice, în strînsă corelare cu evoluţia celorlalţi indicatori, pentru a se asigura creşterea planificată a nivelului de trai. Spre exemplu, prin modificările de preţuri realizate în cincinalul trecut s-a realizat o concordanţă mai deplină între preţuri şi cheltuielile sociale de producţie la produsele respective, s-a intensificat rolul preţurilor în influenţarea producătorilor şi consumatorilor corespunzător nevoilor economiei naţionale.

Prin urmare, **stabilitatea preţurilor cu amănuntul în ţara noastră este concepută şi se realizează ca o evoluţie a acestora ferm controlată şi dirijată de către stat, corelată cu sarcinile de creştere a nivelului de trai al populaţiei.**

Evident, aceasta nu este rezultatul unei conjuncturi, ci consecinţa firească a politicii de creştere pe toate căile a eficienţei economice, promovată de Partidul Comunist Român. În actualul cincinal, menţinerea preţurilor la nivelul planificat iniţial, în condiţiile creşterii suplimentare a veniturilor populaţiei a devenit posibilă datorită reducerii într-o proporţie sporită a cheltuielilor de producţie. Numai în industria republicană se prevede în anul 1980 o reducere a cheltuielilor de circa 8—9% faţă de 6,5—7% cît s-a aprobat prin Directivele Congresului al XI-lea. Peste 80% din reducerea planificată a costurilor de producţie în această perioadă urmează să se realizeze pe seama micşorării consumurilor materiale, a îmbunătăţirii tehnologiilor şi a creşterii productivităţii muncii. În prezent, ca urmare a sarcinilor trasate de conducerea partidului, se desfăşoară o vastă şi susţinută acţiune pentru reducerea cheltuielilor de producţie în toate unităţile economice, pe baza unor planuri de măsuri şi acţiuni concrete. Reducerea costurilor — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în cuvîntul de închidere la primul Congres al consiliilor oamenilor muncii — este problema esenţială a preţurilor, în rezolvarea căreia un rol hotărîtor îl au organele de conducere ale întreprinderilor şi centralelor, care trebuie să-şi exercite pe deplin răspunderea ce le revine în mobilizarea colectivelor de muncă, pentru identificarea şi valorificarea tuturor rezervelor.

Premisele stabilităţii preţurilor rezidă în mecanismul economiei noastre socialiste, care permite echilibrarea cererii solvabile cu structura fondului de mărfuri puse în vînzare. Înfăptuirea practică a evoluţiei planificate a preţurilor este însă rezultatul eforturilor conjugate ale tuturor oamenilor muncii în vederea reducerii continue a cheltuielilor de producţie.

PENTRU STĂPÎNIREA evoluţiei preţurilor în ţara noastră, în cadrul acţiunii de perfecţionare continuă a metodelor de conducere a economiei, au fost create şi experimentate o serie de instrumente adecvate, care şi-au demonstrat pe deplin eficienţa.

● În condiţiile gradului înalt de înnoire şi diversificare a producţiei, creşte importanţa ce o prezintă **stabilirea judicioasă a preţurilor noilor sortimente**, care prin ponderea mare în totalul desfacerilor pot influenţa nivelul general al preţurilor. Pentru realizarea cerinţei de încadrare cît mai corectă a noilor sortimente în nivelul preţurilor existente, în ultima vreme la determinarea preţurilor acestora — fără a se neglija rolul analizei critice a calculaţiei costurilor — s-a pus un accent sporit pe comensurarea şi evaluarea elementelor ce caracterizează însuşirile de întrebuinţare ale produselor, urmărindu-se asigurarea unei depline concordanţe între scara preţurilor şi cea a valorilor de întrebuinţare.

Evoluţia preţurilor bunurilor de consum în România şi pe ansamblul ţărilor capitaliste dezvoltate

	Creşteri anuale %					Creştere 1971-1975 %	Ritm mediu anual 1971-1975
	1971	1972	1973	1974	1975		
— România*)	0,6	0	0,7	1,1	0,2	2,6	0,5
— Ansamblul ţărilor capitaliste dezvoltate**)	5,3	4,7	7.7	13,2	10,2	48,1	8,1

*) Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S.R., 1976, p. 357

**) Calculele au fost efectuate pe baza datelor furnizate de F.M.I. — „Rapport Annuel“, Washington, 1975, L'Observateur de l'O.C.D.E.“ — publicate în „Lumea“ nr 36/1977, p. 26

● Evoluţia reală a preţurilor şi nivelul general al acestora depind nu numai de mişcarea preţurilor nominale, ci şi de modificările ce intervin în structura sortimentală din cadrul diferitelor grupe de produse. Prin amplificarea ponderii sortimentelor cu preţuri mai mari peste limitele justificate de evoluţia obiectivă a cererii, care pe măsura creşterii veniturilor se deplasează spre sortimentele superioare calitativ, are loc o aşa-zisă mişcare indirectă a preţurilor. Pentru prevenirea şi cuantificarea efectelor acestei mişcări indirecte asupra nivelului preţurilor, anual se planifică **preţurile medii cu amănuntul** la principalele grupe de bunuri de consum, depăşirile eventuale reflectîndu-se în indicele general al preţurilor. Trebuie subliniat că acest instrument nu se utilizează cu toată fermitatea de către factorii care asigură producţia şi desfacerea bunurilor de consum în procesul de planificare şi contractare a structurii sortimentale, rolul preţurilor medii reducîndu-se uneori la acela de instrument pasiv de evaluare post-factum a rezultatelor. Se impune o atenţie sporită din partea organelor de preţuri pentru urmărirea acestui indicator şi asigurarea din timp a măsurilor necesare pentru prevenirea influenţelor negative ale mişcării indirecte a preţurilor.

● În contextul preocupărilor pentru realizarea evoluţiei planificate a preţurilor, nu se urmăreşte numai nivelul general înscris în plan, ci şi **asigurarea unei structuri a fondului de marfă corespunzătoare cererii consumatorilor cu diferite niveluri de venituri.** În acest scop, prin planul anual de stat, pentru o serie de produse cu preţuri mai mici, precum şi pentru cele destinate copiilor, se nominalizează volumul livrărilor la fondul pieţei. Pentru a influenţa activ producţia, este necesar ca organele comerţului să actualizeze la intervale mai mici nomenclatura sortimentelor cu preţuri mai mici incluse în plan, punînd-o de acord cu modificările intervenite în structura efectivă a cererii populaţiei.

● Un alt instrument eficient în asigurarea şi consolidarea stabilităţii preţurilor îl constituie **sistemul limitelor maxime de preţuri,** stabilite pe grupe sau subgrupe de produse omogene, a căror semnificaţie constă în aceea că preţul oricărui sortiment nou din grupa sau subgrupa respectivă nu trebuie să depăşească limita existentă. De subliniat că gama actuală de preţuri din toate grupele de produse oferă largi posibilităţi de diversificare a producţiei în cadrul limitelor de preţuri. Totuşi, în cazul cînd dezvoltarea producţiei şi creşterea exigenţei consumatorilor fac necesară fabricarea unor produse mult superioare calitativ şi deci şi cu preţuri care nu s-ar putea încadra în limitele stabilite, oportunitatea unei asemenea măsuri este apreciată la nivelul superior organului de stabilire a preţurilor, mergînd pînă la Consiliul de Stat pentru produsele şi serviciile cu pondere în consumul populaţiei.

● Stabilitatea deplină a preţurilor este condiţionată într-o măsură importantă de **menţinerea şi creşterea calităţii produselor** în raport cu parametrii avuţi în vedere la stabilirea preţurilor. Deteriorarea calităţii unui produs, deşi aparent nu influenţează preţul nominal al acestuia, pentru consumator este echivalentă cu o creştere a preţului, avînd în vedere efortul suplimentar necesar pentru obţinerea aceluiaşi efect util.

În scopul combaterii fenomenelor negative de acest

dr. Constantin TUDORAN
drd. Sanda TOMESCU

(Continuare în pag. 18)

IMPERATIVE ALE RECONSIDERĂRII RAPORTULUI DINTRE CONSUMUL ENERGETIC ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ [III]

ENERGIA PRIMARĂ este folosită sub diverse forme. Între acestea, **energia electrică** ocupă un loc aparte, datorită virtuților care-i caracterizează producția și eficacitatea termică, transportul, distribuirea și divizibilitatea, transformarea și consumarea ei. În plus, nevoile sporite ale economiei naționale, stimulate de înmulțirea proceselor chimice, antrenărilor mecanice, încălzit etc. solicită producției de energie electrică o creștere înaltă, depășind considerabil pe cea a producției de energie primară. În perioada 1950—1975, evoluțiile respective indică o creștere medie anuală de 13,8% în cazul producției de energie electrică și de 7,2% în cazul producției de energie primară. Avem, deci, exprimată aici tendința firească de extindere a electrificării ca factor al progresului tehnic în producția materială și în viața cotidiană a populației.

Reducerea consumurilor de energie electrică

DATORITĂ prezenței sale necesare în aproape toate formele de activitate umană, energia electrică, asemenea metalului, capătă valențele unui **indicator dintre cei mai sintetici ai economiei naționale și nivelului de trai.** În general, nivelul producției sale pe locuitor urmează îndeaproape curba venitului pe locuitor. Pe de altă parte, consumul de energie electrică pe unitatea de producție este un indiciu asupra gradului de electrificare a activității economice, dar, totodată, și asupra gradului de valorificare a acestei resurse de bază a economiei. Este și motivul pentru care cercetarea economică apelează deseori la acest indicator, folosindu-l pe larg în comparațiile internaționale. Un asemenea calcul prezintă interes și în cazul țării noastre (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Consumul de energie electrică pe unitatea de producție și pe locuitor în 1960—1974*).

	kWh/100 dolari PNB				kWh/un locuitor	
	1960	1965	1970	1974	1960	1974
România	127	177	262	234	416	2 335
Nivel mondial	115	132	148	157	788	1 584
Țări capitaliste dezvoltate	126	139	158	168	—	—
Țări C.E.E.	103	109	126	133	1 857	4 061
S.U.A.	119	122	145	154	4 930	9 689
Japonia	151	162	170	154	1 196	3 824

*) Produsul naițonal brut s-a calculat conform sursei indicate în partea a II-a a acestui articol, nr. 36 al revistei p. 13, iar consumul de energie electrică pe baza datelor din : „World Energy Supplies : 1950/1974), United Nations, New-York 1976, p. 707, 749 și 756—757.

Ca tendință generală, consumul de energie electrică din țara noastră pentru obținerea aceleiași unități de producție (100 dolari PNB) cunoaște o creștere pînă la începutul anilor 1970, după care, ca urmare a unor acțiuni energice, începe să descrească. Descreșterea este de 10,7%, în 1974 față de 1970. Cu toate acestea, privit ca nivel, consumul respectiv din țara noastră apare în 1974 mai ridicat decît în țările avansate industrial.

Economisirea severă a energiei electrice, ca de altfel a oricărei forme de energie și combustibil se pune cu acuitate în toate țările lumii, inclusiv în cele mai bogate în asemenea resurse. Pe drept cuvînt ea este considerată **problemă cheie a dezvoltării.** Ea prezintă deosebită importanță și pentru **țara noastră**, ca urmare a cel puțin trei împrejurări. În **primul** rînd, consumurile noastre specifice de energie electrică depășesc media aceluiași indicator, cunoscută pe plan mondial și în țările mai dezvoltate economic. În al **doilea** rînd, susținerea programului de dezvoltare social-economică pînă în 1990 antrenează după sine creșterea și a nevoilor de energie electrică și combustibil. În al **treilea** rînd, pentru completarea unor resurse energetice deficitare, apelăm și la surse externe de aprovizionare. Or, prețurile internaționale ale acestor resurse, mai ales la hidrocarburi, se situează la un nivel ridicat, ceea ce nu poate să nu se reflecte și în prețurile interne. Pornind de la această triplă împrejurare, apare firesc ca problema gospodăririi raționale, cu maximă eficiență a energiei electrice și combustibilului să constituie pentru țara noastră o necesitate imperioasă. De aceea, cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 27—28 decembrie 1976, „se impun măsuri serioase pentru **reducerea consumului de combustibil și energie cu cel puțin 10—15% față de prevederile actuale din plan, precum și pentru o valorificare superioară a petrolului și gazelor. Numai astfel vom putea evita majorarea prețurilor energiei și produselor petroliere“.**

În ansamblul acestor măsuri, un loc aparte îl ocupă modelarea structurii energiei primare folosite pentru producția de energie electrică. Mutațiile structurale în acest domeniu sînt polarizate în jurul folosirii mai depline și eficiente a resurselor naturale disponibile și sporirii participării lor la creșterea avuției naționale.

În politica energetică a partidului nostru, extinderea utilizării combustibililor inferiori urmărește înlocuirea hidrocarburilor utilizate drept combustibil în agregate termice din industrie și în termocentrale. Ca urmare, ponderea acestor hidrocarburi — gaze naturale și păcură — în structura purtătorilor primari de energie folosiți pentru producția de energie electrică a scăzut și va continua să scadă pînă la 9—10% în 1990. Cantitățile de hidrocarburi economisite sînt și vor fi orientate spre petrochimie, unde indicele de valorificare este de 5—25 ori mai mare.

Pe de altă parte, înlocuirea acestor hidrocarburi presupune dezvoltarea corespunzătoare a producției de lignit și de cărbune brun, precum și pregătirea condițiilor necesare pentru folosirea șisturilor bituminoase. În acest fel, se folosește o importantă rezervă de combustibil a țării, care, deși este de calitate inferioară, există totuși în cantități relativ însemnate.

Prezența în proporții crescînde a cărbunilor în baza noastră energetică ridică însă o importantă problemă de eficiență, cu implicații inevitabile asupra costului creșterii economice. Este vorba, în mod concret, de gradul mai scăzut de utilizare finală a unei aceleiași unități potențiale energetice furnizate de cărbune în raport de alţi purtători primari de energie. Într-adevăr, dacă din punct de vedere fizic, o calorie furnizată de cărbune este egală cu o calorie furnizată de păcură sau gaze naturale, în schimb, din punct de vedere al utilizării finale, această egalitate nu mai este valabilă. Gradul de utilizare finală a energiei exprimă eficienţa termică a resurselor energetice respective. Studii elaborate în acest domeniu pe plan european evidenţiază deosebiri considerabile, cum se poate observa din datele tabelului nr. 2 :

Tabelul nr. 2

Estimări ale eficienţei termice a cărbunilor comparativ cu alte resurse energetice primare (în %)*

Utilizări finale	Forţă motrice		Căldură	
Tipuri de combustibil	fixă	mobilă	industrie	sector de consum
Cărbune	5—10	4—5	33	5—60
Produse petroliere	30	18—25	40	60—65
Gaze naturale	35	—	39	65—72
Electricitate	80—90	55—85	80	80

*) Sursa : Accroissement des economies et de l'efficacité en matiere d'énergie dans la region de la CEE. Nations Unies, New-York, 1976, p. ...

Analiza datelor prezentate în tabelul nr. 2 prin prisma implicaţiilor asupra costului creşterii economice ne îngăduie să evidenţiem cel puţin două constatări mai semnificative, indisolubil legate între ele. **Prima** este legată de gradul de utilizare finală a aceleaşi unităţi potenţiale energetice (caloria). Acesta se diferenţiază puternic nu numai după tipul de energie folosit, ci şi după felurile de utilizări finale pentru care este cheltuită energia. În acest cadru se observă că, în general, cărbunii realizează coeficienţi de eficienţă termică (respectiv grad de utilizare finală) mai reduşi decît ţiţeiul, gazele naturale şi electricitatea. Diferenţele sînt mult mai mari în cazul forţei motrice, unde caloria furnizată de cărbuni este utilizată în final doar între 4—10%, faţă de 18—30% la produse petroliere, 35% la gazele naturale şi 55—90% la energie electrică.

A doua constatare, rezultată din prima, este legată de nivelul real al cererii de energie în raport de variaţiile PNB. De obicei, elasticitatea acestei cereri se calculează sub forma necesarului de energie suplimentară, exprimată în procente, pentru a asigura progresia cu un procent a PNB (sau a unui alt indicator valoric sintetic al creşterii economice). Necesarul amintit, însă, este stabilit pe baza metodei de conversie a energiei de diferite tipuri în combustibil convenţional. Un asemenea necesar este mult mai mic (cu diferenţele respective pînă la 100) decît acelaşi necesar stabilit pe baza eficienţei termice, adică ţinînd cont de gradul de utilizare finală a energiei. Studii efectuate la nivelul ţărilor OECD pentru perioada 1950—1962 arată că, aplicînd metoda economiei energice în combustibil convenţional, a rezultat un coeficient de elasticitate a cererii de energie egal cu 0,91%, în timp ce, luînd în considerare gradul de utilizare finală, deci efectivă a energiei, acelaşi coeficient a fost de 1,35. Concluzia autorilor acestor studii este că, din punct de vedere caloric, consumul de energie creşte mai încet decît PNB, iar consumul „util" de energie creşte mai rapid decît PNB[1]). Acest consum „util" de energie cunoaşte o creştere mai accentuată în cazul carburilor şi a sporirii ponderii lor în cadrul bazei energetice.

Fără îndoială însă că aceste împrejurări trebuie corelate şi cu preţurile internaţionale la care se comercializează diferitele tipuri de purtători de energie. În anul 1975, după unele studii O.N.U. asupra economiei mondiale, rezultă că preţul mijlociu al petrolului (F.O.B.) a fost de 84,87 dolari (S.U.A.), pe tonă, iar la cărbune (în bazinul Ruhr) — 61,26 dolari/tonă. Ca urmare, caloria extrasă din cărbune costă considerabil mai mult decît caloria extrasă din petrol. Sînt date care demonstrează, în final, că kilowatul de energie electrică provenit din cărbune este mai scump şi numai perfecţionării substanţiale tehnico-ştiinţifice, atît la nivelul extracţiei cărbunilor cît şi la cel al utilajelor şi tehnologiilor folosite în termocentrale pot contribui la uşurarea sau chiar la compensarea efortului investiţional suplimentar.

Prezenţa acestor perfecţionări **însoţeşte permanent politica noastră energetică ceea ce se reflectă, între altele, şi în diminuarea continuă a consumului specific de energie primară pentru obţinerea unei unităţi de energie electrică.** Pe ansamblul producţiei de energie termoelectrică, consumul specific pentru 1 000 kwh era în 1955 de 723 kg combustibil convenţional, iar în 1975 de 320 kg. Reducerea este considerabilă, şi anume de 56%. În cazul cărbunilor, reducerea este de la 820 kg la 359, respectiv cu 56,2%.

O mare bogăţie a ţării tot mai mult pusă în valoare

DEZVOLTAREA producţiei de energie electrică se va baza de asemenea pe **folosirea integrală a potenţialului hidroenergetic al ţării.** Capacitatea de producţie medie anuală a acestui potenţial este de ca. 40 miliarde kWh, echivalînd astfel cu 10 mil. tone ţiţei. Este, evident, una din marile bogăţii ale ţării, dar a cărei atragere în circuitul economic solicită iniţial un însemnat efort de investiţii. În vederea folosirii acestei resurse naturale, s-au efectuat, mai ales în ultimul deceniu, lucrări de mare anvergură pentru amenajarea cursurilor de rîuri şi folosirea apelor acumulate. Pe această cale, s-au obţinut peste 9 miliarde kWh. în 1975, faţă de numai un miliard în 1965. Ponderea energiei hidro în structura resurselor energetice primare folosite pentru producerea energiei electrice a crescut de la 5,1% în 1960, la 12% în 1975 şi va creşte la 14% în 1980. Gradul de valorificare a acestei bogăţii a crescut de la 0,37% (din potenţialul tehnic amenajabil) în 1938, la 22% în 1975 şi va ajunge la pese 67% în 1990[2]).

Spre deosebire de alte forme de energie (cărbuni, ţiţei, gaze naturale etc.), energia hidroelectrică este o sursă reînnoibilă şi deci permanentă. Pe de altă parte, randamentul său energetic poate ajunge pînă la 95%. Ca urmare, problema care se pune în faţa folosirii acestei surse energetice constă nu atît în ridicarea raportului consum-producţie, cît mai ales **în sporirea gradului de utilizare a potenţialului hidroenergetic exploatabil.** În general, sporirea acestui grad este influentată de cel puţin trei categorii de factori : a) nevoile ţării de energie electrică ; b) posibilităţile de investiţii, care sînt o funcţie a nivelului de dezvoltare economică şi c) preţurile celorlalte forme primare de energie, în funcţie de care se apreciază gradul de competitivitate al energiei hidro. Ridicarea preţurilor la combustibilii minerali după 1973 a sporit considerabil şansele de competitivitate a energiei hidroelectrice. Dar chiar şi înainte de această urcare bruscă a preţurilor, ţările au manifestat preocupări susţinute pentru atragerea în circuitul energetic naţional a unei părţi cît mai mari din potenţialul hidroenergetic exploatabil. Date comparative internaţionale ne arată că în 1971 această parte reprezenta 42% în Europa occidentală, 19% în Europa orientală, 6% în U.R.S.S. (sau 25% pe ansamblul Europei) şi 30% în S.U.A. În acelaşi an, România exploata 19,2% din potenţialul său hidroenergetic exploatabil. Într-o serie de alte ţări, aceste date reprezentau între : 76—80% în Elveţia şi Luxemburg ; 67—68% în R.F.G., Franţa şi Italia ; 50—60% în Spania, Finlanda, Portugalia şi R. D. Germană ; 40—50% în Danemarca, Irlanda, Austria, Norvegia[3]). Prin nivelul pe care ni-l propunem pentru anul 1990 (şi anume 67%), ne vom situa la nivelul principalelor ţări europene dezvoltate economic din 1971. Nevoile proprii, cît şi concluziile acestor comparaţii internaţionale justifică accelerarea ritmului de folosire a potenţialului hidroenergetic de care dispunem.

În balanţa energetică a ţării, un rol crescînd va reveni, după toate probabilităţile, **energiei nucleare.** Dar şi această resursă energetică, mai mult decît altele, presupune un efort mare de investiţii. La aceasta se adaugă numeroase probleme, de fapt tot atîtea dificultăţi, nerezolvate încă satisfăcător : consumuri tehnologice mari faţă de rezervele cunoscute, costul ridicat al combustibilului şi al investiţiei, amplasarea centralelor, caracterul poluant al reziduurilor etc. Cu toate acestea, multe ţări, sub presiunea necesităţilor se orientează spre utilizarea acestei resurse, ca mijloc completiv de soluţionare a problemei energetice. Trecerea la producţia de energie electrică nucleară în ţara noastră este determinată nu numai de nevoile crescînde de energie electrică în general, ci şi de cerinţa înlăturării întîrzierii care o avem în acest domeniu. De aceea, măsurile adoptate în ultimii ani şi aflate în curs de realizare, prevăzînd crearea de centrale atomo-electrice, constituie, prin aceste prevederi, un pas hotărît şi pe linia recuperării decalajului de timp amintit.

prof. dr. Nicolae BELLI

---

[1]) Vezi lucrarea „Accroissement des économies et de l'efficacité en matiere d'énergie dans la region de la C.E.E.", care citează în acest sens cercetările lui F.G. Adams şi P. Miovic : On relative fuel efficiency and on the output elasticitiy of energy consumation in Western Europe, publicată în Journal of Industrial Economics, vol. XVII, November 1968, p. 46.

[2]) Vezi Manea Mănescu, Avuţia naţională a României Socialiste (I), Era socialistă, nr. 11/1975.

[3]) Iancu Aurel : Resurse energetice mondiale : prezent şi perspectivă, Revista Economică nr. 14/1975, p. 26.

CITITORII AU CUVÎNTUL

Casarea

PRIN SPECIFICUL activității noastre productive folosim ambalaje de investiții, respectiv recipienți pentru oxigen, acetilenă, hidrogen pe care îi trimitem la încărcat la Combinatul chimic Victoria. În cazul în care nu mai corespund din punct de vedere tehnic, pentru a evita accidentele acești recipienți sînt distruși. (A se vedea și H.C.M.nr. 1325/1958 și art. 225 din Instrucțiunile C 5 ale D.G.M.S. – I.S.C.I.R.). Este adevărat că încasăm contravaloarea lor, dar, făcînd parte din categoria obiectelor ce sînt procurate numai prin plan de investiții, nu le putem cumpăra pînă nu sînt casate. Aceasta în pofida faptului că unitatea specializată le-a distrus de mult.

Avînd în vedere aceste aspecte socot că ar fi bine ca hotărîrea pentru casarea mașinilor și utilajelor să fie dată la începutul anului de plan, chiar în luna ianuarie. Este posibil ca unitățile interesate să știe din timp ce înlocuiri vor avea de făcut pentru a întreprinde demersurile necesare de casare. Este, după părerea mea, o chestiune care se poate realiza încă din anul viitor.

Aurelian NEACȘU
contabil șef
Întreprinderea „Dero“ — Ploiești

Norme

PROPUN să se aplice și în unitățile UCECOM normele unitare de structură pe tipuri de unități, în ce privește numărul și denumirea compartimentelor funcționale. S-ar elimina astfel compartimentul de personal-învățămînt-administrativ, atribuțiile acestuia fiind repartizate între biroul plan-retribuire și aprovizionare-desfacere-transport.

Cred că ar fi normal, așa cum este și în industria republicană, ca normarea să aparțină de biroul tehnic — organizarea producției, iar retribuirea de biroul plan-retribuire și personal-învățămînt. S-ar delimita activitatea de normare de cea de retribuire, pentru a se elimina posibilitățile de abatere de la normele în vigoare financiar-contabile. După părerea mea nu este indicat ca cel ce întocmește normele să calculeze și retribuțiile.

Cornel MUREȘAN
Cluj-Napoca

Ambalaje

SE ȘTIE că pentru o anumită categorie de ambalaje din carton recuperarea este obligatorie. Mai sînt însă și ambalaje din carton a căror recuperare nu este obligatorie. Dacă ponderea lor ar fi minoră, nu m-aș mai fi ocupat de această problemă. Cartonul ce se pierde prin ardere sau prin aruncare la gunoi reprezintă însă cantități demne de luat în seamă. La toate unitățile comerțului sînt crematorii care fumegă în fiecare zi. Deobicei arderea lor este pusă pe seama lipsei de mijloace de transport.

Socot că ar trebui instituită obligativitatea ca unitățile comerțului de stat să predea la D.C.A. o cantitate de ambalaje cît mai apropiată de cea primită. După părerea mea nu este neapărat nevoie să se aștepe să se predea cantități vagonabile. Sînt și achizitori volanți. Este doar nevoie de mai multă atenție față de avutul nostru și, de ce nu, și de aerul pe care-l respirăm.

Cornelia TEODORESCU
București

ECOURI

Decontări

DIN DATELE statistice centralizate pe economie, ca și din analizele făcute la întreprinderi, rezultă că decontările din inițiativa plătitorilor au crescut an de an, atît ca număr, cît și ca valoare, determinînd accelerarea decontărilor, ieftinirea acestora și reducerea volumului de refuzuri și, respectiv, a consumului de hîrtie.

Incontestabil, sînt și cazuri de întîrziere a plăților, (vezi și nota „Experimentare prelungită" din nr. 32 al R.E.), dar nu forma de decontare este cea care le determină, ci unele deficiențe care se mențin chiar la furnizori cu privire la neexpedierea la timp și completă a documentației tehnice pentru recepție și plată, expedierea de loturi de marfă incomplete etc. În ce-i privește pe plătitori, cele mai multe din întîrzierile în decontare se datoresc incapacității de plată a acestora, element care ar duce la astfel de situații indiferent cui ar aparține inițiativa în efectuarea decontării.

Subliniem, însă, că organele bancare au ca sarcină permanentă urmărirea și combaterea oricăror întîrzieri în inițierea plăților și înlăturarea cauzelor care le determină, fapt ce considerăm că este de natură să consolideze treptat această formă de decontare și să ducă la accelerarea decontărilor și la reducerea costurilor de efectuare a acestora.

A. PETRESCU
director
Banca Națională a R.S.R.

Personal

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Întregul personal integrat deplin în activitatea de bază a întreprinderii", apărut în Revista economică (nr. 37), subliniem faptul că de la începutul lunii octombrie 160 de muncitori indirect productivi și de deservire generală au fost trecuți în producție (cei calificați), iar cei care nu au avut nici o meserie la cursurile de calificare.

De asemenea, am supus spre aprobare forurilor superioare baza normativă pentru plata mașiniștilor ce lucrează la podurile rulante. Urmează ca, după aprobare, circa 150 de mașiniști să treacă din categoria personalului auxiliar în categoria direct productivi pe bază de norme de muncă.

ing. Ion CONSTANTIN
director
Întreprinderea Vulcan-București

Productivitate

MATERIALUL „Amplă mobilizare pentru creșterea productivității" (R.E. nr. 30) a făcut obiectul unei analize la nivelul Consiliului oamenilor muncii din întreprindere, care a constatat că sînt create condițiile pentru îndeplinirea și depășirea sarcinii de creștere a productivității, dar și unele obstacole care contribuie la diminuarea efectelor urmărite prin aplicarea măsurilor prevăzute în programul de creștere a productivității. Este vorba de absențe nemotivate, învoiri, stagnări, pentru reducerea cărora colectivul de conducere a stabilit o serie de măsuri concrete. S-a hotărît, printre altele, să se popularizeze în toate secțiile și atelierele întreprinderii, în toate compartimentele, noile reglementări menite să conducă la o mai bună utilizare a timpului de lucru.

Consiliul oamenilor muncii din întreprindere împărtășește opinia revistei în legătură cu problema tipizării produselor și aceea a perfecționării cooperării dintre bazele de aprovizionare și întreprinderi. S-au făcut în mai multe rînduri intervenții la forurile competente — centrală, minister — pentru stabilirea indicatorilor și a planurilor de producție nu după capacitățile de producție stabilite la S.T.E., cînd s-a avut în vedere o anumită structură de producție prezumtivă, ci după structura reală a producției existente. Ne referim la capacitatea în tone la armăturile industriale, care nu ține seama de apariția unor produse perfecționate, cu greutate redusă, sau la capacitatea în tone la liniile automate de turnare în condițiile cînd schimbarea structurii producției a condus la încărcarea pe formă mai mică decît cea luată în calcul la S.T.E. Apreciem că luarea în considerare a propunerilor noastre este de natură să stimuleze desfășurarea unei activități productive în strînsă concordanță cu interesele cele mai stringente ale economiei.

ing. S. BUTNARU
director
Întreprinderea metalurgică Bacău

Imobilizări

PENTRU DIMINUAREA imobilizărilor și deci a cheltuielilor neproductive, menționate și în articolul „Orientări prioritare în reducerea costurilor de producție" din nr. 32 s-a întocmit un plan de măsuri concret cu termene și responsabilități, care este strict urmărit de conducerea întreprinderii. Tot în vederea depistării rezervelor interne, care să conducă la diminuarea costurilor de producție, planul de activitate al Consiliului oamenilor muncii cuprinde și analiza acestui indicator. De asemenea, atelierele de cercetare-proiectare, în colaborare cu secțiile de producție, sînt în stadiul de finalizare a analizei pierderilor tehnologice pe fiecare produs în parte.

ing. I. MACĂU
director
Întreprinderea de cabluri
și materiale electroizolante
București

Pentru folosirea mai bună a tehnicii de producție pe șantierele de construcții

UNITĂȚI SPECIALIZATE ÎN EXPLOATAREA UTILAJULUI GREU

DACĂ EXTINDEREA mecanizării construcțiilor și, în legătură cu aceasta, creșterea continuă a gradului de înzestrare a șantierelor cu mașini și utilaje moderne constituie o necesitate obiectiv determinată de volumul lucrărilor și de sarcina măririi în ritm accelerat a productivității muncii, **obținerea unui randament maxim** de la aceste mijloace este la fel de imperativă sub dublul aspect al eficienței economice : 1) realizarea efectelor scontate la procurarea lor, în ce privește **reducerea duratelor de execuție și a consumului de manoperă ; 2) recuperarea rapidă a fondurilor investite în utilaje.**

Rezolvarea problemei în spiritul indicațiilor date de secretarul general al partidului cu prilejul unor vizite de lucru la obiective de investiții implică nu numai măsuri tehnice și de organizare a muncii, ci și **perfecționarea organizării de ansamblu a folosirii parcului mecanic din construcții**, într-o formulă care să oblige la ordine, la eliminarea improvizațiilor, să faciliteze controlul folosirii mijloacelor.

În acest sens, pe linia prevederilor din Directivele Congresului al XI-lea al partidului, recent au fost adoptate măsuri*) care, valorificînd pe un plan superior elementele pozitive ale experienței anterioare, creează premisele unei **mai bune folosiri intensive și extensive a utilajelor grele și mijloacelor de transport integrate în procese tehnologice complexe, cu un grad ridicat de mecanizare, pe platformele industriale și la alte obiective importante.**

În subordinea ministerelor transporturilor și telecomunicațiilor, agriculturii și industriei alimentare (Departamentul de îmbunătățiri funciare și construcții agricole), industriei metalurgice, energiei electrice și construcțiilor industriale au fost create **unități specializate** avînd ca obiect de activitate :

- **executarea mecanizată a lucrărilor** de terasamente, fundații speciale, montaj de elemente de construcții, instalații și utilaje tehnologice grele ;
- **exploatarea și întreținerea utilajelor grele și mijloacelor de transport pe care le au în dotare.**

La Ministerul Construcțiilor Industriale, aceste unități funcționează (la București, Craiova, Bacău, Cluj-Napoca) ca stații de utilaje grele și transport pentru construcții, în cadrul Centralei de mecanizare pentru construcții industriale București — care capătă astfel un profil complex : producția de mașini, utilaje și dispozitive, executarea mecanizată a lucrărilor de construcții și montaj, exploatarea și întreținerea utilajelor și mijloacelor de transport. La celelalte ministere menționate s-a adoptat forma întreprinderilor de utilaje grele pentru construcții, funcționînd pe principiul gestiunii economice, cu personalitate juridică ; majoritatea acestora au în subordine stații prin care asigură cuprinderea șantierelor din teritoriu.

Ce avantaje oferă noua organizare, în comparație cu forma de pînă acum, în care utilajele grele se aflau în dotarea organizațiilor de construcții-montaj și erau exploatate — împreună cu utilajele de medie și mică mecanizare — prin stații proprii de utilaj-transport ale acestora ?**)

1 CONCENTRAREA POTENȚIALULUI

Se concentrează — prin redistribuire de la organizațiile de construcții-montaj — parcul de utilaje grele pentru terasamente, de capacitate mare și foarte mare (mașini pentru săparea, încărcarea, transportul și compactarea pămîntului, drăgi refulante) ; pentru lucrări de fundații speciale (coloane-piloți, chesoane, ecrane) și instalații complexe pentru executarea tunelelor ; cele pentru lucrări de montaj (macarale mari, lansatoare de conducte) ; mijloacele de transport greu auto și cele navale folosite în construcții.

După cum se poate deduce din această enumerare, este vorba de mașini și utilaje destinate în general lucrărilor de mare volum, lanțurilor de mecanizare complexă sau lucrărilor speciale, avînd o valoare de achiziție ridicată și care nu-și găseau o folosire continuă în cadrul fiecărui trust sau întreprinderi de construcții. **Unificarea organizatorică și specializarea parcului oferă posibilitatea ca aceste mijloace să fie repartizate la șantiere după nevoile reale și la timpul oportun, sau să fie grupate la anumite investiții, unde cantitățile de executat sau termenele necesită un număr mare de utilaje.**

2 SPECIALIZARE ORGANIZATORICĂ

Unitățile de construcții-montaj sînt dispensate de o mare parte din efortul organizatoric pentru realizarea lucrărilor din categoriile menționate. Aceasta, întrucît Centrala de mecanizare pentru construcții industriale și noile întreprinderi de utilaje grele sînt datoare **să preia de la constructor o cît mai mare parte din cantitățile de lucrări mecanizate rezultate din documentațiile tehnico-economice, pe care să le execute la plan fizic, pe bază de contract.** După cum a demonstrat practica de pînă acum (în deosebi la Ministerul Construcțiilor Industriale), această formă, ce întrunește o parte din caracteristicile subantreprizei, rezolvă în condiții superioare problema cointeresării în folosirea la maximum a capacității utilajelor, în scurtarea termenelor.

3 LUCRUL ÎN SCHIMBURI

În vechea formă, extinderea exploatării mașinilor și utilajelor grele a trenat și din cauza reținerii unor conducători de șantiere față de eforturile suplimentare necesare pentru coordonarea activității, asistență tehnică etc. **Unitățile de mecanizare — preluînd prin contract lucrările de profilul lor și aplicînd acordul global pe formații — sînt stimulate să mărească producția obținută de fiecare utilaj, deci durata zilnică a funcționării acestuia.**

---

*) Decretul Consiliului de Stat nr. 273/10.VIII.1977 privind organizarea concentrării mașinilor și utilajelor grele de construcții în unități specializate.

**) Această formă se păstrează în cazul unităților de construcții-montaj ale consiliilor populare județene și al municipiului București (ținînd seama de condițiile lor specifice de activitate — tehnologii cu caracter repetitiv, concentrare teritorială, fronturi de lucru constante în zone restrînse).

Iată, de pildă, evoluţia prevăzută a coeficientului de schimb, în comparaţie cu nivelul înregistrat la Ministerul Construcţiilor Industriale (mai bun, în ansamblu, decît al altor ministere constructoare) :

Grupa de utilaje	Coeficient de schimb la parc activ	
	realizat în medie la M.C. Ind. la 20 IX 1977	prevăzut in Decretul nr. 273 1977
Excavatoare cu echipament de sapă	1,62	
din care :		
– de 0,5–1 mc		1,60
– de peste 1 mc		2,20
Incărcătoare cu cupa de peste 1 mc	1,58	1,80
Macarale turn :		
– de 40–110 tfm	1,46	
– speciale	1,74	
– mai mari de 80 tfm		1,60

Va trebui să se atingă, de asemenea, un coeficient de schimb de cel puţin : 2,50 la drăgi refulante ; 1,80 la buldozere mai mari de 65 CP ; 1,50 la screpere şi autoscrepere, ca şi la cilindri compactori autopropulsaţi mai mari de 8 tf ; 2,50 la instalaţii de forat şi de bătut coloane-piloţi, la cele de săpat şi executat ecrane şi la instalaţiile complexe pentru executarea de tunele ; 1,80 la automacarale şi macarale mobile mai mari de 15 tf ; 1,80 la autobasculante de peste 10,5 t.

4 MECANIZAREA CA O CONCEPŢIE

Prin specializarea unităţilor deţinătoare de utilaj greu se deschide drumul pentru a trece de la mecanizarea lucrărilor ca o simplă alternativă şi opţiune, de la situaţia în care funcţia mecanizatorului — fie el conducător de utilaj, maistru sau inginer — execută ce, cum şi cînd îi comandă constructorul, la **o concepţie tehnologică bazată pe mecanizarea avansată.** Aceste unităţi sînt obligate să participe, alături de antreprenorul general şi proiectant, la **alegerea soluţiilor celor mai adecvate din punct de vedere tehnic şi economic.** În acest scop, întreprinderile de utilaje grele pentru construcţii au, în organizarea lor, ateliere de proiectare pentru tehnologii de mecanizare a lucrărilor de construcţii. Rezolvările vor trebui să aibă în vedere economisirea la maximum a muncii manuale, organizarea raţională a fluxurilor şi compunerea lor cu utilaje de capacităţi reciproc corespunzătoare, obţinerea unor viteze maxime de lucru în condiţiile unei bune calităţi.

5 SPECIALIZARE TEHNOLOGICĂ

A fost adîncită specializarea şi sub raport tehnologic, creîndu-se **staţii de utilaje grele şi transport pentru construcţii, anume dotate pentru categorii aparte de lucrări :**

— în cadrul I.U.G.C. Basarabi, din subordinea Centralei canalul Dunăre-Marea Neagră — staţia Cernavoda, specializată în terasamente şi fundaţii speciale :

— în cadrul Întreprinderii de utilaje grele pentru construcţii de căi ferate Bucureşti — staţia din Braşov, specializată în tuneluri, terasamente şi lucrări de montaje ;

— în cadrul I.U.G.C. a Departamentului de îmbunătăţiri funciare şi construcţii agricole — staţia din Cernavoda, specializată în hidromecanizare şi transporturi fluviale ;

— în cadrul Centralei de mecanizare pentru construcţii industriale — staţia din Bucureşti, specializată în terasamente, hidromecanizare, fundaţii speciale şi lucrări de montaj (celelalte staţii ale centralei avînd în profil lucrări de terasamente şi deservind platformele de pe un anumit perimetru).

În această situaţie se asigură **concentrarea utilajelor necesare completării lanţurilor tehnologice, încărcarea continuă a mijloacelor şi cadrelor specializate,** se creează condiţii mai bune pentru **dezvoltarea şi modernizarea tehnologiilor,** pentru **o eficienţă maximă a investiţiilor destinate creşterii şi înnoirii parcului** cu utilaje avînd performanţe ridicate.

6 ELIMINAREA PARALELISMELOR

În mod curent, pe şantierele de construcţii industriale activează — alături de constructor ca antreprenor general — diverse subantreprize : de instalaţii, montaje, automatizări, izolaţii şi lucrări speciale. Adeseori fiecare din acestea folosea la executarea lucrărilor utilaje proprii sau închiriate de la unităţi prestatoare, cu indici de exploatare nesatisfăcători, fără o concepţie unitară de mecanizare ; capacitatea de întreţinere şi reparaţii era fragmentată, se menţineau funcţii tehnico-administrative paralele.

Complexul de măsuri adoptat prevede ca realizarea mecanizată a lucrărilor să fie astfel organizată, încît **pe fiecare platformă industrială execuţia terasamentelor, fundaţiilor speciale, montarea elementelor de construcţii, instalaţii şi a utilajelor tehnologice să se realizeze, de regulă, de către o singură unitate de mecanizare.**

DE BUNĂ SEAMĂ, aceste avantaje ale noii structuri organizatorice vor fi deplin exploatate în măsura în care ministerele, întreprinderile, şantierele vor acţiona pentru implementarea ei operativă. Ministerul Construcţiilor Industriale, de pildă, a stabilit un program de măsuri care prevede, printre altele : preluarea de către noile staţii de utilaje grele şi a mijloacelor (aflate pînă acum în dotarea trusturilor de execuţie) pentru extracţia şi transportul agregatelor de balastieră, ca şi a tuturor macaralelor-turn, indiferent de capacitate ; dotarea staţiilor cu mijloace de transport cu motoare Diesel, în vederea specializării parcului ; echilibrarea în teritoriu a reţelei de secţii ale staţiilor Centralei de mecanizare şi ale trusturilor, inclusiv sub aspectul capacităţii de reparaţii pentru parcul de utilaj greu, respectiv pentru cel de medie şi mică mecanizare etc. Pentru a nu se produce perturbaţii în activitatea şantierelor, constituirea şi consolidarea noilor staţii şi prelucrarea utilajelor şi personalului s-au făcut treptat, întreaga acţiune urmînd să se încheie la finele lunii viitoare.

Printre principalele probleme care vor trebui să fie urmărite se numără **creşterea indicelui de activizare a parcului, mărirea ponderii utilajelor din parcul activ care lucrează în două schimburi** (la 20 septembrie, el era, la Ministerul Construcţiilor Industriale, de 50% la excavatoare, 40% la încărcătoare, 35% la macarale turn, 60% la macarale speciale), **obţinerea unei cît mai înalte productivităţi fizice pe unitatea de capacitate,** astfel încît **cu acelaşi număr de utilaje să se obţină o sporire substanţială a volumului producţiei de construcţii-montaj.** De asemenea, este necesar să se rezolve în cît mai scurt timp **organizarea activităţii de cercetare-proiectare tehnologică,** a cărei intervenţie să se facă simţită încă la pregătirea lucrărilor noi ce vor fi atacate în acest trimestru şi în prima parte a anului viitor.

Dorin CONSTANTINESCU

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

FORȚELE DE PRODUCȚIE

STRATEGIA GENERALĂ a partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor pentru edificarea comunismului în România, se întemeiază pe creșterea puternică a forțelor de producție, în concordanță cu noile cuceriri ale revoluției tehnico-științifice și presupune totodată amplasarea lor rațională pe întreg teritoriul țării. Ce reprezintă însă forțele de producție și de ce creșterea lor puternică este cerută cu insistență de asigurarea progresului României ?

Forțele de producție constituie o latură a modului de producție, incluzînd forța de muncă și mijloacele de producție, deci factorul personal, viu, activ al producției — **omul** — și deopotrivă factorul material al acesteia — **uneltele de muncă și obiectele muncii.** Principala forță de producție a societății o formează oamenii care muncesc, cu experiența lor de producție, cu deprinderile lor de muncă, cu cunoștințele lor științifice. O dată cu evoluția societății rolul maselor de oameni ai muncii se amplifică neîncetat. Nivelul forțelor de producție este semnificativ oglindit de nivelul de dezvoltare a uneltelor de muncă — elementul cel mai mobil al forțelor de producție — și care exprimă totodată și măsura dezvoltării forței de muncă. În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane **știința a devenit o componentă esențială a forțelor de producție, cu o enormă influență asupra tuturor celorlalte elemente ale acestora.** În unitățile economice moderne, cercetarea științifică se înscrie ca o activitate permanentă, impunîndu-se ca o nouă funcție a lor. Exprimînd conținutul material al producției, raporturile oamenilor față de obiectele și forțele naturii, pe care le folosesc în scopul producerii de bunuri materiale necesare satisfacerii nevoilor de consum, forțele de producție au un caracter dinamic, se află într-o permanentă mișcare și schimbare.

Forțele de producție se manifestă întotdeauna **ca forțe de producție sociale**, în sensul că oamenii produc în societate și paralel cu dezvoltarea forțelor de producție, adîncirea diviziunii sociale a muncii determină adîncirea conexiunilor dintre oameni. Gradul de dezvoltare și eficiența utilizării forțelor de producție se reflectă în nivelul productivității muncii sociale. Constituind latura determinantă a modului de producție, conform legii concordanței relațiilor de producție cu caracterul și nivelul forțelor de producție, ritmul și dinamica forțelor de producție sînt la rîndul lor influențate de natura relațiilor de producție.

Pornind de la această concepție, partidul nostru conduce permanent, cu înaltă competență procesul istoric, complex al creșterii și modernizării forțelor de producție, avînd în vedere, așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul educației politice și culturii socialiste, „**adevărul confirmat în însăși evoluția istorică a omenirii conform căruia dezvoltarea forțelor de producție, condițiile existenței materiale determină atît caracterul relațiilor de producție, al muncii, întregul mod de producție, cît și progresul general al societății umane**". Îndeosebi după Congresul al IX-lea, au fost inițiate acțiuni și măsuri tot mai eficiente de creștere și modernizare a forțelor de producție, de perfecționare a organizării și conducerii acestui proces, ceea ce a determinat și determină îmbogățirea continuă a însăși experienței edificării socialismului. Dezvoltarea accelerată a forțelor de producție constituie o cerință obiectivă pentru înfăptuirea procesului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, al înscrierii României în rîndul țărilor avansate ale lumii.

1. Dezvoltarea multilaterală și în ritm rapid a forțelor de producție, se realizează, înainte de toate prin **continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă, ca o constantă a strategiei evoluției României.** Este un proces care își găsește finalizarea în transformarea industriei în ramura conducătoare a economiei naționale și mărirea substanțială a eficienței muncii sociale, dezvoltarea continuă a bazei tehnico-materiale a socialismului, introducerea amplă a celor mai avansate cuceriri științifico-tehnice în toate domeniile producției materiale, dezvoltarea complexă, echilibrată și în ritm rapid a întregii economii naționale, dezvoltarea armonioasă a întregului teritoriu, creșterea rîndurilor și ridicarea nivelului de pregătire profesională și politică a clasei muncitoare, întărirea rolului ei conducător în societate, îmbunătățirea nivelului de trai al întregului popor, participarea tot mai activă și eficientă a țării noastre la circuitul economic mondial etc. Ilustrativ pentru amploarea dezvoltării forțelor de producție este faptul că întreaga producție industrială a României din anul 1938 se realizează în prezent în numai 8 zile.

Afirmarea tot mai pregnantă a valențelor industriei se află în strînsă corelație cu **intensificarea schimbărilor substanțiale în însăși structura ei.** Are loc astfel amplificarea procesului de dezvoltare accelerată a ramurilor și subramurilor purtătoare de progres tehnic, menite să asigure înzestrarea cu tehnică avansată a tuturor sectoarelor, valorificarea superioară a resurselor materiale și umane ale țării, contribuind decisiv la ridicarea productivității muncii sociale.

2. La baza înfăptuirii politicii partidului de creștere și modernizare a forțelor de producție ale societății socialiste multilateral dezvoltate se află orientarea consecventă de a asigura un raport corespunzător între fondul de dezvoltare și fondul de consum. Rata acumulării din acest cincinal — de 33—34% — corespunde pe deplin atît cerințelor ridicării continue a nivelului de trai cît și necesităților dezvoltării și modernizării în ritmuri înalte a forțelor de producție, asigurînd realizarea unui program de investiții de 1 000 miliarde lei — adică peste 1,8 ori mai mult decît în cincinalul anterior —, asimilarea cuceririlor de mari dimensiuni și extrem de rapide ale științei și tehnicii contemporane.

Reflectînd orientările și prioritățile stabilite în cadrul strategiei generale a dezvoltării intensive a forțelor de producție ale țării noastre, repartizarea pe ramuri și pe teritoriu a investițiilor urmărește dezvoltarea rapidă a ramurilor producției materiale — industria cu precădere, așa cum am arătat, agricultura ca ramură de bază a economiei, construcțiile, transporturile ș.a. — precum și județelor și localităților rămase mai în urmă. O asemenea orientare favorizează atît dezvoltarea cu prioritate a industriei cît și omogenizarea treptată a dezvoltării economico-sociale pe întregul teritoriu, creîndu-se baza trainică pentru **egalitatea în fapt a tuturor cetățenilor României, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale întregului nostru popor.**

3. Accelerarea ritmului de dezvoltare și modernizare a forțelor de producție presupune intensificarea eforturilor în direcția **lărgirii bazei energetice și de materii prime, valorificării și gospodăririi tot mai eficiente a resurselor materiale.** Întărirea criteriilor de raționalitate în gospodărirea, protejarea și valorificarea superioară a resurselor materiale este cerută atît de sarcinile curente cît și de cele de perspectivă ale dezvoltării forțelor de producție. Este un fapt bine stabilit că producția modernă se poate realiza nu printr-un consum excesiv de materii prime și materiale, ci printr-o folosire strict rațională a fiecărei resurse pe baza unor normative elaborate în mod științific. În aceiași parametri de necesitate se înscriu îmbunătățirea continuă a calității produselor, ridicarea nivelului tehnic și perfecționarea tehnologiilor de fabricație, reducerea cheltuielilor materiale, procese concretizate în sporirea eficienței economice. Sînt multiple rațiunile de ordin economic și social care pledează pentru înfăptuirea exemplară a acestor obiective, ele decurgînd atît din realizările obținute în țara noastră, raportate la posibilitățile pe care le avem, cît și din comparația cu indicatorii similari evidențiați pe plan mondial.

4. Așa cum arătam, **o direcție hotărîtoare a creșterii și modernizării forțelor de producție o reprezintă perfecționarea forței de muncă,** pregătirea tehnico-profesională și culturală, capacitatea de creație și înalta conștiință politică a oamenilor muncii. Sarcinile mari ale dezvoltării intensive în etapa actuală, pretinzînd stăpînirea unor tehnologii moderne, a automatizării și cibernetizării, necesită alături de creșterea numerică și ridicarea calitativă a întregului potențial uman atras în producție.

5. Fără îndoială că modernizarea forțelor de producție se află în strînsă conexiune cu **îmbunătățirea și perfecționarea întregului sistem de forme și metode de organizare și conducere a producției,** precum și cu desfășurarea unui **control sistematic** asupra întregii activități economico-sociale.

conf. dr. Dumitru CIUCUR

STABILITATEA PREȚURILOR

(Urmare din pag. 11)

gen, este necesară, în primul rînd, o conlucrare mai strînsă între organele cu atribuții pe linia stabilirii prețurilor și cele care elaborează actele de calitate, pentru definirea mai riguroasă a calității prin precizarea unui minim de parametri ai acesteia și reflectării în prețuri a eventualelor derogări de la calitatea inițială a produselor. În același timp, este necesară intensificarea controlului asupra concordanței dintre prețuri și calitatea produsului în toate stadiile de producție și circulație, un rol important revenind în acest domeniu atît organelor specializate de control, cît și controlului obștesc și în ultimă instanță maselor de consumatori. Trebuie menționat faptul că potrivit indicațiilor conducerii de partid, abaterile de la calitate, constatate de organele de control, ca și depășirea prețurilor medii, sînt cuantificate și luate în calcul la determinarea indicelui general al prețurilor cu amănuntul, ceea ce face ca acesta să reflecte mai complet mișcarea reală a prețurilor din țara noastră.

● Legătura strînsă dintre evoluția prețurilor cu amănuntul și veniturile reale ale populației a determinat **concentrarea tuturor deciziilor de modificare a prețurilor unice** la cel mai înalt nivel al conducerii de stat. Prin aceasta se realizează fundamentarea mai temeinică a unor astfel de modificări, prevenindu-se tendințele unor întreprinderi și organe economice de a-și realiza indicatorii valorici prin majorarea prețurilor, în loc să ia toate măsurile pentru reducerea costurilor și gospodărirea mai rațională a resurselor existente.

Aplicarea conjugată a tuturor acestor instrumente, în condițiile îmbunătățirii continue a aprovizionării populației cu produsele și serviciile necesare și ale unor eforturi susținute de reducere permanentă a costurilor de producție la scara economiei naționale, asigură stăpînirea de către stat a evoluției prețurilor și menținerea acesteia în limitele planificate, contribuind astfel la consolidarea puterii de cumpărare a oamenilor muncii și circulației bănești.

CONCEPUTĂ în contextul dezvoltării dinamice a întregii economii și în strînsă legătură cu creșterea nivelului de trai, stabilitatea prețurilor cu amănuntul constituie o trăsătură dominantă a dezvoltării economiei din țara noastră, fiind înscrisă printre principiile călăuzitoare ale politicii economice statuate în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

CRITERII DE APRECIERE A MUNCII CADRELOR DE CONDUCERE DIN ÎNTREPRINDERI

PERIOADA ACTUALĂ, caracterizată printr-un intens proces de dezvoltare şi perfecţionare a activităţii economice, în conformitate cu directivele Congresului al XI-lea al partidului, implică, în mod firesc, transformări, pe multiple planuri între care problemele conducerii unităţilor economice deţin o poziţie centrală. În acest context cadrelor de conducere, laolaltă cu masele largi de oameni ai muncii, le revin sarcini dintre cele mai importante, impunîndu-se perfecţionarea rapidă a activităţii lor din mai multe puncte de vedere şi lichidarea cu hotărîre a lipsurilor care se mai manifestă.

La recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. consacrată dezbaterii problemelor organizării şi conducerii activităţii de partid, a tuturor domeniilor vieţii sociale, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** releva această necesitate, precizînd că avem hotărîri bune precum şi capacitatea de a le înfăptui, dar că **„Nu ştim încă să organizăm şi să conducem în mod corespunzător activitatea de înfăptuire a lor"**.

Evaluarea sistemică a activităţii cadrelor de conducere

PERFECŢIONAREA în continuare a activităţii cadrelor de conducere implică o evaluare cît mai riguroasă a ei, o stabilire explicită a criteriilor şi metodelor de apreciere.

Pornind de la sarcinile etapei actuale se poate afirma că se impune extinderea şi aprofundarea conceperii evaluării muncii cadrelor de conducere într-o viziune sistemică, luînd în considerare principalii factori politici, economici, tehnici, organizatorici, sociologici implicaţi. O evaluare sistemică a muncii cadrelor de conducere cere, în mod imperios, o integrare a acesteia în evaluarea de ansamblu a activităţii unităţii în care respectivele cadre îşi desfăşoară activitatea, luarea în considerare a elementelor specifice respectivei unităţi. Cunoaşterea acestora şi folosirea lor în procesul evaluării are menirea de a facilita surprinderea integrală şi completă a cauzelor şi factorilor care, în împrejurările existente, condiţionează activitatea cadrelor de conducere şi rezultatele ei.

Ştiinţa contemporană a dat posibilitatea formulării unor cerinţe mai concrete care să servească drept temeiuri esenţiale în modelarea evaluării muncii personalului. Astfel evaluarea cadrelor de conducere este necesar să aibă un caracter unitar, în sensul utilizării aceloraşi criterii şi în acelaşi mod pentru toate persoanele care ocupă funcţii identice sau asemănătoare, astfel ca, la eforturi şi rezultate egale, titularii posturilor de conducere să beneficieze de aceeaşi apreciere.

Veridicitatea rezultatelor evaluării depinde de asemenea, într-o măsură apreciabilă de luarea în considerare a activităţii depuse într-o perioadă reprezentativă. Formularea de aprecieri cu caracter global la adresa unor cadre de conducere a întreprinderilor pe temeiul rezultatelor şi comportamentului într-o perioadă scurtă poate adesea să nu fie edificatoare pentru potenţialul lor real.

Calitatea şi rigoarea evaluării muncii personalului este condiţionată într-o măsură apreciabilă şi de utilizarea unor metode şi tehnici adecvate. Avînd în vedere complexitatea şi diversitatea muncii de conducere, se impune folosirea unui arsenal variat de procedee de evaluare. Astfel, pe lîngă metode şi tehnici de evaluare generală, pertinente pentru toate categoriile de personal — notaţia, aprecierea funcţională, observaţia psihologică ş.a. — sînt recomandabile şi procedeele de evaluare specifice — cazurile, teste de autoevaluare etc. Îndeosebi este eficientă metoda cazurilor, bazată pe constituirea de echipe intercompartimentale,care permite o evaluare aprofundată a activităţii cadrelor de conducere.

În efectuarea evaluării personalului de conducere nu sînt suficiente doar cerinţele cu caracter metodologic. Calitatea evaluării este condiţionată sensibil şi de calitatea informaţiilor utilizate. Ştiinţa conducerii recomandă ca în evaluarea muncii oamenilor să se utilizeze doar informaţiile certe, verificabile, eliminînd sau avînd în vedere cu multă prudenţă informaţiile nesigure sau confuze.

În sfîrşit, o ultimă cerinţă majoră cu care este confruntată evaluarea cadrelor de conducere în prezent se referă la finalizarea acestui proces. Eficienţa evaluării personalului, mai ales pe planul perfecţionării pregătirii, comportamentului şi muncii, este determinată în bună măsură de comunicarea operativă şi integrală a aprecierilor persoanei implicate, care astfel poate să ia măsuri de remediere a lipsurilor, de ridicare a nivelului politic şi profesional, corespunzător cerinţelor în continuă creştere.

Dubla funcţie a cadrelor de conducere : politică şi profesională

CADRELE DE CONDUCERE din economia României au două funcţii principale : profesională şi politică. Realizarea fiecăreia presupune un sumum de calităţi şi, implicit, un set de criterii de apreciere strîns legate între ele.

Din punct de vedere profesional, cadrele sînt apreciate, în principal, în funcţie de capacitatea decizională şi de capacitatea operaţională, de acţiune. Aşa cum se ştie, natura muncii de conducere implică cu preponderenţă aptitudinea de a identifica probleme, de a fixa obiective, de a stabili alternative de realizare şi de alegere a alternativei celei mai bune. Fireşte, toate acestea presupun o anumită capacitate intelectuală, cunoştinţe şi metode de conducere, familiarizarea cu specificul domeniului etc. Luarea unor decizii eficiente este condiţionată hotărîtor de temeinica cunoaştere a politicii partidului şi statului nostru, cît şi a legislaţiei în vigoare. Desigur, nu se cere aceeaşi capacitate decizională pentru toate cadrele de conducere. Intensitatea capacităţii decizionale cerute variază cu eşalonul ierarhic. Indiferent de nivel însă, calitatea deciziilor luate de cadrele de conducere reprezintă un criteriu de bază, de neînlocuit, în evaluarea activităţii acestora.

Capacitatea decizională nu este însă suficientă. În chip necesar ea trebuie să se completeze cu capacitatea de acţiune. În fapt, calitatea deciziei are efect numai în măsura în care se concretizează în rezultate, ceea ce nu este posibil fără aportul operaţional al cadrelor de conducere. Ca atare, potenţialul de operaţionalizare a deciziilor, atît a celor proprii, cît şi a celor luate de organele de conducere ierarhic superioare, reprezintă un alt criteriu major în evaluarea muncii personalului de conducere.

O abordare conjugată şi concomitent mai analitică a capacităţii decizionale şi operaţionale relevă că acestea se bazează pe o serie de alte elemente ce pot servi drept criterii de apreciere, între care un loc principal îl ocupă calitatea relaţiilor cu oamenii. Cercetările întreprinse de numeroşi specialişti au relevat că aptitudinea de a lua decizii şi de a le aplica este determinată într-o proporţie apreciabilă de obţinerea de la colectiv a informaţiilor necesare şi a aportului lor pentru prelucrarea acestora, de puterea de convingere, de motivare a persoanelor implicate, de oportunitatea şi utilitatea aplicării hotărîrilor luate etc.

O expresie a capacităţii cadrelor de conducere de a a lucra cu oamenii muncii o reprezintă frecvenţa cu care ei se află în mijlocul colectivului, îndeosebi în sectoarele de producţie. Concentrarea eforturilor cadrelor de conducere asupra activităţii de producţie, adică asupra componenţei unităţii economice în care se află investită cea mai mare parte din resursele materiale ale acesteia, unde lucrează majoritatea personalului este o chezăşie a îndeplinirii exemplare a sarcinilor.

În legătură indisolubilă cu latura profesională a muncii de conducere se manifestă latura politică. Experienţa muncii de conducere din miile de unităţi economice existente în România a demonstrat şi demonstrează caracterul lor unitar. În condiţiile proprietăţii socialiste asupra mijloacelor de producţie, al conţinutului profund umanist şi mobilizator al planurilor de dezvoltare economico-socială a României, cadrele de conducere, exponente ale poporului, sînt investite cu sarcini, competenţe şi responsabilităţi deosebite, ce reclamă înalte calităţi politice alături de cele profesionale.

Avînd deci în vedere şi ipostaza de oameni politici a cadrelor de conducere din întreprinderi, este normal ca o seamă de criterii de evaluare a muncii lor să aibă un conţinut predominant politic. Între acestea am menţiona cu prioritate nivelul de conştiinţă socialistă.

Experienţa celor trei decenii de construcţie a socialismului în România a evidenţiat fără putinţă de tăgadă apreciabilul impact pe care îl are nivelul de conştiinţă al cadrelor de conducere asupra propriilor rezultate şi asupra realizărilor unităţilor în care îşi desfăşoară activitatea. Pe lîngă notabilele realizări obţinute în acest domeniu, reflectate în ultimă instanţă în ritmul dinamic al dezvoltării economice a României, s-au observat însă şi o serie de deficienţe.

În procesul evaluării muncii cadrelor de conducere o grijă deosebită este necesar să se acorde modalităţilor concrete de manifestare a conştiinţei lor socialiste. Astfel, respectarea şi aplicarea fermă a principiilor eticii şi echităţii socialiste, spiritul de răspundere, disciplina, modestia, spiritul de tovărăşie, de colectivitate, reprezintă indicii fundamentale asupra realizării funcţiei politice de către cadrele de conducere. Abaterile, fie şi minore de la aceste principii, trebuie luate în considerare cu toată atenţia, în conformitate cu însuşi conţinutul lor.

Din rîndul criteriilor politice de evaluare a muncii cadrelor de conducere nu poate să lipsească contribuţia lor la dezvoltarea nivelului de conştiinţă al întregului colectiv. Climatul existent la locurile de muncă, comportarea colectivului reprezintă o oglindă fidelă a nivelului şi aptitudinilor politice al conducătorilor respectivi. **„Trebuie să acţionăm pentru ridicarea nivelului de conştiinţă al maselor largi populare, spunea secretarul general al partidului, pentru a înţelege bine că, fiind proprietar şi producător în acelaşi timp, fiecare om al muncii poartă o răspundere nemijlocită pentru felul cum se desfăşoară activitatea în unitatea economico-socială în care lucrează".**

Un element care capătă o pondere sporită în rîndul etaloanelor care servesc în evaluarea muncii cadrelor de conducere este contribuţia lor la adîncirea democraţiei socialiste, a autoconducerii şi autogestiunii muncitoreşti. Prin această prismă trebuie examinate relaţiile dintre cadrele de conducere şi organele de conducere colectivă. În perspectivă, în condiţiile accentuării democraţiei socialiste, a perfecţionării conducerii colective ,fără îndoială că ponderea acestui criteriu va creşte.

Evident, elementele menţionate sînt departe de a epuiza întreaga gamă a criteriilor ce pot să servească în evaluarea personalului de conducere. Înainte de a încheia dorim să ne referim şi la unele elemente noi ce se conturează în ultimii ani.

Realizarea evaluării personalului în general şi a muncii cadrelor de conducere în special tinde să dobîndească într-o proporţie crescîndă un caracter colectiv, participativ. Astfel aprecierea activităţii cadrelor de conducere se discută, se aprobă, în cadrul colectivelor în care acestea lucrează nemijlocit. Practic, întreg personalul unităţilor economice participă nemijlocit sau prin reprezentanţii lor, în cadrul adunărilor generale ale oamenilor muncii, la evaluarea activităţii cadrelor de conducere care fac parte din consiliile oamenilor muncii.

Din păcate, nu de puţine ori formularea aprecierilor are un caracter formal, astfel, încît scopurile urmărite prin efectuarea lor nu sînt atinse decît în mică măsură. Se impune deci un salt calitativ în acest domeniu, care să determine valorificarea integrală a avantajelor democratizării evaluării cadrelor de conducere, instaurarea unui climat de exigenţă şi de critică constructivă favorabil perfecţionării lor pe mai departe. După cum sublinia **tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea sa rostită la Consfătuirea în domeniul propagandei, cadrelor de conducere din diferitele domenii „au o răspundere directă în faţa partidului, în faţa oamenilor muncii şi trebuie să se afle permanent sub controlul acestora, să răspundă în faţa maselor de felul cum îşi desfăşoară activitatea".**

Concomitent se impune amplificarea în ritm rapid a caracterului previzional al evaluării personalului, adică, să se aibă în vedere nu numai contribuţia acestora la realizarea obiectivelor pe termen scurt ci şi a celor strategice. Aceasta semnifică să se aibe în vedere acele elemente care reflectă nu numai potenţialul prezent al cadrelor ci şi perspectiva creşterii acestui potenţial. Generalizarea abordării previzionale a evaluării personalului este de natură să asigure constituirea unei puternice rezerve de cadre aspect, asupra căruia a pus accentul în nenumărate rînduri conducerea de partid şi de stat, tovarăşul Nicolae Ceauşescu personal.

Continuarea perfecţionării evaluării cadrelor de conducere într-o viziune sistemică, pe baza utilizării unui complex echilibrat de criterii, are rezultate pozitive pe multiple planuri. Evident în acest proces, expresie a adîncirii democraţiei noastre un rol din ce în ce mai important îl au organele de conducere colectivă, înşişi oamenii muncii.

Ovidiu NICOLESCU

Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (IV)

ELEMENTE ALE COMUNICĂRII ÎN CADRUL NEGOCIERILOR COMERCIALE

PROCESUL COMUNICĂRII în cadrul activității de negociere este consacrat realizării dezideratelor participanților la negociere. Relația de comunicare a unor parteneri de tranzacție se cere să fie condusă de către aceștia în mod rațional, pentru a putea crea o ambianță de înțelegere. Toate eforturile lor se cer concentrate spre pregătirea climatului de conlucrare necesar discutării condițiilor negoțului.

Un instrument principal de realizare a comunicării în negociere îl constituie limbajul tratativelor. Desigur, nu poate fi considerat unicul instrument, dar apreciem că nu exagerăm socotindu-l principal. În ultima vreme devine tot mai evidentă pe plan mondial tendința de profesionalizare a modului de a desfășura negocierile. Analiza metodelor de negociere, prin prisma principiilor și formelor convenite de desfășurare a relațiilor internaționale, constituie subiectul unui număr mare de lucrări de sinteză cu caracter istoric. Aceasta dovedește preocuparea crescîndă a specialiștilor domeniului pentru evaluarea experienței acumulate în acest domeniu și pentru folosirea cît mai rațională și eficientă a negocierilor în relațiile interstatale. 1)

Limbajul național, limbajul internațional și negocierile

RELAȚIILE INTERNAȚIONALE au cunoscut de-a lungul timpurilor mai multe sisteme, practici și teorii în domeniul limbajului de desfășurare a comunicării între reprezentanții statelor. 2)

Persoanele ce reprezintă state diferite și se întîlnesc pentru a rezolva prin negocieri probleme de interes comun se află în situația de a ține seamă de necesitatea exprimării clare a intereselor statelor lor naționale. În aceste condiții se ridică implicit întrebarea : Ce limbă se va folosi pentru desfășurarea tratativelor și încheierea înțelegerilor ?

Este de remarcat că din cele mai vechi timpuri pînă după cel de al doilea război mondial în relațiile diplomatice s-au folosit limbile statelor cu cea mai mare putere politică și economică. Pînă la apariția perioadei numită de noi antică documentele aduc mărturii despre folosirea limbilor sumeriană, akkadiană (babiloneană), asiriană, persană și a limbajului aramaic. În antichitate se remarcă folosirea limbilor greacă, latină și chineză, iar în evul mediu se adaugă araba și spaniola (limbajul castilian). Secolul al XV-lea inaugurează un nou mod de a vedea lucrurile și se recunoaște ca limbă internațională în relațiile diplomatice — limba franceză — fiind păstrată prin străduința deosebită a diplomației franceze. La mijlocul secolului al XVII-lea — limba franceză — deși recunoscută ca limbă diplomatică, începe să-și împartă supremația cu limbile engleză și germană, reapărînd, de asemenea, pe plan internațional limba spaniolă — limbi care au avut calitatea de limbi diplomatice regionale pînă în această perioadă.

Înființarea Ligii Națiunilor, aduce cu sine o nouă revedere a problemei limbajului diplomatic oficial, iar Conferința de la San Francisco (1945) a stabilit ca limbi oficiale în relațiile diplomatice, limbile chineză, engleză, franceză, rusă, spaniolă și introduce noțiunea de limbă diplomatică de lucru, respectiv documentele oficiale se redactează în cele cinci limbi și toate convorbirile (direct sau prin translator) se poartă în una din cele cinci limbi.

Pe planul relațiilor bilaterale există desigur ca normă de reprezentare stabilită în decursul timpului și înscrisă în protocolul unora din state sau acceptată prin uzanță, folosirea limbii țării gazdă sau, la înțelegere, a altei limbi cunoscută participanților la tratative. Se remarcă astfel că tendințele de democratizare a relațiilor internaționale — urmare a modificării raportului de forțe precum și eforturilor unor spirite înaintate pe plan mondial — pot fi materializate și prin maniera alegerii limbajului diplomatic.

Folosirea unui număr restrîns de limbi în relații internaționale prezintă avantaje și dezavantaje : este, în orice caz, adecvată tratativelor multilaterale, datorită necesității de comunicare rapidă și concomitentă între delegațiile statelor participante care, dacă sînt în număr de 149 ca în cazul O.N.U. sau de 93 ca în cazul GATT, ar implica o muncă uriașă și cheltuieli foarte mari dacă s-ar pune problema traducerii simultane în tot atîtea limbi.

Pe planul relațiilor bilaterale se practică folosirea unei limbi la înțelegere între parteneri — din curtoazie, se preferă cea a țării gazdă. Aceasta este uzanța cea mai nimerită și cea mai democratică, avînd tendința să se generalizeze.

Încercînd o „însumare" a avantajelor și dezavantajelor folosirii unui număr mare de limbi în relații internaționale, dr. Parkker Moon și Alexander Ostrower3) afirmă, de exemplu în ce privește comerțul și schimbul de lucrări științifice sau literare, că diversitatea lingvistică ar constitui un obstacol. Desigur aceasta este o viziune unilaterală și neacceptabilă asupra lucrurilor. În această privință este necesar să se țină seama de o multitudine de considerente de ordin politic, economic și practic. Bunăoară, însușirea unor limbi de „circulație mondială" reprezintă o problemă dificilă pentru țările mici. În primul rînd însușirea unei limbi străine cere cheltuieli materiale și timp, apoi nu întotdeauna se poate ajunge la stăpînirea perfectă și la folosirea corectă a tuturor sensurilor și subtilităților limbii respective.

Există multe avantaje recunoscute ale diversității limbajului, de exemplu cunoașterea și răspîndirea tezaurelor specifice ale culturii popoarelor conduce la o apropiere mai mare între națiuni, deoarece permite să se constate moduri asemănătoare de gîndire și interpretare, concepții de viață asemănătoare — exprimate în limbi diferite. Tot mai frecvent cei ce participă la negocieri constată că atunci cînd cunosc limba partenerilor asistă la manifestări și atitudini afectiv emoționale din partea celor cărora li se vorbește și li se scrie în limba maternă. Toate aceste avantaje au caracter practic în desfășurarea unor negocieri și sînt favorabile ideii și necesității democratizării relațiilor internaționale și pe această cale.

Desfășurarea tratativelor comerciale atît pe plan multilateral, cît și bilateral solicită calități deosebite 4), cunoștințe de specialitate, un limbaj specializat care are un anume caracter de „tehnică comercială" și „de comercializare" și care reprezintă prin sine o formă importantă de comercializare. Menționăm, în acest sens, existența unei preocupări permanente din partea specialiștilor în comerțul internațional pentru adoptarea unui mod de a discuta propriu evoluției relațiilor de colaborare și cooperare, a unui limbaj specific tranzacțiilor comerciale,

drd. Ioana ERDŐS DUMITRESCU

(Continuare în pag. 24)

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Neweconomics-ul și neoliberalismul monetarist

EŞEC COMUN ŞI FALSE CONVERGENŢE (I)

„EXPERIENȚA PRACTICĂ" — în planul politicii economice — a celor două orientări doctrinare dominante în țările capitaliste – neweconomicsul și neoliberalismul monetarist — a făcut ca optimismul ce a caracterizat gîndirea economică burgheză în sfertul de veac postbelic să ia sfîrșit. Dura realitate a tot mai gravelor dereglări ale mecanismului reproducției, care au afectat întreaga lume capitalistă dezvoltată, s-a manifestat cu o forță ce face imposibilă răstălmăcirea ei apologetică — a demolat încrederea în capacitatea științei economice burgheze de a oferi factorului politic instrumente eficiente de redresare a acestui mecanism. Întregul arsenal aflat la dispoziția neokeynesismului și neoliberalismului — rezultat al unor cercetări indiscutabil laborioase și sub unele aspecte, de incontestabilă valoare științifică — se dovedește lipsit de potență operațională în eforturile de conservare a unui sistem care a intrat, cum opina prof. T Postolache1), într-o nouă fază — faza descendentă a capitalismului monopolist de stat.

Este adevărat că încă mulți economiști impută evoluția agravantă a contradicțiilor economiei capitaliste — concretizată în fenomenele stagflației și slumpflației – orientărilor în politica economică impusă de curentele adverse. Milton Friedman considera acum doi ani că „ceea ce a dus la actuala situație a inflației cu două cifre au fost tocmai cheltuielile prea mari ale administrației"2), efectuate în conformitate cu recomandările orientării neokeynesiste. Analizele și concluziile consilierilor economici de orientare neoliberală imputau și ele situația creată volumului mare al cheltuielilor bugetare, deși admiteau că ele erau determinate, într-o importantă măsură, de necesitatea asigurării „securității sistemului", atenuării tensiunilor sociale pe care criza le generează — prin creșterea cheltuielilor pentru asigurări sociale, sănătate și învățămînt. Constatînd însă dezechilibrul generator de inflație și pledînd pentru măsuri antiinflaționiste, economiștii se zbat neputincioși în fața șomajului. Căci, după cum recunoșteau economiștii oficiali, a devenit evident caracterul eronat al părerii simpliste că ar exista posibilitatea de alegere a ritmului permisibil al inflației pentru reducerea nivelului șomajului.3) Aceasta și pentru faptul că ar fi puțin probabil să se poată determina cu o oarecare exactitate ce ritm de creștere a masei bănești în circulație este necesar pentru a asigura un anumit ritm de creștere a PNB real.4)

La rîndul lor, reprezentanții neweconomics-ului impută neoliberalilor forma tot mai îngrijorătoare a „recesiunii" și mai ales pericolul adîncirii și prelungirii ei. Paul Samuelson îl considera (în martie 1975) pe Arthur Burns responsabil pentru pericolul ca S.U.A. să intre într-o gravă depresiune, ca urmare a măsurilor de restrîngere a creditului și în general a cererii, pe care le-a adoptat în calitate de președinte al Băncii Federale de Rezerve.5) Dar subliniind, în mod justificat, pericolul adîncirii crizei și recomandînd măsuri care să frîneze creșterea șomajului ajuns la un nivel devenit periculos din punct de vedere social, neokeynesiștii se zbat și ei neputincioși în fața inflației. P. Samuelson recunoștea că „...încă nu cunoaștem... cum să controlăm inflația fără să creăm șomaj"6), iar R. L. Miller și R. M. Williams notau dezarmați : „după toate probabilitățile, creșterea prețurilor a devenit acum tot atît de inevitabilă ca și moartea și impozitele".7)

Este evident că în asemenea condiții disputele dintre neokeynesiști și neoliberali, care au jalonat de fapt întreaga perioadă postbelică — cu unele efecte pozitive pentru investigația științifică — și-au pierdut caracterul de confruntare teoretică ; ele au în primul rînd sensul unor justificări sui-generis pentru eșecurile politicilor pe care le-au inspirat.

Ambele orientări s-au dovedit ineficiente sau, mai direct spus, cum o face reputatul prof. Robert Triffin de la Yale University, realitățile evoluției economiei capitaliste atestă „falimentul răspunsurilor tradiționale date problemelor economice variabile, atît de către mecanismul pieței libere, cît și de politicile intervenționiste".8) Recunoașterea eșecului ambelor doctrine ca reflectînd „inconsistența", sau, cum se exprimă

FIŞE

CONSTANTIN DROPU
FLĂMÎNZI
un nume
în istorie
1977

• *Constantin Dropu autorul volumului* Flămînzi, un nume în istorie *(Comitetul de cultură și educație socialistă a județului Botoșani, 1977, 278 p.) a realizat o frescă a acestei vechi vetre de sat românesc, definită de autor ca o așezare de țărani harnici și dîrji și „o verigă din neîntrerupta salbă de localități" peste care istoria trecînd, a lăsat ecouri, din ale căror multiple înțelesuri cel de participare activă la determinarea cursului ei domină de departe.*

Autorul, descriind locurile, oamenii, starea lor socială, condițiile economice, desfășurarea faptelor pe bază de documente selectate cu discernămînt din noianul pe care l-a avut la dispoziție, dă prilejul cititorului să reflecteze asupra evenimentelor tragice petrecute la 1907, să le pătrundă mai adînc sensul, cartea contribuind astfel să dea noi rezonanțe numelui comunei Flămînzi – care în curînd va deveni oraș.

W. Leontief despre mijloacele financiare pentru o nouă ordine economică

• *La o anchetă a revistei L'EXPANSION (nr. 110/sept. 1977) asupra viitorului economiei mondiale, Wassily Leontief susține, sub titlul* Moins d'armements pour plus d'égalité *(Mai puține înarmări pentru mai multă egalitate), necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale. Pentru a scădea – spune el – pînă în anul 2000 ecartul dintre venitul național pe locuitor de la 1 la 12, cum este acum, la 1 la 7, în condiții în care venitul național se va fi dublat în țările dezvoltate, trebuie instaurată o nouă ordine economică, modificînd profund natura relațiilor dintre statele dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate. Pentru aceasta „singurele rezerve financiare disponibile în lume sînt cheltuielile pentru armament". S.U.A., de exemplu, consacră 8 la sută din venitul lor național pentru înarmări. Dacă acest procentaj va fi menținut pînă în anul 2000, bugetul militar american va depăși 200 de miliarde de dolari în prețuri constante. „O reducere a acestor cheltuieli – spune W.L. – ar permite să se degajeze vastele resurse necesare pentru a corija inegalitățile de nivel de viață între națiuni".*

Piața și previziunile economice

• *Thomas E. Mullaney scrie în INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE (19 IX 1977), sub titlul* Clouds over Wall Street Disturb Forecasters *(Norii de deasupra Wall Street-ului neliniștesc pe previzioniști), că situația de pe piață creează în ultima vreme noi griji oamenilor de afaceri și, printre alții, și celor ce se ocupă de prognoze economice. Aceștia ar continua să considere piața ca fiind capabilă să ofere predicții demne de încredere, deși evidența pe termen lung denotă că nu a fost chiar atît de infailibilă. Studiile ar arăta că piața a prognozat șase din cele zece recesiuni postbelice, cu alte cuvinte doar în 60 la sută din cazuri. Unii analiști văd în tendința actuală a pieței ceva asemănător cu ce s-a petrecut în ultima recesiune și, în consecință, se întreabă dacă istoria nu se va repeta. Deși oamenii de afaceri au deci din nou motive de îngrijorare, mulți economiști – spune autorul – au impresia că*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

R. A. Gordon, lipsa de relevanţă a teoriilor pe care se bazează, caracterul eronat al postulatelor şi implicit incapacitatea explicativă şi prognostică a acestor teorii, a căpătat un caracter generalizat în literatura economică americană din ultimii ani.

Şi nu este de mirare că, tocmai în virtutea conştiinţei, fie ea şi limitată, a carenţelor fiecăreia din orientări, dincolo de menţinerea unor profiluri particulare şi a unei opoziţii nu de puţine ori ostentative, se poate uşor observa un proces de „convergenţă" pornit din ambele direcţii.

Iniţiativa în această privinţă aparţine neokeynesiştilor. Încă în 1969, cu ocazia celebrei dispute M. Friedman — W. Heller, acesta din urmă a lansat chemarea către „un acord de dezarmare" între economiştii celor două orientări ; el a făcut primul pas în această direcţie, recunoscînd că cercetările monetariştilor asupra funcţiei şi rolului banilor au o mare importanţă pentru înţelegerea mecanismului funcţionării economiei capitaliste[9]. „Studiile lui Friedman arată că banii sînt importanţi"[10] scrie P. Samuelson, recunoscînd, de asemenea, importanţa „redescoperirii banilor", şi fenomenelor monetare pe care analiza „macroeconomică virtual le ignorase cu rezultate păgubitoare" — cum spune McCracken[11]. Şi este cunoscut faptul că exponenţii neweconomics-ului şi-au integrat în arsenalul instrumentelor lor de politică economică tehnicile monetare de control şi influenţare a economiei. La rîndul lor, neoliberalii nu numai că au apelat la metodele neokeynesiste de politică economică dar şi în plan teoretic s-a părăsit rigiditatea ostentativă pe care Friedman o afişa în menţionata dispută cu Heller. El nu se mai manifestă ca un „bătăios antikeynesian", cum era caracterizat, ci începe să afirme o poziţie tot mai apropiată de ceea ce în mod curent este numit „sinteza" neokeynesismului cu neoclasicismul.

În primul rînd, ideea „bugetului ocupării depline" — construită pe o optică asupra mecanismului economic ce contravine concepţiei monetariste — este acum acceptată de M. Friedman. Şeful şcolii monetariste americane, sub presiunea realităţii mişcării economiei capitaliste, care nu vrea să se conformeze schemei sale teoretice, trece pe poziţiile unui relativism care reflectă de fapt o serioasă erodare a fundamentelor ideologice ale neoliberalismului. Încă în 1970 el arăta că de fapt deosebirile dintre exponenţii diferitelor orientări au mai mult un caracter empiric decît teoretic, că ele sînt mai curînd deosebiri de accente, priorităţi şi aprecieri decît de conţinut.[12] „Nici una din cele trei teorii — afirma el un an mai tîrziu —teoria cantitativă a banilor, teoria venituri-cheltuieli (adică keynesiană, n.n.) şi teoria monetară a venitului nominal (friedmaniană n.n.) nu pretind a fi teorii finite, complet elaborate, ale oscilaţiilor pe termen scurt ale mărimilor economice globale. Ele trebuie privite mai curînd ca bază teoretică a analizei ce determină categorii mult mai largi în cadrul cărora se va desfăşura elaborarea ei mai departe".[13]

În lumina acestor „reciproce cedări" ar părea justificată afirmaţia unui „centrist" şi „pragmatic" ca Paul McCracken că „Noi sîntem astăzi martorii unei treptate convergenţe a punctelor de vedere opuse. Într-un sens hegelian o sinteză este în curs de desfăşurare, şi eu nu văd dificultăţi teoretice în a o atinge..."[14]

Vom încerca să argumentăm în continuare că nu este şi nu poate fi vorba de o convergenţă propriu-zisă, de o apropiere din ambele sensuri.

Vasile PILAT

---

[1] T. Postolache, Capitalismul monopolist de Stat, Buc., 1975

[2] M. Friedman, Wonderland Scheme, Newsweek, ian. 1975

[3] Economic Report of the President, 1975, Washington, 1975, p. 136.

[4] Idem, Washington 1976, p. 39.

[5] P. Samuelson, A Burns Depression ? Newsweek, 3 martie, 1975.

[6] Citat după Arrigo Levi, Journey among the Economists.

[7] R. L. Miller and R. M. Williams. The Economics of National Issues, San Francisco, 1972, p. 1.

[8] Financial Times, 29 ian. 1975 ; În legătură cu această stare de profundă criză a gîndirii economice burgheze ortodoxe, vezi şi J. K. Galbraith : Economics and the Public Purpose, Boston, 1973 ; Money, London, 1975 ; W. Heller, What's Right with Economics ? In : American Economic Review, martie, 1975, pp. 1—26 ; R. A. Gordon, Rigor and Relevance in a Changing Institutional Setting. In : American Economic Review, martie, 1976, pp. 1—14.

[9] M. Friedman and W. Heller, Monetary vs Fiscal Policy, p. 70.

[10] După Arrigo Levi, op. cit., p. 39.

[11] Idem, p. 44.

[12] M. Friedman. A Theoretical Framework for Monetary Analysis. The Journal of Political Economy, nr. 2, 1970, p. 234.

[13] M. Friedman. Monetary Theory of Nominal Income. The Journal of Political Economy, nr. 2, 1971, p. 332.

[14] După Arrigo Levi, op. cit., p. 44.

FIŞE

ezitarea şi scepticismul lor depăşesc cu mult trăsăturile negative vizibile astăzi în starea economiei americane.

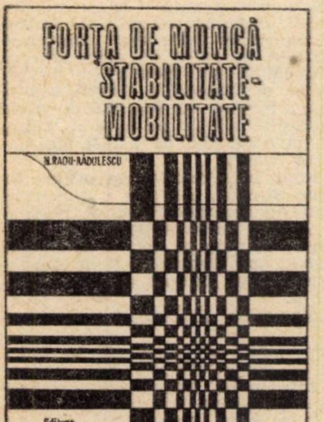
FORŢA DE MUNCĂ STABILITATE-MOBILITATE
N. RADU-RĂDULESCU
Editura ştiinţifică şi enciclopedică

• *În cartea sa* Forţa de muncă. Stabilitate — mobilitate *(Editura ştiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1977, 200 p.), Nicolae Radu-Rădulescu şi-a propus, pe baza unei cercetări de teren şi a unei experimentări efectuate timp de patru ani în special în cadrul Combinatul chimic Făgăraş, să pună la punct o metodologie de diagnoză a fenomenului fluctuaţional din întreprinderile industriale şi, pe baza rezultatelor obţinute, să sugereze conducătorilor de întreprinderi, precum şi specialiştilor în probleme social-umane uzinale, metode de acţionare asupra fenomenului de fluctuaţie în faza lui latentă, astfel încît să poată creşte simţitor şansa prevenirii fluctuaţiei efective la nivelul întreprinderii. Cercetarea fenomenului fluctuaţiei — spune N.R.R. — nu numai de pe poziţia economistului, ci şi a psihologului social, oferă suportul obiectiv de sesizare a unor aspecte multivalente ale acestuia. De pildă, încurajînd transpunerea în viaţă a aspiraţiilor profesionale ale tinerilor, se întăreşte de fapt atitudinea pozitivă a acestora faţă de muncă, creşte starea de satisfacţie personală şi moralul oamenilor, avînd drept urmare îmbunătăţirea climatului psihosocial din întreprindere.*

J. Szita
Perspectives for all-European Economic Co-operation
A.W. SIJTHOFF, LEYDEN
AKADÉMIAI KIADÓ BUDAPEST

Lucrarea Perspectives for all-European Economic Cooperation *(Perspective pentru cooperarea economică între toate ţările europene), editată la Leyden şi Budapesta, 1977, 372 p., de dr. János Szita, prezintă concluziile unor cercetări efectuate timp de mai mulţi ani referitoare la posibilităţile extinderii cooperării intraeuropene. După autor, modificările care s-au produs în economia mondială în ultimele două decenii, al căror efect cumulativ s-a resimţit în anii recenţi, şi care au contribuit la rezultatele Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, creează posibilitatea afirmării unei noi etape în cooperarea economică intraeuropeană. În elaborarea lucrării, autorul s-a călăuzit după următoarele principii : cooperarea trebuie să se dezvolte pe o bază care să cuprindă toate ţările europene, fără a se limita la o parte sau alta a ei ; posibilităţile de cooperare economică trebuie explorate nu numai pentru anii imediat următori, ci pe termen lung, chiar pînă la sfîrşitul mileniului ; cooperarea economică nu poate fi limitată la comerţul exterior, ea ar trebui înţeleasă în sensul cel mai larg al cuvîntului, acoperind toate domeniile şi procesele economice semnificative, ştiinţa şi tehnologia, ca şi interconexiunile lor diverse.*

ELEMENTE ALE COMUNICĂRII

(Urmare din pag. 21)

a unui vocabular specializat şi a unei maniere specifice de folosire a limbajului comercial în cadrul sistemelor de argumentare cunoscute.

Referindu-ne la fazele de detaliu menţionate mai sus, ne vom opri şi asupra limbajului negocierilor comerciale (nu în sens de limbă, ci de sistem de comunicare). Punctăm cîteva probleme pe care le considerăm importante :

- A Condiţiile prealabile ale unei discuţii de colaborare eficientă ;
- B Vocabularul profesional necesar pentru o comunicare coerentă, clară şi eficientă ;
- C. Considerarea sistemelor de argumentare ca instrumente ale negocierii, în dorinţa realizării fazei de convingere reciprocă asupra respectării intereselor participanţilor, pentru realizarea unei tranzacţii reciproc avantajoase.

A. Condiţii prealabile ale unei discuţii de colaborare eficientă

ACESTE CONDIŢII apar în viziunea specialiştilor în mod diferit. În prezenta abordare am ţinut seama de cadrul general actual de desfăşurare a relaţiilor internaţionale, de dorinţa de colaborare şi cooperare, de necesitatea respectării principiului egalităţii şi respectului reciproc al partenerilor.

Menţionăm că pe baza cercetărilor făcute, şi a luării în considerare a aspectelor implicării afective specifice negociatorilor români apar ca obiectiv necesare următoarele condiţii prealabile desfăşurării dialogului de negociere.

1. Începerea discuţiei să se bazeze pe un raţionament care să poată crea semne de întrebare ;
2. Să se accepte de la început ideea că discuţia poate provoca schimbări în propriul raţionament iniţial ;
3. Să se folosească o argumentare corectă, concretă şi convingătoare, adecvată situaţiei în cauză ;
4. Fiecare participant să se considere angajat într-o conlucrare fructuoasă şi elevată pentru elucidarea problemelor în discuţie ;
5. Să se aprecieze tot timpul punctele divergente şi convergente ;
6. În privinţa punctelor convergente, ambii parteneri să-şi definească corect poziţia ;
7. Să se încerce selecţionarea clară a punctelor divergente şi să fie dirijată comunicarea punctelor de vedere către elemente ce pot conduce spre o înţelegere parţială sau totală ;
8. Participanţii în argumentare este bine să folosească cele mai potrivite metode pentru fiecare situaţie şi moment al tranzacţiei ;
9. Să se identifice cu atenţie concluziile ;
10. Să se aibă permanent în vedere faptul că „a dezbate“ nu ar trebui să fie niciodată similar cu „a te bate“.

Evident aceste condiţii nu sînt exhaustive, modelul fiind pasibil de perfecţionare.

B. Vocabularul negocierilor

ÎN SECOLUL NOSTRU nu se mai poate vorbi numai de cultură în general, ci şi de cultură pe domenii de activitate, de cultură profesională, de exemplu. Recunoaşterea reciprocă a persoanelor specializate într-un domeniu este relativ uşoară în cadrul comunicărilor verbale sau scrise, ce au loc între ei, datorită limbajului de obicei asemănător şi a folosirii corecte a vocabularului de specialitate pe care şi-l descoperă în cadrul convorbirilor. Vocabularul de specialitate se însuşeşte în decursul procesului de specializare şi depinde de gradul de profesionalizare. De asemenea, în decursul specializării în domeniul negocierilor, este necesar să se înveţe iniţial şi să se construiască, în timp, un vocabular cu totul specific şi riguros de negociere, care să se adauge cunoştinţelor în domeniul comerţului exterior.

Menţionăm că pentru orice negociator se înscrie în rîndul obligaţiilor sale importante :

În primul rînd informarea proprie asupra tuturor aspectelor şi implicaţiilor obiectului negocierilor, menţinerea permanentă a legăturii cu firma pentru a se şi a o informa asupra desfăşurării negocierilor, în scopul comunicării unor informaţii cît mai exacte între agentul comercial — firmă şi partener extern.

În al doilea rînd, agentul comercial este necesar să aibă în vedere faptul că el reprezintă firma în relaţiile cu partenerul de tranzacţie.

În al treilea rînd agentul comercial trebuie să fie în orice moment pregătit pentru a oferi partenerului de tranzacţie informaţiile necesare desfăşurării negocierilor.

În al patrulea rînd, agentul comercial prin profesie răspunde pentru condiţiile de eficienţă şi pentru efectuarea vînzării produselor firmei.

Pentru a fi convingător, negociatorul trebuie să desfăşoare cu toată competenţa, precizia şi tactul necesar discuţiile cu interlocutorii săi.

Pentru desfăşurarea discuţiilor „omul de afaceri“ îşi construieşte un „vocabular propriu“ în scopul exprimării simple şi eficace a argumentelor şi în acelaşi timp a sugerării ideii că este sensibil faţă de preocupările celuilalt sau celorlalţi participanţi la tranzacţie. Pentru orice negociator este important să înţeleagă faptul că „numai omul este capabil să folosească sensibilul pentru a ajunge la inteligibil şi apoi să folosească inteligibilul pentru a schimba sensibilul“[5].

În acest vocabular — în care este necesară în afară de politeţe ireproşabilă, care este un atribut de la sine înţeles, o percepere corectă a expresiilor care pot exprima ideea ce se doreşte a fi comunicată, lexicul de specialitate se cere a fi utilizat raţional, o atentă selecţie a acestuia poate conduce la crearea climatului necesar pentru o bună cooperare care să fie dorită şi realizată cu concursul partenerului. În acest scop este bine să se evite în vocabular unele cuvinte şi expresii care nu sînt de natură să creeze ambianţa necesară şi să se folosească cu grijă altele similare, dar cu modificări de nuanţă şi îmbunătăţiri de sens.[6]

Menţionăm că există pe plan internaţional o preocupare deosebită pentru „vocabularul profesional“ al negociatorilor[6].

Încercăm să sugerm deasemenea unele expresii ce sînt de natură să conducă la o atmosferă de conlucrare şi înţelegere în comparaţie cu altele care ar putea avea efecte negative şi deci nu ar fi indicate a fi utilizate în asemenea împrejurări.

Ar fi util să spunem :	**Nu ar fi util să spunem :**
Investiţie	Cheltuială
Responsabilitate	Sarcină
Dumneavoastră	Eu
Dată	Termen
Confraţi	Concurenţi
A reflecta	A ezita
Neînţelegere	Dezacord
Remarca dv. este interesantă	Sînteţi primul care spuneţi aceasta
Experienţa arată	După părerea mea
Cum gîndiţi dv. ?	Eu cred
Aveţi dreptate, dar...	Greşiţi

Continuarea formulării vocabularului propriu de negociere este necesar să constituie o preocupare permanentă pentru orice participant la tratative. Modificările tot mai rapide şi frecvente ce au loc în relaţiile economice internaţionale demonstrează că pentru orice negociator este permanent necesar să-şi adapteze limbajul evoluţiei relaţiilor interstatale.

---

[1] Amintim că există o literatură bogată incluzînd hotărîri din istoria diplomaţiei, începînd cu corespondenţa de la EL-AMARNA (secolul al XI-lea şi al XIV-lea î.e.n.) şi pînă la lucrările ample ce se publică şi sînt astăzi în dezbatere în cadrul O.N.U. organismele sale, în cadrul organismelor regionale de cooperare şi colaborare între state precum şi lucrări de specialitate publicate în decursul timpului de către diferiţi diplomaţi reprezentanţi ai statelor, conducători sau membri ai guvernelor. Menţionăm că şi în ţara noastră se desfăşoară o muncă asiduă de cercetare a documentelor oficiale şi arhivelor în dorinţa de a se identifica, prin prisma judecăţilor momentului istoric pe care îl trăim, modalităţile şi posibilităţile de adaptare la condiţiile de astăzi ale sistemelor de negociere practicate în decursul vremii.

[2] Din momentul în care o limbă anume este folosită ca mijloc de comunicare între reprezentanţii unor state diferite, serveşte desfăşurării relaţiilor diplomatice, ea este instrument de comunicare între persoanele care au ales-o în această calitate. Astfel, limba naţională a uneia dintre părţile în tranzacţie sau o altă limbă în care se negociază devine limbă de comunicare pe plan internaţional, transformîndu-şi şi specializîndu-şi vocabularul de negociere, însuşindu-şi cuvinte specifice desfăşurării tratativelor în speţă.

[3] A. Ostrower, „Limbaj, drept şi diplomaţie“, Philadelphia, University of Pensilvania Press, 1965, p. 68, 69.

[4] Calităţile necesare negocierilor reprezintă un element de mare importanţă, în desfăşurarea modernă a dialogului de negociere pentru realizarea unor contracte sau înţelegeri între părţi. Negociatorul trebuie să reuşească să exprime pentru sine cazul părţii cu care tratează într-o formă clară şi explicită ca şi cum ar fi în locul acesteia (a se vedea şi Stroe Marcus „Empatia“, Editura Academiei de Ştiinţe Sociale a R.S.R., 1971).

Calităţi dezirabile : corectitudine, exactitate, calm, răbdare, perseverenţă, stăpînire de sine, simţul oportunităţii, spirit de cooperare, fermitate, demnitate, rapiditate în gîndire, imaginaţie, curajul şi simţul răspunderii, spirit de acomodare, instrucţie generală şi de specialitate, cunoştinţe privind mecanismul negocierilor.

[5] Henri Wald, Comunicare şi sensibilitate, Viaţa Românească nr. 10 din octombrie 1974, p. 39—42.

[6] Niestle Jaques Esparcieux, Manuel de l'agent comercial, Ed. Celşe, Paris, 1973 ; Jean Belanger, Tehnique et pratique de l'argumentation, Ed. Dunod, Paris, 1972.

DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ — baza dinamismului economiilor naționale ale țărilor socialiste

EVOLUȚIA SOCIETĂȚII OMENEȘTI în perioada postbelică, înfăptuirea revoluției tehnico-științifice contemporane, au reliefat cu și mai multă acuitate importanța industriei ca bază a dinamismului economiilor naționale. Luînd în considerare cerințele progresului economico-social rapid, partidele comuniste și muncitorești din țările socialiste au situat înfăptuirea industrializării economiei naționale sau a dezvoltării și modernizării industriei deja existente ca principală direcție a strategiei pe termen lung.

Referindu-se la realizările obținute în acest domeniu în țara noastră, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia că **„întotdeauna partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea, ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, sporire rapidă a avuției naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale“.**[1]

Evoluția industriei în ultimele decenii evidențiază creșteri importante pentru toate țările socialiste, dar în special pentru cele care au pornit la construirea noii orînduiri de la un nivel mai scăzut de dezvoltare industrială. În intervalul 1960—1976 de pildă, volumul producției globale industriale a sporit de 6,4 ori în România, 4,9 ori în Bulgaria, 4 ori în Polonia, 3,4 ori în U.R.S.S., 2,7 ori în Ungaria, de 2,6 ori în R.D.G. și Cehoslovacia[2].

Dinamismul producției industriale a fost susținut de politica de investiții dusă de statele socialiste. Numai în ultimul cincinal ponderea investițiilor destinate industriei a reprezentat — în totalul investițiilor în sfera producției materiale — 54,3% în Bulgaria, 52,5% în Cehoslovacia, 64,4% în R.D.G., 50,1% în Polonia, 59,6% în România, 50,5% în Ungaria și 48,6% în U.R.S.S.[3].

O evoluție rapidă au cunoscut țările socialiste nu numai în privința producției industriale globale, ci și raportat pe locuitor — indicator care reflectă mai elocvent forța economică a unei țări. Datele tabelului nr. 1 arată dinamica producției unor mijloace de producție și bunuri de consum în intervalul 1950—1975. Pașii mai mari făcuți de țările mai puțin dezvoltate au permis o anumită apropiere între țările socialiste europene sub raport economic, proces care continuă și în actualul cincinal. Totuși, cifrele absolute vorbesc despre menținerea încă a unor importante decalaje, ceea ce impune în continuare sporirea eforturilor interne și pe plan internațional pentru a se asigura condițiile necesare accelerării procesului de apropiere și egalizare a nivelurilor dezvoltării economice a țărilor socialiste.

ȚINÎNDU-SE SEAMA de imperativul modernizării economiilor naționale, de necesitatea valorificării superioare a resurselor materiale și umane, cea mai rapidă dinamică în industria țărilor socialiste din Europa au cunoscut-o ramurile care stau la baza progresului tehnic — construcția de mașini și chimia (vezi tabelul nr. 2). Aceasta a determinat creșterea ponderii ramurilor menționate, respectiv a grupei A, în ansamblul producției industriale. Pe planul fiecărei economii naționale consecința directă a fost ridicarea nivelului înzestrării tehnice a muncii, perfecționarea proceselor tehnologice, lărgirea bazei de materii prime, creșterea gradului de acoperire a necesităților reproducției lărgite din interior, concomitent cu participarea mai intensă la circuitul economic mondial, și — în ultimă instanță — sporirea eficienței producției sociale.

Tabelul nr. 1

Dinamica producției pe locuitor a unor produse industriale în perioada 1950-1975 (1950 = 100)

	Bulgaria	Cehoslovacia	R.D.G.	Polonia	România	Ungaria	U.R.S.S.
Energie electrică	2630	536	474	749	1945	605	796
Oțel	de 371 ori	385	711	437	1320	311	366
Ciment	602	391	821	540	860	420	842
Fibre chimice	—	207	187	250	3750	475	3800
Țesături tip bumbac	399	130	268	175	305	176	172
Zahăr	710	104	132	130	458	152	291
Încălțăminte	675	1540	1175	780	550	586	245

Sursa : Calculat după Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV — 1976, p. 115—119 și Ekonomika stran soțializma — 1968, Moscova, 1969, p. 248

Ascensiunea industrială a stat la baza înzestrării tehnice a celorlalte ramuri ale economiei naționale a fiecărei țări socialiste, potențîndu-le producția. Promovarea progresului tehnic în agricultură a permis, alături de sporirea producției agricole eliberarea unei mari părți a forței de muncă din această ramură și dirijarea ei către activități neagricole, favorizînd creșterea productivității muncii sociale.

Politica de industrializare în ritm susținut și schimbările din agricultură produse pe această bază au antrenat mutații importante în caracterul economiilor naționale ale țărilor socialiste din Europa, reflectate în structura pe ramuri a forței de muncă și a venitului național. Datele tabelului nr. 3 sînt semnificative și ne permit să desprindem cîteva concluzii :

a) Principala tendință în structura forței de muncă constă în creșterea absolută și relativă a populației ocupate în industrie, paralel cu scăderea celei din agricultură, tendință ce se va menține în perspectiva anilor '90.

b) Munca din industrie este mai eficientă comparativ cu cea depusă în celelalte ramuri ale producției materiale. De exemplu, în 1975 în România un procent din populația ocupată în industrie crea 1,69 procente din venitul național, iar în agricultură 0,44 procente. În proporții diferite constatarea este valabilă și pentru celelalte țări.

---

[1] **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, Ed. politică, București, 1977, p. 17.

c) Crește aportul industriei la crearea venitului național în toate țările analizate și, în special, în Polonia, România și Ungaria.

d) Compararea eficienței muncii din industrie și agricultură în intervalul 1960—1975 reliefează faptul că, odată cu creșterea gradului de promovare a progresului tehnic în agricultură, are loc o apropiere a productivității muncii din cele două ramuri de bază ale producției materiale.

Tabelul nr. 2

Ritmul mediu anual de creștere a producției în perioada 1961-1975 (%)

	Bulgaria	Cehoslovacia	R.D.G.	Polonia	România	Ungaria	U.R.S.S.
Total industrie							
1961—1965	11,7	5,2	5,8	8,4	13,8	7,5	8,6
1966—1970	10,9	6,7	6,5	8,3	11,9	6,2	8,5
1971—1975	9,1	6,7	6,5	10,5	12,9	6,4	7,4
Construcția de mașini și prelucrarea metalelor							
1961—1965	18,4	6,5	8,1	14,3	17,0	9,7	12,4
1966—1970	15,6	9,2	8,2	12,3	15,8	7,7	11,7
1971—1975	14,7	8,5	6,6	14,2	18,1	8,1	11,4
Chimie (fără celuloză și hîrtie)							
1961—1965	17,0	10,7	7,5	13,3	24,7	16,9	13,4
1966—1970	21,5	9,8	6,1	13,1	20,8	12,9	11,7
1971—1975	11,6	9,9	8,4	12,3	15,8	10,5	10,3

Sursa: Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV — 1976, p. 59—60

REALIZĂRILE obținute în dezvoltarea producției materiale, în condițiile modernizării structurilor economice pe baza aplicării descoperirilor din știință și tehnică, se oglindesc și în evoluția venitului național. În intervalul 1960—1975, calculat pe locuitor, venitul național a sporit cu 42% în Bulgaria, 27% în Cehoslovacia, 32% în R.D. Germană, 52% în Polonia, 63% în România, 32% în Ungaria, 26% în U.R.S.S.[4]).

În perioada examinată România a cunoscut cel mai înalt ritm de creștere a venitului național pe locuitor dintre țările socialiste și printre cele mai rapide din lume. Menținerea în continuare, în actualul cincinal și în deceniul următor, a unui ritm susținut de creștere economică ne va permite să realizăm în 1990 un venit național pe locuitor de 2 500—3 000 dolari, să reducem decalajul față de țările dezvoltate.

Dacă dinamica venitului național reprezintă o funcție în raport cu evoluția structurii economiei naționale, cu ritmul de creștere a diferitelor sale ramuri, la rîndul său — prin modul în care este utilizat — venitul național influențează direct asupra creșterii economice. O constantă a politicii statelor socialiste o constituie alocarea unei însemnate părți din venitul național pentru dezvoltare. În 1975 această parte a fost cuprinsă între 21,9% în R.D. Germană și 37,2% în Polonia. În România rata fondului de dezvoltare a sporit de la un cincinal la altul, în actualul deceniu situîndu-se la circa 34%.

Tabelul nr. 3

Evoluția structurii venitului național și a populației ocupate pe principalele ramuri* (în % față de total = 100)

Țara și ramura		Venitul național		Populația ocupată		Unități de venit național create de un procent din populația ocupată în ramura respectivă	
		1960	1975	1960	1975	1960	1975
Bulgaria	IC	52,7	59,8	27,1	41,5	1,94	1,44
	AS	32,2	22,0	55,5	28,1	0,58	0,78
Cehoslovacia	IC	74,1	76,5	45,6	47,7	1,62	1,60
	AS	14,7	8,3	25,9	15,2	0,57	0,55
R. D. Germană	IC	63,4	70,2	48,3	49,5	1,31	1,42
	AS	16,4	10,0	17,2	11,4	0,95	0,88
Polonia	IC	50,0	65,4	32,2	39,7	1,55	1,65
	AS	30,3	12,6	44,2	30,6	0,69	0,41
România	IC	51,0	65,5	20,0	38,7	2,55	1,69
	AS	34,9	16,6	65,6	38,1	0,53	0,44
Ungaria	IC	48,2	59,9	34,0	43,9	1,42	1,39
	AS	30,8	16,3	38,9	22,7	0,79	0,72
U.R.S.S	IC	62,3	64,1	32,3	37,9	1,93	1,69
	AS	20,7	16,8	38,7	22,7	0,53	0,74

Sursa: Calculat după Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV-1976, p. 43-44, 411.

*) IC = industrie și construcții; AS = agricultură și silvicultură

Edificarea socialismului în România, cu transformările de esență, revoluționare, pe care le-a antrenat, a permis afirmarea scopului suprem al politicii Partidului Comunist Român de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, afirmarea plenară a personalității umane. Astfel, în intervalul 1950—1975 venitul național total a sporit de 10 ori iar pe locuitor de 7,8 ori, retribuția reală a crescut de peste 3,2 ori, veniturile reale pe locuitor de 3,7 ori, volumul desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist s-a mărit — pe locuitor — de aproape 9 ori, iar cel al serviciilor pentru populație de (asemenea, pe locuitor) — de peste 7 ori. În același interval consumul mediu pe locuitor la carne, grăsimi, zahăr, țesături sau confecții a crescut de circa 3 ori.

În ceea ce privește decalajele care ne mai despart de țările avansate, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, România își propune ca, într-o perioadă relativ scurtă, să se apropie — din punct de vedere al dezvoltării economice — de țările respective, pe baza folosirii posibilităților deschise de realizările de pînă acum și a înfăptuirii Directivelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

dr. Maria PONTA
dr. Georgeta MACARIE

Universitatea
„A. I. Cuza“ Iași

---

[2]) Calculat după Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV-1976, p. 59 și „Revista economică“, nr. 23/1977, p. 26.

[3]) Calculat după Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV-1976, p. 39 și 43.

[4]) Calculat după aceeași sursă, p. 42.

Reuniunea de la Belgrad

PREOCUPĂRI PRIVIND COOPERAREA ECONOMICĂ

ÎN MAREA SALĂ a complexului „Sava“ din capitala R.S.F. Iugoslavia au început la 4 octombrie a.c. lucrările reuniunii reprezentanților celor 35 de state participante la Conferința pentru securitate și cooperare din Europa, intrată în vocabularul curent sub denumirea de „Reuniunea de la Belgrad“. Eveniment de mare însemnătate politică în viața continentului, și în general pe arena internațională, Reuniunea de la Belgrad este chemată să facă o evaluare aprofundată a modului în care țările participante la Conferința de la Helsinki au trecut, în baza Actului final, la aplicarea prevederilor acestuia, în scopul de a găsi și a conveni asupra unor măsuri concrete pentru impulsionarea procesului de aplicare în continuare a prevederilor documentului amintit, pentru asigurarea continuității conlucrării în forme multilaterale a țărilor europene, S.U.A. și Canada.

Majoritatea reprezentanților țărilor participante au subliniat necesitatea analizării, cu înaltă răspundere politică, a situației create în Europa după Conferința pentru securitate și cooperare și, prin această prismă, au scos în evidență faptul că rezultatele obținute pînă acum în aplicarea Actului final, mai ales în domeniul militar, nu îndreptățesc așteptările popoarelor.

Aspectele cooperării economice între statele europene au ocupat un loc important în luările de cuvînt, apreciindu-se că în acest domeniu rezultatele au fost mai pregnante, atît în ceea ce privește creșterea schimburilor reciproce de mărfuri cît și cooperarea industrială și în producție.

Țările mici și mijlocii au apreciat că însăși semnarea Actului final a dat un impuls pozitiv dezvoltării colaborării în domeniul economiei, comerțului, al cooperării industriale și tehnico-științifice, al mediului înconjurător etc.

Marcînd importanța cooperării subregionale în Europa, țările balcanice, între care și România, precum și alte țări de pe continent cum ar fi Belgia sau Austria, au menționat, drept una din realizările în domeniul aplicării prevederilor Actului final, cooperarea internațională începută în Balcani, și au subliniat necesitatea continuării procesului prin convocarea unei noi reuniuni axate pe cooperarea economică și tehnică.

În aceiași termeni au fost apreciate acțiunile de cooperare, în special în domeniul combaterii poluării apelor, dintre țările din bazinul Mării Mediterane. Reprezentanții țărilor în cauză au făcut precizări că orice inițiative în zonele respective sînt binevenite și vor fi sprijinite ca atare, aceasta fiind în interesul tuturor participanților.

ALĂTURI DE ROMÂNIA, și alte țări europene au evocat necesitatea ca reuniunea să continue să acționeze pentru adoptarea de hotărîri care să stimuleze cooperarea și dezvoltarea economică a țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv necesitatea instaurării unei noi ordini economice internaționale.

Corespondență din Belgrad

După cum s-a subliniat în luările de cuvînt al unor delegații participante la Reuniune, luarea în considerare a intereselor țărilor în curs de dezvoltare constituie obligația tuturora și, totodată, răspunderea comună față de obiectivul realizării unei noi ordini economice internaționale.

Avînd în vedere situația grea a muncitorilor emigranți din țările dezvoltate din Europa, mulți reprezentanți ai statelor din sudul continentului (Portugalia, Italia, Turcia, Iugoslavia) au susținut necesitatea ca Reuniunea să se pronunțe și să adopte măsuri concrete pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale acestora și familiilor lor.

În cadrul Reuniunii s-a subliniat faptul că, cu toate rezultatele obținute pînă în prezent, pentru aplicarea integrală a prevederilor Actului final sînt necesare măsuri ca: eliminarea discriminărilor de ordin comercial-economic din calea schimburilor reciproce de mărfuri, acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate, lichidarea deficitelor din balanțele comerciale, înlăturarea protecționismului excesiv, practicat de unele țări dezvoltate de pe continent. Unele țări occidentale continuă încă să abordeze cooperarea economică în sensul relațiilor de la bloc la bloc, ceea ce este contrar spiritului și literei Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

Și de data aceasta s-a subliniat rolul pe care-l pot juca organismele pan-europene, cum ar fi C.E.E./O.N.U., în promovarea și amplificarea raporturilor economice dintre țările europene, desigur adaptîndu-și activitățile și mecanismele de transpunere în viață a hotărîrilor luate la realitățile existente, contribuind în acest fel la democratizarea relațiilor economice dintre state, la așezarea lor pe baze mai echitabile, mai eficiente, în folosul tuturor.

PORNIND de la existența și întărirea în continuare a interdependenței economice dintre țări, România — prin reprezentantul său — a subliniat faptul că Reuniunea de la Belgrad trebuie să confirme hotărîrea statelor participante de a continua fără nici un fel de reținere dezvoltarea cooperării economice în toate domeniile, pe baza egalității și avantajului reciproc. În acest sens, Reuniunea ar urma să dezbată noi forme și mijloace de extindere a cooperării economice, atît pe cale bilaterală cît și multilaterală, să stimuleze raporturile dintre statele participante. După părerea României adoptarea de inițiative în legătură cu dezvoltarea cooperării industriale și tehnico-științifice, precum și a colaborării în domeniul agriculturii, ar prezenta un interes deosebit. Totodată, țara noastră s-a pronunțat în favoarea organizării unor întîlniri consacrate cooperării economice, schimbului de informații asupra cercetărilor tehnico-științifice și cercetărilor din alte domenii. În acest context, România sprijină propunerile Uniunii Sovietice privind organizarea unor conferințe general-europene în domeniile transportului, energiei, mediului înconjurător și din alte sectoare de interes reciproc.

Referindu-se la importanța pe care o capătă astăzi în lume lupta pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, reprezentantul țării noastre a arătat că problemele colaborării economice în Europa nu ar trebui să fie analizate izolat, ca și cum n-ar avea nicio legătură cu problemele cooperării economice pe plan mondial. De aceea, țările participante trebuie să acționeze pentru instaurarea unor raporturi economice internaționale stabile, ele trebuie să-și sporească eforturile pentru găsirea de soluții pentru problemele economice fundamentale care frămîntă omenirea, avîndu-se în vedere interesul dezvoltării necontenite a tuturor statelor și îndeosebi a țărilor în curs de dezvoltare.

Fără îndoială că numai după prima săptămînă de dezbateri generale este greu de tras o concluzie asupra evoluției lucrărilor Reuniunii de la Belgrad, în discutarea și adoptarea de hotărîri în domeniul cooperării economice. Urmează ca în săptămînile viitoare țările participante să-și expună în continuare pozițiile, să vină cu propuneri concrete. Un lucru pozitiv trebuie semnalat dintru început, și anume acela că toate delegațiile s-au pronunțat în favoarea dezvoltării relațiilor economice dintre țările europene, pe cele mai diverse planuri, Reuniunea oferind o posibilitate în plus pentru impulsionarea procesului în această direcție.

dr. Ion POROJAN

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Petrolul în semestrul I 1977

ÎN primul semestru al acestui an producția de petrol a lumii nesocialiste a fost de 1,2 miliarde tone, cu 6,2% mai mare decît în pericada corespunzătoare a anului trecut, dar cu 2,9% mai mică decît în semestrul II 1976, relevă revista „Petroleum Economist". În cazul țărilor membre ale O.P.E.C., producția primului semestru al anului (764,3 mil. t) a fost cu 6,8% mai mare decît în semestrul I 1976, dar cu 5,2% mai mică decît în semestrul II. Cea mai mare producție din lumea nesocialistă a obținut-o și în semestrul I 1977 Arabia Saudită (228 750 t), urmată de S.U.A. (220 070 t), în vreme ce creșterea cea mai însemnată s-a înregistrat în Marea Nordului (cu 154%). Anglia a extras în primele șase luni ale acestui an 17 380 t petrol, mai mult decît dublul producției din precedentele șase luni.

Pulsul economiei canadiene

ORGANIZAȚIA privată de cercetări „Conference Board of Canada" apreciază că în cursul anului viitor ritmul de creștere al economiei canadiene se va accelera întrucîtva, produsul național brut urmînd să sporească cu 5,5% față de o majorare estimată la 3% în acest an. Se scontează, pe de altă parte, pe o ușoară încetinire a dinamicii inflaționiste a prețurilor cu amănuntul, respectiv pe o crestere cu 6,5% a nivelului acestora, față de peste 7,5% (evaluări) în anul curent.

Se consideră, totodată, că înviorarea activității economice (de pildă, mărirea cu 4% în 1978 a investițiilor de capital destinat mașinilor și utilajelor) nu va fi suficientă pentru o îmbunătățire simțitoare a situației în domeniul ocupării forței de muncă. Ca atare, șomajul se va menține la un nivel ridicat (șomerii reprezentau în semestrul II a.c. circa 8% din efectivul forței de muncă).

Concurență intensă pe piața occidentală a automobilelor

ÎN PRIMELE cinci luni ale acestui an, exportul japonez de automobile (autoturisme și utilitare) a fost cu 10,4% mai mare decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Întrecînd previziunile, exportul japonez ar putea depăși pe ansamblul anului în curs 4 milioane de unități, adică practic dublul nivelului din 1973. Creșterea este cu atît mai notabilă dacă se ține seama de reprecierea yenului. În fața acestei ofensive comerciale, Anglia a limitat ponderea automobilelor nipone la 10% din înmatriculări, intenționînd acum o limitare similară și la importul de autoutilitare, produs la care în numai cîteva luni firmele japoneze au ajuns să dețină 7% din totalul vînzărilor pe piața engleză.

În S.U.A. vînzările de automobile le întreceau în iunie cu 17% pe cele din aceeași lună a anului 1976, în condițiile unei majorări cu 56% a importurilor, mai ales din Japonia, în legătură și cu măsurile de economisire a carburantului. La mărcile americane vînzările au crescut cu numai 11%.

Constructorii de automobile vest-germani speră, la rîndul lor, să fabrice în acest an peste 4 milioane autovehicule, depășind astfel recordul de 3,98 milioane datînd din 1971. În primul semestru a.c. exportul vest-german la acest capitol a sporit cu 7%.

Relații economice Iugoslavia — S.U.A.

ÎN ULTIMII zece ani volumul comerțului dintre Iugoslavia și S.U.A. a crescut într-un ritm anual de aproape 11%, ajungînd în 1976 la o valoare de 723 milioane dolari. Investițiile comune constituie una din formele de cooperare financiară și în producție între întreprinderi din cele două țări, care au un efect foarte favorabil asupra stabilității relațiilor lor economice. Această formă de cooperare economică s-a materializat pînă acum în încheierea unui număr de 24 acorduri în domeniul investițiilor comune între firme americane și parteneri iugoslavi. Cel mai mare număr de acorduri a fost încheiat în domeniile producției de alimente, materiilor prime și generatoarelor de energie, vehiculelor rutiere, mașinilor electrice și în industria electronică.

Orientări în dezvoltarea economică

Brazilia: perspective pentru industria chimică

INDUSTRIA CHIMICĂ braziliană, relativ nouă, dar în plină dezvoltare, va atinge pînă în anul 1979 un ritm de creștere de 12%. Specialiștii brazilieni apreciază însă că ritmul este relativ mic în raport cu necesitățile și că vor trebui făcute eforturi pentru a fi majorat în perioada următoare la 20%. Din datele înscrise în planul pe anii 1975—1979 rezultă că la toate produsele de bază ale industriei chimice se prevăd sporuri cantitative însemnate.

Conform unor estimări oficiale, producția industrială de îngrășăminte chimice se va majora de la circa 600 mii tone în 1975 la aproximativ 1220 mii tone în 1979, prin intrarea în producție de noi capacități și modernizarea celor existente. Se are în vedere ca pînă în 1980 Brazilia să-și acopere în întregime din producția proprie necesarul de îngrășăminte azotoase, urmînd să importe în continuare îngrășăminte potasice și fosfatice, avînd o mare capacitate de absorbție pentru această categorie de produse.

Începînd cu anul 1978 Brazilia își va spori sensibil producția de sodă calcinată, de cauciuc sintetic (în 1980 cînd va reuși să-și acopere în întregime necesarul din producție proprie va obține 282 mii tone de cauciuc sintetic), rășini sintetice, clor (în 1973 circa 737 mii tone) și fibre chimice.

Pentru încurajarea industriei chimice autohtone autoritățile braziliene vor lua unele măsuri de contingentare a importurilor. Astfel, pentru fiecare tonă importată de îngrășăminte chimice, cumpărătorul va trebui să dovedească că a consumat din producția țării o anumită cantitate. O instituție specială (Superintendencia de Boracha) controlează activitatea de import și comercializare a cauciucului. Pentru fiecare tonă de produse din categoria rășinilor sintetice, importatorul brazilian trebuie să depună în prealabil la bancă o sumă — în monedă națională — echivalentă cu prețul a trei tone. La importurile de fibre sintetice nu se vor mai acorda credite, se vor percepe taxe vamale mai ridicate etc., în vederea stimulării producției interne.

Cu toate că se prevede ca pînă în 1980 Brazilia să se autoaprovizioneze integral la numeroase produse chimice, se apreciază că practic nu se vor putea respecta toate termenele de intrare în funcțiune la noile obiective, situație care va determina efectuarea de importuri.

EVOLUȚII MONETARE

SĂPTĂMÎNA 3—7. X. 1977 a fost caracterizată prin continuarea tendinței de depreciere a **dolarului S.U.A.** față de ansamblul valutelor occidentale. Această mișcare pare să fi fost urmarea directă a estimărilor făcute de oficialități americane că deficitul probabil al balanței comerciale a S.U.A. pe anul în curs va fi de peste 30 milarde dolari. Pentru a veni în sprijinul valutei americane, în acest interval majoritatea băncilor centrale occidentale au cumpărat dolari cu monedele lor naționale.

„Vedeta" săptămînii prezentate a fost **yenul japonez,** care încheind intervalul la circa 258,75 yeni pentru 1 dolar a realizat o repreciere de 2% în raport cu închiderea precedentă, de 264,05 yeni. Această evoluție reprezintă în mare măsură reacția piețelor valutare față de estimările care prevăd că în ciuda măsurilor de restrîngere a exporturilor, paralel cu o sporire mai accentuată a importurilor, soldul balanței comerciale a Japoniei pe anul în curs va fi totuși de circa 14 miliarde dolari. **Marca vest-germană** a manifestat o tendință de repreciere, atingînd un nivel maxim de 2,2895 mărci pentru 1 dolar, pentru ca în final să se situeze cu 0,9% peste cursul de închidere din săptămîna precedentă. Considerînd această repreciere ca prea accentuată observatorii se așteaptă la o redresare parțială a dolarului. **Francul elvețian** a avut o evoluție oscilantă, atingînd la închidere un nivel de repreciere de circa 0,6% comparativ cu intervalul trecut, respectiv 2,3240 franci pentru 1 dolar. **Francul francez** s-a remarcat prin constanța tendinței sale de repreciere în raport cu dolarul. La finele săptămînii francul francez cota la un nivel de circa 4,8710 franci pentru 1 dolar (repreciere cu circa 0,7%). **Lira sterlină** a continuat să se reprecieze în raport cu dolarul, în pofida politicii de intervenție a Băncii Angliei, atît pe piața valutară (prin cumpărarea de dolari), cît și pe piața de depozite (prin reducerea de la 6 la 5,5% a dobînzii minime de împrumut). La închiderea săptămînii lira sterlină a atins un nivel maxim pentru ultimele 12 luni al cursului său în raport cu dolarul și anume 1,7606 dolari pentru 1 liră sterlină. De remarcat că pe piața eurodepozitelor nivelul dobînzii la liră sterlină a scăzut sensibil la toate perioadele.

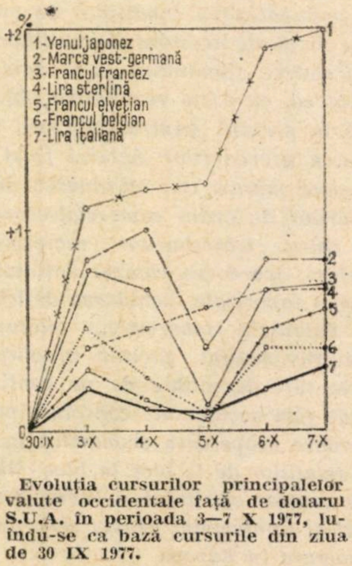

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 3—7 X 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 30 IX 1977.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat o creștere accentuată la cele în eurodolari (cu 0,375%).

Prețul aurului la Londra, după cea de a 14-a licitație organizată de FMI la 5.X.1977, a înregistrat un recul, al doilea fixing pe data de 7. X. 1977 fiind de 153,95 dolari/uncie, față de 155,45 dolari/uncie al doilea fixing la 3. X. 1977.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

ECONOMIE MONDIALA

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

TRATAMENTUL PREFERENȚIAL ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE ÎN DOMENIUL TRANSFERULUI DE TEHNOLOGIE (I)

TRATAMENTUL PREFERENȚIAL în favoarea țărilor în curs de dezvoltare constituie unul din principiile esențiale ale noii ordini economice mondiale. Acest principiu decurge din constatarea că noțiunea egalității juridice pentru cei care sînt fundamental inegali este neadecvată. Aplicarea tratamentului preferențial pe bază de nereciprocitate față de țările în curs de dezvoltare este destinată să compenseze poziția dezavantajoasă a acestor țări în economia mondială, contribuind la accelerarea progresului lor, la eliminarea decalajului care le desparte de țările dezvoltate. Se tinde ca principiul tratamentului preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare să se aplice în domenii tot mai numeroase ale relațiilor economice internaționale. Astfel, acest principiu s-a materializat în sistemul generalizat de preferințe vamale în folosul țărilor în curs de dezvoltare, în Aranjamentul internațional privind comerțul internațional cu textile, în Codul de conduită a conferințelor maritime etc.

O importanță deosebită prezintă aplicarea unui tratament preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie, dat fiind rolul determinant al științei și tehnicii în dezvoltarea economică, în lichidarea decalajelor care despart aceste țări de țările dezvoltate.

Poziția dezavantajoasă a țărilor în curs de dezvoltare

SITUAȚIA ȚĂRILOR în curs de dezvoltare în domeniul științei și tehnicii este nefavorabilă, datorită diviziunii internaționale inechitabile a muncii în acest domeniu și unei structuri anacronice a relațiilor internaționale în materie de transfer de tehnologie. Potrivit datelor UNESCO, în anul 1974 ponderea țărilor în curs de dezvoltare în cheltuielile mondiale pentru cercetare-dezvoltare a reprezentat circa 4 la sută, iar în numărul total al cadrelor științifice din lume 6 la sută. Majoritatea țărilor în curs de dezvoltare nu dispun încă de baza industrială necesară pentru folosirea cuceririlor științei și tehnicii mondiale. În condițiile dezvoltării accelerate a științei și tehnicii în lume, țările în curs de dezvoltare sînt condamnate să rămînă în urmă din punct de vedere tehnologic, atît timp cît potențialul lor tehnico-economic propriu nu se va ridica la un nivel comparabil cu cel al țărilor dezvoltate.

Dotarea tehnică a economiei naționale a majorității țărilor în curs de dezvoltare se realizează, în principal, prin importul de tehnologie. Acest import constă din diverse elemente : licențe privind invențiile protejate prin lege ; „know-how“ și cunoștințe tehnice (studii de fezabilitate, planuri, instrucțiuni, servicii ale experților pentru probleme tehnice, de gestiune și comercializare, formare de personal etc.) ; inginerie pentru instalarea de uzine și echipamente ; cumpărarea, închirierea sau alte forme de achiziționare de mașini, echipamente, produse intermediare și materii prime, în cadrul operațiunilor de transfer de tehnologie (simpla vînzare de mărfuri nu se include în noțiunea de transfer de tehnologie) etc.

Transferul de tehnologie spre țările în curs de dezvoltare se efectuează prin diferite canale : investițiile străine directe de capital, care au ca rezultat instalarea de întreprinderi sau filiale, aflate în proprietatea exclusivă a societăților transnaționale sau a altor întreprinderi străine ; întreprinderile mixte, în care colaborarea externă este mai mult sau mai puțin importantă ; cumpărarea directă a tehnologiei de către întreprinderile naționale din țările în curs de dezvoltare ; asistența tehnică bilaterală și multilaterală acordată țărilor în curs de dezvoltare, în condiții de favoare.

În condițiile în care principalii furnizori de tehnologie pe piața mondială capitalistă sînt țările occidentale, modernizarea tehnică a țărilor în curs de dezvoltare comportă o anumită dependență tehnologică față de aceste țări. Folosind această nouă formă de dependență, țările occidentale tind să obțină profituri cît mai mari din vînzarea de tehnologie către țările în curs de dezvoltare și să mențină aceste țări sub controlul lor, practicînd un adevărat „colonialism tehnologic“.

Pe măsura sporirii potențialului tehnico-științific al țărilor în curs de dezvoltare, a dezvoltării cooperării științifice între aceste țări, precum și cu țările socialiste dezvoltate este de așteptat însă o diminuare reală a dependenței lor tehnologice față de țările capitaliste dezvoltate.

Datorită faptului că revoluția tehnico-științifică se desfășoară, în principal, în țările dezvoltate, orientarea cercetărilor tehnico-științifice este determinată de necesitățile acestor țări. Cea mai mare parte a cheltuielilor pentru știință în țările dezvoltate nu are o legătură directă cu necesitățile urgente ale țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce limitează posibilitățile acestor din urmă țări de a folosi realizările tehnico-științifice ale țărilor dezvoltate. De asemenea, tehnologia modernă este concepută de cele mai multe ori în funcție de condițiile care prevalează în țările dezvoltate — mînă de lucru puțin abundentă, resurse financiare importante, piețe vaste etc. — pretîndu-se într-o măsură restrînsă la utilizări directe în țările în curs de dezvoltare. De aceea, această tehnologie trebuie adeseori să fie adaptată la nevoile și condițiile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare. Corporațiile capitaliste, care monopolizează tehnica modernă, se ocupă de o astfel de adaptare numai în măsura în care sînt obligate de legile concurenței. În consecință, sarcina principală în domeniul adaptării tehnologiei trebuie să și-o asume țările în curs de dezvoltare.

În același timp, accesul țărilor în curs de dezvoltare la tehnicile noi comportă dificultăți serioase decurgînd atît din posibilitățile lor economice, financiare şi tehnice limitate, cît şi din caracteristicile pieţei cunoştinţelor tehnice în ţările capitaliste dezvoltate. Întreprinderile ţărilor în curs de dezvoltare se orientează mai dificil pe piaţa mondială a tehnicii decît cumpărătorii din ţările dezvoltate. Aceste întreprinderi nu dispun, de regulă, de informaţii suficiente privind tehnicile disponibile, caracteristicile lor şi sursele de procurare a acestora, nu au relaţii tradiţionale cu furnizorii de tehnici din ţările dezvoltate.

Piaţa cunoştinţelor tehnice în ţările capitaliste dezvoltate este, în mare măsură, monopolizată, fiind controlată de marile societăţi transnaţionale, care determină condiţiile de vînzare a tehnologiei. Legislaţia actuală a proprietăţii industriale, care creează o inegalitate între furnizorul şi primitorul de tehnici, contribuie la consolidarea poziţiei acestor societăţi pe piaţa mondială a tehnologiei. Abuzînd de poziţia lor dominantă pe piaţă societăţile transnaţionale impun costuri excesive pentru transferul de tehnici spre ţările în curs de dezvoltare, ceea ce creează o povară grea pentru balanţa de plăţi a acestor ţări. De asemenea, aceste societăţi stabilesc condiţii restrictive pentru transferul de tehnici, ceea ce este de natură să limiteze libertatea de acţiune a primitorului de tehnici şi să reducă considerabil avantajele care rezultă din utilizarea tehnicilor importate (interzicerea sau limitarea exportului produselor realizate pe bază de licenţe, obligaţia de a cumpăra produse intermediare, echipamente, piese de schimb etc. din ţările care furnizează tehnicile sau de la surse menţionate expres la preţuri mai ridicate decît de la alte surse, obligaţia pentru beneficiar de a folosi un efectiv important de personal calificat străin, în detrimentul formării de specialişti autohtoni ş.a.m.d.).

Ţările în curs de dezvoltare cheltuiesc sume crescînde în devize pentru achiziţionarea de tehnici. Potrivit estimaţiei U.N.C.T.A.D., costul anual în devize al achiziţionării de tehnici străine de către ţările în curs de dezvoltare se situează între 3 şi 5 miliarde dolari. Dacă ţările în curs de dezvoltare rămîn tributare tehnologiei importate în aceeaşi măsură ca şi în prezent şi condiţiile de transfer ale tehnologiei rămîn neschimbate, plăţile pentru importul de tehnologie în ţările în curs de dezvoltare ar putea să crească, pînă la sfîrşitul secolului, de 20 pînă la 35 de ori, datorită sporirii rapide a nevoilor de tehnologie ale acestor ţări.

În acelaşi timp, ţările în curs de dezvoltare sînt afectate de un transfer invers de tehnici, sub forma exodului de personal calificat din aceste ţări în ţările dezvoltate.

Cerinţa tratamentului preferenţial

PENTRU REMEDIEREA situaţiei nefavorabile a ţărilor în curs de dezvoltare în domeniul ştiinţei şi tehnicii, este hotărîtor efortul propriu al acestor ţări vizînd sporirea potenţialului lor tehnico-ştiinţific şi, implicit, reducerea dependenţei lor tehnologice. În acelaşi timp, se impune restructurarea pe o bază echitabilă a relaţiilor internaţionale în domeniul transferului de tehnologie, ceea ce ar facilita efortul propriu al ţărilor în curs de dezvoltare. O cerinţă imperioasă o constituie aplicarea unui tratament preferenţial în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare, în vederea compensării situaţiei lor dezavantajoase pe piaţa mondială a tehnologiei. Un astfel de tratament este de natură să sprijine ţările în curs de dezvoltare pentru a învinge obstacolele care limitează capacitatea lor de absorbţie, import sau adaptare a tehnicilor străine şi aptitudinea lor de a crea tehnici originale.

Stabilirea unui regim special în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie este prevăzută în Strategia internaţională a dezvoltării pentru cel de-al doilea Deceniu al Naţiunilor Unite pentru dezvoltare, în Planul mondial de acţiune pentru aplicarea ştiinţei şi tehnicii la dezvoltare, pregătit pentru acest Deceniu, în Declaraţia şi Programul de acţiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, adoptate de Adunarea generală a O.N.U. la 1 Mai 1974, în Carta drepturilor şi îndatoririlor economice ale statelor, adoptată de acelaşi for la 12 decembrie 1974, în rezoluţia sesiunii a VII-a speciale a Adunării Generale a O.N.U., intitulată „Dezvoltarea şi cooperarea economică internaţională" din 16 septembrie 1975, în diferite alte rezoluţii ale O.N.U. privind transferul de tehnologie, în documentele „Grupului celor 77" şi ale mişcării nealiniaţilor etc. Se preconizează, de asemenea, aplicarea unui tratament special în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare în cadrul codului internaţional de conduită privind transferul de tehnologie, document aflat în curs de negociere în cadrul U.N.C.T.A.D., precum şi a noului sistem internaţional de brevete, care urmează să fie pus la punct în cadrul Organizaţiei mondiale a proprietăţii industriale (W.I.P.O).

Codul internaţional de conduită privind transferul de tehnologie se elaborează în cadrul U.N.C.T.A.D. de un grup interguvernamental de experţi, ale cărui lucrări urmează să se încheie în acest an. Se prevede ca, la începutul anului 1978 să se convoace, sub auspiciile U.N.C.T.A.D., o conferinţă O.N.U. care, pe baza proiectului de cod redactat de grupul susmenţionat de experţi, să adopte codul internaţional privind transferul internaţional de tehnologie, urmînd să decidă şi asupra caracterului său juridic (facultativ sau cu forţă juridică obligatorie).

Codul de conduită vizează reglementarea pe o bază nouă a transferului de tehnologie, ţinînd seama în mod special de nevoile ţărilor în curs de dezvoltare. În acest sens se prevede ca acest cod să conţină reglementări speciale, de natură să ajute ţările în curs de dezvoltare în selecţionarea, achiziţionarea şi utilizarea de tehnologii adecvate nevoilor lor, în vederea accelerării dezvoltării lor economice. Pentru a-i asigura eficienţa, ţările în curs de dezvoltare consideră necesar ca acest cod să aibă un caracter obligatoriu, urmînd ca legislaţiile naţionale să fie puse în concordanţă cu prevederile sale.

În rezoluţia 3 362 (S—VII) a sesiunii a VII-a speciale a Adunării Generale a O.N.U. se prevede că „Este necesar să se examineze şi să se revizuiască convenţiile internaţionale relative la brevete şi mărcile de fabrică, pentru a se răspunde, în special, nevoilor specifice ale ţărilor în curs de dezvoltare, astfel încît aceste convenţii să devină instrumente mai eficiente pentru acordarea de ajutor ţărilor în curs de dezvoltare în transferul şi elaborarea de tehnici". În acest sens, se procedează, în prezent, le revizuirea fundamentală a Convenţiei de la Paris pentru protejarea proprietăţii industriale, elaborată cu aproape un secol în urmă (20 martie 1883), urmărindu-se includerea în textul amendat al acesteia a unor prevederi speciale în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare (facilitarea accesului ţărilor în curs de dezvoltare la documentaţia relativă la brevete, evitarea folosirii abuzive a drepturilor conferite de brevet, încurajarea exploatării brevetelor în ţările în curs de dezvoltare care le-au acordat etc.).

Victor ALDEA

CURIER

GLOSAR

Masă monetară — M_1 ; M_2 ; M_3

MASA MONETARĂ sau masa bănească este noțiunea folosită pentru a defini suma totală a banilor aflați, la un moment dat, în circulație în economia unei țări. Avînd în vedere diversitatea semnelor bănești din economiile moderne, unde alături de monezile metalice, circulă bancnote emise de Banca Centrală, bani emiși de Ministerul de Finanțe și așa-numiții bani scripturali (sau de cont) ai băncilor comerciale, noțiunea de masă monetară nu are un sens strict delimitat.

În accepțiunea generală, masa monetară cuprinde toate semnele de valoare care sînt folosite de societate ca mijloace de plată, de stingere a obligațiilor scadente. În țările capitaliste dezvoltate, datorită amplificării fără precedent a creditului, în afara „banilor obișnuiți“, perfect lichizi (bani de metal ; bancnote ale Băncii Centrale, bani emiși de Ministerul de Finanțe), decontările se efectuează prin intermediul a diferite instrumente bancare (cecuri ; certificate de depozite bancare la termen ; cambii și alte titluri de credit).

Avînd în vedere amploarea deosebită a plăților efectuate prin intermediul băncilor (se estimează că în țările capitaliste dezvoltate mai puțin de 10% din plăți se efectuează cu ajutorul „banilor obișnuiți“ — bancnote și monezi) precum și diversitatea instrumentelor bancare utilizate, autoritățile monetare din țările occidentale au încercat să definească mai precis masa monetară.

În acest sens, M_1 ; M_2 ; M_3 sînt simboluri prin care se definește masa monetară în funcție de lărgimea accepțiunii noțiunii de bani (respectiv mijloc de plată). Utilizate mai frecvent de oficialitățile monetare din cîteva țări capitaliste dezvoltate, în special S.U.A., începînd cu acest deceniu, odată cu revirimentul teoriei monetariste, simbolizarea masei monetare urmărește, în primul rînd, să stabilească, în mod crescător, care sînt principalele instrumente care îndeplinesc funcția de bani, iar, în al doilea rînd, să dea posibilitatea unui control eficient al masei monetare.

M_1 corespunde definiției în sens restrîns a masei monetare, cuprinzînd instrumentele cele mai larg folosite și recunoscute cu funcția de bani : monezile metalice ; bancnotele emise de Banca Centrală (sau Ministerul de Finanțe) ; cecurile trase asupra conturilor curente la băncile comerciale (așa-numitele depozite la vedere). M_2, M_3... adaugă masei monetare și alte instrumente, în afara celor arătate la M_1, folosite în efectuarea plăților. Astfel, M_2 cuprinde, alături de M_1, depozitele bancare la termen ; M_3 cuprinde, alături de M_2, depozitele la casele de economii ș.a.m.d. În S.U.A. Sistemul Federal de Rezerve („banca centrală“ a acestei țări) urmărește evoluția masei monetare pînă la M_{12}.

M.I.

Proiecte de cercetare

Cornel Măciucă, Brăila — Institutul atlantic pentru probleme internaționale, cu sediul la Paris, are în prezent în pregătire mai multe teme de cercetare dintre care menționăm „Implicațiile internaționale ale strategiilor industriale naționale“, studiind între altele conflictele existente sau potențiale între creșterea interdependenței economice dintre state și obiectivele economice, sociale și politice naționale, ca și exigențele de cooperare internațională care decurg de aici, inclusiv în ce privește modificări în reglementările actuale ale comerțului internațional). Un alt studiu se intitulează „Autoaprovizionarea cu alimente a lumii a treia“. Pornind de la concluzia că nu există altă alternativă la accelerarea dezvoltării agriculturii țărilor în curs de dezvoltare, el își propune să analizeze mijloacele prin care se poate realiza acest obiectiv, ținînd seama între altele că cercetarea agricolă s-a concentrat pînă acum asupra zonelor temperate neglijîndu-le pe cele tropicale și aride, iar transferul de experiență între zone cu condiții similare este cu totul insuficient. Proiectul ar urma să fie coordonat de Pierre Uri.

Un alt proiect avut în vedere în perspectivă se intitulează „Energia și securitatea globală“. El pornește de la necesitatea reconcilierii modului în care se consumă energia în țările capitaliste dezvoltate cu resursele disponibile în viitor, atît cantitativ cît și calitativ, considerată ca o problemă structurală pe termen lung. Proiectul, constituit din 13 studii, va urmări implicațiile pe multiple planuri (creștere economică, șomaj, inflație, nivel de trai etc.) ale deciziilor luate acum — sau ale lipsei unor decizii — în domeniul energetic pentru a doua jumătate a deceniului viitor.

Swap

Valeriu Buzilă, Bacău — Prin „swap“ se înțelege un schimb reciproc de valute între autoritățile monetare ale țărilor capitaliste dezvoltate, adică un troc valutar. Acordurile de swap sînt acordurile încheiate între băncile comerciale din două țări capitaliste dezvoltate, fiecare obligîndu-se să pună la dispoziția celeilalte corespondentul unei anumite sume din valuta sa proprie, pe o anumită perioadă de timp, de obicei pînă la un an ; la sfîrșitul perioadei de valabilitate a acordului are loc operațiunea inversă. Acordurile se pot prelungi la buna înțelegere a părților și sînt destinate să sporească rezervele oficiale de valute convertibile ale țărilor semnatare, în vederea echilibrării temporare a balanțelor de plăți, a sprijinirii cursului valutei naționale etc. Acordurile de swap au început să fie practicate în perioada postbelică, primul fiind încheiat în 1962 între Franța și S.U.A. Ele au cunoscut o deosebită diversificare între anii 1962—1973, cînd s-a creat o adevărată „rețea de swap“ între băncile centrale ale „grupului celor 10“, pe această cale rezervele oficiale și posibilitățile de intervenție pe piețele valutare ale țărilor grupului sporind considerabil.

Recuperarea deșeurilor

Horia Birtan, Schitu Golești — Recuperarea hîrtiei vechi, a sticlelor și borcanelor reprezintă în numeroase țări ale lumii o sursă importantă de economisire a materiilor prime și energiei. Cazul R.D. Germane este concludent în această privință. Potrivit revistei **Die Wirtschaft** (nr. 19/1977), anual se colectează în R.D.G. circa 400 000 t hîrtie veche (echivalentul a 2 milioane metri cubi de lemn), care acoperă 45% din necesarul de materii prime al industriei celulozei și hîrtiei. La rîndul său, industria conservelor de legume și fructe își acoperă două treimi din necesarul anual de ambalaje de sticlă prin reutilizarea ambalajelor achiziționate de rețeaua creată special în acest scop. În primele șapte luni ale anului curent s-au colectat în acest mod 375 milioane sticle și borcane.

Valoarea acestor ambalaje economisite rezultă mai clar dacă se ține seama că producerea a 10 milioane sticle și borcane noi necesită între altele 8 000 tone cărbuni, 1 000 tone sodă și 1,8 milioane kWh energie electrică.

Societăți multinaționale

Sorin Șerbănescu, București — Elemente recente privind locul ocupat de societățile multinaționale în industria prelucrătoare a țărilor capitaliste dezvoltate sînt furnizate de un raport elaborat de Comitetul industriei al O.C.D.E. Potrivit raportului amintit, ponderea acestor societăți în cifra de afaceri a industriei prelucrătoare — care a crescut în ultimii ani — variază acum între 3,8% în Japonia și 56,4% în Canada (25,1% în R.F.G., 33,4% în Belgia etc.). În toate țările se constată că ponderea societăților respective în totalul salariaților este mai redusă decît ponderea în totalul cifrei de afaceri, ceea ce reflectă tendința acestor societăți de a investi în sectoare care necesită relativ mai puțină forță de muncă și în instalații de dimensiuni mai mari, care permit considerabile economii de scară. Se observă de asemenea tendința ca ponderea societăților multinaționale în masa salariilor s-o depășească pe cea în totalul forței de muncă. Această tendință, mai accentuată în Anglia și Suedia, pare să provină din prezența societăților multinaționale cu deosebire în ramuri de vîrf utilizînd o forță de muncă de înaltă calificare.

Preocupări energetice

Ioan Melnic, Huedin — Așa cum a subliniat recent la Ostrava premierul Lubomir Strougal, citat de agenția CTK, în viitor va fi necesar ca Cehoslovacia să se bizuie în măsură mai mare pe combustibilii interni decît în prezent. Analiza rezervelor de cărbune a dovedit că posibilitățile de dezvoltare a industriei miniere sînt relativ limitate, deoarece cea mai mare parte a zăcămintelor de lignit se află în subsolul satelor și orașelor, sub șosele și cursuri de apă, a arătat vorbitorul. Exploatarea lignitului trebuie să crească pînă la aproximativ 60 milioane tone anual. Dar, concomitent este necesară concentrarea atenției asupra energiei nucleare, a relevat premierul cehoslovac. Centralele nucleare vor trebui să asigure peste două treimi din sporul total al producției energetice pînă în 1990.

Folosirea potențialului hidroenergetic trebuie să crească de asemenea considerabil și în acest scop va fi semnat cu Ungaria un acord privind construirea în comun a unei centrale electrice pe Dunăre, a arătat Lubomir Strougal.

Madison Square Garden

Neculai Zăbavă, Iași — Compania „Madison Square Garden“, proprietara cunoscutei săli polivalente cu același nume din New York, a fost absorbită integral în luna august a.c. de conglomeratul Gulf and Western Industries, la veniturile căreia va contribui cu circa 5,3%. Primele achiziții de acțiuni de către noua companie proprietară au început în 1969. Actuala sală — „o savarină din oțel și marmură“, cum a caracterizat-o un cronicar — datează din 1968 și are 19 000 locuri, triplul capacității sălii pe care a înlocuit-o și care data din 1925. Celebritatea noii săli este legată între altele de desfășurarea aici, în martie 1971, a „meciului secolului“ între boxerii Cassius Clay și Joe Frazier, soldat cu victoria neașteptată a celui de al doilea. Compania „Madison Square Garden“ mai posedă un hipodrom, un bloc de 29 etaje pentru birouri, echipe profesioniste de baschet și hochei, o trupă de patinaj artistic, un hotel la Chicago, terenuri etc.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

IONEL CIURESCU, Lugoj — Ministerul Finanțelor nu este de acord cu propunerea dv. pentru folosirea abonamentelor anonime în delegare.

DUMITRU IGNAT, Piatra Neamț — În legătură cu modul de calcul a indemnizației de concediu de odihnă, Ministerul Muncii ne comunică că a reținut propunerea dv. pentru a fi analizată.

N. IONESCU, București — Tariful unic pentru transporturile de mărfuri cu mijloace auto este revăzut în scopul reeditării lui.

GHEORGHE ARABAGIU, București — Întrucît trecerea dv. la Baza județeană de aprovizionare tehnico-materială Ilfov s-a făcut prin transfer în interesul serviciului, se pot aplica prevederile art. 68 din Legea nr. 12/1971, menținîndu-se derogarea de la condițiile de studii. Aplicarea, în continuare, a derogării de la condițiile de studii nu este obligatorie pentru unitate.

ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ MÎRȘA, JUDEȚUL SIBIU — Pentru acordarea indemnizației de instalare prevăzută de art. 14 lit. f din Decretul nr. 54/1975 este necesară mutarea definitivă a domiciliului în comuna Avrig. Această mutare trebuie înscrisă, ca atare, în buletinul de identitate al celui în cauză.

AUREL CIORA, comuna Sîntămăria Orlea, județul Hunedoara — Reglementarea în vigoare prevede cerința studiilor în specialitatea meseriei, pentru absolvenții învățămîntului superior cărora ar urma să li se aplice prevederile art. 35 lit. 5 din Legea nr. 57/1974.

GRUPUL DE ȘANTIERE 6, Suceava — În art. 70 din Legea nr. 57/1974 se prevede în mod expres că indemnizația primită de șeful de echipă sau de brigadă care, pe lingă activitatea de muncitor, conduce o formație de lucru, este o indemnizație tarifară. În consecință, această indemnizație se include în retribuția tarifară la stabilirea drepturilor la alocația de stat pentru copii. Indemnizația pentru cadrele de conducere ale unităților, prevăzută de art. 30 din legea sus-menționată, nu are caracter de retribuție tarifară și nu se ia în considerare la stabilirea alocației de stat pentru copii.

Un exemplu de conlucrare fructuoasă

(Urmare din pag. 9)

recrutați prin centru au acordat direct asistență tehnică în 20 de țări din Asia și Africa, în cadrul proiectelor ONUDI.

Pregătirea cadrelor Centrul ONUDI/România și-a adus contribuția și la realizarea obiectivelor organizației pe linia pregătirii cadrelor. Începînd din 1973, centrul organizează anual un program (cu durata de zece săptămîni) de perfecționare în domeniul industriei petrochimice, pentru cadre tehnice cu pregătire superioară din țările în curs de dezvoltare. Absolvenții acestor cursuri au prilejul ca, odată cu însușirea unor cunoștințe tehnice necesare dezvoltării industriei petrochimice naționale, să cunoască experiența României în industrializarea țării, nivelul tehnic atins în acest domeniu, creîndu-se astfel premise pentru extinderea cooperării cu respectivele țări în curs de dezvoltare. O serie de alți bursieri ONUDI desfășoară programe de perfecționare, de durată variabilă, în întreprinderi și institute ale industriei chimice, participă la vizite de studii în unități.

Ca rezultat al acestei activități susținute centrul are în prezent relații cu 54 de țări în curs de dezvoltare de pe toate continentele, bucurîndu-se de o unanimă apreciere.

Astfel, vorbind despre rezultatele activității Centrului comun ONUDI/România, cu ocazia vizitei oficiale în țara noastră, directorul executiv ONUDI arăta că el reprezintă „un excelent exemplu de aplicare a principiilor îndreptate spre realizarea importantelor sarcini stabilite de Conferința de la Lima".

Pornind de la aceste rezultate, la 27 iulie a.c., s-a semnat între guvernul român și conducerea ONUDI un nou document privind continuarea activității Centrului Comun ONUDI/România și extinderea activității acestuia în domeniul industriei materialelor de construcții, celulozei și hîrtiei.

ECONOMIȘTI, INGINERI, JURIȘTI, PARTICIPANȚI
LA ÎNVĂȚĂMÎNTUL IDEOLOGIC ȘI PROFESIONAL !

ABONAȚI-VĂ PENTRU ANUL 1978 LA

Revista
ECONOMICA

Vă asigurați astfel primirea cu regularitate, atît a revistei cît și a Suplimentului săptămînal.

În fiecare vineri în coloanele revistei veți găsi :

- metode și concepte de conducere, planificare, organizare, prognoză, marketing, informatică
- studii teoretice,consultații pentru învățămîntul politico-ideologic de partid, profesional și pentru admiterea în învățămîntul superior economic
- legislație economică adnotată și comentată

Costul unui abonament anual pentru instituții este de 260 lei.

Pentru elevi, studenți și cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul unui abonament anual este de 130 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau direct la redacție în contul I.S.I.A.P. Întreprinderea de stat pentru imprimate și administrarea publicațiilor, Piața Scînteii, 1 —, Cont 64 51 301 52 BNRSR Filiala sector I

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 41 din 14 octombrie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Îndeplinirea exemplară a programului construcțiilor de locuințe **(Gheorghe Cuțitei)** 1
— Planul de producție și angajamentele realizate ritmic, integral **(Gh. Drăghici)** 3
— Creșterea factorului final de recuperare a zăcămîntului **(V. Boescu, V. Ilie)** 5
— Fertilizarea — componentă esențială a creșterii producției agricole și a conservării potențialității productive a solului (I) **(dr. N. Brașoveanu)** 7
— Cooperarea economică a României cu celelalte țări în curs de dezvoltare : Un exemplu de conlucrare fructuoasă **(Ioan Georgescu)** 9
— Stabilitatea prețurilor cu amănuntul **(dr. Constantin Tudoran, drd. Sanda Tomescu)** 10
— Imperative ale reconsiderării raportului dintre consumul energetic și creșterea economică (III) **(prof. dr. Nicolae Belli)** 12
— Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Unități specializate în exploatarea utilajului greu **(Dorin Constantinescu)** 15

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Forțele de producție **(conf. dr. Dumitru Ciucur)** 17

TEORII-IDEI

— Criterii de apreciere a muncii cadrelor de conducere din întreprinderi **(Ovidiu Nicolescu)** 19
— Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (IV). Elemente ale comunicării în cadrul negocierilor comerciale **(drd. Ioana Erdös Dumitrescu)** 21
— Școli • curente • economiști. Neweconomics-ul și neoliberalismul monetarist. Eșec comun și false convergențe (I) **(Vasile Pilat)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Dezvoltarea industrială — baza dinamismului economiilor naționale ale țărilor socialiste **(dr. Maria Ponta, dr. Georgeta Macarie)** 25
— Reuniunea de la Belgrad. Preocupări privind cooperarea economică **(dr. Ion Porojan)** 27
— Tendințe-conjuncturi 28
— Tratamentul preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie (I) **(Victor Aldea)** 29
— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

O MARCĂ PENTRU AGENDA Dv.

„INDEPENDENȚA“ — SIBIU

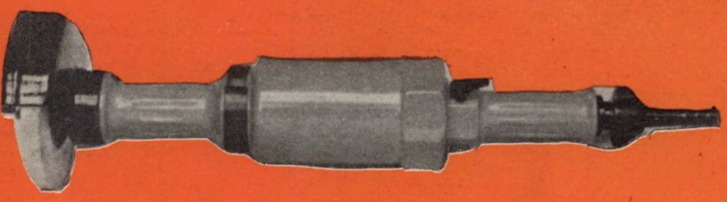

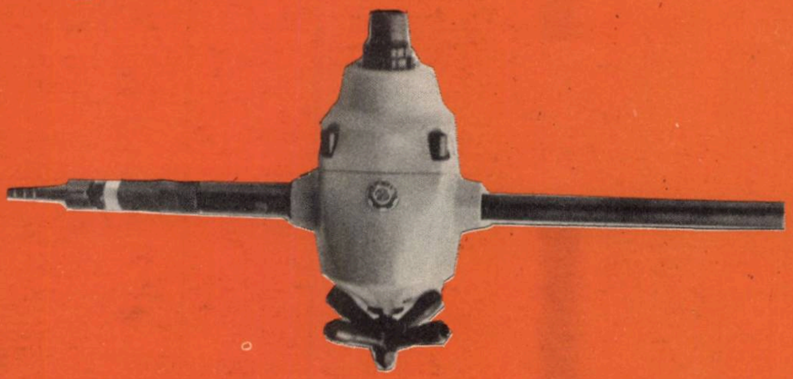

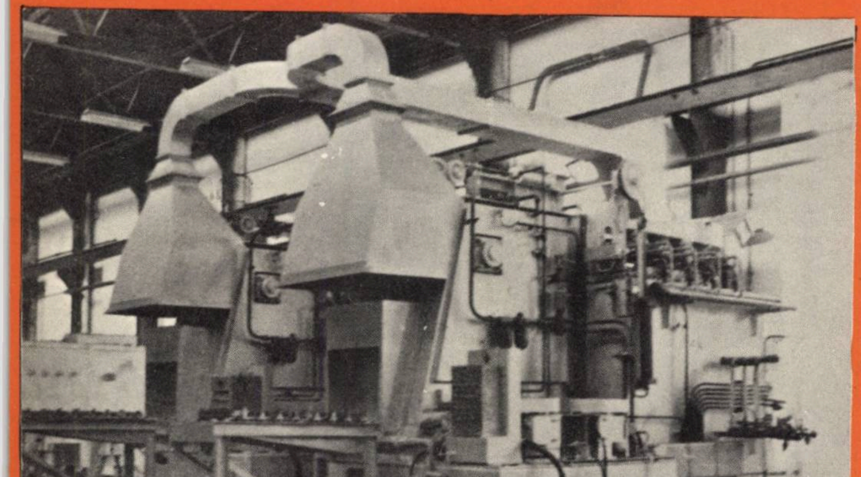

Cunoscută în țară și străinătate, prin intermediul multitudinii de produse pe care le realizează, dar mai ales prin înaltul nivel calitativ al acestora, „INDEPENDENȚA"-Sibiu este reprezentată astăzi, în contextul celorlalte unități ale industriei constructoare de mașini, ca una dintre cele mai importante unități.

Afirmația își găsește justificarea în bogata gamă sortimentală din nomenclatorul întreprinderii sibiene, care, de la un al la altul, se diversifică în paralel cu cerințele mereu crescînde ale diverselor ramuri industriale ale economiei românești, cu solicitările beneficiarilor externi.

Produselor de tradiție : ciocane perforatoare, ciocane de abataj, filtre de presă, filtre de vid, ventilatoare pentru turnuri de răcire, schimbătoare de căldură și preîncălzitoare, coloane de reacție, cuptoare pentru distilarea fracționată a țițeiului, utilaje anexe pentru liniile de laminoare, cuptoare de topire prin inducție, instalații pentru prepararea pămîntului în turnătorii, linii mecanizate de formare-turnare, cuptoare de tratamente termice primare și secundare, generatoare de atmosferă controlată, granulatoare giratorice, pompe pneumatice, cicloane, împingătoare pentru cuptoare-tunel, lanțuri cu role, diverse unelte pneumatice etc., le-au fost aduse modificări substanțiale prin reproiectarea și îmbunătățirea tehnologiilor, prin modificarea fluxurilor de fabricație, fenomenul generînd apariția altor produse cu performanțe de funcționare superioare, intrînd astfel în ciclul de fabricație al întreprinderii : un nou tip de CIOCAN DE ABATAJ DE 14 kg (avantaje : consum de aer redus, energie de lovire mai mare), un nou tip de CIOCAN PERFORATOR GREU DE 140 kg și CIOCANUL DE ADÎNCIME PENTRU FORĂRI SUBMARINE (produs realizat pentru prima oară în țară), o nouă gamă de POLIZOARE PNEUMATICE RAPIDE (9 000—10 000 ture pe minut). Noutățile nu se limitează numai la sfera acestor produse. În domeniul utilajelor metalurgice, „INDEPENDENȚA"-Sibiu este semnatara realizării și punerii în funcțiune a cuptorului de menținere pentru fontă (capacitate 6 tone) la întreprinderea de autoturisme-Pitești, urmînd ca, în continuare, coeficientul de reducere substanțială a rebuturilor — obținut prin montarea unor astfel de cuptoare — să se înregistreze și la celelalte turnătorii din țară unde vor fi montate, precum și a unui alt tip, de o capacitate mai mare — 20 tone.

Menționăm alte două importante realizări ale colectivului sibian, care au contribuit la punerea recentă în funcțiune a unui combinat chimic la Arad — utilajele pentru instalația de Amoniac Kellog, aceeași instalație fiind livrată și altui combinat similar, care va intra în funcțiune la Bacău ș.a.

Spicuind doar o parte dintre realizările de dată recentă ale colectivului de la „INDEPENDENȚA" — Sibiu, n-am făcut decît să reținem pentru atenția dumneavoastră, cîteva elemente esențiale, în eventualitatea cînd necesitățile unității unde vă desfășurați activitatea impun prezența unor produse noi din profilul celor înregistrate la „INDEPENDENȚA" — Sibiu.

Întreprinderea ŢESĂTURI DE MĂTASE SIGHIŞOARA

strada Nicolae Titulescu nr. 8 telefon 126 20, 114 21, 114 07

Unitate de prestigiu din cadrul Centralei mătăsii, inului și cînepii, cu o experiență de peste jumătate de veac, o vechime care conferă produselor garanţia unei calităţi superioare

1977 OKT 27

produce și livrează :

ȚESĂTURI DECORAȚIUNI DE TIP JAKARD

pentru fețe de plapumă

pentru decorațiuni interioare

- draperii
- tapete
- stofe de mobilă și cuverturi (tip mătase)
- perdele brodate

ȚESĂTURI PENTRU ÎMBRĂCĂMINTE EXTERIOARĂ

pentru costume de bărbați și femei

- pardesie pentru femei și bărbați
- compleuri pentru femei

Lei 5

D 646
66

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

● Atingerea parametrilor proiectaţi la noile obiective ● Exigenţe actuale în producţia agricolă ● Creaţia tehnică — premisă a competitivităţii exportului ● Din experienţa unităţilor model ● Documentar în ajutorul celor ce studiază în învăţămîntul politico-ideologic

o componentă de bază a eficienţei

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

Numărul 42 ● Vineri 21 octombrie 1977

PLENARA CONSILIULUI NAŢIONAL AL FRONTULUI UNITĂŢII SOCIALISTE

> „Viaţa demonstrează, zi de zi, justeţea hotărîrilor Congresului al XI-lea, capacitatea creatoare a clasei muncitoare, ţărănimii şi intelectualităţii, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, a întregului nostru popor de a realiza în bune condiţii aceste hotărîri care asigură dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste, creşterea bunăstării materiale şi spirituale a întregii naţiuni."
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

ŞEDINŢA DE CONSTITUIRE A CONSILIULUI NAŢIONAL AL OAMENILOR MUNCII

PCR
PCR
FORMAREA CONSILIULUI NAŢIONAL AL OAMENILOR MUNCII REPREZINTĂ UN FACTOR DE IMPORTANŢĂ DEOSEBITĂ ÎN SISTEMUL DEMOCRAŢIEI NOASTRE, ÎN CREAREA CADRULUI ORGANIZATORIC CÎT MAI ADECVAT PARTICIPĂRII LA SCARĂ NAŢIONALĂ A CLASEI MUNCITOARE, A OAMENILOR MUNCII LA CONDUCEREA SOCIETĂŢII, REPREZINTĂ O EXPRESIE TOT MAI PUTERNICĂ A DEMOCRATISMULUI SOCIETĂŢII NOASTRE, A FAPTULUI CĂ POPORUL NOSTRU ÎŞI FĂUREŞTE ÎN MOD CONŞTIENT ŞI LIBER PROPRIUL SĂU VIITOR, VIITORUL COMUNIST.
NICOLAE CEAUŞESCU

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

O ETAPĂ CALITATIV SUPERIOARĂ ÎN DEZVOLTAREA DEMOCRAŢIEI SOCIALISTE

Procesul de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare a României pe noi culmi de civilizaţie şi progres, reliefează probleme deosebit de complexe şi variate, a căror rezolvare în spirit ştiinţific, revoluţionar presupune, ca o necesitate absolută, creşterea continuă a rolului partidului în întreaga viaţă politică şi economico-socială, participarea tot mai largă şi activă a oamenilor muncii la conducerea societăţii, la adoptarea deciziilor şi la înfăptuirea programelor care angajează viitorul ţării, la desfăşurarea în condiţii optime a activităţii în toate domeniile. În deplină concordanţă cu aceste cerinţe partidul desfăşoară o amplă şi multilaterală activitate de perfecţionare a diferitelor laturi ale procesului construcţiei socialiste, pe baza cunoaşterii realităţilor, a tuturor posibilităţilor materiale şi spirituale, de adîncire a democraţiei noastre socialiste, de ridicare a conştiinţei şi, odată cu aceasta, a responsabilităţii sociale a maselor.

O nouă şi grăitoare mărturie a acestor preocupări constante şi consecvente : în atmosfera de puternică emulaţie în muncă, premergătoare unor evenimente politice de însemnătate deosebită pentru poporul nostru — Conferinţa Naţională a partidului, a 30-a aniversare a proclamării Republicii şi alegerile de deputaţi în consiliile populare — săptămîna trecută s-au desfăşurat lucrările plenarei Consiliului naţional al Frontului Unităţii Socialiste şi şedinţa de constituire a Consiliului naţional al oamenilor muncii, în cadrul cărora au fost adoptate noi măsuri menite să adîncească democratismul orînduirii noastre socialiste şi să concentreze toate forţele creatoare ale poporului pentru înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea. Cuvîntările rostite de secretarul general al partidului de la tribuna acestor înalte foruri de conducere — ample şi aprofundate analize ale diferitelor probleme legate de practica social-economică, de creşterea rolului clasei muncitoare, a maselor de oameni ai muncii în sistemul democraţiei noastre — definesc cu claritate obiectivele de viitor şi trasează linii directoare în domenii vitale ale construcţiei socialiste ; ele alcătuiesc astfel un plan concret de acţiune pentru valorificarea mai intensă a tuturor posibilităţilor de accelerare a procesului de creştere a economiei româneşti, de perfecţionare a întregii vieţi economice.

Crearea Consiliului naţional al oamenilor muncii marchează o etapă nouă, **calitativ superioară** în dezvoltarea şi perfecţionarea democraţiei socialiste, întregind cadrul organizatoric menit să asigure, la scară naţională, creşterea necontenită a participării clasei muncitoare, a oamenilor muncii, în calitate de proprietari ai mijloacelor de producţie, de creatori şi beneficiari ai bunurilor materiale, la conducerea societăţii. Constituirea noului organism reprezintă o încununare a bogatei şi multilateralei activităţi desfăşurate în ultimii ani de Comitetul Central al partidului pentru perfecţionarea conducerii tuturor domeniilor de activitate, pentru crearea condiţiilor necesare participării active şi nemijlocite a maselor largi populare la guvernarea statului ; iar faptul că în fruntea sa a fost ales tovarăşul Nicolae Ceauşescu constituie o expresie a încrederii şi stimei de care se bucură conducătorul partidului şi statului în rîndurile clasei muncitoare, ale întregului popor, şi, în acelaşi timp, o garanţie sigură că acest for îşi va îndeplini atribuţiile în cele mai bune condiţiuni, asigurînd afirmarea tot mai puternică a rolului clasei muncitoare în conducerea vieţii economico-sociale, dezvoltarea democraţiei muncitoreşti, înfăptuirea neabătută a Programului partidului.

Societatea noastră dispune astăzi, la toate nivelurile — de la unitatea economică şi pînă la economia naţională, de la nivelul satelor la cel al întregii ţări — de un larg sistem instituţionalizat de conducere a activităţii de către oamenii muncii înşişi, de un larg cadru democratic propice punerii plenare în valoare a experienţei şi înţelepciunii maselor largi populare, afirmării personalităţii umane, a capacităţilor creatoare a tuturor cetăţenilor ţării. **„În cadrul sistemului nostru democratic,** sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, avem o formă, unică în felul ei, de participare a maselor la conducerea societăţii. Avem organisme şi pe plan local, şi în unităţile economice şi sociale, şi pe plan naţional, care permit participarea largă a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, a întregului popor la conducerea societăţii. Acum este esenţial felul cum ştim să acţionăm pentru a asigura buna funcţionare a acestor organisme, astfel încît ele să-şi îndeplinească în cele mai bune condiţii atribuţiile, rolul ce-l au în societate".**

În concepţia partidului nostru democraţia socialistă este democraţia **răspunderii** fiecărui individ şi a întregii colectivităţi faţă de destinele patriei. Într-o astfel de viziune toate organismele colective de conducere sînt concepute ca organisme de lucru, ca forme de dezvoltare a autoconducerii muncitoreşti, de manifestare a răspunderii fiecărui colectiv pentru gospodărirea judicioasă a mijloacelor financiare şi materiale ce îi sînt încredinţate, ca parte a avuţiei naţionale.

Problema esenţială a autoconducerii, a autogestiunii şi autogospodăririi, spunea secretarul general al partidului, este răspunderea consiliilor, a tuturor oamenilor muncii din fiecare unitate pentru buna desfăşurare a producţiei, astfel încît să poată asigura, prin activitatea proprie, restituirea cheltuielilor făcute de societate.

Autoconducerea presupune luarea tuturor măsurilor – de planificare a producției, a veniturilor și cheltuielilor, de organizare superioară a muncii, de întărire a ordinei și disciplinei – care să permită creșterea eficienței economice, a rentabilității, ca sursă de constituire a fondurilor destinate înfăptuirii reproducției lărgite, ridicării nivelului de trai material și spiritual al poporului, întreținerii societății. Pe de altă parte, cum socialismul se construiește **de către om** și **pentru om**, rezolvarea unor probleme care privesc condițiile de muncă și de viață ale celor ce muncesc este tot o problemă de autoconducere. Tocmai în această **unitate** a funcțiilor sale rezidă forța autoconducerii.

Pe măsura înaintării procesului construcției socialiste, dimensiunea și complexitatea producției s-au amplificat simțitor prin construirea an de an a sute de noi și mari obiective industriale și agrozootehnice, prin dezvoltarea și modernizarea celor existente, prin înzestrarea lor cu mijloace tehnice de mare randament. Concomitent cu aceasta au devenit mai complexe și problemele pe care le ridică procesul de conducere. De aceea, valorificarea superioară a puternicului potențial material și uman de care dispunem, astfel încît de pe fiecare unitate de fonduri fixe să se obțină o valoare cît mai ridicată, necesită acum un efort sporit de gîndire, o mai mare investiție de inteligență, de creativitate.

În esență, și în ultimă instanță, aceasta este rațiunea fundamentală care a necesitat și a determinat o serie de îmbunătățiri în componența și organizarea consiliilor oamenilor muncii, în funcțiile adunărilor generale. Între altele, este vorba de creșterea numărului membrilor consiliilor oamenilor muncii, în primul rînd al celor care își desfășoară activitatea nemijlocit în sfera producției materiale. Odată cu activizarea acestor consilii, asigurarea unei cunoașteri mai temeinice a realităților, împletirea mai armonioasă a experienței cadrelor de conducere cu experiența muncitorească, măsura este de natură să **stimuleze** „generarea" unor idei și propuneri valoroase, să **fructifice** mai bine capacitatea creatoare a maselor, să **asigure** astfel obținerea unor rezultate superioare în activitatea productivă.

Au mai rămas doar cîteva săptămîni pînă la data la care cetățenii patriei vor fi chemați să-și aleagă reprezentanții în consiliile populare. Alegerile vor constitui o nouă manifestare a profundului democratism revoluționar ce caracterizează viața întregii noastre societăți, a participării nemijlocite a maselor la conducerea treburilor obștești, la dezbaterea și soluționarea problemelor ce vizează mersul înainte al societății noastre.

Actualele alegeri au loc în perioada cînd se împlinesc zece ani de la adoptarea măsurilor privind îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a țării. Viața a confirmat pe deplin justețea măsurilor respective, aplicarea lor contribuind la crearea premiselor necesare unei mai raționale amplasări teritoriale a forțelor de producție, înfloririi multilaterale a orașelor, satelor, comunelor, creșterii rolului și atribuțiilor consiliilor populare. Mutațiile care se produc în profil teritorial capătă noi dimensiuni în actualul cincinal, cînd procesul de ridicare treptată a nivelului de dezvoltare a zonelor mai puțin dezvoltate și de atenuare în acest fel a diferențelor dintre județe cunoaște o puternică accelerare. După cum se știe, Congresul al XI-lea al partidului a stabilit ca în 1980 fiecare județ să realizeze o producție de peste zece miliarde lei. Sub impulsul acestei prevederi sute de localități, aflate altădată la periferia progresului economic, își afirmă o autentică vocație industrială, pe cît de tînără, pe atît de viguroasă. Se creează în acest fel baza economică **reală** pentru manifestarea deplinei egalități între oameni, indiferent de naționalitate, pentru echitatea socială, promovată cu atîta consecvență de partid.

Realizările cu care poporul nostru se prezintă la alegerile din noiembrie sînt deosebit de rodnice. Economia națională, aflată într-un amplu proces de modernizare a structurilor sale, înregistrează ritmuri înalte de dezvoltare, superioare celor prevăzute în cincinal. În industrie, planul va fi depășit în primii doi ani ai cincinalului cu peste 25 miliarde lei ; agricultura, la rîndul său, în ciuda unor condiții climaterice nu tocmai favorabile, va asigura buna aprovizionare a populației și chiar unele disponibilități pentru export. Ca urmare a eforturilor făcute și a succeselor obținute de oamenii muncii în această perioadă, precum și a acțiunii inițiate de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru reducerea cheltuielilor materiale ale producției și investițiilor, au fost create resurse sporite pe baza cărora a fost elaborat Programul suplimentar de dezvoltare economică a României pe perioada 1976–1980 ; acest program asigură depășirea prevederilor planului cincinal, realizarea de noi obiective de producție, dezvoltarea mai puternică a forțelor de producție, a unor ramuri ale economiei naționale, creșterea mai accentuată a veniturilor celor ce muncesc.

Alegerile, eveniment major în viața politică a țării, vor trebui să prilejuiască o analiză temeinică, pătrunsă de un înalt spirit patriotic și civic, a modalităților în care organele locale, viitorii deputați, toți oamenii muncii pot contribui la dezvoltarea mai accelerată a patriei, la realizarea planurilor de înflorire a fiecărei localități, la mai buna gospodărire a acestora, la folosirea mai deplină a resurselor materiale și de muncă. În acest fel participarea directă, conștientă și responsabilă a celor ce creează avuția națională, la definirea și realizarea obiectivelor de dezvoltare a țării, a județelor, a orașelor și comunelor conferă conceptului de democrație un conținut real, un cadru prielnic de afirmare, un teren concret, fertil de acțiune.

Transpunerea în viață a obiectivelor cu caracter economico-social înscrise în actualul plan cincinal solicită din partea tuturor oamenilor muncii o activitate intensă, susținută, muncă disciplinată, spirit de răspundere, o preocupare permanentă pentru organizarea superioară a producției și a muncii, măsuri hotărîte pentru mobilizarea tuturor rezervelor existente în fiecare întreprindere și loc de muncă, în fiecare localitate și județ, adică o amplă valorificare a tuturor resurselor materiale și umane, a energiei și forței creatoare a întregii națiuni.

Stere GIOGA

ECONOMIE NATIONALA

Componentă hotărîtoare a utilizării eficiente a fondurilor fixe

REALIZAREA ÎN AVANS A PARAMETRILOR PROIECTAȚI LA NOILE OBIECTIVE

UNA DIN CĂILE importante pentru obținerea de producții suplimentare, sporirea productivității muncii și reducerea costurilor de investiții, o constituie realizarea în avans a parametrilor proiectați la toate obiectivele puse în funcțiune. Aceasta presupune o activitate deosebită în organizarea superioară a producției, pregătirea din vreme a cadrelor calificate, utilizarea de tehnologii avansate etc. O bună experiență în această direcție este acumulată și la Combinatul de lianți și azbociment din Fieni. Argumentele se regăsesc în realizările obținute **în primele 9 luni a.c., perioadă în care combinatul a livrat suplimentar față de plan 23 000 tone ciment, 180 km tuburi de azbociment, 25 600 tone clincher și 50 000 tone calcar.**

Pe baza valorificării cît mai înalte a potențialului productiv disponibil, colectivul combinatului care, în acest an, a chemat la întrecere unitățile din ramura industriei materialelor de construcții, s-a angajat ca în 1977, alături de însemnate producții fizice suplimentare să depășească cu 8% sarcinile de export, să crească productivitatea muncii față de plan cu 5 100 lei pe fiecare om al muncii, să reducă suplimentar costurile totale de producție cu 1 milion de lei, să pună în funcțiune cu o lună mai devreme instalația de var măcinat, la care atingerea parametrilor proiectați să se efectueze cu 3 luni în avans etc.

Angajamentele și realizările suplimentare din acest an au la bază o experiență valoroasă, acumulată în **atingerea cu două trimestre în avans a parametrilor proiectați la noua linie de ciment de 3 000 tone/zi, prima de această capacitate din întreaga țară.** Dat fiind că în prezent sînt dotate cu linii de ciment de 3 000 t/zi și alte combinate din țară, o radiografie a modului în care s-a reușit scurtatea substanțială a perioadei de atingere a parametrilor proiectați apare ca o acțiune deosebit de utilă.

Complexitatea ridicată a agregatelor din componența liniei de 3 000 t/zi face ca, în acțiunea de respectare și scurtare a perioadei normate de atingere a parametrilor proiectați să apară anumite obstacole, deloc de neglijat. Pentru înlăturarea lor, din experiența de la Fieni (prezentată sintetic în schemă) s-au desprins următoarele concluzii :

Specializare prin participare la montaj

CU TOATE că unitatea respectivă dispunea de un valoros nucleu de personal muncitor cu experiență în producția de ciment, totuși pentru linia de 3 000 t/zi, cu agregate gigant și grad înalt de automatizare, **specializarea lor s-a făcut înainte de efectuarea probelor tehnologice. Cu acest prilej a fost realizată și selecția celor ce urmau să lucreze la exploatarea aparaturii de automatizare și care au participat efectiv la montajul respectivelor instalații. Încă de pe atunci a fost efectuată nominalizarea șefilor de atelier, care în perioada lucrărilor de construcții-montaj au lucrat ca diriginți ai șantierului** care-și desfășura lucrările în perimetrul viitorului atelier.

În acest fel au fost valorificate integral și perfecționate cunoștințele profesionale acumulate la liniile de capacitate mai redusă, iar personalul muncitor din exploatare a avut posibilitatea să cunoască prin montaj, în amănunțime, aparatura pe care o va putea deci utiliza cît mai adecvat, evitînd căderile accidentale și intervenind precis, operativ și cu o eficiență sporită la înlăturarea unor eventuale defectări ale utilajelor. Pe parcursul montajului au fost asimilate noi cunoștințe indispensabile specializării pe liniile de 3 000 t/zi, au fost sesizate unele deficiențe de proiectare și uzinare înainte de efectuarea probelor tehnologice etc., ceea ce a contribuit substanțial la scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați.

Scurtarea duratei reparațiilor de la 50 la 7 zile prin mecanizare

FĂRĂ a diminua cu nimic calitatea activității de reparații ci, dimpotrivă, respectînd cu strictețe graficele întocmite pentru efectuarea lor și lucrînd cu atenție deosebită, oamenii muncii din combinat au scurtat cu 43 de zile durata de realizare a reparațiilor la zidăria cuptorului rotativ. O asemenea acțiune a fost posibilă prin :

- **mecanizarea operațiunilor de înlocuire a cămășii interioare de cărămidă refractară,** atît prin paletizarea aprovizionării cu materiale refractare cît și prin demolarea și evacuarea mecanizată a vechii zidării ;
- **perfecționarea organizării activității de înzidire** prin urmărirea pe grafice de analiză a tuturor subactivităților efectuate, prin înregistrarea și apoi eliminarea, în urma analizei critice efectuate, a tuturor „timpilor morți“ care conduceau la staționări pe platformele de lucru ;
- **concentrarea simultană a acțiunii tuturor factorilor care participă la procesul de revizii și reparații** prin realizarea, concomitent cu zidăria nouă, a reviziilor la părțile mecanice și electrice ale cuptorului, la diferitele sisteme de automatizare ale liniei de ciment.

Acționînd în acest fel încă din perioada de atingere a parametrilor proiectați, perfecționînd în continuare „tehnologia“ reparațiilor, la Fieni au fost realizate însemnate economii de timp. Așa cum se observă în schemă, prin scurtarea duratei reparațiilor, alături de ridicarea calității lor, s-a reușit să se contracareze influențele negative pe care le-ar fi avut asupra duratei de atingere a parametrilor proiectați defecțiunile care apar uneori frecvent în această perioadă.

Soluții tehnice originale. Decizii operative în exploatare

O BUNĂ PARTE din scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați se datorește conlucrării fructuoase dintre beneficiar, institutul de cercetări și proiectări specializat și furnizorul de utilaje tehnologice. Asistența tehnică permanentă, sprijinul operativ, de înaltă competență acordat reciproc a condus la soluționarea multor probleme „cronofage“, prin idei originale.

Pornind de la necesitățile beneficiarului de a scurta durata de realizare a zidăriei cuptoarelor, **Institutul de cercetări și proiectări pentru industria lianților și azbocimentului a realizat un nou adeziv** care, folosit la înzidire reduce la jumătate timpul necesar acestei operațiuni. Totodată, se realizează o reducere a importului cu 10-15 mii lei-valută pe înzidire, se economisește circa 1 mc de cherestea și se produc în plus, prin scurtarea staționărilor, 10—30 000 t clincher. Avantaje provin și din faptul că, prin soluția românească, gradul de securitate al muncii crește considerabil.

Asistența tehnică permanentă a permis, de asemenea efectuarea cu operativitate a unor perfecționări a prevederilor din proiecte, sau a aparaturii tehnologice. Pe baza observațiilor făcute în exploatare, a fost, de exemplu, mărită turația la răcitorul grătar, a fost modificat transportorul de clincher care în faza inițială prezenta anumite caracteristici necorespunzătoare ce ar fi condus la creșterea perioadei de atingere a parametrilor proiectați.

O contribuție de seamă a adus-o și **operativitatea cu care s-au luat deciziile** pentru găsirea unor noi soluții anumitor probleme. Astfel, instalațiile cu care se realiza în varianta inițială variația turației cuptoarelor, se defectau cu ușurință. În această situație s-a acționat prompt pentru găsirea unei alte soluții mai bune. Noul sistem adoptat și aplicat, avînd o disponibilitate ridicată, a permis, în perioada de atingere a parametrilor proiectați o reducere cu circa 10 — 15% a timpilor de întreruperi accidentale la cuptoare.

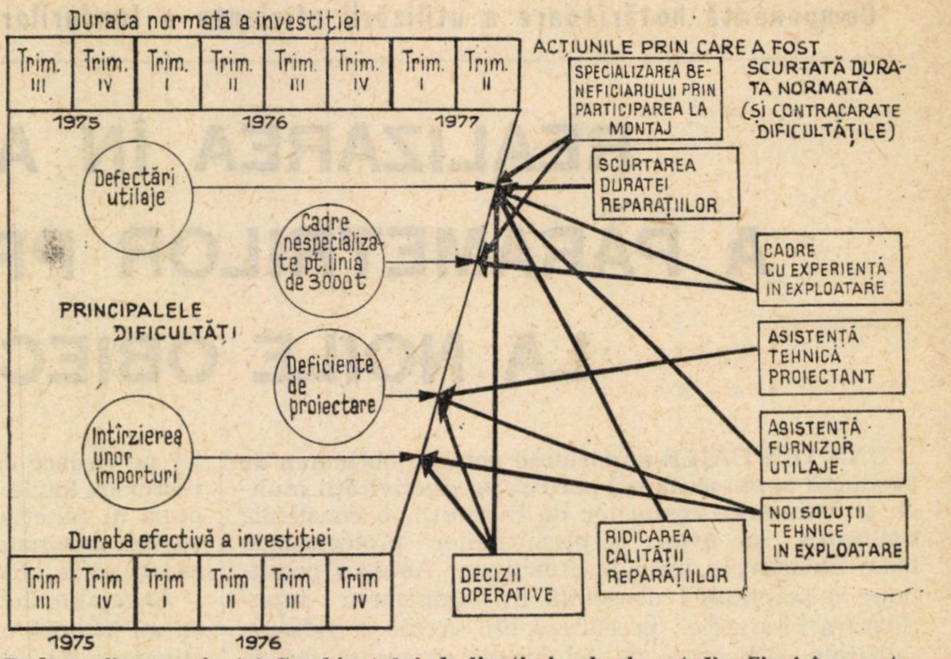
Durata normată a investiției
Trim. III
Trim. IV
Trim. I
Trim. II
Trim. III
Trim. IV
Trim. I
Trim. II
1975
1976
1977
ACTIUNILE PRIN CARE A FOST SCURTATĂ DURATA NORMATĂ (ȘI CONTRACARATE DIFICULTĂȚILE)
SPECIALIZAREA BENEFICIARULUI PRIN PARTICIPAREA LA MONTAJ
SCURTAREA DURATEI REPARAȚIILOR
Defectări utilaje
Cadre nespecializate pt. linia de 3000 t
PRINCIPALELE DIFICULTĂȚI
CADRE CU EXPERIENȚĂ IN EXPLOATARE
Deficiențe de proiectare
ASISTENȚĂ TEHNICĂ PROIECTANT
Intîrzierea unor importuri
ASISTENȚĂ FURNIZOR UTILAJE
NOI SOLUȚII TEHNICE IN EXPLOATARE
Durata efectivă a investiției
RIDICAREA CALITĂȚII REPARAȚIILOR
DECIZII OPERATIVE
Trim III
Trim IV
Trim I
Trim II
Trim III
Trim IV
1975
1976

Radiografia experienței Combinatului de lianți și azbociment din Fieni în scurtarea cu două trimestre a perioadei de atingere a parametrilor proiectați la noua linie tehnologică de 3 000 t/zi.

Concluzia cu valabilitate generală pe care o conturează experința de la Fieni este aceea că, **pentru respectarea și mai ales scurtarea în exploatare a perioadei normate de atingere a parametrilor proiectați, pregătirile și efortul trebuie să înceapă cu mult timp înainte, încă din faza lucrărilor de construcții-montaj.**

Producțiile suplimentare — numai cu eficiență înaltă

DESIGUR, nici scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați și nici producțiile suplimentare obținute în acest an nu înseamnă că trebuie pierdută din atenție problema deosebit de importantă a reducerii continue a cheltuielilor de producție. La Combinatul din Fieni, dacă atingerea parametrilor din proiect s-a realizat înainte de vreme, dacă pînă acum prevederile angajamentului pe 1977 la producțiile fizice suplimentare, la export, și productivitatea muncii au fost îndeplinite și depășite, totuși în loc de 1 milion de lei economii la costuri (cît s-a angajat să realizeze), în 8 luni, s-a obținut o economie de numai 192 000 lei. Este adevărat că **au fost economisite 1 000 tone combustibil convențional și 100 tone de metal, dar tot atît de adevărat este că au fost depășite consumurile la energie electrică.** Date fiind principalele direcții în care se consumă suplimentar energie, apare necesar ca Centrala industriei cimentului să sprijine mai mult combinatul în procurarea operativă a tuturor materialelor refractare care să permită o funcționare cît mai îndelungată a cuptoarelor între două porniri.

Centrala industrială va trebui să acționeze mai ferm și pentru valorificarea rezervelor care există în consumul de materiale, în special de metal. **Rezultatele obținute pînă acum pot fi mult îmbunătățite prin reducerea corpurilor de măcinare din oțel folosite pe tona de ciment, de circa 3 ori față de prezent.** Dat fiind că dispunem actualmente de oțeluri românești cu caracteristici superioare, se poate aprecia că hotărîrea centralei ca în anul viitor să fie dotate cu corpuri de măcinare cu durată mare în exploatare circa 1/3 din capacitățile de producție trebuie apreciată ca o sarcină minimală. Cu mai multă rapiditate se cere acționat și pentru **introducerea în dotare a blindajelor pentru mori, foarte rezistente la uzură, asimilate în țară.** Faptul că înlocuirea blindajelor se poate realiza în aceste condiții la 18 luni față de numai 6-8 luni în prezent este edificator pentru economia însemnată de metal ce s-ar putea realiza.

La Combinatul din Fieni s-a acumulat o experiență valoroasă care, generalizată, poate conduce la obținerea unor rezultate deosebite în îndeplinirea planului și a angajamentelor și la alte întreprinderi din industria materialelor de construcții.

Bogdan PĂDURE

O importantă sursă de reducere a cheltuielilor materiale în turnătorii

CREȘTEREA PONDERII PRODUSELOR DE CALITATE, PRIN UTILIZAREA UNOR TEHNOLOGII NOI

REDUCEREA cheltuielilor de producție și, îndeosebi, a celor materiale constituie, așa după cum sublinia secretarul general al partidului, o problemă cheie pentru progresul rapid al economiei. De rezultatele care se obțin în economisirea materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, depinde în mare măsură creșterea venitului național și, deci, ridicarea bunăstării întregului popor.

Căile și mijloacele de reducere a cheltuielilor materiale sînt multiple, iar progresul tehnic conferă acestora, practic, un caracter aproape nelimitat. Valorificîndu-se posibilitățile oferite de cuceririle tehnicii, în industria constructoare de mașini, în urma aplicării unor ample programe de măsuri, a crescut gradul de utilizare a metalului, **dintr-o tonă introdusă în fabricație regăsindu-se în produsul finit 750—800 kg, față de numai 650 kg metal cît se obținea înainte.**

La realizarea cu succes a acestor programe au fost antrenate cele mai competente cadre constituite în colective mixte de muncitori, tehnicieni, ingineri și economiști din întreprinderi, institute de cercetare și inginerie tehnologică, centrale industriale și minister. În scopul introducerii imediate, fără alte verigi intermediare, a soluțiilor și tehnologiilor noi în producție, a fost antrenat în această acțiune și Centrul de perfecționare a personalului muncitor din industria constructorilor de mașini care, în colaborare cu institutele de specialitate, a organizat cursuri de perfecționare a inginerilor și tehnicienilor pentru aplicarea unor **procedee moderne de remaniere a pieselor cu defecte** rezultate din turnarea aliajelor de oțel, fontă și neferoase.

Experiența întreprinderilor care aplică în mod organizat metoda remanierii defectelor de turnare dovedește că pe această cale se îmbunătățește calitatea pieselor, iar economiile obținute sînt importante. Desigur, scăderea ponderii pieselor neacceptate pentru a fi introduse în fazele următoare ale procesului de fabricație trebuie să fie realizată, în primul rînd, prin elaborarea unor procedee tehnologice de turnare moderne și prin respectarea întocmai a tuturor prevederilor stipulate în tehnologia de execuție. Dar, există și situații cînd nu toate piesele turnate realizate sînt corespunzătoare din toate punctele de vedere. Potrivit unui studiu efectuat în 5 mari întreprinderi, la un eșantion de 500 piese turnate, a rezultat că sînt respinse în medie 7⁰/₀, deoarece prezintă defecte de turnare ; cum valoarea medie a fiecărei tone de piese turnate se ridică la mii de lei, pierderile la scara economiei naționale sînt deosebit de însemnate. De aceea, trebuie găsite soluții pentru ca cea mai mare parte a acestora, pe bază de remanieri, să fie aduse la situația de a fi bune.

Bazați pe experiența existentă, pe cunoașterea acțiunii întregului complex de factori care concură la realizarea piesei din aliaje metalice turnate la nivelul cerințelor actuale, este necesar să fie reconsiderată actuala opinie a unor specialiști de a considera cu ușurință drept rebuturi piesele cu anumite defecte de turnare, defecte ce pot fi corectate, fără ca prin aceasta să se aducă vreun prejudiciu calității produsului. Din motive tehnico-economice se cere să fie însușit în mai mare măsură punctul de vedere al unor specialiști din țara noastră sau care acționează în turnătorii de renume din alte țări, **că o mare parte din defectele rezultate prin turnare trebuie să fie remaniate, că această operație trebuie să fie inclusă ca o metodă permanentă, de sine stătătoare, în fluxul tehnologic de fabricație.**

Varietatea, multitudinea, tehnicitatea și economicitatea procedeelor de remaniere a defectelor de turnare au determinat pe majoritatea marilor producători din lume să le aplice de mai mulți ani, fără nici un fel de rezervă. Ba mai mult, nivelul calitativ al pieselor realizate de o anumită turnătorie este apreciat, în primul rînd, după modul în care este organizat compartimentul sau atelierul de remaniere și, în special, după cum este echipat acesta, după nivelul tehnologiilor aplicate. Și în unele întreprinderi constructoare de mașini din țara noastră, prin organizarea de ateliere pentru remanierea defectelor de turnare la nivelul necesităților, ponderea pieselor necorespunzătoare a fost substanțial redusă, fapt ce a facilitat reintroducerea lor în circuitul producției și eliminarea unor cheltuieli necesitate de turnarea lor din nou. Printre întreprinderile care au turnătorii de metale și aplică cu succes procedee moderne de remaniere a defectelor la pie-

Ponderea cheltuielilor pentru remanierea defectelor la piesele turnate din metal în costurile de producție

Aliajul metalic	Numărul pieselor cercetate	Greutatea piesei kg/buc	Tipul de defecte	Procedeul de remaniere folosit	Ponderea cheltuielilor pentru remanieri ⁰/₀
Piese de oțel	23	30—500	goluri, fisuri incluziuni	sudură	10—50
Piese de oțel	11	500—1 000	„	„	8—40
Piese de oțel	6	1 000—2 000	„	„	5—20
Piese de oțel	3	peste 2 000	„	„	3,7 și 18
Piese din fontă	24	25—100	goluri, crăpături	sudură	20—55
Piese din fontă	9	100—300	„	„	15—50
Piese din fontă	4	300—3 000	„	„	8—30
Piese fontă și oțel	15	10—5 000	goluri, pori	chituire	2—7

sele turnate și realizează, pe această bază, economii substanțiale se numără: „23 August“, „Aversa“ și Întreprinderea de mașini grele din București, „Tractorul“ și „Hidromecanica“ din Brașov, Întreprinderea constructoare de mașini Reșița, Întreprinderea mecanică Roman și altele.

Din studiile efectuate numai la un număr de 100 piese turnate (la o singură întreprindere) rezultă că ponderea cheltuielilor necesare pentru remedierea defectelor de turnare, față de costul pentru turnarea unei piese noi, variază între 2 și 55%, în funcție de aliajele din care este confecționată, mărimea și complexitatea acesteia, precum și de procedeul de remaniere folosit (tabelul).

Evident, orice piesă considerată necorespunzătoare pentru a fi introdusă în fabricație în continuare, deoarece are defecte de turnare, trebuie analizată de un colectiv competent pentru a decide dacă ea rămîne rebutată sau este aptă de a fi remaniată. Colectivul desemnat în acest scop va acționa ținînd seama de două condiții restrictive :

— suma cheltuielilor pentru remanierea piesei analizate să fie mai mică decît o piesă nouă fără defecte ;

— remanierile efectuate la piesele în cauză să nu diminueze calitatea lor, iar piesele să nu fie sub nivelul prescripțiilor calitative prevăzute prin proiectul de execuție.

DACĂ se au în vedere măsurile care demonstrează că, prin organizarea la nivelul construcțiilor de mașini a unui program de acțiuni pentru intensificarea aplicării în mod științific a procedeelor moderne de remaniere a pieselor turnate din oțel, fontă și aliaje neferoase, s-ar recupera numai 30% din totalul pieselor respinse în prezent, rezultă că economiile s-ar ridica la peste un sfert de miliard de lei anual. Un astfel de program de măsuri ar trebui să aibă în vedere următoarele :

1. Organizarea unor cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale pentru toți lucrătorii care au sarcina de a asimila produse ce au în componența lor repere sau subansamble realizate din piese turnate. Cursurile să aibă ca principale obiective cunoașterea și însușirea procedeelor moderne de remaniere, a posibilităților tehnologice de perfecționare a procesului de turnare și a implicațiilor de ordin economic pe care acestea le vor avea în producție.

2. În funcție de volumul și complexitatea turnătoriilor existente și a celor noi, este necesară organizarea de compartimente complexe pentru remaniere. Dotarea acestora trebuie să se facă pe baza unui calcul tehnico-economic de necesitate. În cadrul compartimentelor respective trebuie să lucreze colective de muncitori și tehnicieni de cea mai înaltă calificare și răspundere profesională.

3. În cadrul institutelor de specialitate problema remanierii defectelor pieselor turnate să facă obiectul unei analize amănunțite, care să aibă în vedere aspectele tehnico-economice ale problemei, prin organizarea unui compartiment ce urmează să se ocupe de :

— cercetarea și asimilarea tehnologiilor noi de remaniere ;

— elaborarea de prescripții tehnologice de remaniere a pieselor turnate, care să fie transmise întreprinderilor interesate ;

— avizarea și omologarea tehnologiilor de remaniere aplicate în întreprinderi ;

— instruirea muncitorilor și tehnicienilor din întreprinderi pentru aplicarea corectă a tehnologiilor de remaniere ;

— acordarea asistenței tehnice pentru introducerea și aplicarea procedeelor de remaniere ;

— asigurarea asimilării și producerea, la nivel de micro-producție, a materialelor speciale necesare întreprinderilor pentru remanierea defectelor pieselor turnate.

dr. ing. V. BERINDE

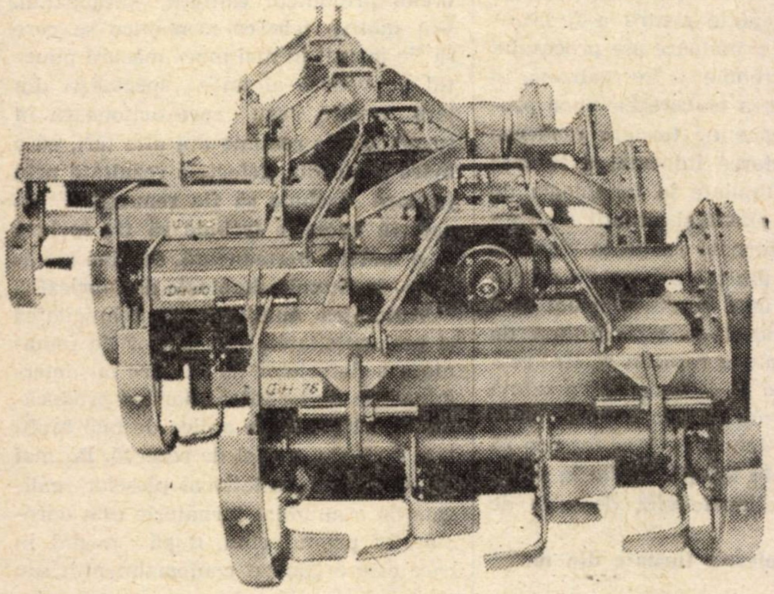

Agromachinaimpex

FREZĂ ROTATIVĂ
PENTRU PRELUCRAREA SOLULUI
„BOLGAR“

Frezele pentru prelucrarea solului „BOLGAR“, avînd o lățime de lucru de la 0,76 la 2,0, sînt mașini agricole moderne de înaltă eficiență, destinate afînării solului și distrugerii buruienilor în plantațiile viticole, horticole, de citrice și arbuști, pentru prelucrarea solului înaintea semănăturilor și însămînțarea altor culturi agricole.

Freza rotativă FA — 0,76 cu secțiunea inclinabilă automată este de asemenea utilă pentru prelucrarea solului între arbori la culturile horticole.

Frezele formează agregate cu tractoare cl. 1,4 T, dotate cu sisteme de tractare în 3 puncte.

Exportator : GTP „AGROMACHINAIMPEX“
Bulgaria, Sofia
str. Aksakov nr. 5
Telefon 88 53 25
Telex : 022563

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să vă adresați Reprezentanței Comerciale a R. P. Bulgaria
București, str. Galați nr. 32 Telefon : 11 91 62

PUBLICOM

EXPERIENŢE ÎN ACTUALITATE

TIPIZAREA PRODUSELOR, ACŢIUNE CU EFECTE ECONOMICE RIDICATE

CONCEPT înaintat de organizare şi realizare eficientă a unor produse, grupe de familii de produse, sortotipodimensiuni, tipizarea a căpătat în industria noastră un cîmp tot mai larg de afirmare, întrucît permite obţinerea unei producţii larg diversificate, pe baza utilizării unei game restrînse de piese, ansamble şi subansamble. În condiţiile amplificării acţiunilor de promovare a progresului tehnic din actualul cincinal, tipizarea produselor confirmă tot mai mult efectele sale pozitive în raţionalizarea producţiei şi creşterea eficienţei economice, permiţînd, totodată, adîncirea profilării şi specializării întreprinderilor. Despre asemenea efecte, cît şi despre unele probleme ale organizării activităţii de tipizare „Revista economică" a publicat în 1976 şi în acest an (vezi numerele 3 ,5, 8, 17, 27 din 1977) o suită de materiale din experienţa unor întreprinderi şi institute de cercetări şi inginerie tehnologică.

Ce proporţii a căpătat acţiunea, cu ce efecte concrete s-a soldat, ce se prevede pentru viitor ? Iată întrebări la care încearcă să răspundă articolul de faţă.

DIMENSIUNILE UNOR REALIZĂRI

Intensa preocupare a specialiştilor din institutele de cercetări şi inginerie tehnologică, din sfera producţiei, pentru aplicarea măsurilor adoptate privind tipizarea produselor a condus, în perioada în care a trecut din acest cincinal, la progrese evidente în promovarea de tehnici înaintate, în raţionalizarea producţiei, în realizarea unei însemnate creşteri a productivităţii muncii, în sporirea economiilor şi beneficiilor. În susţinerea afirmaţiei avem în vedere, în primul rînd, rezultatele, din întreprinderile analizate de „Revista economică".

● ÎN PRODUCŢIA DE TURBINE — produse concepute de Institutul de cercetări şi proiectări de echipamente termoenergetice şi realizate în serie la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti — au fost tipizate toate componentele acestora, tehnologiile de fabricaţie, sculele şi dispozitivele pentru toate tipurile de puteri între 3-12 MW. De asemenea, în acest an, au fost trecute în fabricaţie de serie turboagregate tip Package, tipizate, care acoperă domeniul de puteri de la 15 la 35 MW.

Efectul economic al acţiunii se concretizează în **reducerea ciclului de proiectare cu 30%, a costului S.D.V.-urilor cu 25%, micşorarea greutăţii fiecărui produs cu 10%, creşterea randamentelor cu valori cuprinse între 0,5% şi 10,5%, reducerea consumului de combustibil la fiecare instalaţie dotată cu turbine între 10-15%.**

EFECTE ECONOMICE ALE TIPIZĂRII

● Tipizarea planşelor plate şi cu gît conduce la realizarea unei economii materiale, numai într-un singur an, de peste 16 000 tone metal.

● Tipizarea blocurilor de matriţe de forje permite economisirea în acest cincinal a peste 9 mil. lei valută.

● Tipizarea sistemei de maşini, aparate de măsură şi control asigură reducerea importului de astfel de produse de la 29% în 1976 la 6% în 1980.

● Tipizarea sistemei de echipamente de sudare şi tăiere permite reducerea efortului valutar (la această categorie de produse) de la 79% în 1976 la numai 7,7% în 1980.

● Rezultate remarcabile în tipizarea produselor au fost obţinute şi **în industria mijloacelor de automatizare.** Prin studiile concepute şi finalizate de Institutul de cercetări şi proiectări de mijloace de automatizare şi telecomunicaţii şi executate de unităţile centralei industriale de profil, s-au realizat sisteme unificate de reglare automată a proceselor lente şi rapide, serii de variatoare de turaţie pentru maşini-unelte, echipamente pentru acţionări reglabile, echipamente de mutaţie statică, de comenzi numerice, telemecanică, transmitere de date, semnalizări automate, sisteme de conducere a proceselor pe calculator şi altele. Prin acţiunea de tipizare a elementelor şi echipamentelor de automatizare, se realizează anual economii de **milioane lei la investiţii, reducerea cheltuielilor de întreţinere şi exploatare a instalaţiilor de automatizare cu 26%, micşorarea simţitoare a importurilor, ridicarea productivităţii în proiectare cu 25%, creşterea capacităţii de execuţie pe aceleaşi instalaţii şi suprafeţe cu 20%.** Din studiile întocmite rezultă că, la nivelul întregului cincinal, volumul economiilor de investiţii însumează peste 500 milioane lei, importurile se diminuează cu circa 75 milioane, iar cheltuielile de întreţinere şi exploatare a instalaţiilor cu mai bine de 80 milioane lei.

● În **industria de pompe,** tipizarea, a permis nu numai diversificarea largă a produselor, ci şi ridicarea calităţii acestora, obţinerea de economii de materiale şi de manoperă. Aplicarea la întreprinderea de pompe „Aversa"-Bucureşti. a studiului întocmit în această direcţie de Centrul de cercetare şi proiectare de pompe a condus la **restrîngerea tipodimensiunilor de bază la un număr de 75, care permit realizarea a mii de variante de pompe, în funcţie de condiţiile specifice de exploatare.** Datorită concepţiei de tipizare, numărul total de tipodimensiuni se realizează din numai 4 000 repere faţă de 40 000 în condiţiile netipizării, obţinîndu-se, pe perioada 1976—1980 un volum de economii de peste 600 milioane lei valută.

● Succese de proporţii în diversificarea producţiei, reducerea costurilor pe unitatea de produs, prin folosirea avantajelor tipizării, au fost obţinute şi

în industria de tractoare. Varianta la care s-a optat prin studiul întocmit de Institutul de cercetări și proiectări tractoare și mașini agricole și materializate în unitățile centralei industriale de profil, a permis **creșterea productivității muncii cu 10-15%, reducerea consumurilor specifice, în special de metal, cu 8-10%, economisirea a zeci de milioane de lei.** Pentru fabricarea zecilor de tipodimensiuni de tractoare din fabricația curentă se folosesc un număr restrîns de elemente componente, realizate pe linii tehnologice specializate (punțile de motoare, instalațiile hidraulice, pompele, distribuitoarele, supapele, cilindrii hidraulici), care permit să se obțină o înaltă productivitate.

● **În unitățile industriei metalurgice,** tipizarea a condus la reduceri însemnate de tipodimensiuni și mărci de oțeluri și laminate. Bunăoară, mărcile de oțel pentru construcțiile de mașini s-au restrîns, prin tipizare, de la 223 la 126, iar numărul laminatelor finite pline de oțel cu cîteva mii etc.

Evident, exemple de acest gen pot fi date încă multe. Sînt în prezent numeroase întreprinderi la care procesul de unificare și tipizare a producției — ca urmare a măsurilor luate în cincinalul revoluției tehnico-științifice — se ridică la 60-70% („Rulmentul“ și „Tractorul“ din Brașov, „Aversa“, „Electroaparataj“, „Automatica“ din București, întreprinderile de vagoane din Arad și Drobeta Turnu-Severin etc). Un alt fapt pozitiv : experiența acumulată a permis specialiștilor de la Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și ai Consiliului de coordonare al profilării, specializării și coopeării, să întocmească **o tehnologie unică în aplicarea proceselor de tipizare a produselor, instalațiilor și tehnologiilor de fabricație.** De asemenea, pentru a asigura o cît mai largă informare și cunoaștere a realizărilor în domeniul tipizării, **a fost luată măsura ca atît la institutele de cercetări și proiectări, la centralele industriale, cît și la întreprinderi să se organizeze un sector de bancă de date.** Merită relevată și măsura ca pe **întreaga filieră — planificare, aprovizionare tehnico-materială, înnoirea și modernizarea produselor, încheierea de contracte economice etc. — toți factorii interesați să aibă în vedere, în primul rînd, promovarea produselor tipizate.** Măsura asigură astfel valorificarea maximă a realizărilor pe această linie, ridicarea eficienței în toate unitățile.

O NOUĂ ETAPĂ CALITATIVĂ

Recent a fost analizat stadiul acțiunilor de tipizare cuprinse în prima etapă a programului stabilit la începutul acestui cincinal pentru materii prime, materiale, semifabricate, produse și tehnologii. Apreciindu-se rezultatele obținute, a fost declanșată o a doua etapă, avînd ca scop **raționalizarea, în continuare, prin tipizare, a gamelor de sortotipodimensiuni, ridicarea calității și reducerea consumurilor specifice pe unitatea de produs.** De asemenea, în analizele efectuate de colectivele de specialiști din institutele de cercetări și proiectări, din centrale industriale și întreprinderi, s-a indicat să se aibă în vedere ca restrîngerea gamei sortotipodimensionale, datorită tipizării, să se efectueze numai în condițiile asigurării unei eficiențe sporite atît la producător, cît și la beneficiar. Iată ce cuprinde de fapt noul program (etapa a II-a) de extindere a acțiunii de tipizare :

● **în industria metalurgică** : corelarea tipizărilor cu prevederile noilor standarde aprobate și eliminarea unor sortimente cu caracteristici diferențiate nesemnificative față de produsele de bază. Reducerea gamei sortimentale propuse pe ansamblul ramurii (16,7%) se localizează, în special, la laminate finite pline din oțel (29,3%), țevi din oțel pentru construcții (13,5%) și oțel calibrat în bare și colaci (23,5%) ;

● **în industria construcțiilor de mașini :** studiile de tipizare fundamentează propuneri pentru reducerea cu peste 37% a numărului de sortotipodimensiuni de mașini, utilaje, instalații și semifabricate, renunțîndu-se la fabricatele de concepție mai veche pentru care au fost realizate, prin lucrări de asimilare sau de reproiectare, variante noi, medernizate, cu parametri îmbunătățiți. Creșterea gradului de tipizare a ansamblelor, subansamblelor și a pieselor din construcția tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor, va crea condiții pentru ca diversificarea producției în cadrul fiecărei grupe și familii de produse să se realizeze prin folosirea unui număr cît mai mare de repere comune ;

● **în industria chimică :** reducerea gamei sortotipodimensionale, în special, la articolele tehnice din cauciuc (39,3%), anvelope și camere de aer (32,6%), la produse petroliere (22,4%) și la produse de protecție anticorozivă (18,2%). În cea mai mare parte a cazurilor s-a prezăvut renunțarea la sortimente a căror fabricație necesită materiale deficitare, care se pot înlocui cu produse similare sau superioare din punct de vedere calitativ, realizate din materii prime la care există disponibilități etc ;

● **în industria de exploatare și prelucrare a lemnului :** raționalizarea prin tipizarea gamei de produse, în principal, la uși-ferestre (49,6%), lăzi din lemn (36,4%), placaje din lemn (40,6%) produse de tapițerie (25,6%), iar în ramura materialelor de construcții la ciment (29,2%) și produse din azbociment (25%).

PÎRGHII ÎN SPRIJINUL NOILOR ACȚIUNI

Pentru ca întreaga acțiune să se soldeze, în continuare, cu rezultate cît mai concludente, au fost stabilite unele măsuri la nivelul ramurilor, centralelor industriale, institutelor de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări, al întreprinderilor. Iată cîteva din cele mai semnificative :

1 Ministerele economice și centralele industriale, împreună cu institutele de cercetare și inginerie tehnologică și întreprinderile, cu sprijinul organelor centrale de sinteză, să asigure, ținînd seama de rezultatele lucrărilor de tipizare din etapa a II-a, **editarea nomenclatoarelor** cuprinzînd materiile prime, materiale, semifabricate și produsele tipizate. Aceste nomenclatoare urmează să fie folosite la încheierea contractelor economice pentru anul 1978, fiind obligatorii în proiectare, în producție și utilizare, pentru toate materiile prime, materiale, semifabricate și produsele destinate consumului intern. Pe baza noilor nomenclatoare și cataloage, institutele de cercetare și inginerie tehnologică, întreprinderile vor trece la adoptarea proiectelor de execuție a produselor, astfel încît să se creeze condiții de folosire generalizată a rezultatelor tipizării de la începutul anului viitor.

2 Ministerele, centralele și întreprinderile să analizeze, în continaure, atît la producători cît și la beneficiari, rezultatele lucrărilor de tipizare a produselor și să prezinte în fiecare început de an, propuneri privind modificările necesare a fi aduse cataloagelor și nomenclatoarelor cuprinzînd tipurile de materii prime, materiale, semifabricate și produse în conformitate cu cerințele economiei.

3 Pe baza progreselor ce au loc în știință și tehnică, să fie revăzute periodic de către institutele de cercetare și inginerie tehnologică, cît și de unitățile productive toate produsele tipizate și, în funcție de noutățile apărute și eficiența lor, să se adopte măsuri corespunzătoare.

FIREȘTE, accentul pus pe lărgirea acțiunii de tipizare a produselor permite realizarea de importante economii materiale și bănești, utilizarea rațională a capacităților de producție și a forței de muncă, ridicarea pe o nouă treaptă a modernizării producției în întreaga economie. De aceea, este o datorie a tuturor centralelor industriale, a întreprinderilor să militeze permanent pentru traducerea în viață a măsurilor preconizate de tipizarea produselor.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

FERTILIZAREA — componentă esențială a creșterii producției agricole și a conservării potențialității productive a solului [II]

O ALTĂ PROBLEMĂ importantă legată de fertilizare se referă la acoperirea carențelor de microelemente din sol. *De exemplu, necesitatea administrării îngrășămintelor cu zinc a apărut ca o consecință a creării unor hibrizi de porumb foarte sensibili la acest microelement. De asemenea, specialiștii subliniază necesitatea microelementului cupru la cerealele păioase și a borului la cultura sfeclei de zahăr. Pe teritoriu, se relevă carența de microelemente pe solurile foarte acide și sărace, tratate o perioadă mare de timp cu doze deosebit de ridicate de îngrășăminte chimice.*

Pe de altă parte, se simte nevoia creării unor soiuri de plante care să valorifice mai deplin îngrășămintele chimice și să reducă necesarul de amendamente.

Strategii în repartizarea îngrășămintelor chimice pe teritoriu și culturi

ÎN CONDIȚIILE insuficienței unor resurse la un moment dat, se poate realiza optimizarea folosirii existentului printr-o repartizare judicioasă pe teritoriu și între diverși utilizatori (în cazul de față, culturile agricole). În acest sens, în practica economică de pînă acum cîțiva ani, avîndu-se ca obiectiv prioritar rezolvarea problemei producției de cereale, îngrășămintele chimice s-au repartizat preponderent în zonele de șes. În vederea armonizării nivelurilor de dezvoltare economică a agriculturii pe întreg teritoriul țării și în condițiile unor potențialități materiale și financiare tot mai mari, în ultimii ani s-a acordat o atenție sporită problemelor agriculturii din zonele de deal, îmbinîndu-se într-un mod mai echilibrat criteriul economic și cel extraeconomic în repartizarea pe teritoriu a factorilor de producție, inclusiv a îngrășămintelor chimice. Astfel, în 1975, în sectorul cooperatist, plafoanele de fertilizare pe teritoriu sînt apropiate la terenul arabil, dar se diferențiază încă mult între zonele de șes, deal și munte, atunci cînd este vorba de terenul agricol. Trebuie ca în viitor nivelurile respective să se apropie, prin creșterea cu precădere a cantităților repartizate în zonele de deal și munte, fără a afecta situația de la șes.

În ce privește **politica repartizării îngrășămintelor chimice pe culturi,** trebuie avute în vedere o serie de criterii de politică economică generală (acoperirea necesarului de diferite produse agricole, creșterea eficienței activității din agricultură etc.) și alte criterii specifice privind consolidarea cooperativelor agricole sau ridicarea nivelului de retribuire. Avînd în vedere un criteriu pur de eficiență (venitul net), principalele culturi în regim neirigat se ordonează astfel : cartofii, sfecla de zahăr, grîul, floarea soarelui, porumbul, lucerna. În condiții de irigare porumbul și lucerna ocupă locuri deosebit de favorabile, în timp ce grîul și floarea soarelui se situează printre culturile care valorifică mai puțin aportul irigațiilor. În contextul criteriului importanței unor ramuri sau culturi, din cadrul producției vegetale, în etapa actuală se constată ca fiind prioritare : porumbul, grîul, sfecla de zahăr, cartofii, floarea soarelui, legumele, vița de vie, pomii. Dacă culturile tehnice și alimentare sînt destinate să satisfacă anumite necesități de materie primă pe care le solicită industria ușoară și alimentară, culturile cerealiere sînt investite cu o mai largă funcționalitate, ele reprezentînd sursa principală de alimentație, de furajare, de creare a disponibilităților pentru export etc., fapt care le conferă o importanță economică națională. Prin prisma acestor criterii se prezintă situația din tabelul de jos, privind folosirea îngrășămintelor chimice pe culturi, în 1975, în cooperativele agricole de producție.

Dimensiunile fertilizării cu îngrășăminte chimice a culturilor agricole în sectorul cooperatist al agriculturii (1975)

Cultura	% îngrășăminte chimice pe culturi din total îngrășăminte chimice			% suprafață îngrășată din total cultură			Îngrășăminte chimice la 1 ha cultură kg s.a./ha		
	1966	1971	1975	1966	1971	1975	1966	1971	1976
Grîu	54,8	41.1	35,4	66	94	100	28	76	108
Porumb	21,7	26.9	29,0	30	62	81	14	38	75
Floarea-soarelui	4,1	6,6	5,9	31	70	75	15	44	70
Sfeclă de zahăr	5,7	4,0	4,6	87	100	100	62	100	169
Cartofi	3.2	2,3	2,2	73	85	95	56	96	153
Legume	1,8	2,2	1,9	57	87	89	47	106	151
Plante de nutreț și alte culturi	5.9	10,7	15,5	21	51	89	12	34	78
Vii	0,4	1,2	1,1	8	30	46	6	27	57
Pajiști naturale	1,6	3,7	3,2	0,02	0,08	0,08	0,9	4	6

Raportate numai la terenul arabil, cheltuielile cu îngrășămintele chimice au reprezentat la hectar 82 lei în 1966, 218 lei în 1971 și 308 lei în 1975, ponderea lor evo-

---

Prima parte a articolului a fost publicată în nr. 41 (din 14 oct. a.c.) al revistei.

luînd în producția globală de la 1 la $5^{0}/_{0}$, iar în cheltuielile materiale de la 4 la $10^{0}/_{0}$. În această perioadă, cantitatea de îngrășăminte chimice în substanță activă la un hectar agricol în sectorul cooperatist al agriculturii a crescut de la 16 kg în 1966 la 39 kg în 1971 și la 63 kg în 1975. Aceste proporții ale cheltuielilor cu îngrășămintele chimice și nivelul de fertilizare evidențiază faptul că procesul de chimizare a agriculturii este încă la dimensiuni restrînse. În ceea ce privește folosirea fondului de îngrășăminte chimice pe culturi din punctul de vedere al proporțiilor fertilizării, respectiv al ponderii suprafeței fertilizate din suprafața totală a culturii, în anul 1975 au beneficiat de aceste mijloace de intensificare, în ordine descrescîndă : grîul, sfecla de zahăr, cartofii, legumele, plantele de nutreț și alte culturi, porumbul, floarea soarelui, viile și pajiștile naturale, iar sub aspectul nivelurilor de fertilizare s-au situat pe primul loc culturile tehnice și alimentare, urmate de grîu, de plantele de nutreț și alte culturi, de porumb, de floarea soarelui și în cele din urmă de vii și pajiști naturale.

Sintetizînd această problematică, menționăm că în ceea ce privește optimizarea repartizării mijloacelor economice pe ramuri și culturi, opțiunile funcției obiectiv pot viza trei direcții : ramura incluzînd cele mai multe elemente ale noului în configurația generală a solicitărilor de produse agricole pe plan mondial, ramura care asigură rezultatele economice maxime sau ramura de cea mai mare importanță națională. În desemnarea direcțiilor prioritare de orientare a efortului de muncă socială, considerăm că elementul hotărîtor în formularea deciziei de bază o reprezintă opțiunea politică, strategia economică și politică.

Coroborînd diferitele aspecte menționate se relevă faptul că efectele deosebite ale îngrășămintelor chimice, uneori chiar în cantități mai reduse, dar într-o structură adecvată pe elemente de fertilizare și încadrîndu-se armonios în complexul celorlalți factori, diferențiat pe teritoriu, pe culturi și în timp, reliefează unul dintre postulatele teoriei marxiste după care producția suplimentară izvorăște fie din diferența de mărime a mijloacelor folosite, fie dintr-o mai bună folosire a lor.

dr. N. BRAȘOVEANU
Institutul de economie agrară

Energia solară — un agent termic ieftin

SITUAȚIA purtătorilor primari de energie utilizabilă a impus, pe plan mondial, intensificarea și diversificarea cercetărilor în vederea valorificării unor noi surse, printre care și a energiei solare. Ideea utilizării energiei solare este veche, dar existența cărbunilor și hidrocarburilor, purtători clasici de energie, a asigurat pînă acum satisfacerea necesităților energetice ale omenirii. Problema găsirii unor noi surse de energie este de dată recentă, cererile în creștere și așa-numita „criză a petrolului" prilejuind declanșarea unor ample analize privind dezvoltarea energeticii în sensul unei mai raționale utilizări a resurselor, dar și în direcția găsirii uonr noi surse de energie : cea geotermică, cea de fisiune sau de fuziune nucleară, cea solară etc.

Energia solară se dovedește a fi avantajoasă, dacă se are în vedere că : se poate obține în cantități nelimitate, nu este poluantă și se poate utiliza pentru obținerea oricărei forme de energie utilă. Captarea și utilizarea ei prezintă însă și unele dezavantaje, din cauză că energia solară este dispersată și variabilă, perioada de insolație depinde de latitudine și anotimp, randamentul este condiționat de diferiți factori (coeficienți de absorbție și transmisie, constanță termică a materialelor, temperatură de lucru) ș.a.m.d.

Preocupările privind cercetările în domeniul captării energiei solare s-au extins rapid în ultimii ani, unele țări (Franța, S.U.A., R.F.G., Japonia) dispunînd deja de puternice centre specializate. Astfel, în Franța au început aplicațiile comerciale ale sistemelor de captare a energiei solare, sub forma unor insolatoare prevăzute cu recipienți pentru înmagazinarea apei calde și s-a trecut la cercetări aplicative în domeniul utilizării celulelor solare fotovoltaice (transformarea directă a luminii solare în energie electrică). Într-un stadiu similar se află și cercetările efectuate de specialiștii de la Philips GmBH Forschungslaboratorium din Aachen (R.F.G.), de la Centrul de cercetări în domeniul energiei solare din California (Statele Unite), iar la St. Ilario (Italia) a fost pusă în funcțiune o minicentrală solară concepută la Universitatea din Genova și care produce într-o oră de însorire, în medie, 115 kg de abur la 600°C.

În țara noastră, orientările date de conducerea partidului privind înlăturarea risipei de energie și întreprinderea de acțiuni care să asigure atragerea de noi surse energetice au determinat, de asemenea, preocupări de ordin teoretic și practic. Pe teritoriul României, energia primită anual de la soare se situează între 110 și 130 kcal/cmp—an, avînd o medie de 115 kcal/cmp—an, timpul însorit corespunzînd unei durate medii de aproximativ 1 900 ore/an. Dintr-un studiu elaborat de Institutul de meteorologie și hidrologie pentru perioada 1971—1975 a rezultat că în zona Timișoarei numărul de ore cu insolație totală însumează cifra de 2 183, ceea ce înseamnă o situație mai favorabilă decît media pe țară.

Pe baza acestor considerente, din inițiativa și sub îndrumarea conducerii Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, colectivul tehnic al Întreprinderii de produse ceramice din Jimbolia, în colaborare cu cercetătorii de la catedra de fizică din cadrul Institutului politehnic „Traian Vuia" din Timișoara, a elaborat **proiectul primei stații pilot pentru cercetări în domeniul captării și utilizării energiei solare în scopuri industriale.**

S-a pornit de la ideea că exploatarea energiei solare prin transformarea la temperatură nu prea mare, asigură avantajul de a recupera o cantitate de energie de aproximativ 0,7 Kn/mp, cu condiția ca insolatorul (bateria solară) să fie prevăzut cu mijloace necesare pentru evitarea pierderilor de energie prin radiație, conducție sau convecție.

Din analiza factorilor de influență a randamentului termic, respectiv a eficienței, s-a ajuns la concluzia că în unitățile de produse ceramice sînt asigurate unele condiții care favorizează utilizarea energiei solare la producerea agentului termic pentru uscare. Astfel, la halele avînd dimensiuni mari există posibilitatea amenajării unor insolatoare plane ; temperatura agentului termic nu trebuie să depășească 100°C, iar viteza de uscare, mai ales la început, nu trebuie să fie prea mare.

Proiectarea și construirea stației de cercetări din Jimbolia se bazează pe principiul insolatoarelor plane și al unor sisteme tehnologice corelate cu necesitățile specifice ale tehnologiei de uscare a produselor ceramice, constituind o noutate în domeniul cercetărilor privind producerea agenților termici de uscare.

Bateriile solare asigură introducerea în stația de cercetări, unde se află circa 100.000 buc. de diferite tipuri și modele de blocuri și corpuri ceramice, a unei cantități de 5 000 mc/h de aer încălzit la o temperatură de 40—60°C, care constituie agentul de uscare.

Rezultatele cercetărilor efectuate pînă în prezent au stabilit că în timpul unui ciclu de uscare (6—8 zile), bateriile solare au asigurat captarea de energie solară și transformarea acesteia în energia termică necesară evaporării unei cantități de cca. 30 000 litri de apă. Economia obținută în perioada unui ciclu de uscare este de 8 640 kg combustibil convențional, într-un an fiind posibilă economisirea unei cantități de .cca 320 tcc.

La Timișoara și Jimbolia cercetările continuă, pregătindu-se trecerea la o nouă etapă — în care să se realizeze concentrarea și stocarea energiei pentru perioadele lipsite de insolație.

Considerăm că de cercetările noastre vor beneficia și alte sectoare ale economiei țării, de pildă în cazul uscătoriilor din industria lemnului, al celor din agricultură, al unor stații de încălzire sau preîncălzire în industria chimică, precum și prepararea apei calde pentru locuințe etc.

Aurel HERIȘANU
directorul Întreprinderii de produse ceramice, Jimbolia

PRIMUL „SALON INTERNAȚIONAL AL CHIMIEI"

București, 15 – 24 octombrie 1977

CREAȚIA TEHNICĂ, PREMISĂ A COMPETITIVITĂȚII

ROMÂNIA, al zecelea producător mondial de produse chimice, găzduiește anul acesta la București primul „Salon internațional al chimiei", acțiune ce își propune să intre în circuitul marilor manifestări expoziționale pe profil. După confruntările internaționale de la Bratislava, Moscova, Zagreb, Leipzig, unde a cucerit numeroase medalii de aur și diplome, industria noastră chimică etalează la București o paletă largă de produse din programul său de export, reprezentativă pentru creativitatea efervescentă și dinamismul dezvoltării acestei ramuri.

Unitățile chimiei, care asigură în prezent circa un sfert din volumul total al livrărilor la export ale României, au înregistrat și în acest an ritmuri deosebit de rapide de creștere la acest indicator.

Astfel, anul acesta se vor înregistra creșteri ale exporturilor față de 1976 pînă aproape de dublu la unele grupe de produse, ca : îngrășăminte cu azot — 86,3%, anvelope — 81,1%, p.v.c. — 78,7%, polietilenă prelucrată — 42,1%, medicamente — 43,4%. Aceste ritmuri vor permite o devansare pe cincinal a dinamicii exportului — 2,6 ori, față de cea a producției — 2,2 ori, semnificînd antrenarea tot mai amplă a acestei ramuri în diviziunea internațională a muncii.

COVALITIN
COVALITIN
COVALITIN

Noul medicament românesc COVALITIN(R) a obținut medalia de aur la Tîrgul internațional Zagreb '77.

Convențiile de specializare în producție realizate de țara noastră în cadrul organizației internaționale — Interchim — contribuie de asemenea la extinderea schimburilor comerciale reciproce între țările participante pentru o serie de produse ale chimiei de mic tonaj.

Intreprinderile de comerț exterior ale chimiei, precum și unele centrale industriale au realizat o serie de societăți mixte de producție și comerciale, cooperează cu firme de renume mondial în producția unor medicamente.

Rezultatul sintetic îl constituie faptul că astăzi industria noastră chimică are parteneri comerciali în circa 100 de țări, iar firmele care comercializează produsele sale — Chimimportexport, Danubiana, Petrolexport — se bucură de un bun prestigiu internațional.

CHIMIMPORTEXPORT prezintă în cadrul Salonului produse ale chimiei organice și anorganice, ale petrochimiei, de sinteză organică, care se exportă în prezent în circa 80 de țări. Luînd ca bază anul 1960, exporturile Chimimportexport au crescut în ultimele trei cincinale la medicamente și biostimulatori de 22 de ori, la coloranți de peste 4 ori, la cauciuc sintetic de peste 3 ori, la lacuri și vopsele de 51 de ori. În standurile petrochimiei, principala subramură a chimiei românești, sînt expuse mărci bine cunoscute de materiale plastice : OLTVIL(R), ROSEVIL(R), ROPOL(R), ARGETENA(R), diferite tipuri de cauciuc sintetic CAROM(R), negru de fum REBONEX(R), premiat în acest an cu medalia de aur la tîrgul de la Bratislava. Calitatea produselor exportate de Chimimportexport se bucură de o bună apreciere pe toate meridianele, firma fiind, de altfel, deținătoarea „Trofeului internațional pentru calitate", obținut în 1974 la Barcelona. În profilul intreprinderii sînt cuprinse și medicamentele, printre care produse și mărci de prestigiu internațional ca Gerovital H_3(R), Aslavital(R), Folcisteina U(R), Gastrofibran, ETO unele devenind chiar subiecte pentru literatura de specialitate. Astfel, istoria lansării medicamentului românesc Gerovital H_3 — apreciat ca al treilea medicament minune al secolului, după penicilină și progesteron — formează subiectul volumului recent apărut în S.U.A. și Canada, „GH_3 — vă va păstra tînăr timp îndelungat", al ziaristului american profilat pe probleme medicale Herbert Bailey.

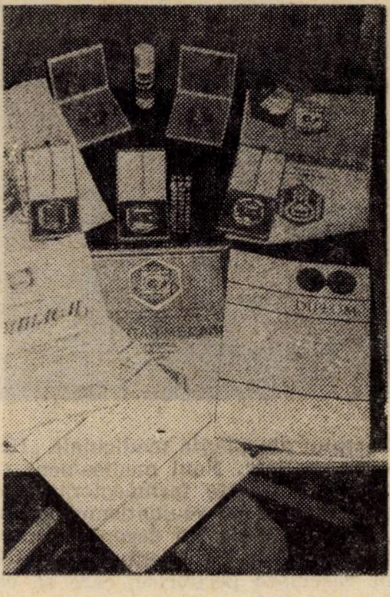

Distincții cîștigate în acest an de cosmeticele românești

Nu mai puțin interes a stîrnit medicamentul „Covalitin"(R), premiat cu medalia de aur în această toamnă la Tîrgul Internațional de la Zagreb. Monografia realizării acestui produs, tipărită recent de redacția de specialitate a Ministerului Industriei Chimice sub semnătura dr. chimist Tina Covaliu, evocă faptul că o asemenea descoperire nu este un act spontan, ci rezultatul unor studii desfășurate în curs de decenii, cu perseverență și dăruire. Studiul litiazelor renale, boală care în unele zone ale lumii (Europa, America de Nord, coasta de nord a Africii) atinge pînă la 25 la sută din populație, a fost început la noi în urmă cu 15 ani, pornindu-se de la o premisă calitativ nouă — necesitatea influențării metabolismului mineral, deosebit în întregime de cel al altor substanțe din organism. Au fost antrenate în rezolvarea acestei probleme realizări ale științei moderne din chimia fizică, mecanica cuantică, biologie și medicină. Cercetările au arătat că rășinile sintetice schimbătoare de ioni, cu aplicabilitate largă în diferite ramuri ale industriei, în farmacie, dar încă puțin în medicină ar putea interveni eficient în reglarea acestui metabolism. Pornind de la această ipoteză, după îndelungate și numeroase studii experimentale s-a realizat o tehnologie originală, românească de preparare a „Covalitinului", medicament deosebit de solicitat în prezent, atît în țară cît și în străinătate.

Printre medicamentele românești considerate ca avînd „efecte miraculoase", atît de specialiști români cît și străini, se numără și „Boicil forte". Astfel, la Congresul internațional de acupunctură ținut la București în primăvara acestui an, numeroși specialiști de prestigiu au apreciat valoarea sa terapeutică. Obținut la capătul a peste 20 de ani de studii și experimentări de către dr. Vasile Boici, acest medicament utilizează acțiunea analgezică a

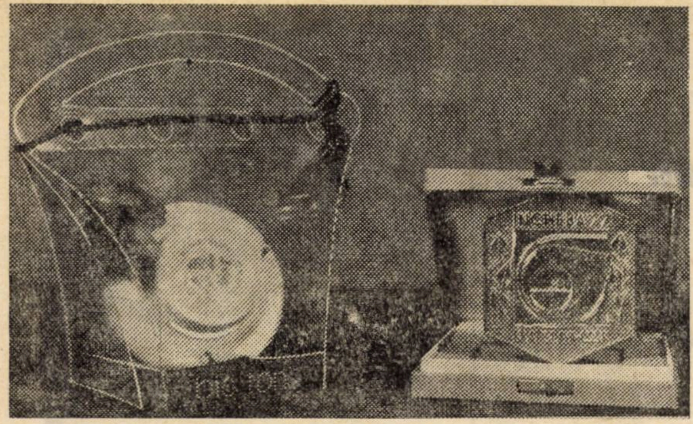

Calităţilor deosebite ale cremei BIO-TON, medaliată în acest an cu aur la Bratislava şi Leipzig, li se adaugă o condiţionare de bun gust

extractului din planta medicinală „Helleborus species". Noul medicament românesc are o arie farmacoterapeutică largă, începînd cu reumatismul articular, arteropatii de tip degenerativ, poliartrită, pînă la tratamentul unor afecţiuni vasculare periferice, care se experimentează în prezent.

De o bună apreciere pe piaţa internaţională se bucură şi cosmeticele româneşti. Dovadă, numeroasele medalii de aur pe care le-au obţinut la concursurile internaţionale de specialitate produse cum sînt : gamele cosmetice Miraj, Farmec Lux, Margareta, Magnoli, Pelox, Pell-Amar, Darclée, casetele Napoca şi Bio-ton, deodorantele Perla şi Bob, săpunul Mamaia ; alte peste 30 de produse româneşti de larg consum au obţinut diplome de onoare.

Ceea ce conferă originalitate şi totodată competitivitate acestor produse pe piaţa externă este faptul că reţetele de fabricaţie, vădesc preocupările unor valoroşi specialişti români de a influenţa pe cale naturală desfăşurarea funcţiunilor vitale ale organismului uman (dr. Ionescu-Călineşti — pentru gama cosmeticelor Pell-Amar, preparate pe bază de extracte din nămolurile sapropelice de la Amara ; V.D. Narti- pentru gama Pelox, bazată pe extracte din nămolurile de la Techirghiol). Gama Magnolia a fost obţinută de specialiştii întreprinderii „Farmec"-Cluj pe baza extractelor din plante medicinale, cu proprietăţi regeneratoare şi tonifiante ; gama Miraj, concepută de specialiştii fabricii cu acelaşi nume din Bucureşti, valorifică proprietăţile dermatofile trofice, regeneratoare şi hidratante ale extractului din grăsime de vizon ; gama Darclée este realizată de întreprinderea „Miraj" din extracte de fructe de cătină, care asigură epidermei pe cale naturală necesarul de vitamine şi acizi graşi.

Şi în acest an la Tîrgul internaţional de produse chimice Bratislava (INCHEBA '77), ca şi la Expoziţia internaţională „Chimia '77", de la Moscova sau la Tîrgul de toamnă de la Leipzig '77, cosmeticele româneşti au primit numeroase medalii şi diplome.

Trebuie subliniat că sucesele prezentate se datoresc în bună măsură ritmului alert de înnoire ce caracterizează acest sector. Numai în acest an se realizează peste 100 de noi produse de parfumerie şi cosmetică, 20 de noi produse de uz casnic etc. Totodată remarcăm faptul că cea mai mare parte a producţiei chimice de mic tonaj : medicamente, cosmetice, coloranţi, vopsele lacuri sînt fabricate pe baza unor tehnologii proprii, elaborate în unităţile Institutului central de chimie.

DANUBIANA : o marcă de prestigiu şi totodată, o întreprindere de comerţ exterior, mai tînără, dar care are deja parteneri comerciali în zeci de ţări. Ea expune la salon fire şi fibre sintetice, îngrăşăminte, anvelope. România este, în prezent, a 13-a producătoare mondială de fibre sintetice. Remarcăm fibrele MELANA (R), a căror tehnologie de fabricaţie include mai multe invenţii româneşti, centrala industrială de fibre sintetice Săvineşti deţinînd prima instalaţie din lume ce utilizează ca solvent pentru copolimeri carbonatul de etilenă. Apoi, fibrele TEROM (R), produse de Combinatul de fibre sintetice Iaşi şi cunoscute în străinătate mai ales sub forma manufacturatelor realizate, începînd cu ţesăturile de tip lînă şi bumbac şi pînă la dantelă, covoare, cord, curele industriale. Ţesăturile din fibre TEROM (R), sînt mult apreciate atît pe piaţa internă, cît şi pe cea externă pentru calităţile conferite materialelor: spălare uşoară, rezistente, comode, moderne, rezistente la frig. Apoi firele poliamidice RELON(R) supraelastice, albe, şi colorate, texturate, tip covor etc.

La anvelope se prevede pentru acest an o creştere cu peste 80% a exportului faţă de anul precedent, ca urmare a diversificării producţiei, orientării spre produse superioare cum sînt anvelopele radiale T/M (textil-metal) cu carcasă din cord textil şi breker metalic ; acest tip de anvelopă asigură creşterea durabilităţii în exploatare cu 30%, reduce consumul de carburant, asigură o aderenţă mai mare şi, respectiv, o securitate sporită autovehiculelor.

PETROLEXPORT îşi diversifică continuu gama produselor petroliere exportate, odată cu dezvoltarea petrochimiei, punînd în valoare experienţa centenară a României în prelucrarea petrolului. Astfel, catalogul uleiurilor minerale lubrifiante oferite se îmbogăţeşte an de an cu noi sortimente, realizate conform normelor internaţionale (API, B.S., IS). Pentru industria farmaceutică şi cosmetică se oferă vaseline şi uleiuri de parafină de puritate superioară, corespunzătoare prescripţiilor internaţionale. Acestor produse li se adaugă: uleiuri pentru prelucrarea metalelor, frigorifice, pentru mecanisme fine, pentru transformatori, unsori, consistente etc.

În sfîrşit, un alt domeniu prezent în cadrul salonului — utilaje şi piese pentru industria chimică. Ilustrativ pentru potenţialul creativităţii tehnice în acest domeniu este faptul că prin forţa de cercetare-proiectare a ramurii, în actualul cincinal se vor asigura 86% din documentaţia tehnică necesară noilor obiective de investiţii, în condiţiile în care aproape jumătate din tehnologiile acestor obiective sînt aplicate pentru prima dată în ţară. Remarcăm, între exponate, utilaje de performanţe superioare realizate din oţel emailat, oţel inoxidabil, răşini sintetice, poliesteri armaţi cu fibre de sticlă, aparatură de măsură şi control.

O caracteristică a participării chimiei la acest Salon, ca de altfel şi la celelalte manifestări internaţionale similare (întreprinderile de comerţ exterior de profil participă anual la peste 35 de tîrguri şi expoziţii internaţionale) o constituie faptul că, alături de calitatea tehnică a produselor, standurile se impun prin originalitatea prezentării prin soluţii arhitecturale şi de design ingenioase, printr-un material publicitar de calitate, bogat.

Numai în acest an redacţia de specialitate a Ministerului Industriei Chimice a editat peste 150 titluri de cataloage, prospecte, pliante — în limbi străine de circulaţie internaţională, între care menţionăm lucrări de valoare, atît documentară, cît şi ştiinţifică cum sînt monografiile noilor medicamente originale : Covalitin, Boicil, Trofopar etc. O imagine edificatoare asupra potenţialului actual al industriei noastre chimice oferă filmele publicitare prezentînd subramuri, unităţi şi produse. Dintre cele mai recente amintim : „Industria chimică românească — partenerul dr. comercial" (prezentînd posibilităţile de export şi cooperare ale ramurii), „O industrie a frumuseţii" (prezentînd procesul de creaţie, înnoire şi afirmarea pe piaţa externă a industriei noastre de produse cosmetice — şi multe asemănătoare pentru : îngrăşăminte, cauciuc sintetic, lacuri-vopsele, medicamente, produse petrochimice etc.

danubiana
ROMANIAN CHEMISTRY
COVALITIN

Calitatea materialelor publicitare — la nivelul calităţii produselor

Sînt întrunite deci toate condiţiile pentru ca participarea românească la Salonul internaţional al chimiei să-şi îndeplinească importantul rol ce-i revine în promovarea exporturilor, în prezentarea potenţialului în continuă dezvoltare al industriei noastre chimice.

Ioan GEORGESCU

CITITORII AU CUVÎNTUL

Calcul

ARTICOLUL „Accelerarea vitezei de rotație, mijloc de sporire a eficienței economice", publicat în numerele 29 și 30 ale revistei, face unele constatări de ordin general, din care nu rezultă întotdeauna concluzii clare de lucru pentru unitățile care trebuie să calculeze mijloacele circulante.

Se dă, ca exemplu, întreprinderea „Neptun"–Cîmpina, la care viteza de rotație de 112 zile stabilită în unitate a putut fi redusă, de către organele superioare și financiar-bancare, la 68 zile, apoi la 56 zile, pentru ca, în final, să se constate că s-ar mai putea reduce cu 12 zile. Deși autorul arată că acțiunea de calculare analitică a mijloacelor circulante „a trebuit să fie reluată în toate întreprinderile industriale, din cauza rezultatelor necorespunzătoare", totuși nu analizează concret unde a greșit întreprinderea „Neptun", pentru a trage învățăminte și alte unități economice. Afirmațiile generale ca : analiză necritică a modificărilor ce intervin în diferite compartimente ale cheltuielilor de producție, măsurile de perfecționare nu sînt corelate în timp pe întregul flux al activității, prelungirea ciclurilor de fabricație, contracte fără termene concrete etc. nu sînt suficiente pentru a da o orientare clară muncii din unități.

Ar fi fost mult mai util dacă autorul ar fi prezentat comparativ modul de calcul efectuat de întreprinderea „Neptun" și cel al organelor verificatoare. S-ar fi putut vedea în care din compartimentele ce concură la calcul s-au făcut greșeli. De asemenea, cititorul și-ar fi putut da seama dacă greșelile provin de la conducerea unității – care nu a corelat toate sectoarele – sau din aplicarea greșită a instrucțiunilor de către serviciile care fac calculele efective.

Eugen ISTRĂTESCU
director general adjunct
Ministerul Industriei Chimice

Metodă

ÎNTRE METODELE organizatorice aplicate de Trustul de construcții din Cluj-Napoca se remarcă și schema funcționării gestiunilor și evidențelor pentru mijloacele circulante. Structura organizatorică a funcționării gestiunilor și graficul referitor la mișcarea mijloacelor circulante sînt similare celor elaborate pentru mijloacele fixe (vezi nota „Gestionare", din R. E. nr. 40), diferite fiind operațiunile, documentele, termenele, factorii ce concură în vederea realizării acestor multiple și importante operațiuni.

Prin aceste instrumente organizatorice se obțin o serie de avantaje, concretizate în final în respectarea termenelor si exactitatea datelor cuprinse în documentele justificative. În mod deosebit cresc operativitatea mișcării materialelor și mijloacelor fixe, precum și randamentul forței de muncă, sporește eficiența economică printr-o mai bună utilizare a mijloacelor de transport, se elimină întîrzierile în sosirea materialelor pe șantiere. În perioada la care ne referim, pagubele materiale s-au diminuat cu cca. 40% ca urmare a organizării activității gestiunilor și la locul de consum al bunurilor materiale, precum și al pregătirii personalului din aceste sectoare.

Gheorghe P. LAZANU
Cluj-Napoca

Echipe specializate

PENTRU FOLOSIREA cît mai rațională a îngrășămintelor chimice propun ca, începînd cu anul 1978, să se înființeze sectoare agrochimice pe lîngă stațiunile de mecanizare a agriculturii, care să execute întreaga acțiune de fertilizare, de la preluarea îngrășămintelor pînă la administrarea lor. Aceeași echipă poate executa și lucrările de erbicidare a culturilor.

Acționînd la nivelul consiliului intercooperatist, echipa specializată în lucrări de fertilizare poate executa lucrări de calitate mai bună, concomitent cu concentrarea mijloacelor mecanice și utilizarea intensivă a acestora. Aceste sectoare ar urma să coordoneze și activitatea de fertilizare cu îngrășăminte organice.

ing. Atanasie PANĂ
șef de fermă la C.A.P.
Sărbătoarea , județul Dolj

ECOURI

În termen

ÎN LEGĂTURĂ cu problema livrării unor produse către Întreprinderea mecanică navală din Constanța, ridicată în articolul „Conlucrare activă între constructor și beneficiar pentru realizarea în termen a investițiilor" (R.E. nr. 35), vă comunicăm că am luat toate măsurile ca ciocanele pneumatice tip 63 kg și 160 kg, cu termen de livrare 31 decembrie a.c., să fie expediate beneficiarului din primul lot de fabricație, în acest trimestru.

ing. Constantin DUȚU
director adjunct comercial
Întreprinderea „Înfrățirea"-Oradea

Costuri

ARTICOLUL „Reducerea costurilor de producție" (R. E. nr. 35) a menționat și întreprinderea noastră printre cele care au depășit consumurile de energie electrică. Într-adevăr, aceasta a fost situația în prima jumătate a anului. Ulterior, în întreprindere au fost luate o serie de măsuri concrete pentru reducerea consumurilor energetice prin : funcționarea după necesitate a stației de compresoare ; revizuirea și repararea întregii instalații de distribuire a aerului comprimat ; raționalizarea iluminatului în secțiile productive ; redimensionarea unora dintre motoarele electrice de la instalațiile tehnologice.

Ca urmare a acestor măsuri, în trim. III s-au economisit 197 MWh energie electrică.

ing. Dumitru ENACHE
director, Întreprinderea
„Feroemail"—Ploiești

Realizarea planului

PROBLEMELE RIDICATE în articolul „Orientări prioritare în reducerea costurilor de producție" (R. E. nr. 32) au fost analizate în colectivul de conducere al întreprinderii de utilaj chimic „Grivița roșie"-București. Indicațiile privitoare la modalitățile de acțiune pentru reducerea costurilor de producție sînt utile întreprinderilor industriale, în procesul conducerii activității economice. Autorii articolului menționat fac, însă, referiri la„nerespectarea planului sortimental", care a avut drept consecință depășirea costurilor planificate la întreprinderea noastră. Precizăm că, în perioada analizată (semestrul I/1977). I.U.C. „Grivița roșie" și-a realizat în întregime planul sortimental și nu a fabricat produse fără desfacere asigurată.

ing. Stelian NECULA
director general adjunct
Centrala industrială de utilaj
tehnologic, chimic, petrolier și minier

Cooperare

ÎN AFARA NEAJUNSURILOR semnalate în articolul „Îndeplinirea planului fizic la toate sortimentele" (R. E. nr. 36) cu privire la poziția piese de schimb pentru tractoare, Întreprinderea de autoturisme din Pitești creează greutăți întreprinderii „Tractorul" în cadrul planului de colaborare, nerespectînd contractele ferme încheiate. Astfel, la 30 septembrie 1977 se înregistrau restanțe importante în cadrul planului de cooperare la piese cum sînt segmenți de tractor, compresoare, pompe de ulei și de apă etc.

Avînd în vedere implicațiile pe care le provoacă nerespectarea planului și a sortimentelor, considerăm că publicarea unor asemenea articole constituie un ajutor concret pentru conducerile întreprinderilor.

ing. Virgiliu FLOREA
director general, Centrala industrială
de tractoare și mașini agricole

Din experiența întreprinderilor model în creșterea suplimentară a productivității muncii

TEHNOLOGIILE, ORGANIZAREA, PRODUSELE – ÎNTR-UN CONTINUU PROCES DE MODERNIZARE

CU ZECE ANI ÎN URMĂ, **Întreprinderea de stofe de mobilă din București** își atingea — cu 6 luni mai devreme față de termenul planificat — capacitatea proiectată. Astăzi, producția anuală este, cantitativ, cu 60% mai mare ; o evoluție rapidă a marcat-o și structura ei sortimentală, care îmbină la cote mai înalte diversitatea, calitatea și eficiența economică, adăugînd prestigiului cîștigat de produsele unității în rîndul beneficiarilor din țară, o largă apreciere pe piața externă.

În cadrul Centralei industriale a mătăsii, inului și cînepei, dar și în afara ei, realizările acestei întreprinderi sînt urmărite cu un interes justificat : selecționată în 1973 pentru a deveni model, cîștigătoare a titlului de fruntașă pe ramură în 1976, ea se numără, în acest an, printre cele 60 de unități din economia națională care, prin perfecționarea rapidă a tehnicii și tehnologiei, a organizării producției și a muncii, vor trebui să devină un model de valorificare a resurselor pentru creșterea suplimentară a productivității muncii.

Angajamentul asumat de colectiv prevede ca acest indicator să evolueze, pînă la finele cincinalului, după cum urmează :

	1977	1978	1979	1980
— creșterea productivității muncii față de anul precedent (%)	7,0	8,2	8,5	12,1
— nivelul de creștere din angajament, în % față de cel prevăzut prin planul cincinal pentru anul respectiv	184	273	236	134
— dinamica rezultată din angajament, față de 1976=100 (%)	107	116	126	141

Evoluția prevăzută a unor indicatori ce caracterizează eficiența economică a folosirii potențialului productiv la Întreprinderea de stofe de mobilă București

(în % față de nivelul din anul 1973, cînd unitatea a fost pentru prima dată selecționată ca întreprindere model)

	1977	1980
● **Productivitate fizică**	**119**	**158**
● **Productivitate valorică**	**163**	**206**
● **Valoarea producției globale la 1 000 lei fonduri fixe**	**123**	**127**
● **Producția fizică pe mp de suprafață de producție**	**125**	**160**
● **Beneficii**	**219**	**536**

Este cazul să menționăm în context — pentru a sublinia că în preocuparea textiliștilor de la Întreprinderea de stofe de mobilă acest angajament nu reprezintă un plafon care să blocheze căutările înnoitoare — concluziile unui recent studiu elaborat în două variante : prin reorganizarea suprafețelor de producție și depozitare, cu un minim de investiții, producția fizică ar putea crește în 1980 cu 62,5% față de cea din acest an, în condițiile păstrării nivelului numeric actual al personalului.

ANUL ACESTA, sporul de productivitate a reprezentat, în comparație cu cel din sarcina suplimentară : 100% în primul trimestru, 286% în trimestrul II, 176% în trimestrul III.

Specialiștii din întreprindere apreciază că sursele măririi productivității dețin ponderile următoare :

● progresul tehnic	21%,
● perfecționarea organizării producției și a muncii	43%,
● calificarea și perfecționarea muncitorilor	12%,
● schimbarea structurii sortimentale	24%.

După cum ne dăm seama, este vorba de domenii de probleme de largă audiență ; iar prin modul în care consiliul oamenilor muncii, sub îndrumarea comitetului de partid, a conceput și desfășoară acțiunea, s-a asigurat realmente o **participare de masă la identificarea și exploatarea căilor de accelerare a creșterii productivității muncii.**

Încă în urmă cu trei ani s-a efectuat o amplă analiză-diagnostic a întregii activități economice, determinîndu-se punctele slabe, elementele perfectibile. Ulterior au fost inventariate tehnologiile de vîrf existente pe plan mondial, din care au fost selectate cele reproductibile la dotarea și profilul de fabricație al unității ; s-a asigurat o deosebit de fructuoasă colaborare cu laboratorul de ergonomie al centralei industriale, cu institutul de proiectări și sectorul de estetică industrială ale industriei ușoare, cu alte organisme științifice.

Zeci de lucrători — specialiști din întreprindere și din ramură, maiștri, muncitori cu experiență — au fost incluși în cele 7 colective pe domenii distincte, însărcinate cu elaborarea propunerilor pentru programul de măsuri în vederea creșterii suplimentare a productivității (program în care consiliul oamenilor muncii a selectat un număr important de acțiuni și le-a repartizat pe 1977 și pe următorii ani ai cincinalului, după urgența lor și după posibilitățile de implementare), cu întocmirea studiilor corespunzătoare, cu urmărirea aplicării lor ; trimestrial, aceste colective raportează C.O.M. ce s-a realizat din măsurile stabilite, eficiența obținută. În efortul de înnoire au fost antrenate și comisiile pe domenii, a căror contribuție s-a concretizat în : analize asupra valorificării capacităților de producție și a forței de muncă auxiliare ; elaborarea unei metodologii îmbunătățite de aplicare a acordului global ; abordarea unor probleme legate de raționalizarea sistemelor de transport intern, manipulări, depozitare, de punerea la punct a instalațiilor de automatizare din țesătorie ; analiza nomenclatorului de produse și reproiectarea unora dintre acestea (6, în loc de 2, cîte erau stabilite în plan), în vederea creșterii ponderii celor cu performanțe ridicate ; introducerea, pe grupe de produse, a tehnologiei de ranforsare și apretare specială.

Cele două adunări generale ale oamenilor muncii din acest an au oferit, de asemenea, o bogată pa-

Printre obiectivele strategice din actualul cincinal, Întreprinderea de stofe de mobilă București și-a înscris :

- **extinderea utilizării firelor chimice,** de la 74 la sută la 95 la sută din total — din care a firelor sintetice de la 18 la sută la 65—75 la sută. Prevedere ce se realizează cu succes : încă în acest an, din totalul producției de țesături, 30 la sută se realizează din fire poliesterice tip bumbac, 36 la sută din fire acrilice tip lînă, 17 la sută din fire texturate poliamidice și poliesterice. În 1978 se va introduce în fabricație tehnologia de vopsire în bucată a țesăturilor poliamidice și P.N.A. ;
- **îmbunătățirea structurii sortimentale,** prin creșterea ponderii țesăturilor jacquard de la 62 la sută la 70 la sută, introducerea celor gen gobelin și reducerea relativă a țesăturilor simple în dungi și carouri. Gama de produse se va diversifica prin trecerea la fabricația de articole pentru decorațiuni interioare — draperii, cuverturi, fețe de masă ș.a., inclusiv prin valorificarea cupoanelor rezultate din producție.

letă de propuneri vizînd eliminarea unor neajunsuri care diminuau randamentul muncii. O astfel de propunere, în curs de înfăptuire, este aceea ca atelierul de întreținere să pregătească în stoc piese, subansamble, mecanisme de mare uzură, astfel ca munca ajutorilor de maiștri reglori din țesătorie și preparație — pentru care s-a deschis și un curs de perfecționare a pregătirii profesionale — să se limiteze la demontarea, montarea și reglarea acestor subansamble, scurtîndu-se durata reparațiilor mărunte.

LA SPECIFICUL întreprinderii, cheia sporului de productivitate se află în modernizarea mașinilor, în funcționarea lor cu întreruperi minime și la capacitatea maximă, în reducerea necesarului de personal pentru deservirea lor. Este, deci, explicabil de ce tocmai în această direcție s-a orientat, în principal, atenția.

Orice întreprindere care exploatează mașini de țesut cu cap jacquard va putea profita de experiența cîștigată aici prin realizarea dispozitivului mobil de schimbare a galirului. Operația este pregătită în afara mașinii, astfel încît durata schimbării se reduce **de la 9 zile la 7 ore,** de unde rezultă **o economie relativă de 6 muncitori.** Totodată, schimbările de galir sînt programate trimestrial, la termene în care trecerea de la producția unui articol la altul coincide cu data programată a reparațiilor capitale, așa încît războiul se oprește o singură dată, în loc de două. **8 oameni au putut fi trecuți în alte munci,** prin eliberarea lor de la operațiile de reglare a mașinilor de țesut, în urma modificării constructive a mecanismului de cuplare pentru mers înainte și înapoi. Reproiectarea maselor de repasat (caseta de jos) — măsură aplicată pînă acum la 4 din cele 11 locuri de muncă și care **va reduce la jumătate necesarul de personal la această operație** — a facilitat abordarea unei probleme de anvergură mai mare, ce va fi rezolvată total în anul viitor : transportul țesăturilor (între țesătorie, repasat, finisaj etc., pînă la depozitul de produse finite) sub formă de suluri, care ușurează manipulările, reduce necesarul de spații de depozitare, protejează produsele contra murdăririi.

Dintre intervențiile care au permis creșterea indicelui de utilizare a parcului de mașini mai pot fi notate exemplificativ : extinderea folosirii mașinilor de înnodat urzeli la toate articolele fără raport mare de culoare ; programarea vopsirilor pe aparate și nuanțe, obținîndu-se reducerea frecvenței și duratei spălărilor etc.

Producția medie zilnică, în număr de bătăi, a crescut în primul semestru cu 3,6% peste nivelul din anul trecut. Acest indice va putea fi îmbunătățit în continuare, printr-o exploatare mai judicioasă a războaielor cu ratieră (anul viitor, 15 dintre ele vor fi prevăzute cu mecanisme jacquard la lățimea maximă de lucru), prin asigurarea unor materiale de bună calitate pentru confecționarea pieselor de schimb de mare uzură la războaiele fără suveică.

Se scontează rezultate bune și de pe urma extinderii noii metode de pregătire profesională a muncitorilor pentru meseria de țesător : instructorii — selecționați în urma unui test în laboratorul de ergonomie de la centrală și a unei examinări riguroase — se ocupă îndeaproape de grupe reduse de cursanți (maximum 8), participă împreună cu ei la lecțiile teoretice, îi îndrumă în activitatea practică din cadrul atelierului-școală (timp de 3 luni) și în cea din secție (o lună) ; iar timp de un an după examinare și obținerea calificării, le urmăresc evoluția, ajutîndu-i să se perfecționeze.

PE FONDUL unei active și eficiente munci politico-educative desfășurată de organizația de partid, de cea sindicală, măsurile tehnice și organizatorice au contribuit la instaurarea unui climat de emulație, de disciplină, de responsabilitate. **Fluctuația muncitorilor din activitatea de bază s-a redus cu trei pătrimi față de anul trecut ; consumul de manoperă pentru obținerea a 1 000 mp de țesături a scăzut cu 6,4%. A crescut indicele mediu de îndeplinire a normelor (%) :**

	1976	Sem. I 1977
țesătorie	104,9	106,9
preparație	103,1	104,6
total întreprindere	105,5	107,2

— proporția muncitorilor sub normă diminuîndu-se cu 25%.

Rodnicia muncii se răsfrînge direct asupra cîștigului mediu — care în semestrul I a fost, în medie lunară, cu 3% superior celor din 1976 ; de la 1 iulie colectivul întreprinderii a beneficiat de majorarea retribuției cu 16,4%.

Două schimburi de experiență — cu directorii și președinții comitetelor sindicatelor din întreprinderile centralei, cu șefii compartimentelor de organizare a producției și a muncii — au demonstrat interesul larg pentru progresele înregistrate la Intreprinderea de stofe de mobilă București în ce privește perfecționarea tehnologiilor, modernizarea utilajelor, aplicarea subsistemelor SICAP-U-71 pentru urmărirea realizării producției folosind echipamentul de culegere automată a datelor, pregătirea profesională a cadrelor. **Este de datoria centralei industriale de resort să urmărească și sprijine preluarea efectivă a acestei experiențe.**

Adrian RUSU

Un loc de muncă model

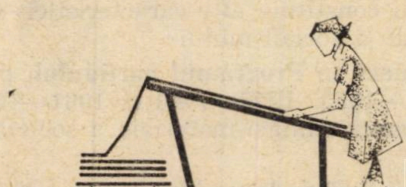

● Vechiul tip de masă de repasat (operație de remediere a defectelor stofei) impunea muncitoarei o poziție ortostatică în tot timpul schimbului, tragerea manuală a țesăturii, ridicarea acesteia de pe tăblia mesei pentru a putea lucra nestinjenit, deplasări în jurul mesei — deci manipulări suplimentare, oboseală, productivitate scăzută. Unghiul de înclinare a suprafeței de lucru nu putea fi reglat după necesitățile antropometrice ale muncitoarei. Lipsea un loc de depozitare a uneltelor de lucru (foarfecă, pensetă ș.a.). Țesăturile trebuiau să fie așezate manual în cărucioarele de transport la operația de finisare. În plus, sistemul provoca frecvent murdărirea produsului.

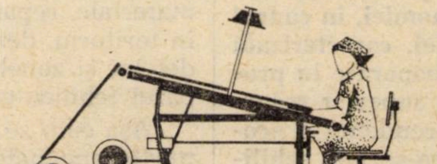

● Realizat pe baza unui studiu ergonomic complex, noul tip de masă de repasat elimină toate aceste dezavantaje, asigurînd condiții comode de lucru și o productivitate ridicată. 98% din timpul total, muncitoarea lucrează șezînd pe un scaun ergonomic, reglabil în funcție de datele ei antropometrice și care se poate deplasa de-a lungul mesei, permițînd o mai bună supraveghere a mersului țesăturii. Se asigură iluminatul local (750 lucși), ca și posibilitatea de reglare a unghiului de înclinare a suprafeței de lucru în funcție de acuitatea vizuală a muncitoarei și de gradul de complexitate a modelului repasat. Sistemul este adaptat transportului țesăturilor sub formă de sul (în loc de bucăți pliate, ca pînă acum), desfășurarea stofei, deplasarea ei pe masă și înfășurarea fiind asigurate prin acționare electromecanică, cu posibilități de variație a vitezei de înaintare.

Mic dicționar economic

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ

NOȚIUNEA DE BAZĂ TEHNICO-MATERIALĂ a societății apare, la prima vedere, ca foarte simplă, cuvintele folosite pentru a o desemna fiind sugestive. În realitate însă conținutul acestei noțiuni este extrem de complex și de dinamic.

În literatura economică de specialitate **delimitarea conceptului de bază tehnico-materială pornește, de regulă, fie de la noțiunea mai largă de avuție națională, fie de la cea de forțe de producție. În primul caz,** baza tehnico-materială este concepută sub forma acelor bunuri materiale acumulate, resurse naturale și potențial științific care servesc în procese de producție curente și viitoare. **În cel de al doilea caz,** baza tehnico-materială se delimitează ca totalitate a elementelor materiale ale forțelor de producție — mijloacele de muncă (mașini, utilaje și instalații, etc.), obiectele muncii (materii prime, materiale, semifabricate etc.) și elementele materiale ale științei (tehnici și tehnologii de înalt randament, procedee de fabricație superioare, laboratoare și stații pilot ș.a.) — de care dispune la un moment dat societatea. Această ultimă definiție este utilizată cel mai des.

Componentele arătate se constituie în baza tehnico-materială numai atunci și numai în măsura în care **se leagă necesar între ele și formează, ca urmare, aparatul de producție al societății.**

Volumul și structura bazei tehnico-materiale constituie premisa **cea mai temeinică** și totodată **rezultatul cel mai palpabil** al producției, al acțiunii umane în general. Tocmai de aceea, dezvoltarea bazei tehnico-materiale — ritmurile de creștere și direcțiile de utilizare a ei — reprezintă un criteriu sigur de apreciere a cantității și calității activității economico-sociale a unui popor, precum și a rolului mobilizator al factorilor de decizie răspunzători.

Nivelul, structura, funcțiile și eficiența folosirii bazei tehnico-materiale sînt specifice fiecărei orînduiri. **Baza tehnico-materială a socialismului este alcătuită în marea producție mașinistă, întemeiată pe tehnica modernă, dominantă în toate ramurile economiei, în cadrul cărora rolul conducător revine industriei, caracterizată printr-un înalt grad de specializare și cooperare în producție, capabilă să valorifice rațional și superior resursele țării, să determine dezvoltarea ascendentă a economiei, să asigure dezvoltarea economico-socială echilibrată a tuturor regiunilor și zonelor țării, ridicarea nivelului de trai al poporului și protecția mediului înconjurător.**

Repere ale dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a societății socialiste

1950=100

Indicatori	1955	1960	1965	1970	1975
Industrie — total	202	340	649	11 ori	21 ori
Energie electrică și termică	233	424	11 ori	23 ori	37 ori
Metalurgie feroasă (inclusiv extracția minereurilor feroase)	153	377	645	12 ori	20 ori
Metalurgie neferoasă (inclusiv extracția minereurilor neferoase)	213	388	728	13 ori	21 ori
Construcții de mașini și prelucrarea metalelor	278	585	13 ori	27 ori	61 ori
— din care electrotehnică	349	860	27 ori	69 ori	185 ori
Chimie	293	658	21 ori	54 ori	112 ori

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1976, p. 91

Această definiție evidențiază dependența hotărîtoare a volumului și structurii producției sociale de dimensiunile cantitative și calitative ale bazei tehnico-materiale, de eficiența cu care aceasta este folosită. Desigur că în aprecierea relației dintre evoluția bazei tehnico-materiale și progresul societății trebuie avute totodată, în vedere locul și rolul însemnat al forței de muncă în cadrul forțelor de producție, forța de muncă constituind principala forță de producție în toate societățile și cu atît mai mult în societatea noastră socialistă.

Principalele caracteristici ale dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, precum și funcțiile ei — cele mai importante decurg din locul acestei orînduiri în dezvoltarea omenirii, din trăsăturile forțelor de producție contemporane, generate de revoluția tehnico-științifică, din conținutul superior al relațiilor de producție socialiste care au o capacitate puternică de a influența evoluția economico-socială.

O primă caracteristică a bazei tehnico-materiale a socialismului constă astfel în aceea că ea **marchează o treaptă superioară în dezvoltarea marii producții mașiniste.** O asemenea caracteristică este nu numai necesară (urmărind satisfacerea cît mai deplină a cerințelor raționale de viață ale tuturor oamenilor muncii), ci și posibilă (avînd în vedere desfășurarea revoluției tehnico-științifice, rolul stimulator al relațiilor de producție socialiste, descătușarea energiilor creatoare ale poporului, pe baza și prin efectul politicii partidului marxist-leninist). Obiectivul strategic fundamental al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România — ridicarea țării noastre în rîndul statelor cu o economie avansată — își are punctul de plecare tocmai în această trăsătură a bazei tehnico-materiale a socialismului.

Promovarea conștientă — pe bază de plan și în ritm înalt — a progresului tehnico-științific, dezvoltarea armonioasă a componentelor moderne ale bazei tehnico-materiale, repartizarea rațională a forțelor de producție în teritoriu, dezvoltarea economico-socială a tuturor județelor și zonelor țării constituie alte caracteristici ale bazei tehnico-materiale a socialismului.

Așa cum se subliniază în **Programul partidului,** planurile cincinale 1951—1955, 1956—1960 și 1961—1965 au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a societății socialiste.

România a moștenit însă de la vechiul regim o structură economico-socială anacronică, care se impunea schimbată din temelii, numai pe această cale putîndu-se asigura lichidarea decalajelor dintre țara noastră și statele dezvoltate. În aceste condiții, cincinalul 1966—1970 a avut rolul de a asigura dezvoltarea și consolidarea bazei tehnico-materiale, **intr-o optică nouă, elaborată după Congresul al IX-lea al partidului și care a căpătat apoi dimensiuni tot mai ample.** S-a apreciat cu deosebire însemnătatea **dezvoltării accentuate a ramuri-**

prof. dr. Niță DOBROTĂ

(Continuare în pag. 23)

SPORIREA ROLULUI CREDITULUI BANCAR ÎN ÎNTĂRIREA GESTIUNII ECONOMICE

UNA DIN COORDONATELE de bază ale politicii noastre economice o constituie sporirea continuă a eficienței. În această privință, o deosebită importanță capătă creșterea inițiativei și răspunderii întreprinderilor pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor care le-au fost încredințate de societate. „**Este necesar** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — ca în toate unitățile să se aplice un riguros regim de economii, punîndu-se capăt tuturor cheltuielilor neproductive care afectează rentabilitatea economică, acționînd astfel ca fiecare leu cheltuit să aducă rezultate superioare**“.

Privită ca una din formele principale de conducere a întreprinderilor, gestiunea economică este menită, în esența sa, să permită recuperarea cheltuielilor prin intermediul veniturilor proprii și să asigure o rentabilitate sporită. Așezarea întregii activități a întreprinderii pe baze rentabile ridică numeroase și complexe probleme privind legăturile pe care aceasta le dezvoltă pe linie productivă cu alte unități socialiste, cu instituțiile financiar-bancare, precum și cu bugetul statului.

Una din trăsăturile definitorii ale unei conduceri eficiente este cea a lichidității, adică a capacității fiecărei întreprinderi de a face față plăților, de a mobiliza activele de care dispune și a le transforma în bani. Această problemă se constituie ca un element cheie al gestiunii economice moderne, presupunînd folosirea activă a pîrghiilor sistemului financiar și de credit.

În acest context, un rol deosebit de important pe linia armonizării intereselor colective cu cele generale revine băncii. Exercitînd supravegherea permanentă, calificată și diferențiată asupra situației financiare a întreprinderii, banca efectuează un control operativ menit să sesizeze apariția unor fenomene negative, să contribuie la adoptarea unor măsuri de lichidare a lor, să combată toate tendințele de cheltuire neeconomicoasă a banilor.

După cum este cunoscut, ca urmare a transpunerii în viață a hotărîrilor partidului nostru privind perfecționarea continuă a conducerii și planificării economiei, o importanță sporită au căpătat, în ultimii ani, pîrghiile financiare, creditul și dobînda în stimularea activității economice. A crescut, în această perioadă, îndeosebi rolul creditului bancar ca pîrghie în sporirea eficienței proceselor de producție și circulației mărfurilor, în întărirea gestiunii economice. S-au făcut pași importanți în direcția perfecționării mecanismului de acordare, verificare și utilizare a creditului, înlocuindu-se, în bună măsură, legăturile cu caracter administrativ dintre întreprindere și bancă prin relații de natură economică, care să ducă la efecte sporite în procesul valorificării muncii sociale. Cu toate acestea există încă posibilități pentru a imprima activității de creditare un caracter mai suplu, elastic și operativ, în concordanță cu cerințele întăririi gestiunii economice a întreprinderilor.

Astfel, se știe că întreprinderea va funcționa ca un sistem stabil, capabilă să-și regleze activitatea fără a apela la ajutor din afară (în primul rînd din partea băncii), atunci cînd producția se desfășoară ritmic, la nivelul sarcinilor de plan, cînd aprovizionarea tehnico-materială și desfacerea produselor finite au cursivitatea necesară, înlesnind achitarea la timp a obligațiilor către furnizori, forul tutelar și buget. Uneori, însă, se întîmplă ca planul să nu se realizeze ritmic pe parcursul lunii, ci „în asalt“, fiind suprasolicitată ultima decadă. În acest caz, stocurile de materii prime și produse finite absorb o mare parte din mijloacele circulante puse la dispoziție, care depășesc nivelul normal, iar întreprinderea nu-și poate achita datoriile către furnizori, bancă și buget. Este adevărat că nu întotdeauna unitățile productive sînt vinovate de această situație. Mai există furnizori care nu respectă termenele de livrare stabilite în contracte, sau procedează la expedierea, într-o singură tranșă, a mărfurilor solicitate pe un trimestru întreg. În cazul din urmă, întreprinderile beneficiare nu pot refuza plata întrucît materialele intrate sînt absolut necesare producției în perioada imediat următoare — și din altă parte nu mai pot fi procurate. Acceptînd însă plata, se consumă disponibilitățile bănești din contul curent de la bancă, iar refacerea lor rapidă, prin livrări masive de mărfuri, nu poate fi înfăptuită deoarece în depozitele întreprinderii nu se află stocuri mari de produse finite care să fie imediat expediate. Drept urmare unitatea economică se găsește în fața următoarei alternative : ori refuză achitarea facturii furnizorului la întreaga sa valoare, ori o acceptă, asumîndu-și serioase riscuri pe planul lichidității sale. Ultima alternativă atrage după sine perturbări în efectuarea la timp a vărsămintelor din beneficiu, a plăților privind impozitul pe circulația mărfurilor și, în mod firesc, penalizări, majorări, care reduc la rîndul lor, venitul net al întreprinderii.

Dacă această situaţie se prelungeşte şi din ea nu se poate ieşi prin intermediul unor credite cu dobîndă normală, unitatea productivă se vede nevoită să apeleze la credite speciale care, potrivit dispoziţiilor în vigoare, se acordă pe o perioadă mult mai lungă de timp. Obţinerea acestor credite este, însă condiţionată de prezentarea unor garanţii materiale, de certitudinea rambursării lor, dovedită prin contracte de desfacere, prin renunţări la unele aprovizionări, prin aprobarea depăşirii planului (dacă stocurile s-au format în acest scop), de înlesnirea controlului şi intervenţiei băncii în dirijarea unor procese economice.

Într-o situaţie asemănătoare ajunge întreprinderea şi atunci cînd şi-a imobilizat importante mijloace circulante în stocuri supranormative de materii prime şi materiale, în stocuri de produse finite fără desfacere asigurată, în cheltuieli neeconomicoase. Ca urmare a lipsei disponibilităţilor bancare, banca instituie, ca primă măsură, supravegherea temporară a aprovizionărilor. Această decizie, cu implicaţii economice deosebite, presupune verificarea atentă şi amănunţită a fiecărui document prin care se cere achitarea materiilor prime şi materialelor contractate. Totodată poate refuza plata acestor sortimente care există în întreprindere în cantităţi mai mari decît necesarul curent. Se ajunge astfel ca, parţial, trebuinţele întreprinderii să fie stabilite de către bancă în conformitate cu anumite cerinţe (de pildă reducerea creditelor restante). Se înţelege, banca urmăreşte refacerea capacităţii de plată a întreprinderii, dar acţiunea ei de neadmitere la plată a unor documente poate conduce la noi dereglări ale procesului de producţie. În dorinţa de a restabili echilibrul financiar la unităţile cărora li s-a instituit supravegherea aprovizionărilor, prin această măsură pot să apară efecte nedorite pe planul lichidităţii la alte întreprinderi care întreţin legături economice cu primele.

Prin refuzul plăţii unor materii prime şi materiale (unele care au ajuns deja la beneficiar) banca contribuie la refacerea capacităţii de plată a întreprinderii în cauză. Însă, pe de altă parte, efectele declanşate de aceste măsuri se transmit şi asupra unor întreprinderi care lucrează foarte bine, dar au avut neşansa ca unuia sau altuia dintre beneficiarii lor să li se instituie supravegherea aprovizionărilor.

Ţinînd seama de aceste aspecte şi în dorinţa de a contribui la perfecţionarea relaţiilor economico-financiare între întreprinderile productive şi bancă, ne permitem, în cele ce urmează, să facem cîteva propuneri.

1. Ar fi, credem, util să se renunţe la defalcarea normativului de mijloace circulante pe elemente. Propunem aceasta, deoarece determinarea necesarului de mijloace circulante prin calcule analitice, pe elemente, se face din 5 în 5 ani. În acest interval de timp, se schimbă durata medie între aprovizionări, se modifică ciclul de producţie, uneori chiar nomenclatorul de produse, condiţiile de livrare etc., ceea ce face ca defalcarea iniţială să nu se mai justifice. Compararea statistică, pe baza bilanţurilor, a normativelor realizate pe fiecare element în parte cu cele planificate nu este menită să servească procesului de fundamentare a deciziilor, pentru că orice concluzie s-ar referi la o stare de lucruri care a existat, de fapt, doar o singură zi, la sfîrşitul lunii.

2. Creditul bancar ar putea interveni activ în depăşirea unor dificultăţi de moment prin care trece o întreprindere sau alta, nu prin neadmiterea la plată a unor materiale contractate, ci prin practicarea unui sistem de creditare distinctă a acestora, pe grupe mai mari, în conturi separate şi cu dobîndă diferenţiată majorată. În acest caz, creditarea ar înlesni mişcarea unor materiale care urmează a fi încorporate în valori de întrebuinţare foarte solicitate de către economia naţională. În plus, evidenţierea lor în conturi separate nu ar complica evidenţa, ci ar servi ca bază a unui sistem informaţional capabil să reflecteze operativ : locul depozitării, nivelul stocurilor, grupele de produse faţă de care cererea este în scădere şi activităţile care trebuie reprofilate. Dobînda majorată ar determina pe deţinătorii stocurilor supranormative să acţioneze mai energic în direcţia redistribuirii sau predării lor la bazele de aprovizionare.

3. În anumite împrejurări (cum au fost şi cele semnalate mai înainte) banca ar putea acorda credite cu dobîndă diferenţiată şi progresivă în funcţie de termenul de rambursare convenit şi ponderea împrumutului (sau împrumuturilor) în totalul mijloacelor circulante normate ale întreprinderii. Controlul prin leu, în acest caz, n-ar slăbi, ci ar deveni mai eficient, iar avantajele ar fi reciproce : pe de o parte, întreprinderile ar obţine o autonomie mai mare în gospodărirea fondurilor băneşti ; pe de altă parte, banca nu şi-ar mai irosi forţele în verificări mărunte care, de multe ori, nu-şi probează oportunitatea şi necesitatea. De pildă, banca s-ar putea angaja în analize profunde şi complexe la întreprinderile care, prin valoarea creditului solicitat (peste o anumită limită stabilită din normativul mijloacelor circulante proprii), ar dovedi o slabă gospodărire a fondurilor puse la dispoziţie. Cît priveşte măsura de a percepe dobînzi diferenţiate după ponderea creditului cerut în totalul mijloacelor circulante normate, credem că şi-ar dovedi eficienţa dacă nu ar fi admisă cuprinderea în costurile de producţie a altor dobînzi decît cele corespunzătoare creditelor generate de creşterea normativului planificat.

Prin toate aceste măsuri, pe care le considerăm utile şi oportune, creditul bancar ar putea contribui într-o măsură mai mare la susţinerea reproducţiei lărgite, el urmînd să intervină în procese economice a căror desfăşurare nu trebuie s-o oprească ci, dacă este nevoie, s-o redirecţioneze. Mobilitatea, elasticitatea şi promptitudinea creditului trebuie să devină adevărate coordonate ale unei economii moderne.

Creditul nu trebuie privit numai ca o simplă sursă de fonduri băneşti prin intermediul cărora întreprinderile îşi pot acoperi, temporar, o parte din costurile de producţie. El trebuie să ia parte nemijlocită la desfăşurarea întregului proces al reproducţiei în condiţii de economicitate maximă. Rolul său nu trebuie redus numai la procesul aprovizionării ci, într-o măsură cel puţin egală, trebuie extins la cel al producţiei propriu-zise şi al desfacerii. Printr-o asemenea integrare a creditului în toate stadiile circuitului fondurilor, acesta poate contribui la formarea capacităţilor de plată ale întreprinderilor şi la asigurarea echilibrului lor financiar.

Gheorghe POSTELNICU
Petru PRUNEA
Cluj-Napoca

Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (V)

SISTEME DE ARGUMENTARE

UTILIZAREA unor sisteme de argumentare presupune cunoașterea psihologiei tratativelor comerciale în scopul realizării unui sistem de argumentație care să se identifice cu specificul fiecărei tranzacții, respectînd în același timp principiile de etică a negocierii. Argumentarea nu este o simplă susținere logică a punctelor de vedere, ci este deopotrivă o tehnică, unii o consideră chiar o artă, cu ajutorul căreia participanții la dialog reușesc să-și comunice intențiile lor, și să identifice intențiile altora, în scopul susținerii cererilor și ofertelor.

Se știe că psihicul uman, ca sistem evolutiv sensibil la influențele mediului social, înregistrează și prelucrează în subconștient impulsurile și imaginile create prin cuvintele unei propoziții sau fraze auzite și prin atitudinile concomitente. Alegerea unui anume sistem de argumentare determină și modalitatea expunerii[1]). Pentru a se ajunge însă la o bună modalitate de expunere este necesară o analiză a structurii argumentelor necesare și a mediului receptor. Această abordare a problemei solicită o schematizare a argumentelor și exemplificări sugestive pentru a menține sensibilitatea receptorului.

Studiile efectuate pe plan internațional relevă necesitatea de a disocia argumentele pentru a le recompune apoi pe cele alese de vorbitori, pentru a le utiliza în funcție de personalitatea sa[2]). Această viziune asupra argumentării poate fi completată cu considerațiunea că cel ce argumentează are obligațiunea de a cunoaște informarea interlocutorilor săi asupra domeniului sau asupra problemelor pentru care-și desfășoară argumentarea.

Cercetarea sistemelor de argumentare utilizate de-a lungul timpurilor dovedește că acestea sînt caracterizate printr-o interacțiune constantă a elementelor ce concură la o bună percepere a logicii emițătorului și punerea în concordanță sau, mai bine zis, în interinfluență de înțelegere reciprocă prin utilizarea și valorificarea maximă a posibilităților de flexibilitate a gîndirii interlocutorilor.

Pe baza cunoașterii unor metode de investigare cît mai variate considerăm util pentru participanții la tratative să se preocupe mai mult de construirea și perfecționarea unor sisteme proprii de argumentare care, prin adaptare la situațiile diferite ale negociatorilor, să contribuie la eficacitatea tranzacțiilor.

Încercăm în cele ce urmează să conturăm **unele elemente necesare argumentării, procedînd la analiza lor și la o exemplificare cu cîteva scheme de recompunere, în ideea de a aduce o contribuție la intensificarea preocupărilor de folosire rațională a sistemelor de argumentare create de specialiști în decursul timpului. Prezentăm astfel o suită de elemente utile argumentării în cadrul unor tranzacții :**

- Delimitarea momentului optim de abordare a interlocutorului — inițierea deci a relației emisie-recepție.
- Evaluarea cunoștinței interlocutorului asupra scopului și obiectului argumentării.
- Recapitularea de către emițător a cunoștințelor sale asupra receptorului pentru a le integra în compunerea comportamentului propriu în timpul argumentării.
- Stabilirea posibilităților și limitelor de compromis.
- Stabilirea argumentelor inițiale previzibile.
- Prefigurarea obiecțiunilor și acceptărilor din partea partenerilor de discuție.
- Stabilirea posibilităților de respingere sau acceptare a obiecțiunilor și alegerea unor contraargumente utile în cazul respingerii sau propunerii unor noi condiții.
- Prefigurarea condițiilor tranzacției și alegerea unei argumentări corelative pentru înțelegere reciprocă în scopul facilitării încheierii tranzacției.

Realizarea acestei suite de elemente presupune o supraveghere permanentă a posibilităților de rezolvare convenabilă a eventualelor situații dificile. Rezolvarea unor situații dificile solicită uneori utilizarea unui subterfugiu (abordarea unui subiect colateral, dar interesant pentru interlocutor) care să ajute la depășirea momentului critic. Activitatea diplomatică cunoaște multe cazuri în care subterfugiul este prezent, pentru rezolvarea pe cale amiabilă a unor situații dificile și evitarea unor conflicte și a unor incompatibilități ce apar în cursul negocierii.

Argumentele elaborate, studiate, adoptate, sintetizate de-a lungul timpului reprezintă o evoluție permanentă a gîndirii și multitudinea lor ne obligă la o abordare parțială a problemei într-o tratare sistematică. A argumenta eficace este o doleanță a multora dar o reușită a unui număr infinit mai mic de persoane[3]).

Încercînd să definim o argumentare eficace ajungem la concluzia că în relația complexă care se stabilește între indivizi există deosebit de multe dificultăți pentru a se clarifica concomitent punctele de vedere astfel încît conversația să se încheie în momentul în care rezolvarea pe bază de reciprocitate a problemelor a fost realizată. Uneori o discuție se întrerupe și continuă după o pauză, pentru a lăsa să-și exercite efectul memoria afectivă și a se găsi noi argumente de convingere reciprocă.

Desigur, viziunea și cunoașterea acestor probleme este foarte diferită și deci și definirea lor de asemenea.

Abordînd argumentarea ca acțiune logică cu efect etic este necesar să reținem și faptul că desfășurarea ei se efectuează după o serie de reguli stabilite în timp și verificate în practică de specialiști din diverse domenii*).

Sistemele de argumentare în ideea creării sau susținerii posibilităților de facilitare a schimburilor internaționale sînt determinabile în funcție de politica externă a statelor negociatorilor, de gradul de dezvoltare al statelor pe care aceștia le reprezintă, de gradul de informare reciprocă a interlocutorilor asupra detaliilor necesare negocierii, de acceptarea principiului respectului reciproc și al egalității în drepturi, de calitățile personale ale negociatorilor și de însușirea unor sisteme de argumentare adecvate personalității fiecăruia.

Sistemele de argumentare pe care le vom creiona în cele ce urmează au în vedere susținerea ideii că paralel cu vocabularul specific negocierilor pe domenii, argumentele trebuie de asemenea, să fie bine gîndite și îmbinate pentru reușita unei tranzacții.

Tratativele vizînd activitatea economică și comercială vehi-

---

1. A se vedea și Nierenberg C., The art of negotiating, Cornestone Library publication, 1972 ; Goldman H., „L'art de vendre" — Ed. Delachaux et Niestlé, Neuchâtel (Switzerland), 1968

2) A se vedea și Charles Perelman și Olbrecht Tyteca — „Tratat de argumentare", Cornestone Library publication, 1973,

3) Jean Fourastié definind sensul cuvîntului argument pornește de la definirea acestuia în dicționarul enciclopedic francez : **rationament prin care se desprinde o concluzie.** Argumentul aparține deci de o logică. „A argumenta înseamnă a discerne între ceea ce este corect și ceea ce nu este".

Continuînd raționamentul, Jean Fourastié consemnează că o condiție primordială a oricărei argumentări este „cercetarea onestă și obiectivă a adevărului, studiul tenace și uneori îndelungat al realității în scopul comunicării ei altora. Arta cuvîntului, psihologia și simțul relațiilor umane, împreună cu rigoarea științifică și sinceritatea în comunicare joacă de asemenea un mare rol în argumentare. În continuare, se menționează, spontaneitatea, respectul, amiciția, spiritul caritabil, altruismul, dorința de a fi util și necesitatea motivației, calități primordiale pentru cei ce se angajează în acțiuni de a convinge pe alții.

* Tratarea sistemelor de argumentare ce se practică pe plan internațional este deosebit de interesantă în lucrarea „Tehnica și practica argumentării" scrisă de Jean Bélanger și apărută în anul 1972 la Paris în editura Dunod. Autorul identifică în mod logic sistemele de argumentare cu tipurile de raționament. În acest sens ne atrage atenția o lucrare mai veche și anume teza de doctorat a lui Joseph Laubie apărută la Paris în anul 1907, „Activitatea atașaților comerciali" — Paris, Librairie générale du droit et de Jurisprudence, 1907. Totodată, menționăm ca surse informative și de inspirație și memoriile, corespondența, biografiile diplomaților iluștri și marilor oameni de afaceri. Remarcăm cu această ocazie și unele lucrări puțin menționate în mod curent: „Școala ambasadorilor" scrisă de ambasadorul J. Jusserand în anul 1934 ; „De jure Belli ac Pacis" scrisă de Hugo Grotins și publicată în anul 1625 (traducere de Antoine de Courtin, Paris, 1687), Discours sur L'-Art de négocier, Paris, 1737, scris de Ch. Pecquet; „Conseils à de jeunes diplomates" scrisă de W. Hoffmans în 1841; „Les Premiers Commis des Affaires étrangères" scrisă de M. Picioni în anul 1928.

culează o argumentaţie bogată îmbinînd sistemele şi inovînd permanent altele, atît pe planul tratativelor multilaterale cît şi pe cel al tratativelor bilaterale.

În stenograme ale tratativelor studiate, de noi şi din investigaţiile efectuate împreună cu negociatori cu experienţă se identifică cu prioritate următoarele sisteme de argumentare : explicaţia, analogia, inducţia, deducţia, ipoteza, alternativa, dilema, paradoxul, motivaţia. Detaliind procedeele obţinem următoarea schemă :

— **Explicaţia** (a) naraţiune, b) descriere, c) organizare topică, d) definirea locului, e) clasament, f) comparaţie, g) prezentare de structuri, h) prezentarea utilităţii funcţionale, i) susţinerea valorică):

— **Analogia** (literară, simbolică);

— **Inducţia** (generalizare 1, 2, 3, deci toţi... ; necesită : suficiente exemple, destule exemple tipice, extragere corectă a concluziei);

— **Deducţia** (a) prin semnificaţie, (act de civilizaţie) cauzal (descrierea cauzelor pentru care...); b) recurgînd la autoritate proprie, a altora, citări, c) recurgînd la efecte, d) recurgînd la efect-cauză, e) recurgînd la cauză-efect ;

— **Ipoteza :** (a) explicativă (folosind un produs condiţionaţi producţia altora...), b) condiţională (dacă vindeţi sau cumpăraţi este posibil să...), c) extrasă din ipoteze;

— **Alternativa** (a) prin enumerarea calităţilor — comparativ, b) prin descrierea condiţionată a calităţilor, utilizărilor posibile, posibilităţilor de cumpărare — schimb, preţ, termen, c) tranzacţională).

— **Dilema** (extrema condiţională a alternativei, care înseamnă de fapt „ori acceptaţi aceste condiţii ori nu încheiem tranzacţia").

— **Paradoxul** — (comparativ sau completiv).

— **Motivaţia** (a) emoţională, b) tehnică etc.).

Abordăm cîteva momente privind argumentarea în diverse faze ale negocierii :

● Argumentarea în perioada de prenegociere se recomandă să se desfăşoare de către viitorii parteneri de negociere **îndeosebi** prin analogie, deducţie, motivaţie, explicaţie.

● Presupunînd că există interes din partea ambilor parteneri şi urmează perioada de stabilire clară a condiţiilor unui contract — se constată apariţia următoarelor sisteme de argumentare (în completarea primelor) respectiv în perioada de negociere propriu-zisă se foloseşte cu precădere analogia, alternativa, dilema, deducţia, inducţia.

● În perioada de postnegociere apar **în mod obişnuit** ca sisteme specifice de argumentare alternativa, dilema, paradoxul şi, în unele cazuri speciale, analogia şi deducţia.

Folosirea unor sisteme adecvate presupune pe lîngă o cunoaştere atentă a condiţiilor negocierii şi a posibilităţilor partenerilor şi exprimarea gradului de interes dorit ca obiectiv maximal.

Acestei împărţiri a argumentelor în trei categorii corespunzătoare fazelor negocierii**) i se adaugă reţeaua bogată a argumentelor utilizate în desfăşurarea raţională a acţiunii de protonegociere de care nu ne-am propus să ne ocupăm în această tratare.

Încercăm, abordînd numai prima fază de desfăşurare a negocierilor comerciale, să dăm cîteva exemple.

Sisteme de argumentare specifice perioadei de prenegociere

1). A. **Analogia literală** poate fi utilă în desfăşurarea raţionamentelor, de exemplu în următoarele forme: a. **analogie a tranzacţiilor,** b. **analogie a uneia sau mai multor condiţii de negociere**, c. **analogie a uneia sau mai multor clauze contractuale**, d. **analogie a rezolvării unor reciprocităţi în cadrul tranzacţiei etc.**

Analogia presupune stabilirea unor asemănări în desfăşurarea raţionamentelor pentru o acţiune în cadrul rezolvării situaţiei cu un mare grad de similitudine. Condiţia utilităţii acestui sistem este ca analogia să fie în relaţie efectivă (literal sau simbolic) cu ceea ce doreşte a se argumenta.

Analogia literală presupune extinderea directă a unor concluzii de la un caz similar la altul.

a) **Analogie a tranzacţiilor.**

Într-un stat cu un anumit grad de dezvoltare dintr-o anumită regiune a globului s-au vîndut şi se cer tractoare — rezultă că într-o ţară din aceeaşi regiune cu un grad similar de dezvoltare pot fi oferite cu succes aceleaşi utilaje.

Importăm pastă de dinţi de o anume marcă de fabrică, acest produs se vinde cu mare succes în diferite regiuni ale ţării noastre — oferta de a ni se vinde şi cremă de ras se bazează pe succesul de desfacere al primului produs de aceeaşi provenienţă.

b) **Analogie a uneia sau mai multor condiţii de negociere**

Într-un acord de comerţ şi navigaţie încheiat cu un alt stat se stabilesc anumite condiţii, încheind un acord similar cu alt stat se pot susţine prin similitudine aceleaşi condiţii.

Procesul de tipizare a acordurilor între state s-a realizat printr-o permanentă argumentare prin analogie.

Cu cît există un număr mai mare de exemple ce prezintă similitudini cu atît analogia este mai utilă şi creează o bază inductivă mai solidă sistemului de argumentare.

În cadrul unui tîrg internaţional, argumentarea prin analogie poate aduce, în faza de prenegociere a unei înţelegeri, un mare aport în reuşita declarării interesului faţă de anumite condiţii ale negocierii — produsele expuse la tîrg fiind comparabile şi deci analogia condiţiilor negocierii fiind prin această împrejurare favorizată. Aceeaşi remarcă este utilă şi la argumentarea utilizată în cadrul pregătirii licitaţiilor şi tratativelor în concurenţă.

c) **Analogie a uneia sau mai multor clauze contractuale**

Însăşi definirea „Clauzei naţiunii celei mai favorizate" — include o argumentare prin analogie, respectiv, interpretînd clauza, dacă un stat acordă un avantaj tarifar sau de altă natură unui stat terţ prin însăşi aderarea sa la „Acordul pentru tarife de vamă şi comerţ" se obligă a acorda avantaje similare ţărilor membre.

Această similitudine se poate extinde şi pentru clauzele diverselor tipuri de contracte a căror prezenţă în una sau mai multe situaţii contractuale aduce negociatorul la necesitatea susţinerii intereselor sale prin analogie.

d). **Analogie a rezolvării unor reciprocităţi în cadrul tranzacţiilor**

În momentul cînd există mai multe oferte sau mai multe cereri de ofertă pentru încheierea unei tranzacţii, utilizarea acestui tip de analogie apare de la sine, utilizîndu-se sau acordîndu-se reciprocităţile cele mai avantajoase.

De asemenea, această argumentare prin analogie este utilă în cazul rezolvării unor reciprocităţi chiar dacă reciprocitatea nu se poate obţine sau oferi în acelaşi timp, ci se face aluzie la un avantaj, o întindere de mînă — o condiţie anume acordată sau posibilă de acordat cu o altă ocazie şi de mare utilitate partenerului de tranzacţie.

B. **Analogia simbolică** este folosită de negociator uneori alături de cea literală pentru a asigura o argumentare mai vie.

Avînd în vedere faptul că analogia nu probează ci influenţează, ajută în procesul convingerii mai ales prin ingeniozitatea ei, asocierea celor două forme de analogie creează un stil oral avantajos negocierii.

Revenind la exemplul dat mai sus în cadrul unui tîrg internaţional, în perioada de prenegociere a unor utilaje pentru care se solicită un set dublu din unele piese de schimb faţă de ceea ce se oferă de către partenerul de tranzacţie, se poate utiliza o analogie literală dat fiind că pentru alt utilaj s-a procedat în mod similar, însă paralel se poate folosi o analogie simbolică (un proverb, un aforism, o metaforă, o expresie simbolică).

2). **Deducţia.** În faza de prenegociere deducţia se foloseşte foarte frecvent în argumentare, atît pentru reamintirea regulilor fundamentale ale negocierilor şi pentru stabilirea principiilor pe baza cărora se produce declararea de interes în cadrul colaborării şi cooperării, cît şi pentru declararea de interes în ce priveşte condiţiile comerţului şi obiectivelor în sensul restrîns al negocierii.

Cităm un exemplu de deducţie din discursul lui Nicolae Titulescu în calitate de ministru al afacerilor externe la deschiderea Conferinţei de presă a „Înţelegerii balcanice" : „Atît timp cît un acord politic nu a fost adoptat de presă, el poate fi cel mult un superb plan al arhitecţilor ! Construcţia rămîne a se face... reprezentanţii presei sînt veritabili colaboratori ai autorilor...".

drd. Ioana ERDÖS DUMITRESCU

(Continuare în pag. 32)

** Identificarea lor a fost făcută în stenogramele unui număr mare de tratative, în cadrul desfăşurării unor tratative la care autoarea a participat, prin discuţii cu un număr (cca. 200 persoane) de negociatori şi diplomaţi, cu ajutorul investigării specialiştilor domeniului pe baza unor chestionare.

Al V-lea Congres al Asociaţiei Internaţionale a Economiştilor

CREŞTEREA ECONOMICĂ ŞI RESURSELE EI ÎN DEZBATEREA ECONOMIŞTILOR

ESTE CUNOSCUT faptul că pentru orice domeniu de specialitate, reuniunile internaţionale şi îndeosebi congresele internaţionale se înscriu ca acţiuni deosebite. Se poate aprecia că ele prilejuiesc un bilanţ asupra rezultatelor cercetării ştiinţifice dar, în acelaşi timp, şi confruntări de idei, de teze, pe diferite probleme. Al V-lea Congres al Asociaţiei Internaţionale a Economiştilor, care s-a ţinut la Tokio între 28 august şi 3 septembrie, se înscrie ca una dintre cele mai importante manifestări ştiinţifice internaţionale în domeniul economiei. Tema congresului a fost **creşterea economică şi resursele economice.** Pentru a avea o primă imagine asupra dimensiunilor sale trebuie arătat că la lucrări au participat aproximativ 1 500 de specialişti (600 din Japonia), din 80 de ţări, referatele şi coreferatele însumînd peste 4 000 de pagini.

Lucrările Congresului s-au desfăşurat în şedinţe plenare şi în cadrul a 6 secţiuni privind **retrospectiva asupra creşterii economice şi măsurarea ei** (în care dezbaterile s-au concentrat în principal pe probleme ca industrializarea pe glob ; modificări şi interferenţe ale ratelor de creştere economică în condiţiile revoluţiei industriale ; fazele dezvoltării capitaliste ; indicatori ai creşterii economice în evoluţia lor istorică etc) ; **factorii creşterii economice ; resursele creşterii economice viitoare ; perspectivele creşterii economice şi politici economice ; diviziunea internaţională a muncii şi cooperarea în dezvoltarea economică ; problemele creşterii economice şi resursele acesteia în Japonia.**

Delegaţia economiştilor români a prezentat referate privind „Noua ordine economică internaţională în concepţia Preşedintelui **Nicolae Ceauşescu**“ ; „Tipologia economiilor naţionale în contextul făuririi unei noi ordini economice internaţionale“ ; „Politica economică şi reflectarea ei pe planul reglementărilor economice în R. S. România“ ; „Industrializarea României — criterii şi priorităţi“ ; „Dimensiunile tehnologice şi strategia dezvoltării în concepţia României“.

Studiul materialelor prezentate la Congres precum şi participarea directă la lucrările din plenare şi secţiuni permit reliefarea cîtorva consideraţii asupra unor fenomene majore care se manifestă în gîndirea economică mondială contemporană. Astfel, deşi mulţi referenţi şi participanţi la discuţii s-au străduit să evite abordarea directă a problemelor politice ale creşterii economice, încercînd să orienteze conţinutul lucrărilor mai mult spre aspectele tehnico-economice, s-a relevat şi cu acest prilej că economia nu poate fi separată de politică. Direct sau indirect raportul dintre economic şi politic a fost dezbătut pe larg pe fondul opoziţiei existente între gîndirea marxistă şi gîndirea burgheză. De asemenea, prezintă importanţă lărgirea ariei de investigare a cercetării economice contemporane prin abordarea tot mai pronunţată a interdependenţelor dintre procesele economice — relaţiile de producţie şi mediul social.

Dar şi în acest caz, deosebirile dintre cele două concepţii sînt radicale. În timp ce gîndirea economică marxistă analizează relaţiile de producţie şi cadrul social ca factori principali ai creşterii economice — dinamice şi echilibrate, gîndirea economică burgheză contemporană abordează îndeosebi raporturile dintre diferitele capitaluri (mari şi mijlocii mai ales) sau diferitele grupuri financiare. Este adevărat că în lucrările multor economişti din ţările capitaliste dezvoltate se abordează şi analizează şi diferite probleme ale forţei de muncă, dar toate judecăţile se fac numai dintr-un singur punct de vedere şi anume, al posibilităţilor de creştere a profiturilor pe seama folosirii acestei forţe de muncă. De asemenea, în multe referate ale economiştilor din ţările capitaliste dezvoltate se identifică, indiferent de subiectul principal abordat, analiza a trei probleme : şomajul, inflaţia şi efectele crizei economice din 1974-1975. Dar niciunul din referate, nici măcar nu îşi propune să analizeze cauzele adevărate ale acestor plăgi, sau geneza acestor cauze — respectiv relaţiile de producţie capitaliste. Cele 3 probleme sînt analizate numai prin prisma efectelor pe care le-au avut asupra capitalurilor şi profiturilor, toate referatele încercînd să proiecteze măsuri pentru micşorarea efectelor negative ale acestor fenomene.

Se remarcă, în acelaşi timp, că în multe lucrări elaborate de economiştii burghezi referirile la gîndirea marxistă sînt tot mai frecvente, iar interesul de a cunoaşte mecanismul economic din ţările socialiste este tot mai pronunţat. Din acest punct de vedere, probleme ca rolul planificării şi menţinerea stabilităţii preţurilor, investiţiile şi rolul statului din ţările socialiste preocupă tot mai mult cercetătorii, din ţările capitaliste dezvoltate.

Unele consideraţii de ordin metodologic

REFERATELE prezentate în cadrul Congresului, multe dintre ele de o ţinută ştiinţifică foarte ridicată, prilejuiesc unele reflecţii **de ordin metodologic.**

În prim plan se impune menţionarea ariei cercetărilor, majoritatea studiilor avînd ca obiect principal procesele economice din ţara pe care o reprezenta fiecare autor. Cu alte cuvinte, **nu s-au prezentat referate sau studii de analiză globală, la scară mondială.** Lucrările cu o asemenea arie, apărute în trecut, aproape că nici nu au fost luate în considerare, adică au fost trecute sub tăcere. S-au făcut cîteva referiri la studiile elaborate de Meadows, Pestell, Leontieff, Tinbergen, dar nu ca elemente de referinţă, ci numai amintind că asemenea lucrări au fost întocmite, de multe ori, formulîndu-se critici la adresa lor. Fiecare specialist însă s-a ocupat de problemele creşterii economice din ţara sa, de unde se poate desprinde rezerva, circumspecţia oamenilor de ştiinţă faţă de modelele cu pretinsă valabilitate mondială sau pentru un grup de ţări. Au fost prezentate unele studii cu o arie mai largă doar pentru analize comparative asupra unor factori ai creşterii economice din diferite ţări.

A doua concluzie de ordin metodologic, care prezintă o importanţă deosebită este aceea că **marea majo-**

→

prof. dr. Ioan V. TOTU

ritate a studiilor a pornit de la obiective normative bine determinate, în funcţie de care au fost elaborate şi variantele de soluţii.

A treia consideraţie ce se poate face pe marginea elaboratelor prezentate în cadrul Congresului, este aceea că **retrospectiva şi prospectiva s-au făcut pe perioade foarte mari** ; specialiştii din ţările capitaliste dezvoltate au elaborat studii retrospective pentru perioade de 70—100 de ani, specialiştii din Uniunea Sovietică au elaborat studii retrospective pe 50 de ani, iar specialiştii din celelalte ţări socialiste au situat retrospectiva la momentul cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare din ţara respectivă. În studiile retrospective specialiştii din ţările capitaliste dezvoltate punctează toate fenomenele deosebite care au avut loc : crizele, şomajul, inflaţia, şi la conceperea prospectivei ţin seama de consecinţele lor, la care adaugă efectele posibile generate de noile condiţii care există în prezent.

În al patrulea rînd se constată **o lărgire considerabilă a ariei de abordare şi analiză a fenomenelor economice**, eforturi deosebite manifestîndu-se pentru cunoaşterea interdependenţelor existente între sistemul economic, social, ecologic şi chiar biologic.

În sfîrşit, s-a demonstrat practic **necesitatea organizării şi realizării unor cercetări interdisciplinare.** La ora actuală nu se mai poate aborda problema creşterii economice, dacă nu sînt cunoscute foarte bine şi problemele tehnicii şi tehnologiei din diferite ramuri ale economiei. Se înţelege, nu se poate pretinde ca un singur om să cunoască toate aceste probleme. De aceea, formarea unor echipe complexe de specialişti, care să rezolve problemele creşterii economice reprezintă soluţia cea mai bună, susţinută în unanimitate. Totodată, în lucrările congresului s-au evidenţiat preocupările de perfecţionare a metodologiei de modelare şi cuantificare a creşterii economice. Atrage atenţia, în mod deosebit, tendinţa de a se include în modele şi factorii sociali ai creşterii economice. De asemenea, modelele au o pronunţată dimensiune retrospectivă şi prospectivă pe termen lung. Este de subliniat, în acelaşi timp, că s-a ajuns la un consens în a aprecia creşterea rolului teoriei economice în soluţionarea eficientă a noilor probleme ale dezvoltării legate de mediul înconjurător, ştiinţă şi tehnologie, resursele materiale şi umane etc.

Resursele, factorii şi costul dezvoltării

CARACTERISTICA dominantă a referatelor şi intervenţiilor care au abordat diferite aspecte ale resurselor şi factorilor creşterii economice este **viziunea optimistă** asupra prezentului şi viitorului, respingerea categorică a teoriei creşterii zero. Important este şi faptul că această optică a predominat şi în abordarea problemei alimentaţiei, unii economişti demonstrînd că în prezent există rezerve şi resurse care pot să asigure, în bune condiţii, satisfacerea nevoilor de consum pentru o populaţie de 2—3 ori mai mare decît numără ea astăzi.

În domeniul **resurselor energetice** s-a demonstrat că viitorul este asigurat de 3 mari resurse : energia solară, care, după unele calcule, va asigura o creştere a consumului de energie pe glob într-un ritm mediu anual de 5% ; energia nucleară ; şi în sfîrşit, cărbunele. Aici însă cercetarea a mers nu atît spre posibilităţile cărbunelui, ci pe derivaţii produşi din cărbune ca surse energetice şi, în mod deosebit, s-a apreciat că metanolul poate să asigure o energie de 2 ori mai mare decît cărbunele.

În ce priveşte **resursele de materii prime şi materiale**, majoritatea studiilor susţin că omenirea dispune de resurse şi rezerve în limite diferite şi de aceea se impun măsuri în cîteva direcţii importante. În primul rînd se impune realizarea unei creşteri mai rapide a producţiei de înlocuitori, mai ales pentru resursele deficitare. În al doilea rînd este necesară o raţionalizare a consumurilor de materii prime în fiecare ţară. În al treilea rînd, este în folosul progresului mondial realizarea unei largi cooperări între ţări în condiţiile eliminării tuturor restricţiilor şi barierelor existente în prezent.

În acelaşi timp, s-a evidenţiat **necesitatea reexaminării actualelor strategii ale creşterii economice,** care au fost elaborate într-o perioadă cînd se considera că resursele naturale mondiale ar fi inepuizabile, iar numărul statelor angajate în procesul de dezvoltare industrială era mai mic. Au fost exprimate, totodată, rezerve serioase privind posibilitatea soluţionării complexelor probleme ale creşterii economice în condiţiile marilor decalaje existente, pe baza mecanismelor tradiţionale ale pieţii mondiale.

În legătură cu factorii creşterii economice, s-a evidenţiat din nou deosebirea dintre diferitele concepţii din gîndirea economică contemporană. Economiştii din ţările socialiste abordează şi analizează sistemul factorilor creşterii economice în condiţiile în care omul este producător şi principalul beneficiar al rezultatelor muncii prestate, bunăstarea întregii societăţi şi dezvoltarea multilaterală a omului fiind scopul suprem al politicii creşterii economice. Totodată, gîndirea economică materialistă marxistă pune în prim plan **rolul conducerii şi organizării economiei, al relaţiilor de producţie şi al puterii politice ca factori hotărîtori ai creşterii economice.** În gîndirea burgheză contemporană omul este un simplu element al producţiei, care prezintă importanţă numai în măsura în care produce un profit mai mare. Şcoala burgheză contemporană susţine doar că în prezent trebuie să se înlocuiască formula celor 3 factori de producţie : pămînt — muncă — capital, cu formula : cunoştinţe ştiinţifice — energie — materiale.

Din cadrul factorilor creşterii economice o atenţie deosebită s-a acordat „investiţiei“ în cercetare şi „investiţiei“ în forţa de muncă, atît de către economiştii din ţările socialiste, cît şi de către cei din ţările capitaliste dezvoltate. S-a folosit foarte curent termenul de investiţie normativă în cercetare şi în instrucţie, adică acea investiţie care trebuie să asigure în mod permanent o anumită creştere economică, iar atunci cînd nu se asigură această investiţie normativă are loc procesul denumit „subinvestiţie“. S-a argumentat că **în timp ce investiţiile în mijloace de muncă au un caracter ciclic, investiţiile în ştiinţă, în instrucţia şi în pregătirea forţei de muncă dau un efect cumulat, neciclic, pe termen lung, cu efecte deosebite atît pentru societate cît şi pentru individ.** S-a subliniat că investiţia în ştiinţă şi instrucţie nu cunoaşte uzura, iar experienţa care se transmite de la o generaţie la alta este unul din factorii principali ai creşterii economice.

În cadrul factorilor economici s-a dezbătut şi **raportul dintre acumulare şi consum.** Părerile au fost diferite, specialiştii din Japonia susţinînd, în continuare, rolul deosebit de important al ratei înalte a investiţiilor. În comunicările prezentate de delegaţii ţării nastre s-a menţionat politica statului român bazată pe asigurarea unei rate ridicate a acumulării, care îşi dovedeşte eficienţa în condiţiile existenţei unui program al creşterii economice de lungă perspectivă.

O problemă de un interes deosebit a fost aceia referitoare la **costurile creşterii economice.** S-a menţionat că folosirea energiei solare sau nucleare, tehnologia producerii înlocuitorilor unor materii prime tradiţionale presupun investiţii foarte mari, care se reflectă şi în creşterea costurilor de producţie. Deci, şi în viitor se consideră că valoarea şi, respectiv, preţurile mărfurilor vor creşte. Dar efectele care se vor obţine pe seama acestor costuri vor fi mai mari şi cu o durată mai lungă. De aici s-a formulat a doua teză corespunzătoare căreia **în viitor ritmul creşterii economice va depinde de ritmul creşterii costurilor.** Au fost menţionate, totodată, şi alte aspecte ale costurilor creşterii economice cum sînt : adîncirea dezechilibrului dintre cantitatea şi calitatea produselor — deteriorarea calităţii, faptul că prin consumul prezent generaţiile actuale lipsesc generaţiile viitoare de cantităţi însemnate de resurse şi rezerve, adîncirea inegalităţilor dintre diferitele „forţe" economice şi înăsprirea concurenţei.

În acest context, delegaţia română a înfăţişat pe larg **rolul deosebit de important ce revine politicii economice elaborată în funcţie de condiţiile specifice ale fiecărei ţări şi a demonstrat, pe baza experienţei ţării noastre, rolul mobilizării intense a tuturor resurselor naţionale şi valorificării lor superioare în condiţiile desfăşurării unui proces continuu de industrializare.** Totodată, în referatele româneşti s-a susţinut cu argumente multiple necesitatea reglementării internaţionale a schimburilor de materii prime şi a preţurilor acestora.

Rolul relaţiilor economice internaţionale în creşterea economică

SUBIECT care a polarizat vii dezbateri, rolul relaţiilor economice internaţionale în creşterea economică a fost analizat diferenţiat de fiecare referent — în primul rînd în funcţie de interesele majore ale ţării pe care o reprezenta autorul lucrării. Cu toate acestea, cîteva elemente definitorii care exprimă preocupările majore ale diferitelor curente din gîndirea economică contemporană se impun a fi menţionate. Astfel, marea majoritate a economiştilor din ţările capitaliste dezvoltate analizează şi propun variante ale evoluţiei relaţiilor economice internaţionale pornind de la **dimensiunile şi efectele crizei energetice şi de materii prime precum şi de la implicaţiile actualului sistem valutar internaţional.** În acest sens, este semnificativ să menţionăm că au fost elaborate diferite modele ale creşterii economice în diferite ţări care presupun, de exemplu, agravarea crizei energetice sau devalorizarea în continuare, a dolarului sau a lirei sterline.

În lucrările şi intervenţiile economiştilor din ţările în curs de dezvoltare s-au relevat îndeosebi, efectele negative ale perioadei de dominaţie colonială şi ale practicilor neocolonialiste, care se reflectă şi în prezent în relaţiile economice cu diferite ţări capitaliste dezvoltate. Economiştii din ţările socialiste au evidenţiat necesitatea şi căile lărgirii cooperării economice internaţionale pe baza principiilor egalităţii dintre state şi a avantajului reciproc. În mod deosebit s-a demonstrat **rolul de frînă a inegalităţii şi inechităţii din schimburile economice internaţionale pentru creşterea economică contemporană.**

Dar, ceea ce se impune a fi subliniat în mod deosebit este faptul că **ideea de nouă ordine economică internaţională a pătruns larg în gîndirea economică contemporană.** Unele referate au avut chiar în titlu noţiunea de noua ordine economică internaţională, altele au abordat diferite aspecte concrete ale acestei teme. Desigur, în interpretarea conceptului, a necesităţii şi căilor de realizare a unei noi ordini economice internaţionale s-au exprimat puncte de vedere diferite : unii tratează această problemă, în principal, sub unghiul echităţii şi moralei internaţionale ; alţii pun accentul pe ajutorul internaţional şi mai puţin pe efortul propriu ; în multe cazuri problema este abordată exclusiv prin prisma unor aspecte parţiale(indexarea preţurilor, liberalizarea comerţului internaţional, efectele proceselor inflaţioniste internaţionale), importante, este drept, dar necorelate cu ansamblul aspectelor economice, sociale şi politice.

Şi cu prilejul acestui congres s-au evidenţiat **valenţele deosebite ale concepţiei româneşti, elaborată de secretarul general al partidului, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU,** privind necesitatea, conţinutul şi, caracterul complex al procesului de edificare a unei noi ordini economice internaţionale, concepţie care se înscrie ca o contribuţie majoră la dezvoltarea gîndirii şi practicii economice mondiale contemporane.

Cu ocazia congresului a avut loc şi şedinţa Consiliului de conducere a Asociaţiei Internaţionale a Economiştilor. A fost ales un nou Comitet Executiv al Asociaţiei, avînd ca preşedinte pe profesorul S. Tsuru din Japonia. S-a stabilit ca viitorul congres să aibă loc în 1980 la Ciudad de Mexico cu tema : **„Resursele umane şi creşterea economică".** Au fost fixate, totodată, pentru perioada 1978—1981 un număr de 9 mese rotunde şi consfătuiri pe diferite teme economice internaţionale.

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ

(Urmare din pag. 16)

lor industriale moderne în primul rînd construcţia de maşini, chimia, iar în cadrul acestora a sectoarelor complex prelucrătoare, capabile să valorifice superior potenţialul economiei, **s-a acordat atenţia corespunzătoare promovării progresului tehnic în pas cu revoluţia tehnico-ştiinţifică mondială, dezvoltării gîndirii şi cercetării ştiinţifice proprii.** Conceperea făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, progresele obţinute de poporul român pe acest drum au fost posibile în condiţiile în care aceste idei şi teze novatoare despre dezvoltarea şi modernizarea bazei tehnico-materiale au devenit coordonate permanente ale politicii partidului nostru.

Dezvoltarea şi modernizarea rapidă, pe mai departe a bazei tehnico-materiale a economiei naţionale constituie obiectivul fundamental, direcţia principală a făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării României spre comunism, etapă istorică începută odată cu cincinalul 1971—1975. Încheierea cu succes a acestui cincinal, ca şi rezultatele remarcabile obţinute de oamenii muncii de pe întreg cuprinsul ţării în primii doi ani ai cincinalului 1976—1980 au ridicat România pe noi trepte de progres şi civilizaţie.

Pornind de la rezultatele obţinute, de la necesitatea valorificării depline a importantelor rezerve de care dispune economia noastră, a mecanismelor de funcţionare, organizare şi conducere a societăţii româneşti contemporane, sarcinile actuale în domeniul dezvoltării, perfecţionării bazei tehnico-materiale sînt extrem de complexe. Cum oamenii muncii sînt cei chemaţi să dezvolte şi să utilizeze baza tehnico-materială, al cărei proprietari şi beneficiari sînt, **înfăptuirea acestor sarcini presupune mobilizarea eforturilor tuturor celor ce muncesc în direcţia punerii în valoare a rezervelor existente în unităţile economice.** În acest sens, aşa cum sublinia recent secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** punerea în mişcare a tuturor căilor şi pîrghiilor de care dispune societatea noastră socialistă pretinde un efort mai mare de gîndire, creşterea gradului de organizare pe baze ştiinţifice a activităţii.

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Neweconomics-ul şi neoliberalismul monetarist

EŞEC COMUN ŞI FALSE CONVERGENŢE (II)

O ANALIZĂ atentă a „paşilor convergenţi din ambele direcţii" ale celor două principale orientări din gîndirea economică, atestă faptul că nu este şi nici nu poate fi vorba de o convergenţă propriu-zisă, adică de o „sinteză" a lor – aşa cum consideră P. McCracken*). Şi aceasta pentru că ele se înscriu în paradigme ideologice ce se exclud reciproc : una, cea neoliberală, reprezintă o construcţie teoretică edificată pe postulatul ideologic al caracterului „fundamental stabil" al economiei de „piaţă liberă", capabilă să se „autoregleze", intervenţia statului fiind, considerată ca factor „destabilizator" ; cea de-a doua, keynesistă, porneşte de la postulatul ideologic că economiei capitaliste contemporane îi este caracteristică instabilitatea, că mecanismul pieţei nu poate asigura automat echilibrul dinamic relativ al economiei şi, ca atare, pentru evitarea gravelor şi potenţial tot mai dramaticelor dereglări, este necesară intervenţia factorului conştient, politic. „Paşii" neokeynesismului în întîmpinarea neoliberalismului monetarist nu s-au făcut în sensul ieşirii din limitele paradigmei sale ideologice. „Oponenţii lui Friedman – remarcă Arrigo Levi – admit că banii sînt importanţi, dar ei încorporează ideile sale tehnice în propriul lor tipar ideologic şi practic. Cu alte cuvinte, ei folosesc ideile sale nu în sensul eliminării acţiunii statului, aşa cum i-ar place lui Friedman, ci în a face această acţiune şi mai viguroasă. În felul acesta, Friedman, ca expert monetar, ajunge la a procura noi arme detestaţilor «etatişti»1). Şi Arrigo Levi consideră „paradox" faptul că „parţialele lui (ale lui Friedman) realizări tehnice sînt generatoare a unor rezultate opuse obiectivelor lui Friedman ca filozof economic", ca „apologet al unei economii liberalizatoare, care exclude intervenţionismul statal.

„Cedările" neoliberalilor au însă un cu totul alt caracter. Ele înseamnă o mişcare efectivă spre acceptarea (fie ea şi parţială şi nemărturisită sau formal negată) postulatelor paradigmei ideologice caracteristice epocii capitalismului monopolist de stat. Avem, astfel, de-a face nu cu o convergenţă sau o sinteză a celor două orientări, ci cu un proces – firesc şi în logica dezvoltării istorice — de continuă erodare a fundamentelor ideologice ale neoliberalismului.

Această mişcare în fapt spre poziţiile neokeynesiste este, uneori, formal negată. Friedman îşi şi fundamentează teoretic această negare, afirmînd o concepţie de esenţă pozitivistă asupra ştiinţei economice. Pentru el, ştiinţa economică este o ştiinţă abstractă, asocială, ca şi fizica, rezultatele cunoaşterii putînd fi utilizate în scopuri diametral opuse sub aspectul conţinutului valorilor pe care le exprimă. Această optică tehnicistă asupra cunoaşterii economice îi dă posibilitatea teoretică să nu-şi renege formal postulatele ideologice. „În mod cert teoriile mele pot fi utilizate de keynesieni – spunea el. Dar trebuie să distingem între teoria economică (economics) ca ştiinţă şi ca politică economică. Noi trebuie să descoperim care sînt faptele. Chiar dacă cunoştinţele achiziţionate pot fi folosite pentru scopuri rele, aceasta nu înseamnă că noi trebuie să abandonăm căutarea adevărului" 2).

Această explicaţie nu rezistă însă analizei ştiinţifice. Căci monetarismul friedmanian nu este doar un summum de tehnici şi nu identifică relaţii strict tehnice, ci relaţii şi corelaţii **economice** ale sistemului capitalist. Expresia ideatică prin care aceste relaţii şi corelaţii economice obiective sînt identificate (într-un grad sau altul de exactitate) poate fi integrată – în virtutea principiului modularităţii ce guvernează orice proces de construcţie ideatică – în orice „schemă ideologică", ale cărei obiective, definite prin însăşi postulatele sale, implică respectivele relaţii sau corelaţii. Astfel stau lucrurile cu preluarea şi integrarea de către keynesism a unora din ideile monetariştilor. Relaţiile identificate de monetarism nu contravin postulatelor neokeynesismului căci capitalismul monopolist de stat, pe care îl exprimă, le impiică. „Preluarea" însă de către neoliberalismul monetarist, spre exemplu a ideii „bugetului ocupării depline", nu înseamnă însă şi integrarea acesteia în schema sa ideologică, căci, prin definiţie, ea înseamnă o negare a postulatului „automatismului" şi „capacităţii de autoreglare a pieţei libere", a postulatului neintervenţionismului. Tocmai de aceea, dacă schema keynesistă rămîne încă potenţial deschisă unor dezvoltări şi mai poate încă oferi unele posibilităţi operaţionale – este adevărat, din ce în ce mai reduse – modelul noului „laissez-faire" friedmanian rămîne un „cadavru viu" teoretic, căci, în pofida anacronismului său, mai este invocat şi „apărat". Construcţia teoretică friedmaniană, cu toată subtilitatea raţionamentelor şi rafinamentul argumentării statistice, se dărîmă la prima confruntare cu realitatea. Ea prezintă interes ştiinţific numai prin unele din componentele sale – pe care keynesiştii

---

FIŞE

mihai dumitrescu

CONDUCEREA COLECTIVĂ în unitătile economice de stat

• *Cartea lui Mihai Dumitrescu,* Conducerea colectivă în unităţile economice de stat, *apărută anul acesta în Editura ştiinţifică şi enciclopedică (160 p.), înfăţişează în mod sistematic procesul de conducere în unităţile economice socialiste din ţara noastră, reflectînd experienţa specifică naţională în acest domeniu de maximă importanţă pentru creşterea continuă a eficienţei economice în condiţiile revoluţiei ştiinţifice şi tehnice. Se expune concepţia Partidului Comunist Român în ceea ce priveşte conducerea colectivă şi perfecţionarea acesteia, ca expresie a democraţiei economice socialiste. Autorul acordă o deosebită atenţie problemelor pe care le ridică decizia colectivă : tehnologia deciziei, psihologia luării în colectiv a deciziilor ş.a. Se analizează sensul participării reprezentanţilor oamenilor muncii la conducere. Metodele ştiinţifice folosite în conducerea colectivă, sistemul informaţional în conducerea colectivă, analiza diagnostic şi perspectivele în conducerea colectivă formează obiectul unor capitole speciale.*

O apreciere franceză a agriculturii „hidraulice" româneşti

• *Profesorul Jacques Bethemont de la Universitatea din Saint-Etienne publică, într-un* recent număr *al* REVUE DE GEOGRAPHIE DE LYON (3/1976), *ca rezultat al unei vizite de documentare în ţara noastră, un amplu articol intitulat* Les problèmes de la bonification en système socialiste d'après l'exemple de la plaine Valaque *(Problemele bonitării în sistemul socialist, după exemplul Cîmpiei Române). Autorul examinează rolul important pe care îl joacă sistemul social în trecerea, în ţara noastră, de la o agricultură „uscată" la una irigată. Datele statistice, comentate analitic, fac din România „una din puţinele ţări ce a ştiut să-şi asigure, în epoca noastră, o convertire masivă a agriculturii uscate într-una „hidraulică", fără a beneficia de tradiţii, de mari posibilităţi de investiţii sau de puternice sprijine externe". Modificările intervenite în structura culturilor sînt urmărite prin indicatori de eficienţă atît ecologică cît şi economică. Exemplificările făcute de autor în Cîmpia Română şi în Dobrogea plasează dezvoltarea agriculturii într-un context socialist dar şi specific românesc al economiei naţionale. Autorul conchide : „Practic inexistentă la instaurarea regimului socialist, agricultura hidraulică românească se desfăşoară pe mai bine de 1,5 mil. ha, cu precădere în cîmpia dunăreană... Transformarea remarcabilă a fost facilitată de datele cadrului fizic, iar factorul determinant trebuie considerat socializarea terenurilor, ce a permis remodelarea raţională a spaţiului în vederea punerii sale în valoare pe cale hidraulică".*

Crearea cererii — realitate sau iluzie ?

• *Se ştie că J. M. Keynes a negat ipoteza teoriei clasice burgheze a echilibrului automat al economiei capitaliste. El a preconizat susţinerea nivelului ocupării forţei de muncă şi deci a cererii prin stimularea investiţiilor de către stat. În articolul* The fallacy of government demand *(Iluzia cererii asigurate de guvern), de Allen M. Parkman, de la Universitatea din New Mexico, apărut în revista* BUSINESS & ECONOMIC DIMENSIONS *(nr. 2/1977), se susţine că crearea cererii de către guvern ar fi o iluzie. Dacă guvernul se*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

n-au ezitat să le preia. Dealtfel, criza 1974-1975 a dat, se pare, lovitura finală neoliberalismului friedmanian. Cu ocazia „Conferinţei la nivel înalt" a economiştilor de frunte ai Statelor Unite, organizată în septembrie 1974 pentru a găsi modalităţile de „a scoate ţara din pustiul" crizei – conferinţă la care au participat reprezentanţi ai ambelor orientări — obiectul disputei dintre keynesişti şi monetarişti l-a constituit nu problema intervenţie-neintervenţie, ci cum să se intervină, „cum să fie mai bine folosite metodele keynesiene". „Umbra lui Keynes a plutit deasupra Conferinţei"3).

De ce tocmai ideologia keynesistă este cea care îşi poate integra cuceririle în planul teoretic al neoliberalismului şi nu invers ? Pentru simplul şi evidentul motiv că ea exprimă o etapă superioară în evoluţia ideologiei economice burgheze, corespunzătoare noii etape a evoluţiei orînduirii capitaliste monopolist-statale. Baza sa materială, respectiv conţinutul său social, îl constituie interesele ansamblului sistemului capitalist, ale securităţii sale, interese care, prin însăşi natura lor implică necesitatea socializării utilizării capitalului şi deciziei economice la nivel societal. Evident, în limitele ideologiei burgheze, această socializare nu poae fi decît parţială, iar principalul subiect economic, corporaţia monopolistă, va căuta ca ea să fie cît mai limitată şi cît mai indirectă. Conştientizarea acestei necesităţi a socializării parţiale şi indirecte la nivel societal, realizată în teoria keynesistă, a însemnat depăşirea (tot parţială) a ideologiei „liberalismului economic" şi prima autodepăşire ideologică a teoriei economice burgheze.

În perioada postbelică paradigma teoretică keynesistă a avut posibilitatea unei „autodepăşiri" în propriile-i limite, prin apariţia neokeynesismului. De la măsurile anticiclice, corective – care-l defineau iniţial –, a evoluat, în special în anii '60, pe baza teoriei creşterii, la măsuri de „control asupra ciclului", preventive şi stimulative, elaborînd sau asimilînd în acest scop un bogat instrumentar tehnico-operaţional bogat, prin utilizarea căruia sfera de cuprindere – temporară şi spaţială – a socializării parţiale şi indirecte a utilizării capitalului şi deciziei economice la nivel societal s-a extins.

Dar şi acest neokeynesism, în condiţiile adîncirii contradicţiilor sistemului capitalist, a apariţiei unor forme agravate ale manifestării lor – cum sînt stagflaţia şi slumpflaţia – devine inadecvat. El nu poate oferi soluţii pentru a controla, spre exemplu, fenomenele inflaţioniste. Creşterea gradului de socializare la nivel societal implică „autodepăşirea", extinderea limitelor paradigmei ideologice keynesiene. Una din căile acestei extinderi o constituie asimilarea ideii „controlului guvernamental asupra veniturilor şi preţurilor în timp de pace". Mai mult, pentru o serie de activi exponenţi ai neweconomics-ului devine tot mai evidentă necesitatea ca acest control „să fie permanent" 4).

Un alt element pe care neokeynesismul de factură americană şi-l asimilează tot mai mult îl constituie recunoaşterea necesităţii creşterii activităţii planificatoare a statului. Aceasta a şi crescut efectiv atît la nivelul întregii economii cît şi (mai ales în actuala etapă) la cel al unor ramuri sau sfere ale vieţii economice (energetică, progres tehnico-ştiinţific etc.). O importanţă tot mai mare se acordă creşterii rolului statului în redistribuirea venitului naţional — atît ca instrument al asigurării echilibrului economiei cît şi ca mijloc de realizare a unei politici sociale tot mai acut impusă de efectele mecanismului capitalist de distribuire a veniturilor. Este în cazul de faţă vorba de amplificarea practicilor intervenţioniste. În vederea realizării mai eficiente a acestor practici, gîndirea economică circumscrisă paradigmei keynesiene va putea dezvolta noi tehnici, va putea surprinde noi corelaţii funcţionale – sau aspecte ale acestora – şi, mai ales, va realiza, într-o anumită măsură, o reintegrare a socialului în cercetarea economică, în special în spirit instituţionalist. Această nevoită reîntoarcere către social va pune şi mai pregnant în evidenţă limitările pe care le impune cunoaşterii economice schema ideologică a paradigmei keynesiene, intrată tot mai profund în contradicţie cu necesitatea crescîndă a „controlului social generalizat". Limitele creşterii calitative şi cantitative a instrumentarului prin care statul capitalist îşi realizează rolul de „manager al sistemului", limitele şi formele socializării la nivel societal posibile în cadrul paradigmei keynesiene, sînt date de proprietatea privat-monopolistă. În condiţiile în care tocmai existenţa monopolurilor constituie cauza dereglărilor economiei şi a consecinţelor lor sociale îngrijorătoare, posibilităţile de care dispune paradigma keynesiană, sau perimetrul în care poate evolua se dovedeşte a fi destul de îngust. Continua adîncire a contradicţiilor capitalismului face ca neokeynesismul, cu toate posibilele dezvoltări, să intre într-o fază a cărei trăsătură caracteristică va fi anemierea şi agravarea „impotenţei" sale operaţionale în planul politicii economice ca şi al cunoaşterii. Depăşirea limitelor obiective ale neokeynesismului, cu alte cuvinte acceptarea şi asimilarea ideii unui control direct al statului asupra proprietăţii monopoliste, respectiv socializarea la nivel societal a proprietăţii privat-monopoliste, ar însemna completa „autonegare" a conţinutului şi funcţiei sale sociale, ar însemna să înceteze a fi ceea ce este — expresie teoretică a ideologiei monopolist-statale.

Vasile PILAT

---

*) vezi Revista Economică nr. 41

1) Arrigo Levi, Journey among the Economists, p. 40

2) Idem, p. 41

3) Science, 11 X 1975.

4) The President's New Economic Program. Hearings before the Joint Economic Committee. Washington, 1971,. p. 377.

FIŞE

decide să cheltuiască dolari de care încă nu dispune, spune A.M.P., el trebuie să-şi asigure fonduri noi. Ca şi în cazul unei întreprinderi, el are două posibităţi : să mărească impozitele sau să se împrumute. Sînt impuşi astfel unii cetăţeni pentru a se putea plăti, prin crearea de locuri de muncă, alţi cetăţeni. Cu alte cuvinte, se micşorează puterea de cumpărare a unora, pentru a crea sau a spori puterea de cumpărare a altora. Ar rezulta că guvernul nu poate crea cerere (putere de cumpărare), ci doar să o „canalizeze". Este o viziune oarecum mecanică şi simplificatoare, întrucît nu ţine seama de modificările calitative, structurale, de progresul tehnic şi de creşterea productivităţii muncii pe care investiţiile de stat le pot determina. Totodată, este evident, că, în lipsa unor atari modificări de structură, s-ar adeveri teza autorului.

Operele lui Jacques Rueff publicate în S.U.A.

● *Paul Fabra prezintă în* LE MONDE *(27 IX a.c.) cartea lui Jacques Rueff* De l'aube au crépuscule *(Din zori în amurg), scrisă cu ocazia iniţiativei Institutului de economie politică Lewis Lehrman din New York de a publica în limba engleză operele complete ale economistului francez. După cum arată P. F., la baza acestei iniţiative stă intenţia de a-i pune pe cititorii anglo-saxoni în situaţia de a reconsidera opiniile, influenţate în mod prea exclusiv de proprii lor autori, în special de John Maynard Keynes, cu care Jacques Rueff a fost, începînd din anii '20, în neîncetată opoziţie. S-ar considera acum de cealaltă parte a Atlanticului că domnia intelectuală a lui Keynes nu ar mai fi absolută. O breşă a făcut-o „monetarismul" lui Milton Friedman. Scrierile lui Rueff ar fi publicate în intenţia de a se putea pune la îndoială acest nou „credo", căci, spunea P.F., nimeni nu poate fi mai puţin „monetarist" decît J. Rueff.*

Premiul Nobel pentru ştiinţe economice – 1977

● *Vineri 14 octombrie a.c., Academia de ştiinţe din Suedia a atribuit premiul Nobel pentru economie pe anul 1977 profesorilor Bertil Ohlin (Suedia) şi James Meade, Cambridge (Marea Britanie) „pentru lucrările lor deschizînd căi noi în domeniile teoriei comerţului internaţional şi ale circulaţiei internaţionale a capitalului".*

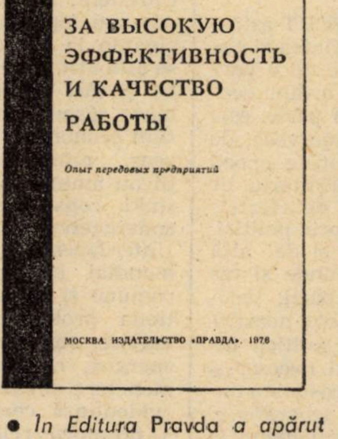

ЗА ВЫСОКУЮ
ЭФФЕКТИВНОСТЬ
И КАЧЕСТВО
РАБОТЫ

Опыт передовых предприятий

МОСКВА. ИЗДАТЕЛЬСТВО «ПРАВДА». 1976

● *În Editura* Pravda *a apărut culegerea* Za vîsokuiu effektivnost i kacestvo rabotî *(Pentru o înaltă eficienţă şi calitate a muncii), elaborată de redactorii revistei „Ekonomiceskaia Gazeta", împreună cu activişti de partid, inovatori şi specialişti din întreprinderi, sub redacţia profesorului A. F. Rumianţev (320 p.). Autorii culegerii au pornit de la cerinţa conducerii P.C.U.S. ca în actualul cincinal să se pună accentul pe indicatorii calitativi ai activităţii – de la locul individual de muncă, trecînd prin brigadă, secţie, pînă la întreprindere. În acest sens, sub titlul „Biblioteca experienţei înaintate", revista menţionată a publicat caiete speciale consacrate experienţei înaintate, formelor noi de organizare a întreceri socialiste în vederea creşterii eficienţei şi calităţii muncii. Lucrarea cuprinde 12 capitole ample, în cadrul cărora se prezintă experienţa unor mari întreprinderi, centrale, combinate, cooperative agricole, în domeniile în care acestea s-au remarcat prin iniţiative deosebite.*

FĂURIREA SECURITĂȚII EUROPENE ȘI CONSOLIDAREA DESTINDERII PE PLAN MONDIAL

> **„Considerăm că eforturile pentru realizarea securității europene, pentru dezvoltarea unor relații de cooperare economică, tehnico-științifică și culturală corespund nu numai intereselor europene, dar și intereselor afirmării unor relații noi, de egalitate între toate popoarele“.**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

IN CONCEPȚIA partidului și statului nostru, afirmată consecvent, cu deosebită limpezime, de reprezentantul cel mai autorizat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, edificarea securității și cooperării în Europa, statornicirea unor relații de tip calitativ nou, democratice, între statele continentului reprezintă un țel aflat în relație directă, organică, de interdependență, cu obiectivul mai larg al instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. Obiectiv, care — după cum se știe — a devenit o cerință fundamentală a zilelor noastre, pentru a cărei materializare acționează tot mai mult forțele înaintate ale contemporaneității. Înfățișînd în declarațiile sale de o mare însemnătate teoretică și practică concepția unitară care se află în mod constant la baza întregii activități internaționale a țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reliefat importanța majoră pe care România o acordă atît făuririi securității și cooperării europene, cît și construirii unei noi ordini economice și politice. De altfel, este știut că partidul și statul nostru acționează în mod consecvent și contribuie cu inițiative și propuneri originale la promovarea procesului de consolidare a destinderii, păcii, securității și cooperării în Europa — ceea ce reprezintă, indiscutabil, un aport la realizarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Concomitent, numărîndu-se printre inițiatorii și promotorii cei mai activi ai noii ordini economice și politice internaționale, țara noastră contribuie, implicit, în mod efectiv, la înaintarea spre obiectivul unei Europe a cooperării și securității.

ESTE LARG RECUNOSCUT astăzi că relația dintre securitatea și cooperarea în Europa, pe de o parte, și instaurarea unei noi ordini economice și politice, pe de altă parte, este o relație de reciprocitate, biunivocă, de la parte la întreg. În condițiile epocii contemporane, marcată definitoriu de revoluția tehnico-științifică, de efectele ei ample și multiple, factorii politici, economici, militar-strategici și de altă natură se întrepătrund, de unde și indivizibilitatea fenomenelor păcii, securității și cooperării pe planeta noastră. Noua ordine economică și politică internațională include, în mod necesar, și continentul european, iar aceasta nu numai pentru rațiuni de ordin geografic, ci și pentru faptul că țările participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa au o pondere determinantă în sectoarle de bază ale vieții internaționale, ele deținînd — împreună — aproape 60 la sută din volumul comerțului mondial, peste 70 la sută din produsul mondial, 92 la sută din capacitatea de cercetare științifică a întregii lumi, 80 la sută din bugetul militar global, estimat în acest an la 400 miliarde de dolari ; în plus, 90 la sută din stocurile mondiale de armament racheto-nuclear se află depozitate în Europa.

Pornind de la aceste date ale realității europene, dezbaterile generale ale reuniunii de la Belgrad a statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, încheiate recent (ele urmînd să se desfășoare în continuare în organele subsidiare de lucru), au evidențiat, altăuri de alte idei, și concluzia de bază potrivit căreia procesul de edificare a unor relații noi, democratice, între țările europene, de extindere și diversificare a cooperării — ca factor de promoție și edificare a păcii și securității pe continent — reprezintă, concomitent, o parte constitutivă a eforturilor ce au loc la scară mondială pentru făurirea unei noi ordini economice și politice, a unei lumi mai bune și mai drepte.

Din dezbaterile generale s-a degajat cu claritate ideea — care, desigur, se cere adîncită și concretizată în perioada următoare a lucrărilor reuniunii — că opera de construire a unei Europe a păcii și securității presupune în mod necesar dezvoltarea largă a schimburilor și relațiilor economice și tehnico-științifice între statele participante, eliberarea raporturilor economice de barierele existente și angajarea unor acțiuni de cooperare la scara întregului continent. Dezbaterile au scos în relief din nou faptul că cele 35 de țări participante la conferință, în rîndul cărora se află atît state puternic industrializate, cît și țări în curs de dezvoltare, au o mare răspundere în edificarea noii ordini economice internaționale. În acest sens numeroși șefi de delegații au amintit că Actul final de la Helsinki consemnează, expressis verbis, convingerea statelor participante că „interdependența crescîndă pe plan mondial implică creșterea eforturilor comune și eficace în scopul de a soluționa problemele economice mondiale majore, cum sînt cele ale alimentației, energiei, materiilor prime, problemele monetare și financiare și, în consecință, evidențiază cerința care există pentru a promova relații economice internaționale stabile și echitabile, contribuind astfel la dezvoltarea economică continuă și diversificată a tuturor țărilor“, și că „problema securității în Europa trebuie să fie considerată în contextul mai larg al securității în lume“.

Exprimînd concepția partidului și statului nostru în această problemă, șeful delegației române a subliniat că „domeniul cooperării economice, tehnice și științifice în Europa constituie o componentă activă a procesului de securitate și destindere pe continent“. Referindu-se la activitatea amplă desfășurată de România pe linia transpunerii în viață a prevederilor Actului final, reprezentantul român a relevat că țara noastră acordă o importanță deosebită încheierii de acorduri economice și comerciale pe termen lung și că încheierea unor astfel de acorduri a fost rezultatul întrevederilor și convorbirilor avute de președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu șefi de state și de guverne din unele țări europene. „O cooperare economică stabilă și sănătoasă — arăta șeful delegației române — reclamă, în concepția țării noastre, luarea în considerare a intereselor și nevoilor fiecărui partener, a stadiului de dezvoltare a fiecărei țări“. Referindu-se la prevederile Actului final, precum și la rezultatele obținute pînă acum, delegatul român a evidențiat necesitatea adoptării unor acțiuni concrete la actuala reuniune, care să contribuie la dezvoltarea cooperării industriale, a colaborării în domeniul cercetării și informației științifice și tehnice, în domeniul agriculturii. Precizîndu-se, totodată, că România este interesată în dezvoltarea colaborării în alte domenii de importanță majoră, s-a arătat că țara noastră sprijină propunerile sovietice promovînd organizarea unor conferințe general-europene în problemele mediului înconjurător, transporturilor și energiei.

În discursul șefului delegației țării noastre la reuniunea de la Belgrad s-a accentuat asupra necesității intensificării eforturilor țărilor europene, inclusiv în cadrul actualei conferințe, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

LUĂRILE DE POZIȚIE de la reuniunea de la Belgrad, ca și din cadrul dezbaterilor generale ale actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. au pus în evidență faptul că procesul de făurire a securității și cooperării în Europa, la care s-au angajat cele 35 de țări semnatare ale Documentului de la Helsinki, este înglobat, practic, în scopul mai larg al făuririi unei noi ordini economice și politice internaționale statuat în hotărîrile adoptate în ultimii ani de Organizația Națiunilor Unite.

Pe de altă parte, este logică și nu necesită o argumentație specială afirmația că — o dată realizată — noua ordine internațională ar exercita o uriașă influență pozitivă asupra păcii, colaborării și securității pe continentul european, ca și în alte regiuni ale globului.

Șefi de stat și de guvern, oameni politici din țările europene și din alte state, experți civili și militari vorbesc cu deplin temei despre dimensiunea și vocația universală a procesului de edificare a securității și colaborării europene. În condițiile marilor prefaceri din epoca contemporană, ale schimbărilor radicale în raportul de forțe pe plan mondial, această dimensiune și vocație trebuie rupte definitiv de vechea politică imperialistă de expansiune, dominație și asuprire. Dimensiunea universală a securității și cooperării europene trebuie — preluînd și continuînd tradițiile pozitive, impactul binefăcător și tonic al Europei, de ordin politic, filosofic, economic, cultural și științific, asupra vieții internaționale în ansamblul ei — să fie orientată, așa cum se subliniază în Actul final, în sensul unei contribuții sporite a statelor europene la soluționarea marilor probleme politice, economice și de altă natură ale lumii în care trăim, la făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, la împlinirea aspirațiilor de independență, libertate, progres și prosperitate ale tuturor popoarelor.

MULTIPLE sînt domeniile, căile și posibilitățile prin care procesul de edificare a securității și cooperării în Europa poate contribui la promovarea obiectivului instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Un loc de prim ordin în acest sens îl deține faptul că întregul proces inaugurat de prima Conferință general-europeană — proces care se cere adîncit și continuat cu perseverență — a consacrat principiile noilor relații dintre cele 35 de state participante, aflate în mod fericit în deplină consonanță cu principiile înscrise în Carta O.N.U. și cu normele fundamentale ale dreptului internațional contemporan. Este vorba de egalitatea suverană și respectarea drepturilor inerente suveranității; nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța; inviolabilitatea frontierelor; respectarea integrității teritoriale a statelor; reglementarea pașnică a diferendelor; neamestecul în treburile interne ; respectarea drepturilor omului; egalitatea în drepturi a popoarelor și dreptul popoarelor de a dispune de ele însele; cooperarea între state; îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor asumate conform dreptului internațional. Așadar, prin Actul final al Conferinței general-europene s-a inaugurat în Europa un proces de întemeiere a relațiilor interstatale pe baze noi, democratice, în scopul de a se asigura fiecărui popor condiții optime pentru a se dezvolta liber, pe deplin stăpîn pe destinele sale, la adăpost de orice acte de forță, de ingerințe sau presiuni, pentru a putea colabora nestingherit și plenar cu celelalte națiuni ale lumii, atît pentru propria sa dezvoltare, cît și în interesul progresului general al umanității.

Abordînd astfel lucrurile, apare clar că prin respectarea și aplicarea consecventă a acestor principii, statele participante la Conferința general-europeană, Europa, în ansamblul ei, vor aduce o contribuție valoroasă la impulsionarea procesului de făurire a unei noi ordini economice și politice mondiale, pentru că, este știut, în toate documentele internaționale adoptate pînă în prezent la O.N.U. și în alte foruri, noilor principii ale relațiilor interstatale le este rezervat un rol esențial, ele avînd rolul de armătură pe care trebuie clădită noua ordine.

Pe un alt plan, relația directă dintre edificarea securității și cooperării europene și noua ordine internațională este reliefată de programul cu adevărat grandios de extindere și diversificare a colaborării bi și multilaterale dintre țările participante la Conferința general-europeană în domeniile economic, comercial, tehnico-științific și în alte sectoare, precum și în sfera protejării mediului înconjurător. Astfel conceput și întemeiat pe noile principii ale relațiilor dintre state, acest program cuprinzător de colaborare are ca finalitate, practic, instaurarea unei noi ordini economice în Europa, ceea ce — dată fiind ponderea țărilor continentului în ansamblul economiei, comerțului, științei și tehnicii mondiale — se va repercuta, neîndoielnic, în mod pozitiv asupra ansamblului relațiilor de cooperare internațională, va reprezenta un aport substanțial la apropierea obiectivului de edificare a unei noi ordini economice internaționale. Dezvoltîndu-se amplu și diversificîndu-se larg, întemeindu-se pe principiile înscrise în Actul final, relațiile economice și tehnico-științifice dintre țările participante la Conferința general-europeană sînt chemate și pot să devină un model de conlucrare între state în epoca contemporană. S-ar asigura, pe această cale, atît dezvoltarea intensă și multilaterală a fiecărei națiuni europene cît și disponibilități mai largi pentru ca statele participante la Conferința general-europeană — în marea lor majoritate state industrializate — să-și aducă o contribuție sporită la sprijinirea eforturilor de progres ale țărilor în curs de dezvoltare, la reducerea și, în final, lichidarea decalajelor economice, la eliminarea fenomenului subdezvoltării.

DUPĂ PĂREREA țării noastre, și așa cum se precizează și în Actul final, materializarea conceptului „securitate prin cooperare“, a celorlalte prevederi ale documentului semnat la Helsinki, înseamnă ca, pe baza conlucrării dintre ele, cele 35 de țări participante să-și amplifice progresul lor economic și social și, concomitent, să susțină mai activ și mai eficient eforturile pentru dezvoltarea forțelor lor de producție, să promoveze forme superioare de cooperare economică și tehnico-științifică, care să contribuie la crearea în acestea a unei trainice baze alimentare și industriale, la fixarea unui raport echitabil între prețurile materiilor prime și cele ale bunurilor industriale, să acționeze pentru închegarea unui nou sistem monetar și financiar internațional, să garanteze accesul plenar, neîngrădit al țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnologiei avansate, inclusiv la tehnicile de vîrf.

Sînt rațiuni puternice pentru care țara noastră, ea însăși o țară în curs de dezvoltare, a acționat și acționează, în deplină consonanță cu principiile sale de politică externă, cu realitățile internaționale, pentru soluționarea neîntîrziată a acestor probleme, arătînd că lichidarea decalajelor economice și a subdezvoltării este nu numai în interesul țărilor în curs de dezvoltare, ci și al statelor avansate, aceasta constituind astăzi o condiție majoră a progresului umanității, a menținerii păcii, o exigență a edificării noii ordini mondiale. Înțelegînd să-și aducă contribuția la rezolvarea acestor probleme importante, România a propus ca, în cadrul reuniunii de la Belgrad, să se ajungă la un acord al statelor participante la Conferința general-europeană pentru adoptarea unei poziții comune în vederea sporirii contribuției lor la lichidarea subdezvoltării și la instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

În sfîrșit, ținînd seama atît de experiența istorică — avem în vedere faptul că Europa este continentul pe care au izbucnit cele două conflagrații mondiale din acest secol — cît și de datele realităților prezente, cînd întreaga Europă a devenit un uriaș arsenal militar, locul cu cea mai mare concentrare de trupe, arme nucleare și convenționale din întreaga istorie a omenirii, cerințele edificării securității și cooperării în Europa, precum și exigențele noii ordini economice și politice internaționale, reclamă imperios adoptarea unor măsuri practice de oprire a cursei înarmărilor, de dezangajare militară și dezarmare europeană. Cu atît mai mult cu cît aici se află cele două blocuri militare principale din lumea de azi, un număr mare de baze militare, importante efective militare străine pe teritoriul unor state europene, care reprezintă nu numai anacronisme în raport cu exigențele statornicirii unor relații noi între state, ale destinderii, păcii și securității, ci și impedimente în calea instaurării unei noi ordini economice și politice mondiale. **„Dorim ca reuniunea de la Belgrad, care a început nu demult** — sublinia recent tovarășul **Nicolae Ceaușescu — să ducă la rezultate cît mai concrete, deschizînd calea înfăptuirii în viață a documentelor semnate la Helsinki, contribuind la realizarea unei colaborări largi, la ridicarea diferitelor restricții în colaborarea economică și, mai cu seamă, la stabilirea unor măsuri concrete de dezangajare militară, fără de care nu se poate vorbi de securitate și pace în Europa și în întreaga lume“.**

Aflate într-o unitate dialectică, consacrată și de Actul final de la Helsinki, de alte importante documente internaționale, edificarea securității europene și instaurarea unei noi ordini mondiale se prezintă ca obiective arzătoare ale contemporaneității, care solicită efortul constructiv, perseverent și conlucrarea rodnică, cu bună credință, a tuturor statelor europene, a tuturor țărilor lumii. În ceea ce o privește, România a depus și depune toate eforturile pentru asigurarea continuității procesului de consolidare a destinderii, de făurire a securității și colaborării europene, pentru deplina reușită a Reuniunii în curs de desfășurare la Belgrad, convinsă că aceasta servește intereselor vitale ale poporului român, țelului nobil al construirii unei Europe a păcii și înțelegerii, obiectivului luminos al instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale.

Nicolae CHILIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în septembrie 1977

Tendința de scădere a prețurilor internaționale ale produselor de bază, începută în luna mai a.c., a fost întreruptă în septembrie cînd potrivit indicelui agregat I.E.M. prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România au crescut, pe ansamblu, cu 1,1%.

Pe piața materiilor prime și semifabricatelor industriale prețurile au crescut la cauciuc (+7,7%), metale (+4,7%) și au continuat să scadă la minereuri (—3,7%), lemn și produse din lemn (—0,3%), fibre animale și vegetale (—4,1%) și piei (—3%).

Pe piața produselor agroalimentare de bază prețurile au crescut la majoritatea produselor, sub influența începerii sezonului de tranzacții pentru recoltele din emisfera nordică și a diminuării ofertelor de carne. Astfel, prețurile au crescut la cereale (+4,9%), semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (+3,9%), animale, carne și produse animaliere (+1,4%), în timp ce la zahăr și produse tropicale au continuat să scadă (—0,9%).

Prețurile la combustibili au continuat tendința descendentă din lunile precedente, atît la cărbuni și cocs (—0,3%), cît și la produse petroliere (—1,1%), ca urmare a menținerii cererii la un nivel redus.

Sectorul de conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 SI IN PERIOADA AUGUST-SEPTEMBRIE 1977

1970-1972=100

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	aug.	sept.
INDICE GENERAL	1975	219,2	216,4	213,0
	1976	226,2 a)	230,9	231,5
	1977		225,3 a)	227,8 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	205,7	200,0
	1976	180,8	178,6	179,6
	1977		166,8 a)	170,5 a)
- cereale	1975	216,7	238,9	239,5
	1976	198,3	197,1	195,3
	1977		136,2	142,9
- semințe oleaginoase, produse derivate, grăsimi animale și vegetale	1975	195,0	196,3	184,6
	1976	168,7	165,7	176,1
	1977		165,1	171,5
- animale, carne și produse animaliere	1975	159,3	161,4	165,0
	1976	152,8	149,2	152,2
	1977		159,3 a)	161,5 a)
- zahăr și produse tropicale	1975	314,0	279,0	245,7
	1976	243,5	244,6	230,7
	1977		246,9	244,7
2. Combustibili	1975	343,0	341,6	344,9
	1976	366,7	369,5	373,4
	1977		395,9 a)	393,5 a)
- cărbuni și cocs	1975	260,0	247,4	243,2
	1976	266,5	264,5	268,6
	1977		288,9 a)	287,9 a)
- țiței	1975	461,2	450,9	450,9
	1976	496,7	500,8	500,8
	1977		551,8	551,8
- produse petroliere	1975	373,9	385,4	396,3
	1976	408,4	415,0	419,9
	1977		434,6	429,9
3. Materii prime industriale	1975	189,1	184,1	179,6
	1976	201,9 a)	209,5	209,0
	1977		196,9 a)	200,4 a)
- minereuri	1975	178,4	174,[illegible]	174,1
	1976	164,9 a)	161,6	162,3
	1977		160,3 a)	154,4 a)
- metale	1975	185,1	180,2	174,0
	1976	194,8	203,4	202,2
	1977		191,0	199,9
- cauciuc	1975	159,8	167,0	157,8
	1976	219,5	222,3	217,6
	1977		224,8	242,2
- lemn și produse din lemn	1975	229,0	214,9	211,1
	1976	222,1	224,0	226,1
	1977		230,2 a)	229,6 a)
- fibre animale și vegetale	1975	162,4	169,1	166,8
	1976	228,4	249,1	246,2
	1977		188,6	180,8
- piei	1975	114,8	121,2	125,8
	1976	169,8	183,5	186,9
	1977		177,2	171,8

a) Date provizorii pentru porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Orientări în dezvoltarea economică

Angola: sarcini prioritare în transporturi și construcții

PENTRU normalizarea și dezvoltarea traficului de mărfuri și călători, în Republica Populară Angola se acordă în prezent o atenție deosebită transportului rutier și fluvial. În acest scop s-a trecut la construirea de poduri metalice și plutitoare. Autoritățile angoleze intenționează înființarea unor societăți mixte avînd ca obiectiv reconstrucția podurilor distruse. În domeniul porturilor se preconizează realizarea unor lucrări la Lobito, Luanda și Cabinda pentru intensificarea transportului maritim în direcția nord-sud. Se va urmări, totodată, organizarea unui sistem integrat de comunicații între diferitele porturi.

Urmărindu-se impulsionarea construcțiilor de școli, spitale, edificii publice și locuințe, se vor pune bazele unei industrii de prefabricate grele și ușoare. Se apreciază însă că evoluția viitoarei industrii de prefabricate grele va fi relativ lentă, transportul acestora fiind deocamdată anevoios, din care cauză ele nu se vor putea folosi decît arareori pe o rază mai mare în jurul fabricilor.

Modul concret de rezolvare a problemei locuințelor din mediul rural se va stabili în funcție de planificarea dezvoltării agriculturii la scară națională. Astfel, de exemplu, dacă se va hotărî creșterea producției de zahăr, vor fi studiate regiunile în care va fi posibilă extinderea acestei culturi și pornindu-se de la rezultatele investigației se vor lua decizii referitoare la numărul și, respectiv, tipul de locuințe.

O preocupare principală a guvernului o constituie desființarea bărăcilor din centrele urbane, moștenite din perioada colonială, și înlocuirea lor cu clădiri corespunzătoare.

Pentru ameliorarea situației și menținerea eficienței transporturilor și construcțiilor, oficialitățile angoleze vor întreprinde măsuri pe linia pregătirii de muncitori calificați, maiștri, tehnicieni, șefi de lucrări și ingineri. Aceasta cu atît mai mult cu cît se preconizează reluarea pe o scară mai largă a lucrărilor de construcții de drumuri, de baraje, de centrale termoelectrice și de linii de înaltă tensiune.

EVOLUȚII MONETARE

EVOLUȚIA piețelor monetare în săptămîna 10—14 X 1977 pare a confirma tendința de confruntare între **dolarul S.U.A.** pe de o parte și celelalte valute principale occidentale pe de altă parte, confruntare declanșată odată cu reprecierea accentuată a yenului japonez de acum cîteva săptămîni. Acuzațiile prin care autorităților din S.U.A. li se reproșează că încurajează în mod deliberat slăbiciunea monedei lor (prin utilizarea perspectivei balanței de plăți puternic deficitare ca factor de sensibilizare a pieței) pentru a obține avantaje comerciale, se înmulțesc.

Și în acest interval **yenul japonez** a manifestat o tendință deosebit de fermă atingînd, în pofida intervențiilor Băncii Japoniei, un nivel maxim de 252,37 yeni pentru un dolar. După ce a atins un minim de circa 261 yeni pentru un dolar (regres de aproape 1% în raport cu închiderea precedentă), yenul a terminat intervalul la circa 253,15 yeni pentru un dolar, reprezentînd o repreciere de peste 2% față de cursul de referință, înregistrînd astfel mișcări cu o amplitudine de peste 3%, fapt care reflectă din plin presiunile la care este supus. **Francul elvețian** a avut de asemenea o evoluție puternic ascendentă, dar mai lipsită de sinuozități. La închidere moneda elvețiană cota 2,2850 franci pentru un dolar, fiind cu circa 1,7% peste nivelul de referință de 2,3240 franci pentru un dolar. Și în această săptămînă Banca Națională a Elveției a intervenit în favoarea dolarului S.U.A. Ultimele date publicate arată că, în cursul acestui an (inclusiv luna septembrie), totalul intervențiilor Băncii Naționale a Elveției pe piața valutară se situează la circa 16 miliarde franci elvețieni. De remarcat că în acest interval francul elvețian s-a apropiat foarte mult de paritate în relația sa cu marca, fiind de așteptat ca în următoarele zile să atingă acest nivel.

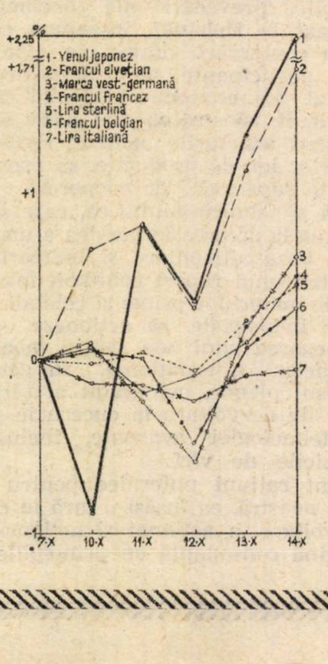

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 10—14 X 1977, luîndu-se ca bază cursurile din 7 X 1977.

Marca vest-germană a realizat o repreciere mai lentă în raport cu dolarul (numai 0,6%) cotînd în final 2,2790 mărci pentru un dolar. Și în cazul mărcii vest-germane s-a remarcat prezența Băncii Federale care a intervenit prin cumpărare de dolari pentru a frîna reprecierea prea rapidă a monedei sale.

Eforturile Băncii Angliei de a frîna reprecierea monedei sale nu au împiedicat **lira sterlină** să atingă un nou maxim pentru ultimul an și anume 1,7680 dolari pentru o liră. Pe linia acestor eforturi, Banca Angliei a decis o nouă reducere de 0,5% a dobînzii minime de împrumut, care a fost fixată la 5%.

Prețul aurului a marcat o tendință constant ascendentă, fiind la 14 X la primul fixing la Londra de 157,40 dolari/uncie față de 153,60 dolari/uncie la primul fixing din 10 X 1977.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Sesiunea F.M.I. — B.I.R.D. pe fundalul marilor dezechilibre economice

SESIUNEA ANUALĂ reunită a Fondului Monetar Internaţional şi Băncii Internaţionale pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (Banca Mondială) a avut loc anul acesta în perioada 24—30 septembrie la Washington. În aceeaşi perioadă s-au ţinut sesiunile Comitetului Interimar şi Comitetului Dezvoltării, organe de lucru ale Consiliului guvernatorilor F.M.I. şi B.I.R.D. La aceste sesiuni au participat miniştrii finanţelor şi conducătorii băncilor centrale, în calitate de guvernatori ai ţărilor membre la cele două organisme valutar-financiare internaţionale, în fruntea delegaţiilor de experţi respective, reprezentanţi ai G.A.T.T., U.N.C.T.A.D., P.N.U.D., O.N.U.D.I., ai băncilor regionale de dezvoltare şi ai altor organisme economice şi financiare internaţionale, publice şi particulare.

Sesiunile anuale ale acestor organisme de specialitate care fac parte din sistemul O.N.U. nu sînt menite să ia hotărîri în problemele de fond care-şi aşteaptă rezolvarea. Aceasta nu înseamnă însă că ele reprezintă o manifestare formală, de rutină, lipsită de finalitate. Ambele organisme au fost create în 1944 ca o expresie a aspiraţiei către un spirit nou, de cooperare internaţională, care urma să prevaleze pe toate planurile în relaţiile dintre ţările lumii, odată cu instaurarea păcii, cu începerea reconstrucţiei şi dezvoltării postbelice.

Ce poate fi mai elocvent, pentru a demonstra marele drum pe care acest spirit l-a parcurs din 1944 pînă astăzi, decît a vedea întruniţi sub aceeaşi cupolă pe reprezentanţii unui mare număr de ţări (la data sesiunii din 1977, totalul ţărilor membre era de 131), expunînd de la tribuna adunării punctele de vedere ale ţărilor respective asupra unor probleme a căror rezolvare constituia înainte privilegiul exclusiv al cîtorva mari puteri financiare occidentale, dacă nu chiar al uneia singure ?

Nimeni nu se îndoieşte că de aici şi pînă la a face din cooperare o metodă unanim aplicabilă, sigură şi eficientă de **rezolvare** a marilor probleme ale lumii contemporane, mai este încă un drum lung de parcurs. Acest lucru este valabil şi pentru problemele valutar-financiare internaţionale. Actuala situaţie economică, monetară şi financiară determină însă mai mult ca oricînd necesitatea unor acţiuni coordonate pe un plan cit mai larg, în vederea luării de măsuri care să producă schimbări de fond în organizarea şi funcţionarea relaţiilor internaţionale.

Problemele care au fost în atenţia sesiunii pot fi grupate pe următoarele teme principale : situaţia economică generală şi pe ţări, posibilităţile de sporire a mijloacelor financiare ale celor două organisme, transferul de resurse reale către ţările în curs de dezvoltare.

Cu privire la situaţia economică generală

SESIUNEA F.M.I.—B.I.R.D. din acest an s-a ţinut în condiţiile unei mari incertitudini asupra viitorului mers al economiei mondiale. Grijile provocate de felul cum evoluează această economie sînt atit de mari, încît se poate afirma că ele au acaparat atenţia participanţilor, deşi ar fi fost de aşteptat ca problemele economice să constituie numai un punct de plecare pentru analiza problemelor valutar-financiare actuale, ştiut fiind că şi acestea sint destul de numeroase, de complexe şi de preocupante.

Fireşte, opiniile cu privire la viitorul economiei mondiale n-au concordat, argumentele economice pe care se bazau fiind de cele mai multe ori selecţionate după criterii politice sau de oportunitate. Mai trebuie spus că există o „regulă de aur“ la adunările generale ale celor două organisme, respectată de majoritatea responsabililor cu politica monetară şi financiară a ţărilor pe care le reprezintă, în sensul de a nu se aventura în aprecieri absolutiste cu privire la viitor. Aceasta, ca urmare a unor previziuni ale unor personalităţi respectabile care s-au dovedit a fi alături de adevăr şi ca atare au ştirbit aureola organismelor. Astfel, a rămas în analele anecdotice ale sesiunilor declaraţia pe care Per Jacobsson, una din figurile marcante ale vieţii economice occidentale, director general al Fondului Monetar Internaţional, a făcut-o în 1959 : „După toate probabilităţile, s-a terminat cu inflaţia mondială. Lichiditatea excesivă moştenită de la război a fost resorbită... Concurenţa este mai vioaie şi rezistenţa la creşterea preţurilor mai viguroasă. Apelurile la Fondul Monetar (Internaţional) devin mai puţin presante“. Peste un an începea criza dolarului care a constituit preludiul crizei valutare, neîntrerupte de atunci şi pînă astăzi, generatoare a celor mai mari dezechilibre din întreaga istorie din timp de pace a Occidentului.

Ca urmare, aprecierile asupra viitorului economiei mondiale au fost în general precaute. În cuvîntarea rostită la sesiune de preşedintele S.U.A., Jimmy Carter, s-a făcut legătura între sănătatea sistemului economic internaţional şi sănătatea economiilor naţionale : „Aşa cum niciunul dintre noi — a spus preşedintele S.U.A. — nu poate prospera fără un sistem stabil, tot astfel sistemul nu va fi sănătos decît dacă acţionăm în spirit responsabil la noi acasă“. În general optimist, preşedintele Carter a menţionat totuşi ca probleme deschise pe aceea a petrolului şi în general a reducerii risipei de energie, a promovării unei politici comerciale libere, a ajutorului pentru dezvoltare. La rîndul său, Cezar Virata, preşedintele Comitetului dezvoltării, în raportul prezentat sesiunii a apreciat că „în ciuda cîtorva ameliorări marginale ale unor indicatori ai economiei mondiale, sărăcia extremă care afectează atîtea regiuni ale lumii rămîne piatra de încercare a tuturor eforturilor noastre şi o temă de preocupare pentru toate ţările noastre. Cum să nu te îngrijoreze consecinţele sociale şi politice ale unei inflaţii, al cărei ritm rapid pare că trebuie să se menţină, ale unei creşteri economice încă foarte lenţe şi ale unei rate atît de ridicate a şomajului ? Conjugarea lor creează un climat de incertitudine, o lipsă de încredere care nu pot decît să se repercuteze nefavorabil asupra creşterii, atît de necesară totuşi, a investiţiilor şi să frîneze expansiunea aşteptată a comerţului mondial“.

Reprezentantul ţării noastre a abordat de asemenea situaţia economiei mondiale, de pe o poziţie realistă, constructivă. Pe de o parte, această situaţie confirmă — a spus vorbitorul — anumite tendinţe spre îmbunătăţire, comparativ cu situaţia de acum un an sau doi. Totuşi trebuie să ţinem seama de faptul că în cele mai multe părţi ale lumii, condiţiile economice şi financiare sînt departe de a fi satisfăcătoare. Ţările în curs de dezvoltare sînt cel mai mult afectate de fenomenele negative care încă mai domină în economia mondială, de instabilitatea şi dezechilibrele din domeniul financiar şi monetar, de fluctuaţia preţului la materiile prime care formează principalul sau unul din principalele articole de export ale acestor ţări, de barierele puse în calea accesului la pieţele ţărilor dezvoltate. Cea mai preocupantă evoluţie — a continuat reprezentantul ţării noastre — o constituie adîncirea inegalităţilor dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare. Am ajuns în prezent la situaţia în care ţările dezvoltate deţin două treimi din venitul mondial total, în timp ce ţările în curs de dezvoltare — cu mai mult de jumătate din populaţia lumii — deţin numai o optime din venitul mondial. „Studiile referitoare la evoluţia viitoare a inegalităţilor nu prevăd modificări pozitive importante. Accentuarea măsurilor protecţioniste constituie deasemenea un motiv de preocupare şi ar putea afecta în mod sever întreaga economie mondială şi în primul rînd situaţia, şi aşa foarte dificilă, a ţărilor în curs de dezvoltare“.

În această perioadă de mari frămîntări, de mari transformări revoluţionare, de profunde mutaţii în toate domeniile, interesele fundamentale ale popoarelor reclamă însănătoşirea radicală a ansamblului relaţiilor internaţionale. Ca urmare, a arătat vorbitorul, România militează pentru instaurarea unei noi ordini economice internaţionale care să asigure o cooperare economică echitabilă, respectarea dreptului fiecărei ţări de a fi stăpînă pe bogăţiile ei naţionale, stabilitatea economică mondială, accesul larg al tuturor statelor — îndeosebi al celor în curs de dezvoltare — la cuceririle ştiinţei şi tehnicii, condiţii esenţiale pentru lichidarea decalajelor dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare. Egalizarea nivelurilor de dezvoltare presupune în acelaşi timp stabilirea unui raport echitabil între preţurile materiilor prime şi ale produselor manufacturate, dezvoltarea comerţului liber, fără bariere şi discriminări artificiale — ţările în curs de dezvoltare urmînd să beneficieze de sistemul generalizat de preferinţe —, precum şi îmbunătăţirea permanentă a sistemului monetar internaţional, astfel încît să se ia în seamă interesele tuturor statelor şi în principal ale celor în curs de dezvoltare.

Este interesant de remarcat în această privinţă că, cu cît trece timpul, cu atît sînt mai mulţi reprezentanţii ţărilor care se pronunţă la sesiunile F.M.I.—B.I.R.D. pentru o nouă ordine economică internaţională. Acum cîţiva ani, guvernatorul care reprezenta una din marile puteri occidentale mai putea să spună, într-o discuție în afara sălii de ședințe : „Noua ordine economică ? Nu cunosc și nu știu ce vreți să spuneți cu aceasta !"

Desigur, nu s-a ajuns încă la un acord deplin cu privire la conținutul acestui concept. De altfel, așa cum observa la recenta sesiune reprezentantul Franței, nici n-ar fi imaginabil un acord atît de rapid într-o problemă imensă care pune direct în cauză interesele fiecărui popor. Totuși — continua guvernatorul pentru Franța — „oricît ar fi de diverse pozițiile respective în constelația puterilor economice ale lumii de azi, am impresia că noi toți resimțim necesitatea acesteia. Oare nu înseamnă acest singur lucru un eveniment de o semnificație considerabilă, susceptibil să dea o altă întorsătură acelor teribile deznodăminte care au jalonat în trecut istoria lumii ?"

O necesitate care nu poate fi ocolită

CA URMARE a profundelor dezechilibre economice și financiare caracteristice pentru perioada actuală, cererile de credite adresate de țările membre celor două organisme internaționale n-au fost niciodată mai mari decît în anul financiar 1976—1977. Răspunsul la această situație constă de fapt în două răspunsuri, la care s-a referit directorul general al F.M.I., H. Johannes Witteveen, în cuvîntarea sa de prezentare a celui de al 32-lea raport anual al Fondului. Primul aparține țărilor membre înseși, mai precis țărilor — foarte numeroase — care întregistrează mari dezechilibre ale balanței de plăți. Ele vor trebui să adopte programe corespunzătoare de ajustare, aplicabile atît pe plan intern, cît și pe cel extern, fără de care situația lor nu va putea decît să se înrăutățească. Aceste țări urmează să ia măsuri urgente de reducere a deficitului pînă la un nivel care să poată fi finanțat prin aporturi rezonabile de capital străin și care să nu ducă la o structură a datoriei externe prea copleșitoare. Directorul general al F.M.I. a repetat la recenta sesiune recomandarea făcută cu un an înainte la sesiunea de la Manila, ca eforturile proprii de echilibrare ale țărilor membre să întreacă apelurile la finanțarea externă a deficitelor.

Al doilea răspuns aparține organismelor internaționale de finanțare : ele trebuie să se pregătească să întîmpine cereri din ce în ce mai mari de sprijin financiar, chiar în condițiile sporirii eforturilor proprii de redresare a balanței de plăți.

O primă cale de majorare a resurselor financiare ale celor două organisme internaționale o constituie fondurile proprii : cotele de participare vărsate de țările membre la F.M.I. și capitalul propriu al Băncii Mondiale. Cu prilejul celei de a 6-a revizuiri generale a cotelor (1976), totalul acestor cote a fost majorat de la 29 la 39 miliarde D.S.T. S-a propus ca cea de a 7-a revizuire să aibă loc în 1978 și ca aceasta să conste într-o nouă majorare, eventual de 50% a totalului cotelor.

În această cale de sporire a resurselor F.M.I. a intervenit o complicație, în sensul că majorarea din 1976 nu a intrat încă în vigoare, ea fiind legată de acceptarea modificării statutului Fondului de către țările membre. Or, la data la care s-a ținut sesiunea, numărul țărilor membre care au acceptat modificarea statutului nu a fost suficient pentru a face din cea de a 6-a majorare a cotelor o realitate. Se speră ca pînă la sfîrșitul acestui an sau la începutul anului viitor, statutul modificat să intre în vigoare și, odată cu el, sporirea resurselor proprii ale F.M.I.

În felul acesta, însă, creșterea cotelor nu a corespuns ritmului de dezvoltare a schimburilor și plăților internaționale și n-a atins amploarea pe care o cereau dezechilibrele tranzacțiilor externe ale țărilor membre. Ca urmare, F.M.I. s-a aflat în situația de a se împrumuta și de a crea noi facilități care să deschidă țărilor membre accesul la resursele Fondului într-o măsură mult mai mare decît o permiteau relațiile clasice între credite și cotele subscrise de membri.

Una din aceste facilități care a întrunit adeziunea tuturor țărilor membre este așa-numita „Facilitate suplimentară de finanțare" (Facilitatea Witteveen), formată din sume puse la dispoziția Fondului de unele țări membre, totalizînd pînă la data sesiunii 8,7 miliarde D.S.T. sau ceva mai mult de 10 miliarde dolari S.U.A. Această nouă facilitate este menită să promoveze redresarea balanțelor de plăți deficitare în contextul unei înviorări și unei dezvoltări economice prea lente, să atenueze tensiunile asupra lichidității F.M.I., să întărească încrederea în sistemul monetar internațional, întrucît, datorită ei, Fondul va dispune de resurse imediate suficiente pentru a sprijini țările membre care se lovesc de dificultăți serioase de plăți externe.

Exprimîndu-și satisfacția în legătură cu crearea noii facilități, reprezentantul țării noastre a propus să se reanalizeze condițiile în care urmează să se acorde accesul la fondurile astfel oferite, considerate prea severe, precum și să se găsească soluții pentru subvenționarea dobînzii la creditele acordate în contul acestei facilități celor mai sărace țări membre.

O altă posibilitate de majorare a resurselor F.M.I. o constituie emisiunea de drepturi speciale de tragere (D.S.T.) care, după cum se știe, nu a mai fost reluată din 1972. Statutul modificat al Fondului prevede sporirea rolului acestui instrument, astfel încît D.S.T. să devină principalul instrument de rezervă al sistemului monetar internațional.

Oportunitatea unei noi emisiuni de D.S.T. este în studiu. Problema care s-a pus a fost aceea a efectelor inflaționiste pe care le-ar putea avea apariția noilor instrumente. În sprijinul propunerii de reluare a emisiunilor a fost adus argumentul că alocarea de noi D.S.T. ar ameliora repartiția și structura lichidităților internaționale. Rămîne de găsit modalitatea de conciliere a obiectivelor cantitative și calitative urmărite prin reluarea emisiunilor.

Țara noastră s-a declarat de acord în repetate rînduri cu utilizarea acestui instrument, însă a obiectat că o serie de aspecte ale emisiunii, alocării, utilizării și retragerii lui nu au fost încă elucidate. Din această cauză, așteptăm cu interes concluziile raportului directorilor executivi ai F.M.I. care va fi prezentat în martie 1978, urmînd să clarifice caracteristicile și rolul D.S.T. în cadrul sistemului monetar internațional.

În ce privește mijloacele financiare ale Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, în cursul ultimilor ani au fost obținute rezultate pozitive în domeniul extinderii asistenței financiare și tehnice în sprijinul țărilor în curs de dezvoltare. În cuvîntarea ținută la sesiune de președintele Băncii Mondiale, Robert McNamara, s-a arătat că banca a acordat împrumuturi totalizînd 7,3 miliarde dolari în perioada iunie 1976—iunie 1977 și că volumul operațiunilor este prevăzut să crească la 8,7 miliarde pînă în iunie 1978, la 9,8 miliarde în iunie 1979 și să depășească 10 miliarde de dolari la începutul deceniului '80. Aceasta reprezintă, în dolari curenți, aproape de zece ori mai multe împrumuturi decît la mijlocul anilor '60 și de patru ori media anilor financiari 1969—1973. Este cert că o parte din această creștere se datorește inflației din ultimii ani, însă chiar după ajustare creșterea rămîne impresionantă.

Față de nevoile de finanțare cărora Banca Mondială i se dedică, țara noastră a fost de acord la sesiunea recentă cu majorarea substanțială a capitalului băncii, pentru a i se permite de-a lungul unei perioade mai lungi de timp să facă față unei creșteri în termeni reali a împrumuturilor solicitate.

Transferul de resurse reale spre țările în curs de dezvoltare

SE POATE AFIRMA că nici una din intervențiile guvernatorilor în cadrul sesiunii F.M.I.—B.I.R.D. de la Washington nu a omis să considere problema decalajelor existente între țările bogate și cele sărace ca fiind de o importanță capitală pentru omenire. Această unanimitate are o adîncă semnificație, știut fiind că nu demult nici nu se concepea o discuție pe această temă decît cel mult pentru rațiuni umanitare și nicidecum în legătură cu viitorul economic al întregii lumi.

Desigur, avînd în vedere profilul celor două organisme, în luările de cuvînt din cadrul sesiunii nu a fost abordată problema transferului de resurse în ansamblu, ci numai a transferului de resurse financiare, ca mijloc de a sprijini propriile eforturi ale țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic.

În această privință a trezit un larg ecou în rîndurile participanților propunerea făcută de reprezentantul României ca alocările de fonduri pentru sprijinirea programelor de dezvoltare ale țărilor membre să țină seama nu numai de venitul național pe locuitor — care nu este indicat să constituie unicul criteriu pentru acest proces —, ci și de eforturile pe care țările respective le depun în acest scop. Astfel, ar trebui să se ia în considerare mărimea părții din venitul național alocată pentru dezvoltarea economică și socială, precum și alte criterii care să justifice o distribuire mai rațională și mai eficientă a fondurilor, să stimuleze mobilizarea într-o măsură importantă a resurselor interne pentru propria dezvoltare.

Schimbul de vederi care a avut loc cu prilejul sesiunii din septembrie a fost considerat util și încurajator, deoarece a subliniat odată mai mult interdependența țărilor, deci necesitatea unei cooperări cît mai strînse. Un reprezentant la sesiune a prezentat sugestiv situația în care se află în prezent omenirea : „Am constatat în cursul evoluției recente a relațiilor dintre țările industrializate (occidentale — n.n.), țările producătoare de petrol, țările în curs de dezvoltare și țările cu economie planificată că această interdependență nu mai este, ca odinioară, o problemă de vecinătate și de rudenie : noi știm cu toții astăzi că nu mai există alt orizont economic decît linia albastră a globului terestru".

dr. Costin KIRIȚESCU

Țări capitaliste: previziuni pesimiste

PE MĂSURĂ ce se scurg lunile anului 1977, speranțele nutrite în Occident că acesta va marca mult așteptata înviorare economică devin tot mai fragile, făcînd loc unor aprecieri și prognoze cu o tentă susținută de pesimism.

O apreciere recentă, formulată de experții O.C.D.E. asupra evoluției curente a produsului național brut în principalele 7 țări capitaliste, stabilește — în majoritatea cazurilor — o rată de creștere pe 1977 inferioară celei atinse în anul precedent, decalaje mai sensibile înregistrîndu-se în R.F.G., Franța sau Italia (vezi graficul alăturat). Pentru primul semestru al anului viitor, aceiași experți prevăd (în condițiile eliminării variațiilor sezoniere), o accelerare a ritmului creșterii doar în Anglia și Canada, în timp ce în celelalte țări menționate se prevede o stagnare sau chiar o încetinire în raport cu anul în curs.

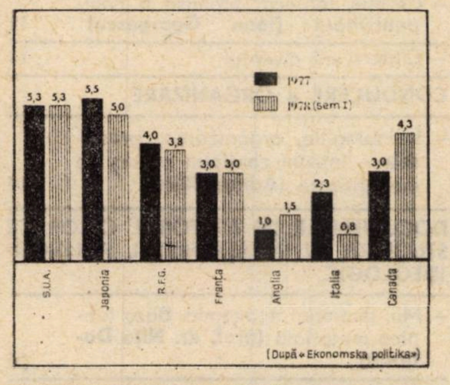

(După «Ekonomska politika»)

Grecia: modernizarea transporturilor feroviare

ÎN Grecia a fost elaborat un program cincinal de modernizare a rețelei căilor ferate și a instalațiilor aferente, inclusiv electrificarea unor linii și înlocuirea parțială a materialului rulant, fiind prevăzute în acest scop alocații bugetare în sumă totală de 7,3 miliarde drahme.

Lucrările efectuate cu ajutorul tehnic și de proiectare al unor specialiști și întreprinderi din Franța, Iugoslavia, România ș.a., urmăresc sporirea capacității de trafic pe căile ferate din Grecia, creșterea vitezei de circulație a trenurilor etc.

Totodată, se proiectează înființarea unor linii de feribot (deocamdată între portul grecesc Volos și portul sirian Latakia), care să ușureze legăturile Greciei cu țările din Orientul Apropiat, precum și traficul de mărfuri în tranzit.

Electronica în combaterea poluării

MĂSURILE legislative adoptate în numeroase țări industriale vizînd combaterea poluării mediului înconjurător, precum și alocarea de fonduri pentru cercetarea științifică care urmărește același scop, au constituit un stimulent pentru realizarea unor perfecționări tehnologice sau de inovații cu o aplicabilitate mai mult sau mai puțin largă. Un asemenea exemplu recent îl furnizează controlul electronic destinat măsurării cantității de gaze poluante, evacuate în atmosferă de eșapamentul unui autovehicul, la diferite regimuri de turație a motorului. Fabricat și lansat în R.F.G., țară în care — după aprecierea specialiștilor — se consumă zilnic 40 milioane litri de carburanți și se elimină 420 milioane mc de gaze de eșapament, acest aparat permite să se testeze în orice garaj sau atelier de reparații buna întreținere a motorului, reglarea sistemului de aprindere și a carburatorului. După patru secunde de la începerea măsurării, contorul electronic emite un cartonaș, pe care figurează datele respective.

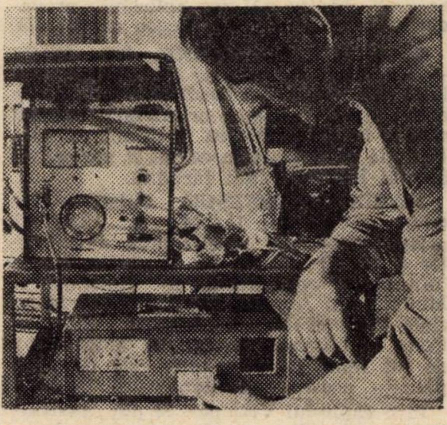

Tînărul muncitor și întreprinderea

ANALIZÎND cauzele fluctuației forței de muncă în întreprinderile industriale din Uniunea Sovietică, îndeosebi în rîndurile muncitorilor tineri, revista „Ekonomika i organizația promîșlennogo proizvodstva“ (E.K.O.) examinează, între altele, motivațiile care au stat la baza angajării tinerilor într-o întreprindere sau alta. Din răspunsurile obținute la o anchetă efectuată în acest sens, rezultă că principalele mobiluri în alegerea întreprinderii le constituie exemplul colegilor sau prietenilor, apropierea de domiciliu, citirea unor anunțuri sau sfatul părinților.

Asemenea criterii de alegere nu se dovedesc, totuși, a fi cele mai promițătoare pentru activitatea ulterioară a tînărului, chiar dacă numărul celor care se declară satisfăcuți de munca lor este relativ ridicat (vezi tabelul). Mai favorabilă, de pildă, pentru atașamentul tînărului muncitor față de întreprinderea în care se angajează, pentru participarea sa la activitatea de raționalizare se dovedește a fi alegerea pe baza cunoașterii prealabile a întreprinderii, pe criteriul apropierii muncii prestate de pregătirea muncitorului sau al posibilităților ce i se oferă de a-și ridica mai departe calificarea.

Motivele alegerii întreprinderii și indicatorii adaptării profesionale a muncitorilor tineri (în %)

Motivul alegerii întreprinderii	Ponderea muncitorilor care au indicat motivul respectiv *)	Sînt satisfăcuți de munca lor	Participă la activitatea de raționalizare	Își leagă viitorul de întreprinderea în care lucrează
Exemplul colegilor	19,9	8,9	58,5	31,3
Apropierea de domiciliu	15,8	9,6	40,4	29,2
Anunțul publicat de întreprindere	15,8	7,0	47,6	23,1
Sfatul părinților	15,3	8,9	58,5	31,8
Posibilitatea de a îmbina munca cu studiul	9,6	11,4	49,0	26,0
Existența unui cămin al întreprinderii	7,6	6,9	33,7	20,2
Contactul prealabil, practic cu întreprinderea *)	7,5	13,0	55,9	33,8
Similitudinea cu profilul școlii absolvite	6,7	12,4	52,1	35,4
Nivelul retribuirii muncii	5,6	10,7	51,8	32,4
Existența unei baze de învățămînt în cadrul întreprinderii	4,1			
Sfatul comisiei pentru		11,0	51,9	27,9
angajarea brațelor de de muncă	3,3	6,4	53,7	21,3
Recomandarea școlii *)	1,7	10,3	61,9	34,5
Alte motive	16,2	9,0	43,1	22,9
Din numărul total al persoanelor chestionate	—	9,2	51,7	27,3

*) Suma ponderilor depășește 100, întrucît unele persoane au indicat mai multe motive.
Sursa : „EKO“, nr. 4/1977.

Cehoslovacia: valorificarea hidroenergiei

ÎN PERIOADA postbelică în Cehoslovacia s-a acordat o atenție susținută valorificării resurselor hidroenergetice ; au fost înălțate în total circa 50 de baraje mari, iar pe rîurile Vltava și Vah s-au construit două cascade de hidrocentrale.

În prezent, în cadrul programului de perspectivă privind dezvoltarea bazei energetice naționale, elaborat pe baza hotărîrilor Congresului al XV-lea al P.C. din Cehoslovacia, se prevede ca — încă în actualul cincinal — să înceapă construirea celei mai mari hidrocentrale din țară (de 1 000 MW), pe rîul Desna. Totodată, în curînd urmează să se treacă la realizarea proiectului comun cehoslovaco-ungar de construire pe Dunăre a unui puternic complex hidrotehnic, care va furniza — între altele — economiei celor două țări circa 3,6 miliarde kWh pe an.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

O. DUMITRESCU, Roșiori de Vede. — Organizarea și efectuarea plăților între unitățile socialiste este reglementată de art. 125—141 din Legea nr. 9/1972 — Legea finanțelor și de Normele metodologice ale BNRSR nr. 2/1977. Potrivit normelor cuprinse în aceste reglementări plățile dintre unitățile socialiste se efectuează, de regulă, prin decontări fără numerar pe bază de instrumente emise fie din inițiativa debitorului fie din inițiativa creditorului (pct. 10 din norme). În același timp plățile pe baza acestor instrumente se efectuează cu consimțămîntul plătitorului și trebuie să se facă la data exigibilității obligațiilor. Potrivit pct. 14 din norme, cităm : „este interzis ca în dispozițiile de plată (încasare) și în facturile atașate la acestea să se adauge sau să se scadă sume provenite din operații anterioare indiferent dacă acestea se referă la livrări de mărfuri sau la altfel de obligații de plată. Pentru decontarea unor astfel de operații, se vor întocmi documente de decontare separate. În consecință, în relațiile dintre unitățile socialiste nu se poate efectua decontarea prin compensare.

CAR, Sectorul IV București — Împrumuturile acordate de C.A.R. nu constituie „creanțe din împrumuturi bancare“ astfel că ele se încadrează în litera i din art 34 din Decretul nr. 221/1960 republicat.

VALENTIN COSMA, Cluj-Napoca — Din scrisoarea dv. rezultă că, înainte de absolvirea învățămîntului superior cu examen de diplomă, ați ocupat mai mult de patru ani o funcție medie tehnică în specialitatea pentru care v-ați pregătit. În această situație vă sînt aplicabile prevederile art. 35 lit. c din Legea nr. 57/1974.

GEORGETA MOȘCEANU, Rm. Vîlcea — Problema ridicată de dv. poate fi soluționată potrivit prevederilor pct. 2 din anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971, potrivit cărora la determinarea vechimii în specialitate se pot lua în calcul și perioadele lucrate în specialități înrudite.

MARIN NEGOIȚESCU, Galați — Potrivit prevederilor H.C.M. nr. 2 335/1967, privind producția și circulația ambalajelor și ale Decretului nr. 303/1971, privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe, coordonarea problemei ambalajelor de tot felul, pe economie, este de competența acestui minister.

Prin capitolul VIII pct. 76 din „Instrucțiunile privind producția, consumul, recuperarea, gospodărirea și refolosirea ambalajelor, paletelor și containerelor“, aprobate cu Ordinul nr. 108 din 22 mai 1975, emis de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlul Gospodăririi Fondurilor Fixe (publicat în „Buletinul oficial“ nr. 67 din 26 iunie 1976) este reglementată problema ce formează obiectul întrebării dv.

SISTEME DE ARGUMENTARE

(Urmare din pag. 20)

3. **Motivația.** Este de menționat că marii diplomați ca și oamenii de afaceri cu multă experiență folosesc în alocuțiuni, discursuri, discuții foarte des argumente prin motivație. La Nicolae Titulescu această argumentare care constituia un sistem viu de dialog prin sine cu interlocutorii era foarte frecventă. În forma în care apare motivația se impune și ca element de argumentare caracteristică protonegocierii.

„Înțelegerea Balcanică — spunea Nicolae Titulescu la Conferința de presă amintită mai sus — este solidă, pentru că ea face politica propriilor sale interese“, motivînd astfel această înțelegere apărută în Balcani prin sentimentele de patriotism ale participanților.

Tratarea celor cîteva probleme considerate de mare importanță și de posibilă susținere faptică din partea negociatorilor în condițiile tendinței de democratizare a relațiilor internaționale, stabilirea unor sisteme convenite de negociere și cunoaștere reciprocă în cadrul activității de negociere, a fost concepută în intenția de a aduce o contribuție la consolidarea activității de negociere ca o specialitate ce solicită pregătire și perfecționare permanentă în scopul realizării dezideratelor și eforturilor pentru stabilirea de relații echitabile pe plan politic și economic între state.

ECONOMIȘTI, INGINERI, JURIȘTI, PARTICIPANȚI LA ÎNVĂȚĂMÎNTUL IDEOLOGIC ȘI PROFESIONAL !

ABONAȚI-VĂ PENTRU ANUL 1978 LA

Revista ECONOMICA

Vă asigurați astfel primirea cu regularitate, atît a revistei cît și a Suplimentului săptămînal.

În fiecare vineri în coloanele revistei veți găsi :

- metode și concepte de conducere, planificare, organizare, prognoză, marketing, informatică
- studii teoretice, consultații pentru învățămîntul politico-ideologic de partid, profesional și pentru admiterea în învățămîntul superior economic
- legislație economică adnotată și comentată

Costul unui abonament anual pentru instituții este de 260 lei.

Pentru elevi, studenți și cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul abonamentului anual este de 130 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale sau direct la redacție în contul I.S.I.A.P. Întreprinderea de stat pentru imprimate și administrarea publicațiilor, Piața Scînteii, 1 —, Cont 64 51 301 52 BNRSR Filiala sector I.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 42 din 21 oct. 1977

– O etapă calitativ superioară în dezvoltarea democrației socialiste **(Stere Gioga)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Realizarea în avans a parametrilor proiectați la noile obiective **(Bogdan Pădure)** 3
– Creșterea ponderii produselor de calitate, prin utilizarea unor tehnologii noi **(dr. ing. V. Berinde)** 5
– Tipizarea produselor, acțiune cu efecte economice ridicate **(V. Boescu, L. Țintea)** 7
– Fertilizarea – componentă esențială a creșterii producției agricole și a conservării potențialității productive a solului (II) **(dr. N. Brașoveanu)** 9
– Energia solară – un agent termic ieftin **(Aurel Herișanu)** 10
– Creația tehnică, premisă a competitivității **(Ioan Georgescu)** 11
– Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE • ORGANIZARE

– Tehnologiile, organizarea, produsele – într-un continuu proces de modernizare **(Adrian Rusu)** 14

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

– Mic dicționar economic. Baza tehnico-materială **(prof. dr. Niță Dobrotă)** 16

TEORII • IDEI

– Sporirea rolului creditului bancar în întărirea gestiunii economice **(Gheorghe Postelnicu, Petru Prunea)** 17
– Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (V) Sisteme de argumentare **(drd. Ioana Erdős Dumitrescu)** 19
– Creșterea economică și resursele ei, în dezbaterea economiștilor **(prof. dr. Ioan V. Totu)** 21
– Școli • curente • economiști. Neweconomics-ul și neoliberalismul monetarist. Eșec comun și false convergențe (II) **(Vasile Pilat)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Făurirea securității europene și consolidarea destinderii pe plan mondial **(Nicolae Chilie)** 26
– Tendințe-conjuncturi 28
– Sesiunea F.M.I. – B.I.R.D. pe fundalul marilor dezechilibre economice **(dr. Costin Kirițescu)** 29
– Mondorama 31
– Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

ASIGURAREA COMPLEXĂ A ELEVILOR ŞI STUDENŢILOR

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

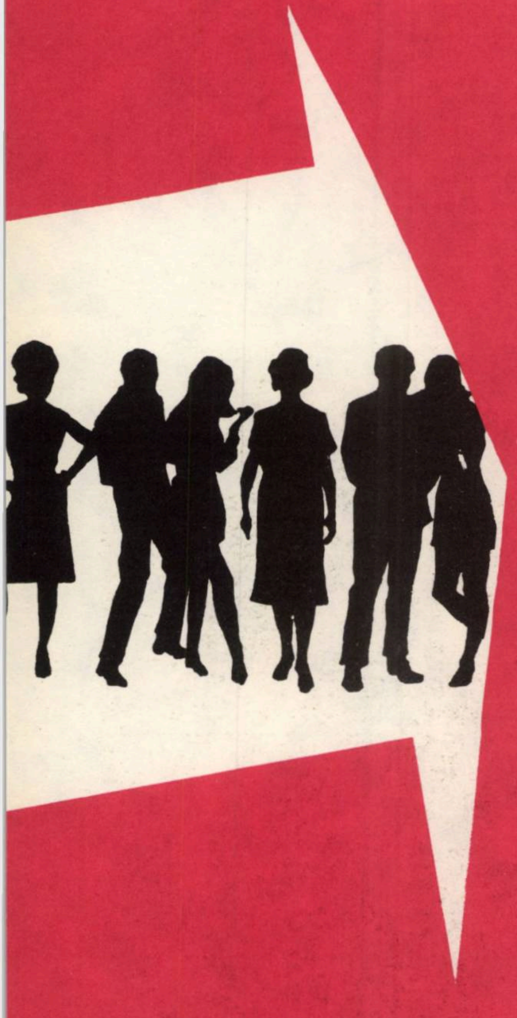

● După cum ştim cu toţii, Administraţia Asigurărilor de Stat are printre preocupările sale permanente perfecţionarea continuă a formelor de asigurare pe care le oferă populaţiei. Pentru a afla cîteva noutăţi în legătură cu această problemă, ne-am adresat tovarăşului Marin Rece, director adjunct în Administraţia centrală ADAS, care ne-a relatat următoarele :

Preocupată continuu de protejarea populaţiei prin asigurări, Administraţia Asigurărilor de Stat a lărgit, de curînd, sfera asigurării complexe a elevilor. Astfel, pe lîngă elevi, de la 1.X. a.c. pot contracta o asigurare complexă şi studenţii care frecventează cursurile de zi ale unei instituţii de învăţămînt superior.

● Prin urmare, ADAS oferă — de-acum înainte — şi studenţilor posibilitatea de a încheia o asigurare specifică. Ce amănunte ne puteţi da în legătură cu această asigurare ?

Asigurarea complexă a elevilor şi studenţilor este o asigurare combinată, întrucît prin aceeaşi poliţă se cuprind :

- cazurile de accidente ale elevului sau studentului, pentru sume asigurate de pînă la 18 000 de lei, diferenţiate în funcţie de urmările accidentelor ;
- cazurile de avariere a bunurilor casnice şi gospodăreşti luate oriunde de elev sau student în afara domiciliului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei ;
- cazurile de răspundere civilă legală care decurg din avarierea unor bunuri din vina elevului sau studentului, pentru suma asigurată de 2 000 de lei.

Administraţia Asigurărilor de Stat plăteşte despăgubiri şi sume asigurate ca urmare a evenimentelor produse în timpul valabilităţii asigurării, în orice loc şi cu orice ocazie, inclusiv în timpul vacanţelor.

Durata asigurării este de 6 luni sau 1 an, la alegere.

Costul asigurării este convenabil : 1 leu sau 2 lei pe lună, în funcţie de profilul şcolii sau al facultăţii.

Pentru relaţii suplimentare şi contractarea asigurărilor, cei interesaţi se pot adresa agenţilor şi inspectorilor de asigurare, responsabililor cu asigurările sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

CENTRALA INDUSTRIALĂ HUNEDOARA

● Combinatul Siderurgic Hunedoara ● Uzina „Victoria"– Călan ● Uzina de fier Vlăhiţa ● Fabrica de produse refractare Baru-Mare

vă oferă:

- Fontă specială.
- Fontă cenuşie STAS 882–65.
- Profile laminate din oţeluri carbon calmate şi necalmate, din oţeluri carbon de calitate aliate şi slab aliate :
  - ● rotunde cu diametrul de 10–180 mm.
  - ● cornier de 20×20–150×150 mm.
  - ● I 18–I 24.
  - ● U 6,5–U 24.
  - ● late de 20×5–200×20 mm.
  - ● benzi laminate la cald de 200×20–500×5 mm.
  - ● ţagle, blumuri pentru forje de 70×70–400×400 mm.
  - ● oţel beton cu profil periodic laminat la cald, oţel beton neted laminat la cald, sîrmă laminată la cald.
  - ● profile speciale pentru armături de mină, pentru talpa şenilei de tractor etc.
- Utilaj de turnare (lingotiere, maselotiere şi poduri de turnare).
- Radiatoare şi tuburi de presiune din fontă.
- Semicocs.
- Cocs fluidizare.
- Carcase motoare electrice.

Lei 5

1977 OKT 28

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

pregătirea planului pe 1978 în construcţii
fondurile de producţie şi indicatorii de eficienţă
conducerea prin costuri în întreprinderi
o viziune sistemică asupra controlului
documentar în ajutorul celor ce studiază în învăţămîntul politico - ideologic

valorificarea resurselor energetice secundare

Numărul 43 ● Vineri 28 octombrie 1977

SĂRBĂTORIREA ZILEI RECOLTEI

CONGRESULUI AL XI-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMAN !

În timpul marii adunări populare de la Pitești

„Sărbătorim «Ziua recoltei» în anul cînd s-au împlinit 15 ani de la încheierea cooperativizării agriculturii. Pe baza rezultatelor pe care le-am obținut în acești ani, putem afirma cu deplin temei că drumul deschis de partid, al agriculturii socialiste, de stat și cooperatiste, și-a dovedit pe deplin trăinicia. Viața a demonstrat că numai marea agricultură socialistă, mecanizată și chimizată, bazată pe cele mai înaintate cuceriri ale științei agricole, poate asigura sporirea continuă a producției agricole, ridicarea bunăstării țărănimii, îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației, creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste."

NICOLAE CEAUȘESCU

La C.A.P. Mihăilești (Argeș), unitate model a producției noastre pomicole, se apreciază calitatea deosebită a merelor produse

În vizită la una din unitățile reprezentative ale zootehniei din județul Argeș, Asociația economică de stat și cooperatistă pentru îngrășarea taurinelor Căteasca

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Roadele muncii harnice din acest an a ţărănimii confirmă

POSIBILITĂŢILE UNEI DEZVOLTĂRI ŞI MAI RAPIDE A AGRICULTURII NOASTRE SOCIALISTE

AGRICULTURA românească este angajată cu toate forţele în amplul efort pe care îl depune întreaga naţiune, de a realiza exemplar indicaţiile tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** privind valorificarea cît mai deplină a resurselor existente în toate domeniile de activitate, în vederea creşterii producţiei şi a eficienţei economice peste nivelurile prevăzute în planul cincinal. Înfăptuirea obiectivului major asumat de oamenii muncii din industrie — inclusiv din ramurile acesteia care prelucrează materii prime agricole — de a realiza în cincinal o producţie globală suplimentară de 100—130 miliarde de lei, măsurile adoptate de partid pentru creşterea mai accentuată a veniturilor, a nivelului de trai al populaţiei impun şi agriculturii **livrarea unor cantităţi mereu sporite de produse, într-o structură care să corespundă cît mai bine atît nevoilor consumatorilor şi industriei, cît şi cerinţelor de eficienţă economică.**

În prezent, cînd strîngerea recoltei de toamnă se află într-o fază finală, examinarea rezultatelor obţinute îndreptăţeşte aprecierea că şi agricultura, alături de celelalte ramuri ale economiei naţionale a făcut noi progrese, anul 1977 constituind totodată o perioadă de dezvoltare a bazei tehnico-materiale şi de perfecţionare a tehnologiilor de producţie, care vor contribui în mod hotărîtor la realizarea sarcinilor din anii următori.

Aşa cum sublinia secretarul general al partidului la recenta sărbătorire a „Zilei recoltei“, **înfăptuirile deosebite din agricultura noastră sînt atît rezultanta politicii agrare ştiinţifice a partidului şi statului nostru, cît şi rodul hărniciei ţărănimii cooperatiste, a lucrătorilor din agricultura de stat, mecanizatorilor din S.M.A.-uri şi specialiştilor ce activează în această ramură de bază a economiei naţionale.**

Noile amenajări pentru irigaţii, sporirea chimizării şi mecanizării, ca şi măsurile de îmbunătăţire a tehnologiilor de producţie pe linia creării şi introducerii în cultură a unor seminţe din soiuri şi hibrizi cu potenţial productiv ridicat, perfecţionarea organizării producţiei şi a muncii etc. au permis ca şi în condiţiile climaterice mai puţin prielnice din acest an, să se obţină — la nivelul întregii ţări — recolte satisfăcătoare. Astfel, producţia de cereale, deşi ceva mai scăzută decît anul trecut, cînd s-a înregistrat cea mai bună recoltă din istoria ţării — se ridică la 18 milioane de tone, ceea ce face ca media anuală a producţiei de cereale pe primii doi ani ai actualului cincinal să fie superioară cu 4 milioane tone celei din cincinalul precedent.

La unele culturi cerealiere, recoltele din acest an au fost foarte bune. La grîu-secară s-a obţinut cea mai mare producţie medie la hectar, iar în ansamblu, recolta totală de **cereale păioase** depăşeşte substanţial nivelele maxime realizate pînă în prezent la noi, ceea ce permite satisfacerea nevoilor de consum la pîine şi făină, crearea anumitor rezerve, ca şi creşterea posibilităţii de a folosi raţii mai echilibrate în furajarea animalelor, prin utilizarea unor cantităţi sporite de orz. În unele judeţe, sectorul agriculturii de stat a obţinut producţii medii de peste 4 000 kg de grîu la hectar, iar cooperativele agricole de peste 3 500 kg. Sînt numeroase întreprinderi agricole de stat şi cooperative agricole care au obţinut în acest an peste 5 000 kg, iar în unele cazuri peste 6 000 kg de grîu la hectar pe întreaga suprafaţă cultivată. Asemenea date demonstrează că agricultura are încă mari rezerve pentru obţinerea de producţii ridicate de grîu şi orz, iar punerea în valoare de către toate unităţile agricole socialiste a acestor rezerve reprezintă un imperativ imediat, de care depinde sporirea recoltei de cereale în anii următori.

La **porumb,** cultura puternic afectată în unele zone de seceta din iulie-august, se prelimină o producţie satisfăcătoare. Totalul ei nu se va situa la nivelul recoltei mari din anul 1976, însă minusul cantitativ va fi compensat prin calitatea mai bună a porumbului din acest an, care va avea o influenţă favorabilă în furajarea animalelor. Realizările din unele zone ale ţării evidenţiază că şi la această cultură există mari posibilităţi pentru o sporire şi mai însemnată, în viitor, a producţiei medii la hectar. Astfel, întreprinderile agricole de stat şi cooperativele agricole din judeţul Ialomiţa vor obţine în acest an, potrivit datelor preliminate, o producţie medie de aproximativ 5 000 kg de porumb boabe la hectar de pe întreaga suprafaţă cultivată, ceea ce înseamnă, pe ansamblul judeţului aproape un milion de tone de porumb boabe. Sînt numeroase unităţile agricole socialiste din acest judeţ care obţin 6 000—7 000 kg la hectar pe terenuri neirigate şi 10 000—12 000 în condiţii de irigare, uneori chiar şi mai mult. Producţii asemănătoare sau apropiate vor fi obţinute şi de întreprinderi agricole de stat şi cooperative agricole din alte judeţe. Astfel de rezultate, confirmă că la cultura porumbului există condiţiile şi experienţa necesară pentru realizarea de producţii la hectar şi totale, substanţial mai mari decît cele din acest an.

La **floarea soarelui,** la **fructe** — în principal la mere — şi la alte culturi, realizările sînt superioare celor din anii anteriori, garantînd resursele necesare pentru o bună aprovizionare a populației și baza de materii prime pentru industria alimentară.

Anul 1977 înregistrează, în comparație cu perioadele precedente, creșteri însemnate ale **efectivelor și producțiilor animaliere.** Acestea constituie efectul acțiunilor — desfășurate potrivit programului de dezvoltare a zootehniei — pentru construirea de complexe și ferme specializate pentru diferite specii și categorii de animale, modernizarea adăposturilor existente (pentru a permite aplicarea de tehnologii moderne), ameliorarea pajiștilor, obținerea de randamente ridicate la hectar la plantele de nutreț, îmbunătățirea reproducției și selecției etc. Producția medie de lapte pe vacă furajată la întreprinderile agricole de stat va depăși 3 000 de litri, iar la cooperativele agricole va înregistra o creștere de aproximativ 15% față de anul 1976, contribuind astfel la o sporire însemnată a producției totale și a fondului de stat, la mai buna aprovizionare a industriei cu materii prime și a populației cu lapte și produse lactate.

De asemenea, creșteri însemnate față de anul 1976 se prelimină la carne (în viu) și la celelalte produse animaliere, iar evoluția de pînă în prezent a efectivelor de animale din unitățile agricole socialiste justifică aprecierea că în acest an se vor înregistra creșteri însemnate la acest indicator, factor important al obținerii în anul viitor a unor producții ridicate de carne, lapte, lînă și ouă.

ANUL 1977, prin investițiile mari alocate de stat și unități pentru realizarea de noi obiective și capacități însemnate în legumicultură, pomicultură și viticultură, în creșterea animalelor în domeniul lucrărilor de îmbunătățiri funciare, al mecanizării agriculturii, reprezintă un an de realizări însemnate, care așează pe un fundament trainic sarcinile de producție sporite ale anilor viitori. În ce privește **irigațiile,** suprafețele date în funcțiune și cele pe care lucrările sînt practic încheiate (urmînd a se executa probele tehnologice pînă la sfîrșitul acestui an și în prima parte a anului viitor) au ridicat suprafața totală a amenajărilor la 2 119 mii ha, marea lor majoritate în sisteme moderne. În viticultură și pomicultură s-au executat în acest an **plantații noi** pe o suprafață de 12,3 mii hectare, la care se adaugă modernizarea unor suprafețe însemnate din plantațiile existente.

Construirea de îngrășătorii de bovine (capacitățile preliminate a fi date în funcțiune în acest an numai în sectorul cooperatist totalizează peste 140 mii de capete), ferme de vaci în agricultura de stat și cea cooperatistă, complexe de creștere și îngrășare a porcilor, la care se adaugă producția în sistem gospodăresc, introducerea de baterii în complexele avicole, reprezintă elemente esențiale pentru creșterea efectivelor și a producției corespunzătoar nivelurilor și ritmurilor stabilite prin programul de dezvoltare a zootehniei.

Procesul **de mecanizare,** ca factor prioritar pentru sporirea producției și îndeosebi pentru creșterea productivității muncii, a înregistrat progrese deosebite, concretizate în creșterea parcului cu 14 446 de tractoare fizice, de tipuri și puteri diferite — inclusiv tractoare de 180 CP, combine autopropulsate (printre care noul tip de combină de cereale pentru terenurile în pantă) și numeroase alte mașini agricole. Dotarea din acest an, împreună cu cea din anul viitor vor permite mecanizarea nu numai a lucrărilor de pregătire a terenului, semănat și întreținere a culturilor, ci și la recoltatul porumbului, florii soarelui, sfeclei de zahăr, plantelor textile, ca și la principalele sortimente de legume destinate industrializării.

SARCINILE ce revin agriculturii în anul 1978 prevăd creșteri însemnate ale producției la toate culturile, sporirea substanțială a efectivelor și producției animaliere, paralel cu îmbunătățirea parametrilor de eficiență economică. În producția vegetală, obiectivul cel mai important rămîne creșterea producției de cereale la un nivel de peste 23 milioane de tone, care să asigure realizarea și chiar depășirea sarcinii trasate agriculturii prin Directivele Congresului al XI-lea al partidului — de a se ajunge la cel puțin o tonă de cereale în medie pe locuitor.

Pentru producția viitoare **de cereale,** în această toamnă s-a însămînțat cu grîu, orz și orzoaică o suprafață mai mare cu peste 250 mii de hectare față de cea planificată, ponderea revenind în principal orzului, date fiind efectele favorabile pe care le are în furajare ; este în curs pregătirea ogoarelor de toamnă, ce contribuie la crearea bazei necesare pentru obținerea unei recolte bune la porumb. Modul în care s-au desfășurat însămînțările în această toamnă, cultivarea cu cereale a aproximativ un milion de hectare în condiții de irigare, asigurarea de semințe și hibrizi mai productivi, alături de celelalte condiții create în toate unitățile, constituie factorii ce vor contribui în mod hotărîtor la realizarea producțiilor prevăzute la această importantă grupă de culturi în anul ce urmează.

La **plantele tehnice**, planul prevede creșteri substanțiale în comparație cu realizările din acest an, îndeosebi la floarea soarelui, sfeclă de zahăr și plante textile. Răspîndirea experienței numeroaselor unități agricole care au obținut, chiar în condițiile de secetă ale anului curent, producții de 2 500—3 000 kg de floarea soarelui și 40—50 tone de sfeclă de zahăr la hectar pe terenuri neirigate, alături de creșterea în anul viitor a suprafețelor cultivate în regim irigat, reprezintă factori esențiali ce vor concura la obținerea unor producții mari de plante tehnice în anii următori.

În **legumicultură,** dezvoltarea programului de sere pentru producție și sere înmulțitor pentru răsaduri, construirea de solarii pe însemnate suprafețe, dotarea cu mașini specifice, asigurarea unor cantități sporite de îngrășăminte și ierbicide, împreună cu măsurile luate pentru concentrarea producției în ferme mari, specializate, eșalonarea plantațiilor sînt tot atîtea condiții ce vor asigura realizarea de recolte mari, care să permită o bună aprovizionare a populației și a industriei cu materia primă necesară.

În **viticultură** și **pomicultură,** extinderea plantațiilor intensive de vii (în principal pentru strugurii de masă) și de pomi, precum și modernizarea celor clasice au contribuit, începînd cu anul 1976, la obținerea unor producții ridicate de piersici, mere, struguri de masă. Experiența dobîndită pînă în prezent, alături de intrarea în producție de noi suprafețe intensive reprezintă garanția realizării sarcinilor de plan și în aceste sectoare.

Creșterea animalelor are stabilite prin plan sarcini mari de sporire a efectivelor la toate speciile

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii
și industriei alimentare

(Continuare în pag. 32)

INVESTIȚII

PREGĂTIREA TEMEINICĂ A REALIZĂRII PLANULUI PE 1978

CONCOMITENT cu eforturile ce se depun pentru încheierea cu succes a planului pe 1977, în toate unitățile economice au loc importante acțiuni de finalizare a măsurilor pregătitoare pentru realizarea în bune condiții a producției anului viitor. Pe șantierele și la trusturile de construcții-montaj aparținînd Ministerului Construcțiilor Industriale, de pildă, atenția principală este concentrată spre găsirea soluțiilor celor mai adecvate pentru desfășurarea activității la un nivel mai ridicat, în așa fel încît să se asigure darea în funcțiune la termenele planificate a tuturor obiectivelor de investiții prevăzute prin planul de stat.

Problemele care se ridică sînt cu atît mai importante cu cît producția de construcții-montaj în 1978 urmează să fie cu circa 37% mai mare față de realizările acestui an. Aceasta se concretizează în sarcina de a realiza și da în funcțiune circa 800 capacități de producție. Odată cu această sarcină cantitativă este prevăzut și obiectivul de a se realiza **o înaltă eficiență** atît sub aspectul soluțiilor constructive, cît și sub cel al utilizării resurselor materiale și bănești. Comparativ cu 1977, cheltuielile la 1 000 lei producție se vor reduce cu 20 de lei, în timp ce productivitatea muncii va crește cu 27,7% față de nivelul preliminat a fi atins în acest an.

PORNIND de la situațiile concrete din acest an, valorificînd experiența pozitivă, atît la nivelul ministerului, cît și al fiecărei unități componente, **atenția principală este orientată asupra definitivării în cel mai scurt timp a soluțiilor constructive și asigurării proiectelor de execuție,** domeniu în care s-au manifestat în 1977 o serie de deficiențe. Datorită eforturilor conjugate ale titularilor de investiții, proiectanților și constructorilor, s-a ajuns ca la 30 septembrie a.c. aproape 40% din valoarea de plan pe 1978 să aibă proiectele de execuție asigurate, urmînd ca, potrivit programelor de proiectare întocmite, această proporție să sporească mult pînă la sfîrșitul anului. S-a luat, de asemenea, măsura ca obiectivele noi să fie asigurate cu proiecte de execuție cu circa 6 luni înainte de termenul stabilit pentru începerea lucrărilor. Pentru a veni în sprijinul proiectării, se impune însă grăbirea aprobării indicatorilor tehnico-economici. La începutul acestei luni, din cele circa 600 de investiții noi înscrise în plan, doar 30 aveau indicatorii aprobați.

Colaborarea permanentă constructor-proiectant-titular, ce se desfășoară pe întreg parcursul pregătirii condițiilor de realizare a prevederilor de plan pe 1978, a avut și are în vedere cerințele unei **judicioase folosiri a fondurilor de investiții, adoptarea de soluții constructive cît mai economicoase, eliminarea cu desăvîrșire a exceselor arhitecturale, precum și folosirea elementelor de construcții, instalații prefabricate, a materialelor ușoare și eficiente.** S-a ajuns, astfel, după judicioase studii și analize, să se renunțe din timp la soluțiile constructive greoaie, cu consumuri mari de materiale, în special de ciment și oțel-beton.

La realizarea halelor pentru fabricile de tricotaje și confecții, prevăzute ca investiții pentru anul viitor, de pildă, la solicitarea Ministerului Construcțiilor Industriale s-a optat pentru planșee din fîșii ceramice cu goluri — elemente ușoare, fără consum de metal. La fel, pentru construcția unor hale industriale s-a prevăzut utilizarea în proporție de 100% a elementelor prefabricate, soluție economică și de mare randament în execuție. Pe de altă parte, în stabilirea valorilor de plan pentru noile capacități s-a avut în vedere ca acestea să reprezinte riguros necesarul realizării stadiilor fizice reclamate de intrarea lor în funcțiune. De asemenea, s-a prevăzut ca o serie de obiective mici, avînd profil de dezvoltare sau sistematizare, să fie executate de beneficiari în regie, pentru evitarea dispersării forțelor și mijloacelor de producție.

O SARCINĂ de primă importanță înscrisă în planul pe 1978 o constituie **promovarea largă a progresului tehnic în scopul creșterii în ritm rapid a productivității muncii.** Neajunsurile întîmpinate în 1977 în îndeplinirea acestui indicator calitativ, generate de o seamă de deficiențe în pregătirea unor investiții, ca și în folosirea potențialului existent pe șantiere, fac ca preocuparea pentru creșterea necontenită a rodniciei muncii să se afle în centrul atenției. Ce s-a prevăzut în acest scop ?

În primul rînd, **perfecționarea tehnologiilor de execuție, utilizarea de noi materiale eficiente.** Realizarea majorității noilor obiective în structuri constructive ușoare, cu eliminarea prefabricatelor din beton grele pentru acoperișuri și închideri de hale, utilizarea pe scară tot mai largă a materialelor de construcții ușoare, a înlocuitorilor din mase plastice, ceramică, sticlă și alte materiale cu însușiri superioare, asigură condiții noi, deosebit de prielnice, desfășurării ritmice a activității de construcții montaj, creșterii accentuate a productivității muncii. Totodată, preocupare pentru aplicarea tehnologiilor moderne și a noilor sisteme constructive a fost strîns împletită cu acțiunea **de introducere, încă în faza de proiectare, a soluțiilor de mecanizare a lucrărilor.** În acest scop o bună parte din fondurile alocate sporirii înzestrării tehnice sînt afectate mecanizării operațiilor grele, mari consumatoare de manoperă. Astfel, la manipularea materialelor în depozite vor fi folosite un număr sporit de macarale moto și electrostivuitoare, transpalete etc. ; pentru creșterea gradului de industrializare a lucrărilor din beton monolit se vor achiziționa noi stații semiautomate de preparat beton, pompe de beton și mortar, autobetoniere, seturi de cofraje metalice de inventar (1 000 tone), vibratoare cu motor încorporat (circa 700) instalații de îndreptat și fasonat oțel beton, scule rotopercutante pentru găuri și șlițuri, ferăstraie alternative pentru metal ca și alte scule și dispozitive electromecanice de mare productivitate specifice fiecărei operații. Totodată, noul cadru organizatoric de exploatare și întreținere a utilajelor grele și mijloacelor de transport, creat prin înființarea celor 4 unități aparținînd Centralei de mecanizare pentru construcții industriale București, va permite lichidarea multora din neajunsurile manifestate în anii trecuți în acest domeniu de activitate.

ÎN NOILE programe de măsuri pentru creșterea productivității muncii, aflate în curs de elaborare la subunitățile ministerului, un loc important îl ocupă și acțiunile ce privesc **organizarea temeinică a producției și a muncii.** Se are în vedere, îndeosebi, aplicarea unor măsuri care să asigure respectarea graficelor de front de lucru pentru unitățile cu profil de montaj-instalații-izolații, printr-o mai judicioasă organizare și repartizare a forței de muncă, aprovizionarea ritmică cu materiale și utilaje a punctelor de lucru. Printr-o strînsă colaborare cu furnizorii de utilaje și echipamente tehnologice s-au stabilit măsuri care, aplicate, să permită livrarea diferitelor instalații la termenele stabilite în ordinea tehnologică de montaj, precum și în subansamble mari, pentru a înlesni echiparea cît mai rapidă a noilor capacități de producție.

În spiritul indicațiilor conducerii partidului, structura forței de muncă, care anul acesta s-a îmbunătățit simțitor — prin calificarea a circa 20 000 muncitori și prin trecerea a altor 2 000 din sectoarele auxiliare în activitatea de bază — va căpăta o nouă configurație prin creșterea efectivelor calificate cu încă 18 000 de muncitori, din care peste 15 000 pregătiți la locul de muncă. Acordul global — formă de retribuire ce s-a dovedit deosebit de eficientă în organizarea superioară a activității pe șantiere și în care sînt cuprinși circa 80% din muncitori și 96% din maiștri — va continua să se afle în centrul atenției pentru o și mai largă extindere. Se are în vedere contractarea de obiective sau părți de obiecte care să fie date în execuție unor formații de lucru în acord global.

UN ALT DOMENIU, cu pondere importantă în pregătirea planului pe anul 1978, îl constituie **asigurarea cu resurse materiale.** În susținerea și fundamentarea programelor de aprovizionare tehnico-materială s-au avut în vedere sarcinile reieșite din Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 21 septembrie 1976 privind reducerea consumurilor, îndeosebi de metal și ciment. În cadrul acestei acțiuni s-a urmărit defalcarea cotelor de materiale, combustibili, energie, mașini, utilaje și piese de schimb aferente noilor sarcini de plan la coordonatorii de balanță, obținerea repartițiilor corespunzătoare și încheierea contractelor economice. Este adevărat că, în pofida eforturilor depuse, pînă în prezent necesarul de resurse (materiale, utilaje de construcții, mijloace de transport) nu este încă acoperit integral la nivelul cerințelor sarcinilor de plan. În această situație se află asigurarea necesarului de prefabricate din beton armat, ciment, oțel beton precomprimat, o serie de profile metalice grele, țevi construcții, țevi conducte etc. Sînt perspective ca perfectarea contractelor economice de aprovizionare și pentru aceste materiale să fie rezolvată în scurt timp, astfel încît să nu se aducă din această cauză nici un fel de prejudicii bunei desfășurări a activității pe șantiere.

În spiritul preocupării pentru reducerea, în continuare, a consumurilor specifice de materii prime, materiale și energie se are în vedere elaborarea unor programe de măsuri corespunzătoare. Acestea urmează să determine extinderea folosirii oțelului-beton cu caracteristici superioare și a plaselor sudate, debitarea și fasonarea oțelului beton numai în ateliere centralizate, înlocuirea tablei zincate la lucrările de termoizolație, folosirea pe scară cît mai largă a elementelor de inventar pentru cofraje, schele și susțineri, ca și alte măsuri asemănătoare de certă eficiență economică.

O deosebită atenție se acordă dezvoltării bazelor proprii de producție (pentru prefabricate de beton, metal, diferite accesorii etc), a căror activitate va trebui să se ridice la nivelul noilor exigențe ale planului. Vechilor baze, care anul acesta au fost modernizate și dezvoltate, li se vor alătura altele noi, aflate în curs de definitivare (la Bistrița, Sf. Gheorghe, Sibiu, Zalău, Craiova, Constanța, Năvodari, Zimnicea, Tulcea și Suceava). Prin amplasarea lor în zonele cu mari volume de investiții se urmărește ca aceste unități de producție proprie să-și aducă contribuția la creșterea gradului de industrializare a lucrărilor de construcții-montaj, prin asigurarea în mai mare măsură a șantierelor cu prefabricate din beton armat, de construcții metalice etc.

O IMPORTANȚĂ deosebită în realizarea planului pe 1978 îl are **activitatea din trimestrul I,** care se cere minuțios pregătită, cu atît mai mult cu cît aceasta se desfășoară în condiții atmosferice dificile. Așa se face că, în prezent, concomitent cu eforturile pentru executarea volumelor de construcții-montaj planificate și finalizarea celor 124 capacități cu termene și condiții asigurate de punere în funcțiune în acest an, atenția este orientată și asupra **pregătirilor de iarnă.**

În determinarea volumelor de lucrări ce se vor executa în acest anotimp s-a ținut seama de faptul că sarcinile pentru trim. I 1978 sînt cu mult superioare celor din ultimul pătrar al anului în curs, de necesitatea finalizării unor investiții restante din planul pe 1977. În toate unitățile ministerului, odată cu măsurile energice întreprinse pentru lichidarea șantierelor mici — în vederea concentrării forței de muncă și a mijloacelor tehnice pe marile platforme — s-a trecut la aplicarea programelor propriu-zise ce vizează pregătirea continuării lucrului pe timp friguros. S-a urmărit, cu precădere, amenajarea acceselor la punctele de lucru, a drumurilor definitive și provizorii, închiderea halelor industriale și determinarea exactă a clădirilor ce urmează a fi închise în soluții definitive. În același timp, s-a trecut la elaborarea tehnologiilor de execuție a lucrărilor de bază pe timp friguros.

Cu toate că, în general, aplicarea măsurilor preconizate se prezintă în stadii corespunzătoare, mai sînt încă platforme industriale cu volume mari de lucrări (Bacău — Combinatul de îngrășăminte chimice, Tg. Mureș — Combinatul de îngrășăminte chimice, Giurgiu — Întreprinderea de produse clorosodice, Pitești și Teleajen — combinatele petrochimice etc.) în care pregătirile de iarnă prezintă unele rămîneri în urmă. Stocurile de agregate nu au fost în întregime asigurate, operațiile de închidere a halelor evoluează încă prea încet, instalațiile de încălzire nu sînt încă peste tot în stare de a fi puse în funcțiune. Pretutindeni unde se fac simțite aceste neajunsuri vor trebui intensificate eforturile astfel încît temperaturile scăzute, lapovița și ninsoarea să nu surprindă șantierele nepregătite și să nu stînjenească buna desfășurare a lucrărilor. Trebuie în general ținut seama că de nivelul realizărilor obținute în primul trimestru din noul an se asigură baza înfăptuirii în bune condiții a întregului volum de construcții-montaje pe 1978.

Aurel ZELINSCHI

ECONOMIE NATIONALA

Cum se acționează în unitățile industriei de rafinării și petrochimice pentru

VALORIFICAREA RESURSELOR ENERGETICE SECUNDARE

UTILIZAREA RAȚIONALĂ a resurselor energetice primare, precum și a combustibilului este conjugată tot mai mult în unitățile industriale din țara noastră cu acțiuni care au ca scop recuperarea și valorificarea unor însemnate resurse secundare. Urmare firească a punerii în practică a măsurilor stabilite prin Decretul Consiliului de Stat din noiembrie 1973, acțiunea se soldează, an de an, cu rezultate deosebite : concomitent cu reducerea consumurilor energetice pe unitatea de produs, se recuperează și se redau circuitului economic resurse energetice secundare echivalente cu sute de mii și chiar cu milioane de tone combustibil convențional.

În numărul de față ne vom ocupa de cîteva din principalele acțiuni organizate în unitățile Centralei industriale de rafinării și petrochimice pentru valorificarea cît mai deplină a resurselor energetice secundare.

Valențele mobilizatoare ale bilanțurilor energetice

La Combinatul petrochimic Brazi, unitate reprezentativă a industriei chimice, atenția specialiștilor, a consiliului oamenilor muncii este polarizată atît spre valorificarea superioară a materiilor prime, cît și spre atragerea în circuitul economic a resurselor secundare de orice fel. În acest context, sînt interesante de urmărit acțiunile desfășurate pentru depistarea, inventarierea, cuantificarea și modul de valorificare a resurselor secundare energetice.

Pentru 1977, în bilanțul energetic la nivelul combinatului a fost înscrisă valorificarea unor resurse energetice secundare provenite din procesele tehnologice de prelucrare a țițeiului (ele echivalează cu peste 260 000 tone combustibil convențional), concentrate în două mari grupe : **resurse combustibile** și **resurse termice.** Din prima grupă fac parte : gazele din procese olefine, rășini fenolice, gazele arse la faclă, gazele din procesele de rafinări etc. Volumul acestora este evaluat, pentru acest an, la circa 80 000 tcc. În cea de a doua grupă sînt cuprinse : aburul și aerul cald produs de căldura gazelor arse de la cuptoare, aburul produs prin arderea cocsului de pe catalizator, din căldura de reacție în diferite procese, din căldura produselor în diferite faze ale proceselor tehnologice etc., al căror volum echivalează cu peste 160 000 tcc.

Modalitățile de captare și prelucrare a acestor resurse — pentru a fi redate circuitului productiv — sînt diverse, unele concepute de specialiștii combinatului, altele realizate de specialiștii din institutele de cercetare și inginerie tehnologică ale Ministerului Industriei Chimice. Astfel, **au fost elaborate de curînd tehnologii originale de recuperare a gazelor ce se ard la faclă,** de **recuperare a căldurii gazelor arse de la instalațiile de reformare catalitică, de extindere a folosirii reziduurilor de rășini fenolice drept combustibil,** de **măririre a capacității de recuperare a condensului și aburului etc.** Ca urmare a acestor măsuri, în **acest an se recuperează o cantitate totală de energie secundară (energie termică și combustibil) echivalentă cu 20% din necesarul consumului de energie electrică pe combinat.** Iată, de altfel, cum se prezintă situația recuperării resurselor energetice secundare, după aplicarea măsurilor stabilite prin Decretul Consiliului de Stat din noiembrie 1973 (în tone combustibil convențional)

1974	**1975**	**1976**	**1977**
168 719	212 263	240 000	260 000

Subliniam la început faptul că, valorificarea superioară și economisirea la maximum a tuturor resurselor materiale constituie o preocupare de prim ordin a colectivului combinatului. O ilustrare a acesteia este și faptul că, datorită recuperării resurselor energetice secundare, cît și desfășurării unor acțiuni pentru mai bună gospodărire a materiilor prime și combustibilului, **s-au economisit în primele 9 luni din acest an resurse materiale echivalînd cu 9 668 tcc și 3 330 MWH energie electrică.**

Firește, rezultatele obținute, deși importante, nu epuizează decît într-o anumită măsură posibilitățile existente. Cu toate că acțiunile de recuperare a unor resurse secundare sînt eșalonate pe diferite perioade, trebuie spus că ele nu se desfășoară întocmai, finalizarea unor măsuri întîrziind adesea mult. Se pierd din această cauză, în diferite faze ale procesului tehnologic, unele resurse (abur, căldură, gaze), a căror recuperare poate contribui la reducerea mai accentuată a consumurilor și la economisirea unor importante resurse primare.

Există, ce-i drept, și unele probleme care nu sînt pe deplin rezolvate. Între acestea se numără recuperarea căldurii din arderea nămolului de la epurarea chimică, biologică și a reziduurilor petroliere etc., resurse care se cer a fi studiate de către specialiștii din cercetare, de la nivelul centralei și ministerului de resort pentru a se găsi soluțiile ce se impun, întrucît volumul lor este destul de mare.

Resursele secundare — repere importante de sporire a producției

O activitate intensă pentru valorificarea energiei secundare desfășoară și alte colective. La **Combinatul petrochimic Borzești,** de pildă, specialiștii din cercetare și producție, conlucrînd strîns, au reușit, după multe experimente și încercări, să pună la punct soluții și instalații specifice pentru recuperarea și valorificarea resurselor energetice secundare care, mulți ani de zile, erau eșapate în atmosferă.

Astăzi, gazele acetilenice sărace sînt captate, prelucrate și livrate (circa 60 000 tcc/an) Centralei termice Brazi a Ministerului Energiei Electrice ; de asemenea, sînt recuperate și valorificate din plin ca resurse energetice pentru nevoile combinatului gazele reziduale de la instalațiile de cauciuc polibutadienic (46 600 tcc/an și căldura gazelor de contact de la instalațiile de obținere a butadienei (32 600 tcc/an) etc. Dar, ceea ce constituie, într-adevăr, o realizarea deosebită a specialiștilor de la Borzești, este **modul original de rezolvare a interconectării rețelelor de gaze combustibile de la unitățile de cauciuc,**

rafinărie și uzina chimică, măsură care permite absorbirea tuturor vîrfurilor de gaze reziduale de la o unitate la alta, eliminîndu-se total eșapările în atmosferă. Întregul complex de măsuri asigură, pe lîngă evitarea poluării atmosferei, **folosirea unei cantități de energie echivalentă cu 310 000 tcc/an, provenită din diverse resurse secundare recuperate.**

Interesante sînt și acțiunile declanșate pentru a pune stavilă risipei de diferite resurse energetice secundare la **Combinatul petrochimic din Pitești**. Bunăoară, **uleiul de piroliză** nu se folosea în trecut deloc fiind evacuat ca reziduri. Studiul întreprins de specialiștii combinatului a dus la găsirea unor soluții care permit ca acesta să fie utilizat, cu rezultate economice bune, drept materie primă în rețeta de fabricație a negrului de fum. S-au găsit, de asemenea, diferite soluții pentru **recuperarea gazelor reziduale de la fabricarea negrului de fum** (74 200 tcc/an), a gazelor reziduale de la pirolize și instalațiile de acrilonitril și rafinărie (mai bine de 243 000 tcc/an) și altele.

Evident, Combinatul petrochimic de la Pitești are încă o serie de resurse care nu au fost pe deplin valorificate. Ne referim la recuperarea gazelor care sînt arse la faclă, la gazele și aburii rezultați din procesele tehnologice care sînt eșapate în atmosferă etc. Intensificarea activității de recuperare a acestora, folosirea unor procedee puse la punct la unități similare din cadrul centralei, permite ca celor 490 000 tcc resurse energetice secundare recuperate și valorificate în primele 9 luni din 1977, să li se adauge alte cantități, în așa fel încît să fie depășite prevederile anuale (650 000 tcc,) fapt ce s-ar reflecta în creșterea mai accentuată a eficienței economice.

Realizări însemnate au fost obținute și de alte unități. **Măsura luată la nivel de centrală, care stabilește ca, la modernizarea sau dezvoltarea capacităților de producție, fiecare instalație să fie prevăzută încă din faza de proiectare cu aparatură de recuperare a resurselor energetice secundare, se dovedește a fi foarte eficientă.** Acest fapt are o mare importantă, avînd în vedere faptul că, într-o perioadă scurtă, o bună parte din principalele instalații au fost modernizate, dispunînd astfel și de aparatură adecvată recuperatoare de gaze, aer cald sau aburi. La aceste unități, ca și la cele nou construite, „problema“ recuperării energiei secundare, nu mai este o problemă.

Volumul total al resurselor energetice secundare recuperate în cele trei trimestre din 1977 la nivelul centralei echivalează cu peste 910 000 tcc. Conform prevederilor din bilanțurile energetice, pînă la 31 decembrie urmează a se recupera un volum de resurse echivalent cu peste 1 300 000 tcc. Ce a însemnat pentru unitățile petrochimice și rafinării valorificarea resurselor energetice secundare se poate desprinde și din următoarea situație : **dacă în anii trecuți asemenea resurse erau în mare parte eșapate** (deci pierdute), **fiecare unitate depășind consumurile planificate la energia electrică, în primele 9 luni ale acestui an recuperarea și valorificarea lor a asigurat (alături și de alte măsuri tehnico-organizatorice aplicate) economisirea, la nivel de centrală, a 124 mil. kilowați/oră energie electrică.**

Pe cînd posibilitățile existente vor fi valorificate pe deplin ?

O analiză mai profundă a activității unităților Centralei industriale de rafinării și petrochimie conduce la concluzia că între posibilități (ne referim la resursele energetice secundare) și nivelul realizărilor există încă o serioasă discrepanță. Aceasta arată că sînt resurse care așteaptă să li se găsească soluții de recuperare și valorificare. Pe de altă parte, nivelul recuperărilor pentru acest an depășește cu prea puțin pe cel din alți ani (în 1976 s-au recuperat resurse echivalînd cu circa 960 000 tcc). Ținînd seama că au fost puse în producție noi capacități, ar fi fost firesc să se înregistreze salturi mai evidente.

Sigur, pentru fiecare situație în parte se găsesc explicații. Dar acestea nu pot justifica pierderile de resurse de la Brazi, Pitești, Teleajen sau de la diferite rafinării Există, ce-i drept, atît la fiecare unitate, cît și la nivelul centralei, programe de măsuri înscrise în bilanțuri energetice, care însă nu sînt înfăptuite în totalitate. Cauza: nerealizarea în atelierele proprii ale unităților a unor instalații recuperatoare și neasimilarea în întreprinderile constructoare de mașini ale Ministerului Industriei Chimice a unor aparate și instalații. În fine, o altă parte de neajunsuri este legată de nerezolvarea unor cerințe de către unitățile specializate ale industriei construcțiilor de mașini. În mod concret, avem în vedere perfecționarea arzătoarelor (pentru ca astfel consumul de energie primară să scadă), realizarea de oale de condens cu fiabilitate ridicată, de cazane recuperatoare de capacități mari, de apartură pentru controlul și conducerea arderii în focare etc.

Inițiativa luată de a se realiza în unitățile și atelierele proprii ale industriei chimice arzătoare specifice este lăudabilă și ea va permite să se acopere, într-un interval scurt, toate nevoile unităților centralei. La fel și în cazul oalelor de condens pe care le produce în prezent I.U.C. Făgăraș și o unitate din Bacău. Din păcate, gama acestora este restrînsă, nesatisfăcînd cerințele marilor combinate petrochimice și ale rafinăriilor. Mai pot fi amintite și unele acțiuni de autoutilare, care au condus la realizarea de instalații recuperatoare, într-o unitate sau alta. Trebuie însă spus că, pentru anumite domenii, necesitățile sînt mult mai mari, impunîndu-se asimilarea unor aparate și instalații corespunzătoare recuperării unui volum în continuă creștere de resurse energetice secundare. Pentru aceasta, ar **fi util ca specialiștii din industria petrochimică și rafinării să colaboreze mai mult cu cei din institutele de cercetare și inginerie tehnologică din industria construcțiilor de mașini.** În acest context, pot fi puse probleme cum sînt : **realizarea în țară a aparatajului pentru controlul și conducerea arderii în focare și altele,** măsură ce ar asigura o mai bună aprovizionare și reducerea cheltuielilor pentru import ; **urgentarea realizării proiectelor cazanelor recuperatoare,** care pot servi la valorificarea unui important volum de resurse (Institutul de cercetări și proiectări termoenergetice acuză lipsă de capacitate) ; **specializarea unor unități constructoare de mașini în execuția oalelor de condens cu fiabilitate ridicată** etc. În fine, alături de rezolvarea acestor deziderate, se impune **adîncirea investigațiilor pentru inventarierea tuturor resurselor secndare, întocmirea de documentații, de execuție a instalațiilor recuperatoare, realizarea acestora și urmărirea eficacității lor, în sensul ca cele puse în funcțiune să lucreze la parametrii proiectați, extinderea și generalizarea experienței înaintate.**

V. BOESCU
V. ILIE

Componente ale utilizării eficiente a fondurilor fixe

CREŞTEREA PRODUCŢIEI ŞI A BENEFICIULUI LA UNITATEA DE FONDURI FIXE

GOSPODĂRIREA raţională a mijloacelor financiare şi materiale ce sînt încredinţate fiecărui colectiv, creşterea eficienţei fondurilor fixe prezintă importanţă deosebită pentru sporirea rentabilităţii, a venitului naţional. În acest domeniu au fost obţinute o serie de realizări remarcabile, eficienţa utilizării fondurilor de producţie în numeroase unităţi marcînd sporuri continue. Cu toate acestea, după cum aprecia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu „în prezent nu putem fi pe deplin mulţumiţi de situaţia existentă deoarece, în raport cu fondurile fixe, producţia obţinută este încă mică“.**

Este evidentă, în această remarcă, legătura dintre realizarea sarcinilor cantitative şi calitative ale planului. Importanţa acestei legături — în cazul sporirii producţiei cu acelaşi volum de fonduri fixe — rezultă, ca o lege matematică, din multiple exemple ale practicii economice. Ea constă, în esenţă, în faptul că **fiecare procent de depăşire a producţiei, obţinut din utilizarea mai bună a unui volum determinat de fonduri fixe, sporeşte efectele în volumul beneficiilor.**

Prezentăm, mai întîi, în tabelul de mai jos, un exemplu ipotetic. Se observă că :

— in milioane lei —

Indicatori	Plan	Depăşiri faţă de plan		
		varianta I	varianta II	varianta III
1. Producţie marfă	500	+50	+100	+150
2. Costuri de producţie (exclusiv cele cu caracter relativ constant)	160	+16	+ 32	+ 48
3. Diferenţă (1—2)	340	+34	+ 68	+102
din care :				
— cheltuieli cu caracter relativ constant	200	—	—	—
— beneficii	140	+34	+ 68	+102

a) Raportul : cheltuieli relativ constante + beneficii : beneficii este de 2,43 (planificat).

b) La o creştere a producţiei cu 10% (+50 milioane) corespunde o creştere a beneficiilor cu 24,32%, în continuare corelaţiile fiind : +20% producţie =+48,64% beneficii ; +30% producţie=+72,92% beneficii. Cu alte cuvinte, în condiţiile raportului de la pct. **a** (2,43), fiecare procent de sporire a producţiei permite creşterea beneficiilor de 2,43 ori.

c) Sporurile de producţie şi de beneficii arătate pot fi obţinute ca urmare a utilizării aceluiaşi volum de fonduri fixe, ceea ce face posibilă menţinerea la un nivel relativ constant a cheltuielilor legate de aceste fonduri.

În condiţiile de la pct. **c** putem obţine şi alte corelaţii între sporurile de producţie şi sporurile de beneficii dar, de fiecare dată, ele vor depinde de raportul cheltuielilor legate de fondurile fixe + beneficii : beneficii. De exemplu, dacă raportul respectiv este de 3,5, fiecare procent de creştere a producţiei va permite sporirea beneficiilor de 3,5 ori şi aşa mai departe.

În practică, această corelaţie nu este dificil de urmărit. Dimpotrivă, este simplă şi foarte necesară, deoarece ea permite cunoaşterea în mod preliminar a sporului de beneficii pe care-l putem obţine dacă majorăm volumul producţiei în raport cu fondurile fixe. Este drept, însă, că această corelaţie este perturbată, în realizări, de situaţii complexe, în care acţionează factori pozitivi sau negativi, localizaţi în sfera aprovizionării producţiei şi desfacerii producţiei şi care ocazionează diverse abateri. Dar tocmai astfel de situaţii obligă la urmărirea şi dirijarea conştientă a influenţei fiecărui factor.

Iată cîteva exemple din activitatea desfăşurată în sem. I a.c. de unităţile industriale din subordinea Centralei sării şi nemetaliferelor Bucureşti la care s-au obţinut, pe ansamblu, următoarele realizări faţă de plan : producţia marfă vîndută şi încasată a fost depăşită cu 7,3%, iar beneficiile cu 20,9%, în condiţiile în care raportul beneficii + amortizare : beneficii a fost egal cu 2,95%. Situaţia pe ansamblul centralei este, după cum se vede, deosebit de favorabilă. Totuşi, la o analiză mai atentă se observă că beneficiul nu a crescut de 2,95 ori la fiecare procent de depăşire a planului de producţie (7,3% x 2,95 = 21,53%), ci numai de 2,86 ori (7,3% x 2,86 = 20,90%). Aceasta deoarece efectele pozitive ale utilizării fondurilor fixe (concretizate în beneficii suplimentare de peste 6 500 mii lei) au fost, în parte, reduse (şi anume cu 136 mii lei) în principal din cauza rezultatelor mai slabe obţinute de Combinatul minier Cluj, unde costurile de producţie la fier au fost depăşite, precum şi ca urmare a unor cheltuieli neproductive înregistrate la unităţile din cadrul centralei.

Un exemplu similar oferă şi Trustul petrolului Bolintin, unde producţia marfă vîndută şi încasată a fost depăşită (faţă de plan) cu 2,4%, iar beneficiile cu 9,0%, în condiţiile în care raportul beneficii + amortizare : beneficii a fost egal cu 4,23. Şi în acest caz utilizarea mai bună a fondurilor fixe a permis obţinerea unor beneficii suplimentare de peste 5 830 mii lei. Efectiv, însă, beneficiul realizat peste plan a fost mai mic din cauză că s-au efectuat unele cheltuieli neproductive.

Din aceste exemple rezultă în mod clar legătura indisolubilă dintre modul cum sînt utilizate fondurile fixe și rezultatele finale ale activității. În același timp, rezultă necesitatea asupra căreia a accentuat secretarul general al partidului nostru — ca oamenii muncii din fiecare unitate economică să utilizeze toate mijloacele financiare și materiale **în scopul de a obține maximum din ceea ce acestea pot să dea.** Ținînd seama de pondera hotărîtoare a fondurilor fixe în totalul fondurilor de producție, este de înțeles că modul în care acestea sînt utilizate influențează în cel mai înalt grad rezultatele finale ale activității.

Adevărul — potrivit căruia producțiile mai mici, în raport cu fondurile fixe, conduc la rentabilități mai reduse — este confirmat de rezultatele diferite pe care le obțin unitățile economice care produc și își valorifică producția în condiții de prețuri aproximativ egale. De exemplu, Trustul petrolului din Bolintin a obținut un volum al producției la 1 000 lei fonduri fixe superior trustului din Moinești ; concomitent cu aceasta și volumul beneficiilor la unitatea de fonduri fixe a fost mai mare. Exceptînd unele condiții diferite de zăcămînt și gradul diferit de uzură a fondurilor fixe, această situație este determinată și de unele rămîneri în urmă în utilizarea fondului de timp al mașinilor-unelte la Trustul petrolului Moinești, care au influențat negativ nivelul producției la 1 000 de lei fonduri fixe. Trustul respectiv n-a realizat gradul planificat de folosire a timpului calendaristic și nici al fondului de timp disponibil, din cauza unor reparații accidentale, timpi neproductivi, lipsă de forță de muncă etc.

ÎN CE PRIVEȘTE utilizarea fondurilor totale de producție, un loc aparte îl ocupă — ca importanță — **mijloacele circulante.** Deși au o pondere relativ redusă în totalul fondurilor de producție, viteza lor de rotație influențează sensibil atît volumul producției, cît și rentabilitatea.

De exemplu, dacă se compară situația a două întreprinderi, care avansează separat, într-un proces de producție similar, suma de 1 100 000 de lei, beneficiul fiind 380 000 de lei, constatăm că fiecare poate să realizeze anual un beneficiu și o rentabilitate diferite, în funcție de numărul de rotații pe care le realizează mijloacele circulante avansate, sau — cu alte cuvinte spus — de timpul în care se realizează un ciclu de producție. Dacă se realizează 9,54 rotații (viteza în zile fiind în acest caz 37) se poate obține un beneficiu de 3,6 milioane lei (380 000 de lei x 9,54) ; dacă se realizează numai 6,54 rotații (viteza în zile fiind — în acest caz — de 55) masa beneficiului anual se reduce la 2,5 milioane lei. Este evident că întreprinderile care obțin o accelerare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante față de sarcina planificată reușesc să obțină și beneficii peste plan raportate la 1 000 de lei fonduri de producție și au — ca urmare — o situație economică și financiară bună.

O importanță deosebită o are, pentru volumul beneficiilor și nivelul rentabilității, structura mijloacelor circulante utilizate pentru obținerea unui anumit nivel de producție. Dacă, de exemplu, stocurile de valori materiale și soldurile efective de cheltuieli, formate în cursul unei anumite perioade, au fost acoperite cu împrumuturi bancare într-o proporție mai mare decît prevederile planului (cazul stocurilor și soldurilor supranormative), beneficiul raportat la fondurile totale utilizate scade cu diferențele de dobîndă plătite de unități între creditele curente planificate (dobîndă 5%) și creditele restante (dobîndă 12%). În plus, atunci cînd beneficiul planificat, raportat la mijloacele circulante planificate, se situează sub procentul de 12%, întreprinderile care înregistrează credite restante nu obțin nici un beneficiu din utilizarea unor astfel de mijloace circulante împrumutate, ci, dimpotrivă, își diminuează beneficiile obținute din utilizarea mijloacelor circulante proprii, cu plata dobînzilor penalizatoare pentru credite restante.

Iată, de ce, evitarea utilizării de mijloace circulante peste prevederile planului influențează creșterea rentabilității producției. În acest scop se impun atît măsuri de utilizare mai bună a fondurilor fixe, cît și de raționalizare a aprovizionărilor și asigurare a desfacerii ritmice a producției. Or, în aceste domenii există încă importante rezerve. Aprovizionările cu materii prime și materiale peste necesarul perioadei de plan au făcut, de exemplu, ca organele bancare să respingă plata din credite a unui număr important de documente atît în anul 1976, cît și în perioada expirată din anul curent.

Cazurile de aprovizionări neraționale sînt încă frecvente și din cauza necorelării sarcinilor de plan între furnizori și beneficiari. Deși cu ocazia încheierii contractelor asemenea corelări sînt de regulă asigurate, pe parcurs modificările de plan în cazul uneia din părți nu mai sînt urmate și de adaptarea promptă a prevederilor din contracte. Practica arată că acest neajuns provine în principal din faptul că organul care decide asupra modificării sarcinilor de plan la o anumită unitate nu urmărește în toate cazurile și soluționarea problemelor de consecințe, în special a celor legate de situația stocurilor. Ținînd seama de urmările unor asemenea situații asupra indicatorilor de eficiență economică la nivelul întreprinderilor respective, cît și de efectele nefavorabile pe care le ocazionează, pe ansamblul economiei naționale, neutilizarea unor stocuri de valori materiale imobilizate, este necesar ca problemele legate de reglementarea stocurilor în cazul modificărilor de plan, să-și găsească rezolvarea concomitent cu deciziile care se iau pentru modificarea planurilor.

CELE CE PRECED nu epuizează nici pe departe aspectele legate de efectele utilizării fondurilor de producție asupra indicatorilor de eficiență economică. Asemenea aspecte se ridică începînd din momentul proiectării oricărui obiectiv de producție (cînd se prefigurează nivelul indicatorilor tehnico-economici) ; al execuției acestor obiective (perioadă în care o importantă deosebită o are respectarea tuturor prevederilor din proiecte privind execuția) și, bineînțeles, după intrarea în funcțiune (cînd indicatorii tehnico-economici aprobați trebuie realizați întocmai).

Toate aceste momente sînt hotărâtoare pentru obținerea unor nivele de producție și beneficii cît mai mari raportate la fondurile de producție ce se utilizează, iar căile și metodele în acest domeniu sînt practic inepuizabile. Esențialul constă în faptul ca aceste căi și metode să fie identificate și valorificate în funcție de specificul fiecărei unități economice, ținînd seama că de obținerea de producții și beneficii cît mai mari cu aceleași fonduri de producție depinde, în ultimă instanță, dezvoltarea noastră economică și creșterea nivelului de trai.

Nicolae SĂVOIU

ECONOMIE NAŢIONALA

Începînd de la 1 noiembrie

NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII BENEFICIAZĂ DE MAJORAREA RETRIBUŢIEI

CA O EXPRESIE a grijii permanente a partidului pentru creşterea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor, de la 1 noiembrie a.c. oamenii muncii din alte două ramuri de activitate — din industria chimică, a săpunurilor şi cosmeticelor, precum şi din cercetarea ştiinţifică, ingineria tehnologică, proiectare, activitatea de informatică (însumînd peste 350 000 de persoane) — vor beneficia de majorarea retribuţiilor. În acest fel, în cadrul etapei a I-a de majorare a retribuţiilor, începută la 1 iulie 1977, un număr total de circa 3,5 milioane de oameni ai muncii, din 12 ramuri de activitate, se bucură de creşterea veniturilor.

Industria chimică, cea mai dinamică ramură a industriei noastre, a devenit astăzi un sector de primă importanţă în ansamblul economiei naţionale. Purtătoare de progres tehnic, asigurînd valorificarea superioară a resurselor de materii prime ale ţării, promovarea creaţiei ştiinţifice proprii, această ramură va cunoaşte şi în actualul cincinal o dezvoltare susţinută, realizînd în 1980, împreună cu construcţiile de maşini, circa jumătate din producţia industrială a ţării.

Corespunzător contribuţiei majore aduse la dezvoltarea economică a ţării, **oamenii muncii din industria chimică, a săpunurilor şi cosmeticelor vor beneficia în etapa I-a de majorare, de creşterea retribuţiilor lor în medie cu 17,6%** (vezi şi tabelul nr. 1). Totodată, avînd în vedere necesitatea asigurării unei mai bune corelaţii între retribuţiile tarifare nete ale oamenilor muncii din diferitele ramuri ale economiei naţionale, coeficientul de ierarhizare a reţelei tarifare pentru retribuirea muncitorilor calificaţi din reţeaua chimie A a fost îmbunătăţit, retribuţia tarifară netă a acestora urmînd să sporească şi pe această cale.

În spiritul echităţii socialiste, şi la majorarea acestor retribuţii s-a urmărit materializarea şi a altor obiective ale politicii partidului în domeniul retribuirii muncii şi anume : creşteri procentuale mai mari de retribuţie pentru producătorii nemijlociţi ai bunurilor materiale ; stimularea creşterii permanente a pregătirii profesionale, reliefată de acordarea unor procente mai mari de creştere a retribuţiei muncitorilor calificaţi comparativ cu cei necalificaţi, pe de o parte, şi comparativ cu muncitorii cu nivele de calificare mai reduse, pe de altă parte; o mai bună corelare între retribuţiile muncitorilor calificaţi şi cele ale celorlalte categorii de personal, acordîndu-se celor dintîi creşteri procentuale mai mari etc. Trebuie arătat, totodată, că, avînd în vedere răspunderile şi sarcinile sporite ce revin maiştrilor în organizarea şi conducerea proceselor de producţie, creşte mai accentuat retribuţia acestora, prin acordarea în plus a unei clase.[1]

Tabelul nr. 1

Creşterea retribuţiei tarifare nete a unor categorii de oameni ai muncii din industria îngrăşămintelor (etapa I-a)

Meseria sau funcţia	Retribuţia tarifară netă		Sporul rezultat în urma majorării	
	Înainte de majorare (lei)	După majorare (lei)	Absolut (lei)	Relativ (%)
Operator chimist categ. 1 — bază	1319	1561	242	18,3
Operator chimist categ. 4 — treapta II	1622	1928	306	18,9
Operator chimist categ. 6 — treapta III	1954	2336	382	19,5
Maistru gradaţia 4	2179 (clasa 23)	2640 (clasa 24)	461	21,2
Inginer principal gradaţia 6 clasa 30	3000	3480	480	16

Tabelul nr. 2

Creşterea retribuţiei tarifare nete a unor categorii de oameni ai muncii dintr-o unitate de proiectare (etapa I-a)

Funcţia şi gradul profesional	Retribuţia tarifară netă		Sporul rezultat în urma majorării	
	Înainte de majorare (lei)	După majorare (lei)	Absolut (lei)	Relativ %
Desenator tehnic gradaţia 3, clasa 12	1521	1770	249	16,4
Tehnician proiectant gradaţia 3, clasa 16	1700	2020	320	18,8
Inginer proiectant gradaţia 4, clasa 26	2503	2895	392	15,7
Inginer proiectant principal gradul III, gradaţia 4, clasa 28	2744	3170	426	15,5

În cincinalul 1976—1980, cincinalul afirmării plenare a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, activitatea de **cercetare, proiectare, inginerie tehnologică, informatică** cunoaşte o dezvoltare fără precedent. Această activitate este orientată spre introducerea progresului tehnic în toate ramurile economiei naţionale şi vieţii sociale, înnoirea producţiei, a produselor şi tehnologiilor, reducerea consumului de energie, materii prime, materiale, creşterea productivităţii muncii etc. Dată fiind importanţa deosebită ce se acordă activităţii de cercetare ştiinţifică, inginerie tehnologică, proiectare, informatică, oamenii muncii din acest domeniu vor beneficia încă din etapa a I-a a majorării de o creştere medie a retribuţiei cu 16,3%. Cîteva date în legătură cu această majorare sînt redate în tabelul nr. 2, de unde rezultă că şi în cazul personalului de proiectare, în concordanţă cu principiile echităţii socialiste, procentele de majorare sînt diferenţiate pe funcţii, urmărindu-se atît o cointeresare materială corespunzătoare, potrivit specificului muncii depuse, cît şi asigurarea unei corelări judicioase între retribuţiile mari şi cele mici. Totodată, subinginerii din activitatea de proiectare beneficiază de majorarea suplimentară cu o clasă.

Retribuţiile nominale nete ale oamenilor muncii din industria chimică, a săpunurilor şi cosmeticelor, din cercetarea ştiinţifică, ingineria tehnologică, proiectare, informatică vor creşte nu numai prin majorarea retribuţiilor tarifare, ci şi prin promovarea în trepte şi gradaţii superioare, prin acordarea sporului de vechime şi a altor sporuri. Un rol esenţial în creşterea retribuţiilor personalului muncitor îl are aplicarea pe scară largă a acordului global.

Rodica EMANOIL
Institutul de economie socialistă

---

[1] Astfel, un maistru incadrat în prezent la gradaţia 4, clasa 23 (vezi tabelul nr. **1**), după majorare va beneficia de un spor de retribuţie de 461 lei, din care 120 lei îl va reprezneta sporul rezultat din acordarea unei clase, respectiv încadrarea lui în clasa 24. De aceeaşi prevedere beneficiază şi subinginerii.

CARNETUL CONSUMATORULUI

STUDIUL CERERII POPULAȚIEI ÎN PERFECȚIONAREA RELAȚIILOR INDUSTRIE-COMERȚ [I]

Masă rotundă organizată de „R.E.“ în colaborare cu Institutul de economia comerțului și turismului și ARONAR – Filiala București

PORNIND de la indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** care la Congresul Consiliilor oamenilor muncii, arăta că **„perfecționarea continuă a raporturilor între producție și cerere, a sistemului de contractare pentru piață este o problemă care nu poate fi lăsată la liberul arbitru al aparatului comercial, ci trebuie rezolvată prin consultarea largă și cu participarea directă a maselor de oameni ai muncii“**, Institutul de economia comerțului interior și turismului, împreună cu „Revista economică“ și AROMAR, filiala București, au organizat o masă rotundă la care s-au dezbătut modalitățile prin care cei doi factori interesați — producătorul și comerțul — se preocupă de cunoașterea cererii populației, de antrenarea consumatorilor, prin diverse modalități de investigare a opiniilor, în fundamentarea deciziilor privind producția și desfacerea bunurilor de consum.

■ Elementele unui sistem unitar de studiere a cererii pe toate treptele rețelei comerciale.

■ Ce arată o investigație privind metodele de studiere a cererii utilizate de întreprinderile comerciale ?

■ Poate fi nota de comandă a șefului de magazin un instrument eficient de influențare a producției ?

■ De ce nu se pot contracta cu un an înainte produsele de modă ?

■ Conlucrarea industrie-comerț în realizarea funcției educative a ofertei de bunuri de consum

Făcînd o trecere în revistă a realizărilor și neajunsurilor în domeniul studierii cererii, dr. **Aurel Veiner, șef de sector în cadrul Institutului de economia comerțului interior și turismului,** evidenția că în ultimii ani există din partea comerțului o permanentă preocupare pentru promovarea acelor metode și tehnici de studiere a cererii populației, care corespund condițiilor din țara noastră. Printre cele utilizate pot fi amintite : **corelarea globală (valorică)** a ofertei cu cererea, pe baza balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației (la nivel central și în profil teritorial — la județe) ; studierea, pe baza unor panele de magazine, a evoluției cererii (nesatisfăcute, în stagnare sau descreștere) ; studiul cererii populației, pe bază de **sondaje** statistice la domiciliu și în magazine, pentru conturarea pieței unor produse sau grupe de produse, studii de **prognoză** pentru fundamentarea planului vînzărilor cu amănuntul și a repartizării teritoriale a fondului de mărfuri.

În același timp, se constată o insuficientă preocupare pentru valorificarea sistematică a informațiilor pe care personalul magazinelor le obține în contactul nemijlocit cu consumatorii la formularea necesarelor de mărfuri, ca structură concretă, în cadrul acțiunilor de contractare industrie-comerț. Ridicarea nivelului general al eficienței acestei activități poate fi realizată prin integrarea într-un sistem informațional unitar, atotcuprinzător a diferitelor forme de procurare și valorificare a informațiilor.

Multe din neajunsurile semnalate pot fi eliminate prin funcționarea efectivă, în spiritul inițial stabilit, a unor instrumente de studiere a cererii cum sînt : registrul jurnal de zi al șefului de unitate, consiliile reprezentanților consumatorilor și cele ale șefilor de magazine (unități). Un mijloc direct de a exprima cererea consumatorilor, aflat la îndemîna fiecărui șef de unitate, o reprezintă nota de comandă. În utilizarea acestor căi de adaptare a fondului de marfă la cerințe, o experiență valoroasă dețin magazine ca BIG-Berceni sau „Venus“* din București.

Concentrarea informațiilor obținute în unitățile cu amănuntul se poate realiza prin organizarea unor panele de magazine — metodă utilizată, de altfel, curent de către institutul de economia comerțului interior și turismului. Spre exemplu, prin panelul de 800 de magazine din mediul urban s-au putut sesiza din timp unele evoluții ale cererii. Din păcate, nu se acordă încă în toate localitățile suficientă atenție furnizării datelor și nici utilizării operative a concluziilor cercetării în rezolvarea problemelor pe plan local.

Valorificarea datelor prelucrate mecanizat și automat, privind mișcarea mărfurilor în comerțul cu ridicata poate furniza informații pertinente, cu caracter de generalitate, asupra evoluției cererii. De altfel, primele experimente realizate de unele întreprinderi cu ridicata din București evidențiază valoarea deosebită a informațiilor privind mișcările de stocuri și orientarea pe sortimente a comenzilor, obținute în timp util.

Prof. dr. Alexandru Sobaru, de la Academia „Ștefan Gheorghiu“, a arătat în cuvîntul său că dacă la nivel macroeconomic dispunem de instrumentele necesare asigurării echilibrului producție / cerere, pe parcurs acest echilibru este afectat uneori datorită faptului că pe celelalte trepte organizatorice ale comerțului (direcții comerciale, întreprinderi, magazine) nu se regăsesc preocupări similare de fundamentare științifică.

Pornind de la aceste constatări, Comisia centrală de studiul cererii, care funcționează pe lîngă conducerea, Ministerului Comerțului Interior, elaborează în prezent un sistem unitar de cercetare, în care

---

***) În partea a II-a a dezbaterii această experiență va fi prezentată de însuși șeful magazinului „Venus“.**

pentru prima dată metodele de cercetare a pieței sînt stabilite distinct pentru diferitele trepte organizatorice ale comerțului, respectiv adecvate nivelului macroeconomic, nivelului întreprinderilor cu ridicata, direcțiilor județene, întreprinderilor cu amănuntul. Pentru fiecare nivel se prevede utilizarea a 4 categorii de metode, în funcție de obiectiv : 1) fundamentarea planului anual de dezvoltare a comerțului, 2) repartizarea fondului de mărfuri pe teritoriu ; 3) fundamentarea relațiilor industrie-comerț (contractări) ; 4) analiza realizării planului.

În procesul de elaborare a acestui sistem s-a făcut o trecere în revistă a metodelor folosite în prezent de diferite întreprinderi (din păcate — și semnificativ — au fost cazuri în care nu s-a putut consemna nimic din acest punct de vedere !). Ca probleme ce rămîn de rezolvat în perspectivă, trebuie amintite : pregătirea cadrelor, asigurarea mijloacelor de prelucrare a datelor, acumularea de experiență în utilizarea metodelor statistico-matematice și a tehnicii informatice.

Pe structura amintită, Comisia centrală pentru studiul cererii populației și-a propus să inițieze o serie de cercetări pe grupe mari de produse : textile-încălțăminte, alimentare, metalo-casnice, electrotehnice ș.a.

Remarcînd progresele evidente ce se vor putea înregistra în perfecționarea studierii cererii de mărfuri, tovarășul **Ion Nițu, șef de serviciu la Întreprinderea comercială de stat „Victoria"**, observă că în comerț (unități cu amănuntul) se înregistrează reacțiile consumatorilor la o structură a mărfurilor produsă deja de industrie, iar căile de intervenție ale întreprinderilor comerciale pentru adaptarea sortimentelor la cerere sînt, în cadrul actualei metodologii de contractare, încă prea limitate ; practic, baza întreprinderii cu ridicata trimite în continuare ceea ce s-a contractat.

Permanentizarea activității de studiere a cererii la toate nivelele activității comerciale trebuie, așadar, să fie însoțită de un cadru organizatoric-juridic elastic care să permită reglarea promptă a disfuncțiilor : pe de o parte lipsa unor sortimente, pe de alta acumularea unor stocuri etc.

În acest sens s-a relevat necesitatea ca la actualele răspunderi ale întreprinderilor comerciale privind : realizarea sarcinilor de plan la desfaceri, lichidarea stocurilor, etc, să se adauge și posibilitatea lor ca ele să ajusteze în cursul anului de plan, cel puțin parțial, cantitățile contractate pe sortimente. În acest fel, atunci cînd un produs nu este suficient solicitat el să nu se mai acumuleze în stocuri la comerț, iar cînd se vinde foarte bine, să se poată suplimenta comenzile.

Pe această cale ar putea fi scoși din pasivitate și acei producători care, după ce-și contractează marfa pe anul următor, nu se mai interesează ceea ce se întîmplă practic cu ea.

Vorbitorul a apreciat că s-a făcut încă puțin pentru formarea gustului consumatorilor, pentru influențarea modei în sensul orientărilor creației noastre proprii. Din această cauză, de cele mai multe ori influențele ce se resimt în modă — inclusiv la producătorii noștri — sînt ecou al unor curente de modă din străinătate. Atît industria, cît și comerțul pot face mai mult pe linia lansării unor noi produse originale, difuzînd prospecte, cataloage, în general material publicitar care să consilieze, de exemplu, tineretul asupra modului de a se îmbrăca, recomandînd produsele noi, dînd explicații și furnizînd motivații de cumpărare a unor articole de bun gust, realizate de producătorii noștri.

Demararea unor acțiuni promoționale relativ minore — cum sînt demonstrațiile practice, paradele de modă — s-a bucurat de o mare receptivitate din partea publicului, mai ales cînd acestea sînt însoțite de vînzarea produselor prezentate (sau cel puțin de primirea de comenzi). Dar, desigur, asemenea acțiuni nu pot fi realizate fără sprijinul industriei.

Tovarășa **Elena Tănăsescu, — director la magazinul „Bucur-Obor"** consideră că într-adevăr, în activitatea de marketing intern trebuie să se acorde mai multă atenție noilor produse.

În prezent, în magazin sînt organizate mai multe cercetări asupra unor produse pentru care s-a propus scoaterea din fabricație, ca necorespunzătoare. Faptul că producătorul nu și-a ameliorat sortimentul conform sugestiilor primite ilustrează o preocupare încă insuficientă a acestuia față de modul în care produsele sale corespund cerințelor consumatorilor. Aceste situații reflectă totodată o anumită rigiditate a relațiilor industrie—comerț, care îngreuiază adaptarea operativă la cerere. În cazul biscuiților, de exemplu, cu toate că s-au furnizat date concrete privind stagnarea vînzărilor la unele sortimente, livrările au crescut în continuare.

Constantin Angelescu directorul I.C.L. „Textila" — București a arătat, în acest context, că datorită unei delimitări încă insuficiente a responsabilităților în relațiile industrie—comerț, uneori se iau cu prea mare ușurință decizii asupra folosirii materiei prime și a capacităților de producție. Desigur, cu prilejul contractărilor o parte a necesarului se acoperă cu produse cert solicitate de populație. Însă rămîne și o parte care nu pot fi acoperite din produsele oferite. În asemenea cazuri ar fi, desigur, mai bine să se amîne contractarea, decît să se contracteze de la bun început produse greu vandabile, sub influența unor insistențe — nejustificate din punct de vedere economic — ale producătorilor.

Crearea unui balast de mărfuri cu mișcare lentă în gestiunea întreprinderii comerciale, pe lîngă faptul că influențează negativ calitatea indicatorilor de plan, blocînd fondurile întreprinderii comerciale, afectează însăși realizarea funcției sociale a comerțului, de aprovizionare a populației cu mărfuri în continuă înnoire. Și nu se poate spune că nu au existat și experiențe, soldate cu succese, în eliminarea acestor necorelări.

Astfel, în urmă cu zece ani au fost create magazinele „Select" și „Mătasea populară", unde fabricile omonime își prezentau produsele, culegeau sistematic informații, lansau produse noi.

Experiența magazinelor de prezentare a arătat necesitatea unei delimitări de principiu între studiul nevoilor populației și studiul gusturilor și preferințelor față de mărfurile de modă. Astfel, în magazinele amintite modelele noi de cravate se lansau cu luni de zile înainte de contractări, erau prezentate de însăși personalul fabricilor, uneori purtînd chiar articolele comercializate (bluze, jachete etc.). Șeful corpului de creație culegea sistematic opiniile asupra noilor modele lansate, sugestiile și propunerile, existînd în fapt o emulație pe linia înnoirii între cele două fabrici.

Rezultatele obținute îndreptățesc reluarea unor asemenea experimente reușite și extinderea lor.

Dezbatere consemnată de
Ioan GEORGESCU

INDUSTRIALIZARE — URBANIZARE: o relaţie de interferenţă cu efecte de amploare asupra dezvoltării

O ANALIZĂ a relaţiei industrializare-urbanizare, a intercondiţionărilor reciproce dintre aceste procese de mare amploare economico-socială presupune, după părerea noastră, şi o precizare a conţinutului termenilor respectivi.

Sferele de urban şi rural se delimitează, de pildă, de către unii autori în funcţie de **profilul** de ocupaţie al populaţiei localităţii în cauză ; mai precis, după ponderea populaţiei ocupate în ramuri neagricole. Dar activitatea din agricultură se transformă şi ea, în timp, şi tinde să devină o muncă similară industriei. Alţii definesc drept localităţi urbane pe cele care depăşesc un număr anumit de locuitori. Astfel, în Elveţia, Portugalia şi Spania orice localitate cu cel puţin 10 000 de locuitori se consideră urbană ; în Franţa şi Cehoslovacia însă această limită este de 2 000 de locuitori, iar în Irlanda chiar de 1 500. Într-un şir de ţări ca Norvegia, Anglia, Finlanda şi altele, se consideră localităţi urbane acelea care figurează pe o listă special întocmită în acest scop. Desigur, trecerea unei localităţi pe o asemenea listă a avut anumite temeiuri, dar ele sînt mai puţin explicitate. Din faptul că figurează pe listă, rezultă însă anumite consecinţe administrative sau de altă natură, ca de exemplu modul de finanţare a investiţiilor de dezvoltare a localităţii sau altele.

Iată deci cîteva definiţii ale mediului urban. Ele diferă sensibil una de alta, în diverse lucrări utilizîndu-se cînd o noţiune de „urban", cînd alta. Ceea ce ne interesează însă în contextul temei de faţă este mai puţin noţiunea de urban, şi mai mult cea de urbanizare, înţeleasă ca proces de dezvoltare a mediului urban, fenomen care constituie una din legităţile dezvoltării sociale contemporane.

Urbanizarea — legitate a progresului economico-social

PORNIND de la prevederile din **Programul partidului** referitoare la lichidarea diferenţelor esenţiale între oraş şi sat, putem, chiar trebuie să concepem procesul de urbanizare drept evoluţie spre acest obiectiv, dacă discutăm de ţara noastră. În ce direcţii se înscrie procesul de lichidare a acestor diferenţe, proces care concentrează însemnate eforturi ale statului nostru ?

În primul rînd, este vorba de **transformarea agriculturii într-o activitate similară industriei**, adică puternic mecanizată, poate chiar parţial automatizată, de mare productivitate, cu o diviziune avansată a muncii şi utilizînd în proporţii însemnate cadre calificate, culturile intensive şi producţia „industrializată" de păsări, ouă şi porcine constituind primii paşi în acest sens.

În al doilea rînd, **proprietatea de grup nu va mai diferi sensibil de proprietatea întregului popor**, începuturile în acest sens fiind făcute prin organizarea uniunilor intercooperatiste, prin investiţiile realizate de acestea.

În al treilea rînd, este vorba de **condiţiile de viaţă, care în mod normal vor trebui să evolueze aproximativ paralel cu condiţiile de muncă**, de unde rezultă nu numai un nivel de trai al viitorului „agricultor" similar cu cel al viitorului muncitor din industrie, dar şi un cadru construit similar, adică locuinţe şi servicii aferente, apropiate de confortul celor „urbane".

Înţelegînd, deci, prin actualul proces de urbanizare a României evoluţia spre lichidarea treptată a diferenţelor esenţiale dintre oraş şi sat putem preciza factorii activi ai acestui proces. Ei sînt industrializarea susţinută a ţării şi asigurarea astfel a condiţiilor pentru mecanizarea agriculturii. Este evident că, în urma acţiunii acestor factori, agricultura eliberează forţa de muncă, iar industria o absoarbe.

Ambii factori motori ai procesului de urbanizare, deci atît industrializarea ţării, cît şi mecanizarea agriculturii, se înscriu în procesul redistribuirii teritoriale a forţelor de producţie. Din forţele de producţie face parte însă şi forţa de muncă. Ca urmare este vorba şi de redistribuirea ei teritorială, de mişcări migratorii. În ce fel ? Reţeaua de localităţi moştenită de la vechiul regim era determinată de caracterul predominant al agriculturii de tip tradiţional în economia României. În consecinţă, marea majoritate a populaţiei (78,6% în 1930) trăia răsfirată în peste 13 000 de sate, în imediata apropiere a locului de muncă — pămîntul. Spre deosebire de o astfel de reţea de aşezări, industrializarea implică generalizarea organizării sociale a producţiei, cu o diviziune avansată a muncii, principii care se aplică şi în agricultura socialistă de înaltă productivitate. O astfel de organizare a producţiei este incompatibilă cu o reţea dispersată de localităţi, de tipul celei existente încă în România, necesitînd una concentrată, dar nu centralizată.

Acest proces de concentrare a populaţiei este dirijat în politica partidului în două direcţii principale. **Prima direcţie** o constituie creşterea oraşelor reflectată prin faptul că între ultimele două recensăminte (15. III. 1966 şi 5. I. 1977) populaţia urbană a României a crescut cu 40,1%, în timp ce populaţia totală a ţării a sporit cu numai 12,8% iar cea rurală s-a redus cu 4%. Caracterul dirijat al creşterii oraşelor apare cu claritate din analiza primelor date preliminare ale recensămîntului din 1977, comparativ cu cele din 1966. Astfel, populaţia Capitalei a sporit cu 32,2%, deci sub ritmul mediu de creştere a populaţiei urbane. În schimb următoarele 7 oraşe, ca mărime, au crescut în medie cu

56%, astfel încît decalajul de mărime între Capitală și „al doilea oraș“ s-a redus. Într-adevăr, în 1966, Capitala avea populația de 7,4 ori mai mare decît Clujul, iar în prezent depășește pe cea a Timișoarei — care a avansat pe locul al doilea — de 6,7 ori. Pe cînd în 1966 nici un oraș în afară de București nu avea 200 000 de locuitori, în prezent opt orașe (tot în afara Capitalei) au depășit această cifră, 5 din ele fiind chiar mai apropiate de 300 000 de locuitori, exclusiv populația comunelor subordonate. Astfel, disproporția dintre mărimea Capitalei și următoarele orașe tinde să dispară.

A doua direcție de manifestare a procesului actual de urbanizare a României o constituie regruparea unei părți a populației rurale, din sate spre centrele de comună, parte dintre acestea devenind centre urbane. Această direcție, indicată în cadrul **Programului partidului**, are o tendință recentă de a se accelera, în urma repartizării teritoriale, mai dispersate în actualul cincinal, a noilor investiții productive, în amplasarea cărora s-a avut mai mult în vedere criteriul eficienței sociale prin ridicarea mai rapidă a unor localități.

Astfel, dezvoltarea industriei contribuie la creșterea orașelor, la crearea de orașe noi, ea fiind factorul primordial, dintre cei doi factori motori amintiți ai procesului de urbanizare. Dar modul de acționare al dezvoltării industriale nu se limitează numai la regruparea teritorială a populației. Ea creează și premisele dezvoltării construcției de locuințe, a dotărilor social-culturale aferente acestora, a aprovizionării lor cu apă și curent electric, a încălzirii centrale. În consecință, industrializarea generează urbanizarea, dar nivelul de urbanizare este limitat de dezvoltarea industriei, de capacitatea ei de a livra cele necesare construirii și funcționării orașelor. Dezvoltarea industriei, creșterea rapidă a venitului național, au permis atingerea unor ritmuri impresionante ale evoluției construcțiilor de locuințe (vezi tabelul).

Dinamica numărului de locuințe construite

Cincinalul	mii locuințe construite din fondurile statului și cu sprijinul statului în credite și execuție
1951–1955	50
1956–1960	96
1961–1965	225
1966–1970	333
1971–1975	515
1976–1980	1005 (plan)

Dezvoltarea orașelor și creșterea industrială

DAR CORELAȚIA dintre industrializarea țării și procesul de urbanizare nu este așa de simplă și nu poate fi în nici un caz redusă la influențele primului asupra celui de-al doilea termen ; există și influențe inverse, semnalate de o serie de specialiști.

Astfel, D. Ancuța semnala în numărul 9/1970 al revistei „Probleme economice“ dificultățile de asigurare a muncii în trei schimburi pentru activitățile industriale cu o pondere mare de navetiști, concluzionînd că dezvoltarea construcției de locuințe poate depăși această piedică. Ceea ce înseamnă, de fapt, sporirea producției industriale prin investiții neproductive, mai reduse decît cele care ar fi necesare extinderii producției, asigurîndu-se în schimb o folosire mai intensivă a utilajelor.

În același an, la cel de-al VII-lea Congres Mondial de Sociologie, care a avut loc la Varna, cercetătorii sovietici A. Abhiezev și A. Kocetkov au arătat că în prezent urbanizarea devine o condiție necesară a dezvoltării producției materiale. Susținînd că „procesul crescînd de intelectualizare a muncii face evidentă necesitatea studierii influenței urbanizării asupra producției materiale și mai ales asupra ramurilor celor mai dezvoltate și mai complexe ale industriei, ceea ce determină, în mare măsură, rolul procesului de urbanizare în dezvoltarea socială“, ei au adus un nou punct de vedere în discuție. Sprijinindu-se pe o vastă documentare, studii cuprinzînd perioada 1937—1965, au constatat că „randamentul economic al producției industriale crește în măsura creșterii orașelor și depinde de nivelul de urbanizare a regiunilor. Cercetările speciale efectuate arată că **indicele de randament** (calculat ca productivitate a muncii în industrie, n.n.) al orașelor mari (100—500 mii de locuitori), față de cel al orașelor mici și mijlocii (pînă la 100 mii de locuitori) este de ordinul 105, iar cel al orașelor mai mari (peste 500 mii de locuitori) este de 170“. Explicația acestui efect neașteptat o găsesc în nivelul cultural mai ridicat al muncitorului din orașul mare, în oferta mai mare de posibilități de ridicare a nivelului profesional, de asimilare a valorilor culturale superioare etc.

Desigur, acest punct de vedere poate fi discutat în ceea ce privește caracterul lui de valabilitate generală, avîndu-se în vedere scara deosebită, amploarea la care se desfășoară fenomenele în U.R.S.S., distanțele mari existente acolo sau alți factori specifici. Însă, după scurt timp, un studiu efectuat pe cele cincisprezece orașe principale ale Elveției, publicat în anul 1973 (vezi „Informationen zur Orts-, Regional-und Landesplanung“ nr. 28) a ajuns la concluzii similare. Acesta relevă că pentru o țară mică, în care munca industrială la domiciliu are o veche tradiție, raportul dintre numărul locurilor de muncă și produsul intern brut pe loc de muncă pare a fi optim la orașele ce pot asigura între 300 mii și 600 mii de locuri de muncă.

Astfel, s-ar putea ca teza amintită, lansată de cercetătorii sovietici, să merite o atenție mai mare cu atît mai mult cu cît și unele cercetări recente românești evidențiază influența multilaterală asupra dezvoltării a unuia din aspectele însemnate ale urbanizării, și anume îmbunătățirea condițiilor de locuit. Într-adevăr, s-a constatat efectul pozitiv al îmbunătățirii condițiilor de locuit atît asupra stării de sănătate a populației, cît și asupra rezultatelor obținute în școală de copii. Evident, ambele aceste aspecte au influențe — imediate, sau mai tîrzii — asupra producției. Dar însăși efectul nemijlocit asupra randamentului în muncă este pus în evidență, acesta fiind cauzat de îmbunătățirea condițiilor de odihnă acasă, a celor de refacere a capacității de muncă, de îmbunătățirea posibilităților de studiu la domiciliu, a celor de perfecționare a pregătirii profesionale ș.a.

Iată, deci, că procesul de urbanizare, de dezvoltare a construcției de locuințe nu este numai determinat de dezvoltarea industrială ; el are, la rîndul său, efecte asupra creșterii producției industriale, constituind, după cum se știe, și un factor important al creșterii nivelului de trai. În acest sens trebuie să înțelegem indicațiile secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** de a acorda o importanță deosebită realizării investițiilor de construcții de locuințe.

dr. arh. Gh. SEBESTYÉN

CITITORII AU CUVÎNTUL

„Fantomele superficialității“

URMĂRESC cu regularitate „Revista economică" și, după părerea mea, cred că ea contribuie substanțial la formarea opiniei economice. Tocmai aprecierea pe care o am pentru revistă m-a determinat să vă scriu pentru a mă clarifica eu, ca și mulți alți economiști, asupra modului în care trebuie înțeleasă nota intitulată „Fantomele marketingului", apărută în nr. 31, pag. 23.

După părerea mea, nota menționată atrăgea atenția asupra necesității creșterii exigenței în utilizarea tehnicilor de marketing, astfel incît să se elimine concluziile pripite, insuficient fondate. Acest lucru nu trebuie să conducă la concluzia că trebuie negat rolul marketingului.

În cadrul comerțului interior, unde lucrez de peste două decenii, am promovat cu fermitate utilizarea tehnicilor de marketing pentru fundamentarea mai temeinică a unor decizii de mare importanță pentru creșterea eficienței și funcționalității sociale a activității comerciale. Ne străduim să extindem fundamentarea prin marketing, în profil teritorial (județ) și la întreprinderi, a planificării necesarului de mărfuri ca volum și structură, să optimizăm stocurile în comerț și să perfecționăm contractările cu industria, luînd ca bază cerințele populației.

La nivelul Ministerului Comerțului Interior funcționează o Comisie pentru studiul cererii de mărfuri care promovează extinderea utilizării tehnicilor de marketing pe toate verigile aparatului comercial, antrenînd consiliile reprezentanților consumatorilor, recent create. De asemenea, urmărim utilizarea în mai mare măsură a studiilor de marketing în amplasarea și profilarea rețelei comerciale, în stabilirea sortimentelor de produse care se desfac în diferite tipuri de unități, în stabilirea distanței optime a unităților comerciale față de domiciliul cumpărătorilor, preocupări a căror corolar este eficiența economică și socială sporită a comerțului. În acest context de preocupări sistematice, necesare, cred că trebuie militat pentru înțelegerea rolului marketingului ca instrument al eficienței.

De aceea, propun ca în coloanele revistei să se prezinte în mai largă măsură legătura marketing-decizii economice concrete, luîndu-se o poziție fermă față de superficialitatea unor interpretări și rezerve neîntemeiate.

Gheorghe TEODORAȘCU
Consiliul pentru coordonarea
și îndrumarea activității
de aprovizionare și prestare
de servicii către populație,
prof. asociat la Academia
„Ștefan Gheorghiu“

Aprovizionare

ÎN ARTICOLUL „O formă perfecționată de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor", publicat în numărul 40 al „R.E.", sînt prezentate avantajele pe care le oferă înființarea de gestiuni ale bazelor județene de aprovizionare, chiar în incinta întreprinderilor pe care le deservesc. Noutatea metodei constă în modul cum se face fuziunea între consumator și baza de aprovizionare, pentru perfecționarea sistemului. În acest sens, se simte nevoia unor precizări suplimentare. De pildă, de ce baza nu a preluat aprovizionarea integrală — și a lăsat în sarcina I.M.F. Sinaia „aprovizionarea și depozitarea materialelor de mai mică importanță" ? În ce măsură personalul bazei — inclusiv cel preluat de la beneficiar — participă la calcularea și fundamentarea necesarului întreprinderii consumatoare ? În ce constă avantajul recurgerii la stocurile de intervenție „în caz de nevoie", în noua formă, cînd știut este că destinația acestora este tocmai pentru nevoi urgente, indiferent unde este gestiunea bazei ?

Cum stimulează baza „folosirea intensivă și oportună a înlocuitorilor" ? Cum controlează ea respectarea normelor de consum : în cazul cînd beneficiarul le depășește, se întrerupe livrarea ? Prin ce este avantajată redistribuirea operativă a stocurilor față de vechea formă organizatorică și cînd se face această operație în noua structură ? Dacă s-au păstrat numărul de personal și toate contractele anterioare, de unde rezultă avantajele economice arătate — pentru ambele unități — și cum sporește așa de mult viteza de rotație a mijloacelor circulante ? Ce avantaje au rezultat concret la Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești și la Combinatul chimic Valea Călugărească, unde s-au înființat asemenea gestiuni"? Consider că, după clarificarea acestor probleme, se va putea trage o concluzie mai elocventă asupra avantajelor noii forme organizatorice, ca și asupra posibilităților de îmbunătățire în continuare a acesteia.

Sînt de acord cu propunerea tovarășului Eugen Istrătescu, exprimată în nota intitulată „Accelerare" apărută în același număr al revistei, de a se analiza amănunțit această problemă la una din marile unități din economie, pe baza căreia să se tragă concluzii.

Cornel SUCIU
București

Evaluare

MATERIALUL publicat în nr. 30 al R.E. sub titlul : „Amplă mobilizare pentru creșterea productivității" a făcut obiectul unei analize comune întreprinsă de Centrala industrială și Întreprinderea metalurgică din Bacău.

În ceea ce privește repartizarea necorespunzătoare a unor specialisti, s-a hotărît revizuirea pe întreaga centrală a structurii cadrelor tehnice și economice, pe specialități, în scopul unei repartizări judicioase între întreprinderile centralei. În același sens s-a hotărît ca repartizarea noilor stagiari să fie făcută ținînd seama de profilul unităților și deficitul în specialitățile necesare. În legătură cu problema tipizării produselor și perfecționării cooperării dintre bazele de aprovizionare și întreprindere, s-au întocmit o serie de studii — la institutele de proiectare, la Direcția tehnică a ministerului coordonator și la întreprindere — a căror aplicare să ducă la intensificarea acțiunii de tipizare ; totodată, au fost elaborate propuneri privind îmbunătățirea standardelor actuale.

Referitor la evaluarea capacităților de producție, este în curs acțiunea de actualizare a studiilor tehnico-economice în condițiile structurii programului de fabricație pentru anul următor. Problema urmăririi producției de armături în tone a suscitat numeroase discuții, pînă la nivelul Comitetului de Stat al Planificării, subliniindu-se necesitatea utilizării altor unități de măsură, care să constituie un element mobilizator în continua reproiectare a produselor, reducerea consumului de materiale și îmbunătățirea caracteristicilor tehnice și calitative. De asemenea, centrala industrială are în programul său de lucru acțiunea de echivalare prin tonă convențională și volum de muncă a producției planificate de armături industriale.

ing. N. VULCAN
director general
Centrala industrială de utilaj
tehnologic chimic, petrolier
și minier

ECOURI

Păduri periurbane

REFERINDU-NE la nota cu titlul de mai sus apărută în numărul 32 al R.E. vă comunicăm că, în conformitate cu instrucțiunile în vigoare, pădurile situate în jurul localităților urbane, au funcții speciale de protecție cu rol de agrement.

Potrivit prevederilor din „Programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioala 1976–2010", este în curs de elaborare un proiect de act normativ cu privire la zonarea funcțională a pădurilor care să aibă prevederi corespunzătoare cerințelor actuale și de perspectivă ale societății față de pădure. În acest act normativ se va acorda o importanță deosebită pădurilor cu funcție sanitar-recreativă, a căror pondere și suprafață va crește în viitor în concordanță cu procesul de urbanizare și de dezvoltare economico-socală a orașelor și municipiilor.

Gospodărirea pădurilor cu funcție sanitar-recreativ se va face astfel incît acestea să-și exercite în cele mai bune condiții rolul de protecție atribuit. Pentru ca populația urbană să poată beneficia de calitățile recreative ale pădurilor de protecție, se impune ca organele consiliilor populare orășenești și municipale să execute și să întrețină dotările necesare, ca de exemplu : drumuri, alei, terenuri de parcare, terenuri de sport, adăposturi împotriva intemperiilor etc.

ing. Alexandru BALȘOIU
inspector de stat șef adjunct
în Ministerul Economiei Forestiere
și Materialelor de Construcții

Asistență tehnică

PROPUNEREA de înființare a unei unități specializate în București, făcută în nota din nr. 35 al R. E. în scopul asistenței tehnice pentru produsele ce se află în exploatare a fost însușită de unitatea noastră. S-au făcut intervenții la forul tutelar, Centrala industrială de motoare și materiale electroizolante, pentru aprobarea de rigoare. Vom urmări în continuare această problemă pentru soluționarea ei favorabilă, în raport cu dorința beneficiarilor noștri.

ing. Ștefan PUȘCAȘU
director,
Întreprinderea „Acumulatorul“
București

OBIECTIVELE ȘI REZULTATELE ECONOMICE – CUNOSCUTE PÎNĂ LA NIVELUL CONDUCĂTORILOR DIRECȚI AI PROCESULUI DE PRODUCȚIE

Sistem informatic pentru conducerea prin costuri a întreprinderii industriale

URMĂRIREA COSTURILOR, a producției nete și a tuturor celorlalți indicatori pînă la nivel de secție și atelier satisface o cerință de bază a conducerii economice — și anume, cunoașterea elementelor de eficiență economică de către cei ce conduc nemijlocit procesul de producție (maistru, șef de atelier, șef de secție).

ÎNTRUCÎT operațiile de planificare a producției nete și a costurilor sînt deosebit de greoaie, cu un foarte mare volum de muncă, în practica actuală nu este posibilă o evaluare anticipată a acestora, pentru luna și chiar trimestrul următor de plan. Cu alte cuvinte: dacă la lansarea planului operativ de producție se știe exact cîtă producție globală și marfă va rezulta, nu se poate aprecia decît foarte aproximativ care vor fi producția netă, beneficiul, costurile totale, costurile materiale și alte elemente ale producției nete.

În scopul realizării conducerii prin costuri a întreprinderii [1] — concept de conducere predictiv — în vederea maximizării (depășirii) producției nete și economisirii resurselor materiale prin minimizarea (reducerea) costurilor materiale, apare ca necesară **utilizarea prelucrării automate a datelor** (P.A.D.), care face posibile:

- **planificarea operativă a costurilor și a producției nete cel puțin lunar,** odată cu definitivarea programului de producție, pentru a se putea vedea în ce măsură acesta răspunde la realizarea producției nete planificate;
- **eliminarea lipsei de operativitate** a situației actuale, cînd producția netă poate fi cunoscută (prin metoda indirectă) abia după întocmirea balanței analitice, respectiv la 17—18 ale lunii următoare;
- **eliberarea cadrelor cu pregătire medie și superioară de o muncă de rutină, în vederea concentrării lor asupra activităților de concepție,** asupra găsirii unor soluții tehnico-economice de economisire a resurselor.

La Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța se află în exploatare un sistem informatic al conducerii prin costuri, proiectat și implementat în colaborare cu Centrul teritorial de calcul electronic Constanța, folosind calculatorul Felix C-256 al C.T.C.E. și stația de calcul a întreprinderii.

PRIN IMPLEMENTAREA aplicației **„planificarea costurilor și a producției nete“**, la 25 ale lunii anterioare — odată cu lansarea planului operativ de producție pe luna următoare — se pot lansa și planul producției nete, precum și cel al costurilor. Cunoscînd mărimea producției marfă, consumurile specifice și structura producției, se poate simula care va fi producția netă aferentă și în funcție de aceasta se va trece, fie la modificarea structurii de producție, fie la luarea altor măsuri.

Aplicația are în vedere indicatori cum sînt: planul de producție, norma de consum, reparații, planul de muncă și retribuirea muncii — pe baza cărora se planifică:

- **total costuri în producția globală;**
- **producția marfă în prețuri de producție;**
- **costurile de producție, pe elemente primare și articole de calculație;**
- **costurile pe produse:**
- **costurile pe ateliere și secții de producție.**

La calculul producției nete se utilizează atît **metoda indirectă** (PN = PG — suma costurilor materiale), pe baza căreia se pune în evidență structura tuturor costurilor materiale, cît și **metoda directă** (PN = suma cheltuielilor cu munca vie + venit net), pe baza căreia se pun în evidență elementele componente ale producției nete.

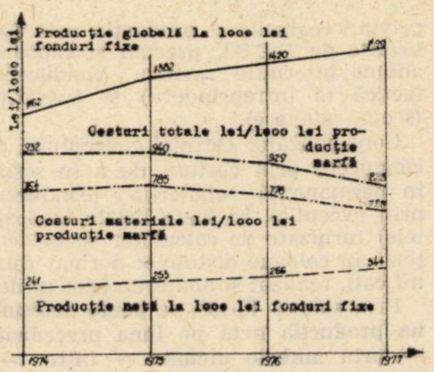

Evoluția unor indicatori ai activității economice la I.C.H. Palas-Constanța, în urma introducerii sistemului informatic prezentat

În cel mult două zile se furnizează liste (previziuni) gata calculate, în funcție de structura planificată a producției fizice lunare, trimestriale sau anuale. Se pot realiza simulări care să indice cîtă producție netă și costuri (pe total întreprindere, secție, atelier, produse) vor rezulta din planul de producție al perioadei următoare (lună, trimestru, an), astfel încît să se poată lua decizii în vederea realizării și depășirii producției nete și micșorării costurilor materiale, fie prin îmbunătățirea structurii producției fizice, fie prin reducerea unor consumuri specifice, a unor elemente de costuri materiale etc., după care se poate face o altă simulare. Se poate afirma că, **prin rezolvarea planificării operative pe calculator a costurilor, inclusiv pînă la producția netă, realizarea acesteia este și efectiv condusă în mod predictiv, prin conducerea prin costuri a întreprinderii.**

NECESITĂȚII unui control prin care rezultatele să fie comparate cu parametrii prestabiliți îi răspunde aplicația **„urmărirea realizării costurilor și a producției nete“.**

Aceasta respectă spiritul metodelor de calculație a costurilor, incluse în normele de bază pentru planificarea și evidența costurilor producției industriale, dar ține seama și de posibilitatea folosirii unor metode moderne de calculație. Prin separarea costurilor generale în fixe și variabile, se poate utiliza metoda de calculație direct-costing și normativă. Gruparea elementelor pe articole de calculație și elemente primare este astfel realizată încît să poată furniza toate datele privind costurile, producția netă, globală și marfă pe total întreprindere, secții și ateliere de producție.

În funcție de informațiile existente în banca de date, determinarea producției nete se poate face prin ambele metode de calcul, furnizîndu-se organelor de decizie — lunar sau de cîte ori este nevoie — producția globală, marfă și netă, elemente ale compoziției producției nete (beneficiu, cheltuieli de muncă vie etc.), costuri totale, costuri materiale, consumuri specifice, costuri pro produs etc. Cele 46 de rapoarte — de obiective și de excepție — se înscriu într-o gamă largă, de la situații operative sau de analiză economică pînă la dările de seamă statistice complete privind costurile și producția netă (solicitate de D.C.S.), precum și rapoarte anume întocmite pentru conducerea tactică (a întreprinderii) și operativă (secții, ateliere).

---

[1] „Conducerea prin costuri — instrument de economisire a resurselor, materiale“, Revista economică, nr. 37/1977.

Corespunzător cerinței conceptului de conducere prin costuri, de a se sesiza în permanență abaterile (conducere prin excepție), în toate listele (rapoartele) furnizate de calculator se evidențiază în coloane distincte: normat (planificat), realizat și abaterile (excepțiile).

Prin soluția P.A.D. **se poate determina producția netă pe luna precedentă — prin ambele metode — între 7—9 ale lunii, față de 20 ale lunii prin metodele clasice.** În acest fel, **odată cu controlul fondului de retribuție, se poate prezenta la bancă și producția netă realizată.**

Dată fiind bogăția informațiilor prezentate la nivelul întreprinderii, secțiilor și atelierelor de producție, se coboară analiza economică acolo unde se produce fenomenul economic, modificînd concepția cadrelor de conducere — în sensul de a urmări realizarea producției cu costuri minime — și ajutîndu-le în luarea deciziilor, în motivarea acțiunilor întreprinse.

REALIZAREA sistemului informatic a fost posibilă prin proiectarea și implementarea următoarelor aplicații, în ordinea abordării lor: 1) GESTOC (GEMAT) — **gestiunea materialelor**; 2) **urmărirea aprovizionării producției**; 3) **urmărirea desfacerii producției**; 4) **optimizarea planului de producție**; 5) **programarea și urmărirea producției**; 6) MFIX — **evidența, urmărirea și contabilizarea mijloacelor fixe și a amortizărilor**; 7) diverse aplicații pe stația de calcul a întreprinderii (dotată cu calculatoare de tipul F.C.-15, F.C.-30) privind îndeosebi **contabilitatea valorilor materiale**, precum și alte mici aplicații; 8) PERSOREM — **forța de muncă și consumul de manoperă**; 9) **planificarea costurilor materiale și totale** în vederea maximizării producției nete; 10) **urmărirea costurilor materiale și totale**, în vederea maximizării producției nete.

Ultima dintre acestea a putut fi realizată numai după trecerea pe calculator a tuturor celorlalte aplicații anterioare, ce furnizează elemente ale costurilor și producției nete (consumuri specifice, retribuție, fonduri fixe, producția, aprovizionarea, desfacerea etc.).

Aplicația de urmărire a costurilor

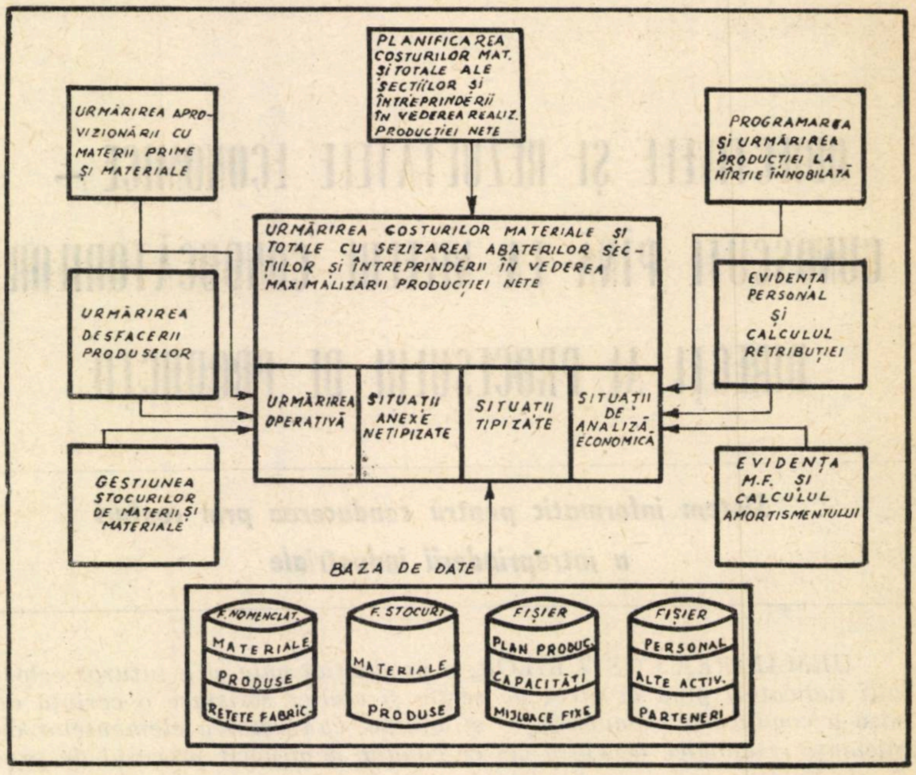
PLANIFICAREA COSTURILOR MAT. ȘI TOTALE ALE SECȚIILOR ȘI ÎNTREPRINDERII ÎN VEDEREA REALIZ. PRODUCȚIEI NETE
URMĂRIREA APROVIZIONĂRII CU MATERII PRIME ȘI MATERIALE
PROGRAMAREA ȘI URMĂRIREA PRODUCȚIEI LA HÎRTIE ÎNNOBILATĂ
URMĂRIREA COSTURILOR MATERIALE ȘI TOTALE CU SEZIZAREA ABATERILOR SECȚIILOR ȘI ÎNTREPRINDERII ÎN VEDEREA MAXIMALIZĂRII PRODUCȚIEI NETE
URMĂRIREA DESFACERII PRODUSELOR
EVIDENȚA PERSONAL ȘI CALCULUL RETRIBUȚIEI
URMĂRIREA OPERATIVĂ
SITUAȚII ANEXE NETIPIZATE
SITUAȚII TIPIZATE
SITUAȚII DE ANALIZĂ ECONOMICĂ
GESTIUNEA STOCURILOR DE MATERII ȘI MATERIALE
EVIDENȚA M.F. ȘI CALCULUL AMORTISMENTULUI
BAZA DE DATE
F. NOMENCLAT.
MATERIALE
PRODUSE
REȚETE FABRIC.
F. STOCURI
MATERIALE
PRODUSE
FIȘIER
PLAN PRODUC.
CAPACITĂȚI
MIJLOACE FIXE
FIȘIER
PERSONAL
ALTE ACTIV.
PARTENERI

Legătura aplicației de urmărire a realizării costurilor și a producției nete cu celelalte aplicații.

Ionel DUMBRAVĂ
Constanța

(Continuare în pag. 24)

LISTE FURNIZATE DE APLICAȚIA „PLANIFICAREA COSTURILOR ȘI A PRODUCȚIEI NETE"

(exemplificări din totalul de 29 de liste)

- Planul costului producției industriale (anual, trimestrial, lunar).
- Planul cheltuielilor comune cu munca vie și materiale pe secțiile de bază (anual, trimestrial, lunar).
- Planul cheltuielilor generale cu munca vie și materiale pe întreprindere (anual, trimestrial,lunar).
- Planul costului unitar al producției, pe produse (anual, trimestrial, lunar).
- Nivelul cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă (anual, trimestrial, lunar).
- Planul producției nete și al indicatorilor costurilor materiale de producție (lunar — respectiv trimestrial — și cumulat de la începutul anului).
- Consumuri planificate de materiale normate directe, pe ateliere și total întreprindere, cantitativ și valoric.
- Cheltuieli planificate de transport-aprovizionare pe materiale, ateliere și întreprindere, valoric.
- Situația deșeurilor normate recuperabile pe produse, ateliere și întreprindere, cantitativ și valoric.
- Retribuția planificată pe activități de bază, produse, ateliere, activități auxiliare și C.A.S.
- Fondul de tehnică nouă planificată pe sortimente, ateliere și întreprindere.
- Amortizări planificate pe secții, ateliere, activități auxiliare și total întreprindere.
- Producția marfă planificată (respectiv programată) pe sortimente, ateliere și total întreprindere, pe elemente de cheltuieli și articole de calculație, în preț de cost și de vînzare planificat, cantitativ și valoric.
- Influența : a) schimbării structurii producției, b) schimbării consumurilor specifice planificate, c) schimbării prețurilor de achiziție a materialelor, d) schimbării prețului de vînzare planificat, asupra producției (planificate, programate, efective) pe sortimente, ateliere, întreprindere.
- Producția marfă planificată, în ordinea descrescîndă a valorii costurilor.
- Rentabilitatea planificată a producției programate pe sortimente, ateliere, întreprindere.

LISTE (RAPOARTE) FURNIZATE DE APLICAȚIA „URMĂRIREA REALIZĂRII COSTURILOR ȘI A PRODUCȚIEI NETE"

(exemplificări din totalul de 46 de liste).

Pentru director : ● abaterile producției nete determinate prin metoda indirectă și directă ; ● abateri unitare și totale la principalii indicatori ; ● abaterile costurilor fixe și variabile pe ateliere și întreprindere.

Pentru director adjunct tehnic (inginer-șef) : ● abaterile consumurilor și costurilor efective la materii prime și materiale pe sortimente, ateliere, întreprindere ; ● abaterile consumurilor și costurilor la utilități tehnologice pe ateliere și întreprindere.

Pentru director adjunct comercial : ● abaterile consumurilor și costurilor efective la materii prime și materiale pe sortimente, ateliere și întreprindere ; ● abaterile costurilor de transport-aprovizionare ; ● abaterile costurilor de desfacere.

Pentru șefii de secții (ateliere) : ● abaterile consumurilor și costurilor efective la materii prime și materiale pe sortimente și ateliere ; ● situația comparativă a costurilor de secție și a abaterilor la producția fabricată, pe sortimente și ateliere ; ● abaterile consumurilor și costurilor la utilități tehnologice, pe sortimente și ateliere ; ● abaterile consumurilor specifice efective față de cele normate ; ● cheltuieli de transport-aprovizionare pe materiale, ateliere, întreprindere ; ● situația deșeurilor recuperabile ; ● costurile aferente producției finite și neterminate pe sortimente, ateliere, întreprindere (lunar) ; ● economii de materiale normate la producția fabricată ; ● costul efectiv, pe elemente, al producției marfă și globale ; ● cheltuieli comune ale secției ; ● costul unitar al produsului pe articole de calculație ; ● situația producției nete prin metoda indirectă (evidențiindu-se : total costuri materiale pentru producția globală ; diferența dintre soldul de la începutul și sfîrșitul perioadei la producția globală și costurile materiale) și prin metoda directă (evidențiindu-se : beneficiu, impozit pe circulația mărfurilor, costuri cu munca vie pe elemente componente).

Mic dicţionar economic

RELAŢIILE DE PRODUCŢIE

UN ADEVĂR FUNDAMENTAL al economiei politice marxist-leniniste arată că producţia de bunuri materiale constituie temelia existenţei societăţii. O societate care ar înceta să producă, ar înceta să existe. În decursul istoriei omenirii, producţia de bunuri materiale privită la scara societăţii, adică producţia socială, nu s-a desfăşurat însă în acelaşi fel. S-au succedat mai multe moduri de producţie socială : modul de producţie al comunei primitive, modul de producţie sclavagist, modul de producţie feudal, modul de producţie capitalist şi modul de producţie socialist. Modul de producţie, care reprezintă producţia socială pe o anumită treaptă istorică de dezvoltare, are două laturi fundamentale : a) raporturile oamenilor cu natura, în vederea producerii bunurilor necesare traiului — latură care îşi găseşte expresia esenţială în forţele de producţie ale societăţii; b) **raporturile dintre oameni, constituite cu prilejul producerii bunurilor respective, adică relaţiile de producţie ale societăţii,** baza economică a acesteia.

Între forţele de producţie şi relaţiile de producţie există o legătură strînsă. Pe de o parte, forţele de producţie nu pot deveni „forţe reale“ decît în cadrul unor relaţii de producţie iar, pe de altă parte, relaţiile de producţie nu devin „relaţii reale“ decît punînd în mişcare anumite forţe de producţie. Legătura strînsă între forţele de producţie şi relaţiile de producţie se mai evidenţiază şi prin faptul că relaţiile de producţie trebuie, în ultimă instanţă, **să corespundă caracterului şi nivelului forţelor de producţie.** De exemplu, cînd societatea dispunea de unelte de muncă simple, care puteau fi folosite de oameni în mod individual, izolat, acestor forţe de producţie le puteau corespunde relaţii de producţie cu caracter privat. În condiţiile, însă, ale societăţii contemporane, cînd există, ca fenomen majoritar, unelte de muncă complexe, care nu pot fi folosite decît de mari colective de oameni, în comun, forţelor de producţie nu le pot corespunde decît relaţii de producţie cu caracter obştesc.

Producţia socială are patru sfere (momente, faze) : producţia, repartiţia, schimbul şi consumul. Corespunzător acestor sfere distingem următoarele componente ale sistemului relaţiilor de producţie : a) relaţiile din sfera producţiei ; b) relaţiile din sfera repartiţiei ; c) relaţiile din sfera schimbului şi d) relaţiile din sfera consumului.

Desigur, toate relaţiile de producţie sînt, înainte de toate, relaţii sociale, între clase sociale, între colective sociale, între inşi sociali, constituite în cadrul producţiei sociale. **Esenţa sistemului relaţiilor de producţie o constituie proprietatea.** Fiecare componentă a sistemului relaţiilor de producţie nu este, dealtfel, decît o formă de manifestare a proprietăţii.

Distingem în decursul istoriei omenirii relaţii de producţie ale comunei primitive, relaţii de producţie sclavagiste, relaţii de producţie feudale, relaţii de producţie capitaliste şi relaţii de producţie socialiste.

Constituirea proprietăţii şi, totodată, a componentelor sistemului relaţiilor de producţie necesită ca premise, pe orice treaptă de dezvoltare istorică : a) **populaţia,** mai precis o anumită comunitate umană — trib, gintă, obşte, popor, naţiune, ş.a., b) **natura,** în primul rînd pămîntul, ca furnizor de mijloace de producţie şi loc de aşezare al comunităţii umane. Privită din unghiul comunităţii umane în general, proprietatea se manifestă azi ca proprietate naţională. Iar această proprietate naţională nu mai poate fi concepută fără stăpînirea deplină de către naţiuni, a bogăţiilor lor naturale, a tuturor bogăţiilor lor. Acesta este cadrul în care trebuie să se manifeste relaţiile economice internaţionale.

Oprindu-ne asupra **relaţiilor de producţie socialiste** se poate arăta că fiecare din componentele acestor relaţii conţin atît elemente generale cît şi trăsături proprii determinate de esenţa lor — proprietatea socialistă.

a)**Relaţiile din sfera producţiei** sînt relaţiile sociale dintre oamenii muncii referitoare la unirea forţei de muncă şi mijloacelor de producţie în vederea producerii anumitor bunuri materiale şi servicii. În sfera producţiei, în principal, oamenii muncii se afirmă ca proprietari obşteşti asupra mijloacelor de producţie şi, în general, asupra tuturor factorilor de producţie. Tot în această sferă a producţiei sociale, oamenii muncii se afirmă ca proprietari obşteşti asupra produselor muncii, adică asupra rezultatelor proceselor de muncă : bunuri materiale şi servicii. **Prin urmare, esenţa relaţiilor de producţie socialiste — proprietatea socialistă — se afirmă, în primul rînd, în sfera producţiei, ca proprietate obştească asupra mijloacelor de producţie şi asupra produselor muncii.**

Corespunzător căilor de constituire, respectiv, naţionalizarea socialistă a principalelor mijloace de producţie şi cooperativizarea socialistă a micii producţii de mărfuri (din agricultură şi meşteşuguri) şi, îndeosebi, gradului inţial de socializare a mijloacelor de producţie — proprietatea socialistă îmbracă două forme : proprietatea socialistă de stat şi proprietatea socialistă cooperatistă. Ele au o esenţă unică — socialistă. Programul partidului relevă că proprietatea socialistă, indiferent de forma pe care o îmbracă, se va ridica pe o treaptă nouă, dezvoltîndu-se tot mai mult, asigurînd condiţii de muncă şi existenţă superioare şi tot mai unitare tuturor categoriilor de oameni ai muncii, atît de la oraşe, cît şi de la sate.

Corespunzător esenţei lor — proprietatea socialistă, relaţiile din sfera producţiei trebuie să asigure unirea corespunzătoare şi eficientă a forţei de muncă cu mijloacele de producţie. Pentru aceasta — aşa cum a arătat de numeroase ori secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** — forţa de muncă de care dispune societatea trebuie să fie angrenată, în majoritatea ei, în producţia de bunuri materiale, să se asigure organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, o înaltă dis-

conf. dr. Virgil I. IONESCU

(Continuare în pag. 24)

CREŞTEREA ROLULUI ŞI EFICIENŢEI CONTROLULUI FINANCIAR ÎN ETAPA ACTUALĂ

I. O viziune sistemică asupra controlului activității economice și sociale

CONTROLUL ACTIVITĂŢII economice şi sociale este un atribut esenţial al funcţiei economico-organizatorice a statului socialist. Ca atare, odată cu perfecţionarea întregii activităţi economico-sociale, este necesar ca şi eficienţa controlului să sporească. După cum spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, la consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 21—23 septembrie 1977 **„Odată cu raţionalizarea şi organizarea mai bună a controlului, cu eliminarea suprapunerilor în munca de control trebuie să asigurăm creşterea eficienţei controlului printr-o mai bună pregătire a acestuia, prin stabilirea unor obiective clare, astfel ca cei trimişi în control să ştie ce vor şi să aibă capacitatea de a soluţiona problemele“.**

Multiplele sarcini care revin controlului invederează necesitatea abordării sale în viziune sistemică şi concepţie cibernetică, ca sistem, ca un ansamblu structural, organizat şi funcţional, care acţionează fără excepţie asupra întregului spaţiu al activităţii economice şi sociale naţionale, sub multiple aspecte şi laturi, cum sînt :

— acoperirea fiecărui moment al activităţii economice şi sociale cu una din formele de control, ce se constituie ca subsisteme de control şi anume preventiv, concomitent şi ulterior, precum şi autocontrolul fiecărui om al muncii în baza dublei sale calităţi de producător şi proprietar.

— existenţa, în cadrul fiecărei forme de control menţionate anterior, a controalelor organizate pe domenii ale activităţii economice şi sociale şi anume controlul muncitoresc, controlul tehnic de calitate, controlul financiar, controlul asupra protecţiei muncii etc., forme de control specializate care, la rîndul lor, se pot constitui atît ca sisteme unitare, generale cît şi ca subsisteme.

Această întrepătrundere şi condiţionare reciprocă a formelor controlului activităţii economice şi sociale scot în evidenţă importanţa ce se cuvine a fi acordată organizării şi funcţionării ireproşabile a fiecărei forme, dar şi problemelor acţiunii unitare, convergente şi cu maximum de randament şi eficienţă a întregului mecanism al controlului activităţii economice şi sociale.

— sistemul controlului activităţii economice şi sociale evidenţiază şi aspectul că fiecare formă de control are drept componente de bază o serie de elemente specifice şi anume cadrul organizatoric, cel funcţional, atribuţiile, drepturile şi răspunderile precum şi metodologia de control.

— între diferitele forme ale controlului activităţii economice şi sociale, clasificate după criteriile menţionate se formează permanent conexiuni directe şi inverse, concretizate în schimbul de date, constatări, măsuri şi alte elemente în legătură cu procesele controlate din unităţile socialiste. Totodată, în cadrul acestor conexiuni directe şi inverse, se regăsesc şi fluxurile generate de însuşi conţinutul elementelor componente ale formelor de control şi anume ale cadrului organizatoric, funcţional, atribuţiile, drepturile şi răspunderile precum şi metodologia de control.

— dimensionarea elementelor sistemului controlului activităţii economice şi sociale şi a subsistemelor acestuia, adică a formelor de control, constituie un factor de o deosebită importanţă pentru realizarea sarcinilor ce revin acestui sistem.

În primul rînd, în legătură cu cadrul organizatoric este necesar ca toate problemele să fie analizate pornind de la principiul centralismului democratic. În acest context, prezentarea aspectelor şi problemelor referitoare la sistemul cibernetic general al societăţii socialiste trebuie făcută atît în viziune macroeconomică cît şi microeconomică, deoarece în spaţiul activităţii economice şi sociale naţionale, fluxurile ce au loc, intrările şi ieşirile, conexiunile directe şi inverse, la nivel macro se împletesc în mod necesar şi organic cu cele la nivel micro, se amplifică şi se întrepătrund de aşa natură încît o imagine completă poate fi obţinută numai dacă analiza se face şi sub aceste două laturi esenţiale.

Pornind de la aceste consideraţiuni structura organizatorică a controlului se cere a fi dimensionată cu multă atenţie, în primul rînd pentru asigurarea unui echilibru între controlul exercitat prin cadrele de conducere, deci o cît mai simplă organizare din punct de vedere al verigilor de conducere, ceea ce înseamnă în fond apropierea conducerii de locul de desfăşurare a proceselor economice şi sociale, iar, în al doilea rînd, corelarea acestei structuri organizatorice cu dimensiunile aparatului care exercită prin excelenţă activitatea de control pe diferite domenii.

Totodată însă, structura organizatorică este necesar să ţină seamă de asigurarea echilibrului între dimensiunile şi verigile la nivel macro şi cele care se înfiinţează în cadrul fiecărei unităţi socialiste.

II. Sistemul controlului financiar, componentă de bază a conducerii științifice a societății

ÎN MOD SIMILAR se pun şi problemele în legătură cu controlul financiar care face parte integrantă din controlul activităţii economice şi sociale. De aceea, din punct de vedere sistemic, controlul financiar, poate fi analizat, atît ca sistem de sine stătător cît şi ca subsistem dar, din acest punct de vedere, el se constituie simultan, ca subsistem al sistemului controlului activităţii economice şi sociale, care la rîndul său se integrează în sistemul unic de conducere, cît şi ca subsistem al sistemului financiar şi de preţuri, ca sistem de sinteză ce acoperă întreg spaţiul activităţii economice şi sociale naţionale.

În legătura sa indisolubilă cu sistemul controlului activităţii economice şi sociale, sistemul controlului financiar se caracterizează în ansamblul său printr-o serie de aspecte, care în principal sînt evidenţiate prin următoarele componente :

— organizatoric şi funcţional, sistemul controlului financiar se intersectează în spaţiul activităţii economice şi sociale naţionale cu celelalte subsisteme ale sistemului controlului activităţii economice şi sociale în toate fazele proceselor economice şi sociale.

— principiile conducerii ştiinţifice a societăţii socialiste impun să se ţină seama de imperativul dezvoltării şi adîncirii democraţiei socialiste ;

— o importanţă deosebită o are perfecţionarea organizării şi desfăşurării, în cadrul organismelor instituţionalizate, a controlului maselor ca expresie grăitoare a democratismului profund al orînduirii noastre socialiste. În acest context apare ca o necesitate obiectivă împletirea acestui control cu cel financiar, perfecționarea modalităților de conducrare și acțiune unitară și convergentă pentru asigurarea unui control ferm și exigent.

Abordînd aspecte practice ale modului în care este organizat și exercitat în prezent controlul financiar se desprinde, ca o trăsătură fundamentală, contribuția importantă pe care acesta o aduce la creșterea eficienței economice în toate domeniile de activitate, la gospodărirea rațională a mijloacelor materiale și bănești ale fiecărei unități socialiste. Totodată, așa cum se subliniază și în documentele de partid, în activitatea controlului financiar se manifestă și o serie de neajunsuri, în principal în ceea ce privește faptul că sprijinul și îndrumarea unităților verificate nu se situează întotdeauna la nivelul cerințelor, exigența și fermitatea nu sînt în concordanță cu neajunsurile constatate și mai ales, controlul financiar nu are încă un destul de pronunțat caracter preventiv. Controlul financiar se cuvine a fi în mod organic ancorat în viața, în procesele activității economice și sociale, în dublu sens, pe de o parte să constituie un factor principal în respectarea legalității socialiste și apărarea proprietății obștești, iar pe de altă parte însuși mecanismul acestuia — structura sa organizatorică și funcțională — să corespundă cît mai deplin necesităților obiective ale conducerii științifice a unităților socialiste.

III. Direcții de perfecționare a sistemului controlului financiar

ÎN SCOPUL asigurării unei independențe în exercitarea atribuțiilor sale, una din prevederile de bază ale Legii nr. 5/1970, referitoare la controlul financiar intern, statuează că acest control funcționează ca organ subordonat atît conducerii unității socialiste în care se află, cît și Ministerului Finanțelor. Legea privind Curtea Superioară de Control Financiar a instituit pentru prima oară controlul financiar preventiv prin organe proprii ale Curții la ministere și alte organe centrale, care au sarcina de a verifica legalitatea și eficiența angajării și efectuării de cheltuieli din fondurile ce se administrează de aceste organe. În continuare, prin Legea nr. 9/1974, privind controlul financiar preventiv, s-a prevăzut că această formă eficientă de control al organelor statului, să poată fi extinsă și la centrale industriale, întreprinderi și instituții.

În prezent acest control se exercită la peste 300 de unități socialiste, rezultatele muncii organelor împuternicite cu exercitarea controlului financiar preventiv demonstrînd atît necesitatea obiectivă a controlului organelor statului, cît și preocuparea ce trebuie acordată în continuare pentru perfecționarea modalităților de acțiune a acestor organe.

Prin legea privind controlul financiar preventiv, s-a extins, într-o anumită formă, și principiul dublei subordonări, concretizat în faptul că numirea și eliberarea din funcție a conducătorilor direcțiilor financiare din ministere și alte organe centrale și a șefilor contabili din centrale și unități asimilate se face cu acordul Ministerului Finanțelor, iar la unitățile subordonate centralelor, cu acordul ministerelor, celorlalte organe centrale, aceeași modalitate regăsindu-se, într-o anumită măsură, și în sistemul consiliilor populare. Desigur, că aceste măsuri au contribuit nemijlocit la întărirea ordinii și disciplinei în utilizarea fondurilor, la perfecționarea și creșterea rolului cadrelor economice și financiar-contabile în conducerea unităților socialiste.

Cu toate rezultatele obținute, eficiența muncii de control nu se ridică încă la nivelul cerințelor și exigențelor actuale.

Pornind tocmai de la această apreciere ne permitem să abordăm, pe de o parte unele considerațiuni pe marginea actualelor reglementări, iar pe de alta să prezentăm părerile noastre, ce se desprind din cercetarea îmbinării practicii cu elemente teoretice ale normelor actuale ce privesc controlul financiar.

Din analiza pe trepte organizatorice rezultă că mecanismul sistemului controlului financiar organizat și exercitat atît prin organe din cadrul unității socialiste cît și de organe din afara acesteia, se prezintă oarecum încărcat cu elemente ce pot fi considerate ca avînd un caracter de formalism, ce nu sînt de natură să contribuie din toate punctele de vedere la creșterea contribuției acestui control la remedierea operativă a neajunsurilor din economie.

La nivelul centralelor industriale și unităților asimilate spre exemplu, controlul financiar preventiv se exercită prin delegați permanenți din partea Ministerului Finanțelor, ministerelor tutelare, sau chiar din propriul aparat de control financiar intern.

În același timp, tot în compartimentul financiar contabil al centralei contabilul șef este numit cu acordul Ministerului Finanțelor, iar controlul financiar intern funcționează ca organ subordonat atît conducerii unității socialiste cît și inspecției teritoriale financiare de stat a Ministerului Finanțelor. Situația este similară și în cadrul întreprinderilor.

Se pune pe bună dreptate problema dacă este necesar și justificat ca în cadrul aceleiași unități socialiste și chiar în același domeniu de activitate și anume cel financiar contabil și de control financiar, să-și desfășoare munca trei persoane care într-un fel sau altul au fost încadrate și își exercită atribuțiile cu acordul Ministerului Finanțelor.

La unele ministere și alte organe centrale mecanismul se realizează cum am mai arătat, prin exercitarea controlului financiar preventiv de către organe ale Curții Superioare de Control Financiar, iar directorii direcțiilor financiare și șefii compartimentelor de control financiar intern din cadrul acestora se numesc cu acordul Ministerului Finanțelor.

Dacă la acest mecanism adăugăm și unele propuneri care vizează amplificarea sistemului dublei subordonări cum ar fi aceea ca șefii și organele de control financiar intern din întreprinderi, în afară de acordul organelor teritoriale ale Ministerului Finanțelor să fie numite și cu acordul forurilor tutelare (fără a mai vorbi și de introducerea acestui mecanism și în activitatea revizorilor de gestiune) ne facem imaginea implicațiilor și complicațiilor procedurale care pot lua naștere în procesul de organizare a activității financiar-contabile și de control financiar.

După opinia noastră punerea unui accent excesiv, pe intervenția organelor din afară și nu în măsura cuvenită pe înșiși factorii de decizie din unitățile socialiste de bază nu poate da cele mai bune rezultate. Spunem aceasta deoarece judecata de valoare trebuie să pornească de la analiza și fundamentarea căilor și metodelor cele mai simple și eficiente, dar în același timp și echilibrate, de îmbinare a controlului financiar, al organelor statului cu controlul financiar propriu al unităților socialiste, puse sub o singură autoritate, dar reală și concretă.

În ceea ce privește activitatea financiar-contabilă din unitățile socialiste, în care includem în mod organic și controlul financiar — atît preventiv, cît și cel ulterior — elementele care stau la baza concepției noastre se referă pe de o parte la locul și rolul contabilului șef în ansamblul structurilor și funcționalității activității de conducere a unității respective, iar, pe de altă parte, la interdependența dintre activitatea acestuia și organele ce exercită nemijlocit atribuțiile de control financiar, analizate în conexiunile directe și inverse și cu activitatea de conducere propriu-zisă a unității socialiste.

Referitor la contabilul șef care prin atribuțiile și răspunderile sale are un rol de prim ordin în conducerea unității socialiste, problema esențială este stabilirea locului și rolului său în concordanță cu sarcinile încredințate, acordîndu-i-se competențele cuvenite și plasîndu-l de drept în conducerea efectivă și reală a unității din care face parte. După părerea noastră, o persoană care conduce activitatea financiar-contabilă dintr-o unitate, activitatea ce acoperă toate laturile și compartimentele unității, este doar conducător de compartiment, ceea ce înseamnă de la bun început că sfera de activitate a contabilului șef a fost limitată, iar drepturile lui de a acționa în spiritul legilor statului nu sînt pe măsura atribuțiilor și răspunderilor date.

O problemă deosebit de importantă este legată și de asigurarea independenței contabilului șef în exercitarea atribuțiilor și răspunderilor acordate de lege. În această direcție considerăm că Legea nr. 8/1974 privind controlul financiar preventiv prevede un ansamblu bun de măsuri referitoare la acordul organelor statului pentru numirea și eliberarea din funcție a persoanelor care conduc activitatea financiar-contabilă, prevederi de o certă importanță pentru întregul mecanism de organizare și conducere a activității financiar-contabile.

În legătură cu asigurarea independenței contabilului șef s-a emis și părerea ca acesta să fie din toate punctele de vedere — inclusiv al încadrării și retribuirii — un organ al statului, un reprezentant al Ministerului Finanțelor în unitatea socialistă respectivă. Acest punct de vedere vizează numai unele din problemele complexe ce le ridică îndeplinirea sarcinilor, deoarece, după cum este cunoscut, asigurarea unei conduceri științifice nu poate fi concepută fără manifestarea plenară și a funcțiilor financiară, de evidență și control, care țin de activitatea contabilului șef.

Totodată însă, acest nivel de răspundere și de posibilitate de acțiune impune ca în reglementările referitoare la structura organizatorică, la normele unitare și nomenclatoarele de retribuire să nu mai fie acceptate, ca în prezent, situațiile cînd spre deosebire de conducătorul unității socialiste și cel al activității tehnice, contabilul șef poate avea numai studii medii ; complexitatea și dezvoltarea mereu mai accentuată a economiei noastre considerăm că impune ca toți acești trei factori de conducere să posede pregătirea superioară corespunzătoare. În același mod considerăm că se pune problema și pentru organele de control financiar.

drd. Ștefan CRĂCIUN

CENTENARUL INDEPENDENŢEI

Legăturile economice între România și Transilvania în perioada 1876-1886

ÎN ANII de după reforma agrară din 1864, cînd are loc o mai accentuată dezvoltare a capitalismului, în rîndurile burgheziei din vechea Românie se dezvolta o mișcare în favoarea unei politici protecționiste, susținută de personalități ca D. P. Marțian, B. P. Hașdeu, M. Kogălniceanu, A. D. Xenopol, P. S. Aurelian ș.a. Sub presiunea burgheziei, în 1874 s-a votat Legea pentru aplicarea unui tarif vamal care proteja unele mărfuri produse în țară, supunînd produsele similare importante la o taxă care ajungea pînă la 25 la sută din valoarea declarată. În această perioadă, la îndemunl cercurilor industriale și bancare austriece, aveau loc tratative pentru încheierea unei convenții comerciale și de navigație între România și Austro-Ungaria. Prin adoptarea acestui act imperiul austro-ungar recunoștea de fapt autonomia României dar obținea, în același timp, condiții favorabile pentru exploatarea ei economică, ceea ce însemna realizarea tradiționalelor planuri de expansiune spre gurile Dunării și în Balcani. Sub presiunea imperiului vecin, cercurile conducătoare ale României renunță la tariful autonom.

Convenția comercială între România și Austro-Ungaria s-a încheiat la 22 iunie/4 iulie 1875 și a fost promulgată la 26 mai / 7 iunie 1876. Ea a fost pusă în aplicare la 1/13 iulie a aceluiași an. Din punct de vedere politic acest tratat a deschis drumul semnării în 1876 și 1877 a unor convenții similare cu Rusia și Germania, precum și a unor aranjamente comerciale cu Franța, Italia, Anglia etc., prin care se afirma cu vigoare aspirația și lupta pentru cucerirea independenței de stat a României de sub suzeranitatea opresoare a imperiului otoman, în schimb aplicarea ei avea să creeze complicații și să provoace daune însemnate pentru economia României. Felul în care cercurile conducătoare habsburgice au înțeles să aplice convenția a avut repercusiuni negative și asupra economiei Transilvaniei.

Convenția întemeiată pe aplicarea tarifului acordat națiunii celei mai favorizate, urma să ușureze exportul de cereale, animale și produse animaliere din România în Austro-Ungaria și importul produselor industriale austro-ungare. Cerealele și vitele din România puteau fi exportate în Austro-Ungaria fără a fi impuse la taxe vamale. O serie de articole, dintre care menționăm mașinile de orice fel, cărbunii, petrolul, produsele chimice cuprinse în tabelul A anexat convenției, erau libere la import în România, iar altele menționate în tabelul B, care cuprindea diferite articole industriale de larg consum, erau supuse la taxe reduse. Produsele necuprinse în cele două tabele A și B erau supuse la import la o taxă de 7 la sută ad valorem. Tranzitul mărfurilor românești prin Austro-Ungaria și a celor austro-ungare prin România era scutit de orice taxă vamală. Companiile de navigații române și austro-ungare puteau obține în porturi terenurile necesare instalării birourilor, atelierelor și magaziilor, putînd face magazii considerate antrepozite, în conformitate cu legile în vigoare ale fiecăreia dintre cele două țări.

Convenția a favorizat dezvoltarea comerțului dintre aceste state. În primii ani ai aplicării convenției din 1975 s-au dezvoltat și legăturile economice între țările române. Schimburile „între Transilvania și vechea Românie primesc un nou impuls prin convenția vamală intrată în vigoare la 1 iulie 1876, care a adus excepționale avantaje exportului de produse industriale din Austro-Ungaria în România și a intensificat, în schimb, importul de cereale și vite. Această convenție stingherea astfel interesele latifundiarilor maghiari“1).

Din cauza numărului mare de animale exportate din România în Austro-Ungaria, moșierimea maghiară avea de înfruntat o puternică concurență. De aceea, sub presiunea moșierimii maghiare, cercurile conducătoare ale imperiului austro-ungar au luat măsuri pentru reducerea importului de vite, piei, lînă și cereale din România. Pe baza legii veterinare din 1874, începînd cu anul 1876 s-au pus tot felul de piedici importului de vite și produse animaliere din România. Astfel, sub pretexte de ordin veterinar, a început chiar din anul aplicării convenției o campanie puternic susținută împotriva importului de produse agricole din România, campanie menită să zdruncine din temelie exportul românesc pe piața austro-ungară. În această direcție s-a mers atît de departe, încît, cu toate măsurile veterinare luate în România, de multe ori vitele găsite sănătoase la controlul efectuat la granița austro-ungară erau declarate bolnave la Budapesta și se întorceau în țară pe cheltuiala exportatorilor.

Măsurile arbitrare luate de guvernele Austro-Ungariei au dus la restrîngerea legăturilor economice dintre România și Transilvania, iar industria și comerțul Transilvaniei au început să cunoască o perioadă de dificultăți. Din această cauză industriașii, comercianții și camerele de comerț și industrie din Transilvania își manifestau nemulțumirea prin petiții, articole de presă, rapoarte, etc., în care cereau cu insistență întreținerea unor legături economice cu România.

În cercurile comercianților și industriașilor transilvăneni închiderea graniței cu România, care s-a făcut mai simțită de la sfîrșitul anului 1877, era considerată ca „cea mai mare calamitate“. Industria și comerțul transilvan au început să simtă tot mai mult urmările politicii moșierilor unguri față de România, politică manifestată prin carantina instituită la 1877 și mai ales ulterior prin închiderea granițelor pentru vitele din România. „Pentru industria și comerțul transilvănean — se afirmă în raportul camerei de comerț și industrie din Brașov — nu poate fi concepută o apăsare mai mare decît aceste interziceri. La noi nu există o dorință mai generală și mai adînc simțită decît reîntoarcerea la comunicația liberă cu țara vecină (România — n.n.), de care bunăstarea noastră economică este strîns și profund legată“2).

Legăturile economice reciproce dintre cele două țări române nu sînt oglindite, firește, numai de cifrele statisticii din domeniul schimburilor comerciale. Prin trecătorile Carpaților era un continuu du-te-vino de păstori, țărani, lucrători, meseriași, comercianți etc. „Într-un singur an 1885, mocanii au adus turme și cirezi de 800 000 oi și 40 000 vite la iernat în cîmpia Dunării. Mii de muncitori sezonieri români, secui și sași treceau granițele pentru a asigura prin banii agonisiți în vechea Românie existența familiilor lor în Țara Bîrsei, secuimei sau Țara Oltului“3).

În cadrul pregătirilor ce se făceau în

---

1) Carol Göllner, Relațiile economice dintre Transilvania și vechea Românie în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în vol. „Unitate și continuitate în istoria poporului român“, București, Editura Academiei, 1968, p. 258.

2) Raportul Camerei de comerț și industrie din Brașov pe anii 1800—1884, Brașov, 1886, p. 151.

3) Carol Göllner, Relațiile economice dintre Transilvania și vechea Românie în a doua jumătate a sec. al XIX-lea ; în vol. „Unitate și continuitate în istoria poporului român“, București, Editura Academiei 1968, p. 259.

vederea tratativelor pentru încheierea unei noi convenții între Austro-Ungaria și România, camerele de comerț și industrie din Transilvania și Banat au întocmit studii și rapoarte în care după o cercetare minuțioasă — s-au luat în considerare chestionarele completate de industriașii și comercianții de pe teritoriul camerelor lor — s-a ajuns în unanimitate la concluzia că legăturile economice cu România au o însemnătate deosebită. În raportul Camerei de comerț și industrie din Cluj întocmit în colaborare cu reprezentanții camerelor din Brașov și Arad se arată că mărfurile sînt confecționate „conform cu trebuințele populației din aceea țară, cu care sîntem în legături de sute de ani, ele sînt avizate a se vinde exclusiv pe piețele acelei țări și nici că se pot vinde pe alte piețe“ 4). În același raport se precizează că „...pentru noi, reprezentanți ai industriașilor din Transilvania, mai are însemnătate și aceea împrejurare că acești articoli industriali în cea mai mare parte sînt producte ale industriei din Transilvania, care s-au dezvoltat în decurs de o sută de ani și odată se găseau în stare înfloritoare, sînt productele unei industrii sănătoase care merită să fie considerată, și care fără de piețele acestea ar fi amenințată să piară cu totul“ 5). În concluzie se apreciază că în interesul industriei Transilvaniei „...întreținerea neconturbată a legăturilor comerciale cu România are o însemnătate deosebită, acesta suntem datori a o accentua, conform posițiunei în care ne găsim“ 6).

Necesitatea continuării legăturilor economice era susținută și în raportul Camerei de comerț și industrie din Banat. Opinii despre reînnoirea relațiilor comerciale, „păstrînd liberul import al cerealelor din România împărtășeau afară de unul singur, toți industriașii de mori și de spirt ai circumscripției“ 7).

Referindu-se la importanța încheierii unei noi convenții comerciale cu România, Asociația de comerț și industrie din Brașov în memoriul său adresat guvernului din Budapesta subliniază necesitatea obiectivă a legăturilor economice ale Transilvaniei cu vechea Românie, pentru dezvoltarea ambelor țări. În acest memoriu se scrie că „Transilvania a avut de secole un comerț activ și necontenit cu România“ 8).

Camera de comerț și industrie din Brașov, interesată în cel mai înalt grad de dezvoltarea legăturilor economice cu vechea Românie, propune guvernului austro-ungar să accepte „intrarea liberă a cerealelor române, ca și pînă acum“ 9) precum și „intrarea liberă a vitelor din România“ 10). Asociația de comerț și industrie din Brașov aprecia că „deși România posedă căi de comunicație pe rîuri și pe mare“ totuși, „în anumite condițiuni această țară nu se va putea priva cu desăvîrșire de comerțul nostru“, 11) că în mod firesc are nevoie de piață transilvană și va rămîne în continuare un debușeu important și sigur pentru unele „produse ale industriei noastre“ 12).

Referindu-se la necesitatea legăturilor economice ale Transilvaniei cu vechea Românie, camera de comerț și industrie din Arad în raportul său pe anul 1885 scria că un avînt important și pe măsura posibilităților bazinului din Valea Jiului se poate obține numai dacă „se va asigura joncțiunea prin strîmtorea Surduc cu rețeaua de căi ferate românești și pe Dunăre cu Marea Neagră“ 13).

Autoritățile habsburgice, căutînd să favorizeze industria și comerțul austriac, au adoptat o serie de măsuri pentru a îndrepta comerțul Transilvaniei spre regiunile apusene ale imperiului — ceea ce venea în contradicție cu evoluția firească a economiei acestei provincii ale cărei legături economice au gravitat spre vechea Românie, de aceea, așa cum s-a arătat, meșteșugarii, comercianții și industriașii români, maghiari și germani din Transilvania și-au exprimat în repetate rînduri dezacordul față de o asemenea politică, care genera fenomene de stagnare, de criză economică. Datorită omogenității structurii economice, sociale și culturale a întregului teritoriu locuit de români, limbii unitare, precum și puternicei conștiințe a originii comune a locuitorilor, între toate provinciile românești s-au dezvoltat legături intense și multilaterale. Au avut loc schimburi de bunuri materiale, o puternică circulație de idei, de opere de cultură și artă și mai presus de orice, s-a închegat conștiința necesității luptei unite pentru crearea statului național unic, liber și independent.

Consecințele suferite în anii cînd relațiile circulației inter-românești erau periclitate, au demonstrat că pe măsura dezvoltării economiei, a diversificării ei pe teritoriul patriei noastre, legăturile economice reciproce deveneau tot mai necesare.

Capitalismul nu numai că n-a slăbit interdependența economică a Transilvaniei și României, ci dimpotrivă, a accentuat-o. Creșterea producției de mărfuri în România și Transilvania în această perioadă, legarea lor cu căile ferate din diferite țări și joncțiunea căilor ferate între ele (care a creat premisa pentru construirea unei rețele ferate unice a țării noastre), au constituit baza obiectivă a dezvoltării legăturilor firești existente între ele.

Cercurile conducătoare ale Austro-Ungariei nutreau însă speranța că vor reuși să impună României o nouă Convenție care să servească și mai mult interesele claselor dominante din imperiu. Astfel ele urmăreau ca această convenție să asigure condiții pentru obținerea de către capitaliștii din Austria a unor profituri mari care să depășească chiar pe cele obținute în timpul aplicării convenției de la 1875, sacrificînd astfel industria română. În acest sens, ziarul „Neue Freie Presse“ din Viena scria : „Numărul prietenilor ce pledează pentru o înțelegere cu România nu se va completa decît atunci cînd noua Convențiune va asigura industriei noastre de export o posițiune cel puțin analogă cu cea din Convențiunea espirată“. În același articol se preciza : „Adversarii Convențiunei comerciale, care sînt destuli de numeroși la noi și care au în frunte pe agrari (moșieri — n.n.) nu vor putea fi învinși decît atunci cînd România va renunța la poiectele ei de a crea o industrie națională“ 14).

Această tendință se lovea de interesele burgheziei române care, după Unirea Principatelor și cucerirea independenței de stat, dispunea de posibilități propice pentru dezvoltarea unei industrii proprii și a unei piețe naționale Statul român a adoptat în acel timp o serie de legi pentru stimularea și protecția industriei naționale, iar în cercurile politice interesul pentru industrializarea țării a crescut. România nu putea renunța la protejarea și încurajarea industriei naționale, la dezvoltarea propriilor forțe de producție. Pentru cercurile cele mai influente din țară devenise tot mai evident că dezvoltarea economiei naționale constituia condiția hotărîtoare a asigurării independenței și suveranității de stat, obținută prin războiul din 1877 și a propășirii țării. Referindu-se la poziția României în această problemă, Mihail Kogălniceanu în discursul său din Adunarea deputaților, a spus : „Țara aceasta trebuie să aibă odată suveranitatea și a interselor sale economice, ea ține să fie stăpînă la ea acasă, să arate că și ea are puterea ei, că nu are nevoie să cerșetorească nici tratate nici convențiuni“ 15). Istoria dovedise că încheierea unor astfel de convenții nu era de natură să răspundă cerințelor obiective privind dezvoltarea unitară a economiei Transilvaniei cu a vechii României, chiar dacă o asemenea Convenție ar fi ușurat într-o anumită măsură schimbul de mărfuri dintre cele două țări române. Subordonarea Transilvaniei intereselor claselor dominante din imperiul habsburgic și încheierea cu acest imperiu a unei convenții dezavantajoase pentru vechea Românie însemna frînarea puternică a progresului economic pe teritoriul național, iar o economie mai slab dezvoltată presupune și un schimb de mărfuri mai redus ; intensificarea comerțului este determinată în esență de dezvoltarea și diversificarea economiei.

Totodată, menținerea unor granițe artificiale între această provincie românească și statul român independent constituiau piedici directe în dezvoltarea comunității de viață economică pe teritoriul național. Înlăturarea acestor piedici provenite din sfera factorilor subiectivi, ce se opuneau acțiunii necesităților obiective tot mai stringente, avea să se înfăptuiască numai prin destrămarea monarhiei plurinaționale și unirea Transilvaniei cu vechea Românie, într-un tot unitar, într-un stat național, liber și independent.

conf. dr. Ioan TIBERIAN
Academia „Ștefan Gheorghiu“

---

4) Raportul camerei de comerț și industrie din Cluj, supliment la numărul 11 și 12 publicat în „Buletinul Ministerului Agriculturii industriei, comerțului și domeniilor“, București I (1885), p. 176.

5) Ibidem

6) Ibidem

7) Raportul Camerei de comerț și industrie din Timișoara, publicat în același buletin. p. 171.

8) Avizul Asociației de comerț și industrie din Brașov, supliment la nr. 11 și 12 publicat în „Buletinul Ministerului Agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor“, București I (1885), p. 134.

9) Memoriul Camerei de comerț și industrie din Brașov, supliment la nr. 11 și 12, publicat în Buletinul Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor, București I, (1885), p. 164.

10) Ibidem p. 165.

11) Ibidem p. 155

12) Ibidem

13) Raportul camerei de Comerț și Industrie din Arad pe anul 1885, Arad 1886, p. 120

14) După : „Ziaristica austro-ungară, asupra viitorului tractat de comerț între România și Austro-Ungaria“. Articol publicat în „Economia națională“, București X, nr. 52 din 29 noiembrie 1886, p. 1226 — 1227.

15) Monitorul Oficial „Dezbaterile Adunării Deputaților“, București, 7 februarie 1887, p. 516

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Problemele eliminării subdezvoltării studiate de economiştii „lumii a treia" (I)

EXPERIENȚA țărilor socialiste, precum și elaborările teoretice ale economiștilor marxiști, reprezintă în multe privințe o sursă de inspirație pentru economiștii din țările lumii a treia în eforturile lor de a găsi căi pentru eradicarea suzdezvoltării.

Unii dintre aceștia trec de simpla afirmație cu privire la ocupația și exploatarea colonială, pătrund mai adînc în fenomenul subdezvoltării, ajungînd la concluzia că la origine se află un fenomen de incompatibilitate, o grefă forțată, de suprapunere a unor sisteme. Astfel, economistul egiptean Samir Amin consideră că „Subdezvoltarea corespunde pe de o parte, slabei dezvoltări obiective a forțelor de producție, dar în mod fundamental unei inserții a societăților precapitaliste într-un sistem mondial dominant, ceea ce constituie un blocaj al forțelor de producție ; un fenomen de punere în contact a unor moduri de producție ; fenomenul subdezvoltării este în mod esențial un fenomen de dezarticulare, rezultînd din contactul sistemelor de tip tradițional cu sisteme de tehnici explozive de origine străină"[1]. Această teză a dualismului revine tot mai insistent în ultimul timp la noua școală de economiști latino-americani (în special la Celso Furtado) și la unii economiști indieni. Indirect ea este admisă de către toți economiștii care se declară pentru intervenția statului în economie, pentru schimbări structurale, în care elementele calitative precumpănesc în procesul creșterii economice.

Admițîndu-se astfel existența unor incompatibilități între structurile ce compun sistemele puse în contact, se ajunge la concluzia că eliminarea subdezvoltării nu se poate realiza printr-o simplă creștere, neînsoțită de procesul modificării, modernizării structurilor. Conceptul de dezvoltare, afirmă într-o altă lucrare Samir Amin, este mai bogat decît acela al simplei creșteri : dezvoltarea înseamnă creștere însoțită de transformarea structurilor[2]. În modul acesta, procesul eliminării subdezvoltării capătă valențele calitative necesare și datorită unui lung trecut de evoluție unilaterală a economiei. Principala transformare calitativă, cu efect revoluționar în procesul dezvoltării, este aceea dată de industrializare, obiectiv vizat de totalitatea economiștilor și oficialităților țărilor în curs de dezvoltare.

O dată admisă necesitatea industrializării, problema se transpune cu acuitate pe planul politicii economice, al căii de urmat. Deși întîlnim — pe acest plan — și cîțiva adepți ai „liberei inițiative" și „economiei de piață", majoritatea economiștilor lumii a treia resping calea capitalistă de industrializare. Economistul latino-american Celso Furtado demonstrează cu elocvență de ce modelul de industrializare „à l'americaine" nu se reproduce la periferia lumii capitaliste. „Reproducerea stilului de viață al țărilor bogate în minoritățile dominante ale acestor țări reclamă o astfel de concentrare a venitului, încît procesul de industrializare tinde să fie fundamental diferit"[3]. Motivarea este dată atît de nivelul relativ slab al acumulării pe locuitor, cît și de formele dominante de consum din țările în curs de dezvoltare. Apar astfel modificări din două puncte de vedere, întrucît pe de o parte procesul de industrializare trebuie parcurs repede, dar cu investiții limitate, iar pe de altă parte, consumul, deși la un nivel nu prea înalt, va trebui să dea satisfacție unor comandamente sociale de masă. Interesantă este teza lui Furtado cu privire la „bunăstarea socială", în sfera căreia intră nu numai satisfacerea nevoilor generației prezente dar și ale celor viitoare. Dealtfel, Furtado afirmă că „țările lumii a treia nu vor putea niciodată să se dezvolte, dacă înțeleg prin aceasta accesul la modul de viață al țărilor în prezent dezvoltate"[4]. Și economistul indian K. N. Raj, profesor de economie la „Centrul de Studiu al dezvoltării" din Trivandrum, este de părere că imposibilitatea adoptării modelelor de creștere din țările occidentale dezvoltate decurge în primul rînd tot din considerente sociale : „nu există nici un temei pentru a se presupune că schema repartiției veniturilor, în ansamblul, sau măcar în majoritatea țărilor în curs de dezvoltare, se va asemăna în mod necesar cu cea din țările deja avansate"[5]. Este adevărat că K.N.R. pune această imposibilitate și pe seama tehnicilor din țările industrializate, care cer relativ mai mult capital și mai puțină forță de muncă, mai multă energie și resurse, pe care țările sărace nu vor putea conta probabil în viitor — totuși accentul este pus pe condițiile sociale. Respingerea modelelor de dezvoltare pe care le-a cunoscut deja sistemul capitalist devine tot mai evident o problemă de sistem, dezvoltarea fiind considerată ca înglobînd, alături de economic, și socialul. „Țările în curs de dezvoltare, afirmă economistul iugoslav Krsto Bulajic, devin tot mai conștiente că nu pot aplica modelele de dezvoltare economică și socială ale țărilor puternic dezvoltate, aceste modele dovedindu-se incapabile să rezolve numeroasele probleme ale acestor țări. Fiecare țară are condițiile sale specifice de care trebuie să se țină seama. Nu există model universal de dezvoltare... Aceasta înseamnă practic că dezvoltarea fiecărei societăți trebuie să-și tragă rădăcinile din acea societate și că schimbările sociale trebuie să fie determinate de necesitățile naționale...[6].

Operarea unor profunde mutații structurale presupune, în concepția economiștilor din țările în curs de dezvoltare, atît o conștiință programatică de perspectivă, cît și elaborarea strategiei respective de către însăși națiunea interesată, cea mai în măsură să-și

FIȘE

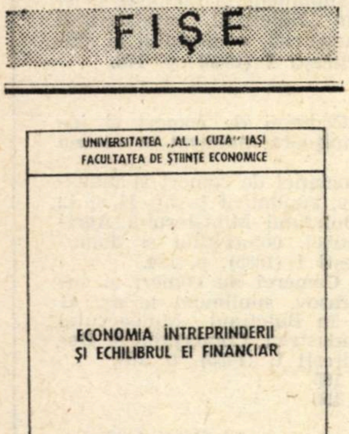
UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA" IAȘI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE

ECONOMIA ÎNTREPRINDERII
ȘI ECHILIBRUL EI FINANCIAR

IAȘI
1977

• *Volumul* Economia întreprinderii și echilibrul ei financiar *(482 p.), publicat sub egida Universității „Al. I. Cuza" Iași, Facultatea de științe economice (coordonatori : prof. A.G. Tătaru, conf. dr. V. Turliuc) cuprinde rezultatele unor cercetări științifice efectuate de cadre didactice din învățămîntul superior din Iași și alte centre universitare, de economiști din întreprinderi și unități financiar-bancare și prezentate în cadrul unei reuniuni științifice se s-a desfășurat la Iași pe această temă. Lucrarea se deschide cu o prefață de prof. dr. C. Niculicioiu, precum și cu o introducere pe tema dimensiunilor în economia întreprinderii, de prof. dr. doc. Dumitru Rusu.*

Conținutul volumului este grupat pe următoarele teme : Echibrul financiar, lichiditatea și capacitatea de plată la nivel microeconomic ; Economia întreprinderii și sistemul de constituire a fondurilor ; Creditul bancar sursă de formare a fondurilor și stimulent în asigurarea capacităților de plată ; Deciziile întreprinderii și echilibrul ei financiar ; Sistemul informațional-contabil și echilibrul financiar al întreprinderii ; Controlul financiar-bancar și eficiența utilizării fondurilor.

J. K. Galbraith — inevitabilitatea planificării

• Sub titlul L'inévitable dirigisme *(Inevitabilul dirijism), J.K. Galbraith scrie, în* L.EXPANSION *nr. 10/1977, că în țările industrializate un pumn de grupuri naționale sau multinaționale asigură cel puțin jumătate din producția de bunuri și servicii. Aceste întreprinderi dispun de o mare putere asupra piețelor, chiar asupra guvernelor, dar ele încearcă să se asimileze cu mica întreprindere individuală și să se apere referindu-se la economia de piață tradițională. În trecut, spune J.K.G., cînd se detecta o firmă în poziție de monopol, opinia dominantă te îndemna să ceri dezmembrarea ei. Dar, din moment ce mai mult de jumătate din economie este ilegală, acest tip de remediu își pierde orice sens. „Pentru economiștii din S.U.A. (dacă nu pentru juriști), orice aluzie la legile antitrust este în prezent considerată ca o notă caracteristică a unui spirit obosit... Pentru moment lumea se mai întreabă dacă dirijismul este bun sau dezirabil, dar în curînd nu o să-și pună probleme decît asupra modalităților sale".*

Promovarea exportului

• *Vineri, 21 octombrie a.c., în Sala de marmură a Complexului expozițional din Piața Scînteii, Camera de Comerț și Industrie a R.S.R., Academia de Studii Economice și Asociația Română de Marketing au organizat, cu prilejul triplei manifestări expoziționale (TIBCO, Tehnoexpo, Salonul internațional al chimiei), o masă rotundă pe tema* Promovarea exportului românesc prin intermediul tîrgurilor și expozițiilor internaționale. *Au fost a-*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

cunoască posibilităţile, condiţiile necesităţile şi idealurile.

În general se admite necesitatea stabilirii pe baze ştiinţifice a priorităţilor ce se vor acorda atît sectoarelor cît şi relaţiilor intersectoriale, folosindu-se metode bazate pe efectul de antrenare, dar, tot mai mult, se admit corective sociale aduse rezultantei economice, atunci cînd opţiunea – şi este cazul dominant în lumea a treia – vizează construcţia unei orînduiri mai juste. Voinţa politică determină în aceste cazuri nu numai ponderi în sectoarele productive dar şi o anumită repartizare a veniturilor şi structura cererii. „Relaţiile intersectoriale, arată K. N. Raj, ca şi structurile industriale la care s-a ajuns în mai multe ţări în curs de dezvoltare, sînt determinate într-o foarte mare măsură de către instituţii ; în acest caz evantaiul de alegeri şi marja de manevră sînt mai largi decît în ipoteza în care aceste relaţii sînt interpretate mecanic, din punctul de vedere al unei structuri industriale tip, sau al unei tehnologii servind ca bază de referinţă"[7]) Opţiunea pentru industrializare vizează în principal accelerarea de ritm, aceasta fiind dată de creşterea ponderii ramurilor dinamice (în special industria prelucrătoare) în raport cu agricultura tradiţională. Se obţine prin industrializare o creştere accelerată a întregii economii, o dată cu diversificarea ramurilor sale. Dar impactul industrializării depăşeşte autostimularea (industria producătoare pentru nevoile industriei) şi incidenţa asupra creşterii celorlalte ramuri economice, avînd efecte şi asupra soluţionării problemelor sociale.

Modificarea radicală a structurilor economice prin industrializare este prezentată de economiştii lumii a treia ca principala cale de valorificare a întregului potenţial economic, reuşind să soluţioneze efectiv problemele cele mai grave cu care se confruntă ţările în curs de dezvoltare şi în primul rînd aceea a eradicării sărăciei.

O problemă care interesează majoritatea statelor în curs de dezvoltare, este realizarea unei astfel de dezvoltări economice, a unei structuri avansate, moderne, concomitent cu crearea unui număr cît mai important de locuri de muncă, care să permită o utilizare cît mai deplină a potenţialului lor uman. Referindu-se la industrializare ca element indispensabil pentru o creştere economică, specialistul tailandez Panyarachua arată că „industrializarea constituie o sursă importantă de muncă pentru populaţia numeroasă din ţările în curs de dezvoltare, unde are loc o creştere demografică rapidă şi unde sectorul agricol este incapabil de a o absorbi". Sintetizînd opiniile din ţările în curs de dezvoltare în această problemă, într-un studiu O.N.U. se constată că majoritatea economiştilor consideră ca unul din elementele determinante criteriul implantărilor industriale în raport cu numărul de locuri de muncă noi ce se creează, cu măsura în care structura nouă a economiei răspunde şi obiectivului folosirii cît mai depline a forţei de muncă[8]).

Incidenţele factorilor externi în determinarea politicilor de modernizare a structurilor şi în special în direcţiile industrializării sînt avute în vedere de economiştii lumii a treia în ambele sensuri. Cea mai mare parte preconizează, ca unul din obiectivele industrializării, dezvoltarea unor activităţi noi care să înlocuiască cel puţin parţial importurile, în special pe acelea care determină stări de dependenţă. În perioada pregătirii celei de-a III-a Conferinţe O.N.U. pentru Comerţ şi Dezvoltare (cu ocazia elaborării raportului de către echipa condusă de Raul Prebisch) ia naştere teza cu privire la limitele politicii de substituire a importurilor prin producţia (industrială) locală. „Procesul de industrializare sub forma substituirii importurilor, relevă economisul latino-american Julio Lobos, a condus la o nouă diviziune internaţională a muncii, care funcţionează astfel : specializarea se efectuează la centru, în ţara dezvoltată, în sensul cercetării şi obţinerii de noi cunoştinţe ştiinţifice şi tehnice, în vreme ce ţările în curs de dezvoltare sînt sortite şi constrînse la adoptarea lor, adică la consumul lor şi la aplicarea lor de rutină"[9]).

În ceea ce priveşte orientarea structurilor noi a industriilor ce se creează sau sînt avute în vedere, în scopul producerii în special pentru export, aceasta este caracteristică unei largi categorii de state, în sensul că ţările în curs de dezvoltare nu au viziuni, iar deseori nici posibilităţi autarhice, dar şi pentru că producţia lor de bază porneşte de la una sau cîteva materii prime excedentare. Prioritatea exportului, în ordinea de selecţie a implantărilor industriale, apare însă şi la ţări fără resurse naturale deosebite, sau la ţări cu deficite cronice la unele produse esenţiale, ca de pildă alimentele. Deşi aparent e un paradox, întîlnim ţări care se industrializează „pentru a avea ce mînca", în sensul că industriile noi, orientate spre export aduc valuta necesară cumpărării de alimente, mult mai repede decît revoluţionarea, modernizarea agriculturii. Problema producţiei industriale pentru export apare ca o necesitate atunci cînd talia economic rentabilă a unei întreprinderi depăşeşte cererea internă. Aceasta se întîmplă adesea în legătură cu industriile de bază, iar soluţia cea mai puţin aventuroasă este socotită cooperarea. Se consideră că pentru cea mai mare parte a industriilor de bunuri de echipament, volumul producţiei necesare pentru asigurarea rentabilităţii unei întreprinderi depăşeşte capacitatea de absorbţie a pieţei naţionale.

ŞT. MIHAI

---

[1]) Samir Amin, Le développement inegal. Essai sur les formations sociales du capitalisme peripherique. Paris, 1973, p. 68.

[2]) Revue Tiers-Monde nr. 51/1972, p. 467.

[3]) Revue Tiers-Monde nr. 57/1974, p. 61.

[4]) Idem, p. 64.

[5]) Journal de la Planification du Développement nr. 8/1975, p. 128.

[6]) Revue de Politique Internationale, nr. 628/1976.

[7]) Journal de la Planification du Développement nr. 8/1975, p. 140.

[8]) Idem, p. 4.

[9]) Revue de Politique Internationale, nr. 528/1972.

---

bordate probleme actuale ale extinderii utilizării acestor forme de promovare a exportului, de creştere a eficienţei şi de diversificare a funcţiilor acestor manifestări complexe.

În context s-a relevat succesul pe care l-au cunoscut o serie de produse româneşti prezentate la ediţia 1977 a Tîrgului internaţional de bunuri de consum Bucureşti, la expoziţia tehnică şi la salonul de chimie, succes datorat nivelului competitiv al concepţiei şi realizării lor, modului de prezentare, valorificării cadrului propice tranzacţiilor comerciale – multe din negocieri finalizîndu-se prin încheierea unor importante contracte de export.

Colocviu internaţional de demografie istorică

- *La Colocviul internaţional de demografie istorică, ce s-a desfăşurat nu demult la Cluj-Napoca, au participat peste 60 de delegaţi din Belgia, Brazilia, Canada, Cehoslovacia, Elveţia, Franţa, R.D.G., Grecia, Italia, Norvegia, Polonia, Suedia, Ungaria, România. Dezbaterile în cadrul colocviului s-au desfăşurat pe trei teme fundamentale, privind începuturile statisticii naţionale, izvoarele demografiei istorice, înregistrarea căsătoriilor etc. Bogata participare a delegaţilor a permis abordarea multilaterală a temelor precum şi organizarea unui schimb util de opinii asupra sarcinilor ce stau în faţa demografiei istorice, a metodelor de cercetare şi a izvoarelor demografiei istorice. Menţionăm, în acest sens, atenţia deosebită ce s-a acordat recensămintelor naţionale, ca izvor fundamental de cercetare demografică.*

Contribuţia românească în cadrul colocviului a fost materializată printr-un număr important de comunicări, care au evidenţiat dezvoltarea statisticii demografice în decursul istoriei noastre, precum şi evoluţia dinamicii populaţiei din cele mai vechi timpuri.

FIŞE

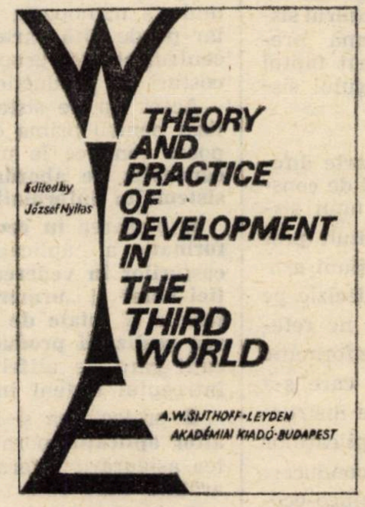

- *Cartea* (Theory and Practice of Deveolpment in the Third World *(Teoria şi practica dezvoltării în lumea a treia), apărută recent la Leyden şi Budapesta (1977, 300 p.) sub redacţia prof. dr. József Nyilas, este rodul unor cercetări îndelungate întreprinse de colectivul secţiei de economie mondială al Universităţii de studii economice Karl Marx din Budapesta. Autorii prezintă o analiză a caracteristicilor, cauzelor şi consecinţelor subdezvoltării economice, precum şi a problemelor creşterii economice şi planificării în ţările lumii a treia, din care rezultă o serie de concluzii pentru practica economică. Lucrarea este considerată ca fiind o contribuţie teoretică în elaborarea unor lucrări ulterioare, în limba engleză, referitoare la anumite ţări în curs de dezvoltare din America Latină, Africa tropicală, precum şi la India, Indonezia şi Egipt. Cartea cuprinde trei părţi, semnate de Tamás Szentes, Józef Bognár şi Mihàly Simai.*

RELAŢIILE DE PRODUCŢIE

(Urmare din pag. 17)

ciplină în muncă, punerea în valoare la cel mai înalt grad a capacităţii creatoare a tuturor oamenilor muncii, astfel încît să se obţină rezultate cît mai mari.

b) **Relaţiile din sfera repartiţiei** sînt relaţiile constituite între membrii societăţii socialiste în legătură cu repartizarea mijloacelor de producţie şi a forţei de muncă (pe diferite ramuri de activitate şi în profil teritorial), în legătură cu repartizarea rezultatelor producţiei către producătorii direcţi şi alţi membri ai societăţii. Un loc central în cadrul acestor relaţii (cu efecte asupra întregului sistem de relaţii de producţie) îl ocupă relaţiile referitoare la repartizarea judicioasă a venitului naţional în fond de consum şi fond de dezvoltare. Distingem, de asemenea, repartizarea raţională şi armonioasă a forţelor de producţie; repartizarea rezultatelor producţiei potrivit cantităţii, calităţii şi importanţei sociale a muncii depuse, deci, proporţional cu munca prestată, în spiritul eticii şi echităţii socialiste.

Pornindu-se de la acţiunea plină de abnegaţie a oamenilor muncii din patria noastră de a realiza în actualul cincinal o producţie industrială suplimentară de 100—130 miliarde de lei, recentele măsuri ale partidului şi statului nostru în domeniul creşterii veniturilor populaţiei, evidenţiază din plin că unei creşteri a producţiei îi corespunde o creştere consecventă a veniturilor, că relaţiile din sfera repartiţiei se află sub determinarea nemijlocită a relaţiilor din sfera producţiei.

c) **Relaţiile din sfera schimbului** sînt relaţiile dintre membrii societăţii referitoare la schimbul lor de activităţi, ca o condiţie a desfăşurării relaţiilor de producţie (de exemplu, relaţiile de specializare, de cooperare în muncă şi în producţie) şi ca o condiţie a afirmării relaţiilor de repartiţie şi a relaţiilor de consum. Distingem ca forme de schimb : aprovizionarea tehnico-materială şi, în general, circulaţia mărfurilor, precum şi circulaţia bănească, în legătură cu care se constituie relaţii financiare şi de credit. Este evident că pentru buna desfăşurare a relaţiilor de schimb propriu-zise se impune încheierea la timp a contractelor economice dintre întreprinderi, precum şi respectarea strictă a prevederilor acestor contracte.

d) **Relaţiile din sfera consumului** sînt relaţiile constituite între membrii societăţii socialiste în legătură cu utilizarea finală a mijloacelor de producţie şi forţei de muncă (consumul productiv), şi în legătură cu utilizarea finală a bunurilor de consum (consumul propriu-zis). Consumul productiv determină consumul propriu-zis. De aceea se impune ca peste tot în economia naţională să se realizeze un consum raţional de materii prime şi energie, utilizarea eficientă a fondurilor fixe. Totodată, şi în utilizarea finală, de către populaţie, a bunurilor de consum (consumul propriu-zis) se impune un comportament raţional şi chibzuit. Corespunzător esenţei lor, toate relaţiile de consum socialiste trebuie să se caracterizeze printr-o acţiune din ce în ce mai consecventă în vederea înlăturării oricărei risipe, în vederea înlăturării supradimensionării, a grandomaniei, a ostentaţiei. Fiecare om al muncii să folosească cu grijă şi economie avuţia al cărei proprietar obştesc şi producător este.

Angajîndu-se plenar sub conducerea partidului, în înfăptuirea Programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, toţi oamenii muncii sînt chemaţi să contribuie cît mai amplu la perfecţionarea tuturor relaţiilor de producţie socialiste, înainte de toate a esenţei lor, asigurînd dezvoltarea şi apărarea integrităţii proprietăţii socialiste.

Sistem informatic pentru conducerea prin costuri

(Urmare din pag. 16)

materiale şi totale în vederea maximizării producţiei nete are legături cu toate aplicaţiile realizate în cadrul sistemului informatic; din schema prezentată mai sus, rezultă evident faptul că ea formează osatura întregului sistem informatic proiectat.

EXISTĂ PĂRERI încă foarte diferite în legătură cu modul de constituire a subsistemelor unui sistem informatic [2]) ; s-au constituit pînă în prezent subsisteme pe funcţiuni, grupuri de activităţi, modele de decizie, pe aplicaţii etc. În cazul la care ne referim s-a adoptat un sistem informatic al conducerii prin costuri în care s-a ţinut seama, pe de o parte, de instrucţiunile I.C.I. în amplasarea aplicaţiilor pe grupuri de activităţi de conducere (subsistemele: planificarea tehnico-economică şi investiţii; conducerea operativă a producţiei — programare, lansare, urmărire; pregătirea tehnică a fabricaţiei; aprovizionare-desfacere, import-export; forţa de muncă şi consumul de manoperă; financiar-contabil, iar pe de altă parte de amplasarea în centrul acestor grupări a aplicaţiilor de costuri şi producţie netă.

Acest tip de sistem informatic, realizat pentru prima dată la noi în ţară, poate conduce la unele **schimbări în concepţia de abordare şi proiectare a sistemului informatic** — şi anume:

- plasarea **în centrul sistemului informatic** a aplicaţiilor **„planificarea costurilor în vederea realizării producţiei nete"** şi **„urmărirea costurilor materiale şi totale de producţie în vederea realizării producţiei nete"** — aplicaţii care de altfel formează osatura întregului sistem informatic proiectat;
- proiectarea şi implementarea şi a **altor aplicaţii,** pornind de la necesitatea asigurării informaţiilor pentru cele arătate mai sus;
- conceperea şi organizarea unei **baze de date de costuri,** specifică sistemului, diferind de o bază de date clasică prin faptul că datele conţinute sînt costuri (de exemplu: costuri cu materia primă şi materialele, cu munca vie, cu utilităţile, cheltuieli de aprovizionare şi transport etc., pe total întreprindere, secţii, ateliere şi produse).

Un asemenea mod de tratare se corelează foarte bine cu **conducerea prin obiective, conducerea prin excepţie** şi **conducerea motivaţională,** drept componente ale conducerii prin costuri — şi, respectiv, cu **principiul delegării** şi cel al **conducerii colective,** care permit intervenţia, acolo unde se realizează fenomenul economic, a factorilor răspunzători ai procesului de producţie respectiv.

În acest fel se va putea răspunde, la nivelul întreprinderii, secţiilor, atelierelor şi formaţiilor de muncă, indicaţiilor date de către secretarul general al partidului, privind economisirea resurselor şi evidenţierea amănunţită a obiectivelor şi rezultatelor economice pînă jos, la nivelul formaţiilor de muncă; desigur că, **după o implementare reală a conceptului conducerii prin costuri cu ajutorul P.A.D., acţiunile vizînd motivarea, stimularea şi coordonarea activităţii tuturor oamenilor muncii din întreprindere, indiferent de treapta lor ierarhică, în vederea găsirii soluţiilor tehnico-economice de economisire a resurselor materiale se vor putea desfăşura pe un teren pregătit şi vor da rezultate mai bune.**

---

[2]) Prof. dr. Paul Constantinescu, Sistemul informatic pentru conducere, Academia „Ştefan Gheorghiu", Bucureşti, 1976.

Reuniunea de la Belgrad

COOPERAREA ECONOMICĂ, DIMENSIUNE ACTIVĂ A PROCESULUI DE EDIFICARE A SECURITĂŢII ÎN EUROPA

DUPĂ ÎNCHEIEREA, în urmă cu două săptămîni, a dezbaterilor cu caracter general, lucrările Reuniunii de la Belgrad a statelor participante la Conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa (C.S.C.E.) au intrat într-o etapă nouă, aceea a examinării aprofundate în organele de lucru specializate a stadiului aplicării de noi măsuri pentru dinamizarea procesului de traducere în viaţă a hotărîrilor adoptate la Helsinki.

În organul de lucru pentru problemele cooperării în domeniile economiei, ştiinţei şi tehnicii şi mediului înconjurător a avut loc prima trecere în revistă a rezultatelor obţinute după semnarea Actului Final, o prezentare a acţiunilor pe care statele participante, în mod individual, bilateral sau multilateral, le-au întreprins pentru a da efect celor consemnate în documentele Conferinţei general-europene. Astfel, în declaraţiile majorităţii delegaţiilor se subliniază că deşi au fost obţinute unele realizări în direcţia concretizării celor convenite în urmă cu mai mult de doi ani, totuşi multe din prevederile înscrise în Actul Final nu şi-au găsit încă o reflectare în acorduri, contracte şi proiecte de interes comun, numărul acţiunilor de cooperare şi în general volumul schimburilor comerciale între ţările participante nu reflectă capacităţile economice, tehnice şi financiare de care dispun ţările semnatare. Iată de ce practic în toate declaraţiile s-a subliniat că prevederile cu caracter economic din Actul Final — înglobate într-o adevărată cartă a cooperării economice europene — pot şi trebuie să stea la baza colaborării viitoare între ţările continentului, că punerea lor în aplicare este de natură să asigure lărgirea si diversificarea raporturilor economice, tehnice şi ştiinţifice intraeuropene.

Timpul care s-a scurs de la semnarea Actului Final este scurt în mod cert, poate chiar prea scurt pentru o evaluare completă a rezultatelor obţinute în domeniul economic, declara secretarul executiv al C.E.E./O.N.U., Janez Stanovnik la deschiderea lucrărilor reuniunii de la Belgrad. Dar, continua el, putem deja să vorbim despre schimbări distincte şi importante ca urmare a C.S.C.E. În sprijinul acestei afirmaţii care revine constant în cadrul discuţiilor, au fost prezentate, sub formă de exemple, cîteva acţiuni şi proiecte concrete iniţiate pe plan multilateral, cum sînt: construirea unei autostrăzi transeuropene Nord-Sud la realizarea căreia este de aşteptat să contribuie şi Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), crearea unui sistem de notificare a legilor şi reglementărilor din domeniul comerţului exterior, revizuirea Convenţiei asupra transporturilor internaţionale rutiere (T.I.R.), activitatea de interconectare a sistemelor electrice din ţările balcanice, crearea unui organ pentru procedurile de arbitraj referitoare la comerţul cu produse agricole.

Cooperarea pe plan subregional, apreciată ca parte componentă a procesului de punere în aplicare a prevederilor Actului Final şi ca o contribuţie nemijlocită la crearea unui climat de pace, înţelegere şi colaborare, pe planuri multiple între ţările zonei respective, a fost pusă în evidenţă prin rezultatele obţinute în bazinul Mării Mediterane şi în regiunea Balcanilor. Adoptarea Convenţiei de la Barcelona şi a „Planului albastru“ pentru protecţia mediului marin din Mediterana, ca şi lucrările reuniunii de la Atena, întîlnirile anuale pe problemele turismului, energiei şi protecţiei plantelor dintre ţările balcanice sînt apreciate ca acţiuni menite să impulsioneze şi să dea un caracter permanent cooperării subregionale în interesul ţărilor din zonă, al dezvoltării cooperării şi consolidării păcii pe continentul european.

Corespondenţă din Belgrad

Dimensiune activă a procesului de securitate şi de destindere în Europa, cooperarea economică între ţări cu sisteme sociale diferite continuă în curs ascendent, cu toate că în ultimii ani ţările occidentale sînt confruntate cu fenomene de criză economică şi monetară fără precedent.

Registrul C.E.E./O.N.U. cuprinde 220 de acorduri economice, comerciale şi de cooperare industrială şi tehnică încheiate între ţări cu sisteme sociale diferite, faţă de numai 23 cîte existau la începutul anilor '60. Cooperarea industrială, componenta cea mai activă în cadrul raporturilor economice între aceste ţări se realizează în prezent în cadrul a peste 1 200 de contracte, în condiţiile în care cooperarea în acest domeniu beneficiază anual de peste 100 de contracte.

Discuţiile au pus în evidenţă şi faptul că, din păcate, multe ţări occidentale continuă să practice măsuri discriminatorii şi să pună obstacole la importurile provenite din ţările cu economie planificată, acţiuni contrare prevederilor Actului Final, prin care statele participante s-au angajat „să reducă sau să elimine progresiv obstacolele de orice natură din calea dezvoltării schimburilor comerciale“. Faptul că ţările membre ale Pieţei comune au, în tariful lor de import, peste 30% din titluri neliberalizate evidenţiază posibilităţile mari de creştere şi diversificare a schimburilor prin adoptarea unor măsuri de liberalizare, de aşezare la baza raporturilor economice a principiilor egalităţii şi avantajului reciproc.

Adoptarea unor măsuri de liberalizare completă, acordarea de preferinţe substanţiale şi a altor facilităţi la exporturile din ţările în curs de dezvoltare din Europa sînt nu numai conforme prevederilor Actului Final, dar se înscriu şi în procesul mai larg de a se ajunge la o nouă diviziune internaţională a muncii, la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale. În acest sens s-au pronunţat delegaţiile României, Iugoslaviei, Maltei, Turciei şi ale altor ţări. Dealtfel, aşa cum au subliniat mulţi reprezentanţi, reuniunea de la Belgrad nu poate să rămînă străină de problemele economice internaţionale, ea trebuie, prin negocieri şi decizii, să-şi aducă contribuţia la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale.

Deşi aflate la început, lucrările în organul de lucru au permis identificarea unor direcţii principale de interes comun care în perioada următoare ar putea face obiectul examinării şi adoptării de măsuri concrete. Este vorba de activităţile pentru promovarea dezvoltării schimburilor comerciale, stabilirea unor mari proiecte economice de interes comun în domeniile energiei, transporturilor, schimburilor de informaţii tehnologice, mediului şi altele. În acest cadru de preocupări pot fi amintite propunerile deja prezentate referitoare la dezvoltarea cooperării privind folosirea surselor de energie, conectarea sistemelor electrice, crearea de tehnici noi pentru utilizarea raţională a energiei şi introducerea în circuitul economic a unor surse energetice noi, precum şi cele referitoare la dezvoltarea transporturilor fluviale la nivelul întregului continent. În acelaşi organ de lucru vor fi prezentate şi examinate şi propunerile anunţate deja de delegaţia română referitoare la dezvoltarea cooperării industriale, a cercetării şi informaţiei în domeniul ştiinţei şi tehnicii, precum şi în cel al agriculturii. De asemenea, o serie de delegaţii au exprimat interesul lor pentru examinarea problemelor legate de promovarea schimburilor comerciale, în special cele privind schimbul de informaţii economice, contactele de afaceri, acţiunile de marketing şi altele. În sfîrşit, o altă categorie de probleme care vor ocupa un loc important pe agenda organului de lucru amintit se referă la condiţiile de muncă şi viaţă ale muncitorilor migranţi faţă de care manifestă un interes special delegaţiile Portugaliei, Spaniei şi Iugoslaviei.

Discuţiile constructive de pînă acum în aceste domenii, interesul major manifestat practic de toate ţările participante pentru identificarea eforturilor necesare în vederea accelerării dezvoltării şi diversificării raporturilor economice şi ştiinţifice pe plan european constituie premise pozitive pentru ca Reuniunea de la Belgrad să se înscrie ca o etapă nouă, semnificativă în procesul de edificare a securităţii pe continent.

Niţă CONSTANTIN

Cerințe ale noii ordini economice internaționale

TRATAMENTUL PREFERENȚIAL ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE ÎN DOMENIUL TRANSFERULUI DE TEHNOLOGIE (II)

Modalități de tratament preferențial

TRATAMENTUL special în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie vizează, îndeosebi. următoarele obiective principale : crearea și dezvoltarea tehnicilor corespunzătoare cerințelor specifice ale țărilor în curs de dezvoltare, sprijinirea accesului acestor țări la informațiile privind tehnicile disponibile, reducerea costului transferului de tehnologie în țările în curs de dezvoltare și îmbunătățirea celorlalte condiții ale acestui transfer, dezvoltarea infrastructurii științifice și tehnice în aceste țări și încurajarea exportului lor de tehnologie. În vederea aplicării unui astfel de tratament se folosesc sau se pot folosi diferite mijloace : subvenționarea directă a transferului de tehnologie în țările în curs de dezvoltare pe calea ajutorului economic, financiar și tehnic bilateral sau multilateral acordat acestor țări ; subvenționarea indirectă a acestui transfer sub diferite forme ca, de exemplu, prin stabilirea de avantaje fiscale pentru veniturile provenind din exporturile de tehnologie în țările în curs de dezvoltare ; stabilirea de condiții preferențiale pentru vînzarea tehnologiei către aceste țări etc.

În Strategia internațională a dezvoltării pentru al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare se prevede că țările dezvoltate vor contribui, în cadrul programelor lor de cercetare-dezvoltare, la căutarea de soluții problemelor specifice ale țărilor în curs de dezvoltare. În această privință, țările în curs de dezvoltare au propus ca țările dezvoltate să consacre cel puțin 10% din cheltuielile lor de cercetare-dezvoltare unor programe destinate să soluționeze probleme de interes general pentru țările în curs de dezvoltare. Pînă în prezent, nu s-a ajuns încă la un acord privind un astfel de obiectiv cantitativ. În rezoluția sesiunii a VII-a speciale a Adunării Generale se subliniază însă că țările dezvoltate trebuie să sporească în mod substanțial ponderea cercetărilor lor consacrate problemelor concrete, care prezintă un interes primordial pentru țările în curs de dezvoltare.

O problemă importantă pentru țările în curs de dezvoltare o constituie facilitarea accesului lor la informațiile privind existența, caracteristicile, costul și sursele tehnologiilor corespunzătoare necesităților lor. În acest sens, în rezoluția sesiunii a VII-a speciale a Adunării Generale a O.N.U. se prevede că țările dezvoltate trebuie să îmbunătățească sistemul de informare a țărilor în curs de dezvoltare asupra situației pieței proprietății industriale, pentru a le facilita alegerea tehnologiei. În acest scop, se preconizează ca organele corespunzătoare din sistemul Națiunilor Unite, în colaborare cu țările dezvoltate, să înfăptuiască proiecte în domeniul informării, serviciilor consultative și pregătirii profesionale în interesul țărilor în curs de dezvoltare. În aceeași rezoluție se subliniază necesitatea examinării problemei înființării de bănci de date, în scopul de a oferi țărilor în curs de dezvoltare informații mai ample, care să le permită să aleagă tehnologia necesară, în special tehnologie avansată.

Reducerea costului transferului de tehnologie și ameliorarea celorlalte condiții ale acestui transfer prezintă o importanță deosebită pentru facilitarea și accelerarea fluxului de tehnologie spre țările în curs de dezvoltare. În acest scop s-au adoptat sau se preconizează diferite măsuri. Întrucît în țările capitaliste dezvoltate tehnologia este în cele mai multe cazuri proprietate privată, se prevede stimularea de către guverne a întreprinderilor private, în vederea facilitării transferului accelerat de tehnici brevetate și nebrevetate în țările în curs de dezvoltare în condiții avantajoase. Astfel, în scopul diminuării costului tehnologiei pentru țările în curs de dezvoltare, se preconizează între altele următoarele măsuri ; acordarea unui regim fiscal preferențial în țara furnizorului de tehnologie pentru veniturile decurgînd din prevederile de transfer de tehnologie în țările în curs de dezvoltare, inclusiv sub forma scutirii de impozite a acestor venituri ; dezlegarea creditelor pentru finanțarea achiziționării de bunuri de echipament și produse intermediare de către țările în curs de dezvoltare, în cadrul tranzacțiilor de transfer de tehnologie (nelegarea acordării creditului de sursa de aprovizionare) și acordarea de credite în condiții mai favorabile decît condițiile comerciale uzuale pentru astfel de tranzacții. De asemenea, în vederea sporirii eficienței economice a transferului de tehnologie, se preconizează încheierea de acorduri preferențiale garantînd că drepturile de proprietate industrială conferite titularului de brevet în țările furnizoare de tehnologie nu vor fi folosite de către acesta pentru a restrînge importul de produse provenind din țările în curs de dezvoltare.

În vederea facilitării accesului țărilor în curs de dezvoltare la tehnologia protejată prin drepturile de proprietate industrială deținute de către guvernele țărilor dezvoltate, rezoluția sesiunii a VII-a speciale a Adunării Generale a O.N.U. prevede : „Țările dezvoltate trebuie să asigure țărilor în curs de dezvoltare un acces liber și deplin la tehnologia al cărei transfer nu depinde de hotărîrile persoanelor private“. Totodată, se consideră necesar ca guvernele țărilor dezvoltate să acorde ajutor pentru înființarea de instituții naționale, regionale și internaționale, inclusiv centre de transfer de tehnologie, în vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare în promovarea, în cele mai favorabile condiții, a tot ceea ce le este necesar pe plan tehnic pentru construirea și exploatarea de uzine.

Potrivit rezoluției sesiunii a VII-a speciale a Adunării Generale a O.N.U., se examinează problema înființării unui centru internațional pentru schimbul informațiilor tehnice, interesînd țările în curs de dezvoltare. De asemenea, în conformitate cu aceeași rezoluție, se studiază posibilitatea creării, în cadrul sistemului O.N.U., a unui institut internațional de energetică, în vederea acordării de ajutor tuturor țărilor în curs de dezvoltare în cercetarea și dezvoltarea resurselor lor energetice.

Dezvoltarea infrastructurii științifice și tehnice în țările în curs de dezvoltare constituie factorul fundamental pentru reducerea dependenței lor tehnologice. În același timp, ea este de natură să sporească puterea de negociere a acestor țări pe piața mondială a tehnologiei și să frîneze exodul personalului lor calificat în țările dezvoltate.

Strategia internațională a dezvoltării pentru acest deceniu prevede că țările dezvoltate, în cadrul programelor lor naționale de ajutor și asistență tehnică, vor intensifica substanțial ajutorul lor vizînd sprijinirea directă a științei și tehnicii în țările în curs de dezvoltare. În acest sens, țările în curs de dezvoltare au solicitat ca țările dezvoltate să le acorde o asistență financiară și tehnică directă pentru dezvoltarea infrastructurii lor științifice și tehnice, echivalentă cu 0,05% din produsul național brut al țărilor dezvoltate. Nici asupra acestui obiectiv cantitativ nu s-a ajuns încă la un acord. În rezoluția sesiunii a VII-a speciale a Adunării Generale a O.N.U. se reafirmă necesitatea ca țările dezvoltate să lărgească ajutorul acordat creării, consolidării și dezvoltării infrastructurii științifice și tehnice a țărilor în curs de dezvoltare.

În vederea sprijinirii dezvoltării infrastructurii științifice și tehnice a țărilor în curs de dezvoltare se preconizează ca țările dezvoltate să adopte o serie de măsuri speciale, dintre care menționăm : extinderea formării de personal științific și tehnic național pentru țările în curs de dezvoltare ; abținerea țărilor dezvoltate de la orice politică care ar risca să încurajeze exodul personalului calificat al țărilor în curs de dezvoltare ; furnizarea gratuită de mijloace financiare necesare creării infrastructurilor care să asigure menținerea pe loc a personalului calificat al țărilor în curs de dezvoltare drept compensație pentru transferul invers de tehnici rezultînd din exodul de personal calificat al acestor țări, transfer care reprezintă echivalentul a mai multe miliarde de dolari ; furnizarea de experți, care să contribuie la dezvoltarea tehnologiei proprii în țările în curs de dezvoltare ; cooperarea guvernelor țărilor dezvoltate la măsurile conducînd la folosirea, într-o măsură mai mare, a experienței personalului și instituțiilor țărilor în curs de dezvoltare în materie tehnică la realizarea de proiecte de dezvoltare, executate la nivel bilateral sau multilateral ; acordarea de stimulente fiscale și de altă natură întreprinderilor exportatoare de tehnologie din țările dezvoltate pentru a încuraja dezvoltarea potențialului tehnologic al întreprinderilor din țările în curs de dezvoltare, inclusiv asigurarea unei pregătiri tehnice corespunzătoare a personalului acestor întreprinderi ; acordarea de asistență pentru cooperarea între instituțiile științifice și tehnologice din țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare în vederea realizării de proiecte comune de cercetare-dezvoltare.

O importanță crescîndă prezintă încurajarea exportului de tehnologie al țărilor în curs de dezvoltare. Aplicarea științei și tehnicii în economia țărilor în curs de dezvoltare este chemată să asigure un astfel de progres tehnico-economic, încît transferul unilateral de tehnologie spre aceste țări să se transforme într-un schimb reciproc. Elemente ale acestei tendințe se observă deja la țările în curs de dezvoltare cele mai avansate, care au început să exporte tehnologie în țările dezvoltate.

Este necesar să se adopte măsuri corespunzătoare pentru sprijinirea creșterii potențialului de export al țărilor în curs de dezvoltare în domeniul tehnologiei și facilitarea accesului lor pe piața mondială a tehnologiei. În acest sens, se impune să se acorde acestor țări o asistență financiară și tehnică corespunzătoare.

Tratament deosebit pentru țările cel mai puțin avansate

APLICAREA tratamentului special în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie trebuie să se înfăptuiască pe o bază nediscriminatorie, ținînd seama însă de condițiile și problemele specifice ale țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate. S-a propus, totodată, ca acest tratament special să nu fie aplicat filialelor corporațiilor străine în țările în curs de dezvoltare și societăților mixte controlate de către acestea.

În ce privește țările cel mai puțin avansate, în rezoluția 98 (IV) a sesiunii a IV-a a U.N.C.T.A.D. de la Nairobi din mai 1976, se prevede că țările dezvoltate și instituțiile internaționale vor lua următoarele măsuri deosebite în favoarea acestei categorii de țări : ajutorarea instituțiilor țărilor cel mai puțin avansate în obținerea în condiții favorabile a rezultatelor progresului științific și tehnic, corespunzătoare nevoilor lor (țările în curs de dezvoltare au cerut însă ca transferul de tehnici pentru această categorie de țări să se facă pe baza unor condiții și modalități preferențiale și la un cost minimal, teză pe care însă țările dezvoltate nu au acceptat-o) ; luarea în considerație a nevoilor țărilor celor mai puțin avansate în activitatea de dezvoltare și adaptare a tehnologiei la nevoile țărilor în curs de dezvoltare ; sprijinirea înființării în țările cel mai puțin avansate de centre de transfer de tehnologie, destinate să culeagă informațiile tehnologice necesare, să aleagă tehnicile convenabile și să negocieze condiții și modalități satisfăcătoare de achiziționare a tehnologiei ; facilitarea transferului de tehnologie, adaptată situației economice a țărilor cel mai puțin avansate, în condiții și modalități favorabile, luîndu-se în considerație cererile de asistență în acest scop ; furnizarea asistenței necesare pentru înființarea de institute de tehnologie aplicată în aceste țări, în vederea dezvoltării unei tehnologii autonome și adaptării tehnologiei importate la nevoile naționale.

Preferințe tehnologice între țările în curs de dezvoltare

PROBLEMA unui tratament preferențial în domeniul transferului de tehnologie se pune nu numai în relațiile cu țările dezvoltate, ci și în raporturile dintre țările în curs de dezvoltare. Aplicarea unui astfel de tratament este de natură să joace un rol important în eforturile țărilor în curs de dezvoltare vizînd reducerea dependenței lor tehnologice față de țările dezvoltate. Principiul tratamentului preferențial în domeniul transferului de tehnologie este prevăzut în numeroase documente adoptate în ultimii ani pe plan internațional : în rezoluția 3201 (S—VI) a Adunării Generale a O.N.U. privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, în rezoluția privind cooperarea economică între țările în curs de dezvoltare, adoptată de conferința ministerială de la Manila a „Grupului celor 77“ de la începutul anului 1976, în rezoluțiile Conferinței „Grupului celor 77“ asupra cooperării economice între țările în curs de dezvoltare din Mexic din septembrie 1976, în rezoluții ale U.N.C.T.A.D etc. În aceste documente se prevede utilizarea de dispozițiuni preferențiale privind transferul și dezvoltarea tehnologiei între țările în curs de dezvoltare, preconizîndu-se și elaborarea de acorduri în acest scop.

În același timp, se stipulează că țările în curs de dezvoltare care sînt în măsură să o facă ar trebui să pună la dispoziția țărilor celor mai puțin avansate, în condiții și modalități preferențiale și la un cost minimal, rezultatele progresului științific și tehnic adaptate nevoilor de dezvoltare ale acestor țări.

Principiul tratamentului special, preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie trebuie să se materializeze, într-o măsură cît mai largă, prin lărgirea și îmbunătățirea asistenței financiare și tehnice, pentru sporirea potențialului tehnico-științific al țărilor în curs de dezvoltare, prin noul cadru juridic internațional al transferului de tehnologie, pe care îl vor constitui, între altele, codul internațional de conduită în acest domeniu și sistemul internațional revizuit al proprietății industriale, ambele în curs de negociere.

Un rol important în adoptarea de măsuri vizînd facilitarea, pe o bază preferențială, a transferului de tehnologie către țările în curs de dezvoltare este chemată să joace și viitoarea Conferință a Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării din anul 1979, a cărei reuniune regională pregătitoare pentru Europa va avea loc în București în anul 1978.

România și transferul internațional de tehnologie

România, țară socialistă în curs de dezvoltare, și-a sporit considerabil potențialul tehnico-științific, participînd tot mai larg la fluxurile internaționale de tehnologie. Cea mai mare parte a tehnologiei necesare, inclusiv în unele ramuri de vîrf, se asigură pe baza efortului național. În același timp, țara noastră cheltuiește sume importante pentru importul de tehnologie. Totodată, ca urmare a progresului științific și tehnic rapid pe care l-a înregistrat, România exportă într-o măsură crescîndă tehnologie în numeroase țări, inclusiv în celelalte țări în curs de dezvoltare.

Țara noastră militează activ pentru instaurarea unei noi ordini internaționale și în domeniul transferului de tehnologie, care să contribuie la accelerarea progresului țărilor în curs de dezvoltare, la lichidarea subdezvoltării. Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat că o astfel de nouă ordine presupune ca **„odată cu sprijinirea eforturilor statelor mai puțin avansate pentru dezvoltarea unei baze proprii de cercetare-dezvoltare, să se asigure accesul larg și neîngrădit al acestora la tehnologiile moderne, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc“** [1].

România acționează în mod consecvent pentru elaborarea unei reglementări noi, echitabile a transferului de tehnologie, reglementare bazată pe aplicarea principiului tratamentului special, preferențial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, în interesul grăbirii eliminării decalajelor tehnologice și economice care despart aceste țări de țările dezvoltate. În acest sens, ea participă activ la negocierile vizînd elaborarea unui cod internațional de conduită în domeniul transferului de tehnologie și revizuirea sistemului internațional al brevetelor.

În același timp, țara noastră concepe viitoarea Conferință a Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării, convocată din inițiativa sa, ca un for chemat să aducă o contribuție substanțială la înfăptuirea unei noi ordini internaționale în domeniul științei și tehnicii, adoptînd măsuri eficiente pentru dezvoltarea potențialului tehnico-științific al țărilor în curs de dezvoltare, pentru instaurarea unei cooperări internaționale echitabile și fructuoase în materie de știință și tehnică. În acest spirit participă țara noastră la lucrările de pregătire a acestei importante conferințe mondiale.

Victor ALDEA

---

[1] Expunerea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la mărețele realizări ale poporului român în cincinalul 1971—1975 și la politica externă a României pusă în slujba păcii și colaborării internaționale, Scînteia, 18 decembrie 1975.

daro

1720

Operaţiile de rutină nu trebuie să fie scumpe
daro 1720 : A fost găsită soluţia perfectă pentru toate problemele unei prelucrări necostisitoare şi adecvate întreprinderii a datelor care se culeg cotidian : o maşină automată de contabilizat şi facturat, care face posibilă o prelucrare lesnicioasă a datelor zilnice. Permite, de asemenea, cuplarea cu echipamente periferice printr-un canal de preluare a rezultatelor.
Aşa de pildă, pentru realizarea de purtători de date pentru teleprelucrarea în calculatoarele numerice în vederea obţinerii unor informaţii actuale şi eficiente privind conducerea.
daro 1720, prin construcţia sa modulară, poate fi multiplu lărgită şi astfel adaptată oricînd necesităţilor întreprinderii. Formularistica multilaterală cerinţelor de flexibilitate crescută
daro 1720 rezolvă fără probleme operaţiunile de facturare, centralizare şi calcul. Un prospect detailat vă pune la dispoziţie informaţii suplimentare. Nu trebuie decît să-l solicitaţi.

Memorie (R.A.M.)
pînă la 128 termeni a 64 biţi

Memorie pentru microprograme (ROM/PROM)
pînă la 1536 programe a 15 biţi

Memoria pentru macroprograme (PROM)
pînă la 1024 programe a 16 biţi

Imprimanta cu ac : 178 poziţii de imprimare, 100 semne/sec, Panou de descriere şi control de ansamblu.

Büromaschinen-Export
G.m.b.H. Berlin
R.D.G. – 108 Berlin,
Friedrichstrasse 61
Republica Democrată
Germană

bme

PUBLICOM

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Criza oțelului

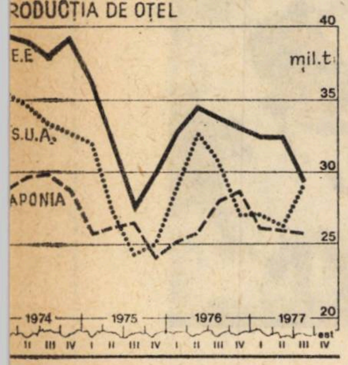

INDUSTRIA SIDERURGICĂ din numeroase țări occidentale traversează de mai mult timp o perioadă de criză, soldată cu însemnate pierderi pentru firmele producătoare de oțel (vezi tabelul), provocate de gradul scăzut de utilizare a capacităților de producție în condițiile scăderii îngrijorătoare a comenzilor. În țările Pieței comune excendentul de capacități a devenit cronic, ceea ce potrivit aprecierilor Comisiei C.E.E. ar putea atrage dispariția a 80 000 din totalul celor 750 000 locuri de muncă existente în prezent în siderurgia țărilor membre. Industria vest-germană a oțelului lucrează, de pildă, cu 65 la sută din capacități, pierderile principalelor companii fiind de ordinul a 1 milion de dolari pe zi. În S.U.A., pierderile uneia din cele mai mari firme siderurgice, „Bethlehem Steel“, s-au ridicat numai în semestrul I a.c. la 75 milioane dolari, motiv pentru care firma și-a redus forța de muncă și și-a amînat investițiile preconizate. Reduceri sau amînări similare se semnalează și în Olanda, în vreme ce guvernul vest-german și-a reluat eforturile pentru a convinge marile firme „Klöckner“ și „Salzgitter“ să fuzioneze. În primăvară la negocierile dintre cele două firme a participat și „Krupp“.

Situația unor mari firme

	Pierderi în 1976 (mil. dol.)	Producția (mil. t)	Pierderi (în dol/t)
Thyssen	20	12,8	1,60
BSC	163	19,7	8,29
Arbed	37	4	9,30
Italsider	148	10,9	13,63
Röchling-Burbach	39	2,5	15,56
Usinor	250	8,9	28,15
Sacilor	225	4,3	52,37

Sursa: The Economist,nr. 6 995.

Recolta mondială de griu

F.A.O.a revizuit în jos, cu 4 la sută, previziunile sale privind recolta mondială de grîu, ținînd seama de condițiile meteorologice nefavorabile dintr-o serie de țări mari producătoare din emisfera sudică. Recolta mondială nu va depăși astfel 401 milioane tone. Potrivit prognozei F.A.O., comerțul mondial cu grîu în 1977—1978 se va ridica la 64 milioane tone, cu 5 milioane tone mai mult decît în anul agricol precedent.

Conjunctura economiei belgiene

POTRIVIT CIFRELOR date publicității de guvernul de la Bruxelles, începînd din aprilie 1977 economia belgiană se găsește din nou într-o faza de depresiune economică, în special cea din sudul țării, în care activitatea industrială cunoaște un ritm mai lent decît în Nord.

„Nu există nici un semn de redresare, iar investiții noi nu s-au făcut din 1976, astfel că perspectivele pentru 1978 sînt nefavorabile“ a declarat recent ministrul belgian al afacerilor economice.

Orientări în dezvoltarea economică

Guineea: perspective în domeniile industriei, agriculturii și al infrastructurii

ÎN CADRUL sectorului industrial a devenit predominantă în ultimii ani industria extractivă, a cărei contribuție la formarea P.N.B. și la încasările de devize se prevede să crească în viitor, depășind 20% și respectiv 80% (cît reprezintă azi). Vor continua exploatările de bauxită (Guineea deține aproape jumătate din rezervele mondiale de bauxită), de minereu de fier, diamante, aur etc. S-au luat măsuri pentru creșterea producției de bauxită la peste 11 milioane tone și pentru sporirea producției de alumină. Scontîndu-se pe descoperirea unor rezerve petrolifere „off shore“ s-au întreprins prospecțiuni într-o zonă maritimă de 44 000 km. În domeniul industriei prelucrătoare, care contribuie cu aproximativ 4% la formarea P.N.B., se află în construcție o rafinărie de petrol la Conakry, o fabrică de cherestea la Kissidougou, o filatură etc. Oficialitățile guineeze au luat măsuri pentru prelucrarea industrială a fructelor pentru export.

În agricultură (ramură în care este ocupată peste 80% din populația activă a țării și care contribuie cu aproximativ 30% la formarea P.N.B.) vor fi extinse culturile de orez, manioc și arahide. Se intenționează o astfel de dezvoltare a culturilor cerealiere, încît să se realizeze nu numai acoperirea necesarului de consum intern, ci să se obțină și surplusuri pentru export. Este demn de menționat că se proiectează dezvoltarea producției de ananas pe o suprafață irigată de 420 ha. Se preconizează folosirea pe o scară mai largă a îngrășămintelor (naturale și chimice) extinderea irigațiilor, folosirea unor metode moderne de cultivare, întreținere și recoltare a culturilor.

În sectorul transporturilor va fi restaurată și modernizată rețeaua de căi ferate de pe axul Conakry-Kankan, urmînd să aibă o lungime de circa 550 km și să deservească Complexul minier Dabola-Touque. În anii următori se va construi o cale ferată de 1200 km pentru transportul minereului de fier de la mina Nimba la Conakry. Vor fi refăcute, într-o primă etapă, 2500 km de drumuri și șosele (rețeaua rutieră guineeză are o lungime totală de 13 000 km). Se tinde ca într-o perspectivă mai îndepărtată să se completeze flota comercială a țării, astfel încît majoritatea traficului maritim să se realizeze sub pavilion guineez. Se va realiza un port de mare adîncime la Conakry, care va dispune de o suprafață de depozitare pentru 3 milioane tone minereu de fier, 1,5 milioane tone de bauxită, de instalații de tratare a minereului de fier și de un chei care să asigure încărcarea simultană a două mineraliere.

EVOLUȚII MONETARE

TENDINȚA de depreciere a **dolarului S.U.A.** în raport cu majoritatea valutelor occidentale a continuat în intervalul 17—21. X. 1977. La menținerea acestui „trend“, apărut în urmă cu cîteva luni, au contribuit și o serie de factori noi printre care anunțarea unei creșteri mult încetinite, de numai 3,8% (în termeni anuali), a indicelui produsului național brut al S.U.A. pe trimestrul III a.c. față de 7,5% și respectiv 6,2% în trimestrele I și II.

Francul elvețian, care continuă să fie valuta cea mai căutată de investitori în momentele de tensiune pe piețele valutare, a realizat un nivel record în raport cu dolarul, cotînd la 20 X a.c. la circa 2,2510 franci pentru un dolar. Datorită unor factori de natură tehnică, francul elvețian a închis în ușor regres, la circa 2,2570 franci elvețieni, superior totuși cu circa 1,2% închiderii din săptămîna anterioară. În această săptămînă în relația cu marca vest-germană francul elvețian a depășit paritatea, coborînd la un nivel de circa 99,35 franci pentru 100 de mărci.

Marca vest-germană a cotat la închidere la circa 2,2705 mărci pentru un dolar, cu 0,4% peste nivelul de referință. **Francul belgian** a atins în această perioadă cel mai ridicat curs în raport cu dolarul din martie 1975 și anume 35,145 franci pentru un dolar, terminînd la circa 35,35 franci.

În ciuda faptului că dobînzile au scăzut în permanență, fapt ilustrat și de reducerea dobînzii de bază de la 7% la 6% de către o serie de mari bănci comerciale din Marea Britanie, **lira sterlină** a continuat mișcarea ascendentă în raport cu dolarul, față de care s-a repreciat cu circa 0,2% (1,7720 dolari pentru o liră față de 1,7680 pe 14. X. a.c.). Reprecierea lirei sterline a fost frînată în continuare de intervențiile Băncii Angliei, care a cumpărat în intervalul analizat mai multe sute de milioane de dolari. **Lira italiană** a avut o evoluție relativ constantă în banda cuprinsă între 880 și 881 lire pentru un dolar, în timp ce **francul francez** a regresat cu circa 0,3% față de intervalul anterior, cotînd la lichidare la un nivel de circa 4,86 franci pentru un dolar.

Yenul japonez a atins un nivel maxim pentru perioada postbelică și anume 251,90 yeni pentru un dolar. Intervenția aproape zilnică a Băncii Japoniei (care a cumpărat dolari de ordinul a 150—180 milioane) a determinat o scădere a cursului yenului, care a închis la circa 254,60 yeni pentru un dolar, cu circa 0,6% sub închiderea de referință. Un record, dar în sens invers a realizat și **dolarul canadian** care, cu o cotație de 90,35 dolari S.U.A. pentru 100 dolari canadieni a atins cel mai scăzut nivel de după ultimul război mondial față de dolarul S.U.A.

Dobînzile pentru eurodepozitele pe șase luni au fost de circa 7,625% pentru eurodolarii S.U.A., 2,50% pentru eurofrancii elvețieni și de circa 4% pentru euromărcile vest-germane.

Prețul aurului a atins cel mai înalt nivel din august 1975 pînă în prezent, respectiv 161,20 dolari/uncie (al doilea fixing la Londra, pe 21. X a.c.).

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

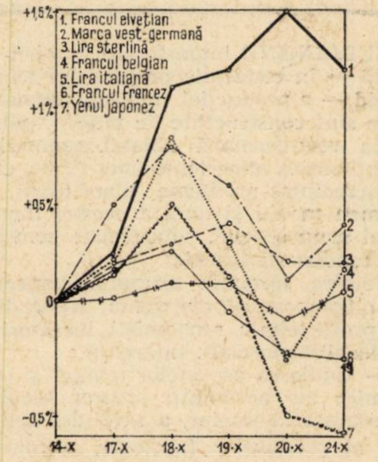

Evoluția cursului principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 17—21 X, luînd ca bază cursurile din 14 X a.c.

U.R.S.S.: dinamismul construcțiilor

AMPLOAREA activității în domeniul construcțiilor din Uniunea Sovietică este ilustrată, printre altele, de faptul că — în fiecare minut — sînt construite (în medie) cîte douzeci de locuințe, în fiecare săptămînă intră în funcțiune cîte opt întreprinderi industriale, iar anual pe hartă apar douăzeci de orașe noi. Numai în actualul cincinal programul construcțiilor prevede investiții globale de peste 621 miliarde ruble.

În industrie, bilanțul celor șase decenii ale Puterii Sovietice se exprimă prin înălțarea sau reconstruirea a aproximativ 44 mii de întreprinderi mari. În ultimul timp prevalează orientarea către concentrarea noilor întreprinderi în puternice complexe teritoriale și de producție, avînd un profil bine conturat. Astfel, regiunea Siberiei occidentale a devenit cel mai de seamă furnizor de petrol și gaze, regiunea Kansk-Acinsk (Siberia) — o sursă de energie ieftină pe baza zăcămintelor de cărbune, complexul Saian (Siberia) — o importantă bază a construcțiilor de mașini, regiunea Kursk devine un mare centru siderurgic etc.

În ceea ce privește rezolvarea problemei locuințelor pentru populație, avansul realizat în acest domeniu se oglindește sintetic în faptul că pe fiecare cetățean al Uniunii Sovietice revin în prezent 12 mp de spațiu locativ, față de numai 5,5 mp în anul 1945.

Restrîngerea producției mondiale de nave

DATELE cuprinse în publicația O.N.U. — Monthly Bulletin of Statistics (septembrie 1977) asupra tonajului mondial al navelor lansate (fără U.R.S.S. și R. P. Chineză) ilustrează tendința de reducere continuă a acestuia, începînd din 1976. În semestrul I a.c. tonajul global al navelor lansate a însumat 13,6 mil. tone, ceea ce — extrapolat pe întreg anul — reprezintă doar trei sferturi din nivelul de 35,7 mil. tone, atins în 1975.

După cum se vede din graficul alăturat, în decursul ultimului deceniu Japonia — deși a rămas, detașat, pe primul loc printre constructorii de nave — și-a redus sensibil ponderea în tonajul mondial lansat, la fel ca și Anglia, în timp ce Suedia și Spania și-au întărit pozițiile. Ponderea globală a primilor cinci țări constructoare de nave s-a redus, de asemenea, de la circa 73% în 1967 la ceva mai mult de 63%, pe seama dezvoltării construcțiilor navale în alte țări, ca de pildă în S.U.A. (1,5% din total în 1967 și aproape 4,5%^{9} în 1977).

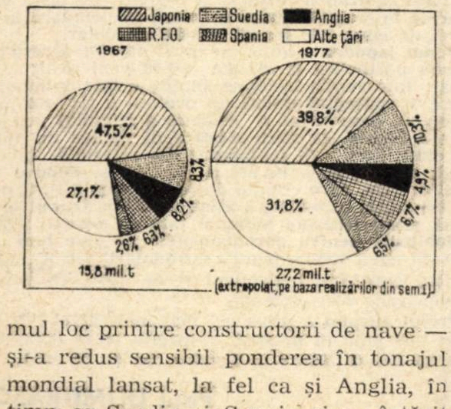

Submarin din material plastic

PRIMUL submarin din material plastic întărit cu fibră de sticlă are o lungime de 6,5 m și un echipaj de trei persoane. Submarinul, a cărui punere la punct a durat cinci ani, este destinat pentru exploatările submarine de petrol și gaze. După ce a trecut cu bine un număr de încercări în largul mării și a lucrat cu succes pe scară comercială la cîmpul petrolifer Brent din Marea Nordului, submarinul este gata de a intra în producția de serie.

Unul din avantajele evidente ale folosirii materialelor plastice pentru acest fel de navă este că ele nu ruginesc. Acest lucru, susține firma britanică Vickers, care l-a conceput și construit, va asigura navei o viață mai lungă cu 10-15 ani față de submarinele clasice, cu corp metalic. De asemenea, ea poate transporta o încărcătură utilă mai mare. Calitățile bune de izolare ale materialelor plastice întărite cu fibre de sticlă fac ca submarinul să fie mai cald și mai confortabil pentru echipajul său.

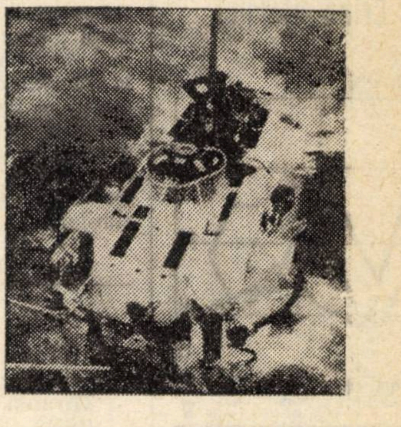

Impactul subdezvoltării

DINCOLO de nivelul scăzut al indicatorului sintetic, pe care-l reprezintă venitul național raportat pe locuitor, rămînerea în urmă din punct de vedere economic a țărilor în curs de dezvoltare are — în condițiile capitalismului — pregnante repercusiuni sociale, un impact multilateral asupra condițiilor de existență a marii majorități a populației respective.

Acest lucru este ilustrat în mod grăitor de datele publicate anul trecut, în cadrul unui raport al Băncii Mondiale, care oferă o suită de comparații între țările în curs de dezvoltare cu un venit național scăzut (sub 200 dolari pe locuitor, în 1975) și țările capitaliste industriale (vezi tabelul).

Indicatorul	Unitatea de măsură	Țări în curs de dezvoltare	Țări capitaliste industriale
Populația totală	milioane oameni	1200	700
Mortalitatea	‰	128	16
Durata medie a vieții	ani	50	72
Populația subalimentată	milioane oameni	600	sub 20
Analfabeți	%	62	1

Sursa : Perspectivas de paises en desarrollo, „El mercado de valores", nr. 50/1976.

Pregătirea înnoirii producției

SUBLINIIND importanța înnoirii la timp — în condițiile progresului tehnic rapid — a producției într-un domeniu cum sînt construcțiile de mașini, publicația vest-germană „Maschinenmarkt" menționează experiența unei firme, care a încredințat problema planificării pe termen mediu și lung a acestei înnoiri unui grup special, subordonat nemijlocit conducerii firmei.

Printre sarcinile grupului, respectiv, cu o componență eterogenă (specialiști cu profil tehnic, economiști, lucrători în sectorul comercial), figurează :

— studierea aspectelor tehnice și economice ale activității tuturor secțiilor și compartimentelor, a nivelului calitativ al produselor fabricate, a concordanței lor cu cerințele pieței, inclusiv compararea cu produsele firmelor concurente ;

— căutarea de „idei" care să asigure progresul întreprinderii, sprijinirea inițiativelor promițătoare (chiar dacă n-au fost sprijinite la alte nivele administrative), analizarea posibilităților aplicării lor totale sau parțiale ;

— susținerea inovatorilor și raționalizatorilor din întreprindere, crearea tuturor condițiilor externe și interne pentru realizarea propunerilor lor ;

— reunirea periodică a specialiștilor și șefilor de compartimente, care fac parte din așa-numitul consiliu consultativ al conducerii întreprinderii, pentru a discuta posibilitățile și căile optime de perfecționare a sortimentului produselor fabricate, de însușire a produselor noi și de înlocuire a celor demodate.

Se apreciază că o planificare bine gîndită a producției pe termen mediu asigură — în întreprinderile constructoare de mașini care exportă o mare parte a producției lor — încărcarea superioară a capacităților lor de producție, iar în cazul planificării pe termen lung — o mai bună utilizare a personalului și o rentabilitate mai ridicată.

CURIER

GLOSAR

Bani ieftini, bani scumpi, bani fierbinți

DENUMIRILE din titlu sînt utilizate frecvent în relațiile financiare internaționale pentru a defini succint și plastic fenomene caracteristice pe piețele monetare occidentale (prin piețe monetare înțelegîndu-se piața capitalurilor, respectiv a creditelor, pe termen scurt).

Expresia „bani ieftini“ („cheap money“ sau „easy money“) definește o politică monetară de menținere a dobînzilor la niveluri scăzute, dusă deliberat de autoritățile unui stat capitalist pentru atingerea anumitor obiective. În consecință, disponibilitățile de credit pe termen scurt sînt deosebit de mari, putîndu-se ușor obține împrumuturi cu dobînzi scăzute. În întreaga perioadă 1931—1951 Banca Angliei a urmat o astfel de politică, menținînd taxa oficială a scontului în jurul a 2%, în vederea stimulării activității economice și scoaterii economiei britanice din depresiunea care a urmat marii crize din 1929—1933. După 1970 autoritățile monetare ale unor țări vest-europene (R. F. Germania, Elveția, Olanda) au promovat, cu intermitență, o politică de „bani ieftini“ pentru a frîna intrările de capitaluri speculative pe termen scurt în aceste țări și a opri creșterea exagerată a cursului valutelor naționale ; o asemenea politică este urmată și în prezent în aceste țări.

Expresia „bani scumpi“ („dear money“ sau „tight money“), definește o politică opusă celei a „banilor ieftini“, dusă în scopul încetinirii activității economice, combaterii inflației sau atragerii de capitaluri pe termen scurt. Începînd cu anul 1965 și în special în intervalul 1973—1975, multe țări capitaliste dezvoltate au fost nevoite să ridice dobînzile pe piețele monetare interne la niveluri deosebit de înalte (10—14%) pentru a atenua procesul inflaționist galopant. Anglia a menținut în întreaga perioadă 1972—1976 taxa oficială a scontului la peste 10%, urmărind, în plus, și atragerea capitalurilor pe termen scurt pentru finanțarea deficitului balanței de plăți curente și susținerea cursului lirei sterline.

Expresia „banii fierbinți“ („hot money) este o denumire încetățenită odată cu agravarea în anii '60 a crizei sistemului valutar postbelic creat la Bretton Woods. Ea definește capitalurile speculative pe termen scurt, care se mișcă rapid, prin intermediul operațiunilor de arbitraj pe piețele valutare, în interval de la cîteva ore la cîteva zile, dintr-o țară în alta, în căutarea unor avantaje imediate (cîștiguri rezultate din modificările cursurilor de schimb sau din dobînzi mai ridicate). Constituite în special din așa numiții bani scripturali (depozite bancare la vedere sau la termen sub un an de zile) precum și din alte fonduri lichide sau cu un grad ridicat de lichiditate, aceste capitaluri speculative pot dezechilibra sau echilibra rapid, dar temporar, balanțele de plăți ale țărilor occidentale, determinînd fluctuații substanțiale ale cursurilor de schimb. Semnificative, în acest sens, sînt mișcările de „bani fierbinți“ care au declanșat sau agravat mai multe crize valutare occidentale începînd cu anul 1968. Se pot aminti, în acest sens, devalorizarea francului francez și revalorizarea mărcii vest-germane în 1969 ; revalorizările „de facto“ (prin flotare) ale guldenului olandez și mărcii vest-germane în mai 1971 ; flotarea majorității valutelor occidentale în perioada august-decembrie 1971, terminată cu devalorizarea dolarului față de aur și revalorizarea valutelor vest-europene și a yenului japonez ; a doua devalorizare-aur a dolarului (februarie 1973) și generalizarea politicii de flotare a cursurilor de schimb în țările occidentale (martie 1973) ; crizele repetate ale lirei italiene, lirei sterline și „șarpelui“ vest-european (1976) etc.

M. I.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

Anca Preda, Brașov — Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) este cel mai important organism existent pe plan mondial pentru acordarea de asistență tehnică multilaterală. Înființat în anul 1966 și formîndu-și resursele din contribuții voluntare, P.N.U.D. participă la execuția a circa 8 000 proiecte de dezvoltare economică și socială, în 141 țări și teritorii, inclusiv în România. Contribuția totală a P.N.U.D. la aceste proiecte se ridică pe plan mondial la peste 2 miliarde de dolari, iar investițiile totale realizate pe baza proiectelor sprijinite de P.N.U.D. depășesc 4 miliarde de dolari. Grație asistenței sale tehnice și financiare, în cursul ultimilor zece ani s-au descoperit minereuri în valoare de circa 13 miliarde dolari, iar peste 500 000 oameni au căpătat sau și-au ridicat pregătirea profesională — tehnicieni agricoli și industriali, ingineri, administratori, cadre didactice, personal medical. În același timp, mii de experți ai Organizației Națiunilor Unite contribuie în lumea întreagă, cu cunoștințele lor tehnice la soluționarea celor mai diverse probleme.

Organismele O.N.U. aduc o contribuție valoroasă la formarea de personal calificat în țările în curs de dezvoltare

Turism internațional

Carmen Roșianu, București — Sub raportul cheltuielilor cetățenilor lor pentru călătorii în străinătate primul loc, deținut multă vreme de S.U.A., îl ocupă în prezent R. F. Germania (8,9 miliarde dolari în 1976, față de 6,8 miliarde S.U.A.). Într-un clasament al țărilor occidentale avînd drept criteriu mărimea cheltuielilor turiștilor lor peste hotare, în 1976, după cele două țări menționate ar urma Franța (3,4 miliarde dolari), Canada (2,5 miliarde), Olanda și Anglia (circa 1,8 miliarde fiecare), Japonia (1,6 miliarde dolari) etc. Sub raportul încasărilor din turismul internațional, potrivit cifrelor furnizate de O.C.D.E., primul loc continuă să fie ocupat de S.U.A. (5,8 miliarde dolari în 1976, cu 20% mai mult decît în anul precedent, datorită în bună parte festivităților prilejuite de sărbătorirea Bicentenarului Independenței Americane). Urmează Franța (3,6 miliarde) R.F.G. (3,2 miliarde), Austria (3,1 miliarde), Spania (3 miliarde), Anglia (2.8 miliarde), Italia (2,5 miliarde) etc.

După regresul din 1974, primul din perioada postbelică, turismul internațional este din nou în ascensiune

Industria chimică

Marcel Dușleag, Moeciul de Sus — În numeroase țări ale lumii, în cursul ultimilor 15 ani, industria chimică a cunoscut o dezvoltare sensibil mai intensă decît a ansamblului industriei. În Franța, de pildă, între 1962 și 1973 ritmul mediu de creștere al producției chimice a fost de 10,9% pe an față de 6,3% pe ansamblul industriei, în R.F.G. ritmurile respective au fost de 10,6% și 5,3%, iar în S.U.A. — de 8,4% și 5,1% (pentru perioada 1960—1973). Ca urmare, industria chimică a ajuns să reprezinte în țările dezvoltate între 8 și 11% din cifra de afaceri a întregii industrii. Date statistice ale O.C.D.E. evidențiază că actualmente chimia este, după industria aeronautică și electronică, ramura care consacră partea cea mai mare a cifrei sale de afaceri pentru cercetare (între 2 și 3%, în funcție de țară : în întreprinderile foarte mari această pondere se apropie de 5%).

În perspectiva apariției pe piața mondială, încă în primii ani ai deceniului viitor, a exporturilor țărilor petroliere care-și dezvoltă acum în ritm intens industria petrochimică, experții consideră probabilă o restructurare a activității industriei chimice occidentale, în sensul dezvoltării cu precădere a producției chimiei de sinteză fină și de mic tonaj pentru a compensa reducerea posibilă a producției industriei chimice de bază.

Ferrari

Eugenia Dîmbovițeanu, București — Enzo Ferrari, constructorul autoturismelor de mare viteză și al cunoscutelor automobile de curse purtîndu-i numele, pilotate între altele de nu mai puțin cunoscutul campion mondial Niki Lauda, s-a născut la Modena în 1898. A fost el însuși pilot de automobile de curse. În deceniul al cincilea a înființat societatea care i-a purtat numele, după ce condusese secția de curse a societății Alfa-Romeo. În 1969 „Ferrari Industria“ intră în componența grupului FIAT, dar Enzo Ferrari rămîne responsabilul secției de automobile sportive a firmei, avînd sub conducerea sa circa 160 specialiști, de la proiectanți și tehnicieni, la mecanici și piloți, ca și instalații complicate pentru încercări pe o pistă specială. Enzo Ferrari urmărește și acum personal, pas cu pas, printr-un sistem de televiziune în circuit închis încercările automobilelor pe care le construiește. În decursul timpului, automobilele de curse construite de el au cîștigat 22 titluri mondiale.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

Ing. VASILE BOCA, Tîrgu Mureş — Normele de aplicare a penalizărilor prevăzute la art. 7 din Decretul nr. 681/1973, privind stabilirea preţurilor de producţie şi de livrare la produsele din ramurile extracţiei şi transportul ţiţeiului şi gazelor naturale, publicate în H.C.M. nr. 332/1976, conţin la art. 2 următoarele prevederi : „La contractele avînd ca obiect distributia de gaze naturale, unităţile consumatoare vor întocmi pe răspundere proprie o anexă ce va face parte integrantă din contract, in care vor prevedea pentru fiecare produs cantitatea de gaze naturale rezultată din volumul producţiei şi norma de consum ; cantitatea de gaze naturale astfel determinată trebuie să se încadreze în nivelele anuale si trimestriale repartizate unităţii consumatoare“. După cum rezultă din cele de mai sus consumatorul de gaze naturale trebuie să se încadreze în nivelul de consum repartizat care este acelaşi cu cel contractat de întreprinderile de distributie a gazelor. Subliniem că singura existenţă a normelor aprobate prin plan, la care vă referiţi nu scuteşte intreprinderile de penalizările prevăzute în H.C.M. 332/1976. Normele de consum aprobate prin plan se referă nu numai la energia primară — gaze naturale, ci şi la energia termică produsă sau preluată de la terţi, precum şi resurse energetice secundare. În aceste condiţii fără explicitarea produselor in cauză, a nivelului consumului care concură la realizarea produselor nu se poate cunoaşte dacă cantitatea aprobată prin plan a fost sau nu depăşită.

Preocuparea pentru reducerea continuă a consumului de combustibil în scopul incadrării în cotele repartizate prin luarea unor măsuri de modernizare a agregatelor termice, exploatarea corectă a acestora, recuperarea resurselor energetice secundare şi evitarea oricăror pierderi de combustibil şi energie trebuie să stea în atenţia permanentă a oricărei întreprinderi. Aplicarea măsurilor sus-menţionate conduce la reducerea continuă a normelor de consum şi implicit la obţinerea unor importante economii de combustibili.

DIONISIE NAGY, Odorhei — Perioada cit aţi lucrat ca lăcătuş, după absolvirea şcolii tehnice post-liceale, de specialitate, se ia în considerare ca activitate desfăşurată in primul an, întrucît s-a desfăşurat după repartizarea ca tehnician la Întreprinderea tehnoutilaj Odorhei. În consecinţă, primul an de activitate (de stagiar) s-a încheiat, în cazul dv., la 5 iulie 1975. De la această dată trebuia să fiţi incadrat la nivelul de bază al funcţiei de tehnician, pe care aţi deţinut-o.

CELOS ZIMMERMAN. I.A.S. Ruja, Sibiu — Derogarea care vi s-a aprobat în anul 1960 se referea la posibilitatea ocupării unei funcţii pentru care erau prevăzute studii medii. După anul 1965 aţi îndeplinit această condiţie însă, ulterior, s-a stabilit că funcţia pe care o ocupaţi poate fi ocupată numai de absolvenţi ai învăţămîntului superior. În această situaţie, vă sînt aplicabile prevederile H.C.M. nr. 69/1975, anexa nr. 2, pct. 2, retribuţia tarifară reducîndu-se cu două clase de retribuire.

MARIAN EFTIMIE, Turnu Măgurele — Reglementarea în vigoare pînă la 1 august 1977, a dreptului la alocaţia de stat pentru copii, stabilea că majorarea suplimentară de 60 lei a retribuţiei tarifare, în baza Decretului nr. 74/1975, nu afectează acordarea acestui drept, atît pentru copii născuţi înainte de aplicarea acestui decret, cît şi pentru cei născuţi ulterior. În exemplul dv. angajatul care a avut dreptul la o retribuţie tarifară de 2 480 lei şi căruia, ca urmare a majorării suplimentare, i s-a stabilit o retribuţie de 2 540 lei, a avut drept la alocaţie începînd cu primul copil.

VASILE BUNDAN, Bucureşti — Funcţiile ocupate de dv. înainte de terminarea studiilor şi anume operator chimist, casier calculator, funcţionar tehnic şi funcţionar tehnic principal, nu fac parte din categoria personalului economic mediu. După absolvirea învăţămîntului superior economic, cu examen de diplomă, vi se aplică prevederile art. 35 lit. a din Legea nr. 57/1974, urmînd să fiţi retribuit cu retribuţia prevăzută pentru economiştii din al doilea an de activitate. După un an de la această încadrare veţi fi retribuit la nivelul de bază pentru funcţia de economist.

Dezvoltarea agriculturii socialiste

(Urmare din pag. 2)

şi categoriile, de creştere a producţiei animaliere şi a livrărilor la fondul de stat — sarcini pe deplin realizabile, datorită fundamentării lor ştiinţifice în cadrul programului de dezvoltare a zootehniei şi de sporire a producţiei animaliere, ce cuprinde construirea de noi complexe şi modernizarea adăposturilor existente, mecanizarea lucrărilor de îngrijire şi furajare, la care se vor adăuga calitatea mai bună a furajelor de volum şi concentrate din recolta anului 1977, creşterea cointeresării materiale a cadrelor ce lucrează în acest sector.

În aceste ultime luni ale anului 1977, oamenii muncii din agricultură depun toate eforturile pentru terminarea strîngerii recoltei la culturile de toamnă, pentru încheierea însămînţărilor la grîu-secară şi legume de toamnă, asigurarea însilozării furajelor şi executarea arăturilor pentru însămînţările de primăvară. Finalizarea în bune condiţii a tuturor acestor lucrări reprezintă factori esenţiali ai aşezării pe o bază corespunzătoare a recoltei anului viitor şi, prin aceasta, garantarea realizării sarcinilor ce revin agriculturii din planul unic de dezvoltare economico-socială. Totodată, aşa cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în cuvîntarea de la Piteşti cu ocazia „Zilei recoltei“, **„Este necesar să se acorde mai multă atenţie problemelor de eficienţă economică, reducerii cheltuielilor materiale şi de producţie, pentru a face ca, pe această bază, veniturile nete şi beneficiile directe ale fiecărei unităţi agricole de stat şi cooperatiste să crească mai substanţial. Numai astfel vor spori şi veniturile oamenilor muncii de la sate, ale cooperatorilor, va creşte contribuţia agriculturii la venitul naţional, la dezvoltarea avuţiei naţionale a patriei noastre socialiste“.**

Revista ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 43 din 28 octombrie 1977

ECONOMIE NAŢIONALĂ

- Posibilităţile unei dezvoltări şi mai rapide a agriculturii noastre socialiste **(Ion Stanciu)** 1
- Investiţii. Pregătirea temeinică a realizării planului pe 1978 **(Aurel Zelinschi)** 3
- Valorificarea resurselor energetice secundare **(V. Boescu, V. Ilie)** 5
- Creşterea producţiei şi a beneficiului la unitatea de fonduri fixe **(Nicolae Săvoiu)** 7
- Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuţiei **(Rodica Emanoil)** 9
- Studiul cererii populaţiei în perfecţionarea relaţiilor industrie-comerţ (I) 10
- Industrializare — urbanizare : o relaţie de interferenţă cu efecte de amploare asupra dezvoltării **(dr. arh. Gh. Sebestyén)** 12
- Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Obiectivele şi rezultatele economice — cunoscute pînă la nivelul conducătorilor direcţi ai procesului de producţie **(Ionel Dumbravă)** 15

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Mic dicţionar economic. Relaţiile de producţie **(conf. dr. Virgil I. Ionescu)** 17

TEORII ● IDEI

- Creşterea rolului şi eficienţei controlului financiar în etapa actuală **(drd. Ştefan Crăciun)** 13
- Legăturile economice între România şi Transilvania în perioada 1876—1886 **(conf. dr. Ioan Tiberian)** 20
- Şcoli ● curente ● economişti. Problemele eliminării subdezvoltării studiate de economiştii „lumii a treia" (I) **(Şt. Mihai)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cooperarea economică, dimensiune activă a procesului de edificare a securităţii în Europa **(Niţă Constantin)** 25
- Cerinţe ale noii ordini economice internaţionale. Tratamentul preferenţial în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie (II) **(Victor Aldea)** 26
- Tendinţe — conjuncturi 29
- Mandorama 30
- Întrebări-răspunsuri 32

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

Librăriile și raioanele specializate din cadrul magazinelor universale ale cooperației de consum vă oferă tot ce este nou in producția editorială din țara noastră : cărți cu tematică variată, de larg interes sau de specialitate, din domeniul științelor social-politice, agrozootehnice, economice etc.

Răspîndirea cărții la sate este asigurată de către cooperația de consum prin peste 2 200 librării și raioane specializate, 6 500 puncte de desfacere a cărții in cadrul magazinelor mixte, 5 500 difuzori de carte in școli, peste 4 600 standuri mobile organizate în cadrul unităților agricole socialiste, întreprinderilor și instituțiilor din mediul rural etc.

În fotografie : raionul de librărie din cadrul SUPERCOOP Măgurele, jud. Ilfov.

O CARTE UN PRIETEN
O COMPANIE PLĂCUTĂ

O formă modernă de servire a cititorilor este cartea prin poștă. Unitatea cooperației de consum – librăria „CARTEA PRIN POȘTĂ" din București, str. Sergent Nuțu Ion nr. 8–12, sectorul 6 vă expediază la domiciliu cărțile dorite, plata făcîndu-se la primirea coletului, prin ramburs.

Comanda se trimite printr-o simplă carte poștală.

CREDEŢI CĂ NUMAI UN BULETIN METEOROLOGIC POATE SĂ VĂ CONVINGĂ CĂ SEZONUL RECE A SOSIT?

Şi comerţul poate s-o facă!
Priviţi o vitrină, intraţi în magazinele de specialitate ale comerţului de stat şi veţi găsi...

Un bogat şi variat sortiment de produse adecvate sezonului:

CONFECŢII: paltoane, pardesie, balonseide, costume, rochii, taioare, fuste, pantaloni, sacouri, sarafane;

TRICOTAJE: pulovere, scampolouri, bluze;

LENJERIE pentru interior; ţesături din PNA, lînă şi mătase;

ÎNCĂLŢĂMINTE cu feţe din piei naturale şi sintetice, articole de marochinărie şi galanterie.

1977 NOV 11

MODELE NOI!
DESENE MODERNE!
COLORIT SPECIFIC SEZONULUI!

Lei 5

D 646
14 C

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

● Pregătirea planului pe 1978 în industrie ● Ample responsabilități ale consiliilor populare pentru îmbunătățirea continuă a aprovizionării populației ● Valorificarea integrală a materiei şi a energiei ● Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

INTREPRINDERILE MODEL
GENERATOARE
DE EXPERIENȚĂ
ÎNAINTATĂ

Numărul 44 ● Vineri 4 noiembrie 1977

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

> „Adoptarea programului suplimentar cere o schimbare radicală a concepției despre dezvoltarea economică, punîndu-se un accent mai mare pe calitate, pe eficiență economică, pe creșterea productivității muncii — astfel ca revoluția tehnico-științifică de care vorbim să nu rămînă doar o lozincă. Aceasta trebuie să se materializeze în întreaga activitate economică, determinînd inclusiv o revoluție în conștiința oamenilor, a cadrelor noastre, a tuturor oamenilor muncii“.
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

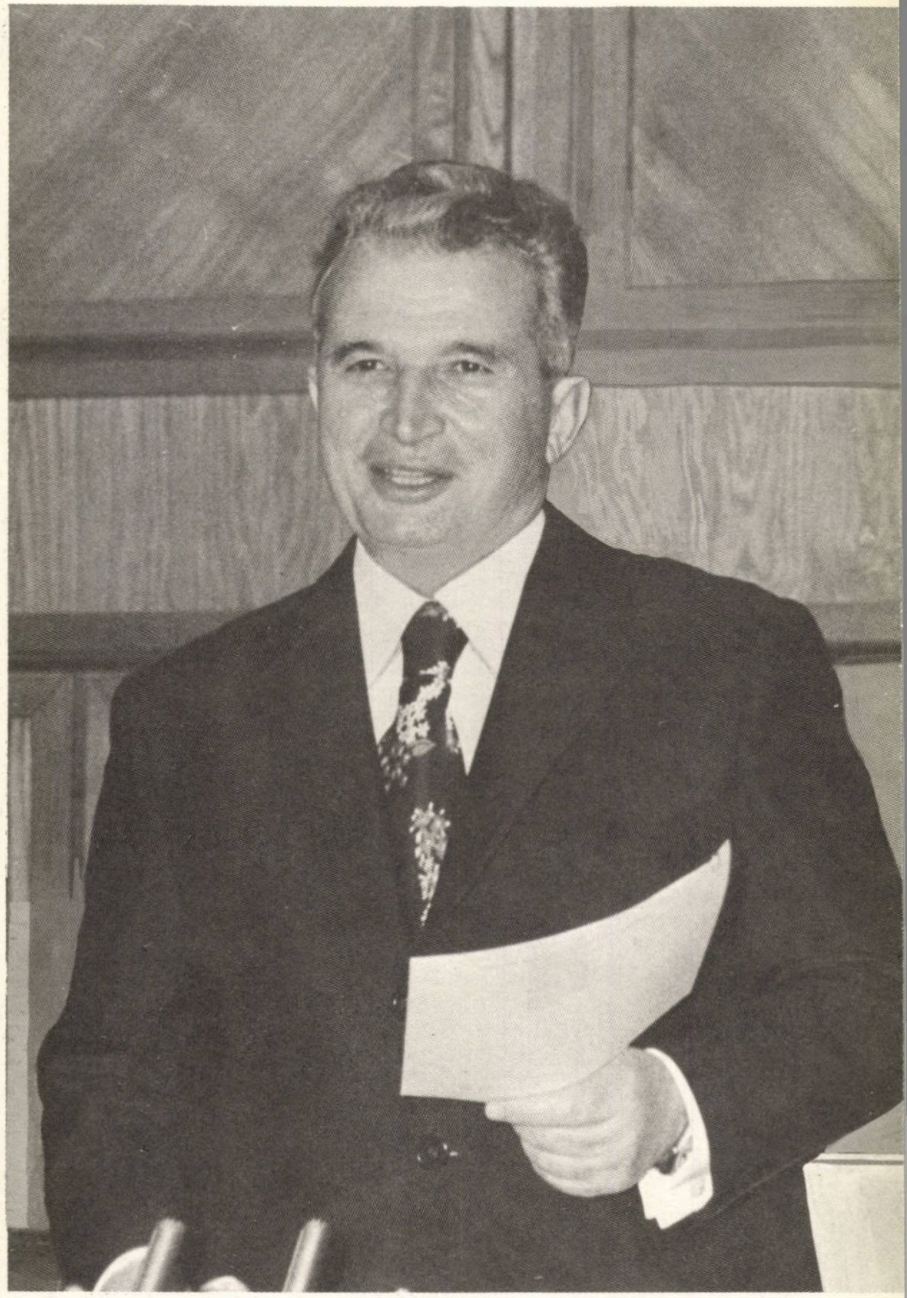

SESIUNEA MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

ECONOMIE NATIONALA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

PERFECŢIONAREA ORGANIZĂRII — PÎRGHIE DE ACCELERARE A DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

SÎNTEM, în ultima perioadă, martorii unei deosebit de intense activităţi politice desfăşurată de partid, de secretarul său general, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** Activitate menită, în cea mai mare parte a sa, să determine ridicarea pe noi trepte calitative a întregii noastre economii, să imprime o schimbare radicală a concepţiei despre dezvoltarea economică, prin accentuarea considerabilă a preocupărilor generale pentru calitate, creşterea productivităţii muncii şi a eficienţei.

Oamenii muncii din întreaga ţară au primit cu o vie satisfacţie, cu interes deosebit, amplificîndu-şi eforturile în muncă, hotărîrile recentei plenare a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, cuvîntarea rostită, la închiderea lucrărilor sale, de către tovarăşul **Nicolae Ceauşescu.** Aşa cum se ştie de o deosebită importanţă pentru perfecţionarea întregii activităţi economico-sociale este „Programul suplimentar de dezvoltare a economiei naţionale în cincinalul 1976—1980", adoptat de plenară. Dispunem astfel de un instrument cert şi clar de lucru, care mobilizează şi orientează spre direcţiile hotărîtoare pentru progresul nostru economico-social eforturile pe care oamenii muncii le fac — cu atît de remarcabile realizări — pentru îndeplinirea exemplară şi depăşirea sarcinilor de plan. Pentru că programul a fost întocmit tocmai pe baza bunelor rezultate obţinute în primii doi ani ai cincinalului — pe care îi vom încheia cu o producţie suplimentară de peste 30 miliarde lei faţă de prevederi — a largii acţiuni de reducere a cheltuielilor materiale ale producţiei şi ale investiţiilor. Ca urmare, programul are în vedere realizarea, pe ansamblul cincinalului, a unei producţii industriale suplimentare de 130,3 miliarde lei, ceea ce va însemna un ritm mediu anual de creştere de 11,5% faţă de 10,7% prevăzut iniţial şi o creştere a venitului naţional peste prevederile cincinalului de circa 50 miliarde lei. Se vor crea astfel toate condiţiile pentru înfăptuirea integrală a măsurilor stabilite de partid pentru creşterea mai accentuată a veniturilor reale ale oamenilor muncii, singura bază trainică a ridicării bunăstării poporului fiind, aşa cum a arătat în repetate rînduri partidul nostru, sporirea necontenită a producţiei, a venitului şi avuţiei naţionale.

De aceea, îndeplinirea exemplară a programului suplimentar, expresie a forţei, a dinamismului şi stabilităţii economiei noastre socialiste, a hotărîrii nestrămutate cu care întreaga noastră naţiune înfăptuieşte hotărîrile celui de al XI-lea Congres al partidului, este o cauză a tuturor oamenilor muncii, a fiecărui colectiv, a fiecărui cetăţean al patriei.

Dar, aşa cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** referindu-se la însăşi esenţa muncii pentru înfăptuirea programului suplimentar **„nu este vorba numai de realizarea planului cu un număr de miliarde în plus, ci de schimbarea radicală a concepţiei economice, a organizării şi desfăşurării producţiei. Programul suplimentar trebuie să ducă la o îmbunătăţire substanţială a eficienţei economice, a productivităţii muncii, la aşezarea pe o bază mai trainică a întregii noastre activităţi economice".** Şi, din acest punct de vedere, al definirii unei noi concepţii în activitatea economică în care să prevaleze preocuparea pentru eficienţă, cuvîntarea rostită de secretarul general al partidului la încheierea lucrărilor plenarei, constituie un document de extremă importanţă. Indicaţiile concrete şi sarcinile cuprinse în cuvîntare constituie un adevărat îndrumar pentru perfecţionarea întregii noastre vieţi economice, pentru ca revoluţia tehnico-ştiinţifică să îşi găsească reala sa înfăptuire. Tocmai de aceea este necesar ca pretutindeni, la fiecare verigă a economiei noastre naţionale, în fiecare întreprindere, să se acţioneze cu toată hotărîrea pentru materializarea lor, în întregime, pentru concentrarea atenţiei şi a tuturor forţelor creatoare asupra aspectelor calitative ale activităţii, realizîndu-se, în acest proces, o adevărată revoluţie în conştiinţa oamenilor muncii. Pentru că este imperios necesar ca fiecare om al muncii să fie deplin conştient că de felul cum munceşte, cum îşi îndeplineşte sarcinile care îi revin depind în mod hotărîtor progresul şi înflorirea vieţii întregii ţări şi a fiecărui cetăţean al său.

O problemă esenţială pentru fiecare întreprindere, chiar şi pentru acelea care obţin rezultate bune, este creşterea continuă a rentabilităţii producţiei. În nivelul rentabilităţii se materializează multiplele aspecte ale calităţii activităţii economice : reducerea cheltuielilor materiale, creşterea productivităţii muncii, modul de folosire a capacităţilor de producţie. Este necesar ca fiecare om al muncii ca, proprietar, producător şi beneficiar al roadelor muncii sale să înţeleagă pe deplin că numai realizarea unei rentabilităţi corespunzătoare a producţiei şi creşterea ei continuă pot asigura, prin activitatea fiecărei întreprinderi, restituirea eşalonată a cheltuielilor pe care societatea le-a făcut pentru mijloacele aflate în dotare, creează posibilitatea alocării de fonduri pentru o dezvoltare mai largă, pentru reproducţia lărgită, şi asigură mijloacele necesare pentru continua creştere a nivelului de trai material şi spiritual al poporului, pentru întreţinerea societăţii, pentru apărarea ţării.

În acest scop o atenţie deosebită trebuie să se acorde problemelor folosirii cît mai bune a capacităţilor de producţie. A realiza o producţie ce depăşeşte doar cu puţin o mie de lei la mia de lei fonduri fixe nu poate fi considerată o situaţie corespunzătoare, deoarece ea denotă tocmai o rentabilitate scăzută, faptul că venitul naţional nu creşte corespunzător eforturilor pe care le facem pentru dezvoltarea mijloacelor de producţie. Aşa cum sublinia secretarul general al partidului, se impune o schimbare radicală a acestei situaţii, este necesar ca pînă în anul 1980 să se ajungă la o producţie de cel puţin 1200 lei la

ECONOMIE NATIONALA

1000 lei fonduri fixe, iar pînă în 1985 la cel puțin 1500 lei. Desigur, ca cifre medii pe industrie, deoarece unele ramuri sau subramuri vor atinge 3000 și chiar peste 3000 lei producție la o mie de lei fonduri fixe.

Egală importanță prezintă eforturile îndreptate spre reducerea cheltuielilor materiale. În acest domeniu există încă resurse considerabile și în cursul anului viitor trebuie continuate cu fermitate acțiunile pentru a reduce și mai mult aceste cheltuieli, pentru a asigura economisirea maximă a resurselor de materii prime și energetice, pentru a le valorifica tot mai bine, obținînd din fiecare tonă de materie primă supusă prelucrării, valori cît mai ridicate, produse de calitate și tehnicitate superioară. În aceeași ordine de idei, o necesitate vitală, cu atît mai mult cu cît de la 1 ianuarie se va trece, în mod eșalonat, la reducerea săptămînii de lucru, este creșterea mai accentuată a productivității muncii. Se impune ca fiecare întreprindere să ia toate măsurile necesare în acest scop, să asigure o organizare cît mai eficientă a producției și a muncii, să ia măsuri concrete pentru extinderea mecanizării și automatizării producției.

Dar, uneori, eforturile făcute de colectivele de oameni ai muncii pentru realizarea sarcinilor planificate, pentru utilizarea la indici superiori a capacităților productive sînt afectate negativ de unele deficiențe în organizarea, programarea și aprovizionarea producției. În mod deosebit, în cuvîntarea sa, secretarul general al partidului insistă asupra necesității unei cît mai bune aprovizionări tehnico-materiale, asupra respectării riguroase a disciplinei contractuale. Deși prin balanțele materiale sînt asigurate toate cantitățile de materii prime, materiale, semifabricate etc. necesare bunei desfășurări a producției, datorită nerespectării de către unele întreprinderi a condițiilor de timp și calitate în livrările lor către beneficiari, apar o serie de greutăți în activitatea productivă a acestora din urmă, greutăți care pînă la urmă se amplifică, dezorganizînd și activitatea altor întreprinderi. Dincolo de unele interese înguste, în desfășurarea producției trebuie să prevaleze grija pentru respectarea strictă a programelor de livrări, pentru o cît mai bună desfășurare a cooperării între întreprinderi, factori de care depinde realizarea în condiții optime, în ansamblu, a procesului de producție.

În sfîrșit, caracteristicile acestui cincinal al afirmării revoluției tehnico-științifice impun un aport sporit al cercetării științifice, preocupări și acțiuni mai ferme, mai hotărîte pentru modernizarea și înnoirea producției. Și în acest domeniu trebuie făcut totul pentru înlăturarea oricăror manifestări de formalism, pentru că pe alocuri se introduc în producție așa-zise noutăți, care de fapt sînt inferioare produselor anterioare, pe care le înlocuiesc, sau ocazionează consumuri de materii prime sau energetice mai mari. Tocmai atrăgînd atenția asupra acestui fapt, secretarul general al partidului arată că introducerea în fabricație a unor produse noi trebuie să se facă numai dacă acestea sînt superioare, atît din punct de vedere calitativ și tehnic, cît și din punct de vedere al eficienței economice, celor vechi. După cum este necesar să se înțeleagă pretutindeni și să se acționeze cu toată hotărîrea pentru ca întreaga producție să fie realizată la un nivel calitativ superior, aceasta fiind o condiție de bază a creșterii eficienței și competitivității economiei noastre naționale. Este un lucru știut că în condițiile creșterii exigențelor consumatorilor, atît interni cît și externi, mărfurile de calitate necorespunzătoare cu greu își găsesc desfacere. Dar uneori acest adevăr elementar este neglijat și se mai produc mărfuri care rămîn în stocuri, ceea ce înseamnă în fond consumuri inutile, imobilizarea unor importante valori ale societății noastre.

Iată deci cîteva repere care denotă că în întreaga noastră economie, în fiecare verigă a sa, la fiecare loc de muncă, accentul trebuie pus cu toată seriozitatea pe aspectele calitative ale activității și asupra lor trebuie să se concentreze în perioada următoare atenția consiliilor oamenilor muncii de toate categoriile. Desigur, în perfecționarea întregii activități economice a organizării și conducerii ei, un rol de cea mai mare importanță au legile recent adoptate de Marea Adunare Națională cu privire la Congresul consiliilor oamenilor muncii și Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții și transporturi, la Congresul consiliilor de conducere al unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi și Consiliului Național al Agriculturii și la Consiliul Organizării Economico-Sociale, expresie a aprofundării continue și consecvente a democratismului orînduirii noastre socialiste.

Cu o vie satisfacție au fost întîmpinate de masele largi populare, de către toți oamenii muncii și celelalte măsuri adoptate de plenara C.C. al P.C.R. Legiferarea de către Marea Adunare Națională a normelor de adresare între cetățenii patriei noastre socialiste, departe de a fi o simplă chestiune de formă, exprimă profunde transformări economice, politice și sociale, faptul că în prezent oamenii muncii sînt nu numai producători, ci și proprietari și beneficiari a tot ceea ce realizează, că între ei s-au statornicit noi relații de egalitate și întrajutorare. De asemenea, cu însuflețire patriotică a fost primită de întregul popor aprobarea de către Marea Adunare Națională a Imnului de Stat al Republicii Socialiste România, imn care materializînd tradițiile progresiste, valoroase, ale națiunii noastre, are un puternic conținut socialist, exprimînd cele mai înalte năzuințe ale poporului — făurirea comunismului pe străvechiul pămînt românesc.

În momentul de față hotărîtor este ca fiecare la locul său de muncă să își exprime atașamentul față de patrie printr-o activitate exemplară, să manifeste o înaltă răspundere și exigență muncitorească, să nu tolereze lipsurile și indisciplina, să aducă o contribuție cît mai substanțială la îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan și a angajamentelor suplimentare. Așa cum spunea secretarul general al partidului, **„Trebuie sporită exigența în muncă, pentru a nu se mai trece cu vederea lipsurile ce se manifestă, pentru a nu ne mai mulțumi doar cu angajamente formale, după care continuă să se lucreze în același fel. Fiecare la locul său de muncă trebuie să acționeze cu spirit de răspundere pentru îndeplinirea atribuțiilor împreună cu întregul colectiv".**

După cum s-a hotărît la plenara C.C. al P.C.R., Programul suplimentar de dezvoltare a economiei în acest cincinal va fi supus dezbaterii și aprobării Conferinței Naționale a partidului. Dar așa cum s-a arătat este necesar să fie luate toate măsurile pentru concretizarea sa pe ramuri și pe județe. Cele două luni care au mai rămas pînă la sfîrșitul anului trebuie folosite din plin de către fiecare om al muncii, de către fiecare cadru din economie, pentru a traduce în viață indicațiile și sarcinile date de secretarul general al partidului, pentru a obține rezultate cît mai bune în muncă, creînd astfel o bază de pornire cît mai înaltă pentru înfăptuirea obiectivelor celui de al treilea an al cincinalului.

N. IONESCU

ANCHETA „R.E.“

CONDIȚII OPTIME REALIZĂRII CU SUCCES A SARCINILOR DE PLAN PE 1978

A DEVENIT o practică, o metodă necesară, ca unitățile să cunoască prevederile planului cu multe luni înainte de începerea noului an. Pentru 1978 aceste prevederi sînt cunoscute din lunile iunie-iulie a.c., întreprinderile avînd astfel timpul necesar pentru pregătirea activității de producție din anul ce va urma.

„O atenție deosebită trebuie să acordăm în această perioadă — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la ședința de constituire a Consiliului Național al Oamenilor Muncii — **pregătirii planului pentru 1978. Conducerile colective au datoria să ia toate măsurile pentru încheierea contractelor și, pe această bază, pentru asigurarea aprovizionării și pregătirea tehnică și de plan necesară, astfel ca din prima zi a noului an activitatea de producție să se desfășoare în cele mai bune condiții“.**

Această pregătire se impune cu atît mai mult cu cît nivelurile de dezvoltare viitoare se situează la cote superioare prevederilor inițiale.

În ce stadiu se află pregătirile pentru producția anului viitor și ce probleme au rămas încă nesoluționate — iată obiectul anchetei „Revistei economice“ în 8 unități industriale din Capitală.

Acțiuni organizatorice complexe

DE LA ÎNCEPUT se cuvine subliniat un lucru deosebit de important : **toate întreprinderile investigate și-au realizat și depășit, în primele 9 luni ale anului, sarcinile de plan la principalii indicatori** (tabelul nr. 1). Rezultatele obținute sînt urmarea punerii în funcțiune la termene și a devansării acestora la unele obiective de investiții, organizării mai riguroase a aprovizionării tehnice și materiale, folosirii la un nivel superior a capacităților de producție și a forței de muncă etc. În acest fel s-a creat o bază puternică pentru ridicarea întregii activități economice la nivelul cerut de cel de al treilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice.

Pentru anul 1978, așa cum rezultă din tabelul nr. 1 toate unitățile înregistrează creșteri la indicatorii producție-marfă și productivitatea muncii. Pe de altă parte, ca expresie a progresului tehnic, a tendinței tot mai accentuate din ultimii ani ca produsele realizate să se alinieze celor fabricate de țările cu o industrie dezvoltată crește ponderea, în 1978, a produselor noi și reproiectate, în totalul producției. La întreprinderea de prelucrare a maselor plastice se vor asimila 200 de produse noi, astfel că acestea vor reprezenta 25% din totalul producției, iar la „Aversa“ 31,5%.

Realizarea acestor sarcini implică, în primul rînd, **măsuri de ordin tehnic și organizatoric,** studierea atentă încă de pe acum a rezervelor și elaborarea programelor de măsuri, judicios eșalonate, astfel încît acestea să ducă la atingerea unor cote înalte de producție și de productivitate a muncii, pe baza organizării superioare a producției, a folosirii mai bune a tehnicii din dotare, a fondului de timp de lucru etc.

Se poate afirma că, în marea majoritate a întreprinderilor în care s-a efectuat ancheta, au fost și sînt luate, în continuare, **măsuri care să asigure realizarea tuturor indicatorilor de plan** pe 1978, în condițiile reducerii normelor de consum de materii prime, combustibil și energie electrică, a obținerii unei înalte eficiențe economice. Iată cîteva exemple concludente.

La întreprinderea „Electroaparataj“ au fost devansate unele poziții din planul tehnic, în scopul pregătirii condițiilor de introducere în fabricația de serie a noilor produse. La întreprinderea „Neferal“ s-au întocmit, încă din luna august, programe de măsuri în vederea asigurării desfășurării producției la nivelul sarcinilor din anul următor. Multe din aceste măsuri urmăresc **utilizarea integrală a capacităților de producție, mecanizarea unor lucrări cu vo-**

Tabelul nr. 1

Realizarea principalilor indicatori de plan la nivelul eșantionului analizat

%

Indicatorul	Întreprinderea*)	1	2	3	4	5	6	7	8
Producția globală	Realizat în 3 trim. a.c.	104,2	103,6	102,5	105,8	103,4	103,3	102,1	101,7
	Plan 1978/ plan 1977	119,4	110,1	110,3	119,0	129,1	114,1	105,0	125,5
Producția marfă	Realizat în 3 trim. a.c.	102,1	101,1	101,2	107,3	103,7	103,6	100,7	101,6
	Plan 1978/ plan 1977	117,8	113,5	112,3	120,0	129,9	115,9	100,0	126,1
Productivitatea muncii	Realizat în 3 trim. a.c.	103,9	103,5	102,2	100,8	103,4	102,0	102,0	102,1
	Plan 1978/ plan 1977	123,8	113,5	110,2	124,0	135,9	114,6	105,4	118,8

*) Întreprinderile investigate în ordinea înscrierii lor în coloanele tabelelor : 1 — Mașini-unelte și agregate, 2 — „Aversa“, 3 — „Republica“, 4 — Mecanică fină 5 — „Electroaparataj“, 6 — „Neferal“, 7 — Prelucrare mase plastice, 8 — „Metaloglobus“.

lum mare de muncă, ţinînd seama că productivitatea muncii urmează să crească cu 14,6%. La întreprinderea „Republica" măsurile vizează, îndeosebi, reducerea normelor de consum, astfel că cheltuielile la 1 000 lei producţie-marfă să se situeze sub sarcinile planificate.

În condiţiile creşterii volumului şi complexităţii sarcinilor din anul ce urmează, se pune în mod acut necesitatea rezolvării, fără întîrziere, a unor probleme cum sînt **nominalizarea producţiei şi încheierea din vreme a contractelor economice cu beneficiarii şi furnizorii de materii prime şi materiale, organizarea mai bună a producţiei, promovarea de noi tehnologii avansate** etc. În tabelul nr. 2, este redat stadiul acestor acţiuni în întreprinderile investigate.

Nominalizarea producţiei şi încheierea contractelor cu beneficiarii

O IMPORTANTĂ FAZĂ în pregătirea în bune condiţiuni a planului o constituie **nominalizarea din timp a producţiei.** Numai în măsura în care întreprinderile producătoare cunosc precis, în amănunt, cerinţele beneficiarilor, cu alte cuvinte structura producţiei, ele îşi pot organiza de aşa manieră activitatea, încît chiar din primele zile ale noului an de muncă să poată demara în bune condiţiuni producţia. Este vorba, în principal, de asigurarea unei juste planificări a sarcinilor pe secţii, echipe şi lucrători, în aşa fel încît planul să fie îndeplinit ritmic ; de crearea condiţiilor pentru folosirea din plin a maşinilor, utilajelor şi a timpului de lucru al muncitorilor — factori principali de sporire a productivităţii muncii. Avînd producţia nominalizată, întreprinderile producătoare pot lua măsuri utile, care să ducă la o mai bună gospodărire şi valorificare a materiei prime şi a materialelor, în scopul obţinerii unei eficienţe înalte a întregii activităţi.

La 20 octombrie a.c., situaţia nominalizării producţiei pe 1978 la unităţile cuprinse în anchetă se prezenta într-o fază avansată, fără a se putea vorbi însă de completa ei finalizare. Dacă la întreprinderile „Electroaparataj", de maşini-unelte şi agregate, de mecanică fină şi „Metaloglobus" producţia pe anul viitor a fost în întregime nominalizată, în schimb la altele ca, de pildă, „Neferal" acţiunea era rămasă în urmă, atingînd o proporţie de 87,4% din producţia-marfă.

Nominalizarea sarcinilor de plan este, desigur, strîns legată de **încheierea contractelor de desfacere a produselor** cu diferiţii beneficiari. Unele unităţi au de pe acum — ce-i drept — contractată producţia cu beneficiarii într-o proporţie relativ mai mare, cum este Întreprinderea de maşini-unelte şi agregate (98,0%). Dar sînt cazuri, ca cele de la întreprinderile „Aversa" şi „Electroaparataj", unde operaţiunea este abia la început, proporţia contractării fiind doar de 35,5% şi, respectiv, 19,6%. Este desigur necesar ca întreprinderile care se află în asemenea situaţii să fie ajutate de centralele industriale şi ministerele de resort pentru ca, în cel mai scurt timp, întreaga producţie planificată să fie cît mai grabnic contractată cu beneficiarii.

Asigurarea bazei tehnico-materiale

ASIGURAREA bazei tehnico-materiale a planului presupune, în primul rînd, o derulare corespunzătoare a acţiunii de **emitere a repartiţiilor de către coordonatorii de balanţă** şi, ca urmare, **încheierea contractelor cu furnizorii de materii prime şi materiale.** La data investigaţiei noastre, puţine unităţi primiseră repartiţii de materii prime şi materiale la nivelul producţiei anului viitor (întreprinderile „Republica" şi de prelucrare a maselor plastice — 100%, „Neferal" — 98%, „Aversa" — 80%). Altele, însă, cum ar fi, de pildă, întreprinderile „Electroaparataj" şi de maşini-unelte şi agregate au primit repartiţii abia pentru 29% şi, respectiv, 18,2% din necesarul de materii prime.

Cunoaşterea din vreme a surselor de aprovizionare, cît şi a nivelelor calitative şi cantitative necesare, permit **încheierea contractelor de livrări cu beneficiari.** Referindu-ne la stadiul acestei acţiuni se poate spune că în întreprinderile respective situaţia era mult diferenţiată, proporţia încheierii contractelor situîndu-se între 75% şi 5%. Întreprinderea de mecanică fină, bunăoară, definitivase şi încheiase contracte în proporţie de 75%, iar întreprinderile „Neferal" şi de prelucrare a maselor plastice contractaseră cu furnizorii 73,5%, respectiv, 68,5% din necesar ; altele (întreprinderile „Aversa" şi „Electroaparataj") atinseseră proporţii abia de 30% şi, respectiv, 11,2%, iar întreprinderea „Republica" de numai 5%.

Lucrurile nu stau prea bine nici în ce priveşte contractarea cu bazele judeţene de aprovizionare tehnico-materială. Pînă la 20 octombrie a.c., întreprinderea „Metaloglobus" nu primise nici un contract de la unităţile respective deşi a depus în termen specificaţiile cuvenite.

Dat fiind faptul că operaţia de încheiere a contractelor cu furnizorii de materii prime şi materiale este mult întîrziată, **este necesar să se treacă de urgenţă la organizarea judicioasă a tratativelor precontractuale prin contacte directe între întreprinderile interesate** şi, cu sprijinul forurilor competente, să fie rezolvate operativ problemele ce s-au ivit sau se pot ivi.

Tabelul nr. 2

Stadiul pregătirii producţiei pentru 1978
(la 20 octombrie a.c.)

%

Acţiunea / Întreprinderea	1	2	3	4	5	6	7	8
Nominalizarea producţiei	100,0	90,0	92,1 sem. I	99,8	100,0	87,4 sem. I	85,3	100,0
Încheierea contractelor cu beneficiarii	98,0	35,3	100,0	62,7	19,6	45,5	70,0	52,9
Încheierea contractelor cu furnizorii	30,0	30,0	5,0	75,0	11,2	73,5	68,5	50.0

ANCHETA întreprinsă în cele 8 întreprinderi a evidenţiat faptul că, în acţiunea de pregătire a producţiei pe anul viitor, îndeosebi în domeniul contractării producţiei cu beneficiarii şi cu furnizorii de materii prime, mai sînt o serie de probleme care îşi aşteaptă rezolvarea. Soluţionarea şi finalizarea lor grabnică va fi de natură să creeze condiţii ca toate unităţile să poată desfăşura o activitate rodnică chiar din primele zile ale celui de al 3-lea an al actualului cincinal.

L. ŢINTEA
Gh. DRĂGHICI

EXPERIENŢE ÎN ACTUALITATE

REZERVE DE REDUCERE A CHELTUIELILOR DE PRODUCŢIE

CREŞTEREA continuă a cererii de bunuri de consum, determinată de sporirea veniturilor băneşti ale oamenilor muncii, constituie „comandă fermă“ pentru dezvoltarea, diversificarea şi îmbunătăţirea calităţii producţiei. Programul privind producţia şi desfacerea către populaţie a bunurilor de consum în perioada 1976—1980 prevede o creştere a desfacerii la confecţii şi textile cu 80—88% comparativ cu 1975, constituind o expresie a preocupărilor pentru satisfacerea în condiţii superioare a necesităţilor populaţiei.

În producţia de confecţii a ţării, întreprinderea „Flacăra“ — Cluj-Napoca deţine un loc important, produsele ei — costume pentru bărbaţi şi confecţii pentru femei fiind apreciate atît de consumatorii interni, cît şi de cei externi. Producţia în unităţi fizice a întreprinderii, aflată într-o continuă creştere, va fi la sfîrşitul acestui an cu 17% mai mare comparativ cu 1975.

Realizarea unui volum sporit de produse competitive şi într-o gamă complexă de modele, în concordanţă cu exigenţele consumatorilor, este conjugată şi cu eforturile depuse pentru ridicarea eficienţei economice, mai ales prin micşorarea continuă a cheltuielilor materiale de producţie.

Analiza principalilor indicatori ce caracterizează gradul de eficienţă şi evoluţia ei arată că au fost obţinute o serie de rezultate pozitive, în primul rînd prin economisirea cheltuielilor de producţie şi cu precădere a celor materiale (tabelul nr. 1).

În specificul producţiei de confecţii, reducerea cheltuielilor de producţie poate şi trebuie să se realizeze în cea mai mare măsură prin micşorarea cheltuielilor cu materia primă şi materialele, deoarece ele au o pondere foarte ridicată în totalul cheltuielilor de producţie.

Întrucît materia primă (stofa) este componenta determinantă a produsului finit, care trebuie fabricat în concordanţă deplină cu cererea deosebit de diversificată a consumatorilor, ea trebuie folosită în mod raţional, prin măsuri care să asigure un consum specific optim pentru fiecare articol de confecţii. Această cerinţă rezultă din aceea că producţia de stofă este limitată de volumul resurselor naturale şi sintetice, astfel că prin dimensionarea optimă a consumului specific se asigură posibilităţi certe de sporire a producţiei de confecţii şi prin aceasta creşterea volumului vînzărilor atît pe piaţă internă, cît şi pe piaţă externă.

În aprecierea posibilităţilor de economisire a materiei prime, consumul specific constituie un barometru important. Datele analizate reflectă tendinţa de creştere a consumului specific, care — privită într-un cadru general — este în contradicţie cu cerinţele majore ale reducerii cheltuielilor şi mai ales a cheltuielilor materiale de producţie. Indicatorii sintetici — cheltuielile totale şi cheltuielile materiale la 1 000 lei producţie marfă — ne relevă însă un proces în ansamblu de economisire, pentru că concomitent au avut loc şi schimbări care au dus la creşterea valorii produsului finit într-o proporţie mai mare şi pe această bază şi un preţ de producţie corespunzător mai ridicat.

Pentru o analiză mai completă a consumului specific, este necesar a se calcula şi coeficientul de utilizare a materiei prime prin relaţia : $K=\frac{Sn}{St}\cdot 100$ unde K reprezintă coeficientul utilizării materiei prime, Sn suprafaţa netă (încorporată în produsul finit) şi St suprafaţa totală. Acest indicator rezultă din datele tabelului nr. 2. care se referă la întreaga producţie de costume, fabricată din toate sortimentele de stofă.

Tabelul nr. 1

Indicatori	UM	1975	1977 (9 luni)	Modificări
Cheltuieli la 1000 lei producţie marfă	lei	940,4	863,5	—76,9
Cheltuieli materiale la 1000 lei producţie marfă	lei	792,2	742,0	—50,2
Rata rentabilităţii	%	6,30	13,27	+ 6,97

Coeficientul de utilizare are aceeaşi evoluţie ca şi consumul specific. Este de reţinut că consumul în suprafaţă totală creşte mai rapid decît cel în suprafaţă netă, reflectînd sporirea accentuată a ponderii costumelor din stofă în carouri, care în 1977 reprezintă peste 40% din totalul producţiei, în timp ce în 1975 reprezenta numai 20% ; or, unele costume din stofă în carouri ocazionează, aşa cum s-a arătat mai sus, un consum specific mai mare, impus de cerinţele de potrivire a caroului la croirea reperelor şi componentelor confecţiei. Acest indicator este semnificativ pentru că permite analiza consumului specific pe componentele sale principale : consumul net şi pierderile tehnologice.

Consumul specific este determinat de un ansamblu de factori care au influenţe contradictorii în anumite perioade de timp. Creşterea complexităţii costumelor pentru bărbaţi, a costumelor de tip sport cu buzunare aplicate, platcă la spate şi în faţă etc., lungirea evidentă a hainei şi accentuarea lărgirii pantalonului, creşterea ponderii producţiei produselor din stofe în carouri, creşterea ponderii costumelor de talia I şi II şi scăderea corespunzătoare a celor de talia III (în cadrul aceloraşi numere) sînt principalii factori care au imprimat tendinţa de creştere a consumului specific în ultimii doi ani atît la stofă, cît şi la celelalte materiale (aţă, nasturi, căptuşeală). La acestea trebuie să

Tabelul nr. 2

	1975			1977		
	St (mp)	Sn (mp)	K(%)	St (mp)	Sn (mp)	K(%)
Costume bărbați	3,64	3,40	93,4	3,86	3,47	90

mai adăugăm faptul că în ultimii ani a crescut continuu ponderea exportului, care impune o circumscriere a produselor la cererea manifestată pe piața mondială.

Adaptarea producției coordonatelor majore ale cererii impune totodată și eforturi în direcția punerii în valoare a activității de creație, de cercetare și de valorificare a tuturor celorlalți factori care pot contribui la atenuarea influenței factorilor de mai sus și pe această bază menținerea sau chiar reducerea consumului specific prin reducerea consumului net și îndeosebi a pierderilor tehnologice.

Activitatea de creație și de cercetare trebuie să se materializeze în proiectarea de produse și sortimente noi și în reproiectarea celor existente, prin care să se asigure și o redimensionare și ușurare a componentelor confecțiilor. În mod practic aceasta va asigura reducerea consumului specific prin micșorarea părților îmbinate și ascunse ale unor repere etc., adică a consumului net de materii și materiale incorporat în produsul finit. Reducerea numai cu 1% a consumului specific de stofă, la volumul anual utilizat de întreprindere, ar asigura o economie de stofă din care s-ar putea confecționa aproximativ 10 000 buc. confecții, sau costul unitar al unei confecții s-ar putea reduce cu circa 7 lei.

Perfecționarea procesului de croire trebuie să constituie o altă acțiune importantă prin care să se diminueze pierderile tehnologice (șpanul de stofă). Pierderile tehnologice reprezintă 5—7% din consumul specific exprimat în m.l. la stofele uni, și 7—12% la stofele în carouri. Prin reproiectarea tiparelor și încadrarea mai multor detalii direct pe țesătură pe aceeași linie, prin încadrarea combinată a grosimilor mari (a confecțiilor) cu grosimile mici — de exemplu 42 cu 56 — se poate asigura o utilizare mai rațională a stofei concretizată în reducerea pierderilor tehnologice cu cca. 10—12%, pierderi ce apar la încadrarea singulară a produselor de grosimi mici și care reprezintă o suprafață de aproximativ 20 000 m.l. stofă. Croirea unor produse de bază (ca de exemplu, paltoane) și a celor complementare din aceeași suprafață a materiei prime, constituie o altă cale potențială de reducere a pierderilor tehnologice. Studiile tehnico-economice demonstrează că prin croirea produselor complementare — șepci, gulere, unele produse pentru copii — împreună cu cele de bază se reduce consumul specific total, comparativ cu procedeul croirii separate. De exemplu, la șapca croită împreună cu paltonul, consumul specific se reduce cu cca. 10 cm.l., prin diminuarea pierderilor tehnologice.

Reducerea consumului specific, în special prin micșorarea pierderilor tehnologice, se mai poate realiza folosindu-se stofe de lățimi corelate cu dimensiunile produselor finite. Experiența demonstrează că lățimea de 1,52 m.l. a stofei asigură consumul specific optim. Realizarea acestui deziderat presupune o colaborare mai fructuoasă cu furnizorii prin intermediul contractelor economice.

O direcție importantă de reducere a cheltuielilor cu materia primă trebuie să o constituie **valorificarea superioară a deșeurilor și rămășițelor rezultate din procesul croirii.** O posibilitate de utilizare a acestor rămășițe o poate constitui înființarea unei unități auxiliare, care să producă din aceste cupoane și fișii de stofe și țesături sortimente pentru copii cum ar fi: fuste, pantaloni scurți, rochițe, taioare. Restul rămășițelor, printr-o operațiune de sortare după natura fibrelor, după culoare etc. se pot valorifica la prețuri de pînă la 25 lei/kg, în comparație cu vînzarea nesortată, realizată la un preț de 2 lei/kg.

O altă cale importantă de reducere a cheltuielilor de producție o constituie creșterea mai rapidă a productivității muncii, pentru care și în întreprinderea analizată există încă posibilități nevalorificate. Pentru studiul creșterii productivității muncii folosim indicatorii : om-ore pe bucată și bucăți pe lucrător pe schimb, care sînt mai concludenți decît indicatorul producția globală pe un muncitor, întrucît acesta din urmă este influențat într-o mare măsură de schimbările în sortimentația producției, din punctul de vedere al prețului stofei. Creșterea ponderii produselor din stofă de lînă mărește automat valoarea producției totale și productivitatea muncii, și invers.

Creșterea productivității muncii cu peste 20% în anul 1977 comparativ cu anul 1975 a dus și la scăderea ponderii cheltuielilor de producție de la 8,2% la 7,3%. Studiile efectuate arată că ritmul de creștere a productivității muncii poate să fie și mai ridicat. Astfel, deși gradul de calificare a muncitorilor a crescut an de an, el este inferior cu 0,49 categoriei medii de încadrare a lucrătorilor. Or, se știe, **calificarea constituie un factor important al creșterii productivității muncii,** al diminuării sau evitării unor lucrări sau operațiuni necorespunzătoare care duc la apariția unor rebuturi. O altă rezervă de creștere a productivității muncii o constituie **extinderea gradului de mecanizare a muncii,** care în prezent este de 72,2%. Creșterea productivității muncii în ultimii ani s-a realizat în mod prioritar prin introducerea preselor de călcat în locul fierului electric, reducîndu-se durata timpului operațional de 2,5 ori și, totodată, consumul de energie electrică, prin atașarea la mașinile de cusut a dispozitivelor de tăiere, care au permis eliminarea operațiunilor manuale de corectare — richtuire — efectuate concomitent cu operațiunea de cusut. Aceste procese au fost însoțite și de procese de chimizare, folosite la aplicarea întăriturilor prin termolipire, de folosirea unor substanțe termoadezive, efectuate cu mașinile de înalt randament și care, concomitent cu creșterea productivității muncii, au determinat și sporirea calității confecțiilor.

Alături de acești factori, **organizarea științifică a muncii** se înscrie ca o cerință majoră. Organizarea muncii după sistemul prodsincron, care a dat rezultate bune, în prezent, cel puțin în unele ateliere și la unele locuri de muncă, se cere a fi înlocuită cu sistemul în flux tehnologic. Această înlocuire este justificată de unele neajunsuri în desfășurarea activității, cum ar fi pierderi de timp ale muncitorilor prin părăsirea locului de muncă pentru a-și lua seriile de repere și detalii la operația lor, imposibilitatea mecanizării transportului interoperațional, aglomerarea locurilor de muncă cu semifabricate etc. Experimentarea

dr. Ioan L. NISTOR
Petru BINȚINȚAN
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 32)

DEZBATERE „R.E."

MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA, FACTORI DE UTILIZARE RAȚIONALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII [III]

INVESTIȚIILE importante făcute de către statul nostru socialist în domeniul mijloacelor de mecanizare, automatizare și cibernetizare a proceselor de fabricație au condus la crearea și consolidarea unei baze moderne de producție. Acest efort material și financiar se cere valorificat la un înalt nivel, în așa fel încît să se obțină economii cît mai însemnate de muncă vie și materializată. Asigurarea unui raport rațional între volumul investițiilor în acest domeniu și efectul economic și social obținut este de natură să contribuie la crearea de noi mijloace materiale pentru continua modernizare a producției în vederea accelerării progresului economic.

Unei asemenea problematici îi este consacrată această ultimă parte a dezbaterii organizate de „Revista economică" pe tema : **„Mecanizarea și automatizarea producției, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității"**, avînd ca participanți, de această dată, pe reprezentanții unor importante unități beneficiare de mijloace de automatizare.

În paginile de față publicăm o sinteză a problemelor ridicate în cadrul dezbaterii de către reprezentanți ai unor importante unități beneficiare de mijloace de automatizare : **Ion DOBJANSCHI**, director adjunct și **Ion PASCU**, șef de birou automatizare, din Direcția mecano-energetică și automatizare a Ministerului Industriei Metalurgice ; **Alecu POPA**, director general al Combinatului petrochimic Brazi ; **Marius EPURE**, șeful secției automatizări și dr. **Neculai POPA** din Centrala de rafinării și petrochimie ; **Ion DOBRINESCU**, șef birou inginerie de zăcămînt și tehnic și **Vasile MARINESCU**, inginer principal, Trustul petrolului Ploiești ; **Vasile BARNA**, director și **Vasile STROE** director tehnic — Combinatul de lianți Hoghiz, județul Brașov ; **Gheorghe DRAGOMIR**, directorul Combinatului de lianți și azbociment din Fieni.

Eficiența ridicată a automatizării

ÎN INDUSTRIE (cu precădere în chimie, metalurgie, construcții de mașini, energetică, materiale de construcții) și transporturi sînt tot mai numeroase operațiunile, tehnologiile și procesele de fabricație care, în ansamblu, se desfășoară automatizat. Realizările obținute de către numeroase întreprinderi și centrale industriale pun în evidență faptul că, de cele mai multe ori, efortul material și financiar al statului se regăsește în efectele economice ridicate obținute prin automatizare. **În industria petrochimică**, de pildă, s-a arătat în cadrul dezbaterii în cazul neaplicării automatizării la procesele de aparatură (fabricarea xilenilor, etilenei etc.) numărul personalului muncitor la un singur combinat ar trebui cel puțin triplat. Nivelul productivității muncii ce se obține în prezent (900 000—1 milion lei pe un lucrător pe an) ar fi diminuat la cîteva zeci de mii de lei.

Și în **industria cimentului** introducerea largă a automatizării, combinată cu utilizarea calculatoarelor de proces, conduce la obținerea de rezultate bune. La Hoghiz, una din cele mai mari și moderne întreprinderi de lianți din țară, care dispune de un înalt grad de automatizare și cibernetizare a producției, **productivitatea muncii ce se realizează la liniile de ciment este de 3 ori mai mare** decît în cazul lipsei unor asemenea mijloace. **Conducerea prin aparatura de automatizare a procesului de ardere a clinkerului permite reducerea consumului de combustibil cu 850/cal/kg,** datorită reglării mai bune a arderii, încărcării maxime a cuptoarelor, păstrării optimului în consum.

În **unitățile siderurgice** din Hunedoara, Galați, Reșița și altele, încărcarea cu diferite materii prime sau materiale a marilor agregate — furnale, cuptoare de topit metal, laminoare, baterii de cocs — se face mecanizat și automatizat. Totodată, conducerea și urmărirea proceselor tehnologice se face de la tablouri de comandă automatizate și cibernetizate. În trecutul nu prea îndepărtat, la vechile cetăți siderurgice din Hunedoara sau Reșița asemenea operațiuni erau efectuate de sute de oameni, în condiții grele, cu riscul unor accidente inevitabile. Un calcul sumar pune în evidență faptul că productivitatea muncii, economiile dobîndite prin introducerea mecanizării și automatizării în domeniul respectiv, sînt deosebit de mari și, ca urmare, sumele cheltuite pentru acestea s-au amortizat în cîțiva ani.

În unele întreprinderi, însă cheltuielile făcute pentru dotarea cu mijloace de mecanizare, automatizare și cibernetizare nu se amortizează în termenul prevăzut, datorită unor neajunsuri legate în special de nivelul de utilizare a acestora, de neasigurarea din vreme a cadrelor cu o calificare corespunzătoare. O atare situație poate fi întîlnită de pildă, la unele unități din industria cimentului. Astfel, electrofiltrele pentru captarea prafului de clinker și ciment (se pierd în atmosferă sub formă de praf circa 15—20% din cantitățile de clinker și ciment), pentru care s-au cheltuit milioane de lei nu funcționează decît parțial și, în unele cazuri, deloc. Așa cum a rezultat din dezbatere aspecte asemănătoare pot fi întîlnite și în unele unități ale industriei chimice și, în special, în cele producătoare de negru de fum.

Dar, în industria cimentului nu funcționează normal și alte aparaturi de automatizare, din care cauză, în diferitele faze ale proceselor de producție, se menține un număr mare de lucrători. La elevatorul cu cupă de la moara de făină, instalația de automatizare pentru reglarea gradului de încărcare a cupelor de la Combinatul de lianți Hoghiz, ar trebui să înlocuiască integral personalul muncitor necesar pentru această operațiune. Datorită însă deselor defectări ce apar în exploatare, personalul respectiv este menținut în continuare să presteze diferite servicii. Faptul că oamenii efectuează încă operațiuni pe care ar trebui să le facă aparatura achiziționată, pentru care s-au investit sume importante de bani, face ca, pe întregul combinat, să fie menținuți din această cauză 200 de lucrători.

Practica a arătat, de asemenea, că prin introducerea mecanizării, automatizării și cibernetizării, forța de muncă ocupată în activitatea administrativă poate fi valorificată mai bine în alte locuri unde aceasta este deficitară. Se mai pot întîlni însă situații în care, deși s-au introdus calculatoare menite să sporească eficacitatea muncii în unele domenii (calculul necesarului și repartizarea la locurile de muncă a materiilor prime și a materialelor, calculul retribuției muncii, a costurilor de producție etc.) și să reducă personalul funcționăresc, se menține, în continuare, structura organizatorică veche (Întreprinderea constructoare de mașini Reșița, regionalele C.F.R. București și Iași etc.). Evident, o asemenea înțelegere a mecanizării și cibernetizării nu permite ca avantajele modernizării activității să se facă simțite pe deplin.

Argumente pro și contra la unele propuneri

ÎN NUMĂRUL 38 și 39/1977 revista noastră a publicat, în cadrul dezbaterii, opiniile unor specialiști de la Institutul de cercetări și proiectări automatizări (I.P.A.) și de la Centrala industrială de mijloace de automatizare și telecomunicații (CIETA) privitoare la mai buna organizare a producției de mijloace de automatizare la nivelul economiei naționale, extinderea tipizării produselor, accelerarea înnoirii și modernizării producției, organizarea centralizată a „service“-ului la beneficiari și altele.

Participanții la dezbatere din partea unităților beneficiare au găsit întemeiate unele din aceste propuneri ; față de altele însă, au manifestat rezerve. S-au apreciat, de pildă, eforturile pe care le depun cercetătorii și proiectanții, precum și unele întreprinderi producătoare de mijloace de automatizare din cadrul CIETA pentru înnoirea și modernizarea produselor, tipizarea acestora — acțiuni care au efecte directe asupra bunei funcționări a instalațiilor din întreprinderi și, implicit, asupra sporirii productivității muncii și ușurării efortului fizic. Dar ținînd seama că în cadrul întreprinderilor beneficiare, mai ales din industria chimică și metalurgică, există o foarte mare diversitate de tipuri și modele de aparate, s-a solicitat accelerarea **acțiunii de tipizare**, întrucît în prezent nu se pot asigura la timp întreaga cantitate de piese de schimb necesare, stocurile minime de aparate pentru intervenții rapide, interschimbabilitatea aparaturii și nici perfecționarea calificării personalului de exploatare.

S-a subliniat, de asemenea, că cu toate progresele importante înregistrate în asimilarea unei noi aparaturi de automatizare, gama sortimentală oferită de CIETA este încă insuficientă. Din această cauză, la investițiile ce se efectuează, în special în industria chimică și metalurgică, se apelează la importuri pentru care se plătesc sume însemnate. Apreciind nivelul calitativ al unor produse fabricate în unitățile CIETA, produse care sînt competitive în comparație cu cele similare pe plan mondial, **participanții la dezbatere au sugerat ideea că este necesar ca, încă de pe acum, cercetătorii și proiectanții de la I.P.A. să pună la punct documentațiile pentru asimilarea și execuția aparaturii de automatizare pentru viitorii ani, în strînsă concordanță cu nevoile reale ale beneficiarilor.**

Referindu-se la măsura luată — la investițiile mari — de centralizare a activităților de cercetare, proiectare, producție, montaj, punere în funcțiune și a „service“-ului în cadrul aceleiași centrale industriale, cei ce au luat cuvîntul din partea întreprinderilor beneficiare au apreciat faptul că acțiunea respectivă a dat rezultate bune, mai ales la investițiile la care CIETA a avut **rolul de antreprenor general** pentru întreaga parte a automatizării. În același timp, s-a subliniat faptul că, cu tot progresul înregistrat pe această linie, se face încă simțită necesitatea îmbunătățirii, în continuare, a activității, mai ales la montaj și punere în funcțiune, precum și a „service“-ului. Au fost date exemple concrete de unități care au solicitat sprijin în lărgirea asistenței tehnice la punerile în funcțiune sau efectuarea de „service“ pentru buna funcționare a instalațiilor (cazul Combinatelor petrochimice de la Brazi și Pitești, a Combinatului de lianți Hoghiz etc.), propunîndu-se încheierea unor contracte, în acest sens, dar CIETA nu a dat un răspuns afirmativ.

Pornind de la asemenea constatări, unii participanți au manifestat rezerve în privința posibilităților de realizare în practică a centralizării totale a proiectării, producției și „service“-ului în cadrul CIETA. S-a sugerat ideea ca, pe măsura creșterii capacității centralei respective de a prelua lucrări în antrepriză generală, să crească și ponderea instalațiilor complexe de automatizări proiectate de institutul acesteia (I.P.A.). Pînă se va ajunge însă la o asemenea situație, participanții au propus **să se treacă la un sistem organizatoric de directivare a activității de proiectare pe plan național**, măsură ce ar putea preîntîmpina desfășurarea unor activități similare în mai multe institute și ar putea contribui la generalizarea metodelor eficiente, la impulsionarea pregătirii din vreme a documentațiilor.

În cadrul dezbaterii s-au exprimat rezerve și față de ideea centralizării în cadrul CIETA a noilor unități de producție de aparatură de automatizare ale unor ministere ; aceste rezerve s-ar întemeia pe faptul că măsura ar lipsi întreprinderile respective de posibilitatea de a beneficia de diferite produse de serie mică, cu utilitate specifică, pe care le realizează acestea, precum și de forța de muncă specializată și mobilă pentru lucrări de reparații și montaj în cazul reviziilor anuale. **Pentru evitarea paralelismelor și creșterea eficienței activității acestor mici unități, s-a propus ca programele lor de cercetare și producție să fie coordonate de Consiliul de coordonare a specializării și profilării pentru industria construcțiilor de mașini și metalurgie.**

Unele rezerve au fost formulate și cu privire la coordonarea unitară de către centrală a „service“-urilor existente, mai ales pentru aparatura de import. Motivarea are la bază, în special, lipsa de specializare pe aparatură a personalului CIETA. Cu toate acestea, **calculele făcute de specialiștii centralei demonstrează cu prisosință că o centralizare a tuturor „service“-urilor prin coordonarea unitară a personalului specializat ar aduce economii însemnate de forță de muncă, concomitent cu micșorarea cheltuielilor materiale și ridicarea productivității muncii.** Studiul făcut pe eșantionul combinatelor petrochimice a condus la ideea că personalul (100—150 de oameni) care se ocupă în fiecare unitate de asigurarea bunei funcționări a instalațiilor de automatizare ar putea fi folosit mai rațional, o bună parte a acestuia putînd fi afectat direct producției.

Un studiu aprofundat pentru stabilirea priorităților

MODERNIZAREA mijloacelor tehnice de producție, creșterea randamentului lor preocupă, deopotrivă, pe specialiștii din cercetare și inginerie tehnologică, cît și pe cei ce le folosesc. Și e firesc să fie așa. Cu cît eficiența activității economice este mai mare, cu atît posibilitățile de dotare tehnică, de creștere economică mai rapidă, de ridicare a nivelului de trai sînt, la rîndul lor, mai mari. Problema care se pune este de a interveni în modernizarea producției — în primul rînd prin automatizare și cibernetizare — în sectoarele unde aceasta este reclamată de accelerarea creșterii producției și productivității muncii, de ușurarea efortului fizic, și, bineînțeles, acolo unde cheltuielile efectuate pot fi amortizate în termen cît mai scurt.

Din cuvîntul mai multor participanți la dezbatere a rezultat că, în prezent, cînd preocupările pentru modernizarea producției s-au intensificat, se impune un studiu aprofundat asupra **priorităților care fac obiectul automatizării și cibernetizării.** Cu acuitate se pun asemenea probleme pentru marile exploatări miniere (cărbune, minereu), pentru industria extractivă de țiței și gaze, pentru unele sectoare cu condiții mai grele de muncă din industria metalurgică și constructoare de mașini. Firește, stabilirea priorităților trebuie să aibă în vedere atît laturile economice, cît și cele sociale.

Pentru a se realiza o alegere cît mai adecvată a temelor prioritare, pentru o cunoaștere cît mai completă a proceselor tehnologice din principalele sectoare beneficiare ale automatizării, **participanții la dezbatere au propus ca activitatea de cercetare și proiectare în automatizări să fie organizată în compartimente specializate.** Existența unei asemenea organizări în cadrul I.P.A. ar permite și asimilarea într-un termen mai scurt a celor mai corespunzătoare aparaturi.

Concomitent cu aceasta, este necesar **să se analizeze de către fiecare centrală industrială și minister modul de utilizare a mijloacelor de mecanizare și automatizare din unitățile productive.** Analiza trebuie să aibă în vedere, pe de o parte, utilitatea și modul de folosire a acestora iar, pe de altă parte, eficiența lor. Se cer, totodată, stabilite unele măsuri care să determine repararea aparaturii defecte, pregătirea de cadre capabile să o utilizeze cît mai corespunzător, asigurarea unor piese de schimb și a „service“-ului specializat care să le revizuiască periodic, încît să se asigure în permanență buna ei funcționare.

În prezent, cînd în fața fiecărui colectiv de muncă stă sarcina obținerii unei producții cît mai ridicate de la fiecare unitate investită, folosirea avantajelor ce le oferă mecanizarea, automatizarea și cibernetizarea producției devine o necesitate vitală. Este în interesul economiei naționale și al fiecărei unități economice în parte ca valorile mari investite în aparatura de automatizare să fie cît mai repede amortizate, ca toate instalațiile să funcționeze la parametri ridicați, să aibă efecte economice și sociale cît mai însemnate.

V. BOESCU
B. PĂDURE

O preocupare prioritară a organelor locale:

CREŞTEREA ROLULUI COMERŢULUI ÎN BUNA APROVIZIONARE A CETĂŢENILOR

Pe fondul profundelor mutaţii ce intervin în procesul dezvoltării şi progresului ţării, amplelor schimbări aduse de amplificarea şi sistematizarea reţelei de localităţi, problematica dezvoltării urbane capătă noi dimensiuni, conturate de preocupările şi grija pentru organizarea vieţii unui număr considerabil sporit de cetăţeni, creşterea calităţii acesteia. Sînt fenomene ce determină sporirea rolului şi răspunderii organelor locale, a consiliilor populare, în conducerea în profil teritorial, în asigurarea concordanţei ritmului dezvoltării urbane cu cel al industrializării, în realizarea ţelului de creştere a nivelului de trai al oamenilor muncii.

ÎN CONDIŢIILE procesului accelerat de industrializare şi urbanizare, comerţul preia integral sarcina de aprovizionare, la toate grupele de mărfuri, pentru o parte tot mai mare din populaţia ţării. Descifrarea comportamentului de consum în cadrul colectivităţilor umane — noi cartiere, centre urbane — oferă un cîmp bogat de investigaţie cercetării sociologice şi de marketing. Deosebirile dictate de structura pe vîrste, de gradul de înzestrare a gospodăriilor, de preferinţele în consumul alimentar, vestimentar sau de amenajări interioare în locuinţe fac ca actul de dezvoltare a unei reţele comerciale pentru „consumatorul mediu" să incumbe o mare responsabilitate organelor de decizie. Dificultăţile iniţiale în organizarea „cunoaşterii populaţiei" nu absolvă însă de responsabilitatea ce revine organelor locale, de a cunoaşte cît mai îndeaproape pe cei ce i-au ales, problemele şi necesităţile lor de viaţă.

Aceste preocupări le-am regăsit şi la Direcţia comercială din cadrul Consiliului popular judeţean Mureş. Munca de aproape trei decenii în activitatea comercială, experienţa în conducerea teritorială, responsabilitatea faţă de oameni l-au condus pe tovarăşul Cornel Ceucă, directorul direcţiei comerciale judeţene la o serie de acţiuni novatoare, ce urmăresc îndeplinirea în condiţii optime, de către aparatul comercial, a funcţiei de aprovizionare a populaţiei cu un sortiment de mărfuri cît mai bogat, economii cît mai mari la bugetul de timp al consumatorului, concomitent cu creşterea funcţiei educative a comerţului.

Un prim pas hotărîtor în acest sens a fost făcut prin organizarea, în anul 1974, a unui amplu sondaj de opinie, în toate zonele municipiului Tîrgu Mureş, pentru a fundamenta principalele direcţii de dezvoltare a reţelei comerciale în actualul cincinal. Pentru a asigura reprezentativitatea eşantionului, oraşul a fost împărţit în 13 zone (exclusiv cea centrală) relativ omogene în ceea ce priveşte poziţia faţă de centrul civic, posibilităţile de aprovizionare, mijloacele de transport utilizate.

Studiul a pornit de la concepţia că cererea gravitează în jurul a 3 centre de interes special: domiciliul; locul de muncă; centrul civic. Modul în care se distribuiau cumpărăturile efective ale populaţiei între aceste centre de interes era deosebit de semnificativ pentru a identifica eventuala migraţie forţată a cererii, puterea cu care acţionează unele obiceiuri de cumpărare, preferinţe etc. Şi într-adevăr, în urma prelucrării pe calculator a 2 000 de chestionare completate de populaţie, s-a constatat că în unele noi zone rezidenţiale — de exemplu Cartierul 1848 — cererea avea o migraţie forţată spre centru în proporţie de 87%, iar 12% către zona locului de muncă, datorită rămînerii în urmă a dezvoltării reţelei în apropierea locuinţelor. Că aceasta era cauza reală — şi nu preferinţa pentru zona centrală — dovedea situaţia din alte cartiere noi, ca Mihai Viteazul, Nicolae Bălcescu, unde cumpărăturile se făceau în proporţie de 60% în zona de rezidenţă. A rezultat, cu acest prilej, că forma de aprozivionare la locul de muncă sau în apropierea acestuia nu era larg agreată, deoarece presupunea transportul cumpărăturilor, uneori pe distanţe mari. Investigarea expresă a modului în care populaţia diferitelor zone doreşte să-şi procure legume şi fructe a arătat că şi în cartierele bine aprovizionate prin centre proprii se menţine puternic atracţia către piaţa ţărănească, cu o ofertă diversificată. Concluzia ce s-a impus a fost realizarea unei noi hale la piaţa centrală a oraşului şi unor platforme pentru piaţa ţărănească în alte patru cartiere noi, concomitent cu preconizarea unor măsuri de ameliorare a activităţii organizaţiilor comerciale de stat şi cooperatiste specializate.

În general, pentru toate grupele de mărfuri motivaţiile de cumpărare dintr-un anumit magazin se ierarhizau în următoarea ordine: I — magazine mai bine aprovizionate, cu o gamă mai largă de produse; II — magazine ce oferă un serviciu de calitate (solicitudine, promptitudine, consultaţii); III — magazine apropiate de locuinţă sau de locul de muncă.

Calificativul acordat modului în care se desfăşoară activitatea în noile cartiere era în mare măsură pozitiv, circa trei sferturi din eşantion dînd aprecierile „satisfăcător" şi „bine". Cu toate acestea erau cartiere (1848 ş.a.) a căror populaţie nu era satisfăcută de activitatea comercială. Ceea ce se cerea cu precădere era dezvoltarea reţelei de unităţi de legume-fructe şi magazine alimentare de cerere curentă!

S-a văzut astfel importanţa deosebită a soluţiilor date acestor probleme pentru viaţa cetăţenilor şi responsabilitatea ce incumbă organelor locale de specialitate de a avea o concepţie ştiinţific fundamentată pentru dotarea unor cartiere cu mii de locuitori cu o reţea corespunzătoare de magazine de aprovizionare. Cele mai mici neglijenţe şi inadvertenţe în acest domeniu pot crea mari neajunsuri. Se punea, de exemplu, problema dezvoltării reţelei comerciale în noile cartiere. Dar ce fel de magazine să se construiască?

Aplicarea normelor curente privind suprafaţa comercială la 1000 de locuitori ar fi însemnat ca unităţile realizate să nu reuşească să prezinte şi să desfacă întregul sortiment la nici o grupă de mărfuri (numai la produse alimentare sînt circa 1400 de sortimente), ceea ce ar fi menţinut atracţia cererii spre zona centrală.

Ce soluţii a impus prezentarea şi dezbaterea rezultatelor anchetei împreună cu organele locale de conducere colectivă (consiliul popular, consiliul aprovizionării populaţiei, organele de control obştesc, ş.a.) ?

1. A apărut necesitatea de a crea unităţi comerciale, în noile cartiere, care să satisfacă concomitent exigenţele privind: asigurarea unui sortiment complet, forme moderne de servire capabile să economisească timpul consumatorilor, crearea unei configuraţii urbanistice de ansamblu a centrului de cartier care să înglobeze toate facilităţile comerciale din centrul oraşului. În condiţiile în care volumul desfacerilor şi numărul sortimentelor au crescut în ultimii 10 ani de cîteva ori apărea evident că aplicarea normelor de dotare elaborate în urmă cu 10 ani nu putea rezolva problemele. De aceea, avînd în vedere dezvoltarea în perspectivă a diferitelor zone, s-a hotărît crearea unor supermagazine de mărfuri alimentare şi nealimentare — cum sînt „Univers" sau „Luxor" — care permit etalarea şi rularea pe suprafeţe corespunzătoare a sortimentului larg de mărfuri produse astăzi de industria noastră de bunuri de consum. Asemenea decizii de dezvoltare comercială conferă cartierelor noi posibilitatea dezvoltării autonome sub raportul serviciilor comerciale, fiind totodată o formă de „democratizare" a consumului, prin înlesnirea accesului tuturor cetăţenilor la toate produsele.

2. Interesant de relevat este faptul că şi în domeniul alimentaţiei publice s-a aplicat concepţia realizării de complexe polifuncţionale (cum este, de exemplu, „Bulevard" în noul cartier 1848), care pot la orice oră din zi să preia un mare număr de consumatori, datorită dispersiei lor pe di-

verse categorii de consum : restaurant clasic, restaurant cu autoservire, bar de zi, cofetărie — fiecare categorie de consumatori putîndu-și astfel alege ambianța pe care o crede mai potrivită. Din punctul de vedere al cheltuielilor comerciale, soluția se dovedește a fi și foarte economică, complexul avînd un singur laborator de producție, un singur șef de unitate, o singură aprovizionare ș.a.m.d.

3. Desigur că nu este totul existența unor spații comerciale (clădiri). Cel puțin tot atît de important este și modul de amenajare interioară și de aprovizionare. Pentru a menține sortimentul de mărfuri din magazine în concordanță cu viteza de înnoire din industrie și cu ritmul desfășurării vînzărilor în rețea, era necesară existența unui tablou de bord, care să semnaleze, prin excepție, abaterile în realizarea planului de aprovizionare a rețelei, ajustările ce trebuie aduse contractelor, corespunzător orientărilor cererii. În acest scop a fost realizat un sistem — bazat pe prelucrarea automată a datelor — de urmărire a modului de aprovizionare a rețelei, experimentat în prezent la nivelul întreprinderilor comerciale cu ridicata, într-o primă etapă pentru mărfuri alimentare, la care obținerea informațiilor necesare în timp util este de maximă importanță.

4. Realizarea unui sistem similar și în comerțul cu amănuntul ar fi foarte necesară pentru a putea cunoaște mișcarea stocurilor fără a se mai apela în acest scop la inventare. Un prim pas a fost realizat prin introducerea, într-o serie de mari magazine din Tîrgu Mureș, a unor taloane care sînt preluate de consumatori odată cu coșul, în sistemul de autoservire (extins la foarte multe grupe de mărfuri) și sînt predate la casă. Prelucrarea centralizată a acestor taloane pe care se completează de consumatori „mărfurile cu care nu s-au putut aproviziona în magazin“ servește la întocmirea notelor de comandă, așa încît se creează condiții ca lipsurile în aprovizionare să fie operativ eliminate.

Pentru a-l antrena cît mai activ pe șeful de magazin în diversificarea sortimentelor puse în vînzare, s-a luat inițiativa de a se difuza tuturor șefilor de magazine întregul nomenclator de produse contractat de direcția comercială, astfel ca pornind de la existent și de la orientarea cererii populației, să se realizeze o cît mai bună satisfacere a cerințelor.

În magazine se urmărește ca prin modul de etalare a mărfii, într-un sortiment cît mai complet, să se îndeplinească și o funcție de informare a consumatorilor, de cunoaștere a întregii game de produse existente.

5. Valorificîndu-se datele culese printr-o serie de alte anchete — privind structura pe vîrste a populației, anii de rezidență în oraș, înzestrarea cu bunuri de folosință îndelungată —, în concepția organizatorilor locali ai comerțului ideea de satisfacere a cererii populației îmbracă o formă diversificată pe cartiere, corespunzător cerințelor specifice pentru mărfuri alimentare și nealimentare. Astfel, sortimentele în magazinele alimentare din zonele de concentrare a locuitorilor veniți recent în municipiu trebuie adaptate influenței încă puternice exercitate asupra preferințelor, de autoconsumul din gospodăria proprie.

6. Nota generală de solicitudine a organizatorilor de comerț este manifestă și în activitatea alimentației publice, ca structură a sortimentului, calitatea servirii, etc. reușindu-se astfel ca în cartierele noi circa 80% din populație să ia masa în unitățile de alimentație publică sau să-și procure meniuri complete din aceste unități. Ponderea producției proprii în totalul desfacerilor a ajuns în medie la circa 56%, mergînd pînă la 90% în cazul unor unități care nu servesc băuturi. În amplasarea rețelei comerciale, în special la produse alimentare (legume, fructe, carne și preparate din carne) s-a avut în vedere gruparea împreună sau în vecinătate a mai multor producători, astfel încît să se ofere prin complementaritate un sortiment cît mai complet (rețeaua comercială locală magazine de prezentare Gostat, D.I.A., ale unor întreprinderi de produse alimentare din județ).

O servire promptă, comodă, civilizată se realizează și prin aprovizionarea uniformă în tot cursul zilei a magazinelor alimentare cu produse lactate, legume și fructe, carne și produse tip gospodina, eliminîndu-se aglomerările la orele matinale. De asemenea, circa 60% din vînzările de lapte se fac în prezent sub forma livrărilor la domiciliu pe bază de abonament.

Este de remarcat, în organizarea vînzării în magazinele cu autoservire, că după parcurgerea raioanelor cu 5—6 grupe de mărfuri, inclusiv cele vîndute prin cîntărire, consumatorul plătește la casă o singură dată, economisind astfel un timp relativ important.

Printre noutățile în organizarea vînzărilor trebuie menționate, de asemenea, magazinele de genul „Să faci totul singur“, care grupează scule și materiale pentru reparații de zidărie, tîmplărie, lăcătușerie, tinichigerie, instalații sanitare etc., magazinele universale pentru copii, unitățile de alimentație publică tip bistro, cu prepararea alimentelor în sala de vînzare. O mențiune specială trebuie făcută pentru cele peste 50 de cofetării, cărora li s-a conferit în primul rînd o funcție social-educativă, de destindere în timpul liber, de promovare a desfacerii băuturilor nealcoolice.

În prezent se află în curs de amenajare o cofetărie pentru copii în care vor avea loc proiecții de diafilme — și a alteia cu spații pentru organizarea unor mici expoziții de artă plastică. În general, există preocupare pentru a introduce în unitățile de alimentație publică programe—spectacol muzicale de bună factură, inclusiv operetă, estradă.

Corolarul acestor preocupări îl reprezintă înregistrarea unor nivele ale vînzărilor medii pe cap de locuitor, superioare cu circa 15% la lapte, cu circa 10% la carne, cu circa 10% la tricotaje și confecții.

În obținerea acestor rezultate nu poate fi omis aportul adus de acțiunile de promovare a vînzărilor, cum sînt : parăzile de modă organizate de galeriile „Luxor“, testările de produse alimentare în magazinul de prezentare „Mercur“, campaniile de promovare a vînzărilor de genul actualului „tîrg de toamnă“. Pentru o serie de produse noi se fac campanii de publicitate directă prin poștă (cărți poștale). Se organizează sondaje în magazine, de genul celui desfășurat în prezent privind ambalajul preferat la conservele de legume. La aceasta se adaugă o bună publicitate la locul de vînzare, cum ar fi, de exemplu, emblema magazinului de prezentare al întreprinderii „Electromureș“, formulată : „Firma garantează calitatea produselor“.

Ce concluzii și propuneri permite experiența Consiliului popular Mureș pentru dezvoltarea comerțului ?

1 Necesitatea unei dimensionări optime a suprafeței noilor unități comerciale, astfel încît să permită prezentarea fondului de mărfuri de care dispune economia noastră la ora actuală.

2 Posibilitatea extinderii formelor de vînzare prin autoservire la o serie de produse ca : mercerie, parfumerie, papetărie, produse chimice preambalate, fierărie, jucării — cu influențe favorabile asupra volumului desfacerilor.

3 Soluția dezvoltării independente a noilor cartiere în ceea ce privește dotările comerciale și de servicii, justificată dacă avem în vedere că ele sînt uneori în fapt noi orașe.

4 Necesitatea lichidării decalajului între momentul dării în funcțiune a locuințelor și cel al începerii activității comerciale în noile cartiere.

5 Aprovizionarea unui mare magazin cu zeci de camioane de marfă în decursul unei zile presupune introducerea într-un ritm mai accentuat a mecanizării transportului, interior, a conteinerizării, paletizării etc.

6 Îmbinarea artei cu viața în cadrul noilor dotări de alimentație publică poate merge dincolo de realizările arhitecturale, la crearea unei ambianțe de destindere și interes cultural-educativ.

Experiența Consiliului popular județean Mureș în dezvoltarea comerțului evidențiază roadele unei abordări plină de inițiativă, de căutări, pentru realizarea unui grad de confort colectiv superior — prin integrarea rețelei comerciale într-o concepție urbanistică unitară, și totodată originală, specifică, a dezvoltării localităților, pentru asigurarea unei funcționalități superioare acestei activități.

Asemenea preocupări finalizate pe baza unei largi investigări a nevoilor și preferințelor populației, corespund pe deplin indicațiilor date de secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta plenară a C.C. al P.C.R. privind creșterea răspunderii consiliilor populare, participarea maselor la conducerea localităților, necesitatea ca oamenii muncii să ia parte activă la soluționarea multiplelor probleme pe care le ridică propria lor muncă și viață.

Ioan GEORGESCU

CITITORII AU CUVÎNTUL

Recuperare

PENTRU neonorarea obligațiilor asumate prin contract, o serie de foști elevi ai școlii noastre profesionale au de plată diferite sume de bani, reprezentînd cheltuieli de școlarizare stabilite de organele competente. În scopul recuperării operative a acestor cheltuieli și depunerii sumelor la bugetul statului, întreprinderea noastră preda titlurile executorii organelor financiare în raza cărora debitorii își aveau domiciliul.

Un număr însemnat de organe financiare și, în special, cele din județele Neamț, Suceava, Bacău, Botoșani refuză să primească însă spre executare titlurile noastre executorii. În sprijinul acestui refuz, de la Bacău, odată cu restituirea unui debit, ni se trimit și unele precizări redactate de consilierul juridic șef al Ministerului Finanțelor: „împrejurarea că sumele reprezentînd cheltuieli de școlarizare încasate de către unitățile socialiste se cuvin bugetului statului – se arată în precizări – nu este de natură să concluzioneze că acestea sînt datorate direct bugetului, întrucît între buget, pe de o parte, și persoanele fizice sau juridice, pe de altă parte, nu se pot stabili relații contractuale, ci exclusiv relații administrativ-financiare".

Apreciem că interpretarea dată este în contradicție cu scopul final urmărit de legiuitor, și anume acela de a trage la răspundere persoanele vinovate pentru neexecutarea obligațiilor din contractele de școlarizare. Deoarece urmărirea debitorilor de către întreprinderi este foarte greoaie, mulți debitori schimbîndu-și locul de muncă destul de des, încasarea titlurilor executorii prin organele financiare teritoriale este mult mai eficientă și mai operativă.

Neculai GRIGORE
contabil șef
Întreprinderea „Independența"-Sibiu

Decontare

UNELE întreprinderi de transporturi auto condiționează prestarea serviciilor numai de plata pe bază de cecuri. În acest scop, autobazele pretind ca unitățile beneficiare să depună la sediul lor cecul completat cu suma indicată și primesc în schimb documentele de transport. Nu știm dacă cei care au impus o asemenea modalitate de plată s-au gîndit și la implicațiile și dificultățile pe care le generează în exercitarea controlului financiar preventiv, la efectuarea plăților pe bază de CEC din carnete cu limită de sumă. Cert este, însă, faptul că unele prevederi ale Legii nr. 9/1974, privind controlul financiar preventiv nu mai pot fi respectate de către unitățile beneficiare de transporturi auto.

Este de menționat faptul că unitățile economice care livrează produse, execută lucrări, sau prestează servicii, potrivit normelor metodologice nr. 2/1977 ale BNRSR,, sint în drept să pretindă plata anticipată clienților care întîrzie decontarea; în aceste condiții, forma este acreditivul și scrisoarea de garanție. Și în asemenea situații plățile se fac numai pe baza documentelor justificative prezentate de furnizori și verificate de bancă.

Față de cele arătate, considerăm că este necesar ca organele financiar – bancare să ia măsurile corespunzătoare pentru ca toate unitățile socialiste să folosească formele și instrumentele de decontare în conformitate cu normele metodologice în vigoare și în concordanță cu prevederile Legii nr. 9/1974.

V. ADRIAN
București

Valorificare

DE CURÎND am constatat cu satisfacție că nota apărută la această rubrică în nr. 41, intitulată „Ambalaje" a avut efect. La Complexul comercial din Drumul Taberii nr. 30 nu mai iese fum din crematoriu. Cei care se ocupă de recuperarea ambalajelor strîng în fiecare dimineață zecile de kilograme de carton care erau sortite focului. În acest fel se valorifică tot ce poate fi restituit fabricilor de hîrtie. Este o acțiune pe cît de simplă, pe atît de importantă pentru economia țării noastre.

Cred că acesta este cel mai bun răspuns al organelor comerciale la nota susmenționată.

Cornelia TEODORESCU

ECOURI

Cheltuieli

ÎN legătură cu nota publicată la această rubrică sub titlul „Cheltuieli neeconomicoase" (nr. 36) vă comunicăm următoarele:

În bazele județene de aprovizionare tehnico-materială aparținînd ministerului nostru, cheltuielile neeconomicoase se localizează cu precădere asupra următoarelor plăți: locații, penalități pentru nerespectarea disciplinei contractuale și dobînzi penalizatoare pentru împrumuturi restante, care sînt cuprinse în indicatorii formularului Cnp – anexă la bilanț. Din punctul nostru de vedere, considerăm că formularul actual satisface necesitățile de analiză periodică a acestor cheltuieli în bazele de aprovizionare.

Trebuie să precizăm că, în bazele județene de aprovizionare, cheltuielile neeconomicoase sînt analizate trimestrial. În cazul cînd unele din aceste cheltuieli s-au produs din vina unor angajați, în funcție de cele constatate și de dispozițiile legale se decide fie imputarea sumelor respective, fie sancționarea administrativă.

În privința denumirii acestui formular, sîntem de părere că ar fi mai potrivită denumirea de „cheltuieli neeconomicoase", care are o sferă mai largă de cuprindere (inclusiv cheltuielile neproductive).

D. FUNDĂTURĂ
director, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

Reducerea costurilor

AȘA cum se menționează și în articolul „Reducerea costurilor de producție", apărut în nr. 35 al „R.E.", colectivul nostru a obținut unele realizări bune, dar care nu se situează încă la nivelul posibilităților de care dispunem. Pentru înlăturarea deficiențelor constatate, s-a stabilit un program concret de măsuri vizînd reducerea consumurilor specifice de metal și energie, îmbunătățirea calității produselor. Printre altele, programul prevede: reorganizarea activității compartimentului de debitare centralizată, în scopul valorificării superioare a capetelor și cupoanelor (măsură a cărei aplicare va conduce la o economie de peste 2 500 tone metal anual); centralizarea lansării bonurilor de consum și manoperă; constituirea de colective – pe secții – de analiză a fiecărui rebut și stabilirea de măsuri tehnice și organizatorice pentru înlăturarea acestora: stabilirea în fiecare secție a unor specialiști care să acorde asistență tehnică pe schimburi.

Transpunerea în viață a acestor măsuri va conduce, în anul 1978, la reducerea consumului de metal cu peste 4 000 tone, la diminuarea rebuturilor în secțiile de prelucrări mecanice și montaj și la reducerea acestora cu 25% în turnătorie.

ing. S. TEODORESCU
director
Întreprinderea „1 Mai"-Ploiești

Efort propriu

ÎN numele colectivului unității noastre vă mulțumim pentru sprijinul acordat prin publicarea articolului. „Orientarea prioritară în reducerea costurilor de producție", apărut în nr. 32 al Revistei economice. Articolul ne-a fost util în activitatea de găsire a unor noi resurse pentru ridicarea eficienței economice a întreprinderii. Colectivul nostru de muncă va depune eforturi sporite pentru evidențierea și mobilizarea rezervelor interne de reducere a costurilor de producție, prin efort propriu.

ing. Cristea TRIFU
director
Întreprinderea „Laromet" București

Din experiența întreprinderilor model

ACCENT PE CALITATE, PE EFICIENȚĂ ECONOMICĂ, PE CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

Resursele de creștere suplimentară a productivității muncii nu trebuie căutate numai în înnoiri spectaculoase ale dotării, ale tehnologiei, ale organizării, care nu-s posibile întotdeauna și oriunde. Chiar progrese relativ modeste în aceste domenii, dar vizînd cît mai multe activități și integrate într-o concepție globală a perfecționării, pot da rezultate care depășesc cu mult investiția de mijloace, de gîndire, de efort.

O demonstrează convingător exemplul unei unități-model : **întreprinderea textilă „Moldova“ din Botoșani.** Nu de mult, cu prilejul unui schimb de experiență organizat de Centrala industriei bumbacului, reprezentanți competenți ai celorlalte unități din ramură au putut aprecia „pe viu“ căile folosite de botoșeneni pentru utilizarea mai eficientă a potențialului tehnic și uman.

SUPRAFEȚELE DE PRODUCȚIE, UTILAJELE — MAI BINE FOLOSITE

Dezvoltările succesive și modernizarea echipării au mărit capacitatea întreprinderii — față de anul 1949, cînd punerea în funcțiune a fabricii „Moldova“ marca începutul industrializării municipiului — de 10,4 ori la fire și de 22,5 ori la țesături. S-a raționalizat treptat fluxul tehnologic, ajungîndu-se la un indice bun de ocupare a suprafețelor de producție, la un parcurs minim al materiei prime pînă la obținerea produsului finit. 1977 a confirmat însă că limita optimă nu fusese atinsă. În țesătorie s-a mai găsit loc pentru 54 de războaie STB 4 × 256 cu proiectil, mașini de mare productivitate, din care o bună parte au și fost date în exploatare. În acest fel, **sporirea numărului de războaie cu 3,6% asigură creșterea indicelui de utilizare a spațiilor** (în mp țesături/mp suprafață de producție) **cu 4,9%, mărindu-se valoarea producției globale cu 23 milioane de lei, iar beneficiile cu 5,2 milioane de lei anual.**

Dar și utilajelor existente li s-a solicitat mai mult, ca argumente servind întreținerea lor corespunzătoare, aplicarea unor inovații care le-au ameliorat performanțele. Mașinile de filat, de exemplu, datorită creșterii vitezei de lucru cu 6,5% în condițiile unei organizări a locurilor de muncă prin care s-a redus oboseala fizică și nervoasă a muncitoarelor, și-au ridicat indicele de utilizare intensivă cu 10,8% în comparație cu anul trecut. Reducerea volumului și duratei reparațiilor accidentale cu echivalentul a peste 7 600 de ore-război pe lună, aprovizionarea corespunzătoare cu bătătură, organizarea unor locuri de muncă model și extinderea metodelor îmbunătățite de lucru au făcut ca numărul de bătăi pe oră la războaie să marcheze un spor de 2%. O invenție brevetată în 1976 a înlocuit vopsirea firelor de poliester pe bobine — dezavantajoasă sub raportul consumului de manoperă și al calității rezultate — cu vopsirea pe suluri de urzeală ; iar la vopsirea în fir, prin dotarea instalației cu comandă program s-a atins un grad ridicat de automatizare.

Graficul alăturat este ilustrativ pentru relația calitate-eficiență la „Moldova“-Botoșani, în perspectiva următorilor ani ai cincinalului. Valorificarea superioară a materiilor prime reducerea greutății specifice a țesăturilor, deci a consumurilor, sînt legate atît de aplicarea unor tehnologii avansate, cît și de îmbunătățirea structurii materiilor prime, prin mărirea ponderii celor care permit tratamente antimurdărire, de neșifonabilizare ș.a., asigurînd îmbunătățirea purtabilității și durabilității. Iată evoluția realizată și cea prevăzută în continuare a acestei structuri (în % din total) :

	1975	1977	1980
fire naturale	43,3	34,5	30,3
celofibră	44,5	49,7	50,2
poliester	11,3	14,9	17,0
materii prime secundare	0,9	0,9	2,5

Eficiență înseamnă și măsura aplicată în acest an, privind valorificarea cupoanelor rezultate din producție, prin confecționarea într-un atelier propriu a diferite articole : salopete, halate, bluze, cămăși, pantaloni pentru copii etc. — în valoare medie de un milion de lei pe trimestru.

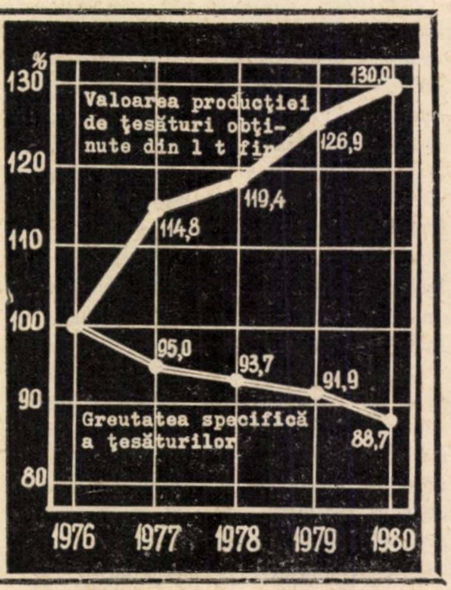

Datele privind producția realizată pe mașini, sortimente, zone și schimburi la operațiile de filat (mașini cu inele), țesut și finisaj sînt prelucrate la calculatorul Centrului teritorial de calcul Suceava, prezentîndu-se liste decadale, precum și situații lunare — indici de îndeplinire a normelor, de utilizare, retribuția cuvenită pentru fiecare muncitoare în acord. Pe lîngă eliberarea personalului ocupat cu întocmirea acestor situații, **s-a asigurat la diferitele nivele ale conducerii o informare operativă și corectă, deci posibilitatea de intervenție eficace pentru înlăturarea dereglărilor.**

EFORT FIZIC REDUS, RANDAMENTE MAI BUNE ÎN MUNCĂ

Propuneri din adunările generale ale oamenilor muncii, studii de organizare au stat la baza unor măsuri de eliminare a muncilor grele. Acestea țineau de domeniul **manipulărilor** și al **transporturilor interne** și erau efectuate în parte manual, fie de muncitori auxiliari, fie de operatoarele de la mașini. Transportul sulurilor de urzeală vopsite se face acum cu ajutorul unui cărucior rabatabil, care reduce considerabil efortul fizic. Pentru alimentarea meselor de ajustaj, muncitoarea de la capul mesei era nevoită să ridice de pe palete bucățile de țesătură ; în prezent fiecare masă este prevăzută cu un dispozitiv (platformă) de ridicat, acționat electric, care ridică paleta pe măsură ce scade cantitatea de marfă depusă, astfel încît muncitoarea nu mai trebuie decît să tragă țesătura. În atelierul mecanic a fost introdus un pod rulant care transportă piesele grele la și de la strung.

Toate aceste îmbunătățiri ale condițiilor de muncă înseamnă și o folosire mai productivă a timpului de lucru. Ca și în cazul unor inovații : dispozitivul pentru schimbarea automată a canetelor la războaiele de țesut în carouri, care înlesnește munca țesătoarelor, sporește capacitatea utilajelor și reduce importul de piese ; dispozitivul de protecție la valțuri, care evită accidentele de muncă și mărește durata de funcționare a mașinilor textile ; dispozitivul de alimentare la condensatorul de la bataj, care sporește randamentul și asigură o mai bună calitate a păturii.

Tehnologiile noi constituie, de asemenea, o caracteristică a progreselor pe care întreprinderea le-a înregistrat de la începutul anului. Ele au ca factor comun **eliminarea sau suprapunerea unor operații, scurtînd timpul necesar, fără a afecta negativ calitatea.** Realizarea concomitentă a vopsirii și apretării pe agregatul Termosol economisește anual manoperă în valoare de 20 mii de lei. Transferarea operației de reducere a țesăturilor din poliester, de pe jiggher pe mașina de vopsit continuu, mărește de 20 de ori producția zilnică la această fază ; pe aceeași mașină a fost trecută — cu o simplificare drastică (4 operații, în loc de 10) — albirea. Ca urmare, producția acestor țesături poate crește cu 4 milioane mp pe an. La albirea finetului și gradelului, scurtarea procesului tehnologic aduce economii de manoperă, chimicale, energie, apă și un spor de capacitate, care însumează valoric 500 mii de lei pe an.

Efectul tuturor acestor măsuri — și al altora pe care spațiul nu ne permite să le amintim — este concretizat prin următoarele cifre :

Productivitatea realizată, în % față de :	Trimestre din 1977		
	I	II	III
— sarcina inițială de creștere	102,3	104,0	103,6
— sarcina suplimentară	100,0	102,0	100,0
— nivelul din trimestrul corespunzător din 1976	104,1	105,4	104,8

Hotărît să contribuie la realizarea programului suplimentar de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul 1976—1980, aprobat de recenta plenară a C.C. al P.C.R., colectivul de la „Moldova"-Botoșani își continuă căutările. Un studiu privind determinarea structurii sortimentale optime și a variantelor posibile suboptime admise de specificul întreprinderii va permite planificarea, pregătirea și contractarea producției pe baza unei corelări optime a solicitărilor beneficiarilor cu posibilitățile de producție, evitîndu-se fabricarea de sortimente cu cerere redusă, care riscă să creeze stocuri în fabrică sau în comerț. Se estimează un spor de 10—15% la productivitatea fizică și de 10—30% la cea valorică, paralel cu creșterea volumului producției la 1 000 de lei fonduri fixe.

Dan CONDREA

Un instrument de lucru util organelor locale

SISTEM INFORMATIC PENTRU ALOCAREA OPTIMĂ A BUGETELOR ÎN PROFIL TERITORIAL

PLANIFICAREA cheltuielilor bugetare în profil teritorial este o problemă complexă, care necesită în prezent un mare volum de lucrări în munca organelor locale. După cum se cunoaște prin bugetele locale ale consiliilor populare se finanțează : activitatea organelor locale ale puterii și administrației de stat ; acțiunile social-culturale ; acțiunile economice de importanță locală. Conform metodologiei de planificare, bugetul județului se elaborează în două etape :

- într-o primă etapă, fiecare unitate administrativă teritorială (municipiu, oraș, comună), în funcție de sarcinile care îi revin de îndeplinit în anul de plan, corectează execuția bugetară din anul de bază și propune un buget nou ;
- în etapa a doua, după aprobarea bugetului de către Marea Adunare Națională, secția financiară a consiliului popular defalcă indicatorii bugetari aprobați (cu sau fără modificări față de proiect) pe bugete componente, fiecare consiliu popular sau fiecare organ de specialitate județean, titular de plan bugetar, defalcînd apoi indicatorii bugetari în cadrul clasificației bugetare. Sistemul pe care îl prezentăm în continuare se utilizează în această a doua etapă.

Considerînd bugetul ca o balanță între cheltuieli și venituri, problema dificilă o constituie alocarea rațională pe diverse nivele. Structura arborescentă a beneficiarilor de fonduri de la buget (vezi fig. 1) reclamă o atribuire de priorități care, de obicei, presupune o apreciere subiectivă, dintr-un anumit punct de vedere. Pentru a elimina subiectivismul necontrolat, ce poate duce la erori de alocare, de obicei se recurge la consultarea unui mare număr de factori de răspundere în scopul stabilirii subiectiv-controlate a priorităților prin decizii colective. În general, la nivelul județului, defalcarea cheltuielilor se face pe : capitole, subcapitole, localități și indicatori (școli, spitale etc.). Dacă vom considera, de pildă, într-un județ 100 de localități, iar pentru fiecare localitate se stabilesc 30 de indicatori, arborele de alocare va avea cel puțin 3 000 de noduri, deoarece pentru un indicator se studiază de obicei mai multe variante de defalcare. Pentru minimum 3 variante se ajunge la considerarea a 9 000 de noduri.

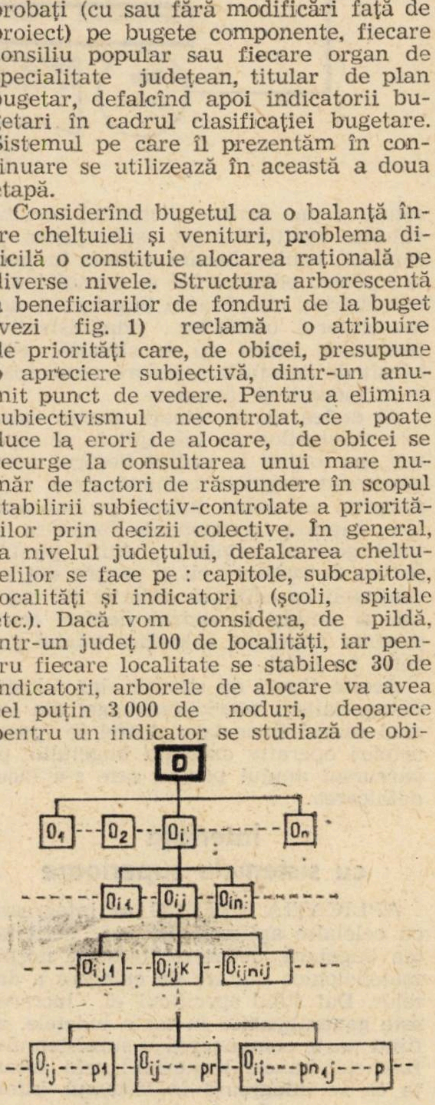

Fig. 1

Efectuarea defalcării se bazează numai pe rutina lucrătorilor care execută aceste operații. Recent s-a experimentat însă o metodă care pornește de la un model al procesului de alocare, considerînd totodată natura subiectivă a atribuirii priorităților.

Modelarea procesului

TEHNICA folosită în modelare este bazată pe conceptul de mulțime vagă1), introdus recent în arsenalul cercetărilor operaționale și care s-a dovedit a fi deosebit de eficient atunci cînd ca element determinant în luarea deciziilor trebuie considerată preferința.

Considerînd subansamblul de capitole, subcapitole, localități, indicatori ca un sistem ierarhizat (Sugerat în fig. 1), volumul total al bugetului „O" trebuie alocat subsistemelor O_1, O_2,... On, care la rîndul lor sînt, fiecare, compuse din sistemele Oi_1... Oi^n ș.a.m.d. Fiecărui subsistem i se asociază o eficiență sau utilitate. Alocarea resursei totale „O" se face maximizînd eficiența totală, calculată pe baza eficiențelor de pe nivelele inferioare.

Pentru a măsura eficiența unui element, fiecărei sume ce poate fi alocată i se asociază un număr cuprins între 0 și 1. Acest număr este, de fapt, o notă acordată de organele locale, în urma evaluării fundamentate pe experiență.

Pentru exemplificare, să presupunem că avem o sumă „0" care trebuie împărțită între o școală 0_1, un spital 0_2 și o creșă 0_3.

Aprecierea inițială a condus la stabilirea unei toleranțe în care se pot aloca fiecărui obiectiv (0_1, 0_2, 0_3) fonduri de la buget. Astfel, pentru școală se consideră că se poate aloca o sumă între Xmin (limita inferioară) și Xmax (limita superioară). Pentru aprecierea eficienței se definește un tabel :

Suma alocată obiectivului O_1	Eficiența (utilitatea) scontată
Xmin	0,1
X_1	0,5
X_2	0,8
X_3	0,9
X_4	0,8
X_5	0,9
Xmax	0,2

Notațiile din coloana eficiență (utilitate) sînt făcute de organele locale, ca urmare a consultării specialiștilor și a oamenilor muncii.

Din ierarhizarea făcută în tabel se poate constata că varianta X_3 a fost cotată ca cea mai eficientă alocare, Xmin și Xmax fiind cele mai ineficiente.

Un astfel de tabel se construiește pentru fiecare din cele 3 obiective (0_1, 0_2, 0_3). Pentru subansamblul (0_1, 0_2, 0_3)

se asociază o apreciere globală, luîndu-se minimul dintre valorile celor 3 obiective.

Dacă notăm cu $f_1(x)$, $f_2(x)$, $f_3(x)$ valorile eficiențelor considerate separat unde x este suma alocată, problema de alocare se reduce la găsirea :

$$\max_{\sum x_i \leqslant 0} \; \min_{i} \; f_i(x_i)$$

Pentru rezolvarea acestei probleme se poate folosi programarea dinamică [2]) obținîndu-se sumele de alocat pe obiective. Acest raționament poate fi repetat pentru lanțuri arborescente, folosind tehnici de adunare a mulțimilor vagi [3]).

Cum se aplică sistemul ?

SCHEMA LOGICĂ de rezolvare cu ajutorul calculatorului electronic a problemelor care apar la elaborarea bugetului local este prezentată în fig. 2 În această formă, **sistemul a fost implementat în cadrul Consiliului popular al județului Bacău.** Modelul matematic prezentat mai sus este inclus în programele notate DEFBUG (defalcarea bugetului). Datele de intrare sînt preluate din programele EVPROBUG, care elaborează varianta proiectului de buget orientativ, precum și din programele PROBUG, care elaborează ultima variantă de proiect de buget înaintată la Ministerul Finanțelor. Din EVPROBUG și PROBUG sînt selectați numai indicatorii modificați față de proiectul de buget, în urma aprobării acestuia.

Pe lîngă aceste două variante de defalcare a bugetului local, elaborate în modul amintit, se mai introduc 1—2 variante de defalcare, elaborate de specialiștii serviciului buget din cadrul secției financiare a consiliului popular. Variantele elaborate de specialiști țin cont de o serie de necesități, de influențe, de limitări ce apar pe plan local ; ele reflectă și restricțiile apărute prin modificări introduse de Ministerul Finanțelor.

Indicatorii bugetari care nu au fost modificați în bugetul aprobat sînt preluați din programele PROBUG și se alătură indicatorilor care au fost prelucrați de model (atunci cînd a fost elaborată varianta optimă de alocare pentru fiecare indicator introdus), obținîndu-se fișierele cu toate veniturile proprii și toate cheltuielile defalcate în cadrul județului.

Programul pentru defalcarea cu model dinamic este scris în FORTRAN ; PROBUG și EVPROBUG, care creează fișierele conținînd datele necesare modelului, sînt scrise în COBOL. Notele (funcțiile de apartenență ale variantelor) sînt atașate fiecărui indicator bugetar defalcat. Înainte de a fi introduse în model, aceste note sînt validate printr-un program din DEFBUG, scris, de asemenea, în COBOL.

Aplicația DEFBUG realizează concomitent echilibrarea bugetelor locale, calculîndu-se pentru fiecare unitate diferența dintre total cheltuieli și total venituri proprii. După natura diferenței, se acordă subvenții de la bugetul propriu sau se varsă excedentul la bugetul propriu. Cînd diferența este zero, bugetul este echilibrat. Astfel, se obțin în fișiere bugetele echilibrate pe localități. În final, cu ajutorul a 6 programe se editează 6 situații cu defalcarea bugetului județean : 3 pentru partea de venituri și 3 pentru partea de cheltuieli.

Un prim tip de situații editate la imprimantă (una pentru partea de venituri și una pentru cheltuieli) conține valorile veniturilor pe subcapitole și capitole, pentru fiecare unitate în parte ; pentru editarea lor se consultă nomenclatorul clasificației bugetare și nomenclatorul unităților administrativ-teritoriale. Acest tip de situație este folosit de consiliile populare municipale, orășenești și comunale.

Al doilea tip de situații conțin valorile veniturilor pe subcapitole și capitole, pe unități în cadrul fiecărui compartiment bugetar (comună, oraș, municipiu), calculînd totalul pe subcapitole, capitole, componente bugetare și total general venituri. Atît pentru partea de venituri, cît și pentru cea de cheltuieli se editează valorile pe capitole și unități în cadrul fiecărei componente bugetare, calculînd totalul general pe județ.

Aceste tipuri de situații sînt folosite de specialiștii serviciului buget din cadrul secției financiare. Astfel se poate urmări operativ execuția bugetului, pe parcursul anului pentru care s-a făcut defalcarea.

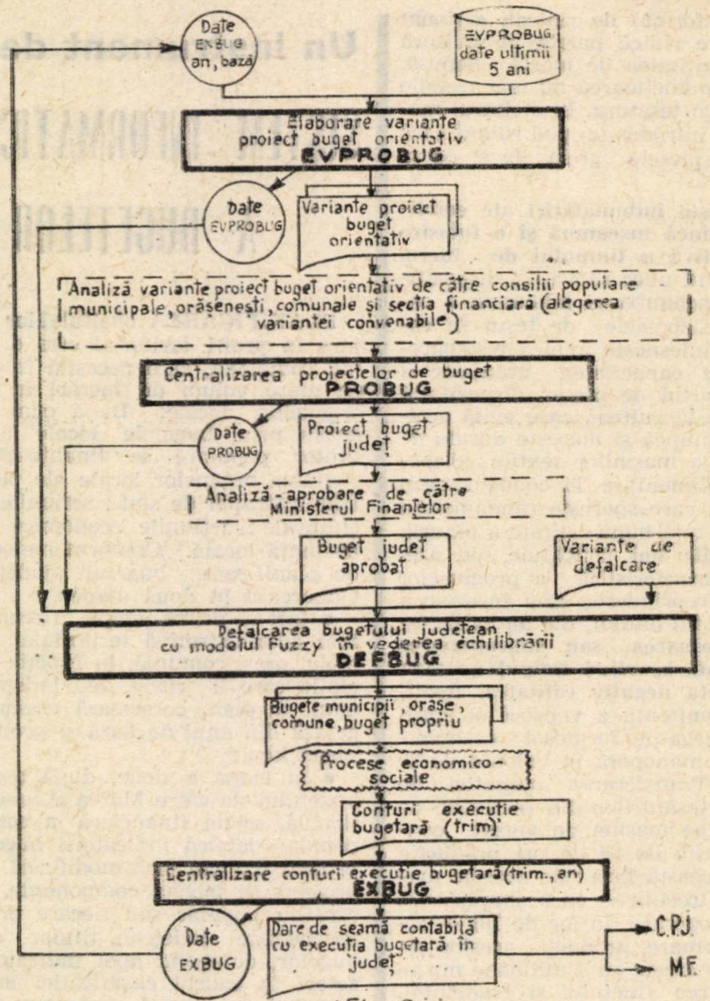
Date EXBUG an, bază
EVPROBUG date ultimii 5 ani
Elaborare variante proiect buget orientativ EVPROBUG
Date EVPROBUG
Variante proiect buget orientativ
Analiză variante proiect buget orientativ de către consilii populare municipale, orășenești, comunale și secția financiară (alegerea variantei convenabile)
Centralizarea proiectelor de buget PROBUG
Date PROBUG
Proiect buget județ
Analiză - aprobare de către Ministerul Finanțelor
Buget județ aprobat
Variante de defalcare
Defalcarea bugetului județean cu modelul Fuzzy în vederea echilibrării DEFBUG
Bugete municipii, orașe, comune, buget propriu
Procese economico-sociale
Conturi execuție bugetară (trim)
Centralizare conturi execuție bugetară (trim., an) EXBUG
Date EXBUG
Dare de seamă contabilă cu execuția bugetară în județ
C.P.J.
M.F.

Fig. 2

Interfața cu sistemele superioare

APLICAȚIA DEFBUG se integrează cu celelalte aplicații privind activitatea bugetară, deoarece folosește norme metodologice unitare de culegere a datelor. Dat fiind specificul ei, lucrarea este generalizabilă în toate județele, ea fiind parte componentă a subsistemului financiar-bancar-teritorial ; prin aceasta ea se integrează în sistemul informatic teritorial și în sistemul financiar-bancar național.

Sistemul are un caracter deschis, permițînd dezvoltarea, îmbunătățirea ca formă și conținut, pe măsura ivirii unor cerințe noi.

Prin utilizarea acestei aplicații, timpul de pregătire și prelucrare a datelor, deci de elaborare și defalcare a bugetului se reduce la circa jumătate din cel consumat în sistemul înlocuit. Lucrearea constituie un ajutor prețios în luarea deciziilor privind alocare optimă a resurselor de către consiliile populare municipale, orășenești și comunale, cărora li se pun la dispoziție variante optime de defalcare și echilibrare a bugetului, cu consultarea largă a tuturor factorilor interesați.

Avînd în vedere calitățile acestei aplicații (subsistem), a fost propusă includerea ei în „Sistemul informatic teritorial", în curs de elaborare în prezent, proiect coordonat de C.T.C.E. — Cluj-Napoca.

C. V. NEGOIȚĂ
E. STAN
Institutul Central pentru conducere și informatică
I. CIHODARU
Centrul teritorial de calcul electronic

---

[1]) Negoiță C.V., Ralescu D.A. : Applications of Fuzzy Sets to Systems Analysis, Birkhauser Verlag, Basel, 1975.

[2]) Esogbue A.M., Ramesh V. : Dynamic Programming and Fuzzy Allocation Processes. Proceedings of the Third International Congress of Cybernetics and Systems, Bucharest, August 1975.

[3]) Negoiță C.V., Minoiu St., Stan E. : Asupra considerării impreciziei în programarea liniară dinamică. Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică, nr. 3, 1976.

CONSULTAŢIE
Ciclul:
Socialismul ştiinţific
şi problemele
dezvoltării
economico-sociale
a României

CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII — CERINŢĂ FUNDAMENTALĂ ÎN ACTUALA ETAPĂ DE DEZVOLTARE A ŢĂRII

PORNIND de la rolul hotărîtor al creşterii productivităţii muncii în dezvoltarea eficientă a producţiei materiale, în utilizarea raţională a forţei de muncă, a tehnicii şi tehnologiilor de fabricaţie, în asigurarea resurselor necesare ridicării nivelului de trai, în consolidarea puterii economice şi politice a ţării, Partidul Comunist Român a înscris această problemă la loc de frunte în Programul său, definind-o „factor esenţial în dezvoltarea generală a societăţii“ 1). Care sînt considerentele care conferă această calitate sporirii productivităţii, ce rezerve există pentru creşterea randamentului în muncă, pe ce căi trebuie acţionat în acest scop ? Iată întrebări la care am căutat să răspundem în cele ce urmează.

Necesitatea obiectivă a economisirii muncii sociale

DE REGULĂ, productivitatea muncii se defineşte ca un raport între cantitatea de producţie, de o anumită calitate, obţinută şi timpul utilizat în acest scop. Cu cît cantitatea de bunuri obţinute într-o unitate de timp este mai mare, sau cu cît timpul necesar pentru realizarea unei unităţi de produs este mai mic, cu atît productivitatea muncii este mai înaltă.

Productivitatea muncii îmbracă două forme principale : individuală şi socială. În timp ce productivitatea muncii individuală exprimă eficienţa cheltuirii muncii în condiţii specifice de înzestrare tehnică, organizare şi calificare a forţei de muncă — referindu-se deci la un muncitor sau la un grup de muncitori — productivitatea muncii sociale are în vedere **media socială**, ea fiind calculată şi ca raport între venitul naţional şi numărul de muncitori din sfera producţiei materiale. Între aceste două forme de exprimare a productivităţii muncii există o strînsă legătură — economia de muncă obţinută de o întreprindere sau, dimpotrivă, irosirea acesteia influenţînd economia de muncă a societăţii.

Creşterea productivităţii muncii este premisa fundamentală a dezvoltării economice, politice şi sociale a oricărei societăţi. Nivelul ei reprezintă indicatorul cel mai sintetic de apreciere a gradului de dezvoltare a forţelor de producţie; cu cît acest nivel este mai înalt cu atît societatea respectivă este mai bogată. O formaţiune social-economică nouă apare şi se dezvoltă tocmai pentru că ea realizează un progres mai însemnat în sporirea productivităţii muncii în comparaţie cu cea anterioară. V.I. Lenin, analizînd raportul dintre gradul de dezvoltare al forţelor de producţie şi eficacitatea cu care a fost cheltuită munca omenească pe diferitele trepte de evoluţie a societăţii, a ajuns la concluzia că „productivitatea muncii este, în ultimă analiză, factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduiri sociale“ că, „capitalismul poate şi va fi definitiv învins prin aceea că socialismul creează o nouă şi mult mai mare productivitate a muncii“2).

Urmarea directă a creşterii productivităţii muncii este **economisirea muncii sociale.** Prin acest proces o cantitate tot mai mică de muncă dobîndeşte forţa de a produce o cantitate mereu mai mare de valoare de întrebuinţare. Creşterea productivităţii muncii se află, prin urmare, în raport invers proporţional cu valoarea mărfii. Cu cît nivelul productivităţii este mai înalt, cu atît mai redus este timpul de muncă necesar pentru obţinerea unui produs şi, bineînţeles, cu atît mai mare este cantitatea totală de bunuri materiale realizate în aceiaşi perioadă de timp.

În evoluţia economică a societăţii omeneşti micşorarea cheltuielilor de muncă pe unitate de produs constituie o necesitate obiectivă. Întotdeauna omul s-a străduit să perfecţioneze uneltele de muncă, să creeze altele noi, cu însuşiri tehnico-economice superioare, să îmbunătăţească formele şi metodele de producţie în scopul creşterii rodniciei eforturilor sale, obţinerii unei cantităţi sporite de bunuri materiale, al diminuării cheltuielilor de muncă. Această tendinţă şi-a găsit şi îşi găseşte expresia în **legea economică generală a creşterii productivităţii muncii.** Fără îndoială că intensitatea acţiunii acestei legi, formele concrete de manifestare, consecinţele social-economice pe care le determină etc., au depins şi depind de natura relaţiilor de producţie proprii fiecărei orînduiri. Acţionînd asupra forţelor de producţie, accelerînd sau frînînd dezvoltarea acestora, relaţiile de producţie exercită, în acelaşi timp, influenţa lor şi asupra productivităţii muncii.

În socialism, relaţiile de producţie existente, concordanţa lor cu nivelul şi caracterul forţelor de producţie, asigură, prin stimulentele pe care le creează, un ritm fără precedent în dezvoltarea acestora, în creşterea productivităţii muncii. Mai mult, în condiţiile acestei orînduiri, necesitatea obiectivă a economisirii muncii decurge nu numai din tendinţa generală, exprimată de legea creşterii productivităţii muncii, ci şi din acţiunea şi cerinţele legilor economice proprii. De aceea, în societatea noastră, această lege economică generală îmbracă o formă specifică de manifestare, apărînd ca o **lege a creşterii necontenite şi în ritm rapid a productivităţii muncii.** Desigur, cerinţele acestei legi nu se realizează de la sine, ci hotărîtoare, în acest sens, este activitatea organizatorică şi politico-educativă desfăşurată de partid în scopul punerii în valoare a tuturor posibilităţilor de economisire a timpului de muncă al societăţii, activitatea de zi cu zi a oamenilor muncii pentru înfăptuirea întocmai a prevederilor.

Imperative naţionale ale sporirii productivităţii

PENTRU ţara noastră — ţară socialistă în curs de dezvoltare, creşterea puternică a productivităţii muncii se impune în mod stringent pentru a lichida definitiv

---

1) Congresul al XI-lea al P.C.R., Editura politică, Bucureşti, 1975, p. 646.

2) **V. I. Lenin,** Opere, vol. 29, Editura politică Bucureşti,

greaua moștenire preluată de la vechea orînduire. **Numai prin creșterea rapidă a productivității muncii se poate asigura lichidarea decalajelor care ne mai despart de statele avansate din punct de vedere economic.** Realizînd, astfel, ritmurile susținute de creștere a productivității muncii prevăzute de actualul cincinal, economia noastră națională va putea înlătura, în decurs de 3—4 cincinale, decalajul existent pe planul productivității muncii din industrie față de unele țări dezvoltate. Perfecționarea continuă a relațiilor de producție socialiste în ansamblul economiei noastre a creat și creează premisele pentru sporirea impetuoasă a productivității muncii. Aceste premise se cer însă intens fructificate. prin activitatea fiecăruia la locul său de muncă.

Sporirea neîncetată și în ritmuri rapide a productivității muncii este impusă, în același timp, de necesitatea creșterii venitului național. Este un fapt bine cunoscut că sursa principală de creare a venitului național o reprezintă munca depusă în sfera producției materiale. Ca atare, creșterea rapidă a acesteia este condiționată nemijlocit de modul în care este utilizată munca în totalitatea sa, adică de nivelul productivității muncii. O productivitate înaltă înseamnă, în fond, o cantitate sporită de produse pentru societate, ceea ce asigură resurse tot mai mari, pe de o parte pentru dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, pe de altă parte pentru creșterea veniturilor directe ale oamenilor muncii și a fondurilor sociale destinate satisfacerii cerințelor generale ale populației. **„Problema creșterii mult mai rapide a productivității muncii,...** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — trebuie să stea în centrul întregii noastre activității economice. Numai pe această bază vom obține o creștere mai accelerată a venitului național“**[3]). Hotărîrea partidului de a se trece în anul viitor la săptămîna de lucru redusă impune cu atît mai mult sporirea productivității muncii, aceasta fiind de fapt condiția decisivă pentru transpunerea în viață a acestei măsuri.

Procesul de extindere și adîncire a relațiilor de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică ale țării noastre cu toate statele lumii este determinat, la rîndul său, de creșterea rapidă a productivității muncii. Numai în condițiile unei productivități înalte se creează posibilități efective pentru realizarea unui comerț exterior eficient, avantajos, exprimînd participarea activă a României la schimbul mondial de valori materiale. Exportul de produse realizat în condițiile unei productivități scăzute înseamnă de fapt, export de muncă socială neplătită, ceea ce afectează direct nivelul venitului național și prin aceasta posibilitățile de dezvoltare în continuare a economiei, de creștere a nivelului de trai.

În anii construcției socialiste, acționîndu-se perseverent, pe multiple căi, au fost obținute succese remarcabile pe linia creșterii productivității muncii, ritmul ei fiind mai rapid în ramurile hotărîtoare pentru progresul întregii economii. Astfel, în perioada 1951—1976, productivitatea muncii, pe lucrător, în industrie, a crescut de 7,2 ori, într-un ritm mediu anual de 7,9%, în industria de energie electrică și termică de 17 ori, a construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor de 15 ori, chimică de 15 ori. Datorită acestor creșteri, o parte tot mai mare din sporul producției industriale, circa 80 la sută în acest cincinal, se realizează pe seama acestui factor. De altfel, pe măsura dezvoltării potențialului economic al țării noastre fiecare procent de creștere a productivității muncii a însemnat economisirea unei cantități tot mai mari — de miliarde și miliarde lei — de muncă vie și materializată.

---

[3]) **Nicolae Ceaușescu**, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R., 29 iunie 1977, Editura politică, București, 1977, p. 9—10.

Disciplina și buna organizare — direcții fundamentale ale îmbunătățirii randamentului în muncă

ȚINÎND SEAMA de rezervele existente și încă nevalorificate de creștere a productivității muncii, atît în întreprinderile industriale, cît și pe șantiere s-a trecut la stabilirea unor măsuri concrete care să asigure **majorarea suplimentară a productivității muncii prevăzute în plan, pentru anul 1977, cît și în perspectivă.** S-a prevăzut, bunăoară, ca, pe ansamblul industriei republicane, productivitatea muncii să fie în acest an cu 2—3 procente mai mare decît nivelul stabilit prin plan, respectiv să sporească de la 9,2 la sută la 11—12 la sută. În același timp în sectorul de construcții-montaj s-au preconizat măsuri pentru creșterea suplimentară a productivității muncii cu 4—5 procente.

Care sînt căile prin care poate fi asigurată realizarea în practică a acestei sarcini esențiale ?

Promovarea tot mai largă a progresului tehnico-științific, în toate ramurile economiei naționale reprezintă calea principală de creștere a productivității muncii. Acest proces constituie o necesitate vitală pentru construirea noii orînduiri. Numai ținînd seama, în mod permanent, de ceea ce este înaintat în tehnică și știință pe plan mondial, poate fi făurită o industrie și, prin urmare, o bază tehnică-materială modernă, în măsură să realizeze o **înaltă productivitate a muncii** și, prin însuși acest lucru, să apropie tot mai mult țara noastră de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial. Pornind de la asemenea considerente, partidul impulsionează continuu acțiunea de introducere a tehnicii noi în toate domeniile de activitate, de extindere a mecanizării și automatizării producției, de reutilare a întreprinderilor existente și de înzestrare a celor noi cu utilaje și agregate la nivelul celor mai avansate realizări, de aplicare în producție a procedeelor tehnologice moderne etc. Numai în cincinalul 1971—1975 au fost puse în funcțiune peste 2 250 de obiective și capacități noi, asimilate o serie de noi tipuri de mașini, utilaje și instalații, de tehnicitate și complexitate sporită, cu performanțe superioare. În aceste condiții, pe ansamblul industriei ponderea produselor noi și reproiectate a reprezentat circa 44 la sută din valoarea producției industriale a anului 1975.

În același timp, avînd în vedere faptul că cercetarea științifică și aplicarea rapidă a rezultatelor ei în producție constituie unul din factorii decisivi ai creșterii productivității muncii, partidul nostru manifestă o preocupare susținută pentru utilizarea largă a cuceririlor științei în producție, pentru materializarea rezultatelor obținute în mijloace și obiecte de muncă moderne. Cele 600 de obiective înscrise, în acest cincinal, în programele de activitate ale instituțiilor de cercetare științifică și inginerie tehnologică răspund nevoilor majore, concrete ale tuturor domeniilor și sectoarelor economiei naționale. Un rol important prezintă în legătură cu aceasta ansamblul de măsuri inițiat de conducerea partidului pentru **integrarea cît mai completă a activităților de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică cu producția și cu învățămîntul.** Afirmarea plenară în actualul cincinal a științei — ca autentică forță de producție nu se poate realiza decît în măsura în care investigația

prof. dr. Marin MEHEDINȚU

(Continuare în pag. 22)

VALORIFICAREA INTEGRALĂ A MATERIEI ȘI ENERGIEI

(Ipoteze asupra unor posibile noi modalități de organizare a producției industriale)

O CARACTERISTICĂ a tipului de dezvoltare industrială specific epocii noastre o constituie adîncirea continuă a specializării pe produse și pe procese tehnologice. Avantajele specializării au fost și rămîn apreciabile. Ea a condus la o mai mare economicitate, la creșterea productivității muncii și realizarea unor cantități tot mai mari de produse tipizate, cu prețuri mai scăzute, a dus la adîncirea diviziunii sociale a muncii. Dar toate acestea sînt atît de bine cunoscute și recunoscute încît nu este necesar să mai insistăm asupra lor.

Concomitent însă cu marile avantaje determinate de desfășurarea producției strict specializate, crearea unor giganți industriali a produs și o seamă de efecte nedorite și unele chiar neprevăzute. Principiul specializării implică de regulă urmărirea simplificatoare, selectivă a anumitor elemente cuprinse în materia primă și ignorarea restului elementelor, considerate fie nesemnificative, fie nelegate de obiectul dorit. Așa se explică faptul că în procesele tehnologice se urmărește evoluția unor segmente mici (uneori ca în cazul transformării sării în carbonat de calciu de 3%) care se înglobează în produsul realizat, iar restul ce ar putea fi utilizat pentru alte produse este lăsat de o parte.

În alte domenii specializate — metalul trece prin procese succesive de încălzire și răcire, irosindu-se mari cantități de energie. Printr-o investigare judicioasă a fiecărei faze a procesului tehnologic se poate ajunge la adoptarea unor metode de prelucrare chimice, electrice, de sinterizare etc., care ar putea conduce la eliminarea deșeurilor și economisirea energiei. Acest fel de interpretare și organizare a specializării conduce la limitarea posibilităților de utilizare completă a materiilor prime, cu consecințe economice extrem de nefavorabile. În aceste condiții, cu cît capacitățile de producție sînt mai mari, cu atît crește risipa de materii prime, mărindu-se volumul de deșeuri, ceea ce implică pe lîngă pierderile considerabile de substanță și eficiență și cheltuieli de transport ridicate pentru eliminarea deșeurilor și a poluării mediului.

Prin adîncirea specializării se poate ajunge totodată la o sporire a cheltuielilor necesitate de restructurarea producției impusă fie de uzura morală a produsului, fie de alte cauze conjuncturale. Menținerea în producție a aceluiași nomenclator de produse cu avantajele sale bine cunoscute, încurajează, pe de altă parte, tendințele de rutină și conservatorism — atît la investitor, care caută să evite cheltuieli de reprofilare și dotare corespunzătoare, cît și la cadrele de execuție cărora li se cer eforturi de modificare a profilului profesional, de schimbare a specializării lor, de obicei foarte înguste.

Ideea de specializare pe produse și pe procese tehnologice a contribuit, în ultimul secol, la progresul real și de necontestat al dezvoltării industriale a lumii. Dar în procesul dezvoltării industriale s-a pierdut adeseori din vedere că **există limite optime** peste care avantajele se transformă în contrariul lor. Dacă la capacitățile de producție mici și medii, tipice secolului trecut, cantitățile de substanță materială și de energie ce se iroseau nu erau de natură să provoace prejudicii mediului, iar abundența materiilor prime ieftine din colonii nu era de natură să impună condiții foarte restrictive, creșterea dimensiunilor proceselor de producție din zilele noastre și criza tot mai acută de resurse naturale, concomitent cu scumpirea lor, impun o **revedere critică a înseși criteriilor specializării.** Se cer investigate posibilitățile de integrare într-o cunoaștere mai amplă și mai rațională a modului de organizare a proceselor industriale pentru a putea elimina efectele negative ale adîncirii specializării.

Structura lineară a producției care transformă o parte din materia primă în produse rămînînd cantități impresionante de reziduuri, generează, în același timp, continuu și în proporții de masă, risipă și poluare. Conștiința acestui impas, adevărat cerc vicios se face tot mai mult resimțită în lumea întreagă, ceea ce explică numeroasele preocupări în plan teoretic și practic pentru eliminarea unor asemenea racile.

Ideea unor tehnologii fără reziduuri, a unor cicluri închise de producție este avansată tot mai frecvent în literatura științifică.

În acest cadru se înscriu și încercările practice menite să evite unele dezavantaje ale specializării. Putem astfel cita experiența românească de organizare a platformelor industriale. Concentrarea în aceeași zonă a mai multor capacități de producție — indiferent de specializarea lor a condus la economii de investiții pentru dotări cu instalații energetice, termice, de apă, rețele feroviare etc. ce pot fi utilizate în comun de mai multe obiective. Se are în vedere de asemenea și organizarea unei coordonări tot mai raționale a producției unităților din zonă, pentru a se evita transportul unor subproduse sau deșeuri la distanțe mari.

În această direcție de preocupări se înscriu și tendințele de refolosire, în tot mai mare măsură, a materiilor folosite și neconsumate, cele de valorificare a deșeurilor.

Includerea tuturor componentelor din materia primă în produse

PE BAZA EXPERIENȚEI acumulate în domeniul refolosirii metalului, hîrtiei, sticlei etc. **se poate evidenția ideea elaborării unor modalități noi de organizare a producției industriale, bazate pe valorificarea diferenței de substanță și energie dintre ceea ce se include în produs și ceea ce se pierde în aer, apă, sol etc.** După cum se știe un principal scop al politicii industriale îl constituie înserarea activității întreprinderii în strategia economică globală a țării. Cum în strategia globală a creșterii economice a fiecărei țări, în epoca noastră, sînt prioritare exigențele de economisire a resurselor naturale și energetice, exigențele de raționalitate economică și restricțiile ecologice, managementul, metodele de organizare a producției industriale sînt datoare să răspundă cu prioritate acestor exigențe. Prospectiva oferă indicii că aceste exigențe vor deveni din ce în ce mai stringente în viitor, și ca atare această funcție generală a managementului se accentuează tot mai mult. Locul exclusivismului, al unilateralității în specializare trebuie să-l ocupe imperativele utilizării complexe și complete a materiilor prime și materialelor, ale economisirii și regenerării energiei.

Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Plenara C.C. al P.C.R. din 26—27 octombrie 1977, **„Trebuie să acordăm mai multă atenție ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției. Dealtfel o prevedere importantă a programului suplimentar este valorificarea mai bună a materiilor prime, obținerea din fiecare tonă de materie primă a unei valori mai mari, a unei producții de calitate și tehnicitate superioară“.**

Pentru a răspunde unor atari rigori apare ca stringent necesară colaborarea strînsă a fizicienilor, chimiștilor, inginerilor tehnologi, a tuturor tehnicienilor, economiștilor, geografilor etc. Printr-un efort de integrare a cunoștințelor de specialitate în lumina unui principiu nou de economicitate și raționalitate, această colaborare trebuie să se materializeze în elaborarea unor metode superioare de valorificare pe cît posibil mai completă a materiei prime și energiei ce nu intră direct în produs pe fazele de fabricație, concepute pînă acum pe criteriul specializării.

Creșterea gradului de utilizare a materiei prime, energiei, creșterea coeficientului de scoatere, punerea în valoare și folosirea în măsură sporită a resurselor energetice secundare, terțiare etc., aducerea în circuitul productiv a noi deșeuri și sporirea gradului lor de utilizare, elaborarea unor procedee tehnologice menite să determine atragerea largă în procesele productive a unor materii prime și energii noi, azi puțin sau deloc utilizate, sînt exigențe imperioase ale zilelor noastre.

În acest scop **se cer concepute, în primul rînd, metode de detectare** pe fiecare fază de fabricație a **cantităților de substanță ce se exclud din circuitul productiv**, a acelor diferențe dintre partea care se include și se regăsește în produs și părțile ce se irosesc sau ajung la capătul realizării acestuia ca reziduuri, deșeuri, ape uzate etc. În acest scop în fiecare domeniu de producție se cer evaluate riguros : a) compoziția substanțelor ce intră în procesele tehnologice, b) cantitățile ce se regăsesc în produs, c) diferențele ce se pierd pe parcurs, d) posibilitățile tehnice, economice etc. de valorificare a lor, evidențiindu-se ceea ce se poate cîștiga, pierderile sau daunele ce pot fi evitate, șansele de rezolvare parțială sau integrală a acestor probleme. Valorificarea diferențelor, a cantităților de substanțe neutilizate impune și detectarea și a relațiilor de complementaritate ce se stabilesc între acestea ca și a relațiilor dintre ele și întregul proces tehnologic.

În loc de urmărirea simplificatoare, selectivă a anumitor elemente sau părți de substanță și de ignorarea altora ce se irosesc, asemenea orientări conturează perspectiva efectuării unui efort de integrare a cunoștințelor de specialitate care să permită transformarea cercului vicios — materie primă-produs-deșeuri — în **cicluri virtuoase din punct de vedere economic și ecologic,** în cicluri menite să asigure obținerea de produse diferite în care să se valorifice în cît mai mare măsură și complex substanța și energia intrată în procesul de producție — cea secundară, terțiară, etc.

O evidență schematică a analizei-diagnostic întreprinsă în acest scop ar putea cuprinde date referitoare la :

1. Conținutul materiilor prime
2. Nivelul de utilizare a acestora
3. Posibilitățile noi și alternative de valorificare a diferenței de substanță și energie
4. Opțiunile strategice pe termen scurt și mediu.

Criteriul esențial, fundamental al noilor metode ar fi **raționalitatea** — economicitatea — transformarea în proporție maximă a materiei prime în produse utile, folosirea integrală a deșeurilor pentru realizarea de produse noi, valorificarea energiei secundare, terțiare și eliminarea oricăror pierderi, reziduuri, deșeuri, ceea ce permite prevenirea posibilităților de poluare a mediului.

Diferențele de substanță și energie sînt complementare procesului de producție specializat iar posibilitatea valorificării lor impune găsirea răspunsurilor la întrebări ca cele asupra condițiilor și modalităților tehnice, tehnologice, economice necesare, asupra limitelor și problemelor pe care le suscită această complementaritate.

În acest cadru apare ideea necesității transformării proceselor de producție strict specializate în procese complex organizate care să includă și valorificarea (prin transformarea în produse utile) a elementelor dispersate, irosite.

Căile de realizare implică eforturi convergente ale specialiștilor din diverse domenii

NICI UN INGINER, tehnolog sau de alt profil nici un specialist, în orice domeniu, oricît de talentat ar fi, nu poate concepe, realiza și exploata procese de producție atît de complexe. Concepția lor implică creativitate colectivă, orientată și asigurată de chimist, fizician, tehnolog, economist, geolog etc., etc. Problema crucială ce le stă în față astăzi, este aceea a unirii eforturilor creatoare pe baza unui principiu organizator al cunoașterii și acțiunii. Azi vitală nu mai este adîncirea specializării în maniera care a dus la incomunicare, la dispersare, ci găsirea modalităților ca acele cunoștințe cruciale din fiecare sferă de activitate, punctele strategice, modurile de comunicații dintre ele, articulațiile organizaționale dintre sfere diferite să fie integrate și armonizate de așa fel încît să constituie o călăuză a gîndirii și acțiunii colective.

Două direcții distincte de cercetare se impun în acest scop. **Mai întîi corelarea eforturilor creatoare ale diverșilor specialiști în scopul analizei proceselor de producție concepute pe principiul specializării,** în vederea detectării tuturor posibilităților de valorificare a diferențelor dintre substanța utilizată și substanțele și energiile ce se pierd într-un fel sau altul.

Acest lucru este posibil cu atît mai mult cu cît încă de pe acum există anumite experiențe și soluții expertizate, eficiente din punct de vedere economic, cu efecte sociale și ecologice dintre cele mai favorabile. În acest sens pot fi amintite soluțiile adoptate într-o serie de mari crescătorii de animale din Moldova care transformă dejecțiile animaliere în gaz metan, drojdii și îngrășăminte, evitînd astfel poluarea și obținînd energia atît de prețioasă precum și substanțele fertilizante, a căror producere industrială ar necesita un consum ridicat de energie.

Tot în țara noastră în industria lemnului s-au obținut rezultate valoroase pe calea transformării deșeurilor în plăci aglomerate, a utilizării rumegușurilor și a cojilor de copaci pentru obținerea de celuloză și substanțe aromatice.

Fără îndoială însă că în fiecare domeniu productiv pot fi detectate multiple forme de irosire a materiei prime și energiei și pot fi imaginate soluții tehnice de valorificare a lor, pot fi concepute soluții de organizare complexă a proceselor productive care să valorifice și acele diferențe de substanță și energie considerate altă dată neglijabile.

Pe baza experiențelor avînd la bază analiza critică a proceselor productive specializate și a utilizării metodelor de adoptare a lor la exigențele de economicitate ale vremurilor noastre, se poate trece, **în al doilea rînd, la conceperea unor procese de producție complexe, a unor platforme industriale bazate pe principiul economicității, al asigurării unor fluxuri tehnologice de natură să permită transformarea succesivă și concomitentă a oricărei particule din materia primă și energie în produse utile.** Noile investiții pot evita astfel erorile trecutului. În loc ca ele să pretindă fonduri suplimentare pentru înlăturarea — strict necesară — a daunelor aduse naturii, într-o asemenea viziune se asigură firesc **respectarea principiului esențial al naturii — conform căruia nimic nu se pierde, totul se transformă,** relațiile dintre om și natură fiind așezate pe o bază nouă, superioară.

Timpul acțiunilor concrete

DREPT CONCLUZIE la cele arătate se poate spune că valorificarea diferenței de substanță și energie, în principiu posibilă, este imperios cerută de stadiul dezvoltării industriale actuale, de restricțiile și exigențele de economicitate pe care le suscită evoluția viitoare a omenirii. Realizarea acestui deziderat implică o amplă desfășurare de forțe creative, o atentă și riguroasă organizare a analizei critice a tuturor domeniilor producției specializate, precum și alegerea soluțiilor tehnice, tehnologice optime, a celor mai eficiente măsuri de ordin economic și social.

Studierea impactului ecologic al oricărei capacități de producție industrială și detectarea tuturor particulelor de substanțe și energie ce sînt eliminate în aer, apă, sol nu ridică dificultăți deosebite. Ceea ce urmează după aceea este însă esențial : găsirea, conceperea, alegerea soluțiilor și modalităților tehnice și tehnologice de captare, transformare, regenerare a substanței și energiei. Iată un teren unde alături de tehnologi, chimiști și fizicieni, de geologi și geografi, economiștii pot contribui cu idei de organizare a ciclurilor proceselor productive cît mai raționale și eficiente.

Modul actual de organizare liniară a proceselor industriale, confruntat cu exigențele dezvoltării viitoare se dezvăluie a fi așezat pe o bază necorespunzătoare și se află în acest moment într-un impas : insuficiența materiilor prime, energiei, prejudicii aduse echilibrului naturii. Certitudinea infailibilității soluțiilor de specializare a condus la exagerări ale căror efecte negative nu mai pot fi subestimate. Nevoia de a ieși din impasul penuriei de resurse îndeamnă nu numai la reflecții, ci în mod deosebit la concentrarea cît mai grabnică a eforturilor specialiștilor pentru a confrunta, corela și asambla cunoștințele lor atît de diversificate și departajate, în scopul valorificării lor integratoare și superioare, în mod cît mai rațional și util dezvoltării economico-sociale a omenirii în mediul planetar, din patrimoniul căruia face parte.

dr. Maria D. POPESCU

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Problemele eliminării subdezvoltării studiate de economiştii „lumii a treia" (II)

PROGRAMAREA industriilor în cadrul politicilor de modernizare a economiei are loc de la țară la țară, în funcție de problemele de soluționat și de condițiile specifice, dar și pe baza unor legități generale. Astfel, se acordă priorități ramurilor și industriilor în funcție de efectul de antrenare în aval și amonte. „Efectul de antrerare – arată economistul indian V. R. Panchamukhi, șeful catedrei de econometrie a Departamentului de științe economice al Universității din Bombay – se explică prin interdependența tehnică a diverselor sectoare de producție"1). Se ajunge astfel în mod logic la necesitatea acordării priorității maxime industriei grele, politică pe care o pun în practică deja tot mai multe țări în curs de dezvoltare. Fără neglijarea altor sectoare, prioritatea acordată industriei grele constituie un răspuns dat de țările lumii a treia căii capitaliste de dezvoltare industrială, un refuz conștient de copiere a experienței țărilor capitaliste puternic industrializate în prezent.

Politica de industrializare, ca instrument esențial de modificare a structurilor înapoiate, are în vedere în afara priorităților pe ramuri și industrii, și problema nivelului tehnic. Aceasta este privită de economiștii din lumea a treia sub un unghi dublu : pe de o parte, în sensul ca nivelul tehnic al întregii economii să fie cît mai înalt, pe de altă parte, ca în opera de industrializare să fie cuprinsă, nu numai transformarea primară a materiilor prime sau industriile clasice, ci și dotarea cu industrii de vîrf. În genere, necesitatea folosirii tehnicii celei mai înalte, ca și dotarea cu industrii de vîrf, este motivată nu numai în sensul absolut, ca fenomen intern de dezvoltare al țărilor respective, ci și în raport cu țările dezvoltate, respectiv ca instrument al eliminării rămînerii în urmă relative. În fond, nivelul tehnic devine astfel un instrument nu numai pentru schimbarea rapidă a structurilor interne, ci și pentru o mai echitabilă diviziune internațională a muncii. „Cîștigul maxim, arată Samir Amin, se obține în ramurile cele mai moderne, în care progresul potențial de productivitate este maximum. Industriile de viitor (astronautică, electronică, nucleară, spațială) sînt fondate pe folosirea relativ masivă a muncii calificate, în opoziție cu industriile clasice bazate pe utilizarea masivă a muncii simple. O nouă specializare internațională, care ar rezerva primele centrului, eliberîndu-l de sarcina ingrată a industriilor clasice, atribuită periferiei, ar accelera dezvoltarea centrului și ar accentua „decalajul" între acestea și periferie" 2). Urmărind pe un alt plan acest aspect Celso Furtado, arată că, „progresul tehnic nu mai constă în a importa un anumit tip de echipament, ci de a avea acces la fluxul de inovații ce se produce în țările bogate"3).

Efectul practic al acestor orientări este acela că țările în curs de dezvoltare prevăd tot mai frecvent în programele lor implantări de industrii moderne, refuzînd să fie simpli furnizori de materii prime, sau să accepte dotarea doar cu industriile devenite indezirabile în țările avansate. Devine tot mai clară și conștiința că emanciparea lumii a treia nu se va încheia cu acceptarea de către țările bogate a transferului de tehnologie, că procesul trebuie dus pînă la faza in care țările încă nedezvoltate vor avea ele însele tehnici tot mai avansate, vor produce ele însele idei noi pe planul științei și vor realiza cercetări aplicate proprii, originale și tot mai avansate.

O problemă legată de nivelul tehnic și tot mai disputată – în ultimul timp – este aceea a tehnicilor adaptate. Există părerea unanimă că o anumită adaptare este justificată de condițiile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare : climă, calificare etc., dar tot mai mulți economiști din lumea a treia susțin necesitatea scurtării la minimum a perioadei de folosire a tehnicilor adaptate, acestea fiind pînă la urmă un instrument de menținere a decalajelor.

Modernizarea structurilor ca prim efect al industrializării constituie și un mijloc de asigurare a independenței economice. Dar industrializarea se realizează cu tehnica furnizată de țările dezvoltate și în acest proces s-a constatat că există procedee pe care aceste țări le folosesc astfel ca transferul de tehnologie să nu transforme țările sărace în concurenți competitivi.

Modul în care a fost lichidată dependența colonială a lăsat sechele într-o serie de țări în curs de dezvoltare,

FIȘE

• Prof. univ. GH. D. BISTRICEANU
doctor în economie
Conf. univ. E. GR. NEGREA
doctor în economie
Lect. univ. L. PĂTRĂȘCOIU

Finanțe
și
credit
în
industrie,
construcții
și
transporturi

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ – BUCUREȘTI

● *Recent în Editura didactică și pedagogică a apărut manualul* Finanțe și credit în industrie, construcții și transporturi, *de prof. dr. Gh. D. Bistriceanu, conf. dr. E. Gr. Negrea și lector univ. L. Pătrășcoiu. Urmărind în detaliu procesul complex al constituirii, repartizării și utilizării fondurilor bănești necesare înfăptuirii obiectivelor în sectoare determinate ale economiei naționale, în lucrare sînt pe larg abordate finanțele și creditul unităților industriale de stat, sînt subliniate particularitățile respective în construcții și transporturi. Este de evidențiat totodată tratarea finanțării și creditării societăților mixte constituite în țara noastră. Examinarea problemelor complexe ce alcătuiesc tema acestui manual se realizează, în lumina procesului, condus de partid, de ridicare pe trepte superioare a activității economico-sociale, financiare și bancare, de perfecționare a pîrghiilor financiare și de credit, de promovare a noului în vederea obținerii unei eficiențe maxime în economie. Manualul se adresează studenților din învățămîntul economic. El este însă util și lucrătorilor din aparatul financiar și de credit, precum și tuturor economiștilor și personalului tehnic ocupat într-o activitate cu profil tehnico-economic.*

Planificarea dezvoltării sociale

● *La rubrica „Dezbateri științifice" a revistei PLANOVOE HOZIAISTVO, nr. 9/1977, prof. dr. M. Bor, S. Logvinov și V. Paleha publică articolul* Soțialnîi aspekt planirovaniia *(Aspectul social al planificării), în care își manifestă dezacordul față de opinia, susținută de unii autori, că planificarea economiei naționale se reduce la reglementarea dezvoltării producției materiale și a relațiilor de producție, planificarea vieții sociale fiind o activitate deosebită. Caracterul autonom al planificării sociale ar rezulta, conform opiniei combătute de autorii articolului, din faptul că abia în prezent se pune problema creării teoriei, metodologiei și sistemului de indicatori ai planificării sociale. M. B., S. L. și V. P. consideră că planificarea socială a fost din totdeauna doar un aspect al planificării economiei naționale, dar că, din păcate, în lucrările de specialitate planificarea este încă redusă la o formă de realizare a legilor economice. Există, spun autorii, o singură știință socială a planificării și în prezent nu se pune problema unei planificări „sociale" autonome, ci doar a dezvoltării as-*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

inclusiv în domeniul proprietăţii, prezenţa capitalurilor străine, în special din fosta metropolă, devenind o frînă în calea emancipării economice, a dezvoltării în conformitate cu interesele ţărilor respective, a schimbării structurilor de dependenţă. De aceea, pentru respectivele ţări, naţionalizarea se impune cu necesitate şi priveşte în special capitalul străin. „A naţionaliza industriile vitale pentru viaţa şi progresul ţării, declara reprezentantul Republicii Malgaşe la cea de a şaptea sesiune extraordinară ONU, nu este o cale ideologică sau politică, ci o prealabilă obligaţie a procesului de dezvoltare".

Situaţia în care se găseşte economia ţărilor în curs de dezvoltare, structura lor predominant agrară sau agrar-industrială, ridică în faţa economiştilor şi forţelor politice din aceste ţări, o dată cu opţiunea pentru industrializare, şi problema stabilirii unui nou raport industrie-agricultură, expresie a efortului de modernizare a structurilor economice. Preocuparea de principiu şi mai ales în cazurile particulare, aplicate la condiţiile specifice ale fiecărei ţări, este dacă în procesul modernizării structurii trebuie să se tindă spre un anumit raport optim între aceste două ramuri esenţiale : industrie şi agricultură. „Există o strînsă interdependenţă între industrie şi agricultură, se arăta în raportul Conferinţei asiatice pentru industrializare de la Manila din 1965. Orice expansiune mai însemnată a sectorului industrial, favorizează sectorul agricol, îi permite să sporească productivitatea ; la rîndul său, dezvoltarea agriculturii stimulează industrializarea" 4). În final raportul recomandă politici naţionale de dezvoltare coordonată a celor două sectoare. Interacţiunea dintre cele două sectoare nu se limitează doar la stimularea lor reciprocă, impulsul esenţial revenind industriei. În politicile lor de dezvoltare coordonată a celor două sectoare, economiştii şi oamenii politici din ţările în curs de dezvoltare au în vedere faptul că structura îmbunătăţită a economiei are ca efect direct ameliorarea condiţiilor de viaţă.

Structurile agrare sau agrar-industriale, cu acea trăsătură dată de ponderea mare a populaţiei agrare, a cărei reconvertire pentru industrie ridică probleme de timp şi de fonduri, necesită o demonstraţie convingătoare cu privire la rolul primordial al industriei, cu privire la identificarea industrializării cu esenţa modernizării structurale. Toufik Ismail demonstrează că dacă ridicarea bunăstării maselor este obiectivul fundamental, iar aceste mase sînt esenţialmente rurale, ridicarea randamentului agriculturii pentru atingerea acestui obiectiv este condiţionată la rîndul ei de industrializare. „Ca punct de plecare, spune el, regula de aur este creşterea nivelului de trai al celei mai mari părţi a populaţiei care, în ţările în curs de dezvoltare, este esenţialmente rurală. De aceea, tocmai cu industria trebuie să se înceapă, pentru a se ajunge la creşterea productivităţii muncii acestei mase a populaţiei. Progresul în productivitatea agricolă nu poate fi asigurat decît dacă agricultorii dispun de un anumit potenţial tehnic (bunuri de echipament), de un utilaj agricol mai perfecţionat. Îngrăşămintele prezintă aceeaşi importanţă ca şi utilajul. De aceea, tocmai industriilor siderurgice, metalurgice şi chimice trebuie să li se acorde prioritate" 5).

Admiterea priorităţii industriei în procesul modernizării structurilor şi creşterii rapide a economiei nu elimnă, ci dimpotrivă abia repune problema raportului dintre industrie şi agricultură. Cea mai mare parte a economiştilor din ţările în curs de dezvoltare adaugă acestui postulat necesitatea unei preocupări continue a acestor ţări pentru dezvoltarea şi modernizarea agriculturii însăşi. „Este fals, precizează economistul indian K. N. Raj, să se considere că o strategie care acordă importanţă dezvoltării industriei grele, implică în mod necesar neglijarea agriculturii". Evident, există şi un proces de sprijinire de către agricultură a procesului industrializării. După cum arată Samir Amin „...la demararea industrializării numai agricultura, care ocupă esenţialul populaţiei, poate constitui un debuşeu important pentru industrie, întrucît ea trebuie să poată hrăni populaţia urbană, în caz contrar importurile de produse alimentare necesare blochează însăşi industrializarea".

Şt. MIHAI

---

1) Journal de la Planification du Développement, nr. 8/1975.

2) Revue Tiers-Monde nr. 51/1972, p. 487.

3) Revue Tiers-Monde nr. 55/1973, p. 481.

4) Développement industriel en Asie et Extrême-Orient, New York, 1967, p. 3

5) Toufik Ismail. L'Industrie dans l'économie de l'Afrique Centrale, Louven, 1970, p. 313.

FIŞE

pectului social al planificării. Dezvoltarea respectivă ar fi posibilă de pe acum, dar aceasta presupune : perfecţionarea sistemului de indicatori care să ofere o caracteristică integrală a progresului vieţii sociale, a ridicării nivelului de trai ; trecerea de la indicatori medii (de regulă, pe locuitor), la indicatori diferenţiaţi pe grupe şi categorii sociale ; asigurarea compatibilităţii indicatorilor sociali ai planurilor cu orizont de timp diferit ş.a.

„Growth recession"

• *După cum relatează* INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE *(26.IX. a.c.), o analiză a evoluţiei economiei S.U.A. în primul semestru al anului 1977, efectuată de Comitetul Economic Unit al Congresului, prevede posibilitatea ca anul 1978 să transforme condiţiile „nefavorabile" ale economiei într-o „criză de creştere" (growth recession). „Growth recession" ar fi o criză în care produsul naţional total (G.N.P.) progresează atît de încet încît rata şomajului creşte. Documentul propune o serie de măsuri pentru a se preveni această evoluţie, printre care : „indexarea" sistemului de impozite pentru a se ţine seama de inflaţie ; crearea unor „titluri" guvernamentale garantate contra inflaţiei, pentru micii depunători de economii ; înlăturarea politicii, monetariste" dusă de Federal Reserve şi majorarea substanţială a procentului de creştere a masei monetare ; reducerea taxelor pe salarii deoarece aceste taxe sporesc costul mîinii de lucru şi contribuie la şomaj ş.a. Raportul cere adoptarea de măsuri de stimulare a creşterii economice care să asigure o reducere a numărului şomerilor.*

O istorie economică şi socială a lumii

• *După cum ne informează Paul Morelle în* LE MONDE *(2 oct. a.c.), zilele acestea urmează să apară la Armand Colin, Paris, primele volume I, V şi VI ale unei lucrări în şase volume* — Histoire économique et sociale du monde *(Istoria economică şi socială a lumii). Lucrarea, concepută şi elaborată sub conducerea lui Pierre Léon, fost profesor de istorie economică la Lyon şi apoi la Sorbona (decedat în 1976), „combină pe scară mondială studiul economiilor şi al societăţilor", începînd din secolul al XIV-lea pînă în zilele noastre. Într-un interviu luat de autor lui Georges Depeux — care a coordonat volumul V „Războaie şi crize 1914—1947", dar care l-a asistat pe Pierre Léon şi în organizarea ansamblului — acesta a declarat că „interpretarea este în acelaşi timp sau alternativ marxistă şi liberală". Liberală ar fi în perioada ascendentă a capitalismului, „dar numai o abordare marxistă poate pune în lumină contradicţiile sistemului capitalist, să evidenţieze conflictele şi tendinţele care disting şi opun pe dominanţi de dominaţi". Volumul al VI-lea, elaborat sub conducerea lui Pierre Léon, poartă titlul : „A doua parte a secolului al XX-lea : din 1947 pînă în zilele noastre".*

Creşterea productivităţii muncii

(*Urmare din pag. 16*)

ştiinţifică porneşte de la problemele esenţiale ale producţiei iar rezultatele ei îşi găsesc grabnică finalizare în producţia materială, antrenînd forţele de creaţie ştiinţifică.

Promovarea largă a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii moderne implică **perfecţionarea continuă a calificării forţei de muncă,** cale importantă de creştere a productivităţii muncii. Prin calitatea muncii şi nivelul pregătirii profesionale, lucrătorul poate să folosească mai raţional timpul de lucru, să utilizeze mai eficient mijloacele materiale, să obţină produse cu caracteristici tehnice superioare şi, în felul acesta, să economisească munca socială. Folosirea cu randament înalt a tehnicii moderne de care dispune în prezent economia noastră naţională necesită, în mod obligatoriu, lucrători temeinic calificaţi şi care să-şi perfecţioneze continuu cunoştinţele tehnico-profesionale. Aceasta reprezintă o cerinţă permanentă care trebuie privită şi înţeleasă cu răspundere de toate colectivele de muncă din economie, fiind o problemă a întregii societăţi. În acest cincinal, de pildă, aproape în totalitatea lor, noile efective de lucrători intraţi în producţie parcurg mai întîi o formă corespunzătoare de calificare — şcoală profesională, învăţămînt liceal — pentru a putea fi în măsură să se adapteze rapid şi eficient condiţiilor cerute de locul de muncă. Totodată, pentru realizarea, sistematică a pregătirii profesionale încă din anul 1971 a fost introdus la scara naţională un sistem de perfecţionare a cunoştinţelor oamenilor muncii, prin care se urmăreşte însuşirea noilor cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii din specialitatea respectivă, cunoaşterea metodelor şi procedeelor moderne în domeniul conducerii şi organizării muncii şi producţiei, obţinerea unei calificări suplimentare pe lîngă profesia de bază etc.

O altă cale principală de creştere a productivităţii muncii o constituie **organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii.**

Între priorităţile etapei actuale de dezvoltare a economiei noastre naţionale, organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii ocupă unul din locurile de prim ordin, fiind o problemă care preocupă pe toţi oamenii muncii, întreaga societate. Prin varietatea laturilor care o compun — pregătirea tehnică a fabricaţiei, pregătirea din timp a cadrelor calificate, întronarea spiritului de ordine şi disciplină în secţii, ateliere şi la fiecare loc de muncă, aprovizionarea ritmică a întreprinderilor cu mijloace materiale, asigurarea asistenţei tehnice etc. — organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii contribuie substanţial la creşterea productivităţii muncii, la folosirea eficientă a întregului potenţial material şi uman. Pornind de la aceste considerente, conducerea partidului nostru a iniţiat şi susţine în mod constant această importantă acţiune. **„Să facem ca oamenii, cadrele de partid şi de stat să înţeleagă cum să acţioneze în practică în scopul creşterii productivităţii, pe calea unei mai bune organizări a producţiei şi a muncii“**[4]) — arăta nu de mult secretarul general al partidului.

Fără îndoială că, în acţiunea de organizare a producţiei şi a muncii, o atenţie deosebită trebuie acordată **folosirii raţionale a forţei de muncă.** Se ştie că nivelul productivităţii muncii (pe unitate productivă) se determină prin raportarea volumului producţiei obţinute la numărul total al personalului. Desigur, cu cît este mai mare ponderea lucrătorilor direct productivi, cu atît este mai ridicat nivelul productivităţii muncii. Iată de ce creşterea excesivă a ponderii lucrătorilor din activităţile administrative influenţează negativ ritmul de sporire a productivităţii muncii. Raţionamentul este valabil atît la nivelul fiecărei unităţi productive, cît şi al întregii economii. Aceeaşi exigenţă se impune şi în ce priveşte raţionalizarea forţei de muncă direct productive. Mai sînt destule întreprinderi în care se consumă un volum exagerat de muncă la diferite operaţii şi produse, ca urmare a nivelului redus de mecanizare, a folosirii unor tehnologii învechite. Creşterea rapidă a productivităţii muncii impune promovarea susţinută a mecanizării şi automatizării producţiei, a unor norme de muncă ştiinţific fundamentalte, mobilizatoare, elaborate în concordanţă cu dotarea tehnică a producţiei şi nivelul de calificare a cadrelor, cu posibilităţile şi utilizare a tehnologiilor moderne, făcînd totodată necesară dimensionarea personalului muncitor pe baza realizării acestor imperative.

Corolarul întregii activităţi de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii îl constituie însă, fără îndoială, întărirea ordinii şi disciplinei în muncă, crearea condiţiilor pentru **utilizarea deplină a timpului de lucru de către fiecare membru al colectivului.** Disciplina exemplară la fiecare loc de muncă, ordinea desăvîrşită în producţie sînt menite să asigure utilizarea tuturor maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor, a suprafeţelor de producţie, o aprovizionare tehnico-materială desăvîrşită, toate acestea cu efecte nemijlocite în înfăptuirea complexă a sarcinilor. Iată o cale de creştere a productivităţii muncii la îndemîna nemijlocită a fiecărui om al muncii. Orice pierdere de timp — fie chiar şi numai de ordinul a cîteva minute — diminuează sensibil nivelul productivităţii muncii respective. Tocmai de aceea se cere acţionat permanent în direcţia evitării oricăror întîrzieri de la lucru, a absenţelor nemotivate, cît şi a întreruperilor accidentale ale producţiei, a întronării la fiecare loc de muncă a unei riguroase ordini şi discipline care să permită valorificarea maximă a potenţialului material şi uman.

Un rol însemnat în creşterea productivităţii muncii îl au **cointeresarea materială şi morală, precum şi întrecerea socialistă.** Fiind o problemă de importanţă hotărîtoare în procesul de edificare a noii orînduiri, cointeresarea materială şi morală stimulează introducerea tehnicii moderne, trezeşte interesul oamenilor muncii pentru perfecţionarea continuă a calificării lor, pentru obţinerea unor rezultate cît mai bune în muncă, îi educă în spiritul atitudinii socialiste faţă de muncă, asigură repartizarea lor judicioasă pe ramuri şi în profil teritorial şi — prin toate acestea — contribuie la **creşterea intensă a productivităţii muncii.** La rîndul său, pentru ca întrecerea socialistă să-şi evidenţieze plenar avantajele pe care le implică este necesară desfăşurarea unei susţinute activităţi politico-educative pentru dezvoltarea conştiinţei socialiste, avînd ca parte esenţială formarea atitudinii înaintate faţă de muncă, combaterea automulţumirii, stimularea iniţiativei şi gîndirii creatoare, a responsabilităţii pentru bunul mers al întregii activităţi productive. Creşterea productivităţii muncii trebuie să devină, pretutindeni, în toate unităţile şi ramurile economiei naţionale o sarcină prioritară, o preocupare susţinută a tuturor colectivelor de muncă astfel ca rezultatele în acest domeniu, să fie mereu mai mari, pentru a creşte continuu avuţia naţională, prosperitatea celor ce muncesc.

---

[4]) **Nicolae Ceauşescu,** Cuvîntare la Consfătuirea de lucru cu activiştii şi cadrele din domeniul educaţiei politice şi ideologice, 9 septembrie 1977, Editura politică, Bucureşti, p. 17.

60 de ani de la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie

STRATEGIA ECONOMICĂ A P.C.U.S. ÎN ACŢIUNE

B. I. GOSTEV
şeful Secţiei pentru organele de planificare şi financiare a C.C. al P.C.U.S.

În aceste zile poporul sovietic întîmpină sărbătoreşte cea de-a 60-a aniversare a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. Despre realizările obţinute de oamenii muncii din Uniunea Sovietică în opera de construire a socialismului şi comunismului relatează în mod elocvent următorul grupaj de materiale, pregătite pentru revista noastră de săptăminalul sovietic „Ekonomiceskaia gazeta".

ÎN AJUNUL aniversării a 60 de ani de la Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie Sovietul Suprem al U.R.S.S. a adoptat în unanimitate noua Constituţie a Uniunii Sovietice — Legea fundamentală a primului stat socialist al întregului popor din lume. „Aceasta nu este o simplă coincidenţă în timp a două mari evenimente din viaţa ţării — a subliniat, în raportul său la sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S., tovarăşul L. I. Brejnev. — Legătura dintre ele este mult mai profundă. Se poate spune că noua Constituţie reprezintă chintesenţa întregii dezvoltări de şase decenii a Statului Sovietic. Ea atestă cu pregnanţă faptul că ideile proclamate de Octombrie, indicaţiile lui Lenin se traduc cu succes în viaţă".

Caracterul dinamic şi proporţiile economiei socialismului dezvoltat, edificat în ţara noastră, sînt ilustrate în mod elocvent, de exemplu, prin următoarele cifre. În prezent este nevoie doar de mai puţin de o lună pentru a se obţine produsul social global în volumul realizat în decursul întregului an 1936 — anul adoptării Constituţiei socialismului victorios. În cele patru decenii care au trecut de atunci gradul de înzestrare a muncii în ramurile producţiei materiale a sporit de 14 ori, nivelul de dotare cu energie a muncii în industrie — de aproape 8 ori, iar în agricultură — de peste 15 ori.

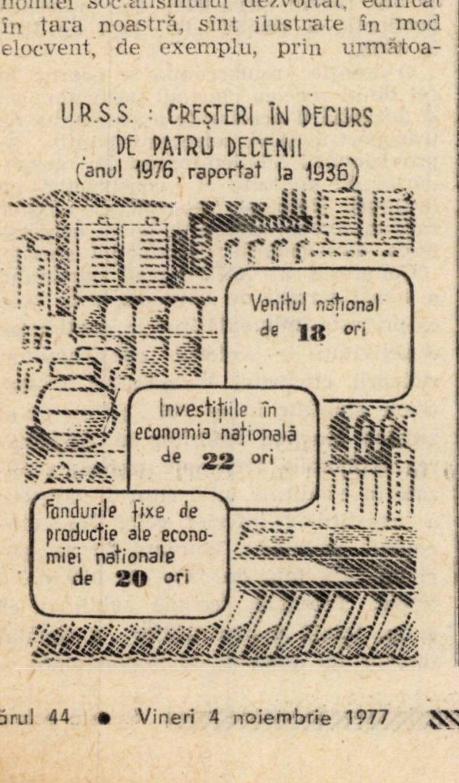

A crescut incomensurabil nivelul cultural şi de instruire generală a poporului sovietic. Actualmente, 73,2% din muncitori au o pregătire medie şi superioară (completă sau incompletă), în timp ce cu patruzeci de ani în urmă ponderea respectivă era sub 8%. În perioada respectivă numărul specialiştilor cu pregătire medie şi superioară de specialitate a crescut în industrie de 34 ori, iar în agricultură de 47 ori.

Edificarea societăţii socialiste dezvoltate în ţara noastră a necesitat concretizarea şi aprofundarea orientărilor de principiu ale politicii economice a partidului. Această sarcină a fost înfăptuită de Congresul al XXIV-lea şi Congresul al XXV-lea al P.C.U.S. Directivele Congresului al XXV-lea al partidului au definit strategia sa economică nu numai pentru cel de-al zecelea cincinal ci şi pe o perspectivă mai îndelungată. Ele se bazează pe legităţile obiective ale dezvoltării sociale, pe învăţătura marxist-leninistă asupra căilor de făurire a noii societăţi, se sprijină pe bogata experienţă acumulată de P.C.U.S. în construcţia socialismului.

Strategia economică a partidului include, în primul rînd, formularea sarcinilor fundamentale, stabilirea obiectivelor pe termen lung, spre realizarea cărora este orientată de către partid dezvoltarea economiei sovietice ; în al doilea rînd, ea cuprinde determinarea căilor şi mijloacelor de atingere a scopurilor propuse. În acest cadru, veriga hotărîtoare devine organizarea conducerii, în sensul său cel mai larg, perfecţionarea mecanismului economic.

Ţelul suprem al politicii economice a P.C.U.S.

ŢELUL SUPREM al politicii economice a P.C.U.S. îl constituie ridicarea continuă a nivelului de trai material şi cultural al poporului. Acest scop determină principala orientare a strategiei economice a partidului, a activităţii sale pentru transpunerea în viaţă a măreţelor sarcini ale construcţiei comuniste. „Lumea întreagă vede — spunea L.I. Brejnev la Congresul al XXV-lea al P.C.U.S. — că activitatea partidului nostru, eforturile lui urmăresc să facă tot ce este necesar pentru om, pentru binele lui. Tocmai acest ţel înalt, de cel mai profund umanism, înrudeşte partidul cu poporul, îl uneşte de toţi oamenii sovietici prin legături trainice, indestructibile".

În condiţiile socialismului dezvoltat problema ţelului suprem capătă o accepţie nouă, mai avansată. Este vorba aici nu numai de satisfacerea nevoilor primordiale, materiale şi spirituale, ale oamenilor muncii, ci şi de crearea condiţiilor care să favorizeze formarea noului om, dezvoltarea multilaterală a personalităţii, desfăşurarea activităţii creatoare a oamenilor muncii, perfecţionarea modului de viaţă socialist.

În acelaşi timp, partidul promovează pe primul plan ridicarea eficienţei producţiei sociale, utilizarea mai deplină a factorilor intensivi ai expansiunii economice, ca surse ale creşterii, ca resurse necesare pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite.

Noua Constituţie a U.R.S.S. a consacrat acum orientările fundamentale ale politicii economice a P.C.U.S. drept principalele sarcini ale Statului Sovietic.

Unitatea organică între ţel şi mijloacele pentru atingerea acestuia, dinamismul interacţiunii lor constituie trăsătura caracteristică a politicii economice a partidului, a strategiei şi tacticii sale. O importanţă hotărîtoare are aici potenţialul economic şi tehnico-ştiinţific sporit, creşterea considerabilă a acestuia într-o perspectivă îndelungată. Ceea ce, la rîndul său, condiţionează noutatea caracterului sarcinilor şi dimensiunile lor, precum şi metodele soluţionării lor.

Posibilităţile de realizare a ţelului suprem al partidului în următoarea perioadă de cincisprezece ani sînt determinate, înainte de toate, de faptul că în intervalul respectiv resursele materiale şi financiare vor creşte de aproximativ două ori în comparaţie cu anii 1961—1975. Aceasta înseamnă că în perioada 1976—1990 societatea sovietică va ajunge la un nivel calitativ nou de satisfacere a nevoilor materiale şi spirituale ale oamenilor sovietici.

ECONOMIE MONDIALA

Strategia economică a partidului este concretizată în planurile cincinale de dezvoltare a economiei naționale, fiecare dintre ele constituind o anumită etapă în realizarea țelurilor pe termen lung.

Înfăptuirea celui de-al zecelea plan cincinal (pe anii 1976—1980) va însemna un avans substanțial în toate direcțiile creșterii nivelului de trai al poporului sovietic. Venitul național, utilizat pentru acumulare și consum, va crește cu 26%, sporul absolut fiind cu mult mai mare decît în cincinalul trecut. În Uniunea Sovietică venitul național este utilizat în proporție de trei sferturi pentru consum și de un sfert pentru acumulare. Dacă, însă, se ține seama de faptul că mai mult de o cincime din fondul de acumulare este destinată construcției de locuințe, școli, spitale, instituții cultural-educative, unități sportive și întreprinderi de prestări de servicii, atunci ansamblul bunurilor materiale folosite nemijlocit pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale populației reprezintă peste 80% din venitul național al țării.

În cursul celui de-al zecelea cincinal veniturile reale pe locuitor vor crește cu 21%, iar sporul lor absolut va fi superior celui din anii 1971—1975. În primii doi ani ai cincinalului ele se majorează cu peste 7%.

Politica partidului în domeniul veniturilor pornește, ca și înainte, de la premisa că principala cale de sporire a acestora o reprezintă creșterea retribuției pentru muncă. Ea urmărește ridicarea necontenită a nivelului de trai al oamenilor muncii și, totodată, accentuarea rolului stimulator al retribuției pentru muncă, prin întărirea dependenței acesteia de rezultatele finale ale procesului de producție. Retribuția medie a muncitorilor și funcționarilor va crește în cursul cincinalului cu aproape 17% și va reprezenta 170 de ruble pe lună în 1980.

Un rol crescînd în ridicarea nivelului de trai al oamenilor sovietici joacă fondurile sociale de consum, care se majorează mai repede decît fondul de retribuire a muncii. Încă în 1975 ponderea lor în volumul global al consumului de bunuri materiale și servicii a depășit 30%. În anii 1976—1980 fondurile sociale de consum vor crește cu 30% și se vor ridica în 1980 la 117 miliarde ruble, ceea ce va permite să se înfăptuiască o serie de noi măsuri de amploare în domeniul asigurărilor sociale, al învățămîntului, al ocrotirii sănătății și al odihnei celor ce muncesc, să se extindă avantajele acordate femeilor.

Partidul nostru acordă o importanță deosebită îmbunătățirii pe toate căile a condițiilor de locuit ale populației. În decurs de cinci ani va fi dată în folosință o suprafață locuibilă totală de 550 milioane mp, ceea ce reprezintă mult mai mult decît în primele patru cincinale, luate la un loc. Numai în anii 1976 și 1977 populația primește locuințe confortabile însumînd peste 216 milioane mp. Concomitent, sînt rezolvate probleme atît de importante cum sînt ridicarea calității construcțiilor în domeniul locativ, a gradului de confort al locuințelor, amenajarea edilitară a orașelor și satelor.

În cadrul programului social al celui de-al zecelea cincinal un loc important este rezervat îmbunătățirii condițiilor de muncă, accentuării caracterului creator al muncii, grijii pentru sănătatea populației, ridicării nivelului educațional și cultural al oamenilor muncii.

Pivotul strategiei economice a partidului

PIVOTUL strategiei economice a partidului, care străbate atît cel de-al zecelea cincinal, cît și perspectiva pe termen lung, îl constituie întărirea în continuare a forței economice a țării, lărgirea și înnoirea radicală a fondurilor de producție, asigurarea unei creșteri stabile a industriei grele — temelia economiei.

Ca efect al muncii pline de abnegație a poporului sovietic, al activității organizatorice a partidului în decursul întregii perioade precedente de dezvoltare a societății socialiste, și îndeosebi în anii cincinalelor al optulea și al noulea, în Uniunea Sovietică a fost creat un imens potențial economic. Avuția națională a țării — indicator sintetic al forței sale economice — este evaluată în prezent la uriașa sumă de peste 2 trilioane de ruble.

Noul cincinal marchează etapa ulterioară de construire a bazei tehnico-materiale a comunismului, constituind un important pas în sporirea potențialului de producție al țării noastre, în consolidarea puterii sale economice. În cursul realizării planului cincinal este asigurată dezvoltarea dinamică și armonioasă a producției și culturii socialiste atît pe ansamblul țării, cît și în toate republicile unionale.

Importante sarcini rezolvă lucrătorii din toate ramurile economiei naționale. Se prevede ca producția industrială să crească în cincinal cu 36%, sporul său absolut urmînd să fie de 183,5 miliarde ruble, față de 158 miliarde în cel de-al nouălea cincinal. În primii doi ani producția finită a industriei sovietice se mărește cu 11%.

Asigurarea ritmului înalt de creștere a ramurilor industriei grele reprezintă o condiție de prim ordin pentru rezolvarea unei sarcini de importanță națională, cum este dezvoltarea în continuare a agriculturii. Începînd cu plenara din martie 1965 a C.C. al P.C.U.S. partidul transpune cu perseverență în viață politica agrară, care prevede un sistem de măsuri cu caracter economic, tehnico-material și politico-organizatoric, a căror aplicare dă de pe acum rezultate palpabile.

Țelul final al tuturor măsurilor în domeniul agriculturii trebuie să-l constituie asigurarea creșterii stabile a producției agricole, ridicarea prin toate mijloacele a eficienței culturii plantelor și a zootehniei, iar pe această bază satisfacerea mai deplină a nevoilor populației în produse alimentare și cerințelor industriei în materii prime, constituirea rezervelor de stat, necesare, de produse agricole.

O zi din viața țării

În anul 1977, în U.R.S.S. se produce în 24 de ore :

— energie electrică	3 178	mil. kWh
— petrol (inclusiv gaze condensate)	1 507	mii tone
— gaze naturale	937	mil. mc
— cărbune	2 009	mii tone
— oțel	417	mii tone
— îngrășăminte minerale (în unități convenționale)	270	mii tone
— mașini-unelte pentru tăierea metalelor	645	bucăți
— automobile	5 675	bucăți
— tractoare	1 553	bucăți
— hîrtie	14,9	mii tone
— ciment	358	mii tone
— țesături (toate tipurile)	29,2	mil. mp
— încălțăminte de piele	2 034	mii per.
— ceasuri	165	mii buc.
— televizoare	19	mii buc.
— frigidere	17	mii buc.

Planul cincinal prevede o creștere medie anuală a producției agricole cu 16% . Anul trecut, bunăoară, a fost obținută o recoltă record de cereale — 223,8 milioane de tone. În acest an, al jubileului, lucrările agricole se încheie de asemenea, cu succes.

O mare însemnătate acordă partidul în noul cincinal și unei probleme nodale atît de importante, cum este extinderea producției bunurilor de larg consum, îmbunătățirea activității comerciale și a prestărilor de servicii pentru populație. În decurs de cinci ani producția bunurilor de consum trebuie să crească cu 32%, iar sporul ei absolut va fi de 46 miliarde ruble, față de 39 miliarde în cincinalul precedent. Concomitent cu dezvoltarea subramurilor industriei ușoare și ale celei alimentare, un rol important are extinderea producției de bunuri de larg consum în întreprinderile industriei grele. În anul 1980, acestor din urmă ramuri le vor reveni circa 22% din întreaga producție a grupei „B", față de 18% în 1975.

O atenție remarcabilă se acordă în cel de-al zecelea cincinal perfecționării și dezvoltării accelerate a sistemului de transport al țării, telecomunicațiilor, aprovizionării tehnico-materiale, gospodăriei de depozite și construcției de drumuri. Rolul și importanța acestor ramuri sporesc constant, odată cu creșterea dimensiunilor producției sociale.

Congresul al XXV-lea al partidului a trasat sarcini de răspundere în ceea ce privește îmbunătățirea în continuare a activității în sectorul construcțiilor, ridicării eficienței investițiilor. Obiectivele stabilite în cadrul celui de-al zecelea cincinal referitor la dezvoltarea economiei naționale trebuie realizate în condițiile unui ritm de creștere a investițiilor inferior celui din cincinalul precedent. Volumul lor va spori cu 26% față de 42% în cincinalul trecut. Totodată, trebuie subliniat că suma totală a investițiilor a căpătat dimensiuni deosebit de impunătoare —

621,4 miliarde ruble. Fondurile fixe de producție ale economiei naționale vor crește de 1,4 ori. Numai în primul an al cincinalului au intrat în funcțiune circa 250 de noi mari întreprinderi industriale de stat, precum și un mare număr de secții și ateliere. În cadrul celui de-al zecelea cincinal investițiile sînt îndreptate în primul rînd spre reînzestrarea tehnică și reconstrucția întreprinderilor în funcțiune, în scopul de a se obține într-un termen mai scurt efectul economic maxim.

În concordanță cu politica națională leninistă a partidului se asigură în continuare un avînt considerabil și egalizarea dezvoltării economice a tuturor republicilor unionale și autonome, precum și a regiunilor economice ale țării, devin mai trainice legăturile economice dintre ele, sporește contribuția fiecărei republici și regiuni la soluționarea problemelor generale ale statului.

Cincinalul eficienței și calității

CEA MAI IMPORTANTĂ componentă a strategiei economice a partidului o reprezintă ridicarea eficienței producției și a calității muncii în toate verigile economiei naționale.

Congresul al XXV-lea al P.C.U.S. a formulat sarcini concrete privind asigurarea ridicării pe toate căile a eficienței producției în cursul celui de-al zecelea cincinal. O atenție prioritară se acordă accelerării creșterii productivității muncii, ea trebuind să crească — pe ansamblul economiei naționale — cu 25%, față de o majorare cu 23% în cel de-al nouălea cincinal. Aceasta înseamnă o economie echivalentă cu munca a aproximativ 26 milioane de lucrători. Pe întreaga economie națională, pe seama ridicării productivității muncii se preconizează să se obțină 85—90% din sporul venitului național, față de 80% în cincinalul trecut. Grija pentru asigurarea unui ritm înalt de creștere a productivității muncii s-a aflat totdeauna în actualitate în țara noastră. Acum, însă, această problemă a căpătat o importanță deosebită, a devenit o preocupare de prim ordin pentru fiecare om al muncii, pentru fiecare colectiv de producție.

Probleme serioase urmează a fi soluționate în vederea sporirii eficienței utilizării fondurilor, respectiv a creșterii producției obținute pe fiecare rublă de fonduri fixe de producție, în vederea îmbunătățirii simțitoare a modului de utilizare a capacităților de producție în funcțiune, în toate ramurile economiei. În special, se prevede ridicarea cu 20-30% în cursul cincinalului a coeficientului schimburilor în industria constructoare de mașini. Rezerve importante pot fi mobilizate aici prin extinderea deservirii concomitente a mai multor mașini-unelte, cumularea profesiilor, reducerea duratei opririlor la mașini și agregate. Ținîndu-se seama de volumul actual al fondurilor de producție, mărirea cu un singur procent a producției obținută pe o rublă de fonduri echivalează cu o producție suplimentară de aproape 6 miliarde ruble.

În condițiile nevoilor mereu crescînde de materii prime, ale majorării costurilor extracției lor capătă o importanță extremă spiritul de economie în cheltuirea lor, reducerea consumului specific de material pe produs prin utilizarea unor tipuri superioare de materii prime și materiale, aplicarea unor noi soluții în proiectare, perfecționarea tehnologiei producției, îmbunătățirea metodelor de păstrare și lichidarea diferitelor pierderi de resurse. Prin planul cincinal au fost fixate sarcini concrete privind economisirea diferitelor tipuri de resurse materiale. De exemplu, realizarea unei economii de 5% la consumul de energie electrică înseamnă, pe scara economiei naționale, un disponibil de peste 50 miliarde kWh în 1980, ceea ce depășește producția totală de energie electrică a U.R.S.S. din anul 1940. Pe ansamblul industriei, fiecare procent de reducere a cheltuielilor materiale va permite să se obțină o producție suplimentară de peste 4,5 miliarde ruble.

Lupta pentru ridicarea eficienței producției este indestructibil legată de rezolvarea sarcinilor referitoare la îmbunătățirea calității. Partidul nostru pune această problemă în toată amploarea ei, cu includerea tuturor laturilor activității economice. Este vorba aici de calitatea producției finite, a tehnicii și tehnologiei care se creează și se introduc, a organizării muncii și producției. Este vorba de calitatea activității în toate verigile economiei, de calitatea conducerii și planificării, de înalta disciplină și responsabilitate a fiecărui lucrător, indiferent de sectorul în care se află. În ultima analiză, calitatea înaltă înseamnă economisirea de muncă și resurse materiale, o mai bună, mai deplină satisfacere a nevoilor societății.

Aprobînd cu căldură noua Constituție a U.R.S.S., oamenii muncii din țara noastră încheie anul jubiliar cu un puternic avînt în muncă, proiectează noi jaloane ale dezvoltării economiei în al treilea an al celui de-al zecelea cincinal.

FORȚA MOBILIZATOARE A ÎNTRECERII SOCIALISTE

I. M. VLADICENKO
secretar al Consiliului Central Unional al Sindicatelor

OAMENII SOVIETICI răspund printr-o muncă plină de abnegație la adoptarea noii Constituții a U.R.S.S. Năzuința de a îndeplini înainte de termen angajamentele socialiste suplimentare, luate în cinstea celei de-a 60-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, caracterizează avîntul politic și în producție al colectivelor de muncă din toate ramurile economiei naționale. Un mijloc verificat de creștere a eficienței producției și a calității muncii este întrecerea socialistă, al cărei caracter creator se manifestă deosebit de convingător în zilele întrecerii consacrate jubileului.

Se poate spune, fără exagerare, că încă niciodată întrecerea nu a avut un caracter de masă atît de pronunțat, încît să cuprindă întregul popor. Numărul participanților la întrecere se apropie de 100 de milioane. Mii de colective au hotărît ca, în cinstea aniversării instaurării Puterii Sovietice, să încheie sarcinile primilor doi ani ai cincinalului pînă la 7 noiembrie. Zilnic sosesc știri despre victoriile repurtate în muncă în întrecerea jubiliară. Se dezvoltă, dobîndind un conținut nou, valoroasele inițiative patriotice ale locuitorilor Moscovei — „Cincinalului calității — garanția muncitorească !“, ale celor din Leningrad — „De la calitatea superioară a muncii fiecăruia — la o înaltă eficiență în munca colectivului !“, ale celor din Rostov — „Să lucrăm fără colective codașe !“, se extinde întrecerea pentru creșterea eficienței producției pe baza planurilor complexe — personale și colective — privind creșterea productivității muncii și a calității acesteia.

Înaltul nivel al activității în producție a muncitorilor și funcționarilor, manifestat în cursul întrecerii, reprezintă un factor puternic, care asigură traducerea în viață a mărețelor planuri ale construcției comuniste. De aceea, nu întîmplător, în noua Constituție se subliniază că statul asigură creșterea productivității muncii, ridicarea eficienței producției și a calității muncii, dezvoltarea dinamică și armonioasă a economiei naționale, sprijinindu-se pe activitatea creatoare a oamenilor muncii, pe întrecerea socialistă.

Caracterizînd etapa actuală de dezvoltare a întrecerii, în discursul rostit la

Congresul al XVI-lea al Sindicatelor din U.R.S.S., tovarăşul L.I. Brejnev a spus că ea „...dobîndeşte noi trăsături, noi particularităţi. Astăzi, întrecerea este inseparabilă de revoluţia tehnico-ştiinţifică. Ea se concentrează tot mai mult în jurul problemelor eficienţei şi ale calităţii. Ea vizează obţinerea celor mai bune rezultate în economia naţională“. Amintind că încă Congresul al IX-lea al partidului a trasat sindicatelor sarcina de a organiza întrecerea, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. a subliniat că răspunderea pentru această problemă importantă le revine şi astăzi.

Îndeplinind această indicaţie, consiliile şi comitetele sindicale, împreună cu organele de conducere din economie, au intensificat munca organizatorică în vederea dezvoltării continue a întrecerii, folosesc mai deplin forţa ei mobilizatoare în lupta pentru creşterea eficienţei producţiei şi a calităţii muncii.

ÎN CURSUL ÎNTRECERII socialiste a început să se acorde o atenţie sporită problemelor folosirii pe scară largă a experienţei avansate, care include treceri în revistă şi concursuri privind metodele avansate de muncă, analiza eficienţei lor şi includerea efectului economic în planurile suplimentare elaborate de jos (aşa-numitele contraplanuri). Numeroase întreprinderi, din regiunea Ivanovo de pildă, realizează pînă la 30—40% din sporul productivităţii muncii pe seama răspîndirii experienţei celor mai buni lucrători din producţie.

Odată cu dezvoltarea practicii de elaborare a contraplanurilor, care prevăd indicatori superiori în comparaţie cu sarcinile ministerelor, întrecerea în colectivele de muncă s-a ridicat pe o treaptă nouă, superioară. Participînd la planificarea producţiei, muncitorii şi funcţionarii fac propuneri care vizează îmbunătăţirea utilizării rezervelor de producţie, accelerarea introducerii tehnicii şi tehnologiei noi, perfecţionarea organizării proceselor de muncă. Participarea oamenilor muncii la elaborarea contraplanurilor le asigură un caracter mai fundamentat, mai real şi — în acelaşi timp — reprezintă o chezăşie a îndeplinirii lor cu succes.

Experienţa practică a întreprinderilor fruntaşe din Moscova, Leningrad, Kiev, Minsk, Sverdlovsk, Voronej, Habarovsk, Taşkent şi multe alte centre industriale din ţară confirmă că elaborarea şi înfăptuirea unor astfel de planuri oferă posibilitatea de a rezolva în mod complex sarcinile complicate ale dezvoltării continue a producţiei. De pildă, la alcătuirea contraplanului cincinal al combinatului de ţesături melanj „Bolşevik“ din regiunea Ivanovo — una dintre unităţile iniţiatoare a elaborării de contraplanuri — a participat întregul colectiv. În cursul dezbaterii multilaterale a proiectelor de plan s-au făcut 1 100 de propuneri. Aceasta a permis să se includă în contraplan producerea suplimentară a 1200 tone de fire toarse, a 1750 mii de metri de ţesături. Peste sarcinile de plan primite de la minister se va realiza o producţie, utilă societăţii, în valoare de 27,5 milioane de ruble. Colectivul îşi îndeplineşte cu succes contraplanul său cincinal.

FONDUL LOCATIV URBAN DIN UNIUNEA SOVIETICĂ (mil. mp de suprafaţă utilă totală)

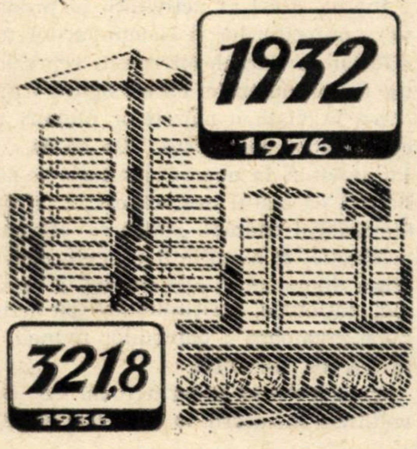

Reflectînd procesul de dezvoltare continuă a democraţiei socialiste noua Constituţie a U.R.S.S. consfinţeşte colectivelor de oameni ai muncii dreptul de a participa la dezbaterea şi rezolvarea sarcinilor de stat şi obşteşti, la planificarea producţiei şi a dezvoltării sociale, la pregătirea şi repartizarea cadrelor, la dezbaterea şi rezolvarea problemelor privind conducerea întreprinderilor şi a instituţiilor, îmbunătăţirea condiţiilor de muncă şi de trai, folosirea mijloacelor destinate pentru măsuri social-culturale şi stimularea materială.

În cei 60 de ani de Putere Sovietică, în cursul construcţiei comuniste, în ţara noastră au fost elaborate numeroase forme eficiente de participare a colectivelor de muncă, a tuturor muncitorilor şi funcţionarilor la conducerea producţiei. Problemele fundamentale ale vieţii şi activităţii întreprinderilor se discută în adunările oamenilor muncii şi la consfătuirile de producţie cu caracter permanent. Milioane de oameni ai muncii activează în comisiile permanente ale comitetelor sindicale uzinale şi locale, participă în cadrul consiliilor, grupelor şi posturilor care exercită controlul asupra mersului îndeplinirii planurilor de producţie, a planurilor privind dezvoltarea socială a colectivelor, construcţiile de locuinţe şi cele comunale, de obiective social-culturale, asupra situaţiei protecţiei muncii şi tehnicii securităţii, asupra activităţii unităţilor comerciale şi de alimentaţie publică. Diferitele raiduri, treceri în revistă, concursuri contribuie la creşterea activităţii creatoare a lucrătorilor.

Mişcarea pentru elaborarea şi realizarea de contraplanuri contribuie la întărirea bazelor democratice ale conducerii producţiei — ca activitate creatoare a oamenilor muncii înşişi, sporeşte cointeresarea fiecăruia în rezultatele muncii colectivului şi, de aceea, sarcina organelor economice, a organizaţiilor sindicale constă în a crea cele mai favorabile condiţii pentru dezvoltarea continuă a sistemului contraplanurilor.

CU CÎT RĂMÎN mai puţine zile pînă la memorabila dată — a 60-a aniversare a Marelui Octombrie, cu atît întrecerea cîştigă în intensitate. Năzuinţa către obţinerea celor mai bune rezultate s-a manifestat deosebit de elocvent în chemarea oamenilor muncii din raionul Narofominsk, regiunea Moscova : „Întrecerii jubiliare — un finiş accelerat!“.

Acest apel a fost susţinut de toate colectivele de muncă din ţară. Sute de mii de muncitori, mii de colective de brigăzi din întreprinderile capitalei şi-au îndeplinit angajamentele în cinstea jubileului pînă la data deschiderii sesiunii extraordinare a Sovietului Suprem al U.R.S.S., care a adoptat noua Constituţie, respectiv au înfăptuit sarcinile primilor doi ani ai cincinalului. Oamenii muncii din Leningrad au realizat suplimentar, faţă de prevederile planului pe nouă luni, o producţie industrială de peste 160 milioane de ruble. Printr-o importantă victorie a fost încununată munca agricultorilor din Ucraina. Desfăşurînd întrecerea pentru vînzarea către stat a unui miliard de puduri*) de cereale, ei au îndeplinit cu cinste acest angajament : în hambarele ţării au fost vărsate 1.118 milioane puduri de cereale ! Şi astfel, în fiecare republică, în fiecare centru industrial, în fiecare colhoz şi sovhoz, în instituţiile ştiinţifice din întreaga ţară creşte contul contribuţiilor muncii, care s-au plămădit în cursul întrecerii socialiste eficiente, desfăşurate în anul celei de-a 60-a aniversări a Marelui Octombrie.

PLĂŢI ŞI AVANTAJE, DE CARE BENEFICIAZĂ POPULAŢIA, DIN FONDURILE SOCIALE DE CONSUM

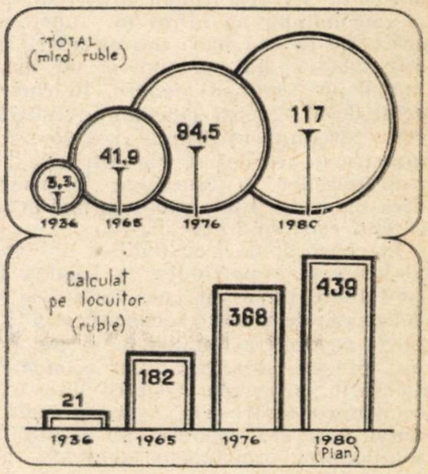

Succesele întrecerii jubiliare au contribuit la formarea contraplanurilor pe anul 1978 — al treilea an al celui de-al zecelea cincinal. Astfel, participarea creatoare activă a oamenilor muncii din întreprinderile constructoare de tractoare şi maşini agricole la elaborarea contraplanurilor a permis să se prezinte, pe ansamblul ministerului, un proiect de plan anual, în care numeroşi indicatori depăşesc sarcinile cincinalului. Între altele, s-a prevăzut, comparativ cu anul 1975, ca productivitatea muncii să sporească cu 18,8%, faţă de 17,4% prevăzute în planul cincinal. Volumul producţiei va creşte cu 20.8%, faţă de 18,8% prevăzute în plan.

Ştachete înalte de dezvoltare îşi propun oamenii muncii şi din alte ramuri ale economiei naţionale. Ţinînd seama de experienţa obţinută în organizarea întrecerii socialiste în anul jubiliar, sindicatele sovietice perfecţionează formele acesteia, în scopul de a asigura îndeplinirea înainte de termen a planurilor celui de-al zecelea cincinal, care va intra în istorie prin evenimente istorice remarcabile : a 60-a aniversare a lui Octombrie şi adoptarea noii Constituţii a U.R.S.S.

---

*) 1 pud = 16,381 kg — n.r.

COLABORAREA SOVIETO-ROMÂNĂ ÎN DOMENIUL ŞTIINŢEI ŞI TEHNOLOGIEI

D. M. GVIŞIANI
vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Ştiinţă şi Tehnică al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S.

UN EXEMPLU GRĂITOR al caracterului fecund al legăturilor tehnico-ştiinţifice ale ţărilor socialismului îl oferă colaborarea în domeniul ştiinţei şi tehnologiei dintre U.R.S.S. şi Republica Socialistă România. În prima etapă, în cadrul acestei colaborări predominau diverse forme de asistenţă tehnică în domeniul industriei şi agriculturii, consultaţii şi specializări, efectuarea unor stagii ştiinţifice sau în producţie. Ulterior, însă, a început să se dezvolte schimbul reciproc de documentaţie tehnică şi cunoaşterea reciprocă a realizărilor tehnico-ştiinţifice şi experienţei înaintate în producţie.

În etapa actuală, colaborarea tehnico-ştiinţifică sovieto-română se caracterizează prin amplificarea legăturilor în domeniul cercetării ştiinţifice, al dezvoltării tehnologice şi în organizarea lucrărilor pentru crearea unor noi procese tehnologice, maşini şi utilaje pe baza unor planuri de lucru comune. Creşte rolul dezvoltării în comun a unor obiective tehnico-ştiinţifice pe baza acordurilor interdepartamentale, care preconizează atît elaborarea de soluţii tehnologice, cît şi aplicarea în industrie a rezultatelor obţinute, cooperarea şi specializarea în producţie. Au început să se execute pe scară mai largă lucrări pe baze contractuale, la comandă. Concomitent, se consolidează şi se dezvoltă legăturile dintre ministerele şi departamentele de ramură, se extind contactele dintre institutele de cercetări ştiinţifice şi organizaţiile de proiectare din cele două ţări.

În prezent, colaborarea tehnico-ştiinţifică nemijlocită se realizează între 24 de ministere şi departamente sovietice şi 15 româneşti. În anul trecut 90 de institute de cercetări ştiinţifice şi organizaţii de proiectare sovietice şi 60 româneşti au colaborat în cadrul a 85 de obiective şi probleme, potrivit unor planuri de lucru comune, în domeniul siderurgiei, industriilor petrolieră, chimică şi petrochimică, geologiei, construcţiilor de maşini-unelte, construcţiilor de maşini agricole, al construcţiilor civile, al agriculturii, energiei atomice etc. Pentru convenirea planurilor de colaborare, precum şi în vederea efectuării lucrărilor pe baza lor în anii 1975—1976 în Republica Socialistă România s-au deplasat peste 200 de specialişti sovietici, iar în U.R.S.S. a fost aproximativ acelaşi număr de specialişti români.

La începutul anului curent au fost terminate lucrările comune la 18 teme şi s-au aplicat în practică rezultatele la 10 teme. Astfel, a fost încheiată cu succes elaborarea tehnologiei de producţie a oţelului pentru tablă laminată la rece, cu ambutisare foarte adîncă, care se foloseşte în industria automobilelor din U.R.S.S. şi România. A fost introdusă în uzinele ambelor ţări tehnologia, elaborată în comun, de producţie a oţelurilor nesudabile pentru burlanele de tubaj cu o limită de fluiditate de cel puţin 56 kg/mm^2. A fost elaborată şi introdusă la uzina de ţevi laminate Nijnedneprovsk o nouă calitate de oţel, fapt care a dus la un rezultat economic ce se cifrează la peste un milion de ruble, datorită înlocuirii nichelului şi molibdenului, care sînt deficitare.

În anul 1976, la solicitarea părţii române, specialiştii din Ministerul Metalurgiei Neferoase al U.R.S.S. au expertizat soluţiile date de specialiştii români privind stabilitatea taluzelor carierelor pentru exploatarea minereurilor de cupru la zăcămintele Roşia-Poeni şi Moldova Nouă. Soluţiile preconizate permit reducerea, la aceste zăcăminte, a lucrărilor de descopertare cu cîteva milioane de metri cubi. Pe baza unor contracte, specialiştii din Ministerul Gospodăriei Piscicole al U.R.S.S. au acordat, în anul 1976, asistenţă tehnică Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare din R. S. România în problema pescuitului oceanic, inclusiv prin deplasarea pe nave româneşti în zone de pescuit din partea nordică şi sud-estică a oceanului Atlantic.

În cadrul acordurilor interdepartamentale încheiate anterior se realizează cu succes programele de colaborare la elaborarea tehnologiilor continue de producţie a unor produse chimice importante pentru economia naţională ca parafenitidina şi paraaminofenolul, precum şi pentru crearea utilajului modern de completare pentru curăţirea maşinilor-unelte de aşchiere a metalelor. Astfel, specialiştii sovietici şi români au şi elaborat noi metode continue, de înaltă eficienţă, pentru producţia produselor chimice amintite, pentru care nu există analogii în practica mondială. Prin acord, pe baza noii tehnologii se preconizează construirea în România a unor puternice instalaţii industriale, cu o capacitate de 6 mii tone de parafenetidină şi 4 mii tone de paraaminofenol pe an.

Colaborarea tehnico-ştiinţifică dintre U.R.S.S. şi România în 1977 şi în anii următori se bazează pe tematica, convenită în cursul consultărilor bilaterale în vederea coordonării planurilor economiilor naţionale şi a planurilor de dezvoltare a ştiinţei şi tehnologiei din U.R.S.S. şi România pe anii 1976—1980. În urma consultărilor care au avut loc au fost precizate peste 125 de probleme şi teme de colaborare.

În cincinalul curent, eforturile comune vor fi orientate spre crearea unor metode şi mijloace noi, de înaltă eficienţă, pentru recuperarea secundară a ţiţeiului din zăcăminte, spre elaborarea unor sisteme automatizate de conducere a proceselor tehnologice în cele mai importante ramuri ale industriei. Va fi, de asemenea, perfecţionată producţia îngrăşămintelor complexe şi a altor produse ale industriei chimice. Se preconizează crearea unor soiuri de mare productivitate de hibrizi de floarea-soarelui, soia, porumb şi alte culturi agricole, destinate diferitelor zone climatice din U.R.S.S. şi România, soluţionarea altor probleme tehnico-ştiinţifice importante pentru economia naţională a ambelor ţări.

Colaborarea pe multiple planuri dintre Uniunea Sovietică şi România a primit un nou impuls ca urmare a întîlnirii prieteneşti dintre tovarăşii Leonid Ilici Brejnev şi Nicolae Ceauşescu, care a avut loc în august 1977 în Crimeea. Manifestîndu-şi satisfacţia în legătură cu dezvoltarea colaborării sovieto-române în toate direcţiile de bază, conducătorii partidelor şi statelor noastre şi-au exprimat năzuinţa reciprocă de a adînci în continuare legăturile reciproc utile dintre U.R.S.S. şi România, între altele, de a determina perspectiva specializării şi cooperării bilaterale în producţie în strînsă legătură cu măsurile generale pe linia Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

Însufleţită de ideile Marelui Octombrie, colaborarea frăţească între ţările socialismului constituie o chezăşie de nădejde a noilor succese în dezvoltarea socială şi economică a fiecăreia dintre ţările noastre şi a comunităţii socialiste în ansamblu.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Creștere lentă în industria aluminiului

CONFORM estimațiilor Institutului internațional al aluminiului primar, în următorii trei ani capacitățile de producție a aluminei din țările nesocialiste se vor extinde lent (cu circa 4%), o creștere ceva mai rapidă (de 8%) urmînd să înregistreze capacitățile de producție a aluminiului primar. Trei țări — S.U.A., Canada și Australia — dispun de peste 50% din capacitățile totale ale țărilor nesocialiste în producția de alumină iar S.U.A., Canada și Japonia — mai mult de jumătate din capacitățile industriei aluminiului primar. În perioada 30 VI 1977-30 VI 1980 o extindere mai însemnată a capacităților va avea loc — la alumină — în țările producătoare din America Latină și Europa occidentală, iar la aluminiu primar — în țările din America Latină și Asia de sud.

Capacități de producție (mil. tone)

Produsul și țara	30/VI 1977	30/VI 1980
Alumină	29,2	30,2
— S.U.A., Canada	8,4	8,5
— Australia	6,8	6,9
— Brazilia, Guyana, Surinam, Jamaica	5,1	5,3
— Anglia, Grecia, Italia, R.F.G., Franța	4,6	5,2
— Japonia, India, Turcia	3,6	3,6
— Guineea	0,7	0,7
Aluminiu primar	12,7	13,8
— S.U.A., Canada	5,8	5,9
— Europa occidentală	3,5	3,7
— Asia	2,2	2,4
— America Latină	0,5	0,9
— Africa	0,4	0,4
— Australia, Noua Zeelandă	0,4	0,4

Sursa: „Metal Bulletin".

Piața anvelopelor

DATORITĂ mai multor cauze, printre care, criza energetică (reflectată în creșterea continuă a prețului carburanților), tendința de frînare a utilizării automobilelor, limitarea vitezei lor de circulație, durata mai mare de utilizare a anvelopelor radiale etc., piața occidentală a anvelopelor a atins un anumit punct de saturație. Se apreciază că, în perioada 1976—1990 ritmul mediu de dezvoltare al pieței anvelopelor va fi de peste două ori mai redus decît în etapa 1950—1970.

Ca urmare a amplificării transporturilor rutiere și a mecanizării intense a agriculturii în țările în curs de dezvoltare, se consideră că ritmul în care va crește capacitatea de absorbție a pieței anvelopelor pentru autocamioane și tractoare va fi superior celui ce se va înregistra pe piața anvelopelor pentru automobile.

După anul 1985 se apreciază că piața anvelopelor se va caracteriza printr-o ofertă de anvelope cu carcasă din fibre de sticlă (mai rezistentă) care neîncălzindu-se în timpul rulării nu prezintă nici pericolul exploziilor.

Canada: șomaj ridicat

PREVIZIUNILE oficiale care indicau o creștere anuală a P.N.B. de ordinul a 3—4% pe perioada 1976—1977 au fost revizuite în jos la sub 2,5%, datorită încetinirii din ultimele luni a creșterii economiei canadiene. Această încetinire, reflectată și de gradul relativ scăzut de utilizare a capacităților de producție (puțin peste 84%, față de 93,2% în anii 1972—1974), a determinat creșterea ratei șomajului pînă la 8,3% din populația activă în septembrie a.c., față de 5,5% în 1974, deși numărul absolut al șomerilor a scăzut ușor, ajungînd la 798 mii. Aceasta reflectă dificultățile pe care le cunoaște economia în a absorbi creșterea disponibilităților de forță de muncă. Nivelul cel mai ridicat al șomajului, ca și sporirea lui cea mai regulată se înregistrează în rîndurile tineretului de pînă la 25 ani (12,8% din muncitorii din această grupă de vîrstă în 1976, față de 12,1% în 1975 și 9,4% în 1974, cu perspectiva de a ajunge la 14,5% în acest an).

Orientări în dezvoltarea economică

Indonezia: proiecte industriale

PENTRU industria petrolului, principala ramură a industriei Indoneziei, se preconizează în viitorii zece ani o dublare a producției de țiței (considerat de bună calitate, avînd un conținut scăzut de sulf). În anul 1976 producția a fost de circa 75 milioane de tone, 2,6% din producția mondială de țiței. Se apreciază că rezervele de țiței ale acestei țări (2—2,68 miliarde tone) sînt cele mai mari din sud-estul Asiei. Guvernul indonezian a luat măsuri și și-a anunțat intenția de a lua și în anii care urmează, pentru a mări participarea statului la contractele încheiate în această subramură industrială de societatea Pertamina cu firmele străine. Producția de gaze naturale se estimează că se va ridica în anul 1980 la circa de 90 miliarde m^3/an și va fi destinată industriei de îngrășăminte, industriei energetice și exportului. Numai în Japonia se vor exporta timp de 23 de ani, de acum încolo, aproximativ 25 milioane m^3/zi gaze naturale. Rezervele indoneziene de gaze naturale cunoscute în prezent sînt de circa 980 miliarde m^3. Indonezia se va menține printre marii producători mondiali de cositor și nichel. Pentru anul 1979 se prevede, de exemplu, ca producția de minereu de nichel să ajungă la aproximativ 1 milion de tone (față de 800 mii tone în prezent). În acest context, se vor construi un complex de exploatare și rafinare a minereului de nichel și două uzine pentru producerea nichelului metal. Dispunînd de mari rezerve de bauxită, exploatarea acesteia se va menține la un nivel ridicat (de peste 1 milion de tone pe an), dezvoltîndu-se însă, concomitent, producția de alumină și aluminiu. În anul 1979 producția de concentrate de cupru se va majora la circa 250 mii tone, de la 220 mii tone, cît se realizează în prezent. Avînd resurse de cărbune de ordinul miliardelor de tone, din care s-au extras pînă în prezent doar circa 50 milioane tone, Indonezia intenționează să devină una din cele mai mari producătoare din lume, în care scop va investi sume substanțiale.

Date fiind resursele importante de țiței ale țării, politica guvernului se orientează spre construirea cîtorva obiective industriale, printre care un mare complex petrochimic, cu o instalație de etilenă de circa 300 mii tone/an.

Deoarece se preconizează o sporire substanțială a consumului de oțel (de la 1,2 mil. tone în prezent, la 2,1 mil. tone în 1979 și 3,7 milioane tone în 1985) se vor crea o serie de obiective (o oțelărie electrică, o linie tehnologică de laminare la rece, o uzină metalurgică etc.) care vor necesita investiții de peste 1 miliard de dolari pînă în anul 1985. Pînă la finele actualului deceniu se vor dezvolta substanțial și industria îngrășămintelor chimice (îndeosebi producția de uree), industria materialelor de construcții și industria textilă.

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 24—28 X 1977 a fost caracterizat printr-o serie de factori cu influențe contradictorii: un deficit lunar al balanței comerciale a S.U.A. pe luna septembrie a.c. de numai 1,7 miliarde dolari, realizat în condițiile în care suma provenită din export a reprezentat un maxim absolut în istoria aceste țări; nouă majorare, la 6% (față de 5¾% a taxei scontului și scăderea indicelui Dow-Jones sub limita de 800 puncte, atingînd un nivel minim pentru ultimii doi ani; realizarea unui nou excedent lunar record al balanței comerciale a R.F.G. pe luna septembrie a.c. de circa 3,7 miliarde mărci vest-germane, în timp ce balanța de plăți curente a aceleiași țări (sub influența plăților pentru servicii, turism, a transferurilor efectuate de muncitorii străini etc.) a înregistrat un deficit de circa 1,5 miliarde mărci vest-germane etc.

În acest interval piața valutară a consemnat continuarea procesului de depreciere a **dolarului S.U.A.** față de cvasi-totalitatea valutelor occidentale. **Francul elvețian** a realizat o creștere accentuată, de aproape 2%, a cursului său în raport cu dolarul, atingînd un maxim de circa 2,2280 franci pentru un dolar și a închis la circa 2,2385 franci, cu 0,8% peste nivelul de referință. În relația cu marca vest-germană, francul elvețian a înregistrat un nou avans, cotînd în jurul a 93,70 franci pentru suta de mărci. **Yenul japonez** a atins un nou nivel maxim pentru perioada postbelică în raport cu dolarul și anume 249,50 yeni pentru un dolar, terminînd intervalul la circa 250,40 yeni, adică cu peste 1,7% peste închiderea de referință. Observatorii remarcă intervențiile repetate, cu sume importante, ale Băncii Japoniei în favoarea dolarului prin vînzări de yeni contra acestei valute. În acest context se estimează că la finele lunii octombrie rezervele internaționale ale Japoniei depășeau maximul de 19,7 miliarde dolari atins în februarie 1973. **Lira sterlină**, în condițiile intervențiilor masive ale Băncii Angliei în favoarea dolarului, s-a repreciat cu numai 0,4% față de închiderea precedentă, atingînd un nou maxim de aproape 1,7790 dolari. **Marca vest-germană** a oscilat între 2,2600—2,2660 mărci pentru un dolar, iar **francul francez**, după o repreciere mai accentuată în prima parte a intervalului, la 4,8360 franci pentru un dolar (creștere de 0,5% față de închiderea precedentă), a cedat în final o parte din cîștig, cotînd la circa 4,8450 franci, în timp ce **lira italiană** a oscilat ușor în jurul nivelului de 880 lire pentru un dolar.

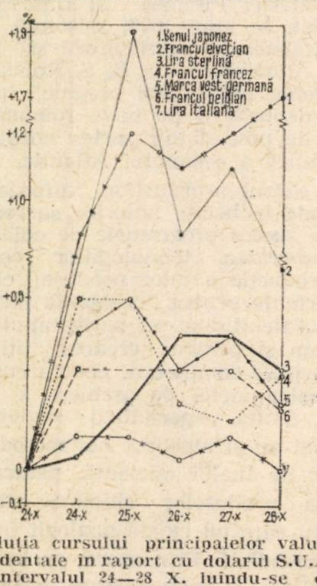

Evoluția cursului principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în intervalul 24—28 X. luîndu-se ca bază cursurile din 21 X a.c.

Prețul aurului, atingînd 163,65 dolari/uncie (fixing Londra) a depășit cel mai înalt nivel din august 1975 pînă în prezent. La finele săptămînii, în așteptarea apropiatei licitații organizate de F.M.I., prețul aurului a scăzut la 161,20 dolari/uncie (fixing Londra pe 28 octombrie a.c.). Observatorii apreciază însă ca probabilă atingerea nivelului de 170 dolari/uncie înainte de sfîrșitul acestui an.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

DEZVOLTAREA DINAMICĂ A COLABORĂRII ECONOMICE POLONO-ROMÂNE

Convorbire cu Henryk CISZEWSKI

vicepreședinte al Camerei de Comerț a R. P. Polone

La începutul convorbirii, vicepreședintele Camerei de Comerț a R.P. Polone ne-a expus cîteva aspecte actuale ale dezvoltării relațiilor polono-române, și anume :

— Ca rezultat al politicii active de industrializare și modernizare, desfășurată sub conducerea Partidului Muncitoresc Unit Polonez, Polonia se numără printre primele zece țări industriale ale lumii. Acest lucru și-a găsit reflectarea în contractele noastre economice cu străinătatea, în care așezăm pe primul plan colaborarea cu țările membre ale C.A.E.R. Dintre aceste țări, România este unul din partenerii cu care colaborarea noastră economică și schimburile comerciale cresc cel mai rapid. În anii 1971—1975 volumul schimburilor globale de mărfuri dintre Polonia și România a depășit cu 25% nivelul prevăzut în planul de schimburi pentru această perioadă și a atins valoarea de 1,127 miliarde ruble. Trebuie să subliniem că aceste schimburi s-au dezvoltat într-un ritm foarte rapid, care depășea 18% anual. Avem, de asemenea, o structură favorabilă a schimburilor de mărfuri, în care produsele industriei electrotehnice și constructoare de mașini constituie aproape 50% din total, iar materiile prime și materialele circa 40%. Această structură a schimburilor de mărfuri este favorabilă pentru economia ambelor țări și constituie un factor de accelerare a dezvoltării lor economice.

Acordul de lungă durată pentru anii 1976—1980 prevede ca schimburile reciproce de mărfuri să atingă nivelul de 3 miliarde ruble, fiind astfel de circa trei ori mai mari decît în perioada 1971—1975.

Rezultate favorabile în acest domeniu au fost realizate chiar din primul an al actualei perioade (1976). Întîlnirile care au avut loc între conducătorii partidelor noastre, tovarășii Edward Gierek, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., și Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., președintele R.S. România, convorbirile desfășurate cu acest prilej ca și înțelegerile semnate au creat premise pentru adîncirea în continuare a colaborării economice între ambele țări nu numai în domeniul schimburilor de mărfuri, dar și — înainte de toate — în domeniul cooperării și specializării industriale.

Care sînt principalele orientări în promovarea comerțului exterior al Poloniei ?

— O sarcină fundamentală pentru comerțul exterior polonez este accelerarea creșterii exportului, pe baza unor măsuri ca : dezvoltarea producției de export, ridicarea calității producției, folosirea mai bună a revoluției științifico-tehnice contemporane în producție și pentru specializarea noastră în domeniul exportului, lărgirea seriilor de mărfuri exportate. Dezvoltarea schimburilor de mărfuri și aprofundarea cooperării industriale, precum și a specializării în producție, le vom realiza în primul rînd cu țările membre ale C.A.E.R. și cu celelalte țări socialiste, întrucît pe această cale se obține o importantă îmbunătățire a eficienței dezvoltării economiei poloneze, se creează posibilități largi pentru satisfacerea nevoilor Poloniei în domeniul bunurilor de investiții, materiilor prime și materialelor, al bunurilor de consum, precum și condiții favorabile pentru exportul produselor noastre.

În același timp vom lărgi relațiile economice cu țările capitaliste dezvoltate. Activitatea noastră în acest domeniu este îndreptată spre accelerarea ritmului de creștere a exportului în țările respective, cu micșorarea concomitentă a ritmului creșterii importurilui, în vederea îmbunătățirii balanței comerciale și de plăți.

Acest scop vrem să-l realizăm prin îmbogățirea ofertei de export și prin raționalizarea importului din țările respective. În anul curent creșterea exportului către țările capitaliste dezvoltate trebuie să fie de 18%, iar importul să fie menținut la nivelul anului precedent.

Obiectivul de creștere pentru anul curent a exportului polonez, în general, a fost stabilit la nivelul de 16,6%, iar în cazul importului — la 14,7%. Se apreciază că pînă în 1980 se va ajunge la echilibrarea — pe ansamblu — a balanței comerciale nu numai cu țările socialiste ci și cu cele capitaliste.

Ce forme de colaborare economică promovați în prezent, îndeosebi cu țările în curs de dezvoltare ?

— În ceea ce privește relațiile economice cu țările în curs de dezvoltare, Polonia are o bogată experiență în exportul de mașini și utilaje miniere, în domeniul industriei extractive, cum este exploatarea cărbunelui, minereului de cupru sau a sulfului. De exemplu, în India am construit mine și le acordăm asistență tehnologică. De asemenea, exportăm întreprinderi complete pentru fabricarea acidului sulfuric, plecînd de la sulf sau de la pirită, împărtășim experiența noastră în domeniul construirii fabricilor de zahăr (de pildă am construit opt fabrici de zahăr în Iran) sau construim termocentrale, printre alte țări în prezent și în Cehoslovacia (pe baza zăcămintelor de cărbune).

Am dezvoltat mult exportul nostru de mașini, inclusiv pe baza importului de licențe, cum este cazul, de exemplu, în domeniul radiotehnicii (producția de magnetofoane, aparate de radio), în unele sectoare ale electrotehnicii sau electronicii, ori al gazificării cărbunelui (cu dezvoltarea ulterioară a unor producții chimice). O industrie exportatoare de bază sînt construcțiile navale din Polonia (domeniu, în care există deja o cooperare rodnică cu România). Aceluiași scop servește, de asemenea, dezvoltarea industriei poloneze de tractoare.

În încheiere, vicepreședintele Camerei de Comerț a R.P. Polone s-a referit la participarea Poloniei la recentele manifestări expoziționale cu caracter internațional din țara noastră.

— Mai buna cunoaștere reciprocă a potențialelor țărilor noastre constituie o condiție necesară pentru adîncirea în continuare a colaborării economice, mai ales a cooperării și specializării. Acestui scop i-a slujit expoziția poloneză organizată pentru a doua oară în cadrul Expoziției internaționale tehnice Tehnoexpo din București. Polonia a fost reprezentată la Tehnoexpo '77 de 14 întreprinderi de comerț exterior. Două din ele — Polimex-Cekop și Ciech — au participat la Salonul internațional al chimiei în cadrul expoziției. Suprafața ocupată de exponatele poloneze a fost de peste 3 ori mai mare decît la expoziția precedentă, lărgindu-se, de asemenea, și sortimentul de mărfuri expus.

Firmele poloneze prezente la expoziției au dat o înaltă apreciere rezultatelor participării la tîrg, atît în ce privește numărul contractelor semnate cît și contactele stabilite cu acest prilej. O satisfacție mare ne-a dat, de asemenea, interesul multor vizitatori pentru pavilionul polonez.

O contribuție însemnată la mai buna cunoaștere reciprocă o constituie „Zilele economiei și tehnicii poloneze“, organizate în perioada 31 octombrie — 4 noiembrie 1977 la București, precum și în două centre industriale : Galați și Baia Mare. Scopul principal al acestei acțiuni este de a înfățișa partenerilor români posibilități concrete în domeniul lărgirii exportului polonez și — înainte de toate — al produselor industriei electrotehnice și electronice, precum și de a extinde în perspectivă colaborarea în acest domeniu.

Referatele prezentate în cadrul simpozioanelor au abordat aspecte din diferite domenii ale industriei (electronică, chimie, industria cărbunelui, metalurgia neferoasă, producția de ceramică și sticlă pentru construcții, mașini pentru industria alimentară, obiective complete pentru industria alimentară și chimică, producția motoarelor pentru avioane și nave, construcții portuare, mașini agricole și pentru industria textilă. Este vorba de domeniile în care Polonia are realizări însemnate, apreciate nu numai în țară, dar și în lume.

Convorbire realizată de
Nicolae POPOV
Dinu DRAGOMIRESCU

O NOUĂ MODALITATE DE CREDITARE ÎN CADRUL FONDULUI MONETAR INTERNAȚIONAL

— Facilitatea „Witteveen“ —

PALETA OPERAȚIUNILOR FINANCIARE pe care le efectuează Fondul Monetar Internațional (F.M.I.) s-a îmbogățit recent cu o nouă modalitate de creditare, „facilitatea Witteveen“, denumită după inițiatorul acesteia, actualul director general al Fondului.

În urmă cu trei ani, în condițiile crizei economice din 1974—1975, criză care a produs deficite considerabile și persistente în numeroase țări, precum și perturbații în relațiile de plăți internaționale, agravate de incapacitatea rețelei bancare internaționale de a satisface nevoile crescînde de lichiditate, în cadrul F.M.I. s-a elaborat un mecanism de reciclare a „petrodolarilor“. Acest mecanism urmărea să faciliteze înlăturarea deficitelor balanțelor de plăți externe pe care le înregistrau principalele țări importatoare de petrol. Condițiile de acordare și, în primul rînd, dobînda care era la nivelul pieței, au restrîns aria de accesibilitate a acestor credite, în principal, la țările industrializate. Necesitatea de a se asigura o participare crescîndă a țărilor în curs de dezvoltare la circuitul financiar internațional a condus la adoptarea unor corective la sistemele de creditare existente în cadrul Fondului, precum și la elaborarea unei noi tehnici de lucru — „facilitatea Witteveen“.

Noua facilitate este o componentă a strategiei de ansamblu a F.M.I. vizînd lărgirea rolului Fondului pe una din următoarele căi : creșterea contribuției țărilor membre, relansarea alocărilor de D.S.T., un nou mecanism de credit de tipul facilității sau o combinație a acestor măsuri de politică monetară.

Prin introducerea „facilității Witteveen“ se are în vedere punerea la dispoziția membrilor Fondului a unor resurse financiare care să fie folosite la echilibrarea balanței de plăți externe și la înlăturarea deficitelor cronice de proporții, pe care le înregistrează numeroase țări, inclusiv cele în curs de dezvoltare.

În urma tratativelor purtate — în cursul acestui an — de către directorul general al Fondului cu principalele țări creditoare, state occidentale industrializate și țări exportatoare de petrol, s-a convenit constituirea unui fond de 10 miliarde dolari S.U.A., respectiv 8,6 miliarde D.S.T., fond care, eventual, să poată fi majorat pînă la 15—16 miliarde dolari S.U.A. În cadrul acordului final intervenit în luna august a.c. s-a stabilit ca la această facilitate statele occidentale industrializate să contribuie cu aproximativ 5,3 miliarde dolari, respectiv 4,5 miliarde D.S.T. Participarea Statelor Unite ale Americii reprezintă circa 1,7 miliarde dolari, a R.F. Germania peste 1,2 miliarde dolari, a Japoniei circa 1,1 miliarde dolari ; Elveția, deși nu este membră a Fondului, contribuie totuși cu peste 650 milioane dolari, iar alte țări industrializate, respectiv Canada, Belgia și Olanda participă cu peste 500 milioane dolari. La constituirea facilității nu participă Franța. Dintre țările exportatoare de petrol, la constituirea facilității participă Arabia Saudită cu peste 2,5 miliarde dolari, Iranul cu peste 800 milioane dolari, Venezuela cu aproximativ 600 milioane dolari ; de asemenea, participă la constituirea facilității Kuweitul, Emiratele Arabe Unite, Nigeria și Quatarul.

Funcționarea noii facilități și caracteristicile acesteia au fost determinate în contextul mai larg al lichidității internaționale și al operațiilor financiare ale F.M.I.

Caracteristic pentru „facilitatea Witteveen“ este deschiderea unor linii de credit pentru orice țară care are nevoie de o asistență financiară ce depășește nivelul obtenabil în cadrul modalităților curente de creditare ale Fondului. Pentru a se satisface cerințele țărilor O.P.E.C. s-a prevăzut că o parte „echitabilă“ din creditele acordate în cadrul noii facilități vor fi deschise țărilor în curs de dezvoltare. În cadrul noii facilități, creditele se vor acorda pe o perioadă de timp cuprinsă între 3,5 și 7 ani, mai îndelungată decît cea normală de 3—5 ani pentru tragerile Fondului.

În ceea ce privește dobînda anuală la împrumuturile pe care țările creditoare le vor acorda F.M.I. în vederea constituirii facilității, aceasta va fi de 7 % pînă la jumătatea anului 1978, urmînd a fi ulterior ajustată, prin luarea în considerare a nivelului dobînzii la bonurile trezoreriei americane pe termen de cinci ani. Pentru creditele acordate de către Fond, în vederea redresării balanțelor de plăți externe ale țărilor membre, se are în vedere o dobîndă, a cărui nivel se formează pornind de la dobînda plătită de Fond țărilor creditoare, la care se adaugă o marjă de 0,2 % pentru primii trei ani și jumătate și 0,325 % pentru următorii trei ani și jumătate. Fondul studiază posibilitatea de a acorda unele facilități pe calea subvențiilor țărilor sărace, în vederea reducerii nivelului acestei dobînzi.

Nodul gordian în utilizarea pe scară largă a noii facilități de către țările în curs de dezvoltare îl constituie prevederea ca țările beneficiare să subscrie angajamente ferme referitor la redresarea situației lor economice, prin adoptarea unor măsuri de politică monetară și fiscală restrictive, recurgerea la devalorizări ale monedei naționale sau asanare bugetară. Datorită acestui fapt, unii specialiști și-au exprimat temerea privind orientarea cu precădere a noii facilități în favoarea unor țări industrializate deficitare.

La recenta sesiune anuală a F.M.I. și B.I.R.D. de la Washington s-a apreciat că datorită rezultatelor nesatisfăcătoare ale acțiunilor de relansare economică, ca și stării de instabilitate și dezordine din domeniul financiar-valutar — o nouă criză economică riscă să se declanșeze. În aceste condiții, desigur, s-ar reduce considerabil eficacitatea măsurilor întreprinse pe linie monetară în vederea redresării situației țărilor care înregistrează deficite importante ale balanței de plăți.

În condițiile persistenței instabilității, dezechilibrelor și incertitudinii din economia mondială, devine tot mai clar că rezolvarea problemelor valutar-financiare și echilibrarea de durată a balanței de plăți externe nu pot fi concepute în mod realist decît în cadrul lichidării vechii politici de inechitate, care a dus la împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace, al egalizării relative a nivelurilor de dezvoltare. Noul sistem monetar internațional, pentru crearea căruia militează țara noastră, va trebui să se integreze într-o nouă ordine economică internațională care să asigure condiții de reală dezvoltare tuturor popoarelor, să țină seama de interesele tuturor statelor și în principal ale celor în curs de dezvoltare.

Aurel BEREA
Adriana MARINESCU
Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri

Evoluții în lumea mașinilor-unelte

CU PRILEJUL unei expoziții internaționale de mașini-unelte desfășurate la Hanovra cu participarea a 1 615 firme din 29 țări au putut fi relevate progresele semnificative realizate în ultimii ani în acest domeniu de o serie de țări în curs de dezvoltare cum ar fi India, Singapore și altele.

În ceea ce privește țările dezvoltate, a reieșit că acestea cunosc o serie de dificultăți de desfacere în actuala conjunctură, dar că înviorarea în industria automobilului ar putea îmbunătăți întrucîtva situația, dat fiind că această ramură absoarbe în mod normal circa 30% din producția de mașini-unelte a țărilor dezvoltate.

Sub raportul progresului tehnic, se constată sporirea continuă a ponderii mașinilor-unelte cu comandă numerică (în R.F.G., de pildă, de la 6,4% din totalul producției de mașini-unelte în 1974 la 9,8% în 1976), pentru viitor așteptîndu-se o creștere și mai accentuată, mai ales prin extinderea utilizării microprocesoarelor.

PRODUCȚIA ȘI COMERȚUL CU MAȘINI-UNELTE

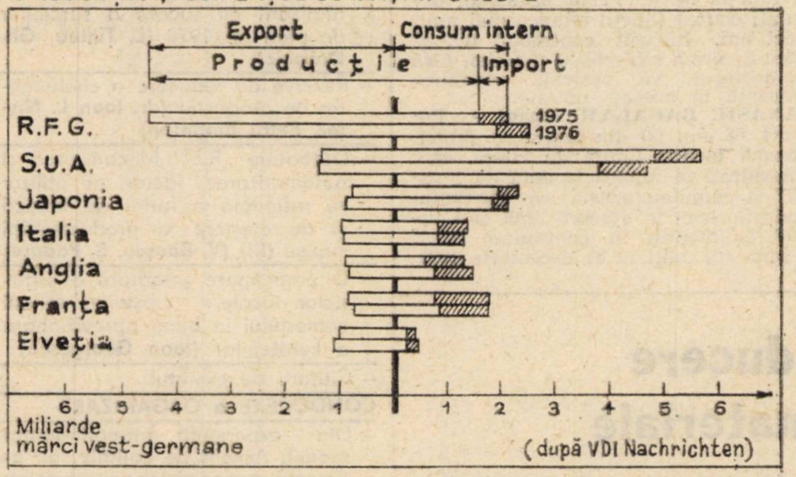

(după VDI Nachrichten)

Perenitatea șomajului

DATELE STATISTICE publicate de Biroul Internațional al Muncii (B.I.T.) evidențiază agravarea în continuare a șomajului în lumea capitalistă, apreciindu-se că în țările membre ale O.C.D.E. numărul total al șomerilor va ajunge la 16 milioane la finele acestui an. După opinia experților, întrucît în țările menționate este de așteptat o sporire susținută pînă în 1990 a populației apte de muncă, gradul ei de ocupare nu se va putea îmbunătăți decît după această dată.

Printre grupele de populației cel mai puternic afectate de șomaj se numără tineretul (circa 7 milioane de persoane), femeile (circa 6 milioane) și muncitorii străini ; din aceștia din urmă numai în anii 1973—1976 și-au pierdut locurile de muncă 1,3 milioane. Recomandînd o serie de măsuri în vederea îmbunătățirii situației, experții B.I.T. sînt nevoiți să recunoască totodată că nu cunosc vreun remediu radical în acest sens.

R. P. D. Coreeană: valorificarea resurselor de apă

GRIJA acordată în R.P.D. Coreeană utilizării raționale a resurselor de apă existente pe teritoriul țării a permis ca economia națională să fie pusă la adăpost de ravagiile calamităților naturale, în primul rînd ale secetei. Ceea ce a contribuit, între altele, la sporirea producției de cereale de la circa 2 milioane de tone înainte de eliberare la peste 8 mil. tone anul trecut.

În prezent, există peste 1 500 de rezervoare de apă, răspîndite pe întregul teritoriu, în frunte cu marele lac artificial Jeungpoung, capabil să asigure irigația a circa 100 000 ha de terenuri agricole. Lungimea totală a canalelor de irigație egalează cea a Ecuatorului, funcționează zeci de mii de stațiuni de pompare sau drenaj, iar de-a lungul anilor s-au efectuat importante lucrări de împădurire a coastelor munților și de amenajare a cursului rîurilor. Concomitent, au fost luate măsurile de protejare a lacurilor și cursurilor de apă împotriva poluării, ceea ce a permis evitarea unor situații grave care afectează alte regiuni de pe glob.

Gazificarea subterană

UTILIZATĂ încă din secolul trecut, însă doar în mod experimental, gazificarea subterană a cărbunelui constituie o metodă promițătoare în viitor, pentru rezolvarea problemei penuriei resurselor energetice pe plan mondial. Este vorba, în primul rînd, de valorificarea zăcămintelor de cărbune situate în adîncime, a căror exploatare cu ajutorul tehnologiilor actuale necesită investiții mari, implică anumite riscuri și costuri ridicate.

Cercetări și experiențe efectuate în decursul anilor atît în țări capitaliste dezvoltate cît și în țări socialiste evidențiază că exploatarea cărbunelui pe această cale, îndeosebi pentru alimentarea cu gaze combustibile a termocentralelor, ar putea deveni competitivă în deceniul următor, pe măsura soluționării unor probleme tehnice conexe privind gazificarea subterană și cunoașterii mai aprofundate a efectelor sale ecologice. În cercurile de specialitate din S.U.A., de pildă, se apreciază că o primă uzină electrică experimentală, funcționînd pe această bază ar putea fi pusă în funcțiune la începutul deceniului următor.

Înnoirea parcului mondial de avioane

ANALIZA tendințelor în perspectivă în domeniul traficului aerian de pasageri și mărfuri, pentru un număr de 203 companii aeriene din lume, membre ale Organizației Internaționale a Aviației Civile, a dus la concluzii interesante privind necesarul de echipament pentru acest sector al transporturilor. Un studiu elaborat pe această temă de firma americană constructoare de avioane McDonnell-Douglas opinează că pentru a se satisface cererea de avioane civile noi în perioada 1976—1991 va fi necesar să se construiască peste 5 000 de aparate.

Această cifră reprezintă aproximativ 75% din actuala flotă mondială de avioane civile iar valoric este vorba de o piață estimată la peste 150 miliarde dolari. În țările occidentale, afectate de recesiunea economică prelungită, această piață promite însă să devină totodată terenul unei concurențe tot mai îndîrjite, îndeosebi între industriile constructoare de avioane (sau conexe) din S.U.A. și cele vest-europene.

Rezervele de gaze naturale ale țărilor O.P.E.C.

ÎNTR-O comunicare prezentată la cel de-al V-lea Congres mondial privind gazele naturale lichefiate, ținut recent la Düsseldorf (R.F.G.), vicepreședintele „Societății naționale algeriene pentru hidrocarburi“ (SONATRACH) a arătat că dificultățile privind acoperirea cererii mondiale de energie pe perioada următoare ar putea fi în bună parte depășite printr-o intensificare a exploatării gazelor naturale.

Referindu-se la resursele de gaze naturale ale țărilor membre ale O.P.E.C., evaluate la 20 miliarde tone echivalent țiței, el a arătat că pentru exploatarea acestui potențial ar fi nevoie de mobilizarea unor capitaluri considerabile, în primul rînd pentru construirea a cca. 1 000 nave metaniere (cu o capacitate unitară de 125 000 mc) și a 100 uzine de lichefiere (cu o capacitate unitară de 10 miliarde mc. pe an). Valorificarea resurselor actuale de gaze naturale ale O.P.E.C. ar reprezenta, în baza unui calcul pe o perioadă de 20 de ani, un potențial comercializabil de 50 de ori superior nivelului actual, ridicîndu-se la 1 miliard tone echivalent țiței pe an, adică de circa 2,5 ori producția actuală de țiței a S.U.A. sau aproximativ două treimi din cea a țărilor membre ale O.P.E.C.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ANTOANETA SZASZ, Odorheiu Secuiesc ; CONSTANȚA PETRICU, Curtea de Argeş — În cazul menționat de dv., nu sînt excepții de la legile în vigoare.

VIOREL SIMIONESCU, Malu cu Flori, județul Dîmbovița — Un volum din „Cartea întreprinderii“ costă 20 de lei. Suma, corespunzătoare numărului de volume de care aveți nevoie, o puteți trimite prin mandat poştal.

OVIDIU SORIN, Coltofeanu, Braşov — Abonîndu-vă la revista noastră, vă veți asigura şi materialul documentar necesar.

ING. VASILE FLOREA, Bucureşti — Situația prezentată de dv. nu se referă numai la cadrele cu funcții de conducere.

PAVEL PUŞCAŞU, Reşița — Ministerul Muncii ne comunică că a reținut propunerea dv. „pentru a fi analizată la o eventuală discutare şi îmbunătățire a legislației muncii“.

IOAN SAMFIRA, Satu Mare — Organizarea cursurilor de perfecționare a pregătirii profesionale pentru personalul de toate categoriile este reglementată prin Legea nr. 2/1971. Drepturile personalului care frecventează aceste cursuri sînt stabilite prin art. 24 din legea sus-menționată. Unitățile au îndatorirea să asigure cazarea cursanților, dar nu au dreptul să plătească contravaloarea cazării la hotel.

CONSTANTIN FRÎNCU, Drobeta Turnu-Severin — Pentru a putea fi promovat în funcția de tehnician principal, fiind absolvent al liceului de cultură generală, este necesar să promovați cursul de specializare organizat în condițiile prevăzute de Regulamentul-cadru al Ministerului Educației şi Învățămîntului nr. 2238/1973.

MARIOARA GRAUMANN, Reşița — După completarea studiilor veți putea ocupa funcția de tehnician principal, deoarece ați ocupat funcții tehnice mai mult de cinci ani. Întrucît contractul dv. se modifică în urma schimbării funcției, fără să fie desfăcut, vă păstrați vechimea neîntreruptă în aceeaşi unitate.

AFANASIE BACALÂM, Lugoj — Potrivit art. 88 alin (2) din Legea nr. 3/1977, pensionarii pentru limită de vîrstă, care erau încadrați în muncă la data de 1 iulie 1977 şi cumulau pensia cu retribuția în condițiile legii în vigoare pînă la 1 iulie 1977, îşi mențin în continuare acest drept pînă cel mult la 31 decembrie 1977.

Rezerve de reducere a cheltuielilor materiale

(Urmare din pag. 6)

metodei în flux tehnologic la fabricarea pantalonilor pentru bărbați ne arată că productivitatea muncii creşte cu peste 20% prin eliminarea timpilor neproductivi din sistemul prod-sincron, prin mecanizarea transportului interoperațional ce se poate face cu cărucioare care sînt dotate cu sisteme de prindere a detaliilor şi care elimină efortul fizic al muncitorilor prin faptul că aprovizionează direct locul de muncă. La aceste îmbunătățiri se mai pot adăuga măsuri de asigurare a continuității lucrului pe model, printr-o programare mai operativă în concordanță şi cu această cerință.

Se impun măsuri şi mai eficiente în direcția reducerii fluctuației forței de muncă, în perfecționarea organizării ergonomice a muncii în toate secțiile şi atelierele, în desfăşurarea ritmică a producției care, de asemenea, sporesc forța productivă a muncii. Dacă la aceste rezerve mai adăugăm şi unele posibilități de creştere a gradului de utilizare a maşinilor şi a timpului de muncă disponibil, avem o imagine de ansamblu asupra principalelor rezerve potențiale ce există în întreprindere şi care — cu eforturi minime — pot fi mobilizate în scopul creşterii eficienței economice a producției de confecții.

(adresa completă a abonatului)

Revista
ECONOMICA

BUCUREŞTI, 22, CALEA DOROBANȚILOR 25, cod. 71131

Vă facem cunoscut că prin mandatul poştal din ziua de . . . . .v-am expediat suma de . . . . .lei, în contul I.S.I.A.P. 64530152, filiala sectorului I, Bucureşti reprezentînd . . . . abonamentele la „Revista economică" pe anul 1977.

(semnătura abonatului)

Costul unui abonament anual pentru instituții este de 260 lei ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic şi profesional, costul unui abonament anual este de 130 lei.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 44 din 4 noiembrie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Perfecționarea organizării – pîrghie de accelerare a dezvoltării economico-sociale **(N. Ionescu)** 1
– Ancheta „R.E.". Condiții optime realizării cu succes a sarcinilor de plan pe 1978 **(L. Țintea, Gh. Drăghici)** 3
– Rezerve de reducere a cheltuielilor de producție **(dr. Ioan L. Nistor, Petru Bințințan)** 5
– Dezbatere „R.E". Mecanizarea şi automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă şi de creştere a productivității muncii (III) **(V. Boescu, B. Pădure)** 7
– O preocupare prioritară a organelor locale : creşterea rolului comerțului în buna aprovizionare a cetățenilor **(Ioan Georgescu)** 9
– Cititorii au cuvîntul 11

CONDUCERE • ORGANIZARE

– Din experiența întreprinderilor model. Accent pe calitate, pe eficiență economică, pe creşterea productivității muncii **(Dan Condrea)** 12
– Sistem informatic pentru alocarea optimă a bugetelor în profil teritorial. **(C. V. Negoiță, E. Stan, I. Cihodaru)** 13

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

– Consultație. Creşterea productivității muncii – cerință fundamentală în actuala etapă de dezvoltare a țării **(prof. dr. Marin Mehedințu)** 15

TEORII • IDEI

– Valorificarea integrală a materiei şi energiei. Ipoteze asupra unor posibile noi modalități de organizare a producției industriale **(dr. Maria D. Popescu)** 17
– Şcoli • curente • economişti. Problemele eliminării subdezvoltării studiate de economiştii „lumii a treia" (II) **(Şt. Mihai)** 20

ECONOMIE MONDIALĂ

– 60 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie
  • Strategia economică a P.C.U.S. în acțiune **(B. I. Gostev)** 23
  • Forța mobilizatoare a întrecerii socialiste **(I. M. Vladicenko)** 25
  • Colaborarea sovieto-română în domeniul ştiinței şi tehnologiei **(D. M. Gvişiani)** 27
– Tendințe – conjuncturi 28
– Dezvoltarea dinamică a colaborării economice polono-române (Convorbire cu **Henryk Ciszewski)** 29
– O nouă modalitate de creditare în cadrul Fondului Monetar Internațional **(Aurel Berea, Adriana Marinescu)** 30

Redacția şi administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ

O dovadă a grijii purtate familiei dv. o faceți încheind la ADAS „asigurarea familială mixtă de viață“.

Prin această asigurare vă asigurați persoana dv., precum și pe cei dragi dv. și, în același timp, realizați economii.

În această asigurare pot fi cuprinse persoanele în vîrstă de la 5 la 60 de ani. Membrii familiei care vor intra sub protecția asigurării se stabilesc de persoana care încheie asigurarea.

Durata poliței variază de la 5 la 20 de ani.

Suma asigurată se stabilește de asigurat, cu acordul ADAS.

Primele de plată pentru asiguratul principal sînt între 4,50 și 18,75 lei lunar, iar pentru membrii familiei între 1 leu și 4 lei lunar, în funcție de durata asigurării și de vîrsta persoanelor cuprinse în asigurare.

Plata sumei asigurate se face — de ADAS — în următoarele cazuri : la expirarea asigurării ; în caz de invaliditate permanentă (totală sau parțială) din accidente (întîmplate în cursul duratei asigurării) a oricăruia dintre asigurați ; în caz de deces (în cursul duratei asigurării) al oricăruia dintre asigurați ; în caz de amortizare a asigurării, în total sau în parte, la tragerile de amortizare.

La expirarea asigurării, dacă primele de asigurare au fost achitate pe întreaga durată prevăzută în poliță, suma de plată se majorează cu 10%, iar în caz de invaliditate permanentă parțială, suma de plată, corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, se majorează cu 25%, în limita sumei înscrise în poliță.

Pentru relații suplimentare și contractarea asigurării cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

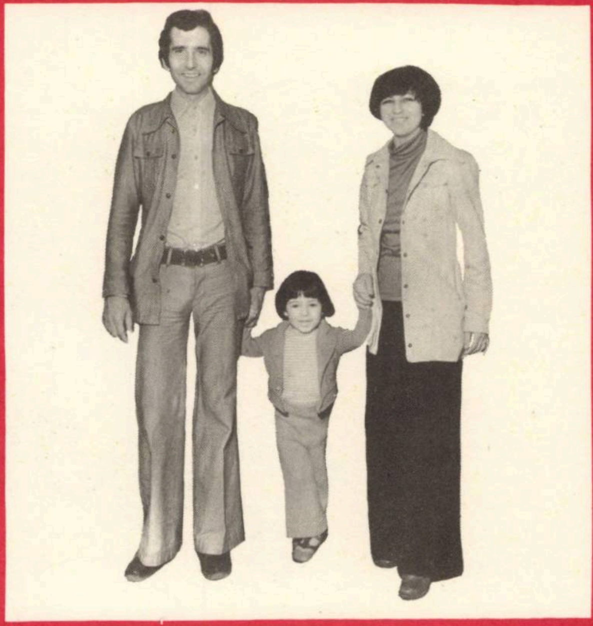

adas

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI

vă invită în excursii cu ocazia revelionului 1978.

ÎNTÎMPINAȚI NOUL AN la cabanele din munții Baiului, Bucegi, Diham, Bîrsei sau Ceahlău

1977 NOV 17

Filialele de turism din Bd. 1848 nr. 4, Bd. N. Bălcescu nr. 35, Bd. Republicii nr. 4 și 68, Cal. Griviței nr. 140 au program zilnic între 8 și 20.

LA MULȚI ANI !!
REVELION 78

- în stațiunile Tușnad, Borsec, Govora, Olănești, Covasna, Malnaș, Vîlcele sau Lacu Roșu,
- în localitățile: Suceava, Piatra Neamț, Tg. Mureș, Sibiu, Orșova, Drobeta-Turnu Severin, Sighișoara, Iași,
- pe litoral: hotelul Parc-Mamaia sau hotelurile Neptun și Delta din Neptun

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

● Parametrii realizării cantitative şi calitative a planului ● Direcţii de sporire a productivităţii muncii ● Analiza valorii: de la experimentări izolate, la generalizarea efectivă ● Documentar în ajutorul celor ce studiază în învăţămîntul politico-ideologic

O EXIGENŢĂ A PROGRESULUI ECONOMICO-SOCIAL

creşterea eficienţei fondurilor fixe

Numărul 45 ● Vineri 11 noiembrie 1977

DINAMICA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE PE JUDEȚE

(1938 = 100)

1976

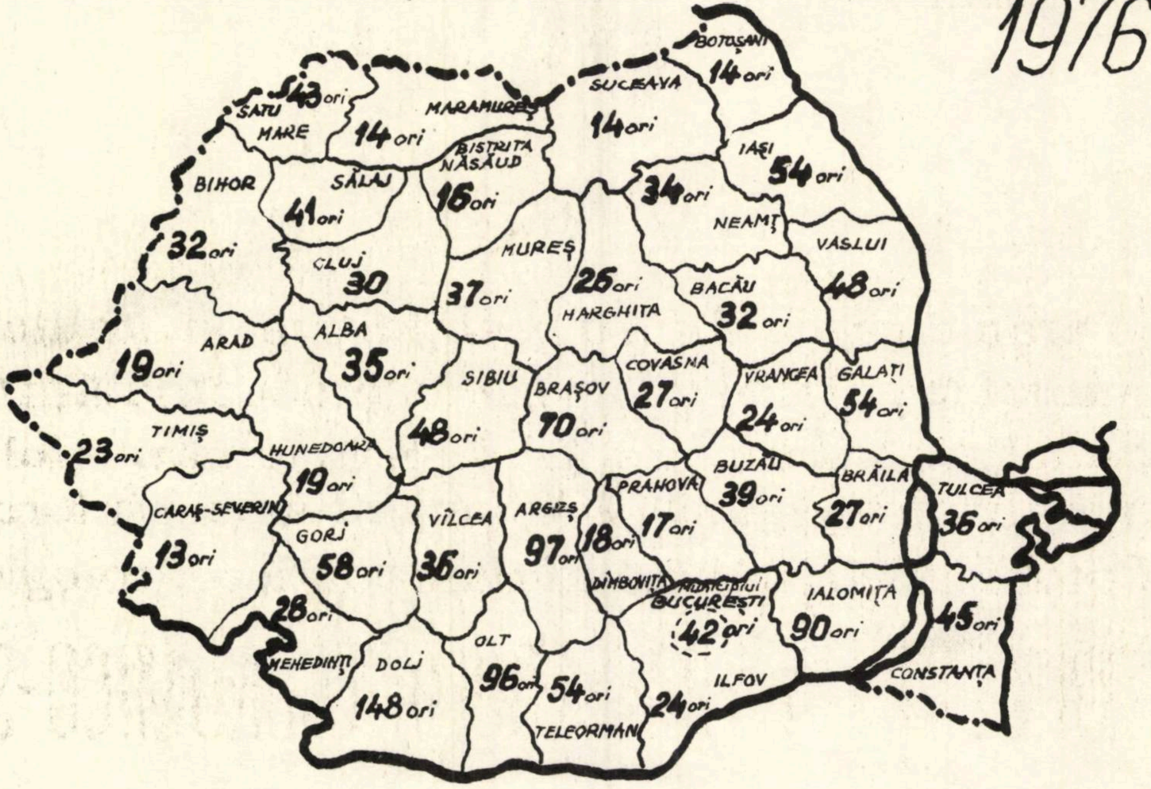
SATU MARE 43 ori
MARAMUREȘ 14 ori
SUCEAVA 14 ori
BOTOȘANI 14 ori
BIHOR 32 ori
SĂLAJ 41 ori
BISTRIȚA NĂSĂUD 16 ori
IAȘI 54 ori
NEAMȚ 34 ori
CLUJ 30
MUREȘ 37 ori
HARGHITA 26 ori
BACĂU 32 ori
VASLUI 48 ori
ARAD 19 ori
ALBA 35 ori
SIBIU 48 ori
BRAȘOV 70 ori
COVASNA 27 ori
VRANCEA 24 ori
GALAȚI 54 ori
TIMIȘ 23 ori
HUNEDOARA 19 ori
CARAȘ-SEVERIN 13 ori
GORJ 58 ori
VÎLCEA 36 ori
ARGEȘ 97 ori
DÎMBOVIȚA 18 ori
PRAHOVA 17 ori
BUZĂU 39 ori
BRĂILA 27 ori
TULCEA 36 ori
MEHEDINȚI 28 ori
DOLJ 148 ori
OLT 96 ori
TELEORMAN 54 ori
ILFOV 24 ori
Municipiul BUCUREȘTI 42 ori
IALOMIȚA 90 ori
CONSTANȚA 45 ori

În anii construcției socialiste, industria României a cunoscut o dezvoltare fără precedent atît în ansamblul ei, cît și pe plan teritorial. În acest cadru, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, în procesul de dezvoltare economico-socială a României s-a urmărit creșterea mai susținută a industriei în județele cu un nivel mai scăzut de dezvoltare economică. Harta de mai jos relevă astfel, pentru perioada 1971–1976, dinamica puternică a industriei în aceste județe, proces cu efecte sociale de amploare, menit să creeze condiții de viață și bunăstare egale, superioare, pentru toți cetățenii țării.

(1970 = 100)

1976

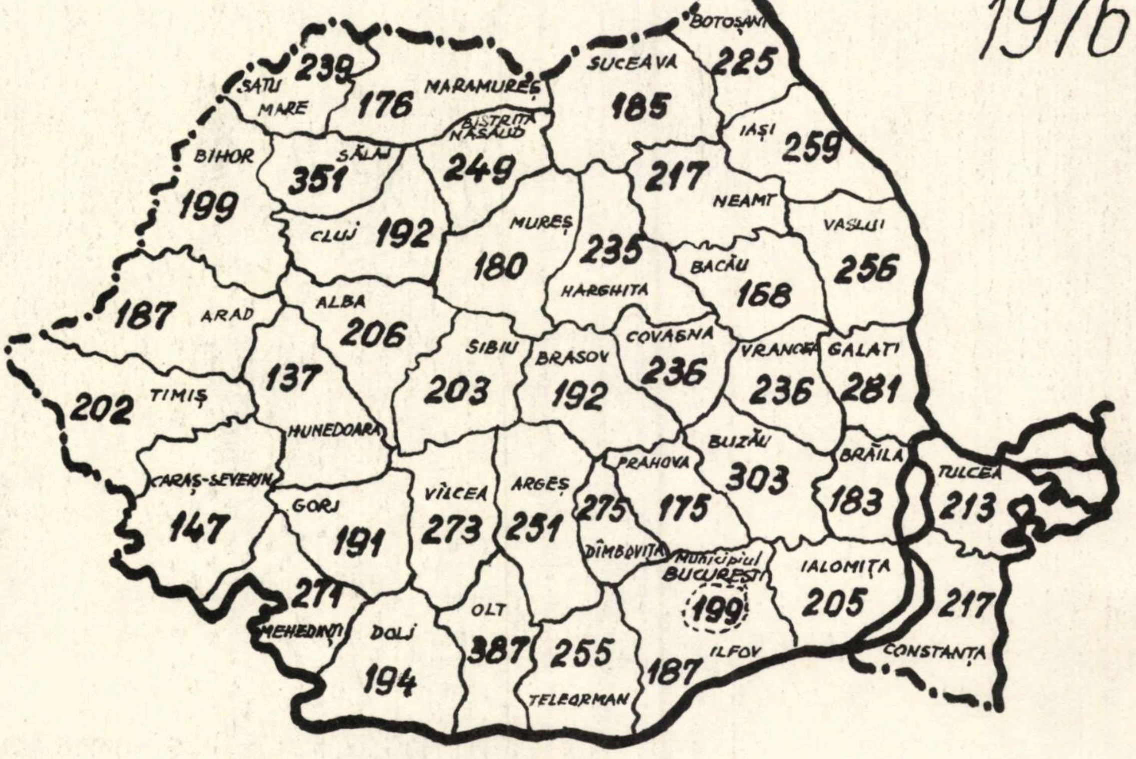
SATU MARE 239
MARAMUREȘ 176
SUCEAVA 185
BOTOȘANI 225
BIHOR 199
SĂLAJ 351
BISTRIȚA NĂSĂUD 249
IAȘI 259
217
NEAMȚ
CLUJ 192
MUREȘ 180
235
HARGHITA
BACĂU 168
VASLUI 256
187 ARAD
ALBA 206
137
SIBIU 203
BRASOV 192
COVASNA 236
VRANCEA 236
GALAȚI 281
202 TIMIȘ
HUNEDOARA
CARAȘ-SEVERIN 147
GORJ 191
VÎLCEA 273
ARGEȘ 251
275
PRAHOVA 175
BUZĂU 303
BRĂILA 183
TULCEA 213
DÎMBOVIȚA
Municipiul BUCUREȘTI 199
IALOMIȚA 205
217
271
MEHEDINȚI
DOLJ 194
OLT 387
255
TELEORMAN
187
ILFOV
CONSTANȚA

Sub semnul unității de neclintit în jurul partidului, al secretarului său general

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL HUNEDOARA

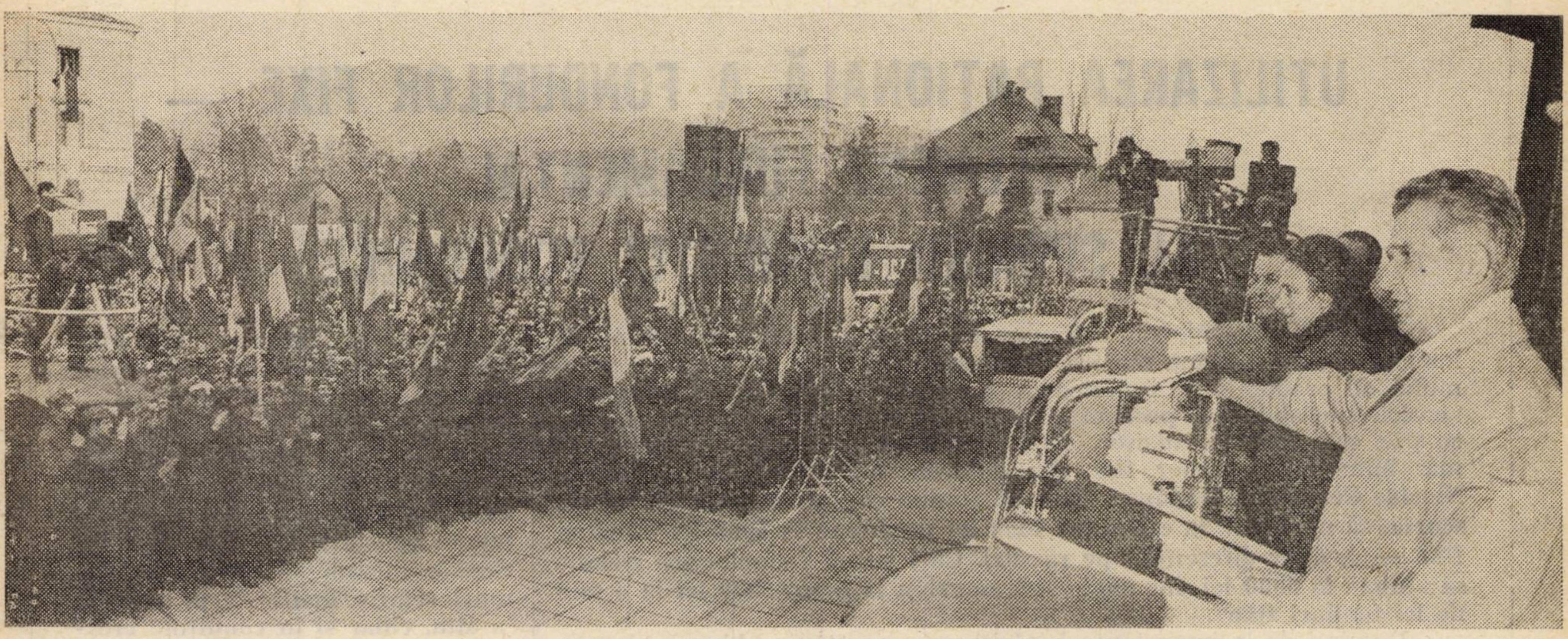

La marea adunare populară din Petroșani

Într-o atmosferă de vibrantă bucurie, de puternică angajare muncitorească, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în aceste zile în mijlocul oamenilor muncii din județul Hunedoara.

Întîlnirile rodnice cu colectivele unor întreprinderi reprezentative au constituit prilejul unor analize în care secretarul general al partidului a examinat aspecte esențiale ale dezvoltării economico-sociale a județului — care în actualul cincinal va cunoaște o puternică înflorire, o accelerată creștere a producției, o intensificare a activității pe tărîm edilitar, o ridicare continuă a nivelului de trai, material și spiritual al locuitorilor săi.

În cuvîntările rostite de secretarul general al partidului la adunările populare din Petroșani și Hunedoara au fost analizate posibilitățile existente, precum și măsurile ce se impun în vederea realizării complexe a sarcinilor deosebite ce le revin minerilor și siderurgiștilor, tuturor oamenilor muncii din județ, a fost subliniată necesitatea punerii în valoare a tuturor rezervelor de sporire a producției și a productivității muncii, de reducere a cheltuielilor materiale, de modernizare a proceselor de producție pe baza introducerii tehnicii noi și a tehnologiilor avansate.

Întîlnirile cu oamenii muncii din județul Hunedoara s-au desfășurat sub semnul dragostei și al recunoștinței fierbinți față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru condițiile asigurate, pentru grija statornică față de viața și bunăstarea lor. Vizita de lucru a avut loc de asemenea sub semnul voinței ferme a tuturor oamenilor muncii de a nu precupeți nici un efort pentru îndeplinirea angajamentului de a aduce o contribuție cît mai însemnată la înfăptuirea istoricelor obiective stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., a mărețului program de edificare socialistă și comunistă a patriei.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu primește însemnele titlului de „Miner de onoare al Văii Jiului"

UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FONDURILOR FIXE — ELEMENT FUNDAMENTAL AL SPORIRII EFICIENȚEI ECONOMICE

FOLOSIREA rațională a fondurilor fixe din dotarea întreprinderilor constituie o sarcină majoră izvorînd din necesitatea creșterii volumului de producție pe unitatea de timp fără cheltuieli suplimentare, sporirii rentabilității, precum și reducerii importului care, după cum se știe, este foarte costisitor. Referindu-se la necesitatea gospodăririi mai bune a fondurilor fixe din dotarea întreprinderilor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Noi ne gîndim ca, într-o perioadă relativ scurtă, să ajungem la cel puțin 1500 lei producție la 1000 lei fonduri fixe — desigur diferențiat pe ramuri. Căci vor fi ramuri care trebuie să ajungă la 3000 lei, iar unele subramuri și la peste 3000 lei la o mie de lei fonduri fixe“.**

Pornind de la importanța hotărîtoare a acestor probleme, prezentăm în paginile de față modul în care s-a acționat și se acționează la **Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia** pentru creșterea continuă a producției la 1000 lei fonduri fixe, a eficienței economice în general.

La ce nivel se situează producția obținută la 1 000 lei fonduri fixe ?

ESTE UN FAPT binecunoscut că nivelul de dotare a întreprinderilor cu fonduri fixe determină un anumit volum al producției și o anumită evoluție a acesteia. Privită din acest punct de vedere activitatea unității respective prezintă multe lucruri bune. A crescut dotarea sa tehnică, au fost fructificate mai larg resursele disponibile ; toate produsele au fost mereu înnoite și diversificate, fapt ce a contribuit la acoperirea mai bună a cerințelor economiei.

Din datele prezentate în tabel rezultă că, deși nivelul indicatorilor diferă de la o perioadă la alta, în general aceștia s-au menținut la niveluri relativ satisfăcătoare, demonstrînd preocuparea întreprinderii pentru sporirea permanentă a producției, în condițiile creșterii rapide a productivității muncii și ale reducerii cheltuielilor la 1000 lei producție marfă. În același timp, evoluția procentuală a valorii fondurilor fixe, care evidențiază ritmuri deosebit de mari, ridică problema modului în care a crescut producția în raport cu dotarea de care dispune întreprinderea.

Analiza pe ani a raportului producție globală-fonduri fixe reliefează existența unui echilibru relativ, în special în perioada 1971—1973, cînd ritmurile de creștere ale producției globale au fost sensibil egale și chiar au devansat pe cele ale valorii fondurilor fixe. Astfel, **în anii 1971 și 1973 ritmurile de creștere ale producției globale au devansat cu 0,8% și respectiv 7,6% pe cele ale fondurilor fixe.** Aceasta a și făcut posibil ca indicatorul producția globală la 1000 lei fonduri fixe să aibă valori supraunitare — de 100,7% și 105,8%.

Desigur, toate acestea evidențiază o stare de fapt pozitivă, concretizată în utilizarea rațională extensivă și intensivă a fondurilor fixe, în folosirea mijloacelor și căilor celor mai eficiente pentru creșterea rapidă a producției, în primul rînd pe seama sporirii rodniciei muncii. Dacă urmărim **indicatorul productivitatea muncii** putem constata că, în aceeași perioadă, **acesta a înregistrat ritmuri relativ înalte de la o etapă la alta, chiar și în condițiile creșterii rapide a investițiilor.**

Așadar, creșterea gradului de dotare a întreprinderii a creat condițiile materiale necesare sporirii producției, concomitent cu reducerea cheltuielilor la 1 000 de lei de la 99% în 1971 la 91,7% în 1973. La obținerea acestor rezultate o contribuție importantă a adus-o înfăptuirea unor ample **programe de adîncire a gradului de specializare a întreprinderii, de modernizare a proceselor și procedeelor tehnologice și, în primul rînd, valorificarea superioară a inteligenței tehnice a colectivului.** În decurs de cîțiva ani întreprinderea a reușit să realizeze o reducere considerabilă a gabaritului produselor (numai la pompele de injecție de serie mare, precum și la pompele hidraulice s-au obținut reduceri de 42% și, respectiv, 18,5% a greutății), ceea ce a condus, pe lîngă creșterea performanțelor motoarelor, și la însemnate economii de metal.

Dinamica în lanț a principalilor indicatori economici

Anii	Investiții	Valoarea fondurilor fixe	Producția globală	Producția globală la 1 000 lei fonduri fixe	Producția marfă	Productivitatea muncii	Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă
1970	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1971	112,1	113,0	113,8	100.7	105.8	107,9	99,0
1972	135,3	114.6	112,7	98,4	113,0	106,1	96,2
1973	117,9	109,6	116,0	105.8	117,1	106,3	91,7
1974	189,5	128,5	116,3	95,0	115,8	112,7	95,5
1975	112,7	126,8	123,4	97,3	118,3	110,7	94,6
1976	126,9	123,7	113,1	91,5	117,8	98,3	96,3

Direcții de valorificare superioară a potențialului disponibil

CU TOATE realizările obținute, evoluția raportului producție globală-fonduri fixe nu înregistrează în permanență ritmuri corespunzătoare, ceea ce face ca și indicatorul producție globală la 1000 lei fonduri fixe să aibă, în anumite perioade, un nivel subunitar. Problema are o mare importanță, deoarece evidențiază faptul că gradul de utilizare a fondurilor fixe nu se situează la nivelul așteptat, că indicatorul producția globală la 1000 lei fonduri fixe înregistrează încă valori mici.

Așa cum rezultă din datele tabelului, ritmurile anuale de sporire a producției sînt în general devansate de cele privind creșterea valorii fondurilor fixe, începînd din 1974. Aceasta demonstrează că sînt încă serioase rezerve de creștere a producției, de valorificare superioară a potențialului material și uman. Cel mai edificator exemplu în acest sens îl reprezintă productivitatea muncii, ale cărei ritmuri anuale de creștere, începînd cu anul 1975, s-au menținut la un nivel inferior celui atins în 1974. La aceasta trebuie adăugată și evoluția ascendentă, începînd din 1974, a cheltuielilor la 1000 lei producție marfă.

Ce factori au contribuit la crearea unei asemenea stări de fapt ?

Se știe că, în anii din urmă, au fost luate o serie de măsuri pentru dezvoltarea puternică a industriei de mecanică fină din țara noastră, fapt care a antrenat după sine creșterea masivă a cheltuielilor pentru achiziționarea de mijloace de producție. Și la Întreprinderea de mecanică fină din Sinaia au avut loc asemenea acțiuni : construirea unei turnătorii de precizie și a unei unități noi de montaj la Breaza, dezvoltarea și modernizarea capacităților de producție în unitatea de bază din Sinaia etc.

În aceste condiții ar fi fost firesc ca, pe măsura lărgirii și modernizării bazei tehnice, să se îmbunătățească și rezultatele obținute. Din păcate, situația este alta : fondurile fixe au devansat mult nivelul producției realizate, iar nivelul cheltuielilor a marcat o tendință de creștere. Această evoluție nefavorabilă se datorează, în special, unor cauze cum sînt : întîrzieri în darea în folosință la termenele planificate a unor noi capacități de producție, neatingerea în perioada prevăzută a parametrilor planificați la noile investiții, defecțiuni în funcționarea unor mașini și instalații.

La crearea raportului nefavorabil între valoarea fondurilor fixe și producția realizată, o influență importantă a avut-o și creșterea prețurilor utilajelor achiziționate din străinătate. Aceasta a condus la sporirea valorii fondurilor fixe, fără a însemna de fapt și o creștere fizică a mijloacelor de producție. Lucrurile nu s-ar fi prezentat chiar așa dacă factorii de decizie ai întreprinderii ar fi acționat în mai mare măsură pentru achiziționarea de fonduri fixe provenite din producția internă. Dacă analizăm în structură ponderea fondurilor fixe achiziționate din țară, aceasta nu depășește 30%, în timp ce 70% reprezintă utilaje procurate din import. Desigur, această situație implică, pe de o parte, consumarea unor importante fonduri valutare, iar, pe de altă parte, duce la sporirea artificială a valorii fondurilor fixe din dotare. **Reducerea importului și achiziționarea într-o măsură mai mare de mijloace de producție din țară, realizarea prin acțiuni de autoutilare a unor mașini trebuie să reprezinte în viitor pîrghii principale în diminuarea cheltuielilor de dotare.**

Producție — fonduri fixe : un raport susceptibil de îmbunătățire

ANALIZA — de către factorii responsabili ai întreprinderii — a situației create, a determinat luarea unor măsuri complexe care să conducă, într-un termen cît mai scurt, la obținerea unui volum de producție corespunzător noilor condiții, astfel încît întreaga activitate economică să se desfășoare pe fondul unei creșteri continue a eficienței economice. Astfel, pe lîngă transferarea la noua capacitate construită la Breaza a unor părți din liniile de fabricație de la Sinaia, inclusiv a echipamentului hidraulic, în vechea hală se va extinde rapid producerea pieselor de precizie. Această măsură va permite o creștere de circa 3 ori a producției pieselor de precizie. De asemenea, au fost stabilite măsuri pentru utilizarea la indici mai înalți a tuturor mașinilor și instalațiilor, valorificarea superioară a materiilor prime, în special a metalului, disponibilizarea în 1977 a circa 3855 m^2 suprafață prin reducerea căilor de acces, îndesirea utilajelor, eliminarea, acolo unde este cazul, a depozitelor și magaziilor din secțiile de fabricație și asigurarea unei aprovizionări centralizate a locurilor de muncă etc.

Pe de altă parte, au fost preconizate **măsuri pentru perfecționarea, în continuare, a tehnologiilor de fabricație și introducerea tehnicii noi.** Aplicarea acestora va permite creșterea productivității muncii cu circa 21,5% în 1978 față de 1977, precum și a rentabilității cu 3,1%. Totodată, s-au intensificat preocupările pentru ridicarea calității produselor, astfel încît acestea să se alinieze permanent performanțelor tehnice la nivel mondial. Putem evidenția cîteva din aceste preocupări : evitarea impreciziilor ocazionate de rodarea manuală, îmbunătățirea calității suprafeței semifabricatelor prin introducerea încălzirii prin CIF la fabricarea corpului injector, posibilitatea autocontrolului la linia de împerechere elemenți prin dotarea liniei cu bancuri de control etc.

Merită relevată și preocuparea pentru **perfecționarea relațiilor de cooperare.** Întreprinderea din Sinaia are ca parteneri în realizarea producției sale numeroase întreprinderi din țară. Întrucît în această cooperare s-au manifestat în trecut unele neajunsuri, mai ales în ce privește ritmicitatea livrărilor și calitatea unor produse, au fost puse la punct tehnologii și acțiuni organizatorice care să asigure o continuă îmbunătățire a relațiilor cu diferiții parteneri.

Aceste măsuri, cît și altele ce vor fi luate pe parcurs, vor face posibil ca, **pe fondul unei creșteri planificate cu 16,6% a producției globale în 1978 față de 1977, nivelul indicatorului producția globală la 1000 lei fonduri fixe să fie cu circa 16 procente superior celui preconizat să se atingă în acest an.**

Rezultatele obținute pînă acum, precum și măsurile adoptate în întreprindere pentru mai buna folosire a fondurilor fixe creează premisele favorabile pentru creșterea accentuată a producției și productivității muncii, concomitent cu reducerea costurilor pe unitatea de produs.

Corneliu BĂRNEA

În fiecare întreprindere — planul fizic realizat ritmic, integral

SORTIMENTE DIVERSIFICATE, CALITATE, COSTURI REDUSE

MUTAȚIILE importante ce au loc în viața oamenilor muncii, creșterea în ritmuri susținute a avuției naționale și a retribuțiilor, cer ca populației să i se ofere un volum de bunuri de consum mereu sporit și modernizat. În vederea satisfacerii în condiții mai bune a cerințelor crescînde ale maselor au fost elaborate, pentru perioada actualului cincinal, **programe speciale de creștere cantitativă și calitativă a producției bunurilor de consum.** În cadrul acestor programe sarcini importante revin industriei confecțiilor pe linia îmbogățirii nomenclatorului sortimental în funcție de modă, de cerințele specifice ale diferitelor zone ale țării sau pentru export.

Răspunzînd unor asemenea cerințe, Întreprinderea de confecții și tricotaje București — unitate model pe ramură — a obținut realizări cantitative și calitative însemnate. Astfel, în primele trei trimestre ale anului planul (inclusiv angajamentele) la producția globală a fost realizat în proporție de 100,9%, iar al productivității muncii de 100,82%. Creșterile față de realizările din perioada similară a anului precedent sînt de 2,8% și, respectiv, 3,8%. Aceasta în condițiile în care gama sortimentală s-a diversificat substanțial, iar complexitatea modelelor a sporit.

Desigur, înfăptuirea sarcinilor fizice de plan și a angajamentelor suplimentare a impus adoptarea unor măsuri deosebite pe linia sporirii capacităților de producție, modernizării mașinilor și instalațiilor din dotare, semiautomatizării și automatizării unor procese de lucru, a căror influență o regăsim și pe planul sporirii productivității muncii. Un exemplu semnificativ în acest sens îl constituie introducerea tehnologiei de termolipire și preformare a reperelor în metraj prin utilizarea unei mașini semiautomate, de concepție proprie, care asigură o creștere a productivității muncii de circa 300%; prin aceasta se realizează o execuție prefectă a operației amintite, cu influențe favorabile și asupra calității produselor.

O ATENȚIE deosebită a fost acordată **organizării superioare a producției și a muncii.** Organul colectiv de conducere, compartimentele de resort, au fost preocupate continuu și acționează permanent pentru organizarea rațională a procesului de producție pe ansamblul întreprinderii, cît și a locurilor de muncă în cadrul unităților de fabricație. În acest sens, au fost elaborate o serie de studii, a căror aplicare a determinat obținerea unei înalte eficiențe economice. Astfel, aplicarea studiului „Organizarea în flux continuu a activităților din cadrul atelierelor de croit" a permis creșterea productivității muncii cu 5%, aducînd un spor de capacitate de 50 000 bucăți costume croite pe an. De asemenea, aplicarea studiului privind „Organizarea unităților de confecționat pantaloni, cu transport interoperațional pe cărucioare specializate" asigură o creștere a productivității muncii de circa 20% și, implicit, un spor de producție de 100 000 pantaloni pe an.

Pe ansamblul întreprinderii, aplicarea complexului de măsuri — izvorîte din necesitățile specifice secțiilor și locurilor de muncă — a avut drept efect creșterea productivității fizice la principalele produse de confecții (vezi graficul). Rezultatele obținute — mai ales prin mecanizarea și chimizarea activității de confecții — sînt concludente: productivitatea fizică în 8 ore pe un lucrător a crescut după cum urmează: la costume pentru bărbați în 1976 — 2,1 iar în 1977 — 2,3; la rochii pentru femei — 7,2 și respectiv 8; la cămăși pentru bărbați — 19,0 și respectiv — 20 etc.

PENTRU A SATISFACE exigențele variate și complexe în domeniul îmbrăcămintei, industria de confecții trebuie să aibă mereu în vedere tendințele modei, cerințele specifice ale diferitelor categorii de consumatori, progresele obținute în industria de țesături etc. Toate acestea formează un complex de probleme cărora creatorii de modele trebuie

Numărul de modele și produse noi introduse în fabricație în trim. I—III 1977

Indicatorul	U/M	Modele noi		
		Create		Introduse în fabricație
		Plan	Realizat	
Modele noi de produse total	nr. modele	3 323	4 975	1 537
din care:				
— pentru femei	„	1 037	2 089	814
— pentru bărbați	„	633	1 214	396
— pentru copii	„	435	436	327
— tricotaje (lenjerie + îmbrăcăminte exterioară)	„	1 117	1 120	232
Modele noi de echipament pentru sport (treninguri, tricouri, maieuri etc.)	„	36	43	14
Contexturi noi din fire de bumbac și fire sintetice 100%	„	65	73	45
Ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției marfă	%			97,7

ECONOMIE NATIONALA

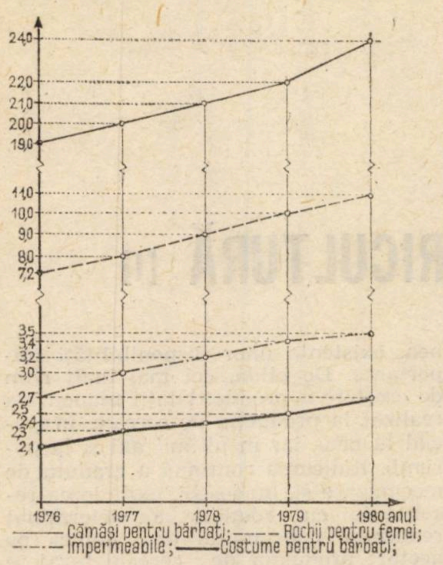

Dinamica productivităţii fizice la principalele produse de confecţii (produse/om 8 ore).

să le răspundă printr-o cît mai bună şi raţională activitate.

Iată de ce în întreprindere s-a acordat în permanenţă o atenţie deosebită dezvoltării activităţii de **creaţie,** ca unul din factorii meniţi să contribuie, pe de o parte, la diversificarea producţiei, iar pe de altă parte, la lansarea de modele noi de confecţii, care să satisfacă cele mai variate gusturi. O ilustrare a activităţii fructuoase desfăşurate în acest sens o constituie şi realizările obţinute în primele 9 luni din acest an (tabelul). Ca urmare a depăşirii sarcinilor de creare a unor modele noi, în primele 3 trimestre ale anului ponderea produselor noi şi reproiectate reprezintă 97,7% din totalul producţiei-marfă. Cu alte cuvinte, în acest an, întreaga producţie realizată este nouă.

Noile creaţii au la bază evoluţia liniei modei, precum şi concluziile rezultate din numeroasele sondaje privind preferinţele cumpărătorilor exprimate cu ocazia organizării de expoziţii, de parade ale modei, participării la Tîrgul de mostre 1977, şi la „TIBCO '77", executării unor serii scurte şi desfacerii produselor prin magazinele proprii etc. Eficienţa activităţii de creaţie şi a acţiunilor întreprinse se măsoară prin aprecierile favorabile şi, ca atare, prin alegerea de către organele comerţului interior şi de diverse firme străine a unui important număr de modele din colecţiile elaborate, modele care au format, în cea mai mare parte, structura sortimentală a producţiei acestui an.

INTREAGA ACTIVITATE desfăşurată de colectivul întreprinderii a urmărit ca, paralel cu sporirea şi diversificarea producţiei, să se obţină şi o înaltă eficienţă economică. Ţinînd seama de faptul că în specificul activităţii, materia primă — stofele şi ţesăturile — precum şi materialele auxiliare au o pondere mare în cheltuielile la 1000 de lei producţie marfă, un accent deosebit s-a pus în toate fazele procesului de producţie pe **gospodărirea şi valorificarea superioară** a acestora.

Prin perfecţionarea procesului de croire s-a ajuns la diminuarea unor însemnate pierderi tehnologice, asigurîndu-se o utilizare mai raţională a stofei. Reproiectarea tiparelor, croirea combinată a unor produse de bază şi a celor complementare din aceeaşi suprafaţă a materiei prime au constituit pîrghii principale în reducerea accentuată a consumurilor specifice cu 1—2,5 cm pe bucată. Deşi în aparenţă mici, economiile de materii prime rezultate, ţinînd seama de cele peste 1500 de produse fabricate în mii şi sute de mii de exemplare fiecare, însumează mii de metri de stofe şi ţesături. Trebuie subliniat faptul că măsurile luate pentru mai buna gospodărire a materiilor prime nu au afectat calitatea confecţiilor.

În perioada amintită, cheltuielile totale la 1000 lei producţie-marfă au fost micşorate cu 7 lei, iar cele materiale cu 48,5 lei faţă de sarcinile planificate. Pe ansamblul întreprinderii aceasta a însemnat realizarea unei economii suplimentare de 44 milioane lei. Evident, un aport substanţial la obţinerea unui volum sporit de economii l-a adus creşterea productivităţii muncii : numai economiile de manoperă se ridică la peste 1 milion lei în primele trei trimestre.

REZULTATELE OBŢINUTE în creşterea şi diversificarea producţiei sînt fără îndoială pozitive, dar **posibilităţile de care dispunem pentru sporirea eficienţei muncii sînt departe de a fi epuizate.** Ne vom referi, în continuare, numai la două laturi ale activităţii întreprinderii care trebuie să stea şi mai mult în atenţia colectivului.

În **primul** rînd, contractele de aprovizionare tehnico-materială pe anul în curs, deşi au fost încheiate în concordanţă cu termenele de livrare a produselor finite şi cu ciclul de fabricaţie, s-au derulat necorespunzător, afectînd deseori negativ programul de producţie al întreprinderii şi ducînd la pierderea unor importante capacităţi de producţie. Pentru redresarea acestei situaţii, am permanentizat contactele cu furnizorii de materii prime şi materiale, astfel încît toate capacităţile de producţie să fie continuu aprovizionate şi utilizate integral.

În al **doilea** rînd, se cere acordată o atenţie mai mare atragerii în circuitul economic a rezervelor potenţiale de creştere a productivităţii muncii prin organizarea superioară şi desfăşurarea ritmică a producţiei, întărirea îndrumării şi controlului pe toate schimburile, spiritului de ordine şi disciplină în muncă, ridicării calificării şi însuşirii tehnicii şi tehnologiilor moderne. Trebuie menţionat că, deşi în întreprindere acordul global se practică în proporţie de peste 82%, în prezent este în studiu extinderea acestei forme de retribuire şi la alte categorii de personal muncitor. Este vorba de mecanicii şi electricienii din secţiile de producţie, unele formaţii de transportori pentru produse finite care vor fi cointeresate prin repartizarea lor pe unităţi de fabricaţie şi prin retribuirea în funcţie de rezultatele în producţie ale acestora.

IN PREZENT colectivul întreprinderii este antrenat cu toate forţele în activitatea de realizare integrală a prevederilor de plan pe anul în curs şi, totodată, de asigurarea tuturor condiţiilor necesare bunei desfăşurări a producţiei anului viitor. Cunoaşterea sarcinilor de plan pe 1978 încă din luna iulie a.c. a dat posibilitatea definitivării unui amplu program de măsuri tehnico-organizatorice, a căror aplicare va contribui la obţinerea a cel puţin 100 milioane lei spor de producţie şi la reducerea cheltuielilor totale de fabricaţie cu peste 105 milioane lei. Înfăptuirea măsurilor prevăzute va asigura menţinerea unui ritm înalt de creştere a principalilor indicatori de plan, precum şi crearea condiţiilor pentru ca unitatea noastră să contribuie în mod substanţial la mai buna aprovizionare a populaţiei.

Gh. STĂNESCU
director general adjunct
Întreprinderea de confecţii
şi tricotaje Bucureşti

DIRECȚII DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ÎN AGRICULTURĂ (I)

ÎN STRATEGIA creșterii economice a României socialiste, un loc central îl ocupă sporirea accentuată a productivității muncii — factor hotărîtor al măririi avuției naționale, al amplificării dimensiunilor venitului național, al reducerii decalajului față de țările dezvoltate sub raport economic și, în ultimă instanță, al prosperității materiale și spirituale a întregului popor. Agricultura — alături de celelalte ramuri — este, în acest cincinal, ferm angrenată în vasta acțiune de majorare într-un ritm mai accelerat a productivității muncii, care — date fiind posibilitățile limitate de majorare a suprafeței agricole și procesul de reducere a populației ocupate — rămîne o cale principală de sporire a producției agricole.

Evoluții și tendințe

ÎN CONDIȚIILE revoluției tehnico-științifice contemporane și în cadrul nou creat de cooperativizarea agriculturii, s-a desfășurat un amplu proces de promovare a progresului tehnic, de intensificare și modernizare a agriculturii, a căror consecință directă se concretizează într-un susținut dinamism al producției și productivității muncii, în sporirea eficienței muncii și reducerea populației ocupate în agricultură (tabelul nr. 1).

Accentuarea procesului de modernizare a agriculturii a determinat, în ultima perioadă, o accelerare a ritmului mediu anual de creștere, a producției globale, care de la 2,7% în primul cincinal a ajuns la 4,7% în 1971—1975. În același timp, **populația ocupată în agricultură a scăzut relativ** (ca pondere în totalul populației ocupate), iar din anul 1959 a înregistrat și **o scădere absolută.** Conjugarea acestor două tendințe obiective a fost însoțită de **intensificarea ritmului mediu anual de sporire a productivității muncii;** în cincinalul precedent el a fost de aproape 4 ori mai înalt față de cel din perioada de bază (2,3% în 1956—1960 și 9% în 1971—1975), în ultimii 15 ani depășind în tot mai mare măsură ritmul producției globale, ceea ce evidențiază sporirea continuă a eficienței muncii agricole. Totodată, în ultimul cincinal **productivitatea muncii în agricultură a crescut mai repede** (în medie cu peste 9% anual) **decît cea din industrie** (7,7%)[1].

Tabelul nr. 1

1951—1955 = 100

	1956-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975
Producția globală agricolă	114,4	130,8	162,2	203,7
Populația ocupată în agricultură	102.4	90.5	81,6	66,7
Productivitatea muncii	111.7	144.5	198.8	305 5

Caracteristica de bază a actualei etape constă în aceea că **o populație agricolă descrescîndă realizează tot mai multe produse agricole pentru satisfacerea nevoilor de consum ale unei populații totale în continuă creștere.**

După cum se prevede, în anul 1990 vor lucra în această ramură doar 1,3—1,5 milioane de persoane, adică circa 12—15% din întreaga populație ocupată, ceea ce înseamnă că un agricultor va putea hrăni aproape 20 de persoane — de peste 3 ori mai multe decît în prezent[2]).

Analiza evoluției productivității muncii pe tipuri de unități agricole (tabelul nr. 2) — care, ca grad de dotare și organizare a producției și a muncii, ca și prin rezultatele obținute, diferă încă substanțial — precum și punerea în evidență a factorilor care au determinat-o ne pot ajuta să tragem concluzii și să stabilim soluții adecvate care să contribuie la o creștere și mai intensă a acestui indicator.

În agricultura cooperatistă, ca urmare a eforturilor pentru obținerea de producții mereu mai mari și a scăderii absolute a numărului de cooperatori ocupați efectiv în acest sector, **s-a ajuns la un ritm mai înalt de sporire a productivității muncii față de cel înregistrat în întreprinderile agricole de stat.**

Dar trebuie subliniat că **încă există un decalaj apreciabil între nivelul productivității muncii din cele două sectoare,** indicatorul respectiv fiind, în anul 1976, de cîteva ori mai mare în I.A.S.-uri față de C.A.P.-uri. Deși în ultimii ani are loc o reducere a acestui decalaj, **se impune cu acuitate intensificarea eforturilor unităților agricole cooperatiste în direcția valorificării cît mai depline a potențialului material și uman de care dispun,** pentru a grăbi apropierea rezultatelor de cele din agricultura de stat și, în general, pentru însușirea caracteristicilor unei agriculturi moderne, intensive și eficiente.

De asemenea, **și în agricultura de stat există încă rezerve însemnate, a căror fructificare poate asigura o creștere și mai mare a productivității muncii** (ca nivel al producției globale pe un muncitor) **și reducerea consumului de muncă vie pe unitatea de produs.** De exemplu, în 1976, în timp ce 55 de I.A.S.-uri (14% din total) au avut o productivitate a muncii pe un lucrător mai mică de 50 mii de lei, la alte 91 de I.A.S.-uri (23%) nivelul acestui indicator depășea 100 mii de lei.

Nivelul productivității muncii în expresie naturală evidențiază, de asemenea, existența unor disponibilități importante. De pildă, cel mai înalt ritm de creștere a productivității muncii s-a realizat la producția de cereale, în special la grîu, iar în ultimii ani și la porumb. Ridicarea continuă a gradului de mecanizare și, îndeosebi, extinderea recoltatului cu combine, au determinat reducerea consumului de muncă pe hectar; producția de cereale furajere pe o zi-om a cunoscut și ea o creștere însemnată.

În schimb, la culturile tehnice — unde (cu excepția florii-soarelui) introducerea mecanizării a fost mai lentă — consumul de muncă se menține la un nivel ridicat. Situație ce se regăsește și în legumicultură (cu excepția celei de seră, organizată după tehnologii moderne), în pomicultură și viticultură.

În zootehnie, comparativ cu producția vegetală, situația productivității muncii este mai puțin satisfăcătoare, deoarece mecanizarea este mai puțin extinsă, iar nivelul producției obținute pe animal furajat se menține încă la un nivel scăzut, mai ales în unitățile agricole cooperatiste. O sporire apreciabilă a productivității muncii a avut loc, în special, în întreprinderile agricole de stat și asociațiile economice intercooperatiste, ca urmare a aplicării tehnologiilor intensive de creștere și îngrășare a animalelor, în condiții de specializare și concentrare maximă a producției.

Tabelul nr. 2

1962 = 100

	1965	1970	1975
ÎNTREPRINDERI AGRICOLE DE STAT			
Producția globală agricolă	139,1	178,4	245,8
Număr mediu al personalului muncitor	116,5	113,0	97,3
Productivitatea muncii pe o persoană	119,4	157,9	252,7
COOPERATIVE AGRICOLE DE PRODUCȚIE			
Producția globală agricolă	124,9	124,5	168,3
Cooperatori apți de muncă care au lucrat	90,5	73,2	61,0
Productivitatea muncii pe un cooperator	138,0	170,2	276,1

Deși ca ritm de creștere a productivității muncii agricole România depășește o serie de țări avansate, totuși nivelul absolut al acestui indicator este încă scăzut, fapt explicabil atît prin deosebirile de dotare tehnică, dar mai ales prin volumul încă ridicat al forței de muncă utilizate în această ramură. Pentru reducerea unui asemenea decalaj se impune luarea unui complex de măsuri care să asigure creșterea substanțială a producției și a productivității muncii, acordîndu-se o importanță deosebită celor care se referă la **extinderea progresului tehnic, îmbunătățirea organizării producției, ridicarea nivelului de pregătire a cadrelor de toate categoriile, folosirea rațională a resurselor de muncă și a timpului de lucru.**

Direcție prioritară : promovarea progresului tehnic

INTRODUCEREA accelerată a progresului tehnic în toate ramurile agriculturii, imperativ de mare actualitate în cincinalul revoluției tehnico-științifice, constituie principala cale de asigurare a creșterii producției și productivității muncii, de eficientizare a rezultatelor, concomitent cu ușurarea condițiilor de muncă și sporirea veniturilor lucrătorilor.

Promovarea progresului tehnic este ilustrată, în primul rînd, de evoluția **înzestrării energetice a muncii.** Astfel, în perioada 1950—1976 forța de tracțiune a sporit de peste 7 ori, din care cea mecanică de 37 de ori; dacă în 1950 precumpăneau animalele de muncă (80%), în 1976 forța de tracțiune mecanică avea o pondere de 96%. Pe un hectar arabil revenea în 1976 o putere specifică de 1,01 CP, de 7,8 ori mai mult decît în 1950; în același interval, forța de tracțiune ce revenea pe o persoană activă din agricultură a crescut de 13,5 ori, ajungînd la 2,7 CP. **Consumul de energie electrică** a crescut în perioada 1965—1975 de 7,4 ori, atingînd nivelul de la peste 200 kWh/ha. Totodată, valoarea fondurilor fixe din agricultură a fost, anul trecut, de circa 2,3 ori mai mare decît în 1965.

Cu toate că înzestrarea energetică și dotarea tehnică a agriculturii au cunoscut o asemenea dezvoltare rapidă, încă nu au fost atinși parametrii de mecanizare existenți în țările cu agricultură avansată[3]. De aceea, **orientarea principală în dezvoltarea bazei tehnice a agriculturii în actualul cincinal o constituie mecanizarea completă și complexă a agriculturii, inclusiv a zootehniei,** numai astfel putîndu-se ajunge la **transformarea muncii agricole într-o variantă a activității industriale, cu rezultate economice comparabile.** Agricultura va fi dotată cu 70 mii de tractoare (parcul urmînd să atingă în anul 1980 cifra de 130 mii) și cu 16,3 mii de combine autopropulsate. La cele 14 variante constructive de tractoare existente la începutul cincinalului, se vor adăuga încă 4, cu puteri unitare sporite, printre care tractorul de 180 CP și tractorul pe roți și pe șenile de 80 CP.

Amplul program de mecanizare a agriculturii prevede ca pînă în 1980 acest proces să se încheie și în legumicultură, viticultură, pomicultură și zootehnie, cu repercusiuni favorabile asupra rezultatelor economice atît din aceste sectoare, cît și pe ansamblul agriculturii.

În legumicultură, pe lingă tractoarele universale cu care se vor executa lucrările de pregătire a solului și fertilizarea, se vor utiliza 3 000 de tractoare legumicole, care pot lucra cu 148 tipodimensiuni de mașini, din care 46 specifice pentru legumicultură (majoritatea însușite în fabricație în acest cincinal): aceasta va permite mecanizarea integrală a tuturor lucrărilor solului, a semănatului, plantatului, întreținerii, fertilizatului, combaterii bolilor și dăunătorilor — precum și, parțial, a recoltatului, **acțiune ce se va concretiza în reducerea consumului de muncă în medie cu 60%.** În sere și solarii se va lucra cu o variantă constructivă a tractoarelor viticole; deși nu vor putea fi mecanizate recoltatul și operațiile de manipulare a produselor, **necesarul de forță de muncă se va reduce la jumătate,** în comparație cu tehnologia actuală.

Parcul de tractoare viticole va ajunge la 5 300 de bucăți, revenind o suprafață de 35 ha vie mecanizabilă pe tractor, iar gama mașinilor specifice ce vor fi folosite va însuma 39 de tipodimensiuni (din care 22 sînt prevăzute în programul de asimilare); aceasta va permite mecanizarea integrală a tuturor lucrărilor (cu excepția recoltatului strugurilor pentru vinificație), **necesarul de forță de muncă în viile mecanizabile reducîndu-se de aproape 2 ori.**

În pomicultură, prin creșterea parcului de tractoare specifice, împreună cu setul de mașini aferent, se va asigura mecanizarea integrală a lucrărilor în livezile mecanizabile (cu excepția tăierii conturului la pomi, plantării puieților și recoltării fructelor pentru industrializare, la care gradul de mecanizare se va situa la 60%), ceea ce **va reduce necesarul de forță de muncă, în medie, cu o cincime.**

La creșterea animalelor, o atenție prioritară se acordă mecanizării integrale a transportului și distribuirii furajelor în adăposturi; de asemenea, se acționează pentru mecanizarea lucrărilor de adăpare, a evacuării dejecțiilor, pentru asigurarea microclimatului și extinderea într-o proporție însemnată a mulsului mecanic la vacile de lapte. Pe această cale se va putea realiza **o reducere a consumului de forță de muncă** pentru obținerea unei tone de carne cu circa 30 ore-om la bovine, 20 ore-om la porcine, 21 ore-om la păsări, iar la hectolitrul de lapte cu 4 ore-om, în comparație cu executarea manuală a acestor lucrări.

În combinatele și complexele zootehnice, productivitatea muncii este de 4—10 ori mai mare (cu tendință continuă de creștere) **decît în unitățile de tip gospodăresc;** față de această medie, diferența este și mai accentuată în cazul unei ferme (121 mii găini ouătoare) echipate cu baterii, în principal ca urmare a gradului ridicat de mecanizare, în comparație cu o unitate de tip gospodăresc pentru producția de ouă. **Rezultatele obținute în unitățile cu flux tehnologic industrial, în ce privește producția și productivitatea muncii, sînt comparabile cu parametrii atinși în țări cu agricultură avansată[4]** și depășesc, uneori cu mult, productivitatea muncii din unele ramuri industriale. Ținînd seama de aceasta, creșterea animalelor se va dezvolta pe baza principiului **concentrării și trecerii la forme intensive, industriale,** care vor fi aplicate la peste 90% din capacitățile noi în sectorul avicol, precum și la cele pentru porcine, ovine și bovine.

O problemă de prim ordin o constituie **extinderea și accelerarea participării cercetării de specialitate la soluționarea în concepție proprie a problemelor de bază ale dezvoltării agriculturii,** precum și **reducerea ciclului de valorificare,** așa încît rezultatele obținute să ajungă în termen de 1—2 ani în producție. Programele prioritare de perspectivă prevăd crearea și introducerea de noi soiuri care să atingă parametri tehnico-economici comparabili cu cei din agricultura țărilor avansate. Aceasta va permite să se obțină o producție medie și o productivitate a muncii de 8—12 t/ha și 1—1,5 ore-om/t la grîu, 14—30 t/ha și 7—8 ore-om/t la porumb, 3—5 t/ha și 4—5 ore-om/t la floarea-soarelui, 70—120 t/ha și 3—4 ore om/t la sfecla de zahăr, 40—60 t/ha și 6—8 ore-om/t la cartofi, 50—80 t/ha și 30 ore-om/t la plantațiile superintensive de meri.

Paralel cu sporirea înzestrării tehnice a muncii prin intrarea în funcțiune a obiectivelor de investiții, cu devansarea atingerii parametrilor proiectați la unitățile noi și la dezvoltări, sporirea accelerată a productivității muncii este condiționată și de îmbunătățirea exploatării tuturor capacităților de producție existente, de întreținerea și repararea lor corespunzătoare, asigurîndu-se astfel **o folosire completă și eficientă a tuturor fondurilor fixe.** Munca în cadrul fermelor trebuie astfel organizată, încît fiecare lucrare să se execute în perioada optimă, utilizînd la întreaga capacitate fiecare tractor, fiecare mașină agricolă (inclusiv prin organizarea cuplurilor de mașini la semănat, introducînd sau extinzînd metodele de efectuare simultană a mai multor lucrări cu utilaje adecvate), lucru care asigură o tot mai ridicată productivitate a muncii.

O folosire eficientă a întregului parc de tractoare și mașini agricole se va obține prin creșterea numărului orelor de funcționare, înlăturarea mersului în gol și a stagnărilor, extinderea lucrului în două schimburi, organizarea mai bună a aprovizionării la locul de muncă cu carburanți și lubrifianți, asigurarea pieselor de schimb, precum și prin calificarea în meseria de mecanic agricol a unui număr mai mare de lucrători din unitățile de stat și cooperatiste, concomitent cu permanentizarea lor pe calea îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și de viață.

Introducerea unor forme moderne de aprovizionare și servire a agriculturii poate contribui la o creștere însemnată a productivității și eficienței economice în această ramură. Prin aplicarea sistemului de „service“ — **aprovizionarea unităților agricole la sediul lor** (renunțîndu-se la actualul sistem de aprovizionare de la depozitele bazelor de aprovizionare) — se poate realiza o mai bună utilizare a forței de muncă și a mijloacelor de transport din unitățile agricole, concomitent cu creșterea calității și operativității proceselor respective.

Ovidiu POPESCU

---

[1] Productivitatea muncii a sporit în agricultură mai repede decît în industrie și în principalele țări cu agricultură dezvoltată. De exemplu, în perioada 1966—1968, comparativ cu 1960—1962, creșterea productivității muncii pe ansamblul țărilor Europei occidentale a fost de 66% în agricultură și 56% în industrie, din care în țările C.E.E. de 77%, respectiv 61%, iar în S.U.A. de 56%, respectiv 31%. (C.E.E.— F.A.O., VII-ème rapport sur la production, les dépenses et le revenu de l'agriculture dans les pays européens, vol. I, 1976).

[2] Un agricultor asigură hrana pentru 15,4 persoane în R.D. Germană, pentru 17,7 persoane în Franța, pentru 64 persoane în Statele Unite (F.A.O. — Annuaire de la production, vol. 29, 1975).

[3] Suprafața arabilă și a plantațiilor ce revine pe un tractor a fost în țara noastră de 82 ha față de 35 ha în R.D. Germană, 37 ha în R.S. Cehoslovacă, 13 ha în Franța, 16 ha în Italia și 48 ha în S.U.A.

[4] De exemplu, la ouă de găină, în întreprinderile agricole de stat pe flux tehnologic industrial se consumă 3—3,5 ore-om/1 000 buc., adică tot atît cît s-a consumat în S.U.A. în perioada 1970—1974 (Agriculture Statistics of the United States, 1975).

CARNETUL CONSUMATORULUI

STUDIUL CERERII POPULAȚIEI ÎN PERFECȚIONAREA RELAȚIILOR INDUSTRIE-COMERȚ (II)

Continuăm, în acest număr, relatarea dezbaterii privind căile de consultare și atragere a maselor de oameni ai muncii la perfecționarea relațiilor industrie-comerț. *În prima parte a dezbaterii (publicată în nr. 43/1977 al revistei) au fost abordate problemele constituirii unui sistem unitar de studiere a cererii pe toate treptele rețelei comerciale, necesitatea creării unui sistem de relații industrie-comerț deschis informațiilor și sugestiilor obținute de la populație, perfecționarea activității de testare și lansare a produselor noi.*

LUÎND CUVÎNTUL din partea biroului filialei **AROMAR-București, dr. Gh. Teodorașcu, profesor asociat la Academia „Ștefan Gheorghiu", membru în Consiliul Aprovizionării Populației** remarca faptul că în practica activității comerciale se constată că adeseori, ciclul de viață al produselor noi nu se desfășoară după curba (durata) concepută de producător și planificată în consecință, atunci cînd vine în contact cu cererea populației.

Indiferent însă de gradul de echilibrare pe ansamblu a raportului ofertă/cerere la un produs sau o grupă de produse (cerere satisfăcută, nesatisfăcută și în formare), concret în magazine întîlnim 4 categorii de mărfuri :

● **mărfuri vandabile** — care sînt solicitate frecvent de populație și se desfac în intervalul de timp normat (planificat) ;

● **mărfuri lent vandabile** — categorie ce include mărfuri cu o frecvență de solicitare în scădere, conducînd la o viteză de circulație sub nivelul estimat. Situațiile ce provoacă asemenea fenomene sînt :

— evoluția neobișnuită a sezoanelor climatice (de exemplu, întîrzierea sezonului de iarnă influențează desfacerile la paltoane, căciuli, galoși etc. ; întîrzierea sezonului de primăvară periclitează realizarea volumului desfacerilor de pardesie, costume taior etc.) ;

— livrarea de către industrie a unor produse de sezon după perioada de maximă solicitare din partea consumatorilor (de exemplu : livrarea sandalelor în lunile august-septembrie, în loc de martie-aprilie) ;

— efectuarea unor aprovizionări, la anumite produse, peste necesarul de consum al populației ;

— apariția unor produse similare cu caracteristici îmbunătățite.

În prezent, prin sistemul de dări de seamă statistice și contabile stocurile de mărfuri lent vandabile sînt numai parțial înregistrate în capitolul „mărfuri sezoniere cu o vechime de peste un an", ceea ce face să nu se poată interveni cu eficacitate în prevenirea formării de stocuri nevandabile ;

● **mărfuri greu vandabile** — acele produse a căror vînzare este foarte redusă, iar uneori stagnează, practic neputînd fi desfăcute la nivelul prețurilor cu amănuntul inițiale, datorită unor factori ca :

● De ce uneori ciclul de viață proiectat de producător nu este confirmat la contactul cu piața ?

● Cum pot deveni magazinele de prezentare ale industriei adevărate laboratoare de testare și lansare a noilor produse ?

● Principala sursă de date pentru conducerea comerțului rămîne rețeaua. Cum sînt folosite informațiile furnizate de aceasta ?

● De la nevoile de consum rațional în principii nutritive, la forme diversificate de exprimare concretă a lor pe segmente de consumatori.

● Cum se poate face ca toate mărfurile din depozitul cu ridicata să se găsească permanent și în magazine?

— apariția unor produse cu caracteristici superioare de funcționare, cu finisaj superior (modele, forme etc.) ;

— degradări fizico-chimice care apar inerent în timpul depozitării (de exemplu : fenomenul de îmbătrînire la încălțămintea din cauciuc, reducerea rezistenței fibrelor la țesăturile de mătase, învechirea adezivilor la încălțămintea din înlocuitori etc.) ;

— desperecheri și deprecieri în timpul comercializării ;

— depășirea termenului de garanție (hîrtie și filme foto, unele cosmetice etc.) ;

— cupoane de țesături, cu utilizări limitate.

Uzura fizică sau morală a acestor produse impune o revedere a nivelului prețurilor, care să le repună în circuit. Prin Decretul nr. 198/1975 s-a prevăzut ca mărfurile greu vandabile cu o vechime de peste 2 ani, ca și cele degradate să poată fi valorificate cu reduceri de preț de maximum 30%, iar cele sezoniere cu o vechime de peste un an — maximum 25%. Aceste reduceri de prețuri, pentru a-și atinge scopul, trebuie însoțite și de o serie de măsuri organizatorice de desfacere. Modificarea segmentului de consumatori impune și recurgerea la alte forme de distribuție (comerț stradal, bazar, unități specializate ș.a.), susținută prin acțiuni promoționale care să facă cunoscute produsele, locul de desfacere, reducerile de preț acordate ;

● în sfîrșit, în rețeaua comercială mai există și **mărfuri nevandabile,** cum sînt piesele de schimb pentru bunuri de folosință îndelungată ce au ieșit din dotarea populației sau produse deteriorate în depozit în urma unor calamități naturale. Ele pot fi valorificate numai ca deșeuri sau în urma recondiționării, eventual numai a unor subansamble ca piese de schimb.

Urmărirea distinctă în evidențe a acestor categorii de mărfuri este de mare importanță în conducerea activității comerciale, pentru că toate intră în volumul de mărfuri cu care este aprovizionată populația. Deși prima categorie reprezintă majoritatea covîrșitoare, dacă ponderea ultimelor 3 categorii de mărfuri menționate crește, atunci unitatea, deși este „aprovizionată", nu-și mai îndeplinește rolul său economico-social.

Se constată însă multă inerție în utilizarea de către unitățile comerciale a pîrghiilor economice de care dispun pentru degrevarea gestiunii lor de unele stocuri, după cum preocupări modeste există și pe linia promovării vînzărilor. Sînt cazuri în care unele produse noi, deși sînt acceptate de consumator sub raportul calității și prețului, nu reușesc să-și formeze cererea, tocmai datorită lipsei preocupărilor de lansare pe piață — obligație ce revine de astă dată producătorului. Din această cauză ele trec mult prea rapid din prima categorie în a doua, sau chiar a treia ; adică, din faza de lansare, direct în faza de declin.

Referitor la politica noilor produse, un punct de vedere interesant a adus în dezbatere **Cornel Ceucă,** directorul **Direcției comerciale județene Mureș.**

Deși prevederile legale menționează obligația producătorului de a se ocupa de lansarea pe piață a produselor sale, în practică constatăm că de regulă, atunci cînd se prezintă la contractare cu noul produs, producătorul nu poate furniza nici un element privind modul în care acesta e primit de populație (locul pe piață, evoluția anvizajată pe piață a noului produs).

Lipsa unor preocupări pe această linie este foarte evidentă în cazurile în care producătorul își scoate de pe piață propriile sale produse noi. Este cazul, spre exemplu, al televizoarelor „Lux-2", oferite comerțului la scurt interval după „Lux-1", în condițiile în care acest tip nici nu ajunsese să fie măcar cunoscut de consumatori, necum să-și formeze o piață ; nu se știa gradul său de acceptare, nu fuseseră culese eventuale opinii și sugestii de îmbunătățire a sa. Lansarea celei de-a doua mărci semnifica, însă, practic, eliminarea comercială a primei. Exemple de acest gen pot fi date și cu alte mărci de televizoare, ca și cu alte produse.

Concluzia ce se desprinde din aceste exemple este că la nivelul actual de satisfacere a cererii populației, producătorul nu se mai poate eschiva de la îndeplinirea obligațiilor cu privire la lansarea (inclusiv testarea) noilor produse pe piață, cheltuielile necesare putînd fi incluse în costurile noului produs.

Este de datoria comerțului, ca și a producătorilor să sesizeze mutațiile intervenite în comportamentul consumatorilor, în însăși ierarhizarea motivațiilor de cumpărare. Dacă, simplificînd lucrurile, se poate spune că în anii '50 ierarhia motivațiilor era : I — prețul ; II — calitatea ; III — aspectul, iar în anii '60 : I — calitatea ; II — prețul ; III — aspectul, în prezent constatăm că uneori pe primul loc au trecut aspectul, finisajul, design-ul produsului, linia de modă, pe locul II calitatea și pe III prețul.

Aceasta înseamnă, practic, mutarea problemei producției unor bunuri de consum pe un cu totul alt teren, al cunoașterii, înțelegerii și satisfacerii unei varietăți de preferințe de consum, concomitent cu influențarea cererii prin realizări de calitate și bun gust.

În cuvîntul său, **prof. dr. Dumitru Dima, șeful catedrei de Merceologie din A.S.E.**, a subliniat necesitatea utilizării mai bune de către producători a formelor existente de studiere a cererii.

Recunoașterea necesității ca noile produse să fie lansate de către producători a luat formă explicită prin crearea magazinelor de prezentare ale industriei. Important nu era însă alocarea de fonduri pentru crearea unor noi magazine, ci desfășurarea unei activități distincte, îndeplinirea funcțiilor specifice pentru care au fost create : testarea și lansarea produselor noi. Dar pentru a îndeplini aceste funcții specifice, ele trebuie conduse prin indicatori specifici, ca : productivitate pe lucrător, volum al desfacerilor, cheltuieli de circulație, fonduri de prezentare și publicitate.

Sub raport informațional, magazinele de prezentare se deosebesc de celelalte prin faptul că asigură fluxuri de informații directe între producător și consumator (spre deosebire de cele primite prin intermediul comerțului) — premisa esențială pentru asigurarea unei adaptări prompte la cerințele populației.

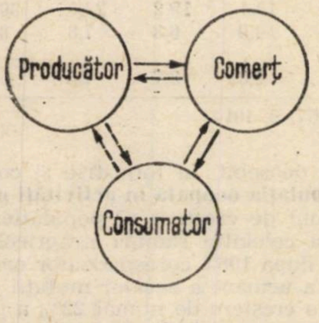

În momentul de față, cea mai mare parte a informațiilor asupra cererii pe care le deține industria sînt furnizate de comerț și se referă la producția de serie existentă, a cărei modificare nu se poate face decît cu mari eforturi economice. Adaptarea produselor trebuie însă făcută înaintea lansării lor în producție. Se poate considera că în unele cazuri, magazinele de prezentare nu dispun nici de experiența necesară pentru desfășurarea testărilor de produse, pentru realizarea acțiunilor de promovare-informare. În legătură cu aceasta, catedra de Merceologie din cadrul Academiei de studii economice se oferă să acorde magazinelor de prezentare asistență în organizarea testării noilor produse, după metodologii strict științifice, specifice fiecărei grupe de produse. În acest fel, actualele magazine de prezentare ale industriei s-ar putea transforma în adevărate laboratoare de cercetare, care să furnizeze proiectanților de produse din întreprinderi, centralelor industriale, informații atît de necesare perfectionării continue a nomenclatorului de produse.

Cu aceasta însă, problematica înnoirii nu este epuizată. Tot atît de importantă ca existența informațiilor este viteza cu care ele sînt preluate în realizarea noilor produse. Un decalaj prea mare între momentul primirii informațiilor și al utilizării lor în proiectare se poate transforma într-o frînă a procesului de înnoire (este cazul testelor făcute asupra modelelor de paltoane realizate în urmă cu un an, care furnizează informații pentru producția anului viitor — decalajul fiind, deci, pe total 2 ani, inacceptabil în materie de modă).

Nu trebuie omis, în acest context, rolul educativ al ofertei de bunuri de consum, modul în care ea poate să influențeze realizarea unui consum rațional, printr-o structură adecvată modelului de consum pe care societatea noastră dorește să-l promoveze.

În educația consumatorului nu trebuie ignorate nici acele forme simple și atractive pe care le reprezintă etichetele sau ambalajul produselor, a căror perfecționare nu solicită decît ceva mai multă atenție din partea producătorilor, pentru a introduce în producția de serie ceea ce se prezintă la tîrguri și expoziții.

Prof. dr. Eugen Borat, de la catedra de Merceologie din A.S.E., s-a oprit asupra consecințelor practice ale studierii cererii populației ca o categorie dinamică. Obiectivul studiului fiind de a proiecta cererea perioadei viitoare, nu poate fi vorba de o simplă extrapolare a cererii din perioada curentă, iar ajustările nu se pot face decît pornind de la cunoașterea în detaliu a fenomenului. Prioritățile în rezolvarea problemelor studierii cererii ar putea fi inversate, în sensul că mai întîi trebuie adoptată o nouă atitudine față de informații și apoi, desigur, perfecționate și modalitățile de procurare. După cum se știe, la toate nivelurile aparatului comercial sosesc, minut de minut, informații. Problema este : cum sînt valorificate aceste informații ? Firesc ar fi ca întreprinderea comercială cu amănuntul să-și fundamenteze propunerile de plan, în urma prelucrării și analizei informațiilor primite din rețea, iar întreprinderea comercială cu ridicata — pe baza analizei datelor furnizate de întreprinderile cu amănuntul. Cercetările întreprinse arată însă că într-o serie de cazuri, datorită lipsei unui sistem informațional — inclusiv mijloace de prelucrare a datelor — bine puse la punct, informațiile primite nu sînt utilizate de primitor, practic la eșalonul superior elaborîndu-se date noi, fără a se ține cont de ce s-a primit din rețea. Este, deci, necesar să considerăm ca un element de bază în studierea cererii, informațiile furnizate de rețeaua comercială.

În ceea ce privește elaborarea unor norme de consum rațional, există preocupări de aproape zece ani ; dar nu trebuie să se aștepte exprimări concrete, în produse. În cazul produselor alimentare, spre exemplu, se pot stabili prin cercetări de laborator elementele obiective ale cererii. Rămîne însă ca prin cercetări motivaționale să dăm expresie concretă acestor necesități obiective.

La grupele de produse textile-încălțăminte se naște întrebarea : putem oare să dirijăm moda ? Încercînd să dăm un răspuns afirmativ, vom vedea că aceasta presupune : o activitate de lansare a modei, la care să participe activ producătorul ; în momentul lansării modei, să fie gata țesăturile, cataramele și celelalte accesorii ; în promovarea vînzărilor, eforturile să fie canalizate către lansarea noilor modele, și nu spre lungirea vieții unor produse în declin.

Necesitatea de a diminua empirismul în conducerea unităților comerciale a fost subliniată și de **Ion Bușu, șeful magazinului „Venus" din București.** Această idee, care îl frămîntă de ani de zile, și-a găsit în prezent o rezolvare concretă prin realizarea primului sistem informațional pentru cunoașterea cererii de mărfuri la nivelul unei mari unități comerciale.

Sistemul proiectat oferă șefilor de unități posibilitatea de a cunoaște zilnic sortimentele existente în vînzare, continuitatea în vînzare (perioada de aflare în consum) a produselor, vînzările medii zilnice pe sortimente, frecvența necesară a comenzilor pe sortimente și modul specific în care furnizorii le onorează. Aceste informații, ce pot fi culese cu ușurință din suporții de informații proiectați, permit fundamentarea deciziilor curente și de perspectivă, stăpînirea continuă a procesului de circulație a mărfurilor, astfel ca în permanență, toate sortimentele de mărfuri existente în depozitele comerțului cu ridicata să fie prezente în magazin.

Noul sistem reduce simțitor timpul consumat cu evidența de lucrătorii din funcțiile operative, aceștia preluînd sarcini de interpretare și valorificare a informațiilor oferite la momentul oportun. Experimentarea sistemului la nivelul unui complex comercial a demonstrat posibilitatea de a se depăși actuala fază de cunoaștere a cererii de mărfuri, de a se asigura cu stocuri minime un sortiment bogat de mărfuri, posibilitatea ca mărfurile existente în depozite să fie găsite și în unitățile de desfacere. Extinderea utilizării lui în cadrul marilor magazine ar marca un salt important în eficiența economică și, mai ales, socială a activității comerciale. Mai plastic, el rezolvă în mare măsură problemele consumatorului, adeseori pus pe drum nu de lipsa de mărfuri, ci de aprovizionarea empirică pe care o practică multe magazine.

Pentru ca finalizarea trecerii la prelucrarea automată a datelor, aplicarea și extinderea sistemului să fie accelerate, se impune un sprijin mai susținut din partea Ministerului Comerțului Interior.

Dezbatere consemnată de
Ioan GEORGESCU

Într-unul din numerele noastre viitoare vom prezenta sinteza opiniilor și propunerilor specialiștilor participanți la dezbatere, completate cu eventuale noi puncte de vedere exprimate de cititori.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI

Așa cum se știe, nu peste multă vreme va avea loc Conferința Națională a partidului unde, printre altele, se va examina și modul de realizare a hotărîrilor Congresului al XI-lea și a Programului partidului, a sarcinilor ce decurg pentru viitor. În întîmpinarea acestui eveniment de excepțională importanță în viața economico-socială a țării, pentru progresul pe mai departe al României Socialiste, revista noastră va publica articole și studii menite să releve marile transformări petrecute în economia României în anii construcției socialiste, succesele obținute pe calea realizării sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea al partidului, exigențele care ne stau în față și de a căror înfăptuire depinde ridicarea în continuare a țării pe noi culmi de progres și civilizație.

MUTAȚII CALITATIVE ÎN STRUCTURA FORȚEI DE MUNCĂ (I)

UNUL DINTRE FACTORII esențiali ai creșterii economice și progresului social îl reprezintă forța de muncă. Structura pe sectoare, ramuri și teritoriu a populației ocupate constituie un indicator concludent pentru nivelul de dezvoltare economico-socială, pentru nivelul atins și posibilitățile de creștere ale productivității muncii sociale și în final pentru aprecierea nivelului de trai și civilizație al unei țări, zone sau regiuni.

Modificări marcante, corespunzătoare progresului în economie

ȚARA NOASTRĂ a moștenit de la capitalism un potențial industrial scăzut și puternice disparități teritoriale, atît în ce privește dezvoltarea economiei cît și gradul și structura de ocupare a populației. În anul 1950 în agricultură lucrau aproape trei sferturi din populația ocupată în economie, ceea ce indică în mod sintetic nivelul scăzut de dezvoltare existent în cea mai mare parte a zonelor țării. Transformările profunde realizate în structura pe ramuri și teritorială a economiei, ca urmare a industrializării socialiste a României, transformările calitative intervenite în economia țării cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, se reflectă în mod corespunzător și în mutațiile înregistrate în structura de ocupare a forței de muncă.

În anul 1976 populația ocupată în economia națională a crescut față de anul 1950 cu 22%, dinamica populației ocupate pe ramurile economiei naționale (tabelul nr. 1) indicînd creșteri substanțiale în industrie, construcții, transporturi etc.

Tabelul nr. 1

Dinamica populației ocupate în economia națională (1950-100)

	1960	1965	1970	1975	1976
Populația ocupată	114	116	118	121	122
din care :					
— industrie	144	186	228	311	327
— agricultură	100	88	78	62	59
— silvicultură	98	107	112	151	165
— construcții	253	327	412	443	455
— transporturi	141	178	214	259	261
— telecomunicații	179	239	259	315	320
— circulația mărfurilor	157	188	208	271	288
— gospodărie comunală, locuințe și alte prestări de servicii neproductive	251	351	522	596	621
— învățămînt, cultură-artă	132	178	191	213	220
— știință și deservire științifică	198	266	242	405	427
— ocrotirea sănătății, asistență socială	172	208	248	294	305
— administrație	78	70	49	48	48

Sursa : Anuarul statistic 1977, p. 102

Dezvoltarea agriculturii pe baze socialiste, înzestrarea ei cu tractoare, mașini și utilaje și creșterea deosebită a gradului de mecanizare a lucrărilor agricole și de chimizare (îngrășăminte chimice, ierbicide, fungicide, biostimulatori etc.), au permis scăderea la 35,6% în 1976 a ponderii populației ocupate în agricultură. În perioada 1951—1976, ca urmare a perfecționării conducerii planificate a economiei naționale, a scăzut cu circa 52% numărul populației ocupate în administrație.

În aceste condiții, așa cum rezultă din tabelul nr. 2, structura pe ramuri a populației ocupate a suferit modificări fundamentale, în sensul creșterii ponderii populației ocupate în ramurile neagricole și, în mod deosebit, în industrie și construcții. Începînd din anul 1970, **populația ocupată în activități neagricole a devenit majoritară**, ritmul de creștere al populației ocupate în industrie, construcții și celelalte ramuri neagricole accentuîndu-se în mod deosebit după 1965, corespunzător orientărilor intervenite în economie. Ca urmare a acestor mutații petrecute în structura populației, la o creștere de numai 22% a populației ocupate în economie, produsul social și respectiv venitul național realizate în anul 1976 au crescut de circa 11 ori față de anul 1950.

Tabelul nr. 2

Structura populației ocupate

	1950	1960	1965	1970	1975	1976
Populația ocupată, total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care :						
— agricultură	74,1	65,4	56,5	49,1	37,8	35,6
— activități neagricole	25,9	34,6	43,5	50,9	62,2	64,4
din care :						
— industrie	12,0	15,1	19,2	23,0	30,6	31,9
— construcții	2,2	4,9	6,3	7,8	8,1	8,3
— transporturi și telecomunicații	2,2	2,8	3,7	4,3	5,0	5,0

Sursa : Anuarul statistic 1977, p. 101

Documentele celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român prevăd ca în perioada 1976—1980 să fie create 1—1,2 milioane noi locuri de muncă, din care 60% în industrie. În felul acesta în cursul acestui cincinal **pentru prima oară în istoria țării populația ocupată în industrie va depăși pe cea ocupată în agricultură** ; în anul 1980 industria și construcțiile vor cuprinde 47—48% din populația ocupată, iar agricultura 27—28%. Ca urmare, structura de ocupare a populației se va modifica în măsura necesară apropierii ei sensibile de cea a statelor cu un nivel ridicat de dezvoltare economică. Se estimează că la nivelul anului 1990 populația agricolă va reprezenta 12—15% din populația ocupată.

ECONOMIE NATIONALA

Mutațiile fundamentale în structura de ramură și teritorială a economiei, și în mod corespunzător în gradul și structura de ocupare a populației pe ramuri și activități au creat și creează condiții pentru creșterea productivității muncii sociale, a venitului național și, pe această bază, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al populației.

Transformări la nivelul județelor

TOATE ACESTE MODIFICĂRI sintetice le regăsim atît la nivelul ramurilor și subramurilor economiei cît și în profil teritorial. Rezultat al unui îndelungat proces istoric de dezvoltare economico-socială a țării, repartizarea teritorială a populației și a resurselor de muncă a fost influențată de factori naturali — existența unor bogății ale subsolului și solului, relieful, legăturile de transport, sporul natural al populației. Dacă pe ansamblul țării sporul natural al populației prezintă în perioada 1948—1976 anumite variații de la un an la altul, între județe diferențele înregistrate sînt foarte însemnate. Astfel, în timp ce, de regulă, în județele din Moldova, zona de nord a țării, cît și în județele Prahova, Argeș, Galați, Ialomița și altele se înregistrează sporuri naturale în jurul a 15 la 1 000 de locuitori, în județele din zona de vest a țării, îndeosebi Arad, Timiș, Caraș-Severin, cît și în Municipiul București se înregistrează, de regulă, sporuri mult mai mici sau chiar — în unii ani — sporuri naturale negative, îndeosebi în mediul rural.

Tabelul nr. 3

Gruparea județelor după numărul total al personalului și numărul muncitorilor la 1 000 de locuitori

Persoane ocupate la 1 000 de locuitori	Numărul județelor			
	Total personal		Muncitori	
	1965	1976	1965	1976
Sub 100	2	—	8	—
101 — 150	8	—	12	4
151 — 200	12	6	12	10
201 — 250	9	8	5	13
251 — 300	3	11	1	5
Peste 300	6	15	2	8

Sursa : Calculat pe baza Anuarului statistic 1977, p. 104—105

Echilibrul dintre necesități și resursele de muncă pe teritoriu — fie între județe, fie între localități din același județ — se realizează prin **mișcări migratorii ale populației stabile și ale forței de muncă.** În anumite **limite**, mobilitatea și fluiditatea forței de muncă constituie o necesitate. Pe de o parte, principalele centre industriale ale țării cu tradiție dispun de o anumită capacitate tehnică care favorizează dezvoltarea producției și necesită an de an resurse suplimentare de muncă, care în majoritatea cazurilor nu pot fi asigurate din sporul natural al resurselor proprii de muncă sau din redistribuirea personalului ce se eliberează ca urmare a modernizării și creșterii productivității muncii în întreprinderile existente. În consecință, județele și respectiv centrele industriale avansate apelează an de an la forță de muncă din alte județe sau localități. Mișcarea migratoare a populației stabile și a forței de muncă antrenează însă, de regulă, cheltuieli suplimentare de investiții pentru construcția de locuințe, unități social-culturale sau de deservire, determinînd totodată efecte negative prin depopularea unor localități.

De aceea, în politica de amplasare a noilor obiective industriale se urmărește utilizarea forței de muncă din județe și localitățile care dispun de resurse de muncă proprii sau posibil de atras în industrie, din localitățile apropiate, pe cît posibil fără schimbarea domiciliului stabil. Pe de altă parte, se are în vedere și faptul că localitățile mai puțin dezvoltate dispun — pe lîngă aceste resurse — și de alte condiții economice și naturale favorabile, ca, de exemplu, un anumit fond locativ și unități social-culturale sau dotări tehnico-edilitare, surse de apă neangajate, legături bune de transport și în unele cazuri de materii prime ce pot fi atrase în circuitul economic. În consecință, difuziunea industriei pe teritoriul întregii țări și cu precădere în județele care dispun de resurse de muncă se înscrie ca un criteriu de bază în amplasarea noilor obiective.

Luînd în considerare aceste aspecte și necesitatea apropierii între județe în ce privește nivelul de dezvoltare și înzestrare a economiei, precum și structura de ocupare și veniturile populației, în anii construcției socialiste, prin aplicarea consecventă a politicii de industrializare socialistă a țării, s-au realizat **schimbări fundamentale și în gradul și structura de ocupare a populației.**

O primă mutație constă în faptul că în majoritatea județelor țării populația ocupată în activități neagricole a devenit majoritară ; între acestea se numără și județe în care în trecut cea mai mare parte a populației era ocupată în agricultură : Constanța, Argeș, Galați, Mureș, Bihor, Alba, Brăila, Bacău, Iași și altele. Procesul industrializării socialiste a atras după sine o importantă creștere a numărului personalului în toate ramurile economiei naționale și, respectiv, în toate județele țării. Numai în perioada 1966—1976 numărul total al personalului a înregistrat o creștere de peste 2 250 000 oameni, ceea ce reprezintă aproape o cincime din totalul populației ocupate.

În cele două cincinale anterioare cel mai mare spor al numărului total de personal realizat în economie (circa 14%) se localizează în Municipiul București. Într-un număr de 13 județe, sporul numărului de personal a fost de circa 50 000—80 000 persoane. Între acestea se numără, alături de județe dezvoltate — ca Brașov, Cluj, Prahova, Sibiu și Timiș — o serie de județe în trecut mai puțin dezvoltate — Argeș, Constanța, Bihor, Dîmbovița, Galați, Iași, Ilfov și Mureș. În alte 15 județe numărul total de personal a crescut cu 30 000—50 000 persoane, iar în celelalte 11 județe între 20 000—30 000 persoane. La o creștere medie pe țară a numărului total de personal în 1976 față de 1965 de circa 52%, în județele Buzău, Dîmbovița, Gorj, Olt, Sălaj și Vîlcea s-au realizat creșteri de 70—95%, iar în județele Argeș, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Harghita, Satu Mare, Teleorman și Vaslui, creșteri de 60—70%.

Într-o măsură mai însemnată a crescut numărul muncitorilor, fiind mai mare în 1976 față de 1965 cu 67% pe ansamblul economiei și respectiv cu peste 70% într-un număr de 19 județe. În acest sens este de remarcat faptul că în județele Buzău, Dîmbovița și Olt numărul muncitorilor s-a dublat în acest deceniu, iar în județele Argeș, Botoșani, Gorj, Iași, Satu Mare, Sălaj, Teleorman, Vaslui și Vîlcea creșterile au fost de peste 80%, fiind în general superioare creșterii medii pe țară în majoritatea județelor în trecut rămase în urmă. În consecință, în timp ce în anul 1965 numărul muncitorilor reprezenta în toate județele țării sub 80% din numărul total al personalului (sub 75% în 30 de județe), în anul 1975 — cu excepția județului Iași și a Municipiului București — în toate județele țării numărul muncitorilor reprezenta peste 75% din numărul de personal, în 24 de județe această proporție fiind superioară (peste 80%). S-a asigurat astfel creșterea ponderii clasei muncitoare în economia tuturor județelor țării.

Mutațiile intervenite în gruparea județelor după numărul total al personalului și numărul muncitorilor la 1 000 locuitori (tabelul nr. 3) în anul 1976 comparativ cu anul 1965 pun și mai pregnant în evidență schimbările calitative în structura de ocupare a populației. Datele ne arată că în anul 1976 județele în care numărul total de personal, cît și cel al muncitorilor a depășit 200 de persoane la 1 000 locuitori au devenit majoritare ; în toate cele 40 județe ale țării (inclusiv Municipiul București) la 1 000 de locuitori au revenit peste 150 de persoane remunerate, iar în 36 de județe peste 150 de muncitori. Între județele în care gradul de ocupare a populației a cunoscut schimbări fundamentale în perioada 1966—1976 (tabelul nr. 4) se înscriu multe județe în trecut slab dezvoltate, unele dintre acestea situîndu-se din acest punct de vedere în jurul mediei pe țară sau chiar depășind-o în măsură considerabilă, ca, de exemplu, județele Alba, Argeș, Bihor, Dolj, Dîmbovița și Harghita.

Tabelul nr. 4

Creșterea numărului de personal la 1 000 de locuitori în unele din județele mai puțin dezvoltate

Județele	Număr de personal la 1 000 de locuitori			
	Total		Muncitori	
	1965	1976	1965	1976
Total economie	226	304	163	241
Alba	196	294	147	239
Argeș	219	317	163	258
Bihor	212	294	153	238
Covasna	184	286	135	228
Dîmbovița	166	284	121	233
Dolj	175	251	122	197
Gorj	180	232	136	229
Harghita	211	315	160	253
Iași	175	246	115	186
Satu Mare	164	261	119	207
Tulcea	199	283	152	232
Vîlcea	144	234	102	182

Sursa : Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic 1977, p. 104-105

Dumitrache CARACOTA

CITITORII AU CUVÎNTUL

Logica unei simplificări

H.C.M. nr. 304/1975 reglementează clar modalitățile de acordare a echipamentului de lucru, care constituie un drept al muncitorilor și o obligație a întreprinderilor. Cu toate acestea, unele unități au introdus circuite greoaie pentru eliberarea echipamentului. La Întreprinderea de construcții și montaje siderurgice Galați, de pildă, solicitantul trebuia să completeze un formular-cerere, să umble cu el pe la diferite compartimente după vize și aprobări ; la magazie, gestionarul întocmea un borderou în 2 exemplare și-l preda la contabilitate, pentru scăderea din gestiune și crearea debitului corespunzător. În total : 10 operații, 6 verificări, 1 așteptare, 8 deplasări, 1 arhivare. Am calculat că în medie, solicitantul pierdea 148 de minute (la care se adăuga timpul consumat de funcționari) și făcea o deplasare de 4 km.

Sistemul pe care l-am elaborat în urma analizei critice a acestei situații — și care a fost aplicat în cadrul întreprinderii — simplifică la maximum operațiile. Maistrul întocmește un tabel nominal cu personalul care are dreptul la acordarea echipamentului de lucru cu plată parțială sau integrală. Tabelul este predat compartimentelor subunității, care efectuează înregistrările necesare ; deci — un singur formular, o semnătură, o ștampilă. Muncitorul își părăsește locul de muncă doar cînd este anunțat să se prezinte la magazie (eliberarea echipamentului este programată în 2 zile pe lună).

Economia de hîrtie ce se obține, de 1 000 de lei anual, este neînsemnată în raport cu avantajele rezultate din eliminarea pierderilor de timp din producție de către muncitori. Am calculat că aceasta echivalează (considerînd procurarea echipamentului de lucru în două etape — vară și iarnă) cu posibilitatea unei producții suplimentare, într-un an, de 2,7 milioane de lei.

Rezultate care îndreptățesc o întrebare către colegii economiști, către cei din compartimentele de organizare: am epuizat oare, în unitățile noastre, posibilitățile de raționalizare a documentelor și a muncii administrative ?

Bartolomeu MOISE
consultant în organizare
și conducere
I.C.M.S. Galați

Echipe specializate

PROPUNEREA din nota cu titlul de mai sus („R.E." nr. 42) o consider bună și de perspectivă pentru agricultura noastră. Sectorul de fertilizare-chimizare de pe lîngă consiliul intercooperatist, care trebuie condus de un tehnician agronom și subordonat directorului S.M.A. trebuie să aibă plan de producție și gestiune economică proprie și să fie dotat cu tractoare, diferite mașini și un număr suficient de remorci basculante. Buna organizare a muncii și utilizarea la întreaga capacitate a utilajelor din dotare va contribui la folosirea cu maximă eficiență a îngrășămintelor chimice și naturale, lucru remarcat și în „R.E." nr. 41 și 42. În acest fel cooperativele de producție nu vor mai avea cantități atît de mari de gunoi nefolosit.

Nicolae Helgiu
activist al Comitetului județean
P.C.R. Vaslui

Operațiuni

ÎN SCOPUL raționalizării și simplificării unor operațiuni financiar-bancare, propun ca documentele ce se întocmesc pentru lucrările de investiții în regie să fie similare celor ce se întocmesc pentru investițiile executate după sistemul în antrepriză. Aceasta în sensul ca, pentru lucrările ce se execută, să se întocmească situații lunare pentru banca finanțatoare, care să cuprindă realizările lunii respective în prețuri de deviz. Prin acest sistem s-ar reduce la jumătate numărul operațiunilor ce se fac în prezent, atît la bancă, cît și la unitățile economice.

Virgil TRIFA
Oravița

ECOURI

Muncitori productivi

CA URMARE a articolului publicat în nr. 37 al revistei, sub titlul „Întregul personal — integrat deplin în activitatea de bază a întreprinderii", vă comunicăm că acțiunea de reducere a numărului de muncitori auxiliari prin trecerea lor în rîndul celor direct productivi este în curs. Consiliul oamenilor muncii din unitatea noastră a analizat situația existentă și a luat măsuri ca pînă la sfîrșitul anului să organizeze și să deschidă un număr sporit de cursuri de calificare, astfel ca planul de școlarizare să fie depășit. De la începutul lunii august au mai fost cuprinși în trei cursuri de calificare peste 100 de muncitori necalificați. Pînă la sfîrșitul anului alți 150 de muncitori vor urma aceste cursuri.

În legătură cu trecerea muncitorilor auxiliari în rîndul celor calificați direct productivi, în unitatea noastră există o preocupare permanentă pentru mecanizarea lucrărilor de încărcare-descărcare-transport-depozitare. Avem în vedere organizarea unei magazii intermediare la secția a III-a montaj pentru reglementarea alimentării fluxului de fabricație și organizarea predării — primirii reperelor, subansamblelor, ansamblelor și materialelor de la secții și magazii prin cerere anticipată.

ing. V. ACTARIAN
director
Întreprinderea de mașini agricole
„Semănătoarea" —
București

Calitate

PROBLEMELE ridicate în articolul „Cantitate, calitate, ritmicitate, eficiență", publicat în nr. 38 al „R.E.", au fost analizate și prelucrate cu tot personalul unității. Sugestiile din articol ne-au fost de un real folos în desfășurarea activității noastre actuale și de viitor pe linia realizării unor accesorii textile corespunzătoare cerințelor beneficiarilor noștri.

Deficiențele semnalate au determinat adoptarea unor programe cuprinzînd măsuri cu efecte imediate și altele de perspectivă, măsuri care sînt urmărite permanent și îmbunătățite pe parcurs cu noi elemente. Astfel, analizarea tuturor aspectelor care concură la realizarea unei calități corespunzătoare a garniturilor rigide a dus la stabilirea unor măsuri de îmbunătățire a calității materiei prime, de reorganizare a întregului flux tehnologic, dotarea cu aparatură de control, calificare personalului de execuție etc. Pentru urmărirea eficienței acestor măsuri au fost realizate loturi de garnitură rigidă, care au fost livrate diverșilor beneficiari, comportarea produsului în exploatare fiind permanent urmărită de beneficiar și de delegații producătorului.

ing. Lucian Ghindea
director
Întreprinderea „Flamura Roșie" -
Sibiu

Locuințe

ARTICOLUL „Înfăptuirea ritmică a programului construcției de locuințe", publicat în Revista economică nr. 37, a fost un sprijin în mobilizarea tuturor forțelor noastre pentru realizarea la timp a construcțiilor de locuințe. Trebuie să arătăm că județul nostru are de dat în funcțiune un număr de 8 000 apartamente, față de numai 3 500 realizate în 1976. După cum se vede, sarcina este foarte mare, dar ea se înscrie în necesitățile județului de a asigura mai devreme condițiile optime de locuit unui număr cît mai mare de oameni ai muncii. Pînă în prezent s-au pus în funcțiune toate apartamentele planificate.

Comitetul nostru executiv analizează la perioade foarte scurte evoluția realizărilor, intervenind în rezolvarea operativă a unor probleme ce condiționează buna desfășurare a lucrărilor. Au fost stabilite responsabilități pe obiective tuturor membrilor comitetului executiv și activiștilor din Consiliul popular județean. Avem însă greutăți legate de asigurarea unor materiale, cît și unele neajunsuri interne privind mai buna folosire a capacităților și mijloacelor de care dispunem : au fost adoptate o serie de măsuri operative care să contribuie la o mai judicioasă utilizare a potențialului uman și material, la ameliorarea procesului de aprovizionare.

ing. Vasile JITAR
vicepreședinte
al Consiliului popular
județean Iași

„R. E." militează pentru generalizarea analizei valorii

DE LA EXPERIMENTĂRI IZOLATE, LA GENERALIZAREA EFECTIVĂ

LA RECENTA Plenară a C.C. al P.C.R., referindu-se la necesitatea de a se acorda o atenție mai mare activității de cercetare științifică, introducerii progresului tehnic în producție, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** atrăgea atenția :

„Introducerea în fabricație a unor produse noi trebuie să se facă numai dacă acestea sînt superioare, atît din punct de vedere calitativ și tehnic, cît și din punct de vedere al eficienței economice, al cheltuielilor materiale și de producție, celor vechi... De la început, cercetarea trebuie să fie acceptată numai cu această condiție : să dea produse superioare din toate punctele de vedere celor existente în momentul de față". Secretarul general al partidului a insistat asupra faptului că **„aceasta trebuie să devină o preocupare permanentă a întregului nostru partid, a tuturor oamenilor muncii".**

Este binecunoscut că sporirea eficienței economice a producției materiale depinde în primul rînd de **calitatea concepției produselor** și numai în al doilea rînd de condițiile în care acestea sînt executate. Prioritatea economică a fazei de concepție decurge din faptul că ea poate fi motor sau frînă pentru deplina utilizare a posibilităților oferite de stadiul dezvoltării forțelor de producție și de revoluția tehnico-științifică.

Obiectivul cercetării în analiza tehnică a valorii îl constituie **maximizarea raportului între valoarea de întrebuințare și costurile pentru obținerea acestei valori,** iar obiectul cercetării este produsul sau procesul destinat satisfacerii celor mai diverse nevoi sociale.

Analiza valorii, prin linia nouă de gîndire tehnică și economică în concepția și reconceperea produselor, este un proces de creativitate colectivă, prin care imaginația și inventivitatea pot fi valorificate la maximum. Cerința socială este hotărîtoare în stabilirea sferei funcționale și în alcătuirea structurii fizice a produsului conceput sau neconceput.

În județul Dolj, noua metodă a început să fie însușită de cadrele de specialitate și de conducere din unitățile economice începînd din anul 1974. În prezent, peste 100 de cadre tehnico-inginerești, economice și de alte specialități din unitățile de bază ale județului au absolvit cursuri de perfecționare în problemele de analiză tehnică a valorii, organizate la cabinetul județean de organizare. Mai mult de 20 de colective activează pentru conceperea și reconceperea în acest mod a unor produse, la început din cele mai simple, iar progresiv de complexitate mai mare.

Deși primele proiecte și aplicații practice au urmărit mai mult însușirea principiilor metodologice și a tehnicilor de lucru, totuși eficiența economică obținută este deosebită, constituind un argument convingător pentru promovarea metodei pînă la generalizare.

Rezultatele estimate și confirmate pînă la această dată ale primelor 20 de studii și proiecte pentru concepția sau reconceperea a 15 produse și 5 procese arată că, în condițiile îmbunătățirii parametrilor tehnico-funcționali ai produselor cu pînă la 10%, costurile au fost reduse cu :

	produse	procese
— pînă la 10%	2	1
— 11—20%	2	1
— 21—30%	4	1
— 31—50%	4	2
— peste 50%	3	—

În ansamblu, au fost puse în evidență și în bună parte mobilizate prin aplicare **rezerve de reducere a costurilor aferente produselor și proceselor respective — la nivelul anului 1977 — cu peste 35 milioane de lei,** concretizate în **micșorarea consumurilor cu peste 910 tone de metal, peste 200 mc de material lemnos ș.a.,** ca și în **creșterea productivității muncii, exprimată într-o economie relativă de 500 de angajați.**

În acest an, aplicarea analizei tehnice a valorii a fost orientată spre produse cu un grad mai mare de complexitate, cum ar fi unele tipuri de transformatoare, întrerupătoare și motoare electrice, pentru care studiile și proiectele se află în diferite faze de elaborare. De asemenea, au fost abordate unele procese și activități din chimie, transporturi auto și feroviare, construcții, reparații auto și se încearcă unele aplicații în domeniul prestărilor de servicii.

Cu toate acestea, se resimte încă o insuficientă preocupare din partea unor conduceri de unități, a unor centrale și ministere pentru îndeplinirea programului special adoptat de conducerea superioară de partid și de stat, privind generalizarea analizei tehnice a valorii.

Una din cauzele aplicării mai timide a metodei este, cred, aceea că s-a apreciat — sau chiar se mai apreciază încă și acum — că analiza valorii este un instrument pus la îndemîna practicienilor din unitățile de producție sau de proiectare, spre a rezolva eficientizarea cîte unui produs sau serviciu, după cum crede fiecare. Ni se pare foarte incompletă o asemenea apreciere a importanței analizei valorii, mai ales în condițiile economiei socialiste a țării noastre, aflată într-o vertiginoasă dezvoltare.

În patria noastră producătorii colectivi, oamenii muncii — proprietari comuni ai mijloacelor de producție — au același scop final : **realizarea unui venit național cît mai mare,** ca singura sursă ce asigură creșterea absolută a fondului de dezvoltare și a celui de consum.

● **Venitul național** poate fi definit și ca o diferență între produsul social total și fondul de înlocuire, ceea ce înseamnă că de reducerea permanentă a costurilor materiale în cadrul produsului social total depinde mărimea venitului național. **Analiza valorii** își propune să „curețe" produsul de funcțiile (deci și de costurile aferente) care nu corespund unor necesități sociale ; or, în multe cazuri, ponderea principală în costurile fiecărei funcții revine costurilor materiale.

Considerînd producția netă ca o diferență între producția globală și costurile materiale, rezultă că, de fapt, **analiza valorii contribuie la creșterea producției nete.** Introducerea unui asemenea indicator la nivel de întreprindere și centrală ar face ca toți oamenii muncii din sfera productivă să-și poată aprecia aportul propriu la crearea venitului național ; iar pentru ca acest aport să fie mai mare, pentru ca planul producției nete să poată fi realizat și depășit, ei vor fi obligați să recurgă la analiza valorii.

Rezultă, deci, că folosirea sau nefolosirea analizei valorii nu poate fi lăsată la latitudinea fiecărei întreprinderi, a fiecărei conduceri ; ea este **o problemă a întregii economii, a tuturor oamenilor muncii, care în totalitate sînt interesați în creșterea venitului național.**

Acum, în acest cincinal și în continuare, cînd se pune și mai pregnant obiectivul devansării ritmului de creștere a produsului social de către cel al venitului național, ni se pare că **problema reducerii costurilor materiale trebuie abordată prin instrumente noi.** Aplicarea analizei valorii are și avantajul suplimentar — dovedit, de altfel — de a crea un cadru favorabil emulației ideilor, prin folosirea unor forme specifice de creativitate, ceea ce nu este deloc lipsit de importanță în etapa revoluției tehnico-științifice.

Acestea sînt motivele pentru care subscriem la mobilizarea „Revistei economice" pentru generalizarea analizei valorii și la ideea exprimată în coloanele sale de numeroși specialiști, privind **obligativitatea introducerii și folosirii analizei valorii la toate nivelurile producției materiale.**

În acest sens, cunoscînd că numai valoarea de întrebuințare exprimă utilitatea unui produs, determinată de proprietățile datorită cărora el poate satisface o nevoie sau alta a omului, opinăm ca metoda să fie denumită **„analiza valorii de întrebuințare"**, formulare ce i-ar exprima mai bine conținutul și obiectivul.

Adrian COJOCARU
directorul Cabinetului
de organizare economico-socială
al județului Dolj

O analiză – diagnostic pe o temă de actualitate

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII – FACTOR DECISIV PENTRU TRECEREA LA SĂPTĂMÎNA DE LUCRU REDUSĂ

POTRIVIT HOTĂRÎRII ADOPTATE de C.C. al P.C.R. la recenta plenară, importanta problematică ce va fi inclusă pe ordinea de zi a Conferinței Naționale a partidului, din 7–9 decembrie a.c., va cuprinde și trei puncte strîns legate între ele : înfăptuirea planului cincinal 1976–1980 și măsuri suplimentare de dezvoltare economico-socială pînă în 1980 ; programul de ridicare a nivelului de trai în actualul cincinal și îmbunătățirea Legii retribuției ; măsuri cu privire la reducerea duratei săptămînii de lucru.

Referindu-se la principalele coordonate ale programului suplimentar, care va asigura o dezvoltare mai rapidă a patriei noastre și ridicarea în ritm accelerat a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia :

> **„Printr-o mai eficientă organizare a producției și a muncii, prin mecanizare și automatizare, trebuie să obținem o creștere mult mai accentuată a productivității. Cu atît mai mult este necesar să realizăm aceasta cu cît, începînd de la 1 ianuarie, vom trece, în mod eșalonat, la reducerea săptămînii de lucru. În aceste condiții trebuie să luăm toate măsurile pentru sporirea mai accentuată a productivității muncii, astfel încît să asigurăm respectarea în întregime a duratei zilei și săptămînii de lucru – așa cum stabilește legea".**

În acest sens, studiul și analiza factorilor care condiționează, în fiecare unitate economică, folosirea eficientă a factorului uman și îmbunătățirea utilizării timpului de lucru capătă o importanță majoră, evidențiată și prin ponderea pe care organizarea muncii pe baze științifice o deține în programele stabilite de întreprinderi pentru creșterea suplimentară a productivității în 1977 și în următorii ani ai cincinalului.

În cadrul activităților care îmbină cercetarea științifică și învățămîntul cu producția, un colectiv de cadre didactice și studenți de la Facultatea de științe economice din Cluj-Napoca a efectuat, în secția de prelucrări mecanice a unei întreprinderi constructoare de mașini din localitate, un studiu asupra **folosirii forței de muncă și a timpului de lucru — factori care, fără să implice investiții, pot asigura un spor însemnat de productivitate.** Considerăm că metodologia aplicată, ca și unele din concluziile desprinse pot fi utile și altor unități, în cadrul acțiunilor de creștere a rodniciei muncii.

Folosirea eficientă a forței de muncă

DIN MULTITUDINEA laturilor care caracterizează utilizarea factorului uman, ne-am oprit la :

- **structura forței de muncă (muncitori),**
- **nivelul de calificare a muncitorilor,**
- **concordanța dintre categoria lucrărilor și categoria muncitorilor și**
- **folosirea forței de muncă pe schimburi.**

● În ce privește structura forței de muncă (muncitori), datele culese au evidențiat o situație pozitivă : muncitorii necalificați dețin o pondere mică (2,42%), toți fiind cuprinși în lucrări cu caracter auxiliar și de deservire. Totuși, considerăm că **se impune o analiză a numărului lucrătorilor auxiliari și de deservire** (reprezentînd 1,97%, respectiv 6,78% din totalul muncitorilor) **și a modului de organizare a muncii acestora,** întrucît muncitorii de bază folosesc în cadrul schimbului, pentru operații mult inferioare calificării lor (alimentarea și descongestionarea locurilor de muncă), în medie 6,27% din timpul total. Aceasta afectează și indicele de utilizare a mașinilor.

● Din punct de vedere cantitativ, nivelul de calificare este corespunzător. Dacă analizăm însă formele de dobîndire a calificării (tabelul nr. 1), se constată și neajunsuri. O treime din muncitori au la bază o pregătire îngustă, în neconcordanță cu cerințele progresului tehnic, realizată prin pregătirea la locul de muncă. Din această cauză 50,9% din muncitori au doar categoria 1 sau 2 (tabelul nr. 2). **Se impun măsuri pentru ridicarea nivelului de calificare și perfecționarea pregătirii,** cu atît mai mult cu cît în frecvente cazuri, muncitorilor li se repartizează lucrări superioare cu două sau trei categorii față de categoria lor de încadrare.

Tabelul nr. 1

FORMELE DE DOBÎNDIRE A CALIFICĂRII MUNCITORILOR

(**A** — % din totalul grupei ; **B** — % din totalul muncitorilor)

Forme de pregătire	Grupe de muncitori					
	Bază		Auxiliari		Deservire	
	A	B	A	B	A	B
Școală generală	1,31	1,21	77,78	1,41	9,68	0,69
Liceu	—	—	—	—	6,45	0,40
Școală profesională	65,21	59,96	—	—	64,52	4,02
La locul de muncă	33,48	30,79	22,22	0,40	19,35	1,21

Tabelul nr. 2

REPARTIZAREA MUNCITORILOR PE CATEGORII DE CALIFICARE (%)

Categoria	Grupe de muncitori			
	Bază	Auxiliari	Deservire	Total
1	36,17	0,42	0,62	37,21
2	15,18	—	—	15,18
3	16,42	—	0,83	17,25
4	12,47	—	0,42	12,89
5	8,11	—	1,25	9,36
6	5,41	—	2,08	7,49
spec.	—	—	0,62	0,62

● Concordanța dintre categoria lucrărilor și cea a muncitorilor, determinată pe două luni consecutive, este redată în tabelul nr. 3. Se constată un decalaj în favoarea lucrărilor. Diferențele în minus (lucrări inferioare nivelului de calificare) influențează negativ utilizarea potențialului uman și încarcă nejustificat fondul de retribuire. Diferențele în plus (lucrări superioare calificării) pot afecta calitatea execuției și procentul de îndeplinire a normelor de muncă. Este și aceasta o explicație a nerealizării normelor de către o parte din muncitori. Corelînd acest fapt cu nivelul scăzut de calificare, concluzia este și mai evidentă.

● Analiza folosirii forței de muncă pe schimburi a relevat, de asemenea, unele neajunsuri (tabelul nr. 4).

Coeficientul de schimb pe secție este de 2,08 ; dar **toți muncitorii auxiliari și 2/3 din cei de deservire lucrează în pri-**

Tabelul nr. 3

CONCORDANȚA DINTRE CATEGORIA LUCRĂTORILOR ȘI CATEGORIA DE ÎNCADRARE A MUNCITORILOR

(Numărul de cazuri, în % față de numărul total al muncitorilor calificați)

Categoria lucrării mai mare decît a muncitorilor *)	
— cu 2 categorii	15,67
— cu 3 categorii	3,51
— cu 4—5 categorii	0,21
Categoria muncitorilor mai mare decît a lucrărilor	
— cu 1 categorie	10,93
— cu 2 categorii	3,92

**) Diferența de o categorie nu a fost luată în calcul, deoarece considerăm necesară executarea unor lucrări superioare cu o categorie, aceasta constituind și o condiție pentru promovare.*

Tabelul nr. 4

REPARTIZAREA PERSONALULUI PE SCHIMBURI

(efectiv prezenți — % din totalul fiecărei categorii)

Categorii de personal	Schimburile		
	I	II	III
Muncitori	46,35	34,59	19,06
— bază	44,27	35,88	19,85
— auxiliari	100,00	—	—
— deservire	65,38	23,08	11,54
Ingineri *)	100,00	—	—
Tehnicieni	90,00	—	10,00
Maiștri	68,75	18,75	12,50

**) În secție lucrează un singur inginer.*

mul schimb. De asemenea, **asistența tehnică este necorespunzătoare în schimburile 2 și 3.** În asemenea condiții este lesne de înțeles de ce în aceste schimburi se obțin realizări inferioare, diminuînd productivitatea pe ansamblul activității secției.

Îmbunătățirea utilizării timpului de lucru

AM ÎNCERCAT să analizăm modul de folosire a timpului de lucru sub două aspecte : mai întîi pe baza datelor de balanță și apoi pe bază de observări directe și indirecte, făcute în cadrul schimburilor.

În folosirea datelor statistice am luat în analiză situația pe anul 1976, cînd gradul de utilizare a fondului de timp de lucru maxim disponibil a fost de 94,66%. Cauzele diferitelor pierderi sînt prezentate în tabelul nr. 5.

Tabelul nr. 5

STRUCTURA PE CAUZE A TIMPULUI DE LUCRU NEUTILIZAT (%)

Întreruperi, stagnări	26,40
Concedii de boală	53,75
Concedii de maternitate	2,06
Învoiri și concedii fără plată	7,30
Absențe nemotivate	8,62
Absențe admise de lege	1,31
Alte cauze	0,56

Se constată că mai mult de jumătate din timpul neutilizat s-a datorat concediilor de boală și programului redus pentru boală. Analizînd morbiditatea pe baza evidențelor dispensarului întreprinderii, am putut identifica afecțiunile cele mai frecvente și posibilitatea de a se acționa în sensul prevenirii apariției lor și prin îmbunătățirea în continuare a condițiilor de muncă (sub aspectul microclimatului, al nivelului de zgomot, al dotării locurilor de muncă), a programării și desfășurării pauzei de masă.

Întreruperile și stagnările au, de asemenea, o pondere ridicată în timpul neutilizat ; ele se datorează în proporție de 43,6% defecțiunilor (reparații accidentale), de 41,7% lipsei de forță de muncă etc.

31,5% din învoiri și concedii fără plată sînt acordate, la sfîrșit de săptămînă, pentru rezolvarea unor probleme personale sau familiale, pentru excursii organizate ș.a.

Absențele nemotivate reprezintă, de asemenea, o importantă rezervă neutilizată pentru mărirea producției și a productivității.

Din cele arătate, pe lîngă dimensiunile acestor rezerve, reies și măsurile prin care pierderile de timp respective pot fi reduse sau eliminate.

Deoarece pe baza datelor statistice obținem o imagine privind doar prezența la muncă a muncitorilor, pentru a putea aprecia gradul lor efectiv de ocupare, este necesar să analizăm și **utilizarea timpului de lucru în cadrul schimbului.** În acest scop au fost efectuate observări directe și indirecte (11 fotografieri ale timpului de lucru, 186 de autofotografieri, 9 365 de observări instantanee).

Nivelul pierderilor din diverse cauze, constatate cu ajutorul celor 3 metode de observare, este apropiat — ceea ce confirmă realitatea constatărilor. Avînd în vedere numărul mare de observări instantanee efectuate, considerăm că acestea sînt mai semnificative. Dintre diferitele cauze, ponderea principală o deține timpul de muncă neproductivă (6,27%) ; datorită unei organizări necorespunzătoare a muncii, **în mod frecvent muncitorii de bază sînt nevoiți să efectueze activități ce nu trebuie să intre în atribuțiile lor.** Pierderile dependente de muncitor (6,19%) pot și trebuie să fie eliminate prin **întărirea disciplinei în muncă,** mai cu seamă în rîndurile muncitorilor tineri, cu o insuficientă educație industrială. Deși mai mici, pierderile determinate de lipsuri în aprovizionare, în asigurarea cu SDV-uri, cu proiecte, ca și de defectările de utilaje — cauze independente de muncitor — nu pot fi neglijate, căci și ele constituie rezerve de creștere a productivității muncii.

Unele calcule și concluzii

REFERITOR la factorul uman, din investigația făcută se degajă necesitatea **ridicării nivelului de calificare și perfecționare profesională,** condiție esențială pentru a asigura : repartizarea muncitorilor pe activități, în funcție de necesitățile curente ; executarea unor lucrări în concordanță cu calificarea ; îndeplinirea normelor de muncă.

Am pornit de la o relație proporțională între productivitate și gradul de îndeplinire a normei, considerînd că o folosire eficientă a forței de muncă va asigura pentru toți muncitorii secției cel puțin îndeplinirea normei. În această ipoteză, **prin aducerea tuturor muncitorilor aflați sub normă la un indice cît mai apropiat de 100% și prin menținerea ponderii muncitorilor cu realizări cel puțin egale cu norma s-ar asigura, potrivit calculelor, o creștere a productivității muncii cu 4,9%.**

Utilizarea timpului de lucru, față de situația determinată pe bază de balanță, poate fi îmbunătățită :

- **cu 0,46% prin eliminarea absențelor nemotivate ;**
- **cu 0,20% prin reducerea la jumătate a învoirilor și concediilor fără plată,** ce va fi înlesnită ca urmare a introducerii săptămînii de lucru reduse ;
- **cu 0,72% prin reducerea concediilor de boală cu circa 25%** (apreciată ca posibilă, de către dispensarul întreprinderii) ;
- **cu 0,39% prin folosirea de echipe specializate și repartizarea corespunzătoare pe schimburi a personalului de întreținere și reparații.**

Considerăm justificate consumurile de timp pentru odihnă și necesități firești și cele determinate de întreruperi independente de muncitor (s-au luat în considerare numai defectele utilajelor, cuprinse anterior în analiză).

Creșterea posibilă a productivității muncii prin mobilizarea acestor rezerve reprezintă 2,01%.

În privința **timpului de muncă neproductiv,** considerăm că acesta **poate fi redus cu cel puțin 50%** (el nu poate fi eliminat — și nici nu ar fi indicat, deoarece se asigură o creștere a gradului de ocupare a muncitorului prin efectuarea de operații cu caracter de deservire, dar numai cînd utilajul nu funcționează sau sînt întreruperi tehnologice) : pierderile s-ar diminua astfel cu 3,14%. Pierderile datorate lipsei de aprovizionare (2,69%), reflectînd deficiențe organizatorice, precum și cele dependente de muncitor (6,19%), care au o pondere mare, trebuie să fie complet eliminate. În consecință, **creșterea posibilă a productivității muncii prin reducerea sau eliminarea celor trei categorii de pierderi din cadrul schimbului însumează 13,66%.**

Recapitulînd : **folosirea eficientă a forței de muncă permițînd o creștere a productivității muncii cu 4,9%, iar îmbunătățirea utilizării timpului de muncă — cu 15,67%, sporul total posibil rezultă de 20,57%. Ponderea principală (circa 2/3) o dețin rezervele ce pot fi mobilizate prin îmbunătățirea utilizării timpului de lucru în cadrul schimbului.**

Reducerea săptămînii de lucru la 44 de ore va influența indicele timpului maxim disponibil cu aproximativ 10% (26 de zile). **Punerea în valoare a rezervelor depistate va asigura nu numai compensarea producției aferente celor 26 de zile libere, ci și o producție și o productivitate suplimentare, realizate în regim de săptămînă redusă de lucru.**

conf. dr. Eugen KEREKES
asist. univ. Dumitru PURDEA
Cluj-Napoca

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

DEZVOLTARE ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

DEZVOLTAREA ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ în țara noastră constituie componente esențiale ale procesului de ansamblu, unitar și indivizibil, al reproducției socialiste lărgite. Ele ocupă un loc central în strategia partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, determinînd, într-o măsură covîrșitoare, progresul rapid al întregii noastre societăți.

● **Creșterea economică în socialism** este definită în literatura de specialitate ca reprezentînd **procesul planificat de sporire a produsului social total și a venitului național, atît în ansamblu cît și pe locuitor, în condițiile modernizării continue a economiei naționale și ale utilizării cu eficiență maximă a resurselor de care dispune societatea, a factorilor de producție în toată diversitatea și complexitatea lor.**

Creșterea economică în România se află într-o unitate dialectică cu procesul de **dezvoltare a economiei.** Acesta din urmă **reflectă, într-o viziune de ansamblu, sintetică, elementele care caracterizează nivelul atins de forțele de producție în economia națională în urma creșterii economice și stadiul spre care se tinde, mutațiile care au avut și au loc în structurile economice — în plan sectorial și teritorial, mutațiile în structurile socio-profesionale, în așezarea tuturor ramurilor pe temelia cuceririlor revoluției tehnico-științifice, și ca atare schimbările calitative ce au loc în viața socială.**

Pe baza unei politici de largă perspectivă, partidul și statul nostru orientează dezvoltarea și creșterea economică în conformitate cu realitățile și cerințele concrete ale țării în actuala etapă a construcției socialiste. Obiectivele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate impun ca, odată cu ampla mobilizare a resurselor materiale și umane de care dispunem, să se folosească aceste resurse cu eficiență mult sporită, în conformitate cu posibilitățile pe care le oferă tehnica și tehnologiile moderne. În aceste condiții, trăsăturile creșterii și dezvoltării noastre economice capătă noi laturi și accente specifice, reflectînd edificarea, în perspectiva viitorului deceniu, a unei economii dezvoltate, tot mai moderne.

● O caracteristică esențială a acestor procese o constituie **dimensiunile și ritmurile înalte** în care se desfășoară dezvoltarea și creșterea economică în toate ramurile, pe întregul teritoriu al țării. Produsul social total se ridica în 1976 la 920,2 mild. lei față de 523,4 mild. lei în 1970, iar venitul național — la 400 mild. lei față de 212,1 mild. lei. Producția industrială globală a atins nivelul de 660,6 mild. lei în 1976 față de 307,2 mild. lei în 1970, iar producția globală agricolă 110,1 mild. lei, față de 68,6 mild. lei. Se evidențiază modernizarea intensivă a structurilor economice, sporește capacitatea economiei de a se adapta la exigențele revoluției tehnico-științifice prin dinamismul deosebit al ramurilor și subramurilor bazate pe tehnica de vîrf — electronica, electrotehnica, producția de elemente de automatizare, petrochimia etc. Sînt procese care se amplifică în actualul cincinal și în perspectivă, accentuîndu-se caracterul industrial al economiei noastre în ansamblu și al fiecărui județ în parte, lărgindu-se, tot mai mult, cîmpul de acțiune al factorilor intensivi — sporirea productivității, diminuarea cheltuielilor materiale — în înfăptuirea reproducției lărgite. Ca urmare a posibilităților create de a completa planul cincinal cu noi obiective, în condițiile recentei adoptări a **„Programului suplimentar de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul 1976 — 1980“**, industria urmează să realizeze un ritm mediu anual de creștere de 11,5% față de 10,7% prevăzut inițial, obținîndu-se o producție suplimentară față de prevederi de 130,3 mild. lei, iar venitul național va întrece cu circa 50 mild. lei prevederile cincinalului.

Dezvoltarea și creșterea economică în România își dezvăluie **profundul caracter umanist** prin urmările, puternic pozitive, asupra ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Pe baza rezultatelor obținute în înfăptuirea obiectivelor cincinalului, a creșterii suplimentare a producției și a venitului național, a fost adoptat **Programul de sporire mai accentuată a retribuției și a altor venituri ale populației,** potrivit căruia retribuția reală a oamenilor muncii din toate sectoarele economiei urmează să crească cu circa 30% în loc de 18—20% cît se prevăzuse inițial.

Înfăptuirea, în conformitate cu exigențele și cerințele etapei actuale a construcției socialiste, a dezvoltării și creșterii economice, este rezultatul acțiunii unui complex de factori în conformitate cu resursele și cerințele reale ale țării, cu interesele prezente și de perspectivă ale poporului român.

Continuarea cu fermitate și consecvență a industrializării socialiste a țării — concepută și ca un proces de orientare fermă a industriei spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică superior resursele de materii prime și munca socială — reprezintă **temelia** progresului rapid al întregii economii naționale. Consolidarea, în această orientare, a poziției conducătoare a industriei în cadrul economiei asigură și va asigura tot mai mult înzestrarea cu tehnică modernă a tuturor ramurilor și sectoarelor, realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, industrializarea lucrărilor de construcții. Făurirea unei economii moderne prin înfăptuirea, în continuare, în ritm rapid, a industrializării socialiste, determină mutații profunde în repartizarea forței de muncă pe ramuri și în nivelul pregătirii oamenilor muncii, în accentuarea caracterului industrial al economiei naționale.

O contribuție hotărîtoare la dezvoltarea și creșterea economică astfel elaborată o are introducerea **largă în producție a cuceririlor revoluției tehnico-științifice.** În acest cincinal — cincinalul afirmării puternice a revoluției tehnico-științifice în România — pentru dezvoltarea bazei materiale a cercetării științifice se alocă fonduri de aproape 2 ori mai mari comparativ cu peri-

conf. dr. Costinel LAZĂR

(Continuare în pag. 19)

EFICIENŢA ÎNALTĂ A FOLOSIRII FONDURILOR FIXE, EXIGENŢĂ A PROGRESULUI ECONOMIC ŞI SOCIAL

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUT, hotărîrile Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii şi transporturi au pus şi mai mult în lumină rolul hotărîtor al productivităţii muncii în asigurarea progresului societăţii noastre. Sporirea eficienţei economice, în general, şi a productivităţii muncii, în special, reprezintă condiţia vitală, esenţială, pentru menţinerea la cote înalte a ritmului de creştere a venitului naţional.

Înfăptuirea acestui deziderat presupune, însă, punerea şi mai intensă în valoare a întregului potenţial tehnic şi uman de care dispunem, reducerea continuă a costurilor, o organizare superioară a producţiei şi a muncii în toate compartimentele. În cadrul acestui proces, folosirea judicioasă a zestrei tehnice acumulate, îndeosebi a maşinilor şi utilajelor, trebuie să susţină, într-o proporţie mai mare decît pînă acum, efortul pentru accentuarea laturilor intensive ale dezvoltării economice.

În cuvîntarea rostită la şedinţa de constituire a Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** atrăgea atenţia asupra faptului că **„... în raport cu fondurile fixe, producţia obţinută este încă mică ; ea depăşeşte cu puţin o mie de lei la o mie de lei fonduri fixe. Or, aceasta înseamnă că încă lucrăm cu o rentabilitate slabă, că venitul naţional nu creşte în mod corespunzător cu fondurile pe care le cheltuim pentru mijloacele de producţie“.**

Fără îndoială, înzestrarea tehnică a muncii constituie unul din factorii cei mai importanţi care condiţionează nivelul şi ritmul creşterii productivităţii muncii. Totodată, pe un plan mai larg, alţi factori cu o pondere mare în sporirea rodniciei activităţii umane cum ar fi : organizarea muncii şi a producţiei, schimbările intervenite în structura industriei, calificarea personalului productiv, ş.a., evoluează, pînă la urmă, tot sub incidenţa progresului înregistrat de ştiinţă şi tehnică. Dependenţa tot mai accentuată a factorilor amintiţi de caracterul şi nivelul potenţialului tehnic îşi găseşte reflectarea în necesitatea ca **ritmul creşterii productivităţii muncii să devanseze pe cel al înzestrării muncii cu fonduri fixe.** De altfel, aceasta este forma principală de manifestare a corelaţiei dintre cei doi parametri în condiţiile reproducţiei lărgite preponderent intensive. În realitate, însă, relaţia de mai sus se află sub influenţa unui şir întreg de factori ale căror detalii sînt determinate de intensitatea asimilării cuceririlor ştiinţei şi tehnicii în producţie, de trăsăturile bazei tehnice-materiale aflată în plin proces de modelare, într-un cuvînt, de nivelul de dezvoltare al forţelor productive.

Indiscutabil, factorul care conturează într-o proporţie decisivă relaţia productivitate — fonduri rămîne eficienţa folosirii fondurilor fixe. Obţinerea unei cantităţi sporite de venit naţional de pe urma fiecărei unităţi valorice de fonduri fixe utilizate reflectă, pe un plan superior, eficienţa acumulării productive, posibilitatea ca, în condiţiile aceluiaşi volum de investiţii, să obţinem un spor de producţie mai mare.

Ca urmare a înfăptuirii politicii partidului de făurire a unei baze tehnice-materiale moderne, capabile să valorifice superior resursele naturale ale ţării, a sporit simţitor volumul fondurilor fixe destinate nemijlocit producţiei materiale. Astfel, în timp ce numărul mediu al personalului din industrie a crescut în 1975 faţă de 1965 cu 167%, fondurile fixe ale aceleiaşi ramuri au cunoscut o creştere de 345%. Latura cantitativă a fost însoţită de importante modificări calitative de structură în sensul creşterii ponderii maşinilor şi utilajelor în totalul fondurilor fixe şi al ridicării performanţelor lor la nivelul celor mai bune realizări ale tehnicii. Drept urmare, pe parcursul aceleiaşi perioade, productivitatea muncii pe un lucrător a sporit în industria producătoare de energie electrică şi termică de 2,8 ori, în chimie de 2,5 ori, în construcţiile de maşini de 2,2 ori. Fiecărui procent de creştere a personalului muncitor din industrie i-a corespuns o sporire a productivităţii muncii de 1,81 procente în cincinalul 1966—1970 şi de 2,64 procente în cincinalul 1971—1975.

Cu toate acestea, rezultatele favorabile obţinute pînă acum nu reflectă totalitatea posibilităţilor de care dispunem. Aşa cum arătam mai înainte, documentele partidului nostru insistă asupra necesităţii ca pe seama mijloacelor pe care le avem în dotare să obţinem o producţie cît mai mare, ca **fiecărui procent de creştere a înzestrării muncii cu fonduri fixe să-i corespundă un spor de productivitate cît mai mare.** S-ar realiza, în felul acesta, o reducere a consumului de muncă materializată necesar obţinerii unei unităţi de venit naţional.

POTRIVIT DATELOR STATISTICE în perioada 1965—1975 dinamica productivităţii muncii pe un lucrător din industrie a fost inferioară celei înregistrată de fondurile fixe. Dacă productivitatea muncii a sporit în medie, pe ansamblul ramurii, cu 194% în 1975 faţă de 1965, fondurile fixe, aşa cum am mai arătat, au crescut cu 345%. Proporţia aceasta a influenţat şi creşterea venitului naţional, care a evoluat într-un ritm aproape egal cu al fondurilor fixe în intervalul 1971—1975.

Desigur, cauzele care au determinat tendinţele de mai sus sînt multiple, avînd, uneori, semnificaţii diferite. Analiza lor este menită să precizeze atît laturile pozitive cît şi cele negative ce se desprind din urmărirea acestei relaţii de ordin sintetic a eficienţei economice. Mai întîi trebuie notat că, aproape 63% din totalul investiţiilor de care a beneficiat industria în ultimii zece ani au fost materializate în fonduri fixe puse în funcţiune în perioada 1971—1975, influenţa lor asupra accelerării creşterii productivităţii muncii urmînd să se resimtă mult mai accentuat în actualul cincinal. Edificator este şi faptul că, tocmai în ultimii zece ani — perioadă de adînci transformări în baza tehnico-materială a industriei — venitul naţional a înregistrat ritmuri mai înalte decît produsul social. Aceasta este urmarea firească a eforturilor făcute pentru reducerea cheltuielilor materiale, modernizarea structurii interne a industriei, creşterea ponderii subramurilor care asigură o prelucrare superioară a resurselor, este consecinţa optimizării, an de an, a proporţiei între grupa „A“ şi grupa „B“. Progresul înregistrat pe planul înzestrării muncii cu fonduri fixe a determinat, datorită efectului propagat, o scădere a consumului de muncă vie şi materializată nu numai în industrie, dar şi în alte ramuri cărora aceasta le-a furnizat mijloace de muncă.

Experienţa dobîndită pînă acum ne arată că, în creşterea eficienţei economice trebuie pornit în primul rînd de la potenţialul tehnic existent. În acest context, corelaţia productivitate — fonduri fixe capătă o semnificaţie deosebită. Optimizarea ei în condiţiile actuale presupune utilizarea drept criteriu principal **micşorarea absolută a cheltuielilor de muncă materializată pe unitatea de produs.** Opţiunea pentru acest criteriu nu este dictată numai de caracterul limitat al resurselor naturale. Fiind vorba de reducerea, în primul rînd, a consumului de fonduri fixe pe unitatea de produs, economia ce s-ar realiza ar fi remarcabilă dacă avem în vedere valoarea pe care o materializează. Ea ar produce implicaţii adînci asupra competitivităţii producţiei industriale, asupra creării unor resurse suplimentare de creştere a venitului naţional şi, în consecinţă asupra nivelului de trai al oamenilor muncii. În fine, la toate acestea mai trebuie adăugat faptul că, o mai bună valorificare a fondurilor fixe ar scurta durata recuperării valorii acestora, întreprinderile fiind în măsură să restituie într-o perioadă mai scurtă cheltuielile făcute de societate pentru înzestrarea lor.

Pornind de la aceste realităţi relaţia productivitate — fonduri fixe se cuvine a fi proiectată în strînsă legătură cu o serie de factori ce vor acţiona pe fondul revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane. Extinderea utilizării cuceririlor ştiinţei în producţie, trecerea pe scară largă la automatizarea proceselor de producţie, vor presupune, fără îndoială, nu o diminuare, ci o sporire a dotării tehnice şi, odată cu aceasta, creşterea costului unui nou loc de muncă, cost care va trebui însă recuperat într-un timp cît mai scurt prin intermediul unei productivităţi a muncii cît mai ridicate.

ÎN STRÎNSĂ LEGĂTURĂ cu exigenţele revoluţiei ştiinţifice şi tehnice devine absolut necesară **întocmirea unei prognoze a creşterii productivităţii muncii,** prognoză care să fie construită pe evoluţia probabilă a anumitor factori. Se înţelege, primul dintre aceştia rămîne progresul tehnic, ale cărui alternative se cer a fi identificate cît mai exact. Studiile dedicate pînă acum acestei probleme oferă, deja, numeroase soluţii de lucru şi posibilităţi de acţiune. Necesitatea sporirii rodniciei muncii a acţionat întotdeauna ca forţa motrică internă principală a dezvoltării forţelor de producţie. Totuşi, o serie de caracteristici ale progresului tehnic vor acţiona şi în viitor în direcţia menţinerii la cote ridicate a cheltuielilor de muncă materializată. Dintre acestea este suficient să amintim procesul accelerat al uzurii morale şi necesitatea înlocuirii unor mijloace de muncă la intervale relativ scurte de timp, modificările structurale ale producţiei şi ale purtătorilor de energie, înrăutăţirea condiţiilor naturale de obţinere a unor zăcăminte minerale utile, consolidarea noilor platforme industriale, a zonelor geografice de curînd atrase în circuitul economic ş.a. Pe de altă parte, tot atît de adevărat este şi faptul că unii factori de mai sus (modernizarea structurii, obţinerea unor noi forme de energie) creează premisele unei reduceri mai pronunţate a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs în etapele imediat următoare. În multe cazuri, creşterea cheltuielilor materiale în anumite sectoare a dat posibilitatea reducerii lor substanţiale în alte ramuri. Am da ca exemplu modernizarea reţelei de transport, îndeosebi electrificarea căilor ferate şi dezvoltarea industriei producătoare de energie electrică — ramuri a căror echipare tehnică a solicitat eforturi mari de investiţii, dar influenţează foarte puternic reducerea costurilor de producţie în întreaga economie naţională.

La exemplele de mai sus mai pot fi adăugate şi altele legate de ramurile care asigură o prelucrare superioară a obiectelor muncii cum ar fi chimia, construcţiile de maşini, industria lemnului şi a materialelor de construcţii, etc. În plus, noile mijloace de muncă de care beneficiază aceste ramuri încorporează în ele cele mai înalte realizări ale tehnicii moderne menite să redimensioneze forţa productivă a muncii. Sugestivă, în această privinţă, ni se pare a fi **tendinţa de egalizare, de omogenizare din punct de vedere tehnic a ramurilor industriale** — tendinţă care, într-un viitor apropiat, va şterge în mare măsură diferenţele de productivitate dintre ele.

Se înţelege, prin exemplele de mai sus, nu pledăm, în nici un caz, pentru creşterea cheltuielilor materiale în ramurile amintite. Pentru ca efectele binefăcătoare ale tehnicii noi de care beneficiază să se reflecte asupra celorlalte sectoare de activitate, trebuie ca ele să se situeze pe primul plan al activităţii de reducere a cheltuielilor materiale la produsele destinate altora. De aceea, în cazul ramurilor amintite, pentru a asigura devansarea ritmului înzestrării tehnice de către cel al productivităţii muncii o contribuţie sporită trebuie să aibă calificarea forţei de muncă precum şi conducerea pe baze ştiinţifice a producţiei. **Cu cît productivitatea muncii va spori mai mult pe seama factorilor ce nu sînt nemijlocit legaţi de creşterea masei mijloacelor de muncă, cu atît creşterea ei va depăşi ritmul înzestrării tehnice, iar masa de venit naţional creat va fi mai mare.**

Evoluţia viitoare a raportului productivitate — fonduri fixe va fi puternic influenţată şi de apropierea potenţialului economic al judeţelor mai puţin dezvoltate de nivelul celor dezvoltate. În plus, implantarea unor obiective industriale în imediata vecinătate a resurselor naturale va contribui într-o mare măsură la diminuarea cheltuielilor materiale pe produs. Totodată, un important pas înainte vor marca, sub impactul revoluţiei ştiinţifice şi tehnice, laturile calitative ale mijloacelor de muncă, remarcîndu-se ca o trăsătură caracteristică tocmai ceea ce sublinia Marx în lucrările sale şi anume creşterea mai rapidă a randamentului lor decît a valorii. În sfîrşit, rezerve importante de valorificare integrală şi superioară a fondurilor fixe sînt oferite de **extinderea specializării şi cooperării în producţie ca factori de adîncire continuă a diviziunii interne a muncii.**

● Plecînd de la precizarea lui Marx potrivit căreia „mijloacele de muncă indică nu numai gradul de dezvoltare a forţei de muncă omeneşti, ci şi relaţiile sociale în cadrul cărora se desfăşoară munca“, înclinăm să considerăm că, pe un plan mai larg, eficienţa folosirii lor reflectă atît modul de funcţionare a forţelor de producţie, cît şi gradul de concordanţă a relaţiilor de producție cu caracterul, nivelul și necesitățile viitoare de dezvoltare ale acestora. În societatea noastră bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție au dispărut condițiile monopolizării invențiilor, experiența tehnică înaintată putînd fi repede generalizată între întreprinderile socialiste. Urmărirea centralizată prin intermediul planului național unic a acțiunii de înzestrare tehnică a ramurilor și subramurilor industriale oferă posibilitatea ca toate întreprinderile să obțină o eficiență economică ridicată. Între ritmul apariției unor noi mijloace de muncă și cel al asimilării lor de către majoritatea unităților noastre socialiste nu există, în prezent, o diferență prea mare, însă, pentru a pune mai bine în evidență unele laturi ale corelației productivitate — fonduri fixe ni se pare utilă urmărirea ei atît la nivelul tehnicii noi (înțelegînd prin aceasta mijloacele de muncă, iar în cadrul acestora, uneltele de muncă cu parametrii cei mai înalți de funcționare, egali sau apropiați celor înregistrați pe plan mondial), cît și la nivelul tehnicii obișnuite, generalizate, dar nu neapărat învechite, depășite. Comparația aceasta urmează a fi făcută atît între întreprinderile aceleiași ramuri, cît și între ramuri pentru că, în viitorul apropiat, așa cum sublinia secretarul general al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la ședința de constituire a Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții și transporturi, unele dintre ele vor trebui **„... să ajungă la 3 000 lei, iar unele subramuri și la peste 3 000 lei la o mie de lei fonduri fixe“.**

● În sfîrșit, credem că sporirea eficienței folosirii fondurilor fixe în actuala etapă de dezvoltare a economiei noastre este strîns legată și de folosirea calculatoarelor de proces care să permită, odată cu modelarea matematică a proceselor tehnologice, și o încărcare optimă, la nivelul parametrilor proiectați, a capacităților de producție. Prezența acestor calculatoare în marile unități industriale face pe deplin posibilă realizarea acestui obiectiv, cu condiția utilizării lor depline și judicioase.

Noile măsuri privind funcționarea unitară a consiliilor oamenilor muncii din unitățile industriale, de construcții și transporturi, sporirea rolului lor în organizarea și planificarea producției vor contribui în mare măsură la gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor încredințate de către societate.

dr. Gheorghe POSTELNICU
Cluj-Napoca

DEZVOLTARE ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ

(Urmare din pag. 16)

oada 1971—1975. Se va ridica aportul cercetării științifice proprii, al ingineriei tehnologice la valorifcarea superioară a resurselor materiale, la micșorarea consumurilor specifice și ridicarea randamentelor industriale, la realizarea de noi tehnologii și produse de concepție originală, la abordarea de către industria țării a unor noi domenii de vîrf pe plan mondial. În acest cadru se impune subliniată, încă odată, indicația secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** ca introducerea în fabricație a unor produse noi să se facă numai dacă acestea sînt superioare atît din punct de vedere calitativ și tehnic cît și din punct de vedere al eficienței economice.

Ca **factor fundamental,** înscris în Programul partidului, de făurire a unei economii dinamice și prospere, în România, se relevă **rata înaltă din venitul național destinată dezvoltării.** Această opțiune asigură condiții pentru folosirea cuceririlor progresului tehnico-științific contemporan, pentru realizarea unor ritmuri înalte de creștere a întregii economii naționale și reducerea decalajului față de țările dezvoltate, pentru dezvoltarea echilibrată a tuturor județelor țării, creînd totodată posibilități pentru sporirea tot mai substanțială a fondului de consum. Astfel, dacă în anii 1956—1960 la o rată a acumulării de $16^{0}/_{0}$, venitul național a sporit cu 27 mild. lei, iar fondul de consum în medie anual cu $4{,}5^{0}/_{0}$, în acest cincinal rata acumulării de $33—34^{0}/_{0}$ permite un spor de venit național de aproximativ 250 mild. lei și un ritm mediu anual de creștere a fondului de consum de $8^{0}/_{0}$. În condițiile actualei revoluții tehnico-științifice orice reducere a fondurilor destinate dezvoltării nu poate decît să condamne națiunea noastră la înapoiere economică pentru o bună perioadă de timp.

În lumina cuvîntării secretarului general al partidului la recenta plenară a C.C. al P.C.R., a cerințelor Programului suplimentar de dezvoltare a economiei în acest cincinal, se impune „**o schimbare radicală a concepției despre dezvoltarea economică, punîndu-se un accent mai mare pe calitate, pe eficiență economică, pe creșterea productivității muncii**“. O atenție deosebită se cere a fi acordată folosirii tuturor capacităților productive, dotării lor raționale în scopul creșterii volumului producției la 1 000 lei fonduri fixe. Este un indicator care în prezent depășește cu puțin valoarea de 1 000 lei, reflectînd faptul că se lucrează cu o rentabilitate scăzută, că venitul național nu crește în ritmul impus de dotarea tehnică din unități. Efecte majore pe planul creșterii mai accentuate a venitului național va avea în acest sens realizarea sarcinii ca în viitorul apropiat să ajungem la o producție cu mult mai mare la 1 000 lei fonduri fixe.

Posibilitățile suplimentare de sporire a venitului național decurg din rezervele de creștere mai accentuată a productivității muncii — printr-o mai bună organizare a producției și a muncii, prin automatizare și mecanizare, prin acțiuni energice și măsuri hotărîte pentru întărirea ordinii, răspunderii și disciplinei în muncă, în producție. Într-un plus important de venit național se poate concretiza intensificarea în continuare a eforturilor îndreptate spre reducerea cheltuielilor materiale, unde rezervele sînt încă însemnate. O atenție sporită este necesar să fie acordată ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției, valorificării mai bune a materiilor prime, obținerii de valori mai mari din fiecare tonă de materie primă, a unei producții de calitate și tehnicitate superioară.

Realizarea obiectivelor dezvoltării și creșterii economice în România, depinde de **competența profesională a oamenilor muncii, de spiritul de răspundere al fiecăruia** pentru buna gospodărire și utilizare a mijloacelor materiale și financiare încredințate de societate ca părți indivizibile ale avuției naționale, de randamentul zilnic și orar cu care se lucrează, de modul concret în care fiecare își face datoria.

125 de ani de la stingerea din viață a lui Nicolae Bălcescu

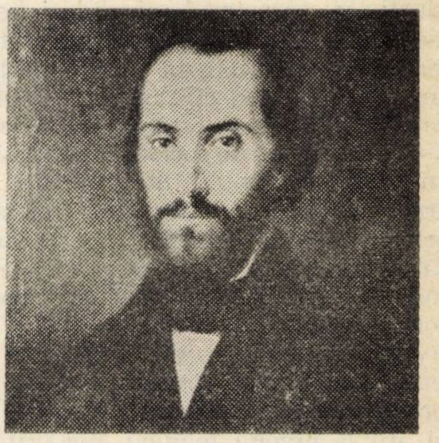

O PERSONALITATE REMARCABILĂ ÎN GALERIA MARILOR ÎNAINTAȘI

PUȚINE PERSONALITĂȚI ale secolului trecut s-au impus în fața contemporanilor și a posterității ca Nicolae Bălcescu. Astăzi poporul român cinstește memoria marelui democrat-revoluționar, își exprimă gratitudinea față de contribuția sa la dezvoltarea științei și culturii românești, la făurirea României moderne.

La 29 noiembrie anul acesta se împlinesc 125 de ani de la săvîrșirea sa din viață. Timpul care s-a scurs este suficient pentru a-i stabili locul ce i se cuvine în ierarhia valorilor naționale și în același timp universale. Revoluționarul Nicolae Bălcescu a fost un scriitor talentat și un mare istoric al țării noastre. Totodată, a avut o gîndire economică remarcabilă, profunde vederi progresiste. Prin suflul revoluționar, prin patriotismul fierbinte, prin viziunea înaintată asupra realităților vremii sale și competența științifică, moștenirea literar-științifică lăsată de Bălcescu își păstrează și astăzi vitalitatea.

Idei de certă și autentică valoare științifică

PE PLANUL gîndirii economice, deși scrierile sale abordează o mare diversitate de aspecte, relevînd mai puțin expresia unui sistem unitar și riguros delimitat, conțin idei de o certă și autentică valoare științifică. În acest cadru se remarcă cercetarea unor probleme de esențială importanță cum sînt : originea marii proprietăți moșierești, renta feudală și formele ei, necesitatea rezolvării problemei agrare pe calea împroprietăririi țăranilor, teoria valorii-muncă, creditul etc.

În analiza întreprinsă de Bălcescu se relevă unitatea organică dintre abordarea teoretică și problemele stringente ale societății românești din vremea sa. Dacă el a studiat documentele vechi ale istoriei patriei, trecutul poporului, nu a făcut-o pentru a ocoli realitatea din timpul său, ci pentru a demonstra cu argumente istorice necesitatea restructurării acesteia. Pe drept cuvînt, Bălcescu atrăgea atenția că trecutul trebuie studiat nu ca un scop în sine ci pentru ca **„să avem mai multă încredere în viitor și să lucrăm cu mai multă inimă la o reformă politică și socială"** a țării. Studierea originii marii proprietăți moșierești și a rentei feudale, dezvăluirea contradicțiilor flagrante ale societății feudalo-iobăgiste erau însoțite de elaborarea unui program concret de soluționare a problemei agrare și de o neobosită activitate practică revoluționară. Aceasta rezultă, fără echivoc, din participarea sa la pregătirea și desfășurarea revoluției de la 1848, al cărei promotor a fost. Evocînd acest eveniment, secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** elogia figura luminoasă a marelui gînditor și revoluționar român : **„În cursul memorabilelor evenimente de la 1848 s-au evidențiat numeroși conducători revoluționari care și-au închinat viața intereselor poporului, patriei. Printre aceștia figura cea mai luminoasă o reprezintă Nicolae Bălcescu, gînditor social de talie europeană, ale cărui lucrări demonstrează o concepție foarte avansată pentru vremea sa cu privire la problemele fundamentale ale dezvoltării societății, ale îmbunătățirii destinului poporului român".**

Îe perioada în care a trăit și și-a desfășurat activitatea Bălcescu, două erau problemele fundamentale cu care se confrunta țara noastră : problema agrară și problema făuririi statului național unitar. De aceea nu se poate emite o judecată de valoare cît de cît argumentată cu privire la activitatea unui gînditor din epoca respectivă dacă nu se are în vedere atitudinea sa față de aceste probleme. Este, așadar, firească atenția pe care o acordă Bălcescu analizei problemei agrare și, în consecință, luptei antifeudale contopită cu lupta pentru edificarea statului român modern. Pentru soluționarea lor gînditorul democrat revoluționar a militat prin scrisul său, ca și prin participarea nemijlocită la desfășurarea evenimentelor, care aveau menirea să schimbe o realitate depășită cu o alta nouă, favorabilă maselor.

Ca democrat-revoluționar Bălcescu a fost exponentul maselor populare în general și în primul rînd al țărănimii exploatate de moșieri. Și tocmai de pe această poziție a supus el criticii severe orînduirea feudalo-iobăgistă, analizînd-o cu minuție și dezvăluindu-i contradicțiile, prefigurînd totodată destinul ei istoric. Aprecierea locului pe care îl ocupă societatea feudală pe scara istoriei, analiza raporturilor dintre clasele sociale nu sînt făcute de către Bălcescu pe baza unor criterii pur etico-morale, ci el a încercat să explice acest proces pornind de la studierea atentă și pertinentă a realităților economice, ceea ce l-a condus la sesizarea unor legități obiective. Iar în virtutea acestor legități Bălcescu aducea argumente convingătoare în sprijinul tezei conform căreia feudalismul trebuia să dispară. Cu toate că nu s-a ridicat pînă la înțelegerea superioară pe care o conferă azi materialismul istoric, concepția sa cu privire la evoluția istorică a societății reprezintă o culme a istoriografiei românești din timpul său, o culme cu ample rezonanțe universale, prefigurînd o viziune științifică asupra istoriei.

Adevăratul făuritor al istoriei, în optica lui Bălcescu, era poporul. Din studiul istoriei țărilor române, el a făcut un instrument de luptă pentru transformarea societății. Lucrările sale istorice — contribuții de inestimabilă valoare la Istoria Românilor — au informat generații întregi asupra gloriosului trecut al neamului nostru, au încălzit în dogoarea patriotismului său ardent inimile generațiilor de luptători pentru eliberare națională și socială ce i-au urmat. Gîndirea economică înaintată a lui Nicolae Bălcescu se relevă și în aceea că analizînd rînduielile feudale din țara noastră, dezvăluie starea deplorabilă a țăranului în contrast cu bogățiile țării și totodată starea de înapoiere a țării în ansamblul ei. Principala vinovată de aceste stări de lucruri „rana vie, cancerul care rodea inima poporului“, era, potrivit opiniei sale, boerimea. Boerimea și-a agonisit averile din munca neplătită a țărănimii. Nu munca proprie stă la baza proprietăților moșierești, ci munca neplătită a țăranului este izvorul acesteia. Pe baza unor analize minuțioase a relațiilor dintre moșieri și țărani Bălcescu ajunge la concluzia că „nici munca, nici rodul ei, ci un șir de spoliații succesive sînt originea proprietăților mari în țările noastre, sînt titlurile stăpînitorilor de azi ai pămîntului“.

Chestiunea proprietății — izvorul tuturor relelor

PENTRU BĂLCESCU dezvăluirea adevăratei origini a marii proprietăți moșierești avea o însemnătate cardinală deoarece de cunoașterea ei depindea înțelegerea conținutului revoluției, a „chestiunii“ sale principale. Chestiunea proprietății — remarca pe bună dreptate Bălcescu — „era într-adevăr chestia cea mai principală a revoluției și izvorul tuturor relelor care bîntuie această societate a cărei bază este defectuoasă“. Spiritul viu, dialectic, penetrant al gîndirii sociale a lui Nicolae Bălcescu reiese și din aceea că pentru el proprietatea nu reprezintă o categorie osificată, imuabilă, dată odată pentru totdeauna. Dimpotrivă ea „trebuie a se modifica mereu după progresurile societății“. Căci proprietatea nu trebuie înțeleasă numai în sens juridic ci, trebuie privită „comme un fait social“. Definind astfel proprietatea Bălcescu se detașează de interpretarea îngustă a proprietății ca simplu raport între subiect și obiectul însușirii, destul de frecventă în literatura de specialitate din timpul său, și susținută pînă în zilele noastre de unii gînditori burghezi.

Interpretînd în acest mod locul și rolul proprietății în societate el ajunge la concluzia că pentru a o schimba din temelii trebuie schimbate relațiile de proprietate. Supunînd unei critici virulente, multilaterale sistemul feudal de exploatare, Bălcescu nu pornește de la ideea că însăși existența acestui sistem ar fi irațională, contrară ființei umane, cum procedau, spre exemplu, iluminiștii, ci, printr-o remarcabilă analiză pornește de la faptul că feudalismul existînd în mod obiectiv, are o perioadă de apariție, de evoluție, de desăvîrșire, după care inevitabil trebuie să piară. Dar luciditatea și realismul revoluționarului îl făceau pe Bălcescu să înțeleagă că acest sistem social bazat pe exploatare nu piere de la sine. Dispariția sa nu poate fi decît consecința luptei maselor. Nicolae Bălcescu a observat în mod lucid că „a dezlega problemul sărăciei poporului“ înseamnă „a da o altă organizație proprietății, baza societății“. În vederea realizării acestui obiectiv el preconizează măsuri revoluționare pentru timpul său, ca exproprierea moșierilor și împroprietărirea țăranilor.

Spre deosebire de alți participanți la revoluția din 1848 Bălcescu nu-și făcea iluzii cu privire la soluționarea problemei agrare în țara noastră prin bunăvoința marilor proprietari. Subliniind că împroprietărirea era singura cale justă pentru condițiile țării noastre, el atrăgea atenția că ea este și cea mai grea de înfăptuit pentru că are de întîmpinat rezistența claselor „de sus“. „Din toate chestiile cîte s-au discutat de la glorioasele evenimente de la 11 Iunie încoa — scria Bălcescu — cea mai grea, cea mai delicată și, totodată, aceea care a iscat cele mai multe patimi în țară este fără îndoială chestia d-a face pe țăran proprietar“. El aprecia cu îndreptățire că numai prin revoluție se putea pune capăt despotismului boieresc, sistemului feudalo-iobăgist de exploatare.

Soluționarea problemei agrare prin emanciparea cu pămînt al țăranului èra privită cu ostilitate de către boierime. De aceea Bălcescu aprecia revoluția de la 1848 ca fiind nu numai justă, dar și absolut necesară. „Ce trebuia să facă acest popor român, lipsit de pîinea din toate zilele, de proprietate, de securitate, de tot felul de libertate și garanție, de industrie, de comerț, de legi și de dreptate, dat în prada unei oligarhii de bureocrați despoți, fricoși, încapabili, corupți, răpitori, trăind prin ilegalități și abuzuri, meprizînd morala și omenirea, exploatînd țara în folosul lor ?

Cum poporul ar fi putut respecta o legiuire ce n-o respectase acei ce au făcut-o și care acum nu mai există ? Cum ar fi putut el, ale cărei plîngeri nimeni nu le asculta, să iasă din această stare grozavă (affreux etat) și să-și facă auzită vocea sa (et faire entendre sa voix) decît printr-o revoluție ?“

După cum se știe revoluția română de la 1848 a fost înfrîntă de forțele reacțiunii interne și externe. Dar Nicolae Bălcescu, pînă la sfîrșitul vieții sale, a apărat cu vigoarea și tăria care îl caracterizau ideea revoluției sociale ca mijloc de soluționare a problemelor cu care se confrunta societatea românească atunci, ca mijloc de răsturnare a lumii vechi, feudale și de instaurare a egalității, libertății și democrației pe pămîntul patriei.

Cu mintea și sufletul arzînd pentru idealurile neamului său

DEȘI ÎN ATENȚIA marelui revoluționar a stat în mod prioritar problema agrară, în scrierile sale se întîlnesc analize, riguroase, de profunzime, referitoare și alte aspecte ale vieții economice, fiind avansată și ideea necesității dezvoltării complexe a economiei naționale în care „industria manufacturială și comerțul să ocupe un loc de seamă“.

Gînditor cu mintea și sufletul arzînd pentru împlinirea idealurilor neamului, Nicolae Bălcescu s-a preocupat în mod constant de problema unității poporului român, a formării statului național unitar. În optica sa, unirea țărilor române într-un singur organism politic apare ca o condiție esențială pentru cîștigarea libertății poporului, inclusiv pentru soluționarea problemelor sociale cu care se confruntă. „Nu poate fi fericire fără libertate, nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic“. — scria marele revoluționar. Profund cunoscător al istoriei patriei, al realităților timpului său, lucid vizionar al perspectivei, Bălcescu a ajuns la concluzia că actul unirii provinciilor românești într-un organism statal unitar nu poate fi rezultatul unor simple pledoarii în favoarea idealului național și nici rodul luptei unor individualități, oricît de bine intenționate și dotate ar fi ele. Numai cei mulți, poporul, prin forța sa uriașă, prin voința și acțiunea sa poate să

prof. dr. Ion BULBOREA

(Continuare în pag. 25)

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Premiul Nobel în ştiinţele economice 1977: Bertil Ohlin, James Meade (I)

DACĂ PÎNĂ ACUM recunoaşterea meritelor în dezvoltarea ştiinţelor economice a revenit mai cu seamă acelor economişti care au adus contribuţii deosebite în domeniul aplicaţiilor matematicii în economie, al econometriei şi al creşterii economice, în acest an Premiul Nobel a fost decernat – aşa cum a anunţat Academia regală de ştiinţe – „pentru contribuţii deschizătoare de noi căi în teoria comerţului internaţional şi al mişcării capitalului internaţional".

Personalităţile în viaţă alese ca fiind cele mai reprezentative în acest domeniu pentru care juriul a hotărît decernarea Premiului Nobel pe 1977 sînt : Bertil Ohlin *– economist suedez, pionier al teoriei moderne a comerţului internaţional şi* James Meade *– economist englez care a dezvoltat teoria comerţului şi a mişcării capitalurilor internaţionale sub aspectul lor aplicativ, al politicii economice.*

Bertil Ohlin, în vîrstă de 78 de ani, este profesor emerit al Şcolii de ştiinţe economice din Stockholm unde a predat din 1929 pînă în 1965. Din 1924 pînă în 1929 a fost profesor la Universitatea din Copenhaga. Academia regală suedeză de ştiinţe a afirmat că lucrarea clasică a lui Ohlin „Comerţul interregional şi internaţional" publicată în 1933 i-a adus recunoaşterea ca fondator al teoriei moderne a comerţului internaţional. „El a dezvoltat – după cum a declarat Academia – o teorie care demonstrează ce factori determină modelul comerţului exterior şi diviziunea internaţională a muncii pe de o parte, şi pe de alta, arată ce efect are comerţul exterior asupra alocării resurselor, relaţiilor de preţ şi repartiţiei veniturilor".

Pe plan conceptual, structura economică şi specializarea în producţie a unei naţiuni privite şi analizate în ambianţa relaţiilor economice internaţionale au fost dominate timp îndelungat de doctrina ricardiană a costului comparativ, potrivit căreia sursa principală a avantajului economic rezidă în diferenţele naturale geografice moştenite de fiecare ţară în parte. Tocmai asemenea diferenţe asigură productivităţi deosebite ale muncii între ramuri şi ţări, rezultînd de aici, pe de o parte, necesitatea specializării în producţie a ţărilor ţinînd seama de resursele disponibile şi promovarea schimburilor internaţionale, iar pe de altă parte, posibilitatea unei distribuiri echitabile a avantajelor din aceste schimburi pentru toate ţările participante la diviziunea internaţională a muncii, ca urmare a competiţiei ce are loc pe piaţa mondială.

Teoria cauzelor şi a consecinţelor specializării şi schimbului internaţional a lui Ricardo foloseşte însă o serie de ipoteze (restricţii) care o îndepărtează de realitate : factorii de producţie sînt lipsiţi de mobilitate în relaţiile internaţionale ; randamentele economiei de scară se consideră constante ; se face abstracţie de progresul tehnic sau de deosebirile în ce priveşte calitatea muncii la analiza diferenţelor internaţionale ale productivităţii absolute a muncii ; diferenţele relative ale productivităţii muncii sînt asociate cu diferenţele naţionale inerente ale tehnologiilor care se consideră ca fiind date şi ale căror origini nu sînt definite. Teoria lui Ricardo duce în mod inevitabil la acele concluzii care neagă necesitatea şi posibilitatea modernizării structurilor economice pe baza industrializării ţărilor în curs de dezvoltare ; ea duce la concluzia perpetuării structurilor economice tradiţionale.

Pentru aceste neajunsuri teoria ricardiană a avantajului comparativ a fost supusă fie unor testări sau confruntări cu realitatea economică pentru a demonstra justeţea sau injusteţea unor aspecte teoretice, folosind în acest scop ca bază documentară date statistice din economiile unor ţări dezvoltate din punct de vedere economic (S.U.A., Anglia), fie unor critici aspre globale din partea multor economişti, aceştia subliniind inconsistenţa totală a acestei teorii. Criticile au fost determinate îndeosebi de conflictul dintre teorie şi realităţile economice, conflict care a devenit tot mai evident pe măsura adîncirii decalajelor dintre ţări în ce priveşte dezvoltarea economică şi tehnologică, productivitatea muncii, înrăutăţirea raporturilor de schimb (terms of trade), elaborarea unor politici protecţioniste etc.

În scopul unei anumite simplificări, teoria costurilor comparative ia în considerare un singur factor de producţie : munca. Însă, aşa cum în mod just observă J. Viner, asemenea simplificare a ridicat o barieră în calea exploatării consecinţelor pe care le au diferenţele dintre regiuni şi ţări în ce priveşte gradul de în-

---

FIŞE

Simpozioane ştiinţifico-tehnice dedicate Conferinţei Naţionale a P.C.R.

• *Celor două mari evenimente politice de luna viitoare – Conferinţa Naţională a P.C.R. şi a 30-a aniversare a proclamării Republicii – le-a fost dedicată o importantă manifestare ştiinţifică ,sub egida Institutului politehnic Bucureşti, catedra de Organizare şi conducere industrială : „Ingineria sistemelor şi cibernetica industrială" (4-6 noiembrie).*

Bucurîndu-se de o largă şi reprezentativă participare, lucrările simpozionului au confirmat în mod strălucit orientarea cercetării spre nevoile eficientizării producţiei, abordarea sistemică a structurilor şi activităţilor din economie, impactul ştiinţelor matematice, al metodelor moderne de calcul asupra optimizării conducerii, organizării şi producţiei.

În şedinţe plenare şi în cadrul celor 4 secţii („Cibernetică industrială"; „Proiectarea sistemelor inginereşti"; „Conducerea şi organizarea sistemelor industriale"; „Ingineria sistemelor: problema energiei şi a mediului înconjurător") au fost prezentate 130 de comunicări, sintetizînd creaţia unui mare număr de oameni de ştiinţă, cadre universitare, specialişti din cercetare, proiectare şi producţie, din ministere şi instituţii centrale. De un deosebit interes s-au bucurat, de asemenea, mesele rotunde „Învăţămîntul de management : probleme actuale şi de perspectivă" şi „Design şi asimilarea de produse noi (aceasta din urmă, organizată în colaborare cu filiala Bucureşti a AROMAR).

• *Apropiatei Conferinţe Naţionale a partidului i-a fost consacrat şi primul* Simpozion naţional de tehnologie electronică şi fiabilitate *(3-5 noiembrie), organizat de Facultatea de electronică şi telecomunicaţii a Institutului politehnic Bucureşti şi Institutul central pentru electronică, electrotehnică, automatică, maşini-unelte şi mecanică fină. Referatele generale : studiul relaţiei dintre dezvoltare, consum şi reînnoirea produselor; cercetări asupra fiabilităţii sistemelor automate şi a reţelelor de telecomunicaţii; logica programată şi implicaţiile ei asupra sistemelor electronice digitale – au conturat cadrul unei ample problematici de detaliu, tratată în numeroasele comunicări din secţiile de specialitate.*

Ion Blaga
Gheorghe Manea

MECANISMUL
ECONOMIC
AL
SOCIALISMULUI

• *Cercetînd experienţa românească, precum şi a altor ţări socialiste în elaborarea mecanismului de reglare a economiei, Ion Blaga şi Gheorghe Manea, autorii cărţii* Mecanismul economic al socialismului *(Editura* zestrare cu factori de producție (fonduri de producție, infrastructuri, forță de muncă, pămînt fertil pentru agricultură, bogății naturale etc.[1]).

Luarea în considerare a înzestrării cu factori de producție a economiei naționale la analiza și proiectarea structurii economiei și comerțului exterior a devenit o problemă fundamentală a cercetării economice de care se ocupă insistent diferite instituții științifice. Printre primii care au abordat cu toată amploarea această problemă se numără economiștii suedezi E. Heckscher (1919)[2]) și Bertil Ohlin (1933)[3]) care sînt de părere că distribuția geografică a factorilor productivi este deosebit de importantă și că în virtutea acestei situații activitatea industrială ar trebui adaptată la variația ofertei unor asemenea factori în diferite locuri ; numai pentru o parte limitată oferta poate să fie adaptată la cererea diferitelor industrii.

Ohlin este de părere că diferitele regiuni și țări sînt în mod foarte diferit înzestrate cu facilități pentru producția diverselor articole industriale : o țară poate avea abundență de fier și cărbune, însă lipsă de pămînt pentru cultivat grîu, în timp ce alta – abundență de pămînt pentru cultivat grîu însă deficit în aprovizionarea cu resurse minerale. Ca atare, prima ar fi adaptată mai bine pentru producția de oțel și mai puțin bine adaptată pentru cultivarea grîului decît ultima.

După părerea lui Ohlin, ar fi ca fiecare regiune să producă acele bunuri care necesită consumuri intensive de factori existenți din abundență. Fiecare regiune sau țară are un avantaj în producția mărfurilor pentru care se consumă cantități considerabile de factori abundenți și ieftini existenți în acea regiune sau țară. În aceste împrejurări de ansamblu, reiese că prima condiție a comerțului – după opinia lui Ohlin – ar fi că unele bunuri pot fi produse mai eftin într-o regiune decît în alta. În fiecare din aceste regiuni bunurile exportate ar conține în mod relativ cantități mari de factori mai ieftini decît în altele, în timp ce bunurile care ar putea fi produse mai ieftin în alte regiuni sînt importate.

Pe scurt, această teză este formulată în următoarea teoremă a lui Heckscher–Ohlin : fiind considerate funcții de producție identice în condițiile unor dotări diferite cu factori de producție între țări, se vor produce și exporta acele mărfuri care conțin într-o proporție mai mare factori de producție abundenți și ieftini și se vor importa acele produse care conțin într-o proporție mai mare factori deficitari și scumpi. Aspectele sînt puțin simplificate și adesea controversate. Exemplul dezvoltării Japoniei a suscitat numeroase dezbateri pe aceste teme.

Primul, care a testat această teoremă a fost V. Leontief în condițiile în care căpătase o largă popularitate ideea că S.U.A. dispun de resurse relativ abundente de capital și de resurse mai restrînse de forță de muncă. Potrivit teoremei menționate ar fi fost normal, ca producția și exportul S.U.A. să solicite un volum relativ mai mare de capital și un volum relativ mai restrîns de muncă în raport cu importul de mărfuri.

Folosind analiza input-output cu datele statistice ale economiei americane din anul 1947 și din anul 1952 și determinînd consumurile totale (directe + indirecte) de resurse de muncă și de capital solicitate de exporturile și de importurile competitive de mărfuri, Leontief a ajuns la un rezultat care este contrar aprecierilor și așteptărilor generale. De aceea acest rezultat a fost denumit paradoxul lui Leontief. Concluziile la care s-a ajuns, ca și interpretarea acestora, au fost fie criticate și contestate de unii cercetători, fie reevaluate, completate și extinse de alți cercetători prin noi studii efectuate asupra punerii în valoare a influențelor exercitate de calitatea factorilor de producție, progresul tehnic și de resursele naturale, pe exemplul economiei S.U.A. și al economiei altor țări.

Cercetările întreprinse au lămurit faptul că nu este vorba propriu-zis de un paradox, ci de insuficiente precizări cu privire la anumite influențe pe care le exercită factorii de mai sus asupra raportului în care se află cantitățile de capital și de forță de muncă solicitate de producția mărfurilor exportate și de producția de înlocuire a importurilor. Leontief nu pusese în evidență în mod suficient influența factorilor calitativi și a proporțiilor și structurii resurselor naturale consumate. Investigațiile efectuate pe această temă nu au epuizat posibilitatea și necesitatea de a clarifica diferitele aspecte ale problemei și concluziile ce pot fi trase din analizele empirice corespunzătoare Este vorba de a orienta structura economică, și în speță, a producției industriale în cadrul diviziunii internaționale a muncii în mod mult mai complex, ținînd seama de situația internă a factorilor de producție, de structura și caracteristicile acestora, precum și de cererea de pe piața mondială relevată deobicei prin nivelul și evoluția prețurilor produselor și a factorilor de producție.

dr. Aurel IANCU

---

(1) Jacob Viner, International Trade and Economic Development, Oxford, The Clarendon Press, 1957, p. 14.

(2) Eli Heckscher, „The Effect of Foreign Trade on the Distribution of Income“, Ekonomisk Tidskrift, vo. 21/1919, pp. 497-512, republicat în H. S. Ellis, L. A. Metzler (eds) ; Readings in the Theory of International Trade, Blakiston (1949).

(3) Bertil Ohlin, Interregional and International Trade, Revised Edition, Mass., Harvard University Press, 1967.

FIŞE

științifică, 1977, 300 p.), se străduiesc să desprindă o serie de direcții generale în evoluția acestuia, precum și unele particularități proprii ale României în diferitele etape ale construcției socialiste. Componenta esențială și decisivă a mecanismului economic, spun autorii, este sistemul de organizare și de conducere unitară a economiei naționale, care cuprinde ansamblul deciziilor unitare și centralizate, materializate în structurile organizatorice determinate în mod centralizat în planul național unic, în principiile și normele economico-financiare. Cealaltă componentă principală a mecanismului economic este conducerea locală, descentralizată – gestiunea economică. Pornind de la faptul că, conducerea unitară se realizează pe baza criteriului optimului macroeconomic, iar conducerea locală pe baza criteriului maximizării beneficiului, autorii elaborează teza că cele două nivele ale conducerii reprezintă de fapt două modalități de reglare a economiei socialiste. Unitatea mecanismului economic este asigurată de compatibilitatea dintre criteriul optimului macroeconomic și cel al optimului microeconomic.

Cuantificarea eficienței învățămîntului

● *În analiza eficienței economice a învățămîntului, arată V. Komarov în articolul* Ekonomiceskaia effektivnost obrazovaniia *(Eficiența economică a educației), apărut în nr. 9/1977 al revistei* VOPROSÎ EKONOMIKI, *există două aspecte: economicitatea interioară a sistemului de învățămînt și economicitatea învățămîntului prin prisma influenței sale asupra economiei naționale. Acest al doilea aspect prezintă numeroase complicații și este cel mai puțin elaborat în știința economică. V.K. propune să se urmărească ce parte din creșterea venitului național poate fi atribuită învățămîntului. Creșterea venitului național se datorește măririi numărului de muncitori în sfera producției materiale și sporirii productivității muncii. Ceea ce interesează în context este factorul al doilea, care este relativ ușor de calculat. Mult mai complicată este diferențierea între partea din creșterea productivității muncii atribuibilă progresului tehnic și partea care se datorește sporirii nivelului învățămîntului și calificării. Autorul admite că sporul productivității muncii care se poate pune pe seama progresului tehnic corespunde aproximativ cu ritmul de creștere a utilării tehnice a muncii; el procedează apoi la reducerea muncii complexe și stabilește astfel partea ce o deține munca de calificare ridicată în creșterea venitului național. Pe date din 1975 din U.R.S.S., rezultă că partea ce revine învățămîntului în creșterea venitului național este cu 20 la sută mai mare decît a progresului tehnic.*

OM ● TEHNICĂ ● MEDIU

ACVACULTURA, O CALE DE VALORIFICARE INTENSIVĂ A POTENȚIALULUI ECONOMIC AL APELOR [I]

PROTECȚIA ȘI CONSERVAREA APELOR, găsirea unor metode de valorificare complexă a terenurilor subacvatice, capabile să asigure omului resurse de hrană din ce în ce mai mari, au devenit probleme de prim ordin ale contemporaneității. Niciodată complexitatea raporturilor dintre om și mediul acvatic nu a fost atît de mare ca în zilele noastre, făcînd necesară o nouă abordare a gospodăririi acestui mediu viu, care în mod nemijlocit dă viață solului terestru, florei și faunei din ambele medii. Problemelor legate de apărarea și gospodărirea complexă a apelor le-au fost consacrate în ultimele decenii un număr important de dezbateri care au adus în discuție fapte, probleme, idei și soluții, au oferit omenirii o imagine reală asupra rezervelor uriașe de hrană pe care le ascunde această „lume a tăcerii“, dar și pericolul pe care îl reprezintă pentru ea un anumit mod de a concepe aplicarea revoluției tehnico-științifice contemporane în acest domeniu.

Spre a rezolva aceste probleme, oamenii de știință, cercetătorii și specialiștii au creat și au pus bazele unei noi științe — ACVACULTURA — care înseamnă culturi în apă și protecția acestui mediu, fiind în fond o biotehnie acvatică, respectiv agrozootehnie acvatică. **Acvacultura este știința care se ocupă de reproducerea și creșterea organismelor acvatice animale și vegetale, sub directa dirijare de către om, în scopul sporirii producției acestor organisme, pentru a asigura materiile prime necesare obținerii de proteine utile alimentației omenirii, dar și pentru conservarea mediului acvatic.** Acvacultura este a doua cale principală, după agricultură și zootehnie, chemată să soluționeze problema hranei omenirii, mai ales că 3/4 din suprafața globului este acoperită de apă. Atunci cînd în timpurile îndepărtate oamenii au trecut de la stadiul culesului, la cel al agriculturii, ori de la vînătoare sau păstorit la zootehnie, au descoperit că aceste îndeletniciri sînt și rentabile. Dacă luăm în considerare tehnicile actuale de pescuit în oceane, mări și lacuri naturale, trebuie să recunoaștem că acest sector se află în stadiul culesului sau vînătorii. Aproape în întregime produsele oceanelor, mărilor sau lacurilor provin din reproducerea lor naturală. Ideea de a cultiva sistematic speciile acvatice este relativ nouă, ea a căpătat aplicabilitate în bazinele create de om și în special pentru peștii de apă dulce, sub denumirea de piscicultură, iar treptat a intrat și în domeniul apelor marine pentru creșterea stridiilor și midiilor, creveților, algelor etc.

În anul 1975 producția mondială a acvaculturii a înregistrat 6,1 milioane tone produse biologice din care 4,026 milioane tone pește (în special datorită dezvoltării pisciculturii în apele interioare), 0,988 milioane tone moluște (din care 0,591 milioane tone stridii, 0,328 milioane tone midii etc. obținute prin metode de moluscocultură), 1,067 milioane tone alge obținute în culturi dirijate și 0,019 milioane tone creveți crescuți. Față de anul 1970 producția mondială de produse biologice ale acvaculturii a crescut de 2,5 ori.

În țara noastră acvacultura s-a dezvoltat, pînă acum, numai pe seama pisciculturii în apele interioare. Dacă în anul 1948 se obțineau abia 600 tone pește în crescătorii, în prezent realizările depășesc 35 000 tone, din care 30 000 tone crap de cultură și peste 5 000 tone pești fitozooplanctonofagi crescuți în aceleași crescătorii. Creșterea producției de pește în apele interioare s-a făcut prin valorificarea mai rațională a resurselor naturale de hrană existente în bazinele piscicole și prin extinderea creșterii peștilor în noile amenajări piscicole ce au fost realizate pe o suprafață de peste 50.000 ha.

Importante creșteri au avut loc și în alte țări. De exemplu în U.R.S.S. în ultimul plan cincinal 1971—1975 producția de pește de crescătorie a crescut de 1,7 ori, în R.P. Polonă de 4 ori, iar în Japonia în ultimii 7 ani de peste 5 ori. Asemenea rezultate s-au înregistrat și în alte țări europene și asiatice.

Realizările acvaculturii sînt determinate, la fel ca și în celelalte ramuri economice, de progresele științifice și tehnice ale domeniului.

Soluții noi de cultură a organismelor acvatice

ÎN ULTIMUL DECENIU au fost experimentate numeroase specii de pești, moluște, crustacee și alge în culturi acvatice, pe baza cărora s-au elaborat noi tehnologii de reproducere și creștere și s-au dezvoltat cele existente. În cele ce urmează vom expune acele realizări, care au ca obiectiv prioritar valorificarea cît mai completă și superioară a resurselor naturale de hrană existente în bazinele acvatice, pe care nu le consumă speciile autohtone de pește și, în același timp, contribuie la diversificarea producției de pește de cultură destinat consumului populației.

1. În piscicultură. Contribuția românească la aclimatizarea celor 4 specii asiatice de pești care consumă vegetație acvatică, alge, pureci de apă ca și scoici și melci de apă, s-a materializat în crearea unei noi tehnologii de reproducere artificială a acestor specii și a cîtorva variante de tehnologii noi pentru creșterea peștilor în amestec de specii și vîrstă (policultură) Aceste realizări au avut ca efect construirea și funcționarea a peste 10 stații de reproducere artificială a crapului chinezesc de iarbă (cosaș), a crapului argintiu (sînger), crapului argintiu pătat (novac) și a crapului chinezesc negru (scoicar), iar economia piscicolă a beneficiat anual de un spor de producție de peste 5 000 tone pește de consum, așa cum am menționat mai sus. Prețul de cost al acestei producții suplimentare este de numai 25% față de cel al crapului obișnuit de crescătorie. Datorită acestor avantaje, aclimatizarea și respectiv creșterea acestor pești în amestec cu crapul autohton în heleștee și iazuri și de asemenea în bazine acvatice naturale, este considerată ca o deosebită realizare a pisciculturii românești. Cu toate acestea, acțiunea nu s-a extins la nivelul posibilităților din țara noastră. În amenajările piscicole din Delta Dunării, dacă s-ar repopula anual cu 1500—2000 pui de o vară de 20 gr/ex. pe hectar din speciile de crapi chinezești, s-ar putea obține o producție suplimentară de pește de 400-500 kg/ha/an, adică 12 000 tone pește în plus față de cea existentă. De asemenea și în amenajările piscicole din apele interioare, dacă s-ar repopula anual cu circa 1000 pui din aceleași specii, s-ar realiza anual în plus pe hectar 200-300 kg, respectiv în total circa 7 000 tone pește. În felul acesta producția medie de pește pe hectar ar putea ajunge la 2 000 kg așa cum dealtfel s-a și realizat la C.A.P. Bivolari-Iași, Mant-Vaslui, Tămaida-Bihor etc. Pentru aceasta însă trebuie creat lotul de reproducători necesari și capacitatea de reproducere artificială. În alte țări s-au creat alte noi tehnologii de creștere a peștilor fitozooplanctonofagi în comun cu hibrizi de sturioni sau în amestec cu mai multe specii și care ar putea fi aplicate și în țara noastră. De exemplu în U.R.S.S. prin creșterea în comun a hibrizilor de sturioni cu pești fitofagi (crap chinezesc de iarbă și crap argintiu pătat), s-a realizat în medie 1750 kg pește valoros de consum, din care 1250 kg hibrizi de sturioni și 500 kg pești fitofagi. Avînd în vedere că tehnologiile de reproducere artificială a sturionilor și a peștilor consumatori de vegetație sînt elaborate pentru a fi aplicate pe scară industrială și că avem acești pești în apele noastre, se impune ca metoda respectivă să fie introdusă cît mai repede și în piscicultura țării noastre. O altă tehnologie cu aplicabilitate mare în bazinele noastre piscicole ar fi creșterea crapului obișnuit, în comun cu cosașul, sîngerul, novacul, scoicarul și cu alte trei specii de pești detritofagi asiatici care n-au denumire românească nefiind încă aclimatizați (ca, de exemplu Catla catla, Laheo rochita și Cirrhina mrigada) sau din neamul chefalului (Mugil so-iuy). Peștii detritofagi se hrănesc numai cu mîl organic, aflat din abundență pe fundul bazinelor piscicole și care reprezintă 40% din resursele naturale de hrană pe care peștii noștri nu le consumă. În R.P. Chineză, India etc. se realizează în policultură furajată cu speciile menționate în medie 8 500 kg pește/ha. Ar fi util ca încă din anul 1978 să se importe un lot experimental din larvele (alevini) acestor specii de pești și să se experimenteze asemenea culturi de pește în comun.

Tot în scopul valorificării cît mai complete și superioare a verigilor trofice din bazinele piscicole, în alte țări au fost elaborate tehnologii noi de reproducere și creștere a 3 specii de pești din familia Catostomide și 4 specii de pești din familia Ictaluride. Acești pești trăiesc în apele naturale ale S.U.A., dar hrănindu-se cu plancton sau insecte — verigi trofice mai puțin sau deloc valorificate de peștii noștri de crescătorie — și avînd un ritm de creștere foarte bun, superior crapului și celorlalte specii din cultură, în anii 1971 și 1972 U.R.S.S. și R.S.F. Iugoslavia au importat loturi experimentale în scopul aclimatizării lor. Rezultatele obținute sînt foarte bune, în sensul că puietul în prima vară are 30—100 gr/ex, iar în vara a 2-a atinge greutatea medie comercială de 500 gr/ex. ; unele loturi în vara a 2-a au atins greutatea de 1 000-2 000 gr/exemplar, greutate pe care crapul nostru o atinge abia după 3 ani de creștere. Producția suplimentară obținută prin creșterea acestor pești este de 350—500 kg/ha. În această situație, s-ar putea importa în lot experimental 3 specii de pești ale genului Ictiobus, numite și pești bivoli, respectiv buffal cu gura mare, buffal cu gura mică și buffal negru și 4 specii din somni americani, respectiv somnul de apă curgătoare, somnul cu capul plat, somnul albastru și somnul alb. De asemenea ar trebui importate și larve de bibani americani, respectiv bibanul marin și bibanul alb. Cu aceste specii s-ar putea începe experimentările la Stațiunea de cercetări pentru piscicultură în ape interioare Nucet-Dîmbovița și Podul Iloaiei-Iași și la crescătoriile piscicole Cefa-Bihor, Sarinasuf și Calica, județul Tulcea, Tașaul — jud. Constanța.

Pentru mărirea numărului de specii și subspecii de sturioni și respectiv a producției de sturioni ar putea fi luată în considerare aclimatizarea în Dunăre și lacul Razelm a unui neam de morun din limanurile și fluviul Amur (Kaluga), a nisetrului siberian din fluviile Obi și Enisei și lacul Baical, a sturionului american (Acipenser fulvescens) din marile lacuri americane sau a unei alte specii de sturion american (Polydon spathula) consumator de detritus.

Un interes deosebit îl prezintă și o specie de pești (cunoscută sub numele de tilapia) ce s-a dezvoltat foarte mult în bazinele acvatice ale țărilor tropicale. Această specie de pești are avantajul că înregistrează cel mai rapid ritm de creștere, atinge dimensiuni mari, se hrănește numai cu vegetație, iar reproducerea are loc la vîrsta de 3—5 luni, dar are ca dezavantaj că trăiește numai în ape calde tropicale. Ca urmare a tehnologiei elaborate în ultimii ani, producția de pește depășește 5 000 kg/hectar. Analizînd situația din țara noastră am constatat că apele termale de la Felix și Cefa, județul Bihor și alte locuri din județul Satu Mare sau apele rezultate de la toate termocentralele ar putea constitui și în timpul friguros surse de alimentare cu apă caldă a amenajărilor piscicole, ar mări perioada de creștere a peștelui de la 6 luni, cît este în prezent, la întregul an și s-ar putea obține cel puțin două recolte de pești, adică 3—4 000 kg/an.

Un început bun, cu rezultate promițătoare, s-a realizat și în țara noastră prin experimentarea creșterii peștilor în cuști plutitoare în lacuri de acumulare în complexul Bistrița și Trifești Județul Neamț, canale magistrale de irigații din județele Ialomița și Brăila, unde s-au realizat 60 kg pește producții/mp față de numai 0,1 kg pe metru pătrat de crescătorii clasice. Acest sistem de creștere superintensiv se poate aplica în orice bazin acvatic cu condiția realizării cuștilor și asigurării furajelor necesare.

Ar mai trebui menționat că și în țara noastră s-au elaborat tehnologii și metode de reproducere artificială și creștere a peștilor care au fost preluate și în alte țări, cum ar fi de pildă în sturionicultură. În acest sens arătăm că se proiectează în prezent în Delta Dunării o primă stație industrială de reproducere artificială și creștere a puietului de sturioni ca material de populare anuală a Dunării și respectiv a Mării Negre, pentru a suplini reproducerea naturală a acestor pești care, din cauza construcțiilor hidroenergetice pe Dunăre, nu se mai face în cele mai bune condiții. Totuși unele experimentări, pentru anumite specii de pești, se desfășoară încet sau încă n-au început. De exemplu, pentru 3 specii de chefali, pești deosebit de valoroși, existenți în țara noastră, și care se hrănesc numai cu detritus organic de pe fundul bazinelor acvatice, cercetările continuă de 7 ani, dar problema reproducerii artificiale și creșterii în gospodării organizate încă nu a fost soluționată. Pentru alte specii valoroase de pești ca, de exemplu, calcan, cambulă, morunaș, lin, plătică, caracudă etc. nu s-au antamat cercetări de piscicultură în bazine acvatice amenajate, obiective pe care cercetarea ar trebui să le înscrie în planul său de activitate.

Considerăm că nu este lipsită de interes nici experimentarea împrejmuirii de zone din golfurile sau „băile“ litoralului românesc de la Sulina, Ciotic sau Capul Midia, în care să se experimenteze creșterea dirijată a unor specii autohtone din Marea Neagră sau lacurile litorale salmastre.

2. Cultura moluștelor. Cultura moluștelor (stridii, midii etc.) se face în unități organizate, ferme sau gospodării de tipul policiclic, pentru că se hrănesc cu alge microscopice, deci cu producție primară și constituie, ca și peștii consumatori de vegetație și ierbivorele terestre, o sursă importantă de proteină pentru hrana omului. Într-o serie de țări, ca de exemplu în Franța, Olanda, Anglia și Canada, moluștele se cresc pe fundul unor bazine special amenajate ; în Japonia, Spania, R. P. Chineză și R. P. Bulgaria se face în sistemul stelajelor și plutelor în golfuri amenajate. Producția de cultură a midiei la 1 ha fermă este în Franța de 2,3 tone (numai carne, fără scoici), în Olanda 25 tone, în Spania de 300 tone, iar în U.R.S.S. experimental 500—560 tone.

Țara noastră are în Marea Neagră o rezervă însemnată de midii, care ar permite exploatarea a circa 3 milioane kg/an cu condiția ca cercetarea științifică să elaboreze tehnologia de desnisipare a lor după recoltare și paralel să înceapă experimentarea culturii midiei în zonă amenajată la Capul Midia sau într-una din „băile“ de la Sulina, unde să se experimenteze tipul de plută sau suporturi din plase și fire de mase plastice. De asemenea considerăm că ar putea începe lucrările de experimentare a aclimatizării stridiei din apele Franței sau a altor specii de midii mai productive. Odată cu aceasta ar trebui experimentate forme de desfacere în stare proaspătă, semipreparată sau conservată, a producției de moluște, mai puțin cunoscută de consumatorii români, acesta fiind un domeniu nou al acvaculturii din țara noastră.

dr. ing. Gheorghe I. MANEA

NICOLAE BĂLCESCU

(Urmare din pag. 21)

transpună în viață un asemenea ideal nobil. „Dar — arăta astfel Bălcescu — unde este Mihai Viteazul acum spre a realiza aceste proiecte ? Cunoaștem un viteaz mai... (în manuscris lipsește cuvîntul — I.B.) decît acest erou, **poporul.** Patriotismul unui popor este mult mai puternic decît orice mare geniu individual. Cînd inima lui va fi aprinsă de aceea mare idee a regenerației naționale și cînd el va fi hotărît de a o apăra cu sîngele lui nici-o putere din lume nu-l va birui“.

În mod obiectiv, transpunerea în viață a programului de prefacere radicală a societății preconizat de Bălcescu ar fi dus la abolirea sistemului iobăgist de exploatare și la dezvoltarea țării pe baze burghezo-democratice. Aceasta ar fi însemnat, fără îndoială, un important pas înainte al țării pe linia progresului și civilizației, nu însă și realizarea visului său de a domni deplina egalitate, „dreptatea și frăția în societate“. Pentru aceasta, cum a dovedit-o viața, erau necesare alte măsuri, alte condiții istorice. De altfel Bălcescu însuși era conștient că transformarea radicală a structurilor societății românești, care să ducă la desființarea „exploatației omului d-asupra omului“ necesita o perioadă de timp îndelungată. În acest sens el consemna predictiv : „Poate pînă cînd vom vedea nația noastră recăpătîndu-și toate drepturile, va trece chiar un secol“. Într-adevăr, în aceste zile, cînd comemorăm pe marele revoluționar și gînditor român, putem spune că visul lui Bălcescu de a vedea națiunea română liberă și de a lichida de pe pămîntul țării „cea mai de pe urmă exploatație“ a fost înfăptuit. În noi condiții istorice, acest vis a fost înfăptuit de către moștenitorul firesc al tradițiilor și idealurilor progresiste ale poporului nostru — de către clasa muncitoare, de toți oamenii muncii sub conducerea Partidului Comunist Român.

Pentru o nouă ordine economică internațională

> **„Tineretul lumii de astăzi este dornic de înnoire în viața societății, de a se pune capăt vechii politici de inegalitate socială și asuprire națională, de a se asigura realizarea unei lumi mai bune, mai drepte — atît pe plan național, cît și internațional".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

TINERETUL, FACTOR ACTIV ÎN FĂURIREA UNEI LUMI MAI DREPTE ȘI MAI BUNE

UNUL DINTRE cele mai semnificative fenomene ale perioadei contemporane este afirmarea viguroasă a tinerei generații ca o uriașă forță socială, militantă, activă pentru pace, democrație și progres. Faptul că tineretul se afirmă ca o importantă forță a lumii contemporane nu se bazează doar pe ponderea sa numerică în ansamblul populației fiecărei țări, cu toate că din statistici rezultă că peste jumătate din populația lumii este în vîrstă de sub 24 de ani. Tinerii între 15 și 24 de ani vor reprezenta în anul 1990 un miliard de persoane (față de 460,2 milioane în anul 1950), pentru ca în anul 2000 să totalizeze 1,157 miliarde. Dar dincolo de aspectele cantitative, se impun elementele calitative, derivînd din însăși poziția tinerei generații ca purtătoare a viitorului fiecărei societăți. În ciuda varietății firești a preocupărilor și convingerilor tineretului din diferite țări, una din trăsăturile marcante ale tinerei generații de pretutindeni este conștiința sa profundă că idealurile și năzuințele care o animă nu pot fi realizate decît într-un climat de pace, cooperare și înțelegere reciprocă. De la înalta tribună a sesiunii jubiliare a Adunării Generale a O.N.U. din 1970, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, președintele Republicii Socialiste România, reliefa cu vigoare faptul că **„dorința de a construi o lume în care oamenii să se bucure pe deplin de roadele civilizației moderne, să fie eliberați de perspectiva războaielor este sursa principală a mișcării contemporane a tineretului"**.

O piatră de hotar

AMPLOAREA ȘI DIVERSITATEA aspectelor examinate de O.N.U., evidențiază tot mai mult o problematică distinctă prin conținutul și valențele sale : locul și rolul tineretului în viața societății actuale, cu deosebire după anul 1960 cînd, la inițiativa României, Adunarea Generală înscria pe ordinea sa de zi un punct de sine stătător privind educarea internaționalistă și umanistă a generației viitoare. Această temă își va găsi o primă consacrare prin adoptarea la 7 decembrie 1965 a rezoluției 2037 (XX) cunoscută în lumea întreagă sub titlul „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare".

De la această dată, tema educației și a participării active a tinerei generații la dezvoltarea economică și socială a statelor s-a impus tot mai mult ca un subiect major al dialogului internațional.

În conflagrațiile care au încercat omenirea, tineretul a fost acela care a avut cel mai mult de suferit și a dat cele mai multe jertfe, ceea ce face ca tineretul să dorească un viitor sigur, pacea. Congresul mondial al tineretului de la New York din anul 1970 — prima reuniune de o asemenea amploare organizată sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite, — a constituit un exemplu dintre cele mai elocvente în ceea ce privește solidaritatea crescîndă a tinerilor de pretutindeni în lupta pentru apărarea bunului suprem al omenirii — pacea —, în eforturile comune pentru înfăptuirea unei dezarmări generale și complete, și în primul rînd a dezarmării nucleare, sub un control internațional strict și eficace.

Dimensiunea politică a eforturilor pentru statornicirea unei noi ordini mondiale se regăsește, de asemenea, în strădania colectivă a tineretului de a pune capăt pentru totdeauna colonialismului și neocolonialismului, în acțiunile de repudiere hotărîtă a rasismului și a formei sale cele mai odioase — apartheidul.

Dezbaterile care au urmat au reconfirmat valoarea inițiativei românești ca piatră de hotar pentru examinarea ansamblului problematicii referitoare la tineret.

Instaurarea unui dialog real cu tînăra generație constituie una din sarcinile cele mai actuale ale Națiunilor Unite. Din aproape 400 de organizații internaționale neguvernamentale care beneficiază de statut consultativ pe lîngă Consiliul economic și social al O.N.U., peste 60 se ocupă în prezent de problemele tineretului. Printre principalele aspecte ce intră în preocupările acestor instituții figurează : cooperarea tehnică internațională, comerțul, dezvoltarea, elaborarea, aplicarea și evaluarea politicilor și programelor naționale destinate tineretului, învățămîntul și reforma acestuia, șomajul, ameliorarea sănătății și a alimentației, ocrotirea socială, combaterea criminalității, delincvența, abuzul de stupefiante, aspectele demografice, protejarea mediului înconjurător, responsabilități mai largi acordate tineretului în societate, folosirea judicioasă a mijloacelor de recreere etc. Majoritatea acestor teme au figurat cu regularitate pe agenda marilor reuniuni internaționale din ultimii ani.

Insecuritate prelungită

GRUPA DE VÎRSTĂ cuprinsă între 15 și 24 de ani va număra în anul 1980 circa 815 milioane persoane. Principala pondere în acest spor de populație va reveni țărilor în curs de dezvoltare, în care tineretul rural va deține majoritatea, reprezentînd 52,7% din populația totală. Grupa de vîrstă între 0 și 24 de ani va ocupa în țările în curs de dezvoltare în 1980 aproximativ 60% din populația totală, față de 42% în țările dezvoltate. Nu se cere un efort de imaginație deosebit pentru a înțelege dificultățile previzibile la capitolul situației sociale și economice a tineretului, dacă se pornește de la inegalitățile și decalajele considerabile existente în prezent, care fac ca trei sferturi din populația mondială să alcătuiască uriașa armată a săracilor. În țările capitaliste dezvoltate care trec în prezent prin dificultăți economice, creșterea șomajului care afectează cu deosebire tinerii în căutarea primului loc de muncă și dificultățile de ordin psihosocial care le însoțesc (mărginalitate, delicvență, sentimentul inutilității), datorate unei insecurități prelungite, accentuează tensiunile existente în general între un tineret avid de schimbare și forțele conservatoare ale societății. Dar neliniștea pe care o resimt tinerii în fața unor mecanisme economice asupra cărora nu au nici o influență îi împinge spre forme de acțiune care se explică mai degrabă prin situația lor în viața socială decît prin calitatea lor de tineri.

Este deci firesc ca un număr crescînd de tineri să aprecieze că este necesar să se pornească la transformări sociale și economice radicale. Tot mai mulți tineri sînt preocupați de inegalitățile ce caracterizează societatea capitalistă contemporană, contestă sistemul de valori și de norme ce îi sînt proprii, protestează împotriva realităților în care trăiesc. În rapoartele O.N.U. se subliniază că protestele tinerilor sînt determinate, între altele, de faptul că aceștia „consideră că au un statut marginal în societate și se simt privați de dreptul și de posibilitatea de a participa în mod substanțial la viața politică, economică, socială și culturală a societății lor". Ideea că dezvoltarea reprezintă o „fața a păcii" a făcut ca tineretul să se preocupe tot mai mult de perspectivele reale ale progresului social și economic. Cercetările speciale cu privire la tineret evidențiază faptul că tineretul devine tot mai conștient că dezvoltarea „este o problemă mai degrabă politică decît tehnică“.

La scară națională, tinerii revendică o participare activă nu numai ca executanți de directive și de hotărîri ci, în același timp, ca factori responsabili la elaborarea lor.

Prioritatea cerințelor esențiale

PE UN ASEMENEA FOND, problematica planificării naționale pentru tineret capătă o însemnătate tot mai larg recunoscută. Din datele disponibile rezultă, dealtfel, că majoritatea țărilor au ținut seama de cerințele specifice ale tineretului, organizînd programe suplimentare și alocîndu-le resurse mai importante. Statisticile existente arată că cheltuielile publice în favoarea tinerilor cunosc o creștere simțitoare. Astfel, fondurile consacrate învățămîntului de toate gradele au sporit între 50 și 100 la sută, reprezentînd, în majoritatea țărilor, între 2 și 7 la sută din produsul național.

Anchetele și studiile efectuate în cadrul O.N.U. cu privire la problematica tinerei generații din punctul de vedere al participării sale la dezvoltare constată totuși că „majoritatea aranjamentelor prevăzute în prezent pentru a satisface cerințele și aspirațiile tinerilor sînt inadecvate, iar în unele cazuri nesatisfăcătoare pînă la extrem. Guvernele, instituțiile neguvernamentale și organizațiile internaționale vor trebui să adopte măsuri suplimentare pentru a întări sau modifica politicile și programele, care sînt actualmente insuficiente sau compromit dezvoltarea tinerei generații, cu scopul de a contribui la instaurarea unei societăți pașnice și progresiste“.

Printre propunerile O.N.U. se numără recomandarea de a se acorda prioritate satisfacerii cerințelor esențiale ale tinerei generații. Programele menite să favorizeze dezvoltarea economică și socială ar trebui să cuprindă obiective ținînd de introducerea modificărilor structurale necesare pentru a crea resurse și servicii și a le repartiza în mod echitabil între toate categoriile de tineri din societate, fără distincție de rasă, sex sau origine socială. În acest scop, ar trebui să fie eliminate barierele ce separă numărul relativ restrîns de tineri aparținînd păturilor privilegiate ale societății de majoritatea covîrșitoare a tinerilor care nu au acces, în condiții de egalitate, la educație și la progresul economic.

În concepția O.N.U., unul din temeiurile activității politice guvernamentale în materie de tineret trebuie să fie încurajarea muncii productive. Prin intermediul unor programe de educație, tinerii trebuie ajutați să înțeleagă rolul pe care pot și trebuie să-l joace în dezvoltarea țării lor. Conștientizarea tinerilor trebuie să se realizeze prin oferirea unor posibilități efective de participare directă la eforturile de dezvoltare. Unele programe pot fi puse sub egida directă a tinerilor. Un exemplu caracteristic în acest sens este alfabetizarea. În prezent, numărul neștiutorilor de carte, printre care tinerii reprezintă majoritatea, se ridică la peste 800 de milioane, fapt care constituie, așa cum s-a apreciat la UNESCO, „cea mai flagrantă dintre inegalitățile care persistă în domeniul educației“. Pe drept cuvînt se apreciază că oprirea sau limitarea accesului la luminile spiritului reprezintă una dintre cele mai revoltătoare „moșteniri“ ale vechii ordini. Se estimează că realizarea școlarizării universale în învățămîntul primar în anul 1985 implică în Asia, Africa și America Latină folosirea a 12 milioane de învățători, cu 3 milioane mai mulți decît în anul 1977. Învățămîntul secundar din cele trei continente amintite va absorbi un număr suplimentar de peste un milion de profesori, care ar urma să fi recrutați din rîndurile tinerei generații.

Participare plenară la procesul dezvoltării

DESIGUR, cerința esențială este aceea că orice politică națională privind tineretul, inclusiv în domeniul educației, trebuie să fie rezultatul firesc al experienței naționale și trebuie să se armonizeze cu obiectivele economice și sociale ale țării respective. Aceasta însă nu împiedică definirea unor obiective comune printre care în studiile O.N.U. sînt enumerate următoarele : promovarea respectului reciproc între diferitele grupuri de tineri, stimulîndu-i să muncească și să trăiască laolaltă și dezvoltîndu-le calitățile civice ; cultivarea în rîndul tinerilor a simțului disciplinei și al dragostei față de muncă ca o contribuție importantă la progresul țării ; dezvoltarea la tineret a unor competențe utilizabile prin programe corespunzătoare de formare profesională. În scopul unei mai largi mobilizări a tineretului la strategia dezvoltării se impune definirea unor modalități concrete de participare a acestuia la diferitele stadii de elaborare conceptuală a programelor de dezvoltare și la înfăptuirea acestora. În esență, acțiunile prevăzute au drept scop să determine, printr-o abordare pluridisciplinară și ținînd seama de realitățile naționale, mijloacele, metodele, formele de organizare, modalitățile de acțiune care să permită tinerilor să aibă un rol mai activ în societate și să participe plenar la procesul dezvoltării naționale.

În acest cadru de preocupări, la ultimele sesiuni ale Adunării Generale a O.N.U. au fost adoptate hotărîri și recomandări vizînd ca activitățile Organizației să răspundă în mai mare măsură nevoilor și aspirațiilor tinerei generații, să asigure îmbunătățirea legăturilor dintre tineretul din toate țările lumii. O primă rezoluție, prezentată de România, cere statelor și organizațiilor internaționale să acorde o mai mare atenție transpunerii în viață a prevederilor Declarației din 1965, în special în stabilirea politicii și programelor privind tineretul. O altă rezoluție inițiată de țara noastră relevă necesitatea îmbunătățirii actualelor metode de comunicație și cooperare în problemele tineretului, a sporirii rolului O.N.U. în dezvoltarea contactelor și legăturilor dintre organizațiile naționale și internaționale ale tineretului.

Ca urmare a rezoluțiilor amintite, a fost elaborat un raport asupra tineretului de către secretarul general al O.N.U., avînd ca scop să ofere un tablou analitic al situației sociale mondiale a tinerei generații. Documentul, întocmit în colaborare cu UNICEF, O.I.M., F.A.O., O.M.S., și UNESCO cuprinde o tematică de o incontestabilă actualitate, referindu-se la aspecte cum sînt : aspirațiile tinerilor ; tînăra generație, națiunea și comunitatea internațională ; pregătirea pentru viață ; trebuințe specifice în materie de sănătate și alimentație ; angajarea tinerilor ; planuri și programe naționale pentru tînăra generație.

Pe baza inițiativei țării noastre, forul plenar al Națiunilor Unite — Adunarea Generală — a adoptat în 1973 o rezoluție intitulată „Acțiuni concertate la nivel național și internațional pentru a răspunde nevoilor și aspirațiilor tineretului și a promova participarea sa la dezvoltarea națională și internațională“.

În 1974, ca urmare a hotărîrilor Adunării Generale a O.N.U., Consiliul Economic și Social a luat în dezbatere problema căilor de comunicare cu tineretul și organizațiile internaționale de tineret. În baza unui proiect de rezoluție propus de România avînd coautori Iugoslavia, Iranul, Jamaica, Kenya, Thailanda și Zairul, Consiliul a recomandat Comisiei drepturilor omului, Comisiei dezvoltării sociale și Comisiei pentru condiția femeii să organizeze, sub auspiciile Națiunilor Unite, reuniuni internaționale și regionale privind unele probleme concrete și să pregătească programe de acțiuni interesînd tineretul, mai ales în legătură cu participarea tinerilor la viața societății.

În cadrul evaluării Strategiei internaționale a dezvoltării și în perspectiva elaborării unei noi strategii pentru cel de-al III-lea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare (1981—1990) se accentuează în mod deosebit necesitatea participării tineretului la înfăptuirea obiectivelor propuse. Pe acest plan se impune atenției preocuparea tot mai largă a statelor de a orienta educația tineretului spre obiectivele noii ordini economice internaționale. Sînt semnificative în acest sens dezbaterile de la O.N.U. din anii 1976—1977 pe marginea inițiativei țării noastre privind educarea tinerei generații în spiritul înaltelor idealuri de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Astfel, la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., chiar în această lună, va fi supusă examinării forului plenar problema tineretului în lumea contemporană („Politici și programe pentru tineret“). Proiectul rezoluției a fost propus anul acesta în Comisia dezvoltării sociale a O.N.U. de România, împreună cu Indonezia, Japonia, Egipt, Filipine, Turcia, Costa Rica, Sierra Leone, Cipru, Zair și Lesotho. După ce a fost adoptată prin consens, rezoluția a fost discutată din nou la ECOSOC, fiind însușită în același mod. În document se subliniază însemnătatea educării permanente a tinerei generații și se reliefează necesitatea imperioasă a orientării energiilor, entuziasmului și facultăților creatoare ale tinerilor în direcția înaintării națiunii, a promovării progresului economic, social și cultural al popoarelor, a menținerii păcii în lume, a dezvoltării cooperării și înțelegerii internaționale. Totodată, rezoluția evidențiază „contribuția prețioasă pe care o poate aduce tineretul la dezvoltarea cooperării între state, pe baza egalității și dreptății, la statornicirea unei noi ordini economice internaționale“.

Se cuvine, de asemenea, reamintit faptul că în atenția O.N.U. se află și alte importante propuneri românești, cum sînt : oportunitatea elaborării unui instrument internațional privind tineretul ; înființarea unui Consiliu mondial al O.N.U. pentru problemele tineretului ; proclamarea unui An internațional al tineretului ; convocarea, sub auspiciile Națiunilor Unite, a unui Congres mondial al tineretului, precedat de reuniuni regionale și internaționale.

Găsirea de forme adecvate de manifestare a elanului care caracterizează tînăra generație reprezintă o condiție primordială pentru participarea sa din plin la dezvoltarea economică și socială a popoarelor, la edificarea unei noi ordini internaționale, în concordanță cu imperativele epocii noastre.

dr. Ioan VOICU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Inflația: ritmuri diferențiate

DUPĂ CE cunoscuse o anumită încetinire (8% în 1976, față de 11% în 1975 și 13% în 1974), ritmul mediu al inflației pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate a cunoscut o nouă accelerare în primul semestru al anului curent, cînd s-a ridicat la circa 10% (ritm anual), mai ales sub influența creșterii prețurilor la produse alimentare. Dar chiar și în 1976, cînd a cunoscut o reducere, ritmul mediu citat al inflației a fost de trei ori mai ridicat decît în anii '60. Pe țări, gama evoluțiilor a continuat să fie foarte variată, ritmurile anuale oscilînd în 1976 între sub 2% în Elveția, 4,5% în R.F.G., 5,5% în S.U.A. și aproape 17% în Anglia și Italia.

În țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, ritmul mediu al inflației a cunoscut o accelerare în 1976, cînd a ajuns la aproape 35%, față de 30% în 1974 și 1975 și 22% în 1973. Pe continente, cele mai mari creșteri de prețuri s-au semnalat în America Latină, cu deosebire în Argentina, Brazilia și Peru.

Cositor: creșterea prețului

EXPERȚII internaționali apreciază că prețurile pe piața cositorului își vor continua tendința de creștere și în anul 1978, chiar în cazul în care Congresul S.U.A. ar aproba vînzarea eșalonată a unei cantități de 30 000 tone metal din stocul strategic american. Ca argumente ei menționează deficitul mare de metal existent în prezent pe piață (estimat la 20 000 tone) și imposibilitatea intervenției stocului tampon al Consiliului internațional al cositorului, care este epuizat de la începutul anului curent.

Portugalia — noul cod al investițiilor străine

ÎN PORTUGALIA a intrat în vigoare noul cod al investițiilor străine. A fost publicat și statutul Institutului de investiții străine însărcinat să coordoneze, să orienteze și să controleze politica în acest sector în Portugalia. Noul cod autorizează investițiile străine în toate sectoarele, cu excepția celor interzise întreprinderilor particulare și elimină astfel limitele maxime la transferurile anuale de beneficii, precum și restricțiile la transferurile salariilor străinilor care lucrează în Portugalia. Investițiile străine rămîn subordonate politicii și planului economic al guvernului și vor fi apreciate în funcție de numărul de locuri de muncă pe care îl creează, contribuția lor în devize, gradul în care valorifică resursele naționale, măsura în care introduc tehnologie avansată, contribuția la formarea de cadre naționale etc. Investițiile străine pot beneficia de aceleași avantaje fiscale sau de altă natură acordate întreprinderilor naționale. In anumite condiții, investițiile străine sînt permise în mod automat, în special dacă sînt destinate sectoarelor desemnate ca prioritare.

Orientări în dezvoltarea economică

Tanzania: obiective ale planului cincinal 1976-1980

INDUSTRIALIZAREA Tanzaniei a cunoscut mai multe faze, de la obținerea independenței în anul 1961. Schimbarea cea mai semnificativă în această evoluție s-a produs în 1967 în urma Declarației de la Arusha. Obiectivele generale și strategia industrială a țării au fost formulate în cel de al treilea plan cincinal 1976—1980. Astfel, Tanzania și-a propus să-și satisfacă în întregime nevoile din domeniul alimentar și să obțină cît mai repede cu putință un surplus de produse din acest domeniu pentru export.

Un obiectiv al planului este satisfacerea nevoilor esențiale ale populației în ce privește îmbrăcămintea, locuința și o serie de servicii de bază (apă potabilă, școli și dispensare). Guvernul tanzanian și-a propus, de asemenea, prin plan să fabrice acele bunuri (cazmale, pluguri, căruțe, mici conducte de apă, țigle, cărămizi etc.) pentru care există materii prime disponibile și mîna de lucru calificată. S-a preconizat totodată dezvoltarea culturilor de bumbac pentru aprovizionarea cu materie primă a viitoarelor uzine textile.

Pentru a se procura devizele necesare industrializării țării s-a pus problema producerii într-o măsură sporită pentru export. A început crearea de obiective industriale în fiecare din cele douăzeci de regiuni ale Tanzaniei continentale, care vor servi ca punte de legătură între viitoarea industrie de bază și micile industrii sătești bazate pe artizanat.

În Tanzania se proiectează, existînd fonduri alocate în acest scop, crearea unei zone industriale, construirea unei fabrici de încălțăminte și a unei uzine de produse din piele la Morogoro, la circa 180 km de Dar-es-Salaam. Zona industrială și cele două uzine vor face parte dintr-un complex industrial care va cuprinde, de asemenea, o tăbăcărie și o fabrică de textile.

Scopul creării complexului industrial este de a utiliza materiile prime disponibile pe piața internă (piei, bumbac, etc.), care sînt în prezent exportate în stare brută, și în același timp de a furniza produse finite la export (încălțăminte, poșete, confecții etc.), a căror calitate să corespundă exigențelor formulate pe plan internațional. Oficialitățile tanzaniene apreciază că prin realizarea complexului se vor putea crea circa 3 000 noi locuri de muncă.

EVOLUȚII MONETARE

PE FUNDALUL continuării tendințelor de depreciere a **dolarului S.U.A.** față de restul valutelor occidentale, în perioada 31.X—4.XI.1977 atenția observatorilor a fost polarizată de evoluția **lirei sterline**. Anunțarea la 31 X 1977 a lăsării valutei britanice să fluctueze liber, atît față de dolar cît și față de coșul de 21 de valute ale principalilor parteneri comerciali ai Marii Britanii, a dus la reprecierea imediată a lirei sterline, cu cîteva procente, față de majoritatea valutelor occidentale. Astfel, la 1 XI 1977 lira cota 1,8610 dolari, 4,0740 franci elvețieni și 4,13 mărci vest-germane, ceea ce reprezenta o repreciere de 4,75%, 2,23% și respectiv 2,6% față de nivelele din 28.X.1977. Această schimbare a politicii autorităților britanice este urmarea directă a fluxului masiv de valute străine în economia britanică, în ciuda scăderii deliberate a dobînzilor pe piața internă ; rezervele valutare au crescut în octombrie a.c. cu 3,8 miliarde dolari, atingînd un total de 20,2 miliarde dolari (de 5 ori nivelul de la începutul acestui an). Temerile față de accentuarea fenomenelor inflaționiste prin aceste canale, alături de dorința de ieftinire a importurilor, au fost motivele principale pentru măsura luată de Banca Angliei. Impactul psihologic al măsurii respective pe piețele valutare a început să fie atenuat spre sfîrșitul intervalului, cînd lira a început să piardă din terenul cîștigat pînă la nivelul de 1,81 dolari (totuși cu circa 2% peste sfîrșitul perioadei trecute).

Noi recorduri istorice de repreciere față de dolar au înregistrat și în acest interval **yenul japonez** (cu 245,20 yeni/1 dolar), **francul elvețian** (2,2080 franci/1 dolar) și **marca vest-germană** (2,2360 mărci/1 dolar). Ușorul recul de la sfîrșitul intervalului reprezintă totuși nivelele de repreciere cu 0,8%, 0.7% și respectiv 0,6% față de sfîrșitul săptămînii precedente.

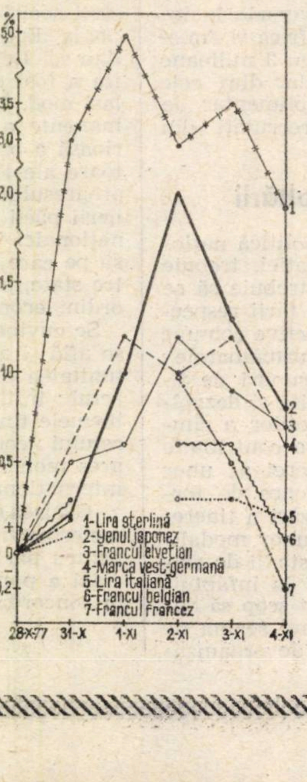

Lira italiană, ca urmare a anunțării creșterii rezervelor valutare italiene pînă la 16,9 miliarde dolari la sfîrșitul lunii septembrie a.c., comparativ cu 12,3 miliarde dolari la începutul acestui an, s-a repreciat și ea față de dolar cu 0,2%, cotînd 878,50 lire pentru 1 dolar. **Francul francez** a fost singura dintre valutele occidentale care a înregistrat o depreciere, e drept ușoară, față de dolar, fiind cotat la 4 XI la 4,8560 franci / 1 dolar, față de 4,8450 franci/1 dolar pe 28.X.1977.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat mișcări contradictorii : creștere cu circa 1/8% la cele în eurodolari, staționare la cele în euromărci vest-germane în jurul a 4% și scădere cu circa 1/8% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a manifestat o tendință de creștere, al doilea fixing din 4.XI, de 165,90 dolari/uncie, fiind cu aproape 5 dolari/uncie superior celui corespunzător din 28.X.1977. În această săptămînă a avut loc o nouă licitație F.M.I. pentru 525 000 uncii, alocate la prețuri cuprinse între 161,76 și 163,27 dolari/uncie, cererile fiind de peste 1,3 milioane uncii.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursului principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în intervalul 31 X — 4 XI, luîndu-se ca bază cursurile din 28 X 1977. În ziua de 1 XI 1977 piețele valutare din Belgia, Franța și Italia au fost închise (sărbători legale).

Reuniunea de la Belgrad

Noi inițiative pentru aplicarea Actului Final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa

LA SFÎRȘITUL acestei săptămîni, lucrările reuniunii de la Belgrad marchează încheierea etapei de examinare aprofundată a rezultatelor obținute în procesul de aplicare a dispozițiilor Actului Final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.). Dezbaterile din organul de lucru privind cooperarea în domeniile economiei, științei și tehnicii și mediului înconjurător, desfășurate într-o atmosferă de lucru, constructivă au arătat că, deși au fost obținute unele rezultate în dezvoltarea cooperării economice general-europene, totuși acestea sînt cu mult sub posibilitățile pe care le oferă resursele țărilor participante, multe din ideile și obiectivele incluse în Actul Final nu au fost încă traduse în măsuri concrete de cooperare. Iată de ce delegațiile țărilor participante, odată cu reafirmarea hotărîrii guvernelor lor de a acționa, pe cale bilaterală și multilaterală, pentru aplicarea dispozițiilor din documentele C.S.C.E., au prezentat pînă acum spre examinare un număr de 10 propuneri care, practic, acoperă toate capitolele conținute în Actul Final.

În cadrul discuțiilor cooperarea industrială a ocupat un loc de prim ordin. Intervențiile pronunțate au scos în evidență faptul că dezvoltarea cooperării industriale creează legături durabile și pe termen lung între parteneri. contribuie la creșterea economică a țărilor și, drept consecință, la o participare mai activă a acestora la diviziunea internațională a muncii și la schimburile comerciale. S-a subliniat, de asemenea, importanța cooperării industriale pentru asigurarea unui transfer tot mai larg de tehnici și tehnologii moderne, pentru folosirea cu randament sporit a resurselor economice, tehnice și a forței de muncă de care dispun țările participante. Discuțiile au evidențiat, totodată, necesitatea folosirii unor forme diverse de cooperare industrială care să țină seama de interesele și posibilitățile concrete ale fiecărui partener. În acest context, au fost făcute ample referiri la folosirea de forme de cooperare cum sînt: producția și vînzarea în comun; specializarea în producție și în vînzare; crearea, amenajarea și modernizarea de întreprinderi industriale; realizarea de instalații industriale complete în scopul obținerii de produse rezultate din folosirea acestor instalații; societățile mixte; schimbul de „know-how“, de informații tehnice, de brevete și licențe; cercetarea industrială în comun în cadrul proiectelor de cooperare.

Prin sugestiile și propunerile făcute care au ca temă cooperarea industrială se numără și propunerea prezentată de delegația română. Documentul conceput sub forma unui proiect de rezoluție subliniază mai întîi importanța pe care cooperarea industrială tinde să o ocupe în cadrul raporturilor economice, tehnice și științifice, precum și necesitatea folosirii tot mai largi în cadrul acestei cooperări a posibilităților economice, tehnice, financiare și a resurselor de muncă de care dispun țările europene. În vederea dezvoltării și diversificării cooperării industriale între țările semnatare ale Actului Final, în documentul prezentat de țara noastră se propune crearea unui centru european de cooperare industrială ale cărui atribuții principale ar fi: să asigure, în avantajul tuturor țărilor participante, schimbul de informații și de documentații privind formele și acțiunile de cooperare industrială; să contribuie la promovarea transferului de procedee tehnice și de tehnologii (prin organizarea de simpozioane, colocvii, mese rotunde) în scopul examinării posibilităților de dezvoltare a cooperării industriale, identificării de noi forme ale cooperării; să contribuie la simplificarea și generalizarea procedeelor tehnice de negociere în materie de cooperare industrială, precum și la crearea de birouri de documentare tehnică; să promoveze cooperarea pe terțe piețe.

În documente prezentate separat, delegațiile Austriei și Uniunii Sovietice au adus în discuția reuniunii problema examinării și adoptării de măsuri în vederea inițierii și realizării de proiecte de interes comun în domeniile energiei, transporturilor și mediului înconjurător. Propunerile sovietice, examinate în ultima vreme și în cadrul C.E.E./O.N.U., au drept obiectiv major convocarea unor conferințe interguvernamentale general-europene care să examineze, sub toate aspectele, problemele cooperării în cele trei domenii. În ceea ce privește energia, spre exemplu, sînt menționate chestiunile referitoare la: conectarea rețelelor de energie electrică și a conductelor de gaze, crearea de noi rețele internaționale pentru transportul combustibilului, crearea în comun a unor mari complexe de producere a combustibilului și energiei, identificarea unor noi surse de energie și elaborarea de tehnici și metode de economisire.

Acelorași preocupări și interese le răspunde și propunerea făcută de Austria în ceea ce privește cooperarea în domeniul energiei, în timp ce documentul său referitor la transporturi tratează tema dezvoltării transporturilor pe căile fluviale navigabile de care dispune continentul european. În sfîrșit, o propunere prezentată de delegația iugoslavă are drept scop elaborarea și adoptarea unei metodologii unice în ceea ce privește inițierea și realizarea de mari proiecte de interes comun, precum și transmiterea către toate țările interesate de informații privind astfel de proiecte.

În seria propunerilor menite să contribuie la accelerarea și diversificarea cooperării în diverse domenii între țările participante și implicit la dinamizarea procesului de aplicare a Actului Final se înscriu și cele prezentate de Polonia. Documentul subliniază voința politică a statelor participante de a intensifica eforturile lor în vederea creșterii schimburilor economice și comerciale, în special prin adoptarea unor măsuri de liberalizare în domeniul comerțului și aplicarea integrală a clauzei națiunii celei mai favorizate. Se exprimă, totodată, angajamentul statelor participante de a acționa pentru reducerea sau eliminarea obstacolelor din calea comerțului și de a nu înrăutăți condițiile cooperării economice prin introducerea de noi bariere, în domeniul cooperării internaționale. Propunerea prezentată de delegația poloneză subliniază necesitatea luării în considerare a structurilor economice și a nivelelor de dezvoltare ale țărilor angajate într-o astfel de cooperare, precum și crearea de condiții favorabile pentru promovarea formelor de cooperare.

Dezvoltarea cooperării în domeniul agriculturii face obiectul unei propuneri prezentate de delegația țării noastre. În preambul, documentul de lucru subliniază mai întîi rolul important al agriculturii în economia multor țări participante, precum și necesitatea identificării de căi și mijloace pentru asigurarea aplicării prevederilor pertinente din Actul Final. În lumina acestor considerente, propunerea prevede lărgirea cooperării avînd drept scop cercetarea și aplicarea în practică de procedee pentru conservarea și folosirea optimă a resurselor de apă, pentru prevenirea efectelor negative ale excesului sau deficitului de precipitații. Documentul prevede, de asemenea, intensificarea cooperării între centrele naționale de cercetare din domeniul agriculturii, precum și examinarea oportunității creării de centre europene sau sub-regionale în acest domeniu. În sfîrșit, o ultimă prevedere se referă la examinarea problemelor complexe și urgente legate de folosirea și conservarea solului incluse în cadrul reuniunii europene care va avea loc în 1978 sub egida C.E.E./O.N.U. în colaborare cu F.A.O.

Delegațiile Austriei, Finlandei, Suediei și Elveției au prezentat, la rîndul lor, un document de lucru care subliniază utilitatea și necesitatea includerii de dispoziții ale Actului Final în acorduri, protocoale bilaterale de cooperare în domeniile economiei, științei și tehnicii și mediului înconjurător. Creșterea rolului C.E.E./O.N.U în dezvoltarea cooperării bilaterale și multilaterale, în traducerea în viață a dispozițiilor Actului Final, este evocată în propuneri separate prezentate de delegațiile Danemarcei, Islandei, Norvegiei și Suediei, pe de o parte, și Iugoslaviei pe de altă parte. Încheiem seria prezentării propunerilor cu caracter economic aflate în fața reuniunii de la Belgrad cu menționarea documentului depus de delegațiile Portugaliei și Spaniei referitor la muncitorii migranți, în care se subliniază necesitatea promovării drepturilor economice, sociale și umanitare ale acestora.

Propunerile menționate mai sus, precum și cele care ar putea să li se mai adauge în aceste zile, vor face în perioada în care urmează obiectul unui examen aprofundat, astfel ca pe baza lor să se hotărască, de comun acord, acțiunile și măsurile ce vor fi întreprinse în viitor pentru accelerarea procesului de aplicare a Actului Final, pentru lărgirea și diversificarea cooperării reciproc avantajoase între toate țările participante.

Dan NICOLAE

MONDORAMA

Industria textilă în anul 2000

AUTORII unei prognoze asupra dezvoltării industriei textile în lume la orizontul anului 2000, publicată de revista „Textilveredlung“ opinează că ea se va desfășura sub influența corelată a patru factori principali, și anume :

— creșterea populației mondiale (la peste 6 miliarde persoane în anul 2000) ;

— evoluția prețurilor la articolele textile (condiționată, între altele, de limitarea și scumpirea materiilor prime) ;

— nivelul veniturilor populației (se prevede că, în ultimul sfert al veacului, acestea vor cunoaște în țările capitaliste dezvoltate o dinamică mult mai lentă decît în perioada 1950—1975) ;

— modificarea structurii cererii de consum din partea populației (se apreciază că ponderea — în bugetul familiilor — a cheltuielilor pentru îmbrăcăminte se va reduce, în condițiile extinderii cheltuielilor pentru stofe de mobilă și decorative) ;

— expansiunea în continuare a cererii pentru articole textile cu destinație tehnică.

Se consideră, de asemenea, că în următoarele decenii se va accentua tendința firmelor textile din țările capitaliste dezvoltate de a dezvolta producția lor de semifabricate în țări în curs de dezvoltare, pentru a beneficia de un nivel mai scăzut al salariilor.

Recuperarea energiei în siderurgie

CU TOATE că, în decurs de două decenii, siderurgia niponă a redus cu 40% consumul de energie pe tona de oțel produs, Federația producătorilor de fier și oțel din Japonia a stabilit, în urmă cu trei ani, obiectivul de a micșora consumul specific de energie cu încă 10% pînă în anul 1980. Principalele firme au și adoptat măsuri energice pe această linie ; Nippon Steel, de pildă, a consumat în 1975, pe tona de oțel brut, $5{,}457 \times 10^6$kcal, față de $5{,}7200 \times 10^6$kcal în 1973.

În acest scop se folosesc tehnologii variate. De pildă, utilizîndu-se diferența de presiune dintre gazul care intră și cel care iese din furnale, se obține, prin intermediul unei turbine și a unui generator, energie electrică. Astfel, combinatul de la Nagoya al firmei Nippon Steel își acoperă 6% din necesarul de energie, datorită generatorului cu gaze de furnal de 17 MW, cel mai mare din țară (sistemul nu dă însă rezultate la furnalele vechi, de capacitate mică și lucrînd sub presiune normală la partea superioară).

Rezultate remarcabile a dat, la oțelăriile din Ogishima, metoda de stingere uscată a cocsului, prin recircularea unui gaz inert care absoarbe căldura ; la o tonă de cocs se obțin 0,5 tone de abur. La rîndul ei, oțelăria din Mizushima exploatează (din aprilie 1976) prima și — deocamdată — singura instalație din lume pentru producerea de abur la răcirea sleburilor. Echipamentul, care produce într-o oră 40 de tone abur (la trecerea a 450 tone de sleburi), acoperă circa 10% din necesarul de abur al combinatului.

Bulgaria: dezvoltarea construcțiilor de mașini

INDUSTRIA construcțiilor de mașini din R. P. Bulgaria se dezvoltă într-un ritm de două ori mai rapid decît cel înregistrat pe ansamblul industriei, ceea ce i-a permis să-și sporească ponderea în ansamblul producției industriale la 25,7% în 1976, iar în cadrul exportului țării — la 41,5%.

După cum se arăta recent în presa economică bulgară, mizînd — în cadrul extinderii sale — în bună măsură pe export, construcțiile de mașini din această țară se specializează îndeosebi în cîteva domenii. În primul rînd este vorba de mijloacele de transport și manevrare a mărfurilor, folosite în gospodăria de depozite (care se exportă în proporție de 95%). Apoi, urmează producția de mijloace de transport rutier (pe baza colaborării cu țări socialiste și capitaliste), producția de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor, de echipamente hidraulice. O orientare de perspectivă o constituie de asemenea producția și exportul de instalații complete pentru întreprinderi chimice, din industria alimentară și ușoară etc.

Investițiile S. U. A. în străinătate

UN STUDIU elaborat de cunoscuta firmă McGraw-Hill asupra investițiilor companiilor industriale americane în străinătate evaluează volumul lor din acest an la 22,4 miliarde dolari. Ceea ce reprezintă un spor de 7% față de investițiile realizate în 1976, dar — dacă se ține seama de inflație — valoarea reală a investițiilor respective este ceva mai redusă decît în anul precedent. Un ritm de creștere superior mediei înregistrează investițiile companiilor constructoare de mașini, textile sau ale celor din industria hîrtiei.

În ceea ce privește repartiția geografică a investițiilor americane, principala zonă de destinație o constituie Europa occidentală (cu 46,5% din total), apreciindu-se că ponderea ei ar putea să ajungă în următorii doi ani la 50% din total. A doua zonă importantă a investițiilor americane este Canada — cu 22% în acest an. În ceea ce privește țările Americii Latine și ale Orientului Apropiat, ponderea lor in ansamblul investițiilor S.U.A. înregistrează un recul în acest an față de 1976.

Oceanul — obiectiv al studiilor antipoluare

PROFILATĂ pe tematica exploatării potențialului mărilor și oceanelor, ediția din acest an a manifestării internaționale Oceanoexpo (Bordeaux—Franța, 4—8 octombrie) a avut un pronunțat sens practic, dezbaterile care s-au desfășurat în cadrul său trecînd de la un caracter preponderent științific la unul „industrial“, axat pe tehnicile operaționale și pe rezultatele lor concrete. În plus, alături de problemele legate de exploatarea resurselor oceanelor, de efectuarea diferitelor lucrări în largul mării, de construcțiile navale și portuare, de o mare atenție s-a bucurat problema poluării oceanelor.

După cum a reieșit din dezbateri, în prezent sînt mai bine puse la punct sistemele și tehnicile de detectare a poluării oceanelor (îndeosebi cu petrol sau reziduuri industriale), decît metodele propriu-zis „curative“. În ceea ce privește poluarea cu petrol, actualmente se desfășoară studii (îndeosebi în Franța și S.U.A.) pentru elaborarea unor substanțe eficiente pentru lichidarea „pînzelor“ se ce formează în urma deversării petrolului în mare.

Foraj superprofund

FORAREA unui puț de explorare, care urmează să fie cel mai profund din lume, a început în iunie a.c. în orășelul azerdbaidjan Saatlî (Uniunea Sovietică). Este vorba ca într-o primă etapă de 4—5 ani să se atingă adîncimea de 7,5 km, iar ulterior să se foreze pînă la 15 km. Amplasamentul forajului a fost determinat de presupunerea geologilor că în această zonă scoarța terestră are o grosime de numai 7—7,5 km, ceea ce va permite să se efectueze — îndeosebi după depășirea acestei adîncimi — un întreg complex de cercetări științifice. Printre altele, este vorba de studierea structurilor geologice, a posibilităților de extragere a resurselor minerale de la mari adîncimi, a comportamentului tehnicii de foraj în asemenea condiții ș.a.

CURIER

GLOSAR

Banca internațională pentru reconstrucție și dezvoltare

[B. I. R. D.]

CA ȘI ORGANISMUL FINANCIAR cu funcții complementare, Fondul Monetar Internațional 1), B.I.R.D. — denumită și Banca Mondială — are un caracter interstatal și a fost înființată pe baza acordurilor încheiate la Conferința monetară și financiară a Națiunilor Unite și Asociate din 1944. În fișa următoare, unele date privind activitatea recentă a băncii.

— **Profil** : organism de tip nou pentru finanțarea investițiilor din țările membre, prin acordarea sau garantarea de împrumuturi destinate realizării de proiecte de reconstrucție și dezvoltare.

— **Apartenență** : face parte din sistemul organismelor specializate ale O.N.U.

— **Numărul statelor membre** : la data sesiunii anuale a băncii (septembrie 1977) : 129. România a aderat la B.I.R.D. în decembrie 1972.

— **Conducere** : aceeași structură ca a F.M.I.

— **Capital subscris** : 30 869 milioane dolari S.U.A.; vărsăminte cerute statelor membre : 10%, din care 1% în aur sau dolari și 9% în monedă națională. În mai 1977 a fost aprobată majorarea capitalului la 41 016 milioane dolari, precum și o majorare „selectivă" de 8 340 milioane dolari. Pentru iunie 1978 este proiectată o nouă majorare generală a capitalului.

— **Alte resurse principale** : împrumuturi pe piața capitalului pe bază de obligațiuni emise de bancă (1977 : 4,7 miliarde dolari).

— **Împrumuturi** : B.I.R.D. a acordat în anul financiar 1976—1977 împrumuturi cu un total de 5 759 milioane dolari unui număr de 54 țări.

— **Scopul împrumuturilor** : (a) Finanțarea pe termen lung a investițiilor pentru dezvoltare, pe bază de proiecte de investiții bine definite dintr-o țară membră, prezentînd garanții din punct de vedere tehnic și economic ; proiectele trebuie să aibă un caracter prioritar pentru dezvoltarea economică a țării, iar împrumuturile acordate de bancă trebuie să constituie o sarcină suportabilă de economia țării care le solicită ; sectoare principale : agricultură (1,6 miliarde dolari), transporturi (876 mil), energie electrică (784 mil.), industrie (721 mil.), educație, urbanizare, aprovizionare cu apă etc. ; (b) finanțarea pe bază de program, condiționată de : elaborarea de către țara solicitatoare a unui program de dezvoltare pe termen mediu sau lung ; luarea de măsuri economice și financiare care să constituie un suport satisfăcător pentru un anumit volum de asistență externă ; împrumutul pe bază de program se acordă în cazul în care acesta nu poate fi realizat prin finanțare de proiecte (cum ar fi de exemplu nevoile create în urma unei calamități naturale) ; (c) finanțarea prin împrumuturi sectoriale, țara beneficiară urmînd să le utilizeze în cadrul sectorului după anumite criterii. Împrumuturile se acordă direct țărilor sau întreprinderilor beneficiare, ori prin intermediul societăților de finanțare a dezvoltării, pentru acoperirea cheltuielilor în valută.

— **Dobînda** : se situează la nivelul pieței, avînd în vedere că majoritatea mijloacelor de finanțare ale băncii provin de pe piața capitalului.

Beneficiare ale împrumuturilor sînt țările în curs de dezvoltare, avînd în vedere că țările dezvoltate au la dispoziție, în caz de nevoie, alte surse convenabile de capital.

B.I.R.D. are două afiliate : Asociația Internațională pentru Dezvoltare (A.I.D.) care acordă credite în condiții foarte avantajoase țărilor membre cel mai puțin dezvoltate și Corporația Financiară Internațională (C.F.I.) care sprijină dezvoltarea întreprinderilor productive particulare din țările membre în curs de dezvoltare.

C. K.

---

1) Vezi glosarul din nr. 39 (30. IX. 1977).

Problema locuințelor

Ioana Stan, Timișoara — 1). Media construcției de locuințe pe ansamblul țărilor membre ale Pieței Comune vest-europene a fost în 1975, ultimul an pentru care dispunem de date, de 6,8 apartamente la mia de locuitori. Potrivit ziarului torinez **La Stampa**, în Italia cifra respectivă a fost în același an de numai 3,8 apartamente la mia de locuitori, inferioară rezultatelor înregistrate nu numai în țări mai avansate din punct de vedere economic ca Suedia, Norvegia sau Danemarca, ci și în țări cu un nivel relativ mai redus de dezvoltare economică cum ar fi Spania, Grecia și Portugalia. În țara noastră indicatorul „locuințe date în folosință la 1 000 de locuitori" s-a menținut în ultimii ani la circa 7,8, cu perspectiva unei creșteri sensibile în viitorul apropiat. 2). Natalitatea a cunoscut o scădere continuă în actualul deceniu în țările membre ale Pieței comune, de la 15,7 la mie în 1971 la 12,8 la mie în 1975. Cea mai redusă natalitate se consemnează în Danemarca (9,7 la mie), iar cea mai ridicată (21,6 la mie) în Irlanda, țara cea mai puțin dezvoltată a Comunității, relevă publicația **Euroforum**, editată de Comisia C.E.E.

Petrolul submarin

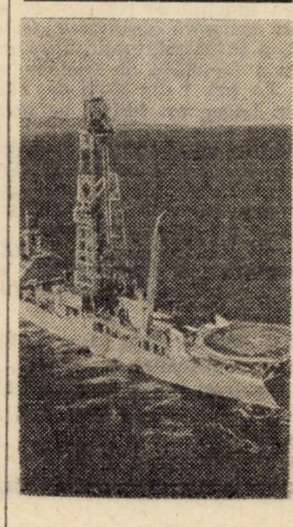

De pe această navă s-a putut fora într-o zonă în care adîncimea Mării Mediterane este de 924 de metri

Gheorghe Coșman, Pucioasa — 1). Se apreciază că anul trecut zăcămintele submarine au furnizat circa 469 milioane tone de petrol, cu perspectiva de a furniza 1 420 milioane tone în 1980. Circa 80 de țări sînt angajate în prezent în exploatarea petrolului submarin, dintre ele principalii producători fiind Arabia Saudită (118 mil. t), Venezuela (85 mil. t) și S.U.A. (68 mil. t). În prezent sînt în funcțiune în lume peste 3 000 platforme de foraj marin, la care se adaugă circa 400 instalații mobile de tonaj pentru cercetare (vezi fotografia). Potrivit unor experți citați de revista **L'Usine Nouvelle**, pentru ca exploatarea petrolului submarin de către firmele franceze să devină rentabilă ar trebui ca prețul barilului (1 baril = 159 litri) de petrol brut să atingă 20 dolari față de 13—14 dolari cît este în prezent. 2). Primul foraj într-o zonă unde marea este mai adîncă de 300 metri s-a efectuat pe plan mondial în 1969. Recordul în această privință a fost realizat de compania americană „Exxon" în noiembrie 1976, forînd în largul coastelor Thailandei într-o zonă în care adîncimea mării era de 1 055 metri. 3). Investițiile pentru punerea în exploatare a zăcămintelor de petrol din zona septentrională a Mării Nordului sînt estimate de experții francezi citați mai sus în medie de 600—700 de milioane de franci pentru o capacitate de producție de 1 milion de tone pe an.

Comitetul de asistență pentru dezvoltare

[C. A. D.]

Virgil Donose, Huși — Cunoscut în relațiile economice internaționale și sub inițialele DAC (corespunzătoare denumirii în limba engleză), Comitetul de asistență pentru dezvoltare — a cărui a 16-a reuniune la nivel înalt a avut loc la 26—27 octombrie la Paris — este un organ specializat al O.C.D.E. prin intermediul căruia țările membre ale comitetului canalizează, în mod coordonat, asistența pentru dezvoltare. Țările membre ale C.A.D. sînt Anglia, Australia, Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Finlanda, R. F. Germania, Franța, Italia, Japonia, Norvegia, Olanda, Suedia, S.U.A. Din Comitet mai face parte și Comisia C.E.E. Fluxurile de resurse financiare dinspre țările membre ale C.A.D. spre țările în curs de dezvoltare cunosc mai multe forme : asistență oficială pentru dezvoltare ; alte fluxuri oficiale ; fluxuri de capital privat acordate în condițiile pieței capitalurilor (investiții directe și de portofoliu, credite de export etc.) ; fluxuri de capital privat acordat în condiții concesionale (donații etc.). După cum este cunoscut, obiectivele fixate în ce privește asistența oficială pentru dezvoltare nu au fost atinse pînă în prezent decît în foarte puține cazuri.

Switch

Marieta Țărnea, Bacău — Operațiunile de „switch", la care am înțeles că vă referiți, sînt operațiuni combinate, comerciale și valutare, efectuate între mai multe țări, prin care se urmărește transformarea unor disponibilități de cliring în disponibilități în devize libere sau în disponibilități pentru alte cliringuri. Necesitatea încheierii operațiunilor de switch izvorăște din imposibilitatea creării sau utilizării disponibilităților în cliring pe calea unor exporturi sau unor importuri tradiționale, efectuate în afara acordului de cliring.

Operațiunea de switch se desfășoară, de regulă, între trei țări, două dintre țările participante fiind semnatare ale unui acord de cliring, iar terța țară reprezentînd piața pe care mărfurile se negociază contra devize libere. Într-o astfel de operațiune, care antrenează trei țări, iau parte patru unități : două întreprinderi specializate în astfel de operațiuni (partenerii de switch) — una aflată într-o țară semnatară a unui acord de cliring și cealaltă într-o terță țară — și alți doi parteneri din țările semnatare ale acordului de cliring, furnizori și cumpărători reali de mărfuri. Prin operațiuni combinate între parteneri se poate realiza : transformarea unor devize libere în disponibilități de cliring ; vînzarea de mărfuri de terță proveniență ca mărfuri indigene, în vederea creării de disponibilități de cliring sau a echilibrării unor solduri pasive în conturile de cliring ; transformarea unor disponibilități de cliring în devize libere ; cumpărarea de mărfuri în cliring și reexportul lor contra devize libere.

Ceai

Petre C. Petre, București — Cel mai mare producător mondial de ceai nu este Sri Lanka, ci India. Sri Lanka ocupă locul al doilea, cu o producție de circa 200 mii tone pe an. Suprafața cultivată cu ceai în Sri Lanka este de 240 000 ha. Principalele plantații nu numai de ceai, dar și de arbori de cauciuc, au fost naționalizate în 1975. Ceaiul a reprezentat alături de cauciuc și nuci de cocos 76% din exportul țării în perioada 1972—1976.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

FLORICA NAGHI, Oradea — În cap. 2 lit. A al anexei IV la Legea nr. 57/1974 se prevede că persoanele care îndeplinesc funcția de șofer și care, în mod suplimentar, efectuează și activitatea de taxator, primesc o retribuție tarifară totală formată din retribuția corespunzătoare grupei de autovehicule, categoriei de încadrare și treptei de retribuire și pînă la 300 lei, pentru funcția cumulată. Suma primită se include în retribuția tarifară de încadrare, în raport de care se calculează diferitele drepturi de asigurări sociale, precum și alocația de stat pentru copii.

ELEONORA COTUNA, Timișoara — Fiind absolventă a învățămîntului mediu și avînd o vechime în funcții economice de circa 13 ani, puteți ocupa funcția de contabil șef secție de gradul III, la care se cere o vechime de cel puțin 10 ani. Dacă puteți dovedi că ați îndeplinit efectiv atribuțiile funcției de contabil șef secție, sînteți îndreptățită să solicitați aplicarea prevederilor art. 74 din Legea nr. 57/1974. Pentru funcția de contabil șef de întreprindere sînt prevăzute alte condiții de studii și de vechime.

PETRE NICA, Valea Lupului, Iași — Conform Legii nr. 57/1974, retribuția tarifară a șefului oficiului P.T.T.R. de gradul III, este diferențiată pe un nivel de bază și cinci gradații.

VASILE LIVEZEANU, București — Decizia dv. de pensionare emisă în anul 1975 își păstrează valabilitatea în perioada cît veți lucra în condițiile prevăzute de art. 8 din Legea nr. 3/1977. După încetarea activității retribuite puteți solicita reluarea plății pensiei.

PETRE DOBRESCU, Călan — Perioada cît ați fost elev la școala profesională nu se consideră vechime în muncă. În acea perioadă nu lucrați pe baza unui contract de muncă, practica în producție constituind o formă de pregătire, în cadrul procesului de instruire, care — după cum vă este cunoscut — s-a generalizat în învățămîntul de toate gradele.

MIHAIL C. BELȚEU, București — Din scrisoarea dv. rezultă că la 1 iunie 1977, la promovarea în funcția de tehnician principal, ați beneficiat de o creștere a retribuției cu o clasă, conform art. 33 din Legea nr. 57/1974. Faptul că la 1 august, prin trecerea la forma de retribuire în acord global, muncitorii din categoria a VI/3 au obținut o retribuție apropiată de a dv. nu poate determina acordarea unei noi creșteri de retribuție. Puteți solicita, eventual, să fiți trecut, din nou, ca muncitor sculer-matrițer de categoria a VI-a.

TEODOR GÖRGÉNYI, Odorheiu Secuiesc — Perioada de efectuare a serviciului militar se ia în considerare la stabilirea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. Aceasta numai după adoptarea și aplicarea noului Cod al muncii, respectiv de la 1 martie 1973.

NICOLAE RADU, Focșani — Condițiile de acordare integrală a retribuției tarifare sînt prevăzute — pentru funcțiile similare cu aceea ocupată de dv. — în art. 41(2) din Legea nr. 57/1974. Potrivit acestei prevederi, pentru personalul de execuție economic, retribuția tarifară se acordă în raport de realizarea a 2 pînă la 4 indicatori de plan stabiliți la nivelul subunității sau, acolo unde acest lucru nu este posibil, la nivelul întreprinderii. Pentru personalul din compartimentele funcționale, în alin. (3) se prevede că retribuția tarifară se acordă la realizarea indicatorilor stabiliți fie pentru conducerea unității, fie a altor indicatori de plan, asupra îndeplinirii cărora are posibilitatea de a acționa cît mai direct.

IANOS NAGY, Odorheiu-Secuiesc — Există o neconcordanță între unitatea de la care ați fost transferat, înainte de aplicarea Legii nr. 1/1970, și unitatea la care ați fost transferat. În ce privește natura transferului, puteți solicita I.R.E. Mureș ca — pe baza actelor de la dosar — să rectifice, în sensul adresei nr. 63/17.I.1963, cuprinsul adresei 2017/1968, eliminîndu-se astfel neconcordanța existentă.

I. NECULOIU-ISPAS, Brașov — Pentru ocuparea funcției de referent de specialitate este necesară absolvirea, cu diplomă de stat, a învățămîntului superior economic sau a facultății de filologie — limbi străine. La pct. 1 din Nota nr. 2 la anexa a 2-a la Legea nr. 12/1971 se prevede că ministerele și celelalte organe centrale stabilesc lista specialităților înrudite, funcțiile pentru care se cer studii de o anumită specialitate putînd fi ocupate și de cadrele care au studii de același nivel, dar într-o specialitate înrudită. Pentru funcția de stenodactilograf I sînt prevăzute condițiile de absolvire a studiilor medii și o vechime de 3 ani în funcții de specialiatte.

PETRE DAVID, Baia Mare — Fiind absolvent al învățămîntului mediu, nu puteți fi promovat într-o funcție pentru care este prevăzută condiția exclusivă a absolvirii învățămîntului superior.

(adresa completă a abonatului)

Revista ECONOMICA

București 22, Calea Dorobanților 25, cod 71 131

Vă facem cunoscut că prin mandatul poștal din ziua de v-am expediat suma de......lei în contul ISIAP 645130152, Filiala Sector 1, București, reprezentînd .... abonamente la „Revista economică" pe anul 1978.

(semnătura abonatului)

Costul unui abonament anual pentru instituții este de 260 lei ; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul unui abonament anual este de 130 lei.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 45 din 11 noiembrie 1977

— **Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Hunedoara** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Utilizarea rațională a fondurilor fixe — element fundamental al sporirii eficienței economice **(Corneliu Bârnea)** 2
— În fiecare întreprindere — planul fizic realizat ritmic, integral. Sortimente diversificate, calitate, costuri reduse **(Gh. Stănescu)** 4
— Direcții de sporire a productivității muncii în agricultură (I) **(Ovidiu Popescu)** 6
— Studiul cererii populației în perfecționarea relațiilor industrie-comerț (II) 8
— Mutații calitative în structura forței de muncă (I) **(Dumitrache Caracota)** 10
— Cititorii au cuvîntul 12

CONDUCERE • ORGANIZARE

— „R.E." militează pentru generalizarea analizei valorii. De la experimentări izolate, la generalizarea efectivă **(Adrian Cojocaru)** 13
— Creșterea productivității muncii — factor decisiv pentru trecerea la săptămîna de lucru redusă **(conf. dr. Eugen Kerekes, asist. univ. Dumitru Purdea)** 14

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Dezvoltare și creștere economică **(conf. dr. Costinel Lazăr)** 16

TEORII • IDEI

— Eficiența înaltă a folosirii fondurilor fixe, exigență a progresului economic și social **(dr. Gheorghe Postelnicu)** 17
— 125 de ani de la stingerea din viață a lui Nicolae Bălcescu. O personalitate remarcabilă în galeria marilor înaintași **(prof. dr. Ion Bulborea)** 20
— Școli • curente • economiști. Premiul Nobel în științele economice 1977. Bertil Ohlin, James Meade (I) **(dr. Aurel Iancu)** 22
— Om-tehnică-mediu. Acvacultura, o cale de valorificare intensivă a potențialului economic al apelor (I) **(dr. ing. Gheorghe I. Manea)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Tineretul, factor activ în făurirea unei lumi mai drepte și mai bune **(dr. Ioan Voicu)** 26
— Tendințe — conjunctură 28
— Reuniunea de la Belgrad. Noi inițiative pentru aplicarea Actului Final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa **(Dan Nicolae)** 29

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.Ș.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ŞI DUMNEAVOASTRĂ PUTEŢI FI POSESORUL UNEI POLIŢE DE ASIGURARE, CONTRACTÎND UNA SAU MAI MULTE DIN URMĂTOARELE FORME DE ASIGURARE:

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

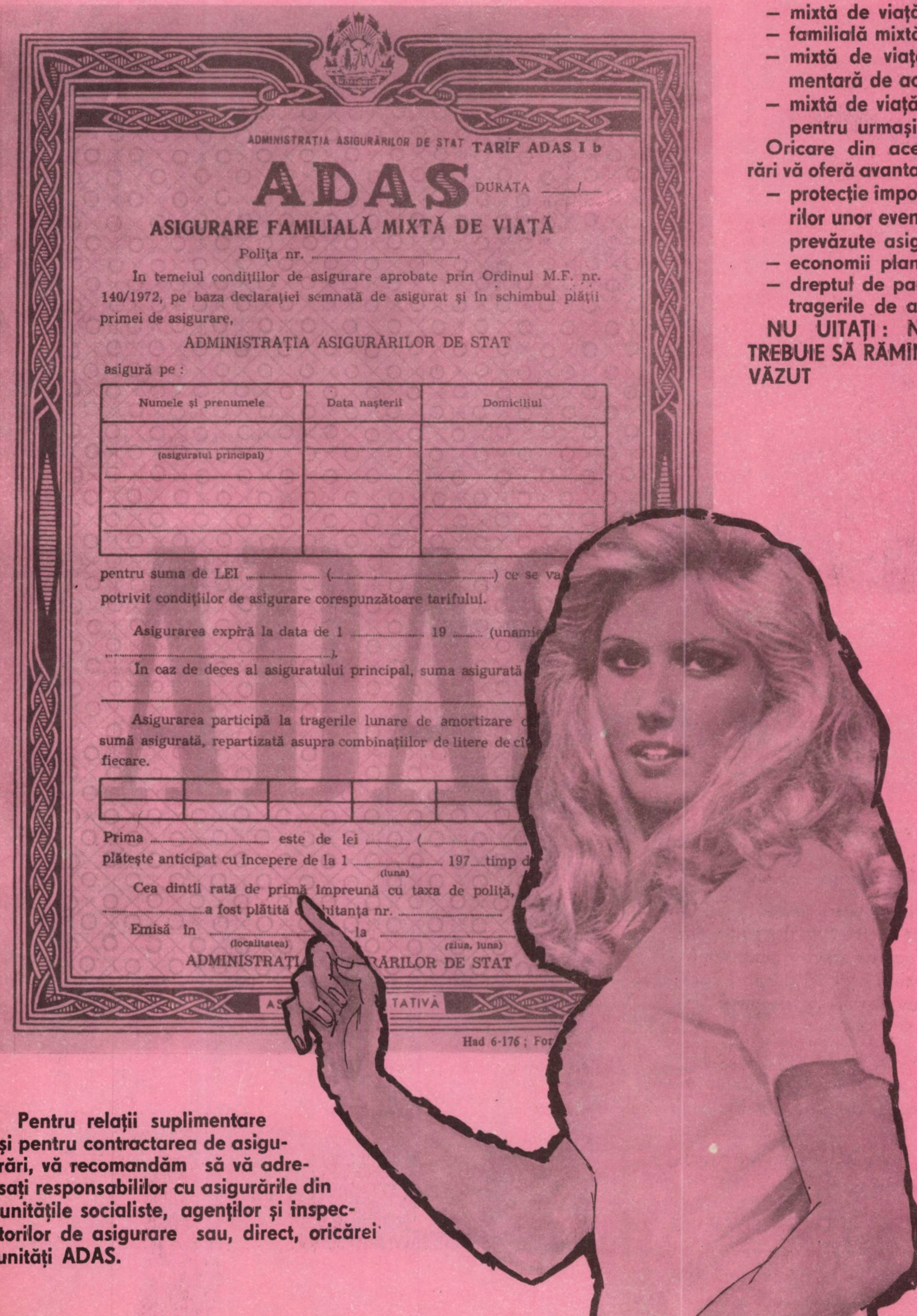

ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT **TARIF ADAS I b**

ADAS DURATA ____/___

ASIGURARE FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAŢĂ

Poliţa nr. ....

În temeiul condiţiilor de asigurare aprobate prin Ordinul M.F. nr. 140/1972, pe baza declaraţiei semnată de asigurat şi în schimbul plăţii primei de asigurare,

ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

asigură pe :

Numele şi prenumele	Data naşterii	Domiciliul
(asiguratul principal)		

pentru suma de LEI .... (.......................................) ce se va

potrivit condiţiilor de asigurare corespunzătoare tarifului.

Asigurarea expiră la data de 1 .... 19 .... (unamie

....).

În caz de deces al asiguratului principal, suma asigurată

Asigurarea participă la tragerile lunare de amortizare c

sumă asigurată, repartizată asupra combinaţiilor de litere de ci

fiecare.

Prima .... este de lei .... (..........................

plăteşte anticipat cu începere de la 1 .... 197.....timp d

(luna)

Cea dintîi rată de primă împreună cu taxa de poliţă,

.........................a fost plătită c hitanţa nr. ....

Emisă în .... la ....

(localitatea) (ziua, luna)

ADMINISTRAŢI RĂRILOR DE STAT

AS TATIVĂ

Had 6-176 ; For

— mixtă de viaţă ;
— familială mixtă de viaţă ;
— mixtă de viaţă şi suplimentară de accidente ;
— mixtă de viaţă cu pensie pentru urmaşi.

Oricare din aceste asigurări vă oferă avantaje sporite :

— protecţie împotriva urmărilor unor evenimente neprevăzute asigurate ;
— economii planificate ;
— dreptul de participare la tragerile de amortizare.

NU UITAŢI : NIMIC NU TREBUIE SĂ RĂMÎNĂ NEPREVĂZUT

Pentru relaţii suplimentare şi pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

Marca fabricii, o garanție a calității

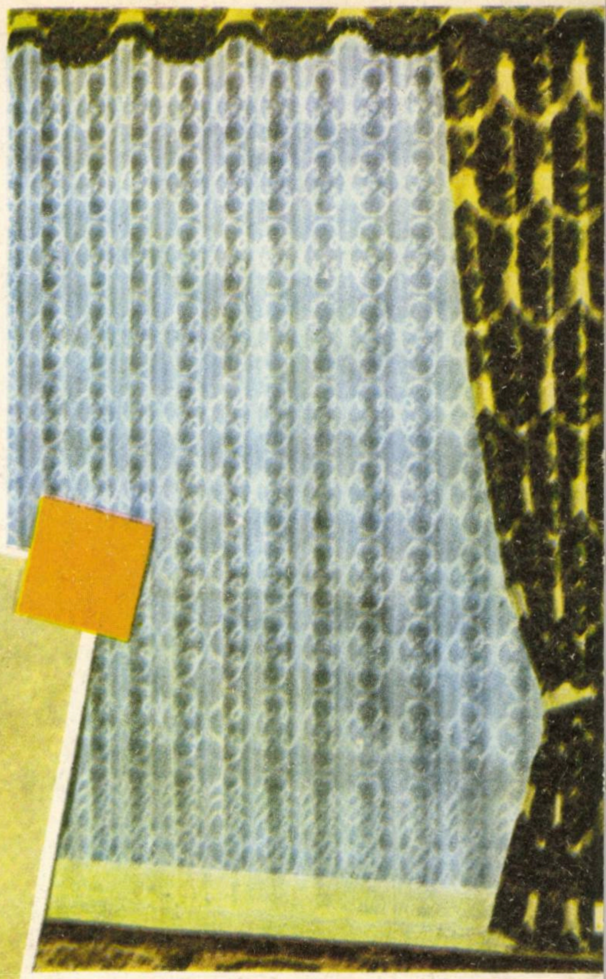

1977 NOV 22

ÎNTREPRINDEREA DE TRICOTAJE ȘI PERDELE PAȘCANI

vă recomandă produsele sale :

- lenjerie fină pentru femei și copii ;
- articole de îmbrăcăminte exterioară — bluze, cămăși, rochii, pantaloni — pentru femei, bărbați și copii, realizate într-o gamă largă de culori, imprimeuri și modele.

De asemenea, vă asigură un variat sortiment de perdele — de lățime normală (2,30 m) și de lățime mică (pînă la 2 m).

Toate articolele sînt realizate din fire sintetice românești.

ÎNTREPRINDEREA DE TRICOTAJE ȘI PERDELE
PAȘCANI, str. Moldovei nr. 19, jud. Iași

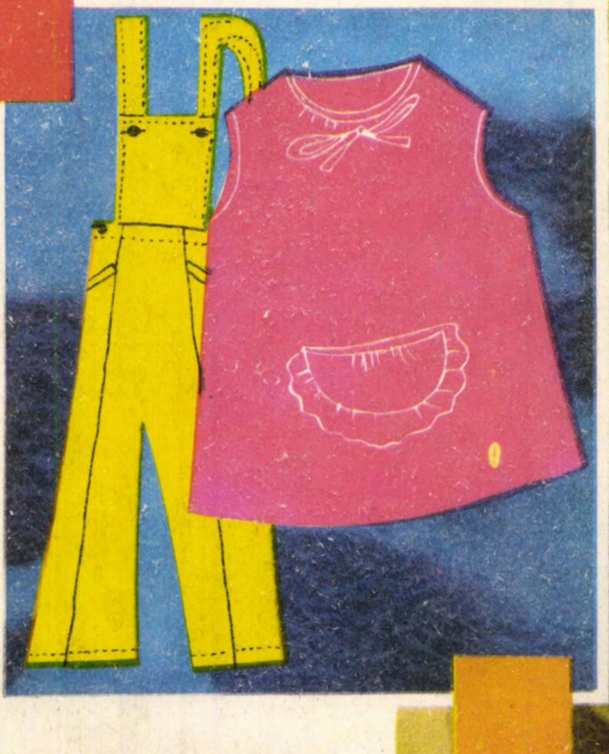

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

***PLANUL FIZIC* îndeplinit exemplar**

Onorarea sarcinilor de EXPORT

***EXPERIENȚA ÎNAINTATĂ* în sprijinul eficienței**

INVESTIȚII

ritmuri și scadențe în realizarea noilor obiective

Numărul 46 ● Vineri 18 noiembrie 1977

CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI DE PARTID A CAPITALEI

„Conferința Națională a partidului, care va avea loc peste cîteva săptămîni, va reprezenta un nou moment important în viața partidului, a patriei noastre. Ea va stabili măsurile pentru înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare economico-socială mai rapidă a patriei, de apropiere și egalizare, într-un timp mai scurt, a nivelului de dezvoltare al României față de țările avansate din punct de vedere economic. Pe această bază se vor crea condițiile pentru ridicarea gradului general de civilizație al patriei, pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale a națiunii noastre socialiste."

NICOLAE CEAUȘESCU

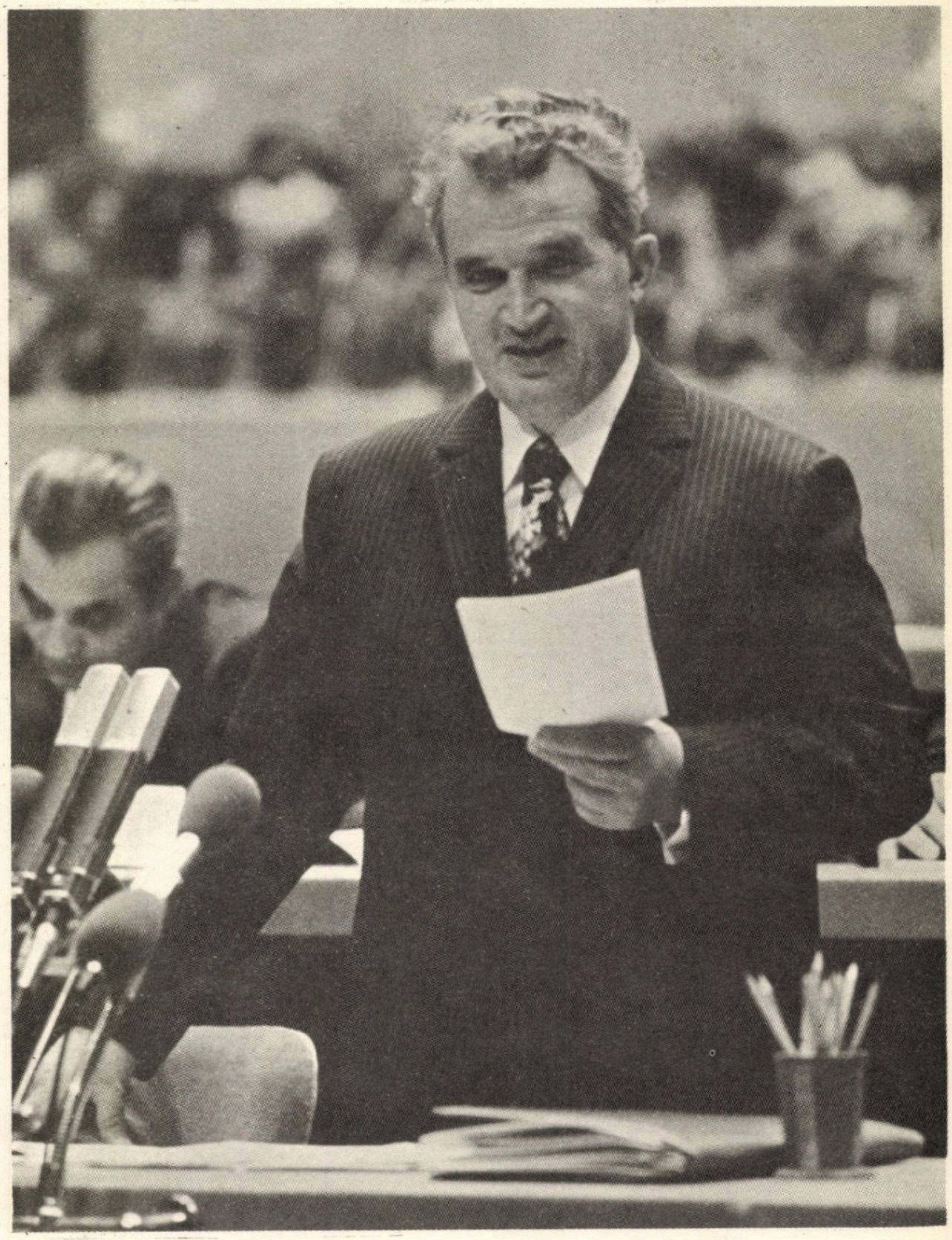

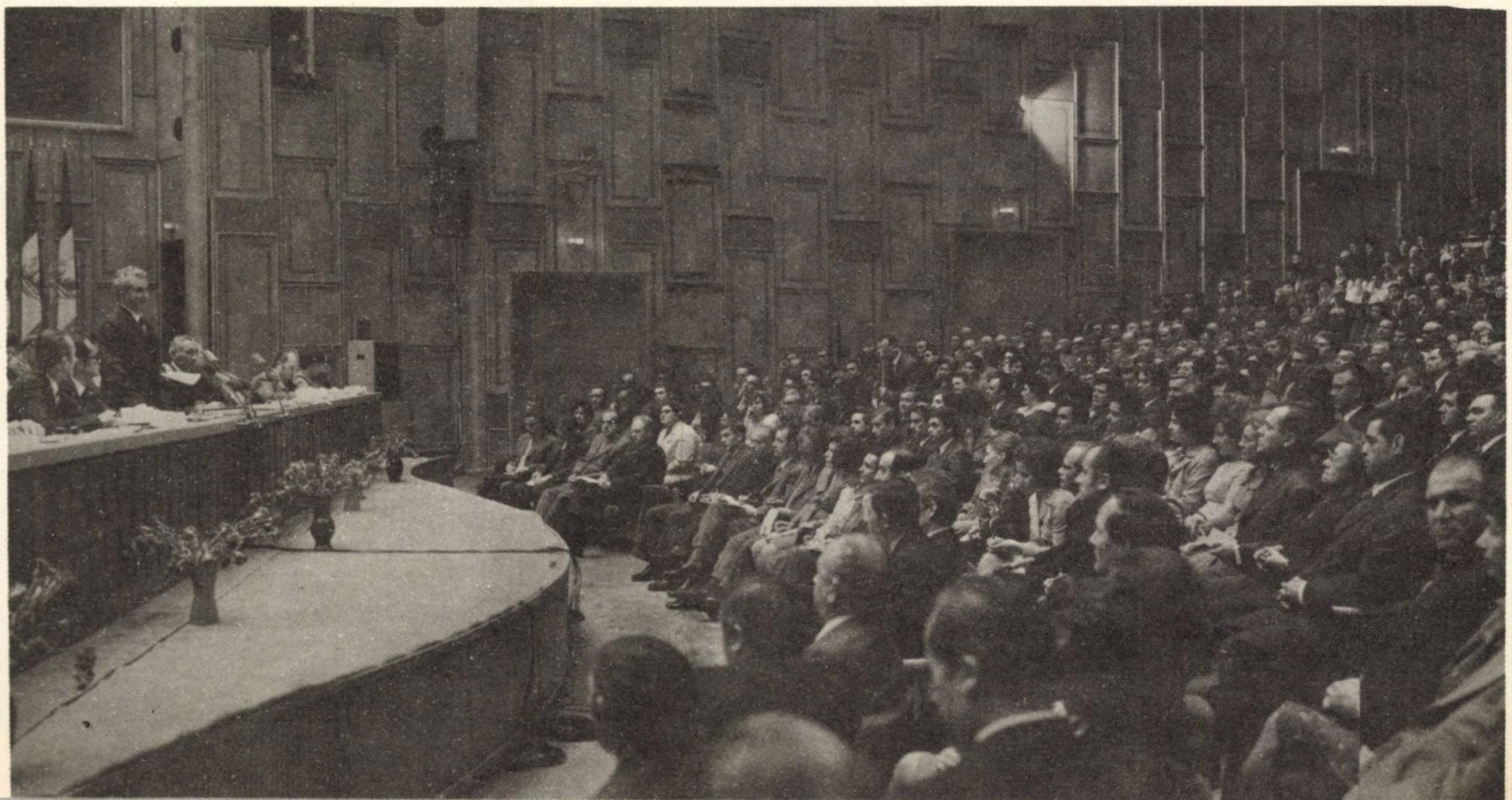

ALEGERILE DE LA 20 NOIEMBRIE

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

DEMOCRAȚIA ECONOMICĂ, BAZA PARTICIPĂRII MASELOR LA CONDUCEREA SOCIETĂȚII

ALEGERILE de deputați pentru consiliile populare municipale, orășenești și comunale de la 20 noiembrie, expresie a profundului democratism ce caracterizează societatea noastră, reprezintă o nouă și puternică manifestare a participării efective a tuturor oamenilor muncii la conducerea activității economico-sociale, la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului de continuă înflorire a patriei noastre.

În anii construcției socialiste, îndeosebi după cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., au fost create structuri organizatorice în măsură să asigure cea mai largă și activă participare a maselor populare la elaborarea și adoptarea măsurilor majore privind prezentul și viitorul României socialiste.

Un moment deosebit de important în impulsionarea participării oamenilor muncii la conducerea treburilor de stat și obștești l-a constituit așezarea la baza întregii activități economico-sociale din țara noastră a principiului conducerii și muncii colective. Acest principiu a apărut ca o necesitate obiectivă a perfecționării conducerii tuturor compartimentelor vieții economico-sociale. După cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, **„un singur om, oricît de competent ar fi, nu poate asigura singur rezolvarea problemelor atît de complexe pe care le ridică gospodărirea, administrarea și conducerea întreprinderii, centralei sau ministerului. Pentru aceasta, este necesar să se promoveze forme de conducere colectivă care să permită cuprinderea și rezolvarea multiplelor probleme ale vieții economice, înlăturarea arbitrariului în luarea deciziilor, fructificarea experienței specialiștilor, a cadrelor valoroase din întreprinderi, a maselor oamenilor muncii“**[1]).

Instaurarea relațiilor de producție socialiste, a proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție constituie **baza obiectivă a înfăptuirii democrației economice.** Oamenii muncii dobîndesc o dublă calitate: de producători ai bunurilor materiale și spirituale și de proprietari ai mijloacelor de producție. Aceste atribute, se află în dependență reciprocă, realizarea lor în practică constituind însuși mecanismul de înfăptuire a democrației economice.

În calitate de producători și proprietari, oamenii muncii poartă răspunderea în fața societății pentru modul cum sînt utilizate fondurile materiale și financiare încredințate, avînd îndatorirea de a se preocupa neîncetat de asigurarea bunului mers al unităților în care lucrează. **Prin însuși conținutul ei, proprietatea socialistă impune integrarea organică a maselor în activitatea de organizare și conducere a producției, întărirea disciplinei și responsabilității sociale a fiecărui cetățean, participarea directă a celor ce muncesc la luarea deciziilor privind dezvoltarea economică și socială, exercitarea unui control exigent asupra modului cum se aduc la îndeplinire sarcinile de partid și de stat sau, cum spunea Marx, „controlul indivizilor asociați asupra ansamblului producției lor“**[2]).

Preocupat de perfecționarea necontenită a întregului mecanism economico-social, Partidul Comunist Român a examinat minuțios, în spirit critic, cu larga consultare a celor ce muncesc, toate domeniile vieții noastre economice. Astfel, au fost făurite structuri noi ale mecanismului de conducere a economiei, s-au instituționalizat forme noi, originale, menite să asigure o largă participare a tuturor oamenilor muncii la conducerea și organizarea întregii activități economice.

Conducerea colectivă în întreprinderi și centrale este exercitată de către **consiliile oamenilor muncii și adunările generale. „Privim organismele colective de muncă** — spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu — consiliile oamenilor muncii, adunările generale ca forme de dezvoltare a autoconducerii muncitorești, de manifestare a răspunderii fiecărui colectiv pentru buna gospodărire a mijloacelor financiare și materiale ce îi sînt încredințate — ca parte a avuției generale a întregului popor“**[3])

Organele de conducere colectivă au caracter deliberativ și adoptă hotărîri legale, în toate problemele esențiale ale activității economice. **Conducerea colectivă se întrepătrunde intim și cu răspunderea personală a fiecăruia pentru sectorul încredințat. Capacității sporite de decizie trebuie să-i corespundă, deci, o sporire a responsabilității, atît colective, cît și personale.** În aceasta rezidă, de altfel, în bună măsură, însăși eficiența conducerii și muncii colective.

Afirmarea plenară a autoconducerii muncitorești

ÎN CONSILIILE oamenilor muncii sînt cuprinși, pe țară, 156 000 oameni ai muncii, muncitori de înaltă calificare, cele mai bune cadre de specialitate și de conducere, secretari ai organizațiilor de partid, reprezentanți ai organizațiilor de sindicat și U.T.C., o forță cu adevărat uriașă care asigură în mod colectiv și democratic dezbaterea și soluționarea competentă a tuturor problemelor. Pe baza consultării într-o măsură tot mai mare a colectivelor de muncă și a studierii propunerilor făcute în adunările generale, consiliile oamenilor muncii reușesc să fundamenteze mai bine măsurile pentru organizarea producției și a muncii, creșterea productivității muncii, introducerea progresului tehnic și îmbunătățirea calității, soluționînd numeroase probleme cu care se confruntă în procesul realizării planului. În multe unități se folosește, cu rezultate bune, metoda de a se analiza în comun — comitete de partid și organe de conducere colectivă — îndeplinirea planului la toți indicatorii, folosirea capacităților de producție și forței de muncă, reducerea cheltuielilor materiale, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, întărirea ordinii și disciplinei în producție, adoptîndu-se decizii eficiente care conduc la eliminarea neajunsurilor și îmbunătățirea activității politice și economice.

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, București, Ed. politică, 1968, p. 540—541.

[2]) **K. Marx,** Bazele criticii economiei politice, partea I, București, Ed. politică, 1972, p. 94.

[3]) **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la ședința de constituire a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, Ed. politică, București, 1977. p. 7—8.

Experiența de pînă acum a dovedit creșterea competenței și răspunderii pentru deciziile care se adoptă în activitatea economică, organizatorică și politico-educativă, asigurîndu-se înfăptuirea în mai bune condițiuni a sarcinilor puse de conducerea partidului în domeniul creșterii eficienței întregii activități economice. Pe drept cuvînt, așa cum s-a arătat la Congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, nici un fel de conducere unipersonală nu poate înlocui forța colectivului, înțelepciunea colectivă a consiliilor de conducere, a maselor de oameni ai muncii.

Rezultatele obținute în toate domeniile de activitate, înfăptuirea cu succes a prevederilor primilor 2 ani ai cincinalului 1976—1980, obținerea în acești 2 ani a unei producții suplimentare în industrie de circa 30 de miliarde lei, creșterea productivității muncii, aplicarea unor măsuri de reducere a consumurilor materiale, a cheltuielilor de producție, sporirea eficienței economice — toate sînt nemijlocit legate de activitatea oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

Totodată, din analizele întreprinse rezultă că în activitatea unor consilii de oameni ai muncii se mai fac simțite anumite lipsuri care reduc eficacitatea lor în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin. Astfel, nu toate consiliile de oameni ai muncii din centrale au preluat și exercită la nivel corespunzător o serie de atribuții.

Activitatea unor consilii ale oamenilor muncii nu e orientată întotdeauna spre dezbaterea și soluționarea problemelor de importanță majoră pentru perioada dată. Se insistă de multe ori asupra aspectelor care constituie sarcini curente ale organelor de execuție și chiar ale compartimentelor funcționale, iar deciziile adoptate se referă la sarcini cu caracter operativ. Însușindu-și aprecierile tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la activitatea consiliilor oamenilor muncii, indicațiile și măsurile privind creșterea mai puternică a rolului și răspunderii acestora în conducerea fiecărei unități, Congresul consiliilor oamenilor muncii a cerut acestor organisme să acționeze mai ferm pentru ridicarea răspunderii fiecărui muncitor, tehnician, inginer, față de bunul mers al producției, îndeplinirea sarcinilor de plan, gospodărirea judicioasă a mijloacelor încredințate, apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, a avuției naționale.

Buna funcționare a organelor colective de conducere cere ca membrii acestora să fie permanent la curent cu problemele de bază ale muncii din întreprinderile în care acționează, să cunoască temeinic conținutul hotărîrilor de partid și de stat, al legilor care privesc domeniul de activitate respectiv, pentru a se pronunța în cunoștință de cauză și a participa efectiv la adoptarea deciziilor. Inițiative prețioase au fost promovate în acest scop în diferite centrale și întreprinderi : de la organizarea unor cursuri pe probleme de economie și legislație pentru reprezentanții oamenilor muncii în consilii, discuții și schimburi de experiență periodice cu aceștia, pînă la statornicirea unor modalități cu caracter permanent de înarmare a lor cu întreg sistemul de informații menit să le asigure o eficiență ridicată în îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

Un rol deosebit în afirmarea autoconducerii muncitorești revine **adunărilor generale din întreprinderi**. Funcționînd, în fapt, în societatea noastră ca organe colective de conducere ale proprietarilor și producătorilor, adunările generale ale oamenilor muncii dezbat atît planurile de producție, cît și dările de seamă ale organelor de conducere, avînd dreptul să ia hotărîri în toate problemele, inclusiv să propună schimbarea cadrelor de conducere, dacă acestea nu-și îndeplinesc răspunderile ce le revin. Ele reprezintă forul prin care clasa muncitoare, masele de oameni ai muncii participă în mod direct și organizat la conducerea activității economico-sociale, la dezbaterea și soluționarea problemelor legate de îndeplinirea programelor de producție, exercită controlul asupra organelor de conducere. Expresie a democratismului orînduirii socialiste, adunarea generală reprezintă un mijloc de dezvoltare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, de întărire a inițiativei creatoare a maselor în buna gospodărire a avutului obștesc. Numai la adunările generale desfășurate la începutul anului 1977 au luat parte peste 5 000 000 de oameni ai muncii. Au luat cuvîntul, cu acest prilej, peste 360 000 de exponenți ai opiniei publice muncitorești. Aproape 180 000 de propuneri, formulate în acest cadru, au îmbogățit programele de lucru ale unităților socialiste de producție, construcții, proiectare și cercetare. Adunările generale se întrunesc de două ori pe an. Prin problematica abordată, modul de pregătire și finalizare a hotărîrilor, ele au determinat și determină mutații profunde în întreaga activitate de conducere a întreprinderilor. Consultarea sistematică a celor ce muncesc asupra tuturor măsurilor ce trebuie luate, analizele colective, studiile întreprinse de comisii, informarea reală asupra modului cum sînt soluționate diversele propuneri se impun tot mai mult ca practici curente. Adunările generale își exercită tot mai eficient rolul de organ superior de conducere, în care se dezbate activitatea desfășurată de colectivele de muncă și se aprobă măsurile pentru soluționarea problemelor de producție și cu caracter social-cultural.

Acționînd consecvent pentru asigurarea conducerii științifice a societății, partidul nostru a creat și perfecționează permanent cadrul organizatoric de participare efectivă și nemijlocită a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și adoptarea deciziilor care privesc mersul înainte al țării, la conducerea societății, considerînd aceasta ca expresie a afirmării cu tot mai multă putere a rolului conducător al clasei muncitoare în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. **Instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi** — cel mai reprezentativ forum democratic al clasei muncitoare — și **crearea Consiliului Național al Oamenilor Muncii** — marchează o etapă calitativ superioară în dezvoltarea autoconducerii muncitorești, în asigurarea cadrului organizatoric adecvat pentru participarea efectivă, la scară națională, a clasei muncitoare, a oamenilor muncii la conducerea societății.

Alegerea secretarului general al partidului în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii constituie chezășia sigură că, prin activitatea sa, acest autentic **parlament muncitoresc** va asigura afirmarea din ce în ce mai puternică a rolului clasei noastre muncitoare în conducerea întregii vieți economico-sociale, în dezvoltarea democrației socialiste, în înfăptuirea prevederilor Programului partidului. Încă în prima sa ședință, Consiliul Național a adoptat o serie de îmbunătățiri în componența și organizarea consiliilor oamenilor muncii, menite să ducă la sporirea mai accentuată a rolului acestor organisme ale autoconducerii muncitorești. Sporirea numărului membrilor Consiliului de conducere și, în acest cadru, creșterea substanțială a ponderii reprezentanților oamenilor muncii din producție, hotărîrea ca unul din vicepreședinții Consiliului din fiecare întreprindere să fie muncitor care lucrează nemijlocit în producție, va da consiliilor de conducere mai multă viață, le va face să cunoască mai bine realitățile, creează condiții ca muncitorii să aibă un cuvînt mai important, mai greu, mai direct de spus în întreaga activitate de conducere a întreprinderii. Desemnarea ca președinte al consiliilor oamenilor muncii a secretarului organizației de partid directorul întreprinderii fiind primul vicepreședinte al consiliului și președinte al biroului executiv, va întări atît răspunderea consiliului de conducere, cît și a biroului executiv, inclusiv a directorului, și va avea urmări pozitive în îmbunătățirea activității generale a unităților economice și sociale, va asigura întărirea continuă a rolului conducător al partidului.

Neîndoios, traducerea în viață a acestor măsuri ce se înscriu pe linia permanentei perfecționări a activității de conducere a societății noastre va marca o nouă etapă în afirmarea rolului conducător al clasei muncitoare, în dezvoltarea democrației muncitorești, va da un puternic avînt activității întregului popor pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului.

Alegerile de la 20 noiembrie — pregnantă manifestare a democrației socialiste

O CARACTERISTICĂ din ce în ce mai pregnantă a procesului de afirmare și dezvoltare a democrației noastre socialiste constă în faptul că cetățenii patriei participă la elaborarea și conducerea activității economico-sociale atît direct, nemijlocit, cît și prin reprezentanții săi din organele alese, **formele reprezentative împletindu-se în mod firesc cu formele democrației directe.**

Încercarea de a stabili care modalități de participare la conducerea societății sînt nemijlocite și care prin reprezentare este foarte dificilă, fiecare formă a participării conținînd atît elemente de participare directă, cît și elemente de participare indirectă. De pildă oamenii muncii participă la puterea de stat locală, în primul rînd prin deputații lor, aleși în mod democratic, dar prin numărul mare al acestora (peste 51 000 de deputați în consiliile populare) se poate spune că exercitarea puterii de stat conține și elemente ale participării directe.

În ultimul timp, în special ca urmare a hotărîrilor primului Congres al consiliilor populare, competența și autonomia acestora au crescut considerabil. Consiliile populare au fost investite cu largi atribuții : de la organizarea, îndrumarea și controlul întregii activități economice, sociale, culturale și edilitar-gospodărești de pe teritoriul lor administrativ, pînă la sistematizarea localităților, apărarea proprietății socialiste, ocrotirea drepturilor cetățenești, menținerea ordinii publice, respectarea legalității socialiste.

Forța consiliilor populare, eficiența muncii lor — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — depind de întărirea continuă a legăturilor cu masele populare, de consultarea largă a acestora, de capacitatea de a stimula elanul constructiv și inițiativa oamenilor muncii. Răspunzînd acestei cerințe, prin completările aduse Legii consiliilor populare, au fost instituționalizate **adunările cetățenești**, consiliile populare fiind obligate să supună dezbaterii obștei principalele probleme legate de dezvoltarea localităților — de la organizarea acțiunilor edilitar-gospodărești pînă la programele de măsuri pentru efectuarea la timp și în bune condițiuni a lucrărilor agricole. Tot pe această linie, a strîngerii legăturilor cu masele de oameni ai muncii, a creării unor condiții tot mai bune pentru participarea tuturor cetățenilor, în cadrul Frontului Unității Socialiste, la bunul mers al treburilor în orașele și satele țării, se înscrie și creșterea numărului candidaților de deputați nemembri de partid în actualele alegeri pentru consiliile populare orășenești, municipale și comunale.

Alegerile de la 20 noiembrie, eveniment de o deosebită însemnătate în viața poporului român, reprezintă o pregnantă manifestare a democrației noastre socialiste, a participării nemijlocite a cetățenilor patriei la conducerea orașelor și comunelor, la autogospodărirea lor, o nouă și viguroasă afirmare a hotărîrii întregului popor de a înfăptui neabătut Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

ACTUALA STRUCTURARE a cadrului organizatoric instituțional al democrației noastre socialiste nu este produsul arbitrarului sau al unor factori întîmplători, ci rodul unei activități tenace și minuțioase a partidului, a secretarului său general, de rezolvare a problemelor ridicate de actuala etapă de dezvoltare a patriei, care a dus la crearea unui sistem de organisme menite să asigure participarea, directă și reprezentativă, a maselor largi de oameni ai muncii la conducerea societății, sistem ce exprimă esența orînduirii noastre, originalitatea, specificitatea înfăptuirii socialismului în România.

Numitorul comun al tuturor acțiunilor inițiate, al măsurilor întreprinse în ultimii ani este corelația organică dintre creșterea rolului conducător al partidului — ca expresie a înfăptuirii rolului istoric al clasei muncitoare —, perfecționarea vieții sociale și adîncirea democrației socialiste.

În elaborarea măsurilor privind adîncirea democrației, partidul nostru pornește nu de la considerente conjuncturale, ci de la o orientare principială, determinată de trăsătura specifică orînduirii socialiste, și anume, că socialismul este creația istorică conștientă a maselor. În asemenea optică, creșterea rolului conducător al partidului și adîncirea democrației apar ca elemente componente ale unui proces unitar de dezvoltare a societății, activitatea P.C.R. de continuă dezvoltare și perfecționare a democrației socialiste constituind expresia creșterii rolului său conducător în societatea noastră.

Marin NEAGU
Academia „Ștefan Gheorghiu“

O preocupare centrală a consiliilor populare

ÎNFLORIREA LOCALITĂȚILOR ȚĂRII

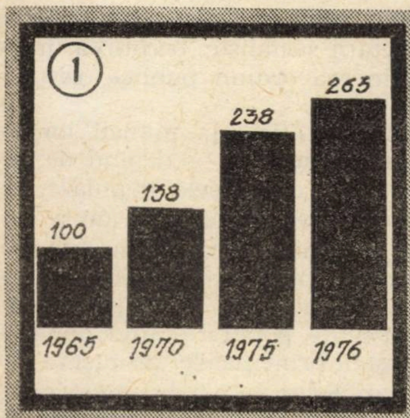

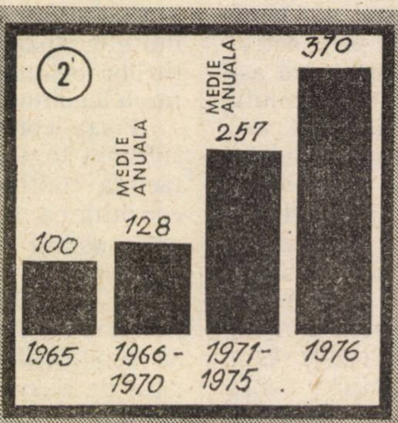

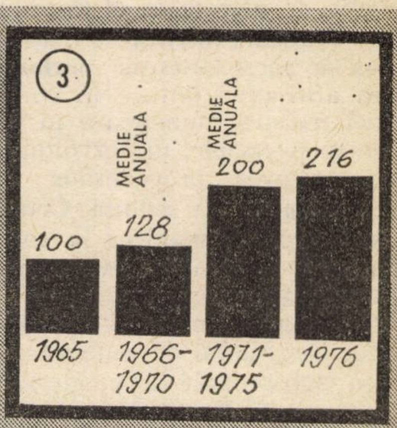

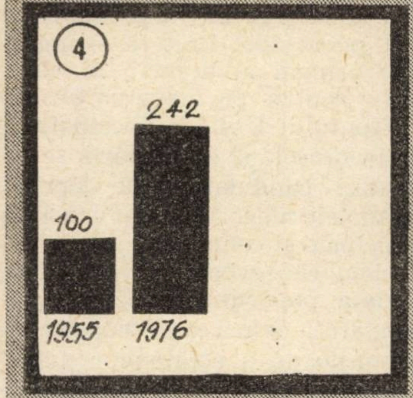

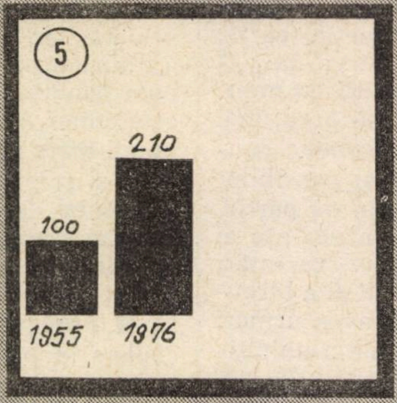

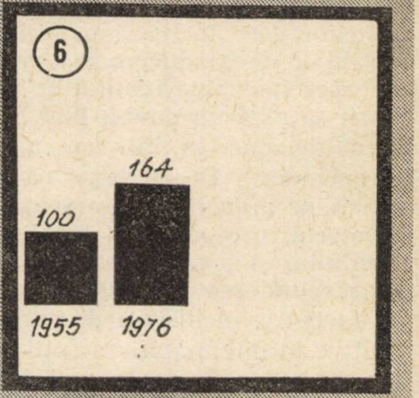

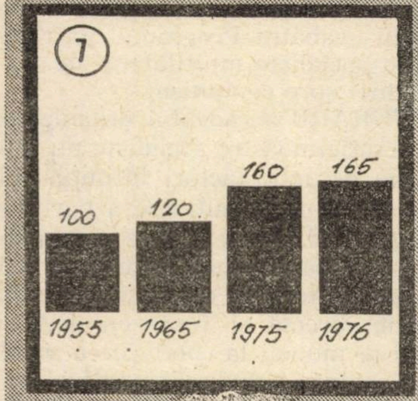

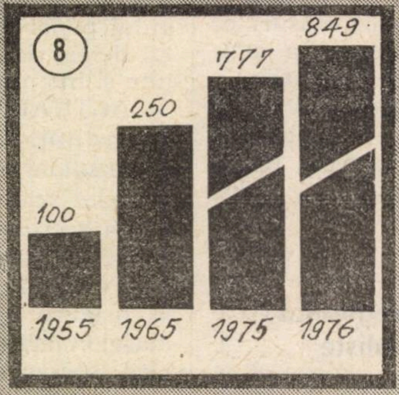

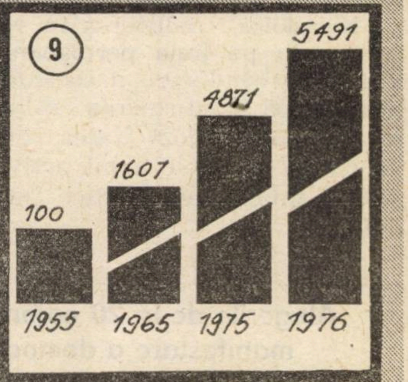

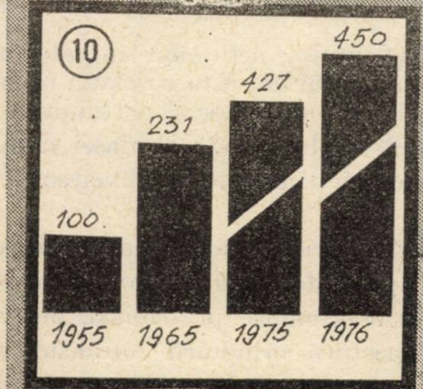

1) cheltuieli din bugetele organelor locale (%) ; 2) investiții în gospodăria comunală și de locuințe (%) ; 3) locuințe din fondurile și cu sprijinul statului (%) ; 4) case de cultură ale consiliilor populare (%) ; 5. fondul de cărți al bibliotecilor publice (%) ; 6) locuri în cinematografe (%) ; 7) unități comerciale și de alimentație publică (%) ; 8) apă potabilă distribuită pentru uz casnic (%) ; 9) consum de energie pentru utilizări casnice, gospodărie comunală și iluminat public (%) ; 10) număr de călători în transportul public urban (%).

CASA DE CULTURA A SINDICATELOR

INVESTIŢII

RITMURI ŞI SCADENŢE ÎN REALIZAREA NOILOR OBIECTIVE

ANI DE-A RÎNDUL, Trustul de construcţii industriale Prahova *s-a aflat mereu în plutonul unităţilor fruntaşe pe ramură. Mai mult chiar, în urmă cu 3 ani trustul a obţinut locul întîi pe ramură, fiind distins cu Drapelul roşu de unitate fruntaşă pe ţară. Firesc ar fi fost ca această poziţie cîştigată să fie în continuare consolidată ; rezultatele obţinute în realizarea sarcinilor de plan să confirme atît buna organizare a activităţii, cît şi dezvoltarea experienţei acumulate. Din păcate, lucrurile nu stau deloc aşa. Anul acesta trustul se află la polul opus : la încheierea celor 10 luni au fost realizate doar 57% din sarcinile pe 1977, situaţie ce corespunde dării în funcţiune integral a aproximativ o treime din obiectivele planificate.*

Cum pînă la sfîrşitul anului nu se întrevede o redresare accentuată a situaţiei, o parte însemnată de restanţe vor trebui să fie prescrise ca sarcini pentru anul viitor. De ce o atare situaţie, unde se localizează principalele neajunsuri ?

Cînd investiţiile nu sînt temeinic pregătite

PRACTICA a confirmat nu o dată că **rezultate bune în realizarea la termen şi în condiţii de eficienţă a investiţiilor se obţin atunci cînd toate lucrările premergătoare** — întocmirea studiilor şi documentaţiilor tehnice, obţinerea avizărilor pentru fiecare obiectiv, definitivarea amplasamentelor, deschiderea finanţării, încheierea contractelor cu furnizorii de utilaje şi materiale, organizarea şantierelor etc. — **sînt puse la punct şi rezolvate din timp.** Cînd una din aceste probleme nu este finalizată la vreme, se produc defecţiuni care, în final, se răsfrîng negativ atît asupra termenelor de dare în funcţiune, cît şi asupra cheltuielilor prevăzute în devize.

Răspunderea pentru pregătirea din vreme a investiţiei revine în primul rînd **beneficiarului** care, în strînsă coordonare cu specialiştii din proiectare, furnizorii de utilaje şi materiale, cu organizaţia de construcţii, trebuie să pună de acord toate detaliile, astfel încît, odată începute lucrările, activitatea să se desfăşoare ritmic, conform graficelor stabilite pentru fiecare obiectiv de plan. Or, tocmai în **nepregătirea temeinică a investiţiilor** rezidă, în principal, neajunsurile ivite în activitatea trustului prahovean. Avînd de executat, în marea majoritate, lucrări pentru industria chimică (circa 97% din plan), trustul a acceptat introducerea în plan a unor obiective pentru care nu erau puse la punct documentaţiile tehnice, deschiderea finanţării, aprobarea amplasamentelor etc. Toate aceste probleme urmau să fie rezolvate pe parcursul anului, beneficiarii (Centrala industrială de rafinării şi petrochimie, Combinatul de îngrăşăminte chimice Valea Călugărească, Întreprinderea de anvelope Floreşti etc.) obligîndu-se să le finalizeze treptat, la termene convenite în prealabil.

De ce totuşi trustul prahovean a preluat asemenea investiţii nepregătite în planul său pentru anul în curs ? Pentru că — (afirmaţia aparţine cadrelor de conducere ale trustului) „nu puteam să acţionăm altfel ; fără aceste investiţii nu reuşeam să ne „acoperim volumul sarcinilor valorice prevăzute în plan". Desigur, o astfel de mentalitate nu este de natură să creeze condiţiile necesare desfăşurării unei activităţi eficiente. Dealtfel, după cum vom vedea, consecinţele nu au întîrziat să apară.

Şi iată, în mare, cum s-a derulat activitatea. Dacă la 1 ianuarie 1977 documentaţiile de execuţie erau predate în proporţie de 48%, la încheierea primului trimestru s-a ajuns la 47,8% (scăderea se datorează retragerii unor documentaţii pentru refacere), la începutul semestrului II la 64%, iar după 9 luni la 76%. Dacă se are în vedere şi faptul că unele documentaţii necesare nu au fost predate deloc, că altele nu au fost predate constructorului în ordinea succesiunii lucrărilor, putem avea o imagine şi mai evidentă asupra situaţiei. Cum s-a „descurcat" contructorul într-o asemenea situaţie ? Bineînţeles, destul de greu, cu o organizare defectuoasă a activităţii în toate cele 4 şantiere ale sale, cu o dispersare a forţei de muncă pe multe obiective în funcţie de condiţiile de lucru asigurate, cu o slabă folosire a mijloacelor mecanizate din dotare etc. Neavînd la dispoziţie documentaţiile de execuţie necesare, încheierea contractelor pentru aprovizionarea cu materiale s-a făcut în întîrziere şi, în multe cazuri, cu aproximaţie; totodată nu s-a asigurat în măsura necesară forţa de muncă, iar gradul de utilizare a celei existente s-a situat la un nivel scăzut.

Deşi astfel de neajunsuri au fost analizate la finele trimestrului I, cu care ocazie au fost stabilite şi unele măsuri privitoare la urgentarea realizării documentaţiilor, îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale, organizarea mai bună a activităţii pe toate şantierele trustului, revirimentul scontat nu s-a produs. Din contră, unele neajunsuri s-au adîncit, prin faptul că unii furnizori de utilaje (atît din Ministerul Industriei Chimice, cît şi din Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini), de prefabricate (întreprinderile de prefabricate din Călăraşi, Bistriţa-Năsăud şi Ţăndărei) şi diferite alte materiale nu şi-au onorat contractele cantitativ şi calitativ (parte din obligaţii nu au putut fi rezolvate deoarece furnizorii nu s-au putut încadra în termene scurte de livrare a comenzilor); de asemenea, forţa de muncă calificată pentru efectuarea diferitelor lucrări de specialitate (mai ales montaje) nu a putut fi asigurată nici numeric, nici în structură. În acelaşi context se situează şi nepredarea în continuare de către beneficiari (Combinatul petrochimic Brazi, Rafinăria și Combinatul petrochimic Teleajen, Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească etc.) a documentațiilor pentru diferite obiective aflate în execuție în ordinea succesiunii lucrărilor. Acest fapt provine și din modul necorespunzător în care și-au planificat proiectarea diferitelor obiective — Institutul de inginerie tehnologică, proiectări chimice și rafinării Ploiești, cît și Institutul de inginerie tehnologică și proiectări în industria chimică-București. S-a ajuns chiar în situația ca acum, cînd pînă la încheierea anului mai sînt puține zile, să existe obiective de execuție în plan pentru care nu există încă aprobări sau avizări, deschiderea finanțării, amplasamente definitive etc. (depozitul de fosforite de la Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească, depozitul de țiței de la Rafinăria Teleajen, instalația de fabricație a catalizatorilor de la Rafinăria Vega etc).

Analizele ce au avut loc nu de mult, cu participarea atît a organelor locale, ale centralelor industriale, ale organizațiilor de partid municipale și județene, cît și a celor din ministerele coordonatoare, au determinat luarea a noi măsuri care să ducă la urgentarea încheierii lucrărilor la diferitele obiective. Ce se face de fapt în prezent și ce ar mai trebui întreprins ?

Prioritate urgentării montajului și lucrărilor la principalele obiective

UNA DIN ACȚIUNILE deosebite, asupra căreia au fost concentrate forțele, este **urgentarea montajului** la obiectivele unde condițiile permit aceasta (pe șantierele trustului se aflau la 1 octombrie a.c. utilaje nemontate, în valoare de peste 400 milioane lei).

Pentru ca acțiunea să se soldeze cu bune rezultate, au fost inițiate, cu sprijinul Comitetului județean de partid, o serie de măsuri între care și aceea ca la aceste lucrări să participe un număr mare de lucrători calificați din întreprinderile orașului Ploiești și județului Prahova, alături de cei ai trustului de construcții și unităților beneficiare. În același scop au fost întocmite grafice de urmărire a lucrărilor, au fost desemnate cadre de răspundere care să soluționeze operativ eventualele neajunsuri ce s-ar ivi pe diferite șantiere. S-a trecut, de asemenea, la o activitate organizată în două schimburi — zi și noapte — la montajul unor instalații tehnologice la noile obiective de la Combinatul petrochimic Brazi, Combinatul petrochimic Teleajen, Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească.

Deci, în mare se poate aprecia că acțiunea pentru urgentarea montajului este foarte utilă. Sînt însă și unele aspecte care se cer a fi mai bine analizate. Bunăoară, unele obiective care vor fi finalizate nu vor putea fi totuși puse în funcțiune, deci în situația de a produce. Aceasta pentru că obiectivele respective sînt realizate înaintea altora care, de fapt, trebuie să le furnizeze materia primă necesară. De exemplu, instalația de desulfurare gaze și recuperarea sulfului de la Rafinăria Teleajen, deși se află în faza finală de montaj, nu poate intra în funcție deoarece este condiționată de instalațiile de hidrofinare petrol, motorine, cracare etc. — care vor fi gata în 1978. Rezultă, așadar, din această situație, că **organizarea execuției investițiilor trebuie făcută neapărat în succesiunea desfășurării proceselor tehnologice.** Altfel se ajunge la pierderi de valori importante prin nerealizarea unor produse prevăzute în programele unităților respective.

Concentrarea actuală a eforturilor spre cîteva obiective principale nu trebuie să conducă la neglijarea completă a celorlalte. Activitatea se cere orientată de așa natură încît în cel mai scurt timp să se creeze condiții favorabile pentru **continuarea în ritm alert a lucrărilor la toate obiectivele** cuprinse în planul pe acest an. De un real folos în această acțiune ar fi **întocmirea de proiecte de execuție care să permită realizarea de structuri moderne, la execuția cărora să se poată aplica și diferite tehnologii eficiente.** Acest lucru este impus și de necesitatea economisirii forței de muncă, creșterii productivității muncii, reducerii cheltuielilor de deviz, întrucît în documentații se ține seama prea puțin de valorificarea unor materiale eficiente, de promovarea unor tehnologii de înalt randament.

Măsuri efective se impun a fi luate și pentru **utilizarea maximă a capacității mijloacelor mecanizate din dotare.** Ne referim în special la macaralele grele, la buldozere, încărcătoare, cilindri compresor, autobasculante etc., care pînă acum, datorită unei slabe organizări a muncii, neasigurării succesiunii lucrărilor, sînt folosite cu indici scăzuți. Pentru aceasta se cere mai multă atenție în **pregătirea cadrelor** care să le mînuiască, în permanentizarea acestora și încadrarea lor în formațiile care își desfășoară activitatea pe bază de acord global.

Nu mai puțin importantă este **pregătirea demarării planului pe anul viitor.** Ținînd seama de neajunsurile manifestate în 1977, se cer luate măsuri, în timpul ce a mai rămas, pentru punerea la punct a tuturor detaliilor. Din informațiile culese, rezultă că — în condițiile în care sarcinile pe 1978 sînt majorate față de acest an — pregătirea investițiilor și, în mod deosebit, asigurarea cu documentații tehnice, se desfășoară anevoios. Pînă în prezent constructorul nu a primit decît 29% din documentațiile necesare, existînd, după unele aprecieri, posibilitatea ca acestea să fie completate pînă la finele anului la un nivel de 57%.

O astfel de situație nu este deloc favorabilă. Se cer măsuri energice din partea beneficiarilor, respectiv Ministerul Industriei Chimice, pentru a urgenta pregătirea documentațiilor de către institutele sale specializate, acțiune fără de care nu se poate pregăti temeinic activitatea de execuție a investițiilor, realizarea la termen a obiectivelor prevăzute în 1978.

Concomitent cu măsurile amintite, considerăm necesară organizarea unei analize din partea Ministerului Construcțiilor Industriale asupra capacității trustului prahovean de a executa volumul de construcții-montaj prevăzut pentru 1978. O asemenea analiză ar putea conduce la sprijinirea trustului în înlăturarea unor neajunsuri și întărirea sa organizatorică și tehnică, la repartizarea mai rațională a sarcinilor între unitățile din subordinea sa.

Acționînd organizat, cu toate forțele, înlăturînd neajunsurile manifestate în acest an în desfășurarea lucrărilor, șantierele Trustului de construcții Prahova vor putea să se alinieze în 1978 din nou în rîndul unităților fruntașe pe ramură.

V. BOESCU

ECONOMIE NATIONALA

În fiecare întreprindere, planul fizic îndeplinit ritmic, integral

EXIGENȚE SPORITE ÎN STABILIREA ȘI REALIZAREA NOMENCLATORULUI DE PRODUSE

DATORITĂ conexiunii și interdependenței stabilite prin plan între producători și beneficiari, precum și faptului că la determinarea ritmului și proporțiilor creșterii economice au fost luate în calcul resurse materiale cu un anumit cuantum și structură, îndeplinirea integrală a planului fizic reprezintă o necesitate pentru întreaga economie națională.

Cum se prezintă situația din acest punct de vedere în întreprinderile producătoare de mașini-unelte și agregate, ale căror produse au un rol hotărîtor în introducerea accelerată a progresului tehnic în economie ? Din analiza efectuată a rezultat că în perioada ce a trecut din acest cincinal a fost realizată **o creștere substanțială a volumului producției, au fost modernizate tehnologiile de fabricație, s-a diversificat larg nomenclatorul de produse, au crescut performanțele și competitivitatea tuturor tipurilor de mașini-unelte etc.**

Alături de aceste realizări bune în dinamică, urmărirea înfăptuirii sarcinilor de plan pe acest an, în special la sortimentele planificate, pune în evidență o serie de rezerve însemnate, pentru a căror atragere în circuitul productiv apar necesare exigențe sporite în relațiile dintre întreprindere și centrala industrială.

Semnificații și implicații

ANALIZA realizării planului fizic în corelație cu ceilalți indicatori reliefează în activitatea întreprinderilor producătoare de mașini-unelte, cîteva aspecte semnificative (tabelul).

1 **Indicatorii global-valorici** (producția globală, producția marfă și productivitatea muncii) **au fost în toate unitățile analizate nu numai îndepliniți, ci și depășiți,** deși nu s-a realizat producția fizică la toate sortimentele planificate. Un asemenea mod de a înțelege și de a rezolva sarcinile de producție, deși satisfăcător pe planul intereselor întreprinderii, este necorespunzător, deoarece interesele economiei naționale și ale beneficiarilor nu pot fi satisfăcute în nici un caz cu realizări global-valorice — oricît de mari ar fi ele — ci numai cu produse fizice.

Realizarea principalilor indicatori de plan în întreprinderi constructoare de mașini-unelte în primele 10 luni din 1977

	INTREPRINDEREA					plan = 100
Indicatorii	„Înfrățirea" Oradea	„Strungul" Arad	de strunguri Tîrgoviște	de mașini-unelte Bacău	mecanică Sibiu	de mașini-unelte și agregate București
Producția globală	110,0	103,5	103,8	110,0	105,8	104,6
Producția marfă	105,1	105,6	104,0	103,1	108,1	102,0
Producția marfă vîndută și încasată*)	96,8	100,8	99,2	97,9	104,8	92,5
Productivitatea muncii	108,0	102,7	103,0	103,6	105,8	104,3
Planul fizic la mașini-unelte (buc)	realizat integral	+105 strunguri paralele —33 strunguri revolver	+101 strunguri paralele —86 strunguri automate	—3 mașini de frezat longitudinal portale	+43 prese de ștanțat și ambutisat —26 prese de îndoit	—3 mașini orizontale de frezat —65 mașini de rectificat
Cheltuielile la 1 000 lei producție marfă (9 luni)	100,7	101,1	100,0	106,3	105,5	99,5
Beneficii*)	97,3	101,2	93,4	87,2	97,5	81,2
Indicile de utilizare a principalelor mașini și agregate din dotare	85.2	84,9	81,0	86.3	82.7	85.8

*) Cifre operative

2 **Nerealizările fizice la anumite sortimente** (strunguri revolver, mașini de frezat, strunguri automate, prese de îndoit etc.) **au fost compensate cu depășiri de producție la alte sortimente** (strunguri paralele, prese de ștanțat și ambutisat ș.a). Dacă luăm în considerare faptul că în fabricație nu trebuie să se introducă produse fără desfacere asigurată, ci numai cele care reflectă cerințe reale, se poate aprecia că compensările amintite au creat greutăți în asigurarea cu anumite tipuri de mașini unelte a unor beneficiari. Pe de altă parte, trebuie arătat că, dacă schimbarea sortimentației realizate a contribuit, în unele cazuri, la îndeplinirea și depășirea valorii producției-marfă vîndută și încasată și a beneficiilor (la întreprinderea „Strungul"-Arad), în alte cazuri datele problemei se schimbă. La întreprinderea de strunguri din Tîrgoviște, de exemplu, modificările tehnologice și de organizare impuse de procesul de fabricație a noilor sortimente, au condus la rezultate situate sub prevederi la indicatorul beneficii, prin depășirea nivelului prevăzut la cheltuielile de producție.

3 **Îndeplinirea și depășirea planului fizic nu trebuie să constituie un scop în sine, ci să se efectueze în mod corelat cu dimensiunile și structura solicitărilor beneficiarilor.** La rîndul lor, beneficiarii produselor trebuie să solicite din vreme produsele, să pună la timp la dispoziția producătorului documentația de execuție necesară. Nerealizarea din vreme, eventual pe termen lung, a unor asemenea acorduri și colaborări, modificările „de ultimă oră" în solicitările beneficiarilor, pe lîngă neajunsurile pe care le provoacă în activitatea acestora, poate determina la producător — chiar în cazul în care acesta își

realizează integral producția fizică — neîndepliniri la indicatorul beneficiilor planificate (cazul întreprinderii de la Oradea).

De ce decalaje între prevederi și realizări la producția fizică ?

RĂMÎNERILE ÎN URMĂ în îndeplinirea ritmică, integrală a planului fizic au avut și continuă să aibă o complexitate de cauze. Din multitudinea lor ne-am oprit asupra celor cu pondere mai însemnată, a căror eliminare va trebui avută prioritar în vedere pentru recuperarea restanțelor :

● **funcționarea necorespunzătoare a mecanismului cooperării interuzinale** a provocat multe neajunsuri. Lipsa sau sosirea cu mare întîrziere a unor panouri electrice la Intreprinderea de strunguri din Arad (ce trebuiau primite de la întreprinderea „Automatica“ din București) a condus la nerealizări la sortimentul strunguri revolver și strunguri frontoare. Deși fac parte din aceeași centrală industrială, Întreprinderea de accesorii pentru mașini unelte din Blaj a provocat, în luna august a.c., unele întîrzieri în fabricarea mașinilor de frezat — F.U.S.-25 la întreprinderea „Înfrățirea“-Oradea prin nelivrarea la termen a unor accesorii importante. O asemenea situație a luat naștere datorită faptului că, uneori, centralele industriale (ale întreprinderilor furnizoare) s-au oprit la etapa de stabilire a cuantumului și destinației cooperărilor, în timp ce urmărirea realizării lor efective și soluționarea operativă a problemelor ce au apărut pe parcurs a fost lăsată în seama întreprinderilor ;

● **întîrzierile în sosirea unor importuri** au afectat, de asemenea, bunul mers al realizării planului fizic. La întreprinderea din Arad au apărut din această cauză probleme în fabricarea la termen a strungurilor cu diametre de peste 600 mm, la Intreprinderea de mașini-unelte și agregate din București — a mașinilor de alezat și frezat etc. Neajunsurile s-au manifestat ca urmare a faptului că nu s-a urmărit întotdeauna ca întreprinderea să se ocupe prioritar de bunul mers al producției, ci a fost supraîncărcată cu sarcini privind aprovizionarea, importul, desfacerea ș.a. care, în mod normal, ar fi trebuit să revină, în mult mai mare măsură, centralei industriale ;

● **nu au fost găsite și utilizate întotdeauna cele mai eficiente pîrghii în stimularea efortului propriu și a creativității colectivelor de oameni ai muncii** din întreprinderi atît pe plan organizatoric, cît și al folosirii celor mai adecvate forme de cointeresare (cum ar fi, de pildă, extinderea lucrului în acord global).

În primul rînd, **organizarea fabricației nu a reușit să evite formarea a numeroase locuri înguste.** Deși unele strangulări ale producției s-au datorat necesității de a efectua remedieri la anumite piese primite în cooperare, totuși se poate aprecia că ele au luat naștere și dintr-o preocupare insuficientă pentru găsirea unor soluții organizatorice corespunzătoare (în special la întreprinderile de mașini-unelte din Bacău, Oradea, București). Este adevărat că multe dintre sortimentele fizice la care se înregistrează aceste neajunsuri sînt agregate complexe, unicate, totuși un plus de organizare este evident necesar și realizabil. .

În al doilea rînd, în unele unități economice producătoare de mașini-unelte, planul fizic a fost afectat de anumite rămîneri în urmă în ce privește realizarea integrală a prevederilor din planul **tehnic de pregătire și asimilare a produselor noi,** deoarece Centrala industrială de mașini-unelte, mecanică fină și scule a sprijinit în mai mică măsură, în această perioadă, anumite întreprinderi în scurtarea procesului de asimilare (Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București, „Înfrățirea“-Oradea, Întreprinderea de strunguri Arad etc.). Ca urmare, a fost diminuată și posibilitatea lărgirii în ritm rapid a solicitărilor, a satisfacerii integrale a unor nevoi tot mai complexe ale beneficiarilor.

De la probleme la sugestii de soluționare

ÎNSEMNĂTATEA deosebită a realizării integrale a unui sortiment larg de mașini-unelte, care să răspundă cerințelor tot mai complexe ale beneficiarilor, face necesară adoptarea unor măsuri adecvate, menite să mobilizeze mai activ valorosul potențial tehnic și uman de care dispun aceste întreprinderi în recuperarea grabnică a rămînerilor în urmă la unele sortimente de plan. În acest sens, analiza noastră pune în evidență cîteva sugestii :

PLANUL FIZIC FUNDAMENTAT ÎN MAI MARE MĂSURĂ PE STUDII DE MARKETING ȘI PROGNOZĂ. Este necesar ca Centrala industrială de mașini unelte și mecanică fină să preia mai hotărît atribuțiile ce-i revin în acest sens și să desfășoare activități de marketing necesitate de cuprinderea în plan a sortimentelor cu adevărat necesare, la care există cerere reală, pentru realizarea unei mobilități și adaptabilități sporite a nomenclatorului de fabricație al întreprinderilor sale la cerințele beneficiarilor. Este necesar să se aleagă cu o deosebită atenție noile produse pentru care se specializează întreprinderile, în așa fel încît să existe o piață certă de desfacere pe o perioadă îndelungată și să se asigure în mod permanent îmbunătățirea caracteristicilor produselor respective în pas cu noile realizări ale tehnicii. Totodată, va trebui acționat ferm pentru înlăturarea neajunsurilor din acest an, pentru întărirea disciplinei de producție, astfel ca în planul fizic să nu se mai introducă — așa cum dealtfel prevăd reglementările în vigoare — decît produse cu desfacere asigurată.

PERFECȚIONAREA COOPERĂRII CU PARTENERII INTERNI ȘI EXTERNI. Atît pe plan intern cît și extern, colaborarea în producție poate fi substanțial îmbunătățită printr-o participare mai activă a centralei industriale la urmărirea modului în care se desfășoară cooperarea, la asigurarea importurilor necesare și a portofoliului de comenzi, în așa fel încît în întreprinderi eforturile să fie orientate prioritar spre buna desfășurare a procesului de fabricație. Acțiunea este cu atît mai necesară cu cît centrala industrială dispune și de o unitate specializată în operațiuni de comerț exterior, care poate să facă considerabil mai mult în acest domeniu. La rîndul lor, întreprinderile beneficiare vor trebui să acționeze mai operativ în elaborarea specificațiilor la import, în stabi-

B. PADURE

(Continuare în pag. 12)

ECONOMISIREA ENERGIEI ȘI COMBUSTIBILULUI — PROBLEMĂ DE INTERES NAȚIONAL

PROBLEMELE complexe pe care le ridică producția și consumul energiei electrice și combustibilului s-au situat, mai ales în ultimii ani, în centrul preocupărilor numeroaselor state ale lumii. Situația este determinată de faptul că rezervele mondiale de țiței nu sînt inepuizabile, iar prețurile au crescut, numai în cîțiva ani, de cinci ori. Măsuri deosebite pentru economisirea și reducerea consumului energetic au fost luate nu numai în țările importatoare, dar și în cele care posedă încă mari resurse de acest gen.

În ce privește România, partidul și statul nostru, apreciind importanța deosebită a energiei, au dus și duc o politică constantă de creștere a potențialului energetic și de utilizare rațională a resurselor energetice. **Producem în acest an peste 63 miliarde kWh energie electrică, cu aproape 5 miliarde kWh mai mult decît în 1976 ; în ce privește producția de combustibil, aceasta a sporit de aproape 8 ori față de 1950.** Ca o consecință pozitivă directă a aplicării măsurilor de economisire a energiei inițiate de conducerea partidului și statului, ritmul de creștere a consumului de energie electrică în ultimii trei ani a fost, în industrie, de circa 10,4% față de 13,1% cît a reprezentat ritmul mediu anual de sporire a producției industriale. Consumul total de energie electrică a scăzut cu 16 kWh la 1 000 lei venit național în 1976 față de 1970, în condițiile în care venitul național s-a mărit în mod substanțial.

Sînt, fără îndoială, rezultate importante, a căror amplificare în viitor necesită un spor de ingeniozitate tehnică, maximum de străduință pentru reducerea accentuată a consumului specific pe fiecare unitate de produs, pentru economisirea fiecărui kWh de energie și a fiecărui gram de combustibil. **„Trebuie să înțelegem** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid a Capitalei — **că se impun măsuri mult mai energice pentru a pune capăt risipei de combustibil, de energie electrică și termică. Ceea ce am realizat pînă acum nu poate fi considerat decît un început. Sîntem printre țările care consumă foarte mult. Acest lucru nu este justificat, nu se reflectă în mod corespunzător în creșterea venitului național“.**

Ce înseamnă economisirea sistematică a energiei electrice putem desprinde și din următorul calcul :

● **reducerea cu 1 kWh a consumului de energie electrică al fiecărui abonat casnic al Întreprinderii de distribuție a energiei electrice București** (echivalentă cu nefuncționarea unui bec de 100 W timp de 10 ore), **ar reprezenta o economie totală de 30 milioane kWh. Această cantitate echivalează cu necesarul pentru a se produce :**

- **330 000 tone ciment** sau
- **342 000 tone ulei vegetal** sau
- **4 285 tone fibre sintetice de relon.**

SARCINI multiple revin tuturor întreprinderilor, centralelor industriale și ministerelor pentru a găsi noi posibilități de raționalizare a consumurilor, pentru stăvilirea risipei de orice fel, pentru mobilizarea largă a colectivelor de muncă în acțiunea de gospodărire și economisire a resurselor energetice și a combustibililor. Acțiunile desfășurate în acest an pe această linie au fost multiple. Este vorba, între altele, de **contorizarea energiei primite, de perfecționarea tehnologiilor utilizate, de introducerea pe liniile de fabricație a unor aparate și instalații adecvate recuperării energiei secundare.** Urmărirea consumurilor, însoțită de analize stricte, la obiect, au determinat ca o serie de colective să-și schimbe optica față de gospodărirea resurselor puse la dispoziție, să-și mărească gradul de responsabilitate ; s-au depus eforturi ca fiecare om al muncii să cunoască cît are dreptul să consume la operațiile ce le execută pe diferite mașini sau instalații și să reducă la limita inferioară perioadele de stagnare și de mers în gol a acestora. În luna oc-

Consumul de energie electrică pe beneficiari din Sistemul energetic național pe primele 9 luni din acest an și pe luna octombrie (față de plan)

Beneficiari	Consum realizat în plus sau în minus pe 9 luni %	Consum realizat în plus sau în minus în luna octombrie %
Ministerul Industriei Metalurgice	+ 4,18	+ 0,83
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini	— 0,69	+ 1,49
Ministerul Industriei Chimice	— 6,23	— 8,60
Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei	— 3,36	+ 1,43
Ministerul Industriei Ușoare	— 0,02	+ 2,34
Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	+ 1,83	+ 3,01
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	— 2,70	10,77
Ministerul Construcțiilor Industriale	— 12,72	+ 12,07
Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor	— 6,12	— 5,61
Ministerul Energiei Electrice	— 24,18	— 17,87

tombrie a.c. numeroase colective au reușit, pe căile amintite, să economisească o mare cantitate de energie electrică (în condițiile depășirii sarcinilor de plan între 2—7%), după cum urmează :

	în MWh
— Întreprinderea „Aversa-București	294
— Întreprinderea minieră Anina	136
— Schela petroliferă Găești	627
— Exploatarea minieră Uricani	1 074
— Întreprinderea siderurgică „Oțelul roșu“	4 148
— Întreprinderea metalurgică Iași	2 311
— Întreprinderea de utilaj petrolier Tîrgoviște	717
— Întreprinderea de osii și boghiuri Balș	1 455
— Întreprinderea „Semănătoarea“-București	328
— Întreprinderea de rulmenți Alexandria	358

În alte întreprinderi, însă, consumurile planificate au fost depășite lună de lună. În marea majoritate a cazurilor situația a fost determinată de **deficiențele manifestate în derularea producției pe fluxul tehnologic** (menținerea de mașini și instalații în funcțiune fără a produce, lipsa de etanșeitate a conductelor de gaze, aburi, apă fierbinte etc.), precum și de **nerealizarea unor măsuri preconizate în bilanțurile energetice** (în special recuperarea energiei secundare). Între consumatorii care au depășit, din cauzele amintite, prevederile la energia electrică pe luna octombrie, se află :

	în MWh
— Combinatul de celuloză și hîrtie „Letea“-Bacău	2 345
— Întreprinderea textilă Botoșani	669
— Întreprinderea „Țesătura“-Iași	882
— Întreprinderea „Autobuzul“-București	252
— Întreprinderea de mașini grele București	606
— Combinatul siderurgic Reșița	1 720
— Întreprinderea de aluminiu Slatina	18 660
— Combinatul metalurgic Tulcea	14 072
— Combinatul de celuloză și hîrtie Turnu-Severin	1 126
— Combinatul de celuloză și hîrtie Brăila	1 458

Între cauzele care determină consumuri peste prevederi, multe țin de lipsa spiritului gospodăresc. Din controalele efectuate de către organele competente a rezultat că în perioada ce a trecut din această lună la **întreprinderea textilă „Integrata“ din Constanța** au funcționat în gol 15 războaie de țesut cu o putere instalată de 1,5 kW ; la **„Electronica“-București** continuă să fie aprinse — în locuri în care nu sînt necesare — 15 tuburi fluorescente de 60 W, iar la atelierul de bobinat alte 30 de tuburi fluorescente de 60 W ; la **„Acumulatorul“-București**, în atelierul de S.D.V.-uri au funcționat în gol timp de 15 zile 3 strunguri cu o putere instalată de 7kW fiecare și un cuptor cu gaze pentru tratamente termice, iar la **„7 Noiembrie“-București,** la atelierul de prelucrări, un strung cu o putere instalată de 7 kW a funcționat, de asemenea, fără nici un fel de sarcină etc.

Și asemenea exemple mai pot fi date. Ele relevă, în mod evident, lipsa de răspundere în gospodărirea bunurilor materiale ale întreprinderilor respective, atitudine căreia trebuie să i se pună capăt cît mai grabnic. **Orice consum nerațional, orice risipă, oricît ar părea de neînsemnate la nivelul unui atelier sau întreprinderi, la scara economiei naționale înseamnă mult.** Există, deci, posibilități de a curma risipa, consumul nerațional fără eforturi prea mari, doar prin simpla respectare a unor norme de buni gospodari.

SÎNT, însă domenii în care — pentru a diminua consumul de energie sau combustibil — se impune intervenția specialiștilor. Avem în vedere **necesitatea perfecționării unor utilaje, mașini și instalații, introducerea unor tehnologii avansate, proiectarea și reproiectarea unora din produsele mari consumatoare de energie și combustibil etc.** S-au făcut — ce-i drept — progrese în ultimii ani și în aceste direcții. Nu însă pe măsura posibilităților existente și, mai ales, a necesităților impuse de promovarea progresului tehnic. De aceea, se cer reanalizate cu discernămînt unele procese tehnologice sau produse, schimbate cele neeconomice cu altele mai eficiente.

De un deosebit interes ar trebui să se bucure, în fiecare întreprindere, **atragerea cît mai grabnică în circuitul economic a resurselor energetice secundare** care, an de an, se amplifică, odată cu dezvoltarea industrială a țării. Se cunosc eforturile făcute în acest sens de unele colective mari ; **Combinatul siderurgic Galați**, din cantitatea de 1.350 milioane tcc resurse secundare/an identificate, valorifică în prezent circa trei sferturi ; **Combinatul petrochimic Brazi**, din cantitatea de 300 000 tone tcc/an, utilizează 260 000 tcc ; **Combinatul petrochimic Pitești** folosește o cantitate de energie secundară echivalentă cu 310 000 tone cc/an etc. Pe ansamblul economiei s-a ajuns în acest an ca, din cele 9 milioane tcc resurse secundare identificate și cuprinse în bilanțurile energetice, să se valorifice în unități sau să se livreze Sistemului energetic național o cantitate echivalentă cu circa 7 mil. tcc. Dar tot atît de adevărat este și faptul că există încă în acest domeniu rezerve potențiale importante. În atmosferă se mai eșapează cantități însemnate de gaze, aburi, se arde la faclă un volum mare de gaze, se pierde o mare cantitate de căldură în procesele tehnologice etc. Găsirea unor soluții de captare și valorificare a acestor resurse constituie o datorie a fiecărui colectiv.

GOSPODĂRIREA cu înalt spirit de răspundere, în condițiile unui regim strict de economii, a energiei electrice și combustibilului nu trebuie să constituie o acțiune de campanie, ci una de lungă durată, de mare interes economic și social, o acțiune de masă, cu caracter general în întreaga economie.

Ținînd seama de faptul că aproape 90% din cantitatea totală de energie electrică și combustibil este utilizată în industrie, transporturi, construcții și agricultură, rezultă că rolul primordial în gospodărirea rațională și în economisirea resurselor energetice revine întreprinderilor, unităților economice din cele mai diverse domenii de activitate. Iată, de ce, această acțiune trebuie să devină cauza fiecărei întreprinderi, a fiecărui cadru de conducere, a specialiștilor, a fiecărui om al muncii. Să acționăm cît mai energic și organizat pentru ca în fiecare unitate să se consume cît mai rațional și eficient energia electrică și combustibilul !

B. VASILE
L. ȚARANU

Elemente de concepție și acțiune în strategia exportului (pe exemplul I.C.E. „Vitrocim")

CONJUGAREA EFORTURILOR PRODUCĂTOR-EXPORTATOR ÎN REALIZAREA SARCINILOR DE EXPORT

Factorii unei evoluții dinamice

FAȚĂ DE CREȘTEREA pe ansamblu a volumului exportului românesc de 2,7 ori în perioada 1970—1976, exportul de materiale de construcții a crescut de 3,7 ori. Care sînt factorii interni și externi care au permis o asemenea evoluție ?

O privire de ansamblu asupra pieței mondiale evidențiază, pe de o parte, existența unei necesități continue de materiale de construcții, generată de dezvoltarea economică și creșterea demografică, iar pe de altă parte, amplificarea eforturilor a numeroase țări în curs de dezvoltare pentru a-și asigura capacități de producție proprii. Comercializarea acestor produse fiind dependentă de o serie de aspecte cum ar fi : politica de investiții, politica de credite, politica de securitate socială, în analiza conjuncturii internaționale trebuie considerate simultan : orientările din activitatea de construcții, sectorul direcțional al comerțului cu materiale de construcții, politica financiară menită să asigure un echilibru între lichiditățile necesare în faza de construcții și recuperarea cheltuielilor, ulterior, prin transferarea de credite, evoluția standardului de viață pe diferite piețe, precum și o serie de factori subsidiari ca : nivelul costurilor de transport și gradul de modernizare a transportului, răspîndirea geografică a resurselor naturale, corelată cu activitatea de cercetare și brevetare a unor înlocuitori etc. Ca tendință generală se poate aprecia o preponderență a factorilor care determină lărgirea comerțului mondial cu materiale de construcții (dezvoltarea economică, creșterea cerințelor de confort etc.) asupra factorilor care tind să diminueze acest comerț (dezvoltarea producției indigene, mărirea cheltuielilor de transport etc.). De aceea, piața mondială a materialelor de construcții este o piață permanentă și sigură, care însă — datorită caracterului său dependent de multiple fenomene economico-sociale — se dezvoltă inegal și uneori speculativ.

Pe plan intern, crearea unei puternice baze tehnico-materiale, repartizarea echilibrată a unităților economice pe teritoriul țării, amploarea construcției de locuințe și obiective social-culturale au determinat mari eforturi de investiții, ceea ce a favorizat o dezvoltare impetuoasă a industriei materialelor de construcții — orientare ce va continua, dealtfel, și în viitor. Considerînd, de pildă, producția de ciment pe locuitor, țara noastră se numără, în 1975, printre primele 12 din lume. Corespunzător acestui potențial industrial, exportul de materiale de construcții a înregistrat creșteri însemnate (vezi tabelul), înregistrînd un aport net valutar superior altor grupe de mărfuri exportate.

Exportul de materiale de construcții și accesorii al României*

1950	1960	1965	1970	1975	1976
56,1	108,8	224,5	285,4	772	921,3

Sursa : Anuarul statistic al Republicii Socialiste România — 1977 (milioane lei valută)

Dintre principalii factori care au stat la baza dezvoltării complexe a exporturilor de materiale de construcții mai trebuie amintiți : poziția geografică a țării noastre și baza de materii prime existentă (importul rezumîndu-se la azbest, cromomagnezită și unele adaosuri). Deși materialele de construcții sînt produse cu volum și greutate mare în raport cu valoarea lor, prin faptul că România se află situată la jumătatea distanței dintre extremitatea vestică și cea estică a continentului, cu deschidere la mare și facilități de transport fluvial către numeroase țări europene, se creează o premisă de competitivitate în valorificarea potențialului reprezentat de bogata sursă de materii prime.

Amploarea deosebită pe care a cunoscut-o exportul de materiale de construcții începînd din anul 1970 coincide cu înființarea și funcționarea întreprinderilor de comerț exterior VITROCIM — specializată în exportul acestor produse. Realizările pe care aceasta le obține are la bază mai mulți factori :

(a) o permanentă analiză a posibilităților de **optimizare a structurii și condițiilor exportului** ;

(b) **alegerea partenerilor comerciali** ;

(c) **alegerea momentului ieșirii pe piață** ;

(d) **diversificarea piețelor de export**, (în prezent produsele noastre fiind trimise în peste 80 de țări).

Toate acestea au permis creșteri ale volumului și eficienței exporturilor. Astfel în cincinalul trecut, exporturile la materiale izolatoare, au crescut de aproape 4 ori, de 1,6 ori la marmură, de peste 3 ori la produse ceramice. Reprezentăm principalul furnizor de materiale izolatoare pe piața R. R. Germania ; sîntem de asemenea, bine introduși pe piețele Austriei, Italiei și țările Benelux.

Pe linia preocupărilor de valorificare cît mai avantajoasă a produselor noastre se urmărește permanent o aliniere la cerințele pieței mondiale privind : producția de materiale izolatoare cu bitum cu elastomeri, fabricarea plăcilor ceramice la dimensiunile solicitate pe diferite piețe, realizarea unor livrări complexe la marmură — inclusiv montarea plăcilor la beneficiar, livrările de ciment în vrac în porturile românești.

O politică comercială activă

PREOCUPĂRILE prezentate pe linia producției li se adaugă **originalitatea acțiunilor de comercializare.** Considerînd de un interes mai larg modul în care a acționat întreprinderea noastră pentru promovarea exportului, prezentăm, în cele ce urmează, unele aspecte ale experienței noastre.

La baza strategiei noastre se află studiile de marketing, prin care urmărim :

a) să desprindem din analiză **posibilitățile de creștere a exportului**, dar nu indiferent cum, ci în condițiile unei eficiențe cît mai ridicate ;

b) **să informăm și să influențăm producția**, pentru a se adapta cît mai rapid la cerințele pieței externe, așa încît penetrația produselor noastre pe diverse piețe să se bazeze pe competitivitate și avantaj reciproc ;

c) **tratarea problemelor de marketing** să fie făcută într-un mod cît mai concret, în ce privește atît analiza și soluțiile considerate, cît și diversele metode de calcul.

Urmărind aceste criterii am efectuat studiul complex al pieței externe a materialelor de construcții pe ansamblu, pe produse și pe țări (producție și consum) precum și al fluxurilor comerciale cu aceste produse. O semnificație deosebită a avut pentru noi analiza de ansamblu a prețurilor practicate pe piața internațională. **Principalele concluzii ale acestei analize sînt :**

- nu există prețuri mondiale propriu-zise, ci doar prețuri regionale, practicate de toți exportatorii pe respectivele zone ;
- creșterea prețurilor de producție este cu mult devansată de creșterea prețurilor de comercializare ;
- tendința de creștere a prețurilor în condițiile de scădere a consumului se poate explica prin aceea că într-o anumită perioadă, creșterea prețurilor la energie și materii prime poate depăși creșterea prețurilor la mașini, utilaje și instalațiile de producere a materialelor de construcții.

Evoluția în perspectivă a comerțului mondial cu materiale de construcții a fost studiată corelat cu : a) perspectivele creșterii economice în diferite zone ale lumii ; (b) deschiderea unor noi rute de transport ; (c) programele de dezvoltare economică ale diverselor țări (d) gradul de modernizare a concepției și producției de construcții (e) tendințele actuale în acest sector — noi forme de cooperare și colaborare, orientarea producătorilor și exportatorilor spre sortimente speciale cu valori de întrebuințare și prețuri superioare ; practici care urmăresc, prin manevre administrative monopolizarea comerțului pe anumite zone etc. Analiza extinsă la perioade de minimum 12—18 luni, ne-a permis obținerea unor prognoze pe piețe pentru anul următor.

În formularea politicii noastre de export, un interes aparte prezintă urmărirea cu atenție a unor fenomene cum sînt situația de criză a economiei capitaliste, inflația și fluctuațiile monetare, creșterile și reducerile speculative ale prețurilor internaționale, evoluția problematicii materiilor prime și a energiei, astfel încît să se poată adopta măsuri eficiente pentru protejarea economiei naționale și înlăturarea influențelor negative pe care le-ar putea exercita astfel de fenomene asupra operațiunilor noastre comerciale.

Pornind de la concluziile acestor studii, în cadrul politicii de prețuri externe, s-a practicat la vînzări pe relația Vest, o strategie de prețuri variată, incluzînd : **prețuri în scară** — prețuri diferite franco destinație, în funcție de cheltuielile de transport ; **prețuri conjugate** — respectiv prețuri care s-au abătut de la valoarea mărfii, în funcție de costurile de producție și de prețurile de vînzare practicate pe piața de desfacere ; **prețuri în antiteză** — care au urmat evoluția sezonieră a activității de construcții.

O altă componentă a eficientizării exportului a constituit-o **modul de organizare a transportului.** Astfel au fost realizate în premieră livrări de ciment cu vase de 40 000 de tone, ceea ce a determinat eficientizarea acestui export ; s-au practicat sisteme de pachetizare și paletizare eficiente ; s-au intensificat preocupările pentru realizarea exporturilor pe cale fluvială. Tot de la acest capitol este de relevat realizarea unei **„expoziții mobile cu vînzare“**, pe vase angajate în time-charter.

Din punctul de vedere al orientării geografice, în condițiile multiplelor distorsiuni ale comerțului internațional, se urmărește în permanență eficiența exportului, fără sacrificarea prețurilor în scopul realizărilor cantitative. În acest sens, cu preponderență s-a manifestat **„politica contactului permanent“** cu cît mai multe piețe de desfacere, avîndu-se în vedere dezvoltarea economică de perspectivă și mutațiile structurale ale fluxurilor comerciale.

Realizări pozitive au fost determinate și de practicarea unor **canale de distribuție corelate cu efectele comerciale** dorite. Astfel, introducerea pe piețele externe s-a făcut, de regulă, prin rețeaua de desfacere a producătorilor locali. Ulterior s-a practicat vînzarea prin firmele de import-export, ceea ce a determinat creșterea volumului exportului — iar în final, plasarea s-a făcut prin firmele de antrepriză, beneficiarul final al mărfii, cu influențe sensibile asupra prețurilor obtenabile.

Corelat cu canalele de distribuție menționate, modalitățile de plată au evoluat de la plata contra documente cu garantarea prin cec avalizat la acreditiv revolving, automat, pînă la plată la livrarea mărfii. Evident, creșterea cheltuielilor de finanțare este compensată prin creșterea prețurilor externe, ca urmare a schimbării canalului de distribuție.

Resurse ale creșterii eficienței

O SINTEZĂ a principalelor posibilități identificate de noi pentru mărirea în continuare a eficienței exportului și eliminarea unor neajunsuri în producție și comercializare, ce se manifestă în prezent relevă ca necesare :

1. **creșterea eficienței proceselor de producție** a materialelor de construcții, în principal prin raționalizarea normelor de consum, mai cu seamă la energie electrică și combustibil ;

2. **perfecționarea sistemelor de ambalare, manipulare și transport,** care sînt deseori în contradicție cu tehnologia modernă de producție ;

3. **valorificarea judicioasă a investițiilor** făcute pentru dezvoltarea producției (în prezent încă există mașini și utilaje — procurate din import pe devize libere — nefolosite sau doar parțial folosite, de unde și influențe nefavorabile asupra ritmului de înnoire).

Față de aspectele semnalate, **propunem :**

● în cazul importurilor de instalații noi, pe lîngă know-how-ul procesului de producție să fie asimilate și sistemele de ambalaj și manipulare ;

● întocmirea unor studii asupra oportunității dezafectării unor capacități de producție vechi, cu consum specific și costuri ridicate ;

● orientarea obligatorie a unităților producătoare spre asimilarea unor noi sortimente, cerute pe piața mondială ;

● înființarea unor stații pilot pentru asimilarea de produse noi ;

● realizarea unui program de asigurare a spațiilor de magazinaj și depozitare, care să corespundă importantelor creșteri ale volumului producției și exportului ;

● întocmirea unui studiu referitor la eficiența economică realizabilă prin asimilarea produselor cerute la export, într-un volum de fabricație ce să satisfacă și consumul intern, în scopul obținerii unor producții de serie mare.

4. în ce privește **prognoza de marketing :**

●lărgirea bazei de informare, așa încît pe lîngă buletinele de informații conjuncturale folosite în mod curent să se apeleze și la anuare statistice străine, la studii elaborate de institutele de viitorologie, la informațiile furnizate de specialiști cu sarcini permanente sau temporare de a studia piața la fața locului ;

● efectuarea de prognoze ale cererii pe principalele piețe, așa încît fundamentarea cifrelor de plan privind exporturile să fie făcută în raport nu numai cu posibilitățile de producție, dar și cu cele de plasare a produselor la prețuri corespunzătoare ;

● elaborarea prognozelor în mai multe variante, prin simulări succesive ;

5. în ce privește **comercializarea :**

● o colaborare mai strînsă între exportator (I.C.E.) — producție-transporturi ;

● informațiile deținute de specialiști din comerțul exterior să constituie unul din parametrii fundamentali în proiectarea producției de materiale de construcții ;

● concentrarea atenției asupra plasării produselor cu valoare mare și volum mic ;

● exploatarea mai intensă a posibilităților de îmbunătățire a exportului, pe care le oferă acțiunile de promovare a vînzărilor (reclama, canalele de distribuție, politica de prețuri, utilizarea creditelor etc.) ;

● utilizarea procedeelor moderne de calcul în vederea alegerii deciziei optime la determinarea structurii exportului sau a variantei care maximizează aportul valutar.

În acest fel activitatea celor ce lucrează în cercetarea științifică și producția de materiale de construcții, în domeniul exportului acestora, are toate șansele — în actuala și viitoarea conjunctură a comerțului mondial — să se caracterizeze printr-o eficiență deosebită, contribuind astfel la progresul economic al țării.

Dan VOICULESCU
I.C.E. „Vitrocim

STABILIREA ȘI REALIZAREA NOMENCLATORULUI DE PRODUSE

(Urmare din pag. 8)

lirea unor contacte de lungă durată cu partenerii externi.

SPORIREA APORTULUI CENTRALEI LA ÎNNOIREA PRODUCȚIEI, alături de cel al întreprinderilor, reprezintă o altă acțiune prioritară pentru realizarea prevederilor din planul fizic. Intensificarea procesului de înnoire a produselor impune, ca, la nivelul centralelor industriale și al marilor sale întreprinderi, să se dezvolte și să se îmbunătățească activitatea de cercetare aplicativă, să se asigure o mai bună colaborare cu unitățile specializate în cercetare-proiectare. Aceasta va trebui să se materializeze în îmbunătățirea continuă a parametrilor tehnico-economici ai produselor realizate, în scurtarea duratei ciclului cercetare-proiectare-execuție, în antrenarea mai susținută a creativității de masă la găsirea celor mai avantajoase procedee tehnologice. Concomitent, în fiecare întreprindere se impun amplificate eforturile pentru perfecționarea fazei de pregătire materială tehnologică și organizatorică a fabricației noilor produse.

În toate întreprinderile producătoare de mașini-unelte se cere mai bine pusă în evidență valoroasa experiență a colectivelor de oameni ai muncii, mai amplu mobilizate rezervele existente, în așa fel încît, cu sprijinul activ al centralei industriale, restanțele să fie în cel mai scurt timp recuperate, iar planul fizic îndeplinit ritmic, integral.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI

DINAMISMUL ECONOMIEI ROMÂNEŞTI ŞI CREŞTEREA PARTICIPĂRII EI LA CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL (I)

SUB INCIDENŢA revoluţiei tehnico-ştiinţifice au loc astăzi în lume modificări profunde în cadrul forţelor de producţie, a producţiei însăşi. Dacă la aceasta adăugăm faptul că România a moştenit de la trecut o situaţie de înapoiere tehnică şi economică, că socialismul este incompatibil cu o astfel de stare, că el presupune o bază tehnico-materială înaintată, în continuă dezvoltare, că sîntem în plin proces de făurire a unei economii moderne, de reducere a decalajelor care ne despart de ţările avansate economic, înţelegem raţiunea politicii economice dinamice promovate de Partidul Comunist Român în construirea socialismului şi a edificării lui în România.

În accepţiunea partidului nostru dinamismul economic este un concept complex care afectează o serie de laturi cantitative şi calitative ale evoluţiei, cum sînt : mutaţiile structurale la nivelul ramurilor şi subramurilor, raporturile dintre verigile economice de bază ale economiei naţionale, funcţionarea, mobilitatea şi supleţea ei, creativitatea proprie, receptivitatea la nou şi căutarea noului, toate în condiţiile unui ritm rapid de creştere a potenţialului economic al ţării şi a extinderii relaţiilor economice internaţionale. Pe fondul legităţilor generale ale evoluţiei societăţii, în fiecare etapă a construcţiei socialismului, accentul cade asupra uneia sau alteia dintre componente, ori asupra mai multora îngemănate, în funcţie de cerinţele şi posibilităţile concrete ale etapei date.

Fundamentul dinamismului economiei româneşti

STRUCTURA acestui concept este ea însăşi dinamică, supusă fiind transformărilor ce se produc în ştiinţă şi tehnică, în nivelul atins de forţele de producţie. În prezent, la noi, adoptarea programului suplimentar de dezvoltare a economiei naţionale în cincinalul 1976—1980 cere — aşa cum sublinia secretarul general al partidului la recenta plenară a C.C. al P.C.R. — **„o schimbare radicală a concepţiei despre dezvoltarea economică, punîndu-se un accent mai mare pe calitate, pe eficienţa economică, pe creşterea productivităţii muncii — astfel ca revoluţia tehnico-ştiinţifică de care vorbim să nu rămînă doar o lozincă“.**

Ca o permanenţă a conţinutului politicii economice dinamice a Partidului Comunist Român şi a aplicării sale, se detaşează fidelitatea faţă de adevărurile general valabile ale marxism-leninismului, ale materialismului dialectic şi istoric, aplicarea lor creatoare la condiţiile concrete din România, corespunzător intereselor poporului român angajat pe calea făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi a înaintării spre comunism. În acest cadru se impun unele sublinieri privind dinamismul economiei româneşti.

● Axul dinamismului economiei româneşti îl constituie industrializarea. „**Întotdeauna** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societăţii socialiste în România industrializarea, ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogăţiilor naturale, sporire rapidă a avuţiei naţionale şi ridicare a standardului de viaţă al maselor, de întărire a independenţei naţionale“1).**

În evoluţia ramurilor producţiei materiale cei mai mari paşi i-a făcut industria care, în intervalul 1950—1976, şi-a sporit de 23 de ori producţia, cu un ritm mediu anual de 12,9%. Un astfel de ritm reflectă resursele economiei noastre socialiste, baza sa solidă, reprezentînd garanţia pentru depăşirea stadiului de ţară în curs de dezvoltare şi apropiere a României de statele avansate economic. El ne situează printre economiile cele mai dinamice din lume. Compararea indicelui producţiei industriale a României cu cel mondial şi al ţărilor dezvoltate economic arată că în decurs de aproape două decenii, 1953—1975, producţia noastră industrială a sporit de 2,8 ori mai repede faţă de cea mondială, de 1,4 ori faţă de cea a Japoniei, şi de 2,6—4,08 ori faţă de cea a S.U.A., R.F.G., Franţei, R.D.G., Italiei, Cehoslovaciei2).

● Trăinicia economiei româneşti şi dinamismul ei au ieşit mai bine în evidenţă în anii '70 cînd economia capitalistă a fost confruntată cu cea mai puternică criză economică din anii postbelici. Datele din tabelul nr. 1 ne permit să desprindem cel puţin două concluzii :

Tabelul nr. 1

Ritmul mediu anual de creştere a producţiei industriale şi variaţia faţă de anii precedenţi (%)

Grupa de ţări	1971—1976	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Mondial	5,1	4,3	7,1	8,8	3,2	—0,8	7,9*
Ţări capitaliste dezvoltate	3,3	2,4	7,0	8,9	0,2	—6,0	8,4*
Ţări nesocialiste în curs de dezvoltare	6,7	7,0	7,9	10,3	5,3	1,0	8,6*
România	12,7	12,0	12,0	15,0	15,0	12,0	11,0

x) Date provizorii.

Sursa : Etude sur l'économie mondiale 1976. Tendances actuelles de l'économie mondiale. N. U. Conseil économique et social. E/5995. 10.VI.1977 ; Anuarul Statistic al R.S.R. 1977.

---

1) **Nicolae Ceauşescu** — Expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii şi transporturi. Ed. politică, Bucureşti 1977.

1 coeficientul de devansare a producţiei industriale mondiale de către cea a ţării noastre, în medie pe cei şase ani, a avut o valoare ridicată, fiind de 2,49, iar în ani de criză economică 1974 şi 1975, cînd producţia industrială a ţărilor capitaliste a stagnat sau a scăzut cu 6%, industria noastră a avut creşteri de 15% şi respectiv 12% faţă de anii precedenţi. Sînt cifre grăitoare asupra superiorităţii economiei noastre socialiste, a dinamismului ei ;

2 România a înregistrat în mod constant ritmuri ridicate şi net superioare ţărilor nesocialiste în curs de dezvoltare. Pentru acestea din urmă se manifestă influenţa puternică a conjuncturii din ţările capitaliste dezvoltate de care sînt încă dependente economic. Se evidenţiază încă odată fondul sănătos al organismului economic românesc, baza sa proprie, independentă de existenţă şi dezvoltare.

- Agricultura, construcţiile, transporturile, comerţul, alături de industrie au cunoscut ritmuri susţinute. Linia continuu ascendentă a mersului economiei noastre naţionale a făcut să crească ponderea României în produsul naţional brut al lumii, de la 0,38% în 1973 la 0,46% în 1975[3].

Ritmul rapid nu este un fenomen conjunctural, ci o caracteristică permanentă a dinamismului nostru. O expresie vie, puternică a acestei afirmaţii o reprezintă **Programul suplimentar de dezvoltare a economiei naţionale în cincinalul 1976—1980** care reevaluează la un nivel superior, 11,5% faţă de 10,7%, ritmul de creştere a producţiei industriale, ceea ce determină realizarea unei producţii industriale suplimentare de 130.3 miliarde lei şi a unui spor de venit naţional de circa 50 miliarde lei. Ritmul rapid se menţine şi în perspectiva anilor 1990, situînd România pe primul loc în lume în privinţa prognozelor existente în acest domeniu.

Tabelul nr. 2

Dinamica ponderii unor ramuri în producţia industrială (%)

Ramura şi subramura	1965	1975	1980	1990
Industrie total	100,0	100,0	100,0	100,0
Construcţia de maşini şi prelucrarea metalelor	21,2	32,4	34,0	55,0—60,0*
Ponderea în totalul construcţiei de maşini şi prelucrării metalelor				
— electrotehnica	9,5	11,5	11,2	
— electronica	3,4	6,4	8,6	16,5
— maşini-unelte	0,8	1,7	2,7	
— mecanică fină şi optică	0,9	1,4	2,3	
Chimia	6,7	11,5	15,0	55,0—60,0*
Ponderea petrochimiei în total industrie chimică	27,6	48,7		75,0

x) Ponderi cumulate ale construcţiei de maşini şi chimiei.

Sursa : Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român cu privire la planul cincinal 1976—1980 şi liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990 ; Legea planului cincinal 1976—1980 ; M. Mănescu — Avuţia naţională a României socialiste. Era socialistă nr. 11/1975.

- **Dinamismul economiei româneşti** se evidenţiază şi în modelarea structurii de ramură şi subramură a producţiei materiale. Industria a devenit veriga conducătoare, proces care se consolidează în prezent. Ea va contribui în 1980 cu peste 68% la crearea venitului naţional faţă de 55,9% în 1976 şi 44% în 1950. Domeniile sale de vîrf, care asigură echiparea economiei naţionale cu tehnica nouă, valorifică superior resursele naturale şi creşte competitivitatea produselor româneşti la export, au deschiderea cea mai amplă în evoluţia de ansamblu. Sînt ramurile care se bazează pe consumul mai mare de inteligenţă : construcţiile de maşini şi chimia cu subramurile electronică, electrotehnică, mecanică fină şi optică, maşini-unelte, petrochimie. Spiritul nou introdus în politica de industrializare de la Congresul al IX-lea al partidului, înlăturarea tendinţelor de subapreciere şi neglijare a ramurilor moderne, au făcut să sporească ponderea lor în totalul producţiei industriale (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 3

Ritmul mediu anual de creştere a producţiei unor ramuri industriale în perioada 1971—1976 (%)

Grupa de ţări	Industria construcţiilor de maşini	Industria chimică
Mondial	6,4	6,4
Ţări capitaliste dezvoltate	3,6	5,3
Ţări nesocialiste în curs de dezvoltare	11,3	6,6
Ţări socialiste europene membre ale C.A.E.R.	10,9	9,5
România	17,1	15,8

Sursa : Idem tabelul nr. 1

- Analiza mersului construcţiilor de maşini şi chimiei pe plan mondial arată că în deceniul 1966—1975 România s-a înscris pe unul din primele locuri din lume. În anii actualului deceniu ritmul mediu anual de creştere înregistrat la noi a depăşit atît media mondială, cît şi pe cea a diferitelor grupe de ţări (tabelul nr. 3).

- **Diversificarea producţiei**, asimilarea de noi produse, introducerea de tehnologii moderne, caracterizează evoluţia industriei în general şi a ramurilor sale de bază în principal. În actualul cincinal, al afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice, ponderea produselor noi şi reproiectate va reprezenta 45% din valoarea producţiei industriale globale şi peste două treimi din cea a construcţiilor de maşini. Pentru accentuarea dinamismului

Tabelul nr. 4

Dinamica înzestrării tehnice şi a producţiei globale a agriculturii în perioada 1961—1975 1960=100

Ţara	Capacitatea nominală a tractoarelor la 100 ha teren arabil şi plantaţii	Îngrăşăminte chimice, substanţă activă la ha	Dinamica producţiei globale agricole
Bulgaria	390	460	161
Cehoslovacia	342	322	141
R.D.G.	314	197	129
Polonia	858	486	149
România	412	1 443	169
Ungaria	275	939	154
U.R.S.S.	314	629	143

Sursa : Calculat după Statisticeskii Ejegodnik stran-cilenov SEV, 1976 p. 179, 228, 231.

dr. Georgeta MACARIE

(Continuare în pag. 20)

---

[2] Statistical Yearbook 1976, UN. New York 1977 ; Idem 1975.

[3] World Bank Atlas 1976.

MUTAȚII CALITATIVE ÎN STRUCTURA FORȚEI DE MUNCĂ [II]

POTRIVIT UNOR CALCULE, numărul personalului din industrie a crescut în perioada 1961—1976 de la 1 255 200 la 2 909 200, adică de peste 2,3 ori, sporul total realizat în această perioadă fiind de aproape 1 654 000 persoane, ceea ce reprezintă jumătate din sporul numărului total de personal și de 2,4 ori sporul populației totale ocupate în economie (circa 689 000 persoane). Trecerea din agricultură în industrie a unei părți însemnate a populației ocupate are ca rezultat o importantă creștere a productivității muncii sociale pe ansamblul economiei și sporirea contribuției industriei la formarea venitului național, de la circa 44% în anul 1960 la circa 55,9% în anul 1976.

Cea mai mare parte a sporului numărului de personal realizat în industrie se localizează în industria construcțiilor de mașini și prelucrării metalelor (circa 620 000 persoane, adică aproape cît sporul total al populației ocupate în economie), în ramurile industriei ușoare (textilă, confecții, pielărie, blănărie și încălțăminte, luate la un loc — peste 340 000 persoane), în industria chimică (circa 140 000 persoane), în exploatarea și prelucrarea lemnului (circa 110 000 persoane) și industria alimentară (circa 100 000 persoane). În aceste ramuri, a căror evoluție este semnificativă atît pentru opțiunile de dezvoltare calitativă a industriei, cît și pentru preocupările intense de dezvoltare a industriei bunurilor de larg consum, sporul numărului de personal din ultimele trei planuri cincinale se ridică la circa 1,3 milioane persoane.

Cele de mai sus constituie procese cu o contribuție deosebită la **îmbunătățirea gradului și structurii de ocupare a populației, atît pe ansamblul economiei naționale, cît și în profil teritorial.** Este semnificativ din acest punct de vedere faptul că în perioada 1961—1976 numărul personalului ocupat în industrie a crescut de peste trei ori în județele Argeș, Botoșani, Buzău, Constanța, Dolj, Galați, Gorj, Ialomița, Iași, Ilfov, Olt, Sălaj, Teleorman, Vaslui și Vrancea, cele mai mari creșteri realizîndu-se în județele care în trecut aveau un potențial industrial foarte scăzut (Ialomița de aproape 9 ori, Olt de 8,6 ori, Teleorman de 7 ori, Vaslui de 3,6 ori etc.).

În aceste condiții, în perioada 1961—1976, sporul numărului mediu scriptic al personalului din industrie s-a ridicat la peste 50 000 persoane într-un număr de 9 județe, între care unele în trecut slab dezvoltate : Argeș, (cca. 66 000), Bihor, Cluj, Dolj și Mureș (în jurul a cîte 50 000 persoane), în alte 18 județe din această categorie înregistrîndu-se sporuri de 30 000—50 000 persoane.

Din numărul total de 2 909 200 persoane care lucrau în industrie în anul 1976, peste 2 654 000, adică 91,2% erau muncitori. Este semnificativ faptul că în anul 1976 în toate județele țării numărul muncitorilor reprezenta peste 90% din numărul total al personalului din industrie. În acest fel, clasa muncitoare a căpătat noi valențe în toate județele țării, inclusiv în județele în trecut lipsite de industrie sau cu potențial industrial scăzut. În același timp, este de subliniat faptul că, din acest punct de vedere, s-a obținut și o apropiere sensibilă între județe, ponderea muncitorilor din numărul total al personalului industrial variind de la un județ la altul între 90% și 93%.

ÎN FUNCȚIE de particularitățile lor, ramurile industriei aduc, pe plan teritorial, ca și pe ansamblul țării, o contribuție diferită la îmbunătățirea structurii de ocupare a populației. În timp ce pentru unele ramuri și subramuri ale industriei, repartizarea teritorială este dată de existența unor bogății ale subsolului (exploatările de cărbuni, țiței, gaze, minereuri sau alte substanțe minerale utile) sau este în bună măsură condiționată de volumul de transport (combinatele siderurgice, uzinele de produse clorosodice și îngrășăminte fosfatice și azotoase, fabricile de materiale de construcții, complexele de industrializare a lemnului, fabricile de zahăr, ulei, bere și altele), pentru celelalte ramuri ale industriei — și în mod deosebit pentru industria construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor, pentru ramurile industriei ușoare, cît și pentru uzine chimice, îndeosebi fabricile de fire și fibre sintetice, de prelucrare a cauciucului și maselor plastice, fabricile de lacuri și vopsele etc. — criteriul principal de amplasare a obiectivelor de investiții îl constituie forța de muncă. Acest element este luat în considerare ca un criteriu de bază în amplasarea noilor capacități fie din punct de vedere calitativ — pentru fabricile și uzinele din industriile de vîrf, în care, de regulă, se utilizează forța de muncă specializată — fie din punct de vedere numeric, pentru acele fabrici care de regulă antrenează un număr mare de personal. Este important de arătat însă că **măsurile luate pe linia calificării forței de muncă și creșterii nivelului general de pregătire a populației din toate județele țării au asigurat în ultimul deceniu condițiile necesare pentru amplasarea unor obiective din industria de vîrf într-un număr mereu sporit de centre industriale.**

La amplasarea noilor obiective industriale se au în vedere în același timp și alte particularități ale ramurilor industriale și respectiv ale resurselor de muncă existente pe teritoriu — o serie de uzine constructoare de mașini, fabricile textile, de confecții și tricotaje, fabricile de faianță, pentru menaj și altele putînd asigura creșterea gradului de ocupare în industrie a femeilor, mai ales în centrele siderurgice și miniere care ocupă în principal bărbați.

Înfăptuirea politicii de industrializare socialistă a țării și de repartizare rațională a forțelor de producție a asigurat, paralel cu diversificarea și creșterea producției în ritmuri înalte, îmbunătățirea profilului pe ramurile industriale și, odată cu aceasta, mutații fundamentale în gradul și structura de ocupare a forței de muncă în industrie în toate județele țării. Astfel, în anul 1976, în jumătate dintre județele țării numărul personalului din ramurile producătoare de mijloace de producție (combustibil, metalurgie feroasă și neferoasă, construcții de mașini, chimie și materiale de construcții) a devenit majoritar, deținînd ponderi de 50—80% din totalul personalului industrial. Într-o serie de județe, care dispun de un bogat fond forestier (Bistrița-Năsăud, Covasna, Harghita, Maramureș, Mureș, Mehedinți, Neamț, Satu Mare, Sălaj, Suceava, Vîlcea și Vrancea), în exploatarea și prelucrarea lemnului lucrau peste 20% din numărul personalului industrial. De asemenea, în 22 de județe (inclusiv Capitala), personalul ocupat în ramurile industriei ușoare (textilă, confecții, pielărie, blănărie și încălțăminte) ocupa peste 20% din numărul total al personalului ocupat în industrie.

TRANSFORMĂRILE FUNDAMENTALE în structura pe ramuri a industriei — și în primul rînd creșterea ponderii personalului ocupat în industria construcțiilor de mașini și industria chimică, ramuri cu cea mai înaltă productivitate — au făcut ca în toate județele țării productivitatea muncii să crească într-un ritm ridicat. Astfel, în ultimul deceniu, productivitatea muncii pe un lucrător din industrie s-a situat la valori superioare atît în județele Brașov, Sibiu sau Municipiul București — deci în județele cu tradiție de dezvoltare industrială — cît și într-o serie de județe în trecut mai puțin dezvoltate sau cu un nivel mijlociu de dezvoltare industrială, cum sînt Argeș, Buzău, Cluj, Covasna, Dolj, Galați, Gorj, Ialomița, Iași, Mehedinți, Satu-Mare, Sălaj, Tulcea și Vîlcea.

Îndeplinirea prevederilor planului cincinal 1976—1980 asigură, în continuare, noi și importanți pași pe drumul făuririi unei structuri de ramură și teritoriale armonioase a industriei, cît și în cadrul economiei naționale, al utilizării raționale a forței de muncă și al creșterii, pe această bază, a nivelului de trai al oamenilor muncii din toate județele României socialiste.

Dumitrache CARACOTA

CITITORII AU CUVÎNTUL

Eficiența și resursele alocate

AȘ VREA să fac unele completări în susținerea tezelor expuse în articolul „Considerații asupra ierarhizării unor indicatori de eficiență după gradul de sinteză", publicat în „Revista economică" nr. 39.

Dacă primul indicator de eficiență îl constituie productivitatea muncii, cel de al doilea îl reprezintă rentabilitatea. Concentrarea și specializarea producției, mecanizarea și automatizarea ei necesită, în majoritatea cazurilor, importante fonduri fixe și circulante, mai ales dacă viteza lor de circulație este redusă. Am putea aminti în această privință hidrocentralele electrice, unitățile de exploatare a bogățiilor subsolului, ori cele de valorificare a azotului sau oxigenului din aer. Întreprinderile de transport pe uscat, apă și aer se află în situații aproape similare. Aceste unități nu necesită personal numeros și nici cheltuieli materiale prea ridicate în comparație cu investițiile făcute. Eficiența lor este, de regulă, determinată prin raportul dintre beneficiul anual obținut și totalitatea fondurilor fixe și circulante angajate. Acest indicator l-am putea numi „rata eficienței".

Analiza economică ar fi mult ușurată dacă comparăm, la toți indicatorii, realizările tuturor întreprinderilor aflate într-o situație apropiată.

Petre DANCIU
Cluj-Napoca

Uscătoare de porumb

ÎNTREPRINDERILE pentru producerea nutrețurilor combinate primesc uneori de la furnizori (întreprinderile pentru valorificarea cerealelor și plantelor tehnice) porumbul cu un grad de umiditate prea ridicat. Din această cauză se întîmplă ca în timpul transportului porumbul să înceapă să se altereze, iar dacă uscătoarele noastre sînt ocupate cu alte cantități de porumb, alterarea poate să compromită porumbul respectiv în totalitate. Sînt și situații cînd furnizorii ne livrează cereale necorespunzătoare (alterate) încă din momentul expediției.

Este limpede că, în asemenea situații, porumbul alterat nu poate intra în rețeta de fabricație a nutrețurilor combinate ce se folosesc la hrana a zeci și sute de mii de animale.

Socotim că forul nostru tutelar, același și pentru furnizor, trebuie să găsească o soluție optimă pentru astfel de situații. După părerea noastră, instalarea mai multor uscătoare la întreprinderile furnizoare de cereale ar putea fi una din variantele soluționării problemei.

dr. Gheorghe URMĂ
directorul Întreprinderii de nutrețuri combinate Iași

Cartofi pentru sămînță

PENTRU economisirea unei importante cantități de sămînță de cartofi, propun să se revadă actualele STAS-uri privind dimensiunile la care unitățile producătoare de cartofi de sămînță livrează materialul de plantat. Reconsiderarea dimensiunilor actuale ale cartofilor de sămînță, în sensul micșorării acestora, ar conduce la evitarea pierderilor înregistrate în timpul plantării și ar reduce considerabil – cu cca. 30% – cantitatea de sămînță introdusă în sol. De la cca. 3 500 kg/ha, cît se folosește în prezent, se poate ajunge la 2 500. La o suprafață anuală de 300 000 ha cultivată cu cartofi se poate realiza o economie de 300 000 tone de cartofi de sămînță.

Costică C. MAFTEI
președintele C.A.P. Mogoșești Siret
județul Iași

ECOURI

Costuri

ARTICOLUL „Reducerea costurilor de producție" (R. E. nr. 35) oglindește în mod just unele aspecte negative cu care a fost confruntată întreprinderea noastră. Articolul amintit a fost analizat cu multă atenție în cadrul Consiliului Oamenilor Muncii, care a stabilit măsuri concrete pentru eliminarea stării de fapt necorespunzătoare.

Astfel, s-a hotărît ca centralizarea programelor de măsuri să se facă în cadrul Biroului O.P.M. Acest birou a primit și sarcina de a urmări atît modul de realizare a măsurilor cuprinse în programe, impulsionînd în acest sens factorii interesați pentru respectarea termenelor de îndeplinire, cît și raportarea la termenul scadent dacă măsura respectivă a fost realizată.

Dacă în cursul semestrului I depășirea consumului de energie electrică are și cauze subiective, nu este mai puțin adevărat că această depășire se datorează și unei greșite fundamentări a normei de consum pe tone de metal topit, raportată la sporurile de producție și depășirile de plan la producția globală.

În ce privește reducerea normelor de consum, măsurile aplicate vizează, în special, întărirea simțului de răspundere al tuturor celor care concură la realizarea planului de producție. Rezultatele bune obținute pe această linie s-au concretizat în realizarea indicatorului cheltuieli la 1 000 lei producție marfă.

Problema rebuturilor este în permanenta noastră atenție. Raportate la producția globală, se constată o reducere a lor față de perioada corespunzătoare a anului 1976; totuși, noi nu ne declarăm mulțumiți. O cale pe care acționăm pentru lichidarea rebuturilor este aceea a ridicării necontenite a calificării cadrelor prin cursuri de gradul II și alte forme de școlarizare. O altă măsură luată a fost ca, prin comisia de contractare pentru producția anului 1978, să se stabilească cu precizie toate elementele necesare aplicării unor tehnologii adecvate pentru turnarea pieselor contractate, eliminîndu-se posibilitatea de producere a rebuturilor.

Considerăm că materialul apărut în „R. E." constituie un sprijin în activitatea noastră de zi cu zi și pentru publicarea lui vă adresăm, pe această cale, sincere mulțumiri.

Virgil MARINESCU
director
Întreprinderea de piese turnate
Cîmpina

Gestiunile specializate

TOVARĂȘULUI Cornel Suciu (nota „Aprovizionare", publicată la această rubrică în nr. 43/1977) și altor cititori ai revistei care, eventual, doresc precizări suplimentare cu privire la funcționarea și eficiența sistemului experimentat la Întreprinderea de mecanică fină Sinaia, prin care B.J.A.T.M. Prahova a preluat derularea integrală a tuturor cantităților –, vagonabile sau nu – pentru anumite grupe de produse cu pondere mare în consumul beneficiarului și a înființat gestiuni specializate în incinta consumatorului (articolul din nr. 40/1977), cred că le pot fi utile următoarele informații.

- Baza experimentează sistemul numai pentru principalele grupe de produse (metale și unele produse din metal), reprezentînd 56% din necesarul de consum. Restul produselor (piese de schimb, rulmenți, garnituri, echipament de protecție ș.a.) se aprovizionează tot prin intermediul bazei, însă în gestiuni aparținînd I.M.F. (fiind achitate bazei în momentul aprovizionării, și nu pe măsura consumului); urmează ca, la finele anului experimental, să fie cuprinse și ele în noul sistem.
- Întrucît atît stocul curent uzinal, cît și cel de intervenție aparțin bazei, recurgerea la acesta din urmă se poate face preventiv, în condiții de operativitate maximă (fără să mai fie necesară intervenția beneficiarului). În mod firesc, legarea mai strînsă a procesului de aprovizionare de cel de producție a creat bazei posibilitatea să cunoască mai bine nevoile de consum, asigurînd o structură sortimentală adecvată a stocului de intervenție.
- Personalul de specialitate al bazei (din compartimentul de control al normelor de consum și de stoc și cel de aprovizionare) colaborează cu specialiștii beneficiarului la determinarea necesarului de consum (pe baza documentațiilor tehnice, a planului de producție fizică și a normelor de consum analizate și îmbunătățite), stabilind, pe baza datelor cu privire la stocuri (furnizate de personalul din gestiuni), necesarul de aprovizionat al gestiunilor; totodată, baza calculează normele de stoc și normativul. În cursul procesului economic, pe baza unor programe, specialiștii bazei urmăresc, împreună cu cadre din întreprindere (șefi de secție, maiștri, muncitori cu înaltă calificare, tehnologi din cadrul atelierului de proiectare ș.a.), încadrarea în normele de consum pe unitatea de produs, analizînd cauzele depășirilor și hotărînd în comun măsuri. Nedepășirea cotelor alocate pe grupe de produse este urmărită zilnic, preventiv, de către personalul gestiunilor (pe baza contractului încheiat cu întreprinderea). Au fost analizate și s-au luat măsuri pentru încadrarea în normele de consum la principalele grupe mari de fabricate din planul întreprinderii; prin îmbunătățirea tehnologiilor, a variantelor constructive, prin folosirea de înlocuitori, aprovizionarea cu materiale la lungimi fixe și toleranțe negative etc. s-au economisit, pînă în prezent, 265 tone de metal.
- Cred că eficiența economică a sistemului rezultă chiar și din datele parțiale citate în articol. Menționez că volumul reducerii costurilor de producție la I.M.F. Sinaia, de 1 009 mii de lei anual, este supraacoperit prin faptul că nu se mai plătesc 1 100 mii de lei cheltuieli de transport (C.F.R. și auto), datorită optimizării transporturilor și eliminării paralelismelor ce apăreau între întreprindere

Mihai GHEORGHE
directorul Bazei județene de aprovizionare tehnico-materială – Prahova

(Continuare în pag. 32)

CONDUCERE·ORGANIZARE

În spiritul generalizării experienței înaintate:
instrumente și tehnici moderne de conducere și organizare

PROIECTAREA ÎN SPRIJINUL EFICIENȚEI

Schimbările de structură pe care le cunoaște activitatea de proiectare a investițiilor în industrie reflectă o concepție integratoare asupra problematicii complexe a eficienței, care ține seama de cerințele afirmării cuceririlor revoluției științifico-tehnice, de imperativele unei organizări superioare a conducerii, producției și a muncii. În cadrul interferenței organice dintre cercetare, proiectare și producție, se afirmă tot mai puternic, pe lîngă rolul sporit al ingineriei tehnologice, preocuparea de a defini — încă de la stabilirea parametrilor de funcționare ai noilor unități — mecanismele, tehnicile și metodele capabile să ofere organelor de conducere colectivă, compartimentelor de specialitate posibilitatea de a elimina improvizația, de a acționa în mod ordonat și cu o orientare clară pentru a obține rezultate economice superioare.

Prezentăm, în cele ce urmează, **realizări ale unor institute de ramură, ale căror principii pot fi preluate și de alte unități de proiectare.**

METODE PERFECȚIONATE DE PROIECTARE A COSTURILOR DE PRODUCȚIE

PLANIFICAREA și proiectarea rațională a costurilor și a consumurilor — mai ales pentru unitățile de producție — și obținerea de rezultate competitive în ceea ce privește producția pe unitatea de fonduri fixe și nivelul productivității muncii impun mai întîi cunoașterea fenomenelor economice și stabilirea unei strategii de cost fundamentată științific. Cunoașterea proceselor de producție ale unităților productive, precum și aplicarea unor măsuri care să asigure mobilizarea tuturor rezervelor interne ce se formează mereu constituie premise importante pentru proiectarea și fundamentarea unor indicatori economici și de investiții competitivi și a unor activități industriale cu o economicitate maximă.

În condițiile actualei revoluții științifico-tehnice, cînd atît tehnologiile, cît și produsele sînt supuse unei perfecționări neîntrerupte, cunoașterea rapidă a mărimii influenței acestor factori asupra rezultatelor tehnice și economice a devenit o necesitate obiectivă, impunînd aplicarea disciplinelor economice moderne și a tehnicilor de proiectare și planificare a costurilor de producție, cu sau fără folosirea tehnicii electronice de calcul.

În legătură cu activitatea de elaborare a documentației investițiilor noi, pe linia indicațiilor conducerii de partid și de stat, în ultima perioadă colective largi de specialiști au depus o muncă susținută pentru elaborarea de măsuri care să contribuie la orientarea mai bună și creșterea eficienței producției proiectate și la realizarea unor obiective productive cu economicitate maximă.

IN SPIRITUL Decretului nr. 420/1976, avînd în vedere **îmbunătățirea calității documentației de proiectare, fundamentarea temeinică a indicatorilor tehnico-economici** (care exprimă de fapt sarcinile economice și de producție legale pentru colectivele noilor unități construite), **crearea condițiilor necesare optimizării costurilor de producție** și **elaborarea de variante de costuri pentru același program,** în cadrul **Institutului de proiectări de întreprinderi constructoare de mașini** (I.P.C.M.) din București au fost elaborate și puse la punct **un algoritm matematic-economic, precum și programul de calcul corespunzător** (folosind calculatorul electronic Felix C 256) cu ajutorul cărora se pot determina rapid și exact consumurile specifice și costurile de producție pentru un program de producție dat.*)

Modelul economic și programul de calcul sînt astfel alcătuite încît, corespunzător legislației economice în vigoare, folosind datele din programul de producție (planul) aprobat și din matricea consumurilor specifice de materii prime, precum și unele cote de regie antecalculate, să se poată determina mai rapid și mai exact două categorii de costuri și anume:

- **costul unitar al produselor din programul aprobat;**
- **costul complet al întregii producții, pe articole de calculație.**

În același timp, se creează condițiile determinării de **variante de costuri pentru același program** și, mai ales, pentru **optimizarea costurilor calculate în funcție de anumite variabile.**

PRINCIPALELE relații economice și operații de calcul folosite în fiecare parte a modelului se prezintă astfel:

- în prima parte a modelului se calculează consumul specific de materiale și costul unitar proiectat sau planificat (lei/t sau lei/buc). Se folosesc relații economice în general cunoscute — și anume: consumul brut de materii prime prelucrate în întreprindere și procurate prin cooperare, pe structura și pentru fiecare produs din programul aprobat, se multiplică cu prețul și cheltuielile de aprovizionare; se scade valoarea deșeurilor recuperabile; se adaugă succesiv cheltuielile cu retribuția directă, cheltuielile cu SDV-uri și modele, cu regia de fabricație și regia de întreprindere. Relația folosită în model pentru determinarea, cu ajutorul calculatorului Felix C256, a costului unitar cu simbolizarea adoptată se prezintă astfel; $PCU\ (j) = C'(ij) \times Pu(i) + CHAT\ (j) - VDR\ (j) + VRm\ (j) + CHSp\ (j) + CHRF\ (j) + CHRI\ (j)$;
- în partea a doua se calculează costul unitar pe articole de calculație, pe o perioadă dată, exprimată în mii de lei. Cantitatea aprobată sau planificată pentru fiecare sortiment din nomenclatură se amplifică cu prețul unitar (calculat în partea I-a) pe fiecare articol de calculație în parte, acceptat pentru construcția de mașini, astfel: $PCUv\ (j)$ mii lei/an $= PCU\ (j) \times Q(i)$ — Qi fiind cantitatea de produse din fiecare sortiment cuprins în nomenclatura aprobată;
- relațiile de calcul stabilite în partea a III-a a modelului elaborat sînt folosite la calcularea costului proiectat sau planificat al întregii producții, pentru tot programul, pe o perioadă dată — exprimat atît pe total cost, cît și pe fiecare articol de calculație în parte. Relația de bază folosită este următoarea: $PCA\ (i)$ mii lei/an $=$ total $PCUA\ (j)$ mii lei pe fiecare articol de calculație.

MODELUL economic elaborat și relațiile de calcul stabilite, precum și programul rulat pe calculatorul electronic sînt dimensionate pentru un program de producție de maximum 30 de sortimente și 60 de feluri de materii prime de bază; prin secționarea matricei consumurilor directe, capacitatea modelului și a programului de calcul crește la dublu (60 de produse și 120 de sortimente de materii prime și materiale directe).

Metoda a fost aplicată pînă în prezent la determinarea consumurilor și costurilor de producție unitare și anuale pentru 3 întreprinderi noi. Față de sistemul de lucru utilizat anterior pentru același gen de lucrări, au putut fi evaluate următoarele avantaje:

---

*) Modelul complet și programul de calcul elaborat, precum și imprimanta tip cu rezultatele obținute se află (sub indicativul PRECO 7000 II) la oficiul de calcul al I.P.C.M. (București, Calea Victoriei nr. 218), unde pot fi consultate și chiar preluate.

- volumul de calcule la determinarea costului pentru întregul program s-a redus cu 60 % ;
- volumul operațiilor efectuate la mașinile electronice de calcul (în ore) a scăzut cu 30%;
- a crescut gradul de precizie a calculelor;
- s-au creat condiții pentru elaborarea rapidă a unor variante de consumuri și costuri, precum și pentru optimizarea costului pentru același program, în funcție de diferite variabile.

Generalizarea metodei atît în proiectarea de noi obiective, cît și la elaborarea planului costurilor în unitățile existente ale construcției de mașini va asigura modernizarea unor activități tehnico-economice, creșterea productivității și eficienței muncii de fundamentare și planificare a costurilor de producție.

dr. Vasile OJOG

ORGANIZAREA CONTROLULUI TEHNIC DE CALITATE

DACĂ PRINCIPIILE în legătură cu organizarea, atribuțiile și răspunderile personalului tehnic de control al calității, modul de efectuare a controlului și de confirmare a calității produselor sînt clar definite în Legea calității produselor și serviciilor, mecanismul concret, de detaliu prin care ele se realizează rămîne de stabilit în funcție de specificul fiecărei întreprinderi, de profilul fabricației, de nivelul experienței profesionale acumulate de către colectivele de muncă.

Experiența punerii în funcțiune și a exploatării noilor obiective industriale în perioada de atingere a parametrilor tehnico-economici proiectați relevă faptul că deficiențele de calitate ale produselor, ce apar uneori, se datorează — în etapa de „tinerețe“ a întreprinderii — nu atît calității materiilor prime și nerespectării disciplinei tehnologice, cît modului de organizare concretă a activității de control tehnic de calitate, necunoașterii în suficientă măsură a „anatomiei“ și. „fiziologiei“ sistemului de control.

Specialiștii din atelierul de cercetare-proiectare pentru sisteme de conducere și organizarea unităților economice al **Institutului de proiectări tehnologice al industriei ușoare** (I.P.I.U.)— București au studiat modul de organizare a controlului tehnic de calitate din întreprinderi puse în funcțiune în ultimii ani, în diferite sectoare din ramură (textile, tricotaje, încălțăminte, sticlă, articole casnice) și, în urma unei analize-diagnostic pe baza unui instrumentar fundamentat științific, folosind metode statistico-matematice, și-au orientat atenția în două direcții :

- **proiectarea organizării sistemului operațional**, adică a **controlului tehnic de calitate interfazic în secțiile de producție** ;
- **proiectarea organizării sistemului informațional-decizional**, prin elaborarea de **proiecte de organizare a compartimentului C.T.C.-laborator.**

ORGANIZAREA controlului interfazic este proiectată în cadrul documentațiilor de **organizare a conducerii producției.** Pornind de la **cadrul legal** de desfășurare a controlului tehnic de calitate, prin listarea tuturor actelor normative ce reglementează această activitate, se stabilesc apoi **obiectivele** controlului interfazic : respectarea documentației tehnice și tehnologice de producție, pe toate fazele de fabricație ; participarea, alături de specialiștii din compartimentul C.T.C., la stabilirea și aplicarea măsurilor tehnico-organizatorice pentru ridicarea nivelului calitativ al produselor ; organizarea autocontrolului în atelierele de producție ; stabilirea sarcinilor de control, pe puncte (nomenclatorul operațiilor de control) ; proiectarea metodologiei de control și de acționare pentru remedierea principalelor defecte tehnologice ; stabilirea atribuțiilor personalului tehnic-muncitoresc din secții, pe linia asigurării calității produselor.

A fost adoptată — ca deosebit de eficace — metoda controlului „în lanț“, potrivit căreia fiecare muncitor controlează cum s-au executat fazele precedente.

Ținîndu-se seama de caracteristicile procesului de prelucrare la fiecare fază tehnologică, de caracteristicile calitative normate ale semifabricatelor și de nivelul de pregătire a personalului, a fost proiectat un **nomenclator-cadru al operațiilor de control**, în care sînt evidențiate : fazele de fabricație, principalele operații ce trebuie controlate, executantul și frecvența de efectuare.

Deoarece unul din factorii obținerii unor produse de calitate corespunzătoare îl constituie desfășurarea ritmică a proceselor de producție, cu diminuarea timpului de staționare a utilajelor datorită defectelor tehnologice, s-a impus elaborarea unei **metodologii de control și acționare**, alcătuindu-se un tabel ce cuprinde : principalele defecte tehnologice ce pot apare la fiecare fază, cauzele care determină producerea lor, măsurile ce trebuie luate pentru remediere.

În vederea funcționării corecte a utilajelor tehnologice au fost elaborate, pentru fiecare fază, grafice de reglaj, care cuprind numele ajutorului de maistru, utilajul deservit de acesta și perioada de timp în care ele efectuează reglajul.

ABORDÎNDU-SE problema proiectării **organizării sistemului informațional-decizional** al compartimentelor C.T.C.-laborator din cadrul noilor unități economice s-au stabilit mai întîi **locul și rolul** acestui compartiment în structura organizatorică a întreprinderilor, ținînd seama de prevederile actelor normative. Pe această bază au fost stabilite **atribuțiile** compartimentului, structurate pe următoarele **activități :** controlul calității materiilor prime, materialelor și produselor primite de la furnizori ; controlul calității, pe faze ale procesului de fabricație ; controlul calității conservării, manipulării, ambalării, depozitării și expedierii produselor ; urmărirea și raportarea calității produselor.

În cadrul activității de control al calității **pe faze ale procesului de fabricație,** de pildă, în urma studiului organizatoric au fost stabilite următoarele atribuții ale compartimentului C.T.C.-laborator : răspunde de controlul calității produselor în toate fazele de fabricație ; urmărește aplicarea cu strictețe a prescripțiilor standardelor de stat, documentațiilor tehnice și normelor interne; sesizează conducerii întreprinderii abaterile privind calitatea, făcînd propuneri pentru prevenirea și eliminarea deficiențelor de fabricație; solicită întreruperea operației tehnologice, fabricației sau livrării produselor care contravin documentațiilor tehnice, normativelor sau obligațiilor contractuale cu privire la calitate; verifică dacă produsele corespunzătoare calitativ se predau între secții în condiții care să asigure menținerea integrității și calității lotului.

Pentru a facilita beneficiarului — unitatea nouă pusă în funcțiune — cunoașterea conținutului activității compartimentului C.T.C.—laborator, activitățile au fost detaliate pe subactivități, listîndu-se, totodată, actele normative în vigoare la elaborarea proiectului.

VERIGA DE BAZĂ a proiectului de sistem informațional-decizional o constituie prezentarea **structurii** sistemului informațional. Volumul de informații care definesc sistemul de evidență a fost structurat, pe activitățile menționate, într-un tabel ce conține următoarele elemente : denumirea suportului informațional, formatul, tipizarea (nivelul, simbolul), numărul de exemplare în sistem (intrate și generate), frecvența anuală, executantul, scopul pentru care a fost elaborat, utilizatorul (intern și extern). Într-o **schemă a circulației documentelor** a fost reprezentat grafic ansamblul sistemului informațional pentru acest compartiment.

Pentru fundamentarea funcționării sistemului decizional au fost stabilite, la nivel de activitate, principalele **decizii** ce se impun în domeniul controlului calității produselor în procesul de conducere a întreprinderii.

Funcționarea corectă a sistemului decizional în activitatea de C.T.C.-laborator a fost asigurată prin realizarea **legăturilor informaționale între document, decident și executant**, precizîndu-se limitele de competență (propunere, avizare, aprobare) și controlul deciziilor luate.

Astfel de proiecte de organizare a activității de control tehnic de calitate interfazic și a sistemului informațional-decizional pentru compartimentele C.T.C.-laborator au fost elaborate pentru noi unități industriale din diferite sectoare ale industriei ușoare, cum sînt : tăbăcăria întreprinderii „13 Decembrie“ Sibiu ; Întreprinderea de confecții Tulcea ; Filatura de bumbac Drăgănești-Prahova ; Țesătoria de mătase Tg. Mureș ; Întreprinderea de sticlărie de menaj Fălticeni ș.a.

Experiența dobîndită de I.P.I.U. relevă că specialiștii din institutele de proiectări din industrie, pe lîngă conceperea de tehnologii care să asigure realizarea de produse corespunzătoare calitativ, pot și trebuie să pună la punct o organizare rațională a activității de control tehnic al calității, capabilă să suplinească experiența de care colectivele noilor obiective industriale sînt lipsite în perioada de început.

Grigore SOCEANU
Stere POPESCU
Traian VLAD

Mic dicționar economic

DEZVOLTAREA PLANIFICATĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

ÎN ECONOMIA noastră socialistă, întreaga dezvoltare economico-socială, distribuirea resurselor materiale și de muncă potrivit nevoilor societății se realizează în mod conștient, dirijat la scara întregii economii, pe bază de plan, de către **stat.** Scopul acestei acțiuni îl constituie satisfacerea la un nivel cît mai înalt a nevoilor materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății. Dirijarea conștientă, pe bază de plan, a dezvoltării evită risipa de muncă socială, determinată de reglarea spontană, aposteriori, a proceselor economice. Ea este o cerință care răspunde unor exigențe deosebite ale prezentului, generate pe de o parte de complexitatea dezvoltării economico-sociale și acțiunea revoluției tehnico-științifice, factori care amplifică nevoia socială și dificultățile de echilibrare a dezvoltării, și, în același timp, de acțiunea tot mai imperativă a necesității de a realiza raporturi raționale, judicioase, între om și natură.

Dezvoltarea planificată, rațională și eficientă a economiei naționale **este cerută obiectiv în socialism de acțiunea legii dezvoltării planice proporționale, de întregul sistem de legi care acționează în societatea socialistă.** Dezvoltarea planică impune — așa cum sublinia **Lenin** — realizarea unei permanente proporționalități în economie, proporționalitate concepută și menținută în mod conștient de către societate. Pe de altă parte, **posibilitatea** dezvoltării planificate a economiei decurge în primul rînd din **existența proprietății obștești asupra mijloacelor de producție**, din existența relațiilor de producție socialiste, care permit armonizarea intereselor membrilor societății, ale unităților în care aceștia își desfășoară activitatea, concentrîndu-le într-un țel unic. În economia noastră socialistă întreprinderile, orice unități din economie, ramurile și sectoarele acesteia, reprezintă verigi ale aceluiași organism economic — economia națională a cărei activitate este subordonată, înainte de toate, intereselor generale ale societății. Aceste verigi sînt receptive la cerințele și impulsurile celorlalte unități, ale economiei în general, după cum, intrînd în legătură de producție, cooperare, aprovizionare, desfacere cu alte unități, acestea, la rîndul lor, concură la buna desfășurare a activității lor.

● Planificarea dezvoltării economiei naționale este definită astfel ca **instrumentul principal prin care se înfăptuiește reglarea reproducției sociale, organizarea și conducerea unitară a întregii activități social-economice pe bază de plan în scopul ridicării bunăstării poporului.** Ea constă dintr-un sistem de activități menite să dirijeze economia în anumite direcții, stabilind obiectivele și termenele în care acestea trebuie atinse, sarcinile concrete ce revin diferiților factori economici și sociali pentru înfăptuirea obiectivelor precizate, menite să stabilească acțiuni pentru urmărirea cît mai bună a îndeplinirii prevederilor. Se are totodată în vedere adoptarea planului potrivit schimbărilor survenite în practica vieții economico-sociale. Ca urmare funcțiile principale ale planificării sînt : a) determinarea reală a nevoii sociale și a evoluției acesteia ; b) evaluarea resurselor și analiza lor în dinamică ; c) asigurarea, pe baza acestor elemente, a echilibrului creșterii și dezvoltării economiei ; d) determinarea celei mai bune variante de dezvoltare economico-socială ; e) controlul și stimularea activității de îndeplinire a planului ; f) elaborarea de programe suplimentare în scopul optimizării proporțiilor pe baza valorificării rezervelor din economie, evidențiate permanent în condițiile creșterii și dezvoltării.

Activitatea de planificare se materializează în elaborarea **planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării,** document complex, ce concentrează efortul de gîndire și acțiune al oamenilor muncii din întreaga economie. Cu ajutorul acestui plan se concretizează obiectivele și prioritățile fiecărei etape, corelațiile și ritmurile de dezvoltare, resursele și modul lor de alocare, eficiența utilizării lor. Planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării reprezintă expresia voinței suverane și supreme a națiunii noastre socialiste. Odată elaborat și definitivat, acest plan se aprobă de către Marea Adunare Națională. El capătă astfel consacrarea autorității de stat, devenind lege, a cărei îndeplinire este obligatorie pentru toate unitățile și verigile economiei naționale, pentru toți oamenii muncii.

● Planificarea nu trebuie considerată ca o activitate de-sine-stătătoare. Ea constituie **o parte integrantă, organică, a procesului complex de conducere de către partid a economiei,** funcția economico-organizatorică a statului socialist aflîndu-și o expresie concludentă în conducerea pe bază de plan a dezvoltării economico-sociale a țării. În acest cadru planificarea este concepută să fie realizată **de jos în sus,** în condițiile acțiunii **principiului centralismului democratic,** prin îmbinarea conducerii centralizate, ca depozitară a intereselor majore, generale, ale întregii națiuni, cu inițiativa și puterea largă de creativitate a maselor de oameni ai muncii.

Activitatea de planificare urmează o anumită **metodologie,** care dezvăluie logica internă a planificării, principiile și metodele de bază ale alcătuirii planului, continuitatea și succesiunea lucrărilor în elaborarea indicatorilor de plan. Acești indicatori sînt selectați avîndu-se în vedere conținutul lor, exprimarea acestuia în sensul realizării exigențelor și cerințelor din fiecare etapă a creșterii și dezvoltării economice. Pornind de la imperativele reglării sociale conștiente a procesului de reproducție, în conformitate cu cerințele și exigențele legilor obiective, activitatea de planificare presupune elaborarea a numeroase studii și sinteze, depistarea tendințelor dezvoltării viitoare, realizarea a numeroase calcule tehnico-economice, a unor modele matematice, a numeroase balanțe, prognoze, programe, metode de optimizare. Procesul de elaborare a planului se înscrie astfel ca o activitate deosebit de complexă, pretinzînd eforturi susținute de cunoaștere cît mai exactă a rezervelor din economie, a cerințelor și posibilităților de creștere și dezvoltare, atît la nivelul întreprinderilor și centralelor, al altor unități din economie cît și la nivelul organelor de sinteză economică.

● În țara noastră, înainte de a se trece la planificarea de perspectivă s-au întocmit și realizat **două planuri anuale**, pe anii 1949 și 1950. Ele au avut ca obiective refacerea și apoi dezvoltarea economiei naționale precum și dobîndirea experienței necesare trecerii la planificarea de perspectivă. Primul și cel de al doilea plan cincinal, 1951—1955 și respectiv 1956—1960 au urmărit crearea bazei tehnico-materiale a socialismului și extinderea relațiilor de producție în întreaga economie națională. Planul cincinal 1961—1965 a avut ca obiective continuarea procesului de formare a bazei tehnico-materiale a socialismului prin industrializarea țării și încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii.

Planul cincinal 1966—1970 elaborat pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. a marcat o perioadă nouă, de consolidare a societății socialiste, a bazei sale tehnico-materiale, imprimîndu-se orientări novatoare, calitative întregii dezvoltări a economiei, ceea ce a permis trecerea apoi la o nouă etapă de dezvoltare a țării. Încă din perioada acestui cincinal s-a aplicat un larg complex de măsuri pentru perfecționarea planificării, organizării și conducerii economiei.

În **etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate**, începută odată cu cincinalul 1971—1975, obiectivele și sarcinile planificării poartă într-o măsură sporită valențe de dezvoltare și perfecționare. Planificarea — modernă — îmbracă acum mai pregnant **„funcții de viitor“**, devenind în tot mai mare măsură o planificare calitativă. Fundamentarea sarcinilor de plan se concentrează tot mai mult la nivelul întreprinderilor și centralelor, al județelor și celorlalte unități administrativ-teritoriale, sporesc atribuțiile organelor locale în activitatea de planificare, opțiuni legate organic de antrenarea intensă a oamenilor muncii în activitatea de planificare, de elaborarea unor planuri cît mai concrete, cît mai fundamentate și detaliate, care să ofere soluții complexelor probleme cu care se confruntă economia noastră în procesul dezvoltării ei moderne și accelerate.

Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a României în cincinalul 1976—1980, aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din 26—27 noiembrie a.c., materializează practica adaptării planului la realitățile concrete. Acest program a fost elaborat pe baza rezultatelor bune obținute în primii doi ani ai cincinalului și acțiunii desfășurate la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** pentru sporirea eficienței economice, creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale de producție. S-au creat astfel posibilități de a completa actualul cincinal cu noi obiective și mijloace, asigurînd o dezvoltare mai rapidă a economiei. Aceste măsuri exprimă o abordare nouă, revoluționară a problemelor dezvoltării economico-sociale, punîndu-se un accent mai mare, inclusiv în activitatea de planificare, pe calitate, pe sporirea eficienței.

prof univ. dr. Gheorghe TOMESCU

Dinamismul economiei românești

(Urmare din pag. 14)

economiei românești o deosebită însemnătate prezintă sublinierea făcută de secretarul general al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la Plenara C.C. al P.C.R. din 26—27 octombrie crt., conform căreia **„introducerea în fabricație a unor produse noi trebuie să se facă numai dacă acestea sînt superioare, atît din punct de vedere calitativ și tehnic, ca și din punct de vedere al eficienței economice, al cheltuielilor materiale și de producție, celor vechi“.** De la început cercetarea și tehnologiile noi — care se aplică în proporție de peste două cincimi în industriile chimică și constructoare de mașini — trebuiesc acceptate numai cu condiția de a da produse superioare, din toate punctele de vedere celor existente.

În politica noastră economică dezvoltarea prioritară a ramurilor de înaltă tehnicitate se intersectează cu creșterea mai rapidă a „industriilor industrializante“, creatoare de mijloace propulsante pentru celelalte domenii de activitate umană. În acest context, o atenție deosebită acordă partidul nostru asigurării unei puternice baze tehnico-materiale agriculturii, pentru practicarea unei agriculturi intensive, de înalt randament. O comparație pe plan internațional arată că dinamica înzestrării tehnice a agriculturii românești și, pe această bază, a producției globale, a fost dintre cele mai rapide (tabelul nr. 4).

Mergînd în direcția traducerii în fapt a prevederilor Programului partidului de a realiza o agricultură modernă, care să folosească cele mai noi cuceriri ale științei, numai în cincinalul în curs industria îi va furniza încă 70 000 de tractoare de diferite tipuri, zeci de mii de alte mașini agricole, de 2,5 ori mai multe îngrășăminte chimice decît în cincinalul trecut, și mari cantități de antidăunătoare și biostimulatori. Programul de mecanizare în zootehnie conține asimilarea și introducerea în fabricație a 40 de noi tipuri de utilaje. În 1980 se va ajunge la peste 200 tipodimensiuni de mașini și instalații agricole, înfăptuindu-se mecanizarea lucrărilor în toate ramurile de producție agricolă. Intensificarea agriculturii alături de folosirea rațională a terenului, de îmbunătățirea organizării producției și a muncii vor trebui să determine o sporire substanțială a producției agricole care, în domeniul cerealier trebuie să se concretizeze în 1 000—1 200 kg, pe locuitor. **Stabilirea unui raport optim între industrie și agricultură,** ramuri de bază ale producției materiale, este o condiție fundamentală a mersului nostru înainte, a acoperirii necesităților interne și a creării unor disponibilități pentru export.

În ultimă instanță flexibilitatea economiei naționale, funcționarea articulațiilor sale, proporționalitatea în evoluție a ramurilor și subramurilor, este o expresie și, în același timp, o condiție a dinamismului economic.

TEORII·IDEI

CREŞTEREA ECONOMICĂ: UN PROCES NECESAR, CU INTERPRETĂRI DIFERITE (I)

Ipostaze ale teoriilor şi conceptelor de creştere economică în lumea contemporană

ÎNTR-O LUCRARE de sinteză cu privire la starea actuală a științelor despre societate, întocmită sub egida UNESCO, autorii precizau că „dacă ni s-ar fi cerut să desprindem un singur ansamblu de probleme în fața cărora se găsește știința economică actuală (am adăuga și alte științe — n.n.), am răspunde fără nici o îndoială : factorii și condițiile creșterii economice“1). Spre deosebire de trecut, cînd creșterea economică era privită unilateral, actualmente ea este încadrată cu depline și primordiale drepturi în procesul dinamicii societăților. Aceiași autori precizează, în acest sens, că „dintr-un proces observat ex-post, creșterea economică se transformă treptat într-un factor din ce în ce mai important al realizării obiectivelor politicilor naționale, generînd astfel necesitatea de a proceda la o determinare ex-ante a factorilor de creștere și la formularea prin anticipare a unei strategii a dezvoltării“2). Diversitatea de interese sociale, de clasă și naționale alimentează ample dezbateri atît în jurul realizării creșterii și dezvoltării economice, cît și al prefigurării acestora în întocmirea strategiilor.

Dacă prin **creștere economică** înțelegem, în general, sporul anual pe locuitor al produsului global sau venitului național, iar prin **dezvoltare** — schimbările cantitative și calitative care au loc în viața economică, socială, politică, ideologică și culturală a unei țări, nu-i greu să ne dăm seama de ce creșterea și dezvoltarea devin tot mai mult termenii unui binom dialectic și de ce se impun printre procesele majore ale lumii actuale. Ele sînt generatoare de bază ale dinamismului cunoscut de epoca noastră în mai toate domeniile.

Mai mult decît atîta, aceste procese se cer imperios realizate nu oricum, în voia hazardului, ci în **anumite moduri**, ținînd seama de cel puțin cîteva mari coordonate : raporturile dintre oameni în producție și în întreaga viață socială, raporturile dintre om și propria creație, raporturile dintre om și natură, ca și raporturile dintre țări și popoare. Numai astfel putem evita pseudodileme — ca cea după care ori se continuă creșterea economică și se acceptă prăbușirea civilizației, ori se oprește creșterea spre a salva omenirea de la catastrofă — și alte răspunsuri unilaterale la marea problemă a înnoirii creșterii și dezvoltării. În această problemă, menționa Bertrand de Jouvenel combătînd concepțiile catastrofice, nu trebuie să optăm pentru oprirea creșterii fiindcă cea tradițională este însoțită de mari pericole, ci „este mai firesc să se gîndim că putem alege direcția în care să mergem și... trebuie să fim conștienți de această posibilitate de alegere ca de o responsabilitate“3).

Alegerea responsabilă a căii creșterii, inclusiv a strategiei dezvoltării, implică luarea în considerare a unei **multitudini de factori** axați pe sistemele de relații amintite. Reținem atenția asupra acestei probleme întrucît, un timp, știința marxistă despre creștere economică și dezvoltare se ocupa aproape exclusiv de relațiile om-om, respectiv relațiile între clasele sociale. Această fază este acum **depășită.** Puternica reacție ecologică din ultimele decenii a influențat nu numai asupra creșterii ca proces de dezvoltare a forțelor de producție, ci și ca proces care incumbă mai ales raporturile om-natură, relația om-instrumentul cu care acesta acționează asupra naturii ș.a.

Este drept, în cadrul unor concepții se acreditează ideea că omul și-a supus natura pînă la distrugerea ei cu mijloace proprii create și care-l subjugă pe om. Filozoful latino-american José Sanabria, de pildă, formula ideea după care „creată de om, tehnica scapă omului și i se impune... Mașina îl respinge pe om, îl destituie. Ea nu mai este unealta care-l ajută pe om, ci dimpotrivă : omul este condamnat la o situație de auxiliar al mașinii“4). Și atunci omul să renunțe la mijloacele moderne de creștere și să revină la cele primitive ? Răspunsul afirmativ ar fi **contrar legilor progresului și naturii umane. Necesitatea creșterii economice și a dezvoltării este resimțită de toată lumea.** Aceasta este o realitate pe deplin confirmată atît pentru țările slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare cît și pentru țările avansate economic. Însă înțelegerea acestor procese, ca și strategiile preconizate (de multe ori și aplicate) pentru realizarea lor, sînt extrem de variate, cum variate sînt și condițiile potențiale sau reale de înfăptuire.

Combaterea creșterii economice de către unii economiști a făcut mai degrabă **să sporească** argumentele în favoarea creșterii. Dar în științele despre societate, ca și aiurea, un adevăr nu atrage automat după sine uniformitatea determinării și înțelegerii lui. Iată de ce vom urmări mai pe larg cîteva modalități de înțelegere și determinare a adevărului amintit.

Proces definitoriu al dezvoltării ţărilor socialiste

ÎN STRATEGIILE țărilor socialiste creșterea economică constituie **principalul mijloc de creare a suportului material necesar afirmării plenare a virtuților noii orînduiri în toate domeniile.** În acest cadru, diversitatea condițiilor social-economice și politice concrete din fiecare țară, a particularităților istorice, diversitatea stadiilor de dezvoltare ale fiecărei țări a imprimat specificități însemnate strategiilor, proceselor de creștere economică din fiecare țară. Multe din țările socialiste, inclusiv România, au preluat de la vechile orînduieli un nivel economic, tehnico-material și de producție scăzut. În asemenea împrejurări, state cum sînt China, România, Iugoslavia, Bulgaria au avut și mai au nevoie de creștere economică accelerată pentru a-și crea o bază tehnico-materială modernă, pentru toate sectoarele de activitate, și pentru a spori cantitatea de bunuri și servicii destinate satisfacerii trebuințelor oamenilor.

Pornind de la condițiile concrete ale țării noastre, strategia dezvoltării României socialiste a avut și are în vedere **accelerarea industrializării,** ca pîrghie principală de dinamizare a creșterii economice, a dezvoltării economico-sociale. În mod firesc a trebuit și trebuie să se pună astfel accentul pe **industriile industrializante**, menite să asigure condiții pentru valorificarea superioară a potențialului material și uman. Pentru făurirea în prezent a societății socialiste multilateral dezvoltate, etapă superioară a socialismului, partidul nostru are în vedere „creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltarea multilaterală a societății“5).

La recentul Congres (al XI-lea) al Partidului Comunist Chinez s-a stabilit, ca o directie fundamentală a dezvoltării economiei, intensificarea dezvoltării forțelor de producție, proces care corespunde necesității îmbunătățirii treptate a nivelului de trai material și cultural al poporului și, în perspectivă, a eliminării treptate a deosebirilor dintre oraș și sat, dintre industrie și agricultură, dintre munca fizică și cea intelectuală, creării condițiilor materiale pentru trecerea la societatea comunistă.

---

1) Tendances principales de la recherche dans les sciences sociales et humaines, Ed. Mouton/UNESCO, Paris, La Haye, 1970, p. 391.

2) Idem, p. 392

3) Bertrand de Jouvenel, Sur la croissance économique, în Analyse et Previzion, T. XIV 1972, p. 1 143

4) José Sanabria, Omul și tehnica, În Actele celui de-al XV-lea Congres Mondial de Filozofie ținut la Varna în 17—22 sept. 1973, vol. I p. 36

5) **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.** Editura Politică, București, 1975, p. 65—66

Procesul de industrializare accelerată a economiilor naționale cu decalaje față de statele avansate economic constituie un fapt apreciat uneori eronat de oamenii care nu înțeleg — sau nu vor să înțeleagă — esența și particularitățile construirii noii orînduiri în țări care au moștenit o slabă dezvoltare economică. Realitatea din aceste țări infirmă aserțiunile privind ineficiența economică și socială a industrializării. România de pildă, pe baza succeselor obținute în dezvoltarea accelerată a forțelor de producție cunoaște în ultimii ani o apropiere puternică a ritmului de creștere a producției mijloacelor de producție și bunurilor de consum. Toate acestea în condițiile în care baza de producție a bunurilor de consum și serviciilor s-a modernizat și s-a lărgit, permițînd realizarea unei producții mult sporite și eficiente față de trecut și, deci, posibilități tot mai ample de satisfacere a trebuințelor variate ale oamenilor.

În unele din țările socialiste creșterea economică este, în ultima vreme, intim legată **de perfecționarea relațiilor dintre oameni, dintre aceștia și natură, de perfecționarea tuturor laturilor societății socialiste din fiecare țară pentru a se crea cadrul cel mai adecvat soluționării problemelor.** În U.R.S.S., bunăoară, ca și în alte țări socialiste, se desfășoară ample dezbateri pe tema socialismului maturizat, a pregătirii trecerii la comunism, dezbateri în care creșterii economice, și mai ales eficienței economice, efectelor lor sociale, li se acordă un loc deosebit. „Conjugarea factorilor cantitativi și calitativi în economia socialismului dezvoltat — se spunea la o dezbatere — este determinată în mare măsură de dimensiunile acumulării mijloacelor de producție și de folosirea lor intensivă... Pentru accelerarea progresului social în vederea satisfacerii nevoilor crescînde ale oamenilor, trebuie asigurat nu numai ritmul necesar de creștere a muncii sociale acumulate, materializate în mijloace de producție, ci și o calitate mai bună a structurii acestora, proporționalitate, echilibru și eficacitate în întreaga economie“[6]).

În cazul României problema este dezbătută în cadrul oferit de eforturile pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. În condițiile realizării unor progrese însemnate pe planul dezvoltării forțelor de producție se preconizează dezvoltarea proprietății socialiste printr-o rată ridicată a acumulărilor, perfecționarea repartizării venitului național, lărgirea cadrului democrației economice și sociale menită să asigure participarea tot mai largă a oamenilor muncii la procesele decizionale, etc.

Progresele înregistrate pe această linie sînt pozitiv apreciate de numeroși oameni de știință. Sînt însă ideologi care încearcă să denatureze adevărul și să prezinte procesul de perfecționare a relațiilor de producție din țările socialiste drept „crize ale socialismului“, tendințe de apropiere a mecanismelor economiilor socialiste de cele ale capitalismului, mai ales în legătură cu apropierea nivelurilor de dezvoltare industrială a acestora. Pe această bază unii doctrinari identifică uneori socialismul cu capitalismul, încercînd să vorbească despre un așa-zis „model general al bunăstării caracteristic pentru societatea industrială“.

Se confundă aici — voit sau nu — formele cu fondul problemelor. Relațiile de piață din unele țări socialiste, promovate cu deosebire în ultimii ani, se bazează pe proprietatea socialistă și nu sînt prin aceasta similare cu cele capitaliste. Oricît ar crește rolul lor în economia socialistă, **natura acesteia nu se poate schimba, ea nu devine capitalistă.** Relațiile de piață nu schimbă natura proprietății în socialism, nu pot fi transpuse situații specifice capitalismului pe realitățile radical diferite ale socialismului. Existența unor relații de piață poate fi mai degrabă considerată ca semn al maturizării socialismului, care în acest proces, face ca noul, în concordanță cu realitatea, să învingă schematismul, artificialul, vechiul.

Creșterea economică în condițiile socialismului presupune și antrenează perfecționarea relațiilor de producție, a tuturor relațiilor dintre oamenii unei societăți în care exploatarea unor clase de către altele a fost lichidată, iar oamenii, în tripla lor calitate — de proprietari ai condițiilor activității, de producători și beneficiari ai rezultatelor activității depuse — conlucrează rațional pentru realizarea planurilor stabilite în chip democratic, programe care configurează modelele oficiale de creștere economică. Posibilele (iar uneori realele) elemente de birocratism, centralism excesiv dar și liberalism, păgubitor, sînt combătute și înlăturate ca piedici în calea perfecționării orînduirii socialiste. Strategiile dezvoltării în țările aflate în **faza socialismului maturizat** vizează perfecționarea tuturor mecanismelor noii orînduiri care evoluează pe baze specifice, proprii spre comunism. Procesul de înaintare a socialismului spre comunism se realizează, în chip concret, cu particularitățile sale, în fiecare țară.

Ca o concluzie a celor arătate pînă acum se poate sublinia că actualele strategii ale țărilor socialiste — formulate pe baza realităților concrete ale fiecărei țări și a cunoașterii acțiunii legilor obiective ale dezvoltării social-economice — **infirmă aserțiunile despre convergența sistemelor social-economice datorită unor pretinse evoluții ale mecanismelor economiilor socialiste spre o similitudine cu cele ale capitalismului.** Creșterea economică în socialism nu-i concepută ca mijloc de îmbogățire a unora — cetățeni, popoare sau țări — pe seama altora, a exploatării prădalnice a resurselor naturale, ci ca suport material de perfecționare a tuturor laturilor mecanismelor social-economice și politice, ca mijloc de ridicare a nivelului de trai al tuturor membrilor societății în fiecare țară în parte. Concordanța între forma de proprietate asupra mijloacelor de producție, țeluri și genuri de organizare a activității oamenilor, dintre necesitatea obiectivă de realizare a dezvoltării (inclusiv a creșterii economice) pe bază de plan și planificarea socialistă, dintre posibilități și utilizarea capacităților de producție, inclusiv a forței de muncă, asigură stabilitatea creșterii economice, judicioasa ei corelare cu strategiile dezvoltării socialismului, cu strategiile înaintării spre comunism.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „În zilele noastre are loc o afirmare tot mai puternică a țărilor socialiste, care prin succesele pe care le obțin în dezvoltarea economiei, științei și culturii, în soluționarea problemelor fundamentale ale maselor, prin politica lor de pace și colaborare, exercită un rol tot mai mare în viața omenirii contemporane, în cursul dezvoltării istorice mondiale“**[7]).

Nu moderarea dezvoltării, ci modificarea unor condiții sociale

ÎN ȚĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE s-ar părea, la prima vedere, că există suficiente temeiuri obiective ca, în strategiile dezvoltării, creșterea economică să fie pusă în termenii moderării și stăpînirii ei : accentuarea creșterii economice și stihia înfăptuirii ei atrag după sine agravarea problemei realizării mărfurilor, subutilizarea capacităților de producție și a forței de muncă, crize de tot felul. Sînt fapte care l-au determinat pe J.M. Keynes să pună statica economică la baza „revoluției“ sale în știința economică, să privească cu temeri efectele investițiilor productive asupra creșterii ofertei, punînd accent pe rețetele „tămăduitoare“ ale consumului neproductiv.

Pe de altă parte, implicațiile creșterii devastante asupra mediului înconjurător ca și „explozia“ demografică, au declanșat în ultimul deceniu diverse teorii ale „creșterii zero“. În primul raport prezentat Clubului de la Roma s-au tras concluzii alarmante. „Dacă actualele tendințe de creștere a populației globului, ale industrializării, ale poluării, evoluția producției de alimente și tendințele de epuizare a resurselor continuă neschimbate, limitele creșterii pe această planetă vor fi atinse la un moment oarecare în următorul secol. Rezultatul cel mai probabil va fi un declin oarecum brusc și necontrolabil, atît în privința populației, cît și a capacității industriale“[8]). Deși cu un rol important pentru sensibilizarea factorilor de decizie față de o anumită și nedorită deteriorare a relațiilor dintre om și natură, o seamă de ipoteze ale raportului au fost și continuă să fie contestate. S-a impus și se impune, cu nuanțe noi, desigur, **punctul de vedere favorabil continuării creșterii economice.** „Formula creșterii zero, scria astfel A. Sauvy, este lipsită de sens. Schimbări profunde vor fi necesare fără îndoială, dar să vorbești de o stare staționară în perioada progresului tehnic este o contradicție ciudată“[9]). Și dacă acest lucru este valabil pentru țările dezvoltate ce se mai poate spune despre țările slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare !

Pentru a pătrunde mai adînc în motivația teoriilor creșterii este necesară o scurtă paranteză istorică. Motivele care au determinat în timp opțiunile occidentale postbelice pentru creșterea economică sînt numeroase. Într-un număr viitor ne vom ocupa de cîteva dintre ele, referitoare nu atît la creșterea economică, privită ca proces necesar, obiectiv al dezvoltării forțelor de producție, ci care să permită înțelegerea locului acestui proces în strategiile oficiale ale menținerii capitalismului.

prof. univ. dr. Ivanciu NICOLAE VĂLEANU

---

6) P. Ignatovski, Despre criteriile și etapele dezvoltării societății socialiste. În Voprosi ekonomiki nr. 8/1977

7) **Nicolae Ceaușescu,** Pe drumul luminos al socialismului și comunismului, al progresului și păcii, Scînteia 30 octombrie 1977, articol apărut în ziarul Pravda din 29 octombrie 1977.

8) The Limits to Growth, Universe Books, New York, 1972 p. 21

9) Alfred Sauvy, Croissance zero ? Calman Levy, 1973, p. 316

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ÎN CONDIȚIILE DEZVOLTĂRII ACCELERATE A ECONOMIEI

MĂSURILE stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1977 cu privire la organizarea și funcționarea învățămîntului liceal, a învățămîntului profesional, precum și la perfecționarea nomenclatorului de specializări în învățămîntul superior, înscrise în actele normative emise de Consiliul de Stat, reprezintă finalizarea procesului de perfecționare a structurii învățămîntului din țara noastră și continuarea măsurilor de îmbunătățire a conținutului, exprimat prin politica de legare strînsă a școlilor de toate gradele cu producția și cercetarea științifică, cu realitatea vieții economice și sociale din prezent și în perspectivă.

„Prin măsurile adoptate — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — încheiem de fapt activitatea de așezare pe o bază nouă, în concordanță cu prevederile Programului partidului, a întregului învățămînt. Acum esențialul va consta în efortul de îmbunătățire a conținutului învățămîntului, de ridicare a nivelului său științific și de legare tot mai strînsă de producție și de viață“.**

Pentru îndeplinirea sarcinilor înscrise în planul de dezvoltare a economiei în perioada 1976—1980 și în prognoza macroeconomică preliminară — pînă în anul 1990 — s-a elaborat un program de perspectivă, care — în conformitate cu sarcinile stabilite de conducerea partidului — are în vedere : pregătirea și perfecționarea forței de muncă în strînsă legătură cu cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane, cu ritmul creșterii economice și cu mutațiile previzibile ce vor avea loc în structura și proporțiile dintre ramurile economiei ; utilizarea cît mai eficientă a resurselor de muncă ; creșterea aportului școlii la ridicarea nivelului cultural al întregului popor; pregătirea tineretului, pe toate treptele de învățămînt, pentru muncă și viață, în vederea integrării lui rapide în producție și în alte activități sociale ; o mai bună orientare profesională a tineretului în funcție de nevoile de cadre calificate ale economiei și de aptitudinile fiecăruia ; introducerea pe scară tot mai largă în practică a instruirii permanente a tuturor oamenilor muncii ; asigurarea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a învățămîntului de toate gradele, corelată cu o mai bună amplasare în teritoriu a rețelei instituțiilor de învățămînt.

Pînă în anul 1980, de pildă, învățămîntul trebuie să asigure pregătirea a 1,8—2 milioane de cadre din care 1,5—1,7 milioane de muncitori calificați și cca 0,3 milioane tehnicieni, maiștri, ingineri și alte cadre de specialitate.

Ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități de pregătire și formare a oamenilor noi

SARCINILE și răspunderile privind pregătirea și perfecționarea forței de muncă sînt de-a dreptul uriașe atît sub raport cantitativ cît și calitativ. În realizarea acestui program este necesară o mai bună conjugare a eforturilor școlii cu ale celorlalți factori — în primul rînd ministerele economice și consiliile populare — pentru fundamentarea unor planuri de învățămînt și programe adecvate pregătirii de specialitate a cadrelor, în dezvoltarea adecvată a bazei tehnico-materiale (construcții școlare, laboratoare și cabinete dotate corespunzător, locuri pentru instruirea practică a elevilor și studenților ș.a.).

O problemă care necesită preocupări deosebite este cunoașterea mai aprofundată a resurselor de muncă de care dispune fiecare județ, și în consecință, stabilirea de măsuri pentru îmbunătățirea muncii de planificare în domeniul pregătirii forței de muncă. Atît din analizele efectuate în anii precedenți, cît și în munca de elaborare a unor lucrări de ansamblu, cu prilejul reașezării rețelei învățămîntului liceal, s-a desprins faptul că există încă lipsuri în acest domeniu care se referă, în cele mai multe cazuri, la cunoașterea insuficientă a situației cadrelor existente precum și a celor care vor fi necesare în concordanță cu dezvoltarea planificată a fiecărei ramuri în parte și a unităților din fiecare județ. Nu în toate cazurile sînt stabilite, de asemenea, în mod real, necesarul de cadre pe meserii, specialități sau funcții și formele de pregătire ale acestora, ceea ce face ca, în unele domenii, să intervină dificultăți în utilizarea absolvenților, iar în altele, cum sînt spre exemplu metalurgia și construcțiile să se mențină încă lipsa de cadre.

În ansamblul măsurilor pentru utilizarea rațională a forței de muncă, un rol important îl au cadrele de conducere din centralele industriale, întreprinderi și instituții, care au răspunderi directe pentru crearea condițiilor menite să permită fiecărui specialist, muncitor, tehnician, inginer, să-și pună în valoare întreaga capacitate profesională.

Redistribuirea a circa 3 milioane de persoane din agricultură și din rîndul populației casnice, în activități industriale, de construcții și de prestări de servicii, care va trebui realizată pînă în 1990, ridică probleme deosebite în ceea ce privește pregătirea lor profesională, avînd în vedere că acestea au o vîrstă mai înaintată — între 35 și 40 de ani — și o bază de instruire mai redusă față de generațiile aflate în școală. Această sarcină, care va fi preluată de învățămîntul profesional seral și cursurile de calificare, se bucură de o atenție deosebită din partea tuturor factorilor interesați.

Corespunzător modernizării economiei, un număr tot mai mare de locuri de muncă direct productive vor solicita cadre cu pregătire superioară. Ca urmare, în program se prevede ca, în următorii 15, ani numărul de studenți, îndeosebi la învățămîntul superior tehnic, să se dubleze. În acest context, se pun, desigur, și unele probleme privind metodologia de planificare a necesarului de cadre cu pregătire superioară în perspectivă, precum și modificarea actualei grupări a personalului din economie, care se dovedește, pe zi ce trece, că nu

prof. univ. dr. ing. C. PESTIȘANU

(Continuare în pag. 26)

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Premiul Nobel în ştiinţele economice 1977: Bertil Ohlin, James Meade (II)

James Meade, în vîrstă de 70 de ani, este profesor emerit al Universității din Cambrigde, Anglia. Profesia de economist a practicat-o atît în învățămînt și în instituții de cercetări, cît și în aparatul economic administrativ, ocupînd diferite poziții în îndelungata sa carieră : lector la Colegiul Hertford, Oxford, (1930–1973), membru al secretariatului economic la Liga Națiunilor de la Geneva (1938–1940) ; în timpul și după cel de-al doilea război mondial a ocupat funcția de șef al secretariatului economic al guvernului britanic (1940–1945) ; după această dată el a îndeplinit funcția de profesor de comerț și comerț internațional la „London School of Economics" (1947–1957), profesor de economie politică la Universitatea din Cambridge Anglia (1957–1969), precum și funcția de cercetător principal la Christ's College Cambridge, profesor invitat la o universitate din Australia, precum și diferite alte funcții de conducere în asociații ale economiștilor.

Activitatea sa profesională, variată și îndelungată, cultura sa economică și calitățile sale de cercetător i-au dat posibilitatea de a aborda în cercetările pe care le-a întreprins o paletă largă de domenii și subiecte, cu o tratare profundă și originală a problematicii. În afară de articole publicate în diferite reviste, el a scris numeroase cărți, printre care se remarcă „Analiza și politica economică", „Baza economică a unei păci durabile", „Principiile economiei politice" (primul volum „Economia statică" și al doilea volum „Economia în creștere"), „Studii de caz în Uniunea economică europeană", „Teoria politicii economice internaționale" (lucrare în două volume, primul „Balanța de plăți", apărut în 1951, iar cel de-al doilea, „Comerț și bunăstare", apărut în 1955).1) Dintre toate lucrările sale, cea mai reprezentativă din punctul de vedere al contribuției aduse la dezvoltarea științelor economice, așa cum s-a menționat în motivarea la decernarea premiului Nobel, o constituie aceasta din urmă.

Primul volum — „Balanța de plăți" — se ocupă cu analiza a trei probleme de bază : a) menținerea echilibrului în balanța de plăți financiare dintre națiuni ; b) compatibilitatea echilibrului balanței de plăți cu menținerea în același timp a folosirii depline a forței de muncă în interiorul fiecărei economii care participă la comerțul internațional ; c) circumstanțele în care balanțele interne și externe ar putea fi menținute în echilibru fără a recurge la controale directe asupra comerțului extern, asupra plăților și asupra mișcării factorilor de producție (a capitalului).

Ca metodă de investigație și de expunere autorul folosește tehnici simplificate de analiză aplicate la procesele dinamice care trec de la o poziție de echilibru la alta. În acest volum se relevă următoarea metodă concretă de analiză : în primul rînd, se consideră un număr de țări în echilibru parțial sau temporar atît pe plan intern cît și pe plan extern ; se introduce un factor care tulbură starea de echilibru; după ce efectele directe și indirecte ale factorului au fost obținute pe deplin și epuizate se ajunge la o nouă stare de echilibru ; în acest caz trebuie să se compare noua poziție de echilibru cu cea veche. Această metodă aplicată de Meade este denumită statică comparativă în știința economică.

În volumul al doilea al teoriei politicii economice internaționale intitulat „Comerț și bunăstare", autorul trece la analiza comerțului exterior sub aspectul contribuției la realizarea bunăstării. Spre deosebire de primul volum, aici autorul alege ca ipoteză de lucru argumentele controalelor în favoarea bunăstării. Presupunînd folosirea deplină a resurselor și realizarea echilibrului în balanța de plăți internaționale, autorul pune problema dacă bunăstarea economică poate fi mărită sau nu prin controale directe asupra mișcărilor internaționale ale mărfurilor și ale fac-

FIŞE

Informare — cercetare — dezvoltare

• *„Știința alimentează transferul informațiilor, dar, pe de altă parte, transferul informațiilor este condiția sine qua non a dezvoltării științei. Între cele două zone : știință și informare, aplicarea unui tratament diferențiat are consecințe negative și impune false dicotomii pe un teren pe care nu e loc decît pentru abordări unitare".*

Pornind de la această considerație de principiu Alexa Manea *și* Ion Stoica, *autorii lucrării* Informare — cercetare — dezvoltare, *recent apărută în Editura științifică și enciclopedică (București, 1977, 270 p.), abordează — în lumina exigențelor cincinalului revoluției tehnico-științifice — ampla problematică a rolului informării documentare în elaborarea strategiei cercetării — dezvoltării, în creșterea eficienței activităților din acest domeniu. Sînt trecute în revistă formele de organizare a informării documentare în institutele de cercetare științifică, tehnicile de stocare și de regăsire a informațiilor (inclusiv prin folosirea tehnicii electronice de calcul), rolul și cerințele pe care trebuie să le îndeplinească personalul specializat etc. Analiza situației existente este însoțită de formularea unor propuneri pentru îmbunătățirea ei în continuare.*

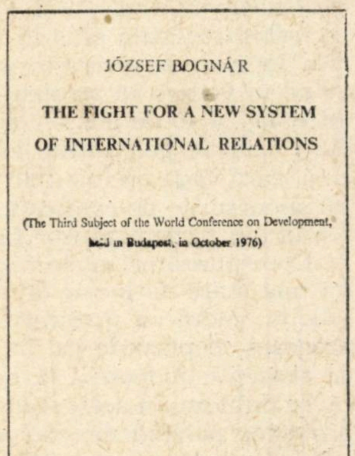

JÓZSEF BOGNÁR

THE FIGHT FOR A NEW SYSTEM
OF INTERNATIONAL RELATIONS

(The Third Subject of the World Conference on Development,
held in Budapest, in October 1976)

BUDAPEST
1977

• *Interconexiunile dintre condițiile interne și cele externe ale creșterii — scrie dr. József Bognár, membru al Academiei Ungare de Științe, în studiul* The Fight for a new System of International *Relations (Lupta pentru un nou sistem de relații internaționale), Budapesta 1977 — cer să se realizeze un tip de dezvoltare care să asigure modificarea acestor două grupe de condiții în așa fel încît să devină coerente, interrelaționate. Pentru a accelera dezvoltarea internă, spune J. B., sînt necesare : a) schimbări structurale, sociale, începînd cu naționalizarea unor activități economice majore, controlul de stat, pînă la crearea unui puternic sistem educațional și sanitar ; b) transformări economice gradate cu admiterea coexistenței unor activități nonstatale, particulare sau cooperatiste, capabile să contribuie la satisfacerea cerințelor sociale ; c) industrializarea pe baza unui plan bine echilibrat pe termen lung ; d) sprijinirea agriculturii în vederea asigurării echilibrului și independenței economice a țării ; e) înțelegerea faptului că orice model de creștere în țările în curs de dezvoltare este extrem de sensibil la comerțul exterior.*

Pledoarie pentru calculul economic

• *Revista PROBLÈMES ÉCONOMIQUES nr. 1539 din 21 IX 1977 reproduce articolul lui D. Fixari* Le calcul économique ou de l'utilisation de modéles irréaliste *(Calculul economic sau despre utilizarea modelelor nerealiste), în care se pledează pentru extinderea aplicării metodelor matematice în economie. Criticile, se spune, alimentate de irealismul modelelor și implicațiile lor, se bazează pe o viziune foarte parțială a utilității formalizării matematice. Progresul cunoașterii funcționării economiei naționale este condiționat de construirea de modele. Deși calculul economic formulează raționamente pe care fiecare le poate face și spontan, determină, datorită exprimării lor cu rigurozitate, îmbunătățirea calității lor. Se pot astfel denunța pseudo-evidențele pe care cifre-*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

torilor de producţie. Este oare de dorit promovarea intervenţiei directe pe pieţele internaţionale în scopul folosirii mai eficiente a resurselor lumii sau în scopul de a îmbunătăţi distribuţia veniturilor ?

În primul volum, aşa cum s-a menţionat, analiza era făcută în condiţiile realizării în mod simultan a două obiective de bază : folosirea deplină a resurselor în fiecare ţară ; echilibrul în balanţa de plăţi între ţări.

În ipoteza că aceste două obiective sînt realizabile cu succes, volumul al doilea al lucrării este dedicat examinării altei clase de argumente atît **pentru** cît şi **impotriva** formelor variate de control ale statului asupra comerţului internaţional şi asupra mişcării internaţionale a forţei de muncă şi a capitalului, subliniind avantajele şi dezavantajele existenţei şi lipsei controalelor. Cu alte cuvinte, întregul volum doi din lucrare caută să răspundă la întrebarea fundamentală dacă este compatibilă creşterea standardului de viaţă a populaţiei, fie cu anumite forme de intervenţie a statului, fie cu asigurarea liberului schimb, a comerţului internaţional şi a mişcării internaţionale a factorilor de producţie. După ce pune problema bunăstării în contextul relaţiilor economice internaţionale, James Meade argumentează în favoarea intervenţiei în relaţiile de comerţ internaţional, precum şi în favoarea intervenţiei în migraţia internaţională a forţei de muncă şi a investiţiilor. Analiza este îndreptată spre evidenţierea efectului politicilor asupra distribuirii veniturilor între ţări, ca şi a efectului acestor politici asupra mărimii totale a venitului real disponibil pentru distribuire. Analiza acoperă probleme întîlnite în formarea uniunilor vamale şi a altor sisteme preferenţiale de comerţ exterior.

În cele două volume analiza se desfăşoară folosind ipoteze izvorîte din practica comerţului internaţional, iar pentru argumentaţie se folosesc, alături de expunerile verbale calitative, şi cele matematice cantitative fără nici un abuz din acest punct de vedere.

*

De la publicarea lucrării lui Bertil Ohlin a trecut aproape jumătate de secol, iar de la apariţia celor două volume ale lui James Meade a trecut un sfert de secol. În acest interval de timp teoria economică, în general, precum şi cea din domeniul comerţului internaţional au făcut însemnate progrese. De asemenea, realităţile economice şi sociale au evoluat în mod rapid, suferind, în consecinţă, numeroase modificări : s-a format şi dezvoltat piaţa economică mondială socialistă ; au apărut organizaţii economice internaţionale regionale cum sînt C.A.E.R., Piaţa Comună ş.a. ; s-a intensificat mişcarea capitalurilor internaţionale ; au apărut societăţile economice mixte, precum şi companiile multinaţionale şi transnaţionale ; ţările în curs de dezvoltare au început să joace un rol tot mai activ şi mai influent în viaţa economică şi politică mondială.

Fireşte, unele din tezele sau teoremele cuprinse în lucrările celor doi laureaţi ai Premiului Nobel au fost infirmate ca urmare a testărilor şi analizelor concrete făcute ulterior de diferiţi economişti, fie din cauza modificării realităţilor economice şi sociale, fie chiar din cauza descoperirii unor insuficienţe în ipotezele şi raţionamentele folosite de cei doi economişti.

În dezvoltarea şi perfecţionarea relaţiilor economice internaţionale în raport cu cerinţele dezvoltării economice a tuturor ţărilor, ale lichidării subdezvoltării şi inechităţilor în schimburile economice mondiale se pun noi probleme, în special cele legate de înfăptuirea noii ordini economice internaţionale la care România, preşedintele Nicolae Ceauşescu au adus o mare contribuţie. În noile condiţii, tezele şi argumentările cuprinse în lucrările celor doi laureaţi nu mai pot răspunde noilor exigenţe, mai ales dacă ţinem seama că şi unul şi altul abordează şi analizează problemele de pe poziţia intereselor economice ale ţărilor cu economie dezvoltată şi prin prisma economiei politice neoclasice occidentale şi keynesiste.

Lucrările respective au constituit într-adevăr căi noi, importante de abordare modernă a teoriei relaţiilor economice internaţionale. Astăzi ele rămîn însă insuficiente pentru explicarea fenomenelor economice contemporane ca şi pentru formularea pe baza acestora a unor programe de acţiuni economice în interesele clasei muncitoare din ţările capitaliste şi pentru armonizarea intereselor economice dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare.

dr. Aurel IANCU

---

[1] În ordinea din text : Economic Analysis and Policy (1936) ; The Economic Basis of a Durable Peace (1940) ; The Stationary Economy (1965) ; The Growing Economy (1968) ; The Theory of International Economic Policy (vol. I 1951 ; vol. II 1955).

FIŞE

le le sugerează adeseori. Creşterea rolului economic al statului în perioada postbelică, spune D. F., a demonstrat utilitatea calculului economic în căutarea unor răspunsuri pentru : stabilirea de preţuri, determinarea criteriilor de alegere a investiţiilor publice sau de sprijinire a investiţiilor particulare, optimizarea impozitelor.

O condamnare a capitalismului

● *Sub titlul* Nouveaux voyages dans les campagnes françaises, *(Noi călătorii prin cîmpiile franceze), Éditions du Seuil, 1977, 320 p., René Dumont şi François de Ravignan, ambii ingineri agronomi, fac o cercetare amplă a situaţiei agriculturii franceze, a potenţialităţilor şi dificultăţilor sale. Ei sînt de părere că ţările bogate pot şi trebuie să transfere fără contrapartidă o parte din produsele lor alimentare în ţările sărace. Referindu-se în concluzii la predicţiile privitoare la epuizarea resurselor, R.D. şi F.R. scriu într-un paragraf intitulat „Refuser l'organisation économique mondiale du capitalisme" (Să respingem organizarea economică mondială a capitalismului) – că ei reproşează autorilor rapoartelor către Clubul de la Roma că „nu au îndrăznit să ducă pînă la capăt concluziile lor, care ar fi trebuit să-i determine să condamne regimul economico-politic dominant şi responsabil, capitalismul : acesta produce inegalităţi crescînde şi o risipă generalizată... Mai trebuie ca agricultorii francezi să devină conştienţi de faptul că „prosperitatea" lor relativă actuală, care dealtfel, după cum am arătat, este atît de variabilă şi de nesigură, rezultă în mare măsură dintr-o prelevare excesivă asupra unor resurse mondiale limitate : minerale (neregenerabile) şi agricole ; deci din* jefuirea lumii *a treia, pe care aceasta nu o va mai accepta mult timp".*

„Noua" gîndire economică nu este chiar nouă

● *Profesorul Emil-Maria Classen, de la Universitatea din Paris, prezintă şi recomandă, sub titlul* Un remède à la crise: la réduction des impots *(Un remediu împotriva crizei : reducerea impozitelor) „noua gîndire în domeniul «macroeconomic» sau conjunctural". Această „nouă" gîndire ar fi apărut acum doi sau trei ani atît în America de Nord, cît şi în Europa, ca urmare a eşecurilor terapeuticilor keynesiene sau monetariste în încercarea de a combate criza economică. Orientarea în cauză, care „nu este cu totul nouă" şi nici „nu poate fi atribuită unui grup anumit de economişti", împrumută anumite elemente de la fiecare din cele trei şcoli burgheze – clasică, keynesiană şi monetaristă – combinîndu-le pentru a formula o politică de conjunctură. După E.M.C., recomandările acestei „noi" şcoli economice ar fi : oprirea dezvoltării sectorului de stat şi intensificarea concurenţei ; asigurarea echilibrului bugetar şi a unei rate limitate, strict cuantificate, de creştere a masei monetare; susţinerea cererii globale pentru a stimula activitatea economică. Doar ultima recomandare mai poartă pecetea keynesismului. Ea este însă modificată în sensul că stimularea economiei nu s-ar mai realiza prin sporirea cheltuielilor statale, ci prin reducerea impozitelor – ceea ce ar avea ca rezultat sporirea cererii globale atît din partea consumatorilor individuali, cît şi din partea investitorilor. Realismul unei atari politici este desigur discutabil, ea neschimbînd decît forma de acţiune a statului şi nemodificînd raporturile reale de producţie.*

Perfecţionarea învăţămîntului

(*Urmare din pag. 23*)

mai corespunde integral realităţii în continuă transformare.

Modificarea structurii şi conţinutului învăţămîntului ca şi evoluţia contingentelor de copii de vîrstă şcolară, impun, de asemenea reexaminarea planurilor existente de pregătire a personalului didactic pentru toate treptele de învăţămînt, precum şi reţeaua de licee pedagogice, facultăţi pregătitoare de cătere didactice, încît să le adaptăm nevoilor concrete ale economiei naţionale.

Creşterea eficienţei învăţămîntului de toate gradele – sarcină prioritară

ÎNFĂPTUIREA amplului program de dezvoltare economică şi socială a României, de ridicare continuă a nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor, adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. ca şi a recentelor hotărîri adoptate de conducerea partidului pentru majorarea veniturilor nete ale tuturor categoriilor de oameni ai muncii faţă de prevederile iniţiale, este condiţionată de creşterea în ritm tot mai susţinut a eficienţei întregii activităţi — direcţie prioritară de acţiune în toate domeniile de activitate.

Referindu-ne la eficienţa activităţii în învăţămînt, privim această problemă sub dublul său aspect : 1) de creştere a gradului de instruire şi educare a viitoarelor cadre care vor intra în producţie, şi, implicit, a contribuţiei directe şi cît mai rapide a acestora la creşterea gradului de eficienţă a întregii activităţi economice şi sociale şi de instruire, educare şi 2) formarea acestor specialişti cu cheltuieli cît mai reduse şi mai raţional folosite.

● **Rezolvarea primului aspect** al problemei impune măsuri care se referă la : planuri de învăţămînt şi programe de studiu care să ţină seama nu numai de cele mai noi realizări în domeniul ştiinţei, tehnicii şi culturii, ci şi de cele mai noi tendinţe care se manifestă pe plan mondial, asigurarea unui corp profesoral de înaltă ţinută ştiinţifică, tehnică, culturală şi etică ; asigurarea unei baze materiale moderne ; perfecţionarea metodelor şi formelor de transmitere a cunoştinţelor, urmărindu-se dezvoltarea gîndirii independente a elevilor şi studenţilor, capacitatea lor de investigare.

● **Al doilea aspect** al problemei este subordonat primului obiectiv şi se referă la : folosirea economicoasă şi cu maximum de eficienţă a întregii game de mijloace necesare — baza materială, personalul, alte mijloace tehnice şi materiale puse la dispoziţia învăţămîntului.

După cum se ştie, pentru dezvoltarea şi perfecţionarea continuă a învăţămîntului de toate gradele s-au alocat, an de an, fonduri tot mai importante. Dacă în 1960, cheltuielile totale de la buget pentru învăţămînt reprezentau 3 945,0 milioane lei, în 1970 acestea au crescut la 9 235,0 milioane lei, iar pentru 1977 s-au prevăzut 15 803,0 milioane lei, ponderea lor în totalul cheltuielilor statului fiind în continuă creştere.

Reţeaua, profilurile şi specializările urmează să fie stabilite şi amplasate atît în funcţie de nevoile de cadre pe ansamblul economiei naţionale cît şi de dezvoltarea viitoare a fiecărui judeţ pentru a asigura recrutarea şi repartizarea judicioasă a forţei de muncă în profil teritorial, respectiv o mai mare stabilitate a acesteia. De asemenea, vor fi mai mult avute în vedere condiţiile concrete de instruire în cadrul integrării învăţămîntului cu producţia, cercetarea şi proiectarea, pentru a se asigura o eficienţă sporită învăţămîntului şi din acest punct de vedere.

Reţeaua, profilurile şi specializările sînt însă strîns legate, din punct de vedere economic, de dimensionarea instituţiilor de învăţămînt. Cercetările efectuate demonstrează că unităţile cu un număr mai mare de studenţi, 5 000÷10 000, şi că un număr redus de profiluri şi specializări sînt mai eficiente din punct de vedere economic, deoarece asigură o folosire mai intensivă a bazei materiale prin dimensionarea mai justă a spaţiilor necesare învăţămîntului — săli de curs, amfiteatre, laboratoare, seminarii, proiectare etc. — ; se asigură mai uşor încărcarea la capacităţile proiectate a acestor spaţii ; unele spaţii cu caracter de unicat, care necesită investiţii costisitoare, cum sînt laboratoarele şi amfiteatrele mari, atelierele de proiectare şi producţie cu dotări costisitoare, sînt folosite un număr mai mare de ore zilnic.

La folosirea intensivă — eficientă — a bazei materiale, contribuie direct şi unele probleme organizatorice, aparent cu caracter administrativ şi anume: întocmirea judicioasă a orariilor, care implică programarea formaţiilor de studii — ani, serii, secţii, grupe — în săli cu capacităţi adecvate, pentru a nu duce la repetarea (multiplicarea) acestora ; folosirea continuă a tuturor spaţiilor şi, în cazul laboratoarelor şi atelierelor, folosirea simultană a tuturor instalaţiilor, maşinilor şi utilajelor aflate în dotarea acestora.

Din studiile făcute reiese că influenţa economică a utilizării sălilor, după capacităţile maxime proiectate şi la un număr cît mai mare de ore programate zilnic, corelate cu capacităţile unităţilor, este foarte mare.

Unităţile de învăţămînt superior cu capacităţi mari de şcolarizare şi număr redus de profiluri şi specializări, permit organizarea unor formaţii de studii — ani, serii, secţii, grupe — cu un număr mai mare de studenţi şi duc la dimensionarea mai judicioasă a numărului de personal didactic. Acest factor este important în cazul unor discipline şi pentru asigurarea unui personal didactic de înaltă calificare care, în unele centre universitare este încă deficitar.

Unele aspecte menţionate mai sus cu privire la dimensionarea şi amplasarea raţională a reţelei de unităţi, precum şi a profilurilor şi specializărilor, sînt valabile, după părerea noastră, în aceeaşi măsură şi la învăţămîntul gimnazial, liceal şi profesional. Numeroase şcoli, cu deosebire din mediul rural, folosesc sălile de clasă numai dimineaţa, iar laboratoarele de specialitate şi atelierele numai cîteva ore pe săptămînă.

Dar, în afara factorilor organizatorici de reducere a cheltuielilor pentru învăţămînt, trebuie să evidenţiem faptul că există, în acelaşi timp, şi un important factor al însăşi desfăşurării procesului de învăţămînt, care reduce cheltuielile şi creează venituri societăţii : procesul de integrare a învăţămîntului cu cercetarea şi producţia. Veniturile realizate din integrare au crescut substanţial în ultimii ani, dar ele pot şi trebuie să crească continuu, dacă toate instituţiile de învăţămînt şi întreprinderile vor acorda importanţă mai mare procesului de integrare.

Realizînd politica partidului de îmbunătăţire a învăţămîntului, avem în vedere şi faptul că în tot ceea ce s-a clădit pe pămîntul patriei noastre, în înfăptuirile pe calea industrializării socialiste şi modernizării agriculturii, a dezvoltării şi perfecţionării celorlalte ramuri economice şi domenii social-culturale sînt încorporate deopotrivă, alături de aportul şi strădaniile generaţiilor mai vîrstnice, priceperea şi entuziasmul, hărnicia şi talentul cadrelor tinere pregătite în anii construcţiei socialiste.

O cerință a edificării unei noi ordini economice internaționale

RESTRUCTURAREA COMERȚULUI MONDIAL CU PRODUSE DE BAZĂ

LA 7 NOIEMBRIE a.c. a început la Geneva cea de-a doua rundă de negocieri a Conferinței Națiunilor Unite pentru crearea Fondului comun, element central al Programului integrat pentru produse de bază. Adoptat în 1976, la UNCTAD IV, în vederea reglementării pe noi baze a comerțului internațional cu materii prime, Programul integrat preconizează în esență, încheierea de acorduri sau aranjamente internaționale pentru stabilirea prețurilor la produsele de bază care prezintă un interes major pentru țările în curs de dezvoltare, iar Fondul comun urmează să finanțeze stocurile internaționale regulatorii pentru aceste produse. În acest sens, rezoluția 93 (IV), privind Programul integrat, care a fost adoptată tot la UNCTAD IV stipulează ca, în stadiul inițial, aceste produse să fie cel puțin 18[1]).

Pentru o reglementare în spiritul echității și justiției

DIN SIMPLA enunțare a obiectivului central al Programului integrat reiese, așa cum se subliniază și în Rezoluția 93 (V) că, atît pe termen scurt cît și pe termen lung, acest mecanism este destinat să realizeze un echilibru între cererea și oferta unui comerț în continuă expansiune, la prețuri echitabile și pentru vînzători și pentru cumpărători și reflectînd tendințele de creștere în prețurile mondiale. De asemenea, Programul integrat cuprinde o serie de prevederi de prim interes pentru țările în curs de dezvoltare, privind necesitatea dezvoltării producției și comerțului, precum și a diversificării rețelelor de distribuție și a altor structuri instituționale, prin creșterea încasărilor obținute din exportul produselor de bază.

România, țară socialistă și în același timp în curs de dezvoltare, a sprijinit consecvent ideea Programului integrat pentru produse de bază, parte componentă a strategiei generale a UNCTAD vizînd stabilizarea prețurilor, creșterea puterii de cumpărare a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare și facilitarea, în același timp, a aprovizionării consumatorilor, ținînd seama, evident, de situația specifică a țărilor în curs de dezvoltare importatoare de materii prime. În acest sens, Programul integrat și elementul său central, Fondul comun, trebuie să asigure realizarea unei politici unitare și o coordonare pe plan internațional a eforturilor și măsurilor de soluționare a problemelor comerțului internațional cu produse de bază într-un spirit nou, de justiție și echitate.

Țara noastră apreciază că între producătorii și consumatorii de materii prime trebuie să existe o strînsă cooperare, care să permită : a) dezvoltarea, în țările în curs de dezvoltare, a unor industrii de prelucrare a bogățiilor lor naționale și ameliorarea accesului produselor manufacturate exportate de aceste țări pe piețele țărilor industrializate; b) accesul echitabil, fără discriminare, al tuturor țărilor la sursele de aprovizionare cu materii prime, necesare pentru dezvoltarea lor economică și socială ; c) valorificarea rațională și eficientă a materiilor prime, pentru eliminarea risipei și a consumului nerațional.

Datorită nivelului redus de dezvoltare și caracterului unilateral al economiilor lor, bazate în general pe monoculturi, țările în curs de dezvoltare au implicit și o structură mai puțin diversificată a exportului, ceea ce își pune amprenta și asupra modului de obținere a veniturilor. Astfel, materiile prime dețin o pondere de peste 80% în exporturile țărilor în curs de dezvoltare, ele asigurînd și ponderea principală a încasărilor obținute.

Puternic dependente de conjunctura internațională și de politica marilor companii transnaționale, care dețin o poziție importantă în comerțul internațional cu materii prime[2]), prețurile produselor de bază au cunoscut, după 1974, în contextul degringoladei marcate de declanșarea gravei crize economice ce a cuprins țările capitaliste, o scădere continuă, ușoara creștere înregistrată spre sfîrșitul anului 1976 nereușind să atingă nici măcar nivelurile anterioare crizei (vezi tabelul). În același timp, prețurile produselor industriale au înregistrat o tendință inversă, sporind cu circa 10%, țările în curs de dezvoltare pierzînd astfel peste 26 miliarde dolari datorită acestui — foarte sugestiv denumit — „foarfece al prețurilor“, care acționează în favoarea produselor finite.

Deteriorarea continuă a raportului de schimb — ai cărui termeni sînt prețurile materiilor prime și cele ale

Evoluția prețurilor la produsele de bază în perioada 1970—1976 (1970 = 100)

	1970	1974	1975	1976
Produse alimentare	100	232	212	209
Produse nealimentare	100	221	196	207
Minerale (inclusiv combustibili)	100	477	482	507
Ansamblul produselor de bază	100	309	295	305

Sursa : ONU.

După cum se poate observa, creșterea prețurilor în 1976 nu a depășit nivelul din 1974, cu excepția mineralelor, unde, datorită luării în calcul a combustibililor s-a înregistrat o sporire evidentă. În acest timp, prețurile produselor finite au avut o tendință continuă și pronunțată de creștere modificîndu-se astfel raportul de schimb în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare.

---

[1]) Cafea, cacao, ceai, zahăr, cupru, cositor, cauciuc, bumbac, iută, sisal (așa-numitele zece produse esențiale), banane, uleiuri vegetale, carne, lemn tropical, minereu de fier, bauxită, mangan, fosfați.

[2]) Cîteva exemple : șase mari firme controlează comerțul mondial cu cereale ; zece companii controlează comerțul cu cupru ; o singură companie operează cu 50% din producția mondială de nichel.

produselor prelucrate — în defavoarea produselor de bază, aduce grave prejudicii ţărilor în curs de dezvoltare, încasările lor valutare fiind, în ultimul timp, puternic erodate. Astfel, de exemplu, pentru 25 tone cauciuc exportat, o ţară în curs de dezvoltare putea să achiziţioneze şase tractoare în 1960, patru în 1970 şi numai două în 1975.

Pe de altă parte, scăderea preţurilor la materiile prime creează ţărilor în curs de dezvoltare mari dificultăţi în finanţarea programelor lor naţionale de dezvoltare, pentru a căror realizare sînt nevoite să recurgă din ce în ce mai mult şi mai des la împrumuturi şi credite. Aceasta a făcut ca datoria externă a ţărilor în curs de dezvoltare să crească vertiginos, de la circa 70 miliarde dolari în 1970 la aproape 200 miliarde în 1976, previziunile experţilor pe 1977 estimînd o nouă sporire.

Tocmai acestor probleme trebuie să răspundă Programul integrat, menit, în concepţia ţării noastre, să asigure stabilirea unui raport just, echitabil, între preţurile materiilor prime şi preţurile produselor industriale, care să favorizeze dezvoltarea ţărilor producătoare de materii prime şi în acelaşi timp să asigure venituri raţionale producătorilor industriali, să permită stimularea activităţii productive în toate ţările lumii, să faciliteze şi să sprijine eforturile spre un progres mai rapid al ţărilor rămase în urmă. Totodată, Programul integrat trebuie să faciliteze, pe de o parte, creşterea participării producătorilor şi consumatorilor de materii prime în comerţul internaţional cu aceste produse, eliminarea intermediarilor şi promovarea unei comercializări directe între aceştia. Pe de altă parte este necesar să asigure ameliorarea sistemelor de comercializare, distribuţie şi transport al produselor de bază exportate de ţările în curs de dezvoltare, în vederea unei participări mai largi a acestora la activităţile respective.

O problemă majoră, solicitînd modificări structurale

ÎN ELABORAREA poziţiei sale, România a avut şi are în vedere faptul că realizarea Programului integrat şi, în cadrul acestuia, a Fondului comun, constituie una din problemele majore ale relaţiilor economice internaţionale, implicînd modificări structurale care sînt astăzi în negocierea întregii comunităţi mondiale. Această poziţie, împărtăşită de celelalte ţări în curs de dezvoltare, a fost reflectată în discursul ţinut la deschiderea primei runde a Conferinţei Naţiunilor Unite pentru negocierea Fondului comun (desfăşurată la Geneva în martie 1977), de Gamani Corea, secretarul general al UNCTAD, care releva printre altele, că decizia luată la UNCTAD IV în legătură cu Programul integrat a marcat „începutul unei noi abordări a problemei produselor de bază din partea comunităţii internaţionale". (Document UNCTAD TD/IPC/CF/CONF/8).

Se dovedeşte astfel că Programul integrat şi elementul său central, Fondul comun, trebuie să joace un rol capital în organizarea şi funcţionarea pieţelor de materii prime, fiind considerate ca părţi componente ale strategiei privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale. Programul integrat este chemat astfel să contribuie la crearea unui sistem de relaţii internaţionale în care cu adevărat toate ţările să constituie parteneri egali în drepturi, în condiţiile asigurării unui comerţ internaţional liber, fără protecţionism şi discriminări, în condiţiile lărgirii participării fiecărui stat la diviziunea internaţională a muncii. Se poate aprecia în acest sens că negocierile ce se desfăşoară în prezent la Geneva pentru crearea Fondului comun vizează în fond adoptarea de măsuri care să permită instaurarea unor noi relaţii economice internaţionale între state, modificarea actualelor mecanisme comerciale şi financiare ce domină piaţa materiilor prime şi defavorizează evident ţările în curs de dezvoltare. Este de altfel şi poziţia tuturor ţărilor în curs de dezvoltare, care şi la prima rundă de negocieri din martie a.c. au militat pentru crearea unui Fond comun conceput ca sursă principală de finanţare a stocurilor pentru stabilizarea preţurilor materiilor prime, schimbîndu-se radical mecanismul comercial şi financiar actual, micile retuşuri şi amenajări ale acestuia, preconizate de ţările capitaliste dezvoltate, nefiind considerate nici suficiente şi nici eficiente.

Din acest punct de vedere, desfăşurarea discuţiilor de pînă acum, atît în ceea ce priveşte crearea Fondului comun cît şi negocierile pentru încheierea de acorduri pe produse, atestă că realizarea lor întîmpină mari dificultăţi. Astfel, în cadrul primei părţi a Conferinţei, ţările occidentale, în special S.U.A., R.F.G., Japonia au adoptat o poziţie de tergiversare, pledînd pentru menţinerea actualului sistem al pieţei libere a materiilor prime. Din această cauză discuţiile nu au putut evolua spre negocieri concrete şi nu au depăşit faza politică a schimbului de argumente.

Subliniind însemnătatea acordată de ţările în curs de dezvoltare transpunerii în practică a hotărîrilor adoptate la UNCTAD IV, Grupul celor 77 a făcut, la începutul părţii a doua a Conferinţei Naţiunilor Unite pentru crearea Fondului comun, o declaraţie în care circumscrie actualele negocieri în eforturile îndreptate spre edificarea unei noi ordini economice internaţionale. În acest context, Grupul celor 77 cheamă ţările dezvoltate să dea dovadă de realism şi voinţă politică în vederea restructurării comerţului internaţional cu materii prime, care ar avantaja atît ţările producătoare, cît şi cele consumatoare.

În ceea ce priveşte negocierile acordurilor comerciale pe produse, acestea nu au început decît pentru opt din cele 18 produse de bază incluse în Programul integrat, deşi ele ar trebui să se încheie, conform celor stabilite la UNCTAD IV, pînă la sfîrşitul anului 1978.

De aceea, România apreciază — opinie exprimată şi în cadrul negocierilor — că rezolvarea fenomenelor negative de pe piaţa internaţională a produselor de bază — şi de fapt, a tuturor produselor — nu se poate face decît prin adoptarea unor instrumente viabile de lucru, care să angreneze participarea şi luarea în considerare a intereselor tuturor statelor şi să stabilească norme de conduită ale acestora pentru evitarea măsurilor unilaterale. În acest sens, încă la UNCTAD IV ţara noastră a subliniat ideea potrivit căruia Programul integrat reprezintă o schemă realizabilă din punct de vedere tehnic, acceptabilă din punct de vedere politic şi eficientă economic. Ea ar permite stabilizarea preţurilor şi a puterii de cumpărare a exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare, şi totodată, ar fi de natură să înlesnească aprovizionarea consumatorilor.

Din analiza stadiului negocierilor şi a poziţiilor diferitelor state şi grupuri de state rezultă că discuţiile privind crearea Fondului comun se menţin încă în faza politică de determinare a oportunităţii creării acestui mecanism, obiectivele finale, modul de constituire şi funcţionare a acestuia fiind în continuare nefinalizate.

Constantin BISTREANU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Dimensiunile șomajului

DIMENSIUNILE șomajului din țările capitaliste dezvoltate se măsoară nu numai prin ponderea șomerilor în totalul forței de muncă, care este prezentată în tabelul de mai jos, ci și prin durata medie a perioadei în care cei interesați trebuie să caute de lucru. Graficul de mai jos prezintă acest indicator pe exemplul Angliei. Din grafic rezultă că 20-25% din totalul șomerilor caută de lucru de peste un an, iar alți 15% de 6 pînă la 12 luni. Se remarcă de asemenea o sporire a ponderii femeilor în totalul șomerilor, de la 15,9% în martie 1972 (cînd se înregistra un nivel record al șomajului) la 27% în august 1977. Această tendință reflectă între altele și creșterea ponderii femeilor căsătorite care au sau caută de lucru (42% dintre ele în 1971, 50% în acest an, procentajul cel mai ridicat semnalîndu-se în grupa de vîrstă de 35—44 ani).

Rata șomajului (în %)

Țara	1975	1976	1977 trim I.	1977 trim. II
S.U.A.	8,3	7,5	7,2	6,8
Canada	6,9	7,1	7,8	8,1
Japonia	2,0	2,1	1,9	2,0
Franța	4,1	4,0	3,9	4,2
R. F. Germania	3,6	4,0	3,9	3,9
Italia	3,6	3,9	—	—
Anglia	4,4	6,0	6,0	6,0

Sursa : The Economist, nr. 6996.

Analiza evoluției șomajului scoate în evidență că în perioadele de criză acesta lovește cu deosebire pe muncitorii foarte tineri și vîrstnici, în vreme ce într-o perioadă de avînt — mai ales pe cei vîrstnici. În 1976 muncitorii în vîrstă de sub 20 de ani și de peste 50 de ani reprezentau împreună 36% din forța de muncă, dar 42% din șomeri. Mai mult de o treime din șomerii în vîrstă de peste 55 ani își pieduseră locul de muncă de cel puțin un an.

NUMĂRUL ȘOMERILOR, DUPĂ DURATĂ ÎN ANGLIA

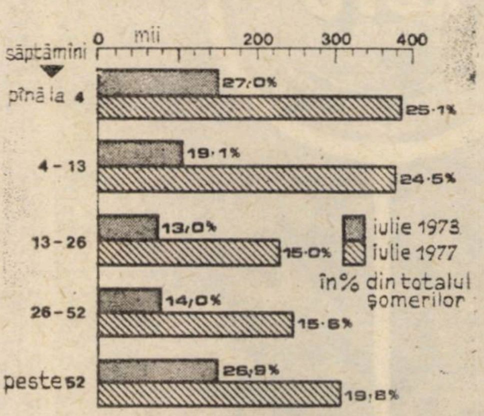

Orientări în dezvoltarea economică

Australia: preocupări economice și comerciale

PRODUSUL național brut al Australiei, țară cu o economie de tip industrial-agrar, se ridica anul trecut la circa 59 miliarde de dolari. Pentru a stimula economia țării, guvernul urmărește limitarea angajărilor în sfera serviciilor publice, introducerea de restricții asupra creditelor, stimularea investițiilor străine de capital în sfera exploatării și prelucrării țițeiului, gazelor naturale, minereurilor, precum și a agriculturii. Deși se constată o anumită creștere a productivității muncii în industrie, produsele australiene nu sînt suficient de competitive pe plan internațional, din cauza inflației și a costului lor relativ mai ridicat. O prioritate principală, în atenția guvernului este procurarea de tehnologii noi și restructurarea industriei.

Marea diversitate de condiții de climă și de sol ale diferitelor regiuni agricole din Australia va permite acestei țări să continue să producă pe scară mare aproape toate produsele agricole ce se consumă în lume. Valoarea actuală a producției agricole se ridică la circa 4,4 miliarde de dolari, din care aproximativ două treimi se exportă, produsele agricole reprezentînd jumătate din exportul total australian. Se apreciază că, în perspectiva unei anumite deteriorări a prețurilor la lînă se va înregistra o reducere a șeptelului ovin.

În ceea ce privește politica comercială, Australia practică și se presupune că va practica și pe mai departe măsuri protecționiste cu caracter tarifar și netarifar la importurile de autovehicule, textile și produse alimentare. După devalorizarea dolarului australian se așteaptă să se producă o stimulare a producției, îndeosebi în sectorul minier, prin realizarea unor noi proiecte de investiții, al căror efect se va resimți începînd cu anul 1978.

EVOLUȚII MONETARE

CARACTERISTICA perioadei 7—11 noiembrie 1977 a fost dată de mișcările oscilatorii cu o amplitudine și mai ales cu o frecvență mare, în raport cu valorile de referință din săptămîna anterioară. Mecanica respectivă pare, în opinia unei părți a observatorilor, să ilustreze atingerea sau apropierea de un plafon minim temporar al **dolarului S.U.A.** în raport cu ansamblul valutelor occidentale.

Francul elvețian a realizat în acest interval o repreciere de aproape 0,6% față de nivelul de referință, încheind la un nivel de circa 2,2110 franci pentru un dolar. Atrage atenția continuarea îndepărtării francului elvețian de marca vest-germană cît și de restul valutelor continentale. **Marca vest-germană** a cunoscut o evoluție mai agitată, atingînd un punct de depreciere de circa 0,4% (corespunzător cursului de 2,2615 mărci pentru un dolar). Evoluția mărcii a suferit în acest interval influența mișcărilor speculative „à la hausse“ : la finele săptămînii, în care s-au resimțit și ușoare intervenții ale Băncii Federale, marca a cotat la circa 2,2470 mărci pentru un dolar, respectiv cu 0,3% peste închiderea precedentă.

În cadrul „șarpelui“ valutar vest-european par a se resimți noi tensiuni, **francul belgian** spre exemplu, după o depreciere de circa 0,5% terminînd intervalul la un nivel de 35,40 franci pentru un dolar. Datorită dificultăților prin care trece **florinul olandez,** Banca Națională a Olandei a hotărît majorarea cu 1%, la 4,5%, a taxei scontului. **Francul francez,** influențat de nivelul nesatisfăcător al unor indicatori economici, a regresat și a închis la un curs de circa 4,8760 franci pentru un dolar, cu 0,4% sub nivelul anterior. **Yenul japonez,** care, în așteptarea reuniunii guvernatorilor B.R.I. părea a-și fi temperat tendința de creștere, a terminat în forță, cotînd la un nivel de circa 246,40 yeni pentru un dolar, respectiv cu peste 0,8% peste închiderea de referință.

Această nouă săptămînă de flotare așa-zis liberă a **lirei sterline** s-a încheiat cu o revenire parțială, pe un traseu sinuos, a valutei britanice, care a atins un nivel de 1,8215 dolari pentru o liră, fiind cu peste 0,6% peste cursul de 1,8100, consemnat anterior. Revenirea respectivă este explicată ca fiind datorată amplificării, de natură speculativă, a efectului știrilor referitoare la posibilitatea ca, pentru prima dată din 1974 pînă în prezent, Arabia Saudită să accepte ca plata exporturilor sale de petrol să fie parțial efectuată și în lire sterline.

Dobînzile la eurorepozitele pe șase luni au evoluat în jurul a 7 3/8% pentru eurodolari, 2,5625% pentru eurofranci elvețieni și 4% pentru euromărci vest-germane.

Prețul aurului a înregistrat o nouă creștere, atingînd un maxim de 168,05 dolari pe uncie.

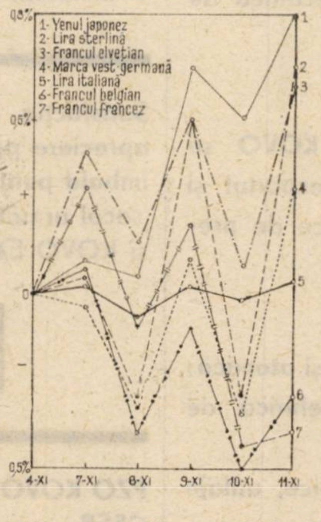

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 7—11 XI 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 4 XI 1977.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

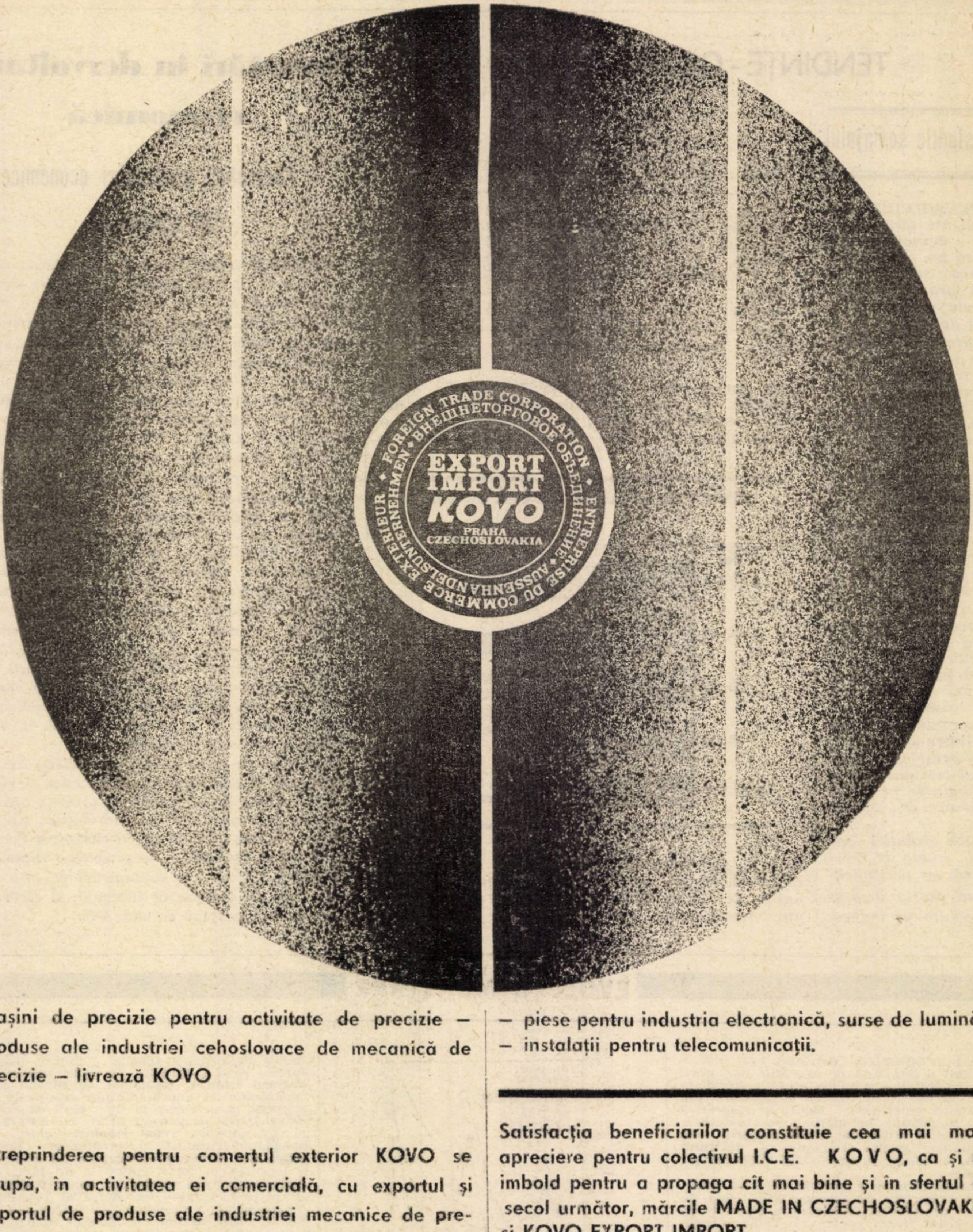
FOREIGN TRADE CORPORATION
ВНЕШНЕТОРГОВОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ
ENTREPRISE DU COMMERCE EXTERIEUR
AUSSENHANDELSUNTERNEHMEN
EXPORT IMPORT
KOVO
PRAHA
CZECHOSLOVAKIA

Mașini de precizie pentru activitate de precizie – produse ale industriei cehoslovace de mecanică de precizie – livrează KOVO

Întreprinderea pentru comerțul exterior KOVO se ocupă, în activitatea ei comercială, cu exportul și importul de produse ale industriei mecanice de precizie din sectoarele următoare :

– tehnica de calcul, de birou, de laborator și atomică;
– mașini pentru industria poligrafică, tehnică de măsură și de pompat carburanți lichizi ;
– aparate de măsură electrice și electronice, utilaje de reglaj ;
– piese pentru industria electronică, surse de lumină ;
– instalații pentru telecomunicații.

Satisfacția beneficiarilor constituie cea mai mare apreciere pentru colectivul I.C.E. KOVO, ca și un imbold pentru a propaga cît mai bine și în sfertul de secol următor, mărcile MADE IN CZECHOSLOVAKIA și KOVO EXPORT IMPORT.

EXPORT IMPORT KOVO
PRAHA CZECHOSLOVAKIA

PZO KOVO, Soudruzská 2081, 100 00 PRAHA 10, ČSSR

PUBLICOM

O importantă sursă de economisire a energiei: termoficarea

UN STUDIU realizat sub auspiciile Ministerului pentru cercetare și tehnologie din R. F. Germania scoate în evidență virtuțile extinderii sistemului de termoficare pe baza căldurii obținute în centralele electrice, ea contribuind la realizarea unor importante economii de energie (inclusiv la reducerea importului de energie), precum și la micșorarea poluării mediului înconjurător.

Se apreciază că această căldură ar putea satisface prin rețeaua de termoficare aproximativ un sfert din nevoile de încălzire ale țării la orizontul anului 1990. Edificarea unui sistem național de termoficare ar necesita investiții de 18—34 miliarde mărci, ceea ce ar permite, însă, să se economisească anual 9,4—16,7 milioane de tone echivalent cărbune.

În Danemarca, de pe acum, aproximativ o treime din locuințe sînt termoficate ; în Suedia proporția este de 18%. Dezvoltarea rețelelor va permite ca în Finlanda, pînă la sfîrșitul deceniului viitor, 70% din populație să beneficieze de alimentarea centralizată cu căldură.

Progresele tehnologice, crearea de materiale moderne și parametrii agentului termic produs (mai cu seamă în cazul centralelor nucleare) permit să se realizeze, în condiții eficiente sub raport economic, transportul căldurii la distanțe de pînă la 80 km.

Ungaria: cooperare în producție

INDUSTRIA UNGARĂ de construcții de mașini își face intrarea în domeniul fabricării echipamentului pentru combaterea poluării. În acest an fabrica de ventilatoare din Budapesta a început, în cooperare cu firme suedeze și vest-germane, să producă aparatură și instalații pentru protejarea mediului ambiant de poluare. Este vorba de fabricarea unor separatoare de praf, a instalațiilor pentru arderea deșeurilor și a amortizoarelor de vibrații.

Întreprinderea ungară intenționează să lărgească în viitor gama produselor sale, prin cooperare cu firme engleze (în producția de separatoare de praf și aspiratoare industriale), cu firme americane ș.a., în unele cazuri prevăzîndu-se și livrarea produselor pe terțe piețe.

Vița de vie — material de construcție

ÎN CĂUTAREA de noi materiale utilizabile în domeniul construcțiilor atenția cercetătorilor sovietici s-a oprit și asupra viței de vie. Aceasta, ținînd seama și de faptul că în mod obișnuit coardele rămase după tăierea viței de vie se ard, în Uniunea Sovietică în cantități de sute de mii de tone.

Experiențe efectuate la Sverdlovsk au demonstrat că din coardă de viță, măcinată, se poate obține un material de construcție plastic, deosebit de rezistent și practic imputrescibil. Deoarece are o rezistență biologică ridicată, noul material de construcție se pretează la o gamă variată de finisaje. Astfel, plăcile din coardă de viță pot fi folosite pentru executarea de pardoseli, ca înlocuitor de faianță pentru băi și bucătării, la construcția unor pereți despărțitori între camere etc.

Bangladesh: modernizarea agriculturii

ÎN CADRUL eforturilor pentru reducerea deficitului alimentar, în Bangladesh se creează în prezent laboratoare industriale capabile să furnizeze anual circa 12 000 tone de semințe de orez și de grîu de mare randament. Se estimează că în 1979 acest proiect — realizat cu sprijinul Asociației internaționale pentru dezvoltare (organizație funcționînd pe lîngă Banca Mondială și grupînd 116 țări membre) — va permite sporirea producției anuale a țării cu circa 400 000 tone de orez și de grîu. În acest mod se vor economisi anual importuri în devize în valoare de 25 milioane dolari.

O parte a creditului menționat este afectată modernizării și extinderii Institutului de cercetări pentru cultura orezului din Bangladesh (vezi fotografia) și punerii la punct de varietăți capabile să reziste la frig, la o salinitate ridicată a solului și la inundații.

Semnificațiile unui clasament

ÎNTR-O LISTĂ a companiilor vest-europene și nord-americane cu vînzări anuale de peste 10 miliarde dolari în 1976, 12 sînt înregistrate în S.U.A. (vezi tabelul). Între primele 500 companii vest-europene dintr-un clasament întocmit de revista **Vision**, R.F. Germania deține numărul cel mai ridicat și anume 121$^{1}/_{2}$ (jumătatea se explică prin faptul că unele companii au dublă naționalitate, ca de pildă Royal Dutch/Shell, ocupanta primului loc în clasamentul amintit). Cu cinci ani în urmă Anglia avea 161$^{1}/_{2}$ companii, iar R.F.G. numai 104. Inversarea semnalată reflectă și ea dezvoltarea inegală a celor două țări în intervalul amintit. Clasamentul celor 500 include multe filiale ale unor societăți americane : șase companii, de exemplu, dintre primele 18 sînt filiale ale I.B.M.

Companii cu vînzări de peste 10 miliarde dolari in 1976

	Vînzări (miliarde dolari)	Salariați (mii)
Exxon	48,6	126
General Motors	47,2	748
Royal Dutch/Shell	34,0	153
Ford Motor	28,8	444
Texaco	26,5	73
Mobil	26,1	199
S. Oil of California	19,4	38
British Petroleum	18,0	78
Gulf Oil	16,5	53
I.B.M.	16,3	292
General Electric	15,7	380
Chrysler	15,5	245
Unilever	14,9	317
I.R.I.	13,2	500
Philips	12,4	391
I.T.T.	11,8	375
S. Oil (Indiana)	11,5	45
Veba	11,5	67
E.N.I.	11,0	101

Sursa : The Economist, 8 octombrie 1977

Avantajele colaborării

ÎN CERCURILE de afaceri și guvernamentale din Austria — țară, care întreține largi relații comerciale și de cooperare economică cu țările socialiste — se subliniază că acest fapt a permis unui mare număr de întreprinderi industriale să evite fenomene grave, generate de criza economică din lumea occidentală cum sînt restrîngerea producției, reducerea personalului angajat sau a săptămînii de lucru etc. În perioada de criză — se arată în presa austriacă — comenzile primite din țările socialiste au asigurat ocuparea a aproape 150 mii de persoane, angajate în industrie, iar în prezent comerțul activ cu aceste țări a făcut posibilă o anumită îmbunătățire a situației economiei austriece.

După cum se menționează în cercurile oficiale, aceasta este rodul politicii austriece, mai active decît a altor țări capitaliste dezvoltate, pe piețele din țările socialiste din Europa și pe cele din Orientul Apropiat și Mijlociu, ceea ce a permis să se compenseze înrăutățirea conjuncturii pe piețele occidentale. O altă trăsătură importantă a relațiilor economice ale Austriei cu țările socialiste este stabilitatea acestora, ele desfășurîndu-se pe baza unor acorduri pe termen lung, al colaborării în cadrul comisiilor mixte interguvernamentale.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

CEZAR NEAMȚU, Botoșani — Inspectorul contabil principal, cu o vechime in funcii economice de peste 10 ani, poate ocupa funcția de șef de birou economic la întreprinderi de gr. IV și V.

ELENA STANCIU, București — Absolventul învățămîntului superior economic poate ocupa funcția de contabil șef secție de gradul II, numai dacă are o vechime în specialitate de cel puțin 8 ani. În condițiile prevăzute de art. 63 din Legea nr. 12/1971 vechimea minim necesară se poate reduce cu pînă la 2 ani.

MIHAI LENGYEL, Cluj-Napoca — Personalul care lucrează în unități de producție din ramura construcții poate beneficia de regimul de lucru prevăzut de Decretul nr. 173 din 23.III.1975. Categoriile de personal cărora li se aplică aceste prevederi se stabilesc de organul colectiv de conducere a unității. În conditiile arătate de dv. (deplasarea la mai multe puncte de lucru) nu se acordă diurna de deplasare.

GRIGORE ONOFREI, Iași — Cu începere de la 1 iulie a.c. puteți cumula pensia cu retribuția, numai în condițiile prevăzute de art. 6 din Legea nr. 3/1977. Aceasta numai pentru activități temporare, în care caz suma realizată din pensie și retribuția cuvenită nu poate depăși nivelul retribuției avute la data pensionării, actualizată potrivit majorărilor.

TOADER ROMAN IVAN OLIMPIU Cluj-Napoca — Absolvenții învățămîntului superior juridic, cu o practică îndelungată în funcții economice medii pot fi încadrați ca economiști, dacă în lista specialităților înrudite — întocmită de organele centrale de resort, potrivit prevederilor pct. 1 din nota la anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971 — se prevede în mod expres aceasta.

PAVEL BILLICH, Jimbolia — Absolventul învățămîntului mediu, cu cel puțin 10 ani vechime în funcții economice poate ocupa funcția de șef birou economic în întreprinderi de gr. II și III. Dacă are o vechime de 8 ani poate ocupa această funcție în unități de grad mai mic. Retribuția prevăzută pentru șefii de birou cu studii medii este mai mică cu două clase față de aceea prevăzută pentru cei cu studii superioare economice. Cu începere de la 1 septembrie a.c. aveți drept la alocație de stat pentru copii, deoarece Decretul nr. 212/1977 a modificat reglementarea anterioară.

REMUS CIPĂIANU, Cluj-Napoca — Muncitorii care au absolvit școala tehnică de muncitori calificați se încadrează în grupa a III-a a anexei nr.1 la Legea nr. 12/1971. Absolvenții școlilor de specializare postliceală cu profil tehnic sînt prevăzuți la poziția 67 lit. c a anexei nr. 2. Dacă pentru admiterea în școlile tehnice

---

Gestiunile specializate

(Urmare din pag. 16)

și bază în raporturile cu diferiți furnizori. Cei pe care îi interesează metodologia după care au fost calculate efectele economice pot găsi la noi toate elementele necesare.

● *Preluarea stocurilor – în sumă de cca. 26 milioane de lei – de către bază a influențat favorabil viteza de rotație a mijloacelor circulante ale I.M.F.; aceasta s-a accelerat de la 70 la 40 de zile – prin reducerea la jumătate a stocurilor medii, în condițiile unor volume apropiate ale consumurilor de materiale. Prin preluarea acestor stocuri, viteza de rotație la B.J.A.T.M., nu a fost influențată negativ, întrucît s-a asigurat lichidarea lor într-un timp scurt, iar aprovizionarea gestiunilor de la I.M.F. are loc prin redistribuiri din celelalte 35 de gestiuni ale bazei.*

Avantajele obținute prin înființarea de gestiuni, în anii anteriori, la Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești și Combinatul chimic Valea Călugărească, iar acum la I.M.F. Sinaia, au stimulat și alte unități (întreprinderea de anvelope „Victoria"–Florești, Intreprinderea de reparații utilaj electric Cîmpina, întreprinderea „1 Mai' – Ploiești ș.a.) să opteze pentru această formă; în prezent se fac analize și se perfectează formalitățile în vederea aplicării sistemului.

Completați, decupați și expediați redacției
comanda de mai jos :

____

____

(adresa completă a abonatului)

Revista ECONOMICA

București 22, Calea Dorobanților 25, cod 71 131

Vă facem cunoscut că prin mandatul poștal din ziua de
v-am expediat suma de......lei
în contul ISIAP 645130152, Filiala Sector 1, București, reprezentînd .... abonamente la „Revista economică" pe anul 1978.

(semnătura abonatului)

Costul unui abonament anual pentru instituții este de 260 lei; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, costul unui abonament anual este de 130 lei.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 46 din 18 noiembrie 1977

- Democrația economică, baza participării maselor la conducerea societății **(Marin Neagu)** 1
- O preocupare centrală a consiliilor populare : înflorirea localităților țării 4

CONOMIE NAȚIONALĂ

- Investiții. Ritmuri și scadențe în realizarea noilor obiective **(V. Boescu)** 5
- Exigențe sporite în stabilirea și realizarea nomenclatorului de produse **(B. Pădure).** 7
- Economisirea energiei și combustibilului – problemă de interes național **(B. Vasile, L. Țăranu)** 9
- Conjugarea eforturilor producător-exportator în realizarea sarcinilor de export **(Dan Voiculescu)** 11
- În întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului
  - ● Dinamismul economiei românești și creșterea participării ei la circuitul economic mondial (I) **(dr. Georgeta Macarie)** 13
  - ● Mutații calitative în structura forței de muncă (II) **(Dumitrache Caracota)** 15
- Cititorii au cuvîntul 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Proiectarea în sprijinul eficienței
  - ● Metode perfecționate de proiectare a costurilor de producție **(dr. Vasile Ojog)** 17
  - ● Organizarea controlului tehnic de calitate **(Grigore Soceanu, Stere Popescu, Traian Vlad)** 18

DOCUMENTAR IN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Mic dicționar economic. Dezvoltarea planificată a economiei naționale **(prof. dr. Gheorghe Tomescu)** 19

TEORII ● IDEI

- Creșterea economică : un proces necesar cu interpretări diferite (I) **(prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu)** 21
- Perfecționarea învățămîntului în condițiile dezvoltării accelerate a economiei **(prof. dr. ing. C. Pestișanu)** 23
- Școli ● curente ● economiști. Premiul Nobel în științele economice 1977 : Bertil Ohlin, James Meade (II) **(dr. Aurel Iancu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- O cerință a edificării unei noi ordini economice internaționale. Restructurarea comerțului mondial cu produse de bază **(Constantin Bistreanu)** 27
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.Ș.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

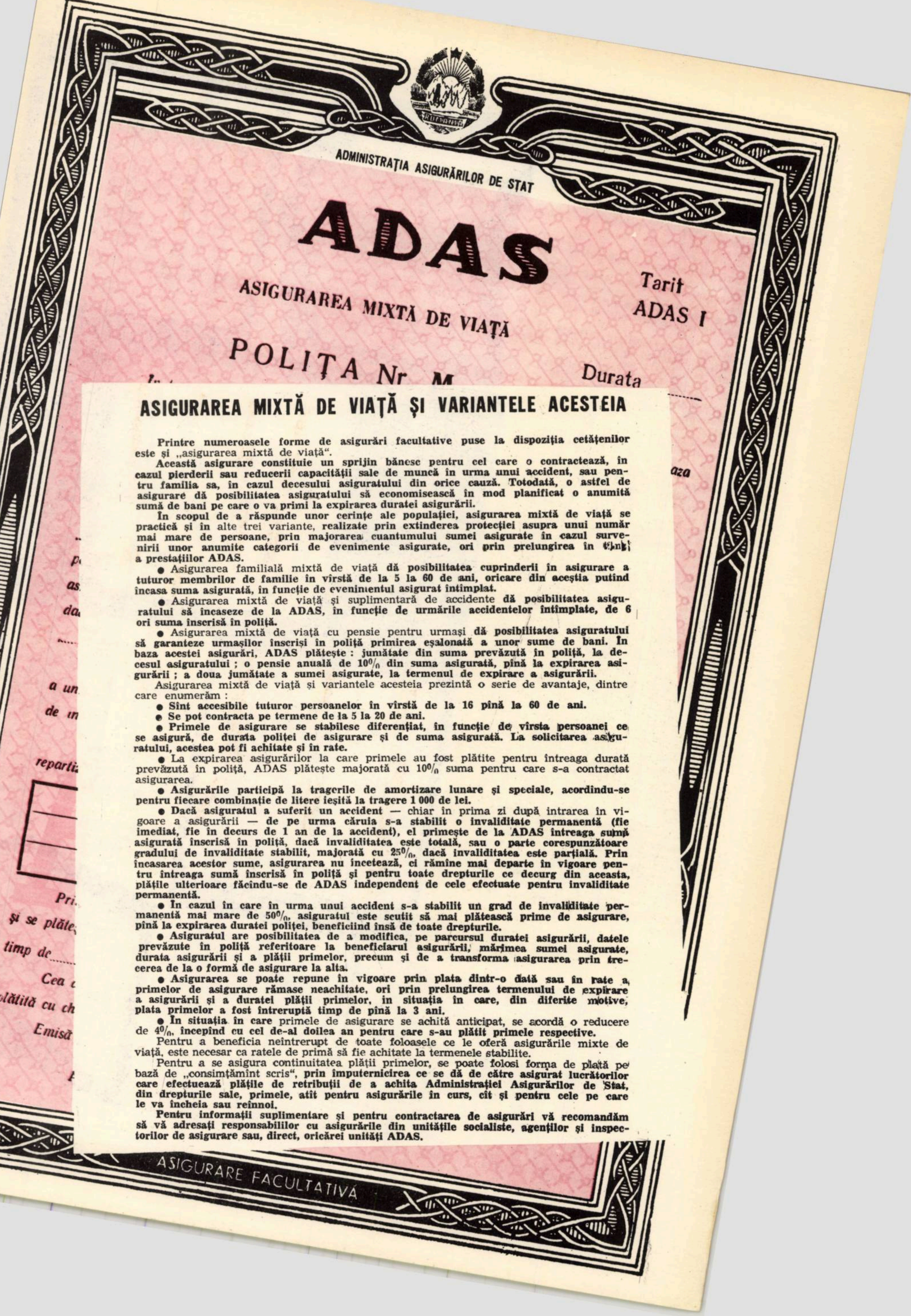

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ADAS

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ

Tarif ADAS I

POLIȚA Nr. M

Durata

ASIGURARE FACULTATIVĂ

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor este și „asigurarea mixtă de viață“.

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, **realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.**

- Asigurarea familială mixtă de viață **dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare din aceștia putind încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întîmplat.**
- Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente **dă posibilitatea asiguratului să încaseze de la ADAS, în funcție de urmările accidentelor întîmplate, de 6 ori suma înscrisă în poliță.**
- Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași **dă posibilitatea asiguratului să garanteze urmașilor înscriși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește : jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului ; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării ; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.**

Asigurarea mixtă de viață și variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- **Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.**
- **Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.**
- **Primele de asigurare se stabilesc diferențiat, în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de suma asigurată. La solicitarea asiguratului, acestea pot fi achitate și în rate.**
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, ADAS plătește majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.
- **Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordindu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.**
- **Dacă asiguratul a suferit un accident** — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — **de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), el primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.**
- **În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței, beneficiind însă de toate drepturile.**
- **Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării și a plății primelor, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.**
- **Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării și a duratei plății primelor, in situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.**
- **În situația în care** primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, **începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.**

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plății primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris“, **prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.**

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

METALUL – Condiţie a progresului economiei.

DEŞEURILE ŞI ALTE RESURSE SECUNDARE – constituie resursă economicoasă pentru obţinerea de metal nou.

Recuperarea şi valorificarea integrală a metalului din resursele secundare ale economiei (casări, deşeuri de fabricaţie, alte materiale secundare constituie îndatorire patriotică.

Unităţile economice, instituţiile, organizaţiile cooperatiste şi obşteşti sînt obligate prin Decretul 106/1975, să asigure stringerea, sortarea, depozitarea, gospodărirea, predarea şi, respectiv, valorificarea deşeurilor metalice rezultate din activitatea proprie.

Centrala de Prelucrarea şi Colectarea Deşeurilor Metalice Bucureşti preia şi prelucrează deşeurile metalice prin reţeaua unităţilor sale.

Principalele unităţi răspund la apel telefonic la următoarele numere : Bucureşti (centrala) 15.22.45; 15.07.11; Bucureşti (Berceni) 83.65.82. Bucureşti (Depozitul de colectare) 41.37.47; 41.12.89; Teleorman (Alexandria) 1.20.94; Braşov 3.26.17; 2.17.94; Covasna (Sf. Gheorghe) 1.27.90; Harghita (Miercurea Ciuc) 1.19.68; Mureş (Tg. Mureş) 1.50.65; 1.14.04; Caraş-Severin (Caransebeş) 1.30.52; 1.25.42; Reşiţa 3.12.29 ; Dolj (Craiova) 4.28.58 ; Gorj (Tg. Jiu) 1.29.70; Olt (Slatina) 1.33.25; Timiş (Timişoara) 2.30.74; Cluj 3.09.29; 1.41.65; Bistriţa-Năsăud (Bistriţa) 1.15.37; Bihor (Oradea) 2.18.16; 2.24.03; Maramureş (Baia Mare) 1.22.99; Satu Mare 3.04.00; Sălaj (Zalău) 1.16.39; Galaţi 1.65.16; 1.29.06; Vrancea (Focşani) 1.35.15; Brăila 1.32.17; 1.27.77; Buzău 1.45.84; Constanţa 6.20.93; 6.01.35; Tulcea (Cataloi) 26; Ialomiţa (Slobozia) 1.19.42; Iaşi 1.44.49; 3.02.23; Bacău 1.31.48; 1.50.10; Suceava 1.61.37; 1.28.38; Botoşani 1.48.46; Neamţ (Piatra Neamţ) 1.34.21 ; Vaslui 1.26.32; Prahova (Ploieşti) 1.41.49; 2.31.83; Argeş (Piteşti) 3.04.87; Dîmboviţa (Tîrgovişte) 1.16.53; Titu 94; Simeria 6.01.80; Hunedoara 1.25.52; Alba (Alba Iulia) 1.33.55; Sebeş 3.22.19; Sibiu 3.28.19; Arad 3.42.98; Vîlcea (Rîmnicu Vîlcea) 1.34.27.

Predătorii de deşeuri metalice şi de alte materiale metalice pot obţine venituri importante suplimentare, dacă predarea are loc pe sortimente.

Prin amestecare deşeurile metalice şi materialele metalice pierd din valoare, necesitînd operaţiuni suplimentare de prelucrare.

DIN METAL VECHI

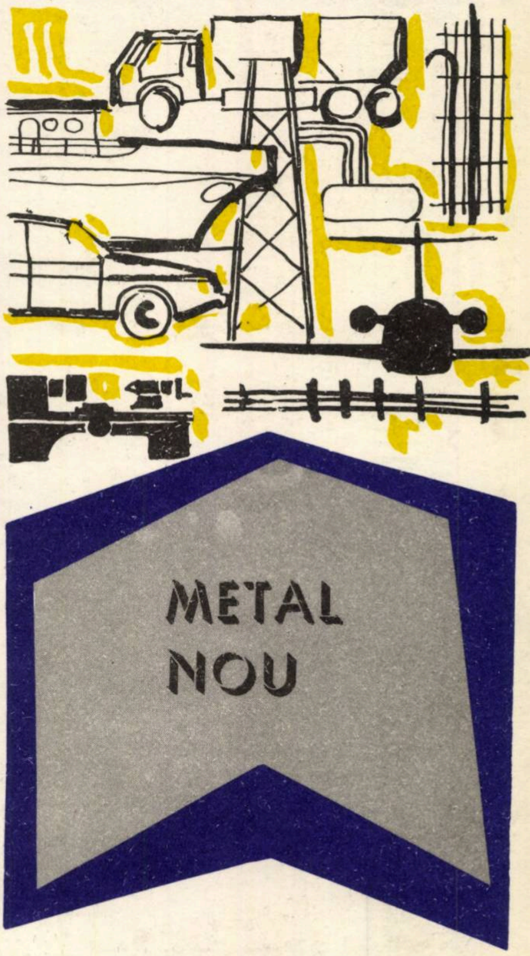

METAL NOU

PREVENIŢI RISIPIREA ŞI AMESTECAREA DEŞEURILOR ŞI A ALTOR MATERIALE METALICE ŞI PREDAŢI-LE LA UNITĂŢILE CENTRALEI DE PRELUCRARE ŞI COLECTARE A DEŞEURILOR METALICE.

1977 NOV 25

Lei 5

D 646 X MG

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- *Priorități în pregătirea anului economic 1978: încheierea CONTRACTELOR*
- *La ce nivel se situează producția la 1 000 lei FONDURI FIXE?*
- *Cercetarea științifică și ÎNNOIREA produselor*

o condiție a dezvoltării accelerate

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ A ENERGIEI

Numărul 47 ● Vineri 25 noiembrie 1977

EXPRESII ALE ANGAJĂRII FERME A ROMÂNIEI SOCIALISTE PENTRU PACE, PROGRES ȘI DEMOCRAȚIE

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

i-a fost conferită cea mai înaltă distincție a Consiliului Mondial al Păcii – medalia de aur „Frédéric Joliot-Curie"

Conferirea „Medaliei de aur a păcii", cea mai înaltă distincție a Consiliului Mondial al Păcii, tovarășului Nicolae Ceaușescu este un eveniment cu multiple și profunde semnificații politice, care confirmă stima și prețuirea de care președintele României socialiste, neobosit militant pentru pacea și libertatea popoarelor, pentru instaurarea unor relații noi, de egalitate, colaborare și prietenie între națiuni, se bucură în lumea întreagă. Oamenii muncii din țara noastră, fără deosebire de naționalitate, și-au exprimat prin nenumărate scrisori, telegrame și mesaje, mărturii ale sentimentelor de dragoste fierbinte față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adeziunea deplină față de politica partidului și statului nostru pusă în slujba idealurilor de pace, colaborare și progres, a făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

IN FRUNTE
CEAUȘESCU

20 NOIEMBRIE 1977. Într-o atmosferă de puternic entuziasm, cetățenii patriei și-au ales reprezentanții în organele locale ale puterii de stat, dîndu-și în unanimitate votul candidaților Frontului Unității Socialiste – un vot pentru democrație, progres și bunăstare. Fotografia noastră înfățișează pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu în mijlocul alegătorilor.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

UN VOT PENTRU PROGRESUL ȘI BUNĂSTAREA NAȚIUNII NOASTRE SOCIALISTE

REZULTATELE ALEGERILOR pentru deputați în consiliile populare din 20 noiembrie au confirmat odată mai mult unitatea de nezdruncinat a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor român, în jurul partidului comunist, al secretarului său general și președinte al țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**. Pentru că, așa cum se sublinia în Apelul Frontului Unității Socialiste, platforma politică a candidaților săi în alegeri constă în înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și inaintare a României spre comunism.

Iată de ce votul dat candidaților Frontului Unității Socialiste de către cetățenii patriei are o profundă semnificație politică. El exprimă satisfacția, mîndria patriotică a fiecărui om al muncii pentru mărețele realizări obținute sub conducerea partidului, încrederea neabătută în succesele și mai mari pe care le vom dobîndi, prin munca unită a tuturor, în etapa care urmează. Semnificație accentuată de faptul că alegerile, acest prilej de manifestare a unanimității adeziunii poporului nostru față de politica internă și externă promovată de Partidul Comunist Român, s-au desfășurat în preajma unui eveniment de importanță cardinală, Conferința Națională a partidului, care va dezbate și va defini tocmai căile accelerării mersului nostru înainte, obiectivele perspectivei progresului economico-social multilateral al României socialiste.

Politica pentru care cetățenii țării au votat la 20 noiembrie este politica de dezvoltare în ritmuri înalte a economiei naționale, politica de continuare neabătută a industrializării țării, care, așa cum spunea secretarul general al partidului, este **„singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, sporire rapidă a avuției naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale"**. Ca ordin de mărime, numai sporul producției industriale globale în primii doi ani ai cincinalului reprezintă peste 83 la sută din întreaga producție industrială a anului 1965.

Poporul nostru s-a convins pe deplin că țelul fundamental al politicii partidului, scopul suprem a tot ceea ce înfăptuim, este creșterea continuă a bunăstării națiunii noastre, că întreaga noastră muncă, toate eforturile pe care le facem sînt în folosul nostru și al copiilor noștri. Ne-am convins, odată mai mult, că ridicarea nivelului de trai material și spiritual, a veniturilor populației, este intr-o indisolubilă legătură cu sporirea producției și a venitului național. Așa cum ne-au demonstrat acești primi ani ai cincinalului, unei accelerări a ritmului dezvoltării economice (în primele 22 de luni ale cincinalului s-au obținut producții suplimentare de peste 30 miliarde lei), i-a corespuns crearea unor posibilități suplimentare de sporire și, de altfel, și o creștere efectivă mai accentuată a retribuțiilor personalului muncitor, a veniturilor reale ale populației.

Dar, evident, dezvoltarea, creșterea potențialului economic și, în primul rînd, industrial nu înseamnă numai venituri sporite. Înseamnă și o nouă calitate a vieții. După cum a stabilit Congresul al XI-lea al partidului, pînă în anul 1980 toate județele vor ajunge la o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei anual. Aceasta înseamnă vitalizarea, stimularea vieții economice și sociale, ridicarea puternică a nivelului de civilizație a numeroase zone ale țării. Pentru că industria atrage după sine un puternic proces de urbanizare. Numai în ultimul deceniu au apărut pe harta țării 53 noi orașe, astăzi aproape jumătate din populația țării trăind în orașe. Iar odată cu aceasta se creează posibilități și se acționează pentru ca și condițiile de viață din localitățile rurale să se ridice la nivelul celor de la orașe. De altfel, amplul program de sistematizare a teritoriului și localităților, care a și început să fie pus în operă, vizează tocmai crearea unor condiții superioare de viață, de civilizație socialistă pentru toți locuitorii patriei.

Prin votul dat candidaților Frontului Unității Socialiste, întregul nostru popor și-a manifestat și adeziunea deplină față de politica externă a partidului nostru, caracterizată prin dezvoltarea continuă a relațiilor cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, față de activitatea consecventă a partidului și statului nostru pentru întărirea unității și solidarității tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, a tuturor forțelor iubitoare de pace, pentru sprijinirea aspirațiilor tinerelor state independente de a fi pe deplin stăpîne pe destinele lor. Principiile noi de relații între state care stau la baza politicii externe a României socialiste – respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și alege de sine stătător calea dezvoltării economico-sociale se bucură de o tot mai largă recunoaștere pe plan internațional. Acționînd cu perseverență pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru eliminarea subdezvoltării și a marilor decalaje dintre state, pentru realizarea securității și cooperării, pentru înfăptuirea dezarmării și în primul rînd a celei nucleare, pentru excluderea forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre state, România socialistă, președintele său, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** și-au cîștigat stima și încrederea popoarelor lumii. Prin votul lor cetățenii patriei noastre și-au afirmat deci odată mai mult hotărîrea de a înfăptui politica externă a partidului și statului nostru, au dat glas voinței ferme a poporului român de a trăi și munci într-un climat de pace, de a-și aduce întreaga contribuție la înfăptuirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Votul de la 20 noiembrie a fost și o pregnantă manifestare a profundului democratism al orînduirii noastre. Spiritul democratic în care s-au desfășurat alegerile este ilustrat și de faptul că în circa 85% din circumscripțiile electorale au fost propuși cîte doi candidați, atît membri cît și nemembri de partid, de toate vîrstele și profesiunile, fără deosebire de sex sau naționalitate, ceea ce

N. IONESCU

(Continuare în pag. 3)

HOTĂRÎRILE PARTIDULUI – PROGRAM DE ACTIVITATE AL ÎNTREGULUI POPOR ROMÂN

AU TRECUT TREI ANI de la Congresul al XI-lea al partidului, acel eveniment de excepţională importanţă pentru progresul multilateral al României socialiste, pentru însăşi destinele ţării şi ale poporului român. În perspectiva acestor trei ani, timpul scurs de la acele zile de sfîrşit de noiembrie 1974 ne apare ca deosebit de bogat în împliniri, dintre cele mai remarcabile. Ca un timp care confirmă, încă o dată, cu strălucire, capacitatea comuniştilor români, în frunte cu secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** de a conduce şi însufleţi ţara, întreaga noastră naţiune pe drumul prosperităţii, al civilizaţiei comuniste.

Prin ce s-a înscris ca **memorabil** în viaţa economico-socială a României cel de-al XI-lea Congres al partidului ? Să ne amintim. Să ne amintim că la Congresul de acum trei ani a fost adoptată Carta ideologică fundamentală a partidului — Programul său, document de cea mai înaltă ţinută teoretică, avînd la bază concepţia revoluţionară despre lume şi viaţă, document ce constituie o vie şi plenară expresie a marxism-leninismului creator în România. Programul realizează, într-un riguros spirit ştiinţific, **o retrospectivă de o mare forţă asupra existenţei de două milenii a poporului nostru,** existenţă nu întotdeauna lină, adeseori greu încercată de vicisitudinile istoriei, de abuzul de forţă şi dictat al marilor puteri. Dar o existenţă întotdeauna dreaptă şi cinstită, glorioasă în momentele ei de încercare, de aprigă luptă a maselor populare împotriva dominaţiei străine şi pentru apărarea fiinţei noastre naţionale, a libertăţii şi neatîrnării poporului român, pentru apărarea civilizaţiei în lume. O existenţă străbătută puternic de lupta grea a maselor populare pentru o viaţă mai bună, pentru progres social, luptă ce s-a împletit permanent cu marile eforturi ale poporului român spre a-şi dobîndi, apăra şi menţine libertatea naţională şi neatîrnarea. Prin această amplă retrospectivă avem deci redată, în lumina spiritului novator imprimat întregii dezvoltări a ţării îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, sinteza evoluţiei istorice, în timp şi în lume a ţării şi poporului nostru, prilej de preţioase învăţăminte şi de adînci reflecţii pentru prezent şi viitor.

Se cuvine a remarca încă odată faptul că aplicînd creator adevărurile marxist-leniniste universal valabile la condiţiile concrete istorice, sociale şi naţionale ale României, generalizînd teoretic experienţa partidului şi poporului nostru în lupta pentru transformarea revoluţionară a societăţii, pentru edificarea orînduirii noi, socialiste şi ţinîndu-se seama, totodată, de experienţa celorlalte ţări socialiste, a tuturor popoarelor, **Programul fundamentează ştiinţific, complex, procesul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate — ca fază superioară a socialismului, procesele şi fazele esenţiale ale trecerii spre comunism.** Se înscriu în acest cadru conceptual, de o vastă şi totodată adîncă amplitudine şi realism politic, **definirea largă a exigenţelor realizării progresului ţării aflată încă în stadiul de ţară în curs de dezvoltare,** vizînd lichidarea cît mai rapidă a decalajelor faţă de statele dezvoltate economic ale lumii. În această viziune este circumscrisă şi aprofundarea **concepţiei partidului de dezvoltare economico-socială a ţării,** proces realizat pe baza planului naţional unic, prin creşterea rapidă, echilibrată şi multilaterală a forţelor de producţie, în toate judeţele României. Dinamismul, exigenţele calitative ale creşterii sînt menite să asigure nu numai o valorificare superioară a potenţialului material şi uman de pe întreg teritoriul patriei, ci şi profunde şi însemnate mutaţii în structura populaţiei, condiţii superioare, echitabile de trai şi civilizaţie pentru toţi cei ce muncesc.

Să ne amintim, de asemenea, că pornindu-se de la o largă analiză întreprinsă asupra modului de manifestare a contradicţiei în economia noastră socialistă, economie caracterizată de o accentuată creştere şi dezvoltare a forţelor de producţie, la cel de-al XI-lea Congres al partidului au fost concepute **largi şi numeroase acţiuni menite să asigure perfecţionarea continuă a relaţiilor de producţie în societate.** Prin cele mai multe dintre elementele ei de realizare această perfecţionare are în vedere lărgirea şi adîncirea permanentă a democraţiei în viaţa economico-socială a ţării — în scopul afirmării în tot mai mare măsură a tuturor oamenilor muncii, în dubla lor calitate de proprietari şi producători ai bunurilor materiale, în activitatea amplă şi complexă de conducere şi desfăşurare a întregii noastre vieţi economico-sociale ; în scopul realizării, tot mai depline, în viaţă, a principiilor eticii şi echităţii socialiste, al creării astfel a unor condiţii superioare pentru înflorirea personalităţii umane.

Adîncindu-se unitatea dialectică dintre sarcinile naţionale şi internaţionale ale partidului nostru, legătura între dezvoltarea României şi tendinţele majore, generale, afirmate în evoluţia economică şi socială a întregii lumi, în Programul partidului, în Raportul prezentat Congresului de secretarul său general, s-a acordat un loc de primă importanţă **analizei şi aprecierii marilor schimbări şi transformări care au avut loc în epoca noastră în viaţa social-politică a omenirii.** S-a demonstrat — pe baza analizei raportului de forţe de pe plan mondial — cu argumente de un profund realism, de o mare forţă de convingere, perspectiva pieirii inevitabile în viitor a capitalismului şi victoria socialismului în întreaga lume.

Vitale pentru asigurarea progresului pe mai departe al fiecărei ţări, al umanităţii în general, au fost identificate procesele de **democratizare a relaţiilor internaţionale şi instaurare a unei noi ordini economice şi politice în întreaga lume,** bazată, esenţialmente, pe relaţii de echitate şi egalitate între state suverane şi independente. Pentru înfăptuirea cît mai temeinică şi grabnică a acestor imperative partidul şi statul nostru militează ca factori activi. Întemeindu-şi întreaga politică internă şi externă pe principiile înscrise în Programul partidului, prin întreaga sa dezvoltare economico-socială calitativă, accelerată, prin promovarea politicii sale de schimburi și colaborare, reciproc avantajoase, cu statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, România dobîndește un loc tot mai activ în diviziunea mondială a muncii, în schimbul de valori materiale și spirituale. Ea acționează astfel cu consecvență pentru **afirmarea tot mai largă a socialismului în întreaga lume**, în sensul general al progresului umanității.

În elaborarea Programului partidului, în elaborarea și definirea tuturor acestor trăsături esențiale ale politicii partidului și statului român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la construcția comunismului pe pămîntul patriei, precum și a politicii externe a partidului și statului nostru, și de această dată, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** și-a adus o contribuție de inestimabilă valoare. Gîndirea sa fertilizează și potențează la parametrii dintre cei mai înalți eforturile intense ale poporului pentru făurirea în mod liber și conștient a propriului său destin fericit.

...Au trecut trei ani de cînd hotărîrile Congresului au devenit orarul de lucru și axul de preocupări al întregului popor român. Acest timp a confirmat pe deplin realismul prevederilor sale, puternica forță a hotărîrilor Congresului de a mobiliza energiile oamenilor muncii, de a stimula puterea de creație a acestora. În urma unor preocupări judicioase, declanșate din inițiativa secretarului general al partidului, menite să asigure valorificarea cît mai înaltă a potențialului, s-au asigurat condiții pentru depășirea însemnată a prevederilor de dezvoltare pe întregul cincinal, existînd astfel posibilitatea atît a constituirii de resurse pentru dezvoltarea mai rapidă a întregii economii, cît și pentru creșterea susținută, la parametrii mult mai înalți decît cei ai prevederilor inițiale, a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Pe plan extern, România socialistă, liberă și stăpînă pe soarta sa, ocupă un loc tot mai activ în desfășurarea vieții politice internaționale. Prin glasul reprezentantului său cel mai autorizat, al secretarului general al partidului și președintele țării, România își afirmă ferm și răspicat poziția față de evenimentele internaționale, de cursul evoluției umanității, aducîndu-și cu consecvență o contribuție mult și larg apreciată la realizarea păcii și progresului în lume. Distincția decernată președintelui României săptămîna trecută de Consiliul Mondial al Păcii vine să confirme înalta cinstire a rolului marcant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în viața internațională, a contribuției substanțiale a României la promovarea cauzei păcii, înțelegerii și colaborării între popoare.

Cu conștiința marilor realizări dar și a marilor îndatoriri ce ne revin în continuare pentru propășirea necontenită a României socialiste — îndatoriri care se înscriu tot mai mult drept convingeri de muncă și viață ale fiecăruia, ferm încrezători în capacitatea partidului de a conduce România pe drumul înfăptuirii unui destin fericit, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei făuresc țării un prezent luminos și un viitor de aur, întruchipînd cele mai nobile năzuințe și aspirații ale atîtor și atîtor generații de români.

Dan POPESCU

UN VOT PENTRU PROGRES ȘI BUNĂSTARE

(Urmare din pag. 1)

a permis alegătorilor să-și manifeste în mod real opțiunile. Participarea la vot este în fapt participarea efectivă a poporului muncitor la conducerea treburilor obștești, un act prin care fiecare cetățean al patriei și-a exercitat pe deplin conștient, angajat, dreptul, libertatea și obligația sa civică de a-și spune cuvîntul asupra viitorului patriei sale. Pentru că deputații aleși de popor sînt o expresie directă a voinței sale, sînt purtătorii de cuvînt direcți ai aspirațiilor sale. Participarea a peste 6 milioane de cetățeni la întîlnirile cu candidații Frontului Unității Socialiste ce au premers alegerilor, dezbaterile concrete, analitice ce s-au desfășurat cu aceste prilejuri, asupra modului cum și-au îndeplinit atribuțiile consiliile populare în legislatura care s-a încheiat, nenumăratele propuneri pe care cetățenii le-au făcut pentru perfecționarea activității și care au fost înscrise pe agenda de lucru a consiliilor populare, au constituit de fapt, prin ele însele, o expresie a participării directe a maselor la conducerea societății noastre, a creșterii conștiinței lor cetățenești. Activizarea politică, ridicarea continuă a conștiinței socialiste a oamenilor muncii au fost demonstrate, cu putere de masiva participare la vot și de strălucitul succes repurtat în alegeri de Frontul Unității Socialiste.

Felicitînd din inimă, alături de întregul popor, pe cei aleși de el pentru a le fi reprezentanți, le urăm în același timp succese cît mai mari în îndeplinirea misiunii de onoare, de înaltă răspundere cu care au fost investiți de societate. Sfătuindu-se permanent cu cetățenii, ținînd seama de sugestiile, propunerile, criticile lor, deputatul trebuie să se afle în slujba obștii, să fie un exemplu demn de urmat și să mobilizeze masele de oameni ai muncii la îndeplinirea obiectivelor stabilite împreună. Pentru că, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Expunerea la Congresul consiliilor populare, acestea au sarcini deosebite în dezvoltarea vieții noastre sociale : **„Ele au îndatorirea să se preocupe îndeaproape — în raza lor de activitate — atît de problemele fundamentale ale dezvoltării industriei și agriculturii, a celorlalte ramuri economice, de aspectele esențiale ale ridicării nivelului de trai al maselor, cît și de multitudinea problemelor curente ale bunei gospodăriri a localităților țării, de soluționarea cerințelor cotidiene ale maselor de cetățeni."** Iar forța consiliilor populare, în sistemul democrației noastre socialiste, depinde tocmai de întărirea continuă a legăturilor cu masele populare, de consultarea largă a acestora, de capacitatea lor de a stimula elanul constructiv și inițiativa oamenilor muncii.

Votul dat la 20 noiembrie candidaților Frontului Unității Socialiste este, așadar, un vot pentru dezvoltarea și înflorirea economică a patriei, pentru ridicarea ei în rîndul statelor avansate ale lumii, pentru independența și suveranitatea ei, este un vot dat pentru democrație și libertate, pentru prosperitatea, viitorul fericit și demn al întregii noastre națiuni. El reprezintă, în același timp, angajamentul solemn al poporului de a îndeplini exemplar prevederile planului cincinal și ale programului suplimentar de dezvoltare economică ce va fi supus dezbaterii și aprobării Conferinței Naționale a partidului ; este o expresie concretă a hotărîrii dîrze a clasei noastre muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, de a înfăptui neabătut Programul partidului, hotărîrile celui de al XI-lea Congres, de a construi pe străbunul pămînt românesc cea mai dreaptă orînduire de pe lume — orînduirea comunistă.

ANCHETA „R. E.“

Premisă a realizării la parametri ridicați a planului pe 1978

ÎNCHEIEREA LA TERMEN A CONTRACTELOR ECONOMICE

În două numere anterioare (43 și 44), „Revista economică“ a analizat stadiul în care se află pregătirile pentru producția anului următor în domeniul investițiilor, respectiv în unele întreprinderi industriale din Capitală. Continuînd preocupările pe această temă, în prezentul număr publicăm concluziile desprinse dintr-o anchetă efectuată, cu sprijinul Comitetului județean Dolj al P.C.R., în unele unități din județul respectiv.

Stadiul încheierii contractelor pentru desfacerea producției...

O REMARCĂ se cuvine a fi făcută de la început : reflectînd dinamismul economiei noastre socialiste, sarcinile de plan pe 1978 ale întreprinderilor investigate marchează creșteri însemnate, mobilizatoare față de anul în curs (vezi tabelul de mai jos).

Pentru a putea face față sporirii volumului și complexității problemelor, pentru a putea valorifica chiar din primele zile ale noului an de muncă toate mijloacele de care dispun (tehnice, materiale și umane), întreprinderile au nevoie să cunoască prevederile de plan nu numai global ci, îndeosebi, în unități fizice, pe fiecare sortiment, în așa fel încît producția ce o vor realiza să aibă desfacerea asigurată, să satisfacă necesarul economiei naționale și cerințele la export. De aici, o primă și importantă sarcină: **nominalizarea producției și încheierea, pe această bază, a contractelor economice cu beneficiarii produselor.**

Din analiza efectuată se desprinde un fapt pozitiv : pînă la sfîrșitul lunii octombrie a.c. marea majoritate a întreprinderilor cuprinse în anchetă au reușit să-și nominalizeze integral producția pe anul viitor. Situația se prezintă cu totul altfel cînd este vorba de **încheierea contractelor cu beneficiarii produselor.** În acest domeniu se constată serioase rămîneri în urmă, deși unele întreprinderi se află într-un stadiu avansat. De exemplu, la data menționată Întreprinderea de transformatoare mici din Filiași avea contractată producția anului viitor — la intern și la export — în proporție de 80%, întreprinderea „Electroputere“ 79,5%, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole 77,6%. În schimb, întreprinderea textilă „Independența“ și Întreprinderea de confecții din Craiova nu aveau contractat nici jumătate din volumul producției planificate pentru anul ce urmează.

Nivelul sarcinilor de plan la principalii indicatori în 1978 față de 1977

Indicatorul Întreprinderea	Producția globală %	Producția marfă %	Productivitatea muncii %	Ponderea produselor noi în volumul total al anului 1978 %	Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă (±) lei
„Electroputere“ Craiova	118,25	118,95	120,69	41,50	—73,30
Tractoare și mașini agricole Craiova	150,50	147.60	142.80	74,44	—33,40
Celule electrice Băilești	123,20	123,50	121,90	—	—24,30
Mecanică Băilești	104,00	114,00	110,00	20,00	— 1,00 %
Transformatoare mici Filiași	117,40	118,40	119,80	35,00	— 8,00 %
Confecții Craiova	110,90	110,60	114,50	87,00	-
Textilă „Independența“ Craiova	99.40	98,70	104,00	27,00	— 1,70 %

Cum se explică decalajul existent între nominalizarea producției și încheierea contractelor ferme cu beneficiarii ?

1. **Unii beneficiari au depus cu întîrziere specificațiile** și nu au făcut concretizări ferme la nivelul repartițiilor, așa cum este cazul cu întreprinderile constructoare de mașini investigate. Beneficiarii, neavînd definitivate planurile de investiții pe anul viitor, nu sînt în măsură să specifice necesarul și nici să prezinte comenzi precise.

2. În industria bunurilor de consum, în speță la întreprinderea textilă și cea de confecții, **se primesc comenzi ferme cu prilejul acțiunii lor de contractare cu comerțul — care la unele produse, au loc de două ori pe an.**

Indiferent însă de cauze, **operațiunea de încheiere a contractelor cu beneficiarii este întîrziată,** fapt ce impune preocupări sporite în această direcție atît la nivelul întreprinderilor, cît și la cel al centralelor industriale. Aceasta cu atît mai mult cu cît se cer evitate cu desăvîrșire unele situații, ca cele petrecute în anii trecuți, cînd numeroase contracte între producătorii și beneficiarii de produse se încheiau și în trimestrele I și II ale anului de plan — cu toate consecințele negative ce decurg dintr-o atare situație : încărcarea insuficientă în unele perioade a capacităților de producție, indici scăzuți de utilizare a mașinilor și utilajelor, folosirea nejudicioasă a forței de muncă etc.

Avînd în vedere că în anii din urmă au fost făcute eforturi pentru înnoirea și modernizarea produselor, se cere din partea fiecărei unități să desfășoare o mai largă acțiune de promovare a acestora, să adopte o strategie proprie eficientă, de popularizare, cu scopul de a-i determina pe beneficiari să le achiziționeze fără a mai recurge la importuri costisitoare.

...și al aprovizionării tehnico-materiale

O DEOSEBITĂ importanță pentru pregătirea producției pe 1978 o au **primirea repartițiilor și încheierea contractelor economice cu furnizorii de materii prime și materiale.** Din analiză rezultă că în ambele domenii situația este susceptibilă de îmbunătățire.

În unele cazuri **există neconcordanțe între repartițiile primite și necesarul real de materii prime și materiale.** Așa stau lucrurile, de pildă, la Întreprinderea mecanică din Băilești, unde repartițiile de materiale acoperă abia 85% din nevoi. În unele cazuri ca, de pildă, la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova, la data anchetei noastre, repartițiile de materiale se situau la numai 6,2% din necesar. Ambele întreprinderi așteaptă să intervină centrala din care fac parte pentru a lămuri lucrurile. Timpul trece, iar pregătirile pentru 1978 întîrzie. Se impune o analiză urgentă și temeinică pentru a se constata dacă unitățile în cauză nu și-au supradimensionat necesarul, dacă și-au fundamentat cererile de materiale pe baza unor norme de consum judicios stabilite ; în același timp, este necesar ca, în cazurile justificate, să se reconsidere repartițiile inițiale și să se acorde unităților productive cantitățile necesare realizării prevederilor planului.

Probleme dificile se ridică și în ceea ce privește **încheierea contractelor de aprovizionare tehnico-materială.**

a) **Contractele cu furnizorii de materii prime.** Toate cele 7 întreprinderi analizate nu au încheiat în întregime contractele economice cu întreprinderile furnizoare de materii prime. Întreprinderea „Electroputere“, de pildă, a definitivat contracte numai pentru aproximativ două treimi din cantitatea de conductori de cupru. La celelalte materiale (metal, conductori de aluminiu, material lemnos, combustibil etc.), deși s-au emis comenzi la nivelul repartițiilor, contractele nu erau încheiate încă.

Este cunoscută importanța încheierii la timp a contractelor cu furnizorii, specificării datelor precise de livrare și, mai ales, respectării întocmai a clauzelor contractuale pentru realizarea sarcinilor de plan. Acest lucru este ilustrat chiar de situația întreprinderii „Electroputere“. Faptul că, de pildă, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante din București și Combinatul de oțeluri speciale din Tîrgoviște nu au livrat ritmic, în decursul acestui an, conductorii de cupru și aluminiu și, respectiv, tabla silicioasă (ambele unități avînd serioase restanțe) a determinat, în mare măsură, ca unitatea craioveană să rămînă în urmă față de planul pe acest an.

Multe impedimente, în ceea ce privește încheierea contractelor cu furnizorii de materii prime ar putea fi înlăturate dacă întreprinderi cum sînt „Electroputere“, cea de tractoare și mașini agricole și altele ar încheia — așa cum a indicat de nenumărate ori conducerea de partid — **contracte pe termen lung cu furnizorii.**

b) Contractele cu întreprinderile cooperatoare. Se poate spune că această acțiune se află într-o fază avansată. Întreprinderea de transformatoare din Filiași, bunăoară, a încheiat contracte cu întreprinderile colaboratoare în proporție de 90% (restul urmînd să fie perfectate în funcție de necesarul planului), iar Întreprinderea de tractoare și mașini agricole în proporție chiar de 96%. În domeniul cooperării stăruie însă unele neajunsuri ce se cer eliminate.

După încheierea contractelor, problema principală care se ridică este aceea a **respectării tuturor clauzelor** pe care le conțin. Practica dovedește însă că prevederile contractelor sînt adeseori încălcate. În acest an, Întreprinderea de tractoare și mașini agricole, spre exemplu, a întîmpinat mari greutăți din partea unor unități colaboratoare — întreprinderile „Tractorul“ din Brașov și „Independența“ din Sibiu — care n-au livrat la timp și în mod eșalonat (așa cum prevedeau contractele) unele repere sau subansamble pentru tractoare (grupuri propulsoare, punți motoare, tuburi flexibile și, respectiv, distribuitoare cu 3 și 4 secțiuni), fapt ce a afectat realizarea sarcinilor la unii indicatori.

Iată de ce este necesar ca odată cu grăbirea încheierii contractelor cu întreprinderile colaboratoare, **să se stipuleze și măsuri care să conducă la o cît mai riguroasă disciplină în livrarea pieselor, subansamblelor și ansamblelor comandate,** știut fiind că întreprinderile beneficiare le așteaptă la datele fixate în contracte — orice abatere punîndu-le în situația de nu-și putea realiza ritmic planul, de a nu putea folosi, constant și eficient, întregul potențial tehnic și productiv de care dispun. Pe de altă parte, este de datoria întreprinderilor beneficiare să acorde unităților colaboratoare un ajutor practic — îndeosebi în domeniul asistenței tehnice — astfel încît pe parcursul derulării contractelor livrările efectuate să corespundă întrutotul parametrilor stabiliți și să nu mai apară dereglări legate de respectarea termenelor.

c) **Contractele cu bazele județene de aprovizionare.** În asigurarea aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor, bazele județene au de jucat un rol important, în special în ce privește cantitățile nevagonabile. Ele trebuie să rezolve operativ solicitările întreprinderilor, să le ajute în lichidarea unor eventuale stocuri de materiale, să dinamizeze preocuparea pentru reducerea consumurilor de materii prime, în general, și a celor deficitare în special. În această privință au fost obținute rezultate bune, dar se manifestă și neajunsuri care se cer înlăturate cît mai grabnic. Bunăoară, Baza de aprovizionare tehnico-materială Dolj, care este principalul furnizor de materiale nevagonabile, a întîrziat mult emiterea de contracte pe 1978, deși Întreprinderea de celule electrice și alte unități din zonă au înaintat din timp specificațiile privind necesarul unor materiale. Dat fiind timpul scurt ce a mai rămas pînă la începerea noului an de muncă, este imperios necesar să se recupereze rămînerea în urmă, să se grăbească acțiunea de încheiere a contractelor.

Așadar, **acțiunea de contractare** nu trebuie privită ca o simplă formalitate, ci ca una din principalele măsuri menite să asigure, pe de o parte, condițiile tehnico-materiale ale bunei desfășurări a producției, iar pe de altă parte, desfacerea produselor. Tocmai pentru aceasta se impune ca forurile de resort din centrale și ministere să fie prezente, în aceste zile, în întreprinderi la perfectarea contractelor și să sprijine efectiv tratativele dintre unități pentru soluționarea operativă a tuturor divergențelor ce se ivesc, pentru a impulsiona finalizarea cît mai grabnică a acestei acțiuni.

Gh. DRĂGHICI
L. ȚINTEA

O condiție a dezvoltării accelerate

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ A ENERGIEI

Măsurile stabilite de centralele și întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții vor asigura, în 1978, o reducere a consumurilor cu 9,4$^{0}/_{0}$ la combustibil și 5,6$^{0}/_{0}$ la energie electrică.

ÎN DECURSUL ultimelor două decenii, consumul de energie electrică în economia națională a crescut de 13,6 ori, ceea ce înseamnă de 2,3 ori mai mult decît sporul venitului național. O evoluție asemănătoare marchează, în comparație cu acest din urmă indicator, și consumul de combustibil. Este de remarcat însă, în ultimul cincinal și în 1976, tendința de a mări venitul național obținut la unitatea de resurse energetice consumată; necesitatea intensificării acestui proces, subliniată de Congresul al XI-lea al P.C.R., se accentuează în condițiile programului suplimentar de dezvoltare economică pînă în 1980. Într-adevăr, restricțiile ce decurg din situația rezervelor naționale de combustibili, din evoluția prețurilor acestora pe piața mondială și din durata relativ lungă a realizării de noi investiții pentru producția de energie electrică și de cărbune întăresc imperativul ca accelerarea creșterii economice să se realizeze în condițiile unei cît mai raționale gospodăriri a resurselor energetice.

Printre principalii consumatori de energie din industrie se numără și **Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții.**

	Combustibil	Energie, apă
Total industrie	2,6	2,2
Materiale de construcții	5,8	5,4
Exploatarea și prelucrarea lemnului	1,3	2,1
Celuloză și hîrtie (inclusiv exploatarea stufului)	3,8	3,0

Tabelul prezintă comparativ ponderea elementelor de cheltuieli primare în care se regăsesc aceste consumuri, în $^{0}/_{0}$ din totalul costului efectiv al producției-marfă, pe ansamblul industriei republicane și pe ramurile coordonate de către M.E.F.M.C. (date pe anul 1976).

Este semnificativ faptul că industria materialelor de construcții se află pe locul II între ramurile industriei (după cea a producției de energie electrică și termică) în ce privește ponderea în costul total al cheltuielilor pentru combustibil și pe locul IV în ce privește cheltuielile pentru energie electrică.

Iată de ce în rîndurile oamenilor muncii din sistemul ministerului au avut o rezonanță deosebită **sarcinile trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid a Capitalei, din 12 noiembrie, privind măsurile energice ce se impun pentru reducerea consumurilor de combustibil, de energie electrică și termică.**

Acțiune operativă și responsabilă

PRINTR-O ACȚIUNE energică și responsabilă, care a adăugat experiențelor și studiilor anterioare noi idei și inițiative, s-a reușit ca în numai 10 zile, să se fundamenteze aproape în totalitate încadrarea în nivelele stabilite pe anul 1978 privind aprovizionarea ramurii cu energie electrică și combustibil.

Biroul executiv al consiliului de conducere al ministerului a analizat într-o serie de ședințe succesive, împreună cu conducerile centralelor industriale, principalele direcții de reducere a consumurilor, de înlăturare a risipei sub variatele sale forme, de renunțare la concepția tehnologică și gospodărească învechită, care considera că asigurarea energiei nu pune probleme și că nivelul realizat al consumurilor este și cel mai rațional posibil. Ca bază de discuții a servit un bogat material — elaborat de direcția tehnică din minister, cu concursul specialiștilor din centrale, din cercetare și proiectare — privind modernizarea și îmbunătățirea tehnologiilor și producției în vederea economisirii combustibilului și energiei. Sarcinile de reducere a consumurilor au fost defalcate pe centrale, fiecare dintre acestea concretizînd, în ședințe cu conducerile și specialiștii din întreprinderi, posibilitățile ce pot fi mobilizate imediat și în perspectivă.

Programul astfel definit cuprinde, la nivelul ministerului, un total de 366 de acțiuni și măsuri, avînd ca efect estimat următoarele reduceri ale consumurilor energetice totale în 1978 (în mii tone combustibil convențional) :

Categoria de măsuri	Reducere
Tehnice și tehnologice	372,3
Utilizarea resurselor energetice secundare	70,6
Măsuri organizatorice și restrictive	353,1
Total	796,0

Nu după greutatea specifică în acest program, ci într-o grupare ce ține seama de încărcătura de nou, de idei, consemnăm în cele ce urmează unele din resursele depistate, cu convingerea că ele pot inspira și în alte industrii intervenții eficace.

O politică energetică a materiilor prime

SÎNT, ASTFEL, de remarcat inițiativele referitoare la lărgirea gamei de materii prime și la utilizarea mai eficientă a celor curente, după criteriul poziției lor în balanța consumului energetic. Este vorba atît de orientări noi, cît și de accelerarea implementării unor studii anterioare și de generalizarea unor experiențe din ramură.

● **Înlocuirea unor materii prime a căror prelucrare necesită un consum ridicat de energie.** Vata minerală, material termoizolator cu largi utilizări în construcții, se obține clasic prin topirea în cubilou și tragerea în fire a bazaltului. Punctul de topire ridicat al acestei roci necesită un consum important de combustibil La Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Ploiești, o nouă tehnologie — în care cubilourilor le iau locul vanele — va permite să se fabrice vata minerală din materii prime inferioare : argile, nisip, filer de calcar.

● **Înlocuirea unor materii prime care pot fi folosite drept combustibil.** Calitatea hidroizolantă a cartonului și pînzei asfaltate o dă impregnarea lor cu bitum. Dar bitumul face parte din categoria combustibililor naturali. Reușita unor experimentări a determinat decizia ca la Întreprinderea de materiale izolatoare Șimleu-Silvaniei, consumul acestui material să fie diminuat, folosindu-se în schimb deșeuri de cauciuc granulate, etilacetat ș.a. În sectorul silvic, combaterea dăunătorilor se face cu detox, în amestec cu 90$^{0}/_{0}$ motorină, din care se consumă astfel cantități importante; trecerea la o substanță cu efecte similare, defotox, care nu mai necesită un asemenea adaos, va înlătura acest inconvenient.

● **Valorificarea unor deșeuri combustibile.** Întreprinderilor de materiale izolatoare de la Berceni-Ploiești, Vaslui, Șimleu-

Silvaniei li s-a stabilit sarcina de a valorifica reziduurile combustibile de la oxidarea bitumurilor, prin colectarea motorinei la instalațiile de purificare. Într-o serie de fabrici de cărămizi se va generaliza un procedeu cunoscut de mulți ani și care a dat rezultate bune — înglobarea, în masa de argilă, a urbr sterile din exploatările de cărbune (șlam de filtru presă, steril de spălătorie), a unor deșeuri de la rafinării, a cărbunilor inferiori. În procesul de ardere a produselor, aceste materiale contribuie, prin autocombustie lentă, la reducerea necesarului de combustibil pentru alimentarea cuptoarelor. Aparent de mică importanță, folosirea la încălzirea barăcilor și altor amenajări din sectorul silvic a frunzelor uscate, brichetate cu mijloace simple, va economisi lemnul de foc.

Agent termic produs prin energie solară

REVISTA NOASTRĂ a semnalat (nr. 42/1977) rezultatele obținute la întreprinderea „Ceramica“ din Jimbolia, prin folosirea energiei solare ca sursă suplimentară la uscarea produselor ceramice. Metoda va fi extinsă, în 1978, și la alte fabrici.

Ținînd seama de indicațiile tovarășului **Nicolae Ceaușescu** privind necesitatea de a se trece la **utilizarea energiei solare și a altor surse de energie**, au fost investigate și identificate noi domenii de aplicare, în formule simple, care nu necesită echipamente sofistificate.

Astfel, la Combinatul pentru prelucrarea lemnului Pitești s-a realizat o instalație experimentală pentru uscarea lemnului, la care energia termică din radiațiile solare, pătrunzînd prin suprafețele vitrate ale fațadelor și acoperișurilor, încălzește panouri din tablă de aluminiu și, în spatele acestora, serpentine în care circulă apă. Ca acumulator de căldură servește un rezervor în care se strînge apa încălzită în perioadele însorite; aceasta e folosită la ridicarea temperaturii aerului din camerele de uscare, în perioadele de umbră sau noapte. În intervale mai lungi de timp înnorat, se recurge la alt agent termic — apă supraîncălzită de la centrala termică. Soluția va fi extinsă la mai multe întreprinderi din sector, atît prin amenajarea de uscătorii solare similare, cît și prin dotarea uscătoriilor existente cu instalații de captare a energiei solare și de acumulare a căldurii, cu adaptarea corespunzătoare a camerelor de uscare.

Această sursă suplimentară de energie va fi valorificată și în industria prefabricatelor din beton armat (atît la fabrici existente, cît și la 3 fabrici noi, a căror construcție va începe în 1973), pentru tratamentul termic al panourilor mari în tunele, precum și în industria celulozei și hîrtiei, la uscarea mucavalei și cartoanelor.

Multor procese de fabricație din sectoarele tutelate de M.E.F.M.C. le sînt specifice, după cum se vede, fazele de reducere a umidității semifabricatelor sau produselor finite (tratament termic, uscare, ardere). De unde și nivelul relativ ridicat al consumurilor de combustibil. Atenția se concentrează în prezent și asupra rezolvării parțiale a problemei prin **utilizarea resurselor secundare :** recircularea aburului uzat și recuperarea condensului la autoclave în fabricile de beton celular ; folosirea, la uscarea cherestelei, a gazelor de ardere de la centralele termice ale întreprinderilor respective ; recuperarea căldurii de la arderea piritei și sulfului, pentru producerea de abur tehnologic în industria celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale.

Tehnologii cu consumuri reduse

REZULTATE substanțiale se scontează de pe urma introducerii și extinderii tehnologiilor avantajoase sub raportul consumurilor energetice. De pildă, producerea panourilor mari prefabricate în flux continuu, pe conveier, care și-a dovedit superioritatea la fabricile „Progresul“-București și Roman, necesită pentru tratamentul termic în tunele cu aer cald un consum de combustibil de 0,025 t c c/mc — cu 30% mai mic decît media realizată pe ansamblul întreprinderilor cu acest profil ; capacitățile prevăzute în planul de investiții pentru dezvoltarea a 7 fabrici și pentru unitățile noi sînt proiectate după această tehnologie. Mai mult : prin utilizarea energiei solare (după cum s-a menționat mai sus) și prin reducerea temperaturii agentului termic de la 65° la 50° C (folosindu-se la prepararea betonului ciment cu întărire rapidă RIM 200), consumul se va putea diminua la circa 0,016 t c c/mc, deci cu peste 35%, ceea ce, la o fabrică de 1 700—2 000 de apartamente pe an, echivalează cu o economie de pînă la 500 tone de combustibil convențional.

Evoluția consumurilor specifice de combustibil și energie electrică la unele produse principale (în % față de nivelul realizat în 1976)

	Preliminări 1977	Propuneri 1978
● **Combustibil**		
Clincher pentru ciment	97,6	95,3
Ceramică brută pentru construcții	99,0	90,6
Plăci din particule aglomerate (PAL)	95,9	92,8
Mobilă	95,6	85,3
Celuloză	99,2	98,1
Hîrtie, cartoane, mucava		94,3
● **Energie electrică**		
Ceramică brută pentru construcții	91,8	86,2
Plăci din particule aglomerate (PAL)	90,0	83,3
Mobilă	96,9	90,0
Celuloză	98,8	96,0
Hîrtie, cartoane, mucava	99,3	98,2

La secțiile de tuburi precomprimate din 5 fabrici de prefabricate se va aplica procedeul introducerii de abur viu în fiecare tub în prima cameră de tratament termic, accelerîndu-se procesul de întărire.

În comparație cu procedeul umed — tehnologie clasică în fabricarea cimentului, procedeul procedeul uscat consumă, pe tona de produs, cu 75 kg combustibil convențional mai puțină energie primară. De unde orientarea firească, urmărită de mai mulți ani : la toate capacitățile noi se adoptă procedeul uscat, iar la capacitățile de acest fel existente se urmărește creșterea indicatorilor intensivi și extensivi la cuptoare și mori, astfel ca, prin mărirea producției, să scadă consumul mediu de energie la tona de ciment pe ansamblul fabricilor. Pe de altă parte, generalizarea utilizării substanțelor tensioactive la măcinarea cimentului va reduce cu pînă la 10% necesarul de energie electrică la această fază.

Perfecționarea sub același aspect a tehnologiilor în industria prelucrării lemnului vizează, printre altele : introducerea timpilor scurți de presare la melaminarea plăcilor, în locul ciclurilor consecutive cald-rece, cu răcire în presă ; realizarea și folosirea largă a adezivilor cu priză la rece pentru cașerarea plăcilor ; introducerea grundurilor colorate tip Cromosol (utilizate pînă acum pe liniile de finisare a mobilei) și la emailarea și texturarea plăcilor, precum și realizarea de materiale peliculogene cu mare putere de acoperire pentru finisarea panourilor de mobilă, reducîndu-se necesarul de energie pentru uscare.

CELE 366 DE MĂSURI, din care au fost prezentate aici doar o mică parte, vor putea asigura în 1978 — față de nivelul consumurilor specifice din acest an și ținînd seama de creșterea prevăzută a producției — o economie totală de resurse energetice cifrată la peste 675 mii tone combustibil și 318 mii MWh energie electrică, ceea ce echivalează cu o reducere a consumurilor de 9,4%, respectiv 5,6%.

Pentru realizarea și chiar depășirea acestor nivele se impune ca **înfăptuirea acțiunilor să se desfășoare cu aceeași seriozitate și responsabilitate ce a caracterizat concepерea lor.** Nu trebuie să se aștepte începerea noului an pentru a trece la aplicarea măsurilor prevăzute ; mai ales cele de ordin gospodăresc, restrictive, se cer introduse neîntîrziat, ele neavînd nevoie de studii, experimentări, investiții. Este de datoria consiliilor oamenilor muncii din centralele și întreprinderile ministerului să urmărească îndeaproape materializarea programelor stabilite, să activizeze comisiile care răspund de problema energiei, să participe — sub conducerea organelor și organizațiilor de partid — la crearea climatului necesar pentru ca, **așa cum a cerut secretarul general al partidului, economisirea combustibilului, energiei electrice și termice să devină o problemă a tuturor oamenilor muncii și să fie soluționată cu rezultate cît mai bune.**

Dorin CONSTANTINESCU

PRODUCŢIA LA 1000 LEI FONDURI FIXE — INDICATOR AL EFICIENŢEI ECONOMICE ÎN INDUSTRIE

UN OBIECTIV central al activităţii economice a partidului nostru, în opţiunile privind repartizarea venitului naţional pentru dezvoltare şi pentru consum, în dimensionarea nivelului şi ritmului de creştere a forţelor de producţie, de repartizare a acestora pe teritoriul ţării, în proiectarea structurilor economiei naţionale, îl constituie creşterea eficienţei economice. Accentul care se pune în prezent pe utilizarea cu maximum de randament a potenţialului, a tuturor mijloacelor materiale ale întreprinderilor este determinat, pe de o parte, de creşterea dimensiunilor producţiei sociale, a complexităţii acesteia, iar, pe de altă parte, de sporirea valorii fondurilor fixe, în corelare cu ridicarea nivelului tehnic al acestora, de costul materiilor prime, al combustibilului şi energiei.

În ansamblul măsurilor menite să asigure dezvoltarea în ritm intens a economiei noastre naţionale, obţinerea unor rezultate maxime cu eforturi materiale cît mai mici ocupă un loc primordial, constituind o problemă care trebuie să stea în centrul preocupărilor tuturor unităţilor industriale, ale fiecărui om al muncii.

Ca urmare a investiţiilor masive făcute pentru dezvoltarea industriei, fondurile fixe din această ramură au cunoscut o creştere continuă, concomitent cu îmbunătăţirea calitativă a structurii acestora, prin dotarea întreprinderilor cu maşini, utilaje şi instalaţii de înalt nivel tehnic, în pas cu cerinţele progresului tehnic contemporan. Numai în ultimii 6 ani volumul fondurilor fixe din industrie s-a dublat, ajungînd la circa 560 miliarde lei.

Utilizarea cît mai completă a fondurilor fixe se înscrie ca unul dintre factorii de creştere a producţiei, fără investiţii suplimentare. Totodată, prin folosirea mai bună a capacităţilor de producţie, prin valorificarea mai bună a capacităţilor de producţie, prin valorificarea rezervelor existente în acest domeniu se asigură creşterea productivităţii muncii fără a face eforturi suplimentare de investiţii pentru ridicarea nivelului tehnic al producţiei. Aceasta deoarece mărimea productivităţii muncii depinde de înzestrarea tehnică a muncii — calculată ca raport între valoarea fondurilor fixe şi numărul de personal — şi de gradul în care sînt utilizate fondurile fixe.

Cerinţe ale respectării unor corelaţii fundamentale

ÎN aprecierea rezultatelor calitative ale activităţii economice a întreprinderilor industriale, a centralelor, ministerelor, a industriei în ansamblu, este necesar să se aibă în vedere mai mult decît în trecut respectarea unor corelaţii fundamentale şi anume :

—ritmul de creştere a producţiei industriale (Q) trebuie să-l devanseze pe cel al fondurilor fixe (F f) şi pe cel al numărului de personal (T), ca factori extensivi de sporire a producţiei ;

— productivitatea muncii (W) trebuie, în mod normal, să crească mai rapid decît înzestrarea tehnică $\frac{F^{f}}{T}$ şi randamentul fondurilor fixe $\frac{Q}{F^{f}}$; .

— creşterea randamentului fondurilor fixe trebuie să fie mai mare decît cea a înzestrării tehnice, deoarece primul raport este influenţat nu numai de volumul fondurilor fixe, ci şi de calitatea acestora, în timp ce asupra înzestrării tehnice se reflectă valoric numai cantitatea fondurilor fixe.

În perioada 1965—1976, dinamica producţiei globale, a fondurilor fixe şi numărului de personal, pe ansamblul industriei a avut valorile din tabel.

	1976 in % faţă de :	
	1970	1965
Producţia globală	205	359
Fonduri fixe	207	385
Numărul de personal	141	174

Rezultă că, în 1976 comparativ cu anii 1970 şi 1965, fondurile fixe au devansat, din punct de vedere al ritmului de creştere, producţia globală. De remarcat însă că decalajul între dinamica celor doi indicatori **s-a diminuat sensibil după anul 1970**, ceea ce evidenţiază rezultatele obţinute în cincinalul 1971—1975 şi în anul 1976 pe linia folosirii mai depline a capacităţilor de producţie.

Creşterea producţiei la 1 000 lei fonduri fixe are ca efect economic reducerea amortizărilor pe unitatea de produs, ceea ce conduce la diminuarea ponderii cheltuielilor materiale în producţia globală şi la majorarea acumulărilor băneşti.

Evoluţia producţiei la 1 000 lei fonduri fixe, atît la nivel macroeconomic, cît şi pe întreprinderi este influenţată de un complex de factori şi, de aceea, aprecierea rezultatelor trebuie făcută numai pe baza unei analize aprofundate, care să permită stabilirea direcţiilor spre care este necesar să se acţioneze pentru mărirea randamentului capacităţilor de producţie şi realizarea unei producţii eficiente, rentabile.

Ţinînd seama de faptul că raportul valoric dintre producţie şi fondurile fixe este diferenţiat de la o ramură industrială la alta, evoluţia acestuia pe ansamblul industriei este influenţată de modificările intervenite în structura pe ramuri a industriei. În acest context este de remarcat că, faţă de media pe ansamblul industriei, producţia globală la 1 000 lei fonduri fixe este mai mare în industria construcţiilor de maşini şi în industria alimentară cu circa două treimi, în timp ce în industria energiei electrice şi termice, ea reprezintă numai 18,4% faţă de această medie, în industria materialelor de construcţii — 54,3% în industria chimică — 87,5%.

Ridicarea eficienţei fondurilor fixe în industrie **trebuie avută în vedere încă din faza de proiectare**

a noilor capacități, a dezvoltării și modernizării unităților existente, stabilindu-se raportul optim dintre rezultate — producție, acumulări, beneficii — și fondurile fixe care urmează a fi date în exploatare. În acest sens, se impune a asigura, prin proiecte, utilizarea deplină a suprafețelor de producție o pondere ridicată a mijloacelor fixe active, a mașinilor, utilajelor și instalațiilor în totalul fondurilor, dimensionarea și corelarea capacităților în cadrul unui flux rațional, crearea de platforme industriale care să permită asigurarea unor utilități comune pentru mai multe întreprinderi, construirea de instalații în aer liber acolo unde există astfel de condiții.

Îmbunătățirea structurii fondurilor fixe, ca factor de sporire a eficienței utilizării lor, înseamnă, totodată, și **găsirea de soluții (pentru capacitățile existente) de reducere a ponderii** acelor categorii care au numai rolul de a asigura condițiile materiale desfășurării normale a procesului de producție, cum ar fi, de exemplu, grupa „clădiri“, în favoarea celor care au rol nemijlocit în producție.

Fructificarea cu maximum de rezultate a potențialului productiv — componentă esențială a avuției naționale — presupune **asigurarea utilizării corespunzătoare, extensive și intensive,** a tuturor capacităților de producție, prin măsuri care să conducă la încărcarea integrală a acestora, atingerea în cel mai scurt timp a indicatorilor tehnico-economici din proiecte la capacitățile noi puse în funcțiune, exploatarea și întreținerea în condiții bune a mașinilor, utilajelor și instalațiilor. Potrivit calculelor, **sporirea cu numai un singur procent a indicelui de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din trei ramuri de bază ale industriei — construcțiile de mașini, chimia, metalurgia — ar echivala, la nivelul acestui an, cu un plus de producție de aproape 5 miliarde lei.**

Producția netă — un indicator concludent în măsurarea eficienței fondurilor fixe

ÎN legătură cu folosirea mai largă a acestui indicator în practica economică, **se ridică și unele probleme de ordin metodologic,** care se impun atenției economiștilor, planificatorilor și statisticienilor.

Astfel, în calculul său se pune problema alegerii celui mai potrivit indicator de măsurare a producției, care să exprime mai complet și mai fidel rezultatele ce se obțin.

Producția globală, care îndeplinește o multitudine de funcții în planificarea și urmărirea activității productive din industrie, prezintă unele neajunsuri reflectate în modul, uneori deformat, în care exprimă mărimea volumului producției industriale, și care sînt determinate de conținutul său metodologic. În afara producției fizice, acest indicator cuprinde și valoarea unor consumuri interne ale întreprinderii, precum și diferența de stocuri de producție neterminată, fiind influențat puternic de schimbările care intervin în cooperarea dintre întreprinderi. Utilizarea producției globale ca bază pentru calculul eficienței fondurilor fixe ridică probleme și în ceea ce privește compararea realizărilor dintre întreprinderi, nu numai din ramuri diferite ci și din cadrul aceluiași sector. Astfel, dacă comparăm, de exemplu, realizările a două întreprinderi producătoare de mobilă, din care una dispune de secții proprii de plăci fibrolemnoase, P.A.L. și de furnir, iar cealaltă își cumpără aceste semifabricate din afară, la același sortiment și la capacități identice de producere a mobilei cea de a doua întreprindere va avea realizări **superioare** la indicatorul producția globală la 1 000 lei fonduri fixe, deoarece valoarea produsului care se cuprinde în producție (mobilă) se raportează la un volum de fonduri fixe mai mic, respectiv fără cel aferent producerii semifabricatelor (de care dispune prima întreprindere). De aceea, apare necesară să fie analizată posibilitatea utilizării **producției nete** în măsurarea eficienței fondurilor fixe, indicator care în ultimii ani se planifică și se urmărește în mod curent în industrie, fiind apreciată capacitatea sa de a reflecta aportul întreprinderilor la crearea venitului național.

Determinarea corectă a eficienței utilizării fondurilor fixe **impune folosirea valorii medii de inventar** a acestora și nu a existentului la un moment dat, astfel încît să se asigure o corelare cît mai perfectă între valoarea producției și capacitățile de pe care a fost obținută.

În conformitate cu metodologia utilizată pentru raportarea acestui indicator prin bilanțul contabil, valoarea medie anuală a fondurilor fixe se determină pe baza următoarei formule :

$$\mathrm{Vma} = \mathrm{V} + \mathrm{Vma\,.\,i} - \mathrm{Vma\,.\,e}$$

în care : Vma = valoarea medie anuală a fondurilor fixe în anul de plan ; V = valoarea de inventar a fondurilor fixe existente la începutul anului ; Vma . i = valoarea medie anuală a fondurilor fixe intrate în cursul anului ; Vma . e = valoarea medie anuală a fondurilor fixe ieșite în cursul anului.

Valoarea medie anuală a fondurilor fixe intrate sau ieșite în cursul anului se stabilește pe baza următoarei formule :

$$\mathrm{Vma\,.\,i} \text{ sau } \mathrm{Vma\,.\,e} = \frac{\mathrm{V} \times \mathrm{T}}{12}$$

în care : V = valoarea de inventar a fondurilor fixe intrate sau ieșite; T = numărul de luni întregi din luna următoare celei de intrare a fondurilor fixe pînă la sfîrșitul anului, respectiv numărul de luni întregi din luna următoare celei de ieșire a fondurilor fixe pînă la sfîrșitul anului.

În aprecierea eficienței activității unităților economice, a centralelor, ministerelor, a ramurilor industriale, trebuie să se folosească un sistem de indicatori. Chiar dacă luăm în considerare numai domeniul eficienței utilizării fondurilor fixe, analiza acestei laturi a activității productive trebuie să se facă folosind mai mulți indicatori care se completează unul pe altul, în cadrul cărora producția la 1 000 lei fonduri fixe urmează să ocupe un loc mai important decît în trecut. Printre aceștia, se pot enumera : acumulările, beneficiile și venitul net la 1 000 lei fonduri fixe, indicii de utilizare a fondului de timp maxim disponibil al mașinilor, utilajelor și instalațiilor și coeficientul de schimburi al acestora, gradul de folosire a capacităților de producție.

Gospodărirea cu randament maxim a întregului potențial de producție al fiecărei întreprinderi, al fiecărei secții sau atelier constituie o sarcină de o deosebită actualitate și importanță, care impune măsuri cu caracter complex de organizare științifică a producției, de exploatare și întreținere corespunzătoare a mașinilor și utilajelor, de pregătire a forței de muncă, astfel încît să se asigure utilizarea rațională și completă a tuturor capacităților și obținerea unei producții cît mai mari la mia de lei fonduri fixe.

Vasile DUMITRESCU
Direcția Centrală de Statistică

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI INGINERIA TEHNOLOGICĂ ÎN SPRIJINUL PRODUCȚIEI (I)

ÎN CONDIȚIILE revoluției tehnico-științifice contemporane, dezvoltarea economiei depinde într-o măsură mereu mai mare de creșterea capacității de cercetare științifică și inginerie tehnologică, de operativitatea introducerii în producție a rezultatelor acestora. Ținînd seama de aceasta, intensificarea eforturilor, în toate unitățile de producție, pentru asimilarea unui număr mare de produse, pentru modernizarea tehnologiilor de fabricație, promovarea largă și rapidă în producție a cuceririlor științei și tehnicii avansate – arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** – constituie sarcini însemnate în special pentru industria construcțiilor de mașini, ca unul dintre sectoarele promotoare ale progresului tehnic și tehnologic în întreaga economie națională.

În conformitate cu Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., industria constructoare de mașini se va dezvolta în cincinalul 1976–1980 într-un ritm mediu anual de 11,5–12,5%, care va fi depășit ca urmare a angajamentelor asumate de colectivele de oameni ai muncii din acest sector. Ponderea industriei construcțiilor de mașini în totalul producției industriale va ajunge în 1980 la circa 34% (față de 32,5% în 1975), iar ponderea mașinilor și utilajelor în nomenclatorul de export la 34%. În această perioadă, contribuția ramurii la realizarea programului de investiții și dotare cu utilaje tehnologice pentru metalurgie, chimie, construcții, transport, maritim, rafinării etc. va crește pînă la 90%.

Dezvoltarea capacității de cercetare și inginerie tehnologică

LA REALIZAREA sarcinilor care stau în fața industriei constructoare de mașini în acest cincinal, cercetarea științifică și ingineria tehnologică sînt chemate să aducă o contribuție considerabilă. Aceasta cu atît mai mult cu cît în ultimii ani s-a realizat o creștere puternică a potențialului lor material și uman.

Printr-un intens efort financiar **a fost dezvoltată baza materială a cercetării,** în perioada 1976—1980 fondurile de investiții alocate crescînd odată și jumătate față de cincinalul anterior. La rîndul său, numărul oamenilor muncii din institute se va dubla în 1980 față de 1975, ca rezultat al înființării și dezvoltării unor noi institute de profil pentru domeniile cu o dezvoltare prioritară (Institutul de cercetări electronice, Institutul de componente electronice, Institutul de tehnică de calcul, Institutul de mecanică fină, Institutul național de motoare termice ș.a.), acțiune care continuă în vederea creării echilibrului necesar între forțele de concepție și cerințele de dezvoltare ale ramurii.

Totodată, **fondurile pentru finanțarea tehnicii noi au crescut sensibil** față de sumele alocate în perioada 1971—1975. Esențial rămîne însă faptul că ele au fost orientate cu precădere către obiectivele prioritare, în paralel cu intensificarea acțiunilor desfășurate pentru accelerarea vitezei de rotație a sumelor cheltuite prin scurtarea duratei de asimilare a produselor și tehnologiilor cercetate. Dacă analizăm structura fondurilor cheltuite se observă faptul că sumele alocate pentru asimilare prin concepție proprie au înregistrat o dinamică cu mult mai accentuată față de cele pentru achiziționarea de licențe din import.

Fructificînd în grad înalt valorosul potențal tehnic și uman de care dispune, cercetarea științifică este profund angajată în rezolvarea unor cerințe majore actuale ale economiei naționale și, totodată, în pregătirea bazei tehnologice a viitorului cincinal și de perspectivă mai îndelungată. Pentru acest an, planul de cercetare științifică a fost îmbunătățit prin creșterea numărului de teme de cercetare, prin prevederea unei scurtări a ciclului mediu de cercetare- valorificare de la 3,8 la 2,8 ani, abordarea complexă a obiectivelor de studiu prin programe integrate de cercetare-proiectare produse, proiectare tehnologică de pregătire a fabricației, prin creșterea de ansamblu a eficienței întregii activități. Anul în curs a marcat o angajare mai accentuată a concepției proprii a unităților de cercetare-proiectare, institute și centre, din cadrul celor două institute centrale aparținînd Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

În continuare, cercetarea științifică va contribui direct la realizarea în condiții de calitate și eficiență sporită a prevederilor Programului suplimentar de dezvoltare a economiei naționale în cincinalul 1976—1980. Pe această linie, institutele specializate de cercetare și inginerie tehnologică pentru construcțiile de mașini pot și trebuie să contribuie mai mult la realizarea și dezvoltarea marilor obiective ale ramurii. În acest scop **se impune perfecționarea colaborării dintre institute pentru abordarea unor proiecte integrate de cercetare-proiectare de produse-proiectare de tehnologie pentru mari obiective industriale.** Vom acționa, de asemenea, pentru crearea condițiilor ca institutele specializate pe produse să aducă o contribuție mai directă la definirea temelor pentru noile întreprinderi, la pregătirea din vreme a produselor noi pentru noile capacități de producție, pentru o angajare sporită a concepției proprii în dezvoltarea noilor întreprinderi, în problemele complexe pentru care pînă acum s-a recurs la licențe.

Aplicarea în producție a rezultatelor, **valorificarea cît mai rapidă a cercetărilor constituie o problemă de interes vital. național.** O primă etapă de valorificare se realizează pe calea microproducției organizate în institute, care în anul 1977 înregistrează, conform prevederilor, o creștere cu 47% față de anul trecut. Realizările din primul trimestru al acestui an arată însă unele rămîneri în urmă : Institutul de cercetări și proiectări „Faur", Institutul de cercetări și proiectări pentru mașini de ridicat și transportat uzinal și Centrul de cercetări și proiectări de cercetări și proiectări de utilaj minier Satu-Mare au dat o producție minimă față de potențialul sectorului de resort, iar Centrul de cercetări și proiectări de tehnologii de fabricație din București, Institutul de cercetări și proiectări de vagoane din Arad, Centrul de cercetări și proiectări de cuzineți și organe de asamblare Brașov nu au organizat încă sectoare de microproducție. În această situație **apare necesar ca centralele industriale de profil să acorde un sprijin sporit institutelor de cercetări și proiectări care, la rîndul lor, să solicite — cu mai multă fermitate — o colaborare mai eficientă, pentru ca, în cel mai scurt timp, sectoarele lor de producție să se situeze la nivelul cerințelor economiei moderne.**

Innoirea produselor și a tehnologiilor prin efort propriu

ÎN CADRUL acțiunilor complexe prin care cercetarea științifică și ingineria tehnologică contribuie la dezvoltarea industriei constructoare de mașini și implicit a întregii economii naționale, un rol important îl are asimilarea produselor și a tehnologiilor noi. Dacă în anul 1976, ponderea produselor noi și reproiectate din producția marfă a ramurii a fost de 19% (față de 15,6% planificat), **pentru 1977 s-a planificat o pondere de**

28,2% **(graficul) ; realizările pe primele nouă luni ale anului conduc însă la concluzia că şi această cifră va fi depăşită.**

Planul de asimilare cuprinde produse care se situează prin performanţele lor la nivelul celor mai înalte exigenţe de pe plan mondial : vor fi realizate noi tipuri de echipamente energetice, maşini şi utilaje pentru industria minieră, metalurgică şi chimică, a construcţiilor şi a construcţiilor de drumuri, industria uşoară, transport ş.a. Sînt în curs de desfăşurare **programe cu caracter prioritar referitoare la familii de produse sau sisteme de maşini,** cum ar fi : cazane pentru cărburi inferiori, platforme de foraj marin, sisteme de autovehicule industriale, sisteme de maşini agricole pentru terenuri în pantă, echipamente radiotelefonice de veghe şi alarmă, echipamente de comandă pentru maşini-unelte etc. Se remarcă o nouă orientare către conceperea de utilaje de mare randament, la care aportul tehnicilor de vîrf este substanţial. Contribuţia cercetării proprii este însemnată : 55% din valoarea producţiei globale în domeniul maşinilor-unelte, al mecanicii fine, al electrotehnicii şi electronicii în cincinalul 1976—1980 faţă de 32% în cincinalul 1971—1975.

Dinamica înnoirii şi modernizării produselor în industria construcţiilor de maşini

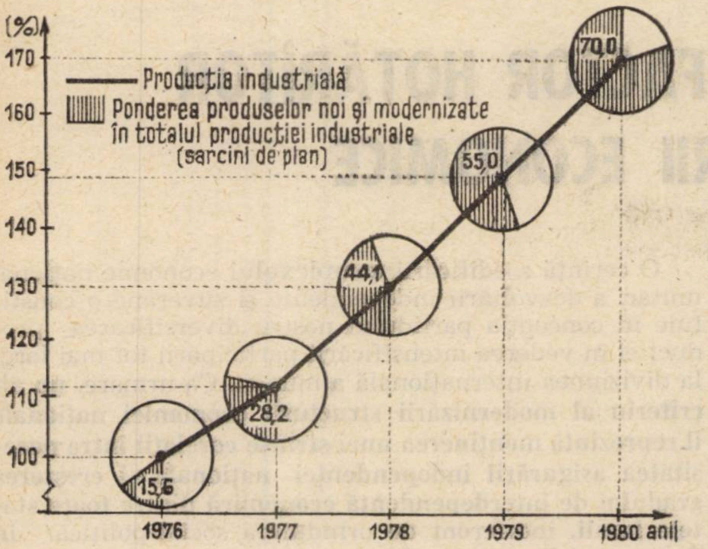

Realizarea la un nivel tehnic corespunzător a tuturor acestor produse noi impune **elaborarea şi extinderea aplicării unor tehnologii specifice, de mare eficacitate,** cum ar fi procedeele moderne de preparare continuă a amestecurilor de formare, formarea fără rame în flux continuu pe linii automatizate, turnarea sub presiune joasă a aliajelor neferoase, sudarea cu fascicul de electroni etc. Au fost luate măsuri pentru extinderea automatizării în uzinele constructoare de maşini, automatizarea controlului, supravegherii şi funcţionării utilajelor şi a proceselor tehnologice — în special în confecţionarea ansamblurilor sudate şi în mecanizarea şi automatizarea montajului ; în electronică se pune accentul pe realizarea unor circuite integrate cu grad sporit de miniaturizare şi timp de răspuns îmbunătăţit pentru calculatoarele electronice ş.a.

Trebuie arătat, însă, că **mai există unele domenii de activitate în care înnoirea şi modernizarea produselor se găseşte la un nivel nesatisfăcător,** cum ar fi introducerea în fabricaţie a cazanelor utilizînd combustibili inferiori, unele utilaje pentru turnătorii şi forje, unele tipodimensiuni de motoare termice, anumite echipamente hidropneumatice ş.a. Atragerea cu mai multă operativitate în circuitul cercetare-producţie a însemnatelor rezerve de creativitate care există în institutele şi întreprinderile de profil (Institutul de cercetare şi proiectare echipamente termoenergetice, Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice pentru sectoare calde, Institutul naţional de motoare termice, Institutul de cercetări şi proiectări tehnologice pentru construcţia de maşini, întreprinderile „Vulcan" — Bucureşti, „Independenţa" — Sibiu, fabricile de motoare ş.a.) ar conduce la efecte economice favorabile multiple. S-ar putea realiza în acest fel valorificarea combustibililor inferiori (la cazane), reducerea adaosurilor de prelucrare şi deci reducerea cheltuielilor materiale în turnătorii cu circa 15%, creşterea randamentului energetic al motoarelor ş.a.

Pentru aceasta este necesar ca **institutele de profil să elaboreze în detaliu programele de lucru cu precizarea tuturor acţiunilor, componentelor şi a colaboratorilor, să introducă în plan sarcinile ce decurg din programe, să urmărească sistematic programele de înnoire a produselor, în aşa fel încît sarcinile de valorificare să constituie sarcini de plan pentru colectivele de cercetători şi proiectanţi.**

Este necesar ca institutele noastre să preia execuţia unor prototipuri care pînă în prezent se realizau în întreprinderi, astfel ca în anii următori majoritatea cercetărilor să se finalizeze cu prototipuri sau tehnologii verificate prin staţii pilot, cu excepţia celor care necesită dotări de performanţă. Vom prelua în cadrul institutelor proiectarea de tehnologii şi pregătirea fabricaţiei pentru o serie de produse ca aparataj hidropneumatic, mecanisme de acţionare, maşini agricole, pompe speciale ş.a.

Participare activă la circuitul mondial de bunuri şi valori

EFORTUL cercetătorilor şi proiectanţilor din construcţia de maşini contribuie la progresul continuu al societăţii, la afirmarea României în cadrul schimbului mondial de bunuri şi valori. În prezent, **putem pune la dispoziţia ţărilor interesate nu numai produse, ci şi tehnologii, procedee tehnologice şi echipamente în diferite domenii, cercetarea şi proiectarea tehnologică din România contribuind eficient la promovarea mondială a progresului tehnic.**

Lista produselor oferite la export de constructorii de maşini din România devine tot mai amplă ; atenţia se va concentra în special asupra creşterii participării la export a produselor avînd un grad înalt de prelucrare şi o tehnicitate cît mai ridicată. De asemenea, trebuie relevat că, în comerţul exterior al României, furnitura de instalaţii complete ocupă un loc tot mai însemnat, incluzînd exportul de licenţe şi proiecte, dezvoltarea sectorului de consulting-engineering, de construcţii-montaj şi de prestări de servicii realizate în străinătate. Instalaţiile complexe livrate încorporează, în tot mai mare măsură, tehnologii proprii. Oferim în prezent şi servicii post-vînzare, asistenţă tehnică la montaj şi în şcolarizarea personalului, participăm la efectuarea de cercetări tehnico-ştiinţifice şi cooperare în fabricaţie în domeniul construcţiilor de autovehicule, nave şi utilaje navale, tractoare şi maşini agricole, colaborăm cu diferite firme ca partener la societăţi mixte de producţie.

În acţiunea de reducere a importurilor — ce se desfăşoară cu succes de la începutul acestui cincinal în întreaga ţară — cercetarea ştiinţifică are un aport deosebit. Institutele de specialitate aduc o însemnată contribuţie la reducerea importurilor de instalaţii şi utilaje, a importurilor de completare sau a celor de materiale, prin abordarea de noi programe de asimilare a unor noi produse şi tehnologii. Pot fi amintite în acest sens instalaţiile de foraj pentru cariere, instalaţiile de derocări subacvatice, grupul monopompă pentru presa de 12 000 t de care se preocupă Institutul de cercetări şi proiectări pentru utilaje petroliere ; pompe speciale (pompe de zgură, pompe de tăiat cocs şi altele) din planul Centrului de cercetări şi proiectări pompe, o serie de utilaje tehnologice specifice din preocupările Institutului de sudură şi încercări de materiale, Institutului de cercetări şi proiectări pentru sectoare calde şi Institutului de cercetări şi proiectări pentru construcţia de maşini, precum şi trecerea, în următorii ani, de la aparatura hidraulică importată la aparatura tipizată fabricată în ţară. Toate acestea reprezintă peste un miliard de lei valută economisiţi.

Deşi am obţinut unele realizări apreciabile, consider că există încă serioase **rezerve** pentru reducerea importurilor, pentru creşterea substanţială a contribuţiei sectorului de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică la acţiunea de reducere a efortului valutar. În principal, acest obiectiv major se poate realiza prin :

— o **colaborare** mai strînsă şi mai bună între institutele de profil şi întreprinderile producătoare pentru micşorarea importurilor de completare ;

— **reducerea importurilor de completare încă din faza de proiect** a produselor, în sensul experimentării pe o scară tot mai largă a pieselor şi materialelor de producţie românească, capabile să le substituie pe cele importate ;

— **valorificarea** peste hotare în măsură sporită a **concepţiei inginereşti autohtone,** ceea ce reprezintă însăşi contribuţia românească la schimbul mondial de tehnologie.

Alexandru ROŞU
adjunct al ministrului
industriei construcţiilor de maşini

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI

PROGRESUL TEHNIC, FACTOR HOTĂRÎTOR AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE

APRECIIND, într-o viziune profund creatoare, rolul progresului tehnic în condiţiile lumii contemporane, Congresul al XI-lea al partidului a definit actualul cincinal drept cincinalul afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice. În această accepţiune etapa actuală este chemată să asigure pătrunderea cît mai largă a recentelor cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice în toate domeniile vieţii noastre economico-sociale. A sporit, în acest sens, considerabil rolul cercetării ştiinţifice proprii, s-au făcut paşi însemnaţi în integrarea strînsă a cercetării cu învăţămîntul şi producţia, în armonizarea logică a cercetării fundamentale cu cea aplicativă, pentru ca ştiinţa, cercetarea ştiinţifică să se afirme din ce în ce mai puternic drept unul din principalii factori dinamizatori ai întregii noastre dezvoltări economice, ai modernizării structurilor noastre economico-sociale.

După cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** secretarul general al Partidului Comunist Român, orientările şi prevederile cuprinse în Programul Partidului Comunist Român privind edificarea unei economii moderne multilateral dezvoltate în România **„trebuie să aibă la bază tot ce a creat omenirea mai valoros şi mai bun în domeniile cunoaşterii, al ştiinţei şi tehnicii“** [1]. Aceasta reprezintă o opţiune politică fundamentală în cadrul strategiei dezvoltării economico-sociale a ţării noastre, reflectînd atît caracterul înaintat al concepţiei Partidului Comunist Român, referitoare la dezvoltarea ţării, cît şi conţinutul dinamic, creator al activităţii practice a partidului. Ca urmare, modernizarea structurii economiei naţionale se înfăptuieşte pe baza unui model propriu, prin folosirea celor mai bune realizări dobîndite pe plan naţional şi mondial în domeniile ştiinţei şi tehnologiei, adaptate la condiţiile şi particularităţile României şi punînd în valoare capacităţile creatoare ale poporului român.

În condiţiile creşterii gradului de interdependenţă dintre economiile naţionale ale tuturor ţărilor, modernizarea structurilor economice naţionale nu poate duce la contopirea lor într-o structură unică a unui aşa-zis sistem mondial global, ci la formarea şi dezvoltarea unor trăsături proprii şi la afirmarea lor tot mai puternică în cadrul structurii economiei mondiale eterogene. Prin urmare, **primul criteriu fundamental al modernizării structurii economiei naţionale în epoca noastră este formarea şi dezvoltarea complexului naţional unitar,** capabil să valorifice resursele materiale şi umane, să asigure funcţionalitatea optimă a mecanismului economic naţional, o dezvoltare dinamică, care să permită satisfacerea multilaterală şi raţională a necesităţilor materiale şi spirituale ale populaţiei ţării, legături strînse cu toate ţările lumii.

O cerinţă a edificării complexului economic naţional unitar, a dezvoltării independente şi suverane o constituie în concepţia partidului nostru diversificarea producţiei în vederea intensificării participării tot mai largi la diviziunea internaţională a muncii. Ca urmare, **un alt criteriu al modernizării structurii economiei naţionale îl reprezintă menţinerea unei strînse corelaţii între necesitatea asigurării independenţei naţionale şi creşterea gradului de interdependenţă economică dintre toate statele lumii,** indiferent de orînduirea social-politică. În Programul Partidului Comunist Român se arată că pentru dezvoltarea economico-socială rapidă şi independentă trebuie să se pornească atît de la folosirea maximă a mijloacelor umane şi materiale proprii, cît şi de la extinderea colaborării economice, ştiinţifice şi tehnologice internaţionale. Activitatea internaţională trebuie să ţină seama de imperativele ridicării mai rapide a nivelului economic al ţărilor în curs de dezvoltare şi accelerarea apropierii lor de nivelul ţărilor avansate. Lichidarea fenomenului de subdezvoltare, egalizarea nivelului de dezvoltare economică a statelor constituie o necesitate obiectivă a progresului general, inclusiv al ţărilor avansate, un imperativ al colaborării pe baze noi, echitabile, între toate popoarele lumii.

În strategia dezvoltării un rol esenţial îl are **îmbinarea armonioasă a nevoilor dezvoltării, determinate în mod ştiinţific, cu posibilităţile reale de care dispune economia naţională** în fiecare etapă a progresului social. Pentru aceasta este necesară şi partidul nostru a acţionat cu toată consecvenţa mai ales în ultima perioadă în acest sens, realizarea unei înalte capacităţi organizatorice, tehnice şi economico-sociale în vederea antrenării maxime a tuturor resurselor în circuitul economic şi valorificarea lor eficientă, economisirea în proporţii tot mai mari a muncii sociale, eliminarea factorilor care generează pierderi de orice fel în economie. Se urmăreşte totodată eliminarea sau limitarea influenţei fluctuaţiilor de pe piaţa mondială care se pot repercuta negativ asupra participării ţării la schimburile economice mondiale.

Strategia dezvoltării urmăreşte făurirea unei structuri optime a economiei naţionale, în care să se îmbine armonios industria, agricultura, construcţiile, transporturile, telecomunicaţiile, sistemul de pregătire şi perfecţionare a cadrelor etc., asigurîndu-se dezvoltarea prioritară a ramurilor de vîrf care asigură mijloacele necesare pentru promovarea progresului tehnico-ştiinţific, în vederea obţinerii unui ritm înalt al creşterii economice, pentru o lungă perioadă de timp, în condiţiile unei înalte eficienţe economico-sociale. În strategia dezvoltării noastre **rolul principal îl are desigur opţiunea politică privind folosirea venitului naţional pentru dezvoltare şi consum, asigurarea unei rate înalte a acumu-**

---

[1] **Nicolae Ceauşescu :** Raport la al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, noiembrie, 1974, Ed. politică, 1974.

țării în vederea creării în ritm rapid a unei baze tehnice moderne, în continuă perfecționare, pentru toate activitățile din economia națională. Numai astfel se poate realiza lichidarea rămînerii în urmă față de țările dezvoltate, promovarea progresului tehnico-științific și — în final — asigurarea mijloacelor necesare creșterii continue a nivelului de trai al întregului popor.

Crearea unei înalte capacități de adaptare dinamică, rapidă și elastică a economiei naționale la schimbările determinate de revoluția tehnico-științifică în toate ramurile și domeniile economiei naționale impune dezvoltarea puternică a cercetării științifice proprii, orientarea activității științifice cu prioritate spre rezolvarea problemelor concrete ale planurilor dezvoltării economico-sociale a țării, adaptarea întregului aparat productiv la procesul de asimilare la termene tot mai scurte a cuceririlor științifice și tehnologice contemporane, creșterea permanentă a contribuției concepției proprii la înnoirea producției, cerințe care se regăsesc pe deplin în caracteristicile actualului cincinal, al revoluției tehnico-științifice.

Creșterea capacității de adaptare dinamică a economiei la cerințele progresului tehnico-științific depinde în mod hotărîtor de formarea și perfecționarea forței de muncă în cadrul sistemului de învățămînt integrat cu cercetarea și producția, astfel încît toate cele trei activități ale triadei să se dezvolte și să se perfecționeze continuu, folosind tot ceea ce dă mai bun știința și tehnologia pe plan mondial.

Un alt criteriu important al strategiei dezvoltării este crearea și perfecționarea sistemului care să asigure cantitatea, sortimentul și calitatea bunurilor și serviciilor necesare progresului tehnic al tuturor ramurilor economice.

În condițiile desfășurării impetuoase a revoluției tehnico-științifice contemporane, relațiile economice dintre state joacă un rol tot mai important în asigurarea progresului social, economic și tehnico-științific al națiunilor. Pentru a fructifica avantajele pe care le oferă încadrarea în diviziunea mondială a muncii, statele se preocupă în prezent să creeze un cadru instituțional juridic favorabil participării cît mai eficiente a popoarelor la circuitul economic mondial, la schimbul internațional de valori materiale și spirituale. Problema fundamentală care se pune în alegerea formelor și metodelor de colaborare științifică și economică internațională constă în așezarea lor pe o bază principială care să corespundă cerințelor dezvoltării și înfloririi națiunilor independente și suverane în condițiile încadrării lor active și eficiente în colaborarea internațională. Dezvoltarea liberă și independentă a națiunilor și adîncirea colaborării internaționale nu numai că nu se neagă una pe alta, dar se condiționează și se favorizează reciproc. Cu cît un stat este mai dezvoltat, cu atît poate să se încadreze mai eficient în diviziunea internațională a muncii. Cu cît va fi mai mare aportul fiecărei națiuni cu atît mai mare va fi cîștigul întregii omeniri și al fiecărei națiuni în parte din colaborarea internațională. **„Trebuie să avem permanent în vedere** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — că economia mondială devine tot mai interdependentă“** [2]).

Într-adevăr, actuala revoluție tehnico-științifică determină creșterea nivelului tehnic, a complexității și diversificării producției în general, a mașinilor și utilajelor în special, face ca organizarea producției proprii a tuturor tipurilor de produse să devină practic imposibilă și economic ineficientă, chiar și pentru economia țărilor avansate. Apare astfel necesitatea unei specializări internaționale ca o trăsătură definitorie a economiilor moderne, participarea la schimburile economice internaționale transformîndu-se într-un important factor al dezvoltării, al sporirii eficienței muncii naționale și într-un mijloc de satisfacere a necesităților de producție și consum în continuă diversificare. **„Orice izolare nu poate duce decît la stagnarea, la rămînerea în urmă cu repercusiuni adînci asupra dezvoltării economico-sociale a țării respective“ [3]).**

Nivelul actual al dezvoltării forțelor de producție, influența revoluției tehnico-științifice contemporane asupra economiilor naționale imprimă astăzi o corelație nouă și durabilă exprimată în devansarea dinamicii producției naționale și mondiale de către dinamica exporturilor. În ultimul sfert de veac (1950—1975) dinamica exporturilor a depășit dinamica producției pentru majoritatea țărilor lumii, iar la nivelul mondial s-a situat la un volum de 1,4 ori mai mare. Dinamica impetuoasă a exporturilor obligă statele interesate să promoveze și mai perseverent politica progresului tehnic pentru a face față cu succes exigențelor pieței mondiale și în același timp le obligă să adopte măsuri comune, la scară internațională, pentru armonizarea intereselor reciproce și pentru crearea condițiilor favorabile desfășurării schimburilor economice reciproc avantajoase.

De aici rezultă concluzia că promovarea progresului tehnic, dezvoltarea industrială și modernizarea structurilor economico-sociale nu pot fi interpretate ca o tendință spre autarhie, ci constituie tocmai calea sigură a lărgirii schimburilor economice externe, participarea mai activă la diviziunea internațională a muncii. Aceasta confirmă pe deplin teza emisă de Karl Marx care sublinia că „raporturile dintre diferite națiuni depind de gradul în care fiecare dintre ele și-a dezvoltat forțele de producție, diviziunea muncii și relațiile interne“ [4]).

Relațiile economice dintre națiuni se dezvoltă în prezent într-o măsură crescîndă și în sfera producției, a cercetării tehnico-științifice, a progresului tehnic. Ca urmare a apărut și s-a dezvoltat tot mai mult colaborarea internațională tehnico-științifică, parte tot mai importantă a colaborării economice dintre state. Cooperarea tehnico-științifică internațională a apărut pe fondul revoluției tehnico-științifice contemporane, ca urmare a mutațiilor produse în diviziunea internațională a muncii. Influența progresului tehnic, a complexității producției moderne, a volumului tot mai mare a transferului internațional de tehnologii, împreună cu alți factori, au determinat mutarea centrului de greutate al relațiilor economice internaționale din sfera circulației produselor în sfera producției și a cercetării științifice și tehnologice.

Strategia dezvoltării ține seamă în egală măsură de mutațiile intervenite în însăși sfera științei și tehnicii. Desfășurarea revoluției tehnico-științifice a schimbat radical locul și rolul științei în înfăptuirea progresului tehnic. „Explozia tehnologică“ a determinat creșterea gradului de mecanizare și automatizare a numeroase ramuri industriale, trecerea de la producții de tip „mașinist“, generate de revoluția industrială și mereu perfecționate pînă astăzi la producții de tip „cibernetic“

prof. dr. doc. ing. Iosif TRIPȘA
vicepreședinte al C.N.Ș.T.

(Continuare în pag. 23)

---

2) **Nicolae Ceaușescu :** Cuvîntare la Consfătuirea cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și al cooperării economice internaționale, Ed. politică, 1974.

3) **Nicolae Ceaușescu :** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. III, Ed. politică, 1969 pag. 914.

4) **K. Marx** și **F. Engels :** Opere alese, vol I, ESPLP, 1955.

ECONOMIE NATIONALA

DINAMISMUL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ȘI CREȘTEREA PARTICIPĂRII EI LA CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL (II)

O CARACTERISTICĂ a politicii dinamice promovată de Partidul Comunist Român este și faptul că dezvoltarea economică rapidă a fost însoțită de o largă deschidere spre circuitul economic mondial. În perioada 1950—1976 volumul comerțului exterior a sporit de 22 de ori, cu un ritm mediu anual de 12,7%. Sfera relațiilor economice externe a României s-a extins la peste 140 de state ale lumii de pe toate continentele, față de numai 29 în 1950.

În anii socialismului evoluția comerțului exterior a devansat pe cea a produsului social și a venitului național, iar după 1966 și pe cea a producției industriale. Ca urmare a rolului pe care îl joacă astăzi industria în lume, locul principal în cadrul acestor corelații revine celei dintre ritmul mediu anual de creștere a comerțului exterior și a producției industriale. Analiza ei detaliată pe cincinale arată că abia după Congresul al IX-lea, odată cu revirimentul produs în atenția ce s-a acordat ramurilor de bază ale industriei care impulsionează și exportul, raportul comerț exterior-producție industrială s-a echilibrat, iar în anii '70 a devenit simțitor supraunitar, 1,39 pentru perioada 1971—1976.

Pentru dinamismul economiei românești, pentru angrenarea ei în schimburile mondiale, elocvent este și faptul că, în intervalul 1958—1975, exporturile românești le-au devansat pe cele mondiale de 1,42 ori. În ultimul sfert de secol, din acest punct de vedere, România a fost depășită de media mondială numai în anii 1970—1974 (tabel nr. 5) cînd, valoarea comerțului mondial a cunoscut un salt datorită creșterii accentuate a prețurilor unor produse, în primul rînd al țițeiului.

Tabelul nr. 5

Ritmul mediu anual d creștere a exporturilor (%)

	1950—1970	1970—1974	1974—1975
Mondial	7,4	27,7	3,8
Țări capitaliste dezvoltate	8,0	24,7	5,9
Țări nesocialiste în curs de dezvoltare	4,6	41,1	—6,6
România	11,4*	21,0	19,6

*) 1951—1970.

Sursa : Handbook of international trade and development statistics. UN New-York 1976 ; Anuarul Statistic al R.S.R. 1977.

Ritmul mai rapid înregistrat de exporturile românești a făcut să crească ponderea țării noastre în exporturile mondiale de la 0,43% în 1958 la 0,61% în 1975. Această cifră este superioară celei pe care o deținem în populația globală, 0,54%, ceea ce semnifică o depășire a mediei mondiale în privința exportului pe locuitor. Dinamica mai accentuată a comerțului exterior în actualul cincinal, sporirea cu prioritate a exporturilor față de importuri, amplasarea acțiunilor de export prevăzută în planul suplimentar, vor contribui la afirmarea mai puternică a României în circuitul mondial, la reducerea decalajelor care ne despart de țările avansate economic. În aceeași direcție va acționa și înfăptuirea prețioaselor indicații, date de secretarul general al partidului la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. cu privire la extinderea cooperării în producție pe plan internațional, asigurîndu-se astfel **„soluționarea mai avantajoasă a unor probleme, realizarea progresului mai rapid în diferite sectoare importante de activitate"**. În prezent acțiunile de cooperare economică dețin peste 25%, iar în cazul raporturilor cu țările în curs de dezvoltare peste 50%, din totalul relațiilor economice externe românești.

Tabelul nr. 6

Indicatori de structură ai producției și exportului românesc în perioada 1950—1976

Ramura	Ponderea ramurilor în producție (P) și export (E)				Indicele de specializare structurală (E/P)	
	1950		1976		1950	1976
	P	E	P	E		
Construcțiile de mașini	13,3	4,2	33,3	25,7	0,32	**0,77**
Chimia	3,1	1,7	11,7	3,3	0,55	0,71

Sursa : Anuarul Statistic al R.S.R. 1977.

Mutațiile calitative produse în structura internă de ramură a economiei își găsesc reflectarea în componența comerțului exterior, în primul rînd a exporturilor românești, imprimîndu-le un caracter industrial. Țara noastră se înscrie și sub acest aspect în tendințele comerțului mondial și ale țărilor dezvoltate economic : față de creșterea în ansamblu a exporturilor, în intervalul 1950—1976, de 24 de ori, cel de mașini, utilaje și mijloace de transport s-a multiplicat de 148 de ori, iar cel de produse chimice de 120 de ori. Ca urmare, a crescut ponderea grupelor menționate în totalul export, de la 4,2% în 1950 la 25,7% în 1976 și respectiv de la 1,3% la 8,3%. Dacă adăugăm și mărfurile industriale de larg consum, constatăm că în 1976 produsele cu un grad ridicat de prelucrare furnizau peste jumătate din totalul exporturilor, față de 7,2% în 1950. Încă din 1972 România contribuie la exporturile mondiale cu 1,51% la mașini pentru diferite industrii și cu 2,63% la mașini agricole.4)

Compararea aportului construcțiilor de mașini și chimiei în producția industrială globală și în export arată că în anii socialismului a crescut simțitor indicele de specializare structurală a producției pentru export — de la 0,32 la 0,77 în cazul primei ramuri și de la 0,55 la 0,71, în cazul celei de a doua (tabelul nr. 5). Pentru accelerarea dinamismului economiei românești, ținînd seama de faptul că acestea materializează în mai mare măsură cuceririle revoluției tehnico-științifice și se încadrează în cerințele schimburilor mondiale, se impune accentuarea prezenței lor în export și îmbunătățirea raportului export-producție. În actualul cincinal această cerință se și realizează, în parte, prin aceea că sporul exportului la produsele construcției de mașini va fi de 2,3 ori, iar la cele ale chimiei de 2,8 ori. Ca urmare, în 1980 cele două grupe de mărfuri vor furniza peste jumătate din totalul exportului românesc, iar

dr. Georgeta MACARIE
Iași

(Continuare în pag. 19)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Cheltuielile de circulație

SISTEMUL aplicat în prezent, de a compensa amenzile și penalizările plătite cu cele încasate și de a reflecta în beneficiu partea rămasă sau în cheltuieli partea necompensată, nu este de natură să determine creșterea interesului bazelor județene de aprovizionare în eliminarea amenzilor și penalizărilor plătite, deoarece, de cele mai multe ori, penalizările încasate întrec de cîteva ori pe cele plătite. În condițiile în care partea rezultată din compensare se reflectă în beneficiu (ca beneficii din alte acțiuni), unitatea nu mai este cointeresată în realizarea și depășirea beneficiului din activitatea de bază, aceasta realizîndu-se în bună măsură pe seama beneficiilor provenind din amenzi și penalizări. În condițiile în care sarcina de beneficiu transmisă pentru anul de plan de către organele superioare are la bază beneficiul realizat, indirect planul de beneficii prevede și asemenea surse. Pentru a mări rolul mobilizator al planului de beneficii din activitatea de bază și a spori răspunderea bazelor de aprovizionare față de amenzile și penalizările plătite, considerăm că ar trebui întreprinse măsuri în două direcții, și anume ; în **primul** rînd, amenzile și penalizările plătite să fie reflectate în întregime în cheltuielile de circulație și deci și în cheltuielile neeconomicoase, iar, în al **doilea** rînd, amenzile și penalizările încasate să nu influențeze beneficiul realizat, ci în întregime să se verse la buget. Ar mai putea fi aplicată și soluția ca pe seama amenzilor și penalizărilor încasate să fie compensate o serie de cheltuieli suplimentare ale unităților de aprovizionare și care se datoresc numai neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către furnizorii, cărăușii sau cumpărătorii de la care se încasează penalizările. În acest sens, ar putea fi compensate : penalizările plătite de bază, dar care se datorează unor cauze independente de activitatea bazei ; dobînzile penalizatoare pentru creditele restante cauzate de neachitarea mărfurilor de către cumpărători în termenul maxim de decontare etc. Pentru a realiza asemenea compensări trebuie organizată o evidență riguroasă a cheltuielilor susceptibile de compensat.

Teodor ROȘCA
Cluj-Napoca

Ofertă și cerere

ÎN ULTIMA VREME cauciucurile 155x13 pentru mașinile Dacia 1300 au devenit o raritate în magazine. Deoarece întreprinderea „Victoria" — Florești fabrică și alte cauciucuri mai puțin solicitate, propun mărirea producției de cauciucuri pentru Dacia 1300 și micșorarea celei pentru dimensiuni la care cererea este supra-acoperită.

Comerțul poate interveni eficient în această problemă printr-o analiză atentă a existentului din magazine și prin emiterea de comenzi care să satisfacă necesarul.

Dan ZAMFIRESCU
economist — București

După mutare

LA DIMENSIUNILE actualului program al construcției de locuințe, în fiecare zi intră în casă nouă, numai la orașe, în medie 600 de familii (din care peste 100 numai în Capitală). Emoții, preocupări cu mutatul — și mici necazuri.

De pildă, problema tablourilor, a dulapurilor suspendate pe perete și a altor obiecte care, pentru fixare, necesită dibluri. Să nu uităm că în mare parte, pereții la noile blocuri sînt din beton. Cum să găurești betonul ? Cu spițul și ciocanul, distrugînd zugrăveala ? Soluția ar fi simplă : cooperația meșteșugărească sau întreprinderile de gospodărie locativă să-și organizeze formații de lucrători autorizați, dotați cu pistoale de împușcat bolțuri sau cu freze portative și care, la un simplu apel telefonic, să se deplaseze la domiciliul solicitanților și să execute operația la un tarif convenabil. Iar comerțul să fie aprovizonat cu dibluri din plastic.

Acestea au dispărut din magazine de o bucată de vreme, la fel ca și fasungurile, necesare în dependințe (cămări, debara) unde nu se instalează plafoniere sau aplice. E vorba de piese cum nu se poate mai simple și, fără îndoială, rentabile pentru producător. Atunci, de ce nu se fabrică în cantități suficiente ?

Barbu MITROI
București

ECOURI

Forța de muncă

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Mecanizarea și automatizarea – factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității", vă transmitem precizările Comitetului de Stat al Planificării :

1. Începînd cu anul 1977, prin planul de stat se aprobă, pentru fiecare titular de plan, în mod distinct, numărul de personal muncitor, pe structură de personal, aferent activității de cercetare, dezvoltare și inginerie tehnologică. Titularii de plan au sarcină să desfășoare acest număr de personal pe institutele coordonate în cadrul organismelor și a programelor de cercetare, avînd în vedere asigurarea unei corelări corespunzătoare între sarcini și cerințe.

Menționăm că în cadrul numărului planificat, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie nominalizează numărul de personal de specialitate pe nivele de pregătire, pentru fiecare institut.

2. Asigurarea necesarului de specialitate cu studii superioare pentru activitatea de cercetare științifică se face de fiecare unitate de cercetare în parte în cadrul numărului de personal planificat, în rîndul cadrelor care au satisfăcut stagiul legal în muncă și care îndeplinesc și celelalte condiții prevăzute de lege pentru ocuparea acestor posturi.

Propunerea ca absolvenții institutelor de învățămînt superior să fie repartizați direct și pentru institutele de cercetări este reglementată de art. 3 alineatul 4 din Decretul 54/1975 : „Absolvenții care au obținut rezultate bune la învățătură și în activitatea obștească și au dovedit aptitudini pentru activitatea de cercetare pot primi recomandarea consiliilor profesorale ca, **după efectuarea stagiului legal în producție,** să poată lucra în unitățile de cercetare, proiectare și în instituțiile de învățămînt superior. Aceste recomandări vor fi consemnate în dispozițiile de repartizare".

C. ȘANDRU
vicepreședinte al C.S.P.

Viteza de rotație

REFERINDU-NE la materialul „Accelerarea vitezei de rotație, mijloc de sporire a eficienței economice" (R. E. nr. 30 a.c.), în care se relatează unele aspecte din cadrul întreprinderii „Neptun"-Cîmpina și Intreprinderii de construcții de mașini din Reșița, privind accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, precizăm următoarele :

În vederea sporirii eficienței economice a activității întreprinderilor din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, în cursul anului 1977 au fost stabilite noi măsuri menite să contribuie la accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante alocate întreprinderilor în subordine. În domeniul aprovizionării tehnico-materiale, de exemplu, în programele de măsuri elaborate s-au prevăzut sarcini cu privire la dimensionarea stocurilor pentru producție, introducerea și respectarea normelor de consum printr-o ordine severă în eliberarea materialelor din depozite în producție, evitarea aprovizionărilor cu materiale de la distanțe lungi, o mai bună organizare în gospodărirea depozitelor și îmbunătățirea evidenței materiilor și materialelor, asigurarea unui control sever al consumului, etc. Măsuri corespunzătoare de ridicare a vitezei de rotație a mijloacelor circulante au fost luate și pe linie de producție, precum și pentru activizarea desfacerii la timp a produselor executate.

Stocurile devenite disponibile la întreprinderi sînt cuprinse în grafice de lichidare pentru valorificare prin bazele de aprovizionare-desfacere sau alte unități. Pentru traducerea în viață a măsurilor preconizate de întreprinderi, sînt necesare măsuri corespunzătoare și în domeniul organizării și funcționării bazelor de aprovizionare și desfacere, cunoscînd că o bună parte a aprovizionărilor întreprinderilor se va face prin aceste unități.

C. PĂNESCU
director în Ministerul Industriei
Construcțiilor de Mașini

Fermoare

CONSIDERĂM justă critica din nota Fermoare (R.E. nr. 32) și de aceea ne vom intensifica eforturile pentru a satisface cît mai prompt și complet cerințele comerțului, mai precis ale consumatorilor, de care vom ține seama și la contractările pe anul 1978.

Pentru satisfacerea necesarului de fermoare, întreprinderea noastră a fost prevăzută a se dezvolta cu noi capacități de producție începînd cu semestrul II 1978. Dar, pentru a răspunde mai prompt beneficiarilor, mai ales pe linia respectării gamei coloristice a tuturor tipurilor de fermoare, cu sprijinul forului tutelar – M.I.U. – s-au luat măsuri ca pînă la finele anului să se asigure stocuri suplimentare de benzi textile.

ing. E. SORESCU
director general adjunct,
Centrala industriei articolelor
casnice

CONDUCERE·ORGANIZARE

Realizările întreprinderilor model în sprijinul generalizării experienţei înaintate

CUM SE POT OBŢINE CREŞTERI SPECTACULOASE DE PRODUCTIVITATE

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că pentru o unitate cu tehnică de vîrf a proceselor de fabricaţie şi a produselor, cum este Întreprinderea de calculatoare electronice (I.C.E.) Bucureşti, nivelul productivităţii muncii din anul 1976 — cu numai 33% superior mediei realizate pe ansamblul industriei republicane — vădea existenţa unor însemnate rezerve. Punerea lor deplină în valoare condiţionînd creşterea accelerată a volumului producţiei (şi parametrii de eficienţă economică ai acesteia), corespunzător cerinţelor programului de dotare a economiei naţionale cu tehnică de calcul, pentru 1977 şi următorii ani ai cincinalului au fost stabilite ritmuri deosebit de înalte de sporire a productivităţii (graficul nr. 1).

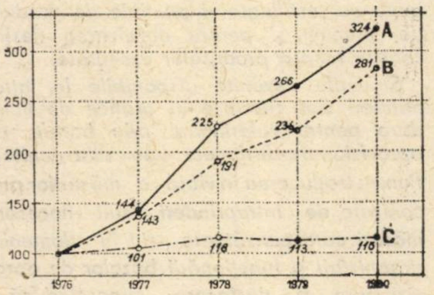

Graficul nr. 1 : *Dinamica prevăzută a producţiei globale şi a productivităţii muncii, în actualul cincinal, la Întreprinderea de calculatoare electronice Bucureşti* (%) *A* — producţie globală ; *B* — productivitatea muncii pe lucrător ; *C* — numărul mediu al personalului muncitor.

Selecţionată pentru a deveni întreprindere model în cadrul Centralei industriale de electronică şi tehnică de calcul, I.C.E. realizează în prezent o elocventă demonstraţie a capacităţii creatoare a colectivului său de muncă. Sarcinii planificate de creştere a productivităţii muncii pe acest an, de 43%, i s-a adăugat prin angajament o suplimentare de încă 3,6 procente, nivelul acestui indicator ajungînd de circa 2,8 ori superior celui din 1972, data intrării în funcţiune a fabricii. Iar rezultatele obţinute pînă acum confirmă pe multiple planuri concentrarea energiilor pentru o cît mai bună folosire a potenţialului uman şi tehnic :

- **productivitatea muncii pe primele 10 luni a reprezentat 103,3% faţă de cea planificată şi 101% faţă de sarcina majorată ;**
- **planul producţiei globale a fost depăşit, în acelaşi interval, cu circa 14 milioane de lei. Se apreciază că la nivelul întregului an, sporul de producţie faţă de 1976 va fi realizat în proporţie de 104,5% pe seama creşterii productivităţii ;**
- **producţia globală la 1 000 de lei fonduri fixe a reprezentat 3 531 lei, cu 43% mai mult decît în perioada corespunzătoare a anului trecut.**

Analiza factorială în perspectiva eficienţei

CU TOATE CĂ programul de fabricaţie al I.C.E. constituie un unicat în industria noastră, ceea ce face ca multe din intervenţiile concrete pe linia creşterii productivităţii să fie nereproductibile, direcţiile de acţiune pentru care s-a optat sînt cele clasice, vizînd îmbogăţirea calitativă a celor trei termeni de bază ai ecuaţiei producţiei: cadrele, tehnica, organizarea. Ponderea lor relativă, în ce priveşte aportul la sporul de productivitate pe 1977 (graficul nr. 2), se explică de asemenea prin profilul specific al întreprinderii ; tehnicitatea înaltă a meseriilor, cultura profesională şi generală peste medie a personalului stimulează ridicarea calificării, dar totodată îi limitează aria de impact ; pe cînd necesitatea unei evoluţii rapide a produselor, în pas cu nivelul mondial, dictează inovaţia tehnologică, din care rezultă legic noi posibilităţi de îmbunătăţire a concepţiei constructive, de modernizare şi completare a gamei de calculatoare. De altfel, printre măsurile de perspectivă care fundamentează nivelul de productivitate la finele cincinalului se numără şi introducerea în fabricaţie a calculatoarelor din generaţiile 3,5—4.

Consiliul oamenilor muncii a dat acţiunii un caracter organizat, creînd în variate forme cadrul de dezvoltare a iniţiativei. Au fost alcătuite **3 colective de specialitate,** cu sarcina de a aborda următoarele domenii de activitate :

— proiectare, calitate, autoutilare ;

— organizare, dezvoltarea capacităţii ;

— forţă de muncă şi probleme sociale.

Programul adoptat de C.O.M. cuprinde **26 de obiective sau acţiuni complexe, cu un total de 98 de măsuri** ; responsabilităţile stabilite pentru realizarea lor antrenează toate compartimentele de concepţie şi funcţionale, un mare număr de specialişti.

În fiecare secţie a fost constituit, cu concursul sindicatului, cîte un **colectiv de iniţiativă** format din muncitori fruntaşi, maiştri, cadre

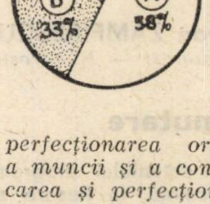

Graficul nr. 2 : *Ponderea diferitelor categorii de măsuri în fundamentarea sarcinii majorate de creştere a productivităţii muncii pe anul 1977 : A — creşterea nivelului tehnic al producţiei şi al tehnologiilor folosite ; B perfecţionarea organizării producţiei, a muncii şi a conducerii ; C — calificarea şi perfecţionarea profesională a personalului.*

tehnice, avînd misiunea de a analiza și propune măsuri pentru mai buna organizare a locurilor de muncă, întărirea ordinii și disciplinei, încărcarea mașinilor cît mai aproape de capacitate, gospodărirea superioară a metalului și a altor materiale.

Secția 320 asamblare-reglare a fost organizată ca **subunitate model,** în vederea acumulării unei experiențe care să fie generalizată și la celelalte secții. Prin aplicarea principiilor studiului muncii și ale ergonomiei, formațiilor de lucru de la implantarea plăcilor logice pentru calculatoare și de la cablajul înfășurat li s-au asigurat **locuri de muncă model,** mărindu-se considerabil randamentul la operațiile respective.

În ambele adunări generale din acest an, în adunările de partid și sindicale, în ședințele consiliului oamenilor muncii, o temă de prim rang a dezbaterilor și a hotărîrilor adoptate au constituit-o elementele de detaliu din care se construiește sporul de productivitate. S-a creat astfel climatul unei acțiuni realmente de masă, întemeiată pe înțelegerea relației — pe plan individual și social — între rodnicia muncii și bunăstare.

Resursele autoutilării

LA FINELE trimestrului III, valoarea fondurilor fixe ce reveneau pe un muncitor era cu o cincime mai mare decît cea din 1976. Creșterea dotării s-a realizat în mare parte pe baza efortului propriu de concepție și execuție ; circa 60 din totalul de 83 de poziții ale planului de autoutilare pe acest an au și fost realizate, obținîndu-se de pe urma lor **economii de manoperă, de cheltuieli de fabricație, de investiții, de valută** și creîndu-se condiții pentru **aplicarea unor tehnologii moderne, de înalt randament.**

Deși conceput ca un sistem modular, procesul de fabricație poate cunoaște discrepanțe între componentele sale, determinate de schimbarea sortimentului producției, de modernizarea tehnologică a unor operații etc. În asemenea situații, pentru restabilirea echilibrului trebuie **studiate și eliminate locurile înguste.** Este ceea ce se realizează la I.C.E. și prin intermediul autoutilării — de pildă, construirea și punerea în funcțiune a unei mașini de periat umed (prevăzută inițial a fi procurată din import), care a integrat operația respectivă în ritmul fluxului.

Autoutilarea a fost implicată și în preocupările pentru **continua îngustare a „cîmpului" de rebut.** Depistarea și remedierea pe fiecare fază tehnologică a viciilor ascunse de calitate, respectiv de funcționalitate — operații cu un rol determinant în creșterea producției și a productivității, în asigurarea fiabilității produselor — au fost înlesnite prin realizarea unor testoare pentru verificarea plăcilor de circuite imprimate, pentru reglajul echipamentelor periferice (cititoare și perforatoare de bandă, mașini de scris), pentru controlul cablurilor ; se află în curs de proiectare și testoare-analizatoare ale stării logice a plachetelor. Înainte de a intra la control-recepție, componentele electronice trec acum pe o linie de preîmbătrînire, cele care nu rezistă la șoc fiind scoase din flux.

S-a mecanizat lipirea terminalelor componentelor electronice implantate pe plăci : la găurirea plăcilor de circuite imprimate au fost introduse dispozitive cu regimuri intensive, cu comandă numerică.

Și ca o demonstrație a unuia din domeniile cele mai eficiente de utilizare a produselor sale, întreprinderea a abordat **aplicarea tehnicii de calcul la optimizarea proceselor tehnologice ;** trasajul circuitelor se efectuează cu ajutorul calculatorului.

Studiile **de optimizare a fluxului tehnologic au fost corelate cu un plan special de mecanizare a transporturilor interne.** Un spor de producție de aproape o treime s-a înregistrat la secția de circuite imprimate, prin organizarea operațiilor în flux și adaptarea la schema acestuia a alimentării și transferului interoperațional, a controlului interfazic și final. S-a optimizat fluxul tehnologic de fabricație a calculatoarelor de birou potrivit cerințelor seriei mari, au fost reamplasate unele mașini și utilaje în secția de asamblare a mașinilor de facturat-contabilizat. În ansamblu, îndesirea utilajelor, reducerea la dimensiuni raționale a căilor de acces, diminuarea suprafețelor ocupate de subansamble, materiale, semifabricate și echipamente periferice prin scurtarea duratei de așteptare în vederea montajului, reorganizarea depozitelor și amplasarea unora dintre ele în afara spațiilor de fabricație au creat un disponibil de 4 000 mp, **crescînd cu 11% volumul producției pe metrul pătrat de suprafață construită și asigurîndu-se o economie de investiții de circa 20 milioane de lei la sporurile de capacitate prevăzute în cincinal.**

Potențialul uman mai bine fructificat

1977 MARCHEAZĂ la I.C.E. o amplă înnoire a producției. Pe lîngă perfecționarea constructivă a calculatoarelor aflate în fabricație, în vederea îmbunătățirii performanțelor (parametri tehnici de funcționare, comportare în timp), pe lîngă ameliorări de detaliu (tipuri îmbunătățite de tastaturi operative), au apărut în seria zero noi modele de mașini de facturat și contabilizat, cu număr sporit de registre ale memoriei ; s-a pregătit fabricația unui nou calculator de capacitate medie și a fost omologat prototipul minicalculatorului MC 8 ; în colaborare cu Institutul politehnic București și Institutul de tehnică de calcul se lucrează la realizarea unor minicalculatoare universale, de proces și de gestiune ce vor intra în fabricație de serie la finele cincinalului.

Dacă pe planul concepției apar probleme complexe, nu mai puțin importantă este **adaptarea potențialului uman de execuție.** De aceea, s-a dat o mare atenție pregătirii și desfășurării cursurilor de perfecționare, prin care personalul tehnico-ingineresc și muncitorii și-au însușit în amănunt operațiile de montaj și reglaj la noile tipuri de calculatoare ; ca urmare, s-a reușit ca în timp scurt să se lucreze cu productivitatea proiectată. Au fost cuprinși în cursuri de calificare muncitorii auxiliari trecuți în activitățile productive (ponderea muncii indirect productive și de deservire generală s-a redus de la 25% la 18%).

În mod corespunzător s-a asigurat **elaborarea de normative de timp fundamentate tehnic,** acțiune urmărită îndeaproape de către consiliul oamenilor muncii. Ea a fost deja rezolvată pentru operații cum sînt implantarea componentelor electronice pe plăcile de circuite imprimate și cablajul înfășurat și este în curs de încheiere

Dan CONDREA

(Continuare în pag. 32)

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

PERFECȚIONAREA CONDUCERII ȘI PLANIFICĂRII ECONOMIEI NAȚIONALE

PROGRESUL CALITATIV, accelerat al țării noastre în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării ei spre comunism necesită realizarea unor continue perfecționări și îmbunătățiri în toate domeniile de activitate. Între acestea domeniul larg al perfecționării conducerii și planficării economiei naționale este o componentă de mare însemnătate a politicii partidului de ridicare pe un plan superior a întregului nostru organism economico-social.

Ce înseamnă **activitatea de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale?** Acest proces este conceput ca activitatea largă și complexă de promovare a ceea ce este nou și eficient în sistemul formelor și metodelor de conducere și organizare a producției și a muncii, în sistemul stabilirii planificate a proporțiilor privind dezvoltarea ramurilor și subramurilor din economie, în sistemul de atragere a maselor de oameni ai muncii la adoptarea hotărîrilor, la elaborarea și îndeplinirea obiectivelor și sarcinilor de plan. Perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale este, concepută ca activitatea largă și complexă de elaborare a unor căi și metode cît mai adecvate pentru asigurarea unei cît mai bune cunoașteri, urmăriri și control a realizării proceselor economice etc.

Activitatea de perfecționare a conducerii și planificării economiei constituie, deci, procesul de adaptare continuă a formelor și metodelor de conducere, organizare și planificare la cerințele mereu dinamice ale vieții, a asigurării concordanței cît mai depline a acestor metode și forme cu schimbările ce intervin în societate, în scopul dezvoltării rapide și armonioase a întregii țări. Perfecționarea activității de conducere și planificare a economiei se oglindește în cele din urmă în creșterea produsului social și a venitului național și, pe această bază, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

Care este **mecanismul** formelor și metodelor perfecționate de conducere și planificare a economiei? După cum se știe, la baza conducerii și planificării economiei, partidului așează **știința**; organizarea și desfășurarea în cele mai bune condiții a proceselor tehnologice, sincronizarea cooperării între întreprinderi, dezvoltarea proporțională, armonioasă a tuturor ramurilor, evitarea dereglărilor și apariției unor disproporții, gospodărirea rațională a resurselor, eliminarea oricăror forme de risipă și obținerea unei eficiențe maxime a întregii activități economice etc. Sînt opțiuni care fac necesară utilizarea a numeroase criterii, metode, tehnici și instrumente de lucru oferite de știință în continuu progres. Creația științifico-tehnică este chemată astfel să potențeze rezultatele muncii și pe tărîmul conducerii activității economico-sociale.

Trebuie avut în vedere, de asemenea, că perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale se înfăptuiește, în mod conștient, ca **proces condus de către partid.** Aceasta înseamnă că, în deplină concordanță cu cerințele dezvoltării actuale și de perspectivă, partidul adoptă anumite măsuri care, în mod organizat, duc, pe de o parte, la îndepărtarea formelor și metodelor depășite, iar pe de altă parte, asigură promovarea și afirmarea noului în formele și metodele de organizare și conducere care în etapa respectivă corespund cel mai bine funcționării și dezvoltării eficiente a economiei.

Partidul nostru asigură perfecționarea conducerii și planificării atît la scara întregii economii naționale, cît și la nivelul unităților economice. El are în vedere în permanență legătura ce există între sistemul economic național și părțile lui componente. Se ține seama de faptul că conducerea rațională a fiecărei unități influențează funcționarea sistemului economic național, că perfecționarea conducerii la nivel microeconomic se oglindește și în rezultatele dobîndite la nivel macroeconomic, ș.a.

Care sînt **direcțiile principale** în care are loc perfecționarea conducerii și planificării economiei în etapa actuală? Ce forme și metode ale acestei activități practice se cer îmbunătățite? În Programul P.C.R. adoptat de Congresul al XI-lea, în expuneri și cuvîntări ale secretarului general al partidului — tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — se formulează atît sarcinile concrete ale factorilor de decizie în acest amplu proces cît și direcțiile de perfecționare a conducerii și planificării economice, formele și metodele necesare în acest scop. Care sînt acestea?

● Realizarea unei conduceri și planificări științifice necesită **cunoașterea aprofundată a cerințelor legităților sociale universale, a cerințelor legilor economice care acționează în socialism.** Aceasta permite cunoașterea pe termen lung a tendințelor fundamentale obiective de evoluție ale fenomenelor și proceselor economice și astfel orientarea corespunzătoare a activității oamenilor. Stăpînirea, de exemplu, a direcțiilor fundamentale în care evoluează progresul tehnico-științific în prezent și în perspectivă oferă posibilitatea cunoașterii efectelor previzibile ale acestuia asupra structurii necesităților și producției materiale în viitor, a structurii profesionale și nivelului de calificare a forței de muncă etc. Pe această bază se pot fundamenta decizii menite să introducă, din timp, modificări în sensul modernizării și adaptării treptate a activității economice la cerințele de mîine ale societății, au loc adaptări și perfecționări în producție, în sistemul de învățămînt etc.

● **Studierea temeinică a realității social-economice** permițînd cunoașterea în orice moment atît a necesităților existente, cît și a resurselor de care dispune economia națională, unitățile acesteia, constituie o altă direcție de acțiune pentru perfecționarea conducerii și planificării economiei. Ea oferă posibilități superioare ca actul de decizie economică să fie în concordanță cu cerințele vieții.

● Înnoirile ce se impun în domeniul conducerii și planificării sînt fundamentate de **aplicarea tot mai largă a principiului centralismului democratic**, principiu ce presupune îmbinarea armonioasă a conducerii centrale și unitare a dezvoltării economico-sociale a țării cu autonomia și inițiativa organelor locale, a unităților economice și a celorlalte unități. În această direcție se înscrie elaborarea pe plan central, ca rod al emanației înțelepciunii și puterii creative a întregului popor, a obiectivelor majore ale dezvoltării noastre, ca o expresie a realizării astfel a intereselor întregii națiuni ; încadrarea deplină în sistemul de conducere și planificare a dezvoltării economico-sociale a tuturor sectoarelor și componentelor economiei, ceea ce conferă unitate acesteia, întărind caracterul național și unic al activității de conducere și planificare.

Pe de altă parte în sensul creșterii în tot mai mare măsură a participării maselor de oameni ai muncii la conducerea societății se înscriu numeroase acțiuni preocupări cu conținut și semnificații profunde. Între acestea fundamentarea sarcinilor de plan concentrată tot mai mult la nivelul întreprinderilor și centralelor, al județelor și celorlalte unități administrativ-teritoriale ; împletirea organică a planificării în profil departamental cu planificarea pe ramuri și în profil teritorial; extinderea autonomiei unităților economico-sociale, a inițiativei de jos în sus, în toate sectoarele de activitate, proces ce stimulează gîndirea și răspunderea colectivelor de oameni ai muncii în rezolvarea problemelor complexe ale dezvoltării noastre. ș.a.

● Asemenea acțiuni dau conținut unei trăsături generale, fundamentale a desfășurării întregii vieți economico-sociale a României socialiste de astăzi și anume **lărgirea democratismului societății noastre.** Este un proces care presupune participarea reală, în deplină cunoștință de cauză, a oamenilor muncii la adoptarea hotărîrilor (ca și la îndeplinirea lor), mobilizarea acestora pentru lărgirea orizontului lor de cunoștințe, și ca atare, pentru ridicarea pregătirii lor profesionale și de cultură generală. Dezvoltarea democratismului societății noastre reprezintă o adevărată școală de educație politică, de creștere a oamenilor — toate acestea în interesul progresului general al societății noastre.

În acest scop partidul **a creat și perfecționează permanent cadrul organizatoric necesar acestei participări.** A instituționalizat, de pildă, conducerea colectivă, o pondere însemnată în cadrul acestor organisme de conducere avînd-o oamenii muncii ce își desfășoară activitatea nemijlocit în producție. Au fost create și își desfășoară activitatea consiliile oamenilor muncii — organe colective de conducere din întreprinderi și centrale, din unități economice și sociale cu atribuții și răspunderi dintre cele mai însemnate în dezvoltarea producției, gospodărirea resurselor, creșterea eficienței, îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii. Ca foruri supreme de conducere colectivă în întreprinderi funcționează adunările generale ale oamenilor muncii ; există organe de conducere colectivă în ministere și alte instituții centrale, există consilii naționale ale oamenilor muncii ș.a. Așa cum arăta secretarul general al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu** societatea noastră dispune, în prezent, la toate nivelurile de un larg sistem de conducere a activității de către oamenii muncii înșiși, de un larg cadru democratic de tip nou, superior oricărei forme de democrație burgheză. „Esențial este ca activitatea organismelor de conducere colectivă să capete un conținut tot mai profund, să devină tot mai eficientă, asigurînd exercitarea plenară a dreptului oamenilor muncii de a participa la conducerea producției, la luarea hotărîrilor în toate sectoarele vieții economice și sociale."

● Acțiune **incompatibilă** cu orice manifestare anarhică, cu lipsa de răspundere, lărgirea democratismului societății noastre are totodată în vedere **exercitarea unui control sistematic în toate sectoarele de activitate, în bună măsură de către oamenii muncii înșiși.**

prof. dr. Constantin ENACHE

Dinamismul economiei românești

(Urmare din pag. 14)

pînă în 1990 numai construcțiile de mașini, 45%, România alăturîndu-se țărilor dezvoltate economic și sub acest aspect.5)

Dezvoltarea comerțului nostru exterior este în directă legătură cu realizarea sarcinilor cantitative și calitative în toate întreprinderile economice în conformitate cu planurile și programele suplimentare adoptate. Așa cum reiese din cele mai recente documente ale partidului nostru, un accent deosebit trebuie să se pună pe asemenea preocupări cum sînt : creșterea mai accentuată a productivității muncii, pe baza progresului tehnic și, în special, a extinderii automatizării și mecanizării, introducerea în fabricație a unor produse noi, superioare celor anterioare nu numai din punct de vedere calitativ și tehnic, ci și din punct de vedere al eficienței economice, al cheltuielilor materiale și de producție, astfel încît să se asigure reducerea consumurilor de materii prime și energie etc., folosindu-se, totodată, la un nivel superior capacitățile de producție, pentru ca, în general, să ajungem în 1980 la cel puțin 1 200 lei producție la 1 000 lei fonduri fixe, să se obțină o eficiență sporită și o rentabilitate superioară a întreprinderilor.

Se știe că, în conformitate cu programul suplimentar ce va fi supus aprobării Conferinței Naționale, sarcini sporite sînt prevăzute și în activitatea de comerț exterior. După cum a subliniat în acest sens la încheierea lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 28 octombrie 1977, tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „în primul rînd trebuie să acordăm mai multă atenție cooperării în producție pe plan internațional, asigurînd pe această cale soluționarea mai rapidă, optimă, a diferitelor probleme".** Se are în vedere în acest sens dezvoltarea mai largă a cooperării cu toate țările socialiste, cît și cu țările în curs de dezvoltare care își creează și ele o serie de ramuri industriale și activități, precum și cu companii din țările capitaliste dezvoltate. Pentru aceasta trebuie să realizăm, la timp, în cele mai bune condiții, producția de export, în conformitate cu cerințele beneficiarilor.

Mutațiile calitative petrecute pînă în prezent în structura comerțului nostru exterior au antrenat modificări esențiale în raportul de schimb. Dacă cu un deceniu și jumătate în urmă **pentru o tonă de mărfuri importate exportam peste trei tone, astăzi exportăm numai 0,7 tone.** Este semnificativ faptul că, în ultima perioadă, am echilibrat balanța comercială.

Dinamismul economiei românești se reflectă din plin, mai mult ca oricînd, în realizările obținute pe baza actualului plan cincinal ; oamenii muncii au înfăptuit o producție suplimentară, în perioada de 22 de luni, de aproape 30 miliarde lei și se prelimină că în acești primi doi ani vom realiza cu mult peste 30 de miliarde lei. Viața demonstrează astfel realismul obiectivelor dezvoltării noastre și capacitatea creatoare a oamenilor muncii stăpîni pe destinele lor, conștienți de necesitatea sporirii producției și a eficienței ei, de importanța extinderii relațiilor economice cu toate statele toate acestea contribuind la realizarea politicii partidului de dezvoltare mai rapidă a patriei noastre, de apropiere a ei de nivelul statelor avansate ale lumii.

---

4) Handbook of internațional trade and development statistics UN, New York 1976.

5) Ponderea mașinilor si utilajelor, in total export, a fost în 1976 de 47,6% în R.F.G., 39% în Anglia, 34,3% în Italia, 33,4% în Franța, iar în R.D.G. și Cehoslovacia în 1975 de 50,7% și respectiv 48,0% (Buletin OECD, iunie 1977 și Statisticeskii Ejegodnik strancilenov SEV 1976).

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

„VIRTUALITĂŢILE", LABILITĂŢILE ŞI ESENŢA DOCTRINEI TEHNOCRATICE

ÎNTRE ORIENTĂRILE politice nemarxiste actuale care au o influenţă şi audienţă mai largă se înscrie şi **doctrina tehnocratică**. Pornind de la exagerarea, prin unilateralizare, a unor aspecte ale revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane, încercînd o evidentă dislocare a acestei revoluţii de societate, privind-o ca un organism complex, aparte şi apelînd la teze, de sorginte mai veche, de tipul „tehnicizării" societăţii, numeroşi apologeţi ai societăţii burgheze din zilele noastre fac din ce în ce mai mult un **mit** din tehnocraţie. Ei văd, cu tot mai multă insistenţă, în societatea tehnocrată o posibilitate de salvare universală a capitalismului contemporan, de identificare a sa cu socialismul fără ca esenţa capitalismului – natura relaţiilor sale de producţie – să se modifice cu ceva.

De la sensul primar pe care îl atribuie tehnocraţiei William Henry Smith – fondatorul termenului de „tehnocraţie" – şi anume acela al unei maniere mai generale de conducere a economiei şi pînă la interpretarea acestei teorii ca o metodă generală de conducere a societăţii, ca un efect al unor transformări fundamentale ale societăţii, adepţii tehnocraţiei au făcut, am spune, un pas de Ahile.

Nu dintr-odată, însă. S-a pornit mai întîi de la o anumită analogie care ar trebui să existe între principiile ce guvernează natura şi cele pe baza cărora ar trebui condusă societatea. S-a afirmat că principiile care orînduiesc dezvoltarea naturii, făcînd apel la „ştiinţe exacte", precum matematica, fizica, biologia etc., pot fi cuantificate, măsurate, controlate, putîndu-se astfel evita erorile, pe cînd cele elaborate, aplicate şi controlate de către politicieni sînt supuse haosului, dezordinii, subiectivismului şi nu pot evita eroarea. Ele trebuie înlocuite, deci.

Aşa se explică de ce, în special după anii 50, gîndirea privind **inlocuirea puterii politice prin puterea tehnicii** devine un curent politic şi ideologic din ce în ce mai relevant, evidenţiat nu numai în lucrări de specialitate, în întîlniri ştiinţifice ci chiar în unele documente oficiale. În acest cadru una dintre lucrările de referinţă pentru teoreticienii de orientare tehnocrată este **The Managerial Revolution**[1]**)** aparţinînd americanului James Burnham. Acesta prezintă drept raţiuni ale iminentei afirmări a tehnocraţiei aprecierea conform căreia capitalismul ca orînduire socială trebuie să dispară iar socialismul ar fi incapabil să-i succeadă. După părerea acestui autor, capitalismul şi socialismului ar evolua în acelaşi fel, în sensul că în toate ţările, oricare ar fi regimul lor politic, s-ar produce o „revoluţie directorială" ; iar în concluzie J. B. ignorînd total esenţa societăţii consideră că în ambele orînduiri puterea politică şi mijloacele de producţie ar aparţine din ce în ce mai mult tehnicenilor care pasămite ar fi responsabili ai economiei şi ca atare, ai vieţii sociale şi politice din societate.

Şi în această lucrare, dar şi în altele care au promovat şi promovează „tehnocraţia", se încearcă prin urmare să se acrediteze teza după care în zilele noastre ar fi apărut o nouă pătură socială — intelectualitatea tehnică —, care prin statutul său economic, politic şi juridic s-ar situa atît deasupra fostei clase burgheze cît şi deasupra clasei muncitoare. Ea nu ar mai fi o clasă proprietară şi exploatatoare ci doar una organizatoare a procesului de producţie, a industriei şi, prin extensie, a societăţii, modificînd întreaga structură – şi suprastructură a societăţii.

Cum realitatea însăşi ne-o dovedeşte, în capitalism specialiştii şi conducătorii tehnici aparţin de fapt unei **anumite clase sociale** şi exprimă, chiar dacă nu întotdeauna direct, **interesele proprietarilor mijloacelor de producţie.** Apariţia şi utilizarea largă a specialiştilor nu desfiinţează nicidecum esenţa relaţiilor de producţie capitaliste – proprietatea privată asupra mijloacelor de producţie – iar în socialism, pornind de la principiile fundamentale de conducere şi organizare a acestei societăţi, nu modifică ci dimpotrivă întăresc caracterul social al proprietăţii mijloacelor de producţie. Tehnocraţii nu se pot situa în afara politicii, a interesului de clasă. Teza fundamentală a ideologiei „tehnocrate", privind transformarea sine die a societăţii îşi dezvăluie prin aceasta carenţele ei funciare, şi, implicit, substratul său de clasă.

Doctrina tehnocrată se vrea o formulă superioară şi apolitică, de soluţionare a unor realităţi capitaliste. Ea invită fie la o reîntoarcere la pozitivism, ca singură atitudine ştiinţifică posibil de conceput în societatea modernă[2]), fie la pragmatism, ca reflex al unei societăţi care nu mai are timp de a medita[3]). Înşişi unii doctrinari nemarxişti iau poziţie faţă de asemenea idei. În opinia unora dintre aceştia „În vîrful ierarhiei sociale se mai află încă omul politic profesionist, în timp ce noţiunea de elită ştiinţifică nu este decît un mit"[4]). În termeni şi mai categorici într-o lucrare relativ recentă se menţionează că „Tehnocraţia este în fapt o ideologie politică care perpetuează, în organizarea ştiinţei şi a tehnologiei, opţiuni implicite. Într-o societate tehnocratică, puterea dată experţilor camuflează faptul că „ştiinţa" lor se sprijină întotdeauna pe temeiuri politice... „Raţionalitatea" tehnocratului nu are sens decît în aceste limite bine precizate"[5]).

Teza că societatea capitalistă este capabilă să-şi găsească forme de conducere deasupra claselor, forme extrapolitice nu este, desigur, nouă. Noul constă în „aura ştiinţifică", pe care unii

FIŞE

Sesiuni ştiinţifice

● *Între 16 şi 18 noiembrie s-au desfăşurat în capitală lucrările colocviului internaţional intitulat* Conducerea întreprinderilor şi strategia dezvoltării, *organizat de Academia „Ştefan Gheorghiu". La colocviu au participat cadre de conducere din întreprinderi, centrale industriale şi ministere, cadre ale Academiei „Ştefan Gheorghiu", din alte instituţii de învăţămînt şi cercetare, specialişti din peste 20 de ţări, precum şi reprezentanţi ai unor organisme şi organizaţii de specialitate internaţionale. Au fost dezbătute probleme referitoare la organizarea şi conducerea unităţilor economice şi administrative, planificare, prospectivă, prognoză, aspecte ale strategiei dezvoltării economico-sociale, sisteme şi metode de formare şi perfecţionare a cadrelor la niveluri diferite de activitate şi, în mod deosebit, a cadrelor de conducere.*

●

Comitetul român de istoria şi filozofia ştiinţei de pe lîngă Academia Republicii Socialiste România a organizat, în zilele de 18-19 XI 1977, o sesiune de comunicări cu tema Procesele învăţării, *la care şi-au adus contribuţia academicieni, profesori universitari, cercetători ştiinţifici. Comunicările au analizat dintr-o perspectivă matematică, biologică, economică şi filozofică mecanismele învăţării. Au fost dezbătute probleme ca actul de comunicare umană, mediatizarea cunoştinţelor prin conceptualizare, economia de timp, inevitabilitatea efortului pentru dobîndirea rezultatelor temeinice, satisfacţia produsă de îmbogăţirea cunoştinţelor, învăţarea – impuls al dezvoltării.*

●

Pentru zilele de 29-30 XI 1977 acelaşi Comitet al Academiei a anunţat o sesiune referitoare la conceptul de structură în ştiinţele naturii şi în ştiinţele sociale.

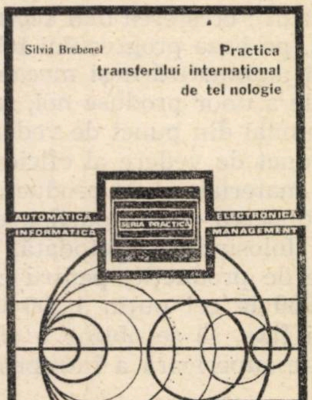

● *Cartea dr. Silvia Brebenel* Practica transferului internaţional de tehnologie *(Editura tehnică, 1977, 223 pag.) reprezintă prima lucrare românească de sinteză în acest domeniu, deosebit de actual în contextul în care transferul tehnologic între naţiuni devine o condiţie fundamentală a instaurării noii ordini economice internaţionale, un factor decisiv în reducerea decalajelor economice şi pentru valorificarea cît mai eficientă, în interesul tuturor popoarelor, a resurselor naturale de pe planeta noastră şi a tezaurului de cunoştinţe acumulate pe plan mondial. Sînt prezentate problemele generale ale ştiinţei şi tehnologiei şi politica R. S. România în acest domeniu. În carte se tratează problemele specifice care condiţionează apariţia şi determină fluxul şi amploarea transferului de tehnologie şi modalităţile de efectuare a acestui transfer, respectiv prin investiţii directe şi prin cooperare industrială ; transferul tehnologic pe baze comerciale ; contractul de licenţă ; brevetul de invenţie ; noţiunea de know-how şi de marcă de fabrică sau de comerţ şi marcă de serviciu ; elementele contractului de licenţă. Se prezintă problemele de preţ şi de eficienţă bazate pe luarea deciziei de către o întreprindere pentru achiziţionarea*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

ideologi încearcă să o ataşeze acestei teze. Dar realitatea capitalistă, erodată tot mai mult de criza ei de sistem, vine să infirme cu certitudine şi „girul ştiinţific" şi trăinicia „tehnocratismului". Realitatea concretă dovedeşte că, dincolo de mutaţiile şi transformările ce se petrec în structura globală de clasă a societăţii capitaliste, clasa muncitoare este antrenată într-un continuu proces de maturizare, cu efecte politice de o mare amploare, iar păturile şi grupurile sociale considerate ori „marginale", ori „independente" – între acestea şi cele tehnocratice – sînt, de fapt, confruntate cu multiple probleme politice şi sociale care le pun în situaţia de a-şi conştientiza şi de a valida opţiuni politice şi sociale. „Soluţia" tehnocratică nu este o formulă infailibilă, tehnocraţii înşişi fiind, deci, confruntaţi cu exigenţele dezvoltării economico-politice şi sociale complexe. Ei găsesc cu multă dificultate şi cel mai adeseori nu găsesc răspuns la probleme „cheie" ce apar în acest proces.

Idei şi teze tehnocratice de nuanţă aparte sînt prezente şi în lucrarea politologului francez, Jacques Ellul, sugestiv intitulată L'Illusion politique[6]. În acest volum autorul, chiar dacă nu este socotit un ctitor al doctrinei în cauză, popularizează în bună măsură orientarea amintită. Astfel, el arată că, mai mult sau mai puţin automat, **rolul factorului politic în conducerea societăţii scade** de vreme ce eficienţa devine criteriul actului de conducere. Eficienţa, fiind statuată drept criteriu fundamental al tehnocraţiei, nu poate fi dobîndită decît prin serviciul de care sînt capabili tehnocraţii. „Chiar cu cea mai mare bunăvoinţă, nimeni nu ar putea alege astăzi alt criteriu politic decît acesta... Va fi ales acela care poate să valorifice un proiect, acela care are mai multe înclinaţii spre reuşită ; un guvern care eşuează într-o acţiune este în mod necesar răsturnat ; eşecul nu iartă niciodată".

După convingerea doctrinarilor tehnocraţi, exigenţele eficacităţii ar conduce, între altele, la o mai riguroasă şi mai restrînsă gamă a alternativelor, a variantelor, a sancţiunilor. Iar, în aceste condiţii ei pretind că alegerea nu poate fi aşteptată de la omul politic. „Omul politic — subliniază J. Ellul — nu poate alege între ceea ce ar fi mai eficace sau mai puţin eficace ; alegerea se face independent de el... De aceea, el trebuie... să treacă alegerea în mîna tehnicienilor".

Iată dar elemente care evidenţiază şi ele că, în concepţia adepţilor tehnocraţiei, deşi se porneşte de la unele elemente reale – complexitatea vieţii economico-sociale, imperativele eficacităţii etc. – se ajunge la unele raţionamente şi judecăţi finale complet false. Aşa se explică o concluzie importantă de natură tehnocratică, după care procesul decizional ar fi împărţit rigid în două segmente : cel al elaborării deciziei şi cel al aplicării acesteia. Primul proces constituie apanajul exclusiv al specialiştilor, pe cînd cel de-al doilea ar putea fi realizat şi de politicieni, priviţi însă exclusiv ca executanţi.

Şi potrivit altor gînditori, precum cunoscutul sociolog francez Gaston Bouthoul, structurile socio-politice, cum ar fi guvernele, s-ar prezenta astăzi „mai mult sau mai puţin sub un aspect tehnocratic". În epoca noastră, raţionează doctrinarul amintit, „era discuţiilor de principiu a trecut" şi am ajuns astfel la era organizatorilor.

Nu este lipsit de importanţă faptul că însuşi Bouthoul are însă unele observaţii critice la adresa tehnocraţiei deoarece, cu toate virtuţile ei, tehnica nu poate înlocui politica. Astfel el ajunge să recunoască faptul că „Orice s-ar spune, cel puţin pînă în prezent, politica niciodată nu a putut fi redusă la o tehnică, oricît de avansată"[7].

Pe aceeaşi linie **Jean Meynaud** consideră, că „tehnocraţia apare din capul locului opusă sau ostilă ideii democratice". Ea promovează tendinţa de „a acţiona în secret şi de a prefera discuţia confidenţială dezbaterii în piaţa publică ; tehnocratul, convins de infailibilitatea sa... ar fi adept al politicii secrete şi închise". El observă că la tehnocraţie ar fi vorba de o „înclinaţie spre autoritarism şi absolutism", de „o brutalitate în anunţarea măsurilor hotărîte, de un dispreţ pentru relaţiile cu publicul sau cel puţin de o anumită nepăsare faţă de el", de „o preferinţă pentru poziţiile doctrinare, pentru schemele abstracte şi ermetice, de un dispreţ faţă de de realităţile sociale". În acest sens nu de puţine ori se reproşează pretenţiilor tehnocrate şi faptul că ele conduc la aristocratizarea centrelor de decizie, la reapariţia unor elite tehnice, străine de interesele cetăţenilor.

Tehnocraţia este, prin urmare, învinuită chiar din interiorul ideologiei nemarxiste de o anumită unilateralitate, care permite o singură direcţie în procesul conducerii : aceea de la centrele de decizie la cetăţean, dar nu şi răspunsul cetăţeanului, reacţia lui faţă de decizie. Sînt argumente care pun mai mult în relief viciul de fond al soluţiei tehnocratice – evitarea conţinutului social, a elementului politic în interpretarea sistemului capitalist, şi evidenţiază pregnant funcţia apologetică mai mult sau mai puţin mascată a acestei doctrine.

prof. dr. Marin VOICULESCU

---

[1] The Managerial Revolution a fost publicată în S.U.A. în 1940 şi tradusă în Franţa în 1947.

[2] vezi Pierre Birnbaum, La fin du politique, Paris, Editions du Seuils, 1975, p. 28.

[3] M. Horkheiner, Eclipse de la raison, Paris, Payot, 1974, p. 52.

[4] Victor Ferkias, Technological Man, The Myth and The Reality, New York, The Free Press, 1973, p. 17.

[5] Gérard Fourez, La science partisane, Editions Gemblaux, 1974, p. 123.

[6] Jacques Ellul, L'Illusion politique, Paris, Robert Laffont, 1965.

[7] Gaston Bouthoul, Sociologie de la Politique, Paris, P.U.F., 1967, p. 107.

---

unei noi tehnologii, cu o amplă exemplificare a modului de calcul a elementelor respective.

Perfecţionarea sistemului economic în Polonia

• *În revista slovacă EKONOMICKY ČASOPIS nr. 4/1977, František Jezdinsky prezintă în articolul* Zdokonalováni soustavy řizeni v Polsku *(Perfecţionarea sistemului de conducere în Polonia) trăsăturile caracteristice ale programului polonez de perfecţionare a sistemului economic. Obiectivele acestui program sînt, arată F.J., creşterea eficienţei conducerii prin a) întărirea rolului planificării centrale şi b) crearea unor condiţii care să favorizeze iniţiativa şi activitatea tuturor participanţilor la procesul productiv. Noul sistem economic şi financiar, elaborat de o comisie de partid şi de stat care lucrează în această direcţie de la începutul anilor '70, are în vedere creşterea dimensiunilor unităţilor economice, precum şi a independenţei şi răspunderii economice, trecerea la indicatori care să facă posibilă utilizarea iniţiativei oamenilor muncii şi să aibă o influenţă maximă asupra eficienţei procesului reproducţiei, condiţii care să favorizeze crearea şi utilizarea inovaţiilor tehnice şi tehnico-economice de masă, şi folosirea largă a comerţului internaţional pentru creşterea eficienţei economice şi accelerarea progresului tehnic. Un element al principiilor noi este corelarea în unităţile economice a creşterii fondului de retribuţie cu sporirea eficienţei economice. Se introduce un indicator nou – producţia adăugată – baza stabilirii fondului de retribuţie – şi se întăreşte rolul beneficiului în finanţarea dezvoltării întreprinderii.*

O „creştere" dezamăgitoare

• *Într-o anchetă realizată de secţia economică a cunoscutei Mc Graw-Hill Publications Co. – relatează Jack Egan în INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE (5–6 nov. a.c.) – se arată că oamenii de afaceri din S.U.A. preconizează să-şi sporească în 1978 cheltuielile pentru investiţii cu „dezamăgitoarea" cifră de 3 la sută (după eliminarea sporului inflaţionist). Această sporire ar însemna un declin în raport cu creşterea de 7 la sută a capitalurilor, estimată pentru anul în curs şi este considerată insuficientă pentru a menţine mersul ascendent al economiei americane în 1978 într-un ritm real de 4 la sută, conform previziunii economiştilor. Cu atît mai mult, sporul menţionat se află sub rata de creştere a investiţiilor de 8–10 la sută, preconizată de consilierii economici oficiali ca fiind necesară pentru a obţine o scădere semnificativă a şomajului şi o echilibrare a bugetului în 1981. Într-o declaraţie relativă la această anchetă, Douglas Greenwald, economistul şef de la Mc Graw-Hill, a arătat că este posibilă şi o modificare a tendinţei semnalate, întrucît, pe măsură ce răspunsurile la anchetă soseau mai tîrziu, se specificau intenţii de sporiri mai substanţiale a investiţiilor.*

FIŞE

Nikolae N. Konstantinesku

PROTIVUREČNOSTI
U SOCIJALISTIČKOJ
PRIVREDI

• *Recent, centrul editorial „Komunist" din Belgrad a publicat traducerea în limba sîrbo-croată, a lucrării profesorului român N.N. Constantinescu intitulată „Problema contradicţiei în economia socialistă".*

OM ● TEHNICĂ ● MEDIU

ACVACULTURA, O CALE DE VALORIFICARE INTENSIVĂ A POTENȚIALULUI ECONOMIC AL APELOR [II]

3. Cultura crustaceelor. În ultimii 10 ani s-a intensificat în unele țări cultura crustaceelor — raci, crabi, creveți, languste etc. — care au calități gastronomice deosebite și consumă elemente planctonice animale și vegetale ce se dezvoltă cu ușurință în apă. Dintre aceste specii, în țara noastră trăiesc în apele naturale numai raci, deosebit de căutați la export, și creveți în Marea Neagră. Progrese însemnate în cultura intensivă a creveților și crabilor s-au înregistrat în S.U.A., U.R.S.S., Japonia, Franța, Anglia, Filipine, Indonezia și R. P. Chineză. Pentru cultura intensivă a creveților s-au elaborat metode de înmulțire artificială, creșterea larvelor și a puilor pînă la dimensiunea comercială, mai ales pentru speciile genului Penaeus. În anul 1975 cercetătorii sovietici și japonezi au definitivat tehnologia maturării creveților penacide, iar cei indonezieni au definitivat tehnologia de creștere în comun a acestor creveți cu unele specii de pești de apă sărată. Și în condițiile României ar putea fi experimentate asemenea culturi, scop în care sugerăm importarea unui lot experimental de larve de creveți penacide în vederea aclimatizării lor în bazine ce se pot amenaja pe litoralul românesc al Mării Negre din raza județelor Constanța și Tulcea.

În același timp, remarcăm că cultura creveților de apă dulce (specia Macrobrachium rosenbergii) a căpătat o mare extindere, începînd din 1970, în S.U.A. ; tehnologia de incubare, predezvoltare și creștere este elaborată, produsul respectiv este foarte căutat pe piața externă, iar condițiile din țara noastră sînt apropiate de cele din zonele S.U.A. unde trăiește. Ar fi indicat să fie experimentați și într-o gospodărie din apele interioare ale țării noastre.

În U.R.S.S. cîteva specii de crabi și îndeosebi cel de Antarctica sînt crescute industrial, fiind deosebit de căutați. Sînt adaptabili și în condițiile țării noastre. De asemenea, în U.R.S.S. sînt crescute artificial miside, dafnii etc., specii de crustacei ce se găsesc și la noi în apele naturale, ca hrană vie pentru creșterea puietului de pești migratori (sturioni, salmonide mari).

Avînd în vedere că la noi în țară nu s-au efectuat asemenea cercetări, deși cultura acestor creveți, crabi, miside este deosebit de avantajoasă economic, se impune începerea experimentărilor cu astfel de organisme în culturi speciale. De asemenea, se impune experimentarea culturii racului nostru din Delta Dunării.

4. Cultura algelor. Tehnologiile elaborate pînă în prezent pun problema creșterii algelor în sistem intensiv și superintensiv, în funcție de specie, soiul și linia de cultură cea mai productivă și eficientă scopului urmat (alimentar, uman sau furajer, farmaceutic sau chiar chimic).

În lume, cultura algelor s-a dezvoltat continuu, iar în țara noastră se fac deocamdată experiențe de către Institutul de biologie din București și Institutul român și cercetări marine-Constanța, pentru găsirea celor mai corespunzătoare sușe, dar rezultatele industriale se lasă așteptate de ani de zile. Ar putea fi luat în considerare importul acelei sușe corespunzînd scopului urmărit, s-o aclimatizăm în condițiile bazinelor noastre acvatice și, pe baza tehnologiilor elaborate în lume, să trecem la cultura industrială a acestor alge, cea mai eficientă dintre toate sursele de proteine vegetale.

În afară de tehnologiile și metodele noi, create pentru sporirea producției diversificate a acvaculturii, **sînt unele căi și metode existente, cunoscute, care, aplicate în condițiile țării noastre, ar putea duce la obținerea unor rezultate mult superioare celor înregistrate pînă în prezent.**

Este știut că productivitatea biologică naturală a bazinelor piscicole este rezultatul circuitului materiei în apă, care, în funcție de modul cum acționează factorii fizico-chimici și biologici, poate fi mai intens sau mai puțin intens. Rolul principal în acest complicat proces îl are cantitatea de săruri biogene aflate în stare solubilă în apă și în solul bazinului piscicol, constituind baza pentru formarea materiei organice, transformată în organisme vegetale și animale. Aplicarea asolamentului și a măsurilor agrobiologice duce la ameliorarea solului bazinelor piscicole, respectiv la sporirea productivității naturale a acestora. Numai după stabilirea unui raport optim din solul bazinelor piscicole între azot (A) și fosfor (P) se poate stabili cantitatea de substanțe active de îngrășămînt. Un singur exemplu la ferma piscicolă Homorog-Bihor, unde s-a determinat raportul dintre A/P de 15/1, aplicarea îngrășămintelor în proporția respectivă a dus la sporirea producției piscicole cu 250—300 kg/ha.

Așa cum pentru zootehnie condițiile de microclimat, hrănire și îngrijire au o mare importanță în procesul de producție, la fel în acvacultură au o mare importanță condițiile de mediu acvatic, formulele de populare, cantitatea și calitatea materialului de populare, sistemele de policultură (amestec de clase, specii și vîrste), hrana sub raport cantitativ și calitativ, rațiile și normele de hrănire. Toate acestea sînt dependente de condițiile naturale și zona în care se află bazinul acvatic respectiv, dar și de conducerea proceselor tehnologice de acvacultură, specifice claselor sau amestecului de specii, pe care o fac specialiștii în materie.

O altă cale importantă de sporire a producției de produse biologice acvatice este amenajarea de noi suprafețe pentru piscicultură sau pentru culturi noi de moluște (scoici), crustacee (creveți, raci etc.). De exemplu, în țara noastră s-ar putea realiza peste 100 000 ha ca amenajări piscicole, din care s-ar recolta peste 100 000 tone pește de crescătorie, care să fie livrat pentru consumul populației în stare vie și proaspătă. În acest fel s-ar pune în valoare suprafețele întinse de terenuri agricole ne — și slab productive. De exemplu, în lunca Dunării sau pe văile unor bazine hidrografice din interiorul țării sînt zeci de mii de hectare terenuri sărăturate. Apariția terenurilor sărăturate a avut loc după îndiguirea lor. Se pune problema ce facem cu aceste terenuri ? Răspunsul ar fi unul singur și anume să le compartimentăm prin diguri mici transversale în tarlale sau poldere de zeci de hectare, care să fie valorificate prin rotație, întîi piscicol și apoi agricol. Apa din tarlalele piscicole va spăla sărurile, ducîndu-le în adînc, iar după cca. 8—10 ani, parcela piscicolă va deveni pretabilă pentru agricultură, după care rotația să continue. Este cea mai economică soluție tehnică agropiscicolă. Toate acestea reprezintă numai o parte din posibilitățile reale de valorificare în scopul acvaculturii, respectiv pisciculturii, a unor asemenea zone.

Acvacultura, contribuție eficientă la protejarea mediului înconjurător

UTILIZAREA reziduurilor menajere și a celor de la fermele de animale pentru cultura peștelui este o practică veche în Asia, în special în R.P. Chineză, Malaezia și Indonezia, dar numai în ultima vreme această practică a atras atenția ca metodă eficientă de reciclare a deșeurilor organice, pentru a proteja mediul înconjurător și, în același timp, pentru a contribui la mărirea producției acvaculturii.

Multe țări adoptă sistemul creșterii peștelui în asociere cu creșterea păsărilor, porcilor sau vitelor, utilizînd reziduurile pentru fertilizarea bazinelor piscicole. În India o suprafață de peste 12 000 ha amenajări piscicole, construite în ultmii cinci ani, este alimentată cu apă de rîu în amestec cu cea menajeră, de canalizare. Creșterea combinată a rațelor în sistem gospodăresc cu crescătorii de pești este larg răspîndită, în R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, R. P. Polonă, etc., și ar putea fi extinsă și în țara noastră. În felul acesta producția de pește ar crește cu circa 20 la sută, adică de la 1 250 kg/ha la 1 500 kg/pește/ha, concomitent cu obținerea în plus a circa 200 kg carne de rață/ha crescătorie. Mai mult, ar fi de remarcat și experiența românească, în sensul că resturile de la ferma avicolă Salonta s-au folosit ca îngrășăminte la crescătoria Cefa-Bihor, unde producția de pește a atins 2 000 kg/ha în unele heleștee, sau bălegarul de porc ca fertilizant și hrană la ferma piscicolă de la C.A.P. Bivolari — Iași unde s-au obținut 2 000 kg pește nefurajat/ha, respectiv cel mai mare beneficiu din țară la hectarul de suprafață (14 000 lei/ha), comparativ cu toate celelalte culturi agro-industriale.

Experiențele de la Woods-Hole—S.U.A. în cultura crustaceelor hrănite cu alge crescute în apele reziduale menajere au pus bazele unui nou sistem de producție multiplă. Sisteme mai simple, pentru comunitățile rurale, s-au extins în R. P. Chineză și Insulele din Pacificul de Sud, unde reziduurile animale și menajere, după ce sînt fermentate, se folosesc în acvacultură ; subrodusele, cum este de pildă, gazul metan, se utilizează drept combustibil, iar algele se folosesc ca furaje pentru animale și fertilizant în agricultură și piscicultură.

În țara noastră apele uzate cu încărcătură organică, epurate mecano-chimic, pot fi folosite în amestec cu apă de rîu la alimentarea crescătoriilor de crap cu pesti zooplanctonofagi. Aceasta ar conduce la economii de apă de 20-30 la sută și la sporirea producției acvaculturii cu circa 10 la sută.

Concluzii și perspective

DUPĂ CUM AM ARĂTAT, producția acvaculturii prezintă creșteri mari, neîntrerupte, ca urmare a elaborării de noi tehnologii și procese tehnice, contribuind totodată și la menținerea echilibrului ecologic.

Aria acvaculturii se extinde tot mai mult și îmbunătățirile tehnologice fac posibilă dezvoltarea în continuare a acestei ramuri, cu obținerea unor rezultate și mai însemnate decît în trecut. Faptul că producțiile acvaculturii actuale sînt în limite largi, de la cîteva sute de kg/ha la peste 20 tone/ha/an, arată marile posibilități pe care le prezintă. Noile sisteme de cultură pot fi dezvoltate prin cercetări și experimentări și, în consecință, vor contribui, de asemenea, la creșterea producției în viitor. Folosind numai tehnologiile existente, se consideră că numai în 10 ani este posibilă o dublare a producției mondiale a acvaculturii. Aria acvaculturii este estimată în prezent la 3—4 milioane hectare. O creștere de 10 ori a acestei arii este apreciată de F.A.O. ca posibilă dacă se acordă investițiile necesare, care sînt considerate de 5—6 ori mai eficiente, decît în cazul pescuitului oceanic, efectuat în prezent de țările care nu sînt riverane oceanelor. Îmbunătățirea tehnologiilor existente a arătat deja posibilitățile creșterii producției medii de cel puțin 2—3 ori pe unitatea de suprafață sau față de volumul de apă, într-o perioadă relativ scurtă.

Pornind de la posibilitățile și perspectivele acvaculturii, F.A.O. a întocmit 3 programe speciale pentru dezvoltarea ei în 3 importante zone ale lumii : Asia, Africa și America Latină, care cuprind 34 țări în curs de dezvoltare.

Față de rezultatele deosebit de valoroase înregistrate și în țara noastră se poate trage concluzia că aclimatizările de pești zoofitoplanctonofagi au permis elaborarea unor noi variante de policultură în piscicultură. Acestea pot fi îmbunătățite prin aclimatizarea de noi specii și subspecii de pești din familiile ciprinide, catostomide, ictaluride, sturioni, chefali și de asemenea, moluște, crustacee și sușe de alge care să consume cît mai complet și superior recursele naturale de hrană existente în bazinele acvatice, pentru că peștii și celelalte organisme acvatice autontone le valorifică prea puțin.

Sintetizînd eficiența aplicării industriale în țara noastră a noilor tehnologii și îmbunătățirea celor existente în piscicultură, se poate conchide că producția de pește din amenajările piscicole existente poate spori cu peste 50 la sută, în condițiile scăderii prețului de cost la jumătate față de realizările înregistrate în 1976 în piscicultura românească. De asemenea, se pot crea noi culturi de produse biologice acvatice a căror eficiență economico-socială va fi superioară pescuitului actual din mediul natural. De altfel, pornind de la marele potențial al apelor noastre, s-a prevăzut ca în actualul cincinal producția de pește indigen să crească de 2 ori față de realizările anului 1975, prin asigurarea puietului necesar repopulării tuturor bazinelor acvatice, realizarea de noi amenajări piscicole și aplicarea policulturii, în esență prin metode de piscicultură intensivă.

dr. ing. Gheorghe I. MANEA

Progresul tehnic

(Urmare din pag. 13)

în care mașini automate preiau unele funcții logice efectuate pînă nu de mult în exclusivitate de oameni. Noile descoperiri din chimie, fizică și biologie au dus la apariția unor tehnologii noi întemeiate pe transformări biochimice și biofizice de mare randament. S-au obținut rezultate promițătoare în utilizarea microorganismelor și enzimelor produse de acestea la extragerea unor minereuri neferoase, la epurarea apelor reziduale, la mărirea randamentelor unor procese chimice. În agricultură se obțin efecte economice importante prin folosirea tehnologiilor biologice și se speră să se reducă influența negativă asupra mediului și vieții oamenilor a excesului de insecticide, fungicide și îngrășăminte chimice. Cercetarea energetică studiază cu perseverență în ultimul timp căile pentru transformarea directă a energiei solare cu ajutorul unor procese biofizice și biochimice. Se caută totodată în diferite ramuri tehnologii nepoluante care să asigure realizarea „ciclică“ a producțiilor prin utilizarea completă a tuturor deșeurilor și reziduurilor. Asemenea modele există în natură unde circuitul apei, al azotului, ai bioxidului de carbon este ciclic și nu duce la formare de deșeuri și poluare.

Strategia dezvoltării folosește și particularitatea caracterului cumulativ pe care-l are progresul cercetării științifice : pe baza descoperirilor obținute într-un domeniu al științei se realizează progrese și în alte domenii care — la rîndul lor — au influențe favorabile asupra multora din tehnologiile diverselor ramuri. Cele mai spectaculoase progrese se obțin de regulă în domeniile de „graniță“, la interferența disciplinelor științifice, ca și la aplicarea în noi ramuri și domenii a unor metodologii de cercetare sau tehnologii de producție specifice altor ramuri.

În sfîrșit strategia dezvoltării trebuie să asigure condiții pentru ca cercetarea științifică să devanseze permanent dezvoltarea producției, să ofere soluții dinainte pregătite problemelor ce decurg din orientările majore ale creșterii economico-sociale : valorificarea superioară a potențialului național de resurse naturale, punerea în valoare a noi surse de energie, modernizarea tehnologiilor și structurii organizatorice a producției, mecanizarea și automatizarea tuturor activităților, crearea de substanțe și materiale noi, superioare. La Conferința națională a cercetării științifice și proiectării din octombrie 1974, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al Partidului Comunist Român sublinia... **„cercetarea trebuie să meargă cu un pas înainte, să soluționeze nu numai problemele legate de înfăptuirea concretă a planului cincinal și a planurilor anuale, ci să abordeze probleme noi, de perspectivă, pentru a putea orienta și oferi baza întocmirii viitoarelor planuri de dezvoltare economico-socială, pentru a situa întreaga dezvoltare a societății noastre pe temeiul științei și tehnicii celei mai avansate“ 5).**

Această teză de o mare valoare principială și practică pentru strategia dezvoltării noastre aduce în prim plan necesitatea creșterii contribuției activității științifice și tehnologice proprii la uriașa și complexa operă de edificare a unei economii socialiste puternice și dinamice, la ridicarea patriei noastre în rîndul statelor avansate ale lumii.

---

5) **Nicolae Ceaușescu :** Cuvîntare la Consfătuirea Națională a cercetării științifice și proiectării, Scînteia 25 oct. 1974.

Convorbiri economice
cu
Gerhart BRUCKMANN

Institutul internațional
pentru analiza
aplicată a sistemelor
(Laxenburg, Austria)

MODELELE MONDIALE NU REPREZINTĂ UN SIMPLU JOC INTELECTUAL

● Cum se explică interesul din ultimii ani pentru modelele mondiale ?

– Apariția în 1972 a lucrării „Limitele creșterii" a suscitat un mare interes, dar a generat și un val de critici. În mod eronat lucrarea a fost considerată ca fiind un raport al Clubului de la Roma ; Aurelio Peccei, întemeietorul și purtătorul de cuvînt al Clubului de la Roma arată însă că era vorba de raportul unei grupe de cercetare independente (de pe lîngă profesorii Forrester și Meadows) către Clubul de la Roma, care solicita specialiștilor să-și susțină prin lucrări îmbunătățite criticile formulate. Prin aceasta se născuse modelarea globală, adică construirea de modele mondiale. Modelarea mondială poate fi definită ca încercarea de a reprezenta sub forma unor sisteme de relații matematice cele mai importante dezvoltări ecologice, tehnologice, economice, demografice și sociale ca și interacțiunea lor reciprocă. Acest fel de modele are față de modelele ideale următoarele avantaje : condițiile sînt explicite și transparente, iar fiecare concluzie poate fi în consecință verificată nemijlocit ; dacă un critic consideră o restricție ca neîntemeiată atunci relația respectivă poate fi modificată în concordanță cu propunerile lui.

Bineînțeles că fiecare model rămîne totuși numai un model, adică o reprezentare incompletă a realității ; dacă un nou tip de avion se comportă în aer în alt mod decît modelul testat în canalul de vînt, atunci cu atît mai mult acest lucru este valabil în cazul reprezentării modelate a dezvoltării omenirii, unde : a) relațiile pot fi formulate mult mai puțin precis, b) cunoștințele noastre despre multe relații sînt încă foarte incomplete (de exemplu dependența modificării climei în funcție de eliberarea de energie, rezultatul negativ al livrărilor de ajutoare în alimente asupra agriculturii țării respective etc), c) omul însuși apare ca actor, adică nu este numai parte a sistemului, ci el influențează sistemul prin acțiunea lui.

Cam în același timp cu primele modele amintite a fost creat Institutul internațional pentru analiza aplicată a sistemelor (I.I.A.S.A.), ai cărui membri erau academiile de științe inițial a 12, ulterior a 17 state industrializate din Est și din Vest.

I.I.A.S.A. s-a decis să nu abordeze ea însăși un model mondial, însă să încerce să sprijine prin organizarea unei serii de conferințe dezvoltarea de modele mondiale la care să fie invitate toate grupele de cercetare care lucrează în acest domeniu.

● Ce rol concret au avut aceste conferințe ?

– Prima asemenea conferință a avut loc în aprilie–mai 1974 și a vizat modelul mondial al lui Pestel-Mesarović, model care a fost prezentat publicului o jumătate de an mai tîrziu în cadrul ședinței din Berlinul de Vest a Clubului de la Roma. Varianta populară a acestui model a fost publicată sub titlul „Omenirea la răspîntie" ; cele cinci volume tehnice au apărut însă ca rapoarte rezultative ale numitei conferințe I.I.A.S.A. În timp ce în modelul Forrester-Meadows lumea era considerată ca o unitate, modelul Pestel-Mesarović este din punct de vedere regional și industrial puternic dezagregat. Variante mai noi ale acestui model sînt folosite într-o măsură crescîndă de guverne pentru analiza unor alternative de plan.

A doua conferință I.I.A.S.A. (septembrie 1974) a fost dedicată unui model mondial prezentat de o grupă de cercetare sud-americană de pe lîngă Fundația Bariloche. În timp ce modelele mondiale amintite mai înainte încercau să prezinte variante ale unor dezvoltări viitoare, modelul Bariloche își propune în mod expres o finalitate normativă, atingerea unui anumit țel normativ. În analiza problemei se pleacă de la întrebarea în ce interval de timp și pe ce căi s-ar putea reuși ajutorarea regiunilor mai sărace ale globului pentru a se ajunge la un standard de viață acceptabil. Corespunzător acestei funcții-scop a fost dată ca mărime exogenă viitoarea dezvoltare a țărilor industrializate. Despre acest model mult timp nu a existat decît un volum cu rezultatele conferinței I.I.A.S.A. ; de curînd a apărut în limbile franceză, engleză și germană o versiune într-o formă de știință popularizată. Cel mai important rezultat al modelului Bariloche a fost concluzia că chiar în accepțiuni optimiste vor trebui să treacă decenii înainte ca în regiunile sărace ale globului masele largi ale populației să fi atins un standard de viață acceptabil.

În cadrul celei de-a treia conferințe I.I.A.S.A. (septembrie 1974) a fost prezentat și discutat modelul MOIRA, elaborat de o echipă olandeză condusă de profesorul Hans Linnemann. Și în acest caz singura documentație a reprezentat-o volumul cu rezultatele conferinței I.I.A.S.A. Lucrarea M.O.I.R.A. : „Model of International Relations in Agriculture", editată de North Holland Publishing Company, urmează să apară în viitorul apropiat. Acest model renunță în mod conștient la o abordare generală a problematicii pentru a se putea ocupa într-o măsură mai mare și în detaliu de probleme ale producției, livrării și consumului de bunuri alimentare pe întregul glob. Un rezultat principal al acestui studiu temeinic a fost că a demonstrat necesitatea unui mănunchi de măsuri hotărîtoare pentru diminuarea foametei pe glob.

A patra conferință (septembrie 1976) a fost destinată comparației unui model vest-european cu unul est-european și anume a modelului SARU elaborat de Departamentul Mediului Înconjurător din Anglia cu modelul MRI realizat de o grupă de cercetare poloneză. Cu toate că s-a pornit de la concepte ideologice fundamental diferite, au apărut în mod surprinzător asemănări considerabile în formulări și construcție.

Conferința a cincea (septembrie 1977) a fost destinată temei „Metode input-output în modelele mondiale". A fost prezentat modelul Leontief elaborat de O.N.U. („The Future of the World Economy"), modelul FUGI al profesorilor japonezi Kaya, Onishi și Suzuki, ca și lucrările profesorului Botomly din Marea Britanie referitoare la corelarea mondială a tabelelor input-output ale tuturor țărilor. Pentru prima dată la această conferință au participat și și-au expus părerile și cercetători sovietici, prezentînd lucrările lor în acest domeniu.

● Pentru toamna anului 1978 este planificată cea de-a șasea conferință I.I.A.S.A. Care va fi obiectul său ?

– Va fi o conferință finală destinată unei comparații concluzive referitoare la modelele mondiale elaborate pînă în prezent. Scopul conferinței va fi să stabilească ce metode urmează să fie folosite pentru a răspunde mai corect anumitor întrebări, înainte de toate însă să stabilească limitele și viabilitatea modelelor mondiale. Cum am amintit la început, fiecare model poate fi numai o reprezentare incompletă a realității. Cu toate acestea se poate și trebuie să se afirme cu cugetul împăcat că lucrările referitoare la modelele mondiale nu trebuie privite ca un simplu joc intelectual. Bineînțeles, că nici unul din aceste modele nu poate prezice viitorul, ele pot furniza însă informații importante asupra unor corelații pe care organele de decizie nu le-ar putea intui sau cunoaște într-o măsură corespunzătoare din alte surse. În acest sens se și speră că modelele mondiale vor fi folosite în viitor într-o măsură tot mai mare pentru a circumscrie limitele în cadrul cărora se vor putea mișca planurile naționale.

D. D.

O cerinţă a edificării unei noi ordini economice internaţionale

PROMOVAREA UNOR RELAŢII ECONOMICE LARGI, NESTÎNJENITE ŞI STABILE

CRIZA ECONOMICĂ actuală din lumea capitalistă, apariţia în contextul acestei crize a unor dificultăţi crescînde în crearea disponibilităţilor pentru plăţile externe, au determinat o recrudescenţă, într-un mare număr de ţări, a politicii protecţioniste sub forma celor mai variate restricţii în materie de schimburi comerciale şi de plăţi. Deşi în 1976 s-a înregistrat un anumit reviriment în comerţul mondial care a avut ca efect temperarea cererilor din partea patronatului din ţările occidentale pentru obţinerea unor măsuri restrictive motivate de dezechilibrul balanţei de plăţi, atît partea din comerţul mondial afectată de măsurile restrictive, cît şi aria geografică a aplicării acestor măsuri s-au lărgit. La o asemenea concluzie îngrijorătoare a ajuns raportul anual cu privire la restricţiile de schimb, elaborat de experţii Fondului Monetar Internaţional.

La începutul anului 1977 a devenit limpede că tendinţa de reducere a protecţionismului care a caracterizat politica comercială a ţărilor dezvoltate în întreaga perioadă de după cel de-al doilea război mondial a suferit o regretabilă întrerupere. Pentru înţelegerea acestui fenomen, a semnificaţiilor şi consecinţelor lui faţă de economiile naţionale şi de economia mondială în ansamblu, trebuie arătat că practicile restrictive sînt de uz curent în economia capitalistă, însă că încă din 1944, ţările membre ale Fondului Monetar Internaţional s-au angajat să realizeze obiectivul statutar al „eliminării restricţiilor valutare care stînjenesc creşterea comerţului mondial“, în timp ce ţările membre ale unui alt organism internaţional, G.A.T.T., şi-au propus eliminarea treptată a restricţiilor asupra importului şi exportului. Rezultatul numeroaselor „runde“ de negocieri purtate în cadrul acestui organism specializat a fost o anumită degrevare a restricţiilor comerciale. Practicile protecţioniste au rămas tot mai mult un specific al ţărilor mai puţin dezvoltate, reflectînd interesele acestora legate de stadiul lor de dezvoltare, în care unele ramuri şi subramuri economice trebuie apărate de concurenţa distructivă a partenerilor de schimburi mai avantajaţi.

Toate eforturile meritorii de reducere a restricţiilor atît pe planul schimburilor comerciale, cît şi pe acela al plăţilor internaţionale care s-au desfăşurat de-a lungul a trei decenii, au fost brusc paralizate de criza actuală. Prăbuşirea eşafodajului politicii anti-restrictive, construit în trecut cu atîtea dificultăţi, a pornit tocmai de acolo de unde ne-am fi aşteptat altă dată mai puţin : de la ţările industriale din Occident. Ele s-au considerat îndreptăţite să recurgă la protecţionism pe considerentele şomajului în creştere şi obstacolelor tot mai mari în calea echilibrării balanţei de plăţi. După cum se arată în documentul citat, restricţiile la import au devenit curente nu numai în ţările mai puţin dezvoltate şi în cele producătoare de materii prime, dar şi în cele industriale, nivelul restricţiilor situîndu-se în prezent substanţial mai sus decît înainte de 1974, adică înainte de declanşarea crizei economice şi financiar-valutare.

O situaţie deosebit de precară au în această privinţă ţările în curs de dezvoltare. Barierele la import ale ţărilor dezvoltate vizează în primul rînd mărfurile exportate de ţările în curs de dezvoltare şi, deoarece exportul reprezintă principala sursă de venituri în valută a acestor ţări, ele sînt puse în situaţia de a-şi restrînge programele de dezvoltare din cauza insuficienţei mijloacelor de plată pentru importurile de maşini şi utilaje.

Frîne în calea dezvoltării schimburilor

DOCUMENTUL menţionat arată că ţările industriale au folosit în ultima vreme într-o măsură crescîndă practici de limitare cantitativă selectivă a importurilor sub forma stabilirii de cote şi licenţe, aplicînd între altele şi taxe asupra unor mărfuri considerate că fac obiectul unei politici de dumping. Aceste politici au fost motivate de probleme de competitivitate şi de utilizare a forţei de muncă, mai curînd decît de dificultăţile de echilibrare a balanţei de plăţi.

În schimb, dificultăţile de balanţă au prevalat în justificarea măsurilor de control necantitativ al importului. Ţările industriale, de exemplu, au recurs îndeosebi la obligativitatea depunerii în prealabil a unei părţi din costul importului, la suprataxele de import, la taxele în valută asupra plăţilor pentru import, în vederea echilibrării balanţei comerciale prin reducerea importului şi, pe această cale, a reducerii deficitului balanţei de plăţi.

În ce priveşte **restricţiile cantitative la import**, mai multe ţări membre ale Pieţei comune au menţinut sistemul de cote şi licenţe faţă de ţările terţe sau l-au modificat în sensul dezvoltării ori restrîngerii lui. Astfel, unele ţări între care Franţa, Republica Federală Germania şi Marea Britanie au luat măsuri suplimentare de reducere a importului de textile din anumite ţări. La acestea se adaugă înţelegerile încheiate de Piaţa comună cu unele ţări în curs de dezvoltare privitoare la limitarea unor exporturi ale acestora de textile şi încălţăminte. De asemenea, Piaţa comună a autorizat unele ţări membre să nu aplice normele comunitare la unele produse importate din afara Pieţei.

Se menţionează în aceeaşi ordine de idei discuţiile care au avut loc spre sfîrşitul perioadei examinate între C.E.E. şi Japonia în vederea reducerii excedentului comercial al acestei ţări. R.F.G., dimpotrivă, a majorat cotele la importul unor produse din ţările membre ale C.A.E.R. şi din R.P. Chineză. Alte ţări vest-europene decît cele din Piaţa comună, cum ar fi : Grecia, Portugalia, Suedia, Norvegia, Elveţia, au recurs la noi prohibiţii, licenţe şi cote. În S.U.A. s-a procedat de asemenea la adoptarea unor măsuri restrictive, cum ar fi cotele la importul majorităţii oţelurilor speciale, la importul de carne şi alte alimente.

În schimb, unele ţări în curs de dezvoltare (Argentina, Bangladesh, Chile, Columbia, India, Mexic, Pakistan) au procedat la o reducere a restricţiilor la import, în timp ce altele (Jamaica, Panama, Peru) au introdus sau au înăsprit sistemul restrictiv al licenţelor la import.

O parte din ţările exportatoare de petrol (Irak, Iran) care în cursul anilor 1974—1975, profitînd de conjunctura lor specială, au fost singurele care au liberalizat regimurile de import, s-au văzut anul trecut constrînse să treacă din nou la prohibiţii sau restricţii cantitative, menite să reducă programele lor anuale de import.

O altă practică restrictivă este aceea **impunerii de taxe şi suprataxe la import.** Această formă de protecţionism a fost aplicată pe o scară mai largă decît în trecut. Brazilia, de exemplu, a extins pînă în decembrie 1979 majorările de taxe vamale care s-au aplicat începînd din 1975 asupra unui mare număr de articole şi care s-au ridicat la 30—100% faţă de vechile taxe. Indonezia a introdus în 1976 suprataxe de 200—300% asupra importului de fier şi oţel. Spania a recurs la o majorare de 20% faţă de taxele vamale existente asupra unor mărfuri reprezentînd circa 40% din totalul importurilor. S.U.A. şi ţările Pieţei comune au lărgit utilizarea taxelor de import aşa-zise anti-dumping. În schimb, sistemul generalizat de preferinţe al ţărilor din Piaţa comună şi al altor ţări dezvoltate a fost lărgit în favoarea majorităţii importurilor de produse agricole din ţările cele mai puţin dezvoltate.

Crearea de **depozite valutare prealabile obligatorii** ca mijloc de restrîngere a importurilor a fost de asemenea o măsură aplicată tot mai mult într-o serie de state occidentale. Astfel, Italia a introdus în 1976 obligaţia depunerii anticipate pe timp de 90 zile fără drept de dobîndă a unei sume echivalente cu 50% din suma tranzacţiei de import la cumpărarea valutei necesare la importul de mărfuri, ca şi la multe alte tranzacţii care nu făceau înainte obiectul obligaţiei de depozit referitoare la transferul extern de capital. Argentina a obligat pe importatori să cumpere titluri (obligaţiuni) pentru suma integrală reprezentînd preţul f.o.b. al importului, măsură aplicabilă asupra unei mari părţi din import (această măsură a fost între timp suspendată). Brazilia a menţinut obligaţia depunerii unei sume reprezentînd valoarea integrală a importului, introdusă în 1975, iar Columbia a introdus constituirea anticipată a unui depozit de 10% (acum 30%) odată cu primirea licenţei de import.

Reglementarea plăţilor privind importurile constituie încă o cale de restrîngere a importurilor în numeroase țări occidentale, care se adaugă la cerința de constituire a depozitelor prealabile. Astfel, în martie 1976, Italia a cerut importatorilor ca plata anticipată a valorii mărfurilor importate care depășesc 2 milioane de lire italiene să fie efectuată **cu** valuta străină împrumutată de la băncile autorizate. Republica Dominicană a anunțat în septembrie 1976 că pentru importul mai multor mărfuri, statul nu va mai acorda valută, Portugalia a impus limite la finanțarea internă de către băncile comerciale a unor importuri. Alte țări au introdus și ele reglementări restrictive în domeniul plăților la import, cum ar fi : Etiopia, Indonezia, Peru, Sierra Leone, Turcia.

Eforturi pentru majorarea exporturilor

UNA DIN ANOMALIILE actualei perioade care fac atît de dificilă ieșirea din impas o constituie existența paralelă, concomitentă, a reglementărilor restrictive în materie de import în numeroase țări ale lumii, pe de o parte, și a eforturilor pe care de asemenea numeroase țări, atît dezvoltate cît și în curs de dezvoltare, le depun în vederea creșterii exportului, pe de altă parte, ca și cînd această creștere n-ar implica **sine qua non** intenția partenerilor de schimb de a majora corespunzător importul.

Incurajarea exportului s-a efectuat în ultima vreme prin practicarea întregii game de măsuri clasice : acordarea de stimulente la export sub formă de scutiri sau reduceri de impozite, uneori chiar acordarea de subvenții, facilități preferențiale la finanțare. Puține au fost țările care, pentru îmbunătățirea aprovizionării interne sau pentru exercitarea unei presiuni asupra prețurilor de pe piață, au adoptat limitări cantitative la export și aceasta numai pentru anumite articole. Astfel, în octombrie 1976, în S.U.A. au fost prelungite reglementările de control al exporturilor, introduse în 1969, care expirau la 30 septembrie 1976. Țări ca Brazilia, Guatemala, India, Mexic, Nigeria, au procedat la accentuarea politicii restricțiilor cantitative la export sau au introdus licențe pentru anumite exporturi.

În ceea ce privește stimulentele la export, Argentina a micșorat taxele vamale și într-un număr de cazuri le-a eliminat, însă spre sfîrșitul anului trecut le-a reintrodus parțial. Taxele vamale de export au fost de asemenea reduse pentru anumite mărfuri în India, Indonezia, Malaezia, Niger. Costa Rica a adoptat un sistem de bonificare în numerar pentru export care s-a adăugat la sistemul existent de reduceri tarifare. Israel a procedat la reduceri ale impozitelor indirecte asupra exporturilor de bunuri și prestări de anumite servicii. Noua Zeelandă a prelungit pînă în 1980 stimulentele acordate exportatorilor.

O serie de țări au căutat să îmbunătățească situația exportatorilor prin aplicarea de măsuri destinate să creeze condiții favorabile în domeniul finanțării, asigurării și garantării tranzacțiilor de export.

În ce privește finanțarea exportului, au fost create mecanisme noi sau suplimentare de finanțare, au fost dezvoltate facilitățile existente de credit pentru exportatori, au fost ușurate condițiile de acordare a creditelor de export. În Austria, Belgia, R.F.G., Olanda, Marea Britanie, au fost procurate noi fonduri pentru creditarea exportului; în Brazilia au fost acordate noi facilități pentru finanțarea capitalului circulant necesar întreprinderilor producătoare pentru export sau întreprinderilor comerciale de export. Columbia a lărgit accesul la fondul special creat pentru sprijinirea exportului în țările Pactului Andin și a sprijinit printr-o nouă linie de credit finanțarea cerințelor de capital circulant ale întreprinderilor de producție, depozitare și comercializare a principalelor articole de export ale țării. Spania a înființat un nou fond de creditare a cumpărătorilor, destinat sprijinirii acțiunilor de finanțare a achizițiilor străine de mărfuri spaniole.

În iunie 1976, mai multe țări industrializate au convenit asupra unei coordonări a reglementărilor naționale referitoare la finanțarea exportului ca mijloc de armonizare a condițiilor și de cooperare între țările exportatoare. Pe baza acestei înțelegeri și pentru o perioadă inițială de un an, Canada, Franța, Italia Japonia, Marea Britanie, R.F.G. și S.U.A. au făcut declarații separate stabilind: (a) plata obligatorie din mijloace proprii a cel puțin 15% din valoarea contractuală în cazul creditelor de export; (b) termene maxime ale creditelor și anume: 10 ani pentru țările sărace, 8 ani și jumătate pentru țările mijlocii și 5 ani pentru țările bogate; (c) dobînda minimă de la 7,25 la 8%, în funcție de termenul contractului și de clasificarea țării importatoare într-una din categoriile de mai sus.

În domeniul garanțiilor acordate de guverne și al asigurării creditelor de export, plafoanele garanțiilor care pot fi acordate au fost majorate substanțial în Austria, Norvegia și Suedia. Malaezia a instituit un sistem de garantare a încasărilor din export în ianuarie 1977. Suedia a instituit de asemenea un sistem de garantare a cursului valutar, în scopul acoperirii eventualelor pierderi la exporturile efectuate în valută străină.

În domeniul plăților pentru **invizibilele curente**, numeroase țări au impus noi restricții sau au înăsprit pe cele vechi. În Italia, de exemplu, plățile pentru invizibile au fost puternic afectate de aplicarea dispoziției privind crearea de depozite nepurtătoare de dobîndă în cazul cumpărării de valută străină, menționată înainte, precum și de o taxă aplicată la cumpărările de valută. În Brazilia a fost introdusă obligația constituirii unui depozit nepurtător de dobîndă odată cu cererea de eliberare a pașapoartelor și a vizei de ieșire din țară. Israel și Jamaica au întărit restricțiile asupra eliberării de valută pentru călătorii în străinătate. Filipinele au introdus măsuri de limitare a transferului de profituri și dividente.

Un alt aspect al politicii restrictive este acela față de **mișcările de capitaluri**, îndeosebi față de cele pe termen scurt. Țările industriale au adoptat în ultima vreme o serie de măsuri de control și supraveghere bancară și nebancară asupra fluxurilor de capital pe termen scurt, în scopul prevenirii influențelor negative pe care adeseori aceste fluxuri le-au exercitat asupra evoluției cursurilor valutare. Aceste măsuri au avut un caracter mai drastic în Marea Britanie și Italia, evident în legătură cu gravitatea problemelor de plăți externe cu care aceste țări au fost confruntate. În Elveția, dimpotrivă, măsurile luate au avut drept scop restrîngerea intrărilor de capital pentru contenirea presiunilor ascendente asupra francului elvețian. Pe de altă parte, un număr de țări neindustriale au luat măsuri de încurajare a investițiilor directe din străinătate. În Argentina, de exemplu, o nouă lege privitoare la investițiile străine a lărgit sfera de acțiune a investițiilor de capital extern, a redus impozitele pe profit și pe transferul de dividende, a adoptat o atitudine mai liberală în ce privește repatrierile de capital. În noiembrie 1976, Finlanda a ridicat limita de participare străină la capitalul holding-urilor finlandeze de la 20 la 40%. În Spania au fost autorizate investițiile străine de peste 100 milioane pesetas cu condiția să furnizeze noi locuri de muncă și să nu pretindă plăți în valută pentru achiziții de tehnologie străină. Totuși, alte țări, cum ar fi Abu Dhabi, Indonezia și Nigeria au redus plafonul de participare a capitalului străin la întreprinderile autohtone, iar investițiile străine din exploatarea resurselor naturale cheie au fost naționalizate în Venezuela, **Abu Dhabi și Qatar.**

Un capitol distinct în acestă privință îl constituie interdicțiile sau controalele asupra fondurilor împrumutate în străinătate de către rezidenți. Astfel, în Australia a fost extins embargo-ul asupra acordării de credite externe.

Aprecieri finale

ÎN FAȚA acestei inextricabile țesături de practici restrictive, discriminatorii, nu poate fi ocolită constatarea că în ultima vreme, țările occidentale sub presiunea fenomenelor de criză s-au angajat pe povîrnișul politicii protecționiste, în speranța că, aruncînd asupra altora consecințele crizei, se vor salva ele însele.

Întreaga experiență a umanității arată că soluția nu rezidă în baricadarea țărilor în spatele barierelor de tot felul și că o asemenea tendință nu poate decît să aducă mari prejudicii și să amîne rezolvarea reală a problemelor cu care este în prezent confruntă economia mondială. Raportul anual al Fondului Monetar Internațional care a fost prezentat sesiunii F.M.I. și Băncii Mondiale — ale cărei lucrări s-au desfășurat la sfîrșitul lunii septembrie la Washington — a sesizat primejdiile acestei tendințe. „Persistența unor asemenea presiuni (în sensul luării de măsuri protecționiste) — arată raportul — care rezultă în mod evident din sentimentele protecționiste ale unor industrii din cîteva țări industriale continuă să fie cauza unor serioase preocupări. Dacă nu se va rezista presiunilor protecționiste, recurgerea la restricții asupra comerțului va dăuna sistemului comercial deschis; el nu va aduce nici o soluție reală pentru problemele economice care confruntă economiile industriale și ar putea avea efecte distructive asupra prosperității economiei mondiale".

Această primejdie face ca tot mai multe state să se pronunțe pentru renunțarea la practicile protecționiste unilaterale, la bariere, discriminări și restricții, pentru elaborarea unor norme convenite care să asigure stabilitatea, certitudinea și eficiența schimburilor economice internaționale.

Limitările impuse sistemului de plăți, comerțului internațional în cadrul noului acces de protecționism constituie una din cauzele pentru care România acordă o însemnătate atît de mare instaurării unei noi ordini economice mondiale care, așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „să permită făurirea unei economii bazate pe colaborare reciproc avantajoasă, pe stabilitate, să asigure bunăstarea tuturor națiunilor".**

dr. Costin KIRIȚESCU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna octombrie 1977

POTRIVIT indicelui agregat I.E.M. (1970—1972 = 100), prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România au scăzut în octombrie a.c. cu 1,1%.

Pe piața materiilor prime *și a* semifabricatelor industriale, *s-a inregistrat o scădere pe ansamblu, a prețurilor cu 2,6%. Prețurile au scăzut la metale (—5,5%), fibre animale și vegetale (—0,8%) și piei brute (—0,9%). Creșterile de prețuri inregistrate la unele categorii de produse cum sînt : minereuri (+1,6%), cauciuc (+1,6%), lemn și produse din lemn (+1,5%), s-au datorat în exclusivitate deprecierii cursului dolarului față de valutele în care sînt exprimate prețurile respective.*

În cadrul grupei de combustibili, *prețurile au crescut la produse petroliere (+1,1%) ; de asemenea la cărbune și cocs (+2%), ca urmare a deprecierii dolarului față de marca vest-germană, în care sînt exprimate aceste prețuri.*

Prețurile la produsele agroalimentare de **bază** *au inregistrat tendințe diferențiate.*

Sectorul marketing și conjunctură economică internațională — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976
SI IN SEPTEMBRIE-OCTOMBRIE 1977

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Sept.	Oct.
INDICE GENERAL	1975	219,2	213,o	212,5
	1976	226,2 a)	231,5	230,o
	1977		226,9 a)	224,4 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	200,o	194,1
	1976	180,8	179,6	176,4
	1977		170,6 a)	170,4 a)
cereale	1975	216,7	239,5	228,8
	1976	198,3	195,3	181,6
	1977		142,9	150,2
– Sem. oleag., prod.deriv., grăs.anim.și veg.	1975	195,o	184,6	181,1
	1976	168,7	176,1	177,o
	1977		171,5	166,o
– animale, carne și prod.animal.	1975	159,3	165,o	166,7
	1976	152,8	152,2	152,4
	1977		161,8 a)	164,4 a)
– zahăr și produse tropicale	1975	314,o	245,7	224,4
	1976	243,5	230,7	231,2
	1977		244,7	231,4
2. Combustibili	1975	343,o	344,9	355,4
	1976	366,7	373,4	373,2
	1977		393,5	397,8 a)
– cărbuni și cocs	1975	260,o	243,2	247,9
	1976	266,5	268,6	276,7
	1977		287,9	293,7 a)
– țițel	1975	461,2	450,9	492,o
	1976	496,7	500,8	500,8
	1977		551,8	551,8
– produse petroliere	1975	373,9	396,3	401,2
	1976	408,4	419,9	412,4
	1977		429,9	434,6
3. Materii prime industriale	1975	189,1	179,6	177,9
	1976	201,9 a)	209,o	207,8
	1977		198,8 a)	193,6 a)
– minereuri	1975	178,4	174,1	174,1
	1976	164,9 a)	162,3	164,6
	1977		144,3 a)	146,6 a)
– metale	1975	185,1	174,o	169,o
	1976	194,8	202,2	196,5
	1977		199,9	188,9 a)
cauciuc	1975	159,8	157,8	153,5
	1976	219,5	217,6	234,3
	1977		242,2	246,1
– lemn și produse din lemn	1975	229,o	211,1	215,7
	1976	222,1	226,1	231,o
	1977		226,2 a)	229,5 a)
– fibre animale și vegetale	1975	162,4	166,8	167,5
	1976	228,4	246,2	254,4
	1977		180,8	179,4
– piei	1975	114,8	125,8	135,2
	1976	169,8	186,9	160,7
	1977		171,8	170,2

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, carne de vită, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie Kraftliner.

Orientări în dezvoltarea economică

Albania: perspective deschise de actualul cincinal

INDUSTRIA ALBANEZĂ va inregistra în cincinalul actual (1976—1980) ritmuri rapide de creștere. O mare atenție se acordă industriei mijloacelor de producție. Un accent deosebit se pune pe valorificarea superioară a minereurilor de feronichel și cupru, pe dezvoltarea exploatărilor carbonifere. Mina de cărbune de la Valias, mina de feronichel de la Prengas, fabrica de îmbogățire a cuprului de la Fushi-Arres, fabrica de hîrtie de la Leghe vor intra în curînd în funcțiune. În anul 1980, comparativ cu 1975, se vor inregistra majorări importante ale producției în industria feronichelului (circa 500%), în sectorul energetic (circa 150%), în industria chimică (circa 145%), a cocsului (circa 73%), a cărbunelui (circa 70%) și a materialelor de construcții (aproximativ 50%) etc. În perioada cincinalului, ritmul de creștere al producției de energie electrică va devansa ritmul de creștere, de ansamblu, al producției industriale. La aceasta vor contribui și cele două hidrocentrale ce vor fi construite la Fierza și la Kom.

Industria constructoare de mașini are printre sarcinile principale întreținerea parcului de autovehicule și de echipamente, dezvoltarea producției pieselor de schimb (astfel incit să se acopere 95% din necesarul de piese de schimb al țării), a subansamblelor, agregatelor și a unor mașini-unelte destinate procesului de mecanizare a producției.

Pentru dezvoltarea industriei siderurgice — Combinatul siderurgic de la Elbasan aflîndu-se în cea de a doua etapă a construcției — vor fi destinate fonduri importante de investiții, asigurîndu-se astfel baza pentru creșterea producției de mașini și utilaje.

În agricultură, se prevede ca în anul 1980 să se obțină o cantitate de cereale panificabile cu peste 50% superioară celei realizate în 1975. Sînt în curs de sporire recoltele de sfeclă de zahăr, floarea soarelui, bumbac, cartofi, legume, struguri, citrice, precum și producțiile de carne și ouă. Toate aceste obiective din agricultură sînt posibile ca urmare a majorării parcului de tractoare, a producției de îngrășăminte chimice și a extinderii irigațiilor.

În cincinalul 1976—1980 va fi perfecționată structura economiei naționale a Republicii Populare Socialiste Albania, iar venitul său național va crește în aceeași etapă cu circa 7% în medie pe an, ceea ce va favoriza majorarea veniturilor reale ale populației.

EVOLUȚII MONETARE

TENDINȚA de depreciere a **dolarului S.U.A.** față de majoritatea valutelor occidentale s-a manifestat și în intervalul 14—18 XI 1977. Ca factor nou, cu influențe negative asupra cursului dolarului pe piețele valutare, a intervenit în acest interval și schimbarea trendului dobînzilor pe piața internă, în sensul scăderii lor, ca urmare a creșterii masei monetare la un nivel apreciat ca prea ridicat (numai în acest interval ea a crescut cu 2,4 miliarde dolari).

Valută „vedetă“ a perioadei analizate a fost din nou **yenul japonez.** Puternic influențat de anunțarea creșterii excedentului comercial japonez pe luna octombrie a.c. la 1,85 miliarde dolari, față de 1,6 miliarde dolari în septembrie a.c., în ciuda presiunilor exercitate de principalii parteneri comerciali asupra Japoniei de reducere a excedentului său comercial, yenul a atins noi nivele record față de dolar, respectiv 242,95 yeni/1 dolar pe data de 17 XI 1977. Intervențiile masive ale Băncii Japoniei, care a cumpărat zilnic între 50 și 200 milioane dolari, s-au dovedit a fi fără efect și ca atare aceasta a fost nevoită să introducă noi restricții monetare : începînd cu 22 XI 1977 disponibilitățile în yeni ale nerezidenților de la băncile japoneze vor fi supuse obligației de constituire de depozite la Banca Japoniei, în proporție de 50%, nepurtătoare de dobînzi. Efectul acestei măsuri a fost de scurtă durată, yenul terminînd intervalul la un nivel de 243,80 yeni/1 dolar, cu 1% peste nivelul de la sfîrșitul perioadei trecute. Observatorii apreciază că în curînd yenul ar putea atinge în jur de 230 yeni pentru 1 dolar.

Francul elvețian, cu un curs de 2,2009 franci/1 dolar la 15 XI 1977, a înregistrat și el noi recorduri de repreciere, atît față de dolarul S.U.A., cît și față de alte valute. Valuta elvețiană s-a repreciat de la 15 X al 15 XI a.c. cu 3,1%, iar de la începutul anului cu 10,4% față de valutele principalilor 15 parteneri ai Elveției. **Francul francez a** înregistrat o curbă permanent ascendentă față de dolar, terminînd intervalul la 4,8525 franci/1 dolar, comparativ cu 4,8760 franci cu o săptămînă în urmă (repreciere cu 0,5%), în timp ce **lira italiană** a fost relativ constantă în jurul a 878 lire/1 dolar. În cadrul „șarpelui“ valutar vest-european, **francul belgian** a recîștigat din terenul pierdut față de marca vest-germană, repreciindu-se față de dolar cu 0,5% (35,24 franci/1 dolar pe 18 XI, față de 35,40 franci pe 11 XI 1977), în timp ce **marca vest-germană** s-a repreciat doar cu 0,1%, la 2,2445 mărci/1 dolar. **Lira sterlină** a marcat o ușoară depreciere față de dolar, nivelul de 1,8190 dolari/1 liră de la sfîrșitul intervalului fiind cu 0,1% inferior celui de la închiderea săptămînii trecute.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o scădere de peste 7 dolari/uncie în acest interval, al doilea fixing de pe 18 XI fiind de 160,85 dolari/uncie. La această mișcare au contribuit atît unii factori tehnici, cît și presiunile puternice create prin vînzările mari (46 tone) efectuate de Portugalia pentru achitarea unor datorii contractate din S.U.A. pe termen scurt în sumă de 300 milioane dolari.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

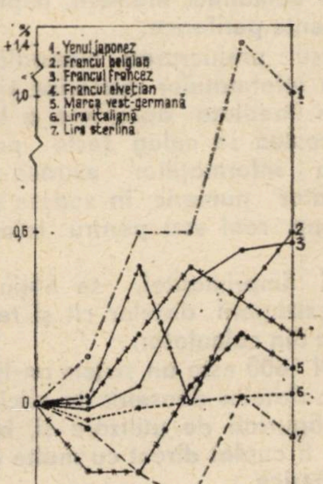

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în săptămîna 14—18 noiembrie, luîndu-se ca bază cursurile din 11 noiembrie 1977

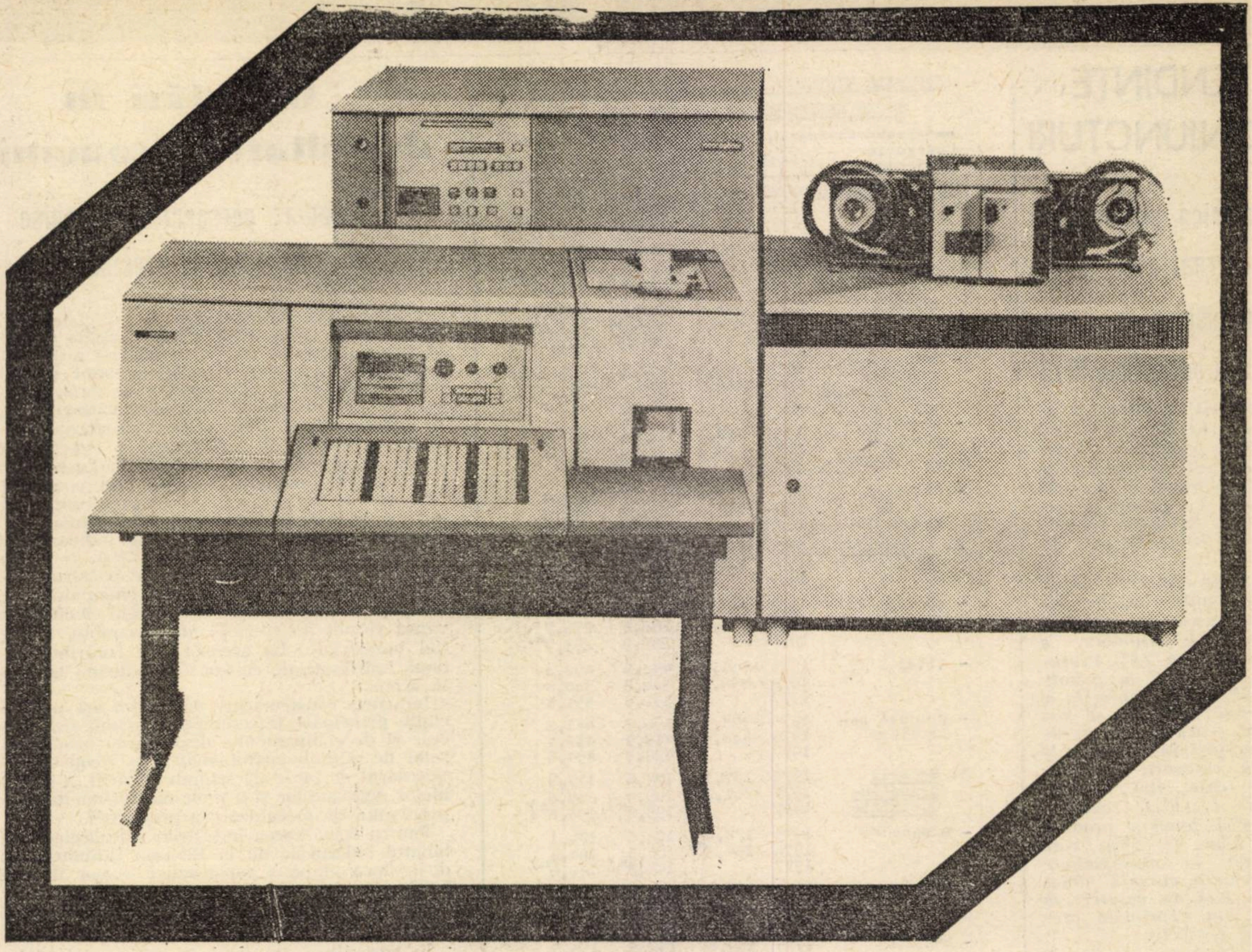

robotron

1600

În cazurile în care este necesară prelucrarea de date cu o mare eficiență de utilizare, ROBOTRON 1600 înseamnă un sistem semiautomatizat de prelucrare a datelor cu posibilități multiple.

Componente : unități descentralizate de extragere și comandă, memorii, imprimante, echipamente periferice.

Mod de lucru : prelucrarea manuală sau automată a informațiilor numerice și alfanumerice în imediata apropiere a locului în care acestea se culeg (este posibilă transmiterea informațiilor extrase direct unui calculator numeric în vederea prelucrării în timp real sau pentru teleprelucrare).

Cu ajutorul imprimantei, se obține atît protocolul extragerii datelor cît și rezultatul la ieșirea din calculator.

ROBOTRON 1600 este un sistem on-line de prelucrare a datelor deosebit de eficient în diferite configurații de utilizare și, bineînțeles, poate fi cuplat direct cu multe calculatoare numerice.

Büromaschinen - Export
GmbH Berlin R.D.G. –
108 Berlin, Friedrichstrasse 61
Republica Democrată
Germană

bme

Informați-vă !
Documentația noastră
vă stă la dispoziție

PUBLICOM

ECONOMIE MONDIALA

R. D. GERMANĂ

RIDICAREA EFICIENȚEI ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR EDILITARE

ELEMENTUL CENTRAL al politicii sociale în R.D. Germană îl constituie programul de construcții de locuințe, prin îndeplinirea căruia problema locuințelor, ca problemă socială, va fi rezolvată pînă în 1990. Importanța mare acordată de conducerea partidului și statului acestui program rezultă din hotărîrile Congresului al IX-lea al P.S.U.G. și din planul cincinal pe anii 1976—1980. Numai pentru construcții noi și pentru modernizarea locuințelor existente, precum și pentru instalațiile aferente și auxiliare, inclusiv lucrările necesare pentru punerea în funcțiune și întreținere, sînt prevăzute cheltuieli de circa 55 miliarde mărci. Dar dezvoltarea însemnată a construcției de locuințe înseamnă mai mult decît realizarea de apartamente ; este vorba și de organizarea complexă a cartierelor de locuit, în scopul asigurării condițiilor optime pentru desfășurarea comerțului, a serviciilor, a învățămîntului, a activităților culturale, a petrecerii timpului liber și a odihnei. În acest scop se prevăd mijloace importante din fonduri publice, cu sarcina de a fi utilizate în mod cît mai eficient.

În următorii cinci ani vor fi create 45 500 de locuri în creșe, astfel încît mii de mame din cîmpul muncii vor putea lucra avînd asigurată supravegherea copiilor lor. Pentru asigurarea unei înalte calități a educației comuniste, în această perioadă vor fi predate 16 200 săli de clasă. Pînă în 1980 se va lărgi în mod planificat baza tehnico-materială a comerțului cu amănuntul, potrivit unor condiții de raționalizare elaborate de fiecare district. În acest scop vor fi construite peste 100 de mari magazine comerciale.

Mărturia analizelor

ANALIZELE efectuate în 42 de raioane au evidențiat că, dacă costurile optime și metodele experimentate în sectorul construcțiilor în ceea ce privește conducerea, planificarea și stimularea activității ar fi generalizate și aplicate mai energic, atunci cheltuielile de investiții prevăzute în planul cincinal pentru construirea și refacerea de școli, grădinițe, creșe și spații comerciale ar putea fi reduse cu mai multe sute de milioane de mărci.

În acest scop este necesară utilizarea și mai ales perfecționarea proiectelor tip pentru spații comerciale și a proiectelor reutilizabile pentru școli, grădinițe și creșe. Dacă în anii 1974—1975 peste 80 la sută din investițiile de acest gen au fost realizate pe baza proiectelor tip sau reutilizabile, în 1976 ponderea acestora a crescut la 90 la sută — nivel care se va menține și în anii următori.

Pe baza propunerilor și recomandărilor comune ale unor ministere, ca cel al construcțiilor, al învățămîntului, al sănătății, al comerțului și al aprovizionării tehnico-materiale, remise consiliilor districtuale în cursul anilor precedenți, a folosirii proiectelor reutilizabile și a proiectelor tip, în toate districtele au putut fi obținute economii legate de proiectarea obiectivelor și pregătirea realizării lor. Totodată, însă, analiza arată că consiliile locale nu se pot mulțumi cu rezultatele atinse, deoarece costul obiectelor de investiții rămîne încă foarte diferențiat.

Cauza principală a acestor diferențe rezidă în deosebirile existente în nivelul tehnologiei de construcție și al consumului de materiale, ele putînd fi lichidate prin perfecționarea continuă a proiectelor tip și reutilizabile, cu aplicarea experienței celei mai înaintate. Astfel, prin îmbunătățirea proiectului tip al unei grădinițe și creșe combinate, pe baza unor noi tehnici de construcție și a unor soluții mai ieftine, în districtul Neubrandenburg s-a elaborat, în 1973, un proiect reutilizabil care prevede cheltuieli de investiții cu peste 250 000 mărci mai reduse decît cifrele de control centrale.

Este clar că, pentru a spori eficiența lor, proiectele trebuie periodic revizuite. La Combinatul de construcții de locuințe din Rostock a fost revizuit în 1975 proiectul reutilizabil pentru liceul politehnic cu clase paralele. Cu aplicarea unor inovații deja experimentate în practică s-a putut realiza o economie de peste 300 000 mărci, care a și fost introdusă în plan.

În ceea ce privește obiectivele ale căror costuri aprobate depășesc normele stabilite este evident că consiliile locale dispun de puține posibilități pentru a verifica în ce măsură au fost justificate abaterile de la proiecte și au fost fundamentate cheltuielile suplimentare. Ca atare, controlul trebuie să fie exercitat de organele de specialitate și financiare încă în faza de pregătire. Controlul prealabil al ofertelor pentru proiecte tip și reutilizabile, inclusiv al sumelor necesare pentru lucrările la căile de acces și cele de amenajare pe plan local, a fost cel mai eficient în acele districte, în care s-a efectuat de comisii de experți, avînd competența de a aprecia dacă s-a ținut seama de costurile optime și de metodele deja experimentate.

Aceste comisii pot lua, de asemenea, măsuri și pot aproba modificări de proiecte, care să ducă la creșterea valorilor de întrebuințare, în interesul copiilor și al celorlalți cetățeni. De exemplu, în districtul Karl-Marx-Stadt valoarea de deviz orientativă a proiectului tip pentru un liceu politehnic cu clase paralele a fost depășită cu 55 000 de mărci, fiind adoptate noi soluții optime privind mobilierul școlar și noi norme de înzestrare pentru asigurarea învățămîntului de specialitate. Dar tocmai aceste modificări, care sporesc valoarea de întrebuințare, impun tuturor factorilor de răspundere obligația de a verifica în modul cel mai minuțios fiecare poziție.

Realizări și cerințe

UN PRIM CONTROL pe scară republicană, care a cuprins 40 de șantiere de școli, grădinițe, creșe sau magazine comerciale și s-a încheiat în decembrie anul trecut, a arătat că secțiile de specialitate ale consiliilor locale au reușit să reducă cu 2,7 milioane de mărci cheltuielile prevăzute la 15 obiective de investiții. Controlul a stabilit posibilitatea economisirii a încă 2,6 milioane de mărci la 17 obiective, economie care a și fost trasată ca sarcină de plan. Rezultatele arată că consiliile locale pot avea un rol eficient în asigurarea economicității, ordinii și legalității în cursul pregătirii și realizării investițiilor.

Cu toate progresele făcute, pînă acum încă nu toate consiliile locale au reușit să determine cea mai eficientă folosire a fondurilor materiale și financiare pentru construcțiile sociale, neaplicînd într-o măsură suficientă experiența înaintată. Uneori, pentru a se asigura realizarea în termen a construcției, se iau decizii de principiu fără îndeplinirea condițiilor necesare pentru asigurarea eficienței economice și se acceptă cheltuieli financiare suplimentare și chiar rabaturi la calitate.

Pentru a se obține o eficiență sporită în domeniul construcțiilor sociale, este timpul ca forurile interesate să ia măsuri de reglementare a perfecționării în continuare a conducerii și planificării investițiilor. S-ar putea lua în considerare, de exemplu, introducerea unui catalog al costurilor optime pentru domeniul construcțiilor sociale la acele combinate, care au fost desemnate în cadrul ministerului ca proiectanți speciali în acest sector al construcțiilor. În acest caz, nivelurile orientative ale cheltuielilor de investiții ar putea fi considerate ca normative obligatorii.

Apare de asemenea necesar să se elaboreze proiecte reutilizabile obligatorii pentru lucrările de amenajare locală și la căile de acces, pe baza costurilor rezultînd din experiența de pînă acum. Un asemenea proiect ar contribui în mod esențial la simplificarea în continuare a pregătirii investițiilor, ar oferi etaloane economice utile pentru antreprenor și beneficiar și ar stimula progresul în munca legată de elaborarea devizului. Cheltuielile care depășesc normativele medii în virtutea unor condiții speciale ar trebui fundamentate înainte de adoptarea deciziei de principiu.

Beneficiarii proiectelor tip și ai proiectelor reutilizabile trebuie, la rîndul lor, stimulați să aplice procedeele tehnologice cele mai avansate și inovațiile experimentate în practică, cu reducerea aferentă a cheltuielilor. Experiența cea mai avansată poate fi transmisă mai repede tuturor districtelor care lucrează cu tehnologii comparabile, mobilizîndu-se importante rezerve pe planul economiei naționale încă în faza planificării și elaborării balanțelor. Aceasta ar reprezenta o contribuție importantă la realizarea sarcinilor de reducere a costurilor în domeniul construcțiilor sociale, prevăzute în legea pentru planul cincinal pe perioada 1976—1980.

Siegfried HORNICH
Die Wirtschaft

MONDORAMA

Țările socialiste: dinamismul producției de oțel

DEZVOLTAREA industriei siderurgice în țările socialiste — parte integrantă a politicii de industrializare socialistă a țărilor respective — a determinat creșterea continuă a ponderii lor în producția mondială de oțel ; astfel producția de oțel a țărilor socialiste din Europa a reprezentat 26,4% din cea mondială (fără R. P. Chineză) în 1960, peste 27% în 1970 și 28,7% în anul trecut.

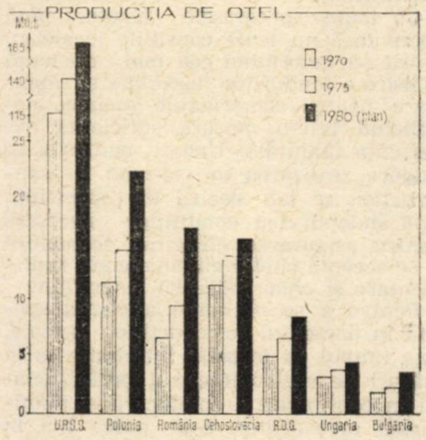

După cum se poate vedea din graficul de mai sus, cincinalul actual marchează o nouă și sensibilă creștere a producției de oțel în țările menționate, îndeosebi în România și Polonia.

Pe urmele unui mit

UNUL DINTRE MITURILE cel mai persistent susținute în Statele Unite este cel al avantajelor „liberei întreprinderi“, avînd drept premisă și — totodată — drept corolar stabilitatea și perenitatea întreprinderilor mici și mijlocii, care-și găsesc „un loc sub soare“, alături de marile monopoluri.

O anchetă desfășurată de revista franceză „L'Usine Nouvelle“ (vezi suplimentul din septembrie a.c.) ilustrează că întreprinderile mici și mijlocii (cu un personal de pînă la 1 500 de salariați) dețin o pondere în cifra de afaceri globală de 43,6%, iar în forța de muncă ocupată în economie — de 55%. Concomitent, cifrele arată că rata anuală de constituire de noi întreprinderi mici și mijlocii este de 9,5% (față de 3,5% în Franța, de exemplu), iar 57% din acestea dispar în decursul primilor cinci ani de la înființare.

Această mobilitate ridicată se datorează legilor implacabile ale concurenței capitaliste, întreprinderile mici și mijlocii neputînd face față (în primul rînd, din punct de vedere financiar) oscilațiilor conjuncturale de pe piață, cerinței permanente de inovare. Fapt care — arată revista — le determină să manifeste o anumită bunăvoință în fața perspectivei de a fi înghițite de o firmă mare. Frecvența unor asemenea cazuri face ca pespectiva de a fi absorbită sau cumpărată să fie considerată, în mod filozofic, ca un sfîrșit normal pentru o întreprindere de proporții reduse.

Transnaționalele și publicitatea

CHELTUIELILE pentru publicitate din țările nesocialiste sînt estimate, pe anul 1973, la 50,7 miliarde dolari pentru țările industrializate și la 4 mlrd. dolari pentru țările în curs de dezvoltare. Activitatea pe această uriașă piață se caracterizează printr-o puternică concentrare și totodată internaționalizare, prin dominația netă a unui număr redus de societăți transnaționale (în marea lor majoritate, americane).

Un studiu U.N.C.T.A.D. pe această temă relevă că participarea străină în industria publicitară este foarte importantă, îndeosebi în țările în curs de dezvoltare, în care aproape 70% din cifra totală de afaceri a acestui sector de activitate se realizează de către agențiile străine sau de către întreprinderi făcînd parte din agenții străine.

Ponderi în cifra de afaceri a agențiilor (în 1975, în %)

Țara sau grupul de țări	Agenții		
	naționale	mixte	străine
Pe ansamblul țărilor nesocialiste	76,3	3,3	20,4
Țări industriale	78,3	3,1	18,6
— S.U.A.	99,4	—	0,6
— Anglia	25,4	4,8	69,8
— R.F.G.	23,5	11,7	64,8
— Japonia	94,8	1,0	4,2
Țări în curs de dezvoltare	31,1	6,7	62,2
— Mexic	32,2	5,8	62,0
— Argentina	31,1	29,2	39,7
— Brazilia	38,2	—	61,8
— India	28,4	39,1	32,5

Sursa : U.N.C.T.A.D., Doc. TD/B/C. 6/AC 3/3, 1977.

Vinul... pe glob

LA RECENTA reuniune anuală (în Elveția) a Biroului internațional al vinului s-a menționat — între altele — că în deceniul 1966—1976 producția mondială de vin din struguri a depășit cu un sfert volumul consumului, încît s-au acumulat stocuri de vin însumînd cel puțin 30 milioane hl.

Se apreciază că anul trecut consumul mondial de vin a depășit 290 mil. hl, din care peste 80% revine continentului european, Europa se situează de asemenea pe primul loc în producția de vinuri (cu 67% din total), fiind urmată de S.U.A., Asia și Africa. În 1976 producția mondială de struguri a fost repartizată în proporție de 83% pentru vinificație, de 12% pentru consum direct și de 5% pentru producerea stafidelor.

Se consideră că, în deceniul menționat, producția mondială de vin a sporit mai puțin datorită extinderii suprafețelor cultivate cu viță de vie (cu 2,5%), decît datorită creșterii recoltei medii la hectar (cu 12,8%). Din cele 10 milioane ha, cît reprezintă suprafața mondială a culturilor de viță de vie, Spania dispune de 1,73 mil. ha, Italia — de 1,41 mil. ha, Franța — 1,31 mil. ha etc.

Hidroenergetica în Argentina

DEȘI dispune de rezerve de țiței și gaze, pe care experții le consideră ca rivalizînd cu cele din Marea Nordului, Argentina își bazează programul de dezvoltare a energeticii în perioada 1976—1985, pe folosirea cu precădere a forței apelor. Fonduri totalizînd 16,5 miliarde de dolari vor fi alocate pentru construcția a 16 hidrocentrale, care vor mări producția anuală de energie hidroelectrică de la 5 800 GWh în prezent la 23 700 GWh în 1985.

Ținînd seama și de proiectele pentru a doua jumătate a deceniului viitor (printre care complexul Corpus, cu o putere instalată — potrivit variantelor de studii tehnico-economice — de 3 700—6 700 MW), actuala structură a resurselor folosite pentru obținerea energiei electrice — 70% combustibili fosili, 10% nucleari, 20% energie hidraulică — se va schimba radical în favoarea acesteia din urmă.

Vehicule economicoase

CONSUMUL DE CARBURANȚI al unui autovehicul depinde atît de modul în care este condus acesta, cît și de parametrii săi tehnici și de construcție. După ce, mai ales în cazul transporturilor autorutiere de mărfuri, șoferii au fost instruiți asupra metodelor de conducere economicoasă (din punctul de vedere al consumului de carburanți), atenția specialiștilor din țările occidentale se concentrează în prezent asupra îmbunătățirii vehiculului însuși.

Astfel, de pildă, studii experimentale efectuate timp de trei ani în Italia, de firma „Fiat“, au permis să se determine posibilități de reducere sensibilă a consumului de carburanți, prin perfecționarea însușirilor aerodinamice ale autovehiculului, micșorarea greutății sale, îmbunătățirea sistemului de ardere și a celui de transmisie etc. Cercetări pentru sporirea economicității autovehiculelor, inclusiv prin experimentarea unor noi tipuri de carburanți, mai ieftini, se efectuează și în alte țări constructoare de automobile, paralel cu studierea posibilităților de reducere a poluării atmosferei datorate autovehiculelor.

CURIER

GLOSAR

Paritatea puterilor de cumpărare

ÎN URMA TRECERII generalizate a țărilor occidentale la flotarea cursurilor valutare și a marilor variații de curs caracteristice actualei perioade de criză, teoriile care încearcă să explice modul cum se produc aceste variații se bucură în ultima vreme de un interes sporit. Una din ele este teoria parității puterilor de cumpărare, formulată de profesorul Gustav Cassel de la Universitatea din Stockholm.

Potrivit propriei prezentări a autorului, această teorie consideră că „acceptînd să plătim pentru o monedă străină un anumit preț, privim această monedă din punctul de vedere al puterii de cumpărare pe care o posedă în ce privește mărfurile și serviciile țării străine. Pe de altă parte, atunci cînd oferim o anumită sumă în moneda noastră proprie, oferim o putere actuală de cumpărare asupra propriilor noastre mărfuri și servicii. În consecință, evaluarea unei monede străine, exprimată în moneda noastră, depinde îndeosebi de puterea de cumpărare relativă a celor două monede în țările de origine respective“.

În consecință, cursul valutar rămîne practic neschimbat atît timp cît nivelul prețurilor și tarifelor din cele două țări nu se modifică, sau se modifică în același sens și în aceeași proporție. Atunci însă cînd într-o țară se va produce o modificare a nivelului general al prețurilor și tarifelor, cursul valutar se va modifica și el, pentru a reflecta noul raport al puterilor de cumpărare.

Nivelul general al prețurilor dintr-o țară se determină prin metoda statistică a indicilor de prețuri — cu amănuntul, cu ridicata, costul vieții — calculați pe baza unui eșantion de produse. Dificultățile încep de la stabilirea acestui eșantion și ponderea produselor incluse. Dacă se aleg produsele cele mai reprezentative pentru economia unei țări, ele nu corespund cu produsele reprezentative ale celeilalte țări. Dacă se aleg produsele de consum curent, acestea sînt determinate de anumite tradiții și obiceiuri specifice, astfel încît nici indicii prețurilor acestor produse nu sînt comparabili. O altă posibilitate ar fi oferită de indicele prețurilor la produsele de export. Dificultatea rămîne însă aceeași, deoarece gama și ponderea acestor produse diferă de la țară la țară.

O complicație în plus, indiferent de conținutul eșantionului, o creează calitatea produselor și serviciilor luate în calcul. Rareori vor fi găsite în ambele țări produse de calitate identică și cu aceleași performanțe tehnice. Rezultatul calculului este deci viciat și din acest punct de vedere.

Dificultăți suplimentare sînt determinate de prețuri. În țările cu economie de piață, prețurile diferă de la capitală la provincie, între orașe, între așezările urbane și cele rurale. In fiecare țară există ponderi diferite ale populației urbane și rurale. Și din acest punct de vedere, dificultățile calculării unor indici de prețuri comparabili sînt foarte mari.

O altă problemă pe care o pune teoria parității puterilor de cumpărare este aceea a raportului de cauzalitate : prețurile interne sînt cele care determină cursul valutar sau, invers, cursul valutar este cel care determină prețurile interne ?

În concluzie, teoria în sine nu pare contestabilă, ci metodologia care să o facă aplicabilă, deoarece există mari dificultăți de evaluare a puterilor de cumpărare comparative. Nu este mai puțin adevărat că însăși teoria a fost criticată, îndeosebi pentru considerentul că în timp ce viața dovedește existența unor influențe multiple asupra cursurilor valutare, această teorie le reduce la una singură.

C. K.

Comerțul mondial

Mircea Dumbravă, Brașov — 1) Potrivit datelor furnizate de G.A.T.T., valoarea comerțului mondial se ridica anul trecut la circa 1 000 miliarde dolari, fiind cu 13% mai mare decît în 1975. În aprecierea cifrelor respective trebuie însă ținut seama atît de rata înaltă a inflației pe plan internațional, cît și de flotarea cursurilor principalelor valute occidentale. În prețuri fixe, volumul exportului mondial își încetinise creșterea în 1974 și chiar scăzuse în 1975, pentru a crește din nou în 1976, cu 11%. Între 197 și 1976, exportul mondial a sporit în medie cu 4% pe an, față de 8,5% în perioada de zece ani anterioară.

Un recent raport al G.A.T.T. remarcă drept un aspect nou faptul că în 1975, în faza descendentă a ciclului economiei capitaliste, volumul schimburilor mondiale a cunoscut o scădere de două ori mai mare decît cea a producției mondiale (4% față de 2%), pentru ca în perioada de înviorare care a urmat comerțul să se dezvolte într-un ritm de două ori mai rapid decît al producției. Această evoluție contrastează cu cea din 1957—1959, similară ca evoluție a ciclului, în care comerțul și producția mondială au urmat o traiectorie mai mult sau mai puțin paralelă. 2) Mandatul actualului director executiv al F.M.I., Johannes Witteveen, început la 1 septembrie 1973, expiră la 31 august 1978 și la cererea sa nu va fi reînnoit. J. Witteveen, acum în vîrstă de 56 ani, era viceprim-ministru și ministru de finanțe al Olandei cînd a fost ales în funcția de director executiv al F.M.I.

Cluburi de reflecție

Neculai Zăbavă, Iași — 1) „Conferințele Bilderberg“ reunesc anual personalități din țările vest-europene și S.U.A. care dezbat neoficial, cu ușile închise și fără nici o publicitate, o gamă largă de probleme economice, sociale și politice de actualitate. Numele de Bilderberg vine de la hotelul olandez în care s-a desfășurat, în mai 1954, prima reuniune de acest fel. Ultima conferință a avut loc la 22—24 aprilie a.c. într-o localitate din sudul Angliei, reunind 110 personalități din 20 țări occidentale, dintre care trei primi-miniștri și 13 miniștri sau secretari de stat. Lista invitaților este alcătuită în fiecare an de un comitet de direcție reunind cîte doi sau trei membri din fiecare țară participantă ; nu există cu alte cuvinte participanți permanenți. Costul conferințelor este suportat de țara gazdă. 2) Comisia Trilaterală a fost creată în 1973, inițial pe trei ani pentru a include și Japonia, care nu participa la conferințele Bilderberg. Președinția Comisiei este asigurată de un american, un japonez și un vest-european. Membrii activi ai grupului sînt în număr de 200—240, între ei aflîndu-se în decursul timpului și actualul președinte al S.U.A. Jimmy Carter, ministrul de finanțe american Michael Blumenthal, primul-ministru al Franței Raymond Barre, dar și ziariști ca Arrigo Levi, redactorul șef al ziarului torinez „La Stampa“. Reuniunile anuale ale Comisiei durează două zile și jumătate, axîndu-se în jurul a două sau trei teme. Una din temele dezbătute în acest an a fost noua ordine economică internațională. Bugetul Comisiei Trilaterale este de circa 600 000 dolari pe an, suportat 50% de S.U.A., 30% de țările vest-europene și 20% de Japonia. Niciunul din cele două cluburi de reflecție menționate nu elaborează rezoluții, regula de bază a dezbaterilor fiind discreția.

Conferință

Paula Dumitru, Ploiești — 1) Revista noastră a relatat în mai multe rînduri despre activitatea Federației Mondiale pentru Studierea Viitorului, al cărei sediu nu se află la București, cum credeți dv., ci la Paris. La București își are sediul un Centru internațional de metodologie a studierii viitorului și dezvoltării. 2) Tema viitoarei conferințe mondiale a Federației, cea de a șasea, va fi „Comunicare și identitate culturală într-o lume interdependentă“. O atenție deosebită urmează să fie acordată modului în care comunicațiile influențează procesul dezvoltării, în special în țările în curs de dezvoltare. Conferința urmează să aibă loc la Cairo, între 16 și 19 septembrie 1978 ; ultima conferință a avut loc la Jablonna, în Polonia, în primăvara acestui an.

Dezvoltare

David Kernbach, Timișoara — Potrivit datelor Băncii Mondiale, citate de revista **Finance and Development**, cele mai scăzute ritmuri medii anuale de creștere a produsului național brut pe locuitor între țările în curs de dezvoltare cu o populație de peste un milion de locuitori au fost înregistrate în 1950—1975 de Ruanda (—1,6%), Burundi (—1%), Volta Superioară (—0,5%), Madagascar (—0,3%), Africa Centrală (0,2%), Bolivia, Chile, Ghana, Honduras (0,7%).

Dividend

Petre C. Petre, București — Prin dividend se înțelege profitul unei societăți pe acțiuni care este distribuit acționarilor. În relațiile economice internaționale informațiile privind mărimea și evoluția dividendelor prezintă importanță deoarece multe firme care participă la schimburile externe sînt societăți pe acțiuni. Dividendul este exprimat fie sub formă procentuală, ca pondere în valoarea nominală a acțiunii (de exemplu 10% din valoarea nominală a acțiunii), fie în termeni absoluți, ca sumă pentru fiecare acțiune (de exemplu 20 cenți pentru fiecare acțiune cu valoarea nominală de 2 dolari). Societățile pe acțiuni onorează la început dividendele fixe, adică dividendele corespunzătoare așa-numitelor acțiuni preferențiale ; dividendele fixe au o mărime determinată odată cu emisiunea acțiunilor respective și nu sînt modificate de evoluția profitului societății. Din suma rămasă se onorează dividendele variabile, care corespund acțiunilor obișnuite ; dividendele variabile sînt dependente de mărimea profitului net al societății. Dividendele pot fi plătite periodic (trimestrial) în timpul anului, în care caz se numesc dividende interimare (provizorii) ; la sfîrșitul anului financiar, cînd este cunoscută situația exactă a bilanțului societății, se plătește acționarilor și restul de profit, rezultînd dividendul definitiv. Dividendele sînt plătite din profiturile anuale nete (după impozitare) ale societății. Suma dividendelor încasate este mai mică, de regulă, decît profitul net al societății, deoarece o parte din profit este acumulată pentru formarea rezervelor sau pentru reinvestire. Societățile ale căror acțiuni fac obiectul tranzacțiilor la bursele de valori, publică periodic mărimea dividendelor, aceasta influențînd în mare măsură cursul acțiunilor respective.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MIRCEA VALENTIN, București — Absolventul învățămîntului mediu de cultură generală poate fi încadrat ca merceolog, dacă are o vechime de cel puțin doi ani, indiferent de sectorul de activitate și de funcțiile ocupate.

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE DE CONSTRUCȚII, Iași — La promovarea din funcția de inginer mecanic în aceea de șef atelier, angajatul are dreptul la creșterea retribuției cu o clasă, astfel cum se prevede la art. 33 (alin. 3) din Legea nr. 57/1974. Codul Muncii prevede că termenul de sesizare pentru orice litigii bănești în legătură cu executarea contractului de muncă este de trei ani. În cazul modificării retroactive a retribuției tarifare de încadrare, în vederea respectării prevederilor art. 33 al. 3 din legea sus-menționată, se impune reconsiderarea modului de acordare a alocației de stat pentru copii, luîndu-se ca bază retribuția tarifară rectificată.

TRAIAN PĂTRU, Pitești — Definiția retribuției tarifare de încadrare este cuprinsă în art. 93 alin. 1 din Legea nr. 57/1974. Această retribuție se ia ca bază de calcul la stabilirea anumitor drepturi, de pildă, a indemnizațiilor acordate de asigurările sociale, a pensiilor etc. Retribuția tarifară de încadrare poate fi diferită de retribuția tarifară a aceluiași angajat, atunci cînd acesta, de pildă, n-a lucrat întreaga lună, sau cînd s-a diminuat retribuția, pentru neîndeplinirea anumitor sarcini, decurgînd din planul unității. În art. 70 din legea sus-menționată se precizează, în mod expres, că indemnizația plătită șefului de echipă sau de brigadă, care conduce o formație de lucru, este o indemnizație tarifară, astfel că se include în retribuția tarifară de încadrare, așa cum se prevede în partea finală a art. 93 alin. 1 din lege. La stabilirea sporului pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate, precum și a alocației de stat pentru copii, se ia în considerare în consecință și indemnizația tarifară prevăzută de art. 70 din Legea nr. 57/1974.

NICOLAE DIACONU, Galați — Potrivit art. 10 din Legea nr. 1/1970, persoana care s-a încadrat într-o unitate de stat în termen de 90 de zile de la data ieșirii (cu acordul conducerii) dintr-o cooperativă de producție meșteșugărească, unde a lucrat ca membru cooperator, are vechime neîntreruptă în muncă. Nu are însă vechime neîntreruptă în aceeași unitate, pe baza căreia se acordă sporul la retribuție.

REMUS CIPĂIAN, Cluj-Napoca — Dacă pentru admiterea în școlile tehnice pentru personal tehnic sau de muncitori calificați, care au funcționat în baza Decretului nr. 14/1955 era prevăzută cerința absolvirii învățămîntului mediu ,aceste școli se consideră postliceale.

Creșteri spectaculoase de productivitate

(Urmare din pag. 17)

pentru reglajul echipamentelor periferice. Se apreciază că prin însușirea de către personalul de execuție a proceselor tehnologice și căpătarea deprinderilor necesare, ca și prin efectul cumulat în timp al măsurilor tehnico-organizatorice, **îndeplinirea programului de reexaminare și îmbunătățire a normativelor și normelor de muncă asigură reducerea consumului de manoperă cu 6,2% față de anul trecut.**

1976: **58%**. 1977 (10 luni): **65%**. Această **extindere a acordului global în rîndurile muncitorilor** — semnificativă în condițiile cînd o serie de operații specifice tehnicii de calcul nu pot fi cuprinse în acord — a fost înlesnită prin organizarea formațiilor de lucru pe principiul specializării tehnologice, prin fundamentarea tehnică a normelor. În acordul global a fost introdus și **personalul tehnico-ingineresc** care execută operații tehnologice la reglarea calculatoarelor și integrarea în sistem. După o experimentare de 6 luni s-a definitivat forma de retribuire în acord global pentru **activitatea de inginerie tehnologică și proiectare de autoutilare și S.D.V.-uri** ; aplicarea ei a avut ca efect **creșterea cu 40% a productivității muncii personalului de proiectare și cu 11% a retribuției sale medii.**

Sporul de productivitate a dat posibilitatea **extinderii lucrului în 3 schimburi, cu același personal.** Datorită acestui fapt, ca și prin introducerea polideservirii, **indicele de folosire a mașinilor-unelte a crescut de la 62,2% în trimestrul I, la 85,7% în trimestrul III.**

Rezervele identificate pînă în prezent acoperă în proporție de 74—89% sarcinile de creștere a productivității muncii pe următorii ani ai cincinalului ; există posibilitatea completării lor. Totodată **însă, întreprinderea** semnalează pe **bună dreptate că o resursă echivalînd cu 5—15% se află la latitudinea de decizie a eșaloanelor superioare** — centrala industrială, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Este vorba de **condiții indispensabile pentru realizarea ritmică a planului de producție :** stabilitatea structurii sortimentale a planului, aprovizionarea la nivelul acestuia, asigurarea colaborărilor din țară, rezolvarea în timp util a desfacerii etc. Producătorii de tehnică de calcul au pe deplin dreptate să ceară ca asemenea probleme să fie rezolvate corespunzător posibilităților pe care aceasta le oferă.

Revista ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 47 din 25 noiembrie 1977

— Un vot pentru progresul și bunăstarea națiunii noastre socialiste **(N. Ionescu)** 1
— 3 ani de la cel de-al XI-lea Congres al partidului. Hotărîrile partidului – program de activitate al întregului popor român **(Dan Popescu)** 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Ancheta „R.E.". Premisă a realizării la parametri ridicați a planului pe 1978. Încheierea la termen a contractelor economice **(Gh. Drăghici, L. Țintea)** 4
— O condiție a dezvoltării accelerate : gospodărirea rațională a energiei **(Dorin Constantinescu)** 6
— Producția la 1 000 lei fonduri fixe — indicator al eficienței economice în industrie **(Vasile Dumitrescu)** 8
— Cercetarea științifică și ingineria tehnologică în sprijinul producției (I) **(Alexandru Roșu)** 10
— În întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului
  - Progresul tehnic, factor hotărîtor al dezvoltării economice **(prof. dr. doc. ing. Iosif Tripșa)** 12
  - Dinamismul economiei românești și creșterea participării ei la circuitul economic mondial (II) **(dr. Georgeta Macarie)** 14
— Cititorii au cuvîntul 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

— Cum se pot obține creșteri spectaculoase de productivitate **(Dan Condrea)** 16

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale **(prof. dr. Constantin Enache)** 18

TEORII • IDEI

— Școli • curente • economiști – „Virtualitățile", labilitățile și esența doctrinei tehnocratice **(prof. dr. Marin Voiculescu)** 20
— Om-tehnică-mediu. Acvacultura, o cale de valorificare intensivă a potențialului economic al apelor (II) **(dr. ing. Gheorghe I. Manea)** 22
— Convorbiri economice cu **Gerhart Bruckmann.** Modelele mondiale nu reprezintă un simplu joc intelectual 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Promovarea unor relații economice largi, nestînjenite și stabile **(dr. Costin Kirițescu)** 25
— R.D. Germană. Ridicarea eficienței în domeniul construcțiilor edilitare **(Siegfried Hornich)** 29

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ELECTROMOTOR – la puterea 76

O primă dominantă a binecunoscutei întreprinderi „Electromotor“ din Timişoara, prin care se recomandă singură numeroşilor ei beneficiari din ţară şi străinătate, o constituie diversitatea şi calitatea produselor realizate. Ar fi dificilă, pe spaţiul rezervat, o retrospectivă a activităţii acestei întreprinderi de la începuturile ei – acum 76 de ani – şi pînă în prezent. De aceea, ne rezumăm la precizarea că, de-a lungul anilor, întreprinderea şi-a consolidat şi înnoit baza tehnică, astfel încît, în prezent, producţia poartă însemnele unei înalte calităţi. Astăzi, emblema întreprinderii timişorene este unanim apreciată atît în ţară, cît şi în multe alte ţări, printre care : R.F.G., Anglia, Italia, Franţa, Austria, Iran, U.R.S.S., Olanda, Belgia, Cehoslovacia, R.D.G., Polonia, Brazilia, Mexic, Iugoslavia etc.

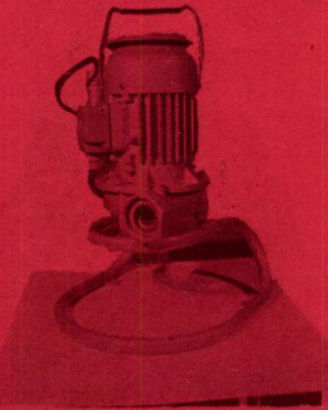

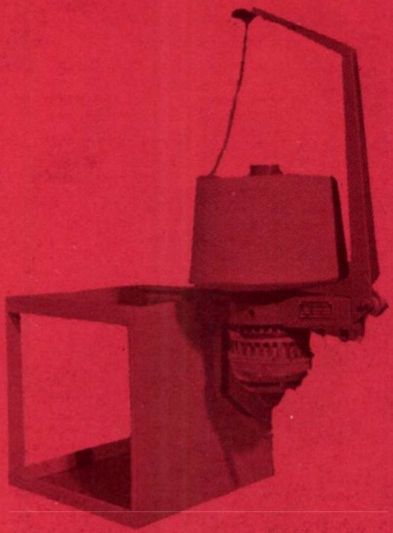

Această emblemă se găseşte astăzi pe o largă gamă de tipodimensiuni de motoare electrice de uz general, cu puteri între 0,37 şi 55 kW ; pe motoarele auxiliare, destinate locomotivelor electrice sau ale celor destinate maşinilor de spălat cu program ; pe motoarele utilizate la fabricarea roboţilor pentru uz gospodăresc ori a electropompelor pentru apă etc.

Din agenda succeselor înregistrate în prima parte a acestui an de colectivul întreprinderii „Electromotor“, am selectat pentru informarea dv. cîteva : extinderea gamei de fabricaţie a motoarelor de uz general, prin asimilarea în gabarit a celor de 250–55 kW/500 turaţii pe minut şi de 30 kW cu 750 turaţii pe minut (produse la care s-au înregistrat importante economii valutare prin reducerea consumurilor de bandă silicioasă şi laminate metalice) ; fabricaţia gamei de motoare conform normelor NEMA, destinate extinderii exportului ; a motoarelor destinate maşinilor cu program pentru spălat rufe ; a motoarelor asincrone cu reductoare pentru strunguri etc.

Iată cîteva din preocupările prezente ale întreprinderii : asimilarea şi intrarea în producţie a noi tipuri de maşini de echilibrat dinamic şi de echipamente pentru compresorul ramei electrice suburbane; modernizarea formei constructive a motoarelor de uz general; asimilarea motorului electric de curent continuu pentru graduatorul locomotivei electrice de 5 100 kW; asimilarea motoarelor monofazate cu condensator, realizate la solicitarea unei firme din R.F.G. ; motoare asincrone destinate industriei petroliere etc.

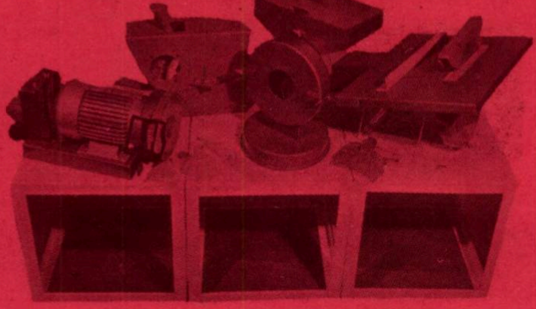

C. Emil

Foto : Octavian Stăcescu

1977 DEC. 12

Cooperativa „DINAMO“ din Timişoara

Calea Dorobanţilor nr. 63,
tel. 3 32 08, 3 03 86,

AUTO
SERVICE

execută următoarele reparaţii la autoturisme:

- Revizii şi reparaţii în termen de garanţie
- Revizii şi reparaţii curente cu garanţie
- Reparaţii capitale cu garanţie
- Verificări şi testări
- Întreţineri
- Verificări tehnice anuale
- Reparaţii caroserie
- Vopsit şi uscat in tunel „Martini“
- Antifonări

Lucrările pentru autoturisme sînt executate de către muncitori cu înalt grad de calificare, cu utilaje şi aparate de măsură şi control la nivelul tehnicii actuale.

Lei 5

D646 40

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Coordonate ale concepţiei şi politicii P.C.R. de dezvoltare economico-socială a României

Dimensiuni tehnologice în strategia dezvoltării

Echilibrarea și omogenizarea dezvoltării teritoriale

ÎN ÎNTÎMPINAREA conferinței naționale a partidului

Numărul 48 ● Vineri 2 decembrie 1977

DINAMISM, EFICIENȚĂ, COMPETITIVITATE — TRĂSĂTURI ALE UNEI ECONOMII ROBUSTE, ÎN PLINĂ DEZVOLTARE

EXPRESII ALE RITMURILOR INALTE

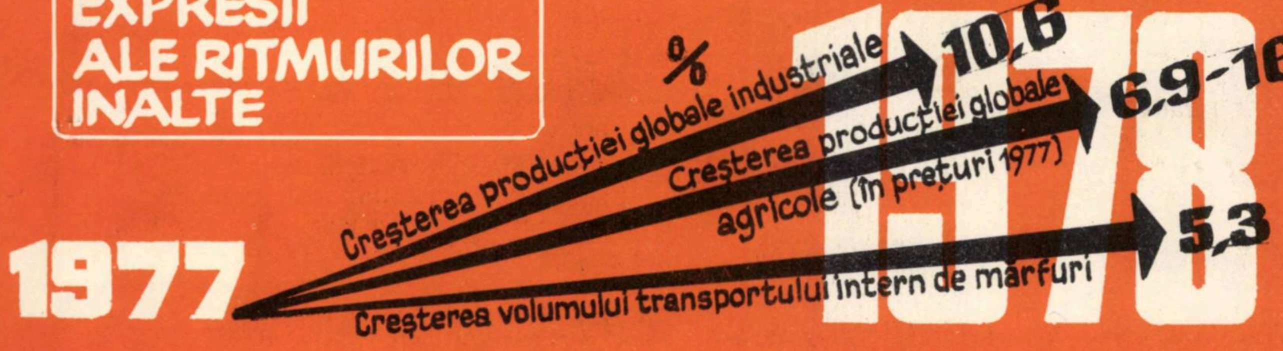

COORDONATE ALE EFICIENȚEI SUPERIOARE

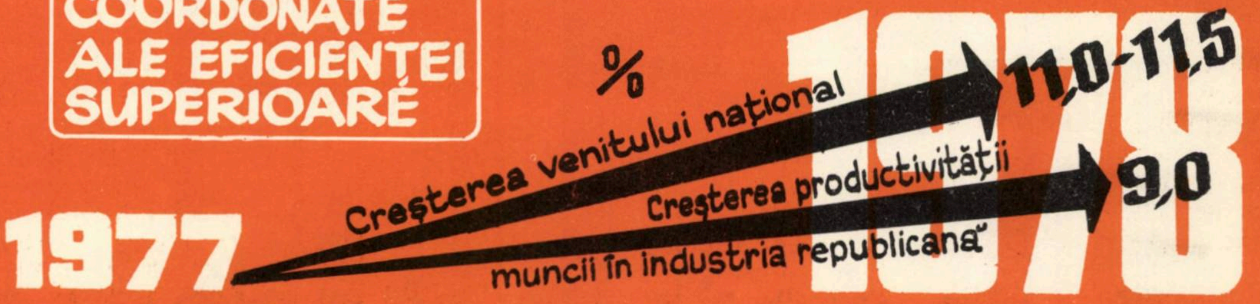

COMPONENTE ALE UNEI DEZVOLTĂRI ACCELERATE

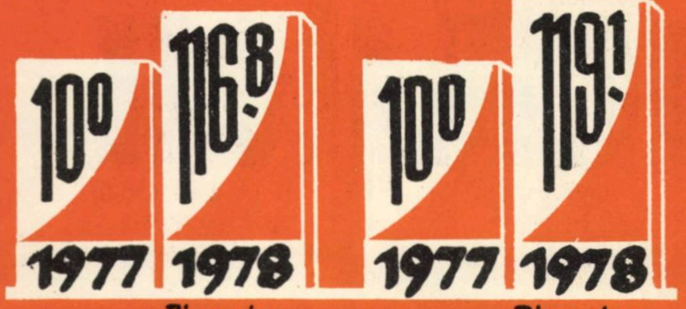

Dinamica investițiilor totale în economia națională

Dinamica volumului total al comerțului exterior

ȚELUL SUPREM AL POLITICII PARTIDULUI — SPORIREA NIVELULUI DE TRAI

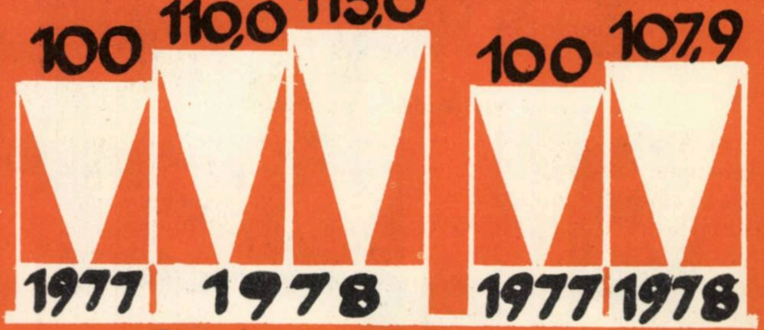

Dinamica volumului desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist

Dinamica prestărilor de servicii pentru populație

Dinamica veniturilor totale reale ale populației

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI

CREATIVITATE ŞI RESPONSABILITATE POLITICĂ FAŢĂ DE INTERESELE FUNDAMENTALE ALE POPORULUI

CONGRESELE, CONFERINŢELE NAŢIONALE ale partidului nostru constituie momente de intensă activitate teoretică creatoare, prilejuri de puternică aprofundare a unor trăsături noi ce apar în dezvoltarea economico-socială a ţării şi de elaborare a unor strategii şi tactici adaptate cerinţelor şi exigenţelor acestora. Documentele Congreselor şi Conferinţelor naţionale cuprind însemnate şi numeroase contribuţii ale partidului nostru la dezvoltarea creatoare a învăţăturii marxist-leniniste, la îmbogăţirea tezaurului revoluţionar. În acest cadru evenimentul de excepţională importanţă pentru progresul economico-social al României, ce va avea loc nu peste multe zile — **Conferinţa Naţională a partidului** — constituie un nou şi însemnat prilej de creativitate responsabilă, de dezvăluire a unor noi şi superioare căi şi direcţii pentru înfăptuirea idealurilor naţiunii noastre, care reprezintă o importanţă contribuţie la creşterea forţei şi a prestigiului socialismului în lume. Pregătirea Conferinţei Naţionale a prilejuit o serie de ample manifestări de consultare a partidului cu poporul, momente importante ale dialogului neîntrerupt purtat de secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** cu oamenii muncii din întreaga ţară — congrese şi consfătuiri ale oamenilor muncii din cele mai importante domenii de activitate, numeroase vizite ale secretarului general al partidului în judeţele României— exprimînd, cu puterea de neclintit a faptelor, largul democratism al societăţii noastre, identificarea deplină a politicii partidului cu năzuinţele şi aspiraţiile cele mai nobile ale oamenilor muncii, faptul că această politică reprezintă însăşi politica întregului nostru popor.

Creativitate şi responsabilitate sînt trăsături caracteristice activităţii întregului popor, aceste coordonate definitorii ale politicii partidului se materializează în marele efort productiv cu care poporul nostru întîmpină măreţul eveniment. Succesele în munca entuziastă, inteligent desfăşurată, însemnate depăşiri ale prevederilor şi sarcinilor sînt veşti ce ne parvin intens din toate unităţile economiei, exprimînd, odată mai mult, încrederea neţărmurită a poporului în partid, în secretarul său general, hotărîrea şi entuziasmul oamenilor muncii de a înfăptui României, sub conducerea partidului, un destin cît mai fericit.

Coordonatele creativităţii

PARCURGEREA de către ţara noastră a unei imense distanţe pe drumul progresului, în perioada istorică relativ scurtă de edificare a noii orînduiri, s-a realizat, după cum se ştie, cu randamentul cel mai înalt în ultimii 10—12 ani. Sînt ani care au înscris decisiv România pe traiectoria lichidării cît mai rapide a decalajelor ce ne separă de ţările dezvoltate ale lumii.

S-au petrecut în acest răstimp în economia naţională, în evoluţia componentelor şi structurilor sale **modificări fundamentale.** A fost continuat neabătut procesul de industrializare, dar într-o manieră ce a urmărit şi urmăreşte întărirea, amplificarea rolului transformator al industriei asupra întregii economii. Sînt direcţii de evoluţie ce generează un dinamism puternic pentru întreaga noastră dezvoltare. În acelaşi timp, ele asigură sporirea accelerată a experienţei în procesul de dezvoltare, creşterea puternică a stocului de cunoştinţe al naţiunii, componente inestimabile ale avuţiei naţionale şi, totodată, expresii elocvente ale temeiniciei progresului României. Finalmente dezvoltarea accelerată şi calitativă a economiei ţării s-a concentrat şi se concentrează în sporirea, la înalţi parametri, a nivelului de bunăstare materială şi spirituală a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei, în asigurarea condiţiilor pentru înflorirea tot mai deplină a personalităţii umane.

Pe plan conceptual, temeiul profundelor mutaţii intervenite în economia României socialiste în ultimii 12 ani îl constituie, cu deosebire, **orientările novatoare ale politicii partidului, exprimate sintetic în accentuarea factorilor şi a laturilor calitative ale dezvoltării economico-sociale a ţării şi evidenţiate după cel de al IX-lea Congres.** Amploarea transformărilor şi succeselor realizate de atunci şi pînă acum în dezvoltarea economico-socială a României, perspectivele tot mai luminoase pe care acestea le deschid poporului nostru, angajat cu fermitate pe drumul edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi al înaintării spre comunism, arată limpede că opţiunile novatoare ale politicii partidului nu au reprezentat simple direcţionări ale evoluţiei în continuare a economiei, ci decizii de cea mai mare importanţă pentru vitalizarea acesteia, opţiuni menite să schimbe radical conceptul nostru de dezvoltare şi progres, imprimîndu-i trăsături imperios necesare pentru propăşirea economico-socială a ţării.

Care sînt coordonatele ce definesc creativitatea politicii partidului ? Analiza genezei marilor realizări şi transformări de anvergură din economia ţării în ultimii 12 ani, ca şi perspectiva realizării unor succese tot mai mari arată limpede că aceste coordonate se înscriu în **cadrul fertil** al politicii partidului de analiză judicioasă a raportului dintre general şi particular, dintre naţional şi internaţional, de cunoaştere temeinică a cerinţelor legilor economice obiective şi acordarea acestora cu condiţiile concrete economice, sociale, istorice, de existenţă ale României. Elaborarea direcţiilor şi obiectivelor acestei politici s-a întemeiat şi se întemeiază pe studiul atent şi folosirea propriei experienţe a României, a experienţei celorlalte partide ale mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, a experienţei întregii evoluţii a umanităţii, pe aprecierea progresului continuu al cunoaşterii, ce adeseori modifică conţinutul dezvoltării economice solicitînd accentuarea unor eforturi în direcţii uneori mult diferite faţă de cele iniţiale.

Amplă deschidere spre cunoaşterea realităţilor

AŞA SE ŞI EXPLICĂ fixarea obiectivelor şi elaborarea de către partid a direcţiilor de dezvoltare ale economiei româneşti după Congresul al IX-lea pornind de la cerinţele de geneză şi multiple ale **înlăturării moştenirii economico-sociale grave preluate de la regimul burghezo-moşieresc.** Efectele moştenirii respective se făceau încă simţite cu putere ridicată chiar şi după parcurgerea a trei cincinale, soldate cu realizări importante, relevante cu deosebire prin natura lor cantitativă. Şi chiar după instaurarea relaţiilor de producţie socialiste în întreaga economie, proces de însemnătate vitală pentru progresul ţării, oferind premise superioare pentru o creştere dintre cele mai marcante a forţelor de producţie. Erau, deci, necesare, încă o îndelungată perioadă, mari eforturi destinate dezvoltării, singura capabilă să asigure un nivel de trai superior celor ce muncesc. În ce sensuri se impuneau însă îndreptate aceste eforturi, ce strategii și tactici se impuneau declanșate, ce priorități trebuiau desemnate, iată întrebări al căror răspuns cît mai în detaliu — identificat cu nivelul subramurilor și chiar al produselor — necesita nu numai o comparație cu trecutul ci **o privire deschisă, scrutătoare, lucidă a României, decisă să progreseze temeinic, spre economia mondială,** un studiu profund și permanent al realităților și tendințelor economice și politice ale lumii contemporane.

Numai în asemenea condiții s-a putut și se poate percepe **amploarea fără egal a revoluției tehnico-științifice contemporane.** Desfășurîndu-se pe un front larg, ea a determinat și determină schimbări esențiale, calitative în structura și ca atare în dinamica dezvoltării forțelor de producție, în structura și dinamica dezvoltării industriei, în relațiile dintre om și celelalte elemente ale sistemului forțelor de producție, amplificînd considerabil activitățile industriale complexe, capabile să asigure înzestrarea tehnică superioară a celorlalte ramuri, creșterea productivității muncii sociale, valorificarea înaltă a potențialului național. Contactată larg de cercetarea științifică, încorporîndu-se reciproc cu aceasta și totodată cu o fizionomie variată, adeseori modificată de revizuirea structurii bazelor sale materiale de dezvoltare, ca și de reconsiderarea efectelor sale poluante, activitatea industrială se legitimează, în tot mai mare măsură, ca **forma suplă și universală** de expresie a producției materiale. Sînt pregnante tendințele din economia țărilor dezvoltate de creștere în această direcție majoră.

Studiul realităților din lumea contemporană a relevat totodată că dezvoltarea forțelor de producție pe aceste linii fundamentale ale revoluției tehnico-științifice generează, în mod obiectiv, **creșterea considerabilă a interdependențelor economice dintre state,** intensificarea legăturilor dintre acestea în cadrul diviziunii mondiale a muncii. Iar realizarea eficientă a acestor interdependențe și legături face necesară, pentru toate țările, edificarea unor economii naționale închegate și dezvoltate, articulate la tendințele majore ale dezvoltării mondoeconomice, tipul eficient și rațional de diviziune mondială a muncii implicînd nu complementaritatea ramurilor, ci simetria acestora, armonizată, desigur, cu particularitățile naționale.

Analiza realităților contemporane a dovedit și dovedește acuta necesitate de constituire în toate țările lumii a unor economii naționale închegate, dezvoltate, articulate la tendințele majore ale evoluției mondoeconomice. Ea ridică cu și mai multă acuitate imperativul așezării — cît mai grabnice — la baza relațiilor economice dintre state a principiilor echitabile, de respect și egalitate între țări, de **respectarea deplină a suveranității și independenței naționale.** Departe de a se diminua rolul națiunii, al statului național, crește tot mai mult în epoca actuală. Nu poate exista garanție mai sigură pentru realizarea progresului economic general, pentru asigurarea unor interdependențe judicioase în cadrul diviziunii mondiale a muncii, pentru edificarea unor economii închegate, decît existența statelor independente, cu suveranitatea neștirbită, capabile, în depline drepturi, atît să ia decizii cît și să răspundă pentru înfăptuirea acestora.

Viziune sistemică și coerentă asupra progresului țării

CE A ADUS NOVATOR această amplă investigare întreprinsă de către partid după Congresul al IX-lea asupra particularităților concrete de dezvoltare a României, asupra exigențelor relevate de dezvoltarea umanității ? Un lucru deosebit. Și anume investirea orientărilor și a opțiunilor politice ale partidului cu o curajoasă dar lucidă și realistă forță de pătrundere în esența fenomenelor, investirea orientărilor și opțiunilor noastre cu un profund caracter științific, cu dinamism și originalitate, cu continuitate și eficiență, cu o deosebit de puternică și apreciată deschidere spre nou, spre permanentă perfecționare, cu **responsabilitate majoră pentru prezentul și viitorul României.**

Pornindu-se de la cerințele legii economice fundamentale a socialismului, de la imperativul ca socialismul, orînduire superioară, să asigure un tot mai înalt nivel de trai și civilizație pentru cei ce muncesc, țel politic suprem al politicii partidului, aflat în indisolubilă relație de cauzalitate cu dezvoltarea puternică și armonioasă a forțelor de producție în România socialistă, concepția partidului nostru s-a cristalizat și se cristalizează continuu într-o viziune sistemică, dinamică și coerentă, asupra dezvoltării țării, într-o viziune originală, proprie procesului revoluționar al edificării socialismului în țara noastră. Ea încorporează atît **exigențele dezvoltării economiei naționale socialiste,** suverană, independentă și unitară, al cărei progres se asigură în condițiile unor determinări și fiziologii specifice, de natură economică și socială, politică și istorică, **exigențele dezvoltării componentelor de ramură, teritoriale** ș.a. ale acestei economii, cît și **exigențele articulării funcționale tot mai active a economiei țării în diviziunea mondială a muncii.** Sînt funcții care în concepția partidului nostru se completează organic, generînd, fără să copieze un model sau altul de dezvoltare, funcționalitatea unui complex național, economico-social dinamic și eficient, acționînd în sensul progresului uman.

Între elementele de ordin primar, de mare însemnătate pentru dezvoltarea economico-socială a țării, desprinse de fondul închegării acestei viziuni a partidului asupra evoluției României se înscrie **aprecierea realistă, justă a stadiului de dezvoltare economico-socială a țării** — opțiune care a dat contur unor numeroase strategii și obiective, declanșării și desfășurării unor însemnate acțiuni politice, opțiuni cu importante semnificații pe plan internațional. Pe această bază a fost reconceptualizată etapa actuală de dezvoltare a țării pornindu-se în primul rînd de la conținutul și trăsăturile calitative ale componentelor esențiale ale economiei, domeniu distinct al vieții sociale, între care au fost incluse structura pe ramuri, subramuri și produse a producției materiale, gradul de diversificare, de organizare și conducere a producției, participarea țării la circuitul economic internațional, eficiența activității economice, gradul de satisfacere al nevoilor populației exprimat în nivelul de trai și, pe plan mai larg, în calitatea vieții etc.

În aceste condiții, partidul a avut în vedere cerința consolidării bazei tehnico-materiale a noii societăți, etapă menită să marcheze trecerea României din stadiul de țară slab dezvoltată în stadiul de țară în curs de dezvoltare și, identificîndu-se cu acest din urmă obiectiv, cerința de **făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.** Înfăptuirea acestei societăți a fost și este concepută de partid ca **o etapă superioară de maturizare și evoluție neîntreruptă a orînduirii noastre socialiste pe propria sa bază ;** ca o operă istorică de mare complexitate, înscrisă în dimensiunile mai multor cincinale, menită să realizeze schimbări și transformări adînci în volumul și structura forțelor de producție ale țării, în conținutul și exprimarea relațiilor de producție, în condițiile de muncă și existență ale întregului popor, asi-

Eforturi sporite pentru dezvoltare, reflectate într-un nivel de trai din ce în ce mai ridicat (în %)

	Partea din venitul național utilizat alocată fondului de dezvoltare	Ritmul anual de creștere		Dinamica veniturilor totale reale ale populației *) 1950=100
		Venitul național	Fondul de consum	
1956—1960	16,0	6,9	4,5	182
1961—1965	24,3	9,0	5,3	249
1966—1970	28,8	7,7	7,0	326
1971—1975	34,1	11,3	7,5	477
1976—1980 **	33—34	10—11	8,0	circa 670

*) anul ultim al cincinalului **) nivel cincinal

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, p. 81, 89. Lege pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe perioada 1976—1980, Scînteia nr. 10534, din 3 iulie 1976.

gurînd înscrierea României în rîndul statelor dezvoltate economic, condiții largi pentru înflorirea cît mai deplină, materială și spirituală, a personalității umane.

Edificarea socialismului multilateral dezvoltat pretinde lărgirea, creșterea și diversificarea continuă a bazei tehnico-materiale a socialismului. Sînt procese susţinute de **industrializarea accelerată, calitativ superioară a ţării,** în condiţiile structurării eficiente a industriei, a întregii economii, prin dezvoltarea prioritară a ramurilor, subramurilor și produselor ce promovează înalta tehnicitate, asigurînd înzestrarea tehnică superioară a economiei, valorificarea tot mai ridicată a potențialului material și uman al ţării, dezvoltarea dinamică, complexă și multilaterală a economiei.

Desfășurarea acestor direcţii de evoluţie nu este interpretată de partid în mod static. În condiţiile dezvoltării susţinute a cercetării științifice, a transformării științei într-o forţă nemijlocită de producţie, ea este privită în dinamică, fiind continuu acordată cu cerinţele timpului, pe plan mondial încorporate astăzi cu precădere în așezarea pe baze noi a relaţiilor dintre om și natură și în reorientarea, în această manieră, a unor activități.

Toate acestea înscriu opțiunile privind constituirea unei rate înalte a dezvoltării, organizarea superioară a activităţilor, creșterea și perfecţionarea utilizării pîrghiilor economico-financiare, dezvoltarea armonioasă a teritoriului, exigenţele sporirii eficienţei economice, acţiunile de economisire a resurselor naturale, de economisire a energiei, de utilizare a energiei secundare, a înlocuitorilor și deșeurilor, de realizare ciclică a producţiei prin utilizarea completă a tuturor deșeurilor și reziduurilor, **ca factori esenţiali și intercondiţionaţi** ai industrializării calitative a ţării. Pe un plan sintetic aceeași determinare o îmbracă și faptul că dezvoltarea și creșterea economiei noastre vizează sporirea rapidă a venitului naţional — proces capabil să ofere condiţii tot mai largi pentru ridicarea nivelului de viaţă al oamenilor muncii — dar în același timp creșterea susţinută a avuţiei naţionale, opțiune menită să asigure, printre altele, condiţii superioare pentru revigorarea continuă a bazei proprii de resurse naturale.

Cuprinzînd, ca un tot unitar, toate laturile vieţii economico-sociale, procesul de edificare a socialismului multilateral dezvoltat are în vedere, în aceeași măsură, realizarea unor importante deplasări în structura populaţiei, în favoarea creșterii ponderii populaţiei urbane, transformarea calitativă a întregului proces de muncă ca și așezarea pe baze noi a vieţii din mediul rural ; perfecţionarea bazei economice a societăţii cît și a suprastructurii sale, lărgirea democratismului în viaţa economico-socială și antrenarea în tot mai mare măsură a oamenilor muncii la conducerea societăţii ; asigurarea la parametrii înalţi a procesului de educaţie, formarea omului înaintat al muncii, cu profunde cunoștinţe de specialitate, cu un larg orizont cultural și un nivel ridicat de conștiinţă.

Sînt opţiuni care oferă **condiţii interne largi** pentru afirmarea, mereu mai activă, a României socialiste în diviziunea mondială a muncii, necesitate implicată în cea mai mare măsură de statutul său de ţară socialistă în curs de dezvoltare. Aceste condiţii se cer însă susţinute de cele ale vieţii internaţionale. Exprimînd căi și soluţii pentru realizarea rolului activ al ţării într-o diviziune a muncii bazată pe echitate și dreptate, **conceptul de nouă ordine economică și politică internaţională,** promovat de partidul și statul nostru, își definește celula ca fiind statul naţional suveran și independent iar fiziologia ca fiind realizată pe direcţiile echităţii și dezvoltării în lume, ale democratizării relaţiilor internaţionale. Asigurînd afirmarea cît mai deplină, cu drepturi egale, efective, a tuturor statelor, mari sau mici, în viaţa economică și politică a lumii, acest concept întrunește **adeziunea deplină** a numeroase guverne, a unor marcante personalităţi politice și științifice, sufragiile maselor de oameni ai muncii de pretutindeni aspirînd la o viaţă mai bună și mai dreaptă.

Ca o concluzie definitorie a celor arătate să ne amintim de pateticul dar atît de necesarul, caldul și raţionalul apel al secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu, strălucit iniţiator și elaborator al politicii creatoare, originale a partidului și statului nostru,** rostit la Conferinţa Naţională a partidului din 1972 : „În faţa unei naţiuni apar momente unice, hotărîtoare pentru destinul și viitorul său... Se poate spune că astăzi trăim momente de care depinde locul pe care îl va avea România socialistă în marea familie a ţărilor socialiste, a tuturor naţiunilor lumii... Sîntem chemaţi ca în următorii 10—15 ani să lichidăm, cu desăvîrșire rămînerea în urmă pe care am moștenit-o, să ridicăm poporul român la un înalt nivel de dezvoltare economică, științifică, culturală, să-i asigurăm un nivel de trai superior. Problema se pune în felul următor : sau vom realiza acest obiectiv și ne vom înscrie pe orbita civilizaţiei moderne sau vom continua să rămînem în urma ţărilor dezvoltate, condamnînd naţiunea noastră să se menţină în această situaţie în decursul a mai multor generaţii“. Sînt cuvinte de **o uriașă încărcătură istorică,** ce exprimă viu armonia deplină dintre creativitate și răspundere în politica partidului nostru, responsabilitatea majoră și fermă a partidului faţă de interesele fundamentale ale poporului român, ale cauzei generale a socialismului și comunismului în lume, ale emancipării omului și ale progresului uman în general. Creativitate și responsabilitate — iată deci expresia plenară, cardinală a întregii activităţi a partidului, expresia cu care forţa politică conducătoare din România — Partidul Comunist Român pregătește și întîmpină importantul eveniment din viaţa poporului nostru pe care-l reprezintă apropiata **Conferinţă Naţională.**

Dan POPESCU

Repere ale dinamismului economiei românești

Ritm mediu anual de creștere a venitului național în perioada 1971—1975 — în %	
România	11,3
Bulgaria	7,8
Polonia	9,9
Ungaria	6,1
U.R.S.S.	5,7
Republica Elenă	5,1 *)
Franța	3,6 *)
Japonia	5,4 **)
Turcia	7,5 *)

*) produs intern brut

**) produsul național brut

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, p. 545, 546.

DIMENSIUNILE TEHNOLOGICE ŞI STRATEGIA DEZVOLTĂRII ÎN CONCEPŢIA ROMÂNIEI

ACŢIUNEA ISTORICĂ a maselor de construire şi dezvoltare a noii societăţi se desfăşoară pe baza unui **program cuprinzător** care dă expresie **strategiei** şi **tacticii** dezvoltării economico-sociale a ţării, politicii de asigurare a progresului multilateral al forţelor productive, relaţiilor economice şi al celorlalte relaţii sociale, şi pe acest temei ridicării standardului de trai material şi spiritual al poporului.

În concepţia partidului şi a statului nostru socialist,un asemenea program pe baza căruia se desfăşoară acţiunea istorică a maselor, trebuie să stabilească : a) obiectivul strategic fundamental ; b) direcţiile principale în spre care trebuie orientate eforturile naţiunii ; c) obiectivele majore ce trebuie realizate în fiecare etapă şi perioadă istorică ; d) mijloacele necesare pentru înfăptuirea acestor obiective devenite scopuri nemijlocite ; e) căile, metodele şi formele de acţiune ; f) cadrul instituţional — organizatoric necesar pentru realizarea obiectivului strategic fundamental şi a obiectivelor majore prevăzute pentru fiecare etapă.

Acest program prefigurează în fapt coordonatele principale, cantitative şi calitative, ale dezvoltării economico-sociale a ţării şi de aceea se poate spune că reprezintă modelul şi proiectul general al edificiului economico-social ce se construieşte. Prin intermediul unui asemenea program — care se materializează în **planul naţional unic de dezvoltare economico-socială** — se asigură **conducerea unitară** a întregii activităţi economico-sociale.

Conţinutul principal al politicii partidului şi statului nostru pentru următorul sfert de veac este strălucit înfăţişat în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, care, aşa cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la cel de al XI-lea Congres al partidului **„fundamentează teoretic şi luminează căile activităţii practice pentru înfăptuirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea României spre comunism“.**

Politica de promovare a ştiinţei şi progresului tehnic — parte esenţială a politicii de edificare a socialismului şi comunismului

UNA din **secţiunile principale** ale politicii partidului nostru de edificare a socialismului şi comunismului în România este **politica de promovare consecventă a ştiinţei şi tehnicii** înaintate în toate domeniile de activitate în general, în producţia materială în special. Explicaţia se află în rolul pe care ştiinţa şi tehnica l-au jucat şi mai ales îl joacă în dezvoltarea economico-socială. România „porneşte în mod constant de la considerentul că ştiinţa constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată şi comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii“[1]).

Într-adevăr, istoria societăţii omeneşti atestă că tehnica a constituit şi constituie „sistemul osos şi muscular“ al societăţii. Tehnica şi tehnologia reprezintă **mijlocul** cu ajutorul cărora omul, societatea a transformat şi transformă, a adaptat şi adaptează substanţele naturii, producînd bunuri materiale. Totodată producerea şi folosirea tehnicii a constituit unul din factorii care au determinat dezvoltarea omului şi caracterului său, a capacităţilor sale creatoare, a aptitudinilor fizice şi intelectuale. Starea tehnicii — apreciată în principal prin nivelul şi structura ei — au indicat, întotdeauna **gradul** în care omul a reuşit să cunoască şi să folosească legile naturii, **gradul** în care omul a reuşit să stăpînească natura şi posibilităţile de a o adapta pentru satisfacerea trebuinţelor sale. În acelaşi timp, starea tehnicii, reprezintă unul din factorii principali care determină caracterul şi natura relaţiilor sociale dintre oameni în producţia socială a vieţii lor. La acestea se mai adaugă adevărul că în calitatea sa de „muncă obiectualizată“ şi de „cunoştinţe materializate“ tehnica reprezintă **baza materială** a procesului istoric, mijlocul de acumulare, folosire şi transmitere către generaţiile viitoare a experienţei productive acumulate.

O altă **latură** şi **formă de manifestare** a dezvoltării forţelor productive ale omului o constituie dezvoltarea ştiinţei, adevărată bogăţie potenţială şi totodată practică a societăţii omeneşti.

Etapa pe care o străbatem se caracterizează prin **creşterea considerabilă** a rolului ştiinţei, tehnicii şi tehnologiei în viaţa economico-socială. Revoluţia ştiinţifică şi tehnică a accentuat pînă la generalizare **necesitatea** unirii ştiinţei cu producţia, a transformării producţiei materiale într-un proces de aplicare tehnologică a ştiinţei într-o funcţie a producţiei, într-o nemijlocită forţă productivă. Realitatea din ţările avansate, tendinţele actualei revoluţii ştiinţifice şi tehnice atestă că ştiinţa, tehnica maşinistă şi tehnologia avansată reprezintă cele mai importante mijloace şi modalităţi de transformare a **naturalului în social** şi că, de fapt, în cadrul societăţii, încă din momentul trecerii la marea producţie de fabrică întemeiată pe tehnica maşinistă, s-a constituit un nou **subsistem** „ştiinţa — tehnica — producţia“. Unitatea lor în prezent este indestructibilă: tehnica şi tehnologia contemporană se întemeiază pe legile naturii şi experienţei umane descoperite şi formulate în legile, categoriile şi principiile ştiinţei, deci pe ştiinţă ; experimentul ştiinţific se întemeiază, la rîndul său ca şi cercetarea ştiinţifică — pe noua tehnică, devenită bază materială, a „industrializării ştiinţei“. Rezultatul experimentului ştiinţific îmbracă tot mai frecvent forma unui produs, mijloc de producţie sau a unei tehnologii pentru producţia materială. În aceste condiţii rolul tehnicii şi tehnologiei s-a amplificat şi mai mult, ele au de-

---

[1]) Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. Ed. politică, Buc. 1975, p. 95.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI

venit elementul material principal care consolidează unitatea ştiinţei şi producţiei, şi mijlocul cel mai eficient de folosire pe scară din ce în ce mai largă a forţelor naturii în calitate de factori ai producţiei. Producţia modernă, atestă la fiecare pas că ştiinţa şi tehnica influenţează nu numai raportul dintre om şi natură ci şi relaţiile ce se statornicesc între oameni în procesul social de producţie. Ele au devenit factori importanţi ai ridicării nivelului calitativ al **conducerii** şi **organizării producţiei şi muncii.**

Mai mult decît atît, în societatea contemporană **tehnica a depăşit** cadrul producţiei materiale propriu-zise şi se aplică în cele mai diferite sfere ale vieţii sociale. Conducerea nemijlocită a vieţii economice la micro şi macro scară, în profil vertical şi orizontal, prognoza evoluţiei viitoare a societăţii, sînt de neconceput fără un anumit nivel al dezvoltării ştiinţei şi tehnicii şi fără folosirea pe o scară tot mai întinsă a rezultatelor lor.

Creşterea rolului ştiinţei, tehnicii şi tehnologiei, accentuarea importanţei unităţii subsistemului „ştiinţă — tehnică — producţie“ sînt determinate în prezent şi de **noile cerinţe** şi **contradicţii** cu care se confruntă societatea. Fără a intra în detalii menţionăm :

1. Contradicţia dintre creşterea în ritm accelerat a consumului de resurse energetice şi caracterul limitat al resurselor aflate în exploatare. Înfăţişînd evoluţia consumului de resurse energetice în era noastră, datele statistice arată că omenirea a consumat în primele 19 secole (de la anul I e.n. şi pînă în anul 1 900) 170 de miliarde tone combustibil convenţional, în perioada 1901—1969, 250 de miliarde, iar în perioada 1970—2000, consumul de combustibil, se va ridica, potrivit estimărilor specialiştilor în materie de prognoză, la 450 de miliarde tone combustibil convenţional[2]). Rezervele exploatate de surse de energie sînt însă limitate. Unele date statistice, arată de pildă, că rezervele cunoscute de petrol şi gaze, se vor epuiza dacă se menţine actualul ritm al extracţiei şi consumului în circa 15—20 de ani.

În felul acesta în faţa producţiei materiale a apărut **o problemă cardinală nouă** — aceea a asigurării resurselor energetice. Pentru unele ţări această problemă se pune în termeni mai restrictivi decît se pune ea la scara întregii noastre planete.

2. Contradicţia dintre cerinţele tot mai ridicate ale producţiei materiale pe de o parte şi cantitatea insuficientă a unor substanţe ale naturii pe de altă parte.

3. Contradicţia dintre cerinţele producţiei materiale tot mai ridicate şi proprietăţile, devenite insuficiente, ale unor materii prime şi materiale. Rezolvarea acestor contradicţii inpune pe lîngă gospodărirea cît mai chibzuită a resurselor naturale existente, pe lîngă reproducerea unora dintre ele şi crearea, producerea pe cale industrială, de noi materii şi materiale cu „proprietăţi comandate“.

4. Contradicţia dintre cerinţele speciale ale producţiei moderne — condiţii de temperatură foarte ridicate sau foarte scăzute, viteză de măsurare şi execuţie, forţă, distanţă etc. — pe de o parte şi aptitudinile fizice şi psihice de execuţie ale factorului uman, pe de altă parte şi calea de rezolvare a acestei contradicţii nu poate fi alta decît prelucrarea de către tehnică şi tehnologie a funcţiilor de execuţie — fizice şi unele intelectuale îndeplinite astăzi de om, eliberarea omului de acestea ceea ce practic înseamnă, şi înlăturarea sa din procesul de producţie propriu-zis, exteriorizarea sa, transformarea sa într-un factor de supraveghere, organizare şi conducere.

5. Asigurarea mediului natural necesar ridicării generale a calităţii vieţii, reducerea şi apoi eliminarea influenţelor poluante ale producţiei materiale, reproducerea şi înfrumuseţarea naturii, a universului natural în care omul munceşte şi trăieşte, armonizarea şi îmbogăţirea universului său tehnic, casnic şi natural. Pe umerii generaţiei de astăzi cade sarcina de însemnătate istorică de **a opri** procesul de degradare a naturii şi de a **începe corectarea gravelor erori săvîrşite** de generaţiile anterioare, care orientînd unilateral progresul tehnic şi tehnologic şi, urmărind în general efecte imediate şi particulare, au ignorat într-o măsură sau alta urmările negative ale unei astfel de evoluţii. Acestea s-au acumulat însă în decursul timpului, generînd probleme tot mai grave, — poluarea sonoră, chimică etc. ale mediului înconjurător — a căror rezolvare a devenit vitală pentru înaintarea omenirii pe calea progresului social.

Stadiul la care a ajuns societatea umană presupune cu necesitate obiectivă **adoptarea unei noi atitudini faţă de natură.** Stăpînirea naturii de către om nu trebuie să se exprime şi măsoare prin proporţiile jafului produse de acesta. Dimpotrivă, dominarea naturii de către om trebuie să se **manifeste** în **cunoaşterea** şi **folosirea raţională** de către acesta a legilor evoluţiei ei. Mai concret aceasta înseamnă folosirea raţională a substanţelor şi forţelor naturii în procesul vieţii sociale, conservarea şi apărarea naturii de influenţele distructive ale propriilor săi factori şi ale factorilor tehnici şi tehnologici, precum şi reproducerea şi înfrumuseţarea naturii. În felul acesta oamenii şi omenirea vor contribui la „umanizarea“ naturii din care ei înşişi fac parte cu întreaga lor fiinţă şi la îmbogăţirea universului lor „natural de muncă şi viaţă“.

Aceasta înseamnă că istoria raporturilor dintre societate şi natură a intrat într-o etapă nouă, etapă în care atitudinea societăţii faţă de natură trebuie — aceasta este o necesitate obiectivă, o legitate a procesului şi progresului istoric — trebuie deci calitativ schimbată. Esenţa acestei schimbări îşi găseşte expresia în îmbogăţirea substanţială a atitudinii societăţii faţă de natură care era preponderent consumptivă cu cel puţin două elemente : a) introducerea raţionalităţii economico-sociale în folosirea şi consumul substanţelor naturii şi b) reproducţia pe cale socială a resurselor naturale şi păstrarea, crearea şi îmbunătăţirea condiţiilor naturale necesare societăţii.

Introducerea raţionalităţii economico-sociale în folosirea resurselor şi condiţiilor naturale presupune, la rîndul ei, înainte de toate, a) înlăturarea oricărei risipe şi b) valorificarea cît mai înaltă, prin prelucrarea cît mai complexă a lor.

Economisirea resurselor naturale, ca şi a mijloacelor obţinute prin munca omului, reprezintă din punct de vedere economic o creştere relativă a lor şi permite confecţionarea din aceeaşi substanţă a naturii, cu aceleaşi cheltuieli materiale, a unei mase mai mari de valori materiale de întrebuinţare, satisfacerea într-o măsură mai mare a trebuinţelor societăţii şi conduce la accelerarea progresului economico-social.

Pentru România, care a moştenit de la orînduirea anterioară un slab nivel de dezvoltare economico-socială, promovarea consecventă a cuceririlor ştiinţei şi

prof. dr. Aurel NEGUCIOIU
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 8)

---

[2]) Vezi N. M. Nikolskii, Naucino-tehniceskaia revoliuţia : mirovaia ekonomica politica, naselenie, Izd. „Mejdunarodnîie otnoşenia“, Moskva, 1970 p. 5—6.

DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ ARMONIOASĂ A TERITORIULUI ÎNTREGII ȚĂRI

> **„Făurirea socialismului presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării".**
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

REPARTIZAREA TERITORIALĂ RAȚIONALĂ a forțelor de producție, organizarea judicioasă a întregului teritoriu al țării, dezvoltarea și înflorirea tuturor județelor și a localităților patriei reprezintă direcții fundamentale ale politicii Partidului Comunist Român privind construcția socialismului.

În înfăptuirea unui asemenea obiectiv major, cu adînci implicații social-politice, Partidul Comunist Român a desfășurat o amplă activitate teoretică și practică pentru conceperea și utilizarea celor mai corespunzătoare direcții și modalități de dezvoltare economică și socială în profil teritorial, de sistematizare a tuturor localităților țării. De mare însemnătate în această privință sînt măsurile adoptate pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din decembrie 1967. Parte organică a ansamblului de măsuri hotărîte în urmă cu un deceniu pe linia perfecționării conducerii vieții economice și sociale, reorganizarea administrativ-teritorială din februarie 1968 a constituit o acțiune de o deosebită importanță, care a exercitat o influență pozitivă asupra dezvoltării complexe și armonioase a diferitelor zone ale țării, asupra ridicării nivelului de trai al tuturor locuitorilor. Noua organizare administrativ-teritorială a creat condițiile necesare eliminării tendinței de concentrare a investițiilor în cîteva orașe — în general, fostele reședințe de regiuni — oferind astfel posibilitatea atragerii pe calea progresului economic și social a tuturor zonelor și localităților țării. În mod practic, începînd cu cincinalul 1966—1970 și îndeosebi cu anul 1968, toate județele țării au beneficiat de investiții mari alocate din fondurile statului.

Referindu-se la amplul program de investiții, caracteristic dezvoltării economice și sociale a României în ultimii ani, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Practic, nu există oraș, comună sau sat unde să nu pulseze o intensă activitate de construcție, unde să nu se ridice obiective industriale, agricole, locuințe, școli, spitale, dispensare, cămine culturale, case de cultură. Străbătînd țara, poți vedea mii și mii de șantiere industriale și sociale care demonstrează ritmul viu al dezvoltării țării, procesul accelerat de înnoire a tuturor localităților patriei noastre“** [1].

Ca urmare a **îmbinării armonioase a criteriilor economice cu cele sociale în amplasarea forțelor de producție,** volumul investițiilor în sectorul socialist a înregistrat o creștere mai însemnată în județele mai puțin dezvoltate. Calculînd dinamica investițiilor realizate în județe, pe baza indicilor în lanț — 1966—1970 față de 1961—1965 și 1971—1975 față de 1966—1970 — se constată că în ambele cincinale, 1966—1970 și 1971 — 1975, creșterea medie pe țară a investițiilor a fost depășită într-o serie de județe cu un nivel relativ mai scăzut de dezvoltare economică, cum ar fi : Covasna, Dîmbovița, Harghita, Iași, Satu Mare, Vîlcea. În perioada 1966—1970, creșteri ale investițiilor peste media pe țară s-au înregistrat și în alte județe mai puțin dezvoltate la acea dată : Argeș, Bihor, Buzău, Ialomița, Ilfov și Mehedinți. De asemenea, în cincinalul 1971—1975, creșteri mai mari decît media pe țară s-au înregistrat și într-o serie de județe aflate în plin proces de dezvoltare, cum ar fi : Alba, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Gorj, Neamț, Olt, Sălaj, Tulcea, Vaslui și Vrancea.

O tendință similară se remarcă și în evoluția investițiilor pe județe în anul 1976. Astfel, dacă creșterea medie pe țară a investițiilor realizată în anul 1976, față de 1965, a fost de 3,1 ori, în județul Dîmbovița aceasta a fost de 8,5 ori, iar în județele Tulcea, Bistrița-Năsăud, Sălaj, Gorj, Vîlcea și Covasna de 6—8 ori.

Totodată, ca urmare a aplicării politicii partidului nostru de îmbinare armonioasă a criteriilor economice cu cele social-politice, în ultimul deceniu au fost alocate fonduri importante de investiții județelor cu un nivel mai înalt de dezvoltare economică, dintre care se remarcă : Brașov, Timiș, Arad, Cluj și altele.

CEA MAI MARE PARTE a fondurilor de investiții a fost **destinată dezvoltării bazei tehnico-materiale, și în primul rînd a industriei fiecărui județ.** În județele Gorj, Dîmbovița, Argeș, Neamț ș.a. ponderea investițiilor industriale a ajuns la peste 70% în perioada 1971—1976. Alocate diferențiat de la caz la caz, investițiile din județele dezvoltate din punct de vedere economic au fost orientate, în principal, spre **modernizarea și lărgirea unităților în funcțiune.** În județele cu un nivel mai scăzut de dezvoltare economică, fondurile de investiţii au fost utilizate, cu preponderenţă, pentru construirea de obiective productive noi, în vederea valorificării resurselor naturale şi de forţă de muncă existente în aceste zone.

---

[1] **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, 12 octombrie 1977, Ed. politică, 1977, p. 10.

Un aspect esenţial al înfăptuirii amplelor lucrări de investiţii în industria judeţelor ţării, în anii care au urmat noii structurări administrativ-teritoriale, l-a constituit **crearea şi dezvoltarea platformelor industriale,** cu implicaţii majore asupra eficienţei economice. Definindu-se ca un subsistem economic-tehnologic de producţie, ca şi de sistematizare, prin care se asigură gruparea întreprinderilor într-un spaţiu delimitat în vederea unei mai bune organizări a procesului de producţie şi a folosirii terenului, precum şi în vederea reducerii distanţelor dintre locul de muncă şi cel al zonelor de locuit, construirea platformelor industriale s-a înscris ca o coordonată esenţială a politicii partidului de amplasare raţională a forţelor de producţie din ţara noastră. În cincinalul actual se organizează 170 platforme, din care 30 vor fi organizate în judeţele mai puţin dezvoltate.

Urmărindu-se dezvoltarea complexă a economiei fiecărui judeţ, o creştere susţinută au cunoscut şi **investiţiile alocate celorlalte ramuri economice.** În concordanţă cu nivelul de înzestrare tehnică atins şi cu cerinţele practicării unei **agriculturi** moderne, intensive, repartizarea investiţiilor pe judeţe a creat premise favorabile valorificării superioare a condiţiilor pedoclimatice specifice diferitelor zone ale ţării. Astfel, în perioada 1966—1976, unui număr de 9 judeţe — Dolj, Ilfov, Teleorman, Brăila, Bihor, Olt, Galaţi, Iaşi, Satu Mare — care deţineau o pondere în producţia agricolă a ţării de peste 30%, li s-au alocat peste 37% din investiţiile în agricultură. Au sporit an de an şi **investiţiile social-culturale** repartizate diferitelor judeţe şi localităţi, în funcţie de necesitatea creării unor condiţii de viaţă tot mai bune tuturor cetăţenilor patriei noastre.

Desigur însă, că rolul hotărîtor în dezvoltarea în profil teritorial a economiei naţionale a revenit industriei. În concepţia şi acţiunea Partidului Comunist Român, **industrializarea ţării se realizează nu prin formarea cîtorva centre industriale, ci prin crearea în fiecare judeţ a unor importante obiective industriale din diferite ramuri.** Totodată, în fiecare judeţ se amplasează **unităţi economice din ramurile producătoare de mijloace de producţie şi din ramurile care realizează produse de înaltă tehnicitate.**

PE FONDUL DEZVOLTĂRII GENERALE a potenţialului economic şi în primul rînd a celui industrial, al tuturor judeţelor, au avut loc **mutaţii profunde în geografia economică a patriei,** oglindite în modificarea ponderii fiecărui judeţ în producţia globală industrială a ţării, precum şi în modificarea aportului diferitelor ramuri în producţia industrială a judeţelor.

Din analiza datelor privind locul judeţelor în ansamblul dezvoltării industriale a ţării, în condiţiile actualei organizări administrativ-teritoriale, se constată o difuziune mai echilibrată a industriei pe teritoriu. Paralel cu creşterea de ansamblu a producţiei industriale au cunoscut ritmuri mai înalte de creştere judeţele mai slab dezvoltate în trecut, ceea ce a contribuit la creşterea ponderii lor în producţia industrială a ţării. Astfel, în 1976, în comparaţie cu 1965, judeţele : Argeş, Buzău, Galaţi, Olt şi Sălaj au înregistrat o creştere a producţiei industriale de aproape 9 ori, care s-a concretizat în majorarea ponderii acestora în producţia industrială a ţării de la 6,2%, la 13%.

În aceste condiţii, strategia repartizării raţionale pe teritoriu a obiectivelor economice, mai ales a celor industriale, s-a concretizat, în perioada ce a urmat reorganizării administrativ-teritoriale, în intensificarea **procesului de apropiere a nivelurilor de dezvoltare a judeţelor.** Conceput în sensul reducerii treptate a decalajelor economice şi sociale dintre diferitele zone ale ţării, acest proces este ilustrat de modificările intervenite în valoarea producţiei materiale şi în primul rînd, a celei industriale, în numărul personalului muncitor la 1 000 de locuitori, în apropierea condiţiilor de trai ale populaţiei şi ridicarea generală a calităţii vieţii.

Iată şi cîteva grăitoare dovezi în acest sens. Acordarea unor fonduri mereu sporite judeţelor rămase mai în urmă, în raport cu creşterea investiţiilor pe ansamblu, a dus la **creşterea gradului de dotare tehnico-productivă a acestora.** Dacă în 1965 doar 4 judeţe dispuneau de fonduri fixe productive între 10 şi 25 miliarde lei, în 1976 numărul judeţelor din această grupă a crescut la 19, iar în alte 15 judeţe valoarea fondurilor fixe productive era de peste 25 miliarde lei.

Prezenţa tot mai activă a industriei pe harta geografică a ţării a condus la o reducere a decalajelor dintre judeţe în ceea ce priveşte valoarea producţiei industriale pe locuitor. Coeficientul de variaţie a producţiei industriale pe locuitor, pe judeţe, înregistrează o tendinţă de scădere, de la 72,4% în 1965, la 68,1 % în 1970 şi la 57,9% în 1976. Aceste rezultate relevă tendinţa de echilibrare a dezvoltării industriale pe teritoriul ţării. În condiţiile scăderii numărului judeţelor care obţin producţii industriale mici şi creşterii numărului celor cu producţii mari, industria judeţelor devine, într-un grad tot mai înalt, **factorul determinant** de natură să conducă la valorificarea superioară a resurselor naturale şi de muncă, la creşterea eficienţei întregii munci sociale.

Succesele înregistrate pînă acum în dezvoltarea teritorială a industrei vor fi amplificate şi mai mult în actualul cincinal. Astfel, prin creşterea diferenţiată a producţiei industriale în fiecare judeţ, se vor produce noi mutaţii în gruparea judeţelor. Dacă în 1965 un număr de 36 de judeţe realizau o producţie industrială de pînă la 10 miliarde lei, în anul 1980 acest nivel va fi depăşit de toate judeţele. Creşteri de-a dreptul spectaculoase vor cunoaşte judeţele Botoşani, Vaslui, Tulcea, Ialomiţa, Gorj, Bistriţa-Năsăud şi Sălaj, a căror producţie industrială va spori în 1980 de 9—22 ori, faţă de 1965. În felul acesta **industria va deveni preponderentă în producţia materială a fiecărui judeţ.** În profilul industrial al unui număr de 17 judeţe vor apare, pentru prima dată, subramuri cum sînt : mecanica fină şi optica, electrotehnica, producţia de laminate de oţel, îngrăşămintele chimice. Totodată, ţinîndu-se seama de imperativele asigurării necesarului de consum al populaţiei de pe întreg cuprinsul ţării, de distribuţia teritorială a materiilor prime şi de necesitatea creşterii gradului de ocupare a populaţiei, ramurile industriale producătoare de bunuri de larg consum vor cunoaşte o dezvoltare remarcabilă în toate judeţele, atît în cele cu tradiţie şi cadre specializate, cît şi în cele mai puţin dezvoltate.

Dezvoltarea complexă a economiei judeţelor, pe baza industriei, a asigurat treptat îmbunătăţirea utilizării forţei de muncă pe întregul teritoriu. În condiţiile creării de noi locuri de muncă în unităţile industriale, deschiderii unor vaste șantiere de construcţii în întreaga ţară, dezvoltării activităţii de transport și altor prestări de servicii, pe fondul creșterii necontenite a gradului de dotare tehnică a agriculturii, a fost posibil ca un număr tot mai mare din populaţia ocupată în muncile agricole să se deplaseze spre alte ramuri ale economiei.

În perioada 1965—1976, în unele judeţe în trecut rămase în urmă, populaţia ocupată în industrie a crescut în ritmuri impresionante. De exemplu, în 1976, în comparaţie cu 1965, personalul muncitor din activitatea industrială era de două ori sau de peste două ori mai mare în judeţele : Argeș, Buzău, Botoșani, Dîmboviţa, Dolj, Ialomiţa, Iași, Ilfov, Mehedinţi, Sălaj, Vaslui, Vîlcea ș.a. Cele mai mari creșteri s-au înregistrat în judeţele Olt — de 5,1 ori și Teleorman — de 4,2 ori, ca rezultat al dezvoltării puternice a capacităţilor de producţie industrială.

Îmbunătăţirea utilizării forţei de muncă în judeţele mai puţin dezvoltate, precum și sporirea numărului personalului muncitor, au marcat o tendinţă de trecere a judeţelor din grupele cu număr scăzut de personal la 1 000 de locuitori spre grupele superioare, proces cu implicaţii deosebit de favorabile asupra apropierii nivelului de trai al populaţiei pe întreaga ţară. În 1965 și 1976 judeţele s-au grupat astfel (vezi tabelul).

Gruparea judeţelor după personalul muncitor la 1 000 locuitori

Personal muncitor la 1 000 de locuitori	Numărul judeţelor 1965	Numărul judeţelor 1976
Pînă la 100	2	—
I — 101—200	20	7
II — 201—300	14	19
III — 301—400	3	11
Peste 400	1	3

Drept urmare, s-a înregistrat **o reducere a decalajelor dintre judeţe privind veniturile populaţiei**. Astfel, în 1975, coeficientul de variaţie al retribuţiei medii lunare a personalului a fost de 5,5%, faţă de 5,7%, cît era în anul 1965, confirmînd tendinţa de apropiere dintre judeţe, atît în ceea ce privește sfera producţiei, cît și a repartiţiei sociale. Creșterea gradului de participare mai eficientă a populaţiei de pe întregul teritoriu la producţia materială și pe această bază sporirea veniturilor obţinute din munca remunerată au condus la o **apropiere în nivelul de consum pe judeţe.** Dacă în 1965 numai jumătate din numărul judeţelor au înregistrat un volum al desfacerilor de mărfuri pe locuitor de peste 3 000 de lei, în 1976 acest nivel a fost depășit în toate judeţele. În 1976 preponderente erau judeţele care au desfăcut mărfuri în valoare de peste 5 000 de lei pe locuitor. A sporit numărul unităţilor comerciale cu amănuntul și de alimentaţie publică ; în raport cu creșterea medie pe ţară de 137,7%, în 1976 faţă de 1966, într-o serie de judeţe mai puţin dezvoltate în trecut creșterile au fost și mai mari : Ialomiţa — 176,8%, Ilfov — 150,6%, Olt — 188%, Teleorman — 156% și altele.

SITUAREA TUTUROR ZONELOR ŢĂRII pe traiectoria progresului și a civilizaţiei este elocvent reliefată și de schimbările survenite în **dezvoltarea în profil teritorial a activităţilor social-culturale în direcţia apropierii nivelului acestora pe judeţe.** Astfel, în perioada de după 1965 a fost extinsă reţeaua de asistenţă medicală și de ocrotire a sănătăţii în toate judeţele ţării. A sporit și s-a diversificat sfera prestărilor de servicii, mai ales în zonele mai puţin dezvoltate. În contextul măsurilor generale de organizare a învăţămîntului de toate gradele, a avut loc o **distribuţie mai omogenă pe teritoriu a unităţilor de învăţămînt.** În condiţiile ridicării gradului general de instruire și educaţie a poporului, ale legării nemijlocite a învăţămîntului de nevoile producţiei, a crescut sensibil numărul elevilor în judeţele mai puţin dezvoltate ca Mehedinţi, Harghita, Sălaj, Suceava, Vîlcea ș.a.

O îmbunătăţire evidentă a fost adusă **amplasării unităţilor de învăţămînt superior,** care a urmărit axarea lor pe profilul economic al judeţelor respective și în cadrul acestora pe cel al unor puternice unităţi industriale, dezvoltarea unor centre universitare tradiţionale, asigurarea condiţiilor de acces în învăţămîntul superior pentru toate naţionalităţile conlocuitoare din ţara noastră, în spiritul politicii naţionale a P.C.R. În sensul ridicării cultural-știinţifice a unor judeţe în trecut fără unităţi de învăţămînt superior, numărul centrelor universitare a cunoscut o evoluţie continuu ascendentă. În anul de învăţămînt 1965/1966 existau 15 centre universitare, iar în 1975/1976 numărul acestora a ajuns la 19.

Intensificarea procesului de industrializare socialistă a tuturor zonelor ţării a însemnat în perioada de după 1965 și accelerarea urbanizării, a propagării largi a elementelor de confort și civilizaţie pe întreg teritoriul ţării.

dr. Petre ROTARU
dr. Camelia CAMĂȘOIU
Institutul de economie socialistă

DIMENSIUNILE TEHNOLOGICE

(Urmare din pag. 5)

tehnicii înaintate în producţia materială ca și în celelate domenii ale vieţii sociale, mai are și alte raţiuni profunde. Ea constituie calea de asigurare a accelerării creșterii și dezvoltării economice, calea de reducere și lichidare a decalajelor ce despart România de ţările avansate din punct de vedere economic, calea principală de egalizare relativă a nivelurilor de dezvoltare economică, și de creare a premiselor materiale pentru ridicarea standardului de trai material și spiritual al întregului nostru popor. **„În întreaga noastră politică —** precizа secretarul general al P.C.R. tovarășul **Nicolae Ceaușescu — ţinem seama de faptul că România, ţară socialistă, este totodată ţară în curs de dezvoltare, ceea ce imprimă anumite particularităţi atît construcţiei socialismului, cît și activităţii internaţionale a statului. Este evident că făurirea societăţii socialiste într-o ţară în curs de dezvoltare cere eforturi susţinute din partea întregului popor pentru lichidarea cît mai rapidă a rămînerii în urmă și apropierea treptată de ţările avansate din punct de vedere economic. Noi considerăm că realizarea unei baze tehnico-materiale avansate, în pas cu cele mai noi cuceriri ale știinţei și tehnicii contemporane, egalizarea nivelurilor de dezvoltare cu ţările avansate constituie o cerinţă legică a edificării cu succes a socialismului și creării condiţiilor pentru înaintarea cu succes spre comunism“3).**

---

3) **Nicolae Ceaușescu** — Cuvîntare la Conferinţa partidelor comuniste și muncitorești din Europa, Ed. politică 1976, pag. 11.

ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN ANUL 1978

orientări, direcţii, nivele

FORUMUL LEGISLATIV SUPREM AL ŢĂRII a adoptat săptămîna trecută Planul naţional unic de dezvoltare economico-socială a ţării pe anul 1978. Important prin poziţia pe care o ocupă în ansamblul cincinalului şi în cadrul programului suplimentar ce urmează să fie realizat pînă în 1980, planul, prevederile sale au făcut obiectul unor atente analize îndrumate nemijlocit de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** secretarul general al partidului, care a examinat în cîteva etape lucrările pe fiecare minister şi pe ansamblul economiei şi a orientat lucrările către folosirea intensivă a capacităţilor de producţie, valorificarea superioară a resurselor de materii prime şi reducerea consumurilor materiale pentru producţie şi investiţii, creşterea mai rapidă a productivităţii. muncii şi sporirea suplimentară a veniturilor populaţiei.

Prevederile de dezvoltare din anul viitor pornesc de la rezultatele bune pe care economia noastră le-a obţinut în înfăptuirea sarcinilor de pînă acum ale cincinalului, concretizate într-o producţie industrială suplimentară de circa 38 mld. lei şi preiau resursele sporite reeşite din acţiunile ce s-au desfăşurat — din iniţiativa secretarului general al partidului — în anul care a trecut şi la începutul acestui an în toate întreprinderile, centralele, ministerele şi judeţele pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili şi energie, pentru folosirea deplină a suprafeţelor productive şi pentru ieftinirea lucrărilor de investiţii.

În aceste condiţii, creşterile ce urmează a fi obţinute în anul viitor la principalii indicatori depăşesc ritmurile medii anuale stabilite prin planul cincinal pentru întreaga perioadă 1976—1980 (tabelul).

— % —

	1978	Creştere preliminată 1978 faţă de 1977	Ritm mediu anual de creştere în perioada 1976 — 1980
Producţia globală industrială — mld. lei	321,6	10,6	11,5
Producţia globală agricolă — mld. lei preţuri 1977	134,7— 146,3	6,9— 16,1	6,9— 9,0
Investiţii totale în economia naţională — mld. lei	212,5	16,8	12,8
Volumul total al comerţului exterior — mld. lei valută	81,8	19,1	15,9
Volumul desfacerilor de mărfuri — mld. lei	182,0	10,0	8,7
Productivitatea muncii în industria republicană — mii lei	295	9,0	9,2*)
Venitul naţional — mld. lei	500	11 —11,5	11,0

*) În industria socialistă

După cum se vede din tabel, planul exprimă continuarea consecventă a procesului de dezvoltare calitativă a industriei. În ansamblu, în anul viitor urmează să obţinem o **producţie industrială** mai mare cu 22 mld. lei faţă de prevederile planului cincinal pentru 1978. Realizarea acestui obiectiv presupune acţiuni susţinute în toate întreprinderile, centralele, ministerele şi judeţele pentru creşterea mai accentuată a eficienţei fondurilor fixe şi a gradului de valorificare a materiilor prime prin folosirea intensivă a capacităţilor şi suprafeţelor de producţie, creşterea randamentelor în procesele de fabricaţie şi realizarea unor structuri eficiente de producţie, scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectaţi la noile capacităţi şi grăbirea punerii în funcţiune a noilor obiective de investiţii.

Producţia de **energie electrică** este planificată la un nivel de 64.510 mii kWh, urmînd să sporească mai accentuat producţia în termocentralele care funcţionează pe cărbuni şi să fie intensificate măsurile pentru folosirea raţională a energiei. În **industria extractivă** s-a luat în considerare extinderea lucrărilor de prospecţiuni şi explorări geologice în vederea descoperirii şi introducerii în circuitul economic a noi rezerve de ţiţei, gaz metan, minereuri feroase şi neferoase, inclusiv a unor zăcăminte cu conţinuturi mai reduse, precum şi valorificarea mai complexă a masei miniere exploatate şi sporirea randamentelor în prepararea şi metalurgia materiilor prime minerale. În **metalurgie,** producţia de oţel va atinge un nivel de 12,1 mil. tone, urmărindu-se valorificarea mai bună a metalului în laminate şi produse cu un grad avansat de prelucrare.

În cadrul producţiei industriale se pune un accent deosebit pe **dezvoltarea ramurilor ce asigură valorificarea superioară a potenţialului,** opţiune centrală a strategiei dezvoltării economico-sociale a ţării. **Industria constructoare de maşini** va cunoaşte astfel în continuare un ritm ridicat de creştere — 15,3% faţă de 1977; vor spori cu precădere producţia de utilaje tehnologice şi de maşini-unelte grele, produsele industriei electrotehnice şi electronice, ale mecanicii fine ş.a. O creştere înaltă între ramurile industriei urmează să fie înregistrată, pe mai departe, şi de **chimie** — 15,2% —, aceasta fiind susţinută de nivelurile prevăzute la îngrăşăminte — 3,1 mil. tone, produse macromoleculare de bază — 576 mii tone, cauciuc sintetic — 182 mii tone, fibre şi fire artificiale şi sintetice — 198 mii tone, de sporirea mai rapidă a produselor de sinteză fină, a chimiei de mic tonaj.

Potrivit unor importante cerinţe ale economiei, în **industria materialelor de construcţii,** producţia de ciment va atinge un nivel de 16,2 mil. tone ; o creştere deosebit de mare (30%) va înregistra producţia de prefabricate din beton, pentru a acoperi cerinţele programului de investiţii şi ale construcţiei de locuinţe. În **industria de exploatare şi prelucrare a lemnului,** pornindu-se de la cota normală de exploatare a pădurilor stabilită prin Programul naţional privind conservarea şi dezvoltarea fondului forestier, creşterea prevăzută de 6% este concepută să fie realizată integral pe baza sporirii gradului de valorificare a resurselor, niveluri ridicate fiind prevăzute la produsele de prelucrare avansată : mobilier din lemn, hîrtie, cartoane ş.a.

O atenţie însemnată se acordă **producţiei bunurilor de consum.** În acest cadru, industria uşoară urmează să crească cu 8,0%, iar cea alimentară cu 9,1% faţă de anul în curs. Valoarea confecţiilor şi tricotajelor luate împreună va reprezenta 37,6 mld.lei, iar cea a încălțămintei 10,1 mld. lei ; producții în creștere sînt avute în vedere la carne — peste 1,5 mil. tone, lapte de consum — 6,3 mil. hl, ulei comestibil 386 mii tone precum și la zahăr, legume și fructe conservate, vin, bere etc. **Sînt sporuri care exprimă semnificativ politica partidului de satisfacere cît mai înaltă a cerințelor populației.**

În **agricultură** urmează ca, în condițiile unui an agricol normal, să se realizeze peste 23 mil. tone cereale, iar efectivele de animale să ajungă la 7,1 mil. bovine, peste 11,5 mil. porcine, 1,7 mil. ovine și caprine etc. Dezvoltarea intensivă a acestei importante ramuri a economiei naționale va fi susținută de extinderea în continuare a bazei sale tehnico-materiale, care va fi completată în anul viitor cu încă 13,2 mii tractoare, 3,9 mii combine autopropulsate, echipamente de recoltat cartofi și alte mașini și utilaje agricole. Suprafața amenajată pentru irigații va spori cu încă cca. 290 mii ha, iar industria va furniza agriculturii aproape 1,7 mil. tone îngrășăminte și cca. 50 mii tone pesticide.

Aceste prevederi au fost fundamentate pe utilizarea intensivă în toate unitățile agricole a întregului fond funciar și extinderea culturilor duble pe 1,6 mil. ha, amplasarea culturilor pe teritoriu în funcție de condițiile pedoclimatice și exploatarea optimă a sistemelor de irigații, asigurarea de semințe și material săditor de înaltă productivitate, dezvoltarea producției de furaje și îmbunătățirea indicilor de reproducție în zootehnie. Legat de dezvoltarea producției industriale și a celei agricole, a volumului de activitate în întreaga economie, **transporturile interne de mărfuri** vor spori față de acest an cu 5,3%.

ANUL VIITOR constituie un an de vîrf în domeniul **investițiilor.** Volumul alocat, de 212,5 mld. lei, este destinat pentru punerea în funcțiune a cca. 665 noi capacități importante de producție, pentru intensificarea lucrărilor în curs de execuție, precum și pentru deschiderea de noi șantiere menite să asigure producțiile prevăzute în programul suplimentar pe acest cincinal și o legătură mai bună cu perioada 1981—1985. Pentru fiecare obiectiv de investiții sînt stabilite grafice cuprinzînd termenele de livrare a proiectelor și utilajelor, de realizare a lucrărilor de construcții-montaj pe șantiere și de efectuare a probelor tehnologice în vederea punerii în funcțiune în conformitate cu sarcinile de plan. Prevederile din domeniul investițiilor țin seama de aplicarea în proiectare și execuție a unor soluții constructive eficiente, de limitarea suprafețelor și volumelor construite la cerințele stricte ale tehnologiilor de fabricație, de extinderea utilizării prefabricatelor și materialelor ușoare, precum și de adoptarea unor tehnologii eficiente, cu consumuri materiale și energetice cît mai reduse. Sînt condiții superioare pentru **realizarea întocmai** a programului de investiții, element hotărîtor în asigurarea ritmurilor înalte de dezvoltare economico-socială a României.

Gospodărirea rațională a materiilor prime, a materialelor, a energiei constituie una din trăsăturile fundamentale ale prevederilor pe anul următor. Ca urmare **baza materială pentru activitatea productivă** din anul viitor este asigurată prin majorările avute în vedere la producție dar, luîndu-se în același timp în considerare reducerea în continuare a consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, sporirea indicilor de utilizare a acestora, intensificarea folosirii deșeurilor și tuturor resurselor secundare. Planul pune un accent deosebit pe economisirea resurselor energetice în toate domeniile de activitate prin creșterea randamentelor de utilizare a combustibililor și energiei electrice în special în ramurile mari consumatoare, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație și a structurii producției industriale, extinderea procedeelor de uscare naturală în diversele sectoare, diminuarea pierderilor și valorificarea pe scară largă a resurselor energetice, combustibile și termice, extinderea termoficării industriale și urbane. Întregul volum de activitate din anul viitor urmează să fie realizat practic cu cantitățile de energie primară folosite în 1977.

Dezvoltarea proiectată a economiei naționale se bazează pe o **participare tot mai activă a României la schimburile comerciale externe, pe lărgirea cooperării cu alte țări,** creșterea planificată a volumului comerțului exterior — cu 19,1% față de anul în curs — fiind cu mult peste cea stabilită pentru producția industrială și venitul național. Aceasta va fi susținută în principal de livrări sporite la export de produse ale industriei constructoare de mașini, industriei chimice, industriei ușoare și alimentare ș.a. Sînt preconizate măsuri pentru asigurarea fondului de marfă necesar în structură sortimentală solicitată de partenerii externi, pentru realizarea de produse cu caracteristici tehnico-economice superioare care conferă o **valorificare cît mai bună materiilor prime, materialelor și concepției tehnice românești.**

PREVEDERILE planului pe anul viitor accentuează laturile calitative ale creșterii economice în toate domeniile de activitate, urmărind obținerea unor indici superiori de eficiență. **Productivitatea muncii** urmează să se situeze la niveluri superioare celor din cincinal în activitatea industrială, de construcții-montaj și în transporturile feroviare ; se are în vedere ca în industrie, peste 80% din sporul de producție față de 1977 să fie obținut pe seama creșterii productivității muncii. Sarcinile în acest domeniu sînt susținute de programele speciale elaborate pe ministere, centrale și întreprinderi pentru perfecționarea organizării producției și a muncii, extinderea mecanizării și automatizării, modernizarea tehnologiilor de fabricație, creșterea calificării personalului, întărirea ordinei și disciplinei ș.a.

Un accent deosebit se pune în continuare pe **reducerea costurilor de producție,** îndeosebi a cheltuielilor materiale ; în industria republicană reducerea planificată a cheltuielilor la 1.000 lei producție marfă urmează să asigure beneficii de cca. 24 mld. lei. Programele întocmite pentru realizarea acestor prevederi iau în considerare respectarea cu strictețe a sarcinilor de reducere a consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, aplicarea unui regim strict de economii, gospodărirea judicioasă a fondurilor, o riguroasă disciplină financiară și de plan.

Potrivit exigențelor cincinalului revoluției tehnico-științifice, ridicarea nivelului calitativ al activității economice va fi susținută de un aport sporit al **cercetării științifice și al progresului tehnic,** care va asigura ca 26% din producția ramurilor prelucrătoare să fie constituită în 1978 din produse noi asimilate și reproiectate în cursul acestui cincinal ; în construcția de mașini produsele noi vor deține o pondere de 45%.

EXPRESIA CONCLUDENTĂ a dinamismului și ridicării eficienței în anul viitor o reprezintă **sporirea venitului național cu 11—11,5%** față de anul 1977, ceea ce asigură mijloacele solicitate de dezvoltarea accelerată a economiei, precum și resursele

Constantin CALOIANU
director în Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 12)

În fiecare întreprindere — planul fizic realizat ritmic, integral

EXIGENȚE ÎN ÎNDEPLINIREA PREVEDERILOR DE PLAN

REALIZAREA integrală, la toți parametrii, a planului reprezintă o necesitate majoră pentru fiecare întreprindere, pentru economia națională în ansamblul ei, întrucît de aceasta depinde satisfacerea cerințelor beneficiarilor interni, precum și acoperirea planului de export. Este deosebit de important ca, în aceste condiții, întreprinderile să-și îndeplinească ritmic și la timpul stabilit obligațiile ce le revin din planul de producție, în condiții cantitative și calitative corespunzătoare prevederilor din contracte.

O analiză întreprinsă la Combinatul de îngrășăminte chimice din Turnu Măgurele *a evidențiat unele realizări, dar mai ales rezerve a căror valorificare este de natură să contribuie la înfăptuirea în condiții mai bune a planului de producție.*

DE LA bun început se impune o remarcă : **în primele 10 luni ale anului, combinatul a livrat cu 49% mai multe îngrășăminte chimice pentru nevoile interne față de perioada corespunzătoare a anului trecut și a realizat sarcinile la export în proporție de 102%, respectiv cu 1% în plus față de aceeași perioadă a anului 1976.**

Cu toate acestea, sarcinile de plan la principalele sortimente nu au fost realizate, consemnîndu-se rămîneri în urmă la producția de îngrășăminte complexe cu circa 25%. Explicația acestei stări de lucruri o găsim în faptul că o serie de obiective noi prevăzute în planul de investiții, nu au intrat în funcțiune la termenele stabilite. Astfel, instalația de îngrășăminte complexe, prevăzută inițial prin plan să fie dată în funcțiune în luna noiembrie 1976, a intrat efectiv în producție abia în luna august a.c. ; o altă instalație, cea de valorificare a cenușilor de pirită, și-a început probele tehnologice în luna septembrie a.c.

Întîrzierea intrării în funcțiune a acestor capacități a fost determinată, în primul rînd, de **beneficiar,** respectiv de combinat, care nu a asigurat din vreme toate condițiile necesare începerii și apoi desfășurării în ritm susținut a lucrărilor de investiții (îndeosebi sub raportul furnizării documentației tehnice, ale deschiderii finanțării etc ; în același timp, beneficiarul nu a făcut toate demersurile necesare pe lîngă furnizorii de utilaje și materiale pentru ca acestea să fie livrate la termenele contractuale și în ordinea succesiunii lor la montaj.

Nu mai puțin adevărat este însă și faptul că nici **constructorul** și **nici furnizorii de utilaje și de materiale de construcții** nu au dovedit suficientă responsabilitate în respectarea obligațiilor ce le reveneau. Astfel, **Trustul de construcții industriale din București** nu a asigurat șantierului o serie de utilaje (treilere, macarale, motocompresoare), materiale de construcții (panouri prefabricate, cofraje, oțel beton), și nici forța de muncă calificată (dulgheri, betoniști, montori) necesare. În aceste condiții — la care s-au adăugat apoi defectarea unor utilaje, precum și neutilizarea integrală a timpului de lucru — nu au fost respectate nici termenele stabilite prin programele lunare privind stadiul lucrărilor la obiectivele respective.

Pornind de la faptul că lucrările de investiții erau mult întîrziate, combinatul a preluat de la constructor și a executat în **regie proprie** lucrări și montajul unor utilaje în valoare de peste 15 milioane lei la instalațiile de amoniac, acid azotic și îngrășăminte complexe. Cu toate acestea, întîrzierile în punerea la termenul fixat în funcțiune a noilor capacități, au cauzat neajunsuri combinatului, i-au dereglat mecanismul de funcționarea normală, influențînd negativ realizarea planului, îndeosebi la producția fizică, și afectînd parametrii economico-financiari corespunzători obținuți în anii din urmă.

ANALIZA unor alte probleme demonstrează că în cadrul combinatului au existat — și mai există încă — o serie de rezerve potențiale care nu au fost puse în suficientă măsură în valoare, în așa fel încît să contribuie la realizarea sarcinilor planificate. În ce constau, de fapt, aceste rezerve ?

Un obiectiv important al fiecărui colectiv de oameni ai muncii îl constituie **realizarea ritmică a producției la toate sortimentele,** cu solicitări și eforturi optime ale mijloacelor din dotare și a forței de muncă. Din analiza întreprinsă rezultă că, în ultimele decade lunare, mijloacele productive ale combinatului sînt solicitate intens, în timp ce în decadele I-a și a II-a activitatea decurge, cu rare excepții, „relaxat". Astfel, în timp ce în decada I-a din luna iulie, de pildă, s-a realizat doar 27,40% din producția planificată, în ultima decadă s-a realizat 45%. Situația nu diferă, cu mici excepții, nici în lunile următoare.

Îndeplinirea neritmică a sarcinilor de plan în mod sistematic a avut o influență nefavorabilă nu numai asupra livrării produselor către beneficiari, ci și asupra indicilor de utilizare a unor agregate. Bunăoară, la instalațiile pentru prelucrarea acidului sulfuric s-a atins un indice de utilizare, în primele 10 luni ale anului, de numai 91,21%, la instalația pentru îngrășăminte azotoase de 87,53%, iar la instalația pentru producerea soluției concentrate de îngrășăminte complexe de 82,38%. De menționat că, față de nivelul planificat, ca și față de perioada corespunzătoare a anului trecut, la aceste agregate indicii de utilizare au fost cu mult inferiori.

Pentru îmbunătățirea ritmicității producției se cer adoptate o serie de măsuri pe linia **organizării superioare a producției și a muncii,** a căror influență se va exercita pozitiv și asupra altor laturi ale activității combinatului. În acest sens, se impune mai buna organizare a aprovizionării tehnico-materiale, programarea și urmărirea mai riguroasă a producției și a cooperării între secții, astfel încît să se asigure îndeplinirea ritmică și la toate sortimentele a sarcinilor de plan. Paralel, se cer inițiate acțiuni care să ducă la **utilizarea mai**

deplină a capacităților de producție și a timpului de lucru. Sînt necesare, de asemenea, măsuri care să permită preîntîmpinarea stagnării unor utilaje și organizarea de așa manieră a reparațiilor accidentale încît acestea să se efectueze în perioade cît mai scurte. Pentru aceasta este nevoie ca inițiativa combinatului de a produce cu forțe proprii piese de schimb pentru utilajele complexe, procurate din țară și din import, să se materializeze cît mai curînd și la nivelul cerut.

Creșterea **productivității muncii** se impune ca una din cerințele esențiale ale actualei etape de dezvoltare a economiei noastre. Ținîndu-se seama de influența multilaterală a productivității muncii asupra indicatorilor economici, în cadrul combinatului au fost întreprinse, în ultimul timp, unele măsuri cu efecte favorabile. De exemplu, aplicînd sarcinile stabilite de partid privind reducerea numărului muncitorilor auxiliari și trecerea acestora în munci direct productive s-a reușit, prin mecanizarea unor lucrări, ca un număr de 200 muncitori auxiliari să treacă în munci direct productive, fapt ce a făcut ca productivitatea muncii să crească, pe seama acestui factor, la nivelul combinatului, cu 3,9%. Pozitiv este și faptul că, prin mecanizarea unor lucrări de birou, 62 de lucrători TESA au trecut, în urma recalificării, în munci direct productive.

În combinat există însă mari rezerve nefructificate de sporire a productivității muncii, în primul rînd pe seama utilizării mai bune a capacităților de producție. Faptul că gradul de utilizare a capacităților s-a situat sub nivelul planificat a exercitat o influență negativă asupra productivității muncii. Pe de altă parte, indicele mediu de îndeplinire a normelor a fost de 113,2%, deși nivelul planificat al productivității muncii nu s-a realizat decît în proporție de 74,5%. Rezultă clar că unitatea nu s-a încadrat în numărul mediu scriptic recalculat în raport cu gradul de realizare a producției globale, ceea ce indică serioase deficiențe și în fundamentarea științifică a normelor de muncă. În această direcție, pe lîngă alte măsuri organizatorice, se impune reexaminarea atentă a unor norme de muncă, în așa fel încît îndeplinirea și depășirea lor să se oglindească, pe de o parte, în obținerea unei producții și productivități mai înalte, iar, pe de altă parte, într-o corelație justă între acestea și cîștigurile realizate de muncitori.

O atenție deosebită se cere acordată **micșorării cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă și, îndeosebi, a celor materiale.** Aceasta cu atît mai mult cu cît nivelul acestor cheltuieli este ridicat ca urmare, în primul rînd, a depășirii normelor de consum de materii prime și materiale, semifabricate, energie și combustibil. Măsurile trebuie să vizeze direct respectarea și chiar diminuarea normelor de consum de materii prime, materiale, energie electrică și combustibil, întrucît acestea au ponderea cea mai mare în costurile de producție. Faptul că, de pildă, în procesul de preparare a fosforitei s-au înregistrat pierderi la măcinare și transportul pneumatic, că s-au constatat frecvente ruperi ale sacilor de la filtre, cere ca sectorul mecanic al combinatului să întreprindă acțiuni adecvate atît în privința întreținerii utilajelor respective, cît și în adaptarea acestora la condițiile concrete ale producției.

DESIGUR, timpul rămas pînă la sfîrșitul anului este scurt, dar se cer inițiate totuși acțiuni ferme care să determine, pe de o parte, recuperarea unor rămîneri în urmă, iar, pe de altă parte, să creeze condiții favorabile pentru buna desfășurare a producției pe 1978. Acționînd cu fermitate, luînd măsuri care să îmbrățișeze laturile esențiale ale activității productive, colectivul Combinatului chimic din Tr. Măgurele — beneficiind de un sprijin mai substanțial din partea Centralei industriei de îngrășăminte chimice și a ministerului de resort — va reuși să ajungă din nou la nivelul corespunzător adevăratelor sale posibilități.

Gh. DRĂGHICI
L. ȚĂRANU

ECONOMIA ROMÂNIEI ÎN ANUL 1978

(Urmare din pag. 10)

necesare pentru creșterea accentuată a nivelului de trai și de civilizație a întregului popor. În conformitate cu prevederile „Programului de creștere a retribuției și altor venituri“ la sfîrșitul anului viitor, cînd se va încheia prima etapă de majorare a veniturilor, **retribuția medie lunară va ajunge la 2060 lei, retribuția reală marcînd o creștere de 7,5%**, superioară celei prevăzute inițial prin planul cincinal ; de asemenea, **veniturile țărănimii provenite din munca în cooperativele agricole de producție și din gospodăriile populației vor fi mai mari pe o persoană activă cu 1,1% față de 1977.**

În concordanță cu creșterea veniturilor, **desfacerile de mărfuri** prin comerțul socialist urmează să sporească cu 10%, iar **prestările de servicii** către populație cu 15%. S-a avut în vedere satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor de mărfuri și servicii, diversificarea și ridicarea calității acestora, extinderea rețelei și îmbunătățirea în ansamblu a acestor activități.

Cheltuielile **social-culturale** ale statului se vor ridica la peste 63,2 mld. lei. În anul viitor, condițiile de locuit ale populației se vor îmbunătăți în continuare prin darea în folosință a 206 mii apartamente și 13 mii garsoniere, cu 60 mii mai mult decît s-a prevăzut în cincinal, precum și a 48,5 mii locuri în cămine pentru nefamiliști. Sume importante sînt alocate pentru lărgirea bazei materiale a **învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății și asistenței sociale.** Urmează a fi date în folosință pînă la sfîrșitul anului 17.700 locuri în grădinițe și se vor realiza pentru învățămîntul primar și mediu 2.380 săli de clasă, 19.980 locuri în internate și 138 săli de gimnastică. Dotarea învățămîntului superior va spori cu 28.980 mp spații de învățămînt și ateliere, cu 6.000 noi locuri în cămine studențești. În domeniul ocrotirii sănătății și asistenței sociale, populația urmează să beneficieze suplimentar de 4.800 locuri în creșe, 82 dispensare, 1.285 paturi de spital etc.

Este cunoscut că în anul viitor va începe aplicarea măsurilor de **reducere a săptămînii de lucru.** Este o acțiune care se cere să fie pregătită corespunzător în unitățile vizate, asigurîndu-se toate condițiile pentru îndeplinirea integrală și ritmică a sarcinilor de plan.

Înfăptuirea prevederilor planului național unic de dezvoltare economico-socială pe 1978 cere o muncă susținută în fiecare întreprindere, centrală, minister, în toate organele centrale și locale și prezintă o importanță deosebită pentru realizarea obiectivelor Congresului al XI-lea al partidului.

CUM SE ACŢIONEAZĂ PENTRU ECONOMISIREA COMBUSTIBILULUI ŞI ENERGIEI ELECTRICE

FOLOSIREA cît mai judicioasă a resurselor energetice ale țării constituie unul din obiectivele majore, care polarizează tot mai mult atenția colectivelor din întreprinderi. Se întocmesc studii, se caută noi soluții, se inițiază acțiuni pentru valorificarea posibilităților de economisire a energiei și combustibilului existente la fiecare loc de muncă, pentru ridicarea gradului de responsabilitate în gospodărirea acestei avuții. Cît de importante sînt aceste acțiuni se poate desprinde și din faptul că orice economie de energie electrică asigură economisirea altor resurse care mijlocesc producerea ei (fiecărui kilowat-oră economisit îi corespunde o economie de 1,5 kilograme lignit sau 0,320 metri cubi gaz metan sau 200 grame păcură). De asemenea, cu un kilowat-oră energie electrică economisit se pot produce : 1,3 kg alumină sau 25 kg fontă brută de furnal sau 1,5 kg oțel electric sau 7 kg îngrășăminte chimice sau 10 kg ciment.

PORNIND DE LA UN CAZ

Într-una din zilele săptămînii trecute, la **Întreprinderea de aluminiu Slatina**, cadrele de conducere erau preocupate să rezolve o problemă mai puțin obișnuită : în secțiile de fabricație a anozilor și în cea de produse turnate din aluminiu și aliaje de aluminiu, presiunea gazelor scăzuse brusc. O dată cu trecerea timpului, combustibilul satisfăcea în măsură tot mai mică cerințele producției ; în schimb, grijile creșteau, motiv pentru care intervențiile din secțiile vizate, la conducerea întreprinderii, se înmulțeau.

Lucrurile aveau să se lămurească după cîteva ore. Inspectorul județean al Întreprinderii de furnizare a gazelor, în urma unei indicații primite de la Centrala gazului metan din Mediaș de care aparține, a strîns ventilul de la conducta de distribuire și, astfel, presiunea gazelor a scăzut sub limita necesară. De ce o asemenea măsură ? Explicație dată lapidar : **„vi se reduce cantitatea de gaze pentru că ați depășit consumul prevăzut“.** Au urmat o serie de intervenții la Comitetul județean de partid, la Departamentul industriei petrolului etc. În final, după aproape o jumătate de zi, presiunea gazelor a fost adusă la normal, nu însă fără consecințe : produsele aflate în execuție la secțiile de anozi și turnătorie în ziua respectivă nu vor întruni calitatea prescrisă.

O întîmplare cu multiple semnificații. Pe de o parte, **o măsură justificată** pentru a determina încadrarea fiecărei întreprinderi în cotele de combustibili repartizate ; pe de altă parte, **un semnal de alarmă** pentru mobilizarea tuturor forțelor din întreprinderi în scopul găsirii unor soluții care să stăvilească risipa, să conducă la gospodărirea mai rațională a combustibilului și energiei electrice. În cazul prezentat, era vorba și de o neînțelegere (nu a fost anunțată din timp Centrala gazului metan de către Ministerul Industriei Metalurgice de suplimentarea cotei întreprinderii din Slatina). Trebuie înțeles însă din acest caz **că s-au prevăzut măsuri foarte riguroase pentru încadrarea în consumurile stabilite, care pot merge pînă la oprirea alimentării întreprinderilor cu energie electrică sau combustibil.**

PE COORDONATELE UNEI INVESTIGAȚII MAI AMPLE

Pornind de la cazul semnalat, investigația noastră a fost îndreptată spre o analiză de fond a faptelor și anume : în ce măsură Întreprinderea de aluminiu Slatina acționează pentru reducerea consumului de energie și combustibil, ce rezultate a obținut în acest an, ce experiență a acumulat și ce își propune să facă pe viitor.

Mai întîi cîteva lămuriri. Procesul de electroliză — specific fabricației de aluminiu — necesită mari cantități de energie, lucru reflectat de altfel și în ponderea mare a acesteia (peste 25%) în costurile de producție. Cît privește gazul metan, acesta este utilizat drept combustibil în diferite sectoare (turnătoria de aluminiu, catalizatori etc.). Întrucît la consumul de gaz metan întreprinderea a obținut economii — pe 9 luni a.c. 40 000 m^3, iar în noiembrie (pe 22 zile) peste 200 000 m^3 — prin măsuri de raționalizare, de valorificare mai largă a unor resurse secundare, ne vom opri în analiza de față asupra nivelului consumului de energie electrică.

Pentru producția de bază, respectiv aluminiu, consumul de energie electrică a scăzut sensibil în anii din urmă :

	kilowați-oră pe tona de aluminiu
1975	15 091
1976	14 903
1977	14 850 (pe 10 luni)

În raport cu situația existentă în alte țări producătoare de aluminiu, acest consum se situează la un nivel mediu, după cum rezultă din următoarele date:

	kilowați-oră pe tona de aluminiu
U.R.S.S.	17 045—16 100
R.P. Ungară	15 106—14 988
R.P. Polonă	15 349
R.D. Germană	16 963—16 150
R.S. Cehoslovacă	16 839
Canada	14 600
S.U.A.	14 900
Firma Pechiney (Franța)	14 050—12 100

Firește, analiza de față are în vedere condițiile specifice din țara noastră, încadrarea în normele de consum date prin planul de stat. În raport cu acestea însă, consumul de energie pe tona de aluminiu produsă la întreprinderea din Slatina prezintă depășiri. Este adevărat că pe parcursul ultimilor trei ani, consumul de energie a scăzut. Raportat însă la norma pe întreprindere el depășește în toți anii (cu 495, 303 și, respectiv, 250 kilowați oră) consumul de energie electrică prevăzut pe tona de aluminiu produsă.

Analizînd cauzele care au dus la depășirea normelor de consum de energie electrică pe tona de aluminiu, factorii de răspundere ai întreprinderii au invocat, alături de unele **deficiențe proprii** (întîrzieri în finalizarea unor măsuri, nesoluționarea problemei înlăturării pierderilor de energie prin curenți de dispersie, nevalorificarea unor resurse energetice secundare), o serie de **justificări,** în sensul că normele de consum, deși aprobate prin planul de stat, nu au acoperire în cotele repartizate de energie electrică ; că suplimentării planului fizic de producție nu-i corespunde și o suplimentare a cotei de energie etc. **Punctul de vedere al Ministerului Industriei Metalurgice** este însă altul :

● sarcinile de plan pe 1977 cît și pe 1978 la produsele de bază planificate au fost acoperite peste tot, prin cotele repartizate, cu cantitatea necesară de energie electrică ;

● întreprinderile, inclusiv cea din Slatina, au avut **în acest an sarcina să găsească soluții concrete care, aplicate, să asigure, în conformitate cu sarcinile trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1976, o reducere a consumului de energie electrică la nivel de ramură și economie națională de cel puțin 15%.** Datorită faptului că unele unități, între care și întreprinderea din Slatina, nu au acționat suficient în această direcție, ele se găsesc în situația de a depăși consumurile repartizate prin cote ;

● primind cota de energie global, pentru toate activitățile, urmează ca repartizarea pe sectoarele de fabricație și alte unități să o facă fiecare unitate, de o manieră cît mai rațională, dîndu-se prioritate sectoarelor de bază. Or, adesea nu se acționează corespunzător, ajungîndu-se astfel la depășirea cotelor.

Depășirea consumului de energie electrică, deci neîncadrarea în cotele repartizate, pentru care — în lumina explicațiilor primite de la ministerul de resort, întreprinderea din Slatina poartă, în cea mai mare măsură, răspunderea — **a influențat în mod negativ si-**

tuația financiară a întreprinderii (vezi tabelul). Deși planul la principalii indicatori a fost supraîndeplinit, volumul beneficiilor nu s-a realizat. Și aceasta, în principal, datorită faptului că s-au plătit penalizări cauzate de depășirea consumului de energie planificat.

Realizarea principalilor indicatori de plan în primele 10 luni din 1977

	%
— producția globală	102,3
— producția marfă	103,4
— producția marfă vîndută și încasată	106,8
— export	124,3
— productivitatea muncii	104,2
— cheltuieli totale la 1 000 lei producție	103,8
— cheltuieli materiale	101,3
— beneficii	80,6

Este adevărat, o parte din cheltuielile neeconomicoase suportate prin penalizări — de ordinul multor milioane de lei — **putea fi evitată.** Să explicăm situația. În acest an, întreprinderea din Slatina a depășit sarcinile de plan și a livrat în plus la export o importantă cantitate de aluminiu. Producția suplimentară de aluminiu a necesitat și un consum suplimentar de energie, pentru care însă întreprinderea a fost penalizată. Vina pentru aceasta o poartă centrala industrială și ministerul de resort, care nu au făcut la timp demersurile necesare pentru a obține, în cazul suplimentării sarcinilor de plan, și cota corespunzătoare de energie. Desigur, problema se va rezolva ; în viitor, trebuie, însă, evitate astfel de situații, pentru ca rezultatele activității întreprinderilor să nu fie afectate în mod nejustificat.

Mai sînt și **alte necorelări.** Bunăoară, la Combinatul de aluminiu din Tulcea (aparținînd de aceeași centrală industrială), au intrat în producție, începînd cu primul trimestru din 1975, în mod succesiv, o serie de obiective în sectorul de turnătorie de neferoase. Or, prin plan, s-a prevăzut o cantitate mult redusă de energie necesară funcționării agregatelor de aici, fapt ce a condus la înregistrarea unei mari depășiri a cotei repartizate. Se recunoaște atît de către centrală, cît și de ministerul de resort că vina nu este a celor de la Tulcea și că lucrurile se vor remedia pentru 1978. Pînă atunci, însă, întreprinderea din Tulcea suportă penalizări pentru depășirea consumului de energie.

ACȚIUNI ÎNTREPRINSE ȘI ALTELE CARE SE CER INIȚIATE

Sînt preocupări multiple în ultima vreme la întreprinderea din Slatina pentru diminuarea consumului de energie electrică și combustibil. Secțiile de bază (electroliză, turnătorie) dispun de planuri de măsuri speciale pentru reducerea consumurilor specifice, după cum un asemenea plan există și la nivelul întreprinderii. Întrucît consumurile nu se situează încă la parametrii prevăzuți, au loc zilnic analize la nivelul inginerului-șef și, săptămînal, în ședințele de producție la nivelul centralei (care este grefată pe întreprinderea din Slatina) ; de asemenea, în fiecare lună, atît la nivelul întreprinderii din Slatina, cît și în biroul consiliului oamenilor muncii al centralei, se analizează consumurile și efectele măsurilor aplicate pentru toate unitățile din subordinea acesteia.

În general, măsurile cuprind probleme specifice locurilor de muncă. Dacă, de pildă, în sectorul de electroliză, în cele 4 hale date în funcțiune în perioada 1965—1966 se pune un accent deosebit pe **necesitatea modernizării instalațiilor,** în halele nou construite acțiunile sînt îndreptate spre **obținerea unei producții mai mari în aceeași unitate de timp,** fapt ce atrage după sine reducerea consumului de energie pe tona de aluminiu produsă. Între problemele deosebite pentru care se fac studii și cercetări se află :

— diminuarea pierderilor de energie electrică în halele vechi, datorită curenților de dispersie (circa 150 kilowați oră pe tona de aluminiu) ; studiul se află într-o fază înaintată și este întocmit cu participarea Institutului de cercetări și modernizări energetice București ;

— îmbunătățirea contactelor electrice la sistemul de alimentare a celulelor de electroliză, în vederea micșorării căderilor de tensiune (măsură în curs de finalizare) ;

— recuperarea pierderilor de căldură la celulele de electroliză (se fac cercetări și analize pentru definitivarea soluției cu cea mai mare eficiență) ;

— recuperarea gazelor de ardere de la cuptoarele de aluminiu (s-a trecut la încălzirea halelor cu asemenea resurse secundare), fapt ce se soldează cu însemnate economii ;

— ridicarea calității electrozilor (anozi) fabricați în cadrul întreprinderii, care pot influența mult buna funcționare a celulelor de electroliză a aluminiului ;

— îmbunătățirea calității aluminei aprovizionate ; s-au luat măsuri la nivel de centrală, pentru ca atît Întreprinderea de alumină Oradea, cît și Combinatul metalurgic Tulcea (ambele furnizează alumină) să respecte strict anumiți parametri calitativi, corespunzători cerințelor producției de la beneficiari.

O serie de alte măsuri și acțiuni (ridicarea calificării profesionale, perfecționări de dispovitize, întărirea asistenței tehnice în toate schimburile etc.) sînt de natură să sprijine eforturile de gospodărire mai judicioasă a energiei și combustibilului. Sînt însă și probleme a căror rezolvare revine cadrelor de specialitate. Ne referim, în special, la **întocmirea bilanțurilor energetice :** dacă acestea există la nivelul secțiilor de bază, în schimb pe întreprindere ele urmează să fie întocmite pentru prima dată în 1978 (? !).

O serie de probleme figurează în bilanțurile secțiilor doar ca temă, fără o precizare a cantităților de resurse energetice ce se vor recupera sau a pierderilor ce urmează a fi diminuate. De asemenea, o serie de resurse secundare (în special căldura produselor, a gazelor arse etc.) nu sînt luate în studiu și nici înscrise în bilanțuri ca posibile de valorificat.

Asemenea rezerve se cer atrase cît mai operativ în circuitul productiv, mai ales dacă se are în vedere faptul că, pentru 1978, normele de consum de energie și combustibil sînt mult mai strînse. Se impune, totodată, **o mai largă contribuție a cadrelor de cercetare,** respectiv a celor din Institutul de metale neferoase și rare din Slatina, din Institutul de cercetări și modernizări energetice București, a specialiștilor din centrală și ministerul de resort, în soluționarea unor teme de cercetare, de care depinde în bună măsură raționalizarea consumurilor specifice.

Și încă o problemă : la Slatina se produce anual o cantitate de peste 5 000 tone de aluminiu electrolitic, care se utilizează la fabricarea catalizatorilor (anozi). Pentru producerea cantității respective de aluminiu se consumă peste 72 milioane de kilowați oră energie electrică, cantitate care pînă în prezent nu a fost prevăzută în cota repartizată anual. Aceasta deoarece — ne-au explicat cadrele de conducere ale unității respective — ea nu apare încorporată în cadrul unei producții-marfă care iese din întreprindere. Or, și aici există o rezervă care, prinsă în normele și cotele de energie electrică, poate prezenta într-o altă lumină consumul pe tona de aluminiu realizată la Slatina. Întrucît problema nu a fost sesizată decît în urma analizelor întreprinse pentru depistarea cauzelor unor depășiri ale consumului de energie, întreprinderea va beneficia (precizarea este făcută de minister) începînd cu anul 1978 și de o cotă corespunzătoare pentru producerea cantității de aluminiu electrolitic necesară placării anozilor.

Analizele ce au loc în aceste zile pentru finalizarea pregătirii condițiilor tehnico-materiale necesare realizării cu succes a sarcinilor de plan pe anul viitor vizează și măsuri menite să asigure creșterea responsabilității în gospodărirea tuturor resurselor energetice, întărirea ordinei și disciplinei pe întreaga filieră a producției, economisirea severă a fiecărui kilowat de energie electrică și a fiecărui gram de combustibil. Pentru rezolvarea unor probleme cu care se confruntă întreprinderea din Slatina și Combinatul din Tulcea privind aprovizionarea și consumul de energie electrică și combustibil, valorificarea unor resurse energetice secundare, ar fi util ca ministerul de resort să acorde, prin specialiștii săi, un ajutor cît mai operativ și eficient.

V. BOESCU

DIRECŢII DE SPORIRE A PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ÎN AGRICULTURĂ [II]*

Organizare şi conducere calitativ superioare

EFICIENŢA introducerii progresului tehnic este condiţionată, şi în agricultură, de perfecţionarea formelor şi metodelor de organizare şi conducere a producţiei şi a muncii. În această direcţie a existat şi există o preocupare constantă pentru crearea şi consolidarea consiliilor intercooperatiste, pentru adîncirea cooperării şi asocierii între cooperative, între acestea şi întreprinderile agricole de stat, perfecţionarea relaţiilor economice dintre S.M.A. şi C.A.P., generalizarea gestiunii economice în cadrul fermelor de producţie, îmbunătăţirea organizării şi retribuirii muncii etc.

Consiliile intercooperatiste au acumulat deja o bună experienţă în coordonarea şi sprijinirea eforturilor cooperativelor agricole pentru amplasarea mai bună a culturilor şi sporirea efectivelor de animale, în concentrarea şi specializarea unităţilor cooperatiste, asocierea pentru realizarea unor noi capacităţi de producţie etc. În fiecare judeţ a fost creat cîte un consiliu model, a cărui experienţă să poată fi generalizată ulterior la celelalte. Cuprinderea în raza preocupărilor consiliului a întregii activităţi economice, organizatorice şi de producţie a tuturor unităţilor de stat şi cooperatiste, inclusiv a celor meşteşugăreşti şi de consum, organizarea unirii eforturilor materiale şi financiare pentru crearea de noi capacităţi de producţie moderne, prin cooperare şi asociere intercooperatistă, la care vor putea participa şi unităţi agricole de stat, de prelucrare, ale cooperaţiei de consum şi alte unităţi industriale, vor da acestei forme de organizare noi dimensiuni, vor crea noi condiţii în vederea adîncirii procesului de integrare agro-industrială în mediul rural.

Avantajele integrării orizontale şi verticale din agricultură au fost subliniate, şi cu ocazia colocviului **) ţinut anul trecut sub auspiciile Comisiei economice O.N.U. pentru Europa, unde s-a arătat că procesul integrării poate ameliora substanţial situaţia economică a unităţilor participante, în special pe linia rentabilizării investiţiilor, a mai bunei utilizări a capacităţilor de producţie existente, eliminarea risipei, reducerea costurilor şi sporirea rentabilităţii, perspective mai favorabile pentru specializare şi pentru metode industriale de producţie, şi în mod deosebit o mai raţională repartizare şi utilizare a forţei de muncă care să ducă la sporirea accentuată a productivităţii muncii.

Asociaţiile economice intercooperatiste, organizate pe baza principiilor concentrării şi specializării producţiei, a trecerii la forme intensive, industriale, asigură producţii mari, cu costuri reduse şi o înaltă productivitate a muncii, cu consumuri de muncă pe produs care se vor reduce pe măsura intrării integrale în funcţiune a capacităţilor şi a atingerii parametrilor proiectaţi. Toate aceste avantaje au favorizat extinderea asociaţiilor zootehnice, care cuprind în prezent majoritatea efectivelor din sectorul cooperatist. În anul 1976 erau în producţie 247 de asociaţii economice intercooperatiste cu profil agricol, din care 63 pentru creşterea şi îngrăşarea porcinelor, 59 pentru creşterea şi îngrăşarea bovinelor, 33 pentru creşterea şi îngrăşarea ovinelor, 18 pentru pui de carne, 25 pentru găini ouătoare, 40 pentru vaci de lapte şi 9 pentru sere şi solarii. Producţia vitipomicolă se va dezvolta în viitor, de regulă, în masiv prin organizarea de asociaţii viticole şi pomicole care să asigure aplicarea programelor de modernizare în plantaţiile existente şi înfiinţarea de noi plantaţii intensive. Creşterea vacilor de lapte se va dezvolta atît în ferme organizate în cooperative, prin modernizarea capacităţilor de producţie existente, cît şi în complexe noi ale cooperativelor agricole sau în asociaţii economice intercooperatiste.

Una din formele superioare ale organizării producţiei agroalimentare o reprezintă **combinatul agro-industrial integrat** care se compune din mai multe întreprinderi agricole de stat, fabrici de nutreţuri combinate, întreprinderi de prelucrare a produselor agricole, şantiere pentru lucrări de îmbunătăţiri funciare, complexe comerciale şi staţiuni de cercetări agricole, care să integreze producţia agricolă vegetală şi cea animală cu producţia industrială (de prelucrare a producţiei agricole), ajungîndu-se la produse alimentare finite care să fie comercializate direct de combinat, prin magazine proprii. O astfel de formă de integrare va conduce la adîncirea concentrării şi specializării producţiei, creşterea gradului de mecanizare şi chimizare, folosirea mai eficientă a fondurilor financiare, a investiţiilor, a capacităţilor existente şi a forţei de muncă şi valorificarea superioară a materiei prime agricole, ceea ce va duce la creşterea productivităţii muncii şi a eficienţei economice.

Folosirea eficientă a bazei materiale şi creşterea răspunderii în activitatea de producţie şi economică pe care o desfăşoară staţiunile de maşini agricole în cooperative a impus perfecţionarea relaţiilor dintre ele prin crearea **sectorului mecanic unic,** în vederea exploatării raţionale a tuturor mijloacelor mecanice şi instalaţiilor din S.M.A. şi C.A.P. Aceasta, cît şi încheierea de contracte de lucrări între secţiile de mecanizare şi cooperative asigură răspunderea comună în realizarea sarcinilor de producţie şi economice, elimină fărîmiţarea forţelor şi dă posibilitatea folosirii la întreaga capacitate a tractoarelor şi maşinilor agricole, permiţînd sporirea productivităţii muncii. De exemplu, în anul 1976 faţă de 1971, volumul de lucrări ce revin pe un tractor convenţional a crescut cu 36,8%, iar cele ce revin pe un lucrător cu 32,6%. Utilizarea timpului de lucru al tractoarelor s-a îmbunătăţit (numărul de ore lucrate pe un tractor a crescut cu 19,6%), în condiţiile executării unor lucrări de calitate şi în termenele agrotehnice optime.

De asemenea, există o preocupare continuă pe linia **îmbunătăţirii formelor de organizare a producţiei şi a muncii la nivelul unităţilor agricole.** Înfiinţarea fermelor specializate şi a secţiilor de mecanizare ca unităţi productive de bază, delimitarea sectoarelor de deservire de cele de producţie, perfecţionarea sistemului de planificare, finanţare şi evidenţă, aplicarea consecventă a gestiunii economice au creat cadrul propice desfăşurării unei activităţi eficiente. Astfel, **înfiinţarea şi extinderea fermelor de producţie cu gestiune economică în cadrul cooperativelor agricole** reprezintă una din formele de bază ale procesului de perfecţionare a producţiei şi a muncii în aceste unităţi agricole. La sfîrşitul anului trecut erau cuprinse în ferme de producţie 88% din efectivul de taurine, 84% din cel de porcine, 75% din efectivul de păsări, 78% din suprafaţa plantaţiilor de vii şi peste 66% din suprafaţa livezilor. Organizarea fermelor contribuie hotărîtor la întărirea răspunderii în realizarea planurilor, în folosirea raţională, eficientă a bazei tehnico-materiale şi a forţei de muncă repartizată fermei, la aplicarea în mai bune condiţii a tehnologiilor de producţie. Perfecţionarea organizării muncii în cooperativele agricole şi în fermele acestora, împreună cu îmbunătăţirea cointeresării materiale au un rol determinant în creşterea producţiei şi productivităţii muncii. În mod special, **organizarea şi retribuirea muncii în acord global** şi-au dovedit din plin valabilitatea şi eficienţa economică, fiind generalizate din anul 1974 la toate cooperativele ; în anul 1976, suprafaţa lucrată în acord global a reprezentat 93% la porumb, 83% la floarea-soarelui, 83% la cartofi, 79% la legume, 95% la sfecla de zahăr şi 99% la vii, obţinîndu-se în general — randamente superioare celor înregistrate pe suprafeţele care nu au fost lucrate în acord global. De asemenea, participarea directă, în formaţiile de acord global, a întregului personal de conducere şi administrativ permite acestuia să cunoască în amănunt, imediat ce apar, problemele din activitatea de bază şi să intervină pentru rezolvarea lor operativă.

Folosirea raţională a resurselor de muncă

SPORIREA productivităţii muncii agricole impune ridicarea gradului de utilizare a forţei de muncă. Pentru abordarea acestei probleme trebuie luate în considerație particularitățile folosirii forței de muncă în diferite tipuri de unități agricole. Dacă în I.A.S. și S.M.A., necesarul de forțe de muncă este determinat de volumul activității de producție și se asigură la nivelul respectiv, în C.A.P. resursele de muncă reprezintă o mărime dată inițial, prin însăși natura procesului de cooperativizare. Deci, în C.A.P. nu se poate limita numărul cooperatorilor care participă la muncă, în strictă concordanță cu sarcinile de producție — ci, din contră, fiecare cooperator are dreptul și obligația să participe activ la munca în comun, aceasta fiind sursa principală de obținere a veniturilor personale. În consecință, **creșterea productivității este condiționată, în agricultura cooperatistă, de necesitatea folosirii cît mai depline și eficiente a tuturor resurselor de muncă, pe cînd în întreprinderile agricole de stat — de utilizarea completă și productivă a timpului de lucru.**

---

*) Prima parte a articolului a apărut în nr. 45, din 11 noiembrie a.c.

**) C.E.E. — O.N.U. : Colloque sur les formes d'integration horizontale et verticale dans l'agriculture. New York, 1977.

Creșterea gradului de ocupare și de participare la muncă impune luarea unui complex de măsuri care vizează în special dirijarea forțelor spre sectoarele care necesită un volum mai mare de manoperă și asigură o folosire completă în tot cursul anului. Extinderea în acest cincinal a suprafețelor cultivate cu plante prășitoare (inclusiv tehnice) și cu legume, lărgirea însemnată a plantațiilor pomicole și viticole, precum și sporirea efectivelor de animale — în condițiile extinderii mecanizării și ale introducerii de noi tehnologii — asigură folosirea mai deplină a forței de muncă.

De foarte mare importanță economică este folosirea forței de muncă cît mai uniform în cursul anului, prin reducerea simțitoare a sezonalității, ca urmare a extinderii creșterii animalelor în unități cu flux tehnologic industrial și a mecanizării complete și complexe a agriculturii. Cooperativele agricole de producție dispun de însemnate rezerve pentru o mai deplină folosire a resurselor de muncă, prin dezvoltarea activităților anexe, de prelucrare a materiilor prime agricole (principale sau secundare) pe seama unor resurse locale, precum și prin extinderea prestărilor de servicii către populație. Pentru anumite categorii de cooperatori (femei cu copii mici, bătrîni), care nu pot participa la muncă în cooperativă, s-ar putea extinde munca la domiciliu, care să includă unele activități ca, de pildă, îngrășarea bovinelor și porcinelor, confecționarea unor produse de uz casnic și gospodăresc, artizanat etc.

Îmbunătățirea folosirii forței de muncă în C.A.P. poate fi asigurată și pe seama unei repartizări mai raționale a muncii între activitățile productive și cele cu caracter neproductiv. De asemenea, trebuie luate măsuri pentru creșterea gradului de mecanizare a operațiilor de încărcare-descărcare, a transporturilor interne, de reducere la minimum a personalului de pază și administrativ, de scădere a consumului de muncă aferent producției secundare, care se menține încă la un nivel ridicat. De exemplu, la grîul complet mecanizat — ierbicidat și recoltat cu combina C 12 — la o producție de 3 000kg/ha se consumă 2 zile-om, din care 1,41 zile-om pentru manipularea paielor. La porumbul mecanizat parțial — ierbicidat, irigat și recoltat manual — la o producție de 6 000 kg/ha se consumă 35,50 zile-om, din care 12,54 zile-om, pentru recoltat și transportat coceni.

	1950	1960	1970	1980	1990
Ponderea din total a populației ocupate în agricultură. %	74,1	65,4	49,4	28	12—15
Raportul între populația neagricolă și populația agricolă	1:2,9	1:1,9	1:0,9	1:0,4	1:0,2
Densitatea populației ocupate în agriculturaă (la 100 ha teren agricol)	43,3	42,8	32,4	19,1	8,7—10.0

Tehnica modernă cu care este înzestrată agricultura noastră nu poate fi utilizată cu maximum de randament decît în condițiile asigurării cu forță de muncă în cantitate suficientă și cu calificare ridicată, capabilă să aplice în producție cele mai înaintate tehnologii. În prezent, în unitățile agricole lucrează peste 34 mii de specialiști agricoli, din care aproape 20 mii cu studii superioare, la care se adaugă numeroși specialiști din unitățile care servesc agricultura ; la o cooperativă revin în medie 4,1 specialiști, din care 2,5 cu studii superioare. În acest cincinal vor fi repartizați în unitățile de producție agricolă încă 10 000 de specialiști cu studii superioare.

Încheierea procesului de mecanizare complexă și completă a agriculturii impune ridicarea permanentă a calificării profesionale, formarea unui muncitor agricol cu o pregătire corespunzătoare unei agriculturi moderne, de mare productivitate, care va trebui să posede cunoștințe tehnice și economice ridicate. În același timp, agricultorul va fi și mecanizator, cu o multilaterală pregătire de cultură generală. În condițiile în care munca din agricultură va atinge un grad ridicat de continuitate, ritmicitate, calitate și productivitate, se va impune reducerea actualei disparități dintre veniturile obținute de cei care lucrează în agricultură față de cei din alte ramuri.

Productivitatea muncii agricole este influențată în mod hotărîtor de dezvoltarea celorlalte ramuri ale economiei și mai ales a industriei. Crearea unei industrii proprii de tractoare, mașini agricole, îngrășăminte și materiale de construcții a dat agriculturii posibilitatea să-și dezvolte continuu baza tehnico-materială potrivit nevoilor unei activități moderne și dinamice. Continua perfecționare a parametrilor tehnico-economici ai mijloacelor de producție ridică pe o treaptă superioară rodnicia muncii agricole ; în același timp, industrializarea țării absoarbe din agricultură forța de muncă devenită disponibilă în urma mecanizării. Dinamica acestui proces, care a condus la modificarea raportului populație neagricolă — populație agricolă, este ilustrată în tabel.

Cu toate schimbările pozitive ce au avut loc, ponderea populației ocupate în agricultură este încă mare în comparație cu alte țări***) și cu necesitățile producției. Aceasta impune luarea unor măsuri care să asigure reducerea în continuare a populației ocupate în agricultură pînă la un nivel justificat din punct de vedere economic și social, doar în acest fel putîndu-se atinge un nivel ridicat al productivității muncii în această ramură.

Necesitatea îmbunătățirii metodologiei

MOBILIZAREA rezervelor de creștere a productivității muncii ridică și unele probleme metodologice ; acest important indicator calitativ este încă insuficient abordat în literatura de specialitate, iar planificarea și urmărirea productivității muncii în agricultură se află abia la început. Apreciem că sînt create condiții pentru ca, paralel cu continuarea și adîncirea studiilor asupra metodologiei de calcul al productivității muncii în agricultură, să se depășească actualele dificultăți și să se găsească soluții pentru ca în planul național unic de dezvoltare să fie cuprinse sarcini de creștere a productivității muncii în unitățile agricole de stat și cooperatiste, atît pe ansamblu, în expresie valorică, cît și pe produse, în unități naturale. O atenție deosebită trebuie acordată productivității muncii în expresie naturală, deoarece aceasta reflectă mai aproape de realitate eforturile depuse și poate corecta deficiențele proprii metodei valorice. Exprimarea productivității muncii în ore-om o considerăm de asemenea mai adecvată, decît cea valorică, întrucît permite o măsură mai precisă și comparabilă a volumului de muncă efectiv consumat (cunoscînd că durata zilei de lucru în agricultură se modifică în cursul anului, în funcție de anotimp și de intensitatea muncii în perioadele de vîrf de campanie). Apreciem că vor trebui continuate cercetările pentru a se include și consumul de muncă al muncitorilor și personalului TESA care nu participă direct la procesul producției agricole ; să se distingă mai clar manopera destinată produsului principal de cea aferentă produselor secundare etc.

Unele îmbunătățiri sînt posibile și necesare și în metodologia actuală de calcul a productivității muncii ; acest indicator se raportează o singură dată pe an, în timp ce ar fi deosebit de utilă urmărirea lunară a consumului de muncă la hectar sau pe animal — cu atît mai mult cu cît Legea retribuirii muncii în unitățile agricole cooperatiste prevede că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare repartizează pe județe indicatorii cu privire la consumul de muncă, la necesarul maxim de personal pe structură, precum și la cheltuielile materiale, diferențiate pe tehnologii pentru principalele culturi, specii și categorii de animale, în funcție de condițiile pedoclimatice, în cadrul nivelului stabilit prin planul național unic de dezvoltare economico-socială.

Ovidiu POPESCU

***) În timp ce în țara noastră, populația ocupată în agricultură reprezintă 35.6% din totalul populației ocupate, în R.F. Germania ponderea ei este de 7.3% în Italia de 15,8%, în Franța de 11.6% Populația ocupată în agricultură ce revine la 100 ha de teren agricol este de 24.3 persoane în România, față de 13.7 în R.F. Germania, 17,0 în Italia și 7,6 în Franța Calculat pe baza datelor din „La situation de l'agriculture dans la Communauté, Rapport 1976, Bruxelles, 1977).

CITITORII AU CUVÎNTUL

Decontare

ÎNTREPRINDERILE de rețele electrice virează Centralei industriale de rețele electrice, semi-decadal, valoarea energiei electrice furnizată consumatorilor. În același timp, Centrala industrială de rețele electrice virează producătorilor de energie electrică suma datorată pentru livrările de energie efectuate. Cred că această decontare între întreprinderile de rețele și centrală ar putea fi făcută decadal sau de două ori pe lună. S-ar reduce, astfel, operațiunile ce se fac în prezent. De asemenea, după părerea mea, s-ar micșora cheltuielile necesitate de convorbirile telefonice, corespondență, s-ar realiza o economie de timp.

Ștefan ENACHE
Timișoara

În fabricație — neomologate

ÎNTREPRINDEREA de utilaj minier Filipeștii de Pădure execută de aproape doi ani utilaje fără ca prototipurile acestora să fie omologate și fără să aibă prețuri aprobate. Este de menționat faptul că deși Centrala cărbunelui din Petroșani și Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei au cunoscut situația, au dat unității indicații care erau în contradicție cu Legea nr. 19/1971.

Leonida PREDA
Sucursala județeană Prahova
a Băncii Naționale

O limită care ține de probitate

CA PERMANENT CITITOR al „Revistei economice" și ca autor al unor articole inserate în paginile sale, apreciez ținuta publicației, conținutul său teoretic, științific și practic deosebit de util activității de cercetare și de producție.

Am urmărit cu deosebit interes și am contribuit la campania desfășurată de revistă pentru promovarea metodei analizei valorii. De aceea, în mod firesc m-a atras și titlul articolului din rubrica respectivă a nr. 45/1977 : „De la experimentări izolate la generalizarea efectivă". Dar, surpriză : autorul – Adrian Cojocaru, din Craiova – prezintă succint unele realizări pe linia „A.V." în județul Dolj, restul materialului constituindu-l idei și fraze reproduse aidoma (fără vreo indicație bibliografică asupra sursei) din articolul „O viziune micro și macroeconomică și cîteva propuneri", publicat de subsemnatul cu mai bine de un an în urmă, (în nr. 43/1976).

Mă bucur că opiniile mele sînt împărtășite și de alții, dar între identitatea de vederi și preluarea lor textuală, fără a cita sursa, există o limită care ține de probitate.

Ionel DUMBRAVĂ
Constanța

ECOURI

Recuperare

PROPUNEREA din articolul „Creșterea factorului final de recuperare a zăcămîntului", publicat în nr. 41 al „Revistei economice", privind creșterea aportului propriu și al unităților specializate la dotarea tehnică cu utilaje și instalații specifice tehnologiilor avansate în extracția țițeiului este corectă. Trebuie reținut faptul că în „Programul de creștere a factorului final de recuperare la zăcămintele de țiței din R.S. România" au fost prevăzute sarcini precise privind asigurarea cu materiale și utilaje, precum și cu produși chimici pe care, din păcate, unitățile M.I.C.M. și ale M.I. Ch. nu le-au respectat. În anii 1975 și 1976 s-au produs importante rămîneri în urmă, în mod deosebit în ceea ce privește pompele de injecție, generatoarele de aburi de mare presiune, poliacrilamidă cristalizată, cărbune activ etc. Ministerul nostru a intervenit în nenumărate rînduri la conducerile celor două ministere, fără a putea obține rezolvarea corespunzătoare a problemelor.

La începutul acestui an, în conformitate cu prevederile HCM nr. 1 604/1974, s-a reactualizat „Programul de creștere a factorului final". Odată cu aceasta s-a reactualizat și necesarul de asimilare și dotare cu utilaje și materiale. Acest necesar a fost discutat din nou cu conducerile celorlalte ministere și organele centrale de coordonare și considerăm că în viitor el va fi asigurat corespunzător.

Este just că pînă acum un an nici în cadrul uzinelor direct subordonate M.M.P.G. nu s-a realizat prea mult. În momentul de față, în planul acestor unități s-a cuprins asimilarea unui număr sporit de scule, utilaje și dispozitive.

Problema supravegherii automate a producției de țiței,precum și a unor procese privind creșterea factorului final de recuperare a țițeiului, a fost analizată cu ocazia revederii planului de asimilări și de dotare pe perioada 1978–1980. Soluția adoptată este aceea de a se merge pe automatizări locale, care sînt mai eficiente. În acest sens există un program concret pentru realizarea diferitelor aparate specifice, cum sînt cele de măsurare a debitelor de fluide, de separare automată a gazelor etc., care au fost asimilate în țară și care asigură trecerea la o automatizare complexă a extracției țițeiului.

ing. N. CĂLIMĂNESCU
director adjunct
în M.M.P.G.

Productivitate

ARTICOLUL „Tehnologiile, organizarea, produsele — intr-un continuu proces de modernizare" (nr. 42 al revistei), care tratează experiența Întreprinderii de stofe de mobilă București, prezintă corect activitatea desfășurată și realizările întreprinderii pe linia transformării ei în unitate model, în creșterea suplimentară a productivității muncii.

Unele cifre prezintă diferențe față de cele înregistrate de noi, dar ele nu sint esențiale pentru finalitatea urmărită de articol. Poate că ar fi fost util să se menționeze și preocuparea întreprinderii pentru creșterea productivității muncii pînă în 1980, de 2—3 ori față de anul 1976, pe calea progresului tehnic — prin modernizarea dotării țesătoriei.

Generalizarea experienței acestei întreprinderi constituie o permanentă preocupare a centralei ; ea se reflectă nu numai în organizarea schimburilor de experiență de pînă acum, ci și în transmiterea la celelalte întreprinderi a rezultatelor studiilor și includerea, în programele de productivitate pe anul 1978 al altor întreprinderi, a 11 măsuri. Între altele, printr-o hotărîre a Biroului executiv al Consiliului de conducere al M.I.U. s-a stabilit reproiectarea echipamentului de culegere automată a datelor pentru urmărirea producției SICAP-U.71, în vederea fabricării lui în serie.

ing. C. CRISTOLOVEANU
director general
Centrala industriei mătăsii,
inului și cînepii

Locuințe

CRITICA din articolul „O componentă esențială a ridicării nivelului de trai — înfăptuirea ritmică a programului construcției de locuințe" (nr. 37), în legătură cu realizarea programului de locuințe în județul Arad, este pe deplin întemeiată și conformă cu realitatea.

Comitetul executiv al consiliului popular județean, analizînd amănunțit situația, a luat o serie de măsuri pentru recuperarea întîrzierilor. Astfel, au fost reactualizate și corelate graficele de execuție a lucrărilor cu programele privind asigurarea mijloacelor materiale și tehnice ; pe baza graficelor reactualizate s-a introdus acordul global la nivel de echipe, loturi și șantiere, pentru 83% din volumul total al lucrărilor ; de asemenea, a fost reactualizat și s-a urmărit aplicarea programului de creștere suplimentară a productivității muncii pe anul 1977. Odată cu măsurile pentru perfecționarea organizării producției și a muncii la Întreprinderea județeană de construcții-montaj, precum și la nivelul șantierelor și secțiilor de producție ale acesteia, au fost numite în posturile de conducere persoane competente. Unele obiective de investiții au fost date în execuție unităților beneficiare, ceea ce a permis concentrarea resurselor materiale și umane ale I.J.C.M. la construcțiile de locuințe. A fost generalizat lucrul pe șantiere în schimb prelungit, iar la strunguri, în două schimburi. Pentru asigurarea condițiilor de execuție a locuințelor din planul pe anul viitor, au fost elaborate toate documentațiile tehnice pentru cele 2 900 apartamente. Totodată, s-au asigurat fonduri și proiecte de execuție pentru dublarea capacității de producție a poligonului de panouri mari Micalaca—Arad (lucrare ce se va realiza cu investiții minime, mărirea capacității făcîndu-se prin reamplasarea utilajelor în halele existente).

Avînd în vedere măsurile luate, precum și creșterea realizărilor valorice și fizice în ultimele luni apreciem că pînă la sfîrșitul anului vom recupera în cea mai mare parte restanțele la punerile în funcțiune, iar în anul 1978 vom realiza numărul de apartamente planificat.

Liviu DERBAN
prim-vicepreședinte
al Consiliului popular
al județului Arad

Tribuna „R.E."

GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINTATE

O ABORDARE ȘTIINȚIFICĂ A PROBLEMELOR CALITĂȚII

Chiar dacă în Legea calității produselor și serviciilor, obligativitatea de a se promova **folosirea metodelor moderne de control** este doar menționată într-un paragraf, din spiritul întregului act normativ rezultă pregnant această necesitate. Astfel de metode pot asigura îndeplinirea **cerinței fundamentale a funcției de control într-o producție modernă, eficientă :** anume, nu atît a nu lăsa să iasă pe poarta fabricii produse cu defecte, ci în primul rînd **a preveni, pe întreg parcursul procesului de fabricație, apariția defectelor.** Căci rebutul — ca și produsul de calitate slabă, care nu satisface cerințele consumatorilor și căruia îi sînt închise porțile la export — înseamnă irosire de materii prime, de energie, de muncă; or, asemenea valori sînt prea prețioase ca să ne putem permite să le irosim. **Fără o calitate superioară a produselor nu putem vorbi cu deplin temei despre eficiența investițiilor, a producției, a consumului.**

Aplicarea metodelor moderne de control al calității, latură inseparabilă a progresului în tehnică și tehnologie, în perfecționarea conducerii, a organizării producției și a muncii, facilitează totodată **sensibilizarea personalului de execuție** — muncitori, maiștri, alți conducători ai proceselor de producție, **dezvoltarea autocontrolului.**

Exemplele pe care le prezentăm [1]) aduc — pe suportul specific unei ramuri industriale — argumente pentru generalizarea unei abordări științifice a problemei controlului, nu numai ca **acțiune de disciplinare sub raportul aplicării corecte a normelor și tehnologiilor de fabricație**, ci și ca **instrument sensibil de sesizare a dereglărilor, de identificare a cauzelor, de orientare a deciziilor în vederea continuei ridicări a nivelului calitativ al produselor.**

Analiza statistică a defectelor tehnologice

LIPSA RECLAMAȚIILOR și a rebuturilor, procentul minim de declasate atestă calitatea tradițional bună a unuia din principalele sortimente din programul de fabricație al întreprinderii de produse ceramice „Mureșeni" din Tg. Mureș — cărămizile cu găuri verticale.

Colectivul de muncă nu putea fi însă pe deplin satisfăcut, deoarece pe perioade scurte, dar repetate, se menținea un aspect de noncalitate: pierderile tehnologice. Pentru cunoașterea cauzelor reale care le determinau, compartimentul C.T.C. a procedat la analiza statistică a calității la faza produsului finit. Timp de o lună, în fiecare zi lucrătoare, aceeași persoană a prelevat și analizat cîte un eșantion de 100 de cărămizi, care prezentau diferite defecte, în așa fel încît fiecare element din mulțimea supusă cercetării a avut aceeași șansă de a fi extras. Eșantioanele au servit ca sursă de informație pentru investigarea proprietăților întregii producții zilnice.

Defectele identificate și cauzele tehnologice care le-au generat au fost grupate după frecvență, obținîndu-se următoarea situație procentuală în medie lunară:

A — strîmbarea muchiilor și a fețelor: 37,20%;
B — variația proprietăților materiei prime: 3,36%;
C — știrbituri la muchii, colțuri și fețe: 27,76%;
D — prelucrare nesatisfăcătoare a materiei prime (granule de peste 3 mm): 3,92%;
E — formă neregulată pe suprafața de așezare: 16,68%;
F — umiditate excesivă a masei: 7,76%;
G — fisurare superficială: 8,44%;
H — ardere insuficientă: 0,80%;
I — abatere dimensională la grosime: 0,80% ;
J — sunet surd: 0,28%.

Repartizarea datelor inițiale privind defectele tehnologice constatate a permis să se determine **defectele cu ponderea cea mai mare, prin a căror eliminare scade substanțial totalul pierderilor tehnologice, crescînd performanțele produselor, productivitatea muncii și reducîndu-se cheltuielile.** Construindu-se diagrama PARETO (fig. 1), a rezultat că trebuia acționat pentru înlăturarea cauzelor **A, C. E, G** și **D,** care însumau (în punctul „e") 93% din pierderile tehnologice.

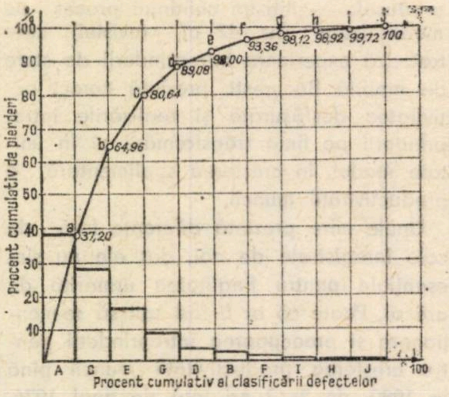

Fig. 1 : *Diagrama Pareto, construită pe baza analizei statistice a defectelor ce au cauzat pierderi tehnologice la producția de cărămizi GV 29/24.*

În continuare s-a căutat obținerea de noi informații din analiza celor 5 cauze principale. Datele cu privire la fiecare din acestea au fost transpuse în diagrama de variație în timp a defectului (fig. 2) și organizate pe clase, stabilindu-se și transpunîndu-se în histograme frecvențele absolute și cele relative, directe și cumulate. S-au calculat apoi parametrii de tendință și indicii de împrăștiere.

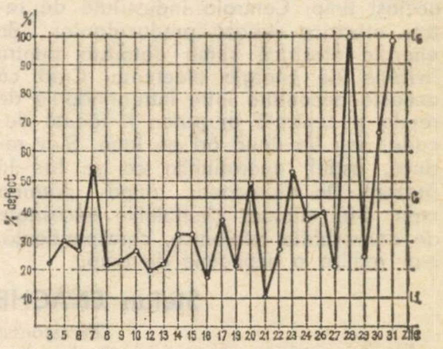

Fig. 2 :*Diagrama de variație în timp a defectului A. Li — limita inferioară Ls — limita superioară, C — valoarea centrală (medie).*

În mod similar s-a procedat cu datele culese în același interval de o lună, pe zile și schimburi, privind textura materiei prime și proporția apei de fasonare a pastei de argilă.

Indicațiile oferite de parametrii statistici, din care s-a desprins concluzia generală că procesul tehnologic era instabil ca precizie și reglaj, au constituit o orientare concretă în adoptarea măsurilor de înlăturare a cauzelor defectelor [2]).

Verificîndu-se eficiența controlului statistic preventiv în obținerea unei producții calitativ omogene și în micșorarea cheltuielilor de producție, consiliul oamenilor muncii a hotărît permanentizarea acestei metode

Intervenție asupra cauzelor defectelor majore

LA ÎNTREPRINDEREA de materiale de construcții **„Cesarom"** din **București,** din a cărei producție peste 50% este destinată exportului, preocupările pentru continua îmbunătățire a calității au inclus un amplu studiu asupra fiabilității unuia

---

[1]) Studii și aplicații ce au constituit proiectele de absolvire a unor programe pentru șefii compartimentelor C.T.C., la Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții — București. Autori : **ing. Nicolae Ciobanu,** Întreprinderea de materiale de construcții Roman ; tehnician **Erna-Emmy Cutlac,** fabrica de produse ceramice „Mureșeni" Tg. Mureș ; ing. **Carmen Mihail,** întreprinderea de materiale de construcții „Cesarom" București.

[2]) Menținerea unui stoc de materie primă care să asigure o durată de macerare de minimum 3 luni ; rectificarea sau înlocuirea valțurilor fine uzate ; punerea la nivel a liniilor pentru vagonete din hala de prese, față de transbordoarele electrice ; înlocuirea ramelor deteriorate de pe vagonetele etajeră ; folosirea rațională a aburului la fasonarea produselor ; respectarea ciclului și parametrilor de uscare (și dotarea uscătoriilor cu aparate de măsură și control), a diagramei de ardere ; reinstruirea personalului de la toate locurile de muncă ; introducerea autocontrolului pe baza unor metodologii specifice diferitelor secții și faze tehnologice.

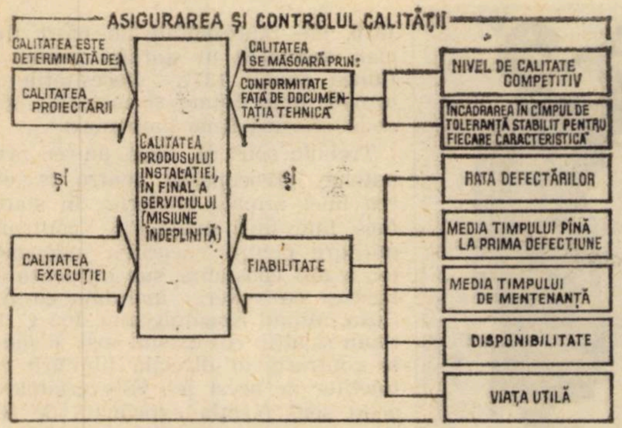
ASIGURAREA ȘI CONTROLUL CALITĂȚII
CALITATEA ESTE DETERMINATĂ DE:
CALITATEA PROIECTĂRII
ȘI
CALITATEA EXECUȚIEI
CALITATEA PRODUSULUI INSTALAȚIEI, ÎN FINAL A SERVICIULUI (MISIUNE ÎNDEPLINITĂ)
CALITATEA SE MĂSOARĂ PRIN:
CONFORMITATE FAȚĂ DE DOCUMENTAȚIA TEHNICĂ
ȘI
FIABILITATE
NIVEL DE CALITATE COMPETITIV
ÎNCADRAREA ÎN CÎMPUL DE TOLERANȚĂ STABILIT PENTRU FIECARE CARACTERISTICĂ
RATA DEFECTĂRILOR
MEDIA TIMPULUI PÎNĂ LA PRIMA DEFECȚIUNE
MEDIA TIMPULUI DE MENTENANȚĂ
DISPONIBILITATE
VIAȚA UTILĂ

Fig. 3 : *Fiabilitatea produsului, elementele de cuantificare a acesteia și locul său în problematica de ansamblu a calității.*

din principalele produse — plăcile de faianță, pornindu-se de la ideea că pentru acest material de finisaj, prelungirea duratei de utilizare cît mai aproape de viața clădirilor la care este utilizat se înscrie între caracteristicile calitative de prim ordin (fig. 3).

Procesul tehnologic complex al fabricației plăcilor de faianță implică un mare număr de determinări curente și periodice asupra caracteristicilor fizice și chimice ale materiilor prime, materialelor, semifabricatelor și ale produsului finit, precum și urmărirea caracteristicilor funcționale ale utilajelor și instalațiilor tehnologice. În aceste condiții, cea mai bună modalitate de a stăpîni calitatea producției este antrenarea tuturor celor ce realizează produsele, într-un sistem de autocontrol judicios conceput și organizat.

Pentru funcționarea practică a **autocontrolului** au fost stabilite :

— **punctele de control** (operația, parametrul ce se determină, valoarea optimă, limitele admise) ;

— **periodicitatea determinărilor** (ținînd seama ca datele să fie suficiente pentru a se putea interveni operativ cu acțiuni de corecție) ;

— **posibilitățile de remediere** (prezentate pe înțelesul celor ce trebuie să acționeze) ;

— **colaborările** pentru determinarea parametrilor — considerînd că resbonsabilitatea este a executantului operației respective.

Compartimentul C.T.C. a introdus, totodată, **un sistem de urmărire a calității bazat pe un complex de instrumente moderne :** identificarea defectului major ce conduce la deplasarea unor loturi de produse de la calitatea I-a la a II-a sau de la II-a la declasate, folosindu-se diagrama Pareto ; întocmirea histogramei de dispersie a defectului pe cauze : diagrama (Ishikawa) pentru defectul major (fig. 4), din care rezultă, pe faze tehnologice, cauzele ce conduc la apariția acestuia ; diagrama clopot Gauss pentru parametri. Acționîndu-se în conformitate cu indicațiile rezultate din acestea, în special pentru eliminarea defectelor cu pondere mare — înțepături-pori (55% din total), puncte de șamot și lipsă de glazură, care influențează negativ aspectul comercial al produselor — **s-a restrîns domeniul de variație a parametrilor și s-a ajuns la un proces tehnologic stabil.**

Acestui mod de valorificare a datelor statistice i s-au adăugat **studii și cercetări de laborator pentru verificarea fiabilității produselor.** În urma concluziilor desprinse dintr-un număr mare de probe, s-a îmbunătățit rețeta de preparate, renunțîndu-se la substanțe din import și introducîndu-se materii prime care au micșorat coeficientul de dilatare al glazurii, aducîndu-l la un nivel apropiat de cel al masei ceramice.

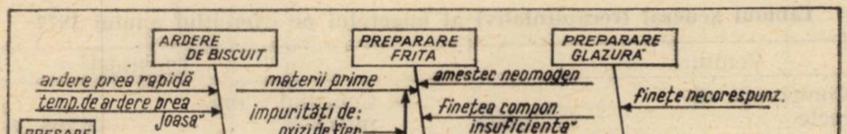
ARDERE DE BISCUIT
PREPARARE FRITA
PREPARARE GLAZURĂ
ardere prea rapidă
temp. de ardere prea joasă
PRESARE
Structura ciobului
grad de prelucrare a poansoanelor
matriță neștearsă
presiune
materii prime
impurități de:
oxizi de fier
sulfuri
carbon
dozare eronată
prea fondantă
prea dură
amestec neomogen
Finețea compon. insuficientă
temperatură topire
durata de topire insuficientă
afînare insuficientă
finețe necorespunz.
impurificare la măcinare
vîscozitate mare
Defect de calitate:
Înțepături
împingere neritmică
umidificare necorespunz.
viteza de ardere prea mare
Palier de temp. necorespunzător
prea mare
prea mică
temp. de ardere necorespunzătoare
gaze de ardere cu impurități
lipsă sau defecte
fluctuație mare
oboseală
indisciplină
lipsă de experiență
calificare insuficientă
glazurare
ardere de glazură
AMC
Metode de lucru utilizate
Personalul

Fig. 4 : *Diagrama Ishikawa („solz de pește“) a cauzelor și efectelor pentru defectul major la plăcile de faianță — înțepături (pori).*

Obiectivizarea autocontrolului

CALITATEA **nu se realizează la operațiile de control, ci în fazele de concepție și producție.** Aceasta a fost ideea de la care s-a pornit în introducerea autocontrolului la atelierul de tuburi din beton armat precomprimat al **Întreprinderii de materiale de construcții Roman.** Pregătită printr-o muncă politică desfășurată de sindicat pentru cunoașterea de către întregul personal a prevederilor Legii calității produselor și serviciilor, prin explicarea consecințelor pe care rebuturile și declasările le au asupra rentabilității întreprinderii și a cîștigului oamenilor muncii, acțiunea de trecere la autocontrol s-a desfășurat în următoarele faze :

— **pregătirea temeinică a personalului de execuție și supraveghere** — muncitori, șefi de echipe și brigăzi, maiștri — în vederea însușirii tehnologiei de fabricație, a cerințelor standardelor și normelor interne ;

— **examinarea** tuturor celor cărora le revin obligații de autocontrol și **atestarea** lor prin inspectoratul județean al calității produselor ;

— **stabilirea punctelor de autocontrol,** indicîndu-se reperele de măsurat și caracteristicile de verificat[3] ;

— introducerea **fișelor de măsurători,** ca anexă la fișa tehnologică a tubului ;

— **atestarea calității tuburilor** de către maiștrii de schimb și șeful de atelier.

Astfel conceput, autocontrolul capătă un caracter obiectiv, contribuie la creșterea calificării și la disciplinarea tehnologică a lucrătorilor. Un rol deosebit revine maiștrilor și șefilor de echipă, precum și personalului ingineresc și tehnic din organizarea și conducerea procesului de producție, care e dator să se ocupe îndeaproape de instruirea celor din subordine, de desfășurarea normală sub aspect tehnologic a fabricației.

Prin introducerea autocontrolului, dezideratul **„Eu execut, eu controlez, eu răspund“** a devenit o realitate.

Adrian RUSU

---

[3] În total au fost organizate 10 puncte de autocontrol. Iată, de exemplu, ce verificări sînt prevăzute la operația de armare longitudinală a tuburilor ; dacă inelele au dornuri defecte sau lipsă ; dacă acestea nu sînt analizate ; dacă au canalul interior perfect curățat de beton ; dacă se realizează forța de tragere necesară la mașina de armare transversală ; dacă s-au respectat cotele de realizare a „gîtuirii“ armăturilor pentru capătul mufă. La măsurare se folosesc ; șablon de 30—40 mm pentru verificarea poziționării agrafelor ; metru metalic ; manometru de 0—500 kgf/cmp. Rezultatele verificărilor și măsurătorilor se înscriu în fișa tehnică de producție, din care se pot culege datele necesare pentru calificarea tuburilor, întocmirea raportului de control și a certificatelor de calitate.

Centenarul independenţei

FINANŢELE ROMÂNIEI ÎN ANII RĂZBOIULUI PENTRU INDEPENDENŢA DE STAT

ANGAJÎNDU-SE în războiul pentru cîştigarea independenţei de stat, România avea de făcut faţă unor eforturi deosebite pe plan financiar în vederea dotării cu armament şi muniţii a armatei, echipării, alimentării şi transportării ei. Anii anteriori războiului fuseseră ani grei pentru economia României aşa încît războiul se anunţa deosebit de dificil pentru ţară. Înfăţişînd situaţia finanţelor din anii 1877 şi 1878 vom întregi tabloul complex al memorabilelor evenimente şi vom ajunge să aflăm elemente în plus pentru a înţelege, pe de o parte, că şi sub raport financiar tînărul nostru stat s-a dovedit a fi la înălţimea vremurilor eroice, avînd capacitatea de a mobiliza resursele pentru necesităţile marii confruntări militare, iar pe de altă parte, că, întocmai ca şi în alte mari bătălii din istoria noastră, masele populare au dus greul sub toate aspectele : uman, material, financiar.

Aşa cum sublinia Secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** îndelungata experienţă istorică a poporului nostru — inclusiv războiul din 1877 — ca şi experienţa altor popoare **„dovedesc că rolul hotărîtor în apărarea patriei îl au masele populare, că neatîrnarea ţării nu poate fi decît rodul luptei întregului popor“[1]).**

Vorbind de finanţele ţării, este firesc să ne referim, în primul rînd, la bugetele din anii respectivi.

Este cunoscut că după unirea din 1859, în cele două principate au continuat să existe două guverne şi, firesc, două bugete separate. În anul 1862 avea să se producă centralizarea financiară ca urmare a unificării administraţiei, ţara avînd de acum un singur buget şi o legislaţie financiară unitară.

Urmărind evoluţia bugetelor din perioada 1862—1876, constatăm că are loc o creştere continuă a volumului lor, dar că din cele 15 bugete numai 4 s-au încheiat cu excedent. (În realitate şi acestea au fost deficitare fiindcă la venituri aveau înregistrate împrumuturile la care s-a apelat, deci excedentul provenea din împrumut[2]).

Bugetul pe anul 1877, aşa cum a fost votat în februarie 1877, prezenta un deficit de 6 662 621 lei pentru acoperirea căruia urmau să se găsească în cursul anului noi resurse, „ce se vor aproba prin osebite legi“.

Urmărind structura cheltuielilor acestui buget ne atrage atenţia, în primul rînd, ponderea foarte ridicată a cheltuielilor legate de datoria publică (peste 50% din totalul cheltuielilor). În cadrul acestora se cuprindeau : darea către Înalta Poartă, procentele, amortismentele şi anuităţile diferitelor împrumuturi contractate în anii anteriori (pentru construcţia de căi ferate, pentru plata de despăgubiri în urma secularizării averilor mănăstireşti şi pentru acoperirea deficitelor bugetare), subvenţia pentru casa pensiilor etc.

În ceea ce priveşte cheltuielile militare acestea însumau iniţial 13 571 345 lei, reprezentînd 37% din cheltuielile bugetare — fără cheltuielile legate de datoria publică. Deşi erau mai mici cu aproape 5 milioane decît cele din anul 1876, ele reprezentau un efort financiar important al statului pentru gestiunea anului 1877. Necesităţile unei armate bine dotate şi instruite, impuneau eforturi financiare mari.

Tabloul general (recapitulativ) al bugetului pe exerciţiul anului 1877

Venituri		Cheltuieli	
— Contribuţii directe	24 210 000	— Consiliul miniştrilor	28 208 lei
— Contribuţii indirecte	28 127 000	— Ministerul de Interne	6 732 422 lei
— Venituri domeniale	17 013 208	— Ministerul de Externe	656 369 lei
— Poştă, telegraf, şi căi ferate	7 452 147	— Ministerul de Justiţie	3 345 472 lei
— Produse diverse	2 411 929	— Ministerul de culte	8 001 131 lei
— Produse din vînzări de bunuri ale statului	1 790 000	— Ministerul de resbel	13 571 345 lei
		— Ministerul lucrărilor publice	3 723 885 lei
		— Ministerul de finanţe	6 281 929 lei
		— Datoria publică	44 929 144 lei
		— Pentru deschiderea de credite suplimentare şi extraordinare	408 000 lei
TOTAL	81 004 284 lei	TOTAL	87 666 905 lei

Trebuie spus că, după unirea principatelor, preocuparea pentru organizarea unei armate moderne, în stare să facă faţă unei eventuale confruntări militare pentru cucerirea independenţei, a fost constantă, sub influenţa unor bărbaţi cu vederi înaintate ca Al. I. Cuza, Mihail Kogălniceanu, Ion C. Brătianu şi alţii. Au existat însă şi tendinţe contrare, în direcţia limitării cheltuielilor de acest fel. Este grăitoare în acest sens poziţia exprimată de D. D. Sturza, în şedinţa senatului din 19 ian. 1877: „Cheltuielile bugetare s-au redus la maximum de către Comisia bugetară, pentru toate ministerele afară pentru cel de resbel (...) Eu propun ca cheltuielile ministerului de resbel să se reducă la jumătate. Un buget de resbel de 14 milioane este peste puterile noastre şi aici voi veni cu exemple din alte state“. Subliniind că în perioada 1863—1876 s-au cheltuit pentru armată circa 300 milioane lei şi prezentînd ponderea cheltuielilor militare din 18 ţări el continua: „Nu văd de ce numai noi să avem un buget militar care să rivalizeze cu bugetul Rusiei ? Aceasta cel puţin în capul meu nu intră“[3]). Evenimentele ce au urmat aveau să confirme că numai cu o armată bine dotată şi instruită — deşi tînără — se putea angaja marea luptă pentru cucerirea independenţei de stat. **„După unirea Principatelor şi realizarea statului român unitar** — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la aniversarea centenarului marelui eveniment — **printre importantele reforme a fost şi crearea şi pregătirea tinerii noastre armate naţionale (...) Instruirea şi dotarea armatei au fost intensificate pentru a putea respinge atacurile tot mai insistente întreprinse de oştirile otomane de pe celălalt mal al Dunării şi pentru a fi gata să acţioneze în îndeplinirea înaltei misiuni ce-i reveneau în acele momente istorice“[4]).**

La începutul anului 1877 armata noastră avea o artilerie bine pusă la punct, care dispunea de 190 tunuri —

---

[1] **Nicolae Ceauşescu,** Expunere prezentată la Sesiunea solemnă comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Marii Adunări Naţionale şi activului central de partid şi de stat consacrată sărbătoririi centenarului proclamării independenţei de stat a României, 9 mai 1977, Ed. politică, Bucureşti, 1977, p. 33.

[2] Th. Aslan, Finanţele României de la Regulamentul organic pînă astăzi, Bucureşti, 1905, p. 149.

[3] Documente privind istoria României vol. I, Partea I, Ed. Academiei R.S.R., Bucureşti, 1954, p. 410—411.

[4] **Nicolae Ceauşescu,** op. cit. p. 14—15.

din care 150 dintre cele mai moderne (de fabricație Krupp) — însă în privința infanteriei dotarea ei era mai slabă, deținînd numai 25 000 puști de fabricație americană, de cel mai nou tip — „Peabody“ — și un număr redus de alte tipuri.

În urma mobilizărilor ce au urmat, efectivele armatei noastre s-au ridicat la 100 000 de oameni, din care 58 700 constituiau armata activă, 33 000 milițiile și 5 300 serviciul de ordine[5]. Aceasta a impus intensificarea eforturilor pentru dotarea, echiparea și instruirea ei. Ce resurse suplimentare s-au putut găsi pentru noi și masive achiziționări de armament și muniții, pentru asigurarea mijloacelor de transport, pentru echiparea și întreținerea efectivului sporit de militari ?.

O primă soluție a constituit-o anularea tributului (dării) către Înalta Poartă de aproape un milion lei și afectarea sumei respective pentru trebuințele armatei, anulare hotărîtă în cameră și senat în ședințele din 11 și respectiv 13 mai 1877. De asemenea, o parte a cheltuielilor înscrise pentru construirea căii ferate Ploiești-Predeal și anume 10 milioane lei, a fost destinată pentru scopuri militare. Dar aceste resurse obținute pe calea restructurării cheltuielilor erau totuși neacoperitoare. Ca atare, s-a operat și în sfera veniturilor.

În primul rînd s-au adoptat o serie de legi care să asigure creșterea veniturilor ordinare. Prin unele din ele s-au instituit noi venituri (Legea din 4 mai prin care s-a înființat o taxă de 5% asupra retribuției funcționarilor și legea prin care s-a adăugat un impozit de 15% asupra biletelor de transport pe căile ferate), iar altele au introdus modificări în reglementările anterioare spre a spori aportul unor venituri. (S-au contopit contribuția personală și cea de șosele într-o singură contribuție pentru căile de comunicație care a adus un spor de încasări în perioada 1 IV — 31 XII 1877 de 358 936 lei, s-a modificat legea patentelor, introducîndu-se taxa proporțională și s-au sporit taxele de timbru și înregistrare).

În al doilea rînd s-a apelat la venituri extraordinare. Astfel, prin legea din 12 iunie 1877, s-a autorizat un împrumut intern de 28 milioane lei în bilete ipotecare. Împrumutul era garantat cu proprietăți de stat pentru o valoare dublă, proprietăți libere de orice sarcini. Biletele ipotecare erau impuse ca monedă legală creditorilor statului, acesta obligîndu-se a le primi ca atare. Achitarea lor urma să se facă de stat prin vînzarea imobilelor ipotecate. Aceste bilete, pe de o parte aveau caracterul unui împrumut, iar pe de altă parte caracter de monedă, mai precis hîrtie-monedă, servind pentru schimb[6]. Practic însă, în cursul anului 1877 nu s-a apelat la acest împrumut, el urmînd a fi înscris abia în bugetul anului 1878

Sporuri însemnate au înregistrat, de asemenea veniturile din taxele vamale. care au evoluat astfel : 1876 8,2 mil. lei : 1877 — 10,2 mil. lei ; 1878 — 16,3 mil. lei : 1879 — 12,5 mil. lei. Veniturile monopolului sării au crescut și ele în 1877 cu 1,2 mil. lei față de anul precedent.

Cu asemenea plusuri de venituri a fost posibil să se acopere volumul sporit de cheltuieli bugetare care de la 87,5 milioane lei s-a ridicat la 105 milioane, fără apel la resurse extraordinare. Mai mult, bugetul pe anul 187[illegible] s-a încheiat cu un excedent de 5 072 654 lei.

Bugetul pe anul 1878 a fost votat cu 93 372 451 lei la cheltuieli, iar la venituri cu 121 372 451 lei, prezentînd un excedent de 28 000 000 lei care nu era altceva decît împrumutul în biletele ipotecare care s-a trecut ca venit extraordinar al anului 1878. (Folosirea dată biletelor ipotecare emise pînă la urmă în sumă de 26 260 000 a fost următoarea : pentru nevoile armatei = 15 449 000, pentru linia ferată Mărășești-Buzău = 9 000 000, iar restul pentru cheltuieli ordinare ale anilor 1879 și 1880[7]).

În final creditele alocate pentru Ministerul de război în anii 1876—1878 au fost :

	Credite normale	Credite extraordinare	Total
1876	20,0 mil. lei	—	20,0 mil. lei [8]
1877	20,0 „	12,0 mil. lei	32,0 „
1878	20,0 „	21,6 „	41,6 „

În efortul bugetar pentru finanțarea războiului s-au adăugat și însemnate resurse obținute din ofrande în bani, animale, alimente etc. La apelul lui Mihail Kogălniceanu adresat poporului în sept. 1877 s-a colectat suma de 1 639 798 lei, din care cu destinație specială pentru cumpărarea de arme lei 1 212 661. Întreaga sumă din ofrandele bănești acoperea valoarea a 50 000 puști. La îndemnul lui Kogălniceanu care sublinia „avem brațe dar n-avem puști“, poporul a răspuns într-o înaltă ținută patriotică, oferind pe lîngă bani diferite produse și obiecte. De menționat că în datele ce au fost publicate nu sînt cuprinse decît obiectele oferite guvernului, nu și pe cele ce s-au dat din mînă în mînă soldaților sau cele ale societăților particulare — în număr de 40 — constituie pentru înființarea și întreținerea de spitaluri și ambulanțe.

Se adeverea prin această largă participare a poporului prin ofrande la susținerea războiului ceea ce tot Mihail Kogălniceanu sublinia în apelul său din septembrie : „patriotismul va învinge chiar și sărăcia“.

Sarcinile războiului au impus și introducerea unui regim de rechiziții militare, contra bonuri de rechiziție, — pentru alimente, furaje, mijloace de transport etc. S-au rechiziționat 264 394 care de transport, din care 230 847 cu doi boi și 33 547 cu patru boi (care au parcurs în total impresionanta distanță de 26 143 677 km) 66 387 vite, 116 199 hl grîu, 361 656 kg brînză și cașcaval, 19 181 274 kg fîn, 1 553 trăsuri și altele[9]. Așa cum se știe, rechizițiile necesită achitarea lor de către stat, finalizîndu-se într-o relație financiară. Pentru bunurile rechiziționate statul a achitat după terminarea războiului, așa cum precizează Al Pencovici[10] în lucrarea amintită, suma de 11 227 089 lei. Soluția rechizițiilor, inevitabilă în condițiile de război, a asigurat aprovizionarea la timp a armatei cu alimente și furaje și transportarea acestora pînă la zona frontului. Pe de altă parte, faptul că bonurile de rechiziție au fost achitate după război — a însemnat deplasarea unor sarcini de finanțare ale anilor 1877 și 1878 în gestiunea anilor bugetari următori și, prin aceasta, crearea încă a unei condiții pentru realizarea echilibrului financiar în cei doi ani de război.

Încheiem sumara privire asupra finanțelor anilor 1877—1878 reafirmînd ideea exprimată la început. Evenimentul istoric de cîștigare prin luptă armată a independenței de stat a făcut și proba maturității financiare a tînărului stat, a capacității acestuia de a rezolva, la înălțimea comandamentelor momentului, dificilele probleme de a găsi resursele materiale și bănești necesare unui efort de război deosebit de greu. În același timp, analiza evoluției finanțelor din anii respectivi scoate cu pregnanță în lumină un adevăr care, cu prilejul anului jubiliar, ținem să-l subliniem în mod deosebit : prin creșterea presiunii fiscale, prin structura veniturilor bugetare — în care ponderea principală o dețineau impozitele indirecte, prin contribuția bănească și în natură consistentă, precum și prin faptul că rechizițiile au fost suportate în proporție covîrșitoare de gospodăriile țărănești, războiul a însemnat un examen istoric la care au răspuns în primul rînd masele populare, țărănimea care-și apăra pămîntul avut sau pe care spera să-l primească după război, muncitorimea care intrase de acum pe scena politică a țării, clasele mijlocii, intelectualitatea, mai ales cea a satelor — învățători luminați și patrioți, pildă de dăruire și generozitate. În afara sacrificiului de sînge pe cîmpurile de luptă, țărănimea și celelalte categorii de oameni ai muncii au suportat deci greul poverii economice a războiului. Prin aceasta războiul pentru independență, pe drept cuvînt își merită caracterizarea de „război popular“, război în care s-a ridicat întregul popor în admirația unei lumi care avea să-l aprecieze în cei mai elogioși termeni și să-i urmărească istoria în evenimentele următoare cu respect și interes.

Cucerirea independenței în 1977 a fost un eveniment istoric epocal care a deschis calea înfăptuirii năzuințelor de libertate și unitate națională a românilor. În condițiile prăbușirii marilor imperii absolutiste din Europa, luptele maselor populare din cele trei provincii românești au putut impune în decembrie 1918 unirea Transilvaniei cu România — măreț act de dreptate istorică pentru care s-au jertfit nenumărate generații ale înaintașilor.

dr. Ilie RÂMNICEANU

---

[5] * * * Istoria României, vol. IV, Editura Academiei R.P.R., București, 1964, p. 609.

[6] M. Maievschi, Biletele ipotecare prima hîrtie-monedă din țara noastră, în volumul „Crearea sistemului monetar național la 1867“, Ed. Academiei R.S.R., București, 1968.

[7] Th. Aslan, Op. cit., p. 172.

[8] * * * Enciclopedia României vol. IV, Imprimeria Națională, București, 1943, p. 758.

[9] M. Maievschi, Op. cit., p. 104.

[10] Alexandru Pencovici, Requisițiunile și ofrandele pentru trebuințele Armatei Române în resbelul din 1877—1878, Tipografia statului, București, 1879, p. 111.

CREŞTEREA ECONOMICĂ: UN PROCES NECESAR, CU INTERPRETĂRI DIFERITE (II)

Ipostaze ale teoriilor şi conceptelor de creştere economică în lumea contemporană

NU negăm, desigur, **rolul important al nevoilor legate de refacerea economică postbelică, de realizarea progresului pe plan economic și chiar social în constituirea conceptelor de creștere economică.** Socotim însă că nu numai acestea au fost determinante în elaborarea teoriilor și doctrinelor creșterii economice occidentale. Menționăm că ideile de bază ale dinamicii economice au fost formulate de R. F. Harod, încă înainte și chiar în timpul celui de-al doilea război mondial, și deci nu puteau să vizeze refacerea economică postbelică. Pe de altă parte, pledoaria pentru cele cinci procente de creștere economică a fost susținută de consilierii fostului președinte al S.U.A., J.F. Kennedy și lansată la începutul deceniului șapte, cînd, cel puțin pentru America, refacerea postbelică era încheiată. [10]

Putem aminti, deci, că printre argumentele opțiunilor occidentale pentru creșterea economică a figurat **grija pentru destinele capitalismului în noile condiții create după cel de-al doilea război mondial, teama față de forța de atracție pe care o prezentau realitățile socialismului.** După război a început să se construiască socialismul în mai multe țări din Europa și Asia iar mai apoi și pe continentul american. Reacția imediată a burgheziei occidentale şi-a găsit expresia în strategia „roll back“, a încercării de a obliga socialismul — prin forța armelor, măsuri politice, diplomatice, economice — pasămite să dea înapoi. Pe plan extern — strategia includea politica așa-zisului război rece, iar pe plan intern, se adoptau măsuri menite să permită evitarea luptei de clasă. Măsurile de austeritate au fost justificate prin nevoia refacerii postbelice iar mai apoi politicile stimulării creșterii și ale sporirii veniturilor au fost socotite ca mijloace de realizare a păcii sociale.

Dar calculele ideologilor apologeţi ai capitalismului au fost infirmate de viață, care şi-a urmat cursul firesc. Construirea impetuoasă a socialismului în mai multe țări independente și suverane, criza și mai apoi prăbușirea sistemului colonial, agravarea contradicțiilor economice și a conflictelor social-politice interne în lumea capitalului au condus la importante schimbări în parametrii dezvoltării lumii. Angajate într-un proces ferm de creștere economică, țările socialiste, din țări slab sau mediu dezvoltate în trecut(cu excepția R.D.G. și a Cehoslovaciei) cu o mică pondere în producția industrială mondială, au ajuns să dea circa 40 la sută din aceasta. Influența lor asupra țărilor care-și scuturau prin luptă jugul colonial creștea. În aceste condiții, în țările capitaliste, luptele social-politice — inclusiv cele revendicative ale clasei muncitoare, ale maselor vizînd sporirea veniturilor — creșteau în amploare și intensitate. Pe fundalul acestei atmosfere revoluționare se încearcă măsuri prin care **să fie stăvilită influența socialismului.** Astfel o creștere a venitului național în jur de 5 la sută era socotită corespunzătoare pentru strategiile ocidentale ale dezvoltării, întrucît circa două din cele cinci procente ofereau capitalului social o masă de profit suficient de mare, iar circa un procent și jumătate din același total oferea o sursă importantă pentru sporirea veniturilor nedeținătorilor de capital, restul urmînd să servească pentru sporirea veniturilor la dispoziția statului. Pe această bază se socotea realizabilă armonia între clase și pacea socială. Deținătorii de capital erau oarecum satisfăcuți în aspirațiile lor de realizare a profiturilor, apreciind totodată, că proprietarii forței de muncă vor fi și ei satisfăcuți prin sporirea veniturilor. La rîndul lor, fondurile sporite ale statului urmau să servească drept element principal al politicilor anticiclice, al politicilor de stabilitate și de utilizare în mai mare măsură a forței de muncă.

Mai bine de două decenii cercurile oficiale occidentale și economiștii care le reprezentau au socotit strategiile bazate pe creștere ca infailibile — potrivit opiniilor doctrinarilor celor mai apologeți — sau ca bune dar perfectibile — potrivit opiniilor doctrinarilor ponderați. Drept argumente se aduceau creșterile economice susținute și șomajul relativ mai mic din unele țări (Japonia, R.F.G., Franța, Italia etc.), intensitatea redusă a crizelor și nesincronizarea lor pe plan mondial, limitarea unor forme tradiționale de luptă ale clasei muncitoare, capacitatea statului de manevrare cu unele pîrghii economico-financiare-sociale și altele. La un moment dat aproape se axiomatizase ideea controlului instabilității economice și sociale a capitalismului, menținerii acestuia în limitele admisibile. Controlul instabilității, utilizarea planificării, unele realizări în domeniul social au și început să fie proclamate de către unii oameni de știință occidentali drept semne ale transformării capitalismului, sau chiar drept elemente ale socialismului „de piață“ sau „democratic“. Evoluția economico-socială din ultimii ani a dovedit însă eroarea de fond și de formă, a acestor păreri.

Revitalizarea capitalismului — țelul doctrinarilor burghezi

UNELE crize social-politice de la finele deceniului trecut (amintim pe cea din Franța în mai—iunie 1968) continuate în deceniul nostru (amintim pe cele din Italia, Spania, Portugalia și Grecia), crizele ecologice, de materii prime și energie, crizele valutar-financiare și mai ales criza globală atotcuprinzătoare a capitalismului din anii 1974—1975 au dat în vileag marile carențe ale strategiilor occidentale, subminînd considerabil axioma stăpînirii instabilității acestei orînduiri. Chiar autorul celui mai răspîndit „Economics“ din Occident — care susținea pînă nu de mult că prin controlul instabilității „economia mixtă“ capitalistă ar fi, în pofida carențelor ei, cea mai bună dintre economii — P. A. Samuelson, a **acceptat** recent ideea de „criză a capitalismului“, apreciind că oamenii vor pune sub semnul întrebării vitalitatea capitalismului dacă rata creșterii sale va slăbi.

Creșterea economică în capitalism s-a arătat deci, încă odată, așa cum este, un proces în care reproducîndu-se pe scară lărgită produsul global sau venitul național se reproduc și raporturile dintre oameni, categorii și clase sociale. Iar odată cu acestea se reproduc și contradicțiile inerente capitalismului, uneori modificate, atenuate, alteori amplificate de către structurile și suprastructurile capitalismului monopolist de stat. Sau se reproduc concomitent ambele aceste ipostaze.

Critica marxistă nu s-a oprit la demonstrarea argumentată a acestui adevăr, ci a formulat idei noi cu privire la locul și rolul capitalismului monopolist de stat în actuala dezvoltare a lumii, la raportul în care se află cu socialismul, pe de o parte, și cu capitalismul monopolist (imperialismul) pe de altă parte. S-au formulat idei marxiste după care capitalismul monopolist de stat este un **stadiu distinct** al capitalismului, între el și socialism fiind posibilă o fază de tranziție în care capitalismul monopolist de stat să nu mai fie el însuși, dar nici socialism să nu poată fi considerat încă, creîndu-se numai unele condiții necesare pentru înaintare spre socialism.

Creșterea economiei nu se aplatizează în condițiile capitalismului monopolist de stat ci continuă [11]. În aceste împrejurări, fără a se înlătura complet instabilitatea orînduirii, faza de tranziție o diminuează. Extinderea în această fază a naționalizării, asupra punctelor cheie ale economiei și, deci, desființarea unor monopoluri capitaliste, înlocuirea puterii oligarhiei cu cea a frontului larg democratic, măsurile sociale largi, posibile de realizat, ar putea îngusta terenul instabilității, ar lărgi șansele unui control ordonat al poporului asupra producției,

În țările capitaliste dezvoltate, partidele comuniste, gînditorii marxiști, pornind de la particularitățile istorice, economice, sociale și politice specifice din fiecare țară elaborează strategii politice și economice distincte pentru țările respective, ce vizează alternative democratice la capitalismul monopolist de stat [12]. Alternative democratice opun și numeroși radicali, inclusiv dintre economiștii burghezi. Chiar și una din lucrările de bază ale lui J. K. Galbraith este consacrată acestei faze de tranziție pe care autorul o numește „noul socialism“ [13]). Se cere însă remarcat faptul că **punctul de vedere burghez este reformist, iar cel marxist este revoluționar.** Aceasta deoarece, în concepția radicalilor, faza de tranziție — deși nu are înlăturată nici de drept și nici de fapt esența orînduirii capitaliste — este deja considerată ca o nouă societate, în timp ce pentru marxiști ea constituie doar o etapă de parcurs spre noua societate, cea socialistă. Se poate aprecia însă că o seamă de justificări teoretice ale depășirii capitalismului, ca și măsurile practice de realizare a fazei de tranziție au unele elemente comune la adepții celor două puncte de vedere. În ambele creșterea economică se cere realizată, prioritar, pentru nevoile sociale și nu pentru profitul capitalist.

---

[10] Vezi P. A. Samuelson, L' Économique, II, Armand Colin, París, 1975. p. 423—439

[11] Le capitalisme monopoliste d'Etat, Paris, Editions Sociales, t. II. 1971, p. 427.

[12] Maurice Decaillot, Le monde de production socialiste. Essai théoretique, Paris, Editions Sociales, 1973, p. 15—35.

Imperativ al eradicării subdezvoltării

PENTRU NUMEROASE ȚĂRI eliberate relativ nu de mult de sub dominația colonială, de sub constrîngerea economică a țărilor dezvoltate, creșterea economică are importanță vitală în sensul cel mai direct al cuvîntului. Potrivit datelor furnizate de World Bank în 1974, circa 60 de țări ale lumii aveau sub 500 dolari pe locuitor produs național brut anual. Accelerarea creșterii în aceste țări este în primul rînd dictată de nevoile vitale ale înlăturării subnutriției și a malnutriției. Totodată, ea este dictată de nevoia, nu mai puțin presantă, a creării infrastructurii și a unui aparat de producție modern. De regulă aceste țări au de întîmpinat mari obstacole, dominația colonială lăsîndu-le moștenire nu numai starea de subdezvoltare ci și mecanismele generatoare de aceste stări.

Cum pe bună dreptate arată mulți economiști ai școlii latino-americane (Celso Furtado, A. Günder-Frank, Raul Prebish, A. Quijana etc.) și dintre cei radicali occidentali (Fr. Perroux, G. Myrdal, J. M. Albertini, J. Frayssinet, M. H. Best etc.) în evoluția sa capitalismul a creat un centru constituit dintr-un număr redus de economii articulate, industriale și prospere, pe de o parte, și numeroase economii dezarticulate, neindustrializate și înapoiate. Primele nu numai că au sustras sistematic venituri din cele din urmă — venituri care le-au sporit posibilitățile de dezvoltare pe seama reducerii șanselor de dezvoltare ale țărilor din orbită, dar în condițiile unei diviziuni a muncii, bazată pe forță și dictat, ale sistemelor de exploatare capitalistă, au împiedicat constituirea de complexe ale economiilor naționale în țările mai puțin dezvoltate. Agricultura, industria, comerțul, infrastructura etc. din țările foste dependente nu s-au putut constitui în părți complimentare ale aceleiași economii naționale, fiecare din aceste ramuri fiind subordonată în principal intereselor țărilor ordonatoare. Așa cum menționa J. Frayssinet „subdezvoltarea este produsul... relațiilor economice internaționale impuse de țările capitaliste, după revoluția lor industrială, restului lumii neindustrializate“ [14]). Iar J. M. Albertini completa această idee cu aprecierea că „economiile țărilor lumii a treia sînt, în același timp, și dezarticulate și dominate. Aceasta este natura profundă și cauza subdezvoltării. Lupta pentru dezvoltare va trebui să treacă prin restructurarea economiei, care inseamnă lupta împotriva dezarticulării, atît sociale cît și economice, transformarea relațiilor de dominație în simple interdependențe“ [15]). În această parte a lumii — cea mai mare — se resimte mai puternic ca oriunde nevoia elaborării strategiilor unei puternice creșteri economice, în condițiile prefacerii ordinii economice internaționale.

Prăbușirea sistemului colonial și obținerea independenței au deschis mai tuturor țărilor „lumii a treia“ calea spre lichidarea vechilor mecanisme economice generatoare de subdezvoltare și crearea de mecanisme moderne pentru impulsionarea progresului economic. Aceste noi mecanisme se creează însă în condițiile unei epoci de tranziție de la capitalism la socialism. Tot mai multe țări recent eliberate se îndreaptă cu speranțe spre calea socialistă de dezvoltare. În aceste condiții s-au emis și se emit tot mai puternice idei despre calea necapitalistă de dezvoltare a unor țări, chiar despre orientarea socialistă a acestora. Și atunci, în loc de a mai vorbi acum de o „lume a treia“ — care era privită ca, „a treia“ față de lumea socialistă și cea capitalistă — nu este oare mai potrivit de a o caracteriza în contextul acestor evoluții, ca o lume tranzițională, cu orînduiri social-economice tot mai puternic tranziționale ? S-ar oferi astfel fundamente și mai temeinice pentru strategiile dezvoltării acestei componente majore a lumii.

S-ar putea însă folosi structurile tranziționale din „lumea a treia“ drept argument în favoarea unor strategii convergiste ale dezvoltării viitoare a omenirii ? Împotriva acestei posibilități pledează faptul că prin definiție, stările tranziționale sînt un proces în care se modifică stările de lucruri în drum spre ceva și nu punctul final al unei evoluții. Transformările înnoitoare care au loc în unele țări recent eliberate, vorbesc nu numai de orientarea acestora spre socialism, ci chiar de pași importanți în realizarea socialismului.

Un proces vital, stăpînit de om și pentru om

LEGAT DE NEVOILE presante ale eradicării subdezvoltării și ale apropierii nivelurilor de dezvoltare a țărilor lumii, de folosirea rațională a resurselor globului și de protejarea mediului înconjurător, de făurirea unei noi ordini economice internaționale s-au elaborat, se elaborează și se vor elabora numeroase variante de strategii globale ale dezvoltării. După cum este cunoscut, din inițiativa „Clubului de la Roma“ au fost elaborate pînă în prezent trei rapoarte colective prestigioase, de înaltă ținută științifică dar controversate : „The Limits to Growth“ coordonat de D. Meadows, „Mankind at the Turning Point“, coordonat de Mesarovič și Pestel, și „Reshaping the International Order“, coordonat de J. Tinbergen. Mai menționăm în această ordine „Le Monde en devenir“, lucrare elaborată sub egida UNESCO de un grup de specialiști coordonat de directorul general al UNESCO, Amadou-Mahtar M'Bow, „The Future of the World Economy“ elaborat din inițiativa O.N.U. sub îndrumarea economistului W. Leontief, „Things to come“ elaborată la Hudson Institute sub îndrumarea lui H. Kahn. În aceste importante lucrări întîlnim, într-un fel sau altul și în măsuri diferite, preocuparea de **tratare diferențiată** a zonelor lumii într-o **strategie globală a creșterii și dezvoltării**, de discutare a variantelor posibile de organizare socială capabilă să ofere soluții convenabile pentru marile probleme cu care-i confruntată omenirea, de punere a creșterii economice, a progresului tehnic și științific în slujba omului etc. Cu toate minusurile lor — multe din ele relevate în controversele care au avut loc — asemenea studii oferă pentru strategiile creșterii și dezvoltării un bogat material de reflecții și nu numai de reflecții, ci și de acțiune.

Un lucru esențial se impune a fi relevat : **creșterea și dezvoltarea se cer a fi stăpînite de oameni și puse în slujba unui progres rațional, a progresului național și, prin urmare, a umanității.** Creșterea devastantă sau canceroasă, de natură univocă, trebuie depășită. Ea se cere înlocuită cu o creștere organică, menită să asigure un schimb ordonat între om și natură, o conlucrare și schimb de activități între oameni și țări, reciproc avantajos și necesar progresului. Subdezvoltarea și marile decalaje se cer înlăturate. Dar pentru înfăptuirea lor este nevoie de un anumit mod de organizare a societății. Căci societatea capitalistă, politica de asuprire și exploatare a unor popoare de către altele, care au generat exploatarea, subdezvoltarea și marile decalaje, creșterea economică devastantă, înstrăinarea omului, nu se dovedesc în stare să ofere soluții radicale pentru eliminarea neajunsurilor. Unul dintre economiștii americani radicali studiind problema inegalităților și marilor discrepanțe create de economia capitalistă de piață ajungea nu de mult la următoarea concluzie de bază și fără echivoc : „O reducere substanțială a inegalității reclamă schimbări structurale cu o mare rază de acțiune în sfera relațiilor de producție“ [16]).

Controversele actuale în jurul creșterii și dezvoltării nu pun sub semnul întrebării necesitatea acestor procese ci constituie, cu deosebire, controverse în jurul modului de organizare a societății în fiecare țară și a ordinii economice internaționale. Cel de-al treilea Raport prezentat Clubului de la Roma formulează ideea unei perspective a socialismului umanist drept cadrul de „reclădire a ordinii economice internaționale“, iar pentru „viitorul economiei mondiale“ — capabilă să soluționeze mari probleme ale subdezvoltării, decalajelor, protejării mediului înconjurător și ale resurselor — în „Raportul Leontief“ se preconizează „efectuarea de transformări interne profunde de ordin social, politic și instituțional în țările în curs de dezvoltare... (și) realizarea de transformări importante în ordinea economică mondială“ “. Capătă tot mai mult teren concepțiile despre strategiile creșterii și dezvoltării în cadrul unor prefaceri

prof. dr. Ivanciu NICOLAE VĂLEANU

(Continuare în pag. 32)

---

[13]) John K. Galbraith, Economics and the Public Purpose, Houghton Mifflin Company, Boston, 1973.

[14]) Jean Frayssinet, Le concept de sous — developpement, Mouton., Paris, 1966, p. 335.

[15]) Jean M. Albertini, Les mécanismes du sous-developpement, Les Editions ouvrières, Paris, 1967 p. 47.

[16]) Michael H. Best, Uneven development and dependent Market Economics. In : „The American Economic Review“ nr. 2/1976, p. 136.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Eludarea realului în gîndirea economică occidentală

UNA DIN PRINCIPALELE întrebări care se pun cînd analizăm criza gîndirii economice burgheze contemporane, limitările pe care ideologiile economice dominante le pun cunoașterii economice este următoarea : pot fi oare identificate limitele gîndirii economice burgheze ortodoxe – neokeynesismul și neoclasicismul – în cunoaşterea capitalismului contemporan cu limitele lor în cunoașterea economică în general ?

Încercarea de a da răspuns la această întrebare pune în evidență un fapt de o deosebită importanță nu numai principială, ci și practică.

O caracteristică a gîndirii economice burgheze, elaborate de pe pozițiile ideologiilor dominante, caracteristică în care își găsesc expresia limitele sale cognitive, o constituie „îngrijorătoarea" tendință a „pierderii contactului cu lumea reală"1). Această tendință, larg relevată nu numai în publicistica noastră, face să nu mai fie necesar să insistăm aici asupra ei. Această gîndire patetic acuzată astăzi de o „dramatică inoperaționalitate" chiar de reprezentanți ai orientărilor ortodoxe, ca W. Leontief, K. Boulding, F. H. Hahn, J. H. Blackman, Sherman Maisel, R. A. Gordon ș.a. – ridică o serie de întrebări fundamentale.

Eludarea – ideologic condiționată – a realității economice capitaliste, adică a însuși obiectului investigației, nu înseamnă oare a lipsi respectivele cercetări de **intreaga rigoare științifică** necesară ? Reprezintă oare acestea numai un joc steril, lipsit de obiect și deci pasibil a fi considerat ca aflîndu-se în afara perimetrului cunoașterii științifice, așa cum uneori se consideră ?

Ca economiști marxiști opinăm că în explicarea posibilității de a efectua **o** investigație științifică autentică, chiar **în** condițiile ignorării complete a formelor **reale,** de existență și mişcare a economiei capitaliste, trebuie să pornim de la delimitarea pe care Marx o făcea între **formele** de existență și mișcare a unor procese economice și **bazele** lor.

O serie de procese ale economiei capitaliste sînt, după cum se ştie, proprii mai multor sau tuturor modurilor de producție – diviziunea socială a muncii, schimbul de mărfuri, munca necesară și supramunca, structura interramuri, etc, etc. Ele îmbracă însă forme specifice de manifestare și mișcare în fiecare orînduire. Dacă aceste procese „sînt **debarasate** – cum spunea Marx referindu-se la salariu și plusvaloare – **de caracterul specific capitalist,** atunci nu mai rămîn aceste **forme,** ci numai **bazele** lor care sînt **comune** tuturor modurilor de producție sociale"2).

Delimitarea operată de Marx are o deosebită importanță,, deoarece tocmai aceste forme specific capitaliste ale proceselor economice determină în manifestarea particulară a acestora, în diferitele etape ale evoluției istorice a orînduirii burgheze, și modalitatea mișcării economiei, mecanismul specific al funcționării ei și, respectiv, particularitățile acesteia în diferite etape.

Evitînd să analizeze aceste forme specific capitaliste în manifestarea lor particulară din etapa actuală a evoluției istorice a orînduirii burgheze numeroși economiști burghezi, atît keynesiști, dar mai ales neoclasici, își „construiesc" ca obiect de studiu o economie ipotetică, abstractă, în mare măsură „debarasată" – pentru a folosi termenul utilizat de Marx – de formele reale de existență, o economie obiectiv incompatibilă cu pozițiile ideologice ale establishmentului, dar subordonată acestei ideologii, explicit sau implicit, atît prin premisa teoretică – ipoteza concurenței absolute, cît și prin finalitate – afirmare statu-qoului.

Cunoașterea realizată în acest caz este, într-o importantă măsură – dincolo de învelișul ideologic și național burghez, –, o cunoaștere a acelor „elemente de generalitate" – cum le numește Emilian Dobrescu3) sau, folosind expresia lui Marx, a acelor „baze comune" mai multor sau tuturor modurilor de producție. Este o cunoaștere nu a economiei capitaliste reale, ci a unei economii „curățate" de contradicțiile specific capitaliste în manifestarea lor particulară din epoca capitalismului monopolist de stat, „curățate" de „restricțiile" ei insurmontabile în a dobîndi atributul raționalității și congruenței cu imperativele progresului istoric și valorile umaniste ale timpului nostru, impuse de acest progres.

O asemenea formă de organizare a economiei care a realizat congruența cu imperativele progresului istoric, ca urmare a depășirii „restricțiilor" din calea conducerii proceselor economice pe baza cuceririlor cunoașterii științifice, o economie, care în virtutea acestui fapt, se

---

FIŞE

Manifestări în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului

● *În întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului, în Capitală au avut loc, în cadrul manifestărilor științifice incluse în programul noii ediții a Festivalului național „Cîntarea României", expoziția și simpozionul* „Creația tehnico-științifică de masă în ramura construcțiilor", *organizată de Ministerul Construcțiilor Industriale, Comitetul pentru Problemele Consiliilor Populare, Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții și Comitetul Uniunii sindicatelor din industria construcțiilor. Numeroasele exponate, referatele unor specialiști din institute de cercetare și proiectare, din învățămîntul superior de specialitate, din organizații de execuție, ca și filmele documentare prezentate au oferit o privire de ansamblu asupra progreselor și tendințelor în perfecționarea structurilor constructive, industrializarea lucrărilor, organizarea superioară a conducerii, a producției și a muncii, pe linia indicațiilor conducerii de partid și de stat privind creșterea eficienței în investiții-construcții.*

● *Astăzi și mîine vor avea loc, la Academia de studii economice, lucrările simpozionului* „Conducerea, organizarea și planificarea unităților economice", *organizat de catedra de specialitate a Facultății de economia industriei, construcțiilor și transporturilor. Manifestarea, consacrată apropiatei Conferințe Naționale a P.C.R., abordează o problematică majoră în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, accentuînd realizările și perspectivele integrării învățămîntului economic cu cercetarea și producția. Programul simpozionului include prezentarea, în ședințe plenare și în secții (Conducerea unităților economice ; Organizarea și planificarea unităților industriale ; Economia industriei ; Economia și organizarea ergonomică a muncii), a peste 200 de comunicări asupra unor elaborări teoretice și experiențe practice; vor avea loc, de asemenea, două mese rotunde privind integrarea învățămînt–cercetare–producție.*

Informatica în sprijinul conducerii

● *În zilele de 25 și 26 XI 1977 s-au desfășurat la Slatina lucrările simpozionului „Informatica în sprijinul conducerii". Organizat de Ministerul Educației și Învățămîntului, Academia de Studii Economice București, Institutul Central pentru Conducere și Informatică, Consiliul Județean al Sindicatelor Olt, Centrul Teritorial de Calcul-Pitești și Oficiul Teritorial de Calcul Electronic-Slatina, simpozionul a reunit cadre didactice, cercetători, specialiști care au dezbătut probleme în legătură cu introducerea sistemelor informatice moderne în conducerea activității economico-sociale. Cele peste 30 de comunicări științifice prezentate au abordat o tematică foarte variată, prezentînd cele mai noi rezultate obținute de informaticieni în confruntarea lor directă cu practica. Autorii au acordat o atenție deosebită eficienței economice a introducerii sistemelor informatice.*

Barbu Zaharescu

ŞTIINŢA ECONOMICĂ MARXISTĂ

● *În lucrarea sa* Știința economică marxistă *(vol. I, Editura politică, 1977, 174 p.), Barbu Zaharescu își propune să facă o expunere a conținutului principal al doctrinei economice marxiste „așa cum apare în operele marilor clasici", în ideea de a folosi metoda marxistă în analiza capitalismului contemporan. În cuprinsul cărții autorul supune discuției unele puncte de vedere referitoare la capitalismul contemporan, ale unor economiști marxiști din țara noastră și de peste hotare. Totodată, autorul combate o serie de teorii și concepții ale unor economiști nemarxiști contemporani din țările capitaliste.*

înscrie pe traiectoria unui tot mai înalt grad de raționalitate, este economia socialistă. Și tocmai datorită faptului că forma socialistă de ființare a economiei face posibilă raționalitatea mișcării ei – raționalitate înțeleasă ca congruență, compatibilitate, respectiv armonizarea acțiunilor subiecților economiei cu imperativele legilor fundamentale generale ale echilibrului general dinamic al economiei – a faptului că limitele materializării acestei posibilități sînt determinate esențialmente de nivelul atins de cunoașterea științifică, pașii în cunoașterea „generalității" realizați de economiștii burghezi sînt de fapt pași în cunoașterea economiei socialiste. Cum remarca prof. T. Postolache, „ceea ce este rațional și realmente valoros în gîndirea economică burgheză reprezintă în bună măsură o explicație științifică în haine capitaliste a economiei socialiste..."[4]

Desigur, aceste realizări sub aspectul modului în care sînt constituite, al „învelișului" sau „hainelor" cu care au intrat sau intră în cunoaștere, poartă cu ele „păcatul originar" al ideologiei de pe pozițiile căreia au fost zămislite. Ele sînt penetrate, în grade diferite, de subiectivism, de psihologism, tehnicism etc., care le fac uneori mai obscure, mai greu de identificat în adevărata lor dimensiune, valoare de cunoaștere și semnificație socială obiectivă. Această influență negativă, deformată și denaturantă a ideologiei economiei burgheze dominante, asupra formei în care cunoștințele își găsesc expresia, ca și asupra procesului cognitiv însuși, pe care îl îngreunează prin caracterul inadecvat al premiselor ce le impune, nu este însă de natură să blocheze posibilitatea actului cunoașterii. Și gîndirea economică burgheză ortodoxă a obținut unele rezultate care, „dezbrăcate" de învelișul ideologic atribuit, se dovedesc utile pentru analiza și înțelegerea economiei socialiste. Cu titlul de exemplu pot fi menționate o serie de realizări în modelarea unor corelații macroeconomice esențiale, cum ar fi modelarea structurală de echilibru a economiei (corelațiile dintre ramurile și subramurile economiei naționale exprimate în modelele structurale bi- și multisectoriale și dezvoltate în analiza input-output), modelarea corelației dintre fondul de acumulare și fondul de consum, sau o corelație dintre progresul calitativ al factorilor de producție și creșterea economică (surprinsă în funcțiile macroeconomice de producție). Elemente „raționale demne de reținut pentru analiza economiei socialiste"[5] oferă modelarea optimizării creșterii economice, chiar dacă (sau tocmai pentru că) criteriul acestei optimizări, de intenție apologetică, este incongruent cu scopul fundamental al orînduirii burgheze, cum este deosebit de evident în cazul teoriilor „bunăstării generale". Mai pot fi menționate o serie de contribuții în modelarea tipurilor de creștere în funcție de disponibilitățile diferite de factori, în dependența dintre structura consumului și mărimea venitului etc.

Cele mai sus-menționate atestă, credem, că :

1. fiecare din ideologiile economice burgheze dominante, exprimate în plan teoretic prin cele două orientări ortodoxe, neoclasică și neokeynesistă, constituie frîne, de intensități diferite, în primul rînd în cunoașterea mecanismului de funcționare a economiei capitaliste ;

2. în cazul cunoașterii economiei capitaliste, intensitatea acestor frîne este condiționată de gradul de realism al premiselor teoretice ale procesului cognitiv, permis de respectivele ideologii ;

3. cu cît în aceste premise se face abstracție de formele specific capitaliste ale proceselor studiate, în manifestarea lor particulară din etapa dată a evoluției istorice a orînduirii – capitalismul monopolist de stat, cu cît deci aceste premise sînt mai nerealiste, mai incompatibile cu realitatea ontică a sistemului capitalist, cu atît scade gradul de relevanță a rezultatelor efortului de cunoaștere pentru înțelegerea economiei capitaliste.

Semnificația ideologică obiectivă a acestor cunoștințe este ireconciliabil opuse semnificației ideologice atribuite – explicit, sau implicit, prin premisele pe care au fost construite : ele atestă că numai economia socialistă, respectiv ideologia socialistă, realizează congruența deplină cu cunoașterea științifică, cu raționalitatea. În aceasta și constă explicația posibilității integrării – prin transferul modular – în fondul de cunoștințe privind economia socialistă a unora din rezultatele cercetării științifice burgheze, al cărei obiectiv nu a fost economia socialistă ca atare.

Vasile PILAT

---

[1] W. Heller, What's Right With Economics ? In : American Economic Revis, martie, 1975, p. 2.

[2] **K. Marx.** Capitalul, vol. III, p. II, București 1955.

[3] Emilian Dobrescu, Optimul economiei socialiste, București, Ed. politică, 1976, p. 157.

[4] T. Postolache, Capitalismul monopolist de stat, Buc. 1975, p. 168.

[5] Emilian Dobrescu. Optimul economiei socialiste, Buc. Ed. politică, 1976, p. 27.

FIȘE

Volumul de față reprezintă partea generală a lucrării.

Dintre temele controversate pe care autorul le analizează menționăm : muncă productivă și neproductivă, obiectul și metoda economiei politice, stadiile de dezvoltare a modului de producție capitalist.

Managementul – între știință și ideologie

● *Revista* LA POLOGNE CONTEMPORAINE, *nr. 11/1977 ne informează că în limba polonă a apărut prima carte consacrată științei moderne a conducerii. Este vorba de* Wspolczesny menedzeryzm *(Managementul modern), PWN, Varșovia, 1977, 279 p. avînd ca autori pe Z. Izdebski și J. Turdej. Autorii își propun, în primul rînd, să combată, teza răspîndită în publicistica burgheză, conform căreia managementul modern ar avea virtutea nu numai de a însănătoși mecanismul economiei capitaliste, dar și de a-i conferi atributul unei orînduiri echitabile și etice, în care mobilul ar fi încetat să fie goana după profit. În acest sens, Z.I. și J.T. au făcut o distincție între ideologia „reală", ideologia „manipulatoare" și instrucțiunile sociotehnice care se dau managerilor în caz de conflict de clasă în întreprindere. Dar, se spune în articol, autorii cărții menționate nu văd doar laturile întunecoase ale teoriei și practicii managementului. Meritul lucrării ar consta în aceea că a evidențiat existența științei conducerii, oricare ar fi sistemul sau organizația la care își găsește aplicarea – întreprindere, școală, armată etc.*

Heilbroner : va depăși capitalismul limita acestui secol ?

● *Într-un articol cu titlul* National Economic Planning : The Need *(Planificarea economiei naționale : o necesitate), reprodus de revista trimestrială* ECONOMIC IMPACT *(nr. 15), Robert L. Heilbroner susține că Statele Unite intră în era planificării economice. Deși mulți șefi de întreprinderi și economiști cunoscuți se ridică împotriva ei, pretinzînd că ea va aduce mai mult haos, stagnare și inflație. R.L.H. consideră că necesitatea planificării nu mai poate fi contestată. O serie de economiști marcanți, în frunte cu Kenneth Galbraith și Wassily Leontief, sprijină această orientare. Autorul consideră că, în condițiile actuale, nu există alternativă la planificare – date fiind : 1) pericolul epuizării resurselor clasice și necesitatea programării din timp a cercetărilor în vederea descoperirii sau producerii unor materiale noi ; 2) dimensiunile actuale ale corporațiilor, care depășesc cadrele naționale. Planificarea există astăzi explicit sau implicit în orice țară capitalistă. După spusele lui Leontief, conchide R.L.H., planificarea va fi acceptată oficial nu cînd o vor dori radicalii, ci cînd o vor cere oamenii de afaceri. Și ei „o vor cere, deoarece fără planificare este greu de crezut că sistemul capitalist va depăși limita acestui secol".*

Lexikon der Wirtschaft
Versicherung

● *În prestigioasa colecție de lexicoane economice publicate de Editura* Die Wirtschaft *din R.D. Germană a apărut de curînd* Lexicon der Wirtschaft. Versicherung *(Lexicon economic. Asigurări), 1976, 696 p. Redactat de un colectiv de 70 de autori din R.D.G. și 20 din alte țări (printre care și unul din țară noastră), sub îndrumarea prof. dr. H. Bader, lexiconul, cuprinzînd circa 2 600 de termeni, reprezintă o lucrare de înalt nivel științific în domeniul asigurărilor. Concepută pe ideea că asigurările – atît cele de bunuri individuale și persoane cît și cele sociale – se conduc și se dezvoltă în funcție de obiectivele clasei conducătoare din fiecare țară, socialistă sau capitalistă, lucrarea prezintă întreaga problematică teoretică și practică de asigurare, cu privire specială asupra aceleia din țările socialiste. Apariția acestei lucrări ne atrage atenția asupra lipsei ce se resimte în literatura noastră economică în ce privește publicațiile privitoare la domeniul vast (și atît de puțin, sau greșit, cunoscut) al asigurărilor.*

ȘOMAJUL, UN FENOMEN CRONIC AL ECONOMIEI CAPITALISTE

OPTIMISMUL, pe care o serie de apologeți ai capitalismului au căutat să-l popularizeze în decada 1958—1968 și potrivit căruia economia de piață și-ar fi găsit echilibrul, iar ciclul economic nu ar mai funcționa, a dispărut. „Teoriile“ care susțineau că șomajul, ca și alte fenomene negative ale capitalismului, aparțin trecutului și că dezacordurile, chiar dezechilibrele pot fi înlăturate, s-au dovedit de scurtă durată. Realitățile le-au infirmat. Fenomenele negative specifice modului de producție capitalist au căpătat amploare și s-au generalizat. Intervenția statului monopolist n-a fost capabilă să preîntîmpine adîncirea contradicțiilor economiei capitaliste, iar apariția și dezvoltarea crizelor n-au putut fi întîrziate mult.

Generalizarea crizei monetare, cu dese și repetate răbufniri, împletirea ei cu criza economică, cea a energiei, a materiilor prime, a resurselor alimentare, au dus la permanentizarea inflației. Toate încercările de explicare a acestei evoluții prin „greșeli de politică economică“ au eșuat. Natura reală a crizelor, ca fenomene intrinsece modului de producție capitalist, nu mai putea fi camuflată. Criza economică, care s-a dezlănțuit în 1973 și căreia i s-a căutat ca termen de depășire (finele anului 1975 apoi 1976, iar după unii analiști, acum 1977) este elocventă. Șomajul a luat proporții, coexistînd cu inflația și dezvoltîndu-se în paralel cu măsurile antiinflaționiste.

Economiștii burghezi au reluat tezele despre ciclul economic și despre metodele de folosit pentru a asigura „ieșirea din criză“, „reînviorarea economiei“ și reactivarea creșterii economice. În acest cadru se recunoaște că pentru economia capitalistă șomajul constituie un fenomen natural, fiind însă considerat ca o „necesitate a echilibrului“. De aceea, se admite că, atunci cînd se vorbește de „folosirea integrală a forței de muncă“, se are în vedere un procent de șomeri, care ar reprezenta însă „rata naturală“. Aprecierile în ceea ce privește nivelul și conținutul „ratei naturale a șomajului“ sînt foarte divergente nu numai de la țară la țară și de la o perioadă la alta, ci și în cadrul aceleiași țări. Unii definesc „rata naturală a șomajului“ ca reprezentînd echivalentul numărului de locuri de muncă vacante, ceea ce se numește și „chomage frictionnel“ (șomaj fricțional). Ea s-ar datora mobilității unei părți a forței de muncă, respectiv dorinței de a schimba locul de muncă. Durata acestui șomaj, pînă cînd solicitantul care caută un loc de muncă corespunzător reușește să-l găsească, ar fi în medie de cîteva luni. Teoretic, locul de muncă există în momentul cînd solicitantul s-a înscris ca șomer și are pregătirea să-l ocupe. Este nevoie însă de timp ca cererea să întîlnească oferta. Procentul cel mai mare de „șomaj fricțional“ ar fi în S.U.A.

Cei mai mulți analiști în probleme de șomaj, includ în „rata naturală“, pe lîngă „șomajul fricțional“, și categoria de șomeri considerați a avea aptitudini reduse și foarte reduse 1).

În S.U.A. mulți economiști susțin că **rata naturală** a șomajului ar fi de 5%, în timp ce în anii '60 s-a apreciat că ar fi de 3%. După părerea lui Schwab și Seater, lipsa de certitudine în stabilirea nivelului ratei naturale a șomajului, greutățile de măsurare și efectele fluctuărilor ciclului economic, sînt argumente împotriva folosirii ratei șomajului ca un indicator al stării economiei unei țări 2).

Evoluția șomajului, în procente, așa cum este prezentată de Banca Reglementelor Internaționale din Basel (vezi tabelul) „trebuie privită cu rezerve“. Procentele de șomaj acoperă domenii foarte diferite de la o țară la alta și de aceea ele pot fi considerate doar ca „indici de tendințe pentru fiecare țară luată separat“ 3).

Evoluția șomajului 1)

Țara	**Nivelul mediu anual maxim în perioada**		**Nivelul din anii**			
	1957—1965	**1966—1973**	**1974**	**1975**	**1976 (decembrie)**	**1977 (octombrie)**
Anglia	2,4	3,8	2,8	5,0	5,6	5,9
Belgia	6,3	4,5	5,3	8,7	9,8	8,6
Canada	7,1	6,4	5,9	7,0	7,4	8,2
Franța	1,4	2,2	2,9	4,4	4,3	5,5
R.F. Germania	3,5	2,1	3,6	4,8	4,4	3,7
Italia	8,2	3,9	3,1	3,5	3,9	7,7
Japonia	1,5	1,4	1,7	2,1	1,9	2,1
Olanda	2,3	2,7	4,0	5,4	5,2	4,3
S.U.A.	6,8	5,9	7,2	8,3	7,8	6,9
Suedia	2,5	2,0	1,5	1,6	1,5	2,0

1) Exprimat în procente din populația civilă activă (în Belgia — populația activă asigurată).

Sursa : B.R.I., Al 47-lea Raport anual, Basel, iunie 1977 ; Statisticile Comisiei Pieței comune și „The Economist“, 5—11/XI 1977.

Din tabelul de mai sus rezultă clar faptul că nivelul șomajului se situează, în general, mult deasupra maximelor înregistrate între anii 1957—1973. Insuccesul guvernelor din țările capitaliste în combaterea șomajului este atribuit, pe de o parte, necesității de a lupta împotriva inflației, iar pe de altă parte — faptului că el ar avea un caracter structural, care nu poate fi influențat de acțiunea asupra cererii. La rîndul său, acest caracter structural ar fi generat de greutățile specifice ale unor ramuri industriale sau regiuni geografice. Se caută astfel să se ascundă faptul că s-a aruncat greul crizei pe spatele clasei muncitoare.

Sub presiunea maselor și pentru a evita agravarea relațiilor sociale, guvernele au recurs în principal la măsuri de atenuare a efectelor șomajului asupra unor categorii de persoane, prelungind durata și mărind cuantumul indemnizațiilor de șomaj. În unele țări, unde exportul de produse primare și semifabricate ocupă un loc important, statul a subvenționat stocurile pentru a menține întreprinderile în activitate. În alte țări s-au elaborat programe de recalificare profesională sau de creare de locuri de muncă provizorii.

O PROBLEMĂ deosebită o reprezintă șomajul în rîndul tineretului.

Comisia pentru cercetări economice din Berna, analizînd evoluția actuală a șomajului în principalele țări capitaliste industrializate, conchide că exceptînd Statele Unite ale Americii, unde s-a înregistrat o oarecare reducere a numărului șomerilor, acesta a crescut în toate țările și „se caută acum, în special, să se rezolve problema șomajului în creștere în rîndul tinerilor“ 4). Necesitatea creării de locuri de muncă pentru tineri, care — după cum sublinia publicația „Business Week“ — au suportat greul scăderii ritmului de creștere economică în ultimii ani, este însă controversată. Astfel, pe de o parte, Patrick Minford, profesor de economie politică la Universitatea din Liverpool, susține că „programele de creare de locuri de muncă, remunerate numai cu salariu minim, au reușit să împiedice sporirea șomajului tinerilor din Anglia. În același timp, acest gen de măsuri de susținere a forței de muncă nu costă Trezoreria statului mai mult decît plata alocațiilor de șomaj“.

După alte opinii, atunci cînd șomerii își vor da seama că le va fi imposibil să regăsească vechile lor locuri de muncă la nivelul de salarizare anterior, ei își vor revizui pretențiile și patronii vor putea să-i angajeze. Această părere, care tinde să teoretizeze acțiunile de adîncire a exploatării, completează realitatea creșterii productivității muncii fără o sporire corespunzătoare a salariilor pe argumentul că întreprinderile nu mai sînt rentabile, muncitorii angajați fiind puși în fața spectrului șomajului și a concurenței șomerilor.

---

1) Buletinul săptămînal a lui Kredietbank, nr. 22 din 3 iunie 1977 („Le chômage en Belgique“), apreciază — după această metodă — că **rata naturală a șomajului** în Belgia, de pildă, ar fi de 2,4% din totalul populației active civile.

2) Stewart Schwab și John J. Seater, „The Unemployment Rate : Time to Give it a Rest ?“, Business Review, mai/iunie 1977, pp. 11—18, Federal Reserve Bank of Philadelphia.

3) Al 47-lea Raport anual al B.R.I., Basel, iunie 1977.

ECONOMIE MONDIALA

Analiza șomajului pe țări și pe diverse categorii scoate la iveală mai concludent realitățile societății capitaliste chiar în țările dezvoltate din punct de vedere industrial. În S.U.A. de pildă (vezi graficul), unde din 1976 a avut loc o oarecare reducere a numărului șomerilor, în iulie 1977 s-a înregistrat din nou o creștere datorită absolvenților de școli veniți pe piața forței de muncă.

Procentul șomajului în rîndul tinerilor din S.U.A. în vîrstă de 16—19 ani, care în 1973 era de 14,5% și care a depășit 20% în perioada crizei (1975), sa redus întrucîtva ulterior, marcînd însă în ultimele luni o nouă tendință de creștere, iar tinerii șomeri între 20—25 ani reprezentau în iulie 1977 10,5% din totalul populației civile active, corespunzătoare acestei categorii de vîrstă. În cifre absolute, la mijlocul acestui an existau în S.U.A. 6 962 000 de șomeri totali și peste 8 000 000 de șomeri parțiali. Situația este și mai grea în unele țări capitaliste din Europa, unde — chiar dacă procentul șomajului este uneori mai mic decît în S.U.A. — persistența acestuia și tendința de creștere sînt mai accentuate, iar posibilitățile de resorbire ale economiilor respective mai slabe. În ultima perioadă șomajul a crescut simțitor în Anglia, Canada, Italia, Suedia ș.a., încît asistăm la o răsturnare a tendinței de îmbunătățire a situației pe piața muncii din țările capitaliste dezvoltate (înregistrată în primele luni ale anului).

„Șomajul în rîndul tineretului constituie o problemă serioasă", avertizează Buletinul (nr. 3/1977) al Băncii Angliei. În iulie a.c., numărul absolvenților de școli deveniți șomeri depășea cifra de 250 000 de persoane, cu 40 000 mai mult decît cu un an în urmă, iar în cercurile oficiale se prevede că majoritatea absolvenților rămîn fără lucru cîteva luni de zile. Programele de recalificare și slujbele speciale, create de guvern au — în general — o influență favorabilă de scurtă durată pe piața muncii, cei care beneficiază de ele pot foarte bine redeveni șomeri ulterior, iar aprecierile specialiștilor asupra evoluției viitoare sînt puțin optimiste.

În Franța, numărul total al șomerilor crește continuu, lună de lună, ajungînd de la mai puțin un milion în iunie 1977 la 1 205 000 în octombrie. După cum relata publicația „Les Echos" (13 octombrie 1977), în cercurile oficiale se apreciază că pentru cei 850 000 de absolvenți de școli „durata căutării de lucru va fi anul acesta mult mai lungă decît în anii precedenți". Aceasta se explică prin faptul că „acțiunile guvernamentale de completare a pregătirii profesionale, de creare de locuri de muncă prin stagii de practică, sînt încă în primele luni de aplicare și, fără îndoială, nu pot rezolva ansamblul problemei".

În R.F. Germania, numărul șomerilor a crescut începînd din luna iulie a.c., tendința fiind atribuită în principal afluxului absolvenților de școli, deveniți solicitanți de locuri de muncă. În octombrie erau înregistrați 954 000 de șomeri totali, un spor însemnat remarcîndu-se în rîndul femeilor.

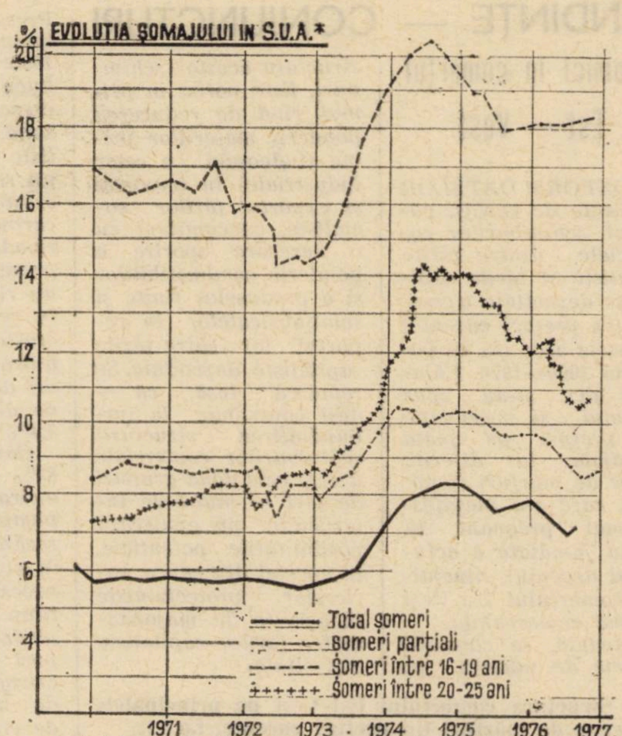

* In % din totalul populației active sau din categoria respectivă de vîrstă

Sursa: Statistici publicate în S.U.A

Este interesant de menționat că în R.F. Germania, Franța, Elveția, Belgia, Olanda și alte țări, presiunea pe piața muncii a fost atenuată și prin scăderea continuă a numărului muncitorilor imigranți.

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE perspectivele șomajului în țările membre ale O.E.C.D., ni se pare realistă prevederea economiștilor grupului financiar-bancar, „Charterhouse" din Londra 5), după care Anglia, la fel ca și alte țări industrializate (din lumea capitalistă —n.n.), va fi confruntată cu problema permanentă a șomajului, care va fi înrăutățită de cererile în creștere pentru locuri de muncă din partea femeilor. În același spirit, în cuvîntarea sa la seminarul internațional din 8 august 1977 de la Oslo, Kunt Getz Wold, guvernatorul Băncii Norvegiei, menționa: „Cu toții avem sentimentul că și în cele mai optimiste presupuneri privind redresarea economiei mondiale în acest an și în următorul, ambele probleme — șomajul și inflația — vor continua să fie prezente".

dr. Dorel OPRESCU

---

4) Commission de recherches économiques, 248-e Bulletin, „La situation économique" — 8 sept. 1977 (supliment al revistei „La vie économique" și al Buletinului lunar al Băncii Naționale a Elveției).

5) The Charterhouse Group Ltd., „Business Forecast", nr. 45/1977.

ABSOLVENȚII UNIVERSITARI ȘI ȘOMAJUL

PUBLICAȚIA vest-germană „VDI-Nachrichten" (din 21 sept. 1977) se ocupă de problema plasării, în condițiile recesiunii care continuă, a tinerilor absolvenți ai instituțiilor de învățămînt superior. Nu mai este valabilă teza — arată publicația — că „un titlu academic implică în mod automat o garanție a carierei"; absolvirea universității nu duce de la sine la o muncă bine plătită.

Rezultatul dificultăților crescînde pe care le întîmpină tinerii la trecerea din sistemul învățămîntului în activitatea profesională îl constituie sporirea accentuată a șomajului în rîndurile persoanelor cu studii superioare. Graficul alăturat ilustrează evoluția acestui șomaj în perioada 1975—1977, menționîndu-se că numai numărul profesorilor și învățătorilor fără lucru — grupul cel mai numeros sub acest aspect — a crescut în ultimul an aproape de două ori, ajungînd la 7 100 de persoane în 1977. Datele referitoare la situația din luna mai a.c. evidențiază că sporirea numărului șomerilor „cu diplomă" are loc în condițiile cvasimenținerii numărului total de șomeri înregistrați, ceea ce marchează și mai mult gravitatea fenomenului (vezi tabelul de mai sus).

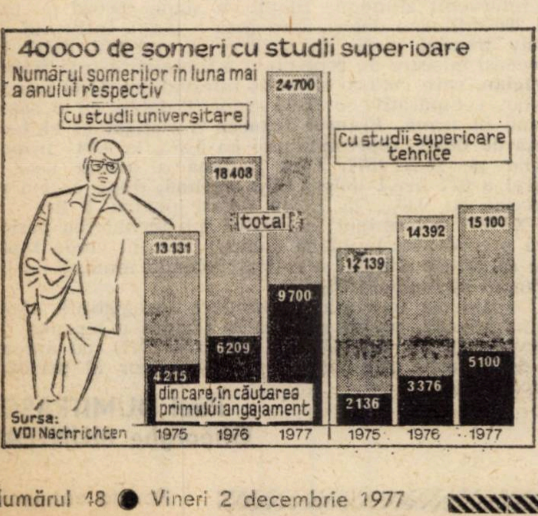

Absolvenți ai universităților și ai școlilor superioare tehnice, aflați în șomaj (în R.F.G.)

Categoria	Situația din		Modificări în	
	mai 1976*	mai 1977	în cifre absolute (personale)	în%
Total șomeri înregistrați la oficiile de muncă	953500	946500	—7000	— 0,7
Din care:				
Total șomeri absolvenți universitari	18400	24700	+6300	+34,2
— din care, în căutarea primului angajament	6200	9700	+3500	+56,5
Total șomeri absolvenți ai școlilor superioare tehnice	14400	15100	+ 700	+ 4,9
— din care, în căutarea primului angajament	3400	5100	+1700	+50,0

**) Cifre rotunjite*
Sursa : VDI Nachrichten, nr. 35/1977

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Dinamici în comerțul Est — Vest

CONFORM DATELOR publicate de O.N.U. volumul schimburilor comerciale dintre țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate a crescut (în prețuri curente) de peste zece ori în perioada 1960—1976. Chiar dacă aici și-au spus cuvîntul și majorările de prețuri pe piața mondială la diferite grupe de mărfuri (fenomen, care s-a manifestat mai pregnant în prima jumătate a actualului deceniu), dinamica comerțului Est-Vest rămîne remarcabilă.

Totodată, se constată o serie de mutații în structura acestor schimburi. Este vorba în primul rînd de reducerea ponderii materiilor prime (îndeosebi a celor industriale) în importul și exportul țărilor socialiste, concomitent cu o oarecare sporire a ponderii combustibililor și a produselor finite și semifabricatelor în exportul lor către țările capitaliste dezvoltate. Se remarcă, însă, că — deși contribuie la îmbunătățirea structurii schimburilor comerciale dintre cele două grupuri de țări — mutațiile intervenite nu epuizează posibilitățile potențiale, în special din cauza barierelor protecționiste menținute de majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate.

Structura comerțului Est-Vest pe principalele grupe de mărfuri (în prețuri curente, f.o.b.).

Grupa de mărfuri	Export		Import	
	1960	1975	1970	1975
Materii prime și materiale	67,0	60,8	26,9	17,8
— Alimente	24,0	10,6	11,3	11,9
— Materii prime industriale	26,0	16,0	15,5	5,3
— Combustibili	17,0	34,2	0,1	0,6
Produse finite și semifabricate	33,0	37,4	72,2	81,5
— Articole chimice	6,0	5,7	8,9	11,6
— Mașini și utilaje	7,0	9,5	25,6	35,2
— Alte produse finite	20,0	22,2	37,7	34,7
Alte mărfuri	0,0	1,8	0,9	0,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Sursa : B.I.K.I., 15 noiembrie 1977.

Accent sporit pe cărbune

POTRIVIT unui studiu al Secretariatului C.E.E./O.N.U. asupra perspectivelor industriei carbonifere în țările membre, ce urmează să apară în curînd și în editura Pergamon Press sub titlul „Cărbunele : dincolo de 1995“, cărbunele se bucură de o atenție crescîndă în întreaga zonă. În țările socialiste europene, față de un ritm mediu anual de creștere a producției de cărbune de 1,7% în perioada 1970—1974, în prezent se înregistrează un ritm de 2,7% pe an, în vreme ce ritmul de creștere a producției de hidrocarburi s-a încetinit de la 7,8% în medie pe an în 1970-1974, la 5,4% pe an.

Cărbunele reprezintă 82% din resursele de energie economic exploatabile în Europa răsăriteană, se arată în studiul C.E.E./O.N.U., necesitînd în același timp relativ mai puține fonduri în raport cu alte surse de energie. Studiul notează de asemenea tendința de creștere în continuare a ponderii cărbunelui exploatat în cariere, de la 39% în 1974 la 41% în prezent.

Sub raportul utilizării, se constată o creștere netă a ponderii cărbunelui folosit în centrale electrice și de termoficare, paralel cu o anumită scădere a utilizării în industrie, în transporturile feroviare și în consumul casnic.

Creșterea producției de cărbune se înregistrează în toate țările socialiste europene, cu excepția Ungariei, „creșterile cele mai remarcabile ale producției avînd loc în Polonia și în România“, se arată în studiu.

Orientări în dezvoltarea economică

Iordania : investiții în economie

PLANUL CINCINAL 1976—1980 prevede, printre altele, creșterea substanțială a produsului intern brut (de la circa 9,3 miliarde dolari în 1975 la aproximativ 16,3 miliarde dolari în 1980), contribuția cea mai importantă în formarea acestuia urmînd să o aibă în 1980 sectorul „terțiar“ (55,9%), Din ponderea de 44,1% care va reveni sectorului producției de bunuri materiale, industria prelucrătoare și cea extractivă vor ocupa mai mult de jumătate. În cei cinci ani peste 2,448 miliarde de dolari se vor aloca investițiilor (peste 75% pentru sectoarele economice — industria prelucrătoare și extractivă circa 30%, transporturile, 15,7% agricultura și irigațiile 14,6%, sectoarele cu caracter comercial 24,2%, construcțiile 11,3% etc). Se vor construi o serie de obiective ale industriei prelucrătoare, dintre care peste 60% în industria textilă și alimentară. Este de menționat că, pentru prima oară în Iordania, în actualul cincinal se pune problema construirii unei uzine pentru producția de bare din oțel. Producția de fontă va crește de la 185 mii tone în 1975 la circa 290 mii tone în 1980. În industria cimentului vor fi construite în perioada amintită două fabrici a căror producție anuală urmează să depășească 1 milion de tone.

În domeniul industriei extractive producția de fosfați va crește de la 1,36 milioane tone în 1975 la 10 milioane de tone în 1980. În compoziția fosfaților se evidențiază prezența uraniului și vanadiului, apreciindu-se că minereul de uraniu poate ajunge, în unele cazuri, pînă la 300 grame/tona de fosfați, iar minereul de vanadiu la 600 grame/tona de fosfați. Rezervele preliminare sînt de 200-300 mii tone minereu de uraniu și 1 milion tone minereu de vanadiu. Extinderea exploatării zăcămintelor de fosfați pune problema dezvoltării industriei chimice, existînd deja un proiect în curs de realizare pentru construirea unei uzine de îngrășăminte chimice la Akaba. Un alt proiect vizează extinderea capacității rafinăriei de petrol de la Zarka, de la 750 mii tone/an la 3,5 milioane tone/an.

Din cei aproximativ 359 milioane de dolari alocați agriculturii, 230 milioane vor fi destinați lucrărilor de irigații a unor zone fertile de pe malul de est al Iordanului, iar aproximativ 129 milioane de dolari extinderii suprafețelor agricole și sporirii șeptelului. Oficialitățile iordaniene duc o politică de creștere a producției agricole, prin extinderea suprafețelor cultivate, efectuarea de lucrări de hidroameliorații, măsuri de conservare a solurilor, perfecționare a echipamentelor agricole și modernizare a metodelor agrotehnice. Se au în vedere de asemenea introducerea în cultură a unor noi varietăți de plante, promovarea cercetărilor în domeniul veterinar, construirea de noi așezări rurale și înființarea unor centre agricole.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 21—25 XI 1977 s-a caracterizat, ca și precedentele, printr-o depreciere de ansamblu a **dolarului S.U.A.** față de majoritatea valutelor occidentale. Prognozele revizuite pentru anul 1978, publicate de O.C.D.E., arată că economia americană nu va da semnele de inviorare așteptate. În aceste condiții, dolarul a atins și în această perioadă noi recorduri istorice de depreciere față de valutele forte — francul elvețian, yenul japonez și marca vest-germană.

Cea mai accentuată mișcare față de dolar a înregistrat-o **francul elvețian**, care cu 2,1650 franci/1 dolar la 25 XI 1977, comparativ cu 2,2060 franci/1 dolar cu o săptămînă în urmă, s-a repreciat cu 1,9%. Intervențiile băncii centrale a Elveției, atît directe — prin cumpărări de dolari —, cît și indirecte — prin interzicerea rambursării cu anticipație a împrumuturilor în franci elvețieni contractate de nerezidenți — nu și-au dovedit eficacitatea, valuta elvețiană cotînd permanent pe o linie ascendentă.

Yenul japonez a atins și el noi recorduri de repreciere față de dolar (239,80 yeni la 25 XI 1977 față de 243,80 yeni/dolar pe 18 XI 1977). În condițiile în care măsurile luate de autoritățile japoneze pentru reducerea excedentului comercial cu S.U.A. nu au avut efectele dorite, se apreciază că pînă la sfîrșitul anului yenul s-ar putea apropia de nivelul de 200 yeni/1 dolar.

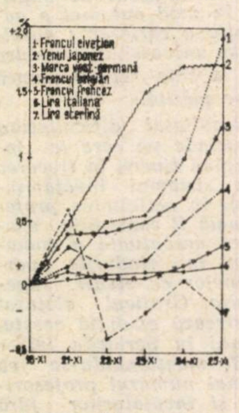

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în săptămîna 21—25 noiembrie, luîndu-se ca bază, cursurile din 18 noiembrie 1977.

Marca vest-germană a terminat intervalul la un curs record de 2,2170 mărci/1 dolar, ceea ce reprezintă o repreciere de circa 1,3% comparativ cu închiderea săptămînii precedente. De menționat că Banca federală a intervenit zilnic pe piață, cu sume record de pînă la 200 milioane dolari, fără însă a putea influența decisiv trendul pieții de scădere a cursului dolarului. Aceeași mișcare de repreciere a înregistrat-o și **francul belgian**, care cota la sfîrșitul intervalului 34,98 franci/1 dolar, comparativ cu 35,24 franci/1 dolar, cu o săptămînă în urmă. **Francul francez** a cîștigat și el teren față de dolar, repreciindu-se cu 0,3%, la 4,84 franci/1 dolar pe 25 XI 1977. **Lira italiană** a oscilat ușor în jurul a 877 lire/1 dolar. **Lira sterlină**, după ce s-a repreciat cu 0,6%, la 1,8310 dolari pentru 1 liră pe 21 XI 1977 a terminat intervalul sub închiderea perioadei precedente, la 1,8160 dolari/1 liră, în ciuda faptului că Banca Angliei a ridicat dobînda minimă de împrumut de la 5% la 7%.

Continuînd tendința de scădere înregistrată săptămîna trecută, **prețul aurului** la Londra a terminat intervalul la 158 dolari/uncie (la 25 XI 1977), cu aproape 3 dolari/uncie sub nivelul corespunzător al perioadei precedente.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

R. S. F. IUGOSLAVIA

ÎNNOIRI STRUCTURALE ÎN ECONOMIA NAȚIONALĂ

ÎN PERIOADA POSTBELICĂ economia națională a Iugoslaviei a înregistrat ritmuri dinamice de dezvoltare (între anii 1956—1976, de pildă, produsul social brut a crescut — în prețuri constante — de peste 3,9 ori, iar venitul național — de peste 3,8 ori), tendință care s-a conjugat cu modificări importante în însăși structura economiei. În timp ce creșterea susținută a venitului național a permis reducerea decalajului față de țările industrializate din lume, mutațiile intervenite în economie au imprimat tot mai mult acesteia trăsăturile caracteristice unei structuri moderne, mai raționale și eficiente, inclusiv în ceea ce privește ocuparea forței de muncă.

În anul antebelic 1939, de pildă, Iugoslavia se prezenta ca o țară predominant agrară, subdezvoltată, în care 76,3% din populație trăia în mediul rural, iar industria nu contribuia decît cu circa o cincime la formarea produsului social. Conform recensămîntului din 1971 ponderea populației agricole (în ansamblul populației) a scăzut la 38,2%, procesul continuînd și în următorii ani ; în același timp deplasarea populației din agricultură în mediul urban, în alte domenii de activitate, a făcut ca numărul muncitorilor și funcționarilor ocupați în industrie și construcții, de exemplu, să reprezinte anul trecut 46,5% din efectivul lor total din economie. Ponderea industriei și construcțiilor în formarea venitului național al Iugoslaviei a ajuns anul trecut la circa 46%, iar cea a agriculturii s-a redus la ceva mai mult de 17% (vezi tabelul).

Evoluția structurală a venitului național
(în prețuri constante)

Ramura sau sectorul de activitate	1956	1960	1970	1976 *
Industrie și minerit	25,2	27,1	32,2	35,1
Agricultură și silvicultură	34,6	31,6	20,1	18,1
Construcții	8,4	9,5	11,7	10,8
Transporturi și telecomunicații	5,9	6,5	7,0	7,1
Comerț și alimentație publică	17,8	19,1	23,2	22,6
Producția meșteșugărească	8,1	6,2	5,8	6,2
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

*) Date provizorii. Sursa : Statistički godišnjak Iugoslavje 1976, p. 134 și 1977, p. 136—137.

Dezvoltarea și modernizarea industriei, agriculturii și altor sectoare productive a asigurat nu numai expansiunea continuă a comerțului exterior iugoslav, ci și îmbunătățirea structurii acestuia : dacă în anul 1939 materiile prime reprezentau 55,4%, din exportul țării, semifabricatele — 39,2%, iar produsele finite — 5,4% (ponderea bunurilor de echipament fiind de numai 0,4%), în 1975 ponderea produselor finite a ajuns la 62,9% (a bunurilor de echipament — la 17%), cea a semifabricatelor a reprezentat 28,3%, iar a materiilor prime — 8,7%.

Astfel, în ultimul sfert de veac Iugoslavia s-a transformat într-o țară industrial-agrară, cu o economie multilateral dezvoltată ; în industrie — concomitent cu sporirea de peste 18 ori a volumului producției în 1976, comparativ cu nivelul din 1939 — au fost create o serie de ramuri noi, ca industria chimică, de automobile, tractoare, de aparatură radio și electronică etc.

POLITICA ECONOMICĂ promovată de statul iugoslav în ultimele decenii a urmărit și urmărește — alături de îmbunătățirea structurii economiei naționale — reducerea decalajelor existente între diferite republici federative și regiuni, echilibrarea balanței comerciale și de plăți externe, asigurarea ocupării integrale a forței de muncă disponibile, ridicarea productivității muncii sociale, creșterea neîntreruptă a nivelului de trai al populației — într-un cuvînt : consolidarea dezvoltării economiei naționale, înlăturarea influențelor negative ale oscilațiilor conjuncturale externe.

După cum se subliniază în presa economică iugoslavă, direcțiile fundamentale pentru realizarea stabilității dezvoltării economice sînt reprezentate, în deceniul actual, de orientarea adecvată a investițiilor, întărirea sistemului de autoconducere, ridicarea eficienței activității economice (cu punerea unui accent crescînd pe aspectele calitative), promovarea exporturilor și diversificarea geografică a schimburilor externe ș.a.

Pornind de la obiectivele pe termen lung (pînă în 1985) ale dezvoltării economiei naționale și de la directivele Congresului al X-lea al Ligii Comuniștilor din Iugoslavia, planul cincincinal 1976—1980 își propune — ca orientare fundamentală în domeniul dezvoltării forțelor de producție ale țării — ameliorarea structurii economiei, îndeosebi prin extinderea mai rapidă a producției de materii prime, de energie și produse alimentare, precum și prin accelerarea progresului republicilor și regiunilor mai puțin dezvoltate. În sectorul investițiilor, aceasta se reflectă în acordarea de prioritate celor destinate lărgirii producției de energie și materii prime, dezvoltării complexului agro-industrial, a construcțiilor de mașini (inclusiv celor de nave), extinderii magistralelor de comunicații și bazei materiale a turismului internațional.

Între altele, în actualul cincinal se prevede un ritm mediu anual de dezvoltare a economiei de circa 7%, forța de muncă ocupată în sectorul socialist urmînd să sporească, în medie, cu 3,5% pe an, iar productivitatea socială a muncii — cu 4% pe an (față de un ritm de 2,4% în cursul cincinalului precedent). Paralel, urmează să se ridice și nivelul de trai al populației, indicele mediu anual de creștere a veniturilor reale fiind de 3,5%. În acest cincinal sînt prevăzute să fie construite 820 de mii de apartamente, față de 670 de mii, cîte au fost construite în perioada 1971—1975.

Realizarea prevederilor cincinalului va constitui un nou pas înainte pe calea modernizării economiei Iugoslaviei (exprimată, în primul rînd, prin creșterea în continuare a contribuției industriei la formarea produsului social și venitului național, în condițiile reducerii participării agriculturii), va contribui la întărirea bazei energetice și a gradului de valorificare a resurselor interne de energie (se apreciază că în anul 1980 producția de energie electrică va acoperi necesarul intern de consum), la asigurarea unor condiții mai favorabile pentru participarea tot mai susținută a Iugoslaviei la diviziunea internațională a muncii.

O EVOLUȚIE ASCENDENTĂ au cunoscut, în perioada postbelică, și legăturile prietenești, de colaborare și cooperare, dintre România și Iugoslavia, care pot constitui un model pe planul relațiilor internaționale bazate pe respectarea suveranității și neamestecului în treburile interne, pe deplina egalitate între parteneri, pe urmărirea avantajului reciproc.

În acest cadru volumul schimburilor comerciale reciproce a crescut de la 76,5 milioane de lei valută în 1960 la peste 1,4 miliarde lei valută în 1976, respectiv de peste 18 ori. Concomitent, rezultate rodnice au fost obținute în dezvoltarea colaborării și cooperării industriale, tehnico-științifice și pe alte planuri dintre cele două țări — activități, care au căpătat un nou impuls în urma vizitei oficiale de prietenie, efectuată în septembrie anul trecut de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele R.S. România, și tovarășa Elena Ceaușescu în Iugoslavia.

Convorbirile la nivel înalt purtate la Belgrad, documentele semnate cu acest prilej, ca și cele încheiate ulterior (în februarie a.c. la București) au inaugurat un nou capitol în colaborarea bilaterală. Alături de Protocolul privind dezvoltarea în continuare a relațiilor economice româno-iugoslave, documente cum sînt Acordul interguvernamental privind condițiile extinderii colaborării pentru utilizarea potențialului hidroenergetic al Dunării, Contractul privind realizarea și exploatarea Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II și Contractul privind colaborarea în utilizarea potențialului suplimentar al Dunării la Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier deschid noi și ample perspective colaborării prietenești dintre cele două țări și popoare, menită să contribuie la propășirea economiilor lor naționale.

Vizita în țara noastră a tovarășului Iosip Broz Tito, președintele R.S.F. Iugoslavia, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, convorbirile oficiale la nivel înalt care vor avea loc cu acest prilej, vor deschide, — fără îndoială — noi orizonturi colaborării rodnice, pe multiple planuri, dintre poporul român și poporul iugoslav.

N. POPOV

Factorii utilizării complexe a materiilor prime

PROBLEMA utilizării industriale complexe, fără deşeuri, a materiilor prime a devenit deosebit de actuală, îndeosebi sub imperiul cerinţelor de protejare a mediului înconjurător. Publicînd un grupaj de materiale asupra stadiului şi perspectivelor rezolvării acestei probleme în U.R.S.S., în privinţa materiilor prime de origină minerală, revista „Ekonomika i organizaţia promîşlennogo proizvodstva“ (nr. 4/1977) publică următoarea listă de factori care — prin prezenţa sau acţiunea lor — concură la realizarea unei asemenea utilizări.

Factori, exprimînd necesitatea realizării

a) Creşterea necesarului de materii prime, de produse ale prelucrării acestora şi, îndeosebi, de noi componente ale materiilor prime

b) Necesitatea reducerii deşeurilor dăunătoare, rezultate din procesul de producţie

Factori, care permit realizarea

a) Existenţa de materii prime, cu o componenţă bogată

b) Concentraţia naturală a resurselor

c) Existenţa unor scheme tehnologice de prelucrare complexă a materiilor prime şi a progresului tehnico-ştiinţific permanent în acest domeniu

d) Dezvoltarea complexă a regiunilor, cu crearea în ele a unor producţii diferite, mari consumatoare de materiale

Factori, care determină eficienţa ei economică

a) Creşterea valorii produselor obţinute dintr-o unitate de materie primă minerală, comparativ cu producerea lor din materii prime de altă natură

b) Reducerea cheltuielilor pentru extracţia materiilor prime şi creşterea rezervelor (pe o unitate de produs)

c) Perfecţionarea structurii de ramură a producţiei

d) Reducerea consumului de materiale, necesar pentru obţinerea producţiei

e) Extinderea sortimentului producţiei ramurilor extractive şi crearea de noi producţii pe această bază

f) Perfecţionarea legăturilor de transport şi a repartizării industriei

Zece idei privind marketingul

EXISTĂ METODE simple şi economice pentru cunoaşterea unor elemente constitutive ale pieţei, cum sînt — de pildă — clienţii potenţiali şi nevoile acestora sau ansamblul verigilor care participă la oferta de produse. Revista „L'Usine Nouvelle“ publică, în suplimentul său din octombrie a.c., zece recomandări în acest sens, şi anume :

— o mai bună utilizare a informaţiei statistice existente în cadrul întreprinderii, pe calea perfecţionării organizării acesteia, a adaptării sale (de pildă, pentru cunoaşterea diferitelor categorii de clienţi sau destinaţii ale produselor furnizate) ;

— investigarea informaţiei utile, existente în cadrul organizaţiilor şi publicaţiilor profesionale, al camerelor de comerţ şi industrie, al altor organisme publice ;

— aplicarea unor metode eficiente de culegere de către vînzători comerciali a bogatei informaţii recepţionate de aceştia în cursul contactelor cu clienţii ;

— folosirea „meselor rotunde“, la care clienţii să fie invitaţi să dezbată o problemă ce interesează întreprinderea ;

— lansarea de anchete pe lîngă clienţi în legătură cu produsele industriale vîndute de întreprindere, inclusiv metoda sondajului prin telefon ;

— efectuarea de anchete în rîndul vizitatorilor la expoziţii şi saloane specializate, permiţînd obţinerea de informaţii preţioase cu cheltuieli şi deplasări minime ;

— anchete realizate de organisme specializate, în rîndul unui eşantion reprezentativ al populaţiei, care permit întreprinderii să obţină răspunsuri concrete la una-două întrebări cu privire la produsele sale ;

— cercetarea pieţei cu ajutorul — deseori voluntar — al elevilor sau studenţilor cu profil economic, care-şi efectuează în acest mod lucrările lor practice ;

— schimbul de informaţii (în cadrul unor întîlniri colective, organizate, sau direct din iniţiativa întreprinderii) cu firme avînd acelaşi profil sau unul conex, respectiv care se adresează unei clientele similare ;

— realizarea unui acord cu alte firme de acelaşi profil pentru comandarea, către cabinete de marketing, a unor studii referitoare la o piaţă comună, acestea revenind astfel mult mai ieftin.

Un concurent al metalurgiei

ÎN ULTIMII ANI, în Bulgaria se dezvoltă tot mai intens o nouă industrie — petrurgia (de turnare a rocilor). Se prevede ca în perioada celui de-al VII-lea cincinal (1976—1980) să se creeze o bază tehnico-materială care să permită înlocuirea metalelor feroase şi neferoase procurate din import, cu produse din rocă turnată.

Prin proprietăţile lor fizico-chimice şi mecanice superioare, produsele petrurgice găsesc o largă aplicare în aproape toate ramurile economiei naţionale a Bulgariei, fiind folosite pentru substituirea metalelor sau în scopul protejării lor de uzură (prin abraziune şi coroziune), în centralele termoelectrice, în extracţia minieră, în industria chimică, în domeniul construcţiilor şi în agricultură. În urma cercetărilor efectuate, atît în Bulgaria cît şi în străinătate s-a constatat că o tonă de produse petrurgice poate înlocui 5—10 tone de metale feroase şi neferoase. În plus, produsele petrurgice sînt de 5—6 ori mai rezistente decît piesele corespunzătoare de metal, fabricate pînă în prezent.

S-a elaborat tehnologia de obţinere a aşa-numitului bazalt turnat, din care se fabrică produse de o deosebită durabilitate, utilizate în domeniul industriei textile, al construcţiilor de aparate ş.a. Astfel, de pildă, în urma experienţelor tehnologice efectuate pe lîngă fabrica de produse petrurgice din Pleacikovţi, judeţul Gabrovo, s-a construit şi s-a pus în funcţiune o secţie pentru confecţionarea de plăci care îşi vor găsi aplicarea în domeniul electronicii.

Ierarhii în exporturi

DATELE STATISTICE privind exportul ţărilor lumii nesocialiste în 1976 scot în evidenţă reducerea în continuare a distanţei care separă R.F.G. (care are 59 milioane de locuitori), de S.U.A. (cu 215 milioane de locuitori), în privinţa valorii exporturilor, ca şi avansul căpătat de Japonia în faţa celorlalte ţări capitaliste dezvoltate. Se remarcă, de asemenea, înaintarea Arabiei Saudite şi Iranului către primele rînduri ale marilor exportatori, ca şi valoarea ridicată a exporturilor Olandei, ţară cu numai 13,6 milioane de locuitori.

EXPORTURI IN 1976
(în miliarde dolari)

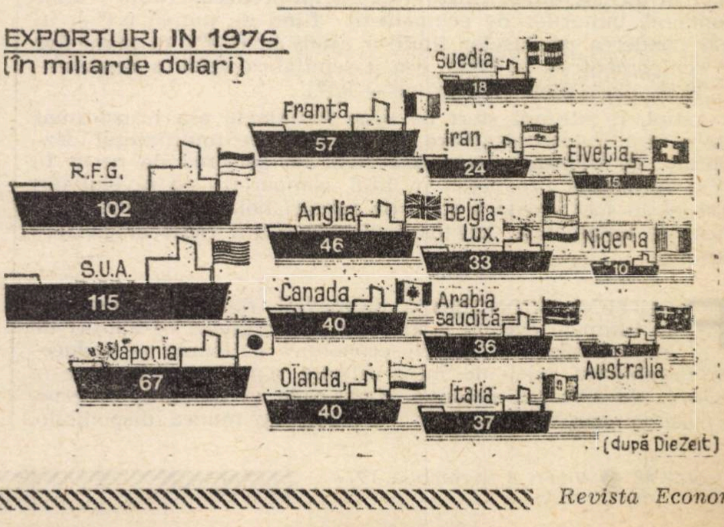

(după Die Zeit)

GLOSAR

Devize

PENTRU EFECTUAREA plăților și lichidarea datoriilor față de străinătate, pe lingă valute și într-o proporție mult mai mare decît acestea se utilizează titlurile de credit pe termen scurt care poartă denumirea generică de devize.

Asupra sferei de cuprindere a noțiunii de deviză, părerile sînt împărțite. Pentru unii autori, devize sînt toate titlurile de credit pe termen scurt cu excepția numerarului, deci cu excepția valutelor efective. Devize ar fi în acest înțeles cambiile, cecurile, acțiunile, obligațiunile, cupoanele, transferurile telegrafice, toate acestea cu condiția să fie exprimate în monedă străină.

Potrivit unei alte opinii, devizele ar constitui sfera largă a mijloacelor de plată străine, cuprinzînd toate cele de mai sus, inclusiv valutele, metalele prețioase și orice alte instrumente folosibile în plățile față de străinătate. Această accepție se întîlnește în general în literatura economică dintre cele două războaie mondiale, în timp ce prima este utilizată în prezent.

Titlurile de credit care servesc ca devize dau beneficiarului dreptul de a primi la vedere sau într-un termen scurt o anumită sumă de bani în localitatea din străinătate stabilită de părți. Operațiile de plăți prin intermediul devizelor sînt efectuate în general de bănci și se numesc **operații de devize.** Aceste operații se efectuează pe scară largă și în țara noastră prin Banca Română de Comerț Exterior.

După formă, devizele se împart în:

— **cambii,** adică efecte de comerț a căror denumire denotă că servesc încă de multă vreme ca mijloc important de schimb (ital. cambio = schimb). Cambiile se împart în **trate** și **bilete la ordin.** Ele reprezintă forma cea mai răspîndită de devize în țările capitaliste;

— **cecuri,** trase de titularul unui cont bancar asupra băncii respective, prin care acesta dă ordin băncii să achite din contul său suma înscrisă pe cec, fie la ordinul titularului de cont, fie la ordinul unui terț, fie însfîrșit la ordinul purtătorului;

— **valori mobiliare** — acțiuni și obligațiuni — rambursabile în străinătate într-o monedă străină.

După calitate, devizele pot fi convertibile și neconvertibile. **Devize convertibile,** în înțelesul propriu-zis al termenului, sînt cele care pot fi preschimbate liber într-o altă monedă decît aceea în care sînt exprimate, la un raport de schimb (curs) fix sau cunoscut. În actualele condiții de flotare generalizată a cursurilor valutare, nu mai există devize convertibile în acest înțeles. Convertibilitatea devizelor se efectuează în prezent la cursul pieței, adică la un raport de schimb care se formează în funcție de cerere și ofertă. În cadrul devizelor convertibile se disting **devizele forte,** adică cele exprimate în monede de largă circulație internațională, fundamentate pe o economie dezvoltată, cu un curs ascendent, care asigură cel puțin în principiu o mai mare stabilitate valorică a banilor.

Devizele neconvertibile sînt cele a căror preschimbare într-o altă monedă este îngrădită de anumite restricții.

Există de asemenea **devize de cliring,** al căror specific constă în decontarea lor numai în cadrul cliringului care funcționează între două sau mai multe țări. Devizele de cliring nu pot fi convertite chiar dacă sînt emise într-o monedă liber convertibilă.

Cu excepția devizelor în cliring, celelalte pot fi negociate la bursă sau scontate la bancă, obținîndu-se echivalentul în monedă națională înainte de scadența titlului de credit.

C. K.

Emblemă

Anca Preda, Brașov — Emblema oficială a Anului internațional al copilului, cum a fost proclamat anul 1979 — două siluete înconjurate de frunze de lauri ca în emblema O.N.U. — simbolizează relația dintre adult și copil. Emblema, aleasă în urma unui concurs internațional, a fost creată de graficianul danez Erik Jerichau (în stînga imaginii), care a declarat cu acest prilej: „Sper că oamenii de pe întreg pămîntul vor înțelege acest mesaj și că Anul internațional al copilului va reuși să dezvolte o mai mare conștiință a problemelor privitoare la copii“.

Reuniune

Petre C. Petre, București — 1) Reuniunea de la Luxemburg din 21—23 noiembrie a.c. a „Clubului de la Dakar“ a discutat despre modalități de accelerare a transferului de cunoștințe tehnice și de tehnologie către țările în curs de dezvoltare, ca și probleme privind comerțul mondial. Reuniunea a constituit totodată „începutul unei reflecții asupra unei noi diviziuni internaționale a muncii în agricultură“. Din Clubul de la Dakar fac parte personalități politice, înalți funcționari, reprezentanți ai vieții economice și financiare din 20 de state europene și africane, precum și din S.U.A.

2) Profesorul vest-german Eduard Pestel de la Universitatea tehnică din Hanovra, coautor al Raportului „Omenirea la răspîntie“ către Clubul de la Roma, a fost numit în acest an ministru al educației al landului Saxonia inferioară. El este de asemenea vicepreședinte al Asociației vest-germane pentru cercetare.

Agricultură

S. Orban, Mediaș — Populația ocupată în agricultura S.U.A. se reduce continuu. În 1935 fiecare al patrulea american trăia într-o fermă; în 1976, potrivit unui buletin statistic lunar al Departamentului Agriculturii al S.U.A. (**Agricultural Situation,** iunie 1977), numai unu din 26 de americani mai locuia într-o fermă, fapt ce a dus la micșorarea ponderii acestei categorii la 3,9% în totalul populației țării. Această reducere masivă este considerată o consecință a mecanizării producției agricole, dar și a ascuțirii contradicțiilor economice și sociale cărora trebuie să le facă față agricultorii americani. Ea prezintă, totodată, o accelerare de ritm: din 1970 pînă în 1975 populația rurală s-a redus cu 850 000 persoane, într-un ritm anual de 2,7%. Reducerea populației rurale în perioada 1975—1976 s-a făcut într-un ritm de 7%, ceea ce este un indiciu că exodul populației rurale poate să se mențină în continuare ridicat. După 1970, populația rurală de culoare a părăsit fermele într-o proporție mai mare decît cea albă. În 1970, circa 900 000 de negri locuiau în mediul rural, în timp ce în 1976 mai rămăseseră doar 500 000.

Recoltatul continuă și noaptea la aceste vii din statul Washington

Bancă de export-import

Ioan Stamatescu, Făgăraș — Banca de export-import este o agenție financiară guvernamentală în țările capitaliste dezvoltate, menită să sprijine dezvoltarea comerțului exterior, în special a exporturilor țării respective prin acordarea sau garantarea creditelor externe.

Banca de export-import a S.U.A., de pildă, a fost creată în anul 1937. Ea acordă sau asigură credite în special la exporturile americane de mașini, echipament, mijloace de transport, alte bunuri de investiții. Producătorul american este finanțat în mod curent de către bancă în timpul realizării bunurilor ce urmează a fi exportate, iar importatorul străin este creditat de către bancă, de obicei pe termen mediu (5—7 ani) și în condiții ceva mai avantajoase decît cele existente pe piețele de capital occidentale. Date citate de Michael Blumenthal, ministrul american al finanțelor, relevă că în perioada 1973—1976, banca a sprijinit exporturi în valoare de 12 miliarde dolari în medie pe an, echivalînd cu 1% din exportul de produse industriale finite al S.U.A. Recent, banca a redus dobînda la creditele pe care le acordă, pentru a stimula exportul. În Anglia, Departamentul de garantare a creditelor de export, creat în anul 1930, asigură pe exportatorii autohtoni care acordă credite externe împotriva riscurilor de neplată a ratelor scadente, condițiile de asigurare fiind apropiate celor de pe piața capitalurilor. Banca de export-import a Japoniei creditează pe termen mediu și lung exporturile japoneze. Împrumuturile sînt acordate în proporție de 70—80% din valoarea exporturilor, la dobînzi relativ mai avantajoase decît cele de pe piețele de capital occidentale.

CREŞTEREA ECONOMICĂ

(*Urmare din pag. 23*)

profunde interne şi internaţionale. Exprimînd printre primele ţări acest imperativ, în Declaraţia asupra instaurării unei noi ordini economice internaţionale, adoptată la sesiunea extraordinară a Adunării Generale O.N.U. din 1974, precizîndu-se că „prezenta ordine economică internaţională este în conflict direct cu actualele tendinţe din relaţiile economice şi politice internaţionale", se formulează ideea după care prosperitatea lumii depinde de progresul şi prosperitatea părţilor ei componente iar pentru a se realiza acest imperativ este nevoie de prefacerea ordinii actuale internaţionale.

România, preşedintele ţării, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, au contribuţii de seamă atit pe linia formulării unei concepţii despre noua ordine economică internaţională, cît şi a strategiilor creşterii, contribuind prin activitatea desfăşurată pe plan internaţional la realizarea acestora. La cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, din 1974, s-a precizat că în concepţia românească, care se bucură de amplă audienţă în rîndul multor forţe progresiste din lume, „noua ordine economică şi politică internaţională presupune înlăturarea hotărîtă a vechilor relaţii de inechitate, a asupririi unor popoare de către altele, impune lichidarea politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste" şi nu doar o reajustare parţială a unor aspecte stridente ale vechii ordini economice internaţionale. Este nevoie de o ordine economică internaţională în stare să stimuleze creşterea şi dezvoltarea organică, iar relaţiile economice internaţionale din acest nou cadru sînt chemate să contribuie la accelerarea lichidării subdezvoltării, la democratizarea vieţii economice internaţionale şi la apropierea nivelurilor de dezvoltare ale ţărilor mici. Se cer reajustate sau reaşezate, pe baze noi, relaţiile dintre oameni, dintre om şi natură, dintre ţările lumii, elemente care se regăsesc, într-un fel sau altul, în strategiile creşterii şi dezvoltării.

Ţara noastră priveşte cu optimism şi încredere viitorul omenirii, concepţia ei despre dezvoltare axîndu-se pe ideea că marile probleme sînt soluţionabile, că rezolvarea lor ţine de inteligenţa şi capacitatea creatoare a popoarelor lumii, de eforturile şi lupta forţelor progresiste vizînd învingerea forţelor retrograde, reacţionare, de faptul că vechile orînduieli şi structuri interne sau internaţionale sînt generatoare de tensiuni, de contradicţii antagoniste, şi conflicte. Pe măsură ce noul învinge vechiul, cresc şi posibilităţile de soluţionare a marilor probleme cu care-i confruntă omenirea.

BRNO – UN LOC IDEAL
PENTRU AFACERI FRUCTUOASE
TÎRGURI ŞI EXPOZIŢII la BRNO 1978 Cehoslovacia

BVV

SALIMA 78
Tîrgul internaţional de alimentaţie 15—22 februarie
TÎRGUL INTERNAŢIONAL DE BUNURI DE CONSUM 21—28 aprilie
THERIA 78
Expoziţia internaţională de aparate şi echipament pentru studiul şi cercetarea mamiferelor 20—27 iunie
Expoziţia internaţională de cîini de toate rasele 1—2 iulie
AL 20-LEA TÎRG INTERNAŢIONAL DE CONSTRUCŢII DE MAŞINI 13—21 septembrie
INVEX 78.
Salonul internaţional de invenţii şi noutăţi tehnice 19—25 octombrie
ROBOT 78
Salonul internaţional de roboţi-manipulatori şi de bază a elementelor 14—19 noiembrie
MONTEX 78
Expoziţia internaţională de mecanizare şi automatizare a dispozitivelor interne 14—19 noiembrie
WELDING
Salonul internaţional de sudură 14—19 noiembrie
Informaţii suplimentare puteţi obţine la :
BVV Tîrguri şi Expoziţii BRNO„ Vystaviště 1,602 00 BRNO, Cehoslovacia. Telefon : 314. Telex : 062294, 062295. Adresa telegrafică : Fairbrno

Publicom

Revista
ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 48 din 2 decembrie 1977

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI

- Creativitate şi responsabilitate politică faţă de interesele fundamentale ale poporului **(Dan Popescu)** 1
- Dimensiunile tehnologice şi strategia dezvoltării în concepţia României **(prof. dr. Aurel Negucioiu)** 4
- Dezvoltarea economico-socială armonioasă a teritoriului întregii ţări **(dr. Petre Rotaru, dr. Camelia Cămăşoiu)** 6

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Economia României în anul 1978 **(Constantin Caloianu)** 9
— Exigenţe în îndeplinirea prevederilor de plan **(Gh. Drăghici, L. Ţăranu)** 11
— Cum se acţionează pentru economisirea combustibilului şi energiei electrice **(V. Boescu)** 13
— Direcţii de sporire a productivităţii muncii în agricultură (II) **(Ovidiu Popescu)** 15
— Cititorii au cuvîntul 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Generalizarea experienţei înaintate. O abordare ştiinţifică a problemelor calităţii **(Adrian Rusu)** 18

TEORII ● IDEI

— Centenarul independenţei. Finanţele României în anii războiului pentru independenţa de stat **(dr. Ilie Râmniceanu)** 20
— Creşterea economică : un proces necesar cu interpretări diferite (II) **(prof. dr. Ivanciu Nicolae Văleanu)** 22
— Şcoli ● curente economişti. Eludarea realului în gîndirea economică occidentală **(Vasile Pilat)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Şomajul, un fenomen cronic al economiei capitaliste **(dr. Dorel Oprescu)** 26
— Tendinţe-conjuncturi 28
— R.S.F. Iugoslavia. Înnoiri structurale în economia naţională **(N. Popov)** 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71.131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ASIGURAREA DE ACCIDENTE ȘI VARIANTELE ACESTEIA

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Printre multiplele forme de asigurare pe care ADAS le pune la îndemîna cetățenilor se află și „asigurarea de accidente".

Această asigurare poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de 16 ani împliniți, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora ADAS plătește sumele asigurate, amintim : lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, explozia, trăsnetul, electrocutarea, arsura, accidentele produse de funcționarea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întîmplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întîmplate acestora etc.

Asigurarea de accidente se practică în următoarele variante :

- Asigurarea de accidente pentru sume asigurate fixe, **totale, de 15 000 de lei, se contractează pe durate de 3 sau 6 luni, sau pe durate constituind multiplul acestora, pînă la 2 ani.**

Pe aceeași perioadă se pot încheia una, două sau trei asigurări pentru sume fixe.

- Asigurarea de accidente pentru sume asigurate convenite **se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. La această asigurare primele se pot achita și în rate.**

Primele de plată, la ambele forme de asigurare, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, de profesia și felul unității în care acesta lucrează, precum și de durata contractului (de exemplu : la asigurarea pentru sume fixe, primele de plată reprezintă, de regulă, 12 sau 15 lei pe 3 ori 6 luni, iar la asigurarea pentru sume convenite, primele de plată reprezintă, de regulă, între 1,60 și 4 lei pe an, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată).

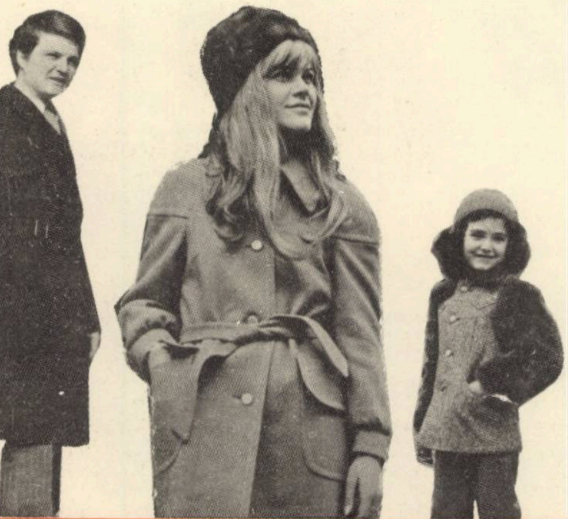

- Asigurarea familială de accidente **cuprinde, pe lîngă asiguratul principal și pe soția acestuia, precum și pe toți copiii, în vîrstă de 5 pînă la 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.**

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 de lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

- Asigurarea de accidente „Turist" **se recomandă a se contracta cu ocazia efectuării unor deplasări, cu durata de pînă la 1 lună. Această asigurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cît și cele de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești ale acestuia lăsate la domiciliu sau luate în deplasare.**

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei și 40 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale (în funcție de natura accidentului) și de 20 000 de lei pentru pagubele la bunurile casnice și gospodărești.

La această asigurare, care se contractează pe o perioadă de 1 lună, prima plată este de 15 lei.

La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate permanentă parțială, ca urmare a accidentelor cuprinse în asigurare, suma cuvenită în raport cu gradul de invaliditate permanentă stabilit se majorează cu 25%, în limita sumei asigurate pentru invaliditate permanentă totală.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite și cele familiale oferă și avantajul cuprinderii în asigurare a bunurilor casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță, fără vreo plată de primă suplimentară.

Ținînd seama de numeroasele împrejurări în care se pot produce accidentele, de gama largă a riscurilor acoperite și de costul avantajos al asigurărilor, recomandăm tuturor cetățenilor contractarea uneia sau a mai multor asigurări din cele prezentate, care garantează acoperirea consecințelor financiare ale accidentelor, ori a celor rezultate ca urmare a pagubelor produse la bunurile din gospodărie.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

UN CADOU FRUMOS
ADUCE ÎNTOTDEAUNA BUCURIE

1977 DEC 12

CASETA CU CREMĂ SUPERGRASĂ „BIO-TON"
MEDALII DE AUR LEIPZIG ŞI BRATISLAVA '77

farmec

D 646
X R MG

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Numărul 49 ● Vineri 9 decembrie 1977

„Fără îndoială că hotărîrile Conferinţei Naţionale vor răspunde aşteptărilor partidului, ale întregului nostru popor, că vor determina un nou avînt în lupta şi munca oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, din patria noastră, pentru realizarea în cele mai bune condiţii a planului cincinal, inclusiv a prevederilor suplimentare. Sînt convins că aceste hotărîri vor duce la ridicarea ţării noastre pe o nouă treaptă de dezvoltare economico-socială, vor asigura sporirea continuă a bunăstării şi fericirii naţiunii noastre socialiste — ţelul suprem al politicii partidului, esenţa societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm în România.“

NICOLAE CEAUŞESCU

(din Raportul cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului Partidului Comunist Român şi la sarcinile de viitor, prezentat la Conferinţa Naţională a partidului).

DOCUMENTELE CONFERINŢEI NAŢIONALE A P.C.R. — GHID ÎN ACŢIUNE

> **„Tot ceea ce am realizat în aceşti doi ani, ca de altfel în întreaga perioadă a socialismului, demonstrează forţa creatoare şi capacitatea clasei noastre muncitoare, a ţărănimii muncitoare, a intelectualităţii muncitoare, a întregului nostru popor muncitor, care, stăpîn pe destinele sale, într-o unitate tot mai strînsă, sub conducerea Partidului Comunist Român, înfăptuieşte Programul de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a ţării spre comunism".**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Marele forum al comuniştilor — eveniment de deosebită însemnătate în viaţa poporului nostru

OPŢIUNI FUNDAMENTALE PENTRU PROGRESUL ŞI BUNĂSTAREA SOCIETĂŢII ROMÂNEŞTI

ÎNTREGUL POPOR trăieşte în aceste zile momente sărbătoreşti, caracteristice marilor evenimente politice. Într-o atmosferă de lucru, de înaltă responsabilitate faţă de destinele naţiunii române, Conferinţa Naţională a P.C.R. a dezbătut probleme fundamentale ale accelerării mersului înainte al societăţii noastre socialiste. Prin valenţele teoretice şi practice ale problematicii abordate, prin rigoarea ştiinţifică a soluţiilor preconizate, prin hotărîrile sale şi prin implicaţiile majore ale acestora asupra viitorului ţării, Conferinţa se va înscrie în istoria partidului nostru şi în istoria poporului nostru ca un nou punct de pornire — de pe o treaptă superioară — în ascensiunea patriei spre culmile înalte ale progresului şi civilizaţiei socialiste.

Întrunită la trei ani de la Congresul al XI-lea — înscris cu litere de aur în istoria noastră milenară — şi întîmpinată printr-o intensă activitate politică, prin muncă însufleţită şi rodnică, Conferinţa a prilejuit înainte de toate reliefarea marilor succese obţinute în înfăptuirea obiectivului strategic fundamental al actualei etape — făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate. În climatul nou, profund democratic instaurat cu mai bine de un deceniu în urmă şi care a stimulat afirmarea plenară a forţelor creatoare ale poporului, partidul a desfăşurat o amplă şi multilaterală activitate, supunînd unui intens proces de dezvoltare şi perfecţionare toate laturile vieţii materiale şi spirituale. Evoluţia societăţii noastre în ultimii ani confirmă pe deplin, cu argumentele convingătoare ale faptelor, a tot ceea ce am realizat, realismul şi justeţea hotărîrilor Congresului al XI-lea în toate domeniile de activitate, atît pe plan intern, cît şi pe plan extern, faptul că, sub impulsul lor, întreaga viaţă economică şi politică-socială a cunoscut o puternică înnoire şi accelerare.

Viaţa ne oferă numeroase elemente concludente pentru a putea aprecia dimensiunile majore ale realizărilor obţinute în ultimii ani, capacitatea creatoare a clasei muncitoare, a ţărănimii şi intelectualităţii, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, de a transpune în practică politica partidului, de a înfăptui obiectivele stabilite de Congresul al XI-lea, de Programul partidului. Tabloul realizărilor obţinute în primii doi ani ai cincinalului reflectă în egală măsură procesul continuu de dezvoltare accelerată şi de modernizare a forţelor de producţie, de consolidare a bazei tehnico-materiale a socialismului ; perfecţionarea cadrului organizatoric al activităţii economico-sociale, crearea condiţiilor pentru participarea activă şi nemijlocită a maselor largi populare la conducerea societăţii, ca expresii ale adîncirii democraţiei socialiste ; creşterea mai rapidă, faţă de prevederi, a bunăstării materiale şi spirituale a întregii naţiuni.

Rod al muncii avîntate, pline de eroism a tuturor oamenilor muncii, strîns legate de amplificarea continuă a rolului partidului în societate, toate aceste realizări au fost pe larg evidenţiate în Raportul prezentat Conferinţei de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Document de înaltă valoare programatică, raportul face o analiză aprofundată a problemelor actuale ale construcţiei socialiste în ţara noastră, a activităţii desfăşurate pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, defineşte cu claritate, într-o deplină şi organică concordanţă de idei cu Programul partidului, direcţiile activităţii viitoare. În ansamblul său raportul reflectă în mod expresiv gîndirea teoretică, profundă şi originală, a partidului nostru, a secretarului său general, reprezintă o sintetizare strălucită a experienţei construcţiei socialiste din ţara noastră, şi, totodată, o contribuţie remarcabilă la îmbogăţirea patrimoniului teoriei şi practicii noastre revoluţionare.

Conferinţa Naţională a constituit un nou şi minunat prilej de afirmare a rolului hotărîtor al tovarăşului Nicolae Ceauşescu în elaborarea şi fundamentarea politicii partidului şi statului nostru, în organizarea uriaşei activităţi pentru transpunerea acesteia în viaţă, în conducerea întregului proces de edificare a socialismului şi comunismului în România. Neobosita sa activitate în fruntea partidului şi statului, spiritul novator, umanismul revoluţionar şi patriotismul fierbinte care îl animă, devotamentul nemărginit cu care serveşte interesele supreme ale patriei, ale poporului român, cauza păcii şi socialismului în lume îl situează pe secretarul general al partidului în rîndul marilor personalităţi ale neamului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, de numele căruia se leagă cea mai rodnică perioadă din istoria glorioasă a țării, creșterea continuă a prestigiului României în lume, și-a cîștigat astfel stima și încrederea întregului nostru popor, un mare și binemeritat prestigiu pe plan internațional.

REALIZĂRILE de însemnătate istorică, pe tărîmul producției materiale și al vieții spirituale, fac cu putință să ne propunem acum obiective mai mari, a căror înfăptuire să ne permită să mergem mai repede înainte, să comprimăm timpul, să ne apropiem într-un termen cît mai scurt de nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Înaintarea mai accelerată a României pe drumul progresului — **problemă-cheie, idee-forță,** opțiune cu un profund conținut patriotic, izvorîtă dintr-o înaltă responsabilitate față de viitorul patriei, față de locul pe care îl va ocupa țara noastră în rîndul națiunilor lumii. Este ideea care străbate ca un fir roșu raportul secretarului general al partidului, lucrările Conferinței în ansamblul lor și care își găsește o riguroasă materializare în Programul suplimentar de dezvoltare economică a României pe perioada 1976—1980. După cum se știe, programul a fost întocmit pe baza resurselor noi apărute ca urmare a bunelor rezultate obținute în primii doi ani ai cincinalului actual, a amplei acțiuni desfășurate pentru reducerea cheltuielilor materiale în activitatea productivă și de investiții, în diminuarea consumurilor și cheltuielilor de producție. Prin înfăptuirea acestui program — care asigură dezvoltarea mai armonioasă, mai echilibrată a diferitelor ramuri economice, industrializarea mai rapidă a zonelor mai puțin dezvoltate — se va realiza un spor de producție industrială de 100—130 miliarde lei, creșterea în ritm mai înalt a producției agricole, a volumului comerțului exterior, a venitului național și, pe această bază, a nivelului de trai.

Obiectivele pe care le prevede programul suplimentar au o temeinică fundamentare științifică, sînt obiective realiste, care demonstrează inepuizabilele resurse de dezvoltare vertiginoasă ale orînduirii noastre socialiste. La dimensionarea lor s-a avut în vedere faptul că întotdeauna pe parcursul îndeplinirii planului se creează noi rezerve, apar noi disponibilități. Tocmai atragerea lor în circuitul economic permite realizarea unor ritmuri înalte în toate domeniile, o considerabilă accelerare a dezvoltării, a progresului istoric. Într-o perioadă în care fenomenele de criză, de instabilitate și recesiune se manifestă cu deosebită evidență în țările capitaliste, și în anul în care a suferit mari pierderi provocate de cutremur — ceea ce i-a făcut pe unii comentatori din Occident să pună la îndoială posibilitatea realizării actualului plan cincinal — țara noastră a găsit resursele necesare pentru accelerarea dezvoltării economice și a creșterii bunăstării maselor. Este o nouă și strălucită dovadă a forței și vitalității economiei românești, a marii sale capacități de recuperare și, totodată, o chezășie a faptului că obiectivele Programului suplimentar vor fi integral îndeplinite.

Îmbrățișînd într-un tot unitar problemele prezentului și cele ale viitorului, raportul secretarului general al partidului definește obiectivele și orientările generale pentru elaborarea planului cincinal de dezvoltare economico-socială în perioada 1981—1985. Prin obiectivele sale principale — creșterea în ritm înalt a forțelor de producție, repartizarea lor judicioasă pe teritoriu, atingerea nivelului țărilor avansate economic în producția pe locuitor la o serie de produse de bază și obținerea în 1985 a unui venit național de 2 400—2 500 dolari pe locuitor — noul plan cincinal va marca un salt calitativ pe toate planurile vieții economice și sociale. **Aceasta înseamnă că România va depăși starea de țară în curs de dezvoltare, trecînd la stadiul de țară cu o dezvoltare medie.** Este o apreciere realistă, întemeiată pe evaluarea riguroasă a potențialului nostru material și uman, care dă o perspectivă clară efortului constructiv pentru perioada următoare.

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru, economia socialistă trebuie să fie o economie modernă, de înalt nivel tehnic, de mare productivitate și eficiență. La actualul nivel al dezvoltării noastre economice este cît se poate de evident că ritmul și amploarea creșterii sînt determinate nu numai de volumul resurselor antrenate în activitatea productivă ci și, în măsură tot mai mare, de eficiența utilizării lor ; iată de ce creșterea eficienței producției materiale, ridicarea calitativă a întregii activități economice reprezintă o problemă fundamentală în etapa pe care o străbatem.

Dincolo de cifre, de nivelurile de creștere prevăzute, foarte importante de altfel, programul suplimentar ca și orientările generale pentru întocmirea cincinalului următor reflectă amplificarea preocupărilor pentru laturile calitative, pentru întărirea spiritului de răspundere pe toate treptele economiei naționale, față de modul în care se asigură creșterea eficienței utilizării fondului național de dezvoltare, optimizarea structurilor, utilizarea rațională a capacităților de producție, sporirea volumului de producție și de beneficii la mia de lei fonduri fixe, ridicarea productivității muncii, micșorarea cheltuielilor, în primul rînd a celor materiale. **„A venit timpul,** spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** **să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale. Numai realizînd acest mare salt calitativ revoluționar putem transpune în viață obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în acest cincinal".** Regăsim aici, afirmată din nou cu putere, concepția modernă, dinamică asupra creșterii economice, în care — fără a diminua cu nimic importanța realizării producției planificate — factorilor calitativi le revine rolul primordial.

Este meritul secretarului general al partidului de a fi demonstrat convingător — pe baza cunoașterii temeinice a realităților din economie — marile posibilități care există în această privință și a căror valorificare presupune, înainte de toate, o schimbare radicală a concepției despre dezvoltarea economică, organizarea și desfășurarea producției, inclusiv o revoluție în conștiința oamenilor, a cadrelor, a tuturor oamenilor muncii. Așadar, odată cu aplicarea rapidă în producție a cuceririlor progresului tehnic și științific, a unor metode și tehnici moderne de conducere și organizare — creativitate, pasiune, conștiință, idei novatoare, în stare să potențeze valorile, să dea un conținut nou participării omului în procesul producției materiale.

PARTIDUL NOSTRU a subliniat în nenumărate rînduri faptul că preocuparea sa fundamentală, țelul suprem al politicii sale, rațiunea însăși a construcției socialismului și sensul a tot ceea ce înfăptuim este creșterea bunăstării materiale și spirituale a maselor, satisfacerea cît mai deplină a nevoilor întregului popor, asigurarea condițiilor pentru manifestarea plenară a personalității umane. O asemenea politică, **în care omul este unitatea de măsură a tuturor împlinirilor,** reflectă esența umanismului revoluționar al societății noastre, valoarea socială a dezvoltării. Ca urmare a îndeplinirii și depășirii sarcinilor prevăzute, a creșterii suplimentare a producției și a venitului național, s-au creat mijloacele necesare sporirii mai acentuate a nivelului de trai al oamenilor muncii. Pe această bază, Programul de ridicare a nivelului de trai în perioada actualului cincinal prevede creșterea retribuției medii reale cu peste 32%, precum și a veniturilor reale ale țăranilor cooperatori în proporții considerabil mai mari față de nivelurile stabilite în planul cincinal ; totodată, a fost prevăzută creșterea importantă a nivelului pensiilor, a alocațiilor pentru copii, a fost simțitor suplimentat planul construcțiilor de locuințe. Măsurile preconizate pentru îmbunătățirea Legii retribuției vor asigura creșterea retribuției prin trecerea muncitorilor pe trepte și categorii superioare, ceea ce va avea o puternică influență stimulatoare în ridicarea nivelului de calificare.

O influență puternică asupra ridicării nivelului de trai, asupra calității vieții va exercita **trecerea treptată la reducerea duratei săptămînii de lucru.** Realizarea acestui obiectiv este de natură să contribuie la asigurarea unei vieți mai armonioase, la îmbinarea mai rațională a muncii cu odihna și instrucția cultural-științifică a maselor. Mărirea ponderii timpului liber va crea posibilități mai mari pentru ridicarea nivelului de cunoștințe al maselor populare pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane, pentru lărgirea orizontului de cultură și îmbogățirea spiritului lor. Evident, trecerea la reducerea săptămînii de lucru necesită ample pregătiri, eforturi susținute pentru valorificarea integrală a rezervelor de creștere a productivității muncii, pentru folosirea eficientă a potențialului tehnic, material și uman de care dispun unitățile economico-sociale, pentru realizarea exemplară a tuturor prevederilor de dezvoltare mai accelerată a economiei.

Amplificarea preocupărilor partidului și statului pentru întărirea răspunderii fiecărei unități economice, a fiecărui om al muncii la locul său de activitate, a tuturor organelor de conducere colectivă are o deosebită importanță în această privință. Partidul a acționat și acționează în continuare cu fermitate pentru **creșterea rolului clasei muncitoare în societate, pentru îmbunătățirea formelor de organizare a participării active și conștiente a maselor la dezbaterea și adoptarea hotărîrilor, la conducerea vieții economico-sociale,** ca un factor esențial și totodată ca o necesitate obiectivă a construirii noii societăți. Participarea în măsură sporită în diferite organisme de stat și obștești a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție, așa cum s-a prevăzut la Conferință, va da un nou și puternic suflu înnoitor, revoluționar activității economice, va duce la împletirea experienței maselor cu cea a cadrelor de conducere, va determina creșterea răspunderii clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii.

Preocupările pentru adîncirea democrației socialiste — care își găsesc expresia și în sporirea rolului colectivelor de oameni ai muncii în prevenirea și combaterea încălcării legilor și normelor de conviețuire socială — se îmbină în mod armonios cu cele pentru **creșterea rolului statului socialist** în conducerea unitară a vieții economico-sociale, pentru întărirea controlului, disciplinei și ordinii sociale.

Îndeplinirea sarcinilor tot mai complexe pe care le ridică procesul construcției socialiste evidențiază, ca o cerință obiectivă, **creșterea în continuare a rolului conducător al partidului** în întreaga activitate, în indisolubilă legătură cu adîncirea democrației socialiste . Poporul nostru vede în aceasta o garanție sigură a înfăptuirii politicii de transformare revoluționară a societății noastre, de unire a tuturor eforturilor și de canalizare a acestora spre realizarea obiectivului fundamental — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

RAPORTUL tovarășului Nicolae Ceaușescu face o magistrală analiză a situației internaționale actuale, a mutațiilor profunde care s-au produs în lume și care au determinat schimbări fundamentale în raportul mondial de forțe, a tendințelor care se conturează în viața internațională și a concluziilor care se desprind pentru lupta forțelor înaintate. Desfășurarea evenimentelor internaționale demonstrează justețea politicii externe promovate cu consecvență de partidul nostru, confirmă pe deplin aprecierile și orientările stabilite la Congresul al XI-lea.

Definitorie pentru vasta activitate internațională desfășurată de partidul și statul nostru în ultimii ani este creșterea permanentă a contribuției României la soluționarea marilor probleme care confruntă omenirea, la instaurarea unui climat de colaborare, securitate și pace. Participînd activ la viața internațională, țara noastră militează cu fermitate pentru instaurarea unei ordini economice internaționale, bazată pe egalitate și echitate, eliminarea surselor de încordare și a focarelor de conflict din orice parte a lumii, reglementarea problemelor litigioase pe cale politică, la masa tratativelor, înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, participarea tuturor statelor lumii, indiferent de mărime, la soluționarea problemelor care frămîntă lumea, depășirea fenomenelor de subdezvoltare. O asemenea politică, dinamică și creatoare, în deplină concordanță cu interesele naționale și cu cerințele generale ale cauzei socialismului și păcii în lume, se bucură de o largă apreciere pe plan internațional. Distincția acordată de curînd tovarășului Nicolae Ceaușescu — Medalia de aur a Consiliului Mondial al Păcii — constituie tocmai o astfel de prețuire a politicii principiale, constructive a României socialiste, un înalt omagiu adus activității omului care a făcut atît de mult pentru afirmarea idealurilor de pace, libertate și progres ale umanității.

CONFERINȚA NAȚIONALĂ a P.C.R. a constituit o puternică manifestare a unității de nezdruncinat a a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în jurul partidului, a secretarului său general. Poporul nostru recunoaște în documentele Conferinței — care se înscriu în linia strategică generală pentru întreaga perioadă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — expresia cerințelor obiective ale dezvoltării societății noastre, a propriilor sale interese și aspirații. Iată de ce el își exprimă adeziunea deplină la aceste documente, la politica internă și externă a partidului, încrederea nestrămutată în forțele sale, în capacitatea de a da viață acestei politici, de a asigura propășirea țării și a făuri un viitor luminos pentru generația de astăzi și pentru generațiile ce vor urma.

Fără îndoială, înaintarea mai rapidă a patriei noastre pe noile coordonate ale progresului și civilizației socialiste reclamă o amplă mobilizare a energiilor tuturor oamenilor muncii, inițiativă, pasiune și dăruire pentru muncă și creație. Poporul nostru este pe deplin conștient de aceasta, tot așa cum este conștient că nici un efort nu poate fi socotit prea mare cînd este vorba de viitorul națiunii. Mobilizați de perspectivele luminoase pe care le deschid documentele Conferinței, întregul popor, angajat profund în procesul unei creații de proporții istorice, își afirmă voința unanimă de a munci cu abnegație, de a îndeplini Programul partidului, programul progresului patriei, al fericirii și bunăstării sale.

Stere GIOGA

DOCUMENTELE CONFERINŢEI NAŢIONALE A P. C. R. — GHID ÎN ACŢIUNE

UNITATEA DIALECTICĂ DINTRE POLITICA INTERNĂ ŞI EXTERNĂ A PARTIDULUI

PARTIDUL NOSTRU supune sistematic unei analize materialist-dialectice şi istorice aprofundate fenomenele şi procesele economico-sociale, politice, ştiinţifice-tehnice, ideologice şi culturale ce se desfăşoară atît pe plan intern cît şi pe arena mondială. Un principiu călăuzitor al acestor analize îl constituie **unitatea** inseparabilă dintre politica internă şi externă pe care o elaborează şi o aplică partidul nostru în spiritul liniilor directoare stabilite în Programul partidului, adoptat la Congresul al XI-lea.

Raportul prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Conferinţa Naţională — expresie strălucită a unităţii dintre teoria socialismului ştiinţific, creator aplicată la condiţiile ţării noastre şi decizia politică fundamentată temeinic, cuprinde măsurile ce deschid noi perspective dezvoltării rapide a forţelor de producţie, a întregii economii naţionale, perfecţionării relaţiilor sociale, a organizării şi conducerii tuturor sectoarelor de activitate, ridicării gradului de civilizaţie al patriei noastre, a nivelului de trai al întregului popor şi analiza realistă şi temeinic fundamentată a realităţilor contemporane, a evoluţiei, situaţiei şi tendinţelor de pe arena mondială.

Justeţe, realism, clarviziune

EVENIMENTELE petrecute în lume în ultimii trei ani care au trecut de la Congresul al XI-lea atestă realismul şi clarviziunea aprecierilor şi orientărilor stabilite de acest Congres, demonstrează cu putere justeţea politicii externe promovată cu consecvenţă de Partidul Comunist Român, de secretarul său general, într-o unitate indisolubilă cu politica internă de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România.

Confruntînd principiile şi opţiunile de politică externă ale partidului nostru, limpede formulate în documentele sale programatice, în cuvîntările şi interviurile acordate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cu faptele şi evenimentele de pe arena mondială, cu acţiunile practice ale partidului şi statului nostru, fiecare cetăţean al României socialiste capătă sentimentul tonic că poporul nostru, odată cu trainice succese în opera de dezvoltare economico-socială, îşi spune cuvîntul şi participă activ la soluţionarea marilor probleme care confruntă omenirea, că partidul şi statul nostru îşi îndeplinesc cu cinste şi spirit de răspundere mandatul de promotori ai unei politici noi, de colaborare, securitate şi pace în lume. Se poate afirma că, într-adevăr, nu au existat probleme mai importante în viaţa mondială la care România, stat socialist, suveran şi independent, să nu fi participat într-o formă sau alta, aducîndu-şi o contribuţie apreciată la găsirea căilor de rezolvare a lor în interesul popoarelor, al progresului social şi al păcii în general.

Şi nu trebuie nici o clipă uitat că relaţiile internaţionale se caracterizează — aşa cum pe drept cuvînt s-a apreciat încă la Congresul al XI-lea şi s-a reconfirmat la Conferinţa Naţională ce a avut loc în ultimele zile — printr-o extraordinară complexitate şi mobilitate, desfăşurîndu-se pe fondul ascuţirii contradicţiilor economice, sociale, naţionale şi politice la scară mondială, al accentuării instabilităţii internaţionale, menţinerii şi adîncirii crizei economice mondiale, al accelerării procesului revoluţionar de schimbare a raporturilor de forţe pe plan internaţional în favoarea progresului social-istoric al popoarelor, dornice să instaureze o lume mai bună şi mai dreaptă.

În legătură cu aceasta, secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** aprecia în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale a partidului, că **„O analiză ştiinţifică, materialist-dialectică şi istorică a dezvoltării contemporane mondiale atestă cu putere că forţele sociale progresiste sînt în ascensiune, că ele obţin noi şi importante poziţii predominante, devenind tot mai puternice şi mai influente. Este cert că ele reprezintă forţa în stare să lichideze cu desăvîrşire politica imperialistă, de reîmpărţire a lumii în zone de influenţă şi dominaţie, să determine oprirea cursei înarmărilor şi soluţionarea unor anomalii economice, sociale şi politice care întreţin şi adîncesc criza, să impună promovarea în lume a unei politici noi, democratice, bazată pe echitate şi dreptate socială, să asigure pacea pe planeta noastră“.**

Numai o gîndire şi o analiză politică lucidă, profund ancorată în realitate, inspirată de principii juste, stabile şi în acelaşi timp receptivă la nou, sustrasă oricărei viziuni schematice, simplificatoare şi rigide, poate să „stăpînească“ complexitatea evenimentelor internaţionale, să iniţieze şi să promoveze cu promptitudine, îndrăzneală şi stăruinţă soluţii capabile să dea curs unor evoluţii pozitive în reţeaua de raporturi, adesea încîlcite, din viaţa internaţională. Tocmai pentru că posedă o asemenea capacitate de gîndire şi analiză politică multilaterală, bazată pe principiile teoretico-metodologice ale materialismului dialectic şi istoric, partidul nostru — şi odată cu el întregul popor — poate aprecia cu satisfacţie, că obiectivele esenţiale ale politicii — atît interne, cît şi externe — stabilite de Congresul al XI-lea sînt realizate cu deplin succes, ceea ce generează încredere şi optimism, hotărîrea de a acţiona în continuare cu energie şi inteligenţă pentru transpunerea consecventă în viaţă a liniilor directoare stabilite de conducerea partidului pentru realizarea parametrilor noi ai actualului plan cincinal, condiţie de bază a creşterii forţei economice a patriei, ridicării nivelului de trai material şi spiritual al maselor, lărgirii continue a colaborării economice internaţionale, sporirii aportului constructiv al României socialiste la soluţionarea problemelor mondiale actuale şi de perspectivă.

Decizie politică şi responsabilitate

TRĂIM ÎNTR-O EPOCĂ în care, mai accentuat decît oricînd înainte, toate componentele vieţii sociale, colective şi individuale — de la cele tehnico-economice la cele artistice, de la cele familiale şi naţionale la cele internaţionale — cad sub incidenţa deciziei politice. Comparativ cu trecutul, responsabilităţile factorului de decizie politică au sporit, iar problemele pe care el este chemat să le rezolve au căpătat un înalt grad de complexitate. Astăzi utilizarea realizărilor geniului ştiinţific şi tehnologic, exclusiv în scopul ameliorării vieţii (şi nu al distrugerii), la scară naţională şi universală, reprezintă o problemă de opţiune şi decizie politică şi nu tehnico-ştiinţifică. De resortul factorilor de decizie politică, aliaţi cu factorii ştiinţifici şi tehnici, ţine soluţionarea problemelor vitale ale omenirii : lichidarea subdezvoltării, decalajelor economice şi a malnutriţiei, stoparea şi prevenirea poluării apei şi aerului, blocarea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, convertirea bugetelor militare, atît de dilatate, în investiţii pentru soluţionarea problemei locuinţelor, sănătăţii şi instrucţiei publice, ridicării nivelului de trai material şi cultural al populaţiei, creşterii timpului liber consacrat realizării personalităţii umane. Iată de ce din multitudinea actelor umane, unul încărcat cu cea mai mare răspundere politică este, neîndoielnic, decizia politică la nivel naţional şi internaţional, care afectează interesele şi destinele pe termen lung, ale unor vaste colectivităţi sociale.

Afirmînd că trăim în **cel mai politic** secol din întreaga istorie a umanităţii ne gîndim la faptul obiectiv că veacul al XX-lea se distinge prin profunde şi generalizate revoluţii social-politice, ştiinţifico-tehnice, informaţionale, mentale şi comportamentale, prin confruntări dintre cele mai complexe şi mai ascuţite. **„Continuă să se dezvolte contradicţiile sociale, de clasă, contradicţiile dintre lumea socialistă şi lumea capitalistă, se accentuează tot mai mult contradicţia dintre ţările în curs de dezvoltare şi ţările dezvoltate din punct de vedere economic. Toate acestea fac ca evoluţia mondială contemporană să fie deosebit de contradictorie“**, se aprecia în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale de secretarul general al partidului. Secolul al XX-lea este cel mai politic veac din istoria umanităţii şi pentru că niciodată pe glob n-au trăit atîtea fiinţe omeneşti (aproape patru miliarde, cu perspectiva de a deveni şapte miliarde către sfîrşitul veacului) a căror soartă, a căror viaţă cotidiană, a căror existenţă depinde mai mult decît oricînd de clarviziunea şi raţiunea, responsabilitatea umană şi umanistă a deciziilor politice la nivele naţionale şi internaţionale.

Ceea ce în limbajul celei de a doua jumătăţi a secolului douăzeci (acest secol „rotund“) se numesc „probleme vitale ale omenirii“ sînt în fapt probleme vitale ale politicii. Nimic din ceea ce se petrece esenţial în viaţa socială a comunităţilor naţionale şi a comunităţii internaţionale nu este autonom sau paralel cu deciziile şi acţiunile politice. Se poate spune, se precizează în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale, că **„după cel de-al doilea război mondial, pentru prima dată asistăm la intensificarea puternică a luptei pentru o nouă reîmpărţire a lumii, a zonelor de influenţă, pentru cîştigarea de noi poziţii dominante de către diferite state şi grupări de state... se poate afirma că ea a intrat acum într-o etapă nouă, ducînd la ascuţirea extremă a contradicţiilor dintre state şi grupări de state, agravînd situaţia internaţională şi creînd pericole pentru noi conflicte şi războaie“**. Aceasta înseamnă că date fiind uriaşele posibilităţi reale pentru soluţionarea problemelor de viaţă ale omenirii — economice, politice, spirituale — şi în acelaşi timp uriaşele forţe distructive stocate, în mod „ştiinţific“, în depozitele de arme nucleare şi clasice — responsabilităţile factorilor politici s-au ridicat la apogeu. Alternativele sînt cît se poate de clar conturate : sau se elaborează, prin cooperare şi dialog, o politică realistă şi umanistă pe scară naţională şi internaţională dispusă şi capabilă să pună în slujba omenirii toate cuceririle geniului său creator, să lichideze rapid decalajele şi subdezvoltarea, sau pericolul autodistrugerii civilizaţiei şi culturii umane devine iminent. Niciodată nu a existat o asemenea miză ridicată şi de acest fapt se cuvine să ia act nu numai omul politic „de profesie“, ci şi omul „de pe stradă“ pentru a înţelege că participarea sa la viaţa politică, la decizia politică, la acţiunea politică nu mai este „un lux“ sau o chestiune facultativă, ci o condiţie esenţială a soluţionării raţionale şi umaniste a contrastelor, decalajelor şi dilemelor secolului XX, pentru lichidarea treptată a anacronismelor şi pericolelor grave din viaţa lumii contemporane, între care cursa înarmărilor în special nucleare conţine în sine cea mai absurdă şi gravă ameninţare. **„Iată de ce,** sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Conferinţa Naţională a partidului, **devine tot mai acută răspunderea, cu adevărat istorică, a forţelor progresiste, antiimperialiste, chemate să acţioneze pentru înlăturarea gravelor pericole ce ameninţă pacea şi securitatea planetei“.**

În fapt, trăim în cel mai politic (sau politizat) secol din istoria omenirii, atît prin problemele vitale pe care el le pune, adesea în termeni dramatici, cît mai cu seamă prin ridicarea la acţiune conştientă (potenţată tocmai de factori politici şi ideologici) a unor mase populare tot mai largi. Făclia conştiinţei politice revoluţionare, democratice şi progresiste luminează azi şi aprinde inimile a noi şi noi sute de milioane de oameni, care trezite dintr-un adînc somn istoric, intră în lupta pentru realizarea unor obiective economico-sociale, politice şi umane pe care numai secolul XX le putea formula într-o versiune practică. Masele populare au intrat în zona centrală a amfiteatrului politic, zonă pe care este cert că nu o vor părăsi pînă nu vor înfăptui idealurile de libertate socială şi naţională, aspiraţiile unei vieţi cu adevărat omeneşti.

Între economie, ştiinţă şi tehnică, resurse şi nevoi se interpun relaţiile sociale şi politice, atît cele cu caracter intern, cît şi cele cu caracter internaţional. Toate problemele mari, vitale ale omenirii — resursele naturale şi protecţia mediului înconjurător, munca, producţia şi consumul, sănătatea şi educaţia, utilizarea în scopuri paşnice a cuceririlor revoluţiei ştiinţifico-tehnice, dezarmarea generală şi în primul rînd cea nucleară, ca şi independenţa şi suveranitatea, libertatea şi egalitatea, echitatea şi justiţia socială, respectarea drepturilor fundamentale ale omului şi înflorirea personalităţii umane — toate aceste probleme sînt de resortul opţiunilor şi deciziilor politice, inevitabil, al luptelor politice.

E cert că, aşa cum a apreciat şi apreciază partidul nostru, raporturile de forţe politice pe plan mondial se schimbă continuu în favoarea forţelor progresului şi păcii, această schimbare fiind ea însăşi rezultatul unei aprige şi îndelungate lupte, care este departe de etapa ei finală.

Desigur, din acest tablou nu lipsesc forţele adverse aspiraţiilor fierbinţi ale umanităţii spre bunăstare şi pace. **„Rezultatele pozitive obţinute în dezvoltarea cursului spre destindere în viaţa internaţională,** aprecia secretarul general al partidului, **sînt contracarate în unele zone ale lumii de agravarea încordării, de ascuţirea contradicţiilor dintre state şi apariţia unor conflicte noi“. Tocmai de aceea,** sublinia tovarăşul Nicolae **Ceauşescu, este necesar să crească vigilenţa şi combativitatea tuturor acelora care se pronunţă pentru o politică democratică, de pace şi colaborare internaţională, pentru noua ordine economică bazată pe echitate şi dreptate, pentru dezarmarea generală şi în primul rînd nucleară, pentru aşezarea relaţiilor dintre state pe principiile egalităţii în drepturi, respectului independenţei**

prof. dr. Petru PÂNZARU

(Continuare în pag. 32)

SEMNIFICAȚIILE FĂURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE ÎN ROMÂNIA

O PREOCUPARE FUNDAMENTALĂ a Partidului Comunist Român, preocupare care s-a manifestat pregnant în ultimii 10—12 ani, constă în dezvoltarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste. Ea izvorăște nemijlocit din esența partidului nostru de partid revoluționar al clasei muncitoare, din atitudinea sa față de propria temelie ideologică, pe care o privește ca pe o călăuză în acțiune, ca pe un instrument metodologic universal ce-și contureaza eficiența, în ultimă analiză, ținînd seama de condițiile concret-istorice în care are loc aplicarea adevărurilor generale.

Un domeniu esențial în care contribuția Partidului Comunist Român la dezvoltarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste a căpătat dimensiuni originale, revelatorii, este acela **al edificării socialismului pe trepte superioare.** Îndată după crearea bazei tehnico-materiale și a bazei economice corespunzătoare noii orînduiri, după făurirea economiei socialiste unitare, Congresul al IX-lea al partidului a arătat că, în țara noastră, se impune necesarmente o perioadă de consolidare a societății socialiste. La înfăptuirea eficientă a obiectivelor sale, de o inestimabilă valoare s-au dovedit hotărîrile Conferinței Naționale a partidului din 1967, care au revoluționat metodele de organizare și conducere planificată a societății românești, au fixat jaloanele unor transformări structurale și funcționale fără precedent în industria națională, în întreaga dezvoltare economico-socială a patriei.

Pe baza rezultatelor obținute în consolidarea societății socialiste, Congresul al X-lea al P.C.R., din august 1969, a apreciat că s-au creat condițiile pentru trecerea la **etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate,** începută odată cu cincinalul 1971—1975.

Trăsăturile definitorii ale conceptului

DE LA CONGRESUL AL X-LEA, asupra conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată au fost întreprinse analize tot mai ample și tot mai nuanțate, **contribuția hotărîtoare în stabilirea semnificațiilor sale definitorii fiind adusă, incontestabil, de secretarul general al partidului** 1). **În Raportul prezentat la actuala Conferință Națională a partidului, strălucită expunere asupra realizărilor și noilor obiective ale progresului economico-social al poporului român, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a adîncit și a ridicat pe o treaptă superioară valențele conceptului și căile concrete — laturile de ordin calitativ — de înfăptuire a obiectivelor, deschizînd noi perspective dezvoltării rapide a forțelor de producție, a întregii economii naționale, perfecționării relațiilor sociale, a organizării și conducerii tuturor sectoarelor de activitate, ridicării necontenite a gradului de dezvoltare a patriei noastre, a nivelului de trai al întregului popor, înfăptuirii neabătute a Programului partidului.**

Reperul fundamental al făuririi socialismului multilateral dezvoltat îl constituie **dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție ale societății românești.** Căci, așa cum dezvăluie propria noastră experiență, precum și experiența universală, raporturile economice și sociale avansate, bunăstarea materială și spirituală a maselor, în general, un grad înalt de civilizație și cultură se întemeiază întotdeauna numai pe forțe de producție superioare, eficiente, configurate potrivit marilor exigențe ale contemporaneității. Referindu-se la orientările de bază ale dezvoltării noastre în perspectivă, la Conferința Națională a partidului din aceste zile, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„Trebuie să realizăm o economie modernă, de înalt nivel tehnic, de mare productivitate și eficiență“.**

Documentele partidului nostru arată că societatea socialistă multilateral dezvoltată reprezintă o treaptă superioară în edificarea orînduirii socialiste, un stadiu superior al socialismului. **„În România, socialismul a învins pentru totdeauna, a fost realizată economia socialistă unitară. Aceasta nu înseamnă însă înfăptuirea plenară a socialismului. În fața partidului, a poporului se pune sarcina de a realiza dezvoltarea continuă a societății, astfel încît să se asigure aplicarea din plin a principiilor socialiste“** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința Națională a partidului din 1972. Programul partidului subliniază în mod expres **caracterul stadial** al societății socialiste multilateral dezvoltate, relevînd totodată valențele ei de cale deschizătoare către o fază superioară de edificare societală — societatea comunistă.

Promovînd cu înaltă perspicacitate viziunea materialist-istorică și în acest domeniu, partidul subliniază că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — adică prezentul nostru istoric — se leagă organic, atît de viitor — comunismul propriu-zis, cît și de trecutul apropiat de edificare socialistă. Societatea socialistă multilateral dezvoltată face parte, așadar, dintr-un triptic, ce constituie **un proces revoluționar unitar și continuu.** Partidul continuă astfel configurarea, în conformitate cu cerințele obiective ale epocii contemporane, a unui comportament milenar al poporului nostru, popor care, întotdeauna, și-a privit cu legitimă mîndrie realizările pozitive din trecutul său, a luptat neabătut, cu spirit de abnegație și cu mari sacrificii, spre a ridica prezentul pe noi culmi și nu și-a zăgăzuit nicicînd aspirațiile spre treptele luminoase ale viitorului.

Societatea socialistă multilateral dezvoltată e concepută și ca o **treaptă superioară în privința modalității dezvoltării societale.** Aceasta înseamnă înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, atît a economiei cît și a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste, cu alte cuvinte, o societate care-și angajează toate laturile, toate sectoarele, în ascensiune puternică. Corespunzător acestei modalități de dezvoltare, trebuie să se asigure o concordanță cît mai deplină și o armonie cît mai concertată între diversele laturi și sectoare ale societății noastre socialiste, înlăturarea unor discordanțe consti-

---

1) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 4, Ed. politică, București, 1970, p. 256 ; vol. 5, Ed. politică, 1971, p. 878 ; vol. 6, Ed. politică, 1972, p. 208—212; vol. 7, Ed. politică, 1973, p. 544—548; vol. 11, Ed. politică, 1975, p. 49—108 ; vol. 12, Ed. politică, 1976, p. 283—288 și 393—440; vol. 13, Ed. politică, 1977, p. 60—148 și 478—506 ; vezi și expunerile la Congresul întregii țărănimi — 18 aprilie 1977, la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi — 11 iulie 1977, la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei — 9 septembrie 1977, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 21-23 septembrie 1977 ; Raportul la Conferința Națională a partidului, 7—9 dec., 1977, Scînteia nr. 10 980 din 8 dec. 1977.

tuite în decursul etapei anterioare, lichidarea unor inegalități sau rămîneri în urmă.

Un element esențial în definirea societății socialiste multilateral dezvoltate îl constituie așadar faptul că această nouă treaptă de edificare socialistă este văzută ca o **treaptă superioară în privința nivelului dezvoltării țării, cu precădere sub raport economic,** comparativ cu alte țări și din perspectiva trecerii la făurirea comunismului. Este un merit al partidului nostru, al secretarului său general, anume acela de a fi atras atenția asupra faptului că, deși România a reușit, în procesul construirii economiei socialiste unitare, să intre în rîndurile țărilor celor mai avansate din punct de vedere al orînduirii societale, n-a reușit încă să lichideze **slaba dezvoltare moștenită, decalajul** ce o mai desparte de țările dezvoltate din punctul de vedere economic, adică decalajul în privința venitului național pe locuitor, a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs social, a cheltuielilor de energie pe unitatea de venit național, a raportului dintre forța de muncă din agricultură, pe de o parte, și cea ocupată în industrie, în general în activitățile neagricole, pe de altă parte, în privința nivelului productivității muncii sociale etc.

Atingerea de către România a nivelului țărilor dezvoltate este favorizată de faptul că aplicarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice actuale oferă țărilor în curs de dezvoltare șansa lichidării mai rapide a decalajelor lor. Nu în mod întîmplător cincinalul actual se află astfel sub egida **promovării** cuceririlor actualei revoluții tehnico-științifice în toate sectoarele vieții sociale.

Direcțiile edificării

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN consideră că trebuie să se acționeze în primul rînd pentru **creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane.** „Este necesar — atrăgea atenția secretarul general al P.C.R., cu prilejul Consfătuirii din octombrie 1976 — **să nu uităm o clipă faptul că factorul hotărîtor în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism îl constituie dezvoltarea forțelor de producție pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. Aceasta reprezintă, de fapt, esențialul în dezvoltarea socială, în înfăptuirea Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului“.** În consecință, partidul nostru acționează neabătut pentru dezvoltarea armonioasă, proporțională a tuturor ramurilor economiei naționale, ca și pentru amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriu.

Forța motrice determinantă în dezvoltarea forțelor de producție ale societății noastre, o constituie continuarea fermă a industrializării socialiste. Partidul acționează astfel pentru dezvoltarea în continuare, cu prioritate, a industriei socialiste, pentru orientarea acesteia spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică în mod superior resursele materiale și umane ale națiunii. În vederile partidului nostru, crearea unei industrii puternice este **considerată factorul hotărîtor al edificării socialiste, inclusiv al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.** Această viziune, promovată amplu și complex mai ales în ultimii 10—12 ani, corespunde stadiului contemporan de dinamizare a structurilor economice, care evidențiază captarea unui caracter industrial de către toate ramurile de activitate ale societății, difuziunea plenară a metodelor industriale bazate pe cuceririle actualei revoluții tehnico-științifice în plin avînt. Așadar, continuarea fermă a industrializării socialiste nu vizează, pur și simplu, dezvoltarea și modernizarea unei ramuri, ci constituirea, pe baza unei industrii puternice, **a unui mod de producție industrial în întreaga economie națională.** Pentru că acționînd pentru dezvoltarea prioritară a industriei, partidul are în vedere totodată dezvoltarea armonioasă, proporțională și cu o puternică tentă industrială a celorlalte ramuri economice.

Dintre ramurile producției de bunuri materiale, o atenție aparte se acordă agriculturii, **considerată ramură de bază a economiei naționale.** „Dezvoltarea atît a industriei cît și a agriculturii, pe baza cuceririlor științei moderne, constituie factorul determinant al făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate“, se arată în Programul partidului.

Partidul nostru promovează dezvoltarea **tuturor forțelor de producție ale societății.** În concepția sa, se evidențiază pregnant **rolul hotărîtor al forței de muncă, al producătorilor direcți în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.** De aceea, partidul acționează în vederea asigurării unui spor demografic normal, condiție absolut necesară sporirii potențialului de forță de muncă al țării, menținerii tinereții și vigorii națiunii noastre. Apoi, dirijează transformări calitative în structura forței de muncă, corespunzătoare rolului decisiv al producției de bunuri materiale în dezvoltarea societății, mutațiilor necesare în diviziunea socială a muncii. Iar pentru ca rolul forței de muncă să se afirme la un nivel tot mai înalt, partidul se ocupă îndeaproape de ridicarea permanentă a gradului ei de pregătire.

Perfecționarea pregătirii personalului muncitor este văzută de partid **ca o condiție a însuși mersului nostru înainte. „În stadiul actual de dezvoltare în care ne găsim** — releva tovarășul **Nicolae Ceaușescu — mersul înainte depinde în mod hotărîtor și nemijlocit de calitatea și competența oamenilor, de capacitatea lor de a stăpîni mijloacele de producție mereu mai perfecționate, de priceperea de a administra bogățiile țării, avuția națională, de receptivitatea lor la ceea ce este nou și înaintat, de puterea lor de a ține pasul cu progresul mondial“.**

Așezînd creșterea puternică a forțelor de producție sub egida revoluției tehnico-științifice contemporane, partidul nostru arată că cercetarea trebuie să se dedice consecvent soluționării unor probleme prioritare, cum sînt creșterea potențialului național de rezerve de materii prime și resurse energetice, elaborarea de noi tehnologii, crearea de mașini, utilaje și instalații cu randamente superioare, crearea de noi materiale etc., să angreneze aportul tuturor științelor, inclusiv, și chiar cu deosebire, al științelor economice și sociale, să soluționeze nu numai problemele legate de înfăptuirea concretă a planului cincinal și a planurilor anuale, ci și pe cele de perspectivă. În plus, să se caracterizeze printr-o eficiență mereu sporită. Cît privește învățămîntul de toate gradele, el urmează să progreseze tot mai mult, odată cu progresul tripticului învățămînt—cercetare—producție iar, alături de alte forțe de producție materiale și spirituale ale societății, să asigure oamenilor muncii o pregătire multilaterală.

Creșterea puternică a forțelor de producție ale societății românești în etapa actuală este concepută de partid în strînsă legătură cu **perfecționarea relațiilor de producție, a tuturor relațiilor sociale.** Ne aflăm în această privință în sfera unei acțiuni ample și complexe, perseverente și dificile, care se realizează însă, cu consecvență și fermitate.

Perfecționarea relațiilor de producție se îndreaptă, cum este și firesc, înainte de toate asupra esenței acestora — proprietatea socialistă. Ambele ei forme, de stat şi cooperatistă, se vor ridica pe o treaptă superioară, incluzînd în obiectul lor o avuţie obştească tot mai sporită ca volum şi din punct de vedere calitativ. Totodată, se intensifică permanent conlucrarea şi împletirea acestor forme de proprietate, astfel încît să asigure condiţii de muncă şi de existenţă superioare şi tot mai unitare tuturor categoriilor de oameni ai muncii, atît de la oraşe cît şi de la sate. Pe baza perfecţionării proprietăţii obşteşti se transformă calitativ toate componentele sistemului relaţiilor de producţie socialiste.

In contextul acţiunii de perfecţionare a celorlalte relaţii sociale, de o atenţie deosebită se bucură perfecţionarea activităţii de conducere şi planificare, intensificarea şi perfecţionarea activităţii politice, ideologice, culturale şi educative de formare a omului nou, de afirmare în viaţă a principiilor socialiste de muncă şi repartiţie, de etică şi echitate, întărirea familiei — considerată nucleu de bază al societăţii, întărirea rolului democraţiei socialiste. Secretarul general al partidului remarca — la actuala Conferinţă Naţională — faptul că sistemul de organe şi organisme de conducere a societăţii cu participarea plenară a oamenilor muncii constituie **„expresia cea mai elocventă a dezvoltării continue a democraţiei bazate pe participarea maselor populare la întreaga viaţă publică, la guvernarea ţării, pe făurirea conştientă de către poporul însuşi a propriului său destin, liber şi independent“.**

Creşterea puternică a forţelor de producţie, modificările petrecute în structura acestora, ca şi perfecţionarea relaţiilor de producţie şi sociale urmează să angajeze, potrivit concepţiei P.C.R., **mutaţii considerabile în domeniul muncii, precum şi în domeniul structurii sociale.** Munca omogenizată pe temelia progresului tehnologic va constitui îndatorirea de onoare a tuturor cetăţenilor ţării, fiecare membru al societăţii urmînd să depună o activitate socială, utilă, corespunzătoare capacităţilor şi pregătirii sale. În structura socială, au loc creşterea şi mai accentuată a rolului clasei muncitoare în întreaga viaţă socială, o şi mai mare apropiere între clase şi categorii sociale, întărirea coeziunii acestora şi a unităţii întregului popor.

Apreciind cum se cuvine rolul relaţiilor de producţie şi sociale ca forme de dezvoltare ale forţelor de producţie materiale şi spirituale, P.C.R. acţionează perseverent pentru realizarea, pe fundalul concordanţei fundamentale deja înfăptuite, a unei concordanţe continue şi cît mai depline între cele două laturi ale modului de producţie socialist. **„Cu cît vom realiza o concordanţă cît mai deplină între aceste două laturi, cu atît societatea se va dezvolta mai armonios, vom putea evita apariţia unor contradicţii şi greutăţi“** — releva secretarul general al partidului.

Dezvoltarea economico-socială a ţării noastre este concepută de partidul nostru ca realizîndu-se **în condiţiile unei largi deschideri mondiale.** Aşa se face că în etapa actuală se acţionează cu o forţă fără precedent în direcţia lărgirii şi diversificării schimburilor şi cooperării economice cu ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Se asigură astfel participarea activă a României la diviziunea internaţională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale şi spirituale, la circulaţia universală de informaţie ştiinţifică, la revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană.

Deschiderea largă către economia mondială înseamnă, în vederile partidului nostru, recunoaşterea caracterului obiectiv al interdependenţelor complexe dintre economiile naţionale suverane, crearea posibilităţilor pentru valorificarea superioară a muncii naţionale în context internaţional, un factor extern absolut necesar dezvoltării, un aport concret la instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale. Participarea României socialiste la viaţa economică şi politică internaţională se întemeiază şi se justifică, totodată, pe faptul că în prezent, aşa cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la actuala Conferinţă Naţională a partidului **„...stă în puterea forţelor progresiste, antiimperialiste, a popoarelor, să oprească cursul periculos al evenimentelor, să orienteze evoluţia vieţii internaţionale într-o direcţie nouă, să-şi asume răspunderea istorică de a asigura mersul înainte al omenirii pe calea progresului şi civilizaţiei, pacea şi securitatea tuturor naţiunilor lumii“.**

Întreaga dezvoltare economico-socială a ţării se va realiza pe baza planului naţional unic şi în condiţii de eficienţă tot mai sporită. Planul naţional unic va asigura unificarea eforturilor umane şi materiale ale întregului popor, în scopul înfăptuirii Programului partidului. Cît priveşte sporirea eficienţei, ea se va realiza, în primul rînd, ca sporire a eficienţei economice şi se va exprima sub cele mai diverse forme, precum creşterea productivităţii muncii, îmbunătăţirea calităţii produselor în toate ramurile economice, reducerea costurilor de producţie, cu precădere a cheltuielilor materiale, folosirea cît mai bună a fondurilor de producţie şi a forţei de muncă, realizarea unei rentabilităţi optime a producţiei, inclusiv cu concursul consolidării monedei naţionale.

Dezvoltarea economico-socială a ţării noastre în etapa actuală se va exprima sintetic în creşterea mai accentuată a venitului naţional, în ridicarea mai rapidă a nivelului general de civilizaţie al vieţii materiale şi spirituale a poporului, în egalizarea nivelului de dezvoltare a României cu cel al ţărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, în apropierea ţării noastre de ţările industriale dezvoltate ale lumii.

Pentru a se ajunge la aceste rezultate, se asigură un raport corespunzător între fondul de consum şi fondul de dezvoltare, ceea ce permite atît creşterea în ritm înalt a întregii economii, cît şi, pe această bază, satisfacerea cerinţelor de viaţă ale oamenilor muncii, corespunzător nivelului civilizaţiei moderne. **„Programul de măsuri pentru creşterea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor atestă în mod grăitor faptul că tot ceea ce se făureşte în ţara noastră este destinat omului, satisfacerii cerinţelor de viaţă ale celor ce muncesc, înfloririi multilaterale a personalităţii umane“**, aprecia secretarul general al partidului la actuala Conferinţă Naţională.

Prin îndeplinirea cu succes a obiectivelor stabilite poporul român va asigura înflorirea tot mai puternică a patriei sale socialiste, contribuind, totodată la afirmarea superiorităţii socialismului pe arena internaţională, la consolidarea forţelor păcii şi progresului social în lumea contemporană. Aşadar, făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România are o dublă semnificaţie : naţională şi internaţională.

Modul în care Partidul Comunist Român concepe societatea socialistă multilateral dezvoltată, ca şi direcţiile în care se va acţiona în vederea făuririi ei, evidenţiază elocvent capacitatea sa de a dezvolta creator învăţătura marxist-leninistă în funcţie de realităţile economico-sociale concrete ale societăţii socialiste româneşti, în funcţie de marile procese şi transformări din lumea contemporană, din dezvoltarea generală a societăţii umane.

conf. dr. Virgil I. IONESCU

PREOCUPAREA CONSECVENTĂ A PARTIDULUI PENTRU PERFECŢIONAREA MECANISMULUI ECONOMIC

EXISTĂ ASTĂZI un consens cvasiunanim asupra faptului că elaborarea şi punerea în operă a unei politici economice coerente este cardinală pentru dezvoltarea economică şi socială a oricărui stat. Categorie complexă, cu o arie extrem de vastă, **politica economică trebuie să cuprindă, în primul rînd definirea obiectivelor fundamentale ale dezvoltării, în al doilea rînd sistemul de organizare şi conducere a economiei naţionale şi, în sfîrşit, strategia îndeplinirii obiectivelor stabilite, precum şi tactica sau măsurile pe termen scurt şi mediu, considerate necesare în diferitele etape ale dezvoltării, totul subordonat înfăptuirii obiectivelor strategice definite de factorii investiţi cu elaborarea acestei politici.**

Politica economică : stabilitate şi perspectivă, dar nu imobilism

POLITICA ECONOMICĂ are, într-o asemenea accepţiune, un caracter sistemic-global şi stabilitate pe termen lung ; ea nu se poate, în nici un caz, limita la diferite măsuri de natură economică generate de cerinţa adaptării la unele situaţii conjuncturale, măsuri care, bineînţeles, reprezintă, alături de toate celelalte acţiuni practice, o necesitate pentru materializarea politicii economice. Evident, în funcţie de obiectivele prioritare ale fiecărei etape se definesc şi anumite politici sectoriale, cum ar fi politica energetică, a forţei de muncă, a promovării progresului tehnic etc. Dar condiţia pentru ca ele să fie realizate cu succes este tocmai aceea a integrării lor organice într-o politică economică coerentă de ansamblu. Experienţa din ultimele decenii a numeroase ţări demonstrează că tratarea izolată a unor domenii ale economiei, definirea unor politici sectoriale independente unele de altele, adeseori chiar contradictorii, au dus la eşec. Tocmai caracterul de ansamblu şi de stabilitate al politicii economice constituie garanţia viabilităţii şi eficacităţii sale, a obţinerii rezultatelor dorite. În posibilitatea definirii şi realizării unei astfel de politici economice rezidă unul din marile avantaje ale economiei socialiste planificate.

Desigur însă că, aşa cum demonstrează pe deplin experienţa ţării noastre, stabilitate nu înseamnă şi nu poate însemna în nici un caz imobilism. Alături de factorii exogeni, de influenţele şi tendinţele care se manifestă pe plan mondial, însuşi procesul dezvoltării economice generează posibilităţi şi cerinţe noi, iar evoluţia activităţii economice introduce probleme şi elemente inedite în realizarea obiectivelor strategice stabilite. După cum, pe măsura realizării sau a apropierii de realizarea acestor obiective, este necesar ca în politica economică să fie stabilite noi obiective superioare. Deci, **alături de stabilitate, prin care înţelegem concentrarea eforturilor pe termen lung în vederea realizării unor obiective fundamentale, politica economică trebuie să aibă, mai ales într-o lume în continuă schimbare, aşa cum apare lumea contemporană, un caracter flexibil, să fie în măsură să asimileze armonios elementele noi,** aducînd pe parcurs corecturile necesare pentru ca îndeplinirea obiectivelor fixate să nu fie afectată ; caracteristici pe care, de altfel, le găsim pe deplin materializate în politica economică promovată de Partidul Comunist Român.

După cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale a partidului, **„Viaţa demonstrează că în epoca noastră deosebit de dinamică, de tumultuoasă, se produc ample şi rapide mutaţii — atît pe plan naţional, cît şi internaţional — de care un partid revoluţionar cum este partidul nostru trebuie să ţină neapărat seama pentru a putea conduce cu succes procesul atît de complex al construirii noii orînduiri sociale“.**

Experienţa noastră, marile realizări dobîndite în anii construirii socialismului evidenţiază că pentru o politică economică viabilă, esenţial este ca ea să îşi propună obiective realiste, concepute a fi realizate în mod treptat, prin folosirea cu maximă eficienţă a potenţialului material, financiar şi uman, în scopul imprimării unui ritm înalt dezvoltării economico-sociale şi creşterii standardului de viaţă al populaţiei.

Cu tot mai multă forţă se afirmă ideea că politica economică a fiecărui stat **are un caracter naţional, trebuind să corespundă atît legităţilor economice obiective, cît şi condiţiilor specifice, concret istorice, ale fiecărei naţiuni,** pentru a-i da posibilitatea să se manifeste plenar, cu întregul său potenţial de creaţie materială şi spirituală, în concertul mondial al naţiunilor libere şi independente, să-şi aducă întreaga contribuţie la progresul general al societăţii umane. De aici decurge logic faptul că nu poate exista un model unic de politică economică, avînd o aplicabilitate generală, independentă de natura orînduirii sociale, de timp şi spaţiu. După cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, „viaţa, activitatea depusă pînă acum, realizările obţinute demonstrează faptul că partidul nostru a adoptat hotărîri juste, în conformitate cu legităţile generale, cît şi cu condiţiile economice, sociale, naţionale din ţara noastră, în concordanţă deplină cu cerinţele etapei de dezvoltare a societăţii noastre, că partidul ştie să aplice în mod consecvent în practică adevărurile generale la condiţiile concrete din România. Tocmai aceasta explică şi rezultatele obţinute în toate domeniile de activitate, mersul ferm înainte al patriei noastre, înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare spre comunism“[1]).** Dealtfel, experienţa mondială evidenţiază că încercările de aplicare mecanică a unui model de politică economică, fără ca acesta să se întemeieze pe condiţiile concret-istorice, s-au soldat, în decursul timpului, cu rezultate negative.

Insistînd asupra caracterului naţional al politicii economice, asupra dreptului suveran şi inalienabil al fiecărui stat de a o elabora, precum şi asupra rolului decisiv al eforturilor proprii în îndeplinirea ei, trebuie avut concomitent în vedere faptul că în lumea contemporană, aflată într-un profund proces de schimbare, dezvoltarea largă a cooperării şi colaborării internaţionale reprezintă un factor de o deosebită importanţă atît pentru potenţarea dezvoltării economice a fiecărei ţări şi a economiei mondiale în ansamblul său, cît şi pentru eliminarea marilor decalaje existente în prezent între diferitele ţări din lume. Aceasta implică, însă — aşa cum, odată mai mult, sublinia secretarul general al partidului în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale — promovarea unor noi raporturi între state, bazate pe egalitate în drepturi şi avantaj reciproc, statornicirea unei noi ordini economice şi politice internaţionale.

---

[1]) **Nicolae Ceauşescu** : Cuvîntare rostită la Consfătuirea de lucru cu activiştii şi cadrele din domeniul educaţiei politice, al propagandei şi ideologiei.

Pornind de la obiectivul fundamental al făuririi societăţii socialiste şi comuniste, politica economică a partidului şi statului nostru a fost şi este ferm orientată spre asigurarea cadrului şi condiţiilor necesare mobilizării şi concentrării tuturor resurselor umane, materiale şi financiare pentru dezvoltarea rapidă, pe baze moderne a forţelor de producţie, făurirea unei economii puternice, de înaltă eficienţă, capabilă să determine ridicarea continuă a standardului de viaţă al întregii populaţii. Această orientare strategică fundamentală, s-a impus şi se impune cu atît mai mult cu cît România dispunea în trecut de un potenţial productiv slab dezvoltat.

În funcţie de această stare de fapt şi de condiţiile concrete ale fiecărei etape de dezvoltare, politica economică a partidului nostru a fost şi este axată pe înfăptuirea unor obiective decisive pentru accelerarea progresului general al întregii noastre societăţi, obiective care, sintetic pot fi redate astfel: industrializarea ţării ; asigurarea unui raport optim între industrie şi agricultură, ca ramuri principale ale economiei naţionale ; dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor producţiei materiale, repartizarea raţională a forţelor de producţie, în primul rînd a celor industriale, pe întreg teritoriul ţării ; îmbinarea armonioasă a criteriilor de ordin economic cu cele sociale ; creşterea continuă a eficienţei economice, intensificarea cercetării ştiinţifice şi promovarea largă a progresului tehnico-ştiinţific în toate ramurile economiei ; extinderea şi perfecţionarea învăţămîntului şi a sistemului de pregătire a forţei de muncă ; aplicarea fermă a principiilor socialiste de muncă şi repartiţie ; lărgirea şi diversificarea relaţiilor economice tehnico-ştiinţifice şi a cooperării cu ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială ; perfecţionarea continuă a sistemului de conducere, organizare şi planificare a economiei naţionale ; ridicarea nivelului general al bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor.

Aşa cum sintetiza tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale, obiectivele care ne stau în faţă, **„esenţialul pentru perioada următoare îl reprezintă laturile de ordin calitativ ale activităţii economice“**, ceea ce necesită o acţiune perseverentă din partea tuturor oamenilor muncii pentru ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor, pentru dezvoltarea bazei de materii prime şi folosirea cît mai raţională şi valorificarea lor superioară, pentru cît mai buna gospodărire a resurselor energetice, creşterea mai accentuată a productivităţii muncii, sporirea rapidă a eficienţei fondurilor fixe, reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producţie, îndeosebi a cheltuielilor materiale. În ultimă instanţă, atingerea tuturor acestor obiective urmează să determine accentuarea dezvoltării economico-sociale a ţării noastre, atenuarea şi apoi lichidarea decalajelor care despart România de ţările avansate sub raport economic.

Reamintim că încă la Conferinţa Naţională din 1972 tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** definea acest obiectiv strategic fundamental al dezvoltării noastre : **„Sîntem chemaţi ca în următorii 10—15 ani să lichidăm cu desăvirşire rămînerea în urmă pe care am moştenit-o, să ridicăm poporul român la un inalt nivel de dezvoltare economică, ştiinţifică şi culturală, să-i asigurăm un nivel de trai superior“**[2]), iar pentru aceasta **„partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societăţii socialiste în România, industrializarea ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogăţiilor naturale, de sporire rapidă a avuţiei naţionale şi ridicare a standardului de viaţă al maselor, de întărire a independenţei naţionale“ [3]).** Obiective care se îndeplinesc cu toată consecvenţa, actuala Conferinţă Naţională a partidului definind tocmai căile accelerării mersului nostru înainte pe acest drum. De altfel, în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale de secretarul general al partidului se precizează că din acest punct de vedere, viitorul cincinal va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieţii economice şi sociale. **„România va depăşi starea de ţară în curs de dezvoltare, în accepţiunea contemporană a acestei noţiuni, trecînd la stadiul de ţară cu o dezvoltare medie“.**

În zilele noastre devine tot mai evident faptul că ritmul creşterii economice depinde în primul rînd de efortul făcut de fiecare popor pentru asigurarea mijloacelor necesare reproducţiei lărgite, ca şi de capacitatea societăţii de a folosi cu înaltă eficienţă resursele materiale, de muncă şi financiare de care dispune, de a integra rapid în activitatea productivă cuceririle revoluţiei tehnico-ştiinţifice. Pornind de la această cerinţă, partidul şi statul nostru acordă o deosebită atenţie utilizării raţionale a venitului naţional, stabilirii unui raport optim între acumulare şi consum, asigurării unei rate înalte a acumulării, orientările pentru elaborarea cincinalului viitor stabilind ca şi în viitor circa două treimi din venitul naţional să fie alocate pentru fondul de consum, iar o treime pentru fondul de dezvoltare, ceea ce va asigura atît progresul multilateral al societăţii, cît şi creşterea nivelului de trai al întregului popor.

Raportul dintre politica economică şi mecanismul economic

PREOCUPAREA CONSECVENTĂ a partidului pentru elaborarea şi promovarea unei politici capabile să imprime un ritm susţinut procesului creşterii şi modernizării economiei naţionale este organic conjugată cu eforturile pentru **perfecţionarea continuă a mecanismului economic,** astfel încît să fie garantată unitatea de scop şi acţiune a tuturor organismelor economice, a întregului popor, problemă care a fost înscrisă şi pe ordinea de zi a actualei Conferinţe Naţionale a partidului.

Se pune desigur şi problema raportului care există între politica economică şi mecanismul economic. Considerăm că în **accepţiunea politicii economice ca sistem, mecanismul economic apare ca o componentă a acesteia** care cuprinde ansamblul principiilor, formelor şi metodelor de organizare şi conducere planificată a economiei naţionale, de gestiune economică, pîrghiile economico-financiare folosite în stimularea şi orientarea activităţii economice, toate acestea în scopul de a folosi conştient acţiunea legilor economice obiective. În economia socialistă mecanismul economic — expresie a relaţiilor de producţie — nu se formează de la sine, ci este realizat în mod conştient de către statul socialist prin exercitarea

---

[2]) **Nicolae Ceauşescu,** Raport la Conferinţa Naţională a P.C.R., 19—21 iulie 1972, Ed. politică, 1972, p. 68.

[3]) **Nicolae Ceauşescu,** „România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste“, Vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 554—555.

DOCUMENTELE CONFERINŢEI NAŢIONALE A P.C.R. — GHID ÎN ACŢIUNE

funcţiei sale economico-organizatorice, fiind reglementat şi instituţionalizat printr-un complex sistem legislativ. Mecanismul economic este acela prin care politica economică, obiectivele sale fundamentale, sînt transformate în realitate. În acest context este necesar ca el să fie permanent adaptat condiţiilor pentru a fi în măsură să reacţioneze prompt la imperativele dezvoltării economice din fiecare etapă, şi tocmai de aceea partidul nostru a acţionat şi acţionează cu deosebită perseverenţă pentru continua perfecţionare a mecanismului economiei noastre naţionale.

Referindu-se la principalele caracteristici ale mecanismului economiei româneşti ca o componentă a politicii partidului şi statului nostru, acestea ar putea fi sintetizate astfel :

— **conducerea unitară a întregii vieţi economice**, prin aplicarea fermă a principiului centralismului democratic, în virtutea căruia deciziile în problemele esenţiale ale creşterii economice (stabilirea principalelor proporţii ale producţiei materiale ; repartizarea venitului naţional ; alocarea pe ramuri a investiţiilor ; amplasarea teritorială a forţelor de producţie ; politica financiară, de credit, preţuri, comerţ exterior, ridicarea nivelului de trai) sînt de competenţa organelor supreme ale puterii de stat. În acest cadru unităţile economice şi administrativ-teritoriale dispun de drepturi şi atribuţii care le oferă posibilitatea de a manifesta iniţiativă şi a adopta hotărîri în ce priveşte programele proprii de dezvoltare şi folosirea cu înaltă eficienţă a fondurilor încredinţate de societate spre administrare ;

— **dirijarea pe baza planului naţional unic a întregii vieţi economico-sociale a ţării,** ca formă de manifestare a suveranităţii naţionale şi principal instrument de conducere care să asigure încadrarea armonioasă a activităţii curente în tendinţele de perspectivă ale dezvoltării, coordonarea unitară şi sincronizarea întregului proces al reproducţiei lărgite, orientarea fermă a întregii dezvoltări spre creşterea în ritm intens a avuţiei naţionale şi ridicarea standardului de viaţă al populaţiei ;

— realizarea unor **structuri organizatorice cu cît mai puţine trepte ierarhice**, cu un înalt grad de funcţionalitate şi operativitate, distribuirea raţională a competenţelor şi desfăşurarea ierarhizată a fluxurilor informaţionale ;

— **asigurarea cadrului organizatoric şi instituţional care să permită participarea directă, la scară naţională şi locală, a oamenilor muncii,** — în dubla lor calitate de proprietari ai mijloacelor de producţie şi producători ai tuturor valorilor materiale şi spirituale — **la elaborarea şi înfăptuirea politicii economice,** la adoptarea tuturor hotărîrilor şi deciziilor care privesc dezvoltarea ţării, la conducerea tuturor treburilor obşteşti, astfel încît politica economică să reprezinte un act de voinţă al poporului.

Potrivit acestor coordonate definitorii, din iniţiativa secretarului general al partidului a fost întreprinsă în ultimul deceniu o acţiune perseverentă de perfecţionare a structurilor organizatorice, a formelor şi metodelor de planificare şi gestiune, care să asigure punerea mai deplină în mişcare a marilor potenţe de progres ale economiei socialiste. **„Putem spune,** arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale, **că avem un cadru organizatoric — atît la nivelul unităţilor economico-sociale, al oraşelor şi comunelor, cît şi la nivel naţional — unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naţionalitate, la conducerea economiei, a vieţii sociale, a întregii societăţi. Acum hotărîtoare este funcţionarea în bune condiţii a acestor organisme, astfel încît elaborarea şi înfăptuirea politicii interne şi externe a statului să fie rodul gîndirii şi voinţei colective o oamenilor muncii, a întregului nostru popor".**

Măsurile de perfecţionare şi-au găsit o reflectare şi pe plan legislativ ; s-a avut în vedere că asigurarea unei conduceri unitare a economiei şi a societăţii în ansamblul său, buna funcţionare a mecanismului economic sînt de neconceput fără existenţa unor norme obligatorii prin care să se definească cu claritate şi precizie modul de desfăşurare a activităţii, atribuţiile şi responsabilităţile fiecărui organism economico-social.

Ideea centrală care a stat la baza acestei acţiuni este aceea că sistemul legislativ trebuie să răspundă unor necesităţi obiective ale vieţii sociale, să dea o expresie fidelă, dar suficient de elastică politicii economice şi totodată să reprezinte un instrument eficient pentru înfăptuirea ei, pentru promovarea unei ordini riguroase în gestionarea averii obşteşti şi creşterea răspunderii faţă de eficienţa utilizării patrimoniului încredinţat. Prin reglementările adoptate au fost ridicate la rang de lege principiile şi normele care guvernează viaţa economică (dirijarea pe baza unui plan naţional unic a dezvoltării economice ; conducerea colectivă la toate eşaloanele organismului economico-social, controlul oamenilor muncii asupra întregii activităţi economice etc.), şi s-au asigurat, prin perfecţionările aduse, condiţiile pentru ca fiecare unitate — îndeplinindu-şi rolul în mecanismul economic general — să fie cointeresată, ca şi colectivul său, în obţinerea unor rezultate economico-financiare superioare, să dispună de autonomia necesară ca în raport de aceste rezultate să-şi poată stabili o strategie proprie de dezvoltare, de un cîmp larg de manifestare a iniţiativei, pentru adaptarea elastică a producţiei la solicitările pieţei interne şi externe. Întărirea rolului unităţilor economice, creşterea contribuţiei lor la soluţionarea diferitelor probleme, întărirea autoconducerii — se subliniază în Raportul prezentat de secretarul general al partidului la Conferinţa Naţională — presupun respectarea şi mai strictă a legislaţiei, a normelor şi principiilor după care se conduce societatea noastră.

Pîrghiile economico-financiare, componente ale mecanismului economic

ÎN ACEST CADRU, un rol important revine **pîrghiilor economico-financiare, parte constitutivă a mecanismului economic**, ele fiind integrate organic în metodele de conducere a economiei, atît la nivelul macro, cît şi microeconomic. În concepţia partidului nostru pîrghiile economico-financiare au menirea de a stimula unităţile economico-sociale şi administrativ-teritoriale în gestionarea cît mai eficientă a patrimoniului încredinţat, în obţinerea unor rezultate economice superioare, formînd un tot unitar cu restul categoriilor economice ale orînduirii socialiste, contribuind activ la folosirea conştientă a acţiunii legilor economice obiective.

Beneficiul, preţurile, creditul, sistemul de impozite şi cel de cointeresare materială, celelalte pîrghii economico-financiare sînt chemate **să contribuie prin căi şi mijloace de natură economică — şi nu administrativă — la asigurarea convergenţei intereselor întreprinderilor şi colectivelor de oameni ai muncii cu cele generale ale societăţii,** la stimularea şi coordonarea eforturilor pentru înfăptuirea politicii economice a partidului şi sta-

dr. Cornel IUGA

(Continuare în pag. 15)

AFIRMAREA PLENARĂ A REVOLUŢIEI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE LA BAZA STRATEGIEI DEZVOLTĂRII

Trăsături caracteristice ale politicii României de promovare a ştiinţei şi progresului tehnic

POLITICA ROMÂNIEI de promovare consecventă a ştiinţei, tehnicii şi tehnologiei, ca şi întreaga sa politică internă şi externă de făurire a noii societăţi a fost şi este elaborată de partidul nostru, cu consultarea largă a întregului popor şi cu contribuţia decisivă a secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu.** Actuala Conferinţă Naţională a partidului se înscrie ca un moment de referinţă în amplul proces de elaborare a politicii ţării noastre.

Politica de promovare a ştiinţei şi tehnologiei se caracterizează înainte de toate prin următoarele **trăsături mai importante :**

1. Înscrierea sa organică în politica generală a partidului de edificare şi dezvoltare a noii societăţi şi deci asigurarea **concordanţei** ei cu **obiectivul strategic fundamental,** urmărit de ţara noastră şi cu **direcţiile principale** de acţiune stabilite în Programul partidului.

2. **Concordanţa** politicii de promovare a ştiinţei şi tehnicii cu **tendinţele actuale** ale desfăşurării revoluţiei ştiinţifice şi tehnice pe plan mondial, cu **cerinţele** prezente şi mai ales viitoare ale societăţii româneşti precum şi cu **posibilităţile** de care ţara noastră dispune în prezent şi va dispune în viitor. În acest sens tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a arătat cu claritate, la Conferinţa Naţională, că : **„Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor a devenit o condiţie hotărîtoare a progresului economiei noastre şi de aceea, în următorii trei ani, în această direcţie trebuie realizate schimbări fundamentale. Consider necesar să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerinţa primordială de care depinde viitorul industriei româneşti, viitorul întregii economii naţionale. Numai realizînd acest mare salt calitativ revoluţionar putem transpune în viaţă obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în acest cincinal.“**

3. Consolidarea unităţii dintre **scopul nemijlocit** al cercetării ştiinţifice — cunoaşterea legilor naturii şi societăţii — şi **scopul final** al acesteia, — aplicarea cuceririlor cercetării în dezvoltarea producţiei materiale şi a celorlalte domenii de activitate, de fapt, a unităţii între funcţiile gnoseologice şi cele aplicative ale ştiinţei şi întărirea pe această bază a unităţii subsistemului „ştiinţă — tehnică — tehnologie — producţie“. Mai mult decît atît. Amplificarea revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane a determinat dezvoltarea fără precedent a relaţiilor reciproce dintre ştiinţă, producţie şi învăţămînt. Aceasta a dus practic la formarea unui subsistem mai complex, dar în acelaşi timp şi mai eficient „ştiinţă — învăţămînt — tehnică şi tehnologie — producţie socială“, care presupune în realitate integrarea învăţămîntului cu cercetarea şi producţia materială. De aceea, ţara noastră promovează o politică de integrare organică a învăţămîntului, cu cercetarea, producţia materială şi activitatea socială. Rezultatul trebuie să fie ridicarea nivelului calitativ al activităţii în toate aceste domenii, intensificarea influenţelor pozitive reciproce, accelerarea dezvoltării lor şi creşterea influenţei asupra accelerării progresului general al patriei.

4. Creşterea aportului ştiinţei autohtone şi al tehnologiilor create în ţara noastră la progresul vieţii economico-sociale. Aşa cum se subliniază în Programul partidului, „ştiinţa românească trebuie să devină un factor tot mai activ în cunoaşterea secretelor naturii, vieţii şi societăţii, în transformarea conştientă a lumii în concordanţă cu cerinţele progresului şi civilizaţiei, ale dezvoltării istoriei, să-şi sporească contribuţia la activitatea de cunoaştere ştiinţifică, desfăşurată pe plan internaţional, să coopereze strîns în toate domeniile cercetării cu celelalte ţări ale lumii“ [4].

Este uşor de înţeles că o asemenea orientare şi opţiune izvorăşte din recunoaşterea aptitudinilor creatoare ale fiecărui popor, din înţelegerea datoriei ce revine fiecărui popor de a fi făuritorul liber şi în deplină cunoştinţă de cauză al propriei sale istorii, ca şi a îndatoririi sale de a aduce o contribuţie tot mai însemnată la îmbogăţirea tezaurului cunoaşterii şi experienţei universale. Istoria ne arată de altfel că o naţiune nu poate progresa rapid şi pe termen lung numai cu „împrumut“ de ştiinţă şi tehnologie, şi că preţul sau dobînda plătite pentru ştiinţa şi tehnica cumpărate sau împrumutate au fost nu de puţine ori atît de mari încît au cuprins şi independenţa naţională, aservirea şi exploatarea popoarelor slab dezvoltate de către capitalul monopolist deţinător al cunoştinţelor ştiinţifice, sau al noutăţilor tehnice şi tehnologice.

5. Creşterea aportului ştiinţei, tehnicii şi tehnologiei autohtone la dezvoltarea economico-socială a patriei se înscrie în concepţia generală a partidului nostru potrivit căreia factorul hotărîtor şi determinant al dezvoltării este **factorul intern,** — eforturile materiale şi financiare ale fiecărui popor, munca sa. Mobilizîndu-şi potenţialul său material şi uman România a asigurat crearea unei industrii socialiste capabile să contribuie într-o măsură tot mai importantă la înzestrarea tuturor ramurilor economiei naţionale cu tehnică înaintată, o agricultură socialistă cu un înalt nivel de mecanizare în plin avînt, o puternică industrie a construcţiilor şi un sistem de transporturi care să asigure satisfacerea tot mai cuprinzătoare a nevoilor ţării. Pentru aceasta, România a alocat şi alocă o parte însemnată a venitului naţional pentru fondul de acumulare. Astfel, fondul de acumulare, calculat în preţuri comparabile a reprezentat 17,6 la sută în cincinalul 1951—1955, 16,0 la sută în cincinalul 1956—1960, 24,3 la sută în anii cincinalului 1961—1965; 28,8 la sută în cincinalul 1965—1970 ; 34,1 la sută în anii 1971—1975.

Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 48 al „Revistei economice“, din 2 decembrie 1977.

[4] Programul P.C.R. de făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, Ed. politică Buc. 1975, p. 97.

6. Promovarea științei, tehnicii și tehnologiei înaintate în strategia partidului nostru așa cum reiese din Programul partidului și din documentele Conferinței Naționale, din Raportul prezentat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** cuprinde următoarele **direcții** mai importante :

a) dezvoltarea armonioasă a cercetării fundamentale și aplicative ;

b) orientarea cu prioritate a cercetării, progresului tehnic și tehnologic spre *valorificarea superioară* a tuturor resurselor de care dispune țara și spre *descoperirea* de noi surse de energie, combustibil, materii prime ca și a unor noi resurse de apă și trecerea la desalinizarea apei de mare ;

c) cercetarea și producerea pe cale sintetică a unor noi materiale, cu proprietăți „comandate“ necesare economiei naționale ;

d) perfecționarea tehnicii și tehnologiilor existente ;

e) descoperirea de noi tehnologii care să asigure reducerea consumurilor specifice de energie, combustibil, materii prime și materiale, creșterea randamentului în prelucrare și valorificarea mai înaltă a resurselor, simplificarea proceselor de producție ;

f) producerea de noi utilaje tehnologice și mașini-unelte, mijloace electronice de conducere a activității de producție și economico-sociale ;

g) producerea de noi soiuri de plante de înaltă productivitate, cu calități nutritive superioare ;

h) ameliorarea raselor de animale ;

i) aprofundarea cunoașterii secretelor vieții și naturii și folosirea rezultatelor cunoașterii în vederea transformării naturii în folosul omului ;

j) cunoașterea mai aprofundată a legilor care guvernează dezvoltarea socială, a mecanismului și formelor lor de acțiune, a urmărilor acțiunii lor, folosirea acțiunii lor în practica socială ; introducerea rapidă a cuceririlor științei și tehnicii înaintate în scopul ridicării nivelului calitativ al întregii activități economice ,

„Acționîndu-se pentru afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile — după cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională — **a fost acordată o atenție mai mare activității de cercetare și promovării în producție a progresului tehnic. Astfel, în primii doi ani ai cincinalului au fost asimilate și introduse în fabricație peste 1 000 produse și tehnologii noi, din care în construcțiile de mașini 308, în chimie 152, în metalurgie 38; valoarea produselor noi și reproiectate reprezintă aproape 19 la sută din producția marfă realizată în ramurile prelucrătoare ale industriei“.** Politica de promovare a științei și tehnicii înaintate, urmărește crearea unei puternice baze tehnice materiale a complexului economic național istoricește constituit și sudat puternic în anii construcției socialiste, spre asigurarea dezvoltării multilaterale a economiei naționale. Tocmai de aceea **direcțiile menționate** vizează cu prioritate : dezvoltarea mai accentuată a **ramurilor-cheie** de care depinde avîntul întregii economii naționale — industria producătoare de energie electrică și termică, construcțiile de mașini, care trebuie să asigure producerea de utilaje complexe de înaltă tehnicitate pentru principalele ramuri ale economiei, navele necesare întregului transport maritim și fluvial al țării, producerea în țară a mijloacelor de calcul, de automatizare și conducere a activității de producție și economico-sociale, precum și necesarul de mașini pentru mecanizarea complexă a tuturor lucrărilor agricole —, industria chimică, metalurgia feroasă și neferoasă etc.

În felul aceasta România va asigura condițiile materiale necesare pentru a înfăptui cu consecvență mecanizarea complexă, automatizarea (în perspectivă cibernetizarea) și chimizarea producției materiale, să asigure practic industrializarea **tuturor** ramurilor și subramurilor producției materiale, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale.

7. În concepția și politica Partidului Comunist Român promovarea științei și inovării tehnologice, dezvoltarea științei, extinderea inovării tehnologice și dezvoltarea bazei tehnice materiale a societății în ansamblul său nu reprezintă un „scop în sine“. De aceea, ele sînt privite nu numai din punct de vedere al nivelului tehnic propriu-zis și al structurii lor în profil vertical și teritorial, ci și din punct de vedere al **nivelului economic,** al **randamentului,** al **eficienței**. Explicația se află în înțelegerea și luarea în considerare a **unității dialectice dintre tehnic și economic.**

Avînd în vedere că progresul tehnico-științific, inovarea tehnologică se realizează din punct de vedere **economic** prin **efectul** său care constă în reducerea costurilor de producție, înnoirea produselor, îmbunătățirea parametrilor tehnico-economici, funcționali și estetici ai acestora, creșterea producției, valorificarea mai înaltă a resurselor, creșterea productivității muncii, ridicarea nivelului rentabilității, etc., noi credem că în raportul dintre tehnic și economic **întîietatea** a aparținut și aparține economicului.

De aceea, strategia și politica partidului și statului în domeniul progresului științifico-tehnic și al inovării tehnologice se sprijină și cuprinde : a) **prognozarea eficienței economice potențiale** imediate și de perspectivă; b) orientarea practicii economice nemijlocite în direcțiile care asigură realizarea cît mai rapidă a efectului economic scontat și c) perfecționarea relațiilor economice, a formelor și metodelor de conducere și organizare a cercetării și dezvoltării tehnologiei, pentru ca acestea să impulsioneze cît mai puternic progresul științei, tehnicii și tehnologiei și aplicarea cuceririlor lor în producția materială. **Scopul fundamental, mobilul hotărîtor și determinant** al progresului științifico-tehnic în România îl constituie **satisfacerea cît mai deplină a trebuințelor tuturor membrilor societății, dezvoltarea și afirmarea multilaterală a personalității umane.**

Așa cum am mai menționat, în condițiile actualei revoluții științifice și tehnice, **funcțiile sociale** ale științei, tehnicii și tehnologiei depășesc granițele producției materiale propriu-zise ; în prezent ele exercită o înrîurire cît mai puternică nu numai asupra — dacă ne putem astfel exprima —, „socialului productiv“, ci asupra tuturor secțiunilor socialului. Aceasta face ca știința, tehnica și inovarea tehnologică — sau cel puțin anumite părți ale lor, — să fie influențate genetic și funcțional de către social în general, ca ele să se realizeze prin aplicarea nu numai din punct de vedere economic, ci și social în general. De aceea, strategia partidului și statului nostru în domeniul dezvoltării științei, tehnicii și tehnologiei și folosirii lor ia în considerare pe lîngă criteriile economice și alte **criterii sociale** de mare **însemnătate** pentru progresul multilateral — material și spiritual al patriei.

Adevărata realizare economico-socială a cercetării științifice are, prin urmare, loc în procesul de aplicare a cunoștințelor descoperite, a proceselor tehnologice elaborate și a tehnicii create. De aceea, în relațiile noastre sociale, eficiența cercetării nu trebuie urmărită numai și în primul rînd la „autor“ — prin număr de contracte încheiate, valoarea acestora, și nici prin valoarea încasată în urma contractelor încheiate —, ci ea trebuie urmărită acolo unde se manifestă și se realizează în fapt, la „consumator“, prin eficiența reală, deci post și nu antecalculată.

8. Recunoașterea rolului hotărîtor pe care munca și eforturile fiecărui popor îl au în procesul de dezvoltare economico-socială independentă, multilaterală a fiecărei țări, ca și în lichidarea rămînerii în urmă față de țările avansate, în concepția României nu înseamnă cîtuși de puțin **negarea rolului pe care îl are** și trebuie să-l aibe **cooperarea** și **colaborarea** internațională întemeiată pe principiile justiției și echității, **sprijinul** din

partea popoarelor avansate din punct de vedere tehnic și economic. **„Desigur** — spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu —, accelerarea progresului economico-social trebuie să aibă la bază, în primul rînd, eforturile fiecărui popor și națiuni. În același timp este necesar ca popoarele și țările mai dezvoltate, îndeosebi cele care au realizat această dezvoltare și pe seama asupririi popoarelor slab dezvoltate, să acorde un ajutor mai puternic, mai substanțial în asigurarea progresului economic și social al acestor state".**[5]

In concepția partidului nostru, reducerea și diminuarea decalajelor reprezintă o **necesitate obiectivă economică, politică și morală** pentru țările subdezvoltate și în curs de dezvoltare, pentru popoarele avansate din punct de vedere economic și pentru lumea contemporană privită în ansamblul său. În acest proces, un rol de mare însemnătate revine **colaborării științifice, tehnologice, sprijinului direct** acordat de țările avansate celor care au atîta nevoie de el.

Transformarea *posibilității* transferului de tehnologii *în realitate* presupune în mod obligatoriu înainte de toate:

a) așezarea relațiilor internaționale pe *principii și mecanisme economice echitabile.* Egalitatea deplină în drepturi, respectarea suveranității și independenței naționale ,neamestecul în treburile interne ale altor popoare, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, avantajul reciproc, reprezintă cheia de boltă a promovării unor noi relații internaționale.

b) lichidarea barierelor economice, politice, ideologice și a discriminărilor de orice fel în cooperarea internațională și în acordarea de asistență tehnică și de sprijin în lichidarea fenomenului subdezvoltării. Adevărul este că știința modernă se află în prezent în patrimoniul națiunilor celor mai avansate, și într-o foarte mare măsură „în cazărmile" companiilor monopoliste transnaționale, care o înconjoară cu noi bariere. În contradicție cu natura sa genetică și funcțională de *produs social,* știința continuă să rămînă în mare măsură un *domeniu privat* și nu, ceea ce ar fi firesc, un *patrimoniu universal.* Pentru ca ea să-și poată cu adevărat îndeplini misiunea ei socială este necesar ca barierele care o înconjoară să fie înlăturate;

c) înlăturarea barierelor trebuie însoțită de crearea mecanismelor, și a cadrului instituțional organizatoric necesare pentru acordarea sprijinului și transferului de tehnologie;

d) concomitent se impune elaborarea unui *cod de conduită* internațională privind transferul de tehnică;

e) acuitatea problemei colaborării științifice și tehnice, a acordării de sprijin și reglementării transferului de tehnologie, fac, după părerea statului român deosebit de actuală și necesară *o nouă conferință mondială* consacrată științei și tehnicii, care să stabilească măsuri pentru ca posibilitățile oferite de știință și tehnică să fie eficient folosite pentru rezolvarea problemelor subdezvoltării.

Realizări și perspective

PROMOVAREA unei asemenea concepții și strategii în domeniul științei și tehnicii, corectarea și îmbogățirea ei cu concluziile desprinse din realitățile concrete, au condus la creșterea și dezvoltarea accelerată a forțelor productive ale țării pe temeiul industrializării. la crearea și dezvoltarea accelerată a bazei tehnice materiale a socialismului în România.

Pentru ilustrare menționăm că în decurs de un sfert de veac — 1950-1975 — fondurile fixe cu care s-a îmbogățit patrimoniul țării noastre au crescut de peste 5,3 ori. Fondurile fixe ale industriei au sporit în aceeași perioadă de 12 ori, ea ajungînd să dețină în anul 1975: 41,6 la sută din totalul fondurilor fixe existente în economia națională.

Industria țării, așezată în anii puterii populare pe tehnica mașinistă, și-a sporit producția, tot în perioada menționată, de 21 de ori și în cadrul ei industria energiei electrice și termice — de 37 de ori; industria cocso-chimică — de 54 de ori, construcțiile de mașini — de 77 de ori, electrotehnică — de 185 de ori, și industria chimică — de 112 ori.

Aceasta a determinat o creștere considerabilă a aportului industriei românești la înzestrarea tehnică a tuturor ramurilor economiei naționale. Astfel, dacă în anul 1950 industria autohtonă a acoperit cu utilaje din producție internă doar 50,8 la sută din investițiile cu utilaje, în anii cincinalului 1966—1970 participarea ei s-a ridicat la 66,8 la sută, pentru ca în anii 1971—1975 să crească la 72,9 la sută.

În ritm înalt s-a dezvoltat baza tehnică a agriculturii. În anul 1975, în această importantă ramură a economiei naționale lucrau 119 533 tractoare fizice față de 13 713 în anul 1950; 34 391 de cultivatoare mecanice față de 1 343; 46 462 de semănători mecanice față de 6 350; 20 209 de combine tractate pentru păioase — față de 74; 17 912 combine autopropulsate — față de numai 44 în anul 1950. Dacă în anul 1950 pe un tractor fizic reveneau 2 493 de ha teren arabil, în anul 1975 reveneau doar — 81 ha.

În sectorul construcții-montaj în antrepriză, nivelul de mecanizare a lucrărilor a reprezentat în anul 1975 — între 88,5 la sută și 95,3 la sută.

În același an — 1975 — nivelul productivității muncii pe un lucrător depășea nivelul anului 1950, de 6,66 ori în industrie, — de 4,95 ori în construcții-montaj în antrepriză și — de 3,24 ori în transportul feroviar.

Obținînd astfel de realizări, România a făcut pași importanți pe calea progresului, și așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în cursul cincinalului viitor țara noastră va depăși starea de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a noțiunii și va trece la stadiul de țară cu o dezvoltare medie.

Continuarea operei de edificare a socialismului multilateral dezvoltat, necesitatea accelerării procesului de reducere a distanței ce o desparte de țările avansate a impus stabilirea de măsuri care vizează **creșterea aportului științei și tehnologiei** la progresul economic și social al țării. Astfel, Congresul al XI-lea a stabilit ca actualul cincinal să fie **cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele producției materiale și ale vieții sociale.** În consens cu aceasta, activitatea de cercetare științifică și de dezvoltare tehnologică este și va fi mai ferm orientată spre satisfacerea cerințelor concrete ale industriei, agriculturii și celorlalte ramuri economice.

Corespunzător direcțiilor de bază ale dezvoltării economiei naționale, în anii acestui cincinal, prin concepție proprie se va asigura realizarea a peste 80 la sută din totalul tehnologiilor noi și perfecționate pentru obiectivele de investiții planificate. Concomitent se va acționa pentru extinderea și promovarea mult mai intensă a mecanizării complexe, automatizării și chimizării producției materiale.

Știința, tehnica și tehnologia avansate sînt chemate să joace un rol mult mai însemnat în anii acestui cincinal, în înfăptuirea Programului de creștere suplimentară a producției, de dezvoltare economico-socială, mai accentuată a României în perioada 1978—1980, elaborat din inițiativa și aportul determinant al secretarului general al partidului. Așa cum preciza tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională **„...este necesar să impulsionăm activitatea de cercetare în toate sectoarele, să asigurăm scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție. Institutele științifice centrale au obligația să ia toate măsurile pentru ca — în conformitate cu planul, inclusiv cu prevederile suplimentare — să obțină noi materiale cu caracteristici superioare, noi mașini și utilaje**

---

[5] **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 11, Ed. politică Buc., 1975 p. 39.

de înaltă productivitate, produse de calitate tot mai bună. Trebuie depuse eforturi pentru aplicarea tehnologiilor noi care să conducă la reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, la creșterea mai accentuată a productivității muncii.

Conducerile ministerelor, centralelor și întreprinderilor trebuie să considere realizarea planului de cercetare și promovare a progresului tehnic drept una din cele mai importante sarcini ale activității lor permanente".

Continuînd aceeași strategie, de așezare la baza întregii noastre dezvoltări a celor mai avansate realizări ale științei și tehnicii contemporane, în obiectivele și orientările pentru elaborarea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, dezbătute de Conferința Națională se prevede, așa cum sublinia secretarul general al partidului, că în centrul noului cincinal va sta „**ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale, afirmarea cu și mai mare intensitate a revoluției tehnico-științifice, introducerea celor mai noi cuceriri ale cunoașterii în toate domeniile vieții economico-sociale**".

Se are în vedere ca pînă în anul 1985 circa 45% din volumul total al producției ramurilor prelucrătoare și 70% din construcția de mașini să îl constituie produsele puse în fabricație în viitorul cincinal pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ceea ce va trebui să asigure o creștere cu 25—30% a indicelui de valorificare a materiilor prime și materialelor pe ansamblul industriei. De aceea, se precizează în Raportul prezentat de secretarul general al partidului la Conferința Națională, înfăptuirea obiectivelor viitorului cincinal impune măsuri ferme pentru desfășurarea cu rezultate superioare a cercetării științifice, pentru orientarea tuturor forțelor spre rezolvarea cerințelor producției materiale, ridicarea calitativă a activității economice și progresului general al societății noastre.

În felul acesta, România va urca noi trepte pe calea progresului și civilizației, va face noi pași pe calea apropierii de țările avansate din punct de vedere economic, cu concursul hotărîtor al poporului său și spre binele lui.

prof. dr. Aurel NEGUCIOIU
Cluj-Napoca

PERFECȚIONAREA MECANISMULUI ECONOMIC

(Urmare din pag. 11)

tului. Cadrul de acțiune și funcțiile pîrghiilor economico-financiare sînt nemijlocit legate de planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării. Fără a intra în intimitatea acțiunii diferitelor pîrghii economico-financiare, dorim să mai subliniem doar necesitatea armonizării influenței exercitate de către acestea asupra activității unităților economice, astfel încît ele să se completeze, să se intercondiționeze și nu să se contrazică unele pe altele, situații care se mai întîlnesc uneori și care vor trebui înlăturate cu desăvîrșire, asigurîndu-se astfel o cît mai bună funcționare a mecanismului economic.

Pîrghiile economico-financiare sînt chemate să orienteze și amplifice preocupările unităților productive și, pe un plan mai general, ale tuturor unităților socialiste, pentru așezarea activității lor pe criteriile unei înalte eficiențe economice, să le cointereseze într-o riguroasă dimensionare a necesarului de resurse materiale, de muncă și bănești, concomitent cu o astfel de gospodărire a acestora, încît de pe urma fiecărei unități de fonduri de producție angrenată în circuitul economic să se realizeze o producție, un venit național, un beneficiu cît mai mari.

Pentru a răspunde acestor cerințe, acțiunea pîrghiilor economico-financiare trebuie să se desfășoare concomitent pe două planuri principale : **pe de o parte**, prin intermediul lor, să se asigure o legătură cît mai strînsă între cuantumul fondurilor avansate de societate întreprinderilor și ceea ce la rîndul lor acestea sînt obligate să dea societății ; **pe de altă parte**, pîrghiile economice să creeze cadrul care să permită ca posibilitățile de constituire a fondurilor productive necesare desfășurării activității economice, precum și anumite avantaje materiale acordate acestora, să depindă în primul rînd și într-o măsură cît mai mare de propriile rezultate economice-financiare pe care le obțin. În această viziune au și fost concepute perfecționările aduse pîrghiilor economico-financiare, perfecționări care s-au materializat prin adoptarea unui ansamblu unitar de măsuri de simplificare și așezare pe baze economice a relațiilor dintre unitățile socialiste, dintre acestea și bugetul de stat, crearea unor posibilități sporite de autofinanțare, participarea mai activă a creditului la finanțarea producției și investițiilor, asigurarea concordanței dintre preț și cheltuielile sociale de producție, a unor corelații justificate economic între prețurile diferitelor produse.

Complexitatea mereu sporită a vieții economice și sociale, necesitatea gospodăririi cu înaltă eficiență a avuției naționale, întărirea ordinii, disciplinei și responsabilității în utilizarea fondurilor materiale și bănești încredințate de societate, instaurarea în toate compartimentele și domeniile de activitate a unui regim sever de economii, impun și în continuare soluții noi privind acțiunea pîrghiilor economico-financiare.

Astfel, pîrghiile economico-financiare **pot să cointereseze în mai mare măsură unitățile economice, ca printr-o analiză aprofundată a rezervelor pe care le au să-și asume, încă din faza de elaborare a propunerilor de plan, sarcini mobilizatoare — cantitative și calitative** — posibile de realizat printr-o folosire deplină a bazei tehnico-materiale de care dispun. Aceasta s-ar putea realiza prin legarea mai strînsă a avantajelor acordate unităților, de creșterile asumate la principalii indicatori de plan, față de anul precedent.

În același timp, credem că se impune promovarea cu mai multă fermitate în practica economică a unor modalități prin care să se asigure **o legătură mult mai strînsă decît în prezent între cuantumul fondurilor de producție de care dispun unitățile, rezultatele ce trebuie să le obțină și contribuția lor la constituirea fondurilor la dispoziția societății.**

Îmbunătățirile aduse sistemului de prețuri oferă un criteriu mai obiectiv pentru măsurarea și aprecierea eficienței producției materiale, stabilirea opțiunilor și priorităților în dezvoltarea economiei naționale. Intensificarea influenței pe care prețurile o pot și trebuie să o exercite în viața economică, impune preocupări sporite pentru ca acestea să se adapteze elastic și operativ la schimbările care intervin în nivelul și dinamica cheltuielilor de producție, să stimuleze în măsură sporită promovarea largă a progresului tehnic, asimilarea și introducerea rapidă în fabricație de produse cu parametri tehnico-economici ridicați, care să valorifice pe un plan superior materiile și materialele supuse prelucrării, reducerea continuă a costurilor și ridicarea productivității muncii obiective deosebit de importante ale etapei în care ne aflăm.

LA BAZA EXPERIENŢEI ÎNAINTATE, O CONCEPŢIE AVANSATĂ

EXIGENŢE ALE INVESTIŢIILOR – SCURTAREA TERMENELOR ŞI ATINGEREA RAPIDĂ A PARAMETRILOR PROIECTAŢI

UNITATE *cu vechi tradiţii în construcţii industriale şi de edificii social-culturale. Întreprinderea de construcţii siderurgice Hunedoara (I.C.S.H.) a înregistrat în acest al doilea an din actualul cincinal deosebite realizări în înfăptuirea prevederilor de plan. Desprindem din acestea, cîteva realizări (pe 11 luni din 1977) :*

- *producţia de construcţii-montaj 104,56%*
- *productivitatea muncii 105,00%*
- *producţia industrială proprie 169,00%*
- *reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producţie peste prevederile de plan cu 5 lei*
- *economii faţă de cheltuielile înscrise în devizele de lucrări de peste 4 milioane lei*

Îndeplinirea şi depăşirea principalilor indicatori de plan se concretizează şi în înfăptuirea în avans a unor importante obiective industriale şi social-culturale (vezi caseta). În general, toate prevederile de punere în funcţiune pe 1977 au fost respectate. *Realizarea în devans de către constructor a unor obiective industriale a creat beneficiarilor posibilitatea de a atinge la acestea înainte de termen parametrii proiectaţi, fapt ce s-a concretizat în însemnate sporuri de producţie peste plan. Ce factori au făcut posibile asemenea succese, în ce constă experienţa acestui harnic colectiv care, prin realizările obţinute, mai ales în creşterea productivităţii muncii, se detaşează mult faţă de alte unităţi similare ?*

ÎNTREPRINDEREA de construcţii siderurgice Hunedoara îşi desfăşoară activitatea pe raza a trei importante centre industriale ale ţării, realizînd atît obiective care privesc dezvoltarea şi reparaţiile capitale de la Combinatul siderurgic Hunedoara, Întreprinderea „Victoria"-Călan şi Întreprinderea Metalurgică Aiud, cît şi construcţii de locuinţe şi social-culturale în municipiul Hunedoara. Alături de aceste principale obiective, I.C.S.H. execută şi construcţii industriale de alt profil, (întreprinderi de încălţăminte, de confecţii, fabrici de gheaţă) unităţi ce intră în programul de dezvoltare al municipiului Hunedoara. Aşadar, un program complex de construcţii, cu termene pe întreg parcursul unui an, cît şi în continuare pe perioada întregului cincinal.

Desfăşurarea activităţii astfel încît să se asigure **predarea la termen beneficiarilor a diferitelor obiective să se obţină rezultate favorabile în îndeplinirea indicatorilor de plan**, au pus în faţa constructorilor hunedoreni probleme dificile care, datorită experienţei şi multiplelor iniţiative luate, au putut fi rezolvate favorabil. Dintre acestea, ne vom opri asupra unor PROBLEME-CHEIE care asigură succesul şi eficienţa activităţii în lucrările de construcţii-montaj.

Colaborarea tripticului investitor – proiectant – constructor

1 Cooperarea strînsă între titularii de investiţii, proiectant şi constructor, pe întreg parcursul înfăptuirii diferitelor obiective.

În derularea activităţii, răspunderea pentru rezolvarea diferitelor probleme impuse de pregătirea temeinică a acestei investiţii (avem în vedere asigurarea documentaţiilor, deschiderea finanţării, asigurarea amplasamentelor etc.), n-a fost considerată ca o sarcină doar pentru beneficiar ci, diferitele probleme ce au apărut, au fost soluţionate în strînsă colaborare cu proiectantul şi constructorul. Nu odată constructorul a intervenit şi a ajutat proiectantul în alegerea unor soluţii mai eficiente, iar beneficiarul a ajutat de multe ori pe constructor în executarea mai rapidă a unor montaje de utilaje etc.

Această colaborare s-a soldat cu efecte pozitive în accelerarea execuţiei investiţiilor. Bunăoară, constructorul ajutînd la elaborarea cît mai corectă a documentaţiilor, se ajuta pe sine în accelerarea punerii la punct în cele mai amănunţite detalii a proiectului de organizare a execuţiei, pe unităţi şi pe şantiere. Aşa s-au petrecut lucrurile, de pildă, la execuţia oţelăriei electrice nr. 2, a laminorului de semifabricate nr. 2 şi laminorului de sîrmă nr. 3 din Hunedoara, la lucrările de pe platforma industrială Călan, la realizarea obiectivelor social-culturale din municipiul Hunedoara etc., lucrări care, faţă de grafice, se află acum în avans cu cîteva luni. Dacă la realizarea unor obiective şi-ar aduce contribuţia mai largă şi unii furnizori de utilaje (cazul întreprinderii „23 August"-Bucureşti pentru cuptoarele de oţel electrice) prin devansarea termenelor de livrare, s-ar obţine într-adevăr scurtări de termene foarte spectaculoase la un număr mult mai mare de obiective.

Din cele 40 obiective industriale atacate în 1977 şi care vor continua şi în anii viitori, 14 au termene de punere în funcţiune în acest an. Pînă la data de 1 dec. a.c. au fost realizate toate obiectivele planificate, dintre care :

ÎN DOMENIUL INDUSTRIAL :

- **reţeaua electrică (racord de 6 kilo[illegible]) pe estacada laminoarelor la C.S. Hunedoara, cu 53 zile mai devreme ; instalaţia experimentală a producerii buretelui de fier la întreprinderea „Victoria" Călan, cu 16 zile mai devreme ; dezvoltarea etapei a II-a la I.M. Aiud (noi capacităţi pentru piese turnate şi forjate), cu 3 zile mai devreme ; cuptorul Martin nr. 1 de la Oţelăria nr. 2 (reparaţie capitală), cu 2 zile mai devreme etc.**

ÎN DOMENIUL SOCIAL-CULTURAL ÎN ORAŞUL HUNEDOARA :

- **o grădiniţă de copii cu 125 locuri, realizată cu 118 zile mai devreme ; o sală de gimnastică, cu 77 zile mai devreme ; un centru stomatologic, cu 38 de zile mai devreme ; blocul de locuinţe 31, cu 60 apartamente, cu 92 zile mai devreme ; blocul 26, cu 100 apartamente, cu 30 de zile mai devreme ; un bloc din centrul civic A 1—4 cu 35 apartamente, cu 61 zile mai devreme etc.**

Organizarea utilizării eficiente a forţei de muncă

2 Corelarea folosirii depline a forţei de muncă, utilajelor de construcţii, mijloacelor de transport şi a materialelor.

Dispunînd din vreme de documentaţiile necesare pentru obiectivele înscrise în plan, de proiectele de organizare a producţiei şi a lucrărilor pe fiecare şantier, Întreprinderea de construcţii reuşeşte să-şi pună în deplin acord necesarul de forţă de muncă cu atingerea indicilor tehnico-economici planificaţi, cu posibilităţile de depăşire a acestora. Lucrul acesta este făcut cu multă grijă, prin analize bazate pe calcul mecanizat, prin intervenţii pe parcursul îndeplinirii sarcinilor, printr-o raţională repartizare a lucrărilor pe fiecare formaţie de muncă. Evident, lucrul în acord global, aplicarea unei metode industriale, de înaltă productivitate în execuţia lucrărilor, toate au contribuit ca, **în acest an, productivitatea pe un om al muncii să crească cu peste 46 000 lei faţă de realizările anului 1976 şi cu peste 8 000 lei peste prevederile din acest an.**

O viziune raţională asupra eşalonării lucrărilor

3 Asigurarea de la începutul anului a unui front de lucru suficient care să permită realizarea unei producţii ritmice.

Urmărind evoluţia realizărilor obţinute de I.S.C.H., se desprinde faptul că, în fiecare trimestru, s-a făcut **o raţională repartizare a sarcinilor,** realizările fiind în concordanţă cu acestea (trim. I 26%, trim. II şi III 28—29%, trim. IV restul). Aşadar, o pondere importantă a sarcinilor au fost eşalonate în prima parte a anului, fapt ce a dat putinţa constructorului să obţină, în final, depăşiri de plan, să-şi organizeze producţia de aşa natură încît noul an ce vine să se asigure o continuitate a realizărilor de vîrf. Desigur, merită amintite măsurile luate pentru ca producţia să nu fie stînjenită pe timp friguros, aceasta să se desfăşoare în lanţ (mai ales la construcţiile social-culturale) creind condiţii ca toate formaţiile specializate să aibă front de lucru. De altfel, stabilitatea cadrelor, lucru realizat pe toate cele 5 şantiere ale întreprinderii este explicată tocmai prin existenţa permanentă a fronturilor de lucru, prin grija ca fiecare formaţie să aibă posibilitatea ca, lună de lună, să-şi poată îndeplini şi depăşi sarcinile şi, în funcţie de aceasta, să-şi mărească cîştigurile.

Ritmicitatea producţiei, existenţa unui front continuu de lucru, a permis şi o bună utilizare a mijloacelor mecanizate (excavatoare, staţii de betonare, buldozere, macarale) a căror indici obţinuţi se situează, în majoritate, mult peste prevederi.

Dezvoltarea unor activităţi centralizate

4 Extinderea executării centralizate şi mecanizate a unor procese de muncă asigură realizarea unei eficienţe ridicate.

Aşa cum se apreciază de către constructor, saltul cel mai spectaculos făcut în direcţia creşterii productivităţii muncii şi în reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producţie, s-a datorat **dezvoltării bazei proprii de execuţie centralizată a confecţiilor metalice, precum şi a betoanelor.**

Confruntîndu-se cu o situaţie nefavorabilă în aprovizionare (prin plan întreprinderii îi erau asigurate în mică măsură confecţiile metalice şi prefabricatele) raportată la ritmul impus de respectarea termenelor de execuţie a unor obiective, constructorul a trecut la dezvoltarea bazei proprii de producţie. S-a ajuns astfel ca, **în acest an, să se realizeze centralizat, prin forţe proprii, peste 8 000 tone confecţii metalice faţă de 3 500 tone în 1976, iar volumul de prefabricate de beton să crească aproape la dublu faţă de prevederile de plan** (s-au realizat prefabricate în valoare de 110 milioane lei faţă de 65 milioane planificat).

Dezvoltarea bazei proprii de execuţie centralizată a unor importante activităţi (confecţii metalice, prefabricate) a permis şi lărgirea cadrului mecanizării unor operaţii de execuţie a unor importante lucrări. Astfel, **începînd de la materiile prime sosite pe şantiere** (agregate, ciment etc.) şi **terminînd cu prepararea betonului şi mortarului, toate operaţiunile se execută acum mecanizat.** Bunăoară, în staţiile de preparare a betonului şi mortarului de la Hunedoara şi Călan, datorită nivelului ridicat de mecanizare, activitatea este deservită doar de 2—3 oameni. De asemenea, **transportul betonului sau mortarului la punctul de lucru şi punerea lor în operă se face tot mecanizat,** cu ajutorul unor sisteme de pompe. Mecanizarea acestor activităţi a permis constructorului să utilizeze mai raţional forţa de muncă : **circa 400 de oameni au putut fi repartizaţi în sectoare unde lipsa lor era resimţită mai mult şi unde puteau fi utilizaţi cu o eficienţă mult mai ridicată.** Prin centralizarea şi mecanizarea unor activităţi s-au obţinut, de asemenea, economii de materiale, prin eliminarea risipei, concomitent cu ridicarea calităţii lucrărilor efectuate.

Construcţiile, tot mai mult o activitate de montaj

5 O altă acţiune bună care se soldează cu realizări deosebite este şi transformarea tot mai mult a activităţii de construcţii pe şantiere în activitate de montaje.

Pentru a se ajunge aici, constructorul, în colaborare cu proiectanţii, a găsit diferite soluţii de prefabricare a structurilor de rezistenţă (prin reducerea structurilor din beton monolit şi creşterea structurilor de prefabricate sau glisate). Numai pe platforma Călan, ca urmare a acţiunilor de modificare a soluţiilor de execuţie, s-au realizat structuri de rezistenţă faţă de prevederea iniţială cu beton monolit, de circa 25 000 m^3 din prefabricate şi beton glisat. Acţiunea respectivă a permis, pe lîngă creşterea productivităţii muncii, şi realizarea unei însemnate economii de manoperă.

În prezent pe toate platformele industriale de construcţii de locuinţe ale I.C.S.H., peste 50% din activităţi au căpătat caracter de montaj.

Un sistem modern de programare

6 Întocmirea corectă şi respectarea strictă a graficelor de lucrări, extinderea pe o scară largă a graficelor reţea întocmite prin metoda drumului critic, perfecţionarea planificării.

Sistemul de programare, conducere şi urmărire a producţiei, pleacă de la o întreagă metodologie care începe odată cu stabilirea planului împărţit pe trimestre, pe întreprindere şi subunităţi. În fiecare trimestru se analizează în amănunt posibilităţile de creştere a realizărilor prin aplicarea unor măsuri operative. Se întocmesc planuri de lucru lunare pe formaţii de lucru, loturi, şantiere, iar urmărirea realizării lor se face cu ajutorul calculatorului.

Întregul sistem de planificare şi urmărire a înfăptuirii sarcinilor este de aşa natură pus la punct, încît permite ca zilnic (cu o zi în urmă) **fiecare conducător de şantier sau lot de lucrări, să cunoască situaţia realizărilor pe obiective, beneficiari, maiştri şi formaţie de lucru.** Acest fapt permite intervenţii operative acolo unde treburile nu merg bine sau sporirea sarcinilor în cazul unor depistări de rezerve ce pot fi mai uşor valorificate.

Sistemul grafelor în reţea se aplică diferenţiat, în funcţie de importanţa lucrărilor. Astfel, pentru obiectivele de bază se utilizează grafele în reţea întocmite prin metoda drumului critic ; pentru subactivităţile care nu pot fi cuprinse în graful reţea, se folosesc grafice obişnuite. În cazul cînd unele obiective ajung în fază finală (probe), activitatea este urmărită prin analize operative, pentru a stabili, de la o zi la alta, sarcinile şi responsabilităţile.

Fireşte, procedeul respectiv a pus la îndemîna factorilor de decizie nenumărate rezerve care, prin diferite măsuri, au putut fi valorificate cu succes. Bunăoară, numai prin perfecţionarea sistemului de aprovizionare a locurilor de muncă cu cele necesare, prin înlăturarea operativă a unor deficienţe ivite în respectarea graficelor de către beneficiar (ne referim la contractarea şi livrarea la timp a unor instalaţii şi utilaje), s-a ajuns ca timpul de lucru să fie folosit mai productiv de fiecare formaţie de lucru cu cel puţin 15—20%. De altfel, înlăturarea cauzelor care făceau ca, adesea, unele formaţii de lucru să se plimbe pe şantier pentru procurarea de materiale sau pentru găsirea de front de lucru adecvat, a făcut posibil ca lucrările pe bază de acord global pe şantierele întreprinderii să atingă proporţii între 70—90%.

DESIGUR, sînt şi unele neajunsuri în activitatea constructorului, datorate mai ales unor dereglări în sistemul responsabilităţii diferiţilor participanţi la realizarea unor obiective de investiţii. Faptul că se intervine însă prin toate căile şi mijloacele posibile pentru înlăturarea acestora, face ca activitatea să fie prodigioasă, să crească în eficienţă de la an la an. Acum, cînd ne mai despart puţine zile faţă de începerea unui nou an de plan, trebuie să evidenţiem faptul că constructorul se află în posesia majorităţii documentaţiilor necesare, că a luat o serie de măsuri tehnico-organizatorice care să asigure creşterea, în continuare, a productivităţii muncii şi eficienţei activităţii în general.

Asigurarea frontului de lucru, continuarea activităţii pe unele platforme, utilizarea de metode moderne de organizare şi de execuţie, creşterea ponderii industrializării în totalul lucrărilor, va permite colectivului de muncă de la I.C.S.H., să obţină şi în 1978 succese de prestigiu, care să-l situeze în rîndul unităţilor fruntaşe pe ţară.

V. BOESCU

O expresie a adîncirii democrației economice, a capacității de perfecționare continuă a societății noastre

NOILE STATUTE –

cadru superior de organizare și conducere a agriculturii cooperatiste

CONGRESUL consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, important forum al democrației, al participării întregii țărănimi la conducerea agriculturii, care a avut loc în primăvara acestui an, a dezbătut importante măsuri privind perfecționarea întregului sistem de organizare și conducere a agriculturii, dezvoltarea democrației cooperatiste, intensificarea participării țărănimii la conducerea agriculturii, creșterea rolului conducător al partidului în viața satelor.

În acest cadru, Congresul al III-lea al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție a adoptat **Statutul cooperativei agricole de producție, Statutul uniunilor cooperativelor agricole de producție. Statutul consiliului intercooperatist, Statutul asociației economice intercooperatiste și Statutul cooperării și asocierii cooperativelor agricole de producție cu unități de stat sau ale cooperației de consum**, aprobate la 28 septembrie prin Decretul Consiliului de Stat nr. 346/1977 — fapt ce marchează încheierea procesului de unificare a cadrului organizatoric în care își desfășoară activitatea cooperativele agricole, atît pe plan intern — în cadrul cooperativei — cît și în relațiile cu organele cooperatiste ierarhice, cu alte unități economice, de stat sau cooperatiste.

Conducerea colectivă și rolul crescînd al femeii

PRIN CONȚINUTUL și prevederile lor, statutele — în ansamblu — răspund cerințelor determinate de sarcinile ce revin agriculturii cooperatiste în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate ; modificările aduse au fost impuse de mutațiile care s-au produs în agricultura cooperatistă, de noile obiective și sarcini prevăzute în Programul partidului. Statutele, în forma aprobată, contribuie la perfecționarea organizării activității economico-sociale în unitățile agricole cooperatiste în concordanță cu cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei și societății. La baza tuturor prevederilor statutare au fost așezate principiile **conducerii și muncii colective**, ale **conducerii de către partid**, pe bază de plan, a întregii activități economice și sociale — ca proces legic al creșterii rolului conducător al partidului —, ale **centralismului democratic** în condițiile concrete ale agriculturii cooperatiste.

STATUTUL COOPERATIVEI AGRICOLE DE PRODUCȚIE, în urma modificărilor aduse, este în măsură să influențeze pozitiv organizarea muncii. În forma sa actuală, statutul situează într-un cadru echitabil atît responsabilitatea membrilor cooperativei pentru buna desfășurare a activității, competențele consiliului de conducere, cît și atribuțiile rezultate din raporturile de cooperare cu cei de care depinde nivelul producției agricole. Printre îmbunătățirile aduse trebuie menționată și aceea că statutul actual dezvoltă și adîncește democrația cooperatistă, statuează atribuții mai importante ale adunărilor generale și adunărilor pe ferme și brigăzi. Întărirea democrației cooperatiste cere, de asemenea, întărirea ordinii, disciplinei și responsabilității în muncă, îmbunătățirea continuă a organizării producției și a muncii în cooperative, perfecționarea sistemului de retribuire a cooperatorilor, generalizarea acordului global.

Modificările aduse unor prevederi ale vechiului statut au fost determinate de acumulările cantitative și de transformările calitative petrecute în viața economică și socială a țării noastre și implicit în cooperativele agricole, după cel de-al II-lea Congres al Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție. **Adîncirea democrației cooperatiste**, creșterea rolului organelor colective de conducere, adoptarea unor modalități de **retribuire și cointeresare** în concordanță cu politica partidului de creștere mai rapidă a nivelului de trai pe baza sporirii în ritm înalt a producției și productivității muncii sînt cîteva din transformările calitative survenite în ultimii ani, care au impus actualizarea unor prevederi ale Statutului cooperativei agricole de producție. La acestea, se adaugă rolul crescînd pe care femeile, ca segment important al forței de muncă din agricultura cooperatistă, trebuie să-l aibă în organizarea producției agricole, în adoptarea deciziilor privind dezvoltarea averii obștești. Ca urmare, în statut se acordă o atenție deosebită **promovării femeilor** în funcții de conducere, pentru ca ele să ocupe și în această privință locul pe care îl merită, în conformitate cu ponderea și contribuția reală ce o au în dezvoltarea acestei ramuri, ca de altfel în întreaga viață economico-socială a țării.

Atribuții statutare ale uniunilor cooperativelor agricole de producție :

— asigură *desfășurarea corespunzătoare a întregii activități organizatorice, politice și social-culturale a cooperativelor agricole, a asociațiilor ș consiliilor intercooperatiste, în scopu realizării planurilor de producție ;*

— dezbat *și adoptă indicatorii planurilor anuale și de perspectivă ce revin agriculturii cooperatiste din planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării ;*

— organizează *dezbaterea și adoptarea indicatorilor de plan de către adunările generale ;*

— sprijină *conducerile unităților agricole cooperatiste în realizarea indicatorilor de plan ;*

— asigură *și răspund de funcționarea democratică a organelor de conducere ale unităților agricole cooperatiste ;*

— asigură *participarea țărănimi cooperatiste la conducerea activități unităților agricole cooperatiste ;*

— răspund *de perfecționarea mijloacelor și formelor de atragere a tuturo cooperatorilor la întreaga activitate d producție și social-culturală ;*

— organizează *acțiuni pentru mobilizarea cooperatorilor și a celorlalț locuitori ai satelor la efectuarea lucrărilor agricole, la alte acțiuni în scopu creșterii producției agricole ;*

— adoptă *măsuri organizatorice și politice pentru întărirea ordinii și disciplinei în muncă sprijină organele de conducere colectivă în utilizarea rațională a forței de muncă și aplicarea prevederilor legii retribuirii muncii în unitățile agricole cooperatiste ș.a.*

Opțiune fermă pentru o dezvoltare accelerată

O MODIFICARE importantă adusă de actualul statut este **desființarea limitei superioare de 25% din producția netă în care trebuie constituit fondul de dezvoltare.** Această plafonare, menținută vreme îndelungată în statut și în practica curentă, nu a stimulat suficient dezvoltarea averii obștești.

Experiența unor cooperative agricole a demonstrat că se poate ajunge la un grad ridicat de consolidare economico-organizatorică numai cînd se alocă la fondul de dezvoltare o parte importantă din producția netă, cu mult peste 25% ; există cooperative care alocă, de mai mulți ani, chiar 35—45%. S-a dovedit că fondul de consum nu se micșorează în cazul în care se ia o asemenea decizie strategică — ci, dimpotrivă, cînd opțiunile de dezvoltare sînt bine făcute sporesc substanțial și posibilitățile de venituri ale cooperatorilor. Aici trebuie subliniat și faptul că însăși practica a impus renunțarea la a

Componența adunării generale a Consiliului intercooperatist :

— membrii *consiliilor de conducere ale cooperativelor agricole de producție ;* membrii *consiliilor oamenilor muncii ale asociațiilor economice intercooperatiste ;* membrii *consiliului oamenilor muncii al stațiunii pentru mecanizarea agriculturii;* inginerul *șef pentru producția vegetală de la consiliul intercooperatist ;* medicul *veterinar șef pentru producția animală și problemele sanitar-veterinare de la consiliul intercooperatist;* economistul *șef pentru problemele economico-financiare ale consiliului (desemnat de sucursala Băncii pentru Agricultură și Industrie Alimentară sau de direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară) ;* reprezentanți *ai I.A.S. și ai institutelor sau stațiunilor de cercetări agricole, de pe raza de activitate a consiliului intercooperatist;* reprezentanți *ai altor unități de stat și ale cooperației de consum, participante la activitățile economice de cooperare și asociere organizate de consiliul intercooperatist.*

Din organul de conducere al consiliului intercooperatist fac parte și președinții birourilor sau, după caz, ai comitetelor executive ale consiliilor populare comunale și orășenești de pe raza consiliului intercooperatist (art. 13).

plafona ponderea fondului de dezvoltare în producția netă.

Ca urmare, prevederea statutară, ca fondul de dezvoltare să se constituie în proporție de **cel puțin 18% din producția netă,** la care se adaugă cotele de amortizare a fondurilor fixe, precum și alte surse stabilite prin dispoziții legale apare ca una de trecere treptată spre o proporție cît mai apropiată de cea în care se constituie fondul de dezvoltare la nivelul economiei naționale, de 33—34%.

Întărirea economico-organizatorică și ridicarea nivelului de trai al țărănimii

STATUTUL UNIUNILOR COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE definește aceste uniuni ca fiind „organizații democratice reprezentative ale cooperativelor agricole de producție și ale țărănimii, constituite prin asocierea cooperativelor agricole de producție ; ele își desfășoară activitatea pe baza statutului propriu și sînt conduse nemijlocit de Comitetul Central al Partidului Comunist Român și de comitetele județene de partid. Organele de conducere colectivă ale uniunilor cooperativelor agricole de producție acționează ca organe de partid și de stat".

De aici rezultă importante atribuții, pentru uniunile cooperativelor agricole de producție (vezi caseta) în **organizarea mobilizării tuturor forțelor cooperativelor agricole de producție, ale asociațiilor intercooperatiste, ale consiliilor intercooperatiste, ale întregii țărănimi în vederea infăptuirii politicii agrare a partidului.** Pe lîngă atribuțiile importante ce le revin în ridicarea nivelului de trai al cooperatorilor și tocmai în vederea înfăptuirii acestui țel, uniunile cooperativelor agricole de producție urmăresc **întărirea economico-organizatorică a cooperativelor agricole, sporirea continuă a producției vegetale și animale, dezvoltarea activităților industriale și de prestări de servicii, creșterea eficienței economice a întregii activități.** Un rol important revine uniunilor cooperativelor agricole de producție în elaborarea și avizarea proiectelor de legi, decrete și alte acte normative referitoare la activitatea economică, organizatorică, socială și culturală a unităților economice cooperatiste, ca și în organizarea asistenței juridice a acestora. (Spre exemplu, uniunile cooperativelor agricole de producție arbitrează litigiile dintre unitățile agricole cooperatiste)

STATUTUL CONSILIULUI INTERCOOPERATIST stabilește posibilitatea constituirii C.A.P.-urilor în acestă formă superioară de organizare și conducere a agriculturii cooperatiste, care poate contribui la înfăptuirea politicii partidului și statului de dezvoltare și modernizare a agriculturii cooperatiste, de consolidare economico-organizatorică a cooperativelor agricole ca unități de sine stătătoare. Pe lîngă măsurile întreprinse pe linia concentrării și specializării producției, a folosirii integrale a pămîntului și resurselor de muncă în vederea creșterii producției agricole, consiliul intercooperatist acționează pentru dezvoltarea activităților de cooperare și asociere economică între cooperativele agricole de producție, între acestea și unități de stat sau ale cooperației de consum, pe linia creării de noi capacități de producție (art. 3). În mod unitar, consiliul intercooperatist asigură coordonarea, îndrumarea, sprijinirea și controlul cooperativelor agricole de producție și asociațiilor economice intercooperatiste din cadrul său (art. 5), în condițiile în care fiecare cooperativă agricolă de producție își păstrează personalitatea juridică, este titulară de plan și își menține autonomia gestionară în execuția planului (art. 7). Organul de conducere al consiliului intercoperatist este adunarea generală (vezi caseta), iar președintele consiliului este directorul stațiunii pentru mecanizarea agriculturii, cu scopul de a se asigura integrarea mai deplină a activității S.M.A. în activitatea C.A.P.

Domeniile în care se pot organiza asociații economice intercooperatiste :

— creșterea și îngrășarea porcilor ;
— îngrășarea bovinelor și ovinelor;
— creșterea vacilor pentru lapte ;
— creșterea bovinelor și ovinelor pentru prăsilă ;
— creșterea păsărilor pentru carne și ouă ;
— amenajarea și exploatarea unor suprafețe piscicole ;
— creșterea viermilor de mătase ;
— producerea legumelor și răsadurilor în sere și solarii ;
— înființarea, modernizarea și exploatarea de plantații viticole și pomicole ;
— depozitarea și sortarea produselor agricole ;
— organizarea de centre pentru răcirea laptelui ;
— prelucrarea legumelor, fructelor, strugurilor, laptelui și cărnii ;
— valorificarea produselor agricole și neagricole ;
— producerea materialelor de construcții, dezvoltarea de activități industriale, artizanat, a altor activități de producție, precum și prestări de servicii.

STATUTUL ASOCIAȚIEI ECONOMICE INTERCOOPERATISTE delimitează, pentru prima dată, constituirea acesteia numai în cadrul consiliului intercooperatist. Înființarea asociațiilor economice intercooperatiste se face în scopul de a se realiza mai rapid **concentrarea și modernizarea producției, profilarea și specializarea fermelor** în vederea consolidării și dezvoltării continue a fiecărei cooperative agricole. Asocierea între cooperativele agricole contribuie deci la creșterea patrimoniului fiecăreia și se realizează numai pe baza liberului consimțămînt a două sau mai multe cooperative agricole din raza aceluiași consiliu intercooperatist. Respectarea **autonomiei cooperativelor agricole de producție** este un principiu pe care asociația îl adoptă în întreaga sa activitate. Domeniile pentru care se pot organiza asociații economice intercooperatiste cuprind, practic, toate activitățile de producție agricolă, de prelucrare și valorificare a acesteia (vezi caseta).

Art. 8 și 9 statuează că asociația economică intercooperatistă are personalitate juridică proprie și că fondul său social se compune din mijloacele fixe și circulante cu care participă cooperativele agricole, putînd fi sporit prin : cotele — părți din beneficiul repartizat pentru dezvoltarea asociației ; valoarea subscrierilor ulterioare ale cooperativelor asociate ; părțile sociale ale cooperativelor care aderă ulterior la asociație.

STATUTUL COOPERĂRII ȘI ASOCIERII COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE CU UNITĂȚILE DE STAT SAU ALE COOPERAȚIEI DE CONSUM reglementează organizarea acțiunilor de cooperare și asociere cu alte unități decît cooperativele agricole. Aceste acțiuni se realizează tot cu sprijinul consiliului intercooperatist, pe raza aceluiași consiliu. Acordul de voință este o condiție prealabilă oricărei acțiuni de cooperare sau asociere, indiferent de sectorul social-economic în care acționează unitățile agricole interesate în cooperare.

Accentul care se pune pe cunoașterea, aplicarea și respectarea legilor țării în toate sectoarele vieții social-economice impune măsuri imediate pentru popularizarea conținutului și prevederilor statutelor, în rîndurile întregii țărănimi cooperatiste, pentru respectarea întocmai a spiritului și literei lor. În această importantă acțiune politică, organele și organizațiile de partid de la sate, cadrele cu munci de răspundere în agricultură, uniunile cooperatiste sînt chemate să acționeze ferm în spiritul sarcinii trasate de tovarășul **Nicolae Ceaușescu, privind funcționarea democratică a organelor de conducere colectivă ale cooperativelor, asociațiilor și consiliilor intercooperatiste, potrivit prevederilor statutare, instaurării în practică a principiilor democrației cooperatiste,** asigurînd astfel **participarea țărănimii cooperatiste la conducerea activității agricole, a tuturor sectoarelor de activitate.**

conf. dr. Petru CONSTANTIN

Tribuna „R. E."

GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINTATE

Un instrument al eficienței: conducerea prin bugete

Planificarea pe perioade scurte și urmărirea costurilor pe secții, instalații, produse a ajutat Întreprinderea chimică din Turda să iasă din zona nerentabilității și să obțină, în primele 10 luni din 1977, beneficii suplimentare de 8,9 milioane de lei.

ÎN MAGISTRALUL Raport la Conferința Națională a partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al P.C.R., a subliniat că **reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale**, constituie o latură de ordin calitativ esențială a activității economice în perioada următoare: **„Întreaga activitate economică să se desfășoare sub imperativul obținerii, pentru fiecare leu cheltuit, a unui volum cît mai mare de producție-marfă și a unor beneficii sporite — singura sursă de creștere a avuției naționale, de ridicare a nivelului de trai al poporului."**

În acest context, fiecare conducător — indiferent de locul ce-l ocupă în ierarhia întreprinderii — trebuie să gîndească în primul rînd economic, prin prisma costurilor la care se realizează producția.

În cinstea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, colectivul de muncă al Întreprinderii chimice Turda și-a realizat planul de producție pe anul 1977 cu 32 de zile mai devreme.

Îndeplinirea principalilor indicatori de plan reflectă preocuaprea oamenilor muncii din întreprindere pentru o activitate eficientă din toate punctele de vedere:

— **producția globală** (11 luni)	**112,2%**
— **producția marfă** (11 luni)	**110,0%**
— **producția netă** (10 luni)	**129,3%**
— **producția pentru export** (10 luni)	**131,9%**
— **productivitatea muncii** (10 luni)	**112,1%**
— **cheltuieli la 1000 lei producție marfă** (10 luni)	—53,4 lei
— **cheltuieli materiale la 1000 lei producție marfă** (10 luni)	**—36,5 lei**
— **beneficii** (10 luni)	**153,3%**

Aceste cifre demonstrează hotărîrea chimiștilor turdeni de a contribui la înfăptuirea programului suplimentar de dezvoltare economico-socială a României în cincinalul 1976—1980.

Cauzele unei eficiențe economice scăzute

PE PARCURSUL ultimilor ani, Întreprinderea chimică Turda a înregistrat rezultate economice și financiare nefavorabile.

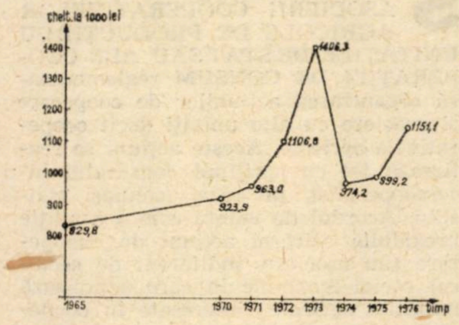

Fig. 1: **Evoluția cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă**

Din fig. 1 se observă menținerea la un nivel foarte scăzut de eficiență, chiar nerentabilitatea activității întreprinderii în anumiți ani — situație determinată într-o proporție însemnată de depășirile mari la consumurile specifice de materii prime, materiale și energie, la cheltuielile indirecte etc.

Pentru trecerea la o activitate economică eficientă, erau necesare — pe lîngă alte măsuri, — elaborarea și aplicarea unei metode de urmărire a costurilor de producție care să permită încadrarea în nivelul planificat al cheltuielilor și chiar realizarea de economii față de acesta. S-a considerat că metoda care oferă o astfel de posibilitate este **conducerea activității economice pe bază de bugete de cheltuieli.**

Cu prilejul dezbaterii rezultatelor pe anul 1976 și a cifrelor de plan pe 1977, adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii a adoptat, în planul unic de măsuri, prevederi referitoare la perfecționarea cadrelor de conducere din unitate, sub îndrumarea unui colectiv de cadre didactice de la Academia „Ștefan Gheorghiu", precum și elaborarea unor metode operative de urmărire a costurilor pe secții, instalații, produse.

Neajunsuri ale metodologiei curente

ÎNTREPRINDEREA noastră este organizată pe trei secții ale producției de bază — care fabrică nemijlocit produse chimice (organic, anorganic, oxiclorură cuprică) — și secții auxiliare și de deservire, care prestează servicii pentru secțiile de bază, realizînd în același timp și producție marfă (piese de schimb, reparații capitale, lucrări cu caracter industrial, utilaj tehnologic).

Secțiile de bază sînt formate din mai multe instalații; întrucît fiecare dintre acestea obține un singur produs, este considerată, din punctul de vedere al metodologiei de calcul al costurilor de producție, ca o secție distinctă. Această structură dă posibilitatea colectării cheltuielilor de producție pe fiecare instalație în parte, pe fiecare produs sau activitate, putîndu-se determina contribuția fiecăreia la realizarea eficienței economice a întregii întreprinderi.

Sistemul de planificare și urmărire a costurilor de producție aplicat în cadrul întreprinderii este cel prevăzut în normele metodologice de bază, la aplicarea lui ținîndu-se cont de specificul unității și de structura de producție.

Planificarea costurilor de producție folosește metoda pe faze pentru activitatea de bază și metoda pe comenzi pentru activitatea mecanică, desfășurîndu-se la nivel centralizat în cadrul biroului plan. La elaborarea proiectului de plan se pornește de la celelalte secțiuni ale planului economico-social al întreprinderii — privind producția, consumurile specifice, retribuirea muncii, amortizările, reparațiile, protecția muncii, cheltuielile administrativ-gospodărești.

Pe baza prevederilor acestor secțiuni de plan și a informațiilor statistice se elaborează costurile de producție anuale, respectîndu-se structura de producție a întreprinderii și circuitul cheltuielilor (fig. 2).

Se obțin astfel costurile totale ale producției marfă sau devizul general pentru anul de plan, care se defalcă pe elemente primare de cheltuieli și pe trimestru.

Activitatea de urmărire a costurilor de producție se desfășoară tot la nivel centralizat, pe baza documentelor de evidență primară elaborate de către secțiile de producție.

Sistemul de planificare și urmărire utilizat permite ca analiza eficienței economice a întreprinderii să se efectueze în limitele și termenele legale. El prezintă însă o serie de dezavantaje. Planificarea și urmărirea cheltuielilor de producție efectuîndu-se centralizat, conducătorii de secții nu cunoșteau decît într-o măsură foarte redusă mijloacele economice de care dispuneau pentru realizarea sarcinilor, ceea ce le limita posibilitatea de a contribui la elaborarea propunerilor de plan și la stabilirea rezultatelor economice. În aceste condiții, analiza activității economice se putea efectua numai după expirarea perioadei urmărite, constituind doar un **act de constatare** și

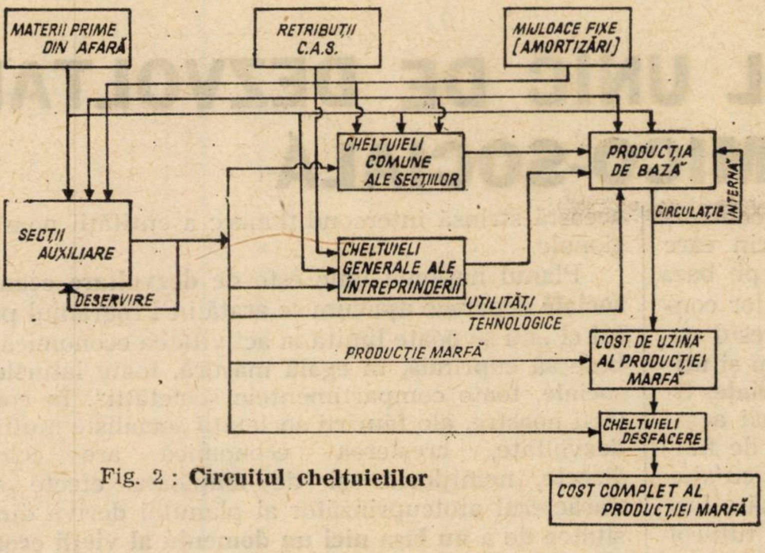
MATERII PRIME DIN AFARĂ
RETRIBUȚII C.A.S.
MIJLOACE FIXE (AMORTIZĂRI)
CHELTUIELI COMUNE ALE SECȚIILOR
PRODUCȚIA DE BAZĂ
CIRCULAȚIE INTERNĂ
SECȚII AUXILIARE
DESERVIRE
CHELTUIELI GENERALE ALE ÎNTREPRINDERII
UTILITĂȚI TEHNOLOGICE
PRODUCȚIE MARFĂ
COST DE UZINĂ AL PRODUCȚIEI MARFĂ
CHELTUIELI DESFACERE
COST COMPLET AL PRODUCȚIEI MARFĂ

Fig. 2 : **Circuitul cheltuielilor**

eventual de măsuri postfactum. Conducătorii activităților de producție nu aveau la dispoziție informații referitoare la desfășurarea acestora, pentru a sesiza la timp deficiențele ivite și a lua decizii care să asigure încadrarea în nivelul planificat al indicatorilor de eficiență. Datorită acestor dezavantaje, la sfîrșitul perioadei de plan se consemnau abateri nejustificate, cu variații foarte mari de la o lună la alta, după cum rezultă și din „jocul“ rezultatelor obținute în cursul anului **1976 (fig. 3).**

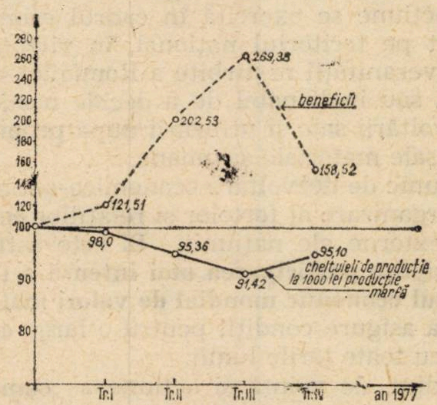

Fig. 3 : **Variația indicatorului cheltuieli la 1 000 lei producție marfă în anul 1976**

Proiectarea noului sistem „bugetar"

METODA DE CONDUCERE pe bază de bugete constă în **defalcarea costurilor totale ale întreprinderii** — prevăzute pentru desfășurarea activității de plan — **pe perioade cît mai scurte de timp, pe fiecare consumator și urmărirea operativă a acestora la fiecare loc de consum.**

La elaborarea și aplicarea noului sistem [1] s-au luat în considerare :

— respectarea normelor metodologice de bază în vigoare,

— utilizarea sistemului informațional al evidenței primare stabilite prin documentațiile existente,

— menținerea aceluiași volum de muncă în compartimentele care participă la această activitate,

— adaptarea metodei la tehnologia de fabricație și modul de organizare existente.

Prima etapă în aplicarea metodei au constituit-o **stabilirea centrelor bugetare** și **defalcarea bugetului general al activității întreprinderii pe fiecare centru bugetar și pe perioade scurte de timp.** Ținînd cont de structura de producție simplă, bugetul general a fost defalcat pe produse. **Suma bugetelor produselor obținute pe instalațiile unei secții constituie bugetul secției respective.** Pentru a se asigura regăsirea bugetelor de secție în bugetul general al întreprinderii, ele au fost elaborate pe articole de calculație.

În cadrul bugetelor pe produs, fiecare articol de calculație devine, la rîndul său, un buget de cheltuieli. Bugetele articolelor de calculație directe au fost defalcate pe elemente primare, fiind ușor de urmărit pe baza documentațiilor existente (fișe de urmărire a parametrilor tehnologici). Din bugetele cheltuielilor indirecte a fost constituit un subcentru bugetar — bugetul cheltuielilor cu reparațiile, acestea avînd ponderea cea mai mare (61,6%) și constituind elementul variabil care determină volumul lor.

Bugetele de cheltuieli pe produs se elaborează pe baza calculațiilor de plan pe produs, cuprinzînd sarcinile producției fizice lunare și toate elementele de cheltuieli planificate atît pe unitatea de produs, cît și pe total. Pe baza acestor elemente se recalculează, pe perioade de timp mai reduse decît o lună, cheltuielile de producție cuvenite conform planului pentru producția perioadei urmărite. Pe baza documentelor de evidență primară (bonuri de materiale, bon de lucru, fișă limită, grafice de reparații) de la secții, la 20 ale lunii se estimează realizările pînă la acea dată ; din compararea lor cu sarcinile recalculate rezultă eventualele deficiențe apărute în activitatea secției și indicații privind cauzele care le-au generat, oferind conducătorilor de secție **o orientare clară în luarea de măsuri pentru încadrarea în sarcinile de plan sau pentru diminuarea pierderilor.** La sfîrșitul lunii se analizează activitatea pe baza postcalculului, verificîndu-se modul cum s-au realizat măsurile luate și eficiența acestora. [2]

Aplicarea metodei de conducere pe bază de bugete s-a efectuat prin descentralizarea activității de urmărire a costurilor de producție ; pentru fiecare secție a fost repartizat cîte un contabil din efectivul existent, avînd ca atribuții (pe lîngă alte activități de evidență contabilă) defalcarea bugetului lunar pe perioade, analiza realizării și prezentarea rezultatelor analizei, conducătorului de secție.

Aplicată în întreprinderea noastră de la începutul acestui an, metoda de conducere a activității pe bază de bugete de cheltuieli și-a demonstrat **avantajele** față de vechiul sistem de planificare și urmărire a costurilor :

- **oferă conducătorilor compartimentelor de muncă posibilitatea de a cunoaște mijloacele economice, în expresie valorică, de care dispun pentru desfășurarea activității planificate ;**

- **permite analiza activității economice la fiecare loc de muncă pe perioade de timp mai scurte, oferind conducătorilor de secții informațiile necesare luării de măsuri operative, cu caracter preventiv, pentru încadrarea în nivelul de eficiență economică planificat a centrelor consumatoare și, în final, a întregii întreprinderi ;**

- **prin descentralizarea activității de urmărire a cheltuielilor de producție, creează condiții pentru cunoașterea mai corectă a posibilităților reale de la fiecare loc de muncă, asigurînd fundamentarea riguroasă a propunerilor de plan pentru perioadele viitoare, prin participarea personalului secțiilor.**

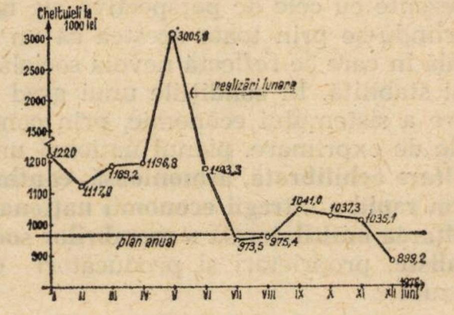

Fig. 4 : **Realizarea indicatorilor economici pe anul 1977 (tim. IV — preliminări) în urma aplicării metodei bugetelor.**

Din graficul prezentat în fig. 4 se desprinde concluzia că activitatea întreprinderii a fost eficientă pe întreg parcursul anului ; **importantele economii față de cheltuielile admise la 1 000 lei producție marfă și beneficiile peste plan atestă viabilitatea conducerii pe bază de bugete de cheltuieli.**

Gheorghe FLOREA
directorul Întreprinderii chimice Turda

---

[1] Studiul a constituit proiectul de absolvire a cursului de pregătire a cadrelor de conducere (nivel P III) organizat în întreprindere cu sprijinul Academiei „Ștefan Gheorghiu“. Alături de autorul articolului, la proiectarea sistemului au participat : **Ioan Copîndean, Vasile Radu Pop, Elena Cuteanu, Ioan Radu.**

[2] Un exemplu : în cursul lunii august a.c., analizîndu-se activitatea pe bază de buget la un produs (HCM 100% S.A.). s-a constatat pericolul de a nu se realiza efeciența economică prevăzută, din cauza depășirii consumului de benzen — materie primă cu pondere mare în costul de producție. Conducătorul secției a dispus măsuri severe pentru economisirea benzenului în fiecare schimb de lucru și reducerea la strictul necesar a volumului reparațiilor ; la sfîrșitul lunii s-au reușit nu numai încadrarea în sarcina de plan, dar și obținerea de beneficii suplimentare din reducerea costurilor de producție.

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

PLANUL NAȚIONAL UNIC DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

PLANUL NAȚIONAL UNIC de dezvoltare economico-socială constituie principalul instrument prin care partidul comunist și statul socialist stabilesc, pe baza cunoașterii legilor economice și a particularităților concrete ale țării, **obiectivele** majore pentru progresul rapid al societății într-o etapă determinată, precum și **utilizarea rațională și eficientă a resurselor materiale, financiare și umane naționale** în vederea atingerii acestor obiective. În condițiile strategiei partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, cu ajutorul planului se asigură astfel creșterea continuă a forțelor de producție și dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor vieții economico-sociale, perfecționarea relațiilor de producție, condiții de folosire judicioasă a pîrghiilor economice-financiare, toate acestea în scopul **ridicării sistematice a nivelului de trai material și spiritual al tuturor membrilor societății.** Prevederile planului nu reprezintă o simplă însumare a nevoilor ci se bazează pe o riguroasă selectare a acestora, potrivit cu volumul și structura resurselor posibile de alocat în etapa dată, cuprinde prioritățile decise, după cum și ordinea în care ele pot fi satisfăcute, îmbinînd interesele prezente cu cele de perspectivă ale națiunii, planul înscriindu-se prin toate acestea ca un act de decizie socială în care se reflectă nevoia socială științific și rațional stabilită. În condițiile unui grad ridicat de organizare a sistemului economic, prin conținutul și formele sale de exprimare, planul național unic permite o **dezvoltare echilibrată, armonioasă, continuu ascendentă, în ritm rapid a întregii economii naționale, precum și dezvoltarea multilaterală a membrilor societății noastre socialiste**, proprietari și producători uniți prin scop și năzuințe.

Conducerea pe bază de plan a vieții economico-sociale este o necesitate obiectivă, determinată în esență de proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, de ansamblul relațiilor sociale de producție, de cerințele sistemului de legi economice, de interdependențe multiple existente între diferitele ramuri și subramuri, dintre diferitele sfere de activitate.

Caracterul **unic** al planului decurge din faptul că deși elaborarea lui se realizează concomitent la nivele organizatorice diferite, atît pe profil de ramură, departamentul și teritorial, pe centrale, pe întreprinderi și unități economice acest proces este integrat, corelat și sintetizat în mod organic, **concentrîndu-se armonios** în planul național, care este **unul singur**, unic. Nu există nici un alt plan în care să se poată decide asupra dezvoltării noastre în afara planului național unic. Utilizîndu-se ansamblul pîrghiilor economice și funcțiile mecanismului nostru economic, exigențele dezvoltării diferitelor domenii de activitate, componentele sistemului de interese din cadrul societății socialiste (generale, colective și individuale) sînt pe deplin armonizate în cadrul acestui plan. Numai în cadrul planului unic se pot corela, într-un tot unitar, toate laturile și elementele complexe ale procesului reproducției socialiste lărgite, creșterea în proporții optime a tuturor ramurilor de producție, valorificarea resurselor materiale și de muncă atît în toate unitățile economice cît și pe plan teritorial. Tocmai de aici derivă caracterul **unitar** al planului unic, din această strînsă intercondiționare a entității noastre naționale.

Planul național unic este de **dezvoltare economico-socială** deoarece așa cum se arată în Programul partidului el „nu se poate limita la activitatea economică ci trebuie să cuprindă, în egală măsură, toate laturile vieții sociale, toate compartimentele societății". În condițiile țării noastre, ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, creșterea economică are cele mai directe, nemijlocite și de amploare efecte sociale. Caracterul atotcuprinzător al planului derivă din necesitatea de a **nu lăsa nici un domeniu al vieții economice și sociale în afara dirijării conștiente**, aceasta dînd naștere unor fenomene spontane, stihinice, care ar afecta echilibrul general, creînd greutăți, avînd implicații negative asupra mersului ascendent al dezvoltării economico-sociale a țării.

Planul unic de dezvoltare economico-socială este **național,** deoarece obiectivele sale de ordin politic, economic și social, stabilite la nivel central, **exprimă interesele națiunii noastre.** Caracterul său național este realizat în condițiile proprietății socialiste a poporului român asupra avuției sale naționale, ale legilor economice obiective a căror acțiune se exercită în cadrul economico-social existent pe teritoriul național, în virtutea independenței și suveranității neștirbite a României socialiste, a dreptului său inalienabil de a decide nestingherită asupra dezvoltării sale și utilizării după propria voință a resurselor sale materiale și umane.

Planul național unic de dezvoltare economico-socială reflectă gradul de organizare al forțelor și relațiilor economice interne și externe ale națiunii. El este astfel conceput încît să asigure **participarea mai intensă a țării noastre la circuitul economic mondial de valori materiale și spirituale**, să asigure condiții pentru o largă cooperare economică cu toate țările lumii.

Unitatea de gîndire, de voință și acțiune a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, conduși de partid, reflectată în planul național unic de dezvoltare economico-socială este înfăptuită ca o sinteză a activității **maselor la elaborarea și întocmirea lui.** Aceasta este realizată în condițiile unor largi dezbateri democratice, ale unor nenumărate confruntări de opinii și păreri la toate nivelurile în faza elaborării orientărilor și a hotărîrilor, astfel că în final planul național unic de dezvoltare economico-socială se constituie rodul muncii și experienței colective, al înțelepciunii întregului popor român. Iată deci cadrul în care planul reprezintă pentru noi toți un program de acțiune cu caracter de directivă obligatorie, o decizie socială pe baza căreia întreaga națiune își concentrează forțele spre atragerea în circuitul economic a tuturor resurselor existente, spre valorificarea acestora în mod cît mai eficient în interesul societății.

După ce a fost supus dezbaterii și aprobării Marii Adunării Naționale, planul național unic capătă putere de lege, reprezentînd **sarcini obligatorii pentru toate organele titulare de plan, pentru toate unitățile economice și sociale, pentru toți oamenii muncii.** Numai printr-o **disciplină fermă** în toate domeniile de activitate se poate

conf. dr. Ana GLUVACOV

(Continuare în pag. 26)

TEORII·IDEI

> „În mod deosebit trebuie să acordăm atenție asigurării și gospodăririi raționale a combustibililor și energiei – problemă vitală pentru însăși dezvoltarea în continuare a economiei, a întregii noastre societăți".
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**
> (din Raportul la Conferința Națională a partidului, 7–9 decembrie 1977)

Agricultura modernă în confruntare cu problemele energiei (I)

ANALIZÎND amplul proces de dezvoltare a agriculturii, în funcție de energia folosită, pot fi stabilite **trei etape** distincte și anume: 1) agricultura bazată pe forța umană; 2) agricultura bazată pe forța animală, care a început după domesticirea animalelor și folosirea lor la munca cîmpului, și 3) agricultura bazată pe forța mecanică, care s-a dezvoltat vertiginos în secolul 20, mai ales în ultimele 4—5 decenii. Aceste trei forme de agricultură coexistă pînă în zilele noastre. În America de Sud, de exemplu, dacă pe podișurile din Anzii Cordilieri forța de muncă umană este principala forță folosită în agricultură, în zona dealurilor din Peru și Chile, forța de tracțiune animală este dominantă, iar pe cîmpia dintre munte și ocean sau pe numeroase lunci ale rîurilor se practică o agricultură mecanizată pe scară largă. Aceste trei zone de agricultură coexistă și în alte părți ale lumii ca Asia, Africa, Europa și chiar în America de Nord, unde agricultura este supramecanizată.

Ca urmare a revoluției științifice și tehnice în industrie, a dezvoltării economiei în general, producția de tractoare și mașini agricole s-a dezvoltat rapid înlocuind munca omului și tracțiunea animală. Agricultura americană, de exemplu, recunoscută unanim prin unele din performanțele ei, a devenit o largă piață de desfacere a tractoarelor, mașinilor și îngrășămintelor chimice. Numărul tractoarelor a crescut de la 1 500 000 bucăți în 1940, la 4 000 000 bucăți în 1975, iar consumul de îngrășăminte chimice a crescut de la 8 500 000 t la circa 40 000 000 t în aceeași perioadă.

Înlocuirea energiei umane și animale cu energia mecanică este o trăsătură caracteristică a agriculturii industriale moderne. Dacă analizăm aceeași agricultură — a S.U.A., considerată de un număr larg de specialiști ca un model de agricultură industrială, constatăm o creștere a numărului de cai putere mecanici de la 57 500 000 în 1940, la 300 000 000 în 1975, concomitent cu reducerea numărului de cai de tracțiune de la 27 milioane la 1,5 milioane capete. Desigur, odată cu scăderea numărului animalelor de tracțiune, s-a redus și suprafața agricolă destinată furajării acestora, cu 25 milioane ha, suprafață ce a fost afectată pentru producția de cereale și furaje pentru animalele ce dau carne și lapte. Odată cu aceasta, mecanizarea, și chimizarea agriculturii în S.U.A. a redus forța de muncă necesară în agricultură de la 13,5 mil. în 1920, la 3,5—4 mil. în 1975, transferînd această forță de muncă necesară în alte sectoare ale economiei. Concomitent a crescut, în mod corespunzător, consumul de combustibil de petrol și gaze naturale, înlocuind o energie reproductibilă anual cu energie limitată nereproductibilă care se epuizează pînă în anul 2000.

Experiența de pînă acum arată că dezvoltarea agriculturii industriale se bazează în principal pe **știință** și **petrol.** Știința a creat mijloacele și tehnologiile de mecanizare, chimizare, irigare, hibridare, varietăți de plante și rase de animale de mare randament. Petrolul și gazele naturale au fost transformate, cu ajutorul științei, din resurse naturale în factori ai creșterii economice în general și ai producției agricole în special, creînd condiții pentru dezvoltarea rapidă a mecanizării și chimizării cu randamente mari pe ha. și cheltuieli reduse. Dar în timp ce știința, respectiv, energia creativă a omului, este nelimitată, se reproduce și se dezvoltă continuu în mod exponențial, **petrolul și gazele naturale constituie o sursă de energie limitată,** cu perspectiva epuizării pînă la sfîrșitul acestui secol. Iată, deci, noi probleme ce se cer rezolvate pentru realizarea unei raționale și, totodată, moderne dezvoltări a agriculturii.

Mari discrepanțe între necesitatea și posibilitatea consumului de energie

ÎN AFARĂ de energia solară, principalele resurse de energie exploatabilă azi sînt: combustibilii fosili (cărbune, petrol, gaze), combustibilii nucleari și resursele hidraulice. Volumul total al resurselor energetice exploatabile, din aceste trei categorii de energie, a fost estimat în 1971 la circa 21,6 × 10^{21} jouli *. Peste 96% din această energie se prezintă sub formă de combustibili fosili: cărbune: 69%; petrol: 18%; gaze naturale: 9%; partea combustibililor nucleari este de 3,9%, iar cea a resurselor hidraulice de 0,1%.

În 1974, din consumul mondial de energie de 234 × 10^{18} jouli, țările dezvoltate au consumat mai mult de 83%, America de Nord absorbind singură o treime, iar două treimi din omenire, care trăiește în țările în curs de dezvoltare, au consumat mai puțin de 17%. În aceste condiții consumul de energie pe locuitor în țările dezvoltate a fost de 175 × 10^{9} jouli, adică de 13 ori mai mare decît în țările în curs de dezvoltare care au consumat numai 14 X 10^{9} jouli.

Repartizarea nejustă a consumului de energie reiese și din următoarele date: Statele Unite ale Americii, cu 6,6% din populația globului, au consumat, în 1950, aproape 50% din producția mondială de combustibil, iar în 1970 au consumat circa 40%, în timp ce Africa, cu 8,7% din populația globului a consumat numai 1,8%; America Latină, cu 6,5% din populație, a consumat 3,1%; Asia, cu 55% din populația globului, a consumat în 1968 numai 12% din energia fosilă. Proiecțiile privind consumul de energie pînă la sfîrșitul secolului și dincolo de acest orizont arată **perpetuarea acestei discrepanțe** privind consumul pe locuitor între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare.

Datorită acestei repartiții negative, producția cerealieră a Indiei a scăzut în 1973 cu circa 10 000 000 tone, în ciuda unor condiții meteorologice optime, deoarece nu a putut achiziționa decît 2 milioane tone îngrășăminte, față de 3 milioane tone, cît ar fi fost necesar. Deci, fiecare tonă de îngrășămînt care a lipsit a cauzat o reducere cu 10 tone a producției de cereale. În timp ce Indiei i-au lipsit 1 milion de tone de îngrășăminte pentru acoperirea unor nevoi alimentare vitale, în S.U.A. însă, s-au consumat 3 milioane tone îngrășăminte pentru pajiștile de golf, parcuri, peluze de flori etc. Această criză, a determinat India să-și construiască noi fabrici de îngrășăminte azotate, bazate în special pe cărbune. Este semnificativ în această direcție și calculul F.A.O. potrivit căruia cele 2 milioane tone de îngrășăminte care au lipsit țărilor în curs de dezvoltare în anul agricol 1974—1975 au reprezentat circa 20 milioane tone cereale mai puțin, ceea ce ar fi fost suficient pentru hrănirea timp de un an a 100 milioane oameni din Africa și Asia.

Analiza atentă a consumului de energie pe plan mondial pune în evidență un **nod de contradicții specifice societății capitaliste contemporane,** datorate perpetuării vechii ordini economice și politice internaționale. Este evidentă în primul rînd, contradicția dintre interesele generale ale societății de a folosi cu economie și cu multă chibzuială resursele energetice cărora le sînt tributare acum și în viitorul imediat, pe de o parte, și interesele marilor firme internaționale, pe de altă parte. Și este evidentă contradicția dintre țările sărace în curs de dezvoltare, pe de o parte, și țările capitaliste dezvoltate, pe de altă parte, care vor căuta și în viitor să fie beneficiarele celei mai mari părți a resurselor energetice mondiale. Acestea sînt contradicții care izvorăsc în mod cauzal din contradicția fundamentală a capitalismului: acumularea bogăției — de către o minoritate și a sărăciei, de majoritatea populației globului. Ele arată, odată în plus, necesitatea imperioasă a instaurării unei noi ordini economice și politice internaționale. După cum sublinia

prof. Bucur SCHIOPU

(Continuare în pag. 26)

---

*) 1 000 jouli/M[illegible] = 239 calorii.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

DILEMELE „ECONOMIEI DE PIAŢĂ"

GÎNDIREA ŞTIINŢIFICĂ a zilelor noastre este prin excelenţă problematică, iar gîndirea economică, în măsura în care se vrea implementată în sensul şi în spiritul epocii, constituie o confirmare semnificativă. Într-adevăr, dacă se consacră tendinţelor înaintate ale epocii, gîndirea economică nu poate să nu se întrebe care ar putea fi căile edificării unei civilizaţii materiale capabile să perfecţioneze neîncetat umanizarea speciei noastre. Dacă, însă, se teme de viitor, gîndirea economică are motive de nelinişte, căutînd să evite orice paradigmă care ar pune în discuţie rînduielile existente, perpetuarea acestora constituind pentru ea singura problemă socială autentică. Asemenea reflecţii prilejuieşte cititorului lectura voluminosului dosar de problematică economică semnat de Robert L. Heilbroner şi Lester C. Thurow[1]). Autorii vădesc o semnificativă predilecţie pentru tipul economicsului samuelsonian, nu numai datorită inevitabilei alegeri a modelului economiei S.U.A., ci şi pentru maniera de tratare, care i-a asigurat laureatului din 1970 al Nobelului pentru economie prestigiul de care se bucură (pentru a nu fi suspectaţi de pastişă, autorii au evitat doar tipologizarea samuelsoniană a economiei mixte). Limbaj operaţionalizat „digerabil", culoare optimistă în ansamblu, căutare frenetică a popularităţii la auditor (de această dată studenţi) şi multe alte note trădează aspiraţia autorilor la notorietatea samuelsoniană.

Dincolo însă de aceste aparenţe, cartea la care ne referim este oarecum complementară economicsului samuelsonian, deoarece, acolo unde P.A. Samuelson propunea soluţii, autorii noştri găsesc mereu noi şi noi probleme. Astfel, acolo unde economicsul samuelsonian prezenta economia mixtă ca soluţie optimală, R.L.H. şi L.C.T. găsesc o problemă, şi încă principală : găsirea instituţiilor apte să mobilizeze energiile (naturale şi sociale) pentru finalităţile productive. Autorii tind spre considerentul că o economie de piaţă este o formă permanent necesară de organizare a societăţii, în care comportamentele umane sînt controlate prin motivaţiile de creştere a veniturilor, dar care a creat şi dificultăţi sociale... Evocînd originile raţionale ale opţiunii lor, autorii trasează o linie de unire, de la Aristotel la Adam Smith, grăbindu-se să noteze, însă, că libertatea economică (de tip burghez, a economiei de piaţă) este o aparenţă, deoarece se înscrie între ruinarea economică şi monopol, ambele generate de impactul concurenţei. Căutînd apoi să postuleze, într-un context de minimax-maximin, problemele comportamentului economic (burghez), autorii se opresc la maximizarea utilităţilor (nete totale) în condiţiile minimizării costurilor şi eforturilor. Numai că această orientare trebuie să înfrunte simetric două piedici : randamentele descrescînde şi costurile crescînde. Cu acelaşi scepticism sînt cercetate relaţiile multiple dintre cerere şi ofertă, dintre curbele corespunzătoare, respectiv dintre dorinţele şi disponibilităţile pieţei, observîndu-se complexele probleme care se pun în stabilirea preţurilor de echilibru. Concret vorbind, complexitatea proceselor de formare a preţurilor de echilibru decurge din faptul că se confruntă nu pur şi simplu cererea şi oferta, ci influenţa conjugată a cantităţilor şi preţurilor respective, în ipostaze complex-contradictorii de concurenţă, respectiv de monopol sau oligopol. Autorii tratatului de problematică economică sînt departe de euforia samuelsoniană în ce priveşte instrumentele analizei economice. Supunînd rînd pe rînd cele şapte domenii de raţionalitate – clauza caeteris paribus, de fapt abstracţia ştiinţifică, relaţiile funcţionale, identităţile, tautologiile, sursele de date, reprezentările grafice şi ecuaţiile – autorii demonstrează elocvent cît de labilă este limita dintre demonstraţia relevantă şi demonstraţia aberantă. Împrejurarea este dintre acelea care au fost de natură să stîrnească tulburarea multora dintre cei mai prestigioşi reprezentanţi ai gîndirii economice de tradiţie burgheză.

Primul dintre pilonii pe care-i atacă R.L.H. şi L.C.T. este cel al opţiunilor de valoare. Tratată în modul cel mai direct, valoarea este substituită de preţurile pieţei, singurele care-i interesează pe cei care se ocupă de tranzacţii. Sistemul preţurilor acţionînd decisiv ar defini într-o economie de piaţă şi sistemul valorilor într-un sens mai îngust. Dincolo de valorile consacrate de preţuri, o economie de piaţă nu are şi nu poate avea alte valori (p. 88). Este o recunoaştere pe cît de frustă pe atît de incontestabilă.

Multă vreme o serie de autori de tradiţie burgheză căutau să contrapună cît mai net concurenţa „liberă" şi monopolul, respectiv oligopolul. R.L.H. şi L.C.T. trec însă de această barieră logică, relevînd adevărul de evidenţă că atît concurenţa „liberă" (termen suspectat ca inadecvat unei realităţi), cît şi monopolul, respectiv oligopolul, au în realitate aceeaşi motivaţie, care este, totuşi, maximizarea profitului (p. 173). Alta pare însă autorilor problema care delimitează cele două domenii ale unei economii de piaţă : în timp ce concurenţa „liberă" presupune stihia, monopolul, respectiv oligopolul (aşa-zisa concurenţă imperfectă) presupun strategii (p. 185). Dintre problemele marilor întreprinderi (monopoluri şi oligopoluri), autorii consideră fundamentală problema puterii, pe care o afişează cu nevinovăţie ca fiind nerezolvată...

În cîteva „blocuri" de probleme se face legătura dintre macro- şi microeconomie, printre care : externalităţile, acumularea şi investiţiile, cheltuielile guvernamentale, dintre care atrag atenţia acele „cheltuieli relativ necontrolabile", care sînt cheltuielile militare, problemele monetare, dintre care problema inflaţiei, corelaţia inflaţie-şomaj (reflectată de „curba Philips"), problemele creşterii economice. Autorii cărţii de faţă sînt dintre cei îngrijoraţi de efectele complexe şi conexe ale modificărilor de mediu asupra activităţilor economice, de efectele reciproce ale diferitelor domenii de activităţi economico-sociale, precum şi de efectele ac-

FIŞE

V. Săhleanu
omul şi alimentaţia
orizonturi
70

● *În cartea sa* Omul şi alimentaţia *(Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1977, 254 p.) dr. docent V. Săhleanu, şeful Laboratorului de antropologie de pe lîngă Institutul Victor Babeş, îşi expune obiectul studiului său pornind de la discutarea fenomenului vieţii în lumina datelor şi concepţiilor ştiinţei contemporane. Sînt sugestive titlurile capitolelor : De la nutriţia celulară la gastrotehnia umană ; Aventura fiziologică a alimentelor ; Chipurile şi mecanismele unui instinct ; Aventura culturală a hranei ; Aventura istorică a alimentaţiei ; Geografia foamei şi a saţietăţii ; Între boală şi obicei; De la alimentaţia neraţională la dietetica sufletului ; Fiat Pains ! De la aspectul fizico-chimic, energetic, fiziologic al nutriţiei, se trece la cel social. Reţinem printre altele, că, pentru a împiedica anual moartea de foame a 25 milioane de oameni, realizările revoluţiei verzi – cu toate meritele ei incontestabile – sînt inferioare rezultatelor revoluţiei sociale : e suficient a compara cazul Indiei cu acela al Chinei. O nouă ordine economică şi politică internaţională trebuie să aducă rezolvarea definitivă a problemei, dar şi pînă atunci aportul ştiinţei se poate manifesta sub multiple forme ca : extinderea terenurilor agricole ; creşterea recoltelor prin măsuri agro-tehnice ; exploatarea mai intensivă a mărilor (şi apelor în general), contribuţiile eredobiologiei, ecologiei şi bioingineriei.*

Simpozion privind probleme ale economisirii energiei

● *Institutul de Economie Industrială (I.E.I.) al Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale, a organizat în zilele de 1–2 decembrie 1977, în cinstea Conferinţei Naţionale a partidului o manifestare ştiinţifică pe platforma industrială Slatina. Cu această ocazie s-au dezbătut probleme actuale privind economia de energie în industria aluminiului şi s-au stabiiit*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

tivităţilor economice asupra mediului ambiant.

În aceste zone de acţiuni şi interacţiuni se înscriu „externalităţile", adică zonele exterioare activităţilor economice propriu-zise, ignorate de teoriile de tip clasic şi neoclasic, precum şi de modelele abstract-operaţionaliste ale creşterii economice, dar care condiţionează într-o măsură crescîndă, ajungînd în cazul resurselor naturale, mai ales al celor epuizabile, chiar să determine numeroase activităţi economice. Se cuvine să remarcăm aici impactul unor „externalităţi" descoperite de autori prestigioşi, care examinează ipoteza acţiunii legii entropiei în activitatea economică, al cărui „părinte", N. Georgescu-Roegen are o contribuţie remarcabilă. În particular, limitarea suprafeţelor care se pot înscrie în circuitul economic introduce în discuţie problema aşa-zisei cvazirente, adică a preţului mereu sporit al fiecărei fişii de teren care este afectată activităţii economice.

În ce priveşte acumularea şi investiţiile autorii dovedesc cît de complexă a devenit acum problema multiplicatorului investiţional, care pune în discuţie înclinaţia marginală spre acumulare, iar prin aceasta, motivaţia investiţională. O contradicţie sui-generis ar exista între deficitul de cerere pe care-l provoacă înclinaţia spre acumulare şi expansiunea de cerere pe care o provoacă realizarea unei motivaţii investiţionale, prin aşa-zisul efect de accelerare. Este de înţeles că aceste constatări adaugă motive de reproş la adresa teoriei keynesiene, parcă mult prea simplificatoare...

Problemele inflaţiei sînt pentru autori pe cît de vechi pe atît de recente, iar principalul lor impact este, după autori, cel psihologic. Şi totuşi, acest „cost" este considerat suportabil, în raport cu cel al şomajului, cu care în prezent este intim legat. Autorii afirmă că inflaţia este „un joc de sumă nulă" (p. 505), pe cînd şomajul nu. De aici teama de impactele nu prea psihologice, în schimb extrem sociologice, cu directe şi profunde implicaţii în special în producţie şi prin aceasta, în procesul motor al economiei. Autorii observă cu luciditate că, creşterea economică este generatoare de problematică socială, care se adaugă celei ecologice, celei a valorilor, respectiv a calităţii vieţii. Nu mai puţin stresante sînt problemele comerciale şi monetare internaţionale.

În faţa acestui voluminos dosar de problematică economică, autorii se întreabă dacă nu cumva este pus în cauză însuşi capitalismul. Cauza căreia i s-au consacrat autorii, prin şirul de silogisme care a generat problematica expusă aici succint, a fost istoriceşte mai de mult supusă testării şi n-a rezistat nici chiar în limita unor probleme luate, poate din considerente tactice, separat. Supusă unei tratări fie şi elegante, operaţionalizate şi sofisticate, după un model considerat infailibil, problematica economică nu devine, prin aceasta, mai puţin chinuitoare. A postula că aşa este raţional şi altfel nu poate fi nu mai convinge astăzi pe nimeni. Este chiar de mirare cum autori care au strîns cu sîrguinţă multe date (faţă de care, ce-i drept, îşi exprimă adesea o îndreptăţită neîncredere), despre inechităţile faimoasei economii de piaţă a capitalismului, pot să se mai întrebe cui îi sînt ele imputabile. Autorii au meritul că, folosind modelul samuelsonian, i-au contrapus o viziune mai responsabilă asupra universului economic al capitalismului. Ei nu au mai subînţeles, ca Samuelson, posibila rezolvare a problemelor prin simpla lor punere, datorită automatismului forţelor autoreglatorii ale economiei de piaţă capitaliste. Este un pas spre o critică lucidă a apologeticii celei mai lustruite a capitalismului, din chiar citadela capitalismului şi din scînteierea minţii unor prestigioşi universitari. Vastul diapazon de ipostaze problematice este relevant prin coerenţa şi logica întrebărilor pe care le pune. Răspunsul răspicat este aşteptat de la cei ce nu se tem de viitor, de problemele progresului economic şi social.

dr. Ioan CRISTESCU

---

[1] *The Economic Problem*, Prentice-Hall, 1975, 714 p.

PROGRESUL ECONOMIC ÎN ROMÂNIA 1877-1977

editura politică

AMPLA LUCRARE Progresul economic în România 1877—1977, apărută de curînd în Editura politică sub egida Institutului Central de Cercetări Economice concentrează numeroase studii ale unor specialişti, economişti şi istorici, sub coordonarea prof. dr. Ioan V. Totu.

Firul conducător al volumului îl constituie analiza evoluţiei progresului economic în România, a forţelor motrice ale acestuia, în decursul a 100 de ani de la cucerirea independenţei de stat, perioadă secţionată în două etape distincte. Prima, de circa 70 de ani, este etapa în care progresul economic s-a realizat în condiţiile specifice apariţiei şi dezvoltării capitalismului în România, ale exploatării şi jefuirii ţării de către capitalul străin, pe fondul luptei maselor muncitoare pentru independenţa economică şi politică, pentru eliberare socială şi apărarea integrităţii teritoriale. Iar cea de-a doua, deschisă de actul istoric de la 23 August 1944, care cuprinde ultimele trei decenii constituie etapa în care s-au realizat şi se realizează marile împliniri ale neamului românesc, etapă în care, îndeosebi în ultimii 10—12 ani, progresul economic a atins dimensiuni dintre cele mai ridicate, proiectate pe coordonatele viitoarei societăţi comuniste. Prin bogatul său conţinut, concentrînd numeroase şi vaste probleme de istoria economiei naţionale, de gîndire economică românească, probleme ale actualităţii economice a ţării, prin maniera clară de tratare a problemelor, acest cuprinzător volum se înscrie ca o apariţie de referinţă, de o largă audienţă pentru economişti şi istorici, cercetători, cadre didactice, doctoranzi, studenţi, etc.

---

o serie de măsuri pe care oamenii muncii din această ramură industrială trebuie să le urmărească pentru ridicarea continuă a eficienţei economice, pentru diminuarea costurilor de producţie pe unitatea de produs.

Simpozionul a fost organizat cu sprijinul direct a organelor locale de partid şi împreună cu centrala industrială pentru metale neferoase, ICECHIM – Institutul de cercetare, inginerie tehnologică, proiectare şi producţie pentru industria anorganică şi metale neferoase, Academia de Studii Economice, Asociaţia Română de Marketing şi Institutul de Economie Mondială.

Lucrările prezentate în cadrul simpozionului au abordat probleme de mare actualitate : creşterea randamentelor energetice, siguranţa în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor, analiza consumurilor directe şi cumulate de resurse energetice, valorificarea resurselor energetice secundare, dezvoltarea viitoare a platformei şi investiţiile destinate acesteia, etc. suscitînd un larg interes în rîndul participanţilor.

Viitorologia pusă la îndoială

• *În articolul* Scope and limits of futurology *(Domeniul şi limitele viitorologiei) de Eduard Pestel, coautor al cărţii „Omenirea la răspîntie" împreună cu M. Mesarovič), republicat după „Universitas" (nr 5/1977) în The* GERMAN TRIBUNE *(nr. 16/1977), se pune la îndoială existenţa unei „ştiinţe a viitorului". Argumentînd această opinie, autorul arată că domeniile în care se pot face predicţii cu un anumit grad de certitudine, ca în astronomie, fizică, disciplinele tehnice, se sprijină nu pe o „cunoaştere a viitorului" ci pe o „cunoaştere a legilor naturii". Acestea ne dau posibilitatea, pe baza cunoaşterii condiţiilor prezente ale unui sistem fizic sau tehnic, să facem previziuni veridice, inclusiv de limitare cantitativă a erorilor posibile,*

FIŞE

referitoare la reacţiile sale viitoare. Lucrul nu ar fi posibil în domeniul social, dată fiind enorma complexitate a acestor sisteme, ale căror elemente şi evoluţii în timp nu le cunoaştem. Complexitatea fenomenelor sociale şi deci imposibilitatea de a le lua în considerare în mod izolat este indiscutabilă, dar aceasta doar îngreuiază rezolvarea, dar nu o face în principiu imposibilă. În afara „legilor naturii" există şi legi ale dezvoltării sociale.

AGRICULTURA MODERNĂ

(Urmare din pag. 23)

secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la actuala Conferință Națională. **„Așa cum am mai menționat și în alte împrejurări, ne pronunțăm pentru o nouă ordine economică, care să așeze relațiile dintre toate statele pe principii noi, de egalitate și echitate, să asigure accesul țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne, să creeze condiții pentru o evoluție echitabilă a diferitelor zone ale lumii, a întregii economii mondiale, pentru stabilitate economică pe plan internațional. Aceasta corespunde năzuințelor marii majorități a popoarelor, cauzei progresului și păcii în lume".**

Aceste contradicții — preocupă într-un mare grad oamenii cu clarviziune și cu simțul realității chiar din țările capitaliste dezvoltate. Dar măsuri radicale pentru raționalizarea consumului de energie fosilă nu pot fi luate cu ușurință în economia capitalistă din cauza puterii uriașe pe care o au marile trusturi. Astfel, deși administrația americană este îngrijorată de risipa de energie ce se realizează prin arderea benzinei în motoarele de mare putere ale autoturismelor, ea este limitată în a lua măsuri radicale din cauza „electoratului". Sistemul electoral „democratic" nord american constituie o frînă în adaptarea în aplicarea unor măsuri care ar modifica modul de viață sau ar restrînge „libertatea individuală" a alegătorului de a risipi resursele limitate de energie ale umanității. O astfel de limită a rezolvării problemelor cruciale cu care se confruntă omenirea în momentul de față are influențe negative asupra perspectivelor utilizării raționale al resurselor energetice.

Consumul de energie în agricultură

SECOLE DE-A RÎNDUL agricultura era definită ca **un proces de transformare a energiei solare în energie alimentară.** În condițiile mecanizării, agriculturii i se reproșează din ce în ce mai mult faptul că progresele sale sînt legate de un consum progresiv de energie și că sporurile de producție realizate sînt **mai mult rezultatul transformării energiei fosile în energie alimentară.** Recenta criză energetică a **stimulat** numeroase studii referitoare la utilizarea energiei și în agricultură. Ele relevă faptul că numai a suta parte din caloriile primite de plante de la soare este înmagazinată de țesutul vegetal sub formă de energie chimică. Această mică parte reprezintă 90% din energia consumată în agricultura modernă. Astfel, pentru o cultură intensivă ca aceea a porumbului boabe, energia solară folosită prin fotosinteză pe ha este de ordinul a 30 milioane de calorii mari, ceea ce reprezintă aproximativ 125 mil. Kjouli. La această energie solară gratuită și inepuizabilă, acumulată prin procesul de fotosinteză al clorofilei de porumb, se adaugă energia fosilă cuprinsă în echipamentul agricol și îngrășăminte de ordinul a 5 milioane de kilojouli la ha.

În agricultura veche, bazată pe munca omului și pe tracțiunea animală, conținutul energetic al alimentelor produse, era de 10—30 ori mai mare decît cheltuiala de energie cheltuită. Dar mecanizarea agriculturii a transformat această ramură, bazată în cea mai mare parte pe energia solară și biologică umană și animală, într-un consumator de energie fosilă alături de toate celelalte activități. Calculele făcute de unii specialiști, arată că trecerea la motorizarea agriculturii a dus la creșterea de 4—5 ori a consumului de energie pe hectar, în timp ce producția a crescut de numai 2 ori. Consumul energetic a crescut și prin faptul că agricultura modernă este un mare consumator de chimicale sub formă de îngrășăminte, pesticide, irigații și alți factori de producție, a căror fabricare necesită un consum ridicat de energie. Datele din tabelul alăturat arată consumul de energie pe kilogramul de orez sau de porumb produse după tehnologia modernă și tradițională.

Rizicultura modernă, în Statele Unite ale Americii, consumă la o producție de aproape 6 to la ha, o cantitate de energie de zeci de ori mai mare decît rizicultura tradițională din Filipine dar care realizează o producție la ha de numai 1 250 kg la această cultură : cca. 42% din energie este absorbită de irigații ; 20% de către fabricarea și funcționarea mașinilor agricole ; 20% de către îngrășăminte. Tot în S.U.A., cantitatea totală de energie necesară culturii moderne, a porumbului reprezintă numai jumătate din cantitatea necesară pentru orez, datorită faptului că porumbul nu necesită irigații în aceleași proporții. În condițiile metodelor moderne de cultură a porumbului fabricarea și funcționarea mașinilor agricole necesită cel mai mare consum de energie — 41% din total, iar îngrășămintele 37%. Energia consumată cu metodele moderne de producție este de 65 x 10^9 jouli/ha, ceea ce echivalează cu 1 500 kg de petrol pe ha pentru orez, și 30 x 10^9 jouli/ha, respectiv 700 kg de petrol pe ha pentru porumb. Odată cu aceste nivele de consum de energie, se realizează randamente de peste 5 tone/ha, ceea ce înseamnă de 5 ori producția ce se obține cu metode tradiționale.

Din datele de mai sus rezultă că utilizarea energiei este mult mai puțin „eficace" în agricultura modernă decît în agricultura tradițională. Dar compararea cu agricultura tradițională este puțin semnificativă deoarece aceasta din urmă utilizînd foarte puține cantități de energie fosilă și depinzînd aproape în întregime de energia umană și animală, realizează randamente foarte mici. Eficacitatea redusă a consumului de energie în agricultura modernă este demonstrată și de faptul că țările dezvoltate consumă pentru a produce o tonă de cereale mai mult de șase ori energia utilizată de țările în curs de dezvoltare. Aceste randamente ridicate, bazate pe o mecanizare și chimizare ridicată, sînt însă **imperios necesare pentru asigurarea alimentației populației aflată în continuă creștere.**

	Consum total de energie pe ha (10^6 jouli)	Randament kg/ha	Consumul de energie pe kg. de produs în 10^6 jouli
Porumb :			
a) Metode moderne (S.U.A.)	30 034	5 083	5,91
b) Metode tradiționale (Mexic)	173	950	0,18
Orez :			
a) Metode moderne (S.U.A.)	64 885	5 800	11,19
b) Metode tradiționale (Filipine)	173	1 250	0,14

Sursa : F.A.O., La situation mondiale de l'alimentation et de l'agriculture, 1976, pag. 93.

Cu tot indicele scăzut al raportului energetic, cu toată tendința manifestată în agricultura nord-americană a unei eficiențe descrescînde și uneori chiar negative a consumului de energie fosilă, **nu se poate pune problema întoarcerii la agricultura veche bazată pe energia umană sau animală datorită chiar și numai faptului că nu mai există cei 10 milioane de fermieri și nici cei 10 milioane de cai pe care se baza agricultura veche în realizarea unor randamente foarte scăzute.** Deasemenea, sînt cunoscute avantajele de care dispun S.U.A. datorită faptului că în comerțul mondial de cereale, agricultura nord-americană reprezintă 65—70%. În aceste condiții este imperios necesară creșterea producției agricole în țările în curs de dezvoltare pentru a lichida dependența față de „coșul de alimente" nord american.

Mic dicționar economic

(Urmare din pag. 22)

asigura îndeplinirea obiectivelor propuse. Aceasta reprezintă o condiție hotărîtoare pentru unirea tuturor energiilor țării, mobilizarea tuturor forțelor într-un singur șuvoi, concentrarea lor într-o singură direcție, aceea a îndeplinirii politicii partidului.

Dinamica deosebită a economiei naționale, entuziasmul cu care oamenii participă la îndeplinirea planului național unic, dezvoltarea economico-socială fac posibilă suplimentarea prevederilor sale în cursul realizării. Astfel, pe baza bunelor rezultate ce s-au obținut în prima treime a cincinalului în activitatea economico-socială, avîndu-se totodată în vedere declanșarea, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** a unor însemnate acțiuni de valorificare superioară a potențialului, s-au creat posibilități noi atît pentru dezvoltarea mai accelerată a economiei cît și pentru realizarea unor creșteri susținute a veniturilor populației, a nivelului de trai al oamenilor muncii. Sînt fapte care reflectă pregnant justețea politicii partidului, eficiența orientării consecvente a oamenilor muncii spre dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor și domeniilor de activitate, spre înflorire multilaterală a patriei.

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

Situația precară a alimentației pe glob reclamă

MĂSURI URGENTE PENTRU CREȘTEREA PRODUCȚIEI AGRO-ALIMENTARE

RECENT, s-au încheiat la Roma lucrările celei de a XIX-a Conferințe generale a F.A.O., organizație care numără în prezent 144 țări membre. Timp de trei săptămîni, conferința a examinat situația alimentației și agriculturii pe plan mondial. Una din principalele concluzii care s-au degajat din lucrările Conferinței este necesitatea urgentării procesului instaurării noii ordini economice și politice internaționale de natură să favorizeze eforturile pentru eradicarea foametei și a subnutriției, pentru asigurarea securității alimentare a întregii populații a Terrei. La inițiativa țărilor în curs de dezvoltare, inclusiv a României, au fost adoptate o serie de măsuri vizînd intensificarea preocupărilor F.A.O. și ale țărilor membre pentru sprijinirea dezvoltării accelerate a producției agricole și alimentare în țările în curs de dezvoltare, pentru îmbunătățirea substanțială a nivelului alimentației în întreaga lume. Lucrările Conferinței au fost facilitate de numeroase documente pregătite în acest scop de Secretariatul F.A.O. între care evidențiem în mod special studiul „Situația mondială a alimentației și agriculturii în 1977“ (doc. C.77/2).

O anumită ameliorare...

DIN ANALIZA statisticilor F.A.O. cu privire la dezvoltarea producției agricole și alimentare se constată că în ultimii doi-trei ani situația alimentației pe plan mondial s-a ameliorat întrucîtva ca urmare a creșterii într-un ritm ceva mai rapid în acești ani atît a producției agricole cît și a celei alimentare. În 1976, spre exemplu, producția alimentară a sporit cu 6% față de 1975, în timp ce în întreaga perioadă 1970—1976 s-a înregistrat un ritm mediu de creștere de numai 2,5%, iar producția agricolă a fost anul trecut cu peste 3% peste cea din 1975, depășind ritmul mediu de 2,4% obținut pe ansamblul perioadei 1970—1976. În ceea ce privește acest an, specialiștii F.A.O. apreciază că producțiile de lapte, carne, zahăr și uleiuri vegetale vor fi superioare celor din 1976, iar producția de grîu și cereale secundare va fi cu ceva sub nivelul record realizat anul trecut. Astfel, producția de grîu va fi de aproximativ 408 milioane tone, respectiv, cu 9 milioane sub recolta anului 1976, iar cea de cereale secundare va fi cu 1% sub nivelul anului trecut. Cele mai mari scăderi la recolta de grîu se vor înregistra în S.U.A. (5%) și Canada (10%), în timp ce pe ansamblul țărilor europene recolta acestui an o va depăși pe cea din 1976 cu peste 6%.

Dar, deși pe plan mondial situația alimentară s-a ameliorat în ultimii doi-trei ani, **„numeroase sînt problemele grave care rămîn de rezolvat, în special foametea și subnutriția de care suferă încă o mare parte din populația cea mai săracă a globului“**, după cum se subliniază în studiul F.A.O. menționat mai sus. Într-adevăr, lipsa acută de alimente continuă să afecteze grav întinse zone ale globului, cu deosebire în Asia de Sud și în Africa de la sud de Sahara. Ceea ce este și mai alarmant este faptul că **numărul celor care suferă de foamete și subnutriție crește foarte rapid.** Dacă în urmă cu 6—7 ani erau 430 milioane, în prezent, după evaluarea F.A.O. și a Băncii Mondiale, peste 700 de milioane de oameni sînt subalimentați. Dintre aceștia, anual mor de foame circa 25 milioane.

Creșterea relativ rapidă a producției agricole și alimentare mondiale în ultimii ani este totuși foarte diferită de la un grup de țări la altul; în unele cazuri, creșterea este chiar mai mică decît ritmurile anterioare. Cele mai mari creșteri s-au înregistrat în țările socialiste europene, de peste 10% în 1976 față de 1975, atît la producția agricolă cît și la cea alimentară, și în țările din America Latină, de 8% la producția alimentară și de 6% la producția agricolă. În țările din Extremul Orient însă, creșterea a fost, la ambii indicatori, de numai 1%, iar în țările vest-europene producția agricolă și cea alimentară din 1976 au fost cu 1% sub nivelul celor din 1975.

Analizînd evoluția din ultimii 15 ani a ritmurilor medii anuale de creștere, constatăm o încetinire a acestor ritmuri între anii 1970—1976 față de perioada 1961—1970, atît la producția agricolă cît și la cea alimentară, ceea ce explică în mare parte agravarea fenomenului de subnutriție pe plan mondial. Astfel, ritmul mediu anual de creștere a producției agricole mondiale între anii 1970—1976 a fost de numai 2,4% față de 2,6% în perioada 1961—1970, iar cel al producției alimentare de 2,5% față de 2,8%. Deși ritmurile realizate în întreaga perioadă analizată de diferitele grupe de țări sînt apropiate de ritmurile medii mondiale, se poate totuși constata o scădere mai mare de ritm la țările în curs de dezvoltare. Pe ansamblul lor aceste țări au obținut între anii 1970 și 1976 un ritm mediu anual de creștere atît la producția agricolă cît și la cea alimentară, de numai 2,6% față de 2,9% în perioada 1961—1970. Constatăm, de asemenea, că ritmul de creștere obținut de țările în curs de dezvoltare din 1970 și pînă în prezent este cu mult sub nivelul obiectivului fixat în Strategia internațională pentru cel de al doilea Deceniu al dezvoltării, de 4% pe an.

...dar ritmurile pe locuitor rămîn insuficiente

ÎNCETINIREA ritmului de creștere a producției agricole și alimentare în țările în curs de dezvoltare este și mai evidentă dacă se are în vedere creșterea producției pe locuitor. Astfel, creșterea producției alimentare pe locuitor în țările în curs de dezvoltare între anii 1970 și 1976 a fost în medie de numai 0,2% pe an, respectiv, jumătate din creșterea realizată în perioada 1961—1970. După scăderea înregistrată în anii 1972—1974 producția alimentară pe locuitor nu a atins nivelul din 1970 decît în 1975, iar în 1976 a crescut cu abia 1%. De altfel, anul trecut producția alimentară pe locuitor a fost superioară celei din 1970 numai în țările din Orientul Apropiat și America Latină, în timp ce în țările din Africa și Extremul Orient era încă sub nivelul anului 1970. În cazul Africii, diferența era chiar destul de mare, de 5%. De menționat faptul că, în cazul celor 45 de țări în curs de dezvoltare cel mai grav lovite de fenomenele de criză din economia mondială producția alimentară pe locuitor între anii 1970 și 1976 a scăzut în medie cu 0,4% pe an, în timp ce în deceniul anterior ele realizaseră o creștere de 0,1% pe an. În ceea ce privește celălalt indicator, și anume producţia agricolă pe locuitor, constatăm o situaţie şi mai alarmantă, atît în cazul ţărilor menţionate mai sus, cît şi în cazul ţărilor în curs de dezvoltare cel mai puţin avansate. Producţia agricolă pe locuitor a scăzut între anii 1970 şi 1976 cu 0,6% pe an în cazul ţărilor cel mai grav afectate de criza economică mondială şi cu 0,1% în cazul ţărilor cel mai puţin avansate.

Cele 45 de ţări în curs de dezvoltare cel mai grav afectate de criza economică mondială, în care trăieşte peste 56% din populaţia ţărilor în curs de dezvoltare cu „economie de piaţă“, sînt, dealtfel, ţările care au obţinut cele mai slabe rezultate în dezvoltarea producţiei lor agricole şi alimentare şi în care subnutriţia face cele mai multe victime. Producţia agricolă din aceste ţări a crescut între 1970 şi 1976 cu numai 1,9% pe an faţă de creşterea medie de 2,6% pe ansamblul ţărilor în curs de dezvoltare, iar producţia alimentară a crescut, în aceeaşi perioadă, cu numai 2,1% faţă de media de 2,8%. La indicatorul privind producţia pe locuitor, constatăm că atît producţia agricolă cît şi cea alimentară au scăzut de la un an la altul în întreaga perioadă 1970—1976, respectiv, cu 0,6% în cazul producţiei agricole şi cu 0,4% în cazul producţiei alimentare.

Pe regiuni geografice, Africa se află în situaţia cea mai dificilă. Pe ansamblul ţărilor africane creşterea producţiei alimentare a fost, între 1970 şi 1976 de numai 1,4% în medie pe an faţă de 2,7% în Extremul Orient, 3,2% în America Latină şi 4,1% în Orientul Apropiat. Situaţia Africii se explică prin aceea că în această regiune se află 26 din cele 45 de ţări în curs de dezvoltare cel mai grav afectate de criza economică mondială şi 15 din cele 24 de ţări în curs de dezvoltare cel mai puţin avansate.

Situaţia necorespunzătoare a alimentaţiei din ţările în curs de dezvoltare este reliefată şi mai pregnant de comparaţia dintre consumul şi necesarul de alimente pe locuitor. Conform statisticilor F.A.O., in 57 de ţări în curs de dezvoltare cu o populaţie de 1 250 milioane locuitori, consumul de alimente pe locuitor era în 1974 sub necesităţile medii naţionale. 29 din aceste ţări erau în Africa, 11 în Extremul Orient, 10 în America Latină şi 7 în Orientul Apropiat.

Evoluţia consumului de alimente pe locuitor comparativ cu necesităţile medii naţionale

	Consumul de alimente pe locuitor exprimat în % faţă de necesităţile medii naţionale					Necesităţile medii naţionale de alimente exprimate în kilocalorii pe locuitor şi zi
	1970	1971	1972	1973	1974	
Africa	92	92	91	90	91	2 330
Extremul Orient	94	95	93	90	93	2 220
Orientul Apropiat	98	98	99	99	100	2 460
America Latină	106	105	106	106	107	2 380

Sursa : Doc. F.A.O. C-77/2, pag. 24

România, militantă activă pentru instaurarea unor noi relaţii internaţionale

CAUZELE situaţiei necorespunzătoare a alimentaţiei şi agriculturii din ţările în curs de dezvoltare sînt relativ diferite, aşa după cum se subliniază, dealtfel, şi în studiul F.A.O. citat mai sus. Unele ţin, desigur, de condiţiile naturale şi meteorologice pe alocuri neprielnice, altele de insuficienţa investiţiilor, de înzestrarea tehnică nesatisfăcătoare, de lipsa de cadre de specialitate, de nivelul scăzut al productivităţii muncii, de menţinerea unor structuri economice şi sociale învechite, iar altele sînt determinate de persistenţa pe plan internaţional, a vechilor relaţii de inegalitate şi inechitate, a practicilor anacronice colonialiste şi neocolonialiste, de asuprire şi exploatare, de îmbogăţire a unor state pe seama altora. Nu este cazul să insistăm asupra lor pentru că ele sînt cunoscute. Important este ca atît pe plan naţional cît şi internaţional să se acţioneze cu toată hotărîrea pentru crearea condiţiilor necesare dezvoltării în ritm rapid a producţiei agricole şi alimentare în special în ţările în curs de dezvoltare. După părerea specialiştilor, în lume există considerabile resurse agro-alimentare şi posibilităţi de valorificare încît să fie lichidată pentru totdeauna penuria de alimente. Se are în vedere faptul că terenurile agricole din ţările în curs de dezvoltare sînt folosite în prezent numai în proporţie de 45%, iar producţia medie de cereale pe locuitor era în 1976 în aceste ţări de 200 kg faţă de 1 000 kg în S.U.A., de exemplu. Este paradoxal faptul că ţările în curs de dezvoltare, care deţin mai mult de jumătate din resursele mondiale de hidrocarburi, produc în cantităţi foarte mici îngrăşăminte chimice.

În acest context se cuvine subliniat caracterul realist, constructiv şi actual al propunerilor avansate de mai mulţi ani de către ţara noastră, personal de tovarăşul Nicolae Ceauşescu. În raportul prezentat, la 25 noiembrie 1974, la cel de al XI-lea Congres al P.C.R., tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia că **„sînt necesare măsuri hotărîte în vederea creşterii mai rapide a producţiei agricole, punerii în valoare a unor noi surse, îndeosebi în ţările în curs de dezvoltare, realizării unor vaste lucrări de irigaţii, îmbunătăţiri funciare şi ameliorare a solului, dezvoltării rapide a producţiei de îngrăşăminte şi alte substanţe chimice necesare producţiei agricole. Sînt, totodată, necesare eforturi susţinute din partea oamenilor de ştiinţă în vederea producerii de noi soiuri de seminţe de înaltă productivitate, de animale aclimatizate zonelor din ţările în curs de dezvoltare“.** Aceste propuneri sînt reafirmate şi în documentul prezentat la sesiunea a VII-a specială a Adunării generale a O.N.U. din septembrie 1975, în legătură cu poziţia României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale. În acest document se subliniază, de asemenea, că „pentru stimularea creşterii producţiei agricole în ţările rămase în urmă, este deosebit de important să se asigure un sprijin larg şi multilateral din partea ţărilor dezvoltate şi, totodată, să se adopte în comerţul internaţional măsuri de natură să păstreze o corelaţie corespunzătoare între preţurile produselor agricole, preţurile materiilor prime şi ale produselor industriale“.

În cadrul Conferinţei generale a F.A.O. recent încheiate, ţara noastră a acţionat, împreună cu alte ţări membre ale Grupului celor 77, pentru intensificarea preocupărilor F.A.O. pe linia sprijinirii eforturilor ţărilor în curs de dezvoltare pentru creşterea producţiei lor agricole şi alimentare. Dintre măsurile de sprijin pe care F.A.O. le va întreprinde în acest scop în următorii ani, menţionăm: evaluarea potenţialului de resurse din ţările în curs de dezvoltare pentru folosirea lor intensivă, ameliorarea şi extinderea reţelelor de irigaţii şi drenaj, reducerea pierderilor la recoltare şi după recoltare, utilizarea de noi soiuri de seminţe de înaltă productivitate, dezvoltarea activităţilor proprii de cercetare ale ţărilor în curs de dezvoltare, facilitarea transferului de tehnologie şi adaptarea acesteia la condiţiile concrete din aceste ţări, reducerea poluării şi a degradării solului, ameliorarea bazei genetice, a sănătăţii animalelor, pregătirea de cadre de specialitate în toate sectoarele agroalimentare“ etc. Menţionăm, de asemenea, că la iniţiativa României Conferinţa a adoptat o rezoluţie în legătură cu intensificarea cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare, iniţiativă care s-a bucurat de aprecieri deosebite şi de un larg sprijin. În esenţă, această rezoluţie prevede organizarea de reuniuni interguvernamentale destinate identificării unor posibilităţi concrete de cooperare, adoptarea de către F.A.O. a unor măsuri care să ducă la folosirea posibilităţilor şi experienţei de care dispun unele ţări în curs de dezvoltare.

Ion BARAC

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Construcțiile navale în criză

SE APRECIAZĂ că actualmente jumătate din flota petrolieră a lumii este inactivă, dezarmarea vaselor și-a accelerat ritmul, ajungînd la 1 milion de tone pe lună, iar prețurile navelor sînt în scădere. În fața gravității fără precedent a crizei, care se anunță de durată, șantierele navale din țările membre ale Pieței comune se vor vedea nevoite să-și reducă personalul cu aproape jumătate pînă în 1980 și anume să renunțe la 70 000 din cele 165 000 locuri de muncă existente acum în construcțiile lor navale (vezi tabelul). În Franța, de pildă, cele mai mari cinci șantiere navale nu mai au, în medie, de lucru decît pentru un an, după ce, potrivit revistei L'Express au fost toate aproape de faliment. Situația este dificilă și în Japonia, țară în care în ultimul deceniu capacitatea șantierelor navale a sporit de zece ori. 25 de șantiere navale nipone au dat faliment, alte zece riscînd să cunoască aceeași soartă anul viitor, ceea ce amenință cu dispariția o treime din locurile de muncă din această ramură.

Încurajați de puternica ascensiune a navlurilor din anii 1970—1974, permițînd amortizarea rapidă a navelor (cu mult sub termenul de 4—5 ani cît era obișnuit pînă atunci), armatorii și-au majorat excesiv capacitățile de producție. Declanșarea crizei economice și reducerea traficului de petrol i-a surprins în plină euforie cauzată de un nivel fără egal pînă atunci al carnetelor de comenzi (133 milioane t.r.b.).

Construcțiile navale în țările C.E.E.	Salariați	Nave terminate t.r.b.	Comenzi noi t.r.b.
Anglia	49000	483,2	225,4
Belgia	5700	90,0	1,0
Danemarca	11000	380,5	100,8
Franța	26400	352,0	2,9
R.F.G.	30000	989,0	208,3
Irlanda	700	40,0	0
Italia	20400	395,5	137,7
Olanda	21500	118,8	222,1
Total C.E.E.	164700	2849,0	898,2

Dinamici pe piața produselor agricole

DUPĂ aprecierea experților F.A.O., în sezonul agricol 1977/78 este de așteptat o creștere a producției mondiale de grăsimi animale și vegetale, turte și șroturi, precum și de cafea, ceai și materii prime agricole. Urmează să sporească oferta de cereale și banane, se vor menține „excedente" la zahăr și produse lactate. În schimb, se va resimți o anumită încordare pe piața produselor din pește, a cărnii de oaie și de vită.

În ceea ce privește dinamica prețurilor la produsele agricole, se estimează că acestea se vor majora la o serie de articole, ca produse din pește, grăsimi, turte și șroturi, carne de oaie și de vită etc.; concomitent, experții F.A.O. apreciază că s-ar putea manifesta o tendință de scădere a prețurilor la unele produse tropicale, la bumbac și piei brute, la grîu, cereale furajere și zahăr.

Orientări în dezvoltarea economică

Kuweit: diversificarea industriei

SECTORUL petrolier constituie centrul de greutate al dezvoltării industriale a Kuweitului, reprezentînd în același timp o sursă, aproape unică, de venituri a țării. Pentru asigurarea cantităților de țiței destinate exportului, precum și a aprovizionării interne, producția zilnică este, în prezent, de circa 1,5 milioane barili, înregistrîndu-se însă o tendință de creștere pe măsura intrării în funcțiune a unor noi întreprinderi industriale. Astfel, se apreciază că în anul 1978 această producție ar putea să ajungă la aproximativ 3 milioane barili pe zi, în cazul cînd se va produce și o înviorare a cererii mondiale de țiței. Adoptarea unor măsuri de creștere a producției este considerată posibilă deoarece în urma descoperirii de noi zăcăminte petroliere, durata vieții rezervelor kuweitiene de țiței este estimată la circa 200 de ani, chiar în condițiile creșterii ritmului actual de extracție.

Pentru a realiza valorificarea superioară, pe plan local, a țițeiului și gazelor naturale, oficialitățile kuweitiene duc o politică de creștere a capacităților de rafinare, de construire a unor instalații de lichefiere a gazelor petroliere și de dezvoltare a industriei petrochimice — orientate spre export. Dealtfel prin preluarea integrală a participației străine la capitalul societății Kuweit Oil Co. s-a întărit sensibil controlul statului asupra sectorului petrolier.

În vederea prelucrării în țară a țițeiului și gazelor naturale au fost lansate o serie de proiecte de investiții care însumează, pe perioada 1976/77—1980/81, circa 3,5 miliarde de dolari.

Deși rezervele de țiței sînt, așa cum a rezultat mai sus, apreciabile, guvernul kuweitian se preocupă, încă de pe acum, de satisfacerea cerințelor economiei țării în perioada post-petrolieră, concentrîndu-și atenția în direcția diversificării structurii industriale a țării, a dezvoltării industriei prelucrătoare. Se estimează că în anul 1981, industria prelucrătoare a Kuweitului va contribui cu aproximativ 5% la formarea produsului intern brut al țării. Se apreciază că această pondere ar putea fi însă mai mare dacă nu s-ar manifesta o acută penurie de forță de muncă, în situația în care Kuweitul consideră că nu-și poate permite să apeleze mai mult la forța de muncă străină (imigranții reprezintă deja peste 50% din totalul populației). Printre problemele a căror soluționare se urmărește odată cu dezvoltarea industriei se numără și poluarea generată de aglomerarea fabricilor și uzinelor pe un teritoriu strict limitat, precum și dependența totală față de importul unor materii prime ca bauxită, minereu de fier, cărbuni cocsificabili.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 28 XI—2 XII 1977 **dolarul S.U.A.** a continuat să manifeste o tendință de depreciere față de ansamblul valutelor occidentale cu excepția yenului japonez. Deteriorarea poziției dolarului pe piețele de schimb continuă să fie explicată prin permanenta diminuare a încrederii, și în consecință, a interesului pentru deținerea de fonduri în această valută, ca urmare a evoluției nesatisfăcătoare a economiei S.U.A. Dintre indicatorii citați în acest sens se detașează deficitul cronic al balanței comerciale, care se apropie după unele previziuni de circa 36 miliarde dolari pentru anul în curs. De altfel în intervalul prezentat s-a resimțit reacția nefavorabilă a piețelor valutare la anunțarea deficitului balanței comerciale a S.U.A. pe luna noiembrie a.c., care a atins nivelul record de 3,1 miliarde dolari.

Se remarcă de asemenea repetatele și, uneori importantele intervenții ale băncilor naționale din diferite țări europene și Japonia orientate spre atenuarea, stoparea și chiar inversarea tendinței de repreciere a monedelor lor în raport cu dolarul. **Francul elvețian** s-a distins și in acest interval prin evoluția sa pe o curbă frămîntată, dar pronunțat ascendentă, în ciuda intervențiilor contrare. La finele săptămînii, francul elvețian cota la un nivel record de circa 2,1430 franci pentru un dolar, fiind cu aproape 1,3% peste nivelul închiderii precedente. **Marca vest-germană** deși potențial beneficiara unei conjuncturi favorabile exprimate și de recentul excedent al balanței comerciale a R.F.G. (4,8 miliarde mărci pe luna noiembrie), a reușit ca după o depreciere de circa 0,5% în prima parte a intervalului să revină, atingînd în final cursul de circa 2,2090 mărci pentru un dolar.

Yenul japonez a cunoscut o inversare spectaculoasă de tendință realizînd (sub impulsul provocat de anunțarea unei reduceri importante a taxelor vamale la import pe linia reducerii excedentului „anormal" al balanței comerciale cu S.U.A.) o depreciere maximă de circa 1,7% față de închiderea precedentă. În final yenul a revenit de la nivelul de 244 yeni la un nivel de circa 242,50 yeni pentru un dolar, situîndu-se cu circa 1 % sub închiderea de referință.

Dobînzile la eurodepozitele pe șase luni în eurodolari S.U.A. au regresat ușor, situîndu-se la circa 7,25%, cele la eurofranci elvețieni au oscilat în jurul a 2,75% în timp ce euromarca vest-germană a fost negociată la circa 4,125%.

Prețul aurului, după ce a revenit cu peste 3 dolari peste închiderea de referință atingînd 161,60 dolari/uncie (fixing Londra), a terminat în regres la 158,70 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

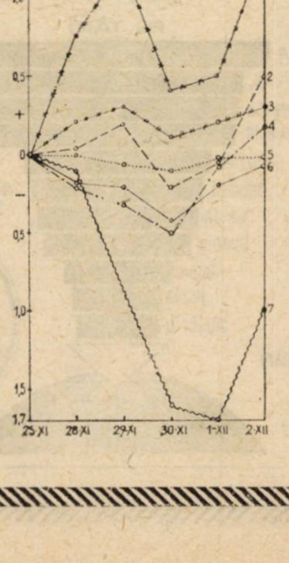

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 28 noiembrie — 2 decembrie, luîndu-se ca bază cursurile din 25 noiembrie 1977.

MONDORAMA

Cooperarea industrială Est-Vest

DEȘI COOPERAREA INDUSTRIALĂ dintre țările socialiste și țările capitaliste dezvoltate deține o pondere valorică redusă în ansamblul relațiilor economice (4—5% în 1976), ea se extinde continuu, concomitent cu diversificarea formelor de cooperare. După cum arăta recent publicația sovietică B.I.K.I., dintre țările socialiste cele mai avansate în domeniul diversificării formelor de cooperare industrială cu țările capitaliste sînt Ungaria, Polonia și România.

Un studiu efectuat anul trecut de Comisia Economică O.N.U. pentru Europa relevă că — în cadrul formelor de cooperare industrială Est-Vest — ponderea cea mai ridicată revine coproducției bazate pe specializarea între parteneri (30,2% din numărul total al acordurilor încheiate), urmată de livrarea de uzine sau instalații complete (28,8%) și transferul de licențe și brevete (24,8%).

În ceea ce privește repartiția pe ramuri a acordurilor de cooperare industrială, din graficul alăturat se vede că de acestea beneficiază în primul rînd sectoarele promotoare de progres tehnic, cum sînt construcțiile de mașini și industria chimică.

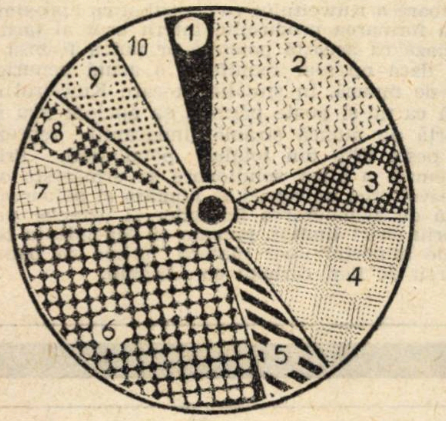

Repartiția acordurilor de cooperare pe ramuri ale industriei

1. Agricultura și industria alimentară — 4%.
2. Industria chimică — 17,5%.
3. Metalurgia — 7,4%.
4. Construcții de mijloace de transport — 14,4%.
5. Construcții de mașini-unelte — 5,4%.
6. Construcții de mașini cu caracter general (exclusiv mașinile-unelte) — 29,2%.
7. Industria electronică — 6%.
8. Producția de instalații energetice — 5%.
9. Industria ușoară — 6,7%.
10. Alte ramuri — 4,4%.

Economicitate în încălzirea imobilelor

SCUMPIREA diferiților combustibili a sporit și mai mult actualitatea problemei eficienței în încălzirea imobilelor, domeniu care consumă astăzi 25% din energia utilizată în Franța. În ciuda costului relativ mai redus al instalațiilor pe care le necesită, încălzirea electrică are dezavantajul scumpetei consumului pe care-l presupune: ea consumă cu circa 30% mai multă energie decît celelalte modalități curente de încălzire (cu păcură și cu gaze — vezi graficul). După unele date, pentru 1 kWh utilizat într-un imobil trebuie produși 3 kWh în centrală, restul reprezintă pierderi. Datorită acestui motiv, la propunerea Agenției pentru economii de energie, creată în 1974, autoritățile franceze au decis limitarea încălzirii electrice la 35% din locuințele noi care se construiesc în fiecare an (față de 40% în prezent). Epoca energiei electrice ieftine este de domeniul trecutului, afirmă ele.

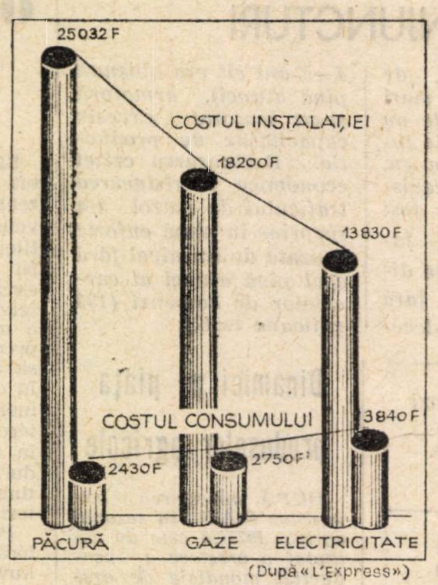

(După «L'Express»)

R. D. G.: aplicarea analizei valorii

VALOAREA MATERIILOR PRIME și materialelor consumate anual în R. D. Germană (inclusiv circa 500 mii mc de material lemnos) pentru producerea de ambalaje, estimată anul trecut la aproximativ 3 miliarde mărci, este în continuă creștere. În această situație, atenția specialiștilor s-a îndreptat spre căile de economisire a materiei prime, inclusiv pe calea analizei valorii.

O experiență reușită în acest domeniu, privind producția de lădițe pentru transportul fructelor și legumelor, este relatată de revista „Holzindustrie" (nr. 11/1976). Dacă anterior toți pereții lădițelor se fabricau cu o grosime de 3,2 mm, studiul a dus la concluzia că grosimea pereților laterali poate fi redusă pînă la 2,4 mm, fără a se afecta rezistența lăditei în cursul manipulării. La o producție anuală totală de 520 mii de lădițe se realizează o economie de 41 600 mărci, respectiv de 280 mc de plăci fibrolemnoase (din care se pot executa pereți laterali pentru circa 170 mii de lădițe). În prezent, cercetătorii studiază posibilitățile de reducere a grosimii fundului lădițelor, antecalculul evidențiind că micșorarea acesteia de la 3,2 la 2,6 mm ar asigura economii anuale de peste 10 mii de mărci.

Investiții în străinătate

INVESTIȚIILE efectuate în străinătate de firmele vest-germane, se ridicau, la sfîrșitul primului semestru a.c., la aproape 50 miliarde dolari, cu 5 miliarde peste nivelul perioadei corespunzătoare a anului trecut. Circa 70% dintre ele au luat calea țărilor capitaliste dezvoltate. Pe ramuri atracția cea mai mare asupra investitorilor vest-germani o exercită în continuare industria chimică, urmată de electrotehnică. Partea principală a investițiilor amintite constă din participări la întreprinderi străine deja existente.

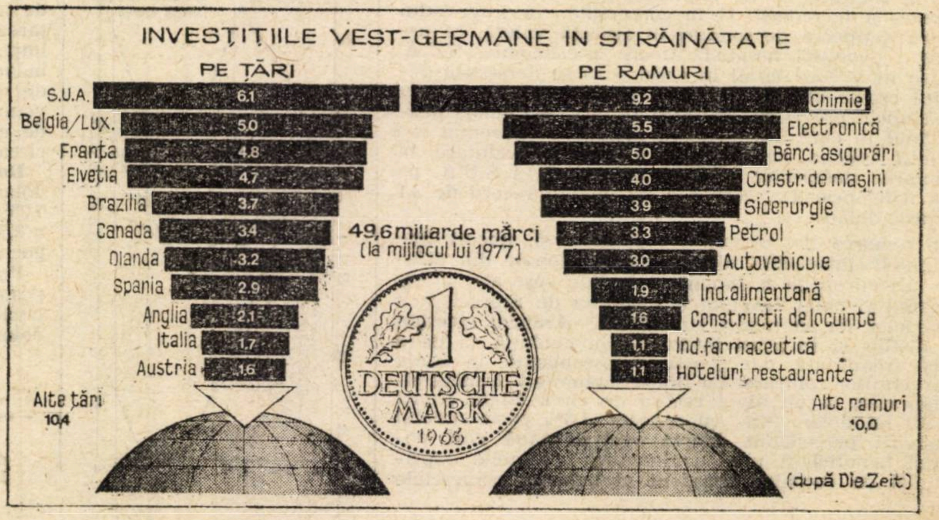

(după Die Zeit)

CURIER

GLOSAR

„Coșul“ valutar

DATORITĂ instabilității monedelor occidentale, una din problemele de actualitate o constituie modalitățile de evaluare a acestor monede, găsirea unui etalon mondial. Astăzi, etalonul clasic, aurul, nu mai poate fi utilizat, deoarece a fost „demonetizat“. Un alt etalon folosit curent înainte, dolarul S.U.A., este el însuși instabil, deci incapabil să servească la măsurarea valorii altor monede. Soluția adoptată în aceste condiții a fost aceea a „coșului“ valutar.

Pentru prima oară, această soluție a apărut ca mijloc de evaluare valutară în 1974, cînd trebuia găsit un înlocuitor al aurului în funcția de etalon al D.S.T. (dreptul special de tragere). În loc ca evaluarea D.S.T. să se facă în funcție de aur, ca pînă atunci, sau în funcție de moneda națională a unui stat, aceasta s-a făcut în funcție de un grup de 16 valute. În felul acesta a apărut noțiunea de coș (grup) de valute.

Prin metoda coșului, un D.S.T. este egal cu suma anumitor cantități din fiecare valută, stabilite în funcție de ponderile valutelor din coș. Astfel, pentru dolarul S.U.A. a fost luată în calcul ponderea de 33%, pentru marca vest-germană 12,5%, pentru lira sterlină 9% etc. Aceste ponderi au fost transformate în cantități din fiecare valută, devenind : 0,40 dolari, 0,38 mărci, 0,045 lire sterline etc. Zilnic, Fondul Monetar Internațional stabilește cursurile de bursă ale valutelor din coș față de dolarul S.U.A. și, pe această bază, calculează echivalentul în dolari al cantităților din fiecare valută. Adunînd aceste sume în dolari, F.M.I. determină cursul dolarului în D.S.T. Cursurile celorlalte valute sînt derivate din cursul dolarului, în funcție de cursul de piață al valutelor respective.

Folosindu-se metoda coșului de valute, D.S.T. apare ca un instrument monetar stabil, de referință, în timp ce monedele naționale își exprimă valoarea în acest instrument, fluctuînd în raport cu cotația pieței.

Marea fluctuație valorică a monedelor occidentale a făcut ca în cadrul relațiilor de plăți internaționale să se utilizeze tot mai mult asemenea unități de cont stabile, cu ajutorul cărora să se elimine din evidențe, operații și tranzacții influența instabilității monetare și astfel să se poată determina realitatea valorică a operațiilor. Aceste unități au toate la bază metoda coșului valutar.

Astfel, Comunitatea Economică Europeană a adoptat unități de cont stabile pentru 16 domenii de activitate, între care o unitate utilizată în convențiile încheiate de C.E.E. cu state membre ale organizației, o alta pentru egalizarea prețurilor la produsele agricole comunitare etc. Uniunea de cliring asiatică, înființată în 1974, ține conturile de cliring într-o unitate de cont denumită A.M.U. (Asian Monetary Unit), avînd la bază același coș ca D.S.T. Fondul Monetar Arab, a cărui funcționare a fost perfectată în 1976, a prevăzut ca unitate de cont dinarul arab, echivalent cu 3 D.S.T. Asociația Internațională pentru Transportul Aerian (I.A.T.A.) a experimentat de asemenea, pentru exprimarea tarifelor internaționale, o unitate de cont proprie, denumită I.U.V. (I.A.T.A. Unit of Value), determinată după metoda coșului valutar.

În prezent, 17 țări au trecut la definirea legală a monedei naționale printr-un coș de valute, stabilit de fiecare țară în parte după criterii specifice, în general după structura comerțului său exterior (Austria, Finlanda, Algeria, Kuweit, India etc.). Alte 14 monede naționale sînt definite prin D.S.T., între care R.S. Vietnam, Iran, Guineea, Kenia, Zair, Zambia, Arabia Saudită.

C. K.

Conferința T.I.R.

Mihai Pop, Sibiu — Convenția vamală referitoare la transportul internațional de mărfuri pe șosele, denumită pe scurt Convenția T.I.R., actualmente în vigoare a fost adoptată în 1959 și are 37 părți contractante, dintre care șapte (Afganistan, Iran, Israel, Japonia, Iordania, Kuweit și Maroc) din afara regiunii C.E.E./O.N.U. Sistemul T.I.R., care permite camioanelor să treacă încărcate frontierele cu sigiliu vamal a simplificat considerabil traficul internațional de mărfuri. Odată cu introducerea, în anii 60, a traficului maritim de mare viteză, sistemul T.I.R. a facilitat și formalitățile vamale în porturile maritime pentru containerele transportate pe șosele, înainte sau după transportul lor pe mare.

În baza noii convenții T.I.R., care va intra în vigoare la 20 martie 1978 dar privind numai relațiile dintre părțile ei contractante (în urmă cu două luni numărul lor ajunsese la 18), sistemul T.I.R. se va aplica și transportului combinat, în care numai o parte a transportului se efectuează pe șosele, iar restul pe calea ferată, pe mare sau pe ambele.

Deflație

Sorin Șerbănescu. București — Deflația este o situație a economiilor „de piață“ occidentale caracterizată prin încetinirea generală a activității economice. Termenul de deflație este utilizat în special pentru economiile țărilor capitaliste dezvoltate, în condițiile în care acestea cunosc o scădere a venitului național, a gradului de ocupare al forței de muncă, a prețurilor și comerțului exterior. În comerțul internațional noțiunea de deflație este utilizată pentru a defini o perioadă de scădere a cererii și prețurilor. Uneori, în sens restrîns, deflația este înțeleasă numai ca opusul inflației, respectiv ca o perioadă de scădere generală în nivelul prețurilor. Deflația rezultă atît ca urmare a evoluției ciclului economic capitalist spre faza de recesiune, cît și ca urmare a unor măsuri restrictive (deflaționiste) luate de statul capitalist. Politica deflaționistă definește ansamblul de măsuri economice luate în statele capitaliste în scopul combaterii inflației, al atenuării „supraîncălzirii“ economice sau al corectării dezechilibrului balanței de plăți. Politica deflaționistă poate fi promovată prin măsuri monetare (majorarea dezechilibrelor, sporirea rezervelor obligatorii, contingentarea creditului, reducerea masei monetare) și/sau prin măsuri fiscale (majorarea impozitelor, reducerea cheltuielilor guvernamentale, realizarea unor excedente în bugetul statului).

Energie

Alexandru Filip, Roman — 1) Rezervele mondiale de uraniu sînt estimate la circa 3,5 milioane tone, din care numai 3,5% se găsesc în țările vest-europene membre ale Pieței comune. Acestea își procură în prezent din import 80% din uraniul necesar centralelor lor nucleare. Potrivit publicației **Euroforum,** în ultimele două decenii țările C.E.E. au investit în reactoare reproducătoare rapide peste 2 miliarde dolari, alocînd în prezent 30% din cheltuielile lor de cercetare-dezvoltare pentru perfecționarea acestora, inclusiv sub aspectul siguranței în funcționare, protecției mediului și securității. Reactoarele reproducătoare rapide obțin din uraniu de 60 ori mai multă energie decît reactoarele termice clasice, de unde și interesul ridicat pentru dezvoltarea acestora în condițiile în care volumul resurselor este limitat. Primul reactor reproducător rapid din țările Pieței comune a intrat în funcțiune în anul 1963 în Anglia. 2) O tonă de echivalent petrol este egală cu 10 milioane kilocalorii, în vreme ce o tonă de echivalent cărbune este egală cu 7 milioane kilocalorii, deci cu 0,7 tone de echivalent petrol.

Documentare

Orest Ostafi, Constanța — Vizita de documentare de 24 zile efectuată în luna octombrie în R.P. Chineză de un grup de 17 specialiști cu munci de răspundere din organizații guvernamentale și neguvernamentale din 14 țări în curs de dezvoltare pentru a studia experiența întreprinderilor industriale mici și mijlocii a fost a treia de acest fel organizată în acest an sub auspiciile ONUDI și ale guvernului chinez.

Participanții au ascultat expuneri, au purtat discuții și au vizitat întreprinderi din domeniul agroindustrial, al îngrășămintelor chimice și construcțiilor de mașini.

Știință

Matei Mihailopol, Pitești — Asociația americană pentru progresul științei a fost creată în anul 1848 și este cea mai largă organizație științifică cu caracter general din S.U.A. Ea numără circa 125 000 membri cu titlu individual (oameni de știință, ingineri etc.) și circa 300 societăți științifice afiliate. Una din principalele activități ale Asociației le reprezintă reuniunile anuale, organizate de fiecare dată în alt oraș, care abordează teme de larg interes cu caracter interdisciplinar. Tema generală a reuniunii de anul viitor (Washington, 12—17 februarie) este „Știința și tehnologia: noi dimensiuni“ și în cadrul său se vor ține circa 40 de expuneri și simpozioane. Un grup de simpozioane va privi impactul problemelor energetice asupra societății. Printre temele abordate se numără: creșterea economică cu sau fără economisirea resurselor, energia nucleară și surse alternative de energie, resursele energetice reînnoibile, energia și producția de alimente, raporturile populație — resurse energie — mediu, eficiență în încălzirea și răcirea clădirilor, economisirea energiei și costul său. Alte teme privesc rolul tehnologiei în modificarea ordinii economice internaționale, tendințe internaționale în aplicarea științei și tehnologiei etc.

Fotografie

Veniamin Stănculescu, Suceava — Al XXXII-lea Salon de aparatură fotografică și de cinema organizat la Paris a relevat că în prezent principalul „atu“ în lupta de concurență dintre firmele producătoare îl constituie utilizarea elementelor electronice (diode, circuite integrate, microprocesoare), care asigură un grad tot mai ridicat de automatizare operațiunilor de reglare pentru sporirea performanțelor aparatelor fotografice. Cea mai nouă realizare în acest domeniu o reprezintă măsurarea și reglarea automată a distanței, după un principiu analog celui al vederii umane.

Pe de altă parte, continuă cu succes ofensiva lansată acum cîțiva ani pe piață a aparatelor de fotografiat bazate pe developare instantanee (vezi imaginea): obținerea unei fotografii în culori de format mare (20×25 cm) durează numai un minut. Un sistem asemănător urmează să-și facă în 1978 intrarea și în domeniul aparatelor de filmat, după cum informează revista **L'Express.**

Deși asemenea aparate cu inserții electronice costă scump (între 1 200 și 10 000 de franci), totuși piața potențială pentru care concurează diferitele mărci și modele propuse este respectabilă: numai în Franța s-au vîndut anul trecut 1,8 milioane de aparate fotografice.

UNITATEA DIALECTICĂ DINTRE POLITICA INTERNĂ ŞI EXTERNĂ A PARTIDULUI

(*Urmare din pag. 5*)

şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, renunţării la forţă şi la ameninţarea cu forţa.

În deplină concordanţă cu hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului, a căror justeţe a fost reconfirmată de Conferinţa Naţională, România militează pentru întărirea colaborării şi solidarităţii cu toate ţările socialiste, dezvoltă larg relaţiile cu ţările în curs de dezvoltare, cu ţările nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială, inclusiv cu ţările capitaliste dezvoltate, considerînd că participarea activă la diviziunea internaţională a muncii, la schimbul de valori materiale şi culturale constituie o necesitate imperioasă pentru progresul economico-social, pentru pace şi destindere.

La temelia relaţiilor ţării noastre cu alte state se află neclintit principiile deplinei egalităţi în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, nerecurgerii la forţă şi la ameninţarea cu forţa. În consens cu aceste principii, cu idealurile care stau la baza însăşi a orînduirii noastre socialiste, partidul şi statul nostru militează activ pentru afirmarea drepturilor popoarelor de a fi stăpîne pe bogăţiile naţionale, pe destinele lor, de a se dezvolta libere şi independente, fără nici un amestec din afară.

Preocupat de faptul că se adînceşte decalajul între ţările dezvoltate şi ţările în curs de dezvoltare — moştenire grea lăsată de dominaţia imperialistă — partidul şi statul nostru se pronunţă consecvent pentru înfăptuirea unei noi ordini economice internaţionale, bazată pe echitate şi dreptate. Stăvilirea adîncirii decalajelor economice, dezvoltarea în ritm mai rapid a ţărilor rămase în urmă care să se bazeze atît pe eforturi proprii, cît şi pe o echitabilă cooperare internaţională, frînarea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare şi în primul rînd înfăptuirea dezarmării nucleare, încurajarea destinderii şi garantarea securităţii tuturor statelor reprezintă un complex de obiective şi măsuri unitare menite să contribuie la soluţionarea problemelor interne şi internaţionale în mod democratic, în interesul tuturor popoarelor.

Aşa cum s-a subliniat şi la Conferinţa Naţională a partidului, în faţa popoarelor, a statelor stau în prezent probleme complicate, a căror soluţionare necesită îndelungi şi răbdătoare eforturi şi tratative. Considerînd documentele de la Helsinki ca un tot unitar, partidul şi statul nostru pun la Belgrad accentul pe măsurile concrete care să asigure înfăptuirea prevederilor acelor documente, măsuri efective de dezangajare militară. **„Punctul de vedere pe care îl promovăm consecvent în întreaga politică externă,** sublinia, în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, porneşte de la dezvoltarea colaborării internaţionale pe baza respectării dreptului suveran al fiecărui popor de a-şi alege singur calea organizării economico-sociale, corespunzător voinţei, intereselor şi aspiraţiilor sale vitale, fără nici un amestec din afară. În acest spirit considerăm că trebuie desfăşurată reuniunea de la Belgrad“.**

În concluzie se poate spune că cine urmăreşte cu atenţie procesul continuu de elaborare şi aplicare a politicii partidului nostru, atît pe plan intern cît şi extern, observă cu satisfacţie şi mîndrie că ea se bazează pe unitatea dialectică dintre ştiinţă şi practică, fiind pătrunsă de dinamism, îndrăzneală şi flexibilitate. În directivele şi aprecierile politice ale partidului nostru pulsează din plin viaţa socială, actualitatea, luciditatea şi realismul, preocuparea majoră pentru ca munca şi viaţa cotidiană a maselor să se îmbunătăţească, nivelul cunoaşterii şi conştiinţei lor socialiste să se ridice, pentru ca eforturile eroice ale clasei muncitoare, clasa conducătoare a societăţii socialiste, ale ţărănimii şi intelectualităţii, ale tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naţionalitate să se materializeze într-un trai din ce în ce mai bun, într-un nivel de civilizaţie şi cultură tot mai elevat, într-o ţară liberă şi independentă, care prin contribuţia sa efectivă la cauza păcii şi progresului social şi-a cucerit un loc demn şi un binemeritat prestigiu internaţional.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 49 din 9 decembrie 1977

DOCUMENTELE CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI – GHID ÎN ACŢIUNE

- Opţiuni fundamentale pentru progresul şi bunăstarea societăţii româneşti **(Stere Gioga)** 1
- Unitatea dialectică dintre politica internă şi externă a partidului **(prof. dr. Petru Pânzaru)** 4
- Semnificaţiile făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România **(conf. dr. Virgil I. Ionescu)** 6
- Preocuparea consecventă a partidului pentru perfecţionarea mecanismului economic **(dr. Cornel Iuga)** 9
- Afirmarea plenară a revoluţiei tehnico-ştiinţifice la baza strategiei dezvoltării **(prof. dr. Aurel Negucioiu)** 12

ECONOMIE NAŢIONALĂ

– Exigenţe ale investiţiilor – scurtarea termenelor şi atingerea rapidă a parametrilor proiectaţi **(V. Boescu)** 16

– Noile statute, cadru superior de organizare şi conducere a agriculturii cooperatiste **(conf. dr. Petru Constantin)** 18

CONDUCERE – ORGANIZARE

– Generalizarea experienţei înaintate. Un instrument al eficienţei : conducerea prin bugete **(Gheorghe Florea)** 20

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

– Mic dicţionar economic. Planul naţional unic de dezvoltare economico-socială **(conf. dr. Ana Gluvacov)** 22

TEORII – IDEI

– Agricultura modernă în confruntare cu problemele energiei (I) **(prof. Bucur Şchiopu)** 23

– Şcoli, curente, economişti. Dilemele „economiei de piaţă“ **(dr. Ioan Cristescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cerinţe ale instaurării unei noi ordini economice internaţionale. Situaţia precară a alimentaţiei pe glob reclamă măsuri urgente pentru creşterea producţiei agroalimentare **(Ion Barac)** 27

– Tendinţe – conjuncturi 29

– Mondorama 30

– Curier 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

MODERN!
ORIGINAL!
ELEGANT!

Iată atribute care justifică bunele aprecieri de care se bucură pretutindeni confecţiile pe a căror etichetă este menţionată marca

ÎNTREPRINDERII DE CONFECŢII — BACĂU

1978 JAN 13

PROSPEȚIME ȘI FRUMUSEȚE!

Dăruind PELOX, dăruiţi prospeţime şi frumuseţe!

Produsele cosmetice din gama PELOX previn îmbătrînirea tenului ; curăță, descongestionează și tonifică epiderma.

Realizate într-o concepție originală românească, PELOX conține extract lichid din nămolul de Techirghiol.

Gama PELOX este alcătuită din : loțiune tonică; emulsie hidratantă ; 3 creme emoliente (de zi, de noapte și pentru zona sensibilă din jurul ochilor) ; șampon de tratament pentru păr ; spumant de baie.

Seria completă de produse PELOX se găsește în magazinele comerțului de stat.

Cu prilejul LUNII CADOURILOR, oferiți celor dragi PELOX !

PELOX este mai mult decît un cadou,
PELOX este un apărător al prospețimii și frumuseții !

PELOX
şampon
PELOX
spumant de baie
PELOX
EMULSIE HIDRATANTĂ
PELOX
LOȚIUNE TONICĂ
PELOX
PRODUS ORIGINAL DIMITRIE V. NAFTI
CREMA EMOLIENTĂ DE ZI

Recom

Lei 5

D 646

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

documentele conferinţei naţionale a partidului

GHID ÎN ACŢIUNE

Numărul 50 ● Vineri 16 decembrie 1977

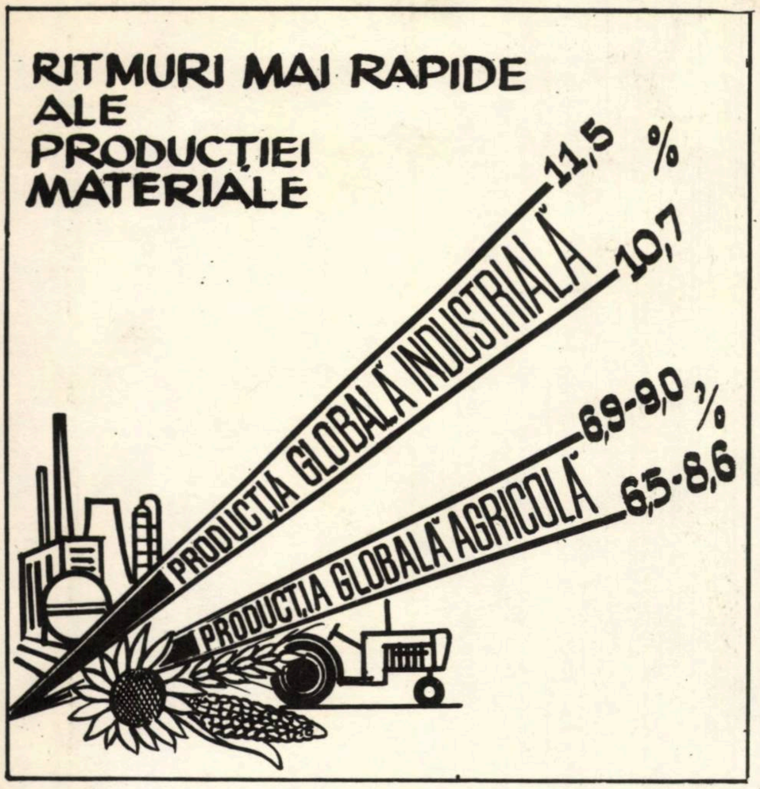

RITMURI MAI RAPIDE ALE PRODUCȚIEI MATERIALE

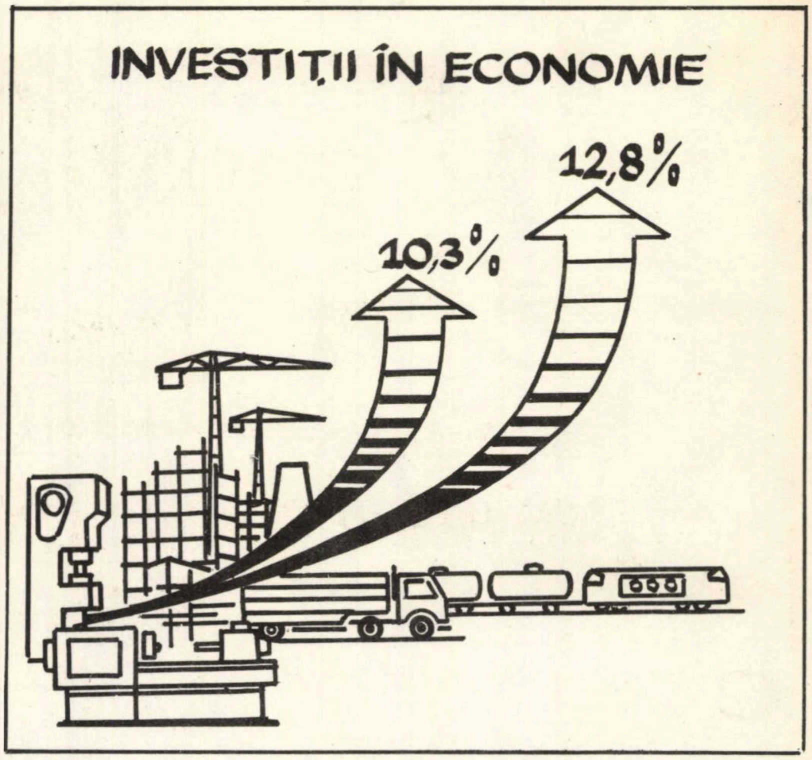

INVESTIȚII ÎN ECONOMIE

ACCELERAREA RITMURILOR DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ȚĂRII ÎN CINCINAL

(niveluri cincinal comparativ cu niveluri program suplimentar)

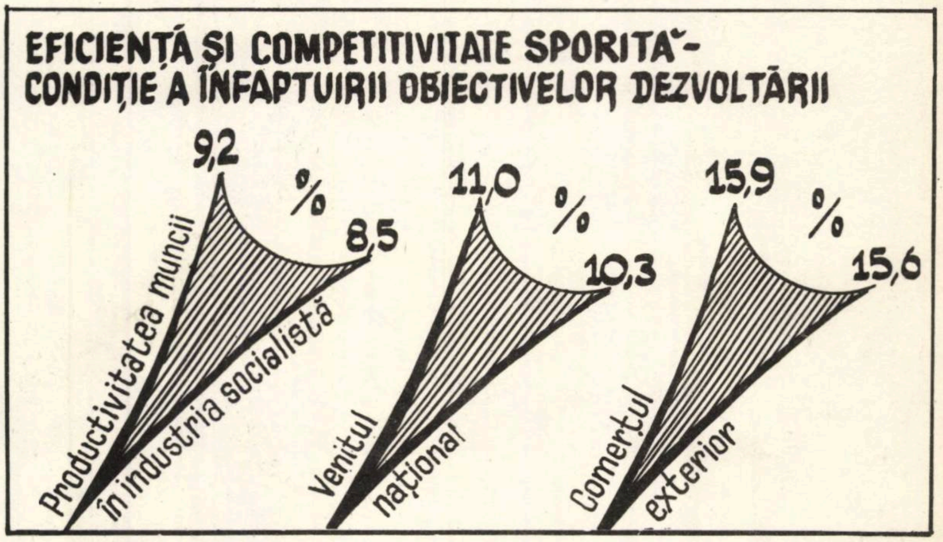

EFICIENȚĂ ȘI COMPETITIVITATE SPORITĂ – CONDIȚIE A ÎNFĂPTUIRII OBIECTIVELOR DEZVOLTĂRII

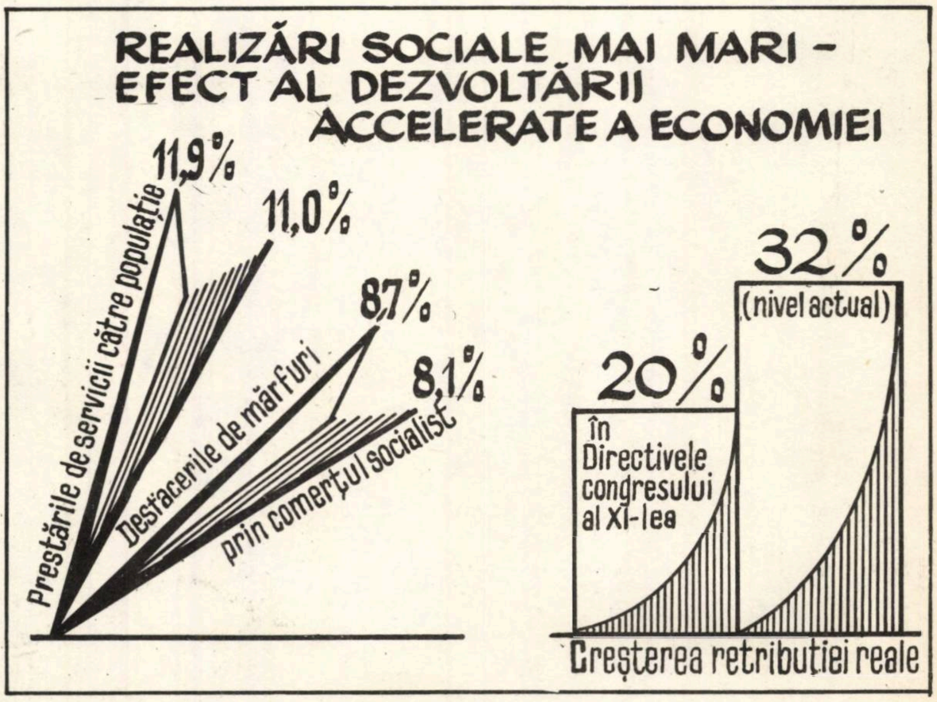

REALIZĂRI SOCIALE MAI MARI – EFECT AL DEZVOLTĂRII ACCELERATE A ECONOMIEI

DOCUMENTELE CONFERINŢEI NAŢIONALE A P. C. R. — GHID ÎN ACŢIUNE

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

> **„Conferinţa dă o înaltă apreciere şi aprobă în unanimitate Raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea şi a Programului Partidului Comunist Român, precum şi la sarcinile de viitor — înalt model de abordare creatoare, în spiritul concepţiei materialismului dialectic şi istoric, a problemelor fundamentale ale dezvoltării societăţii româneşti în perioada actuală şi în perspectivă".**
>
> (Din Rezoluţia Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român)

APROBARE DEPLINĂ, ANGAJARE REVOLUŢIONARĂ PENTRU ÎNFĂPTUIREA HOTĂRÎRILOR CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI

CONFERINŢA NAŢIONALĂ A PARTIDULUI se înscrie ca un eveniment de o deosebită însemnătate nu numai în agenda politică a anului 1977 ci şi pentru întreaga viaţă economico-socială a poporului nostru, pentru perspectiva istorică a dezvoltării sale, a mersului său neîntrerupt pe calea făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, a comunismului. Aria extrem de largă a problematicii supusă dezbaterii şi care, dealtfel, îi şi conferă această importanţă, s-a extins de la analiza modului cum se înfăptuiesc sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea, la definirea obiectivelor care ne stau în faţă pentru accelerarea mersului nostru înainte, de la măsurile suplimentare de dezvoltare a economiei pînă în anul 1980 şi de creştere a nivelului de trai, la orientările generale pentru întocmirea planului de dezvoltare economico-socială în perioada 1981—1985, şi la perfecţionarea conducerii tuturor sectoarelor de activitate. Un forum naţional în care aprecierea înfăptuirilor s-a îmbinat organic cu cercetarea prospectivă, în spiritul ştiinţific, realist, propriu partidului nostru, prin evaluarea acţiunii legilor obiective şi aplicarea adevărurilor generale ale construcţiei socialiste la condiţiile concret-istorice ale ţării noastre.

Adoptat de către Conferinţa Naţională ca document programatic care să stea la baza întregii activităţi a partidului şi statului nostru, Raportul prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** constituie un adevărat model de analiză clarvăzătoare, ştiinţifică, de exigenţă comunistă, revoluţionară, aduce noi şi însemnate contribuţii originale la îmbogăţirea teoriei şi a practicii construcţiei socialiste. „Conferinţa Naţională, se spune în Hotărîrea de adoptare a Raportului prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** aprobă întru totul concluziile desprinse din această amplă analiză, ideile şi tezele conţinute în Raport, obiectivele, sarcinile şi indicaţiile trasate pentru continuarea activităţii întregului partid şi popor în vederea ducerii la bun sfîrşit a tuturor obiectivelor planului cincinal, a programului suplimentar de dezvoltare economico-socială a ţării, a Programului partidului, pentru ridicarea pe o treaptă nouă, superioară, a construcţiei socialismului în patria noastră, pentru accelerarea progresului şi civilizaţiei societăţii româneşti, creşterea bunăstării şi asigurarea fericirii întregului nostru popor."

Hotărîre care a materializat voinţa tuturor cetăţenilor patriei, fără deosebire de naţionalitate, ale naţiunii române în întregul său. Pentru că zilele Conferinţei Naţionale s-au transformat într-o puternică manifestare a unităţii indestructibile a poporului român în jurul partidului, al secretarului său general, a sentimentelor profunde de stimă şi dragoste pe care le nutreşte pentru tovarăşul **Nicolae Ceauşescu.** Nenumăratele telegrame sosite din întreaga ţară, de la colective de muncă, de la muncitori, ţărani, intelectuali, oameni de ştiinţă, de artă şi cultură au dat glas acestor calde sentimente, au exprimat adeziunea deplină faţă de lucrările şi hotărîrile Conferinţei, angajarea unanimă de a acţiona cu toată fermitatea pentru înfăptuirea hotărîrilor celui de al XI-lea Congres, a Programului partidului, pentru a ridica patria socialistă pe noi trepte de progres, civilizaţie şi bunăstare. După cum, ecourile internaţionale la lucrările Conferinţei Naţionale a partidului ne-au adus odată mai mult confirmarea preţuirii de care se bucură România, politica partidului şi statului nostru de pace, prietenie şi colaborare, de afirmare a unor noi principii de echitate şi dreptate în relaţiile internaţionale, în rîndul popoarelor lumii, al tuturor forţelor progresiste.

Ne-am manifestat unanim această fermă adeziune, deoarece, practic, la lucrările Conferinţei, o nouă şi elocventă manifestare a democraţiei reale, profunde, a orînduirii noastre, a luat parte întregul popor. Programele adoptate la Conferinţa Naţională au fost larg dezbătute, timp de peste şase luni, cu întregul partid, cu toţi oamenii muncii, care şi le-au însuşit pe deplin, dezbatere care a generat nenumărate idei şi iniţiative valoroase, a pus în acţiune un inestimabil tezaur de experienţă practică.

Exprimînd tocmai acest minunat adevăr al societăţii noastre, în care se dezvoltă o democraţie de tip nou, revoluţionară, care asigură participarea directă a maselor largi populare, a întregului popor la conducerea întregii ţări, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta în Cuvîntarea de închidere a lucrărilor Conferinţei că toate programele, documentele adoptate de Conferinţă sînt rodul gîndirii colective a comuniştilor, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor care, într-o deplină unitate sub conducerea partidului îşi făureşte în mod conştient propriul viitor, destinul său liber, comunist.

LUCRĂRILE Conferinţei Naţionale au evidenţiat pe deplin că hotărîrile Congresului al XI-lea sînt traduse neabătut în viaţă, că Programul partidului este o realitate pe care o înfăptuim şi o trăim zi de zi. În acelaşi timp, prin adoptarea unanimă a programelor şi celorlalte documente supuse Conferinţei se deschid noi perspective dezvoltării noastre, căile unor profunde transformări în forţele de producţie, în relaţiile sociale, în întreaga viaţă socială, căile înaintării tot mai ferme a patriei noastre spre cele mai înalte culmi de progres şi civilizaţie socialistă şi comunistă.

La precedenta Conferinţă Naţională a partidului ne defineam ca obiectiv de perspectivă depăşirea stadiului de ţară în curs de dezvoltare. Au trecut cinci ani de muncă rodnică sub conducerea partidului şi sîntem acum în măsură să ne stabilim un termen concret, realist, pentru înfăptuirea acestui obiectiv. Pînă în anul 1985 producţia pe locuitor la o serie de produse de bază, industriale şi agroalimentare va ajunge la nivelul ţărilor avansate din punct de vedere economic, iar ca urmare a dezvoltării armonioase a industriei şi agriculturii — cele două sectoare de bază ale economiei româneşti — se va accentua creşterea venitului naţional care se va ridica la 2 400—2 500 dolari pe locuitor. **„Aceasta,** spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale, **ne dă temei să apreciem că viitorul cincinal va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieţii economice şi sociale. România va depăşi starea de ţară în curs de dezvoltare, în accepţiunea contemporană a acestei noţiuni, trecînd la stadiul de ţară cu o dezvoltare medie".** Este astfel demonstrată pe deplin, nu numai justeţea şi realismul politicii partidului nostru, ci şi consecvenţa cu care este asigurată înfăptuirea acestei politici ; vom face prin aceasta un nou şi important pas în realizarea obiectivului istoric al ridicării României socialiste în rîndul statelor avansate ale lumii.

Obiectiv a cărui realizare cere desigur eforturi, concentrarea tuturor resurselor de creativitate, manifestarea concretă a unui real şi activ spirit economic şi de iniţiativă, de bun gospodar, exercitarea plenară a responsabilităţilor ce-i revin ca producător şi proprietar, de către fiecare om al muncii. Dispunem însă pentru aceasta, de o adevărată strategie, ştiinţific fundamentată, sintetizată, cu rigoarea caracteristică, în Raportul prezentat de secretarul general al partidului, strategie în care se îmbină organic programul de creştere suplimentară a producţiei, de dezvoltare economico-socială mai accentuată a ţării în perioada 1978—1980, cu orientările generale pentru elaborarea viitorului cincinal, etapă de o importanţă hotărîtoare pentru mersul construcţiei socialiste şi înflorirea economico-socială a patriei noastre.

Evident, întreaga noastră dezvoltare, ca ţară socialistă, în condiţiile contemporane, se poate întemeia numai pe cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, pe valorificarea la cel mai înalt nivel, în interesul acestei dezvoltări şi al creşterii neîncetate a bunăstării naţiunii, a tuturor resurselor de care dispunem. În acest sens, cu o deosebită forţă de convingere au răsunat cuvintele secretarului general al partidului. **„A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerinţa primordială de care depinde viitorul industriei româneşti, viitorul întregii economii naţionale. Numai realizînd acest mare salt calitativ revoluţionar putem transpune în viaţă obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în acest cincinal".** Cuvinte de o stringentă actualitate care mobilizează conştiinţele şi energiile, care trebuie să declanşeze pretutindeni un nou şi puternic elan creator în acţiunea perseverentă de promovare a progresului tehnic în toate domeniile şi sectoarele de activitate. Pentru că ceea ce realizăm şi vom realiza în următorii trei ani constituie temelia trainică a viitorului cincinal, care, ridicînd pe o treaptă superioară această orientare se va caracteriza prin afirmarea cu şi mai mare intensitate a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, introducerea celor mai noi cuceriri ale cunoaşterii în toate domeniile vieţii economico-sociale, prin realizarea unei economii moderne, de înalt nivel tehnic, de mare productivitate şi eficienţă.

Tocmai de aceea se impune ca, încă de acum, aşa cum arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** să se acţioneze pentru ridicarea tehnicităţii şi calităţii tuturor produselor, pentru impulsionarea activităţii de cercetare şi scurtarea ciclului cercetare—proiectare—producţie, pentru dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime, valorificarea superioară şi folosirea raţională a acestora şi a surselor energetice, creşterea mai accentuată a productivităţii muncii şi ridicarea rapidă a eficienţei fondurilor fixe, reducerea mai simţitoare a cheltuielilor de producţie, îndeosebi a cheltuielilor materiale. Sarcini concrete, de o strictă actualitate, de a căror realizare depinde nu numai dezvoltarea în ritmuri rapide a economiei naţionale, ci şi creşterea nivelului de trai material şi spiritual al naţiunii noastre.

Încă o dată, prevederile cuprinse în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale de secretarul general al partidului demonstrează că ţelul suprem al întregii politici a partidului este creşterea bunăstării poporului, afirmarea deplină a personalităţii umane, că tot ceea ce înfăptuim este închinat omului. În acest sens, se precizează în Raport, viitorul cincinal va marca o etapă superioară în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, se vor mări în continuare veniturile reale ale populaţiei, pe baza aplicării ferme a sistemului socialist de remunerare, a principiilor eticii şi echităţii, concomitent cu asigurarea unei corelaţii judicioase între veniturile obţinute din muncă şi fondurile sociale de consum. Dar înfăptuirea acestui ţel suprem se află în indisolubilă legătură cu dezvoltarea puternică a economiei, acesta fiind singurul izvor pentru obţinerea resurselor necesare ridicării nivelului de trai. Tocmai exprimînd acest incontestabil şi obiectiv adevăr, secretarul general al partidului subliniă că programele privind creşterea suplimentară a producţiei şi a nivelului de trai constituie un tot unitar. Numai realizarea lor, concomitentă şi în întregime poate asigura dezvoltarea accelerată a economiei naţionale şi ridicarea pe o treaptă superioară a gradului de civilizaţie materială şi spirituală a întregului popor.

Faptul că în orînduirea noastră totul este închinat omului, caracterul său de nou şi profund umanism, sînt demonstrate şi de preocuparea neobosită pe care secretarul general al partidului o poartă continuei perfecţionări şi adîncirii a democraţiei socialiste, pentru afirmarea şi respectarea deplină a tuturor drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti, de locul important pe care această problematică îl ocupă în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale. Tocmai datorită acestei griji perseverente dispunem astăzi de un cadru organizatoric, unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naţionalitate, la conducerea economiei, a vieţii sociale, a întregii ţări. Iar principala direcţie de adîncire a democraţiei va fi aceea a asigurării participării într-o măsură sporită a oamenilor muncii din producţie în diferitele organisme de stat şi obşteşti. Prezenţa nemijlocită a muncitorilor, a altor categorii de oameni ai muncii, în organele de conducere centrale şi locale va da un

Nicoară IONESCU

(Continuare în pag. 14)

DOCUMENTELE CONFERINŢEI NAŢIONALE A P. C. R. — GHID ÎN ACŢIUNE

„A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale. Numai realizînd acest mare salt calitativ revoluționar putem transpune în viață obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în acest cincinal".

NICOLAE CEAUȘESCU

CLASA MUNCITOARE, FACTOR DECISIV ÎN AFIRMAREA CREATIVITĂŢII

RAPORTUL prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Conferinţa Naţională a partidului cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului Partidului Comunist Român şi la sarcinile de viitor reprezintă un document de o valoare istorică inestimabilă pentru activitatea teoretică și practică a partidului, a întregii noastre naţiuni.

Ideile novatoare cuprinse în Raportul secretarului general — rod al aplicării creatoare a principiilor generale ale marxism-leninismului la condiţiile specifice de dezvoltare ale ţării noastre — sînt expresia concludentă a definirii, în termeni ştiinţifici și în spiritul înaltei responsabilităţi istorice, a direcţiilor şi sarcinilor prioritare ale actualei etape revoluţionare pe care o parcurgem, conturează într-o viziune clară revoluţionară viitorul comunist al României socialiste.

Aşa cum se arată în Raportul secretarului general al partidului, prezentat la Conferinţa Naţională, **esenţialul** pentru etapa următoare îl reprezintă orientarea spre promovarea cu consecvenţă, în întreaga activitate economică şi socială, a laturilor de ordin calitativ, aceasta reprezentînd condiţia hotărîtoare pentru realizarea progresului economic, a creşterii bunăstării materiale a poporului, scopul suprem al politicii partidului nostru. Corespunzător acestor cerinţe se impune cu necesitate — după cum se arată în raport — stimularea pontenţialului de creativitate al clasei muncitoare, impulsionarea activităţii de cercetare în institutele de cercetări, în toate colectivele de muncă, scurtarea ciclului cercetare — proiectare — producţie, asigurarea tuturor măsurilor ca, în conformitate cu Programul suplimentar de dezvoltare — să se obţină produse de calitate superioară, maşini şi utilaje de înaltă productivitate, materiale noi cu caracteristici superioare, noi tehnologii care aplicate în producţie să conducă la reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, la creşterea mai accentuată a productivităţii muncii.

Realizarea hotărîrilor Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român cu privire la îndeplinirea directivelor Congresului al XI-lea şi a Programului suplimentar de dezvoltare la nivelul ritmurilor și exigenţelor — sub raport calitativ în primul rînd — impuse de condiţiile specifice construirii socialismului și comunismului în patria noastră reclamă cu necesitate — la nivel de individ și colective de muncă — însuşirea și promovarea consecventă în viaţă a celor mai noi cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, spirit novator, putere de discernămînt, disponibilităţi pentru a regîndi orice problemă în lumina ultimelor cuceriri ale geniului uman, dar în contextul social concret istoric, în conformitate cu nevoile dezvoltării ţării noastre, ale progresului social, ca proces neîntrerupt, propriu României socialiste contemporane.

Creativitatea — trăsătură esenţială a personalităţii

ÎN CONDIȚIILE în care construirea societăţii socialiste ca societate socialistă multilateral dezvoltată şi apoi a societăţii comuniste se realizează în România ca proces istoric conștient, determinat direct de calitatea oamenilor muncii, personalităţi capabile de a crea și promova noul, atît în planul gîndirii cît și în planul activităţilor practice transformatoare, problema care se ridică — de o deosebită importantă pentru activitatea teoretică şi practică de formare a omului nou, constructor conștient al noii societăţi — este dacă procesul formării personalităţii umane ca personalitate creatoare poate cuprinde masa oamenilor muncii sau o parte cît mai mare a sa. În acest sens se impune, în primul rînd, precizarea semnificaţiei conceptului „creativitate", creativitatea reprezentînd — după părerea noastră dimensiunea esenţială a unei personalităţi.

Tot mai frecvent în studiile de specialitate creativitatea se defineşte, în primul rînd, ca fiind capacitatea general umană de a descoperi, de a realiza ceva nou, original, în sfera cunoaşterii sau practicii, recunoscut şi asimilat de către și pentru societate ca valoare ce poate aduce prin aplicare și generalizare în planul activităţilor umane un avantaj în eforturile de optimizare a existenţei sociale. Creativitatea se conturează ca o facultate a personalităţii indivizilor şi grupurilor de indivizi determinată de un complex de factori genetici și educaţionali, obiectivi și subiectivi, și potenţată în activitatea acestora.

Fără să negăm existenţa unor activităţi evident creatoare, după cum şi existenţa încă a unor tipuri de activitate care solicită în mică măsură creativitatea și spiritul inventiv al oamenilor muncii, considerăm că **în condiţiile unei societăţi socialiste multilateral dezvoltate** și apoi în comunism, **în principiu**, pe temeiul interacţiunii dialectice dintre factorii obiectivi și subiectivi, **toţi membrii săi pot deveni personalităţi creatoare,** desigur într-un evantai foarte larg de manifestări,puternic individualizate dat fiind diferenţierea sub raport cantitativ și calitativ a zestrei genetice proprie fiecărui individ și a tipului de activist în care sînt angajaţi.

În aceste condiţii revine un rol deosebit muncii politice educativ-formative, pe de o parte de (auto) stimulare și (auto) educare a acelui minim de creativitate propriu fiecărui individ uman, pe de altă parte, de direcţionare a potenţialului creator, obiectivarea acestuia în şi prin muncă creatoare pentru societate, aceasta constituind o condiţie pentru realizarea plenară a individului şi a personalităţii acestuia şi pentru asigurarea progresului social al ţării.

Dintre toţi factorii formativi educaţionali răspunzători în promovarea şi afirmarea spiritului creator novator, şcolii, şi în acest cadru şi învăţămîntului superior îi revin sarcini deosebite. În acest sens, reţin preocupările constante în Institutul politehnic din Bucureşti pentru pregătirea studenţilor în spiritul exigenţelor muncii creatoare. Odată cu preocuparea de a asigura ţării specialişti la nivelul celor mai înalte exigenţe ale ştiinţei şi tehnicii contemporane, în stare să rezolve competent şi operativ multitudinea de probleme — sub raport cantitativ şi calitativ — caracteristicile unei economii dinamice, cu care se vor confrunta în producţie, eforturile cadrelor didactice sînt concentrate totodată, pentru formarea viitorilor ingineri ca specialişti cu o gîndire suplă, receptivi la schimbări, capabili de a discerne şi a crea noul, curajoşi şi totodată responsabili în confruntarea cu riscurile inerente transformărilor calitative. Au intrat de mult în tradiţia institutului sesiunile ştiinţifice studenţeşti anuale — adevărate forumuri de invenţii şi inovaţii — dar care în perspectiva sarcinilor învăţămîntului superior tehnic pe linia formării şi promovării creativităţii tehnice inginereşti vor trebui să cuprindă într-o mai mare măsură masa studenţilor. Totodată în cadrul perfecţionării procesului de integrare, alegerea temelor pentru cercetarea ştiinţifică studenţească şi desfăşurarea acestei activităţi sub conducerea competentă a cadrelor didactice, va trebui pe viitor — după opinia conducerii institutului — astfel asigurată încît într-o mai mare măsură temele abordate în cercurile ştiinţifice să fie reluate şi adîncite în anii mari în proiectele de diplomă cu finalitate directă în producţie. De asemenea, în strînsă legătură cu cerinţele actuale ale muncii creatoare, se pune problema pregătirii economice a studenţilor ca latură complementară indispensabilă a pregătirii inginereşti condiţie pentru ca astfel creaţia tehnică, în cadrul competitiv internaţional, să corespundă şi din punct de vedere al economicităţii, criteriu principal de validare şi asimilare socială a produsului nou, în condiţiile unor cerinţe sporite de raţionalizare ştiinţifică a existenţei noastre ca existenţă dinamică, dar limitată prin posibilităţile materiale de care dispunem.

După cum se ştie, în Programul Partidului Comunist Român este formulată expres ca o necesitate a timpului nostru integrarea socială a personalităţii comuniste, la cele mai înalte cote ale responsabilităţii comuniste, în eforturile constructive ale colectivului din care face parte, în sensul valorificării — în perspectiva dialectică a realizării optimului economic şi uman — a întregului **potenţial creator** de care dispune clasa noastră muncitoare, întregul popor.

Promovarea creativităţii în muncă, a unui spirit critic revoluţionar, de intransigenţă faţă de inerţie, conservatorism, faţă de tot ceea ce la nivel de structuri şi relaţii frînează mersul nostru înainte, este o cerinţă fundamentală în munca fiecărui lucrător, a fiecărui colectiv de muncă şi pentru faptul că, în lumina dialecticii raportului dintre naţional şi internaţional, România socialistă, ca stat suveran liber şi independent, intră în universalitate cu un bogat aport la cultura umanităţii contemporane, prin creaţia sa originală în ştiinţă, tehnică, artă, prin spiritul novator, revoluţionar în care sînt soluţionate problemele majore ale dezvoltării pe temeiul abordării lor concrete istorice, prin politica sa externă activă, realistă şi constructivă.

Creativitatea tehnică şi progresul social

DACĂ ÎN TRECUT creativitatea, de cele mai multe ori, era privită restrîns, la artă şi ştiinţă, astăzi ea se poate şi trebuie să se manifeste în domeniile cele mai diverse ale activităţii umane : în artă, în ştiinţă, în tehnică, în munca de organizare şi conducere, în activitatea didactică etc. În lumina acestor aprecieri putem considera creativitatea în tehnică drept una din manifestările cele mai viabile, cu cele mai profunde implicaţii asupra progresului social şi care tinde să cuprindă un număr tot mai mare de lucrători : muncitori şi maiştri cu o înaltă calificare, ingineri, cercetători, cadre didactice.

În cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României“ numeroase acţiuni (conferinţe şi expuneri tehnice, simpozioane tehnice, sesiuni tehnico-aplicative, schimburi de experienţă etc.) pentru stimularea participării maselor la activitatea de creaţie ştiinţifică şi tehnică, au antrenat un număr mare de participanţi valorificînd un imens potenţial creator care, aşa cum ne arată un caz concret, la Întreprinderea de ţevi „Republica“ a avut ca rezultate în 1977 pe de o parte reproiectarea şi modernizarea unui mare număr de produse şi tehnologii existente, pe de altă parte, asimilarea de noi produse şi tehnologii cu parametri tehnici şi economici ridicaţi, cu eficienţă economică crescută, acţiuni soldate cu importante realizări de economii de metal, energie electrică, combustibil.

În lumina implicaţiilor cuceririlor revoluţiei ştiinţifice şi tehnice asupra progresului social, dezvoltarea şi promovarea spiritului creator în muncă, intensificarea activităţii de invenţii şi inovaţii la nivelul masei lucrătorilor, creşterea aportului inteligenţei tehnice proprii în activitatea de perfecţionare şi modernizare a produselor şi a proceselor tehnologice, aplicarea şi folosirea raţională în producţie a ultimelor cuceriri din domeniul ştiinţei şi tehnicii, astfel încît să se asigure o productivitate superioară a muncii, reprezintă factori hotărîtori în realizarea sarcinilor actualului cincinal — cincinalul revoluţiei ştiinţifice şi tehnice — a programului suplimentar de dezvoltare aprobat de Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român. Totodată, introducerea în producţie a unor procedee tehnice şi tehnologice avansate — aceasta constituind una din principalele direcţii ale dezvoltării în actualul cincinal — va constitui premise noi pentru afirmarea pe o bază superioară a capacităţilor creatoare şi investive ale inteligenţei tehnice româneşti.

Sarcini de mare răspundere revin cercetătorilor, tuturor oamenilor muncii, din Raportul prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** la Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român, cu privire la valorificarea superioară a materiilor prime şi materialelor, reducerea consumurilor de combustibil, de energie electrică şi termică, folosirea de noi energii, energia solară şi a apelor termale — obiectivarea acestor cercetări în invenţii şi inovaţii cu un înalt indice de originalitate, introducerea lor în producţie, în scopul obţinerii unor

DOCUMENTELE CONFERINȚEI NAȚIONALE A P. C. R. — GHID ÎN ACȚIUNE

produse noi cu calități superioare și cu eficiență economică sporită.

O atenție deosebită este acordată, după cum se știe, găsirii unor soluții pentru utilizarea superioară a potențialului productiv, astfel încît pînă în 1980, conform indicațiilor secretarului general al partidului, să se poată ajunge la creșterea valorii producției la cel puțin 1 200 lei la 1 000 lei fonduri fixe.

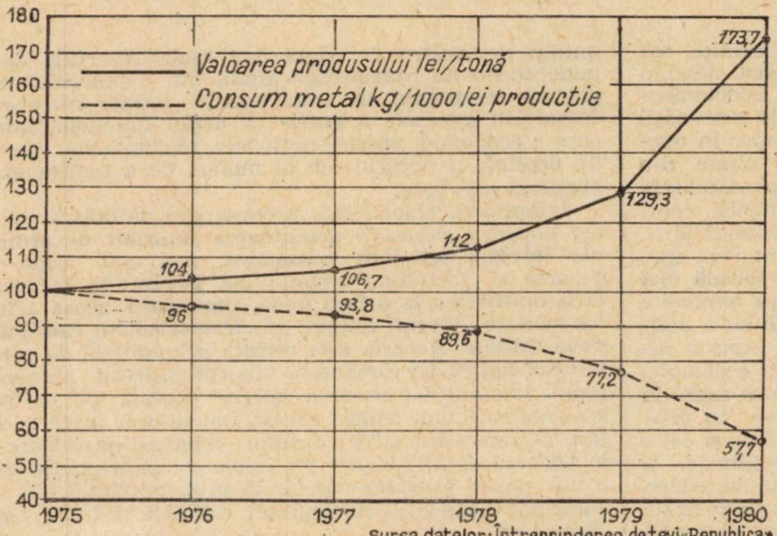

Sursa datelor: Întreprinderea de țevi «Republica»

Răspunsul colectivului oamenilor muncii de la Întreprinderea de țevi „Republica " din București la cerința privind valorificarea superioară a materiilor prime, obținerea unei valori mai mari din fiecare tonă de materie primă ne este sugestiv redată în graficul care reprezintă evoluția raționalizării consumului de metal și creșterea valorică a producției de țevi fără sudură.

Realizarea sarcinilor privind valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, reducerea consumurilor în gerenal, creșterea eficienței economice a producției reclamă un spirit nou, de intransigență și intoleranță față de conservatorismul prezent încă, în unele colective, și care se manifestă printr-un interes pentru promovarea noului, fie datorită unei insuficiente informări și documentări asupra noutăților din domeniul de specialitate, fie datorită unei anumite incertitudini care însoțește prezența noului și a neasumării unor riscuri inerente promovării lui.

Datorită unor asemenea stări de lucruri se pot întîlni unele situații în care idei românești valoroase se „uzează" mult înainte ca ele să se materializeze prin aplicarea și generalizarea lor în producție. Desigur, datorită în primul rînd lipsei unui climat care — la nivelul unor unități economice — să stimuleze cunoașterea și valorificarea operativă de către factorii de răspundere a ideilor valoroase ; dar și datorită existenței într-o insuficientă măsură a inițiativei, curajului, încrederii în forțele proprii, calități inerente ale creatorului autentic, în lupta acestuia cu vechiul pentru promovarea noului.

● La creșterea ritmului de dezvoltare a mișcării de invenții și inovații pe măsura posibilităților reale existente, considerăm că un rol important revine activității de perfecționare a unor prevederi cu privire la metodologia de aprobare a propunerilor de invenții și inovații astfel încît aceasta să stimuleze în mai mare măsură inițiativa, gîndirea tehnică creatoare, să asigure simplificarea mecanismelor și proceselor de reglementare, scurtarea timpului dintre formularea ideilor și valorificarea lor industrială, în general să angajeze în mai mare măsură responsabilitatea creatorului și a tuturor factorilor care concură la promovarea noului în producție.

● Considerăm de asemenea, de o deosebită însemnătate pentru valorificarea superioară a creativității tehnice românești intensificarea, pe temeiul integrării învățămînt-cercetare-producție, a activității de cooperare între întreprinderi, centrale industriale, ministere, institute de cercetări, institute tehnice de învățămînt superior. Spiritul de cooperare între diferite colective de muncă, care să asigure creșterea gradului de competență și operativitate în efortul de generalizare a experiențelor pozitive trebuie să constituie o preocupare majoră și constantă a tuturor colectivelor de muncă, să depășească etapa unor schimburi de experiență, organizate la nivelul unor consfătuiri, simpozioane, publicații științifice, fază în care aspectul aplicabilității la scară industrială a unei invenții sau inovații rămîne de cele mai multe ori o problemă singulară a beneficiarului. În condițiile în care progresul economico-social al țării este direct condiționat de introducerea tehnicii noi, de modernizarea tehnologiilor de producție, ține de etica muncii științifice a cercetătorului, ca o datorie și răspundere socială totodată, **urmărirea aplicării și generalizării invenției** sale într-un număr cît mai mare de unități economice, creatorul are chiar obligația față de societate să aducă pe parcurs îmbunătățiri creației sale, îmbunătățiri cerute de condițiile diferite în care se aplică invenția sau inovația sa, **problema eficienței economice și sociale a unei invenții sau inovații fiind o problemă în egală măsură a creatorului și a beneficiarului, în ultimă instanță a societății în întregul ei.**

Conferința „Dezvoltarea industrială a tehnologiilor neconvenționale" care s-a ținut la București între 22—25 noiembrie, la lucrările căreia au participat reprezentanții unora dintre cele mai mari întreprinderi din țară dintre care „23 August", „Electrotehnica", Întreprinderea de mașini grele din București, Întreprinderea de piese radio și semiconductori de la Băneasa, Întreprinderea de prelucrare a aluminiului din Slatina ș.a. — a fost un prilej pentru unitățile economice de a lua contact cu cele mai noi realizări în domeniul creației tehnice românești, de a stabili contacte cu creatorii în vederea reglementării modalităților concrete privind introducerea în producția de serie a acestor realizări.

● Intensificarea activității tuturor factorilor implicați în formarea și afirmarea creativității și spiritului novator în muncă, al clasei muncitoare, crearea unui climat de intransigență față de tot ceea ce ar putea frîna progresul în planul gîndirii și practicii sociale, promovarea și generalizarea cu curaj a ideilor originale și valoroase, rod al inteligenței tehnicii românești, valorificarea optimă a întregului potențial creator — individual și de grup — de care dispunem, sînt cerințe care în lumina Conferinței Naționale a partidului se impun cu necesitate în efortul general de construire a unei societăți dinamice și prospere.

dr. Georgeta HĂLĂGEAN

Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980

ETAPĂ HOTĂRÎTOARE ÎN DEPĂȘIREA STADIULUI DE ȚARĂ ÎN CURS DE DEZVOLTARE

DOCUMENTELE Conferinței Naționale a partidului, raportul prezentat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** deschid o nouă și măreață perspectivă ascensiunii economico-sociale a României, imprimă un puternic impuls activității creatoare, plină de abnegație a întregului nostru popor în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. S-a pus din nou în evidență cu acest prilej înalta responsabilitate patriotică a partidului nostru, a tuturor oamenilor muncii, competența și exigența comunistă față de prezentul și viitorul țării.

Din bogăția de idei și teze a acestor documente ne vom opri cu precădere asupra uneia : **dezvoltarea economico-socială mai accelerată a țării în acest cincinal.** În magistrala sa expunere la Conferința Națională, secretarul general al partidului a definit, cu deosebită clarviziune, sarcinile prioritare în această direcție, menite să accentueze dezvoltarea calitativă a economiei noastre, imperios necesară în actuala etapă. A fost pus astfel la dispoziția oamenilor muncii, a întregului nostru popor un program de activitate indicînd pe larg obiectivele de atins și căile necesare pentru aceasta, un program de activitate limpede și temeinic fundamentat. Înfăptuirea măsurilor suplimentare de dezvoltare economico-socială în cincinalul actual va permite accelerarea dezvoltării economiei în condițiile sporirii eficienței și ale competitivității produselor noastre în comerțul mondial, va amplifica finalitatea socială a acestei dezvoltări, va asigura o mai bună legătură între obiectivele cincinalului în curs și cele ale cincinalului 1981—1985, a cărui realizare urmează să marcheze trecerea țării noastre de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la acela de țară cu o dezvoltare medie.

În lumina raportului prezentat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** a lucrărilor acestui înalt forum al comuniștilor, ne vom opri asupra **unora din trăsăturile de bază** ale programului privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980 —program dat recent publicității, subliniind acțiunile necesare în vederea înfăptuirii obiectivelor sale. Acum, după Conferință, cu o perspectivă atît de limpede asupra activității pe care o avem de desfășurat este timpul faptelor, este timpul în care toți oamenii muncii, de pe întreg cuprinsul țării nu trebuie să precupețească nici un efort pentru transpunerea întocmai în viață a hotărîrilor partidului.

PROGRAMUL menționat prevede accentuarea, față de prevederile inițiale, a ritmurilor de creștere în acest cincinal la indicatorii de bază ai dezvoltării economico-sociale a țării. Producția globală industrială urmează să crească într-un ritm mediu anual de 11,5% față de 10,7% prevăzut inițial, productivitatea muncii în industria socialistă va spori în medie anual cu 9,2% față de 8,5% stabilit anterior, iar producția globală agricolă va avea un ritm de 6,9—9,0% față de 6.5—8,6%. Pe de altă parte, investițiile vor crește față de cele din cincinalul anterior în medie anual cu 12,8% comparativ cu 10,3%, nivel stabilit în condițiile operării acțiunii de reducere a costului investițiilor, iar volumul comerțului exterior, raportat la aceeași perioadă, cu 15,9% față de 15,6% prevăzut inițial. Sintetizînd, eforturile de dezvoltare calitativă concepute în economie, venitul național va crește în medie anual cu 11,0%, adică cu 0,7 puncte mai mult decît se prevăzuse în cincinal, iar, ca o reflectare pe plan social a dezvoltării accelerate a economiei, desfacerile de mărfuri și prestările de servicii vor avea un ritm mediu anual de creștere de 8,7% și respectiv 11,9% comparativ cu 8,1% și respectiv 11,0%, creșteri mult accentuate urmînd să înregistreze veniturile oamenilor muncii.

Ce se află la baza acestor prevederi, în ce condiții se pot ele transpune exemplar în viață ? După cum se știe, prevederile de accelerare a dezvoltării economico-sociale a României se întemeiază atît pe condițiile create de remarcabilele rezultate obținute în primii doi ani ai cincinalului, cît și pe resursele suplimentare relevate ca urmare a măsurilor întreprinse din inițiativa secretarului general al partidului cu privire la reducerea costului producției și investițiilor. Faptul că aceste resurse au fost puse în valoare cu participarea largă și intensă a specialiștilor, a tuturor oamenilor muncii din întreprinderi și unități demonstrează, odată mai mult, rezervele de care dispune economia românească aflată într-o puternică ascendență. efectele însemnate ale valorificării acestor rezerve în scopul dezvoltării generale a patriei și astfel funcționalitatea superioară a economiei noastre naționale, răspunderea, care trebuie să fie deplină, a fiecărui om al muncii de a realiza mai mult și neapărat mai bine.

Înfăptuirea obiectivelor programului de măsuri suplimentare fac imperios necesară **accentuarea laturilor de ordin calitativ ale întregii activități economice.** Așa cum arăta secretarul general al partidului trebuie **„să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale".** Imperativul creșterii calității vizează pe un prim plan sporirea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor, ceea ce face necesară scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție în vederea obținerii unor materiale cu caracteristici superioare, a noi mașini și utilaje de înaltă productivitate. Dar el vizează totodată calitatea tehnologiilor, calitatea întregii activități în economie.

Sporul de producție industrială urmează să se realizeze astfel, în bună măsură, prin **dotarea cu mașini și utilaje a spațiilor disponibile la începutul cincinalului, prin utilizarea mai bună a mijloacelor tehnice, prin dezvoltări și modernizări ca urmare a investițiilor suplimentare alocate, ce trebuie realizate cu o înaltă eficiență.** De aici se desprind sarcini deosebite pentru ministere, centrale și întreprinderi în domeniul folosirii cu maximum de randament a potențialului productiv, pentru promovarea unor măsuri eficiente care să asigure atingerea parametrilor proiectați în termene cît mai scurte și o bună organizare a producției și a muncii.

Așa cum rezultă din orientările Conferinței Naționale din programul de măsuri privind accelerarea dezvoltării baza materială a producției suplimentare va trebui să fie asigurată prin sporurile de producție și prin alte resurse din balanțe, precum și — aceasta în măsură importantă — **pe seama accentuării diminuării consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie,** a creșterii indicilor de utilizare a acestora, **pe seama realizării întocmai a prevederilor programului special de colectare și utilizare a materialelor secundare și deșeurilor.** Iată de ce se impun acțiuni hotărîte din partea tuturor factorilor de răspundere pentru perfecționarea și introducerea mai rapidă a tehnologiilor noi de fabricație, proiectarea de produse noi și reproiectarea celor existente în fabricație, modernizarea instalațiilor și agregatelor mari consumatoare de energie.

În strînsă legătură cu asigurarea echilibrului material al dezvoltării, programul amintit prevede o **accentuare a eficienței utilizării materiilor prime și fondurilor fixe în toate ramurile de producție.** Diminuarea consumurilor specifice, introducerea și aplicarea mai largă a progresului tehnic în toate ramurile, extinderea înlocuitorilor, reducerea pierderilor din procesele de fabricație, utilizarea mai bună a mașinilor și instalațiilor sînt direcții fundamentale de materializare a acestei orientări. Tocmai de aceea, Conferința Națională ridică în fața ministerelor, centralelor și întreprinderilor sarcini deosebit de importante în vederea creșterii gradului de valorificare a țițeiului supus prelucrării și chimizării, a oțelului pentru laminate, a laminatelor în construcția de mașini, a masei lemnoase, a firelor din bumbac pentru țesături, a pieilor pentru încălțăminte. Se impun măsuri, concretizate pe ministere, județe, centrale și întreprinderi, pentru sporirea randamentelor, în extracția și prepararea substanțelor utile, încărcarea optimă a laminoarelor și sporirea coeficientului de scoatere a metalului, utilizarea mai bună a metalului în construcția de mașini, îmbunătățirea structurilor materialelor realizate în industria chimică, extinderea gamei sortimentale în toate subramurile industriei, astfel încît, odată cu creșterea performanțelor tehnico-funcționale, a calității finisajului, a ușurării produselor, să sporească continuu gradul de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei.

În condițiile dezvoltării calitative, moderne și multilaterale a economiei noastre, agricultura, producția agricolă joacă un rol deosebit de important în asigurarea bazei de materii prime a industriei, în aprovizionarea populației cu produse alimentare, precum și în crearea unor resurse valutare la export. În realizarea prevederilor programului în acest domeniu important de activitate, eforturile vor trebui să fie concentrate în direcția îmbunătățirii structurii culturilor, devansării punerii în funcțiune a unor suprafețe de sere în scopul sporirii producției de legume timpurii, asigurării dezvoltării zootehnice prin creșterea în mai mare măsură a furajelor bogate în proteine, majorarea culturilor duble furajere, îmbunătățirea producției de masă verde, precum și utilizarea integrală a furajelor grosiere. În sarcina tuturor factorilor responsabili din acest domeniu de activitate se află elaborarea și transpunerea cît mai operativă în viață a unor măsuri hotărîte pentru utilizarea rațională a fondului funciar, amplasarea culturilor în concordanță cu condițiile pedoclimatice, exploatarea optimă a sistemelor de irigații, asigurarea semințelor și materialului săditor de mare productivitate, sporirea efectivelor de animale prin îmbunătățirea reproducției și selecției acestora, dezvoltarea producției de furaje, gospodărirea eficientă a mijloacelor de mecanizare, a îngrășămintelor și celorlalte substanțe chimice. Creșterea randamentului producției în agricultură impune, totodată, să se acționeze cu mai multă fermitate pentru întărirea disciplinei, pentru perfecționarea organizării producției și a muncii, pentru utilizarea rațională a mijloacelor materiale și financiare de care unitățile dispun în vederea îmbunătățirii activității de producție și economice a fiecărei unități.

DEZVOLTAREA mai rapidă a economiei noastre **se bazează pe fondurile suplimentare de investiții create pe seama economiilor, de circa 100 mld. lei, rezultate din acțiunea de reducere a costului investițiilor** prin adoptarea de soluții constructive mai eficiente și extinderea utilizării materialelor de construcții ușoare și ieftine la obiectivele prevăzute în acest cincinal. În cadrul programului de măsuri, pentru accelerarea dezvoltării producției materiale sînt prevăzute fonduri ridicate, acestea fiind menite să asigure devansarea începerii și punerii în funcțiune a unor noi capacități de producție prevăzute în cincinal în vederea asigurării dezvoltării mai armonioase, mai echilibrate a diferitelor ramuri productive, a stabilirii unei mai bune legături cu viitorul cincinal. Se urmărește totodată, realizarea de noi obiective în principal în localități și județe mai puțin dezvoltate, ca și realizarea în centre muncitorești a unor noi obiective industriale ce utilizează cu deosebire forța de muncă feminină, în scopul de a crea noi și importante premsie pentru îmbunătățirea cîștigurilor la nivelul familiei, construirea suplimentară a 190 mii locuințe ș.a.

Cele arătate pînă acum evidențiază pregnant profunda semnificație politică de importanță națională a prevederilor programului suplimentar în domeniul producției și investițiilor. Prin realizarea acestora se creează condiții pentru accentuarea ridicării economice și sociale a județelor, în special a celor mai puțin dezvoltate, pentru îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție și utilizarea mai bună a tuturor resurselor țării. Acest program este chemat astfel să creeze cele mai bune condiții pentru realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului cu privire la atingerea pînă la sfîrșitul cincinalului actual, de către toate județele, a unei producții globale industriale de cel puțin 10 miliarde lei.

Cursul ascendent al evoluției economiei naționale, rezultat al politicii partidului și statului, de dezvoltare intensivă a forțelor de producție în cadrul amplului proces de industrializare socialistă a țării, creează condiții pentru participarea tot mai activă a României la diviziunea internațională a muncii. Potrivit programului de măsuri, exportul este prevăzut să crească într-un ritm mediu superior celui avut în vedere la planul cincinal (17,1% față de 16,7%). În acest cadru este concepută îmbunătățirea, în continuare, a structurii exportului, reflectată în creșterea ponderii în total export industrial a produselor industriei construcțiilor de mașini și chimiei — circa 48 la sută la nivelul anului 1930. Realizarea acestei prevederi necesită din partea ministerelor, centralelor și întreprinderilor acțiuni ferme pentru asigurarea fondului de marfă și livrarea acestuia la export la termenele și în calitatea prevăzute în contractele externe, factori hotărîtori în menținerea și cîștigarea încrederii partenerilor externi. Schimbările calitative care se prevăd în structura exportului ridică, totodată, cu deosebită acuitate problema prospectării temeinice și continue a piețelor externe, al cărei rezultat trebuie să se concretizeze atît în adoptarea operativă a producției la cerințele pieței mondiale, cît și în plasarea mărfurilor românești la prețuri cît mai avantajoase.

Realizarea nivelurilor de producție și a programului de investiții sînt susținute, după cum se știe, de prevederile în domeniul importurilor de materii prime, materiale, utilaje și instalații, înscrise în programul de măsuri în concordanță cu aceste necesități. Cerințele echilibrului valutar ale etapei ce o parcurgem impun din partea beneficiarilor de importuri o atenție deosebită pentru economisirea fondurilor valutare, urmărindu-se accelerarea programelor de asimilare în fabricația internă a noilor produse și achiziționarea din import numai a produselor strict trebuincioase. În același timp, este necesară o sporire substanțială a cooperării și specializării în producție cu țările socialiste, țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate, cu firme și companii de aici, toate acestea în scopul promovării exportului și realizării unui progres mai rapid în toate sectoarele de activitate.

Așa cum am mai subliniat, prin prevederile sale din toate ramurile ori subramurile economiei, din orice domeniu al acesteia, în măsurile de dezvoltare suplimentară a economiei se pune accentul pe factorii calitativi ai dezvoltării, pe **creșterea eficienței în întreaga economie.** În acest cadru se circumscriu sarcinile suplimentare cu privire la creșterea productivității muncii potrivit posibilităților rezultate din acțiunile întreprinse în întreprinderile industriale și de construcții pentru folosirea rațională a forței de muncă, ca și potrivit rezervelor puse în lumină de înfăptuirea măsurilor prevăzute în programele stabilite pentru o mai bună organizare a producției și a muncii, aplicarea pe scară mai largă a progresului tehnic, creșterea mecanizării și automatizării proceselor de producție etc.

Din analiza tuturor prevederilor de accelerare a dezvoltării țării se reflectă puternic politica partidului nostru de **dezvoltare rapidă și modernizare a economiei și de creștere, pe această bază, a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, țel suprem al politicii partidului.** Numai prin sporirea în ritm înalt a producției materiale, a venitului național și stabilirea unui raport judicios în repartizarea acestuia pentru consum și dezvoltare, este posibil să se asigure îmbunătățirea armonioasă a scopurilor imediate și de perspectivă ale societății.

În aceste condiții programul suplimentar asigură tuturor oamenilor muncii, creșterea mai accentuată a retribuției medii nete cu 40,3 la sută și a celei reale cu 32 la sută, față de prevederile cincinalului și Directivele Congresului al XI-lea (29,5 la sută și, respectiv, 20 la sută). Se are în vedere promovarea fermă a principiului eticii și echității socialiste în repartizarea fondurilor destinate nivelului de trai, urmărindu-se realizarea unui raport judicios între veniturile diferitelor categorii de personal. Pe de altă parte, veniturile din fondurile sociale de consum, atît sub formă bănească, (pensii, alocații, pentru copii, ajutoare, burse etc.), cît și sub formă de bunuri și servicii, întregesc veniturile totale ale populației, contribuind efectiv la realizarea nivelului de trai prevăzut finalmente pentru acest cincinal. Sarcini deosebit de mari în cadrul programului suplimentar trebuie înfăptuite în domeniul construcțiilor de locuințe. Aceasta va contribui la satisfacerea în mai mare măsură a cerințelor populației cu locuințe.

Așa cum se arată în hotărîrile Conferinței Naționale îmbunătățirea nivelului de trai urmează să se înfăptuiască în condițiile diminuării treptate a duratei săptămînii de lucru începînd din anul 1978. Este evident că înfăptuirea acestei sarcini nu se poate asigura decît prin respectarea cu strictețe a tuturor măsurilor ce se vor stabili în toate ramurile și unitățile economiei pentru valorificarea la maximum a rezervelor de creștere a productivității muncii, utilizarea mai eficientă a întregului potențial tehnic, material și uman din fiecare întreprindere.

REALIZAREA programului privind măsurile suplimentare de dezvoltare a României pînă în 1980 constituie un moment de o importanță vitală pentru drumul ce-l are de străbătut țara noastră în etapa actuală de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Transformarea cantității într-o nouă calitate, prin sporirea eficienței și competitivității, a efortului creator al tuturor colectivelor de muncă, asigură ridicarea României pe noi și importante trepte de progres și civilizație socialistă, deschizînd perspective tot mai luminoase progresului ei pe mai departe.

Napoleon ENE
Comitetul de Stat al Planificării

> **„Întreaga politică a partidului, esenţa societăţii socialiste pe care o edificăm, este bunăstarea şi fericirea omului. Tot ceea ce facem este chemat să asigure poporului condiţii din ce în ce mai bune de viaţă. Pentru aceasta trebuie să înţelegem că depinde de noi, de fiecare, la locul de muncă, de a realiza şi în această direcţie mai mult, contribuind la creşterea producţiei de bunuri materiale, la sporirea avuţiei naţionale în general".**
>
> NICOLAE CEAUŞESCU

ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR — CREŞTEREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI (I)

FINALITATEA întregii politici a partidului nostru de dezvoltare economico-socială a ţării în ritmuri înalte este satisfacerea multiplelor nevoi materiale şi spirituale ale omului. În centrul lucrărilor recentei Conferinţe Naţionale, în general, în centrul preocupărilor întregii politici a partidului nostru, s-a aflat şi se află problemele creşterii continue şi tot mai accentuate a nivelului de trai al oamenilor muncii pe cuprinsul întregii ţări. Acest obiectiv este concretizat în ansamblul de măsuri cuprinse în planul naţional unic de dezvoltare economico-socială a ţării noastre, în programe şi legi speciale, cu obiective precise, care au în vedere creşterea tuturor laturilor nivelului de trai, la toate categoriile de oameni ai muncii. An de an se realizează prevederile de plan, iar pe baza rezultatelor obţinute în industrie, agricultură şi în celelalte ramuri, a depăşirilor de plan şi a valorificării superioare a posibilităţilor existente de creştere a producţiei şi productivităţii muncii, sarcinile iniţiale se suplimentează, înfăptuindu-se şi depăşindu-se prevederile din Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. de creştere a bunăstării întregii populaţii. În acest contest, sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, s-a elaborat programul de ridicare mai accelerată a nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980 în care se prevăd nivele superioare faţă de prevederile iniţiale ale planului cincinal.

Acest program — expresie a profundului umanism al politicii ştiinţifice a partidului nostru, a primit recent investitura înaltului forum al comuniştilor, **Conferinţa Naţională**, mobilizînd tot mai mult pe oamenii muncii pentru înfăptuirea tuturor sarcinilor economice din actualul cincinal.

Legătura indisolubilă între făurirea unei economii moderne şi sporirea nivelului de trai

AŞA CUM S-A SUBLINIAT la Conferinţa Naţională a partidului, asigurarea unui nivel de trai ridicat se realizează prin făurirea unei economii moderne, a unei industrii puternice şi a unei agriculturi prospere, bazate pe folosirea largă a cuceririlor revoluţiei ştiinţifice şi tehnice contemporane şi pe o înaltă productivitate a muncii sociale. Experienţa acumulată de omenire pînă în prezent a demonstrat că nici un popor nu poate să-şi ridice nivelul său de trai, calitatea vieţii, nu poate asigura condiţii pentru afirmarea efectivă a personalităţii umane fără dezvoltarea puternică a forţelor de producţie, fără instaurarea unor relaţii de producţie care să asigure dezvoltarea societăţii, în spiritul echităţii, pe drumul progresului şi civilizaţiei.

În România socialistă mijloacele de producţie se află în proprietate obştească, au fost desfiinţate inegalităţile sociale, venitul naţional este folosit în interesul celor ce muncesc pentru lărgirea şi perfecţionarea producţiei, pentru satisfacerea nevoilor materiale şi culturale în continuă creştere ale oamenilor muncii. Dezvoltarea proprietăţii socialiste constituie izvorul bogăţiei societăţii noastre, bază trainică a făuririi bunăstării întregului popor. Pe măsură ce creşte avuţia naţională, sporesc posibilităţile de ridicare a bunăstării generale. **Cu cît producem mai mult, cu atît se pot satisface mai multe nevoi de consum. Altă sursă de creştere a nivelului de trai nu există şi nu poate exista în societatea noastră socialistă.**

Dezvoltarea impetuoasă a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării a permis să se asigure baza materială atît pentru dezvoltarea în continuare a economiei naţionale, cît şi pentru creşterea nivelului material şi cultural al populaţiei, în mod armonios în judeţele patriei noastre, lichidîndu-se tot mai mult, şi pentru totdeauna, inegalităţile teritoriale manifestate în condiţiile de viaţă ale poporului. Întreaga evoluţie a României în anii socialismului demonstrează că industrializarea socialistă, politica creşterii acumulărilor pentru asigurarea unui ritm susţinut reproducţiei socialiste lărgite, constituie condiţia hotărîtoare a sporirii venitului naţional, a creşterii progresive a fondului de consum, reprezintă baza trainică a măsurilor luate de partid şi de stat pentru creşterea bunăstării oamenilor muncii.

Nivelul de trai este strîns legat de **creşterea numerică şi modificările intervenite în structura populaţiei.** Numărul lucrătorilor din întreprinderi şi instituţii a ajuns în 1976 la 6,6 milioane, revenind un lucrător la 3,3 locuitori, iar în 1978 numărul acestora va atinge 7050 mii. Proporţia populaţiei ocupate în agricultură s-a redus la 35,6% din populaţia ocupată a ţării, faţă de 74,1% în 1950, îmbunătăţindu-se astfel repartizarea forţei de muncă pe ramuri. Se ştie că cu cît o parte mai mare a populaţiei active îşi desfăşoară activitatea în ramurile cu o productivitate ridicată a muncii, cu atît este mai mare productivitatea muncii sociale şi venitul naţional. De aceea, trecerea populaţiei ocupate în agricultură spre alte ramuri s-a reflectat favorabil asupra productivităţii muncii sociale şi a venitului naţional, asupra veniturilor, celor ce muncesc. Acest proces va continua, astfel că pînă în anul 1980 vor mai lucra în agricultură circa 12—15% din populaţia ocupată a ţării.

Concomitent cu creşterea numărului populaţiei ocupate în sfera producţiei materiale, a sporit simţitor numărul de lucrători din sfera serviciilor nemateriale. Este un proces cu un caracter evident pozitiv, deoarece în socialism creşterea populaţiei ocupate în activităţile care compun acest sector (învăţămînt, ocrotirea sănătăţii, cultură, transporturi, comerţ etc.) are efecte favorabile atît asupra creşterii venitului naţional, mărind eficienţa muncii umane depuse în toate activităţile, cît şi pentru satisfacerea unor nevoi esenţiale pentru viaţa oamenilor.

Pe fondul dezvoltării accelerate economico-sociale a ţării a continuat procesul de urbanizare a populaţiei — impulsionat îndeosebi de industrializare — astfel încît ponderea populaţiei urbane în totalul populaţiei a crescut de la 23,4% în 1948 la 47,5% la începutul anului 1977. Sporirea numărului populaţiei urbane, alături de creşterea absolută a numărului de locuitori au drept consecinţă mărirea şi diversificarea cererii de bunuri şi servicii din partea populaţiei, a nevoilor care sînt satisfăcute. Toate aceste schimbări şi tendinţe în structura forţei de muncă au o influenţă pozitivă asupra nivelului de trai al populaţiei şi determină mutaţii de anvergură în modul de viaţă al familiilor. **Ele converg efectiv spre împlinirea scopului suprem al politicii partidului : satisfacerea nevoilor materiale şi spirituale ale omului.**

Perfecţionarea structurilor economiei, diversificarea activităţilor sociale, a producţiei de bunuri şi servicii au o largă semnificaţie socială. Ea se reflectă nemijlocit în crearea unui mediu tot mai propice pentru transformarea modului de viaţă al oamenilor, pentru dezvoltarea multilaterală a personalităţii umane în contextul întregii vieţi sociale.

Acumularea — condiţie hotărîtoare a creşterii rapide a venitului naţional şi a consumului

ÎN REZOLVAREA problemei atît de complexe a creşterii continue a nivelului de trai material şi cultural al populaţiei, în politica partidului nostru s-a manifestat permanent concepţia după care **nivelul de trai este indisolubil legat de creşterea în ritm rapid a venitului naţional.** Ritmul de creştere a venitului naţional este considerabil superior creşterii populaţiei, ceea ce a permis asigurarea unei mase sporite de bunuri materiale şi servicii, condiţii tot mai bune de locuit, asigurarea unei mai bune sănătăţi şi creşterii nivelului de cultură, creşterea considerabilă a duratei medii de viaţă. În anul 1976 volumul venitului naţional a crescut faţă de 1950 de 11 ori, în timp ce numărul populaţiei s-a mărit de numai 1,3 ori, ceea ce înseamnă că în medie pe locuitor venitul naţional a crescut de 8,6 ori. Ritmuri înalte de creştere a venitului naţional se prevăd şi în viitor, astfel că, în anul 1980 acesta va însuma 610 miliarde lei — fiind de 17 ori mai mare decît în 1950.

Modul în care se repartizează venitul naţional pentru diferitele necesităţi ale societăţii constituie una din **deciziile politice esenţiale,** de această repartiţie depinzînd în mare măsură dezvoltarea economiei naţionale şi asigurarea unui nivel de trai ridicat în prezent şi în viitor. Avînd în vedere cerinţele epocii actuale, partidul a stabilit ca linie strategică fundamentală în politica sa economică înfăptuirea unei rate înalte, raţional dimensionate, a acumulării. De aceea, în ultimul deceniu partea din venitul naţional destinat pentru fondul de dezvoltare a sporit de la circa 25% la 33—34%. În condiţiile ţării noastre, cu ritmul ei relativ ridicat de creştere a populaţiei, care are încă de parcurs un drum lung pentru a elimina decalajul ce există între potenţialul economic, între anumite componente ale nivelului de trai comparativ cu ţările avansate din lume rezervarea unei părţi însemnate din venitul său naţional pentru dezvoltarea economico-socială se impune cu atît mai mult. Făurirea societăţii multilateral dezvoltate, obiectiv central al actualei etape, nu poate fi înfăptuită decît pe baza dezvoltării armonioase şi în ritm rapid a economiei, avînd ca pivot continuarea susţinută a industrializării. Nivelul de trai ridicat conceput pentru această societate pretinde tocmai o asemenea economie, iar stabilirea unui raport optim între acumulare şi consum este de natură să asigure atît realizarea reproducţiei socialiste, cît şi ridicarea sistematică a nivelului de trai, a bunăstării întregului nostru popor. Iată un alt adevăr reflectat magistral în raportul prezentat de secretarul general al partidului la recenta Conferinţă Naţională.

Trebuie subliniat, desigur, că un procent ridicat al fondului de dezvoltare din venitul naţional influenţează pozitiv creşterea nivelului de trai al populaţiei, practica demonstrînd cu prisosinţă influenţa acumulării asupra creşterii nivelului de trai în etapele următoare (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Corelaţia între dezvoltare şi consum

Perioada	Ponderea părţii din venitul naţional destinată fondului de dezvoltare, în venitul naţional	Ritmul mediu anual de creştere a fondului de consum
1956—1960	16,0	4,5
1961—1965	24,3	5,3
1966—1970	28,8	7,0
1971—1975	34,1	7,5
1976—1980	33—34	8,0

Dar imaginea creșterii nivelului de trai văzută numai prin prisma fondului de consum este incompletă, întrucît o bună parte din fondul de dezvoltare însăși se materializează în locuințe noi construite, în dezvoltarea bazei materiale a acțiunilor cu caracter social-cultural și a serviciilor.

Dinamica accentuată a veniturilor, puterea lor de cumpărare ridicată

PARTIDUL NOSTRU acordă o atenție deosebită realizării unei proporții judicioase între veniturile individuale ale oamenilor muncii realizate din muncă și cele obținute din fondurile sociale de consum. În etapa actuală de dezvoltare a societății noastre, **creșterea ponderii veniturilor din muncă asigură întărirea rolului stimulator al cointeresării și permite fiecărui om al muncii să-și gospodărească bugetul propriu după posibilitățile și dorința sa de a-și satisface necesitățile de trai.** În programele speciale elaborate, în documentele Conferinței Naționale ale partidului se prevăd creșteri importante ale veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii.

În actualul cincinal se prevede creșterea retribuției în două etape : prima etapă în perioada 1 iulie 1977 — 1 septembrie 1978, iar cea de a doua începe la 1 februarie 1979. Numai în acest an, în cadrul primei etape, au beneficiat de mărirea retribuției 3,7 milioane persoane. În primii doi ani ai cincinalului 1976—1980 s-a alocat pentru majorarea suplimentară a retribuției suma de 40 miliarde lei, iar pentru anul 1978 fondul total de retribuție se prevede a fi de 180,8 miliarde lei. Ca urmare a acestor creșteri, retribuția medie pe economia națională înregistrează o sporire continuă (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Dinamica retribuției medii nete pe economie

Anii	Retribuția medie netă lunară — lei —
1950	337
1955	499
1960	802
1965	1028
1970	1289
1975	1595
1976	1711
1978	2060
1980	2238

În politica sa partidul nostru manifestă o grijă permanentă pentru asigurarea stabilității prețurilor. Indicele evoluției prețurilor pe întregul cincinal 1976—1980 nu va depăși creșterea de 6% față de acest nivel, în primii doi ani s-a realizat numai circa 1,7%, procent ce se situează sub nivelul planificat. La recenta Conferință Națională, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat că, începînd cu 1978, se vor aplica majorări de tarife în transporturi și alte servicii, dar că nu vor fi afectate produsele de bază și chiria. Aceasta are o mare importanță în creșterea puterii de cumpărare a veniturilor populației, reflectînd odată mai mult **stabilitatea prețurilor în țara noastră, comparativ cu creșterile de mari proporții, de 10—30%, ce au loc în țările capitaliste fără a fi însoțite de creșterea corespunzătoare a salariilor. Sporirea veniturilor este, deci, efectivă, reală.** În condițiile arătate, privind evoluția prețurilor bunurilor și tarifelor serviciilor, retribuția medie reală va înregistra, în acest cincinal, o creștere de peste 32%, față de 20% prevăzută în Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. și față de creșterea de 20% în cincinalul anterior.

Repartiția veniturilor în societatea noastră se face în **spiritul echității socialiste**, fiecare fiind retribuit potrivit cu cantitatea și calitatea muncii depuse. Prin majorarea reribuției nominale s-a asigurat o **creștere mai accentuată a retribuțiilor mici**, realizîndu-se în practică raportul de 1 la 5,5 ori între veniturile mari și mici prevăzute în Programul partidului. Pe de altă parte, participarea mai intensă a populației adulte la activitatea economică și socială a făcut ca **numărul persoanelor aducătoare de venituri din muncă să sporească în cadrul familiilor**, contribuind astfel în mod substanțial la satisfacerea necesităților de consum ale acestora.

Ca urmare a dezvoltării susținute a agriculturii, cooperatiste, creșteri importante de venituri a obținut țărănimea ; prin introducerea și extinderea acordului global în muncă în C.A.P. s-au corelat mai bine interesele personale ale țărănimii cooperatiste cu rezultatele muncii. În același timp, atragerea continuă a unei părți din populația agricolă în calitate de lucrători în sectoarele neagricole a exercitat și exercită nu numai o puternică influență asupra nivelului veniturilor realizate de familiile de țărani, dar are implicații favorabile mai generale asupra condițiilor de viață ale oamenilor muncii de la sate.

Veniturile reale ale țărănimii provenite din munca în C.A.P. și gospodăriile personale pe o persoană activă au fost în anul 1976 de aproape 4 ori mai mari decît în 1950, iar în actualul cincinal se prevăd să crească cu circa 30%.

Veniturile populației din muncă au fost întregite cu cele **obținute din fondurile sociale de consum.** Fondurile alocate de la bugetul de stat pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale populației au crescut continuu, prevăzîndu-se, pentru anul 1978, 63,2 miliarde lei, cu aproape 86% mai mult decît în 1970. În actualul cincinal aceste cheltuieli vor fi de circa 320 miliarde lei, cu circa 46% mai mult decît în perioada 1971—1975, ajungînd în 1980 la aproximativ 10 mii lei pe o familie, comparativ cu 5 200 lei în 1970. În cadrul acestor cheltuieli, pensia de asigurări sociale va spori în medie cu 23%, prin sistemul de pensionare actual beneficiind întreaga populație, potrivit desigur condițiilor de acordare a pensiilor. Alocațiile pentru copii cresc cu 30% ; s-a ridicat, totodată, cuantumul ajutoarelor pentru mamele cu mulți copii ș.a.

Ca urmare a creșterii veniturilor din muncă și din fondurile sociale de consum, precum și stabilității prețurilor în economia noastră națională, veniturile reale totale ale populației au crescut an de an, fiind în 1976 de 5,2 ori mai mare decît în 1950.

dr. Ioan RĂVAR
director general adjunct
Samoilă MUNTEAN
director
Direcția Centrală de Statistică

O expresie a saltului de la cantitate la calitate

Sporirea substanțială a producției și beneficiului la 1000 lei fonduri fixe

PROBLEMELE calitative ale dezvoltării noastre economice, ale creșterii eficienței au ocupat un loc primordial în cadrul lucrărilor Conferinței Naționale a P.C.R. Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă intrarea economiei românești într-o nouă fază a evoluției sale, în care factorii calitativi capătă o importanță hotărîtoare, aceasta constituind un mare salt calitativ, revoluționar, de care depinde viitorul economiei naționale. După cum se știe, dezvoltarea întregii economii nu ar fi posibilă fără creșterea continuă a eficienței în toate domeniile de activitate, fără îmbunătățirea permanentă a raportului dintre rezultatele economico-financiare și fondurile alocate de societate pentru obținerea acestora. Accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării reflectată, printre altele, în ritmurile susținute ale productivității muncii și reducerea costurilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale, a avut ca rezultat devansarea, în ultimii ani, a creșterii venitului național față de cea a produsului social, ceea ce oglindește preocuparea constantă a conducerii partidului nostru pentru orientarea fermă spre activizarea factorilor intensivi ai creșterii economice.

Tabelul nr. 1

— în procente —

Perioada	Produs social	Venit național	Fonduri fixe	Raport de eficiență	
				2 : 4	3 : 4
1	2	3	4	5	6
1966—1976	9,7	9,6	9,2	1,054	1,043
1971—1976	10,4	11,1	9,5	1,095	1,168

Sursa : Anuarul Statistic al Republicii Socialiste România, 1977, p. 82—83.

Datele prezentate în tabelul nr. 1, referitoare la dinamica ritmurilor medii anuale de creștere ale produsului social și venitului național, scot în evidență că o coordonată esențială a politicii economice promovată de partidul și statul nostru a fost sporirea continuă a venitului național, indicator care sintetizează rezultatele cantitative și calitative ale activității economice, în primul rînd pe seama scăderii ponderii cheltuielilor materiale în produsul social.

Creșterea în ritm mai înalt a venitului național în perioada 1971—1976 față de cea a produsului social a avut loc în condițiile îmbunătățirii raportului între rezultatele obținute (produs social și venit național) și fondurile fixe utilizate.

În industrie, unde s-au obținut cele mai ridicate ritmuri de creștere a venitului național, dinamica produsului social, a venitului național și a fondurilor fixe, care este prezentată în tabelul nr. 2, scoate însă în evidență că produsul social a crescut într-un ritm inferior celui înregistrat de fondurile fixe ; o evoluție asemănătoare înregistrează și venitul național, deși în acest caz creșterea este foarte apropiată de cea a fondurilor fixe. Aceste corelații demonstrează existența, la fiecare loc de muncă, a unor posibilități de creștere continuă a eficienței economice prin folosirea cu maximum de randament a capacităților de producție, intrarea în funcțiune la termen a noilor obiective de investiții și scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați, valorificarea superioară a materiilor prime și a materialelor, reducerea continuă a cheltuielilor materiale etc.

Tabelul nr. 2

1965 = 100

Anii	Produs social	Venit național	Fonduri fixe	Raport de eficiență	
				2 :4	3 :4
1	2	3	4	5	6
1970	172	182	186	0,924	0,978
1975	303	339	345	0,878	0,982
1976	336	380	385	0,872	0,987

Sursa : Anuarul Statistic al Republicii Socialiste România, 1977, p. 88, 89, 92.

Pornind de la rezervele existente și, totodată, de la necesitatea creșterii în continuare a eficienței activității economice, Conferința Națională a partidului a aprobat programul de creștere suplimentară a producției industriale cu 100—130 mld. lei și, totodată, obținerea pînă în 1980 a unei producții de cel puțin 1200 lei la 1000 lei fonduri fixe, o reducere a cheltuielilor de producție cu încă 22 mld. lei peste prevederile cincinalului, ceea ce va da posibilitatea sporirii mai accentuate a venitului național și, pe această bază, a nivelului material și spiritual al oamenilor muncii. Obiectivele de mare importantă economică și socială pe care trebuie să le realizăm în perioada următoare trebuie să ducă la **schimbarea radicală a concepției economice, la îmbunătățirea substanțială a eficienței economice, a productivității muncii.**

Conceptul referitor la creșterea permanentă a volumului producției la mia de lei fonduri fixe este în mod organic legat de creșterea rentabilității producției, latură importantă a procesului de sporire sistematică a eficienței activității productive.

Este de subliniat că prin majorarea cu numai un procent a eficienței fondurilor fixe productive se asigură un spor de venit național de aproape 5 mld. lei. De aceea, indicatorul privind volumul producției la 1 000 lei fonduri fixe și rentabilitatea sînt laturi inseparabile ale eficienței economice. Aceasta rezultă în mod evident din aceea că obținerea unei producții mai mari cu aceleași fonduri fixe are ca efect scăderea costurilor pe unitatea de produs, prin repartizarea unor cheltuieli aproximativ constante, legate de funcționarea fondurilor fixe (amortizarea, reparațiile și reviziile periodice, cheltuielile pentru energie și combustibili etc.) la un volum superior de producție.

Volumul producției la 1 000 lei fonduri fixe este influențat de o serie de factori care acționează din afara întreprinderii, din care cel mai important este **politica prețurilor de aprovizionare și desfacere,** strîns legată și de **nivelul rentabilității inclus în prețuri** diferențiat în raport de complexitatea producției (o rentabilitate mai redusă în ramurile primare și intermediare și respectiv o rentabilitate mai mare în ramurile finale). Aceasta se reflectă în diferențierea accentuată atît a volumului producției, cît și al beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe, de la o ramură la alta, de la o centrală la alta.

Așa, de exemplu, la 9 centrale care fac parte din 6 ministere, pe primele 9 luni din anul 1977 producția globală și beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe prezentau diferențele prezentate în tabelul nr. 3 (ca bază de comparare a fost luată Centrala cimen-

Tabelul nr. 3

— în procente —

Centrala	Producție globală la 1 000 lei fonduri fixe	Beneficiu la 1 000 lei fonduri fixe
Centrala cimentului	100	100
Centrala sării	104	34
Centrala materialelor de construcții	184	124
Centrala cauciucului și maselor plastice	308	381
Centrala bumbacului	366	286
Centrala prelucrării metalurgice	409	293
Centrala utilaj tehnic, chimic, petrolier și minier	426	536
Centrala medicamente, cosmetice, lacuri și vopsele	435	650
Centrala confecțiilor	2 017	2 003

tului, care are cea mai mică producţie la 1 000 lei fonduri fixe, din centralele analizate). Se observă că centralele cu un volum mai mare de producţie la 1 000 lei fonduri fixe obţin, de regulă, şi beneficii mai mari. Diferenţierile mari în ce priveşte volumul producţiei şi al beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe care rezultă de la o centrală la alta **nu trebuie să ducă însă la concluzia că acestea se datoresc exclusiv unor factori care acţionează independent de activitatea întreprinderii.** Atrag atenţia, în mod deosebit, diferenţierile mari care există la centrale asemănătoare, sub aspectul complexităţii producţiei, cum este cazul Centralei cimentului şi al Centralei materialelor de construcţii.

La nivelul întreprinderilor **acţionează o serie de factori specifici** care depind direct de activitatea acestora, care influenţează atît volumul producţiei, cît şi al beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe, cum sînt : tehnologiile folosite, structura producţiei, calificarea personalului muncitor, dotarea tehnică, optimizarea seriilor de fabricaţie, calitatea producţiei, gradul de folosire a maşinilor şi utilajelor, organizarea procesului de aprovizionare, producţie şi desfacere etc.

Existenţa unor **producţii similare** şi a unor **preţuri de aprovizionare şi desfacere unice**, pentru produse identice fabricate de întreprinderi aparţinînd aceleiaşi centrale sînt factori care acţionează în direcţia **apropierii** nivelului producţiei şi al beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe. Datorită însă neajunsurilor din activitatea unor întreprinderi (folosirea incompletă a capacităţilor de producţie, neatingerea la termen a parametrilor proiectaţi, depăşirea consumurilor normate de materii prime, materiale, de combustibil şi energie, realizarea producţiei cu un volum ridicat de cheltuieli indirecte, înregistrarea de cheltuieli neproductive) se constată **diferenţieri mari** între aceşti indicatori de la o întreprindere la alta. În tabelul nr. 4 se prezintă, în procente, la centralele menţionate anterior, variaţia minimă şi maximă la diferite întreprinderi, faţă de media pe centrală, a producţiei şi beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe (realizări 1 ianuarie—30 septembrie 1977).

Tabelul nr. 4

media pe centrală = 100

Centrala	Producţie globală la 1 000 lei fonduri fixe		Beneficiu la 1 000 lei fonduri fixe	
	maximă	minimă	maxim	minim
Centrala sării	709	68	2335	1
Centrala prelucrării metalurgice	207	64	562	40
Centrala utilaj tehnic, chimic, petrolier şi minier	205	41	207	7
Centrala cauciucului şi maselor plastice	483	59	678	47
Centrala medicamente, cosmetice, lacuri şi vopsele	5246	44	307	45
Centrala cimentului	150	83	239	84
Centrala materialelor de construcţii	771	53	979	7
Centrala bumbacului	341	25	378	5
Centrala confecţiilor	208	25	290	40

Notă : beneficiul minim la 1 000 lei fonduri fixe este aferent unităţilor care au realizat beneficiul

Evantaiul larg al diferenţierii, de la o întreprindere la alta, din cadrul aceleiaşi centrale, atît al volumului producţiei, cît şi al beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe scoate în evidenţă necesitatea acţionării hotărîte în direcţia îmbunătăţirii radicale, la fiecare loc de producţie, a acestor indicatori, în vederea apropierii lor de cotele maxime.

Este de subliniat că limitele maxime şi minime la producţia la 1 000 lei fonduri fixe nu se suprapun, pe întreprinderi, limitelor maxime şi minime la care se referă beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe. Aşa, de exemplu, la întreprinderile de ciment diferenţierea indicatorilor respectivi este foarte accentuată (tabelul nr. 5), astfel că o „ierarhizare" a întreprinderilor în funcţie de indicatorul privind producţia la 1 000 lei fonduri fixe nu se suprapune cu cea care are în vedere beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe, abaterile, într-un sens sau altul, de la media pe centrală fiind foarte mari. Diferenţele mari între volumul producţiei şi al beneficiilor la 1 000 lei fonduri fixe faţă de media pe centrală ţin nu numai de dotarea tehnică, de tehnologiile folosite, de combustibilul utilizat etc., ci în principal de factori care depind direct de eforturile întreprinderilor pentru realizarea producţiei fizice, reducerea costurilor de producţie, întărirea disciplinei de plan şi financiare. Astfel, pe primele 9 luni din anul 1977 la cimentul P 400 cheltuielile indirecte variază între limite foarte largi (70,1% din preţul de cost la întreprinderea Hoghiz şi 40,3% la întreprinderea Medgidia) ; cheltuielile neproductive, din care majoritatea se referă la dobînzi penalizatoare, sînt foarte ridicate, reprezentînd 6,6% din preţul de cost realizat de întreprinderea Hoghiz, 3,2% la întreprinderea Deva etc.

Tabelul nr. 5

— în procente —

Întreprinderea	Producţie globală la 1 000 lei fonduri fixe	Beneficiu la 1 000 lei fonduri fixe
Media pe centrală	100	100
Întreprinderea Bicaz	150	238
„ Turda	148	152
„ Medgidia	142	174
„ Braşov	119	57
„ Tg. Jiu	114	149
„ Alejd	102	42
„ Fieni	97	90
„ Cîmpulung	83	84
„ Hoghiz	33	—*)
„ Deva	32	—*)

*) Nu au realizat beneficii

Dar chiar în condiţiile în care nu există, în toate cazurile, un raport direct proporţional între producţie şi beneficiu, este evident faptul că întreprinderile care nu au realizat beneficii au cea mai scăzută producţie la 1 000 lei fonduri fixe. Totodată, întreprinderile la care indicatorul privind producţia la 1 000 lei fonduri fixe este sub media pe centrală sau prezintă o uşoară depăşire a acestei medii participă cu circa 40% la producţia pe centrală, astfel că influenţează în mod sensibil rezultatele pe total centrală şi, în consecinţă, îmbunătăţirea situaţiei acestor unităţi va avea ca efect creşterea eficienţei pe ansamblul centralei.

Indicatorul privind producţia la 1 000 lei fonduri fixe are o mare putere de expresivitate atît sub aspect cantitativ, cît şi calitativ. Pentru a avea însă o imagine mai completă asupra eficienţei, acest indicator trebuie completat şi cu cel privind beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe sau beneficiul la 1 000 lei fonduri de producţie, care întregesc elementele de analiză pe ramuri şi subramuri.

Compararea indicatorilor respectivi între întreprinderile aparţinînd aceleiaşi centrale şi între centrale dă posibilitatea factorilor de răspundere să stabilească măsuri care să asigure o apropiere a nivelului acestor indicatori de media pe centrală sau minister, în condiţiile în care însăşi media respectivă trebuie îmbunătăţită în concordanţă cu eforturile făcute de societate pentru dotarea unităţilor economice cu tehnica cea mai avansată, cu ridicarea nivelului de pregătire profesională a oamenilor muncii participanţi la procesul de producţie etc. Obţinerea unor producţii şi beneficii suplimentare, cu aceleaşi fonduri fixe, obiective de maximă importanţă care rezultă din documentele de partid pentru toate unităţile economice, dă posibilitatea ca importante fonduri de investiţii să fie alocate în sectoarele de vîrf, în care sporirea producţiei necesită noi investiţii, asigură o mai bună valorificare a materiilor prime şi a materialelor, contribuie în mod nemijlocit la reducerea costurilor de producţie şi la realizarea, pe această bază, a unui venit naţional suplimentar, ceea ce va da posibilitatea înfăptuirii programului partidului de creştere mai accentuată a nivelului de trai al întregului popor.

Realizarea sarcinii complexe şi de mare răspundere trasată de conducerea de partid ca pînă în 1980 producţia la 1 000 lei fonduri fixe să crească la 1 200 lei, trebuie să mobilizeze colectivele de oameni ai muncii, cadrele tehnice, economice şi de altă specialitate, în stabilirea măsurilor care să asigure realizarea acestui obiectiv de maximă importanţă în amplul proces de creştere a eficienţei economice.

G. NICOLESCU
Ministerul Finanţelor

Adeziune în fapte – opţiunea pentru accelerarea laturilor calitative

ÎNTÎMPINATĂ într-o atmosferă de muncă creatoare, Conferinţa Naţională a partidului, hotărîrile sale au determinat o puternică angajare a tuturor oamenilor muncii pentru traducerea în viaţă a politicii partidului de dezvoltare şi înflorire multilaterală a patriei noastre socialiste. În această activitate intensă este angajat cu toate forţele şi colectivul întreprinderii „Dacia". Mobilizarea întregului personal muncitor — din care circa 70% sînt femei — în vederea obţinerii unor rezultate superioare prevederilor de plan se află în centrul preocupărilor organizaţiei de partid, a consiliului oamenilor muncii. În primele 11 luni ale anului, ca urmare a muncii pline de dăruire, sarcinile stabilite au fost îndeplinite şi depăşite (tabelul) şi există certitudinea că şi prevederile pentru anul curent vor fi realizate integral.

Prioritate factorilor calitativi

ÎN PERIOADA ANALIZATĂ s-a obţinut o producţie suplimentară de peste 500 mii mp ţesături finite, spor datorat creşterii productivităţii muncii cu 2,6% faţă de plan, iar la export s-a înregistrat o depăşire de peste 3 mil. lei valută. În acelaşi timp, cheltuielile la 1 000 lei producţie marfă şi cele materiale s-au situat sub prevederi, ceea ce a contribuit la obţinerea unui plus de beneficiu de 2,7%. Ca urmare a rezultatelor menţionate şi ca o expresie a interdependenţei dintre realizări şi nivelul de trai, prin majorarea retribuţiei din acest an veniturile nete pe lucrător din întreprindere au crescut în medie cu peste 280 lei lunar.

Pentru înfăptuirea indicaţiilor conducerii superioare de partid şi de stat cu privire la elaborarea de măsuri care să conducă la îndeplinirea şi majorarea suplimentară a productivităţii muncii pe anul 1977 şi în perspectivă, consiliul oamenilor muncii a întreprins o serie de acţiuni concrete. Astfel, un colectiv alcătuit din cadre de specialitate a analizat şi identificat noi resurse pe care s-au fundamentat creşterile de productivitate a muncii. Direcţiile principale în care s-au îndreptat cele mai numeroase şi mai importante acţiuni vizează introducerea progresului tehnic, organizarea superioară a producţiei şi a muncii, ridicarea calificării şi policalificarea personalului muncitor din întreprindere.

1 **În domeniul introducerii progresului, tehnic,** cea mai importantă acţiune se referă la modernizarea ţesătoriei, unde se montează — în acest an şi în cel ce urmează — 94 de războaie automate fără suveică şi cu zgomot redus, care le vor înlocui pe cele vechi, cu randament scăzut. Trebuie să precizăm că aceste înlocuiri se efectuează treptat, fără pierderi de producţie ; prin măsurile luate scontăm ca utilajele să atingă parametrii proiectaţi în numai circa 1/3 din timpul normal afectat. Alte acţiuni au vizat elaborarea de tehnologii noi de prelucrare a unor articole. Este vorba de procedeul de albire continuă a unor ţesături vopsite în fir, de cel de tratare pentru contracţii reduse la unele articole şi procedeul de tratare pentru îndepărtarea mai uşoară a murdăriei la diverse articole (tercoturi). Este de notat şi extinderea utilizării produselor auxiliare româneşti la imprimare cu coloranţi şi pigmenţi, prin care s-a renunţat la importuri în sumă de 230 000 lei valută.

Realizarea prevederilor planului pe 11 luni din anul 1977

Indicatorul	Realizat faţă de planificat
Producţia globală	103,8
Producţia marfă	103,4
Productivitatea muncii	102,6
Producţia fizică :	
— fire bumbac	100,3
— ţesături crude	101,5
— ţesături finite	101,5
Export	113,5
Cheltuieli la 1 000 lei producţie marfă	99,9
din care :	
— cheltuieli materiale	99,0
Beneficii	102,7

2 O serie de acţiuni eficiente s-au desfăşurat pentru îmbunătăţirea **organizării producţiei şi creşterea calificării personalului.**

Pe baza unui studiu de organizare a muncii s-au elaborat şi aplicat noi norme de deservire, la toate operaţiile principale din secţia finisaj. Efectul economic al acestei acţiuni înseamnă un spor de producţie de 363 mii lei pe an. Tot la această secţie s-a extins transportul pe role mari care reduce timpul necesar acestei operaţii în favoarea celui productiv, iar la ţesătorie transportarea ţesăturilor crude la locul de depozitare se face în huse speciale, ceea ce înseamnă o mai bună protejare a produselor.

Preocupările noastre continuă şi, în prezent, avem deja elaborate alte măsuri care se vor aplica în anul următor. Dintre acestea cele mai importante se referă la introducerea de norme pentru munca în acord direct în secţia finisaj, la operaţiile de apretat-termofixat unde, prin cointeresarea personalului de aici, se va obţine o producţie suplimentară de 1 325 mii mp ţesături pe an. La secţia ţesătorie se vor introduce instrumente speciale pentru tragerea firelor prin spată, cu un randament de creştere a productivităţii echivalent cu 23 600 m.l ţesături pe an. Alte măsuri ce se vor realiza prevăd reducerea timpilor de staţionare a utilajelor la secţia filatură prin pregătirea pieselor de schimb necesare pe subansamble, gruparea muncitorilor de la întreţinere în funcţie de calificarea acestora şi de natura reparaţiilor. Se estimează că astfel producţia de fire va spori cu 58 t. anual.

În vederea asigurării nevoilor de personal muncitor, s-a prevăzut instruirea la locul de muncă a 515 muncitori şi organizarea a 3 cursuri de calificare, cu participarea în producţie, la secţiile filatură, ţesătorie şi finisaj. În mod special, pentru războaiele automate fără suveică ce se montează la ţesătorie s-au organizat cursuri pentru calificarea ţesătoarelor şi ajutorilor de maiştri care vor deservi aceste războaie, astfel ca randamentul muncii şi calitatea produselor să se situeze la nivelul tehnicii noi introduse.

3 O atenţie deosebită a fost acordată **calităţii produselor,** diversificării şi modernizării acestora, Ca urmare, la firele fabricate nivelul calitativ superior propus (94%) a fost depăşit cu 4,2 procente, iar la ţesături cota planificată (de 98,7%) a fost realizată integral. Avînd sarcini precise privind fabricarea unor produse de calitate superioară, am modernizat şi diversificat continuu produsele, astfel că în acest an ponderea acestora reprezintă 23% (faţă de 18% prevăzut) din totalul producţiei marfă. În vederea înlăturării unor

neajunsuri care se mai mențin, consiliul oamenilor muncii a luat unele măsuri care să ducă la creșterea exigenței și întărirea răspunderii pe toate treptele, începînd de la aprovizionare și pînă la livrarea produselor către beneficiari și anume: prevederea în contracte și respectarea condițiilor de calitate la furnizorii de materii prime și auxiliare; depozitarea și conservarea corespunzătoare a acestora ca și a produselor finite ce urmează a fi livrate beneficiarilor; pregătirea temeinică a lansării în producție a sortimentelor cu toate elementele necesare asigurării parametrilor stabiliți pe grupe și articole și cunoașterea deplină a acestora de către cei ce le vor realiza. Aplicarea acestor măsuri va contribui la creșterea în continuare a calității produselor noastre în concordanță cu normele tehnice și cu cerințele progresului contemporan.

1978 – eficiența în prim-planul preocupărilor

SARCINILE de plan pentru anul următor prevăd obiective mobilizatoare pentru întreprinderea noastră, reflectînd potențialul tehnic și uman ridicat de care dispunem. Astfel, producția globală va crește cu 3% față de anul curent, în timp ce productivitatea muncii va spori cu 6,75% (cu 4,10% mai mult decît depășirea preliminată pentru întregul an 1977). Pe om al muncii productivitatea va atinge o valoare de 407 500 lei. Totodată, calitatea produselor se va situa cel puțin la nivelul realizărilor acestui an, iar exporturile se vor ridica la 126% în comparație cu planul din aceeași perioadă.

Este de precizat că aceste sarcini superioare din punct de vedere cantitativ și calitativ vor trebui realizate în condițiile în care, așa cum a hotărît Conferința Națională a partidului, de la 1 ianuarie se va trece la reducerea duratei săptămînii de lucru, întreprinderea noastră fiind prima din subramura bumbacului care o va aplica. Prin înfăptuirea măsurilor tehnico-organizatorice ce ni le-am propus vom demonstra prin fapte că există suficiente rezerve pentru realizarea prevederilor cincinalului actual și a programului suplimentar adoptat de Conferință.

Maria STOICA
director adjunct la întreprinderea textilă „Dacia“ București

(Continuare în pag. 32)

APROBARE DEPLINĂ ANGAJARE REVOLUȚIONARĂ

(Urmare din pag. 2)

nou și puternic suflu înnoitor, revoluționar, întregii activități economico-sociale, va duce la afirmarea cu tot mai multă putere în viață a rolului conducător al clasei muncitoare. Clasa muncitoare, care a răsturnat vechea orînduire împărțită în clase antagoniste, care și-a asumat răspunderea făuririi unei societăți fără clase, sublinia secretarul general al partidului, trebuie să își asume și rolul de a acționa direct în realizarea acestui obiectiv.

Iar chezășia sigură a adîncirii continue a democrației, a îndeplinirii marilor obiective pe care ni le stabilim, este conducerea uriașei opere revoluționare a făuririi noii orînduiri, creație conștientă a maselor, de către Partidul Comunist Român. Faptul că tot ceea ce am realizat pînă acum este indisolubil legat de activitatea multilaterală a partidului nostru, de creșterea rolului său politic conducător, ne dă o nemărginită încredere în viitor. Pentru că partidul nostru comunist este el însuși ieșit din rîndul poporului, își trage forța din rîndurile clasei muncitoare, ale țărănimii, ale intelectualității, întruchipează prin idealurile pentru a căror înfăptuire a luptat și luptă, cele mai nobile aspirații ale poporului.

Într-o indisolubilă legătură cu politica internă a partidului și statului nostru este politica sa externă. În fond, aceleași principii de echitate, de justiție și demnitate umană, de democrație, pe care partidul nostru le promovează, le traduce în faptă în viața poporului român în procesul făuririi noii orînduiri, aceleași principii le așează ferm și la baza întregii sale politici internaționale, militînd activ pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, a unor noi relații interstatale întemeiate pe deplina egalitate în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța. Un larg ecou a produs în țară și în străinătate magistrala analiză pe care secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a făcut-o, în spiritul științific al materialismului dialectic și istoric, realității actuale a vieții internaționale, evoluției raporturilor de forță pe plan mondial, tendințelor fundamentale ale dezvoltării contemporane. Relevînd cu luciditate și realism pericolele care amenință încă pacea lumii, caracterul deosebit de complex, contradictoriu al evoluției situației internaționale, secretarul general al partidului și-a exprimat însă, încrederea deplină în forțele progresiste, antiimperialiste, în puterea popoarelor de a opri cursul periculos al evenimentelor, de a orienta evoluția vieții internaționale într-o direcție nouă, de a-și asuma răspunderea istorică a asigurării mersului înainte al omenirii pe calea progresului și civilizației, pacea și securitatea tuturor națiunilor lumii.

Adeziunea deplină a poporului român față de politica externă a partidului nostru, în care el vede întruchipate aspirațiile sale multiseculare de libertate, independență și suveranitate, de muncă pașnică, este exprimată și în Hotărîrea Conferinței Naționale prin care aceasta aprobă și își însușește în întregime analiza făcută de secretarul general al partidului situației internaționale, concluziile și orientările practice stabilite pentru activitatea de viitor a partidului și statului nostru pe plan internațional.

Hotărîrile Conferinței Naționale, întreaga politică a Partidului Comunist Român, sînt, în fapt, voința întregului popor. Avem o strategie generală, sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea de închidere a lucrărilor Conferinței Naționale, o linie politică clară, un program care asigură tot ce este necesar înaintării într-un ritm tot mai rapid a patriei noastre pe calea dezvoltării economico-sociale, a civilizației socialiste. Acum, mobilizați de chemările Conferinței Naționale, de sarcinile de înaltă răspundere ce au fost stabilite, animați de generoasele idei exprimate de secretarul general al partidului, trebuie să acționăm în deplină unitate, cu întregul elan patriotic caracteristic poporului nostru, cu puternică angajare și responsabilitate, pentru traducerea lor în viață, pentru a merge neabătut înainte pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, ridicîndu-ne astfel patria străbună pe cele mai înalte trepte ale civilizației și bunăstării, asigurîndu-ne un viitor strălucit și luminos, viitorul comunist.

CINCINALUL REVOLUŢIEI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE

CERCETAREA ŞTIINŢIFICĂ ŞI INGINERIA TEHNOLOGICĂ ÎN SPRIJINUL PRODUCŢIEI

> **„Conducerile ministerelor, centralelor şi întreprinderilor trebuie să considere realizarea planului de cercetare şi promovare a progresului tehnic drept una din cele mai importante sarcini ale activităţii lor permanente".**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

LA realizarea sarcinilor deosebit de importante pe care Conferinţa Naţională a P.C.R. le pune în faţa economiei naţionale pentru ridicarea pe noi trepte de bunăstare şi progres a societăţii româneşti, cercetarea ştiinţifică va trebui să aducă o contribuţie tot mai substanţială. Aşa cum arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** **„este necesar să impulsionăm activitatea de cercetare în toate sectoarele, să asigurăm scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producţie. Institutele ştiinţifice centrale au obligaţia să ia toate măsurile pentru ca, în conformitate cu planul, inclusiv cu prevederile suplimentare – să obţină noi materiale cu caracteristici superioare, noi maşini şi utilaje de înaltă productivitate, produse de calitate tot mai bună. Trebuie depuse eforturi pentru aplicarea tehnologiilor noi care să conducă la reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili şi energie, la creşterea mai accentuată a productivităţii muncii".**

Prin tipizare – restrîngerea diversităţii reperelor şi diversificarea produselor

ACŢIUNEA de tipizare a produselor reprezintă o contribuţie însemnată a cercetării la introducerea cu eficienţă înaltă a progresului tehnic în industrie. Ea creează condiţii favorabile pentru creşterea în ritm înalt a productivităţii muncii, utilizarea la parametri înalţi a capacităţilor de producţie, economisirea materiilor prime, ridicarea calităţii produselor.

O participare activă la tipizare se remarcă în toate unităţile de cercetare-proiectare din componenţa Institutului central de cercetări pentru construcţiile de maşini şi a Institutului central de cercetări pentru electronică, electrotehnică, automatică, maşini-unelte şi mecanică fină. Studiile efectuate au făcut posibilă **restrîngerea diversităţii reperelor şi ansamblelor în condiţiile extinderii varietăţilor produselor finale,** prin tipizarea la nivel de reper şi ansamblu, prin concepţia modulară. Astfel, la Institutul de cercetări şi proiectări pentru construcţiile de maşini a fost înlocuită producerea a 32 tipuri de reductoare speciale cu fabricarea unor reductoare tipizate ; la Institutul de cercetări şi proiectări pentru echipamente termoenergetice a fost redus numărul de tipuri de cazane pentru încălziri centrale de la 112 la 36 ; de asemenea, sistema de arzătoare de uz general s-a diminuat de la 290 la 95 de tipuri. Alte unităţi, cum ar fi Centrul de cercetări şi proiectări de pompe au înregistrat rezultate bune în tipizarea pompelor. Institutul de cercetări şi proiectări pentru utilaj petrolier în tipizarea armăturilor, Institutul „ICEPRONAV" în restrîngerea sortimentelor de accesorii pentru nave. La rîndul său, Institutul de proiectări pentru automatizări are o serie de realizări valoroase în tipizarea sistemei şi a instalaţiilor de automatizare, Institutul de cercetări electronice la echipamentele electronice şi a aparatelor de măsură, Institutul de cercetări şi proiectări electrotehnice la produsele şi echipamentele electrotehnice etc.

În unele institute există, însă, serioase rezerve nevalorificate în acest domeniu (la Centrul de cercetări şi proiectări de rulmenţi, cuzineţi şi organe de asamblare din Braşov în ce priveşte organele de asamblare, sau la Institutul de cercetări şi proiectări autocamioane şi tractoare la accesorii şi ansamble pentru autovehicule) ; situaţii de asemenea natură se întîlnesc şi în fabricarea reductoarelor planetare, a turbosuflantelor pentru motoare, etc. Pornind de la această situaţie, urmărim **extinderea programelor de tipizare şi adîncirea lor prin tipizarea de repere şi ansamble** care vor servi ca bază pentru **creşterea gradului de automatizare a producţiei, a concepţiei modulare în proiectarea funcţiilor de produse.** Aceste acţiuni pornesc de la ideea că conceptul de tipizare trebuie înţeles ca o acţiune permanentă, ca un mod de a gîndi modern în proiectare.

O mişcare de masă pentru promovarea creaţiei originale

ÎNFĂPTUIREA cu succes a obiectivelor cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice a impus cu necesitate transformarea inovării tehnice şi tehnologice într-o largă mişcare de masă, care să antreneze în grad înalt creativitatea tuturor oamenilor muncii din industria constructoare de maşini. Evoluţia principalilor indicatori ce caracterizează procesul creativ în industria constructoare de maşini (tabelul nr. 1) vine să argumenteze preocuparea amplă ce există în această ramură pentru elaborarea unor soluţii tehnice şi tehnologice noi, originale.

Tabelul nr. 1
Evoluţia unor indicatori caracteristici pentru creaţia tehnică în industria construcţiilor de maşini

— în procente —

Indicatori	Realizări în sem. I. 1977 faţă de realizările din întreg anul 1976
Numărul total al invenţiilor şi inovaţiilor aplicate	96
Volumul total al economiilor post-calculate din invenţii şi inovaţii aplicate (în mii lei)	64
Valoarea totală a încasărilor valutare realizate prin valorificarea invenţiilor (mii lei valută)	91
Cheltuieli totale pentru invenţii şi inovaţii (realizarea de proiecte, prototipuri, experimentării, premii şi recompense pentru inovatori, cheltuieli pentru brevetare în străinătate premii pentru inovatori) — în mii lei	72

Prima parte a articolului a apărut în nr. 47 din 25 noiembrie 1977 al revistei noastre.

Numeroase lucrări de cercetare-proiectare, asimilări și modernizări de utilaje și instalații, produse complexe noi ș.a. au înglobate, în structura lor, valoroase invenții și inovații care contribuie, într-o măsură substanțială, la îmbunătățirea parametrilor lor tehnico-economici, la creșterea competitivității pe piața internațională. În prezent, organizațiile economice ale ministerului sînt titulare a peste 3 000 de invenții și utilizează în procesul de fabricație un număr important de inovații (din care peste 1 100 inovații numai din anul 1976 și pînă în prezent), care alături de invențiile aplicate, generează o economie anuală în valoare de aproape 590 milioane lei.

Cu toate că în cincinalul 1976—1980 nivelul exigențelor în aprecierea inovațiilor a sporit, totuși dinamica lor este crescătoare. Mai mult decît atît, **a crescut eficiența economică pe inovație** cu peste 80 la sută în 1976, comparativ cu nivelul atins în cincinalul anterior. De asemenea, **numărul invențiilor este în continuă creștere :** anual se aplică peste 700 de invenții, cu o eficiență considerabilă.

Activitatea de creație tehnică originală este permanent stimulată și susținută de către organele de specialitate ale ministerului, de institutele centrale și de cele de profil, precum și de întreprinderile care aplică și urmăresc extinderea și generalizarea celor mai noi soluții constructive și tehnologice. Am reușit, prin numeroasele expoziții organizate cu formula „produse vechi-produse noi-produse în perspectivă“ la nivelul întreprinderilor, centralelor industriale, institutelor de cercetări și proiectări, la nivelul diferitelor județe și, recent, pe întreaga ramură, precum și prin participarea largă a oamenilor muncii din industria construcțiilor de mașini la festivalul „Cîntarea României“, **să stimulăm puternic creativitatea originală românească, să lărgim caracterul de masă al mișcării de invenții și inovații.**

Și totuși, de la, realizarea prezentului, la o creație tehnică de masă în stare să valorifice potențialul creativ al sutelor de mii de muncitori, ingineri și tehnicieni care își desfășoară activitatea în industria construcțiilor de mașini, mai este de parcurs un traseu ale cărui dimensiuni sîntem hotărîți să le diminuăm în continuare. În toate întreprinderile noastre, la fiecare loc de muncă, **există încă rezerve mari de creativitate tehnică și organizatorică pentru a căror rapidă și amplă punere în valoare trebuie să luăm atitudine mai hotărîtă împotriva inerției, a comodității apelului la soluții „clasice“ sau din import,** să transformăm acțiunea de înnoire a produselor și tehnologiilor într-o problemă de etică și mîndrie profesională.

După cum se știe, introducerea eficientă a progresului tehnic în producție impune și o maximă operativitate în materializarea ideilor noi, înlăturarea obstacolelor care mai stau ,încă, în calea valorificării rapide în producție a invențiilor și inovațiilor. Este adevărat că, pentru a se crea o „sită deasă“ în calea falselor idei noi sau a celor cu eficiență redusă, pe traseul de la idee la produs nou a fost instituită o filieră complexă de avize, acorduri, verificări, aprobări. Tot atît de adevărat rămîne însă și faptul că, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, în care uzura morală a noilor descoperiri se produce în ritmuri alerte, devine imperios necesară o concentrare a eforturilor pentru scurtarea drumului de la idee la materializare, o simplificare a numărului de verigi intermediare,fără a se diminua în ansamblu eficiența funcționării sistemului de testare și avizare.

Contribuție sporită la creșterea eficienței întregii activități

O PREOCUPARE constantă a sectorului de cercetare științifică și inginerie tehnologică o reprezintă reducerea costurilor de producție, în special a cheltuielilor materiale. Trebuie amintit încă odată că, deoarece în construcția de mașini metalul reprezintă materia primă esențială, cu o pondere de circa 80 la sută în totalul materialelor înglobate în produse, reducerea cît mai accentuată și pe toate căile a consumului acestuia este o problemă vitală.

Economisirea metalului a fost avută în vedere încă de pe **planșeta proiectanților, din modul în care au fost concepute noile produse sau au fost reproiectate produsele existente** Pentru aceasta am urmărit utilizarea unor oțeluri cu caracteristici fizico-mecanice superioare, care să permită reducerea greutății pieselor componente ale unui produs, înlocuirea unor repere din metal cu mase plastice sau alte materiale sintetice ș.a. De asemenea, eforturile noastre au fost orientate în direcția realizării în bune condițiuni a sarcinilor din programele cu caracter național privind protecția contra coroziunii, economii de metale prețioase și de feroaliaje, precum și aplicarea metodei analizei valorii.

Într-o primă etapă a acțiunii, un număr mare de specialiști din institute au colaborat, la fața locului, cu specialiști din întreprinderi pentru găsirea unor noi soluții de economisire a materiilor prime și a materialelor, astfel încît să se asigure, la nivelul anului 1977, obținerea unor economii materiale totale în valoare de 27 milioane lei, iar în continuare, în 1978, economii de 162 milioane lei (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Economii de materii prime și materiale obținute în construcția de mașini cu sprijinul direct al specialiștilor din institute

Materialul economisit	Cantități economisite în 1977 — în tone —	Cantități ce vor fi economisite în 1978 — în tone —
Laminate finite pline din oțel	990	2200
Plumb	20	1400
Cupru	26	760
Combustibil convențional	684	1850
Energie electrică	75 MWh	600 MWh

Nu trebuie uitat nici faptul că, prin reproiectarea produselor, se obțin și însemnate economii de energie și combustibil. La nivelul unui singur an, prin reproiectarea produselor se obțin, de pildă, numai la produsele realizate în cadrul Centrului de cercetări și proiectări pentru pompe economii de 150 000 MW, iar la Institutul de cercetări și proiectări pentru echipamente termoenergetice însemnate economii de energie prin adoptarea unor soluții de recuperare a resurselor energetice secundare.

Pentru economisirea metalului au fost elaborate, totodată, tehnologii mai adecvate **care permit obținerea unui grad mai înalt de precizie în execuția piesei,** un volum cît mai mic de deșeuri și un coeficient ridicat de utilizare a metalului ; printre obiectivele prioritare s-a aflat și se află în continuare și **înlocuirea tehnologiilor care necesită consumuri ridicate de materii prime** și, în primul rînd, de metal.

Continuăm cu perseverență acțiunea de examinare a fiecărui reper mai important, de stabilire sau extindere a unor noi soluții tehnologice și de reproiectare pentru reducerea consumului de metal cum ar fi : debitarea centralizată, elaborarea planurilor de croire, inclusiv optimizarea acestora cu ajutorul calculatorului, folosirea semifabricatelor cu lungimi fixe și tolerante negative, introducerea și extinderea tehnologiilor neconvenționale, noi tehnologii în domeniul sudurii ș.a.

Desigur, alături de succesele înregistrate, materializate în creșterea continuă a gradului de valorificare a materiilor prime, în special a metalului (cu circa 20 la sută în 1977 față de 1975), în anumite unități din industria construcțiilor de mașini se constată nerealizări ale sarcinilor planificate de reducere a consumurilor materiale, care se datoresc și unor incosecvențe și neajunsuri ale activității de cercetare-proiectare. Pentru ca sectorul de cercetare științifică și inginerie tehnologică să contribuie în măsură mai mare la realizarea sarcinilor ce-i revin în acest domeniu, ne vom intensifica eforturile cu prioritate în următoarele direcții :

— **sporirea aportului institutelor de profil la generalizarea tehnologiilor cu adaosuri tehnologice reduse** (turnarea și forjarea de precizie), prin indicarea lor expresă încă din proiectele produselor. Întreprinderile industriale, la rîndul lor, sînt chemate să respecte riguros prevederile din proiecte de aplicare a tehnologiilor cu adaosuri reduse, mai mult chiar, să depună un efort de creativitate sporită pentru generalizarea lor la execuția unui nomenclator cît mai larg de produse ;

— înlăturarea operativă a cauzelor care au condus, în unele colective de cercetare, la **reproiectarea unui număr insuficient de produse** față de cerințele economiei moderne ; se va trece în perioada următoare la reproiectarea tuturor produselor ;

— **intensificarea cooperării dintre institutele specializate** pentru reducerea cheltuielilor de producție, în special prin realizarea unor produse cu înalt nivel de automatizare, cu calculatoare de proces ;

— **folosirea în măsură mai mare a maselor plastice și a aliajelor ușoare,** ca înlocuitori ai metalului.

Prezentarea efectuată conține, credem, argumente convingătoare, că în perioada 1976—1980 industria construcțiilor de mașini se prezintă ca o ramură cu activitate dinamică și eficientă, a cărei dezvoltare contribuie substanțial la realizarea și depășirea prevederilor din documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Alexandru ROȘU
adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini

O exigenţă a economiei moderne şi a revoluţiei tehnico-ştiinţifice

CREŞTEREA EXPORTULUI DE INSTALAŢII COMPLETE

PROGRAMUL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ mai accelerată a României în perioada 1976—1980, aprobat de recenta Conferinţă Naţională a P.C.R., prevede ca în actualul cincinal ritmul mediu anual de creştere a volumului comerţului exterior să ajungă la 15,9% faţă de 15,6%, cît fusese stabilit iniţial. Dinamica ascendentă a acestui indicator — avînd în vedere că ritmul din 1976—1977 a fost de circa 13%, iar al exportului de 14% — impune eforturi sporite din partea celor ce lucrează în domeniul producţiei pentru export şi al comercializării produselor româneşti pe pieţele externe. În Raportul la Conferinţa Naţională, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a subliniat : **„Realizarea integrală a sarcinilor de comerţ exterior, în primul rînd a exportului, constituie una din obligaţiile cele mai importante ale conducerilor ministerelor, centralelor şi întreprinderilor, ale consiiilor de conducere ale acestora“.** Totodată, a fost evidenţiată necesitatea de a se acţiona pentru creşterea eficienţei comerţului nostru exterior.

În ce priveşte exportul, sporirea eficienţei se poate obţine prin ameliorarea structurii nomenclatorului oferit pieţei internaţionale, reducerii costurilor de producţie, obţinerea de preţuri externe avantajoase şi intensificarea cooperării industriale cu parteneri din alte ţări.

Întrucît mai mult de 27% din volumul total al exporturilor ţării noastre îl reprezintă maşinile şi utilajele, problema valorificării superioare a acestei producţii capătă o prioritate evidentă.

Secretarul general al partidului, apreciind că un aport substanţial la creşterea rentabilităţii ansamblului exportului de maşini şi utilaje revine instalaţiilor complete, care încorporează un volum important de manoperă de înaltă calificare, a indicat industriei construcţiilor de maşini să pună un accent deosebit pe exportul de astfel de instalaţii, în scopul valorificării eficiente a potenţialului de fabricaţie, cercetare şi proiectare şi satisfacerii unor cereri susţinute pe plan internaţional, mai ales din partea ţărilor în curs de dezvoltare.

Oportunităţi interne şi externe

ÎNTR-ADEVĂR, în cadrul exportului mondial de produse ale construcţiei de maşini, utilajul tehnologic susceptibil a fi încorporat în instalaţii complete reprezintă una din grupele cele mai dinamice. Astfel, exportul de utilaj tehnologic s-a majorat în perioada 1963—1973 de 5 ori şi a continuat să crească şi în ultimii ani în ritmuri accelerate (15—25% pe an), sub impulsul măsurilor radicale luate — în contextul crizei combustibililor — pentru reorientarea energeticii mondiale spre utilizarea energiei nucleare, a cărbunelui şi a altor surse mai puţin folosite în prezent. Efecte similare s-au resimţit şi în alte ramuri, cum sînt industria chimică şi rafinarea petrolului.

Potrivit prognozelor, în următorii 10 ani factorii care au provocat creşterea prioritară a exporturilor de utilaje tehnologice pentru instalaţii complete şi majorarea ponderii lor în cadrul construcţiei de maşini pe plan mondial — chiar în condiţiile crizei grave ce a afectat celelalte subramuri ale acestei industrii — vor continua să-şi exercite influenţa. Dintre aceşti factori, o acţiune preponderentă o vor avea specializarea tot mai accentuată a producătorilor, acţiunea de eliminare treptată a barierelor vamale promovată de G.A.T.T., integrarea regională, dezvoltarea acţiunilor de cooperare, precum şi existenţa unor disponibilităţi valutare ridicate ale ţărilor exportatoare de petrol — care vor fi îndreptate în măsură crescîndă către dezvoltarea propriilor industrii prelucrătoare.

Ca urmare, este de prevăzut că producătorii şi exportatorii de instalaţii complete vor beneficia de o conjunctură generală favorabilă, care să permită atît majorarea volumului de vînzări, cît şi îmbunătăţirea nivelului lor de rentabilitate.

Şi în ţara noastră s-a acordat o importanţă deosebită industriei construcţiilor de maşini, această ramură producînd atît utilaje tehnologice de înaltă tehnicitate, cît şi instalaţii complete. Astfel, în perioada 1960—1975 volumul fizic al producţiei de cazane cu abur a crescut de 23,6 ori, cel al producţiei de turbine cu abur de 7,2 ori, cel al utilajului pentru industria metalurgică de 3,6 ori, cel al utilajului pentru industria materialelor de construcţii şi refractare de 3,0 ori, iar cel al utilajului pentru industria chimică şi rafinarea petrolului de 2,2 ori. Industria noastră a ajuns la producţii anuale de 40 000 tone utilaje pentru industria materialelor de construcţii şi refractare, 105 000 tone utilaje metalurgice şi 119 000 tone utilaj chimic şi pentru rafinarea petrolului. Dacă în ultimii 4 ani (1973—1976) exportul total al construcţiei de maşini a crescut cu 70% exportul de utilaj tehnologic s-a majorat de 3,4 ori.

Astfel, s-a ajuns ca exportul de utilaje tehnologice să atingă o pondere de circa 10% din totalul exportului construcţiei de maşini, respectiv peste 46 000 tone.

Concomitent cu aceasta a avut loc o îmbogăţire a nomenclatorului oferit la export şi o sporire a numărului de pieţe de desfacere. Lărgirea continuă a gamei de instalaţii oferite la export apare evident dacă ţinem seama că, pînă în prezent, ţara noastră a încheiat peste 90 de contracte de export cu caracter de livrare complexă, din care 23 în domeniul energetic, 21 în domeniul industriei materialelor de construcţii, 12 în domeniul chimiei şi 10 în domeniul rafinării petrolului inclusiv 6 pentru instalaţii „la cheie“.

La obţinerea acestor rezultate o contribuţie hotărîtoare şi-a adus reţeaua de institute şi centre de cercetare-proiectare, căreia i-a revenit sarcina perfecţionării procedeelor tehnologice şi echipamentelor utilizate în instalaţiile complexe.

Iată, deci foarte succint care ar fi premisele de care dispune ţara noastră pentru intensificarea exporturilor sale de instalaţii complete amplificate de exigenţele cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice şi ale dinamicii accelerate de creare a unei economii moderne de înaltă tehnicitate.

Criteriul eficienţei

AŞA CUM ESTE ÎN GENERE CUNOSCUT, exportul de instalaţii complete şi utilaj tehnologic aferent este caracterizat printr-un nivel de eficienţă superior exportului de maşini şi utilaje de serie.

Această tendinţă se regăseşte şi în activitatea noastră de export. Astfel, în ultimii 5 ani preţul specific per tonă al exportului de utilaj tehnologic a înregistrat dinamici de 70—250%, superioare celor ale exportului de maşini şi utilaje în ansamblu. Exceptînd utilajul pentru industria chimică şi rafinarea petrolului — caracterizat prin ponderea considerabilă a utilajelor cu volum mare de table şi profile sudate — toate celelalte categorii de utilaj tehnologic au înregistrat un preţ per tonă superior nivelului ramurii construcţiilor de maşini în totalitate, fapt ce pledează în sprijinul afirmaţiei că livrările de utilaj tehnologic pentru instalaţiile complete au o rentabilitate superioară maşinilor de serie.

Compararea preţului specific al instalaţiilor complete cu preţul per tonă obţinut la utilaje, chiar şi pentru exportul grupei de utilaj chimic şi de rafinare a petrolului realizat în ultimii

2 ani, ne permite să constatăm că nivelele de preț au fost totuși cu 34—125% superioare mediei în cazul utilajului livrat în cadrul instalațiilor complete și cu 23% și, respectiv, 40% inferioare mediei, în cazul utilajelor separate.

Se poate deci trage concluzia că în aproape toate cazurile exporturile complexe sînt mai eficiente decît cele de mașini și utilaje de serie.

Raportul cheltuieli materiale — muncă de concepție

ÎN CONDIȚIILE în care subgrupele de utilaj tehnologic conțin, deseori, echipamente grele, cu conținut mare de metal, faptul că ele se exportă, totuși, la prețuri superioare mediei realizate la exportul ramurii construcțiilor de mașini în ansamblu, se datorează și ponderii superioare a muncii de concepție pe care o cuprinde fiecare unitate de produs de acest gen și concurenței de relativ mai mică intensitate ce caracterizează piața internațională a produselor de mică serie și a unicatelor. Această situație permite identificarea a cel puțin două direcții de acțiune: economia de metal și creșterea ponderii muncii de concepție în structura exporturilor complexe.

Reducerea consumului de metal reprezintă o preocupare permanentă pentru constructorii români de mașini și faptul că instalațiile complete cuprind o mare varietate de utilaje și aparate, face ca îmbunătățirea acestui indicator în oricare din subramurile producătoare de mașini și echipamente să aibă efecte directe, în sensul reducerii prețului de cost și îmbunătățirii indicatorilor de rentabilitate ai exporturilor complexe.

Ținînd seama că, pînă în 1980, raportul dintre greutatea netă a materialului încorporat în utilajele fabricate de întreprinderile M.I.C.M. și greutatea brută a metalului consumat urmează să crească cu 11%, apare evidentă necesitatea unor eforturi deosebite atît din partea colectivelor din întreprinderile producătoare, cît și a celor de cercetare-proiectare pentru folosirea intensivă a materialelor, cu caracteristici superioare, extinderea înlocuitorilor de metal, recomandarea de tehnologii perfecționate, economicoase și tipizarea organelor de mașini.

Intensificarea exporturilor complexe conduce și la plasarea de licențe, know-how, asistență tehnică și diverse servicii pentru care nu mai trebuie desfășurată o activitate distinctă de ofertare și comercializare. Prin adăugarea de prestații suplimentare, de înaltă calificare, valoarea furniturii totale aferente instalațiilor, în cazul livrărilor „la cheie“ ajunge să fie de 2—3 ori mai mare decît în cazul livrărilor de tip clasic.

Importul de completare și cooperarea în producție

CA ȘI CEILALȚI FURNIZORI de instalații complexe, de pe piața mondială, țara noastră procură un anumit procent din echipamentele necesare exporturilor complexe de pe piața externă, iar nivelul și condițiile în care se efectuează importurile de completare respective influențează direct nivelul rentabilității exportului complex. Ținînd seama de aceasta, specialiștii din cadrul întreprinderilor producătoare de utilaje complexe și ai centralelor — furnizori generali, se străduiesc să asigure asimilarea utilajelor de import pentru care există posibilități tehnico-economice, precum și să obțină restul de utilaje cuprinse în completele de livrare ale instalațiilor printr-o activitate de „procurement“ eficientă.

Conducerea partidului și statului nostru a subliniat în repetate rînduri rolul și importanța acțiunilor de cooperare pentru creșterea rentabilității activității de export. Astfel, Conferința Națională a partidului a subliniat că în viitorii ani va trebui să se acorde o atenție mai mare cooperării și specializării în producție cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și cu statele capitaliste avansate.

În acest context reamintim necesitatea și avantajele realizării de acțiuni de cooperare cu subfurnizorii de echipamente și tehnologie, în situațiile în care țara noastră este furnizor general. În același timp susținem ideea că și livrările în calitate de subfurnizori de utilaje și părți de instalații sînt rentabile și este necesar să fie promovate mai insistent, mai ales în cazurile în care partea română este în poziția de a oferi subfurnituri de specialitate, în baza unor acorduri de cooperare de durată și a unor comenzi suficient de mari pentru a crea serii minime economice.

Cibernetizarea și competitivitatea ofertei

SIMBIOZA instalație tehnologică-calculator, cu toate implicațiile sale asupra productivității muncii și prețului de cost, cu influența sa pozitivă asupra parametrilor tehnico-economici ai obiectivelor reprezintă, de asemenea, o cale deosebit de importantă de creștere a rentabilității exporturilor noastre complexe.

O primă direcție de acțiune o constituie introducerea în completele de livrare a calculatoarelor de gestiune și de proces, care, în condițiile producției moderne, de mare complexitate devin absolut necesare controlului activităților întreprinderii, conducerii lor. Utilizarea mijloacelor moderne de prelucrare automată a datelor conduc la economii substanțiale și astfel permit recuperarea cheltuielilor mari pentru achiziționarea lor într-un timp relativ scurt.

O altă direcție o reprezintă intensificarea utilizării calculatoarelor la optimizarea activității de proiectare lucrările de, proiectare-desenare reprezentînd circa 50% din valoarea engineering-ului pentru un astfel de obiectiv. Interesul crescînd pentru importurile de obiective „la cheie“ în țările în curs de dezvoltare, care consideră această formă mai adecvată situației lor economice creează, după părerea noastră, un cîmp vast pentru extinderea ofertei noastre de complete industriale prevăzute cu sisteme informatice de conducere.

O strategie diversificată de comercializare

CREȘTEREA COMPLEXITĂȚII metodelor de comercializare aplicate pe plan mondial exercită o influență considerabilă asupra rentabilității vînzărilor de instalații complexe, asupra prețurilor și celorlalte condiții comerciale în care se desfășoară acest export.

Specific pentru acest sector al exportului este existența, alături de competiția prețurilor de pe piața internațională, a unei competiții a condițiilor de creditare. Pornind de la considerentul că amînarea termenului de încasare a valorii instalațiilor exportate nu constituie un element de reducere a rentabilității, în condițiile luării de măsuri asiguratorii, sîntem preocupați de perfecționarea metodologiei creditare a instalațiilor complete, inclusiv pentru acordarea de împrumuturi, de aderarea la organismele internaționale care finanțează investițiile în diverse zone geografice, de participarea la consorții bancare și alte acțiuni de acest gen.

O altă pîrghie de promovare a exportului de instalații complete, care a fost pînă în prezent insuficient valorificată este activitatea de consulting. Avînd în vedere că, după aprecierile specialiștilor, lucrările de engineering conduc la comenzi de mașini, utilaje și know-how de 10—20 de ori mai mari decît valoarea lor proprie, care la rîndul său este, în general, precedat de contracte de consulting, considerăm necesare măsuri de activizare a acestei forme de promovare a exporturilor. Avem în vedere antrenarea mai largă a Institutului român de consulting în negocierea tranzacțiilor de exporturi complexe, întărirea legăturilor cu firmele de consulting internaționale independente, care să fie informate ca și Romconsult asupra realizărilor românești, în materie de instalații, utilaje și know-how astfel ca, la întocmirea studiilor preliminare și a specificațiilor pentru participarea la licitații, aceste firme să, țină seama și de posibilitățile de livrare ale întreprinderilor din țara noastră.

În sfîrșit, deși din analiza funcțiilor organizațiilor economice participante la acțiunea de comercializare a instalațiilor complexe în țara noastră, se poate constata că ele răspund cerințelor și îndeplinesc funcții identice cu organizațiile de același gen din alte țări, considerăm că există unele posibilități de ameliorare a eficienței activității de exporturi complexe prin perfecționarea cadrului organizatoric de acțiune al furnizorului general intern, în sensul măririi competențelor și autorității sale.

Toate aceste acțiuni, îndreptate spre promovarea exportului de instalații complete care, prin rentabilitatea superioară, contribuie la îmbunătățirea eficienței pe ansamblul livrărilor de mașini și utilaje la export, conduc la îndeplinirea obiectivelor istorice cuprinse în Programul aprobat de Congresul al XI-lea al P.C.R. și la aplicarea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R.

Dan FLORU

CONDUCERE · ORGANIZARE

UN OBIECTIV DE BAZĂ AL ETAPEI ACTUALE

RIDICAREA NIVELULUI TEHNIC, CALITATIV AL PRODUSELOR

— Politica noilor produse în strategia conducerii eficiente a întreprinderii —

PRINTRE OBIECTIVELE și orientările prioritare vizînd accentuarea puternică a laturilor calitative ale activității economice, definite în spiritul Raportului prezentat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recentul forum al comuniștilor, Rezoluția Conferinței Naționale a partidului situează pe primul loc **RIDICAREA NIVELULUI TEHNIC, CALITATIV AL TUTUROR PRODUSELOR.**

După cum aprecia secretarul general al partidului, aceasta **„a devenit o condiție hotărîtoare a progresului economiei noastre și de aceea, în următorii trei ani, în această direcție trebuie realizate schimbări fundamentale“.**

Pentru a se trece de la faza acumulării cantitative la **o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate**, este necesar ca, în conformitate cu planul, inclusiv cu prevederile suplimentare, să se creeze și introducă în fabricație **noi materiale cu caracteristici superioare, noi mașini și utilaje de înaltă productivitate, produse de calitate tot mai bună.** În următorii 3 ani urmează a fi asimilate 280 noi tipuri de mașini, utilaje și instalații, 178 noi materiale și bunuri de consum.

Și în viitorul cincinal, creșterea nivelului tehnic și calitativ al producției în toate ramurile industriale va constitui o orientare prioritară. Se prevede ca în anul 1985, circa 45% din volumul total al producției ramurilor prelucrătoare și 70% în construcția de mașini să reprezinte produse puse în fabricație după 1980, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Pentru ca **„să transformăm cantitatea într-o nouă calitate“**, mare salt revoluționar, cerință primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale, este necesar ca procesul de înnoire și modernizare a producției să fie fundamentat pe o optică nouă, pornind de la criteriile economice, de la imperativul valorificării superioare a materiilor prime și materialelor.

Articolul pe care îl publicăm mai jos, în cadrul dezbaterilor pe marginea amplei problematici a Conferinței Naționale a partidului, propune organelor de conducere colectivă ale întreprinderilor o concepție sistemică în acest domeniu.

●

EXISTENȚA, la scara economiei naționale, a unui program de asimilare și introducere în fabricație a produselor noi — cu sarcini și termene precise — nu scutește conducerile întreprinderilor de o abordare științifică, organizată, cuprinzătoare a problematicii înnoirii producției.

În realitatea noastră contemporană, caracterizată printr-o dezvoltare multilaterală a economiei în ritmuri din ce în ce mai accelerate, conținutul principal al eficienței activității unităților productive industriale îl formează **competitivitatea** rezultată la incidența dintre **nivelul rentabilității maxime al activității prezente** și **nivelul optim de dezvoltare a premiselor economice și tehnice ale activității viitoare.**

O latură importantă a competitivității o constituie **procesul continuu de înnoire a produselor**, care urmărește în principal:

— menținerea concordanței între evoluția producției și evoluția nevoilor sociale;

— concordanța între structura producției și posibilitățile productive ale întreprinderii.

Reînnoirea și modernizarea continuă a produselor — componentă specifică a revoluției tehnico-științifice, condiție a randamentului muncii sociale, a satisfacerii tot mai bune a nevoilor consumatorilor interni, a competitivității produselor românești pe piețele externe — determină existența unei **funcții de conducere** concretizată în **politica noilor produse**; avînd un caracter pregnant previzional, această politică trebuie elaborată pe baze științifice, analizîndu-se orice produs nou ce se prevede a fi introdus în fabricație, pentru a se stabili competitivitatea lui socială, economică și tehnică.

Un domeniu de decizii cu vaste implicații

CONDUCEREA modernă a întreprinderii vede produsul ca o variabilă controlabilă în elaborarea strategiei globale a întreprinderii. Astfel: produsele existente pot fi **îmbunătățite**, în vederea satisfacerii unor necesități noi — sau a acelorași necesități, dar la un nivel calitativ superior; în profilul întreprinderii pot fi adăugate **noi produse**; pot fi **abandonate** produsele necorespunzătoare sub raport social, economic sau tehnic.

Deciziile privind noul produs sînt mult mai importante decît cele privind alte variabile ale strategiei globale. Un produs care efectiv vine în întîmpina-

„Orgware"-ul tehnologic

În secolul nostru, perioade de înlocuire a tehnologiilor învechite s-a înjumătățit cam la fiecare două decenii, ajungînd în prezent la 3—4 ani ; volumul resurselor materiale și intelectuale alocate dezvoltării tehnologice se dublează la intervale de circa 10 ani : durata elaborării și implementării proiectelor de cercetare-dezvoltare a devenit, în ultimii 5 ani, de peste două ori mai mare. Pornind de la aceste elemente contradictorii, reputatul savantul sovietic **Ghenadii Dobrov** (autorul a peste 200 lucrări despre știință și tehnologie, conducătorul unei cercetări privind „dinamica și conducerea schimbărilor tehnologice" la Institutul internațional pentru analiza aplicată a sistemelor din Laxenburg, Austria) desprinde, într-un interviu acordat revistei „International Management" (noiembrie 1977), concluzia nevoii urgente de a se îmbunătăți raportul cost-eficiență al funcției tehnologice, acordîndu-se atenția cuvenită aspectelor de organizare și conducere în acest domeniu. „Proiectarea cadrului organizatoric pentru dezvoltarea tehnologică va fi una din principalele sarcini și probleme ale viitorului" ; pe lîngă „hardware" (mașini și utilaje, componente tehnice, materiale) și „software" (programe de calculator, instrucțiuni, pregătire tehnică și suport matematic), va trebui avut în vedere un al treilea aspect al tehnologiei : **„orgware"** — o organizare care să valorifice la maximum capacitatea și resursele pentru schimbări tehnologice, mărind productivitatea și reducînd pierderile, ajutînd cadrele de conducere să formuleze decizii și să le justifice.

Atît în cadrul industriei, cît și la nivel național se impune să se acorde un interes mai mare prevederii, planificării și simulării tehnologiei ; să se ia în considerație întregul ciclu al tehnologiei (nu numai cercetarea-dezvoltarea, care constituie doar o parte a acestuia) — pînă la utilizarea finală și chiar înlocuirea produsului ; să se utilizeze tehnologii diferite pentru a obține soluții diferite și, totodată, să se facă apel la familii de tehnologii pentru rezolvări complexe (în domenii cum este, de pildă, cel al energiei), substituindu-se o componentă cu alta pentru a compensa elementele slabe ale unei tehnologii. Toate acestea, conchide prof. Dobrov, cer o bună conducere.

Conducerea prin obiective și creativitatea

Patrick G. Decker, Heinz Weihrich, Steven D. Wood pun față în față, în articolul **Does MBO Enhance or Inhibit Creativity ?** (MBO stimulează sau inhibă creativitatea ?), (apărut în ARIZONA BUSINESS nr. 6/1977), efectele accelerate și cele de frînă ale conducerii prin obiective (MBO : Management by Objectives = conducere prin obiective) în domeniul cercetării și dezvoltării și ajung la concluzia că primele depășesc cu mult pe cele din urmă și că, în consecință creativitatea nu poate decît beneficia de pe urma tipului menționat de conducere. La baza concluziilor se află o cercetare experimentală, pe cazul a două organizații — una lucrînd cu obiective, cealaltă, fără. Avantajele unei atari conduceri asupra creativității ar putea fi rezumate după cum urmează. CPO (conducerea prin obiective) : creează ocazii favorabile în exercitarea capacităților creatoare originale ; asigură în mai mare măsură programe, proceduri și tehnici ; sporește tendința participanților de a-și împărtăși ideile și inhibă aprecierile pripite asupra opiniilor altora ; încurajează luarea în considerare a opiniilor colaboratorilor, criticarea lor într-un mod mai constructiv și implementarea lor mai rapidă.

Politica produselor apare ca o mulțime de decizii succesive care trebuie să definească, în principal, următoarele :

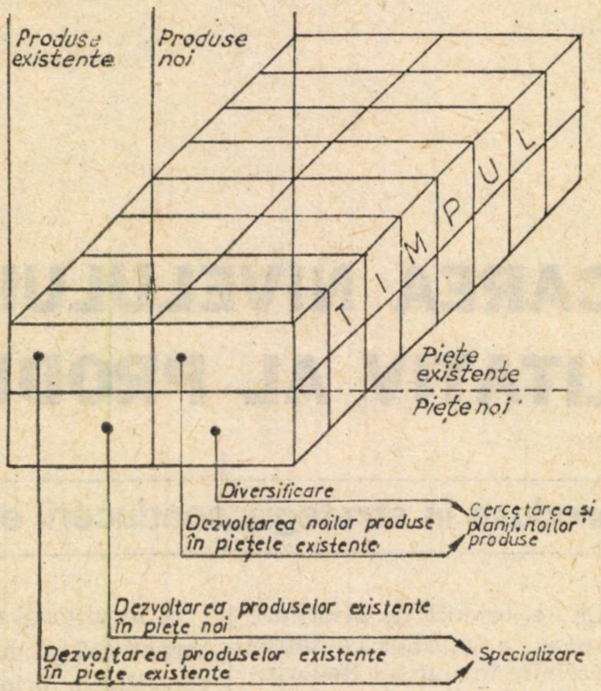
Produse existente
Produse noi
TIMPUL
Piețe existente
Piețe noi
Diversificare
Dezvoltarea noilor produse în piețele existente
Cercetarea și planif. noilor produse
Dezvoltarea produselor existente în piețe noi
Dezvoltarea produselor existente în piețe existente
Specializare

1. *Vom avea o întreprindere multiprodus, sau uniprodus ?*

2. *Care va fi aria de cercetare a noilor produse, comparativ cu produsele existente ?*

3. *În final vor predomina noile produse, sau variante îmbunătățite a celor existente ?*

4. *Ce produse noi vor fi introduse și care vor fi criteriile ?*

5. *Care este cel mai potrivit sistem de control al volumului nomenclaturii producției ?*

6. *Întreprinderea va fi generatoare a noului, sau un imitator în îmbunătățirea și dezvoltarea produselor ?*

7. *Resursele întreprinderii sînt compatibile cu activitatea de cercetare și planificare a produselor ?*

rea nevoilor consumatorilor nu dă naștere, în general, la dificultăți pe planul rentabilității, al eficienței generale a activității productive, al desfacerii lui — cum se întîmplă cu un produs creat slab, care în realitate corespunde foarte puțin sau puțin nevoilor sociale. De asemenea, cererea fiind în creștere dinamică, iar ciclurile de viață ale produselor fiind tot mai scurte, o întreprindere care dorește un echilibru continuu trebuie să dispună de o capacitate mare de inovare ; conducerea ei să fie mereu preocupată de ceea ce va produce mîine, ce produse vor valorifica mai bine resursele unității.

Noul produs nu reprezintă numai o entitate fizică, ci și un complex de atribute măsurabile și nemăsurabile — de la randament, putere, greutate etc. la organizare, stimulent psihologic ș.a. Politica noilor produse implică organizarea acestui complex de variabile, adaptarea lor pe de o parte la nevoile sociale și pe de altă parte la resursele întreprinderii. Este vorba de **o opțiune tactică** — determinarea sortimentelor din același produs, ameliorarea lor tehnică și/sau economică, restrîngerea sau abandonarea celor îmbătrînite, precum și de **o opțiune strategică** — alegerea noilor produse.

Generalizînd : **obiectivul urmărit prin politica produselor îl constituie găsirea unei combinații de produse noi și vechi, care să permită întreprinderii cea mai bună utilizare a resurselor sale tehnico-materiale, financiare și de forță de muncă, a experienței sale, a potențialului său de inovare, ținînd seama de oportunitățile pe care le oferă necesitățile economiei naționale și piața externă, ca și de modul în care se poate asigura o creștere economică îndelungată.**

Politica produselor cuprinde două mari compartimente :

- **planificarea și dezvoltarea noilor produse ;**
- **specializarea.**

Specializarea vizează formularea unei strategii de dezvoltare — pe baza prevederii mai multor produse într-o arie în care întreprinderea deține o experiență tehnologică și una de marketing — ce are la bază perfecționarea produselor existente.

Cercetarea, planificarea și dezvoltarea noilor produse poate fi definită ca o funcție a conducerii ce participă la formularea unei strategii de dezvoltare prin considerarea calităților existente, a resurselor și experienței, armonizîndu-le pe un plan superior în vederea introducerii unor noi produse, care să corespundă necesităților viitoare ale societății, determinate de evoluția tehnică, economică și socială.

Introducerea-dezvoltarea și/sau eliminarea unui produs implică o decizie complexă, ce se referă la :

— competența sistemelor de producție și marketing ale produsului cu cele deja existente ale întreprinderii ;

— nevoile consumatorilor, pe care aceste produse le satisfac ;

— valorificarea resurselor întreprinderii și creșterea eficienței.

Obiectivele politicii produselor

PRODUSELE satisfac niște nevoi sociale și ca atare ele sînt, de fapt, însuși scopul existenței întreprinderilor. Viața economică a întreprinderii se concentrează în jurul dezvoltării producției și desfacerii produselor ei. De aici, concluzia logică : **nimic nu este mai fundamental în asigurarea rentabilității întreprinderii — privită sub aspect social — decît realizarea unor bune produse.**

1 **Dezvoltarea „bunelor produse" trebuie să fie obiectivul central al politicii produselor.** A privi „bunele produse" prin prisma intereselor societății înseamnă a le considera pe de o parte din punctul de vedere al producătorului

(rentabilitate, compatibilitate cu resursele întreprinderii), iar pe de altă parte din cel al consumatorului, al beneficiarului .în comparaţie cu alt produs, sub raportul atributelor care asigură satisfacerea nevoilor).

În realizarea acestui obiectiv, un rol important revine **funcţiei de marketing a întreprinderii.** Ea acţionează în două direcţii opuse :

- către **propria întreprindere —**
  ce vom produce? în ce cantităţi ? cu ce caracteristici tehnico-productive ? cu ce cost ? unde foloseşte şi cum serveşte produsul ?
- către **consumator —**
  ce nevoi satisfacem ? — funcţionale, estetice, etice, economice etc.,

încercînd să obţină între ele echilibrul care marchează, de fapt, performanţa rolului său.

2 **Al doilea obiectiv al politicii produselor este de a maximiza rentabilitatea activităţii întreprinderii pe termen lung.** De aici rezultă că decizia privind un produs se bazează pe testul beneficiului, respectiv contribuţia produsului la situaţia generală a beneficiului întreprinderii. Determinarea beneficiului relativ pentru noile produse trebuie să fie bazată pe previziune ; dat fiind acest caracter, ea încorporează un grad mai mare sau mai mic de incertitudine.

Dacă beneficiile iniţial evaluate sînt nematurizate, neconcludente, este necesar să le perfecţionăm, ceea ce presupune **un proces de dezvoltare, de perfecţionare a produselor.**

Pentru aprecierea beneficiului total al produsului putem folosi o relaţie destul de empirică, dar care ne ajută la o evaluare relativă :

$$B=Q\,(Pv-Cp)\,T$$

unde : **B** — beneficiul total net pe termen lung ; **Q** — producţia anuală realizată (desfăcută) ; **Pv** — preţul de vînzare ; **Cp** — preţul de cost ; **T** — viaţa comercială prevăzută.

O apreciere mai exactă a aportului produsului la rentabilitatea generală a întreprinderii se obţine prin utilizarea următorilor indicatori :

— **coeficientul de rentabilitate,** exprimat ca raport între beneficiul total pe termen lung şi investiţiile pentru introducerea produsului ;

— **aportul inovaţiei,** determinat ca raport între beneficiul inovaţiei şi beneficiul general.

Alături de aceste **obiective pe termen lung,** care urmăresc exploatarea şi accentuarea virtuţilor întreprinderii pentru creşterea competitivităţii ei, în politica produselor mai distingem o serie de **obiective pe termen scurt,** de loc neimportante, **care au scopul de a înlătura greutăţile în realizarea obiectivelor principale şi deci, de a accelera realizarea lor :**

— să utilizeze mai bine capacitatea de producţie, forţa de muncă şi să asigure creşterea productivităţii ;

— să evite dependenţa de un singur segment de consumatori, de o singură piaţă ;

— să compenseze restrîngerea activităţii în unele pieţe sau segmente de consumatori ;

— să determine creşterea circulaţiei mărfurilor rentabile şi cu beneficii potenţiale.

Acesta din urmă, are, de fapt, mai mult caracterul unui obiectiv pe termen lung, deoarece exprimă garanţia viabilităţii îndelungate a activităţilor totale ale întreprinderii şi formează baza pentru continuarea dezvoltării şi cercetării.

Obiectivele politicii produselor pot fi, de asemenea, identificate potrivit scopurilor. Astfel, distingem :

a) **obiective de supravieţuire** — ameliorarea caracteristicilor tehnologice ale produselor, precum şi a tehnicilor şi procedeelor de fabricaţie ; în cazul exportului — înlocuirea unei pieţe pierdute sau în declin ;

b) **obiective care asigură stabilitatea,** evitarea şocurilor datorate dezvoltării ciclice a produselor, stabilitatea profesională a personalului, realizarea unui echilibru între produsele cu desfacere bună şi cele cu desfacere slabă şi/sau între produse rentabile şi mai puţin rentabile, dar necesare economiei naţionale, valorificarea raţională şi economică a resurselor de aprovizionare ;

c) **obiective de utilizare optimă** a resurselor disponibile, folosirea deşeurilor şi subproduselor, acoperirea integrală a capacităţii de producţie, folosirea optimă a materiei prime, valorificarea deplină a experienţei cîştigate şi a eforturilor de concepţie.

Consideraţiile de mai sus ne duc la concluzia că **pentru a fi eficientă, politica produselor trebuie :**

- **să fie construită pe o înţelegere clară a dinamicii mediului înconjurător şi a resurselor interne ;**
- **să prevadă liniile călăuzitoare necesare unei gîndiri creatoare ;**
- **să asigure o planificare şi cercetare sistematică şi continuă, fiecare participant la acest proces ştiind precis ce sarcini are de îndeplinit.**

lector univ. Gh. Gh. IONESCU

MILIOANE DE LEI ECONOMISIŢI PRIN VALORIFICAREA UNUI DEŞEU

Resturile de la tăierea blocurilor şi prelucrarea plăcilor de marmură albă din cariera Ruşchiţa sînt concasate, obţinîndu-se mozaic granulat. La sortare rămîn însă circa 35% fracţii granulometrice de peste 15 mm, a căror reintroducere în circuitul de fabricaţie nu este rentabilă.

Maistrul principal tehnolog Ioan Vana, de la întreprinderea „Marmura“ din Simeria, a propus valorificarea acestui deşeu pentru realizarea unui nou produs : pulberi marmuriene, prin măcinare pînă la fineţea de 30 de microni. Procesul tehnologic, simplu, comportă utilaje uzuale, deservite de o formaţie de 11 muncitori.

Pulberile marmuriene pot fi folosite la fabricarea covorului din policlorură de vinil (ca filer, în locul carbonatului de calciu peliculizat, care este de peste 18 ori mai scump), a coloranţilor, a electrozilor de sudură. La o capacitate anuală de producţie de 12 300 t, economiile ce se obţin la producător şi la beneficiari depăşesc 7,2 milioane de lei pe an ; solicitările fiind mult mai mari decît această cantitate, procedeul se va extinde şi la unitatea de prelucrare a marmurei de la Vaşcău.

Este un exemplu care argumentează necesitatea creşterii gradului de valorificare a materiilor prime şi materialelor, obiectiv important al programului suplimentar adoptat de Conferinţa Naţională a partidului.

Descoperire — invenţie — inovaţie

Cercetarea nu alimentează în mod automat inovaţia — arată A. G. Portnoff într-un articol din L'USINE NOUVELLE, republicat de „Problèmes Économiques“ nr. 1573, din 7 IX 1977. Invenţia poate fi — spune autorul — o idee relativă la un produs sau la procedee noi. Ea nu devine inovaţie tehnică decît ca urmare a unui efort de transpunere industrială şi de lansare pe piaţă. Inovatorul este sinteza — realizată într-unul sau mai mulţi oameni — a unui om de idei şi a unui organizator care îşi asumă riscurile şi dificultăţile lansării produsului. Numeroase inovaţii tehnice nu conţin propriu-zis noutăţi ştiinţifice (prefabricarea locuinţelor, containerele, aparatele electro-menajere, casetele ş. a.) Descoperirile ştiinţifice sînt condiţii necesare pentru dezvoltarea unor tehnici, dar nicidecum şi condiţii suficiente pentru a obţine o idee „bună“, în stare să stimuleze acţiunea complexă a lansării unui produs nou. După autor, uneori structura întreprinderii, alcătuită pentru a asigura gestiunea pe termen scurt, tinde să înăbuşe inovaţia. În acest sens, o experienţă reuşită ar fi realizat o întreprindere care şi-a creat serviciul de „dezvoltare-marketing“ în afara întreprinderii, pentru a nu lăsa ca imaginaţia celor ce deservesc serviciul să fie încorsetată în tiparele existente ale întreprinderii.

Sprijinirea întreprinderii în perioada asimilării tehnicii noi

La rubrica „Schimb de opinii“ a revistei VOPROSÎ EKONOMIKI (nr. 8/1977) G. Ţariţîna publică articolul **Osvoenie proizvodstva novoi tehniki i pokazatel trudoemkosti** (Asimilarea producţiei tehnicii noi şi indicatorul volumului de muncă), în care, pornind de la ideea că asupra activităţii întreprinderii o influenţă apreciabilă o au, în afară de cheltuielile materiale şi de fonduri fixe, cheltuielile de muncă, consideră că acestea din urmă ar putea fi un mijloc indirect de măsurare a productivităţii muncii şi, implicit, a asimilării tehnicii noi. De regulă, în perioada introducerii unei tehnici noi în întreprindere, volumul muncii se măreşte, urmînd să se reducă abia după ce se ating parametrii proiectaţi şi după ce începe producţia de serie. Autoarea consideră însă ca discutabilă opinia că perioada asimilării tehnicii noi ar exercita temporar o influenţă negativă asupra indicatorilor întreprinderii. G. T. elaborează o metodică care să permită planificarea producţiei întreprinderii, ţinînd seama de modul în care asimilarea unui nou produs se va reflecta asupra indicatorilor ei.

Studiul aprovizionării

Prof. Gordon S. Wills, de la Institutul de tehnologie Cranfield din Anglia, consideră — în cartea sa recent apărută „Purchasing and Supply Tomorrow“ — că inflaţia şi eventualitatea insuficienţei unor materii prime şi materiale impune ca firmele industriale să acorde cercetărilor în domeniul aprovizionării aceeaşi atenţie pe care o dau în prezent studiului pieţei. În acest sens sînt necesare nu numai alocarea de fonduri în bugetul întreprinderilor, dar şi efectuarea acestor studii în comun de către mai multe firme din sectoare industriale conexe. Cercetarea va trebui să aibă în vedere identificarea de noi surse de aprovizionare, ca şi posibilităţile de folosire a înlocuitorilor.

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ reprezintă veriga primordială și decisivă în făurirea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a societății socialiste în țările care au moștenit o stare de înapoiere economică, deoarece ea asigură crearea celor mai importante mijloace de producție și, în primul rînd, a mașinilor și utilajelor necesare ridicării pe o treaptă superioară a forțelor materiale de producție ale societății. Pentru aceste țări industrializarea socialistă reprezintă singura cale prin care se poate asigura creșterea armonioasă și în ritm rapid a întregii economii naționale și ridicarea sistematică a nivelului de trai al poporului.

Prin industrializarea socialistă se înțelege procesul de făurire, în condițiile proprietății obștești și în mod planificat, a marii industrii moderne, la un nivel asemănător cu cel atins în țările dezvoltate, ea înseamnă implicit crearea unei industrii grele puternice și, în primul rînd, a unei industrii dezvoltate de mașini și utilaje, care permite trecerea tuturor ramurilor economiei la marea producție mașinistă. În urma industrializării, proces finit în timp, o țară predominant agrară se transformă în țară industrială, continuînd, pe un plan superior, dezvoltarea industriei.

Partidul Comunist Român a pus cu consecvență în centrul politicii sale generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea, ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, de sporire rapidă a avuției naționale, de ridicare a standardului de viață al maselor și de întărire a independenței naționale. În etapa actuală, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate **„continuarea fermă a politicii de industrializare socialistă reprezintă factorul primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economic și social al țării“** se arată în Programul P.C.R.

Una din trăsăturile principale ale procesului de industrializare socialistă în țara noastră constă în **ritmul înalt al creșterii producției industriale.** În perioada 1951/1976 ritmul mediu anual de sporire a producției globale industriale a fost de 12,9%, ceea ce constituie unul din cele mai înalte ritmuri industriale cunoscute pe plan mondial, relevînd puternicul dinamism al economiei românești și atrăgînd aprecieri elogioase din partea specialiștilor străini la adresa României.

Pentru cincinalul 1976—1980 s-a prevăzut inițial un ritm mediu anual de creștere a producției globale industriale de cca. 10% ; Prevederile planificate se realizează cu succes ; astfel, în primii doi ani ai actualului cincinal, producția globală industrială a cunoscut un ritm anual mediu de 11,6%. Conferința Națională a partidului, care și-a încheiat recent lucrările, a adoptat Programul privind măsurile de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980 potrivit căruia în cincinalul actual ritmul mediu anual al producției globale industriale va fi de 11,5%, realizîndu-se în perioada 1976 — 1980 un spor de producție peste prevederile inițiale de 100—130 miliarde lei.

Creșterea producției industriale în ritmuri înalte întărește poziția conducătoare a industriei în cadrul economiei naționale, duce la instalarea preponderenței industriei în cadrul economiei naționale, duce la instalarea preponderenței industriei în toate județele, dinamizează toate ramurile neindustriale, în primul rînd agricultura, modifică structura economiei țării în direcția făuririi unei economii moderne. Totodată, creșterea industrială în ritmuri înalte contribuie la ascensiunea rapidă a nivelului de civilizație materială și spirituală al națiunii noastre.

O altă trăsătură importantă a industrializării socialiste a României constă în **dezvoltarea prioritară a industriei grele,** îndeosebi a ramurilor ei de bază : industria energetică, siderurgică, constructoare de mașini și chimică. Această necesitate decurge din rolul hotărîtor pe care îl are producția mijloacelor de producție pentru înfăptuirea industrializării însăși, ca și pentru progresul susținut al tuturor ramurilor economiei. Datorită alocării unor importante fonduri de investiții creșterea producției globale industriale de mijloace de producție (grupa „A“) a fost mai rapidă decît a producției industriale de bunuri de consum (grupa „B“). Potrivit datelor statistice, în perioada 1951—1976 grupa „A“ a sporit producția globală de 32 ori, iar grupa „B“ — de 14 ori, pe ansamblul industriei producția globală crescînd de 23 ori. În ultimul deceniu se manifestă în țara noastră **tendința de apropiere a ritmurilor de creștere a celor două grupe,** determinată atît de făurirea unei industrii grele mult mai dezvoltate decît în trecut, cît și de cerința înlăturării unei anumite rămîneri în urmă a industriei bunurilor de consum. Ca urmare, în urma măsurilor adoptate de conducerea partidului, în perioada 1966—1976, gradul de devansare a ritmului mediu al grupei „B“ de ritmul grupei „A“ a fost de 1,26, pe cînd în perioada 1951—1965 aceasta a fost de 1,80.

Continuarea industrializării socialiste în etapa actuală se caracterizează prin **perfecționarea structurii industriei,** prin dezvoltarea mai rapidă a ramurilor și subramurilor în care impactul revoluției tehnico-științifice contemporane este deosebit de puternic. Aceasta presupune, în primul rînd, creșterea ponderii industriei constructoare de mașini și industriei chimice de la 35,1% în 1970, la circa 50%, în 1980 și la circa 56—60% în anul 1990. În al doilea rînd, aceasta înseamnă și o schimbare calitativă în structura fiecărei ramuri industriale ; în industria constructoare de mașini electrotehnica și electronica vor atinge o pondere de 20% în 1980; în industria chimică, petrochimia va deține în 1990 circa 3/4 din producția ramurii ; în energetica anului 1990 circa 60% din puterea instalată se va afla în centrale hidroelectrice și termocentrale pe bază de cărbuni.

O altă trăsătură importantă a industrializării socialiste în etapa actuală constă în **creșterea gradului de valorificare și de folosire cu rezultate economice optime a tuturor resurselor de materii prime și energie.** Afirmarea tot mai puternică a acestei trăsături devine o necesitate presantă în condițiile în care capacitatea de prelucrare a industriei noastre a crescut și crește considerabil, în condițiile în care industria deține cea mai mare pondere în consumul energetic al țării.

O caracteristică esențială a procesului de industrializare socialistă în țara noastră o reprezintă **progresul**

prof. dr. Ioan GRĂDIȘTEANU

(Continuare în pag. 26)

Agricultura modernă în confruntare cu problemele energiei (II)

EXPERIENȚELE ȘI CERCETĂRILE efectuate în țările dezvoltate privind consumul de energie pe hectarul cultivat cu diferite plante, arată că porumbul necesită 5 730 mii kcal/ha în cultură neirigată și 9 680 mii kcal/ha în condiții de irigare; grîul neirigat 5 710 mii kcal/ha; floarea-soarelui 4 130 mii kcal/ha, neirigat și 6 910 mii kcal/ha irigat; iar soia 2 730 mii kcal/ha neirigat și 4 490 mii kcal/ha irigat. Dintre furaje merită menționat faptul că lucerna necesită un consum de trei ori mai mic de energie pe ha față de raigras. Dacă se iau în calcul și cele 100—150 kg azot organic pe care îl acumulează gratuit în rădăcină, lucerna și trifoiul elimină necesarul de azot chimic și respectiv de energie fosilă la cultura cerealelor.

Dintre culturile pentru boabe, porumbul și grîul de toamnă cu toate că cer cele mai mari cheltuieli energetice, raportul între energia cheltuită în producție și energia realizată în boabe este cel mai adesea de 1 la 2 și 1 la 3. Acest raport însă variază de la țară la țară. În Canada depildă, el este de 1 la 4,5. Analiza consumului de energie pe lucrări arată că, lăsînd la o parte leguminoasele, îngrășarea culturilor necesită circa 50% din consumul total de energie din care 70—90% azotul; carburanții circa 40%; lucrările solului variază după cultură și reprezintă un consum de energie de circa 10%. Irigarea ca și cultura în sere au un consum ridicat de energie.

Datorită faptului că în condițiile creșterii prețurilor cheltuielile privind energia înmagazinată în mijloace mecanizate, îngrășăminte, irigații, combustibil, reprezintă o pondere în totalul cheltuielilor de producție mai mare decît manopera care reprezintă doar 10—15%, unii cercetători propun ca, eficiența agriculturii să fie socotită nu numai după indicatorul productivității muncii ci și după indicatorul productivității energiei. În acest scop în literatura de specialitate este folosit indicatorul **raportul energetic**, care înseamnă raportul dintre energia alimentară produsă și energia fosilă consumată în producția agricolă. Academia Agricolă din Franța, de exemplu, a stabilit că în timp ce cultura porumbului și a grîului au un asemenea indicator pozitiv, unele plante tehnice și alimentare înregistrează niveluri de 0,80 și chiar mai mici. În aceeași țară dintre plantele furajere cel mai bun nivel al acestui indicator îl realizează lucerna și trifoiul, ca urmare a faptului că aceste culturi nu utilizează îngrășăminte azotoase, care consumă mari cantități de energie pentru producerea lor.

Analizînd acest indice nu numai pe culturi ci pe ansamblul agriculturii, în cinci țări cu agricultură dezvoltată, el se prezintă astfel: S.U.A. = 0,7; Australia = 2,8; Anglia = 0,5; Olanda = 0,6; Israel = 0,5. Rezultă că numai în Australia raportul este supraunitar. În toate celelalte țări se obține abia 50—60% din energia consumată. Cauzele sînt diverse. În Israel, de exemplu, indicele scăzut este determinat de necesarul de energie pentru irigații în timp ce în Olanda de consumul ridicat de energie pentru încălzirea serelor. În Anglia și S.U.A. raportul energetic scăzut este determinat de producția intensivă animalieră. După cum este cunoscut pentru realizarea unei calorii din carne rumegătoarele folosesc 7—8 calorii din producția vegetală. Astfel, pentru fiecare tonă de carne de bovină și ovină se consumă 7—8 tone cereale, care ar putea asigura necesarul de vegetale pentru 50—60 oameni. În aceste condiții în Anglia, 70% din terenul agricol se afectează astfel producției de cereale pentru nutreț și aceasta explică indicatorul energetic scăzut.

Un factor care contribuie la realizarea acestui raport energetic ridicat în Australia este folosirea unor cantități mici de îngrășăminte cu azot în această țară, rotația culturilor cuprinzînd trifoi și lucernă, leguminoase, care fixează suficient azot din aer pentru cereale. Deoarece Australia nu a adoptat intensificarea fertilizării cu azot și nici irigația sau creșterea taurinelor în stabulație, ea poate face față sporirii prețurilor combustibililor fosili mai bine decît alte țări.

Din cele de mai sus rezultă că tehnicile actuale duc la o creștere rapidă a consumului de energie în agricultură, mai ales în țările cu agricultură dezvoltată. Date fiind dificultățile întîmpinate de cea mai mare parte a țărilor în a-și asigura nevoile energetice, a apărut necesară **o analiză a utilizării resurselor energetice în diferitele sectoare ale economiilor.** Analizînd, în acest scop, ponderea sectoarelor în consumul total de energie, rezultă că, deși consumul agricol de energie a crescut rapid, totuși agricultura nu ocupă decît un loc modest între consumatorii de energie. Media mondială a ponderii agriculturii în consumul energetic a fost estimată la 2,5—3% în 1972—1973. Țările dezvoltate în ansamblul lor se situează aproximativ în jurul acestei medii, în timp ce țările în curs de dezvoltare se situează la 4—4,8%. Extremele sînt 2,8% în S.U.A. și 6,4% în țările din Orientul Apropiat bogate în petrol.

În agricultura americană forța mecanică în C.P. este de numai 300 000 000 față de 18—20 miliarde în toată economia. Consumul de energie utilizat de agricultură reprezintă circa 3% față de consumul automobilelor care este de 52% iar al camioanelor este de 21%. Agricultura americană cu o înaltă și sofisticată mecanizare, dispunînd de 4 milioane de tractoare și 3 milioane camioane, folosește anual circa 15—20 milioane tone combustibil din petrol și gaze, în timp ce 100 milioane autoturisme consumă peste 250 milioane tone combustibil din petrol. Peste 70% din consumul de combustibili fosili este realizat de motoare neagricole în timp ce echipamentul agricol folosește circa 3%. Specialiștii din S.U.A. au mai demonstrat că numai economiile de combustibil realizate prin limitarea vitezei la 90 de km/h depășesc simțitor volumul de carburanți folosit în toate lucrările agricole. (Succesul Farming — S.U.A. — 1975 pag. 20—21).

Nu întîmplător, deci, administrația S.U.A. pentru a face față crizei de energie se orientează în primul rînd spre reducerea consumului de carburanți la automobile, atît prin reducerea capacității cilindrice cît și prin reducerea vitezei de circulație pe șosele a atuoturismelor. Dar aceste intenții se lovesc de interesele marilor societăți petroliere, a marilor corporații care fabrică autoturismele de capacitate cilindrică sporită, cît și a marilor corporații petroliere.

Noi structuri, noi sisteme, noi tehnici agricole

ÎN REZOLVAREA crizei energetice și a repercusiunilor ei asupra agriculturii moderne în special, sînt antrenate numeroase colective de oameni de știință din diferite țări, în cercetări fundamentale și aplicative. Cercetările fundamentale se preocupă de găsirea unor varietăți de plante care să poată folosi cu ajutorul fotosintezei, în mai mare măsură, energia inepuizabilă a soarelui. Astfel, se arată că creșterea cu 1% a folosirii energiei solare de către fotosinteza plantelor, poate asigura un volum de energie egal cu cel folosit astăzi din sursele de energie epuizabile. Desigur, această problemă nu va putea fi rezolvată într-o perioadă apropiată fiind necesar, în continuare, ameliorări în genetica plantelor și alimentația animalelor.

Din studiile făcute de prof. Pimentel de la Cornell University din S.U.A. rezultă unele **căi care pot să ducă la economii serioase de îngrășăminte chimice azotoase și deci la reducerea nevoilor de energie.** Se propune astfel **introducerea rotației culturilor și mai ales a culturii de lucernă și trifoi** ca premergătoare pentru porumb și grîu, pentru a economisi cele 100 kg azot care se aplică azi acestor culturi pentru a asigura randamente de 4 000 kg grîu sau 6 000 kg porumb pe hectar. Este cunoscut că un ha de lucernă sau trifoiul acumulează din aer în rădăcini 85—150 kg azot organic aproape gratuit. Un studiu elaborat de fundația Ford arată că, pe plan mondial, culturile de leguminoase produc circa 40 milioane tone azot gratuit, tot atît cît produc toate fabricile de îngrășăminte chimice utilizînd produse petroliere și gaze naturale cu costuri de ordinul a 25—30 mld. dolari.

Plecînd de la experiențe științifice care ne arată că animalele utilizează numai 20—25% din energia existentă în furajele consumate și că 50% din energie este eliminată sub formă de deșeuri, se propune ca o parte din **îngrășămintele chimice** să fie înlocuite cu aceste îngrășăminte organice, practică cunoscută și aplicată de fermieri. Experiența arată că o vacă asigură în cursul unui an cele 100—125 kg azot necesare asigurării unui randament de 6 000 kg porumb la hectar.

Avînd în vedere că energia folosită în producerea de mașini agricole reprezintă 40% din totalul celei folosite în agricultură, se propun soluții mai simple și măsuri de economisire în fabricarea tractoarelor și mașinilor agricole. Astfel dintr-un studiu elaborat de Universitatea din Chicago rezultă că pentru producerea unui automobil se consumă 32 milioane kcal în loc de 6 milioane cît ar fi necesar și dat fiind asemănarea procesului de producție a tractoarelor, se apreciază că sînt serioase rezerve de economii de energie și în acest sector.

prof. Bucur ȘCHIOPU

(Continuare în pag. 26)

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

A. D. XENOPOL – CONTRIBUȚII ORIGINALE LA DEZVOLTAREA GÎNDIRII ECONOMICE

CA MULȚI alți gînditori români, **Alexandru D. Xenopol** a adus importante contribuții originale la dezvoltarea gîndirii economice românești și prin primatul și complexitatea unor idei și la a celei universale. Printre acestea, un loc de seamă ocupă **teoria dezvoltării economice a țărilor care pășesc mai tîrziu pe calea industrializării.** Aceasta este, chiar pe plan mondial, o avansată expresie teoretică, sintetică și coerentă, a specificității căii de dezvoltare a țărilor rămase în urmă. Ideile ei de bază – date fiind unele similitudini de situații – le regăsim în concepția actuală a României socialiste privind strategia dezvoltării precum și în concepția unui larg grup de economiști progresiști din țările care se confruntă încă și în zilele noastre cu problemele subdezvoltării și decalajelor, cu problemele cuceririi și consolidării independenței politice și economice, care luptă împotriva teoriilor și practicilor neocolonialiste, pentru afirmarea entității lor naționale, pentru lichidarea exploatării țărilor sărace de către cele bogate.

Un punct de plecare comun în concepția lui Xenopol, ca și a gînditorilor progresiști din zilele noastre, este relevarea în termeni aproape identici a cauzelor subdezvoltării și adîncimii decalajelor : îndelungata dominație și exploatare străină – fie în numele „dreptului" celui mai tare, fie în numele „civilizării" sau „ajutorului", consumul parazitar – adesea făcut în străinătate – al unor clase perimate, pierderile de venit național prin schimburile internaționale neechivalente ca urmare a decalajelor, diviziunea internațională a muncii, favorabilă țărilor dezvoltate, care menține și perpetuează decalajele, inechitățile, caracterul unilateral al economiei unui larg grup de țări, politica deliberată a statelor dezvoltate de a menține țările mici și slab dezvoltate în sferele lor de influență și exploatare, etc.

Relevarea justă a cauzelor mai vechi și mai noi ale subdezvoltării ca și înțelegerea profundă a implicațiilor pozitive și negative ale existenței unor modele anterioare, ale existenței și coexistenței unor țări dezvoltate și slab dezvoltate îl conduc pe Xenopol la formularea unei teorii complexe a dezvoltării, elaborată într-o viziune unitară și închegată, ca expresie a necesității, posibilității și modalității ajungerii din urmă a țărilor dezvoltate de către cele mai puțin dezvoltate, **dar pe o altă cale,** care ține seama de noile împrejurări. **Tezele de bază ale acestei teorii sînt :** 1) Prima condiție a unei dezvoltări economice rapide a țărilor rămase în urmă este lupta hotărîtă pentru **independență,** împotriva oricărei asupriri străine. Experiența diferitelor asupriri străine, scrie Xenopol, „i-a învățat pe români că numai din scuturarea jugului tuturor și din bizuirea pe propriile lor puteri putea răsări pentru ei o rază de scăpare".

2) Păstrarea și consolidarea independenței, asigurarea dezvoltării economice rapide presupun **făurirea unei economii complexe, multilateral dezvoltate.** „Fiecare țară este datoare a dezvolta în sînul ei toate soiurile de muncă permise de natura ei. A se deda unui singur fel și încă celui mai de rînd este a se pune de bună voie în robia străinului". Dezvoltarea complexă este cerută și de varietatea resurselor naturale și a nevoilor în continuă diversificare, de necesitatea adîncirii diviziunii sociale a muncii ca factor esențial de creștere a productivității muncii, a sporirii bogăției și bunăstării poporului, de necesitatea atenuării efectelor dezastruoase ale unor eventuale calamități naturale etc.

3) Participarea la schimburile și specializarea internațională trebuie să se realizeze pe **fondul unei economii naționale complexe** pentru a nu se pune în pericol – în situații excepționale – independența și suveranitatea. „Deși există fără îndoială o solidaritate între deosebitele popoare ale lumii, totuși este bine ca un popor, la **vreme de nevoie,** să-și poată mulțămi singur trebuințele sale".

4) Pentru ca schimburile economice între țări să fie echitabile, reciproc avantajoase, nivelurile de dezvoltare economică a țărilor care fac comerț trebuie să fie apropiate ; decalajele și structura comerțului exterior al țărilor înapoiate le provoacă mari pierderi, subminează posibilitățile interne de acumulare.

5) În epoca modernă, pentru o țară agrară, **industrializarea** este singura cale de progres și civilizație, de valorificare complexă și superioară a resurselor naturale și umane, de făurire a unei economii complexe, inclusiv de ridicare a agriculturii, singura cale de lichidare a decalajelor și a pierderilor prin comerțul exterior, de consolidare a independenței și

---

FIȘE

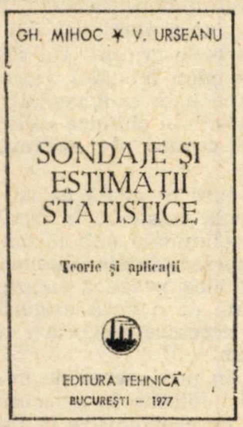
GH. MIHOC ✱ V. URSEANU

SONDAJE ȘI
ESTIMAȚII
STATISTICE

Teorie și aplicații

EDITURA TEHNICĂ
BUCUREȘTI – 1977

● *A apărut recent lucrarea* „Sondaje și estimații statistice – teorie și aplicații" *de acad.* Gh. Mihoc *și dr.* V. Urseanu, *carte tipărită de* Editura Tehnică. *Reflectînd lărgirea considerabilă a cadrului de aplicarere a metodelor matematice în rezolvarea a numeroase probleme practice ale dezvoltării economiei, și astfel folosirea tot mai eficientă a statisticii matematice, în acest volum sînt abordate problemele fundamentale ale teoriei sondajului și estimației statistice, și implicit – în măsura în care acestea au fost necesare pentru ilustrările aplicative – problemele verificării statistice a ipotezelor. Destinată, în primul rînd,* specialiștilor care lucrează nemijlocit în producția materială – ingineri, statisticieni, matematicieni, economiști, tehnicieni ș.a. *– prin problematica investigată lucrarea vizează îndeosebi controlul statistic al proceselor de fabricație și al producției industriale finite. În economia volumului un loc important îl ocupă tehnicile și metodele referitoare la variabilele aleatoare dependente, știut fiind că în ultimul timp, acest tip de variabile, întîlnit în studiul proceselor tehnologice industriale, este tot mai mult remarcat.*

Iași : sesiune științifică jubiliară

● *Cu prilejul împlinirii în curînd a 30 de ani de învățămînt economic superior la Iași, Universitatea „Al. I. Cuza" a organizat o sesiune științifică jubiliară. În ședință festivă au fost prezentate expunerile „Tradiții și împliniri contemporane în cultura economică românească" de prof. dr. docent Dumitru Rusu și „Influența factorilor tehnici asupra nivelului și structurii fondurilor întreprinderii industriale" de prof. dr. Augustin Tătaru. În continuare, lucrările s-au desfășurat pe patru secții : creșterea și modernizarea continuă a economiei noastre naționale în etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate ; perfecționarea sistemului informatic și de conducere la nivel micro și macroeconomic ; incidența factorilor tehnici, economici și financiari în activitatea întreprinderilor ; probleme de economia industriei, ergonomie și marketing.*

Sesiunea s-a remarcat printr-o largă participare a cadrelor din învățămîntul economic superior, din cercetare și producție din orașul gazdă, ca și din București, Cluj-Napoca, Timișoara și Galați. O mențiune specială pentru actualitatea și varietatea problematicii abordate, pentru schimbul bogat de idei și experiență care s-a realizat pe parcursul lucrărilor din secții. Sesiunea se înscrie ca o reușită acțiune în direcția integrării învățămîntului, cercetării și producției. Organizatorii și-au anunțat intenția de a edita în volum comunicările prezentate.

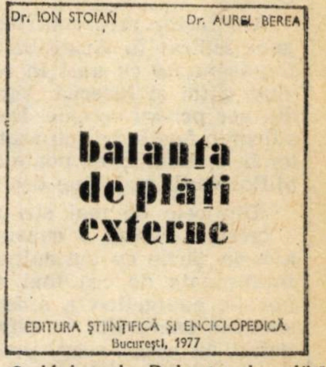
Dr. ION STOIAN Dr. AUREL BEREA

balanța
de plăți
externe

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ
București, 1977

● *Volumul* „Balanțe de plăți externe" *de dr.* Ion Stoian *și dr.* Aurel Berea, *apărut de curînd în Editura Științifică și Enciclopedică pune la dispoziția*

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

suveranității naționale, este condiția însăși a existenței ca noțiune de sine stătătoare.

6) Teza centrală – care conferă noutate și originalitate întregii teorii – **este că trebuie să se pornească de la ultimele realizări la care au ajuns pe plan mondial popoarele cele mai avansate.** Numai așa pot fi lichidate într-un termen scurt decalajele, se pot crea relații economice echitabile între popoare. Aceasta presupune îmbinarea judicioasă a mobilizării tuturor resurselor și posibilităților interne cu efectele pozitive potențiale ce decurg din existența unor state dezvoltate, care au acumulat deja o experiență de producție și științifică.

În esență, o asemenea modalitate nouă de dezvoltare, în concepția lui Xenopol presupune dezvoltarea largă, **de la început a industriei mari, de fabrică ;** aplicarea **de la început** în producția industrială și agricolă a **celor mai noi descoperiri** științifice și tehnice : „a te pune să le descoperi de la început, pe cînd alții le practică acum de sute de ani, ar fi o osteneală zadarnică" scria astfel Xenopol ; reorganizarea, respectiv organizarea sistemului de învățămînt potrivit cu cerințele producției moderne ; formarea unor capitaluri mari, în primul rînd, prin mobilizarea intensă a tuturor **resurselor interne** (societăți pe acțiuni, crearea de bănci, case de economii, reforma sistemului fiscal, oprirea scurgerii de bani din țară pentru desfătarea clasei parazite etc.) dar și prin **acceptarea condiționată** a unor capitaluri străine, care să fondeze fabrici, să aducă utilaje și cadre calificate și care, după un anumit număr de ani să fie naționalizate. „românizate", cum scrie Xenopol.

Xenopol are totodată în vedere faptul că activitatea de comerț exterior și îndeosebi importul (politica vamală) să fie subordonate **nevoilor industrializării și nu nevoilor consumului.** El promovează ideea diversificării și intensificării agriculturii în vederea sporirii randamentului acestei importante ramuri, în scopul asigurării bazei de materii prime pentru variate industrii și pentru lărgirea pieței interne de desfacere a produselor industriale.

Gînditorul român **atribuie un rol economic important statului, care prin politica internă și externă este chemat să încurajeze, să stimuleze și să protejeze dezvoltarea industrială împotriva concurenței distrugătoare a străinătății.** În sfîrșit, el preconizează înfăptuirea cît mai grabnică a unei dezvoltări în acești parametri, îndeosebi a industrializării **„căci în veacul nostru, unde propășirea merge așa de iute, fiecare zi pierdută te afundă mai adînc sub călcarea strivitoare a națiunilor mai civilizate".**

Desigur, unele elemente, idei și teze ale acestei concepții le întîlnim și în opera unor predecesori sau contemporani români sau de peste hotare ; dar, după opinia noastră, o asemenea **viziune de ansamblu,** o asemenea teorie generală a dezvoltării cu ansamblul premiselor, tezelor, raționamentelor și concluziilor teoretice și practice nu întîlnim la nici unul din predecesorii sau contemporanii săi pînă în deceniul 9 al secolului trecut. Ea este izvorîtă, evident din studiul **atent** al realităților concret-istorice ale României acelei perioade, privite prin prisma intereselor unei clase care, cu toate limitele ei, mai avea o misiune de îndeplinit.

Cum e și firesc, unele argumente concrete sau raționamente periferice și-au pierdut însemnătatea iar unele idei, chiar de bază, fără a fi invalidate au dobîndit sensuri, semnificații și fațete noi. Este însă incontestabil că ideile de bază ale acestei teorii au reprezentat și mai reprezintă și azi osatura multor orientări din teoriile progresiste actuale privind dezvoltarea țărilor rămase în urmă, reprezintă obiecții pertinente, principiale, împotriva tuturor teoriilor colonialiste și neocolonialiste, mai vechi sau mai noi, care propovăduiesc nonindustrializarea, utlizarea tehnicii primitive, învechite, neîncrederea în forțele și posibilitățile interne ale popoarelor, în capacitatea lor de a deprinde activitățile industriale și științifice, care absolutizează și apologiază capitalul străin, specializarea unilaterală, reprezintă o replică peste timp la vechea și noua teorie a costurilor comparative care sub paravanul avantajului reciproc", justifică schimburile neechivalente, perpetuarea decalajelor, a exploatării țărilor sărace de către cele bogate. Ideile lui Xenopol constituie totodată o critică ex-ante a teoriilor stadiale care recomandă țărilor rămase în urmă să opteze pentru o cale „normală", „organică", de dezvoltare, pentru reparcurgerea – în secolul revoluției tehnico-științifice – a unor studii caracteristice perioadei manufacturiere.

O orînduire bazată pe exploatare într-o țară ea însăși exploatată, nu a permis realizarea în fapt a acestor idei complexe și valoroase vizînd dezvoltarea economică a țării, înlăturarea subdezvoltării. Dar dezvoltarea economico-socială a României contemporane, **condusă pe drumul luminos al socialismului de către partidul comunist,** realizările de amploare ale țării noastre pe calea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, care au sporit prestigiul României în lume, precum și amplul efort depus în zilele noastre de numeroase state pentru înlăturarea subdezvoltării, pentru instaurarea unei ordini mondiale drepte și echitabile le confirmă odată mai mult.

V. IOȚA

FIȘE

specialiștilor din comerțul exterior, dar și a celorlalți economiști, a tuturor celor preocupați de problemele schimburilor economiei externe ale României o analiză sintetică asupra conținutului și rolului balanței de plăți externe în cadrul economiei. După ce marchează structura generală a balanței de plăți externe, autorii își cantonează efortul asupra balanței de plăți externe a țării noastre, balanță privită ca instrument economic în procesul de dezvoltare relevînd schema acesteia, elaborarea planului ei ca și raportarea executării sale. Sînt evidențiate, deasemenea, principalele valențe ale rolului balanței de plăți externe, ultima parte a volumului fiind consacrată problemelor echilibrului balanței și poziției țărilor în curs de dezvoltare față de rezolvarea acestora.

Două cărți ale lui Leonard Silk

• *Korin Cooney recenzează în* ECONOMIC IMPACT *nr. 2/1977 două cărți ale lui Leonard Silk :* The Economists *(Economiștii) și* Ethics and Profits *(Etică și profit), New York 1976. A doua carte este scrisă împreună cu David Vogel. „Economiștii" este o încercare de a schița portretul științific a cinci dintre cei mai marcanți economiști americani: Paul A. Samuelson, Milton Friedman, John Kenneth Galbraith, Wasily Leontief și Kenneth E. Bolding. „Etică și profit" este o prezentare „a ceea ce gîndește omul de rînd despre omul de afaceri și a ceea ce omul de afaceri gîndește despre omul de rînd". O bună parte din această lucrare se sprijină pe o anchetă făcută de o instituție din S.U.A. printre 360 de conducători de companii. Recenzentul observă că din această anchetă se degajă poziția adversă a omului de afaceri față de critica socială și presa care nu ar înțelege cum să informeze un public „ostil", despre problemele capitalismului și profitului.*

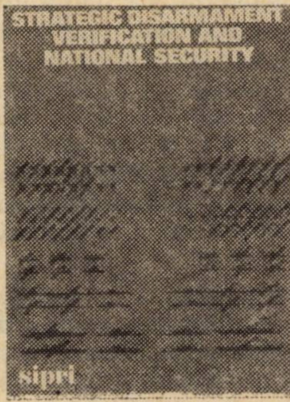

• *Andrzej Karkoszka, de la Institutul de relații internaționale din Varșovia, autorul cărții* Strategic Disarmament Verification and National Security *(Controlul dezarmării strategice și securitatea națională), editată anul acesta de SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute), își propune să analizeze raportul dintre dezarmare și asigurarea, prin intermediul unui sistem de control, a securității statelor implicate. S-a pornit inițial de la ipoteza unei relații strînse între securitate și controlul dezarmării, efectuîndu-se o serie de calcule pe baza unui studiu de caz ; ele au condus la o concluzie sceptică referitoare la validitatea tezei unei relații directe între cei doi termeni (în sensul că controlul asigură o respectare completă a clauzelor tratatului). Pentru a depăși scepticismul, autorul a încercat să elimine, în vederea asigurării unei analize cantitative corecte, tot ce nu poate fi cuantificat în conceptele de „securitate" și „control". Se ajunge la concluzia că ceea ce asigură securitatea în procesul unei dezarmări strategice nu este controlul complet al aplicării clauzelor tratatului, ci controlul dezvoltărilor în domeniul tehnologiei militare, chiar dacă acestea nu sînt direct stipulate.*

AGRICULTURA MODERNĂ

(Urmare din pag. 23)

Din toate studiile elaborate cu privire la consumul de energie în agricultură rezultă că în ferma propriu-zisă se consumă numai 25% din energie, iar restul de 75% se consumă în procesul de industrializare, conservare prin frig și mai ales prin deshidratare, prin transport și comercializare. Este necesar să se studieze toate etapele prin care trec produsele agricole pentru a se reduce consumul de energie în general și de îngrășăminte azotoase în special, date fiind nevoile alimentare mondiale, dată fiind necesitatea ca aceste îngrășăminte să fie repartizate în țările în curs de dezvoltare unde eficiența lor este de 3—4 ori mai mare.

Serioase economii de energie în agricultură se pot realiza prin reducerea numărului de tractoare pe 100 ha, de la 3—4 cîte sînt folosite azi mai ales în agricultura vest-europeană la 1—2 tractoare. Economia de energie se mai poate realiza și prin ameliorarea structurilor de proprietate sau trecere la o formă de **proprietate colectivă**, așa cum se propune în studiul din revista franceză a Academiei agricole.

Din analizele făcute în diferite țări în vederea reducerii consumului de energie în agricultură reiese că **producția de carne de pasăre și mai ales de ouă în sistem industrial înregistrează cel mai scăzut indice de conversiune a energiei cheltuite față de energia calorică** rezultată, atît din cauza consumului mare de combustibil pentru hale, cît și din cauza consumului de energie conținut în grăunțele de cererale care sînt utilizate ca furaje.

Așa cum rezultă din studiile întreprinse de oameni de știință, resursele de energie din petrol și gaze sînt pe sfîrșite în viitorii 15—20 de ani. Este necesar ca în toate sectoarele economice să fie luate măsuri care să ducă la **impiedicarea risipei acestor resurse.** Agricultura care consumă o mică parte din aceste resurse poate și trebuie să-și aducă contribuția în acest sens prin simplificarea tehnologiilor de construcția tractoarelor și mașinilor agricole, prin îmbunătățirea agrotehnicei, îmbunătățirea utilizării îngrășămintelor chimice, folosirea deplină a mașinilor agricole, reducerea consumului la culturile irigate și în sere în care se concentrează un mare consum de energie. Economia de îngrășăminte care se poate obține pe plan mondial **trebuie dirijată înspre țările în curs de dezvoltare** în care eficiența lor este de 3—4 ori mai mare decît în agricultura țărilor dezvoltate. O economie de numai 10% pe care o pot realiza aceste țări rezolvă probleme vitale pentru alimentația popoarelor din Africa, America Latină și Asia, care, așa cum am văzut folosesc o foarte mică cantitate de energie sub formă de îngrășăminte. Iar această economie nu va duce la reducerea randamentelor în agrîcultura țărilor dezvoltate.

Ca urmare a creșterii prețurilor la petrol și gaze, a scăderii prețurilor cerealelor în raport cu prețurile țițeiului, se poate prevedea o reorientare a fermierilor spre o agricultură mai puțin specializată, mai complexă, spre folosirea în mai mare măsură a îngrășămintelor organice, spre introducerea rotației culturilor în care lucerna, trifoul, soia, mazărea și alte leguminoase vor asigura azotul organic necesar culturilor de cereale. Fermierii americani au aplicat în ultimul an peste 350 milioane tone de bălegar. Experiențele făcute de prof. **Pimentel** cu un grup de cercetători în cordonul porumbului, au demonstrat neîndoielnic că randamente ridicate se pot realiza și cu îngrășăminte organice.

Toate cele arătate constituie probleme importante pentru orientarea agriculturii în cadrul economiilor diferitelor țări, solicitînd măsuri temeinic cîntărite, încadrate pe deplin în asigurarea echilibrului dezvoltării.

INDUSTRIALIZAREA SOCIALISTĂ

(Urmare din pag. 22)

tehnico-științific și perfecționarea tehnologiilor de fabricație. Făurirea unei industrii moderne presupune implicit integrarea celor mai noi realizări ale științei și tehnicii în toate ramurile. În acest scop un rol hotărîtor l-a avut și îl are crearea unei industrii naționale de mașini și aparate — furnizoare a tehnicii pentru întreaga economie.

Desfășurîndu-se în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane industrializarea socialistă a țării noastre se bazează, în tot mai mare măsură, pe tehnica cea mai avansată, pe tehnologii moderne, de înaltă eficiență. Una din sarcinile cele mai importante trasate de Congresul al XI-lea al partidului este asimilarea de noi mașini și utilaje, de tehnicitate ridicată, cu performanțe la nivelul celor mai bune realizări mondiale, atacarea cu curaj a unor domenii de vîrf ale tehnicii. În același timp, un aspect important al transformării pe baze moderne a industriei noastre privește **innoirea continuă a produselor,** asimilarea unor bunuri industriale de calitate tot mai ridicată.

Industrializarea socialistă a țării noastre se mai caracterizează și prin **îmbunătățirea continuă a repartizării teritoriale a forțelor de producție** în ansamblu și, în primul rînd, a industriei, asigurîndu-se dezvoltarea economică și socială armonioasă a tuturor județelor și zonelor. Repartizarea rațională a industriei pe întregul teritoriu conduce la valorificarea tot mai eficientă a resurselor naturale, la utilizarea mai bună a forței de muncă naționale, la organizarea superioară a producției și circulației bunurilor pe ansamblul economiei naționale. Îmbinarea armonioasă a criteriilor de eficiență economică cu cele social-politice în adoptarea deciziilor privind amplasarea teritorială a obiectivelor industriale reprezintă o constantă a politicii partidului nostru.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român recent desfășurată a stabilit orientările generale cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în perioada 1981—1985 ; potrivit acestor orientări va continua ferm politica de industrializare socialistă, accentuîndu-se poziția conducătoare a industriei în ansamblul economiei. Un aspect important îl reprezintă faptul că producția pe locuitor la unele produse de bază va ajunge pînă în anul 1985 la nivelul țărilor avansate economic.

În viitorul cincinal **se accentuează laturile calitative esențiale ale dezvoltării economico-sociale a României.** În centrul preocupărilor va sta ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale, afirmarea și mai intensă a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile vieții economico-sociale. Potrivit acestor cerințe, în cadrul politicii de industrializare se stabilesc următoarele orientări de bază : creșterea cu prioritate a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate din domeniul metalurgiei, construcțiilor de mașini și chimiei, concomitent cu dezvoltarea și diversificarea producției bunurilor de consum ; dezvoltarea bazei proprii de materii prime și energie prin intensificarea activității geologice, valorificarea completă a rezervelor cunoscute și descoperirea unor surse noi, economisirea cu toată fermitatea a materiilor prime și energiei, utilizarea resurselor secundare și deșeurilor ; prioritară va fi și în viitorul cincinal orientarea spre ridicarea gradului de valorificare al materiilor prime prin ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor în toate ramurile industriale. O preocupare centrală în noul cincinal este **creșterea mai puternică a eficienței economice** în toate sectoarele prin modernizarea producției și utilizarea intensivă a capacităților, reducerea mai mare a cheltuielilor materiale, desfășurarea cu rezultate superioare a cercetării științifice, formarea de noi cadre și ridicarea nivelului de pregătire profesională a oamenilor muncii. În acest fel se va accelera **creșterea productivității muncii sociale,** sporirea venitului național, se vor asigura condiții pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai al poporului.

ECONOMIE MONDIALA

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

ȘTIINȚA ȘI TEHNOLOGIA ÎN SLUJBA DEZVOLTĂRII

EXISTĂ, în diferite epoci istorice, probleme-cheie de a căror abordare corectă și soluționare rapidă depinde, în mare măsură, progresul în continuare al comunității umane. O astfel de problemă este astăzi combaterea subdezvoltării, micșorarea și, în timp, lichidarea decalajelor ce despart țările bogate de cele sărace. Identificînd și caracterizînd profund științific această problemă-cheie a lumii noastre, președintele României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta în Raportul prezentat la recenta Conferință națională a partidului : **„Accentuarea decalajului dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, dintre țările sărace și țările bogate — rezultat al vechii politici imperialiste, colonialiste — constituie o problemă de importanță cardinală a zilelor noastre. Este greu să se accepte perpetuarea actualei stări de lucruri, faptul că țări reprezentînd mai puțin de 25 la sută din populația lumii dețin 80 la sută din produsul mondial brut, în timp ce trei sferturi din populația globului deține numai 20 la sută“.**

În lichidarea subdezvoltării un rol de prim ordin revine științei și tehnologiei. Cum ar putea fi altfel cînd ele sînt surse de civilizație, bunăstare și progres și cînd promit, prin mijloacele lor amplificate de o grandioasă revoluție tehnico-științifică, să vindece multe din racilele de care suferă omenirea, să elimine multe din suferințele țărilor slab dezvoltate pe care s-a clădit, în timp, prosperitatea țărilor astăzi dezvoltate din punct de vedere economic ? Tocmai de aceea decalajele care separă țările „sărace" de cele „bogate“ în știință și tehnologie — domenii care trebuie să fie pîrghii de progres accelerat pentru țările rămase în urmă — sînt cu atît mai grave și au implicații și rezonanțe cu atît mai dureroase în întreaga viață economică și socială.

Comparații grăitoare

ÎN NICI UN DOMENIU disparitatea dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare nu este mai marcată și mai grea în consecințe decît în ce privește cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică. Deși 90% din toți oamenii de știință și tehnicienii ce au existat vreodată pe suprafața pămîntului sînt astăzi în viață, peste 90% din ei lucrează în prezent în și pentru țările dezvoltate. Peste 95% din activitățile lor sînt concentrate asupra cercetărilor în folosul lumii dezvoltate și al convertirii descoperirilor lor în procese tehnice „protejate“ prin patente, licențe, brevete, ce le fac, practic, inaccesibile, sau accesibile în termeni deosebit de oneroși, lumii în curs de dezvoltare.

Cu ajutorul acestui exclusivism științifico-tehnologic, țările dezvoltate au devenit imense fabrici de prelucrare a materiilor prime obținute în principal din țările în curs de dezvoltare. În ultimii zece ani țările dezvoltate au consumat 77% din cărbunele, 81% din petrolul și 95% din gazele naturale obținute pe plan mondial, deși numeric ele reprezintă mai puțin de un sfert din populația lumii. În termeni globali, 20% din populația lumii utilizează 60% din resursele planetei. Locuitorul mediu din țările industrializate consumă, de exemplu, cam de 50 de ori mai multă energie decît omologul său din regiunile sărace ale lumii.

În știință și tehnologie și, în special, în sectoarele „de vîrf“ decalajele sînt și mai mari. O comparație între 7 state industriale avansate și 109 țări în curs de dezvoltare este extrem de grăitoare. Primele, reprezentînd 20% din populația totală, dețin 92% din acceleratorii de protoni existenți, 85% din calculatoarele și 83% din centralele nucleare în funcțiune. Pe locuitor cheltuielile pentru cercetări științifice în țările în curs de dezvoltare sînt de sute de ori mai mici decît în țările dezvoltate. Știutorii de carte reprezintă în țările în curs de dezvoltare 40% din populația adultă față de practic 100% în țările dezvoltate.

Pentru puținul transfer științifico-tehnologic de care au beneficiat pînă acum, țările în curs de dezvoltare depind într-un grad foarte ridicat de societățile transnaționale. Pentru a înțelege în beneficiul real al cui se face acest transfer este suficient să menționăm că din cele mai mari 650 companii transnaționale din lume, 638 își au cartierul general în America de Nord, Europa occidentală și Japonia. Primele 300 firme din S.U.A. și cele 5 200 sucursale străine ale acestor firme realizează 28% din exporturile mondiale, inclusiv 47% din exporturile mondiale de materii prime și 20% din cele de produse industriale. Fără o schimbare în aceste tendințe, societățile transnaționale vor controla înainte de anul 1990 circa 40% din producția lumii nesocialiste. În virtutea noului colonialism științifico-tehnologic, știința și tehnologia transferate țărilor în curs de dezvoltare așa cum vor și cum dictează societățile transnaționale vor perpetua inegalitățile actuale, vor accentua distorsiunile și tensiunile din țările în curs de dezvoltare, gazde ale activităților acestor societăți.

Simpla enumerare a faptelor și cifrelor de mai sus sugerează deja cauzele pentru care știința și tehnologia au fost, și încă sînt, împiedicate să se înscrie ca un vector important al depășirii subdezvoltării. Este vorba de faptul că actualul sistem de relații economice internaționale, creat și menținut de colonialism și imperialism, este sediul unui sistem de relații de forță și dominație, în virtutea căruia unele țări — cele capitaliste dezvoltate par destinate să fie atelierele și laboratoarele lumii, iar altele, marea majoritate a celorlalte, cele în curs de dezvoltare, sînt sortite să producă materii prime, pe care în virtutea unei pretinse raționalități economice sînt silite să le exporte în stare neprelucrată și deci la prețuri scăzute, fostelor metropole.

Este vorba de faptul că prin export de capital, prin implantarea directă a societăților transnaționale, țările în curs de dezvoltare nu dețin controlul real asupra bogățiilor lor naturale și a celei mai prețioase bogății — cadrele, fiind silite să vadă cum aceste bogății sînt controlate și speculate, după singurul criteriu al profitului maxim pentru o societate transnațională al cărei cartier general se află undeva la mii de kilometri distanță. Este vorba de asemenea de faptul că în lume se întețește, tot în numele „dreptului celui mai tare“ și în urmărirea profitului maxim, amețitoarea cursă a înarmărilor și a vînzărilor de arme, ai cărei principali protagoniști sînt tot țările cele mai industrializate, care blochează astfel în domeniul militar circa 60 milioane de oameni, inclusiv cercetători, tehnicieni și muncitori de înaltă calificare sustrași producției și cercetării în scopuri pașnice.

Este limpede că avem de-a face cu o ordine mondială profund inechitabilă care se cere înlocuită — prin efortul conștient al tuturor țărilor, atît în curs de dezvoltare cît și dezvoltate, — cu o nouă ordine economică și politică internațională, care să permită lichidarea decalajelor și să asigure condiții pentru progresul accelerat și nestînjenit al tuturor țărilor, și în primul rînd al celor în curs de dezvoltare, accesul larg al acestor țări la cuceririle științei și tehnologiei moderne. România socialistă a militat întotdeauna, pe toate planurile și îndeosebi în cadrul Organizației Națiunilor Unite și organismelor sale specializate, pentru accesul larg al tuturor țărilor la cuceririle științei și tehnicii, pentru lărgirea transferului de tehnologie și a cooperării internaționale în acest domeniu. În acest sens este suficient să evocăm numeroasele inițiative și rezoluții inițiate de România în cadrul O.N.U. de-a lungul anilor : „Bazele cooperării economice internaționale“ (1957) „Posibilitățile cooperării internaționale în domeniul dezvoltării industriei petroliere în țările subdezvoltate“ (1959), „Punerea în valoare a resurselor umane“ (1965), „Știința și tehnologia“ (1967), „Cooperarea internațională în domeniul utilizării calculatoarelor electronice și tehnicilor de calcul pentru dezvoltare“ (1968), adoptate in Adunarea generală a O.N.U. ; „Raportul comitetului consultativ pentru aplicare științei și tehnicii în folosul dezvoltării“ (1965); la ECOSOC ; „Utilizarea ordinatoarelor și a tehnicilor de calcul la dezvoltarea industrială“ (1969), la O.N.U.D.I. ; „Cooperarea științifică și tehnologică“ (1967 și 1968), la C.E.E./O.N.U. etc.

Practici și mecanisme care adîncesc inegalitatea

PARALEL cu diviziunea muncii care este fundamental structurată în interesul țărilor dezvoltate, în domeniul științei și tehnologiei acționează mecanisme specifice inechitabile, care mențin, și în unele cazuri, adîncesc decalajele.

Așa cum arată cunoscutul cercetător al viitorului, profesorul norvegian Johan Galtung : „Echipele științifice din țările dezvoltate, numite centru, se duc în țările în curs de dezvoltare, numite periferie, pentru a lua date de bază asupra zăcămintelor, sedimentelor, florei, faunei, cercetărilor arheologice, atitudinilor, comportării, dar mai departe, prelucrarea acestor date, analiza și teoria se produc în universitățile centrului, care joacă rolul unor uzine, iar produsul final merge după aceea spre consum în centrul periferiei“.

Dar în țările în curs de dezvoltare nu se produc și culeg numai date brute, ci se fac investigații de mare valoare care însă, din lipsa unei infrastructuri tehnologice adecvate, nu pot fi convertite în aplicații, rămînînd astfel tot un fel de materii prime, care numai prin prelucrare capătă, în țările dezvoltate, o valoare superioară cu consecințe materiale directe, mărind avuția națională a acestor din urmă țări. Mai mult, producția științifică a țărilor în curs de dezvoltare este însușită gratuit de țările dezvoltate căci, așa cum arată profesorul olandez Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel pentru economie : „Prin tradiție, rezultatele cercetării științifice sînt publicate liber pe plan internațional. Astfel, cercetarea țărilor în curs de dezvoltare contribuie și reprezintă o adițiune la cunoașterea lumii, însă de această cunoaștere profită mai degrabă țările dezvoltate din cauza dezvoltării lor superioare și a bazei lor industriale. Prin contrast, cunoașterea tehnologică este o materie importantă care este cumpărată și vîndută pe piețele naționale și internaționale. Ea este păstrată cu grijă în special în țările dezvoltate. Cele mai avansate procese și „know-how“-ul necesar pentru a le folosi nu sînt puse în mod automat la dispoziția țărilor în curs de dezvoltare. Dacă sînt cerute, ele trebuie cumpărate“. Și aceasta desigur în condiții oneroase.

În transferul de tehnologie există astăzi numeroase practici care adîncesc inegalitatea între vînzător (aproape întotdeauna dintr-o țară dezvoltată) și cumpărătorul din țara în curs de dezvoltare. Chiar și simplul acces la tehnică poate fi serios restrîns de către carteluri, monopoluri și diferite practici comerciale restrictive ale furnizorilor de tehnologie. Astfel de acorduri de tip cartel între furnizori, schimbul de licențe „în cruciș“, punerea în comun a unor brevete și constituirea de fonduri comune pentru „apărarea“ acestor brevete ș.a. reduc în mod artificial numărul de surse de tehnologie, întăresc puterea de negociere, și așa superioară, a proprietarilor de tehnologie, permițîndu-le acestora să fixeze prețuri și să impună condiții pe care nu le-ar putea obține în regim de liberă concurență. Restricții favorabile vînzătorului de tehnologie privesc și domeniul de utilizare, cumpărătorului limitîndu-i-se sfera în care poate folosi tehnologia și împiedicîndu-i-se, printre altele, accesul la export. De multe ori, cumpărătorului i se interzice achiziționarea din alte surse și utilizarea de tehnici concurente, i se impun restricții cantitative la producția ce o efectuează pe baza tehnologiei cumpărate. Astfel de restricții cantitative sînt fie explicite, fie mai voalate dar nu mai puțin eficace (așa cum este cazul acordurilor în care peste un anumit volum de producție cresc vertiginos redevențele ce trebuie plătite proprietarului tehnologiei respective).

În același mod se folosesc, pentru a crea vînzătorului de tehnică un avantaj unilateral, și practici care inițial aveau rațiuni corecte. Așa este cazul „licenței globale“ (adică al achiziționării mai multor brevete sau a mai multor tehnologii cu ocazia unei singure operații). Menită inițial a-l asigura pe cumpărător că va dispune de ansamblul procesului și de toate perfecționările tehnice, licența globală este astăzi frecvent folosită pentru a forța (sau incita) concesionarul să achiziționeze tehnologii de care nu are nevoie, dar fără de care vînzătorul nu-i livrează licența de care concesionarul are realmente nevoie. Mai mult, licența globală poate antrena și o prelungire a duratei contractului și a plăților, în cazul în care brevetele principale sînt aproape de termenul de expirare — după care intră în domeniul public — și cele complementare (respectiv cele pe care cumpărătorul a fost obligat să le achiziționeze) au o durată de protecție mai mare.

O soartă similară o are și practica „cumpărărilor legate“, care are și rațiuni pozitive, izvorîte din faptul că uneori o anumită tehnologie nu poate fi utilizată în absenta unor repere sau materiale bine determinate și cu specificații foarte exigente. În practică însă, studii detaliate întreprinse de Secretariatul UNCTAD arată că, de fapt, prevederile privind cumpărările legate sînt utilizate ca o sursă suplimentară de venituri pentru vînzător și, adesea, au ca efect o supraevaluare a prețurilor elementelor încorporate, în condițiile în care vînzătorul de tehnică și de produse legate devine, pentru aceste produse, un adevărat monopolist, practicînd prețuri uneori cu 100% mai mari decît cele ce ar prevala în situația de liberă concurență.

Un alt obstacol major în folosirea tehnologiilor achiziționate de țările în curs de dezvoltare îl reprezintă restricțiile teritoriale la export. Ele pot fi directe și explicite, sub forma prohibirii globale a exporturilor, a interdicției de export spre anumite destinații, sau a contingentelor de export, sau implicite prin intermediul societăților transnaționale, în cadrul raporturilor de subordonare ale filialelor din țările în curs de dezvoltare față de societățile-„mamă“ din țările dezvoltate. Restricțiile la export pot fi și indirecte, sub forma necesității unei autorizații prealabile de export al produselor din partea vînzătorului tehnicii cu care s-au fabricat produsele, sub forma redevențelor sporite pentru produsele exportate, a unor cerințe de calitate mai severe la export. etc.

Din 2 000 contracte încheiate de 10 țări în curs de dezvoltare pentru achiziționarea de tehnologie, ce au făcut recent obiectul unui studiu al UNCTAD, 53% conțin restricții la export, cifră care relevă amploarea fenomenului dar care poate ascunde faptul că sînt țări, mai puțin dezvoltate, în care 99% din contractele prin care se achiziționează tehnologie conțin restricții explicite la export.

La împovărarea celui ce cumpără tehnologie concură și metode contabile : redevențele se plătesc la valoarea brută a producției sau a vînzărilor, în timp ce normal ar fi să se plătească la „valoarea adăugată“ care dă o măsură mai corectă a aportului tehnologic. Frecvent, aportul tehnic este înregistrat și ca aport de capital, ceea ce conduce la o plată dublă : atît de redevențe cît și de beneficii la capital.

Deosebit de inegal și de oneros pentru țara cumpărătoare în curs de dezvoltare, transferul de tehnologie poate deveni o frînă serioasă în însăși dezvoltarea potențialului tehnic și științific național al țării respective. Astfel, numeroase acorduri de transfer de tehnologie limitează explicit libertatea cumpărătorului de a întreprinde propria sa cercetare științifică atît în domeniul respectiv, cît și în alte domenii conexe. Sînt prevăzute clauze de „retrocesiune“ sau de „retur de licențe“, prin care orice inovație sau îmbunătățire adusă procesului de producție de către cumpărătorul de tehnologie trebuie cedată vînzătorului de cele mai multe ori gratuit, în timp ce în sens invers, nu există obligativitate și cu atît mai puțin gratuitate.

În mai multe contracte de licențe sînt practicate deosebit de grave restricții în angajarea și formarea de personal local, ceea ce impune permanentizarea dependenței de exterior, contribuie la „exodul de inteligență“ și în general, costă foarte mult țara în curs de dezvoltare gazdă, cunoscute fiind salariile ce se pretind în țări ce abia plutesc la linia de subzistență, de către consultanți, experți etc. din țările dezvoltate.

Am amintit doar cîteva din obstacolele și mecanismele inechitabile se acționează în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare, pe piața mondială de tehnologie. Dar în mod inechitabil și profund păgubitor pentru țările rămase în urmă circulă nu numai știința și tehnologia, ci și creatorii acestora — cadrele[*].

Bogdan BALTAZAR

---

[*] **În a doua parte a acestui articol, care va fi publicată într-unul din numerele viitoare, autorul prezintă concepția României despre locul științei și tehnologiei în procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale.**

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Piața zahărului

PRODUCȚIA mondială de zahăr în sezonul 1 septembrie 1977—31 august 1978 se va situa între 87 și 91 milioane tone, depășind cu alte cuvinte consumul mondial, estimat la circa 85 milioane tone. Ca urmare, se așteaptă că prețul zahărului pe piața internațională va suferi în continuare presiunea exercitată în ultimii doi ani de majorarea stocurilor mondiale (vezi graficul).

Se așteaptă o creștere a cererii de zahăr și în țările în curs de dezvoltare, unde consumul pe locuitor reprezintă încă mai puțin de o treime din cel al țărilor dezvoltate.

EXPORTUL DE ZAHĂR BRUT IN 1976

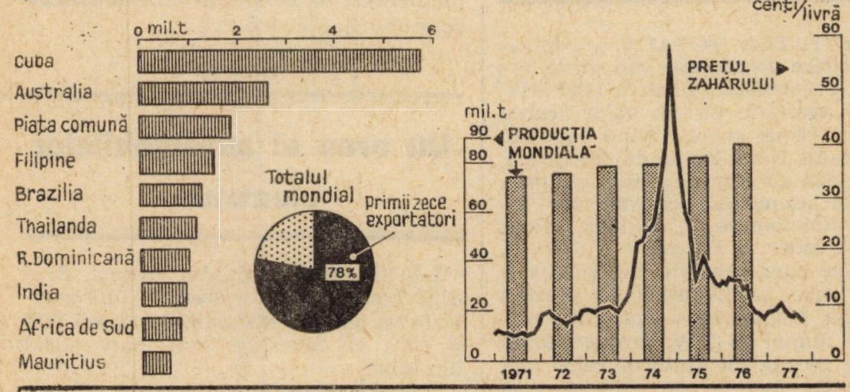

Sursa: Organizația internațională a zahărului

Cooperare polono-franceză

ÎN ultima perioadă, cooperarea economică polono-franceză s-a îmbogățit cu o nouă formă, și anume construirea în comun de întreprinderi în terțe țări. De exemplu, societatea poloneză „Polimex-Cekop" a încheiat un acord cu firma franceză „Creusot Loire Entreprise" privind construirea de uzine complete în țări în curs de dezvoltare. Printre obiectivele realizate în comun de specialiști polonezi și francezi figurează o conductă de petrol în Iran, o oțelărie și instalații energetice în Siria, o fabrică de acid sulfuric în Maroc. o oțelărie în Venezuela. o serie de centrale telefonice în Irak.

Fier vechi: degringolada prețurilor

UNUL DINTRE EFECTELE colaterale ale crizei care afectează industria siderurgică din Occident îl constituie puternica scădere a prețurilor la fier vechi pe piața mondială capitalistă. De la nivelul ridicat de 144,50 dolari per tonă la începutul lunii aprilie 1974, indicele săptămînal calculat de revista „Iron Age" a scăzut în jur de 75 dolari la începutul anului 1975, iar în aprilie a.c. a început o nouă etapă de reducere considerabilă a prețului la fier vechi (vezi graficul alăturat). Această tendință influențează, la rîndul său, asupra industriei oțelului, printre cei mai de seamă beneficiari ai reducerii prețului numărîndu-se mini-oțelăriile, care sînt importante consumatoare de fier vechi.

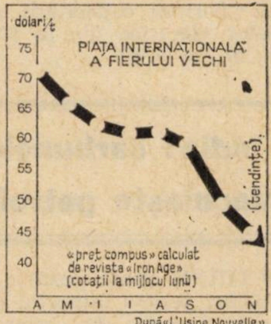

După «L'Usine Nouvelle»

Orientări în dezvoltarea economică

Bolivia: ponderea industriei în creștere

PLANUL DE DEZVOLTARE a economiei Boliviei pe perioada 1976 — 1980 vizează o creștere a P.I.B. cu 9,4% pe an, pe baza unor investiții de 3,5 miliarde de dolari (dintre care o treime vor proveni din exterior). Economia boliviană depinde în mare măsură de sectorul minier. Al doilea producător mondial de cositor — după Malaezia — cu circa 28 300 tone în 1975, Bolivia extrage, de asemenea, plumb (16 800 t), zinc (49 500 t), antimoniu (11 800 t) la care se află pe locul doi în lume după Africa de Sud, tungsten, wolfram, bismut, argint, aur și cupru. Subsolul Boliviei conține de asemenea minerale uranifere. De curînd, a fost descoperit în estul țării un zăcămînt de fosfați, estimat la 20 milioane de tone. Pentru a încuraja sectorul micilor exploatări miniere, Banca Mondială a împrumutat „Banco Minero de Bolivia" cu 12 milioane dolari. Există între 2 500 și 3 000 mine mici (dintre care unele sînt exploatate de o singură familie), din care se extrag : cositor, antimoniu, tungsten, plumb etc. Ca urmare a acestei noi investiții, minele mici vor trebui să exporte, în cursul următorilor zece ani, minereuri în valoare de 110 milioane dolari. Bolivia își propune ca pînă în 1979 să ajungă să rafineze toată producția sa de concentrate de cositor. Unele din proiectele cele mai importante în domeniul construcțiilor de fabrici și uzine vizează construcția unei turnătorii-rafinării de plumb și de argint (turnătoria, situată la Karachimpapa va produce anual 20 000 tone de plumb, 150 tone argint, 1 049 tone zinc, 225 tone cositor și 160 tone antimoniu). Se vor mai construi o rafinărie de zinc (care va fi dată în funcțiune după 1983), o uzină de antimoniu (care va produce circa 5 000 tone de metal pe an) etc.

Proiectele industriale sînt numeroase și se

Alte proiecte industriale vizează producția de automobile cu începere din anul 1981, la instalarea de mini-oțelării în regiunile din centrul și sudul țării, la o fabrică de tuburi de oțel (care va permite suprimarea unor importuri în valoare de 15 milioane dolari). Din 1977 se produc la Cochabamba 22 000 biciclete anual, dintre care 12 000 vor fi exportate spre țările Grupului andin. La El Alto a început instalarea unei uzine care va asambla compresoare și pompe pneumatice, destinate mai ales exportului spre țările Grupului andin. Se vor da în folosință, în viitorii ani, fabrici de ciment, uzine petrochimice, o uzină care va asambla televizoare, fabrici de zahăr, de ulei etc.

Se speră că producția de petrol va ajunge la 180—200 000 barili/zi în 1980. Rezervele certe ale țării sînt estimate la 140 miliarde de barili, cu perspectiva de a se tripla.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMÎNA 5—9. XII. 1977 piețele valutare au cunoscut o nouă perioadă agitată. Reține atenția ca o ilustrare a efortului făcut de băncile centrale în vederea combaterii fluctuației cursurilor valutelor, cifra estimativă a totalului intervențiilor din august-octombrie publicată în această săptămînă : circa 30 miliarde dolari. Revenirea parțială a **dolarului** de la finele perioadei a fost pusă în legătură cu o posibilă armonizare a politicii țărilor occidentale în vederea reducerii tensiunilor de pe piețele de schimb.

Yenul japonez a avut o tendință moderată de repreciere atingînd un maxim de circa 240,80 yeni pentru un dolar (plus 0,7%), după care a revenit la nivelul de circa 242 yeni pentru un dolar. Se apreciază că această evoluție a avut loc sub supravegherea atentă exercitată de Banca Japoniei și sub efectul de „așteptare" a măsurilor economice concrete anunțate de guvernul recent remaniat. Observatorii continuă totuși să exprime rezerve față de posibila frînare sau inversare a tendinței de repreciere a yenului în raport cu dolarul.

Marca vest-germană a realizat o puternică revenire în raport cu dolarul față de care a atins un nivel maxim absolut de circa 2,1 535 mărci, evoluînd în ansamblu la un nivel cu circa 2% peste închiderea de referință de 2,2095 mărci pentru un dolar. Ea a terminat intervalul la circa 2,19 mărci pentru un dolar. Evoluția mărcii vest-germane a afectat puternic pe partenerii săi din cadrul „minisistemului" vest-european de fluctuare concertată, care s-au aflat la limita minimă de intervenție. **Francul belgian** a fost puternic afectat, fiind susținut prin intervenții importante precum și printr-o nouă majorare, **de la 6 la 7% a taxei scontului.** În aceste condiții valuta **belgiană a revenit, terminînd** intervalul la circa 34,45 franci pentru un dolar.

Francul elvețian a continuat să manifeste o tendință fermă în raport cu dolarul, atingînd un maxim de circa 2,1030 franci pentru un dolar. După ce a oscilat între 1,0 și 1,8% în raport cu închiderea anterioară de 2,1435 franci pentru un dolar, el a terminat intervalul cu puțin peste acest nivel. **Lira sterlină** a resimțit șocul mișcărilor valutelor continentale, înregistrînd la rîndul său, la cursul de circa 1,8385 dolari pentru o liră, o repreciere de circa 1,1%. După aceea a regresat ușor, închizînd cu un avans de numai 0,6% față de închiderea de referință. **Francul francez** și **lira italiană,** în pofida unor reveniri de moment, continuă să fie slabe în raport cu valutele europene mai sus amintite și cu yenul, nereușind să se desprindă din limitele de circa 4,8460 franci și respectiv 877,50 lire pentru un dolar.

La ultima licitație organizată de F.M.I. aurul a fost adjudecat la un preț de 160,03 dolari pe uncie, **prețul aurului** regresînd la 158,55 dolari/uncie la ultimul fixing londonez de pe 9. XII. a.c.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

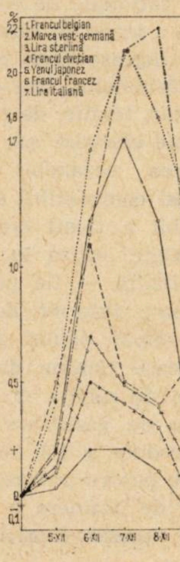

Evoluția principalelor valute occidentale în perioada 5—9 decembrie, luîndu-se ca bază cursul dolarului S.U.A. din 2 decembrie 1977.

Recrudescențe protecționiste : cauze și reacții

ANALIZÎND, în suplimentul său din noiembrie a.c., evoluțiile recente din cadrul comerțului mondial capitalist, revista franceză „L'Usine Nouvelle“ subliniază recrudescența tendințelor protecționiste, survenite în ultimii ani.

După opinia revistei, la accentuarea acestui fenomen contribuie o serie de cauze cum sînt : „criza petrolului“, care a determinat dezechilibrarea balanțelor comerciale ale țărilor importatoare de petrol ; specializarea prea avansată a unor țări în anumite domenii industriale, deoarece — atunci cînd tinde să devină monopol, cu toate atributele sale negative — această specializare provoacă reacții de protejare ; politica de salvgardare, de către țările capitaliste dezvoltate, a unor ramuri depășite sau cu o structură anacronică ; măsurile de protejare a industriilor naționale care se dezvoltă în țările în curs de dezvoltare, deoarece — atunci cînd aceste măsuri facilitează implantarea și expansiunea pe terțe piețe a companiilor multinaționale — ele provoacă reacții de apărare. De aceea, apreciind că „liberschimbismului“ i-a sunat ceasul, revista se pronunță pentru un „liberalism al schimburilor“, organizat în cadrul noii ordini economice internaționale.

U. R. S. S. : evoluții în repartiția forței de muncă

RIDICAREA CONTINUĂ a productivității muncii sociale în Uniunea Sovietică și imperativele progresului tehnic, creșterea nivelului de trai al populației și a cerințelor acesteia permit și, totodată, determină modificarea permanentă a repartiției forței de muncă ocupate în economie. După cum se vede din graficul alăturat în perioada 1940—1976 a sporit de peste două ori ponderea forței de muncă (fără elevi și studenți) ocupate în sectoarele de activitate neproductive, pe seama scăderii ponderii forței de muncă ocupate în ramurile producției materiale. Deplasarea este mai sensibilă către domenii ca : ocrotirea sănătății, cultura fizică, asistența socială, învățămîntul, cultura și arta, știința și deservirea științifică, în care — în ansamblu — în 1940 erau ocupate 5,9% din întreaga forță de muncă, iar în 1976 — peste 16%.

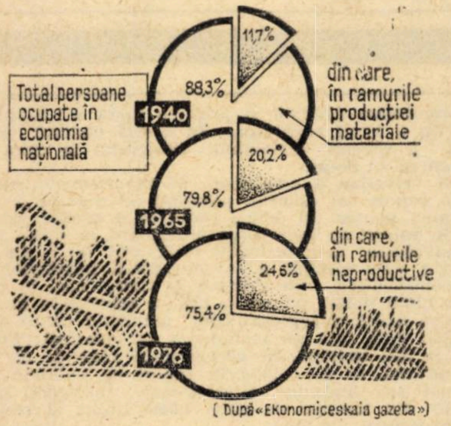

(După «Ekonomiceskaia gazeta»)

Japonia : valorificarea resurselor geotermale

CAPACITATEA TOTALĂ a centralelor electrice geotermale din țările capitaliste este evaluată la circa 1500 MW, cele mai avansate țări în valorificarea acestei forme de energie fiind Japonia, S.U.A., Italia, Noua Zeelandă, Mexic ș.a. Se apreciază că într-un viitor nu prea îndepărtat asemenea centrale vor începe să funcționeze în Islanda, Nicaragua, Salvador și Turcia.

Deși cele cinci centrale electrice geotermice, care funcționează în prezent în Japonia, însumează o capacitate utilizată de numai 76 MW, prospecțiunile efectuate recent, cu ajutorul celor mai perfecționate metode, au evidențiat că — la nivelul actual al tehnicii de foraj și exploatare — potențialul energetic geotermal utilizabil al țării se cifrează la 20 000 MW. În cercurile oficiale se apreciază că în jurul anului 1985 capacitatea totală instalată a centralelor geotermice din Japonia va ajunge la 1000 MW, iar în jurul anului 1990 la 3000 MW. Exploatarea resurselor geotermale situate la adîncimi mari (pînă la 4000 m), ca urmare a perfecționării tehnologiilor de foraj, va permite totodată sporirea capacității unitare a centralelor electrice (de la 50 MW în prezent, la 250 MW).

India : cărbunele înlocuiește petrolul

CHELTUIND anual peste 1,6 miliarde de dolari pentru importul de petrol, India este deosebit de interesată în dezvoltarea utilizării altor purtători de energie primară. Atenția se îndreaptă în primul rînd spre valorificarea bogatelor resurse naționale de cărbune. La Ramagundam a intrat în funcțiune prima uzină de îngrășăminte bazată pe prelucrarea cărbunelui. Într-o serie de fabrici de zahăr, textile, de ciment, cărămizi, centrale electrice ș.a. s-a trecut la reproiectarea cazanelor de abur, pentru a folosi combustibil solid ; un interes deosebit a trezit crearea unui cazan care poate utiliza la ardere — cu eficiență înaltă — fie petrol sau gaze, fie cărbune inferior, deșeuri, vegetale (de exemplu, pănuși de porumb sau bagasa, care rămîne după prelucrarea trestiei de zahăr). O instalație experimentală de gazificare a cărbunelui (care produce și 100 tone de cocs pe zi) servește pentru punerea la punct a tehnologiei de obținere a combustibilului gazos necesar fabricilor ce nu pot întrebuința direct cărbunele.

Circa 25 de institutii din India proiectează și experimentează în prezent diferite instalații de încălzire și climatizare cu ajutorul energiei solare. Hala fabricii de motoare electrice de la Hardwar, situată la poalele masivului Himalaia, exploatează cu bune rezultate un astfel de sistem.

Prin grija Consiliului național pentru productivitate din India, se desfășoară un program, eșalonat pe o perioadă de doi ani, pentru specializarea cadrelor inginerești în domeniul raționalizării consumurilor energetice.

Un oraș al automobilelor electrice

LA ITAIPÚ, pe fluviul Parana, Brazilia construiește o uriașă hidrocentrală cu puterea instalată de 12 mii MW și care va avea cel mai mare baraj din lume.

Ținîndu-se seama de această viitoare sursă de energie ieftină, la Rio Claro — oraș cu peste 100 mii de locuitori, din apropierea complexului hidroenergetic — s-a construit o fabrică de automobile electrice. Tipul proiectat, denumit „Itaipú“, dezvoltă o viteză de 50 km/h, fiind adecvat circulației urbane. Întrucît autonomia de parcurs este de numai 80 km, se prevede ca într-o serie de puncte din oraș să fie amplasate instalații care să reîncarce bateriile de acumulatori în timpul parcării mașinilor. Autoritățile locale și-au propus ca în 1980, Rio Claro să devină un oraș experimental model în ce privește trecerea la utilizarea automobilelor electrice, nepoluante și, mai ales, neconsumatoare de benzină.

Ritmuri în industria chimică

ÎN ȚĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE producția chimică constituie una dintre cele mai dinamice ramuri ale industriei. Datele statistice evidențiază că ritmul mediu pe anii 1963—1973 de creștere a producției chimice a devansat net, în marea majoritate a cazurilor, ritmul expansiunii producției pe ansamblul industriei prelucrătoare ; coeficientul devansării a fost de 2 în cazul Angliei, de 1,9 în cel al S.U.A., R.F.G. sau al Olandei, de 1,8 în cazul Franței, de 1,7 în cel al Italiei și de numai 0,9 în cazul Japoniei.

După aprecierea specialiștilor, în perioada 1973—1983 ritmul de dezvoltare a producției chimice se va încetini în țările capitaliste industrializate, comparativ cu cel înregistrat în deceniul precedent. Ca urmare, se prevede că și coeficientul de devansare, amintit mai sus, se va situa la nivelul mediu de 1,5 față de 1,9 în perioada 1963—1973.

CURIER

GLOSAR

Schema de preferințe tarifare generalizate

SCHEMA DE PREFERINȚE tarifare generalizate este un cod în care sînt cuprinse toate prevederile referitoare la modul în care o țară dezvoltată acordă preferințe tarifare generalizate țărilor în curs de dezvoltare. Schemele de preferințe diferă de la o țară (grup de țări) donatoare la alta, dar, în general, ele cuprind următoarele grupe mari de prevederi : perioada de aplicare a tratamentului preferențial ; lista țărilor beneficiare ; lista produselor cărora li se aplică tratament preferențial, precum și avantajul vamal acordat fiecărui produs (scutire de taxă vamală sau procentul de reducere a taxei vamale) ; mecanisme de salvgardare ; regulile de origine și documentele de atestare a originii (certificat de origine). Schemele de preferințe tarifare generalizate ale țărilor capitaliste dezvoltate au intrat în vigoare în următoarea ordine cronologică : iulie 1971 — țările C.E.E. ; august 1971 — Japonia ; octombrie 1971 — Norvegia ; ianuarie 1972 — Anglia, Danemarca, Finlanda, Irlanda, Noua Zeelandă, Suedia ; martie 1972 — Elveția ; aprilie 1972 — Austria ; iulie 1975 — Canada ; ianuarie 1976 — S.U.A. Anglia, Danemarca și Irlanda au adoptat schema C.E.E. în ianuarie 1974, după aderarea lor la acest organism. Australia a aplicat un tratament preferențial pentru produsele din țările în curs de dezvoltare încă din 1966, pe care l-a îmbunătățit după anul 1970 conform recomandărilor UNCTAD.

M. I.

Universitatea Națiunilor Unite

Alexe Pardan, Șimleu Silvaniei — Ideea creării unei astfel de instituții a fost sugerată pentru prima dată de fostul secretar general al O.N.U. U Thant în 1969, ca universitate în sensul obișnuit al cuvîntului. Ideea a evoluat, ajungîndu-se la un institut de cercetări internaționale. Înființarea universității Națiunilor Unite, în această accepție, a fost hotărîtă de Adunarea generală a O.N.U. în 1972. Sediul central al Universității a fost stabilit la Tokio în 1974. În ianuarie 1975, Consiliul (organul de decizie supremă al Universității) a ales trei domenii prioritare de cercetare : foametea în lume ; distribuirea, folosirea și administrarea resurselor naturale ; dezvoltarea socială și umană. Printre temele concrete abordate se numără metodele de conservare a produselor agricole și problema nutriției, căutarea unor noi surse de energie, transferul de tehnologie în țările în curs de dezvoltare etc.

Lectură

Ilie Radovan, Jimbolia — 1) Sub raportul tirajului volumelor editate anual raportat la numărul populației, România se află — potrivit statisticilor UNESCO — între primele 15 țări ale lumii. În 1976 editurile din țara noastră au publicat 3 813 titluri de cărți și broșuri, într-un tiraj total de 78 630 000 exemplare. 2) Sondaje și anchete privind timpul afectat lecturii se efectuează în numeroase țări ale lumii. În R.F.G., de pildă, asemenea sondaje au relevat că cetățenii acestei țări consacră în medie lecturii șapte ore pe săptămînă. Persoanele cu studii secundare citesc în medie 11 ore și 25 minute pe săptămînă, în vreme ce acelea cu studii primare citesc 8 ore și 31 minute pe săptămînă. Situația este inversă în țara respectivă în ce privește emisiunile de televiziune : persoanele cu studii primare petrec în medie săptămînal 12 ore și 23 minute în fața televizorului, față de 9 ore și jumătate în cazul absolvenților de liceu. Lectura privește atît cărțile, cît și ziarele și revistele.

Cercetare

Visarion Iliescu, Suceava — 1) Grupul consultativ pentru cercetări agricole internaționale (GCRAI) a fost creat în anul 1971, sub egida F.A.O., P.N.U.D. și a Băncii Mondiale. Programele beneficiind de sprijinul său (în valoare de 78 miliarde dolari în 1977) au ca principal obiectiv sporirea producției agroalimentare în țările în curs de dezvoltare prin îmbunătățirea soiurilor și raselor, combaterea dăunătorilor și maladiilor etc. Aceste programe acoperă în prezent principalele culturi și animale destinate alimentării omului, ca și majoritatea zonelor ecologice din țările în curs de dezvoltare. Una din acțiunile sprijinite de Grup a fost realizarea unei repertorieri a organizațiilor și proiectelor de cercetare agricolă, ca și a personalului științific al acestora. din 65 țări în curs de dezvoltare. Printre membrii GCRAI se numără și România.

2) Dezbaterile publice organizate la Strasbourg de Consiliul Europei occidentale la sfîrșitul lunii noiembrie a.c., reunind parlamentari, oameni de știință, reprezentanți ai industriei și un numeros public, au avut ca temă : necesitățile de energie, resursele și economisirea lor ; resursele tradiționale (nenucleare) de energie și incidența lor asupra mediului înconjurător ; opțiunea nucleară — pro și contra ; perspectivele energetice și politicile de viitor.

Dialog

Bucur Voican, București — Comisia independentă formată din circa 15 personalități din țări în curs de dezvoltare și dezvoltare, a cărei președinție a fost acceptată la 28 septembrie a.c. de Willy Brandt, va avea rolul de a sprijini eforturile guvernelor și organizațiilor internaționale de a debloca așa-numitul „dialog Nord-Sud“ și de a ajunge la relații economice internaționale echitabile

Acceptînd președinția acestei comisii, Willy Brandt a declarat într-un interviu acordat ziarului vest-german **Süddeutsche Zeitung :** „Sînt pe deplin de acord, desigur, cu atitudinea celor mai multe dintre țările interesate că tratativele propriu-zise trebuie să fie duse în continuare în cadrul sistemului în vigoare al O.N.U. Chiar dacă au existat — și nu vreau să ascund absolut deloc aceasta — la unii parteneri îndoială și chiar rețineri serioase, convorbirile avute m-au convins (...) că o asemenea comisie independentă poate să aducă o contribuție în ce privește relațiile concrete, dar și în ceea ce privește crearea unei anumite atmosfere, să modifice caracterul conflictelor și să evidențieze posibilități de rezolvare“.

Cooperare

David Kernbach, Timișoara — 1) Proiectul ordinii de zi provizorii a Conferinței Națiunilor Unite privind cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, care va avea loc la Buenos Aires în august-septembrie 1978, include în momentul de față trei teme mari : cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, ca nouă dimensiune a cooperării internaționale în scopul dezvoltării ; măsuri de ordin instituțional care se cer adoptate pe plan național pentru promovarea cooperării tehnice între țările în curs de dezvoltare ; măsuri de ordin instituțional care se cer adoptate pe plan internațional și participarea țărilor dezvoltate, a sistemului Națiunilor Unite și a altor organizații internaționale. 2) Potrivit raportului unui grup de lucru al P.N.U.D. solicitat să identifice obstacolele care frînează cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare, principalele dintre ele sînt : lipsa flagrantă de informații și comunicații asupra posibilităților și necesităților țărilor în curs de dezvoltare ; prejudecățile care determină ca aceste țări să prefere să importe din țările dezvoltate și să facă apel la specialiști și birouri de studii din aceste țări ; absența unor mecanisme de natură să promoveze o cooperare între aceste țări ; actualele formalități și practici folosite de sistemul O.N.U. pentru proiectele de natură să favorizeze cooperarea tehnică între țările în curs de dezvoltare.

Indice O.N.U.

Valentin Uruioc, Făgăraș — Oficiul de statistică al O.N.U. calculează și el un indice al prețurilor produselor de bază în comerțul internațional. Indicele se calculează din anul 1957, pentru două grupe mari de țări (țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare), pe baza unor serii de prețuri furnizate atît de țările exportatoare cît și de cele importatoare (cotații de bursă, prețuri de licitație, prețuri de tranzacție). Indicele are doi subindici : unul pentru materii prime (care se calculează pentru un nomenclator de 58 produse) și altul pentru metale neferoase (un nomenclator de 6 produse).

Asistență

Sever Butaciu, Blaj — Cu ocazia reuniunii anuale a Comitetului de ajutor pentru dezvoltare al O.C.D.E., desfășurată la Paris la 26-27 octombrie a.c., cîteva țări și-au reafirmat intenția de a se strădui să ridice volumul ajutorului lor public pentru dezvoltare la cel puțin 1% din produsul național brut, altele au declarat că speră să atingă obiectivul de 0,7% din P.N.B. la sfîrșitul acestui deceniu, în vreme ce altele intenționează să majoreze acest ajutor în cursul anilor viitori, fără a atinge însă obiectivul fixat de 0,7%. Nivelul actual relativ și absolut al ajutorului public pentru dezvoltare acordat de unele din țările membre ale Comitetului amintit este prezentat în graficul de mai jos, reprodus după revista „Le Nouvel Economiste“. Graficul nu include așadar, asistența pentru dezvoltare acordată de țările exportatoare de petrol.

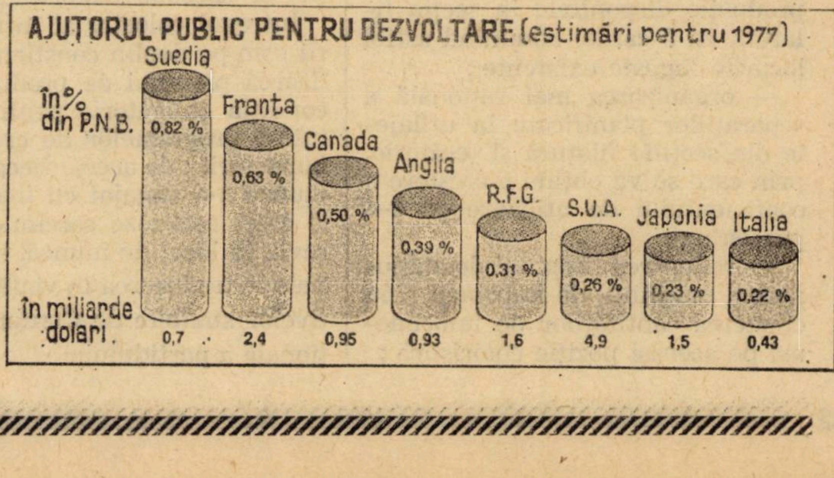

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

CONSTANȚA STAN, Pitești — Încadrarea dv., ca urmare a transferării în interesul serviciului, corespunde prevederilor H.C.M. nr. 69/1975 (anexa a 2-a), pe baza cărora vi s-a menținut retribuția anterioară. Promovarea în grupa a V-a se poate face în termen de trei ani de la încadrarea în gradația a IV-a, cu respectarea limitelor prevăzute de art. 33 din Legea nr. 57/1974.

IOAN VIERU, București — Personalul angajat temporar are drept la concediul anual de odihnă, numai dacă a lucrat cel puțin 11 luni în aceeași unitate. Din cele relatate în scrisoarea dv. rezultă că nu îndepliniți condițiile legale pentru plata indemnizației de concediu.

MARIA NAGY, Sighetu Marmației — Dacă la 1 iulie a.c. cumulați pensia cu 1/2 normă, aveți dreptul ca pînă la 31 decembrie să continuați acest cumul, în măsura în care statul de funcții al unității nu este complet ocupat, existînd personal încadrat cu contracte de muncă pe durată nedeterminată pe toate posturile din schemă. (art. 88, alin. 2 din Legea nr. 3/197).

C.C.H., Drobeta-Turnu Severin — Pentru copiii născuți în afara căsătoriei și care n-au fost recunoscuți, sau nu li s-a stabilit filiația prin hotărîre judecătorească, beneficiară de alocație poate fi numai mama, dacă se încadrează în prevederile art. 5 din Decretul 246/1977. Prevederile art. 12 din decretul menționat se aplică de la 1 septembrie 1977. Întrucît decretul nu cuprinde o dispoziție derogatorie, se referă și la concediile fără plată acordate pentru studii.

Soția încadrată cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată, are drept la alocație din luna în care soțul nu se mai încadrează în prevederile art. 5.

ANA GELERU, Ineu — Perioada cît ați fost pensionată de invaliditate de gr. II nu se consideră vechime în muncă, dar nu întrerupe această vechime dacă vă reîncadrați în termen de trei luni de la data încetării pensionării de invaliditate. Din cele relatate de dv. rezultă că v-ați păstrat vechimea neîntreruptă, întrucît contractul temporar, încheiat la 1 martie 1976, a fost transformat în ce privește funcția și durata, fără să fie desfăcut.

I.M.C., Iași — În toate cazurile, la acordarea alocației de stat pentru copii, se ia în considerare și îndemnizația tarifară prevăzută de art. 70 din Legea nr. 57/1974, stabilită înainte sau după majorarea retribuției, după caz. Dacă un șef de formație este schimbată din funcție, retribuția sa tarifară de încadrare se diminuează cu suma reprezentînd indemnizația plătită anterior pe baza art. 70. Retribuția astfel micșorată se ia — de la data schimbării din funcție — ca bază la calculul alocației.

ALEXANDRU BĂICĂJAN, Oradea — Adaosurile și diminuările retribuției tarifare, reglementate prin prevederile art. 39—45 din Legea nr. 57/1974, nu se iau în considerare la calcularea indemnizației materiale acordate în cazul incapacității de muncă și la stabilirea pensiilor. Ambele drepturi se acordă pe baza retribuției tarifare de încadrare.

VALERIU ROATĂ, Lugoj — Ca urmare a faptului că art. 96 (1) din Decretul nr. 246/1977 nu cuprinde o prevedere care să se refere la posibilitatea acordării retroactive a alocației, acest drept se acordă numai de la data stabilirii lui.

SANDU PLUTEANU, Drăgășani — Dată fiind retribuția dv., aveați dreptul la alocația de stat pentru cei doi copii cu începere de la 1 septembrie 1977 (Decretul 246/1977). Potrivit art. 16 al (1) alocația se acordă însă numai de la data stabilirii dreptului.

GRUPUL DE ȘANTIERE PENTRU CONSTRUCȚII FORESTIERE ȘI INDUSTRIALE, Rm. Vîlcea — Ultimul paragraf al art. 9 din Decretul nr. 246/1977, privind alocația de stat pentru copii, se referă la toate categoriile de personal și nu numai la cadrele militare permanente. Prevederile art. 12 modifică reglementarea anterioară, în sensul că cele 12 zile de concediu, învoiri, absențe etc. se totalizează. Pentru anul 1977, această prevedere se aplică numai de la 1 septembrie. Art. 16 precizează că dreptul la alocație se acordă de la data stabilirii. Fiind o reglementare cu caracter special, nu se aplică prevederile Codului Muncii.

NICOLETA MARINESCU, Călărași — Avînd o vechime de peste 10 ani în funcții economice și fiind absolventă a liceului de cultură generală, nu este necesar să fiți, în același timp, și absolventă a liceului economic. În măsura în care forma de perfecționare pe care ați urmat-o în perioada 1971—1974 a fost organizată în condițiile prevăzute prin Regulamentul elaborat de Ministerul Educației și Învățămîntului, în acest scop, îndepliniți condițiile prevăzute de lege pentru funcția de contabil principal.

ADEZIUNE ÎN FAPTE

(Urmare în pag. 14)

Modalitățile prin care vom asigura creșterea productivității muncii la nivelul stabilit, în condițiile reducerii duratei săptămînii de lucru, sînt următoarele :

— completarea suprafețelor de producție disponibile în secția filatură cu 5 carde, eliminînd astfel locurile înguste existente ;

— organizarea mai rațională a reparațiilor planificate la utilajele din secțiile filatură și țesătorie, prin care se va obține o creștere a coeficientului de utilizare cu 3-4 procente ;

— reducerea timpului de staționare a mașinilor de imprimat prin creșterea cantităților de imprimeuri pe aceeași poziție coloristică ;

— mărirea gradului de utilizare a ramelor de apretat-uscat prin creșterea vitezei de lucru cu 5 m/minut ;

— extinderea programului complex de mecanizare a transportului intern în vederea creșterii producției și eliminării efortului fizic.

Întregul colectiv al întreprinderii este pe deplin conștient că realizarea planului de producție este condiția obligatorie pentru înfăptuirea programelor de creștere a bunăstării ; de aceea, fiecare om al muncii s-a angajat cu toate forțele să-și realizeze sarcinile care îi revin la locul de muncă, să contribuie la traducerea în viață a obiectivelor stalibite de Conferința Națională a partidului.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 50 din 16 decembrie 1977

DOCUMENTELE CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI – GHID ÎN ACȚIUNE

● Aprobare deplină, angajare revoluționară pentru înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului **(Nicoară Ionescu)** 1
● Clasa muncitoare, factor decisiv în afirmarea creativității **(dr. Georgeta Hălăgean)** 3
● Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României. Etapă hotărîtoare în depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare. **(Napoleon Ene).** 6
● În centrul preocupărilor – creșterea continuă a nivelului de trai (I) **(dr. Ioan Răvar, Samoilă Muntean)** 8
● O expresie a saltului de la cantitate la calitate. Sporirea substanțială a producției și beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe **(G. Nicolescu)** 11
● Adeziune în fapte — opțiunea pentru accelerarea laturilor calitative **(Maria Stoica)** 13
● Cercetarea științifică și ingineria tehnologică în sprijinul producției **(Alexandru Roșu).** 15
● Creșterea exportului de instalații complete **(Dan Floru)** 17

CONDUCERE – ORGANIZARE

— Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al produselor **(lector univ. Gh. Gh. Ionescu)** 19

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Industrializarea socialistă **(prof. dr. Ioan Grădișteanu)** 22

TEORII – IDEI

— Agricultura modernă în confruntare cu problemele energiei (II) **(prof. Bucur Șchiopu)** 23
— Școli ● curente ● economiști. A. D. Xenopol : Contribuții originale la dezvoltarea gîndirii economice **(V. Ioța)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Știința și tehnologia în slujba dezvoltării **(Bogdan Baltazar)** 27
— Tendințe-conjuncturi 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71.131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.Ș.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

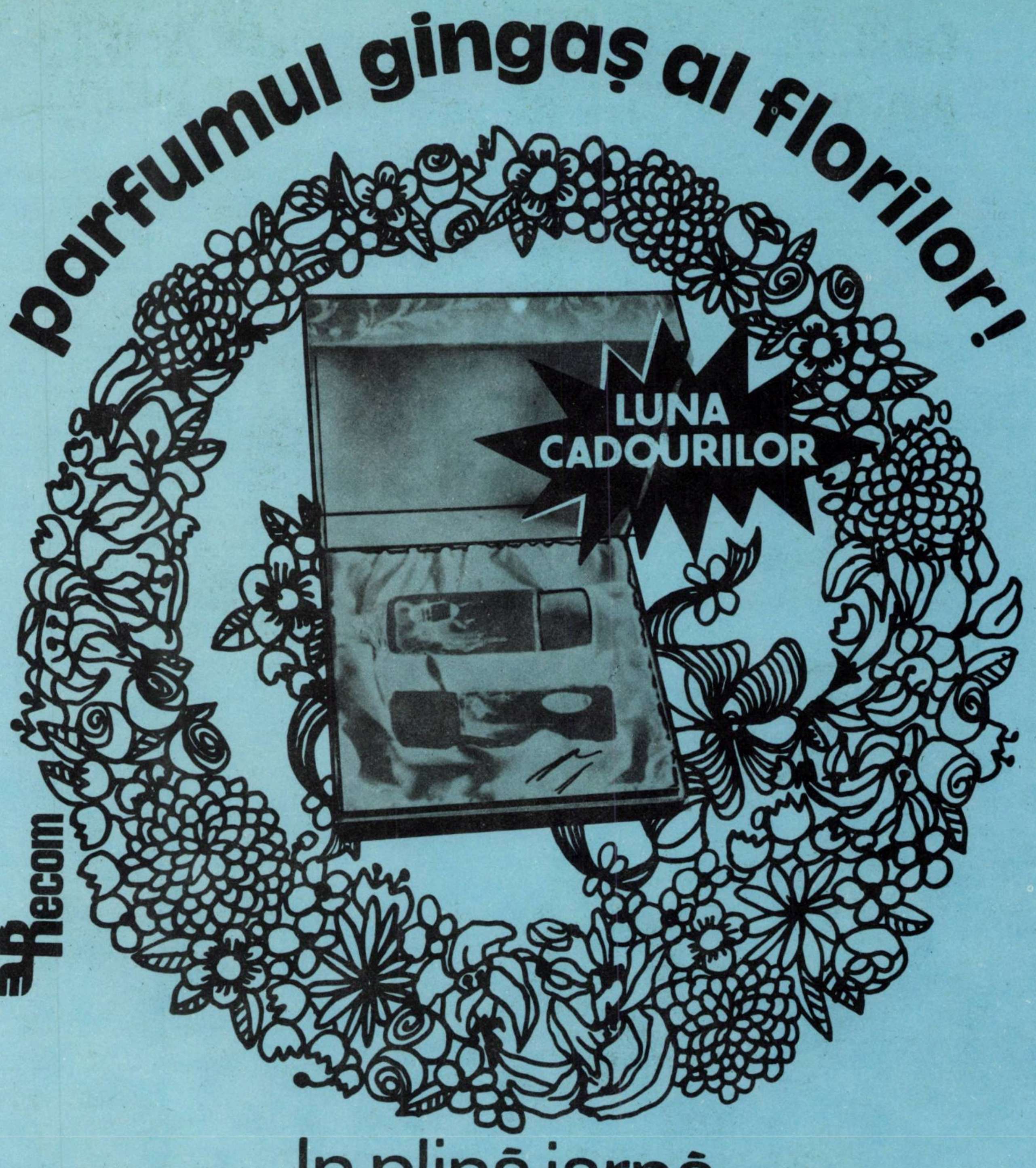
parfumul gingaș al florilor!
LUNA
CADOURILOR
Recom

In plină iarnă, în LUNA CADOURILOR, puteți dărui parfumul florilor!

- Parfumul DOR și EVA LUX
- Apă de colonie MARGARETA, EVA SUBLIM, EVA PERFECT și EVA INTIM.
- Caseta ROMARTA (conținînd 2 flacoane cu apă de colonie EVA 1001 și EVA 1002).
- Caseta BUCUREȘTI (conținînd un săpun și un flacon cu apă de colonie).

Magazinele comerțului de stat oferă o mare varietate de articole de parfumerie și cosmetice care pot fi oferite în dar cu prilejul LUNII CADOURILOR.

Copiii dv. merită cele mai frumoase jucării, pentru că ei vă aduc cele mai mari bucurii!

1977 DEC 22

1978 FEB 17

1978 FEB 17

Zeci de modele, potrivite vîrstei, preferinţelor şi înclinaţiilor lor, vă aşteaptă la raioanele de jucării ale magazinelor universale din Bucureşti şi din ţară:

- *maşinuţe şi jocuri de construcţii;*
- *figurine, reprezentînd personaje din basme, sau animale (cîini, căluţi, urşi, pisici etc);*
- *jucării mecanizate (vehicule autoutilitare, cosmice etc.)*

Preţuri: de la 2 la 200 lei.
Părinţi!
Dăruiţi-le copiilor dv. jucăria dorită!
LUNA CADOURILOR este şi sărbătoarea lor!

Recom

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

O necesitate legică a progresului — amplificarea rolului clasei muncitoare

În centrul preocupărilor — creşterea nivelului de trai

Generalizarea experienţei înaintate

CALITATE
CANTITATE
în DINAMICA dezvoltării

Numărul 51 ● Vineri 23 decembrie 1977

ACCENTUAREA CREȘTERII RETRIBUȚIILOR

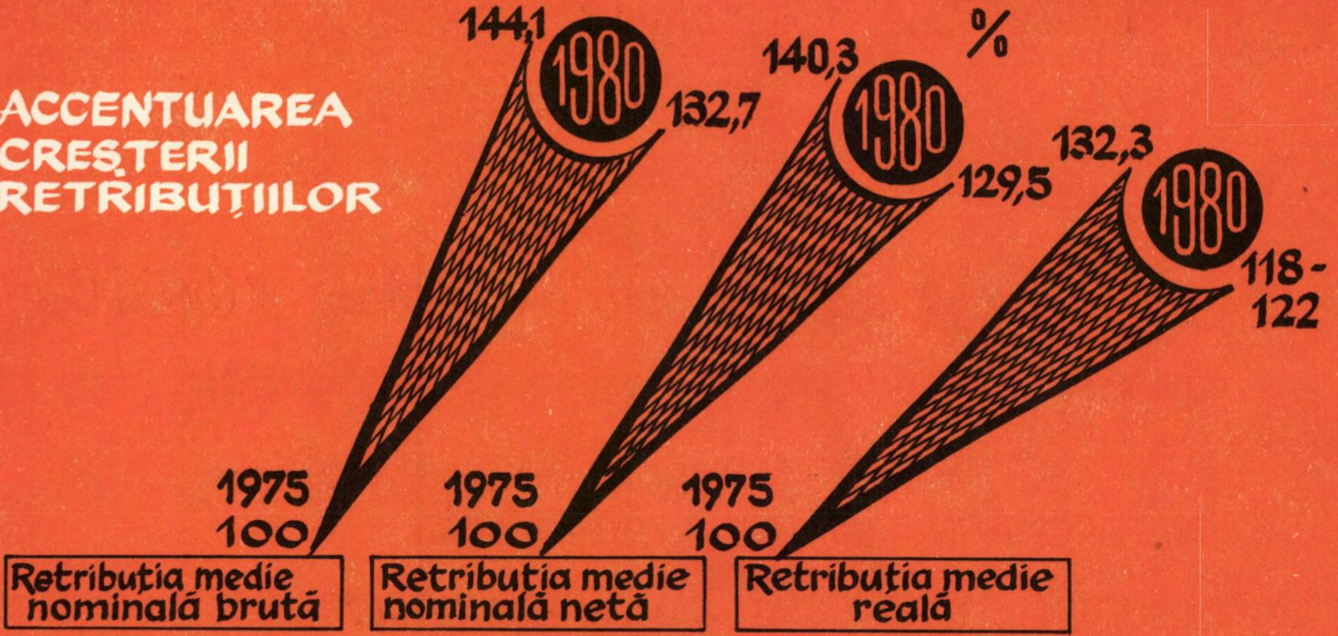

CREȘTEREA MAI MARE A VENITURILOR ȚĂRĂNIMII

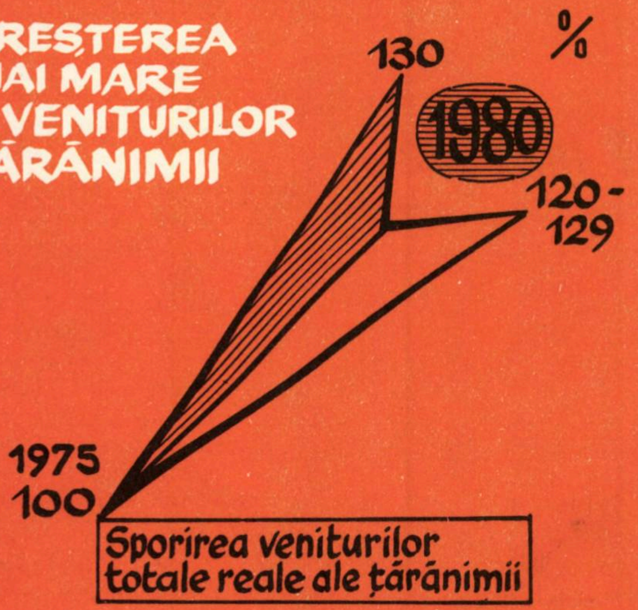

ACCELERAREA CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI IN ANII 1976-1980

MAI MULTE DESFACERI DE MĂRFURI ȘI PRESTĂRI DE SERVICII

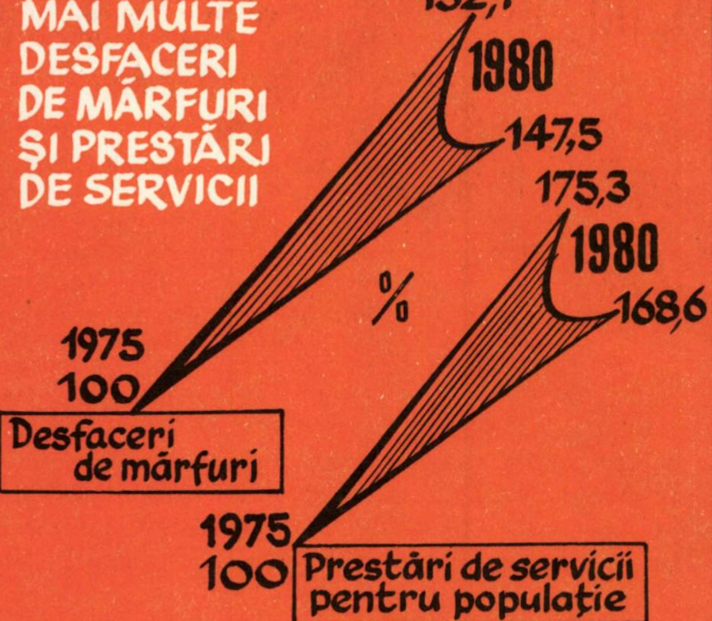

DINAMICA CHELTUIELILOR SOCIAL-CULTURALE

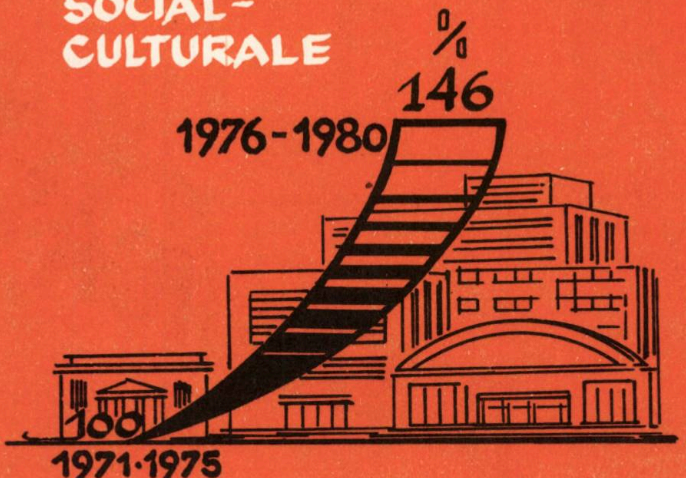

(nivel cincinal comparativ cu nivel actual)

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

ÎNTĂRIREA ROLULUI CONDUCĂTOR AL CLASEI MUNCITOARE – NECESITATE OBIECTIVĂ A CONSTRUIRII SOCIALISMULUI ŞI COMUNISMULUI

EVENIMENT de însemnătate deosebită pentru accelerarea progresului societăţii noastre pe drumul socialismului şi comunismului, Conferinţa Naţională a partidului se înscrie, totodată, ca un remarcabil moment în procesul de continuă dezvoltare şi adîncire a democraţiei socialiste. Din raportul prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** precum şi din ansamblul lucrărilor Conferinţei, din măsurile adoptate de Conferinţa Naţională cu privire la perfecţionarea în continuare a cadrului organizatoric de participare a clasei muncitoare, a întregului popor la conducerea societăţii, adîncirea democraţiei socialiste în toate domeniile vieţii economice şi sociale, se desprinde în acest sens o idee fundamentală : direcţia principală a procesului de adîncire a democraţiei noastre socialiste este întărirea rolului conducător al clasei muncitoare în toate sferele şi în toate domeniile vieţii sociale, **participarea directă a clasei muncitoare la conducerea societăţii.**

Clasa muncitoare, fiind legată de cea mai avansată formă a producţiei materiale, de marea industrie, reprezintă forţa hotărîtoare a progresului social atît prin măreţia scopului ei final, cît şi prin faptul că în întreaga sa evoluţie se manifestă ca cea mai revoluţionară forţă a societăţii. Eliberîndu-se pe sine, clasa muncitoare eliberează întreaga societate de asuprire şi exploatare. Ea îşi îndeplineşte misiunea istorică polarizînd în jurul său toate forţele înaintate ale societăţii, deoarece interesele sale coincid cu năzuinţele vitale, cele mai profunde ale maselor largi populare.

Rolul conducător al clasei muncitoare din ţara noastră constituie rezultatul unui proces legic, obiectiv al întregii dezvoltări moderne şi contemporane a societăţii româneşti. Acest rol nu se realizează în virtutea unui automatism ; clasa muncitoare şi-l cîştigă prin lupta şi activitatea sa de-a lungul întregii sale existenţe.

Retrospectiva rolului istoric îndeplinit de clasa muncitoare din România în organizarea şi unirea maselor populare în lupta împotriva regimului burghezo-moşieresc şi pentru transformarea revoluţionară a societăţii, pentru edificarea noii orînduiri, constituie o puternică confirmare, o concretă şi originală întruchipare a legităţii istorice cu privire la misiunea acestei clase de principală forţă revoluţionară a societăţii, a capacităţii ei de organizare, conducere şi dinamizare a poporului pentru progresul multilateral al patriei pe calea socialismului şi comunismului. Încă în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, odată cu dezvoltarea forţelor de producţie naţionale, a industriei, clasa muncitoare s-a manifestat ca o puternică forţă revoluţionară ce exprima, prin lupta sa, interesele vitale ale oamenilor muncii, cerinţele obiective ale dezvoltării societăţii spre noi trepte de progres şi civilizaţie, pentru făurirea şi dezvoltarea statului naţional unitar, cucerirea şi apărarea independenţei, pentru afirmarea liberă a naţiunii noastre. **„Se poate spune** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Congresul consiliilor oamenilor muncii — **că, încă de la apariţia sa, mişcarea noastră muncitorească a fost prezentă în momentele hotărîtoare ale istoriei poporului român, ale evoluţiei sale pe calea progresului şi civilizaţiei“**[1]**.**

Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare a constituit forţa dinamică a luptei pentru dobîndirea deplinei libertăţi şi independenţe a ţării, pentru preluarea în mîinile proprii, de către popor, a destinului său istoric, pentru prefacerea revoluţionară a societăţii şi înaintarea fermă a ţării pe calea socialismului şi comunismului. În alianţă cu ţărănimea, în unire cu toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, ea a asigurat, sub conducerea partidului comunist, dezvoltarea continuă a operei de construcţie socialistă, avîntul forţelor de producţie, orientarea fermă spre ramurile moderne ale industriei — construcţia de maşini, chimia, metalurgia — înflorirea continuă a proprietăţii socialiste şi, pe această bază, progresul susţinut al ţării, al ştiinţei şi culturii, ridicarea nivelului de trai al maselor. Înfăptuind neabătut politica partidului nostru, muncitorimea a purtat pe umerii săi principala răspundere, greul eforturilor, ducîndu-şi cu cinste la bun sfîrşit misiunea istorică, conducînd întregul popor în opera eroică de înălţare a luminosului edificiu al socialismului. **„În această activitate grandioasă** — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — clasa muncitoare şi-a demonstrat cu strălucire spiritul revoluţionar, forţa organizatorică, capacitatea creatoare, devotamentul nestrămutat faţă de cauza socialismului, înalta răspundere faţă de interesele supreme ale întregii naţiuni“**[2]**).**

În anii revoluţiei şi construcţiei socialiste, odată cu întreaga societate şi ca avanpost înaintat al prefacerii revoluţionare a acesteia, s-a transformat în mod radical însăşi clasa muncitoare. Ea a devenit o clasă cu totul nouă. Stăpînă pe mijloacele de producţie şi principală producătoare a bunurilor materiale, clasa muncitoare este, totodată, forţa socială conducătoare în societate, are rolul hotărîtor în întreaga dezvoltare economico-socială, în asigurarea progresului continuu, a independenţei şi suveranităţii ţării. Creşterea ei numerică — de aproape cinci ori faţă de 1938 — este însoţită de ridicarea substanţială a conştiinţei sale, a gradului ei de pregătire profesională, ştiinţifică şi culturală, de distribuirea ei tot mai armonioasă pe teritoriul ţării. Sporirea ponderii clasei muncitoare în ansamblul populaţiei, ca şi întărirea continuă a rolului ei în conducerea societăţii reprezintă tendinţe esenţiale, definitorii ale României contemporane care, condiţionate în mod obiectiv, exprimă faptul că ea este chemată să îndeplinească un rol hotărîtor în toate planurile vieţii economico-sociale în condiţiile înaintării spre comunism.

---

[1] **Nicolae Ceauşescu,** Expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcţii şi transporturi, Editura politică, Bucureşti, 1977, p. 10.

[2] **Nicolae Ceauşescu,** Opera citată, p. 15.

Participarea nemijlocită a clasei muncitoare la conducerea societăţii

REALITATE social-politică fundamentală a societăţii noastre socialiste, rolul conducător al clasei muncitoare întruneşte în etapa actuală o serie de trăsături cu semnificaţii deosebite pentru definirea modului în care Partidul Comunist Român concepe şi realizează participarea oamenilor muncii la conducerea vieţii sociale. Este vorba, înainte de toate, de faptul că în actuala etapă de dezvoltare a societăţii o caracteristică esenţială a rolului conducător al clasei muncitoare o constituie **participarea ei directă la conducerea tuturor domeniilor vieţii sociale.** Este firesc şi normal ca muncitorimea, clasă conducătoare, clasă majoritară a societăţii, să conducă nu numai prin reprezentanţi, ci şi direct, să ocupe funcţii de conducere în toate domeniile şi sferele vieţii economice şi sociale.

Conducerea de către partid a tuturor activităţilor sociale reprezintă expresia politică a misiunii istorice a clasei muncitoare, a poziţiei şi rolului ei de clasă conducătoare în societatea socialistă.

De aceea, procesul legic al întăririi rolului conducător al clasei muncitoare în dezvoltarea societăţii socialiste se manifestă ca o necesitate obiectivă a creşterii rolului conducător al partidului în întreaga viaţă socială.

Caracterul de clasă al Partidului Comunist Român se exprimă atît prin ideologia şi politica sa, cît şi prin compoziţia sa socială, prin asigurarea preponderenţei elementului muncitoresc în rîndurile sale. Aceasta, deoarece clasa muncitoare este singura clasă „democratică prin vocaţie", singura clasă care nu-şi propune permanentizarea dominaţiei sale, unica clasă din istorie care, eliberîndu-se pe sine, eliberează toate clasele şi categoriile sociale, oprimate, asuprite şi exploatate. Or, eliberarea întregii societăţi nu se poate face decît prin forme şi metode profund democratice. **Exercitarea efectivă a rolului conducător al clasei muncitoare în cadrul partidului constituie premisa obiectivă a realizării rolului său conducător în cadrul statului, al societăţii.**

În lumina acestor considerente apar limpede preocuparea şi grija permanentă a conducerii partidului nostru, a secretarului său general, de a asigura Partidului Comunist Român o compoziţie socială corespunzătoare. Partidul nostru numără în prezent peste 2 700 000 membri, respectiv aproximativ 27 la sută din populaţia activă a ţării, ceea ce ilustrează transformarea sa într-un partid de masă, care cuprinde în rîndurile sale pe cei mai înaintaţi oameni ai muncii din toate sectoarele de activitate. Caracterul preponderent al muncitorilor în partid — peste 51 la sută — reprezintă un fapt deosebit de important pentru fizionomia şi activitatea de ansamblu a partidului. Menţionînd compoziţia bună a partidului şi a cadrelor de partid, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia, totodată, la Conferinţa Naţională, necesitatea preocupării permanente pentru promovarea în şi mai mare măsură în diferite activităţi a comuniştilor proveniţi din rîndurile clasei muncitoare, care **„trebuie să ocupe un loc mai însemnat în toate domeniile conducerii de partid, acesta constituind factorul de seamă al afirmării rolului clasei muncitoare în partid, în întreaga noastră societate. În aceasta constă şi forţa partidului nostru"**3).

Realitatea zilelor noastre ne demonstrează că toate funcţiile de conducere socială sînt exercitate de către oamenii muncii. Grăitoare în acest sens este compoziţia organelor puterii de stat — Marea Adunare Naţională şi consiliile populare — precum şi a organelor administraţiei atît pe plan naţional, cît şi local. Înfăptuind neabătut politica de cadre a partidului, organele de partid, organizaţiile de masă şi ministerele au asigurat promovarea în aparatul lor, în conducerea unităţilor economice şi social-culturale a unor cadre competente, provenite îndeosebi din rîndul clasei muncitoare — români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, cu o bună pregătire politică şi ideologică, cu bogată experienţă în organizarea şi conducerea activităţii în diferite domenii. Cu toate acestea, conducerea partidului apreciază că trebuie să se acţioneze în continuare pentru promovarea unui număr şi mai mare de cadre corespunzătoare, provenite din rîndul oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producţie.

„Ţinînd seama de noua etapă de dezvoltare a societăţii noastre socialiste — spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Conferinţa Naţională a partidului — **consider că este necesară participarea într-o măsură mai mare, în diferite organisme de stat şi obşteşti — în spiritul hotărîrilor adoptate — a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producţie"**4). În acest spirit, Conferinţa Naţională a hotărît sporirea numărului de muncitori care lucrează nemijlocit în producţie în cadrul organelor de conducere centrale şi locale. Prezenţa nemijlocită a muncitorilor în organele de conducere va da un puternic suflu înnoitor, revoluţionar activităţii economico-sociale, va duce la îmbinarea mai armonioasă a experienţei maselor cu cea a cadrelor de conducere, va dezvolta şi mai mult unitatea dintre masele muncitoare şi organele conducătoare. **„Aceasta constituie expresia cea mai elocventă a noii democraţii muncitoreşti revoluţionare ce se afirmă în patria noastră, a superiorităţii ei faţă de democraţia din trecut"**5).

Rolul clasei noastre muncitoare, ca cea mai înaintată clasă a societăţii, îşi găseşte expresia pe plan economic în remarcabilele succese obţinute în traducerea în viaţă a politicii partidului de industrializare, de dezvoltare im-

---

3) **Nicolae Ceauşescu,** Raport la Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român (7–9 decembrie 1977), Editura politică, Bucureşti, 1977, p. 58

4) **Nicolae Ceauşescu,** Opera citată, p. 42

5) **Nicolae Ceauşescu,** Opera citată, p. 43

petuoasă a forţelor de producţie pe întregul teritoriu al ţării. După cum în trecut s-a situat în fruntea luptei pentru eliberarea naţională şi socială a patriei, astăzi, eroica noastră clasă muncitoare se află în fruntea bătăliei pentru progresul economic rapid, fiind principala făuritoare de venit naţional. În acest sens, un minunat exemplu îl constituie însuşi faptul că adoptarea de către Conferinţa Naţională a P.C.R. a Programului suplimentar de dezvoltare a economiei naţionale în cincinalul 1976—1980, care prevede realizarea unei producţii industriale suplimentare de 100—130 miliarde lei, a fost posibilă datorită eforturilor de identificare şi valorificare a noi şi noi rezerve ale economiei, datorită angajamentelor asumate de către colectivele din întreprinderi.

O neîntreruptă extindere şi adîncire a democraţiei socialiste

ÎN PROGRAMUL PARTIDULUI, adoptat de cel de-al XI-lea Congres, este cristalizată concepţia că înaintarea ţării spre comunism presupune un numai dezvoltarea forţelor de producţie, o creştere economică atît cantitativă cît şi calitativă, ci şi o permanentă perfecţionare a relaţiilor sociale, ceea ce implică o neîntreruptă extindere şi adîncire a democraţiei socialiste. Or, direcţia principală a procesului de adîncire a democraţiei noastre socialiste este tocmai întărirea rolului conducător al clasei muncitoare, afirmarea ei nemijlocită în conducerea întregii vieţi sociale. De aceea, în ultimii ani, pe lîngă dezvoltarea formelor democraţiei reprezentative, a fost creat un adevărat sistem de forme şi structuri ale democraţiei directe, nemijlocite, între care : **adunările generale** ale oamenilor muncii ca for suprem de conducere muncitorească în întreprinderi şi centrale, **consiliile oamenilor muncii, organismele controlului muncitoresc şi unităţile de control** al oamenilor muncii, **consfătuirile** de lucru pe ramuri de activitate, **congresele**, cu caracter naţional, pe principalele domenii ale vieţii sociale. Este cunoscut faptul că după Congresul al XI-lea al P.C.R., au fost instituţionalizate Congresul consiliilor populare, Congresul agriculturii, Congresul educaţiei şi culturii socialiste, Congresul consiliilor oamenilor muncii. De asemenea, au fost create organisme noi, pe plan naţional : Camera Legislativă a Consiliilor Populare, Consiliul Naţional al Agriculturii, Consiliul Naţional al Oamenilor Muncii.

Aşadar, dispunem de un sistem organizatoric, instituţional optim, unic în felul său, de participare efectivă a clasei muncitoare la conducerea societăţii, pentru realizarea autoconducerii muncitoreşti. Esenţial este acum ca toţi factorii să acţioneze cu toată perseverenţa şi energia pentru buna funcţionare a acestor structuri, pentru folosirea deplină a condiţiilor şi posibilităţilor existente, pentru că toate organismele autoconducerii muncitoreşti să capete un conţinut tot mai profund, să funcţioneze cît mai armonios, să devină adevărate tribune eficiente de dezbatere şi soluţionare de către clasa muncitoare a problemelor conducerii întreprinderilor, a unităţilor teritorial-administrative, a întregii societăţi.

Subliniind că, în acelaşi timp cu sporirea numărului de muncitori cu activităţile de conducere, trebuie să se acorde o deosebită grijă participării la conducere şi a ţărănimii, a intelectualităţii şi a celorlalte categorii de oameni ai muncii, secretarul general al partidului nostru atrage atenţia că măsurile de afirmare a rolului conducător al clasei muncitoare trebuie înţelese în sensul închegării tot mai strînse a alianţei dintre muncitori, ţărani şi intelectuali, al participării lor comune, în frunte cu clasa muncitoare, la guvernarea societăţii noastre, sub conducerea partidului comunist. De altfel, una din caracteristicile fundamentale ale rolului conducător al clasei muncitoare este **consensul naţional general,** alianţa şi unitatea clasei muncitoare cu ţărănimea, intelectualitatea şi celelalte categorii sociale, înrîurirea hotărîtoare pe care o exercită clasa muncitoare prin politica şi concepţia ei despre lume şi viaţă, idealul social care uneşte pe toţi oamenii muncii. Acest fenomen social-politic de maximă însemnătate pentru sudura şi dinamica societăţii noastre socialiste nu e un produs spontan, ci rodul întregii opere revoluţionare conduse de partid, de făurire şi dezvoltare a noii orînduiri. Sub impulsul activităţii politice, sociale şi ideologice a partidului au loc continua apropiere între clasele şi categoriile sociale de oameni ai muncii, creşterea răspunderii acestora pentru destinul şi idealurile societăţii noastre. Expresia cea mai înaltă a acestui consens constă în faptul că întreaga politică a partidului de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism reprezintă voinţa şi năzuinţele întregii noastre naţiuni, că Programul partidului e considerat, pe drept cuvînt, Programul poporului român de ridicare a patriei pe culmile luminoase ale civilizaţiei comuniste.

Elementul formativ hotărîtor al **unităţii sociale socialiste a poporului** îl reprezintă partidul comunist, care constituie nucleul unităţii social-politice a naţiunii, a întregului popor. Cuprinzînd în rîndurile sale partea cea mai înaintată a oamenilor muncii, provenită din toate categoriile sociale şi profesionale şi întruchipînd unitatea lor ideologică, programatică şi organizatorică, partidul este el însuşi cel mai înalt model de unitate socialistă, prefigurează şi promovează această unitate în rîndul poporului.

În conformitate cu cerinţele obiective ale legilor sociale proprii socialismului, Partidul Comunist Român desfăşoară o neobosită activitate de asigurare a tuturor condiţiilor pentru adîncirea proceselor ce conduc la dezvoltarea unităţii socialiste a naţiunii noastre. Pe această linie se înscriu toate măsurile de perfecţionare a organizării conducerii şi planificării economiei naţionale, a conducerii întregii vieţi sociale, în rîndul cărora la loc de frunte se situează perfecţionarea relaţiilor sociale socialiste.

Dezvoltarea forţelor de producţie şi perfecţionarea continuă a relaţiilor de producţie duc la omogenizarea treptată a societăţii, la apropierea dintre clasa muncitoare, ţărănime, intelectualitate şi celelalte categorii sociale, la dispariţia deosebirilor esenţiale dintre munca industrială şi cea agricolă, dintre munca fizică şi munca intelectuală, la făurirea unei societăţi unitare a tuturor oamenilor muncii, indiferent de naţionalitate. **„În acest context, va creşte şi mai mult rolul clasei muncitoare — clasa conducătoare a societăţii noastre —, înţelegînd prin clasa muncitoare... oameni ai muncii de tip nou, clasă care se deosebeşte acum fundamental de clasa muncitoare din regimul burghezo-moşieresc, pentru că este conducătoarea societăţii, ea fiind aceea care în fond întruchipează naţiunea noastră socialistă. În această nouă clasă muncitoare se vor uni — şi aş putea spune — se vor contopi treptat toate celelalte categorii sociale."**[6]

Marin NEAGU
Academia „Ştefan Gheorghiu"

---

[6] **Nicolae Ceauşescu,** România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6, Editura politică, Bucureşti, 1972, p. 509

ÎN CENTRUL PREOCUPĂRILOR — CREȘTEREA CONTINUĂ A NIVELULUI DE TRAI

Dimensiuni ale îmbunătățirii calității vieții

CREȘTEREA veniturilor oamenilor muncii a fost și este concepută în condițiile amplificării posibilităților industriei, a economiei în general, de a pune la dispoziția celor ce muncesc un volum tot mai mare și mai diversificat de bunuri de consum.

Consumul — tot mai aproape de exigențele civilizației moderne

DE-A LUNGUL ANILOR populația a consumat un volum în creștere de bunuri materiale. Această creștere este oglindită de dinamica accelerată a vînzărilor de mărfuri prin unitățile comerciale cu amănuntul (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Creșterea volumului desfacerilor de mărfuri

Anii	Miliarde lei (prețurile fiecărui an)
1955	28,6
1960	41,5
1965	67,6
1970	96,7
1975	145,6

În anul 1976 s-au vîndut, mărfuri de 159, 4 miliarde lei, iar pentru anul 1978 se prevede un volum de 182 miliarde lei. În perioada 1965—1976 desfacerile de mărfuri alimentare au crescut de 2,2 ori, în alimentația publică de 2,5 ori, iar de mărfuri nealimentare de 2,5 ori. În aceeași perioadă la produsele de bază, desfacerile de mărfuri au crescut astfel : de 2,1 ori la carne și de 3,1 ori la preparate din carne, de 2,5 ori la slănină — untură, de 2,4 ori la lapte și produse lactate proaspete, de 4,6 ori la ouă, de 2,3 ori la legume proaspete, de 3,9 ori la fructe proaspete, de 1,2 ori la țesături și confecții de bumbac și de 1,6 ori la țesături și confecții de lînă, de 1,8 ori la încălțăminte, de 2,5 ori la frigidere, 2,4 ori la televizoare, de 2,0 ori la mașini electrice de spălat rufe, de 4,4 ori la mașini de gătit cu gaze, de 6 ori la autoturisme, creșteri înregistrînd și alte produse alimentare și nealimentare, satisfăcîndu-se astfel multiplele cerințe ale populației, expresie a vieții tot mai bune, tot mai aproape de cerințele civilizației moderne pe care o duce poporul nostru.

Pledează în favoarea acestei aprecieri și faptul că — așa cum se arată în Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, adoptat de Conferința Națională, desfacerile de mărfuri prin unitățile comerțului socialist vor însuma, pe întregul cincinal, 916,5 mld. lei, fiind în 1980 cu 52,1% mai mari decît în 1975 ; ele vor înregistra importante sporuri la carne și produse din carne, lapte, unt, brînzeturi, zahăr, ulei comestibil, legume de cîmp, fructe proaspete, confecții textile, tricotaje, încălțăminte, frigidere, mașini de spălat rufe, autoturisme de oraș și alte produse.

Au fost prevăzute, de asemenea, creșteri însemnate la livrările pentru fondul pieței la sortimentele de mărfuri cu prețuri mici, care să corespundă diferitelor categorii de cumpărători, precum și la articolele pentru copii, ca de pildă la preparate de carne cu preț de pînă la 22 lei kg cu 115,7 %, la lapte praf pentru sugari cu 129,5%, la confecții textile pentru copii cu 77,7%, la camere de dormit cu preț pînă la 6 000 lei garnitura cu 12,8 % etc.

Asemenea dinamici au dus și duc la creșterea, an de an, a **consumului alimentar și nealimentar de produse, la înzestrarea tot mai ridicată a populației cu bunuri de folosință îndelungată.** În anul 1976, consumul alimentar, în medie pe locuitor, a crescut, față de 1950, de 2,9 ori la carne și produse din carne (în echivalent carne proaspătă), de 3,5 ori la grăsimi, de 1,3 ori la lapte și produse lactate (în echivalent lapte), de 4 ori la ouă, de 3,6 ori la zahăr și produse zaharoase (în echivalent zahăr), de 1,9 ori la cartofi și de 1,9 ori la legume. Odată cu creșterea mai mare a consumului mediu anual pe locuitor la produsele cu valoare calorică și nutritivă superioară, consumul populației s-a diversificat și se diversifică prin sporirea însemnată și diversificarea producției industriale de produse de panificație, zaharoase, lactate, preparate și conserve de carne și pește, conserve de legume și fructe, precum și alte produse, asigurîndu-se, astfel, atenuarea sezonalității consumului în cursul anului și îmbunătățirea calitativă a compoziției calorice și nutriționale a acestuia.

Trebuie remarcat că modificările cantitative și calitative care au avut loc în anii socialismului, în evoluția consumului alimentar se înregistrează atît la familiile de personal muncitor din întreprinderi și instituții, cît și la familiile de țărani. Schimbările calitative în alimentația populației au dus la **îmbunătățirea continuă a stării de nutriție, care, concomitent cu îmbunătățirea condițiilor de muncă, odihnă și locuit au asigurat și asigură o dezvoltare armonioasă a organismului copiilor și tineretului, modificări pozitive în starea sănătății populației,** cu influențe directe asupra scăderii substanțiale a mortalității generale și infantile și prelungirii simțitoare a duratei medii a vieții.

Modificările intervenite în nivelul și structura veniturilor populației s-au reflectat și în nivelul de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată, destinate sporirii gradului de confort și satisfacerii unor nevoi spirituale. Comparativ cu anul 1955, în 1976 înzestrarea populației (înzestrare calculată ca număr de obiecte de folosință îndelungată ce revine la 1 000 de locuitori) a crescut la aparate de radio de 5,7 ori, la frigidere de 268 ori, la mașini aragaz de 12 ori, la mașini de spălat rufe de 148 ori, la aspiratoare de praf de

---

[*] Prima parte a acestui articol a apărut în numărul 50 al revistei

53 ori ; comparativ cu anul 1960, în anul trecut aceeași înzestrare a crescut la televizoare de 47 ori și la autoturisme de 81 ori.

Pe de altă parte la 100 gospodării vor reveni în 1980 față de 1975 cu 23,3% mai multe, aparate de radio, cu 34,8% mai multe televizoare, cu 58,1% mai multe frigidere, cu 86,7% mai multe autoturisme de oraș etc.

Înzestrarea mai bună a populației cu astfel de bunuri, în general realizarea unui consum tot mai aproape de exigențele civilizației de astăzi **constituie nemijlocit un efect social de mare amploare al politicii științifice a partidului de industrializare accelerată și calitativă a României.** Pornind de la programul dezvoltării în perspectivă a țării, de la transformarea accentuată în toate sectoarele a cantității în calitate, necesitate subliniată de recenta Conferință Națională a partidului ca imperioasă în actuala etapă, oferind condiții majore pentru satisfacerea tot mai deplină a cerințelor oamenilor muncii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al partidului, arăta că : **„Se vor asigura un consum alimentar la nivelul normelor fiziologice optime, satisfacerea în bune condiții a necesităților de îmbrăcăminte și încălțăminte, atingerea unui înalt grad de înzestrare a populației cu produse de folosință îndelungată, extinderea serviciilor“.**

În anii socialismului **s-a dezvoltat în mod simțitor rețeaua prestatoare de servicii.** Populația utilizează astăzi o gamă largă de servicii de confecționat și reparat îmbrăcăminte, încălțăminte, mobilă, bunuri de folosință îndelungată și obiecte de uz casnic, servicii de gospodărie comunală și servicii legate de activitatea turistică. Volumul serviciilor prestate populației prin unitățile socialiste a fost mai mare în anul 1975 cu 68,6% față de anul 1970, iar în actualul cincinal se prevede să crească cu 75,3% față de 1975. Față de prevederile inițiale ale cincinalului această dinamică este superioară cu 6,7 puncte, creștere ce urmează să fie acoperită prin utilizarea mai bună a capacității existente, diversificarea mai accentuată a serviciilor, prin dezvoltarea în ritm mai mare a activităților mai mult solicitate de populație. Se are în vedere, de asemenea, îmbunătățirea bazei materiale prin asigurarea unor investiții suplimentare.

Locuința — componentă de bază a sporirii nivelului de trai

O COMPONENTĂ ESENȚIALĂ a creșterii nivelului de trai o constituie **îmbunătățirea condițiilor de locuit.**

Tabelul nr. 2

Evoluția numărului de apartamente construite în perioada 1951—1980

Anii	Numărul de apartamente construite din fondurile și cu sprijinul statului — mii —
1951—1955	46
1956—1960	104
1961—1965	220
1966—1970	333
1971—1975	513
1976—1980	peste 1 000
1981—1985	cca 1 300

Creșterea nivelului de trai, asigurarea sănătății populației în întregul ei, crearea condițiilor prielnice de dezvoltare a copiilor și tineretului impun îmbunătățirea condițiilor de locuit prin construcții de locuințe — spațioase, luminoase, înzestrate cu un confort corespunzător. Pentru rezolvarea acestei probleme de importanță majoră statul a făcut un efort considerabil care, pe măsura creării resurselor necesare, a sporit în intensitate an de an (tabelul nr. 2).

Rezultatele recensămîntului populației și al locuințelor din 5 ianuarie 1977 reflectă semnificativ îmbunătățirea substanțială a condițiilor de locuit ale populației din țara noastră (tabelul nr. 3). Aceasta se reflectă în faptul că față de recensămîntul din anul 1966, la 5 ianuarie 1977 numărul locuințelor alimentate cu apă din rețeaua de distribuție a crescut de 1,9 ori, a locuințelor cu instalație electrică de 2,1 ori, iar a celor dotate cu încălzire prin centrală termică sau termoficare de 4,3 ori.

Tabelul nr. 3

Îmbunătățirea condițiilor de locuit ale oamenilor muncii

	15.III 1966	5.I. 1977	1977/1966 %
Nr. camerelor de locuit mii	10 872,8	13 969,8	128,5
Nr. persoanelor ce revin pe o cameră de locuit	1,73	1,53	88,4
Suprafața camerelor de locuit — mii mp	148 454	188 041	126,7
Suprafața camerelor de locuit pe o persoană — mp din care :	7,9	8,8	111,4
— în municipii și orașe	8,4	9,6	114,3

Iată, deci, exprimată cifric, o imagine care reflectă un mod de viață superior, un tip de civilizație avansată, fapte care exprimă concludent creșterea calității vieții oamenilor muncii din România socialistă.

Sănătate și cultură — atribute definitorii ale omului zilelor noastre

GRIJA pentru **sănătatea populației,** preocupare majoră a partidului și statului nostru este oglindită, în primul rînd, prin sporirea, an de an, a mijloacelor puse în slujba ocrotirii sănătății membrilor societății, a creșterii unor generații bine dezvoltate din punct de vedere fizic și intelectual.

Este semnificativ în acest sens faptul că nivelul cheltuielilor de la bugetul de stat pentru sănătate a fost în anul 1976 de peste 17 ori mai mare decît în anul 1950, iar în anul 1978 se prevede un volum de 11,9 miliarde lei. Asistența medicală a populației s-a îmbunătățit prin darea în folosință de noi unități spitalicești, precum și de noi policlinici, dispensare și alte unități sanitare. Numărul paturilor de asistență medicală a crescut de la 69,2 mii în 1950 la 198,4 în 1976, iar al paturilor de asistență profilactică de la 13,1 mii la 56,2 mii.

Indicile de asigurare a populației cu paturi de asistență medicală a fost de 9,2 la 1 000 locuitori în anul 1976, față de 4,2 în 1950, iar de paturi de asistență profilactică de 2,6 față de 0,8 paturi. An de an **unitățile sanitare au fost înzestrate cu aparatură modernă** și li s-au asigurat condiții superioare de tratament. Rețeaua sanitară dispunea la sfîrșitul anului 1976 de 35,1 mii medici și 125,4 mii cadre medii sanitare. Dacă în anul 1938 la un medic revenea un număr de 1895 locuitori, în anul 1976 reveneau 611 locuitori, de 3 ori mai puțini.

O grijă deosebită acordă statul condițiilor de creștere a celor mici. Dacă în anul 1938 ponderea născuților vii în unități de ocrotire a sănătății era de numai 2,2%, în anul 1976 ponderea acestora ajunsese la 97,6%. Numărul locurilor în creșe a sporit simțitor în anii socialismului, ajungînd în 1976 la 81,1 mii față de 5,2 mii în 1950.

Măsurile economice, sociale și sanitare au determinat o continuă îmbunătățire a stării de sănătate a populației. Astfel, față de nivelul anului 1938, mortalitatea generală a fost redusă cu mai mult de jumătate, iar mortalitatea infantilă de aproape 6 ori. Sînt procese ce se reflectă în mod sintetic în creșterea duratei medii a vieții la circa 70 ani (42 ani în 1932), nivelul caracteristic țărilor avansate, încadrîndu-se în cea mai înaltă cotă înregistrată pe plan mondial. Ce salt uriaș, cu ce anvergură socială, față de vechea Românie, cunoscută pe plan mondial pentru mortalitatea sa, dintre cele mai ridicate ! Faptul că prin acțiunile și măsurile inițiate Conferința Națională a partidului accelerează dezvoltarea țării, imprimîndu-i o notă pregnant calitativă, conferă, neîndoielnic, noi calități sporirii bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, creșterii națiunii noastre.

Grija pe care partidul și statul nostru o acordă **perfecționării învățămîntului și asigurării unor condiții tot mai bune pentru desfășurarea sa,** precum și eforturile pe care întregul popor le face pentru pregătirea tinerei generații își au izvorul în aprecierea rolului social important al învățămîntului ca factor deosebit de civilizație și cultură. Înflorirea continuă a societății socialiste multilateral dezvoltate presupune nu numai crearea și consolidarea bazei tehnico-materiale, creșterea susținută a forțelor de producție, dar în aceeași măsură formarea conștiinței socialiste a întregului popor, ridicarea nivelului de instruire generală și profesională, educarea membrilor societății după principiile eticii comuniste pentru a participa cu entuziasm și competență la desăvîrșirea noii orînduiri. **„Dacă vrem să construim socialismul și comunismul,** spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu, trebuie să avem oameni pricepuți, stăpîni pe cuceririle științei moderne, capabili să mînuiască tehnica avansată“.**

Pornindu-se de la o asemenea concepție complexă și închegată asupra dezvoltării, în anii socialismului s-a dezvoltat și diversificat învățămîntul de toate gradele și, ca urmare, s-a ridicat nivelul de instruire al întregii populații și s-au asigurat cadrele necesare pentru dezvoltarea în ritmuri înalte a tuturor domeniilor de activitate, situînd țara noastră pe noi trepte de cultură și civilizație. Este semnificativ că în învățămîntul de toate gradele erau cuprinși în anul școlar 1976/1977 un număr de 4,5 milioane de elevi și studenți, adică aproape a 5-a parte din populația țării. Baza materială a învățămîntului s-a amplificat continuu, prin constituirea de noi școli și săli de clasă, facultăți, laboratoare, biblioteci, cămine, cantine etc.

În anii socialismului s-au obținut realizări remarcabile în domeniul culturii și artei, pe planul mai general al formării omului nou. Cultura și arta noastră au căpătat noi dimensiuni, s-a îmbogățit orizontul de cuprindere a creației, s-a valorificat și se valorifică moștenirea culturală națională și universală. Cultura, arta și știința își aduc astfel aportul într-o măsură tot mai mare la formarea omului nou.

Limbajul cifrelor este cît se poate de semnificativ în această direcție, exprimînd grăitor saltul de la neștiință sau puțină știință de carte pentru o parte importantă din populația țării la omul de astăzi, cu un larg orizont cultural-științific. Dacă în 1938 nu existau case de cultură municipale și orășenești, iar numărul căminelor culturale era de 3 467, în anul 1976 numărul lor a fost de 206 și respectiv 8 023. Numărul volumelor existente în bibliotecile de toate felurile a fost în anul 1976 de 144,6 milioane, față de 22,7 milioane în 1950. Cinematograful, mijloc important de răspundere a culturii în masă a fost amplasat uniform în cuprinsul țării. De la 338 cinematografe și instalații cinematografice existente în 1938, numărul lor a crescut la 5 955 în anul 1976. Un locuitor al țării a vizionat în medie, în anul 1976, 9 spectacole de cinema față de mai puțin de 3 spectacole în anul 1938. Numărul de teatre și instituții muzicale a fost în anul 1976 de 7,4 ori mai mare ca în anul 1938. Un abonament de radio și radioficare revenea în anul 1976, la 7 locuitori, față de 62 locuitori în anul 1938, iar un abonament la televizor la 7 locuitori. În anul 1976, în condițiile existenței a numeroase titluri, s-au editat 89 milioane exemplare de cărți și broșuri, 1081 milioane exemplare ziare de informare generală, 194,5 milioane exemplare reviste și alte publicații periodice.

Toate acestea relevă în mod concludent că în anii socialismului s-au lărgit posibilitățile și s-au creat noi și multiple condiții materiale pentru dezvoltarea multilaterală a omului contemporan, a crescut simțitor calitatea vieții și a omului. Sînt remarcabile realizări care, pentru noi toți, trebuie să constituie remarcabile imbolduri pentru înfăptuirea întocmai a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a căror îndeplinire va ridica țara noastră, pe toate planurile — economic, social, cultural — pe trepte dintre cele mai importante de progres și civilizație.

dr. Ioan RĂVAR
director general adjunct
Samoilă MUNTEAN
director
Direcția Centrală de Statistică

> **„Pe linia preocupărilor pentru creşterea mai accentuată a nivelului de trai al întregului popor, Conferinţa Naţională îşi însuşeşte măsurile expuse în Raport cu privire la reducerea treptată a săptămînii de lucru de la 48 de ore la 44 de ore, începînd cu 1 ianuarie 1978, subliniind că pentru punerea ei efectivă în aplicare este necesară realizarea exemplară a tuturor indicatorilor de plan."**
>
> (din Rezoluţia Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român)

COMPRIMAREA TIMPULUI PRIN CREŞTEREA CALITĂŢII MUNCII

Reducerea săptămînii de lucru

DE CURÎND a fost dat publicităţii Programul de reducere a duratei săptămînii de lucru, adoptat de Conferinţa Naţională a partidului. Cifrele şi prevederile acestui program sînt cunoscute, desigur. Reamintim însă cîteva elemente :

a) eşalonarea trecerii la săptămîna de lucru redusă în două etape : **în etapa** I 1978—1980, se va introduce, succesiv pe ramuri şi sectoare ale economiei, săptămîna de lucru de 46 ore, cu ziua de muncă de 8 ore, asigurîndu-se în fiecare lună, în afara sărbătorilor legale, o zi liberă (de regulă prima sîmbătă a lunii) ; în **etapa a II-a,** 1981—1983, care va avea loc în condiţiile acumulării unei experienţe în această direcţie, se va introduce, de asemenea succesiv, săptămîna de lucru de 44 ore, cu ziua de muncă de 8 ore, programele de lucru fiind astfel întocmite încît să se asigure în fiecare lună două sîmbete libere sau alte două zile.

Remarcăm în cadrul acestui prim aspect profundul umanism al recentului program, ce decurge din preocuparea partidului de a asigura creşterea, în mai mare măsură decît fusese stabilit iniţial, a timpului liber al oamenilor muncii chiar în condiţiile de accelerare a dezvoltării ţării, ca şi din grija faţă de personalul de muncă feminin, evidenţiată de prioritatea acordată în reducerea duratei săptămînii de lucru ;

b) faptul că programul de reducere treptată a duratei săptămînii de lucru asigură nu numai condiţii pentru creşterea timpului liber, ci şi pentru îmbunătăţirea activităţilor cultural-educative, a servirii populaţiei, realizîndu-se astfel cadrul necesar pentru o mai bună dezvoltare a omului pe multiple planuri.

Sînt doar unele considerente care fac ca reducerea treptată a duratei săptămînii de lucru să se înscrie ca un obiectiv însemnat al politicii partidului nostru de ridicare pe o treaptă superioară a gradului de civilizaţie materială şi spirituală a întregului popor, realizîndu-se prin aceasta condiţii mai bune de muncă şi viaţă, posibilităţi mai mari pentru dezvoltarea capacităţii creatoare a oamenilor.

Aşa cum sublinia secretarul general al partidului la Conferinţa Naţională, **„Programul de măsuri pentru creşterea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor atestă în mod grăitor faptul că tot ceea ce se înfăptuieşte în ţara noastră este destinat omului, satisfacerii cerinţelor de viaţă ale celor ce muncesc, înfloririi multilaterale a personalităţii umane. În acest cadru se înscriu şi măsurile privind trecerea, începînd cu 1 ianuarie 1978, la reducerea treptată a săptămînii de lucru — de la 48 ore la 44 ore".**

Cu toată importanţa socială pe care o prezintă, reducerea timpului de lucru nu poate fi acceptată de oamenii muncii, deveniţi stăpîni pe destinele lor, decît în condiţiile cînd aceasta se realizează concomitent cu creşterea mai susţinută a producţiei şi a productivităţii muncii, a venitului naţional pe locuitor şi a avuţiei naţionale — elemente fundamentale ale dezvoltării şi creşterii în continuare a ţării, bază de ridicare pe o treaptă superioară a nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor. Stabilindu-se expres condiţiile de producţie şi calitative ce trebuie îndeplinite în fiecare unitate pentru a avea loc reducerea duratei săptămînii de lucru — creşterea susţinută a productivităţii, îndeplinirea cantitativă şi calitativă, precum şi fizică a planului de producţie, încadrarea în numărul de personal şi în fondul de retribuire planificat, în prevederile de eficienţă — în programul menţionat sînt subliniate largi acţiuni în acest scop. La aceasta relaţie de interferenţă între îndeplinirea planului şi reducerea duratei săptămînii de lucru ne vom referi în continuare.

CALCULELE ARATĂ că trecerea de la săptămîna de lucru de 48 de ore la cea de 44 ore, celelalte condiţii de producţie rămînînd neschimbate, are ca efect o diminuare a productivităţii săptămînale a muncii cu 8,33%, precum şi o scădere, în aceleaşi procente, a coeficientului de folosire a maşinilor şi utilajelor. Acceptarea unei asemenea situaţii fără îmbunătăţirea necesară a rezultatelor producţiei ar fi în totală contradicţie cu ţelurile noastre fundamentale, ar fi un pas înapoi în lupta hotărîtă a oamenilor muncii pentru scoaterea României din situaţia de ţară socialistă în curs de dezvoltare şi trecerea ei în rîndul ţărilor socialiste dezvoltate din punct de vedere economic, ar constitui o frînă puternică în creşterea avuţiei naţionale, a nivelului de trai al celor ce muncesc. Tocmai din acest motiv, ca o expresie a intereselor fundamentale economico-sociale ale poporului nostru, urmărindu-se creşterea stabilită a veniturilor oamenilor muncii şi ale statului socialist, Programul de măsuri suplimentare de dezvoltare economico-socială a ţării pînă în 1980, adoptat de recenta Conferinţă Naţională a partidului, prevede sporirea suplimentară a producţiei industriale cu 100—130 miliarde lei, creşterea mai accentuată a productivităţii muncii, — în industrie, de pildă, cu 9,2% în medie anual pe perioada 1976—1980 comparativ cu 8,5% cît s-a prevăzut în cincinal — realizarea la 1 000 lei fonduri fixe a unei producţii de cel puţin 1 200 lei ş.a.

Rezultă aşadar, cu claritate că trecerea la săptămîna de lucru redusă impune **perfecţionări structurale ale condiţiilor de producţie,** care trebuie nu numai să compenseze influenţa negativă asupra productivităţii muncii determinată de reducerea timpului de lucru, dar să şi asigure o creştere suplimentară a acesteia. În raportul prezentat la Conferinţa Naţională tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a subliniat încă odată **„necesitatea ca fiecare cetăţean să înţeleagă faptul că programele privind creşterea suplimentară a producţiei şi a nivelului de trai constituie un tot unitar“.** Se degajă deci foarte limpede concluzia că odată cu reducerea timpului de lucru, **volumul producţiei nu trebuie să scadă, ci să crească,** aceasta fiind unica soluţie raţională care poate satisface atît interesele personale ale fiecărui om al muncii de a primi o retribuţie în continuă creştere, cît şi interesele generale ale societăţii de a asigura dezvoltarea rapidă a forţelor de producţie, a întregii activităţi economico-sociale.

Ne aflăm în prezent în ajunul unui nou an de muncă, în perioada pregătirilor pentru experimentarea trecerii la reducerea duratei săptămînii de lucru, într-un număr de întreprinderi. Este neîndoielnic că în cadrul acestor pregătiri un loc central trebuie să-l ocupe **elaborarea măsurilor economice şi organizatorice** care să asigure creşterea la nivelul planificat al producţiei, productivităţii muncii, retribuţiei, beneficiului şi gradului de utilizare a fondurilor fixe.

Posibilităţi largi de reducere a timpului de lucru se află în acţiunile iniţiate şi întreprinse pentru mai buna organizare a întregii activităţi de gospodărire a mijloacelor materiale, băneşti şi a forţei de muncă, prin descoperirea şi valorificarea tuturor rezervelor existente de creştere a productivităţii muncii. Transformarea cantităţii într-o nouă calitate — cerinţă primordială, pentru progresul pe mai departe al economiei noastre, formulată de secretarul general al partidului la Conferinţa Naţională, trebuie să-şi găsească deplina aplicare şi în pregătirea condiţiilor necesare trecerii la reducerea treptată a săptămînii de lucru, în îmbunătăţirea folosirii timpului de muncă, mai mic cantitativ, dar care să devină superior din punct de vedere al calităţii.

Este un adevăr îndeobşte recunoscut de noi toţi că în economie există încă mari rezerve de a produce mai mult, mai bine, într-un timp mai scurt, fapt demonstrat cu prisosinţă de realizările peste plan ale marii majorităţi a unităţilor economice. S-au făcut şi se fac mari eforturi pentru înzestrarea tehnică superioară a economiei, pentru a se asigura o calificare superioară a forţei de muncă, iar acestea se cer cît mai deplin fructificate. „Secretul“ valorificării rezervelor interne existente în activitatea de producţie este de fapt cunoscut. Concretizînd direcţiile de acţiune menţionate, el constă în elaborarea şi aplicarea acelor măsuri menite să conducă la intensificarea progresului tehnic, la asigurarea ritmicităţii producţiei, folosirea integrală şi cu eficienţă sporită a utilajelor, instalaţiilor şi suprafeţelor de producţie, a materiilor prime, combustibilului şi energiei, a timpului de lucru.

Principala rezervă pentru obţinerea de rezultate superioare într-un timp de lucru redus o constituie, desigur, **impulsionarea activităţii de concepţie a produselor şi proceselor tehnologice, concomitent cu scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producţie.** De aceea, în cadrul căutărilor ce se impun pentru trecerea la reducerea săptămînii de lucru, conducerile ministerelor, centralelor şi întreprinderilor vor trebui să aşeze în primplanul activităţii lor elaborarea şi realizarea acţiunilor de cercetare, de promovare a progresului tehnic şi a tehnologiilor avansate, menite să ridice nivelul calitativ al produselor, să asigure reducerea consumurilor specifice de materii prime, combustibil şi energie, creşterea mai accentuată a productivităţii muncii. Viaţa a arătat că prin îmbunătăţirea muncii de concepţie, de planificare, organizare şi conducere, fără fonduri de investiţii suplimentare, se pot obţine creşteri deosebit de importante ale eficienţei întregii activităţi.

Unele neajunsuri şi greutăţi cu care se mai confruntă o parte din unităţile noastre economice îşi au de cele mai multe ori originea tocmai în **deficienţele existente în organizarea producţiei şi a muncii,** în cauze aparent exterioare procesului de producţie propriu-zis, cum ar fi faptul că nu sînt livrate la timp unele materii prime, utilaje, subansamble şi piese de schimb.

Asemenea cauze, care provoacă salturi şi perturbaţii în folosirea capacităţilor de producţie şi a forţei de muncă, impun în cele din urmă eforturi mai mari, inclusiv ore de muncă suplimentare, cu influenţe negative asupra calităţii produselor. Or, dacă aprovizionarea tehnico-materială s-ar organiza cum trebuie, s-ar putea evita aceste neajunsuri.

O puternică influenţă pozitivă asupra îmbunătăţirii aprovizionării tehnico-materiale exercită **economisirea energiei, reducerea consumurilor specifice, folosirea înlocuitorilor, valorificarea deşeurilor, recondiţionarea pieselor de schimb uzate, intensificarea procesului de autoutilare şi de producere în atelierele proprii a pieselor de schimb deficitare.** Sînt obiective precise în procesul dezvoltării noastre, condiţii de echilibru ale resurselor existente cu cerinţele creşterii economiei. Potrivit sarcinilor stabilite de Conferinţa Naţională a partidului, materialele secundare şi deşeurile, de exemplu, vor trebui să acopere în măsură însemnată necesarul de materii prime şi materiale al economiei naţionale. Pe asemenea căi, pe lîngă o mai bună aprovizionare a producţiei cu cele necesare, se asigură şi o utilizare mai bună a capacităţilor de producţie şi a forţei de muncă, precum şi reducerea cheltuielilor de producţie — condiţie de seamă pentru trecerea la săptămîna de lucru redusă.

O mare răspundere pentru asigurarea trecerii în bune condiţii la săptămîna de lucru redusă revine cadrelor din compartimentele funcţionale şi mai ales celor investite cu asigurarea aprovizionării tehnico-materiale. Acestea trebuie să conceapă planul de aprovizionare în **perspectivă** şi să fundamenteze mai temeinic necesarul de materii prime, combustibil şi energie, să perfecţioneze cooperarea şi colaborarea cu întreprinderile furnizoare, să încheie din timp contractele şi să urmărească respectarea termenelor de livrare a tuturor mijloacelor materiale necesare procesului de producţie.

În prevenirea şi în soluţionarea neajunsurilor ce mai apar, un rol important revine **ministerelor şi centralelor,** care trebuie să manifeste mai multă receptivitate faţă de solicitările întreprinderilor, mai ales să asigure o corelare mai ju-

dr. Ion DINU

(Continuare în pag. 20)

O EXPRESIE A SALTULUI DE LA CANTITATE LA CALITATE

Ancheta „R.E.“

Creșterea volumului producției la 1 000 lei fonduri fixe

UNA DIN PREOCUPĂRILE de ordin calitativ, care trebuie să se afle în centrul atenției fiecărui colectiv de muncă, așa după cum se subliniază în documentele Conferinței Naționale a partidului, este creșterea rapidă a eficienței fondurilor fixe. Înfăptuirea acestui imperativ presupune punerea și mai intensă în valoare a întregului potențial tehnic și uman, reducerea continuă a costurilor pe unitatea de produs, ieftinirea investițiilor, îmbunătățirea structurii producției etc. Deosebite eforturi se cer depuse, de asemenea, pentru sporirea ritmului de creștere a productivității, astfel încît acesta să devanseze în timpul cel mai scurt pe cel al înzestrării muncii cu fonduri fixe. Așadar, o acțiune complexă prin care să se mobilizeze din plin rezervele din întreprinderi, printr-o judicioasă organizare a activității în toate sectoarele de activitate, prin promovarea continuă a progresului tehnic și ridicarea nivelului competitiv al fiecărui produs fabricat. Realizarea unui spor de producție mai mare cu același volum de investiții, cu cheltuieli mai reduse, este de natură să asigure creșterea beneficiilor, sporirea venitului național de pe urma fiecărei unități valorice de fonduri fixe utilizate.

În legătură cu acțiunile ce au loc și cele care se preconizează în viitor în scopul sporirii valorii producției la 1 000 lei fonduri fixe, „Revista Economică“ *a întreprins o anchetă, cu sprijinul comitetului județean Cluj al P.C.R., în unele întreprinderi din județ, ale cărei concluzii le publicăm în paginile de față.*

Dinamica producției — în devans față de cea a fondurilor fixe

DISPUNÎND de o înzestrare modernă cu fonduri fixe, de un valoros potențial uman, întreprinderile județului au obținut, mai ales în anii actualului cincinal, producții sporite, realizate îndeosebi prin folosirea la un grad înalt a zestrei tehnice din dotare. Realizările din 1977 confirmă faptul că, în întreprinderile analizate, există o permanentă preocupare pentru sporirea continuă — cantitativă și calitativă — a valorii producției obținută la 1 000 lei fonduri fixe.

● În dinamică, față de anul 1976, cele mai însemnate creșteri (între 5 și 9,3$^0/_0$) ale indicatorului producție la 1 000 lei fonduri fixe sînt localizate la întreprinderea „Armătura“, Întreprinderea de cazane mici și arzătoare și la „Metalul roșu“. Interesant de subliniat este faptul că aceste ritmuri înalte se vor menține și se vor amplifica în continuare și în 1978, astfel că sporurile față de 1976 se vor situa între 13 și 26 de procente.

● Creșteri mai moderate, situate între 0,1 și 4,0$^0/_0$ au fost înregistrate la Întreprinderea de reparații auto, la „Carbochim“ și la „Terapia“. La aceste unități creșterile din anul viitor se vor menține, în general, la un nivel situat între 0,3 și 11,1 procente. O situație aparte întîlnim la Întreprinderea de reparații auto, unde sporul valorii producției la 1 000 lei fonduri fixe față de anul trecut se diminuează de la 4 procente în 1977 la 0,3 în anul viitor, deoarece unitatea respectivă va intra în acțiunea de sistematizare.

● Analiza în dinamică pune în evidență și anumite situații (la „Tehnofrig“, „16 Februarie“, „Farmec“ etc.) în care valoarea producției la 1 000 lei fonduri fixe scade în 1977 și 1978 față de anul 1976. La întreprinderea „Tehnofrig“ specialiștii au arătat că situația este determinată de faptul că se pun în funcțiune noi capacități de producție care, deși intră în calculul valorii fondurilor fixe, nu realizează o producție situată la nivelul parametrilor proiectați. La întreprinderea „Farmec“, diminuarea are drept cauză existența unor activități a căror producție, deși realizată cu importante fonduri fixe, nu se include în calculul producției globale.

● Dacă analizăm indicatorul valorii producției globale prin prisma realizărilor față de plan pe primele 11 luni din acest an, în fruntea întreprinderilor analizate se situează „Metalul roșu“ (cu o depășire de 7,7 procente), urmată de „Carbochim“ (+6,6$^0/_0$) și de „Terapia“ (+5,9$^0/_0$). Neîndeplinirea prevederilor de plan la Întreprinderea de reparații auto este explicată de către specialiștii de aici, prin aceea că, în 1977, fondurile fixe au crescut, fără a conduce însă implicit la sporuri cantitative de producție, efectele lor manifestîndu-se, cu prioritate, în îmbunătățirea calității produselor (prin realizarea de bancuri de rodaj, standuri de probe etc.). **O asemenea explicație nu este însă satisfăcătoare, dacă avem în vedere că, în perioada analizată, nu a fost realizat nici indicatorul producției marfă vîndută și încasată.** Firește, este de înțeles că achiziționarea fondurilor fixe amintite a condus, poate, la neîndeplinirea indicatorului producției la 1 000 lei fonduri fixe, dar este de neînțeles de ce o asemenea investiție nu a dat roadele așteptate în domeniul sporirii calității activității prestate, care să-și găsească o recunoaștere în solicitări sporite ale beneficiarilor.

Sporirea producției cu cheltuieli reduse — prin efort propriu

RADIOGRAFIA principalelor **acțiuni** întreprinse în întreprinderile clujene analizate pentru creșterea indicatorului producției la 1 000 lei fonduri fixe evidențiază că **cele mai eficiente și cu posibilitate de generalizare,** sînt următoarele :

1 Perfecționarea organizării producției și a muncii, creșterea volumului producției prin efort propriu organizatoric, tehnologic și inovațional. La întreprinderea „Metalul roșu", de pildă, în condițiile unei creșteri a fondurilor fixe situată sub 1%, producția globală la 1 000 lei fonduri fixe crește cu 5,3% în 1977 și cu 21,2% în 1978, în principal, pe seama perfecționării fluxului tehnologic, redistribuirea utilajelor care nu aveau un grad de încărcare la nivelul planului și prin extinderea schimburilor II și III. Reorganizarea în condiții de productivitate sporită a circuitului producției a condus și la Întreprinderea de cazane mici și arzătoare la obținerea, în primele 11 luni din 1977, a unui spor de producție de 23 milioane lei. În fine, o mărire substanțială a producției s-a realizat în acest an și la întreprinderea „Terapia" pe seama îmbunătățirii procesului tehnologic în unele secții. Pînă la sfîrșitul anului, la fabrica de medicamente se va obține o producție suplimentară de circa 15 milioane de lei.

Ideea care se cere reținută este aceea că asemenea acțiuni nu trebuie să se materializeze în orice fel de producție globală. Așa după cum ne arată situația rezultatelor obținute pe primele 11 luni din 1977, în cele 3 întreprinderi sporurile obținute se materializează în produse fizice necesare, solicitate mult de beneficiari.

2 Sporirea (relativ redusă) a **fondurilor fixe din dotare prin realizarea noilor obiective de investiții cu un volum de construcții restrins la strictul necesar** prin amplasarea a noi utilaje, cu mare randament productiv, în spațiile de producție disponibile). Acționînd în acest fel, la întreprinderea „Armătura", la o creștere cu numai 1,8 procente a valorii fondurilor fixe instalate, la atelierul de forjă pentru producția de fitinguri s-a obținut un spor al producției globale la 1 000 lei fonduri fixe de 9,3 procente.

3 Îmbunătățirea structurii sortimentale a producției, asimilarea unor produse noi cu parametri tehnico-funcționali superiori, cu o valoare de întrebuințare și o valoare mai ridicată. La întreprinderea „Carbochim", de pildă, îmbunătățirea structurii sortimentale la abrazivi — suport a permis, alături de alte măsuri, să se obțină, la nivelul anului 1977, un spor de producție de 10% realizat practic cu aceleași fonduri fixe.

4 Utilizarea la indici ridicați a capacităților de producție și a timpului de lucru. În majoritatea întreprinderilor cuprinse în anchetă, indicii planificați de utilizare a capacităților de producție și a timpului de lucru au fost sensibil depășiți. Sînt însă și unități unde lucrurile se prezintă altfel. La întreprinderea „Tehnofrig" există însemnate rezerve de producție insuficient valorificate atît în utilizarea capacităților de producție, cît și în ce privește timpul de lucru. Atragerea cît mai rapidă a acestora în circuitul economic (completarea schimburilor II și III, promovarea unor tehnologii de mare randament, întărirea disciplinei, îmbunătățirea întreținerii și utilizării mașinilor și instalațiilor, extinderea lucrului în acord global etc.), acordarea unui sprijin mai susținut întreprinderii din partea centralei industriale de care aparține — toate acestea ar crea condiții pentru obținerea unui salt calitativ pe linia sporirii eficienței.

Necesitatea unor perfecționări metodologice

În cadrul anchetei au fost depistate unele situații în care se fac simțite anumite **neajunsuri** ale **metodologiei actuale de calcul** al **indicatorului producției la 1 000 lei fonduri fixe :**

● La întreprinderea „Farmec", specialiștii au semnalat că lărgirea nomenclatorului de producție cu includerea în fabricație a dozelor spray și a ambalajelor din mase plastice pentru produsele cosmetice casnice a dus la diminuarea creșterii producției la 1 000 lei fonduri fixe, deoarece **valoarea acestor produse, deși fabricate în sectoare dotate cu importante fonduri fixe, nu este luată în calculul producției globale.** Dat fiind că volumul producției obținute la 1 000 lei fonduri fixe a devenit un indicator de primă însemnătate în aprecierea eficienței cu care se desfășoară procesul productiv, sîntem de părere că se impune o analiză a acestei probleme, în așa fel încît indicatorul să oglindească în mod cît mai veridic și integral efortul propriu al întreprinderii, calitatea reală a efortului ei productiv.

● **Introducerea sistemului raportării producției globale în prețuri curente, în loc de prețuri comparabile,** a generat unele probleme rămase pînă în prezent nesoluționate. Interlocutorii noștri de la întreprinderea „Terapia" au precizat că realizările la acest indicator apar diminuate, din această cauză, cu circa 35%, iar producția globală la 1 000 lei fonduri fixe cu 439 lei. Este cunoscut modul în care acționează schimbarea metodologică : datorită micșorării cheltuielilor de producție se reduc corespunzător prețurilor de producție în care se face raportarea la produsele cu pondere majoritară în valoarea producției întreprinderii, ceea ce conduce la o scădere accentuată a indicatorului analizat. Desigur, introducerea raportării producției globale în prețuri curente a reprezentat o necesitate impusă de evoluțiile înregistrate în economia românească. Aplicarea acestei măsuri trebuie însă astfel efectuată încît, printr-o corelare mai adecvată a prevederilor din toate secțiunile de plan ale întreprinderii, eforturile reale ale colectivelor de oameni ai muncii să fie cît mai fidel reflectate.

● **Neincluderea în calculul producției globale a valorii materialelor asimilate în fabricație prin concepție proprie pentru a se renunța la importuri,** a condus de asemenea — așa după cum au arătat specialiștii — la diminuarea valorii producției obținute la 1 000 lei fonduri fixe atît la întreprinderea „Farmec", cît și la „Terapia". Prin urmare, dacă respectivele întreprinderi ar fi apelat la importuri, realizările la indicatorul analizat ar fi fost superioare. Ținînd seama de faptul că un asemenea mod de a privi și rezolva problemele nu stimulează căutările întreprinderilor, gîndirea creatoare a colectivului pentru găsirea unor soluții proprii, originale, se impune necesitatea perfecționării de urgență a criteriilor și a acțiunilor care stau la baza calculului producției realizate la 1 000 lei fonduri fixe.

V. BOESCU
B. PĂDURE

(Continuare în pag. 32)

ECONOMISIREA COMBUSTIBILILOR ȘI A ENERGIEI

UNA DINTRE sarcinile calitative prioritare ale actualei etape de dezvoltare o constituie gospodărirea rațională a resurselor de combustibil și energie electrică. „**În mod deosebit trebuie să acordăm atenție asigurării și gospodăririi raționale a combustibililor și energiei** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a partidului — **problemă vitală pentru însăși dezvoltarea în continuare a economiei, a întregii noastre societăți**".

De mai mulți ani această problemă a făcut obiectul unor preocupări stăruitoare ale conducerii partidului și statului nostru, în care scop au fost elaborate măsuri și acțiuni obligatorii pentru toate sectoarele de activitate. Aplicarea lor în viață a permis unităților productive să obțină reduceri însemnate, materializate în economii de combustibil și energie la fiecare unitate de produs. Realizări meritorii în acest domeniu au fost obținute și de colectivul **Întreprinderii de produse refractare Alba Iulia**; prezentarea acestora, a căilor prin care s-a acționat, precum și a unor rezerve nefolosite formează obiectul acestui articol.

Ridicarea gradului de gospodărire a resurselor disponibile

PRIN SPECIFICUL său de producție, Întreprinderea de produse refractare Alba Iulia se numără printre marii consumatori de energie electrică și de combustibili. Produsele sale — întreprinderea furnizează aproape 25% din producția internă de cărămizi refractare și produse termoizolante pentru nevoile industriei siderurgice, materialelor de construcții, constructoare de mașini etc. — înglobează o pondere însemnată de cheltuieli cu energia electrică și gazul metan. Acționînd hotărît și responsabil, în sensul indicațiilor trasate de partid cu privire la utilizarea rațională a combustibililor și energiei, întreprinderea a obținut îndeosebi din anul 1973, economii însemnate : **ponderea consumurilor energetice în totalul cheltuielilor de producție s-a redus de la peste 13% în 1970, la 9% în acest an.**

Tabelul prezentat ilustrează sintetic rezultatele obținute în lunile ianuarie-noiembrie 1977 : consumul de combustibil (în principal de gaz metan) s-a redus cu 14% față de cota stabilită inițial, iar de energie electrică cu 12%. Diminuarea acestor consumuri (alături și de alți factori), **a făcut posibilă reducerea cheltuielilor la 1000 lei producție marfă la 98,2% din nivelul stabilit pentru această perioadă.** Care au fost principalele măsuri, pe ce căi s-a acționat ?

Consumul de combustibili și energie (%)

	1977 (11 luni)		
	Planificat	Realizat	Economii
Combustibili	100	86	14
Energie electrică	100	88	12
Ponderea combustibililor și energiei în cheltuielile de producție	1970		1977
	13		9

1 Căutări perseverente, creatoare, au condus la **raționalizarea tuturor rețetelor de fabricație** prin folosirea șamotelor neînobilate, fapt ce a determinat reducerea consumului de energie electrică și a celui de gaz metan. Astfel, prin folosirea maselor caolinoase la fabricarea produselor aluminoase și superaluminoase a rezultat o economie de aproximativ 615 mii m^3 gaz metan, iar utilizarea bauxitelor în același scop a dus la economisirea a 1,775 mil m^3 gaz metan. Acestea sînt, fără îndoială, rezultate importante, care confirmă stăruința și ingeniozitatea creatoare a specialiștilor pentru reducerea accentuată a consumurilor specifice, pentru economisirea energiei și combustibilului.

2 Acțiunile de stăvilire a risipei, de gospodărire mai judicioasă a resurselor și mobilizare a rezervelor s-au materializat și prin **recuperarea prafului de șamote** de la camerele de praf și turnurile de răcire și folosirea lui la fabricarea mortarelor refractare, ceea ce înseamnă o economie de circa 7000—8000 t/an, cu reducerea corespunzătoare a consumurilor de energie și combustibil.

3 Alte măsuri au vizat **utilizarea unor resurse energetice secundare** în scopuri tehnologice: recuperarea căldurii de la un cuptor de ardere a produselor și preîncălzirea aerului primar de combustie la unul din cuptoarele rotative care produce șamote superioare ; eliminarea unei mari părți din pierderile de căldură la cuptoarele tunel prin termoizolarea acestora, reducerea cu 40% a presiunii aerului comprimat la transportul pneumatic și regruparea consumatorilor pe nivele de presiuni. Eficiența economică a acestor măsuri se cifrează la 1500 tcc/an și 898 MWh/an energie electrică.

Introducerea graficelor de iluminat și de furnizare a agentului termic pentru încălzit a condus, de asemenea, la economisirea energiei electrice şi a gazului metan. Mai multă atenţie s-a acordat îmbunătăţirii activităţii de planificare şi urmărire a consumului pînă la nivel de ateliere şi agregate şi stabilirii de responsabilităţi concrete la locurile de muncă, fapt ce a avut efecte pozitive notabile în acest domeniu.

Rezerve insuficient valorificate

ÎN BILANŢURILE energetice ale întreprinderii sînt înscrise numeroase măsuri menite să conducă la gospodărirea la un grad înalt a tuturor resurselor energetice şi de combustibili folosite în procesul de fabricaţie. Înfăptuirea unora dintre acestea prezintă dificultăţi, în special **recuperarea căldurii gazelor arse de la cuptoarele rotative de şamotizare şi reducerea excesului de aer-combustibil la cuptoarele tunel** etc. Atragerea în circuitul economic a acestor resurse depăşeşte posibilităţile de rezolvare ale întreprinderii.

În **primul** caz, deşi sînt puse în evidenţă circa 6400 tcc/an, resurse conţinute în gazele care se ard, pînă în prezent nu s-a realizat nici un studiu de valorificare a acestora. Institutul de proiectări metalurgice din Bucureşti, care a primit comandă fermă încă din 1974, amînă elaborarea studiului necesar şi a tehnologiei adecvate. Probabil că studiul solicitat nu prezintă prea mare interes tehnologic şi mai ales financiar pentru institutul respectiv, dar amînarea peste măsură a realizării acestuia nu poate fi acceptată. Ţinînd seama că atît **întreprinderea,** cît **şi institutul sînt în subordinea aceluiaşi minister — al industriei metalurgice,** — este de aşteptat şi necesar ca problema să primească **o rezolvare cît mai operativă,** cu atît mai mult cu cît Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială pînă în 1980 are în vedere şi introducerea în producţie a unor tehnologii noi şi perfecţionate de ardere a produselor ceramice pentru construcţii cu consum redus de combustibil.

În al **doilea** caz este de menţionat că arderea în cuptoarele tunel se face cu exces de aer, care ridică consumul de gaz metan cu 10—15% peste nivelul tehnologic prevăzut. O stabilire mai judicioasă din partea Centralei industriei de produse refractare din Braşov, în cadrul întreprinderilor din subordinea sa, a structurii produselor refractare — atît din punctul de vedere al refractarităţii, cît şi al dimensiunii formatelor — ar permite încărcarea cuptoarelor respective la capacitatea optimă, modificînd favorabil raportul dintre secţiunea utilă de circulaţie a gazelor arse şi secţiunea liberă şi reducînd astfel substanţial consumul de combustibil.

O altă cauză care generează deficienţe în utilizarea cu maximă eficienţă a resurselor energetice ţine de **existenţa în dotarea întreprinderii a unor utilaje** (presele de cărămidă K.N.P. de 500 t.f. şi de 2000 t.f.) care sînt **uzate fizic şi moral,** cauzînd importante pierderi prin rebuturi. Este de aceea necesar ca centrala să sprijine mai ferm dotarea întreprinderii cu utilaje de presare modernizate, care să înlăture rebuturile şi, prin aceasta, risipa de materiale şi combustibili. Faptul că unitatea din Alba Iulia dispune, totuşi, de o dotare tehnică superioară altor întreprinderi similare nu justifică menţinerea utilajelor necorespunzătoare cerinţelor şi nevoilor actuale de introducere a progresului tehnic.

Valoarea economică a perfecţionărilor organizatorice

PENTRU ANUL 1978, cotele repartizate de energie şi combustibil se situează la nivelul realizărilor anului 1977, în condiţiile în care indicatorii producţie globală şi producţie marfă cresc cu circa 12%, iar cheltuielile de producţie vor fi reduse în continuare. Principalele rezerve pe care întreprinderea le are în vedere pentru a se încadra în cotele repartizate au fost cuprinse într-un program de măsuri prin care se urmăreşte economisirea a minimum 1000 tcc şi 800 MWh energie electrică.

Acţiunile vizînd încadrarea în cotele alocate şi de micşorare a consumurilor privesc reducerea opririlor accidentale pe fluxul de şamotizare la cuptoarele rotative, creşterea încărcăturii la cuptoarele tunel, ridicarea productivităţii la morile cu bile şi la morile de uscat şi măcinat argilă, reducerea pierderilor de aer comprimat şi altele. Efectele acestor acţiuni se vor concretiza în :

- la cuptoarele rotative, prin reducerea opririlor accidentale, indicele de utilizare va spori cu 2%, iar prin scurtarea timpului de reparare a defecţiunilor la grupurile de antrenare a benzilor transportoare se va obţine o economie de 600 tcc ;

- reducerea duratei reviziilor şi reparaţiilor la instalaţiile aferente fluxului de preparare a amestecului aluminos va duce la economisirea a 200 tcc ;

- diminuarea stagnărilor la instalaţiile de zdrobit argile va însemna o reducere a consumului cu 200 tcc ;

- exploatarea mai judicioasă şi funcţionarea optimă a unor utilaje vor conduce la reducerea consumului de energie electrică după cum urmează ;

  — lamorile cu bile : 300 MWh.
  — la morile de uscat şi măcinat argilă : 300 MWh ;

- prin înlocuirea distribuitoarelor de aer comprimat cu altele perfecţionate se va realiza o economie de 200 MWh.

Întreprinderea de produse refractare din Alba Iulia, prin colaborarea stabilită cu catedra de fizică a Institutului politehnic din Timişoara, va experimenta, începînd din 1978, **utilizarea energiei solare** la treapta a I-a de uscare a produselor fasonate plastic şi, ulterior, va extinde această sursă la uscarea materiilor prime pe o suprafaţă de circa 8000 mp. Introducerea acestui procedeu şi confecţionarea instalaţiilor respective sînt relativ simple, ieftine şi se vor realiza prin autoutilare.

Gh. DRĂGHICI

CITITORII AU CUVÎNTUL

Decontări

NORMELE METODOLOGICE nr. 2/1977 ale Băncii Naționale au adus multe îmbunătățiri pe linie de decontare. Banca de Investiții, prin circulara nr. 1099/C din 8 octombrie a.c. – avînd ca obiect precizări în aplicarea normelor amintite – complică circuitul și prelungește termenul de acceptare cu încă 2-3 zile. Astfel, se precizează că, pentru facturile privind importurile de mașini, ansamble, subansamble, instalații complexe și piese, beneficiarii de investiții trebuie să depună acceptul scris prin care confirmă că valoarea în lei a fost obținută prin aplicarea coeficientului prevăzut de Decretul 394/1976, precum și faptul că taxa vamală a fost calculată conform Decretului 395/1976. În acest scop termenul de accept poate fi prelungit cu 2-3 zile, perioadă în care beneficiarul de investiții va stabili dacă întreprinderile importatoare au ținut seama de prevederile legale respective.

Or, pentru a stabili dacă întreprinderile importatoare au respectat prevederile legale amintite, este nevoie în primul rînd ca beneficiarul să facă o verificare. Practic, nu este posibil ca un număr atît de mare de reprezentanți ai beneficiarilor să se prezinte la întreprinderea de comerț exterior respectivă ca să facă verificările impuse la fiecare import. Aproape că nici nu se poate imagina o asemenea activitate. De asemenea, întreprinderile de comerț exterior sînt ele însele obligate – ca și celelalte unități socialiste – să respecte întru totul actele normative. De ce am putea avea o mai mare încredere în beneficiarii de investiții decît în întreprinderea de comerț exterior? Dacă Banca de Investiții consideră necesar, s-ar putea face verificări tematice la întreprinderile importatoare. Dispozițiile date recent, fără analiza posibilităților concrete de a se pune în practică, s-au transformat, după părerea mea, într-un formalism care conduce la încetinirea decontărilor.

Constantin COLEA
director adjunct comercial
Baza de aprovizionare pentru construcții și montaje energetice
București

Stocuri

DINTR-O ANALIZĂ a stocurilor reflectate în imobilizări la bazele de aprovizionare, am desprins și unele căi de prevenire și eliminare a acestora. Măsurile sînt, în primul rînd, de competența organelor de decizie economică și financiară din bazele de aprovizionare, dar la acest proces își pot aduce contribuția și organele ierarhice superioare și cele bancare. Asemenea măsuri privesc fundamentarea corespunzătoare a planului de aprovizionare, care este de natură să prevină formarea unor stocuri peste necesități; organizarea unei aprovizionări în funcție de volumul, structura și frecvența necesităților consumatorilor de mijloace de producție aprovizionați prin baze, care poate să prevină formarea în baze a unor stocuri cu mișcare lentă; asigurarea unor condiții corespunzătoare de păstrare a stocurilor în baze și de exercitare a unui control adecvat asupra acestora, care poate duce la prevenirea degradării valorilor materiale și a unor aprovizionări peste necesar; luarea unor măsuri de valorificare a unor stocuri provenite din renunțări și reeșalonări la contracte și repartiții pe care le cer unii beneficiari, de valorificare a stocurilor disponibile etc., care poate avea ca efect reducerea sau lichidarea unor asemenea stocuri; evidențierea completă a stocurilor necorespunzătoare prin sistemul informațional economico-financiar al bazelor ,cunoașterea acestora determinînd și măsurile pentru lichidarea lor.

În acest proces de cunoaștere un rol deosebit revine și organelor bancare, a căror sarcină trebuie să fie și depistarea tuturor stocurilor cu caracter de imobilizări. Acestea nu trebuie să se mărginească numai la constatarea unei anumite evidențieri a imobilizărilor de către baze, ci, pe baza cunoașterii aprofundate a fenomenelor și proceselor economice din aceste unități să descopere ele asemenea imobilizări, iar pe parcursul creditării să capaciteze bazele de aprovizionare în găsirea unor soluții de reducere și lichidare a lor.

lector univ. Teodor ROȘCA
Cluj-Napoca

ECOURI

Cooperare

REFERITOR la materialul publicat în nr. 36 al revistei sub titlul „Îndeplinirea planului fizic la toate sortimentele", vă informăm că pentru recuperarea restanțelor la piesele de schimb, piesele și subnasamblele pentru cooperări și crearea condiițiilor de realizare a planului pe anul 1978, s-au luat o serie de măsuri care să conducă la îmbunătățirea activității întreprinderii. Astfel, s-au format echipe care s-au deplasat la furnizorii care ne creează greutăți în aprovizionare, iar compartimentul C.T.C. a stabilit delegați care s-au deplasat la întreprinderile furnizoare pentru rezolvarea și înlăturarea tuturor problemelor privind calitatea pieselor și materialelor aprovizionate. De asemenea, s-a prevăzut un program special care să asigure menținerea stocului, livrarea ritmică și formarea stocului acolo unde nu există pentru piese și semifabricate turnate și forjate, care să permită recuperarea restanțelor la pieslee de schimb auto și de tractor.

Măsurile pentru pregătirea în bune condițiuni a planului pe anul 1978 s-au referit, în principal, la acoperirea cu contracte a întregului volum de producție, asigurarea necesarului de semifabricate, forjate, ce trebuie realizate prin cooperare cu alte întreprinderi și cuprinderea lor în balanța C.I.A.T. și M.I.C.M., încadrarea în indicatori economico-financiari planificați. De asemenea, pentru asigurarea capacităților de producție necesare realizării planului pe anul 1978, pe sortimente, s-a urgentat livrarea utilajelor necesare completării capacităților de producție, darea în funcțiune a turnătoriei de fontă maleabilă, dezvoltarea producției de piese de schimb mașini-unelte pentru întreținere și reparații.

Cu toate măsurile luate, întrevedem unele greutăți în realizarea planului pe anul 1978 din partea unor furnizori ca: C.A.T.C. Pitești, Întreprinderea de șuruburi Brașov, Întreprinderea Electrobanat Timișoara, Întreprinderea de autocamioane Brașov etc., care n-au trimis proiectele de contract nici pînă în prezent, aceste întreprinderi înregistrînd restanțe importante și la contractele economice pe anul 1977.

ing. Ion GIUVELCĂ
director adjunct tehnic și de producție
Întreprinderea de autoturisme
Pitești

Hîrtie

REFERINDU-NE la nota publicată în nr. 29, sub titlul „1:2 nu înseamnă întotdeauna 1/2", vă comunicăm că întreprinderile ministerului nostru contractează și livrează la fondul pieței hîrtie de scris și imitații pelur format A4. Acesta este cel mai mic format solicitat pînă în prezent de Ministerul Comerțului Interior. Din punct de vedere tehnic este posibil să se producă și topuri de hîrtie la format A5 (aceasta ar necesita însă un consum suplimentar de manoperă și hîrtie la ambalare). În cazul în care Ministerul Comerțului Interior ne va solicita hîrtie și la acest format noi putem include în planul de producție cererea respectivă.

Cristina NISTOR
director în M.E.F.M.C.

Dialog

PENTRU PERFECȚIONAREA continuă a raporturilor între producție și cerere, a metodelor de studiere a cererii de consum și fundamentarea pe această bază a contractelor care se încheie între industrie și comerț, probleme ridicate în articolul „Consumatorii își exprimă opțiunile pentru produsele anului viitor", Ministerul Industriei Ușoare, în colaborare cu Ministerul Comerțului Interior, au întreprins o serie de acțiuni, printre care și sondajele de opinie în cadrul Tîrgului de mostre de bunuri de consum. Ca urmare a culegerii informațiilor pentru produsele cuprinse în sondaj (34 produse și grupe de produse din sectorul mărfurilor textile-încălțăminte și 9 produse și grupe de produse din sectorul mărfurilor de uz gospodăresc), a consultărilor efectuate și a sugestiilor vizitatorilor, întreprinderile industriei ușoare au purtat un dialog constructiv cu reprezentanții comerțului, privind tendințele cererii consumatorilor, aducînd îmbunătățirile necesare colecțiilor de mostre expuse la tîrg. În aceste condiții, au fost preluate comenzile unităților comerciale la tîrg, iar pe baza recomandărilor făcute, acestea au fost prezentate cu prilejul acțiunii de încheiere a operațiunilor de contractare pe sem. I 1978.

În afara exponatelor prezentate la tîrg, au mai fost create, ca urmare a testării preferințelor consumatorilor în cadrul tîrgului, un număr de 5 945 modele care au fost contractate pentru sem. I 1978. Cantitățile contractate prezintă creșteri la principalele familii de produse.

I. FARCAȘ
director general adjunct
în M.I.U.

Tribuna „R. E.“ Generalizarea experienței înaintate

SURSE IMPORTANTE DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII

> „Consiliile oamenilor muncii trebuie să dezbată și să soluționeze toate problemele activității economice și de producție din unitățile respective, să elaboreze planurile de dezvoltare și de producție, planurile financiare și bugetele unităților respective ; practic, nu trebuie să existe nici un aspect al vieții acestora — inclusiv de ordin social — care să nu stea în atenția organismelor de conducere colectivă ale oamenilor muncii, care să nu fie soluționate în comun de cei ce muncesc.“
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

ACȚIUNI ALE CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII PENTRU FOLOSIREA OPTIMĂ A POTENȚIALULUI UMAN

Amplul și insuflețitorul program de creștere suplimentară a producției, de dezvoltare economico-socială mai accentuată a României în perioada 1978—1980, adoptat de recenta Conferință Națională a partidului, pune în fața organelor de conducere colectivă din unitățile economice sarcina fundamentală de a concentra atenția oamenilor muncii din fiecare întreprindere asupra laturilor de ordin caitativ ale activității. Rolul și răspunderea cu care au fost investite impune, așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, ca ele **„să determine ridicarea spiritului de răspundere al fiecărui muncitor, tehnician, inginer, pentru bunul mers al producției, îndeplinirea sarcinilor de plan, buna gospodărire a mijloacelor încredințate, sporirea eforturilor pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, a avuției naționale — baza creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor".**

Făcînd din paginile sale o tribună a generalizării experienței înaintate în toate ramurile economiei naționale, în toate problemele de care depinde accelerarea progresului economico-social al țării, „Revista economică" își propune să accentueze, în acest amplu portret colectiv al inițiativei, capacității creatoare și responsabilității, contribuția consiliilor oamenilor muncii — preocupările lor, metodele pe care le folosesc, rezolvările adoptate și rezultatele pe care le obțin, rolul crescînd în aceste organe de conducere al muncitorilor, al oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție, adîncirea democrației muncitorești, a autogestiunii și autocontrolului, perfecționarea continuă a formelor în care ea se manifestă.

Dorim ca această rubrică să aparțină muncitorilor, maiștrilor, tehnicienilor, oamenilor muncii, indiferent de specialitate, din întreprinderi și centrale, care prin intermediul revistei să realizeze un cuprinzător schimb de experiență, să-și exprime părerea asupra neajunsurilor care apar, opiniile și propunerile asupra direcțiilor de îmbunătățire a muncii și conducerii colective.

Exemplele prezentate în continuare ilustrează ce valoare au pentru economia de muncă stimularea inițiativei și alegerea de către consiliul oamenilor muncii a soluțiilor și căilor celor mai eficiente pentru creșterea productivității, întemeierea rezolvărilor deopotrivă pe **metodele moderne de organizare,** pe **aportul specialiștilor,** pe **consultarea largă a celor direct vizați — muncitorii, interesați în cel mai înalt grad în corelația dintre randamentul muncii lor și roadele ei pentru întreprindere, pentru societate, pentru ei înșiși.**

Resursele economice ale polideservirii mașinilor

MĂRIREA GRADULUI de mecanizare și automatizare urmărește, desigur, ușurarea efortului fizic al muncitorului, dar efectul ei este trunchiat dacă nu se obține în paralel și economie de muncă, dacă nu se reduce necesarul de personal pentru un volum dat al producției.

Pornind de la hotărîrea adunării generale a oamenilor muncii de la începutul acestui an și ținînd seama de exigențele legate de atribuirea statutului de unitate-model în acțiunea de creștere suplimentară a productivității, consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea de strunguri Arad a întreprins o amplă analiză a modului cum se realizează, în condițiile dotării actuale, **echilibrul de potențial om-mașină.** Serviciul organizarea producției și a muncii a fost însărcinat cu întocmirea — pe baza unor observări minuțioase — a cîte unui grafic pentru fiecare executant și mașină, în care au fost înscriși, pe parcursul schimbului, timpii de funcționare utilă a mașinii-unelte, respectiv timpii de intervenție a muncitorului și timpii morți. Întrucît atunci cînd muncitorul lucrează (schimbarea piesei, a sculelor) mașina stă și viceversa, orice perfecționare a mașinii (automatizare), a S.D.V.-urilor, orice creștere a îndemînării executantului echivalează cu reducerea gradului de ocupare al acestuia.

Concluzia firească a fost **extinderea deservirii simultane a mai multor utilaje de către același muncitor,** posibilă acolo unde timpul de funcționare al fiecărei mașini fără intervenția executantului este mai mare decît timpul de intervenție al acestuia. (La mașina de frezat came, de pildă, gradul de ocupare al frezorului este de 28% din durata schimbului ; el crește pînă la 60% prin amplasarea unei a doua mașini în zona de deservire.)

În întreprinderea noastră se aplică trei forme de **polideservire :**

— **individuală** (un executant deservește, de exemplu : 2 ferăstraie alternative de debitat ; 2 mașini de rotunjit dantura la roți dințate ; 2 mașini de rabotat dantură conică ; 2 mașini de rectificat dantura la roți dințate cu talere ; 2 strunguri de copiat ; 2 strunguri revolver ; 3 ferăstraie circulare de debitare ; 3 mașini de frezat caneluri la axe canelate ; 4 mașini de frezat dantura din rostogolire sau mortezare ; 6 strunguri automate) ;

— **colectivă** (doi sau mai mulți executanți deservesc 3 sau mai multe mașini — de exemplu, 2 executanți la 3 mașini de rectificat dantura) ;

— **prin supraveghere** (unui executant, pe lîngă mașina de bază, i se încredințează spre supraveghere și o mașină cu ciclu automat, la care intervine numai la reglare și la înlocuirea pieselor executate — cum ar fi : o mașină de frezat universală și o mașină-automat de frezat dantura la cremaliere).

Măsurile stabilite de consiliul oamenilor muncii, în urma unei largi consultări a personalului din sectoarele de prelucrare, au fost pe deplin însușite de către muncitori, care s-au străduit să-și ridice calificarea pentru a răspunde cît mai bine noilor exigențe. Normele de timp acordate celor ce lucrează la mai multe mașini au fost

Măsurile de extindere a polideservirii, aplicate la Intreprinderea de strunguri Arad, au avut în vedere asigurarea următoarelor condiţii de bază :

- **amplasarea maşinilor în aşa fel, incît distanţele între ele şi pînă la rastelurile de depozitare a pieselor să fie cît mai mici** (figura alăturată prezintă un grup de 3 maşini de frezat caneluri, deservite de un singur executant) ;
- **dotarea maşinilor cu sisteme de decuplare automată** a avansului de lucru în momentul terminării operaţiei ;
- **simplificarea şi reducerea acţiunii executantului în perioada opririi maşinii,** încredinţarea lucrărilor auxiliare altor muncitori, mecanizarea operaţiilor grele ;

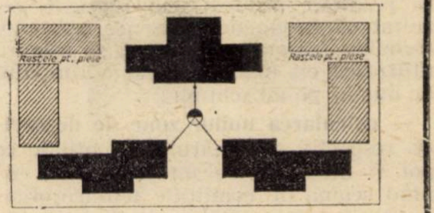

- **introducerea unor dispozitive care să înlesnească intervenţia executantului** (de pildă, se utilizează acum freze-melc pentru danturare cu lungime dublă, care, avînd o durată de serviciu de circa 3 ori mai mare decît cele folosite anterior, reduc timpii totali de schimbare a sculei ; de asemenea, s-au aplicat dispozitive de fixare rapidă a pieselor pentru operaţii de danturat pe maşini de frezat şi rectificat).

corectate cu coeficienţi de deservire, avînd valori diferenţiate în funcţie de numărul şi complexitatea maşinilor, pe această bază sporind cîştigurile individuale.

În prezent, la parcul total de circa 500 de manişi-unelte ale întreprinderii, **revin în medie 1,20 maşini la un exetant,** ceea ce echivalează cu o economie relativă de 28 de oameni. **Polideservirea contribuie cu 4,70 din cele 11,80 procente, cît reprezintă sarcina creştere a productivităţii muncii în 1977 pe întreaga unitate.**

Potrivit programului adoptat de consiliul oamenilor muncii, polideservirea se va extinde în continuare, astfel, încît în anul 1980 va cuprinde 313 maşini cu 130 de executanţi, devenind principala formă de lucru. Împreună cu perfecţionarea organizării liniilor tehnologice mecanizate, cu introducerea a noi tehnologii bazate pe utilizarea unor maşini de mare complexitate — centre de prelucrare, cu generalizarea programării producţiei pe maşini-unelte, ea va contribui la **atingerea unei productivităţi fizice la nivelul înregistrat de fabrici similare din ţările cu industrie dezvoltată.**

ing. Ioan ROŞU
Întreprinderea de strunguri — Arad

Mai buna utilizare a personalului de deservire

LA ÎNTREPRINDEREA de tricotaje „Someşul" din Cluj-Napoca, redimensionarea zonelor de deservire pentru electricienii de întreţinere şi reparaţii, în urma stabilirii unor consumuri reale de manoperă, a avut ca rezultat :

— **creşterea productivităţii muncii electricienilor cu 25% şi reducerea în aceeaşi proporţie a necesarului numeric la această categorie de personal ;**

— obţinerea unei **producţii suplimentare de peste un milion de lei anual ;**

— **economisirea a aproape 200 000 de lei pe an la fondul de retribuire ;**

— **crearea condiţiilor pentru aplicarea acordului global şi, ca urmare, creşterea retribuţiei medii a electricienilor cu 10%.**

UTILIZAREA deplină a timpului de muncă şi planificarea numărului strict necesar de personal indirect productiv şi de deservire generală. după norme sau normative de muncă judicios întocmite, constituie o sursă de creştere a productivităţii muncii şi a eficienţei economice a unităţilor de producţie.

În măsurarea muncii şi stabilirea unor consumuri reale de manoperă pe lucrare, ţinînd seama de situaţia concretă de la fiecare loc de muncă, deosebit de utilă s-a dovedit metoda „observărilor instantanee", întrucît ea prezintă numeroase avantaje :

— este **simplă,** în sensul că înregistrarea datelor şi prelucrarea lor se fac cu multă operativitate ;

— **un număr redus de specialişti** culeg date pentru un număr mare de utilaje, persoane, obiecte ale muncii, ceea ce prin metode clasice (fotografierea zilei de lucru, cronometrarea) nu ar fi posibil de realizat ;

— rezultatele obţinute permit luarea unor **decizii operative** pentru înlăturarea deficienţelor constante în procesele de producţie şi de muncă.

Consiliul oamenilor muncii de la întreprinderea de tricotaje „Someşul" din Cluj-Napoca a hotărît aplicarea metodei pentru corecta dimensionare a efectivului electricienilor de întreţinere şi reparaţii, care deţin o pondere de 15% în personalul secţiei de întreţinere. În acest scop, C.O.M. a însărcinat colective de specialişti din compartimentele organizarea producţiei şi a muncii, întreţinere, producţie, care au antrenat cadre din secţii şi ateliere, precum şi muncitori din formaţiile de lucru. Acţiunea a fost **în prealabil discutată cu electricienii, explicîndu-li-se scopul efectuării observărilor, necesitatea unei mai bune organizări a muncii, posibilitatea ce va rezulta pentru ei, de a-şi mări cîştigul.**

AU FOST minuţios analizate atribuţiile de muncă, zonele de deservire existente, complexitatea utilajelor (de tricotat, confecţionat, bobinat), gradul lor de uzură.

Pe baza unor studii de organizare efectuate într-o primă fază, s-a stabilit ponderea diferitelor elemente ce compun timpul de muncă al unui electrician :

— lucrează (efectuarea reparaţiilor accidentale şi planificate, înlocuirea tuburilor fluorescente, punerea în funcţiune a instalaţiei de forţă etc.) — 80% ;

— opriri pentru aprovizionarea locurilor de muncă, deservirea tehnico-organizatorică a locurilor de muncă etc. — 12 % ;

— opriri pentru pregătirea şi încheierea lucrului, pentru odihnă etc. — 8 %.

Au fost determinate numărul total necesar de observări (ţinînd seama de posibilitatea verosimilă şi de eroarea admisibilă verosimilă), frecvenţa acestora şi numărul de circuite — rezultînd că în perioada de 4 zile afectată studiului urmau să se efectueze zilnic 100 de observări (cîte 20 la cele 5 locuri de muncă), după un circuit logic şi scurt, cu o durată de parcurgere de 15 minute. Au fost pregătite de asemenea fişe zilnice de observare (înregistrare) şi fişe centralizatoare.

Folosindu-se simboluri (litere) pentru fiecare electrician în parte, în coloanele fişei zilnice s-au înscris : 1 — locul de muncă ; 2 — simbolurile celor care în momentul observării lucrau; 3 — nr. total col. 2 ; 4, 5, 6 — simbolurile celor care în momentul observării nu lucrau — fie că efectuau alte lucrări (4), lipseau de la locul de muncă (5) sau stăteau (6) ; 7 — total col. 4+5+6 ; 8 — total observaţii (col. 3+7) ; 9 — din care activitate productivă (col. 3:8) ; 10 — din care activitate neproductivă (col. 7:8).

DIN ANALIZA datelor obţinute după prima zi de observare instantanee a locurilor de muncă s-au putut trage mai multe concluzii. O primă concluzie se referea la ponderea elementului urmărit, care iniţial, la calcularea numărului de observări, era de 80%. Acest factor se referă la ponderea timpului cînd electricianul „lucrează". Ponderea lucrărilor legate de întreținerea electrică a fost de 68%, iar cea a altor lucrări efectuate (repartizate) de 13%, deci în total 81% — ceea ce arată că ponderea stabilită la calcularea numărului de observări era corectă, astfel că nu s-a considerat necesară recalcularea. Efectuarea altor lucrări s-a înregistrat în coloana „nu lucrează“, pentru că la stabilirea atribuțiilor de serviciu și a noilor zone de deservire s-au luat în considerare numai lucrările de întreținere și reparare electrică a utilajelor.

La efectuarea observărilor instantanee, pe baza unui instructaj temeinic, s-a asigurat ca observatorii ;

– să înregistreze fidel faptele, fără nici o interpretare personală ;

– să respecte întocmai programul observărilor (orele de începere a observării și circuitele stabilite) ;

– să cunoască lucrarea executată, pentru a încadra corect momentul observat ;

– în cazul cînd muncitorul observat stă sau lipsește de la locul de muncă etc., să treacă și motivul, în coloana „notații".

În vederea prelucrării finale a rezultatelor, s-au utilizat :

— **fișa centralizatoare de observări instantanee pe zile și locuri de muncă ;** aceasta a dat posibilitatea analizei rezultatelor pe un loc de muncă în zilele observate. Atunci cînd s-au constatat anumite nereguli privind indisciplina tehnologică, nerespectarea programului de lucru, s-au luat măsuri operative pentru ca studiul de organizare a muncii să se desfășoare fără perturbări ;

— **fișa centralizatoare de observări instantanee pe locuri de muncă** — adaptată în funcție de specificul meseriei analizate și al unității. Unele coloane au fost subîmpărțite în elemente de detaliu (de exemplu, la coloana „stă“ au fost cuprinse motivele : lipsă de aprovizionare cu piese de schimb ; așteaptă îndrumarea tehnică din partea inginerului ; vina muncitorului). Această fișă permite stabilirea gradului de ocupare pe electrician și loc de muncă și trasarea, pe această bază, a noi zone de deservire și a noi atribuții de lucru.

Cu ocazia efectuării observărilor au fost notate și alte aspecte privitoare la organizarea conducerii, producției și a muncii — de exemplu : subordonarea electricienilor, aprovizionarea cu materiale, amplasarea locurilor de muncă, formele stimulative de retribuire.

Finalizarea – studiul unde intervine eficiența organizării

PENTRU FINALIZAREA studiului de organizare și pentru stabilirea de noi sarcini care să ducă la utilizarea integrală a timpului de muncă, s-a procedat apoi la :

— **stabilirea gradului de ocupare** — raportul dintre timpul productiv + timpul de odihnă și necesități firești și timpul normal de muncă pe un schimb. Avînd în vedere că gradele de ocupare rezultate au fost sub 100%, a rezultat că fazele de deservire existente trebuiau majorate, pentru a se asigura utilizarea cît mai completă a timpului de muncă pe un schimb ;

— **calcularea noilor zone de deservire**, respectiv a numărului de utilaje ce pot fi deservite de un electrician, ținînd seama de condițiile tehnico-organizatorice îmbunătățite la locurile de muncă, în urma studiilor efectuate. S-a utilizat relația : **Zdn** = **Zde**, (1—**Go**) + **Zde**, în care : **Zdn** — zona de deservire nouă, **Go** — grad de ocupare, **Zde** — zona de deservire existentă la data studiului. Exemplificativ, zona stabilită pentru un electrician de întreținere, într-un schimb — ținînd seama de caracteristicile utilajelor deservite — cuprinde, după caz : 100 mașini de bobinat ; 106 aparate de finisaj chimic ; 185 mașini de tricotat rectilinii tip Tg. Mureș ; 100 mașini de tricotat rectilinii tip VKTM ; 78 mașini de tricotat circulare ; 363 mașini de confecționat ; 250 mașini automate de confecționat (cusut butoniere, nasturi, cheițe etc.). Cu adaptarea cerută de particularitățile organizării locurilor de muncă, **aceste zone de deservire pot fi aplicate și în alte unități din industria tricotajelor și a confecțiilor ;**

— **aprobarea normelor de muncă (zone de deservire).** În această etapă s-a elaborat și o nouă fișă a postului.

Normele de muncă stabilite, împreună cu întreaga documentație, au fost prezentate spre analiză și aprobare comisiei pentru normele de muncă și consiliului oamenilor muncii, apoi au fost comunicate în secții, prin afișare la fiecare loc de muncă. După o aplicare experimentală timp de trei luni, ele au devenit definitive.

Merită a fi menționat faptul că între măsurile tehnico-organizatorice aplicate pe baza propunerilor din studiul de normare a fost cuprinsă și înlocuirea motoarelor cu turații variabile, cu motoare asincron cu 2 turații. Ca urmare, **efectelor privind creșterea productivității muncii și reducerea necesarului de personal indirect productiv și de deservire li s-a adăugat și economia de energie electrică.**

Andrei PUGNA

economist, șeful compartimentului organizarea producției, muncii, protecția muncii de la întreprinderea de tricotaje „Someșul“ Cluj-Napoca

Inițiativă — organizare — eficiență

DOUĂ STUDII de organizare a muncii, întreprinse în unități ale Centralei pentru utilaje și piese de schimb a Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, evidențiază ce rezultate se pot obține cînd **participanții direcți la procesele de producție sînt antrenați la soluționarea unor probleme de concepție, de organizare, beneficiind de contactul lor permanent și nemijlocit cu tezaurul de inițiativă al muncitorilor.**

● Abordînd pregătirile de ordin organizatoric în vederea unei viitoare dezvoltări a capacității de producție, consiliul oamenilor muncii de la **Uzina mecanică din Cluj-Napoca** a aprobat și a trecut la aplicarea studiului muncii elaborat de **tehnicianul Vasile Vasilichi**, privind specializarea formațiilor de lucrul din principala secție — cea de construcții metalice. Situația actuală, în care operațiile de debitare a semifabricatelor și de sudură se efectuează de către formații complexe, a fost supusă unei analize critice prin metoda interogativă, rezultînd că ea prezintă dezavantajul unei încărcări neuniforme a muncitorilor, la care se adaugă aglomerarea spațiilor de lucru în hală, blocarea căilor de acces, transporturi încrucișate.

Potrivit soluției propuse, lăcătușii care lucrează la debitare, respectiv sudorii vor fi cuprinși în formații specializate, pe schimburi, în cadrul unei organizări centralizate (într-un spațiu special amenajat pe suprafața de producție existentă). Aceasta va descongestiona hala, va permite pregătirea în avans a semifabricatelor, va asigura continuitatea în lucru a sudorilor și o bună folosire a aparatelor de sudură. Din calculele estimative rezultă posibilitatea creșterii productivității fizice a muncii cu circa 40%.

● Dezvoltarea rapidă a producției tractoarelor articulate forestiere TAF-650 la **Întreprinderea de utilaje și piese de schimb din Reghin**, care în prezent a ajuns la nivelul de serie medie, nu a fost însoțită de o adaptare la noile condiții a organizării montajului ; ordinea operațiilor o dicta aprovizionarea cu subansamble, din care cauză se înregistrau timpi morți, producție neritmică, tractoarele fiind terminate, de obicei, în a treia decadă a lunii. Volumul mare al producției neterminate determina imobilizări de fonduri, dobînzi bancare.

Pe lîngă alte măsuri pentru îmbunătățirea situației, consiliul oamenilor muncii a introdus în practică și propunerile din studiul de organizare întocmit de **șeful de secție Beniamin Fodor.** Ele se referă la amenajarea în flux a liniei de montaj general, comportînd dublarea numărului locurilor de muncă (prin folosirea la maximum a spațiilor existente), reducerea numărului de operații la fiecare din ele și sincronizarea lor. Rezultatele de pînă acum confirmă posibilitatea de a se obține, la implementarea completă, avantajele estimate : reducerea timpului de așteptare al muncitorilor de la 10% la 2,3% din fondul total de timp consumat la montarea unui tractor, specializarea mai avansată a executanților, creșterea cu peste 50% a productivității fizice (număr de tractoare montate ce revine pe un muncitor). Se apreciază că recuperarea cheltuielilor de amenajare a liniei nu va dura mai mult de 3—4 luni.

Dan CONDREA

Introducerea metodelor moderne de conducere a producției

EDIFICAREA SISTEMULUI INFORMATIC AL INDUSTRIEI CHIMICE ROMÂNEȘTI (I)

INFORMATICA în industria chimică îmbracă, cu necesitate, amprentele specifice — tehnice, tehnologice și economice — ale ramurii. În chimie, informatica, configurată pe 3 niveluri ierarhice, ca în schema de mai jos, se dezvoltă pe 3 direcții principale.

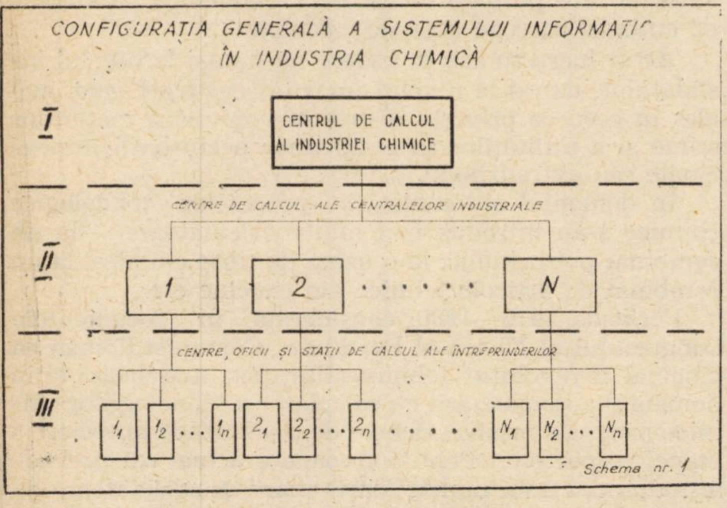
CONFIGURAȚIA GENERALĂ A SISTEMULUI INFORMATIC ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ
I
CENTRUL DE CALCUL AL INDUSTRIEI CHIMICE
CENTRE DE CALCUL ALE CENTRALELOR INDUSTRIALE
II
1
2
N
CENTRE, OFICII ȘI STAȚII DE CALCUL ALE ÎNTREPRINDERILOR
III
1₁
1₂
1ₙ
2₁
2₂
2ₙ
N₁
N₂
Nₙ

Schema nr. 1

I (nivelul I)	Dezvoltă informatica pentru conducere a ramurii și, împreună cu colectivele de informatică din institute de cercetare și proiectare, informatica pentru inginerie chimică. Proiectează implementarea calculatoarelor de proces tehnologic în întreprinderile chimice.
II (nivelul II)	Dezvoltă în special informatica pentru conducere (gestiune) a subramurilor (centralelor industriale).
III (nivelul III)	Dezvoltă informatica pentru conducere (gestiune) și informatica industrială (pentru procesele tehnologice).

I. Informatica pentru ingineria chimică și proiectarea tehnologică

DOCUMENTELE programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R., precum și orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985 arată că cercetarea în chimie va continua să se desfășoare în scopul soluționării unor probleme de mare complexitate științifică și de înaltă eficiență, cum sînt: producerea gazelor sintetice energetice ; elaborarea unor noi surse de energie sau de înlocuitori, catalizatori etc. ; producerea de noi sortimente de cauciuc, fire și fibre, polimeri și copolimeri ; îngrășăminte organo-minerale ; noi produse organice ; noi tipuri de medicamente etc., concomitent cu elaborarea unor noi tehnologii de prelucrare primară și secundară a țițeiului și de procedee de reducere a consumului de materiale și energie.

La nivelul ultimilor ani, 25% din producția chimică românească (ocupăm acum locul 10 în lume din punctul de vedere al volumului acestei producții) a fost realizată pe baza unor cercetări și tehnologii elaborate numai la ICECHIM. Împreună cu tehnologiile proprii, elaborate la celelalte institute din cadrul Institutului Central de Chimie, aportul este mult mai mare.

În industria chimică, tehnologiile noi ce se aplică în perioada 1976—1980 reprezintă peste 30% din totalul tehnologiilor noi și perfecționate pe economie.1)

Din cele 600 de capacități noi ce se vor proiecta și pune în funcțiune în industria chimică (în 400 poziții de investiții) din 1976 pînă în 1980, baza tehnologică este asigurată în proporție de 86% de cercetarea proprie. În aceeași perioadă se vor executa și lucrări necesare pregătirii bazei de realizare a capacităților de producție din cincinalul 1981—1985, care vor implica studii privind cca. 150—200 tehnologii noi, în conformitate cu orientările generale privind introducerea progresului tehnic, aprobate de Conferința Națională a P.C.R.

Aceste mari sarcini pe care și le asumă cercetarea noastră chimică, în particular, și în general dezvoltarea ramurii nu mai sînt realizabile fără utilizarea tehnicii de calcul moderne (care oferă precizie absolută, timpi de răspuns extrem de scurți, posibilități de simulare diversă și complexă și de testare operativă practic inepuizabile) și cu ajutorul căreia putem să contribuim la îndeplinirea sarcinii trasată de secretarul general al partidului nostru, la recenta Conferință Națională a P.C.R. : **„să impulsionăm activitatea de cercetare în toate sectoarele, să asigurăm scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție“.**2)

În ingineria chimică dispunem în prezent de cca 16 sisteme de calcul electronic de mică medie și mare capacitate, avînd un număr de peste 250 de programe, din care cca. 30 programe complexe, care se folosesc curent în proiectare la dimensionarea utilajelor chimice și la calcule de construcții industriale etc. Sînt în curs de aplicare unele programe de simulare și modelare a proceselor tehnologice pentru determinarea parametrilor optimi de funcționare a instalațiilor noi și existente.

A. **În activitatea de cercetare-proiectare în chimia industrială românească calculatoarele electronice au și vor avea sarcini în următoarele domenii :**

1. **Contribuții la dezvoltarea de tehnologii noi pe bază de cercetări proprii** (studiul fezabilității tehnico-economice și planificarea de perspectivă, elaborarea de procese tehnologice în stadii de laborator și pilot etc.), rezolvînd lucrări ce urmăresc :

— prelucrarea optimă a datelor experimentale ;

— stabilirea indicatorilor tehnici și economici pe baza simulării funcționării instalațiilor ;

— înlocuirea unor faze de cercetare prin simularea unor operații unitare cu baze teoretice cunoscute (trans-

---

1) Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R., cu privire la Planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Ed. politică, București, 1974, p. 57.

2) **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a P.C.R. (7—9 decembrie 1977), Scînteia, 8.XII.1977.

fer de masă și moment) sau modelarea unor utilaje pentru care transpunerea la scară industrială a datelor din cercetare nu este posibilă (reactoare chimice, cuptoare de tip special);

— preluarea și prelucrarea informațiilor necesare proiectării instalațiilor chimice.

2. **Rezolvarea unor lucrări privind proiectarea tehnologiilor noi sau a tehnologiilor cunoscute:**

— studiul unui număr mare de variante de scheme tehnologice și de soluții de proiectare a utilajelor fiecărei variante de schemă, în vederea alegerii soluției optime pentru indicatorii tehnico-economici;

— studiul profilului și amplasamentului optim;

— simularea funcționării instalațiilor proiectate, cu determinarea bilanțurilor de energie și materiale ale schemelor complexe;

— proiectarea de utilaje izolate de complexitate mare sau de agregate de tip special (reactoare chimice, sisteme de coloane interconectate pentru separare prin distilare etc.);

— calculul sistemelor de conducte, calcule de rezistență, dimensionări optime de diametre, izolații termice;

— calculul mecanic al utilajelor complexe de tip coloană și tubulare;

— calculul indicatorilor tehnico-economici optimi cu mai multe criterii de optimizat.

B. **În domeniul modernizării și măririi capacității instalațiilor existente calculatoarele vor fi utilizate în scopul:**

1. **simulării funcționării unor instalații, în vederea măririi randamentelor, reducerii consumurilor de materii prime și energie și îmbunătățirii calității produselor;**

2. **determinării regimului optim de funcționare pentru fiecare variantă de modernizare sau dezvoltare.**

Avîndu-se în vedere sarcinile mari și complexe ce stau în fața cercetării și proiectării tehnologice chimice, sarcini ce nu mai pot fi îndeplinite și ținute sub control decît utilizînd mijloace și tehnici de modelare și calcul electronic, institutele prin care se realizează activitățile de inginerie chimică urmează să-și dezvolte unitățile de informatică și să utilizeze noi capacități de calcul electronic — atît noi echipamente, cît și noi programe și modele referitoare la aplicațiile informatice specifice.

Prin informatică, în ingineria chimică obținem elemente de eficiență cum sînt: scurtarea duratei cercetării și a elaborării documentației de proiectare, îmbunătățirea calității acestora și a fundamentării investiției, creșterea gradului de siguranță în funcționare și a fiabilității unor instalații pentru a căror cercetare și proiectare s-a utilizat calculatorul, micșorarea unor eforturi de investiții ca și determinarea unor producții suplimentare, costuri mai reduse și beneficii mai mari în acele unități pentru a căror profilare și amplasare s-a utilizat calculatorul etc.

II. Informatica pentru conducerea proceselor tehnologice chimice

ÎN 1976—1980, un ritm rapid de creștere vor înregistra ramurile menite să asigure valorificarea superioară a resurselor materiale — construcțiile de mașini și chimia, care în 1980 vor însuma aproape jumătate din producția industrială a țării. În același an industria chimică va fi de 2,2 ori mai mare decît în 1975, iar în cadrul ei va continua dezvoltarea intensă a petrochimiei, menită să prelucreze superior țițeiul, gazele și celelalte materii prime, precum și a industriei de prelucrare cauciuc — mase plastice, a celor de îngrășăminte chimice, de sinteză fină și mic tonaj etc.3)

În condițiile creșterii capacităților de producție și a rapidității proceselor tehnologice, automatizarea convențională începe să fie depășită, simțindu-se tot mai mult necesitatea utilizării unor mijloace de conducere a proceselor capabile ca, în timp real, să controleze și să coreleze un număr mare de parametri și să indice sau să asigure regimurile optime de funcționare. Aceasta, ca și necesitatea sporirii producției și productivității muncii sociale, a reducerii consumurilor materiale și energetice, care în industria chimică au o pondere însemnată, a creșterii acumulărilor și a eficienței activității economico-productive, impun trecerea rapidă de la etapa de automatizare pe bază de tablou de comandă, la etapele de automatizare pe bază de calculator.

Acest lucru se are în vedere nu numai la nivelul instalațiilor, dar și la nivelul unor întregi platforme, mai ales în ceea ce privește distribuția optimă a materiilor prime și a utilităților în cazul unor perturbații interuzinale sau extrauzinale.

În domeniul automatizării proceselor tehnologice chimice s-au introdus mai multe calculatoare: la un combinat petrochimic, la o uzină de fibre chimice, la un combinat de articole tehnice din cauciuc etc.

Perioada 1976—1980, considerată în documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român ca cincinal al revoluției tehnico-științifice, marchează și în domeniul automatizării cu calculator a tehnologiilor chimice progrese masive, demne de o asemenea apreciere a etapei respective. Pentru cincinalul actual se prevede introducerea unui număr foarte mare de calculatoare de proces, fabricate în țară, astfe că în anul 1980 procesele tehnologice principale din ramură vor fi automatizate prin calculator (în prelucrarea țițeiului și fabricarea etilenei, polietilenei, fibrelor și firelor chimice, clorosodicelor, îngrășămintelor, prelucrarea cauciucului și maselor plastice etc.).

Studiile tehnico-economice elaborate de institute specializate au evidențiat că utilizarea calculatoarelor în conducerea proceselor tehnologice chimice are o eficiență ridicată, recuperarea investițiilor din beneficiile suplimentare obținute înscriindu-se între 1,5 și maximum 6 ani. De exemplu, utilizarea calculatorului la conducerea unei instalații de polietilenă de înaltă presiune cu o capacitate de 60 000 t/an aduce un beneficiu suplimentar de circa 10% pe an, rezultat din creșterea producției, a calității și din reducerea consumurilor, iar la o instalație de piroliză de 100 mii t/an un beneficiu de circa 16% pe an, rezultat din reducerea pierderilor de etilenă cu 50%, producție suplimentară de 2,8% pe an etc., calculatorul efectuînd și alte operații de analiză și control al parametrilor (se efectuează calcule cromatografice pentru secția de acrilonitril, reducîndu-se timpul de răspuns de la 4 ore la 1 oră); pentru sectorul mecano-energetic se efectuează controlul și verificarea la 100 utilaje termo și electroenergetice; de asemenea s-au efectuat calculele necesare elaborării unui nou proces tehnologic de fabricare a polietilenei.

dr. Eugeniu NICULESCU-MIZIL

---

3) Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la Planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, Ed. politică, București, 1974, p. 15, 25.

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

DEZVOLTAREA INTENSIVĂ A AGRICULTURII

IN CADRUL dezvoltării generale a economiei României, paralel cu creșterea și modernizarea susținută a industriei, a celorlalte ramuri, o atenție deosebită se acordă agriculturii — considerată ramură de bază a economiei — pentru obținerea unor producții tot mai mari, corespunzător cerințelor actuale și de perspectivă ale societății noastre. Obiectivul central al politicii agrare a statului nostru îl constituie **realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate.** Această orientare este izvorîtă din necesitățile creșterii și dezvoltării economico-sociale și se înscrie în tendințele progresului tehnico-științific contemporan în această ramură a producției materiale.

Prin dezvoltarea intensivă a agriculturii înțelegem **procesul de creștere a producției vegetale și animale pe unitatea de suprafață și de reducere a costurilor de producție pe unitatea de produs, pe baza folosirii cu maximă eficiență economică a rezultatelor revoluției științifico-tehnice contemporane, a variatelor condiții pedoclimatice și a forței de muncă existente în agricultură, precum și a avantajelor care decurg din superioritatea organizării, conducerii și planificării agriculturii pe baza proprietății socialiste.**

Creșterea în continuare a producției agricole vegetale și animale reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea în ritm înalt și în mod armonios a economiei naționale, pentru înfăptuirea programului de ridicare a nivelului de trai al poporului. În acest scop se depun eforturi apreciabile pentru atragerea în circuitul agricol a noi suprafețe de teren. Astfel, în perioada 1976—1980, suprafața arabilă efectiv utilizată trebuie să sporească cu cel puțin 125 000 ha prin amenajarea și valorificarea unor terenuri neproductive, intensificarea măsurilor de apărare și conservare a solului, înlăturarea oricărei risipe de teren agricol etc. Întrucît însă rezervele de astfel de terenuri sînt limitate, calea principală pentru sporirea producției în agricultură o reprezintă dezvoltarea intensivă, sporirea producției medii la unitatea de suprafață. Dezvoltarea intensivă a agriculturii este posibilă datorită calității deosebite a pămîntului de a-și spori potențialul productiv prin investiții suplimentare, mijloace tehnice, metode tehnologice, aplicarea rezultatelor cercetării științifice.

Dezvoltarea intensivă a agriculturii depinde de o serie de factori. Astfel, ea se bazează pe **sporirea simțitoare a investițiilor alocate agriculturii.** Avînd în vedere rolul principal pe care îl deține pămîntul ca principal mijloc de producție în agricultură și faptul că este limitat ca suprafață, **extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare — și în primul rînd a celor destinate extinderii suprafețelor irigate** — ocupă un loc prioritar în ansamblul factorilor de dezvoltare intensivă a agriculturii.

Înzestrarea agriculturii cu tehnica înaintată, dezvoltarea parcului de tractoare și mașini-unelte în vederea mecanizării complexe a lucrărilor agricole, folosirea pe scară largă a îngrășămintelor chimice, îmbunătățirea materialului biologic, respectiv crearea și utilizarea unor soiuri și hibrizi de plante, precum și a unor rase de animale cu randament ridicat constituie preocupări prioritare. Dezvoltarea intensivă a agriculturii impune, de asemenea, **dezvoltarea cercetării științifice,** în vederea soluționării problemelor pe care le ridică producția.

În sfîrșit, dezvoltarea intensivă a agriculturii este condiționată în mod hotărîtor de **nivelul pregătirii profesional-științifice și politice a cadrelor, de perfecționarea continuă a organizării și conducerii agriculturii** la nivel micro și marco-economic.

ȚINÎND SEAMA de posibilitățile de care dispune agricultura României, precum și de condițiile care s-au creat prin industrializarea socialistă și prin constituirea și dezvoltarea unităților agricole socialiste partidul orientează ferm agricultura noastră pe calea dezvoltării intensive în vederea asigurării unor producții înalte și stabile. În vederea realizării acestei orientări, agricultura beneficiază în actualul cincinal de 120 de miliarde de lei din investiții din fondurile statului la care se adaugă circa 20 de miliarde de lei investiții din fondurile proprii ale cooperativelor agricole de producție.

Aceste investiții sînt îndreptat în principal spre realizarea unui amplu program de îmbunătățiri funciare în cadrul cărora locul principal îl ocupă amenajarea suprafețelor în vederea irigațiilor, factor hotărîtor în combaterea efectelor negative ale secetei și una din cele mai importante sarcini pentru progresul agriculturii — deoarece creează condiții pentru utilizarea superioară a potențialului de fertilitate a solului, pentru mai buna valorificare a celorlalți factori de intensificare a agriculturii, contribuind astfel la obținerea unor recolte stabile și substanțial mai mari decît pe suprafețele neirigate. Suprafața amenajată pentru irigat se va ridica în 1980 la 3 000 000 ha, față de 1 424 000 ha în 1975, reprezentînd aproximativ 60% din suprafața ce se pretează acestui scop. Concomitent se intensifică eforturile pentru combaterea eroziunii solului, exceselor de umiditate, pentru valorificarea terenurilor nisipoase, ameliorarea solurilor acide și sărăturoase.

INZESTRAREA AGRICULTURII cu tehnică înaintată, dezvoltarea parcului de tractoare și mașini în vederea mecanizării complexe a lucrărilor agricole implică eforturi deosebite. În prezent asistăm la accelerarea ritmului mecanizării lucrărilor agricole. Potrivit prevederilor planului cincinal, agricultura va dispune în 1980 de aproximativ 130 000 de tractoare de tipuri diferite și de putere unitară sporită, urmînd să crească ponderea tractoarelor de 180 CP. Totodată, se va asigura întregul set de mașini agricole într-o gamă diversificată și cu un grad înalt de universalitate. Pe această bază are loc reducerea suprafeței arabile ce revine pe un tractor fizic la 76 ha, diminunîndu-se decalajul care ne desparte de țările în care agricultura este mai bine înzestrată cu mijloace tehnice avansate.

PRINTRE CELE MAI IMPORTANTE DIRECȚII ale intensificării agriculturii și creșterii producției figurează și folosirea îngrășămintelor chimice, biostimulatorilor și a altor produse chimice. Actualul cincinal marchează o îmbunătățire simțitoare a situației în domeniul chimizării agriculturii prin creșterea cantităților de îngrășăminte chimice livrate agriculturii de la 928 700 de tone (substanță activă) în 1975 la 3 030 000 de tone în 1980. Aceasta echivalează cu utilizarea a 250 — 280 kg de îngrășăminte (substanță activă) la un hectar de teren arabil, vii și livezi. Pentru combaterea bolilor și dăunătorilor din culturi, agricultura va primi importante cantități de insectofungicide și erbicide.

PROGRESUL AGRICULTURII NOASTRE este indisolubil legat de dezvoltarea cercetării științifice, care este chemată să soluționeze cele mai importante și urgente probleme ale producției. Cercetările în domeniul producției agricole sînt orientate spre ameliorarea și producerea de semințe la toate culturile, spre crearea de noi hibrizi de plante și rase de animale și păsări. Extinderea rapidă a culturilor irigate impune preocuparea pentru stabilirea unor tehnologii adecvate și urmărirea aplicării lor. În domeniul mecanizării agriculturii, cercetarea științifică este orientată spre extinderea și diversificarea lucrărilor efectuate în mod mecanizat în toate sectoarele producției agricole, și în primul rînd a celor care creează un vîrf mare de muncă. În domeniul chimizării eforturile cercetării științifice sînt concentrate în direcția creării de noi tipuri de îngrășăminte, insectofungicide și erbicide, optimizării repartizării îngrășămintelor pe zone ecologice și unități de producție. Cercetările din domeniul creșterii animalelor au în vedere trecerea la folosirea unor metode moderne pentru crearea de noi linii, tipuri și hibrizi de animale și păsări, care să realizeze producții superioare și eficiente de exploatare intensivă ; perfecționarea tehnologiilor de însămînțări artificiale și alte metode pentru îmbunătățirea indicilor de natalitate, sporirea prolificității ; folosirea la reproducție a animalelor cu cel mai ridicat potențial genetic.

UNA DIN LATURILE esențiale ale intensificării agriculturii noastre o constituie creșterea numărului de specialiști și a nivelului de pregătire a tuturor lucrătorilor din agricultură. Concomitent cu crearea cadrelor pentru agricultură, cu lărgirea orizontului de cunoștințe agrozootehnice ale cooperatorilor, mecanizatorilor, ale tuturor lucrătorilor din agricultură se impune folosirea mai rațională a forței de muncă, atît în întreprinderile agricole de stat, cît și în cooperative, creșterea personalului direct productiv pe seama reducerii celui auxiliar și administrativ.

Ca urmare a dezvoltării intensive a agriculturii noastre producția agricolă cunoaște o creștere rapidă, ritmul mediu anual ridicîndu-se în cincinalul actual la 6,9—9%.

Pe baza creșterii producției agricole sporesc posibilitățile de acoperire a nevoilor în continuă creștere ale populației. Aceasta va face posibilă asigurarea îmbunătățirii consumurilor alimentare pe baza normelor fiziologice optime : pentru perioada 1976—1980 se estimează o creștere a consumului pe locuitor cu 50—60% la carne, 80—90% la pește, 35—40% la lapte, 55—70% la fructe. Totodată, agricultura va rămîne un important furnizor de produse pentru export.

În viitorul cincinal, potrivit orientărilor generale stabilite de Conferința Națională a partidului, agricultura va înregistra noi progrese. **„În perioada 1981—1985** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Raportul prezentat la Conferință — **va trebui să dezvoltăm o agricultură de mare productivitate — atît în sectorul vegetal, cît și animal — la nivelul rezultatelor celor mai avansate din lume“.**

prof. dr. Marin POPESCU

REDUCEREA SĂPTĂMÎNII DE LUCRU

(Urmare din pag. 8)

dicioasă a indicatorilor de plan, să sprijine unitățile subordonate în încheierea contractelor de aprovizionare și cooperare în producție, să intervină mai prompt în cazurile de nerespectare a obligațiilor contractuale, să asigure deci crearea tuturor condițiilor materiale necesare, astfel încît fiecare unitate să-și poată desfășura nestingherit activitatea.

Este necesară în acest sens **sporirea capacității de gîndire novatoare a cadrelor de conducere și a colectivelor de oameni ai muncii pentru îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan,** găsirea de noi soluții privind perfecționarea organizării producției și a muncii, introducerea în producție a progresului tehnic, a mecanizării și automatizării, îndeosebi a proceselor care necesită un mare volum de muncă, urmărindu-se permanent ca **reducerea duratei săptămînii de lucru să se facă pe seama sporirii productivității muncii și nu pe seama creșterii numărului de personal muncitor.** În realizarea acestui deziderat un rol important îl are — așa cum dealtfel secretarul general al partidului a subliniat că este imperios necesar — atragerea inginerilor și specialiștilor din sectoarele funcționale în activitatea nemijlocită de concepție și producție, organizarea calificării muncitorilor din sectoarele auxiliare și trecerea lor în munci direct productive, ridicarea pregătirii profesionale a tuturor lucrătorilor, întărirea ordinei și disciplinei.

Una din condițiile trecerii la reducerea săptămînii de lucru o constituie realizarea producției planificate de către toate întreprinderile în cadrul programului de lucru stabilit, **excluderea cu desăvîrșire a orelor de muncă suplimentare.** Trebuie luate măsuri mai ferme pentru prevenirea întreruperilor în procesul de producție, a întîrzierilor la program, reducerea absențelor și folosirea integrală a timpului de lucru la fiecare loc de muncă.

În prevenirea întreruperilor cauzate de apariția unor defecțiuni tehnice ale utilajelor și instalațiilor un rol însemnat îl are **executarea în timpul stabilit și de bună calitate a lucrărilor de întreținere și reparații.** În această direcție consider că unele întreprinderi, în care procesul de producție nu are un caracter continuu, odată cu trecerea la săptămîna de lucru redusă, vor putea să-și organizeze mai bine lucrările de revizii tehnice și reparații la mașini și utilaje în zilele devenite libere, urmînd ca personalului însărcinat cu aceste lucrări să i se asigure timpul liber în alte zile ale săptămînii.

Folosirea rațională a timpului de lucru planificat poate avea loc și prin **policalificarea muncitorilor,** acțiune deosebit de însemnată pentru realizarea exemplară a sarcinilor și creșterea productivității muncii. Cunoașterea de către lucrători a mai multor meserii înrudite oferă o mai mare mobilitate a forței de muncă în funcție de cerințele producției, posibilități sporite pentru trecerea acesteia în caz de nevoie la executarea unor lucrări devenite prioritare sau rămase în urmă ș.a.

Desigur că cele arătate sugerează direcții și posibilități de acțiune. **O analiză a condițiilor concrete de producție existente în fiecare întreprindere, la fiecare loc de muncă va permite însă stabilirea acelor măsuri tehnico-economice și politico-organizatorice care să permită trecerea efectivă la săptămîna de lucru redusă.** În cadrul măsurilor stabilite un loc principal trebuie să-l ocupe cele referitoare la intensificarea activității politice pentru ca toți membrii colectivelor de muncă să înțeleagă că stă în puterea lor să lucreze un timp mai scurt și să obțină rezultate economice mai bune, să beneficieze de posibilități mai largi de instruire și de odihnă, precum și de o retribuție în continuă creștere.

> „Este necesar să se acorde o atenţie deosebită folosirii raţionale a materiilor prime, creşterii randamentului lor, diminuării pierderilor în prelucrare, reproiectării produselor, aplicării tehnologiilor celor mai avansate. Să punem capăt cu hotărîre risipei, lipsei de răspundere în folosirea materiilor prime şi a materialelor. Se cere schimbată radical concepţia cu privire la materialele secundare şi la deşeuri, acestea trebuind să acopere în măsură însemnată, uneori în proporţie de 30–40 la sută, necesarul de materii prime şi materiale al economiei naţionale.
>
> În mod deosebit trebuie să acordăm atenţie asigurării şi gospodăririi raţionale a combustibililor şi energiei – problemă vitală pentru însăşi dezvoltarea în continuare a economiei, a întregii noastre societăţi".
>
> NICOLAE CEAUŞESCU

IPOTEZE ASUPRA UNUI PROCES CIRCULAR ACTIV DE VALORIFICARE COMPLEXĂ A RESURSELOR DIN AGRICULTURĂ

CONSIDERĂM că nu greşim cu nimic dacă afirmăm că în cadrul rezolvării problemelor vitale cu care se confruntă economia, un rol strategic deoosebit îl îndeplineşte producţia agricolă. Agricultura cere tot mai mult de la industrie, de la economie în general, oferind în schimb economiei, omului, mult mai mult decît a luat. Asigurarea populaţiei fiecărei ţări, în orice împrejurări istorice ori conjuncturale cu alimentele esenţiale este o problemă **vitală**. Nu pot fi subestimate, de asemenea — ba dimpotrivă, trebuie apreciate cît mai mult — efectele comerţului cu produse agroalimentare asupra balanţelor de plăţi ale statelor — indiferent de nivelul lor de industrializare. Sînt constatări ce se desprind din învăţămintele istoriei economice a secolului nostru, cînd unele din statele cele mai dezvoltate industrial au devenit şi cele mai mari exportatoare de produse agricole (S.U.A., Canada, Franţa). Să ne gîndim, totodată, la prognozele mondiale pe termen lung care indică, pe baza estimaţiilor asupra creşterii demografice, o cerere certă de produse alimentare în continuă creştere şi cu tendinţe de permanentizare, ceea ce iarăşi aduce pe prim plan problema producţiei agricole, a agriculturii, în general.

Referindu-se la efectele crizei economice contemporane, autorii cărţii „Azi şi mîine criza" *) apreciază — şi nu lipsit de sens — că „Puterea nu mai aparţine numai celor care au o armată importantă sau mari venituri, ci, de asemenea, şi celor care deţin resurse agricole sau minerale de care alţii au nevoie". Ca atare, ei consideră că economia mondială se află din nou în plină „revoluţie industrială", că petrolul, minele, oţelul, locomotivele, agricultura **redevin** activităţi nobile şi dinamice, ceea ce anunţă mutaţii importante.

Ţara noastră dispune de condiţii favorabile pentru dezvoltarea, modernizarea şi valorificarea superioară a resurselor agroalimentare. Prin politica sa consecventă de folosire raţională a fondului funciar, prin investiţiile importante destinate programelor de irigaţii şi ameliorări funciare, programelor de dotare cu tehnica modernă şi de aprovizionare cu îngrăşăminte, fungicide şi alte produse chimice, statul nostru asigură condiţii tot mai bune pentru ridicarea producţiei agricole la un nivel înalt de productivitate şi eficacitate. Succesele dobîndite în acest domeniu — în ultimul deceniu, îndeosebi — atestă atît justeţea politicii de dezvoltare generală a economiei, de industrializare, justeţea politicii agricole a partidului şi statului nostru, cît şi importanţa potenţialului de dezvoltare, intensivă cu înalt randament, a agriculturii româneşti. Întrucît în zilele noastre **producţia agricolă** vegetală şi animalieră **a dobîndit caracteristicile unei veritabile producţii industriale** prin mijloacele tehnice şi chimice pe care le utilizează, prin cuceririle ştiinţei pe care se bazează, prin modul de organizare de tip tot mai asemănător cu cel din industria propriuzisă, prin consumul tot mai mare de energie etc., exigenţele, restricţiile şi orientările Conferinţei Naţionale a partidului spre **accentuarea laturilor calitative ale activităţii economice**, spre valorificarea superioară a materiilor prime şi economisirea energiei **constituie obiective de bază şi pentru acest important domeniu.**

În mod deosebit pentru agricultură accentuarea laturilor calitative implică **ridicarea nivelului calitativ al muncii** şi **întărirea disciplinei** în producţie şi a disciplnei tehnologice. Întregul randament economic al mijloacelor tehnice şi chimice utilizate este strict determinat de timpul şi modul de executare a lucrărilor. Nici o tehnică sau tehnologie nu poate elimina daunele provocate de neexecutarea corectă şi la timp a lucrărilor.

Saltul de la cantitate la calitate – o realitate nouă a vieţii noastre economice

ÎN LUMINA preţioaselor indicaţii cuprinse în „Raportul prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului Partidului Comunist Român şi la sarcinile de viitor", şi pe baza unor experienţe practice deosebit de valoroase, ne îngăduim să prezentăm unele ipoteze referitoare la **o posibilitate** de atingere a unora din exigenţele acestui obiectiv, o metodă de concepere şi organizare a producerii şi prelucrării resurselor solului într-un proces circular activ.

Înainte de prezentarea acestei ipoteze, se impune o reflectare critică asupra unor aspecte mai puţin cercetate ale aplicării tipului de producţie industrială în agricultură. Introducerea tehnologiilor industriale, cu mari consumuri de energie în domeniul agriculturii în ultimele decenii a condus la creşterea productivităţii muncii şi realizarea unor cantităţi tot mai mari de produse, a dus la adîncirea diviziunii muncii. Deşi a permis realizarea mai rapidă a unor cantităţi tot mai mari de produse, aplicarea principiului specializării în agricultură a condus la conceperea unor procese de producţie selective, adesea simplificatoare care nu ţin seama de lanţul de corelaţii şi interdependenţe specifice circuitului materiei şi energiei din substanţa minerală în cea vegetală şi animală. Oare nu acest fel de concepere şi aplicare a tehnicilor industriale în agricultură a condus la limitarea posibilităţilor de utilizare completă a tuturor resurselor vegetale şi animale, la consumuri mari de energie electrică, la acumularea de deşeuri şi reziduuri care poluează apele şi solul? În atari condiţii s-a relevat faptul că, cu cît capacităţile de producţie sînt mai mari — bunăoară, în crescătoriile de bovine, porcine, păsări, cu atît cresc consumurile de materii prime şi energie, cresc cheltuielile pentru transportul şi depozitarea lor şi se amplifică cantităţile de reziduuri a căror evacuare implică noi şi ridicate cheltuieli de transport, depozitare etc., şi periclitează echilibrele ecologice.

---

*) Philippe Heymann, Bernard Bertellot „Aujourd'hui et demain la crise", Ed. J. C. Lattès, Paris, 1974.

Problema **dimensiunilor optime** ale unităţilor productive de tip industrial din agricultură a profilării, specializării şi cooperării, dobîndeşte — în lumina noilor exigenţe — implicaţii şi consecinţe noi. Reevaluarea concepţiei referitoare la dimensiunea optimă este cerută de necesitatea economisirii energiei electrice, de necesitatea economisirii carburanţilor necesari pentru transportul uriaşelor cantităţi de materii prime şi apoi de reziduuri. Limitele investiţiilor în tehnologiile agricole — îndeosebi în zootehnie — sînt determinate atît de randamentul acestora cît şi de costurile de producţie pe care le implică.

Confruntarea întregii omeniri cu criza energetică a scos şi mai pregnant în evidenţă asemenea implicaţii şi dezavantaje ale tehnologiilor de tip industrial — strict specializate şi adesea supradimensionate, care nu au fost şi nu puteau fi luate în considerare în alte condiţii. Sînt împrejurări care explică de ce încă de pe acum în Canada şi S.U.A., unele mari sisteme de creştere industrială automatizată a animalelor mari şi păsărilor au început să treacă la sisteme mai raţionale de creştere a acestora, în zone de păşunat natural, la lumina solară pentru a evita consumul de electricitate şi de materii prime a căror producere implică, de asemenea, consumuri energetice importante. În ceea ce priveşte culturile vegetale, se remarcă tendinţa spre limitarea consumurilor de substanţe fertilizante chimice şi adoptarea unor metode de cultură a porumbului în rotaţie cu plante ca lucerna, trifoiul, mazărea etc., care acumulează şi fixează în sol azotul din aer, precum şi o atenţie deosebită acordată utilizării, în mai mare măsură, a îngrăşămintelor naturale.

O orientare deosebit de judicioasă şi o experienţă valoroasă au vădit unele crescătorii de animale din judeţul Iaşi îndeosebi, care au trecut la utilizarea dejecţiilor pentru producerea de biogaz, drojdii şi îngrăşăminte. Tehnologiile deja puse la punct s-au dovedit şi multilateral eficiente. Ele permit nu numai simpla evitare a poluării mediului, ci, vădindu-şi valenţele productive deosebit de preţioase întrucît asigură energia atît de necesară azi, contribuind, în acelaşi timp — prin îngrăşămintele rezultate — la înlocuirea consumului de energie ce ar fi necesar producerii acestora pe cale chimică. Prin faptul că răspunde concomitent unei game largi de comandamente ale actualităţii — economia de energie, valorificarea integrală a materiilor prime, deşeurilor şi rezidurilor, evitarea poluării — apare necesar ca dotarea cu aceste tehnologii să constituie un element de strictă actualitate pentru toate unităţile economice similare.

Pe baza unor experienţe ca aceasta şi a altora similare s-ar putea desprinde întrebarea dacă nu cumva specializarea strictă a depăşit în zilele noastre limitele optimului economic şi în conformitate cu exigenţele calitative de azi şi de mîine nu ar apare ca necesare modalităţi noi, mai complexe şi mai raţionale de concepere şi organizare a proceselor productive în agricultură.

Procesul circular activ — răspuns comandamentelor calitative

O METODĂ NOUĂ de organizare a proceselor productive agricole este chemată să **răspundă concomitent** unui număr mai mare de exigenţe şi restricţii.

1) Creşterea susţinută a producţiei vegetale şi animale.

2) Valorificarea superioară şi integrală a tuturor materiilor prime, deşeurilor, reziduurilor.

3) Utilizarea economicoasă a energiei, utilizarea energiei secundare, terţiare, diversificarea surselor de energie, îndeosebi prin folosirea mai intensă a energiei solare, eoliene, geotermice.

4) Respectarea legităţilor circuitului complex al elementelor constitutive ale vieţii, a hidrogenului, carbonului, azotului, oxigenului, mineralelor, a energiei solare, sursa însăşi a vieţii.

O metodă care să răspundă unui asemenea mare număr de comandamente calitative, care au şi efecte cantitative deosebit de importante, nu se poate inspira decît din modelul ce vădeşte cea mai înaltă şi raţională economicitate : **natura.**

După cum se ştie, organismele vii, pentru a se menţine în viaţă, întreţin un perpetuu schimb de materie şi energie cu mediul înconjurător. Procesul metabolic de oxidare-reducere se petrece la nivelul „uzinei metabolice“ a celulei, a cărei structură şi componenţă chimică permite **conversia energiei** cu randamente mult superioare celor realizate de dispozitivele tehnice cele mai moderne. Evoluţia materiei pe calea complexării gradate cu schimbări calitative ca urmare a creşterii cantitative a condus la elaborarea de sisteme de comandă şi transfer din ce în ce mai perfecţionate. Asupra acestor sisteme şi aparate a acţionat selecţia naturală, care le-a **„impus“** pe cele mai **eficiente ca randament, viabilitate** şi **economicitate.**

În esenţă, în natură are loc perpetuu un proces circular de transformare activă, în care se ţes interacţiuni între oameni şi tehnică pe de o parte, care depind de animalele şi vegetalele cu care se alimentează, de oxigenul produs de plante, care ele însele depind, pe de altă parte, de ciclurile geoatmosferice, de radiaţiile solare.

Este firesc ca şi orice proces productiv să îşi propună să răspundă aceloraşi comandamente de eficienţă ca randament, viabilitate şi economicitate şi să urmărească să se înscrie într-o relaţie organică cu mediul. Dar pentru a putea atinge asemenea performanţe, metodele de concepere şi organizare a proceselor productive trebuie să se bazeze pe **o viziune nouă**, mai realistă asupra posibilităţilor, **dar şi a limitelor** pe care le are acţiunea omului cu mijloace tehnice şi chimice asupra naturii pentru a obţine cele necesare traiului. Asemenea metode sînt menite **să situeze acţiunea omului cu mijloace tehnice într-o relaţie organică cu mediul, realizînd o veritabilă şi firească solidaritate cu elementele universului.**

Un model tip de organizare a unui asemenea proces circular activ, general valabil pentru orice condiţii, este imposibil de imaginat datorită marei diversităţi de particularităţi şi posibilităţi, de împrejurări pe care le oferă domeniul atît de complex al industriei agricole.

Organizarea unor procese circulare active va trebui să se bazeze pe o metodă aptă să asigure — pe cît posibil — transformarea **tuturor elementelor** şi particulelor de materie şi energie în produse utile şi în felul acesta să se încadreze în legităţile naturii în cadrul căreia **nimic nu se pierde ci totul se transformă.**

Cîteva consideraţii privind caracteristicile acestui proces

a) Procesul circular activ reprezintă o metodă de concepere şi organizare multidimensională a proceselor de producţie cu **finalităţi multiple.** Este **circular** în sensul că pe baza respectării lanţurilor biologice normale fiecare proces productiv conduce la anumite produse finale dar şi la alte produse care constituie materii prime pentru noi procese productive care, la rîndul lor, oferă atît diferite produse finale cît şi alte produse ce pot alimenta procesele anterioare lor. Este **activ** ca urmare a posibilităţilor pe care le oferă această metodă de a valorifica superior întreaga varietate de substanţe şi energii ce sînt atrase în procese de transformare al căror rol este să le asigure o utilizare efectivă.

b) Porneşte de la complexitatea fizică urmărind folosirea integrală a tuturor elementelor materiale şi energetice.

c) Elimină specializarea unilaterală devenind proces desfăşurat care reuneşte într-un ansamblu organizat procese de transformare a tot ceea ce prin specializare s-ar fi dispersat, irosit.

d) Ţine seama de faptul că acţiunea omului asupra naturii retroacţionează în mod complex asupra devenirii umanităţii şi ca atare urmăreşte ca procesele productive să nu afecteze echilibrele naturii.

e) Finalitatea umană a procesului circular activ se relevă :

— prin aportul sporit de produse
— prin consumul redus de energie
— prin productivitatea sporită
— prin asigurarea mediului ambiant favorabil.

Criteriile caracteristice metodei de concepere a procesului circular activ, îmbogățite și sistematizate vor putea constitui o bază de pornire pentru întocmirea unor schițe de organizare a unor asemenea procese adaptabile diversității de activități agricole. Sugerăm pe scurt cîteva ipoteze ce se cer evident completate și finalizate de specialiști.

A) Un proces circular activ ar putea fi dezvoltat pe structura unei unități avicole. În primul rînd, s-ar putea eventual găsi soluții de creștere — în sezonul cald (7—8 luni pe an) în aer liber, eliminînd consumul de energie. Complexul respectiv ar putea dispune de o bază proprie de aprovizionare cu furaje și ar putea polariza din zona din imediată apropiere toate subprodusele pasibile de a deveni surse de alimentare. Ținînd seama de complementaritățile ce se creează între diverse viețuitoare s-ar putea organiza crescătorii de nutrii (cum pe alocuri există). În felul acesta ceea ce se înlătură de la produsul final de la păsări ar alimenta nutriile, iar ceea ce rămîne după valorificarea blănurilor — carnea ar putea intra sub diverse forme în alimentația păsărilor. S-ar putea organiza ateliere de semipreparate pe lîngă abatoare, ateliere de prelucrare a penelor, sîngelui etc. Gunoaiele se pot folosi drept îngrășăminte pentru baza furajeră, pentru pomicultură și viticultură. În crescătoriile de animale mari dejecțiile, cum am mai subliniat, pot fi transformate și în energie. Oasele și alte subproduse pot fi transformate în gelatină, făină de oase, cărbune animal etc.

Analizînd cu luciditate toate substanțele și elementele ce se irosesc în condițiile specializării stricte, toate cheltuielile cu energia, transportul, evitarea poluării etc. se pot găsi surse de valorificare și economisire deosebit de valoroase.

Schema circuitului materiei și energiei într-un proces circular activ — pe structura unei unități avicole.

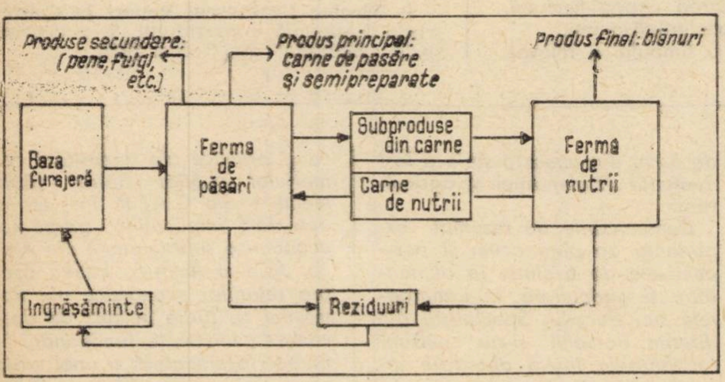

Schema circulației materiei și energiei într-un proces circular activ — pe structura unei unități de creștere a animalelor.

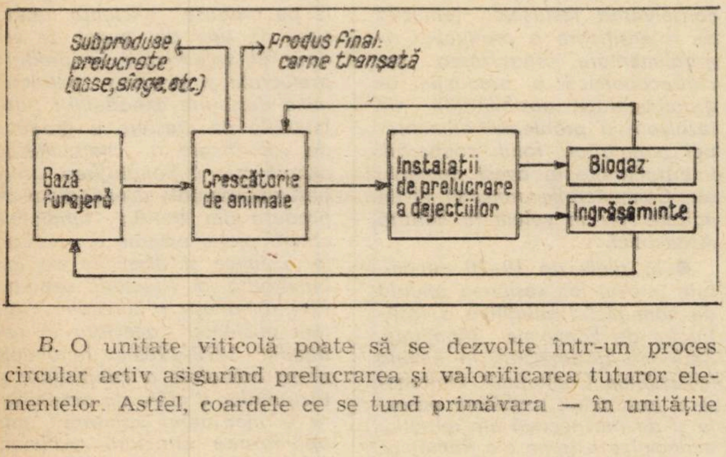
Subproduse prelucrate (oase, sînge, etc.)
Produs final: carne tranșată
Bază furajeră
Crescătorie de animale
Instalații de prelucrare a dejecțiilor
Biogaz
Ingrășăminte

B. O unitate viticolă poate să se dezvolte într-un proces circular activ asigurînd prelucrarea și valorificarea tuturor elementelor. Astfel, coardele ce se tund primăvara — în unitățile mari în cantități apreciabile — pot fi sursă de materie primă pentru plăci aglomerate, celuloză, pot găsi de asemenea, numeroase alte utilizări. La prelucrarea strugurilor, în afară de vinuri și alte băuturi alcoolice se pot obține cantități însemnate de drojdii, îngrășăminte etc. Este semnificativ că semințele de struguri în Franța se folosesc pentru extragerea unui ulei pentru avioane, iar nepresate se folosesc în alimentație — cele prăjite servesc la învelirea unor sorturi de brînzeturi fine.

O multitudine și mare diversitate de activități productive pot fi polarizate și în jurul unor asemenea unități.

C. În ceea ce privește crescătoriile de pește sau unitățile de exploatare piscicolă posibilitățile de creare a unor procese circulare active sînt și mai numeroase. În privința surselor de furajare pot fi adoptate soluții mult mai economicoase. Bunăoară, asociind acestor activități creșterea gîștelor și rațelor se asigură o sursă de alimentare practic gratuită. Abatoarele, atelierele de prelucrare a cărnii de gîscă (ficat, pastramă, afumături etc.) ar oferi și ele reziduurile drept sursă de alimentare a peștilor. Nu trebuie uitat că aceste păsări oferă și penele atît de căutate la export cît și pielea de pe labe care prelucrată devine materie primă pentru marochinărie. De asemenea, prelucrarea în produse semipreparate — pește sărat, afumat etc. ar permite valorificarea superioară a produselor și o utilizare mai completă a forței de muncă feminine din zonele respective.

D. Am lăsat la sfîrșit problemele referitoare la producția vegetală și aici există multiple posibilități de asigurare a unor modalități mai raționale, mai eficiente, mai economicoase pe de o parte de concepere a asolamentului culturilor pentru a le face pe cît posibil să-și asigure reciproc fertilizarea solului și pe de altă parte, organizarea unor complexe în cadrul cărora culturile vegetale și creșterea animalelor să respecte complementaritățile firești dintre ele.

Procesul circular activ poate constitui o metodă aptă să răspundă exigențelor și restricțiilor timpurilor noastre. Realizarea acestuia nu poate fi considerată o întoarcere la trecut, o renunțare la produsele tehnicii moderne ci o modalitate **calitativ superioară** de orientare a aportului tehnologic spre inspirarea din procesele complexe, firești și optime ale vieții, spre respectarea regulilor de eficiență ridicată și de echilibru proprii naturii și care să poată contribui la asigurarea satisfacerii în mai mare măsură a nevoilor materiale ale oamenilor, dar tot pentru oameni a celor de mediu ambiant favorabil.

Prin completarea cu procese de prelucrare industrială a produselor, subproduselor, reziduurile, etc. devine și mai important rolul industrializării în realizarea procesului circular activ în domeniile agriculturii. Aplicarea acestei metode de organizare a producției — inspirată de înseși modelele naturii — în activitatea agricolă este cu atît mai necesară cu cît agricultura este domeniul în care natura însăși reprezintă un factor de producție de importanță esențială.

Concepția nouă e inseparabilă de activitatea de valorificare a totalității substanțelor și energiilor puse în acțiune, privite ca un tot unitar și inseparabil. Așa cum sublinia un filozof francez „Problema este dealtfel de a transforma descoperirea complexității în metodă a complexității“ **) De fapt, în metodă de organizare a complexității.

Dar întrucît înțelegerea limitelor și dezavantajelor pe care le vădește stricta specializare — atît în știință cît și în practica productivă — nu trebuie sub nici un motiv să ne conducă la subestimarea cuceririlor sale — se cuvine să subliniem că toate aceste reflecții și ipoteze de natură interdisciplinară nu pot fi concretizate în metode practice, eficiente, decît printr-o colaborare strînsă a unor echipe pluridisciplinare alcătuite, în primul rînd, din specialiști în diversele discipline agricole, biologice, tehnice și din economiști.

Chemarea lansată de Conferința Națională a partidului nostru oamenilor de știință, specialiștilor, de a contribui la accentuarea laturilor calitative ale economiei românești, la realizarea saltului de la cantitate la calitate, este de natură să ne îndreptățească speranța că ipotezele avansate vor putea sugera noi soluții și modalități practice de rezolvare a problemelor acute cu care se confruntă producția agricolă, economia în zilele noastre.

dr. Maria D. POPESCU

**) Edgar Morin „La méthode“ I. La Nature de la Nature“, Ed. Seuil, 1977.

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

TRADIȚII ÎNAINTATE ALE GÎNDIRII MARXISTE ROMÂNEȘTI

CONCEPTUL ROMÂNESC de nouă ordine economică și politică internațională, atît de apreciat astăzi în lume și la a cărui elaborare rolul esențial îl are gîndirea fertilă, creatoare, originală, novatoare și realistă a secretarului general al partidului nostru, președintele României, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** izvorăște din cunoașterea temeinică a legităților dezvoltării vieții economice, sociale și politice interne și internaționale, din analiza temeinică a realităților lumii contemporane. El constituie, totodată, sinteza superioară a unui proces cumulativ de cunoaștere profundă a evoluțiilor mondo-economice complexe și decurge din aspirațiile seculare de echitate socială și națională ale poporului român, din valorificarea, în chip progresist, a tradițiilor înaintate ale gîndirii românești din trecut. **„Ne pronunțăm pentru o nouă ordine economică, care să așeze relațiile dintre toate statele pe principii noi, de egalitate și echitate, să asigure accesul țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne, să creeze condițiuni pentru o evoluție echilibrată a diferitelor zone ale lumii, a întregii economii mondiale, pentru stabilitate economică pe plan internațional. Aceasta corespunde năzuințelor marii majorități a popoarelor, cauzei progresului și păcii în lume"[1])** sublinia secretarul general al partidului la Conferința Națională.

Adînc resimțită de poporul român care a fost de-a lungul veacurilor împilat și împiedicat să se dezvolte liber, **ideea** de schimbare a relațiilor economice și politice din lume a evoluat continuu, conturîndu-se cu tot mai multă vigoare ca imperativ al vremurilor noi. În cercetarea noastră ne vom referi la exprimarea acestei năzuințe în literatura marxistă a perioadei interbelice. După înființarea Partidului Comunist Român, eveniment care a imprimat mișcării marxiste fermitate revoluționară și cutezanță, ridicînd-o pe o bază superioară, gînditori marxiști dintre cele două războaie, folosind cu pricepere și chiar cu virtuozitate metoda dialectică de cercetare, au explicat racilele și inegalitățile existente în domeniul relațiilor economice și politice ale vremii prin prisma determinismului și istorismului științific. Ei au reușit să dezvăluie că locul umil pe care îl ocupa România în diviziunea internațională a muncii nu se datora numai unor condiții vitrege de natură politică, ci și unui proces istoric profund economic, accentuat de apariția și dezvoltarea imperialismului, colonialismului și neocolonialismului.

Literatura marxistă a timpului a relevat, cu deosebire, elemente conceptuale și idei valoroase din punct de vedere cognitiv și normativ privind relațiile economice și politice ale lumii de atunci, acestea fiind dispersate în cele peste 500 de titluri de ziare și reviste marxiste ca și în unele lucrări. Asemenea elemente și idei, care, de bună seamă nu puteau fi de natură să se constituie în formulări conceptuale de amploarea, profunzimea, pregnanța și rezonanța de marcă a celor de astăzi, privind noua ordine economică și politică mondială, a semnificațiilor majore ale acestui concept, îmbrățișează totuși o gamă interesantă de aspecte ale problematicii relațiilor dintre state, începînd cu analiza conținutului epocii, a cauzei dezordinii economice și politice internaționale și terminînd cu prefigurarea dimensiunilor și căilor de făurire a unei lumi mai drepte și pașnice.

Multe referiri ale gînditorilor marxiști vizează, în primul rînd, **coordonatele economice ale relațiilor dintre state și, înainte de toate, lipsa unor structuri economice echilibrate ca izvor al unor decalaje mari existente între nivelurile de dezvoltare economică a țărilor.** Și aceasta se datora, în principal, **lipsei de industrie** din unele țări. Tocmai de aceea, gînditorii marxiști au fost unanimi în susținerea ideii că industrializarea României se impune nu numai prin „legea dură" a motivațiilor interne, ci și prin considerații externe. „O țară care introduce sistemul capitalist și instituțiile adiacente lui – scria bunăoară Petre Pandrea –, dacă nu poate deveni in-

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a partidului, 7—9 decembrie, „Scînteia" din 8 dec. 1977.

FIȘE

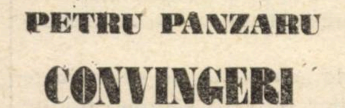

● *O carte de eseuri trezește întotdeauna interesul. Și cu atît mai mult cu cît se ocupă de problema raporturilor dintre știință, politică și viața cotidiană. Și din nou cu atît mai mult cu cît Petru Pânzaru – autorul acestui volum* Convingeri științifice și politice, *recent apărut în* Editura Albatros – *își* alege drept titlu al capitolului *introductiv „Dilemele cititorului și ale autorului el însuși cititor",*

Omul transformă societatea, omul transformă lumea. Dar omul este o ființă economică, o ființă socială, o ființă care vrea să cunoască mereu, care acționează, el are un univers de gînduri și sentimente. El trebuie să înțeleagă politic pentru a acționa politic, să aibă convingeri. Ce raport există între cunoașterea comună și cunoașterea științifică, ce semnificații particulare îmbracă rațiunea de „a fi" a economicului, între ce dimensiuni se înscriu și ce determinări îmbracă asemenea trăsături ale omului ? Iată întrebări cărora lucrarea amintită caută să le ofere răspuns, dovedind sensuri și reflecții noi în folosul îmbogățirii spiritului și al acțiunii umane.

Sesiuni științifice

● *Colectivul de prognoză al Academiei Republicii Socialiste România a început vineri 17 decembrie a.c. un ciclu de dezbateri pe probleme globale de mare actualitate. Prima ședință de lucru din această serie a fost dedicată* Alimentației și agriculturii.

Comunicările au rezumat experiența de pînă acum și perspectivele de evoluție în alimentație și agricultură, în următoarele trei decenii. Specialiștii din diferite domenii și-au confruntat părerile într-o abordare interdisciplinară asupra unor aspecte de cea mai mare importanță, cum sînt : relația dintre populație, producția agricolă, industria alimentară și consumul de energie, agroecosisteme, conservarea resurselor, tehnicile de intensificare a producției agroalimentare, organizarea social-economică a producției agroalimentare, posibilitățile de rezolvare a problemei alimentației populației, rolul cooperării internaționale în acest domeniu etc. Comunicările urmează să fie editate într-un volum la Editura Academiei.

● *În zilele de 19–20 decembrie a avut loc sesiunea anuală de comunicări științifice a Institutului de Economie Mondială. Sesiunea a dezbătut, în lumina indicațiilor Conferinței Naționale a partidului, probleme actuale și de perspectivă ale relațiilor economice externe ale României.*

Au fost prezentate comunicări privind unele probleme teoretice și practice ale dezvoltării comerțului exterior între țările membre ale C.A.E.R. în etapa actuală ; implicațiile grupărilor economice subregionale din Africa, Asia și America Latină asupra relațiilor economice ale României cu țările în curs de dezvoltare ; incidența funcționării în Europa occidentală a unei vaste zone de comerț liber C.E.E.–A.E.L.S. ; problemele participării României la programul integrat al produselor de bază și la fondul comun ; acordurile, înțelegerile și organizațiile internaționale pe produse ; eficiența importului de țiței din punct de vedere al valorificării în produse prelucrate și produse petrochimice destinate exportului ; posibilitățile de creștere a gradului de valorificare a metalului la export prin îmbunătățirea structurii sortimentale a exportului de produse din metal ; tendințele cererii pieței externe a produselor chimice și direcțiile de îmbunătățire a structurii exporturilor românești și direcțiile creșterii eficienței acestora în perioada 1978–1985 ; tendințele pieței mondiale a confecțiilor și tricotajelor și căile de maximizare a încasărilor valutare prin optimizarea structurii sortimentale a exporturilor românești.

● *La Direcția Centrală de*

dependentă economic în acel sistem, o așteaptă o soartă tristă".2) Continuînd tradițiile gîndirii progresiste, cugetarea marxistă era preocupată de ideea industrializării văzută și **ca un imperativ al epocii în care se adîncesc interdependențele economice,** un imperativ de care depind independența și suveranitatea națională, eficiența schimburilor economice cu străinătatea. Ocupîndu-se de acest aspect, T. Cristureanu milita, alături de alții, pentru închegarea unui complex economic național pe baza industrializării, care să excludă dependența economică și politică a țării noastre și a altor țări incluse în așa-zisa „zonă B" față de Europa industrializată, sau „zona A".3)

Criticînd structura relațiilor economice internaționale din acel timp, marxiștii perioadei interbelice au dovedit, prin scrierile lor, preocuparea profund patriotică, pentru **ameliorarea locului României în diviziunea internațională a muncii.** Ei n-au făcut-o prin vorbe sterile, ci prin riposte energice date guvernanților vremii, țărăniștilor, liberalilor și legionarilor, împotriva politicii lor demagogice și capitularde față de interesele României. „Statul român – scria Ilie Cristea în 1932 – rămas la structura sa agrară primitivă, nu e decît o țară semicolonială, cu o independență iluzorie".4) Înțelegîndu-se esența ultrareacționară a politicii de expansiune a nazismului, caracterul înrobitor pentru România al acesteia și al intențiilor lui Hitler față de țara noastră, la Plenara a VI-a a C.C. al P.C.R. din 1939 se arăta că „Organizînd subminarea economică a României, transformarea ei într-un mare rezervor de grîu și petrol pentru Germania războinică, Hitler organizeză cu nu mai puțină energie subminarea ei politică".5) Prin ultimatumul dat guvernului român, cu ajutorul căruia s-a impus „tratatul economic cu Berlinul, Germania nazistă cerea României, pur și simplu, renunțarea la orice independență economică, transformarea ei într-un apendice economic și politic al Germaniei",6) practic încorporarea ei în „marele spațiu economic german", privit ca o alcătuire internațională bazată pe desființarea economiilor naționale și, odată cu aceasta, a independenței și suveranității țărilor absorbite.

Tocmai împotriva unei astfel de alcătuiri se face simțită, în literatura vremii, concepția marxiștilor români despre necesitatea schimbării rînduielilor economice și politice de atunci ale lumii, necesitatea restructurării generale radicale a relațiilor economice dintre state, a dezvoltării independente, prin forțe proprii, a economiilor naționale, bazată pe conlucrarea pașnică dintre țări. Să citim, de exemplu, articolul „Agonie prelungită" al profesorului comunist Ilie Cristea. Cunoscutul gînditor sublinia ideea că „dată fiind interdependența politică și economică dintre state, lumea de astăzi nu mai poate trăi fără ordine internațională... Ordinea internațională presupune întîi de toate pace.. Ordinea internațională se bazează pe cooperare, iar aceasta presupune egalizarea statelor".6) Aceste idei exprimă cu claritate o orientare cutezătoare și rațională spre restructurarea relațiilor economice dintre state, spre o altă așezare a raporturilor dintre țările lumii.

Gînditorii marxiști români amintiți dezvoltă și ideea potrivit căreia restructurarea relațiilor economice dintre state are, în primul rînd, **o dimensiune internă,** care impune cu întîietate eforturile proprii ale națiunilor înapoiate pentru dezvoltarea industriilor și economiilor lor.

Am inmănuncheat cîteva considerații ale gînditorilor marxiști români din perioada interbelică despre necesitatea așezării pe baze echitabile a raporturilor dintre state pentru a evidenția faptul că aspirația spre libertate socială și națională a românilor a fost întovărășită în concepția partidului marxist al clasei muncitoare, a gînditorilor marxiști, de ideea necesității schimbării naturii însăși a raporturilor dintre state prefigurînd – prin aceasta – conceptul de amplă rezonanță politică internațională pentru care militează azi România socialistă, de făurire a unei noi ordini economice și politice internaționale, bazată pe industrializare și dezvoltarea cu forțe proprii, într-un cadru necesar și favorabil de colaborare pe multiple planuri între state.

dr. Gh. CIULBEA
drd. Florea ȚUIU

---

2) Petre Pandrea, România și situația internațională. În „Viața românească" nr. 5–8, 1932, p. 92.

3) T. Cristureanu, Europa agrară și Europa industrială. București, Atelierele „Adevărul", 1935, p. 22.

4) Ilie Cristea, Erorile social-democrației. În „Bluze albastre", nr. 3, 10 iulie 1932, p. 2.

5) Raportul C.C. al P.C.R. la Plenara a VI-a. În „Lupta de clasă" nr. 6, 1939.

6) Ibidem.

Statistică a avut loc în zilele de 15–17 decembrie a.c. o Consfătuire științifică pe tema „Probleme actuale și de perspectivă ale statisticii economice și sociale".

În cele peste 280 referate și comunicări au fost abordate probleme cu privire la perfecționarea sistemului informațional statistic, integrarea acestuia în sistemul informațional economico-social, aplicarea statisticii matematice în economie, statistica ramurilor producției materiale, statistica socială și demografică și prelucrarea automată a datelor statistice. De asemenea, s-au purtat discuții în jurul a 4 mese rotunde pe teme ale modernizării învățămîntului statistic în contextul cerințelor actuale și de perspectivă ale perfecționării statisticii sociale, definirii conceptului de sistem informațional economico-social și contribuției statisticienilor la perfecționarea sa, aplicării metodelor moderne de cercetare statistică și ale perfecționării statisticii în lumina sarcinilor rezultate din Programul partidului.

Consfătuirea a constituit un bun prilej pentru stabilirea unui dialog fertil între statisticienii de diferite profiluri și specialiști din celelalte discipline, pentru obținnerea unui volum important de propuneri și sugestii de natură metodologică și organizatorică, menite să ridice munca statistică pe o treaptă superioară, pentru promovarea acesteia în pas cu cerințele științifice contemporane, cu dinamismul întregii dezvoltări economico-sociale a țării.

O enciclopedie ecologică

● *Lucrarea* Encyclopédie de l'écologie. Le présent en question, *Larousse, 1977, 488 p., elaborată de un colectiv de specialiști, analizează următoarele teme: concepțiile și unitățile în ecologie; marile legi și principalele diviziuni ale biosferei ; pădurile; lacurile și cursurile de apă; oceanele și pescuitul maritim; solul și agronomia; catastrofele biologice naturale; agresiunea umană tradițională ; creșterea populației; difuzarea și evantaiul poluărilor; resursele și bogățiile naturii primejduite; riscul atomic; orașele verzi și deschise; protecția peisajului; energia solară; politica națională și internațională a protecției mediului înconjurător; ecologia socială. Noua ordine mondială – se arată în enciclopedie – poate elimina foametea și războiul prin crearea unei conștiințe mondiale, trezind sentimentul răspunderii față de generațiile viitoare. Tot ce trăiește trebuie respectat, iar omul dominator denunțat ca dușman al omului și al naturii.*

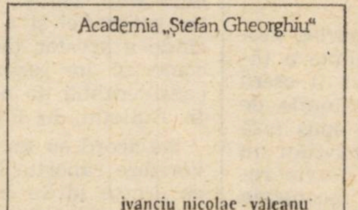

Academia „Ștefan Gheorghiu"

ivanciu nicolae - văleanu

doctrine
economice
contemporane

1977

● *Sub egida* Academiei „Ștefan Gheorghiu" *a apărut recent manualul de* Doctrine economice contemporane, *de* Ivanciu Nicolae-Văleanu, *inmănunchiind studii pe cele mai însemnate probleme ale acestei discipline. Volumul se oprește atît asupra temelor de bază ale doctrinelor economice universale cît și asupra celor ale doctrinelor economice românești, în ambele direcții realizîndu-se, cum e și firesc, o retrospectivă pregnantă asupra unor momente importante din istoria gîndirii economice.*

FIŞE

Printre altele sînt analizate etapele principale ale apariției și dezvoltării economiei politice marxiste, cadru în care se evidențiază și contribuția gînditorilor români. Cea mai mare parte a lucrării este consacrată unor probleme de actualitate din gîndirea economică universală și românească. Autorul, are în vedere astfel orientările și caracteristicile principale ale gîndirii economice burgheze contemporane, criza economiei politice burgheze, critica curentelor din gîndirea burgheză, problema subdezvoltării în actuala confruntare de idei, critica teoriilor burgheze de natură convergistă ș.a. Sînt abordate, totodată, curentele principale din gîndirea economică românească interbelică, subliniindu-se superioritatea gîndirii marxiste, ideile din perioada construcției socialismului, coordonatele de bază ale doctrinei economice a societății socialiste multilateral dezvoltate. Se evidențiază pe larg ideile economice novatoare ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

ECONOMIE MONDIALA

VIAȚA CONFIRMĂ STRĂLUCIT JUSTEȚEA POLITICII EXTERNE ROMÂNEȘTI

NECESITATEA AMPLIFICĂRII COOPERĂRII DINTRE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE – COORDONATĂ A INSTAURĂRII UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

CONCEPȚIA ROMÂNIEI cu privire la noua ordine economică internațională și activitatea ei consecventă consacrată transpunerii în viață a acestui obiectiv istoric se bazează pe strînsa intercondiționare dintre dezvoltarea unor raporturi economice bilaterale echitabile cu toate statele lumii, pe de o parte, și contribuția adusă pe plan multilateral, pe de altă parte, la soluționarea problemelor fundamentale cu care se confruntă omenirea. Aceasta este o caracteristică atît a ansamblului relațiilor economice externe ale țării noastre cît și a fiecăreia dintre direcțiile lor majore. Deosebit de revelatoare se dovedește, în acest sens, dinamica colaborării și cooperării, bilaterale și multilaterale, cu celelalte țări în curs de dezvoltare.

Evoluția relațiilor internaționale în ultimii ani a dat o strălucită confirmare justeței politicii externe stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., tezei conținute în Programul Partidului Comunist Român conform căreia **colaborarea strînsă cu țările în curs de dezvoltare „capătă o tot mai mare însemnătate pentru progresul general al umanității, pentru instaurarea unei ordini economice noi, echitabile în viața internațională, pentru cauza destinderii și păcii în lume“.**

Cooperarea economică dintre țările în curs de dezvoltare, concepută ca o dimensiune a procesului instaurării unei noi ordini economice internaționale, înglobează în dinamica sa specifică acordul și acțiunea bilaterală, pe de o parte, și consensul multilateral, pe de altă parte. Condiționarea obiectivă a unității dintre cele două coordonate este dată de comunitatea intereselor și pozițiilor pe care se situează țările în curs de dezvoltare, în ansamblul lor.

Desigur, între țările în curs de dezvoltare ale lumii există numeroase deosebiri, în primul rînd de orînduire, dar și ca nivel al venitului pe locuitor, al dotării cu resurse naturale etc. Pe bună dreptate, într-un recent studiu al O.N.U. se subliniază că, „ținind cont de numeroasele diferențe constatate între țările în curs de dezvoltare, trebuie să se manifeste multă prudență cînd se fac generalizări, atît în domeniul analizei retrospective cît și în cel al elaborării de obiective și de politici pentru anii viitori“ (Nouvelles optiques du développement. Nations Unies, New York, 1977, p. 9). Dincolo însă de astfel de deosebiri, așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „interesele supreme ale luptei pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice impun ca între țările în curs de dezvoltare și țările nealiniate — în cea mai mare parte cu o economie în curs de dezvoltare — să se realizeze o colaborare tot mai strînsă, să se întreprindă acțiuni comune pentru soluționarea progresului lor economico-social tot mai rapid și instaurarea unei politici noi, a noii ordini economice pe plan internațional“.**

Un potențial considerabil

FĂRĂ ÎNDOIALĂ că „suportul material“ al comunității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare îl oferă schimburile comerciale și acțiunile de cooperare reciproce. Trebuie spus însă că, pînă în prezent, aceste activități nu au deținut decît o pondere foarte redusă în ansamblul lor pe economia mondială. În ultimii ani, schimburile dintre țările în curs de dezvoltare s-au situat în jurul a 6% din comerțul mondial (fără țările socialiste din Europa și Asia). Cifra respectivă se reduce la jumătate în situația în care se exclud din calcule țările membre ale O.P.E.C. De asemenea, se poate constata că, la nivelul anului 1976, țările în curs de dezvoltare au cumpărat de 2,7 ori mai multe mărfuri de la țările industrializate decît de la țările în curs de dezvoltare (și de 5,1 ori mai multe dacă nu se iau în considerare țările O.P.E.C.). Totodată, țările în curs de dezvoltare au vîndut de circa 3,3 ori mai multe mărfuri țărilor industrializate decît țărilor cu un nivel similar de dezvoltare. În ultimă instanță, schimburile reciproce dintre țările în curs de dezvoltare nu reprezintă decît circa 20% din comerțul lor exterior total.

După părerea unui cercetător care a analizat cifrele prezentate mai sus, „în timp ce structurile de producție ale țărilor industrializate și ale țărilor în curs de dezvoltare sînt, în general complementare, țările în curs de dezvoltare își fac adesea concurență, volumul schimburilor dintre ele fiind relativ slab. Totuși, ca urmare a factorilor geografici și a industrializării crescînde a acestor țări se poate spune că comerțul lor reciproc are o capacitate considerabilă de acțiune“ (Mark Allen, în Bulletin du F.M.I., 11 juillet 1977).

De acord cu factorii de natură să favorizeze raporturile economice reciproce dintre țările în curs de dezvoltare, amintiți de autorul citat mai sus, trebuie totuși spus că esențială este voința politică a statelor respective de a coopera între ele; „învățămintele care se degajă din experiența anilor '70 subliniază avantajele acestei cooperări, dar, totodată, ele scot în evidență dificultățile și complexitatea, cu deosebire în perioade de instabilitate politică sau de incertitudine, care pot influența relațiile dintre țările cooperante“ („Nouvelles optiques du développement“, p. 22).

De asemenea, nu trebuie ignorat faptul că schimburile comerciale tradiționale nu reprezintă singura modalitate a colaborării economice dintre țările în curs de dezvoltare. A sporit numărul și importanța acțiunilor de cooperare economică, tehnico-științifică, în domeniul pregătirii cadrelor, al valorificării resurselor naturale. Deși statisticile asupra acestor domenii sînt ca și inexistente, putem evidenția unele caracteristici ale cooperării tehnice dintre țările în curs de dezvoltare. Așa cum se constată din datele tabelului alăturat, această componentă a cooperării dintre țările în curs de dezvoltare reflectă, în mod nemijlocit, atît posibilitățile lor cît și nevoile ce și le pot satisface în mod reciproc. Cu deosebire în ultimii ani, fluxurile internaționale de resurse financiare pentru dezvoltare au cunoscut o nouă dimensiune, de la unele țări în curs de dezvoltare — cele

Distribuția sectorială a cooperării tehnice între țările în curs de dezvoltare

Sectoarele principale	**%**
— Agricultură, silvicultură, pescuit	35,4
— Sănătate	16,6
— Educație	14,8
— Planificare economică și socială	10,6
— Industrie	6,5
— Transporturi și comunicații	4,5
— Știință și tehnologie	3,6
— Activități de ajutor în caz de calamități	2,8
— Resurse naturale	2,4
— Alte sectoare	2,8

Sursa : UNDP, DP / WGTC / LL / Add 1, p. 8

mari producătoare şi exportatoare de petrol — către alte ţări în curs de dezvoltare.

O dinamică deosebită a cunoscut cooperarea dintre ţările în curs de dezvoltare la nivel subregional şi regional, circa jumătate din statele „lumii a treia“ făcînd parte din grupări economice regionale şi subregionale. În acelaşi cadru este de evidenţiat şi activitatea băncilor regionale de dezvoltare.

Cu toate acestea, nivelul de ansamblu al schimburilor şi cooperării economice dintre ţările în curs de dezvoltare este încă scăzut, necorespunzînd imensului potenţial material şi uman al ţărilor respective. Premisele extinderii dimensiunii „orizontale“ a economiei mondiale rezidă, în primul rînd, în transformările interne economice şi sociale din ţările în curs de dezvoltare.

În al doilea rînd, o condiţie de bază este şi crearea unui cadru multilateral favorabil desfăşurării unor raporturi economice echitabile, bazate pe avantajul reciproc al partenerilor.

Putem afirma că dimensiunea multilaterală a solidarităţii între ţările în curs de dezvoltare este un aspect integrant al cooperării de ansamblu dintre ele, cooperarea pe plan internaţional a ţărilor în curs de dezvoltare fiind importantă pentru crearea unui climat propice dezvoltării raporturilor economice bilaterale. Astfel, între 1970 şi 1975 comerţul dintre ţările din Africa, Asia şi America Latină a sporit cu 28%, faţă de numai 6,8% în cei cinci ani precedenţi. Or, perioada respectivă a cunoscut o accentuare a tendinţei ţărilor în curs de dezvoltare de a acţiona unitar faţă de marile probleme cu care a fost confruntată economia mondială. Printre momentele cele mai semnificative nu pot fi omise constituirea în 1964 a ţărilor în curs de dezvoltare ca grup cu interese comune — Grupul celor 77, sesiunile Conferinţei Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare, sesiunile a VI-a şi a VII-a speciale ale Adunării Generale a O.N.U. În 1976, reuniunea ministerială de la Manila a Grupului celor 77 şi Conferinţa de la Ciudad de Mexico asupra cooperării economice între ţările în curs de dezvoltare au reprezentat concomitent încheierea unei etape şi începutul alteia, tocmai prin formularea unui program al cooperării între ţările în curs de dezvoltare.

Coordonatele principale ale acestui program sînt : îmbunătăţirea cooperării şi integrării economice subregionale, regionale şi interregionale, formarea unui sistem global de preferinţe comerciale între ţările în curs de dezvoltare, cooperarea între organismele comerciale de stat şi înfiinţarea de întreprinderi multinaţionale de comercializare, cooperarea în transferul şi punerea la punct a tehnologiilor, constituirea de întreprinderi industriale şi agricole multinaţionale, aranjamente reciproce de asigurare şi reasigurare ş.a.

Ca şi în cazul altor componente ale procesului instaurării noii ordini economice internaţionale, putem afirma că, în ce priveşte cooperarea dintre ţările în curs de dezvoltare, se dispune în prezent de instrumentarul conceptual şi programatic corespunzător iniţierii unor acţiuni concrete, practice.

Solidaritate militantă

ROMÂNIA — ca ţară socialistă şi, totodată, ca ţară în curs de dezvoltare — acţionează consecvent pentru extinderea cooperării bilaterale şi multilaterale cu celelalte ţări în curs de dezvoltare. Aşa după cum arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în raportul prezentat la recenta Conferinţă Naţională a partidului, **„România situează raporturile cu ţările în curs de dezvoltare atît în contextul colaborării bilaterale, în scopul lichidării subdezvoltării şi accelerării progresului economico-social, cît şi în contextul luptei generale împotriva politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste, pentru dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogăţiile naţionale, pe destinele sale, pentru făurirea noii ordini economice şi politice internaţionale“.**

Pe de o parte, s-au dezvoltat raporturile economice bilaterale pe deplin echitabile şi reciproc avantajoase cu aceste ţări. Aceste relaţii au ajuns să reprezinte peste 21% din ansamblul schimburilor externe ale ţării noastre (cu perspectiva de a ajunge la 25% în 1980), jumătate din ele revenind acţiunilor de cooperare economică.

Pe de altă parte, ţara noastră şi-a adîncit cooperarea şi conlucrarea, pe plan internaţional, cu celelalte ţări în curs de dezvoltare, în mod deosebit începînd din 1976 odată cu participarea la „Grupul celor 77“. România şi-a adus o contribuţie activă la elaborarea declaraţiei adoptate de către miniştrii de externe ai ţărilor membre ale „Grupului celor 77“ întruniţi la începutul celei de-a XXXII-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. Ţara noastră a dat o apreciere pozitivă faptului că problemele instaurării noii ordini economice au fost readuse în cadrul lor cel mai firesc — şi anume la O.N.U. — în vederea dezbaterii lor democratice, cu participarea tuturor statelor. Dată fiind însemnătatea vitală a problemelor, România a propus să se aibă în vedere posibilitatea ca sesiunea specială a Adunării Generale — sesiune propusă de către „Grupul celor 77“ pentru a evalua progresele înregistrate în înfăptuirea noii ordini economice — să aibă loc la nivel înalt, conferind autoritatea corespunzătoare concluziilor şi acţiunilor asupra cărora se va conveni.

Militînd pentru **permanenţa** dialogului între ţările în curs de dezvoltare, ţara noastră se preocupă şi de **eficienţa** acestuia, de finalitatea lui prin creşterea solidarităţii şi unităţii de acţiune a acestor ţări. De aceea, ţara noastră a arătat că ar fi oportun ca procesul pregătirii sesiunii speciale să culmineze cu o reuniune la nivel înalt a ţărilor în curs de dezvoltare, organizată în colaborare cu statele nealiniate.

În fapt, această solidaritate militantă este o constantă în relaţiile României cu ţările în curs de dezvoltare, în evoluţia cărora o contribuţie de cea mai mare importanţă a revenit întîlnirilor şi convorbirilor dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi şefi de stat din ţările în curs de dezvoltare. În perioada de după Congresul al XI-lea al P.C.R. secretarul general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a vizitat peste 20 de ţări în curs de dezvoltare şi a avut, la Bucureşti, întîlniri cu 12 conducători ai statelor respective. Cu aceste prilejuri au fost semnate 9 declaraţii solemne comune şi au fost încheiate circa 60 de acorduri, protocoale, convenţii şi înţelegeri de colaborare în domeniile economic, tehnico-ştiinţific etc. Acţionîndu-se în spiritul hotărîrilor adoptate la cel mai înalt nivel, a fost încheiat un mare număr de tranzacţii comerciale şi de acţiuni de cooperare economică şi tehnică.

Relaţii cu o profundă semnificaţie politică

ÎN LUCRAREA sa „O teorie structurală a imperialismului“, J. Galtung constata că după cel de-al doilea război mondial „naţiunile centrale şi-au dat seama că este mai avantajos şi mai profitabil să facă comerţ şi investiţii reciproce... ceea ce a dus la mutarea atenţiei centrului de la periferie către sine însuşi“ (J. Galtung, A structural theory of imperialism. Journal of Peace Research No. 8, 1971). Desigur că aceasta nu a dus la dispariţia raporturilor inechitabile, de exploatare colonialistă şi neocolonialistă. Dimpotrivă, acestea se menţin, fiind caracterizate de către Galtung ca o „structură feudală“ şi, prin consecinţele ei, „un caz tipic al aplicării dictonului divide et impera. Naţiunile periferice sînt divizate împotriva lor însele“. O manifestare mai recentă a acestor realităţi incontestabile este permanenta coordonare a poziţiei statelor dezvoltate faţă de „Grupul celor 77“, inclusiv prin reuniuni ale şefilor de stat şi guvern.

În aceste condiţii, dialogul la nivel înalt al ţărilor în curs de dezvoltare este cu atît mai necesar. El este de natură să amplifice **dimensiunea politică** a procesului instaurării noii ordini în ansamblu şi a componentelor acesteia, printre care şi cooperarea între ţările în curs de dezvoltare.

Se poate spune că, dacă din punct de vedere „cantitativ“ cooperarea economică dintre ţările în curs de dezvoltare este încă modestă, şi aceasta tocmai ca urmare a menţinerii unor relaţii internaţionale inechitabile, care frînează progresul economic şi social al ţărilor mai puţin dezvoltate, ea are o mare semnificaţie politică. Iniţierea, pe plan bilateral şi multilateral, a raporturilor economice „orizontale“ înseamnă, în fapt, o contribuţie nemijlocită la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, de natură să producă efecte de „antrenare“ şi asupra altor elemente, cum ar fi stabilirea de noi principii ale colaborării economice internaţionale, luarea în considerare a intereselor tuturor statelor participante etc.

Gh. DUMITRU

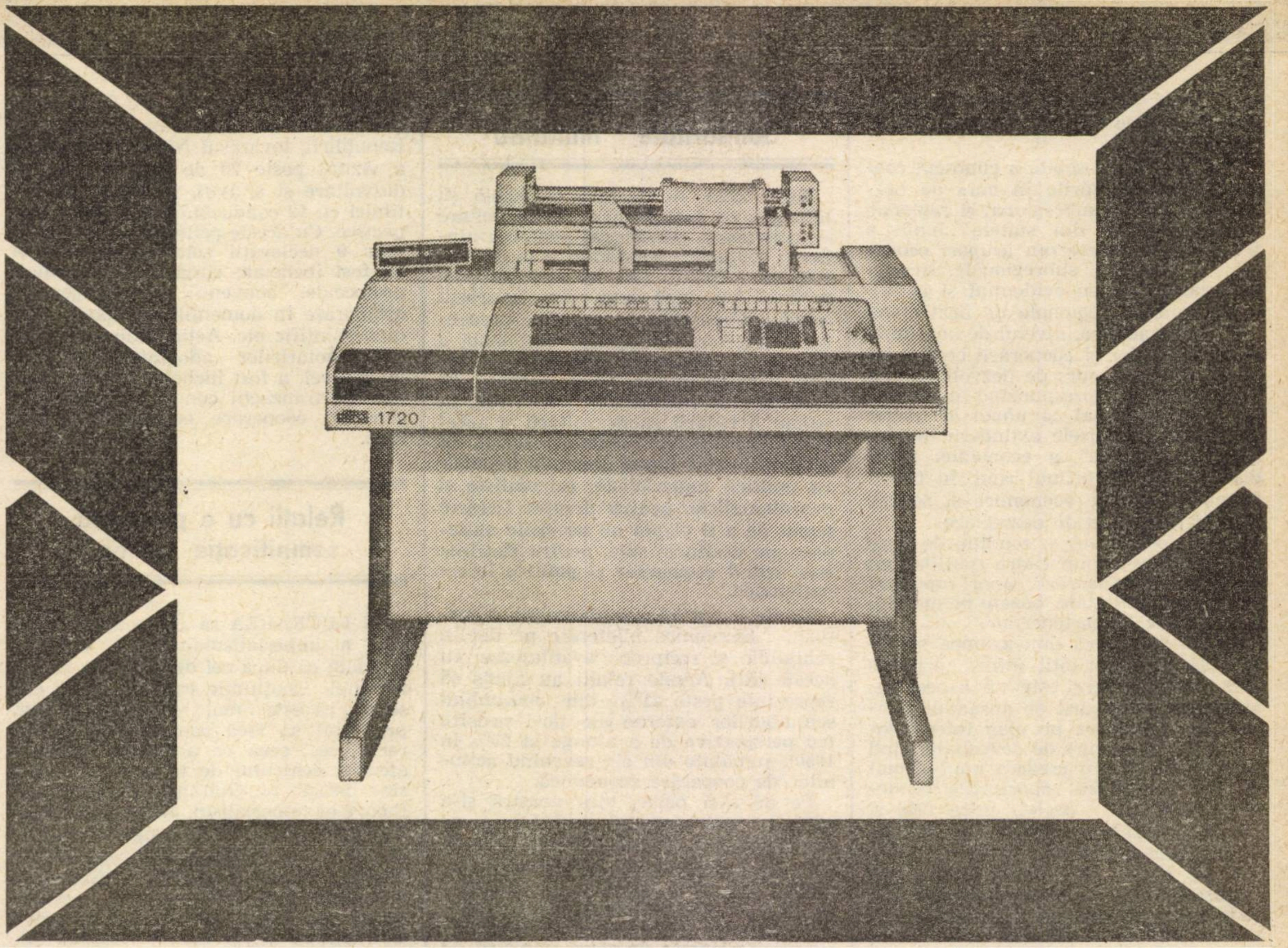

daro 1720

Operațiile de rutină nu trebuie să fie scumpe

daro 1720 : A fost găsită soluția perfectă pentru toate problemele unei prelucrări necostisitoare și adecvate întreprinderii a datelor care se culeg cotidian : o mașină automată de contabilizat și facturat, care face posibilă o prelucrare lesnicioasă a datelor zilnice. Permite, de asemenea, cuplarea cu echipamente periferice printr-un canal de prelucrare a rezultatelor.

Așa de pildă, pentru realizarea de purtători de date pentru teleprelucrarea în calculatoarele numerice în vederea obținerii unor informații actuale și eficiente privind conducerea.

daro 1720, prin construcția sa modulară, poate fi multiplu lărgită și astfel adaptată oricînd necesităților întreprinderii. Formularistica multilaterală cerințelor de flexibitate crescută

daro 1720 rezolvă fără probleme operațiunile de facturare, centralizare și calcul. Un prospect detaliat vă pune la dispoziție informații suplimentare. Nu trebuie decît să-l solicitați.

Memorie (R.A.M.)
pînă la 128 termeni a 64 biți

Memorie pentru microprograme (ROM/PROM)
pînă la 1536 programe a 15 biți

Memorie pentru macroprograme (PROM)
pînă la 1024 programe a 16 biți

Imprimanta cu ac : 178 poziții de imprimare, 100 semne/sec, Panou de descriere și control de ansamblu.

Büromaschinen-Export
G.m.b.H. Berlin
R.D.G. — 108 Berlin,
Friedrichstrasse 61
Republica Democrată
Germană

bme

PUBLICOM

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna noiembrie 1977

ÎN NOIEMBRIE a.c. prețurile internaționale au înregistrat o ușoară tendință de creștere la majoritatea produselor de bază, sub influența activizării tranzacțiilor și a scăderii cursului dolarului față de celelalte valute occidentale. Indicele agregat I.E.M. arată pentru luna noiembrie a.c. o creștere cu 1,6% a prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R. S. România.

Prețurile la materii prime *și* semifabricate industriale, *care pe ansamblu au crescut cu 1,3%, au înregistrat creșteri mai accentuate la piei brute (+7,3%) și la lemn și produse din lemn (+5,1%) și mai puțin semnificative la minereu (+1,1%) și metale (+0,1%). Prețurile au scăzut la cauciuc (—1,4%) și la fibre animale și vegetale (—1,8%). La* combustibili *prețurile au continuat tendința ușor ascendentă din luna precedentă, atît la cărbune (+1,7%) cît și la produse petroliere (+0,9%). În cadrul grupei de* produse agroalimentare, *prețurile au marcat o creștere mai accentuată la cereale (+11,2%), sub influența efectuării unor importante tranzacții cu recolta realizată în emisfera nordică, în special în S.U.A. Creșteri de prețuri, mai moderate însă, au fost înregistrate și la celelalte produse, respectiv la zahăr și produse tropicale (+3,7%), semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (+0,7%), datorită unei cereri relativ susținute pentru produsele respective sau a diminuării disponibilităților pentru livrări pe termen scurt, ca în cazul produselor tropicale.*

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1976 SI IN PERIOADA OCTOMBRIE-NOIEMBRIE 1977

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Oct.	Nov.
INDICE GENERAL	1975	219,2	212,5	212,6
	1976	226,2[a]	230,0	229,9
	1977		224,9[a]	228,5[a]
1. Produse alimentare	1975	203,7	194,1	187,2
	1976	180,8	176,4	175,9
	1977		170,4[a]	176,4[a]
– cereale	1975	216,7	228,8	206,2
	1976	198,3	181,6	167,8
	1977		150,2	167,0
– sem. oleag., prod.deriv., grăs.anim. și veg.	1975	195,0	181,1	178,0
	1976	168,7	177,0	178,3
	1977		166,0	167,1[a]
– animale, carne și prod. animal.	1975	159,3	166,7	166,4
	1976	152,8	152,4	158,6
	1977		164,4[a]	164,8[a]
– zahăr și produse tropicale	1975	314,0	224,4	223,1
	1976	243,5	231,2	234,8
	1977		231,4	240,0
2. Combustibili	1975	343,0	355,4	352,0
	1976	366,7	373,2	374,0
	1977		398,4	402,2[a]
– cărbuni și cocs	1975	260,0	247,9	247,1
	1976	266,5	276,7	278,7
	1977		295,1	300,1[a]
– țiței	1975	461,2	492,0	492,0
	1976	496,7	500,8	500,8
	1977		551,8	551,8
– produse petroliere	1975	373,9	401,2	394,3
	1976	408,4	412,4	412,4
	1977		434,6	438,7
3. Materii prime industriale	1975	189,1	177,9	181,5
	1976	201,9[a]	207,8	207,5
	1977		194,3[a]	196,9[a]
– minereuri	1975	178,4	174,1	174,1
	1976	164,9[a]	164,6	165,6
	1977		146,1[a]	147,7[a]
– metale	1975	185,1	169,0	173,7
	1976	194,8	196,5	196,2
	1977		190,2[a]	190,3[a]
– cauciuc	1975	159,8	153,5	162,1
	1976	219,5	234,3	235,2
	1977		246,1	242,7
– lemn și produse din lemn	1975	229,0	215,7	218,4
	1976	222,1	231,0	230,8
	1977		229,6[a]	241,2[a]
– fibre animale și vegetale	1975	162,4	167,5	166,5
	1976	228,4	254,4	254,8
	1977		179,4	176,2
– piei	1975	114,8	135,2	142,9
	1976	169,8	160,7	150,9
	1977		170,2	182,6

a) Date provizorii pentru ulei de ricin, unt, porci vii, vite, carne de vită, bacon, șuncă, picnic, ouă, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Orientări în dezvoltarea economică

Pakistan: proiecte în industrie și agricultură

INDUSTRIA EXTRACTIVĂ oferă Pakistanului posibilități deosebite de creștere economică. În perioada cincinalului 1976—1980, precum și în anii care vor urma va spori producția de cromită, calcar, magnezită, sare gemă, barită, fosfați, cărbune, cupru, fier etc. În anul 1980 ar urma să se extragă peste 600 mii tone cărbune, o cantitate aproape dublă comparativ cu cea obținută în 1975. La creșterea producției industriei extractive va contribui valorificarea unor noi zăcăminte, recent descoperite. Astfel, în Balucistan a fost descoperit un zăcămînt de minereu de fier, cu un înalt grad de concentrare, evaluat la circa 3 milioane tone. La Pakinakak și Chizindek au fost, de asemenea, descoperite zăcăminte de minereu de fier, evaluate la 1,5 și respectiv 1,7 milioane tone. A mai fost descoperit un zăcămînt de cupru, care exploatat va permite Pakistanului să devină exportator de concentrate de cupru. În districtul Dera Ismail Khan a fost depistat un zăcămînt de petrol, estimat la circa 200 milioane de barili.

Participarea industriei pakistaneze la formarea produsului intern brut era în 1976 de circa 15%. Prevederea de sporire a producției industriale cu peste 13% pe an în perioada menționată va majora în mod substanțial această pondere. În Pakistan se va construi, printre altele, o uzină de tractoare care va produce pînă la 20 000 tractoare pe an, începînd cu 1981. Se va trece și la construcția de centrale nucleare (opt sînt programate să intre în funcțiune pînă în anul 1980, iar 16 pînă în 1990).

Agricultura participă cu circa 35% la formarea P.I.B., iar forța de muncă utilizată în această ramură reprezintă circa 60% din totalul populației active. În vederea creșterii producției agricole (care în prezent acoperă parțial necesitățile de consum) se preconizează măsuri de reducere a salinității solului, de dezvoltare și îmbunătățire a sistemului de irigații, de sporire a consumului de îngrășăminte chimice (în vederea acoperirii necesarului intern vor mai fi construite încă două fabrici de îngrășăminte chimice), de folosire a unor cantități mai mari de semințe selecționate, în special de orez. Se studiază posibilitatea acordării unor credite suplimentare fermierilor, a scutirii de impozitul pe teren a micilor fermieri, a majorării prețurilor de achiziții la produsele agricole etc.

În domeniul infrastructurii se intenționează realizarea mai multor obiective printre care menționăm : o cale ferată care să lege localitatea Spezand de frontiera iraniană, o legătură de telecomunicații prin satelit între Islamabad, Teheran etc., în această perioadă va începe construirea portului Qasim la Phitti Creek, la est de Karachi.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 12—16.XII.1977 s-a caracterizat printr-o nouă depreciere de ansamblu a **dolarului S.U.A.** față de restul valutelor occidentale. În ciuda intervențiilor principalelor bănci centrale pentru stoparea acestei tendințe, dolarul a înregistrat noi recorduri istorice de depreciere față de francul elvețian, yenul japonez, marca vest-germană și francul belgian. Piețele valutare au reacționat puternic mai ales după ce la conferința de la Basel de la începutul intervalului reprezentanții S.U.A. au arătat că actuala administrație nu este dispusă să intervină pentru susținerea cursului dolarului atîta timp cu R.F.G. și Japonia nu au intenția să ia măsuri serioase de reducere a puternicelor lor excedențe comerciale.

Francul elvețian, valuta de refugiu în perioadele de incertitudine accentuată, a înregistrat o curbă aproape continuu ascendentă, atingînd la un moment dat nivelul de 2,0625 franci/1 dolar, nou record istoric de repreciere față de dolar. Cotația de la sfîrșitul perioadei de circa 2,0650 franci/1 dolar reprezintă o repreciere de circa 3,7%. Intervențiile Băncii Elveției, cifrate numai de la începutul acestei luni la circa 700 milioane dolari, s-au dovedit fără prea mult efect.

În încercarea de a stopa continua repreciere a **mărcii vest-germane,** pe lîngă intervențiile zilnice ale Băncii federale, cifrate numai de la sfîrșitul lunii septembrie a.c. la circa 4,6 miliarde dolari, autoritățile vest-germane au hotărît introducerea de noi măsuri restrictive în vederea stopării intrării de fonduri speculative în R.F.G. și a presiunilor „à la hausse“ asupra mărcii. Între acestea amintim reducerea cu 0,5% a taxei scontului și a taxei de lombard (la 3% și respectiv 3,5%), creșterea procentului rezervelor minime obligatorii fără dobîndă ale băncilor comerciale la banca centrală, precum și interzicerea achiziționării de către străini de titluri vest-germane cu dobîndă fixă pe termen de 2—4 ani. Toate aceste măsuri nu au avut însă efectele scontate, marca cotînd 2,14 mărci/1 dolar pe 16.XII, respectiv cu 2,3% peste nivelul corespunzător din săptămîna trecută. Același trend de repreciere l-a înregistrat și **francul belgian,** care termină intervalul la un nivel de 33,70 franci/1 dolar. **Yenul** japonez și-a continuat mișcarea de repreciere față de dolar cu toate intervențiile masive ale Băncii Japoniei pe piață și cu măsurile de liberalizare a importurilor (reducerea taxelor vamale de import la 35 de produse). Yenul a cotat la un moment dat 238 yeni/1 dolar, nou record istoric, pentru ca să termine la circa 239 yeni/1 dolar. **Lira sterlină,** beneficiară atît a presiunilor exercitate asupra dolarului, cît și a cifrelor balanței comerciale pe luna noiembrie a.c. care arată un surplus pentru a patra lună consecutiv, a atins la sfîrșitul intervalului circa 1,85 dolari/1 liră. **Francul francez** s-a repreciat și el cu 1% față de dolar (la 4,80 franci/dolar), în timp ce **lira italiană** a cîștigat doar 0,2%.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o ușoară mișcare ascendentă, de circa 2 dolari/uncie, al doilea fixing pe 16.XII.1977 fiind de 160 dolari/uncie.

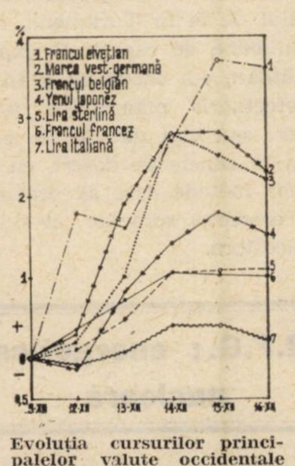

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 12—16 XII, luîndu-se ca bază cursurile din 9 XII 1977

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Modificarea rezervelor de aur şi valută

INSTABILITATEA VALUTARĂ care caracterizează economia capitalistă, evoluţiile diferenţiate ale balanţelor naţionale de comerţ exterior şi de plăţi externe, fluxurile de capital în scopuri lucrative sau speculative ş.a. au determinat, în trimestrul III al acestui an, o serie de modificări în nivelul rezervelor de aur şi devize ale ţărilor capitaliste dezvoltate şi ţărilor exportatoare de petrol. Conform datelor publicate de F.M.I. (vezi tabelul), pe primele locuri — ca nivel al rezervelor — se situează, în continuare, R.F.G. şi Arabia Saudită ; în perioada examinată cel mai substanţial spor de rezerve (4 848 milioane D.S.T.) a înregistrat Anglia, iar cea mai sensibilă scădere a acestora (de 788 mil. D.S.T.) — Venezuela.

(în milioane D.S.T.)

Ţara	Total la sfîrşitul trim. III 1977	Creştere (+) sau scădere (—) în perioada iulie-septembrie a.c.
Ţări capitaliste dezvoltate		
— R.F.G.	29 691	+ 301
— S.U.A.	15 964	—
— Japonia	15 696	+ 506
— Anglia	14 906	+ 4 848
— Elveţia	9 075	— 251
— Italia	8 643	+ 291
— Franţa	8 573	— 189
— Olanda	6 834	+ 234
— Canada	4 105	— 267
Ţări exportatoare de petrol		
— Arabia Saudită	25 278	+ 599
— Iran	9 836	+ 380
— Venezuela	6 925	— 788
— Nigeria	3 673	— 327
— Libia	3 542	+ 355

Iugoslavia: dezvoltarea „complementului" industriei

ÎN IUGOSLAVIA se acordă o atenţie susţinută dezvoltării activităţii meşteşugăreşti şi artizanale, ca o orientare strategică pe termen lung, complementară celei privind extinderea industriei. Se consideră, că pe această cale s-ar putea realiza o mai bună utilizare a forţei de muncă disponibile într-o serie de regiuni ale ţării şi pe care industria propriu-zisă nu o poate absorbi în condiţii de eficienţă. Totodată, s-ar putea obţine însemnate economii la import. Se apreciază, astfel, că un număr considerabil de produse (diverse articole din lemn, de pasmanterie, obiecte decorative de uz casnic, jucării, articole pentru fumători ş.a.), pentru importul cărora în anul 1975 s-au cheltuit 120 milioane de dolari, ar putea fi produse pe plan intern, în cadrul acestui sector de activitate.

Viitoare surse de energie

FORURI DE SPECIALITATE apreciază că pînă în anul 2000 rezervele de petrol, cunoscute în prezent, vor fi în mare măsură epuizate. În acest context, s-a început încă de pe acum (în diferite ţări ale lumii), şi se va continua într-un ritm tot mai accentuat folosirea radiaţiilor solare pentru încălzirea apei (în Japonia există, la ora actuală, peste 2 milioane încălzitoare de apă ; specialişti americani apreciază că în S.U.A. circa $1/2$ din energia calorică folosită ar putea fi obţinută cu ajutorul colectoarelor solare), utilizarea celulelor fotovoltaice pentru producerea de energie electrică, crearea de centrale electrice eoliene care pot funcţiona deosebit de eficient, folosirea energiei căderilor de apă, a energiei obţinute din surse organice, din deşeuri etc.

Valorificarea deşerturilor

PROBLEMA prevenirii extinderii deşerturilor, cea a valorificării lor economice (în primul rînd agricole) preocupă factorii de răspundere şi cadrele de specialişti din multe ţări ale lumii. Astfel, de pildă, în Turkmenia (Uniunea Sovietică), unde deşerturile ocupă 78% din teritoriul republicii, funcţionează — pe lîngă Academia de Ştiinţe a R.S.S. Turkmenă — un institut al deşerturilor.

Aplicarea în practică a cercetărilor efectuate aici a permis să se valorifice — ca bază furajeră pentru creşterea oilor — circa 160 000 ha de deşert (fără irigaţii), în perspectivă acestora urmînd să li se adauge anual cîte 20—30 000 ha, ceea ce va permite sporirea şeptelului de oi în Turkmenia de la 4 la 7 milioane de capete. O experienţă promiţătoare s-a acumulat şi în domeniul efectuării plantaţiilor de pomi fructiferi sau viţă de vie, de bostănării etc., în zonele de deşert, cu aplicarea unor metode care să prevină nu numai erodarea solurilor, ci şi sărăturarea acestora.

R.F.G.: energetica nucleară

IMAGINEA alăturată reprezintă un nou obiectiv al industriei energiei electrice din R.F. Germania — centrala nucleară de la Philippsburg, construită pe malul Rinului. Centrala — al cărei reactor a fost nu demult pus în funcţiune — urmează să atingă la începutul anului viitor capacitatea sa proiectată : 900 MW.

Totodată, după o perioadă de studiere a pericolelor posibile de poluare a mediului înconjurător (sub presiunea unei părţi a opiniei publice vest-germane), experţii în materie au avizat favorabil, iar guvernul R.F.G. a aprobat proiectul de construire a altei centrale nucleare de aceeaşi putere — Philippsburg II.

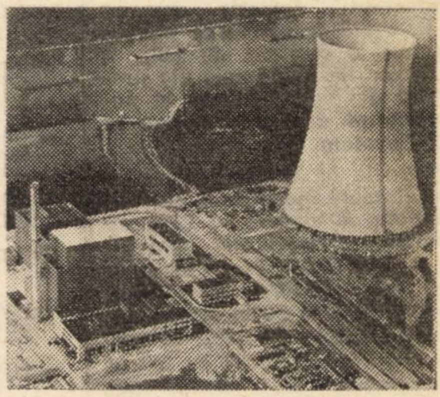

Orizontul roboţilor industriali

ÎN CERCURILE de specialitate din Occident se apreciază că, deşi roboţii industriali au început să fie utilizaţi în producţie de mai bine de un deceniu, răspîndirea lor este deocamdată lentă. La începutul anului trecut se numărau 1700 de roboţi industriali în ţările vest-europene, 2000 în S.U.A. şi 2200 în Japonia. Întrucît roboţii înlocuiesc pe om îndeosebi în acele operaţii şi medii de lucru, care sînt refuzate sau ocolite de muncitori din cauza condiţiilor nocive sau foarte grele, se consideră că există perspective favorabile pentru utilizarea roboţilor (o anchetă recentă a arătat că în Franţa, de pildă, peste 600 000 de locuri de muncă din industrie se pretează la folosirea roboţilor simpli).

În prezent, în categoria roboţilor sînt incluse atît aparate simple, ca de exemplu braţe mecanice care manipulează diferite piese, cît şi roboţi tot mai sofisticaţi. Stimulată de extinderea folosirii maşinilor-unelte cu comandă numerică, aplicarea tot mai largă a roboţilor perfecţionaţi (dispunînd de mini-calculatoare, de sisteme de coordonare a mişcărilor executate cu imaginile înregistrate de un ochi TV ş.a.m.d.) este asigurată în viitor — opinează specialiştii — cu precădere în industria constructoare de maşini şi de prelucrare a metalelor (în producţia de automobile, de aparatură electrică etc.).

CURIER

GLOSAR

Comitetul celor 20

ÎNTRE ORGANELE special constituite pentru a găsi răspuns marilor probleme valutar-financiare internaționale din lumea contemporană, Comitetul celor 20 a fost primul în dată, marcînd o nouă etapă a cooperării internaționale în acest domeniu. Comitetul a fost înființat de Fondul Monetar Internațional la 26 iulie 1972 și și-a încheiat misiunea la 14 iunie 1974. Această misiune a constat în efectuarea de propuneri cu privire la conținutul reformei sistemului monetar internațional.

Comitetul celor 20 a fost constituit la nivel ministerial, după modelul Consiliului directorilor executivi ai Fondului Monetar Internațional, în sensul că fiecare din cele cinci țări membre ale F.M.I. care au dreptul să numească cîte un director executiv, precum și fiecare grup de țări membre care alege cîte un asemenea director, au fost autorizate să desemneze cîte un membru în comitet, în total 20. Membrii comitetului au reprezentat deci, direct sau indirect, toate țările aderente la Fond. România a fost reprezentată în Comitetul celor 20 prin ministrul de finanțe al Olandei, desemnat de grupul de țări din care, alături de România, au mai făcut parte Iugoslavia, Israel, Cipru și Olanda.

Datorită divergențelor existente între S.U.A. și alte țări dezvoltate, precum și între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, Comitetul celor 20 a apreciat că perioada în care s-au desfășurat lucrările lui nu era potrivită pentru elaborarea și aplicarea unei reforme a sistemului monetar internațional. Urmările crizei petrolului, ale inflației generalizate din Occident și ale crizei economice au avut, după opinia comitetului, o asemenea amploare, încît s-a considerat că în locul unei reforme de ansamblu este preferabilă efectuarea treptată a unei asemenea reforme, pe măsură ce condițiile internaționale o vor permite.

La încheierea misiunii, Comitetul celor 20 a prezentat Fondului Monetar Internațional o „schiță“ a proiectului de reformă. Schița cuprinde trei părți și anume : partea referitoare la principiile asupra cărora s-a căzut de acord în cadrul comitetului ; partea referitoare la măsurile imediate pe care comitetul le consideră necesare pentru ieșirea din actuala criză valutar-financiară internațională ; partea cuprinzînd problemele asupra cărora nu s-a putut ajunge la un consens și care urmează să fie dezbătute în continuare într-un alt cadru.

Schița proiectului de reformă, elaborată de Comitetul celor 20, cuprinde unele puncte de vedere fundamental diferite de cele care au caracterizat vechiul sistem monetar internațional, ca de exemplu restrîngerea utilizării dolarului S.U.A. în cadrul sistemului, eliminarea progresivă a aurului din sistem, stabilirea unui cod de conduită în domeniul cursurilor valutare, în scopul aplicării principiului „cursurilor stabile dar ajustabile“ adoptat de comitet.

Este de subliniat că în 1974, la data elaborării schiței, criza valutară occidentală, inclusiv criza dolarului, erau la apogeu. Din această cauză, reacțiile S.U.A. la punctele de vedere ale comitetului au fost pozitive. Ulterior, poziția americană s-a schimbat într-o serie de aspecte.

Înființarea Comitetului celor 20, incapacitatea lui de a formula conținutul unei reforme globale a sistemului monetar internațional, lichidarea fără glorie a acestui comitet acum trei ani, ilustrează impasul gîndirii și practicii monetare internaționale în condițiile actualei crize.

C. K.

Energie solară

Ioana Petrescu, București — Semnificativ pentru interesul crescînd existent în lume pentru energia solară este contractul semnat recent de patru companii de electricitate din Franța, R.F.G. și Italia și de Comisia Pieței comune pentru construirea a ceea ce se speră că va fi prima centrală care va furniza în mod regulat energie electrică pe baza energiei solare. Centrala, a cărei construcție va începe anul viitor într-o zonă însorită din Italia, probabil în Sicilia, va avea o putere instalată de 1 MW, furnizînd o cantitate de energie electrică suficientă pentru alimentarea unui sat cu 200 locuitori. Deși se apreciază că energia solară nu este încă competitivă cu cea furnizată de cărbune, petrol sau cu energia nucleară, se speră că în anul 2000 cel puțin 5% din necesarul de energie al C.E.E. va fi acoperit de energia solară. Centrala italiană va dispune de 250 de oglinzi de circa 28 metri pătrați fiecare, orientate către un turn de apă înalt de 50 metri, aburii produși în acest mod punînd în mișcare o turbină. Un calculator electronic urmează să regleze poziția oglinzilor în funcție de evoluția soarelui pe bolta cerească.

O uzină similară, dar de zece ori mai mare, urmează să fie construită în S.U.A., în California.

Comisia C.E.E. alocă o altă parte a bugetului său privind energia cercetării celulelor fotoelectrice, care pot converti energia solară în energie electrică chiar cînd cerul este înnorat. Acest proiect prezintă un interes special pentru Europa nordică.

Importatori

Petre C. Petre, București — O listă a principalelor țări exportatoare din lumea nesocialistă am publicat în nr. 48/1977 al revistei noastre, de aceea prezentăm de această dată numai cele mai însemnate țări importatoare. Compararea celor două „clasamente“ scoate în evidență că ocupantele primelor cinci locuri sînt aceleași, cu deosebirea că unele dintre ele au înregistrat în 1976 un excedent al balanței comerciale (cel mai pronunțat fiind cazul R.F.G. — 14 miliarde dolari, de asemenea Japonia), în vreme ce altele au înregistrat un deficit (S.U.A., Franța și Anglia).

PRINCIPALELE ȚĂRI IMPORTATOARE DIN LUMEA CAPITALISTĂ ÎN 1976
(în miliarde dolari)

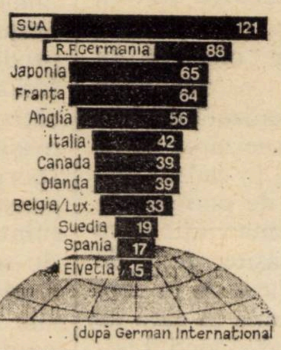

(după German International

Industrializare

Mihai Blănaru, Craiova — Cea de a patra conferință a miniștrilor africani ai industriei, desfășurată la Kaduna, în Nigeria, în noiembrie a.c., a avut ca scop studierea strategiilor și măsurilor de natură să accelereze industrializarea țărilor africane. La reuniune, desfășurată sub egida O.N.U.D.I., a Organizației Unității Africane și a Comisiei economice O.N.U. pentru Africa, s-a relevat că țările africane în ansamblul lor ar trebui să înregistreze un ritm mediu de creștere a producției industriale de peste 11,3% pe an (deci cu mult superior celui actual) pentru a putea atinge obiectivul fixat de cea de a doua Conferință generală a O.N.U.D.I. de la Lima, din 1975, de a se majora ponderea țărilor africane în producția mondială a industriei prelucrătoare de la 0,6% în prezent la 2% la sfîrșitul acestui secol.

Indicatori sanitari

Marian Iovițu, Bîrlad — 1) Relația dintre situația sanitară grea și subdezvoltare este evidentă (vezi tabelul). Dar, așa cum atrage atenția un recent raport al Băncii Mondiale, nu trebuie să se creadă că o îmbunătățire a situației ocrotirii sănătății nu se va putea realiza decît atunci cînd țările azi subdezvoltate vor fi atins un venit național pe locuitor sensibil mai ridicat decît în prezent și nici că o sporire a venitului va rezolva aceste probleme în mod automat. Astfel, Sri Lanka sau anumite state din componența Indiei au reușit să-și amelioreze considerabil situația sanitară a populației lor în ciuda unui venit încă relativ scăzut. În același timp, se relevă în raport, există țări ale căror venituri medii sînt relativ ridicate, dar în care populația săracă a zonelor rurale continuă să trăiască în condiții sanitare deplorabile.

2) În țara noastră mortalitatea infantilă s-a redus de la 179 la mie în 1938 la 96,3 la mie în 1953, 34,7 la mie în 1975 și 31,4 la mie în 1976, iar durata medie a vieții a sporit de la 42,01 ani în 1932 la 69,69 ani în 1974—1976.

	Speranța de viață la naștere (ani)			Rata mortalității infantile (promile)		
	1960	1970	Recent*)	1960	1970	Recent*)
Țări în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol cu un venit național pe locuitor în 1975 de :						
● pînă la 265 dolari	38,6	43,1	43,4	118,7	106,4	95,7
● 266—520 dolari	43,2	48,8	51,0	109,0	110,2	97,6
● 521—1 075 dolari	52,3	58,2	60,3	68,7	66,4	52,2
● peste 1 075 dolari	68,2	67,5	68,4	70,1	47,8	34,0
Țări în curs de dezvoltare exportatoare de petrol	38,3	44,6	47,4	136,7	101,4	58,8
Țări dezvoltate	69,5	71,4	72,4	28,8	17,0	15,0

***) Estimația cea mai recentă.**

Tehnici de negocieri tarifare

Horia Bărziu, București — Noțiunea de tehnici de negocieri tarifare este utilizată în relațiile economice internaționale pentru a desemna metodele folosite în tratativele internaționale referitoare la reducerea taxelor vamale (numite și negocieri tarifare). În perioada postbelică negocierile tarifare au avut loc între țările membre ale GATT în forma așa-numitelor runde de tratative. Principalele două tehnici de negociere poartă denumirea de „reduceri liniare“ și „produs cu produs“. Metoda reducerilor liniare constă în stabilirea unui procent fix de reducere a taxelor vamale, care se aplică tuturor produselor (sau unor grupe mari de produse). Metoda produs cu produs constă în negocieri separate pentru fiecare produs în parte, în urma acestor negocieri rezultînd procentele de reducere a taxelor vamale. În cadrul rundelor de tratative se folosesc, de regulă, ambele tehnici de negociere, punîndu-se accentul pe una din ele ; de exemplu, în cadrul rundei Kennedy, spre deosebire de cele cinci runde anterioare, s-au utilizat, în special, reducerile liniare.

Cititorul nostru **Petric Stupariu** de la Întreprinderea de producție-prestări servicii (aprovizionare) din Iași (codul poștal 6600), str. C. A. Rosetti nr. 1, telefon (980) 1 55 28, dorește să cumpere numere mai vechi din „Revista economică“.

Dumitru Acsinte, Iași — Vă sugerăm consultarea unei biblioteci cu publicații în limba țării care vă interesează, inclusiv a bibliotecii Băncii Naționale. Redacția noastră nu dispune de lucrări privind tema respectivă.

CREŞTEREA VOLUMULUI PRODUCŢIEI

(Urmare din pag. 10)

● **Faptul că în valoarea medie anuală a fondurilor fixe se includ şi mijloacele fixe montate la noile obiective de investiţii, dar care în realitate nu produc deoarece nu sînt puse încă în funcţiune, creează greutăţi în aprecierea reală a valorii producţiei obţinute la 1 000 lei fonduri fixe** — după părerea specialiştilor de la întreprinderea „Carbochim“. Propunerea lor este ca — la calculul producţiei globale la 1 000 lei fonduri fixe — din valoarea medie anuală a fondurilor fixe să se excludă valoarea acelora care, deşi montate, nu produc, pînă la intrarea lor efectivă în producţie. Desigur, o asemenea propunere merită analizată de factorii de resort, cu precizarea ca ea să fie aplicată numai în cadrul termenelor planificate de punerea în funcţiune a noilor capacităţi. Dacă termenele sînt depăşite faţă de prevederile din graficul de punere în funcţiune — acţiune în care de multe ori este implicat şi modul necorespunzător în care acţionează beneficiarul — atunci includerea valorii utilajelor care nu produc în valoarea medie a fondurilor fixe a întreprinderii, devine o măsură justă. În acest din urmă caz ea este necesară, deoarece contribuie la accelerarea punerilor în funcţiune, la obţinerea cît mai grabnică a unei producţii de la noile utilaje tehnologice, la recuperarea restanţelor.

Convergenţă de acţiuni în valorificarea resurselor interne

PENTRU OBŢINEREA unei eficienţe mai înalte în utilizarea fondurilor fixe se impune, în continuare, luarea unor măsuri tehnico-organizatorice pe întreaga filieră a producţiei în fiecare unitate. Iată cîteva căi de acţiune :

— **aplicarea consecventă şi punerea mai bună în valoare a măsurilor cuprinse în programele de creştere a productivităţii muncii.** Se ştie că aceste programe sînt viabile şi mobilizatoare atunci cînd îmbrăţişează laturile cele mai importante ale producţiei, cele mai valoroase rezerve interne, cînd pentru fiecare din acestea sînt indicate căile de fructificare şi eficienţa lor. De aceea, analizarea tuturor posibilităţilor de sporire a rodniciei muncii, concretizarea acţiunilor ce vor fi desfăşurate pentru punerea lor în valoare, cu termene şi responsabiltăţi precise, este de natură să contribuie la obţinerea — cu acelaşi consum de muncă — a unui volum sporit de producţie. În acest scop trebuie avut în vedere, în special, promovarea unor noi tehnologii de mare randament, reproiectarea produselor costisitoare şi înlocuirea lor cu altele care să asigure parametri mai ridicaţi în funcţionare, dar pentru care cheltuielile de muncă vie şi materializată sînt mai mici. Concomitent trebuie puse la punct unele fluxuri tehnologice care să asigure accelerarea ritmurilor de producţie, ridicarea calificării profesionale, extinderea deservirii de către un muncitor a mai multor maşini etc. O pîrghie puternică de sporire a productivităţii muncii o constituie analizarea cu discernămînt a normelor de muncă, ţinîndu-se seama că aşezarea lor să reflecte cît mai riguros îmbunătăţirile aduse organizării muncii şi a producţiei, creşterea gradului de calificare a muncitorilor ;

— **reducerea sistematică a costurilor de producţie, în special pe calea reducerii cheltuielilor materiale pe unitatea de produs.** Mărirea vitezei de rotaţie a fondurilor circulante, lichidarea imobilizărilor de materii prime sau produse, evitarea plăţilor pentru penalizări şi dobînzi, încadrarea în consumurile specifice normate pe fiecare produs, utilizarea înlocuitorilor pentru materialele deficitare şi scumpe etc., sînt căi care pot asigura economii materiale şi băneşti însemnate şi prin aceasta, creşterea beneficiilor întreprinderilor ;

— **ridicarea calităţii şi competitivităţii întregii producţii realizate.** Practica din unităţi a reliefat nu odată că un produs bun, apreciat de consumator, se vinde repede şi în cantităţi importante. Dimpotrivă, atunci cînd produsele realizate nu întrunesc exigenţele consumatorilor, nu ţin seama de progresele tehnico-ştiinţifice ce au loc în zilele noastre, promovarea lor pe piaţă se face greoi, cheltuielile cresc concomitent cu imobilizările de produse. Aşadar, preocuparea pentru sporirea continuă a producţiei la 1 000 lei fonduri fixe trebuie îngemănată strîns cu creşterea exigenţelor pentru calitate, astfel ca fiecare produs să fie competitiv atît pe piaţa internă, cît şi pe piaţa externă.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 51 din 23 decembrie 1977

DOCUMENTELE CONFERINŢEI NAŢIONALE A PARTIDULUI – GHID ÎN ACŢIUNE

— Întărirea rolului conducător al clasei muncitoare — necesitate obiectivă a construirii socialismului şi comunismului **(Marin Neagu)** 1
— În centrul preocupărilor — creşterea continuă a nivelului de trai
  - Dimensiuni ale îmbunătăţirii calităţii vieţii **(dr. Ioan Răvar, Samoilă Muntean)** 4
  - Reducerea săptămînii de lucru **(dr. Ion Dinu)** 7
— O expresie a saltului de la cantitate la calitate
  - Creşterea volumului producţiei la 1 000 lei fonduri fixe **(V. Boescu, B. Pădure)** 9
  - Economisirea combustibililor şi a energiei **(Gh. Drăghici)** 11
— Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE – ORGANIZARE

— Surse importante de creştere a productivităţii. Acţiuni ale consiliilor oamenilor muncii pentru folosirea optimă a potenţialului uman
  - Resursele economice ale polideservirii maşinilor **(ing. Ioan Roşu)** 14
  - Mai buna utilizare a personalului de deservire **(Andrei Pugna)** 15
  - Iniţiativă — organizare — eficienţă **(Dan Condrea)** 16
— Introducerea metodelor moderne de conducere a producţiei. Edificarea sistemului informatic al industriei chimice româneşti (I) **(dr. Eugeniu Niculescu-Mizil)** 17

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicţionar economic. Dezvoltarea intensivă a agriculturii **(prof. dr. Marin Popescu)** 19

TEORII – IDEI

— Ipoteze asupra unui proces circular activ de valorificare complexă a resurselor din agricultură **(dr. Maria D. Popescu)** 21
— Şcoli-curente-economişti. Tradiţii înaintate ale gîndirii marxiste româneşti **(dr. Gh. Ciulbea, drd, Florea Ţuiu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Necesitatea amplificării cooperării dintre ţările în curs de dezvoltare — coordonată a instaurării unei noi ordini economice internaţionale **(Gh. Dumitru)** 26
— Tendinţe—conjuncturi 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25, 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

LUNA CADOURILOR

LUNA CADOURILOR – PRILEJ DE BUCURII PENTRU CEI MICI!

Tricotajele din melană — cele mai potrivite cadouri pentru copiii dv. Sint călduroase și ușor de intreținut (se spală ușor, se usucă ușor și nu se calcă).

În magazinele comerțului de stat se află la dispoziția dv. o mare varietate de modele, realizate într-o paletă coloristică deosebit de atrăgătoare :

- pulovere, cămăși și bluze cu mînecă scurtă sau lungă ;
- jachete cu mînecă lungă și fuste ;
- rochițe cu mînecă scurtă sau lungă ;
- pantaloni scurți sau lungi, costumașe ;
- compleuri alcătuite din pantaloni și vestă sau jachetă cu fustă și scampolo.

Tricotajele din melană — îmbrăcămintea ideală !

ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ȘI RESTAURANTE — București vă invită

să petreceți o seară de neuitat în noile saloane ale restaurantului „CINA". Într-o ambianță deosebită, care satisface cele mai exigente gusturi, unitatea desface un sortiment bogat și variat de specialități culinare, trufandale, deserturi, specialități de cofetărie — patiserie, fructe, băuturi alcoolice și nealcoolice, alte produse specifice de restaurant clasic.

1978 JAN 6

Noul restaurant „BULEVARD" (Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 1) oferă preparate culinare deosebite. Interiorul dispune de mobilier stil Ludovic XVI, corpuri de iluminat special realizate, iar pereții sînt placați cu oglinzi și stucomarmură.

Programul acestor unități
este zilnic : 19,00–24,30
PETRECERE
FRUMOASĂ !

D646

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

REPUBLICA

trei decenii de împliniri în slujba progresului și a omului

la mulți ani 1978

Numărul 52 ● Vineri 30 decembrie 1977

REPUBLICA XXX

TREPTE ALE ÎNFLORIRII ROMÂNIEI SOCIALISTE

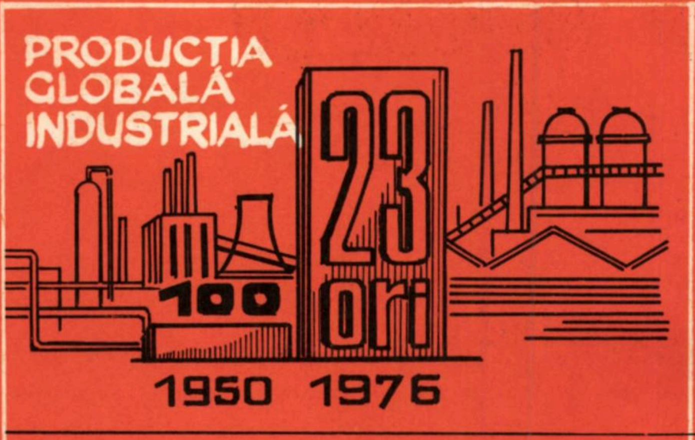
PRODUCȚIA GLOBALĂ INDUSTRIALĂ

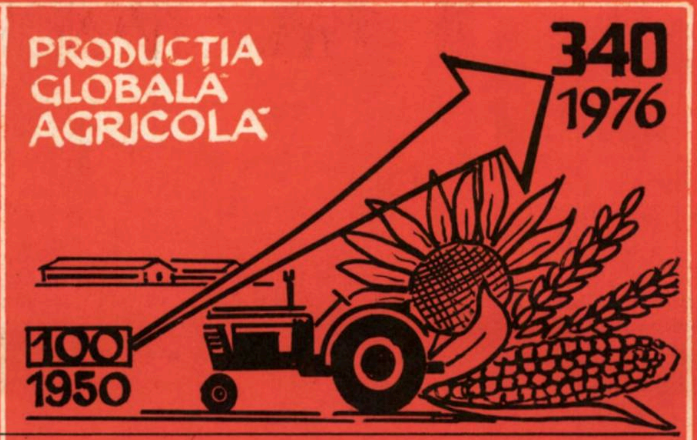
PRODUCȚIA GLOBALĂ AGRICOLĂ

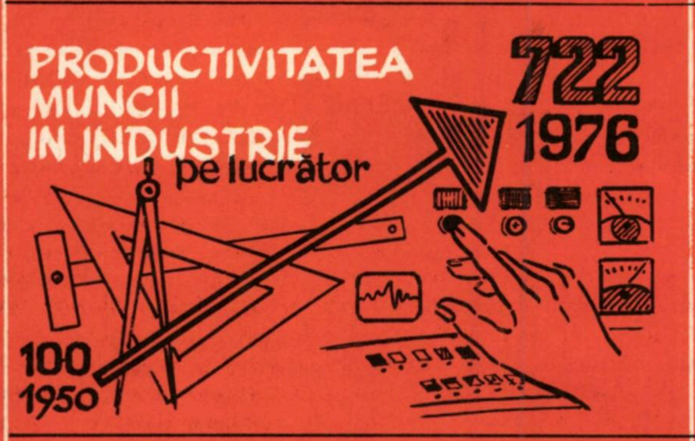
PRODUCTIVITATEA MUNCII IN INDUSTRIE pe lucrător

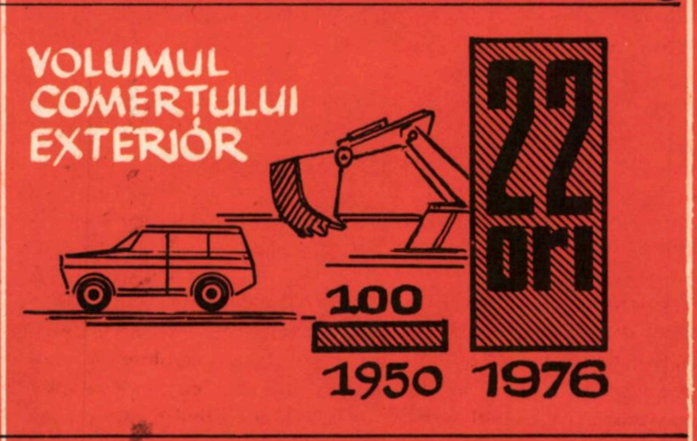
VOLUMUL COMERȚULUI EXTERIOR

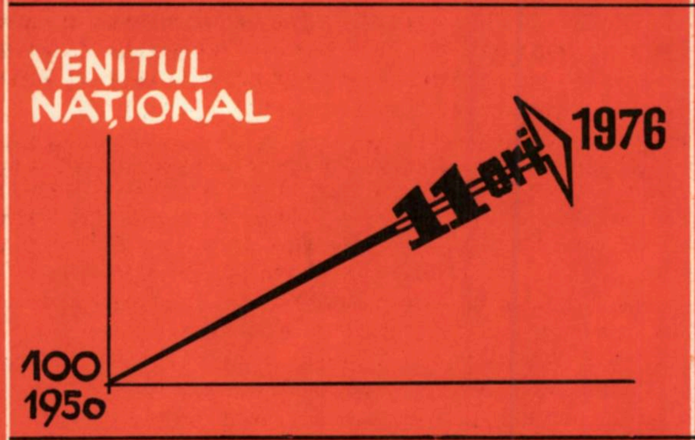
VENITUL NAȚIONAL

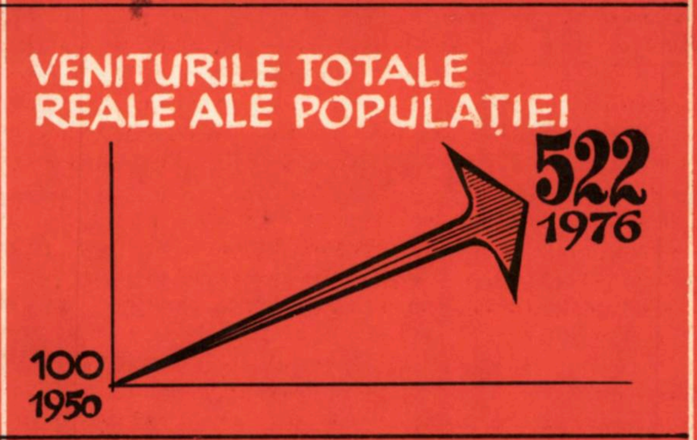
VENITURILE TOTALE REALE ALE POPULAȚIEI

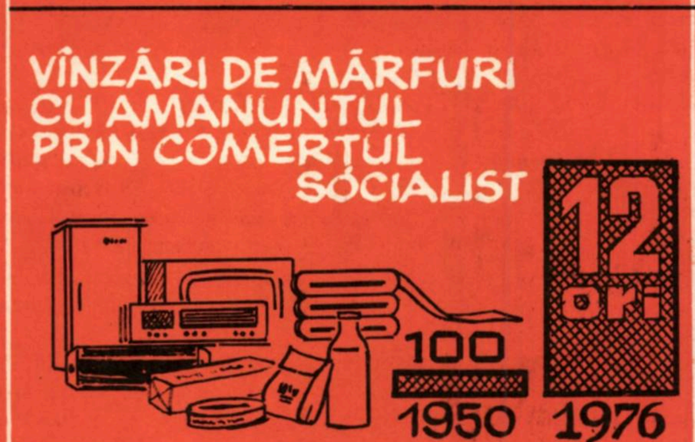
VÎNZĂRI DE MĂRFURI CU AMANUNTUL PRIN COMERȚUL SOCIALIST

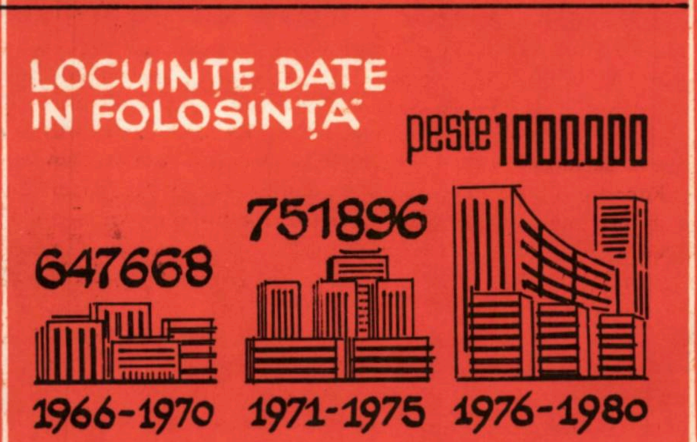
LOCUINȚE DATE IN FOLOSINȚĂ

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883
1978 JAN 6

A XXX-A ANIVERSARE A PROCLAMĂRII REPUBLICII

dr. docent Titus GEORGESCU

ÎN DEZVOLTAREA contemporană a României, proclamarea Republicii, cu 30 de ani în urmă, se înscrie ca un eveniment deosebit de important, care a deschis noi orizonturi înfăptuirii năzuințelor de libertate și progres ale poporului român, împlinirii aspirațiilor sale de a fi deplin stăpîn pe destinul său. Instaurarea Republicii la 30 decembrie 1947 are semnificații care depășesc înlocuirea regimului monarhic ; acest act istoric a dat glas voinței națiunii noastre de a trece – sub conducerea clasei muncitoare – la crearea unei orînduiri noi, la edificarea societății socialiste, singura capabilă să asigure poporului deplina eliberare socială și națională, progresul rapid al întregii vieți social-economice, al culturii și civilizației.

La finele celui de-al doilea război mondial, pentru țara noastră – care se aflase în pragul dezastrului național și reușise să se salveze din această situație prin insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă, organizată sub conducerea Partidului Comunist Român – problema alegerii unei căi de dezvoltare substanțial deosebită de cea anterioară, a unei căi în măsură să facă imposibilă repetarea suferințelor trecutului, să asigure libertatea și prosperitatea sa, devenise o problemă stringentă, vitală. Existența clasei muncitoare, capabilă să polarizeze, prin consecvența sa revoluționară și patriotică, cele mai largi forțe populare și apoi să cimenteze alianța cu milioanele de țărani, cu intelectualitatea progresistă, cu ceilalți oameni ai muncii, constituia garanția că un asemenea obiectiv putea fi atins. Partidul comuniștilor s-a identificat cu interesele supreme ale națiunii, realizînd cu succes eșalonarea obiectivelor strategice de perspectivă și a fazelor tactice imediate, dezvoltînd consecvent cuceririle antifasciste, democratice, pînă la realizarea sarcinilor revoluției populare. Expresie a unor necesități stringente, izvorîte din realitățile pămîntului românesc, revoluția populară trebuia să recupereze, într-un termen istoric foarte scurt mari întîrzieri ale dezvoltării societății noastre.

Din august 1944 și pînă în decembrie 1947, cînd a fost instaurată Republica, istoria țării noastre a cunoscut o evoluție rapidă, tumultuoasă, în cursul căreia sarcinile desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice au fost rezolvate cu succes și s-a trecut din mers la revoluția socialistă. În cadrul acestui proces revoluționar continuu, instaurarea Republicii la 30 decembrie 1947 s-a înscris ca un moment care a consacrat cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, cu celelalte forțe revoluționare popular-democratice, prin punerea de acord a formei de stat cu noul conținut al puterii. Dar, instaurarea Republicii a fost și un moment care a deschis noi perspective continuării și amplificării procesului revoluționar în România, care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Raportul prezentat recentei Conferințe Naționale a partidului **„a marcat trecerea societății românești într-o etapă nouă, calitativ superioară – etapa revoluției socialiste".**

Temelia de granit a largului front al maselor populare a reprezentat-o unitatea clasei muncitoare. Mobilizînd forțele revoluționare ale clasei muncitoare unificate, sudînd în jurul său tot ce avea mai înaintat poporul român, partidul comunist și-a dovedit pe deplin spiritul său revoluționar, capacitatea sa organizatorică. El a acționat cu hotărîre pentru consolidarea noii puteri politice, pentru crearea condițiilor necesare lichidării claselor exploatatoare, pentru aplicarea în viață a liniei de industrializare socialistă a țării, de transformare socialistă a agriculturii, de înfăptuire a unor profunde prefaceri în componentele vitale ale progresului unei societăți – învățămînt, cultură, sănătate etc. – fiind permanent ghidat de aspirațiile maselor pentru o viață mai bună și mai dreaptă.

Capacitatea Partidului Comunist Român de a aborda în spirit novator problemele revoluției și construcției socialiste, de a mobiliza la acțiune pe oamenii muncii de la orașe și sate a constituit unul din elementele hotărîtoare care au făcut posibilă, într-un interval scurt de timp, parcurgerea unei întregi și deosebit de complexe etape istorice. Marcată de generalizarea relațiilor de producție socialiste la orașe și sate, de victoria deplină și definitivă a orînduirii socialiste în patria noastră, de scoaterea țării din înapoierea economică în care se afla și creșterea neîncetată a nivelului de trai material și cultural al poporului, printr-un evident progres general, această etapă a fost însoțită de o creștere permanentă a rolului și prestigiului României socialiste pe arena internațională. Desfășurarea victorioasă a operei de edificare a orînduirii socialiste a creat premisele necesare trecerii la o etapă istorică superioară – etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Programul Partidului Comunist Român adoptat de Congresul al XI-lea, program la a cărui elaborare secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** și-a adus o inestimabilă contribuție teoretică și practică, a deschis în fața națiunii române noi și minunate perspective pentru înaintarea sa fermă pe drumul progresului, bunăstării și civilizației, pentru ridicarea sa în rîndul națiunilor avansate, pentru afirmarea sa tot mai puternică în concertul națiunilor lumii.

CELE TREI DECENII care au trecut de la instaurarea Republicii au fost anii unor profunde transformări pe toate planurile vieții economice, politice și sociale ale poporului nostru, rezultat al acțiunii unite, consecvente, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru înfăptuirea politicii profund științifice a Partidului Comunist Român. Viața, realitatea, marile succese cu care ne prezentăm la această sărbătoare confirmă pe deplin justețea și realismul acestei politici, expresie a voinței naționale și a celor mai înalte idealuri ale poporului, capacitatea partidului nostru de a aplica creator, la condițiile specifice, concret-istorice ale României, legitățile generale ale construcției socialiste. Pentru că tot ceea ce am realizat în acești ani este nemijlocit legat de activitatea multilaterală desfășurată de partidul nostru, de creșterea rolului său politic conducător.

Un moment de referință istorică în opera extrem de complexă a făuririi și dezvoltării noii orînduiri sociale – creație conștientă a maselor largi populare – îl constituie Congresul al IX-lea al partidului, care a pus bazele unei strategii științifice, de largă perspectivă, temeinic ancorată în realitățile contemporane, pentru accelerarea progresului multilateral al societății românești. Strategie care a fost apoi îmbogățită cu noi teze originale, amplificată și definitivată la Congresele al X-lea și al XI-lea, la Conferințele Naționale ale partidului.

Datorită înfăptuirii consecvente a politicii de industrializare socialistă a țării, care a dinamizat de altfel dezvoltarea întregii economii naționale, în anul 1976 producția industrială a României socialiste era de 23 de ori mai mare decît în anul 1950. În același timp însă ramurile industriale care au un rol hotăritor într-o economie contemporană și care cunoșteau și cele mai grave rămîneri în urmă, au înregistrat creșteri incomparabil mai mari. Această opțiune a condus și la configurarea unei noi structuri a economiei naționale, mai adaptată și din ce în ce mai corespunzătoare condițiilor și cerințelor contemporane ale încorporării organice a cuceririlor revoluției tehnico-științifice în întreaga viață economico-socială. Dacă în anul 1950 industria contribuia cu 44% la crearea venitului național, în anul 1976 contribuția ei a sporit la aproape 56%, în condițiile în care mărimea absolută a venitului național a crescut în același interval de timp de 11 ori. Totodată, în structura producției industriale ponderea însumată a industriei energetice, construcțiilor de mașini și prelucrării metalului, chimiei și metalurgiei a crescut de la 25,8% la 58,0%, iar referindu-ne numai la construcțiile de mașini și chimie de la 16,4% la 45,0%.

Desigur ponderea agriculturii în crearea venitului național a scăzut de la 27,8% la 18,3%, dar în condițiile în care producția globală agricolă a crescut în același interval de 3,4 ori. Această creștere însemnată a producției agricole este și ea un rezultat al politicii de industrializare a țării, deoarece numai o industrie modernă putea să asigure crearea unei baze tehnice materiale corespunzătoare agriculturii socialiste, cerințelor creșterii producțiilor agricole vegetale și animale. În ultimele cincinale s-au accentuat considerabil preocupările pentru transformarea agriculturii într-o ramură modernă, intensivă, de mare productivitate. Ca urmare în anul 1976 s-a obținut cea mai mare producție de cereale din istoria țării, iar media producțiilor în primii doi ani ai cincinalului este cu 4 milioane tone mai mare decît cea a cincinalului precedent.

Pe plan social, transformarea structurală a economiei naționale s-a materializat printr-o nouă structură a populației. Față de anul 1950, cînd în industrie lucra numai 12% din totalul populației ocupate, iar în agricultură 74,1%, în anul 1976 industria ocupa 31,9%, iar agricultura 35,6%. Cît privește raportul dintre ocuparea populației în activitățile agricole și neagricole, este evident, chiar din datele de mai sus, că acesta practic s-a inversat.

Corespunzător dezvoltării în ritmuri înalte a economiei naționale, s-au înregistrat succese de o deosebită importanță în creșterea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, ca obiectiv fundamental al politicii partidului nostru. Pentru a ilustra afirmația ne vom referi doar la cîțiva indicatori : veniturile reale totale ale populației au crescut în perioada 1950—1976 de 5,22 ori, iar cele pe locuitor de 3,97 ori ; totodată, numai între anii 1965—1975 s-au construit aproape 1 600 000 de noi locuințe. La aceasta ar trebui însă adăugate marile progrese înregistrate în domeniul ocrotirii sănătății, al învățămîntului și culturii, al creșterii gradului de urbanizare etc. În actualul cincinal, ca urmare a creării unor resurse suplimentare, prin creșterea mai accelerată a economiei naționale, se va înregistra cea mai puternică și generalizată sporire a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, cu mult superioară prevederilor inițiale ale planului cincinal.

ESTE UN BILANȚ care ne dă deplină încredere în viitor, în capacitatea și hotărîrea poporului român de a înfăptui neabătut politica partidului său comunist, hotărîrile Congresului al XI-lea, ale recentei Conferințe Naționale a partidului. Pentru că anul împlinirii a trei decenii de la instaurarea Republicii, care este și anul centenarului independenței de stat a României, va rămîne în istoria viitoare a țării și prin recenta Conferință Națională a partidului – eveniment politic deosebit de important – care a dezbătut căile hotărîtoare pentru accelerarea progresului economico-social al patriei noastre pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980 evidențiază progresul necontenit al țării pe temeliile căruia apar noi și noi rezerve de accelerare a dezvoltării, edificatoare pentru marile capacități de dezvoltare a societății noastre socialiste, pentru valențele conducerii dinamice de către partid a întregului proces social-economic pus în slujba marilor sale țeluri de un profund umanism. Ca o treaptă superioară, așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu „esențialul pentru perioada următoare îl reprezintă laturile de ordin calitativ ale activității economice"**, deoarece **„A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești viitorul întregii economii naționale"**.

Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a țării constituie parte integrantă a unei ferme orientări a conducerii partidului pentru etapele ulterioare, cărora le dă o deschidere și mai amplă. Pregătirea încă din această fază a orientărilor și direcțiilor principale ale viitorului plan cincinal vine să sublinieze încă o dată fundamentarea științifică și coerența unei politici cu un larg orizont, pusă în slujba creșterii accelerate a nivelului de civilizație, în slujba omului și a aspirațiilor sale de bunăstare și progres. În 1985 **„România** – preciza secretarul general al partidului – **va depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, trecînd la stadiul de țară cu o dezvoltare medie"**.

Modernizarea structurii și ridicarea nivelului calitativ al producției în industrie și agricultură, în toate ramurile economiei, constituie dominanta planului cincinal 1981–1985. Pentru aceasta va crește ritmul asimilării celor mai noi cuceriri ale cunoașterii și creației umane care pot sluji progresului economic. Se va desfășura o amplă activitate de economisire și valorificare superioară a resurselor de materii prime și energetice, cu noi și noi explorări și exploatări ale bogățiilor naturale.

Conferința Națională a partidului a corelat strîns dezvoltarea mai accentuată a economiei pînă în 1980 și orientările planului cincinal 1981–1985 cu idealul suprem al partidului de slujire a omului, de făurire a bunăstării și fericirii lui, de creare a condițiilor pentru dezvoltarea multilaterală a personalității umane. Creșterea retribuției pînă în 1980 cu 32% față de 20% cît fusese stabilită la Congresul al XI-lea, reprezintă unul din momentele importante care marchează atenția stăruitoare a partidului pentru ridicarea nivelului de trai al maselor. 1 000 000 locuințe planificate a fi construite pînă în 1980, cu aproape două sute de mii mai mult decît se prevăzuse, și 1 300 000 în cincinalul următor, sînt cifre care vorbesc de la sine. Realizarea amplului plan de urbanizare și această mare ofensivă de construire a locuințelor, apropie momentul soluționării problemei locuințelor în România. Dacă la aceasta adăugăm și trecerea treptată la săptămîna de 44 de ore de muncă și chibzuita politică de menținere a prețurilor cu amănuntul pentru populație la produsele de bază se înțelege mai bine efortul gîndit profund pentru asigurarea unei politici în care grija față de om, față de calitatea vieții sînt obiective fundamentale ale partidului, conducător al marilor prefaceri din istoria ce o scriem în contemporaneitatea noastră. Asemenea obiective economice și sociale impun perfecționarea cadrului și metodelor de conducere a societății, lărgirea ariei resorturilor democratismului socialist, în care clasa muncitoare trebuie să-și manifeste plenar rolul de conducător în orînduirea noastră.

Dispunem în prezent de un cadru organizatoric – atît la nivelul unităților economico-sociale, al orașelor și comunelor, cît și la nivel național – unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți. Pentru că, mai ales în ultimul deceniu, partidul, din inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a secretarului său general, a acționat cu deosebită vigoare pentru adîncirea continuă a democrației socialiste, pentru crearea cadrului propice realizării acestui obiectiv. **„Acum,** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, hotărîtoare este funcționarea în bune condiții a acestor organisme, astfel încît elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a statului să fie rodul gîndirii și voinței colective a oamenilor muncii, a întregului nostru popor"**.

O astfel de viziune asupra democrației, asupra rolului clasei muncitoare, asigură deplina realizare a rolului de conducător al partidului, rol care, așa cum arăta secretarul general al partidului, impune sporirea preocupărilor pentru îmbunătățirea continuă a stilului și metodelor de muncă, ale organelor, organizațiilor de partid, întărirea spiritului lor revoluționar, dezvoltarea legăturii cu masele, accentuarea caracterului de forță dinamică, mobilizatoare, în cadrul fiecărui colectiv de oameni ai muncii.

Măsurile adoptate de recenta Conferință Națională sînt menite să dea un nou și puternic impuls operei de edificare a noii societăți, eforturilor creatoare ale oamenilor muncii din orașele și satele României socialiste. Însuflețit de perspectivele luminoase înfățișate în documentele Conferinței Naționale, conștient de răspunderea pe care o are în fața generațiilor viitoare, poporul român își manifestă hotărîrea de a nu precupeți nici un efort pentru sporirea în continuare a bogățiilor materiale și spirituale ale patriei, de a acționa cu energie, sub conducerea partidului, pentru înflorirea continuă a REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA.

O POLITICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ŞI A OMULUI

DINAMISM ŞI PREVIZIUNE ÎN DEZVOLTAREA ŞI RESTRUCTURAREA BAZEI ENERGETICE

Trandafir COCÎRLĂ
ministrul energiei electrice

● Corelaţia energetică — progres tehnic ● Deschiderile spre energiile geotermică, solară şi eoliană ● Plurivalenţa amenajărilor hidroenergetice ● Acţiuni ferme pentru economisirea combustibilului şi energiei electrice

PROBLEMA ENERGIEI a ocupat întotdeauna un loc important în preocupările partidului nostru, datorită rolului deosebit pe care îl are în asigurarea unei dezvoltări rapide a economiei în ansamblu și a tuturor ramurilor acesteia. Definind locul și rolul ramurii energetice în ansamblul economiei naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, spunea : **„Energetica ocupă un loc de avangardă și aduce o contribuție decisivă la dezvoltarea civilizației moderne, la realizarea marilor obiective de progres ale popoarelor, la ameliorarea continuă a traiului oamenilor“.**

Dispunem astăzi de un sistem electroenergetic conceput la un înalt nivel tehnic, care cuprinde întreg teritoriul țării, ceea ce creează condiții pentru amplasarea consumatorilor în funcție de cerințele economiei naționale și dezvoltarea industrială și socială a tuturor județelor țării. **Dacă în intervalul 1950—1975 producția globală industrială a crescut de 23 ori, producția principalilor purtători de energie a sporit în aceeași perioadă de 5,7 ori.** Dezvoltarea sistemului energetic a avut la bază concepția valorificării superioare a resurselor energetice și, în special, a combustibililor inferiori, accelerarea programului construcției de hidrocentrale, alimentarea sigură a consumatorilor.

Valorificarea eficientă a resurselor energetice și utilizarea rațională a investițiilor destinate dezvoltării instalațiilor energetice au impus **necesitatea introducerii pe scară largă a progresului tehnic în energetică,** prin sporirea puterilor unitare a agregatelor și ridicarea parametrilor funcționali, creșterea tensiunilor, introducerea pe scară largă a automatizărilor. Măsurile adoptate au condus, după cum este firesc, la creșterea accentuată mai ales în anii din urmă, a producției de energie electrică. Cu toate acestea, conducerea partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al partidului, a insistat în repetate rînduri, încă înainte de apariția dificultăților din energetica mondială, asupra necesității accentuării și urgentării punerii în practică a orientărilor privind economisirea resurselor energetice și, îndeosebi, a hidrocarburilor și dezvoltarea folosirii combustibililor solizi inferiori.

Și la recenta Conferință Națională a partidului, în raportul prezentat, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Structura balanței de energie primară este necorespunzătoare, o pondere excesiv de mare avînd hidrocarburile, îndeosebi gazele naturale. În legătură cu aceasta trebuie arătat, de asemenea, că aproape 25 la sută din importul nostru de producție îl constituie petrolul, cocsul și cărbunele cocsificabil. Iată de ce se impun intensificate eforturile pentru valorificarea rezervelor de huilă, lignit și șisturi bituminoase, pentru accelerarea programului construcției de hidrocentrale, precum și pentru punerea în valoare a unor surse noi, cum sînt energia solară, eoliană, apele termale și altele“.**

Prin programul suplimentar de dezvoltare a economiei naționale se prevede o creștere a ritmului mediu anual al producției globale industriale de la 10,7% la 11,5%. Realizarea acestui spor de producție pune și în fața energeticienilor sarcini sporite cu privire la găsirea celor mai eficiente soluții de îmbunătățire a randamentelor instalațiilor, reducerea consumurilor tehnologice în instalațiile proprii, creșterea siguranței în funcționare a instalațiilor și atragerea de noi resurse în circuitul energetic.

Mutații în structură

SPORURILE IMPORTANTE de producție de energie electrică și căldură în termoficare au impus de la an la an valorificarea corespunzătoare a resurselor de energie. În perioada primelor cincinale, cînd a fost necesară intrarea în exploatare în timp scurt a obiectivelor energetice și realizarea lor cu eforturi financiare reduse, s-au folosit intens hidrocarburile, în special gazele naturale. Astfel, în anul 1965, la producerea energiei termoelectrice și a căldurii în termoficare în centralele M.E.E., hidrocarburile au avut o pondere de aproape 84% (din care 72% gaze), iar cărbunii de circa 16% (din care 7% lignit).

În perioada de după 1965, cînd s-a realizat, în continuare, un ritm intens de dezvoltare industrială, în modul de valorificare al combustibililor pentru ramura energetică au apărut modificări, în sensul reducerii consumului de hidrocarburi și creșterii ponderii cărbunilor, mai ales a lignitului. Prin realizarea unor mari centrale termoelectrice pe cărbuni (Craiova 1 000 MW, Rovinari 1 720 MW, Deva 1 050 MW, Oradea 150 MW), amplasate in vecinătatea marilor bazine carbonifere, s-a urmărit punerea în valoare cît mai economic a rezervelor de cărbune inferior, în special a lignitului. În acest fel, **ponderea cărbunilor utilizați pentru producerea energiei electrice și a căldurii în centralele M.E.E. a crescut la aproape 32% în 1975, reducîndu-se corespunzător consumul hidrocarburilor.**

În cadrul planului cincinal 1976—1980, s-a prevăzut să se treacă la realizarea de noi centrale termoelectrice pe cărbune (Turceni 1 320 MW, Borzești-II 150 MW, Giurgiu 150 MW, Deva — extindere 210 MW etc.), precum și a primei centrale pe șisturi bituminoase (Anina et. I — 330 MW). Astfel, **la nivelul anului 1980, se prevede ca ponderea cărbunilor** (inclusiv a șisturilor bituminoase) **utilizați in centralele M.E.E., să ajungă la 54%.** Aceste tendințe se vor accentua după 1980, corespunzător măsurilor luate, în continuare, de valorificare rațională a resurselor de energie. În perioada 1981—1985, pe lîngă continuarea lucrărilor în marile centrale cu condensație pe lignit și șisturi bituminoase începute în acualul cincinal (Turceni 660 MW și Anina 660 MW în extindere), se mai are în vedere realizarea unor mari centrale de termoficare pe lignit (Craiova 300 MW, Arad 250 MW, Calafat 100 MW etc.) și pe șisturi bituminoase (Timișoara și Reșița). Se va ajunge astfel ca, în 1985, ponderea cărbunilor și a șisturilor bituminoase din totalul combustibilului utilizat de centralele termoelectrice ale Ministerului Energiei Electrice să ajungă la circa 60%.

Valorificarea potențialului hidroenergetic

POTENȚIALUL HIDROENERGETIC tehnic amenajabil al României se ridică la aproximativ 40 miliarde kWh/an, din care aproape a treia parte îl reprezintă potențialul hidroenergetic al Dunării. Această resursă energetică inepuizabilă poate aduce un aport relativ important în balanța energetică a țării, fapt pentru care i se acordă o atenție deosebită. În plus, amenajările hidroenergetice pot folosi şi altor scopuri, cum sînt alimentările cu apă, irigaţiile, combaterea inundaţiilor, îmbunătăţirea condiţiitor de navigaţie etc. Amenajarea cursurilor de apă au avut şi au în vedere, în principal, următoarele :

— construirea in regiunile de munte a unor centrale dimensionate ca centrale de vîrf, ale căror mari lacuri de acumulare pot asigura regularizarea anuală şi multianuală a debitelor (ex. CHE Bicaz, cu o putere instalată de 210 MW ; CHE Argeş de 220 MW ; CHE Ciunget-Lotru de 510 MW etc.) ;

— amenajarea cît mai intensă a cursurilor de apă în aval de marile hidrocentrale (ex. amenajarea rîurilor Bistriţa, Argeş, Lotru, Olt etc.) ;

— amenajarea complexă a rîurilor, pentru a asigura, în paralel cu producţia de energie electrică, alimentări cu apă potabilă şi industrială, atenuarea viiturilor, asigurarea irigaţiilor, îmbunătăţirea navigaţiei (ex. centralele de pe Bistriţa, Argeş, Olt, Dunăre—Porţile de Fier I etc.) ;

— utilizarea importantului potenţial hidroenergetic al Dunării (CHE Porţile de Fier I, CHE Porţile de Fier II şi în viitor centralele din aval), în cooperare cu ţările riverane.

Amenajarea acestor rîuri a condus la creşterea puterii instalate în centralele hidroelectrice din 1950 pînă în prezent de 50 de ori, iar a producţiei de energie electrică de aproape 55 de ori (tabelul).

Evoluţia în timp a puterii instalate şi a producţiei de energie electrică .

	1950	1960	1965	1970	1975	1977
Putere instalată MW	60	210	461	1200	2632	3000
Producţia de energie electrică GWh/an	169	397	1005	2773	8711	9300
Gradul de amenajare al potenţialului hidrtenergetic %	0,4	1	2,5	7	21,7	23,2

Situaţia energetică actuală, care impune cu deosebită stringenţă gospodărirea raţională a resurselor energetice, necesită utilizarea cît mai intensă a potenţialului hidroenergetic rămas neutilizat. Astfel, atît la Congresul al XI-lea al P.C.R., cît şi recent în cadrul lucrărilor Conferinţei Naţionale, s-a trasat ca o sarcină expresă pentru energeticieni amenajarea tuturor cursurilor de apă ale ţării. Astfel, programul de amenajare a resurselor hidroenergetice se cere corelat şi cu Programul Naţional de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice, pentru a se realiza o eficienţă maximă a amenajărilor hidroenergetice şi a construcţiilor hidrotehnice conexe.

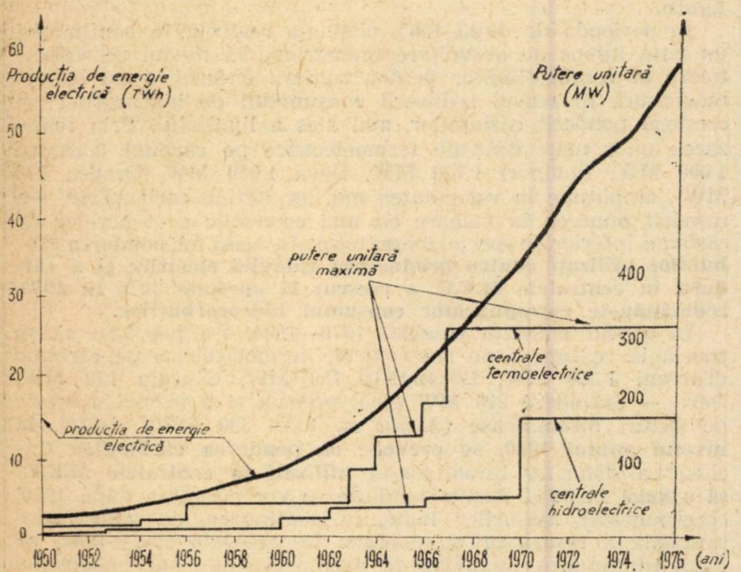

Evoluţia puterii maxime a grupurilor instalate în centralele termoelectrice şi hidroelectrice în comparaţie cu evoluţia producţiei de energie electrică

În conformitate cu aceste sarcini, se prevede **amenajarea, practic integrală, a rîurilor Olt, Rîul Mare, Crişuri, Sebeş, Someş** etc. Concepţia de amenajare a acestor rîuri ţine seama atît de îmbinarea folosinţei energetice, cu folosinţele complexe, cît şi de necesităţile de energie de vîrf al Sistemului energetic naţional. Dintre amenajările mai importante, prevăzute în perioada pînă în anul 1990, pot fi amintite : CHE Rîul Mare—Retezat care, împreună cu centralele din aval, va avea o putere de aproape 450 MW, centralele de pe Sebeş, care vor însuma circa 350 MW, cascada centralelor de pe Olt, care va avea 1 200 MW, centralele de pe Crişuri 110 MW, centralele de pe Someş 500 MW şi cele de pe Dunăre, care vor totaliza aproximativ 2 300 MW.

Noi resurse energetice în circuitul economic

DUPĂ CUM A ARĂTAT tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la recenta Conferinţă Naţională a partidului, pentru continua creştere a puterii energetice a ţării, se impune punerea cît mai grabnic în valoare a unor resurse noi cum sînt **apele termale, energia solară, eoliană** etc. Valorificarea acestor resurse face obiectul unor programe speciale de cercetare, coordonate de Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie.

Energia geotermică, utilizată sub formă de ape termale pentru încălzirea clădirilor, în procese de uscare şi la sere, poate asigura o parte din necesarul de căldură, la temperaturi în jur de 40—60°C. Pînă acum s-a realizat încălzirea unor case de locuit şi a unei sere. Este necesar să se accelereze cercetările privind utilizarea apelor geotermice cu temperaturi mai scăzute în agrozootehnie (sere, uscarea nutreţurilor, prepararea hranei pentru animale).

Energia solară în condiţiile ţării noastre, în zonele cu intensitate şi durate anuale de însorire mari, poate fi utilizată la producerea de apă caldă pentru încălzit şi scopuri menajere, de aer cald pentru uscări în procese industriale (industria lemnului, a materialelor de construcţie etc.), precum şi pentru producerea de energie electrică. În prezent, este în curs de realizare o centrală solaro-electrică experimentală de demonstraţie avînd o putere de 30 kW. În domeniul încălzirii şi preparării apei calde menajere, utilizarea de instalaţii cu panouri solare poate aduce un aport deosebit în economisirea de combustibil, reducîndu-se consumul de energie pentru aceste scopuri. În prezent, s-au construit instalaţii prototip şi se experimentează două case solare, urmînd ca rezultatele cercetării să fie aplicate pe scară largă.

Energia eoliană din ţara noastră poate asigura o producţie de energie electrică de minimum 2 miliarde kWh/an (valorile maxime fiind mult mai mari), care ar putea fi utilizată în agricultură şi în zone izolate. Pînă în prezent s-au realizat mici instalaţii de producere a energiei electrice pentru staţiile meteorologice izolate, ca şi pentru antrenarea mecanică directă a pompelor de apă pentru irigaţii. De asemenea, se studiază folosirea deşeurilor menajere drept combustibil pentru producerea energiei electrice şi căldurii, producerea biogazului, utilizarea valurilor mării etc.

Caracterul interdisciplinar al cercetărilor şi realizărilor practice în domeniul surselor noi, necesită participarea specialiştilor din numeroase domenii de activitate şi o amplă activitate de coordonare. Sîntem conştienţi că, în condiţiile unor resurse energetice clasice limitate, se impune accelerarea cercetărilor în domeniul surselor noi de energie şi atragerea cît mai rapidă a acestora în circuitul economiei naţionale.

Siguranţa alimentării cu energie

SIGURANŢA în funcţionare a instalaţiilor energetice se bazează, în principal, pe utilaje de calitate, nivelul tehnic ridicat al exploatării, competenţa profesională a personalului, la toate nivelurile sistemului. Creşterea siguranţei sistemului energetic se poate obţine prin prevederea de rezerve judicios dimensionate şi amplasate şi prin stocarea energiei. Trebuie subliniată necesitatea prevederii şi menţinerii în stare de funcţionare a surselor de energie electrică autonomă (grupuri Diesel electrice cu pornire rapidă, grupuri de turbine cu gaze, baterii de acumulatoare etc.) destinate să alimenteze consumatorii vitali (şcoli, spitale, aeroporturi), industria, transporturile etc. Imposibilitatea practică de a stoca energia electrică ca atare şi chiar căldura la scara cerinţelor, face oportună şi necesară stocarea energiei primare pentru producerea acestora. Stocurile de energie primară la centralele termoelectrice, ca şi la consumatori, trebuie dimensionate în aşa fel încît să asigure continuitatea funcţionării acestora, independent de condiţiile, restricţiile, fluctuaţiile şi întreruperile fluxului de energie primară.

Ca urmare a sarcinilor rezultate din Hotărîrea Comitetului Politic Executiv din 7 iulie 1977, Ministerul Energiei Electrice a luat o serie de măsuri pentru creşterea siguranţei în funcţionare a instalaţiilor Sistemului energetic naţional din care redăm cîteva :

O POLITICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ȘI A OMULUI

— elaborarea de studii privind funcționarea stabilă a Sistemului energetic național și separarea acestuia în sisteme energetice locale, în cazul unor mari avarii de sistem ;

— elaborarea în comun cu unitățile consumatoare de studii și proiecte privind continuitatea funcționării marilor platforme industriale, prin separarea lor de sistem (operație denumită insularizare) ;

— stabilirea condițiilor de funcționare a marilor grupuri generatoare pe consumuri reduse, cum ar fi serviciile interne proprii, în vederea menținerii lor în stare de funcționare și în cazul unor perturbații de sistem ;

— automatizarea deconectării pe tranșe a unor consumatori, în funcție de importanța lor, în vederea reechilibrării imediate a balanței producție-consum, la deconectarea unor grupuri generatoare etc.

Pe baza tuturor acestor cercetări și studii s-au stabilit și sînt în curs de implementare automaticile de sistem corespunzătoare. De asemenea, pînă la finele trimestrului I 1978, urmează să se realizeze instalațiile de insularizare a 10 platforme industriale : Borzești, Craiova, Brazi, Tîrnăveni, Pitești, Rîmnicu Vîlcea, Galați, Iași, Oradea și Arad. După efectuarea probelor de punere în funcțiune, în comun cu consumatorii respectivi, se vor definitiva instrucțiunile de exploatare a noilor instalații. In etapa de după anul 1980, în scopul ușurării separării pe zone a Sistemului energetic și a creșterii gradului de autonomie a sistemelor energetice locale, Ministerul Energiei Electrice va urmări amplasarea, cu prioritate, de centrale electrice în zonele deficitare ale țării, respectiv în Moldova, Transilvania de nord și Dobrogea.

Concomitent cu măsurile arătate, s-a continuat acțiunea pentru întărirea disciplinei în unitățile de exploatare și pentru ridicarea calificării personalului. În acest scop, s-au reglementat problemele privind disciplina, treptele de competență, asistența tehnică în perioadele de vîrf ale sistemului, responsabilitățile în timpul efectuării manevrelor etc. De asemenea, se desfășoară acțiuni și în ceea ce privește modernizarea instalațiilor, efectuarea reviziilor planificate, dotarea și organizarea conducerii operative.

În ce privește calitatea echipamentelor, se efectuează analize periodice, în comun cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, pentru a se evita defecțiuni repetate la unele echipamente energetice.

Pentru anii următori, în scopul creșterii siguranței sistemului energetic, se prevede introducerea lucrului sub tensiune, pentru reducerea întreruperilor la intervenții pe linii, dotarea întreprinderilor de exploatare cu mijloace mobile de producere, transformare sau distribuție a energiei electrice, pentru reducerea timpilor de intervenție, în special în cazul unor calamități naturale, organizarea unor stocuri zonale de piese de schimb etc.

Economisirea resurselor de combustibil și energie

CONSUMURILE TEHNOLOGICE pentru producerea energiei electrice și căldurii în termoficare, cît și cele pentru transportul și distribuția energiei electrice sînt permanent în atenția conducerii ministerului nostru, care caută noi soluții pentru reducerea lor. Pentru producerea energiei electrice, concepția de dezvoltare adoptată, prin care s-a dat prioritate construirii de centrale de termoficare și instalării de grupuri cu puteri unitare mari (330 MW) și parametrii ridicați ai aburului și presiunii (140—196 ata și temp. 540°C), a condus la realizarea unor consumuri specifice reduse de combustibil. **Consumul specific pentru producerea energiei electrice în centralele M.E.E. a fost în anul 1976 de 317 gr.c.c. kWh față de 336 gr.c.c./kWh în anul 1971. De asemenea, consumurile proprii tehnologice ale centralelor au manifestat o tendință de reducere continuă (7,12% în 1971 pentru a ajunge în 1976 la 6,31%).** În consecință, randamentul global net realizat în 1976 în centralele termoelectrice a fost de 35,2%. Pentru scăderea, în continuare, a consumurilor specifice pentru producerea energiei electrice și a consumului propriu tehnologic, sînt prevăzute acțiuni privind modernizarea echipamentelor mai vechi, îmbunătățirea instalațiilor de ardere a lignitului, perfecționarea schemelor tehnologice, optimizarea exploatării prin creșterea producției de energie electrică în termoficare și îmbunătățirea regimului de funcționare.

Consumul propriu tehnologic în rețelele de transport și distribuție a fost de 7,84% în anul 1970, ajungînd în 1976 la 6,97%. Valorile care se realizează în țara noastră pentru consumul propriu tehnologic în rețele se datoresc și unor condiții specifice privind amplasarea marilor centrale pe lignit din Oltenia, a reducerii producției de energie electrică în centralele pe hidrocarburi situate în zone deficitare de energie electrică, care au ca urmare creșterea distanței de transport a energiei electrice de la sursă la consumator.

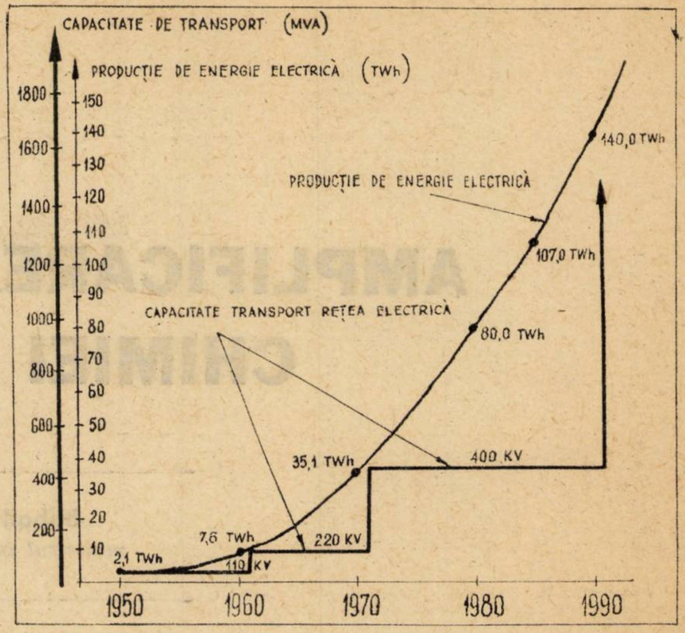

Evoluția producției de energie electrică și a capacităților de transport a rețelei electrice de înaltă tensiune

În scopul reducerii, în continuare, a consumului propriu tehnologic în rețele, avînd în vedere atingerea unei valori a acestuia de 5% în anul 1980, se au în vedere măsuri privind trecerea la tensiuni superioare a rețelelor de 5—15 kV, trecerea la 400 kV a liniilor construite pentru această tensiune și care funcționează în prezent la 220 kV, montarea în centrale de consum de compensatoare statice și sincrone, optimizarea configurației rețelelor.

O parte din energia electrică și căldura necesară unor mari platforme industriale este asigurată prin **valorificarea resurselor energetice secundare,** rezultate din anumite procese tehnologice în centrale electrice de termoficare. Utilizarea resurselor energetice secundare constituie o modalitate de economisire importantă a resurselor de energie primară, reprezentînd, în prezent, cca. 8—10% din consumul de energie primară a țării. Printre realizările mai importante în această direcție menționăm : punerea în funcțiune a centralei electrice de termoficare Galați, cu o putere instalată de 300 MW, care valorifică gazele de furnal și de cocs de la combinatul siderurgic, asigurînd cu abur tehnologic și căldură atît unitatea respectivă cît și nevoile orașului ; darea în exploatare a centralelor de termoficare care recuperează căldura din gazele de ardere (Roznov, Făgăraș), din leșiile de la fabricarea hîrtiei și celulozei (Chișcani, Suceava, Drobeta-Turnu Severin), precum și centralei pentru valorificarea gazelor de semicocs (Călan). S-au efectuat, de asemenea, recuperări ale resurselor energetice secundare cum sînt căldura din gazele de ardere de la combinatele siderurgice, întreprinderile de construcții de mașini, combinatele chimice, pentru obținerea de abur sau apă caldă, pentru încălzire sau pentru unele nevoi de abur ale industriei. **În prezent se recuperează aproape 60—70% din totalul resurselor energetice secundare.** Pentru cele nerecuperate încă, formate în mare parte din gaze de ardere cu temperaturi mai scăzute (200—500°C), se fac în prezent studii pentru a se găsi soluții economice de valorificare.

La indicația secretarului general al partidului, am început recent să întocmim studii privind reducerea consumurilor și mai buna gospodărire a energiei pentru zonele economice importante formate din platforme industriale și orașele apropiate de acestea. Studiile sînt organizate și îndrumate de comitetele județene de partid și sînt efectuate de cadre de specialitate din întreprinderile din zonă, din institutele de cercetări și proiectări și de specialiști din ministerele tutelare. În cadrul acestor studii s-a examinat, în detaliu, fiecare consumator de energie, stabilindu-se măsurile care trebuie luate imediat sau soluții de viitor, pentru a se realiza consumuri minime de energie, cu păstrarea nivelelor de producție stabilite.

ORIENTĂRILE date de recenta Conferință Națională a partidului constituie pentru toți cei ce muncesc în ramura energiei electrice un puternic imbold pentru organizarea superioară a activității, pentru rezolvarea într-un mod nou a problemelor ce se ivesc, în scopul realizării în condiții bune a sarcinilor ce le revin astfel încît să corespundă exigențelor puternicei dezvoltări a economiei noastre naționale.

AMPLIFICAREA VALENȚELOR CHIMIEI MODERNE

Mihail FLORESCU
ministrul industriei chimice

INDUSTRIA CHIMICĂ, ramură care asigură o valorificare superioară a resurselor materiale, a cunoscut în anii construcției socialiste o dezvoltare accentuată și multilaterală. Ce pot fi mai grăitoare în această privință decît cifrele care pun față în față prezentul cu trecutul ? **În 1977, producția anului 1948 s-a obținut în numai 2 zile. Ritmui mediu anual realizat în acești 30 de ani (1948—1977) a fost de 20,2%**, ritm neînregistrat în nici o altă ramură industrială. În 1948, industria chimică participa în structura producției industriale cu 3,7%, în timp ce în 1978 această participare va fi de 12,7%.

Dacă am restrînge analiza noastră la primii doi ani ai actualului cincinal, vom constata că producția realizată în 1977 este cu 30% mai mare decît cea din 1975. În această perioadă s-au dat în exploatare capacități ce însumează 1 260 mii tone îngrășăminte (substanță activă), ceea ce reprezintă 37% din totalul capacităților existente azi în acest sector. La finele acestui an se prelimină o creștere a producției de polimeri cu peste 60% față de anul 1975 ; odată cu creșterea producției de fire și fibre chimice s-a îmbunătățit și calitatea lor ; ponderea acestor fire în consumul industriei textile atinge azi 59%, proporție deosebit de ridicată chiar în raport cu țările cele mai dezvoltate. Un salt atît cantitativ cît și calitativ îl prezintă și unele sectoare prelucrătoare ale chimiei cu un grad înalt de valorificare și eficiență economică, cum sînt : medicamentele, coloranții, lacurile și vopselele, produsele cosmetice și de spălat, reactivii chimici etc.

Realizarea unor ritmuri atît de înalte se datorește și volumului important de investiții care în primii doi ani ai actualului cincinal depășește cu mult volumul de investiții realizat în perioada 1966—1970. Au fost amplificate substanțial eforturile pentru ca roadele valoroasei gîndiri a cercetătorilor, a tuturor specialiștilor din chimie să parcurgă, în cel mai scurt timp, drumul de la laboratoarele de cercetare și instalațiile experimentale, la planșetele proiectanților și de la acestea la producția industrială.

Introducerea unor tehnologii moderne, reducerea normelor de consum și creșterea productivității muncii, ridicarea gradului de exploatare și întreținerea mai bună a instalațiilor au fost factori hotărîtori pentru micșorarea în această perioadă, a nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă pe total minister cu 35 lei față de realizările ultimului an din cincinalul trecut.

● În 1977, producția anului 1948 realizată în numai 2 zile ● Structuri moderne, eficiente ● Valorificarea la un inalt nivel a resurselor naturale ● Creșterea aportului cercetării proprii ● Un amplu program de dezvoltare în perspectivă.

În prezent, în scopul înfăptuirii obiectivelor stabilite în Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a țării pînă în 1980, adoptat la Conferința Națională a P.C.R., preocupările oamenilor muncii din centralele și unitățile ministerului sînt axate pe obținerea unor cantități suplimentare de produse prin îmbunătățirea substanțială a activității economice (valorificarea complexă a resurselor de țiței și gaze, adîncirea gradului de chimizare a acestora, realizarea unor sortimente superioare de cauciucuri sintetice, fire și fibre sintetice cu calități cît mai apropiate de cele naturale, îmbunătățirea structurii materialelor plastice, dezvoltarea și diversificarea produselor de sinteză și mic tonaj etc.). Ca urmare a indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, privind creșterea mai accelerată a productivității muncii, față de prevederile cincinalului, unitățile au analizat și întocmit noi programe speciale de măsuri care conduc la o sporire suplimentară a productivității cu peste 10 procente. Totodată, prin reducerea cu 115 lei a nivelului cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă în anii cincinalului se va realiza o economie de 15 miliarde lei.

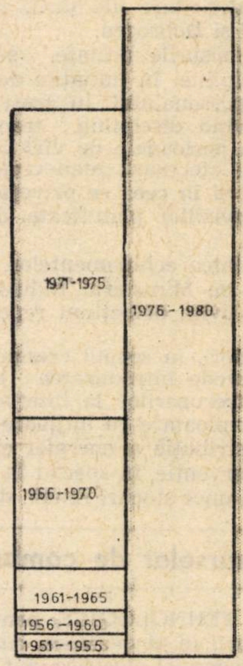
PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ 1951–1975 < 1976–1980

O POLITICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ȘI A OMULUI

Ritmuri înalte, structuri moderne

EXISTĂ O SERIE de considerente obiective care determină ca industria chimică să cunoască ritmuri de dezvoltare dintre cele mai dinamice.

În **primul** rînd, este vorba de faptul că industria chimică, la noi, ca și în celelalte țări ale lumii, este recunoscută ca unul dintre factorii de progres economico-social general. Și aceasta pentru că ea permite dinamizarea producției într-o serie de alte ramuri. Industria chimică asigură produsele necesare unor consumatori finali, reprezentînd circa 20—25% din valoarea producției sale, cît și pe cele ale altor ramuri industriale, agriculturii, vieții sociale. Ponderea produselor folosite direct sau indirect de alte ramuri industriale și sectoare de activitate în procesele de fabricație specifice acestora reprezintă pînă la 60—80% din producția industriei chimice. Utilizarea pe scară din ce în ce mai largă a firelor și fibrelor chimice cu însușiri superioare din punctul de vedere al durabilității, al posibilității de obținere a unor produse cu o elasticitate nerealizabilă din cele naturale, al ușurinței la spălat și uscat, a revoluționat întreaga industrie textilă și a pielăriei. Ponderea fibrelor și firelor chimice în industria textilă va fi în 1980 de 50—54%. Folosirea maselor plastice și a cauciucurilor sintetice se va extinde în industria de încălțăminte și marochinărie, contribuind la modernizarea și perfecționarea acestei producții.

O altă determinantă obiectivă a dinamicii industriale chimice este dată, în al **doilea** rînd, de faptul că această industrie, este chemată să valorifice înalt și eficient unele resurse naturale ale țării, cum este petrolul, gazul metan, sarea, diferite minereuri etc. Din totalul țițeiului supus prelucrării, în 1980 se va valorifica pe cale chimică circa 16%, în timp ce în 1975 ponderea era de numai 8,3%. La gaz metan gradul de chimizare va crește la 25% față de 9%. În același timp crește gradul de valorificare a acestor prețioase materii prime: în anul 1980 se va obține, față de 1976, o creștere cu 17% a valorii produselor obținute dintr-o tonă de țiței și cu 8% dintr-un mc de gaz metan. Va spori, de asemenea, gradul de valorificare a produselor petrochimice rezultate din prelucrarea țițeiului. De pildă, realizarea unor noi capacități de producție și a unor noi sortimente la cauciucuri sintetice va permite creșterea cu 15% față de 1976 a valorii obținute dintr-o tonă de monomer. Pe de altă, parte punerea în funcțiune a noilor capacități de îngrășăminte cu azot, prevăzute cu recuperarea avansată a căldurii de reacție, folosirea aburului la parametrii cei mai înalți și echilibrarea instalațiilor sub aspect termo-energetic determină ca valoarea produselor realizate prin chimizarea gazului metan să crească cu 12,2% în anii actualului cincinal.

În al **treilea** rînd, în ascendența industriei chimice s-a ținut seama de necesitatea utilizării potențialului uman existent în zonele de amplasare a unităților productive sau în zonele apropiate. Sub acest aspect trebuie avut în vedere faptul că prin penetrația sa în județe și localități mai puțin dezvoltate în trecut, chimia a contribuit la calificarea și utilizarea potențialului uman nespecializat existent acolo. Pe de altă parte, marile citadele ale chimiei au contribuit și contribuie la prosperitatea unor localități, la accelerarea procesului de urbanizare, determinînd apariția unor centre noi pe harta țării, cum sînt orașele Gheorghe Gheorghiu-Dej și Victoria. De asemenea, județele Argeș, Bacău, Dolj, Neamț, Teleorman, Vîlcea, datorează întreprinderilor chimice pînă la 40% din valoarea producției lor globale și, odată cu aceasta adîncile prefaceri pe care le-au cunoscut pe planuri multiple în ultimele decenii. Chimia a contribuit, totodată, la accelerarea dezvoltării unor județe cu tradiție în activitatea industrială — Prahova, Timiș, Mureș — în care industria chimică are o pondere importantă.

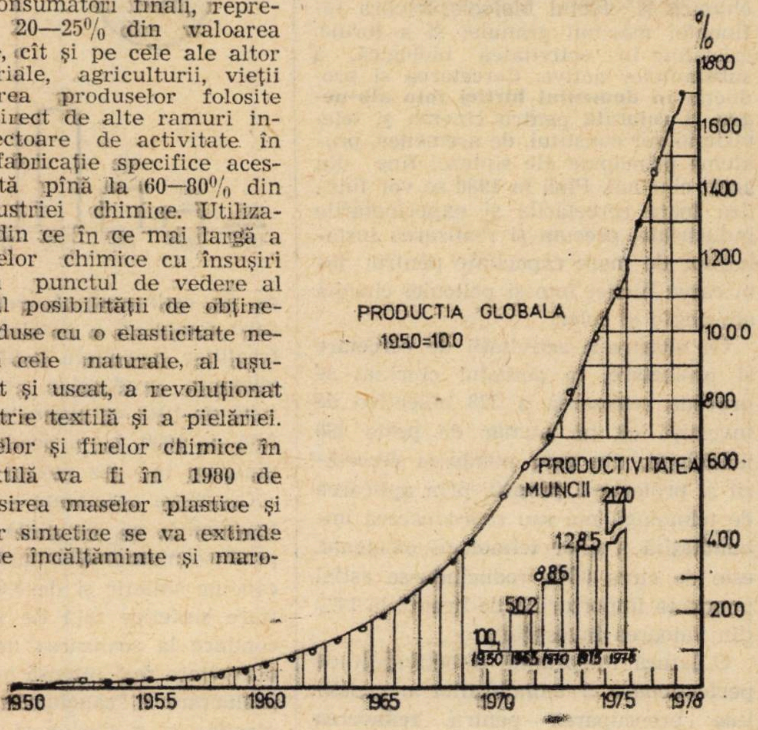

Cercetarea, ingineria tehnologică și proiectarea — factori hotărîtori ai progresului

LA DINAMISMUL industriei chimice, la diversificarea producției sale, astfel încît astăzi să fabrice întreaga gamă sortimentală de produse cunoscută pe plan mondial (realizăm peste 6 000 de produse chimice), a contribuit într-o mare măsură propria noastră concepție științifică, inteligența autohtonă, care a găsit un larg cîmp de afirmare în puternice institute și centre de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică. Ele sînt plasate pe întregul teritoriu al țării și coordonate în cadrul primului institut integrat pe ramură din țara noastră, Institutul central de chimie, formă organizatorică nouă, care și-a dovedit din plin eficiența. Tehnologiile moderne elaborate de specialiștii acestui institut stau la baza producției marilor unități chimice din țara noastră și sînt apreciate pentru înalta lor valoare pe plan mondial, multe din ele fiind medaliate cu aur la diferite manifestări internaționale. Prin măsurile organizatorice aplicate s-a asigurat o legătură strînsă între învățămînt, cercetare și producție, atragerea în sfera materială a oamenilor de știință și a cadrelor didactice cu pregătire superioară. Noile tehnologii se caracterizează printr-un înalt grad de automatizare, cu procese supravegheate și reglate de la distanță, prin utilizarea largă a metodelor matematice și tehnicii de calcul electronic.

Activitatea de cercetare științifică în domeniul industriei chimice este îndreptată și în perspectivă spre dezvoltarea proceselor bazate pe valorificarea resurselor naturale, inclusiv a zăcămintelor cu conținut scăzut de metale, perfecționarea tehnologiilor proprii sau a celor existente, valorificarea deșeurilor și a altor resurse secundare. O atenție deosebită se va acorda cercetărilor din domeniile cele mai noi ale tehnologiei chimice — microbiologia industrială, stereochimia moleculară, chimia sintezelor fine pentru obținerea materialelor de înaltă puritate și semiconductoare. În cadrul acțiunii de valorificare a zăcămintelor cu un conținut scăzut de metale, se vor continua cercetările pentru separarea MgO și NiO din serpentinele magnezitice conturate în zona Tîșovița-Plavișevița (Banatul de Sud).

Cerințele economiei naționale de metale și aliaje de titan și zirconiu, absolut necesare în construcția de aparatură și utilaje din industria chimică, aerospațială, energie nucleară, navală, electronică și electrotehnică, în fabricarea pigmenților, a materialelor suprarefractare etc. determină oportunitatea valorificării zăcămintelor de la Chituc, Glogova, Tîgveni și Sf. Gheorghe și necesitatea organizării unei producții proprii de zirconiu și titan. Vor continua cercetările pentru eliminarea impurităților de crom și vanadiu, din concentratele titanifere, precum și pentru fabricarea rutilului sintetic din aceste concentrate în vederea fabricării bioxidului de titan pigment.

Pornind de la necesitatea utilizării complexe și eficiente a resurselor naturale, au fost prevăzute teme privind recuperarea cuprului și fierului din cenuşile rezultate la fabricarea acidului sulfuric şi recuperarea bismutului şi seleniului. Deşeurile rezultate din procesele tehnologice au fost şi vor fi şi mai mult transformate în importante surse de materii prime industriale. Astfel, fosfogipsul (cu 75% $CaSo_4$) de la fabricarea îngrăşăminteltr chimice este valorificat ca amendament agricol, precum şi la obţinerea sulfatului de sodiu ; şlamul de hidroxid de zinc rezultat de la fabricarea coloranţilor este utilizat ca materie primă pentru oxid de zinc ; izomeri inactivi ai hexaclorcicloxanului sînt utilizaţi ca materii prime pentru obţinerea unor produse cu grade diferite de clorurare etc. **Valoarea produselor obţinute prin reciclarea şi valorificarea deşeurilor se estimează, la nivelul anului 1980, la peste 1,3 miliarde lei.**

Ţinînd seama de necesitatea utilizării unor cantităţi din ce în ce mai mari de **pesticide,** într-un număr foarte variat de sortimente, care să răspundă tendinţelor existente pe plan mondial şi cererilor agriculturii, pe baza condiţiilor specifice din ţara noastră, cercetarea tehnologică este orientată spre obţinerea unor produse cu eficacitate biologică superioară, care să răspundă exigenţelor legate de reducerea toxicităţii şi poluării mediului, diminuarea reziduurilor din sol şi din produsele agroalimentare.

Un domeniu de cercetare de vîrf îl constituie **microbiologia industrială** — adică ştiinţa de a produce şi cultiva microorganisme vii, apte să se comporte ca nişte catalizatori biologici, folosibili în dirijarea reacţiilor chimice complexe. Cercetările făcute în acest domeniu au dat posibilitatea ca unele produse cum sînt antibioticele, vitaminele, aminoacizii, proteinele, enzimele să poată fi produse industrial. În programul de cercetare este prevăzută obţinerea unor aminoacizi indispensabili creşterii animalelor tinere şi funcţionării normale a organismului adult. S-a prevăzut modernizarea şi îmbunătăţirea tehnologiilor de realizare a acidului glutamic şi lizinei, precum şi obţinerea aminoacizilor : treolina, homoserina, triptofanul.

Un interes deosebit îl prezintă cercetările pentru **obţinerea proteinelor concentrate** corespunzătoare pentru alimentarea animalelor şi oamenilor. Se vor produce în viitorul apropiat proteine pornind de la n-parafine şi se studiază, de asemenea, obţinerea de drojdii pe bază de metanol şi etanol. În domeniul enzimelor, substanţe de natură proteică, s-a elaborat tehnologia de obţinere a produselor subtilaza Z şi celuloza — homiceluloza de uz zootehnic care, adăugate la furajele combinate, asigură realizarea unei game mai uşor asimilabile, o creştere mai rapidă şi un consum specific mai mic de furaje pe kilogramul de carne, să poată fi produse industrial.

În domeniul **maselor plastice,** cercetările vor fi orientate pentru obţinerea unor polimeri heteroregulaţi, cu posibilităţi largi de utilizare în majoritatea industriilor. Un interes deosebit prezintă polimerii termostabili caracterizaţi prin stabilitate oxidativă şi termică, proprietăţi de izolare electrică, supleţe şi flexibilitate criogenică, stabilitate la radiaţii, inerţie la agenţi chimici şi inflamabilitatea redusă.

Cercetarea în domeniul **chimiei sintezelor fine,** a producţiei de medicamente are la bază noile cunoştinţe asupra mecanismelor din celulă, asupra desfăşurării proceselor metabolice, asupra mecanismelor biocibernetice de reglare, asupra relaţiilor între structura chimică şi efectul biologic, asupra influenţei mărimii granulei şi a formei cristaline în activitatea biologică, a substanţelor active. Cercetarea şi producţia **in domeniul hîrtiei foto alb-negru şi colorată** pentru cinema şi televiziune vor constitui, de asemenea, probleme principale ale sintezei fine din acest cincinal. Pînă în 1980 se vor finaliza toate cercetările şi experinetările industriale, precum şi realizarea instalaţiilor de mare capacitate pentru fabricarea hîrtiei foto şi peliculei cinema alb-negru şi color.

Ca urmare a activităţii de cercetare şi proiectare, în actualul cincinal se prevede realizarea a 328 obiective de investiţii cu un număr de peste 490 tehnologii, din care ponderea cercetării şi proiectării proprii, prin aplicarea de tehnologii noi sau reproducerea îmbunătăţită a unor tehnologii existente, este de circa 86%, reducîndu-se astfel ponderea importurilor de licenţă la 14% din valoarea investiţiei.

O latură importantă a activităţii de perfecţionare a tehnologiilor o constituie preocuparea pentru **reducerea consumurilor energetice, combustibile şi termice,** valorificarea într-un grad cît mai înalt a disponibilităţilor de căldură şi resurse secundare combustibile din cadrul instalaţiilor. În acest context, valorificările — care au fost de nivelul 2—2, 25 mil. tcc în 1975 — urmează să crească la aproximativ 5,4 mil. tcc în 1980,, cantitate ce reprezintă circa 25% din consumul tehnologic şi energetic al industriei chimice.

REZULTATELE obţinute pînă în prezent în dezvoltarea industriei chimice asigură în perspectivă posibilitatea unei largi diversificări a producţiei, precum şi o dinamică ridicată a principalelor grupe de produse. Potrivit orientărilor pentru perioada 1981—1985, volumul industriei chimice ar urma să crească de peste 4 ori faţă de 1975. La elaborarea viitorului plan se va urmări aplicarea fermă a orientărilor şi indicaţiilor secretarului general al partidului tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** privind obiectivele principale ale industriei chimice în cadrul dezvoltării economico-sociale a ţării. Industria petrochimică va rămîne şi în viitor subramura de bază a acestei ramuri industriale moderne şi dinamice. Se estimează că, printr-o valorificare complexă a gazelor naturale şi a fracţiilor petroliere lichide şi gazoase, valoarea produselor obţinute dintr-o tonă de ţiţei va creşte în 1985 cu 27% faţă de 1980, iar a produselor obţinute dintr-un mc gaz metan cu 12,5%.

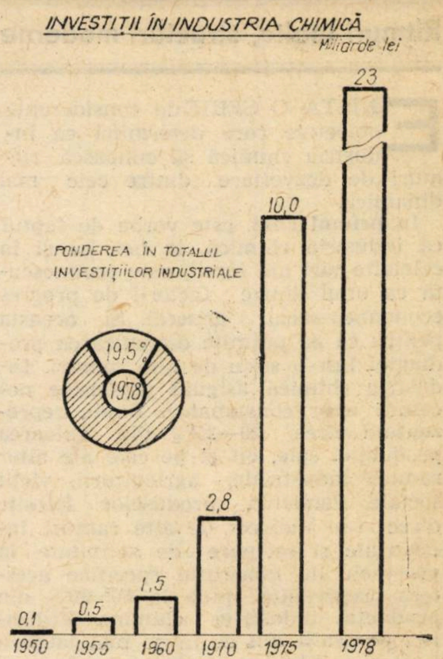

Creşterea accelerată a producţiei petrochimice, ca, de pildă, de 5,6 ori la produse macromoleculare, de 4,5 ori la cauciuc sintetic şi de 3,6 ori la fire şi fibre sintetice faţă de anul 1975, va conduce la realizarea unor ritmuri de dezvoltare mai intensă a sectoarelor de prelucrare a cauciucului, materialelor plastice şi a firelor şi fibrelor sintetice.

În subramurile agriculturii eforturile vor fi îndreptate spre îmbunătăţirea continuă a structurii îngrăşămintelor, care să asigure raportul optim necesar agriculturii între elementele nutritive azot-fosfor-potasiu, asimilarea şi industrializarea unor noi produse pestidice cu caracter selectiv, fără remanenţă îndelungată şi grad scăzut de toxicitate, puberea în producţie a unor importante cantităţi de biostimulatori, furaje proteice, aminoacizi şi altele.

Vor fi continuate studiile şi cercetările în domeniul tehnologiilor sintezelor fine (medicamente, biostimulatori, coloranţi, edulcoranţi, substanţe gelifiante etc.). Odată cu punerea în valoare a unor noi resurse de materii prime, mai ales în sectorul industriei chimice anorganice, se urmăreşte, de asemenea, valorificarea deşeurilor şi a haldelor de steril din procesele sale tehnologice.

Atingerea obiectivelor viitorului plan cincinal va permite apropierea nivelurilor de producţie şi consum pe locuitor pentru principalele produse chimice, de nivelele din ţările europene dezvoltate industrial.

O POLITICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ŞI A OMULUI

ROMÂNIA PE MERIDIANELE ECONOMICE ALE LUMII

Bujor ALMĂȘAN
ministru secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale

● În prezent, unul din patru muncitori din economie lucrează pentru piața externă ● Ponderea produselor industriale cu grad ridicat de prelucrare este de peste 50 la sută în structura nomenclatorului de export ● România – partener la peste 300 de acțiuni importante de cooperare cu țări din toate continentele ● Muncitori, ingineri și tehnicieni români lucrează pe șantierele a 130 obiective economice, în țări în curs de dezvoltare

CREȘTEREA în ritm rapid a participării României la diviziunea internațională a muncii constituie o strălucită confirmare a tezei partidului nostru privind rolul hotărîtor pe care dezvoltarea economică a unei țări o are în impulsionarea schimburilor sale cu străinătatea. Succesele obținute de țara noastră în cele trei decenii de istorie socialistă în dezvoltarea forțelor de producție, în restructurarea economiei în favoarea industriei, în ridicarea economică a tuturor județelor țării se regăsesc pe planul relațiilor economice externe prin creșteri de peste 42 de ori a volumului comerțului exterior față de 1948.

Participarea intensă la diviziunea internațională a muncii a devenit o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a României socialiste. Partidul Comunist Român și statul nostru au militat și militează constant și activ pentru **lărgirea și diversificarea continuă a schimburilor comerciale și cooperării economice cu toate statele lumii,** fără deosebire de orînduire socială, pe baza principiilor respectului independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale dreptului fiecărui popor de a-și hotărî dezvoltarea economică și socială corespunzător voinței sale. Promovînd o politică de pace, încredere și cooperare multilaterală, România își întemeiază relațiile cu toate statele pe aceste principii, singurele care pot chezășui dezvoltarea unor raporturi sănătoase și durabile între state, pot face să fie evitate conflictele și stările de încordare, pot asigura o colaborare internațională fructuoasă. În acest sens, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în Raportul la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, sublinia: **„Dezvoltarea economico-socială în ritm intens a țării impune lărgirea schimburilor economice, realizarea unei largi cooperări în producție cu alte state. România va participa și în viitor, în mod activ, la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Considerăm că aceasta constituie o necesitate obiectivă pentru progresul economico-social al fiecărei țări — deci și al României — precum și pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale, pentru cauza colaborării și păcii în lume".**

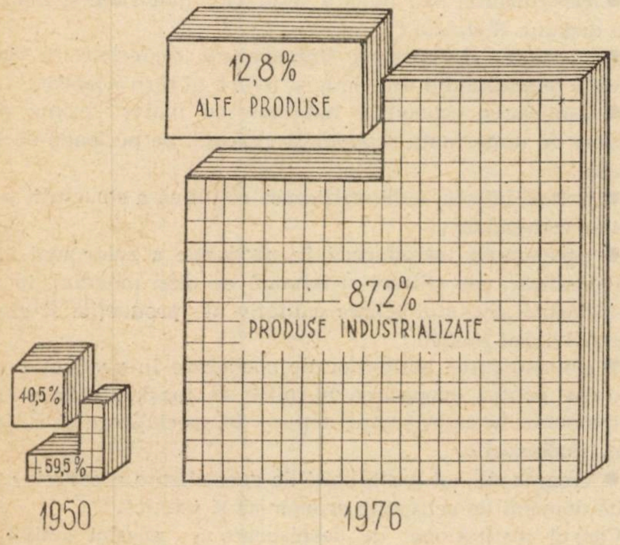

Graficul nr. 1 — Structura exportului

CONDUCEREA partidului, personal tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** a promovat cu consecvență participarea intensă a României la circuitul economic mondial. Factorul hotărîtor în dezvoltarea activității de cooperare cu toate țările lumii l-a constituit **întîlnirile la nivel înalt dintre secretarul general al partidului și conducători dintr-o serie de state ale lumii.** Exemple grăitoare în această privință sînt vizitele efectuate în acest an de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Republica Democrată Germană, Republica Populară Ungară, Republica Populară Polonă, Republica Populară Bulgaria, Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, Ghana, Mauritania, Coasta de Fildeș, Senegal, Nigeria, Egipt — cu care ocazie s-au convenit importante acțiuni de cooperare economică internațională. Fructuoasele convorbiri purtate, ca și documentele încheiate cu aceste ocazii sau cu prilejul vizitării țării noastre de conducători dintr-o serie de țări ale lumii au confirmat, o dată în plus, posibilitatea dezvoltării unor relații largi între toate statele, indiferent de sistemul lor politic sau de alianțele din care fac parte, pe baza egalității în drepturi și respectului mutual al independenței și suveranității naționale.

Neobosita activitate pe plan extern a tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** vizitele și contactele cu șefii de state și guverne

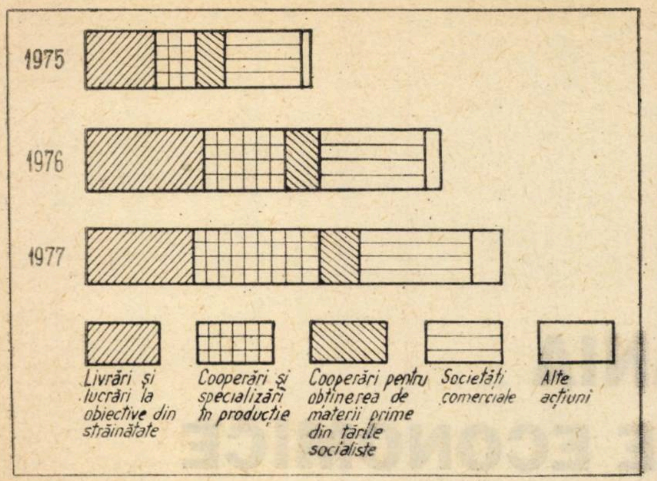

Graficul nr. 2 — Dinamica și structura exportului și a lucrărilor executate în străinătate prin acțiuni de cooperare economică internațională

reprezintă manifestări prestigioase ale politicii externe active a României socialiste, de pace, înțelegere și colaborare, un valoros aport la edificarea unei noi ordini economice și politice mondiale ; ele au deschis un teren fertil pentru extinderea și diversificarea legăturilor economice internaționale ale țării noastre.

Acționînd constant în practică, potrivit acestor cerințe ale epocii contemporane, România a devenit și devine un participant tot mai activ la schimburile economice internaționale. Volumul total al schimburilor economice externe a crescut continuu, ajungînd în 1977, corespunzător prevederilor de plan, la 70,3 mild. lei valută. În ultimii ani se observă o dinamizare a acestei creșteri ; numai sporul din acest an față de 1976 este de 5,8 mai mare decît întregul volum al comerțului exterior realizat în 1948. De asemenea, este demn de remarcat faptul că în ultimii ani **dinamica comerțului exterior românesc a devansat-o pe cea înregistrată de venitul național și producția materială**, fapt ce reflectă participarea tot mai intensă a țării noastre la circuitul mondial de valori, la diviziunea internațională a muncii.

Dinamica comerțului exterior, comparativ cu dinamica produsului social, a venitului național și a producției industriale, se prezintă astfel :

1950 = 100

	1960	**1970**	**1976**
Produsul social	263	629	11 ori
Venitul național	268	599	11 ori
Producția globală industrială	340	11 ori	23 ori
Comerțul exterior	299	836	22 ori

În prezent, cca 25—30% din activitatea productivă este legată de comerțul exterior ; se poate spune că fiecare al 4-lea muncitor lucrează pentru export sau import.

Relațiile economice externe au marcat nu numai **o dinamică accelerată, superioară mediei mondiale**, ci și o **îmbunătățire continuă a structurii**, corespunzător mutațiilor calitative petrecute în economie. După cum reiese din graficul nr. 1 ultimele trei decenii au produs o restructurare completă a exporturilor românești în favoarea produselor industriale. Sînt de menționat creșterile însemnate (în 1976 față de 1960) la exportul unei serii de produse cum sînt : utilaj energetic și electrotehnic — de 15,8 ori ; mașini, utilaje și instalații pentru foraj și exploatarea sondelor — de 9,6 ori ; utilaj pentru industria chimică — de 31 ori ; tractoare și mașini agricole de 16 ori ; mașini-unelte de prelucrat metale — 9,6 ori,rulmenți — de 108 ori; autocamioane, autobasculante și autotractoare — de 11 ori. Pe lîngă creșterile mari realizate în exportul acestor produse devenite de acum tradiționale, nomenclatorul mărfurilor de export s-a lărgit cu noi produse, printre care : cargouri maritime, locomotive Diesel, frigidere, aparate de radio, televizoare. Exportul industriei chimice s-a diversificat, cuprinzînd îngrășăminte azotoase, cauciuc sintetic, fibre și fire sintetice, mase plastice și alte produse de sinteză petrochimică. Pe linia creșterii livrărilor de produse cu prelucrare superioară se înscrie și industria lemnului, care a sporit exportul mobilei, furnirului, plăcilor fibrolemnoase, concomitent cu reduceri la mărfuri cu grad redus de prelucrare și cu rentabilitate mai scăzută (lemn pentru celuloză, pentru construcții etc.).

Pentru asigurarea nevoilor crescînde ale dezvoltării continue a economiei naționale, s-a realizat an de an un volum sporit de importuri. Pe lîngă importul unui volum sporit de mașini și utilaje, care a acoperit cca. 25% din necesarul economiei, România a importat cantități însemnate de materii prime și materiale, îndeosebi minereu de fier, cocs, cărbuni cocsificabili, minereuri și metale neferoase, bumbac, piei și altele.

URMĂRIND să-și înscrie participarea la circuitul economic mondial în coordonate calitativ-structurale noi, corespunzător mutațiilor în relațiile economice internaționale, România a acționat permanent pentru perfecționarea continuă a activității de comerț exterior. Printre formele superioare ale relațiilor economice externe se înscrie **cooperarea economică internațională**, devenită în scurt timp **domeniul cel mai dinamic al comerțului exterior al României.**

Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, România pune permanent pe primul plan dezvoltarea relațiilor de colaborare și cooperare economică cu alte țări, considerînd că **„acesta este factorul hotărîtor al promovării încrederii, prieteniei și conlucrării dintre popoare, al consolidării securității și păcii în lume“.**

Cooperarea economică internațională, formă complexă a relațiilor economice contemporane, a devenit o necesitate obiectivă în condițiile dezvoltării accelerate a tehnicii, ale creșterii complexității producției și adîncirii diviziunii naționale și internaționale a muncii. Ea se impune ca un **factor de promovare a dezvoltării economiei interne a fiecărei țări în parte**, creînd, totodată, condiții pentru diminuarea și lichidarea decalajelor economice existente, pentru sporirea încrederii între state, menținerea păcii și securității internaționale.

Depășind cadrul schimburilor comerciale tradiționale, cooperarea economică facilitează transferul de tehnologie în țările în curs de dezvoltare, restructurarea și dezvoltarea economiei acestora, formarea de cadre calificate, contribuind astfel în mod eficient la instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Prin acțiunile de colaborare și cooperare economică internațională se au în vedere :

- intensificarea participării României la circuitul economic mondial și creșterea eficienței economice a acestei participări ;
- participarea la realizarea unor programe de dezvoltare economică ale altor țări, prin promovarea exportului de mașini, instalații și servicii inginerești ;
- realizarea în mai bune condiții a planurilor privind dezvoltarea economiei noastre naționale ;
- valorificarea mai bună a resurselor materiale și umane de care dispune România ;
- atragerea de mijloace financiare și materiale, în vederea ridicării potențialului economic și tehnic al țării noastre ;
- asigurarea economiei naționale cu materii prime și alte mărfuri de importanță economică ridicată, pe perioade de lungă durată ;
- îmbunătățirea și diversificarea continuă a structurii schimburilor comerciale ;
- accelerarea introducerii în producție a celor mai importante realizări ale științei și tehnicii pe plan mondial, în vederea ridicării nivelului tehnic calitativ al producției și creșterii productivității muncii ;
- intensificarea acțiunilor de cooperare în producție, acționîndu-se pentru acoperirea nevoilor de mașini, utilaje și alte echipamente în cadrul unor acțiuni de specializare și raționalizarea importurilor;
- crearea de noi posibilități de specializare a cadrelor în diferite domenii de activitate economică și tehnică.

Cadrul instituțional de desfășurare a acestei activități în România este format de acordurile — sau alte înțelegeri la nivel guvernamental — de colaborare și cooperare economică. Pînă în prezent, România are încheiate peste 140 de astfel de documente.

ÎN PREZENT, întreprinderile din România participă la peste 300 de acțiuni importante de cooperare, sînt înființate 28 de societăți mixte de producție în străinătate, 35 de societăți comerciale și de tip comercial. Pentru atragerea unor tehnologii noi de vîrf în economia noastră națională, s-au constituit în România 8 societăți mixte de producție.

Un număr însemnat de muncitori, tehnicieni și ingineri lucrează la realizarea unor obiective complexe în țările în curs de dezvoltare, dînd girul material relațiilor de prietenie de tip nou statornicite cu aceste țări, prin realizarea unui număr de cca. 130 de obiective în curs de construcție.

Volumul livrărilor și lucrărilor de construcții la obiectivele ce s-au realizat în străinătate prin activitatea de cooperare reprezintă cca. 20% din volumul exportului României.

Dinamica acestei activități și structura sa pe principalele forme sînt prezentate în graficul nr. 2.

Cooperarea și specializarea în producție constituie un domeniu esențial al colaborării economice a României cu țările socialiste, o formă care contribuie la dezvoltarea unor legături strînse, reciproc avantajoase, stabile și de lungă durată.

Dintre acțiunile de cooperare, menționăm : participarea României la construirea în U.R.S.S. a unor fabrici de celuloză și azbest, valorificarea unor zăcăminte de gaze, dezvoltarea producției de feroaliaje ; construirea în comun de către România și R.S.F. Iugoslavia a celor două complexe hidroenergetice de la Porțile de Fier ; proiectarea unui viitor complex hidroenergetic pe Dunăre, împreună cu R.P. Bulgaria precum și producerea în comun cu această țară de mașini și utilaje grele ; specializarea în producția unor tipuri de tractoare și mașini agricole cu U.R.S.S., în fabricația unor tipuri de mașini unelte și rulmenți cu U.R.S.S., R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Polonă, R.P. Ungară, R.P. Bulgaria, utilaj metalurgic cu R.S. Cehoslovacă, utilaje pentru industria alimentară cu R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.P. Ungară, utilaj energetic cu R.D. Germană, în producția unor sortimente de produse chimice, medicamente, antidăunători cu U.R.S.S., R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă, R.P. Bulgaria, R.P. Ungară.

Potrivit indicațiilor conducerii partidului, va trebui să acordăm o mai mare atenție dezvoltării acțiunilor de cooperare și specializare în producție cu țările socialiste, acționînd pentru acoperirea nevoilor de mașini, utilaje și alte produse în cadrul unor asemenea acțiuni.

Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România acordă o atenție deosebită extinderii relațiilor de cooperare economică cu celelalte țări în curs de dezvoltare, sprijinind eforturile acestora spre progresul economic liber și independent. În prezent, țara noastră are încheiate peste 120 acțiuni de cooperare în țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină, din care cca. 80 de acțiuni se referă la construirea de obiective economice sau livrări de instalații complexe în aceste țări, în domeniile industriei miniere, chimice, construcțiilor de mașini, industriei lemnului și materialelor de construcții, industriei ușoare etc.

Prin asemenea acțiuni țările în curs de dezvoltare își pot valorifica resursele de materii prime și de forță de muncă, pot pune bazele industrializării și crea ramuri economice noi, își pot diversifica exportul și elimina unele importuri, pot introduce metode moderne în organizarea producției și conducerea întreprinderilor, își pot forma cadre proprii de specialiști în domeniul producției și desfacerii ; la rîndul său, țara noastră își creează surse stabile și pe termen lung de aprovizionare cu materii prime și debușee pentru plasarea de mașini, instalații, utilaje, lucrări inginerești și asistență tehnică.

Pornind de la experiența proprie în utilizarea unor forme mai avansate de cooperare, cum sînt de exemplu societățile mixte de producție și comercializare, România a extins aceste forme de cooperare cu țările în curs de dezvoltare. Pînă în prezent, au fost constituite 28 societăți mixte de producție. Acestea asigură o valorificare superioară a resurselor țărilor respective, dezvoltînd ramuri importante ale economiilor naționale — industria minieră, exploatarea și industrializarea lemnului, industria materialelor de construcții, industria ușoară și alimentară. Asemenea societăți au fost constituite în Maroc, Tanzania, Zambia, Africa Centrală, Nigeria, Liban, Congo, Libia, Zair, Gabon, Guineea, India, Peru, Burundi, Chile.

Dintre obiectivele realizate de întreprinderile române, menționăm : o fabrică de acid sulfuric în Turcia ; rafinării de petrol în India, Pakistan și Siria ; fabrici de produse sodice în Iran și Egipt ; fabrici de industrializare a lemnului în Sri-Lanka, Iran, R.P. Congo ; filaturi de bumbac în Sudan și R.P. Congo ; linii de montaj și fabrici de tractoare în Iran și Egipt ; centrale termice, linii electrice, amenajări de drumuri, aeroporturi și altele.

Pentru promovarea exportului și a activității de cooperare, se efectuează în diferite țări lucrări de prospecțiuni, explorări pe risc propriu. De asemenea, funcționează în străinătate numeroase birouri tehnice și de consultanță care execută studii, proiecte, conduc lucrări de construcții-montaj la diferite întreprinderi industriale.

În viitor, cooperarea economică cu statele în curs de dezvoltare va cunoaște o continuă extindere și diversificare. Astfel, în diferite țări arabe, în țări din Africa, America Latină și Asia, acțiunile de cooperare vor fi concretizate în domenii cum sînt : explorarea și exploatarea unor zăcăminte minerale și petrolifere, valorificarea potențialului forestier, industrializarea lemnului, industria ușoară, construcțiile civile, agricultura.

Concomitent se dezvoltă schimburile economice și cooperarea în producție, știință și tehnică cu țările capitaliste economic avansate, a căror pondere în totalul comerțului exterior românesc se situează în prezent la peste o treime. Cooperarea României cu aceste țări se desfășoară pe baza acordurilor guvernamentale de cooperare economică, industrială și tehnică încheiate pe termen lung. România are încheiate peste 40 de astfel de acorduri și înțelegeri de cooperare și colaborare. Întreprinderile românești au încheiat cu firme și organizații economice din țările capitaliste dezvoltate cca. 80 de acțiuni de cooperare, din care peste 30 de acțiuni reprezintă participări la realizarea de obiective în România, 29 societăți de tip comercial și bancar, 8 societăți mixte de producție în România.

Cooperarea economică a României cu aceste țări are loc aproape în toate sectoarele de activitate economică, în special în ramurile cu tehnologie „de vîrf“, respectiv industria construcțiilor de mașini, industria electrotehnică, electronică, industria chimică și petrochimică, aviație etc. Motivarea acestei formule este de ordin economic, dar nu se pot neglija nici rezultatele ei politice, această formă a relațiilor economice externe fiind un mijloc de apropiere între țări diferite ca sisteme sociale și politice, ca grad de dezvoltare economică, un factor de reducere a decalajelor economice existente și de stabilizare a relațiilor între țări.

Și în viitor vom acționa pentru realizarea unor obiective în țara noastră în cadrul unor acțiuni de cooperare, pentru crearea de noi societăți mixte de producție în domenii avansate din punct de vedere tehnologic, precum și pentru crearea de noi societăți comerciale, menite să impulsioneze exporturile de produse românești pe piețele externe.

AM ÎNCERCAT, în aceste cîteva rînduri, să prezint modul în care România socialistă înțelege să transpună în viață concepțiile înaintate pentru care militează cu hotărîre, aducîndu-și o substanțială contribuție la afirmarea și cristalizarea relațiilor noi dintre state, pentru realizarea noii ordini economice internaționale, care să asigure progresul armonios al fiecărei națiuni, egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare, stabilitatea economică internațională, bunăstarea și pacea fiecărui popor.

O POLITICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ȘI A OMULUI

COMERȚUL SOCIALIST ÎN PROCESUL RIDICĂRII CONTINUE A NIVELULUI DE TRAI AL ÎNTREGULUI POPOR

Nicolae BOZDOG
prim-adjunct al ministrului comerțului interior

LA A 30-A ANIVERSARE A REPUBLICII, moment de o deosebită semnificație în istoria poporului român, comerțul nostru socialist aniversează tot atîția ani de existență și de rodnice împliniri în realizarea importantelor sale funcții social-economice. Ca rezultat nemijlocit al profundelor procese de transformare a societății românești intervenite imediat după eliberarea țării, în condițiile introducerii sistematice în economie a unor forme eficiente de control ale statului democrat-popular, sfîrșitul anului 1947 consemnează apariția, în București, a primelor unități ale comerțului de stat din țara noastră *).

Încă de la apariția sa, comerțul socialist a exercitat o influență însemnată asupra dezvoltării activității de comerț interior. Treptat, în strînsă relație cu măsurile adoptate în vederea redresării și dezvoltării economiei, comerțul socialist dobîndește un loc tot mai însemnat, astfel încît la începutul anului 1949 — primul an de economie planificată — capitalul particular era eliminat aproape complet din comerțul cu ridicata, iar comerțul cu amănuntul, de stat și cooperatist, cunoaște o dezvoltare continuă. Ideea principală care se desprinde din experiența celor 30 de ani de comerț socialist din țara noastră este că, pe lîngă schimbarea formei de proprietate, **a avut loc o mutație profundă în calitatea activității comerciale.** S-a trecut de la funcțiile comerțului capitalist, cu obiectiv fundamental realizarea profitului maxim, la **funcțiile comerțului socialist,** a cărui menire de esență este participarea directă la înfăptuirea țelului suprem al politicii Partidului Comunist Român — **ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor.**

Dinamismul comerțului — o componentă a dinamismului economiei

ÎNSCRIEREA fermă a economiei românești pe linia dezvoltării în ritmuri susținute, asigurarea unui raport optim între fondul de dezvoltare și fondul de consum, industrializarea socialistă și dezvoltarea intensivă a agriculturii, în condițiile asigurării în mod constant a echilibrului necesar între creșterea economică la cote înalte și sporirea puterii de cumpărare a populației reprezintă factorii fundamentali care au favorizat conturarea cu tot mai mare pregnanță a noii fizionomii a comerțului din țara noastră.

O deosebită valoare prezintă, în acest context, preocuparea permanentă a conducerii de partid și de stat, a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** pentru soluționarea cît mai corespunzătoare a problemelor aprovizionării cu mărfuri a populației. Sprijinul concret și constant acordat dezvoltării și perfecționării comerțului socialist a permis sporirea necontenită a contribuției acestuia la **satisfacerea pe un plan tot mai ridicat a cerințelor de consum ale populației** — multiple, variate și într-o continuă creștere și diversificare. An de an, volumul vînzărilor de mărfuri cu amănuntul a înregistrat sporuri mari, ritmuri ridicate de creștere. Aceasta a permis ca, față de 10 miliarde de lei volum al desfacerilor din anul 1948, să ne propunem ca în anul 1978 să realizăm un volum de 182 miliarde de lei.

Ca în întreaga economie, cele mai mari realizări au fost obținute după Congresul al IX-lea al P.C.R., semnificativ este, în acest sens, faptul că în primii doi ani ai actualului cincinal, prin comerțul socialist s-au vîndut mărfuri în sumă totală de 320 miliarde de lei, ritmul mediu anual de creștere fiind de 8,4%, iar nivelul planificat al vînzărilor din anul 1978 va echivala cu totalul desfacerilor realizate în primii 10 ani de existență a comerțului socialist.

Înfăptuind indicațiile conducerii partidului, ale secretarului general al P.C.R., tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** s-a ajuns la o aprovizionare corespunzătoare și constantă, mai echilibrată pe întregul teritoriu al țării, la nivelul fiecărui județ și oraș, în centrele muncitorești și în comune.

Referindu-ne doar la primii doi ani ai actualului cincinal, ținem să remarcăm sporurile mai mari de vînzări la produse alimentare cu valoare nutritivă ridicată, ca de exemplu: carne și produse de carne — cu 24% în 1977 față de 1975, ouă — cu 25%, lapte și produse lactate proaspete — cu 19%, brînzeturi — cu 23%, legume proaspete — cu 18%, fructe — cu 35%. De asemenea, în aceeași perioadă s-au înregistrat creșteri importante la vînzările de confecții și tricotaje, care au însumat în anii 1976—1977 peste 34 miliarde de lei (cu 16% mai mult decît în perioada anterioară de doi ani), precum și la bunurile de folosință îndelungată — 36 miliarde de lei (cu 28% mai mult). În primii doi ani ai cincinalului actual, comerțul socialist a vîndut 1,6 milioane aparate de radio și televizoare, 650 mii frigidere, 360 mii mașini de spălat rufe, 120 mii autoturisme, mobilă în valoare de peste 10 miliarde de lei.

Realitatea dezvoltării noastre cere să scoatem în evidență încă un fapt esențial: **lărgirea, diversificarea, înnoirea și modernizarea continuă a fondului de mărfuri pus la dispoziția populației,** astfel încît în rețeaua comercială de la orașe și sate se comercializează astăzi cca. 300 mii produse și sortimente, de peste 2,5 ori mai mult decît în anul 1965.

Exigențele consumatorilor și modernizarea structurilor

SPORIREA de mare amploare a dimensiunilor activității comerciale, precum și mutațiile cu o deosebită semnificație intervenite în structura ofertei de mărfuri trebuie puse și pe seama dezvoltării bazei tehnico-materiale. În prezent funcționează în întreaga țară peste 74 mii de unități comerciale și de alimentație publică, cu o suprafață comercială utilă de 7 milioane mp, a căror amplasare pe teritoriu asigură o bună servire a populației de la orașe și sate. Dacă se ține seama de faptul că în anul 1950 existau 27,6 mii unități ale comerțului socialist, și sub acest aspect progresul este evident. De remarcat că în anii 1976—1977 s-au dat în folosință peste 3 500 de unități comerciale noi, suprafața comercială sporind cu cca. 750 mii mp.

Accentuarea laturii calitative a întregii activități din economia noastră națională s-a reflectat — la nivelul comerțului — într-un continuu și susținut proces de modernizare a rețelei de la orașe și sate, prin introducerea și extinderea mereu mai intensă a formelor moderne de vînzare.

Pe bună dreptate, se poate afirma că **promovarea formelor noi de comerț a contribuit la o mai rapidă circulație a mărfurilor, la servirea mai bună a consumatorilor, la o eficiență superioară sub raport economic și social.**

Pe linia preocupării generale de perfecționare a conducerii și organizării întregii economii naționale, se înscriu măsurile privind crearea unor condiții mai bune pentru desfășurarea activității de comerț interior pe întregul teritoriu al țării. În vederea îndeplinirii sarcinilor de coordonare, îndrumare și control la nivel județean, s-au lărgit mult atribuțiile direcțiilor comerciale județene, care dispun de o structură organizatorică adecvată și a căror activitate se realizează în cadrul principiilor generale ale conducerii locale.

O contribuție deosebită pe linia unei mai bune corelări a structurii comerțului cu amănuntul în profil teritorial cu cerințele consumatorilor au adus măsurile luate în cursul acestui an. S-au organizat întreprinderi de comerț cu amănuntul, de regulă cu rază orășenească, variind ca dimensionări și profil în funcție de numărul locuitorilor, tipul localității și volumul cererii; s-a asigurat, de asemenea, ca în fiecare comună să funcționeze o cooperativă de consum. Totodată, comerțul cu ridicata dispune de o cuprinzătoare rețea de întreprinderi și depozite amplasate judicios pe teritoriul țării, asigurînd fluxuri normale ale mărfurilor pe toate sectoarele comerciale.

---

*) Magazinul pentru produse alimentare „6 Martie“, situat pe bd. Magheru și magazinul universal pentru mărfuri industriale „București“.

Creșterea nivelului servirii

REALIZĂRILE comerțului românesc în anii edificării societății socialiste sînt nemijlocit legate de contribuția personalului muncitor **din această ramură:** el numără astăzi peste 400 mii de oameni ai muncii, care își desfășoară activitatea în contact permanent cu milioanele de cumpărători, beneficiind de un grad tot mai ridicat de instruire profesională și politică.

Este deosebit de relevant faptul că în perioada 1949—1977, învățămîntul comercial — profesional și mediu — a fost absolvit de cca. 140 000 de lucrători, iar alți 130 000 au fost pregătiți prin cursuri de calificare de scurtă durată și prin practică la locul de muncă. În fapt, cca. 40% din numărul existent al personalului din comerț au absolvit școli profesionale, școli medii tehnice de comerț, licee economice și școli de specializare postliceală. A crescut, de asemenea, permanent numărul absolvenților învățămîntului superior care lucrează în comerț. Aceste date sînt, desigur, edificatoare, astfel încît se poate vorbi pe bună dreptate de o nouă calitate a lucrătorului din comerțul socialist, esențial diferită de aceea caracteristică comerțului de acum 30 de ani. În același context, este de subliniat că în structura personalului din comerț femeile ocupă o pondere tot mai ridicată — cca. 60% din personalul total existent la mijlocul anului 1977.

Nivelul de dezvoltare și organizare asigură acestei ramuri a economiei noastre naționale largi posibilități de acțiune în situații variate. Chiar în cazul unor condiții deosebite ce au apărut în ultimii ani — inundații, cutremurul catastrofal de la 4 martie a.c. — comerțul a reușit să asigure aprovizionarea normală a populației.

La orizontul anilor '80

DOCUMENTELE **aprobate de recenta Conferință Națională a P.C.R. pun în fața comerțului sarcini noi, de o majoră importanță,** exprimate sintetic de faptul că în anul 1980 urmează să se realizeze un volum total de desfaceri cu amănuntul de 215 miliarde de lei — cu 52% mai mult decît în anul 1975, față de 47%, cît se prevăzuse inițial.

Pe baza unor investiții suplimentare și prin devansarea punerii în funcțiune a unor capacități de producție în industria bunurilor de consum, se vor crea condiții pentru ca, în următorii ani, să fie satisfăcute cerințele populației și la unele sortimente de mărfuri nealimentare care în prezent se produc și se desfac în cantități mai mici decît cererile.

Programul de creștere mai accentuată a nivelului de trai al populației pînă în anul 1980 prevede sporuri însemnate ale livrărilor pentru fondul pieței la sortimentele de mărfuri cu prețuri mici, precum și la articolele pentru copii, care vor permite o și mai bună satisfacere a cerințelor diferitelor categorii de cumpărători.

O preocupare deosebită o va constitui aprovizionarea populației cu articole tehnice de uz casnic și gospodăresc, materiale de construcții și alte produse, acționîndu-se ferm în vederea realizării integrale a programelor speciale adoptate în acest scop. Așa cum se arată în Programul de creștere a nivelului de trai al populației, adoptat de Conferința Națională a partidului, în anul 1980 se va ajunge la o dotare mult îmbunătățită a populației.

Pentru înfăptuirea acestor obiective de mare semnificație economică și **socială,** comerțul va acționa pentru cunoașterea cererii de mărfuri și va conlucra cu industria la justa dimensionare a noilor capacități de producție și folosirea deplină a acestora. În același timp, o preocupare de mare actualitate o constituie **aplicarea indicațiilor conducerii de partid privind diversificarea și îmbunătățirea calității produselor, precum și zonarea producției bunurilor de consum și asigurarea unei structuri mai largi, în funcție de cerințele din fiecare zonă a țării.**

Importanța esențială a fondului de mărfuri în buna desfășurare a activității comerciale face necesară **perfecționarea continuă a relațiilor dintre industrie și comerț,** asigurîndu-se participarea la contractarea fondului de mărfuri, alături de cadrele din comerț, a unui număr de consumatori de diferite profesii și vîrste, din toate județele țării.

În vederea livrării integrale și ritmice a fondului de mărfuri se va acționa pentru respectarea strictă a contractelor, sub aspectul continuității, calității și structurii sortimentale.

În anii ce urmează se va dezvolta în continuare rețeaua comercială, se vor îmbunătăți repartizarea mărfurilor pe teritoriu și organizarea desfacerii, urmărindu-se reducerea substanțială a timpului afectat cumpărăturilor. Este relevant, în acest sens, faptul că suprafața comercială va crește în perioada 1976—1980 cu cca. 2 milioane mp, astfel încît la finele actualului cincinal suprafața comercială a întregului comerț socialist va însuma cca. 8 milioane mp. De asemenea, rețeaua de mari magazine se va extinde continuu, atît în principalele orașe ale țării, cît și în zonele ansamblurilor de locuințe din Capitală.

Prin aplicarea **normelor generale de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale și de alimentație publică,** aprobate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința din 23 decembrie a.c., se vor realiza condiții mai bune pentru ca, la orașe și sate, unitățile comerțului să satisfacă la un nivel superior cerințele populației. Noile norme vor permite realizarea unui salt calitativ în ce privește apropierea rețelei comerciale de consumatori, creșterea gamei sortimentale a mărfurilor oferite și în final, sporirea eficienței economice și sociale a comerțului.

Ținînd seama de contribuția deosebită pe care alimentația publică trebuie să o aducă la asigurarea unei alimentații raționale, consistente și de bună calitate, o atenție specială se va acorda măsurilor de creștere a rolului social al acestui sector, care, în mod curent, trebuie să servească o hrană, la prețuri accesibile, pentru un număr cît mai mare de oameni ai muncii.

Integrîndu-se în dezvoltarea economico-socială accelerată a țării, întreaga activitate de comerț va contribui într-o măsură și mai mare la înfăptuirea politicii partidului, de ridicare a nivelului de trai al poporului nostru.

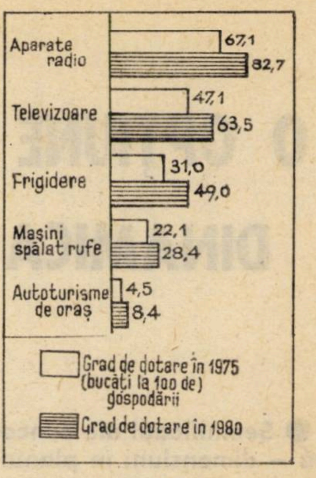

Creșterea gradului de dotare a populației cu bunuri de folosință îndelungată în actualul cincinal

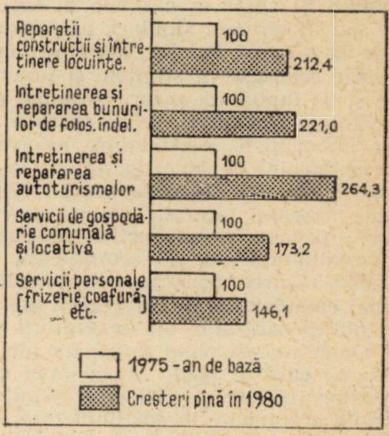

Creșterea volumului prestărilor de servicii pe profile, în cincinalul 1976—1980

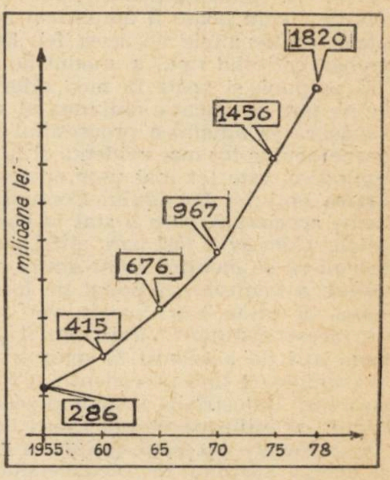

Dinamica valorii unui procent al creșterii desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist

O OPȚIUNE PENTRU PROGRESUL SOCIAL-UMAN: DINAMICA INDUSTRIALIZARE – URBANIZARE (I)

Ioniță OLTEANU

● Semnificații ale concomitențelor creșterii ● Industrializarea – generator de progres ● Orientarea sociocentrică – dimensiuni în planul conceptual și operațional

DIALECTICA evoluției, logica lucrurilor a pus în fiecare perioadă a dezvoltării sociale noi probleme teoriei și practicii economice. Și chiar în cazurile în care s-au pus aceleași probleme sau în termeni similari, răspunsurile au diferit întotdeauna, de la o etapă la alta, marcînd, uneori deosebit de vizibil, progresele realizate în științele și practica socială. Sîntem conștienți și de faptul că uneori revenind asupra problemelor, răspunsurile pot fi diferite, fie ca urmare a unor noi aspecte relevate, a îmbogățirii constelației informaționale sau a rafinării instrumentarului de investigație, fie datorită altor cauze obiective sau subiective. Inconsecvență ? Nu înseamnă oare această „mișcare" tocmai „spirala" de progres ? Chiar faptele istorice și datele, privite în perspectiva timpului, sînt interpretate diferit, dezvăluindu-li-se noi semnificații.

Industrializarea constituie realmente unul dintre **procesele cele mai complexe și de anvergură ale lumii contemporane**. Nu reprezintă ea oare unul din generatorii cei mai puternici de progres ? Omenirea își pune astăzi tot mai mari speranțe în binefacerile pe care le poate aduce unei colectivități dezvoltarea structurilor industriale moderne. Rîndul celor ce continuă să mai caute argumente în sprijinul tezei că progresul este posibil și fără un proces intensiv de industrializare a devenit atît de subțire încît nu mai prezintă un interes în dezbatere. Problemele au încetat să se pună în termenii dezvoltare **cu** sau **fără** industrializare. Ceea ce constituie adevărate aspecte de analizat sînt : ce fel de industrializare ? cum ? în ce direcție trebuie ea să evolueze ? cum poate fi amplificat rolul ei social pozitiv ? și bineînțeles multe altele de acest fel. Este evident că acest gen de întrebări, privind tipul și modul de industrializare, vor continua să se pună și poate în mod diferit de la o etapă la alta, dar ele nu pun în discuție opțiunea în sine.

Pe măsură ce dinamica progresului societății românești contemporane devine tot mai evidentă și își manifestă tot mai viguros amploarea, este tot mai ușor de sesizat **raționalitatea și însemnătatea** opțiunii Partidului Comunist Român pentru industrializarea accelerată, care a stat la baza proiecției și construcției sociale. Cum ar fi fost oare altfel posibil ca timp de aproape trei decenii să se mențină unul dintre cele mai ridicate ritmuri de creștere a venitului național pe locuitor ? Cum ar fi putut să crească de peste 5 ori veniturile totale reale ale populației în acest răstimp ? Cum am fi putut asista altfel la un dinamism atît de accelerat al unor transformări de o profunzime și o amploare fără precedent ? A fost construită o puternică infrastructură industrială, însumînd zeci de mii de noi obiective industriale, cu milioane de noi locuri de muncă, cu un puternic efect de antrenare. Această opțiune a declanșat și a făcut posibil un proces susținut de reconversiune a populației agricole în activitățile din ramuri neagricole (circa jumătate din totalul acesteia), impulsionînd hotărîtor viteza procesului de urbanizare, de creare a unui cadru superior de viață, concomitent cu transformarea accentuată a mediului rural.

Recentele hotărîri ale Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român au prevăzut accelerarea dinamismului dezvoltării potențialului cantitativ și calitativ al industriei românești. Intensificarea ritmului mediu anual de creștere a producției industriale în acest cincinal de la 10,7 la 11,5 la sută și menținerea unui ritm ridicat în cincinalul 1981—1985 (de circa 9 la 9,8 la sută) demonstrează cu putere de argumentare a cifrelor, robustețea economiei românești, coerența și consecvența unor opțiuni. Această dinamică a evoluției vine și ea să confirme odată în plus, în contextul rigorilor pe care le impune confruntarea cu practica, raționalitatea alegerilor făcute. Cum și cînd am fi ajuns altfel să realizăm obiectivul de a atinge în 1985 un venit național pe locuitor de 2 400—2 500 de dolari ? Acest nivel **relevă, cu o maximă concentrare, profundele semnificații economice, sociale, politice și istorice ale saltului țării noastre în rîndul națiunilor cu o dezvoltare economică medie.** Această evoluție exprimă, totodată, un exemplu de îndeplinire a aspirațiilor unei colectivități naționale, a membrilor săi și o contribuție la eforturile pentru progresul general social-uman.

Întotdeauna a existat un interes particular pentru încercarea de a descifra resorturile intime ale creșterii economice. Sînt cunoscute preocupările lui Clark, Rostow, Kusnets și ale altor economiști, care au încercat să analizeze factorii creșterii economice în etapa începuturilor industrializării. Și astăzi este larg și constant manifest interesul pentru creșterea continuă și rapidă a economiilor țărilor socialiste sau temporar cel suscitat de unele „miracole" economice ale unor țări capitaliste. Este firesc. O creștere economică susținută și de durată incită în mod legitim interesul specialiștilor. **Pe măsură ce deceniile se acumulează și România socialistă continuă să înregistreze ritmuri medii de creștere a venitului național dintre cele mai ridicate din lume, este cît se poate de firesc ca interesul incitat de experiența sa să fie tot mai mare.** Analistul interesat în cunoașterea resorturilor acestei evoluții va constata fără dificultate că factorul principal l-a constituit **industrializarea.** Dar nu-și va putea explica satisfăcător dinamismul întregii dezvoltări economico-sociale dacă își va situa analiza exclusiv în domeniul economic și nu va face un efort de a înțelege rolul hotărîtor jucat de transformările profunde intervenite în planurile social-politic, în structurile de ansamblu ale societății și ale resurselor umane.

Orice analiză va trebui să pornească de la înțelegerea **orientării sociocentrice** a dezvoltării societății socialiste românești, în care economia constituie **mijlocul** de realizare a **finalității** sale social-umane. Însăși industrializarea nu trebuie nici o clipă analizată în sine. Ea nu constituie doar mijlocul principal de realizare a creșterii economice, de realizare a unor noi locuri de muncă, de venituri suplimentare, de creștere a randamentelor economice, ci a jucat și continuă să joace un rol decisiv în dezvoltarea socială de ansamblu a țării. **Industria este o adevărată „locomotivă" a progresului.** Ea schimbă nu numai condițiile de muncă, ci și pe cele de trai în general. Ea modifică mentalități, nivelul de cultură, modul de viață, condițiile de locuit, de civilizație, modelul de consum, aspirațiile social-umane. Este greu de imaginat un mijloc care să poată accelera procesul urbanizării și pe cel de transformare a mediului rural, care să acționeze atît de puternic asupra modificării cadrului de viață a membrilor societății. Politica partidului nostru de amplasare teritorială a structurilor industriale și largul lor efect de antrenare a dezvoltării economice și sociale pe care îl declanșează sînt edificatoare. Este adevărat că investigația științifică trebuie să adîncească cercetarea unor interdependențe, inclusiv dinamica industrializare-urbanizare. Finalitatea oricărui proces, inclusiv a industrializării, trebuie evaluată în planul modificărilor pe care le aduce în cadrul de viață, în contribuția la satisfacerea aspirațiilor colectivității.

Un proces intercorelat : industrializare – dezvoltare – urbanizare

SPUNEAM că industrializarea socialistă a constituit o adevărată locomotivă a dezvoltării și urbanizării. La rîndul său urbanizarea nu a constituit numai un rezultat al dezvoltării și industrializării, o concomitență a creșterii economice ci, așa cum am arătat un adevărat **generator de progres.**

O POLITICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ȘI A OMULUI

Cînd în politica partidului s-a optat pentru o industrializare rapidă a țării s-a avut în vedere că aceasta constituie un mijloc, o cale de antrenare într-o dezvoltare rapidă și modernă și a celorlalte ramuri și sectoare din economie, a agriculturii, construcțiilor, comunicațiilor etc., o cale de ridicare a nivelului tehnic, a eficienței muncii și a veniturilor. **„Întotdeauna** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea, ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, sporire rapidă a avuției naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale“.[1])**.

În fundamentarea acestei politici, printre alte finalități sociale de mare întindere și profunzime s-a ținut seama și de faptul că sporirea populației urbane nu are loc numai și nici în primul rînd pe seama sporului natural, ci îndeosebi pe calea migrației. Este cunoscut că declanșarea unei creșteri economice accelerate este însoțită întotdeauna de profunde modificări structurale în plan sectorial, al structurilor economice, al celor socio-profesionale, al dezvoltării teritoriale, al infrastructurilor etc.

Creșterea economică, dezvoltarea și progresul sînt însoțite în mod obiectiv de importante mutații structurale și migrații ale populației din mediul rural spre mediul urban. Dar fără a dezvolta coordonat baza economică a așezărilor umane din mediul urban, fără a crea suficiente locuri de muncă productive, apar în mod inevitabil „blocaje“ economice și sociale. Este ceea ce s-a întîmplat și continuă să se întîmple în multe țări capitaliste dezvoltate sau în curs de dezvoltare. O dezvoltare necorelată și necontrolată a orașelor, fără crearea de suficiente locuri de muncă productive, capabile să „resoarbă“ sporul de populație, cît și populația venită din mediul rural a dus, chiar și în țări capitaliste dezvoltate, la apariția slumsurilor, a periferiilor mizere, care nu oferă decît dezamăgire, amărăciune, frustrare și tensiuni sociale suplimentare. Creșterea dezechilibrată și dezechilibrantă duce la șomaj evident sau deghizat la insecuritate economică și socială, la hipertrofierea vieții economice și sociale.

Urmărind, chiar și numai la suprafață, evoluțiile dezvoltării și urbanizării în țara noastră, vom constata că, în general, nu se poate vorbi de un adevărat proces de urbanizare fără o dezvoltare puternic ascendentă, echilibrată. De altfel, urbanizarea reflectă, de regulă, nivelul, esența și tipul de dezvoltare, care își pune amprenta asupra evoluției fenomenelor demografice. De exemplu, în perioada dintre cele două recensăminte din 1930 și 1948 populația țării a crescut aproape cu 1,6 milioane, sporind mai repede populația din mediul rural (+ 925 mii), față de mediul urban (+ 661 mii). Odată cu trecerea la economia socialistă și cu accelerarea dezvoltării, odată cu impulsul accelerator al industrializării constatăm o creștere mai rapidă a populației în general și îndeosebi a celei urbane, concomitent cu o scădere permanentă a celei rurale (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Evoluția populației pe medii (urban+rural)

			Mediul urban			Mediul rural		
Anul recensămîntului	Populația totală	Spor de populație față de anul precedentului recensămînt	Nr. populației	% din total	Spor de populație față de anul precedentului recensămînt	Nr. populației	% din total	Spor sau minus de populație față de anul precedentului recensămînt
1930	14 280 729	—	3 051 253	21,4	—	11 229 476	78,6	—
1948	15 872 624	+1 591 895	3 713 139	23,4	+ 661 886	12 159 485	76,6	+925 009
1956	17 489 450	+1 616 826	5 474 264	31,3	+1 761 125	12 015 186	68,7	—139 291
1966	19 103 163	+1 613 713	7 305 714	38,2	+1 831 450	11 797 449	61,8	—217 737
1977	21 559 416	+2 456 253	10 236 846	47,5	+2 931 139	11 322 570	52,5	—474 8[illegible]

Sursa : Anuarul statistic al R.S. România, 1977, p. 45.

Din tabel se desprinde extrem de pregnant gradul scăzut de urbanizare de la care am pornit, ca și evoluția generală a acestui proces. Se constată astfel : o creștere a populației totale în fiecare perioadă dintre recensăminte (1930—1948 = + 1952 mii ; 1948—1956 = +1617 mii ; 1956—1966 = + 1614 mii ; 1966—1977 = +2456 mii), un spor tot mai accelerat în ultima perioadă al populației urbane (+ 662 mii; + 1761 mii; + 1831 mii ; + 2 931 mii) și o scădere, mereu mai pronunțată, a celei rurale (+ 925 mii ; —139 mii ; —218 mii ; —475 mii).

Este semnificativ că o asemenea evoluție, rod al proiecției și construcției economico-sociale a Partidului Comunist Român, al opțiunilor sale de dezvoltare, a avut loc pe fundalul unei dinamici extrem de rapide a industrializării. În perioada 1951—1976 producția industrială a sporit de 23 de ori iar venitul național de 11 ori. Comparînd această creștere cu cea din perioada 1951—1965, de circa 6,5 ori a producției industriale și de 4,13 ori a venitului național, este evidentă **accelerarea creșterii industriale în ultimul deceniu și rolul său de motor al dezvoltării sociale.**

În cadrul unui proces planificat s-au echilibrat evoluția dezvoltării bazei industriale, a modernizării agriculturii și a celorlalte ramuri cu urbanizarea și transformarea mediului rural. Este un proces pe cît de amplu și complex pe atît de profund în semnificații și implicații social-umane. Concomitent cu creșterea ponderii populației ocupate în industrie (de la 12% la 31,9%), cea ocupată în agricultură s-a redus, în aceeași perioadă de 26 de ani (1951—1976), de la 74,1% la 35,6%. S-au evidențiat mutații profunde și pe planul migrației populației din mediul rural spre cel urban ca și o mai bună repartizare și omogenizare astfel a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării. Analizînd datele, vom constata că procesul de dezvoltare rapidă a industriei și de transformare a agriculturii într-o ramură modernă și tot mai eficientă a economiei naționale, a fost însoțit de un fenomen migratoriu, relativ de mare amploare, îndeosebi din mediul rural către orașe. De exemplu, în 5 ani (1968—1972) peste 1,5 milioane locuitori (7,5% din populația totală a țării) și-au schimbat domiciliul permanent, din care principalul flux — aproape 900 de mii, — au migrat spre orașe, accelerînd sensibil pe această cale procesul de urbanizare.

Noile locuri de muncă — baza creșterii orașelor

AMPLOAREA procesului de urbanizare nu ar fi fost posibilă fără crearea într-un ritm susținut a noi locuri de muncă, ca urmare a edificării noii baze economice industriale. Privind evoluțiile acestor coordonate ale dezvoltării și urbanizării vom constata interdependențele ce se manifestă între trendurile lor (vezi tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Creșterea populației urbane, a noilor locuri de muncă și orașe

	Populația urbană	Locuri de muncă noi	Orașe noi
1951—1955	662 mii*)	825 mii	19
1956—1966	1 831 mii	1 357 mii	12
1966—1976	2 [illegible] mii**)	2 254 mii	54

*) 1948—1956
**) 1966—1977
Sursa : Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S. România, 1977, p. 45; 102 și a rezultatelor preliminare ale Recensămîntului populației și locuințelor din ianuarie 1977, „Scînteia“ din 14 iunie 1977.

Cîteva observații pe marginea acestui tabel sînt necesare. Un anumit decalaj ce se creează între sporul populației urbane și crearea noilor locuri de muncă este explicabil prin înseși diferențele existente în totalul populației — populație activă, ocupată etc. — ca și prin mobilitatea în cadrul structurii pe vîrste, a migrării, a celei socioprofesionale etc. Este evident că populația orașelor, ritmul procesului de urbanizare nu poate devansa într-o măsură mult prea mare creșterea numărului de noi locuri de muncă și de noi locuințe, fără a duce la dezechilibre de natura celor întîlnite în țările capitaliste, cu grave consecințe economico-sociale. Ritmul de creștere a noilor locuri de muncă îndeosebi în urma dezvoltării industriale, corelat cu cel de construcții de locuințe, de sporire a mobilității rurale poate accelera sau frîna procesul de urbanizare. Dezvoltarea planificată a țării, într-o viziune sistemică a creat tocmai condițiile pentru manifestarea armonizată și articulată a interferențelor trinomului **industrializare-dezvoltare-urbanizare**. Desigur însă că fenomenele sînt mult mai complexe și o analiză a lor mai detaliată ar solicita adîncirea investigării unor concomitențe și corelații pe mai multe planuri.

Într-o examinare retrospectivă vom constata că industria s-a dovedit un factor esențial în dezvoltarea economico-socială a județelor și localităților și în accelerarea urbanizării, în transformarea structurală a localităților, în difuzarea largă a elementelor de civilizație și bunăstare în cadrul de viață al întregii populații. Amplasarea în orașe a unor importante obiective industriale, crearea unor mari zone și platforme industriale au fost însoțite de o sporire de peste 2,5 ori a ponderii populației ocupate în industrie (de la 12.0% în 1950 la 30,6% în 1975) și de aproape 2 ori a celei urbane (de la circa 24% în 1950 la 47,5% în 1977).

Industrializarea nu constituie un element singular, dar **are un rol decisiv în accelerarea procesului de urbanizare.** Acest lucru rezultă și din corelarea faptului că județele cu nivelul cel mai ridicat de dezvoltare economică (Brașov, Hunedoara, Sibiu,

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la Congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, Ed. pol. București 1977.

Constanţa etc.) prezintă şi cel mai mare procent al populaţiei urbane (peste 60%). În acelaşi timp nivelul cel mai scăzut de urbanizare se constată în cazul judeţelor mai slab dezvoltate industrial, cu o economie predominant agricolă (Bistriţa-Năsăud, Botoşani, Sălaj etc.), sub 30%.

Virtuţile economico-sociale ale viziunii sistemice

STRATEGIA Partidului Comunist Român de dezvoltare economico-socială rapidă a ţării, prin alocarea unor sume importante de investiţii pentru amplificarea forţelor de producţie, a abordat într-o viziune coerentă şi de perspectivă politica de industrializare socialistă, de dezvoltare echilibrată a întregului teritoriu al ţării, a tuturor localităţilor, concomitent cu sistematizarea lor şi accelerarea procesului de urbanizare, toate subordonate ţelului suprem — creşterea continuă a nivelului de trai material şi spiritual al întregii colectivităţi, îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă. O asemenea abordare relevă virtuţile orientării sociocentrice a dezvoltării, coerenţa şi compatibilitatea evidentă între dezvoltarea economică şi cea socială, între obiectivele economice şi sociale, în cadrul vectorului creştere-dezvoltare-progres, subordonat finalităţii sale social-umane.

Din experienţa românească rezultă că politicile de dezvoltare a aşezărilor umane (urbane şi rurale) constituie o componentă esenţială a strategiei globale de dezvoltare a ţării, de atingere a obiectivelor economice şi sociale, ce presupune armonizarea politicilor de industrializare, de dezvoltare agricolă, a infrastructurilor economice în general, a celor sociale, educaţionale, culturale, de amenajare a mediului de viaţă şi a celui natural, avînd toate ca obiectiv final ameliorarea calităţii vieţii tuturor membrilor colectivităţii. Aceasta a presupus, atît pe plan conceptual, cît şi pe plan operaţional, coordonarea politicilor sectoriale şi regionale, definirea priorităţilor în cadrul dezvoltării generale, într-o optică pe termen lung, avînd permanent în cadrul său omul.

Bazat deopotrivă pe raţiuni şi criterii economice şi sociale, acest concept, a urmărit apropierea treptată a nivelurilor de dezvoltare ale judeţelor ţării, contribuind la înfăptuirea unei reale egalităţi economice între toţi membrii societăţii româneşti. În felul acesta dezvoltarea a căpătat un profund caracter social şi finalitate social-umană, evitînd inegalităţile, şi frustrarea socială ca un coprodus al creşterii economice, aşa cum se întîmplă în societatea capitalistă. Ca o consecinţă a modului de amplasare a noilor obiective industriale, alături de dezvoltarea oraşelor mari (Bucureşti, Cluj, Timişoara, Braşov etc.) şi de amplificarea funcţiilor economice ale unor oraşe principale cu o populaţie între 100 şi 200 de mii locuitori (ca Tîrgu-Mureş, Oradea, Ploieşti, etc.), o serie de oraşe în trecut mai puţin dezvoltate ca Piteşti, Suceava, Bacău, Piatra Neamţ, Slatina, Rîmnicu Vîlcea, Tîrgu Jiu, Slobozia şi altele, au fost transformate în importante centre industriale şi social-culturale. Rolul industrializării socialiste, ca factor primordial în dezvoltarea localităţilor, este ilustrat însă şi mai pregnant de crearea, în ultimele decenii, a unor oraşe noi, ca urmare a amplasării în zone mai puţin dezvoltate a unor obiective industriale importante cum sînt oraşele Victoria, Motru, Gheorghe-Gheorghiu-Dej, Dr. Petru Groza etc. În acest mod numărul judeţelor cu un grad de urbanizare de peste 40 la sută a crescut de la 11 în 1965, la 12 în 1970 şi la 15 în 1975. Iată astfel „pe viu" că una din rezultantele principale ale politicii consecvente de industrializare o constituie intensificarea procesului de urbanizare şi de echilibrare a dezvoltării teritoriale. Cincinalul 1976—1980 marchează un punct de inflexiune în accelerarea evoluţiei procesului de echilibrare a dezvoltării în profil teritorial, de sistematizare şi urbanizare. Un program investiţional de o amploare fără precedent prevăzut pentru această etapă, circa 1 000 de miliarde lei (din care principala pondere continuă s-o deţină construcţia unor noi obiective industriale), urmăreşte asigurarea unei dezvoltări echilibrate a tuturor zonelor şi localităţilor ţării şi astfel accelerarea procesului de urbanizare.

Cîteva caracteristici sesizabile atît în planul conceptual, cît şi în cel operaţional dau noi dimensiuni şi o mai mare coerenţă procesului de creştere-dezvoltare-progres :

(a) **corelarea** mai strînsă şi mai profundă a diferitelor obiective ale planului naţional unic de dezvoltare economico-socială, ţinîndu-se seama de finalitatea sa social-umană, de nevoile sociale şi individuale ;

(b) **integrarea** mai pronunţată a diferitelor planuri ale dezvoltării, a politicilor sectoriale cu dezvoltarea localităţilor, armonizarea infrastructurilor economice şi sociale ;

(c) **omogenizarea** mai mare a dezvoltării şi sistematizării teritoriului şi localităţilor, prin repartizarea judicioasă a populaţiei, activităţilor economice şi sociale în teritoriu şi dezvoltarea aşezărilor umane ;

(d) **orientarea** mai clară pe termen lung a dezvoltării localităţilor, reflectată într-o veritabilă strategie a urbanizării, dezvoltării mediului rural şi sistematizării, considerînd că urbanizarea constituie una din cele mai importante concomitenţe ale creşterii economice :

(e) **dezvoltarea** aşezărilor umane, luînd în considerare toate efectele şi implicaţiile economice, sociale, fizice, geografice, ecologice, culturale, politice, ameliorarea permanentă a condiţiilor de viaţă şi dinamica nevoilor sociale şi individuale.

Exprimînd în mod sintetic caracteristicile proiecţiei dezvoltării economico-sociale a României, planul naţional unic pe perioada 1976—1980, măsurile suplimentare asigură nu numai creşterea în ritm susţinut a industriei, agriculturii şi a celorlalte ramuri, ci şi modalităţile concrete de omogenizare a economiei teritoriale şi amplificarea fenomenului urbanizării. Procesul de apropiere a nivelului de dezvoltare a judeţelor poate fi sintetic ilustrat prin micşorarea decalajelor în producţia industrială (calculate ca raport dintre producţia celui mai dezvoltat judeţ şi a celui mai puţin dezvoltat) de la 21,22 în 1975, la 6,53 în 1980 şi apoi treptat, potrivit unor estimaţii, pînă la 4,78 în 1990 şi în producţia industrială pe locuitor, de la 12,42 în 1975, la 7,26 în 1980, ajungînd, potrivit aceloraşi estimaţii la 2,55 în 1990[2].

Impactul unei asemenea politici poate fi urmărit pe mai multe coordonate. În primul rînd, progresele mari realizate în industrializarea judeţelor, (fiind vorba de dublarea sau triplarea producţiei industriale), determină transformarea unor oraşe care în 1975 aveau o bază industrială mai puţin dezvoltată, în centre cu puternice activităţi industriale. În al doilea rînd, în 50 de oraşe lipsite de industrie sau cu o bază economică mai puţin dezvoltată vor fi amplasate numeroase obiective importante ale industriei republicane. În al treilea rînd, vor fi construite obiective industriale în cele peste 120 de centre comerciale, care în actualul cincinal urmează să devină oraşele agro-industriale. Astfel vor cunoaşte o dezvoltare industrială susţinută oraşele Năsăud, Rîmnicu Sărat, Olteniţa, Tîrgu Neamţ, Corabia, Rădăuţi, Huşi etc. precum şi un mare număr de viitoare centre urbane cum ar fi Rucăr, Prundu Bîrgăului, Rodna, Turceni, Şomcuţa Mare, Tismana şi altele.

Studiile de prognoză economică, socială şi demografică indică că populaţia României se va situa spre sfîrşitul acestui secol la circa 30 de milioane locuitori, 75% (circa 22,5 milioane) constituind-o populaţia urbană. Se apreciază că din sporul prezumat aproximativ de 7—8 milioane, cea mai mare parte (circa 5 milioane), va fi preluată de cele 400 de noi localităţi urbane cu o populaţie medie fiecare de 10—25 000 de locuitori. Aceste noi oraşe, apărute ca o consecinţă directă a creării unor noi locuri de muncă industriale şi în alte sectoare, în unele localităţi rurale, ca şi prin dezvoltarea fondului de locuinţe, sistematizarea şi amplificarea infrastructurii sociale, educaţionale, culturale, de comunicaţii, edilitare etc., vor prelua funcţii importante economice şi sociale, inclusiv de asigurare a unor servicii şi dotări pentru comunele şi satele ce gravitează în imediata lor apropiere, contribuind în mod esenţial la **omogenizarea dezvoltării şi accelerarea urbanizării, la accentuarea procesului de lichidare a unor deosebiri esenţiale dintre sat şi oraş.**

Dezvoltarea economico-socială a României se realizează astfel avînd la bază o concepţie originală şi de largă perspectivă asupra sistematizării teritoriale, asupra corelării creşterii economice cu dezvoltarea şi progresul, a obiectivelor economice cu cele sociale, o concepţie inovatoare şi o viziune amplă asupra dirijării şi controlării dezvoltării economice pentru asigurarea transformării cadrului de viaţă, a implementării elementelor de civilizaţie materială şi spirituală, într-o compatibilitate cît mai deplină cu nevoile şi aspiraţiile social-umane. Politica investiţională, de industrializare, de echilibrare a dezvoltării teritoriale, de sistematizare şi urbanizare constituie un element-cheie în realizarea ţelului suprem al politicii României socialiste, de creştere a bunăstării materiale şi spirituale a tuturor membrilor colectivităţii, de creare a unui mediu de civilizaţie superioară pentru toţi membrii colectivităţii. Caracterul său profund social şi etica acestei politici, sînt fundamentate pe principiile de bază formulate în Programul partidului de **„...asigurare a unor condiţii de viaţă egale pentru toţi cetăţenii ţării, fără deosebire de naţionalitate, în spiritul principiilor echităţii socialiste ştergerea treptată a deosebirilor esenţiale dintre oraş şi sat, prin ridicarea satului la nivelul de dezvoltare a oraşului"**[3].

---

[2] V. Ianovici şi M. Popescu, „Concepţia generală privind industrializarea, urbanizarea şi protecţia mediului în România", comunicare ştiinţifică prezentată în cadrul celei de a 7-a Conferinţe internaţionale, Bucureşti 29 iunie — 2 iulie 1977.

[3] **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.** Ed. politică, Buc., 1975, p. 85.

O POLITICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ȘI A OMULUI

O NOUĂ EXPRESIE A UMANISMULUI POLITICII PARTIDULUI

- **Reeșalonarea graficului de majorare a retribuțiilor**
- **Sporuri suplimentare de cîștiguri de peste 2 miliarde lei**
- **De la 1 ianuarie 1978 — creșterea retribuțiilor cu 6 luni mai devreme în două importante ramuri ale economiei.**

Elena BADEA
Institutul de economie socialistă

ÎNTREGUL NOSTRU POPOR a primit cu profundă satisfacție hotărîrea adoptată în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 24 decembrie a.c. privind reeșalonarea graficului de majorare a retribuției pentru oamenii muncii din unele ramuri ale economiei naționale. Potrivit acestei hotărîri, inițiate și adoptate la propunerea secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, etapa a I-a a majorării urmează să se încheie la 1 iunie 1978, și nu la 1 septembrie, așa cum se prevăzuse inițial în Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980. Prin această reeșalonare s-a ajuns ca la cele 40 de miliarde lei, reprezentînd sporurile de cîștiguri prin suplimentarea fondului de majorare a retribuției prevăzute în cincinal, să se adauge acum alte peste 2 miliarde de lei. Este o hotărîre ce reflectă, odată mai mult, **profundul umanism al politicii partidului și statului nostru**, preocuparea statornică pentru crearea unor condiții din ce în ce mai bune de muncă și viață întregului popor, pentru înflorirea armonioasă a personalității umane.

Această măsură are la bază **importantele succese** obținute de oamenii muncii din producție în realizarea înainte de termen a prevederilor de plan pe primii doi ani ai cincinalului, succesele importante realizate în reducerea costului investițiilor și a cheltuielilor materiale de producție etc. Ea evidențiază nemijlocit **legătura indisolubilă** între rezultatele mai bune ale producției și crearea resurselor pentru îmbunătățirea vieții, oferind noi premise pentru ridicarea pe mai departe, calitativă și cantitativă, a activității.

CONFORM prevederilor Decretului privind reeșalonarea pe ramuri și activități a majorării retribuției prevăzute pentru etapa I-a, începînd de la 1 ianuarie 1978 oamenii muncii din alte două ramuri importante ale economiei naționale — industria petrolului, a gazelor și de extracție a gazului metan, precum și din ramura lucrări geologice și de foraj (ramuri în care lucrează peste 100 000 persoane) — vor beneficia de majorarea **mai devreme** decît s-a prevăzut inițial a retribuțiilor. Ceea ce se cuvine relevat este faptul că prin aplicarea majorării la 1 ianuarie 1978 față de 1 iulie 1978, cînd aceste două ramuri erau prevăzute a intra în prima etapă de majorare a retribuției, **deci cu șase luni mai devreme**, fondurile prevăzute inițial pentru majorarea aferentă în anul viitor celor două ramuri **s-au dublat.** Din cele peste 2 miliarde de lei, cu care se suplimentează fondul total de majorare a retribuției în anul 1978, oamenii muncii din industria petrolului, a gazelor și de extracție a gazului metan, precum și cei din lucrări geologice și de foraj vor beneficia suplimentar de 225 milioane lei.

● Personalul muncitor din **industria petrolului, a gazelor și de extracție a gazului metan,** ramură importantă a economiei naționale, cu vechi tradiții în țara noastră, va beneficia, în etapa I-a de majorare, de creșterea retribuțiilor lor în medie cu 17,3%. Totodată prin intrarea în majorare cu 6 luni mai devreme, ei vor primi în plus față de prevederile inițiale de majorare sporuri substanțiale de retribuție. Iată, spre exemplu, cîștigurile suplimentare obținute de unele categorii de oameni ai muncii din această ramură (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Creșteri de retribuție la diferite meserii din ramura industriei petrolului, gazelor și de extracție a gazului metan ca urmare a majorării din prima etapă

Meseria	Retribuția tarifară netă		Diferență în plus lunar față de retribuția nemajorată		Cîștig suplimentar obținut prin decalarea termenului de majorare — lei —
	nemajorată	majorată la 1 ian. 1978	lei	%	
Operator la extracția țițeiului sau la prelucrarea țițeiului în rafinării, din ramura petrol A, categoria a 4-a, treapta II	1 555	1 836	281	18,1	1 686
Operator la extracția țițeiului sau la prelucrarea țițeiului în rafinării, din ramura petrol A, categoria a 6-a, treapta III	1 872	2 213	341	18,2	2 046
Maistru principal, în ramura petrol A, gradația 6, clasa 27	2 620	3 030	410	15,6	2 460
Inginer principal în ramura petrol A, gradația 5, clasa 28	2 744	3 170	426	15,5	2 556
Șef de secție, gradul 1 de organizare, în ramura petrol A, gradația 4, clasa 33	3 480	4 020	540	15,5	3 420

Și în cadrul majorării ce se aplică în această ramură se reflectă pregnant unul din principiile de bază ale sistemului de retribuire — **principiul echității socialiste.** S-au prevăzut astfel creșteri mai mari pentru cei ce muncesc direct în producție, cei care realizează valori materiale. Astfel, în timp ce retribuțiile personalului TESA se majorează, în prima etapă, cu 15,4—16,4%, retribuțiile muncitorilor se majorează în medie cu 18%.

Pe de altă parte, urmărindu-se stimularea perfecționării continue a calificării oamenilor muncii, intensificarea preocupărilor pentru o activitate mai eficientă, s-a avut în vedere acordarea unui procent mai mare de majorare a retribuției muncitorilor calificați față de media pe ramură (17,5—19,1%).

● Personalul muncitor din ramura **lucrări geologice și de foraj,** cu un rol

(Continuare în pag. 19)

ARGUMENTE ECONOMICE PENTRU RESPECTAREA RIGUROASĂ A DISCIPLINEI FINANCIARE ȘI DE PLAN

Alexandru ȘESAN

IN SOCIETATEA românească contemporană, disciplina civică, respectarea cu strictețe a legilor țării, a normelor etice constituie o componentă de bază a democrației noastre socialiste, izvorăște din însăși esența principiului centralismului democratic, omniprezent în întreaga viață economică și socială.

Elaborate din inițiativa și sub îndrumarea permanentă a conducerii de partid și de stat, personal de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, legile țării reprezintă totodată o emanație a gîndirii și voinței colective a întregului nostru popor, ele fiind supuse dezbaterii în cele mai largi cercuri de oameni ai muncii. Odată adoptate de Marea Adunare Națională, ele devin obligatorii pentru toți cetățenii, indiferent de funcția și locul ocupat în organizarea noastră statală. Așadar, aplicarea întocmai a legilor, încadrarea strictă în normele legale reprezintă nu numai o obligație constituțională primordială, dar este în același timp și un act de respect față de societate, față de noi înșine, care le-am dezbătut și le-am adoptat prin reprezentanții noștri, pe care i-am ales în forumul legislativ al țării.

Cerința respectării stricte a legilor, întăririi ordinii și disciplinei se pune cu deosebită acuitate în activitatea economică, în toate sectoarele în care se gospodăresc bunurile și banii ce aparțin poporului. Această cerință se accentuează mereu, pe măsura creșterii în ritm accelerat a avuției naționale, a patrimoniului nostru socialist. Numai în anii 1976—1977, volumul fondurilor fixe a sporit cu peste 300 miliarde lei. Mijloacele materiale și bănești existente în prezent vor crește considerabil în viitorii ani, potrivit programelor stabilite de recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român. Dacă în cincinalul în curs vom investi peste 1 000 miliarde lei, în cincinalul 1981—1985 investițiile vor ajunge la 1 400—1450 miliarde lei, asigurînd creșterea mai accentuată a potențialului economic al țării.

Avem cu toții înalta răspundere față de generația de astăzi, dar îndeosebi față de generațiile viitoare, de a asigura formarea și folosirea acestor fonduri cu grijă de bun gospodar, de a acționa cu fermitate împotriva oricăror forme de risipă, de a obține — așa cum arăta secretarul general al partidului la Conferința Națională — pentru fiecare leu cheltuit un volum cît mai mare de producție marfă și beneficii sporite — unica sursă de creștere a avuției naționale, de ridicare a nivelului de trai al poporului.

În țara noastră, cei care poartă răspunderi în activitatea economică au marele avantaj că le stă la dispoziție un **complex de legi-cadru și alte acte normative** care reglementează toate domeniile de activitate economică — cercetare-proiectare, investiții, contractare, comerț exterior, cooperare economică internațională etc. În ansamblul acestor legi, o importanță deosebită pentru asigurarea unei ferme discipline financiare o prezintă Legea finanțelor și Legea privind controlul financiar preventiv.

RESPECTAREA strictă a acestui complex de norme legale în domeniul economic, atît în procesul de planificare, cît și în execuția planurilor constituie pentru toți factorii de răspundere, nu numai o obligație, ci și un sprijin deosebit pentru realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor ce revin ministerelor, centralelor, întreprinderilor, comitetelor executive ale consiliilor populare.

În majoritatea covîrșitoare a unităților noastre economice, a instituțiilor bugetare se poate constata cu satisfacție că disciplina de plan, financiară și contractuală este respectată cu strictețe, că fondurile materiale și bănești sînt judicios gospodărite, că sînt asigurate condiții pentru creșterea eficienței economice, pentru participarea în măsură din ce în ce mai mare a fiecărei unități la formarea resurselor financiare ale societății.

Totuși, mai sînt unități economice, instituții bugetare la care disciplina de plan, financiară și contractuală nu este respectată riguros. În mod concret, este vorba de cazuri de indisciplină financiară în folosirea fondurilor, de încheierea de contracte ce nu se încadrează în prevederile de plan sau nu prezintă eficiență economică, de neonorarea unor contracte, cu repercusiuni în lanț, de ordin material și financiar — investiții neterminate, stocuri, credite restanțe, lipsă de lichiditate în plățile curente etc. Asemenea neajunsuri au consecințe negative și asupra vitezei de rotație a fondurilor. Dacă reținem că accelerarea cu o singură zi a vitezei de rotație a mijloacelor circulante în industrie, în condițiile anului 1978, echivalează cu o eliberare de fonduri de 1,6 miliarde lei, avem imaginea dimensiunii acestei probleme.

Nerespectarea disciplinei de plan, financiare și contractuale a condus, de asemenea, în cazul unor întreprinderi la efectuarea de cheltuieli ineficiente, inoportune sau — ceea ce este și mai grav — chiar nelegale, la înregistrarea unui volum important de cheltuieli neeconomicoase, cheltuieli indirecte și administrativ-gospodărești ridicate etc. Atrage atenția faptul că în urma avizării planurilor de cheltuieli administrativ-gospodărești propuse de întreprinderi și centrale pe anul 1978, s-a constatat că s-au cuprins cheltuieli de peste 1,3 miliarde lei, care nu aveau bază legală sau care nu erau necesare.

Întărirea disciplinei de plan și financiare, respectarea legilor trebuie să ducă în mod implicit la reducerea cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale, la realizarea și depășirea resurselor financiare planificate. Nerealizarea unor resurse prevăzute, în special a beneficiilor, ca urmare a nerespectării disciplinei financiare, privează societatea de unele fonduri necesare finanțării investițiilor, dezvoltării producției, desfășurării acțiunilor social-culturale. Tocmai de aceea, în Programul aprobat de Conferința Națională privind reducerea, pe etape, a săptămînii de lucru, una din condițiile puse fiecărei întreprinderi în parte o constituie și îndeplinirea planului de beneficii.

Este știut că beneficiile unităților economice și celelalte elemente de venit net constituie, în condițiile economiei noastre socialiste, resurse de bază a bugetului de stat, al cărui volum aprobat pe anul 1978 se ridică la importanta sumă de 318,5 miliarde lei. Realizarea sa în cele mai bune condiții necesită asigurarea unei stricte discipline cu privire la vărsarea integrală și la timp a veniturilor prevăzute și la efectuarea cheltuielilor bugetare cu respectarea riguroasă a legilor, a normelor și normativelor de cheltuieli. În acest domeniu este imperios necesară respectarea dispoziției din Legea finanțelor, potrivit căreia nici o cheltuială nu poate fi înscrisă în bugetul de stat sau efectuată din acesta dacă nu există prevederi legale pentru asemenea cheltuieli.

IN ÎNTĂRIREA disciplinei și ordinii, un rol deosebit revine **controlului financiar și evidenței. „De fapt** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — în toate orînduirile sociale s-a făcut simțită nevoia controlului și evidenței — realizate desigur în raport cu dezvoltarea pe care au cunoscut-o în perioada respectivă forțele de producție, societatea în general. Cu atît mai mult astăzi, în condițiile uriașului progres al tehnicii — ca rezultat al revoluției științifice moderne — și ale complexității crescînde a sarcinilor ce se pun în opera de edificare a socialismului, problema controlului și a evidenței devine esențială pentru a realiza o conducere adecvată, cu rezultate bune, a activității economico-sociale“.**

Cu deosebire se cere întărit controlul financiar preventiv care, potrivit legii, trebuie să vegheze asupra respectării riguroase a legalității în gospodărirea patrimoniului socialist, să asigure cheltuirea cu grijă și răspundere a fondurilor și să combată în mod hotărît risipa, contribuind astfel activ la creșterea eficienței în toate sectoarele de activitate.

Contabilitatea, menită să asigure reflectarea în expresie bănească a patrimoniului socialist și a rezultatelor economico-financiare pe toate verigile organizatorice, trebuie să furnizeze în mod operativ date strict exacte privind modul de realizare a planului și bugetului, în vederea fundamentării judicioase a deciziilor, să înlesnească efectuarea controlului asupra administrării mijloacelor materiale și bănești, să contribuie la păstrarea integrității și apărării avutului obștesc, la întărirea ordinii și disciplinei în toate domeniile.

Un rol de prim ordin în asigurarea respectării ferme a hotărîrilor de partid și a legilor țării, în întărirea disciplinei de plan și financiare, îl au **organele colective de conducere** ale întreprinderilor, centralelor, ministerelor, întrucît autogestiunea, autoconducerea muncitorească nu se pot manifesta plenar decît în condiții de deplină ordine și disciplină.

Desigur că sarcini deosebite revin în acest sens **organelor financiar-bancare.** La recenta Conferință Națională, secretarul general al partidului a subliniat din nou că Ministerul Finanțelor, băncile, toate organele financiare au obligația să desfășoare o activitate susținută pentru întărirea disciplinei financiare, să intensifice controlul financiar, în special controlul financiar preventiv, pentru folosirea cît mai chibzuită a fondurilor materiale și bănești.

În etapa pe care o parcurgem, se cere o strînsă colaborare între organele colective de conducere, organele tehnice, cele economice, în primul rînd cele financiar-bancare, de planificare, de aprovizionare, de prețuri, pentru a acționa, cu înaltul simț de răspundere caracteristic conștiinței socialiste, în vederea asigurării, în domeniul activității economico-financiare, a unei ordini și discipline riguroase, ferme — cerință obiectivă pentru dezvoltarea armonioasă și accelerată a economiei naționale, pentru creșterea sistematică a nivelului de trai, material și spiritual, al poporului.

O NOUĂ EXPRESIE A UMANISMULUI POLITICII PARTIDULUI

(Urmare din pag 17)

însemnat în dezvoltarea bazei proprii de materii prime a economiei naționale, în valorificarea eficientă a surselor cunoscute de materii prime și punerea în evidență de noi rezerve, în creșterea gradului de asigurare din țară a necesarului material al dezvoltării, vor beneficia, încă din etapa a I-a a majorării, de o creștere medie a retribuției de 18,1%. Așa cum reiese din datele prezentate în tabelul nr. 2 — care exemplifică cîștigurile obținute de unele categorii de personal din această ramură, atît ca urmare a majorării propriu-zise, cît și a decalării termenului inițial prevăzut — procentele de majorare sînt diferențiate, în concordanță cu principiile echității socialiste, urmărindu-se și aici creșteri mai mari de retribuție pentru producătorii direcți ai bunurilor materiale, stimularea creșterii pregătirii profesionale, asigurarea unei mai bune corelări a retribuțiilor diferitelor categorii de personal etc.

Tabelul nr. 2

Creșteri de retribuție la diferite meserii din ramura industriei petrolului, gazelor ca urmare a majorării în prima etapă

Meseria	Retribuția tarifară netă		Diferență în plus lunar față de retribuția nemajorată		Cîștig suplimentar obținut prin decalarea termenului de majorare — lei —
	nemajorată	majorată la 1 ian. 1978	lei	%	
Sondor din foraj sau activitatea de prospectare și explorări geologice categoria 3 — bază	1 507	1 785	278	18,4	1 668
Maistru principal din activitatea de foraj sau lucrări geologice gradația 5, clasa 28	2 744	3 170	426	15,5	2 556
Inginer, geolog principal din foraj sau activitatea de prospectare și explorări geologice gradația 4, clasa 30	3 000	3 480	480	16,0	2 880
Șef de secție de producție din foraj sau activitatea de prospectări și explorări geologice, gradația 3, clasa 34	3 652	4 220	568	15,5	3 408

Pe lîngă veniturile suplimentare obținute ca urmare a majorării retribuției nete, a devansării acesteia cu 6 luni, precum și a schimbării coeficientului de ierarhizare a ramurii petrol A, oamenii muncii din cele două ramuri vor mai beneficia de cîștiguri mai mari și prin creșterea sporului de vechime a adaosului de acord și a altor sporuri prevăzute de lege, prin acordarea de gradații etc.

ALIMENTAŢIA ŞI AGRICULTURA VIITORULUI (I)

prof. Nicolae GIOSAN
preşedintele Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice

Tendinţe previzibile pe termen mediu şi lung ale corelaţiei populaţie-producţie-alimentaţie

ÎNCERCÎND SĂ DESLUŞIM tendinţele şi posibilităţile soluţionării în viitor a problemelor alimentaţiei noi nu putem să facem abstracţie de situaţia prezentă, nu numai din necesitatea stabilirii dimensiunilor extraordinare ale acestei probleme fundamentale cu care este confruntată societatea contemporană, ci şi din considerentul că fenomenele actuale vor avea consecinţe cel puţin pentru perioada imediat următoare, dacă nu şi pentru una mai îndepărtată. Aceasta nu înseamnă că viitorul poate fi conceput şi modelat prin extrapolarea mecanică a tendinţelor trecutului sau prezentului. În dezvoltarea societăţii vor apare fenomene noi care vor cere alte soluţii şi opţiuni decît cele practicate sau pe care le întrevedem cu cunoştinţele actuale.

Există o vastă literatură privind situaţia alimentară mondială, unele lucrări fiind scrise de oameni de ştiinţă sau oameni politici de mare autoritate în materie. Din multitudinea de aprecieri competente şi care dau în esenţă aceeaşi imagine globală, dorim să reproducem una din concluziile fostului director general al F.A.O., Addeke H. Beorma, care arăta că „sînt aproape 30 de ani de cînd... John Boyd Orr, primul director general al F.A.O. lansa ideea „unui vast program alimentar mondial care va elibera toţi oamenii de foame". Pe atunci guvernele n-au ştiut să-şi dea seama de această sfidare ; astăzi, adică o generaţie mai tîrziu, problema alimentară mondială, rămasă fără soluţie, s-a mai agravat şi numărul infometaţilor nu face decît să crească" [1]).

Potrivit estimărilor făcute de diferite organisme internaţionale numărul oamenilor care suferă în mod curent de foame şi de malnutriţie variază de la aproape o jumătate de miliard pînă la un miliard şi jumătate [2]).

În ultimele decade producţia mondială de alimente a crescut în medie cu 2,7%, depăşind cu puţin sporul populaţiei. Tabloul mondial este însă extrem de variat. Dacă în ţările dezvoltate din punct de vedere economic producţia a depăşit cererea, în ţările în curs de dezvoltare cu toate că s-au înregistrat ritmuri ridicate de creştere, producţia de alimente abia a ţinut pasul cu sporul populaţiei, fără să se producă îmbunătăţiri semnificative, cantitative şi calitative ale alimentaţiei În acest caleidoscop mondial România — ţară socialistă în curs de dezvoltare — se înscrie cu o experienţă pozitivă : în perioada 1950—1975 în timp ce populaţia a sporit cu cca. 25%, producţia agricolă a crescut de aproape 3 ori, revenind o producţie agricolă pe locuitor de peste 2,2 ori mai mare.

Acesta este rezultatul concret al trecerii la marea agricultură socialistă, pe de o parte, al eforturilor făcute de stat pentru asigurarea unei baze tehnice materiale moderne, pentru extinderea mecanizării şi chimizării agriculturii, înfăptuirii unor ample lucrări de irigaţii şi ameliorări funciare, pe de altă parte. Fonduri deosebit de importante au fost alocate în acest scop mai ales în cursul ultimelor cincinale, ceea ce a permis să se facă paşi însemnaţi pe drumul creării unei agriculturi intensive, de mare randament şi productivitate. Rezultate deosebite s-au obţinut în primii doi ani ai actualului cincinal în sporirea producţiei vegetale şi animale, în sporirea contribuţiei acestei ramuri la creşterea venitului naţional şi a bunăstării întregului popor. În aceşti primi doi ani producţia de cereale anuală depăşeşte cu 4 milioane tone media anuală a cincinalului anterior. În ansamblu, producţia agricolă globală a crescut în primii doi ani ai cincinalului cu un ritm mediu anual de aproape 9%. Aşa cum reiese din documentele Conferinţei Naţionale, din Raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** preocupările pentru modernizarea agriculturii, pentru sporirea producţiilor agricole vor fi continuate cu toată consecvenţa. **„În perioada anilor 1981—1985,** arăta secretarul general al partidului, **va trebui să dezvoltăm o agricultură de mare productivitate — atît în sectorul vegetal, cît şi animal — la nivelul rezultatelor celor mai avansate din lume" [3]).** Încă în anul 1980 producţia de cereale pe locuitor va trebui să ajungă la 1 000—1 200 kg, iar în perspectiva anilor 1985, acţionîndu-se în continuare pentru extinderea irigaţiilor şi a lucrărilor de conservare şi ameliorare a fondului funciar, pentru generalizarea mecanizării complexe a tuturor sectoarelor de producţie, asigurarea la nivelul optim a îngrăşămintelor şi celorlalte substanţe chimice, se vor obţine recolte superioare şi stabile la toate culturile. De asemenea, pînă în anul 1985 ponderea zootehniei în totalul producţiei agricole va ajunge la 44—45%. Realizările de pînă acum, ca şi orientările de perspectivă ale dezvoltării agriculturii româneşti confirmă justeţea politicii agrare a Partidului Comunist Român, ilustrează în mod convingător marea superioritate a agriculturii socialiste.

Cu atît mai mult cu cît în lume, primii ani ai actualului deceniu n-au răspuns aşteptărilor Planului indicativ mondial de dezvoltare a agriculturii, anul 1972 înregistrînd chiar prima scădere a producţiei mondiale în ultimii 20 de ani, reducînd în mod periculos stocurile mondiale de cereale. Scăderea producţiei sau sporurile modeste obţinute la cereale — aliment de bază pentru majoritatea populaţiei globului — au determinat o creştere a preţurilor şi o scădere a cererii solvabile.

Situaţia alimentară s-a agravat şi datorită creşterii preţurilor petrolului şi altor combustibili, dar şi ale materiei prime pentru îngrăşăminte. Inflaţia care s-a declanşat în ţările industrializate a determinat o creştere îngrijorătoare a preţului echipamentelor agricole şi ale industriei alimentare. Au crescut, de asemenea, brusc, preţurile la seminţe şi animale de reproducţie, precum şi ale inovaţiilor, patentelor şi licenţelor.

Producţia de alimente este tot mai mult confruntată nu numai cu criza energetică, dar şi cu întregul ansamblu de probleme ale creşterii economice, ale lichidării decalajelor dintre nivelele de dezvoltare ale diferitelor regiuni și țări ale lumii. Nesoluționarea problemelor alimentației, ca una din problemele fundamentale ale existenței umane, poate avea grave implicații asupra cursului evoluției mondiale.

Căutarea unor răspunsuri și a modului adecvat de acțiuni necesită analiza unor constante previzibile și anume evoluția populației și a cererii de alimente.

Nu putem să nu fim de acord cu teza acelor cercetători, care a reprezentat și una din concluziile principale ale Conferinței mondiale O.N.U. a populației, care a avut loc la București în 1974, potrivit căreia dinamica creșterii demografice constituie firul Ariadnei în investigarea viitorului societății umane. Creșterea demografică reprezintă punctul de plecare în analiza resurselor disponibile și a utilizării lor, inclusiv a celor alimentare, a creșterii economice și a veniturilor, resurselor de muncă și folosirii lor, schimbărilor în structura populației și tuturor implicațiilor sociale și politice care decurg din inegalitățile și inechitățile interne și internaționale. Nu există o unanimitate de păreri ale demografilor în ceea ce privește creșterea populației, deoarece fenomenul fiind foarte complex sfidează orice generalizare făcută cu ușurință. Totuși, cele mai optimiste previziuni și care sînt luate în calcul pe plan internațional, arată că la sfîrșitul acestui secol și în primele decade ale secolului al XXI-lea, populația pămîntului va fi de aproape două ori mai mare decît este în prezent — peste 7 miliarde de oameni. Cele mai înalte rate de creșteri vor fi în țările din lumea a treia. Populația din actualele țări în curs de dezvoltare va fi în anul 2000, dacă se mențin actualele tendințele, de peste 5 miliarde, reprezentînd peste 80% din totalul populației mondiale.

O serie de demografi din țări dezvoltate prezintă drept cauză principală a subalimentației presiunea demografică din țările în curs de dezvoltare. Nu credem că este cazul să intrăm aici într-o polemică cu asemenea „teorii“. Ne rezumăm să cităm doar una din concluziile grupului de lucru — coordonat de Jan Tinbergen, laureat al Premiului Nobel — din lucrarea „Pentru revizuirea ordinii internaționale“ : „Problema alimentației este, de fapt, o consecință inevitabilă a unui sistem internațional, organizat în avantajul țărilor bogate ; un sistem care privează națiunile sărace de mijloacele de a-și produce sau de a cumpăra alimentele de care au nevoie pentru a-și satisface nevoile de hrană“ 4).

Toate teoriile mai vechi sau mai noi care încearcă să „explice“ subalimentația prin creșterea demografică ocolesc, voit sau nu, fondul problemei. Problema alimentației, fenomenele de subnutriție sînt o problemă socială și ele își au rădăcina în exploatarea omului de către om. Numai prin înlăturarea cauzelor sociale poate fi eradicată și problema foametei.

Este cunoscut că partidul nostru, pornind de la concepția că omul este singura forță creatoare de bunuri materiale și că este în stare într-o orînduire bazată pe dreptate socială să și producă în concordanță cu necesitățile, a adoptat o politică fermă de creștere demografică. Astfel, pînă în anul 1990 populația urmează să crească la circa 25 milioane, iar pînă în anul 2000 la aproximativ 30 milioane. Potrivit Programului partidului „se vor crea condiții pentru realizarea unei alimentații în concordanță cu recomandările științei“ 5).

Potrivit proiecțiilor unor organisme de specialitate ale O.N.U. pentru a se ameliora starea de subnutriție și elimina foametea este necesar să se asigure o creștere mult mai rapidă a producției de alimente decît a populației. Dacă în ultimele două decenii și jumătate producția alimentară a depășit cu puțin creșterea populației, în viitoarele decenii ea trebuie să crească în țările în curs de dezvoltare într-un ritm mediu anual de 3,4%, din care producția animală de peste 4,5%. La sfîrșitul acestui secol sau a primei decade a secolului al XXI-lea producția de alimente, pentru a se asigura disponibilul alimentar necesar, ar trebui să fie de cca. 4 ori mai mare, din care produsele de origine animală de aproximativ de 5 ori mai mare, decît nivelul actual. Față de aceste necesități o întrebare care se pune și pe care ne-o punem și noi constă în aceea dacă există resurse sau pot fi create resurse disponibile pentru o asemenea creștere.

Punerea în valoare și utilizarea rațională a resurselor

PĂMÎNTUL, PRINCIPALUL MIJLOC DE PRODUCȚIE

Pentru a răspunde la întrebarea fundamentală a potențialului resurselor, vom încerca să abordăm pentru început doi factori permanenți, esențiali, ai producției agricole : pămîntul ca principal mijloc de producție în agricultură și forța de muncă — ca factor hotărîtor creator de produse agroalimentare.

Dacă, după părerea numeroșilor pesimiști limita de extindere a terenurilor cultivabile este deja atinsă, după opiniile unor savanți omenirea are în față rezerve uriașe de teren. Așa cum se pot respinge cu argumente concludente opiniile pesimiștilor, credem că, dacă privim perspectiva pe un termen ceva mai scurt, prognozele optimiștilor ar trebui cel puțin moderate. În prezent din cele 14 miliarde hectare, cît reprezintă suprafața globului, numai o zecime (1,4 miliarde hectare) sînt cultivate sau plantate. Potrivit aprecierilor geografilor, circa 1/5 este prea accidentată sau înaltă pentru a fi cultivată, 1/5 se află sub ghețurile eterne sau în zonele de îngheț permanent și 1/5 este foarte aridă. Din restul de 2/5 pe importante suprafețe precipitațiile sînt reduse sau foarte abundente, sau sezoanele propice pentru perioada de vegetație sînt foarte scurte. Aceste suprafețe sînt situate în cea mai mare parte în zonele tropicale sau ecuatoriale. Dacă aceste din urmă terenuri, precum și alte suprafețe din zona temperată s-ar lua în cultură, s-ar putea ajunge la circa 6 miliarde de hectare. În ipoteza că s-ar iriga prin desalinizarea apei de mare terenurile aride, obținîndu-se 2—3 recolte pe an, suprafața convențională ar fi de circa 12 miliarde hectare, adică de aproape 10 ori cît în prezent. Aceasta este însă o ipoteză pe termen lung, necesitînd unele soluții științifice și tehnice de care încă nu dispunem, precum și uriașe fonduri de investiții, care cu greu ar putea fi găsite în țările în curs de dezvoltare.

În ipoteza în care nu se vor produce schimbări importante în atragerea în circuitul agricol a noi terenuri, suprafața arabilă pe locuitor va scădea de la 0,7 ha cît este în prezent în țările dezvoltate la 0,4 ha, iar în țările în curs de dezvoltare de la 0,4 la 0,14 ha în anul 2000. În acest context doresc să reamintesc că în țara noastră posibilitățile de atragere în circuitul agricol a noi suprafețe arabile sînt reduse și, în consecință, suprafața pe locuitor se va reduce de la 0,45 ha în prezent la circa 0,33 ha în anul 2 000.

Dacă sporirea suprafețelor agricole și îndeosebi a celor arabile, ridică numeroase probleme de fonduri, de organizare a unor infrastructuri adecvate etc. și din această cauză soluțiile preconizate se pot realiza numai într-o perioadă îndelungată, există o alternativă care permite o creștere a producției, într-un termen mai scurt și cu o eficiență mai înaltă și anume creșterea capacității productive a terenurilor deja luate în cultură. Aceasta presupune o aplicare integrală a tehnicilor și metodelor deja cunoscute sau a descoperirilor științifice care sînt verificate în laboratoare sau în cîmpurile experimentale. După unele aprecieri ale economistului englez Collin Clark, chiar cu mijloacele existente oferite de știință și tehnologie există posibilitatea ca pe actualele suprafețe să se poată obține o sporire de 2—3 ori a producției agricole.

În rezolvarea în general a problemelor cu care este confruntată societatea contemporană și a problemelor producției de alimente în special, una din erorile fundamentale ale concepției autorilor lucrării de senzație **„Limitele creșterii“**, constă în aceea că din „model“ au exclus omul. Or, principala forță de producție care pune în mișcare mijloacele și resursele sînt tocmai oamenii cu capacitatea lor creatoare și într-un sistem adecvat de organizare socială.

---

1) Étude de la F.A.O. sur l'alimentation et la population, 1975, p. 217.

2) Pentru revizuirea ordinei internaționale — Raport către Clubul de la Roma, 1976, p. 55.

3) **Nicolae Ceaușescu :** Raport prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român (7—9 decembrie 1977), Editura politică, p.

4) Pentru revizuirea ordinei internaționale — Raport către Clubul de la Roma, 1976, p. 57.

5) Congresul al XI-lea al P.C.R., Ed. politică, 1975, p. 664.

AGROECOSISTEMUL: BIOPRODUCTIVITATEA ȘI ALIMENTAȚIA OMULUI (I)

prof. dr. docent Ion PUIA, V. SORAN

AGRICULTURA, urmărind controlul omului asupra producției de hrană, constituie o activitate socială fundamentală de care depinde satisfacerea cerințelor vitale ale făpturii gînditoare. Meritele acestei îndeletniciri au fost recunoscute încă de către antici fiindcă nu în zadar istoricul grec Xenophon (430—355 î.e.n.) afirmase că agricultura este mama și doica tuturor celorlalte meșteșuguri. Mai tîrziu, Jonathan Swift spunea: „Cine ar putea face să crească două spice de grîu sau două fire de iarbă acolo unde înainte a crescut numai unul, va sluji cu cel mai mare folos omenirea“. O analiză obiectivă a istoriei societății demonstrează, după cum arată N. Georgescu-Roegen (1971), că toate economiile avansate ale lumii s-au urcat pe pozițiile lor economice prezente pe baza largă a dezvoltării agriculturii. Acest fapt a fost posibil deoarece agricultura prezintă, sub raport ecologic și economic, marele avantaj de a reproduce constant bunurile, cu condiția aplicării unor mijloace agrobiologice și agrotehnice propice. Exploatările din sfera resurselor naturale finite (carburanți fosili, minereuri) nu sînt capabile de astfel de performanțe pe termen lung fiindcă acestor sisteme le lipsește principalul atribut al sistemelor vii — reproductibilitatea.

Rostul plenar al agriculturii de-a lungul veacurilor a fost acela de a produce alimente și diverse materii prime în proporția cerută de necesitățile biologice și extrabiologice ale omului. În lumea contemporană agricultura trebuie să satisfacă cerințele sporite ale unei populații umane cu o rată a creșterii foarte ridicată (circa 2 % pe an) și să țină pas cu dezvoltarea, fără precedent, a industriei. Una dintre contradicțiile civilizației de astăzi, după cum sublinia, nu de mult, același N. Georgescu-Roegen (1971), rezidă în faptul că omenirea poate produce mult mai ușor și în masă bunuri de proveniență industrială (automobile, televizoare, frigidere, îmbrăcăminte sintetică etc.) decît suficientă hrană. Subnutriția și malnutriția sînt repercusiuni ale unor decalaje dintre creșterea populației și nivelul scăzut al agriculturii în anumite regiuni ale globului, precum și rezultatul unei ordini economice inechitabile.

Evoluția structurală și bioproductivă

ASTĂZI, după aproximativ zece mii de ani de evoluție, agricultura și agroecosistemele sînt, la scară planetară, extrem de diferențiate atît structural și funcțional, cît și din punctul de vedere al relațiilor economice și sociale pe care le-au generat (J. E. Coaldrake, 1974; A. I. Kuptsov, 1975). Dezideratul lui J. Swift a rămas o năzuință la fel de actuală și azi. În funcție de varietatea ecosistemelor agricole, în cursul timpului s-au dezvoltat — adeseori independent unele de altele — diferitele discipline ale agronomiei moderne. În prezent se apreciază că agroecologia (știința despre ecosistemele agricole) împreună cu conceptul ei fundamental — agroecosistemul vor putea constitui, în viitorul apropiat, punctul de convergență al tratării unitare a sistemelor agricole de pe poziții sistemice și cibernetice.

● Reproductibilitatea — caracteristică a agroecosistemului ● Suprafețele agricole necesare pentru hrana unui om ● Transferul de energie solară la beneficiar.

Este în afara scopului acestui studiu prezentarea detaliată a evoluției structurale și funcționale a agroecosistemelor. Există o literatură pertinentă bogată. Dacă ne referim, totuși, la acest subiect o facem numai în măsura în care apreciem că este necesar pentru a putea scoate în evidență unele particularități structurale și funcționale ale agroecosistemelor, între care bioproductivitatea o situăm pe primul plan datorită implicațiilor hotărîtoare pe care le are în alimentația omului.

Înainte de a cunoaște agricultura, omul era o ființă total dependentă de lanțurile trofice ale ecosistemelor naturale, ocupînd o nișă ecologică îngustă și ambiguă. Depinzînd total de bioproductivitatea ecosistemelor naturale — o simplă verigă într-un lanț trofic complicat — omul a avut, la început, slabe efecte reglatoare, în comparație cu carnivorele mari, asupra ecosistemului, în special asupra populațiilor de ierbivore. Fluxurile de energie și de informație, precum și circuitul de substanțe erau cele caracteristice ecosistemelor naturale (fig. 1). Lungimea acestei perioade se măsoară în sute de milenii.

Trecerea la practicarea agriculturii și la **domesticirea unor animale** a constituit pasul hotărîtor înspre civilizație. Din punctul de vedere al raporturilor om-natură, descoperirea agriculturii și crearea ecosistemelor agricole au însemnat scoaterea treptată a omului și a societății din rețeaua coercitivă a ecosistemelor naturale. În același timp, din punct de vedere cibernetic, etapa respectivă este marcată de întărirea funcției de reglare a omului asupra ecosistemului agricol, mai ales a celui de tip monocultură, el, omul, preluînd, progresiv, funcția reglatoare a carnivorelor mari. Intr-un astfel de sistem, controlat de om într-o măsură din ce în ce mai mare prin perfecționarea uneltelor și folosirea pe scară tot mai largă a animalelor la muncile agricole, circuitul de substanțe și fluxul de energie nu diferă, esențial, față de ecosistemul natural. Fluxul informațional de sorginte socio-economică se amplifică însă ceea ce face ca omul, beneficiind de mijloace de producție din ce în ce mai perfecționate, să exercite o influență crescîndă asupra naturii. Într-un astfel de **agroecosistem,** pe care îl vom denumi cel **al agriculturii tradiționale,** sursa de energie — aproape în exclusivitate — este cea solară, iar sistemul apare ca echilibrat din punct de vedere energetic în toate elementele sale constitutive. Durata acestei etape se măsoară în milenii.

Revoluția industrială, iar apoi cea tehnică și științifică, aduc, începînd cu veacul trecut, dar mai cu seamă în ultimele decenii ale secolului nostru, schimbări radicale în agricultură. În afară de energia solară a cărei scurgere constantă întreținea întregul sistem, omul introduce în agricultură energia

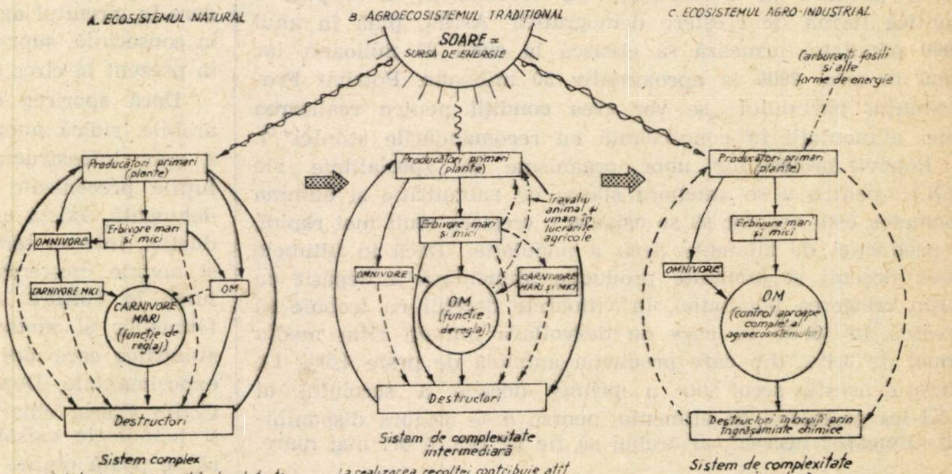
A. ECOSISTEMUL NATURAL
B. AGROECOSISTEMUL TRADIȚIONAL
C. ECOSISTEMUL AGRO-INDUSTRIAL
SOARE = SURSA DE ENERGIE
Carburanți fosili și alte forme de energie
Producători primari (plante)
Erbivore mari și mici
OMNIVORE
CARNIVORE MICI
CARNIVORE MARI (funcție de reglaj)
OM
Destructori
OM (funcție de reglaj)
CARNIVORE MARI și MICI
Travaliu animal și uman în lucrările agricole
OM (control aproape complet al agroecosistemului)
Destructori înlocuiți prin îngrășăminte chimice
Sistem complex
Curentul de energie și circuitele de substanță disipate pe multiple canale
Sistem de complexitate intermediară
La realizarea recoltei contribuie atît energia solară, cît și travaliul uman + animal în lucrările agricole
Sistem de complexitate mai redusă
Curentul de energie și circuitele de substanță concentrate într-o singură direcție: recolta maximă
raporturi directe puternice de dependență
raporturi slabe de dependență

Fig. 1 — Evoluția poziției omului în biosferă de la ecosistemele naturale spre agroecosistemele actuale industrializate

concentrată, tot de proveniență solară în ultima analiză, a combustibililor fosili. Ei își manifestă acțiunea fie direct, în tracțiunea mecanică, fie indirect, prin mijlocirea industriei care furnizează agriculturii o serie de produse necesare măririi bioproductivității : îngrășămintele chimice și pesticidele. Structura și relațiile trofice devin mai simple (vezi fig. 1 — **ecosistemul agro-industrial** în comparație cu ecosistemul natural și agroecosistemul tradițional). În agricultura contemporană, mecanizată și industrializată, îngrășămintele chimice tind să înlocuiască, într-o măsură din ce în ce mai mare, îngrășămintele naturale și să disocieze relația ogor-pășune atît de stabilă în agricultura tradițională. Intervenția răpitorilor este în mare parte anulată, iar epidemiile sînt sever controlate. Singura legătură cu ecosistemele naturale se realizează prin fitofagi și alți dăunători care nu pot fi eliminați peste o anumită limită, prin pesticide. Ca urmare a acestor modificări structurale și funcționale fundamentale, prin care se „subțiază“ sau se suprimă o serie de lanțuri trofice, producția agricolă, într-o perioadă istorică scurtă (mai puțin de o sută de ani) înregistrează un ritm de creștere nemaiîntîlnit ; suprafața agricolă necesară pentru hrănirea unui om scade corelativ, iar creșterea demografică atinge ritmurile cunoscute astăzi. Corespunzător acestei modificări structurale și funcționale crește presiunea omului asupra agroecosistemului, imprimîndu-i însemnate particularități. În prezent, măsurăm lungimea acestei etape abia în decade.

Caracteristici ale ecosistemului agro-industrial

ANALIZA succesiunii modalităților de procurare a hranei scoate în evidență rolul acțiunii umane în constituirea ecosistemelor agricole și, mai ales, în dirijarea lor. În momentul de față agroecosistemele, în special cele bazate pe monocultură, sînt ecosisteme cu diversitate redusă și cu nișe ecologice nesaturate. În fig. 2 (care reprezintă de fapt o detaliere a fig. 1 C) prezentăm, tot schematic, fluxul de energie, transferul de substanțe și unele aspecte ale reglajului (acte decizionale) așa cum se petrec ele într-un sistem agro-industrial. În schiță se reflectă faptul că, asemenea oricărui sistem viu, sistemele agricole (agroecosistemele) reprezintă unități a căror existență este determinată de permanenta desfășurare a trei fluxuri fundamentale : (1) fluxul energetic, (2) fluxul de substanțe și (3) fluxul de informație. Fluxul energetic, în sistemele agricole actuale, au o dublă proveniență : energia solară captată de vegetație (în schemă intrarea prin fotosinteza curentă) și energia carburanților fosili introdusă prin mecanizare și chimizare (în schemă intrarea prin fotosinteza preistorică). Fluxul (transferul) de substanțe se realizează prin intrări și ieșiri între treptele sistemului, iar fluxul informațional provine din mediul fizico-chimic (procese termo și fotoperiodice etc.) și din cel social (cunoașterea științifică investită în realizarea de producții agricole). Schema evidențiază, de asemenea, căile din angrenajul sistemului agricol contemporan pe care omul poate interveni, prin decizii, în scopul obținerii, în condiții optime, a unei producții agricole maxime. Cu semnul întrebării sînt indicate acele elemente ale sistemului care ar putea fi, cel puțin parțial, reglate prin decizii, în viitorul apropiat.

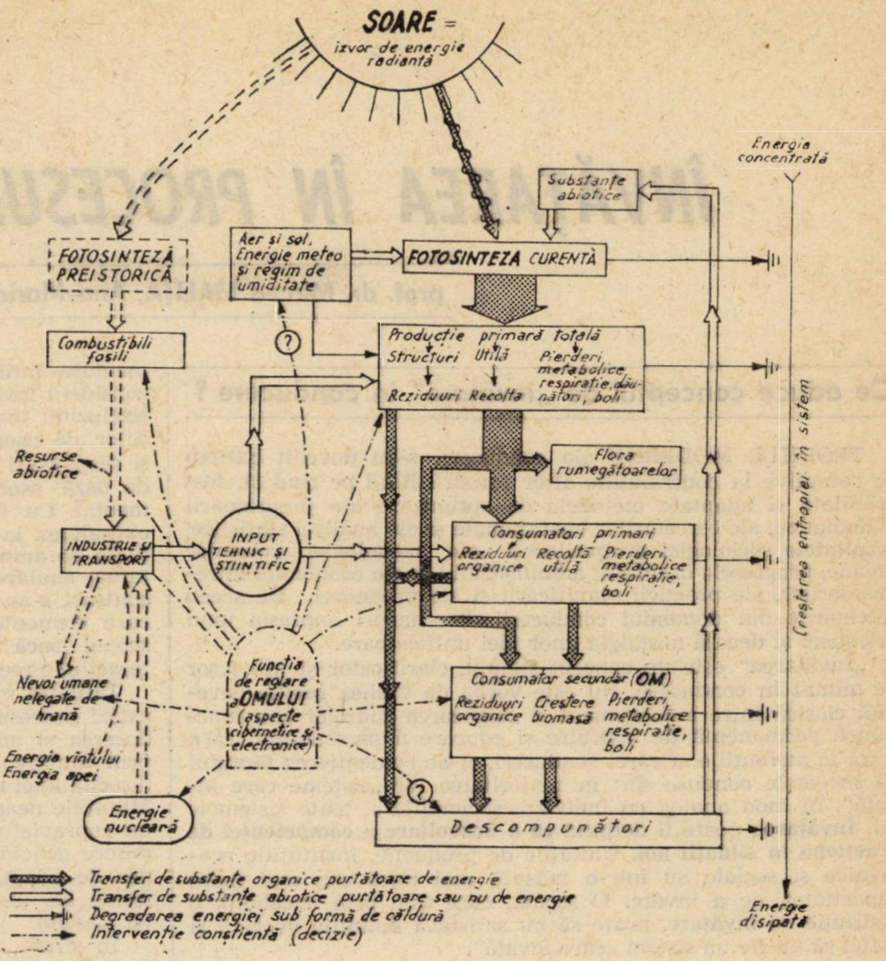
SOARE =
izvor de energie radiantă
FOTOSINTEZĂ PREISTORICĂ
Combustibili fosili
Resurse abiotice
INDUSTRIE ȘI TRANSPORT
INPUT TEHNIC ȘI ȘTIINȚIFIC
Nevoi umane nelegate de hrană
Energia vîntului
Energia apei
Energie nucleară
Funcția de reglare a OMULUI (aspecte cibernetice și electronice)
Aer și sol. Energie meteo și regim de umiditate
?
FOTOSINTEZA CURENTĂ
Substanțe abiotice
Energia concentrată
Producție primară totală
Structuri
Utilă
Pierderi metabolice, respirație, dăunători, boli
Reziduuri
Recolta
Flora rumegătoarelor
Consumatori primari
Reziduuri organice
Recoltă utilă
Pierderi metabolice respirație, boli
Consumator secundar (OM)
Reziduuri organice
Creștere biomasă
Pierderi metabolice respirație, boli
?
Descompunători
Creșterea entropiei în sistem
Energie disipată
Transfer de substanțe organice purtătoare de energie
Transfer de substanțe abiotice purtătoare sau nu de energie
Degradarea energiei sub formă de căldură
Intervenție conștientă (decizie)

Fig. 2 — Aspecte ale transferului de energie și substanță, precum și ale reglajului conștient într-un agroecosistem (parțial după A. N. Duckham, 1971)

Raporturile complexe dintre sistemele agricole și procesele care le influențează sînt sugerate de interferența, în sistemele agricole, a trei grupe mari de procese materiale : procese biologice, procese din ambianța fizico-climatică și procese socio-economice. Avînd în vedere cele trei grupe de procese determinante ale producției în agricultură, sistemele agricole pot fi caracterizate drept sisteme bio-economice în care omul încearcă să controleze diverse procese biologice în ambianțe fizico-climatice și sociale fluctuante, cu scopul de a obține rezultate a căror natură este, predominant, economică (J. B. Dent și J. R. Andreson, 1971 ; A. Wright, 1971). Controlul structural și funcțional se realizează prin sistemul de gospodărire (management). Gospodărirea este un proces extrem de complex a cărui dinamică depinde de obiective, informație (procese feedback) și control. Obiectivele sînt determinate, în ultima analiză, de orînduirea socială și țelurile sale (procesele din sistemul socio-economic), iar fluxul de informație asigură supravegherea stării sistemului, deci realizarea controlului. Obiectivele urmărite și informațiile culese asupra stării sistemului agricol permit, în final, concretizarea și adoptarea de decizii fie pe termen scurt, fie pe termen lung. Adeseori, cele două tipuri de decizii pot fi contradictorii ; o înțeleaptă administrare a ecosistemelor agricole presupune ponderarea, cu maximă prudență, a deciziilor în favoarea unei bune stări de lungă durată.

Particularitățile structurale ale agroecosistemelor rezultate din racordarea lor la procese biologice, la procese din ambianța fizico-climatică și la procese socio-economice, imprimă sistemelor respective și însemnate particularități funcționale. Desigur, în trăsăturile lor generale, agroecosistemele, asemenea celorlalte sisteme materiale ale universului, se supun celei de a doua legi a termodinamicii. În consecință, orice transformare energetică în interiorul agroecosistemelor este însoțită de pierderea de energie sub formă de căldură și de o creștere a entropiei. Fixarea energiei luminoase și productivitatea fotosintezei sînt reduse, iar transferul energiei de-a lungul lanțurilor trofice pînă la beneficiar (omul — în cazul agroecosistemelor) se face cu mari pierderi de energie (2,5—13,3% din energia producătorilor primari intră în componența consumatorilor primari ; 5,5—20% din energia consumatorilor primari ajunge în componența consumatorilor secundari și 6—13% din energia consumatorilor secundari poate fi utilizată de om — beneficiarul piramidei trofice).

ÎNVĂȚAREA ÎN PROCESUL CONDUCERII

prof. dr. Mircea MALIȚA, Ana-Maria SANDI

Ce aduce conceptul de „învățare" în conducere ?

TEORIILE MODERNE ale conducerii s-au dovedit extrem de receptive la contribuțiile altor ramuri. Rînd pe rînd au fost asimilate și adaptate metodele de optimizare ale programării matematice, ale cercetărilor operaționale și ale analizei statistice, rezultatele sociologiei grupurilor și ale psihologiei relațiilor umane, progresele dreptului administrativ și ale economiei întreprinderilor, ale practicii planificării și ale prognozei. De aceea cercetările din domeniul conducerii dau uneori impresia unui eclectism și degajă nostalgia unor idei unificatoare.

„Învățarea“ este un concept simplu, clarificator și util, ușor de mînuit în conducere. Nu este vorba de vechea relație devenită clasică între management și calificarea cadrelor sau funcțiunea permanentă de instruire și educare a personalului care intră în atribuțiile oricărei conduceri, ci de evidențierea faptului că sistemele conduse sînt în majoritatea lor „sisteme care învață“, în mod analog cu indivizii, societățile și toate sistemele vii. **Învățarea** poate fi definită **ca o dezvoltare a competenței de a acționa în situații noi.** Unitățile de producție, instituțiile economice și sociale au într-o măsură mai mică sau mai mare capacitatea de a învăța. O școală, care este prin excelență o instituție de învățare, poate să nu satisfacă definiția evocată și astfel să nu fie un sistem „care învață“.

Postulatul schimbărilor rapide

EXISTENȚA unui ritm accelerat al modificărilor, care este caracteristic lumii de astăzi, obligă managementul să se ocupe nu numai de problema organizării optimale a unor mijloace în vederea atingerii unor obiective fixe, în condiții imuabile, ci și de soluționarea aceleiași teme atunci cînd condițiile, resursele și obiectivele pot suferi schimbări.

Piața materiilor prime a fost întotdeauna cunoscută pentru fluctuațiile de termen scurt și de termen lung. Lupta legitimă pentru stabilitatea și justețea prețurilor nu este lipsită de schimbări care afectează și vor afecta liniaritatea unor previziuni. Clima nu încetează să ofere surprize și natura se manifestă și sub formă de inundații sau cutremure. Se caută substitute pentru resursele clasice de energie. Relațiile internaționale sînt perturbate de conflicte latente sau deschise. Dar oricît poate controlul unei economii planificate să limiteze efectele factorilor aleatori, viața economică și socială este pusă în fața unui puternic și activ resort al schimbărilor, generat de revoluția tehnico-științifică, care antrenează modificări drastice ale tehnologiei producției și a stilului de viață. Un curent istoric de mari proporții militează pentru instaurarea unei noi odini economice internaționale. Cu atît mai mult se manifestă postulatul schimbărilor accelerate în țările în curs de dezvoltare, în care procesul dezvoltării modifică neîncetat cadrul în care funcționează subsistemele lor specializate din sfera producției sau a organizării sociale.

Acești factori impun **mărirea continuă a competenței de a lucra în situații noi și deci a capacității de învățare.** Spre deosebire de autorii care rețin cu precădere viteza schimbărilor din lumea de azi (A. Toffler, Future Shock, Random House, N.Y. 1970), trebuie să remarcăm că semnificativă este creșterea crescîndă a complexității în schimbările ce se produc și deci sarcina minții umane de a o stăpîni prin reprezentări și acțiuni adecvate.

Ce învățare este pertinentă ?

DACĂ NE ADRESĂM domeniului care a explorat cel mai intens mecanismele de învățare și anume psihologiei experimentale, întîlnim drept școală influentă asociaționismul, care consideră învățarea drept o legătură între stimuli și răspunsuri. Excluzînd toate stările mintale, concentrîndu-se asupra condițiilor de asociere dintre stimuli, substituibili sau condiționali și răspunsuri dintre care „încercarea și eroarea“ este procedeul de bază, asociaționismul se situează pe un plan strict experimental. Cu tot ecoul larg avut, acestui curent i s-a obiectat extinderea la om a concluziilor dobîndite în experiențele efectuate pe animale, neglijarea cadrului în care se produce învățarea, anularea ideii de scop și caracterul său mecanicist. În contrast s-au dezvoltat teoriile structuraliste sau cognitive, în care elementele sînt determinate de contextul în care apar, scopul joacă un rol decisiv, iar învățarea este bazată pe o interacțiune reciprocă și simultană.

Întîlnim o resuscitare a învățării în biologie, care prezintă astăzi procesul filogenetic ca un sistem de învățare. Autoreproducerea și automenținerea caracteristice vieții se completează prin căutarea de noi forme și funcțiuni, care se efectuează în direcția unei mai bune adaptări la mediu, prin selecția naturală. Mutațiile neadaptive sînt eliminate prin faptul că purtătorii lor nu supraviețuiesc, iar cele adaptive sînt menținute prin transmitere genetică. Punctul de vedere biologist a acreditat noțiunea de adaptare : „toate varietățile de învățare evoluează ca forme ale unei adaptări progresive a organismului la mediu“ (E. Laszlo).

În sfîrșit, cibernetica care a creat o teorie a mecanismelor de autostabilizare în mașini, natură și societate a dat o largă difuzare autoreglării homeostatice a organismelor, prin care acestea mențin între limite tolerabile parametrii esențiali, în ciuda perturbărilor exterioare, corectate prin procedeul reacției inverse. Cibernetica s-a ocupat cu precădere de formele de învățare simple care presupun autostabilizare, dar nu și reorganizare.

Defectele unui transfer grăbit

EXISTĂ inferențe care se fac cu multă ușurință și care reduc mecanismele de învățare a sistemelor socio-economice la cele identificate în alte regiuni sau chiar la învățarea individuală. Se pot astfel distinge în concepțiile de conducere în special în cele ce oglindesc practica sistemului capitalist, cel puțin cinci exemple de judecăți falacioase, care pot fi atribuite în parte transferului gratuit de idei din teoriile actuale ale învățării, menționate mai sus :

a. Ponderea excesivă dată mecanismului de **„încercare și eroare“** (Error and trial). Se aude deseori: „numai greșind învățăm“. Există mari firme în a căror balanță încercarea unor produse este nesemnificativă. Pentru unitățile mici însă eroarea este deseori plătită cu falimentul.

b. Mai general, se atribuie uneori o valoare de proporții prea mari **experienței** trecute, deși se cunosc limitele și imposibilitatea preluării ei mecanice în anumite situații, precum și costurile mari pe care le antrenează. Empirismul rezistă în domeniul conducerii procedeelor de tip rațional, analitic.

c. Obiectivul suprem al sistemelor este considerat a fi **adaptarea,** deși aceasta presupune acomodarea la situații date. Ce facem însă cînd acestea se modifică la rîndul lor ? Adaptarea este un proces care rămîne în urmă atunci cînd schimbările au un ritm rapid sau lipsit de sens, cînd situația la care se face adaptarea lasă de dorit.

d. Considerarea „selecției naturale“ ca o lege implacabilă și de neevitat, care ar funcționa și în societate. Această lege ar face ca numai cei adaptați să supraviețuiască, reducînd învățarea la situațiile de conflict, excluzînd pe cele de cooperare și ignorînd imensele inechități pe care le comportă o competiție ce joacă în favoarea celui puternic.

e. Obsesia „echilibrului“ și „stabilității“, împrumutată sistemelor naturale din domeniul mecanicii și ciberneticii sistemelor simple, în care autostabilizarea este scopul suprem, cu menținerea structurii și fără reorganizare.

Învățarea ca funcție socială

DE ÎNDATĂ CE PĂȘIM în domeniul uman, apar forme de învățare specifice, deși formele anterioare (reflexe fixe, condiționate sau întărite) nu își pierd valabilitatea. Printre cele mai proeminente sînt :

a. Existența unor programe modificabile, spre deosebire de programele fixe care caracterizează procesele de învățare mai simple.

b. Crearea unui mediu uman prin muncă, transformarea naturii, producerea de mijloace tehnice pentru satisfacerea nevoilor și continua expansiune a acestora.

c. Depășirea stadiului de autostabilizare, prin apariția autoorganizării, adică a modificărilor de structură. Reorganizarea internă a sistemelor sociale este o formă superioară de contrapondere la caracterul aleator al mediului.

d. Învățarea umană este împărtășită cu alți semeni. Numai omul poate beneficia de ceea ce au învățat alți oameni. Comunicarea prin limbajul simbolic permite o transmisie de informație, cu o mare putere de abstracție, proprie culturii. Învățarea este cumulativă, transmițîndu-se de la o generație la alta, datorită memoriei individuale sau colective, încorporată în instituții care o înmagazinează.

e. Învățarea umană se folosește de simbolurile furnizate de aparatul logic, lingvistic sau matematic pentru crearea de modele (reprezentări) ale fenomenelor și evenimentelor care îngăduie simularea și anticiparea lor. Prin ele omul lucrează mediat în raport cu mediul. Este cunoscută remarca lui Marx care face distincția între om și albină, prin faptul că primul își construiește hexagoanele întîi mintal, apoi în materie.

Decizie și învățare

ÎN MULTE CERCETĂRI asupra problemelor conducerii a apărut rolul cheie al deciziei, considerat de unii autori un concept mai puternic decît optimizarea, căruia i se subsumează cea mai mare parte a proceselor de conducere. Un autor care a cercetat natura modelelor de decizie ce guvernează principalele acte de conducere a identificat trei tipuri principale : analitic, cibernetic și cognitiv (J. Steinbrunner). Ceea ce este surprinzător este că în spatele fiecăruia stă cîte un proces de învățare, ceea ce arată că decizia este o formă de învățare. Pe scurt cele trei forme de decizie-învățare ar fi următoarele :

a. **Modelul analitic**. Se bazează pe alegerea opțiunii căreia îi corespunde valoarea (utilitatea) medie maximă. Implicit deci estimarea probabilităților, evaluarea utilităților fiecărui curs de acțiune, calcularea valorilor medii și compararea lor. Dar un jucător de tenis nu aplică metoda analitică la lovirea fiecărei mingii, pentru care există conform unui calcul simplu 4 200 de posibilități !

b. **Modelul cibernetic.** Devierile de la valorile standard prescrise (ca temperatura unui corp) sînt corectate în urma unor conexiuni inverse (feed-back), prin care se explorează mereu mediul ambiant. În corespondență cu numărul finit de obiective urmărite, sistemul creează un repertoriu limitat de răspunsuri pentru fluctuațiile din mediu. Prin buclele cu reacție existente nu se culege decît o anumită informație pertinentă. Este cazul comod al funcționării de rutină, stabile și automate, dar vulnerabilă la mutațiile bruște sau schimbările mai mari.

c. **Modelul cognitiv.** Presupune existența unor structuri generale, la care se raportează evenimentele pe principiul stabilității și consistenței. Ca și la modelul cibernetic, se efectuează o strictă selectare a informației, sita fiind conformitatea cu structura preexistentă. Astfel consistența poate jertfi uneori principiul realității.

Aptitudinea de învățare a sistemului

MULTIPLICITATEA formelor de învățare și studiul lor încă incomplet nu trebuie să descurajeze știința conducerii de a face uz de conceptul de învățare și de a examina cu regularitate dacă sistemul este sau nu într-o bună stare de învățare așa cum examinează starea de funcționare. Elementele care asigură pentru unitățile economice, sociale și de organizare starea de învățare a sistemelor conduse, în lumina caracteristicilor învățării social-umane și a deciziei, pot fi formulate ca :

a. Economisirea, evitarea și substituirea experienței directe prin simularea rațională a alternativelor, dezvoltarea activității prospective și organizarea învățării din viitor.

b. Cultivarea tuturor mijloacelor furnizate de matematica organizării, teoria sistemelor și a deciziei, prelucrarea automată a datelor.

c. Asigurarea unei informații interne adecvate asupra problemelor globale ale sistemului pentru lărgirea participării la decizii și a resurselor procesului învățării.

d. Întreținerea unui subsistem adecvat cu rolul de monitor al fluctuațiilor pertinente din ambianța sistemului, care să furnizeze date pentru modelele prospective și de decizie.

e. Conservarea datelor semnificative cu mijloace de memorizare.

f. Convertirea permanentă a rezultatelor simulării în reorganizarea adecvată și practicarea în acest scop peste tot unde este cu putință a procedeului pereților mobili.

g. Menținerea unui sistem de inovare a tehnologiei sistemului în lumina experiențelor anticipative efectuate.

h. Delimitarea proceselor stabile, susceptibile de funcționare automată, de procesele de inovare (tehnică și organizatorică) și rezervarea pentru ultimele a unor resurse adecvate ale procesului de conducere.

Relația învățare-dezvoltare

ESTE EVIDENT că procesul de dezvoltare, caracterizat de o succesiune de stări ce aduc o mărire a complexității situațiilor și impun o creștere continuă a competenței de a le controla, reclamă o bună funcționare a mecanismelor de învățare. Țările în curs de dezvoltare sînt eminamente societăți care învață. Ritmul și profunzimea dezvoltării depind de felul în care sînt asigurate condiții propice învățării. Societățile interesate în statu-quo, în stabilitate și conservatorism, invocă învățarea din experiență și adaptivă, de tip conservator. Societățile interesate în schimbare, cultivă învățarea din modele normative și anticipatoare, în stilul inovator. Mecanismele învățării conțin procedeele de decizie, dar și adaptabilitatea (diferită de adaptare), deschiderea la progres, sensibilitatea la nou, flexibilitatea structurilor, conducerea participativă, formația continuă a oamenilor, procesele cumulative de creștere (Ph. de Woot), oferind o conceptualizare mai bună a cerințelor impuse de o strategie a dezvoltării.

În țara noastră învățarea din viitor, se sprijină pe o metodologie bogată care recurge în măsură crescîndă la modele prospective, metode de predicție și prognoze. În ultimul deceniu un imens efort creator, antrenînd colective largi de specialiști, pentru îmbunătățirea planificării și a programelor pe termen lung și-a axat activitatea pe elaborarea unui complex de prognoze ale dezvoltării economice și sociale, ale descifrării evoluțiilor viitoare a numeroase componente ale dinamicii sociale. Unele din trăsăturile de bază care au caracterizat procesul de proiecție și construcție socială, desfășurat cu atîta dinamism și idei novatoare, le constituie tocmai viziunea multilaterală, coerentă, integratoare și prospectivă asupra evoluției societății românești. Așa cum rezultă din Programul Partidului Comunist Român, metodele ținînd de această atitudine sînt propulsante. [1] În același timp, aptitudinea instituțiilor noastre de a utiliza atributele învățării este potențată și prin preocuparea de a dezvolta autoconducerea, conducerea colectivă. Efortul este îndreptat totodată spre formarea unor cadre de conducere care **„pot să-și îndeplinească misiunea în măsura în care au o temeinică pregătire politică și ideologică care să le permită atît înțelegerea mutațiilor, a marilor transformări revoluționare ce se petrec în societate și, în același timp, trebuie să fie în stare să elaboreze soluții și să organizeze activitatea conștientă a maselor în concordanță cu aceste transformări din întreaga viață economico-socială, din întreaga activitate internațională“.**[2] Preocuparea pentru perfecționarea continuă a conducerii, organizării și planificării economiei naționale se întemeiază atît pe valorificarea experienței dobîndite cît și, în mod deosebit, pe modelele de învățare novatoare și anticipatoare, pe stimularea creativității și a spiritului novator.

---

[1] Vezi Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 109.

[2] **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la consfătuirea de lucru cu activiști și cadre din domeniul educației politice, propagandei, ideologiei, 9 septembrie 1977, Ed. politică, 1977.

O CARTE DESPRE AFIRMAREA PROGRESULUI ÎN EVOLUȚIA SOCIAL-ECONOMICĂ A ROMÂNIEI

Constantin IONETE

CONCEPUTĂ ca o suită de eseuri în care istoria economică se decantează în reflexii ce-și propun să contureze liniile de forță ale dezvoltării țării noastre în secolul independenței, lucrarea intitulată **Progresul economic în România** depășește comanda unei aniversări cu puternice rezonanțe în viața poporului nostru și se afirmă ca o contribuție de valoare la analiza fenomenelor economice și sociale.

Prin întreaga sa structură și concepție lucrarea analizează dinamica dezvoltării economico-sociale, forțele sale motrice, dimensiunile și interdependențele între diferite fenomene, procese și etape, pe coordonatele și în lumina evaluărilor făcute de Partidul Comunist Român, în definirea cărora o contribuție hotărîtoare a adus-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Întreaga analiză științifică a evoluțiilor confirmă valoarea aprecierii președintelui României care constituie motto-ul lucrării :

„Încununare a unor năzuințe și lupte de veacuri ale poporului român, cucerirea independenței a avut o profundă înrîurire asupra întregii dezvoltări a societății românești pe calea progresului economic și social, deschizînd largi orizonturi națiunii noastre spre afirmarea liberă, de sine stătătoare".

Cum era și firesc într-o astfel de lucrare, dimensiunea timp ordonează atît bogăția de informații, cît și succesiunea etapelor istorice ale modernizării economiei noastre. În același timp, sînt evidente preocupările autorilor pentru a desprinde permanențele acestei evoluții, ce au polarizat numeroase energii umane pentru organizarea spațiului economic al celor trei provincii românești — Muntenia, Moldova și Transilvania — dominat de curbura Carpaților, pe măsura aspirațiilor poporului nostru și care, așa cum se subliniază în introducere, s-au dovedit a fi : libertatea, unitatea, independența și progresul.

Periodizarea dezvoltării social-economice, importantă în cercetările cu caracter istoric, se încadrează în general în etapele de mult definite în dezbateri, lucrări de specialitate sau documente de partid. Și totuși, din simpla examinare a structurii lucrării se desprind două modalități de a marca etapele : una corespunzătoare perioadei 1877/1944, în care acestea se suprapun de regulă pe intervalul dintre două calamități social-economice anii războiului de independență, economia României, în anii primului război mondial, perioada interbelică, anii celui de-al doilea război mondial etc.); cealaltă, specifică perioadei 1944—1977, în care etapele se identifică cu liniile arhitectonice ale construcției unei noi societăți : revoluția popular democrată, formarea și consolidarea economiei socialiste unitare, edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Se poate spune de la început că cele aproape 700 pagini ale lucrării nu solicită numai efort de lectură ci, prin conținutul lor, incită la gîndire și generează sentimentul tonic al încrederii, cu rădăcini adînci în istoria țării noastre.

De la discontinuitatea dezvoltării la progres continuu

ÎN 67 DE ANI, deci într-o perioadă mai scurtă decît durata medie a vieții înregistrată azi, și anume din 1877 pînă în 1944, poporul nostru a suportat efectele devastatoare provocate de trei războaie, de represiunea sîngeroasă a răscoalei din 1907, de două crize economice zguduitoare și de un puternic cutremur de pămînt, pentru a nu mai vorbi de anii de secetă sau de inundații.

În lucrare sînt evaluate la fiecare eveniment dramatic pierderile de vieți omenești, distrugerile materiale și eforturile considerabile pentru reluarea de fiecare dată a firului dezvoltării economice și sociale. O astfel de înaintare spre progres și civilizație ritmată de întreruperi și uriașe pierderi de energie umană, nu este caracteristică numai pentru începutul de veac al independenței. Dintr-o sinteză istorică elaborată de dr. Ștefan Olteanu se desprinde imaginea obsedantă a renașterilor economice și sociale frînte de vicisitudini înainte de a-și da întreaga măsură, ca o caracteristică a formării poporului nostru. Înflorirea economică din secolul IV din ținuturile vechii Dacii este zădărnicită de începutul migrației popoarelor, renașterea social-economică din secolele VIII—X este curmată de incursiunile distrugătoare ale tătarilor, etapa de prosperitate economică din secolele XIII—XIV este stînjenită și întreruptă de amenințarea armatelor otomane așezate pe malul drept al Dunării pentru multă vreme, pînă la războiul independenței. Din aceleași cauze, un destin asemănător au avut renașterea ștefănească din Moldova și cea brîncovenească în Muntenia. Spațiul românesc transilvănean este și el permanent în atenția autorilor diferitelor studii.

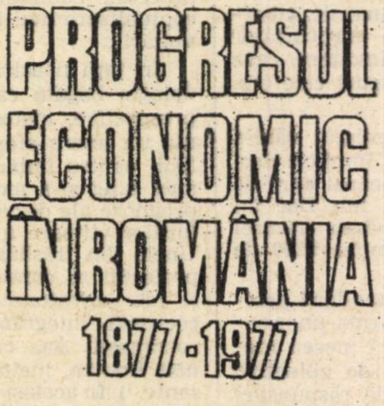

PROGRESUL
ECONOMIC
ÎN ROMÂNIA
1877-1977
editura politică

Și totuși, așa cum rezultă din analiza profundă a veacului independenței și a etapelor premergătoare, inepuizabilele resurse ale poporului român au făurit o industrie națională, punînd bazele trecerii de la iobăgie la economia capitalistă de piață, au asigurat condiții pentru înfăptuirea statului național iar, mai tîrziu, a statului național unitar, pentru ca, la un secol de la frămîntatul an 1848, să săvîrșească revoluția socialistă.

Pe ordonata vremii, analiza seculară înregistrează trecerea, în ultimul sfert de veac, de la linia frîntă, de formă zimțată a evoluției economice, la curba exponențială a creșterii accelerate a producției. Începînd din 1950, după anii grei ai refacerii de după război, dominanta vieții economice devine creșterea în ritmuri înalte a indicatorilor relevanți. În 1975 față de 1950, venitul național era de 10 ori mai mare, iar producția globală industrială de 21 de ori mai mare. Continuitatea progresului economic se asigură în condițiile celor mai adînci transformări social-economice, iar cursul său ascendent nu mai este întrerupt nici de calamitățile naturale, de ani de secetă, inundații, cutremure de pămînt.

Explicația unui „miracol" economic de durată

UN TERMEN UITAT, cu iz de metaforă, și anume cel de miracol economic, caracteriza, cu aproape două decenii în urmă dezvoltarea explozivă a economiei unor țări, ca R.F. Germania sau Japonia, ce depășiseră pentru un timp o rată a creșterii P.N.B. de 10 la sută.

România a înregistrat din 1950 pînă în 1975 cea mai înaltă rată de dezvoltare dintre toate țările lumii, ritmul mediu anual de creștere fiind de 13 la sută. Posibilitățile pe care le oferă profilul unui secol pentru explicarea legică a acestui miracol sînt folosite în lucrare iar aceasta implică unele sublinieri.

De la început reține atenția capacitatea impresionantă a poporului nostru de a-și mobiliza și concentra eforturile în momente hotărîtoare pentru înfăptuirea aspirațiilor sale spre o viață demnă, liberă și civilizată.

Elocvente pentru perioada presocialistă a țării sînt eforturile economice uimitoare solicitate de războiul de independență, de războiul de eliberare 1916—1918 sau de dezvoltarea industrială postbelică. Dr. Gh. Dobre reconstituie în cifre efortul economic pentru întreținerea și înarmarea armatei naționale cu un efectiv de 100 000 oameni, la care se adaugă contribuțiile pentru cei 300 000 militari ruși, în anul 1877 cînd în țară funcționa o singură fabrică de postav, încălțămintea de piele pentru ostași nu se producea, iar producția militară se baza pe cele cîteva ateliere și stabilimente ale Ministerului de Război. Și totuși, pînă la sfîrșitul luptelor s-au asigurat resurse în valoare de 1 miliard de lei, ceea ce echivala cu totalul a două venituri anuale pe fiecare locuitor.

Peste cîteva decenii, cînd întreaga administrație și armată și-a găsit refugiu în 13 județe din Moldova, se afirmă din nou în mod impresionant pregătirea economică a victoriei lui 1918. În condiții dramatice s-a cultivat aproape în întregime suprafața arabilă a Moldovei, s-a dublat producția de țiței, iar producția de cărbuni a crescut de la 14 mii tone în 1916 la 93 mii tone în 1918.

După război, cu toate că pagubele provocate de acesta s-au evaluat la 30 miliarde franci aur, economia românească intră într-o perioadă de avînt. În 1929 producția industrială s-a dublat față de nivelul lui 1912—1913. Pe aceste tradiții de înalt patriotism s-a clădit eroismul oamenilor muncii din țara noastră, care stă la baza făuririi și consolidării societății socialiste, a edificării în etapa actuală a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Realizările și depășirile prevederilor din cele șase planuri cincinale, asigurarea condițiilor pentru îndeplinirea sarcinilor suplimentare, pînă în 1980, trecerea treptată de la o rată a acumulării de 17—18 la sută din venitul național din perioada 1954—1960 la 34 la sută în actualul cincinal sînt mărturii ale multiplicării capacității creatoare de valori materiale și spirituale a poporului nostru într-o etapă în care a devenit stăpîn pe destinele sale.

Tot așa de evident se desprinde din lucrare și faptul că în cei 33 ani de la eliberare succesele sînt mai mari și continuă pentru că independența politică este în mod real dublată de cea economică. A încetat hemoragia de venit național pe care o genera atragerea capitalului străin în economia românească înainte de 23 august 1944. Prof. dr. V. Axenciuc estimează la 200—250 milioane lei anual profiturile ce se scurgeau peste graniță sub diferite forme, la începutul celui de-al doilea deceniu al secolului XX, ceea ce reprezenta 10% din venitul național. În perioada interbelică cedările de avuții pe această cale au crescut. Numai dividendele și dobînzile plătite capitalului străin s-au ridicat la 39 miliarde lei între 1922—1928, întrecînd bugetul statului român pe 1928.

În mod deosebit în întreaga analiză făcută de autori este urmărit procesul de formare și dezvoltare a clasei muncitoare, care s-a afirmat ca forță hotărîtoare în declanșarea și funcționarea mecanismului de modernizare a României, de trecere a ei în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Secolul independenței a înregistrat creșterea maselor de muncitori de la 120 mii în anii 1870, la 1,2 milioane în 1950, odată cu trecerea desfășurată la dezvoltarea planificată a economiei noastre, și la 5 milioane în 1975. Paralel are loc ridicarea gradului de conștiință și de organizare profesională și politică a acestei forțe sociale, care culminează cu înființarea P.C.R. în 1921. Totodată sînt sintetizate în contextul dinamicii social-economice efectele traducerii în viață a hotărîrilor programatice adoptate de conducerea colectivă a P.C.R. în decursul timpului. Congresul al V-lea al P.C.R. a marcat etapa maturizării strategiei și tacticii în dezvoltarea economică a României, Conferința Națională din 1945 a fundamentat programul de industrializare, Congresul din 1948 a realizat unitatea politică a clasei muncitoare. Un moment de o importanță hotărîtoare în accelerarea dezvoltării economico-sociale a României este marcat de Congresul IX, care a declanșat uriașele inițiative creatoare ale maselor în toate domeniile, de contribuțiile de valoare teoretică și practică deosebită aduse de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la proiecția și construcția socială, reflectată și în documentele Congreselor X și XI, care elaborează programele și mobilizează masele la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Printre purtătorii de vîrf ai progresului se înscrie la loc de frunte așezarea pe baze științifice a organizării și conducerii planificate a întregii activități social-economice.

Cum era și firesc, spațiul analitic destinat acestor probleme este larg și asigură caracterizarea începuturilor planificării, precum și cuprinderea perfecționării metodelor și tehnicilor din acest domeniu, concepute ca proces continuu, ce însoțește dezvoltarea economică și socială. În statornicirea conducerii științifice a economiei noastre naționale un loc central ocupă aplicarea hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R. din 1967, urmate de noi perfecționări adoptate la Congresul al X-lea și Conferința Națională din 1972. Într-un capitol distinct, se sintetizează caracterul înnoitor al acestor hotărîri, care au dus la creșterea rolului pîrghiilor economice și financiare și au generat noi impulsuri organizaționale.

O însemnătate tot așa de mare pentru dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei noastre o prezintă cercetarea științifică și inovarea tehnologică, precum și participarea țării noastre la schimburile internaționale de bunuri și servicii. Evoluția acestor activități este cuantificată prin indicatori specifici în mod relevant.

Optiuni de bază în modelul de creștere

AFIRMÎNDU-SE ca etapă de dezvoltare rapidă a capitalismului și apoi de construire a unei orînduiri noi, socialiste, secolul independenței a generat aprinse dezbateri privitoare la opțiunile strategice în domeniul dezvoltării economiei. Unele din acestea s-au conturat într-un fel de modele de creștere economică și sînt prezentate într-un proces de confruntare de prof. dr. I. N. Văleanu. Particularismul dezvoltării economiei românești față de modelele clasice urmate de țările occidentale, opțiunea pentru sistemul dirijist, protecționist, realizabil prin mîna forte a statului, sau calea modestă a expansiunii cooperatiste sînt cele mai cunoscute din gîndirea economică burgheză din țara noastră. Autorii lor încearcă explicații adecvate pentru geneza economiei românești și schițează predicții, în legătură cu evoluția ei viitoare, preluate de multe ori de programele partidelor politice.

Încă de la jumătatea veacului independenței, gîndirea economică din țara noastră se îmbogățește cu un model nou de creștere, fundamentat pe teoria marxistă, și anume modelul industrializării, care devine operațional după eliberare, odată cu adoptarea hotărîrilor Conferinței Naționale a P.C.R. din 1945. Mai tîrziu, după instaurarea proprietății socialiste și conducerea planificată a economiei, cincinalele noastre, prezentate funcțional în lucrare, devin cele mai puternice instrumente de realizare a modelului industrializării.

Cu toate că dezvoltarea agriculturii era un corolar al acestui model, ea a fost neglijată o perioadă de timp. Însă, de la Congresul IX al P.C.R. se creează condiții pentru transformarea ei în ramură de bază a economiei.

Reține atenția în mod deosebit eficiența acestui model, pusă în lumină de dr. A. Iancu, prin prefacerile structurale pe care le-a determinat în economia noastră. Creșterea considerabilă a ponderii construcției de mașini și a chimiei în producția globală industrială, reducerea continuă a hidrocarburilor în balanța resurselor de energie primară, creșterea ponderii oțelurilor aliate în metalurgie, modernizarea structurii producției agricole, devansarea dinamicii producției ramurilor producătoare de materii prime de către cea a ramurilor prelucrătoare sînt numai cîteva din îmbunătățirile calitative realizate pînă acum în dezvoltarea economiei.

În etapa de realizare a Programului aprobat de Congresul al XI-lea al P.C.R., așa cum subliniază prof. dr. I. V. Totu, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate se va asigura în continuare poziția conducătoare a industriei în economie și se va consolida agricultura ca ramură de bază prin dezvoltarea sa intensivă.

Într-o lucrare ce-și propune să ierarhizeze semnificațiile legice ale dezvoltării seculare din România, cu valoare de predicție pentru viitoarele orizonturi îndepărtate de timp, sînt prezentate și problematici insuficient elaborate. Ținînd seama de obiectivele de care au fost animați autorii s-ar putea spune că în unele capitole din a doua parte a lucrării ar fi fost necesar un efort suplimentar pentru identificarea resorturilor mai adînci ale dinamicii structurilor social-economice. Cerințele conceptualizării sînt acoperite uneori cu descripții, iar sinteza prezentării stînjenită în unele părți de reluarea redundantă a acelorași probleme.

La capătul lecturii nu poate fi trecut cu vederea faptul că imaginea de ansamblu a lucrării este îmbogățită de analizele profunde, demne să figureze în orice antologie de texte economice, elaborate de R. Moldovan, Gh. Zane, V. Malinschi, C. Murgescu, N. N. Constantinescu și alții. Totodată unele analize ale problematicii dezvoltării economiei socialiste elaborate de Fl. Burtan, A. Negucioiu, Gh. Crețoiu, I. Blaga și Gh. Ciulbea, I. Olteanu, M. Părăluță, C. Iuga și alții, constituie reale contribuții la descifrarea resorturilor și semnificațiilor progresului României socialiste contemporane. De asemenea se impune atenției efortul redactorului coordonator, profesorul dr. I. V. Totu, de a construi o lucrare unitară prin folosirea diversității în abordarea problemelor de către economiști a căror personalitate s-a afirmat de mult în literatura de specialitate.

Deoarece în sublinierea unor probleme din conținutul bogat al lucrării s-a operat prin selecție subiectivă, este o obligație a semnatarului acestor rînduri a arăta că pentru cititori pot prezenta mai mult interes aspectele ce nu și-au găsit loc în această apreciere.

ȘANTIER EDITORIAL 1978

Continuînd o preocupare devenită, la revista noastră, tradițională, am spicuit din listele lucrărilor propuse să apară la diferite edituri în 1978, cîteva, încercînd prin convorbiri cu autorii să dezvăluim cititorilor unele gînduri ce figurează, deocamdată într-o formă mai mult sau mai puțin finisată, in statu nascendi, pe mesele lor de lucru.

Structurile populației active a României

Editura politică

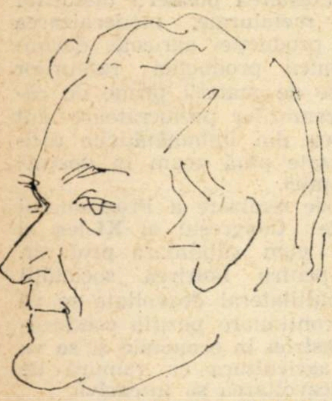

prof. dr. Ion BLAGA

● Cum tratați în lucrarea dv. tendințele generale ale deplasărilor în structura populației active ?

— Tendințele deplasărilor în structura populației active, aproape aceleași în toate țările lumii, sînt cunoscute și recunoscute în literatura de specialitate, marxistă și nemarxistă. Ele constau în reducerea populației agricole și creșterea populației ocupate în ramurile neagricole, în creșterea pînă la un anumit nivel a populației industriale și în creșterea continuă a celor ocupați în sfera serviciilor. Foarte cunoscute, aceste tendințe nu mai stîrnesc un interes deosebit, nici măcar prin spectaculozitatea lor. Interesanți rămîn însă factorii acestor tendințe ale deplasărilor. Analiza întreprinsă de mine în aproape 40 de țări industriale sau în curs de industrializare, cu nivele diferite de dezvoltare economică și pe perioade care, în raport cu posibilitățile mele de informare statistică și de extrapolare, variază între 4—5 decenii și aproape 3 secole, mi-au permis dezvăluirea și formularea acestor factori, care mi se par adesea neașteptați. Pînă acum, uriașa literatură economică consacrată acestei dezvoltări nu i-a pus, decît cel mult parțial și fragmentar, în lumină. Cel mai important factor mi se pare a fi inegalitatea dezvoltării forțelor de producție, sau mai exact spus, progresul tehnico-științific inegal al ramurilor și sectoarelor economiei naționale. Aș putea să afirm că nivelul de dezvoltare a forțelor de producție are, contrar așteptărilor, o importanță mai redusă decît progresul tehnic inegal. O dovadă o constituie faptul că structuri apropiate ale populației active se obțin de diferite țări la niveluri diferite de dezvoltare economică, uneori la intervale de peste 100 de ani.

● Care sînt particularitățile acestor deplasări în actuala etapă a României.

— Aceste particularități sînt foarte interesante în țara noastră. Cea mai expresivă este ritmul extraordinar de rapid al deplasărilor. De pildă, pentru realizarea deplasărilor în structura populației active, care în România cere 40 de ani (1950—1990), unor țări capitaliste le-au trebuit peste 200 de ani. O altă particularitate constă în ponderea ridicată, prevăzută de recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român, a populației ocupate în industrie și construcții în 1985 — de aproape 53% — nemaiîntîlnită în nici o țară pînă în prezent și care se explică prin ritmul extraordinar al creșterii economice în România, printr-o serie de soluții proprii date de politica economică a partidului unor probleme.

Balanța veniturilor și cheltuielilor populației

Editura Academiei Republicii Socialiste România

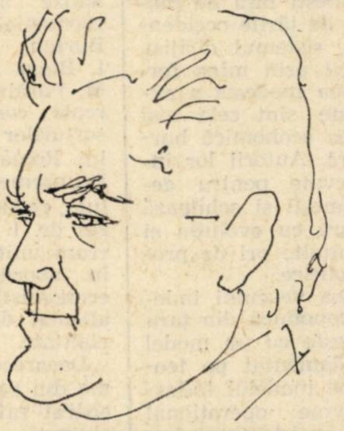

dr. Gh. NICULESCU-MIZIL

● În ce direcție vedeți dv. perfecționarea balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației în profil teritorial ?

— Acest instrument de calcul „post-factum" urmează să devină, dintr-o metodă mai mult statistică, un mijloc de cunoaștere a realităților financiare, de previziune a circulației fluxurilor bănești ale populației. Trăim într-o etapă în care creșterea veniturilor bănești ale tuturor categoriilor de oameni ai muncii are loc în mod, am putea spune, vertiginos, paralel cu ritmurile mari ale creșterii productivității muncii, ale venitului național. În același timp, cheltuielile populației sînt în continuă schimbare calitativă spre un nivel superior, pe măsura creșterii nivelului de trai al populației, în așa fel încît în viitor să se ajungă la stabilirea și transpunerea în fapt a unor norme științifice, raționale de consum, așa cum se prevede în programul partidului. Desigur, acest deziderat nu se poate realiza așa de curînd dar nu se poate ignora necesitatea planificării, corelării posibilităților actuale de consum ale populației, cu nevoile și aspirațiile acesteia.

● Ce vă propuneți să tratați și să rezolvați în cartea dv. ?

— N-aș vorbi de rezolvări nerevizuibile, ci de cercetări ce se cer continuate mereu. Cartea se referă la întocmirea balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației, în mod special în profil teritorial. După ce se tratează factorii care influențează creșterea nivelului de trai, corelațiile și interacțiunile principalilor indicatori ai balanței, un capitol substanțial este consacrat problemei consumului și celei a economisirii bănești a populației, aceasta din urmă fiind privită ca o cerință a diversificării continue a procesului de consum.

● Vă propuneți în carte anumite precizări conceptuale?

— Sînt o serie de aspecte care în carte se abordează pieptiș, urmărind ca această balanță să fie dinamică și nu statică, să reflecte schimbări de conținut corespunzătoare schimbărilor din economia noastră. Avem în vedere elucidarea conceptului de venituri și de masă bănească a veniturilor, în așa fel încît să reflecte această masă și să ia în considerare mai exact migrația de numerar, structura pe categorii sociale atît în mediul urban cît și în cel rural, încît să se realizeze o concordanță cît mai apropiată între balanță și planul de casă, elaborarea balanței de venituri și cheltuieli la nivel de oraș și comună, precum și posibilitatea acordării de credite populației prin C.E.C.

Cointeresarea materială și creșterea economică în socialism

Editura politică

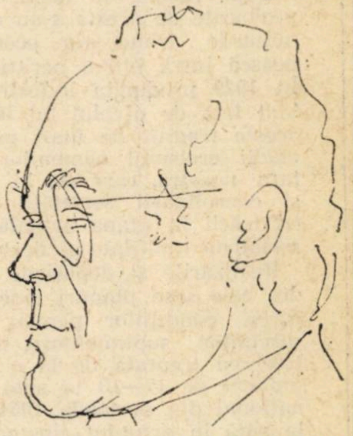

dr. Gheorghe RĂBOACĂ

● Care sînt, în opinia dv., modalitățile de înfăptuire a cointeresării materiale ?

— Cointeresarea materială nu este un scop, un obiectiv în sine, ci un mijloc, o pîrghie a dezvoltării economice și a ridicării pe această cale a bunăstării maselor largi populare. Deși se realizează pe baza tuturor pîrghiilor economice și financiare, un loc central în cointeresarea materială a oamenilor muncii îl are repartizarea optimă în fiecare etapă a venitului național în fond de consum și fond de dezvoltare, justa utilizare a acestor mari componente ale venitului național, stabilirea unor asemenea raporturi între fondul de consum individual și cel de consum social încît să se asigure atît condiții de viață tot mai bune întregii populații, cît și acțiunea eficientă, stimulativă a acestor două fonduri asupra producției. Un rol deosebit de important, cu totul specific, îl are justa repartizare a fondului de consum individual între participanții efectivi la producția socială. În fine, am mai menționa asigurarea unei structuri optime a retribuției (partea fixă și partea variabilă), astfel ca reglementarea lor centralizată după criterii macroeconomice să fie însoțită la nivelul unităților economice de posibilitatea reală a definitivării raporturilor dintre retribuții în funcție de aportul, de rezultatele muncii fiecăruia.

● Cum acționează cointeresarea materială asupra creșterii economice ?

— Deși concură direct la înfăptuirea ridicării bunăstării materiale a poporului, cointeresarea se diferenţiază de aceasta prin aceea că exercită un rol nemijlocit, mult mai activ, asupra producţiei. Această acţiune poate şi trebuie să fie înţeleasă pe cel puţin două planuri. Pe un plan mai larg, întregul mod de împărţire a venitului naţional concură atît la înfăptuirea cointeresării materiale, cît şi la creşterea economică. Dacă repartiţia venitului naţional este optimă, atunci interesele existente în societate îşi găsesc o bună satisfacere reciprocă, se realizează atît cointeresarea materială în toate formele ei (individuală, colectivă şi socială), cît şi creşterea economică rapidă şi eficientă. Privind lucrurile pe un plan mai restrîns, cointeresarea materială personală, realizată prin repartiţia fondului de consum în fond de consum individual şi fond de consum social, exercită un rol activ deosebit de puternic, atît asupra creşterii venitului naţional, cît şi asupra repartizării lui ulterioare. Experienţa practică scoate în evidenţă rolul cu totul special, în această etapă de construcţie a societăţii socialiste, al asigurării unei diferenţieri a veniturilor din muncă, susceptibilă să permită atît repartizarea forţei de muncă în conformitate cu nevoile prioritare, cu locurile devenite „înguste“ în economie, în unităţile economice, cît şi stimularea oamenilor muncii pentru o activitate de înalt randament.

Comerţul intern şi dinamica societăţii româneşti

Editura ştiinţifică şi enciclopedică

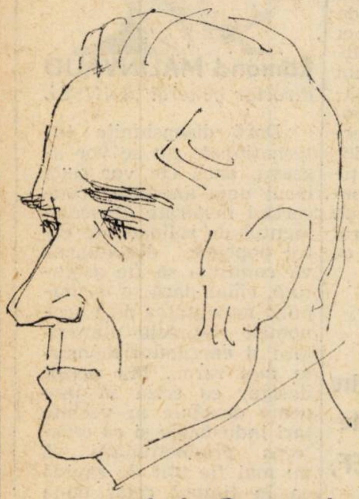

conf. dr. Constantin FLORESCU

● Ce rol joacă comerţul în procesul perfecţionării mecanismului economic al societăţii noastre ?

— În concertul dezvoltării economico-sociale a ţării noastre, comerţul intern îndeplineşte un rol tot mai important ; intermediar între producţie şi consum şi, deopotrivă, între posibilităţile societăţii şi nevoile de consum ale membrilor săi, comerţul intern se plasează pe o poziţie specială, de o înaltă responsabilitate, faţă de obiectivul central al Programului partidului, respectiv, „ridicarea continuă a bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor.“. Acesta este punctul de plecare al lucrării de faţă, în care încerc să aduc în atenţie unele probleme teoretice şi practice ale proiectării comerţului. Raportarea comerţului la obiectivele Programului partidului, confruntarea lui cu prefacerile care vor interveni în fizionomia societăţii noastre prin materializarea acestor obiective, ne-au condus la o serie de concluzii teoretice. Între acestea am putea menţiona : reconsiderarea conţinutului activităţii comerciale, îmbogăţirea funcţiilor comerţului şi o schimbare în „ierarhia“ acestora, dinamica conceptului însuşi de „comerţ socialist“, locul comerţului în dinamica terţiarului etc.

● Cum conturaţi aspectele aplicative ale îmbunătăţirii activităţii comerciale ?

— Aspectele practice ale activităţii comerţului, care au reţinut atenţia cu prioritate, derivă de fapt din preocuparea de a stabili modalităţile concrete de conectare a comerţului la dinamica economico-socială. Esenţială este, în această privinţă, mobilitatea comerţului în raport cu cerinţele fiecărei etape. Se are în vedere, întîi, necesitatea perfecţionării mecanismului activităţii comerciale, începînd cu sistemul de recepţionare şi studiere a cerinţelor consumatorilor, continuînd cu elasticizarea raporturilor dintre comerţ şi furnizorii săi, cu activitatea unor pîrghii economice şi încheind cu revederea relaţiilor comerţului cu alte domenii de deservire a populaţiei. Sînt de asemenea preocupat de studierea consecinţelor practice ce decurg din schimbările în „geografia“ comerţului. În sfîrşit, mă preocupă direcţiile şi căile promovării progresului tehnic în comerţ ; pornind de la faptul că perfecţionarea, raportată la specificul dinamismului societăţii noastre, nu poate fi concepută sub forma unor modeste şi lente adăugiri faţă de nivelul atins, ci prin declanşarea unui veritabil progres tehnic, lucrarea susţine ideea promovării sale frontale, respectiv sub forma perfecţionării tehnologiei comerciale, mecanizării şi automatizării proceselor operative, organizării superioare a muncii, utilizării tehnicii moderne de calcul în procesul conducerii.

Probleme globale în economia mondială contemporană

Editura politică

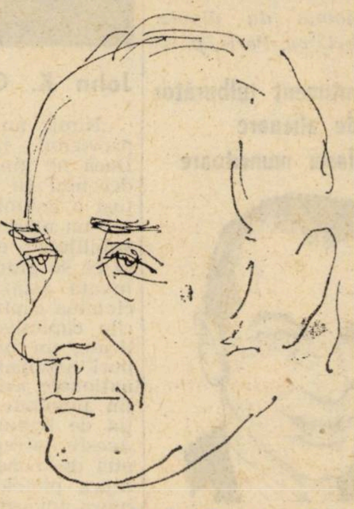

prof. dr. Constantin MOISUC

● Vă rugăm să comentaţi conceptul de „probleme globale“.

— Datorită interdependenţelor crescînde dintre state, ca şi dintre diferitele procese economice internaţionale, multe probleme ale dezvoltării social-economice au căpătat dimensiuni globale, planetare. Astfel de probleme globale putem cita : resursele naturale, populaţia, tehnologia, echilibrul ecologic şi mediul înconjurător, mările şi oceanele, dezarmarea şi securitatea internaţională, decalajele economice, alimentaţia în lume, rolul statelor şi naţiunilor într-o lume a interdependenţelor etc. Oricare din problemele respective nu pot fi localizate într-un stat sau zonă geografică. Aici ajungem la conceptul de probleme globale. Acestea pot fi caracterizate prin cîteva trăsături : a) problemele cercetate sînt **nerezolvate**, aflîndu-se într-o anumită stare de „criză“, de instabilitate, la care trebuie găsite soluţii corespunzătoare pentru a crea condiţii pentru progresul contemporan ; b) problemele globale au un **caracter major, vital, decisiv** pentru instaurarea unei noi ordini mondiale, fără însă a epuiza problematica noii ordini ; c) toate problemele cercetate **vizează sau afectează** în mod vital — într-o măsură sau alta, direct sau indirect — **toate statele lumii;** d) nici una din problemele globale nu poate fi **soluţionată** de către un stat, grup de state, adică la nivel naţional sau regional, ci doar la nivel mondial ; e) soluţionarea problemelor globale se poate realiza doar prin **cooperarea internaţională** dintre state şi nu prin confruntare, forţă sau dictat.

● Cum se raportează lucrarea pe care o elaboraţi la alte studii şi cercetări pe o problematică asemănătoare ?

— Desigur că problemele cercetate de către colectivul de autori au fost abordate şi în alte lucrări din ţară şi străinătate.

Prin ce se particularizează? În primul rînd, prin cercetarea problemelor respective în strînsa lor interdependenţă. Cele mai multe studii abordează o problemă sau alta. Legăturile şi implicaţiile reciproce sînt mai puţin cercetate. În al doilea rînd, lucrarea are un caracter de sinteză şi nu monografic. Ea reliefează principalele tendinţe de viitor ale problemelor globale în interconexiune. În al treilea rînd, vom cerceta aspectele internaţionale ale problemelor date. De exemplu, nu vom cerceta dimensiunile decalajelor economice — lucru cunoscut şi recunoscut — ci implicaţiile lor asupra prezentului şi viitorului economiei mondiale. În al patrulea rînd, vom concentra analiza asupra unor soluţii posibile de realizat prin cooperare internaţională. În fine, nu lipsit de interes este caracterul interdisciplinar al cercetării.

Lucrarea este elaborată prin prisma concepţiei româneşti privind instaurarea noii ordini economice şi politice internaţionale, înscriind soluţionarea problemelor globale în raportul naţional — internaţional din lumea contemporană.

Grupaj realizat de **Anghel SCHOR**
Desene de **Cik Damadian**

DINAMICA IDEILOR

Economicul nu e un scop în sine

Jan DANECKI

polish perspectives

„Amploarea resurselor materiale, proporțiile și orientările creșterii economice constituie neîndoielnic un punct de plecare pentru o evaluare realistă a posibilităților viitoare de a satisface numeroase trebuințe esențiale. De aici nu rezultă totuși considerarea dezvoltării economice prospective și a exigențelor sale ca o variabilă independentă. Problema cea mai importantă și cea mai dificilă este confruntarea diferitelor variante de prospectări economice cu ansamblul pronosticurilor privind schimbările în sistemele extraeconomice și năzuințele sociale. O atare abordare permite o evaluare a tendințelor măsurilor economice din unghiul consecințelor lor sociale, sanitare, culturale, ecologice...“.

(„Pologne 2000“, Polish Perspectives nr. 1/1977)

Premisa rodniciei cercetării științifice

prof. dr. L. I. ABALKIN

ЭКО

„Experiența istoriei este îndrumătorul înțelept și de neînlocuit al generațiilor următoare. Ea oferă mărturii grăitoare că știința economică obține succese atunci cînd două tendințe — cea către generalizări teoretice și cea către strîngerea și analizarea faptelor — se contopesc într-un torent unic, puternic și abundent. Discordanța dintre ele, însă, îl condamnă în mod inevitabil pe omul de știință la o teoretizare abstractă, ruptă de viață, sau la un empirism primitiv, steril. Această constatare este valabilă atît pentru o perioadă de care ne desparte o jumătate de secol de istorie, cît și pentru zilele noastre“ (Ekonomika i organizațiia promîșlennogo proizvodstva, nr. 5/1977).

Mirajul abundenței

Alfred SAUVY

„Într-o economie de piață fenomenele apar la antipodul realităților, căci produsele sînt aproape întotdeauna **oferite** : expunere ostentativă, stocuri, publicitate gălăgioasă, atragerea cumpărătorilor, obsesia exporturilor, totul este aranjat pentru a da iluzia unei supraabundențe de produse. Într-un deșert o piață liberă pentru apă ar crea impresia existenței unui exces al acestui lichid prețios, căci cantitățile disponibile ar fi propuse la un preț suficient de ridicat pentru ca oferta să nu fie instantaneu absorbită“.

(L'Économie du diable. Calman-Lévy, Paris, p. 17)

Un sentiment tulburător de alienare a clasei muncitoare

Kenneth J. ARROW,
premiul Nobel 1972

„Este tulburător să constați că marile reușite ale sistemului economic în cursul ultimilor douăzeci de ani nu au reușit să atenueze sentimentul de alienare al unei mari părți a clasei muncitoare europene (n.n. din țările occidentale). Vigoarea partidelor comuniste în Franța și în Italia... traduce profunda neîncredere pe care sistemul capitalist o inspiră în aceste țări. Noi vedem o agravare a acestor sentimente nu numai în incertitudinile politice actuale din Franța și din Italia, dar și în evoluția fundamental anticapitalistă a partidului laburist britanic“.

Creșterea de tip japonez este definitiv depășită

Shigeto TSURU

L'EXPANSION

„Timp de douăzeci de ani economia japoneză a crescut cu 10 la sută pe an sau aproape de această cifră : noi zburam. Această perioadă este depășită. Acum trebuie să coborîm pe pămînt. Toată problema este să reușim o aterizare lină... Rațiunile performanței anterioare sînt epuizate. Rezervorul de mînă de lucru seacă și progresul productivității (care sporea cu peste 10 la sută pe an) este frînat odată cu ajungerea din urmă a tehnologiei occidentale“.

Capitalismul și teoria clasică a pieței

John K. GALBRAITH

„Nimic nu este perfect previzibil în economie. Dacă ne gîndim însă la deceniul ce urmează, totuși o anumită schimbare are un mare grad de probabilitate : ea se referă la ce se gîndește și ce se învață astăzi despre societatea capitalistă. În țările capitaliste industrializate, un pumn de grupuri naționale sau multinaționale asigură cel puțin jumătate din producția de bunuri și servicii. Aceste întreprinderi dispun de o mare putere asupra piețelor, chiar asupra guvernelor ; ele sînt dirijate de o intelectualitate superior organizată... În S.U.A. numeroși economiști — pentru a nu spune cea mai mare parte — au renunțat de pe acum la teoria clasică a pieței“.

Economiștii occidentali ar trebui să realizeze o analiza fundamentală, cauzală

Fred C. ALVINE,
Fred A. TARPLEY

THE NEW STATE OF THE ECONOMY

„Sfertul de secol de prosperitate neîncetată de după război fusese bun pentru profesioniștii economiei, ca dealtfel pentru marele public. Prestigiul statutului profesional al economiștilor sporea cu avîntul economiei... Economia era solidă și înfrunta timpul, dar aceasta nu se datora teoriilor abstracte, modelelor și rețetelor politice... Mulți pot crede că recenta recesiune 1973—1975 a fost o stare trecătoare și că vor apare noi condiții favorabile... Înainte de a se realiza stabilizarea economică, economiștii și politicienii ar trebui să țină seama de sursele care au alimentat în trecut creșterea noastră economică și de ce asemenea surse nu mai pot întreține o creștere susținută. S-ar cuveni să se renunțe la examenul pe termen scurt al problemelor efemere, secundare, trecătoare, în favoarea unor analize fundamentale cauzale“.

(The new State of the Economy. Winthrop Publishers, 1977)

Cercetarea viitorului nu este un lux intelectual

Mahdi Elmandjra

președintele Federației Mondiale pentru Studierea Viitorului

„...cercetarea viitorului nu este un lux intelectual, un exercițiu pur științific pentru țările în curs de dezvoltare, ci dimpotrivă, cred că acestea sînt țările care au cea mai mare nevoie de ea, pentru a putea apoi elabora planuri și politici pe termene mai scurte, situate într-un cadru integrat, mult mai clarificat asupra obiectivelor finale care se dorește să fie atinse și ținînd seama de transformările și mutațiile pe care societatea le va trăi într-un ritm din ce în ce mai accelerat“.

(„Revista economică“, nr. 36/1977)

Înarmări mai puține pentru mai multă egalitate

Wassily LEONTIEF,
premiul Nobel 1973

„În prezent decalajul între veniturile pe locuitor în țările dezvoltate și în curs de dezvoltare variază de la 1 la 12 ; obiectivul fixat de O.N.U. este de a-l reduce pînă în anul 2000 între 1 și 7 — obiectiv foarte ambițios... Calculul a arătat că transferul de avuție (investiții ș.a.) ar trebui să fie, în acest caz, de un ordin de mărime incomparabil mai mare ca acel actual ; pe scurt, că ar trebui instaurată o „nouă ordine economică“, care să modifice profund natura relațiilor între dezvoltați și mai puțin dezvoltați... Fără îndoială nu ne putem pune prea mult speranța în faptul că muncitorul din Detroit sau fermierul din Kansas ar accepta să plătească an de an un impozit mai mare în acest scop... De fapt, singurele rezerve financiare disponibile pe glob sînt cheltuielile militare... O reducere a acestor cheltuieli ar permite să se degajeze vastele resurse necesare pentru a corecta inegalitățile de nivel de trai între națiuni“.

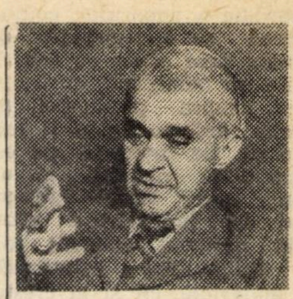

În condițiile păcii, creșterea economică ar putea continua

Edmond MALINVAUD
director general al INSEE

„Dacă disensiunile internaționale nu se vor agrava, dacă ele vor ceda locul unei anumite concertări inspirate de sentimentul de solidaritate între popoare, dezvoltarea va continua să fie asigurată, chiar dacă se va impune necesitatea de a economisi resursele alimentare și energetice devenite mai rare... Mă aștept desigur ca criza să lase urme durabile în vechile țări industriale și ca creșterea productivității să nu mai fie atît de rapidă ca în timpul celor două decenii anterioare crizei. Dar, simultan, noi țări, dintre cele pe care le consideram în 1960 ca fiind în curs de dezvoltare, își vor dovedi o vocație industrială“.

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Economia capitalistă contemporană confruntată cu „scheme care nu funcţionează" (I)

CU 21 DE ANI ÎN URMĂ, în 1956, la 20 de ani de la apariţia „bibliei" economiei politice burgheze a secolului nostru – „Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii şi a banilor" a lordului Keynes – vedea lumina tiparului un volum nu prea mare, sub îngrijirea prof. Milton Friedman, cuprinzînd cîteva studii de strictă tehnicitate, sub un titlu ce nu dorea a fi de senzaţie – „Studii de teorie cantitativă a banilor". Această lucrare avea însă să marcheze momentul afirmării unei noi concepţii asupra mecanismului de funcţionarea a economiei capitaliste, care aspira la detronarea doctrinei keynesiste. Ulterior, Milton Friedman a publicat o întreagă serie de cercetări teoretice, dar mai ales statistico-empirice, concepute în larg plan istoric, în care noua doctrină a fost dezvoltată şi argumentată. Rapid, monetarismul friedmanian a căpătat o largă popularitate. Cu toată puternica reacţie critică a unor economişti de mare reputaţie, a întregului front keynesist în frunte cu P. Samuelson, el s-a impus în arsenalul gîndirii economice burgheze.

Datorită, în mare măsură lui Friedman, care a „convins mulţi oameni de faptul că politica lichidităţilor monetare este importantă... «optica supersimplistă» a keynesismului ortodox în această problemă a fost abandonată"[1] chiar şi de cei mai reprezentativi exponenţi ai neokeynesismului. Abstracţie făcînd de exagerările partizane, este indiscutabil că, aşa cum arăta P. Samuelson cu cîţiva ani în urmă, „problema centrală care se discută acum în domeniul macroeconomiei este doctrina manetaristă"[2].

Un asemenea succes – care dealtfel a fost vremelnic – al doctrinei monetariste intrigă cu atît mai mult, cu cît premisele ideologice pe care este construită sînt profund conservatoare şi reflectă în plan teoretic o totală ignorare sau denaturare – consemnate de numeroşi economişti burghezi – a realităţilor societăţii capitaliste contemporane. Construcţia teoretică a lui M. Friedman porneşte de la premisa că economia capitalistă este, prin însăşi natura sa „fundamental stabilă". Recunoscîndu-se existenţa unor oscilaţii ciclice ale economiei capitaliste, se respinge ideea (pe care keynesismul, mai realist, şi-a integrat-o) că dezechilibrele periodice (crizele) sînt legate de carenţe organice ale sistemului. Crizele s-ar datora unui factor exogen mecanismului economic propriu-zis – politicile monetare neadecvate. Nu ar exista „carenţe fundamentale ale sistemului... care să facă din şomaj consecinţa naturală a acţiunii atotcuprinzătoare a mecanismului pieţei"[3]. Instabilitatea economică – redusă de fapt la instabilitate monetară – ar fi generată de intervenţia statului în funcţionarea mecanismului economiei, a cărei caracteristică esenţială ar fi capacitatea de autoreglare. Orice intervenţie din afară în funcţionarea economiei de piaţă deteriorează mecanismul automat al alocării optime a resurselor, provocînd, astfel, distorsiuni în această alocare şi implicit dezechilibre economice. Astăzi, însă, datorită cuceririlor doctrinei monetare, nu ar mai fi posibilă greşeala de a interveni în mecanismul de autoreglare al economiei, care, în concepţia lui M. F., este esenţialmente un mecanism monetar. Economiile occidentale, spunea nu de mult mentorul monetarismului, nu mai sînt acum „pasibile de depresiune" deoarece ele „nu mai pot cunoaşte colapsul economic fără a exista înainte un colaps monetar; iar acesta este imposibil astăzi cînd dispunem de o bogăţie de date utilizabile.

Neobosit şi inflexibil exponent al credinţei absolute în vitalitatea şi perfecţiunea mecanismului economiei de „piaţă liberă" – şi aceasta în pofida statornicirii capitalismului monopolist de stat, care a lichidat de mult „concurenţa pură" sau „perfectă" – Milton Friedman a ştiut să folosească în „fundamentarea teoretică" a opţiunii sale ideologice o serie de slăbiciuni ale doctrinei keynesiste dominante, precum şi o serie de eşecuri ale politicilor economice de inspiraţie keynesiană. După cum se ştie, J. M. Keynes, pornind de la premisa că şomajul şi folosirea incompletă a capacităţilor de producţie sînt tipice pentru „capitalismul tîrziu" şi punînd în centrul cercetării problema dezechilibrelor ciclice ale conjuncturii economice, a schimbat complet unghiul de vedere asupra rolului banilor, demolînd schema logică a teoriei cantitative, dominantă pînă la el, şi implicit concluziile pe care le genera. În condiţiile „ocupării incomplete" a forţei de muncă, ceea ce variază pe termen scurt, considera Keynes, nu sînt preţurile şi salariile, ci nivelul producţiei şi ocupării pînă la limita „ocupării depline". De aceea, schimbarea masei băneşti în circulaţie influenţează în primul rînd nu preţurile, cum considerau „cantitativiştii" ci producţia. Numai cînd se obţine ocuparea deplină, producţia atingînd limita sa fizică, oferta îşi pierde elasticitatea faţă de cerere şi în această situaţie preţurile cunosc o tendinţă de creştere. Se manifestă „adevărata inflaţie". Dar întrucît o asemenea situaţie de „ocupare deplină" i se părea a fi extrem de rară, necaracteristică „capitalismului matur", studierea proceselor inflaţioniste a rămas practic în afara cadrului analizei keynesiene. Sfera monetară putea fi pusă în slujba economiei „reale" prin intermediul „ratei dobînzii" devenită, în concepţia keynesistă, instrument de reglare a investiţiilor şi prin aceasta a volumului şi dinamicii producţiei. Cercetări empirice au consemnat faptul că „schema" propusă de Keynes şi keynesişti „nu funcţionează". Astfel, cercetarea procesului de adoptare a deciziilor de investiţii nu a putut confirma o dependenţă fermă între schimbarea ratei dobînzii şi volumul cererii de investiţii. Contrar schemei keynesiene, în majoritatea ţărilor capitaliste şi în special în S.U.A., şomajul nu a exclus, ci a fost însoţit de o presiune inflaţionistă cronică, care s-a agravat tot mai mult. Pornind de la acest punct slab al keynesismului (de fapt al însuşi sistemului capitalist) Milton Friedman a iniţiat, de pe poziţiile neoclasicismului, „contra-revoluţia împotriva lui Keynes". După cum am văzut, spre deosebire de Keynes, Friedman porneşte de la premisa că economia capitalistă privată este fundamental stabilă – fapt evident contrazis de evoluţia capitalismului în ultimele decenii – şi că recesiunile şi inflaţia sînt legate în primul rînd de marile oscilaţii în ritmurile de creştere a masei băneşti în circulaţie. Pentru a putea stabili legătura dintre cantitatea de bani în circulaţie şi preţuri M.F. vedea necesară lămurirea „legilor consumului" deoarece venitul (=masa bănească în circulaţie), capătă funcţie economică, acţionînd asupra preţurilor, prin consum. Plecînd de la premisa că investiţiile reale nu au un efect multiplicator asupra consumului real şi postulînd că acesta are propria sa tendinţă de lungă durată, Friedman afirmă că în fapt consumul general depinde nu de veniturile curente sau de alţi factori, ci exclusiv de ceea ce el numeşte „venit permanent", determinat ca medie ponderată a nivelului curent şi a nivelurilor trecute ale veniturilor). Concluzia este că intervenţia statului în economie, preconizată de keynesism, nu numai că este lipsită de sens, dar şi contraindicată, ea avînd un efect destabilizator. Apelul keynesiştilor la politica bugetară – ca instrument de realizare a „balanţei dintre oferta de mărfuri şi servicii şi cererea totală", respectiv de asigurare a unui nivel înalt al ocupării forţei de muncă şi stabilitatea preţurilor – este considerat de Friedman ca ineficient deoarece creşterea masei monetare în circulaţie, pe care o implică, este generatoare de inflaţie. Un alt factor care ar determina ineficienţa intervenţiei statale în economie îl constituie decalajul în timp, foarte variat (în medie între 4 şi 26 luni), dintre momentul adoptării unor măsuri economice şi efectul lor asupra conjuncturii economice. Întrucît noi nu ştim încă suficient de bine cum să se asigure creşterea masei monetare în circulaţie concomitent şi în aproximativ acelaşi ritm cu ritmul de creştere a producţiei (de bunuri şi servicii), ştiut fiind că acestea devin cunoscute post-factum, singura soluţie pentru asigurarea stabilităţii economiei, consideră şeful şcolii monetariste de la Chicago, o constituie adoptarea unei reguli de automată şi lentă creştere, independent de conjunctură, a masei băneşti în circulaţie cu 3–5% pe an, corespunzător tendinţei seculare de schimbare a acestui indicator.

Doctrina neoliberală friedmaniană a avut posibilitatea să fie „testată", începînd din 1969, cînd, avîndu-se în vedere eşecurile „noii politici economice" a fost pusă în aplicare. Vom vedea, în continuare cum această testare a invalidat şi „schema" neoliberalismului monetarist.

V. PILAT

---

[1] Arrigo Levi, Journey among the Economists, p. 39.

[2] Vezi J. L. Stein, Unemployment, Inflation and Monetarism. In: American Economic Review, decembrie, 1974, p. 868.

[3] M. Friedman, A Theoretical Framework for Monetary Analysis. In: The Journal of Political Economy, nr. 2, 1970.

EXIGENŢE VITALE ALE CONTEMPORANEITĂŢII :
DEZARMARE — DEZVOLTARE — DEMOCRATIZARE

ESCALADA ÎNARMĂRILOR — TRĂSĂTURI ȘI IMPLICAȚII

Gheorghe DOLGU

CEEA CE ESTE FUNDAMENTAL NOU în aprecierea consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor desfășurată în anii din urmă este schimbarea cadrului de referință, marcată de mari prefaceri ce s-au produs și se produc în structura mondială a puterii, întrepătrunderea crescîndă a problemelor, proceselor și fenomenelor naționale și internaționale și creșterea interdependenței națiunilor, de dezvoltare a tendinței irezistibile spre relații între națiuni întemeiate pe egalitate suverană, pe echitate, pe participare democratică a tuturor.

Sub ochii noștri ia sfîrșit o lungă perioadă din istoria omenirii, perioada în care o țară își putea realiza dezvoltarea fără a ține seama de interesele altor popoare și chiar sacrificînd interesele altor popoare ; perioada tolerării unor mari decalaje dintre țările bogate și țările sărace ; perioada ignorării efectelor progresului asupra mediului ambiant ; perioada risipei și a gestiunii neraționale a resurselor naturale ; perioada în care aceste resurse erau abundente, ieftine și ușor accesibile.

Viitorul omenirii depinde de capacitatea generațiilor actuale de a organiza un nou tip de progres care să țină seama de circumstanțele schimbate, de aceste interdependențe crescînde între națiuni, un tip de progres caracterizat prin cooperare, solidaritate internațională, preocupare pentru interesul general, ceea ce presupune o nouă etică, un nou sistem de valori, o nouă concepție despre interesul național și securitatea națională, despre căile și metodele de a organiza securitatea internațională.

Cursa înarmărilor și consecințele ei economice și sociale trebuie deci să fie privite într-o nouă lumină, aceea a compatibilității sau incompatibilității cu noile cerințe ale progresului în etapa actuală, ale cooperării internaționale, cu rezolvarea problemelor globale vitale care confruntă omenirea, ale edificării unei noi ordini economice internaționale.

CE SE ÎNȚELEGE prin cursa înarmărilor ? După părerea noastră o definiție posibilă ar trebui să cuprindă, înainte de toate **ansamblul proceselor politice, economice, tehnologice și militare, care, în virtutea unor factori endogeni și exogeni acționînd în combinații multiple, determină conceperea, dezvoltarea, producerea, achiziționarea și transferurile de arme, proliferarea verticală și orizontală a acestora, sporirea potențialului militar al statelor.** Definiția ar trebui să conțină apoi sublinierea că ea, cursa înarmărilor, contribuie la menținerea divizării lumii în blocuri militare opuse, la consolidarea bazelor militare și a forțelor armate pe teritorii străine, la schimbarea continuă a raportului de forțe pe plan militar, la înglobarea crescîndă a mediului înconjurător în sfera de interese militare, la pătrunderea sporită a considerațiilor strategice în motivația deciziilor politice și economice pe plan național și pe plan internațional.

Este știut că în pofida discuțiilor despre dezarmare, a tratatelor și acordurilor încheiate pe o bază bi- și multilaterală, cursa înarmărilor nu numai că a continuat dar a cunoscut în anii din urmă o nouă intensificare, marcată între altele de următoarele momente.

— Au fost făcute progrese substanțiale în perfecționarea tipurilor și sistemelor de arme existente, atît a celor de distrugere în masă, cît și a celor convenționale, caracteristica esențială constituind-o creșterea preciziei și a potențialului distructiv. De asemenea se fac eforturi pentru conceperea unor noi tipuri de arme de distrugere în masă. A progresat militarizarea spațiului circumterestru și a oceanului planetar.

— S-au dezvoltat considerabil, de această dată pe o bază comercială, transferurile de arme către țările în curs de dezvoltare, în care au început să pătrundă într-un ritm rapid „arme majore“ (tancuri, avioane, rachete, nave de luptă) dintre cele mai moderne și mai costisitoare.

— Sub influența evoluției în plan tehnologic și a proliferării verticale, în doctrinele strategice tind să se producă schimbări notabile, considerîndu-se folosirea efectivă a armelor nucleare pe cîmpurile de luptă și chiar ipoteza primei lovituri nucleare.

Aceste evoluții scot în lumină faptul că discuțiile despre dezarmare **s-au purtat de fapt nu în optica dezarmării generale și totale,** al cărei concept a fost în fapt abandonat de mult, ci în optica așa-numitului **control al înarmărilor,** adică a menținerii unui echilibru, la un nivel din ce în ce mai înalt al înarmărilor, între cele mai mari puteri militare. Pe de altă parte, ele pun în lumină responsabilitatea deosebită a acestor mari puteri înarmate, care dețin monopolul conceperii și producerii armelor celor mai sofisticate și mai distrugătoare și cărora le revine partea covîrșitoare a transferurilor de arme ce se efectuează în lume.

PRIVITĂ în contextul evoluției economico-sociale de ansamblu a omenirii, cursa înarmărilor apare astăzi ca dotată cu o serie de însușiri noi, în raport cu cele care o caracterizau în deceniul trecut.

În primul rînd, ea apare într-o măsură cu mult mai mare ca factor stimulator și instrument al intensificării luptei pentru o reîmpărțire a lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante de către diferite state și grupări de state, luptă indisolubil legată de situația nouă ce s-a conturat în domeniul resurselor na-

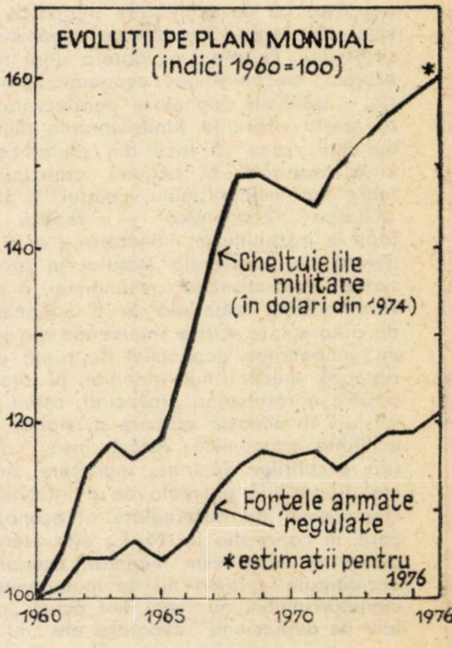

turale și al energiei, dar și de studiul nou al confruntării la care s-a ajuns pe baza proliferării verticale și orizontale a armamentelor, de creșterea importanței militare strategice a diferitelor zone ale lumii.

Producînd pe o scară tot mai largă instrumentele materiale ale utilizării forței și amenințării cu forța și întărind baza pentru menținerea diviziunii lumii în grupări militare opuse, pentru conservarea unor structuri ierarhice și autoritare, cursa înarmărilor oferă ingrediente de primă mînă pentru promovarea politicii de reîmpărțire a lumii, în care cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a partidului **„se folosesc tot felul de mijloace — atît pașnice cît și nepașnice, atît economice, cît și militare, inclusiv amestecul în treburile interne ale popoarelor, învrăjbirea între state, stimularea directă sau indirectă a stării de tensiune și chiar a conflictelor militare dintre diferite țări. Se poate prevedea că lupta pentru reîmpărțirea lumii, precum și contradicțiile dintre state legate de aceasta, se vor înteți, creînd grave pericole pentru dezvoltarea economico-socială independentă a popoarelor, pentru pacea și securitatea întregii omeniri".**

În al doilea rînd, cursa înarmărilor apare ca un factor de bază al amînării soluționării și chiar al agravării **problemelor globale** ce se ridică în fața omenirii, probleme ce presupun o abordare internațională concertată și un efort internațional coerent și desfășurat într-o perspectivă îndelungată. Desfășurată pe fondul unor crize de naturi diferite, al disfuncțiilor grave ale mecanismelor de cooperare internațională, cursa înarmărilor accentuează risipa, deturnează uriașe resurse vital necesare pentru rezolvarea deblocării unor domenii importante ale progresului economic și social.

În al treilea rînd, cursa înarmărilor apare nu numai ca o componentă de bază și ca un puternic factor de conservare a actualului sistem de relații economice internaționale, inclusiv de recuperare neocolonială a țărilor mai puțin dezvoltate, dar și ca unul din cele mai importante obstacole în calea edificării unei noi ordini economice și politice internaționale. În fapt, prin toate implicațiile și efectele ei, escalada înarmărilor este incompatibilă cu procesul de restructurare revoluționară a relațiilor dintre națiuni, cu alcătuirea unei lumi mai drepte și mai bune.

În al patrulea rînd, ea apare într-o măsură crescîndă ca o povară care apasă pe umerii tuturor popoarelor lumii. Cheltuielile militare absorb 5—6% din produsul brut însumat al țărilor lumii, medie care ascunde mari disparități naționale. La nivelul inferior cele mai multe state se grupează în jurul unei ponderi de 2%, la cel superior de 8%, dar extremele se situează la mai puțin de un procent și la peste 30%. Astăzi cheltuielile militare sînt de 10 ori mai mari decît la începutul secolului. În perioada postbelică ele au absorbit suma imensă de peste 6 000 miliarde de dolari, sumă echivalentă cu produsul a 40 de ani de muncă a 1 130 milioane de oameni care trăiesc în țările cele mai sărace din lume.

CHELTUIELILE MILITARE 1958-1976 PE GRUPURI DE ȚĂRI
(în miliarde dolari, la prețurile din 1973)

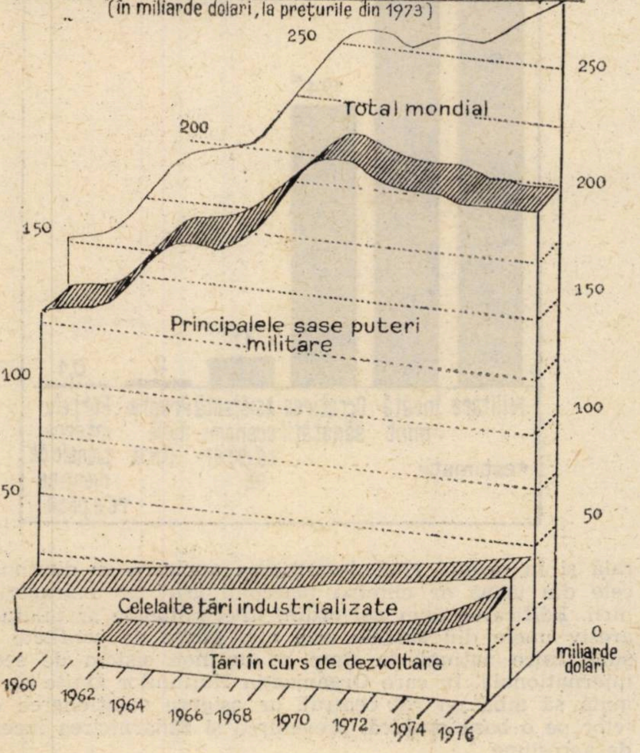

– În lume sînt tot atîția soldați cît și învățători și profesori.

– Un submarin înzestrat cu rachete nucleare de tip Trident costă de 3 ori mai mult decît valoarea întregului program O.M.S. pentru eradicarea malariei pe glob. Programul O.M.S. trenează din lipsă de fonduri, în timp ce malaria continuă să bîntuie în zone în care trăiesc peste 1 miliard de oameni.

– Din personalul ocupat în cercetare pe plan mondial, un sfert este ocupat în cercetări cu caracter militar ; în perioada postbelică, acestea au absorbit 40% din fondurile totale alocate pe glob pentru cercetare.

– Cei 100 de milioane de oameni aflați sub arme, sau ocupați în activități legate de cele militare echivalează cu totalul forței de muncă utilizate în țările europene (cu excepția U.R.S.S.).

ESTE UN ADEVĂR elementar că în condiții cînd, în fiecare moment dat, resursele sînt limitate, a alege, a face o opțiune economică înseamnă a renunța la alte opțiuni. În terminologia occidentală, aceasta reprezintă **costul de oportunitate** al alegerii făcute. Ei bine, costul de oportunitate al cheltuielilor militare înseamnă mai puține investiții în sectoarele civile producătoare de bunuri materiale, mai puține alocații pentru satisfacerea nevoilor social-culturale presante, cu alte cuvinte o diferență mai mare între produsul potențial și produsul real, între nivelul posibil și nivelul real de calitate a vieții maselor. La aceste minusuri se adaugă cele provenind din deformarea structurii produsului social, din risipa de resurse, inclusiv de resurse epuizabile, din prejudicierea mediului ambiant și stimularea proceselor inflaționiste. Aceste efecte negative sînt, după aprecierea noastră, direct proporționale cu partea cheltuielilor militare în produsul național brut și invers proporționale cu nivelul dezvoltării economice.

Alte efecte negative au un caracter indirect. Ele se referă la influența asupra volumului, conținutului și direcțiilor asistenței financiare externe și, în general, a eforturilor internaționale concertate în favoarea dezvoltării, la influența asupra mecanismelor de cooperare internațională, asupra fluxurilor comerciale, financiare, monetare și tehnologice, asupra stabilității prețurilor pe piețele mondiale. Aici vom întîlni raporturi de dependență întrucîtva diferite, deoarece asupra economiei statelor ele vor acționa într-o măsură direct proporțională cu participarea la schimburile mondiale și invers proporțională cu nivelul dezvoltării economice.

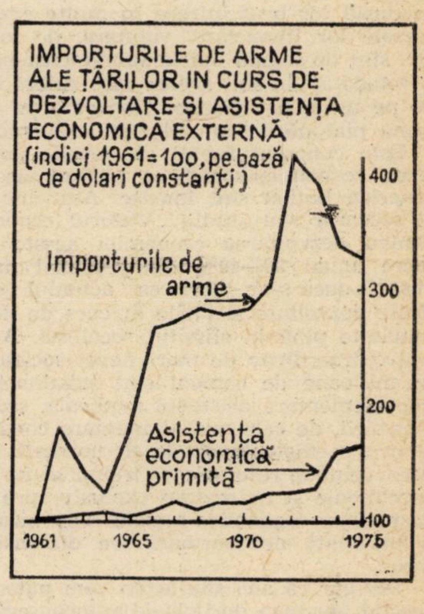
IMPORTURILE DE ARME ALE ȚĂRILOR IN CURS DE DEZVOLTARE ȘI ASISTENȚA ECONOMICĂ EXTERNĂ
(indici 1961=100, pe bază de dolari constanți)

Din cele spuse rezultă că în mod relativ cursa înarmărilor apasă cel mai greu asupra economiei țărilor în curs de dezvoltare. Multe dintre acestea, abia de curînd independente, sînt încă la începutul procesului de creare și dezvoltare a unor forțe armate naționale. Ele întreprind această operă în condițiile intensificării politicii imperialiste, colonialiste, neocolonialiste de forță și dictat, ale accentuării luptei pentru reîmpărțirea lumii, în condițiile unei curse a înarmărilor caracterizate prin progrese rapide pe plan tehnologic și prin creșterea astronomică a costurilor unitare ale echipamentelor de luptă. În această ultimă privință este poate suficient să menționăm că pentru un avion de luptă costurile s-au dublat la fiecare 4—5 ani, ajungînd de la circa 250 mii de dolari în timpul celui de-al doilea război mondial la peste 10 milioane în prezent. Absorbind două treimi din exporturile mondiale de armament și fiind deci cei mai buni clienți ai furnizorilor de arme, țările în curs de dezvoltare contribuie implicit la finanțarea cursei înarmărilor în țările dezvoltate, care pot astfel să-și valorifice stocurile de arme supuse uzurii morale sau să prelungească seriile de fabricație și să beneficieze de însemnate economii de scară, fără a

DACĂ bugetele militare ar fi reduse cu 10% și
DACĂ jumătate din sumele eliberate ar fi utilizate pentru accelerarea progresului economic și social în țările în curs de dezvoltare, sau

CE s-ar putea face cu 20 miliarde de dolari anual.

1. Construcția unor termocentrale pe cărbune cu o capacitate totală de 10 000 MW	**2,5 mld. dol.**
2. Construcția unor uzine de îngrășăminte fosfatice cu o capacitate totală de 10 mil. tone	**1,1 mld. dol.**
3. Un program de asistență pentru dezvoltarea agriculturii	**2,6 mld. dol.**
4. Achiziționarea a 20 de tancuri petroliere cu o capacitate de 330 mii tdw fiecare	**0,66 mld. dol.**
5. Construirea a 3 000 km de autostradă cu 2 căi și 2 benzi de circulație	**3 mld. dol.**
6. Un program suplimentar în domeniul alimentației de care ar beneficia 200 milioane de copii subalimentați	**4 mld. dol.**
7. Dezvoltarea unor sisteme igienice de aprovizionare cu apă potabilă	**3 mld. dol.**
8. Construcții școlare pentru cuprinderea în școala primară a 100 milioane de copii	**3,2 mld. dol.**

mai pune la socoteală condițiile oneroase în care se încheie numeroase contracte. În aceste împrejurări, este evident că țările în curs de dezvoltare suferă deosebit de puternic de pe urma cursei înarmărilor întrucît ponderea bugetelor militare în produsul lor brut întrece în multe cazuri media mondială, resursele lor financiare, valutare, de forță de muncă calificată etc. sînt de regulă foarte subdimensionate în raport cu nevoile, și totodată, ele sînt acelea care suferă în cea mai mare măsură de pe urma dereglărilor survenite pe piața mondială și de pe urma plafonării sau reducerii asistenței pentru dezvoltare.

Este cunoscut faptul că nevoile de resurse pentru dezvoltarea economico-socială a țărilor sărace din Asia, Africa și America Latină sînt imense. Așa cum arăta Wassily Leontief în recentul său studiu „Viitorul economiei mondiale“, numai pentru dezvoltarea economiei aceste țări ar trebui să consacre anual 30—40% din produsul național brut pentru investiții dacă s-ar dori ca actualul decalaj de 13:1 dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare să fie redus la jumătate pînă la sfîrșitul secolului. Aceste țări au de asemenea extraordinar de mari nevoi sociale, pentru că sute și sute de milioane de oameni sînt subalimentați, sînt lipsiți de cea mai elementară asistență medicală, sînt privați de binefacerile instruirii, de cele mai elementare condiții de locuit și de viață pentru o existență cît de cît normală. În aceste țări, mai mult decît oriunde resursele ar trebui să fie tratate cu cea mai mare parcimonie și îndreptate exclusiv spre satisfacerea nevoilor de dezvoltare economico-socială. Or, tocmai în cadrul lor risipa determinată de înarmări are dimensiunile relative cele mai mari.

Desigur că aici sau acolo vom putea identifica între cauzele acestui fenomen dorința de autoconservare a unor regimuri autoritare, considerente absurde de prestigiu, tendințe de a juca un rol mai mare pe plan subregional sau de a pregăti acțiuni militare în vederea modificării unor frontiere. Realitatea cea mai profundă este însă că dacă n-ar exista negustori de arme — și aceștia există numai în țările cele mai puternice, — nu s-ar putea face cheltuieli exorbitante pentru înarmare în țările în curs de dezvoltare. Ba mai mult încă. Dacă pe vaste zone ale lumii nu s-ar exercita, direct sau indirect, influența politicii imperialiste de forță și dictat, de speculare a situațiilor aberante lăsate în urmă de imperialism după prăbușirea imperiilor coloniale și dacă în centrele sale cursa înarmărilor n-ar determina intensificarea proliferării verticale a armelor, țările în curs de dezvoltare, aceste țări care știu din experiența istoriei că ele constituie prada de predilecție a monopolurilor, s-ar putea concentra într-o mult mai mare măsură asupra marilor lor probleme de progres.

În condiții cînd spirala înarmărilor va continua, vor avea loc inevitabil noi războaie și conflicte locale, ceea ce va impulsiona dezvoltarea cursei înarmărilor pe plan regional și implicit creșterea poverii pe umerii popoarelor celor mai sărace din lume.

Toate acestea scot în evidență **interesul tuturor popoarelor în înghețarea și reducerea cheltuielilor militare, oprirea cursei înarmărilor și adoptarea de măsuri eficace menite să apropie omenirea de obiectivul dezarmării generale și totale și, în primul rînd, al dezarmării nucleare.**

Ce înseamnă oprirea cursei înarmărilor și ce înseamnă dezarmarea ? Sau ce înseamnă măsuri de dezarmare ? Acestea nu sînt întrebări sterile, pentru că evoluția din ultimii ani, discuțiile și negocierile purtate, denumirea diverselor comitete create special au produs nu numai iluzii, dar și o imensă confuzie. **Prin oprirea cursei înarmărilor înțelegem oprirea dezvoltării cantitative și calitative a arsenalelor militare și forțelor armate, înghețarea creșterii bugetelor militare, încetarea conceperii și producerii de noi tipuri și sisteme de arme și încetarea perfecționării celor existente.** În ceea ce privește dezarmarea, ea presupune reducerea potențialului militar, atît prin reducerea substanțială și ireversibilă a bugetelor militare, cît și prin măsuri de scoatere în afara legii a unor arme și sisteme de arme, sistarea producției și lichidarea stocurilor de asemenea arme, reducerea ireversibilă a efectivelor militare. Sînt măsuri de dezarmare măsurile de desființare a unor baze militare pe teritorii străine și de retragere a trupelor în granițele naționale, atunci cînd acestea sînt însoțite de reduceri corespunzătoare ale cheltuielilor militare, armamentelor și efectivelor.

NECESITATEA obiectivă a dezarmării are la bază motivații multiple. Între altele, ea decurge din modul în care se pune **problema securității** în noile condiții istorice.

Vreme îndelungată, securitatea națională, cerință firească a oricărui stat, n-a putut fi asigurată decît pe calea armelor, care pot îndeplini funcția de descurajare a agresiunii sau de zădărnicire a ei. În perioada postbelică însă, apariția armelor nucleare a modificat fundamental datele problemei. În era nucleară, un război cu arme de distrugere în masă înseamnă anihilarea asigurată a ambelor părți beligerante și nu numai a lor. Pentru că numai o mică fracțiune din forța distructivă acumulată în arsenalele nucleare este suficientă pentru a distruge întreaga viață și civilizație pe planeta noastră. Acest fapt este nou în istorie. Este de reținut de asemenea, că pe măsura desfășurării cursei înarmărilor riscurile de război nuclear generalizat declanșat prin accident sau prin escaladarea conflictelor locale cresc continuu.. În aceste condiții o securitate reală nu mai poate fi concepută decît pe baza dezvoltării a trei serii de procese concomitente — dezarmare generală și în primul rînd dezarmare nucleară, edificarea unui sistem de securitate internațională cu garanții adecvate și edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale. Dezarmarea generală și în primul rînd dezarmarea nucleară ar diminua și în cele din urmă ar elimina pericolul grav al distrugerii omenirii. Edificarea unei noi ordini internaționale ar înlătura progresiv unele din sursele cele mai grave de conflicte și tensiuni între națiuni, în timp ce un nou sistem de securitate internațională, în care Organizația Națiunilor Unite ar fi chemată să aibă un rol central, ar asigura soluționarea conflictelor pe o bază pașnică, prevenirea și zădărnicirea încercărilor de agresiune.

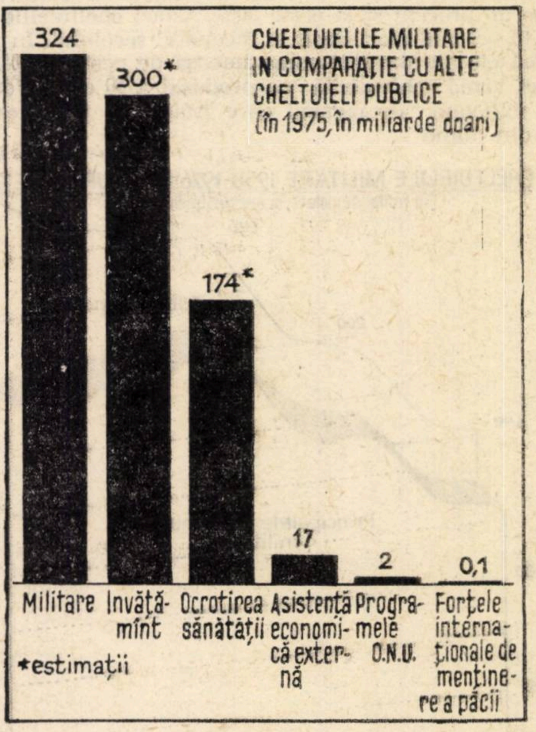

Unele reflecții pe marginea celei de-a XXXII-a sesiuni a Adunării generale a O.N.U.

> **„...Se impune să se acționeze pentru o largă democratizare a relațiilor internaționale, pentru găsirea celor mai potrivite forme de soluționare în comun, prin consensul tuturor națiunilor, prin tratative și acorduri, a problemelor care confruntă astăzi omenirea. În legătură cu aceasta considerăm că Organizației Națiunilor Unite îi revine rolul cel mai important, deoarece ea oferă cadrul organizatoric cel mai adecvat pentru dezbaterea largă și democratică a problemelor și pentru participarea activă la soluționarea lor, la întreaga viață internațională a tuturor statelor".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

ACȚIUNI PENTRU ADÎNCIREA DEMOCRATIZĂRII RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

Ioan VOICU, Nicolae MICU

La 20 DECEMBRIE s-au încheiat la New York lucrările celei de-a XXXII-a sesiuni a Adunării generale a O.N.U. De-a lungul a trei luni de dezbateri, consultări și negocieri aprofundate, Adunarea generală a examinat, în forul său plenar și în cele șapte comitete specializate ale sale, un număr record de 132 de puncte înscrise pe ordinea sa de zi. Rezultatele acestei intense activități diplomatice multilaterale își găsesc o reflectare parțială în cele aproape 300 de rezoluții și hotărîri ale Adunării generale. Aceste documente definesc **cadrul acțiunilor de cooperare internațională** care urmează să fie întreprinse în etapa următoare în domenii de însemnătate covîrșitoare pentru pacea, securitatea și progresul tuturor națiunilor : instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale ; oprirea cursei înarmărilor și negocierea unor măsuri semnificative de dezarmare ; soluționarea pașnică, pe calea tratativelor, a diferendelor dintre state și consolidarea măsurilor de prevenire a izbucnirii unor noi conflicte în viitor ; promovarea unor principii noi, democratice, în raporturile dintre state ; încurajarea progresului social în lume și asigurarea dezvoltării și afirmării personalității umane ; intensificarea acțiunilor îndreptate spre lichidarea totală a colonialismului, eliminarea discriminării rasiale și întărirea independenței tuturor națiunilor ; întărirea eficacității O.N.U. și adaptarea, în continuare, a forului mondial la realitățile lumii contemporane, potrivit comandamentelor epocii și așteptărilor legitime ale popoarelor.

Sesiunea încheiată s-a impus și prin interesul deosebit, tot mai accentuat, manifestat de statele membre față de lucrările ei. Astfel, la dezbaterile Adunării generale din acest an au participat 15 șefi de state sau de guverne, 8 viceprim-miniștri și un număr record de 115 miniștri de externe. Semnificația participării membrilor de guverne la lucrările sesiunii nu se limitează nici pe departe la prezentarea, în fața Adunării generale, a politicii țărilor respective. Prezența lor simultană la New York oferă un prilej unic de contacte, discuții și negocieri bilaterale, care contribuie efectiv la promovarea în lume a unui nou spirit de cooperare reciproc avantajoasă, de înțelegere și respect mutual, de promovare a unor noi relații în viața internațională, de adîncire a democratizării lor.

În lucrările Adunării generale s-a afirmat mai convingător ca oricînd spiritul constructiv, de negociere, de comprehensiune și de căutări răbdătoare ale unor soluții cît mai eficiente pentru marile probleme care frămîntă omenirea. Cu unele excepții, s-au redus substanțial disputele și discuțiile polemice care, în trecut, ocupau o bună parte din dezbaterile de la O.N.U. și care, în consecință, lăsau prea puțin timp disponibil pentru tratative serioase în vederea elaborării de soluții concrete la problemele de interes comun.

Spre o nouă ordine economică și politică internațională

ULTIMA SESIUNE a Adunării generale a scos în evidență cristalizarea mai clară a obiectivului capital spre care evoluează relațiile internaționale contemporane — **statornicirea unei noi ordini economice și politice internaționale.** Într-adevăr, dezbaterile și consultările multilaterale intense, aprofundate, pe temele economice, desfășurate pe întregul parcurs al sesiunii, au gravitat în jurul căilor și modalităților de accelerare a procesului de afirmare a noii ordini. În acest sens, un accent special s-a pus pe examinarea stadiului de aplicare a Strategiei internaționale pentru cel de-al doilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare și, cu deosebire, a programelor de acțiune privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale și dezvoltarea și cooperarea economică internațională, adoptate de sesiunile speciale ale Adu-

Cifre și fapte care atestă imperativul dezvoltării

● **DECALAJE.** Diferențele dintre țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, în loc să se reducă, se accentuează continuu, datorită rezultatelor modeste obținute de țările în curs de dezvoltare.

Decalajul dintre nivelul mediu al produsului național brut pe locuitor din țările dezvoltate și cel din țările în curs de dezvoltare a crescut de la **10 : 1** în **1950** la **13 : 1** în acest deceniu.

Între **1960** și **1975**, sporul anual absolut al produsului pe locuitor a fost de **10** ori mai mare pe ansamblul țărilor dezvoltate decît pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. Dar față de țările cele mai puțin avansate sporul absolut respectiv a fost de aproape **100** ori mai mare.

În aceste condiții constată ultimul raport anual al Băncii Mondiale, „sărăcia extremă a țărilor în curs de dezvoltare este cea mai urgentă problemă a dezvoltării.

Ritmul de creștere al P.N.B. pe locuitor, 1950—1975

— în % —

	Ritmuri medii anuale			
	1950—1960	1960—1970	1970—1975	1950—1975
Țări în curs de dezvoltare	2,8	3,2	3,0	3,1
Asia de Sud	2,7	1,5	0,5	1,8
Asia de Est	3,3	4,0	4,8	3,9
Africa	2,4	1,6	2,1	2,0
Orientul Mijlociu	5,0	4,4	6,4	5,0
America Latină	2,1	2,5	3,7	2,6
Țările capitaliste dezvoltate *)	3,0	4,1	1,9	3,2

*) Țările O.C.D.E., fără Spania, Grecia, Portugalia și Turcia.

Sursa : Banque Mondiale, Rapport annuel 1977.

Cifre și fapte care atestă imperativul dezvoltării

● **SĂRĂCIE.** „Problema sărăciei absolute este pentru «lumea a treia» o problemă multidimensională“, subliniază la rîndul său publicația **L'Observateur de l'O.C.D.E.** (noiembrie 1977). „Mai mult decît oricare alt factor, șomajul și insuficiența veniturilor sînt la originea irosirii resurselor (umane), privațiunilor, malnutriției și îmbolnăvirilor. Serviciile de asigurări sociale fiind rudimentare sau inexistente în aceste țări, oamenii care nu au mijloace sigure de a-și cîștiga existența vegetează într-o sărăcie absolută. Ei nu au cu ce să se hrănească, cu ce să se îmbrace și unde să locuiască convenabil, sînt adesea lipsiți de apă potabilă și de instalații sanitare acceptabile și nu dispun pentru copiii lor de servicii elementare de ocrotire a sănătății și de învățămînt“.

Se estimează, de pildă, că aproape 1,4 miliarde de oameni de pe planeta noastră au o alimentație cotidiană insuficientă în calorii, în cazul a 930 milioane dintre ei deficitul zilnic depășind 250 de calorii.

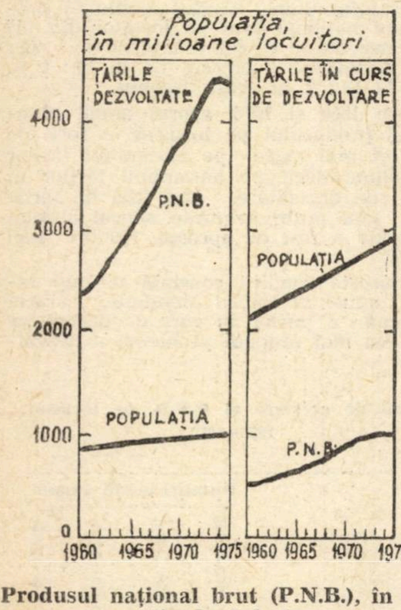

Produsul național brut (P.N.B.), în miliarde dolari

● **ANALFABETISM.** În lume există circa 800 milioane de analfabeți, din care 60% sînt femei. În țările cele mai puțin dezvoltate ale lumii numai 15% din populație știe să scrie și să citească.

● **MORTALITATE.** Rata natalității variază în țările slab dezvoltate de la 25 la peste 50 la 1000 de locuitori. Dar din 1000 de nou născuți, 200 vor muri încă în primul an de viață.

nării generale din 1974 și 1975. În același context, a fost analizată situația transpunerii în viață a prevederilor Cartei drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, aprobată de Adunarea generală cu trei ani în urmă.

Printre principalele contribuții ale ultimei sesiuni la promovarea procesului de stabilire a noii ordini se înscrie, în primul rînd, crearea de către Adunarea generală a unui comitet intersesional compus din toate cele 149 state membre și investit cu misiunea de a coordona acțiunile care se întreprind în diferite organizații și organisme internaționale în problemele noii ordini. Hotărîrea este cu atît mai semnificativă cu cît prin ea se consacră, după dialogul cu caracter și participare limitată „Nord-Sud“ de la Paris, rolul central pe care trebuie să-l joace O.N.U. în orientarea eforturilor depuse pe plan mondial pentru atingerea țelului primordial al popoarelor — făurirea unei lumi mai bune și mai drepte

Adunarea generală a hotărît, de asemenea, convocarea pentru anul 1980 a unei sesiuni speciale pentru a examina și face bilanțul progresului realizat în stabilirea noii ordini economice internaționale. Sesiunea specială a Adunării generale din 1980 va avea, totodată, misiunea de a finaliza noua strategie a dezvoltării pentru deceniul următor. Rezoluția, pe această temă, adoptată din inițiativa „Grupului celor 77“ — în cadrul căruia România joacă un rol proeminent — este de natură să concentreze și mai mult, în anii următori, atenția tuturor statelor asupra importanței covîrșitoare pe care găsirea de soluții concrete și eficiente la problemele dezvoltării și cooperării economice între state o are pentru menținerea și consolidarea păcii și securității tuturor națiunilor lumii.

O verigă de cea mai mare însemnătate în lanțul pașilor spre noua ordine o constituie organizarea în 1979 a Conferinței O.N.U. pentru știință și tehnologie. Din dezbaterile de la sesiunea Adunării generale s-a desprins speranța, larg împărtășită, că această Conferință — care își recunoaște originea într-o inițiativă prezentată de România la O.N.U. cu șapte ani în urmă — va marca un pas însemnat în întărirea cooperării internaționale în știință și tehnologie, care, în etapa contemporană, au devenit un factor hotărîtor al accelerării progresului economic și social.

În sectorul **social-umanitar** s-au impus cu putere atenției tuturor statelor membre preocupările pentru definirea **componentei sociale a noii ordini internaționale.** În acest context, un loc însemnat îl ocupă inițiativele țării noastre în domeniul tineretului. Astfel, la propunerea României 43 de state au prezentat un proiect de rezoluție privind proclamarea unui An internațional al tineretului în care se pune accentul pe participarea tinerei generații la procesul dezvoltării sociale, precum și pe contribuția sa valoroasă la statornicirea unei noi ordini economice internaționale. O altă rezoluție, la care este coautoare România, tratează despre îmbunătățirea comunicațiilor dintre O.N.U. și organizațiile naționale și internaționale de tineret. Adoptarea prin consens a ambelor rezoluții este de bun augur pentru continuarea acțiunilor în acest însemnat sector.

Tot în domeniul social-umanitar s-a mai adoptat, prin consens, la propunerea Algeriei, Iugoslaviei, României, Spaniei și Portugaliei, o rezoluție cu privire la ameliorarea condițiilor de viață ale muncitorilor migranți. Libia, România și alte țări în curs de dezvoltare au propus, de asemenea, măsuri concrete în legătură cu situația persoanelor handicapate, chestiune strict umanitară față de care Adunarea generală a manifestat interesul cuvenit, adoptînd, tot prin consens, rezoluția elaborată de statele amintite.

Pentru oprirea cursei înarmărilor și măsuri eficiente de dezarmare

Lucrările Comitetului I (politic) al Adunării generale au fost dominate de examinarea modalităților de stăvilire a cursei înarmărilor și de realizare a unor măsuri semnificative de dezarmare. Importanța deosebită acordată acestui subiect la ultima sesiune s-a reflectat, în parte, în faptul că în centrul dezbaterilor, care au durat aproape șapte săptămîni, s-au aflat nu mai puțin de 17 probleme diferite ținînd de problematica dezarmării și în adoptarea de către Adunarea generală a 24 de rezoluții referitoare la diversele componente ale dezarmării. Aceste instrumente, însușite de forul plenar, se referă la o gamă largă de aspecte, printre care: pregătirea sesiunii speciale a Adunării generale pentru dezarmare (1978), încetarea experiențelor nucleare, interzicerea armelor chimice, reducerea bugetelor militare, stabilirea de zone denuclearizate și de zone de pace în diferite regiuni ale lumii, întărirea securității statelor neposesoare de arme nucleare etc.

Imperativul intensificării eforturilor pentru realizarea unei cotituri radicale în negocierile de dezarmare a fost clar formulată în concluziile raportului prezentat de Secretarul general, încă la începutul sesiunii, asupra consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și a efectelor sale profund dăunătoare pentru pacea și securitatea mondială, raport care a fost elaborat la inițiativa și sub președinția României și a figurat ca punct distinct pe ordinea de zi a Adunării generale. În cursul discuțiilor, numeroase delegații au subliniat necesitatea pregătirii urgente a unor acorduri internaționale de natură să ducă la încetarea cursei înarmărilor și la reducerea armamentelor, îndeosebi a celor nucleare. A reieșit în evidență, mai limpede decît oricînd în trecut, că, dacă nu se va curma în scurt timp creșterea arsenalului de arme nucleare și de alte arme de distrugere în masă și dacă nu se vor lua măsuri de reducere substanțială a acestor armamente, atunci și alte state se vor vedea constrînse să ia măsuri proprii de ocrotire a securității lor, prin dotarea cu arme moderne.

Dezbaterile în problemele dezarmării

au constituit, într-un fel, un preludiu practic şi necesar la sesiunea specială a Adunării generale din 1978. După cum se cunoaşte, această însemnată sesiune este destinată să facă o analiză aprofundată a situaţiei, cu totul îngrijorătoare, determinate de cursa înarmărilor, să stabilească noi principii, mai democratice, obiective mai precise şi măsuri concrete care să conducă la realizarea unor acorduri semnificative de reducere a armamentelor. Adunarea generală este chemată, totodată, să elaboreze un cadru instituţional mai adecvat, capabil să asigure desfăşurarea operativă şi eficientă a viitoarelor negocieri de dezarmare.

De asemenea, Adunarea generală a examinat din nou problematica stabilirii şi consolidării păcii în zonele de conflict, acordînd o atenţie specială situaţiei din Orientul Mijlociu, Cipru şi Africa australă. Dezbaterile desfăşurate pe aceste teme au scos în evidenţă un interes sporit pentru rezolvarea paşnică a diferendelor în cauză şi pentru acceptarea negocierilor între părţile la conflict, ca singurul mijloc raţional şi eficace de instaurare a unei păci juste şi trainice în zonele respective.

Imperativul creşterii rolului şi eficacităţii Organizaţiei Naţiunilor Unite

Lucrările sesiunii Adunării generale au arătat că sprijinul statelor membre în favoarea creşterii rolului şi eficacităţii Organizaţiei Naţiunilor Unite în viaţa internaţională contemporană continuă să se dezvolte. Ansamblul dezbaterilor pe această temă au confirmat cu forţa adevărului, justeţea tezei formulate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la recenta Conferinţă Naţională a P.C.R. potrivit căreia **„se impune, mai mult ca oricînd, creşterea rolului Organizaţiei Naţiunilor Unite, perfecţionarea activităţii sale, a altor organisme internaţionale, oferind tuturor popoarelor posibilitatea de a participa în mod organizat la eforturile pentru asigurarea unei politici noi de colaborare şi pace în lume“.** Într-adevăr, s-a remarcat o înţelegere clară din partea majorităţii ţărilor membre a faptului că, în actuala etapă istorică a interdependenţelor, marile probleme internaţionale au căpătat tot mai mult un caracter global, adică afectează fundamental interesele tuturor popoarelor, şi, în consecinţă, soluţii viabile pentru aceste probleme pot fi elaborate numai cu participarea, în condiţii de deplină egalitate, a tuturor statelor. Organizaţia Naţiunilor Unite, care este principalul for politic mondial în care este reprezentată cvasitotalitatea statelor lumii, pune la dispoziţie cadrul politic, principiile şi instrumentele diplomatice şi procedurale indispensabile pentru examinarea eficientă şi elaborarea de răspunsuri juste şi realiste la problemele cardinale, de interes comun, ale umanităţii.

La ultima sa sesiune (1977), Comitetul special pentru Carta O.N.U. şi creşterea rolului Organizaţiei, organ înfiinţat de Adunarea generală în 1975, a încheiat examinarea unui studiu analitic al Secretarului general al O.N.U., conţinînd propunerile formulate pînă în prezent de toate statele în legătură cu întărirea rolului instituţiei mondiale şi reflectarea în Carta O.N.U. a realităţilor contemporane. Potrivit rezoluţiei adoptate prin consens în această importantă problemă, în care România s-a distins prin contribuţii de sine stătătoare, comitetul special amintit va continua în 1978 îndeplinirea următoarelor două sarcini din mandatul său : întocmirea unei liste de propuneri concrete pentru întărirea eficacităţii organizaţiei şi identificarea acelora dintre ele care se bucură de un sprijin larg.

Procesul de creştere a rolului şi eficacităţii Organizaţiei se manifestă şi se dezvoltă pe diverse planuri. De exemplu, la ultima sa sesiune, Adunarea generală a discutat şi adoptat rezoluţii însemnate în legătură cu întărirea destinderii internaţionale, încheierea unui tratat mondial privind nerecurgerea la forţă şi la ameninţarea cu forţa în relaţiile internaţionale şi neamestecul în treburile interne ale statelor. Aceste rezoluţii ca şi alte documente importante adoptate în trecut de către Adunarea generală, contribuie la dezvoltarea şi întărirea principiilor fundamentale ale dreptului internaţional chemate să cîrmuiască totalitatea relaţiilor dintre state. De asemenea, organizarea mai frecventă a unor sesiuni speciale ale Adunării generale în asemenea domenii capitale ca dezarmarea, ştiinţa şi tehnologia şi noua ordine economică internaţională reprezintă, în fond, **afirmarea O.N.U. ca principal for internaţional de examinare şi rezolvare a problemelor globale care confruntă omenirea.** Dezbaterile de la cea de-a XXXII-a sesiune a forului plenar al Naţiunilor Unite au ilustrat în mod convingător o importantă teză a Conferinţei Naţionale a P.C.R. prin evidenţierea cu putere a dorinţei forţelor progresiste de a orienta cursul vieţii internaţionale într-o direcţie nouă, în cadrul unui proces în care popoarele lumii sînt hotărîte să-şi asume răspunderea istorică de a asigura înaintarea omenirii pe calea progresului şi civilizaţiei, de a făuri o lume mai bună şi mai dreaptă pe planeta noastră, aptă să garanteze pacea şi securitatea tuturor naţiunilor.

Cifre şi fapte care atestă imperativul dezvoltării

● **INSECURITATE SANITARĂ.** Boli pe care ţările dezvoltate nu le-au cunoscut niciodată sau le-au lichidat de mult cunosc în ţările subdezvoltate o incidenţă dramatică. Numărul redus al medicilor (1 la 100 000 de locuitori în Volta Superioară, 1 la 75 000 în Etiopia, 1 la 50 000 în Nepal) favorizează această situaţie.

● **DURATA DE VIAŢĂ.** Reflectînd decalajele în privinţa nivelului de dezvoltare economică şi socială, durata medie a vieţii care potrivit datelor O.N.U. este pe plan mondial de 55 ani, iar în Europa de 71 ani, se situează la 63 ani în America Latină, 57 ani în Asia şi 46 de ani în Africa.

● **ŞTIINŢĂ ŞI TEHNOLOGIE.** In condiţile rolului de prim ordin al ştiinţei şi tehnologiei în lumea contemporană, creşterea decalajelor în aceste domenii acţionează ca un factor agravant al subdezvoltării şi dependenţei faţă de ţările puternic industrializate.

Astfel, potrivit datelor UNCTAD, faţă de 10,4 oameni de ştiinţă ocupaţi în cercetare-dezvoltare la 10 000 de locuitori în statele industrializate, în Africa reveneau în medie 0,35 oameni de ştiinţă, în America Latină 1,15, iar în Asia 1,6.

Dacă în 1970 în ţările industrializate lucrau în medie 112 specialişti la 10 000 locuitori, în statele africane activau numai 5,8 specialişti la 10 000 locuitori, în Asia — 22, iar în America Latină — 69.

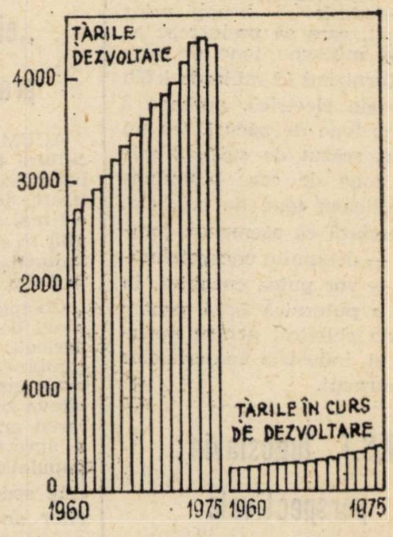

Produsul naţional brut pe locuitor (în dolari, la preţurile din 1974)

● Ţările în curs de dezvoltare nu deţin în fapt decît circa 1% din numărul total al brevetelor în vigoare în lume. Marea majoritate a brevetelor depuse în ţările „lumii a treia“ (circa 85% după estimaţiile UNCTAD) aparţin unor firme străine, care însă nu le utilizează decît în rare cazuri în ţările respective, ci le folosesc numai pentru a proteja de concurenţă produse importate de ele în acele ţări.

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

PROGRES TEHNIC ȘI DEZVOLTARE

U. R. S. S. : valorificarea energetică superioară a cărbunelui

UTILIZAREA în condiții de eficiență economică sporită a marilor rezerve de cărbune existente în lume a devenit o problemă deosebit de actuală, o dată cu izbucnirea „crizei energiei“. În Uniunea Sovietică cercetările respective au fost stimulate, între altele, de necesitatea exploatării comparativ avantajoase a bogatului zăcămînt de cărbune din regiunea Kansk-Acinsk (Siberia). Faptul că, pe de o parte, cărbunele extras (prin procedeul „la zi“) din zăcămînt revine ieftin, dar că pe de altă parte — prin proprietățile sale — el nu se pretează la transport pe distanțe lungi, a condus pe oamenii de știință sovietici la elaborarea unei tehnologii de prelucrare a acestuia în alte resurse energetice, superioare.

Pe baza experienței obținute în cadrul unei stații-pilot, se proiectează construirea — în regiunea zăcămîntului de la Kansk-Acinsk — a unui uriaș combinat, care să prelucreze anual 50 milioane tone de cărbune, furnizînd 32 miliarde kWh de energie electrică, aproape 3 milioane tone de păcură (cu un conținut scăzut de sulf), 9 milioane tone de cocs bituminos și 4 milioane tone de brichete. Se apreciază că asemenea combinate — denumite energotehnologice — vor putea constitui, în viitor, o puternică bază pentru industria chimică, pentru metalurgie și industria materialelor de construcții.

R.S.F. Iugoslavia: perspectivele industriei petrolului

CU O EXTRACȚIE PROPRIE de circa 4 milioane tone de petrol, Iugoslavia acoperă doar o treime din necesarul de petrol și produse petroliere al economiei sale. Întrucît importul de petrol brut încarcă balanța sa comercială externă cu aproape un miliard de dolari pe an și ținînd seama de perspectiva creșterii consumului de produse petroliere, în Iugoslavia se desfășoară prospecțiuni susținute de noi zăcăminte de țiței și gaze. Cele mai promițătoare zone sînt considerate a fi Cîmpia panonică și zona litoralului Adriaticii ; în viitor vor fi prospectate și alte regiuni, folosindu-se în acest scop și fotografii ale teritoriului țării, realizate cu ajutorul sateliților.

Pe de altă parte, Iugoslavia dispune de o industrie de prelucrare a petrolului, a cărei producție depășește necesarul intern de consum și ale cărei capacități vor fi extinse în continuare. Pentru a ușura și ieftini, totodată, accesul petrolului brut de la sursele de aprovizionare la rafinării, a început construcția unei conducte de petrol, cu o capacitate de transport de 34 mil. tone pe an, prevăzută a intra în exploatare la finele anului 1978. Pornind din portul Omišalj (în insula Krk din Adriatica, unde pot acosta nave petroliere cu un deplasament de 400 mii tone), conducta va străbate — pe o distanță de 700 km — teritoriul Iugoslaviei. aprovizionînd cu materie primă o serie de rafinării importante, și va continua apoi pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei.

R. P. Bulgaria: „electronicizarea“ producției agricole

ACUM CÎȚIVA ANI în agricultura R.P. Bulgaria a început introducerea sistemelor automatizate de conducere. În stadiul cel mai avansat aceste lucrări se află în cadrul complexului agroindustrial „Sredeț“, cu centrul în Sofia.

Complexul dispune de un personal de cîteva mii de lucrători agricoli, de sute de tractoare, combine, autovehicule, echipament agricol etc., precum și de cîteva zeci de mii de hectare de teren arabil ; avînd menirea de a aproviziona în primul rînd populația capitalei, complexul este specializat în creșterea vacilor de lapte, în producția de furaje și legume.

Introducerea sistemului automatizat de conducere a complexului „Sredeț“ (ca verigă a viitorului sistem automatizat de conducere a Complexului agro-industrial național) urmărește să asigure utilizarea mai rațională a resurselor sale materiale, financiare și de forță de muncă, să ridice nivelul productivității muncii și să amelioreze calitatea producției. Deocamdată, în cadrul complexului „Sredeț“ funcționează subsistemul „Dirijarea muncii și a resurselor de forță de muncă“ și sînt în curs de implantare subsistemele „Dirijarea aprovizionării tehnico-materiale“. „Planificarea tehnico-economică“ și „Dirijarea pregătirii tehnice și tehnologice a producției“, întregul sistem urmînd a fi finisat pînă la sfîrșitul acestui deceniu.

Acțiuni similare se desfășoară și în alte complexe agro-industriale de pe teritoriul Bulgariei, ele soldîndu-se cu reducerea personalului administrativ și a numărului unităților economice nerentabile, cu ridicarea — în general — a eficienței procesului de producție în agricultură.

R. P. Polonă: industria extractivă

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI EXTRACTIVE în Polonia a fost permanent stimulată de prospectarea și punerea în valoare a unor zăcăminte bogate de cărbune, sulf, cupru, sare, precum și de fier, plumb, zinc etc. Volumul extracției de huilă, de pildă, a crescut de la 140 mil. tone în 1970, la 172 mil. tone în 1975 și se prevede că va depăși 200 mil. tone în 1980 ; producția de sulf a sporit de la circa 2,7 mil. tone în 1970 la circa 4,9 mil. tone în 1975, o nouă majorare substanțială fiind prevăzută în cursul actualului cincinal.

Dintre metalele neferoase, ritmul cel mai rapid de dezvoltare îl cunoaște extracția de minereu de cupru și producția de cupru electrolitic. În ceea ce privește producția de cupru, aceasta a progresat de la 72,2 mii tone în 1970 la 249 mii tone în 1975 și va ajunge la 420—425 mii tone în anul 1980. Furnizînd, doar după două decenii de la descoperirea zăcămintelor de cupru pe teritoriul său. circa 5 la sută din producția mondială de cupru, Polonia se situează pe locul șapte în lume ; în același timp, în ultimul deceniu cuprul a trecut din nomenclatorul de import al țării în cel de export, figurînd alături de alte produse exportate ale industriei extractive sau metalurgice, ca sulful, cărbunele, zincul ș.a.

R. P. Ungară: preocupări pentru economisirea energiei

PROBLEMA GOSPODĂRIRII RAȚIONALE a energiei constituie o preocupare centrală și în Ungaria, unde 35 la sută din totalul de energie produsă se consumă în industrie, 25 la sută în transporturi și comunicații și 40 la sută în sectorul construcțiilor (inclusiv imobilele de locuit). La consumul de energie al acestui din urmă sector, producția de materiale de construcție și lucrările de construcție-montaj contribuie cu 12—14 la sută, iar exploatarea clădirilor cu de două ori mai mult — cca. 28 la sută.

Pentru a se obține reducerea ponderii menționate, se preconizează în primul rînd analizarea atentă a pierderilor de căldură (adică a energiei risipite) la clădiri. La blocurile noi, pierderile cele mai mari se observă la ferestre (60—65 la sută din total pierderi), apoi la pereții exteriori (25—30 la sută). Luîndu-se în considerație aceste pierderi, încăperile sînt încălzite cu 3—5 grade Celsius peste norma necesară.

Ca măsuri de remediere a situației se preconizează, în primul rînd, reglarea mai corectă — printr-o înaltă automatizare a instalațiilor — a fluxului de căldură furnizată de termocentrale ; apoi utilizarea unor mai bune materiale izolante la noile construcții, cît și efectuarea unor lucrări de izolații suplimentare, acolo unde este cazul, la clădirile existente. Se apreciază că investițiile necesare realizării unui program coordonat de modernizare a tehnologiilor în această direcție — de ordinul a 300—400 milioane de forinți — ar putea fi recuperate, de la caz la caz, într-un interval de 3—13 ani, prin reducerea cu circa 30—40 la sută a consumului actual de energie (îndeosebi termică) în construcții.

R.P.S. ALBANIA : Pe măsura industrializării economiei, creșterii populației urbane și îmbunătățirii condițiilor de viață ale celei rurale, o importanță tot mai mare capătă construcția de locuințe moderne, dotate cu confortul necesar. În total, în cursul cincinalului actual, în Albania urmează a fi construite 62 mii de apartamente, din care 32 de mii în mediul rural. (În ilustrație, un cartier nou al orașului Vlora.)

ECONOMIE MONDIALA

R.P. Chineză: apele în slujba dezvoltării

ÎN DECENIILE care au trecut de la eliberarea țării, poporul chinez a depus un efort uriaș pentru îmblînzirea cursurilor de apă care străbat teritoriul său, și îndeosebi a patru dintre ele : Iantzî, Fluviul Galben, Huaiho și Haiho. Dătătoare de viață și de recolte bogate în anii cu precipitații normale, aceste cursuri de apă deveneau frecvent sursa unor inundații catastrofale care distrugeau culturile, amenajările hidrotehnice, casele și viețile oamenilor, făcînd neroditoare (prin alcalinizarea solului) terenuri întinse.

În bazinul Fluviului Galben, de pildă, în decursul a 26 de secole dinainte de eliberare s-au înregistrat cîte două inundații la fiecare trei ani. În anii puterii populare, cu sprijinul statului și prin munca asiduă a milioane de țărani chinezi, au fost întărite și supraînălțate peste 1 800 km de diguri pe cursul inferior al fluviului, ceea ce a permis înlăturarea inundațiilor. Totodată, au fost construite circa două sute de stăvilare, numeroase stații de pompare, instalații de ridicare a apei, rețele de canale de irigație etc. Cu ajutorul lor, apa Fluviului Galben, care transportă anual 1,6 miliarde tone de aluviuni, a fost dirijată pentru fertilizarea solurilor sărace din regiunea cursului său inferior. Astfel, în provincile Honan și Șandun, de exemplu, au fost fertilizate 700 mii ha, pe care au fost create orezării, plantații de bumbac etc., furnizoare de recolte bogate. Acțiuni similare — ca amploare și rezultate — s-au desfășurat și se desfășoară și în bazinele celorlalte cursuri de apă menționate.

R.D. Germană: dinamica unei ramuri de vîrf

INDUSTRIA ELECTROTEHNICĂ ȘI ELECTRONICĂ ocupă un loc de frunte în economia R.D. Germane. Fapt demonstrat atît de participarea sa cu circa o optime la realizarea producției industriale a R.D.G. cît și prin ritmul de dezvoltare (un spor de 55% în perioada 1971—1975 și de 46,5% în actualul cincinal), superior mediei pe întreaga industrie. Industria electrotehnică și electronică este un important furnizor de instalații și aparatură pentru energetică, industria constructoare de mașini și cea chimică, pentru agricultură și industria alimentară, pentru construcțiile de locuințe și sectorul de ocrotire a sănătății, ea aprovizionează piața internă cu bunuri de consum electrotehnice, electronice și foto-optice.

Totodată, această industrie exportă o gamă diversificată de produse, reprezentînd — valoric — un sfert din producția sa. Experiența acumulată în decurs de decenii asupra cerințelor legate de funcționarea instalațiilor și aparatelor în cele mai variate condiții climatice, precum și perfecționarea metodelor de montaj au permis industriei electrotehnice și electronice din R.D.G. să-și exporte produsele nu numai în țări socialiste sau țări în curs de dezvoltare (Egipt, Siria, Turcia, Iran, Brazilia, Grecia etc.), ci și în țări capitaliste industrializate ca Austria, R.F.G., Franța, Anglia, Suedia, S.U.A. ș.a.

Principalele orientări ale acestei ramuri în actualul cincinal constau în dezvoltarea accelerată a microelectronicii, în extinderea utilizării acesteia în cadrul economiei naționale a R.D.G., iar pe plan extern — în întărirea cooperării industriale cu alte țări, în vederea lărgirii în continuare a exportului de articole electrotehnice și electronice.

R. S. Cehoslovacă: promovarea științei în producție

ÎN R.S. CEHOSLOVACĂ pentru finanțarea progresului tehnico-științific se alocă, în actualul cincinal (1976—1980), 92 miliarde coroane, respectiv 3,9% din venitul național. Principalul instrument de realizare a obiectivelor prevăzute îl constituie planul progresului tehnico-științific, care include 8 programe de cercetări fundamentale și 20 de programe de dezvoltare tehnică, în domenii ca : extinderea bazei energetice, crearea și utilizarea de noi materiale, dezvoltarea și introducerea electronicii, electrotehnicii și ciberneticii aplicate, industrializarea construcțiilor și lărgirea bazei moderne pentru acest sector ș.a.

În scopul realizării prevederilor planului progresului tehnico-științific, pentru ca acestea să devină parte integrantă a planurilor de producție ale întreprinderilor, în țară a fost creată o rețea de așa-numite „locuri de muncă“ cheie ale progresului tehnico-științific, care cuprind circa 400 de domenii deosebit de importante pentru dezvoltarea economiei naționale. Aflate sub conducerea Ministerului dezvoltării tehnice și construcțiilor capitale, aceste „locuri de muncă“ au devenit centre de concentrare a eforturilor pentru pregătirea unor studii complexe, de mare însemnătate pentru dezvoltarea în perspectivă a principalelor sectoare și producții, pentru colaborarea pe plan internațional în promovarea progresului tehnic, pentru raționalizarea producției și a structurii proceselor de producție.

R. P. D. Coreeană: ritmuri industriale

INDUSTRIA R.P.D. Coreene, care înainte de cel de-al doilea război mondial nu era capabilă nici să fabrice în bune condiții unelte agricole simple necesare populației, a ajuns să furnizeze echipament modern pentru diferite sectoare, ca prese de forjat de 6 000 tone, locomotive electrice, autocamioane de 100 de tone, mașini-unelte de precizie etc. Ritmul rapid de creștere înregistrat de producția industrială (un spor de peste 6,1 ori în anii 1946—1956, de 11,6 ori în perioada 1956—1970 și de 2,2 ori în perioada îndeplinirii sarcinilor planului șesenal : 1971—august 1975), a fost net depășit de expansiunea industriei constructoare de mașini.

Dezvoltarea prioritară a acestei ramuri, ca — de altfel — a întregii industrii grele, a permis diversificarea continuă a producției industriale, crearea unei structuri tehnico-materiale moderne a economiei naționale, sprijinirea pe o solidă bază internă de materii prime (în prezent aceasta asigură trei pătrimi din necesarul industriei).

După cum se subliniază în presa R.P.D. Coreene, încă în 1970 nivelul producției (pe locuitor) atins la o serie de produse importante — ca energie electrică (1 184 kWh), cărbune (1 975 kg), oțel (158 kg), îngrășăminte chimice (108 kg) sau ciment (287 kg) — a situat țara printre statele avansate din punct de vedere industrial, iar realizările obținute în cursul înfăptuirii planului șesenal au întărit această poziție.

R. S. Vietnam: contribuția învățămîntului la modernizarea economiei

PRINTRE SARCINILE trasate de Congresul al IV-lea al Partidului Comunist din Vietnam se numără și reorganizarea învățămîntului superior, cerință obiectivă rezultată din unificarea țării. Această reorganizare va permite instituțiilor de învățămînt superior, care — după date publicate la mijlocul anului 1977 — au format peste 80 000 de specialiști cu pregătire medie, să-și sporească efortul în această direcție, să-și extindă contribuția la dezvoltarea și modernizarea diferitelor sectoare ale economiei naționale.

Pe linia realizării obiectivelor celui de-al doilea plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale și îndeosebi a dezvoltării prioritare a unor ramuri ca agricultura, silvicultura, pescuitul și industria alimentară, cadrele didactice și studenții din instituțiile de învățămînt superior au sarcina de a îmbina învățămîntul cu munca productivă, cu lucrările de experimentare și cercetare științifică. Cadrele didactice și studenții din ultimii ani de la Școala politehnică, de pildă, au elaborat numai în anul 1976 circa 250 de teme în domeniul învățămîntului, producției și apărării naționale, unele dintre acestea contribuind la satisfacerea unor nevoi urgente ale producției.

R. P. Mongolă: obiectivele cincinalului

APROAPE inexistentă înainte de victoria revoluției populare, industria R.P. Mongole a progresat necontenit în ultima jumătate de secol. La sfîrșitul cincinalului trecut întreaga producție industrială a anului 1940 era livrată în numai 15 zile, industria furnizînd o treime din produsul social global, un sfert din venitul național, mai mult de jumătate din producția destinată exportului.

Realizarea planului cincinal 1976—1980, care prevede — între altele — consolidarea multilaterală a bazei tehnico-materiale a economiei naționale, va determina un salt cantitativ și calitativ în dezvoltarea industriei. În condițiile creșterii de aproape două ori a investițiilor în economie (în raport cu perioada 1971—1975), fondurile fixe de producție urmează să crească — pe ansamblu — cu 80%, din care în agricultură cu mai mult de 50%, iar în industrie de peste două ori. Alături de ameliorarea structurii industriei, în cursul cincinalului se urmărește ridicarea nivelului înzestrării sale tehnice și îmbunătățirea indicatorilor privind eficiența — toate aceste jaloane marcînd procesul de transformare treptată a R.P. Mongole într-o țara industrial-agrară.

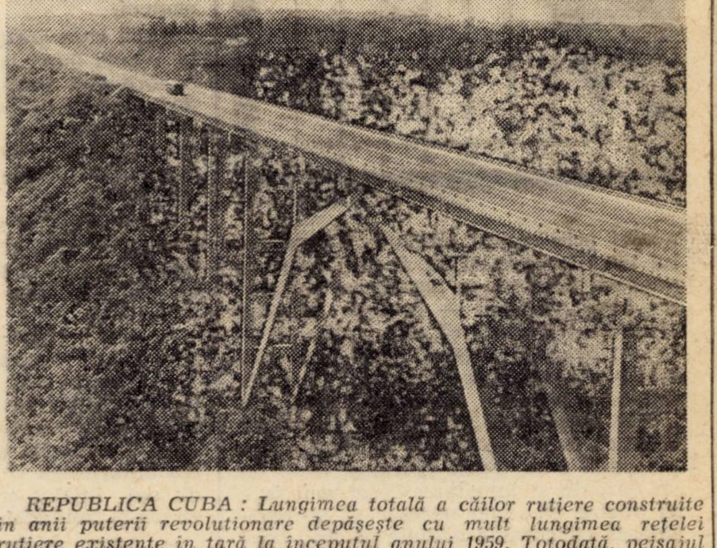

REPUBLICA CUBA : Lungimea totală a căilor rutiere construite în anii puterii revoluționare depășește cu mult lungimea rețelei rutiere existente în țară la începutul anului 1959. Totodată, peisajul arhitectonic al țării s-a îmbogățit cu numeroase lucrări, ca — de pildă — podul rutier din ilustrația de mai sus

MONDORAMA

Creșterea — compatibilă cu economisirea energiei

PREOCUPAREA sporită pentru economisirea energiei care rezultă din urmărirea evoluției comparative a produsului intern brut și a consumului de energie în cîteva țări capitaliste dezvoltate în ultimii ani (vezi graficul) este deosebit de vizibilă în cazul Angliei, care a realizat o creștere totală cu 6,3% a P.I.B. în intervalul 1972—1976 în condițiile unei reduceri cu peste 3% a consumului de energie. Referindu-se la semnificația acestui exemplu, revista L'Observateur de l'O.C.D.E. (noiembrie 1977) subliniază faptul că **nu există o incompatibilitate între creșterea economică și economisirea energiei.**

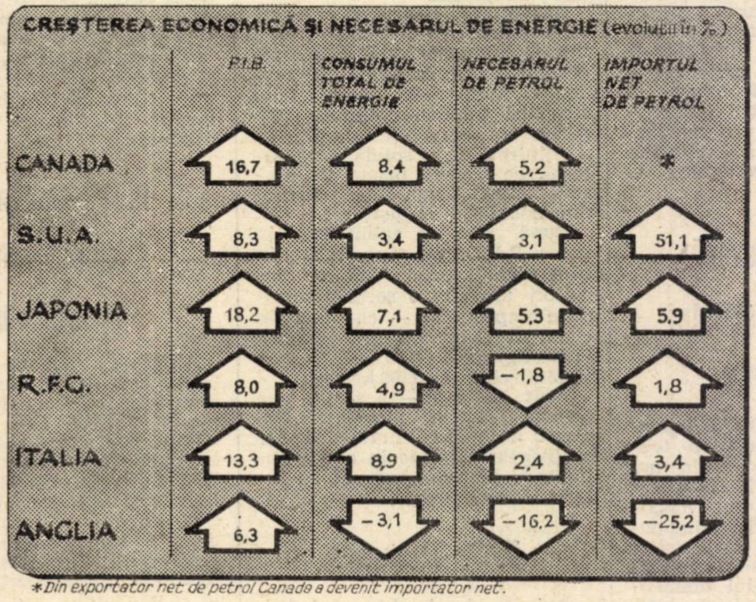

CREȘTEREA ECONOMICĂ ȘI NECESARUL DE ENERGIE (evoluții în %)

	P.I.B.	CONSUMUL TOTAL DE ENERGIE	NECESARUL DE PETROL	IMPORTUL NET DE PETROL
CANADA	16,7	8,4	5,2	*
S.U.A.	8,3	3,4	3,1	51,1
JAPONIA	18,2	7,1	5,3	5,9
R.F.G.	8,0	4,9	−1,8	1,8
ITALIA	13,3	8,9	2,4	3,4
ANGLIA	6,3	−3,1	−16,2	−25,2

*Din exportator net de petrol Canada a devenit importator net.

Dreptul la muncă un privilegiu...

COMENTÎND creșterea continuă în ultimul deceniu a șomajului în rîndul tinerilor atît în Franța cît și în celelalte țări ale Pieței comune vest-europene — fenomen care se exprimă nu numai prin sporul absolut al numărului tinerilor șomeri, ci și prin mărirea ponderii acestora în ansamblul șomerilor (vezi graficul) — revista **L'Usine Nouvelle** apreciază că este posibil să asistăm la „instituționalizarea" unei rate înalte a șomajului. Experții Comisiei C.E.E. estimează chiar că perioada „celor șapte vaci slabe" în domeniul ocupării forței de muncă în Europa occidentală s-ar putea prelungi timp de un deceniu și jumătate. Ceea ce îi face să afirme că „este necesar să se revizuiască concepțiile actuale privind ocuparea forței de muncă, munca însăși. Acum se naște, poate, o nouă societate : pe de o parte — cu privilegiați care vor avea de lucru, pe de altă parte — cu cei care vor trăi din ajutoare".

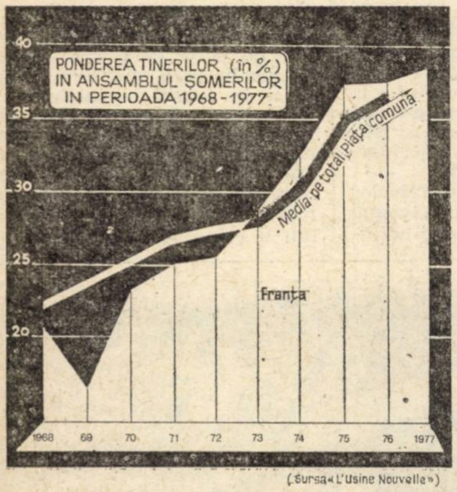

(Sursa« L'Usine Nouvelle»)

Curs de autocunoaștere

DE MAI MULȚI ANI la Varșovia (R.P. Polonă) funcționează un curs special, cu durata de o săptămînă, pentru directorii uniunilor și întreprinderilor industriale, ai institutelor de cercetări științifice, conducătorii șantierelor de construcții și alte cadre de conducere. În cadrul acestui curs care nu folosește metodele tradiționale de predare sau de evaluare a progreselor realizate de cursanți, ci aplică metoda jocurilor în sînul unor grupuri mici de persoane, cursanții își însușesc arta contactelor umane, studiază limbajul emoțiilor și învață cum să înțeleagă mai bine atît pe ei înșiși, ca și pe alți oameni.

După cum arată revista „Panorama", la o lună după terminarea cursului directorii sînt solicitați să completeze un formular de anchetă, din care să rezulte dacă cursul a avut sau nu vreo influență asupra muncii lor. Printre răspunsurile formulate au figurat și următoarele :

— Am încetat să caut defecte la subordonații mei și să mă gîndesc ce anume nu știu ei să facă. Acum caut să discern mai bine posibilitățile și capacitățile lor.

— Am învățat să ascult ceea ce doresc să-mi comunice subordonații mei.

— Treptat mă eliberez de tonul sec în raporturile cu subordonații mei, devin mai prietenos.

— Am încetat să mă îngrijorez pentru autoritatea și prestigiul meu, întrucît am înțeles că sînt destul de bun ca om și conducător.

— Acum adopt cu mai multă hotărîre deciziile și le transpun mai ferm în viață.

În căutarea revirimentului științific

O ANCHETĂ efectuată în 1976 de National Scientific Fund din S.U.A., opiniile emise de participanții la un simpozion organizat de Massachusetts Institute of Technology, precum și alte surse indică o reducere a rolului S.U.A. în crearea de noi produse și servicii. Se apreciază că dacă în 1960 S.U.A. contribuiau cu 75% la ansamblul produselor noi și serviciilor lansate în lumea capitalistă, în 1974 partea lor s-a redus la 60%. Printre cauzele acestui fenomen sînt invocate : stagnarea alocațiilor pentru cercetare științifică și dezvoltare ; anumite efecte ale legislației fiscale ; politica de reducere a riscului, promovată de firmele particulare ; efectele unor prevederi legislative ; ș.a.

Pentru îmbunătățirea situației, în ultimii ani se prevede o majorare a alocațiilor de la bugetul federal pentru cercetare și dezvoltare (al căror nivel a stagnat ori chiar s-a redus în perioada 1968—1974), paralel cu sporirea investițiilor firmelor industriale în acest sector de activitate. Totodată, s-au precizat anumite domenii prioritare pentru lucrările de cercetare și dezvoltare, cum sînt : agricultura și producția de alimente, industria chimică, energetica, oceanografia ș.a., punîndu-se un accent sporit asupra răspunderii cercetătorilor față de finalitatea muncii lor.

Opțiune dimensională

IMPERATIVUL economisirii energiei își spune tot mai des cuvîntul și în domeniul construcției de automobile, chiar și pe o piață care multă vreme a manifestat predilecție pentru limuzine. Cele mai noi modele, de dimensiuni mici produse de „Chrysler", Plymouth Horizon (în imagine) și Dodge Omni (ambele cu patru uși și tracțiune pe față), marchează o etapă nouă în istoria firmei. Ele sînt destinate să concureze tipurile de dimensiuni similare produse de ceilalți doi giganți americani, „General Motors" (Chevette) și „Ford" (Pinto și Fiesta), ca și de firma vest-germană „Volkswagen", puternic implantată pe piața americană.

Prin această operație „Chrysler" speră într-un reviriment al vînzărilor, care în ultimul an și-au redus ponderea pe piața S.U.A. de la 15,3% la 13,6 %.

MONDORAMA

Poligrafia față în față cu electronica

CA ȘI ÎN ALTE DOMENII, introducerea electronicii în sectorul poligrafic asigură o serie de avantaje în comparație cu metodele tradiționale de lucru. Este vorba aici de scurtarea unor faze ale ciclului de producere a unui ziar sau a unei reviste, de creșterea productivității muncii, ceea ce se reflectă — în ultima analiză — în reducerea prețului de cost pe metru pătrat în material cules. Totodată însă, după cum arată experiența, aplicarea de noi tehnologii în poligrafie va duce la dispariția treptată a unor profesii specifice, ca de pildă cea de linotipist. Graficul alăturat ilustrează schematic modificarea procesului de elaborare a unei publicații în Occident, în condițiile utilizării unui calculator electronic și ale culegerii fotografice.

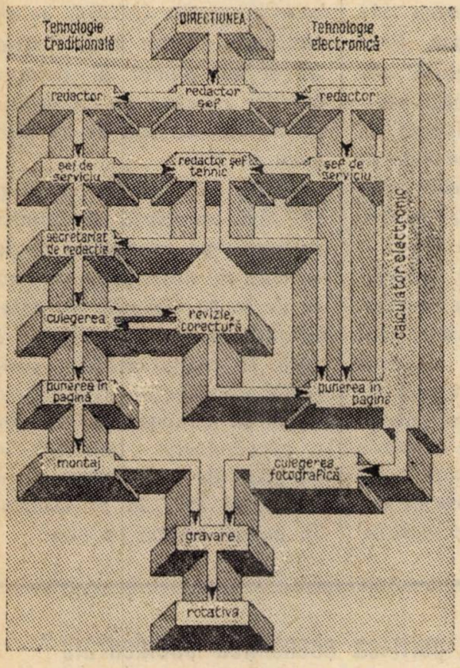

De la deșeu la materie primă

UN DEȘEU AGRICOL răspîndit în țările cultivatoare de porumb — știuleții curățați de boabe (ciocălăii) — este utilizat în prezent doar ca nutreț (sub formă de făină) pentru animale. Cercetări efectuate asupra structurii știuletelui de porumb au demonstrat că, prin prelucrarea separată a miezului său și a învelișului său spongios, se pot obține o serie întreagă de produse, cu variate utilizări. Pe această bază, în sudul Franței funcționează deja o uzină de prelucrare a știuleților (cu o capacitate de 4000 tone pe an), iar alta se află în curs de construcție, jumătate din producția realizată fiind exportată în alte țări.

Prin prelucrarea miezului știuletelui se obțin produse utilizabile ca adjuvant la nisipurile abrazive (în metalurgie), pentru polizarea sticlei sau la curățatul covoarelor. Din învelișul spongios se extrag substanțe care pot fi folosite la fabricarea articolelor fitosanitare, pentru combaterea „pînzelor“ poluante de petrol și chiar la prepararea rujului de buze. Depistarea multiplelor valențe ale știuleților de porumb a stîrnit interes în numeroase țări, dată fiind înalta eficiență a valorificării, în asemenea mod, a acestui deșeu agricol.

Expansiunea telefonului

EPOCA ACTUALĂ se caracterizează, între altele, prin rapida dezvoltare a tuturor mijloacelor de comunicare, cum este, de pildă, telefonul. După estimațiile specialiștilor în următorul deceniu parcul mondial de aparate telefonice în funcțiune se va dubla aproape ; se apreciază că în țările europene această creștere va fi superioară celei medii.

Un rol important va juca modernizarea rețelei telefonice, prin introducerea sistemelor electronice de comutare, a sistemelor de transmisie prin sateliți, a cablurilor cu fibre de sticlă ș.a. Se apreciază că extinderea și perfecționarea sistemelor de comunicații vor necesita în următorul deceniu dublarea investițiilor anuale efectuate pe plan mondial în acest domeniu (al căror volum era evaluat la începutul acestui an la 30 miliarde dolari).

Limbajul economic și traducerile

SUB TITLUL *Traductions : les risques de l'amateurisme* (Traducerile : riscurile amatorismului), revista L'USINE NOUVELLE (nr. 44/1977), publică un articol semnat de Jean-Claude Heck, în care este evidențiat rolul exprimării corecte în limba interlocutorului străin pentru reușita unor tratative în cadrul relațiilor economice. Asertiune valabilă atît în cazul discuțiilor directe, cît și în cel al trimiterii de oferte, cataloage, prospecte etc., unde „bunăvoința traducătorului nu poate suplini competența lui“, iar „dicționarul nu te poate ajuta să obții un contract“.

Vorbind despre exigențele profesiei de traducător în domeniul tehnicii sau al economiei, despre problemele pe care le ridică organizarea acestei activități, J. Cl. Heck menționează — pentru a fi mai convingător — și o serie de erori, care au generat, în cazurile respective, nu puține dificultăți. Astfel, este citat, între altele, cazul cunoscutei firme General Motors, care a organizat o campanie publicitară în țările Americii Latine pentru un nou model de automobil de mic litraj, lansat sub denumirea de „Nova“. Campanie, care a trebuit să fie anulată în clipa în care un salariat al firmei a remarcat că în limba spaniolă expresia „nova“ are sensul de „aceasta nu merge“.

Aerogeneratorul și pilele în acțiune

INSTALAȚIA din ilustrația alăturată reprezintă prototipul unui „aerogenerator“, construit de un grup de profesori și studenți de la Universitatea din Bremen (R.F.G.) și instalat pe acoperișul acestei universități. Aerogeneratorul transformă energia eoliană direct în energie electrică, putînd avea o putere maximă de 5 kW.

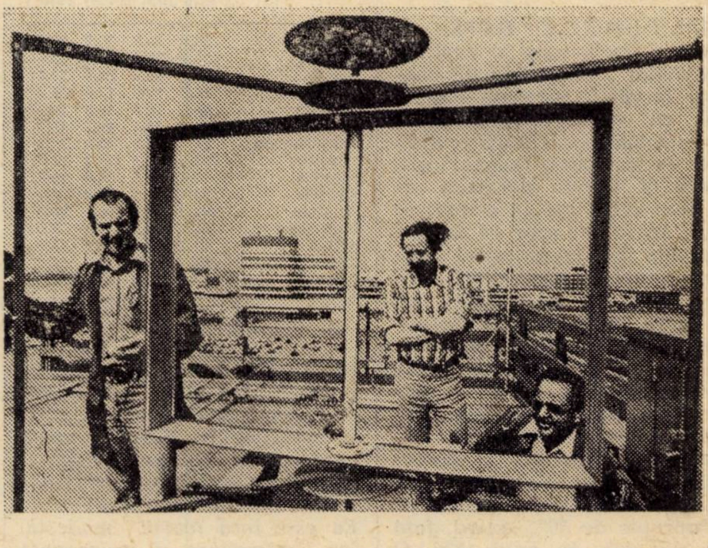

Se apreciază că abia după trei ani de experimentare și perfecționare se va putea trece la producția în serie a acestei instalații. După calculele specialiștilor, pe teritoriul R.F. Germania s-ar putea instala aerogeneratoare, cu o capacitate totală de 220 mii G.W.

Pe de altă parte, rezultate încurajatoare s-au obținut în folosirea pilelor electrice, care funcționează pe principiul invers celui al electrolizei (respectiv folosind drept combustibil oxigen și hidrogen). Astfel, de pildă, la o întreprindere constructoare de mașini electrice din R.F.G. funcționează fără întrerupere, de peste un deceniu, un grup de 34 de pile, care furnizează curent constant de 24 de wați. Luînd în considerație avantajele acestui tip de pilă electrică — randament ridicat în transformarea (directă) a energiei chimice a combustibilului în cea electrică, cheltuieli reduse de întreținere, absența poluării atmosferice sau sonore — specialiștii apreciază că ea are perspective favorabile pentru o utilizare mai largă în viitor, pe măsura reducerii investițiilor specifice.

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Țările capitaliste occidentale confruntate cu noi dificultăți

Ritmuri în scădere

CREȘTEREA ECONOMICĂ în țările capitaliste dezvoltate a suferit în 1977, după datele preliminare existente, o încetinire simțitoare față de 1976, cînd scăderile de producție din timpul recesiunii făcuseră loc unor ritmuri pozitive. Cifrele din tabelul de mai sus oferă o imagine a dimensiunilor acestei încetiniri în principalele țări și zone industrializate din Occident. Totodată, anticipările pe 1978 arată că în numeroase cazuri nu este scontată nici o îmbunătățire în noul an, iar în unele dintre ele se întrevede chiar o adîncire a tendinței.

Dinamica P.N.B. real în țările capitaliste dezvoltate, în procente față de anul precedent

	1975	1976	1977*)	1978*)
Anglia	—1,6	1,5	0,5	2,5
Franța	—1,2	5,4	3	3
R.F.G.	—2,5	5,7	3	3
Italia	—3,5	5,6	2	2,5
Olanda	—1,2	4,6	3	3
Belgia	—1,8	4,5	3,5	3
Danemarca	—1,4	4,9	1	1,5
Irlanda	—0,2	3,0	5	6
Total CEE	—2,0	4,7	2,5	3
Suedia	0,6	1,5	—2	0
Elveția	—7,6	0,5	2	2,5
Austria	—2,0	5,2	4	2
Norvegia	3,5	6,0	4,5	6
Total țări europene industriale	—2,0	4,5	2,5	2,5
S.U.A.	—1,3	6,0	5	4,5
Canada	1,1	4,9	2,5	3,5
Japonia	2,4	6,3	5,5	5,5
Total țări industriale	—1,0	5,4	4	3,5

*) Evaluări

Inflația și șomajul se mențin la niveluri înalte

ULTIMELE DATE ale O.C.D.E. cu privire la evoluția prețurilor bunurilor de consum în țările membre confirmă că ritmurile inflației se mențin ridicate. Cifrele, publicate la începutul acestei luni, arată că într-o perioadă de 12 luni încheiată în octombrie 1977, în 13 din cele 24 de țări membre ale organizației ritmul anual al deprecierii monetare era de peste 10%, iar în țările membre din Europa atingea 10,7%, fiind de peste două ori mai ridicat decît în perioada 1963—1973 (media anuală). Iese în evidență intensificarea fenomenului inflaționist în Spania și Portugalia, unde se exprimă în perioada menționată în cifre ce se apropie de 30% anual, față de sub 20% în anul 1976. O oarecare accelerare a inflației se constată în perioada cea mai recentă și în Italia.

În ceea ce privește șomajul, a cărui persistență la niveluri înalte alarmează tot mai mult pe responsabilii politicii economice occidentale, el dobîndește o dimensiune deosebit de gravă prin ponderea ridicată a tinerilor. Conform unui studiu publicat de O.C.D.E. în luna decembrie, rata șomajului tinerilor este actualmente de peste 10% din grupele respective de vîrstă (sub 24 de ani). Reprezentînd circa 1/5 din populația activă a zonei, tinerii participă în proporție de aproape 2/5 la totalul șomerilor. Ceea ce este considerat deosebit de preocupant e faptul că, exceptînd un număr mic de țări, șomajul în rîndurile tineretului continuă să se agraveze în statele din zonă. De asemenea, durata medie a șomajului tinerilor are tendința de a crește.

Cote diferențiate ale investițiilor

ÎN TOATE țările industrializate din Occident, cota investițiilor productive a scăzut mai mult sau mai puțin accentuat în cursul anilor '70, în condițiile crizei economice. În majoritatea acestor țări, tendința continuă să se manifeste și în prezent, în timp ce în unele cazuri se constată o evoluție, oarecum incertă, spre revenirea la nivelurile dinainte de criză. Această diferențiere oglindește deosebirile ce se pot constata în mersul conjuncturilor economice naționale. Dintre țările principale, se observă o redresare a cotei investițiilor în S.U.A., unde economia a fost mai puțin afectată de încetinirea conjuncturală apărută în cursul verii. Ea este însă foarte modestă, iar continuarea ei prognozată pentru 1978 este departe de a fi sigură, existînd indicii că proiectele de investiții sînt în curs de revizuire în sensul reducerii. În general, se apreciază că fără o creștere sensibilă a cotei investițiilor nu va putea fi obținută sporirea locurilor de muncă pe care nivelul șomajului o cere imperios.

Ponderea investițiilor productive brute, în prețuri constante, în P.N.B. real al țărilor capitaliste dezvoltate

	1975	1976	1977*)	1978*)
Anglia	18.0	16,9	16,0	15,9
Franța	23,2	23,2	22,8	22,6
R.F.G.	22,1	22,0	22,0	22,1
Italia	18,3	17,7	17,8	18,8
Olanda	21,1	19,8	20,6	20,4
Belgia	21,0	19,7	19,5	19,3
Danemarca	27,1	29,5	28,9	28,4
Irlanda	22,3	22,1	22,5	22,7
Suedia	21,6	20,9	20,5	20,7
Elveția	25,1	23,4	22,9	22,9
Austria	27,9	28,1	28,6	28,5
Norvegia	32,2	34,1	34,6	32,6
S.U.A.	15,2	15,1	15,5	15,9
Canada	23,7	22,7	22,2	21,5
Japonia	32,2	31,6	31,6	31,5

*) evaluări

Comerțul și plățile internaționale: tendință de stagnare

DUPĂ CREȘTEREA susținută pe care a cunoscut-o pînă la sfîrșitul anului 1976, recuperînd o parte din terenul pierdut în cursul recesiunii, comerțul internațional a intrat în primul semestru 1977 într-o fază de stagnare. Pentru anul care se încheie, ritmul de creștere al schimburilor este evaluat în prezent la 5—6%. Deși stagnarea este apreciată de observatorii occidentali ca temporară, pentru 1978 nu se întrevede decît o expansiune moderată, probabil în același ritm ca în 1977.

În ceea ce privește plățile internaționale, experții O.C.D.E. prevăd că în 1978 situația balanțelor principalelor țări capitaliste nu va cunoaște îmbunătățiri însemnate față de 1977, iar într-o serie de cazuri deficitele se vor agrava. Balanța de plăți curente a S.U.A., al cărei pasiv în anul care se încheie este evaluat preliminar la 18 miliarde de dolari, ar urma să cunoască în 1978 un deficit de 21 miliarde. Soldul activ al R.F.G. ar urma să se reducă de la 3,5 miliarde de dolari în 1977 la 3 miliarde în 1978. Fără modificări sensibile vor evolua balanțele de plăți ale Japoniei și Canadei: un sold activ de 10 miliarde de dolari în primul caz și unul pasiv de 4 miliarde în cazul al doilea. Pe ansamblul țărilor O.C.D.E. se anticipează pentru anul viitor un deficit global al balanței plăților curente de 25 miliarde de dolari, față de 31 miliarde în 1975.

Pe de altă parte, experții O.C.D.E. apreciază că deficitul respectiv pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare va crește de la 22 miliarde de dolari în 1977 la 33 de miliarde în 1978. În cadrul acestui grup, țările membre ale O.P.E.C. ar urma să cunoască o reducere a excedentului balanței lor de plăți de la 40 miliarde de dolari în 1977 la 35 miliarde în cursul anului ce vine.

Reorientare în politica economică occidentală?

„RĂCIREA CONJUNCTURII pe plan mondial în cursul acestui an a zădărnicit speranța că înviorarea, declanșată prin măsuri de politică economică în urma recesiunii, se va transforma într-o expansiune capabilă să se bazeze în continuare pe propriile forțe". Constatarea este cuprinsă în ultima analiză a situației economice din țările capitaliste dezvoltate, publicată de Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung. Decepția cauzată de evoluția conjuncturală nefavorabilă tinde acum să se repercuteze asupra orientărilor de politică economică, după cum constată aceiași observatori. Bizuirea inițială pe capacitatea de „autovindecare" a economiei a fost însoțită de o strategie cu precădere monetaristă, dozîndu-se cu parcimonie injecțiile de fonduri pentru relansarea activității. Măsuri stimulative au fost adoptate într-o serie de cazuri pentru a împiedica o nouă alunecare spre recesiune, însă ele au îmbrăcat un caracter local și au fost de scurtă durată. Aceasta, in speranța de a se obține reducerea simțitoare a ratelor inflației și șomajului. Or, fenomenul inflaționist și șomajul menținîndu-se la niveluri ridicate, se pune în prezent în mod acut problema efectelor negative adînci ale insuficienței cererii asupra cotei investițiilor. Se întrevede astfel nevoia pentru țările occidentale de a se orienta în viitorul apropiat spre o politică financiară expansivă, deși condițiile ei prealabile preconizate pînă acum — micșorarea însemnată a inflației, în special — nu sînt create. Necesitatea unei astfel de reorientări este preconizată și în ultimul studiu semestrial al O.C.D.E. cu privire la perspectivele economice ale țărilor membre, publicat la 28 decembrie 1977. Asupra concluziilor acestui studiu vom reveni în unul din primele numere ale „Revistei economice" pe 1978.

DIN SUMARUL „REVISTEI ECONOMICE" PE ANUL 1977

EDITORIALE

— Noua misiune de prietenie, solidaritate și colaborare a președintelui **Nicolae Ceaușescu** în cinci țări ale Continentului African **(D. Dragomirescu)** 8
— Contribuție de importanță istorică la dezvoltarea relațiilor României cu țările Africii **(N. Ionescu)** 9
— Ordine, disciplină și organizare eficientă **(M. D. Popescu)** 10
— Partidul — catalizatorul spiritului de solidaritate, omenie și al eroismului în muncă **(M. D. Popescu)** 11
— Partidul Comunist Român, centrul vital, forța conducătoare a întregii noastre națiuni **(N. Ionescu)** 12
— Unitate, forță, responsabilitate **(S. Gioga)** 13
— 1 Mai — sub semnul muncii, al împlinirii și al solidarității **(D. Popescu)** 17
— Omagiu ziditorilor independenței **(T. Georgescu)** 18
— Partidul, conducătorul încercat al poporului în lupta pentru dreptate socială și independență națională **(G. Surpat)** 18
— Independența națională, ideal împlinit al poporului nostru **(N. Ionescu)** 19
— România : o politică activă de lărgire a colaborării economice **(L. Stroja)** 25
— Majorarea retribuției personalului muncitor — materializare a politicii partidului de creștere a bunăstării întregului popor **(N. Ionescu)** 26
— Înalta răspundere a clasei muncitoare pentru accelerarea progresului economico-social al patriei **(S. Gioga)** 28
— Independența națională și dezvoltarea economiei românești **(V. Axenciuc)** 31
— România pe coordonatele civilizației socialiste **(T. Georgescu)** 33
— Cuvîntul secretarului general al partidului, o cuprinzătoare viziune asupra obiectivelor majore ce stau în fața întregii noastre națiuni **(D. Constantinescu)** 36
— Spirit creator, revoluționar în întreaga activitate economico-socială **(N. Ionescu)** 37
— Perfecționarea organizării — cerință a accelerării construcției socialiste **(D. Popescu)** 39
— O etapă calitativ superioară în dezvoltarea democrației socialiste **(S. Gioga)** 42
— Perfecționarea organizării — pîrghie de accelerare a dezvoltării economico-sociale **(N. Ionescu)** 44
— Democrația economică, baza participării maselor la conducerea societății **(M. Neagu)** 46
— Un vot pentru progresul și bunăstarea națiunii noastre socialiste **(N. Ionescu)** 47
— Hotărîrile partidului — program de activitate al întregului popor român **(D. Popescu)** 47
— Creativitate și responsabilitate politică față de interesele fundamentale ale poporului **(D. Popescu)** 48
— Opțiuni fundamentale pentru progresul și bunăstarea societății românești **(S. Gioga)** 49
— Aprobare deplină, angajare revoluționară pentru înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului **(N. Ionescu)** 50
— A XXX-a aniversare a proclamării Republicii **(T. Georgescu)** 52

ECONOMIE NAȚIONALĂ

CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

— Tehnica nouă, un factor al eficienței **(S. Faur)** 1
— Structurile economiei sub incidența revoluției tehnico-științifice **(V. M. Popescu)** 1
— Tipizarea produselor — o acțiune cu multiple implicații economice **(V. Boescu, L. Țintea)** 3
— Resurse ale tehnicii de vîrf **(V. Ticovschi)** 4
— Extinderea utilizării materialelor plastice, sursă principală de economisire a metalului **(M. Berghianu)** 4, 5
— Valorificarea integrală a lemnului de rășinoase **(S. Nicolae)** 4
— Tipizarea produselor și dimensiunile eficienței **(V. Boescu, L. Țintea)** 5
— Împliniri remarcabile în dezvoltarea economico-socială a României **(Gh. Șerban)** 6
— Valorificarea potențialului creativității tehnice **(B. Codru)** 6
— Mari posibilități de atragere a resurselor energetice secundare în circuitul economic **(V. Boescu, L. Țintea)** 6
— Perfecționarea continuă a tehnicii și tehnologiei de producție **(Gh. Dițu, A. Drăgoescu, V. Marian, A. Mihacea, S. Pop)** 7
— Tehnologia de grup **(F. Micu)** 7
— Ridicarea calității produselor **(A. Codru, A. Blaga)** 8
— Tipizarea în industria metalurgică 8
— Scurtarea drumului de la idee la produs nou **(B. Pădure)** 8
— Valorificarea integrală a metalului **(B. Vasile, I. Ludovic)** 9
— Autodotarea, un proces cu noi dimensiuni și semnificații economice **(V. Boescu, B. Pădure)** 11
— Înnoirea și modernizarea producției — teren fertil de manifestare a creativității **(M. Nedelcu)** 12
— Amploarea și dinamismul, trăsături ale dezvoltării economiei socialiste **M. Părăluță)** 13
— Creația tehnică de masă — un generator de mare putere al înnoirilor **(B. Pădure)** 13
— Optimizarea specializării și cooperării interuzinale **(M. Stoianovici)** 15, 17, 28
— Perfecționarea proceselor de concepție și execuție a produselor **(V. Boescu, L. Țintea)** 17
— Înnoirea și modernizarea, factori de bază ai sporirii eficienței **(M. Florescu)** 19, 21
— Creația tehnică de masă și eficiența progresului tehnic **(I. Tripșa)** 19
— Cercetarea științifică și economisirea resurselor energetice **(V. Nițu)** 20, 22
— Ingineria tehnologică — o componentă a dezvoltării **(C. Lătescu)** 21
— Ridicarea calității — cerință a producției moderne **(B. Pădure)** 24
— Înnoirea, diversificarea și ridicarea nivelului calitativ al producției **(V. Sechel)** 27
— Înnoirea și modernizarea produselor (dezbatere) 29, 30
— O concepție unitară, un sistem complex în organizarea controlului de calitate **(M. Constantinescu, A. Cordașevschi, E. Gîrnețu)** 30
— Marca de calitate — stimulent pentru realizarea unor produse la nivelul celor mai bune performanțe mondiale **(M. Constantinescu, A. Cordașevschi, E. Gîrnețu)** 34
— Lemnul — o materie primă valoroasă, care trebuie să-și găsească corespondență în valoarea ridicată a produselor **(P. Cioclu)** 37
— Mecanizarea și automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității (dezbatere — **V. Boescu, B. Pădure)** 38, 39 44
— Treptele superioare în dezvoltarea acțiunii de autoutilare **(V. Boescu, L. Țintea)** 40
— Tipizarea produselor, acțiune cu efecte economice ridicate **(V. Boescu, L. Țintea)** 41
— Energia solară — un agent termic ieftin **(A. Herișanu)** 42
— Creația tehnică, premisă a competitivității **(I. Georgescu)** 42
— Creșterea ponderii produselor de calitate prin utilizarea unor tehnologii noi **(V. Berinde)** 42
— Gospodărirea rațională a energiei **(D. Constantinescu)** 47
— Cercetarea științifică și ingineria tehnologică în sprijinul producției **(Al. Roșu)** 47, 50
— Progresul tehnic, factor hotărîtor al dezvoltării economice **(I. Tripșa)** 47
— Dimensiunile tehnologice și strategia dezvoltării în concepția României **(A. Negucioiu)** 49
— Afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice la baza strategiei dezvoltării **(A. Negucioiu)** 49
— Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al produselor **(G. G. Ionescu)** 50
— Dinamism și previziune în dezvoltarea și restructurarea bazei energetice **(T. Cocîrlă)** 52
— Amplificarea valențelor chimiei moderne **(M. Florescu)** 52
— O opțiune pentru progresul social-uman : dinamica industrializare-urbanizare (I) **(I. Olteanu)** 52

FORȚA DE MUNCĂ, PRODUCTIVITATEA MUNCII, RETRIBUȚIE, NIVEL DE TRAI

— Semnificații economice ale reducerii consumului de timp **(I. Steinbach)** 1
— În centrul preocupărilor din economie — creșterea accelerată a productivității **(L. Văceanu)** 2
— Întreprinderile model — nuclee de generalizare a experienței înaintate în domeniul creșterii productivității **(I. Bati)** 7
— Creșterea nivelului de trai — țelul suprem al politicii partidului **(M. Stănică, D. Popescu)** 9
— O puternică forță social-economică **(A. Spornic)** 9
— Omul în centrul tuturor preocupărilor și acțiunilor **(N. Ionescu)** 10
— Un obiectiv social prioritar : refacerea și dezvoltarea rapidă a fondului locativ **(D. Condrea)** 11
— Preocupare constantă pentru buna satisfacere a cerințelor populației **(I. Georgescu)** 11
— O cale de bază pentru accelerarea creșterii producției — sporirea productivității muncii **(P. Popescu)** 11
— Calitatea produselor și serviciilor — componentă de bază a dezvoltării economico-sociale **(P. Dan)** 12
— Perspective pe care le deschide îndeplinirea integrală a programelor privind producția și aprovizionarea populației cu bunuri de consum **(D. Patriche)** 12
— Creșterea nivelului de trai al populației rurale **(D. Patriche)** 15
— Corelația dezvoltare economică — creșterea nivelului de trai în România **(G. Răboacă)** 19
— Sporirea productivității — creșterea retribuției **(O. Partenie)** 20
— Locuința — element esențial al bunăstării și civilizației **(D. Constantinescu)** 22,23
— Acordul global — principala formă de retribuire a muncii în industrie **(A. Bușniță, A. Rădulescu)** 23
— Întărirea rolului maistrului în producție **(A. Sima)** 24
— 1966—1976 : Accelerarea dinamismului economico-social al României **(M. Vasilescu)** 24
— Repartizarea teritorială judicioasă a populației — efect al dezvoltării echilibrate, armonioase a forțelor de producție **(R. Halus)** 25
— O exigență a eficienței economice — sporirea continuă a productivității muncii **(L. Țintea)** 28
— Evoluția procesului de urbanizare **(I. Marinescu)** 28, 31
— Amplă mobilizare pentru creșterea productivității **(I. Cazacu)** 30
— Accelerarea creșterii productivității muncii, cerință a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate **(G. Răboacă, S. Perț și G. Burcea)** 32
— Acordul global — factor de cointeresare în creșterea eficienței **(M. Bocu)** 32
— Finalitatea creșterii economice : ridicarea standardului de viață al poporului **(V. Iordache)** 33
— Creșterea productivității muncii asigură materializarea programului de îmbunătățire a nivelului de trai **(B. Pădure)** 33, 35, 36
— Un sistem generalizat și unitar de pensii, în spiritul umanismului, al principiilor eticii și echității socialiste **(I. Nicolae)** 33
— O componentă hotărîtoare a ridicării nivelului de trai în cincinal — creșterea veniturilor populației **(D. Popescu)** 36
— Ritmul înalt al dezvoltării — determinantă a creșterii nivelului de trai **(D. Popescu)** 37
— Înfăptuirea ritmică a programului construcției de locuințe **(D. Condrea)** 37
— Majorarea retribuțiilor — venituri sporite pentru o nouă categorie de oameni ai muncii **(O. Naneș)** 39
— Corelație directă între rezultatele muncii și nivelul retribuției **(V. Alecu)** 40
— Pensiile țărănimii, componentă a

ridicării nivelului de trai **(G. D. Bistriceanu)** 40
— Stabilitatea prețurilor cu amănuntul **(C. Tudoran, S. Tomescu)** 41
— Începînd de la 1 noiembrie, noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuției **(R. Emanoil)** 43
— Industrializare-urbanizare : o relație de interferență cu efecte de amploare asupra dezvoltării **(G. Sebestyén)** 43
— Mutații calitative în structura forței de muncă **(D. Caracota)** 45, 46
— Creșterea productivității muncii — factor decisiv pentru trecerea la săptămîna de lucru redusă **(E. Kerekes, D. Purdea)** 45
— În centrul preocupărilor — creșterea continuă a nivelului de trai **(I. Răvar, S. Muntean)** 50, 51
— Comprimarea timpului prin creșterea calității muncii **(I. Dinu)** — 51
— Surse importante de creștere a productivității **(I. Roșu, A. Pugna, D. Condrea)** 51

REDUCEREA CHELTUIELIOR DE PRODUCȚIE

— Cum valorificăm materiile prime ? **(Adrian Stoica)** 1
— Acțiuni concrete în fiecare unitate pentru reducerea consumurilor specifice **(Pavel Aron)** 2
— Resursele energetice secundare în circuitul economic **(T. Berinde)** 2
— Consumuri materiale reduse la ambalarea produselor 5
— Economisirea energiei electrice **(V. Boescu, L. Tintea)** 8
— Nivelul consumurilor specifice și costurile de producție **M. Pîrjol)** 13 14, 16
— O prețioasă „mină“ de fier vechi : halele de zgură **(B. Vasile, T. Ludovic)** 14
— O cerință a gospodăririi raționale a fondurilor : reducerea cheltuielilor neeconomicoase **(S. Pascariu, M. Arbuzov)** 20
— Valorificarea materialelor secundare și a deșeurilor **(D. Andreescu)** 22
— Utilizarea superioară a metalului și reducerea cheltuielilor materiale **(G. Corlan)** 22
— Utilizarea rațională și eficientă a gazelor naturale **(V. Boescu, L. Tintea)** 23
— Cerințe ale gospodăririi și valorificării eficiente a metalului (dezbatere) 25, 26
— Contribuția întreprinderii la valorificarea rațională a subproduselor și deșeurilor **(N. Botezatu)** 25
— Controlul formării costurilor în unitățile economice **(M. Aldea)** 25
— Reducerea cheltuielilor materiale (dezbatere) 27, 28
— Orientări prioritare în reducerea costurilor de producție **(E. Cioflan, M. Calman)** 32
— Economisirea energiei (anchetă) 32
— „Radiografia“ costurilor de producție în sprijinul eficienței economice **(E. Cioflan)** 34
— Reducerea costurilor de producție **(M. Ioniță, I. Zipiș)** 35
— Planul fizic realizat integral, cu cheltuieli cît mai reduse **(L. Țintea, D. Gheorghe)** 37
— O condiție vitală a reducerii cheltuielilor de producție — optimizarea transporturilor **(C. Suciu)** 39
— Creșterea factorului final de recuperare a zăcămîntului. **(V. Boescu, V. Ilie).** 41
— Valorificarea resurselor energetice secundare **(V. Boescu, V. Ilie)** 43
— Rezerve de reducere a cheltuielilor de producție **(L. Nistor, P. Bințințan)** 44
— Economisirea energiei și combustibilului — problemă de interes național **(B. Vasile, L. Țăranu)** 46
— Cum se acționează pentru economisirea combustibilului și energiei electrice **(V. Boescu)** 48
— Economisirea combustibililor și a energiei **(G. Drăghici)** 51

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ

— Creșterea vitezei de rotație a fondurilor circulante **(G. Postelnicu, P. Prunea)** 6
— Dimensionarea optimă a normelor și normativelor pe elemente de mijloace circulante **(N. Săvoiu)** 7
— O importantă resursă de intensificare a dezvoltării — accelerarea vitezei de rotație a fondurilor **(A. Oprea)** 12
— Aprovizionarea la timp cu piese de schimb — condiție importantă pentru buna folosire a utilajelor **(M. Oprea)** 14
— Asigurarea necesarului de piese de schimb **(N. Cernescu)** 23
— Accelerarea vitezei de rotație — mijloc de sporire a eficienței economice **(V. Gheorghiu)** 29,30
— O formă perfecționată de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor **(M. Gheorghe)** 40

PLAN, FINANȚE, CREDIT, CONTROL

— Acțiuni convergente pentru valorificarea maximă a rezervelor interne **(C.V. Vrăjitoru)** 5
— Întrecerea socialistă și exigențele realizării planului **(V. Anghel)** 5
— Controlul obștesc, expresie a largului democratism al orînduirii noastre **(F. Chițu)** 6
— Realizarea ritmică a planului fizic **(B. Pădure)** 6
— Realizarea integrală a planului de investiții **(B. Pădure, I. Soare)** 7
— Tipizarea și unificarea ambalajelor în industria constructoare de mașini **(P. Dumitrescu).** 7
— Refacerea sistemului energetic național **(V. Boescu)** 10
— În metalurgie și uzinele constructoare de mașini se acționează organizat și ferm pentru recuperarea pagubelor **(L. Țintea, I. Soare)** 10
— O puternică mobilizare a forțelor pentru desfășurarea normală a activității de producție. **(M. Ioniță)** 10
— Un imperativ al economiei naționale — sporirea producției de materiale de construcții **(D. Stănescu, B. Vasile)** 10
— Producții suplimentare pentru compensarea pierderilor **(D. Popescu)** 10
— Un amplu efort pentru ca unitățile chimice să lucreze la parametri ridicați **(B. Codru)** 11
— În industria minieră — producții medii zilnice superioare **(N. Săvoiu)** 11
— Un imperativ : sporirea substanțială a producției materialelor de construcții **(I. Soare)** 11
— Prin mobilizare, organizare și eficiență : producții medii zilnice superioare **(N. Matei)** 12
— Perfecționarea cooperării interuzinale **(L. Nistor, C. Bencze)** 21
— Pregătirea temeinică a producției anului viitor — condiție a îndeplinirii exemplare a prevederilor de plan **(T. Melinte)** 27
— Planul fizic — îndeplinit integral **(L. Țintea)** 35
— Îndeplinirea planului fizic la toate sortimentele **(S. Ioan)** 36
— Componente ale disciplinei de plan: cantitate, calitate, ritmicitate, eficiență **(L. Țintea), G. Drăghici)** 38
— Depășirea planului fizic prin folosirea intensivă a utilajelor și spațiilor de producție **(G. Drăghici, L. Țintea)** 39
— Planul de producție și angajamentele realizate ritmic, integral **(G. Drăghici)** 41
— Pregătirea temeinică a realizării planului pe 1978 **(A. Zelinschi)** 43
— Creșterea rolului și eficienței controlului financiar în etapa actuală **(S. Crăciun)** 43
— Condiții optime realizării cu succes a sarcinilor de plan pe 1978 (anchetă — L. Țintea, G. Drăghici) 44
— Exigențe sporite în stabilirea și realizarea nomenclatorului de produse **(B. Pădure)** 46
— Încheierea la termen a contractelor economice **(G. Drăghici, L. Țintea)** 47
— Economia României în anul 1978 **(C. Caloianu)** 48
— Exigențe în îndeplinirea prevederilor de plan **(G. Drăghici, L. Țintea)** 48
— Preocuparea consecventă a partidulor de plan **(G. Drăghici, I. Țăranu)** mului economic **(C. Iuga)** 49
— Etapă hotărîtoare în depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare **(N. Ene)** 51
— Adeziune în fapte — opțiunea pentru accelerarea laturilor calitative **(M. Stoica)** 50
— Argumente economice pentru respectarea riguroasă a disciplinei financiare și de plan **(A. Șesan)** 52

EFICIENȚA ECONOMICĂ

— Rațiuni și opțiuni economice în organizarea deservirii șantierelor de construcții-montaj **(Corneliu Zotta)** 1
— Funcția prețurilor de decontare **(N. Săvoiu)** 4
— Ridicarea calității produselor **(A. Codru, A. Blaga)** 8
— Mai buna utilizare a capacităților — rezervă importantă de obținere a unor producții suplimentare **(B. Vasile, P. Bogdan)** 11
— Indici înalți de utilizare a capacităților de producție **(B. Vasile)** 12
— Exigențe ale unei dezvoltări accelerate, eficiente. Producții peste plan, de calitate și la costuri reduse **(I. Soare)** 13
— Utilizarea cu eficiență maximă a capacităților de producție **(G. Olteanu, H. Pincas)** 13
— În industria construcțiilor navale creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție **(I. Ploștinaru)** 14
— Producții suplimentare, calitate ridicată **(I. Soare)** 15
— Utilizarea la parametri ridicați a capacităților de producție **(I. Soare)** 17
— Resurse de creștere a eficienței economice **(M. Ioniță)** 21, 22
— Folosirea rațională a capacităților de producție — sporirea productivității muncii **(V. Popescu)** 22, 26
— Primatul factorilor calitativi în dezvoltarea industriei românești **(D. Ciucur)** 24
— Creșterea și diversificarea producției în condiții de eficiență sporită **(P. Cioclu)** 24
— Cum pot fi diminuate pierderile de energie electrică pe linie de transport **(P. Buhuș)** 26
— Valorificarea rezervelor de îmbunătățire a folosirii mașinilor și utilajelor **(B. Pădure)** 27
— Creșterea indicilor de utilizare a capacităților de producție **(C. Bârnea)** 29
— Prioritatea factorilor intensivi în dezvoltarea bazei tehnico-materiale **(C. Olah)** 30
— Folosirea la parametri înalți a capacităților de producție **(B. Pădure, L. Țintea)** 31
— Sporirea continuă a eficienței economice **(C. Trotuș)** 31
— Rezerve de sporire a eficienței economice **(E. Cioflan)** 38
— Considerații asupra ierarhizării unor indicatori de eficiență după gradul de sinteză **(P. Jica)** 39
— Extinderea experienței pozitive în utilizarea optimă a capacităților de producție **(I. Tudor)** 40
— Creșterea producției și a beneficiului la unitatea de fonduri fixe **(N. Săvoiu)** 43
— Utilizarea rațională a fondurilor fixe — element fundamental al sporirii eficienței economice **(C. Bârnea)** 45
— Sortimente diversificate, calitate, costuri reduse **(G. Stănescu)** 45
— Producția la 1 000 lei fonduri fixe — indicator al eficienței economice în industrie **(V. Dumitrescu)** 47
— Sporirea substanțială a producției și beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe **(G. Nicolescu)** 50
— Creșterea volumului producției la 1 000 lei fonduri fixe **(V. Boescu, L. Țintea)** 51

INVESTIȚII—CONSTRUCȚII

— Dimensiuni și expresii noi ale eficienței economice a investițiilor **(L. Ciolan)** 1, 2
— Punerea în funcțiune înainte de termen și micșorarea costurilor **(A. Olteanu)** 3
— Economicitatea tehnologiilor avansate în construcții **(C. Hidoș)** 4
— Scurtarea termenelor de punere în funcțiune a noilor obiective **(B. Pădure, I. Soare)** 9
— Accelerarea dării în funcțiune a noilor obiective — resursă importantă a dezvoltării **(L. Țintea)** 11
— Ritmuri accelerate pe șantierele de construcții de locuințe **(V. Boescu, B. Pădure)** 12
— Construcții trainice, funcționale, de înaltă calitate **(D. Constantinescu)** 13
— Accelerarea ritmului de execuție a lucrărilor **(L. Țintea)** 14

— Sarcini majore pentru întregul personal din construcții **(M. Mușat)** 14
— Dimensiuni și priorități în construcția de locuințe **(D. Constantinescu)** 15
— Livrarea ritmică a utilajelor tehnologice pe șantiere **(B. Pădure, I. Soare)** 16
— Ritmicitatea lucrărilor pe șantiere **(L. Țintea)** 18
— Cerințe ale accelerării ritmului de punere în funcțiune a noilor obiective **(G. Ruscanu)** 23
— Reconstrucție și dezvoltare **(A. Rusu)** 24
— Posibilități de accelerare a lucrărilor pe șantiere. De ce nu sînt folosite ? **(B. Pădure)** 25
— Industrializarea lucrărilor la baza accelerării ritmului construcțiilor de locuințe **(G. Ghițulică)** 27
— Tehnologii eficiente, ritm înalt al lucrărilor de construcții **(G. Ghițulică)** 29
— Ritm de lucru intens pentru atingerea nivelurilor prevăzute în grafice **(L. Hasanoglu)** 31
— Extinderea utilizării maselor plastice **(G. Ghițulică)** 32
— Conlucrare activă între constructor și beneficiar pentru realizarea în termen a investițiilor **(V. Dumitrache)** 35
— Rigorile respectării termenelor de punere în funcțiune **(M. Hânsa)** 38
— Îndeplinirea exemplară a programului construcțiilor de locuințe **(G. Cuțitei)** 41
— Realizarea în avans a parametrilor proiectați la noile obiective **(B. Pădure)** 42
— Ritmuri și scadențe în realizarea noilor obiective **(V. Bocscu)** 46
— Exigențe ale investițiilor — scurtarea termenelor și atingerea rapidă a parametrilor proiectați **(V. Boescu)** 49
— O nouă expresie a umanismului politicii partidului **(E. Badea)** 52

SISTEMATIZARE, REPARTIȚIA TERITORIALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE

— Județul Dîmbovița pe coordonatele urbanizării **(I. Stănescu)** 3
— Îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție — trăsătură esențială a politicii de dezvoltare economico-socială a României **(S. Gioga)** 32
— Implicații sociale ale dezvoltării economice **(I. Nicula, C. Dinescu)** 33
— Orientări, caracteristici și cerințe actuale ale activității de sistematizare **(V. Ioanid)** 33
— Roadele politicii partidului de repartizare echilibrată în teritoriu a forțelor de producție **(S. Dobrovici)** 34
— Dezvoltarea economico-socială armonioasă a teritoriului întregii țări **(P. Rotaru, C. Cămășoiu)** 48

AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ

— Agricultura în 1977 : Acumulări cantitative, mutații calitative **(Ion Stanciu)** 1
— Consolidarea economico-organizatorică a cooperativelor agricole (dezbatere — **I. Manea)** 2.3.4.5
— Consiliul intercooperatist, cadru organizatoric propice dezvoltării agriculturii **(I. Curtu)** 6
— Pregătiri intense în întreprinderile agricole de stat pentru campania agricolă de primăvară **(I. Manea)** 7
— Perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste **(A. Stelian, G. Dănăilă)** 8
— O nouă concepție în orientarea cercetării agricole **(N. Giosan)** 9
— Puternică mobilizare a tuturor resurselor agriculturii și industriei alimentare **(M. Crivineanu)** 10
— Proiectarea lucrărilor de hidroameliorații — concomitent cu sistematizarea și organizarea teritoriului **(I. Bold)** 10
— Mobilizarea tuturor factorilor de creștere a producției agricole și alimentare **(I. Stanciu)** 11
— Înfăptuirea consecventă a programului de dezvoltare a legumiculturii **(I. Ceaușescu, Gh. Buzatu)** 12
— Integrarea activităților agroindustriale și consolidarea economico-organizatorică **(N. Velicu, D. Sereanu)** 13
— Sprijin multilateral, colaborare tot mai strînsă între sectorul de stat și cel cooperatist **(M. Capisizu)** 14
— Un sistem simplificat de impunere a veniturilor în agricultură **(G. Nicolescu)** 14
— Politica agrară a partidului — componentă de bază a politicii de făurire a economiei socialiste, de creștere a bunăstării poporului **(O. Parpală)** 15
— Zonarea — instrument de raționalizare a structurilor agricole **(I. Bold)** 15
— Performanțe de excepție în cercetare, generalizate rapid în producție **(S. Dinescu)** 15
— Horticultura în economia cooperativelor **(I. Rădulescu)** 15
— Program amplu, concret pentru dezvoltarea unei agriculturi intensive, de mare productivitate **(M. Constantin)** 16
— Creșterea eficienței economice a producției agricole — esența hotărîrilor primului Congres al țărănimii **(I. Stanciu)** 16
— În agricultură — producții record **(T. Chețan)** 17
— Hotărîrile Congresului țărănimii — dinamizator al dezvoltării agriculturii **(M. Boța)** 20
— Bunăstarea și civilizația țărănimii, rezultante ale dezvoltării economico-sociale **(O. Popescu)** 21
— Optimizarea corelației costuri-producție **(M. Popescu, I. Popescu)** 23
— Organizarea muncii în acord global în agricultura cooperatistă **(V. Truțescu)** 24
— Pămîntul o inestimabilă avuție națională **(I. Bold)** 25, 29
— Metode și posibilități de consolidare economică rapidă a cooperativelor agricole de producție **(I. Manea)** 26
— Imperative ale campaniei agricole de vară **(C. Glăvan)** 28
— Optimul tehnic și optimul economic în campania agricolă de vară **(C. Gib)** 29
— Obiectivele agrozootehnice, în funcțiune înainte de termen **(I. Manea)** 30
— Valorificarea superioară a resurselor funciare. De la inventariere, la măsuri practice **(I. Bold)** 30
— Producția și costurile, criterii de fundamentare a zonării culturilor cerealiere **(L. Zahiu)** 31
— O agricultură modernă, intensivă **(P. Constantin)** 33
— Resursele concentrării și specializării producției avicole **(I. Manea)** 35
— Maximă raționalizare a fluxului : recoltare-transport-depozitare **(I. Soare)** 36
— Soluții eficiente, organizare mai bună în realizarea investițiilor agricole **(I. Stanciu)** 36
— Îmbunătățirea continuă a rezultatelor economico-financiare **(T. Moșteanu)** 37
— Un accelerator al consolidării și dezvoltării cooperativelor agricole. Creșterea substanțială a randamentelor **(D. Câțu)** 38
— Maximă mobilizare a forțelor pentru executarea la timp a lucrărilor **(M. Spătaru)** 39
— Sporirea eficienței activității productive — factor esențial al consolidării și dezvoltării cooperativelor agricole **(D. Câțu)** 40
— Fertilizarea — componentă esențială a creșterii producției agricole și a conservării potențialității productive a solului. **(N. Brașoveanu)** 41, 42
— Posibilitățile unei dezvoltări și mai rapide a agriculturii noastre socialiste **(I. Stanciu)** 43
— Direcții de sporire a productivității muncii în agricultură **(O. Popescu)** 45, 48
— Noile statute — cadru superior de organizare și conducere a agriculturii cooperatiste **(P. Constantin)** 49

COMERȚ EXTERIOR

— Competitivitatea produselor (dezbatere — **I. Georgescu)** 2
— Cum poate spori volumul tehnologiilor exportabile ? **(G. Cojocaru)** 3
— Competitivitatea și protecția creației tehnice **(I. Camenița)** 3
— Cooperarea ca formă de transfer **(S. Brebenel)** 4
— Echilibrul balanței tehnologice **(I. Gionea)** 6
— Consultingul, avanpost în exportul de produse **(C. Vîlciu)** 6
— Promovarea cooperării economice internaționale **(I. Niță, I. Georgescu)** 15
— Politica comercială a României — expresie a cerinței de dezvoltare neîngrădită și echitabilă a comerțului mondial **(A. Ion)** 16
— Permanenta îmbunătățire a poziției României în diviziunea internațională a muncii **(G. Cristea)** 25
— România — factor activ de promovare a colaborării și solidarității cu țările în curs de dezvoltare **(V. Buciu)** 28
— Colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică a României cu celelalte țări socialiste **(I. Rusu)** 31
— Participarea României la circuitul economic mondial **(D. Bejan)** 33
— Cooperarea economică a României cu celelalte țări în curs de dezvoltare : un exemplu de conlucrare fructuoasă **(I. Georgescu)** 41
— Conjugarea eforturilor producător-exportator în realizarea sarcinilor de export **(D. Voiculescu)** 46
— Dinamismul economiei românești și creșterea participării ei la circuitul economic mondial **(G. Macarie)** 46, 47
— România pe meridianele economice ale lumii. **(B. Almășan)** 52

COMERȚ INTERIOR, MARKETING, SERVICII, TURISM

— Delta Dunării — un imens potențial turistic **(Marin Nițu)** 1
— Utilizarea pîrghiilor economice în dezvoltarea serviciilor către populație **(I. Georgescu)** 9
— Întărirea responsabilității de la concepție pînă la produsul final **(I. Cantea)** 14
— Ritmuri și structuri ale dezvoltării comerțului **(C. Florescu)** 18
— Dezvoltarea și diversificarea serviciilor, componentă a creșterii nivelului de trai al populației **(M. Novac)** 19
— Dinamica comerțului și îmbunătățirea nivelului de trai **(N. Bozdog)** 20
— Mai buna servire a consumatorilor prin prisma relației industrie-comerț **(G. Teodorașcu)** 22
— Operativitate, diversitate, calitate — exigențe față de prestările de servicii **(D. Patriche, G. Stănciulescu)** 26
— Prestările de servicii. Cum se asigură satisfacerea cerințelor populației ? **(D. Patriche, G. Stănciulescu)** 29
— Dialogul industrie-comerț cu participarea directă a consumatorilor **(B. Roșu)** 31
— Alimentația publică în sprijinul cerințelor populației **(I. Păunescu)** 32
— Forme instituționalizate de participare a consumatorilor la alegerea și contractarea fondului de marfă **(I. Georgescu)** 33
— Forma de comerț, un factor de fond al eficienței economice și sociale **(N. Lisandru)** 34
— Determinante și exigențe ale turismului de sfîrșit de săptămînă **(G. Barbu, N. Z. Ionescu)** 35
— Marketingul și noile capacități de producție **(L. Lachsz)** 38
— Structuri comerciale adecvate îndeplinirii programului de creștere a nivelului de trai **(G. Teodorașcu, I. Georgescu)** 39
— Consumatorii își exprimă opțiunile pentru produsele anului viitor **(V. Ștefănescu, N. Teodorescu, V. Neagu)** 40
— Studiul cererii populației în perfecționarea relațiilor industrie-comerț **(I. Georgescu)** 43, 45
— O preocupare prioritară a organelor locale : creșterea rolului comerțului în buna aprovizionare a cetățenilor **(I. Georgescu)** 44
— Comerțul socialist în procesul ridicării continue a nivelului de trai al întregului popor **(N. Bozdog)** 52

TRANSPORTURI

— Exigențe pentru ridicarea economicității în transporturile interne **(P. Teodoru)** 3
— Promovarea tehnicilor moderne de transport și depozitare **(R. Hagiac)** 7, 8
— Desfășurarea ritmică a transportului de mărfuri **(A. Mănescu)** 17
— Transporturile aeriene în contextul dezvoltării economico-sociale a țării **(A. Răican)** 20

CONDUCERE — ORGANIZARE

ORGANIZAREA CONDUCERII

— Creșterea eficienței platformelor existente **(I. Dumbravă)** 1
— Problematica actuală a producției în dezbaterea adunărilor generale ale oamenilor muncii **(A. Rusu)** 2
— Participarea oamenilor muncii **la**

conducere (**O. Nicolescu**) 5
— Exigențe și rezolvări specifice ale activității beneficiarului de investiții 9
— Lărgirea participării la decizii — trăsătură caracteristică a superiorității orînduirii socialiste (**N. Oprea**) 12
— Perfecționarea cadrelor și cerințele conducerii colective (**M. Dumitrescu**) 12
— Cum se asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducere (**A. Popescu, C. Popescu**) 18
— Evaluări ale eficienței conducerii colective (**Z. Király, C. Magdalin**) 20
— Perfecționarea continuă a participării oamenilor muncii la conducere (**C. Ciocan**) 23
— O preocupare majoră a conducerii colective : asigurarea îndeplinirii programelor suplimentare (**V. Livianu**) 24
— Controlul muncitoresc — expresie a participării democratice a maselor la conducerea societății (**C. Iuga**) 25
— Operativitate și eficiență în urmărirea măsurilor stabilite de organele de conducere 25
— Forum democratic de participare efectivă a clasei muncitoare la conducerea societății (**D. Popescu**) 27
— Observații pe marginea unei radiografii pe filiera : consultare-analiză-decizie (**D. Constantinescu**) 27
— Oamenii muncii la conducere (**C. Samoilă, M. Calotă, V. Pescaru**)
— Aspecte ale activității de conducere exercitate de consiliul oamenilor muncii (**I. Petrescu**) 28
— Importante atribuții și răspunderi ale adunărilor generale (**D. Constantinescu**) 30
— Amplificarea rolului organismelor obștești în sistemul conducerii colective (**A. Rusu**) 32

ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII

— Reducerea consumurilor de manoperă prin buna pregătire tehnologică (**D. Condrea**) 3
— Măsuri pentru organizarea și funcționarea Institutului Central de Cercetări Economice 5
— Optimizarea soluțiilor tehnologice (**S. Scarlet**) 6
— Resursele unui triptic : tehnică-tehnologie-organizare (**D. Constantinescu**) 8
— Organizarea activităților auxiliare (**Ș. Gheorghe**) 10
— Organizarea — factor de valorificare a rezervelor interne (**A. Rusu**) 11
— Cum putem utiliza mai bine capacitățile de producție (**A. Olaru**) 13
— Eficiență sporită în activitatea maiștrilor (**T. Pintea, A. Boer, N. Rusu**) 13
— Un sistem avantajos de manipulare și transport în industria textilă (**D. Apostu**) 14
— Activitățile de concepție, integrate organic cu producția (**B. Roșca**) 15
— Generalizarea acordului global (**D. Constantinescu**) 16, 17
— Analiza valorii — stimulent al muncii și inovației colective (**A. Constantinescu**) 19
— Atribuțiile la întreprindere și personalul la centrală ? (**I. Dumbravă**) 25
— O structură organizatorică adecvată sarcinilor actuale (**I. Nedelcu**) 26
— Amplificarea continuă a participării maselor la conducerea colectivă (**D. Condrea**) 27
— De la sortimentul reprezentativ, la întreaga familie de produse (**C. Ilie**) 31
— Opțiuni și metode privind dimensionarea personalului de specialitate (**I. Bratu**) 31
— Întregul personal — integrat deplin în activitatea de bază a întreprinderii (**I. Soare, G. Drăghici**) 34, 37
— Experiența unităților model — cît mai grabnic generalizată (**D. Constantinescu**) 34
— Din nou despre relația organizare-eficiență — sau cum investiția de gîndire poate mări potențialul întreprinderii (**I. Retezar**) 35
— Un instrument de mare eficiență în reducerea cheltuielilor de producție (**T. Pintea**) 36
— Reducerea personalului auxiliar, creșterea productivității muncii (**G. Enache**) 36
— Cit de eficient folosim forța de muncă ? (**E. Kerekes, D. Purdea**) 38
— Unități specializate în exploatarea utilajului greu (**D. Constantinescu**) 41
— Tehnologiile, organizarea, produsele — într-un continuu proces de modernizare (**A. Rusu**) 42
— Accent pe calitate, pe eficiență economică, pe creșterea productivității muncii (**D. Condrea**) 44
— Proiectarea în sprijinul eficienței (**G. Soceanu, S. Popescu, T. Clad**) 46
— Cum se pot obține creșteri spectaculoase de productivitate (**D. Condrea**) 47
— O abordare științifică a problemelor calității (**A. Rusu**) 48
— Un instrument al eficienței ; conducerea prin bugete (**G. Florea**) 49

INFORMATICA

— Creativitate — inovație, în sprijinul reducerii cheltuielilor materiale **Ș. Tofan, R. Anastasescu)** 1
— Alegerea căilor de scurtare a duratei ciclului de fabricație (**N. Matei**) 3
— Un instrument operațional de prim rang pentru reducerea cheltuielilor materiale (**A. Constantinescu**) 4
— Metodele matematice moderne în optimizarea deciziilor (**P. Vagu, M. Cristescu, T. Popa, V. Dincă**) 21
— Organizarea activității de cooperare în producție în cadrul centralei industriale (**I. Puiu**) 22
— O pledoarie și argumente pentru extinderea rapidă a metodei analizei valorii (**D. Constantinescu**) 29
— Caracterul mobilizator al metodei directe de calcul a indicatorului producție netă (**D. Drumen**) 31
— Perfecționarea sistemelor informaționale și de conducere (**I. Văduva, M. Guran, V. Florescu**) 35
— Conducerea prin costuri — instrument de economisire a resurselor materiale (**I. Dumbravă**) 37
— Gestiunea, controlul și eficiența sistemelor informatice (**M. Oprea**) 37
— Perfecționările de detaliu — surse importante de eficiență (**T. Cănescu, V. Caisân, I. Svasta**) 39
— Obiectivele și rezultatele economice — cunoscute pînă la nivelul conducătorilor direcți ai procesului de producție (**I. Dumbravă**) 43
— Sistem informatic pentru alocarea optimă a bugetelor în profil teritorial (**C. V. Negoiță, E. Stan, I. Cihodaru**) 44
— Edificarea sistemului informatic al industriei chimice românești (I) (**E. Niculescu-Mizil**) 51

CONSULTAȚII

ÎN SPRIJINUL CELOR CARE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO IDEOLOGIC DE PARTID

— Relațiile de producție socialiste : concept, structură, evoluții (**M. Părăluță**) 2
— Confruntări ideologice în problema viitorului societății omenești (**I. Bulborea**) 4
— Temeiuri ale dezvoltării prezente și de perspectivă a României (**I. V. Totu**) 6
— Știința și tehnica înaintată — factori esențiali ai dezvoltării economiei socialiste (**G. Apostol**) 8
— Creșterea eficienței economice — obiectiv central al politicii partidului (**G. Răboacă**) 14
— Coordonate ale politicii economice externe a României (**A. Albu**) 16
— Creșterea productivității muncii — cerință fundamentală în actuala etapă de dezvoltare a țării (**M. Mehedințu**) 44

DOCUMENTAR. MIC DICȚIONAR ECONOMIC

— Avuția națională (**D. Popescu**) 40
— Forțele de producție (**D. Ciucur**) 41
— Baza tehnico-materială (**N. Dobrotă**) 42
— Relațiile de producție (**V. Ionescu**) 43
— Dezvoltare și creștere economică (**C. Lazăr**) 45
— Dezvoltarea planificată a economiei naționale (**G. Tomescu**) 46
— Perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale (**C. Enache**) 47
— Planul național unic de dezvoltare economico-socială (**A. Gluvacov**) 49
— Industrializarea socialistă (**I. Grădișteanu**) 50
— Dezvoltarea intensivă a agriculturii (**M. Popescu**) 51

ÎN AJUTORUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Politica industrială a Partidului Comunist Român (**D. Pugna**) 1
— Politica P.C.R. de dezvoltare a agriculturii (**conf. dr. I. Stănescu**) 2
— Producția de mărfuri în socialism (**P. Iosub**) 3
— Productivitatea muncii (**I. Gavrilă**) 4
— Retribuirea după cantitatea și calitatea muncii (**S. Costache**) 5
— Fondurile întreprinderii socialiste. Gestiunea economică și trăsăturile ei caracteristice (**M. Mehedințu**) 6
— Prețul și rentabilitatea (**C. Enache**) 7
— Fondul național de dezvoltare economico-socială (**N. Nichita**) 10
— Reproducția socialistă (**D. Ciucur**) 11
— Creșterea nivelului de trai — scopul suprem al politicii Partidului Comunist Român (**G. Constantin, C. Popescu**) 12
— Esența și formele exploatării capitaliste (**C. Angelescu**) 13
— Imperialismul stadiul cel mai înalt al capitalismului (**S. Lintaru**) 14
— Criza generală a capitalismului (**N. Dobrotă**) 15
— Lupta pentru independență a tinerelor state (**G. P. Tănase**) 16
— Noua ordine economică internațională — imperativ al contemporaneității (**D. Nițescu**) 17
— România în circuitul economic mondial (**I. Mărgineanu**) 18
— Programul P.C.R. despre principiile fundamentale ale trecerii în viitor la economia societății comuniste (**G. Iaver**) 19
— Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție (**M. Curteanu**) 20
— Sistemul economic mondial socialist (**I.Popescu, V. Bălașa**) 22

TEORII — IDEI

CENTENARUL INDEPENDENȚEI

— Mobilizarea întregii țări într-un război drept, popular și național (**G. Anghel**) 6,7
— Gîndirea economică a promotorilor români ai renașterii și umanismului în lupta pentru făurirea unității și independenței naționale (**V. Ionescu**) 10,11
— Independența națională și unitatea economică a României reflectate în presa transilvăneană din secolul trecut (**N. Ivanciu, T. Ionescu**) 15
— Contribuția românilor transilvăneni la războiul de independență (**T. Ionescu**) 16
— Unificarea vamală a Principatelor Române, moment remarcabil din lupta pentru unire și independență (**G. Sîrbu**) 16
— Cucerirea independenței naționale a României reflectată în opinia publică europeană (**C. Mureșan**) 17
— Încheierea de convenții comerciale — formă de afirmare pe plan extern a independenței și suveranității (**I. Adam**) 17
— Lupta pentru unitate și independență națională — coordonată fundamentală și permanentă a istoriei României (**M. Mușat**) 18
— Structura social-economică a României în preajma cuceririi independenței (**A. Floareș**) 18,20
— Efortul economic românesc în războiul de independență (**V. Bozga**) 18
— Gîndirea economică a promotorilor români ai renașterii și umanismului în lupta pentru făurirea unității și independenței naționale (**V. Ionescu**) 19
— Ecoul internațional al luptei poporului român pentru independență (**I. Adam**) 29,30
— Dezvoltarea industrială ca bază a independenței naționale în concepția socialiștilor români (**C. Macarie, M. Ponta**) 32
— Cucerirea independenței depline și avîntul economic (**V. Axenciuc**) 33
— Mutațiile survenite în viața economică și social-politică a României în condițiile cuceririi independenței de stat (**N. Petreanu, V. Huscariu**) 36,39
— Legăturile economice între România și Transilvania în perioada 1876—1886 (**I. Tiberian**) 43
— Finanțele României în anii războiului pentru independența de stat (**I. Rîmniceanu**) 48

IDEOLOGIE, POLITICĂ, EDUCAȚIE,

— În Carpați, la Dunăre și Mare, un popor își afirmă unitatea și independenta (**T. Georgescu**) 3
— Dimensiunea istorică a progresului într-o abordare multidisciplinară (**G. Bulborea**) 5

— 1907. Circumstanțe agravante ale situației țărănimii : legislația nedreaptă, impilatoare, abuzivă (**C. Dropu**) 7,9
— Solidarizarea mișcării muncitorești socialiste cu răscoala țăranilor din 1907 (**V. Tatomir**) 10
— Expresia virtuților umaniste ale poporului și societății românești (**M. D. Popescu**) 12
— Influența răscoalei din 1907 asupra evoluției ulterioare a problemei agrare în România (**V. Bozga**) 12
— Condiția umană în perspectiva umanismului socialist (**I. Olteanu**) 14
— Respectul independenței tuturor statelor — element definitoriu al eticii internaționale (**M. Voiculescu**) 17
— Democrația socialistă — expresie a drepturilor fundamentale ale oamenilor muncii (**O. Clătici**) 24
— Conștiință, angajare, responsabilitate — caracteristici ale profilului clasei noastre muncitoare (**N. Niculescu, D. Zaharia**) 26
— Clasa muncitoare — azi și în perspectivă (**C. Ionescu**) 27
— Corelații stimulative și echitabile între veniturile oamenilor muncii (**M. Boța**) 27
— Democrația socialistă în acțiune (**N. Niculescu**) 28
— Conducere politică și democrație (**M. Voiculescu**) 29
— Dinamism și clarviziune în politica internațională a României socialiste (**N. Ionescu**) 33
— Întrecerea socialistă — formă de dinamizare a participării maselor la accelerarea dezvoltării (**Ș. Pavel**) 34
— Educație și dezvoltare (**G. Dolgu**) **37**
— Tineretul, factor activ în făurirea unei lumi mai drepte și mai bune (**I. Voicu**) 45
— Unitatea dialectică dintre politica internă și externă a partidului (**P. Pînzaru**) 49
— Clasa muncitoare, factor decisiv în afirmarea creativității (**G. Hălăgean**) 50
— Întărirea rolului conducător al clasei muncitoare, necesitate obiectivă a construirii socialismului și comunismului (**M. Neagu**) 51
— Învățarea în procesul conducerii (**M. Malița, A. M. Sandi**) 52

TEORIE ECONOMICĂ

— Unitatea economică și suveranitatea națională a României reflectate în presa transilvăneană (**T. Ionescu**) 1
— Premise economice și sociale ale formării statului național unitar român (**I. Tiberian**) 3,4
— Relația integratoare învățămînt-cercetare-producție (**E. Niculescu, N. Niculescu**) 4
— Premise economice și social-politice ale marii răscoale țărănești din 1907 (**V. Bozga**) 5
— Aspecte definitorii ale categoriilor de muncă fizică și muncă intelectuală (**L. Pop**) 7
— O abordare prestigioasă a problematicii dezvoltării economiei socialiste (**G. Mihoc, V. Urseanu**) 7
— Economiștii antrenați în dialogul constructiv asupra căilor înfăptuirii noii ordini economice internaționale (**M. D. Popescu**) 8
— Agricultura românească pe traiectoria progresului economic (**B. Șchiopu**) 8
— Corelarea indicatorilor de calitate tehnici și economici (**F. Kiss**) 10,11
— Vitalitatea și eficacitatea conducerii sociale de tip socialist (**P. Pânzaru**) 13
— Țărănimea și progresul economico-social al României (**M. Bulgaru**). 13,14,15
— Forța economiei socialiste — factor de accelerare a procesului de omogenizare socială (**C. Ionescu**) 15
— Tipologia economiilor naționale (**A. Negucioiu**) 16
— Ridicarea continuă a eficienței economice — imperativ al dinamismului dezvoltării (**C. Iuga**) 17,19
— Aspecte demografice ale creșterii economice (**G. Retegan**) 17
— Industrializarea socialistă a României — chezășia independenței ei economice și politice (**N. N. Constantinescu**) 18
— Considerații privind experiența României în valorificarea superioară a unor resurse naturale (**N. Belli**) 20,21
— Independența economică în lumea contemporană (**G. Dolgu**) 20
— Fundamente ale independenței economice în România socialistă (**G. Dolgu**) 21
— Măsuri entropice în folosirea informațiilor economice (**G. Theiler, L. Tövissi**) 21,22
— Progresul economic neîntrerupt, baza dezvoltării independente (**Gh. Crețoiu**) 22,24
— Considerații cu privire la indicatorii sintetici ai rezultatelor activităților economice (**I.Capanu**) 23
— Nivelul dezvoltării economice și diviziunea muncii pe plan național și internațional (**I. Trăistaru**) 23
— Eficiența economică și pîrghiile financiare (**A. Gheorghiu**) 23
— Perfecționarea conducerii și organizării economiei. Dialectica opticii, conceptelor și instrumentelor (**M. D. Popescu**) 24
— Tradiții progresiste în studiul economiei și istoriei naționale (**C. Murgescu, V. Malinschi**) 24
— Rolul factorilor intensivi în accelerarea creșterii economice (**P. Wagner**) 25
— Perspectiva socială și gîndirea românească (**C. Botez**) 27
— Organizarea și planificarea circulației bănești și a creditului (**A. Oprea**) 30
— Determinarea rezultatelor economice ale utilizării sistemelor informatice (**C. Crișan, P. Pântea, N. Ghișoiu**) 31
— Considerații referitoare la unele categorii specifice economiei socialiste (**M. Boța**) 32
— Dezvoltarea dinamică a economiei naționale (**Gh. Crețoiu**) 33,34
— Cucerirea independenței depline și avîntul economic (**V. Axenciuc**) 33
— Cu privire la metodologia stabilirii prețurilor utilajelor noi în corelație cu valoarea de întrebuințare (**V. Oncescu**) 34,35
— Considerații asupra locului și rolului fondului național de dezvoltare economico-socială în procesul creșterii economice (**M. Curteanu**) 35,36
— Imperative ale reconsiderării raportului dintre consumul energetic și creșterea economică (**N. Belli**) 36,40,41
— Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (**E. Dumitrescu** 38,39,40,41,42
— Investiția demografică — componenetă de bază a dezvoltării (**C. Grigorescu, C. Moineagu**) 38
— Venitul național pe locuitor, indicator de sinteză al creșterii și dezvoltării economice (**C. Bărbăcioru**) 37,38
— Comerțul și analiza informațional-decizională (**G. Boldur**) 37
— Forumul mondial al demografilor (**V. Trebici**) 39
— Studiul muncii, un instrument pentru creșterea eficienței economice (**I. Dănăiață**) 40
— Criterii de apreciere a muncii cadrelor de conducere din întreprinderi (**O. Nicolescu**) 41
— Sporirea rolului creditului bancar în întărirea gestiunii economice (**Gh. Postelnicu, P. Prunea**) 42
— Creșterea economică și resursele ei în dezbaterea economiștilor (**I. V. Totu**) 42
— Valorificarea integrală a materiei și energiei (**M. D. Popescu**) 44
— Eficiența înaltă a folosirii fondurilor fixe, exigență a progresului economic și social (**Gh. Postelnicu**) 45
— 125 de ani de la stingerea din viață a lui N. Bălcescu. O personalitate remarcabilă în galeria marilor înaintași (**I. Bulborea**) 45
— Creșterea economică : un proces necesar, cu interpretări ,diferite **I. Nicolae Văleanu)** 46,48
— Perfecționarea învățămîntului în condițiile dezvoltării accelerate a economiei (**C. Pestișanu**) 46
— Semnificațiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România (**V. Ionescu**) 49
— Agricultura modernă în confruntare cu problemele energiei (**B. Șchiopu**) 49,50
— Ipoteze asupra unui proces circular activ de valorificare complexă a resurselor din agricultură (**M. D. Popescu**) 51

OM, TEHNICA, MEDIU

— Factorii de mediu în organizarea rațională a producției și muncii în industrie (**I. Morodan**) 2,3
— Protecția mediului înconjurător și analiza sistemică (**M. Nicolau, G. Boldur-Lățescu**) 5
— O mai bună conservare și gospodărire a apelor (**G. Manea**) 9
— Economia în perspectiva ameliorării mediului ambiant (**S. Tamaș**) 20
— Îmbunătățirea gospodăririi apelor — sarcină de interes național (**C. Ianopol, C. Gajban**) 21
— Dezvoltarea economico-socială în profil teritorial (**T. Nicola, N. Novac, C. Bărbăcioru, C. Roșca**) 26,28
— Protecția sistemului ecologic al Deltei Dunării (**M. Nițu**) 30
— Acvacultura, o cale de valorificare intensivă a potențialului economic al apelor (**G. Manea**) 45,47
— Alimentația și agricultura viitorului (I) (**N. Giosan**) 52
— Agroecosistemul : bioproductivitatea și alimentația omului (I) (**I. Puia, V. Soran**) 52

ȘCOLI, CURENTE, ECONOMIȘTI

— Jacques Rueff și „sfîrșitul erei keynesiene“ (**I. Cristescu**) 1
— UNESCO — reflecții asupra imperativelor unei noi ordini internaționale (**S. Sută-Selejan**) 2
— În explorarea esenței revoluției tehnico-științifice (**A. Schor**) 3,4
— Introspecție în gîndirea economică marxistă din America Latină (**M. Nicolaescu**) 5,6
— Teoria „economiei bazate pe datorii“ și actuala fază a crizei capitalismului (**I. Nicolae Văleanu**) 7
— Cauzele răscoalei în gîndirea doctrinarilor vremii (**V. Pârvu**) 8
— Poporanismul — doctrină contradictorie în aprecierea cauzelor și urmărilor răscoalei (**M. Rozorea**) 9
— Contribuții ale lui C. Dobrogeanu-Gherea la dezvoltarea gîndirii economice românești (**V. Ioța**) 10,11
— Independența națională — țelul ardent al gîndirii înaintașilor promotori ai industrializării țării (**D. Popescu**) 12,13
— Harry Johnson — un apărător anacronic al neoliberalismului (**I. Cristescu**) 14
— Problemă agrară sau problemă agricolă ? (**I. Nicolae Văleanu, Gh. Ciulbea**) 15,16
— Ion Ghica — economist în pas cu cerințele vremii sale (**V. Ionescu**) 17
— Corelația dialectică dintre muncă și capital într-o viziune realistă (**I. Bulborea**) 18,19
— Dilema inflație-șomaj și creșterea economică (**D. Oprescu**) 20
— Adnotări la „noul socialism galbraithian“ (**I. Cristescu**) 21,22
— Eșecul „new-economics“-ului (**P. Tudor**) 23,24
— Economia occidentală între prognoze fără crize și realități în criză (**V. Gheorghiu**) 25
— Teoria costurilor aferente la Mihail Eminescu — dimensiune universală a gîndirii economice românești (**V. Nichita**) 26
— Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști contemporani (**S. Sută-Selejan**) 27,28
— Tradiții ale intransigenței doctrinarilor marxiști români față de teoriile burgheze (**G. Ciulbea**) 29
— O teorie a ciclurilor (**I. Nicolae Văleanu**) 30,31
— Caracterul structural al inflației actuale reflectat în gîndirea economică (**E. Prahoveanu**) 32
— Independența economică la temelia independenței politice (**C. Sîrbu**) 33
— Semnificația unor teorii referitoare la modernizarea structurilor în țările în curs de dezvoltare (**S. Sava**) 34,35
— Monetarismul lui Milton Friedman — o concepție „tardivă“ într-o aparatură modernă (**S. Cerna**) 36
— Limite logice și ontologice ale modelului „societății post-industriale“ (**C. Popescu**) 37
— Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști nemarxiști contemporani (**S. Sută-Selejan**) 38,39
— Teze și soluții în concordanță cu condiții și împrejurări concrete (**V. Ioța**) 40
— Neweconomics-ul și neoliberalismul monetarist. Eșec comun și false convergențe (**V. Pilat**) 41,42
— Problemele eliminării subdezvoltării

studiate de economiştii „lumii a treia“ **(Ş. Mihai)** 43,44
— Premiul Nobel în ştiinţele economice 1977 : Bertil Ohlin, James Meade **(A. Iancu)** 45,46
— „Virtualităţile“, labilităţile şi esenţa doctrinei tehnocratice **(M. Voiculescu)** 47
— Eludarea realului în gîndirea economică occidentală **(V. Pilat)** 48
— Dilemele „economiei de piaţă“ **(I. Cristescu)** 49
— A. D. Xenopol : Contribuţii originale la dezvoltarea gîndirii economice **(V. Ioţa)** 50
— Tradiţii înaintate ale gîndirii marxiste româneşti **(G. Ciulbea, F. Ţuiu)** 51
— Economia capitalistă contemporană confruntată cu „schema care nu funcţionează (I) **(V. Pilat)** 52

CONVORBIRI ECONOMICE

Bronislav Şoşkici (2), **Aurelio Peccei** (9), **Rafael Caldera** (18), **Albert Tévoédjrè** (20), **Dennis Meadows** (22), **Jerzy Kostrowicki** (26), **Hugues de Jouvenel** (29), **Jozsef Bognár** (30), **Bart van Steenbergen** (34), **Mahdi Elmandjra** (36), **Bertrand de Jouvenel** (39), **Gerhart Bruckmann** (47).

ECONOMIE MONDIALĂ

CERINŢE ALE INSTAURĂRII UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAŢIONALE

— O necesitate obiectivă — consolidarea independenţei fiecărei naţiuni **(N. Ecobescu)** 7,8,9
— Afirmarea suveranităţii şi egalităţii în lumina unei noi ordini economice internaţionale **(M. Maliţa)** 18
— Industrializarea — factor cheie în strategia dezvoltării economice **(M. Isărescu, Gh. Nistor)** 19,20
— Interdependenţa şi suveranitatea statelor — cerinţă a noii ordini economice şi politice mondiale **(V. Duculescu)** 19
— O strategie internaţională a dezvoltării aptă să elimine decalajele contemporane **(I. Barac)** 22
— O strategie internaţională bazată pe cerinţele instaurării unei noi ordini economice **(I. Barac)** 25
— Raportul Leontief. Mobilizarea întregului potenţial naţional — calea eliminării subdezvoltării în fiecare ţară **(D. Dragomirescu)** 24,26
— Optimizarea raportului populaţie — venit naţional **(E. Mesaroş)** 28
— Participarea crescîndă a ţărilor în curs de dezvoltare la producţia industrială mondială **(S. Sava)** 30
— Spre un sistem de preferinţe netarifare în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare **(V. Aldea)** 31
— Oprirea cursei înarmărilor — izvor de fonduri pentru dezvoltarea economică paşnică **(N. Chilie)** 34
— Cooperarea între ţările în curs de dezvoltare — condiţie a lichidării decalajelor contemporane **(P. Tănăsie)** 35
— O strategie activă pentru al treilea Deceniu O.N.U. al dezvoltării **(I. Barac)** 36,37
— Tratamentul preferenţial în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare în domeniul transferului de tehnologie **(V. Aldea)** 41,43
— Tineretul, factor activ în făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune **(I. Voicu)** 45
— Restructurarea comerţului mondial cu produse de bază **(C. Bistreanu)** 46
— Promovarea unor relaţii economice largi, nestînjenite şi stabile **(C. Kiriţescu)** 47
— Măsuri urgente pentru creşterea producţiei agro-alimentare **(I. Barac)** 49
— Ştiinţa şi tehnologia în slujba dezvoltării **(Bogdan Baltazar)** 50
— Necesitatea amplificării cooperării dintre ţările în curs de dezvoltare — coordonată a instaurării unei noi ordini economice internaţionale **(G. Dumitru)** 51
— Escalada înarmărilor — trăsături şi implicaţii **(G. Dolgu)** 52

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

— Cooperarea economică pe plan european : actualitate şi noi perspective **(I. Şimon)** 18
— Cooperarea economică multilaterală în Europa **(N. Dinu)**
— Turismul internaţional — teren al cooperării între state şi între popoare **(G. Barbu, N. Z. Ionescu)** 23
— Poznan 1977 : **(L. Eider)** 23
— Un factor de stimulare a progresului economic şi social : Cooperarea industrială pe plan european **(G. Cristea, I. Niţă)** 24
— După Conferinţa pentru cooperare economică internaţională. Episodul Paris **(C. Murgescu)** 25,26
— Dimensiunea economică a procesului de edificare a securităţii şi cooperării în Europa **(N. Chilie)** 26
— Dezangajarea militară şi dezarmarea — componente de bază ale edificării cooperării şi securităţii în Europa **(N. Chilie)** 28
— Noi impulsuri pentru procesul de edificare a securităţii şi cooperării în Europa **(N. Chilie)** 32
— Colaborarea cu ţările socialiste — pe primul plan al politicii economice externe a României **(N. Popov)** 33
— Cadrul regional al cooperării economice şi tehnice dintre ţările în curs de dezvoltare **(G. Dumitru)** 38,40
— Reuniunea de la Belgrad — o nouă etapă spre întărirea securităţii şi dezvoltarea cooperării în Europa **(N. Constantin)** 39
— Dezvoltarea largă a colaborării şi cooperării intereuropene **(I. Barac)** 40
— Preocupări privind cooperarea economică **(I. Porojan)** 41
— Făurirea securităţii europene şi consolidarea destinderii pe plan mondial **(N. Chilie)** 42
— Cooperarea economică, dimensiune activă a procesului de edificare a securităţii în Europa **(N. Constantin)** 43
— Colaborarea sovieto-română în domeniul ştiinţei şi tehnologiei **(D. M. Gvişiani)** 44
— Dezvoltarea dinamică a colaborării economice polono-române **(Henryk Ciszewski)** 44
— O nouă modalitate de creditare în cadrul Fondului Monetar Internaţional **(A. Berea, A. Marinescu)** 44
— Noi iniţiative pentru aplicarea Actului Final al Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa **(D. Nicolae)** 45

ECONOMIA ŢĂRILOR SOCIALISTE

— R. P. Bulgaria — O nouă abordare în conducerea economiei **(A. Dimov)** 2
— R. P. Ungară : Ritmurile anului 1977 **(J. Garam)** 3
— U.R.S.S. : Ridicarea calificării — rezervă importantă de sporire a productivităţii muncii **(V. Fedinin)** 5
— U.R.S.S. : Sisteme automate de conducere la toate nivelurile **(G. Pisarevski)** 12
— R. D. Germană : Folosirea intensivă a resurselor de creştere industrială **(A. Olteanu)** 13
— R. S. F. Iugoslavia : Dezvoltarea bazei energetice — prioritate naţională **(A. Olteanu)** 15
— R. P. Polonă : Modernizarea — factor al dinamismului economic **(N. Popov)** 20
— R. D. Germană : Participare crescîndă la diviziunea internaţională a muncii **(A. Olteanu)** 22
— Continuitatea dezvoltării ascendente a ţărilor socialiste **(N. P.)** 23
— Industria ungară pe treptele împlinirii **(D. Popescu)** 24
— Opţiuni în promovarea progresului tehnico-ştiinţific şi dinamica înzestrării tehnice a muncii **(R. Creţoiu)** 27
— R. S. Cehoslovacă : Evoluţii structurale în economia naţională **(F. Burtan, A. Cojol, M. Iovănescu)** 31
— R. P. Bulgaria : O dezvoltare dinamică, calitativ superioară a economiei **(C. Drînceanu)** 35
— Dezvoltarea industrială, baza dinamismului economiilor naţionale ale ţărilor socialiste **(M. Ponta, G. Macarie)** 41
— Strategia economică a P.C.U.S. în acţiune **(B. I. Gostev)** 44
— Forţa mobilizatoare a întrecerii socialiste **(I. M. Vladicenko)** 44
— R. D. Germană : Ridicarea eficienţei în domeniul construcţiilor edilitare **(S. Hornich)** 47
— R. S. F. Iugoslavia : Înnoiri structurale în economia naţională **(N. Popov)** 48

ECONOMIA ŢĂRILOR CAPITALISTE DEZVOLTATE

— Prognoze asupra conjuncturii economice în Occident **(I. Vasiliu)** 1
— În căutarea „creşterii neinflaţioniste“ **(L. Stroja)** 3
— Persistenţa procesului inflaţionist — expresie a crizei din economia capitalistă **(M. Isărescu)** 15
— Persistenţa şomajului în ţările capitaliste dezvoltate : perspectivele resorbirii nu sînt favorabile **(M. Isărescu)** 17
— Şomajul în ţările capitaliste : expresii structurale ale unei inegalităţi funciare **(L. Stroja)** 21
— Fenomenul inflaţionist şi contradicţiile capitalismului contemporan **(E. Prahoveanu)** 23,27
— Recrudescenţe protecţioniste pe fondul dificultăţilor economice occidentale **(P. Rareş)** 29
— Neîmplinirile unei strategii **(I. Pădureanu)** 32
— Structurile economice occidentale sub impactul crizei **(C. Kiriţescu)** 33,34
— Dezechilibrele balanţelor de plăţi **(M. Isărescu)** 36
— „Şarpele“ valutar se contractă din nou **(D. Oprescu)** 36
— Şomajul, un fenomen cronic al economiei capitaliste **(D. Oprescu)** 48

ECONOMIA ŢĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

— Republica Islamică Mauritania **(C. Munteanu)** 7
— Republica Senegal **(V. Gheorghiu)** 7
— Republica Ghana **(M. Frîncu)** 8
— Republica Coasta de Fildeş **(M. Moldoveanu)** 8
— Republica Federală Nigeria **(I. I. Pungan)** 8
— Republica Arabă Egipt. Preocupări pentru valorificarea resurselor naturale **(M. Frîncu)** 19

DOCUMENTAR, DATE DE PROGNOZĂ

— Cît de mari sînt rezervele de energie ale pămîntului **(R. Răduleţ)** 1
— Cărbunele în siderurgia mondială **(V. Negrescu)** 2
— Evoluţii în structura pe ramuri a forţei de muncă **(R. Creţoiu)** 4
— Prognoze privind structurile forţei de muncă în unele ţări socialiste **(R. Creţoiu)** 5
— Utilizarea resurselor acvatice — teren al cooperării intraeuropene **(Ş. Dragomirescu)** 10
— Progresul tehnic accelerat şi ritmurile creşterii economice **(M. Horovitz)** 12,13
— Dezrădăcinaţi pe drumurile Europei **(D. Dragomirescu)** 14
— Racolarea de cadre calificate — atentat la eforturile pentru lichidarea subdezvoltării în lume **(L. Stroja)** 14
— Evoluţii economice sensibil diferenţiate pe plan european **(I. Simon, N. Dinu)** 16
— Migraţia mîinii de lucru **(A. Ward)** 16
— Perpetuarea unor inegalităţi sociale **(A. Andrei)** 19
— Ţările în curs de dezvoltare : ritmuri 1971—1975 **(N. Popov)** 27
— Starea economiei mondiale : diagnostic şi perspective **(L. Stroja)** 30
— Prognoza producţiei mondiale de oţel. Puncte de vedere pentru o dezvoltare mai echilibrată **(P. Petrescu, T. Gherasim, Gh. Varzan).** 38
— A 10-a Conferinţă mondială a energiei **(C. Rusin)** 39
— Sesiunea F.M.I. — B.I.R.D. pe fundalul marilor dezechilibre economice **(C. Kiriţescu)** 42

ALTE RUBRICI

Comentariu la un grafic ; Cititorii au cuvîntul ; Fişe ; Tendinţe-conjuncturi ; Orientări în dezvoltarea economică ; Evoluţii monetare ; Statistică internaţională ; Ipoteze-previziuni ; Mondorama ; Curier ; Glosar ; Întrebări-răspunsuri.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

ELECTROMOTOR — la puterea 76

O primă dominantă a binecunoscutei întreprinderi „Electromotor" din Timişoara, prin care se recomandă singură numeroşilor ei beneficiari din ţară şi străinătate, o constituie diversitatea şi calitatea produselor realizate. Ar fi dificilă, pe spaţiul rezervat, o retrospectivă a activităţii acestei întreprinderi de la începuturile ei — acum 76 de ani — şi pînă în prezent. De aceea, ne rezumăm la precizarea că, de-a lungul anilor, întreprinderea şi-a consolidat şi înnoit baza tehnică, astfel încît, în prezent, producţia poartă insemnele unei înalte calităţi. Astăzi, emblema întreprinderii timişorene este unanim apreciată atît în ţară, cît şi în multe alte ţări, printre care : R.F.G., Anglia, Italia, Franţa, Austria, Iran, U.R.S.S., Olanda, Belgia, Cehoslovacia, R.D.G., Polonia, Brazilia, Mexic, Iugoslavia etc.

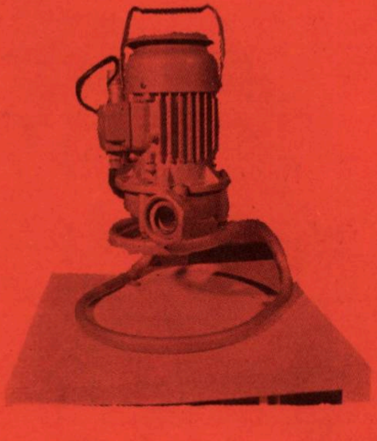

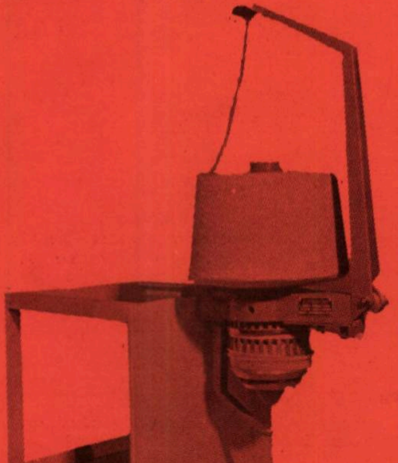

Această emblemă se găseşte astăzi pe o largă gamă de tipodimensiuni de motoare electrice de uz general, cu puteri între 0,37 şi 55 kW ; pe motoarele auxiliare, destinate locomotivelor electrice sau ale celor destinate maşinilor de spălat cu program ; pe motoarele utilizate la fabricarea roboţilor pentru uz gospodăresc ori a electropompelor pentru apă etc.

Din agenda succeselor înregistrate în prima parte a acestui an de colectivul întreprinderii „Electromotor", am selectat pentru informarea dv. cîteva : extinderea gamei de fabricaţie a motoarelor de uz general, prin asimilarea în gabarit a celor de 250—55 kW/500 turaţii pe minut şi de 30 kW cu 750 turaţii pe minut (produse la care s-au înregistrat importante economii valutare prin reducerea consumurilor de bandă silicioasă şi laminate metalice) ; fabricaţia gamei de motoare conform normelor NEMA, destinate extinderii exportului ; a motoarelor destinate maşinilor cu program pentru spălat rufe ; a motoarelor asincrone cu reductoare pentru strunguri etc.

Iată cîteva din preocupările prezente ale întreprinderii : asimilarea şi intrarea în producţie a noi tipuri de maşini de echilibrat dinamic şi de echipamente pentru compresorul ramei electrice suburbane; modernizarea formei constructive a motoarelor de uz general; asimilarea motorului electric de curent continuu pentru graduatorul locomotivei electrice de 5 100 kW; asimilarea motoarelor monofazate cu condensator, realizate la solicitarea unei firme din R.F.G. ; motoare asincrone destinate industriei petroliere etc.

C. Emil

Foto : Octavian Stăcescu

Copiii dv. merită cele mai frumoase jucării pentru că ei vă aduc cele mai mari bucurii!

1978 JAN 1 [illegible]

Zeci de modele, potrivite vîrstei, preferințelor și înclinațiilor lor, vă așteaptă la raioanele de jucării ale magazinelor universale din București și din țară:

- *mașinuțe și jocuri de construcții;*
- *figurine, reprezentînd personaje din basme sau animale (cîini, căluți, urși, pisici etc);*
- *jucării mecanizate (vehicule autoutilitare, cosmice etc.)*

Prețuri: de la 2 la 200 lei.
Părinți!
Dăruiți-le copiilor dv. jucăria dorită!
LUNA CADOURILOR este și sărbătoarea lor!

Recom